ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԸՍՏ ՃՇԳՐԻՏ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑ ՄԵՐՈՑ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵԲՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԱՑ

معارف عموميه نظارت جليلەسنك ١١ ربيع الاول ٣١٣ و ٢٠ اغستوس ٣١١
تاريخلى و ٣٤٤ نومرولى رخصتنامەسيله طبع و نشر اولنمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

—

1895

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

	ԳԼՈՒԽՔ	ԵՐԵՍ
ԾՆՈՒՆԴՔ	50	1
ԵԼՔ	40	59
ՂԵՒՏԱԿԱՆ	27	107
ԹՒՈՒՔ	36	141
ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ ՕՐԻՆԱՑ	34	188
ՅԵՍՈՒ ՆԱՒԵԱՅ	24	227
ԴԱՏԱՒՈՐՔ	21	259
ՀՌՈՒԹ	4	286
ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Ա.	31	292
ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Բ.	24	330
ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Գ.	22	362
ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Դ.	25	401
ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ Ա.	29	435
ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ Բ.	36	468
ԵԶՐ	10	507
ՆԷԵՄԻ	13	521
ԵՍԹԵՐ	10	539
ՅՈՎԲ	42	554
ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ	150	587
ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ	31	656
ԺՈՂՈՎՈՂ	12	688
ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ	8	697
ԵՍԱՅԻ	66	704
ԵՐԵՄԻԱ	52	771
ՈՂԲՔ ԵՐԵՄԵԱՅ	5	834
ԵԶԵԿԻԷԼ	48	843
ԴԱՆԻԷԼ	12	950
ՈՎՍԷԷ	14	931
ՅՈՎԷԼ	3	941
ԱՄՈՎՍ	9	944
ԱԲԴԻՈՒ	1	951
ՅՈՎՆԱՆ	4	953
ՄԻՔԻԷ	7	956
ՆԱՒՈՒՄ	3	962
ԱՄԲԱԿՈՒՄ	3	965
ՍՈՓՈՆԻԱ	3	968
ԱՆԳԷՈՍ	2	971
ԶԱՔԱՐԻԱ	14	973
ՄԱՂԱՔԻԱ	4	983

	ԳԼՈՒԽՔ	ԵՐԵՍ
ԱՒԵՏԱՐԱՆ		
ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ	28	1
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ	16	35
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ	24	58
ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ	21	95
ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	28	122
ԹՈՒՂԹՔ ՊԱՒՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ		
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ	16	157
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.	16	172
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Բ.	13	186
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ	6	196
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ	6	201
ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ	4	206
ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ	4	216
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ Ա.	5	214
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ Բ.	3	217
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ Ա.	6	219
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ Բ.	4	223
ԱՌ ՏԻՏՈՍ	3	226
ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՎՆ	1	228
ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ	13	229
ԹՈՒՂԹ		
ՅԱԿՈԲԱՅ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	5	240
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Ա.	5	244
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Բ.	3	249
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Ա.	5	252
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Բ.	1	256
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Գ.	1	257
ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	1	258
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ	22	260

ԾՆՈՒՆԴՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ի ՍԿԶԲԱՆԷ արար Աստուած զեր-
2 կինս և զերկիր։ Եւ երկիր էր [1]աներե-
ւոյթ և անպատրաստ", և խաւար ի
վերայ անդնդոց. և Հոգի Աստուծոյ
3 շրջէր ի վերայ ջուրց։ Եւ ասաց Աստուած,
4 Եղիցի լոյս. և եղև լոյս։ Եւ ետես
Աստուած զլոյսն զի բարի է. և մեկնեաց
Աստուած ի մէջ լուսոյն և ի մէջ խա-
5 ւարին։ Եւ կոչեաց Աստուած զլոյսն Տիւ,
և զխաւարն կոչեաց Գիշեր. և եղև
երեկոյ և եղև վաղորդայն, օր մի։
6 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցի [2]հաստա-
տութիւն ի մէջ ջրոց, և եղիցի մեկ-
նել ի մէջ ջուրց և ջուրց. [3]և եղև
7 այնպէս։" Եւ արար Աստուած [4]զհաստա-
տութիւնն, և անջրպետեաց Աստուած
ի մէջ ջրոյն որ ի ներքոյ [5]հաստատու-
թեանն, և ի մէջ ջրոյն որ ի վերոյ [5]հաս-
8 տատութեանն[6]։ Եւ կոչեաց Աստուած
[4]զհաստատութիւնն Երկինս. և եղև ե-
րեկոյ և եղև վաղորդայն, օր երկրորդ։
9 Եւ ասաց Աստուած, Ժողովեսցին
ջուրքդ որ ի ներքոյ երկնից ի ժողով
մի, և երևեսցի ցամաքն. և եղև
այնպէս։ [3]Եւ ժողովեցան ջուրքն որ ի
ներքոյ երկնից՝ ի ժողովս իւրեանց, և
10 երևեցաւ ցամաքն։" Եւ կոչեաց Աս-
տուած զցամաքն Երկիր, և զժողովս
ջուրցն կոչեաց Ծովս. և ետես Աստուած
11 զի բարի է։ Եւ ասաց Աստուած, Բղխես-
ցէ երկիր զբանջար խոտոյ, [7]սերմանել
սերմն ըստ ազգի և ըստ նմանութեան.
և" ծառ պտղաբեր՝ առնել պտուղ ըստ
ազգի իւրում, որոյ սերմն իւր ի նմին
[3]ըստ ազգի ի նմանութիւն" ի վերայ
12 երկրի. և եղև այնպէս։ Եւ եհան եր-
կիր բանջար խոտոյ, [8]սերմանել սերմն
որ է ի վերայ ամենայն երկրի". և փայտ

[1]Եբրայեցերէն, ամայի և թափուր [2]Եբր. տարածու-
թիւն [3]Եբրայականին պակասի [4]Եբր. զտարածու-
թիւնն [5]Եբր. տարածութեանն [6]Եբրայեցին յաւե-
լու, և եղև այնպէս [7]Եբր. խոտ՝ որ տանէ սերմն,
[8]Եբր. խոտ՝ որ տանէ սերմն ըստ ազգի իւրում

պտղաբեր՝ առնել պտուղ որոյ սերմն իւր
ի նմին ըստ ազգի [3]ի վերայ երկրի". և
13 ետես Աստուած զի բարի է։ Եւ եղև
երեկոյ և եղև վաղորդայն, օր երրորդ։
14 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցին լու-
սաւորք [9]ի հաստատութեան երկնից,
[3]ի լուսաւորութիւն ի վերայ երկրի, և"
մեկնել ի մէջ տուընջեան և ի մէջ գի-
շերոյ. և եղիցին ի նշանս և ի ժամա-
15 նակս և յաւուրս և ի տարիս. Եւ ե-
ղիցին ի լուսաւորութիւն [9]ի հաստատու-
թեան երկնից ծագել յերկիր. և եղև
16 այնպէս։ Եւ արար Աստուած զերկուս
լուսաւորսն զմեծամեծս. զլուսաւորն
մեծ յիշխանութիւն տուընջեան, և զլու-
սաւորն փոքր յիշխանութիւն գիշերոյ,
17 և զաստեղս։ Եւ եդ զնոսա Աստուած
[9]ի հաստատութեան երկնից լուսատու լի-
18 նել յերկիր, Եւ իշխել տուընջեան և
գիշերոյ, և մեկնել ի մէջ լուսոյն և
ի մէջ խաւարին. և ետես Աստուած
19 զի բարի է։ Եւ եղև երեկոյ և եղև
վաղորդայն, օր չորրորդ։
20 Եւ ասաց Աստուած, Հանցեն ջուրք
զեռունս շնչոց կենդանեաց, և թռչունս
թևաւորս ի վերայ երկրի ըստ [10]հաստա-
տութեան երկնից. [3]և եղև այնպէս։"
21 Եւ արար Աստուած [11]կէտս մեծամեծս,
և զամենայն շունչ զեռնոց կենդանեաց՝
զոր հանին ջուրք ըստ ազգի իւրեանց,
և զամենայն թռչունս թևաւորս ըստ
ազգի. և ետես Աստուած զի բարի են։
22 Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած և ասէ,
Աճեցէք և բազմացարուք, և լցէք
զջուրսդ որ ի ծովս. և թռչունքդ բազ-
23 մասցին ի վերայ երկրի։ Եւ եղև երեկոյ
և եղև վաղորդայն, օր հինգերորդ։
24 Եւ ասաց Աստուած, Հանցէ երկիր
շունչ կենդանի ըստ ազգի, չորքոտանի
և սողունս և գազանս երկրի ըստ ազ-
25 գի. և եղև այնպէս։ Եւ արար Աստ-
ուած զգազանս երկրի ըստ ազգի, և

[9]Եբր. ի տարածութեան [10]երևաց տարա-
ծութեան [11]Եբր. զկէտսն

զանասունս ըստ ազգի, եւ զամենայն
սողունս երկրի ըստ ազգի իւրեանց. եւ
ետես Աստուած զի բարի են։
26 Եւ ասաց Աստուած, Արասցուք մարդ
ըստ պատկերի մերում եւ ըստ նմա-
նութեան, եւ իշխեսցեն ձկանց ծովու
եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ ամե-
նայն երկրի եւ ամենայն սողնոց որ սո-
27 ղին ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած
զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկե-
րի Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էգ
28 արար զնոսա։ Եւ օրհնեաց զնոսա Ա-
ստուած եւ [1]ասէ, Աճեցէք եւ բազմացա-
րուք եւ լցէք զերկիր, եւ տիրեցէք դմա,
եւ իշխեցէք ձկանց ծովու եւ թռչնոց
երկնից եւ ամենայն [2]անասնոց եւ ամե-
նայն երկրի եւ ամենայն սողնոց՝՝ որ սո-
ղին ի վերայ երկրի։
29 Եւ ասաց Աստուած, Ահաւադիկ ետու
ձեզ զամենայն խոտ [3]սերմանելի՝ սերմա-
նել՝՝ սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկ-
րի, եւ զամենայն փայտ որ ունիցի յին-
քեան պտուղ սերման սերմանելոյ՝ ձեզ
30 լիցի ի կերակուր։ Եւ ամենայն գազա-
նաց երկրի, եւ ամենայն թռչնոց երկ-
նից, եւ ամենայն սողնոց որ սողին ի
վերայ երկրի՝ որ ունիցի շունչ կենդանի,
ամենայն խոտ դալար ի կերակուր. եւ
31 եղեւ այնպէս։ Եւ ետես Աստուած զա-
մենայն զոր արար, եւ ահա բարի են
յոյժ. եւ եղեւ երեկոյ եւ եղեւ վաղոր-
դայն, օր վեցերորդ։

Գլ. Բ

1 Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ
2 ամենայն զարդ նոցա։ Եւ կատարեաց
Աստուած յաւուրն [4]վեցերորդի զգործս
իւր զոր արար, եւ հանգեաւ յաւուրն
եւթներորդի յամենայն գործոց իւրոց զոր
3 արար։ Եւ օրհնեաց Աստուած զօրն եւթ-
ներորդ եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հան-
գեաւ յամենայն գործոց իւրոց զոր սկսաւ
առնել Աստուած։
4 Այս [5]է գիր արարածոց՝՝ երկնի եւ [6]երկ-
րի յաւուր յորում արար Աստուած զեր-
5 կինս եւ զերկիր, Եւ զամենայն բանջար
վայրի՝ մինչչեւ լինել էր ի վերայ երկ-
րի, եւ զամենայն խոտ վայրի մինչչեւ
բուսեալ էր, զի չեւ եւս էր տեղացեալ
Տեառն Աստուծոյ ի վերայ երկրի. եւ
6 մարդ չէր որ գործէր զերկիր։ Բայց
[7]աղբեւր ելանէր յերկրէ եւ ոռոգանէր
7 զամենայն երեսս երկրի։ Եւ ստեղծ Տէր
Աստուած զմարդն հող յերկրէ. եւ փչեաց
[8]յերեսս նորա շունչ կենդանի, եւ եղեւ
մարդն յոգի կենդանի։
8 Եւ տնկեաց [9]Աստուած զդրախտն՝՝
յԵդեմ ընդ արեւելս, եւ եդ անդ զմարդն
9 զոր ստեղծ։ Եւ բուսոյց եւս Տէր Ա-
ստուած յերկրէ զամենայն ծառ գեղեցիկ
ի տեսանել եւ քաղցր ի կերակուր, եւ
զծառն կենաց ի մէջ դրախտին, եւ
զծառն գիտելոյ զգիտութիւն բարւոյ եւ
10 չարի։ Եւ գետ ելանէր յԵդեմայ ոռոգա-
նել զդրախտն. եւ անտի բաժանի ի չորս
11 առաջս։ Անուն միումն Փիսոն. նա է
որ պատէ զամենայն երկիրն Եւիլատայ,
12 անդ ուր ոսկին է, Եւ ոսկի երկրին այ-
նորիկ ազնիւ. եւ անդ է սուտակն եւ
13 ակն դահանակ։ Եւ անուն գետոյն երկ-
րորդի Գեհոն. նա պատէ զամենայն եր-
14 կիրն [10]Եթովպացւոց։ Եւ գետն երրորդ՝
Տիգրիս, նա է որ երթայ [11]յանդիման Ա-
սորեստանի։ Եւ գետն չորրորդ Եփրա-
15 տէս։ Եւ առ Տէր Աստուած զմարդն զոր
արար, եւ եդ զնա ի դրախտին [12]փափ-
16 կութեան գործել զնա եւ պահել։ Եւ
պատուիրեաց Տէր Աստուած Ադամայ եւ
ասէ, Յամենայն ծառոց որ է ի դրախ-
17 տիդ՝ ուտելով կերիցես. Բայց ի ծա-
ռոյն գիտութեան բարւոյ եւ չարի՝ մի՛
[13]ուտիցէք, զի յորում աւուր [13]ուտիցէք
ի նմանէ՝՝ մահու [14]մեռանիցիք։
18 Եւ ասաց Տէր Աստուած, Ոչ է բար-
ւոք մարդոյդ միայն լինել, [15]արասցուք
19 դմա օգնական ըստ դմա։ Եւ ստեղծ եւս
Տէր Աստուած[16] զամենայն գազանս վայ-
րի եւ զամենայն թռչունս երկնից. եւ
ած զնոսա առ Ադամ տեսանել զինչ
կոչեսցէ զնոսա. եւ ամենայն շնչոյ
կենդանւոյ զինչ եւ անուանեաց Ադամ,
20 այն անուն է նորա։ Եւ կոչեաց Ադամ
անուանս ամենայն անասնոց, եւ ամենայն
թռչնոց երկնից, եւ ամենայն գազանաց
վայրի. բայց Ադամայ ոչ գտաւ օգնա-

[1] Այլք. ասէ ցնոսա Աստուած [2] Այլք. կենդանեաց [3] Այլք. որոյ է [4] Այլք. եւթներորդի [5] Այլք. են ծնունդք [6] Այլք. երկրի. յորժամ արարան նոքա,

[7] Այլք. շոգի [8] Եբր. յանդունս [9] Այլք. Տէր Աստուած դրախտ [10] Այլք. Քուշայ [11] Կամ, յարեւելս [12] Այլք. Եդեմայ [13] Այլք. ուտիցես ի նմանէ [14] Այլք. մեռանիցիս [15] Եբր. արարից [16] Եբրայեցին յաւելու, ի հողոյ

21 կան նման նմա ։ Եւ արկ Տէր Աստուած
թմրութիւն ի վերայ Ադամայ , եւ
ննջեաց . եւ առ մի ի կողից նորա եւ ե-
22 լից ընդ այնր մարմին . Եւ շինեաց Տէր
Աստուած զկողն զոր առ յԱդամայ ի
23 կին , եւ ած զնա առ Ադամ ։ Եւ ասէ
Ադամ , Այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց ի-
մոց եւ մարմին ի մարմնոյ իմմէ . սա
կոչեսցի [1]կին , զի [2]յառնէ [3]իւրմէ ա-
24 ռաւ ։ Վասն այնորիկ թողցէ այր զհայր
իւր եւ զմայր իւր , եւ երթիցէ զհետ
կնոջ իւրոյ , եւ եղիցին երկոքին ի մար-
25 մին մի ։ Եւ էին երկոքեան մերկ , Ադամ
եւ կին իւր , եւ ոչ ամաչէին ։

ԳԼ . Գ

1 Եւ օձն էր [4]իմաստնագոյն քան զամենայն
գազանս [5]որ ի վերայ երկրի" զոր արար
Տէր Աստուած . եւ ասէ օձն ցկինն , [6]Զի՞ է
զի ասաց" Աստուած թէ Ցամենայն ծա-
ռոց որ իցեն ի ներքս ի դրախտի այդր՝ մի՛
2 ուտիցէք ։ Եւ ասէ կինն ցօձն , Ի պտղոյ
3 ծառոց դրախտիդ կերիցուք . Բայց ի
պտղոյ ծառոյն՝ որ է ի մէջ դրախտին , ա-
սաց Աստուած , Մի՛ ուտիցէք ի նմանէ ,
եւ մի՛ հուպ լինիցիք , զի մի՛ մեռանի-
4 ցիք ։ Եւ ասէ օձն ցկինն , Ոչ եթէ մահու
5 մեռանիցիք . Զի գիտէր Աստուած թէ
յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ , բա-
նայցեն աչք ձեր , եւ լինիցիք իբրեւ
զաստուածս՝ ճանաչել զբարի եւ զչար ։
6 Եւ ետես կինն զի բարի էր ծառն ի
կերակուր եւ հաճոյ աչաց հայելոյ , եւ
[7]գեղեցիկ ի տեսանել" . եւ առ ի պտղոյ
նորա , եկեր . եւ ետ առն իւրում ընդ
7 իւր , եւ [8]կերան ։ Եւ բացան աչք եր-
կոցունց , եւ գիտացին զի մերկ էին . եւ
կարեցին տերեւս թզենւոյ , եւ արարին
8 իւրեանց ածանելիս ։ Եւ լուան զձայն
զգնալոյ Տեառն Աստուծոյ ի դրախտի
անդ ընդ երեկս , եւ թաքեան Ադամ եւ
կինն իւր յերեսաց Տեառն Աստուծոյ ի
9 մէջ ծառոց դրախտին ։ Եւ կոչեաց Տէր
Աստուած զԱդամ , եւ ասէ ցնա , Ո՞ւր
10 ես ։ Եւ ասէ , Լուայ զձայն քո ի դրախ-
տի աստ եւ երկեայ , քանզի մերկ էի ,
11 եւ թաքեայ ։ Եւ ասէ ցնա , Ո՞ պատ-
մեաց քեզ թէ մերկ ես . բայց եթէ ի
ծառոյն յորմէ պատուիրեցի քեզ անտի
[3]ուտել չուտել , կերա՞ր արդեւք ի նմա-
12 նէ ։ Եւ ասէ Ադամ , Կինն զոր ետուր
ընդ իս՝ նա ետ ինձ ի ծառոյ անտի եւ
13 կերայ ։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցկինն ,
Զի՞նչ գործեցեր զայդ . եւ ասէ կինն ,
14 Օձն խաբեաց զիս , եւ կերայ ։ Եւ ասէ
Տէր Աստուած ցօձն , Փոխանակ զի ա-
րարեր դու զայն , անիծեալ լիջիր դու յա-
մենայն անասնոց եւ յամենայն գազա-
նաց երկրի . ի վերայ [3]լանջաց եւ" որո-
վայնի քո գնասցես , եւ հող կերիցես
15 զամենայն աւուրս կենաց քոց ։ Եւ ե-
դից թշնամութիւն ի մէջ քո եւ ի մէջ
կնոջդ , եւ ի մէջ զաւակի քո եւ ի մէջ
զաւակի նորա . նա [9]սպասեսցէ քում
գլխոյ . եւ դու սպասեսցես նորա գար-
16 շապարի" ։ Եւ ցկինն ասէ , Բազմացու-
ցանելով բազմացուցից զտրտմութիւնս
քո եւ [10]զհեծութիւնս քո . տրտմութեամբ
ծնցես որդիս , եւ առ այր քո [11]դարձ քո ,
17 եւ նա տիրեսցէ քեզ ։ Եւ ցԱդամ ասէ ,
Փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջդ քո ,
եւ կերար ի ծառոյ անտի յորմէ պա-
տուիրեցի քեզ անտի [3]միայն չուտել , [3]եւ
կերար ի նմանէ ," անիծեալ լիցի երկիր
[12]ի գործս քո . տրտմութեամբ կերիցես
զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց .
18 Փուշ եւ տատասկ բուսուսցէ քեզ , եւ
19 կերիցես զբանջար վայրի ։ Քրտամբք ե-
րեսաց քոց կերիցես զհաց քո , մինչեւ
դարձցիս յերկիր ուստի առար . զի հող
էիր եւ ի հող դարձցիս ։
20 Եւ կոչեաց Ադամ զանուն կնոջ իւրոյ
Կեանս . զի նա է մայր ամենայն կեն-
21 դանեաց ։ Եւ արար Տէր Աստուած Ա-
դամայ եւ կնոջ նորա հանդերձս մաշկե-
22 ղէնս , եւ զգեցոյց զնոսա ։ Եւ ասէ Տէր
Աստուած , Ահա Ադամ եղեւ իբրեւ զմի
ի մէնջ՝ գիտել զբարի եւ զչար . եւ արդ
գուցէ ձգիցէ զձեռն եւ առնուցու ի ծա-
ռոյն կենաց , ուտիցէ եւ կեցցէ յաւիտ-
23 եան ։ Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր
Աստուած ի դրախտէ անտի [13]փափկու-
24 թեան՝ գործել զերկիր ուստի առաւ ։ Եւ
եհան զԱդամ , եւ բնակեցոյց յանդիման
դրախտին [14]փափկութեան . եւ հրամայեաց
քերովբէից եւ բոցեղէն սրոյ" շուրջանա-
կաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց ։

---

[1]Եբր. Իշշա [2]Եբր. Իշ [3]Յեբր. [illegible] [4]Եբր. խորագէտ [5]Եբր. վայրի [6]Եբր. Արդարեւ ասա՞ց [7]Կամ, ցանկալի յառնել իմաստուն [8]Եբր. կերաւ

[9]Եբր. խորտակեսցէ զգլուխ քո , եւ դու խորտակեսցես զգարշապար նորա [10]Կամ, զերկունս [11]Եբր. ցանկութիւն [12]Եբր. վասն [13]Եբր. Եդեմայ [14]Եբր. Եդեմայ զքերոբէս և զբոցեղէն սուրն

ԳԼ. Դ

1 Եւ Ադամ եգիտ զԵւայ կին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ զԿայէն. եւ ասէ, Ստա-
2 ցայ մարդ [1]Աստուծով։ Եւ յաւել ծնա-
նել զեղբայր նորա զՀաբէլ. եւ եղեւ
Հաբէլ հովիւ խաշանց, եւ Կայէն գոր-
3 ծէր զերկիր։ Եւ եղեւ յետ աւուրց ե-
բեր Կայէն ի պտղոյ երկրի պատարագ
4 [2]Աստուծոյ. Եւ Հաբէլ յանդրանկաց
խաշանց իւրոց եւ ի պարարտաց նոցա.
եւ հայեցաւ [3]Աստուած ի Հաբէլ եւ ի
5 պատարագս նորա, Եւ ի Կայէն եւ ի
զոհս նորա ոչ նայեցաւ. եւ տրտմեցաւ
Կայէն յոյժ, եւ խոնարհեցան անկան ե-
6 րեսք նորա։ Եւ ասէ Տէր [4]Աստուած ցԿա-
յէն, Ընդէ՞ր [5]տրտմեցար, եւ ընդէ՞ր խո-
7 նարհեցան անկան երեսք քո. Ո՞չ apa-
քէն եթէ [6]ուղիղ մատուցանես, եւ ու-
ղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար. լուռ լեր,
առ քեզ լիցի դարձ" նորա, եւ դու տի-
րեսցես նմա։
8 Եւ [7]ասէ Կայէն ցՀաբէլ եղբայր իւր,
Եկ երթիցուք ի դաշտ". եւ եղեւ ի բե-
րել չոգան ի դաշտ անդր, յարեաւ Կայէն
ի վերայ Հաբելի եղբօր իւրոյ եւ սպան
9 զնա։ Եւ ասէ Տէր [4]Աստուած ցԿայէն,
Ո՞ւր է Հաբէլ եղբայր քո։ Եւ նա ասէ,
Ոչ գիտեմ. միթէ պահապա՞ն իցեմ եղբօրն
10 իմոյ։ Եւ ասէ Աստուած, Զի՞նչ գոր-
ծեցեր զայդ. գոչումն արեան եղբօր քո
11 բողոքէ առ իս յերկրէ. Եւ արդ անիծ-
եալ լիջիր դու ի վերայ երկրի, որ եբաց
զբերան իւր ընդունել զարիւն եղբօր քո
12 ի ձեռաց քոց. Զի գործեսցես զերկիր,
եւ ոչ յաւելցէ տալ քեզ զզօրութիւն
իւր. երերեալ եւ տատանեալ եղիցես
13 ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ Կայէն ցՏէր [4]Աս-
տուած, Մեծ է պատիժ իմ քան [8]զթո-
14 ղուլդ զիս". [9]Եթէ հանես" զիս այսօր
յերեսաց երկրէ, եւ յերեսաց քոց թա-
քեայց. եւ լինիցիմ երերեալ եւ տատա-
նեալ յերկրի, եւ եղիցի ամենայն որ
15 գտանիցէ զիս՝ սպանցէ զիս։ Եւ ասէ
ցնա Տէր [4]Աստուած, Ոչ այդպէս. ամե-
նայն որ սպանանէ զԿայէն, եւթն վրէժս
լուծցէ. եւ եդ Տէր [4]Աստուած նշան ի
Կայէն՝ չսպանանել զնա ամենայնի որ
գտանիցէ զնա։
16 Եւ ել Կայէն յերեսաց [10]Աստուծոյ, եւ
բնակեցաւ յերկրին Նայիդ յանդիման Ե-
17 դեմայ։ Եգիտ Կայէն զկին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ զԵնովք. եւ շինէր քա-
ղաք, եւ դնէր անուն քաղաքին յանուն
18 որդւոյ իւրոյ Ենովքայ։ Եւ եղեւ որդի
Ենովքայ Գայիրիդադ, եւ Գայերիդադ
ծնաւ զՄայիէլ, եւ Մայիէլ ծնաւ զՄա-
թուսաղա, եւ Մաթուսաղա ծնաւ զՂա-
19 մէք։ Եւ առ իւր Ղամէք երկուս կա-
նայս. անուն միումն Ադդա, եւ անուն
20 երկրորդին Սէլլա. Եւ ծնաւ Ադդա զՅով-
բէլ. Նա է հայր այնոցիկ որ բնակեալ
21 են ի վրանս խաշնարածաց. Եւ անուն
եղբօր նորա Յովբաղ. Նա է հայր որ ե-
22 ցոյց զսրինգ եւ զքնար։ Եւ Սէլլա ծնաւ
զԹովբէլ, եւ էր ճարտարապետ դարբին՝
պղնձոյ եւ երկաթոյ. եւ քոյր Թովբե-
23 լայ Նոյեմա։ Եւ ասէ Ղամէք ցկանայս
իւր ցԱդդա եւ ցՍէլլա, Լուարուք ձայ-
նի իմում, կանայք Ղամեքայ, եւ ունկն
դիք բանից իմոց. զի այր սպանի ի
վէրս ինձ, եւ երիտասարդ՝ ի հարուածս
24 ինձ. Զի թէ եւթն անգամ վրէժք
խնդրիցին ի Կայենէ, ապա եւ ի Ղա-
մեքայ եւթանասնեկին եւթն։
25 Եգիտ Ադամ զԵւայ կին իւր, եւ
յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ անուանեաց
զանուն նորա Սէթ. ասէ, Զի յարոյց
ինձ Աստուած զաւակ այլ՝ փոխանակ
26 Հաբելի զոր սպանն Կայէն։ Եւ Սեթայ
եղեւ որդի, եւ անուանեաց զանուն նո-
րա Ենովս. [11]Նա յուսացաւ կոչել զանուն
Տեառն Աստուծոյ"։

ԳԼ. Ե

1 Այս է գիր [12]արարածոց մարդկան",
յաւուր յորում արար Աստուած զԱդամ,
ըստ պատկերի Աստուծոյ ստեղծ զնա.
2 Արու եւ էգ արար զնոսա, եւ օրհնեաց
զնոսա, եւ անուանեաց զանուն նոցա
[13]Ադամ, յաւուր յորում արար զնոսա։
3 Եկեաց Ադամ ամս [14]երկերիւր եւ ե-
րեսուն, եւ ծնաւ ըստ կերպարանաց
իւրոց եւ ըստ պատկերի իւրում, եւ

---

[1] Եբր. Տերամբ [2] Եբր. Տեառն [3] Եբր. Տէր
[4] Եբր. Յ-հ-վ-հ [5] Եբր. բարկացար [6] Եբր. բարւոք
գործես, եղիցի ընդունելի, և եթէ բարւոք ոչ
գործիցես, մեղք (կամ, պատարագ մեղաց) կան առ
դուրս. և առ քեզ լիցի ցանկութիւն [7] Եբր. խօսե-
ցաւ Կային առ Հաբէլ եղբայր իւր [8] Եբր. զկար
իմ կամ, զներել թողութեան [9] Եբր. Ահա հաներ

[10] Եբր. Տեառն [11] Եբր. յայնժամ սկիզբն եղեւ
կոչելոյ յանուն Տեառն [12] Եբր. ծննդոց Ադամայ
[13] Այսինքն, մարդ [14] Եբր. հարիւր

4 անուանեաց զանուն նորա Սէթ ։ Եւ ե-
ղեն աւուրք Ադամայ յետ ծնանելոյ նո-
րա զՍէթ ամք [1]եւթն հարեւր , եւ ծնաւ
5 ուստերս եւ դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն
աւուրք Ադամայ զորս եկեաց՝ ամք ինն
հարեւր եւ երեսուն , եւ մեռաւ ։
6 Եւ եկեաց Սէթ ամս [2]երկերիւր եւ հինգ ,
7 եւ ծնաւ զԵնովս . Եւ եկեաց Սէթ յետ
ծնանելոյ նորա զԵնովս ամս [1]եւթն հարեւր
եւ եւթն, եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս .
8 Եւ եղեն ամենայն աւուրք Սեթայ ամք
ինն հարեւր եւ երկոտասան, եւ մեռաւ ։
9 Եւ եկեաց Ենովս ամս [3]հարեւր եւ"
10 իննսուն , եւ ծնաւ զԿայնան . Եւ եկեաց
Ենովս յետ ծնանելոյ նորա զԿայնան
ամս [1]եւթն հարեւր եւ հնգետասան , եւ
11 ծնաւ ուստերս եւ դստերս . Եւ եղեն ա-
մենայն աւուրք Ենովսայ ամք ինն հա-
րեւր եւ հինգ , եւ մեռաւ ։
12 Եւ եկեաց Կայնան ամս [3]հարեւր եւ"
եւթանասուն , եւ ծնաւ զՄաղաղայէլ .
13 Եւ եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նորա
զՄաղաղայէլ ամս [1]եւթն հարեւր եւ քա-
ռասուն , եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս.
14 Եւ եղեն ամենայն աւուրք Կայնանայ
ամք ինն հարեւր եւ տասն , եւ մեռաւ ։
15 Եւ եկեաց Մաղաղայէլ ամս [3]հարեւր
եւ" վաթսուն եւ հինգ, եւ ծնաւ զՅարէդ.
16 Եւ եկեաց Մաղաղայէլ յետ ծնանելոյ նորա
զՅարէդ ամս [1]եւթն հարեւր եւ երեսուն ,
17 եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս. Եւ եղեն
ամենայն աւուրք Մաղաղայելի ամք ութ
հարեւր եւ իննսուն եւ հինգ, եւ մեռաւ ։
18 Եւ եկեաց Յարեդ ամս հարեւր եւ
վաթսուն եւ երկու , եւ ծնաւ զԵնովք ։
19 Եւ եկեաց Յարէդ յետ ծնանելոյ նորա
զԵնովք՝ ամս ութ հարեւր , եւ ծնաւ
20 ուստերս եւ դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն
աւուրք Յարեդի ամք ինն հարեւր վաթ-
սուն եւ երկու , եւ մեռաւ ։
21 Եւ եկեաց Ենովք ամս [3]հարեւր վաթ-
սուն եւ հինգ , եւ ծնաւ զՄաթուսա-
22 ղա ։ Եւ [4]հաճոյ եղեւ Ենովք" Աստու-
ծոյ յետ ծնանելոյ նորա զՄաթուսաղա՝
ամս [5]երկերիւր . եւ ծնաւ ուստերս եւ
23 դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք Ե-
նովքայ ամք երեք հարեւր եւ վաթսուն
24 եւ հինգ ։ Եւ [4]հաճոյ եղեւ Ենովք" Աս-
տուծոյ . եւ ոչ ուրեք գտանէր , զի փո-
խեաց զնա Աստուած ։
25 Եւ եկեաց Մաթուսաղա ամս հարեւր
ութսուն եւ եւթն , եւ ծնաւ զՂամէք ։
26 Եւ եկեաց Մաթուսաղա յետ ծնանելոյ
նորա զՂամէք ամս եւթն հարեւր ութ-
սուն եւ երկու , եւ ծնաւ ուստերս եւ
27 դստերս ։ Եւ եղեն ամենայն աւուրք
Մաթուսաղայի զորս եկեաց՝ ամք ինն
հարեւր վաթսուն եւ ինն , եւ մեռաւ ։
28 Եւ եկեաց Ղամէք ամս հարեւր ութ-
29 սուն եւ [6]ութ , եւ ծնաւ որդի . Եւ ա-
նուանեաց զանուն նորա [7]Նոյ . ասէ ,
Սա հանգուսցէ զմեզ ի գործոց մերոց
եւ ի տրտմութեանց ձեռաց մերոց , [3]եւ
30 յերկրէ զոր անէծ Տէր Աստուած ։ Եւ
եկեաց Ղամէք յետ ծնանելոյ նորա զՆոյ՝
ամս հինգ հարեւր եւ [8]վաթսուն եւ հինգ,
31 եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս ։ Եւ ե-
ղեն ամենայն աւուրք Ղամեքայ ամք
եւթն հարեւր [9]յիսուն եւ երեք", եւ մե-
32 ռաւ ։ Եւ էր Նոյ ամաց հինգ հարիւրից ,
եւ ծնաւ Նոյ [3]երիս որդիս ," զՍէմ,
զՔամ, եւ զՅաբէթ ։

Գլ. Զ

1 Եւ եղեւ իբրեւ սկսան մարդիկն բազ-
մանալ ի վերայ երկրի , եւ դստերք
2 ծնան նոցա , Տեսեալ որդւոցն Աստուծոյ
զդստերս մարդկան զի գեղեցիկ էին ,
առին իւրեանց կանայս յամենեցունց զոր
3 ընտրեցին ։ Եւ ասէ Տէր [3]Աստուած , Մի՛
մնասցէ ոգի իմ ի մարդկանս յայսմիկ
յաւիտեան , վասն լինելոյ դոցա մարմին.
եւ եղիցին աւուրք դոցա ամք հարեւր
4 քսան ։ Եւ սկայք էին ի վերայ երկրի
յաւուրսն յայնոսիկ . եւ յետ այնորիկ
իբրեւ մտանէին որդիքն Աստուծոյ առ
դստերսն մարդկան , եւ ծնան [10]իւրեանց
որդիս , նոքա էին սկայքն որ յաւիտե-
5 նից արք անուանիք ։ Եւ իբրեւ ետես
Տէր [3]Աստուած եթէ բազմացան չարիք
մարդկան ի վերայ երկրի , եւ ամենայն
ոք խորհէր ի սրտի իւրում խնամով ի
6 չարիս զամենայն աւուրս , Եւ տրտմեցաւ
[11]Աստուած զի արար զմարդն ի վերայ երկ-
րի , եւ մտախոհ եղեւ ի սրտի իւրում ,
7 Եւ ասէ Տէր [3]Աստուած , Ջնջեցից [12]զա-
մենայն մարմին" զոր արարի յերեսաց

---

[1] Եբր. ութ [2] Եբր. հարեւր [3] Յ։Եբր. պակաս
[4] Եբր. գնաց Ենովք ընդ [5] Եբր. երեք հարեւր

[6] Եբր. երկու [7] Այսինքն. Հանգիստ [8] Եբր. իննսուն
[9] Եբր. եօթանասուն և եօթն [10] Եբր. նոցա
[11] Եբր. Տէր [12] Եբր. զմարդն

երկրէ, ի մարդոյ մինչեւ յանասուն, եւ
ի սողնոց մինչեւ ի թռչունս երկնից, զի
8 [1]բարկացայ զի արարի զնոսա։ Բայց Նոյ
եգիտ շնորհս առաջի Տեառն [2]Աստուծոյ։
9 Եւ այս են ծնունդք Նոյի. Նոյ այր ար-
դար կատարեալ էր յազգի անդ իւրում.
10 եւ [3]հաճոյ եղեւ Նոյ" Աստուծոյ։ Եւ
ծնաւ Նոյ երիս որդիս, զՍէմ, զՔամ,
11 զՅաբէթ։ Եւ ապականեցաւ երկիր առաջի
Աստուծոյ, եւ լցաւ երկիր անիրաւու-
12 թեամբ։ Եւ տես [2]Տէր Աստուած զեր-
կիր, եւ էր ապականեալ. զի ապակա-
նեաց ամենայն մարմին զճանապարհ իւր
13 ի վերայ երկրի։ Եւ ասէ [2]Տէր Աստուած
ցՆոյ, [4]Ժամանակ ամենայն մարդոյ"
հասեալ է առաջի իմ, զի լցաւ երկիր
անիրաւութեամբք ի նոցանէ. եւ ահա
ես ապականեցից զնոսա եւ զերկիր։
14 Արդ արա դու քեզ տապան ի [5]չորեք-
կուսի փայտից. խորշս խորշս գործես-
ցես զտապանն, եւ նաւթիւ ծեփեսցես
15 զնա ներքոյ եւ արտաքոյ։ Եւ այսպէս ա-
րասցես զտապանն. յերեք հարեւր կանգ-
նոյ զերկայնութիւն տապանին, եւ ի յի-
սուն կանգնոյ զլայնութիւնն, եւ յերե-
16 սուն կանգնոյ զբարձրութիւնն։ [6]Ժողո-
լով գործեսցես զտապանն", եւ ի մի
կանգուն կատարեսցես զնա ի վերուստ,
եւ զդուռն տապանին ի կողմանէ ա-
րասցես. ներքնատունս եւ միջնատունս
17 եւ վերնատունս գործեսցես ի նմա։ Եւ
ահա ես ածից ջրհեղեղ ջրոյ ի վերայ
երկրի, ապականել զամենայն մարմին
յորում է շունչ կենդանի ի ներքոյ երկ-
նից. եւ ինչ որ իցէ ի վերայ երկրի՝
18 սատակեսցի։ Եւ եդից զուխտ իմ ընդ
քեզ. եւ մտցես ի տապանն դու եւ որ-
դիք քո եւ կին քո եւ կանայք որդւոց
19 քոց ընդ քեզ։ Եւ յամենայն անասնոց եւ
յամենայն զազանաց եւ յամենայն մարմ-
նոյ՝ երկու երկու յամենայնէ մուծցես ի
տապանն բուծանել ընդ քեզ. արու եւ
20 էգ լինիցին։ Յամենայն հաւուց թռչնոց
ըստ ազգի, եւ յամենայն անասնոց ըստ
ազգի, եւ յամենայն սողնոց երկրի ըստ
ազգի իւրեանց. երկու երկու յամենայ-
նէ մտանիցեն առ քեզ [7]կերակրել ընդ
21 քեզ՝ արու եւ էգ"։ Եւ դու առցես

[1] Եբր. զղջացայ [2] Եբր. Եհովա [3] Եբր. գնաց Նոյ ընդ [4] Եբր. Վախճան ամենայն մարմնոյ [5] Եբր. գոփեր, այլ ինչ ծառէ [6] Եբր. Լուսամուտ գործեսցես տապանին [7] Եբր. զի կեցցեն

քեզ յամենայն կերակրոց [8]զոր ուտիցէք",
եւ ժողովեսցես դու առ քեզ. եւ եղիցի
22 քեզ եւ նոցա կերակուր։ Եւ արար Նոյ
զամենայն զոր միանգամ պատուիրեաց
նմա [2]Տէր Աստուած, նոյնպէս եւ արար։

ԳԼ. Է

1 Եւ ասէ Տէր [2]Աստուած ցՆոյ, Մուտ
դու եւ ամենայն տուն քո ի տապանդ.
զի զքեզ տեսի արդար առաջի իմ յազ-
2 գիդ յայդմիկ։ Եւ յամենայն անասնոց
սրբոց մուծ ընդ քեզ եւթն եւթն արու
եւ էգ, եւ յամենայն անասնոց որ ոչ են
3 սուրբ՝ երկուս երկուս արու եւ էգ. Եւ
ի թռչնոց երկնից [2]սրբոց՝ եւթն եւթն
արու եւ էգ, [2]եւ ի թռչնոց որ ոչ սուրբ
են՝ երկու երկու արու եւ էգ," բուծա-
նել զաւակ ի վերայ ամենայն երկրի։
4 Եւ այլ եւս եւթն օր, եւ ածից ես անձ-
րեւ ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ
զքառասուն գիշեր, եւ ջնջեցից զամե-
նայն հասակ զոր արարի յերեսաց երկ-
5 րէ։ Եւ արար Նոյ զամենայն զոր մի-
անգամ պատուիրեաց նմա Տէր [2]Աս-
6 տուած։ Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց,
եւ ջրհեղեղ ջուրցն եղեւ ի վերայ երկրի։
7 Եւ եմուտ Նոյ եւ որդիք իւր եւ կին
նորա եւ կանայք որդւոց նորա ընդ նմա
8 ի տապանն վասն ջուրցն հեղեղի։ [2]Եւ
ի թռչնոց սրբոց, եւ ի թռչնոց որ ոչ
սուրբ էին, եւ" յանասնոց սրբոց, եւ
յանասնոց որ ոչ սուրբ են, [9]եւ յամե-
նայն սողնոց որ սողին ի վերայ երկրի,
9 Երկու երկու մտին առ Նոյ ի տապան
անդր՝ արու եւ էգ, որպէս պատուի-
10 րեաց [10]նմա Տէր" Աստուած։ Եւ եղեւ
յետ եւթն աւուր, եւ ջուր ջրհեղեղին
11 եղեւ ի վերայ երկրի, Յամին վեցհա-
րիւրորդի կենացն Նոյի, յերկրորդում
ամսեանն [11]ի քսան եւ յեւթն" ամսոյն.
[12]եւ պատառեցան ամենայն աղբիւրք
անդնդոց բազմաց, եւ սահանք երկնից
12 բացան. Եւ եղեւ անձրեւ ի վերայ երկ-
րի զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գի-
13 շեր։ Յաւուր յայնմիկ եմուտ Նոյ, Սէմ,
Քամ, Յաբեթ, որդիք Նոյի, եւ կին Նո-
յի, եւ երեք կանայք որդւոց նորա ընդ
14 նմա ի տապան անդր. Նոքա եւ ամե-
նայն գազանք ըստ ազգի, եւ ամենայն
անասունք ըստ ազգի իւրեանց, եւ ամե-

[8] Եբր. որ ուտին [9] Եբր. և ի թռչնոց և [10] Եբր. Նոյի [11] Եբր. յեւթն և տասն [12] Եբր. յաւուր յայնմիկ

նայն սողուն չարժուն ի վերայ երկրի
ըստ ազգի իւրեանց , եւ ամենայն հաւ
15 թռչուն ըստ ազգի իւրում , Մտին առ
Նոյ ի տապան անդր երկու երկու յամե-
նայն մարմնոյ յորում է շունչ կենդանի ։
16 Եւ որ մտանէինն՝ արու եւ էգ յամե-
նայն մարմնոյ մտանէին , որպէս պա-
տուիրեաց Աստուած Նոյի . եւ փակեաց
Տէր ¹Աստուած արտաքոյ նորա զտա-
17 պանն ։ Եւ եղեւ ջրհեղեղ զքառասուն
տիւ ¹եւ զքառասուն գիշեր" ի վերայ երկ-
րի . եւ բազմացաւ ջուրն եւ վերացոյց
18 զտապանն եւ բարձրացաւ յերկրէ ։ Եւ
զօրանայր ջուրն եւ բազմանայր յոյժ ի
վերայ երկրի , եւ շրջէր տապանն ի վե-
19 րայ ջրոց ։ Եւ սաստկանայր ջուրն յոյժ
յոյժ ի վերայ երկրի , եւ ծածկէր զամե-
նայն լերինս բարձունս որ էին ի ներ-
20 քոյ երկնից ։ Հնգետասան կանգուն բարձ-
րացաւ ջուրն ի վեր , եւ ծածկեաց զամե-
21 նայն լերինս ։ Եւ մեռաւ ամենայն մար-
մին շարժուն ի վերայ երկրի , թռչնոց
եւ անասնոց եւ գազանաց . եւ ամենայն
սողուն զեռուն ի վերայ երկրի , եւ ա-
22 մենայն մարդ ։ Ամենայն որ ունէր շունչ
կենդանի յռնգունս իւր , եւ ամենայն
որ ինչ էր ի վերայ ցամաքի՝ մեռաւ ։
23 Եւ ջնջեաց զամենայն հաստակ որ էր ի
վերայ երեսաց երկրի , ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն եւ ի սողնոց մինչեւ ի թռչունս
երկնից , եւ ջնջեցան յերկրէ . եւ մնաց
միայն Նոյ եւ որ ընդ նմա էին ի տապանի
24 անդ ։ Եւ բարձրացաւ ջուրն ի վերայ երկրի
աւուրս հարեւր եւ յիսուն ։

ԳԼ . Ը

1 Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ եւ զամե-
նայն գազանս եւ զամենայն անասունս
¹եւ զամենայն թռչունս" որ էին ընդ
նմա ի տապանի անդ . եւ ած Աստուած
հողմ ի վերայ երկրի , եւ դադարեաց
2 ջուրն ։ Եւ խցան աղբերք անդնդոց
եւ սահանք երկնից , եւ արգելաւ անձ-
3 րեւ յերկնից ։ Եւ զիջանէր տակաւ , եր-
թայր ջուրն եւ թուլանայր յերկրէ եւ
նուազէր ջուրն յետ հարեւր եւ յիսուն
4 աւուր ։ Եւ նստաւ տապանն յեւթնե-
րորդում ամսեանն ²ի քսան եւ յեւթն"
5 ամսոյն ի լերինս Արարատայ ։ Եւ ջուրն
երթայր եւ նուազէր մինչեւ ի տասնե-
րորդ ամիսն . իսկ յամսեանն ³մետա-
սաներորդի , որ օր առաջին էր ամսոյն՝
երեւեցան գլուխք լերանց ։
6 Եւ եղեւ յետ քառասուն աւուր ե-
բաց Նոյ զպատուհան տապանին զոր ա-
7 րար . Եւ արձակեաց զագռաւն , եւ ել
եւ անդրէն ոչ դարձաւ մինչեւ ցցամա-
8 քել ջրոյն յերկրէ ։ Եւ արձակեաց զա-
ղաւնին ⁴զհետ նորա" տեսանել թէ յա-
9 ծուցեա՞լ իցէ ջուրն յերեսաց երկրէ . Եւ
չգտեալ աղաւնւոյն հանգիստ ոտից իւ-
րոյ՝ դարձաւ անդրէն առ նա ի տապան
անդր . զի ջուր դեռ ունէր զամենայն
երեսս երկրի . եւ ձգեաց զձեռն եւ ըն-
կալաւ զնա , եւ առ զնա անդրէն առ իւր
10 ի տապան անդր ։ Եւ դադարեաց եւս ա-
ւուրս եւթն , եւ դարձաւ արձակեաց
11 զաղաւնին ի տապանէ անտի. Եւ դարձաւ
առ նա աղաւնին ընդ երեկս , եւ ունէր
տերեւ ձիթենւոյ շիղ ի բերան իւրում .
եւ գիտաց Նոյ , թէ ցածուցեալ են ջուրքն
12 յերկրէ ։ Եւ դադարեաց աւուրս եւթն
եւս, եւ դարձեալ արձակեաց զաղաւնին ,
եւ ոչ եւս յաւել դառնալ առ նա ։
13 Եւ եղեւ ի վեց հարիւրորդի եւ ի մի-
ում ամի ¹կենաց Նոյի" , յամսեանն ա-
ռաջնում որ օր մի էր ամսոյն , նուա-
զեաց ջուրն յերեսաց երկրէ. եւ եբաց Նոյ
զձեղուն տապանին զոր արար , եւ ետես
զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրէ ։
14 Իսկ յամսեանն երկրորդի , որ օր քսան
եւ եւթն էր ամսոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր ։
15 Եւ խօսեցաւ ¹Տէր Աստուած ընդ Նո-
16 յի եւ ասէ , Ել ի տապանէ այտի դու
եւ կին քո եւ որդիք քո եւ կանայք
17 որդւոց քոց ընդ քեզ , Եւ ամենայն գա-
զանք որ են ընդ քեզ , եւ ամենայն մար-
մին ի թռչնոց մինչեւ յանասունս . եւ
զամենայն սողուն զեռուն երկրի հան
ընդ քեզ , եւ զեռասցեն ի վերայ երկ-
րի . եւ ⁵աճեցէք եւ բազմացարուք" ի
18 վերայ երկրի ։ Եւ ել Նոյ եւ կին նորա
եւ որդիք նորա եւ կանայք որդւոց նո-
19 րա ընդ նմա . Եւ ամենայն գազանք եւ
ամենայն սողուն չարժուն եւ ամենայն
թռչուն յերկրէ ըստ ազգի իւրեանց ե-
լին ի տապանէ անտի ։
20 Եւ շինեաց Նոյ ⁶սեղան ⁷Աստուծոյ ,
եւ առ յամենայն անասնոց սրբոց եւ յա-

¹Յն. Եբր. գոլոսի ²Եբր. յեւթն և տասն

³Եբր. տասներորդի ⁴Եբր. յիւրմէ ⁵Եբր. ա-
ճեցեն և բազմացին ⁶Եբր զոհանոց , այս-
պէս է բազում տեղիս ⁷Եբր. Տեառն

մենայն թռչնոց սրբոց, եւ եհան ողջա-
21 կէզ ի վերայ սեղանոյն. Եւ հոտոտե-
ցաւ Տէր [1]Աստուած ի հոտ անուշից։
Եւ ասէ Տէր [1]Աստուած՝ ածեալ զմտաւ,
Ոչ եւս յաւելից անիծանել զերկիր վասն
գործոց մարդկան, զի միտք մարդոյ
հաստատեալ են ի խնամս չարի ի ման-
կութենէ իւրմէ. արդ ոչ եւս յաւելից
հարկանել զամենայն մարմին կենդանի
22 որպէս արարի. Այսուհետեւ զամենայն
աւուրս երկրի՝ սերմն եւ հունձք, ցուրտ
եւ տօթ, ամառն եւ [2]գարուն, [3]զտիւ
եւ զգիշեր" մի՛ դադարեսցեն։

ԳԼ. Թ

1 Եւ օրհնեաց Աստուած զՆոյ եւ զոր-
դիս նորա, եւ ասէ ցնոսա, Աճեցէք եւ
բազմացարուք եւ լցէք զերկիր [1]եւ տի-
2 րեցէք դմա". Եւ ահ եւ երկիւղ ձեր ե-
ղիցի ի վերայ ամենայն գազանաց երկ-
րի, եւ ի վերայ ամենայն թռչնոց երկ-
նից, եւ ի վերայ ամենայն զեռնոց երկ-
րի, եւ ի վերայ ամենայն ձկանց ծո-
վու, զորս ընդ ձեռամբ ձերով ետու։
3 Եւ ամենայն զեռուն որ է կենդանի՝ ձեզ
լիցի ի կերակուր. իբրեւ զբանջար խոտոյ
4 ետու ձեզ զամենայն։ Բայց զմիս ա-
5 րեամբ շնչոյ մի՛ ուտիցէք. Քանզի եւ
զձեր արիւն շնչոյ խնդրեցից. ի ձեռաց
ամենայն գազանաց խնդրեցից զնա եւ
ի ձեռաց մարդոյ. ի ձեռաց առն զշունչ
6 եղբօր իւրոյ խնդրեցից։ Որ հեղու զա-
րիւն մարդոյ, փոխանակ արեան նորա
հեղցի արիւն նորա. զի ի պատկեր Ա-
7 ստուծոյ [4]արարի ես" զմարդն. Այլ դուք
աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զեր-
կիր, եւ բազմացարուք ի վերայ դորա։
8 Եւ խօսեցաւ [1]Տէր Աստուած ընդ Նո-
յի եւ ընդ որդիս նորա որ ընդ նմա էին
9 եւ ասէ, Ես ահաւասիկ ես հաստատեմ
զուխտ իմ ընդ ձեզ, եւ ընդ զաւակի
10 ձերում յետ ձեր. Եւ ընդ ամենայն շնչոյ
կենդանւոյ որ ընդ ձեզ են, ի թռչնոց
եւ յանասնոց եւ յամենայն գազանաց
երկրի որ ընդ ձեզ. եւ յամենեցունց որ
ելին ի տապանէ անտի, եւ յամենայն
11 անասնոց երկրի։ Եւ հաստատեցից զուխտ
իմ ընդ ձեզ. եւ ոչ եւս մեռանիցի ա-
մենայն մարմին ի ջրհեղեղէ, եւ ոչ եւս
եղիցի ջրհեղեղ ջուրց ապականել զա-
12 մենայն երկիր։ Եւ ասէ [1]Տէր Աստուած
[1]ցՆոյ, Այս է նշան ուխտին զոր ես տամ
ընդ իս եւ ընդ ձեզ, եւ ի մէջ ամենայն
շնչոյ կենդանւոյ որ է ընդ ձեզ, յազգս
13 յաւիտենից. Զաղեղն իմ եդից յամպս,
եւ եղիցի ի նշանակ յաւիտենական ուխ-
տին ընդ իս եւ ընդ ամենայն երկրի։
14 Եւ եղիցի ի գումարել ինձ զամպս ի վե-
րայ երկրի, երեւեսցի աղեղն իմ յամպս.
15 Եւ յիշեցից զուխտ իմ որ ընդ իս եւ ընդ
ձեզ, եւ ի մէջ ամենայն շնչոյ կենդան-
ւոյ յամենայն մարմնի. եւ ոչ եւս ե-
ղիցի ջրհեղեղ ի սատակել զամենայն
16 մարմին։ Եւ եղիցի աղեղն իմ յամպս,
եւ տեսից՝ յիշել զուխտն յաւիտենական
ի մէջ իմ եւ ի մէջ ամենայն շնչոյ կեն-
դանւոյ յամենայն մարմնի որ է ի վերայ
17 երկրի։ Եւ ասէ Աստուած ցՆոյ, Այս է
նշան ուխտին զոր [5]ուխտեցի ես ընդ իս
եւ [1]ընդ ձեզ, եւ" ի մէջ ամենայն մարմ-
նոյ որ է ի վերայ երկրի։
18 Եւ էին որդիք Նոյի որ ելին ի տա-
պանէ անտի, Սէմ, Քամ, Յաբեթ. Քամ
19 էր հայր Քանանու։ Երեք սոքա էին որ-
դիք Նոյի, եւ ի սոցանէ սփռեցան ընդ
ամենայն երկիր։
20 Եւ սկսաւ Նոյ, այր հողագործ, [1]զեր-
21 կիր գործել." եւ տնկեաց այգի, Եւ արբ
ի գինւոյն եւ արբեցաւ, եւ մերկացաւ
22 [6]ի տան իւրում։ Եւ ետես Քամ, հայր
Քանանու, զմերկութիւն հօր իւրոյ եւ
ել պատմեաց երկուց եղբարց իւրոց ար-
23 տաքոյ։ Եւ առեալ Սեմայ եւ Յաբեթի
հանդերձ, եդին ի վերայ թիկանց երկո-
ցուն, եւ գնացին յետս յետս եւ ծած-
կեցին զմերկութիւն հօրն իւրեանց. եւ
զերեսս իւրեանց յետս ընդդէմ ունէին,
եւ զմերկութիւն հօրն իւրեանց ոչ տե-
24 սին։ Եւ սթափեցաւ Նոյ ի գինւոյ ան-
տի իւրմէ, եւ գիտաց զինչ արար ընդ
25 նա որդին իւր կրտսեր, եւ ասէ, Անի-
ծեալ Քանան, [7]մանուկ, եւ եղիցի ծա-
26 ռայ" եղբարց իւրոց։ Եւ ասէ, Օրհնեալ
Տէր [1]Աստուած, Աստուած Սեմայ, եւ
27 եղիցի Քանան ծառայ [8]նորա. Ընդար-
ձակեսցէ Աստուած Յաբեթի, եւ բնա-
կեսցէ [9]ի տան Սեմայ, եւ եղիցի Քա-
նան ծառայ [10]նոցա։

[1]Եբր. [illegible] [2]Եբր. ձմեռն [3]Եբր. տիւ և գիշեր [4]Եբր. արար

[5]Եբր. հաստատեցի [6]Եբր. ի խորանի [7]Եբր. եղիցի ծառայ ծառայից [8]Կամ. նոցա [9]Եբր. ի խորանս [10]Կամ. նորա

28 Եւ եկեաց Նոյ յետ ջրհեղեղին ամս
29 երեք հարիւր եւ յիսուն։ Եւ եղեն ա-
մենայն աւուրք Նոյի ամք ինն հարեւր
եւ յիսուն, եւ մեռաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ այս են ծնունդք որդւոցն Նոյի.
Սէմ, Քամ, Յաբեթ. եւ ծնան նոցա
որդիք յետ ջրհեղեղին։
2 Որդիք Յաբեթի՝ Գամեր եւ Մագոգ
եւ Մադա եւ Յաւան եւ [1]Ելիսա եւ" Թո-
3 բէլ եւ Մոսոք եւ Թիրաս։ Եւ որդիք
Գամերայ՝ Աքանազ եւ Րիփաթ եւ Թոր-
4 գոմա։ Եւ որդիք Յաւանայ՝ Ելիսա եւ
5 Թարսիս, Կիտացիք եւ [2]Ռոդացիք։ Եւ
ի նոցանէ մեկնեցան կղզիք ազգաց յերկ-
րի իւրեանց, իւրաքանչիւր՝ ըստ լեզուս
յազգս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
6 Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ Մեսրեմ,
7 Փուդ եւ Քանան։ Եւ որդիք Քուշայ՝
Սաբա եւ Եւիլա եւ Սաբաթա եւ Ռեգ-
մա եւ Սաբակաթա. եւ որդիք Ռեգմայ՝
8 Սաբա եւ Յուդադան։ Եւ Քուշ ծնաւ
զՆեբրովթ. նա սկսաւ լինել սկայ ի վե-
9 րայ երկրի։ Եւ նա էր սկայ որսորդ ա-
ռաջի Տեառն [1]Աստուծոյ. վասն այնորիկ
ասեն, Իբրեւ զՆեբրովթ սկայ առաջի
10 Տեառն [1]Աստուծոյ։ Եւ եղեւ սկիզբն
թագաւորութեան նորա Բաբելոն եւ
Որէք եւ Աքադ եւ Քաղանէ յերկրին Սե-
11 նաար։ Յերկրէն յայնմանէ ել Ասուր եւ
շինեաց զՆինուէ եւ զՌովովթ քաղաք
12 եւ զՔաղաղ, Եւ [3]զԴասեմն ի մէջ Նի-
նուէի եւ ի մէջ Քաղաղայ, այն է քա-
13 ղաք մեծ։ Եւ Մեսրեմ ծնաւ զԼուդիի-
մացիս եւ զՍենիիմացիս եւ զԼաբիի-
14 մացիս եւ զՀեփթաղիիմացիս Եւ զՊատ-
րոսոնիիմացիս, եւ զԳասղոնիիմացիս
(ուստի ելին Փղշտացիք), եւ զԿափ-
15 թորիմացիս։ Եւ Քանան ծնաւ զՍիդոն
16 զանդրանիկ իւր, եւ զՔետացին Եւ զՅե-
բուսացին եւ զԱմովրհացին եւ զԳեր-
17 գեսացին Եւ զԽեւացին եւ զԱրուակա-
18 ցին եւ զԱսենացին Եւ զԱրադիոնացին եւ
զՍամարացին եւ զԱմաթացին. եւ յետ
այնորիկ սփռեցան ազգք Քանանացւոց։
19 Եւ եղեն սահմանք Քանանացւոց՝ ի Սի-
դոնէ մինչեւ ի գալ ի Գերարա եւ ի Գա-
զա, մինչեւ ի գալ ի Սոդոմ եւ ի Գո-
մոր, եւ յԱդամա եւ ի Սեբոյիմ մինչեւ
20 ի Լասա։ Սոքա են որդիք Քամայ յազգս
իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց, յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
21 Եւ Սեմայ ծնան որդիք եւ նորա, հօրն
ամենայն որդւոցն Եբերայ, եղբօրն Յա-
22 բեթի երիցու։ Որդիք Սեմայ՝ Ելամ եւ
Ասուր, Արփաքսադ եւ Լուդ եւ Արամ.
23 Եւ որդիք Արամայ՝ Հուս եւ Եմուղ եւ
24 Գաթեր եւ Մոսոք. Եւ Արփաքսադ ծնաւ
25 զՍաղա, եւ Սաղա ծնաւ զԵբեր։ Եւ Ե-
բերայ ծնան երկու որդիք. անուն միոյն
[4]Փաղէկ, զի յաւուրս նորա բաժանե-
ցաւ երկիր. եւ անուն եղբօր նորա Յեկ-
26 տան։ Եւ Յեկտան ծնաւ զԵլմովդադ եւ
27 զՍաղէք եւ զԱսարմովթ եւ զՅարաք Եւ
28 զՅովրամ եւ զԵզէլ եւ զԴեկլա Եւ
29 զԳեբաղ եւ զԱբիմէէլ եւ զՍաբէի Եւ
զՈւփիր եւ զԵւիլա եւ զՅոբաբ. ամե-
30 նեքեան սոքա որդիք Յեկտանայ։ Եւ
եղեւ բնակութիւն նոցա ի Մասեաց
մինչեւ գալ ի Սովփերա լեառն արեւել-
31 ից։ Սոքա են որդիք Սեմայ յազգս
իւրեանց, ըստ լեզուս իւրեանց, յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի տոհմս իւրեանց։
32 Այս են ազգք որդւոց Նոյի ըստ ծնունդս
իւրեանց, ըստ տոհմս իւրեանց. եւ
ի նոցանէ սփռեցան [5]կղզիք ազգաց"
ի վերայ երկրի յետ ջրհեղեղին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ էր ամենայն երկիր լեզու մի, եւ
2 բարբառ մի ամենեցուն։ Եւ եղեւ ի խա-
ղալն նոցա յարեւելից՝ գտին դաշտ մի
յերկրին Սենաար, եւ բնակեցան անդ։
3 Եւ ասեն այր ցընկեր իւր, Եկայք արկ-
ցուք աղիւս, եւ թրծեսցուք զայն
հրով։ Եւ եղեւ նոցա աղիւսն ի տեղի
4 քարի, եւ կուպր ի տեղի շաղախոյ։ Եւ
ասեն, Եկայք շինեսցուք մեզ քաղաք
եւ աշտարակ, որոյ գլուխն մին-
չեւ յերկինս. եւ արասցուք մեզ անուն
[6]յառաջ քան զսփռելն" ի վերայ երեսաց
5 ամենայն երկրի։ Եւ էջ Տէր տեսանել
զքաղաքն եւ զաշտարակն զոր շինէին
6 որդիք մարդկան. Եւ ասէ Տէր, Ահա
ազգ մի եւ լեզու մի ամենեցուն, եւ
զայդ սկսան գործել. եւ արդ ոչինչ պա-
կասէ ի նոցանէ, զամենայն զոր ինչ յօ-

[1]Յնբր. Տեառն [2]Կամ, Դոդացիք [3]Եբր. զՌեսէն

[4]Այսինքն, բաժանումն [5]Եբր. ազգք [6]Եբր. գու-
ցէ սփռեսցուք

7 ժարեսցին գործել . Եկայք իջցուք եւ
խառնակեսցուք անդ զլեզուս նոցա , զի
մի լուիցեն իւրաքանչիւր բարբառոյ ըն-
8 կերի իւրոյ ։ Եւ սփռեաց զնոսա Տէր
[1]Աստուած անտի ընդ երեսս ամենայն
երկրի , եւ դադարեցին ի շինելոյ զքա-
9 ղաքն [1]եւ զաշտարակն” ։ Վասն այնո-
րիկ կոչեցաւ անուն նորա [2]Խառնակու-
թիւն . զի անդ խառնակեաց Տէր [1]Աս-
տուած զլեզուս ամենայն երկրի, եւ ան-
տի ցրուեաց զնոսա Տէր [1]Աստուած ընդ
երեսս ամենայն երկրի ։
10 Եւ այս են ծնունդք Սեմայ . Սէմ որդի
հարիւրամեան էր յորժամ ծնաւ զԱր-
փաքսադ յերկրորդում ամի յետ ջրհեղե-
11 ղին ։ Եւ եկեաց Սեմ յետ ծնանելոյ նորա
զԱրփաքսադ՝ ամս հինգ հարեւր, եւ ծնաւ
12 ուստերս եւ դստերս , [1]եւ մեռաւ ։” Եւ
Արփաքսադ եկեաց ամս [1]հարեւր երեսուն
13 եւ հինգ , եւ ծնաւ զՍաղա ։ Եւ եկեաց
Արփաքսադ յետ ծնանելոյ նորա զՍա-
ղա՝ ամս [3]երեք հարեւր եւ երեսուն”, եւ
ծնաւ ուստերս եւ դստերս , [1]եւ մեռաւ”։[4]
14 Եւ եկեաց Սաղա ամս [1]հարեւր եւ” երե-
15 սուն , եւ ծնաւ զԵբեր ։ Եւ եկեաց Սաղա
յետ ծնանելոյ նորա զԵբեր՝ ամս [3]երեք
հարեւր եւ երեսուն”, եւ ծնաւ ուստերս
16 եւ դստերս , [1]եւ մեռաւ ։” Եւ եկեաց Ե-
բեր ամս [1]հարեւր երեսուն եւ չորս, եւ
17 ծնաւ զՓաղեկ ։ Եւ եկեաց Եբեր յետ
ծնանելոյ նորա զՓաղեկ ամս [5]երկերիւր
եւ եւթանասուն”, եւ ծնաւ ուստերս եւ
18 դստերս , [1]եւ մեռաւ ։” Եւ եկեաց Փա-
ղեկ ամս [6]հարեւր եւ երեսուն եւ չորս”,
19 եւ ծնաւ զՌագաւ ։ Եւ եկեաց Փաղեկ
յետ ծնանելոյ նորա զՌագաւ՝ ամս եր-
կերիւր եւ ինն , եւ ծնաւ ուստերս եւ
20 դստերս , [1]եւ մեռաւ ։” Եւ եկեաց Ռա-
գաւ ամս [1]հարեւր երեսուն եւ երկու ,
21 եւ ծնաւ զՍերուգ ։ Եւ եկեաց Ռագաւ
յետ ծնանելոյ նորա զՍերուգ՝ ամս եր-
կերիւր եւ եւթն , եւ ծնաւ ուստերս եւ
22 դստերս , [1]եւ մեռաւ ։” Եւ եկեաց Սե-
րուգ ամս [1]հարեւր եւ” երեսուն , եւ
23 ծնաւ զՆաքովր ։ Եւ եկեաց Սերուգ յետ
ծնանելոյ նորա զՆաքովր՝ ամս երկերիւր,
եւ ծնաւ ուստերս եւ դստերս, [1]եւ մե-
24 ռաւ ։” Եւ եկեաց Նաքովր ամս [7]եւթա-
25 նասուն եւ ինն , եւ ծնաւ զԹարա ։ Եւ
եկեաց Նաքովր յետ ծնանելոյ նորա
զԹարա՝ ամս հարեւր [8]քսան եւ երկու”, եւ
26 ծնաւ ուստերս եւ դստերս, [1]եւ մեռաւ ։” Եւ
եկեաց Թարա ամս եւթանասուն , եւ
ծնաւ զԱբրամ եւ զՆաքովր եւ զԱռան ։
27 Այս են ծնունդք Թարայի . Թարա
ծնաւ զԱբրամ եւ զՆաքովր եւ զԱռան.
28 եւ Առան ծնաւ զՂովտ ։ Եւ մեռաւ Ա-
ռան առաջի Թարայի հօր իւրոյ , յերկ-
րին յորում ծնաւ , [9]յաշխարհին Քաղ-
29 դեացւոց ։ Եւ առին Աբրամ եւ Նաքովր
իւրեանց կանայս . անուն կնոջն Աբրա-
մու՝ Սարա , եւ անուն կնոջն Նաքովրայ՝
Մեղքայ, դուստր Առանայ , հօր Մեղքայ,
30 եւ հօր Յեսքայ ։ Եւ էր Սարա ամուլ եւ
31 ոչ ծնանէր ։ Եւ առ Թարա զԱբրամ զոր-
դի իւր , [1]եւ զՆաքովր զորդի իւր ,” եւ
զՂովտ՝ զորդի Առանայ որդւոյ իւրոյ, եւ
զՍարա զնու իւր , զկին Աբրամու որդ-
ւոյ իւրոյ , եւ եհան զնոսա [10]յաշխարհէն
Քաղդեացւոց՝ երթալ յերկիրն Քանա-
նացւոց . եւ եկին մինչեւ ցԽառան , եւ
32 բնակեցին անդ ։ Եւ եղեն ամենայն ա-
ւուրք Թարայի ի Խառան՝ ամք երկերիւր
եւ հինգ , եւ մեռաւ Թարա ի Խառան ։

Գլ . ԺԲ

1 Եւ ասէ [11]Աստուած ցԱբրամ, Ել դու
յերկրէ քումմէ եւ յազգէ քումմէ եւ
ի տանէ հօր քո՝ յերկիր զոր ցուցից քեզ.
2 Եւ արարից զքեզ յազգ մեծ, եւ օրհնե-
ցից զքեզ , եւ մեծացուցից զանուն քո.
3 եւ եղիցես օրհնեալ ։ Եւ օրհնեցից զօրհ-
նիչս քո , եւ զանիծիչս քո անիծից .
եւ օրհնեսցին ի քեզ ամենայն ազգք
4 երկրի ։ Եւ գնաց Աբրամ որպէս խօսե-
ցաւ ընդ նմա [11]Աստուած . երթայր ընդ
նմա եւ Ղովտ . եւ Աբրամ էր ամաց եւ-
թանասուն եւ հնգից յորժամ ել ի Խա-
5 ռանէ ։ Եւ առ Աբրամ զՍարա զկին իւր,
եւ զՂովտ զեղբօրորդի իւր , եւ զամե-
նայն զինչս իւրեանց զոր ստացան , եւ
զամենայն ոգիս զոր ստացան ի Խառան,
եւ ելին գնալ յերկիրն Քանանացւոց . եւ

---

[1] Յեբր. պակասի [2] Եբր. Բաբէլ [3] Եբր. չորեք հարեւր և երիս [4] Յայլս յաւելու. Եւ եկեաց Կայնան ամս հարեւր և երեսուն , և ծնաւ զՍաղա . և եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նորա զՍաղա՝ ամս երեք հարեւր և երեսուն , և ծնաւ ուստերս և դստերս, և մեռաւ ։ [5] Եբր. չորեքհարեւր և երեսուն [6] Եբր. երեսուն

[7] Եբր. քսան [8] Եբր. իննեւտասն [9] Եբր. յՈւր [10] Եբր. յՈւրէ [11] Եբր. Տէր

6 եկին յերկիրն Քանանու ։ Եւ շրջեցաւ
Աբրամ յերկրին՝ ընդ երկայնութիւն նո-
րա մինչեւ ի տեղին ի Սիւքեմ, ի կաղ-
նին [1]բարձր . բայց Քանանացիք բնա-
7 կեալ էին յայնժամ յերկրին ։ Եւ երեւե-
ցաւ Տէր Աբրամու , եւ ասէ ցնա , Զա-
ւակի քում տաց զերկիրս զայս։ Եւ շի-
նեաց անդ Աբրամ սեղան Տեառն որ ե-
8 րեւեցաւ նմա ։ Եւ մեկնեցաւ անտի
ի լեառնն ընդ արեւելս [2]ի Բեթէլ. եւ ե-
հար անդ զխորան [3]իւր ի Բեթէլ , յան-
դիման ծովուն եւ Անգէի ընդ արեւելս".
եւ շինեաց անդ սեղան Տեառն , եւ կո-
9 չեաց յանուն Տեառն ։ Եւ չուեաց Աբ-
րամ, [4]գնաց բնակեցաւ յանապատի" ։
10 Եւ եղեւ սով յերկրին , եւ էջ Աբ-
րամ յԵգիպտոս բնակել անդ պանդխ-
տութեամբ, զի զօրացաւ սով յերկրին ։
11 Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ Աբրամ մտա-
նել յԵգիպտոս , եւ ասէ ցՍարա ցկին
իւր , Գիտեմ զի կին գեղեցիկ ես դու .
12 Արդ եղիցի եթէ տեսանիցեն Եգիպտա-
ցիքն , եւ ասիցեն թէ կին նորա է սա .
եւ սպանանիցեն զիս , եւ զքեզ ապրե-
13 ցուցանիցեն . Ասասցես թէ Քոյր նորա
եմ . զի բարի լիցի ինձ վասն քո , եւ
14 կեցցէ անձն իմ յաղագս քո ։ Եւ եղեւ
իբրեւ եմուտ Աբրամ յԵգիպտոս , եւ
տեսեալ Եգիպտացւոցն զկինն զի գեղե-
15 ցիկ էր յոյժ . Տեսին զնա եւ իշխանքն
Փարաւոնի , եւ գովեցին զնա առաջի
Փարաւոնի , եւ տարան զնա ի տուն Փա-
16 րաւոնի ։ Եւ Աբրամու բարիս առնէին
վասն նորա . եւ եղեն նորա խաշինք ,
անդեայք եւ էշք , ծառայք եւ աղախ-
17 նայք , ջորիք եւ ուղտք ։ Եւ պատժեաց
Աստուած զՓարաւոն պատժօք մեծա-
մեծօք [5]եւ չարօք" եւ զտուն նորա վասն
18 Սարայի կնոջն Աբրամու ։ Կոչեաց Փա-
րաւոն զԱբրամ , եւ ասէ ցնա , Զի՞նչ
գործեցեր զայդ ընդ իս , զի ոչ պատ-
19 մեցեր եթէ կին քո է . Ընդէ՞ր ասա-
ցեր թէ Քոյր իմ է , եւ [6]առի զդա ինձ
կնութեան . եւ արդ ահաւասիկ կին քո
20 առաջի քո , առ եւ գնա ի բաց ։ Եւ
պատուէր ետ արանց վասն Աբրամու յու-
ղարկել զնա եւ զկին նորա եւ զամենայն
որ ինչ էր նորա, [5]եւ զՂովտ ընդ նմա ։"

ԳԼ . ԺԳ

1 Ել Աբրամ յԵգիպտոսէ՝ ինքն եւ
կին իւր եւ ամենայն որ ինչ էր նորա ,
2 եւ Ղովտ ընդ նմա [7]յանապատն։ Եւ Աբ-
րամ էր մեծատուն յոյժ անասնով եւ ար-
3 ծաթով եւ ոսկւով . Եւ գնաց անդրէն
[8]ուստի եկն յանապատն" մինչեւ ցԲեթէլ,
մինչեւ ցտեղին ուր էր խորան նորա
4 զառաջինն , Ընդ Բեթէլ եւ ընդ [9]Անգէէ
ի տեղի սեղանոյն , զոր արար անդ զա-
ռաջինն . եւ կարդաց անդ Աբրամ զա-
նուն Տեառն [5]Աստուծոյ ։
5 Եւ Ղովտայ որ երթեալն էր ընդ Աբ-
րամու՝ էր արջառ եւ ոչխար եւ անա-
6 սուն . Եւ ոչ բաւէր նոցա երկիրն բնա-
կելոյ ի միասին . զի էին նոցա ստա-
ցուածք բազումք , եւ ոչ կարէին բնա-
7 կել ի միասին ։ Եւ եղեւ մարտ ի մէջ
հովուաց խաշանցն Աբրամու , եւ ի մէջ
հովուաց խաշանցն Ղովտայ . եւ Քանա-
նացիքն եւ Փերեզացիքն յայնժամ բնա-
8 կեալ էին յերկրին։ Ասէ Աբրամ ցՂովտ,
Մի՛ լիցի կռիւ ընդ իս եւ ընդ քեզ , եւ
ընդ հովիւս իմ եւ ընդ հովիւս քո . զի
9 արք եղբարք եմք մեք ։ Ո՞չ ահաւասիկ
երկիրդ ամենայն առաջի քո է , մեկնեաց
յինէն . եթէ դու յահեակ՝ ես յաջ , եթէ
10 դու յաջ՝ ես յահեակ ։ Ամբարձ Ղովտ
զաչս իւր եւ ետես զամենայն [10]կողմանս
Յորդանանու , զի ամենայն յուռթի էր ,
մինչչեւ կործանեալ էր Աստուծոյ զՍոդոմ
եւ զԳոմոր , իբրեւ զդրախտն Աստու-
ծոյ էր եւ իբրեւ զերկիրն Եգիպտացւոց՝
11 մինչեւ ի գալ ի Սեգովր ։ Եւ ընտրեաց
իւր Ղովտ զամենայն [10]կողմանսն Յորդա-
նանու . եւ չուեաց Ղովտ յարեւելից, եւ
մեկնեցան իւրաքանչիւր յեղբօրէ իւրմէ ։
12 Եւ Աբրամ պանդխտեցաւ յերկրին Քա-
նանացւոց. եւ Ղովտ նստաւ [11]ի քաղաքի
միում կողմանցն, եւ բնակեցաւ" ի Սո-
13 դոմ ։ Եւ մարդիկն Սոդոմացւոց չարք եւ
մեղաւորք էին առաջի [12]Աստուծոյ յոյժ ։
14 Եւ ասէ [13]Աստուած ցԱբրամ յետ մեկ-
նելոյն Ղովտայ ի նմանէ, Հայեաց աչօք
քովք եւ տես ի տեղւոջէ յայդմանէ յո-
րում դու ես , ի կողմանէ հիւսիսոյ եւ
15 հարաւոյ , յարեւելից եւ ի ծովու . Զի

---

[1]Ոմն. Մամբրէի [2]Ոմն. Բեթելայ [3]Ոմն. իւր. ունէր զԲեթէլ ընդ արեւմուտս, և զԳայն՝ ընդ արեւելս [4]Ոմն. երթայր և չուէր ի Հարաւ կոյս [5]Ցնձ. զոխան [6]Ոմն. առնուլ [7]Ոմն. ի Հարաւակողմն Քանանու [8]Ոմն. ըստ իջավանաց իւրոց ի Հարաւակողմն Քանանու [9]Ոմն. Գայի [10]Ոմն. դաշտն [11]Ոմն. ի քաղաքս դաշտին, և հար զվրան իւր մինչեւ [12]Ոմն. Տեառն [13]Ոմն. Տէր

զամենայն երկիրդ զոր դու տեսանես՝
քեզ տաց զդա եւ զաւակի քում մինչեւ
16 յաւիտեան։ Եւ արարից զզաւակ քո իբ-
րեւ զաւազ երկրի. եթէ կարիցէ ոք
թուել զաւազ երկրի, ապա եւ քո զա-
17 ւակ ընդ թիւ մտցէ։ Եւ արդ արի
շրջեաց ընդ երկիրդ յերկայնութիւն դորա
եւ ի լայնութիւն դորա, զի քեզ տաց
18 զդա։ Եւ չու արարեալ Աբրամու՝ եկն
բնակեցաւ առ կաղնեաւն Մամբրէի, որ
է ի Քեբրոն. եւ շինեաց անդ սեղան
Տեառն [1]Աստուծոյ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղեւ ի թագաւորութեանն Ամար-
փաղայ արքայի Սենաարայ, Արիովք ար-
քայ Ելլասարայ եւ Քոդողագոմոր ար-
քայ Ելամայ, եւ Թաագաղ արքայ ազ-
2 գաց, Եսուն պատերազմ ընդ Բաղակայ
արքայի Սոդոմացւոց, եւ ընդ Բարսայ
արքայի Գոմորացւոց, եւ ընդ Սենայ
արքայի Ադամաացւոց, եւ ընդ Սիմոբո-
րայ արքայի Սեբոյիմացւոց, եւ ընդ թա-
գաւորին Բաղակայ, այն ինքն է Սե-
3 գովր։ Ամենեքեան սոքա գումարեցան
4 ի ձորն [2]աղի, որ է ծով աղտից՞։ Երկո-
տասան ամ ի ծառայութեան կացեալ
էին Քոդողագոմորայ, եւ յերեքտասա-
5 ներորդում ամին ապստամբեցին։ Եւ յա-
մին չորեքտասաներորդի եկն Քոդողա-
գոմոր եւ թագաւորքն որ ընդ նմա, եւ
կոտորեցին զսկայսն որ յԱստարովթ Կառ-
նայիմ էին, եւ զազգս հզօրս որ ընդ նո-
սա, եւ զՈմմացիսն ի Շաւէ քաղաքին
6 նոցա, Եւ զՔոռացիսն որ ի լերինս Սէ-
իրայ, մինչեւ [3]ցբեւեկնի ձորոյն՞ որ է
7 յանապատի անդ։ Եւ դարձան եկին յաղ-
բեւրն դատաստանի, այն ինքն է Կադէս,
եւ կոտորեցին զամենայն [4]իշխանս Ամա-
ղեկայ, եւ զԱմովրհացին զբնակեալսն յԱ-
8 սասոնթամար։ Եւ ել արքայ Սոդոմացւոց
եւ արքայ Գոմորացւոց եւ արքայ Ադա-
մաացւոց եւ արքայ Սեբոյիմացւոց եւ
արքայ Բաղակայ որ է Սեգովր, եւ ճա-
կատեցան ընդ նոսա ի պատերազմ ի ձորն
9 [5]աղտից, Ընդ Քոդողագոմորայ արքայի
Ելամայ, եւ ընդ Թաադաղայ արքայի ազ-
գաց, եւ Ամարփաղայ արքայի Սենաա-
րայ, եւ Արիովքայ արքայի Ելլասա-
10 րայ, չորք թագաւորք՝ ընդ հնգից։ Եւ
ի ձորն [5]աղտից ջրհորք, ջրհորք նաւ-
թի. եւ փախեաւ արքայ Սոդոմացւոց
եւ արքայ Գոմորացւոց, եւ անկան անդր.
եւ մնացեալքն փախեան ի լեռնակողմն։
11 Եւ առին զամենայն աւար Սոդոմացւոց
եւ Գոմորացւոց եւ զամենայն համբարս
12 նոցա եւ գնացին։ Առին եւ զՂովտ զեղ-
բօրորդին Աբրամու եւ զինչս նորա, եւ
երթային. [6]քանզի բնակեալ էր ի Սոդոմ։
13 Եւ եկն ոմն ի զերծելոց անտի, եւ
պատմեաց Աբրամու [7]յայնկոյս կացելոյ՞.
եւ նա էր բնակեալ առ կաղնեաւն Մամբ-
րէի Ամովրհացւոյն, եղբօրն Եսքողայ եւ
եղբօրն Աւնանայ, որ էին դաշնաւորք
14 Աբրամու։ Եւ իբրեւ լուաւ Աբրամ թէ
գերի վարեցաւ եղբօրորդին իւր Ղովտ,
համարեցաւ զընդոծինս իւր երեք հա-
15 րեւր եւ ութեւտասն[8]։ Եւ պնդեցաւ
զկնի նոցա գիշերի, ինքն եւ ծառայք իւր,
եւ եհար զնոսա մինչեւ ցՔոբայ, որ է
16 ի ձախմէ Դամասկոսի։ Եւ դարձոյց զա-
մենայն աւարն [1]Սոդոմացւոց, եւ զՂովտ
զեղբօրորդին իւր եւ զամենայն ստա-
ցուածս նորա դարձոյց, եւ զկանայս եւ
17 զժողովուրդն։ Եւ ել արքայ Սոդոմաց-
ւոց ընդ առաջ նորա՝ յետ դառնալոյ նո-
րա ի կոտորածէ Քոդողագոմորայ, եւ
թագաւորացն որ ընդ նմա էին ի ձորն
Շաւէ, այն ինքն է դաշտ թագաւորաց։
18 Եւ Մելքիսեդեկ արքայ Սաղեմայ եհան
հաց եւ գինի. քանզի քահանայ էր Աս-
19 տուծոյ Բարձրելոյ. Եւ օրհնեաց զԱբ-
րամ եւ ասէ, Օրհնեալ է Աբրամ յԱս-
տուծոյ Բարձրելոյ որ արար զերկինս եւ
20 զերկիր։ Օրհնեալ Աստուած Բարձրեալ
որ մատնեաց ի ձեռս քո զթշնամիս քո։
Եւ ետ նմա տասանորդս յամենայնէ։
21 Եւ ասէ արքայ Սոդոմացւոց ցԱբրամ,
Տուր ցիս զմարդիկդ, եւ զաւարդ քեզ
22 առ։ Եւ ասէ Աբրամ ցարքայն Սոդոմաց-
ւոց, Ջգեմ զձեռն իմ առ Աստուած
Բարձրեալ որ արար զերկինս եւ զեր-
23 կիր, Եթէ ի չղամաթէ միջէ մինչեւ
ի խրացս մի կօշկաց առից ես յամենայնէ
որ ինչ քո իցէ. զի մի՛ ասիցես թէ Ես
24 մեծացուցի զԱբրամ։ Բայց որչափ ինչ
կերան մանկտիդ, եւ մասն արանցդ որ
եկին ընդ իս՝ Աւնան, Եսքող եւ Մամբ-
րէ, նոքա առցեն զբաժին իւրեանց։

[1] ՅԵբր. [illegible] [2] Եբր. Սիդդիմ, որ է ծով աղի
[3] Եբր. ցԷղփառան [4] Եբր. երկիրն [5] Եբր. Սիդդիմ
[6] Եբր. եւ նա [7] Եբր. Եբրայեցւոյն [8] Եբրայեցին յաւելու, եւ հետամուտ եղեւ նոցա մինչեւ ի Դան

ԳԼ. ԺԵ

1 Յետ բանիցս այսոցիկ եղեւ բան Տեառն
առ Աբրամ ի տեսլեան, եւ ասէ, Մի՛
երկնչիր, Աբրամ, ես [1]վերակացու եղէց
քեզ, եւ վարձք քո բազում եղիցին յոյժ։
2 Եւ ասէ Աբրամ, Տէր, Տէր, զի՞նչ տա-
ցես ինձ, զի ես կորնչիմ անորդի,
եւ [2]որդի Մասեկայ ընդոծնի իմոյ, այն"
3 է Եղիազար Դամասկացի։ Եւ ասէ Աբ-
րամ, Որովհետեւ ինձ ոչ ետուր զա-
ւակ, ընդոծինն իմ ժառանգեսցէ զիս։
4 Եւ վաղվաղակի ձայն [3]Աստուծոյ եղեւ առ
նա եւ ասէ, Ոչ ժառանգեսցէ զքեզ դա,
այլ որ ելանէն ի քէն՝ նա ժառանգեսցէ
5 զքեզ։ Եւ եհան զնա արտաքս եւ ասէ
ցնա, Հայեաց ընդ երկինս, եւ թուեա
զաստեղս, եթէ կարասցես թուել զնոսա.
եւ ասէ ցնա, Այնպէս եղիցի զաւակ
6 քո։ Եւ հաւատաց "[4]Աբրամ Աստուծոյ",
եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւն։
7 Եւ ասէ ցնա, Ես եմ Տէր "[5]Աստուած
քո", որ հանի զքեզ [6]յաշխարհէն Քաղ-
դեացւոց, տալ քեզ զերկիրդ զայդ ի ժա-
8 ռանգութիւն։ Եւ ասէ Աբրամ, Տէր,
Տէր, ի՞ւ գիտասցեմ թէ ժառանգեցից
9 զսա։ Եւ ասէ ցնա, Առ դու ինձ երինջ
երեմեան եւ քօշ երեմեան եւ խոյ ե-
10 րեմեան, եւ տատրակ եւ աղաւնի։ Եւ
առ զամենայն զայն, եւ յօշեաց զնոսա
ընդ մէջ, եւ եդ զնոսա դէմ ընդ դէմ
11 միմեանց. եւ զթռչունսն ոչ յօշեաց։ Եւ
իջանէին թռչունք ի վերայ յօշելոյ ան-
դամաթուփն նոցա. եւ "[7]նստէր առ նո-
12 քօք" Աբրամ։ Եւ մօտ ընդ մուտս ա-
րեւուն թմբրութիւն անկանէր ի վերայ
Աբրամու. եւ ահա ահ խաւարին[8] հասա-
13 նէր ի վերայ նորա։ Եւ [9]ասացաւ առ Աբ-
րամ, Գիտելով գիտասջիր, զի պան-
դուխտ եղիցի զաւակ քո յերկիր որ ոչ
իւր իցէ. եւ ծառայեցուսցեն զնոսա եւ
չարչարեսցեն, "[5]եւ տառապեցուսցեն"
14 զնոսա ամս չորեքհարիւր. Բայց զազգն
որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես. եւ
յետ այնորիկ ելցեն այսր բազում ստա-
15 ցուածովք։ Եւ դու երթիցես առ հարս
քո խաղաղութեամբ՝ [10]սնեալ ի բարւոք
16 ծերութեան։ Եւ ի չորրորդում ազգի
դարձցին այսրէն. քանզի չեւ եւս լցեալ
է մեղք Ամովրհացւոցն մինչեւ ցայժմ։
17 Եւ իբրեւ արեւն ի մուտս լինէր, բոցք հա-
տանէին, եւ ահա հնոց ծխեալ. եւ ճառա-
գայթք հրոյ անցանէին ընդ մէջ անդամոցն
18 յօշելոյ։ Յաւուր յայնմիկ եդ Տէր ուխտ
ընդ Աբրամու, եւ ասէ, Զաւակի քում
տաց զերկիրդ զայդ, ի գետոյն Եգիպտա-
19 ցւոց մինչեւ ի գետն մեծ Եփրատ, Զկի-
նեցիս եւ զԿենեզացիս եւ զԿեդմոնացիս
20 Եւ զՔետացիս եւ զՓերեզացիս եւ զՌա-
21 փիմացիս Եւ զԱմովրհացիս եւ զՔանանա-
ցիս եւ զԳերգեսացիս եւ զՅեբուսացիս։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ Սարա, կին Աբրամու, ոչ ծնանէր
նմա. եւ էր նորա աղջիկ մի Եգիպտացի
2 որոյ անուն էր Ագար։ Եւ ասէ Սարա
ցԱբրամ "[5]յերկրին Քանանացւոց", Որով-
հետեւ արգել զիս Տէր ի ծնանելոյ, արդ
մուտ առ աղջիկդ իմ, զի արարից ինձ
որդի ի դմանէ։ Եւ ունկնդիր եղեւ Աբ-
3 րամ ձայնի Սարայի։ Եւ առ Սարա, կին
Աբրամու, զԱգար Եգիպտացի զաղախին
իւր, յետ տասն ամի բնակելոյ Աբրամու
յերկրին Քանանացւոց, եւ ետ զնա Աբ-
4 րամու առն իւրում կնութեան։ Եւ ե-
մուտ առ Ագար, եւ յղացաւ. իբրեւ ե-
տես թէ յղի է, արհամարհեցաւ տիկինն
5 իւր յաչս նորա։ Եւ ասէ Սարա ցԱբրամ,
Բուռն է ինձ ի քէն. ես ետու զաղախինն
իմ ի գիրկս քո, եւ արդ իբրեւ ետես թէ
յղացաւ, արհամարհեցայ ես յաչս նորա.
դատ արասցէ [11]Աստուած ընդ իս եւ ընդ
6 քեզ։ Եւ ասէ Աբրամ ցՍարա, Ահաւասիկ
աղախին քո ի ձեռս քո, արա նմա զինչ
հաճոյ է առաջի աչաց քոց։ Եւ չար-
չարեաց զնա Սարա, եւ փախեաւ յե-
7 րեսաց նորա։ Եգիտ զնա հրեշտակ Տեառն
յաղբեւր ջուրց յանապատի անդ, յաղ-
8 բեւրն որ ի ճանապարհին Սուրայ է. Եւ
ասէ "[5]ցնա հրեշտակ Տեառն", Ագար, ա-
ղախին Սարայի, ուստի՞ գաս կամ ու՞ր
երթաս։ Եւ ասէ, Յերեսաց Սարայի տիկ-
9 նոջ իմոյ փախուցեալ եմ ես։ Ասէ ցնա
հրեշտակն Տեառն, Դարձիր առ տիկին
քո եւ հնազանդ լեր ընդ ձեռամբ նորա։
10 Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Բազ-
մացուցանելով բազմացուցից զզաւակ
11 քո, եւ անթիւ լիցի ի բազմութենէ։ Եւ
ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Ահաւասիկ

[1]Այլ. վահան [2]Այլ. ժառանգ տան իմոյ [3]Այլ. Տեառն [4]Այլ. ի Տէր [5]Այլ. պակաս [6]Այլ. յՈւրէ [7]Այլ. վանէր զնոսա [8]Ոմանք յաւելուն յա-ահեղ, մեծ [9]Այլ. ասաց [10]Այլ. թաղեալ

[11]Այլ. Տէր

դու յղի իսկ ես. եւ ծնցես որդի, եւ կոչես-
ցես զանուն նորա [1]Իսմայէլ. զի լուաւ
12 Տէր տառապանաց քոց։ Եւ նա եղիցի
այր վայրագ. ձեռք նորա յամենեսին,
եւ ձեռք ամենեցուն ի նա. եւ յանդի-
ման ամենայն եղբարց իւրոց բնակեսցէ։
13 Եւ կարդաց Ագար զանուն Տեառն որ
խօսեցաւ ընդ նմա, եւ ասէ, Դու ես
Աստուած որ հայեցար յիս։ Քանզի ա-
սաց եթէ յանդիման իսկ տեսի զայն որ
14 երեւեցաւ ինձ։ Վասն այնորիկ կոչեաց
զջրհորն՝ Ջրհոր այնորիկ զոր յանդիմանն
տեսի. եւ ահա է այն ընդ Կադէս եւ
15 ընդ Բարադ։ Եւ ծնաւ Ագար՝ Աբրամու
որդի. եւ կոչեաց զանուն որդւոյն իւրոյ
16 զոր ծնաւ նմա Ագար՝ Իսմայէլ։ Եւ Ա-
բրամ էր ամաց ութսուն եւ վեցից յոր-
ժամ ծնաւ նմա Ագար զԻսմայէլ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ եղեւ Աբրամ ամաց իննսուն եւ ի-
նունից. եւ երեւեցաւ Տէր [2]Աստուած Ա-
բրամու եւ ասէ ցնա, Ես եմ Աստուած [3]քո.
հաճոյ լեր" առաջի իմ, եւ լեր անարատ։
2 Եւ եդից զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ,
3 եւ բազմացուցից զքեզ յոյժ յոյժ։ Եւ ան-
կաւ Աբրամ ի վերայ երեսաց իւրոց. եւ
4 խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած եւ ասէ, Ես
իմ ահաւասիկ ուխտ ընդ քեզ. եւ եղիցես
5 հայր բազմութեան ազգաց. Եւ ոչ կոչես-
ցի այսուհետեւ անուն քո Աբրամ, այլ ե-
ղիցի անուն քո Աբրահամ. զի հայր ազ-
6 գաց բազմաց եդի զքեզ։ Եւ աճեցուցից
զքեզ յոյժ, եւ եդից զքեզ յազգս. եւ թա-
7 գաւորք ի քէն ելցեն։ Եւ հաստատեցից
զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ
զաւակի քո յետ քո յազգս իւրեանց յուխտ
յաւիտենական, լինել քեզ Աստուած եւ
8 զաւակի քում յետ քո։ Եւ տաց քեզ եւ
զաւակի [4]քում զերկիրս զայս, յորում
բնակես պանդխտութեամբ, զամենայն
երկիրն Քանանացւոց ի ժառանգութիւն
յաւիտենական. եւ եղէց նոցա Աստուած։
9 [5]Բայց դու" զուխտ իմ պահեսցես, եւ
10 զաւակ քո յետ քո յազգս իւրեանց։ Եւ
այս է ուխտ իմ զոր պահեսցես ընդ իս
եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ զաւակի քո յետ
11 քո յազգս իւրեանց. Թլփատեսցի ձեր
ամենայն արու, եւ թլփատեսջիք զմար-
մին անթլփատութեան ձերոյ. եւ եղի-
ցի նշանակ ուխտին ընդ իս եւ ընդ ձեզ։
12 Եւ մանուկ ութօրեայ թլփատեսցի ձեր,
ամենայն արու յազգս ձեր, ընդոծինն եւ
արծաթագինն, եւ յամենայն օտարածնէ
13 որ ոչ իցէ ի զաւակէ քումմէ։ Թլփա-
տելով թլփատեսցի ընդոծին տան քո եւ
արծաթագին քո. եւ եղիցի ուխտ իմ ի վե-
րայ մարմնոյ ձերոյ յուխտ յաւիտենական։
14 Արուն անթլփատ որ ոչ թլփատեսցէ
զմարմին անթլփատութեան իւրոյ յա-
ւուր ութերորդի՝ սատակեսցի անձնն այն
յազգէ իւրմէ. զի ցրեաց զուխտ իմ։
15 Եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ, Եւ Սա-
րայի կնոջ քո ոչ կոչեսցի անուն նորա
Սարա, այլ [6]Սառա եղիցի անուն նորա։
16 Եւ օրհնեցից զնա, եւ տաց քեզ ի նմանէ
որդի. եւ օրհնեցից զնա, եւ եղիցի յազգս,
եւ թագաւորք ազգաց ի նմանէ եղիցին։
17 Անկաւ Աբրահամ ի վերայ երեսաց իւրոց եւ
ծիծաղեցաւ. եւ խօսեցաւ ի սրտի իւրում
եւ ասէ, Թէ Հարիւրամենի՞ որդի՞ լինիցի,
18 եւ Սառա՝ իննսնամենայ ծնանիցի՞։ Եւ ասէ
Աբրահամ ցԱստուած, Իսմայէլս այս կեց-
19 ցէ առաջի քո։ Եւ ասէ Աստուած [2]ցԱբ-
րահամ, Այո, ահա Սառա կին քո ծնցի քեզ
[7]որդի. եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ
նմա յուխտ յաւիտենական, եւ ընդ զա-
20 ւակի նորա յետ նորա։ Եւ վասն Իսմայելի
ահա լուայ քեզ. եւ օրհնեցից զնա, եւ ա-
ճեցուցից զնա եւ բազմացուցից զնա յոյժ.
եւ երկոտասան ազգ ծնցի, եւ տաց զնա
21 յազգ մեծ։ Բայց զուխտ իմ հաստատեցից
ընդ Իսահակայ՝ զոր ծնցի քեզ Սառա ի
ժամանակի յայսմիկ ի միւսում տարւոջ։
22 Եւ վախճանեաց զխօսելն ընդ նմա, եւ
23 վերացաւ Աստուած յԱբրահամէ։ Եւ առ
Աբրահամ զԻսմայէլ զորդի իւր եւ զամե-
նայն զընդոծինս իւր եւ զամենայն զար-
ծաթագինս իւր եւ զամենայն արու արանց
որ էին ի տան Աբրահամու, եւ թլփա-
տեաց զմարմին անթլփատութեան նոցա
ի ժամանակի աւուրն այնորիկ, որպէս
24 խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած։ Եւ Աբրա-
համ էր ամաց իննսուն եւ ինունից ի ժա-
մանակի յորում թլփատեաց զմարմին ան-
25 թլփատութեան իւրոյ։ Եւ Իսմայէլ որդի
նորա երեքտասանամեայ էր, յորժամ

[1] Այսինքն, լուիցէ Աստուած [2] Յեբր. պակասի
[3] Եբր. Ամենակալ. գնա [4] Եբր. քում յետ քո
[5] Եբր. Եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ, Եւ դու

[6] Այսինքն, կին իշխան [7] Եբր. որդի. և կոչեսցես զանուն նորա Իսահակ

Թլփատեաց զմարմին անթլփատութեան
26 *իւրոյ ։ Ի ժամանակի աւուրն այնորիկ*
թլփատեցաւ Աբրահամ եւ Իսմայէլ որդի
27 *նորա ։ Եւ ամենայն արք տան նորա ,*
ընդոծինք եւ արծաթագինք որ էին յազ-
գաց օտարաց , [1]թլփատեաց զնոսա՝՝ ։

ԳԼ. ԺԸ

1 **Ե**ւ *երեւեցաւ նմա [2]Աստուած առ կաղ-*
նեաւն Մամբրէի , մինչդեռ նստէր առ
2 *դուրս խորանի իւրոյ ի միջօրէի։ Ամբար-*
ձեալ զաչս իւր եւ ետես , եւ ահա արք
երեք կային ի վերոյ քան զնա . եւ իբրեւ
ետես , ընթացաւ ընդ առաջ նոցա ի
դրանէ խորանին իւրոյ , եւ երկիր եպագ
3 *ի վերայ երկրի , Եւ ասէ , Տէր , եթէ գտի*
շնորհս առաջի քո , մի զանց առներ ի
4 *ծառայէ քումմէ . Այլ առցի սակաւ մի*
ջուր , եւ լուասցեն զոտս ձեր , եւ զո-
5 *վասջիք ընդ ծառովս . Եւ առից հաց եւ*
կերիջիք, եւ ապա երթիջիք զճանապարհ
ձեր . փոխանակ զի դարձարուք առ ծա-
ռայ ձեր ։ Եւ ասեն, Այդպէս արա , որպէս
6 *ասացերդ ։ Եւ պնդեցաւ Աբրահամ ի խո-*
րանն առ Սառա , եւ ասէ ցնա , Փութա
թրեա գրիւս երիս ալեր նաշհոյ , եւ ա-
7 *րա նկանա ։ Եւ յանդեայ ընթացաւ Աբ-*
րահամ , եւ առ որթ մի մատաղ եւ բարի
եւ ետ ցպատանին, եւ փութացոյց վաղ-
8 *վաղակի հասուցանել ։ Եւ առ կոգի եւ*
կաթն եւ զորթն զոր հասոյց , եւ եդ ա-
ռաջի նոցա եւ կերան . եւ նա կայր ա-
9 *ռաջի նոցա ընդ ծառովն ։ Եւ ասեն ցնա ,*
Ո՞ւր է Սառա կին քո ։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ , Ահաւանիկ ի խորանի անդ է։
10 *Եւ ասէ , Դարձեալ եկից առ քեզ [3]ի ժա-*
մանակի յայսմիկ ի սոյն աւուրս՝՝, եւ ու-
նիցի որդի Սառա կին քո . եւ Սառա ունկն
դնէր առ դրան խորանին , քանզի յետոյ
11 *նորա կայր ։ Եւ Աբրահամ եւ Սառա ծե-*
րացեալք էին եւ անցեալք զաւուրբք, եւ
պակասեալ էր ի Սառայէ լինել ի կանանց
12 *օրէնս ։ Ծիծաղեցաւ Սառա ընդ միտս*
եւ ասէ , [4]Որ ինչ ցայժմ ոչ եղեւ ինձ՝
մի՞նչ լինիցի՝՝. եւ տէր իմ ծերացեալ է ։
13 *Եւ ասէ Տէր ցԱբրահամ , Զի՞ է զի ծիծա-*
ղեցաւ Սառա ընդ միտս իւր եւ ասէ, թէ
Արդարեւ ծնանիցի՞մ , զի ահա ես պա-
14 *ռաւեալ եմ ։ Միթէ տկարանայցէ՞ առ ի*

[5]յԱստուծոյ բան . ի ժամանակի յայսմիկ
դարձայց առ քեզ [3]ի սոյն աւուրս՝՝, եւ
15 *եղիցի Սառայի որդի ։ Ժխտեաց Սառա*
եւ ասէ , թէ Ոչ ծիծաղեցայ . քանզի
երկեաւ ։ Եւ ասէ , Ոչ այդպէս , այլ ծի-
ծաղեցար ։
16 *Եւ յարուցեալ անտի արանցն հայե-*
ցան ընդ երեսս Սոդոմացւոց [6]եւ Գոմո-
րացւոց՝՝. եւ Աբրահամ երթայր ընդ նո-
17 *սա յուղարկել զնոսա։ Եւ ասէ Տէր, Միթէ*
թաքո՞ւստ ինչ իցէ յԱբրահամէ [6]ծառայէ
18 *իմմէ՝՝ զոր ինչ գործելոց եմ . Այլ Աբրա-*
համ լինելով լինիցի յազգ մեծ եւ ի բա-
զում , եւ օրհնեսցին ի նա ամենայն ազգք
19 *երկրի։ Քանզի գիտէի եթէ պատուիրեսցէ*
որդւոց իւրոց եւ տան իւրոյ յետ իւր՝
պահել զճանապարհս Տեառն եւ առնել
զարդարութիւն եւ զիրաւունս . եւ ածցէ
Տէր [6]Աստուած ի վերայ Աբրահամու զա-
20 *մենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա ։ Եւ ասէ*
Տէր , Աղաղակ Սոդոմացւոց եւ Գոմորա-
ցւոց յաճախեաց, եւ մեղք նոցա մեծացան
21 *յոյժ ։ Եւ արդ իջեալ տեսից եթէ ըստ ա-*
ղաղակին նոցա որ յիս հասանէ՝ վճարի-
22 *ցե՞ն. ապա թէ ոչ՝ զի գիտացից։ Եւ դարձ-*
եալ անտի արանցն եկին ի Սոդոմ . եւ
Աբրահամ կայր առաջի Տեառն ։
23 *Եւ մատուցեալ Աբրահամ ասէր, Միթէ*
կորուսանիցե՞ս զարդարն ընդ ամպարշ-
տին , [6]եւ լինիցի՞ արդարն իբրեւ զամ-
24 *պարիշտն .՝՝ Եթէ իցեն յիսուն արդար ի*
քաղաքի , կորուսանիցե՞ս զնոսա , եւ ո՞չ
ներիցես ամենայն տեղեացն վասն յիսուն
25 *արդարոյն եթէ իցեն ի նմա . Քաւ լիցի*
քեզ առնել զայն բան . սպանանել զար-
դարն ընդ ամպարշտի , եւ լինիցի ար-
դարն իբրեւ զամպարիշտն . քաւ լիցի
քեզ որ դատիս զամենայն երկիր , մի՛ ա-
26 *րասցես զայն դատաստան ։ Եւ ասէ Տէր,*
Եթէ գտցի ի Սոդոմ յիսուն արդար ի քա-
ղաքի անդ , թողացուցից ամենայն տեղ-
27 *եացն վասն նոցա ։ Պատասխանի ետ Աբ-*
րահամ եւ ասէ , Այժմ սկսայ խօսել ընդ
28 *Տեառն, բայց ես հող եմ եւ մոխիր. Եթէ*
պակասիցեն քան զյիսուն արդար հնգեւ-
շափ , կորուսանիցե՞ս վասն հնգիցն զա-
մենայն քաղաքն։ Եւ ասէ, Ոչ կորուսից,
29 *եթէ գտցի անդ քառասուն եւ հինգ։ Եւ*
յաւել եւս խօսել ընդ նմա եւ ասէ , Իսկ
եթէ գտցի անդ քառասուն ։ Եւ ասէ, Ոչ
30 *կորուսից վասն քառասնիցն ։ Եւ ասէ ,*

---

[1] Եբր. Թլփատեցան ընդ նմա [2] Եբր. Տէր
[3] Եբր. ըստ ժամանակի կենաց [4] Եբր. Եւ արդ զի ծերացայ, եղիցի ինձ փափկութի՞ւն

[5] Եբր. Տեառնէ [6] Յն. պակաս

[1]Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր ," եթէ խօսիցիմ .
Իսկ եթէ գտցի անդ երեսուն ։ Եւ ասէ ,
Ոչ կորուսից , եթէ գտցի անդ երեսուն ։
31 Եւ ասէ , Որովհետեւ կալայ խօսել ընդ
Տեառն . եթէ գտցի անդ քսան ։ Եւ ասէ ,
32 Ոչ կորուսից վասն քսանիցն ։ Եւ ասէ ,
[1]Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր", եթէ խօսեցայց եւս
մեւս անգամ . եթէ գտանիցի անդ տասն ։
Եւ ասէ , Ոչ կորուսից վասն տասանցն ։
33 Եւ գնաց Տէր իբրեւ լռեաց ի խօսելոյ
անտի ընդ Աբրահամու , եւ Աբրահամ
դարձաւ ի տեղի իւր ։

Գլ . ԺԹ

1 Եւ եկին երկու հրեշտակքն ի Սոդոմ ընդ
երեկս . եւ Ղովտ նստէր առ դրան Սո-
դոմայեցւոցն ։ Իբրեւ ետես Ղովտ , յարեաւ
ընդ առաջ նոցա , եւ երկիր եպագ ի վե-
2 րայ երեսաց իւրոց յերկիր , Եւ ասէ , Ա-
հաւասիկ ես , տեարք , եկայք ի տուն
ծառայի ձերոյ , հանգերուք , եւ լուացիք
զոտս ձեր . եւ կանխեալ ընդ առաւօտս
երթիջիք զճանապարհ ձեր։ Եւ ասեն, Ոչ,
3 այլ ի քաղաքամիջի աստ ագցուք ։ Եւ
բռնադատեաց զնոսա յոյժ , եւ խոտորե-
ցան առ նա եւ մտին ի տուն նորա . եւ
արար նոցա ընթրիս , եւ բաղարջ եփեաց
նոցա եւ կերան ։
4 Մինչչեւ ի քուն մտեալ էր նոցա , եւ
արք քաղաքին Սոդոմացւոց պատեցին
զտունն յերիտասարդաց մինչեւ ցծերս ,
5 ամենայն ժողովուրդն ի միասին . Եւ կո-
չէին արտաքս զՂովտ եւ ասէին ցնա ,
Ո՞ւր են արքն որ մտին առ քեզ գիշերի ,
ած զնոսա առ մեզ զի գիտասցուք զնո-
6 սա ։ Եւ ել առ նոսա Ղովտ արտաքոյ
դրանն , եւ զդուռն ձգեաց զկնի իւր ,
7 Եւ ասէ ցնոսա , Քաւ լիցի ձեզ , եղբարք,
8 մի գործէք զայդ չարիս ։ Են իմ երկու
դստերք որ զայր ոչ գիտեն , հանից զնո-
սա առ ձեզ , եւ արարէք ընդ նոսա որպէս
հաճոյ իցէ ձեզ . բայց միայն արանցդ
այդոցիկ մի ինչ մեզ առնիցէք , որով-
հետեւ մտին ընդ յարկաւ գերանաց ի-
9 մոց։ Եւ ասեն, Ի բաց կաց . մտեր բնակել
պանդխտութեամբ, միթէ եւ դատաստան
եւս դատել. այժմ եւ զքեզ եւս չարչարես-
ցուք առաւել քան զնոսա ։ Եւ բռնադա-
տէին զայրն , զՂովտ , յոյժ , եւ մերձ էին
10 զդուրսն խորտակել ։ Եւ ձգեալ արանցն

[1]Եբր. Աղէ՛, մի բարկասցի Տէր իմ,

զձեռս իւրեանց կորզեցին յինքեանս
զՂովտ ի տուն անդր , եւ զդուրս տանն
11 փակեցին . Եւ զարսն որ առ դրամբ տանն
կային՝ հարին կուրութեամբ ի փոքուէ
մինչեւ ցմեծն, եւ լքան խնդրել զդուրսն ։
12 Եւ ասեն արքն ցՂովտ , Է՞ ոք քո աստ
փեսայ կամ որդիք կամ դստերք, կամ այլ
ոք քո իցէ՞ ի քաղաքի աստ . հան զնոսա
13 ի տեղւոջէ յայսմանէ ։ Զի կորուսանելոց
եմք մեք զքաղաքս զայս . զի բարձրա-
ցաւ աղաղակ սոցա առաջի Տեառն . եւ
14 առաքեաց զմեզ Տէր սատակել զսա ։ Ել
Ղովտ եւ խօսեցաւ ընդ փեսայս իւր որ
առնլոց էին զդստերս նորա , եւ ասէ , Ա-
րիք եւ ելէք ի տեղւոջէ աստի յայսմա-
նէ , զի սատակէ Տէր զքաղաքս ։ Եւ
թուէր ծաղր առնել յաչս փեսայից իւրոց ։
15 Եւ իբրեւ եղեւ առաւօտ , փութացու-
ցանէին հրեշտակքն զՂովտ եւ ասէին ,
Արի առ զկին քո եւ զերկուս դստերս
քո զոր ունիս , եւ ել աստի , զի մի եւ դու
կորնչիցիս ընդ անօրէնութիւնս քաղա-
16 քիդ ։ Եւ [2]նոքա խռովեցան". եւ կալան
հրեշտակքն զձեռանէ նորա եւ զձեռանէ
կնոջ նորա եւ զձեռանէ երկուց դստե-
րաց նորա , զի խնայեաց Տէր ի նա , եւ
հանին զնա եւ եդին արտաքոյ քաղաքին ։
17 Եւ եղեւ իբրեւ հանին զնոսա արտաքս ,
ասեն , Ապրեցո զանձն քո , մի [3]դառնայ-
ցես յետս, եւ մի կայցես յամենայն [4]կող-
մանս աշխարհիդ". զերծիր ի լեառն, զու-
18 ցէ ընդ նոսա ըմբռնիցիս ։ Եւ ասէ Ղովտ
19 ցնոսա , Աղաչեմ , Տէր . Որովհետեւ եգիտ
ծառայ քո ողորմութիւն առաջի քո , եւ
մեծ արարեր զարդարութիւն քո զոր առ-
նես յիս ապրել անձին իմոյ . եւ արդ ես
ոչ կարեմ զերծանել ի լեառն, զուցէ հա-
սանիցեն ինձ չարիքն եւ մեռանիցիմ ։
20 Ահա քաղաքս այս մերձ է անկանել ի նա,
որ է փոքրիկ , անդ ապրեցայց . (եւ չէ՞
փոքր ,) եւ կեցցէ անձն իմ [5]վասն քո"։
21 Եւ ասէ ցնա , Ահաւասիկ արարի մեծա-
րանս երեսաց քոց եւ ի բանիդ յայդմիկ՝
չկործանել զքաղաքն վասն որոյ խօսե-
22 ցար ։ Եւ արդ փութա զերծանել ի նա ,
զի ոչ կարեմ առնել իրս ինչ մինչեւ ան-
կանիցիս անդր . վասն այնորիկ կոչեաց
23 զանուն քաղաքին այնորիկ [6]Սեգովր ։ Ա-
րեգակն ծագեաց յերկիր, եւ Ղովտ եմուտ
24 ի Սեգովր ։ Եւ Տէր տեղաց ի Սոդոմ եւ

[2]Եբր. Նա դանդաղէր [3]Եբր. Հայեցիս [4]Եբր. դաշտիդ [5]Յեբր. պոխանակ [6]Այսինքն , փոքր

ի Գոմոր ծծումբ եւ հուր ի Տեառնէ յերկ-
25 *նից, Եւ կործանեաց զքաղաքսն զայնո-*
սիկ եւ զամենայն [1]*կողմանսն եւ զամե-*
նայն բնակիչս քաղաքացն եւ [2]*զամենայն*
26 *բոյս՝՝ երկրին։ Եւ* [3]*դարձաւ կինն Ղովտայ*
յետս, եւ եղեւ արձան աղի ։
27 *Եւ կանխեաց Աբրահամ ընդ առաւօտն*
28 *ի տեղին ուր կայր առաջի Տեառն, Եւ*
հայեցաւ յերեսս Սոդոմացւոց եւ Գոմո-
րացւոց, եւ յամենայն երեսս երկրի [4]*գա-*
ւառին. եւ ետես եւ ահա ելանէր բոց
երկրին իբրեւ մրրիկ հնոցի ։
29 *Եւ եղեւ ի սատակել* [5]*Տեառն զամե-*
նայն քաղաքսն չուրջ զբնակութեամբն՝՝
յիշեաց Աստուած զԱբրահամ, եւ եհան
արձակեաց զՂովտ ի միջոյ կործանմանն,
ի կործանել Տեառն զքաղաքսն յորս
բնակեալ էր ի նոսա Ղովտ ։
30 *Եւ ել Ղովտ ի Սեգովրայ, եւ նստէր*
ի լերինն, եւ երկոքին դստերք նորա ընդ
նմա. քանզի երկեաւ բնակել ի Սեգովր.
եւ բնակեաց յայրի անդ ինքն եւ երկոքին
31 *դստերք նորա ընդ նմա ։ Եւ ասէ երէցն*
ցկրտսերն, Հայր մեր ծերացեալ է, եւ չիք
ոք յերկրի որ մտանիցէ առ մեզ, որպէս
32 *օրէն է ամենայն երկրի. Եկ եւ արբու-*
ցուք հօր մերում գինի, եւ ննջեսցուք
ընդ նմա, եւ յարուսցուք ի հօրէ մերմէ
33 *զաւակ ։ Եւ արբուցին հօրն իւրեանց գի-*
նի ի գիշերին յայնմիկ. եւ եմուտ երէցն
ննջեաց ընդ հօրն իւրում [6]*զգիշերն զայն՝՝.*
եւ ոչ գիտէր ի ննջելն նորա եւ ի յառնել ։
34 *Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր եւ ասէ երէցն*
ցկրտսերն, Ահա ննջեցի ես երէկ ընդ
հօր իմում. արբուսցուք նմա գինի եւ
ի գիշերիս յայսմիկ, եւ մուտ ննջեա ընդ
նմա, եւ յարուսցուք զաւակ ի հօրէ մեր-
35 *մէ ։ Եւ արբուցին եւ յայնմ գիշերի գինի*
հօրն իւրեանց, եւ եմուտ կրտսերն եւ
ննջեաց ընդ հօրն իւրում. եւ ոչ գիտէր
36 *ի ննջելն նորա եւ ի յառնել ։ Եւ յղացան*
երկոքին դստերքն Ղովտայ ի հօրէն իւր-
37 *եանց ։ Եւ ծնաւ երէցն որդի, եւ կոչ-*
եաց զանուն նորա Մովաբ. [6]*ասէ, Ի հօրէ*
իմմէ ։՝՝ Նա է հայր Մովաբացւոց մինչեւ
38 *ցայսօր ժամանակի ։ Ծնաւ եւ կրտսերն*
որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա [7]*Ամման.*
[6]*ասէ, Որդի ազգի իմոյ ։՝՝ Նա է հայր*
Ամոնացւոց մինչեւ ցայսօր ժամանակի ։

---

[1] Ոմն. զդաշտն [2] Ոմն. զբոյս [3] Ոմն. հայեցաւ
[4] Ոմն. գաշտին [5] Ոմն. Աստուծոյ զքաղաքս
դաշտին, [6] Յոմն. պակաս [7] Ոմն. Բենամմի

ԳԼ. Ի

1 **Ե**ւ չուեաց անտի Աբրահամ յերկիրն հա-
րաւոյ, եւ բնակեցաւ ընդ Կադէս եւ ընդ
2 Սուր. եւ պանդխտեցաւ ի Գերարս ։ Եւ
ասաց Աբրահամ վասն Սառայի կնոջն իւ-
րոյ թէ Քոյր իմ է. եւ առաքեաց Աբիմե-
լէք արքայ Գերարացւոց, եւ առ զՍառա ։
3 Եւ եկն Աստուած առ Աբիմելէք ի տես-
լեան գիշերոյ, եւ ասէ, Ահա մեռանիս
վասն կնոջդ զոր առեր, զի կին առնա-
4 կին է ։ Բայց Աբիմելէք ոչ մերձեցաւ ի
նա, եւ ասէ, Տէր, զազգ մի [6]զանգէտ
5 եւ՝՝ զարդար կորուսանիցե՞ս ։ Ո՞չ ապա-
քէն նա ասաց ցիս, Քոյր իմ է, եւ սա
ասաց ցիս, Եղբայր իմ է. եւ ես սրբու-
թեամբ սրտի եւ արդարութեամբ ձեռաց
6 արարի զայս ։ Եւ ասէ ցնա Աստուած ի
տեսլեանն, Ես գիտացի զի սրբութեամբ
սրտի արարեր դու զայդ, եւ խնայեցի
ես ի քեզ՝ չմեղանչել քեզ յիս. վասն
այնորիկ ոչ ետու թոյլ քեզ մերձենալ ի
7 դա ։ Բայց արձակեա զկինդ յայր իւր.
զի այր մարգարէ է, եւ արասցէ աղօթս
վասն քո եւ կեցցես. ապա թէ ոչ տա-
ցես, գիտեա զի [8]մեռանիս դու եւ ամե-
նայն որ ինչ քո է ։
8 Եւ կանխեաց Աբիմելէք ընդ առաւօտն
եւ կոչեաց զամենայն զծառայս իւր, եւ
խօսեցաւ զամենայն բանս զայսոսիկ յա-
կանջս նոցա. եւ զահի հարան [6]ամենայն
9 մարդիկն յոյժ ։ Եւ կոչեաց Աբիմելէք
զԱբրահամ, եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ զոր-
ծեցեր դու զայդ ընդ մեզ. միթէ մեղա՞ք
ինչ քեզ, զի ածեր ի վերայ իմ եւ ի վե-
րայ թագաւորութեան իմոյ մեղս մեծա-
մեծս. գործ զոր ոչ ոք գործէ՝ գործեցեր
10 ընդ իս ։ Եւ ասէ Աբիմելէք ցԱբրահամ,
11 Զի՞նչ տեսեալ արարեր զբանդ զայդ։ Եւ
ասէ Աբրահամ, Զի ասացի թէ գուցէ ոչ
գուցէ աստուածպաշտութիւն ի տեղւոջս
յայսմիկ, եւ զիս սպանանիցեն վասն
12 կնոջդ իմոյ ։ Բայց արդարեւ քոյր իմ է
ի հօրէ եւ ոչ ի մօրէ, եւ եղեւ ինձ կին ։
13 Եւ եղեւ յորժամ եհան զիս Աստուած ի
տանէ հօր իմոյ, եւ ես ասացի ցդա, Զայս
[9]արդարութիւն արասցես ընդ իս. յամե-
նայն տեղիս ուր եւ երթիցուք, ասաս-
14 ջիր զինէն թէ Եղբայր իմ է ։ Եւ առ Ա-
բիմելէք [6]հազար սատեր, եւ՝՝ արջառ եւ

---

[8] Ոմն. մահու մեռանիցիս [9] Կամ, շնորհս

ոչխար, ծառայս եւ աղախնայս, եւ ետ
Աբրահամու, եւ ետ ցնա զՍառա զկին
15 *իւր։ Եւ ասէ Աբիմելէք [1]ցԱբրահամ,*
Ահաւասիկ երկիրդ իմ առաջի քո, ուր
16 *հաճոյ իցէ քեզ՝ բնակեաց։ Եւ ցՍառա*
ասէ, Ահա ետու հազար սատեր եղբօր
քում, այն եղիցի քեզ [2]ի պատիւ երեսաց
քոց եւ ամենայն կանանց որ ընդ քեզ
17 *են. եւ զամենայն արդար խօսեցիր"։ Եւ*
եկաց յաղօթս Աբրահամ առ Աստուած.
եւ [3]բժշկեաց զԱբիմելէք եւ զկին նորա
18 *եւ զաղախնայս նորա, եւ ծնանէին. Զի*
փակելով փակեաց Տէր արտաքուստ զա-
մենայն արգանդ ի տան Աբիմելեքայ վասն
Սառայի կնոջ Աբրահամու։

ԳԼ. ԻԱ

1 **Ե**ւ Տէր յայց ել Սառայի որպէս եւ ա-
սաց, եւ արար Տէր Սառայի որպէս եւ
2 *խօսեցաւ։ Եւ յղացաւ եւ ծնաւ Սառա*
Աբրահամու որդի ի ծերութեան՝, ըստ
ժամանակին որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա
3 *Աստուած։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զանուն*
որդւոյ իւրոյ զոր ծնաւ նմա Սառա՝ [5]Ի-
4 *սահակ։ Եւ թլփատեաց Աբրահամ զԻսա-*
հակ զորդի իւր յաւուր ութերորդի, որ-
պէս եւ պատուիրեաց նմա [1]Տէր Աստ-
5 *ուած։ Եւ Աբրահամ հարիւրամեան էր*
յորժամ եղեւ նմա Իսահակ որդի իւր։
6 *Եւ ասէ Սառա, [6]Ծաղր արար զիս Աս-*
տուած. զի որ եւ լսիցէ՝ ուրախ լինիցի ընդ
7 *իս։ Եւ ասէ, Ո՞վ պատմեսցէ Աբրահա-*
մու եթէ սնուցանէ մանուկ՝ Սառա. զի
8 *ծնայ որդի ի ծերութեան [7]իմում։ Եւ աճ-*
եաց մանուկն, եւ հատուցաւ ի ստենէ.
եւ արար Աբրահամ ուրախութիւն մեծ
յաւուր յորում հատուցաւ ի ստենէ Իսա-
հակ որդի իւր։
9 *Եւ տեսեալ Սառայի զորդին Ագարայ*
Եգիպտացւոյ որ եղեւ Աբրահամու, զի
[8]խաղայր ընդ Իսահակայ որդւոյ իւրում",
10 *Ասէ ցԱբրահամ, Ի բաց հան զաղախինդ*
եւ զորդի դորա, զի մի՛ ժառանգեսցէ որ-
դի աղախնոյդ ընդ որդւոյ իմում Իսահա-
11 *կայ։ Եւ խիստ թուեցաւ բանն առաջի*

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. ի ծածկոյթ աչաց, ամե-
նեցուն որ ընդ քեզ են, և ընդ ամենեսին. և նա
յանդիմանեցաւ [3] Եբր. բժշկեաց Աստուած
[4] Եբրայեցին յաւելու, Նորա [5] Այսինքն, ծաղր
կամ ուրախութիւն [6] Կամ, Ուրախ [7] Եբր. Նո-
րա [8] Եբր. ծաղր առնէր

12 *Աբրահամու վասն որդւոյ նորա։ Եւ ասէ*
Աստուած ցԱբրահամ, Մի՛ ինչ խիստ
թուեսցի առաջի քո վասն մանկանն եւ
վասն աղախնոյն. զամենայն զոր ինչ ա-
սիցէ քեզ Սառա՝ լուր ձայնի նորա. զի
13 *Իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։ Բայց*
զորդի աղախնոյդ արարից յազգ [1]մեծ, զի
14 *սերմն քո է։ Յարեաւ Աբրահամ ընդ ա-*
ռաւօտն, եւ առ հաց եւ տիկ ջրոյ եւ ետ
ցԱգար, եւ եդ յուս [9]նորա զմանուկն",
եւ արձակեաց զնա. եւ երթեալ մոլոր-
եալ շրջէր յանապատի անդ առ Ջրհորովն
15 *երդման։ Եւ նուազեաց ջուր ի տկէ ան-*
տի. եւ ընկէց զմանուկն ի ներքոյ միոյ
16 *[10]եղեւնի ծառոյ". Եւ երթեալ նստաւ յան-*
դիման նորա ի բացեայ իբրեւ վտաւա-
նաւ. զի ասէր թէ Ոչ տեսից զմահ որ-
դւոյն իմոյ. եւ նստէր յանդիման նորա.
17 *ձայն բարձեալ [1]մանկանն լայր։ Եւ լուաւ*
Աստուած ձայնի մանկանն [1]ի տեղւոջէն
ուր էր", եւ կոչեաց [11]Աստուած զԱգար
յերկնից եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ է այդ, Ագար.
մի՛ երկնչիր, զի լուաւ Աստուած ձայնի
18 *որդւոյ քո ի տեղւոջէ այտի ուր է։ Արի առ*
զմանուկն քո, եւ զօրացո զնա ձեռամբ.
19 *զի յազգ մեծ արարից զնա։ Եւ եբաց*
Աստուած զաչս նորա, եւ ետես ջրհոր
ջրոյ [1]կենդանւոյ. եւ չոգաւ ելից զտիկն
20 *ջրով եւ արբոյց մանկանն։ Եւ էր Աս-*
տուած ընդ մանկանն, եւ աճեաց [12]եւ
21 *եղեւ աղեղնաւոր։ Եւ բնակէր յանապա-*
տին Փառանու, եւ ա՛ռ նմա մայր նորա
կին յերկրէն Եգիպտացւոց։
22 *Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ խօսե-*
ցաւ Աբիմելէք եւ[1] Ոքոզաթ սանճարապետ
նորա եւ" Փիքող սպարապետ զօրաց նո-
րա, եւ ասեն ցԱբրահամ, Աստուած ընդ
23 *քեզ է յամենայնի զինչ եւ գործես։ Արդ*
երդուիր ինձ յԱստուած չմեղանչել ինձ,
եւ մի՛ զաւակի իմում եւ [13]անուան իմոյ.
այլ ըստ արդարութեանն զոր արարի
ընդ քեզ՝ արասցես ընդ իս, եւ երկրիս
24 *յորում բնակեալ ես ի սմա։ Եւ ասէ Աբ-*
25 *րահամ, Ես երդնում։ Եւ յանդիմանեաց*
Աբրահամ զԱբիմելէք վասն ջրհորոյն ջրոց
26 *զորս հանին ծառայքն Աբիմելեքայ։ Եւ*
ասէ ցնա Աբիմելէք, Ոչ գիտացի ո՛ արար
զայն իրս, եւ դու ոչ պատմեցեր ինձ,

[9] Եբր. Նորա, և զմանուկն [10] Եբր. ի մացառաց
[11] Հրեշտակ Աստուծոյ [12] Եբր. և բնակէր յա-
նապատին, և [13] Եբր. թոռին

27 Եւ իմ ոչ էր լուեալ՝ բայց այսօր։ Եւ առ
Աբրահամ արջառս եւ ոչխարս, եւ ետ
Աբիմելեքայ. եւ եդին երկոքին ուխտ
28 ընդ միմեանս։ Եւ կացոյց Աբրահամ եւթն
29 որոջ ոչխարաց միայն։ Եւ ասէ Աբիմե-
լէք ցԱբրահամ, Զի՞նչ են այս եւթն որոջք
30 ոչխարաց զորս կացուցեր միայն։ Եւ ա-
սէ, Զայդ եւթն որոջս առցես յինէն,
զի եղիցի ինձ ի վկայութիւն, թէ ես
31 փորեցի զՋրհորդ զայդ։ Վասն այնորիկ
անուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
[1]Ջրհոր երդման". զի անդ երդուան եր-
32 կոքին միմեանց։ Եւ անդ եդին ուխտ առ
Ջրհորին երդման։ Յարեաւ Աբիմելէք
եւ [2]Ոքոզաթ սանձապետ նորա եւ"
Փիքող սպարապետ զօրաց նորա, եւ
դարձան անդրէն յերկիրն Փղշտացւոց։
33 Եւ տնկեաց Աբրահամ տունկ առ Ջրհո-
րովն երդման, եւ կարդաց անդ զանուն
34 Տեառն, Աստուած յաւիտենական։ Եւ
պանդխտեցաւ Աբրահամ յերկրին Փղշտա-
ցւոց աւուրս բազումս։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց
Աստուած զԱբրահամ եւ ասէ ցնա, Աբ-
րահամ, [2]Աբրահամ. եւ նա ասէ, Աւա-
2 սիկ եմ։ Եւ ասէ ցնա, Առ դու զորդիդ
քո [3]սիրելի զոր սիրեցեր՝ զԻսահակ, եւ
գնա դու [4]յերկիր բարձր", եւ հանցես
զդա անդ յողջակէզ ի վերայ միոյ լերանց
3 յորոց ասացից քեզ։ Եւ յարեաւ Աբրահամ
ընդ առաւօտն, համետեաց զէշ իւր, եւ
առ ընդ իւր երկուս ծառայս, եւ զԻսահակ
զորդի իւր. եւ պատառեաց փայտ յող-
ջակէզ, եւ յարեաւ գնաց. եւ եկն ի տե-
4 ղին զոր ասաց նմա Աստուած։ Եւ յա-
ւուրն երրորդի համբարձ Աբրահամ զաչս
5 իւր եւ ետես զտեղին ի հեռաստանէ։ Եւ
ասէ Աբրահամ ցպատանիս իւր, Նստա-
րուք դուք այդր հանդերձ իշովդ, եւ ես եւ
պատանեակդ երթիցուք մինչեւ ցանդր,
եւ երկիր պագցուք եւ դարձցուք առ
6 ձեզ։ Եւ առ Աբրահամ զփայտ ողջակի-
զին, եւ եդ ի վերայ Իսահակայ որդ-
ւոյ իւրոյ. եւ առ ի ձեռն զհուրն եւ
զսուրն. եւ գնացին երկոքեան ի միասին։
7 Եւ ասէ Իսահակ ցԱբրահամ հայր իւր,
Հայր. եւ նա ասէ, Զի՞ է, որդեակ. եւ
նա ասէ, Ահա հուր եւ ահա փայտ, ո՞ւր
8 է ոչխար յողջակէզ։ Եւ նա ասէ, Աստ-
ուած տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ, որդ-
9 եակ։ Գնացին երկոքեան ի միասին։ Եւ
եկին ի տեղին զոր ասաց նմա Աստուած.
անդ շինեաց սեղան Աբրահամ, եւ եդ
ի վերայ զփայտն. եւ կապեաց զԻսա-
հակ զորդի իւր, եւ եդ զնա ի սեղանն
10 ի վերայ փայտին։ Եւ ձգեաց Աբրահամ
զձեռն առնուլ զսուրն եւ զենուլ զորդին
11 իւր։ Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Տեառն
յերկնից եւ ասէ, Աբրահամ, Աբրահամ.
12 եւ նա ասէ ցնա, Աւասիկ եմ։ Եւ ա-
ասէ, Մի՛ մխեր զձեռն քո ի պատան-
եակդ, եւ մի՛ ինչ առներ դմա. զի այժմ
գիտացի թէ երկիւղած ես դու յԱստու-
ծոյ, եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ քո [5]սիրե-
13 լի վասն իմ։ Համբարձ Աբրահամ զաչս
իւր եւ ետես, եւ ահա խոյ մի [6]կախ-
եալ կայր զծառոյն սաբեկայ զեղջերաց".
եւ գնաց Աբրահամ առ զխոյն, եւ եհան
զնա յողջակէզ փոխանակ Իսահակայ որ-
14 դւոյ իւրոյ։ Եւ կոչեաց Աբրահամ զա-
նուն տեղւոյն այնորիկ Տէր [7]ետես. զի
ասիցեն ցայսօր, Ի լերինն յայնմիկ Տէր
15 [8]երեւեցաւ։ Եւ կոչեաց հրեշտակ Տեառն
զԱբրահամ երկիցս անգամ յերկնից եւ
16 ասէ, Յանձն իմ երդուայ, ասէ Տէր,
փոխանակ զի արարեր դու զբանդ զայդ,
եւ ոչ խնայեցեր յորդիդ քո [5]սիրելի վասն
17 իմ, Այո, օրհնելով օրհնեցից զքեզ, եւ
բազմացուցանելով բազմացուցից զզա-
ւակ քո իբրեւ զաստեղս երկնից բազ-
մութեամբ, եւ իբրեւ զաւազ առ ափն
ծովու. եւ ժառանգեսցէ զաւակ քո զքա-
18 ղաքս հակառակորդաց իւրոց. Եւ օրհ-
նեսցին ի զաւակի քում ամենայն ազգք
երկրի, փոխանակ զի լուար ձայնի իմում։
19 Դարձաւ Աբրահամ առ պատանիսն իւր,
եւ յարուցեալ գնացին ի միասին ի Ջրհորն
երդման. եւ բնակեցաւ Աբրահամ առ
Ջրհորովն երդման։
20 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ պատ-
մեցաւ Աբրահամու, թէ ահա ծնաւ Մեղ-
քա եւ նա որդիս Նաքովրայ եղբօր քում.
21 [9]ԶՈվք զանդրանիկն նորա, եւ զԲաւ
զեղբայր նորա եւ զԿամուէլ հայր [10]Ասոր-
22 ւոց, Եւ զՔասադ եւ զԱզաւ եւ զՓաղդաս

[1] Եբր. Բէերսաբէէ [2] Յեբր. պակասի [3] Եբր. զմիամօր [4] Եբր. յերկիրն Մօրիա

[5] Եբր. միամօր [6] Եբր. կալեալ կայր ի մացառս յեղջերաց իւրոց [7] Եբր. տեսցէ [8] Եբր. երեւեսցի [9] Եբր. ԶՀուս [10] Եբր. Արամայ

23 եւ զՅեդղափ եւ զԲաթուէլ ։ Եւ Բա-
թուէլ ծնաւ զՌեբեկա . ութ սոքա որդիք
զորս ծնաւ Մեղքա Նաքովրայ եղբօրն
24 Աբրահամու ։ Եւ հարճն նորին որոյ էր
անուն Ռեէմա , ծնաւ եւ նա զՏաբեկ եւ
զԳաամ եւ զՏոքոս եւ զՄոխա ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղեն կեանք Սառայի հարեւր եւ քսան
2 եւ եւթն [1]ամ ։ Եւ մեռաւ Սառա ի քա-
ղաքի Արբոկայ [2]ի ձորն, այն ինքն է Քեբ-
րոն յերկրին Քանանացւոց . եւ եկն Աբ-
րահամ կոծել զՍառա եւ սուգ առնուլ ։
3 Եւ յարեաւ Աբրահամ ի մեռելոյ անտի
իւրմէ , եւ խօսեցաւ ընդ որդիսն Քետայ
4 եւ ասէ , Պանդուխտ եւ նժդեհ եմ ես ի
միջի ձերում . արդ տուք ինձ ստացուած
գերեզմանի ընդ ձեզ եւ թաղեցից զմեռ-
5 եալս իմ[3] ։ Պատասխանի ետուն որդիքն
6 Քետայ Աբրահամու եւ ասեն , Ունկն դիր
մեզ , Տէր . [4]թագաւոր յԱստուծոյ ես ի
միջի մերում . յընտիր շիրմաց մերոց
թաղեա զմեռեալդ քո . զի ոչ ոք ի մէնջ
7 արգելու ի քէն զշիրիմս ։ Յարեաւ Աբ-
րահամ եւ երկիր եպագ ժողովրդեանն
8 երկրին , որդւոցն Քետայ . Եւ խօսեցաւ
ընդ նոսա Աբրահամ եւ ասէ , Եթէ յօ-
ժարեցէք ի ձեր ձեռում թաղել զմեռ-
եալդ իմ յերեսաց իմոց , ունկն դիք ինձ ,
եւ խօսեցարուք վասն իմ ընդ Եփրոնի
9 որդւոյ Սահառայ , Եւ տացէ ինձ [5]զայրն
կրկին", որ է ի վիճակի ագարակին իւ-
րոյ , արծաթոյ՝ որչափ եւ արժան իցէ .
տացէ զնա ինձ ի միջի ձերում ի ստա-
10 ցուած [6]բնակաց ։ Եւ Եփրոն նստէր ի մէջ
որդւոցն Քետայ ։ Պատասխանի ետ Եփ-
րոն Քետացի Աբրահամու եւ ասէ լու ի
լու որդւոցն Քետայ եւ ամենեցուն որ
մտանէին ընդ դրունս քաղաքին նորա .
11 Եւ ասէ , Ցիս դարձ , Տէր , եւ ունկն դիր
ինձ . զագարակն ետու քեզ , եւ զայրն
որ ի նմա՝ տաց քեզ . առաջի ամենայն
քաղաքակցաց իմոց ետու քեզ . թաղեա
12 զմեռեալն քո ։ Եւ երկիր եպագ Աբրա-
13 համ առաջի ժողովրդեան երկրին . Եւ
խօսեցաւ ընդ Եփրոնի յականջս ժողո-
վրդեան երկրին եւ ասէ , Որովհետեւ
անսացեր ինձ , ունկն դիր ինձ . տաց քեզ
արծաթ ընդ ագարակին , առ յինէն եւ
14 թաղեցից անդ զմեռեալս ։ Պատասխանի
ետ Եփրոն Աբրահամու եւ ասէ ցնա ,
15 [7]Ոչ տէր իմ . լուայ թէ" գետինն չորեք-
հարեւր սատերի արծաթոյ է . ընդ իս եւ
ընդ քեզ զի՞նչ է այն . բայց դու թաղ-
16 եա զմեռեալն քո ։ Եւ իբրեւ լուաւ Աբ-
րահամ յԵփրոնէ , կշռեաց զարծաթն Եփ-
րոնի , զոր խօսեցաւ յականջս որդւոցն
Քետայ , չորեքհարեւր սատեր արծաթոյ
17 ընտրոյ վաճառականաց ։ Եւ հաստատե-
ցաւ ագարակն Եփրոնի , որ է [8]առ կրկնով
այրիւն" յանդիման Մամբրէի , ագարակն
եւ այրն որ է ի նմա , եւ ամենայն ծա-
ռատունկ որ էր յագարակի անդ շուրջ
18 յամենայն սահմանս նորա , ի ստացուածս
Աբրահամու առաջի որդւոցն Քետայ , որ
մտանէին ընդ դրունս քաղաքին նորա ։
19 Եւ յետ այնորիկ թաղեաց Աբրահամ զՍա-
ռա զկին իւր [9]ի կրկնում այրի ագարա-
կին , որ է" յանդիման Մամբրէի , այն է
20 Քեբրոն՝ յերկրին Քանանացւոց ։ Եւ հաս-
տատեցաւ ագարակն եւ այրն որ է ի նմա՝
Աբրահամու , ի ստացուածս շիրմաց յորդ-
ւոցն Քետայ ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Աբրահամ էր ծերացեալ եւ անցեալ
զաւուրբք . եւ Տէր օրհնեաց զԱբրահամ
2 ամենայնիւ ։ Եւ ասէ Աբրահամ ցծա-
ռայն իւր ցերէց տան իւրոյ , ցիշխան
ամենայն ընչից նորա , Դիր զձեռն քո
3 ընդ երանօք իմովք , Եւ երդմնեցուցից
զքեզ ի Տէր , յԱստուած երկնից եւ յԱս-
տուած երկրի , զի մի՛ առցես կին որդ-
ւոյ իմում Իսահակայ ի դստերաց Քա-
4 նանացւոց յորոց միջի ես բնակեմ . Այլ
յերկիրն [10]իմ ուստի եղեալ եմ երթիցես
եւ ի տուն իմ", եւ առցես դու անտի
5 կին որդւոյ իմում Իսահակայ ։ Ասէ ցնա
ծառայն , Գուցէ կինն ոչ կամիցի գալ
ընդ իս յերկիրս յայս , դարձուցանելով
դարձուցի՞ց զորդի քո յերկիրն ուստի ե-
6 լեր ։ Եւ ասէ Աբրահամ , Զգոյշ լեր , մի՛
7 դարձուցանիցես զորդի իմ անդր ։ Տէր
Աստուած երկնից [2]եւ Աստուած երկրի",
որ առ զիս ի տանէ հօր իմոյ եւ յերկրէն
ուստի ծնեալ էի , որ խօսեցաւն ընդ իս

[1] Եբր. ամ: ամք կենաց Սառայի [2] Յեբր. [illegible]
[3] Եբրայեցին յաւելու, յերեսաց իմոց [4] Եբր. իշխան
[5] Եբր. զայրն Մաքփելայ [6] Եբր. շիրմի

[7] Եբր. Տէր իմ, ունկն դիր ինձ. [8] Եբր. ի Մաք-
փելա [9] Եբր. յայրին որ յագարակին Մաքփե-
լայ [10] Եբր. իմ, և առ ազգականս իմ երթիցես

եւ երդուաւ ինձ եւ ասէ , Զաւակի քում
տաց զերկիրդ զայդ, նա առաքեսցէ զհրեշ-
տակ իւր առաջի քո , եւ առցես անտի
8 կին որդւոյ իմում Իսահակայ ։ Ապա թէ
ոչ կամիցի կինն գալ ընդ քեզ [1]յերկիրս
յայս", քաւեալ լիջիր դու յերդմանէդ
յայդմանէ . բայց միայն զորդեակ իմ մի՛
9 դարձուցանիցես անդր ։ Եւ եդ ծառայն
Աբրահամու զձեռն իւր ընդ երանօք
տեառն իւրոյ , եւ երդուաւ նմա վասն
բանիս այսորիկ ։
10 Եւ առ ծառայն տասն ուղտ յուղտուց
տեառն իւրոյ եւ գնաց , եւ յամենայն
բարութեանց տեառն իւրոյ ընդ իւր . եւ
յարեաւ գնաց ի Միջագետս ի քաղաքն
11 Նաքովրայ ։ Եւ նստոյց զուղտսն արտա-
քոյ քաղաքին առ ջրհորոյ ջրոյն ընդ ե-
12 րեկս, յորժամ ջրաւորն ելանէր ։ Եւ ասէ,
Տէր , Աստուած տեառն իմոյ Աբրահա-
մու , յաջողեա առաջի իմ այսօր , եւ ա-
րա ողորմութիւն ընդ տեառն իմում Աբ-
13 րահամու ։ Ահաւասիկ ես կամ ի վերայ
աղբեր ջրոյս , եւ դստերք բնակչաց քա-
14 ղաքիս ելանեն հանել ջուր ։ Եւ եղիցի
կոյս մի որում ես ասացից , թէ Խոնար-
հեցո զսափորդ քո զի արբից , եւ ասա-
ցէ ցիս , Արբ , եւ ուղտուցդ քոց ես
արբուցից մինչեւ դադարեսցեն յըմպե-
լոյ , զայն պատրաստեցեր ծառային քում
Իսահակայ , եւ այնու գիտացից թէ ա-
րարեր ողորմութիւն տեառն իմում [1]Աբ-
րահամու ։
15 Եւ եղեւ մինչչեւ կատարեալ էր նորա
զխօսսն [1]ի մտի իւրում", եւ ահա Ռե-
բեկա ելն ել , որ ծնեալն էր Բաթուելի
որդւոյ Մեղքայ կնոջ Նաքովրայ եղբօր
Աբրահամու, եւ ունէր սափոր յուս իւր ։
16 Եւ էր կոյսն գեղեցիկ երեսօք յոյժ , կոյս՝
զոր այր ոչ գիտէր . էջ յաղբեւրն եւ ե-
17 լից զսափորն իւր եւ ել ։ Ընթացաւ ծա-
ռայն ընդ առաջ նորա եւ ասէ , Արբո ինձ
18 սակաւ մի ջուր ի սափորոյ այտի ։ Եւ
նա ասէ , Արբ , տէր . եւ փութացաւ ի-
ջոյց զսափորն ի վերայ բազկաց իւրոց,
19 եւ արբոյց նմա, Մինչեւ դադարեաց յըմ-
պելոյ , եւ ասէ , Եւ ուղտուցդ քոց հա-
նից ջուր՝ մինչեւ ամենեքեան արբցեն ։
20 Եւ փութացաւ թափեաց զսափորն յա-
ւազանն , եւ ընթացաւ դարձեալ ի ջըր-
հորն հանել , եւ եհան ջուր ամենայն
21 ուղտուցն նորա ։ Եւ այրն միտ դնէր
նմա , եւ լուռ կայր ի միտ առնուլ , եթէ
աջողեա՞ց Տէր զճանապարհ նորա , եւ
22 թէ ոչ ։ Եւ եղեւ իբրեւ դադարեցին ա-
մենայն ուղտքն յըմպելոյ , եւ առ այրն
[2]գինդս ոսկիս՝ մի մի ըստ դահեկանի ծա-
լոյ", եւ երկուս ապարանջանս ի ձեռս
նորա ի տասն [3]դահեկանէ ծոյլ նոցա"։
23 Եւ եհարց զնա եւ ասէ , Ո՞յր դուստր
ես դու, պատմեա ինձ . թէ իցէ՞ ի տան
24 [4]քում" մեզ տեղի իջավանաց ։ Եւ ասէ
ցնա , Դուստր Բաթուելի եմ ես որդւոյ
25 Մեղքայ զոր ծնաւ Նաքովրայ ։ Եւ ասէ
ցնա , Եւ յարդ եւ խոտ շատ է մեր , եւ
26 տեղի իջավանաց ։ [5]Խնդաց այրն եւ եր-
27 կիր եպագ [6]Աստուծոյ , Եւ ասէ , Օրհնեալ
Տէր Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
որ ոչ վրիպեցոյց զարդարութիւն իւր եւ
զճշմարտութիւն ի տեառնէ իմմէ , եւ ինձ
յաջողեաց Տէր ի տան եղբօր տեառն ի-
28 մոյ ։ Եւ ընթացաւ աղջիկն պատմեաց
ի տան մօր իւրոյ ըստ բանիցն այնոցիկ։
29 Եւ Ռեբեկայ էր եղբայր որում անուն
էր Լաբան . եւ ընթացաւ Լաբան առ
30 այրն արտաքս յաղբեւրն . Իբրեւ ետես
զգինդսն եւ զապարանջանսն ի ձեռսն
քեռ իւրոյ , եւ զի լուաւ զբանսն յՌեբե-
կայ քեռէ իւրմէ որ ասէր , թէ Այսպէս
ինչ խօսեցաւ ընդ իս այրն. եւ եկն առ
այրն , մինչ կայր ի վերայ ուղտուց իւրոց
31 առ աղբերն . Եւ ասէ ցնա , Եկ մուտ
ի տուն , օրհնեալ Տեառն , զի՞ կաս ար-
տաքոյ . զի ես պատրաստեցի տուն եւ
32 տեղի ուղտուցդ ։ Եմուտ այրն ի տուն
անդր , եւ իջոյց ուղտուցն . եւ ետուն
յարդ եւ խոտ ուղտուցն , եւ ջուր լուա-
նալոյ ոտից նորա եւ ոտից նոցա որ ընդ
33 նմայն էին ։ Եւ եդին հաց առաջի նորա՝
ուտել . եւ նա ասէ , Ոչ կերայց մինչեւ
խօսեցայց զբանս իմ . եւ [7]ասեն Խօ-
34 սեաց ։ Եւ ասէ, Ծառայ Աբրահամու եմ
35 ես . Եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ յոյժ , եւ
բարձրացաւ . եւ ետ նմա արջառ եւ ոչ-
խար եւ արծաթ եւ ոսկի , ծառայս եւ
36 աղախնայս , ուղտս եւ էշս ։ Եւ ծնաւ
Սառա կին տեառն իմոյ որդի մի տեառն
իմում յետ ծերութեան իւրոյ , եւ նմա
37 ետ զամենայն ինչ որ էր նորա ։ Եւ
երդմնեցոյց զիս տէր իմ եւ ասէ , Ոչ

1 Յեբր. գոլանէ

2 Եբր. գինդ ոսկի կիսոյ սիկղ ոսկւոյ 3 Եբր. սիկղէ 4 Եբր. Հօր քո 5 Եբր. Անկաւ 6 Եբր. Տեառն 7 Եբր. ասէ

առցես կին որդւոյ իմում [1]Իսահակայ
ի դստերաց ազգի Քանանացւոց, յորոց
միջի ես պանդխտեալս եմ յերկրի սոցա.
38 Այլ ի տուն հօր իմոյ երթիցես եւ ի տոհմ
իմ, եւ առցես անտի կին որդւոյ իմում։
39 Եւ ես ասացի ցտէրն իմ, Գուցէ ոչ գայ-
40 ցէ կինն ընդ իս։ Եւ ասէ ցիս, Տէր [2]Աս-
տուած իմ որում հաճոյ եղէ" առաջի նո-
րա, նա առաքեսցէ զհրեշտակ իւր ընդ
քեզ, եւ յաջողեսցէ զճանապարհ քո, եւ
առցես կին որդւոյ իմում յազգէ իմմէ եւ
41 ի տանէ հօր իմոյ։ Եւ յայնժամ քաւեալ
լիցիս [3]ի նզովից ազգի իմոց", յորժամ
երթիցես ի տոհմն իմ եւ ոչ տացեն,
քաւեալ լիցիս յերդմանէ ազգի իմմէ։
42 Եւ իբրեւ եկի այսօր յաղբերն, ասեմ,
Տէր, Աստուած տեառն իմոյ Աբրահամու,
եթէ յաջողեսցես ինձ զճանապարհս իմ
43 զոր ես այժմիկ եկեալ եմ, Ահաւասիկ
ես հասեալ կամ ի վերայ աղբեր ջրոյս,
[1]եւ դստերք մարդկան քաղաքիս ելանեն
հանել ջուր." եւ եղիցի կոյս ցոր ես ա-
սացից՝ թէ Արբո ինձ սակաւ մի ջուր
44 ի սափորոյդ քումմէ, Եւ ասասցէ ցիս թէ՝
Արբ եւ ուղտուցդ եւս քոց հանից ջուր,
այն է կին զոր պատրաստեաց Տէր [4]ծա-
ռայի իւրում Իսահակայ. եւ այնու գի-
տացից թէ արարեր ողորմութիւն ընդ
45 տեառն իմում Աբրահամու". Եւ եղեւ
մինչչեւ իմ կատարեալ էր զխօսս ի մտի
իմում, անդէն վաղվաղակի ելանէր Ռե-
բեկա, եւ ունէր սափոր յուս իւր. էջ
յաղբերն եւ եհան ջուր. եւ ասեմ ցնա,
46 Արբո ինձ։ Եւ փութացեալ իջոյց զսա-
փորն յինքենէ եւ ասէ, Արբ դու, եւ
ուղտուցդ եւս քոց արբուցից. եւ արբի,
47 եւ ուղտուցն իմոց արբոյց։ Եւ հարցի
ցնա եւ ասեմ, Ո՞յր դուստր ես դու,
[1]պատմեա ինձ." եւ նա ասէ, Դուստր Բա-
թուէլի եմ ես, որդւոյ Նաքովրայ զոր
ծնաւ նմա Մեղքա. եւ եդի [5]զինդս յա-
կանջս" նորա, եւ ապարանջանս ի ձեռս
48 նորա։ Եւ [6]խնդացի, եւ երկիր պագի
Տեառն, եւ օրհնեցի զՏէր Աստուած
տեառն իմոյ Աբրահամու, որ յաջողեաց
ինձ ի ճանապարհի ասա ճշմարտութեան,
առնուլ զդուստր եղբօր տեառն իմոյ որդ-
49 ւոյ նորա։ Արդ եթէ առնէք դուք շնորհս

[1] Եբր. ղօխսոբ [2] Եբր. որոյ գնացի [3] Եբր. յերդ-
մանէ ազգի իմմէ [4] Եբր. որդւոյ տեառն իմոյ
[5] Եբր. օղ ի քիթ [6] Եբր. անկայ

եւ արդարութիւն առ տէրն իմ, պատմե-
ցէք ինձ. ապա թէ ոչ, ցուցէք ինձ զի
50 դարձայց յաջ կամ յահեակ։ Պատասխա-
նի ետուն Լաբան եւ Բաթուէլ եւ ա-
սեն, Ի Տեառնէ ել իրդ այդ. եւ մեք ոչ
կարեմք [7]հակառակ ինչ չար ասել բար-
51 ւոյ"։ Ահաւադիկ Ռեբեկա առաջի քո,
առ եւ գնա. եւ եղիցի կին որդւոյ տեառն
52 քո՝ որպէս եւ խօսեցաւ Տէր։ Եւ եղեւ
իբրեւ լուաւ ծառայն Աբրահամու զբանս
53 նոցա, երկիր եպագ Տեառն։ Եւ եհան
ծառայն անօթս ոսկւոյ եւ անօթս ար-
ծաթոյ եւ հանդերձս, եւ ետ Ռեբեկայ.
եւ ետ ընծայս [8]եղբարց նորա եւ մօրն
54 Կերան եւ արբին նա եւ արքն որ ընդ
նմա էին, եւ ննջեցին. եւ յարուցեալ ի
վաղորդայն անդր ասէ, Արձակեցէք զիս
55 [1]զի երթայց" առ տէր իմ։ Եւ ասեն [9]եղ-
բարքն նորա եւ մայրն, Կացցէ կոյսն առ
մեզ իբրեւ աւուրս տասն, եւ ապա եր-
56 թիցէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա, Մի խափա-
նէք զիս, զի Տէր աջողեաց զճանա-
պարհս իմ. արձակեցէք զիս զի երթայց
57 առ տէրն իմ։ Եւ ասեն [1]եղբարք նորա",
Կոչեսցուք զաղջիկն եւ հարցցուք ի բե-
58 րանոյ նորա։ Կոչեցին զՌեբեկա եւ ա-
սեն ցնա, Երթա՞ս ընդ առնս ընդ այս-
59 միկ. եւ նա ասէ, Երթամ։ Եւ յուղար-
կեցին զՌեբեկա զքոյրն իւրեանց եւ
[10]զինչս նորա, եւ զծառայն Աբրահամու
60 եւ որ ընդ նմայն էին։ Եւ օրհնեցին
զՌեբեկա եւ ասեն ցնա, Քոյր մեր ես.
լիցես ի հազարս եւ ի բեւրս, եւ ժա-
ռանգեսցէ զաւակ քո զքաղաքս թշնա-
61 մեաց [11]քոց։ Յարուցեալ Ռեբեկա եւ
նաժիշտք իւր՝ ելին յուղտսն եւ գնացին
ընդ առնն. եւ առեալ ծառային զՌեբե-
կա՝ գնաց։
62 Եւ Իսահակ [12]յանապատի անդ առ
Ջրհորովլ տեսլեանն" բնակէր յերկրին
63 ի կողմն հարաւոյ։ Եւ ել Իսահակ [13]զբօ-
սանել ի դաշտին ընդ երեկս. ամբարձ
զաչս իւր եւ ետես զի գային ուղտք
64 [1]տասն։ Ամբարձեալ զաչս իւր եւ Ռե-
բեկա ետես զԻսահակ, էջ վաղվաղակի
65 յուղտուէ անտի. Եւ ասէ ցծառայն, Ո՞վ
է այրն որ գայ ի դաշտին ընդ առաջ
մեր. եւ ասէ ծառայն, Նա է տէրն իմ.

[7] Եբր. ասել քեզ չար ինչ կամ բարի [8] Եբր.
եղբօր [9] Եբր. եղբայր [10] Եբր. զզայեակ
(Տես Գլ. ԼԵ.8) [11] Եբր. իւրոց [12] Եբր. դարձեալ
գայր ի Ջրհորոյն Լահայրոյի. զի [13] Կամ, խոկալ

և նորա առեալ զձորձն արկաւ զիւրև։
66 Եւ պատմեաց ծառայն Իսահակայ զա-
67 մենայն զիսօսն զոր արար ։ Եւ [1]եմուտ
Իսահակ ի տուն Սառայի մօր իւրոյ, և
առ զՌեբեկա և եղև նորա կին. և
սիրեաց զնա, և մխիթարեցաւ Իսահակ
վասն [2]Սառայի մօր իւրոյ ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ յաւել Աբրահամ առնուլ կին որում
2 անուն էր Քետուրա ։ Եւ ծնաւ նմա
զԶեմրան և զՅեկսան և զՄադան և
զՄադիան և զՅեսբոկ և զՍովիւէ ։
3 Եւ Յեկսան ծնաւ զՍաբա [2]և զԹեման"
և զԴադան. և եղեն որդիք Դադա-
նայ՝ [2]Ռագուէլ և Նաբդեէլ և" Ասու-
4 րիիմ և Լատուսիիմ և Լովովմիմ ։ Եւ
որդիք Մադիամու՝ Գեփար և Ափեր և
Ենոք և Աբիդա և Եղդագա. ամենե-
քեան սոքա էին որդիք Քետուրայ ։
5 Եւ ետ Աբրահամ զամենայն ինչս իւր
6 Իսահակայ [3]որդւոյ իւրում". Եւ որդւոց
հարճիցն իւրոց որ էին Աբրահամու՝ ետ
Աբրահամ պարգևս, և արձակեաց
զնոսա յԻսահակայ որդւոյ իւրոյ, մինչ-
դեռ ինքն կենդանի էր, ընդ արևելս՝
յերկիրն արևելից ։
7 Եւ այս են ամք աւուրց կենացն Աբ-
րահամու զորս եկեաց, հարիւր եւթա-
8 նասուն և հինգ ամ ։ Եւ պակասեալ Աբ-
րահամու մեռաւ ի բարւոք ծերութեան,
ալևորեալ և լի աւուրբք. և յաւելաւ
9 առ ժողովուրդ իւր ։ Եւ թաղեցին զնա
Իսահակ և Իսմայէլ որդիք նորա՝ յայրի
անդ [3]ի կրկնում յագարակին Եփրոնի
որդւոյ Սահառայ Քետացւոյ, որ է յան-
10 դիման Մամբրէի. Ագարակն և այրն զոր
ստացաւ Աբրահամ յորդւոցն Քետայ.
անդ թաղեցին զԱբրահամ և զՍառա
կին նորա ։
11 Եւ եղև յետ մահուանն Աբրահամու
օրհնեաց Աստուած զԻսահակ զորդի նո-
րա. և բնակեցաւ Իսահակ առ Ջրհորի
տեսլեանն ։
12 Եւ այս են ծնունդք Իսմայելի որդւոյ
Աբրահամու, զոր ծնաւ Ագար Եգիպտա-
13 ցի Աբրահամու, աղախինն Սառայի ։ Եւ
այս են անուանք որդւոցն Իսմայելի ըստ
անուանց ազգացն նորա. անդրանիկ Իս-
մայելի Նաբեովթ և Կեդար և Աբդեէլ
14 և Մաբսամ, Եւ Մասմա և Իդումա և
15 Մասէ, Եւ Քոդդադ և Թեմա և Յետուր
16 և Նափէս և Կեդմա ։ Սոքա են որդիք
Իսմայելի, և այս անուանք են նոցա
ի հանգրուանս իւրեանց և ի խորանս իւր-
եանց, երկոտասան իշխանք նոցա ըստ
17 ազգաց իւրեանց ։ Եւ այս են ամք կե-
նաց Իսմայելի, հարիւր երեսուն և եւթն
ամ. և պակասեալ մեռաւ, և յաւելաւ
18 յազգ իւր ։ Եւ բնակեցաւ յԵւիլայ մին-
չև ցՍուր որ է յանդիման Եգիպտոսի,
մինչև ի գալ յԱսորեստանեայս. յանդի-
ման ամենայն եղբարց իւրոց բնակեցաւ ։
19 Եւ այս են ծնունդք Իսահակայ որդւոյ
Աբրահամու. Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ ։
20 Եւ էր Իսահակ ամաց քառասնից յորժամ
առ զՌեբեկա զդուստր Բաթուելի Ասոր-
ւոյ, որ էր ի Միջագետաց Ասորւոց, զքոյր
21 Լաբանու Ասորւոյ իւր ի կնութեան ։ Եւ
աղաչէր Իսահակ զՏէր վասն Ռեբեկայ
կնոջ իւրոյ զի ամուլ էր. Եւ լուաւ նմա
[4]Աստուած, և յղացաւ Ռեբեկա կին նո-
22 րա ։ Եւ խաղային մանկունքն ի նմա.
և ասէ, Եթէ այսպէս լինելոց էր ինձ, ընդ-
է՞ր իցէ ինձ այս. և գնաց հարցանել
23 ի Տեառնէ ։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Երկու
ազգ են յարգանդի քում, և երկու ժո-
ղովուրդք յորովայնէ քումմէ զատցին.
և ժողովուրդ զժողովրդեամբ ելեւել առ-
նիցէ, և երէցն կրտսերոյն ծառայեսցէ ։
24 Եւ իբրև լցան նորա աւուրք ծննդեան,
և էին երկու որդիք յորովայնի նորա ։
25 Եւ ել որդին անդրանիկ շառագոյն
ամենևին՝ իբրև զմորթ թաւ, և ան-
ուանեաց զանուն նորա [5]Եսաւ. և ապա
ել եղբայր նորա, և ձեռն նորա ունէր
զգարշապարէ Եսաւայ. և կոչեաց զա-
26 նուն նորա [6]Յակոբ ։ Եւ Իսահակ էր ա-
մաց վաթսնից, յորժամ ծնաւ զնոսա
27 Ռեբեկա ։ Եւ աճեցին մանկունքն. և
էր Եսաւ այր հմուտ որսոյ՝ վայրագ, և
Յակոբ՝ այր [7]առանց պաճուճանաց" բն-
28 ակեալ ի տուն ։ Եւ սիրեաց Իսահակ զԵսաւ,
զի որս նորա կերակուր էր նմա. և
Ռեբեկա սիրէր զՅակոբ ։
29 Եւ էր եփեալ Յակոբայ թան. և եկն
30 Եսաւ ի դաշտէ նքթեալ. Եւ ասէ Եսաւ

---

[1] Ոմն. եմուտ զնա [2] Ոմն. պակաս [3] Ոմն. Մաք-
փեղայ

[4] Ոմն. Տէր [5] Այսինքն, թաւ [6] Այսինքն, որ
ունի զգարշապարէ, և, խաբող [7] Ոմն. Հան-
գարտ, խոհ, լաւ

ցՅակոբ, Տուր ինձ ճաշակել ի չիկա-
թանէդ յայդմանէ, զի նքթեալ եմ. վասն
այնորիկ կոչեցաւ անուն նորա [1]Եդովմ։
31 Եւ ասէ Յակոբ ցԵսաւ, Վաճառեա ինձ
32 այսօր [2]զանդրանկութիւնս քո։ Եւ ասէ
Եսաւ, Ահաւասիկ ես երթամ ի վախճա-
նել, եւ առ իմէ՞ իցեն ինձ այն [3]անդ-
33 րանկութիւնք։ Եւ ասէ ցնա Յակոբ, Եր-
դուիր ինձ այսօր. եւ երդուաւ նմա, եւ
վաճառեաց Եսաւ [2]զանդրանկութիւնս իւր
34 Յակոբայ։ Եւ Յակոբ ետ Եսաւայ հաց
եւ թան ոսպնեայ. կերաւ եւ արբ, եւ
յարեաւ գնաց. եւ անարգեաց Եսաւ
[4]զանդրանկութիւնն։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ եղեւ սով յերկրին, թող զառա-
ջին սովն որ եղեւ ի ժամանակս Աբրա-
համու. եւ չոգաւ Իսահակ առ Աբիմե-
2 լէք արքայ Փղշտացւոց ի Գերարա։ Եւ
երեւեցաւ նմա Տէր եւ ասէ, Մի իջաներ
յԵգիպտոս, այլ բնակեա դու յերկրիդ
3 յորում ասացից քեզ. Պանդխտեաց յերկ-
րիս յայսմիկ, եւ եղէց ընդ քեզ եւ օրհ-
նեցից զքեզ. զի քեզ եւ զաւակի քում
տաց զամենայն զերկիրս զայս, եւ հաս-
տատեցից զերդումն իմ զոր երդուայ
4 Աբրահամու հօր քում։ Եւ բազմացու-
ցից զզաւակ քո իբրեւ զաստեղս երկ-
նից, եւ տաց զաւակի քում զամենայն
զերկիրս զայս, եւ օրհնեսցին ի զաւակի
5 քում ամենայն ազգք երկրի. Փոխանակ
զի լուաւ Աբրահամ հայր քո ձայնի ի-
մում, եւ պահեաց զհրամանս իմ եւ
զպատուիրանս իմ եւ զիրաւունս իմ եւ
զօրէնս իմ։
6 Եւ բնակեցաւ Իսահակ ի մէջ Գերա-
7 րացւոց։ Եւ հարցին արք տեղւոյն զՌե-
բեկայ կնոջէ նորա. եւ ասէ, Քոյր իմ
է. քանզի երկեաւ ասել թէ Կին իմ է,
թէ գուցէ սպանանիցեն զնա արք տեղ-
ւոյն վասն Ռեբեկայ, զի գեղեցիկ էր
8 երեսօք։ Եւ եղեւ անդ բազում ժամա-
նակս. եւ կարկառեալ Աբիմելէք արքայ
Փղշտացւոց ընդ պատուհան, եւ ետես
զԻսահակ զի խաղայր ընդ Ռեբեկայ կնոջ
9 իւրում։ Կոչեաց Աբիմելէք զԻսահակ եւ
ասէ ցնա, Ուրեմն կին քո էր, եւ ընդ-
է՞ր ասացեր թէ Քոյր իմ է. ասէ ցնա
Իսահակ, Քանզի ասացի թէ Գուցէ մե-
10 ռանիցիմ վասն նորա։ Ասէ ցնա Աբիմե-
լէք, Ընդէ՞ր արարեր զայդ ընդ մեզ.
սակաւիկ մեւս եւս եւ մտեալ էր ուրումն
յազգէ իմմէ առ կին քո, եւ ածէիր ի վե-
11 րայ մեր [5]անգիտութիւն։ Եւ պատուի-
րեաց Աբիմելէք ամենայն ժողովրդեան
իւրում եւ ասէ, Ամենայն որ հարկա-
նիցէ ընդ այրդ ընդ այդ կամ ընդ կին
դորա, մահու պարտական լիցի։
12 Եւ սերմանեաց սերմն Իսահակ յերկ-
րին յայնմիկ, եւ եգիտ ի տարւոջն յայն-
միկ հարիւրաւոր [6]զգարին. եւ օրհնեաց
13 զնա Տէր։ Եւ բարձրացաւ այրն, եւ եր-
թայր յառաջադէմ եւ մեծանայր, մինչեւ
14 եղեւ մեծ յոյժ։ Եւ եղեւ նորա անա-
սուն ոչխարի եւ արջառոյ, եւ [7]արմտիք
բազում. եւ նախանձեցան ընդ նմա
15 Փղշտացիքն։ Եւ զամենայն ջրհորս զոր
փորեցին ծառայք [8]նորա ի ժամանակին
Աբրահամու հօր նորա՝ խցին Փղշտացիքն
16 եւ լցին զնոսա հողով։ Եւ ասէ Աբիմե-
լէք ցԻսահակ, Երթ գնա ի մէնջ, զի
17 կարի զօրագոյն քան զմեզ եղեր։ Եւ
գնաց անտի Իսահակ, եւ բնակեցաւ ի
ձորն Գերարացւոց, եւ անդ բնակեաց։
18 Եւ դարձեալ Իսահակ փորեաց զջր-
հորսն ջրոց, զոր փորեցին ծառայքն
Աբրահամու հօր նորա, եւ խցին զայն
Փղշտացիքն յետ մահուանն Աբրահամու
հօր նորա, եւ եդ նոցա անուանս ըստ
անուանցն զոր անուանեաց նոցա Աբ-
19 րահամ հայր իւր։ Եւ փորեցին ծա-
ռայքն Իսահակայ ի ձորն Գերարացւոց,
20 եւ գտին անդ ջրհոր ջրոյ կենդանւոյ։ Եւ
մարտնչէին հովիւքն Գերարացւոց ընդ
հովիւսն Իսահակայ, եւ ասէին թէ իւր-
եանց իցէ ջրհորն. եւ կոչեաց զանուն
ջրհորոյն Զրկումն. քանզի զրկէին զնա։
21 [9]Չուեաց անտի եւ փորեաց՝ մեւս եւս
ջրհոր ջրոյ. հակառակէին եւ վասն այ-
նորիկ եւս. եւ կոչեաց զանուն նորա
22 Թշնամութիւն։ Չուեաց անտի եւ փո-
րեաց այլ ջրհոր, եւ ոչ մարտնչէին վասն
այնր. եւ կոչեաց զանուն նորա Անդոր-
րութիւն, ասէ, Զի այժմ ընդարձակեաց
մեզ Տէր, եւ աճեցոյց զմեզ յերկրի։
23 Ել անտի ի Ջրհորն երդման։ (24) Եւ ե-
րեւեցաւ նմա Տէր ի գիշերին յայնմիկ

[1] Այսինքն, շէկ [2] Եբր. զանդրանկութիւն. [3] Եբր. անդրանկութիւն [4] Եբր. զանդրանկութիւնն

[5] Եբր. յանցանս [6] 3Եբր. [illegible] [7] Եբր. ծառայք [8] Եբր. Հօր նորա [9] Եբր. Եւ փորեցին

եւ ասէ, Ես եմ Աստուած [1]հօր քո. մի՛
երկնչիր, զի ընդ քեզ եմ, եւ օրհնեցից
զքեզ եւ բազմացուցից զզաւակ քո վասն
25 Աբրահամու հօր քո։ Եւ շինեաց անդ
սեղան, եւ կարդաց զանուն Տեառն, եւ
եհար անդ զխորան իւր. փորեցին ծա-
ռայքն Իսահակայ անդ ջրհոր։
26 Եւ Աբիմելէք չոգաւ առ նա ի Գերա-
րայ, եւ Ոքոզաթ [2]տաճարապետ նորա
27 եւ Փիքող սպարապետ զօրաց նորա։ Եւ
ասէ ցնոսա Իսահակ, Զի՞ եկիք առ իս,
զի դուք ատեցէք զիս եւ հալածեցէք
28 ի ձէնջ։ Եւ ասեն, Տեսանելով տեսաք
զի էր Տէր ընդ քեզ, եւ ասեմք, Եղիցի
դաշն ընդ միմեանս, ընդ մեզ եւ ընդ
29 քեզ, եւ դիցուք ընդ քեզ ուխտ՝ Զառ-
նել ինչ մեզ չար, որպէս եւ մեք ոչինչ
մեղաք քեզ, եւ զոր օրինակ արարաք
քեզ բարի եւ արձակեցաք զքեզ խա-
ղաղութեամբ. եւ արդ դու օրհնեալ
30 ի Տեառնէ ես։ Եւ արար նոցա խրախու-
31 թիւն, կերան եւ արբին։ Եւ յարուցեալ
ի վաղիւ անդր երդուան այր ընկերի իւ-
րում. եւ արձակեաց զնոսա Իսահակ,
32 եւ գնացին ի նմանէ ողջութեամբ։ Եւ
եղեւ յաւուր յայնմիկ եկին ծառայքն Ի-
սահակայ եւ պատմեցին նմա վասն ջրհո-
րոյն զոր փորեցին, թէ Գտաք ջուր։
33 Եւ կոչեաց զնա Երդումն. վասն այնո-
րիկ է անուն քաղաքին այնմիկ Ջրհոր
երդման՝ մինչեւ ցայսօր ժամանակի։
34 Եւ էր Եսաւ ամաց քառասնից, եւ առ
իւր կին զՅուդիթ դուստր Բէերայ Քե-
տացւոյ, եւ զՄասեմաթ դուստր Ելով-
35 մայ Խեւացւոյ։ Եւ դառնացուցանէին
զԻսահակ եւ զՌեբեկա։

ԳԼ. ԻԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ ծերացաւ Իսահակ,
եւ վատեցին աչք նորա ի տեսանելոյ,
կոչեաց զԵսաւ զորդի իւր զերէց եւ ա-
սէ ցնա, Որդեակ իմ. եւ նա ասէ ցնա,
2 Ահաւասիկ եմ։ Եւ նա ասէ ցնա, Ահա-
ւասիկ ես ծերացեալ եմ, եւ ոչ գիտեմ
3 զօր վախճանի իմոյ. Արդ առ դու զգոր-
ծի քո՝ զաղեղն եւ զկապարճս, եւ ել
4 ի դաշտ եւ որսա ինձ որս. Եւ արա ինձ
խորտիկս որպէս եւ ես սիրեմ, եւ բեր
մատո ինձ զի կերայց, եւ օրհնեսցէ
զքեզ անձն իմ մինչչեւ մեռեալ իցեմ։
5 Եւ լուաւ Ռեբեկա զի խօսէր Իսահակ
ընդ որդւոյ իւրում. գնաց Եսաւ ի դաշտ
որսալ որս [3]հօր իւրում"։
6 Եւ խօսեցաւ Ռեբեկա ընդ Յակոբայ
որդւոյ իւրում եւ ասէ, Ահա լուայ ես
ի հօրէ քումմէ, զի խօսէր ընդ եղբօր
7 քում եւ ասէր, Բեր ինձ որս եւ արա
ինձ խորտիկս, զի կերայց եւ օրհնեցից
զքեզ առաջի Տեառն մինչչեւ մեռեալ
8 իցեմ։ Եւ արդ, որդեակ իմ, լուր ինձ,
9 որպէս ես պատուիրեմ քեզ. Գնա դու
ի խաշն, եւ առ ինձ անտի երկուս ուլս
փափուկս եւ ընտիրս, եւ արարից զնո-
սա խորտիկս հօր քում որպէս եւ սիրէ։
10 Եւ մատուսցես հօր քում եւ կերիցէ. զի
օրհնեսցէ զքեզ [4]հայր քո" մինչչեւ մե-
11 ռեալ իցէ։ Եւ ասէ Յակոբ ցՌեբեկա
մայր իւր, Եղբայր իմ Եսաւ՝ այր թաւ
12 է, եւ ես լերկ. Գուցէ շօշափիցէ զիս
հայր իմ, եւ լինիցիմ առաջի նորա իբ-
րեւ արհամարհոտ, եւ ածիցեմ ի վերայ
13 իմ անէծս եւ ոչ օրհնութիւն։ Եւ ասէ
ցնա մայրն իւր, Յիմ վերայ անէծքն այն,
որդեակ. բայց միայն լուր ձայնի իմում
14 եւ երթ ած ինձ։ Գնաց եւ առ ած մօր
իւրում. եւ [5]արար խորտիկս, որպէս եւ
15 սիրէր հայր նորա։ Եւ առեալ Ռեբեկայ
զպատմուճանն զազնիւ որդւոյ իւրոյ ե-
րիցու՝ որ կայր առ նմա ի տան, զգե-
ցոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում կրտսերոյ։
16 Եւ զուլենիսն այծոյ ի բազուկս նորա,
եւ ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա։
17 Եւ ետ զխորտիկն եւ զհացն զոր արար
ի ձեռս Յակոբայ որդւոյ իւրոյ։
18 Եւ տարաւ հօր իւրում եւ ասէ, Հայր
իմ. եւ նա ասէ, Աւասիկ եմ. եւ ասէ,
19 Ո՞վ ես դու, որդեակ։ Եւ ասէ Յակոբ
ցհայրն, Ես եմ Եսաւ անդրանիկն քո.
արարի որպէս եւ խօսեցար ընդ իս. արի
նիստ եւ կեր յորսոյ իմմէ, զի օրհնեսցէ
20 զիս անձն քո։ Եւ ասէ Իսահակ ցորդին
իւր, Զի՞ է զի վաղվաղակի գտեր, որ-
դեակ. եւ նա ասէ, որպէս պատրաս-
21 տեաց Տէր [6]Աստուած առաջի իմ։ Եւ
ասէ Իսահակ ցՅակոբ, Մօտ եկ եւ շօ-
շափեցից զքեզ, որդեակ, եթէ դո՞ւ ի-
22 ցես որդի իմ Եսաւ, թէ ոչ։ Մատեաւ
Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր, եւ շօշա-

[1] Նբր. Աբրահամու հօր
[2] Նբր. բարեկամ
[3] Նբր. եւ բերել
[4] Նբր. պակաս
[5] Նբր. արար մայր նորա
[6] Նբր. Աստուած քո

փեաց զնա եւ ասէ, Ձայնդ՝ ձայն Յա-
23 կոբայ, եւ ձեռքդ՝ ձեռք Եսաւայ։ Եւ ոչ
ծանեաւ զնա. զի էին ձեռք նորա իբ-
րեւ զձեռսն Եսաւայ եղբօր իւրոյ թաւ.
24 եւ օրհնեաց զնա, Եւ ասէ, Դո՞ւ ես որ-
25 դի իմ Եսաւ. եւ նա ասէ, Ես եմ։ Եւ
ասէ, Մատո ինձ եւ կերայց յորսոյ քում-
մէ, որդեակ, զի օրհնեսցէ զքեզ անձն
իմ. առ մատոյց նմա եւ կերաւ. եւ ե-
26 բեր նմա գինի, եւ արբ։ Եւ ասէ ցնա
Իսահակ հայր իւր, Մօտ եկ եւ համբու-
27 րեա զիս, որդեակ։ Եւ մատեաւ համ-
բուրեաց զնա. եւ առ զհոտ հանդերձից
նորա, եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ, Ահա
հոտ որդւոյ իմոյ իբրեւ զհոտ անդոյ լիոյ
28 զոր օրհնեաց Տէր։ Եւ տացէ քեզ Աս-
տուած ի ցօղոյ երկնից եւ ի պարարտու-
թենէ երկրի, եւ բազմութիւն ցորենոյ
29 եւ գինւոյ. Եւ ծառայեսցեն քեզ ազգք,
եւ երկիր պագցեն քեզ իշխանք. եւ ե-
ղիցես տէր եղբօր քում, եւ երկիր պագ-
ցեն քեզ որդիք [1]հօր քո. որ անիծանի-
ցէ զքեզ՝ անիծեալ լիցի, եւ որ օրհնես-
ցէ զքեզ՝ օրհնեալ։
30 Եւ եղեւ յետ դադարելոյն Իսահակայ
յօրհնելոյ անտի զՅակոբ զորդի իւր, իբ-
րեւ ել Յակոբ յերեսաց Իսահակայ հօր
իւրոյ, եւ եկն Եսաւ եղբայր նորա յոր-
31 սոյ։ Արար եւ նա խորտիկս, եւ մատոյց
հօր իւրում, եւ ասէ ցհայր իւր, Յարի-
ցէ հայր իմ եւ կերիցէ յորսոյ որդւոյ իւ-
32 րոյ, զի օրհնեսցէ զիս անձն քո։ Եւ ա-
սէ ցնա Իսահակ հայր իւր, Ո՞վ ես դու.
Եւ նա ասէ, Ես եմ որդին քո անդրա-
33 նիկ Եսաւ։ Եւ [2]զարմացաւ Իսահակ զար-
մացումն" մեծ յոյժ, եւ ասէ, Իսկ այն
ո՞վ էր որ որսացաւ ինձ որս, եւ եբեր
մատոյց, եւ կերայ յամենայնէ մինչչեւ
քո եկեալ էր, եւ օրհնեցի զնա, եւ ե-
34 ղիցի օրհնեալ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Ե-
սաւ զբանսն [3]Իսահակայ հօր իւրոյ, ա-
ղաղակեաց ի ձայն մեծ դառնացեալ յոյժ,
եւ ասէ ցհայրն իւր, Օրհնեա արդ եւ
35 զիս, հայր։ Եւ ասէ նա, Եկն եղբայր քո
նենգութեամբ եւ առ զօրհնութիւնս քո։
36 Եւ նա ասէ, Յիրաւի կոչեցաւ անուն
նորա Յակոբ, զի այս երկիցս խաբեաց
զիս. առ զանդրանկութիւնն իմ, եւ արդ
առ զօրհնութիւնս իմ։ Եւ ասէ Եսաւ
ցհայր իւր, Եւ ոչ մի՞ ինչ օրհնութիւն

[1] Ոմն. մօր [2] Ոմն. երկեաւ Իսահակ երկիւղ
[3] Ոմն. դողալով

37 Թողեր ինձ, հայր։ Պատասխանի ետ Ի-
սահակ եւ ասէ ցԵսաւ, Որովհետեւ տէր
արարի զնա քեզ, եւ զամենայն եղբարս
նորա արարի նմա ծառայս, ցորենով եւ
գինւով հաստատեցի զնա, քեզ զի՞նչ ա-
38 րարից, որդեակ։ Ասէ Եսաւ ցհայրն իւր,
Միթէ մի՞ օրհնութիւն իցէ քո, հայր.
օրհնեա եւ զիս, հայր. եւ [3]իբրեւ ստրջա-
ցաւ Իսահակ," ամբարձ զձայն իւր Ե-
39 սաւ եւ լաց։ Պատասխանի ետ Իսահակ
հայր նորա եւ ասէ ցնա, Ահա ի պա-
րարտութենէ երկրի եղիցի բնակութիւն
40 քո, եւ ի ցօղոյ երկնից ի վերուստ. Եւ
սրով քով կեցցես. եւ եղբօր քում ծա-
ռայեսցես. եւ եղիցի յորժամ քակես-
ցես, եւ լուծցես զլուծ նորա ի պարա-
նոցէ քումմէ։
41 Եւ պահէր Եսաւ ոխս Յակոբայ վասն
օրհնութեանն զոր օրհնեաց զնա հայր
իւր. եւ ասէր Եսաւ ի մտի իւրում,
Մերձեսցին աւուրք կարեաց հօր իմոյ,
42 զի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ։ Ազդ
եղեն Ռեբեկայ բանքն Եսաւայ որդւոյ
իւրոյ երիցու. եւ յղեաց կոչեաց զորդի
իւր զկրտսեր զՅակոբ եւ ասէ ցնա, Ա-
հա Եսաւ եղբայր քո սպառնայ սպանա-
43 նել զքեզ։ Արդ լուր, որդեակ, ձայնի
իմում, եւ արի գնա [3]ի Միջագետս" առ
44 Լաբան եղբայր իմ ի Խառան. Եւ բնա-
կեսցես ընդ նմա աւուրս [4]բազումս, մին-
չեւ անցցէ սրտմտութիւն բարկութեան
45 եղբօր [5]քո ի քէն, Եւ" մոռասցի զոր ինչ
արարեր նմա. եւ ապա առաքեցից կո-
չեցից զքեզ անտի. գուցէ անզաւակի-
ցիմ յերկոցունց ի ձէնջ ի միում աւուր։
46 Եւ ասէ Ռեբեկա ցԻսահակ, Ձանձ-
րացեալ է անձն իմ ի դստերաց որդւոց
Քետայ. եթէ առնուցու Յակոբ կին
ի դստերաց անտի Քետայ, ի դստերաց
երկրիս այսորիկ, եւ ընդէ՞ր իցէ ինձ կեալ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Կոչեաց առ ինքն Իսահակ զՅակոբ,
օրհնեաց զնա եւ պատուիրեաց նմա եւ
ասէ, Մի առնուցուս կին ի դստերաց
2 աստի Քանանացւոց։ Այլ արի գնա ի Մի-
ջագետս Ասորւոց, ի տուն Բաթուելի հօր
մօր քո, եւ առ անտի քեզ կին ի դստե-
3 րաց Լաբանու եղբօր մօր քո։ Եւ Աս-

[4] Ոմն. ինչ [5] Ոմն. քո. (45) Մինչեւ անցցէ
սրտմտութիւն եղբօր քո ի քէն, և

տուած [1]իմ օրհնեսցէ զքեզ, եւ աճե-
ցուսցէ զքեզ եւ բազմացուսցէ զքեզ,
4 եւ եղիցես ի ժողովս ազգաց. Եւ տացէ
քեզ զօրհնութիւնն Աբրահամու [2]հօր ի-
մոյ", քեզ եւ զաւակի քում յետ քո,
ժառանգել քեզ զերկիր պանդխտութեան
5 քո՝ զոր ետ Աստուած Աբրահամու։ Եւ
արձակեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ գնաց
ի Միջագետս Ասորւոց առ Լաբան որդի
Բաթուելի Ասորւոյ, եղբայր Ռեբեկայ,
մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ։
6 Եւ իբրեւ ետես Եսաւ եթէ օրհնեաց
Իսահակ զՅակոբ, եւ [3]գնաց ի Միջա-
գետս Ասորւոց առնուլ իւր անտի կին,
եւ յօրհնելն զնա պատուիրեաց եւ ասէ,
Մի՛ առնուցուս կին ի դստերաց աստի
7 Քանանացւոց, Եւ ունկնդիր եղեւ Յա-
կոբ հօր եւ մօր իւրում, եւ գնաց ի
8 Միջագետս Ասորւոց. Եւ ետես Եսաւ ե-
թէ չար թուին դստերք Քանանացւոցն
9 առաջի Իսահակայ հօր իւրոյ, Գնաց Ե-
սաւ առ Իսմայէլ, եւ առ զՄայելէթ
դուստր Իսմայելի որդւոյ Աբրահամու,
զքոյր Նաբէութայ, ի վերայ այլոց կա-
նանց իւրոց իւր կնութեան։
10 Եւ ել Յակոբ ի Ջրհորոյ անտի երդ-
11 ման, եւ գնաց ի Խառան. Եւ եհաս ի
տեղի մի եւ ննջեաց անդ, քանզի արեւն
ի մուտս էր. եւ առ ի քարանց տեղւոյն
եւ եդ ընդ սնարս իւր, եւ ննջեաց ի
12 տեղւոջն յայնմ։ Եւ ետես տեսիլ. եւ ա-
հա սանդուղք հաստատեալ յերկրի, որոյ
գլուխ իւր հասանէր յերկինս, եւ հրեշ-
տակք Աստուծոյ ելանէին եւ իջանէին
13 ընդ նա։ Եւ Տէր հաստատեալ կայր ի
նմա, եւ ասէ, Ես եմ Տէր, Աստուած
Աբրահամու հօր քո, եւ Աստուած Իսա-
հակայ. [2]մի՛ երկնչիր, զի" զերկիրդ յո-
րում դուդ ննջեսցես, քեզ տաց զդա եւ
14 զաւակի քում։ Եւ եղիցի զաւակ քո իբ-
րեւ զաւազ երկրի, եւ ընդարձակեսցի
[4]ի ծովակողմն եւ ընդ արեւելս եւ ընդ
հիւսիսի եւ ընդ հարաւ. եւ օրհնեսցին
ի քեզ ամենայն ազգք երկրի եւ ի զա-
15 ւակի քում։ Եւ ես աւասիկ ընդ քեզ եմ
պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո
յոր եւ գնասցես. եւ դարձուցից զքեզ
յերկիրս յայս. զի ոչ թողից զքեզ մին-
չեւ արարից զամենայն ինչ զոր խօսե-
16 ցայ ընդ քեզ։ Եւ զարթեաւ Յակոբ ի
քնոյ անտի իւրմէ եւ ասէ, Տէր է ի
17 տեղւոջս յայսմիկ, եւ ես ոչ գիտէի։ Զա-
հի հարաւ եւ ասէ, Ահեղ իմն է տեղիս
այս. եւ ոչ է սա եթէ ոչ տուն Աստու-
18 ծոյ, եւ այս է դուռն երկնից։ Եւ յա-
րեաւ Յակոբ ընդ առաւօտն եւ առ
զվէմն զոր եդ ընդ սնարս իւր, եւ կանգ-
նեաց զնա արձան, եւ արկ եւղ ի գլուխ
19 նորա. Եւ կոչեաց Յակոբ զանուն տեղ-
ւոյն այնորիկ [5]Տուն Աստուծոյ". եւ յառաջ
անուն էր քաղաքին այնորիկ Լուզա։
20 Եւ ուխտեաց Յակոբ ուխտ եւ ասէ, Ե-
թէ եղիցի [2]Տէր Աստուած ընդ իս, եւ
ապրեցուսցէ զիս ի ճանապարհիս յայս-
միկ զոր ես երթամ, եւ տացէ ինձ հաց
21 ուտելոյ եւ հանդերձ զգենլոյ, Եւ դար-
ձուսցէ զիս ողջութեամբ ի տուն հօր
22 իմոյ, եւ եղիցի ինձ Տէր յԱստուած. Եւ
վէմս զոր կանգնեցի արձան՝ եղիցի [2]ինձ
Տուն Աստուծոյ. եւ յամենայնէ զոր տա-
ցես ինձ՝ տաց քեզ տասանորդս։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ զօտս իւր ամբարձեալ Յակոբայ
գնալ յերկիրն արեւելից, [2]առ Լաբան որ-
դի Բաթուելի Ասորւոյ, եղբայր Ռեբե-
2 կայ, մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ։" Եւ հա-
յեցաւ եւ ահա ջրհոր մի ի դաշտի անդ.
եւ էին անդ երեք հօտք խաշանց մա-
կաղեալք ի նմա, եւ ի ջրհորոյն յայն-
մանէ արբուցանէին զխաշինսն. եւ վէմ
մի մեծ կայր ի վերայ բերանոյ ջրհորոյն.
3 Եւ անդր ժողովէին ամենայն հօտք, եւ
տապալէին զվէմն ի բերանոյ ջրհորոյն,
եւ տային ջուր խաշանցն, եւ կափու-
ցանէին զվէմն ի բերան ջրհորոյն անդ-
4 րէն ի տեղի իւր։ Եւ ասէ ցնոսա Յա-
կոբ, Եղբարք, ուստի՞ էք դուք. եւ նո-
5 քա ասեն, Ի Խառանէ եմք։ Ասէ ցնոսա,
Գիտէ՞ք դուք զԼաբան զորդի Նաքովրայ.
6 եւ նոքա ասեն, Գիտեմք։ Ասէ ցնոսա,
Ո՞ղջ իցէ. եւ նոքա ասեն, Ողջ է. եւ
ահա Ռաքէլ դուստր նորա [6]գայր ընդ խա-
7 շինսն։ Եւ ասէ Յակոբ, Դեռ աւուր շատ
կայ, չեւ եւս է ժամ խաշանցդ ժողո-
վելոյ. արբուցէք խաշանցդ, եւ երթայք
8 արածեցէք։ Եւ նոքա ասեն, Ոչ հնար
թէ մինչ ոչ ժողովիցին ամենայն հովիւք,

[1] Եբր. Ամենակալ [2] Յեբր. [illegible] [3] Եբր. առաքեաց զնա [4] Կամ, ընդ արեւմուտս

[5] Եբր. Բեթէլ [6] Եբր. գայ

եւ տապալիցեն զվէմդ ի բերանոյ ջրհո-
րոյդ, եւ արբուցանիցեմք խաշանցս։
9 Մինչդեռ նա ընդ նոսա խօսէր, ահա
Ռաքէլ դուստր Լաբանու գայր ընդ խա-
շինս հօր իւրոյ. քանզի նա արածէր
10 զխաշինս հօր իւրոյ։ Եւ եղեւ իբրեւ ե-
տես Յակոբ զՌաքէլ դուստր Լաբանայ
եղբօր մօր իւրոյ, եւ զխաշինս Լաբա-
նայ եղբօր մօր իւրոյ, եւ մատուցեալ
Յակոբ տապալեցոյց զվէմն ի բերանոյ
ջրհորոյն, եւ արբոյց խաշանցն Լաբա-
11 նու եղբօր մօր իւրոյ։ Եւ համբուրեաց
Յակոբ զՌաքէլ, եւ ձայն եբարձ եւ ե-
12 լաց։ Եւ պատմեաց Յակոբ Ռաքելայ ե-
թէ եղբայր հօր նորա է, եւ որդի Ռե-
բեկայ. եւ ընթացեալ պատմեաց հօր իւ-
13 րում [1]ըստ բանիցս այսոցիկ"։ Եւ եղեւ
իբրեւ լուաւ Լաբան զանուն Յակոբայ
որդւոյ քեռ իւրոյ, ընթացաւ ընդ առաջ
նորա, գիրկս արկ եւ համբուրեաց զնա,
եւ տարաւ զնա ի տուն իւր. եւ պատ-
մեաց Լաբանու զամենայն զբանս զայ-
14 սոսիկ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան, Յոսկերացս
իմոց եւ ի մարմնոցս իմոց ես դու։ Եւ
էր ընդ նմա ամսօրեայ մի ժամանակ։
15 Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ, Զի եղբայր
իմ ես դու, [2]ոչ ծառայեսցես ինձ ձրի".
յայտ արա ինձ զինչ իցեն վարձք քո։
16 Եւ Լաբանայ էին երկու դստերք. ա-
նուն երիցուն Լիա, եւ անուն կրտսե-
17 րոյն Ռաքէլ։ Եւ աչք Լիայ գիջագոյնք,
բայց Ռաքէլ բարի էր տեսլեամբ եւ գե-
18 ղեցիկ երեսօք։ Եւ սիրեաց Յակոբ զՌա-
քէլ. եւ ասէ, Ծառայեցից քեզ եւթն
ամ վասն Ռաքելայ դստեր քո կրտսե-
19 րոյ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան, Լաւ իցէ՛ քեզ
տալ զնա քան տալ զնա առն օտարի.
20 բնակեաս դու ընդ իս։ Եւ ծառայեաց Յա-
կոբ վասն Ռաքելայ ամս եւթն. եւ էին
յաչս նորա իբրեւ աւուրք սակաւք, քան-
զի սիրէր զնա։
21 Եւ ասէ Յակոբ ցԼաբան, Տուր ինձ
զկին իմ, լցեալ են աւուրք, զի մտից
22 առ նա։ Եւ ժողովեաց Լաբան զամե-
նայն արս տեղւոյն, եւ արար հարսա-
23 նիս։ Եւ եղեւ երեկոյ, առեալ Լաբանու
զԼիա դուստր իւր տարաւ առ Յակոբ,
24 եւ եմուտ առ նա Յակոբ։ Եւ ետ Լա-
բան զԶեղփա զաղախին իւր նաժիշտ
25 դստեր իւրում Լիայ։ Եւ իբրեւ այգ ե-

[1] Յ Եբր. պոչոտ [2] Եբր. միթէ ծառայեսցես ինձ ձրի՞

ղեւ, եւ ահա Լիա էր. եւ ասէ Յակոբ
ցԼաբան, Զի՞նչ գործեցեր զայս. ո՞չ վասն
Ռաքելի ծառայեցի քեզ. ընդէ՞ր խաբե-
26 ցեր զիս։ Ասէ Լաբան, Չեն օրէնք յաշ-
խարհի մերում տալ նախ զկրտսերն քան
27 զերէց։ Արդ կատարեա [3]եւթն եւս ամ
ընդ նորա", եւ տաց քեզ եւ զնա փո-
խանակ վաստակոցն զոր վաստակեսցես
28 ինձ զեւթն ամ եւս այլ։ Արար այնպէս
Յակոբ, եւ կատարեաց [4]եւթն եւս ամ
ընդ նորա". եւ ետ նմա Լաբան զՌա-
29 քէլ դուստր իւր կնութեան։ Եւ ետ Լա-
բան Ռաքելի դստեր իւրում զԲալլա զա-
30 ղախին իւր նաժիշտ։ Եւ եմուտ առ Ռա-
քէլ, եւ սիրեաց զՌաքէլ քան զԼիա.
եւ ծառայեաց նմա այլ եւս եւթն ամ։
31 Իբրեւ ետես Տէր եթէ ատելի է Լիա,
եբաց զարգանդ նորա. բայց Ռաքէլ ա-
32 մուլ էր։ Եւ յղացաւ Լիա, եւ ծնաւ որդի
[1]Յակոբայ, եւ կոչեաց զանուն նորա [5]Ռու-
բէն. ասէ, Զի ետես Տէր զտառապանս
33 իմ, արդ սիրեսցէ զիս այր իմ։ Յղացաւ
դարձեալ [1]Լիա եւ ծնաւ երկրորդ որդի
[1]Յակոբայ, եւ ասէ, Զի լուաւ Տէր եթէ
ատեցեալ եմ, եւ յաւել ինձ զսա. եւ կո-
34 չեաց զանուն նորա [6]Շմաւոն։ Եւ յղա-
ցաւ եւ ծնաւ որդի, եւ ասէ, Արդ առ
իս եղիցի այր իմ, զի ծնայ նմա երիս
որդիս. վասն այսորիկ կոչեաց զանուն
35 նորա [7]Ղեւի։ Եւ յղացաւ դարձեալ,
ծնաւ որդի, եւ ասէ, Զայս միւսանգամ
գոհացայց զՏեառնէ. եւ կոչեաց զանուն
նորա [8]Յուդա. եւ եկաց ի ծննդոց։

ԳԼ. Լ

1 Իբրեւ ետես Ռաքէլ եթէ ոչ ծնաւ որ-
դի Յակոբայ, նախանձեցաւ Ռաքէլ
ընդ քեռն իւրում, եւ ասէ ցՅակոբ,
Տուր ինձ որդիս, ապա թէ ոչ՝ մեռա-
2 նիմ։ Բարկացաւ Յակոբ Ռաքելայ եւ
ասէ ցնա, Միթէ փոխանակ Աստուծո՞յ
իցեմ ես, որ արգել զպտուղ որովայնի
3 քո։ Եւ ասէ Ռաքէլ ցՅակոբ, Աւանիկ
աղախին իմ Բալլա. մուտ առ նա, եւ
ծնցի ի վերայ ծնկաց իմոց, եւ արարից
4 եւ ես որդիս ի նմանէ։ Եւ ետ նմա
զԲալլա զաղախին իւր կնութեան, ե-

[3] Եբր. զեւթներորդն սորա [4] Եբր. զեւթնե-
րորդն նորա [5] Այսինքն, տես որդի [6] Այս-
ինքն, լսել [7] Այսինքն, յարումն [8] Այսինքն,
գոհութիւն

5 մուտ առ նա Յակոբ։ Եւ յղացաւ Բալլա
"նաժիշտ Ռաքելայ", եւ ծնաւ որդի Յա-
6 կոբայ։ Եւ ասէ Ռաքէլ, Իրաւ արար ինձ
Աստուած, եւ լուաւ ձայնի իմում, եւ ետ
ինձ որդի. վասն այնորիկ կոչեաց զա-
7 նուն նորա [2]Դան։ Եւ յղացաւ դարձեալ
Բալլա նաժիշտն Ռաքելայ, եւ ծնաւ որ-
8 դի երկրորդ Յակոբայ։ Եւ ասէ Ռաքէլ,
Օգնեաց ինձ Աստուած, զի գումարեցայ
ընդ քեռ իմում եւ յաղթեցի. եւ կոչ-
եաց զանուն նորա [3]Նեփթաղիմ։
9 Իբրեւ ետես Լիա եթէ եկաց ի ծնըն-
դենէ, առ զԶելփա զնաժիշտ իւր եւ ետ
10 Յակոբայ կնութեան։ Յղացաւ Զելփա
նաժիշտն Լիայ, եւ ծնաւ որդի Յակո-
11 բայ։ Եւ ասէ Լիա, Առ իս բախտ իմ.
եւ անուանեաց զանուն նորա [4]Գադ։
12 Յղացաւ Զելփա նաժիշտն Լիայ, եւ
13 ծնաւ եւս որդի երկրորդ՝ Յակոբայ։ Եւ
ասէ Լիա, Երանելի եմ ես, զի երա-
նեսցեն զիս կանայք. եւ կոչեաց զանուն
նորա [5]Ասեր, [1]մեծութիւն։
14 Գնաց Ռուբէն յաւուրս հնձոց ցորե-
նոյ, եւ եգիտ խնձոր մանրագորաց յան-
դի, եւ եբեր զայն առ Լիա մայր իւր.
ասէ Ռաքէլ ցԼիա քոյր իւր, Տուր ինձ
15 ի մանրագորաց որդւոյ քո։ Եւ ասէ
Լիա, Ո՞չ իցէ քեզ շատ զի առեր զայրն
իմ, միթէ եւ զմանրագո՞րս որդւոյ իմոյ
առնուցուս. եւ ասէ Ռաքէլ, [6]Ոչ այդ-
պէս է" ննջեսցէ ընդ քեզ զայս գիշեր
16 փոխանակ մանրագորաց որդւոյ քո։ Եւ
իբրեւ եմուտ Յակոբ յանդէ ընդ երեկս,
ել Լիա ընդ առաջ նորա եւ ասէ, Առ
իս մտցես այսօր. քանզի ի վարձու կա-
լայ զքեզ փոխանակ մանրագորաց որդ-
ւոյ իմոյ. եւ ննջեաց ընդ նմա զայն գի-
17 շեր։ Եւ լուաւ Աստուած Լիայ. յղացաւ
18 եւ ծնաւ Յակոբայ որդի հինգերորդ։ Եւ
ասէ Լիա, Ետ ինձ Աստուած զվարձս
իմ, փոխանակ զի ետու զաղախինն իմ
առն իմում. եւ կոչեաց զանուն նորա
19 [7]Իսաքար, [1]որ է վարձ։" Եւ յղացաւ
միւսանգամ Լիա, եւ ծնաւ որդի վեցե-
20 րորդ՝ Յակոբայ։ Եւ ասէ Լիա, Պար-
գեւեաց ինձ Աստուած պարգեւ բարի.
յայսմ հետէ [8]սիրեսցէ զիս" այր իմ, զի
ծնայ նմա որդիս վեց. եւ կոչեաց զա-
21 նուն նորա [9]Զաբուղոն։ Եւ յետ այնո-
րիկ ծնաւ դուստր, եւ կոչեաց զանուն
նորա [10]Դինա։
22 Եւ յիշեաց Աստուած զՌաքէլ. եւ
լուաւ նմա Աստուած, եւ եբաց զար-
23 գանդ նորա. Եւ յղացաւ ծնաւ որդի [1]Յա-
կոբայ. եւ ասէ [1]Ռաքէլ, Եհան յինէն
24 Աստուած զնախատինս իմ։ Եւ կոչեաց
զանուն նորա [11]Յովսէփ. ասէ, Յաւել-
ցէ ինձ [12]Աստուած որդի միւս եւս։
25 Եւ եղեւ իբրեւ ծնաւ Ռաքէլ զՅով-
սէփ, ասէ Յակոբ ցԼաբան, Արձակեա
զիս զի երթայց ի տեղի իմ եւ յերկիր
26 իմ. Եւ տուր զկանայս եւ զմանկունս
իմ, վասն որոց ծառայեցի քեզ, զի
գնացից. զի դու ինքնին իսկ գիտես
զծառայութիւնն զոր ծառայեցի քեզ։
27 Ասէ ցնա Լաբան, Եթէ գտի շնորհս ա-
ռաջի քո, հմայեցի զի օրհնեաց զիս [12]Աս-
28 տուած յոտին քում։ Եւ ասէ Լաբան,
Յայտ արա զվարձս քո յինէն, եւ տաց։
29 Ասէ ցնա Յակոբ, Դու գիտես որչափ ինչ
ծառայեցի քեզ, եւ որչափ խաշն էր քո առ
30 իս. Սակաւիկ ինչ էր յառաջ քան զիս
եւ աճեաց ի բազմութիւն, եւ օրհնեաց
զքեզ Տէր [1]Աստուած յոտին իմում. եւ արդ
31 ես ե՞րբ առնիցեմ ինձ տուն։ Եւ ասէ ցնա
Լաբան, Զի՞նչ տաց քեզ։ Եւ ասէ ցնա
Յակոբ, Մի՛ ինչ տար ինձ, բայց զայս
եւեթ բանս արասցես ինձ. դարձեալ ա-
32 րածեցից զխաշինս քո եւ պահեցից. [13]Եւ
անցցեն այսօր ամենայն խաշինքդ առաջի
քո, եւ զատ ի միմեանց զամենայն ոչխար
զխայտախարիւ եւ զգորշ, եւ զամենայն
արօտական զհամակ յօղեաց. եւ ամենայն
խայտախարիւն յօղեաց եւ պիսակն յայ-
33 ծեաց եղիցին վարձք"։ Եւ երեւեսցի ար-
դարութիւն իմ ի վաղիւ օր թէ զո՛ն իմ
վարձք առաջի քո. ամենայն որ ոչ իցէ
[14]խայտ եւ պիսակ յայծեաց, եւ գորշա-
խայտ յօղեաց", ի գողօնս համարեալ
34 լիցի ինձ։ Եւ ասէ ցնա Լաբան, Եղիցի
35 ըստ բանի քում։ Եւ զատոյց յաւուր

---

[1] Յեբր. պակասի [2] Այսինքն, դատաւոր [3] Այսինքն, գուպարած իմ [4] Այսինքն, բախտ [5] Այսինքն, երանելի [6] Եբր. Ապա [7] Այսինքն վարձ [8] Եբր. բնակեսցէ ընդ իս

[9] Այսինքն, բնակութիւն [10] Այսինքն, դատաստան [11] Այսինքն, յաւելցէ [12] Եբր. Տէր [13] Եբր. Անցից այսօր ընդ ամենայն խաշինս քո, և զատուցից անտի զամենայն ոչխար պիսակ և խայտախարիւ, և յօղեաց՝ զամենայն ոչխար սեաւ, և զխայտախարիւն և զպիսակ՝ յայծեաց, և սոքա եղիցին վարձք իմ [14] Եբր. պիսակ և խայտախարիւ յայծեաց առ իս, և որ ոչ իցէ սեաւ յօղեաց

յայնմիկ զքաղս [1]կապոյտս եւ զպիսակս,
եւ զամենայն այծս կապոյտս եւ զպի-
սակս, եւ զամենայն սպիտակս ի նոցանէ
եւ զամենայն համակս՝՝ յօղեաց, ետ ի
36 ձեռս որդւոցն իւրոց. Եւ մեկնեցոյց
ճանապարհ երից աւուրց ընդ մէջ նոցա
եւ ընդ մէջ Յակոբայ. եւ Յակոբ արա-
ծէր զխաշինսն Լաբանու զմնացեալս։
37 Եւ առ Յակոբ գաւազան՝ չեր դալար
եւ ընգուզի եւ սօսւոյ, եւ կեղեւեաց
զնոսա Յակոբ, եւ եղեւ սպիտակ. եւ
եքերծ զդալարն ի գաւազանաց անտի,
եւ երեւէր ի գաւազանսն սպիտակն զոր
38 քերծոյր՝նկարէն։ Եւ դնէր զգաւազանսն
զոր քերծոյր՝ յաւազանս ջրարբից ջրոյն.
զի իբրեւ գայցեն խաշինքն ըմպել ջուր,
հանդէպ գաւազանացն զկծիցին, յոր-
39 ժամ գայցեն ըմպել ջուր։ Եւ զկծէին
խաշինքն ի գաւազանսն, եւ ծնանէին
խաշինքն գորշախայտս եւ պիսակս եւ
40 խայտախարիւս։ Եւ զորոջսն ուրոյն զա-
տանէր Յակոբ, եւ [2]կացուցանէր յան-
դիման մաքեացն, եւ զխոյ կապոյտ եւ
զամենայն գորշախայտն յօղեաց՝՝. եւ
զատանէր իւր հօտս առանձինն, եւ ոչ
խառնէր զնոսա ի խաշինս Լաբանու։
41 Եւ լինէր յորժամ զկծէին խաշինքն [3]ի
խառնման եւ յղենային՝՝, դնէր Յակոբ
զգաւազանսն յանդիման խաշանցն յա-
ւազանսն, առ ի զկծելոյ նոցա ըստ գա-
42 ւազանացն։ Եւ յորժամ [4]ծնանէին խա-
շինքն՝ ոչ դնէր. եւ լինէր [5]աննշանն
Լաբանու, եւ [6]նշանաւորն Յակոբայ։
43 Եւ մեծացաւ այրն յոյժ յոյժ, եւ եղեւ
նորա ոչխար եւ արջառ յոյժ, ծառայք
եւ աղախնայք, ուղտք եւ էշք։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ լուաւ [7]Յակոբ զբանս որդւոցն Լա-
բանու զի ասէին եթէ, Առ Յակոբ զա-
մենայն ինչս հօր մերոյ, եւ ի հօր մե-
րոյ ընչից արար իւր զայն ամենայն
2 փառս։ Եւ ետես Յակոբ զերեսս Լաբա-
նու, եւ ահա ոչ էին ընդ նմա որպէս
3 յերէկն եւ յեռանդ։ Եւ ասէ Տէր [7]Աս-
տուած ցՅակոբ, Դարձիր յերկիր հօր
քո եւ յազգ քո, եւ եղէց ընդ քեզ։
4 Եւ յղեաց Յակոբ եւ կոչեաց զՌաքէլ
եւ զԼիա ի դաշտ անդր ուր խաշինքն
5 էին, Եւ ասէ ցնոսա, Տեսանեմ ես զե-
րեսս հօր ձերոյ, զի ոչ են ընդ իս որ-
պէս յերէկն եւ յեռանդ. եւ Աստուած
6 հօր իմոյ էր ընդ իս։ Եւ դուք ինքնին
գիտէք զի յամենայն զօրութենէ իմմէ
7 ծառայեցի հօր ձերում. Եւ հայր ձեր ընդ-
հարաւ ընդ իս, եւ փոխեաց զվարձս իմ
[8]զտասն բծացդ՝՝, եւ ոչ ետ նմա Աս-
8 տուած առնել ինձ չար։ Եթէ [9]ասիցէ,
Նկարէնքդ՝՝ եղիցին քո վարձք, ամենայն
խաշինքս [10]նկարէնս ծնանիցին՝՝. եւ եթէ
[11]ասիցէ թէ Սպիտակքդ՝՝ եղիցին քո
վարձք, ամենայն խաշինքս [12]սպիտակս
9 ծնանիցին՝՝։ Եւ եհան Աստուած [13]զամենայն
10 խաշինս՝՝ հօր ձերոյ եւ ետ ինձ։ Եւ լի-
նէր յորժամ զկծէին խաշինքն, տեսանէի
աչօք իմովք յերազի, եւ ահա քաղք եւ
խոյք [14]ելանէին ի վերայ մաքեաց եւ այ-
ծից, պիսակք եւ խայտախարիւք եւ գոր-
11 շախայտք։ Եւ ասէ ցիս հրեշտակ Աս-
տուծոյ ի տեսլեան, Յակոբ. եւ ես ա-
12 սեմ, Զի՞ է։ Եւ ասէ, Հայեաց աչօք
քովք, եւ տես զքաղսն եւ զխոյս որ ե-
լանեն ի մաքիսն եւ յայծս. զի՛որդ պի-
սակք եւ գորշախայտք եւ խայտախա-
րիւք են. քանզի տեսի որչափ ինչ առ-
13 նէր ընդ քեզ Լաբան։ Ես եմ [15]Աստուած
որ երեւեցայ քեզ ի տեղւոջն Աստու-
ծոյ՝՝, ուր օծեր ինձ զարձանն, եւ եդիր
[16]ուխտս. եւ արդ արի ել յերկրէս յայս-
մանէ, եւ երթ յերկիր ծննդեան քո,
եւ եղէց ընդ քեզ։
14 Պատասխանի ետուն Ռաքէլ եւ Լիա
եւ ասեն ցնա, Միթէ գո՞յ եւս մեր այ-
սուհետեւ բաժին եւ ժառանգութիւն ի
15 տան հօր մերոյ. Ո՞չապաքէն իբրեւ զօ-
տարոտիս համարեալ եմք նմա. զի վա-
ճառեաց զմեզ եւ եկեր ուտելով զար-
16 ծաթ մեր. Ամենայն մեծութիւն [7]եւ
փառք՝՝ զոր եհան Աստուած ի հօրէ մեր-
մէ, [17]մեզ եղիցի՝՝ եւ որդւոց մերոց. արդ
զոր ինչ ասաց քեզ Աստուած՝ արա։

---

[1] Եբր. գորշախայտս և խայտախարիւս, և զամենայն այծս պիսակս և խայտախարիւս, զամենայն յորում իցէ սպիտակ, և զամենայն սեաւ [2] Եբր. դարձուցանէր զերեսս խաշանցն առ գորշախայտն և առ ամենայն սեաւս որ էին ի խաշինսն Լաբանու [3] Եբր. ուժեղք [4] Եբր. տկարանային [5] Եբր. տկարն [6] Եբր. ուժեղն [7] ՅԵբր. պակաս

[8] Եբր. տասնիցս [9] Եբր. ասէր այսպէս, Պիսակքդ [10] պիսակս ծնանէին [11] Եբր. ասէր թէ Գորշախայտքդ [12] Եբր. գորշախայտս ծնանէին [13] Եբր. զխաշինս [14] Եբր. որ ելանէին [15] Եբր. Աստուած Բեթելայ [16] Եբր. ուխտ ընդ իս առնդ [17] Եբր. մեր է

47 Ցարեաւ Ցակոբ, առ զկանայս իւր եւ
զմանկունս իւր, եւ եհան զնոսա յուղտս.
48 Եւ խաղացոյց զամենայն ինչս իւր եւ
զամենայն ստացուածս իւր զոր արար
ի Միջագետս Ասորւոց, երթալ առ Ի-
սահակ հայր իւր յերկիրն Քանանացւոց։
49 Եւ Լաբան երթեալ էր ի կտուրս խա-
շանց իւրոց. եւ գողացաւ Ռաքէլ զկուռս
20 հօր իւրոյ։ Եւ գողացաւ Յակոբ զմիտ
Լաբանու [1]աներոյ իւրոյ" չպատմել նմա
21 թէ գնայցէ։ Եւ գնաց ինքն եւ ամենայն
որ ինչ իւր էր, եւ յարուցեալ անց ընդ
Գետ եւ դիմեաց ի լեառն Գաղաադու։
22 Ազդ եղեւ Լաբանու [2]Ասորւոյ յաւուրն
23 երրորդի, եթէ գնաց Յակոբ։ Եւ առեալ
զեղբարս իւր ընդ իւր, պնդեցաւ զկնի
նորա ճանապարհ զեւթն աւուր, եւ ե-
24 հաս նմա ի լերինն Գաղաադու։ Եւ եկն
Աստուած առ Լաբան Ասորի ի տեսլեան
գիշերոյ եւ ասէ ցնա, Զգոյշ լեր անձին
քում, գուցէ խօսիցիս ընդ Յակոբայ
25 [3]անզգամութեամբ։ Եւ եհաս Լաբան
Յակոբայ. եւ Յակոբ եհար զխորան իւր
ի լերինն. եւ Լաբան կացոյց զեղբարս
իւր ի լերինն Գաղաադու։
26 Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ, Ընդէ՞ր ա-
րարեր զայդ, ընդէ՞ր գաղտագնաց եղեր
յինէն, [4]եւ գողացար զիս," եւ վարեցեր
27 զդստերս իմ իբրեւ զգերեալս սրոյ. [4]Եւ
եթէ ազդ արարեալ էր ինձ," առաքէի
զքեզ ուրախութեամբ եւ արուեստակա-
28 նօք թմբկաց եւ քնարաց։ Եւ [5]չէ՞ի արդեւք
արժանի" համբուրել զորդեակս իմ եւ
զդստերս իմ. եւ արդ անմտութեամբ ա-
29 րարեր։ Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ
չար, բայց Աստուած հօր քո երէկ ա-
սաց ցիս, ասէ, Զգոյշ լեր գուցէ խօսի-
ցիս ընդ Յակոբայ [3]անզգամութեամբ։
30 Եւ արդ գնացեալ երթաս, զի ցանկա-
նալով ցանկացեալ ես երթալ ի տուն հօր
քո. եւ ընդէ՞ր գողացար զաստուածսն
31 իմ։ Պատասխանի ետ Յակոբ եւ ասէ
ցԼաբան, Քանզի երկեայ. ասացի թէ
գուցէ հանիցես զդստերս քո յինէն. [2]եւ
32 զամենայն ինչ զիմ։ Եւ ասէ Յակոբ,"
Առ որում գտցես զաստուածսն քո, [6]մի՛
կեցցէ առաջի" եղբարցս մերոց. եւ արդ
ծանիր ինչ ի քոց ընչից առ իս, եւ առ-
ցես։ Եւ ոչ [2]ծանեաւ առ նմա եւ ոչ ինչ.
եւ ոչ" գիտէր Յակոբ թէ Ռաքելայ
33 [2]կնոջ իւրոյ" գողացեալ էր զնոսա։ Եւ
մտեալ Լաբան յուզէր [7]ի տան Յակոբայ,
եւ [7]ի տան Լիայ, եւ [7]ի տան երկոցուն
հարճիցն, եւ ոչ գտանէր. եւ ելեալ [8]ի
տանէ անտի Լիայ՝ եմուտ [9]ի տուն Ռա-
34 քելի։ Իսկ Ռաքելի առեալ զկուռսն եդ
ընդ ուղտու պատաւաւ, եւ նստաւ ի
վերայ նոցա. եւ յուզեաց Լաբան զամե-
35 նայն տաղաւարն եւ ոչ եգիտ։ Եւ նա
ասէ ցհայր իւր, Մի՛ ինչ ծանր թուեսցի
քեզ, տէր, ոչ կարեմ յոտն յառնել
առաջի քո, քանզի ի կանանց օրէնս եմ։
Եւ յուզեաց [2]Լաբան զամենայն զտունն"
եւ ոչ եգիտ զկուռսն։
36 Բարկացաւ Յակոբ եւ կագէր ընդ Լա-
բանու. պատասխանի ետ Յակոբ եւ ա-
սէ ցԼաբան, Զի՞նչ վնաս է իմ, կամ
զի՞նչ յանցանք են իմ, զի պնդեցար
37 զհետ իմ։ Եւ յուզեցեր զամենայն զինչս
իմ, զի՞նչ գտեր յամենայն ընչից [10]քոց
ի տան իմում", դիր առաջի եղբարցս
իմոց եւ եղբարց քոց, եւ յանդիմանես-
38 ցեն ի մէջ մեր երկոցունց։ Այս քսան
ամ է զի էի ընդ քեզ. ոչխարք քո եւ
այծիք ոչ [11]ստերջացան, եւ զխոյս մա-
39 քեաց քոց ոչ կերայ. Զգազանաբեկն ոչ
բերի առ քեզ, այլ ես յանձնէ տուժէի.
[12]զգողունի տուընջեան եւ զգողունի գի-
40 շերոյ։ Զցերեկ այրեալ լինէի ի տօթոյ,
եւ զցայգ ի ցրտոյ. հատեալ էր քուն
41 յաչաց իմոց։ Այս քսան ամ է ի տան
քում էի. զչորեքտասան ամ փոխանակ
դստերաց քոց վաստակեցի, եւ զվեց ամ
ի խաշինս քո, եւ [13]խաբեցեր զիս ի վարձս
42 տասն բծացս"։ Եթէ ոչ Աստուած հօր
իմոյ, Աստուած Աբրահամու եւ Երկեւղն
Իսահակայ էր ընդ իս, այժմ թերեւս ու-
նայն իսկ արձակէիր զիս. այլ զտառա-
պանս իմ եւ զվաստակս ձեռաց իմոց ետես
Աստուած, եւ յանդիմանեաց զքեզ երէկ։
43 Պատասխանի ետ Լաբան եւ ասէ ցՅա-
կոբ, Դստերքդ՝ դստերք իմ են, եւ ուս-
տերքդ՝ ուստերք իմ են, եւ խաշինքդ՝
խաշինք իմ են. եւ ամենայն ինչ զոր

---

[1] Եբր. Ասորւոյ [2] ՑԵբր. դոխոյ [3] Եբր. բա-
րի կամ չար [4] Եբր. Ընդէ՞ր թաքուցեր զփա-
խուստ քո, և գողացար զիս. և ոչ ազդ ա-
րարեր ինձ, և [5] Եբր. ոչ թողեր ինձ [6] Եբր.
մի՛ կեցցէ. որանեա առաջի

[7] Եբր. ի խորանի [8] Եբր. ի խորանէ [9] Եբր. ի
խորան [10] Եբր. տան քո [11] Եբր. վիժեցին
[12] Եբր. ի ձեռանէ իմմէ պահանջէիր զգողունի
[13] Եբր. փոխեցեր զվարձս իմ տասանեկս

դու տեսանես՝ [1]իմ է եւ դստերացդ ի-
մոց. եւ արդ զի՞նչ արարից դոցա այս-
օր, կամ որդւոց դոցա զոր ես ծնայ"։
44 Բայց արդ եկ ուխտ դիցուք ես եւ դու,
եւ եղիցի ի վկայութիւն ընդ իս եւ ընդ
քեզ։ [2]Եւ ասէ ցնա, Ահա ոչ ոք է ի մի-
ջի մերում, բայց Աստուած վկայ ընդ իս
45 եւ ընդ քեզ։" Եւ առեալ Յակոբայ վէմ՝
46 կանգնեաց արձան։ Եւ ասէ ցեղբարսն
իւր, Կուտեցէք քարինս. եւ կուտեցին
քարինս եւ արարին բլուր, եւ կերան եւ
47 արբին անդ ի վերայ բլրոյն։ Եւ կոչեաց
զնա Լաբան [3]Կարկառ վկայութեան". եւ
48 Յակոբ կոչեաց զնա [4]Կարկառ վկայ"։ Եւ
ասէ ցնա Լաբան, Բլուրս այս վկայ է
ընդ իս եւ ընդ քեզ այսօր։ [2]Եւ կոչեաց
զնա Լաբան Բլուր վկայութեան, եւ Յա-
կոբ կոչեաց զնա Բլուր վկայ. եւ ասէ
Լաբան ցՅակոբ, Ահա բլուրս այս եւ ար-
ձանս այս՝ զոր կանգնեցի ընդ իս եւ ընդ
քեզ, վկայ է բլուրս այս, վկայ է ար-
ձանս այս." վասն այնորիկ կոչեցաւ ա-
49 նուն բլրոյն [4]Վկայութիւն, Եւ [5]Տեսիլն
զորմէ" ասաց՝ թէ տեսցէ [6]Աստուած ընդ
իս եւ ընդ քեզ, զի մեկնիմք ընկեր յըն-
50 կերէ։ Եթէ վշտացուցես զդստերս իմ,
եթէ առցես կանայս առ դստերօք իմովք՝,
զգոյշ լեր՝ զի ոչ ոք է ընդ մեզ որ տե-
սանէ. Աստուած լիցի վկայ ընդ իս եւ
51 ընդ քեզ։ Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ, Ա-
հա կարկառս այս եւ ահա արձանս զոր
52 հաստատեցաք ընդ իս եւ ընդ քեզ. Ե-
ղիցի վկայ կարկառս, եւ վկայ արձանս,
զի ոչ ես անցից ըստ կարկառս, եւ մի՛
դու անցանիցես ըստ բլուրս եւ ըստ ար-
53 ձանս ըստ այս՝ չարութեամբ։ Աստուած
Աբրահամու եւ Աստուած Նաքովրայ ե-
ղիցի դատաւոր ի միջի մերում, Աս-
տուած հարցն նոցա։ Եւ երդուաւ Յակոբ
54 յԵրկեւղ հօր իւրոյ Իսահակայ։ Եւ եզեն
Յակոբ զենլիս ի լերինն, եւ կոչեաց
զեղբարս իւր ուտել հաց. կերան եւ ար-
55 բին, եւ ագան ի լերինն անդ։ Եւ յա-
րուցեալ Լաբան ի վաղիւ անդր համ-
բուրեաց զորդիս իւր եւ զդստերս իւր
եւ օրհնեաց զնոսա, եւ գնաց՝ դարձ ա-
րարեալ Լաբանայ ի տեղի իւր։

[1] Եբր. իմ է, և դստերաց իմոց զի՞նչ արարից դոցա այսօր, կամ որդւոց նոցա զորս ծնան
[2] ՅԵբր. դոլսոտ [3] Քաղդ. Եկար-սահադութա
[4] Եբր. Գաղաադ [5] Եբր. Մասփա (դիտանոց), զի
[6] Եբր. Տէր

ԳԼ. ԼԲ

1 Եւ Յակոբ գնաց զճանապարհ իւր։ [2]Եւ
հայեցեալ ետես զբանակ Աստուծոյ բա-
նակեալ." եւ ընդ առաջ եղեն նմա հրեշ-
2 տակք Աստուծոյ։ Եւ ասէ Յակոբ իբրեւ
ետես զնոսա, Այս բանակ Աստուծոյ է։
Եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
[7]Բանակս։
3 Եւ առաքեաց Յակոբ հրեշտակս յա-
ռաջ քան զինքն առ Եսաւ եղբայր իւր
յերկիրն ի Սէիր, յաշխարհն Եդովմայ.
4 Պատուէր ետ նոցա եւ ասէ, Այսպէս ա-
սասջիք տեառն իմում Եսաւայ, թէ Այս-
պէս ասէ ծառայ քո Յակոբ, Ընդ Լա-
բանայ կեցի եւ յամեցի մինչեւ ցայժմ.
5 Եւ եղեն իմ արջառ եւ ոչխար եւ էշք,
ծառայք եւ աղախնայք. եւ առաքեցի
պատմել տեառն իմում Եսաւայ զի գտցէ
6 ծառայ քո շնորհս առաջի քո։ Եւ դար-
ձեալ հրեշտակացն առ Յակոբ՝ ասեն,
Ջոգաք առ Եսաւ եղբայր քո, եւ գայ ընդ
առաջ քո, եւ չորեք հարեւր այր ընդ նմա։
7 Զահի հարաւ Յակոբ, եւ տարակու-
սեալ էր. եւ զատոյց զժողովուրդն որ
ընդ նմա էր, եւ զարջառ եւ զոչխար եւ
8 զուղտս յերկուս բանակս. Եւ ասէ Յա-
կոբ, Եթէ եկեսցէ Եսաւ յառաջին բա-
նակն եւ հարցէ զնա, ապրեսցի երկրորդ
9 բանակն։ Եւ ասէ Յակոբ, Աստուած հօր
իմոյ Աբրահամու եւ Աստուած հօր իմոյ
Իսահակայ, Տէր, որ ասացեր ցիս թէ
Երթ յերկիր ծննդեան քո եւ բարի ա-
10 րարից քեզ. Ձեմ բաւական ամենայն
արդարութեանն եւ ճշմարտութեանն զոր
արարեր ընդ ծառայի քում. զի ցուպ
ի ձեռն անցի ընդ այս Յորդանան, եւ
11 արդ աւասիկ եղէ յերկուս բանակս։ Եւ
ապրեցո զիս ի ձեռաց եղբօր իմոյ Ե-
սաւայ. զի զահի հարեալ եմ ես ի նմանէ,
գուցէ եկեալ հարկանիցէ զիս, մայր առ
12 մանկան։ Եւ դու ասացեր թէ [8]Բարի արա-
րից քեզ", եւ եդից զզաւակ քո իբրեւ զա-
ւազ ծովու որ ոչ թուիցի ի բազմութենէ։
13 Եւ ննջեաց անդ զայն գիշեր. եւ ա-
ռոյց ածէրն ձեռամբ իւրով պատարագս,
եւ առաքեաց Եսաւայ եղբօր իւրում,
14 Այծս երկերիւր, քաղս քսան, մաքիս
15 երկերիւր, խոյս քսան, Ուղտս [9]ծնեալս

[7] Եբր. Մանայիմ [8] Եբր. Առնելով արարից քեզ բարի [9] Եբր. ստնտու

կոզառամբք հանդերձ՝ երեսուն , կովս քա-
ռասուն եւ ցուլս տասն , էշս քսան եւ
16 մտրուկս տասն ։ Եւ ետ ի ձեռս ծառա-
յից իւրոց հօտս հօտս առանձինն . եւ ա-
սէ ցծառայսն իւր , երթայք դուք յառաջ
քան զիս , եւ բացագոյնս ի միմեանց տա-
17 նիցիք հօտս ի հօտից ։ Պատուիրեաց ա-
ռաջնոյն եւ ասէ, Եթէ պատահիցէ քեզ
Եսաւ եղբայր իմ, եւ հարցանիցէ թէ Ո՞յր
ես եւ յո՞ երթաս եւ ո՞յր է այդ որ ա-
18 ռաջի քո երթայ, Ասասցես, թէ Ծառայի
քո Յակոբայ պատարագք են , զոր ա-
ռաքեաց տեառն իւրում Եսաւայ . եւ
19 ինքն զկնի մեր գայ ։ Պատուիրեաց [1]ա-
ռաջնումն եւ երկրորդին եւ երրորդին,
եւ ամենեցուն որ երթային յառաջ զհետ
խաշանցն՝ ասէր , Ըստ բանիս այսմիկ
խօսեսջիք ընդ Եսաւայ , յորժամ գտա-
20 նիցէք զնա . Եւ ասասջիք , Ահա ծառայ
քո Յակոբ գայ զհետ մեր . քանզի ասաց
թէ Ցածուցից զերեսս նորա պատարա-
գօքդ որ երթան առաջի , եւ ապա տե-
սից զերեսս նորա, թերեւս արասցէ մե-
21 ծարանս երեսաց իմոց ։ Եւ երթային յա-
ռաջագոյն ընծայքն քան զնա . եւ ինքն
ննջեաց զայն գիշեր անդէն ի բանակին։
22 Եւ յարուցեալ ի նմին գիշերի՝ առ զերկոսս
կանայսն եւ զերկոսս աղախնայսն եւ
զմետասան որդիս իւր, եւ անց ընդ հունն
23 Յաբոկայ ։ Եւ առ անցոյց զնոսա ընդ
ձորն, եւ զամենայն ինչ որ իւր էր ։
24 Եւ մնաց Յակոբ միայն. եւ մարտեաւ
25 այր մի ընդ նմա մինչեւ ցառաւօտ . Եւ
իբրեւ ետես թէ ոչ յաղթէ նմա , բուռն
եհար զամոլաձլէ զլստի նորա , եւ ըն-
դարմացոյց զամոլաձիլ զլստին Յակոբայ
26 ի կռուելն իւրում ընդ նմա ։ Եւ ասէ
ցնա , Արձակեա զիս , քանզի այգ եղեւ.
եւ նա ասէ , Ոչ արձակեցից զքեզ , ե-
27 թէ ոչ օրհնեսցես զիս ։ Եւ նա ասէ ցսա,
Զի՞նչ անուն է քո . եւ սա ասէ ցնա ,
28 Յակոբ ։ Եւ ասէ ցսա , Յայսմ հետէ ոչ
կոչեսցեն զանուն քո Յակոբ , այլ [2]Իս-
րայէլ եղիցի անուն քո . զի ժուժկալե-
ցեր ընդ Աստուծոյ եւ ընդ մարդկան ,
29 [3]զօրաւոր լիջիր"։ Եհարց Յակոբ եւ ասէ ,
Պատմեա ինձ զանուն քո ։ Եւ ասէ , Զի՞
հարցանես զանուանէ իմմէ. եւ օրհնեաց
30 զնա անդ ։ Եւ կոչեաց Յակոբ զանուն
տեղւոյն այնորիկ [4]Տեսիլ Աստուծոյ". զի

[1] Եբր. [illegible] [2] Այսինքն, որ մարտնչի ընդ Աստուծոյ [3] Եբր. և զօրաւոր եղեր [4] Եբր. Փանուէլ

տեսի զԱստուած դէմ յանդիման , եւ
ապրեցաւ անձն իմ ։
31 Եւ ծագեաց նմա արեւ իբրեւ [5]անց
Տեսիլն Աստուծոյ . եւ նա կաղայր եր-
32 թայր ի զլստէ անտի ։ Վասն այնորիկ
ոչ ուտեն որդիքն Իսրայելի զամոլաձիլն
զոր ընդարմացոյց , որ է ի վերայ տախ-
տակի զլստին , մինչեւ ցայսօր. զի բուռն
եհար զտախտակէ զլստին Յակոբայ , եւ
ընդարմացոյց զամոլաձիլ նորա ։

ԳԼ . ԼԳ

1 Զաչս իւր ի վեր եբարձ Յակոբ եւ ե-
տես , Եւ ահա Եսաւ [1]եղբայր իւր" գայր,
եւ ընդ նմա արք չորեք հարեւր . եւ
բաշխեաց Յակոբ զմանկունսն ի Լիա եւ
2 յՌաքէլ , եւ յերկոսս աղախնայսն ։ Եւ
արար զերկոսս աղախնայսն եւ զորդիս
նոցա առաջի , եւ զԼիա եւ զորդիս նո-
րա զկնի , եւ զՌաքէլ եւ զՅովսէփ հուսկ
3 յետոյ ։ Եւ ինքն անց յառաջ քան զնո-
սա , եւ երկիր եպագ եւթն անգամ ի
վերայ երկրի՝ մինչեւ մերձենալ առ եղ-
4 բայրն իւր ։ Եւ ընթացաւ Եսաւ ընդ ա-
ռաջ նորա . գիրկս արկ նմա [1]եւ համ-
բուրեաց", եւ անկաւ ի վերայ պարա-
նոցի նորա եւ համբուրեաց զնա . եւ լա-
5 ցին երկոքեան ։ Եւ հայեցեալ ի վեր ե-
տես զկանայսն եւ զմանկունս , եւ ա-
սէ , Դոքա զի՞նչ են քո . եւ նա ասէ ,
Մանկունք իմ են , որովք ողորմեցաւ
6 Աստուած ծառայի քում։ Եւ մատեան
աղախնայքն եւ որդիք նոցա , եւ երկիր
7 պագին նմա ։ Եւ մատեաւ Լիա եւ որ-
դիք իւր եւ երկիր պագին նմա . յետոյ
մատեաւ Յովսէփ եւ Ռաքէլ եւ երկիր
8 պագին նմա ։ Եւ ասէ , Զի՞նչ էր այն
ամենայն չու որ ինձ դիպեցաւ . եւ նա
ասէ , Զի գտցէ շնորհս ծառայ քո ա-
9 ռաջի քո ։ Եւ ասէ Եսաւ , Կայ եւ իմ
10 շատ , եղբայր , քեզ լիցի քոյդ ։ Եւ ասէ
Յակոբ , Մի՛ այդպէս , եթէ գտի շնորհս
առաջի քո , ընկալ զընծայսն ի ձեռաց
իմոց . քանզի այնպէս տեսի զերեսս քո՝
որպէս ոք տեսանիցէ զերեսս Աստուծոյ,
11 եւ զուարթացիս ընդ իս ։ Եւ առ զօրհ-
նութիւնդ իմ զոր մատուցի քեզ . զի
ողորմեցաւ ինձ Աստուած , եւ է իմ ա-
մենայն ինչ . եւ բռնադատեաց զնա , եւ
12 առ։ Եւ ասէ , Չուեսցուք գնասցուք եւ
13 [6]երթիցուք զուղղորդն"։ Եւ ասէ ցնա ,

[5] Եբր. անց ընդ [6] Եբր. երթայց առաջի քո

Տէր իմ ինքնին գիտէ, զի մանկունքս
մատաղ են, եւ ոչխարք եւ արջառոյ ծը-
նունդ արձակեալ է. եւ եթէ մի օր ստի-
պեմ զդոսա, մեռանին ամենայն խա-
14 շինքդ: Այլ յառաջեսցէ տէր իմ քան
զծառայ իւր, եւ ես [1]ըստ կարի եւ ըստ
պարապոյ ճանապարհիդ" առաջի իմ, եւ
ըստ կազդուրել մանկանց [2]իմոց խաղա-
ցից, մինչեւ եկից առ տէր իմ ի Սէիր:
15 Եւ ասէ Եսաւ, Իսկ թողից առ քեզ ի
ժողովրդենէ աստի որ ընդ իս են. եւ
նա ասէ, Ընդէ՞ր իցէ ինձ այդ, շատ է
16 զի գտի շնորհս առաջի քո, տէր: Եւ դար-
ձաւ յաւուր յայնմիկ Եսաւ ընդ ճանա-
պարհ իւր ի Սէիր:
17 Եւ Յակոբ չուեաց ի [3]Խորանս եւ ա-
րար իւր անդ տունս, եւ խաշանց իւ-
րոց արար [3]դադարս. վասն այնորիկ կոչ-
եաց զանուն տեղւոյն այնորիկ [3]Խորանս:
18 Եւ եկն Յակոբ ի Սաղէմ քաղաք Սի-
կիմացւոց, որ է յերկրին Քանանացւոց.
իբրեւ եկն ի Միջագետաց Ասորւոց, եւ
19 բնակեցաւ յանդիման քաղաքին: Եւ
ստացաւ զվիճակ անդին ուր եհար զխո-
րան իւր՝ յԵմովրայ հօրէ Սիւքեմայ հա-
20 րեւր [4]ոչխարի: Եւ շինեաց անդ սեղան,
եւ [5]կարդաց զԱստուած Իսրայելի":

ԳԼ. ԼԴ

1 Եւ ել Դինա դուստր Լիայ՝ զոր ծնաւ
Յակոբայ, ի զննել զդստերաց աշխարհին:
2 Եւ ետես զնա Սիւքեմ որդի Եմովրայ
[6]Քոռեցի, որ իշխանն էր երկրին, եւ առ
զնա, եւ ննջեաց ընդ նմա, եւ տա-
3 ռապեցոյց զնա: Եւ ուշ եդեալ Դինայի
դստերն Յակոբայ՝ սիրեաց զկոյսն, եւ
4 խօսեցաւ ըստ մտաց կուսին: Եւ խօ-
սեցաւ Սիւքեմ ընդ Եմովրայ հօր իւրոյ
եւ ասէ, Առ դու ինձ զաղջիկս զայս
5 կնութեան: Եւ լուաւ Յակոբ եթէ պղ-
ծեաց որդի Եմովրայ զԴինա զդուստր
նորա. եւ որդիք նորա էին ի խաշինս
ի դաշտի. լուռ եղեւ Յակոբ մինչեւ ե-
6 կին նոքա: Եւ ել Եմովր հայր Սիւ-
7 քեմայ առ Յակոբ խօսել ընդ նմա: Ե-
կին եւ որդիքն Յակոբայ ի դաշտէ. իբ-
րեւ լուան, տրջացան արքն, եւ տրտմու-
թիւն էր նոցա յոյժ. զի խայտառա-
կութիւն արար յԻսրայելի, մտանելով
առ դուստրն Յակոբայ, եւ ոչ այնպէս
8 վճարիցի: Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա Եմովր
եւ ասէ, Սիւքեմ որդի իմ սիրեաց ոգ-
ւովք չափ զդուստրն ձեր. արդ տուք
9 զնա նմա կնութեան, Եւ արարէք ընդ
մեզ խնամութիւն. զդստերս ձեր տուք
մեզ, եւ զդստերս մեր առէք որդւոց
10 ձերոց. Եւ բնակեցէք ի միջի մերում,
եւ երկիրդ ահա ընդարձակ է առաջի
ձեր, եւ բնակեցէք եւ շահեցարուք ի
դմա, եւ ստացարուք ստացուածս ի
11 դմա: Եւ ասէ Սիւքեմ ցհայր նորա եւ
ցեղբարս նորա, Գտից շնորհս առաջի
12 ձեր, եւ զոր ինչ ասիցէք՝ տացուք: Յա-
ճախեցէք յոյժ զվարձանս եւ զօժիտս,
եւ տաց՝ որչափ եւ ասիցէք. եւ տուք
13 ինձ զաղջիկն զայն կնութեան: Պատաս-
խանի ետուն որդիքն Յակոբայ Սիւքե-
մայ եւ Եմովրայ հօր նորա նենգութեամբ,
եւ [7]ասեն ցնոսա", (վասն զի պղծեցին
14 զԴինա զքոյր նոցա,) Եւ ասեն [8]Շմաւոն
եւ Ղեւի եղբարքն Դինայ՝ որդիքն Լիայ",
Ոչ կարեմք առնել զայդ բան, տալ զքոյրն
մեր առն անթլփատի, քանզի նախատինք
15 են մեզ. Բայց այսու [9]նմանեսցուք ձեզ,
եւ բնակեսցուք ի միջի ձերում", եթէ
լինիցիք իբրեւ զմեզ եւ դուք՝ ի թլփա-
16 տել ձեզ զամենայն արու, Եւ տացուք
զդստերս մեր ձեզ, եւ ի դստերաց ձերոց
առցուք մեզ կանայս, եւ բնակեսցուք
առ ձեզ, եւ եղիցուք իբրեւ ազգ մի:
17 Ապա թէ ոչ լսիցէք մեզ՝ թլփատել, առ-
18 եալ [10]զդստերս մեր ի բաց գնասցուք: Եւ
հաճոյ թուեցան բանքն առաջի Եմովրայ,
եւ առաջի Սիւքեմայ որդւոյ Եմովրայ:
19 Եւ ոչ յամեաց պատանին առնել զբանն,
զի յոյժ հարեալ էր ի դստերն Յակոբայ.
եւ նա էր պատուականագոյն քան զա-
մենեսեան որ ի տան հօր նորա էին:
20 Եւ եկին Եմովր եւ Սիւքեմ որդի նո-
րա ի դուռն քաղաքին իւրեանց, եւ խօ-
սեցան ընդ արս քաղաքին իւրեանց եւ
21 ասեն, Արքարն այն խաղաղութեամբ են
ընդ մեզ. արդ բնակեսցեն յերկրիս եւ
շահեսցին ի սմա. զի երկիրս ընդար-
ձակ է առաջի նոցա. զդստերս նոցա առ-
ցուք մեզ կանայս, եւ զդստերս մեր

[1] Եբր. մեղմով ըստ գնացից խաշանցդ [2] Յեբր. դանդաղ [3] Եբր. Սուկքովթ, տաղաւարք, փարախք [4] Կամ, արծաթոյ [5] Եբր. կոչեաց զնա Աստուած, Աստուած Իսրայելի [6] Եբր. Խեւացի

[7] Եբր. խօսեցան [8] Եբր. ցնոսա [9] Եբր. Հաւանեսցուք ձեզ [10] Եբր. զդուստր

22 տացուք նոցա։ Բայց միայն այսու [1]նմա-
նեսցեն մեզ արքն՝ բնակել ընդ մեզ
լինել ազգ մի, ի թլփատել մեզ զամե-
նայն արու, որպէս նոքայն թլփատեալ
23 են։ Եւ ինչք նոցա եւ անասուն նոցա
եւ չորքոտանի նոցա ո՞չ ապաքէն մեր
լինիցի. բայց այնու եւեթ [2]նմանեսցուք
նոցա, եւ բնակեսցեն ի միջի մերում։
24 Եւ լուան Եմովրայ եւ Սիւքեմայ որդ-
ւոյ նորա ամենեքին որ ելանէին ընդ
դրունս քաղաքին [3]իւրեանց. եւ թլփա-
տեցին զմարմին անթլփատութեան իւր-
եանց ամենայն արու, ամենեքին որ ե-
լանէին ընդ դրունս քաղաքի նորա։
25 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի մինչդեռ
էին նոքա ի ցաւսն, առին երկու որդիքն
Յակոբայ, Շմաւոն եւ Ղեւի եղբարք
Դինայ՝ իւրաքանչիւր զսուր իւր, եւ
մտին ի քաղաքն [4]կազմութեամբ, եւ կո-
26 տորեցին զամենայն արու. Եւ զԵմովր
եւ զՍիւքեմ զորդի նորա սպանին ի սուր
սուսերի. եւ առին զԴինա ի տանէ Սիւ-
27 քեմայ եւ ելին։ Եւ որդիքն Յակոբայ
մտին ի վերայ վիրաւորացն, եւ առին
աւար զքաղաքն, յորում պղծեցին զԴինա
28 զքոյրն նոցա. Զարջառ եւ զոչխար եւ
զէշս նոցա [5]որ էին" ի քաղաքին, եւ որ
29 ինչ ի բացի էր՝ առին. Եւ զամենայն
[6]մարդագերի նոցա, եւ զամենայն" զկան
եւ զկարասի նոցա, [7]եւ զկանայս նոցա
գերեցին, եւ յափշտակեցին որ ինչ էր
30 [6]ի քաղաքին եւ որ ինչ" ի տունս։ Եւ ա-
սէ Յակոբ ցՇմաւոն եւ ցՂեւի, [8]Ատելի
արարէք զիս, երեւել անզգամ ամենայն"
բնակչաց երկրիս ի մէջ Քանանացւոց
եւ Փերեզացւոց. եւ ես սակաւաւոր եմ
թուով, արդ եթէ ժողովիցին ի վերայ իմ
եւ հարկանիցեն զիս, սատակելով սա-
31 տակիցիմ ես եւ տուն իմ։ Եւ ասեն,
[9]Իսկ զի՞արդ զի իբրեւ զբոզ քարշեցին
զքոյրն մեր։"

ԳԼ. ԼԵ

1 Եւ ասէ Աստուած ցՅակոբ, Արի ել
[6]ի տեղին ի Բեթէլ, եւ անդ բնակեսցես,
եւ արասցես անդ սեղան Աստուծոյ որ
երեւեցաւն քեզ ի փախչելն քո յերեսաց
2 Եսաւայ եղբօր քո։ Եւ ասէ Յակոբ
ցընտանիս իւր եւ ցամենեսին որ ընդ
նմա էին, Ի բաց առէք զաստուածսդ
օտարոտիս որ ընդ ձեզ են ի միջոյ ձերմէ,
եւ սրբեցարուք, եւ փոխեցէք զպատ-
3 մուճանս ձեր. Եւ յարուցեալ ելցուք ի
Բեթէլ, եւ արասցուք անդ սեղան Աս-
տուծոյ, որ լուաւ ինձ յաւուր նեղու-
թեան, որ էր ընդ իս եւ ապրեցոյց զիս
4 ի ճանապարհին՝ զոր գնացի։ Եւ ետուն
ցՅակոբ զաստուածսն օտարոտիս որ էին
ի ձեռս նոցա, եւ զգինդս որ յականջս
իւրեանց. եւ ծածկեաց զնոսա Յա-
կոբ ի ներքոյ բեւեկնոյն [10]ի Սիկիմ, եւ
կորոյս զնոսա մինչեւ ցայսօր ժամա-
5 նակի։ Եւ չուեաց Իսրայէլ ի Սիկիմայ".
եւ եղեւ ահ Աստուծոյ ի վերայ քաղա-
քացն որ շուրջ զնովաւ, եւ ոչ ելին
6 զհետ որդւոցն [11]Իսրայելի։ Եւ եկն Յա-
կոբ ի Լուզ, որ է յերկրին Քանանացւոց,
այն ինքն է Բեթէլ, ինքն եւ ամենայն
7 ժողովուրդն որ ընդ նմա. Եւ շինեաց
անդ սեղան, եւ կոչեաց զանուն տեղ-
ւոյն [12]Բեթէլ. զի անդ երեւեցաւ նմա Աս-
տուած ի փախչել նորա յերեսաց Եսաւայ
եղբօր իւրոյ։
8 Եւ մեռաւ Դեբովրա դայեակն Ռեբե-
կայ, եւ թաղեցաւ ի ներքոյ Բեթելայ
ընդ կաղնեաւն. եւ կոչեաց զանուն նո-
րա Կաղնի սգոյ։
9 Եւ երեւեցաւ Աստուած Յակոբայ՝
[6]մինչդեռ անդ էր ի Լուզ," յորժամ եկն
ի Միջագետաց Ասորւոց, եւ օրհնեաց
10 զնա Աստուած։ Եւ ասէ ցնա Աստուած,
Անունդ քո Յակոբ՝ ոչ եւս կոչեսցի Յակոբ,
այլ Իսրայէլ եղիցի անուն քո. եւ կոչ-
11 եաց զանուն նորա Իսրայէլ։ Եւ ասէ
ցնա Աստուած, Ես եմ Աստուած [13]քո
բաւական". աճեաջիր եւ բազմասջիր.
ազգք եւ ժողովք ազգաց եղիցին ի քէն,
12 եւ թագաւորք յերանաց քոց ելցեն։ Եւ
զերկիրդ զոր ետու Աբրահամու եւ Իսա-
հակայ՝ քեզ տաց զդա, քեզ եղիցի, եւ
զաւակի քում յետ քո տաց զերկիրդ զայդ։
13 Եւ վերացաւ ի նմանէ Աստուած ի տեղ-
14 ւոջէն ուր խօսեցաւ ընդ նմա։ Եւ կանգ-
նեաց Յակոբ արձան ի տեղւոջն ուր

---

[1] Ոմն. հաւանեսցին [2] Ոմն. հաւանեսցուք [3] Ոմն. նորա [4] Ոմն. համարձակութեամբ [5] Ոմն. եւ որ ինչ էր [6] Յոմն. պակաս [7] Ոմն. եւ զամենայն մանկունս նոցա եւ [8] Ոմն. Տագնապեցուցէք զիս լինել գարշելի [9] Ոմն. Մի թէ իբրեւ ընդ բոզի՞ պարտ էր գնալ ընդ քեռ մերում։

[10] Ոմն. ի Սիւքեմ (5) Եւ չուեցին [11] Ոմն. Յակոբայ [12] Ոմն. Աստուած Բեթելայ [13] Ոմն. Ամենակալ

խօսեցաւ ընդ նմա, արձան քարեղէն,
եւ նուիրեաց ի նմա նուէրս, եւ արկ ի
15 *վերայ նորա եւղ։ Եւ կոչեաց զանուն*
տեղւոյն ուր խօսեցաւ ընդ նմա Աս-
տուած՝ Բեթէլ։
16 *Եւ* [1]*չուեաց ի Բեթելայ. եւ եղեւ*
իբրեւ մերձեցաւ ի Քաբրաթա երկիր,
մտանել՝՝ յԵփրաթա, ծնաւ Ռաքէլ, եւ
17 *դժուարածին եղեւ ի ծննդեանն։ Եւ եղեւ*
ի վտանգին նորա ի ծննդեանն, եւ ասէ
ցնա ծնուցիչն, Քաջալերեաց, զի եւ
18 *այդ եւս քո ուստր է։ Եւ եղեւ ընդ*
հանել ոգւոյն, քանզի մեռաւ, կոչեաց
զանուն նորա Որդի վշտաց իմոց. եւ
19 *հայրն կոչեաց զնա* [2]*Բենիամին։ Մեռաւ*
Ռաքէլ եւ թաղեցաւ ի ճանապարհին Եփ-
20 *րաթայ, այն իսկ է Բեթղեհեմ։ Եւ կանգ-*
նեաց Յակոբ արձան ի վերայ շիրմին նո-
րա, այն է արձան շիրմի Ռաքելայ մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի։
21 *Եւ չուեաց Իսրայէլ եւ եհար զխորան*
22 *իւր յայնկոյս աշտարակին Գադերայ։ Եւ*
եղեւ իբրեւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին
յայնմիկ, գնաց Ռուբէն եւ ննջեաց ընդ
Բալլայ հարճի հօր իւրոյ. լուաւ Իսրայէլ
[3]*եւ չար թուեցաւ առաջի նորա"։*
Եւ էին որդիք Յակոբայ երկոտասանք.
23 *Որդիք Լիայ, անդրանիկ Յակոբայ՝ Ռու-*
բէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար,
24 *Զաբուղոն. Եւ որդիք Ռաքելի՝ Յովսէփ*
25 *եւ Բենիամին. Եւ որդիք Բալլայ նա-*
ժըշտին Ռաքելայ՝ Դան եւ Նեփթաղիմ։
26 *Եւ որդիք Զելփայ նաժշտին Լիայ՝ Գադ*
եւ Ասեր։ Այս են որդիք Յակոբայ, որ
եղեն նմա ի Միջագետս Ասորւոց։
27 *Եւ եկն Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր*
ի Մամբրէ՝ [4]*ի քաղաք դաշտին", այն է*
Քեբրոն, [3]*յերկրին Քանանացւոց," ուր*
պանդխտեցան Աբրահամ եւ Իսահակ։
28 *Եւ եղեն ամենայն աւուրք Իսահակայ*
զոր եկեաց՝ ամք հարեւր եւ ութսուն։
29 *Եւ պակասեալ Իսահակայ մեռաւ, եւ*
յաւելաւ յազգ իւր, ծերացեալ եւ լի
աւուրբք. եւ թաղեցին զնա Եսաւ եւ
Յակոբ որդիք իւր։

ԳԼ. ԼԶ

1 **Ե**ւ *այս են ծնունդք Եսաւայ, նա է Ե-*
2 *դովմ։ Եւ առ իւր Եսաւ կանայս ի դըս-*
տերաց Քանանացւոց, զԱդդա զդուստր
Ելոնայ Քետացւոյ, եւ զՈղիբամա դուստր
Անայի՝ որդւոյ Սեբեգոնի Խեւացւոյ,
3 *Եւ զԲասեմաթ զդուստր Իսմայելի՝ զքոյր*
4 *Նաբէութայ։ Եւ ծնաւ Ադդա Եսաւայ*
զԵղիփազ, եւ Բասեմաթ ծնաւ զՌա-
5 *գուէլ, Եւ Ողիբամա ծնաւ զՅէուս եւ*
զԵգղոմ եւ զԿորխ. սոքա են որդիք Ե-
սաւայ, որ եղեն նմա յերկրին Քանա-
նացւոց։
6 *Եւ առ Եսաւ զկանայս իւր եւ զուս-*
տերս եւ զդստերս իւր եւ զամենայն
մարդիկ տան իւրոյ, եւ զամենայն ինչս
եւ զանասուն, եւ զամենայն ինչ զոր
ստացաւ [3]*եւ զոր արար" յերկրին Քանա-*
նացւոց, եւ գնաց յերկրէն Քանանա-
ցւոց յերեսաց Յակոբայ եղբօր իւրոյ։
7 *Զի էին բազում ինչք նոցա ի միասին*
բնակելոյ. եւ ոչ կարէր երկիրն պան-
դըխտութեան հանդարտել նոցա ի բազ-
8 *մութենէ ընչից իւրեանց։ Եւ բնակե-*
ցաւ Եսաւ ի լերինն Սէիր. Եսաւ՝ որ նա
ինքն է Եդովմ։
9 *Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ՝ հօրն Ե-*
10 *դովմայեցւոց, ի լերինն Սէիր։ Եւ այս*
են անուանք որդւոցն Եսաւայ. Եղիփազ
որդի Ադդայի կնոջ Եսաւայ, եւ Ռա-
գուէլ որդի Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։
11 *Եւ եղեն որդիք Եղիփազայ՝ Թեման,*
Ովմար, Սովփար, Գոթոմ եւ Կենէզ։
12 *Եւ Թամնա էր հարճ Եղիփազու որդւոյ*
Եսաւայ, եւ ծնաւ Եղիփազու զԱմաղէկ.
սոքա են որդիք Ադդայի կնոջ Եսաւայ։
13 *Եւ այս են որդիք Ռագուելի՝ Նաքովթ,*
Զարեհ, Սամմա եւ Մեզա. սոքա են որ-
14 *դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ այս*
են որդիք Ողիբամայ դստեր Անայի որդւոյ
Սեբեգոնի կնոջ Եսաւայ, եւ ծնաւ Ե-
սաւայ զՅէուս եւ զԵգղոմ եւ զԿորխ։
15 *Սոքա են իշխանք՝ որդիք Եսաւայ.*
որդիք Եղիփազու անդրանկանն Եսաւայ,
իշխան Թեման, իշխան Ովմար, իշխան
16 *Սովփար, իշխան Կենէզ, Իշխան Կորխ,*
իշխան Գոթոմ, իշխան Ամաղէկ. սոքա
են իշխանք Եղիփազու յերկրին Եդով-
17 *մայեցւոց. սոքա են որդիք Ադդայի։ Եւ*
այս են որդիք Ռագուելի որդւոյ Եսաւայ.
իշխան Նաքովթ, իշխան Զարեհ, իշխան
Սամմա, իշխան Մոզէ. այս են իշխանք
Ռագուելի յերկրին Եդովմայ. սոքա են որ-
18 *դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ։ Եւ այս*

[1] Եբր. չուեցին ի Բեթելայ. և էր տակաւին ճանապարհ ի մտանել [2] Այսինքն, որդի աջոյ [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. ի քաղաքին Արբոկայ (տես Գլ. ԻԳ. 2)

են որդիք Ողիբամայ կնոջ Եսաւայ. իշ-
խան Յէուս, իշխան Յեգղոմ, իշխան
Կորխ. այս են իշխանք Ողիբամայ դստեր
19 Անայի կնոջ Եսաւայ։ Այս են որդիք Ե-
սաւայ, եւ այս են իշխանք նոցա, [1]եւ
20 այս են որդիք" Եդովմայ։ Եւ այս են որդիք
Սէիրայ Քոռացւոյ որ բնակեալ էր յերկ-
րին. Ղովտան, Սեբաղ, Սեբեգոնն, Անա,
21 Դեսոն եւ Ասեր եւ Ռիսոն. սոքա են
իշխանք Քոռեցւոյն, որդւոյ Սէիրայ յերկ-
22 րին Եդովմայ։ Եւ եղեն որդիք Ղովտանայ՝
Քոռի եւ Եմման, եւ քոյր Ղովտանայ՝
23 Թամնա։ Եւ սոքա են որդիք Սոբաղայ.
Գաղոմ եւ Մանաքաթ եւ Գեբաղ եւ
24 Սովփար եւ Ովնան։ Եւ այս են որդիք
Սեբեգոննի. Այիէ եւ Ովնան. այս Ով-
նան է որ եգիտ [2]զաղբերն յանապատի՝
մինչ արածէր զէշսն Սեբեգոննի հօր
25 իւրոյ։ Եւ այս են որդիք Անայի. Դեսոն
26 եւ Ողիբամա դուստր Անայի. Եւ այս են
որդիք Դեսոնայ. Ամադան եւ Եսբան
27 եւ Յեթրան եւ Քառան։ Եւ այս են որ-
դիք Ասերայ. Բալլան եւ Զուկան եւ
28 [3]Ոանիկան եւ" Ուկամ։ Եւ այս են որ-
29 դիք [4]Ռիսոնի. Ովս եւ Առան։ Եւ այս
են իշխանք Քոռեայ. իշխան Ղովտան,
իշխան Սովբաղ, իշխան Սեբեգոն, իշխան
30 Անա, Իշխան Դեսոն, իշխան Ասեր, իշ-
խան [5]Ռիսոն. այս են իշխանք Քոռեայ ի
պետութիւնս իւրեանց յերկրին Եդովմայ։
31 Եւ այս թագաւորք են որ թագաւո-
րեցին յերկրին Եդովմայեցւոց, մինչչեւ
թագաւորեալ էր թագաւոր յԻսրայելի։
32 Եւ թագաւորեաց յԵդովմ Բաղա որդի
Սեպփովրայ. եւ անուն քաղաքին նո-
33 րա Դեննաբա։ Եւ մեռաւ Բաղա, եւ թա-
գաւորեաց ընդ նորա Յովբաբ որդի Զա-
34 րեհի ի Բոսորայ։ Եւ մեռաւ Յովբաբ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Ասոմ յերկ-
35 րէ Թեմանացւոց։ Եւ մեռաւ Ասոմ, եւ
թագաւորեաց ընդ նորա Ադադ որդի
Բադադայ, որ կոտորեաց զՄադիամ ի
դաշտին Մովաբացւոց. եւ անուն քա-
36 ղաքի նորա Գեթէմ։ Եւ մեռաւ Ադադ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Սամաղա ի
37 Մասեկկայ։ Եւ մեռաւ Սամաղա, եւ թա-
գաւորեաց ընդ նորա Սաւուղ յՌոբոթայ՝
38 որ առ Գետեզերն։ Եւ մեռաւ Սաւուղ,
եւ թագաւորեաց ընդ նորա Բաղլայենոն

[1] Եբր. այսոքիկ [2] Եբր. զՋերմուկսն [3] Յեբր. պակասէ [4] Եբր. Դեսոնայ [5] Եբր. Դեսոն

39 որդի Ոքոբորայ։ Եւ մեռաւ Բաղլայե-
նոն որդի Ոքոբորայ, եւ թագաւորեաց
ընդ նորա Ադադ [3]որդի Բարադայ". եւ
անուն քաղաքի նորա Փոգով, եւ անուն
կնոջ նորա Մետաբէէլ դուստր Մատ-
40 րեթայ, որդւոյ Մազովբայ։ Այս են ան-
ուանք [3]որդւոցն Եսաւայ եւ" իշխանացն
Եսաւայ յազգս իւրեանց, ըստ տեղիս
իւրեանց՝ [3]յաշխարհս իւրեանց, եւ ի
տոհմս իւրեանց" ըստ անուանց նոցա.
իշխան Թամանա, իշխան Ղովտան, իշ-
41 խան Յեթաթ, Իշխան Ողիբամաս, իշ-
42 խան Հելայ, իշխան Փենոնն, Իշխան
Կենէզ, իշխան Թեման, իշխան Մազար,
43 Իշխան Մագէդիէլ, իշխան Զաբոյին։
Սոքա են իշխանք Եդովմայեցւոց ըստ
բնակութեան յերկրի ստացուածոց իւր-
եանց. եւ այս է Եսաւ հայր Եդովմայ։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եւ բնակէր Յակոբ յերկրին ուր պան-
դխտեցաւ հայր նորա, յերկրին Քանանա-
2 ցւոց։ Եւ այս են ծնունդք Յակոբայ. Յով-
սէփ եւթնեւտասնամեայ էր մինչ արա-
ծէր եղբարբքն հանդերձ խաշինս. եւ էր
կրտսեր ընդ որդիսն Բալլայ եւ ընդ որդիսն
Զելփայ կանանց հօր իւրոյ. եւ [6]բերէին
համբաւ չար զՅովսեփայ առ Իսրայէլ
3 հայրն իւրեանց։ Բայց" Իսրայէլ սիրէր
զՅովսէփ առաւել քան զամենայն որդիսն
իւր, քանզի որդի ծերութեան էր նորա.
եւ արար նմա պատմուճան ծաղկեայ։
4 Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա թէ սիրէ
զնա հայրն քան զամենայն որդիս իւր,
ատեցին զնա, եւ ոչ կարէին խօսել ինչ
ընդ նմա խաղաղութեամբ։
5 Ետես երազ Յովսէփ եւ պատմեաց եղ-
բարցն իւրոց. եւ յաւելին եւս ատել
6 զնա։ Եւ ասէ ցնոսա, Լուարուք զե-
7 րազն զոր տեսի. Թուէր եթէ որայ կա-
պէաք ի դաշտի միում, եւ կանգնեցաւ
որայն իմ եկաց ուղղորդ. եւ դարձան
որայքն ձեր եւ պագին երկիր իմում
8 որայոյն։ Եւ ասեն ցնա եղբարքն իւր,
Միթէ թագաւորելո՞վ թագաւորեսցես ի
վերայ մեր, կամ տիրելո՞վ տիրեսցես
մեզ. եւ յաւելին եւս ատել զնա վասն
երազոցն նորա եւ վասն բանիցն նորա։

[6] Եբր. բերէր Յովսէփ համբաւ չար զնոցանէ առ հայր նոցա։ (3) Եւ

9 Եւ ետես միւս եւս երազ, եւ պատմեաց
[1]Հօր իւրում եւ" եղբարց իւրոց, եւ ա-
սէ, Ահա տեսանէի միւս եւս այլ երազ,
որպէս թէ արեգակնդ եւ լուսին եւ մե-
տասան աստեղք երկիր պագանէին ինձ։
10 [2]Սաստեաց նմա հայրն իւր եւ ասէ,
Զի՞նչ է երազն զոր տեսեր. արդ գալով
գայցեմք ես եւ մայր քո եւ եղբարք
11 քո եւ երկի՞ր պագանիցեմք քեզ։ Եւ նա-
խանձեցան ընդ նմա եղբարքն իւր.
բայց հայրն պահէր զբանսն։
12 Եւ գնացին եղբարքն նորա արածել
13 զխաշինս հօրն իւրեանց ի Սիւքեմ։ Եւ
ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Ո՞չ աւանիկ եղ-
բարք քո արածեն զխաշինսն ի Սիւքեմ. եկ
առաքեցից զքեզ առ նոսա։ Եւ ասէ ցնա,
14 Ահաւասիկ ես։ Ասէ ցնա Իսրայէլ, Երթ
տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ
խաշինք, եւ բեր ինձ զրոյց. եւ ա-
ռաքեաց զնա ի ծործորոյն Քեբրոնի.
15 եկն ի Սիւքեմ։ Եւ եգիտ զնա այր մի՝
մոլորեալ ի դաշտին. եհարց ցնա այրն
16 եւ ասէ, Զի՞նչ խնդրես։ Եւ նա ասէ,
Զեղբարսն իմ խնդրեմ. պատմեա ինձ
17 ո՞ւր արածիցեն։ Եւ ասէ ցնա այրն,
Բարձին աստի. եւ լուայ զի ասէին,
Երթիցուք ի Դովթայիմ։ Եւ գնաց Յով-
սէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եգիտ
18 զնոսա ի Դովթայիմ։ Տեսին զնա [1]եղ-
բարքն յառաջագոյն" ի հեռաստանէ՝ մինչ-
չեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա, խորհուրդ
19 վատ ի մէջ առին սպանանել զնա։ Եւ
ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր, Ահա
20 երազատեսն գայ. Եկայք սպանցուք
զնա, եւ ընկեսցուք ի մի ի գբոց աստի,
եւ ասասցուք եթէ Գազան չար եկեր զնա,
եւ տեսցուք զինչ լինիցին երազքն նորա։
21 Իբրեւ լուաւ Ռուբէն, կորզեաց զնա
ի ձեռաց նոցա եւ ասէ, Մի՛ հարցուք
22 զդա յոգի։ Եւ ասէ ցնոսա Ռուբէն, Մի՛
հեղցուք արիւն, այլ արկէք զդա ի գուբ
մի յանապատի աստ, եւ ձեռն մի՛ ար-
կանէք ի նա. զի թափեսցէ զնա ի ձե-
ռաց նոցա, եւ հասուսցանիցէ զնա առ
հայր իւր։
23 Եւ եղեւ իբրեւ եկն Յովսէփ առ եղ-
բարսն իւր, մերկացին զպատմուճանն
24 նորա ծաղկեայ ի նմանէ. Եւ առին ըն-
կեցին զնա ի գուբն. եւ գուբն ունայն
25 էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա։ Եւ նստան
ուտել հաց. զաչս ի վեր բարձեալ տե-
սին, եւ ահա ճանապարհորդք Իսմայե-
լացիք գային ի Գաղաադէ, եւ ուղտք
նոցա լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ
ռետնիւ, եւ երթային իջուցանել յԵ-
26 գիպտոս։ Եւ ասէ Յուդա ցեղբարսն
իւր, Զի՞նչ օգուտ է եթէ սպանանի-
ցեմք զեղբայրն մեր, եւ թաքուցանի-
27 ցեմք զարիւն նորա. Եկայք վաճառես-
ցուք զնա Իսմայելացւոցն, եւ ձեռք մեր
մի՛ չաղախեսցին ի նմա, զի եղբայր
եւ մարմին մեր է. եւ լուան նմա եղ-
28 բարքն իւր։ Եւ անցանէին արք Մա-
դիանացիք, վաճառականք, եւ ձգեցին
հանին զՅովսէփ ի գբոյ անտի, եւ վա-
ճառեցին զՅովսէփ Իսմայելացւոցն քսան
[3]դահեկանի. եւ իջուցին զՅովսէփ յԵ-
29 գիպտոս։ Դարձաւ Ռուբէն ի գուբն, եւ
ոչ եգիտ զՅովսէփ ի գբի անդ. պա-
30 տառեաց զհանդերձս իւր։ Դարձաւ առ
եղբարսն իւր եւ ասէ, Պատանեակն չէ
անդ. եւ ես արդ յո՞ երթայց։
31 Եւ առեալ զպատմուճանն Յովսեփայ՝
զենին ուլ այծեաց, եւ թաթաւեցին
32 զպատմուճանն յարեանն։ Եւ առաքեցին
զպատմուճանն ծաղկեայ տանել առ հայրն
իւրեանց, եւ ասեն, Զայդ գտաք. ծա-
նիր եթէ որդւոյ քո՞ իցէ պատմուճանդ
33 եւ եթէ ոչ։ Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ,
Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է. գազան
չար եկեր զնա, գազան յափշտակեաց
34 զՅովսէփ։ Եւ պատառեաց զհանդերձս
իւր, եւ քուրձ զգեցաւ ի վերայ միջոյ
իւրոյ. եւ սուգ ունէր ի վերայ որդւոյն
35 իւրոյ աւուրս բազումս։ Եւ ժողովեցան
ամենայն ուստերք նորա եւ ամենայն
դստերք նորա, եւ եկին մխիթարել զնա,
եւ ոչ կամէր մխիթարել. ասէ, Զի իջից
ես սգով առ որդի իմ ի դժոխս։
36 Եւ եկաց զնա հայրն իւր։ Իսկ Մադիա-
նացիքն վաճառեցին զՅովսէփ յԵգիպ-
տոս Պետափրեայ ներքինւոյ դահճապե-
տի Փարաւոնի։

ԳԼ. ԼԸ

1 Եւ եղեւ ի ժամանակի յայնմիկ էջ
Յուդա յեղբարց իւրոց, եւ չոգաւ առ
ոմն Ոդողամացի որում անուն էր Իրաս։

[1] Յնբր. պակաս [2] Նբր. Իբրև պատմեաց զայս Հօր իւրում և եղբարց իւրոց, սաստեաց

[3] Նբր. արծաթոյ

2 Եւ ետես անդ Յուդա զդուստր առն
Քանանացւոյ, որում անուն էր Շաւա,
եւ առ զնա իւր կին, եւ եմուտ առ նա։
3 Եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց
4 զանուն նորա Էր։ Եւ յղացաւ դարձեալ
եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն նո-
5 րա Աւնան։ Եւ յաւել դարձեալ ծնաւ
որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սելովմ.
եւ նա էր ի Քասբի յորժամ ծնաւ [1]զնոսա։
6 Եւ առ Յուդա կին Էրայ անդրանկի
7 իւրում, որում անուն էր Թամար։ Եւ
եղեւ Էր անդրանիկն Յուդայ՝ չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ սպան զնա [2]Աստուած։
8 Եւ ասէ Յուդա ցԱւնան, Մուտ առ
կին եղբօր քո, եւ ամուսնասցիս ընդ
նմա, եւ յարուսցես զաւակ եղբօր քում։
9 Իբրեւ գիտաց Աւնան թէ ոչ լինի նմա
զաւակն, լինէր յորժամ մտանէր առ
կին եղբօր իւրոյ, հեղոյր [3]զսերմն յեր-
10 կիր, չտալ զաւակ եղբօր իւրում։ Եւ
չար թուեցաւ առաջի [4]Աստուծոյ զործն
11 զոր արար, եւ սպան եւ զնա եւս։ Եւ
ասէ Յուդա ցԹամար նու իւր, Նիստ
այրի ի տան հօր քո՝ մինչեւ եղիցի մեծ
Սելովմ որդի իմ. զի ասէր թէ գուցէ
եւ նա եւս մեռանիցի որպէս եւ եղ-
բարքն նորա։ Գնաց Թամար եւ նստաւ
ի տան հօր իւրոյ։
12 Բազմացան աւուրքն, եւ մեռաւ
դուստրն Շաւայ, կին Յուդա. մխիթա-
րեցաւ Յուդա եւ գնաց ի կտուրս խա-
շանց իւրոց, ինքն եւ Իրաս [5]հովիւ իւր
13 Ոդողոմացի ի Թամնա։ Ազդ եղեւ Թա-
մարայ [3]նուոյ նորա" եւ ասեն, Ահա
սկեսրայր քո ելանէ ի Թամնա՝ կտրել
14 զխաշինս իւր։ Եւ եհան զհանդերձս
այրութեան իւրոյ յինքենէ, արկաւ տեռ
եւ զարդարեցաւ, եւ նստաւ առ դրան
Ենանու յանցս Թամնայ. զի ետես եթէ
մեծ եղեւ Սելովմ, եւ նա ոչ տայր զնա
15 նմա կին։ Իբրեւ ետես զնա Յուդա,
համարեցաւ թէ բոզ իցէ, քանզի ծած-
կեալ էր զերեսս իւր [3]եւ ոչ ծանեաւ
16 զնա"։ Խոտորեցաւ առ նա ի ճանապար-
հէ անտի եւ ասէ, Թոյլ տուր ինձ մտա-
նել առ քեզ. զի ոչ ծանեաւ թէ նուն
նորա իցէ։ Եւ նա ասէ, Զի՞նչ տացես
17 ինձ եթէ մտանիցես առ իս։ Եւ ասէ,
Ես տաց ածել քեզ ուլ այծեաց ի խա-
շանց իմոց. եւ նա ասէ թէ Տա՞ս գրա-

[1]Եբր. զնա [2]Եբր. Տէր [3]Յեբր. պակաս [4]Եբր. Տեառն [5]Եբր. բարեկամ

18 ւական մինչեւ տացես ածել։ Եւ նա
ասէ, Զի՞նչ գրաւական տաց քեզ. Եւ
ասէ, Զմատանիդ եւ [6]զգինդդ եւ զգա-
ւազանդ որ ի ձեռին [7]քում. եւ եմուտ
19 առ նա, եւ յղացաւ ի նմանէ։ Եւ յար-
եաւ գնաց, եւ եհան ի բաց զձորձն
իւր յինքենէ, եւ զգեցաւ զհանդերձն
20 այրութեան իւրոյ։ Եւ առաքեաց Յուդա
ուլ այծեաց ի ձեռն [8]հովուին իւրոյ Ո-
դողոմացւոյ առնուլ զգրաւականն ի կնո-
21 ջէ անտի. եւ ոչ եգիտ զնա։ Եհարց
զարս տեղւոյն եւ ասէ ցնոսա, Ո՞ւր է
բոզն որ էր յԵնան ի վերայ ճանապար-
հիս. եւ ասեն, Չէր աստ ուրեք բոզ։
22 Եւ դարձաւ առ Յուդա եւ ասէ, Ոչ
գտի, եւ արք տեղւոյն ասեն թէ Չիք
23 աստ բոզ։ Ասէ Յուդա, Նմա լիցի այն,
այլ զի մի՛ ծաղր կացցուք. ես ետու
24 տանել զուլդ, եւ դու ոչ գտեր։ Եւ ե-
ղեւ յետ երից ամսոց ազդ եղեւ Յու-
դայի եւ ասեն, Պոռնկեցաւ նու քո
Թամար, եւ ահա յղի է ի պոռնկութե-
նէ. եւ ասէ Յուդա, Հանէք զնա ար-
25 տաքս, եւ այրեսցի։ Եւ մինչդեռ տա-
նէին զնա, առաքեաց առ սկեսրայրն իւր
եւ ասէ, Յառնէ ոյր այդ գրաւականք
են՝ յղի եմ ես. եւ ասէ, Ծանի՛ր ո՞յր
իցէ մատանիդ եւ [9]գինդդ եւ գաւա-
26 զանդ։ Ծանեաւ Յուդա եւ ասէ, Ար-
դարացեալ է նա քան զիս. զի ոչ ետու
զնա որդւոյ իմում Սելովմայ. եւ ոչ
եւս յաւել գիտել զնա։
27 Եւ եղեւ իբրեւ ծնանէր, եւ էին եր-
28 կու որդիք յորովայնի նորա։ Եւ եղեւ
ի ժամանակի ծննդեան նորա, մին յա-
ռաջագոյն եհան զձեռն իւր. եւ առ
ծնուցիչն՝ կապեաց կարմիր ի ձեռն նո-
29 րա, եւ ասէ, Նախ սա [10]ելցէ։ Իբրեւ
ամփոփեաց զձեռն անդրէն, ելն ել վաղ-
վաղակի եղբայր նորա. եւ նա ասէ,
Զի՞ է զի [11]խրամատեցաւ վասն քո
ցանգ", եւ կոչեաց զանուն նորա [12]Փա-
30 րէս։ Եւ յետոյ ել եղբայր նորա,
յորոյ ձեռին կապեալ էր զկարմիրն, եւ
կոչեաց զանուն նորա Զարա։

ԳԼ. ԼԹ

1 Եւ զՅովսէփ իջուցին յԵգիպտոս, եւ

[6]Եբր. զժապաւէնդ [7]Եբր. քում. և ետ նմա
[8]Եբր. բարեկամին [9]Եբր. ժապաւէնդ [10]Եբր. ել [11]Եբր. խրամատեցեր. եղիցի խրամատդ ի վերայ քո [12]Այսինքն, խրամատ

զնեաց զնա Պետափրէս ներքինի Փա-
րաւոնի, դահճապետ, այր Եգիպտացի,
ի ձեռաց Իսմայելացւոցն որք իջուցին
2 զնա անդր։ Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ,
եւ էր այր աջողակ, եւ եղեւ ի տան
3 տեառն իւրոյ [1]յԵգիպտոս։ Իբրեւ" գիտաց
տէրն նորա թէ Տէր ընդ նմա է, եւ
զամենայն զինչ եւ առնէր՝ Տէր յաջողէր
4 ի ձեռս նորա։ Եւ եգիտ Յովսէփ շնորհս
առաջի տեառն իւրոյ, զի հաճոյ էր նմա.
եւ կացոյց զնա ի վերայ տան իւրոյ, եւ
զամենայն ինչ որ իւր էր՝ ետ ի ձեռս Յով-
5 սեփայ։ Եւ եղեւ յետ կացուցանելոյ
զնա ի վերայ տան իւրոյ եւ ի վերայ
ամենայն իրիք որ ինչ էր նորա, եւ
օրհնեաց Տէր զտուն Եգիպտացւոյն վասն
Յովսեփայ. եւ եղեւ օրհնութիւն Տեառն
ի վերայ ամենայն ընչից նորա ի տան եւ
6 յանդի։ Եւ եթող զամենայն որ ինչ իւր
էր՝ ի ձեռս Յովսեփայ. եւ ոչ գիտէր
զամենայն որ ինչ կայր ի տան իւրում,
բայց միայն զհացն զոր ուտէր։ Եւ էր
Յովսէփ ագնիւ երեսօք եւ գեղեցիկ
տեսլեամբ յոյժ։
7 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ եւ արկ
կին տեառն իւրոյ զաչս իւր ի վերայ
Յովսեփայ, եւ ասէ ցնա, Քունեա ընդ
8 իս։ Եւ նա ոչ կամեցաւ, եւ ասէ ցկին
տեառն իւրոյ, Զի եթէ տէր իմ ոչ ճա-
նաչէ ինչ ի տան իւրում [2]վասն իմ". եւ
9 զամենայն ինչ ետ ի ձեռս իմ. Եւ չիք
ինչ ի տան աստ որ մեծ է քան զիս.
եւ չիք ինչ զատեալ յինէն բայց ի քէն՝
զի կին նորա ես. եւ զիա՞րդ առնիցեմ
զբանդ զայդ չար եւ զմեծ, եւ մե-
10 ղանչիցեմ առաջի Աստուծոյ։ Եւ եղեւ
իբրեւ խօսէր ընդ Յովսեփայ օր ըստ
օրէ, եւ ոչ անսայր քունել ընդ նմա,
11 եւ ոչ հուպ լինել։ Եւ եղեւ օր ինչ այն-
պիսի, մտանել Յովսէփ ի տունն գործել
զգործ ինչ իւր. եւ ոչ ոք էր անդ յըն-
12 տանեաց անտի ի ներքս։ Բուռն եհար
զձորձոց նորա եւ ասէ, Ննջեա ընդ իս։
Եւ նորա թողեալ զձորձս իւր ի ձեռս
նորա, եւ փախեաւ եւ ել արտաքս։
13 Եւ եղեւ իբրեւ ետես եթէ եթող զձորձս
իւր ի ձեռս նորա եւ փախեաւ ել ար-
14 տաքս, Կոչեաց զընտանիս տանն եւ ասէ,
Տեսէք զի ած մեզ ծառայ Եբրայեցի խաղ
առնել զմեզ. եմուտ առ իս եւ ասէ,
Ննջեա ընդ իս. եւ ես աղաղակեցի ի

[1]Եբր. Եգիպտացւոյ։ (3) Եւ [2]Եբր. ընդ իս

15 ձայն բարձր. Եւ իբրեւ լուաւ թէ մե-
ծաբարբառ աղաղակեցի, եթող զձորձս
իւր առ իս եւ փախեաւ ել արտաքս։
16 Եւ եդ զձորձսն առ իւր՝ մինչեւ եկն
17 տէրն ի տուն իւր։ Եւ խօսեցաւ ընդ
նմա ըստ բանիցս այսոցիկ, եւ ասէ,
Եմուտ առ իս ծառայն Եբրայեցի զոր
ածեր մեզ՝ խաղ առնել զիս. [3]եւ ասէ
18 ցիս՝ Քունեա ընդ իս։" Իսկ իբրեւ լուաւ
թէ բարձրացուցի զբարբառ իմ եւ ա-
ղաղակեցի, եթող զձորձս իւր յիս եւ
փախեաւ ել արտաքս։
19 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ տէրն նորա
զբանս կնոջն իւրոյ զոր խօսեցաւ ընդ
նմա եւ ասէ, թէ Այսպէս արար ընդ
իս ծառայն քո, բարկացաւ սրտմտու-
20 թեամբ։ Եւ առ տէրն Յովսեփայ, արկ
զնա ի բանտ, ի տեղի ուր կալանաւորքն
արքունի կապեալ [4]կային ի բանտին։
21 Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ, եւ արկ
զնովաւ ողորմութիւն, եւ ետ նմա շնորհս
22 առաջի բանտապետին։ Եւ ետ բանտա-
պետն [3]զբանտն ի ձեռս Յովսեփայ, [3]եւ
զամենայն կալանաւորսն որ էին ի բան-
տի անդ. եւ զամենայն որ ինչ գործէին
23 անդ, նա էր որ գործէր։ Եւ ոչ ինչ գի-
տէր բանտապետն զբանտին վասն նորա,
զի ամենայն ի ձեռս Յովսեփայ էր. քան-
զի Տէր էր ընդ նմա, եւ զոր ինչ գոր-
ծէր նա՝ Տէր յաջողէր ի ձեռս նորա։

ԳԼ. Խ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ, յան-
ցեաւ տակառապետ արքային Եգիպտա-
ցւոց, եւ մատակարար տեառն նոցա
2 արքային Եգիպտացւոց։ Եւ բարկացաւ
Փարաւոն ի վերայ երկոցունց ներքինե-
եացն իւրոց, ի վերայ տակառապետին
3 եւ ի վերայ մատակարարին. Եւ եդ
զնոսա ի բանտի առ դահճապետին, յայնմ
բանտի ի տեղւոջ ուր Յովսէփն կայր։
4 Եւ յանձն արար զնոսա դահճապետն
Յովսեփայ, եւ կայր նոցա ի սպասու.
եւ էին աւուրս ինչ ի բանտի անդ։
5 Եւ տեսին երազ երկոքին, զիւրաքան-
չիւր երազ ի միում գիշերի, [5]տեսիլ ե-
րազոյ տակառապետին եւ մատակարա-
րին" որ էին արքային Եգիպտացւոց,

[3]Յեբր. պակաս [4]Եբր. կային. և Յետոյ անդ
[5]Եբր. իւրաքանչիւր ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ, տակառապետն և մատակարարն

6 մինչ էին ի բանտի անդ։ Եմուտ առ նոսա
Յովսէփ ընդ առաւօտն, եւ ետես զնոսա,
7 եւ էին խռովեալք։ Եհարց ցներքինիսն
Փարաւոնի որ էին ընդ նմա ի բանտի անդ
առ տեառն նորա եւ ասէ, Ընդէ՞ր տրտում
8 էն երեսք ձեր այսօր։ Եւ նոքա ասեն
ցնա, Երազ տեսաք, եւ ոչ ոք է որ
մեկնիցէ զնա. եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ,
Ո՞չ ապաքէն ի ձեռս Աստուծոյ իցէ մեկ-
նութիւն նոցա. պատմեցէք ինձ։
9 Եւ պատմեաց տակառապետն զերազն
իւր Յովսեփայ եւ ասէ, Թուէր ինձ ի
տեսլեան իմում որթ մի առաջի իմ.
10 Եւ յորթն երեք [1]ուռք կանաչք յոյժ.
եւ ունէր երիս ողկոյզս հասեալ, ողկոյզ
11 խաղողոյ". Եւ բաժակն Փարաւոնի ի
ձեռին իմում. առնուի զխաղողն եւ ճմլէի
ի բաժակն Փարաւոնի, եւ տայի զբա-
12 ժակն ի ձեռս Փարաւոնի։ Եւ ասէ ցնա
Յովսէփ, Այս է մեկնութիւն նորա. երեք
13 ուռքն՝ երեք աւուրք են. Այլ եւս երեք
աւուրք, [2]եւ յիշեսցէ Փարաւոն զիշխա-
նութիւնն քո, եւ անդէն ի նմին տակա-
ռապետութեան քում կացուսցէ զքեզ".
եւ տացես զբաժակն Փարաւոնի ի ձեռս
նորա, ըստ առաջնոյ [3]իշխանութեանն
քո" որպէս եւ էիր տակառապետ[4]։
14 Այլ զիս յիշեսջիր յորժամ բարի լինիցի
քեզ, եւ արասցես ինձ ողորմութիւն.
եւ յիշեսցես զիս առաջի Փարաւոնի,
եւ հանցես զիս ի բանտէ աստի յայս-
15 մանէ. Զի գողանալով գողացան զիս
յերկրէն Եբրայեցւոց. եւ աստ ինչ ոչ արա-
րի, եւ արկին զիս ի տուն գբոյս այսորիկ։
16 Իբրեւ ետես մատակարարն եթէ [5]ու-
ղիղ մեկնեաց, ասէ ցՅովսէփ, Եւ ես
տեսանէի յերազի, եւ թուէր ինձ թէ
երիս խանս [6]նաշհոյ ունէի ի գլուխ իմ.
17 Եւ ի վերնում խանին յամենայնէ զոր
ուտէր արքայ Փարաւոն՝ գործ մատա-
կարարաց. եւ թռչունք ուտէին զնա ի
խանէ անտի որ էր ի վերայ գլխոյ իմոյ։
18 Պատասխանի ետ Յովսէփ եւ ասէ ցնա,
Այս է մեկնութիւն նորա. երեք խանքն՝
19 երեք աւուրք են. Յետ երից աւուրց
բարձցէ Փարաւոն զգլուխ քո ի քէն, եւ
կախեսցէ զքեզ զփայտէ. եւ կերիցեն
թռչունք երկնից զմարմինս քո ի քէն։
20 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի, օր ծննդոց
էր Փարաւոնի, եւ առնէր ուրախութիւն
ամենայն ծառայից իւրոց. եւ [7]յիշեաց
զիշխանութիւն" տակառապետին եւ [8]զիշ-
խանութիւն մատակարարին ի մէջ ծա-
21 ռայից իւրոց։ Եւ կացոյց զտակառա-
պետն անդէն [9]յիշխանութեան իւրում,
եւ ետ զբաժակն ի ձեռն Փարաւոնի։
22 Եւ զմատակարարն կախեաց զփայտէ,
որպէս մեկնեացն Յովսէփ։
23 Եւ ոչ յիշեաց տակառապետն զՅով-
սէփ, այլ մոռացաւ զնա։

ԳԼ. ԽԱ

1 Եւ եղեւ յետ երկուց ամաց աւուրց
ետես Փարաւոն երազ. Թուէր թէ կայցէ
2 առ եզեր գետոյ։ Եւ ահա որպէս թէ ի
գետոյ անտի ելանէին եւթն երինջք գե-
ղեցիկ տեսանելով եւ ընտիրք մարմնով,
3 եւ արածէին ի խաղի անդ։ Եւ ահա այլ
եւս եւթն երինջք ելանէին յետ նոցա ի
գետոյ անտի, զազիրք տեսլեամբ եւ
վտիտք մարմնովք, եւ արածէին առ այլ
4 երնջովքն առ եզերբ գետոյն. Եւ ուտէին
եւթն երինջքն զազիրք տեսլեամբ եւ
վտիտք մարմնովք զեւթն երինջսն գե-
ղեցիկս տեսլեամբ եւ զընտիրս։ Զարթ-
5 եաւ Փարաւոն։ Եւ անդրէն ի քուն եմուտ,
եւ ետես երազ երկրորդ. եւ ահա եւթն
հասկ ելանէին ի միում փնջի ընտիրք
6 եւ գեղեցիկք։ Եւ ահա եւթն այլ հասկք
սմինք եւ խորշակահարք ելանէին յետ
7 նոցա. Եւ կլանէին եւթն հասկքն սմինք [10]եւ
խորշակահարք" զեւթն հասկսն զընտիրս
եւ զատոքս։ Զարթեաւ Փարաւոն, եւ
8 էր երազ։ Եւ եղեւ առաւօտ, եւ խռո-
վեցաւ անձն նորա, եւ առաքեաց կոչ-
եաց զամենայն երազահանսն Եգիպտոսի
եւ զամենայն իմաստունս նորա. եւ
պատմեաց Փարաւոն զերազն իւր, եւ
ոչ ոք էր որ մեկնէր զերազն Փարաւոնի։
9 Եւ խօսեցաւ տակառապետն առաջի
Փարաւոնի եւ ասէ, Զյանցանս իմ [11]յիշե-
10 ցուցանեմ այսօր։ Բարկացաւ Փարաւոն
ծառայից իւրոց, եւ եդ զմեզ ի բանտի
ի տան դահճապետին, զիս եւ զմատակա-

[1] Եբր. ուռք. և ընդ բողբոջելն եւ ի վեր ծաղիկ նորա. հասուցին ողկոյզք նորա խաղող [2] Եբր. բարձրասցուսցէ Փարաւոն զգլուխ քո, և դարձուսցէ զքեզ ի բարձ քո [3] Եբր. օրինակին [4] Եբր. յաւելու՝ նորա [5] Եբր. բարւոք [6] Եբր. գերմակ հացի

[7] Եբր. բարձրացոյց զգլուխ [8] Եբր. զգլուխ [9] Եբր. ի մատռուակութեան [10] Եբր. դալուկ [11] Եբր. յիշեմ

11 բարն. Եւ տեսաք երկոքին երազ ի
միում գիշերի, ես եւ նա. իւրաքանչիւր
12 [1]ըստ երազոյ իւրում" տեսանէաք։ Եւ
էր անդ ընդ մեզ պատանի մի մանուկ
Եբրայեցի, ծառայ դահճապետին, եւ
պատմեցաք նմա, եւ մեկնեաց մեզ զե-
րազսն մեր, առն ըստ իւրաքանչիւր
13 երազոյ մեկնեաց։ Եւ եղեւ որպէս մեկ-
նեացն մեզ՝ նոյնպէս եւ պատահեաց.
[2]ինձ գալ հաստանել յիշխանութիւն, եւ
նմա կախել զփայտէ"։
14 Առաքեաց Փարաւոն եւ կոչեաց զՅով-
սէփ. եւ հանին զնա ի բանտէ անտի,
եւ [3]փոքրեցին զհերս նորա, եւ փոխեցին
զպատմուճան նորա", եւ եկն առաջի
15 Փարաւոնի։ Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ,
Երազ տեսի, եւ չիք ոք որ մեկնէ զնա.
բայց ես լուայ զքէն, ասեն, եթէ լսես
16 զերազս, մեկնես։ Պատասխանի ետ Յով-
սէփ եւ ասէ ցՓարաւոն, [4]Առանց Աստու-
ծոյ ոչ լինիցի պատասխանի փրկութեան"
Փարաւոնի։
17 Խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յովսեփայ եւ
ասէ, Թուէր ի տեսլեան իմում, եթէ
18 կայի առ եզեր գետոյ. Եւ որպէս թէ
ի գետոյ անտի ելանէին եւթն երինջք
ընտիրք մարմնովք եւ գեղեցիկք տեսա-
19 նելով, եւ արածէին ի խաղի անդ։ Եւ
ահա այլ եւս եւթն երինջք ելանէին զկնի
նոցա [5]ի գետոյ անտի", ժանտք եւ զազիրք
տեսանելով յոյժ եւ վտիտք մարմնովք,
որպիսի ոչ տեսի յամենայն երկրիս Եգիպ-
20 տացւոց զազրագոյնս քան զնոսա։ Եւ
ուտէին եւթն երինջքն վտիտք եւ զազիրք
զեւթն երինջսն զառաջինսն՝ [5]զգեղեցիկսն
21 եւ" զընտիրս. Եւ մտանէին յորովայնս
նոցա եւ [6]ոչ երեւէին". եւ երեսք նոցա
զազիրք իբրեւ զառաջինն։ [7]Զարթեայ
22 եւ դարձեալ ննջեցի"։ Եւ տեսանէի
միւսանգամ յերազի, որպէս թէ եւթն
հասկք ելանէին ի միում փնջի լիք եւ
23 գեղեցիկք. Եւ այլ եւս եւթն հասկք
ապականեալք, աղազունք եւ խորշա-
24 կահարք ելանէին [8]մօտ առ նոսա". Եւ
կլանէին եւթն հասկքն աղազունք [5]եւ
խորշակահարք" զեւթն հասկսն զգեղե-
ցիկս [5]եւ զատոքս"։ Եւ պատմեցի երա-
զահանացն, եւ ոչ ոք էր որ մեկնէր ինձ։
25 Եւ ասէ Յովսէփ ցՓարաւոն, Երազն
Փարաւոնի մի է. զոր ինչ Աստուած
26 առնելոց է՝ եցոյց Փարաւոնի։ Եւթն
երինջքն գեղեցիկք՝ եւթն ամ են, եւ
եւթն հասկքն գեղեցիկք՝ եւթն ամ են.
27 երազն Փարաւոնի մի է։ Եւ եւթն երինջքն
տգեղք եւ վտիտք որ ելանէին զհետ
նոցա՝ եւթն ամ են, եւ եւթն հասկքն
ոսինք եւ խորշակահարք՝ [9]լիցի զեւթն
28 ամ սով"։ Բանն զոր ասացի Փարաւոնի՝
այն է, զոր ինչ Աստուած առնելոց է՝
29 եցոյց Փարաւոնի։ Ահա ամք եւթն եկեա-
ցեն բազում լիութեան յամենայն երկ-
30 րիս Եգիպտացւոց. Եւ յետ այնորիկ եկես-
ցէ եւթն ամ սովոյ, եւ մոռասցին զլիու-
թիւնն յամենայն երկրիս Եգիպտացւոց.
31 եւ սպառեսցէ սովն զերկիր. Եւ ոչ ծանի-
ցի [10]լիութիւնն յերեսաց սովոյն որ գայցէ
յետ այնորիկ. քանզի սաստիկ լինիցի
32 յոյժ։ Այլ վասն կրկնելոյ երազոյն Փարա-
ւոնի երկիցս անգամ, զի ճշմարիտ իցէ
բանն առ ի յԱստուծոյ, եւ փութասցի
33 Աստուած առնել զնա։ Եւ արդ տես,
խնդրեա այր մի իմաստուն եւ խորհրդա-
կան Փարաւոնի, եւ կացուսցես զնա ի
34 վերայ երկրիս Եգիպտացւոց։ Եւ արասցէ,
եւ կացուսցէ գործակալս Փարաւոնի ի
վերայ երկրիս, եւ հնգերորդեսցեն զար-
մտիս երկրիս Եգիպտացւոց զեւթն ա-
35 մացն լիութեան։ Եւ ժողովեսցեն զա-
մենայն կերակուրս [5]զեւթն ամացն բար-
եաց եկելոց, եւ ժողովեսցի ցորեանն
ընդ ձեռամբ Փարաւոնի, եւ կերակուրք
36 ի քաղաքս պահեսցին։ Եւ եղիցին կե-
րակուրքն պահեալ երկրիս յեւթն ամ
սովոյն որ լինիցին յերկրիս Եգիպտաց-
ւոց, եւ մի՛ սատակեսցի երկիրս ի սովոյ։
37 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի Փա-
րաւոնի եւ առաջի ամենայն ծառայից
38 իւրոց։ Եւ ասէ Փարաւոն ցամենայն
ծառայս իւր, Միթէ գտանիցե՞մք այր
այնպիսի որ ունիցի զոգի Աստուծոյ
39 յանձին իւրում։ Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅովսէփ, Որովհետեւ եցոյց քեզ Աս-
տուած զայդ ամենայն, չիք այր իմաստ-
40 նագոյն եւ խորհրդական քան զքեզ։ Դու

---

[1]Եբր. ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ [2]Եբր. դարձոյց զիս յիմ բարձ, և զնա կախեաց [3]Եբր. փոքրեաց զհերս իւր. և փոխեաց զպատմուճան իւր [4]Եբր. Ոչ ես. Աստուած տացէ պատասխանի ի խաղաղութիւն [5]Յեբր. պակաս [6]Եբր. ոչ գիտացաւ թէ մտեալ էին յորովայն նոցա [7]Եբր. Եւ զարթեայ [8]Եբր. յետ նոցա

[9]Եբր. լիցին եւթն ամք սովոյ [10]Եբր. լիութիւնն յերկրին

լիցիս ի վերայ տան իմոյ, եւ բերանոյ
քում հնազանդ լիցի ամենայն ժողո-
վուրդ իմ. բայց միայն աթոռովս ի վե-
41 րոյ եղէց ես քան զքեզ: Եւ ասէ Փա-
րաւոն ցՅովսէփ, Ահաւասիկ կացուցի
զքեզ այսօր ի վերայ երկրիս Եգիպտաց-
42 ւոց: Եւ հանեալ Փարաւոնի զմատա-
նին իւր ի ձեռանէ իւրմէ՝ եդ ի ձե-
ռին Յովսեփայ, եւ զգեցոյց նմա պատ-
մուճան բեհեզեայ, եւ արկ մանեակ ոս-
43 կի ի պարանոց նորա: Եւ եհան զնա
յերկրորդ կառս իւր. եւ քարոզ կարդայր
առաջի [1]նորա. եւ կացոյց զնա ի վերայ
44 երկրին Եգիպտացւոց: Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅովսէփ, Ահաւասիկ ես Փարաւոն,
առանց քո ոչ ոք համբարձցէ զձեռս
իւր եւ զոտս իւր ի վերայ ամենայն երկ-
45 րիս Եգիպտացւոց: Եւ կոչեաց Փարաւոն
զանուն Յովսեփայ [2]Փսոմփթոմփանէ,
եւ ետ նմա զԱսանէթ դուստր Պետափ-
րեայ քրմի Արեգ քաղաքի կնութեան.
եւ ել Յովսէփ [3]յերեսաց Փարաւոնի":
46 Եւ էր Յովսէփ ամաց երեսնից՝ յոր-
ժամ ընծայեցաւ առաջի Փարաւոնի ար-
քային Եգիպտացւոց: Ել Յովսէփ յերե-
սաց Փարաւոնի, եւ շրջեցաւ ընդ ամե-
47 նայն Եգիպտոս: Եւ արար երկիրն յեւթն
48 [4]ամս լիութեանն արդիւնս: Եւ ժողով-
եաց զամենայն կերակուրս ամացն եւ-
թանց, [4]յորս էր լիութիւն" յերկրին Ե-
գիպտացւոց. եւ համբարեաց կերակուրս
ի քաղաքս, զկերակուրս դաշտաց քա-
ղաքին որ շուրջ զնովաւ, համբարեաց
49 ի նմա: Եւ ժողովեաց Յովսէփ զցորեան
իբրեւ զաւազ ծովու բազում յոյժ, մինչեւ
ոչ կարէր համարել, քանզի ոչ գոյր թիւ:
50 Եւ եղեն Յովսեփու երկու որդիք՝
մինչչեւ եկեալ էր եւթն ամացն սովոյ,
զորս ծնաւ նմա Ասանէթ դուստր Պե-
51 տափրեայ քրմի Արեգ քաղաքի: Եւ
կոչեաց Յովսէփ զանուն անդրանկանն
[5]Մանասէ. զի ասէ՝ թէ Մոռացոյց ինձ
Աստուած զամենայն վիշտս իմ, եւ զա-
52 մենայն [6]վիշտս հօր իմոյ: Եւ զանուն
երկրորդին կոչեաց [7]Եփրեմ, զի ասէ՝ թէ
Աճեցոյց զիս Աստուած յերկրի տառա-
պանաց իմոց:
53 Եւ անցին եւթն ամք լիութեանն որ

54 եղեն յերկրին Եգիպտացւոց: Եւ սկսան
գալ եւթն ամք սովոյն, որպէս եւ ա-
սաց Յովսէփ. եւ եղեւ սով [8]յամենայն
երկրին, զի" յամենայն երկրին Եգիպ-
55 տացւոց [9]ոչ գտանէր հաց: Եւ սովեցաւ
ամենայն երկիրն Եգիպտացւոց, եւ ա-
ղաղակեաց [9]ամենայն ժողովուրդն առ
Փարաւոն վասն հացի. եւ ասէ Փարա-
ւոն ցամենայն Եգիպտացիսն, Երթայք
առ Յովսէփ, եւ զոր ինչ ասիցէ ձեզ՝ ա-
56 րասջիք: Եւ էր սով ի վերայ երեսաց ա-
մենայն երկրի. եւ եբաց Յովսէփ զամե-
նայն շտեմարանս ցորենոյ, եւ վաճառէր
ամենայն Եգիպտացւոցն. եւ սաստկացաւ
սովն [10]յամենայն երկրին" Եգիպտացւոց:
57 Եւ ամենայն աշխարհք գային յԵգիպտոս
գնել ի Յովսեփայ, զի զօրանայր սովն
ընդ ամենայն երկիր:

ԳԼ. ԽԲ

1 Եւ տեսեալ Յակոբ եթէ գոյ [11]վաճառ յեր-
կրին Եգիպտացւոց, ասէ Յակոբ ցորդիսն
2 իւր, Ընդէ՞ր հեղգայք. Ահա լուեալ եթէ
գոյ ցորեան յԵգիպտոս. իջէք անդր եւ
գնեցէք մեզ սակաւ մի կերակուր, զի
3 կեցցուք եւ մի՛ մեռցուք: Եւ իջին եղ-
բարքն Յովսեփայ տասնեքին՝ գնել ցոր-
4 եան յԵգիպտոսէ: Եւ զԲենիամին զեղ-
բայրն Յովսեփայ ոչ արձակեաց Յակոբ
ընդ եղբարսն. քանզի ասէր թէ Գուցէ
պատահիցէ նմա [12]հիւանդութիւն:
5 Եւ եկին որդիքն Իսրայելի գնել ընդ
այլ երթեւեկսն. քանզի էր սով յերկրին
6 Քանանացւոց: Եւ Յովսէփ էր իշխան
երկրին, եւ նա վաճառէր ամենայն ժողո-
վրրդեան երկրին. եւ եկեալ եղբարքն
Յովսեփայ երկիր պագանէին ի վերայ ե-
7 րեսաց խոնարհ յերկիր: Եւ իբրեւ ետես
Յովսէփ զեղբարսն իւր, ծանեաւ. եւ
օտարանայր ի նոցանէ, եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա խստագոյնս, եւ ասէ, Ուստի՞ գայք.
եւ նոքա ասեն, Յերկրէն Քանանացւոց՝
8 գնել կերակուրս: Ծանեաւ Յովսէփ զեղ-
բարսն իւր, եւ նոքա ոչ ծանեան զնա:
9 Եւ յիշեաց Յովսէփ զերազսն իւր զոր ե-
տես, եւ ասէ ցնոսա, Լրտեսք էք դուք,
եւ զիտել [13]զել եւ զմուտ" աշխարհիս եկ-
10 եալ էք: Եւ նոքա ասեն, Ոչ, տէր, ծա-

ռայք քո եկեալ եմք գնել կերակուրս։
11 Ամենեքին մեք եմք որդիք առն միոյ.
արք խաղաղութեան եմք, եւ չեն ծա-
12 ռայք քո լրտեսք։ Ասէ ցնոսա, Ոչ, այլ
[1]զեղ եւ զմուտ" երկրիս եկեալ էք տե-
13 սանել։ Եւ նոքա ասեն, Երկոտասան եղ-
բարք եմք ծառայք քո, որդիք առն միոյ,
յերկրին Քանանացւոց. եւ կրտսերն առ
հօր իւրում է այսօր, եւ միւսն չէ ի միջի։
14 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Այդ իսկ է զոր ա-
15 սացի ձեզ, թէ լրտեսք էք. Եւ դովին
յայտ արարէք. երդուեալ յարեւն Փա-
րաւոնի, ոչ ելանէք աստի, եթէ ոչ ե-
16 կեսցէ եղբայրն ձեր կրտսեր այսր։ Արդ
առաքեցէք զմի ոք ի ձէնջ եւ ածցէ
զեղբայրն ձեր, եւ դուք կացէք ի դի-
պահոջ, մինչեւ յայտնի լինիցին բանք
ձեր եթէ արդար խօսիցիք եւ թէ ոչ. ապա
թէ ոչ, երդուեալ յարեւն Փարաւոնի՝
17 թէ ոչ լրտեսք էք դուք։ Եւ եդ զնոսա
ի բանտի զերիս աւուրս։
18 Եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ յաւուրն եր-
րորդի, Զայս արարէք եւ ապրիք. զի
19 եւ ես յԱստուծոյ երկիւղած եմ։ Եթէ
արք խաղաղութեան էք, եղբայր մի ի
ձէնջ աստ մնասցէ ի բանտի, եւ դուք
20 տարայք զվաճառ ցորենոյդ [2]ձերոյ. Եւ
զեղբայրն ձեր կրտսեր ածէք առ իս, եւ
հաւատարիմ լինիցին բանք ձեր. [3]ապա
21 թէ ոչ, մեռանիք։ Արարին" այնպէս։ Եւ
ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր, Այո,
քանզի ի մեղս եմք վասն եղբօրն մե-
րոյ. զի արհամարհեցաք զնեղութիւն
ոգւոց նորա յորժամ աղաչէրն զմեզ, եւ
ոչ լուաք նմա. վասն այնորիկ եկն ի վե-
22 րայ մեր այս նեղութիւն։ Պատասխանի
ետ Ռուբէն եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ խօսե-
ցայ ընդ ձեզ եւ ասեմ, թէ Մի՛ մեղան-
չէք մանկանդ. եւ ոչ լուարուք ինձ. եւ
23 ահա արիւն նորա խնդրի։ Եւ նոքա ոչ
գիտէին թէ լսէր Յովսէփ, զի թարգման
24 կայր ի միջի։ Եւ անցեալ մեկուսի ի
նոցանէ՝ ելաց Յովսէփ. եւ եկն միւսան-
գամ առ նոսա, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա.
եւ առ ի նոցանէ զՇմաւոն եւ կապեաց
առաջի նոցա։
25 Եւ ետ հրաման Յովսէփ լնուլ զա-
մանս նոցա ցորենով, եւ դնել զարծաթն
իւրաքանչիւր ի քրձի իւրում, եւ տալ
նոցա պաշար ի ճանապարհ։ Եւ եղեւ
26 նոցա այնպէս։ Եւ նոցա բարձեալ [4]իւ-
27 րաքանչիւր իշոյ" գնացին անտի։ Եւ
լուծեալ միոյ զքուրձ իւր տալ կերա-
կուր գրաստու իւրում յիջեւանին, ետես
զծրար արծաթոյն իւրոյ զի կայր ի բերան
28 քրձի իւրոյ։ Ասէ ցեղբարս իւր, Դարձու-
ցաւ ինձ այսրէն արծաթն, եւ ահա աստէն
կայ ի քրձի իմում. եւ զարմացան միտք
նոցա, խռովեցան ընդ միմեանս եւ ասեն,
Զի՞նչ է այս զոր արար ընդ մեզ Աստուած։
29 Եւ եկին առ Յակոբ հայրն իւրեանց
յերկիրն Քանանու, եւ պատմեցին նմա
զամենայն ինչ որ անց ընդ նոսա, եւ ա-
30 սեն, Խօսեցաւ այրն, տէր երկրին, ընդ
մեզ խստագոյնս, եւ [5]եդ զմեզ ի բան-
31 տի" իբրեւ լրտեսս երկրին։ Եւ ասեմք
ցնա, Արք խաղաղութեան եմք, եւ չեմք
32 լրտեսք. Երկոտասան եղբարք եմք որ-
դիք հօր մերոյ. մին չէ ի միջի, եւ
կրտսերն այժմ ընդ հօր մերում է յեր-
33 կրին Քանանացւոց։ Ասէ ցմեզ այրն,
տէր երկրին, Այսու գիտացից թէ արք
խաղաղութեան էք, եթէ զեղբայր մի ձեր
աստ առ իս թողուցուք, եւ զվաճառս
ցորենոյդ ի տունս ձեր առեալ տանիցիք,
34 Եւ զեղբայրն ձեր կրտսեր ածիցէք առ
իս, եւ գիտացից եթէ չէք լրտեսք, այլ
արք խաղաղութեան էք. եւ զայս եւս
եղբայր տաց ցձեզ, եւ յերկրի աստ առ-
35 նիցէք վաճառ։ Եւ եղեւ ի թափելն նոցա
զքուրձս իւրեանց, եւ կայր իւրաքան-
չիւր ուրուք ծրար արծաթոյ ի քրձի
իւրեանց. եւ իբրեւ տեսին զծրարս ար-
ծաթոյ իւրեանց, ինքեանք եւ հայր իւ-
36 րեանց, երկեան յոյժ։ Եւ ասէ ցնոսա
Յակոբ հայրն իւրեանց, Զիս անորդի ա-
րարէք. Յովսէփ չէ ի միջի, Շմաւոն չէ
ի միջի, եւ զԲենիամին եւս առնուցուք.
37 յիմ վերայ եկն այս ամենայն։ Խօսեցաւ
Ռուբէն ընդ հօր իւրում եւ ասէ, Զեր-
կոսին զորդիսն իմ սպանջիր, եթէ ոչ ածից
զդա առ քեզ. տուր զդա յիմ ձեռս, եւ ես
38 ածից զդա առ քեզ։ Եւ նա ասէ, Ոչ ի-
ջանէ որդի իմ ընդ ձեզ. զի եղբայր սորա
մեռաւ, եւ սա միայն մնացեալ է. եւ դէպ
լինիցի սմա [6]հիւանդանալ ի ճանապարհին
զոր երթայցէք, եւ իջուցանիցէք [7]զծե-
րութիւնս իմ տրտմութեամբ ի դժոխս։

---

[1]Եբր. զմերկութիւն [2]Եբր. ձերոյ վասն սովոյ տանց ձերոց [3]Եբր. և մի՛ մեռանիցիք։ Եւ արարին

[4]Եբր. զցորեան իւրեանց ի վերայ իշոց իւրեանց [5]Եբր. Համարեցաւ զմեզ [6]Եբր. փոանդ [7]Եբր. զալիս

ԳԼ. ԽԳ

1 Եւ սովն եւս քան զեւս սաստկանայր
2 ի վերայ երկրին ։ Եւ եղեւ իբրեւ սպա-
ռեցին ուտել զցորեանն զոր բերին յերկ-
րէն Եգիպտացւոց , ասէ ցնոսա հայրն
իւրեանց , Դարձեալ երթայք գնեցէք
3 սակաւ մի կերակուր ։ Խօսեցաւ ընդ
նմա Յուդա եւ ասէ , Վկայութեամբ եդ
ընդ մեզ վկայութիւն այրն եւ ասէ ,
Մի՛ տեսանիցէք զերեսս իմ , եթէ ոչ եղ-
4 բայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ իցէ ։ Արդ
եթէ արձակես զեղբայրդ մեր ընդ մեզ,
5 իջցուք եւ [1]գնեսցուք կերակուրս. Ապա
թէ ոչ արձակես [2]զեղբայրդ մեր ընդ մեզ",
ոչ երթիցուք . զի այրն խօսեցաւ ընդ
մեզ եւ ասէ , Մի՛ տեսանիցէք զերեսս
իմ , եթէ ոչ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ
6 ձեզ իցէ ։ Եւ ասէ Իսրայէլ , Զի՞նչ չա-
րիս հասուցէք ի վերայ իմ , զի պատ-
մեցէք առն թէ գուցէ ձեր եղբայր ։
7 Եւ նոքա ասեն , Հարցանելով եհարց
զմէնջ այրն , եւ զազգէ մերմէ , եւ թէ
Տակաւին կենդանի՞ իցէ հայրն ձեր , եւ
եթէ իցէ՞ ձեր եղբայր. եւ պատմեցաքնմա
ըստ հարցանելոյն նորա . միթէ գիտէա՞ք
թէ ասելոց է ցմեզ՝ Ածէք զեղբայրն
8 ձեր ։ Ասէ Յուդա ցԻսրայէլ հայրն իւր ,
Արձակեա ընդ իս զպատանեակդ , եւ
յարուցեալ գնասցուք , զի կեցցուք եւ
մի՛ մեռցուք , եւ մեք եւ դու եւ [3]սպաց-
9 ուածք մեր ։ Ես առնում զդա յերաշխի .
ի ձեռաց իմոց խնդրեսջիր զդա . եթէ
ոչ ածից զդա առ քեզ եւ կացուցից ա-
ռաջի քո , յանցաւոր [4]եղէց զամենայն
10 աւուրս ։ Զի եթէ չէաք յամեալ , արդ
11 երկիցս իսկ դարձեալ էր այսրէն ։ Ասէ
ցնոսա Իսրայէլ հայրն իւրեանց , [5]Այդ
պէս իցէ , արարէք զայդ . առէք ի պտղոյ
երկրիս յամանս ձեր , եւ տարայք առն
պատարագս , ռետին եւ մեղր եւ խունկս
12 եւ ստաշխն եւ բեւեկն եւ ընկոյզ . Եւ
արծաթ կրկին առէք ի ձեռս ձեր , եւ
զարծաթն որ դարձաւ յամանս ձեր՝ տա-
րայք ընդ ձեզ , գուցէ ընդ խաբս ինչ ի-
13 ցէ . Եւ զեղբայրդ ձեր առէք , եւ արիք
14 իջէք առ այրն . Եւ Աստուած [6]իմ տացէ
ձեզ շնորհս առաջի առն , եւ արձա-
կեսցէ ընդ ձեզ զեղբայրն ձեր զմեւս
եւ զԲենիամին . բայց ես որպէս ան-
զաւակեցայ , անզաւակեցայ ։
15 Եւ առեալ արանցն զպատարագսն եւ
արծաթ կրկին ի ձեռս իւրեանց եւ զԲե-
նիամին , յարուցեալ իջին յԵգիպտոս ,
16 եւ կացին յանդիման Յովսեփայ ։ Իբրեւ
ետես [7]զնոսա Յովսէփ , եւ զԲենիամին
եղբայր իւր", ասէ ցհազարապետ տանն
իւրոյ , Տար զարսդ ի տուն , եւ զեն
զենլիս եւ պատրաստեա . զի ընդ իս
ուտելոց են արքդ այդոքիկ հաց ի մի-
17 ջօրէի ։ Եւ արար այրն որպէս եւ ասաց
Յովսէփ . եւ տարաւ զարսն ի տուն
18 Յովսեփայ ։ Եւ տեսեալ արանցն եթէ
տարան զնոսա ի տուն Յովսեփայ , ասեն,
Վասն արծաթոյն որ դարձաւ յամանս
մեր զառաջինն՝ մտանեմք մեք անդր
առ ի [8]խուզելոյ զմեզ , արկանել" ի վե-
րայ մեր , եւ առնուլ զմեզ ի ծառայս եւ
19 զէշս մեր ։ Մատուցեալ առ այրն , վե-
րակացու տանն Յովսեփայ , խօսեցան առ
20 դրանն , Եւ ասեն , Աղաչեմք զքեզ, տէր,
21 իջաք զառաջինն գնել կերակուրս. Եւ ե-
ղեւ իբրեւ հասաք յիջավանս եւ բացաք
զամանս մեր , եւ արծաթն իւրաքանչիւր
յամանի իւրում էր . արդ զարծաթն այս-
րէն կշռով դարձուցաք, եւ աւասիկ ի ձե-
22 ռին մերում է. Եւ այլ արծաթ բերաք ընդ
մեզ , գնել" կերակուրս . եւ ոչ գիտեմք ո՛վ
23 եդ զարծաթն յամանս մեր ։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Խաղաղութիւն ընդ ձեզ, մի՛ երկնչիք.
Աստուածն ձեր եւ հարցն ձերոց ետ ձեզ
գանձս յամանս ձեր . այլ իմ զձեր ար-
ծաթն առեալ եւ հաճեալ եմ ։ Եւ եհան
առ նոսա զՇմաւոն ։
24 Եւ տարաւ ի ներքս այրն զորեարսն ի
տուն Յովսեփայ , եւ բերին ջուր լուա-
նալ զոտս նոցա , եւ ետ կերակուր
25 գրաստուց նոցա ։ Եւ նոքա պատրաստե-
ցին զպատարագսն մինչչեւ եկեալ էր
Յովսէփ ի միջօրէին . քանզի լուան թէ
26 անդ ճաշելոց է ։ Եմուտ Յովսէփ ի տուն,
եւ մատուցին նմա զընծայսն զոր ու-
նէին ի ձեռս իւրեանց՝ ի տան անդ, եւ
երկիր պագին նմա ի վերայ երեսաց իւր-
27 եանց յերկիր ։ Եհարց զնոսա եւ ասէ ,
Զիա՞րդ կայք . եւ ասէ ցնոսա եթէ Ո՞ղջ
իցէ հայրն ձեր ծերունի, զորմէ ասացէք
28 թէ տակաւին կենդանի է ։ Եւ նոքա
ասեն , Ողջ է ծառայ քո հայր մեր , տա-

[1] Եբր. գնեսցուք քեզ [2] Յեբր. պակասի [3] Եբր. մանկունք [4] Եբր. եղէց քեզ [5] Եբր. Եթէ այդպէս [6] Եբր. Ամենակալ

[7] Եբր. ընդ նոսա Յովսէփ զԲենիամին [8] Եբր. գլորելոյ ի վերայ մեր, և անկանելոյ

կաւին կենդանի է. ՚Եւ ասէ, Օրհնեալ
է այրն այն յԱստուծոյ.՚՚ եւ խոնարհե-
29 ցան երկիր պագին նմա։ Ամբարձ զաչս
իւր եւ ետես զԲենիամին զեղբայր իւր
զհամամայր, եւ ասէ, Ա՞յդ է եղբայրն
ձեր կրտսեր զորմէ ասացէք ածել առ
իս. եւ ասէ, Աստուած ողորմեսցի քեզ,
30 որդեակ։ Եւ խռովեցաւ Յովսէփ, եւ
գալարէին աղիք նորա ի վերայ եղբօրն
իւրոյ, եւ խնդրէր լալ. մտեալ ի սենեակ
31 անդր ելաց։ Եւ լուացեալ զերեսս իւր՝
ել, պնդեաց զանձն եւ ասէ, Արկէք
32 հաց։ Եւ արկին նմա միայնոյ, եւ նոցա
իւրաքանչիւր ումեք, եւ Եգիպտացւոցն
որ ճաշէին ընդ նմա՝ իւրաքանչիւր առան-
ձինն. զի ոչ կարէին Եգիպտացիքն ու-
տել հաց ընդ Եբրայեցիսն, քանզի գար-
33 շելի էին Եգիպտացւոցն։ Նստաւ առաջի
նորա անդրանիկն՝ ըստ երիցութեան իւ-
րում, եւ կրտսերն՝ ըստ կրտսերութեան
իւրում. եւ զարմացեալ էին արքն իւ-
34 րաքանչիւր ընդ եղբօր իւրում։ Եւ առին
իւրեանց մասունս ի նմանէ, եւ մեծա-
ցաւ մասն Բենիամինի քան զմասունս
ամենեցուն հնգապատիկ քան զնոցայն.
արբին եւ արբեցան ընդ նմա։

ԳԼ. ԽԴ

1 Եւ հրաման ետ Յովսէփ հազարապետին
իւրում եւ ասէ, Լցէք զամանս արանցն
կերակրով որչափ եւ կարիցեն բառնալ,
եւ դիք զարծաթն իւրաքանչիւր ի բե-
2 րան ամանոյ իւրոյ։ Եւ զսկիհն իմ ար-
ծաթի դիջիք յաման կրտսերոյն, եւ
զգինս ցորենոյ նորա։ Եւ եղեւ ըստ բա-
նին Յովսեփայ որպէս եւ ասաց։
3 Եւ իբրեւ առաւօտ եղեւ, արձակեցան
4 արքն, ինքեանք եւ էշք իւրեանց։ Եւ
իբրեւ ելին ըստ քաղաքն, եւ չէին
մեկնեալ ի բաց, ասէ Յովսէփ ցհազա-
րապետն իւր, Արի՛, պնդեաց զհետ ա-
րանցն, եւ հասցես նոցա, եւ ասասցես
ցնոսա, Զի՞ է զի հատուցէք չար փո-
խանակ բարեաց։ [1]Ընդէ՞ր գողացայք
5 զսկիհն արծաթի։՚՚ Ո՞չ այն էր որով ըմ-
պէր տէրն իմ, եւ նովաւ ինքն հմայե-
լով հմայէր. եւ արդ չար գործեցէք զոր
6 արարէքդ։ Եւ իբրեւ եգիտ զնոսա, ասէ
7 ըստ բանիցս այսոցիկ։ Եւ նոքա ասեն
ցնա, Ընդէ՞ր խօսիցի տէր այդպիսի
բանս. քաւ լիցի ծառայից քոց առնել
8 ըստ բանիդ այդմիկ։ Զի եթէ զարծաթն
զոր գտաք յամանս մեր՝ դարձուցաք
առ ձեզ յերկրէն Քանանացւոց, զիա՞րդ
գողանայաք ի տանէ տեառն քո արծաթ
9 կամ ոսկի։ Եւ արդ առ որում գտցի ի
ծառայից քոց սկիհն՝ մեռցի, եւ մեք
10 եղիցուք տեառն մերում ծառայք։ Եւ նա
ասէ, Այդպէս եղիցի որպէս ասացէքդ.
առ որում գտցի սկիհն՝ եղիցի իմ ծառայ,
11 եւ դուք անպարտք լինիցիք։ Եւ փու-
թացան իջուցին զբեռն իւրաքանչիւր ի
գետին, եւ բացին իւրաքանչիւր զաման
12 իւր։ Եւ յուզեաց՝ սկսեալ յերիցուէն
մինչեւ եկն կատարեաց ի կրտսերն, եւ
եգիտ զսկիհն յաման Բենիամինի։
13 Եւ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց,
եւ եդին իւրաքանչիւր զբեռն իւր ի
վերայ իշոյ իւրոյ, եւ դարձան ի քա-
14 ղաքն։ Եւ եմուտ Յուդա եւ եղբարք
իւր առ Յովսէփ, մինչդեռ անդէն էր,
եւ անկան առաջի նորա ի վերայ երկրի։
15 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Զի՞նչ են իրքդ
զոր արարէք. ո՞չ գիտէք թէ հմայելով
16 հմայէ այր որ իբրեւ զիս է։ Ասէ Յու-
դա, Զի՞նչ տացուք պատասխանի տեառն,
կամ զի՞նչ խօսիցիմք, կամ զո՞ր իրա-
ւունս ցուցանիցեմք. եգիտ Աստուած
զյանցանս ծառայից քոց. արդ ահաւասիկ
կամք ծառայք տեառն մերոյ, եւ մեք եւ
17 առ որում սկիհն գտաւ։ Եւ նա ասէ,
Քա՛ւ լիցի ինձ առնել զբանդ զայդ.
այրն առ որում սկիհն գտաւ՝ նա եղի-
ցի իմ ծառայ, եւ դուք ելէք ողջու-
թեամբ առ հայրն ձեր։
18 Մատուցեալ առ նա Յուդա եւ ասէ,
Աղաչեմ, տէր, խօսեսցի ծառայ քո բան
մի առաջի քո. մի՛ բարկասցիս ծառայի
19 քում, զի դու ես յետ Փարաւոնի։ Տէր,
դու հարցեր ցծառայս քո եւ ասացեր,
եթէ Կայցէ՞ ձեր հայր կամ եղբայր։
20 Եւ մեք ասեմք տեառն, Կայ մեր հայր
ծերացեալ, եւ մանուկ մի կրտսեր, որդի
ծերութեան նորա, եւ եղբայր նորա
մեռաւ, եւ նա միայն մնաց մօր իւրոյ,
21 եւ հայրն սիրէ զնա։ Եւ ասացեր ցծա-
ռայս քո, Իջուցէք զնա առ իս եւ [2]խնա-
22 մարկեցից նմա՚՚։ Եւ ասացաք ցտէր,
Ոչ կարէ մանուկն թողուլ զհայր իւր.
ապա թէ թողուցու զհայրն իւր՝ մեռանի։
23 Եւ դու ասացեր ցծառայս քո, Եթէ ոչ

[1] Եբր. պակասէ

[2] Եբր. եդից զաչս իմ ի վերայ նորա

իջանիցէ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ,
մի՛ յաւելուցուք տեսանել զերեսս իմ։
24 Եւ եղեւ իբրեւ ելաք մեք առ ծառայ
քո հայր մեր, պատմեցաք նմա զբանս
25 տեառն մերոյ։ Եւ ասէ հայրն մեր,
Երթայք դարձեալ գնեցէք մեզ սակաւ
26 մի կերակուր։ Եւ մեք ասացաք թէ Ոչ
կարեմք իջանել անդր, եթէ ոչ եղբայրդ
մեր կրտսեր իջանիցէ ընդ մեզ, եւ ա-
պա իջանիցեմք. զի ոչ կարեմք տեսա-
նել զերեսս առնն, եթէ եղբայրդ մեր
27 կրտսեր ընդ մեզ ոչ իցէ։ Եւ ասէ ցմեզ
ծառայ քո հայր մեր, Դուք իսկ գիտէք
28 զի երկուս ծնաւ ինձ կին իմ։ Մին ել
յինէն եւ [1]ասացէք թէ գազանակուր
եղեւ, եւ ոչ եւս տեսանեմ զնա մինչեւ
29 ցայժմ։ Արդ եթէ զսա եւս առնուցուք
յերեսաց իմոց, եւ պատահիցէ սմա
[2]հիւանդութիւն ի ճանապարհի", իջու-
ցանէք [3]զծերութիւնս իմ տրտմութեամբ
30 հանդերձ ի դժոխս։ Եւ արդ եթէ եր-
թայցեմք առ ծառայ քո հայր մեր, եւ
պատանեակս չիցէ ընդ մեզ, եւ նորա
31 ոգին կախեալ կայ զդորա ոգւոյդ. Եւ
լինիցի իբրեւ ոչ տեսանիցէ ընդ մեզ
զմանուկդ, վախճանիցի. եւ իջուցանի-
ցեն ծառայք քո [3]զծերութիւն ծառայի
քո հօր մերոյ չարչարանօք հանդերձ ի
32 դժոխս։ Զի ծառայի քո առեալ է յե-
րաշխի զմանուկդ ի հօրէ իւրմէ. ասեմ,
Եթէ ոչ ածից զդա առ քեզ [4]եւ կացու-
ցից առաջի քո", յանցաւոր եղէց առ
33 հայր իմ զամենայն աւուրս։ Եւ արդ
կացից ես ծառայ քո փոխանակ մա-
կանդ ստրուկ տեառն իմոյ, եւ պա-
34 տանեակդ ելցէ ընդ եղբարս իւր. Քան-
զի զիա՞րդ ելանիցեմ առ հայրն իմ, եթէ
պատանեակդ չիցէ ընդ մեզ. զի մի՛ տե-
սից զչարիսն որ գտանիցեն զհայրն իմ։

ԳԼ. ԽԵ

1 Եւ ոչ կարաց Յովսէփ ժոյժ ունել առա-
ջի ամենեցուն որ շուրջ զնովաւն կային,
[5]այլ ասէ", Հանէք զամենեսին արտաքս
յինէն. եւ չկայր եւս ոք անդ առ նմա,
յորժամ ետ ծանօթս եղբարցն իւրոց։
2 Եւ ձայն [6]բարձեալ լալով հանդերձ՝ մինչ
լուան Եգիպտացիքն, եւ ազդ եղեւ ի
3 տուն Փարաւոնի։ Ասէ Յովսէփ ցեղ-
բարսն իւր, Ես եմ Յովսէփ. արդարեւ
տակաւին կենդանի՞ իցէ հայր իմ. եւ ոչ
կարէին եղբարքն նորա տալ նմա պա-
տասխանի, զի խռովեցան յերեսաց նո-
4 րա։ Ասէ Յովսէփ ցեղբարսն, Մօտ ե-
կայք առ իս. եւ չոգան մօտ, եւ ասէ,
Ես եմ Յովսէփ եղբայրն ձեր, զոր դուք
5 վաճառեցէք յԵգիպտոս։ Բայց մի՛ ինչ
տրտմիք, եւ մի՛ խիստ թուեսցի ձեզ զի
վաճառեցէք զիս այսր. քանզի ի փրկու-
թիւն առաքեաց զիս Աստուած առաջի
6 ձեր։ Զի այս երկրորդ ամ է սովոյս ի
վերայ երկրի, եւ այլ եւս հինգ ամ՝
7 յորս ոչ լինիցի վար եւ ոչ հունձ։ Եւ
զիս առաքեաց Աստուած առաջի ձեր
առ ի թողլոյ ձեզ զաւակ յերկրի, եւ
[7]կերակրել զձեր" մնացորդս մեծամեծս։
8 Եւ արդ ոչ եթէ դուք առաքեցէք զիս
այսր, այլ Աստուած. եւ արար զիս
հայր Փարաւոնի եւ տէր ամենայն տան
նորա, եւ իշխան ամենայն երկրիս Ե-
9 գիպտացւոց։ Արդ փութացեալ ելէք առ
հայրն իմ եւ ասացէք ցնա, Այսպէս ա-
սէ որդի քո Յովսէփ, Արար զիս Աս-
տուած տէր ամենայն երկրիս Եգիպտաց-
ւոց. արդ եկ էջ առ իս, եւ մի՛ հեղգար.
10 Եւ բնակեսցես յերկրիս Գեսեմ՝ [9]յԱրա-
բիա, եւ եղիցես մօտ առ իս, դու եւ որ-
դիք քո եւ որդիք որդւոց քոց, եւ ոչխար
քո եւ արջառ քո եւ որ ինչ քո իցէ։
11 Եւ կերակրեցից զքեզ անդ. զի այլ եւս
հինգ ամ կայ սովոյս. զի մի՛ [8]սատակի-
ցիս, դու եւ որդիք քո եւ ամենայն
12 ստացուածք քո"։ Ահաւասիկ աչք ձեր
տեսանեն եւ աչք Բենիամինի եղբօր
իմոյ, զի բերան իմ խօսի ընդ ձեզ։
13 Արդ պատմեցէք հօր իմում զամենայն
զփառս իմ որ են յԵգիպտոս, եւ որչափ
ինչ տեսէք դուք. եւ փութացեալ ի-
14 ջուցէք զհայրն իմ այսր։ Եւ անկեալ ի
վերայ պարանոցին Բենիամինի եղբօր
իւրոյ ելաց, եւ Բենիամին ելաց ի վերայ
15 պարանոցի նորա։ Եւ համբուրեաց զա-
մենայն եղբարսն իւր, եւ ելաց ի վերայ
նոցա. յետ այնորիկ խօսեցան եղբարք
նորա ընդ նմա։
16 Եւ հնչեաց համբաւն ի տուն Փարա-
ւոնի, եւ ասեն, Եկին եղբարք Յովսե-
փու. ուրախ եղեւ Փարաւոն եւ ծա-
17 ռայք նորա։ Ասէ Փարաւոն ցՅովսէփ,

---

[1]Եբր. տեսցի [2]Եբր. վտանգ [3]Եբր. զալիս
[4]Յեբր. պակասեր [5]Եբր. և գոչեաց [6]Եբր. եբարձ
[7]Եբր. կեցուցանել ձեզ [8]Եբր. չքաւորեսցիս
դու և տուն քո և ամենայն որ ինչ քո է

Ասա ցեղբարս քո, Այսպէս արարէք.
լցէք զբեռինս ձեր եւ երթայք յերկիրն
18 Քանանացւոց։ Եւ առեալ զհայրն ձեր եւ
[1]զստացուածս ձեր՝ եկեսջիք առ իս. եւ
տաց ձեզ յամենայն բարութեանցս Եգիպ-
տացւոց, եւ կերիջիք զուղիղ երկրիս։
19 Եւ [2]դու զայս հրաման տացես". առնուլ
յերկրէս Եգիպտացւոց սայլս մանկանց
եւ կանանց ձերոց, եւ առեալ զհայրն
20 ձեր ածիցէք։ Եւ մի ագահիցեն աչք ձեր
ի կահ ձեր, զի բարութիւն ամենայն
երկրիս Եգիպտացւոց ձեզ լինիցի։
21 Եւ արարին այնպէս որդիքն Իսրայելի.
եւ ետ նոցա Յովսէփ սայլս ըստ բա-
նիցն Փարաւոնի արքայի, եւ ետ նոցա
22 պաշար ի ճանապարհ։ Եւ ամենեցուն
ետ կրկին պատմուճանս, եւ Բենիամինի
ետ երեք հարեւր [3]դահեկան եւ հինգ
23 պատմուճան փոխանակաւ։ Եւ հօրն
իւրում ետ տանել [4]նոյնպէս, տասն իշոյ
բեռինս յամենայն բարութեանց Եգիպ-
տացւոց, եւ տասն ջորի նպարակաւոր,
եւ" կերակուր հօրն իւրում ի ճանապարհ։
24 Եւ արձակեաց զեղբարս իւր եւ գնացին.
եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ զայրանայցէք ինչ
ի ճանապարհի։
25 Ելին յԵգիպտոսէ, եւ չոգան յերկիրն
Քանանացւոց առ Յակոբ հայրն իւրեանց։
26 Եւ պատմեցին նմա եւ ասեն, Որդի քո
Յովսէփ կենդանի է, եւ նա է իշխան
ամենայն երկրին Եգիպտացւոց։ Եւ
[5]զարմացաւ ի միտս իւր Յակոբ", զի
27 ոչ հաւատայր նոցա։ Եւ խօսեցան ընդ
նմա զամենայն ինչ զոր ասաց Յովսէփ.
իբրեւ ետես զսայլսն զոր առաքեաց
Յովսէփ առնուլ զնա, արծարծեցաւ ո-
28 գին Յակոբայ հօր նոցա։ Եւ ասէ Իս-
րայէլ, Մեծ է ինձ եթէ արդարեւ տա-
կաւին կենդանի իցէ որդի իմ Յովսէփ. եր-
թայց տեսից զնա մինչչեւ մեռեալ իցեմ։

ԳԼ. ԽԶ

1 Չուեաց Իսրայէլ, ինքն եւ ամենայն որ
ինչ իւր էր, եւ եկն ի Ջրհորն երդման,
եւ մատոյց պատարագ Աստուծոյ հօր
2 իւրոյ Իսահակայ։ Խօսեցաւ Աստուած
ընդ Իսրայելի ի տեսլեան գիշերոյ, եւ
ասէ, Յակոբ, Յակոբ. եւ նա ասէ,
3 [6]Ո՞վ ես"։ Ասէ, Ես եմ Աստուած [7]հարցն
քոց". մի՛ երկնչիր իջանել յԵգիպտոս,
4 զի յազգ մեծ արարից զքեզ անդ։ Ես
իջից ընդ քեզ յԵգիպտոս, եւ ես հանից
զքեզ ի սպառ, եւ Յովսէփ դիցէ զձեռս
5 իւր ի վերայ աչաց քոց։ Յարեաւ Յակոբ
ի Ջրհորոյ անտի երդման, եւ առին որդիքն
Իսրայելի զՅակոբ հայրն իւրեանց եւ
[8]զկազմած եւ զկանայս իւրեանց ի սայլսն
զոր առաքեաց [9]Յովսէփ առնուլ զնա։
6 Եւ առեալ [10]զինչս իւրեանց եւ զամենայն
ստացուածս զոր ստացան յերկրին Քա-
նանացւոց, մտին յԵգիպտոս Յակոբ եւ
7 ամենայն զաւակ նորա ընդ նմա, Որդիք
նորա եւ որդիք որդւոց նորա ընդ նմա,
դստերք նորա եւ դստերք [11]դստերաց
նորա, եւ զամենայն զաւակ իւր ած
յԵգիպտոս[12]։
8 Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրա-
յելի որ մտին յԵգիպտոս. Յակոբ եւ որ-
դիք իւր. անդրանիկ Յակոբու՝ Ռուբէն.
9 Եւ որդիք Ռուբենի՝ Ենովք եւ Փալլուս,
10 Ասրոմն եւ Քարմի։ Եւ որդիք Շմաւո-
նի՝ Յամուէլ եւ Յամին եւ Ահովդ եւ
Յաքին եւ Սահառ եւ Սաւուղ որդի
11 Քանանացւոյն։ Եւ որդիք Ղեւեայ՝ Գեր-
12 սոն եւ Կահաթ եւ Մերարի։ Եւ որդիք
Յուդայ՝ Էր եւ Աւնան եւ Սելովմ եւ
Փարէս եւ Զարա. եւ մեռան Էր եւ
Աւնան յերկրին Քանանացւոց. եւ եղեն
որդիք Փարեսի՝ Ասրովմ եւ Յամուէլ։
13 Եւ որդիք Իսաքարայ՝ Թովղա եւ Փուա
14 եւ Յասուբ եւ Զամամ։ Եւ որդիք Զա-
15 բուղոնի՝ Սերեդ եւ Ալլոն եւ Էէլ։ Սո-
քա են որդիք Լիայ՝ զոր ծնաւ Յակոբայ ի
Միջագետս Ասորւոց, եւ զԴինա դուստր
նորա. ամենայն ոգիք, ուստերք եւ
16 դստերք, երեսուն եւ երեք։ Եւ որդիք
Գադայ՝ Սափոն եւ Մեգիս եւ Սաւնիա
եւ Թաւսոբամ եւ Այեդիս եւ Արոյէլիս
17 եւ Արիէլիս։ Եւ սոքա են որդիք Ասերայ՝
Յեմնա եւ Յեսուա եւ Յէուլ եւ Բարիա
եւ Սարա քոյր նոցա. եւ որդիք Բարիայ՝
18 Քոբոր եւ Մեղքիէլ։ Սոքա են որդիք
Զելփայ, զոր ետ Լաբան Լիայ դստերն
իւրում, որ ծնաւ զսոսա Յակոբայ, վեշ-

[1]Եբր. զընտանիս [2]Եբր. Հրամայեալ քեզ
[3]Եբր. արծաթի [4]Եբր. զայս օրինակ. տասն
իշս բեռինս ի բարութեանց Եգիպտացւոց, և
տասն էշ մատակ որ բառնային ցորեան և հաց և
[5]Եբր. Նուաղեցաւ սիրտ նորա

[6]Եբր. Աւասիկ եմ [7]Եբր., Աստուած հօր քո
[8]Եբր. զմանկունս [9]Եբր. Փարաւոն [10]Եբր.
զանասունս [11]Եբր. որդւոց [12]Եբր. այսպէս
յաւելու, ընդ իւր

19 տասան [1]որդիս ։ Եւ որդիք Ռաքելայ
կնոջ Յակոբայ՝ Յովսէփ եւ Բենիամին ։
20 Եւ եղեն որդիք Յովսեփայ յերկրին Ե-
գիպտացւոց , զորս ծնաւ նմա Ասանէթ
դուստր Պետափրեայ քրմի Արեգ քաղա-
քի , զՄանասէ եւ զԵփրեմ ։ [2]Եւ եղեն
որդիք Մանասէի զոր ծնաւ նմա հարճն
Ասորի, զՄաքիր. եւ Մաքիր ծնաւ զԳա-
ղաադ ։ Եւ որդիք Եփրեմի եղբօրն Մա-
նասէի՝ Սուտաղաամ եւ Տաամ. եւ որդի
21 Սուտաղաամայ Եդեմ՝‘ Եւ որդիք Բենիա-
մինի՝ Բաղա եւ Բոքոր եւ Ասբէլ , [2]եւ
եղեն որդիք Բաղայ՝‘ Գէերա եւ Նէեման
եւ Անաքիս եւ Ռովս եւ Մամփիմ եւ
22 Ոփիմին, եւ [3]Գէերա ծնաւ զԱրադ՝‘ ։ Սոքա
են որդիք Ռաքելի զոր ծնաւ Յակոբայ ,
23 ամենայն ոգիք [4]ութ եւ տասն՝‘ ։ Եւ որդիք
24 Դանայ՝ Ասոմ ։ Եւ որդիք Նեփթաղեմի՝
25 Ասիէլ եւ Գովնի եւ Ասար եւ Սեղիմ ։ Սո-
քա են որդիք Բալլայ զոր ետ Լաբան Ռա-
քելի դստեր իւրում , եւ ծնաւ զսոսա
26 Յակոբայ . ամենեքին ոգիք եւթն ։ Եւ
ամենայն ոգիք որ մտին ընդ Յակոբայ
յԵգիպտոս, որ ելեալ էին յերանաց նորա ,
առանց կանանց որդւոցն Յակոբայ , ա-
27 մենայն ոգիք վաթսուն եւ վեց ։ Եւ որ-
դիք Յովսեփայ որ եղեն նմա յԵգիպտոս ,
ոգիք երկու . եւ ամենայն ոգիք տանն
Յակոբու որ մտին յԵգիպտոս՝ եւթանա-
սուն [2]եւ հինգ՝‘ ։
28 Եւ զՅուդա յառաջագոյն առաքեաց առ
Յովսէփ , [5]գալ նմա ընդ առաջ զՔաջայց
քաղաքաւն , յերկիրն Ռամեսա . եւ ինքն
29 եկն՝‘ յերկիրն Գեսեմ ։ Կազմեաց Յովսէփ
զկառս իւր , եւ ել ընդ առաջ Իսրայելի
հօր իւրոյ [6]զՔաջայց քաղաքաւն՝‘. եւ իբ-
րեւ յանդիման եղեւ նմա , անկաւ ի վե-
րայ պարանոցի նորա , եւ ելաց ի լալիւն
30 մեծ ։ Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Մեռայց
այսուհետեւ , որովհետեւ տեսի զերեսս
31 քո զի տակաւին կենդանի ես ։ Եւ ասէ
Յովսէփ ցեղբարս իւր եւ ցտունն հօր
իւրոյ , Երթայց պատմեցից Փարաւոնի ,
[7]եթէ Եղբարք՝‘ իմ եւ տուն հօր իմոյ որ
էին յերկրին Քանանացւոց՝ եկին առ իս .
32 Եւ արք հովիւք են , եւ արք խաշնա-
դարմանք են , եւ զանասունս եւ զարջառ
եւ զամենայն ինչ իւրեանց ածին այսր ։
33 Արդ եթէ կոչիցէ զձեզ Փարաւոն եւ ասի-
34 ցէ , Զինչ գործ է ձեր , Ասասջիք եթէ ,
Արք խաշնարարմանք եմք ծառայք քո
ի մանկութենէ մինչեւ ցայժմ , եւ մեք
եւ հարք մեր . զի բնակիցէք յերկրին Գե-
սեմ . քանզի գարշելի է Եգիպտացւոց
ամենայն հովիւ խաշանց ։

ԳԼ. ԽԷ

1 Եւ եկեալ Յովսէփ պատմեաց Փարաւոնի,
եւ ասէ , Հայր իմ եւ եղբարք , եւ խա-
շինք եւ արջառ նոցա , եւ ամենայն որ
ինչ նոցա , եկին յերկրէն Քանանացւոց ,
2 եւ ահա են ի Գեսեմ ։ Եւ յեղբարց անտի
իւրոց առ ընդ իւր հինգ այր , եւ կացոյց
3 զնոսա առաջի Փարաւոնի ։ Եւ ասէ Փա-
րաւոն ցեղբարսն Յովսեփու, Զինչ գործ է
ձեր . եւ նոքա ասեն ցՓարաւոն, Հովիւք
խաշանց են ծառայք քո, եւ մեք եւ հարք
4 մեր ։ Եւ ասեն ցՓարաւոն , Պանդխտանալ
եկաք յերկրիս յայսմիկ, զի ոչ գոյր ճարակ
խաշանց ծառայից քոց , քանզի սաստկա-
ցաւ սովն յերկրին Քանանացւոց. եւ արդ
բնակեսցուք ծառայք քո յերկրին ի Գե-
5 սեմ ։ Եւ խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յով-
սեփու եւ ասէ , Հայր քո եւ եղբարք քո
6 եկին առ քեզ . Ահա երկիրս Եգիպտաց-
ւոց առաջի քո է . ի բարւոք երկրի բնա-
կեցո զհայր քո եւ զեղբարս քո . եւ բնա-
կեսցեն յերկրին ի Գեսեմ. ապա թէ գիտես
թէ իցեն ի նոսա արք զօրաւորք , կացո
զնոսա իշխանս ի վերայ իմոց խաշանց ։
7 Եւ ած Յովսէփ զՅակոբ հայր իւր , եւ
կացոյց առաջի Փարաւոնի . եւ օրհնեաց
8 Յակոբ զՓարաւոն ։ Եւ ասէ Փարաւոն
ցՅակոբ , Քանի՞ են ամք աւուրց կենաց
9 քոց ։ Եւ ասէ Յակոբ ցՓարաւոն , Աւուրք
ամաց կենաց իմոց զորս պանդխտեցայ՝
հարեւր եւ երեսուն ամ է . սակաւք եւ
դժուարինք եղեն աւուրք ամաց կենաց
իմոց , եւ ոչ հասին յաւուրս ամաց կե-
նաց հարց իմոց , զոր աւուրս պանդխտե-
10 ցան ։ Եւ օրհնեաց Յակոբ զՓարաւոն եւ
ել ի նմանէ ։
11 Եւ բնակեցոյց Յովսէփ զհայրն իւր եւ
զեղբարս իւր , եւ ետ նոցա բնակութիւն
յերկրին Եգիպտացւոց ի բարւոք երկրի ,
յերկրին Ռամեսայ , որպէս հրամայեաց
12 Փարաւոն։ Եւ տայր Յովսէփ ռոճիկս հօրն
եւ եղբարց իւրոց , եւ ամենայն տան հօր
իւրոյ ցորեան ըստ բերան ։

[1]Եբր. ոգիք [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. Արադ
[4]Եբր. չորեքտասան [5]Եբր. ցուցանել առա-
ջի իւր զԳեսեմ, և եկին [6]Եբր. ի Գեսեմ
[7]Եբր. և ասացից զնա , Եղբարք

13 Եւ կերակուր ոչ գոյր յամենայն երկ-
րին, զի սաստկացաւ սովն յոյժ. եւ նուա-
ղեաց երկիրն Եգիպտացւոց եւ երկիրն
14 Քանանացւոց ի սովոյ անտի։ Եւ ժողո-
վեաց Յովսէփ զամենայն արծաթ գտեալ
յերկրին Եգիպտացւոց եւ յերկրին Քա-
նանացւոց ընդ ցորենոյն զոր վաճառէր,
[1]եւ տայր նոցա կերակուրս". եւ տարաւ
Յովսէփ զամենայն արծաթն ի տուն Փա-
15 րաւոնի։ Եւ նուազեաց արծաթ յերկրէն
Եգիպտացւոց եւ յերկրէն Քանանացւոց.
եկին ամենայն Եգիպտացիք առ Յովսէփ
եւ ասեն, Տուր մեզ հաց, ընդէ՞ր մեռա-
նիմք առաջի քո. զի պակասեաց արծաթ։
16 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Ածէք զանասունս
ձեր, եւ տաց ձեզ հաց փոխանակ անաս-
նոց ձերոց, եթէ պակասեաց արծաթ։
17 Եւ ածին զանասունս առ Յովսէփ, եւ
ետ նոցա Յովսէփ հաց փոխանակ ձիոյ
եւ փոխանակ ոչխարի եւ փոխանակ ար-
ջառոյ եւ փոխանակ իշոյ. եւ կերակրեաց
զնոսա հացիւ փոխանակ ամենայն ա-
նասնոց նոցա յամին յայնմիկ։
18 Ել այն ամ, եւ եկին առ Յովսէփ յերկ-
րորդ ամին եւ ասեն ցնա, [2]Գուցէ սա-
տակիցիմք" ի տեառնէ մերմէ. եթէ ար-
ծաթ էր՝ պակասեաց, եւ եթէ խաշինք
եւ ստացուածք, առ քեզ են, տէր. եւ չէ
ինչ մնացեալ մեր առաջի տեառն, բայց
19 միայն անձինք եւ երկիրս մեր. Արդ [3]զի
մի" մեռանիցիմք առաջի քո, եւ մեք,
եւ [4]երկիրս աւերեսցի". ստացիր զմեզ եւ
զերկիրս մեր փոխանակ հացի, եղիցուք
մեք եւ երկիրս մեր ծառայք Փարաւոնի.
տուր սերմն [1]զի սերմանեսցուք", եւ կեց-
ցուք եւ մի՛ մեռցուք, եւ երկիրս մի՛ աւե-
20 րեսցի։ Եւ ստացաւ Յովսէփ զամենայն
երկիրն Եգիպտացւոց Փարաւոնի. քանզի
վաճառեցին Եգիպտացիքն զերկիրն իւր-
եանց Փարաւոնի, զի սաստկացաւ ի վե-
րայ նոցա սովն, եւ եղեւ երկիրն Փա-
21 րաւոնի։ Եւ զժողովուրդն [5]ծառայեցոյց
իւր ի ստրուկս", ի ծագաց սահմանաց
22 Եգիպտոսի մինչեւ ի ծագս նորուն։ Բաց
յերկրէ քրմացն, զի ոչ ստացաւ զնոսա
Յովսէփ. քանզի տալով տայր պարգեւս
քրմացն Փարաւոն, եւ ուտէին զպար-
գեւսն զոր տայր նոցա Փարաւոն. վասն
այնորիկ ոչ վաճառեցին զերկիրն իւրեանց։

[1] Օ։Եբր. պտղոյ [2] Եբր. Մի՛ ինչ թաքուսցուք [3] Եբր. ընդէ՞ր [4] Եբր. երկիր մեր [5] Եբր. փո-
խեաց ի քաղաքս

23 Ասէ Յովսէփ [6]ցամենայն Եգիպտացիսն",
Ահա ստացայ զձեզ այսօր եւ զերկիր ձեր
Փարաւոնի. առէք ձեզ սերմանս եւ սեր-
24 մանեցէք զերկիրդ։ Եւ եղիցին արդիւնք
դորա, եւ տայջիք զհինգերորդ մասն Փա-
րաւոնի, եւ չորք մասունքն ձեր եղիցին
ի սերմն երկրիդ եւ ի կերակուր ձեզ եւ
ամենայն ընտանեաց ձերոց, եւ ի կերա-
25 կուր տղայոց ձերոց։ Եւ ասեն, Կեցու-
ցեր զմեզ, գտաք շնորհս առաջի տեառն
մերոյ, եւ եղիցուք ծառայք Փարաւոնի։
26 Եւ եդ նոցա օրէնս Յովսէփ մինչեւ ցայս-
օր յերկրին Եգիպտացւոց՝ հինգերորդել
Փարաւոնի, բաց յերկրէ քրմացն որ չէր
Փարաւոնի։
27 Եւ բնակեաց Իսրայէլ յերկրին Եգիպ-
տացւոց յերկրին ի Գեսեմ. եւ ժառան-
գեցան ի նմա, եւ աճեցին եւ բազմա-
ցան յոյժ։
28 Եւ եկեաց Յակոբ յերկրին Եգիպտա-
ցւոց ամս եւթն եւ տասն, եւ եղեն աւուրք
Յակոբայ ամաց կենաց նորա հարեւր եւ
29 քառասուն եւ եւթն ամ։ Եւ մերձեցան
աւուրք Իսրայելի մեռանելոյ, եւ կոչեաց
զորդի իւր զՅովսէփ եւ ասէ ցնա, Եթէ
գտի շնորհս առաջի քո, դիր զձեռն քո
ընդ երանօք իմովք, եւ արասցես ի վե-
րայ իմ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն,
30 չթաղել զիս յԵգիպտոս. Այլ ննջեցից ընդ
հարսն իմ, եւ բարձցես զիս յԵգիպտոսէ,
եւ թաղեսցես զիս ի գերեզմանի նոցա։
Եւ նա ասէ, Ես արարից ըստ բանի քում։
31 Եւ ասէ, Երդուիր ինձ. եւ երդուաւ նմա։
Եւ երկիր եպագ Իսրայէլ ի վերայ գլխոյ
[7]գաւազանի իւրոյ"։

Գլ. ԽԸ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ ազդ եղեւ
Յովսեփայ եթէ Յակոբ հայր քո նեղեալ
է. եւ [8]առեալ Յովսեփայ" զերկուս որ-
դիսն իւր ընդ իւր, զՄանասէ եւ զԵփրեմ,
2 [1]եկն առ Յակոբ։" Ազդ եղեւ Յակոբայ
եւ ասեն, Ահա որդի քո Յովսէփ գայ առ
քեզ. եւ զօրացաւ Իսրայէլ եւ նստաւ
3 ի մահիճս։ Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ, Աս-
տուած [9]իմ երեւեցաւ ինձ ի Լուզ, յերկրին
4 Քանանացւոց. օրհնեաց զիս. Եւ ասէ
ցիս, Ահա ես աճեցուցից զքեզ, եւ բազ-
մացուցից զքեզ, եւ արարից զքեզ ի ժո-

[6] Եբր. ցժողովուրդն [7] Կամ. մահճացն (Տես Գլ.
ԽԸ. 2) [8] Եբր. Յովսէփ առ [9] Եբր. Ամենակալ

ղովս ազգաց. եւ տաց [1]քեզ զերկիրս զայս"
5 ի ժառանգութիւն յաւիտենական։ Արդ
երկու որդիք քո որ եղեն յԵգիպտոս մինչ-
չեւ եկեալ էր իմ յԵգիպտոս՝ իմ են, Եփրեմ
եւ Մանասէ իբրեւ զՌուբէնն եւ զՇմաւոն
6 եղիցին ինձ ։ Եւ այլ ծնունդք զոր ծնա-
նիցիս յետ [2]այսորիկ՝ քեզ եղիցին . յա-
նուն եղբարց իւրեանց կոչեսցին ի նոցա
7 ժառանգութիւնս ։ Եւ ես յորժամ գայի ի
Միջագետաց Ասորւոց, մեռաւ [3]մայր քո"
Ռաքէլ յերկրին Քանանացւոց, [4]ի մերձե-
նալ ինձ յասպարէզ երկրին Քաբրաթայ,
ի գալն" յԵփրաթա . եւ թաղեցի զնա
[5]յերկրի ասպարիսին", այն է Բեթղեհեմ ։
8 Իբրեւ ետես Իսրայէլ զորդիսն Յով-
9 սեփայ , ասէ , Զի՞նչ են սոքա քո ։ Ասէ
Յովսէփ ցհայրն իւր , Որդիք իմ են զոր
ետ ինձ Աստուած աստ . եւ ասէ Յա-
կոբ , Մատո առ իս զդոսա , զի օրհնեցից
10 զդոսա ։ Եւ աչք Իսրայելի ծանրացեալ
էին ի ծերութենէ անտի , եւ ոչ կարէր
տեսանել . եւ մատոյց զնոսա առ նա ,
եւ համբուրեաց զնոսա , եւ ի գիրկս իւր
11 առ զնոսա ։ Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ ,
[6]Ահա յերեսաց քոց ոչ կարօտ եղէ, եւ"
եցոյց եւս ինձ Աստուած զզաւակ քո ։
12 Եւ եհան զնոսա Յովսէփ ի ծնգաց նորա
եւ [7]երկիր պագին նմա ի վերայ երեսաց
13 իւրեանց" յերկիր ։ Եւ առեալ Յովսե-
փայ զերկոսս որդիսն իւր , զԵփրեմ
ընդ աջմէ՝ ի ձախմէ Իսրայելի, եւ զՄա-
նասէ ի ձախմէ՝ յաջմէ Իսրայելի , մա-
14 տոյց զնոսա առ նա ։ Եւ ձգեալ Իսրա-
յելի զաջ ձեռն իւր՝ արկ զգլխովն Եփրե-
մի , եւ նա էր կրտսեր , եւ զձախն՝ զգլ-
խովն Մանասէի, եւ փոփոխեաց [8]զձեռսն,
15 զի Մանասէ էր անդրանիկ ։ Եւ օրհնեաց
[9]զնոսա եւ ասէ , Աստուած , որում հա-
ճոյ եղեն հարքն իմ առաջի նորա , Աբ-
րահամ եւ Իսահակ , Աստուած՝ որ կե-
րակրէ զիս ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ
16 ցայսօր , Հրեշտակն որ փրկեաց զիս
յամենայն չարեաց , օրհնեսցէ զմանկունս
զայսոսիկ , եւ կոչեսցի ի սոսա անուն
իմ եւ անուն հարց իմոց , Աբրահամու
եւ Իսահակայ , եւ օրհնեսցին ի բազմու-
17 թիւն յոյժ ի վերայ երկրի ։ Եւ տեսեալ
Յովսեփայ եթէ արկ հայրն զաջ իւր
զգլխովն Եփրեմի, ծանր թուեցաւ նմա.
եւ օգնեաց Յովսէփ ձեռին հօրն իւրոյ ,
հանել զնա ի գլխոյն Եփրեմի ի գլուխն
18 Մանասէի ։ Ասէ Յովսէփ ցհայրն իւր , Ոչ
այդպէս է , հայր. քանզի սա է անդրանիկ.
19 դիր զաջ քո ի վերայ գլխոյ սորա ։ Եւ ոչ
կամեցաւ հայրն նորա , այլ ասէ , Գիտեմ
որդեակ , գիտեմ . եւ դա եղիցի ի ժողո-
վուրդ , եւ դա բարձրասցի. այլ եղբայրս
դորա կրտսեր՝ եղիցի մեծ քան զդա , եւ
զաւակ սորա եղիցի ի բազմութիւն ազ-
20 գաց ։ Եւ օրհնեաց զնոսա յաւուր յայն-
միկ , եւ ասէ , [10]Ի ձեզ օրհնեսցի" Իս-
րայէլ . ասասցեն , թէ Արասցէ զքեզ Աս-
տուած իբրեւ զԵփրեմ եւ զՄանասէ . եւ
եդ զԵփրեմ յառաջ քան զՄանասէ ։
21 Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Ես աւասիկ
մեռանիմ , եւ Աստուած եղիցի ընդ ձեզ
եւ դարձուսցէ զձեզ յերկիր հարցն ձերոց։
22 Եւ ես ետու քեզ [11]զՍիկիմ սեպհական ,
արտաքոյ եղբարց քոց", զոր առի ի ձեռաց
Ամովրհացւոց սրով իմով եւ աղեղամբ ։

Գլ. ԽԹ

1 Կոչեաց Յակոբ զորդիսն իւր եւ ասէ ,
Ժողովեցարուք , զի պատմեցից ձեզ ինչ,
որ պատահիցէ ձեզ ի վախճանի աւուրց։
2 Ժողովեցարուք, եւ լուարուք, որդիք Յա-
կոբայ . լուարուք Իսրայելի հօր ձերում ։
3 Ռուբէն , անդրանիկ իմ , դու զօրու-
թիւն իմ եւ սկիզբն [12]որդւոց իմոց ,
խստութեամբ գնացեր եւ խստութեամբ
4 յանդգնութեամբ թշնամանեցեր ։ Իբրեւ
զջուր մի՛ եռասցես". զի ելեր յանկողինս
հօր քո , յայնժամ պղծեցեր . [13]զանկո-
ղինս յոր ելեր"։
5 Շմաւոն եւ Ղեւի եղբարք . [14]կատարե-
ցին զանիրաւութիւն ի կամաց իւրեանց"։
6 Ի խորհուրդս նոցա մի՛ մտցէ անձն իմ ,
եւ ի ժողովս նոցա ոչ հաճեսցին միտք
իմ . զի սրտմտութեամբ իւրեանց սպա-
նին զարս , եւ ցանկութեամբ իւրեանց
7 կարթակոտոր արարին զցուլս ։ Անի-
ծեալ սրտմտութիւն նոցա, զի յանդուգն

[1]Եբր. զերկիրս զայս զաւակի քում յետ քո
[2]Եբր. նոցա [3]Եբր. տուրնթեր ինձ [4]Եբր. ի ճանապարհին , մինչ էր տակաւին վայր ի մտանել [5]Եբր. անդ ի ճանապարհին Եփրաթայ
[6]Եբր. Ոչ ակն ունէի տեսանել զերեսս քո, և ահա
[7]Եբր. երկիր եպագ ի վերայ երեսաց իւրոց
[8]Եբր. զձեռսն խորհրդով [9]Եբր. զՅովսէփ
[10]Եբր. Ի քեզ օրհնեսցէ [11]Կամ. մեւս եւս բաժին, ի վերայ եղբարց քոց
[12]Եբր. զօրութեան իմոյ , առաւելութիւն բարձրութեան և առաւելութիւն մեծութեան ։ (4) Եռացեր իբրեւ զջուր , մի՛ առաւելուցուս
[13]Եբր. . յանկողի՛նս իմ ել [14]Եբր. անօթք անիրաւութեան՝ սուսերք նոցա

էր . եւ ոխութիւն նոցա , զի խիստ էր .
բաժանեցից զնոսա ի մէջ Յակոբայ, եւ
ցրուեցից զնոսա ի մէջ Իսրայէլի ։
8 Յուդա , զքեզ օրհնեսցեն եղբարք քո .
ձեռք քո ի վերայ թիկանց թշնամեաց
քոց . երկիր պագցեն քեզ որդիք հօր
9 քո ։ Կորիւն առիւծու Յուդա . [1]ի շա-
ռաւիղէ ելեր , որդեակ իմ . ելեր բազ-
մեցար, ննջեցեր իբրեւ զառեւծ եւ իբրեւ
զկորիւն առիւծու . ո՞ յարուցանէ զնա ։
10 Մի՛ պակասեսցէ իշխան ի Յուդայ, եւ մի՛
պետ յերանաց նորա , մինչեւ [2]եկեսցեն
նմա հանդերձեալքն", եւ նա է ակնկա-
11 լութիւն հեթանոսաց ։ Կապեսցէ զորթոյ
զյաւանակ իւր, եւ զզնդակէն՝ զյաւանակ
իշոյն . լուասցէ գինւով զպատմուճան
իւր , եւ արեամբ խաղողոյ զհանդերձս
12 իւր ։ Զուարթագին են աչք նորա ի գինւ-
ւոյ եւ սպիտակ ատամունք իւր քան
զկաթն ։
13 Զաբուղոն յեզերս ծովու բնակեսցէ, եւ
ինքն նաւահանգիստ նաւաց, եւ ձգեսցի
մինչեւ ի Սիդոն ։
14 Իսաքար [3]բարւոյ ցանկացաւ", հան-
15 գուցեալ ի մէջ [4]վիճակաց . Տեսեալ
զհանգիստն զի գեղեցիկ էր , եւ զեր-
կիրն զի պարարտ էր , եդ զուս իւր յաշ-
խատել , եւ եղեւ [5]այր արգիւնարար"։
16 Դան դատեսցէ զժողովուրդ իւր իբ-
17 րեւ [6]զմի այր ի մէջ" Իսրայէլի ։ Եւ ե-
ղիցի Դան օձ [7]դարանակալ ի ճանապար-
հի", հարկանել զգարշապար երիվարի, եւ
18 ընկենուլ զհեծեալն յետս ։ [8]Եւ մնայ
19 փրկութեան Տեառն"։ [9]Գադ հինի եկեսցէ",
եւ ինքն եկեսցէ հինիւ զհետ նոցա ։
20 Ասերայ պարարտ հաց իւր , եւ ինքն
տացէ կերակուր իշխանաց ։
21 Նեփթաղիմ [10]ծառ բարձրացեալ , ա-
ճեցուցանել արմատօք , զգեցուցանել
արմատօք զգեղեցկութիւն ։
22 Որդեակ աճեցեալ Յովսէփ , որդեակ
աճեցեալ նախանձելի . որդեակ իմ մա-
23 տաղ , առ իս դարձիր ։ Զոր բանսարկուք
բամբասէին եւ դատափետ առնէին , եւ
24 ոխանային ընդ նմա արք աղեղանց ։ Եւ
փշրեցան զօրութեամբ աղեղունք իւր-
եանց , եւ լուծան ջիղք բազկաց նոցա
ձեռամբ Հզօրին Յակոբայ . անտի որ զօ-
25 րացոյց զԻսրայէլ , յԱստուծոյ հօրն քո,
եւ օգնեաց քեզ Աստուած իմ , եւ օրհ-
նեաց զքեզ օրհնութիւն երկնից ի վե-
րուստ , եւ զօրհնութիւն երկրի՝ լի ամե-
նայնիւ . վասն օրհնութեանց ստեանց եւ
26 արգանդի ։ Օրհնութեանց հօր քո եւ մօր
քո , որ զօրացան քան զօրհնութիւնս
լերանց մշտնջենաւորաց , եւ քան զօրհ-
նութիւնս բլրոց յաւիտենականաց, եղիցի
ի վերայ գլխոյ Յովսեփայ , եւ ի վերայ
գլխոյ եղբարցն որոց առաջնորդեաց ։"
27 Բենիամին գայլ յափշտակող , զայ-
գուն դեռ եւս ուտիցէ , եւ առ երեկս
բաշխիցէ [11]կերակուրս ։
28 Ամենեքեան սոքա [12]որդիք Յակոբայ՝
ազգք" երկոտասան . եւ այս է զոր
խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն իւրեանց, եւ
օրհնեաց զնոսա . իւրաքանչիւր ըստ
օրհնութեան իւրում օրհնեաց զնոսա ։
29 Եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ ցնոսա,
Ես յաւելում առ ժողովուրդ իմ . թաղե-
ցէք զիս ընդ հարս իմ յայրի անդ որ է
30 յագարակին Եփրոնի Քետացւոյ . Յայրին
որ յանդի անդ է , [13]ի կրկնում , յանդի-
ման Մամբրէի յերկրին Քանանացւոց՝
զոր ստացաւ Աբրահամ [14]զայրն յԵփրո-
նէ Քետացւոյ ի ստացուածս շիրմի ։
31 Անդ թաղեցին զԱբրահամ եւ զՍառա
զկին նորա . անդ թաղեցին զԻսահակ
եւ զՌեբեկա կին նորա . անդ [15]թաղե-
32 ցին զԼիա ։ Ի ստացուածի ագարակին
եւ այրին որ է ի նմա առ ի յորդւոցն
33 Քետայ ։ Եւ դադարեաց Յակոբ ի պա-
տուիրելոյ որդւոցն իւրոց , եւ առեալ
զոտս իւր անդրէն ի մահիճսն՝ պակա-
սեաց , եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր ։

[1]Եբր. յաւարէ [2]Եբր. եկեսցէ Սելով [3]Եբր. էշ ուժեղ [4]Կամ, գոմոց [5]Եբր. հարկատու ծառայ [6]Եբր. զմին ի ցեղից [7]Եբր. ի ճանապարհի և իժ յուղւոջ [8]Եբր. Սպասեցի փրկութեան քում, Տէր [9]Եբր. Գադ՝ եկցէ ի նա հէն [10]Եբր. եղն արձակեալ, որ տայ բանս գեղեցկութեան ։ (22) Յովսէփ շառաւիղ պտղատու , շառաւիղ առ աղբեր . դստերք (ոստք) նորա ելանեն զորմով ։ (23) Աղեղնաւորք դառնացուցին զնա, նետաձիգ յինէին և ատէին զնա ։ (24) Այլ ա-
ղեղն նորա բնակեաց ի հաստի , և զօրացան բազուկք ձեռաց նորա ի ձեռաց Հզօրին Յակոբայ ։ Անտի հովիւն . վէմ Իսրայէլի ։ (25) ՅԱստուծոյ հօրն քո, և նա օգնեսցէ քեզ , յԱմենակալէն՝ և նա օրհնեսցէ զքեզ , օրհնութիւն երկնից ի վերուստ, օրհնութիւնք անդնդոց որ ընկողմանին ի ներքոյ . օրհնութիւնք ստեանց և արգանդի ։ (26) Օրհնութիւնք հօր քո զօրացան քան զօրհնութիւնս ծնողնելեաց իմոց մինչեւ ի կատար բլրոց յաւիտենականաց . եղիցի ի գլուխ Յովսեփայ , ի գագաթան զատուցելոյն եղբարց իւրոց ։ [11]Եբր. կողոպուտս [12]Եբր. ազգք Իսրայէլի [13]Եբր. ի Մաքփեղա [14]Եբր. զարտն [15]Եբր. թաղեցի

Գլ. Ծ

1 Եւ անկեալ Յովսէփ ի վերայ երեսաց հօր
իւրոյ ելաց զնա, եւ համբուրեաց զնա։
2 Եւ հրաման ետ Յովսէփ ծառայից իւրոց
[1]գինազարդաց պատել զհայրն իւր. եւ
3 պատեցին [2]գինապատիկքն զԻսրայէլ։ Եւ
լցան նորա աւուրք քառասուն, զի այն-
պէս թուէին աւուրք [3]թաղելոց. եւ սուգ
առ վասն նորա Եգիպտոս աւուրս եւ-
4 թանասուն։ Եւ իբրեւ անցին աւուրք
սգոյն, խօսեցաւ Յովսէփ ընդ [4]իշխանսն
Փարաւոնի եւ ասէ, Եթէ գտի շնորհս
առաջի ձեր, խօսեցարուք ընդ Փարա-
5 ւոնի եւ ասացէք, Հայր իմ երդմնեցոյց
զիս եւ ասէ, Ահաւասիկ ես մեռանիմ. ի
շիրմի անդ զոր փորեցի ես ինձ յերկրին
Քանանացւոց, անդ թաղեսցես զիս. արդ
ելեալ թաղեցից զհայրն իմ, եւ եկից։
6 Եւ ասէ Փարաւոն, Ել թաղեա զհայր
քո, որպէս եւ երդմնեցոյց զքեզ։
7 Եւ ել Յովսէփ թաղել զհայր իւր. ելին
ընդ նմա եւ ամենայն ծառայք Փարա-
ւոնի, եւ ծերք տան նորա եւ ամենայն
8 ծերք երկրին Եգիպտացւոց։ Եւ ամե-
նայն համօրէն տունն Յովսեփայ եւ եղ-
բարք նորա, եւ ամենայն հայրենի բնա-
կութիւն նորա. եւ զազգատոհմ եւ զոչ-
խար եւ զարջառ թողին յերկրին ի Գե-
9 սեմ։ Ելին ընդ նմա եւ կառք եւ հեծեալք,
10 եւ եղեն բանակ մեծ յոյժ։ Եւ հասին ի
կալն Ատադայ, որ է յայնկոյս Յորդա-
նանու. եւ կոծեցան զնա անդ կոծ մեծ
եւ սաստիկ յոյժ. եւ արար հօր իւրում
11 սուգ զեւթն օր։ Տեսին բնակիչք երկրին
Քանանացւոց զսուգն ի կալն Ատադայ,
եւ ասեն, Սուգ մեծ է Եգիպտացւոց.
վասն այնորիկ կոչեաց զանուն նորա
Սուգ Եգիպտոսի, որ է յայնկոյս Յորդա-
12 նանու։ Եւ արարին նմա այնպէս որ-
դիքն Իսրայէլի, որպէս պատուիրեաց
13 նոցա։ [5]Բարձին զնա եւ թաղեցին զնա
անդ." եւ տարան զնա որդիքն իւր յեր-
կիրն Քանանացւոց, եւ թաղեցին յայ-
րին [6]կրկնում, զոր ստացաւ Աբրահամ ի
ստացուածս շիրմի յԵփրոնէ Քետացւոյ
14 յանդիման Մամբրէի։ Եւ դարձաւ Յով-
սէփ յԵգիպտոս, ինքն եւ եղբարք իւր,
եւ ամենեքին որ ելեալ էին ընդ նմա
թաղել զհայրն նորա։
15 Իբրեւ տեսին եղբարքն Յովսեփայ եթէ
մեռաւ հայրն նոցա, ասեն, Գուցէ ոխս
ունիցի ընդ մեզ Յովսէփ, եւ հատու-
ցանիցէ մեզ հատուցումն զամենայն
16 չարեացն զոր անցուցաք ընդ նա։ [7]Եկին
առ Յովսէփ եւ ասեն, Հայր քո [8]երդմնե-
ցոյց զմեզ" մինչչեւ վախճանեալ էր
17 նորա, ասէ, Այսպէս ասասջիք ցՅով-
սէփ. Թողցես [9]դոցա զյանցանս եւ
զմեղս իւրեանց, զի չարիս անցուցին
ընդ քեզ. եւ արդ ներեա յանցանաց
ծառայից Աստուծոյ հօր քո։ Եւ ելաց
Յովսէփ վասն բանիցն զոր խօսեցան
18 ընդ նմա։ Եւ եկեալ առ նա եղբարցն
իւրոց՝ անկան առաջի նորա եւ ասեն,
19 Ահաւասիկ մեք ծառայք քո եմք։ Եւ
ասէ ցնոսա Յովսէփ, Մի երկնչիք, [10]քան-
20 զի եւ ես Աստուծոյ եմ": Դուք խորհե-
ցարուք զինէն ի չարութիւն, եւ Աս-
տուած խորհեցաւ [5]վասն իմ" ի բարու-
թիւն. [11]որպէս եղեւ իսկ յաւուր յայս-
միկ, [12]զի կերակրեսցի" ժողովուրդ բա-
21 զում։ Եւ ասէ ցնոսա, Մի երկնչիք,
ես կերակրեցից զձեզ եւ զտունս ձեր։
Եւ մխիթարեաց զնոսա, եւ սփոփեաց
22 զսիրտս նոցա։ Եւ բնակեաց Յովսէփ յԵ-
գիպտոս, ինքն [5]եւ եղբարք իւր," եւ
ամենայն համօրէն տունն հօր իւրոյ. եւ
եկեաց Յովսէփ ամս հարեւր եւ տասն։
23 Եւ ետես Յովսէփ զորդիս Եփրեմի մին-
չեւ յերրորդ ազգ. եւ որդիք Մաքիրայ
որդւոյ Մանասէի ծնան յերանս Յովսե-
24 փայ։ Եւ խօսեցաւ Յովսէփ ընդ եղբարս
իւր եւ ասէ, Ես աւասիկ մեռանիմ. այ-
ցելութեամբ այց արասցէ ձեզ Աստուած,
եւ հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յեր-
կիրն զոր երդուաւ Աստուած տալ հարցն
մերոց Աբրահամու, Իսահակայ եւ Յա-
25 կոբայ։ Եւ երդմնեցոյց Յովսէփ զորդիսն
Իսրայէլի եւ ասէ, Յայցելութեանն յո-
րում այց առնիցէ ձեզ Աստուած՝ հան-
ջիք եւ զիմ ոսկերս աստի ընդ ձեզ։
26 Եւ վախճանեցաւ Յովսէփ ամաց հա-
րեւր եւ տասանց. եւ [13]թաղեցին զնա,
եւ եդին զնա ի տապանի յԵգիպտոս։

---

[1] Ոմն. բժշկաց [2] Ոմն. բժիշկքն [3] Ոմն. պատելոց [4] Ոմն. տան [5] Ոմն. պակաս [6] Ոմն. Մաքփելայ

[7] Ոմն. Առաքեցին [8] Ոմն. պատուիրեաց մեզ [9] Ոմն. եղբարց քոց Աստուծո՞յ իցեմ ես [10] Ոմն. մինչ փոխանակ [11] Ոմն. առնել՝ որպէս [12] Ոմն. կեցուցանել [13] Ոմն. պատեցին

ԵԼՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 [1]ԱՅՍ են անուանք որդւոցն Իսրա-
յէլի մտելոցն յԵգիպտոս հան-
դերձ Յակոբաւ [2]հարբն իւրեանց". իւրա-
քանչիւր ըստ համօրէն տանց իւրեանց
2 մտանէին. Ռուբէն, Շմաւոն, Ղեւի,
3 Յուդա. Իսաքար, Զաբուղոն եւ Բե-
4 նիամին. Դան եւ Նեփթաղիմ, Գադ եւ
5 Ասեր։ Եւ էին ամենայն ոգիք ելեալք [3]ի
Յակոբայ, եւթանասուն [2]եւ հինգ" ոգի.
6 եւ Յովսէփ էր յԵգիպտոս։ Վախճանե-
ցաւ Յովսէփ եւ ամենայն եղբարք նորա,
7 եւ ամենայն ազգն այն։ Եւ որդիքն Իս-
րայէլի աճեցին եւ յորացան, բազմա-
նային եւ զօրանային յոյժ, [4]զի բազմա-
ցուցանէր զնոսա" երկիրն։
8 [5]Եկաց այլ թագաւոր" որ ոչ գիտէր
9 զՅովսէփ։ Եւ ասէ ցազգն իւր, Ահա ազգ
որդւոցն Իսրայէլի մեծ է զօրութեամբ,
10 եւ զօրանայ քան զմեզ. Արդ եկայք
հնարեսցուք ինչ նոցա, գուցէ բազմա-
նայցեն, եւ յորժամ դիպիցի մեզ պա-
տերազմ, յաւելուցուն եւ նոքա ի թշնա-
միսն, եւ մարտուցեալ ընդ մեզ՝ ելա-
11 նիցեն յերկրէ աստի։ Եւ կացոյց ի վե-
րայ նոցա գործավարս, զի չարչարեսցեն
զնոսա ի գործ. եւ շինեցին քաղաքս
[6]ամուրս Փարաւոնի, զՓիթոն եւ զՌամեսէ
12 [2]եւ զՈն՝ որ է Արեգ քաղաք"։ Եւ որչափ
ճնշէին զնոսա, այնչափ առաւել բազմա-
նային եւ զօրանային յոյժ. եւ [7]գարշե-
ցուցանէին Եգիպտացիքն զորդիսն" Իս-
13 րայէլի։ Եւ յաղթահարէին Եգիպտացիքն
14 զորդիսն Իսրայէլի բռնութեամբ։ Եւ կե-
ղէին զկեանս նոցա ի գործ խիստ կաւոյ
եւ աղիւսարկի եւ յամենայն գործ դաշ-
տաց, ըստ ամենայն գործոյ իւրեանց որով
ծառայեցուցանէին զնոսա բռնութեամբ։

[1]Եբր. Եւ այս [2]Յ Եբր. [illegible] [3]Եբր. յերա-
նաց Յակոբայ [4]Եբր. եւ լցաւ նոքօք [5]Եբր.
Եւ յարեաւ թագաւոր նոր ի վերայ Եգիպտոսի
[6]Եբր. մթերից [7]Եբր. գարշէին նոքա յորդւոցն

15 Եւ խօսեցաւ արքայն Եգիպտացւոց ընդ
ծնուցիչսն Եբրայեցւոց, ընդ միումն որում
անուն էր Սեփովրա, եւ անուն երկրոր-
16 դին Փուա, Եւ ասէ, Յորժամ ծնուցա-
նիցէք զկանայս Եբրայեցիս եւ իցեն մերձ
ի ծնունդս, թէ արու իցէ, սպանանիջիք
զնա, եւ թէ էգ՝ ապրեցուցանիջիք։
17 Եւ երկեան ծնուցիչքն յԱստուծոյ, եւ
ոչ արարին որպէս հրաման ետ նոցա
արքայն Եգիպտացւոց. եւ ապրեցուցա-
18 նէին զարուսն։ Կոչեաց արքայն Եգիպ-
տացւոց զծնուցիչսն եւ ասէ ցնոսա,
Զի՞ է զի արարէք զիրսն զայնոսիկ եւ
19 ապրեցուցէք զարուս։ Եւ ասեն ծնու-
ցիչքն ցՓարաւոն, Ոչ իբրեւ զկանայս
Եգիպտացիս են Եբրայեցիքն. քանզի
[8]նախ ծնանին" մինչչեւ մտեալ առ նոսա
20 մանկաբարձաց։ Եւ [2]ծնանէին. եւ" բա-
րի առնէր Աստուած մանկաբարձացն.
եւ բազմանայր յոյժ ժողովուրդն եւ զօ-
21 րանայր յոյժ։ Յորմէհետէ երկեան ման-
կաբարձքն յԱստուծոյ, [9]արարին իւրեանց"
22 տունս։ Հրաման ետ Փարաւոն ամենայն
ժողովրդեան իւրում, եւ ասէ, Զամե-
նայն արու որ ծնանիցի Եբրայեցւոց՝ ի
գետ ընկեսջիք, եւ զամենայն էգ ապ-
րեցուցանիջիք։

ԳԼ. Բ

1 Եւ էր անդ ոմն յազգէ Ղեւեայ, որ առ
2 իւր կին ի դստերաց անտի Ղեւեայ։ Եւ
[10]յղացաւ ծնաւ" արու, եւ [11]տեսանէին
զնա կայտառ, եւ [12]թաքուցին զնա ա-
3 միս ×երիս։ Եւ իբրեւ ոչ եւս [13]կարէին
թաքուցանել, առ մայրն նորա տապա-
նակ պրտուեայ, եւ ծեփեաց զնա կպրա-
ձիւթով, եւ եդ ի նմա զմանուկն, եւ
ընկէց զայն ի խաղ մի առ ափն գետոյն։
4 Եւ դիտէր քոյրն նորա ի հեռաստանէ՝
տեսանել թէ զինչ անցք անցանիցեն ընդ

[8]Եբր. առոյգ են. ծնանին [9]Եբր. արար նոցա
[10]Եբր. յղացաւ կինն եւ ծնաւ [11]Եբր. եւտես
[12]Եբր. թաքոյց [13]Եբր. կարէր

5 նա ։ Եւ իջեալ դուստրն Փարաւոնի
լուանալ ի գետն, եւ նաժիշտք նորա
շրջէին առ գետովն. եւ տեսեալ զտապա-
նակն ի խաղի անդ, առաքեաց զնաժիշտ
6 [1]մի առնուլ զնա. Եբաց եւ տես զմա-
նուկն, եւ լայր մանուկն [2]ի տապանակի
անդ". խնդաղատեցաւ զնովաւ [2]դուստրն
Փարաւոնի", եւ ասէ, Ի մանկանց Եբ-
7 րայեցւոց է դա ։ Եւ ասէ քոյրն նորա
ցդուստրն Փարաւոնի, Կամի՞ս զի կոչե-
ցից քեզ կին մի դայեակ ի Հեբրայեցւոց
անտի, եւ սնուցանիցէ քեզ զմանուկդ ։
8 Ասէ դուստրն Փարաւոնի, Երթ. գնաց
9 աղջիկն եւ կոչեաց զմայր մանկանն ։ Եւ
ասէ ցնա դուստրն Փարաւոնի ։ Առ զմա-
նուկդ, եւ սնո ինձ զդա, եւ ես տաց քեզ
զվարձս քո. եւ առ կինն զմանուկն եւ
10 սնոյց զնա ։ Եւ իբրեւ հաստատեցաւ մա-
նուկն, ած զնա առ դուստրն Փարաւոնի,
եւ եղեւ նմա յորդեգիրս. եւ անուանեաց
զանուն նորա [3]Մովսէս. ասէ, Ի ջրոյ անտի
հանի զդա ։

11 Եւ եղեւ յետ աւուրց [2]բազմաց, իբրեւ
եղեւ մեծ Մովսէս, ել առ եղբարս իւր
[2]որդիսն Իսրայելի", հայեցեալ ի չարչա-
րանս նոցա. տեսս այր մի Եգիպտացի,
զի հարկանէր զոմն Եբրայեցի յեղբարց
12 իւրոց [2]յորդւոցն Իսրայելի ։" Հայեցեալ
յայս կոյս յայն կոյս՝ ոչ զոք տեսանէր,
եհար զԵգիպտացին եւ ծածկեաց զնա
13 ընդ աւազով ։ Եւ ելեալ յերկրորդում ա-
ւուր, տեսանէր երկուս արս Եբրայեցիս
ընդ միմեանս մարտուցեալս. եւ ասէ
ցայրն որ զրկէրն, Ընդէ՞ր հարկանես
14 զընկերդ ։ Եւ նա ասէ, Ո՞ կացոյց զքեզ
այր իշխան եւ դատաւոր ի վերայ մեր.
եթէ սպանանե՞լ զիս կամիցիս որպէս
երէկ սպաներ զԵգիպտացին ։ Զահի հա-
րաւ Մովսէս եւ ասէ թէ Այնպէս յայտ-
նի եղեւ բանն ։

15 Եւ լուաւ Փարաւոն զբանն, եւ խնդրէր
սպանանել զՄովսէս. եւ փախեաւ Մով-
սէս յերեսաց Փարաւոնի, եւ բնակեաց
յերկրին Մադիամու. եւ [2]եկեալ յերկրին
Մադիամու" նստաւ առ ջրհորի միում ։
16 Եւ քրմին Մադիանացւոց էին դստերք
եւթն, [2]որ արածէին զխաշինս հօր իւր-
եանց," եկեալ էին հանել ջուր, մինչեւ
լցին զաւազանն՝ արբուցանել խաշանց
17 հօրն իւրեանց ։ Եւ եկեալ [2]այլ հովիւք մեր-
ժեցին զնոսա ի բաց. յարուցեալ Մովսէս
թափեաց զնոսա, եւ [2]եհան նոցա ջուր եւ"
18 արբոյց զխաշինս նոցա ։ Եւ եկին առ Հռա-
գուէլ հայրն իւրեանց եւ նա ասէ ցնոսա,
19 Զի՞ է զի յարեւու եկիք այսօր ։ Եւ նո-
քա ասեն, Այր մի Եգիպտացի փրկեաց
զմեզ ի հովուաց անտի, եւ եհան ջուր
20 եւ արբոյց խաշանց մերոց ։ Եւ նա ասէ
ցդստերսն իւր, Եւ ո՞ւր է, ընդէ՞ր թողէք
զայրն. արդ կոչեցէք զնա զի կերիցէ հաց ։
21 Եւ բնակեցաւ Մովսէս առ առնն, եւ ետ
զՍեպփովրա դուստր իւր Մովսիսի կնու-
22 թեան ։ Յղացաւ կինն եւ ծնաւ որդի, եւ ա-
նուանեաց զանուն նորա Մովսէս՝ Գերսամ.
ասէ, Զի պանդուխտ եմ ես յօտար երկրի ։
23 Եւ յետ աւուրց բազմաց մեռաւ թա-
գաւորն Եգիպտացւոց. եւ տառապէին որ-
դիքն Իսրայելի ի գործոց անտի, եւ աղա-
ղակէին ի վեր. եւ ել աղաղակ նոցա ա-
24 ռաջի Աստուծոյ ի գործոց անտի ։ Եւ լուաւ
Աստուած հեծութեան նոցա, եւ յիշեաց
Աստուած զուխտ իւր որ ընդ Աբրահամու
25 եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ ։ Եւ հայեցաւ
Աստուած յորդիսն Իսրայելի, եւ [4]ծանու-
ցաւ նոցա" ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ Մովսէս արածէր զխաշինս Յոթորայ
աներոյ իւրոյ՝ քրմին Մադիանացւոց. եւ
ած զխաշինսն [5]յանապատ, եւ եկն ի
2 լեառնն Աստուծոյ ի Քորեբ ։ Եւ երեւեցաւ
նմա հրեշտակ Տեառն բոցով հրոյ ի միջոյ
մորենւոյ. եւ տեսանէր զի մորենին վառ-
3 եալ էր հրով, եւ ոչ այրէր մորենին ։ Եւ
ասէ Մովսէս, Անցեալ տեսից զտեսիլն
զայն մեծ. զի՞ է զի ոչ այրիցի մորենին ։
4 Իբրեւ ետես Տէր եթէ մերձենայ տեսանել,
կոչեաց զնա [6]Տէր ի միջոյ մորենւոյն, ասէ,
Մովսէ՛ս, Մովսէ՛ս. եւ նա ասէ, [7]Զի՞ է" ։
5 Եւ ասէ, Մի՛ մերձենար այսր. լոյծ զկօ-
շիկս քո յոտից քոց, զի տեղիդ յորում կաս
6 դու ի դմա՝ երկիր սուրբ է ։ Եւ ասէ ցնա,
Ես եմ Աստուած հօր քո, Աստուած Աբրա-
համու եւ Աստուած Իսահակայ եւ Աս-
տուած Յակոբայ. եւ [8]դարձոյց Մովսէս
զերեսս իւր, քանզի երկնչէր հայել [9]առա-
ջի Աստուծոյ" ։
7 Եւ ասէ Տէր [2]ցՄովսէս, Տեսանելով տեսի

[1]Ոմն. իւր [2]Ոմն. դուստր [3]Այսինքն, հանեալ ի ջրոյ

[4]Ոմն. ծանեաւ Աստուած [5]Ոմն. յետ կողմ անապատին [6]Ոմն. Աստուած [7]Ոմն. Ահաւասիկ եմ [8]Ոմն. ծածկեաց [9]Ոմն. յԱստուած

զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ որ յԵգիպ-
տոս, եւ լուայ աղաղակի նոցա ի գործա-
վարացն իւրեանց, զի գիտեմ զվիշտս նո-
8 ցա. Եւ իջի փրկել զնոսա ի ձեռաց Ե-
գիպտացւոցն, եւ հանել զնոսա յերկրէն
յայնմանէ, եւ տանել զնոսա յերկիր բարի
եւ յընդարձակ, յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն
եւ զմեղր. յերկիրն Քանանացւոց եւ Քե-
տացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Փերեզացւոց
եւ Խեւացւոց [1]եւ Գերգեսացւոց" եւ Յե-
9 բուսացւոց։ Եւ արդ աւասիկ աղաղակ որդ-
ւոցն Իսրայելի հասեալ է առ իս, եւ տեսի
ես զնեղութիւնն զոր նեղեն զնոսա Եգիպ-
10 տացիքն։ Եւ արդ եկ առաքեցից զքեզ առ
Փարաւոն [1]արքայ Եգիպտացւոց", եւ հան-
ցես զժողովուրդ իմ, զորդիսն Իսրայելի,
11 յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ ասէ Մովսէս
ցԱստուած, Ո՞վ եմ ես զի երթայցեմ առ
Փարաւոն [1]արքայ Եգիպտացւոց", եւ հա-
նիցեմ զորդիսն Իսրայելի յերկրէն Եգիպ-
12 տացւոց։ Եւ ասէ, [2]Ես եղէց ընդ քեզ. եւ
այս եղիցի քեզ նշան թէ ես առաքեցի
[3]զքեզ հանել" զժողովուրդ իմ յԵգիպտոսէ,
պաշտեսջիք զԱստուած ի լերինս յայսմիկ։
13 Եւ ասէ Մովսէս ցԱստուած, Ահա ես
երթեալ առ որդիսն Իսրայելի ասիցեմ ցնո-
սա, Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց
զիս առ ձեզ. եւ հարցանիցեն զիս թէ
Զի՞նչ է անուն նորա, զի՞նչ ասացից ցնո-
14 սա։ Եւ ասէ Աստուած ցՄովսէս, Ես եմ
[1]Աստուած ՈՐ ԷՆ։ Եւ ասէ, Այսպէս ա-
սասցես ցորդիսն Իսրայելի, ՈՐ ԷՆ առաք-
15 եաց զիս առ ձեզ։ Եւ ասէ դարձեալ Աս-
տուած ցՄովսէս, Այսպէս ասասցես ցոր-
դիսն Իսրայելի, Տէր Աստուած հարցն ձե-
րոց, Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած
Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ, առաք-
եաց զիս առ ձեզ. այս է անուն իմ յաւի-
տենական, եւ յիշատակ ազգաց յազգս։
16 Արդ երթեալ ժողովեսցես զծերակոյտ որդ-
ւոցն Իսրայելի, եւ ասասցես ցնոսա, Տէր
Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ,
Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Իսա-
հակայ եւ Աստուած Յակոբայ եւ ասէ,
Այցելութեամբ այց արարի ձեզ, եւ որ ինչ
17 անցք անցին ընդ ձեզ յԵգիպտոս։ Եւ ա-
սեմ, Հանից զձեզ յերկրէ չարչարանաց
Եգիպտացւոցն՝ յերկիրն Քանանացւոց եւ
Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Փերե-
զացւոց [1]եւ Գերգեսացւոց" եւ Խեւացւոց
եւ Յեբուսացւոց, յերկիր՝ որ բղխէ զկաթն
18 եւ զմեղր։ Եւ լուիցեն ձայնի քում. եւ
մտցես դու եւ ծերակոյտ որդւոցն Իսրա-
յելի առ Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց,
եւ ասասցես ցնա, Տէր Աստուած Եբրա-
յեցւոց [4]կոչէ զմեզ առ ինքն". արդ երթի-
ցուք մեք երից աւուրց ճանապարհ յանա-
պատ, զի զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ
19 մերում։ Եւ ես գիտեմ, եթէ ոչ թողուցու
զձեզ արքայն Եգիպտացւոց գնալ, եթէ
20 ոչ հզօր ձեռամբ։ Եւ ձգեալ զձեռն իմ հա-
րից զԵգիպտոս ամենայն սքանչելեօք ի-
մովք զոր արարից ի նոսա. եւ ապա ար-
21 ձակեսցէ զձեզ։ Եւ տաց շնորհս ժողովր-
դեան իմոյ առաջի Եգիպտացւոցն. եւ յոր-
ժամ ելանիցէք, մի՛ ելանիցէք դատարկք.
22 Այլ խնդրեսցէ կին ի դրացւոյ եւ յեր-
դակցէ իւրմէ անօթս ոսկւոյ եւ անօթս
արծաթոյ եւ հանդերձս, եւ զարդարես-
ջիք զուստերս եւ զդստերս ձեր. եւ
[5]զաւաճանեսջիք զԵգիպտացիսն։

ԳԼ. Դ

1 Պատասխանի ետ Մովսէս եւ ասէ, Ե-
թէ ոչ հաւատայցեն ինձ, եւ ոչ լուիցեն
ձայնի իմում. քանզի ասիցեն թէ չիք
երեւեալ քեզ [6]Աստուծոյ, զի՞նչ ասացից
2 ցնոսա։" Ասէ ցնա Տէր, Զի՞նչ է այդ որ
ի ձեռին քում է. եւ նա ասէ, Գաւա-
3 զան։ Եւ ասէ, Ընկեա զդա ի գետին.
եւ ընկէց զնա ի գետին, եւ եղեւ օձ,
4 եւ փախեաւ Մովսէս ի նմանէն։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս, Ձգեա զձեռն քո եւ բուռն
հար զտտանէն. եւ ձգեաց զձեռն իւր
եւ բուռն եհար զտտանէն, եւ եղեւ գա-
5 ւազան ի ձեռին նորա. Զի հաւատասցեն
քեզ թէ երեւեալ է քեզ Տէր Աստուած
հարցն նոցա, Աստուած Աբրահամու եւ Աս-
տուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ։
6 Ասէ ցնա դարձեալ Տէր, Արկ զձեռն
քո ի ծոց քո. եւ արկ զձեռն իւր ի ծոց
իւր, եւ եհան զնա ի ծոցոյ իւրմէ, եւ
եղեւ ձեռն նորա բորոտ իբրեւ զձիւն։
7 Եւ ասէ, Արկ զձեռն քո ի ծոց քո. եւ
արկ զձեռն իւր ի ծոց իւր, եւ եհան զնա
ի ծոցոյ իւրմէ, եւ դարձեալ անդրէն ի նոյն
8 հաստատեցաւ ի գոյն մարմնոյ իւրոյ։ Եթէ
ոչ հաւատայցեն քեզ եւ ոչ լուիցեն ձայ-
նի առաջնոյ նշանին, հաւատասցեն քեզ

[1] Յէբր. դ—յ—կ [2] Եբր. Այլապէն ես [3] Եբր. զքեզ. յորժամ հանցես

[4] Եբր. պատահեաց մեզ [5] Եբր. կողոպտեսջիք [6] Եբր. Տեառն

9 ձայնի երկրորդի նշանիդ ։ Եւ եղիցի եթէ
ոչ հաւատասցեն երկոցունց նշանացդ
այդոցիկ, եւ ոչ լուիցեն ձայնի քում, առ-
ցես դու ի ջրոյ գետոյն եւ հեղցես ի ցա-
մաքի, եւ եղիցի ջուրն զոր առնուցուս ի
գետոյ անտի՝ արիւն ի ցամաքին ։
10 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր, Աղաչեմ զքեզ,
Տէր, չեմ [1]բաւական, որպէս թէ՞ յերէկ
եւ յեռանդէ, եւ ոչ յորմէ հետէ սկսար խօ-
սել ընդ ծառայի քում. զի նրբաձայն եւ
11 ծանրալեզու եմ ես։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս,
Ո՞վ ետ բերան մարդոյ, կամ ո՞վ արար
զխուլն եւ զհամր, զականին եւ զկոյր.
12 ո՞չ ապաքէն ես [2]Աստուած ։ Եւ արդ երթ,
եւ ես բացից զբերան քո եւ խելամուտ ա-
13 րարից զքեզ զոր պարտ իցէ խօսել ։ Եւ
ասէ, Աղաչեմ զքեզ, Տէր, առ քեզ ի ձեռն
14 զայլ ոք [3]զօրաւոր զոր առաքիցես. Եւ
բարկացաւ Տէր սրտմտութեամբ ի վերայ
Մովսիսի եւ ասէ, Ո՞չ աւանիկ կայ Ահա-
րոն եղբայր քո Ղեւտացի. գիտեմ զի խօ-
սելով խօսեսցի նա [3]ընդ քեզ". եւ ահա նա
ելցէ ընդ առաջ քո, եւ ի տեսանելն զքեզ
15 ուրախ լիցի ի միտս իւր։ Եւ խօսեսցիս ընդ
նմա, եւ տացես զպատգամս իմ ի բերան
նորա. եւ ես բացից զբերան քո եւ զբե-
րան նորա, եւ խելամուտ արարից զձեզ
16 զինչ առնիցէք։ Եւ նա խօսեսցի առ ի քէն
ընդ ժողովրդեանն. եւ նա եղիցի քո բե-
րան, եւ դու եղիցես նմա յաստուածա-
17 կոյս կողմանէ ։ Եւ զգաւազանդ [3]որ դար-
ձաւ յօձ" առցես ի ձեռին քում, որով ա-
րասցես նշանս ։
18 Գնաց Մովսէս եւ դարձաւ առ Յոթոր
աներ իւր եւ ասէ ցնա, Դարձայց եւ եր-
թայց առ եղբարս իմ որ յԵգիպտոս, եւ
տեսից թէ տակաւին կենդանի՞ իցեն. եւ
19 ասէ Յոթոր ցՄովսէս, Ողջ երթ ։ Եւ [3]յետ
աւուրցն բազմաց այնոցիկ վախճանեցաւ
արքայն Եգիպտացւոց. եւ" ասէ Տէր ցՄով-
սէս ի Մադիամ, Գնա եւ երթ յԵգիպտոս,
զի մեռան ամենայն արք որ խնդրէին
20 զանձն քո ։ Եւ առեալ Մովսիսի զկին իւր
եւ զմանկունս իւր, եհան զնոսա ի
գրաստս, եւ դարձաւ յԵգիպտոս. առ Մով-
սէս զգաւազանն որ յԱստուծոյ՝ ի ձեռին
21 իւրում։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Յերթալդ
քում եւ ի դառնալդ յԵգիպտոս՝ տեսջիր
զամենայն նշանս զոր ետու ի ձեռս քո, ա-
րասցես առաջի Փարաւոնի. եւ ես խստա-
ցուցից զսիրտ նորա, եւ ոչ արձակեսցէ
22 զժողովուրդն։ Եւ դու ասասցես ցՓարա-
ւոն, Այսպէս ասէ Տէր, Որդի անդրանիկ
23 իմ Իսրայէլ ։ Ասացի ցքեզ, Արձակեա
[4]զժողովուրդ իմ, զի պաշտեսցեն" զիս.
ապա թէ ոչ կամիցիս արձակել զդա, ես
եմ ապաքէն որ սպանանիցեմ զորդի քո
զանդրանիկ ։
24 Եւ եղեւ ի ճանապարհի յիջավանս,
պատահեաց նմա [5]հրեշտակ Տեառն" եւ
25 խնդրէր սպանանել զնա։ Եւ առեալ Սեպ-
փովրայի գայլախազ՝ թլփատեաց զան-
թլփատութիւն որդւոյն իւրոյ. եւ [6]անկ-
եալ առ ոտս նորա ասէ, Ահա եկաց ար-
26 իւն թլփատութեան մանկան իմոյ"։ Եւ
[7]գնաց հրեշտակն ի նմանէ". քանզի ասաց
եթէ [8]Եկաց արիւն թլփատութեան ման-
կան իմոյ"։
27 Եւ ասէ Տէր ցԱհարոն, Երթ ընդ առաջ
Մովսիսի յանապատն. եւ գնաց եւ պա-
տահեաց նմա ի լերինն Աստուծոյ, եւ համ-
28 բուրեաց զնա ։ Եւ պատմեաց Մովսէս Ա-
հարոնի զամենայն պատգամս Տեառն որ
առաքեաց զնա, եւ զամենայն զնշանսն
զոր պատուիրեաց նմա ։
29 Գնացին Մովսէս եւ Ահարոն եւ ժողո-
վեցին զամենայն ծերակոյտ որդւոցն Իս-
30 րայելի։ Եւ խօսեցաւ Ահարոն զամենայն
պատգամսն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
սիսի. եւ արար նշանս առաջի ժողովր-
31 դեանն։ Եւ հաւատաց ժողովուրդն եւ ու-
րախ եղեւ, զի արար [5]Աստուած այց որդ-
ւոցն Իսրայելի, եւ զի հայեցաւ ի նեղու-
թիւն նոցա. խոնարհեցաւ ժողովուրդն եւ
երկիր եպագ ։

ԳԼ. Ե

1 Եւ ապա մտին Մովսէս եւ Ահարոն առա-
ջի Փարաւոնի եւ ասեն ցնա, Այսպէս ասէ
Տէր Աստուած Իսրայելի, Արձակեա զժո-
ղովուրդ իմ, զի արասցեն ինձ տօն յանա-
2 պատի ։ Եւ ասէ Փարաւոն, Ո՞վ է [5]նա,
որում լուայց ձայնի նորա արձակել զոր-
դիսն Իսրայելի. ոչ գիտեմ զՏէրն, եւ
3 զԻսրայէլ ոչ արձակեմ ։ Եւ ասեն ցնա,
Աստուածն Եբրայեցւոց [9]կոչեաց զմեզ առ

[1] Եբր. այր խօսող, ոչ գոյանի [2] Եբր. Տէր [3] Յեբր.

[4] Եբր. զորդի իմ զի պաշտեսցէ [5] Եբր. Տէր
[6] Եբր. մերձեցոյց յոտս նորա եւ ասէ, Արդարեւ փեսայ արեան ես դու ինձ [7] Եբր. եթող զնա
[8] Եբր. Փեսայ արեան ես դու ինձ վասն թլփատութեան [9] Եբր. պատահեաց մեզ

ինքն". արդ երթիցուք երից աւուրց ճանա-
պարհ յանապատն, զի զոհեսցուք Տեառն
Աստուծոյ մերում. գուցէ պատահիցէ մեզ
4 *մահ կամ սպանումն ։ Եւ ասէ ցնոսա ար-*
քայն Եգիպտացւոց, Ընդէ՞ր [1]դու, Մով-
սէս եւ Ահարոն, խափանէք զժողովուրդն
ի գործոյ իւրեանց. երթայք յիւրաքան-
5 *չիւր գործ իւր ։ Եւ ասէ Փարաւոն, Ահա*
բազմանայ յոյժ ժողովուրդն յերկրիս. արդ
մի՛ հանդարտեցուցուք զնոսա ի գործոյ ։
6 *Եւ հրամայեաց Փարաւոն յաւուր յայն-*
միկ գործավարաց ժողովրդեանն եւ դպրաց
7 *նորա. ասէ, Մի՛ եւս յաւելուցուք տալ*
յարդ ժողովրդեանն յաղիւսարկութիւն
որպէս յերէկն եւ յեռանդ. ինքեանք եր-
8 *թիցեն եւ ժողովեսցեն իւրեանց յարդ։ Եւ*
զսակ զաղիւսարկլին որպէս գործէին հա-
նապազ, արկէք ի վերայ նոցա. մի՛ հա-
տանիցէք ինչ անտի. զի դատարկացան եւ
վասն այնորիկ աղաղակեն եւ ասեն, Եր-
թիցուք զոհեսցուք Աստուծոյ մերում ։
9 *Ծանրասցի գործ մարդկանն, եւ այնմ հո-*
գասցեն, եւ մի՛ հոգասցեն ի բանս տարա-
10 *պարտս։ Եւ ստիպէին զնոսա գործավարք*
ժողովրդեանն եւ դպիրք նորա, եւ խօ-
սէին ընդ ժողովրդեանն եւ ասէին, Այս-
պէս ասէ Փարաւոն, Ոչ եւս տաց ձեզ յարդ.
11 *Դուք ձեզէն երթայք ժողովեցէք ձեզ յարդ*
ուստի՛ եւ գտանիցէք. զի ոչ թողացի ձեզ
12 *ի սակէն ձերմէ եւ ոչ ինչ ։ Եւ սփռեցաւ*
ժողովուրդն ընդ ամենայն երկիրն Եգիպ-
13 *տացւոց ժողովել եղէգն առ ի յարդ ։ Եւ*
գործավարքն ստիպէին զնոսա եւ ասէին,
Բովանդակեցէք զգործն ձեր ըստ հանա-
պազորդ սակին, որպէս մինչ յարդն տային
14 *ձեզ։ Եւ տանջեցան դպիրք ազգի որդւոցն*
Իսրայելի որ կային ի վերայ նոցա՝ ի վե-
րակացուացն Փարաւոնի, զի ասէին, Թէ
Ընդէ՞ր ոչ բովանդակեցէք զսակ աղիւսոյն
ձերոյ որպէս [2]յերէկն եւ յեռանդ՝ եւ զայսր
աւուրդ"։
15 *Եւ մտեալ դպրաց որդւոցն Իսրայելի՝*
բողոք կալան առաջի Փարաւոնի եւ ա-
սեն, Ընդէ՞ր առնես այսպէս ընդ ծառայս
16 *քո ։ Յարդ ոչ տան ծառայից քոց, եւ զա-*
ղիւսն հրամայեն մեզ գործել. եւ ահա
ծառայք քո ի տանջանս են. [3]բռւռն առ-
17 *նես ժողովրդեան քում"։ Եւ ասէ ցնոսա,*
Դատարկ էք, պարապորդ էք. վասն այ-
նորիկ ասէք, Երթիցուք զոհեսցուք [4]Աս-

[1]Եբր. դուք [2]Եբր. յեռանդն, երէկ և այսօր և» [3]Եբր. և ժողովրդեան քո է մեղս [4]Եբր. Տեառն

18 *տուծոյ մերում"։ Արդ երթայք գործեցէք,*
քանզի յարդ ոչ ոք տայ ձեզ, եւ զսակ ա-
19 *ղիւսոյն բովանդակ տայցէք ։ Տեսանէին*
դպիրքն որդւոցն Իսրայելի զանձինս իւր-
եանց [5]ի չարչարանս եւ ասէին, Ոչ ոք թո-
ղու մեզ զսակ հանապազորդ աղիւսա-
20 *թուին"։ Պատահեցին Մովսիսի եւ Ահա-*
րոնի, զի գային հանդէպ նոցա՝ ելեալք
21 *յերեսաց Փարաւոնի. Եւ ասեն ցնոսա,*
Տեսցէ [6]Աստուած եւ դատեսցի զձեզ. զի
գարշեցուցէք զհոտ մեր առաջի Փարա-
ւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, տալ սուր
ի ձեռս նորա կոտորել զմեզ ։
22 *Դարձաւ Մովսէս առ Տէր եւ ասէ, Տէր,*
ընդէ՞ր չարչարեցեր զժողովուրդն քո,
23 *եւ ընդէ՞ր առաքեցեր զիս։ Եւ յորմէ հետէ*
մտի առ Փարաւոն խօսել յանուն քո
չարչարեաց զժողովուրդն, եւ փրկելով,
ոչ փրկեցեր զժողովուրդ քո ։

ԳԼ. Զ

1 **Ե***ւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Այժմ տեսցես զինչ*
արարից ընդ Փարաւոն. զի հզօր ձեռամբ
արձակեսցէ զդոսա, եւ բարձրացեալ բազ-
2 *կաւ հանցէ զդոսա յերկրէ իւրմէ ։ Խօսե-*
ցաւ Աստուած ընդ Մովսիսի եւ ասէ ցնա,
3 *Ես եմ Տէր. Եւ երեւեցայ Աբրահամու եւ*
Իսահակայ եւ [7]Յակոբայ. Աստուած նոցա
եմ, եւ անուն իմ՝ Տէր, եւ ոչ յայտնեցի
4 *նոցա։" Եւ հաստատեցի զուխտ իմ առ նո-*
սա, տալ նոցա զերկիրն Քանանացւոց,
5 *[8]ուր պանդխտեցանն։ Եւ ես լուայ հեծու-*
թեան որդւոցդ Իսրայելի զոր Եգիպտա-
ցիքդ ծառայեցուցանեն, եւ յիշեցի զուխտն
6 *իմ ։ Երթ խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի,*
եւ ասասցես, Ես եմ Տէր. եւ հանից զձեզ
ի բռնութենէ Եգիպտացւոցդ, եւ փրկեցից
զձեզ ի ծառայութենէ դոցա, եւ ապրե-
ցուցից զձեզ բարձր բազկաւ եւ մեծամեծ
7 *դատաստանօք ։ Եւ առից զձեզ ինձ ի ժո-*
ղովուրդ, եւ եղէց ձեզ Աստուած. եւ ծա-
նիջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր, որ
հանեմ զձեզ ի բռնութենէ Եգիպտացւոցդ։
8 *Եւ տարայց զձեզ յերկիրն յոր ձգեցի զձեռն*
իմ տալ զնա Աբրահամու, Իսահակայ եւ
Յակոբայ, եւ տաց զնա ձեզ [9]վիճակաւ.

[5]Եբր. ի չարչարանս, իբրև ասացաւ եթէ Ոչ նուազեսցի ի հանապազորդ աղիւսաթուէն ձերմէ [6]Եբր. Տէր [7]Եբր. Յակոբայ յանուն Աստուծոյ Ամենակալի. և ոչ յայտնեցայ նոցա յանուն իմ Եհովայ (Տէր) [8]Եբր. զերկիր պանդխտութեան նոցա ուր [9]Եբր. ի վիճակ. կամ, ի ժառանգութիւն

9 զի ես եմ Տէր ։ Խօսեցաւ Մովսէս այնպէս
ընդ որդիսն Իսրայելի․ եւ ոչ անսացին նմա
ի կարճմտութենէ եւ ի խիստ գործոյն ։
10 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
11 Մուտ խօսեաց ընդ Փարաւոնի արքային
Եգիպտացւոց , զի արձակեսցէ զորդիսն
12 Իսրայելի յերկրէն [1]Եգիպտացւոց ։ Խօսե-
ցաւ Մովսէս առաջի Տեառն եւ ասէ, Ահա
որդիքն Իսրայելի ոչ լուան ինձ, եւ զիա՞րդ
լուիցէ ինձ Փարաւոն . եւ ես [2]չեմ խօսող
13 ոք" ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
ընդ Ահարոնի , եւ ետ նոցա հրաման առ
որդիսն Իսրայելի եւ առ Փարաւոն արքայ
Եգիպտացւոց , հանել զորդիսն Իսրայելի
յերկրէն Եգիպտացւոց ։
14 Եւ այս են նահապետք տանց ազգաց
նոցա . որդիք Ռուբենի անդրանկանն Իս-
րայելի՝ Ենովք եւ Փալլուս , Ասրոմն եւ
15 Քարմի . այս ցեղ Ռուբենի է ։ Եւ որդիք
Շմաւոնի՝ Յամուէլ եւ Յամին եւ Ահովդ եւ
Յաքին եւ Սահառ եւ Սաւուղ [3]որ ի Փիւ-
նիկեցւոյ անտի էր". այս ցեղք են որդւոցն
16 Շմաւոնի ։ Եւ այս անուանք են որդւոցն
Ղեւեայ ըստ ազգս իւրեանց . Գերսոն ,
Կահաթ եւ Մերարի։ Եւ ամք կենաց Ղեւ-
17 եայ հարեւր երեսուն եւ եւթն ամ։ Եւ այս
են որդիք Գերսոնի՝ Լոբենի եւ Սեմէի ,
18 տունք նահապետաց նոցա։ Եւ որդիք Կա-
հաթու՝ Ամրամ եւ Սահառ եւ Քեբրոն եւ
Ոզիէլ։ Եւ ամք կենաց Կահաթու՝ հարեւր
19 երեսուն եւ երեք ամ։ Եւ որդիք Մերար-
եայ՝ Մոոլլի եւ Մուսի . այս են տունք
նահապետաց Ղեւեայ ըստ ազգաց իւր-
20 եանց։ Եւ առ Ամրամ զՅովքաբէթ [4]դուստր
եղբօր" հօր իւրոյ իւր կնութեան, եւ ծնաւ
նմա զԱհարոն, եւ զՄովսէս [5]եւ զՄարիամ
քոյր նոցա"։ Եւ ամք կենաց Ամրամայ հա-
21 րեւր երեսուն եւ եւթն ամ։ Եւ որդիք Սա-
22 հառայ՝ Կորխ եւ Նափեգ եւ Զեքրի ։ Եւ
որդիք Ոզիելայ՝ Միսայէլ եւ Եղիսափան
23 եւ Սեթրի ։ Եւ առ Ահարոն զԵղիսաբէթ
դուստր Ամինադաբայ զքոյր Նաասոնի իւր
կնութեան , եւ ծնաւ նմա [6]զՆաբադ եւ
24 զԱբիուդ եւ զԵղիազար եւ զԻթամար։ Եւ
որդիք Կորխայ՝ Ասիր եւ Եղկանա եւ Աբիա-
25 սափ . սոքա են ազգք Կորխայ։ Եւ Եղիա-
զար Ահարոնեան առ ի դստերաց անտի
Փուտիելի իւր կնութեան , եւ ծնաւ նմա
զՓենեէս . այս են իշխանք նահապետաց
Ղեւտացւոցն ըստ ազգս իւրեանց ։
26 Եւ այս Ահարոն եւ Մովսէս, զորս ասաց
[7]Աստուած հանել զորդիսն Իսրայելի յերկ-
րէն Եգիպտացւոց հանդերձ զօրութեամբ
27 իւրեանց։ Եւ սոքա են որ վիճէին ընդ Փա-
րաւոնի արքային Եգիպտացւոց , հանել
զորդիսն Իսրայելի յԵգիպտոսէ, այս Մով-
28 սէս եւ Ահարոն ։ Յաւուր յորում խօսե-
ցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յերկրին Եգիպ-
29 տացւոց ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի
եւ ասէ, Ես եմ Տէր. խօսեաց ընդ Փարա-
ւոնի արքային Եգիպտացւոց զամենայն
30 ինչ զոր ասեմ քեզ ։ Եւ [9]ասէ Մովսէս ա-
ռաջի Տեառն , Ահաւասիկ ես "նրբաձայն
եմ", եւ զիա՞րդ լուիցէ ինձ Փարաւոն ։

ԳԼ․ Է

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ահա ետու զքեզ
աստուած Փարաւոնի, եւ Ահարոն եղբայր
2 քո եղիցի քեզ մարգարէ ։ Դու խօսեսցիս
ընդ նմա զամենայն ինչ [7]զոր պատուիրեմ
քեզ, եւ Ահարոն եղբայր քո խօսեսցի ընդ
Փարաւոնի , արձակել զորդիսն Իսրայելի
3 յերկրէ իւրմէ։ Եւ ես խստացուցից զսիրտն
Փարաւոնի, եւ յաճախեցից զնշանս իմ եւ
4 զարուեստս յերկրին Եգիպտացւոց։ Եւ ոչ
լուիցէ ձեզ Փարաւոն . եւ արկից զձեռն
իմ յԵգիպտոս, եւ հանից [8]հանդերձ զօրու-
թեամբ իմով" զժողովուրդ իմ , զորդիսն
Իսրայելի , յերկրէն Եգիպտացւոց , մեծաւ
5 վրէժխնդրութեամբ ։ Եւ ծանիցեն Եգիպ-
տացիքն, թէ ես եմ Տէր. եւ ձգեցից զձեռն
իմ յԵգիպտոս , եւ հանից զորդիսն Իսրա-
6 յելի ի միջոյ նոցա։ Եւ արարին Մովսէս եւ
Ահարոն , որպէս եւ պատուիրեաց նոցա
7 Տէր , նոյնպէս եւ արարին։ Եւ Մովսէս էր
ամաց ութսնից , եւ Ահարոն էր որդի ա-
մաց ութսուն եւ երից , յորժամ խօսեցան
ընդ Փարաւոնի ։
8 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
9 Ահարոնի եւ ասէ , Եթէ խօսեսցի ընդ ձեզ
Փարաւոն եւ ասասցէ , Տուք մեզ նշան
կամ արուեստ , ասասցես ցԱհարոն [5]եղ-
բայր քո", Առ դու զգաւազանդ, եւ ընկեա
զդա ի գետին առաջի Փարաւոնի [5]եւ ծա-
10 ռայից նորա", եւ եղիցի վիշապ ։ Մտին
Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փարաւոնի ,
եւ արարին այնպէս, որպէս պատուիրեաց
նոցա Տէր. եւ ընկէց Ահարոն զգաւազանն

[1]Եբր. իւրմէ [2]Եբր. անթլփատ եմ շրթամբք
[3]Եբր. որդի կնոջ Քանանացւոյ [4]Եբր. զ[illegible]
[5]Յեբր. պակաս [6]Եբրայեցին ունի Նադաբ [illegible]
[illegible] Հայն [illegible] Նաբադ

[7]Եբր. Տէր [8]Եբր. զզօրս իմ ,

առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ծառայից
11 նորա, եւ եղեւ վիշապ։ Եւ կոչեաց Փա-
րաւոն զիմաստունս [1]Եգիպտացւոց եւ
զկախարդս. եւ արարին գէտքն Եգիպ-
տացւոց կախարդութեամբ իւրեանց նոյն-
12 պէս։ Եւ ընկէց իւրաքանչիւր ոք զգաւա-
զան իւր եւ եղեն վիշապք. եւ եկուլ գա-
13 ւազանն Ահարոնի զգաւազանս նոցա։ Եւ
կարծրացաւ սիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ
լուաւ նոցա, որպէս խօսեցաւ Տէր։
14 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ծանրացեալ է
սիրտն Փարաւոնի չարձակել զժողովուրդն։
15 Երթ առ Փարաւոն ընդ առաւօտն. ահա
նա ելանէ ի ջուրն. եւ կացցես հանդէպ
նորա առ եզեր գետոյն, եւ զգաւազանն
16 որ դարձաւ յօձ՝ առցես ի ձեռին քում, Եւ
ասասցես ցնա, Տէր Աստուած Եբրայեց-
ւոց առաքեաց զիս առ քեզ եւ ասէ, Ար-
ձակեա զժողովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս
յանապատի. եւ ահա ոչ լուար ինձ մինչեւ
17 ցայժմ։ Այսպէս ասէ Տէր, Այդու գիտա-
ցես թէ ես եմ Տէր. ահաւասիկ ես հարկա-
նեմ գաւազանաւս որ ի ձեռին իմում է՝
18 զջուր գետոյդ, եւ դարձցի յարիւն. Եւ
ձկունք որ ի գետ այդր են՝ սատակեսցին,
եւ նեխեսցի գետդ. եւ ոչ կարասցեն Ե-
գիպտացիք ըմպել ջուր ի գետոյ այտի։
19 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ասա ցԱհարոն,
Առ զգաւազանդ եւ ձգեա զձեռն քո ի վե-
րայ ջրոցդ [2]Եգիպտոսի եւ ի վերայ" գետոց
նոցա եւ ի վերայ լճաց նոցա եւ ի վերայ
խաղից նոցա եւ ի վերայ ջրակուտաց նո-
ցա, եւ եղիցի արիւն։ Եւ [3]եղեւ արիւն
յամենայն երկրին Եգիպտացւոց, ի փայտս
20 եւ ի քարինս։ Եւ արարին այնպէս Մով-
սէս եւ Ահարոն որպէս եւ պատուիրեաց
նոցա Տէր. եւ վերացուցեալ զգաւազանն
իւր՝ եհար զջուր գետոյն առաջի Փարա-
ւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, եւ դար-
21 ձոյց զամենայն ջուրս գետոյն յարիւն։ Եւ
ձկունք որ ի գետ անդր էին՝ սատակեցան,
եւ նեխեցաւ գետն, եւ ոչ կարէին Եգիպ-
տացիքն ըմպել ջուր ի գետոյ անտի. եւ էր
արիւն յամենայն երկրին Եգիպտացւոց։
22 Եւ արարին այնպէս եւ գէտքն Եգիպ-
տացւոց կախարդութեամբն իւրեանց, եւ
խստացաւ սիրտն Փարաւոնի եւ ոչ լուաւ
23 նոցա, որպէս ասաց Տէր։ Դարձաւ Փարա-
ւոն եւ եմուտ ի տուն իւր, եւ ոչ հաստա-
24 տեաց զմիտս իւր եւ ոչ այնու եւս։ Եւ փո-
րեցին ամենայն Եգիպտացիքն շուրջ զգե-
տովն ջուր ըմպելոյ, [4]եւ ոչ կարէին ըմպել
25 ջուր ի գետոյ անտի։ Եւ լցան աւուրք
եւթն յետ հարկանելոյ Տեառն զգետն։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Մուտ առ Փարա-
ւոն եւ ասասցես ցնա, Այսպէս ասէ Տէր,
Արձակեա զժողովուրդ իմ, զի պաշտեսցեն
2 զիս։ Ապա թէ ոչ կամիս դու արձակել,
ահա ես հարից զամենայն սահմանս քո
3 գորտիւ։ Եւ բղխեսցէ գետդ գորտ, եւ ել-
եալ մտանիցեն ի տունս քո եւ [5]ի շտեմա-
րանս սենեկաց քոց" եւ ի գահոյս քո, եւ
ի տունս ծառայից քոց եւ ժողովրդեան
քո, եւ ի թոնիրս քո եւ ի զանգուածս քո։
4 Եւ ի վերայ քո, եւ ի վերայ ժողովրդեան
քո, եւ ի վերայ ծառայից քոց ելանիցեն
գորտք։
5 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ասա ցԱհարոն
եղբայր քո, Ձգեա ձեռամբ քով զգաւա-
զանդ քո ի վերայ գետոյն եւ ի վերայ ջրա-
դարձից եւ ի վերայ խաղից, եւ հանցես
6 գորտ ի վերայ երկրիդ Եգիպտացւոց։ Եւ
ձգեաց Ահարոն զձեռն իւր ի վերայ ջրոցն
Եգիպտացւոց, եւ [1]եհան գորտ". ել գորտն
7 եւ ծածկեաց զերկիրն Եգիպտացւոց։ Ա-
րարին նոյնպէս եւ գէտքն Եգիպտացւոց
կախարդութեամբքն իւրեանց եւ հանին
գորտ յերկրին Եգիպտացւոց։
8 Կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհա-
րոն եւ ասէ, Աղօթս արարէք առ Տէր, եւ
ի բաց արասցէ զգորտս յինէն եւ ի ժողո-
վրդենէ իմմէ, եւ արձակեցից զժողո-
9 վուրդդ, եւ զոհեսցեն Տեառն։ Եւ ասէ
Մովսէս ցՓարաւոն, Ժամ դիր ինձ, առ
Ե՞րբ արարից աղօթս վասն քո եւ ծառայից
քոց եւ ժողովրդեան քո, սատակել զգորտդ
ի քէն եւ [6]ի ժողովրդենէ քումմէ եւ ի
տանց ձերոց", բայց միայն ի գետ անդր
10 մնասցեն։ Եւ նա ասէ, Առ վաղիւ։ Եւ սա
ասէ, Որպէս ասացերդ եղիցի. զի գիտա-
ցես եթէ չիք [7]այլ ոք բաց ի Տեառնէ Աս-
11 տուծոյ մերմէ"։ Եւ բարձցին գորտքդ ի
քէն եւ ի տանց քոց, եւ ի ծառայից քոց
եւ ի ժողովրդենէ քումմէ, բայց միայն ի
12 գետ անդր մնասցեն։ Եւ ելին Մովսէս եւ
Ահարոն ի Փարաւոնէ, եւ աղաղակեաց

[1]Օրէ. [illegible] [2]Օրէ. Եգիպտացւոց. ի վերայ
[3]Օրէ. եղիցի

[4]Օրէ. զի [5]Օրէ. ի սենեակ անկողնոյ քո [6]Օրէ.
ի տանց քոց [7]Օրէ. իբրեւ զՏէր Աստուած մեր

Մովսէս առ Տէր վասն [1]ժամադրութեան
գորտոյն, որպէս ժամադիր եղեւ" Փա-
13 րաւոնի։ Եւ արար Տէր որպէս եւ ասացն
Մովսէս. եւ սատակեցաւ գորտն ի տանց
14 եւ ի սրահից եւ յանդոց։ Եւ ժողովեցին
զնոսա կոյտս կոյտս, եւ նեխեցաւ երկիրն։
15 Իբրեւ ետես Փարաւոն եթէ եղեւ դիւրու-
թիւն, ծանրացաւ սիրտ նորա եւ ոչ լուաւ
նոցա, որպէս եւ խօսեցաւ Տէր։
16 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ասա ցԱհարոն,
թէ Ձգեա [2]ձեռամբ քով" զգաւազանդ եւ
հար զհող երկրիդ. եւ եղիցի մուն [3]ի մարդ
եւ յանասուն, եւ" յամենայն երկրիդ Ե-
17 գիպտացւոց։ Եւ արարին այնպէս. ձգեաց
Ահարոն ձեռամբ իւրով զգաւազանն եւ
եհար զհող երկրին, եւ եղեւ մուն ի մարդ
եւ յանասուն, [3]եւ յամենայն հող" երկրին
18 Եգիպտացւոց։ Արարին նոյնպէս եւ գէտքն
կախարդութեամբքն իւրեանց հանել մուն,
եւ ոչ կարէին. եւ եղեւ մուն ի մարդ եւ
19 յանասուն։ Եւ ասեն գէտքն ցՓարաւոն,
Մատն Աստուծոյ է այդ. եւ խստացաւ
սիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ լուաւ նոցա, որ-
պէս եւ խօսեցաւ Տէր։
20 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Կանխեա ընդ
առաւօտն եւ կաց առաջի Փարաւոնի. եւ
ահա նա ելանէ ի ջուր անդր. եւ ասասցես
ցնա, Այսպէս ասէ Տէր, Արձակեա զժո-
21 ղովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս. Ապա թէ
ոչ կամիցիս արձակել զժողովուրդ իմ, ա-
հա ես առաքեմ ի վերայ քո եւ ի վերայ
ծառայից քոց եւ ի վերայ ժողովրդեան քո
եւ ի վերայ տանց ձերոց շանաճանճ. եւ
լցցին տունք Եգիպտացւոցդ շանաճանճիւ,
22 եւ երկիրն յորում իցեն ի նմա։ Եւ սքան-
չելի արարից յաւուրն յայնմիկ զերկիրն
Գեսեմ, յորում ժողովուրդն իմ իցէ, եւ
մի՛ լիցի անդ շանաճանճ. զի գիտասցես թէ
23 ես եմ Տէր, [4]Տէր ամենայն" երկրի։ Եւ տաց
խտրոց ի մէջ ժողովրդեան իմոյ եւ ի մէջ
ժողովրդեան քո. եւ վաղիւ եղիցի նշանդ
24 այդ [4]ի վերայ երկրիդ"։ Եւ արար Տէր այն-
պէս. եւ եկն շանաճանճ բազում ի տունս
Փարաւոնի եւ ի տունս ծառայից նորա
եւ յամենայն երկիրն Եգիպտացւոց. եւ
սատակեցաւ երկիրն ի շանաճանճէ անտի։
25 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱ-
հարոն, եւ ասէ, Երթայք զոհեցէք [5]Տեառն
Աստուծոյ ձերում աստէն ի սմին երկրի։

[1]Ներ. գորտոյն զօր ած ի վերայ [2]Յներ. գոխոսե
[3]Ներ. ամենայն հող երկրին եղեւ մուն, յա-
մենայն [4]Ներ. ի մէջ

26 Եւ ասէ Մովսէս, Ձէ մարթ այդպէս լինել
եթէ զգարշելիս Եգիպտացւոցդ զոհիցեմք
Տեառն Աստուծոյ մերում. քանզի եթէ
զոհիցեմք զգարշելիս Եգիպտացւոցդ ա-
27 ռաջի նոցա, քարկոծ առնեն զմեզ։ Այլ
երթիցուք երեքօրեայ ճանապարհ յանա-
պատ, եւ զոհեսցուք Տեառն Աստուծոյ
28 մերում, որպէս եւ [5]ասաց մեզ Տէր"։ Եւ
ասէ Փարաւոն, Ես արձակեմ զձեզ, եւ
զոհեսջիք Տեառն Աստուծոյ ձերում յա-
նապատի. այլ մի՛ ուրեք հեռի ձգիցիք եր-
թալ. եւ արդ աղօթս արարէք վասն իմ
29 [5]առ Տէր"։ Եւ ասէ Մովսէս, Ես ելից ի քէն
եւ աղօթս արարից առ [6]Աստուած, եւ փա-
րատեսցի շանաճանճդ ի Փարաւոնէ եւ ի
ծառայից իւրոց եւ ի ժողովրդենէ իւրմէ
վաղիւ. բայց մի՛ եւս խաբեսցէ Փարաւոն
առ ի չարձակել զժողովուրդդ զոհել
30 Տեառն։ Ել Մովսէս ի Փարաւոնէ, եւ եկաց
31 յաղօթս առ [6]Աստուած։ Եւ արար Տէր որ-
պէս եւ ասացն Մովսէս. եւ փարատեաց
զշանաճանճն ի Փարաւոնէ եւ ի ծառայից
նորա եւ ի ժողովրդենէ նորա. եւ ոչ մնաց
32 եւ ոչ մի։ Եւ ծանրացոյց Փարաւոն զսիրտ
իւր եւ ի ժամանակին յայնմիկ, եւ ոչ կա-
մեցաւ արձակել զժողովուրդն։

ԳԼ. Թ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Մուտ առ Փա-
րաւոն եւ ասասցես ցնա, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուածն Եբրայեցւոց, Արձակեա զժո-
2 ղովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս. Ապա թէ
ոչ կամիս արձակել զժողովուրդ իմ, այլ
3 տակաւին ունիցիս զդա, Ահա ձեռն Տեառն
եղիցի ի խաշինս քո որ ի դաշտի են, եւ ի
ձիս եւ յէշս եւ յուղտս եւ յարջառ եւ յոչ-
4 խար մահու մեծաւ յոյժ։ Եւ [7]արարից ես
սքանչելիս" ի մէջ խաշանցն Եգիպտացւ-
ւոց, եւ ի մէջ խաշանցն Իսրայելի, եւ ոչ
ծախեսցի [8]յամենայն որդւոցն Իսրայելի
5 կռինչն։ Եւ ժամանակեաց [6]Աստուած եւ
ասէ, Վաղիւ արասցէ Տէր զբանդ զայդ ի
6 վերայ երկրիդ։ Եւ արար Տէր զբանն զայն
ի վաղիւ անդր, եւ սատակեցաւ ամենայն
անասուն Եգիպտացւոցն. բայց յանասնոց
որդւոցն Իսրայելի ոչ ծախեցաւ եւ ոչ ինչ։
7 Իբրեւ ետես Փարաւոն, թէ ոչ ծախեցաւ
յանասնոց որդւոցն Իսրայելի եւ ոչ ինչ,
ծանրացաւ սիրտ նորա, եւ ոչ արձակեաց
զժողովուրդն։

[5]Ներ. ասասցէ մեզ [6]Ներ. Տէր [7]Ներ. բաժա-
նեսցէ Տէր [8]Ներ. յամենայնէ

8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ա-
հարոնի եւ ասէ, Առէք դուք լի ձեռօք
ձերովք մոխիր հնոցի, եւ ցանեսցէ զայն
Մովսէս ընդ երկինս առաջի Փարաւոնի
9 [1]եւ առաջի ծառայից նորա": Եւ եղիցի
փոշի ընդ ամենայն երկիրդ Եգիպտացւոց.
եւ եղիցի ի մարդ եւ յանասուն կեղ, ե-
ռասցեն խաղաւարտք. [1]իմարդ եւ յանա-
սուն" յամենայն երկրիդ Եգիպտացւոց:
10 Եւ առին զմոխիր հնոցին [2]առաջի Փարա-
ւոնի. եւ ցանեաց զայն Մովսէս ընդ եր-
կինս. եւ եղեւ կեղ, խաղաւարտք եռաց-
11 եալք, ի մարդ եւ յանասուն: Եւ ոչ կա-
րէին կախարդքն կալ առաջի Մովսիսի
վասն կեղոյն. քանզի եղեւ կեղն եւ ի կա-
խարդսն, եւ յամենայն [3]երկրին Եգիպ-
12 տացւոց": Եւ խստացոյց Տէր զսիրտն Փա-
րաւոնի, եւ ոչ լուաւ նոցա, որպէս եւ ա-
սաց Տէր ցՄովսէս:
13 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Կանխեա ընդ
առաւօտն, եւ կաց առաջի Փարաւոնի, եւ
ասասցես ցնա, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Եբրայեցւոց, Արձակեա զժողովուրդ իմ
14 զի պաշտեսցեն զիս. Քանզի յայսմ ժամա-
նակի առաքեցից ես զամենայն պատա-
հարս ի սիրտ քո եւ ծառայից քոց եւ ժո-
ղովրդեան քո. զի գիտասցես թէ չիք ոք
15 իբրեւ զիս յամենայն երկրի: Քանզի ձգեալ
զձեռն իմ հարից զքեզ եւ զժողովուրդ քո
16 մահուամբ, եւ սատակեսցիս յերկրէ: Եւ
վասն այնորիկ [4]պահեցար, զի ի քեզ ցու-
ցից զզօրութիւն իմ, եւ զի պատմեսցի
17 անուն իմ ընդ ամենայն երկիր: Եւ դու
տակաւին [5]թեւարկե՞ս զժողովրդեամբ ի-
18 մով չարչարել" զդոսա: Եւ ես ահա տեղա-
ցից վաղիւ յայսմ ժամու կարկուտ սաս-
տիկ յոյժ, որպիսի ոչ եղեւ յԵգիպտոս յօրէ
19 յորմէ հաստատեցաւ մինչեւ ցայսօր: Եւ
արդ փութա ժողովել զանասուն քո եւ որ
ինչ իցէ քո ի դաշտի. զի ամենայն մարդ
եւ անասուն որ գտցի ի դաշտի եւ ոչ մտցէ
ի տուն, անկցի ի վերայ նոցա կարկուտն
20 եւ [6]սատակեսցէ: Որ միանգամ երկեաւ ի
բանէ Տեառն ի ծառայիցն Փարաւոնի, ժո-
ղովեաց զծառայս իւր եւ զանասուն ի
21 տուն. Եւ որ ոչն անսաց ի միտս իւր բա-
նիցն Տեառն, եթող զծառայս իւր եւ զա-
նասուն իւր ի դաշտի:

22 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ձգեա զձեռն քո
յերկինս, եւ եղիցի կարկուտ ի վերայ ա-
մենայն երկրիդ Եգիպտացւոց, ի վերայ
մարդկան եւ անասնոյ, եւ ի վերայ ամե-
նայն բանջարոյ որ է ի դաշտի երկրիդ Ե-
23 գիպտացւոց: Եւ ձգեաց Մովսէս [7]զձեռն
իւր յերկինս. եւ ետ Տէր բարբառս եւ կար-
կուտ, եւ ընթանայր հուր ընդ երկիրն. եւ
տեղաց Տէր կարկուտ ի վերայ երկրին Ե-
24 գիպտացւոց: Էր կարկուտ եւ հուր բոր-
բոքեալ ի մէջ կարկտին. եւ կարկուտն
սաստիկ էր յոյժ, որպիսի ոչ եղեւ յամե-
նայն երկրին Եգիպտացւոց, յորմէ հետէ
25 եղեալ էր ի վերայ նորա ազգ: Եհար կար-
կուտն յամենայն երկրին Եգիպտացւոց
զամենայն որ ինչ էր ի դաշտի ի մարդոյ
մինչեւ յանասուն, եւ զամենայն բանջար
որ ի դաշտի էր՝ եհար կարկուտն, եւ զա-
մենայն փայտ որ ի դաշտս՝ մանրեաց:
26 Բայց յերկրին Գեսեմ, ուր էին որդիքն
27 Իսրայելի, ոչ եղեւ կարկուտ: Եւ առաք-
եալ Փարաւոնի կոչեաց զՄովսէս եւ զԱ-
հարոն եւ ասէ ցնոսա, [8]Մեղայ. այսու-
հետեւ" Տէր արդար է, եւ ես եւ ժողո-
28 վուրդ իմ ամպարիշտք: Կացէք յաղօթս
վասն իմ առ Տէր, եւ դադարեսցեն ի լի-
նելոյ ձայնքն Աստուծոյ եւ կարկուտն եւ
հուր. եւ արձակեցից զձեզ, եւ ոչ եւս
29 յաւելուցուք մնալ: Եւ ասէ ցնա Մովսէս,
Այժմ իբրեւ ելից ըստ քաղաքս՝ ձգեցից
զձեռս իմ առ [9]Աստուած, եւ ձայնքն դա-
դարեսցեն, եւ կարկուտն եւ անձրեւ ոչ
եւս լիցի. զի ծանիցես թէ Տեառն է եր-
30 կիր: Եւ դու եւ ծառայք քո գիտեմ թէ
չեւ եւս երկերուք ի Տեառնէ Աստուծոյ:
31 Կտաւն եւ գարին հարաւ. զի գարին յոճ
32 կայր եւ կտաւն սերմանացեալ էր: Եւ ցոր-
եանն եւ հաճար ոչ հարան, զի անագան էին:
33 Եւ ել Մովսէս ի Փարաւոնէ արտաքս
քան զքաղաքն, եւ ձգեաց զձեռն իւր առ
Տէր, եւ դադարեցին ձայնքն եւ կար-
կուտն, եւ անձրեւ ոչ եւս կաթեաց յեր-
34 կիր: Իբրեւ ետես Փարաւոն եթէ դադար-
եաց անձրեւն եւ կարկուտ եւ ձայնքն,
յաւել ի մեղանչել, եւ ծանրացոյց զսիրտ
35 իւր [10]եւ զծառայից իւրոց": Եւ խստացաւ
սիրտն Փարաւոնի եւ ոչ արձակեաց զոր-
դիսն Իսրայելի, որպէս խօսեցաւ Տէր ի
ձեռն Մովսիսի:

---

[1]Եբր. պղպջակ [2]Եբր. և կացին առաջի [3]Եբր. Եգիպտացիս [4]Եբր. յարուցի զքեզ [5]Եբր. խրոխտա՞ս ի վերայ ժողովրդեան իմոյ չարձակել [6]Եբր. սատակեսցին

[7]Եբր. զգաւազան [8]Եբր. Մեղայ զայս նուագ. [9]Եբր. Տէր [10]Եբր. որպէս և ծառայք նորա

ԳԼ. Ժ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
Մուտ առ Փարաւոն , զի ես խստացուցի
զսիրտ նորա եւ զսիրտ ծառայից նորա, զի
կարգաւ եկեսցեն նշանքն իմ ի վերայ նո-
2 ցա . Որպէս զի պատմիցէք յականջս որդ-
ւոց ձերոց , եւ որդւոց որդւոց ձերոց, որ-
չափ խաղացի ընդ Եգիպտացիսդ , եւ
զնշանս իմ զոր արարի ի նոսա , եւ ծանի-
ջիք թէ ես եմ Տէր ։
3 Մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փա-
րաւոնի , եւ ասեն ցնա, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուածն Եբրայեցւոց , Մինչեւ յե՞րբ ոչ
կամիցիս [1]ամաչել յինէն". արձակեա զժո-
4 ղովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս ։ Ապա թէ
ոչ կամիցիս դու արձակել զժողովուրդ իմ,
ահաւասիկ ես ածից ի սոյն ժամու վաղիւ
մարախ [2]սաստիկ ի վերայ [2]ամենայն սահ-
5 մանաց քոց. Եւ ծածկեսցէ [3]զամենայն ե-
րեսս երկրի, եւ ոչ կարիցես" տեսանել զեր-
կիր . եւ կերիցէ զամենայն նշխարն զոր
եթող ձեզ կարկուտն , եւ կերիցէ զամե-
նայն փայտ բուսեալ ձեզ ի վերայ երկրի ։
6 Եւ լցցին տունք քո եւ տունք ամենայն
ծառայից քոց, եւ տունք յամենայն երկրիդ
Եգիպտացւոց. զոր ոչ երբեք տեսին հարք
ձեր եւ ոչ հաւք նոցա , յորմէ օրէ եղեն
յերկրի մինչեւ ցայսօր ։ Եւ խոյս տուեալ
ել ի Փարաւոնէ ։
7 Ասեն ցնա ծառայքն Փարաւոնի, Մին-
չեւ յե՞րբ իցէ մեզ խոչս այդ . արձակեա
զմարդիկն զի պաշտեսցեն զՏէր Աստուած
իւրեանց. եթէ գիտե՞լ կամիցիս զի կորեաւ
8 Եգիպտոս ։ Եւ դարձուցին զՄովսէս եւ
զԱհարոն առ Փարաւոն . եւ ասէ ցնոսա ,
Երթայք պաշտեցէք զՏէր Աստուած ձեր.
9 բայց ո՞վ եւ ո՞վ իցեն որ երթայցեն ։ Եւ
ասէ Մովսէս, Երիտասարդօք հանդերձ եւ
ծերովք մերովք երթիցուք. ուստերօք եւ
դստերօք մերովք , արջառով եւ ոչխարով
մերով երթիցուք , զի տօն [4]է Տեառն Ա-
10 տուծոյ մերոյ"։ Եւ ասէ ցնոսա , Եղիցի
այդպէս , Տէր ընդ ձեզ, [5]քանզի արձակեմ
զձեզ. միթէ եւ զստացուածս ձեր. տեսա-
11 նէք զի չարիք կան ի ձեզ"։ Մի այդպէս. այլ
երթիցեն արք եւեթ, եւ [6]պաշտեսցեն զԱ-
տուած". քանզի զայդ խնդրէիք դուք։
Եւ հանին զնոսա յերեսաց Փարաւոնի ։
12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ձգեա զձեռն քո
ի վերայ երկրիդ Եգիպտացւոց , եւ ելցէ
մարախ ի վերայ երկրիդ Եգիպտացւոց ,
եւ կերիցէ զամենայն բանջար երկրիդ ,
[2]եւ զամենայն պտուղ ծառոց" զոր եթող
13 կարկուտն ։ Եւ ամբարձ Մովսէս [7]զձեռն
իւր յերկինս". եւ ած Տէր հողմ [8]հարաւոյ
յերկիր զտիւն ամենայն եւ զգիշերն ամե-
նայն. իբրեւ առաւօտ եղեւ, եւ հողմ[8]հա-
14 րաւոյ առ զմարախն ։ Եւ [9]եհան յամենայն
երկիրն Եգիպտացւոց , եւ [10]զաղարեցոյց
ի վերայ ամենայն սահմանացն Եգիպտա-
ցւոց . յառաջ քան զայն ոչ եղեւ այնպիսի
մարախ , եւ յետ այնորիկ ոչ [11]եղեւ այն-
15 պիսի ։ Եւ ծածկեաց զամենայն երեսս
երկրին , եւ [12]ապականեցաւ երկիրն", եւ
եկեր զամենայն բանջար երկրին եւ զա-
մենայն պտուղ ծառոց որ մնաց ի կարկտէ
անտի . եւ ոչ մնաց կանաչ , ոչ ի ծառս եւ
ոչ յամենայն բանջար դաշտի յամենայն
երկրին Եգիպտացւոց ։
16 Եւ փութացաւ Փարաւոն կոչել զՄով-
սէս եւ զԱհարոն, եւ ասէ, Մեղայ առաջի
17 Տեառն Աստուծոյ ձերոյ եւ ձեզ. Արդ նե-
րեցէք այսմ եւս յանցանաց իմոց , եւ ա-
ղաչեցէք առ Տէր Աստուած ձեր, եւ [13]փա-
18 րատեսցէ յինէն զմարախս" զայս ։ Եւ ել
Մովսէս ի Փարաւոնէ , եւ եկաց յաղօթս
19 առ [14]Աստուած ։ Եւ դարձոյց Տէր հողմ
սաստիկ [15]ի ծովէ, եւ առ զմարախն եւ ա-
մաց ի ծովն Կարմիր . եւ ոչ մնաց մարախ
20 յամենայն երկրին Եգիպտացւոց ։ Եւ
խստացոյց Տէր զսիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ
արձակեաց զորդիսն Իսրայէլի ։
21 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ձգեա զձեռն
քո յերկինս , եւ եղիցի խաւար ի վերայ
երկրիդ Եգիպտացւոց , խաւար շօշափելի։
22 Ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր յերկինս , եւ
եղեւ խաւար եւ մէգ եւ մութ ի վերայ
ամենայն երկրին Եգիպտացւոց զերիս ա-
23 ւուրս . Եւ ոչ ոք տեսանէր զեղբայր իւր
[2]զերիս աւուրս", եւ ոչ յարեաւ ոք յան-
կողնէ իւրմէ զերիս աւուրս . բայց ամե-
նայն որդւոցն Իսրայէլի լոյս էր յամենայն
բնակութիւնս իւրեանց ։

---

[1]Եբր. խոնարհել առաջի իմ [2]Յ Եբր. պակաս [3]Եբր. զերեսս երկրի. և չիցէ մարթ [4]Եբր. Տեառն է մեզ [5]Եբր. եթէ արձակեցից զձեզ և զազխ ձեր, տեսէք զի չարիք կան առաջի ձեր [6]Եբր. պաշտեցէք զՏէր

[7]Եբր. զգաւազան իւր ի վերայ երկրին Եգիպտացւոց [8]Եբր. արեւելից [9]Եբր. ելին [10]Եբր. հանգեաւ [11]Եբր. եղիցի [12]Եբր. եղեւ խաւար յերկրին [13]Եբր. բարձցէ միայն յինէն զմահս [14]Եբր. Տէր [15]կամ, յարեւմտից

24 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս [1]եւ
զԱհարոն" եւ ասէ [1]ցնոսա , Երթայք պաշ-
տեցէք զՏէր [1]Աստուած ձեր", բայց զար-
ջառ եւ զոչխար ձեր աստէն թողէք , եւ
25 այլ աղխդ ձեր երթիցեն ընդ ձեզ ։ Եւ
ասէ Մովսէս , Նա եւ դու եւս տացես
մեզ ողջակէզս եւ զոհս զոր առնիցեմք
26 Տեառն Աստուծոյ մերում ։ Այլ մեր ա-
նասուն եւս երթիցէ ընդ մեզ, եւ ոչ թո-
ղուցումք եւ ոչ կճղակ մի . քանզի ի
նոցանէ առնուցումք պաշտել զՏէր Աս-
տուած մեր . եւ մեք ոչ գիտեմք զինչ
մատուցանիցեմք Տեառն [1]Աստուծոյ մե-
27 րում" մինչեւ անդր հասանիցեմք ։ Եւ
խստացոյց Տէր զսիրտն Փարաւոնի , եւ
28 ոչ կամեցաւ արձակել զնոսա ։ Եւ ասէ
Փարաւոն , Ի բաց գնա յինէն . զգոյշ լեր
անձին քում , մի՛ եւս յաւելուցուս տե-
սանել զերեսս իմ. զի յորում աւուր երեւիս
29 դու ինձ , մեռանիս ։ Եւ ասէ Մովսէս ,
[2]Ասացեր. ոչ եւս երեւեցայց երեսաց քոց։

Գլ . ԺԱ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Այլ մեւս եւս հա-
րուածս ածից ի վերայ Փարաւոնի եւ ի վե-
րայ Եգիպտոսի, եւ ապա արձակեսցէ զձեզ
աստի . այլ յորժամ արձակեսցէ զձեզ , ա-
2 մենեւին հանցէ զձեզ աստի ։ Արդ խօս-
եաց [1]գաղտ յականջս ժողովրդեանն , եւ
խնդրեսցեն իւրաքանչիւր ոք յընկերէ
իւրմէ եւ կին ի դրացւոյ իւրմէ անօթս ա-
կնեղէնս եւ անօթս արծաթեղէնս [1]եւ հան-
3 դերձս"։ Եւ ետ Տէր շնորհս ժողովրդեան
իւրում առաջի Եգիպտացւոցն, [1]եւ տուեն
նոցա ի զարդ." եւ այրն Մովսէս մեծարոյ
եղեւ յոյժ [3]առաջի Եգիպտացւոցն եւ ա-
ռաջի Փարաւոնի , եւ առաջի ամենայն
ծառայից նորա", եւ յաչս ժողովրդեանն ։
4 Եւ ասէ Մովսէս , Այսպէս ասէ Տէր ,
Զհասարակ գիշերաւ ես մտից ի մէջ Ե-
5 գիպտոսի . Եւ սատակեսցի ամենայն անդ-
րանիկ յերկրին Եգիպտացւոց, յանդրանիկէ
անտի Փարաւոնի որ նստի յաթոռ նորա ,
մինչեւ ցանդրանիկ աղախնոյն որ կայցէ
առ երկանս, եւ մինչեւ ցանդրանիկ ամե-
6 նայն անասնոց ։ Եւ եղիցի աղաղակ մեծ
յամենայն երկիրդ Եգիպտացւոց , որպիսի
ոչ եղեւ եւ ոչ եւս յաւելուցու լինել նոյն-
7 պիսի ։ Եւ [4]ի մէջ ամենայն" որդւոցն Իս-
րայէլի ոչ կնչեսցէ եւ ոչ շուն մի լեզուաւ
իւրով, եւ ոչ ի մարդոյ մինչեւ յանասուն.
զի [5]գիտասցես որչափ ինչ սքանչելիս ա-
րասցէ" Տէր ի մէջ Եգիպտացւոցդ եւ ի մէջ
8 Իսրայէլի ։ Եւ իջցեն ամենայն ծառայքս
քո այսոքիկ առ իս, եւ երկիր պագցեն ինձ
եւ ասասցեն , Ել դու եւ ամենայն ժողո-
վուրդ քո , որում դուդ առաջնորդես . եւ
ապա ելից ։ Եւ ել Մովսէս ի Փարաւոնէ
լի բարկութեամբ ։
9 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ոչ լուիցէ ձեզ
Փարաւոն , զի յաճախեցից զնշանս իմ [1]եւ
10 զարուեստս" յերկրին Եգիպտացւոց ։ Եւ
Մովսէս եւ Ահարոն արարին զամենայն
նշանս [6]եւ զարուեստս զայսոսիկ յերկրին
Եգիպտացւոց" առաջի Փարաւոնի . եւ
խստացոյց Տէր զսիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ
կամեցաւ արձակել զորդիսն Իսրայելի
յերկրէն [7]Եգիպտացւոց ։

Գլ . ԺԲ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
Ահարոնի յերկրին Եգիպտացւոց , եւ ասէ,
2 Ամիսս այս եղիցի ձեզ սկիզբն ամսոց . ա-
3 ռաջին եղիցի ձեզ յամիսս տարւոյ ։ [8]Խօս-
եաց ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն
Իսրայէլի եւ [9]ասասցես, ի տասներորդում
ամսեանս այսորիկ առցեն իւրեանց իւրա-
քանչիւր [10]ոչխար ըստ տանս ազգացն
4 իւրեանց, [10]ոչխար ըստ երդ ։ Եւ եթէ սա-
կաւք իցեն ի տանն՝ որպէս թէ չիցեն բա-
ւական լինել [11]ոչխարին , առցէ ընդ իւր
զդրացի իւր եւ զընկեր իւր ըստ մարդա-
թուի . իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւ-
5 րում համարեսցի [12]յոչխարն։ Ոչխար" կա-
տարեալ՝ արու , տարեւոր , անարատ լիցի
6 ձեզ . յօդեաց եւ յայծեաց առնուցուք։ Եւ
եղիցի ձեզ պահեալ մինչեւ ի չորս եւ ի
տասն աւուր ամսոյս այսորիկ . եւ զենցեն
զնա ամենայն բազմութիւն ժողովրդեան
7 որդւոցն Իսրայէլի ընդ երեկս ։ Եւ առցեն
յարենէ անտի եւ դիցեն ի վերայ երկուց
սեմոցն եւ բարաւորին տանցն յորս ուտի-
8 ցեն զնա ի նոսա ։ Եւ կերիցեն զմիսն ի
գիշերիս յայսմիկ. խորովեալ հրով, եւ բա-
9 ղարջ ընդ եղեգի կերիցեն. Եւ ոչ ուտիցէք
ի նոցանէ հում , եւ ոչ պեխ եփեալ ջրով,

---

[1] Յօրբ. [illegible] [2]Օրբ. Ո՛չ զիզ ասացեր [3]Օրբ. յերկրին Եգիպտացւոց, յաչս ծառայից Փարաւոնի [4]Օրբ. ունեք յամենայն

[5]Օրբ. գիտասջիք եթէ բաժանեցէ [6]Օրբ. զայսոսիկ [7]Օրբ. իւրմէ [8]Օրբ. Խօսեցարուք [9]Օրբ. ասասցէք [10]Կամ, զառն [11]Կամ, զառինն [12]Կամ, ի գառնն։ (5) Գառն

այլ խորովեալ հրով. զգլուխն ոտիւքն հան-
10 դերձ, եւ զփորոտին նորա։ Եւ ոչ թողու-
ցուք ի նմանէ յայգ. [1]եւ ոսկր մի՛ բեկա-
նիցէք ի նմանէ." եւ որ ինչ մնայցէ ի նմա-
11 նէ յայգ՝ հրով այրեսջիք ։ Եւ այսպէս ու-
տիցէք. գօտիք ձեր ընդ մէջս, եւ կօշիկք
ձեր յոտս, եւ ցուպք ձեր ի ձեռին. փու-
թանակի ուտիցէք, զի [2]զատիկ Տեառն է։
12 Եւ անցից ընդ ամենայն երկիրդ Եգիպ-
տացւոց ի գիշերիս յայսմիկ, եւ հարից զա-
մենայն անդրանիկ երկրիդ Եգիպտացւոց
ի մարդոյ մինչեւ յանասուն. եւ յամենայն
դիսն Եգիպտացւոց արարից վրէժխնդրու-
13 թիւն. զի ես եմ Տէր։ Եւ եղիցի ձեզ արիւնդ
[3]նշանակեալ ի վերայ տանց՝ յորս իցէք
դուք անդ. եւ տեսից զարիւնդ եւ [4]ապրե-
ցուցից զձեզ". եւ ոչ լինիցին ի ձեզ հար-
ուածք ի սատակել՝ յորժամ հարկանիցեմ
14 յերկրիդ Եգիպտացւոց։ Եւ եղիցի ձեզ օրդ
այդ ի յիշատակ, եւ տօնեցէք զդա՝ տօն
Տեառն. յազգս ձեր օրէն յաւիտենական
15 տօնեցէք զդա։ Զեւթն օր բաղարջ ուտի-
ցէք. յառաջնումէ իսկ օրէ անտի անհետ
առնիջիք զխմոր ի տանց ձերոց. ամենայն
որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեսցի անձն
այն յԻսրայելէ՝ յառաջնումէ օրէն մինչեւ
16 յօրն եւթներորդ։ Եւ [5]օրն առաջին կոչես-
ցի սուրբ, եւ օրն եւթներորդ նուիրեալ
եղիցի ձեզ" սուրբ. զամենայն գործ պաշ-
տօն մի՛ գործիցէք ի նմա, բայց միայն [6]որ
գործիցի ամենայն անձին" այն միայն գոր-
17 ծեսցի ձեզ։ Եւ պահեսջիք [7]զպատուիրանս
իմ զայս". զի յաւուր յայսմիկ [8]հանից զզօ-
րութիւն ձեր յերկրէս Եգիպտացւոց. եւ
առնիցէք զօրս զայս յազգս ձեր օրէնս յաւի-
18 տենականս։ Ի սկսանել չորեքտասանե-
րորդի աւուր ամսոյն առաջնոյ յերեկորեայ
բաղարջ ուտիցէք մինչեւ ցքսան եւ մի օր
19 ամսոյն ցերեկոյ։ Զեւթն օր մի՛ գտցի խմոր
ի տունս ձեր. ամենայն որ ուտիցէ խմոր-
եալ՝ սատակեսցի անձն այն ի ժողովրդենէ
Իսրայելի յեկաց եւ ի բնակաց երկրին ։
20 Խմորեալ մի՛ [9]ուտիցեն. յամենայն բնա-
կութեան ձերում ուտիցէք բաղարջ ։
21 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն ծերա-
կոյտ որդւոցն Իսրայելի, եւ ասէ ցնոսա

[1]Եբր. պակաս [2]Եբր. փեսախ, այսինքն անցա-
նել, (տես ծանօթութիւն 4)։ [3]Եբր. ի նշան
[4]Եբր. անցից զձեօք [5]Եբր. յաւուրն առաջնում
եղիցի ժողով սուրբ, և յաւուրն եւթներորդի
եղիցի ձեզ ժողով [6]Եբր. զոր ուտիցէ ամե-
նայն անձն՝ [7]Եբր. զտօն բաղարջոյն [8]Եբր.
հանի [9]Եբր. ուտիցէք

Երթայք առէք ձեզ [10]ոչխար ըստ ազգս
22 ձեր, եւ զենջիք ի զատիկ։ Եւ առնուցուք
մշտիկ զոպայի թաթաւեալ յարեան որ
[11]առ դրօքն" իցէ, եւ սրսկեսջիք զբարա-
ւորաւն եւ զերկոքումբք սեմովքն յարենէ
անտի որ [11]առ դրօքն". բայց դուք մի՛ ելա-
նիցէք իւրաքանչիւր ըստ դուռն տան իւ-
23 րոյ մինչեւ ցառաւօտ. Եւ անցցէ Տէր հար-
կանել զԵգիպտացիսդ, եւ տեսանիցէ զա-
րիւնն որ ի վերայ բարաւորին եւ ի վերայ
երկուց սեմոց, եւ զանց առնիցէ Տէր
զդրօքն, եւ ոչ տայցէ թոյլ սատակչին
24 մտանել ի տունս ձեր հարկանել։ Եւ պա-
հեսջիք զբանս զայս, օրէն քեզ եւ որդւոց
25 քոց մինչեւ յաւիտեան ։ Եւ եթէ մտա-
նիցէք յերկիրն զոր տացէ ձեզ Տէր, որ-
պէս եւ խօսեցաւ, պահեսջիք զպաշտօնդ
26 զայդ ։ Եւ եղիցի եթէ ասիցեն ցձեզ որ-
27 դիք ձեր, Զի՞նչ է պաշտօնս այս ձեզ, Ա-
սասջիք նոցա, եթէ Զոհ զատկի Տեառն է
այս, յորժամ [12]պահեաց զտունս" որդւոցն
Իսրայելի յԵգիպտոս, մինչ հարկանէր զԵ-
գիպտացիսն, եւ զտունս մեր ապրեցոյց ։
Եւ խոնարհեցաւ ժողովուրդն եւ երկիր
28 եպագ ։ Եւ գնացեալ որդիքն Իսրայելի ա-
րարին որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի
եւ Ահարոնի, նոյնպէս եւ արարին ։
29 Եւ եղեւ ի հասարակ գիշերի եւ Տէր ե-
հար զամենայն անդրանիկ յերկրին Եգիպ-
տացւոց, յանդրանկանէ անտի Փարաւոնի
որ նստէր յաթոռ նորա, մինչեւ յանդրա-
նիկ գերւոյն որ կայր ի վիրապի, եւ զա-
30 մենայն անդրանիկ անասնոց ։ Եւ յարեաւ
Փարաւոն գիշերայն, ինքն եւ ամենայն
ծառայք իւր եւ ամենայն Եգիպտացիք,
եւ եղեւ աղաղակ մեծ յամենայն երկրին
Եգիպտացւոց. զի ոչ գոյր տուն յորում ոչ
գոյր մեռեալ ի նմա ։
31 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱ-
հարոն գիշերայն, եւ ասէ ցնոսա, Արիք
եւ ելէք ի ժողովրդենէ իմմէ, եւ դուք եւ
որդիքն Իսրայելի. երթայք եւ պաշտեցէք
զՏէր [1]Աստուած ձեր", որպէս ասացէք.
32 Եւ զարջառ եւ զոչխար ձեր առեալ գնա-
ցէք, որպէս եւ ասացէքն. բայց եւ զիս
33 օրհնեցէք։ Եւ բռնադատէին Եգիպտացիքն
զժողովուրդն փութանակի հանել զնոսա
յերկրէ անտի. քանզի ասէին թէ Ամենե-
34 քին իսկ մեռանիմք ։ Եւ առ ժողովուրդն
զհայսն իւրեանց մինչչեւ խմորեալ էր,

[10]Կամ, գառն [11]Եբր. ի կոնքին [12]Եբր. զանց
արար զտամբք

զզանգուածս իւրեանց ծրարեալ ի կտաւս
35 իւրեանց, ի վերայ ուսոց իւրեանց։ Եւ
որդիքն Իսրայելի արարին որպէս եւ հրա-
ման ետ նոցա Մովսէս. եւ խնդրեցին յԵ-
գիպտացւոցն անօթս ոսկեղէնս եւ անօթս
36 արծաթեղէնս եւ հանդերձս։ Եւ ետ Տէր
շնորհս ժողովրդեանն իւրում առաջի Եգիպ-
տացւոցն, եւ ետուն նոցա [1]ի զարդ. եւ
կողոպտեցին զԵգիպտացիսն։
37 Եւ չուեցին որդիքն Իսրայելի յՌամե-
սայ ի Սոկքովթ. վեց հարիւր հազար այր
38 հետեւակ, թող զայլ աղխ։ Եւ խառնիճա-
ղանճ բազում ել ընդ նոսա, եւ արջառ եւ
39 ոչխար եւ անասուն բազում յոյժ։ Եւ ե-
փեցին զհայսն զոր հանին յԵգիպտոսէ՝
նկանս բաղարջս, քանզի ոչ խմորեցաւ.
զի հանին զնոսա Եգիպտացիքն, եւ ոչ կա-
րէին մնալ. եւ ոչ պաշար արարին իւրեանց
ճանապարհին։
40 Եւ բնակութիւն որդւոցն Իսրայելի զոր
բնակեցին յերկրին Եգիպտացւոց [2]եւ յերկ-
րին Քանանացւոց՝ ինքեանք եւ հարք իւր-
եանց", ամք չորեք հարիւր եւ երեսուն։
41 Եւ եղեւ յետ չորեք հարիւր եւ երեսուն
ամի, յաւուր յայնմիկ ելին ամենայն զօ-
րութիւնք Տեառն յերկրէն Եգիպտացւոց։
42 [3]Գիշերի որ է յառաջապահեստ Տեառն՝ հա-
նել" զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց. [4]այն
գիշեր յառաջապահեստ Տեառն՝ լինել" ա-
մենայն որդւոցն Իսրայելի յազգս նոցա։
43 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ա-
հարոնի եւ ասէ, Այս է օրէն զատկի. ամե-
44 նայն այլազգի մի՛ կերիցէ ի նմանէ. Եւ զա-
մենայն ծառայ ուրուք եւ զարծաթագին
թլփատեսցես, եւ ապա կերիցէ ի նմանէ։
45 Պանդուխտն եւ վարձկանն մի՛ կերիցէ ի
46 նմանէ։ Ի տան միում կերիցի. եւ մի՛ հա-
նիցէք ի մսոյ անտի արտաքս քան զտունն,
47 եւ ոսկր մի՛ բեկանիցէք ի նմանէ։ Ամե-
նայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի առնի-
48 ցեն զայն։ Ապա թէ մերձենայցէ առ ձեզ
եկամուտ եւ առնիցէ զզատիկն Տեառն,
թլփատեսցես զամենայն արու մանուկ
նորա, եւ ապա մերձեսցի առնել զնա, եւ
եղիցի իբրեւ զբնակ երկրին. ամենայն ան-
49 թլփատ մի՛ կերիցէ ի նմանէ։ Օրէն՝ մի եւ
նոյն կացցէ բնակին եւ եկին որ գայցէ
50 մերձենալ ի ձեզ։ Եւ արարին ամենայն
որդիքն Իսրայելի, որպէս պատուիրեաց
Տէր Մովսէսի եւ Ահարոնի, նոյնպէս ա-
51 րարին։ Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ եհան
Տէր զորդիսն Իսրայելի յերկրէն Եգիպ-
տացւոց հանդերձ զօրութեամբ իւրեանց։

ԳԼ. ԺԳ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ,
2 Սրբեա դու ինձ զամենայն անդրանիկ
նախածին որ բանայ զամենայն արգանդ ի
մէջ որդւոցդ Իսրայելի, ի մարդոյ մինչեւ
3 յանասուն, քանզի իմ է։ Եւ ասէ Մովսէս
ցժողովուրդն, Յիշեսջիք զօրս զայս յո-
րում ելէք յԵգիպտոսէ ի տանէ ծառայու-
թեան, զի հզօր ձեռամբ եհան զձեզ Տէր
4 աստի. եւ ոչ ուտիցէք խմորուն։ Զի յայսմ
աւուր ելանէք դուք յամսեանս կանխոց։
5 Եւ եղիցի յորժամ [1]եթէ տանիցի զքեզ Տէր
[2]Աստուած քո" յերկիրն Քանանացւոց եւ
Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Խեւաց-
ւոց եւ Յեբուսացւոց [3]եւ Փերեզացւոց եւ
Գերգեսացւոց", զոր երդուաւ հարցն քոց
տալ քեզ, երկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր,
եւ արասցես զպաշտօնս զայս յամսեանս
6 յայսմիկ։ Զեւթն օր բաղարջ կերիջիք, եւ
7 յաւուրն եւթներորդի տօն Տեառն։ Բա-
ղարջ կերիջիք զեւթն օր, ոչ երեւեսցի առ
քեզ խմորուն, եւ ոչ եղիցի խմոր յամե-
8 նայն սահմանս քո։ Եւ պատմեսցես որդ-
ւոյ քում յաւուր յայնմիկ եւ ասասցես,
Վասն այնորիկ արար ինձ Տէր [4]Աստուած,
9 մինչ ելանէի յԵգիպտոսէ։ Եւ եղիցի քեզ
նշան ի վերայ ձեռին քո, եւ յիշատակ ա-
ռաջի աչաց քոց, զի լինիցին օրէնք Տեառն
ի բերանի քում. զի հզօր ձեռամբ եհան
10 զքեզ Տէր յԵգիպտոսէ։ Եւ պահեսջիք զօ-
րէնս զայս [5]ի ժամանակաց ի ժամանակս,
11 եւ" աւուրց յաւուրս։ Եւ եղիցի յորժամ
տանիցի զքեզ Տէր [2]Աստուած քո" յերկիրն
Քանանացւոց, որպէս երդուաւ քեզ եւ
12 հարցն քոց, եւ տացէ զնա քեզ, Եւ զա-
տուսցես Տեառն զամենայն [3]արու որ բա-
նայ զարգանդ, եւ զամենայն որ բանայ
զարգանդ յանդէոց եւ յանասնոց քոց որ
լինիցի քեզ. արուքն [3]սուրբ Տեառն լինի-
13 ցին։ Եւ զամենայն որ բանայցէ զարգանդ
իշոյ, փոխանակեսցես ընդ ոչխարի, եւ
եթէ ոչ փոխանակեսցես, [6]փրկեսցես զնա.
զամենայն անդրանիկս որդւոց քոց փրկե-
14 սցես։ Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ որդին քո
յետ այսորիկ եւ ասիցէ թէ Զինչ է այդ.

[1]Եբր. զոր խնդրեցին [2]Եբր. պակաս [3]Եբր. Գիշեր պահպանութեան է այն Տեառն, զի եհան [4]Եբր. այս իսկ է գիշեր պահպանութեան

[5]Եբր. ի ժամանակի իւրում, [6]Եբր. փրկեսցես

տատացես ցնա, Զի հզօր ձեռամբ եհան
զմեզ Տէր յերկրէն Եգիպտացւոց ի տանէ
15 ծառայութեան. Յորժամ խստացաւ Փա-
րաւոն չարձակել զմեզ, կոտորեաց Տէր
զամենայն անդրանիկս յերկրին Եգիպտա-
ցւոց, յանդրանկէ մարդոյ մինչեւ ցանդրա-
նիկս անասնոյ. վասն այնորիկ ես մատու-
ցանեմ Տեառն զամենայն արու որ բանայ
զարգանդ, եւ զամենայն անդրանիկս որդ-
16 ւոց իմոց փրկեցից։ Եւ եղիցի նշան ի վե-
րայ ձեռին քո, եւ [1]անշարժ առաջի աչաց
քոց, քանզի հզօր ձեռամբ եհան զմեզ
Տէր յԵգիպտոսէ։
17 Եւ իբրեւ արձակեաց Փարաւոն զժողո-
վուրդն, ոչ առաջնորդեաց նոցա Աստուած
ընդ երկիրն Փղշտացւոց, ընդ կարճոյ ճա-
նապարհ. քանզի ասաց Աստուած թէ
Գուցէ զանգիտիցէ ժողովուրդն յորժամ
տեսանիցէ զպատերազմն, եւ դառնայցէ
18 յԵգիպտոս։ Եւ պատեաց ած Աստուած
զժողովուրդն ընդ ճանապարհ անապատին՝
առ Կարմիր ծովուն. եւ [2]ի հինգերորդ ազ-
գի" ելին որդիքն Իսրայելի յերկրէն Եգիպ-
19 տացւոց։ Եւ առ Մովսէս զոսկերսն Յով-
սեփու ընդ իւր. քանզի երդմնեցոյց Յով-
սէփ զորդիսն Իսրայելի, եւ ասէ, Եթէ այ-
ցելութեամբ այց արասցէ ձեզ [3]Տէր, հան-
ջիք աստի զոսկերս իմ ընդ ձեզ։
20 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայելի ի Սոկ-
քովթայ, բանակեցան յՈթոմ առ անա-
21 պատաւն։ Եւ [4]Աստուած առաջնորդէր նո-
ցա ցերեկ սեամբ ամպոյ, ցուցանել նոցա
զճանապարհն, եւ զցայգ՝ սեամբ հրոյ,
լուսատու լինել նոցա ի գնալն՝ զցայգ եւ
22 զցերեկ։ Եւ ոչ պակասէր սիւն ամպոյն ի
տուէ եւ սիւն հրոյն ի գիշերի առաջի ամե-
նայն ժողովրդեանն։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի, եւ դարձ-
ցին բանակեսցին դէմ յանդիման [5]Հանդ-
րուանին, ընդ Մագդոլ եւ ընդ ծովն.
հանդէպ Բէեղսեպփոնայ, յանդիման նո-
3 ցա բանակեսջիք առ ծովեզերբն։ Եւ ա-
սասցէ Փարաւոն զորդւոց Իսրայելի թէ
Մոլորեալ են յերկրին, քանզի պատեաց
4 զնոսա անապատն։ Եւ ես խստացուցից
զսիրտն Փարաւոնի եւ պնդեսցի զհետ դո-
ցա. եւ փառաւորեցայց ի Փարաւոն, եւ
յամենայն զօրս նորա, եւ ծանիցեն [6]ամե-
նայն Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տէր։ Եւ
արարին այնպէս։
5 Եւ ազդ եղեւ արքային Եգիպտացւոց
եթէ փախեաւ ժողովուրդն. եւ շրջեցաւ
սիրտն Փարաւոնի եւ ծառայից իւրոց ի
վերայ ժողովրդեանն, եւ ասեն, Զինչ
գործեցաք զայն, զի արձակեցաք զորդիսն
6 Իսրայելի, զի մի՛ ծառայեսցեն մեզ։ Եւ
հանդերձեաց Փարաւոն զկառս իւր, եւ
[7]տարաւ ընդ իւր զամենայն ժողովուրդն"
7 իւր. Եւ առ վեց հարիւր կառս ընտիրս,
եւ զամենայն [8]երիվարս Եգիպտացւոց, եւ
8 սպառազէնս ի վերայ ամենեցուն։ Եւ
խստացոյց Տէր զսիրտն Փարաւոնի ար-
քային Եգիպտացւոց, եւ պնդեցաւ զհետ
որդւոցն Իսրայելի. եւ որդիքն Իսրայելի
9 ելանէին բարձրացեալ ձեռամբ։ Եւ պնդե-
ցան Եգիպտացիքն զհետ նոցա, եւ գտին
զնոսա բանակեալս առ ծովեզերբն. եւ ա-
մենայն երիվարք եւ կառք Փարաւոնի եւ
հեծեալք նորա եւ զօրք նորա յանդիման
[5]Հանդրուանին, հանդէպ Բէեղսեպփոնայ։
10 Եւ եհաս մօտ Փարաւոն, եւ համբար-
ձեալ որդւոցն Իսրայելի զաչս իւրեանց
[9]տեսանէին զի բանակեցան Եգիպտացիքն
ի թիկանց" նոցա, եւ երկեան յոյժ, եւ բա-
11 ղաքեցին որդիքն Իսրայելի առ Տէր։ Եւ
ասեն ցՄովսէս, Իբրեւ թէ ո՞չ գոյին գե-
րեզմանք յերկրին Եգիպտացւոց, հաներ
զմեզ սպանանել յանապատի աստ. զի՞նչ
գործեցեր զայս ընդ մեզ, զի հաներ զմեզ
12 յԵգիպտոսէ։ Ո՞չ այս այն բանք են զոր խօ-
սեցաք ընդ քեզ յերկրին Եգիպտացւոց, թէ
Թո՛յլ տուր մեզ զի ծառայեսցուք Եգիպ-
տացւոցն. զի լաւ էր մեզ ծառայել Եգիպ-
տացւոցն, քան մեռանել յայսմ անապա-
13 տի։ Եւ ասէ Մովսէս ցժողովուրդն, Քա-
ջալերեցարուք, պինդ կացէք, եւ տեսա-
նիցէք զփրկութիւն ի Տեառնէ զոր արասցէ
ձեզ այսօր. զի զոր օրինակ տեսէք զԵգիպ-
տացիսն այսօր, ոչ եւս յաւելուցուք տե-
սանել զնոսա յաւիտեանս ժամանակաց։
14 Տէր տայ պատերազմ ընդ ձեր, եւ դուք
լռեցէք։
15 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Զի՞ գոչես առ
իս. խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ

[1]Եբր. գրապանակ [2]Եբր. զունդ կազմեալ
[3]Եբր. Աստուած [4]Եբր. Տէր [5]Եբր. Փիայ-
րոթայ

[6]Յ Եբր. դ-ն-ե [7]Եբր. առ ընդ իւր զժողովուրդ
[8]Եբր. կառս [9]Եբր. և ահա Եգիպտացիք պնդէ-
ին զհետ

16 չուեսցեն. Եւ դու առ զգաւազանդ քո եւ
ձգեա զձեռն քո ի վերայ ծովուն եւ պա-
տառեա զնա. եւ մտցեն որդիքն Իսրայելի
17 ի մէջ ծովուն ընդ ցամաք։ Եւ ահա ես
խստացուցից [1]զսիրտ Փարաւոնի եւ զԵ-
գիպտացւոցն ամենեցուն," եւ մտցեն զկնի
դոցա. եւ փառաւորեցայց ես ի Փարաւոն
եւ յամենայն զօրս նորա եւ ի կառս նորա
18 եւ յերիվարս նորա։ Եւ ծանիցեն ամենայն
Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տէր, ի փառա-
ւորել իմում ի Փարաւոն եւ ի կառս նորա
եւ յերիվարս նորա։
19 Եւ ամբարձաւ հրեշտակն Աստուծոյ որ
երթայր առաջի բանակի որդւոցն Իսրա-
յելի, եւ չոգաւ զկնի նոցա, եւ վերացաւ
սիւն ամպոյն յերեսաց նոցա եւ եկաց ի
20 թիկանց նոցա. Եւ եմուտ ի մէջ բանակի
Եգիպտացւոցն եւ ի մէջ բանակի Իսրա-
յելացւոցն, եւ եղեւ խաւար եւ [2]մէգ, եւ
անց գիշերն". եւ ոչ խառնեցան ընդ մի-
մեանս զամենայն գիշերն։
21 Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր ի վերայ
ծովուն, եւ [3]դարձոյց անդրէն զծովն բռնու-
թեամբ հողմոյ [4]հարաւոյ զամենայն գի-
շերն, եւ արար զծովն ցամաք, եւ պա-
22 տառեցաւ ջուրն։ Եւ մտին որդիքն Իս-
րայելի ի մէջ ծովուն ընդ ցամաք. եւ ե-
ղեւ ջուրն պարիսպ ընդ աջմէ նոցա, եւ
ընդ ահեկէ իւրեանց։
23 Պնդեցան Եգիպտացիքն եւ մտին զկնի
նոցա, ամենայն երիվարք Փարաւոնի եւ
կառք նորա եւ հեծեալք նորա ի մէջ ծո-
24 վուն։ Եւ եղեւ յառաւօտուն պահուն հայե-
ցաւ Տէր ի բանակն Եգիպտացւոց սեամբ
հրոյ եւ ամպոյ, եւ խռովեաց զբանակն Ե-
25 գիպտացւոցն. Եւ կապեաց զանիւս կա-
ռաց նոցա, եւ վարէր զնոսա բռնութեամբ.
ասեն Եգիպտացիքն, Փախիցուք յերեսաց
Իսրայելի, զի Տէր պատերազմի վասն նո-
ցա ընդ Եգիպտացիս։
26 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ձգեա զձեռն քո
ի վերայ ծովուդ, եւ կարկառեսցի անդրէն
ջուրդ, եւ ծածկեսցէ զԵգիպտացիսդ,
27 զկառս դոցա եւ զհեծեալս իւրեանց։ Եւ
ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր ի վերայ ծո-
վուն, եւ դարձաւ ջուրն ընդ առաւօտն ի
տեղի իւր, եւ Եգիպտացիքն փախեան յե-
րեսաց ջրոյն. եւ թօթափեաց Տէր զԵգիպ-
28 տացիսն ի մէջ ծովուն։ Եւ դարձուցեալ
զջուրսն՝ ծածկեաց զկառս եւ զհեծեալս
եւ զամենայն զօրութիւն Փարաւոնի, որ
մտեալ էին զհետ նոցա ի ծով անդր. եւ ոչ
29 մնաց ի նոցանէ եւ ոչ մի։ Եւ որդիքն Իս-
րայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն,
եւ ջուրն պարիսպ էր ընդ աջմէ նոցա եւ
30 ընդ ահեկէ իւրեանց։ Եւ ապրեցոյց Տէր
զԻսրայէլ յաւուր յայնմիկ ի ձեռաց Եգիպ-
տացւոցն, եւ ետես Իսրայէլ զԵգիպտա-
31 ցիսն մեռեալս առ ափն ծովուն։ Եւ ետես
Իսրայէլ զձեռն մեծ զոր արար Տէր ընդ
Եգիպտացիսն. եւ երկեաւ ժողովուրդն ի
Տեառնէ, եւ հաւատացին [5]յԱստուած եւ
ի Մովսէս ծառայ նորա։

ԳԼ. ԺԵ

1 Յայնժամ երգեաց Մովսէս եւ որդիքն Իս-
րայելի զօրհնութիւնս զայս [6]Աստուծոյ,
եւ ասեն, [7]Օրհնեսցուք զՏէր, զի փառօք
է փառաւորեալ. [8]զերիվարս եւ զհեծեալս
2 նոցա ընկէց ի ծով։ Օգնական ընդունելի
իմ" Տէր, եւ եղեւ ինձ փրկութիւն. սա
է իմ Աստուած եւ փառաւոր արարից զսա.
Աստուած հօր իմոյ, եւ բարձր արարից
3 զսա։ Տէր [9]խորտակէ զպատերազմունս,
4 Տէր՝ անուն նորա։ Զկառս Փարաւոնի եւ
զզօրութիւնս նորա ընկէց ի ծով, զըն-
տիրս հեծելոց եւ զպարաւանդէնս. ընկղմե-
5 ցան ի ծով Կարմիր։ Խորք ծածկեցին զնո-
6 սա, ընկղման յանդունդս իբրեւ զվէմ։ Աջ
քո, Տէր, փառաւորեալ է զօրութեամբ.
7 աջ քո, Տէր, խորտակեաց զթշնամիս։ Եւ
բազմութեամբ փառաց քոց մանրեցեր
զհակառակորդս. առաքեցեր զբարկու-
թիւն քո եւ եկեր զնոսա իբրեւ զեղէգն։
8 Եւ հողմով սրտմտութեամբ քով պատա-
ռեցան ջուրք, պաղեցան իբրեւ զպարիսպ
9 ջուրք. պաղեցան ալիք ի մէջ ծովուն։ Ա-
սաց թշնամին, Հալածեցից եւ հասից,
բաժանեցից զաւարն, եւ լցուցից ի նոցանէ
զանձն իմ. [10]սատակեցից սրով իմով, տի-
10 րեսցէ նոցա" ձեռն իմ։ Առաքեցեր զհողմն
քո, եւ ծածկեաց զնոսա ծով. ընկղմե-
ցան իբրեւ զկապար ի ջուրս սաստիկս։
11 Ո՞վ իցէ նման քեզ յաստուածս, Տէր,

[1]Եբր. զսիրտ Եգիպտացւոցն [2]Եբր. մէգ Եգիպ-տացւոցն, և լուսաւորեաց զգիշերն Իսրայելա-ցւոց [3]Եբր. դարձոյց Տէր [4]Եբր. արեւելից

[5]Եբր. ի Տէր [6]Եբր. Տեառն [7]Եբր. Օրհնեցից [8]Եբր. զերիվարն և զհեծեալն նորա ընկէց ի ծով։ (2) Զօրութիւն իմ և գովութիւն [9]Եբր. է այր պատերազմի, ԵՀՈՎԱՅ [10]Եբր. մերկացուցից զսուր իմ, սատակեսցէ զնոսա

[1]Եւ կամ ո՞վ նմանիցէ քեզ, փառաւորեալդ
ի սուրբս, սքանչելի փառօք", որ առնես
12 զնշանս։ Ձգեցեր զաջ քո, եւ եկուլ զնոսա
13 երկիր։ Առաջնորդեցեր արդարութեամբ
ժողովրդեան քում այսմ զոր փրկեցեր.
[2]մխիթարեցեր զօրութեամբ քով ի բնա-
14 կեաց սրբութեան քո։ Լուան ազգք եւ
[3]բարկացան. եւ երկունք կալան զբնա-
15 կիչս [4]Քանանացւոց։ Յայնժամ տագնա-
պեցան դասաւորք Եդովմայ եւ իշխանք
Մովաբացւոց, կալաւ զնոսա դողումն.
հալեցան ամենայն բնակիչք Քանանա-
16 ցւոց։ Անկցի ի վերայ նոցա ահ եւ երկեւղ.
մեծութեամբ բազկի քո քարասցին, մին-
չեւ անցցէ ժողովուրդ քո, Տէր, մինչեւ
անցցէ ժողովուրդ քո այս զոր ստացար։
17 Տարեալ տնկեսցես զնոսա ի լեառն ժա-
ռանգութեան քո, [5]ի պատրաստութիւն
բնակութեան քո, զոր արարեր, Տէր.
սրբութիւն, Տէր, զոր պատրաստեցին
18 ձեռք քո։ Տէր թագաւոր յաւիտեան եւ
յաւիտեանս եւ եւս։
19 Զի մտին երիվարք Փարաւոնի կառօք
եւ հեծելովք նորա ի ծով, եւ ած ի վերայ
նոցա Տէր զջուրս ծովուն, եւ որդիքն Իս-
րայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն։
20 Եւ առ Մարիամ մարգարէ քոյրն Ահա-
րոնի զթմբուկն ի ձեռն իւր, եւ ելին ամե-
նայն կանայք զհետ նորա թմբկօք եւ պա-
21 րուք։ Եւ յառաջէր Մարիամ եւ ասէր, [6]Օրհ-
նեսցուք զՏէր, զի փառօք է փառաւորեալ.
[7]զերիվարս եւ զհեծեալս" ընկէց ի ծով։
22 Եւ խաղացոյց Մովսէս զորդիսն Իսրա-
յելի ի Կարմիր ծովէ անտի, եւ ած զնոսա
յանապատն ի Սուր. եւ գնացին երեքօր-
եայ ճանապարհ յանապատի անդ, եւ ոչ
23 գտանէին ջուր ըմպելոյ։ Եկին ի [8]Մեռա,
եւ ոչ կարէին ըմպել ջուր ի Մեռայն, քանզի
դառն էր. վասն այնորիկ անուանեաց զա-
24 նուն տեղւոյն անորիկ Դառնութիւն։ Եւ
տրտնջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ եւ ա-
25 սեն, Զի՞նչ արբցուք։ Աղաղակեաց Մով-
սէս առ Տէր, եւ եցոյց նմա Տէր փայտ,
եւ արկ զայն ի ջուրն, եւ քաղցրացաւ
ջուրն։ Եւ անդ ետ նմա իրաւունս եւ դա-
26 տաստանս. եւ անդ փորձեաց զնա, Եւ
ասէ, Եթէ լսելով լուիցես ձայնի Տեառն
Աստուծոյ քում, եւ զհաճոյս առաջի նո-
րա արասցես, եւ ունկնդիր լիցիս պատ-
ուիրանաց նորա, եւ պահեսցես զամենայն
իրաւունս նորա, զամենայն զախտ զոր
ածի ի վերայ Եգիպտացւոցն, ոչ ածից ի
վերայ քո. զի ես եմ Տէր որ բժշկեմ զքեզ։
27 Եւ եկին յԵղիմ. եւ էին անդ երկոտասան
աղբեւր ջրոց եւ եւթանասուն ծառ ար-
մաւենեաց. եւ անդ բանակեցան առ ջրովն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Չուեցին յԵղիմայ, եւ եկին ամենայն ժո-
ղովուրդ որդւոցն Իսրայելի յանապատն ի
Սին, որ է ընդ Եղիմ եւ ընդ Սինա, յա-
ւուրն հնգետասաներորդի յերկրորդի ամ-
սեան ելանելոյ նոցա յերկրէն Եգիպտա-
2 ցւոց։ Տրտնջեաց ամենայն ժողովուրդ որդ-
ւոցն Իսրայելի զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ
3 յանապատի անդ։ Եւ ասեն ցնոսա որդիքն
Իսրայելի, Լաւ էր թէ մեռեալ էաք [9]հար-
ուածովքն ի Տեառնէ" յերկրին Եգիպտա-
ցւոց, մինչ նստէաք առ կաթսայս մսոյն
եւ ուտէաք հաց յագ, քան հանէք զմեզ
յանապատս յայս՝ սպանանել զամենայն
ժողովուրդս ի սովոյ։
4 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ահա ես տեղացից
ձեզ հաց յերկնից, եւ ելցէ ժողովուրդ [10]իմ
եւ՝ ժողովեսցեն զօրըստօրէն, զի փորձեցից
զնոսա եթէ գնայցե՞ն յօրէնս իմ եթէ ոչ։
5 Եւ եղիցի յաւուրն վեցերորդի պատրաս-
տեսցեն զոր ինչ բերիցենն, եւ եղիցի կրկին
քան զայն զոր օրըստօրէն ժողովիցեն։
6 Եւ ասեն Մովսէս եւ Ահարոն ցամենայն
ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի, Ընդ երե-
կոյս գիտասջիք եթէ Տէր եհան զձեզ
7 յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ առաւօտուց
տեսջիք զփառս Տեառն, ի լսել նորա
զտրտունջ ձեր [11]զԱստուծոյ. այլ մեք ո՞վ
8 եմք զի տրտնջէք զմէնջ։ Եւ ասէ Մով-
սէս, Ի տալ ձեզ Տեառն ընդ երեկոյս միս
ուտելոյ, եւ ընդ առաւօտս հաց յագ,
վասն լսելոյ Տեառն զտրտունջ ձեր զոր
դուք տրտնջեցէք [12]զմէնջ. քանզի մեք
ո՞վ եմք. զի ոչ զմէնջ է տրտունջդ ձեր,
9 այլ [11]զԱստուծոյ։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱ-
հարոն, Ասա ցամենայն ժողովուրդ որդ-
ւոցդ Իսրայելի, Մատերուք առա-
ջի Տեառն, քանզի լուաւ զտրտունջ ձեր։
10 Մինչդեռ խօսէր Ահարոն ընդ ամենայն
ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի, դարձան

[1]Եբր. ո՞վ (իբրեւ) զքեզ փառաւորեալ՝ ի սրբութեան, ահեղ գովութեամբք [2]Եբր ածեր [3]Կամ, խռովեցան [4]Եբր. Փղշտացւոց [5]Եբր. ի տեղի [6]Եբր. Օրհնեցէք [7]Եբր. զերիվարն եւ զհեծեալ նորա [8]Այսինքն, դառնութիւն

[9]Եբր. ձեռամբ Տեառն [10]ՅԵբր. դուրս [11]Եբր. զՏեառնէ [12]Եբր զնմանէ

յանապատն, եւ ահա փառք Տեառն երեւե-
11 ցան ամպով։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
12 սիսի եւ ասէ, Լուայ զտրտունջ որդւոցն
Իսրայէլի. արդ խօսեաց ընդ նոսա եւ
ասասցես, Ընդ երեկոյս միս կերիջիք,
եւ ընդ առաւօտս հացիւ յագեսջիք. եւ
ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
13 Եւ եղեւ ընդ երեկոյսն, եւ ել լորա-
մարգին եւ ծածկեաց զբանակն. եւ ե-
ղեւ ընդ առաւօտն՝ [1]ընդ արկանել ցօ-
14 ղոյն" շուրջ զբանակաւն, [2]Եւ ահա" ի
վերայ երեսաց անապատին մանր [3]իբրեւ
զգինձ, սպիտակ" իբրեւ զեղեամն ի վե-
15 րայ երկրին։ Իբրեւ տեսին զայն որդիքն
Իսրայէլի, ասեն ընկեր ցընկեր, [4]Զի՞նչ
է այս". քանզի ոչ գիտէին զինչ իցէ. եւ
ասէ ցնոսա Մովսէս, Այդ է հացն զոր
16 ետ ձեզ Տէր ուտելոյ։ Եւ այս բան է
զոր պատուիրեաց Տէր. Ժողովեցէք ի
դմանէ իւրաքանչիւր ըստ բաւականի
իւրում, [5]չափով ըստ գլուխ, ըստ թուոյ
անձանց ձերոց, ըստ իւրաքանչիւր ըստ
17 վրանս ձեր ժողովեցէք։ Եւ արարին այն-
պէս որդիքն Իսրայէլի. եւ ժողովեցին,
18 որ շատ եւ որ սակաւ։ Եւ չափեցին
[6]չափովն. որոյ շատն էր՝ ոչ յաւելաւ,
եւ որոյ սակաւն էր՝ ոչ պակասեաց. իւ-
րաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում ժո-
19 ղովեցին։ Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս, Մի՛ ոք
20 թողուցու այտի յայգ։ Եւ ոչ լուան Մով-
սիսի, այլ թողին ոմանք ի նմանէ յայգ, եւ
եռաց ի նմա որդն եւ նեխեցաւ. եւ դառ-
21 նացաւ ի նոսա Մովսէս։ Եւ քաղէին այգուն
այգուն իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւ-
րում. եւ իբրեւ արեւն ջեռնոյր, հալէր։
22 Եւ եղեւ յաւուրն վեցերորդի ժողովե-
ցին զպէտսն կրկին՝ երկուս [7]չափս առ
մի մի. եւ մտին ամենայն իշխանք ժո-
23 ղովրդեանն եւ պատմեցին Մովսիսի։ Ասէ
ցնոսա Մովսէս, Այս բան է զոր խօսե-
ցաւ Տէր. Շաբաթ հանգիստ սուրբ Տեառն
վաղիւ, որ ինչ եփելոց էք՝ եփեցէք, եւ
որ ինչ հասուցանելոց էք՝ հասուցէք, եւ
զամենայն զաւելորդն թողուցուք յա-
24 մանս մինչեւ ցառաւօտ։ Եւ թողին ի
նմանէ յայգ, որպէս հրամայեաց նոցա
Մովսէս. եւ ոչ նեխեցաւ, եւ ոչ եղեւ

[1]Եբր. հանգեաւ ցօղն [2]Եբր. Եւ իբրեւ վերա-
ցաւ ցօղն որ հանգեաւ, ահա էր [3]Եբր. թե-
փաձեւ ինչ, մանր [4]Եբր. Մանհու (յորմէ Մա-
նանայ) [5]Եբր. ոմէր [6]Եբր. ոմէրիւ [7]Եբր.
ոմէրս

25 ի նմա որդն։ Եւ ասէ Մովսէս, Կերայք
զայդ այսօր, քանզի շաբաթ Տեառն է
այսօր. ոչ գտանէք այսօր զայդ ի դաշ-
26 տի։ Զվեց օր ժողովեցէք զայդ, եւ յա-
ւուրն եւթներորդի շաբաթ, ոչ լինիցի
27 ի նմա։ Եւ եղեւ յաւուրն եւթներորդի
ելին ոմանք ի ժողովրդենէ անտի քաղել,
28 եւ ոչ գտին։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս,
Մինչեւ յե՞րբ ոչ կամիք լսել պատուի-
29 րանաց իմոց եւ օրինաց։ Տեսէք զի Տէր
ետ ձեզ զօրս զայս շաբաթ, վասն այ-
նորիկ ինքն ետ ձեզ յաւուրն վեցերորդի
հաց երկուց աւուրց. նստարուք իւրա-
քանչիւր [8]ի տունս ձեր," եւ մի՛ ոք ե-
լանիցէ ի տեղւոջէ իւրմէ յաւուրն եւթ-
30 ներորդի։ Եւ շաբաթացաւ ժողովուրդն
31 յաւուրն եւթներորդի։ Եւ անուանեցին
որդիքն Իսրայէլի զանունն նորա Ման. եւ
նա էր իբրեւ զսերմն գինձոյ՝ սպիտակ,
եւ համ նորա իբրեւ զխորիսխ մեղու։
32 Եւ ասէ Մովսէս, Այս բան է զոր հրա-
ման ետ Տէր. Լցէք [9]լի չափով զմա-
նանայդ յաման մի, եւ պահեցէք" յազգս
ձեր, զի [10]տեսանիցէք զհացդ զոր [11]կե-
րայք դուք" յանապատի աստ ի ժամա-
նակի իբրեւ [12]եհան զձեզ Տէր" յերկրէն
33 Եգիպտացւոց։ Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն,
Առ սափոր մի [13]ոսկի, եւ արկցես ի նա
լի [6]չափովդ մանանայ, եւ դիցես զդա
առաջի [14]Աստուծոյ ի պահեստ յազգս ձեր։
34 Որպէս հրաման ետ Տէր Մովսիսի, եւ
եդ զայն Ահարոն առաջի Վկայութեանն
35 ի պահեստ։ Եւ որդիքն Իսրայէլի կերան
զմանանայն զքառասուն ամ, մինչեւ ե-
կին ի շէն երկիրն զմանանայն ուտէին,
36 մինչեւ հասին [15]ի կողմն Փիւնիկեցւոց"։ Եւ
[16]չափն էր տասներորդ [17]երից գրուաց"։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ չուեաց ամենայն ժողովուրդ որդ-
ւոցն Իսրայէլի ի Սինն անապատէ ըստ
բանակս իւրեանց բանիւ Տեառն, եւ
բանակեցան յՌափիդիմ. եւ ոչ գոյր ջուր
2 ըմպել ժողովրդեանն։ Եւ բամբասէր ժո-
ղովուրդն զՄովսէս եւ ասէին, Տուր մեզ

[8]Եբր. ի տեղւոջ իւրում [9]Եբր. զոմէրն անտի
պահել [10]Եբր. տեսանիցեն [11]Եբր. ետու
ձեզ ուտել [12]Եբր. հանի զձեզ [13]ՑԵբր.
պղնձէ [14]Եբր. Տեառն [15]Եբր. ի սահմանս
երկրին Քանանացւոց [16]Եբր. ոմէրն [17]Կամ,
արդուի

ջուր զի արբցուք․ եւ ասէ ցնոսա Մով-
սէս, Զի՞ բամբասէք զիս, եւ զի՞ փոր-
3 ձէք զՏէր։ Եւ ծարաւեաց անդ ժողո-
վուրդն ի ջրոյ․ եւ տրտնջէին ժողո-
վուրդն զՄովսիսէ, եւ ասեն, Ընդէ՞ր հա-
ներ զմեզ յԵգիպտոսէ, կոտորել զմեզ եւ
զորդիս մեր եւ զխաշինս մեր ի ծարաւոյ։
4 Եւ բողոքեաց Մովսէս առ Տէր եւ
ասէ, Զի՞նչ արարից ժողովրդեանս այս-
միկ, սակաւիկ մնաց եւս, եւ քարկոծ
5 առնիցեն զիս։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս,
Երթ առաջի ժողովրդեանդ, եւ առ ընդ
քեզ ի ծերոց ժողովրդեանդ․ եւ զգաւա-
զանն քո որով հարեր զգետն՝ առ ի ձե-
6 ռին քում, եւ երթիցես։ Եւ ես հաս-
եալ կայցեմ անդ յառաջագոյն քան զքեզ
ի վերայ վիմին ի Քորեբ․ եւ հարցես
զվէմն եւ ելցէ ի նմանէ ջուր, եւ արբ-
ցէ ժողովուրդդ։ Եւ արար այնպէս Մով-
7 սէս առաջի [1]որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ ա-
նուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
[2]Փորձութիւն եւ Բամբասանս"․ վասն
բամբասանաց որդւոցն Իսրայէլի եւ վասն
փորձելոյ նոցա զՏէր եւ ասելոյ, Եթէ
իցէ՞ ի մեզ Տէր եթէ ոչ։
8 Եկն Ամաղէկ, եւ տայր պատերազմ
9 ընդ Իսրայէլի յՌափիդիմ։ Եւ ասէ Մով-
սէս ցՅեսու, Ընտրեա դու [3]քեզ արս
զօրաւորս", եւ ելեալ տացես պատերազմ
ընդ [4]Ամաղեկայ առ վաղիւ․ եւ ահա ես
եկեալ" կայցեմ ի վերայ գլխոյ բլրոյն,
եւ գաւազանն Աստուծոյ ի ձեռին իմում։
10 Եւ արար Յեսու որպէս ասաց նմա Մով-
սէս, եւ ճակատեցաւ յանդիման Ամա-
ղեկայ․ եւ Մովսէս եւ Ահարոն եւ Ովր
11 ելին ի գլուխ բլրոյն։ Եւ լինէր յորժամ
ամբառնայր Մովսէս զձեռս իւր, զօրա-
նայր Իսրայէլ․ եւ յորժամ խոնարհեցու-
ցանէր զձեռս իւր, զօրանայր Ամաղէկ։
12 Եւ ծանրէին ձեռքն Մովսիսի, եւ առ-
եալ վէմ դնէին ընդ նովաւ, եւ նստէր ի
վերայ նորա․ եւ Ահարոն եւ Ովր հաս-
տատէին զձեռս նորա, մի աստի եւ մի
անտի, եւ լինէին ձեռքն Մովսիսի հաս-
տատեալք մինչեւ ցմտանել արեգականն։
13 Եւ եհար Յեսու զԱմաղէկ եւ զամենայն
14 զօրս նորա կոտորմամբ սրոյ։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս, Գրեա զայդ առ ի յիշատակ ի
գիրս, եւ տուր յականջս Յեսուայ, զի
ջնջելով ջնջեցից զյիշատակ Ամաղեկայ
15 յերկրէ ի ներքոյ երկնից։ Եւ շինեաց Մով-
սէս սեղան [5]Տեառն, եւ անուանեաց զա-
16 նուն նորա՝ Տէր ապաւէն իմ, Եւ ասէ,
Զի [6]ծածուկ ձեռամբ Տեառն պատերազմի
Տէր" ընդ Ամաղեկայ ազգաց յազգս։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ լուաւ Յոթոր քուրմ Մադիամու ա-
ներ Մովսիսի զամենայն զոր արար Տէր
ընդ Մովսիսի եւ Իսրայէլի ժողովրր-
դեան իւրում, զի եհան Տէր զԻսրայէլ
2 յԵգիպտոսէ։ Եւ առ Յոթոր աներ Մով-
սիսի զՍեպփովրա զկին Մովսիսի՝ յետ
3 [7]թողլոյն զնա․ Եւ զերկուս որդիս նո-
րա, յորոց միումն անուն էր Գերսամ,
4 ասէ, Պանդուխտ էի յօտար երկրի․ Եւ
անուն երկրորդին Եղիազար, ասէ, Աս-
տուած հօր իմոյ օգնական իմ, եւ ապրե-
5 ցոյց զիս ի ձեռաց Փարաւոնի։ Եւ եկն
Յոթոր աներն Մովսիսի եւ որդիք նորա
եւ կին նորա առ Մովսէս յանապատն,
ուր բանակեալ էր ի լերինն Աստուծոյ։
6 Ազդ եղեւ Մովսիսի եւ ասեն, թէ Ահա
աներ քո Յոթոր գայ առ քեզ, եւ կին
7 քո եւ երկու որդիք քո ընդ նմա։ Ել
Մովսէս ընդ առաջ աներոյն իւրոյ, եւ
երկիր եպագ նմա եւ համբուրեաց զնա․
եւ ողջոյն ետուն միմեանց ի խաղաղու-
8 թիւն, եւ տարաւ զնոսա ի խորանն։ Եւ
պատմեաց Մովսէս աներոյն իւրում զա-
մենայն ինչ զոր արար Տէր ընդ Փարա-
ւոնի եւ ընդ Եգիպտացիսն վասն Իսրայե-
լի, եւ զամենայն աշխատութիւնս որ եղեւ
նոցա ի ճանապարհի, եւ զի ապրեցոյց
9 զնոսա Տէր։ Եւ [8]զարմացաւ Յոթոր ի
վերայ ամենայն բարեացն զոր արար նո-
ցա Տէր, եւ զի ապրեցոյց զնոսա ի ձեռաց
Եգիպտացւոցն [5]եւ ի ձեռաց Փարաւոնի"։
10 Եւ ասէ Յոթոր, Օրհնեալ է Տէր որ ապ-
րեցոյց [9]զդոսա ի ձեռաց Եգիպտացւոցն
եւ ի ձեռաց Փարաւոնի․ զի փրկեաց
զժողովուրդ ի ներքուստ ձեռին Եգիպ-
11 տացւոց։ Արդ գիտեմ թէ մեծ է Տէր
քան զամենայն աստուածս․ [10]վասն այ-
նորիկ զի բանանային ի վերայ դոցա"։
12 Եւ առ Յոթոր աներն Մովսիսի ողջա-

[1] Ոմն. ծերոցն [2] Ոմն. Մասսա եւ Մերիպա
[3] Ոմն. մեզ արս [4] Ոմն. Ամաղեկայ. առ վաղիւ ես

[5] Ոմն. [illegible] [6] Ոմն. ձեռն ի վերայ աթոռոյ
Տեառն, պատերազմ Տեառն [7] Ոմն. յղելոյն
[8] Ոմն. ուրախ եղեւ [9] Ոմն. զձեզ [10] Ոմն.
զի յորում ամբարտաւանէին՝ եղեւ ընդ-
դէմ նոցա

կէզս եւ զոհս Աստուծոյ. եւ գնացին
Մովսէս եւ Ահարոն եւ ամենայն ծերքն
Իսրայելի՝ ուտել հաց ընդ աներոյն Մով-
սիսի առաջի [1]Տեառն։
13 Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր նստաւ Մով-
սէս դատել զժողովուրդն. եւ կայր ա-
մենայն ժողովուրդն շուրջ զՄովսիսիւ,
14 յառաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ տեսեալ
Յոթորայ զամենայն ինչ զոր առնէր ժո-
ղովրդեանն, եւ ասէ, Զի՞նչ է բանդ այդ
զոր առնես դու ժողովրդեանդ. ընդէ՞ր
դու նստիս միայն, եւ ամենայն ժողո-
վուրդդ կայ շուրջ զքեւ յառաւօտէ մին-
15 չեւ ցերեկոյ։ Եւ ասէ Մովսէս ցաներն
իւր, Քանզի գայ ժողովուրդդ առ իս
16 խնդրել իրաւունս յԱստուծոյ։ Յորժամ
լինիցի ինչ դոցա հակառակութիւն, գան
առ իս, եւ ես ընտրեմ ի մէջ իւրաքան-
չիւր ուրուք, եւ իմացուցանեմ դոցա
զհրամանս Աստուծոյ եւ զօրէնս նորա։
17 Եւ ասէ ցնա աներն Մովսիսի, Ոչ է ու-
18 ղիղ բանդ զոր առնես։ Անհնարին տաղ-
ջանօք տաղջիս դու եւ ամենայն ժողո-
վուրդդ որ է ընդ քեզ. ծանր է քեզ
բանդ այդ, ոչ կարես միայն առնել։
19 Բայց արդ լուր ինձ, եւ տաց քեզ խրատ,
եւ եղիցի Աստուած ընդ քեզ։ Լեր դու
ժողովրդեանդ առ ի յԱստուծոյ, եւ տար-
20 ցես դու զբանս դոցա առ Աստուած. Եւ
դիցես դոցա վկայութիւն զհրամանացն
[2]Աստուծոյ եւ զօրինաց նորա", եւ ցուց-
ցես դոցա ճանապարհս յորս գնասցեն, եւ
21 զգործս զոր գործիցեն։ Եւ դու տես քեզ
յամենայն ժողովրդենէդ արս զօրաւորս,
աստուածապաշտս, արս արդարակորովս
որ ատիցեն [3]զհպարտութիւն, եւ կա-
ցուսցես զնոսա ի վերայ դոցա հազարա-
պետս եւ հարիւրապետս եւ յիսնապետս
22 եւ տասնապետս. Եւ դատեսցին զժողո-
վուրդդ յամենայն ժամ. եւ զբան ինչ
մեծ առ քեզ հասուցանիցեն, եւ զփոքր
ինչ դատաստան՝ ինքեանք դատեսցին. եւ
թեթեւասցուսցեն ի քէն, եւ եղիցին քեզ
23 օգնականք։ Եթէ զայս բան արասցես,
զօրացուսցէ զքեզ Աստուած, եւ կա-
րասցես տոկալ, եւ ամենայն ժողովուրդդ
երթիցէ ի տեղի իւր խաղաղութեամբ։
24 Եւ լուաւ Մովսէս ձայնի աներոյն իւ-
րոյ, եւ արար զամենայն որ միանգամ
25 ասաց նմա։ Եւ ընտրեաց Մովսէս յա-
մենայն Իսրայելէ արս զօրաւորս, եւ արար
զնոսա ի վերայ նոցա հազարապետս եւ
հարիւրապետս եւ յիսնապետս եւ տաս-
26 նապետս։ Եւ դատէին զժողովուրդն յա-
մենայն ժամ. բայց զբան ինչ մեծ հասու-
ցանէին առ Մովսէս, եւ զամենայն բան
27 թեթեւ՝ ինքեանք դատէին։ Եւ արձակեաց
Մովսէս զաներն իւր, եւ գնաց յերկիր իւր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Յամսեանն երրորդի ելանելոյ որդւոցն
Իսրայելի յերկրէն Եգիպտացւոց, յաւուրն
2 յայնմիկ եկին յանապատն Սինայ։ Չուե-
ցին յՌափիդիմայ եւ եկին յանապատն
Սինայի, եւ բանակեցան յանապատի
անդ. եւ բանակեցաւ Իսրայէլ անդ հան-
3 դէպ լերինն։ Եւ Մովսէս ել [4]ի լեառնն
Աստուծոյ". եւ կոչեաց զնա [5]Աստուած
ի լեռնէ անտի եւ ասէ, Այսպէս ասաս-
ցես տանն Յակոբայ, եւ պատմեսցես
4 որդւոցն Իսրայելի. Դուք ձեզէն տեսէք
որչափ ինչ արարի ընդ Եգիպտացիսն,
եւ առի զձեզ իբրեւ ի վերայ թեւոց
5 արծուոյ եւ յարեցի զձեզ առ իս։ Եւ արդ՝
եթէ լսելով լուիջիք ձայնի իմում, եւ
պահիցէք զուխտն իմ, եղիջիք դուք ինձ
ժողովուրդ սեպհական յամենայն ազգաց.
6 զի իմ է ամենայն երկիր։ Եւ դուք եղի-
ջիք ինձ ի թագաւորութիւն [6]եւ ի քա-
հանայութիւն" եւ յազգ սուրբ. զայս
բանս խօսեսցիս ընդ որդիսն Իսրայելի։
7 Եկն Մովսէս եւ կոչեաց զծերս ժողո-
վրդեանն, եւ եդ առաջի նոցա զամենայն
զբանս զայսոսիկ զոր պատուիրեաց նմա
8 [5]Աստուած։ Պատասխանի ետ ժողովուրդն
միահամուռ եւ ասեն, Զամենայն ինչ զոր
ասաց [5]Աստուած, արասցուք [7]եւ լուի-
ցուք"։ Եւ տարաւ Մովսէս զպատգամս
ժողովրդեանն առ [5]Աստուած։
9 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ահաւասիկ
ես եկից առ քեզ [8]սեամբ ամպոյ, զի
լուիցէ ժողովուրդն մինչ ես ընդ քեզ
խօսիցիմ, եւ հաւատասցեն քեզ յաւի-
տեան։ Եւ պատմեաց Մովսէս զբանս
10 ժողովրդեանն առ Տէր։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս, [9]Էջ դիր վկայութիւն ժողո-
վրդեանն" եւ սրբեա զնոսա այսօր եւ
վաղիւ, եւ լուասցեն զհանդերձս իւրեանց,

[1] Եբր. Աստուծոյ [2] Եբր. և զօրինաց [3] Եբր. զշահագիտութիւն

[4] Եբր. առ Աստուած [5] Եբր. Տէր [6] Եբր. քահանայից [7] Յեբր. պակաս [8] Եբր. ի մթութեան
[9] Եբր. Երթ առ ժողովուրդն

11 Եւ պատրաստեսցին աւուրն երրորդի. զի
յաւուրն երրորդի իջցէ Տէր յանդիման
ամենայն ժողովրդեանդ ի լեառնդ Սի-
12 նա ։ Եւ զատուսցես զժողովուրդն շուրջ՝
եւ ասասցես, Զգոյշ կացէք անձանց յե-
լանելոյ ի լեառնն եւ մերձենալոյ ի նա.
զի ամենայն որ մերձեսցի ի լեառնն՝ մա-
13 հու սատակեսցի ։ Մի՛ մերձեսցի ի նա
ձեռն. քանզի քարամբ քարկոծեսցի եւ
նետիւք խոցոտիցի. եթէ անասուն իցէ
եւ եթէ մարդ, մի՛ կեցցէ. այլ [1]յորժամ
ձայնքն եւ փողն եւ ամպն վերասցին ի
լեռնէ անտի," ելանիցեն նոքա ի լեառնն ։
14 Եւ էջ Մովսէս ի լեռնէ անտի առ ժո-
ղովուրդն, եւ սրբեաց զնոսա. եւ լուա-
15 ցին զձորձս իւրեանց ։ Եւ ասէ ցժողո-
վուրդն, Պատրաստ լերուք [2]զերիս ա-
ւուրս". ի կանայս մի՛ մերձենայք ։
16 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի ընդ ա-
ռաւօտն ձայնք եւ փայլատակունք եւ
ամպ միգախառն ի վերայ լերինն [3]Սի-
նայի լինէին, եւ ձայն փողոյն հնչէր մե-
ծաձայն, եւ զարհուրեցաւ ամենայն ժո-
17 ղովուրդն որ էր ի բանակի անդ ։ Եւ
եհան Մովսէս զժողովուրդն ընդ առաջ
Աստուծոյ ի բանակէ անտի, եւ [4]կացոյց
18 շուրջ" զստորոտով լերինն [3]Սինայի ։ Եւ
լեառն Սինա ծխէր առ հասարակ, քանզի
իջեալ կայր [5]Աստուած ի վերայ նորա
հրով, եւ ելանէր ծուխ նորա իբրեւ զծուխ
հնոցի, եւ [6]զարհուրեցաւ ամենայն ժո-
19 ղովուրդն յոյժ։ Քանզի" հասանէին ձայնք
փողոյն ի բաց, յառաջացեալք եւ սաստ-
կացեալք յոյժ, Մովսէս խօսէր, եւ Աս-
20 տուած տայր նմա ձայն ։ Եւ էջ Տէր ի
լեառնն Սինա, ի գլուխ լերինն. եւ կոչ-
եաց Տէր զՄովսէս ի գլուխ լերինն, եւ
21 ել անդր Մովսէս ։ Եւ խօսեցաւ [5]Աստ-
ուած ընդ Մովսիսի եւ ասէ, Էջ, դիր
վկայութիւն ժողովրդեանդ, գուցէ մեր-
ձենայցեն հայել առ [5]Աստուած, եւ ան-
22 կանիցին բազումք ի նոցանէ ։ Եւ քա-
հանայքն որ մերձենան առ [5]Աստուած՝
սրբեսցին, գուցէ սատակիցէ ի նոցանէ
23 Տէր ։ Եւ ասէ Մովսէս [7]ցԱստուած, Ոչ
կարէ ժողովուրդն ելանել ի լեառնն Սի-
նա. զի դու ինքնին ուխտեցեր մեզ եւ
ասացեր, եթէ Զատուսցես զլեառնս եւ
24 սրբեսցես զդա ։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Երթ
էջ, եւ ել այսրէն դու եւ Ահարոն ընդ
քեզ. բայց քահանայքն եւ ժողովուրդն
մի՛ ժտեսցին ելանել առ [5]Աստուած,
25 գուցէ սատակիցէ ի նոցանէ Տէր ։ Էջ
Մովսէս առ ժողովուրդն եւ ասէ ցնոսա ։

ԳԼ. Ի

1 Խօսեցաւ [8]Տէր զամենայն զպատգամս
զայսոսիկ եւ ասէ,
2 Ես եմ Տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց ի տանէ ծառա-
յութեան ։
3 Մի՛ եղիցին քեզ այլ աստուածք բաց
յինէն ։
4 Մի՛ արասցես դու քեզ կուռս ըստ ա-
մենայն նմանութեան որ ինչ յերկինս ի
վեր է, եւ որ ինչ յերկրի ի խոնարհ,
5 եւ որ ինչ ի ջուրս ի ներքոյ երկրի. Մի՛
երկիր պագանիցես նոցա, եւ մի՛ պաշ-
տեսցես զնոսա. զի ես եմ Տէր Աստուած
քո, Աստուած նախանձոտ, որ հատու-
ցանեմ զմեղս հարանց որդւոց, յերիս եւ
6 ի չորս ազգս ատելեաց իմոց. Եւ առնեմ
զողորմութիւն ի հազար ազգս սիրելեաց
իմոց, եւ ոյք պահեն զհրամանս իմ ։
7 Մի՛ առնուցուս զանուն Տեառն Աս-
տուծոյ քո ի վերայ սնոտեաց. զի ոչ
սրբեսցէ Տէր զայն որ առնուցու զա-
նուն նորա ի վերայ սնոտեաց ։
8 Յիշեսջիր զօրն շաբաթուց սրբել զնա ։
9 Զվեց օր գործեսցես, եւ արասցես զա-
10 մենայն զգործս քո. Յաւուրն եւթներորդի
շաբաթ Տեառն Աստուծոյ քո. մի՛ գոր-
ծեսցես ի նմա զամենայն գործ քո, դու եւ
ուստր քո եւ դուստր քո, ծառայ քո եւ
աղախին քո, [9]եզն քո եւ էշ քո եւ ամենայն
անասուն քո, եւ եկն" քո եւ պանդուխտն
11 որ ի քեզ. Զի զվեց օր արար Տէր Աստ-
ուած զերկինս եւ զերկիր, եւ զծով եւ
զամենայն որ ի նոսա, եւ հանգեաւ յա-
ւուրն եւթներորդի. վասն այնորիկ օրհ-
նեաց Տէր զօրն եւթներորդ եւ սրբեաց զնա ։
12 Պատուեա զհայր քո եւ զմայր քո [3]զի
քեզ բարի լիցի, եւ" զի երկայնակեաց
լինիցիս ի վերայ երկրին [3]բարութեան
զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ։
13 Մի՛ սպանաներ ։
14 Մի՛ շնար ։
15 Մի՛ գողանար ։

[1]Եբր. յերկարել փողոյն [2]Եբր. յօրն երրորդ
[3]ՅԵբր. [illegible] [4]Եբր. կացին [5]Եբր. Տէր [6]Եբր.
դողայր ամենայն լեառնն, (19) Եւ [7]Եբր.
ցՏէր

[8]Եբր. Աստուած [9]Եբր. և անասուն

16 Մի՛ սուտ վկայութիւն վկայեր զըն-
կերէ քումմէ ։
17 Մի՛ ցանկանար տան ընկերի քո, [1]եւ մի՛
անդոյ նորա՝՝ մի՛ ցանկանար կնոջ ընկերի
քո, եւ մի՛ ծառայի նորա, եւ մի՛ աղախնոյ
նորա, եւ մի՛ եզին նորա, եւ մի՛ իշոյ
նորա, [1]եւ մի՛ ամենայն անասնոյ նորա՝՝
եւ մի՛ ամենայնի զինչ ընկերի քո իցէ։
18 Եւ ամենայն ժողովուրդն տեսանէր
զձայնն եւ զճառագայթսն եւ զբարբառ
փողոյն եւ զլեառնն ծխեալ ։ Զահի հա-
րաւ ամենայն ժողովուրդն եւ խորչեցաւ
19 եկաց ի հեռաստանէ. Եւ ասեն ցՄովսէս,
Դու խօսեաց ընդ մեզ եւ լուիցուք, եւ մի՛
խօսեսցի ընդ մեզ Աստուած, գուցէ մե-
20 ռանիցիմք։ Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս, Քաջա-
լերեցարուք, զի վասն փորձելոյ զձեզ եկն
առ ձեզ Աստուած, որպէս զի լինիցի եր-
կեւղ նորա ի ձեզ, զի մի՛ մեղանչիցէք։
21 Եւ կայր ժողովուրդն ի հեռաստանէ. եւ
Մովսէս եմուտ ի մէգն ուր էր Աստուած։
22 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Այսպէս ա-
սասցես դու [1]տանդ Յակոբայ, եւ պատ-
մեսցես՝՝ որդւոցդ Իսրայելի, Դուք ձեզէն
23 տեսէք, զի յերկնից խօսեցայ ընդ ձեզ. Մի՛
առնիցէք ձեզ աստուածս ոսկեղէնս եւ
24 աստուածս արծաթեղէնս ։ Սեղան հողե-
ղէն արասջիք ինձ, եւ մատուսջիք ի նմա
զողջակէզս ձեր եւ [2]զփրկութիւնս ձեր,
զոչխարս ձեր եւ զարջառս ձեր, յամե-
նայն տեղիս ուր անուանեցից զանուն իմ
անդ, եկից առ քեզ եւ օրհնեցից զքեզ։
25 Ապա եթէ սեղան ի քարանց առնիցես
ինձ, մի՛ շինեսցես զնոսա կոփածոյս. քանզի
զձեռինգործին քո մերձեցուցեր ի նա,
26 եւ պղծեալ է ։ Մի՛ ելանիցես ընդ աս-
տիճանս ի սեղան իմ, զի մի՛ մերկա-
ցին առականք քո ի վերայ նորա ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ այս իրաւունք են զոր դիցես առա-
ջի նոցա ։
2 Եթէ գնեսցես ծառայ Եբրայեցի, զվեց
ամ ծառայեսցէ քեզ, եւ յամին եւթ-
3 ներորդի գնասցէ ազատ ձրի։ Եթէ ինքն
միայն մտեալ իցէ, միայն գնասցէ. եւ
եթէ կնաւ համդերձ մտեալ իցէ, ելցէ եւ
4 կինն ընդ նմա։ Ապա եթէ տէրն իւր տացէ
նմա կին, եւ ծնանիցի նմա ուստերս եւ
դստերս, կինն եւ որդիք՝ տեառն նորա
5 եղիցին, եւ նա միայն ելցէ ։ Ապա եթէ
պատասխանի տուեալ ասիցէ [3]ծառայն,
Սիրեցի զտէր իմ եւ զկին իմ եւ զոր-
դիս իմ, եւ ոչ գնամ յազատութիւն,
6 Տարցի զնա տէրն իւր յատեան Աստուծոյ,
եւ ապա մատուսցէ զնա առ սեամս դրանն.
եւ ծակեսցէ զունկն նորա հերեամբ,
եւ ծառայեսցէ նմա յաւիտեան ։
7 Իսկ եթէ վաճառեսցէ ոք զդուստր
իւր յաղախնութիւն, մի՛ գնասցէ որպէս
8 ելանիցեն [3]աղախնայք ։ Եթէ ոչ լինիցի
հաճոյ յաչս տեառն իւրոյ որում հաս-
տատեցաւ, փրկեսցէ զնա. բայց յազգ
օտար չէ իշխան վաճառել, զի անար-
9 գեաց զնա։ Ապա թէ որդւոյ իւրում հաս-
տատեսցէ զնա, ըստ օրինաց դստերաց
10 արասցէ նմա ։ Ապա թէ առ նովաւ այլ
առնուցու, [4]զօրէնն եւ զհանդերձ նորա
եւ զմերձաւորութիւն մի՛ հատցէ ի նմանէ։
11 Ապա թէ զերիս զայսոսիկ ոչ առնիցէ նմա,
ձրի իսկ ելցէ առանց արծաթոյ ։
12 Եթէ հարցէ ոք զոք եւ մեռանիցի,
13 մահու մեռցի եւ նա ։ Իսկ որ ոչ կա-
մաւ՝ այլ Աստուած մատնեաց ի ձեռս
նորա, տացի նմա տեղի ուր փախիցէ
14 սպանօղն ։ Իսկ եթէ մտաբերեսցէ ոք
յընկեր իւր սպանանել զնա նենգու-
թեամբ եւ փախիցէ, եւ ի սեղանոյ իմ-
մէ առնուցուս զնա եւ սպանանիցես ։
15 Որ հարկանէ զհայր իւր կամ զմայր
իւր, մահու մեռցի ։
16 Որ ոք գողասցի [5]յորդւոցն Իսրայելի՝՝
եւ վաճառեսցէ զնա, եւ գտցի առ նմա,
մահու մեռցի ։
17 Որ [6]բամբասեսցէ զհայր իւր կամ զմայր
իւր, մահու մեռցի ։
18 Եթէ կագիցին արք երկու, եւ հար-
կանիցէ ոք ի նոցանէ զընկեր իւր քա-
րիւ կամ բռնցի, եւ ոչ մեռանիցի, այլ
19 դնիցի ի մահիճս, Եթէ յառնիցէ այրն
եւ շրջիցի արտաքոյ ի ցպոյ, անպարտ
լիցի որ եհարն, բայց զխափանածոյ նո-
րա եւ զբժշկութեանն տուժեսցի ։
20 Եթէ ոք հարցէ զծառայ իւր կամ զա-
ղախին իւր գաւազանաւ, եւ մեռցի ի
ձեռանէ նորա, դատաստանաւ վրէժ-
21 խնդրութիւն լիցի. Բայց թէ մի օր կամ
երկուս կեցցէ, մի՛ խնդրեսցի վրէժն.
զի զինք արծաթոյ իւրոյ են ։
22 Իսկ եթէ կռուիցին արք երկու, եւ

[1] ՅԵբր. պակասե   [2] Եբր. զխաղաղականս

[3] Եբր. ծառայք   [4] Այսինքն, զկերակուր   [5] Եբր. մարդ   [6] Եբր. անիծցէ

հարկանիցեն զկին յղի եւ ելանիցէ տղայն
[1]աննկար, կէս վնասու" տուժեսցի, որ-
չափ ինչ արկանիցէ նմա այր կնոջն, եւ
23 տացէ [2]աղաչելով։ Ապա եթէ [3]կերպարան-
24 եալ իցէ", տացէ անձն ընդ անձին, Ակն ընդ
ական, ատամն ընդ ատաման, ձեռն ընդ
25 ձեռին, ոտն ընդ ոտին, Խարան ընդ խարա-
նի, վէր ընդ վիրի, հարուած ընդ հարուածոյ։
26 Իսկ եթէ հարցէ ոք զակն ծառայի
իւրոյ կամ զակն աղախնոյ իւրոյ, եւ
կուրացուցէ, արձակեսցէ [4]զնոսա ա-
27 զատս" փոխանակ ական [5]նոցա։ Եւ եթէ
զատամն ծառայի իւրոյ, կամ զատամն
աղախնոյ թափեսցէ, արձակեսցէ [4]ա-
զատս փոխանակ ատաման [5]նոցա։
28 Իսկ եթէ հարցէ ցուլ զայր կամ զկին,
եւ մեռանիցին, ցուլն քարկոծ լիցի, եւ
միս նորա մի կերիցի. եւ տէր ցլուն
29 անպարտ լիցի։ Ապա թէ ցուլն հարկա-
նող իցէ յերէկն եւ յեռանդն, եւ բողոք-
եալ իցէ [6]տեառն նորա, եւ նորա չիցէ ի
միջոյ բարձեալ, եւ սպանանիցէ զայր կամ
զկին, ցուլն քարկոծ լիցի, եւ տէր ցլուն
30 առ նմին մեռցի։ Իսկ եթէ փրկանք ան-
կանիցին ի վերայ նորա, տացէ փրկանս
ընդ անձին իւրում, ըստ անձնայնոյ որ-
31 չափ ինչ արկանիցեն նմա զին։ Եւ եթէ
զուստր կամ զդուստր հարկանիցէ, ըստ
32 նմին օրինակի արասցեն նմա։ Իսկ եթէ
զծառայ կամ զաղախին հարկանիցէ ցուլն,
երեսուն [7]կրկին ստատեր" արծաթ տացէ
տեառն նոցա, եւ ցուլն քարկոծ լիցի։
33 Իսկ եթէ բացցէ ոք հոր, կամ փո-
րեսցէ ջրհոր, եւ ոչ ծածկիցէ զնա, եւ
34 անկանիցի անդ արջառ կամ էշ, Տէր
հորոյն տուժեսցի արծաթ եւ տացէ
տեառն նորա, եւ չափիզն նորա լիցի։
35 Իսկ եթէ հարցէ ցուլ ուրուք զցուլ
ընկերի իւրոյ եւ մեռցի, վաճառեսցեն
զցուլն կենդանի, եւ բաժանեսցեն զգինս
նորա, եւ զցուլն սպանեալ՝ բաժանես-
36 ցեն։ Ապա եթէ յերէկն եւ յեռանդն
գիտէին զցուլն, եւ [8]բողոքեալ իցէ
տեառն նորա, եւ նորա չիցէ ի միջոյ
բարձեալ զնա," տուժեսցի ցուլ ընդ
ցլուն, եւ սպանեալն նորա լիցի։

[1] Եբր. նորա, և չար ինչ ոչ պատահիցէ, տու-
ժելով [2] Եբր. ըստ դատաւորաց [3] Եբր. չար
ինչ պատահիցէ [4] Եբր. զնա ազատ [5] Եբր.
նորա [6] Այլուրեք, ցտէր [7] Եբր. սիկղ [8] Եբր.
տեառն նորա չիցէ պահեալ զնա, տուժելով

ԳԼ. ԻԲ

1 Իսկ եթէ գողասցի ոք արջառ կամ ոչ-
խար, եւ սպանցէ կամ վաճառեսցէ,
հինգ արջառ ընդ արջառոյն տուժեսցի,
2 եւ չորս ոչխար ընդ ոչխարին։ Իսկ ե-
թէ յական գտանիցի գող, եւ խոցեալ
մեռանիցի, չէ այն նմա ի սպանութիւն։
3 Ապա եթէ արեւն ի վերայ նորա ծագի-
ցէ, մահապարտ է, [9]փոխարէն մեռցի".
ապա թէ ոչինչ գտանիցի նորա, վա-
ճառեսցի փոխանակ գողութեանն իւ-
4 րոյ։ Իսկ եթէ ըմբռնեսցի եւ գտցի ի
ձեռին նորա գողօնն՝ յարջառոյ եւ յիշոյ
մինչեւ ցոչխար, կրկին տուժեսցի։
5 Եթէ արածիցէ ոք զանդ կամ զայգի,
եւ թողլ տայցէ խաշին իւրում արածել
զանդ այլոց, [10]յիւրմէ անդոյ անտի տու-
ժեսցի ըստ արդեանն։ Ապա թէ զամենայն
իսկ զանդն արածիցէ,"զընտիր կողմն անդոյ
իւրոյ եւ զընտիր այգւոյ իւրոյ տուժեսցի։
6 Իսկ եթէ ելանիցէ հուր եւ գտանիցէ
փուշ, եւ ընդ նմին այրիցէ դէզ կամ
զօրան կամ զանդ, տուժելով տուժեսցի
որոյ զհրդեհն հանեալ իցէ։
7 Իսկ եթէ ոք տացէ ընկերի իւրում
արծաթ կամ այլ ինչ կարասի զիւր յա-
ւանդ, եւ գողանայցի ի տանէ առնն,
եթէ գտցի որ գողացաւն, կրկին տու-
8 ժեսցի. Ապա եթէ ոչ գտցի որ գողա-
ցաւն, մատիցէ տէր տանն առաջի [11]Ա-
տուծոյ, եւ երդուիցի եթէ իւր չէ նեն-
գեալ ամենեւին զաւանդ ընկերի իւրոյ։
9 Ըստ ամենայն [12]վնասակար բանի", յար-
ջառոյ եւ յիշոյ եւ յոչխարէ եւ ի հան-
դերձէ, եւ յամենայն կորստենէ [13]որում
վնասակար առնիցեն, որ զինչ իցէ" ա-
ռաջի [11]Աստուծոյ եկեսցէ դատաստան
երկոցուն, եւ [14]որ ոք ի նոցանէ
ըմբռնեսցի ի ձեռն Աստուծոյ", կրկին
տուժեսցի ընկերի իւրում։
10 Եւ եթէ տացէ ոք ընկերի իւրում էշ
կամ եզն կամ ոչխար կամ այլ ինչ ա-
նասուն ի պահեստ, եւ բեկցի կամ մեռա-
ցի կամ գերի վարեսցի, եւ ոչ ոք գի-
11 տասցէ, Երդումն [15]Աստուծոյ լիցի ի մէջ
երկոցուն, եթէ նենգմամբ ինչ չիցէ

[9] Եբր. զի մարթ էր նմա տուժելով տուժել
[10] Եբր. դաշտէ [11] Կամ, դատաւորաց [12] Եբր.
բանի անիրաւութեան [13] Եբր. զորմէ ասիցէ
թէ այս է այն [14] Եբր. զոր դատապարտեսցէ
Աստուած, կամ, դատապարտեսցեն դատաւորք
[15] Եբր. Տեառն

զնացեալ ամենեւին ընդ աւանդ ընկերին
իւրոյ. ապա յանձն առցէ տէր նորա, եւ մի
12 տուժեսցի։ Իսկ եթէ գողութեամբ գողա-
նայցի ի նմանէ, տուժեսցի տեառն նորա։
13 Ապա թէ գազանաբեկ լինիցի, [1]ածցէ
վկայ ի գէշ անդր", եւ մի տուժեսցի։
14 Իսկ եթէ խնդրեսցէ ոք [2]անօթ յըն-
կերէ իւրմէ, եւ բեկցի կամ մեռցի [3]կամ
գերի գնասցէ", եւ տէր նորա չիցէ ընդ
15 նմա, տուժելով տուժեսցի. Ապա թէ
տէր նորա ընդ նմա իցէ, ոչ տուժեսցի.
ապա թէ ի վարձու առեալ իցէ, ընդ
վարձուց իւրոց եղիցի նմա։
16 Իսկ եթէ ոք խաբեսցէ զկոյս զոչ խօս-
եալ եւ ննջեսցէ ընդ նմա, վարձանօք
17 վարձեսցի զնա իւր կնութեան։ Եւ եթէ
ոչ առնուցու յանձն հայր նորա տալ զնա
նմա կնութեան, տուժեսցի արծաթ [3]հօր
նորա" որպէս իցեն վարձանք կուսից։
18 [4]Զկախարդս մի ապրեցուցանիցէք։
19 Զամենայն որ խառնակիցի ընդ անա-
սուն՝ մահու սպանանիջիք։
20 Որ դից զոհիցէ՝ սատակեսցի, բայց
միայն Տեառն։
21 Զպանդուխտն մի չարչարիցէք եւ մի
նեղիցէք զնա, զի եւ դուք պանդուխտք
22 էիք յերկրին Եգիպտացւոց։ Զամենայն
23 զայրի եւ զորբ մի չարչարիցէք։ Ապա
եթէ չարչարելով չարչարիցէք զնոսա,
եւ բողոք բարձեալ աղաղակիցեն առ
24 իս, լսելով լուայց աղաղակի նոցա. Եւ
բարկացայց սրտմտութեամբ եւ կոտո-
րեցից զձեզ սրով, եւ եղիցին կանայք
ձեր այրիք եւ մանկունք ձեր որբք։
25 Եւ եթէ արծաթ փոխ տայցես [5]եղբօր
քում" որ աղքատ իցէ առ քեզ, մի [6]ճե-
պեսցես զնա", եւ մի արկանիցես նմա տո-
26 կոսիս։ Եւ եթէ գրաւեսցես զքաճկոն ըն-
կերի քո, նախ քան զմտանել արեւու դար-
27 ձուսցես անդրէն. Զի այն է վերարկու նո-
րա, եւ այն է հանդերձ [7]առականաց նորա
որով ննջիցէ. եւ եթէ բողոքիցէ առ իս,
լուայց նմա, քանզի ողորմած եմ։
28 [8]Զաստուածս քո" մի բամբասիցես, եւ
զիշխան ժողովրդեան քո մի հայհոյեսցես։
29 Զպտուղ կալոյ քո եւ զհնձանի մի
[9]հատանիցես. զանդրանիկս որդւոց քոց
30 ինձ տացես։ Նոյնպէս արասցես զար-
ջառ քո եւ զոչխար քո [3]եւ զէշ քո".
զեւթն օր եղիցի ընդ մայր իւրով, եւ
յաւուրն ութերորդի տացես զնա ինձ։
31 Եւ մարդք սուրբք լինիջիք ինձ. եւ
զմիս գազանաբեկին ի բացի՝ մի ուտի-
ցէք, այլ շան ընկեսջիք։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ զհամբաւ սուտ մի [10]ընդունիցիս։
Մի հաւանիցիս ընդ անիրաւին՝ լինել
2 վկայ անիրաւ։ Մի յօժարեսցիս ընդ բա-
զումս ի չարիս։
Մի յաւելուցուս ի բազմութիւն մտանել
ընդ բազումս առ ի խոտորելոյ զիրաւունս։
3 Եւ մի ողորմեսցիս տնանկին ի դատաս-
տանի։
4 Եւ եթէ պատահեսցես եզին թշնամւոյ
քո, կամ իշոյ նորա մոլորելոյ, դարձու-
5 ցես եւ հասուսցես զնա առ նա։ Եւ եթէ
տեսանիցես զգրաստ [11]ընկերի քո անկ-
եալ ընդ բեռամբ, մի զանց առնիցես
զնովաւ, այլ յարուսցես զնա ընդ նմա։
6 Մի խոտորեսցես զիրաւունս տնան-
7 կին ի դատաստանի իւրում։ [12]Յամե-
նայն ի զուր բանէ" ի բաց լինիցիս, եւ
զանպարտն եւ զարդարն մի սպանանի-
ցես. [13]եւ զամպարիշտն մի ապրեցու-
ցանիցես վասն կաշառի"։
8 Եւ կաշառ մի առնուցուս. զի կաշառ
կուրացուցանէ զաչս համարձականայե-
ցաց, եւ ապականէ [14]զբանս արդարս"։
9 Եւ զպանդուխտն մի նեղիցես. քան-
զի ճանաչէք դուք զանձինս պանդխտաց.
զի եւ դուք պանդուխտք էիք յերկրին
Եգիպտացւոց։
19 Զվեց ամ սերմանեսցես զերկիր քո, եւ
11 ժողովեսցես զարմտիս նորա. Եւ յամին
եւթներորդի թողութիւն արասցես, եւ
հանգուսցես զնա, եւ կերիցեն տնանկք
ազգի քո, եւ զմնացեալն ի նոցանէ կե-
րիցեն գազանք վայրի. այնպէս արաս-
ցես զայգի քո եւ զձիթենի քո։
12 Զվեց օր գործեսցես զգործ քո, եւ
յաւուրն եւթներորդի [15]հանգիցէ եզն քո
եւ էշ քո, եւ հանգիցէ որդի աղախնոյ
քո եւ [16]պանդխտին։

---

[1]Եբր. բերցէ զնա վկայ [2]Եբր. ինչ [3]Եբր. գողօնն [4]Եբր. Զկին կախարդ [5]Եբր. ունկք ի ժողովրդեանէ իմմէ [6]Եբր. լիցիս նմա իբրեւ վաշխառու [7]Եբր. մերկութեան [8]Եբր. զԱստուած, կամ, զդատաւորս [9]Եբր. յամեցուցես

[10]Եբր. Հանցես [11]Եբր. թշնամւոյ [12]Եբր. Ի բանէ ստութեան [13]Եբր. զի ոչ արդարացուցից զամպարիշտն [14]Եբր. զբանս արդարոց, կամ, զիրաւունս արդարոց [15]Եբր. դադարեսցին, զի հանգիցէ [16]Եբր. պանդուխտն

13 Զամենայն զոր ասացի ձեզ՝ պահեսջիք.
եւ զանուն աստուածոց օտարաց մի՛ յի-
շիցէք, եւ մի՛ լուիցի ի բերանոյ ձերմէ ։
14 Երիս ժամանակս ի տարւոջ արասջիք
15 ինձ տօնս ։ Զտօն բաղարջակերացն պա-
հեսջիք. զեւթն օր բաղարջ կերիջիք,
որպէս պատուիրեցի ձեզ ըստ ժամա-
նակի ամսոյն կանխոց. զի ի նմա ելէք
դուք յերկրէն Եգիպտացւոց. ոչ երեւես-
16 ցիս առաջի իմ դատարկաձեռն. Եւ զտօն
[1]ամարայնոյ, առաջնոյ արմտեաց քոց,
[2]ապասցես զգործոց քոց," որ ինչ վար-
եալ իցէ յանդի քում, եւ զտօն [3]կատա-
րածի ելից" տարւոյն՝ ի ժողովել գործոց
17 քոց յանդէ ։ Երիս ժամանակս ի տարւոջ
յանդիման լիցի ամենայն արու քո ա-
ռաջի Տեառն [4]Աստուծոյ ։
18 Եւ մի՛ զոհեսցես ի վերայ խմորոյ զա-
րիւն զոհից [5]քոց, եւ մի՛ ագցի ճարպ
19 տօնի իմոյ մինչեւ ցառաւօտ ։ Զպտուղս
առաջին արմտեաց քոց բերցես ի տուն
Տեառն Աստուծոյ քո ։
Եւ մի՛ եփեսցես [6]զգառն ի կաթն մօր
իւրոյ ։
20 Եւ ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
առաջի երեսաց քոց, զի պահեսցէ զքեզ
ի ճանապարհի. որպէս զի տարցի զքեզ
21 յերկիրն՝ զոր պատրաստեցի քեզ ։ Զգոյշ
լեր անձին քում եւ լուիցես նմա, եւ մի՛
անհաւան լինիցիս նմա. զի ոչ [7]խորշիցի ի
քէն", քանզի անուն իմ ի վերայ նորա
22 է ։ Եւ եթէ լսելով լուիցես ձայնի իմում,
եւ արասցես զամենայն զոր ինչ ասացի
քեզ, եղէց թշնամի թշնամեաց քոց, եւ
հակառակ կացից հակառակորդաց քոց ։
23 Զի երթիցէ հրեշտակ իմ առաջնորդ քեզ,
եւ տարցի զքեզ առ Ամովրհացին եւ
Քետացի եւ Փերեզացի եւ Քանանացի եւ
[2]Գերգեսացի եւ" Խեւացի եւ Յեբուսա-
24 ցի, եւ սատակեցից զնոսա ։ Մի՛ պագա-
նիցես երկիր աստուածոց նոցա, եւ մի՛
պաշտեսցես զնոսա, եւ մի՛ առնիցես ըստ
գործոց նոցա. այլ քակելով քակեսցես
զնոսա, եւ մանրելով մանրեսցես զար-
25 ձանս նոցա ։ Եւ պաշտեսցես զՏէր Աս-
տուած քո, եւ [8]օրհնեցից զհաց քո եւ
զջուր քո, եւ դարձուցից ի ձէնջ զախտ ։
26 Եւ մի՛ եղիցի անամերձն եւ ամուլ յերկրի
27 քում. զթիւ աւուրց քոց լցուցից ։ Եւ
զահ իմ առաքեցից առաջնորդել քեզ,
եւ զարհուրեցուցից զամենայն ազգս յորս
մտանիցես ի նոսա, եւ տաց զամենայն
28 հակառակորդս քո փախստականս ։ Եւ
առաքեցից առաջի քո զպիծակ, եւ մեր-
ժեսցէ [2]զԱմովրհացին եւ" զԽեւացին եւ
զՔանանացին եւ զՔետացին յերեսաց
29 քոց ։ Եւ ոչ մերժեցից զնոսա յերեսաց
քոց ի միում ամի, զի մի՛ երկիրն անա-
պատ լինիցի, եւ բազմանայցեն ի վերայ
30 քո գազանք երկրին ։ Առ սակաւ սա-
կաւ մերժեցից զնոսա ի քէն, մինչեւ
31 աճեսցես եւ ժառանգեսցես զերկիր ։ Եւ
եդից զսահմանս քո ի Կարմիր ծովէ մին-
չեւ ի ծովն Փղշտացւոց, եւ յանապա-
տէն մինչեւ ի գետն մեծ Եփրատ. եւ
մատնեցից ի ձեռս ձեր զբնակիչս երկրին,
32 եւ մերժեցից զնոսա ի քէն ։ Եւ դու մի՛
դնիցես ընդ նոսա եւ ընդ դիս նոցա
33 ուխտ ։ Եւ մի՛ բնակեսցեն յերկրի քում,
զի մի՛ յանցուցանիցեն զքեզ առ իս. զի
եթէ ծառայեսցես դից նոցա, նոքա լի-
ցին քեզ ի գայթագղութիւն ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ ասէ ցՄովսէս, Ել առ Տէր, դու եւ
Ահարոն եւ Նադաբ եւ Աբիուդ եւ եւ-
թանասուն այր ի ծերոցն Իսրայելի, եւ
[9]երկիր պագցեն Տեառն" ի հեռաստանէ ։
2 Եւ մերձեսցի Մովսէս միայն առ [10]Աստ-
ուած, եւ նոքա մի՛ մերձեսցին. բայց
ժողովուրդն մի՛ ելցէ ընդ նոսա ։
3 Եւ եմուտ Մովսէս եւ պատմեաց ժո-
ղովրդեանն զամենայն պատգամս [11]Աս-
տուծոյ եւ զամենայն իրաւունս. պա-
տասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն ի
մի ձայն եւ ասեն, Զամենայն պատգամս
զոր խօսեցաւ Տէր՝ արասցուք [2]եւ լուի-
4 ցուք" ։ Եւ գրեաց Մովսէս զամենայն
զպատգամսն Տեառն, եւ կանխեալ Մով-
սիսի ընդ առաւօտն, շինեաց սեղան ի
ստորոտ լերինն, եւ երկոտասան վէմ կանգ-
նեաց ըստ երկոտասան ազգացն Իսրայելի ։
5 Եւ առաքեաց զերիտասարդս որդւոցն
Իսրայելի, եւ հանին ողջակէզս, եւ զոհե-
ցին զոհս [12]փրկութեան Աստուծոյ" որթս ։
6 Եւ առեալ Մովսիսի զկէս արեանն արկ
ի խառնելիսն, եւ զկէս արեանն եհեղ

[1]Եբր. Հնձոց [2]Յեբր. պտղոյ [3]Եբր. ժողովե-
լոյ յելս [4]Եբր. Եհովայի [5]Եբր. իմոց [6]Եբր.
զուլ [7]Եբր. Թողուցու զյանցանս ձեր [8]Եբր.
օրհնեսցէ

[9]Եբր. երկիր պագանիցէք [10]Եբր. Տէր [11]Եբր.
Տեառն [12]Եբր. խաղաղութեան Տեառն

7 [1]առաջի սեղանոյն ։ Եւ առեալ զգիր ուխ-
տին ընթերցաւ յականջս ժողովրդեանն .
եւ ասեն , Զամենայն զոր խօսեցաւ Տէր՝
8 արասցուք եւ լուիցուք։ Եւ առեալ Մով-
սիսի զարիւնն՝ ցանեաց զժողովրդեամբն
եւ ասէ , Ահա այս արիւն է ուխտին զոր
ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ վասն ամենայն
բանիցս այսոցիկ ։
9 Եւ ելին Մովսէս եւ Ահարոն եւ Նաբադ
եւ Աբիուդ եւ եւթանասունք ի ծերոցն
10 Իսրայելի, Եւ տեսին [2]զտեղին ուր կայր
Աստուած" Իսրայելի. եւ ընդ ոտիւք նորա
իբրեւ զգործ աղիւսոյ շափիղայ , եւ
իբրեւ [3]զտեսիլ հաստատութեան երկնից
11 սրբութեամբ։Եւ յընտրելոցն Իսրայելի ոչ
ծախեցաւ եւ ոչ մի . եւ երեւեցան ի
տեղւոջն Աստուծոյ", եւ կերան եւ արբին։
12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ել առ իս ի
լեառնն , եւ անդ լինիջիր , եւ տաց քեզ
տախտակս քարեղէնս եւ օրէնս եւ պատ-
ուիրանս զորս գրեցի, [4]լինել նոցա օրէնս-
13 դիր"։ Յարեաւ Մովսէս եւ Յեսու պաշտօն-
եայ նորա, եւ [5]ելին ի լեառնն Աստուծոյ .
14 Եւ ասէ ցծերսն, Դադարեցէք այդր մինչեւ
դարձցուք առ ձեզ . եւ ահա Ահարոն եւ
Ովր ընդ ձեզ են . եւ եթէ ուրուք դա-
տաստան ինչ լինիցի, երթիցեն առ նոսա։
15 Եւ ել Մովսէս ի լեառն , եւ ծածկեաց
16 ամպն զլեառնն ։ Եւ իջին փառքն Աս-
տուծոյ ի լեառնն Սինա , եւ ծածկեաց
զնա ամպն զվեց օր . եւ կոչեաց Տէր
զՄովսէս յաւուրն եւթներորդի ի միջոյ
17 ամպոյն։ Եւ տեսիլ փառացն Տեառն իբրեւ
զհուր բորբոքեալ ի վերայ գլխոյ լերինն՝
18 յանդիման որդւոցն Իսրայելի ։ Եւ եմուտ
Մովսէս ի մէջ ամպոյն , եւ ել ի լեառնն,
եւ էր Մովսէս ի լերին անդ զքառա-
սուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր ։

Գլ. ԻԵ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
2 սէ , Ասասցես ցորդիսն Իսրայելի . եւ ա-
ռէք ինձ [6]պտուղ ի նոցանէ , որոց հաճոյ
թուեսցի ի սիրտս իւրեանց եւ առնու-
3 ցուք [6]զպտուղս իմ ։ Եւ այս է [6]պտուղն
զոր առնուցուք ի նոցանէ . ոսկի եւ ար-
4 ծաթ եւ պղինձ , Եւ կապուտակ եւ ծի-
րանի , եւ կարմիր կրկին , եւ բեհեզ մա-
5 նեալ , եւ մազ այծեաց , Եւ մորթս խոյոց
կարմիր ներկեալ , եւ մորթս [7]կապուտա-
6 կեայս , եւ փայտս [8]անփուտս , Եւ եւղ
լուսոյ եւ խունկս՝ յեւղ օծման եւ ի
7 հանդերձանս խնկոց , Եւ ականս սար-
դիոնս , եւ ականս գրոյ ի գործ [9]վակա-
սին , եւ [10]զպճղնաւորն ։
8 Եւ [11]արասցես ինձ սրբութիւն , եւ [12]ե-
9 րեւեցայց ի ձեզ ։ Եւ արասցես ինձ
ըստ" ամենայնի զոր ցուցի քեզ [13]ի լերինն՝
օրինակ խորանի եւ օրինակ ամենայն
սպասուց նորա , եւ այսպէս [14]արասցես։
10 Արասցես տապանակ վկայութեան յան-
փուտ փայտից . յերկուց կանգնոց եւ ի
կիսոյ զերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգ-
նոյ եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա , եւ ի
կանգնոյ եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն նո-
11 րա ։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով սրբով,
ներքոյ եւ արտաքոյ [15]օծցես զնա . եւ ա-
րասցես նմա ծնօտս ոսկիս շուրջ շրջա-
12 նակաւ ։ Եւ ձուլեսցես նմա չորս օղա-
մանեակս ոսկիս , եւ դիցես ի չորեցունց
կողմանց նորա , երկուս օղամանեակս ի
միոջէ կողմանէ, եւ երկուս օղամանեակս
13 ի միւսմէ կողմանէ ։ Եւ արասցես լծակս
յանփուտ փայտից , եւ պատեսցես զնոսա
14 ոսկւով։ Եւ ագուսցես զլծակսն յօղա-
մանեակսն ի կողմանս տապանակին, բառ-
15 նալ նոքօք զտապանակն . Ձի յօղամա-
նեակս տապանակի կատակարանացն կայ-
ցեն լծակքն . անշարժք անդստին ի նմա-
16 նէ ։ Եւ դիցես ի տապանակին զվկայու-
թիւնսն զոր ես տաց քեզ ։
17 Եւ արասցես զքաւութիւնն [13]խնկակալ
յոսկւոյ սրբոյ , յերկուց կանգնոց եւ ի
կիսոյ զերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգ-
18 նոյ եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա ։ Եւ
արասցես երկուս քերոբէս ոսկիս [16]ճա-
խարակեայս , եւ դիցես զնոսա ի վերայ
19 երկոցունց կողմանց քաւութեանն . Եւ
լինիցին քերոբէքն՝ մի ի միոջէ կողմանէ ,
եւ մի ի միւսմէ կողմանէ քաւութեանն .
եւ արասցես երկուս քերոբէս ի վերայ
20 երկոցունց կողմանց նորա ։ Եւ իցէ քերո-
բէիցն տարածեալ զթեւս իւրեանց ի վե-

[1] Օրն. ի վերայ [2] Օրն. զԱստուած [3] Օրն. զբուն երկնից ըստ յստակութեան։ (11) Եւ յընտրելոցն որդւոցն Իսրայելի ոչ ձգեաց զձեռն իւր. և տեսին զԱստուած [4] Օրն. ուսուցանել նոցա [5] Օրն. ել Մովսէս [6] Օրն. նուէր, կամ, ընծայ

[7] Օրն. թեհաշի, այսպէս [illegible] [8] Օրն. [illegible] [9] Այսինքն, եփուտին [10] Օրն. տախտակին (կրծանոցին) [11] Օրն. արասցեն [12] Օրն. բնակեցայց ի միջի նոցա։ (9) Ըստ [13] Յօրն. պատկեր [14] Օրն. արասջիք [15] Օրն. պատեսցես [16] Կամ, կռածոյս

րուստ, եւ հովանի ունիցին թեւօք իւր-
եանց ի վերայ քաւութեանն. եւ երեսք
նոցա յանդիման միմեանց, զի ի քաւու-
21 թիւնն հայեսցին երեսք քերովբէիցն։ Եւ
դիցես զքաւութիւնն ի վերայ տապանա-
կին ի վերուստ կողմանէ. եւ դիցես ի
տապանակի անդ զվկայութիւնսն զոր ես
22 տաց քեզ։ Եւ յայտնեցայց քեզ անտի,
եւ խօսեցայց ընդ քեզ ի վերուստ ի քա-
ւութենէ անտի, ի միջոյ երկուց քերո-
բէիցն՝ որ իցեն ի վերայ տապանակին
վկայութեան, ըստ ամենայնի զոր պա-
տուիրեցից քեզ առ որդիսն Իսրայելի։
23 Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայ-
տից. յերկուց կանգնոց զերկայնութիւն
նորա, եւ ի կանգնոյ զլայնութիւն նորա,
եւ ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն
24 նորա։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով սրբով,
եւ արասցես նմա ծնօտս ոսկիս չրջա-
25 նակաւ շուրջանակի։ Եւ արասցես նմա
պսակ ուղկեան շուրջանակի. եւ արաս-
ցես պսակին [1]ծնօտս չրջանակաւ շուր-
26 ջանակի։ Եւ արասցես նմա չորս օ-
ղամանեակս ոսկիս, եւ դիցես զօղամա-
նեակսն ի չորեսին կողմանսն, որ իցեն
չորեցունց ոտից նորա, ի ներքոյ պսա-
27 կին։ Եւ եղիցին օղամանեակքն լամբք
28 լծակացն՝ բառնալ նոքօք զսեղանն։ Եւ
արասցես զլծակսն յանփուտ փայտից,
եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով [2]սրբով.
29 եւ բարձցի նոքօք սեղանն։ Եւ արաս-
ցես [3]զխնկաղայսն եւ զտուփս նորա,
եւ զճաչակս եւ զնուիրանոցս նորա ո-
րովք նուիրեսցես, յոսկւոյ սրբոյ ա-
30 րասցես [4]զայն։ Եւ դիցես ի վերայ [5]սե-
ղանոյ հացին երեսաց հաց" յանդիման
իմ հանապազորդ։
31 Եւ արասցես աշտանակ յոսկւոյ սրբոյ.
[6]ճախարակեայ գործեսցես զաշտանակն.
բունն եւ ստեղունքն եւ սկահքն եւ
գնդակքն եւ շուշանքն անդստին ի նմա-
32 նէ իցեն։ Վեց ստեղունք արձակեալք ի
կողմանց նորա. երեք ստեղունք աշտա-
նակին ի միոջէ կողմանէ, եւ երեք ստե-
ղունք աշտանակին ի միւսմէ կողմանէ։
33 Եւ երեք սկահաձեւք ընկուզազարդք
յօրինեալք ի միում ստեղանն, եւ գնդակ
եւ շուշան. եւ երեք սկահաձեւք ընկու-
զազարդք յօրինեալք ի միւսում ստե-
ղանն, եւ գնդակ եւ շուշան. Նոյնպէս
վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշ-
34 տանակէ անտի։ Եւ յաշտանակի անդ չորք
սկահաձեւք ընկուզազարդք յարդարեալք,
35 եւ գնդակք եւ շուշանք նորա։ Գնդակ
ի ներքոյ երկուց ստեղանցն անդստին ի
նմանէ, եւ գնդակ ի ներքոյ երկուց եւս
ստեղանցն անդստին ի նմանէ. Նոյնպէս
արասցես վեցեցունց ստեղանցն արձա-
36 կելոց յաշտանակէ անտի։ Զի գնդակք
նոցա եւ ստեղունք անդստին ի նմանէ
իցեն, համակ [6]ճախարակեայ ի միոջէ
37 ոսկւոյ սրբոյ։ Եւ արասցես նմա ճրա-
գարանս եւթն, եւ [7]դիցես զճրագարանսն
ի վերայ աշտանակին, եւ տայցեն լոյս
38 ի միոջէ" կողմանէ երեսաց նորա։ Եւ
[8]զբազմակալս նորա եւ զնեցուկսն" ա-
րասցես յոսկւոյ սրբոյ. ի տաղանդէ միոյ
յոսկւոյ սրբոյ արասցես զայն ամենայն
39 սպաս։ Զգոյշ լեր, որպէս ցուցաւ քեզ
օրինակ ի լերինն՝ արասցես։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ արասցես խորան տասնփեղկեան,
ի բեհեզոյ մանելոյ եւ ի կապուտակէ եւ
ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ կրկնեոյ. [9]քե-
րոբ՝ գործ անկուածոյ" գործեսցես զնոսա։
2 Երկայնութիւն միոյ փեղկին ի քսան եւ
յութ կանգնոյ, եւ լայնութիւն ի չորից
կանգնոց փեղկի միոյ լինիցի. չափ նոյն
3 եղիցի ամենայն փեղկիցն։ Հինգ փեղկ
ընդ միմեանս կցեալ, եւ հինգ եւս այլ
4 ընդ միմեանս խառնեալ։ Եւ արասցես
ճարմանդս կապուտակեայս առ եզերբ
միոյ փեղկին ի միոջէ կողմանէ ի խառ-
նուածս. Նոյնպէս արասցես եւ առ եզերբ
արտաքնոյ փեղկին, երկրորդի խառ-
5 նուածոյն։ Յիսուն ճարմանդ արասցես
միում փեղկի, եւ յիսուն ճարմանդ ա-
րասցես ի կողմանէ փեղկին ըստ երկրորդի
խառնուածոյն. դէմ ընդ դէմ միմեանց
իւրաքանչիւր խառնիցին ճարմանդքն։
6 Եւ արասցես յիսուն օղս ոսկիս, եւ խառ-
նեսցես զփեղկսն ընդ միմեանս աղխիւքն.
եւ եղիցի խորան մի։
7 Եւ արասցես վերնափեղկս մազեղէնս
նուարտան խորանին, մետասան փեղկ
8 գործեսցես զնոսա։ Երկայնութիւն միոյ

[1] Եբր. ծնօտս ոսկիս [2] Յեբր. պղինձ [3] Եբր. զսկուտեղսն [4] Եբր. զնոսա [5] Եբր. սեղանոյն հաց երեսաց [6] Կամ, կռածոյ

[7] Եբր. բարձցէ զճրագարանս իւր, և տայցէ լոյս ի [8] Եբր. զունելիս նորա և զբազմակալս նորա [9] Եբր. քերովբէիւք՝ գործ ճարտարի

փեղկի՝ լինիցի յերեսուն կանգնոյ. եւ
լայնութիւն միոյ փեղկի ի չորից կանգնոց.
չափ նոյն եղիցի մետասանեցունց փեղ-
9 կեացն։ Եւ խառնեսցես ընդ միմեանս զհինգ
փեղկսն ի միասին, եւ զվեց փեղկսն ի միա-
սին. եւ կրկնեսցես զվեցերորդ փեղկն
10 առաջոյ կողմանէ խորանին։ Եւ արասցես
ճարմանդս յիսուն առ եզերբ միոյ
փեղկին ի մէջ խառնուածոյն. եւ յիսուն
ճարմանդ արասցես առ եզերբ փեղկին
11 երկրորդի խառնուածոյն։ Եւ արասցես
օղս պղնձիս յիսուն, եւ խառնեսցես զօղսն
ընդ ճարմանդսն, եւ կցեսցես զփեղկսն,
12 եւ եղիցին մի։ Եւ [1]դիցես զաւելորդ փեղ-
կեացն ի ներքոյ խորանին. կիսով փեղկիւն
աւելորդաւ մնացելով ծածկեսցես զա-
պարումս փեղկից խորանին յետոյ կող-
13 մանէ", Կանգնաւ՝ յայսմ կողմանէ, եւ
կանգնաւ՝ յայնմ կողմանէ, յաւելորդէ
երկայնութեան փեղկից խորանին եղիցի
ծածկել զապարումս խորանին աստի ան-
14 տի։ Եւ արասցես [2]զվիժակս խորանին
ի չիկակարմիր մորթոց խոյոց, եւ [3]ծած-
կելիս՝ ի կապուտակ" մորթոյ ի վերուստ։
15 Եւ արասցես [4]զսիւնակս խորանին յան-
16 փուտ փայտից կանգնաւորս։ Ի տասն
կանգնոյ զերկայնութիւն միոյ [5]սիւնակին
առնիցես, եւ ի միոջէ կանգնոյ եւ ի կիսոյ
[6]զթանձրութիւն եւ" զլայնութիւն միոյ
17 [5]սիւնակին։ Եւ երկուս [7]սփռիչս միում
[5]սիւնակի՝ [8]ագուցեալ ընդ միմեանս".
այնպէս արասցես ամենայն [9]սիւնակաց
18 խորանին։ Եւ [10]արասցես քսան սիւնակս
19 խորանին ի հիւսիսոյ կողմանէ"։ Եւ քա-
ռասուն խարիսխս արծաթիս արասցես
[11]քսանեցունց սեանցն". երկու խարիսխք
[12]առ մի սիւն յերկոցունց կողմանց", եւ
երկու խարիսխք [12]առ մի սիւն յերկոցունց
20 կողմանց խորանին"։ Եւ յերկրորդէ կող-
մանէ խորանին ընդ [13]հարաւ քսան սիւն",
21 Եւ քառասուն խարիսխք նոցա արծա-
թիք. երկու խարիսխք [14]առ մի սիւն
22 յերկոցունց կողմանց"։ Եւ յետուստ խո-
րանին [15]ի ծովակողմն կուսէ" արասցես
23 վեց [16]սիւն։ Եւ երկուս [17]սիւնս արաս-
ցես յանկիւնս խորանին ի թիկանց կող-
24 մանէ։ Եւ եղիցին [18]հաւասարակ ի ներ-
քուստ, եւ ըստ նմին օրինակի լինիցին
[19]զոյգք խոյակաց նորա ի մի խառնուած.
նոյնպէս արասցես երկոցունց անկեանցն
25 կանգնաւորս". Եւ եղիցին ութ [20]սիւն.
եւ խարիսխք նոցա արծաթիք՝ վեշտա-
սան խարիսխք. երկու խարիսխք [14]առ
մի սիւն յերկոցունց կողմանց նորա, եւ
26 երկու խարիսխք առ միւս եւս սիւն"։ Եւ
արասցես նիգս յանփուտ փայտից. հինգ
նիգ առ [21]մի սիւն" ի միոջէ կողմանէ խո-
27 րանին, Եւ հինգ նիգ առ [21]միւս եւս սիւն"
յերկրորդ կողմանէ խորանին. եւ հինգ նիգ
առ [21]մի սիւն" ի թիկանց խորանին ընդ
28 ծովակողմն. Եւ նիգ մի ի մէջ [22]սեանցն՝
29 թափանցանց ի միոջէ ի միւս կողմն։ Եւ
[23]զսիւնսն պատեսցես ոսկւով. եւ ա-
րասցես օղս ոսկիս՝ յորս ագուցանիցես
զնիգսն. եւ պատեսցես զնիգսն ոսկւով։
30 Եւ կանգնեսցես զխորանն ըստ օրինա-
կին որ ցուցաւ քեզ ի լերին անդ։
31 Եւ արասցես վարագոյր ի կապուտակէ
եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանելոյ եւ
ի բեհեզոյ նիւթելոյ. գործ [24]անկուածոյ
32 գործեսցես զնա քերոբս"։ Եւ դիցես զնա
ի վերայ չորեցունց անփուտ եւ ոսկիա-
պատ սեանցն. եւ [25]խոյակք նոցա ոս-
33 կիք, եւ խարիսխք նոցա արծաթիք։ Եւ
ձգեսցես զվարագոյրն [26]սիւնէ ի սիւն",
եւ տարցիս ի ներքս քան զվարագոյրն
զտապանակ վկայութեանն. եւ անջրպե-
տիցէ ձեզ վարագոյրն ի մէջ սրբութեանն,
34 եւ ի մէջ սրբութեան սրբութեանցն։ Եւ
[27]ծածկեսցես վարագուրաւն զտապա-
նակ" վկայութեանն ի սրբութիւն սրբու-
35 թեանցն։ Եւ դիցես զսեղանն արտաքոյ
վարագուրին, եւ զաշտանակն յանդիման

---

[1] Եբր. աւելորդն փեղկից վրանին, կէս փեղկին՝ աւելորդն, յետոյ կողմանէ խորանին կայցէ կախեալ [2] Եբր. վիժակ (ծածկոյթ) [3] Եբր. վիժակ ի թեհաշի [4] Եբր. զտախտակս [5] Եբր. տախտակին [6] Յ Եբր. պախօտ [7] Եբր. ձեռս, այսինքն՝ ագոյցս [8] Եբր. համեմատս միմեանց [9] Եբր. տախտակաց [10] Եբր. արասցես զտախտակս խորանին. քսան տախտակս ի հարաւոյ՝ ի հարաւ կոյս [11] Եբր. ընդ քսանեքումբք տախտակօքն [12] Եբր. ընդ միով տախտակաւ վասն երկուց ագուցից [13] Եբր. հիւսիսի քսան տախտակք

[14] Եբր. ընդ միով տախտակաւ, և երկու խարիսխք ընդ միով տախտակաւ [15] Այսինքն, յարեւմտից [16] Եբր. տախտակ [17] Եբր. տախտակս [18] Եբր. կրկին, կամ, կցեալք [19] Եբր. կցեալ ի վերուստ ի մի ճարմանդ. նոյնպէս եղիցի երկոցունց նոցա. յերկուսին անկիւնսն եղիցին [20] Եբր. տախտակք [21] Եբր. տախտակսն [22] Եբր. տախտակացն [23] Եբր. զտախտակսն [24] Եբր. գործ ճարտարի գործեսցի քերոբէիւք [25] Կամ, ճարմանդք [26] Եբր. ի ներքոյ ճարմանդիցն [27] Եբր. դիցես զքաւութիւնն ի վերայ տապանակի

սեղանոյն՝ ի կողմանէ խորանին ընդ հա-
րաւ. եւ զսեղանն դիցես ի կողմանէ [1]խո-
րանին ընդ հիւսիսի ։
36 Եւ արասցես սրահակ դրան խորանին
ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կար-
մրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ, գործ
37 նկարակերպ ։ Եւ արասցես վարագուրին
հինգ սիւնակ յանփուտ փայտից, եւ [2]օծցես
զնոսա ոսկւով, եւ [3]խոյակք նոցա ոսկիք.
եւ ձուլեսցես նոցա հինգ խարիսխ պղնձի ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայտից,
ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն եւ ի
հինգ կանգնոյ զլայնութիւն. չորեքկու-
սի լինիցի սեղանն. եւ յերից կանգնոց
2 զբարձրութիւն նորա ։ Եւ արասցես զեղ-
ջեւրս նորա ի վերայ չորեցունց անկեանց
իւրոց, զի անդստին [4]ընտրեալ իցեն եղ-
3 ջեւրքն. եւ պատեսցես զնա պղնձով ։ Եւ
արասցես [5]պսակ սեղանոյն, եւ զնուար-
տանն" նորա, եւ զտաշտան եւ զմսա-
հանսն եւ զկրակարանսն, եւ զամենայն
4 սպասն արասցես պղնձի ։ Եւ արասցես
նմա զահաւորակ վանդակակերպ պղնձի.
եւ արասցես զահաւորակին չորս օղա-
մանեակս պղնձիս ի չորեցունց կողմանէ.
5 Եւ դիցես [6]զնոսա ընդ զահաւորակաւ"
սեղանոյն ի ներքոյ. եւ եղիցի զահաւո-
6 րակն մինչեւ ի մէջ սեղանոյն ։ Եւ արա-
ցես լծակս սեղանոյն՝ լծակս յանփուտ
փայտից. եւ պատեսցես զնոսա պղնձով.
7 Եւ արկցես զլծակսն ընդ օղսն, եւ եղի-
ցին լծակքն յերկոցունց կողմանց սեղա-
8 նոյն՝ առ ի բառնալ զնա ։ Խոր տախտա-
կամած արասցես զնա. ըստ օրինակին
որպէս ցուցաւ քեզ ի լերին անդ, այն-
պէս արասցես զնա ։
9 Եւ արասցես [7]սրահ խորանին. ի կողմ
հարաւոյ զառագաստ [8]սրահին ի բեհեզոյ
մանելոյ, հարեւր կանգուն յերկայնու-
10 թիւն միոյ կողմանն, Եւ սիւնք նորա
քսան, եւ խարիսխք նոցա պղնձիք քսան,
եւ օղք նոցա եւ [9]խոյակք նոցա արծա-
11 թիք ։ Նոյնպէս եւ ի կողմանն որ ընդ հիւ-
սիսի՝ առագաստքն հարեւր կանգուն յեր-
կայնութիւն. եւ սիւնք նոցա պղնձիք
քսան, եւ խարիսխք նոցա պղնձիք քսան,
եւ [10]խոյօղք նոցա եւ խարիսխք սեանցն,
12 եւ խարիսխք պատեալ արծաթով" ։ Եւ
ի լայնութիւն [8]սրահին ընդ ծովակողմն՝
առագաստք ի յիսուն կանգնոյ, սիւնք
նոցա տասն եւ խարիսխք նոցա տասն ։
13 Եւ լայնութիւն [11]առաջին սրահին" որ ընդ
արեւելս՝ [1]առագաստք ի յիսուն կանգնոյ,
[1]սիւնք նոցա տասն եւ խարիսխք նոցա
14 տասն ։" Եւ ի հնգետասան կանգնոյ բարձ-
րութիւն առագաստիցն ի միոջէ կողմա-
նէ. սիւնք նոցա երեք եւ խարիսխք նոցա
15 երեք ։ Եւ յերկրորդում կողմանն՝ հնգե-
տասան կանգուն առագաստիցն ի բարձ-
րութիւն. սիւնք նոցա երեք եւ խարիսխք
16 նոցա երեք ։ Եւ դրան [8]սրահին վարագոյր՝
քսան կանգուն ի բարձրութիւն, ի կա-
պուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ
մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ, նկա-
րէն յասղնագործաց. եւ սիւնք նոցա չորք
17 եւ խարիսխք նոցա չորք ։ Ամենայն սիւնք
[8]սրահին չուրջանակի՝ [12]արծաթապատք,
եւ խոյակք" նոցա արծաթիք, եւ խա-
18 րիսխք նոցա պղնձիք ։ Եւ երկայնութիւն
[13]սրահին հարեւր առ հարեւր", եւ լայ-
նութիւն յիսուն առ յիսուն, եւ բարձրու-
թիւն [14]հնգետասան կանգուն, ի բեհեզոյ
մանելոյ. եւ խարիսխք նոցա պղնձիք ։
19 Եւ ամենայն կահ խորանին [15]եւ ամե-
նայն գործի նորա" եւ ամենայն ցիցք
[8]սրահին՝ պղնձիք ։
20 Եւ դու պատուիրեա որդւոցն Իսրա-
յէլի, եւ առցեն քեզ ձէթ ի ձիթենեաց
պարզ, [16]սուրբ, խակակութ," ի լոյս. զի
21 եղիցի ճրագ հանապազորդ ։ Ի խորանին
վկայութեան՝ արտաքոյ վարագուրի ուխ-
տին, լուցանիցէ զնա Ահարոն եւ որդիք
իւր յերեկորեայ մինչեւ ցառաւօտ առաջի
Տեառն. օրէն յաւիտենական յազգս ձեր
առ ի յորդւոցն Իսրայէլի ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ դու մատուցես առ քեզ զԱհարոն
զեղբայր քո, եւ զորդիս նորա ընդ նմա՝
յորդւոցն Իսրայէլի, քահանայանալ ինձ.
զԱհարոն եւ զՆաբադ եւ զԱբիուդ եւ
զԵղիազար եւ զԻթամար զորդիս Ահա-

[1] Յեբր. դուռն [2] Եբր. պատեսցես [3] Եբր. ճարմանդք [4] Եբր. ի նմանէ [5] Եբր. զանօթս մոխրոյ նորա և զբաժս [6] Եբր. զնա ընդ ծնօտիւ [7] Եբր. գաւիթ [8] Եբր. գաւթին [9] Եբր. գօտիք

[10] Եբր. օղք սեանցն և գօտիք նոցա արծաթիք [11] Եբր. գաւթին առաջակողման [12] Եբր. գօտեօք արծաթեօք, և օղք [13] Եբր. գաւթին հարեւր կանգուն [14] Եբր. հինգ [15] Եբր. առ ամենայն սպաս նորա, և ամենայն ցիցք նորա [16] Եբր. ծեծեալ

2 րոնի ։ Եւ արասցես [1]պատմուճան սուրբ
Ահարոնի եղբօր քում ի պատիւ եւ ի փառս։
3 Եւ դու խօսեսցիս ընդ ամենայն իմաս-
տունս մտօք , զորս լցուցից հոգւով ի-
մաստութեան , եւ արասցեն պատմուճան
[2]սուրբ Ահարոնի ի սրբութիւն , որովք քա-
4 հանայանայցէ ինձ ։ Եւ այս [3]օրինակ պատ-
մուճանացն՝՝ զոր առնիցեն . [4]զպճղնաւորն
եւ զվակաս զուսովք եւ զպանջօք , եւ
զպատմուճանն բեհեզեայ՝՝ եւ խոյր եւ
կամար . եւ արասցեն պատմուճան սուրբ
Ահարոնի եղբօր քում եւ որդւոց նորա՝
քահանայանալ ինձ ։
5 Եւ առցեն նոքա ոսկի եւ կապուտակ
եւ ծիրանի եւ կարմիր մանեալ եւ բեհեզ։
6 Եւ արասցեն զվակասն յոսկւոյ [2]սրբոյ եւ
ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմ-
րոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ , գործ
7 [5]ոստայնի նկարակերպ՝՝։ Երկու [6]վակասք
ընդ միմեանս խառնեալք , եւ եղիցին ի
վերայ երկոցունց կողմանց նորա հաս-
8 տատեալք ։ Եւ [7]գործ վակասին որ իցէ ի
վերայ նորա , ըստ նմին օրինակի գործ
անդստին ի նմանէ լինիցի , յոսկւոյ [2]սրբոյ
եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի
կարմրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ։
9 Եւ առցես երկուս ականս զըմրուխտս ,
եւ գրեսցես ի նոսա զանուանս որդւոցն
10 Իսրայելի ։ Զվեց անուն նոցա ի միում
ական , եւ զայլն եւս վեց՝ յերկրորդում
11 ականն , ըստ [8]ազգս իւրեանց . Գործ
ճարտարութեան ակնագործաց , քանդակ
կնքոյ քանդակեսցես զերկոսին ականսն՝
ըստ անուանց որդւոցն Իսրայելի . [9]ագա-
ւորեալս եւ քանդակեալս ոսկւով՝՝ արաս-
12 ցես զնոսա ։ Եւ դիցես զերկոսին ականսն
ի վերայ ուսոց վակասին , զի լինիցին ա-
կանքն յիշատակ որդւոցն Իսրայելի . եւ
բառնայցէ Ահարոն զանուանս որդւոցն
Իսրայելի առաջի Տեառն ի վերայ երկուց
13 ուսոց իւրոց ի յիշատակ վասն նոցա ։ Եւ
14 արասցես [10]վահանակս յոսկւոյ [2]սրբոյ ։ Եւ
արասցես երկուս վերջս յոսկւոյ սրբոյ ,
մանուածոյս ծաղկեալս՝ գործ հիւսկէն ,
եւ դիցես զվերջսն մանուածոյս ի վերայ
[11]երկոցուն վահանակացն առ վտաւա-
կօքն նոցա առաջոյ կողմանէ՝՝ ։
15 Եւ արասցես զտախտակն դատաստա-
նաց գործ [12]նկարակերպ . ըստ ձեւոյ՝՝
վակասին արասցես զնա , յոսկւոյ եւ ի
կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ
16 մանելոյ եւ ի բեհեզոյ [13]նիւթելոյ ։ Եւ ա-
րասցես զնա չորեքանկիւնի՝՝ , թզաւ յեր-
17 կայնութիւն եւ թզաւ ի լայնութիւն ։ Եւ
ընդելուզցես ի նմա ընդելուզածս , ըստ
չորեքկարգեան ականց . կարգ ականցն ,
առաջին՝ զըմրուխտ եւ սարդիոն եւ տպա-
18 զիոն , կարգ մի . Եւ կարգն երկրորդ՝
19 կարկեհան եւ շափիղա եւ յասպիս . Եւ
կարգն երրորդ՝ գոճազմ եւ ակատ եւ ամե-
20 թուստ . Եւ կարգն չորրորդ՝ յակինթ եւ
բիւրեղ եւ եղունգն , [14]ընդելուզեալ , յոս-
կի կապեալ՝ յիւրաքանչիւր կարգս կայ-
21 ցեն՝՝ ։ Եւ եղիցին ականքն յանուանց որդ-
ւոցն Իսրայելի երկոտասան , ըստ ա-
նուանց նոցա գրեալք քանդակաւ՝ իւրա-
քանչիւր ըստ անուան իւրում լիցին , ըստ
22 ազգացն երկոտասանից ։ Եւ արասցես
[15]տախտակ մի հիւսկէն վերջիւք , գործ
23 շղթայագործ՝՝ յոսկւոյ սրբոյ . Եւ արաս-
ցես ի վերայ տախտակին երկուս օղս
ոսկիս , եւ դիցես զերկուս օղսն ոսկիս ի
24 վերայ երկուց ծայրից տախտակին ։ Եւ
դիցես զերկուս [16]շղթայագործսն ոսկիս
ի վերայ երկոցուն օղոցն առ ծայրիւք
25 տախտակին . Եւ զերկուս ծայրս երկուց
[17]շղթայագործիցն տացես ի վերայ երկո-
ցունց [18]մած . եւ դիցես ի վերայ թիկանց
26 վակասին ի ճակատ երեսաց նորա ։ Եւ
արասցես երկուս օղս ոսկիս , եւ տացես
զնոսա ի վերայ երկուց ծայրից տախտա-
կին , առ եզերբն՝ որ իցէ հանդէպ վա-
27 կասին ի ներքոյ կողմանէ ։ Եւ արասցես
երկուս օղս ոսկիս , եւ տացես զնոսա ի
վերայ երկուց ուսոց վակասին ի ներքոյ
կողմանէ՝ յանդիման [19]միմեանց միարան .
եւ զաղխս նորա ի վերայ մնւքենայից՝՝
28 վակասին ։ Եւ պինդ ունիցին զտախտակն
յօղոց նորա մինչեւ ցօղս վակասին , ի
նիւթոյ կապուտակէ . զի իցէ ի վերայ

[1]Պատմուճան, [illegible] ագանելիս կամ զգեստ [illegible] [2]Յ Եբր. [illegible] [3]Եբր. են ագանելիքն [4]Եբր. տախտակ (կրծանոց) և վակաս (եփուտ), և պարեգօտ եւ շապիկ նկարէն [5]Եբր. ճարտարի [6]Եբր. վտաւակք (ուսանոց) [7]Եբր. ժապաւէն [8]Եբր ծնունդս [9]Եբր. ընդելուզեալս ի խորշս ոսկիս [10]Եբր. խորշս

[11]Եբր. խորշիցն [12]Եբր. ճարտարի . ըստ գործոյ [13]Եբր. նիւթելոյ արասցես զնա ։ (16) Չորեքանկիւնի եղիցի կրկնեալ [14]Եբր. ընդելուզեալք ի խորշս ոսկիս [15]Եբր. տախտակին շղթայս ոլորեալս , գործ հիւսկէն [16]Եբր. հիւսուածսն [17]Եբր. հիւսուածոցն [18]Եբր. խորշիցն [19]Եբր. խառնուածոյ նորա ի վերուստ ժապաւինի

[1]մնաքենայից վակասին, եւ մի՛ զերծա-
29 նիցի տախտակն ի վակասէ անտի։ Եւ
առցէ Ահարոն զանուն որդւոցն Իսրայելի
ի վերայ տախտակի դատաստանին ի լանջս
իւր, ի մտանել իւրում ի սրբութիւնն ի
յիշատակ հանապազորդ առաջի [2]Աստու-
30 ծոյ։ [3]Եւ դիցես ի վերայ տախտակի դա-
տաստանին զվերջան չղթայագործս, յեր-
կոցունց կողմանց տախտակին դիցես. եւ
զերկուս վահանակսն դիցես ի վերայ եր-
կուց ուսոց վակասին յերեսաց կողմանէ
ի ներքուստ։" Եւ դիցես ի վերայ տախ-
տակի դատաստանին [4]զՅայտնութիւն
եւ զՃշմարտութիւն". եւ եղիցի ի վերայ
լանջացն Ահարոնի յորժամ մտանիցէ ի
[3]ի սրբութիւնն առաջի Տեառն. եւ տար-
ցի Ահարոն զդատաստանս որդւոցն Իս-
րայելի ի վերայ լանջաց իւրոց առաջի
Տեառն հանապազ։
31 Եւ արասցես [5]վտաւակս պճղնաւորս"
32 համակ կապուտակ։ Եւ [6]զօձիսն գրապա-
նաւ արարեալ, բոլորակ ձեւեսցես չուր-
ջանակի՝ գործ անկուածոյ, եւ զխառ-
նուածսն անկեալ անդստին ի նմանէ. զի
33 մի՛ պատառիցի"։ Եւ արասցես [7]առ ստորո-
տով վտաւակացն ի ներքոյ կողմանէ՝ իբ-
րեւ նռնաձեւս ծաղկեալս", ի կապուտա-
կէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանե-
լոյ [3]եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ", առ ստորո-
տով [8]վտաւակացն չուրջանակի, եւ նե-
րքս նորա նռնաձեւ", եւ զանգակս ոսկիս
34 ի մէջ նոցա չուրջանակի։ Զանգակ ոսկի
եւ [9]նռնաձեւ՝ ծաղկեալ առ ստորով վտա-
35 ւակացն" չուրջանակի։ Եւ եղիցի ի վե-
րայ Ահարոնի, յորժամ պաշտիցէ, հնչիւն
բարբառոյ ի մտանել իւրում ի սրբու-
թիւնն առաջի Տեառն եւ յելանել նորա,
զի մի՛ մեռանիցի։
36 Եւ արասցես թիթեղն յոսկւոյ սրբոյ,
եւ քանդակեսցես ի նմա քանդակ կնքոյ՝
37 ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ։ Եւ դիցես զնա ի վե-
38 րայ [10]կապուտակին մանելոյ"։ Եւ եղիցի
[11]խոյրին յերեսաց կողմանէ" ի վերայ
ճակատուն Ահարոնի, եւ բարձցէ Ահա-
րոն զմեղս նուիրացն, որչափ ինչ նուի-
րիցեն որդիքն Իսրայելի, ըստ ամենայն
տրոց սրբութեանցն իւրեանց. եւ եղիցի
ի վերայ ճակատուն Ահարոնի հանապազ
յընդունելութիւն նոցա առաջի Տեառն։
39 Եւ [12]զպճղնաւոր պատմուճանն" ի բե-
հեզոյ, եւ արասցես [13]ապարօշ բեհեզե-
40 զէն, եւ կամար՝ գործ նկարակերպ։ Եւ
որդւոցն Ահարոնի արասցես [14]պատմու-
ճանս եւ կամարս եւ խոյրս", ի պատիւ
41 եւ ի փառս։ Եւ զգեցուսցես զայն Ահա-
րոնի եղբօր քում, եւ որդւոց նորա ընդ
նմա, եւ օծցես զնոսա, եւ [15]լցցես զձեռս"
նոցա, եւ սրբեսցես զնոսա զի քահա-
42 նայասցին ինձ։ Եւ արասցես նոցա անդ-
րավարտիս կտաւիս, ծածկել զառականս
մարմնոյ իւրեանց, միջովք չափ եւ բար-
43 ձիւք չափ։ Եւ ունիցի զայն Ահարոն
եւ որդիք նորա, յորժամ մտանիցեն ի
խորանն վկայութեան, կամ յորժամ մեր-
ձենայցեն ի սեղանն սրբութեան պաշ-
տել, եւ մի՛ ածիցեն ի վերայ իւրեանց
մեղս, զի մի՛ մեռանիցին. օրէն յաւիտե-
նական նմա եւ զաւակի իւրում յետ նորա։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ այս ինչ է զոր առնիցես նոցա, [16]եւ
սրբեսցես" զնոսա քահանայանալ նոցա
ինձ. առցես զուարակ մի յանդոյ, եւ խոյս
2 երկուս անարատս, Եւ պանս բաղարջս,
եւ շօթս բաղարջս զանգեալ իւղով, եւ
քաքարս բաղարջս օծեալ իւղով. նաշիհ
ցորենոյ [17]զանգեալ իւղով արասցես զայն".
3 Եւ դիցես ի վերայ խանի միոյ. եւ մա-
տուսցես զայն խանիւն, եւ զզուարակն
4 եւ զերկուս խոյսն։ Եւ զԱհարոն եւ զոր-
դիս նորա մատուսցես ի դուռն խորանին
վկայութեան, եւ լուասցես զնոսա ջրով։
5 Եւ առեալ զպատմուճանն՝ զգեցուսցես
Ահարոնի [18]եղբօր քում, եւ զպարեգօտս
պճղնաւորս ի վերայ ներքնակացն", եւ
զվակասն եւ զտախտակն. եւ պնդեսցես

---

[1]Եբր. ժապաւինի [2]Եբր. Տեառն [3]3Եբր. պա-
կաս [4]Եբր. զՈւրիմ և զԹումիմ, այսինքն՝
զլոյսն եւ զկատարելութիւնն [5]Եբր. զպա-
րեգօտն վակասին [6]Եբր. եղիցի բերան գլխոյ
նորա ի միջոցի նորա. շրթունք եղիցին բերա-
նոյ նորա չուրջանակի, գործ անկուածոյ իբրև
զբերան զրահի եղիցին նմա, զի մի՛ պատա-
ռեսցի [7]Եբր. ի քղանցս նորա նռնաձեւս
[8]Եբր. քղանցիցն չուրջանակի [9]Եբր. նռնաձեւ,
զանգակ ոսկի եւ նռնաձեւ ի վերայ քղանցից
պարեգօտին [10]Եբր. ժապաւինի կապուտակին

[11]Եբր. ի վերայ խոյրին. յերեսաց կողմանէ խոյ-
րին եղիցի։ (38) Եւ եղիցի [12]Եբր. անկցես
զշապիկն [13]Եբր. խոյր [14]Եբր. շապիկս,
եւ արասցես նոցա կամարս, եւ ապարօշս արաս-
ցես նոցա [15]Լնուլ զձեռս՝ Նշանակէ առ որ-
պէս և այլուր, Նուիրել ի քահանայութիւն [16]Եբր.
սրբել [17]Եբր. արասցես զնոսա [18]Եբր.
զշապիկն եւ զպարեգօտ վակասին

6 զտախտակն [1]ընդ վակասն"։ Եւ եդիցես
զխոյրն ի վերայ գլխոյ նորա, եւ դիցես
7 զԹիԹեղնն ոսկի ի վերայ խոյրին։ Եւ
առցես յիւղոյ անտի օծման, եւ արկցես
8 ի գլուխ նորա եւ օծցես զնա։ Եւ զոր-
դիս նորա մատուսցես, եւ զգեցուսցես
9 նոցա [2]պատմուճանս. Եւ ածցես նոցա
կամարս, Ահարոնի եւ որդւոց նորա, եւ
ածցես նոցա ապարօշս. եւ եղիցի նոցա
[3]այն ինձ ի քահանայութիւն" յաւիտե-
նական, եւ [4]կատարեսցես զձեռս Ահա-
րոնի եւ զձեռս որդւոց նորա։
10 Եւ մատուսցես զզուարակն առ դրան
խորանին վկայութեան, եւ դիցեն Ահա-
րոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վե-
րայ գլխոյ զուարակին [5]առաջի Տեառն" առ
11 դրան խորանին վկայութեան։ Եւ սպան-
ցես զզուարակն առաջի Տեառն առ դրան
12 խորանին վկայութեան։ Եւ առցես յա-
րենէ զուարակին, եւ դիցես ի վերայ եղ-
ջերաց սեղանոյն մատամբ քով. եւ զայլն
ամենայն արիւն ցանեսցես առ յատակաւ
13 սեղանոյն։ Եւ առցես զամենայն ճարպ
Թաղանթոյ քաղրթին եւ զլերդապոյթն եւ
զերկուս երիկամունսն ճարպովլին, [6]դիցես
14 ի վերայ սեղանոյն։ Եւ զմիս զուարակին
եւ զմորթ նորա եւ զապաւառն այրես-
ցես արտաքոյ բանակին. զի այն խակ է
վասն մեղաց։
15 Եւ զխոյն զմի՛ առցես, եւ դիցեն Ահա-
րոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վե-
16 րայ գլխոյ խոյին։ Եւ զենցես զխոյն եւ
առեալ զարիւն նորա [7]հեղցես շուրջ զսե-
17 ղանովն։ Եւ զխոյն յօշեսցես անդամ ան-
դամ, եւ լուասցես զփորոտին եւ զոտս նո-
րա ջրով, եւ դիցես ի վերայ յօշուածոյն՝
18 հանդերձ գլխով նորա։ Եւ հանցես բո-
վանդակ զխոյն ի վերայ սեղանոյն յողջա-
կէզ Տեառն ի հոտ անուշից. զոհ Տեառն է։
19 Եւ առցես զխոյն զերկրորդ, եւ դիցեն
Ահարոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց
20 ի վերայ գլխոյ խոյին։ Եւ սպանցես զխոյն,
եւ առցես յարենէ նորա, եւ դիցես ի վե-
րայ բլԹակի աջոյ ունկանն Ահարոնի, եւ
ի վերայ բլԹակի աջոյ ունկան որդւոց
նորա, եւ [5]ի վերայ ծայրից ձեռին նորա
աջոյ, եւ ի վերայ ծայրից աջոյ ոտին նո-
րա, եւ ի վերայ աջուց բլԹակաց ական-
ջաց որդւոց նորա, եւ" ի վերայ [8]ծայրից
աջոյ ձեռաց նոցա, եւ ի վերայ [8]ծայրից
աջոյ ոտից նոցա. եւ [7]հեղցես զարիւնն
21 շուրջ զսեղանովն։ Եւ առցես յարենէն
որ ի վերայ սեղանոյն իցէ, եւ յիւղոյ օծու-
Թեանն, եւ ցանեսցես ի վերայ Ահարոնի
եւ ի վերայ պատմուճանի նորա, եւ ի
վերայ որդւոց նորա եւ ի վերայ պատ-
մուճանաց որդւոց նորա ընդ նմա. եւ
սրբեսցի ինքն եւ պատմուճան իւր, եւ
որդիք նորա եւ պատմուճանք որդւոց
նորա ընդ նմա. [5]եւ զարիւն խոյին ցա-
22 նեսցես շուրջ զսեղանովն։" Եւ առցես ի
խոյէ անտի զճարպն եւ զդմակն եւ զճարպ
Թաղանթոյ քաղրթին, եւ զլերդապոյթն
եւ զերկուս երիկամունսն ճարպովլին, եւ
զբազուկն աջոյ. զի այն է [9]կատարումն։
23 Եւ պան մի եւ շօԹ մի իւղով զանգեալ,
եւ քաքար մի ի խանէ անտի բաղարջոցն
24 եդելոց առաջի Տեառն, Եւ դիցես զայն
ամենայն ի վերայ ձեռացն Ահարոնի եւ ի
վերայ ձեռաց որդւոց նորա, եւ [10]նուի-
25 րեսցես զայն նուէր" առաջի Տեառն։ Եւ
առցես ի ձեռաց նոցա եւ [11]հանցես ի սե-
ղանն" ողջակիզաց ի հոտ անուշից առաջի
26 Տեառն. զի [12]պտուղ Տեառն է։ Եւ առ-
ցես զբրբուծն ի խոյէ անտի [13]կատար-
ման՝ որ է Ահարոնի, եւ [14]նուիրեսցես
զայն նուէր" առաջի Տեառն. եւ եղիցի
27 քեզ ի մասն։ Եւ սրբեսցես զբրբուծն [15]ի
նուէր, եւ զբրի նուիրին որ նուիրեցի,
եւ որ ինչ հանիցի ի խոյէն կատարման
28 յԱհարոնէ եւ յորդւոց" նորա։ Եւ եղիցի
Ահարոնի եւ որդւոց նորա օրէն յաւի-
տենական առ ի յորդւոցն Իսրայելի. զի
այն է [16]նոցա հաս, եւ եղիցի նուէր յորդ-
ւոցն Իսրայելի ի զենլեաց փրկուԹեանց
իւրեանց, նուէր" նոցա Տեառն։
29 Եւ պատմուճանն սրբուԹեան որ է Ա-
հարոնի, եղիցի որդւոց նորա յետ նորա,
օծանել զնոսա նոքօք, եւ [17]կատարել նո-
30 քօք զձեռս նոցա։ ԶեւԹն օր զգենուցու
զայն քահանայն որ փոխանակ նորա կայ-

[1]Եբր. ժապաւինիւ վակասին [2]Եբր. չափիկս
[3]Եբր. քահանայութիւնն օրէն [4]Եբր. լցցես, տե՛ս Գլ. ԻԸ. 41։ [5]Յեբր. դոխաւ [6]Եբր. այրեսցես [7]Եբր. սրսկեսցես

[8]Եբր. բուԹի [9]Եբր. խոյ"լրման, այսինքն՝ նուիրման [10]Եբր. երերեսցես զնոսա երերումն [11]Եբր. այրեսցես ի վերայ սեղանոյն [12]Եբր. պատարագ [13]Եբր. լրման, այսինքն՝ նուիրման [14]Եբր. երերեսցես զայն երերումն [15]Եբր. երերման, եւ զբրին վերացման, որ երերեալ եւ որ վերացեալ իցէ, ի խոյէ անտի նուիրման որ վասն Ահարոնի եւ որ վասն որդւոց [16]Եբր. վերացումն, եւ վերացումն իցէ յորդւոցն Իսրայելի ի զոհից խաղաղուԹեան իւրեանց, վերացումն [17]Եբր. լնուլ, տե՛ս Գլ. ԻԸ. 41։

ցէ յորդւոց իւրոց , որ մտանիցէ ի խո-
րանն վկայութեան պաշտել ի սրբու-
31 թիւնսն ։ Եւ զխոյն [1]կատարման առցես ,
եւ եփեսցես զմիս նորա ի սրբում տեղ-
32 ւոջ . Եւ կերիցեն Ահարոն եւ որդիք նո-
րա զմիս խոյին , եւ զպանսն որ ի խանի
անդ՝ առ դրան խորանին վկայութեան ։
33 Եւ կերիցեն զնոսա , որովք սրբեցանն՝ ի
կատարել զձեռս նոցա եւ սրբել զնոսա .
օտարազգի ոք մի կերիցէ ի նոցանէ , զի
34 սրբութիւնք են ։ Ապա թէ մնայցէ ի մսոյ
զոհին կատարման եւ ի հացէ անտի յայգ ,
այրեսցես զմնացորդն հրով , եւ մի կերի-
ցի , զի սրբութիւն [2]Տեառն է ։
35 Եւ արասցես Ահարոնի եւ որդւոց նորա
այսպէս , ըստ ամենայնի զոր միանգամ
պատուիրեցի քեզ , զեւթն օր կատարես-
36 ցես զձեռս նոցա ։ Եւ [3]զզուարակն զվասն"
մեղաց՝ արասցես յաւուրն [4]սրբութեան .
եւ մաքրեսցես զսեղանն ի [5]սրբել քեզ ի
վերայ" նորա , եւ օծցես զնա առ ի սրբե-
37 լոյ զնա ։ Զեւթն օր [6]մաքրեսցես զսե-
ղանն եւ սրբեսցես զնա . եւ եղիցի սե-
ղանն սուրբ սրբոյն . ամենայն որ մեր-
ձեսցի ի սեղանն՝ սրբեսցի ։
38 Եւ այս ինչ իցէ զոր առնիցես ի վերայ
սեղանոյն . երկուս գառինս տարեւորս
[2]անարատս՝ առ օր ի վերայ սեղանոյն
յաճախութեամբ . [2]զի պտուղ յաճախու-
39 թեան է ." Զմի գառնն առնիցես ընդ առա-
ւօտս , եւ զերկրորդ գառնն առնիցես ընդ
40 երեկոյս ։ Եւ տասանորդ նաշհոյ՝ մզեալ
իւղով թրմեալ , եւ զչորրորդ դորակի , եւ
նուէր ըստ չորրորդ դորակի գինւոյ առ
41 մի գառն ։ Եւ զգառնն երկրորդ արաս-
ցես ընդ երեկոյս՝ ըստ առաւօտին զո-
հին, եւ ըստ նորին նուէրին առնիցես նմա
42 ի հոտ անուշից [7]պտուղ Տեառն ։ Զոհ յա-
ճախութեան յազգս ձեր , առ դրան խո-
րանին վկայութեան առաջի Տեառն , [8]ո-
րովք ծանուցայց քեզ անդ խօսել ընդ քեզ։
43 Եւ [9]ժամանակեցից անդ որդւոցն Իսրա-
44 յելի , եւ [10]սրբեցայց փառօք իմովք ։ Եւ
սրբեցից զխորան վկայութեանն եւ զսե-
ղանն, եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա սրբե-
45 ցից ինձ ի քահանայութիւն։ Եւ [11]անուա-
նեցայց յորդիսն Իսրայելի , եւ եղէց նոցա
46 Աստուած . Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
Աստուած նոցա , որ հանի զնոսա յերկ-
րէն Եգիպտացւոց , [12]անուանել նոցա եւ
լինել նոցա Տէր Աստուած"։

ԳԼ. Լ

1 Եւ արասցես սեղան խնկակալ խնկոց
2 յանփուտ փայտից . Եւ արասցես զնա
կանգնաւ յերկայնութիւն եւ կանգնաւ ի
լայնութիւն, չորեքկուսի լինիցի, եւ յեր-
կուց կանգնոց բարձրութիւն նորա . եւ
եղջիւրք իւր անդստին ի նմանէ լինի-
3 ցին ։ Եւ պատեսցես զնա ոսկւով սրբով,
[13]զվանդակն նորա եւ զկողմանս չուր-
ջանակի եւ զեղջիւրս նորա . եւ արասցես
նմա պսակ ոսկի շրջանակաւ չուրջանա-
4 կի ։ Եւ երկուս օղս ոսկիս [2]սուրբս ա-
րասցես ընդ շրջանակաւ պսակի նորա
յերկոցունց կողմանց . եւ արասցես յեր-
կոսին անկիւնս նորա , եւ եղիցին լծակք
5 օղալամբացն բառնալ զնա նոքօք ։ Եւ
արասցես զլծակսն յանփուտ փայտից ,
6 եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով . Եւ դիցես
զնա յանդիման վարագուրին , որ իցէ ա-
ռաջի տապանակին վկայութեան , ընդ-
դէմ [14]վկայութեանն՝ որ իցէ առ վկայու-
թեամբն , որովք" երեւեցայց քեզ անդ ։
7 Եւ արկցէ ի վերայ նորա Ահարոն [15]խունկ
հանդերձեալ՝ աղացեալ մանր" ընդ առա-
ւօտս առաւօտս , յորժամ զճրագսն հան-
դերձիցէ, ծխեսցէ խունկ [2]ի վերայ նորա"։
8 Եւ յորժամ լուցանիցէ Ահարոն զճրագսն
երեկորին , ծխեսցէ [2]ի վերայ նորա"
խունկս յաճախութեան հանապազորդ ա-
9 ռաջի Տեառն յազգս [16]իւրեանց։ Եւ ոչ
հանիցէք ի վերայ նորա խունկ օտար , եւ
[17]պտուղս եւ զոհս", եւ նուէրս մի նուի-
10 րիցէք ի վերայ նորա ։ Եւ քաւեսցէ Ահա-
րոն ի վերայ եղջերաց նորա միանգամ ի
տարւոջ . յարենէ առ ի վասն մեղացն
[2]սրբութեան եւ" քաւութեան միանգամ
ի տարւոջ [18]սրբեսցէ զնա յազգս [16]նոցա .
զի սրբութիւն սրբութեանց Տեառն է ։
11 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
12 Եթէ ունիցիս զհամար որդւոցն Իսրայելի
ի հանդիսի իւրեանց , տացեն իւրաքան-
չիւր փրկանս ընդ անձին իւրոյ Տեառն

---

[1]Եբր. լրման այսինքն՝ նուիրման [2]Յեբր. պակասէ
[3]Եբր. զուարակ վասն [4]Եբր. վասն քաւութեան
[5]Եբր. քաւել քեզ վասն [6]Եբր. քաւեսցես [7]Եբր. պատարագ [8]Եբր. ուր [9]Եբր. հանդիպեցայց
[10]Եբր. սրբեսցի խորանն [11]Եբր. բնակեցայց

[12]Եբր. բնակել ի նոսա. ես եմ Տէր Աստուած նոցա [13]Եբր. զյարկ [14]Եբր. քաւութեանն որ իցէ առ վկայութեամբն, ուր [15]Եբր. խունկս անուշունս [16]Եբր. ձեր [17]Եբր. ողջակէզս եւ ընծայս [18]Եբր. քաւեսցէ

ըստ համարսին իւրեանց, եւ մի՛ լինիցի
ի նոսա մահ ի համարսի անդ իւրեանց։
13 Եւ այս ինչ է զոր տացեն որք անցանի-
ցեն ի համարսի անդ. զկէս [1]երկդրամենին
որ իցէ ըստ սրբութեան [1]երկդրամենին.
քսան դանգ է [2]երկդրամեանն. եւ կէս
14 [1]երկդրամենին եղիցի հաս Տեառն։ Ամե-
նայն որ անցանիցէ ի համարսի անդ ի քսա-
նամենից եւ ի վեր՝ տացեն հաս Տեառն։
15 Մեծատունն մի՛ յաւելցէ, եւ տնանկն մի՛
պակասեցուսցէ ի կիսոյ [1]երկդրամենին ի
տալ անդ զհաս Տեառն [3]յորդւոցն Իսրա-
յէլի՟, առնել քաւութիւն վասն անձանց
16 ձերոց։ Եւ առցես զարծաթ [4]հասին յորդ-
ւոցն Իսրայէլի, եւ տացես զնա ի գործ
խորանին վկայութեան, եւ եղիցի որդ-
ւոցն Իսրայէլի յիշատակ առաջի Տեառն,
քաւել վասն անձանց նոցա։
17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
18 Արա աւազան պղնձի, եւ զխարիսխ նո-
րա պղնձի, առ ի լուանալոյ ի նմա. եւ
դիցես զնա ընդ խորանն վկայութեան եւ
19 ընդ սեղանն, եւ արկցես ի նա ջուր։ Եւ
լուասցեն Ահարոն եւ որդիք նորա ի
20 նմանէ զձեռս եւ զոտս իւրեանց։ Յոր-
ժամ մտանիցեն ի խորանն վկայութեան՝
լուասցին ջրով եւ մի՛ մեռանիցին, կամ
յորժամ մերձենայցեն ի սեղանն պաշտել,
21 եւ հանել զողջակէզսն Տեառն. Լուասս-
ցեն զձեռս եւ զոտս իւրեանց, զի մի՛ մե-
ռանիցին. եւ եղիցի նոցա օրէն յաւիտե-
նական, նմա եւ ազգաց նորա յետ նոցա։
22 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
23 Եւ դու ա՛ռ քեզ խունկս անուշունս, ծա-
ղիկ ընտիր զմռնենեաց հինգ հարիւր սիկղ,
եւ կինամոմոն զանոյշ զկէս այնորիկ՝ եր-
կերիւր եւ յիսուն, եւ զխունկեղէգն զա-
24 նոյշ՝ երկերիւր եւ յիսուն, Եւ հիրիկ հինգ
հարիւր սիկղ ըստ սրբութեանն, եւ եւղ
25 ի ձիթենեաց հիմենաւ միով. Եւ արաս-
ցես զայն եւղ յօծումն սրբութեան, եւղ
եփեալ ըստ արուեստի իւղագործաց, եւղ
26 յօծումն սրբութեան լինիցի։ Եւ օծցես
ի նմանէ զխորան վկայութեանն եւ զտա-
27 պանակ վկայութեանն, Եւ զսեղանն եւ
զամենայն զկահ նորա, եւ զաշտանակն
եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զսեղան
28 խնկոցն, Եւ զսեղան ողջակիզացն եւ
զամենայն զկահ նորա, եւ զաւազանն
29 եւ [5]զյատակ նորա։ Եւ սրբեսցես զնոսա,
եւ եղիցի սրբութիւն սրբութեանց.ա-
մենայն որ մերձենայցէ ի նոսա՝ սրբես-
30 ցի։ Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա օծ-
ցես եւ սրբեսցես զնոսա ինձ ի քահանա-
31 յութիւն։ Եւ ընդ որդիսն Իսրայէլի խօ-
սեսցիս եւ ասասցես, Եւղ յօծումն օծու-
32 թեան սրբոյ եղիցի ձեզ յազգս ձեր։ Ի
մարմին մարդոյ ոչ օծանիցի, եւ ըստ
այդմ համադրձանի ոչ առնիցէք ձեզ այդ-
պիսի, զի սուրբ է, եւ ի սրբութիւն եղիցի
33 ձեզ։ Որ ոք առնիցէ այդպիսի, եւ որ ոք
տացէ ի դմանէ այլազգւոյ, սատակեսցի
ի ժողովրդենէ իւրմէ։
34 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Առ դու քեզ
խունկս անուշունս, ստաշխն եւ եղունգն
եւ զքաղբանն զանոյշ եւ զկնդրուկ զե-
րեւելի. զի հասարակ առ հասարակ լի-
35 նիցին. Եւ արասցես զայն խունկ եփ-
եալ, գործ իւղագործաց համադրձանի,
36 գործ մաքուր ի սրբութիւն։ Եւ աղաս-
ցես ի նոցանէ մանր, եւ դիցես ի նմա-
նէ յանդիման վկայութեանն ի խորանին
վկայութեան, ուստի երեւեցայց քեզ
անտի. ի սրբութիւն սրբութեանցն ե-
ղիցի ձեզ խունկն այն զոր առնիցէք։
37 Ըստ այնմ համադրձանի մի՛ առնիցէք ձեզ
խունկս. զի սրբութիւն Տեառն եղիցի
38 ձեզ։ Այր ոք որ առնիցէ ըստ այնմ
օրինակի՝ առնուլ հոտ ի նմանէ, կորիցէ
ի ժողովրդենէ իւրմէ։

ԳԼ. ԼԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Ահաւադիկ յանուանէ կոչեցեալ է իմ զԲե-
սելիէլ զՈւրեան, զորդի Ովրայ յազգէ
3 Յուդայ. Եւ լցուցի զնա աստուածեղէն
Հոգւով իմաստութեան եւ հանճարոյ եւ
4 գիտութեան ամենայն գործոյ, Խելամուտ
լինել եւ ճարտարապետել, գործել զոս-
5 կին եւ զարծաթ եւ զպղինձ, [6]Զկապու-
տակն եւ զծիրանին եւ զկարմիրն մանե-
եալ. եւ զականակապն ի լրութիւն գոր-
ծոյն՟, եւ զհիւսնութիւն փայտից, գործել
6 ըստ ամենայն գործոյ։ Եւ ես ահա ետու
զնա եւ զԵղիաբ Աքիսամայ յազգէ Դա-
նայ. եւ ի սիրտ ամենայն իմաստնոյ ետու
զիմաստութիւն, եւ արասցեն զամե-
նայն զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ.
7 Զխորանն վկայութեան եւ զտապանակ
կտակարանացն եւ զքաւութիւնն որ ի
վերայ նորա, եւ զամենայն զսպաս խո-

[1]Եբր. սկեղն [2]Եբր. սիկղն [3]Եբր. զաւակք [4]Եբր. քաւութեանն [5]Կամ, զխարիսխ. տես Գլ. ԼԱ. 9։

[6]Եբր. Եւ զականակապն ի լրութիւն

8 րանին [1]եւ զզոհանոցսն", Եւ զսեղանն
եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զաշտա-
նակն սուրբ եւ զամենայն զկահ նորա,
9 եւ զսեղան խնկոցն, Եւ զսեղան ողջա-
կիզացն եւ զամենայն զկահ նորա, եւ
10 զաւազանն եւ զխարիսխ նորա, Եւ
զպատմուճանս պաշտամանն, եւ զհան-
դերձս սրբութեանն զԱհարոնի քահա-
նայի, եւ զպատմուճանս որդւոց նորա ի
11 քահանայանալ ինձ, Եւ զիւղն օծու-
թեան եւ զխունկս հանդերձանաց սրբ-
բութեանն, եւ զամենայն զոր միանգամ
պատուիրեցի քեզ՝ [2]արասցես ։
12 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
13 Եւ դու խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ
ասասցես, Զգոյշ կացէք պահելոյ զշա-
բաթս իմ. զի նշանակ է ընդ իս եւ ընդ
ձեզ յազգս ձեր, զի ծանիջիք թէ ես
14 եմ Տէր որ սրբեմ զձեզ ։ Եւ պահեսջիք
զշաբաթս, զի սրբութիւն է այն [1]Տեառն
եւ" ձեզ. որ պղծեսցէ զնա՝ մահու մեռ-
ցի. ամենայն որ գործիցէ ի նմա գործ,
սատակեսցի անձն այն ի միջոյ ժողովր-
15 դեան իւրոյ ։ Զվեց օր գործեսցես գործ,
եւ յաւուրն եւթներորդի շաբաթ հան-
գստեան սրբութիւն Տեառն. ամենայն
որ գործեսցէ գործ յաւուր շաբաթու՝
16 մահու մեռցի ։ Եւ պահեսցեն որդիքն
Իսրայելի [3]զշաբաթս՝ առնել զնոսա յազգս
17 ձեր" ուխտ յաւիտենական ։ Ընդ իս եւ
ընդ որդիսն Իսրայելի, նշանակ [1]իմ է
յաւիտենական. զի զվեց օր արար Տէր
զերկին եւ զերկիր, եւ յաւուրն եւթնե-
րորդի դադարեաց եւ հանգեաւ ։
18 Եւ ետ Մովսիսի, իբրեւ դադարեաց ինքն
ի խօսից իւրոց ի լերինն Սինա, զերկուս
տախտակսն վկայութեան, տախտակս
քարեղէնս գրեալս մատամբն Աստուծոյ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Եւ տեսեալ ժողովրդեանն եթէ յամեաց
Մովսէս իջանել ի լեռնէ անտի, կուտե-
ցաւ ժողովուրդն ի վերայ Ահարոնի եւ
ասեն ցնա, Արի եւ արա մեզ աստուածս
որ առաջնորդեսցեն մեզ. զի այրն այն
Մովսէս որ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ, ոչ
2 գիտեմք զի՛ եղեւ նմա ։ Եւ ասէ ցնոսա
Ահարոն, Կողոպտեցէք զգինդս ոսկիս
յականջաց կանանց ձերոց եւ ուստերաց
եւ դստերաց ձերոց, եւ բերէք առ իս ։
3 Եւ կողոպտեաց ամենայն ժողովուրդն
զգինդս ոսկիս յականջաց իւրեանց, եւ
4 բերին առ Ահարոն ։ Եւ ընկալաւ ի ձե-
ռաց նոցա, եւ ձուլեաց զայն քանդա-
կագործով, եւ արար որթ ձուլածոյ։ Եւ
ասեն, Այս են աստուածք քո, Իսրայէլ,
որ հանին զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց ։
5 Եւ իբրեւ ետես Ահարոն, շինեաց սեղան
առաջի նորա. եւ քարոզ կարդաց Ահա-
րոն եւ ասէ, Տօն Տեառն առ վաղիւ ։
6 Եւ կանխեալ ի վաղիւ անդր եհան ող-
ջակէզս, եւ մատոյց զոհս [4]փրկութեան.
եւ նստաւ ժողովուրդն յուտել եւ յըմ-
պել, եւ յարեան ի խաղալ ։
7 Եւ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
ասէ, Գնա էջ դու աստի [1]վաղվաղակի,
զի անօրինեցաւ ժողովուրդն քո զոր
8 հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Անցին
վաղվաղակի զճանապարհաւն զոր [5]պատ-
ուիրեցեր նոցա. արարին իւրեանց որթ
ձուլածոյ, եւ երկիր պագին նմա, եւ
զոհեցին նմա եւ ասեն, Այս են աստ-
ուածք քո, Իսրայէլ, որ հանին զքեզ
9 յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս, Տեսի զժողովուրդն զայն, եւ
10 ահա ժողովուրդ խստապարանոց է ։ Եւ
Արդ թոյլ տուր ինձ, եւ բարկացեալ
սրտմտութեամբ իմով ի նոսա՝ սատակե-
ցից զնոսա, եւ արարից զքեզ յազգ մեծ։
11 Եւ աղաչեաց Մովսէս առաջի Տեառն
Աստուծոյ իւրոյ եւ ասէ, Ընդէ՞ր, Տէր,
բարկանաս սրտմտութեամբ քով ժողո-
վրդեան քում, զոր հաներ յերկրէն
Եգիպտացւոց զօրութեամբ մեծաւ եւ
12 բարձր բազկաւ. [6]Գուցէ խօսիցին Եգիպ-
տացիքն եւ ասիցեն, Առ չարութեան
եհան զնոսա, կոտորել զնոսա ի լերինս
եւ ջնջել զնոսա յերկրէ. դադարեա ի
բարկութենէ սրտմտութեան քո, եւ
13 ցածիր ի չարեաց ժողովրդեան քո։ Յիշեա
դու զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ
զծառայս քո, որոց երդուար յանձն քո,
խօսեցար ընդ նոսա եւ ասես, [1]Առաւել
բազմացուցից զզաւակ ձեր իբրեւ զաս-
տեղս երկնից բազմութեամբ. եւ զամե-
նայն զերկիրն զայն զոր [7]ասացեր տալ
զաւակի նոցա՝ կալցին զնա յաւիտեան ։
14 Եւ ցածեաւ Տէր ի չարեացն զոր ասաց
առնել ժողովրդեան իւրում ։

---

[1] Եբր. [illegible] [2] Եբր. արասցեն [3] Եբր. զշաբաթն՝ առնել զշաբաթն յազգս իւրեանց

[4] Եբր. խաղաղութեան [5] Եբր. պատուիրեցի
[6] Եբր. Ընդէ՞ր [7] Եբր. ասացի

15 Եւ դարձաւ Մովսէս էջ ի լեռնէ անտի,
եւ երկու տախտակքն վկայութեան ի ձեռս
նորա. տախտակք [1]քարեղէնք, գրեալք
յերկոցունց կողմանց, աստի եւ անտի
16 գրեալք։ Եւ տախտակքն՝ գործ Աստուծոյ
էին. եւ գիրն՝ Գիր Աստուծոյ դրոշմեալ ի
17 տախտակսն։ Եւ լուեալ Յեսուայ զձայն
ժողովրդեանն աղաղակելոյ, ասէ ցՄով-
սէս, Ձայն պատերազմի է ի բանակի
18 անդ։ Եւ ասէ, Ոչ է ձայն նահատակաց
զօրութեան, եւ ոչ բարբառ նահատակաց
[2]քաջութեան, այլ ձայն յանցզայելոց ի
19 գինւոյ" լսեմ ես։ Եւ իբրեւ մերձեցաւ ի
բանակ անդր, եւ ետես զորթն եւ զպա-
րաւորսն, բարկացեալ սրտմտութեամբ
Մովսէս՝ ընկէց ի ձեռաց իւրոց զտախ-
տակսն [1]երկոսին, եւ խորտակեաց զնոսա
20 առ ստորոտով լերինն։ Եւ առեալ զորթն
զոր արարին՝ այրեաց հրով, եւ խարտեաց
զնա մանր, եւ ցանեաց ի վերայ ջրոցն
եւ արբոյց որդւոցն Իսրայելի։
21 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն, Զի՞նչ ա-
րար քեզ ժողովուրդդ, զի ածեր ի վե-
22 րայ դոցա զանհնարին մեղսդ։ Եւ ասէ
Ահարոն ցՄովսէս, Մի՛ բարկանար սրտ-
մտութեամբ, տէր իմ, զի դու ինքնին
գիտես զյանդգնութիւն ժողովրդեանդ.
23 Զի ասացին՝ թէ Արա մեզ աստուածս
որ առաջնորդեսցեն մեզ, զի այրն այն
Մովսէս որ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ՝ ոչ
24 գիտեմք զի՛ եղեւ նմա։ Եւ ասեմ ցնո-
սա, Եթէ իցէ ուրուք ոսկի, կողոպտե-
ցէք եւ բերէք. եւ ետուն ցիս. եւ ըն-
կեցի զայն ի հուր, եւ ել որթդ այդ։
25 Եւ ետես Մովսէս եթէ յանցեաւ ժո-
ղովուրդն, քանզի յանցոյց զնոսա Ահա-
րոն յաոնհարութիւն թշնամեաց իւրեանց,
26 Եւ եկաց Մովսէս առ դրան բանակին եւ
ասէ, Որ ոք Տեառն իցէ՝ առ իս մատիցէ.
հասանէին առ նա ամենայն որդիքն Ղեւ-
27 եայ։ Եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայելի, Դիք իւրաքանչիւր
զսուր իւր յազդեր իւրում. անցէք եւ
այսրէն դարձարուք դրանէ ի դուռն բա-
նակիդ, եւ կոտորեցէք իւրաքանչիւր զեղ-
բայր եւ իւրաքանչիւր զընկեր իւր, եւ
28 իւրաքանչիւր զմերձաւոր իւր։ Եւ արա-
րին որդիքն Ղեւեայ որպէս ասաց Մով-
սէս. եւ անկան ի ժողովրդենէ անտի յա-
29 ւուր յայնմիկ իբրեւ երեք հազար այր։ Եւ
ասէ ցնոսա Մովսէս, [3]Լցէք զձեռս ձեր
այսօր Տեառն իւրաքանչիւր յորդի իւր,
եւ իւրաքանչիւր յեղբայր իւր, տալ ի
վերայ ձեր այսօր օրհնութիւն։
30 Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր, եւ ասէ Մով-
սէս ցժողովուրդն, Դուք մեղայք զմեղս
զայդ զմեծ. բայց ես արդ ելից առ [4]Աս-
տուած, զի ցածուցից վասն մեղացդ ձե-
31 րոց։ Դարձաւ Մովսէս անդրէն առ Տէր
եւ ասէ, Աղաչեմ զքեզ, Տէր, մեղաւ
ժողովուրդն այն մեղս անհնարինս, եւ
արարին իւրեանց աստուածս ոսկեղէնս։
32 Արդ եթէ թողուս նոցա զմեղս իւրեանց,
թող. ապա թէ ոչ, ջնջեա զիս ի դպրու-
33 թենէ քումմէ յոր գրեցեր։ Եւ ասէ Տէր
ցՄովսէս, Եթէ ոք մեղաւ առաջի իմ,
34 ջնջեցից զնա ի դպրութենէ իմմէ։ Բայց
արդ՝ երթ էջ եւ առաջնորդեա ժողովր-
դեանն այնմիկ ի տեղին յոր ասացի քեզ.
եւ ահա հրեշտակ իմ երթիցէ առաջի
երեսաց քոց. բայց յաւուր յորում այց
արարից, ածից ի վերայ նոցա զմեղս իւր-
35 եանց։ Եւ եհար Տէր զժողովուրդն վասն
առնելոյ զորթն զոր արար Ահարոն։

ԳԼ. ԼԳ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Երթ ել աստի,
դու եւ ժողովուրդն քո զոր հաներ
յերկրէն Եգիպտացւոց, յերկիրն զոր երդ-
ուայ Աբրահամու, Իսահակայ եւ Յա-
կոբայ, ասեմ, Զաւակի ձերում տաց զնա։
2 Եւ առաքեցից առաջի երեսաց քոց [5]զհրեշ-
տակ իմ, եւ մերժեսցէ" զՔանանացին
եւ զԱմովրհացին եւ զՔետացին եւ զՓե-
րեզացին եւ [1]զԳերգեսացին եւ" զԽեւա-
3 ցին եւ զՅեբուսացին։ Եւ տարցի զքեզ
յերկիրն որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր. բայց
ես ոչ ելից ընդ քեզ, վասն խստապարա-
նոց լինելոյ ժողովրդեանն. զի մի՛ սատա-
4 կիցեմ զքեզ ի ճանապարհի։ Եւ լուեալ
ժողովրդեանն զբանն զայն չար, սուգ առին
[1]սգաւորօք. եւ ոչ ա՛ռ այր զզարդ զանձամբ։
5 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ասա դու ցորդիսն
Իսրայելի, Դուք ժողովուրդ խստապարա-
նոց էք. զգոյշ լերուք, գուցէ եւ այլ
եւս հարուած ածիցեմ ի վերայ ձեր, եւ
սատակիցեմ զձեզ. արդ մերկացարուք
զպատմուճանս փառաց ձերոց, [1]եւ զզարդ
6 քո ի քէն," եւ [6]ցուցից քեզ" զինչ առ-

[1]Եբր. դոյոոն [2]Եբր. պարտութեան, այլ ձայն երգոց

[3]Այլօրինակ՝ Նուիրեցէք [4]Եբր. Տէր [5]Եբր. հրեշտակ, և մերժեցից [6]Եբր. գիտացից

6 նիցեմ քեզ ։ Եւ մերկացան որդիքն Իսա-
րայելի զզարդ իւրեանց , [1]եւ զպատմու-
ճանս իւրեանց" ի Քորեբ լերին ։
7 Եւ առեալ Մովսիսի [2]զխորան իւր"
եհար արտաքոյ բանակին , մեկուսի ի
բանակէ անտի , եւ [3]կոչեցաւ այն Խո-
րան վկայութեան". եւ լինէր ամենայն
ոք որ խնդրէր [4]ինչ ի Տեառնէ", ելանէր
ի խորանն վկայութեան արտաքոյ բա-
8 նակին ։ Եւ յորժամ երթայր Մովսէս ի
խորանն , կայր ամենայն ժողովուրդն
դէտակն կալեալ իւրաքանչիւր ուրուք
առ դուրս խորանի իւրոյ , եւ հայէին ընդ
Մովսէս մինչ երթայր մտանէր ի խորանն.
9 Եւ յորժամ մտանէր Մովսէս ի խորանն,
իջանէր սիւն ամպոյն եւ կայր առ դուրս
խորանին, եւ խօսէր [1]Տէր ընդ Մովսիսի։
10 Եւ տեսանէր ամենայն ժողովուրդն զսիւն
ամպոյն որ կայր առ դուրս խորանին .
եւ կային ամենայն ժողովուրդն յոտն, եւ
երկիր պագանէին իւրաքանչիւր առ
11 դուրս խորանի իւրոյ ։ Եւ խօսէր Տէր
ընդ Մովսիսի դէմ յանդիման , որպէս
ոք զի խօսիցի ընդ բարեկամի իւրում .
եւ դառնայր ի բանակ անդր . բայց պաշ-
տօնեայն նորա Յեսու որդի Նաւեայ ոչ
ելանէր ի խորանէ անտի ։
12 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր , Ահա ասես ցիս,
Հան զժողովուրդդ զայդ . եւ դու ոչ
ցուցեր ինձ զո՛ առաքիցես ընդ իս . եւ
դու ցիս ասացեր , թէ Ճանաչեմ զքեզ
[5]քան զամենեսին", եւ ունիս շնորհս յի-
13 նէն ։ Արդ եթէ գտի շնորհս առաջի քո,
[6]ցոյց ինձ զանձն քո յայտնապէս , զի
գիտացից թէ իւ գտեալ իցէ իմ շնորհս
առաջի քո . եւ զի ծանեայց թէ ժողո-
14 վուրդս քո այս՝ յազգ մեծ լինիցի ։ Եւ
ասէ , Ես ինքնին երթայց առաջի քո, եւ
15 զետեղեցից զքեզ ։ Եւ ասէ ցնա , Եթէ
ոչ դու ինքնին երթայցես" ընդ մեզ, մի՛
16 հաներ զմեզ աստի ։ Եւ զիա՞րդ յայտնի
լինիցի , եթէ արդարեւ գտի շնորհս ա-
ռաջի քո , ե՛ւ ես ե՛ւ ժողովուրդս քո , այլ
յերթալն քո ընդ [7]մեզ փառաւորեսցուք",
ե՛ւ ես ե՛ւ ժողովուրդս քո [8]քան զամե-
նայն ազգս" որ իցեն ի վերայ երկրի։
17 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Եւ զայդ եւս
զքո բան զոր ասացեր՝ արարից . քանզի
գտեր շնորհս առաջի իմ, եւ ճանաչեմ
18 զքեզ [5]քան զամենեսեան"։ Եւ ասէ ,
19 Ցոյց ինձ զփառս քո ։ Եւ ասէ , Ես [9]ան-
ցից առաջի քո փառօք իմովք", եւ կոչե-
ցից յանուն Տեառն առաջի քո , եւ ողոր-
մեցայց որում ողորմեցայց , եւ գթացայց
20 յոր գթացայց ։ Եւ ասէ , Ոչ կարես տե-
սանել զերեսս իմ, զի ոչ տեսանէ մարդ
21 զերեսս իմ եւ ապրի ։ Եւ ասէ Տէր, Ահա
տեղի մի առաջի իմ, եւ կացցես ի վե-
22 րայ վիմին . Յորժամ անցանիցեն փառքն
իմ, եւ եդից զքեզ ի ծերպի վիմին , եւ
ծածկեցից զքեզ ձեռամբ իմով մինչեւ
23 անցից ես . Եւ բարձից զձեռն իմ [1]ի
քէն , եւ ապա տեսցես զյետոյսն իմ,
բայց երեսք իմ քեզ մի՛ երեւեսցին ։

ԳԼ. ԼԴ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Կոփեա դու քեզ
երկուս տախտակս քարեղէնս ըստ ա-
ռաջինն տախտակացն , [1]եւ ել առ իս ի
լեառնն ." եւ գրեցից ի վերայ տախտա-
կացն զպատգամսն որ էին յառաջին տախ-
2 տակսն զոր խորտակեցերն ։ Լեր պատ-
րաստ առ վաղիւ , եւ ելանիցես ընդ ա-
ռաւօտս ի լեառնն Սինա , եւ մնասցես
3 ինձ անդ ի վերայ գլխոյ լերինն ։ Եւ մի՛
ոք ելանիցէ ընդ քեզ , եւ մի՛ ոք երե-
ւեսցի ամենեւին ի լերինն , եւ արջառ
եւ ոչխար մի՛ արածեսցին մօտ ի լեառնն։
4 Եւ կոփեաց երկուս տախտակս քարե-
ղէնս ըստ օրինակի առաջնոցն. եւ կանխե-
ալ Մովսիսի ընդ առաւօտն՝ ել ի լեառնն
Սինա , որպէս հրամայեաց նմա Տէր , եւ
ա՛ռ Մովսէս ընդ իւր զերկուս տախտակսն
5 քարեղէնս ։ Եւ էջ Տէր ամպով, եւ կայր
յանդիման նորա անդ . եւ կոչեաց յա-
6 նուն Տեառն ։ Եւ անց Տէր առաջի նո-
րա . եւ կարդաց, [10]Տէր Աստուած՝ գթած
եւ ողորմած , երկայնամիտ , բազում-
7 ողորմ եւ ճշմարիտ , Որ պահէ [1]զարդա-
րութիւն , եւ առնէ" զողորմութիւն ի
հազար ազգս , բառնայ զանօրէնութիւնս
եւ զանիրաւութիւնս եւ զմեղս , եւ ոչ

---

[1]Յ Եբր. պակասի [2]Եբր. զխորանն [3]Եբր. կոչեաց զայն Խորան ժողովոյ (խորան ժողովոյ թարգմանեալ է Գեղ բազում անգամ խորան վկայութեան) [4]Եբր. զՏէր [5]Եբր. յանուանէ [6]Եբր. ասա ինձ գիտել զճանապարհս քո , և գիտացից զքեզ , զի գտից շնորհս յաչս քո, եւ տես զի ազգս այս ժողովուրդ քո է ։ (14) Եւ ասէ, Երեսք իմ երթիցեն, եւ հանգուցից զքեզ ։ (15) Եւ Մովսէս ասէ ցնա, եթէ ոչ երեսք քո երթիցեն [7]Եբր. մեզ, եւ որոշեսցուք

[8]Եբր. յամենայն ազգաց [9]Եբր. անցուցից զամենայն բարութիւնս իմ ընդ երեսս քո [10]Եբր. Տէր, Տէր,

անպարտ առնէ զպարտաւորն . ածէ զա-
նօրէնութիւնս հարց յորդիս եւ յորդւոց
յորդիս մինչեւ յերիս եւ ի չորս ազգս ։
8 Եւ երագեաց Մովսէս , [1]խոնարհ երկիր"
9 եպագ եւ ասէ , Եթէ գտի շնորհս առաջի
քո , Տէր , երթիցէ ընդ մեզ Տէր . զի
ժողովուրդս խստապարանոց է. եւ բարձ-
ցես դու զանօրէնութիւնս եւ զմեղս
մեր , եւ եղիցուք մեք քո ։
10 Եւ ասէ [*]Տէր ցՄովսէս", Ահա ես դնեմ
ընդ քեզ ուխտ . առաջի ամենայն ժո-
ղովրդեան քո արարից սքանչելիս որ ոչ
եղեն յամենայն երկրի եւ յամենայն ազգս.
եւ տեսցէ ամենայն ժողովուրդդ յորս ես
դու ի միջի դոցա՝ զգործս Տեառն . զի
զարմանալիք իցեն զոր ես արարից ձեզ։
11 Զգոյշ լեր դու ամենայնի զոր միանգամ
ես պատուիրեմ քեզ այսօր . ահաւասիկ
ես մերժեմ յերեսաց ձերոց զԱմովրհա-
ցին եւ զՔանանացին եւ զՔետացին եւ
զՓերեզացին եւ զԽեւացին [2]եւ զԳեր-
12 գեսացին" եւ զՅեբուսացին ։ Զգոյշ լեր
անձին քում , գուցէ դնիցես ուխտ ընդ
բնակիչս երկրին , յոր դու մտանիցես ի
նոսա, գուցէ լինիցի ձեզ գայթակղութիւն։
13 Զբագինս նոցա կործանեսջիք, եւ զար-
ձանս նոցա փշրեսջիք , եւ [3]զանտառս
նոցա կոտորեսջիք , [*]եւ զդրօշեալս դից
14 նոցա հրով այրեսջիք ։" Եւ մի պագա-
նիցէք երկիր աստուածոց օտարաց . զի
[4]Տէր Աստուածդ՝ անուն նախանձելի է",
15 Աստուած նախանձոտ է ։ Գուցէ դնիցեն
ուխտ ընդ բնակիչս երկրին , եւ պոռ-
նկիցին զկնի դից նոցա, եւ զոհիցեն աս-
տուածոց նոցա , եւ կոչիցեն զքեզ , եւ
16 ուտիցես ի զոհից նոցա ։ Եւ առնուցուս
ի դստերաց նոցա ուստերաց քոց , եւ
[5]ի դստերաց քոց տացես ուստերաց նո-
ցա , եւ պոռնկիցին դստերք քո զկնի
նոցա", եւ պոռնկեցուցանիցեն զուստերս
17 քո զկնի դիցն իւրեանց ։ Եւ աստուածս
ձուլածոյս մի առնիցես քեզ ։
18 Զտօն բաղարջակերաց պահեսցես .
զեւթն օր բաղարջ կերիցես , որպէս
պատուիրեցի քեզ , ի ժամանակի իւ-
րում յամսեանն կանխոց . զի յամսեանն
կանխոց ելեր յԵգիպտոսէ ։

19 Ամենայն [*]արու որ բանայ զարգանդ՝
ինձ լիցի, եւ ամենայն արուք անասնոյ քո,
անդրանիկն արջառոյ եւ անդրանիկն ոչ-
20 խարի ։ Եւ զանդրանիկն իշոյ փրկեսցես
գառամբ . ապա թէ ոչ փրկեսցես զնա ,
[6]զգլուխ նորա տացես"։ Զամենայն անդ-
րանիկս որդւոց քոց փրկեսցես. եւ ձեռն-
ունայն առաջի իմ մի երեւեսցին ։
21 Զվեց օր գործեսցես , եւ յաւուրն
եւթներորդի հանգիցես . ի սերմանս եւ
ի հունձս հանգիցես ։
22 Եւ տօն եւթներորդաց արասցես [7]ինձ ի
սկզբան հնձոց ցորենոյ , եւ զտօն արմը-
տեաց ամփոփելոյ՝ [8]յընդմիջել տարւոյն ։
23 Երիս ժամանակս ի տարւոջ երեւեսցի
ամենայն արու մանուկ քո առաջի Տեառն
24 Աստուծոյ Իսրայելի ։ Քանզի մերժեցից
զազգսն յերեսաց քոց . եւ ընդարձակե-
ցից զսահմանս քո , եւ ոչ ոք իցէ որ
ակն դնիցէ երկրին քում , յորժամ ելա-
նիցես երեւել առաջի Տեառն Աստուծոյ
քո երիս ժամանակս ի տարւոջ ։
25 Մի զենուցուս ի վերայ խմորելոյ
զարիւն զոհից իմոց , եւ մի ելանիցէ
26 յայգ զենումն տօնի զատկի ։ Զառաջին
արմտիս երկրի քո տարցիս ի տուն
Տեառն Աստուծոյ քո ։
Մի եփեսցես [9]զգառն ի կաթն մօր իւրոյ։
27 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Գրեա դու քեզ
զպատգամսդ զայդոսիկ . զի այդու բանիւ
28 դնիցեմ ուխտ ընդ քեզ եւ ընդ [10]իս։ Եւ
էր Մովսէս առաջի Տեառն զքառասուն
տիւ եւ զքառասուն գիշեր. հաց ոչ եկեր եւ
ջուր ոչ արբ. եւ գրեաց ի վերայ տախտա-
կացն զբանս ուխտի զտասն պատգամացն։
29 Մինչդեռ իջանէր Մովսէս ի լեռնէն
Սինայ , եւ երկոքին տախտակքն ուխտի
ի ձեռս Մովսիսի էին , եւ յիջանել իւ-
րում ի լեռնէ անտի՝ ոչ գիտէր Մովսէս
եթէ [11]փառաւորեալ իցէ տեսիլ գունոյ"
երեսաց նորա ի խօսել նորա ընդ նմա ։
30 Եւ տեսեալ Ահարոն եւ ամենայն որդիքն
Իսրայելի զՄովսէս, եւ [12]էր փառաւորեալ
տեսիլ գունոյ" երեսաց նորա, եւ երկեան
31 մերձենալ ի նա։ Եւ կոչեաց զնոսա Մով-
սէս , եւ դարձան առ նա Ահարոն եւ
ամենայն իշխանք ժողովրդեանն, եւ խօ-
32 սեցաւ Մովսէս ընդ նոսա։ Եւ ապա մերձե-
ցան առ նա ամենայն որդիքն Իսրայելի.

---

[1]Եբր. և խոնարհեցաւ յերկիր և երկիր [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. Աշերա, որ նշանակէ կոթողներն աս-տուածոյ։ Այսպէս և այլուր։ [4]Եբր. Տէր, Նախանձոտ անուն նորա [5]Եբր. պոռնկիցին դստերք նոցա զկնի դից իւրեանց

[6]Եբր. փողոտեսցես զնա [7]Եբր. քեզ [8]Եբր. ի կատարածի [9]Եբր. զուլ [10]Եբր. Իսրայելի [11]Եբր. փայլէր մորթ [12]Եբր. ահա փայլէր մորթ

եւ պատմեաց նոցա զամենայն զոր խօ-
սեցաւ ընդ նմա Տէր ի լերինն Սինայ։
33 [1]Եւ իբրեւ դադարեաց ի խօսելոյ անտի
ընդ նոսա, արկ" պատրուակ զերեսօք
34 իւրովք։ Իբրեւ մտանէր Մովսէս առաջի
Տեառն խօսել ընդ նմա, մերկանայր
զպատրուակն մինչեւ այսրէն ելանելոյ.
եւ իբրեւ ելանէր, խօսէր ընդ ամենայն
որդիսն Իսրայելի զոր միանգամ պատ-
35 ուիրեաց նմա Տէր։ Եւ տեսին որդիքն
Իսրայելի զերեսն Մովսիսի զի [2]փառա-
ւորեալ էր տեսիլ գունոյ" երեսաց նորա.
եւ արկանէր Մովսէս պատրուակ ի վե-
րայ երեսաց իւրոց, մինչեւ անդրէն մտա-
նելոյ եւ խօսելոյ ընդ նմա։

ԳԼ. ԼԵ

1 Եւ ժողովեաց Մովսէս զամենայն ժողո-
վուրդ որդւոցն Իսրայելի եւ ասէ ցնոսա,
Այս բանք են զոր ասաց Տէր առնել
2 զնոսա։ Զվեց օր գործեսցես զգործ, յա-
ւուրն եւթներորդի [3]հանգիցես. շաբաթ
սուրբ է, հանգիստ" Տեառն. ամենայն
3 որ գործեսցէ ի նմա, սատակեսցի. Մի՛
լուցցի հուր յամենայն բնակութեան ձե-
րում յաւուր շաբաթուց. ‘զի ես եմ Տէր։"
4 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ ամենայն
ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի եւ ասէ,
Այս պատգամ է զոր պատուիրեաց Տէր
5 եւ ասէ, Առէք ի ձէնջ հաս Տեառն. ա-
մենայն ոք զիարդ եւ յօժարեսցէ ի սրտի
իւրում, բերցեն պտուղ Տեառն, ոսկի
6 եւ արծաթ, պղինձ, Եւ կապուտակ եւ
ծիրանի եւ կարմիր կրկին մանեալ եւ
7 բեհեզ նիւթեալ եւ մազ այծեաց, Եւ մորթ
խոյոց կարմիր ներկեալ, եւ մորթս [5]կա-
8 պուտակեալս, եւ փայտս անփուտս, Եւ
եւղ լուսոյ, եւ խունկս իւղոյ օծման,
9 եւ խունկս հանդերձանաց, Եւ ականս
սարդիոնս ‘եւ ականս զըմրուխտս" եւ ա-
կանս ի գիր վակասին, եւ [6]զպճղնաւորն։
10 Եւ ամենայն որ իմաստուն իցէ սրտիւ
ի ձեզ, եկեալ գործեսցէ զամենայն ինչ
11 զոր պատուիրեաց Տէր. Զխորանն, եւ
զնուարտանս իւր, եւ զվիժակս նորա,
եւ [7]զգահակս նորա, եւ զտախտակս
նորա, եւ զպարզունակս նորա, եւ զսիւ-
12 նակս նորա, եւ զխարիսխս նորա, Եւ
զտապանակն ‘վկայութեան եւ զլծակս
նորա, եւ զքաւութիւնն եւ [8]զվարա-
գոյրն, զառագաստ սրահին եւ զսիւ-
նակս նորա, եւ զականսն զըմրուխտս, եւ
13 զխունկսն եւ զեւղն օծման", Եւ զսեղանն,
‘եւ զամենայն զկահ նորա եւ զհովանոցս
սեղանոյն" եւ զլծակս նորա եւ զամենայն
14 զկահ նորա, եւ զհացն երեսաց, Եւ զաշ-
տանակն լուսոյ եւ զամենայն զկահ նո-
րա, եւ զճրագարանս նորա եւ զեւղն
15 լուսոյ, Եւ զսեղանն խնկոց, եւ զլծակս
նորա, եւ զեւղն օծութեան, եւ զխունկսն
հանդերձանաց, եւ զվարագոյր դրան խո-
16 րանին, Եւ զսեղանն ողջակիզաց, եւ
զվանդակս նորա զպղնձիս, զլծակս նո-
րա եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զա-
17 ւազանն եւ զխարիսխ նորա, Եւ զա-
ռագաստ [9]սրահին եւ զսիւնակս նորա
եւ զխարիսխս նորա, եւ զսրահակ դրան
18 [9]սրահին, Եւ զցիցս խորանին եւ զցիցս
19 [9]սրահին եւ զապարումս նոցա, Եւ զպատ-
մուճանսն որովք պաշտիցեն ի սրբու-
թեանն, եւ զպատմուճանսն սուրբս Ա-
հարոնի քահանայի, եւ զպատմուճանս
քահանայութեան որդւոցն Ահարոնի։
20 Եւ ել ամենայն ժողովուրդ որդւոցն
21 Իսրայելի առ ի Մովսիսէ։ Եւ բերին իւ-
րաքանչիւր որպէս եւ յօժարէին սիրտք
իւրեանց, եւ որոց գիտրդ եւ կամ եղեւ
անձանց իւրեանց, բերէին նուէրս Տեառն
յամենայն գործս խորանին վկայութեան,
եւ յամենայն նիւթս նորա, եւ յամենայն
22 պատմուճանս սրբութեանն։ Եւ [10]բերին
արք ի կանանց, ամենայն ոք որպէս եւ
միտք իւր վարէին, ականս եւ" գինդս
եւ մատանիս եւ ծամակալս եւ կշտա-
պանակս, եւ զամենայն անօթս ոսկե-
ղէնս. եւ ամենայն արք որ ‘եւ էին" բե-
23 րէին նուէրս ոսկւոյ Տեառն։ Եւ ամե-
նայն այր առ որում գտանէր կապուտակ
եւ ծիրանի եւ կարմիր մանեալ եւ բե-
հեզ, եւ մազ այծեաց եւ մորթս խոյոց
կարմիր ներկեալ եւ մորթս [5]կապու-
24 տակեալս, բերէին։ Ամենայն որ նուի-
րէր նուէրս, արծաթ եւ պղինձ բերէին
զնուէրսն Տեառն, եւ ամենայն առ որում
գտանէր փայտ անփուտ յամենայն գործ

---

[1] Կամ, մինչև ի դադարել Մովսիսի ի խօսելոյ ընդ նոսա, արկանէր [2] Եբր. փայլէր մորթ [3] Եբր. եղիցի ձեզ սրբութիւն, շաբաթ հանգստեան [4] Եբր. պոյլոսե [5] Եբր. թեհաշի [6] Եբր. սախտակին (կրծանոց) [7] Կամ, զճարմանդս

[8] Եբր. զվարագոյրն որ ծածկէ [9] Եբր. գաւթին [10] Եբր. եկին արք հանդերձ կանամբք, իւրաքանչիւր յօժարութեամբ ի սրտէ, և բերին

25 կանիՆ՝ բերէին ։ Եւ ամենայն կին իմաս-
տուն մտօք նիւթէր ձեռօք իւրովք, եւ
բերէր մանելոյ զկապուտակն եւ զծի-
րանին եւ զկարմիրն ներկեալ եւ զբեհեզն ։
26 Եւ ամենայն կանայք որ յօժարէին ի
միտս իւրեանց՝ մանէին իմաստութեամբ
27 զմազ այծեացն ։ Եւ իշխանքն բերէին
ականս զմրուխտս , եւ ականս ի նիւթ
28 վակասին եւ տախտակին , Եւ [1]զհան-
դերձանս խնկոցն , եւ զեւղն լուսոյ եւ
29 զեւղն օծութեան՝՝ ։ Եւ ամենայն այր եւ
կին , որոց յօժարէին միտք իւրեանց , մտա-
նէին գործել զամենայն գործն զոր պատ-
ուիրեաց Տէր գործել ի ձեռն Մովսիսի . բե-
րէին որդիքն Իսրայելի զնուէրսն Տեառն ։
30 Եւ ասէ Մովսէս ցորդիսն Իսրայելի ,
Տեսէք, զի կոչեաց Աստուած յանուանէ
զԲեսելիէլ զՈւրեան զորդի Ովրայ յազգէ
31 Յուդայ . Եւ ելից զնա աստուածեղէն
Հոգւով իմաստութեան, եւ հանճարով եւ
32 գիտութեամբ յամենայնի , Ըստ ամենայն
գործոյ ճարտարապետել ճարտարապե-
տութեամբ, գործել զոսկին եւ զարծաթն
33 եւ զպղինձ . Եւ քանդակել զականսն , եւ
գործել զփայտն , առնել զամենայն գործ
34 իմաստութեան , Եւ [2]խելամտել , զի՝՝ ետ
ի սիրտ նորա զիմաստութիւն , եւ Եղի-
աբայ որդւոյ Աքիսամայ յազգէ Դանայ ,
35 Զորս ելից մտօք իմաստութեան , [3]խե-
լամտել՝ գործել զամենայն գործ [4]սրբու-
թեանն , զոստայնանկութեան եւ զնկա-
րու , կապուտակաւն եւ ծիրանեաւն եւ
կարմրովն ներկելով եւ բեհեզով անկա-
նել գործել զամենայն գործ ճարտարու-
թեան նկարակերտաց ։

ԳԼ . ԼԶ

1 Եւ արարին Բեսելիէլ եւ Եղիաբ եւ ա-
մենայն այր իմաստուն մտօք , որում
տուաւ ի Տեառնէ իմաստութիւն եւ գի-
տութիւն՝ խելամուտ լինել գործել զա-
մենայն գործ տարազու սրբութեանն ,
ըստ ամենայնի որպէս եւ հրամայեաց Տէր ։
2 Եւ կոչեաց Մովսէս զԲեսելիէլ եւ զԵղիաբ
եւ զամենեսին որ ունէին իմաստութիւն
ի սրտի , որոց ետ [5]Աստուած հանճար ի
սիրտս նոցա , զամենեսին որ կամակար
մտօք կամէին մերձենալ ի գործն եւ
3 կատարել ։ Եւ առին ի Մովսիսէ զամե-
նայն նուէրսն զոր բերին որդիքն Իսրա-
յելի յամենայն գործ տարազու սրբու-
թեանն առնել զայն . եւ [6]ընքեանք եւս
ընդունէին զնուէրսն ի նուիրաբերացն՝՝
ընդ առաւօտս առաւօտս ։
4 Եւ գային ամենայն իմաստունք որ
գործէին զգործ սրբութեանն, իւրաքան-
չիւր ըստ տարազու իւրում զոր ինք-
5 եանք գործէին . Խօսեցան ընդ Մովսիսի
եւ ասեն , Կարի յաճախէ բերել ժողո-
վուրդդ քան զբաւական տարազու պի-
տոյից գործոյն , զոր հրամայեաց [5]Աս-
6 տուած առնել ։ Եւ հրամայեաց Մովսէս
քարոզ կարդալ ի բանակին եւ ասել ,
Այր կամ կին՝ մի՛ եւս գործեսցեն ի
պտուղ սրբութեանն ։ Եւ ապա արգելաւ
7 ժողովուրդն ի բերելոյ ։ Եւ [7]զգործեալն
իւրեանց բերէին՝՝ յամենայն կազմած
գործոյն գործել զայն , եւ [8]դադարեցին ։
8 Եւ գործէր ամենայն իմաստուն սրտիւ
ընդ գործաւորսն զգործ խորանին տասն
փեղկեան , ի բեհեզոյ մանելոյ եւ ի կա-
պուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ
կրկնելոյ , [9]քերոբ գործ անկուածոյ՝՝ գոր-
9 ծէին . Երկայնութիւն միոյ փեղկին ի
քսան եւ յութ կանգնոյ , եւ լայնութիւն
ի չորից կանգնոց միոյ փեղկի . չափ նոյն
10 էր ամենեցունց փեղկիցն ։ Եւ կցեալ զհինգ
փեղկսն ընդ [10]միւս հինգ փեղկից ,՝՝ եւ
զհինգն եւս փեղկս կցեալ ընդ [10]այլոց
11 հնգից՝՝ ։ Եւ արար ճարմանդս կապուտակ-
եայս առ եզերբ միոյ փեղկին ի կողմանէ
առ ի խառնուածս . նոյնպէս արար եւ
առ եզերբ արտաքնոյ փեղկին երկրորդի
12 խառնուածոյն ։ Յիսուն ճարմանդ արար
միոյ փեղկի , եւ յիսուն ճարմանդ արար
ի կողմանէ փեղկին ըստ երկրորդի խառ-
նուածոյն , առ ի խառնելոյ իւրաքանչիւր
13 ճարմանդացն ընդ միմեանս ։ Եւ արար օղս
ոսկիս յիսուն , եւ խառնեաց զփեղկսն ընդ
միմեանս օղիւքն , եւ եղեւ խորան մի ։
14 Եւ արար փեղկս մազեղէնս ծածկիչս
խորանին . մետասան փեղկ արար զնոսա ։
15 Երկայնութիւն միոյ փեղկի յերեսուն
կանգնոյ , եւ լայնութիւն միոյ փեղկի ի
չորից կանգնոց . չափ նոյն էր մետա-

---

[1] Եբր. Համեմունս և եւղս ի լոյս և յեւղ օծութեան և ի խունկս անուշունս [2] Եբր. առ ի խելամուտ առնելոյ [3] Ց Եբր. գոյնոց [4] Եբր. ճարտարութեան քանդակագործաց [5] Եբր. Տէր

[6] Եբր. նոքա տակաւին բերէին առ նա նուէրս [7] Եբր. նիւթն եղեւ բաւական [8] Եբր. աւելի եւս [9] Եբր. քերոբէս՝ գործ ճարտարութեան [10] Եբր. միմեանս

16 սանեցունց փեղկիցն ։ Եւ կցեաց զհինգ
փեղկսն ի միասին եւ զվեց փեղկսն ի մի-
17 ասին ։ Եւ արար յիսուն ճարմանդս առ
եզերբ փեղկին, որ ի մէջ խառնուա-
ծոյն. եւ արար յիսուն եւս ճարմանդս առ
եզերբ փեղկին երկրորդի խառնուածոյն։
18 Եւ արար օղս պղնձիս յիսուն. եւ կցեաց
19 զխորանն զի լինիցի մի ։ Եւ արար զմի-
ժակս խորանին ի մորթոց խոյոց կար-
միր ներկելոց, եւ զարտախուրակսն [1]ի
կապուտակէ ի վերոյ կողմանէ ։
20 Եւ արար [2]զերկուս սիւնս՟ խորանին
21 յանփուտ փայտից կանգնաւորս ։ Ի տասն
կանգնոյ զերկայնութիւն միոյ սեան, եւ
ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ [3]զթանձրութիւն
22 եւ՟ զլայնութիւն միոյ սեան ։ Եւ երկուս
[4]սփռիչս առ մի մի սիւն խառնեալ ընդ
միմեանս. նոյնպէս արար ամենայն սեանց
23 խորանին ։ Եւ արար զսիւնս խորանին.
24 քսան սիւն՝ ի հարաւոյ կողմանէ ։ Եւ
քառասուն խարիսխ արծաթի՝ սեանցն
քսանեցունց. երկուս խարիսխս առ մի
սիւն յերկոցունց կողմանց, եւ երկուս
խարիսխս առ միւս եւս սիւն յերկոցունց
25 կողմանց ։ Եւ յերկրորդ կողման խորա-
26 նին ընդ հիւսիսի արար քսան սիւն, Եւ
քառասուն խարիսխ արծաթի, երկուս
խարիսխս առ մի սիւն, եւ երկուս խա-
27 րիսխս առ միւս եւս սիւն ։ Եւ ի թի-
կանց խորանին ընդ [5]ծովակողմն արար
28 վեց սիւն. Եւ երկուս սիւնս արար յան-
29 կիւնս խորանին յետուստ կողմանէ ։ Եւ
էին [6]հաւասարակ ի ներքուստ, եւ ըստ
նմին օրինակի [7]հաւասարակ էին՟ ի գլխոյ
կողմանէ ի մի խառնուած. նոյնպէս ա-
րար եւ երկոցունց սեանցն որ [8]յան-
30 կիւնսն ։ Եւ էին ութ սիւն, եւ խարիսխք
նոցա արծաթիք, վեշտասան խարիսխ.
երկու խարիսխք առ մի սիւն, եւ եր-
31 կու խարիսխք առ մի սիւն ։ Եւ արար
պարգունակս յանփուտ փայտից, հինգ
առ մի սիւն ի միոջէ կողմանէ խորա-
32 նին, Եւ հինգ եւս պարգունակ առ միւս
սիւն՝ յերկրորդ կողմանէ խորանին, եւ
հինգ պարգունակ առ միւս սիւն ի թի-
33 կանց խորանին ընդ [5]ծովակողմն։ Եւ ա-
րար զմիջին պարգունակն թափանցանց
34 ի մէջ սեանցն ի կողմանէ ի կողմն ։ Եւ
[9]զերկուս սիւնսն՟ պատեաց ոսկւով.
եւ [10]զերկուս օղամանեակս՟ նոցա արար
ոսկիս, յորս մտանիցեն պարգունակքն.
եւ պատեաց զպարգունակսն ոսկւով ։
35 Եւ արար վարագոյր ի կապուտակէ եւ
ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանելոյ եւ ի
բեհեզոյ նիւթելոյ. գործ [11]անկուածոյ
36 գործեաց զնա [12]քերոբ։ Եւ եդ զայն ի վե-
րայ չորից սեանցն յանփուտ փայտից ոս-
կեպատաց. եւ խոյակք՟ նոցա ոսկիք, եւ
37 չորք խարիսխք նոցա արծաթիք ։ Եւ ա-
րար զվարագոյր դրան խորանին վկա-
յութեան ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ
եւ ի կարմրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւ-
38 թելոյ, գործ անկուածոյ [13]քերոբ. Եւ
զսիւնս նոցա հինգ եւ զօղս նոցուն. եւ
պատեաց զխոյակս [14]նոցա ոսկւով. եւ
խարիսխք նոցա պղնձիք հինգ ։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եւ արար Բեսելիէլ զտապանակն յան-
փուտ փայտից, յերկուց կանգնոց եւ ի
կիսոյ զերկայնութիւն նորա, եւ ի կանգ-
նոյ եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա, եւ ի
կանգնոյ եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա։
2 Եւ պատեաց զնա ոսկւով սրբով ներքոյ
եւ արտաքոյ, եւ արար նմա ծնօտս ոսկիս
3 շուրջանակի։ Եւ ձուլեաց նմա չորս օղա-
մանեակս ոսկիս ի չորեցունց կողմանց
նորա, երկուս օղամանեակս ի միոջէ
կողմանէ, եւ երկուս օղամանեակս ի
միւսմէ կողմանէ, [3]եւ ագոյց լծակացն՟
4 Եւ արար լծակս յանփուտ փայտից, եւ
5 պատեաց զնոսա ոսկւով ։ Եւ [15]ագուցին
զլծակսն յօղամանեակսն ի կողմանց տա-
պանակին, բառնալ զնա նոքօք ։
6 Եւ [16]արարին զքաւութիւնն ի վերուստ
տապանակին՟ յոսկւոյ սրբոյ, յերկուց
կանգնոց եւ ի կիսոյ զերկայնութիւն
նորա, եւ ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ զլայ-
7 նութիւն նորա ։ Եւ արար երկուս քե-
րոբէս ոսկիս. [17]ճախարակեայս գործ-
եաց զնոսա՝ յերկուց կողմանց քաւու-
8 թեանն. Քերոբ մի ի վերայ միոյ գլխոյ
քաւութեանն, եւ քերոբ մի ի վերայ
երկրորդի գլխոյ քաւութեանն, անդստին
ի քաւութենէ անտի արար զերկոսին

[1] Եբր. ի մորթոց թեհաշի [2] Եբր. տախտակս, (ուղղահայեաց [illegible]) [3] Յ Եբր. պատուար [4] Եբր. ձեռս, այսինքն՝ ագոյցս [5] Կամ, արեւմուտս [6] Եբր. զոյգ [7] Եբր. կցէին [8] Եբր. յերկոսին անկիւնսն

[9] Եբր. զտախտակսն [10] Եբր. զօղամանեակս [11] Եբր. ճարտարութեան [12] Եբր. քերոբէիւք ։ (36) Եւ արար նմա սիւնս չորս յանփուտ փայտից ոսկեպատս. և ճարմանդք [13] Եբր. նկարակերպ [14] Եբր. նոցա և զգօտիս նոցա [15] Եբր. ագոյց [16] Եբր. արար զքաւութիւնն [17] Կամ, կռածոյս

9 *քերոբսն, յերկոցունց ծայրից նորա։ Եւ*
էր քերոբէիցն տարածեալ զԹեւս իւր-
եանց ի վերուստ, եւ հովանի ունէին
Թեւօք իւրեանց ի վերայ քաւուԹեանն.
եւ երեսք քերոբէիցն հանդէպ միմեանց
ի վերայ քաւուԹեանն։
10 *Եւ արար զսեղանն [1]զառաջաւոր յոս-*
կւոյ սրբոյ. եւ ձուլեաց նմա չորս օղա-
մանեակս ոսկիս, երկուս ի միջէ կող-
մանէ, եւ երկուս յերկրորդ կողմանէ. եւ
ագոյցս, բառնալ զնա ագուցիւքն։ Եւ
զագոյցս տապանակին եւ զսեղանոյն ա-
րար՝ յանփուտ փայտից, [1]եւ պատեաց
զնոսա ոսկւով.՝ յերկուց կանգնոց զեր-
կայնուԹիւն նորա, եւ ի կանգնոյ եւ ի
կիսոյ զլայնուԹիւն նորա, եւ ի կանգնոյ
11 *եւ ի կիսոյ զբարձրուԹիւն նորա։ Եւ*
պատեաց զնա ոսկւով սրբով. եւ արար
12 *նմա ծնօտս ոսկիս շուրջանակի։ Եւ արար*
նմին պսակ ուղկեան շուրջանակի, եւ
արար ծնօտս ոսկիս պսակին նորա շուր-
13 *ջանակի։ Եւ արար նմա չորս օղամանե-*
եակս ոսկիս. եւ եդ զօղամանեակսն ի
չորս կողմանս որ էին չորեցունց ոտից
14 *նորա։ Ի ներքոյ պսակին եղեն օղա-*
մանեակքն ագոյցք լծակացն առ ի բառ-
15 *նալոյ զսեղանն։ Եւ արար երկուս լծակս*
յանփուտ փայտից, եւ պատեաց զնոսա
16 *ոսկւով առ ի բառնալոյ զսեղանն։ Եւ*
արար զկահ [2]սեղանոյն եւ զխնկաղացս
նորա եւ զարիւնակալս նորա՝ եւ զճա-
շակս նորա եւ զնուիրանացն որովք նուի-
րիցեն՝ յոսկւոյ սրբոյ։
17 *Եւ արար զաշտանակն [3]լուսոյ ձոյլ*
ոսկի՝, [1]զբունն, եւ զատեղունսն յերկո-
ցունց կողմանց նորա. եւ ի ստեղանցն
շառաւիղք ընտրեալք առ միմեանս՝ երեք
ի միջէն եւ երեք ի միւսմէն՝ հաւասարք
միմեանց. եւ զլուսակալս նոցա որ էին
ի ծայրսն ընկուզազարդս անդստին ընտ-
րեալս։ Եւ զբազմակալսն ի նոսա, զի
իցեն ճրագարանքն ի վերայ նոցա. եւ
զբազմակալն զեւԹներորդ՝ որ ի գլուխ
լուսակալին, որ ի վերայ բուն իսկ գլխոյն
ի վերուստ, ձոյլ՝ համակ ոսկի։ Եւ զեւԹն
ճրագարանսն որ ի վերայ նորա ոսկիս,
եւ զունելիս նորա ոսկիս, եւ զյարդա-
րիչս նորա ոսկիս յոսկւոյ սրբոյ.՝ [4]ճախա-
րակեայ գործեաց զաշտանակն, զբունն
եւ զատեղունս նորա, եւ զսկահա-
ձեւսն եւ զգնդակսն եւ զշուշանս նորա
18 *անդստին ի նմանէ։ Վեց ստեղն արձա-*
կեալ ի կողմանց նորա, երեք ստեղունք
ի միջէ կողմանէ աշտանակին, եւ երեք
ստեղունք յերկրորդ կողմանէ աշտանա-
19 *կին. Երեք սկահաձեւք ընկուզազարդք*
յօրինեալք ի միում ստեղն, եւ գնդակ
եւ շուշան. եւ երեք սկահաձեւք ընկու-
զազարդք յօրինեալք ի միում եւս ստե-
ղան, եւ գնդակ եւ շուշան. այսպէս վե-
ցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշտանա-
20 *կէ անտի։ Եւ ի բուն աշտանակին չորք*
սկահաձեւք ընկուզազարդք յօրինեալք,
21 *եւ գնդակք նորին եւ շուշանք։ Եւ գնդակ*
մի ընդ երկուք ստեղամբքն անդստին ի
նմին, [5]վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց
22 *ի նմանէ։ Գնդակք նոցա եւ ստեղունք*
իւրեանց անդստին ի նմին, բոլորգակ
[4]ճախարակեայ ի միջէ՝ յոսկւոյ սրբոյ։
23 *Եւ արար զճրագարանս նորա եւԹն, եւ*
զունելիս եւ զյարդարիչս նորա յոսկւոյ
24 *սրբոյ։ Ի տաղանդէ միոյ ոսկւոյ սրբոյ*
արար զնա եւ զամենայն զկահ նորա։
25 *Եւ արար զսեղանն [6]ոսկիապատ յան-*
փուտ փայտից, [7]ի հինգ կանգնոյ զեր-
կայնուԹիւն նորա եւ ի հինգ կանգնոյ
զլայնուԹիւն՝ նորա՝ չորեքկուսի, եւ [8]յե-
րից կանգնոց զբարձրուԹիւն նորա. եւ
26 *զեղջեւրս նորա անդստին ի նմանէ։ Եւ*
պատեաց զնա ոսկւով սրբով, եւ զյարկ
նորա եւ զկողմանս նորա շուրջանակի
եւ զեղջեւրս նորա. եւ արար նմա
27 *ծնօտս ոսկիս շուրջանակի։ Եւ երկուս*
օղամանեակս ոսկիս ընդ ծնօտիւք նորա
առ ի կողմանէ ընդ երկոքումբք կող-
մամբք նորա՝ յագոյցս լծակացն, առ ի
28 *բառնալոյ զնա նոքօք։ Եւ արար զլծակսն*
յանփուտ փայտից, եւ պատեաց զնոսա
29 *ոսկւով։ Եւ արար զեւղն օծուԹեան*
զսուրբ, եւ զհանդերձանս խնկոցն, գործ
մաքուր իւղագործաց։

ԳԼ. ԼԸ

1 **Ե**ւ *արար զսեղանն [9]պղնձապատ ի բու-*
րուառացն պղնձեաց՝ որ էին ի ձեռս ա-
րանցն ապստամբաց Հանդերձ ժողովրդ-

---

[1] Եբր. պղնձէ [2] Եբր. սեղանոյն, զկուտեղս նորա և զխնկանոցս [3] Եբր. յոսկւոյ սրբոյ [4] կամ, կռածոյ

[5] Եբր. եւ գնդակ մի ընդ երկուք ստեղամբքն անդստին ի նմանէ, եւ գնդակ մի ընդ երկուք ստեղամբքն անդստին ի նմանէ, վեցեցունց [6] Եբր. խնկոց [7] Եբր. կանգնաւ երկայնուԹիւն նորա, և կանգնաւ լայնուԹիւն [8] Եբր. յերկուց [9] Եբր. ողջակիզաց

խամըն Կորխայ ,՟ յանփուտ փայտից . ի
հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն նորա ,
եւ ի հինգ կանգնոյ զլայնութիւն նորա ,
չորեքկուսի , եւ յերից կանգնոց բարձ-
2 րութիւն նորա ։ Արար եւ զեղջեւրս նո-
րա ի վերայ չորեցունց անկեանց իւրոց .
անդստին ի նմանէ էին եղջեւրք նորա ,
3 եւ պատեաց զնոսա պղնձով ։ Եւ արար
զամենայն կահ սեղանոյն , [1]զխարիսխան
եւ զբլշակն եւ զտաշտան եւ զմսահանան
եւ զբուրուառան . եւ զամենայն կահ
4 նորա արար պղնձի ։ Եւ արար զգահա-
ւորակս սեղանոյն , գործ վանդակագործ
պղնձի [2]ի բուրուառացն , ի ներքուստ
5 մինչեւ ցմէջս ։ Եւ եդ նմա չորս օղա-
մանեակս պղնձիս ի չորեցունց կողմանց
գահաւորակի սեղանոյն՝ ապայցս նգացն ։
6 Եւ արար զլծակսն յանփուտ փայտից, եւ
7 պատեաց զնոսա պղնձով ։ Եւ ագուցին
զլծակսն յօղամանեակսն ի կողմանս սե-
ղանոյն , բառնալ զսեղանն նոքօք . [3]բո-
վանդակ տախտակամած գործեաց զնա ։
8 Եւ արար զաւազանն պղնձի եւ զխա-
րիսխն նորա պղնձի՝ ի հայելեաց կա-
նանց ուխտաւորաց , որք [4]պահեցին
պահս՟ առ դրան խորանին վկայութեան՝
[2]յաւուր յորում եհար զխորանն՟ ։
9 Եւ արար [5]զսրահն որ հայէր ընդ հա-
րաւ . եւ՟ զառագաստ [6]սրահին ի բեհեզոյ
10 մանեկոյ հարեւր [7]առ հարեւր՟ . Եւ սիւնք
նոցա՟ քսան , եւ խարիսխք նոցա պղնձիք
քսան . եւ [8]զարդք սեանցն եւ [9]խոյակք
11 նոցա արծաթիք ։ Եւ ընդ կողմն հիւսի-
սոյ հարեւր [7]առ հարեւր՟, եւ սիւնք նո-
ցա քսան , եւ խարիսխք նոցա պղնձիք
քսան . եւ [8]զարդք սեանցն եւ [9]գրուագք
12 նոցա արծաթիք ։ Եւ [10]ընդ ծովակողմն
սրահք՟ ի յիսուն կանգնոյ . եւ սիւնք
նոցա տասն , եւ խարիսխք նոցա տասն.
եւ [8]զարդք սեանցն եւ [9]գրուագք նոցա
13 արծաթիք ։ Եւ ընդ կողմն արեւելից ի յի-
14 սուն կանգնոյ ։ Եւ առագաստքն ի հնգե-
տասան կանգնոյ [11]ի թիկանց , եւ սիւնք
նոցա երեք , եւ խարիսխք նոցա երեք .
15 Եւ յերկրորդ [12]թիկունսն առ դրամբ սրա-
հին , սրահք՟ ի հնգետասան կանգնոյ, եւ
սիւնք նոցա երեք , եւ խարիսխք նոցա
16 երեք։ Ամենայն [13]սրահք խորանին՟ շուր-
17 ջանակի ի բեհեզոյ մանեկոյ։ Եւ խարիսխք
[14]նոցա պղնձիք , եւ [15]գրուագք սեանցն
եւ խոյօղք՟ նոցա արծաթիք , եւ խոյակք
նոցա արծաթապատք , եւ [16]սիւնքն ար-
ծաթապատք , ամենայն սիւնք սրահին՟ ։
18 Եւ սրահակք դրան [6]սրահին՝ գործ նկա-
րակերպ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ
եւ ի կարմրոյ մանեկոյ եւ ի բեհեզոյ նիւ-
թելոյ . ի քսան կանգնոյ երկայնութիւն,
եւ ի [17]հնգետասան կանգնոյ բարձրութիւն
եւ լայնութիւն՝ հաւասարակ ընդ առագաս-
19 տից [6]սրահին ։ Եւ սիւնք նոցա չորք , եւ
խարիսխք նոցա պղնձիք չորք, եւ [8]խոյօղք
նոցա արծաթիք, եւ խոյակք նոցա [18]ար-
20 ծաթապատք ։ Եւ ամենայն ցիցք [6]սրա-
հին եւ խորանին շուրջանակի պղնձիք ։
21 Եւ այս էր [19]պայման խորանին վկա-
յութեան , [20]որպէս հրաման ետ Մով-
սէսի կացմել զպաշտօն՟ Ղեւտացւոցն ի
ձեռն Իթամարայ որդւոյ Ահարոնի քա-
22 հանայի ։ Եւ Բեսելիէլ Ուրեան որդի
Ովրայ յազգէ Յուդայ արար որպէս հրա-
23 ման ետ Տէր Մովսէսի ։ Եւ ապա Եղիաբ
Աքիսամայ յազգէ Դանայ , որ ճարտա-
րապետէր զստայնանկութիւն եւ զասղ-
նագործութիւն եւ զնկարակերտութիւն ,
ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կար-
մրոյ մանեկոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ ։
24 Ամենայն ոսկւոյն որ գործեցաւ ի գործն,
ըստ ամենայն գործոյ սրբութեանցն, եղեւ
կշիռ ոսկւոյ նուիրացն քսան եւ ինն տա-
ղանդ , եւ եւթն հարեւր եւ երեսուն
25 սիկղ՝ ըստ սրբութեան սկեղն։ Եւ արծա-
թոյ նուէրք , յանցելոց արանց ժողովր-
դեանն ի համարս , հարեւր տաղանդ , եւ
հազար եւ եւթն հարեւր եւ եւթանասուն
եւ հինգ սիկղ՝ ըստ սրբութեան սկեղն ։
26 Դրամ մի առ գլուխ , կէս սկեղ ըստ
սրբութեան սկեղն , ամենայն որ անցա-
նէր ի համարս անդ ի քսանամենից եւ ի
վեր , վեց հարեւր հազար եւ երեք հա-
27 զարք եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն ։ Եւ
եղեւ հարեւր տաղանդ արծաթոյ ի ձոյլ

[1]Եբր. զանօթս մոխրոյ [2]Յեբր. [illegible] [3]Եբր. սնամէջ [4]Եբր. պաշտէին, կամ, ժողովէին [5]Եբր. զգաւիթն. ի հարաւ կոյս [6]Եբր. գաւթին [7]Եբր. կանգուն [8]Եբր. ճարմանդք [9]Եբր. գօտիք
[10]Եբր. ընդ արեւմուտս առագաստք [11]Եբր. միոյ կողման դրանն [12]Եբր. կողման առ դրամբ գաւթին առագաստք

[13]Եբր. առագաստք գաւթին [14]Եբր. սեանցն
[15]Եբր. ճարմանդք սեանցն և գօտիք [16]Եբր. գօտիք ամենայն սեանց գաւթին արծաթիք
[17]Եբր. հինգ [18]Եբր. արծաթապատք , եւ գօտիք նոցա արծաթիք [19]Եբր. համար խորանին՝
[20]Եբր. որ համարեցաւ ըստ բերանոյ Մովսէսի ի [illegible]

[1]հարիւր խոյակաց խորանին, եւ ի խո-
յակս վարագուրին. հարիւր տաղանդ ի
հարիւր խոյակ, տաղանդ մի առ խոյակ":
28 Եւ զհազար եւ զեւթն հարիւր եւ զեւ-
թանասուն եւ հինգ սիկղն գործեաց ի
խոյօղս սեանցն, եւ պատեաց [2]ոսկւով
զխոյակս նոցա, եւ [3]զարդարեաց զնոսա։
29 Եւ պղինձ նուիրացն եւթանասուն տա-
ղանդ, եւ երկու հազար եւ չորեք հա-
30 րեւր սիկղ։ Եւ արար անտի զխարիսխս
դրան խորանին վկայութեան, եւ զսե-
ղանն պղնձի, եւ զզահաւորակ սեղա-
նոյն պղնձի, եւ զամենայն զսպաս սե-
31 ղանոյն, Եւ զխարիսխս [4]սրահին չուրջա-
նակի, եւ զխարիսխս դրան [4]սրահին, եւ
զամենայն զցիցս խորանին, եւ զամե-
նայն զցիցս [5]սրահին չուրջանակի. եւ
զապարումն ի կապուտակէ եւ ի ծի-
րանւոյ եւ ի կարմրոյ մանելոյ:"

ԳԼ. ԼԹ

1 Եւ [6]արար պատմուճանս պաշտամանն,
պաշտել նոքօք ի սրբութեանն. եւ [7]ա-
րար պատմուճանս սրբութեանցն որ իցեն
Ահարոնի [2]քահանայի, որպէս հրամա-
յեաց Տէր Մովսիսի։
2 Եւ արարին զվակասն յոսկւոյ եւ ի
կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կար-
մրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ։
3 Եւ հատանէին զթիթղունս ոսկւոյն թելս
թելս՝ անկանել ընդ կապուտակին եւ
ընդ ծիրանւոյն եւ ընդ կարմրոյ մանե-
4 լոյ եւ ընդ բեհեզոյ նիւթելոյ։ [8]Գործ
անկուածոյ վակասի գործեցին զնա",
խառնեալ յերկոցունց կողմանց ընդ մի-
մեանս [2]հիւսկէն. գործ անկուածոյ ի մի-
5 մեանս ի նոյն"։ Եւ ի նմանէ գործեցին
[9]ըստ իւրում գործուածոյ, յոսկւոյ եւ ի
կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կար-
մրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթելոյ.
որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
6 Եւ [10]գործեաց զերկոսին ականսն զըմ-
րուխտ՝ ժապաւինեալս եւ" ընդելու-
զեալս ոսկւով, քանդակեալս [2]եւ մա-
ծուցեալս" ի քանդակ կնքոյ, յանուանց
7 որդւոցն Իսրայելի։ Եւ հաստատեաց
զնոսա ի վերայ ուսոց վակասին, ականս
յիշատակի որդւոցն Իսրայելի, որպէս
եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
8 Եւ արար զտախտակն գործ [11]անկուա-
ծոյ նկարակերպ" ըստ գործոյ վակասին,
յոսկւոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ
եւ ի կարմրոյ մանելոյ եւ ի բեհեզոյ
9 նիւթելոյ. Չորեքկուսի եւ կրկին գոր-
ծեաց զտախտակն. թզաւ յերկայնու-
10 թիւն եւ թզաւ ի լայնութիւն. Եւ ան-
կանէր ընդ նմին անկուած ականակապ
չորեքկարգեան ականց. կարգն առաջին՝
սարդիոն եւ տպազիոն եւ զմրուխտ,
11 կարգ մի. Եւ կարգն երկրորդ՝ կարկե-
12 հան եւ շափիղա եւ յասպիս. Եւ կարգն
երրորդ՝ սուտակ եւ գոճազմ եւ ակատ.
13 Եւ կարգն չորրորդ՝ ոսկեակն եւ եղունգն
եւ բիւրեղ. պատեալ եւ ընդելուզեալ
14 ոսկւով։ Եւ ականքն ըստ անուանց որդ-
ւոցն Իսրայելի էին. երկոտասանք յան-
ուանց նոցա գրեալք եւ քանդակեալք,
ըստ իւրաքանչիւր անուանց ազգացն եր-
15 կոտասանից։ Եւ արարին ընդ տախ-
տակաւն վերջս փողփողեալս ի վերայ
[2]երկուց օղոցն, գործ հիւսկէն յոսկւոյ
16 սրբոյ։ Եւ արարին երկուս վահանակս ոս-
կիս եւ երկուս օղս ոսկիս. եւ եդին զեր-
կուս օղսն ոսկիս յերկոսին առաջս տախ-
17 տակին։ Եւ եդին զվերջսն փողփողեալս
ի վերայ երկուց օղոցն յերկոսին կող-
18 մանս տախտակին։ Եւ յերկոսին խառ-
նուածսն զերկուս վերջսն փողփողեալս
եդին ի վերայ երկուց վահանակացն. եւ
զնոսա եդին ի վերայ ուսոց վակասին
19 դէմ յանդիման յերեսաց կողմանէ։ Եւ
արարին երկուս օղս ոսկիս, եւ եդին ի
վերայ երկոցունց թեւոցն ի ծայրս տախ-
տակին, ի գլուխ թիկանց վակասին ի
20 ներքոյ կողմանէ։ Եւ արարին երկուս
օղս ոսկիս, եւ եդին ի վերայ երկոցունց
ուսոց վակասին ի ներքոյ կողմանէ յե-
րեսաց նորա՝ ըստ վերնոյ խառնուա-
21 ծոյ անկուածոյ վակասին։ Եւ պնդեցին
զտախտակն յօղից նորա մինչեւ ցօղս
վակասին, խառնեալ ընդ միմեանս ի
կապուտակէ, [12]հիւսեալս ընդ միմեանս
յանկուած" վակասին, զի մի զերծանիցի
տախտակն ի վակասէ անտի, որպէս
հրամայեաց Տէր Մովսիսի։

---

[1]Ոմն. խարսխաց սրբութեանն և խարսխաց վարագուրին. Հարիւր տաղանդ ի հարիւր խարիսխ. տաղանդ մի առ խարիսխ [2]Յոմն. ոսկւով [3]Ոմն. պնդեաց [4]Ոմն. գաւթին [5]Ոմն. գաւթին չուրջանակի [6]Ոմն. ի կապուտակէ և ի ծիրանւոյ և ի կարմրոյ մանելոյ արարին [7]Ոմն. արարին [8]Ոմն. Վտաւակս արարին նմա [9]Ոմն. զժապաւէնն որ ի վերայ վակասին ըստ [10]Ոմն. գործեցին զականսն՝ եղնգնաքարինս

[11]Ոմն. ճարտարի [12]Ոմն. զի իջէ ի վերայ ժապաւէնի

22 Եւ [1]արարին զվտաւակսն ի վերայ վա-
կասին", գործ անկուածոյ համակ կապու-
23 տակ ։ Եւ [2]օձիք վտաւակացն անդէն ի
նորին ի միջի անկուածոյ հիւսկէն՝ գրա-
24 պանաւ օձիքն չուրջանակի անքակ"։ Եւ
արարին առ ստորոտով [3]վտաւակացն իբ-
րեւ ծաղկեալս նռնաձեւս ի կապուտակէ
եւ ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանելոյ եւ ի
25 բեհեզոյ նիւթելոյ ։ Եւ արարին զանգակս
յոսկւոյ սրբոյ, եւ եդին զզանգակսն ի մէջ
նռնաձեւսցն առ ստորոտով [3]վտաւակացն
26 չուրջանակի ։ Ի մէջ նռնաձեւսցն զան-
գակս ոսկիս եւ նռնաձեւ, զանգակ եւ
նռնաձեւ՝ առ ստորոտով [3]վտաւակացն
չուրջանակի ի սպաս պաշտամանն, որ-
պէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։
27 Եւ արարին [4]պատմուճանս բեհեզե-
ղէնս գործ անկուածոյ՝ Ահարոնի եւ
28 որդւոց նորա ։ Եւ զապարօշսն ի բեհե-
զոյ, եւ զխոյրն ի բեհեզոյ, եւ զանդ-
րավարտսն [5]տաբատ ի նիւթոյ բեհեզոյ".
29 Եւ [6]զկամարս նոցա" ի բեհեզոյ նիւթե-
լոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանւոյ եւ
ի կարմրոյ մանելոյ, գործ նկարու, զոր
օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։
30 Եւ արարին զթիթեղն [7]ոսկի նուէր"
սրբութեանն յոսկւոյ սրբոյ. եւ գրե-
ցին ի նմա գիր դրոշմեալ քանդակի,
31 ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ. Եւ եդին [8]առ
կապուտակեայ ժապաւինեաւն", զի կայ-
ցէ ի խոյրին ի վերոյ կողմանէ, զոր
օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։
32 Եւ կատարեցաւ ամենայն գործ խո-
րանին յարկի [9]վկայութեան. եւ արարին
որդիքն Իսրայէլի ըստ ամենայնի որպէս
եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի. նոյնպէս
եւ արարին ։ [10]Եւ զաւելորդ զոսկի նուի-
րացն՝ արարին կահ պաշտելոյ նոքօք
33 առաջի Տեառն ։" Եւ բերին [11]զպատմու-
ճանսն ի խորանն" առ Մովսէս, զյարկն
եւ զամենայն զկահ նորա, եւ [12]զա-
ռանցսն եւ զտախտակս նորա, եւ զպար-
զունակս նորա, եւ զսիւնակս նորա, եւ
34 զխարիսխս նորուն, Եւ [13]զմաշկսն, եւ
զմորթս խոյոցն ներկեալս կարմրով, եւ
զվիժակսն կապուտակեայս", եւ զայ-
35 հակն որ ծածկէր, Զտապանակ կտա-
կարանացն, եւ զլծակսն, եւ զքաւու-
36 թիւնն, Զսեղանն [10]զառաջաւոր եւ զա-
մենայն զկահ նորա, եւ զհացն երեսաց,
37 Եւ զաշտանակն սուրբ եւ զճրագարանս
նորա եւ զճրագունսն այրելոյ, եւ զա-
մենայն զկահ նորա, եւ զեւղն լուսոյ,
38 Եւ զսեղանն ոսկի, եւ զեւղն օծութեան,
եւ զխունկսն հանդերձանաց, եւ զայ-
39 հակս [14]դրանն, եւ զխորանն", Եւ զսեղանն
պղնձի եւ [15]զլծակս նորա, եւ զամենայն
զկահ նորա, եւ զաւազանն եւ զխարիսխ
40 նորա, Եւ [16]զառագաստ սրահին" եւ զսիւնս
նորա եւ զխարիսխս նորա, եւ զվարագոյր
դրան [17]խորանին եւ զդրան սրահին", եւ
զապաւանդակս նորա եւ զցիցս նորա,
եւ զամենայն զկահ խորանին յարկի
41 [9]վկայութեանն, Եւ զպատմուճանսն
պաշտաման պաշտել ի սրբութեանն, եւ
զպատմուճանսն սրբութեանն որ իցեն
Ահարոնի քահանայի, եւ զպատմուճանս
42 որդւոց նորա ի քահանայութիւն ։ Ըստ
ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին որ-
դիքն Իսրայէլի զամենայն կազմածն ։
43 Եւ ետես Մովսէս զամենայն գործն,
եւ էր գործեալ ըստ օրինակին որպէս
հրամայեաց Տէր Մովսիսի. նոյնպէս եւ
արարին. եւ օրհնեաց զնոսա Մովսէս ։

ԳԼ. Խ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Յամսեանն առաջնում յամսամտի ամսոյն
կանգնեսցես զխորանն, զյարկ [9]վկայու-
3 թեանն ։ Եւ դիցես անդ զտապանակն
վկայութեան, եւ ծածկեսցես զտապա-
4 նակն վարագուրաւն Եւ տարցիս ի ներքս
զսեղանն, եւ յօրինեսցես զհացն ի վերայ
նորա. եւ տարցիս ի ներքս զաշտանակն,
եւ դիցես ի վերայ նորա զճրագարանս
5 նորա ։ Եւ դիցես զսեղանն ոսկի՝ արկա-
նել խունկս առաջի տապանակի վկայու-
թեանն, եւ ձգեսցես զպատրուակ [10]վա-
րագուրին ի" դրան խորանին [10]վկայու-
6 թեան ։ Եւ դիցես զսեղան ողջակիզացն
առ դրան խորանին, յարկի [9]վկայութեանն.
[10]եւ օծցես չուրջ զխորանն, եւ զամենայն

[1]Եբր. արար զպարեգօտ վակասին [2]Եբր. օձիք պարեգօտին ի միջոցի նորա իբրեւ զօձիս զրահի. զի մի՛ շուրթն բերանոյ նորա պատառեսցի [3]Եբր. պարեգօտին [4]Եբր. շապիկս [5]Եբր. կտաւեայս ի բեհեզոյ մանելոյ [6]Եբր. զկամարն [7]Եբր. պսակին [8]Եբր. ի վերայ նորա ժապաւէն կապուտակեայ [9]Եբր. ժողովոյ [10]Յեբր. պակաս [11]Եբր. զխորանն [12]Եբր. զճարմանդսն [13]Եբր. զծածկոյթն ի մորթոյ խոյոց ներկելոց կարմրով, և զծածկոյթս ի մորթոյ թեհաշի

[14]Եբր. դրան խորանին [15]Եբր. զգահաւորակ նորա պղնձի, զլծակս [16]Եբր. զառագաստս գաւթին [17]Եբր. գաւթին

ինչ որ ի նմա իցէ՝ սրբեսցես շուրջանակի"
7 Եւ դիցես զաւազանն ընդ խորանն վկա-
յութեան եւ ընդ սեղանն, եւ արկցես անդ
8 ջուր։ Եւ [1]ածցես [2]զսրահն շուրջանակի, եւ
9 ձգեսցես զվարահակ դրան [3]սրահին։ Եւ
տացես զեւղն օծութեան եւ օծցես զխո-
րանն եւ զամենայն որ ինչ ի նմա է, եւ
սրբեսցես զնա եւ զամենայն զկահ նո-
10 րա, եւ եղիցին սրբութիւնք։ Եւ օծ-
ցես զսեղանն ողջակիզաց եւ զամենայն
զկահ նորա, եւ սրբեսցես զսեղանն. եւ
11 եղիցի սեղանն՝ սուրբ սրբութեանց։ Եւ
օծցես զաւազանն եւ զխարիսխն նորա,
12 եւ սրբեսցես զնա։ Եւ մատուսցես զԱ-
հարոն եւ զորդիս նորա ի դուռն խորանին
վկայութեան, եւ լուասցես զնոսա ջրով։
13 Եւ զգեցուսցես Ահարոնի զպատմուճանն
սուրբ, եւ օծցես զնա եւ սրբեսցես զնա,
14 եւ քահանայասցի ինձ։ Եւ մատուսցես
զորդիս նորա, եւ զգեցուսցես նոցա [4]պատ-
15 մուճանս։ Եւ օծցես զնոսա, զոր օրինակ
օծեր զհայրն նոցա, եւ քահանայասցին
ինձ. եւ եղիցի նոցա օծումն քահանա-
յութեան ի յաւիտեան եւ յազգս նոցա։
16 Եւ արար Մովսէս ըստ ամենայնի զոր
միանգամ պատուիրեաց նմա Տէր. նոյն-
17 պէս եւ արար։ Եւ եղեւ յամսեանն առաջ-
նում յամի երկրորդի [5]ելանելոյ նոցա
յերկրէն Եգիպտացւոց" յամսամտին կանգ-
18 նեցաւ խորանն։ Եւ կանգնեաց Մովսէս
զխորանն, եւ եդ զխարիսխս նորա, եւ
կանգնեաց [6]զսիւնս նորա, [5]եւ եդ ի վե-
րայ զխոյակս նորա." եւ պարզեաց զպար-
19 զուանս [7]նորա։ Եւ տարածեաց զվերնա-
փեղկն ի վերայ խորանին, եւ արկ զվի-
ժակս խորանին ի վերայ նորա ի վերուստ,
[5]եւ յօրինեաց զորտախուրակս նորա,"
20 որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ առ
զվկայութիւնն եւ եդ ի տապանակի անդ.
եւ [8]եդ զնիգսն ընդ տապանակաւն", եւ
եդ զքաւութիւնն ի վերայ տապանակին ի
21 վերուստ։ Եւ տարաւ ի ներքս զտապա-
նակն ի խորանն, եւ ձգեաց զպատրուակ
վարագուրին եւ ծածկեաց զտապանակ
վկայութեանն, զոր օրինակ հրամայեաց
22 Տէր Մովսիսի։ Եւ եդ զսեղանն ի խո-
րանին վկայութեան ի հիւսիսոյ կողմանէ
խորանին, արտաքոյ վարագուրին խորանին.
23 Եւ յօրինեաց ի վերայ նորա զհացն երե-
սաց առաջի Տեառն, զոր օրինակ հրա-
24 մայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ եդ զաշտա-
նակն ի խորանին վկայութեան յանդի-
ման սեղանոյն, ի հարաւոյ կողմանէ
25 խորանին։ Եւ եդ զճրագարանսն ի վե-
րայ նորա առաջի Տեառն, զոր օրինակ
26 հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ եդ զսե-
ղանն ոսկի ի խորանին վկայութեան՝ յան-
27 դիման վարագուրին. Եւ արկ խունկ ի վե-
րայ նորա ի խնկոց հանդերձանացն, որպէս
28 հրամայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ ձգեաց
29 զվարահակ դրան խորանին։ Եւ զսեղանն
ողջակիզաց եդ առ դրան խորանին, յարկի
վկայութեանն. եւ եհան ի վերայ նորա
ողջակէզս եւ զոհս, որպէս պատուիրեաց
30 Տէր Մովսիսի։ Եւ եդ զաւազանն ընդ խո-
րանն վկայութեան եւ ընդ սեղանն, եւ
31 արկ ի նա [9]ջուր. Զի լուասցեն" ի նմանէ
Մովսէս եւ Ահարոն եւ որդիք նորա զձեռս
32 եւ զոտս իւրեանց. Յորժամ [10]մտանիցեն
ի խորանն վկայութեան, կամ յորժամ
[11]մերձենայցեն ի սեղանն [5]պաշտել. եւ"
լուանային ի նմանէ, որպէս եւ հրա-
33 մայեաց Տէր Մովսիսի։ Եւ կանգնեաց
[12]զսրահն շուրջ զխորանաւն եւ զսեղա-
նովն, եւ ձգեաց զվարահակ դրան [13]սրահին։
Եւ կատարեաց Մովսէս զամենայն զգործն։
34 Եւ ծածկեաց ամպն զխորանն վկայու-
թեան, եւ լի եղեւ փառօք Տեառն խո-
35 րանն։ Եւ ոչ կարէր Մովսէս մտանել ի
խորանն վկայութեան, զի ծածկեաց զնա
ամպն, եւ լի եղեւ փառօք Տեառն խո-
36 րանն։ Յորժամ վերանայր ամպն ի խո-
րանէ անտի, չուէին որդիքն Իսրայելի
[14]հանդերձ ամենայն աղխիւ" իւրեանց.
37 Եւ եթէ ոչ վերանայր ամպն, ոչ չուէին
38 մինչեւ ցօրն վերանալոյ։ Զի ամպն
Տեառն էր ի վերայ խորանին ի տուէ,
եւ հուր կայր ի վերայ նորա ի գիշերի,
առաջի ամենայն տանն Իսրայելի, յա-
մենայն ի չուս իւրեանց։

---

[1]Եբր· դիցես [2]Եբր· զգաւիթն [3]Եբր· գաւթին [4]Եբր· շապիկս [5]Ց Եբր· պակաս [6]Եբր· զտախտակս [7]Եբր· նորա, և կանգնեաց զսիւնս նորա [8]Եբր· ագոյց զլծակն ընդ տապանակն

[9]Եբր· Ջուր առ ի լուանալ։ (31) Եւ լուանային [10]Եբր· մտանէին [11]Եբր· մերձենային [12]Եբր· զգաւիթն [13]Եբր· գաւթին [14]Եբր· յամենայն ի չուս

ՂԵՒՏԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ կոչեաց Տէր զՄովսէս, եւ խօ-
սեցաւ ընդ նմա ի խորանէ ամսո-
2 [1]վկայութեան՝ եւ ասէ, Խօսեաց դու ընդ
որդիսդ Իսրայելի, եւ ասասցես ցդոսա,
Այր ոք ի ձէնջ եթէ մատուցանիցէ պատա-
րագ Տեառն՝ ի խաշանց, յարջառոյ կամ յոչ-
խարէ մատուցանիցէք զպատարագս ձեր։
3 Եթէ ողջակէզ իցէ պատարագն նորա
յարջառոց, արու անարատ մատուսցէ,
առ դուրս խորանին [1]վկայութեան ածցէ
զնա ընդունելութիւն [2]ի նմանէ՝ առ ի
4 քաւելոյ" առաջի Տեառն։ Եւ դիցէ զձեռն
իւր ի վերայ գլխոյ [3]ընծային՝ յընդունե-
լութիւն նմա առ ի քաւելոյ վասն անձին
5 իւրոյ։ Եւ [4]սպանցեն զզուարակն առա-
ջի Տեառն. եւ մատուսցեն քահանայքն
որդիքն Ահարոնի զարիւնն, եւ [5]հեղցեն
շուրջ զսեղանովն որ կայցէ առ դրան
6 խորանին [1]վկայութեան։ Եւ [6]մորթեսցեն
զողջակէզն, եւ անդամ անդամ [7]յօշեսս-
7 ցեն զնա։ Եւ դիցեն որդիքն Ահարոնի
քահանայքն հուր ի վերայ սեղանոյն, եւ
8 կուտեսցեն փայտ ի վերայ հրոյն. Եւ
դիցեն որդիքն Ահարոնի քահանայքն
զանդամաթիւն եւ զգլուխն եւ զճարպն
ի վերայ փայտին որ կայցէ ի վերայ հրոյ
9 սեղանոյն. Եւ զփորոտին եւ զոտսն
[8]լուասցեն ջրով. եւ դիցեն քահանայքն"
զամենայն ի վերայ սեղանոյն. զի ող-
ջակէզ զոհի է ի հոտ անուշից Տեառն։
10 Ապա թէ [9]յոչխարաց իցէ պատարագն
Տեառն, ի գառանց եւ յուլոց" յողջա-
կէզ, արու անարատ մատուցանիցէ
11 զնա։ Եւ [10]դիցէ զձեռն իւր ի վերայ
գլխոյ նորա. եւ սպանցեն" զնա ի կող-
մանց սեղանոյն ընդ հիւսիսի՝ առաջի
Տեառն. եւ [5]հեղցեն զարիւնն" որդիքն
Ահարոնի քահանայք շուրջ զսեղանովն։
12 Եւ [7]յօշեսցեն զնա անդամ անդամ, եւ
զգլուխ նորա եւ զճարպ. եւ դիցեն
զայն քահանայքն ի վերայ փայտին եւ
13 հրոյ որ ի վերայ սեղանոյն իցէ։ Եւ զփո-
րոտին եւ զոտսն [11]լուասցեն ջրով. եւ
մատուսցէ քահանայն զամենայն, եւ
[12]դիցէ ի վերայ սեղանոյն. զի ողջակէզ
զոհի է ի հոտ անուշից Տեառն։
14 Իսկ եթէ ի թռչնոց մատուցանիցէ յող-
ջակէզ պատարագ Տեառն, ի տատրակաց
կամ [13]յաղաւնեաց տարցի զպատարագն
15 իւր։ Եւ մատուսցէ զնա քահանայն առ
սեղանն. եւ խառեսցէ զգլուխ նորա,
եւ [12]դիցէ քահանայն" ի վերայ սեղանոյն,
եւ քամեսցէ զարիւնն առ յատակաւ սե-
16 ղանոյն։ Եւ կորզեսցէ [14]զարմկունսն թեւ-
օքն հանդերձ". եւ հանցէ զայն առ [15]սե-
17 ղանովն ի տեղի մոխրակուտին։ Եւ ջախ-
ջախեսցէ զայն ի թեւոցն, եւ ի բաց մի՛ զա-
տուսցէ. եւ [12]դիցէ զայն քահանայն ի
սեղանն ի վերայ փայտին եւ հրոյ. զի
ողջակէզ զոհի է ի հոտ անուշից Տեառն։

ԳԼ. Բ

1 Եւ անձն ոք եթէ մատուցանիցէ պա-
տարագ Տեառն, նաշիհ լիցի պատա-
րագն նորա. եւ արկցէ զնովաւ եւղ,
եւ դիցէ ի վերայ նորա կնդրուկ. [1]զի
2 զոհ է։" Եւ տարցի զայն առ քահանայսն
որդիս Ահարոնի. եւ լցեալ զձեռն իւր
ի նաշհոյ անտի իւղովն հանդերձ, եւ
զամենայն զկնդրուկն նորա, [12]դիցէ քա-
հանայն զյիշատակ նորա ի վերայ սեղա-
3 նոյն զոհ ի հոտ անուշից Տեառն։ Եւ
նշխարն ի զոհէ անտի՝ Ահարոնի եւ որդ-
ւոց իւրոց լիցի, սրբութիւն սրբու-
թեանց ի զոհից անտի Տեառն։
4 Ապա թէ [16]մատուցանիցէ պատարագ

---

[1] Եբր. ժողովոյ [2] Եբր. փոխանակ [3] Եբր. ողջակիզին [4] Եբր. սպանցէ [5] Եբր. սրսկեսցեն զարիւնն [6] Եբր. մորթեսցէ [7] Եբր. յօշեսցէ [8] Եբր. լուասցէ ջրով. և այրեսցէ քահանայն [9] Եբր. ի հօտից իցէ պատարագն, յօդեաց և յայծեաց [10] Եբր. սպանցէ

[11] Եբր. լուասցէ [12] Եբր. այրեսցէ [13] Եբր. ի ձագուց աղաւնեաց [14] Եբր. զխածին և զփետուրսն, կամ. զաղբն [15] Եբր. սեղանովն ընդ արեւելս [16] Եբր. մատուցանիցես

[1]զոհ եփեալ ի թոնրի, պատարագ Տեառն
ի նաշհոյ՝ պանս բաղարջս ի նաշհոյ զան-
գեալ իւղով, եւ քաքարս բաղարջս օծ-
եալ իւղով։
5 Իսկ եթէ զոհ ի տապակէ իցէ պա-
տարագն քո, նաշիհ զանգեալ իւղով
6 բաղարջ լինիցի։ Եւ բրդեսցես զայն
պատառս պատառս, եւ արկցես ի վե-
րայ նոցա եւղ. զի զոհ [2]Տեառն է։
7 Ապա թէ զոհ ի կասկարայից իցէ պա-
տարագն քո, նաշիհ իւղով գործեսցի։
8 Եւ մատուսցես զզոհն զոր առնիցես ի
նոցանէ Տեառն. եւ տարցիս առ քահա-
նայն. եւ մատուցեալ քահանայն առ
9 սեղանն, Հանցէ ի զոհէն զառ ի յիշա-
տակէ նորա, եւ [3]դիցէ քահանայն ի վե-
րայ սեղանոյն. ընծայ անուշութեան
10 Տեառն է։ Եւ որ մնայցէ ի զոհէ անտի,
Ահարոնի եւ որդւոց նորա լինիցի, սրբու-
թիւն սրբութեանց ի զոհիցն [4]քոց։
11 Զամենայն զոհ զոր մատուցանիցէք
Տեառն, ոչ առնիցէք խմորուն. զամենայն
խմորուն եւ զամենայն մեղրեալ՝ մի [5]մա-
տուցանիցէք ի նոցանէ [2]պտուղ ի զոհ
12 Տեառն։ Պատարագ պտղոյ մատուցանիցէք
զայն Տեառն, բայց ի սեղանն մի ելանիցէ
13 ի հոտ անուշից [2]Տեառն։ Եւ ամենայն
պատարագ զոհից ձերոց աղիւ [2]Տեառն
յաղեսցի. մի պակասեցուցանիջիք զաղ ուխ-
տին Աստուծոյ ի զոհից ձերոց. ընդ ամե-
նայն պատարագս աղ մատուցանիցէք։
14 Իսկ եթէ յառաջին արմտեաց մատու-
ցանիցես պատարագ Տեառն, մուրկ նոր
փխրեալ եւ մանրեալ [2]Տեառն, մատուս-
15 ցես զոհ զառաջնոց արմտեաց քոց. Եւ
արկցես զնովաւ եւղ, եւ դիցես ի վերայ
16 նորա կնդրուկ. զի զոհ է։ Եւ հանցէ
քահանայն զառ յիշատակէ նորա ի մրկէ
անտի հանդերձ իւղովն, եւ զամենայն
կնդրուկ նորա, զի պտուղ Տեառն է.

ԳԼ. Գ

1 Ապա թէ զոհ [6]փրկութեան իցէ պատա-
րագ նորա [2]Տեառն, եթէ յարջառոց մա-
տուցանիցէ, եթէ արու իցէ, եւ եթէ էգ
իցէ, զանարատն մատուսցէ առաջի
2 Տեառն։ Եւ դիցէ զձեռս իւր ի վերայ
գլխոյ պատարագին. եւ սպանցէ զնա առ
դրան խորանին վկայութեան. եւ [7]հեղցեն
որդիքն Ահարոնի քահանայք զարիւնն ի
վերայ սեղանոյ ողջակիզացն շուրջանակի։
3 Եւ մատուսցէ ի զոհէն [6]փրկութեան պտուղ
Տեառն՝ զճարպ թաղանթ քաղրթին, եւ
4 զամենայն ճարպ փորոտոյն, Եւ զերկոսս
երիկամունսն եւ զճարպն որ ի նոսա՝ որ առ
մանամրքն իցեն, եւ զլերդաբոյթն երի-
5 կամամբքն հանդերձ [8]կորզեսցեն։ Եւ
հանցեն" զայն որդիքն Ահարոնի [2]քահա-
նայք ի սեղանն յողջակէզ ի վերայ փայ-
տին եւ հրոյն պտուղ անուշից Տեառն։
6 Ապա թէ յօդեաց իցէ պատարագ նորա
զոհ [6]փրկութեան Տեառն, արու կամ
7 էգ, անարատ մատուսցէ զայն։ Իսկ ե-
թէ գառն մատուցանիցէ զպատարագն
իւր, մատուսցէ զնա առաջի Տեառն.
8 Եւ դիցէ զձեռն իւր ի վերայ գլխոյ պա-
տարագին իւրոյ, եւ սպանցէ զնա առ
դրան խորանին վկայութեան. եւ [7]հեղ-
ցեն որդիքն Ահարոնի [2]քահանայք զա-
9 րիւնն շուրջ զսեղանովն։ Եւ [9]մատուս-
ցեն ի զոհէն [6]փրկութեան պտուղ Տեառն.
զճարպն եւ զմսանն անարատ՝ հանդերձ
զլստօքն հանցէ ի նմանէ, եւ զճարպ
թաղանթ քաղրթին, եւ զամենայն ճարպ
10 փորոտոյն, Եւ զերկոսին երիկամունսն
եւ զճարպն որ ի նոսա որ առ մանամբքն,
եւ զլերդաբոյթն հանդերձ երիկամամբքն
11 կորզեալ՝ Հանցէ քահանայն ի սեղանն
հոտ անուշից պտուղ Տեառն։
12 Իսկ եթէ յայծեաց իցէ պատարագն
13 իւր, մատուսցէ առաջի Տեառն. Եւ
դիցէ զձեռն իւր ի վերայ գլխոյ նորա,
եւ [10]սպանցեն զնա [2]առաջի Տեառն" առ
դրան խորանին վկայութեան. եւ [7]հեղ-
ցեն որդիքն Ահարոնի [2]քահանայք զա-
14 րիւնն շուրջ զսեղանովն։ Եւ [9]հանցեն
ի նմանէ պտուղ Տեառն զճարպն զթա-
ղանթ քաղրթին, եւ զամենայն զճարպ
15 փորոտոյն, Եւ զերկոսս երիկամունսն,
եւ զճարպն ի նոսա՝ որ առ մանամբքն,
եւ զլերդաբոյթն երիկամամբքն հան-
16 դերձ կորզեսցէ. Եւ [11]հանցէ քահանայն
ի սեղանն պտուղ ի հոտ անուշից Տեառն.
17 զամենայն ճարպ Տեառն"։ Օրէն յաւի-

[1]Եբր. մինխայ, որ նշանակէ [illegible] ընծայ որ լինի [illegible] [2]Եբր. [illegible]
[3]Եբր. այրեսցէ [4]Եբր. Տեառն [5]Եբր. այրիցէք
[6]Եբր. խաղաղութեան

[7]Եբր. սրսկեսցեն [8]Եբր. կորզեսցէ։ (5) Եւ այ-
րեսցեն [9]Եբր. մատուսցէ [10]Եբր. սպանցէ
[11]Եբր. այրեսցէ զնոսա քահանայն ի վերայ սեղա-
նոյն կերակուր պատարագի ի հոտ անուշից.
ամենայն ճարպ Տեառն է

տենականն յազգս ձեր, յամենայն բնակութեան ձերում. զամենայն ճարպ եւ զամենայն արիւն մի՛ ուտիցէք։

ԳԼ. Դ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց դու ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ
ասասցես, Անձն եթէ մեղիցէ [1]առաջի
Տեառն" ակամայ յամենայն հրամանաց
Տեառն յորոց չէ արժան առնել եւ առ-
3 նիցէ ինչ ի նոցանէ, Եթէ [2]քահանայա-
պետն օծեալ մեղանչիցէ առ ի զժողո-
վուրդն յանցուցանելոյ, մատուսցէ վասն
մեղաց իւրոց զոր մեղաւ՝ զուարակ
յանդւոյ անարատ Տեառն՝ վասն մեղաց.
4 Եւ ածցէ զզուարակն ի դուռն խորանին
վկայութեան առաջի Տեառն, եւ դիցէ
զձեռս իւր ի վերայ գլխոյ զուարակին
[3]առաջի Տեառն, եւ սպանցեն" զզուա-
5 րակն առաջի Տեառն։ Եւ առեալ քա-
հանային օծելոյ [1]կատարելոյ ի ձեռս իւր"
յարենէ զուարակին, եւ տարցի զայն ի
6 խորանն վկայութեան։ Եւ թացցէ քա-
հանայն զմատն իւր յարեանն, եւ ցա-
նեսցէ յարենէ անտի եւթն անգամ մա-
տամբն իւրով առաջի Տեառն առ վա-
7 րագուրաւն սրբութեան։ Եւ դիցէ քա-
հանայն յարենէ զուարակին ի վերայ եղ-
ջերաց սեղանոյ խնկոցն հանդերձանաց
առաջի Տեառն՝ որ իցէ ի խորանին վկա-
յութեան, եւ զամենայն արիւն զուա-
րակին հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն
ողջակիզաց, որ կայցէ առ դրան խորա-
8 նին վկայութեան։ Եւ զամենայն ճարպ
զուարակին մեղաց կորզեսցէ ի նմանէ,
զճարպ թաղանթ քաղրթին եւ զամե-
9 նայն ճարպ փորոտւոյն, Եւ զերիկա-
մունսն երկոսին, եւ զճարպն որ ի նո-
սա որ առ մասնամբքն, եւ զլերդաբոյթն
10 երիկամամբքն հանդերձ կորզեսցէ, Զոր
օրինակ առնուցու ի զուարակէ զոհի
[4]փրկութեանն, եւ հանցէ" քահանայն
11 ի սեղանն ողջակիզաց։ Եւ զմորթ զուա-
րակին եւ զամենայն մարմին նորա հան-
դերձ գլխովն եւ ոտիւք եւ քաղրթաւն
12 եւ աղբաւառաւն [5]Հանցեն ողջոյն զզուա-
րակն արտաքոյ բանակին ի տեղի մի
սուրբ, ուր զմոխիրն հեղուցուն, եւ
այրեսցեն զնա ի վերայ փայտի հրով.
ի վերայ մոխրակուտին այրեսցի։
13 Ապա թէ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն
Իսրայելի անգիտանայցէ ակամայ, եւ
[6]մոռանայցի բանն յաչաց ժողովրդեանն,
եւ առնիցեն ինչ մի յամենայն պատուի-
րանաց Տեառն որ ոչ առնիցի, եւ յան-
14 ցանիցեն, Եւ յայտնիցի նոցա մեղքն
որ մեղան նովաւ, մատուսցէ ժողո-
վուրդն զուարակ անարատ յանդւոյ վասն
մեղաց. եւ ածցէ զնա ի դուռն խո-
15 րանին վկայութեան։ Եւ դիցեն ծերք
ժողովրդեանն զձեռս իւրեանց ի վերայ
գլխոյ զուարակին առաջի Տեառն. եւ
սպանցեն զզուարակն առաջի Տեառն։
16 Եւ տարցի քահանայն օծեալ յարենէ
զուարակին ի խորանն վկայութեան։
17 Եւ թացցէ քահանայն զմատն իւր յա-
րենէ զուարակին, եւ ցանեսցէ եւթն
անգամ առաջի Տեառն յանդիման վա-
18 րագուրին [1]սրբութեան։ Եւ դիցէ յարե-
նէ անտի քահանայն ի վերայ եղջերաց
սեղանոյն [1]խնկոցն հանդերձանաց", որ
կայցէ առաջի Տեառն ի խորանին վկա-
յութեան, եւ զամենայն զարիւնն հեղ-
ցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջակիզաց
որ է առ դրան խորանին վկայութեան։
19 Եւ զամենայն ճարպն կորզեսցէ ի նմա-
20 նէ եւ [7]հանցէ ի սեղանն"։ Եւ արասցէ
զուարակին զոր օրինակ արար զուա-
րակին մեղաց, նոյնպէս արասցէ եւ
նմա. եւ քաւեսցէ վասն նոցա քահա-
21 նայն, եւ թողցին նոցա մեղքն։ Եւ
[8]հանցեն զզուարակն ողջոյն արտաքոյ
բանակին, եւ [9]այրեսցեն զզուարակն,
զոր օրինակ [10]այրեցին զառաջին զուա-
րակն. զի վասն մեղաց ժողովրդեանն է։
22 Եւ եթէ իշխանն մեղիցէ, եւ արասցէ
մի ինչ ի պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ
որ ոչ առնիցի, եւ յանցանիցէ ակամայ,
23 Եւ յայտնեսցին նմա մեղքն զոր մեղաւ,
մատուսցէ զպատարագն իւր նոխազ յայծ-
24 եաց՝ արու անարատ. Եւ դիցէ զձեռս
իւր ի վերայ գլխոյ նոխազին, եւ [11]սպան-
ցեն զնա ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն
զողջակէզսն առաջի Տեառն. քանզի մե-
25 ղաց է։ Եւ առցէ քահանայն յարենէ
անտի [12]մեղացն մատամբ իւրով եւ դիցէ
ի վերայ եղջերաց սեղանոյն ողջակիզաց,

[1] Ց Ընթր. դրան [2] Ընթր. քահանայն [3] Ընթր. և սպանցէ
[4] Ընթր. խաղաղութեան, և այրեսցէ զնոսա [5] Ընթր.
Հանցէ

[6] Ընթր. ծածկեսցի [7] Ընթր. այրեսցէ ի վերայ սեղա-
նոյն [8] Ընթր. Հանցէ [9] Ընթր. այրեսցէ [10] Ընթր.
այրեաց [11] Ընթր. սպանցէ [12] Ընթր. մեղացայոյն

եւ զամենայն արիւն նորա հեղցէ առ
26 յատակաւ սեղանոյ ողջակիզացն ։ Եւ
զամենայն զճարպ նորա [1]հանցէ ի սե-
ղանն", իբրեւ զճարպ զոհի [2]փրկութեանն.
եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն ի
մեղաց անտի [3]իւրոց, եւ թողցի նմա ։
27 Եւ եթէ մեղիցէ անձն ակամայ ի ժո-
ղովրդենէ երկրին՝ յառնել նմա մի ինչ
յամենայն պատուիրանացն Տեառն որ
28 ոչ առնիցի, եւ յանցանիցէ, Եւ յայտնես-
ցին նմա մեղքն զոր մեղաւ, մատուսցէ
զպատարագ իւր այծ անարատ վասն
29 մեղացն զոր մեղաւ ։ Եւ դիցէ զձեռս
իւր ի վերայ գլխոյ նորա, եւ [4]սպանցեն
զայծն" զվասն մեղացն ի տեղւոջ ուր
30 սպանանիցեն զողջակէզսն ։ Եւ առցէ
քահանայն յարենէ նորա մատամբ իւ-
րով, եւ դիցէ ի վերայ եղջերաց սեղա-
նոյն ողջակիզաց, եւ զամենայն արիւն
նորա հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյ ող-
31 ջակիզացն։ Եւ զամենայն զճարպն կոր-
զեսցէ՝ զոր օրինակ կորզիցի ճարպ յող-
ջակիզէ [2]փրկութեանն. եւ [5]հանցէ զայն
քահանայն ի սեղանն ի հոտ անուշից
Տեառն. եւ քաւեսցէ վասն նորա քա-
32 հանայն, եւ թողցի նմա ։ Եւ եթէ ոչ-
խար մատուցանիցէ զպատարագն իւր,
33 էգ անարատ մատուսցէ զնա. Եւ դիցէ
զձեռն իւր ի վերայ գլխոյ նորա որ վասն
մեղացն իցէ. եւ [4]սպանցեն զնա ի
տեղւոջն ուր սպանանիցեն զողջակէզսն։
34 Եւ առեալ քահանային յարենէ այնր որ
վասն մեղացն իցէ մատամբն իւրով, եւ
դիցէ ի վերայ եղջերաց սեղանոյ ողջա-
կիզացն. եւ զամենայն արիւն նորա հեղ-
ցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջակիզաց։
35 Եւ զամենայն զճարպ նորա կորզեսցէ՝
զոր օրինակ կորզիցի ճարպ ոչխարին
[2]փրկութեան. եւ դիցէ զայն քահանայն
ի վերայ սեղանոյն յողջակէզ Տեառն. եւ
քաւեսցէ վասն նորա քահանայն ի մե-
ղաց անտի զոր մեղաւ, եւ թողցի նմա։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եթէ մեղիցէ անձն, եւ լուիցէ
զբարբառ երդման, եւ նա իցէ վկայ, կամ
թէ ետես կամ թէ իրազէտ իցէ, եթէ
2 ոչ հանցէ ի վեր, մեղս ընկալցի ։ Եւ

[1]Եբր. այրեսցէ ի վերայ սեղանոյն [2]Եբր. խա-
ղաղութեանն [3]Եբր. նորա [4]Եբր. սպանցէ
[5]Եբր. այրեսցէ

անձն որ մերձեսցի յիրս պղծութեան,
կամ ի մեռելոտի, կամ ի գազանաբեկ,
կամ ի պիղծ ինչ, կամ ի մեռելոտիս
անասնոց պղծոց, կամ ի մեռելոտիս սող-
նոց պղծոց, եւ անցանիցէ զնովաւ, եւ
3 ինքն պղծիցի եւ յանցանիցէ. Կամ
մերձենայցէ ի պղծութիւնս մարդոյ կամ
յամենայն պղծութիւնս նորա, յոր թէ
մերձեցեալ պղծիցի, եւ մոռացօնք լինի-
ցին նմա, եւ յետ այնորիկ ի վերայ հա-
4 սանիցէ, եւ յանցանիցէ ։ Եւ անձն որ
ուխտիցէ չար ինչ առնել կամ բարի,
ըստ ամենայնի որ ինչ ուխտիցէ մարդ
երդմամբ չափ, եւ [6]մոռանայցի այն յա-
չաց նորա, եւ ապա ի վերայ հասանիցէ,
եւ մեղանչիցէ միով իւիք ի նոցանէ.
5 Եւ [7]խոստովան լինիցի զմեղսն՝ զոր մե-
6 ղաւ. [8]Մատուսցէ վասն յանցանացն զոր
յանցեաւ Տեառն, եւ" վասն մեղացն զոր
մեղաւ, էգ յօդեաց որոջ, կամ այծ մի
յայծեաց վասն մեղացն. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն ի մեղաց անտի,
[9]եւ թողցին նմա մեղքն ։"
7 Ապա թէ չիցէ ձեռնհաս լինել բաւա-
կան ոչխարաւ, մատուսցէ վասն մե-
ղացն զոր մեղաւ երկուս տատրակս
կամ երկուս ձագս աղաւնեաց, մին վասն
8 մեղացն, եւ մին յողջակէզ ։ Ածցէ առ
քահանայն, եւ տարցի ի ներքս քահա-
նայն նախ զվասն մեղացն, եւ խառեսցէ
քահանայն զգլուխն յուլանէ անտի եւ
9 մի հատցէ. Եւ ցանեսցէ յարենէ անտի
այնր որ վասն մեղացն իցէ՝ զորմով սե-
ղանոյն, եւ զմնացեալ արիւնն քամես-
ցէ առ յատակաւ սեղանոյն. քանզի
10 վասն մեղաց է. Եւ զերկրորդն արասցէ
յողջակէզ որպէս եւ օրէն իցէ. եւ քա-
ւեսցէ վասն նորա քահանայն ընդ մե-
ղացն զոր մեղաւ, եւ թողցի նմա ։
11 Եւ եթէ ոչ գտանիցին ընդ ձեռամբ
նորա զոյգք տատրակաց կամ երկու
ձագք աղաւնեաց, բերցէ զպատարագն
իւր վասն որոյ մեղաւն՝ զտասանորդ գրուի
միոյ նաշիհ վասն մեղացն. եւ եւղ մի
արկցէ ի նա, եւ կնդրուկ մի դիցէ ի վերայ
12 նորա, զի վասն մեղաց է։ Եւ տարցի զայն
առ քահանայն. եւ առեալ քահանային ի
նմանէ լի ափով զառ ի յիշատակէն նորա,

[6]Եբր. ծածկեսցի [7]Եբր. եղիցի թէ մեղուցեալ
իցէ միով իւիք ի նոցանէ, և խոստովան [8]Եբր.
Եւ մատուսցէ Տեառն զվասն յանցանացն [9]Եբր.
[illegible]

[1]դիցէ ի վերայ սեղանոյ ողջակիզաց"
13 Տեառն. քանզի վասն մեղաց է ։ Եւ քա-
ւեսցէ վասն նորա քահանայն զմեղսն զոր
մեղաւ՝ որով իւիք եւ իցէ ի նոցանէ,
եւ թողցի նմա. եւ մնացեալն՝ քահա-
նային եղիցի իբրեւ զզոհ նաշհոյ ։
14 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
15 Անձն որ թէ վրիպեսցի եւ մեղիցէ ա-
կամայ ի սրբութեանց անտի Տեառն՝ մա-
տուսցէ վասն յանցանացն իւրոց Տեառն
խոյ անարատ յօղեաց՝ [2]գնոց արծաթոյ
ի յիսուն սկեղէ" ըստ սրբութեան սկեղն,
16 վասն որոյ յանցուցեալն իցէ ։ Եւ զոր
մեղաւն ի սրբութիւնսն, հատուսցէ, եւ
զհինգերորդ եւս մասնն յաւելցէ ի նոյն,
եւ տացէ ցքահանայն. եւ քաւեսցէ ի
նմանէ քահանայն խոյիւն որ վասն յան-
ցանացն իցէ, եւ թողցի նմա ։
17 Եւ անձն որ մեղիցէ, եւ արասցէ մի ինչ
յամենայն պատուիրանաց Տեառն զոր չիցէ
պարտ առնել, եւ ոչ իմանայցէ եւ յան-
18 ցանիցէ եւ ընդունիցի մեղս, Ածցէ խոյ
անարատ ի խաշանց [3]գնոց արծաթոյ" վասն
յանցութեանն՝ առ քահանայն. եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն վասն անգիտու-
թեանն զոր անգիտացաւ եւ ինքն ոչ գի-
19 տէր, եւ թողցի նմա. [4]Քանզի յանցեաւ
յանցութիւն յանցանաց առաջի Տեառն ։

ԳԼ. Զ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Անձն ոք եթէ մեղիցէ, եւ արհամար-
հելով արհամարհիցէ զպատուիրանս
Տեառն, եւ ստեսցէ ընկերի իւրում, ե-
թէ յաւանդի, եթէ ի զօղողութեան եւ
եթէ ի յափշտակութեան, եւ եթէ զնա-
3 սեսցէ ինչ ընկերի իւրում, Եւ եթէ ե-
գիտ կորուստ ինչ եւ ժխտիցէ ի վերայ
նորա, եւ երդնուցու սուտ վասն միոյ
իրիք, յամենայնէ զոր եւ առնիցէ մարդ
4 առ ի մեղանչելոյ նորա նոքօք, Եւ ե-
ղիցի յորժամ մեղանչիցէ եւ յանցանիցէ,
հատուսցէ զյափշտակութիւնն զոր յա-
փշտակեաց, կամ զվնասն զոր վնասեաց,
կամ զաւանդն որ աւանդեցաւ նմա,
5 կամ զկորուստն զոր եգիտ. Յամենայն
իրաց վասն որոյ երդուաւ սուտ, տու-
ժեսցի զգլուխն, եւ զհինգերորդ մասն
յաւելցէ ի նոյն. եւ որո իցէ՝ հատուսցէ

6 նմա յաւուր յորում յանդիմանեսցի ։ Եւ
ընդ յանցանաց իւրոց մատուսցէ Տեառն
խոյ անարատ ի հօտից՝ [3]գնոց արծա-
7 թոյ" վասն որոյ յանցեաւն ։ Եւ քաւե-
սցէ վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն,
եւ թողցի նմա վասն միոյ իրիք յամե-
նայնէ զոր արար եւ յանցեաւ նա ։
8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
9 Պատուէր տուր Ահարոնի եւ որդւոց
նորա եւ ասասցես, Այս օրէնք է ողջա-
կիզին. [5]վասն այրելոյ նորա ի վերայ"
սեղանոյն զամենայն գիշերն մինչեւ ցա-
ռաւօտ, եւ հուր սեղանոյն որ այրիցի ի
10 վերայ նորա՝ մի՛ շիջցի ։ Եւ զգեցցի քա-
հանայն պատմուճան կտաւի, եւ անդ-
րավարտիս կտաւիս զգեցցի ի վերայ
մարմնոյ իւրոյ, եւ հանցէ [6]զընծայս ող-
ջակիզին ի վերայ սեղանոյն զոր հուրն
ծախիցէ", եւ դիցէ առընթեր սեղանոյն ։
11 Եւ մերկասցի զպատմուճանն իւր, եւ
զգեցցի այլ պատմուճան, եւ հանցէ
[7]զողջակէզն արտաքոյ բանակին ի տեղի
12 սուրբ ։ Եւ հուրն որ այրիցի ի վերայ
սեղանոյն՝ մի՛ շիջցի. եւ այրեսցէ ի վե-
րայ նորա քահանայն փայտ ընդ առա-
ւօտս, եւ դիցէ ի վերայ նորա զողջա-
կէզն, եւ [8]դիցէ ի նմա զճարպ [9]փրկու-
13 թեանն ։ Եւ հուր հանապազ այրեսցի ի
վերայ սեղանոյն, եւ մի՛ շիջցի ։
14 Եւ այս օրէնք է [10]զոհին՝ զոր մատու-
ցանիցեն" որդիքն Ահարոնի [11]քահանայքն
15 առաջի Տեառն յանդիման սեղանոյն ։ Առցէ
ափով իւրով ի նաշհոյ զոհին հանդերձ իւ-
ղով նորա եւ կնդրկաւն որ իցէ ի վերայ
զոհին, եւ [12]հանցէ ի սեղանն" պտուղ ի
16 հոտ անուշից յիշատակ նորա Տեառն։ Եւ
զմնացեալն ի նմանէ կերիցեն Ահարոն եւ
որդիք նորա. բաղարջ կերիցի ի սուրբ
տեղւոջ. [13]ի սրահի խորանին վկայութեան
17 կերիցեն զնա ։ Ոչ եփեսցի խմորեալ.
մասն ետու զայն նոցա ի պտղոցն [14]Տեառն.
սրբութիւնք սրբութեանց են, որպէս
վասն մեղացն իցէ, նոյնպէս եւ վասն
18 յանցանացն ։ Ամենայն արու քահանա-
յիցն կերիցէ զայն. օրէնք յաւիտենական
յազգս ձեր ի պտղոյ անտի Տեառն. ա-
մենայն որ մերձեսցի ի նոսա՝ սրբեսցի ։

[1] Եբր. այրեսցէ ի վերայ սեղանոյն ի վերայ պատա-
րագաց [2] Եբր. ըստ գնոց քոց սկեղ արծաթոյ
[3] Եբր. ըստ գնոցքոց [4] Եբր. Վասն յանցանաց է այս.

[5] Եբր. ողջակէզն կացցէ ի վերայ հրոյ [6] Եբր. զմո-
խիրն որ ի ծախելոյ հրոյն զողջակէզն որ ի վերայ
սեղանոյն [7] Եբր. զմոխիրն [8] Եբր. այրեսցէ
[9] Եբր. խաղաղութեանն [10] Եբր. զոհին. մատու-
ցանիցեն զնա [11] Յեբր. ոչ կայ [12] Եբր. այրեսցէ
ի վերայ սեղանոյն [13] Եբր. ի գաւիթի [14] Եբր. իմոց

19 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
20 Այս է պատարագ Ահարոնի եւ որդւոց
նորա զոր մատուցանիցեն Տեառն յաւուր
յորում օծանիցես զնա. զտասանորդ
գրուի միոյ նաշհոյ զոհ հանապազորդ,
զկէս նորա՝ այգուն, եւ զկէս նորա՝ ե-
21 րեկուն։ Ի տապակի իւղով զանգեալ
գործեսցի. եւ մատուսցէ զայն մաքրեալ
զոհ ի պատառոյ, զոհ ի հոտ անուշից
22 Տեառն։ Քահանայն օծեալ փոխանակ նո-
րա յորդւոց իւրոց՝ արասցէ զայն, օրէն
յաւիտենական Տեառն. ամենեւին [1]կա-
23 տարեսցի։ Եւ ամենայն զոհ քահանային
ողջակէզ լինիցի, եւ մի՛ ուտիցի։
24 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
25 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս
նորա եւ ասասջիր, Այս օրէն իցէ վասն
մեղացայոյն. ի տեղւոջ ուր սպանանի-
ցեն զողջակէզն՝ սպանցեն եւ զվասն
մեղացն առաջի Տեառն. սրբութիւն
26 սրբութեանց է։ Քահանայն որ մատու-
ցանիցէ զայն՝ կերիցէ. ի սուրբ տեղ-
ւոջ կերիցէ, [2]ի սրահի խորանին վկայու-
27 թեան։ Ամենայն որ մերձենայցէ ի միս
նորա՝ սրբեսցի. եւ յոյր ձորձոց վերայ
սրսկեսցի ի նմանէ արիւն՝ լուասցի ի
28 սուրբ տեղւոջ։ Եւ անօթ կաւեղէն յո-
րում եփեսցի, փշրեսցի. եւ եթէ ի
պղնձի անօթ եփեսցի, քերեսցէ զնա եւ
29 ջրով ողողեսցէ։ Ամենայն արու քահա-
նայիցն կերիցէ զայն. սրբութիւն սրբու-
30 թեանց է [3]Տեառն։ Եւ ամենայն վասն
մեղացն, յորոց մտանիցէ յարենէ նոցա ի
խորանն վկայութեան քաւել ի սրբու-
թիւնսն, մի՛ կերիցի, այլ հրով այրեսցի։

ԳԼ. Է

1 Եւ այս օրէն իցէ խոյին որ վասն յան-
ցանացն իցէ. [4]զի սրբութիւն սրբու-
2 թեանց է. Ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն
զողջակէզն՝ սպանցեն եւ զխոյն յան-
ցանաց [4]առաջի Տեառն", եւ զարիւնն
[5]հեղցէ առ յատակաւ" սեղանոյն շուր-
3 ջանակի. Եւ զամենայն զճարպ նորա
առցէ [6]եւ զմկանն, եւ զամենայն ըզ-
ճարպ թաղանթ քաղրթին եւ զամենայն
4 ճարպ փորոտւոյն". Եւ զերիկամունսն
զերկոսին եւ զճարպն որ ի վերայ նոցա
առ մանամրքն, եւ զլերդապոյթն երի-
5 կամամրքն հանդերձ կորզեսցէ. Եւ [7]հանցէ
զայն քահանայն ի սեղանն" պտուղ Տեառն.
6 զի վասն յանցանաց է։ Ամենայն արու
քահանայիցն կերիցէ զայն. ի սուրբ տեղ-
ւոջ կերիցեն զայն, քանզի սրբութիւն
7 սրբութեանց է։ Որպէս զվասն մեղացն՝
նոյնպէս եւ զվասն յանցանացն. օրէն՝ մի
եւ նոյն կայցէ նոցա. եւ քահանայն որ
8 քաւիցէ նովաւ՝ նմա լիցի։ Եւ քահանայն՝
որ մատուցանիցէ զողջակէզ ինչ մարդոյ,
մորթ ողջակիզին զոր մատուցանէ՝ նմա
9 եղիցի։ Եւ ամենայն [8]զոհ որ գործիցի ի
թոնրի, եւ ամենայն որ գործիցի ի կաս-
կարայս կամ ի տապակի, քահանային որ
10 մատուցանիցէ զայն՝ եղիցի։ Եւ ամե-
նայն զոհ զանգեալ իւղով եւ որ չիցէ
զանգեալ, ամենեցուն որդւոցն Ահարոնի
իւրաքանչիւր ումեք եղիցի հասարակաց։
11 Այս օրէն է զոհիցն [9]փրկութեան զոր
12 մատուցանիցեն Տեառն. Իսկ եթէ վասն
գոհութեան մատուցանիցէ զայն, մա-
տուսցէ վասն զոհի գոհութեանն պանս
բաղարջս [4]ի նաշհոյ զանգեալ իւղով, եւ
քաքարս բաղարջս օծեալ իւղով, եւ
13 նաշիհ զանգեալ իւղով, չօթիւք։ Բաղարջ
հացիւ մատուսցէ զպատարագն իւր ի
վերայ զոհին գոհութեան [9]փրկութեան։
14 Եւ մատուսցէ մի ինչ յամենայն պատա-
րագաց իւրոց՝ նուէր Տեառն. եւ այն,
քահանային որ հեղուցու զարիւնն
15 [9]փրկութեան՝ լինիցի։ Եւ միս զոհին գո-
հութեան [9]փրկութեան՝ նորին լինիցի,"
յորում աւուր պատարագիցի՝ կերիցի,
16 եւ մի՛ թողուցուն ի նմանէ յայգ։ Եւ
եթէ [10]կամաւ ոք ուխտս մատուցանիցէ
զպատարագն իւր", յաւուր յորում մա-
տուցանիցէ զզոհն՝ կերիցի, եւ ի վաղիւ
17 [11]անդր. Եւ մնացեալն ի մսոյ զոհին մին-
18 չեւ յօրն երրորդ՝ հրով այրեսցի։ Ապա
թէ ուտելով ուտիցի ի մսոյ զոհին
[9]փրկութեան իւրոյ յաւուրն երրորդի,
մի՛ լինիցի ընդունելի, [12]մատուցանել-
եացն, եւ" մի՛ համարեսցի նմա այն.
քանզի [4]ապական եւ" պղծութիւն է, եւ
19 անձն որ կերիցէ ի նմանէ՝ մեղս առցէ։ Եւ
միս որ մերձեսցի յամենայն պղծութիւն՝
մի՛ կերիցի, այլ հրով այրեսցի. ամենայն

[1] Օրին. այրեսցի [2] Օրին. ի գաւիթի [3] Օրին. այն [4] Յօրին. դադարի [5] Օրին. սրսկեսցէ ի վերայ [6] Օրին. զզմակն եւ զճարպն որ ծածկէ զփորոտին

[7] Օրին. այրեսցէ զնոսա քահանայն ի վերայ սեղանոյն [8] Տե՛ս Գլ. Բ. 4։ [9] Օրին. խաղաղութեան [10] Օրին. ուխտ կամ կամաւոր ընծայ իցէ զոհ պատարագի նորա [11] Օրին. անդր մնացեալն ի նմանէ կերիցի [12] Օրին. որում մատուցանէին զայն՝

20 առուրբ կերիցէ զմիսն ։ Եւ անձն որ կե-
րիցէ ի զոհէ [1]փրկութեանն որ իցէ Տեառն,
եւ պղծութիւն նորա ի նմա իցէ, կորիցէ
21 անձն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ ։ Եւ
անձն որ մերձեսցի յամենայն իրս պղծու-
թեան, ի պղծութենէ մարդոյ կամ յա-
նասնոց պղծոց, կամ յամենայն գարշե-
լիս պիղծս, եւ կերիցէ ի մսոյ զոհին
[1]փրկութեան որ իցէ Տեառն, կորիցէ
անձն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ ։
22 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
23 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
սասցես, Զամենայն զճարպ զարջառոյ
եւ զոչխարի եւ զայծեաց մի՛ ուտիցէք ։
24 Եւ ճարպ մեռելոտւոց եւ գազանաբե-
կաց լինիցի յամենայն գործ, բայց ի կե-
25 րակուր մի՛ ուտիցի ։ Եւ ամենայն որ ու-
տիցէ ի ճարպոյ անասնոց զոր մատուցա-
նիցէք պտուղ Տեառն՝ կորիցէ անձն այն
26 ի ժողովրդենէ իւրմէ ։ Զամենայն արիւն
մի՛ ուտիցէք յամենայն բնակութիւնս
ձեր, ի թռչնոց եւ յամենայն անասնոց ։
27 Ամենայն անձն որ կերիցէ արիւն՝ կո-
րիցէ ի ժողովրդենէ իւրմէ ։
28 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
29 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
սասցես, Որ մատուցանիցէ զոհ [1]փրկու-
թեան Տեառն, ածցէ զպատարագն իւր
30 Տեառն ի զոհէ [1]փրկութեան իւրոյ ։ Ձեռք
նորա մատուսցեն [2]պտուղ Տեառն. [3]զճարպ
երբծոյն եւ զլերդաբոյթն մատուսցէ դնել
31 առաջի Տեառն ։ Եւ հանցէ զայն քահա-
նայն ի սեղանն". եւ եղիցի երբուծն Ա-
32 հարոնի եւ որդւոց նորա ։ Եւ զերին զաջոյ
տայցէք [4]հաս քահանային ի զոհից
33 [1]փրկութեան ձերոյ ։ Որ մատուցանիցէ
զարիւնն [1]փրկութեան եւ զճարպն առ ի
յորդւոցն Ահարոնի, նորա լիցի երին աջոյ
34 ի մասն ։ Զի զերբուծն [5]վերադրաց եւ
զերին [6]նուիրացն առի ես յորդւոցն Իս-
րայելի ի զոհիցն [7]փրկութեան ձերոյ, եւ
ետու զայն" Ահարոնի քահանայի եւ որդ-
ւոց նորա, օրէն յաւիտենական յորդւոցն
35 Իսրայելի ։ Այս օծումն է Ահարոնի եւ
որդւոց նորա ի [8]պտղոց անտի Տեառն,
յաւուր յորում [9]մատուցանէր զնոսա",
36 Որպէս պատուիրեաց Տէր տալ նոցա
յաւուր յորում օծ զնոսա յորդւոցն Իսրա-
յելի, օրէն յաւիտենական յազգս նոցա ։
37 Այս օրէն է ողջակիզացն եւ զոհից, եւ
վասն մեղացն, եւ վասն յանցանաց, եւ
վասն [10]կատարմանն եւ զոհին փրկու-
38 թեան", Որպէս պատուիրեաց Տէր Մով-
սիսի ի լերինն Սինայ, յաւուր յորում
պատուիրեաց Տէր որդւոցն Իսրայելի,
մատուցանել զպատարագս իւրեանց ա-
ռաջի Տեառն յանապատին Սինայ ։

ԳԼ. Ը

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Առ զԱհարոն եւ զորդիս նորա, եւ
զպատմուճանս նոցա եւ զեւղն օծու-
թեան, եւ զզուարակն զվասն մեղաց
եւ զխոյսն զերկոսին եւ զխանն բա-
3 ղարջաց ։ Եւ զամենայն ժողովուրդն
եկեղեցացուսցես ի դուռն խորանին վկա-
4 յութեան ։ Եւ արար Մովսէս որպէս հրա-
մայեաց նմա Տէր ։ եւ եկեղեցացոյց զժո-
ղովուրդն ի դուռն խորանին վկայու-
5 թեան ։ Եւ ասէ Մովսէս ցժողովուրդն,
Այս բան է զոր պատուիրեաց Տէր առ-
6 նել ։ Եւ մատոյց Մովսէս զԱհարոն եւ
զորդիս նորա, եւ լուաց զնոսա ջրով ։
7 Եւ զգեցոյց [11]Ահարոնի զպատմուճանն",
եւ ած ընդ մէջ նորա զկամարն, եւ
արկ զնովաւ [12]զվտաւակն, եւ եդ ի
վերայ նորա զվակասն, եւ խառնեաց ի
նմա [13]ըստ գործուածոյ" վակասին, եւ
8 պնդեաց զնա ի նմա ։ Եւ եդ ի վերայ
նորա զտախտակն, եւ եդ ի վերայ
տախտակին [14]զՅայտնութիւնն եւ
9 զՃշմարտութիւն" ։ Եւ եդ ի վերայ գլխոյ
նորա զխոյրն, եւ եդ ի վերայ խոյրին
յերեսաց կողմանէ զթիթեղն ոսկի,
զնուիրեալն եւ զսուրբ, որպէս պատ-
10 ուիրեաց Տէր Մովսիսի ։ Եւ առեալ Մով-
սիսի [15]յիւղոյ օծութեանն՝ ցանեաց ի
11 վերայ սեղանոյն եւթն անգամ ։ Եւ օծ
զսեղանն եւ սրբեաց զնա եւ զամենայն

[1] Եբր. խաղաղութեան [2] Եբր. պատարագ [3] Եբր. զճարպն հանդերձ երբծովն մատուսցէ. երբուծն երերման երերեսցի առաջի Տեառն ։ (31) Եւ զճարպն այրեսցէ քահանայն ի վերայ սեղանոյն [4] Եբր. ի վերացումն [5] Եբր. երերման [6] Եբր. վերացման [7] Եբր. խաղաղութեան նոցա, և ետու զնոսա [8] Եբր. պատարագաց

[9] Եբր. մերձեցուցանէր զնոսա ի քահանայանալ Տեառն [10] Եբր. նուիրման և զոհին խաղաղութեան [11] Եբր. նմա զշապիկն [12] Եբր. զպարեգօտն [13] Եբր. ժապաւինիւ [14] Եբր. զՈւրիմ և զԹումիմ, տես Ելք ԻԸ. 30 [15] Եբր. զեւղն օծութեան՝ օծ զխորանն և զամենայն ինչ որ ի նմա և սրբեաց զնոսա ։ (11) Եւ սրսկեաց անտի ի վերայ սեղանոյն եւթն անգամ, և օծ զսեղանն և զամենայն սպաս նորա և զաւազանն և զխարիսխ նորա ի սրբել զնոսա

ապաս նորա, եւ զաւազանն եւ զխարիսխս
նորա, եւ օրհնեաց զնոսա. եւ օծ զխո-
րանն եւ զամենայն ինչ որ ի նմա, եւ
12 օրհնեաց զնա"։ Եւ արկ Մովսէս յիւղոյ
օծութեանն ի գլուխն Ահարոնի եւ օծ
13 զնա, եւ օրհնեաց զնա։ Եւ մատոյց Մով-
սէս զորդիսն Ահարոնի եւ զգեցոյց նոցա
[1]զպատմուճանսն, եւ ած ընդ մէջ նոցա
զկամարսն, եւ [2]եդ նոցա զխոյրսն", որ-
պէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
14 Եւ մատոյց Մովսէս զզուարակն զվասն
մեղացն. եւ եդին Ահարոն եւ որդիք
նորա զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ
15 զուարակին մեղաց։ Եւ սպան զնա, եւ
առ Մովսէս յարենէ անտի, եւ եդ ի վե-
րայ եղջերաց սեղանոյն շուրջանակի մա-
տամբ իւրով, եւ սրբեաց զսեղանն. եւ
զարիւնն եհեղ առ յատակաւ սեղանոյն,
եւ սրբեաց զնա առնել քաւութիւն ի
16 վերայ նորա։ Եւ առ զամենայն ճարպ
փորոտւոյն, եւ զլերդաբոյթն եւ զեր-
կոսին զերիկամունսն, եւ զամենայն
ճարպն որ ի վերայ նոցա, եւ [3]եհան
17 Մովսէս ի սեղանն"։ Եւ զզուարակն եւ
զկաշի նորա եւ զմիսն եւ զապաւառն
այրեաց հրով արտաքոյ բանակին, որ-
պէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
18 Եւ մատոյց Մովսէս զխոյն որ յողջա-
կէզ. եւ եդին Ահարոն եւ որդիք նորա
19 զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ խոյին։ Եւ
սպան [4]Մովսէս զխոյն, եւ եհեղ" զա-
20 րիւնն շուրջ զսեղանովն։ Եւ զխոյն յօշեաց
անդամ անդամ. եւ [5]առ Մովսէս զգլուխն
21 եւ զանդամաթիւն եւ զճարպն. Եւ զքա-
դիրթն եւ զոտսն լուաց ջրով. եւ [5]եհան
Մովսէս զխոյն ողջոյն [6]ի սեղանն ողջակէզ
ի հոտ անուշից, [7]քանզի պտուղ" Տեառն
է, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի։
22 Եւ մատոյց Մովսէս զխոյն երկրորդ,
զխոյն [8]կատարման, եւ եդին Ահարոն եւ
որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վերայ
23 գլխոյ խոյին. Եւ սպան զնա, եւ առ
Մովսէս յարենէ նորա, եւ եդ ի վերայ
բլթակի աջոյ ունկանն Ահարոնի, եւ ի
վերայ [9]ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ ի
24 վերայ [9]ծայրի աջոյ ոտին նորա։ Եւ մա-
տոյց Մովսէս զորդիսն Ահարոնի, եւ եդ
Մովսէս յարենէ անտի ի վերայ բլթա-
կաց աջուց ականջաց նոցա, եւ ի վե-
րայ [10]ծայրից աջուց ձեռաց նոցա, եւ ի
վերայ [10]ծայրից աջուց ոտից նոցա. եւ
[11]եհեղ Մովսէս զարիւնն շուրջ զսեղա-
25 նովն։ Եւ առ զճարպն եւ [12]զմկանն, եւ
զճարպն որ ի վերայ քաղրթին, եւ
զլերդաբոյթն եւ զերիկամունսն զեր-
կոսին, եւ զճարպն որ ի վերայ նոցա,
26 եւ զերին աջոյ. Եւ ի խանէն [13]կա-
տարման որ կայր առաջի Տեառն՝ առ
պան մի բաղարջ եւ պան մի յիւղոյ
[14]անտի, եւ եդ ի վերայ ճարպոյն եւ ի
27 վերայ երւոյն աջոյ. Եւ եդ զամենայն
ի վերայ ձեռացն Ահարոնի, եւ ի վերայ
ձեռաց որդւոց նորա, եւ [15]մատոյց զայն
28 նուէր" առաջի Տեառն։ Եւ առ զայն
Մովսէս ի ձեռաց նոցա, եւ [16]եհան ի
սեղանն յողջակէզ կատարման, որ է ի
հոտ անուշից պտուղ Տեառն, որպէս
29 պատուիրեաց Տէր"։ Եւ առեալ Մովսիսի
զերբուծն՝ [17]եհան նուէր" առաջի Տեառն
ի խոյէ անտի [18]կատարման. եւ" եղեւ
Մովսիսի ի մասն, որպէս պատուիրեաց
30 Տէր Մովսիսի։ Եւ առեալ Մովսիսի յիւ-
ղոյ օծութեանն, եւ յարենէն որ ի վե-
րայ սեղանոյն, ցանեաց զԱհարոնիւ
եւ զպատմուճանօք նորա, եւ զորդւովք
նորա եւ զպատմուճանօք նոցա. եւ
սրբեաց զԱհարոն եւ զպատմուճանս
նորա, եւ զորդիս նորա եւ զպատմու-
ճանս որդւոց նորա ընդ նմա։
31 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցորդիս
նորա, Եփեցէք զմիսդ ի [19]սրահի խո-
րանին վկայութեան ի սուրբ տեղւոջ",
եւ անդ ուտիցէք զայն, եւ զհացն որ
ի խանի [8]կատարմանն իցեն, զոր օրի-
նակ հրամայեաց ինձ Տէր եւ ասէ, Ա-
հարոն եւ որդիք նորա կերիցեն զայն։
32 Եւ զնշխար հացի եւ մսոյ հրով այրես-
33 ջիք։ Եւ ի դրանէ խորանին վկայու-
թեան մի՛ ելանիցէք զեւթն օր, մինչեւ
յօր լրման աւուրց կատարմանն ձերոյ.
34 զի զեւթն օր լցցէ զձեռս ձեր։ Որպէս
եւ արարին յաւուրն յայնմիկ, որպէս
պատուիրեաց Տէր առնել, առ ի քաւելոյ

[1] Եբր. զշապիկսն [2] Եբր. ած նոցա զապարօշսն [3] Եբր. այրեաց Մովսէս ի վերայ սեղանոյն [4] Եբր. եւ սրսկեաց Մովսէս [5] Եբր. այրեաց [6] Եբր. ի վերայ սեղանոյն [7] Եբր. պատարագ [8] Այսինքն, նուիրման. [9] Եբր. բութս

[10] Եբր. բութից [11] Եբր. սրսկեաց [12] Եբր. զդմակն [13] Եբր. բաղարջոյ [14] Եբր. անտի և քաքար [15] Եբր. երերեաց զնոսա երերումն [16] Եբր. այրեաց ի վերայ ողջակիզին որ ի սեղանին. սոքա են նուիրումն ի հոտ անուշից պատարագ Տեառն [17] Եբր. երերեաց զայն երերումն [18] Այսինքն, նուիրման. այս [19] Եբր. դրան խորանին ժողովոյ

35 վասն ձեր։ Եւ առ դրան խորանին վկա-
յութեան նստջիք զեւթն օր, զցայգ եւ
զցերեկ, եւ պահեսջիք զպահպանութիւնս
Տեառն զի մի՛ մեռանիցիք. զի այնպէս
36 պատուիրեաց ինձ Տէր։ Եւ արար Ահա-
րոն եւ որդիք նորա զամենայն զբանս
զոր պատուիրեաց Տէր Մովսիսի։

ԳԼ. Թ

1 Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի կոչեաց
Մովսէս զԱհարոն եւ զորդիս նորա եւ
2 զծերակոյտն Իսրայելի. Եւ ասէ Մովսէս
ցԱհարոն, Առ դու քեզ զուարակ մի
յանդոյ վասն մեղաց եւ խոյ յողջակէզ՝
անարատս. եւ մատո զնոսա առաջի
3 Տեառն։ Եւ ընդ [1]ծերակոյտն Իսրայելի
խօսեսցիս եւ ասասցես, Առէք դուք ձեզ
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց, [2]եւ
խոյ՝ եւ զուարակ եւ գառն տարեւոր
4 յողջակէզ՝ անարատս. Եւ զուարակ եւ
խոյ՝ յողջակէզ [3]փրկութեան առաջի
Տեառն, եւ [4]զոհ նաշիհ զանգեալ իւղով.
զի այսօր երեւեսցի Տէր ի միջի ձե-
5 րում։ Եւ առին որպէս եւ հրամայեաց
Մովսէս առաջի խորանին վկայութեան.
եւ մատեան ամենայն ժողովուրդն եւ
6 կացին առաջի Տեառն։ Եւ ասէ Մով-
սէս, Այս բան է զոր ասաց Տէր առնել.
եւ երեւեսցին ի ձեզ փառք Տեառն։
7 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն, Մատիր առ
սեղանն, եւ արա զվասն մեղացն քո
եւ զողջակէզն քո, եւ քաւեա վասն
քո եւ [5]տան քո". եւ արա զպատարագս
ժողովրդեան [2]քո, եւ քաւեա վասն
նոցա, որպէս պատուիրեաց Տէր [2]Մով-
8 սիսի։ Եւ մատեաւ Ահարոն առ սեղանն,
եւ սպան զզուարակն զվասն մեղացն
9 իւրոց։ Եւ մատուցին որդիքն Ահարոնի
զարիւնն առ նա, եւ եթաց զմատն
յարեանն, եւ եդ ի վերայ եղջերաց սե-
ղանոյն, եւ զարիւնն եհեղ առ յատակաւ
10 սեղանոյն. Եւ զճարպն եւ զերիկամունսն
եւ զլերդաբոյթն զվասն մեղացայոյն՝
[6]եհան ի սեղանն", որպէս պատուիրեաց
11 Տէր Մովսիսի։ Եւ զմիսն եւ զկաշին [7]այ-
12 րեցին հրով արտաքոյ բանակին։ Եւ
սպան զողջակէզն. եւ մատուցին որ-
դիքն Ահարոնի զարիւնն առ նա, եւ
13 [8]եհեղ շուրջ զսեղանովն։ Եւ զողջակէզն
մատուցին առ նա անդամ անդամ՝ եւ
14 զգլուխն, եւ [7]եդ ի վերայ սեղանոյն։ Եւ
լուաց զքաղիրթն եւ զոտսն ջրով, եւ
[7]եդ ի վերայ ողջակիզին ի սեղանն։
15 Եւ [9]մատուցին զպատարագ ժողո-
վրդեանն, եւ առ զնոխազն զվասն մե-
ղաց ժողովրդեանն եւ սպան [10]զնա իբրեւ
16 զառաջինն։ Եւ մատոյց զողջակէզն, եւ
17 արար զնա որպէս եւ օրէն էր։ Եւ մա-
տոյց [4]զզոհն, եւ ելից զձեռս ի նմանէ,
եւ [7]եդ ի վերայ սեղանոյն ուրոյն յա-
18 ռաւօտին ողջակիզէն։ Եւ սպան զզուա-
րակն եւ զխոյն զոհի [3]փրկութեան ժողո-
վրդեանն, եւ մատուցին որդիքն Ահարոնի
զարիւնն առ նա, եւ [8]եհեղ զայն շուրջ
19 զսեղանովն։ Եւ զճարպն որ ի զուարա-
կէն եւ ի խոյէն [11]եւ զմկանն", եւ զճարպ
թաղանթ քաղրթին, եւ զերկոսին երի-
կամունսն [2]ճարպովքն, եւ զլերդաբոյթն.
20 Եւ եդին զճարպն ի վերայ երբծոցն, եւ
[7]հանին զճարպն [2]հանդերձ երբծովքն,
եւ եդին զճարպն" ի վերայ սեղանոյն։
21 Եւ զերբուծսն եւ զերին զաջոյ [12]նուիր-
եաց նուէր" առաջի Տեառն, որպէս
պատուիրեաց [13]Տէր Մովսիսի"։
22 Եւ ամբարձեալ Ահարոնի զձեռս իւր
ի վերայ ժողովրդեանն՝ օրհնեաց զնոսա.
եւ էջ [14]արար զվասն մեղացն եւ զող-
23 ջակէզսն եւ [15]զփրկութեանն։ Եւ մտին
Մովսէս եւ Ահարոն ի խորանն վկայու-
թեան, եւ ելեալ անտի օրհնեցին զամենայն
ժողովուրդն. եւ երեւեցաւ փառք Տեառն
24 ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ ել հուր ի
Տեառնէ, եւ եկեր որ ինչ կայր ի վերայ
սեղանոյն, զողջակէզն եւ զճարպն. եւ
ետես ամենայն ժողովուրդն եւ զարհուրե-
ցաւ, եւ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ առեալ երկուց որդւոցն Ահարոնի,
Նաբադայ եւ Աբիուդայ, զիւրաքանչիւր
բուրուառ՝ եդին ի նոսա հուր, եւ ար-
կին խունկս եւ մատուցին առաջի Տեառն
հուր օտար, զոր ոչ հրամայեաց նոցա
2 Տէր։ Եւ ել հուր ի Տեառնէ եւ եկեր
3 զնոսա, եւ մեռան առաջի Տեառն։ Եւ ասէ
Մովսէս ցԱհարոն, Այս է զոր ասաց Տէր.

[1]Եբր. որդիսն [2]Եբր. [illegible] [3]Եբր. խաղաղութեան [4]Տես Գլ. Բ. 4. [5]Եբր. վասն ժողովրդեան [6]Եբր. այրեաց ի վերայ սեղանոյն [7]Եբր. այրեաց

[8]Եբր. սրսկեաց [9]Եբր. մատոյց [10]Եբր. զնա և արար զնա վասն մեղաց [11]Եբր. զդմակն [12]Եբր. երերեաց երերումն [13]Եբր. Մովսէս [14]Եբր. յետ մատուցանելոյ [15]Եբր. զխաղաղութեանն

ասէ, Ի մերձաւորս իմ սրբեցայց, եւ
առաջի ամենայն ժողովրդեան իմոյ փա-
ռաւորեցայց. եւ ստրջացաւ Ահարոն։
4 Եւ կոչեաց Մովսէս զՄիսադայի եւ զԵ-
ղիսափան, զորդիս Ոզիելի, զորդիս հօր-
եղբօր Ահարոնի, եւ ասէ ցնոսա, Մա-
տիք եւ բարձէք զեղբարս ձեր, [1]հան-
դերձ պատմուճանօքն իւրեանց՝ յերեսաց
սրբութեանցդ արտաքոյ քան զբանակն։
5 Մատեան եւ բարձին զնոսա հանդերձ
պատմուճանօքն իւրեանց արտաքոյ բա-
նակին, զոր օրինակ ասաց Մովսէս։
6 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցԵղիա-
զար եւ ցԻթամար զորդիս նորա [1]մնաց-
եալս, Զգլուխս ձեր մի՛ ապախուրեէք, եւ
զհանդերձս ձեր մի՛ պատառէք, զի մի՛ մե-
ռանիցիք, եւ ի վերայ ժողովրդեանդ լի-
նիցի բարկութիւն, բայց եղբարք ձեր եւ
ամենայն տունն Իսրայելի լացցեն զհրայր-
7 եացսն որ այրեցան ի Տեառնէ։ Եւ ի
դրանէ խորանիդ վկայութեան մի՛ ելա-
նիցէք, զի մի՛ մեռանիցիք. զի եւղն
օծութեան որ ի Տեառնէ է՝ ի վերայ ձեր
է. եւ արարին ըստ բանին Մովսիսի։
8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ.
9 Գինի եւ ցքի մի՛ ըմպիցէք դու եւ որ-
դիք քո ընդ քեզ յորժամ մտանիցէք ի
խորանն վկայութեան, [1]կամ յորժամ
մերձենայցէք ի սեղանն,՝ զի մի՛ մե-
ռանիցիք. օրէնս յաւիտենական յազգս
10 ձեր, Զատանել ի մէջ սրբոց եւ պղծոց,
եւ ի մէջ պարկեշտից եւ անպարկեշտից.
11 Եւ խրատուցանել որդւոցն Իսրայելի զա-
մենայն զօրէնս զոր խօսեցաւ Տէր ընդ
նոսա ի ձեռն Մովսիսի։
12 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցԵղի-
ազար եւ ցԻթամար զորդիս նորա զմնաց-
եալս, Առէք [2]զզոհն մնացեալ ի պտղոց
անտի Տեառն, եւ կերայք բաղարջ ա-
ռաջի սեղանոյն. զի սրբութիւն սրբու-
13 թեանց է։ Եւ կերիջիք զայն ի սուրբ
տեղւոջ, զի օրէն քեզ լինիցի այն, եւ
օրէն որդւոց քոց ի պտղոց անտի Տեառն.
14 զի այնպէս հրամայեալ է ինձ։ Եւ
[3]զկրծքուծ զնուիրին եւ զերի հասին՝ կե-
րիջիք ի սուրբ տեղւոջ դու եւ որդիք
քո եւ [4]տուն քո ընդ քեզ. զի օրէն քեզ
է այն, եւ օրէն որդւոց քոց տուաւ ի
զոհից [5]փրկութեան որդւոցն Իսրայելի։

[1]Եբր. գլուխս. [2]Տե՛ս Գլ. Բ. 4։ [3]Եբր. զկրծքուծն երերման և զերին վերացման [4]Եբր. դստերք [5]Եբր. խաղաղութեան

15 Զերին [6]զհասի եւ զկրծուծն [7]նուիրի ի
վերայ ընծայից՝ ճարպոյն մատուսցեն
[8]նուէր նուիրել՝ առաջի Տեառն. եւ եղիցի
քեզ եւ որդւոց քոց եւ դստերաց քոց
ընդ քեզ՝ օրէն յաւիտենական, զոր օրի-
նակ հրամայեաց Տէր [1]Մովսիսի։
16 Եւ զնոխազն զվասն մեղաց խնդրե-
լով խնդրեաց Մովսէս, եւ այն էր այ-
րեցեալ. եւ բարկացաւ Մովսէս Եղիա-
զարու եւ Իթամարայ որդւոցն Ահարոնի
17 մնացելոց եւ ասէ, Ընդէ՞ր ոչ կերայք
զվասն մեղացն ի սուրբ տեղւոջ. զի
սրբութիւն սրբութեանց է, եւ զայն
ետ ձեզ ուտել, զի բառնայցէք զմեղս
ժողովրդեանն. եւ առնիցէք քաւութիւն
18 վասն նոցա առաջի Տեառն։ Քանզի ոչ
եմուտ յարենէ նորա ի սրբութիւնն
[1]յանդիման երեսացն՝ ի ներքս. [9]արդ կե-
րայք՝ զնա ի սուրբ տեղւոջ՝ զոր օրի-
19 նակ հրամայեցաւ ինձ։ Խօսեցաւ Ահա-
րոն ընդ Մովսիսի եւ ասէ, Զի եթէ
այսօր մատուցին զվասն մեղացն իւր-
եանց եւ զողջակէզս իւրեանց առաջի
Տեառն, եւ այսպիսի անցք անցին ընդ
իս. եւ ուտիցեմ այսօր զվասն մեղացն,
20 զուցէ չլինիցի հաճոյ առաջի Տեառն։ Եւ
լուաւ Մովսէս եւ հաճոյ թուեցաւ նմա։

Գլ. ԺԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
2 Ահարոնի եւ ասէ, Խօսեցարուք ընդ
որդիսդ Իսրայելի եւ ասացէք, Այս ա-
նասունք են զոր ուտիցէք յամենայն ա-
3 նասնոց որ են ի վերայ երկրի։ Զամե-
նայն անասուն թաթահերձ եւ կճղակաւոր
որոյ յերկուս բաժանեալ իցեն թաթքն
եւ որոճիցէ, յանասնոց՝ զայն կերիջիք։
4 Բայց յայնցանէ մի՛ ուտիցէք, որք որո-
ճիցեն եւ կճղակահերձ ոչ իցեն. ուղտ
զի որոճայ եւ կճղակն ոչ բաժանի, պիղծ
5 իցէ նա ձեզ։ Եւ նապաստակ զի որոճայ
եւ թաթն ոչ բաժանի, պիղծ իցէ նա
6 ձեզ։ Եւ ճագար զի որոճայ եւ թաթն
7 ոչ բաժանի, պիղծ իցէ նա ձեզ։ Եւ խոզ
զի թաթահերձ է եւ կճղակս ունի եւ
8 որոճայ ոչ, պիղծ իցէ նա ձեզ։ Ի մսոյ
նոցա մի՛ ուտիցէք, եւ ի դէչ նոցա մի՛
մերձենայցէք. քանզի պիղծ իցէ ձեզ այն։
9 Եւ այս է զոր ուտիցէք յամենայն որ

[6]Եբր. վերացման [7]Եբր. երերման հանդերձ պատարագօք [8]Եբր. յերերումն երերման [9]Եբր. պարտ էր ձեզ ուտելով ուտել

ի ջուրս իցեն. ամենայնի որոյ իցեն թեւք
եւ թեփ ի ջուրս եւ ի ծովս եւ ի վտակս,
10 զայնս ուտիցէք: Եւ ամենայնի որոյ ոչ
իցեն թեւք եւ թեփ [1]ի ջուրս եւ" ի ծովս
եւ ի վտակս, մի՛ ուտիցէք, յամենայնէ զոր
ջուրքն բղխիցեն, եւ յամենայն շնչոյ
կենդանւոյ որ ի ջուրս. քանզի պիղծ է
11 այն, պիղծ լինիցի ձեզ: Ի մսոց նոցա մի՛
ուտիցէք, եւ ի մեռելոց նոցա զարշեսջիք:
12 Զի ամենայնի որոյ ոչ իցեն թեւք եւ թեփ
որ ի ջուրս իցեն, պիղծ իցէ ձեզ այն:
13 Եւ սոյս իցեն ի թռչնոց յորոց զար-
շիջիք, եւ ոչ ուտիցի, այլ պիղծ իցէ ձեզ.
արծուի, եւ պասկուճ, եւ գետարծուի,
14 Եւ անգղ, եւ ցին, [2]եւ որ ինչ նման իցէ
15 նոցա", Եւ ագռաւ, եւ որ ինչ նման ի-
16 ցէ նմա, Եւ ջայլեամն, եւ բու, եւ որոր,
եւ որ ինչ նման իցէ նոցա, եւ բազէ,
17 եւ որ ինչ նման իցէ նմա, Եւ հաւապա-
18 տիր, եւ հողամաղ, եւ քաջահաւ, Եւ
19 տոխակ, եւ հաւալուսն, եւ կարապ, Եւ
արագիլ, եւ քարադր, եւ որ ինչ նման
իցէ նոցա, եւ յոպոպ, եւ չիղջ:
20 Եւ ամենայն զեռուն թռչուն որ գը-
21 նայցէ ի չորս՝ պիղծ եղիցի ձեզ: Այլ
զայն ուտիցէք ի զեռնոց թռչնոց որ
գնայցեն ի չորս, որոյ իցեն կարթք ի
վերոյ քան զոտս ոստոստել նոքօք յերկ-
22 րէ: Եւ սոյս իցէ զոր ուտիցէք ի նոցանէ.
զջորեակդ, եւ որ ինչ նման է նմա. եւ
զխարագուլ, եւ որ ինչ նման է նմա.
եւ զմարախ, եւ որ ինչ նման է նմա. եւ
զօձամարտ, եւ որ ինչ նման իցէ նմա:
23 Ամենայն զեռուն թռչուն, որոյ իցեն
24 չորք ոտք, պիղծ իցէ ձեզ. Մի՛ նոքօք
պղծիցիք. ամենայն որ մերձենայցէ ի
մեռեալ նոցա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերե-
25 կոյ: Եւ ամենայն որ բառնայցէ զմեռ-
եալ նոցա, լուասցէ զձորձս իւր, եւ
25 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Ցամենայն
անասնոց որ կճղակահերձ իցէ եւ մա-
գիլս ափռիցէ եւ որոճիցէ ոչ, պիղծ լիցի
ձեզ այն ամենայն. որ մերձեսցի ի մեռ-
եալ նոցա՝ պիղծ լիցի [1]մինչեւ ցերեկոյ":
27 Եւ ամենայն որ գնայցէ ի ձեռս իւր,
յամենայն գազանաց որ գնայցէ ի չորս,
պիղծ լիցի ձեզ այն. ամենայն որ մեր-
ձեսցի ի մեռեալ նոցա՝ պիղծ լիցի մին-
28 չեւ ցերեկոյ: Եւ որ բառնայցէ ի մեռե-
լոյ նոցա, լուասցէ զձորձս իւր, եւ
պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ. զի այն
ամենայն պիղծ իցէ ձեզ:
29 Եւ սոյս իցէ ձեզ պիղծ յամենայն սող-
նոց որ սողիցին ի վերայ երկրի. աքիս եւ
30 մուկն եւ [3]տիտեռն յաստին", Եւ մկնաքիս
եւ գետնառեւծ եւ կովադիաց եւ մողէզ
31 եւ խլուրդ: Այն ամենայն պիղծ իցէ ձեզ
յամենայն սողնոց որ սողին ի վերայ երկրի.
ամենայն որ մերձեսցի ի մեռեալ նոցա՝
պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ:
32 Եւ յամենայնի յորոյ վերայ անկանիցի
ի մեռելոյ նոցա՝ պիղծ լիցի. յամենայն
փայտեղէն անօթոյ կամ ի հանդերձէ կամ
ի մաշկէ կամ ի քրձէ, ամենայն անօթ
յորում գործ ինչ գործիցի ի նմա, ի ջուր
թացցի եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ,
33 եւ ապա սուրբ լինիցի: Եւ ամենայն
անօթ խեցեղէն յոր անկանիցի ինչ ի նո-
ցանէ, եւ որ ինչ ի ներքսն կայցէ, պիղծ
34 լիցի, եւ զայն բեկանիջիք: Եւ ամե-
նայն կերակուր որ ուտիցի, եւ անկա-
նիցի ի վերայ նորա ի ջրոյ անտի, պիղծ
լիցի. եւ ամենայն ըմպելի որ ըմպիցի յա-
35 մենայն ամանի՝ պիղծ լիցի: Եւ ամենայն
յոր ինչ անկանիցի ի մեռելոյ նոցա՝ պիղծ
լիցի. եւ թոնիրք եւ կասկարայք քա-
կեսցին. քանզի պղծեալ են, եւ պիղծք
36 իցեն ձեզ: Բայց [4]յաղբերաց ջրոց եւ ի
ջրհորոց եւ ի ջրակուտաց, որ" սուրբ
լինիցին ձեզ, եւ ամենայն որ մերձենայցէ
[5]ի պղծութիւնս չնչոյ մեռելոյ" նոցա, պիղծ
37 լիցի: Իսկ եթէ անկանիցի ինչ ի մեռե-
լոյ նոցա ի վերայ ամենայն սերման
սերմանելոյ որ սերմանիցի, սուրբ լիցի:
38 Ապա թէ հեղուցու ջուր ի վերայ ամե-
նայն սերման, եւ անկանիցի ինչ անդր
ի մեռելոյ նոցա, անսուրբ լիցի ձեզ:
39 Եւ եթէ մեռանիցի ինչ յանասնոց որ
ձեզ ուտելի են, որ մերձենայցէ ի մեռեալ
40 նոցա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Եւ [6]որ
բառնայցէ ի մեռելոյ նոցա՝ լուասցէ զձորձս
իւր, եւ պղծեալ լիցի մինչեւ ցերեկոյ:
41 Եւ ամենայն սողուն որ սողի ի վե-
րայ երկրի, պիղծ լիցի ձեզ, եւ մի՛ կե-
42 րիցի: Ամենայն որ սողի ի վերայ որո-
վայնի իւրոյ, եւ ամենայն որ գնայցէ
ի չորս, մինչեւ ցամենայն բազմոտանիս,
յամենայն զեռնոց որ զեռայցեն ի վերայ

[1]Եբր. պղծոց [2]Եբր. ըստ ազգի իւրում. այսպէս և է Նիբէոյ

[3]Եբր. տիտեռն ըստ ազգի իւրում [4]Եբր. աղբերք և գուբք, ջրակոյտք [5]Եբր. ի մեռելոտի [6]Եբր. որ ուտիցէ ի մեռելոյ նոցա՝ լուասցէ զձորձս իւր և պիղծ լիցի մինչև ցերեկոյ, և որ

երկրի. մի՛ ուտիցէք. զի պիղծ է այն
43 ձեզ. Եւ մի՛ պարշեցուցանիցէք զանձինս
ձեր ամենայն սողնովք որ սողիցին ի
վերայ երկրի. եւ մի՛ պղծիցիք նոքօք,
44 եւ մի՛ լինիցիք անսուրբ նոքօք։ Ես եմ
Տէր Աստուած ձեր. եւ սրբիցիք եւ
սուրբք լինիցիք, զի սուրբ եմ ես [1]Տէր
Աստուած ձեր". եւ մի՛ պղծիցէք զան-
ձինս ձեր ամենայն զեռնովք որ շարժի-
45 ցին ի վերայ երկրի։ Զի ես եմ Տէր
[1]Աստուած որ հանի զձեզ յերկրէն Ե-
գիպտացւոց լինել ձեզ Աստուած, եւ
եղիջիք սուրբք, զի ես սուրբ եմ։
46 Այս օրէն լինիցի վասն անասնոց եւ
թռչնոց եւ ամենայն շնչոյ որ շրջիցի ի
ջուրս, եւ ամենայն շնչոյ որ շրջիցի ի վե-
47 րայ երկրի. Որոշել ի մէջ սրբոյն եւ ի մէջ
անսրբոյն, եւ խելամուտ առնել զոր-
դիսդ Իսրայելի ի մէջ ուտելեացն կեն-
դանածնաց եւ ի մէջ չուտելեաց անասնոց։

ԳԼ. ԺԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ա-
սասցես ցնոսա, Կին ոք եթէ սերմն առ-
ցէ եւ ծնանիցի արու, պիղծ լիցի զեւթն
օր. ըստ աւուրց զատանելոյ դաշտանին
3 իւրոյ պիղծ լիցի. Եւ յաւուրն ութե-
րորդի թլփատեսցէ զմարմին անթլփա-
4 տութեան նորա։ Եւ զերեսուն եւ զերիս
աւուրս նստցի ի սրբութեան արեան
իւրոյ. յամենայն ինչ սուրբ նա մի՛ մեր-
ձեսցի, եւ ի սրբութիւնն մի՛ մտցէ,
մինչեւ լցցին աւուրք սրբութեան նորա։
5 Ապա թէ էգ ծնանիցի, պիղծ լիցի [2]զեւթն
օր" ըստ դաշտանին, եւ զվաթսուն եւ
զվեց օր նստցի [3]ի սուրբ արեանն իւ-
6 րում"։ Եւ յորժամ լնուցուն աւուրք
սրբութեան նորա ի վերայ ուստերն կամ
դստերն, ածցէ զառն տարեւոր յողջակէզ,
եւ [4]զոյգս աղաւնեաց կամ տատրակի" վասն
մեղաց ի դուռն խորանին վկայութեան
7 առ քահանայն, Եւ մատուսցէ առաջի
Տեառն, եւ քաւեսցէ վասն նորա քա-
հանայն, եւ սրբեսցէ զնա յաղբերէ արեան
նորա։ Այս օրէն իցէ այնորիկ որ ծնանիցի
8 արու կամ էգ։ Ապա թէ ոչ գտանիցէ
ձեռն նորա բաւական լինել զառամբ,

[1] Եբր. Եհովա [2] Եբր. երկուս եւթներորդս [3] Եբր. ի վերայ արեան սրբութեանն [4] Եբր. ձագ ա-
ղաւնւոյ կամ տատրակ

առցէ երկուս տատրակս կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց. զմին յողջակէզ եւ
զմեւսն վասն մեղաց, եւ քաւեսցէ վասն
նորա քահանայն, եւ սրբեսցի։

ԳԼ. ԺԳ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
2 Ահարոնի եւ ասէ, Մարդոյ ուրուք եթէ
լինիցի ի մորթ մարմնոյ իւրոյ նշան
սպւոյ, կամ պալար, կամ պաղպաջ,
եւ լինիցի ի մորթ մարմնոյ նորա արած
բորոտութեան, եկեսցէ առ Ահարոն
քահանայ, կամ առ մի յորդւոց նորա
3 քահանայից։ Եւ տեսցէ քահանայն զա-
րածն ի մորթ մարմնոյ նորա, եւ [1]կամ թէ"
մազ արածին ի սպիտակ դարձեալ իցէ,
եւ տեսիլ արածին զնստագոյն իցէ քան
զմորթ մարմնոյն, արած բորոտութեան
է. եւ տեսցէ քահանայն եւ [5]պղծեսցէ
4 զնա"։ Ապա թէ պաղպաջն սպիտակ իցէ
ի մորթ մարմնոյ նորա, եւ զնստագոյն
չիցէ տեսիլ նորա քան զմորթն, եւ
մազն ի սպիտակ չիցէ դարձեալ, [1]եւ
ինքն շլագոյն իցէ," զատուսցէ քահա-
5 նայն զարածն զեւթն օր։ Եւ տեսցէ
քահանայն յաւուրն եւթներորդի, եթէ
կայցէ նոյնպէս արածն առաջի նորա,
եւ չիցէ [6]փոխեալ արածն ի մորթն, զա-
տուսցէ զնա քահանայն այլ եւս աւուրս
6 եւթն։ Եւ տեսցէ քահանայն յաւուրն
եւթներորդի միւս անգամ, եւ ահա շլա-
գոյն իցէ արածն, եւ [1]յայլագոյն չիցէ [6]փոխ-
եալ ի մորթն, [7]սրբեսցէ զնա" քահանայն.
զի [8]նշան ինչ" է այն. եւ լուացեալ զձորձս
7 իւր եղիցի սուրբ։ Ապա թէ [9]շրջելով
շրջեսցի նշանն" ի մորթն յետ տեսանե-
լոյ զնա քահանային եւ սրբելոյ, եւ ե-
8 րեւեսցի միւս անգամ քահանային։ Եւ
տեսցէ քահանայն, եւ ահա [10]այլագունե-
եալ իցէ նշանն" ի մորթն, պղծեսցէ զնա
քահանայն, զի բորոտութիւն է։
9 Եւ արած բորոտութեան եթէ լինիցի
մարդոյ, [11]եկեսցէ առ Ահարոն քահանայ".
10 Եւ տեսցէ քահանայն. եւ ահա պալար
սպիտակ իցէ ի մորթն, եւ մազ նորա
ի սպիտակ դարձեալ իցէ, եւ [12]յառողջ
11 եւ ի կենդանի մարմնոյ ի պալար", Բո-

[5] Իմա՛ ծանուսցէ թէ պիղծ է [6] Եբր. տարածեալ
[7] Իմա՛ ծանուսցէ թէ սուրբ է [8] Եբր. քոս [9] Եբր.
տարածելով տարածեսցի քոսն [10] Եբր. տա-
րածեալ իցէ քոսն [11] Եբր. տարցի առ քա-
հանայն [12] Եբր. առողջութիւն մսոյ կենդան-
ւոյ ի պալարի անդ

բոտութիւն հնացեալ իցէ ի մորթ մարմ-
նոյ նորա. պղծեսցէ զնա քահանայն,
եւ [1]զատուսցէ զնա զի պիղծ է։
12 Ապա թէ ծաղկելով ծաղկեսցի բորոտու-
թիւնն ընդ մորթն, եւ ծածկեսցէ բորո-
տութիւնն զամենայն մորթ իրանացն ի
գլխոյ մինչեւ ցոտս, ըստ ամենայն տեսոյ[2]
13 քահանային, Եւ տեսանիցէ քահանայն
եւ ահա ծածկեաց բորոտութիւնն զա-
մենայն մորթ մարմնոյն, [3]սրբեսցէ քա-
հանայն զարածն. քանզի ամենայն ի
14 սպիտակ դարձաւ, սուրբ է։ Եւ յորում
աւուր երեւեսցի ի նմա մարմին կենդանի,
15 պղծեսցի։ Եւ տեսցէ քահանայն զմար-
մինն կենդանի, եւ պղծեսցէ զողջ մար-
մինն. եւ պիղծ լիցի, քանզի բորոտու-
16 թիւն է։ Ապա թէ անդրէն հաստա-
տեսցի մարմինն ողջ եւ դարձցի ի սպի-
17 տակ, եկեսցէ առ քահանայն. Եւ տե-
սանիցէ զնա քահանայն, եւ ահա դարձ-
եալ իցէ արածն նորա ի սպիտակ, սրբեսցէ
քահանայն զարածն. քանզի սուրբ է։
18 Եւ մարդոյ եթէ լինիցի ի մորթ նորա
19 կեղ եւ ողջասցի, Եւ եղիցի ի տեղի կեղոյն
սպիտակ փայլուն, լնացեալ կամ կար-
20 մրացեալ, եւ երեւեսցի քահանային։ Եւ
տեսանիցէ քահանայն, եւ ահա տեսիլն
խորագոյն քան զմորթն իցէ, եւ մազն ի
սպիտակ դարձեալ իցէ, պղծեսցէ զնա
քահանայն. զի բորոտութիւն է ընդ կեղոյն
21 բորբոքեալ։ Իսկ եթէ տեսանիցէ քահա-
նայն եւ չիցէ ի նմա մազ սպիտակ, եւ ոչ
խորագոյն իցէ քան զմարմինն, եւ ինքն
չլագոյն իցէ, զատուսցէ զնա քահանայն
22 զեւթն օր։ Եթէ սփռեսցի ընդ մորթն,
պղծեսցէ զնա քահանայն. քանզի արած
[4]բորոտութեան ընդ կեղոյն բորբոքեցաւ"։
23 Ապա եթէ անդէն ի տեղւոջ կացցէ փայ-
լիւնն եւ ոչ տարածեսցի, սպի կեղոյն
է. սրբեսցէ զնա քահանայն։
24 Եւ մարմնոյ եթէ լինիցի ի մորթ նո-
րա այրեցած հրոյ, եւ լինիցի ողջաց-
եալ մորթ նորա յայրեցածէ անտի, եւ
լինիցի տեղի այրեցածին փայլուն կամ
պաղպաջ սպիտակ, կամ կարմրացեալ,
25 կամ լնացեալ, Եւ տեսանիցէ զնա քա-
հանայն, եւ ահա փոխեալ իցէ մազն ի
սպիտակ ի փայլուն, եւ տեսիլ նորա
զիջագոյն իցէ քան զմորթն, բորոտու-
թիւն է ընդ այրեցածին բորբոքեալ. եւ
պղծեսցէ զնա քահանայն, զի արած
26 բորոտութեան է։ Եւ եթէ տեսանիցէ
քահանայն, եւ ահա չիցէ ի նմա փայ-
լիւն ինչ կամ մազ սպիտակ, եւ ոչ
զնստագոյն քան զմորթն, բայց չլագոյն
իցէ, զատուսցէ զնա քահանայն զեւթն
27 օր։ Եւ տեսցէ զնա քահանայն յաւուրն
եւթներորդի, եթէ սփռելով սփռեալ ի-
ցէ ընդ մորթն, պղծեսցէ զնա քահա-
նայն. զի արած բորոտութեան է [5]ընդ
28 կեղոյն բորբոքեալ"։ Եւ եթէ ի նմին
տեղւոջ կացցէ փայլիւնն եւ ոչ սփռես-
ցի ընդ մորթն, եւ ինքն չլագոյն իցէ,
սպի այրեցածոյն է. սրբեսցէ զնա քա-
հանայն. զի դրոշմ այրեցածոյն է։
29 Եւ առն կամ կնոջ՝ եթէ լինիցի արած
[6]բորոտութեան ի գլուխ կամ ի մօրուս,
30 Եւ տեսանիցէ քահանայն զարածն, եւ
ահա տեսիլ նորա զնստագոյն իցէ քան
զմորթն, եւ ի նմա մազ աղուամազ խար-
տեշացեալ, պղծեսցէ զնա քահանայն.
քանզի [6]հարած է, բորոտութիւն գլխոյ է,
31 կամ բորոտութիւն մօրուաց։ Եւ եթէ
տեսանիցէ քահանայն զարած հարածոյն,
եւ ահա չիցէ զնստագոյն տեսիլն քան
զմորթն, եւ ոչ մազ [7]խարտեշացեալ ի
նմա, զատուսցէ քահանայն զարած հա-
32 րածին զեւթն օր։ Եւ տեսանիցէ քահա-
նայն զարածն յաւուրն եւթներորդի. եւ
ահա չիցէ տարածեալ հարածն ընդ մորթն,
եւ մազ խարտեշացեալ չիցէ ի նմա, եւ
ոչ տեսիլ հարածոյն զնստագոյն իցէ
33 քան զմորթն, [8]Գերծցէ զնա", բայց զհա-
րածն մի՛ գերծցէ. եւ զատուսցէ քահա-
նայն զարածն զեւթն օր կրկին անգամ։
34 Եւ տեսանիցէ քահանայն զարածն յա-
ւուրն եւթներորդի. եւ ահա չիցէ սփռեալ
հարածն ընդ մորթն [5]յետ գերծանելոյն
զնա", եւ տեսիլ հարածոյն չիցէ զնստա-
գոյն քան զմորթն, սրբեսցէ զնա քա-
հանայն. եւ լուացեալ զձորձս իւր՝ եղիցի
35 սուրբ։ Ապա թէ սփռելով սփռեսցի
հարածն ընդ մորթն յետ [9]գերծելոյն զնա,
36 Եւ տեսանիցէ զնա քահանայն. եւ ահա
սփռեալ իցէ հարածն ընդ մորթն, մի՛
զարմանեսցէ քահանայն վասն խարտեաշ
37 մազոյն, զի պիղծ է։ Իսկ եթէ կայցէ
ի տեղւոջ հարածն, եւ մազ թուխ

1 Եբր. մի՛ փակեսցէ 2 Եբրայեցին յաւելու, աչաց 3 Խմ՝ ծանուսցէ թէ սուրբ է, այսպէս և այլուր 4 Եբր. է այն

5 ՅԵբր. պակաս 6 Եբր. գոնջութիւն, այսպէս և ստորև 7 Եբր. թուխ 8 Եբր. Գերծցի 9 Եբր. սրբելոյն

եկեսցէ ի նմա, ողջացաւ հարածն. սուրբ
է, եւ սրբեսցէ զնա քահանայն ։
38 *Եւ առն կամ կնոջ եթէ լինիցի ի*
մորթ մարմնոյ իւրոյ փայլուն ինչ փայ-
39 *լածիւն լնացեալ, Եւ տեսանիցէ քահա-*
նայն, եւ ահա ի մորթ մարմնոյ նորա փայ-
լիւն փայլածուն լնացեալ, թեփուկ է տա-
րածեալ ի մորթ մարմնոյ իւրոյ. սուրբ է ։
40 *Եւ եթէ մաշտեսցի գլուխ ուրուք՝*
41 *կունտ է, սուրբ է ։ Եւ եթէ յերեսաց*
կողմանէ մաշտիցի գլուխ նորա՝ ճեղ է,
42 *սուրբ է ։ Ապա թէ լինիցի ի կնտութեան*
նորա կամ ի ճեղութեան արած սպիտակ
կամ կարմրացեալ, բորոտութիւն թա-
քուցեալ է ի կնտութեան նորա կամ ի
43 *ճեղութեան ։ Եւ տեսանիցէ զայն քա-*
հանայն. եւ ահա տեսիլ արածին սպի-
տակ իցէ կամ կարմրագոյն ի կնտու-
թեան նորա կամ ի ճեղութեան, իբրեւ
զտեսիլ բորոտութեան ի մորթ մարմնոյ
44 *նորա, Այր բորոտեալ է, պիղծ է.*
պղծելով պղծեսցէ զնա քահանայն. զի ի
գլուխ իւրում է արածն իւր ։
45 *Եւ բորոտ յորում իցէ արած, հան-*
դերձ նորա քակեալ լիցի, եւ գլուխ նո-
րա մերկ, եւ զբերան իւր պատեսցէ,
46 *եւ [1]պիղծ կոչեսցի″ ։ Զամենայն աւուրս*
որչափ իցէ ի նմա արածն, պիղծ եղիցի.
եւ պիղծ է, մեկնեալ նստցի. եւ արտա-
քոյ բանակին եղիցի բնակութիւն նորա ։
47 *Եւ ձորձ յորում լինիցի արած բորո-*
տութեան, եթէ ի ձորձ ասուի, եթէ ի
48 *ձորձ կտաւի, Եթէ յառէջ, եթէ ի թե-*
զան, եթէ ի կտաւս եւ եթէ յասուս,
եթէ ի մորթ եւ եթէ յամենայն մաշկ
49 *գործոյ, Եւ լինիցի արած կանաչացեալ*
կամ կարմրացեալ՝ ի մորթ կամ ի հան-
դերձ, կամ յառէջ կամ ի թեզան, կամ
յամենայն մորթ գործոյ, կամ յանօթ
ինչ, արած բորոտութեան իցէ, եւ
50 *ցուցցէ քահանային ։ Եւ տեսցէ քահա-*
նայն զարածն, եւ զատուսցէ քահանայն
51 *զարածն զեւթն օր ։ Եւ տեսցէ քահա-*
նայն զարածն յաւուրն եւթներորդի.
եթէ սփռեալ իցէ արածն ընդ ձորձն
կամ ընդ առէջ կամ ընդ թեզան կամ
[2]ընդ կտաւս կամ ընդ ասուս կամ″ ընդ
մորթ, ըստ ամենայնի որպէս եւ գոր-
ծիցի մորթ ի գործ, [3]մնակ բորոտու-
52 *թիւն է արածն. պիղծ է ։ Եւ այրեսցէ*
զձորձան եթէ առէջ իցէ, եւ եթէ թե-
զան, յասուեաց կամ ի կտաւեաց կամ
յամենայն մաշկեղէն նիւթոյ, յորում
իցէ արածն. քանզի [3]մնակ բորոտութիւն
53 *է, հրով այրեսցի ։ Ապա թէ տեսանիցէ*
քահանայն եւ չիցէ սփռեալ հարածն
ընդ հանդերձն կամ ընդ առէջն կամ ընդ
թեզանն կամ ընդ [2]ասրն կամ ընդ կը-
տաւն կամ ընդ″ ամենայն անօթ մաշ-
54 *կեղէն, Հրաման տացէ քահանայն, եւ*
լուասցեն յորում իցէ արածն. եւ զա-
տուսցէ քահանայն զարածն զեւթն օր
55 *երկիցս անգամ ։ Եւ տեսցէ քահանայն*
յետ լուանալոյ զարածն. եթէ չիցէ
փոխեալ տեսիլ արածին, եւ ոչ սփռեալ
իցէ արածն, պիղծ է, հրով այրեսցի.
[4]զի հաստատեալ է ի հանդերձին կամ
56 *յառէջն կամ ի թեզան″ ։ Եւ եթէ տե-*
սանիցէ քահանայն եւ չլագոյն իցէ ա-
րածն յետ լուանալոյն զնա, պատա-
ռեսցէ զայն ի հանդերձէ անտի կամ ի
մորթոյն կամ յառիջէ կամ ի թեզանոյ ։
57 *Ապա թէ դարձեալ երեւեսցի ի հանդեր-*
ձին կամ յառէջ կամ ի թեզան կամ
յամենայն անօթ մաշկեղէն, բորոտու-
թիւն բորբոքեալ է. հրով այրեսցի յո-
58 *րում իցէ արածն ։ Եթէ հանդերձ իցէ,*
եւ եթէ առէջ, եւ եթէ թեզան, եւ
եթէ ամենայն անօթ մաշկեղէն որ լուա-
նայցի եւ ելանիցէ ի նմանէ արածն,
59 *կրկին լուասցի եւ սուրբ լիցի ։ Այս օ-*
րէն իցէ արածի բորոտութեան ասուեայ
հանդերձի կամ կտաւոյ կամ առիջոյ
կամ թեզանոյ կամ ամենայն մաշկեղէն
անօթոյ, ի սրբել կամ ի պղծել զնա ։

ԳԼ. ԺԴ

1 **Խ***օսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,*
2 *Այս օրէն եղիցի բորոտի յաւուր յորում*
3 *սրբեսցի. Ածցի առ քահանայն. Եւ ել-*
ցէ քահանայն արտաքոյ բանակին, եւ
տեսանիցէ քահանայն. եւ ահա բժշկ-
եալ իցէ արած բորոտութեանն ի բորո-
4 *տէ անտի, Հրաման տացէ քահանայն,*
եւ առցեն սրբելոյն երկուս հաւս կեն-
դանիս սուրբս, եւ փայտ եղեւնեայ եւ
5 *[5]կարմիր մանեալ″ եւ զոպա ։ Եւ հրաման*
տացէ քահանայն, եւ սպանցեն զմի
հաւն յանօթ խեցեղէն ի վերայ ջրոյ կեն-
6 *դանւոյ ։ Եւ զհաւն կենդանի առցէ, եւ*

[1] Եբր. գոչեսցէ՝ Պիղծ, պիղծ [2] ՅԵբր. ղալու
[3] Եբր. զայրացեալ

[4] Եբր. փտութիւն է ի ներքոյ նորա. կամ արտա-
քոյ նորա [5] Եբր. որդան կարմիր

զփայտն եղեւնեայ եւ [1]զկարմիրն մանու-
եալ" եւ զզոպայն, եւ թացցէ զնոսա եւ
զհաւն կենդանի յարիւն հաւուն սպանե-
7 լոյ ի վերայ ջրոյն կենդանւոյ։ Եւ ցա-
նեսցէ ի վերայ սրբելոյն ի բորոտութենէ
եւթն անգամ, եւ սրբեսցէ զնա. եւ ար-
8 ձակեսցէ զհաւն կենդանի ի դաշտ։ Եւ
լուասցէ [2]սրբեալն զձորձս իւր, եւ գերծցէ
զամենայն զմազ իւր, եւ լուասցի ջրով
եւ սուրբ լիցի. եւ ապա մտցէ ի բանակն,
եւ լիցի արտաքոյ տան իւրոյ զեւթն օր։
9 Եւ յաւուրն եւթներորդի գերծցէ զամե-
նայն զմազ իւր եւ զգլուխ եւ զմօրուս
եւ զյօնս, եւ զամենայն զմազ իւր գերծ-
ցէ. եւ ողողեսցէ զհանդերձս իւր, եւ
լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ սուրբ
լիցի։
10 Եւ յաւուրն ութերորդի առցէ երկուս
գառինս անարատս [3]տարեւորս, եւ որոջ
մի անարատ տարեւոր, եւ երիս տասա-
նորդս նաշհոյ ի զոհ իւղով զանգեալ, եւ
11 ճաշակ մի իւղոյ։ Եւ կացուսցէ քահա-
նայն որ սրբիցէ՝ զայրն որ սրբիցի, եւ
[4]զայն՝ առաջի" խորանին վկայութեան։
12 Եւ առցէ քահանայն զմի գառնն, եւ մա-
տուսցէ զնա վասն յանցանաց, եւ զճա-
շակն իւղոյ, եւ [5]նուիրեսցէ զայն նուէր"
13 առաջի Տեառն։ Եւ սպանցէ զգառնն
[3]զմեւս ի տեղւոջն ուր սպանանիցեն զող-
ջակէզն եւ զվասն մեղացն ի սուրբ տեղ-
ւոջ. զի որպէս որ վասն մեղացն իցէ,
նոյնպէս եւ որ վասն յանցանացն իցէ,
եւ եղիցի քահանային. զի սրբութիւն
14 սրբութեանց է։ Եւ առցէ քահանայն յա-
րենէ այնր որ վասն յանցանացն իցէ, եւ
դիցէ քահանայն յարենէ անտի ի վերայ
բլթակի աջոյ ունկան այնորիկ որ սրբի-
ցին, եւ ի վերայ [6]ծայրի աջոյ ձեռին նորա
15 եւ ի վերայ [6]ծայրի ոտին նորա աջոյ։ Եւ
առեալ քահանային ի ճաշակէ անտի իւ-
ղոյ՝ արկցէ ի ձախոյ ձեռն քահանային։
16 Եւ թացցէ քահանայն զմատն իւր աջոյ
յիւղոյ անտի որ իցէ ի ձեռին իւրում ձա-
խոյ, եւ ցանեսցէ մատամբ իւրով եւթն
17 անգամ առաջի Տեառն։ Եւ զմնացեալ
եւղն ի ձեռին իւրում՝ դիցէ քահանայն
ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան այնորիկ
որ սրբելոցն իցէ, եւ [7]ի ծայրի աջոյ ձե-
ռին նորա, եւ [7]ի ծայրի աջոյ ոտին նո-
18 րա, ի տեղւոջ արեանն յանցանաց։ Եւ
զմնացեալ եւղն ի ձեռին քահանային՝
դիցէ քահանայն ի վերայ գլխոյ սրբեցե-
լոյն, եւ քաւեսցէ վասն նորա քահանայն
19 առաջի Տեառն։ Եւ արասցէ քահանայն
զվասն մեղացն, եւ քաւեսցէ քահանայն
վասն այնորիկ որ սրբելոցն իցէ ի մեղաց
իւրոց, եւ ապա սպանցէ քահանայն զող-
20 ջակէզն։ Եւ հանցէ քահանայն զողջա-
կէզն եւ զզոհն [3]առաջի Տեառն" ի սե-
ղանն, եւ քաւեսցէ վասն նորա քահա-
նայն, եւ սրբեսցի։
21 Եւ եթէ աղքատ իցէ եւ չգտանիցէ ձեռն
իւր, առցէ գառն մի վասն յանցանաց [8]զոր
յանցեաւ ի նուէր" ի քաւելոյ վասն նորա,
եւ զտասանորդ նաշհոյ իւղով զանգեալ
22 ի զոհ, եւ ճաշակ մի իւղոյ. Եւ երկուս
տատրակս կամ երկուս ձագս աղաւնեաց,
որչափ ինչ եգիտ ձեռն նորա, եւ եղիցի
23 մին վասն մեղաց, եւ մին յողջակէզ։ Եւ
տարցի զայն յաւուրն ութերորդի առ քա-
հանայն, առ ի սրբելոյ զնա առ դրան խո-
24 րանին վկայութեան առաջի Տեառն։ Եւ
առեալ քահանային զգառնն զվասն յան-
ցանաց, եւ զճաշակն իւղոյ, եւ [9]դի-
25 ցէ նուէր" առաջի Տեառն։ Եւ սպանցէ
զգառնն զվասն յանցանաց, եւ առցէ քա-
հանայն յարենէ անտի՝ որ վասն յանցա-
նացն իցէ, եւ դիցէ ի վերայ բլթակի ա-
ջոյ ունկան սրբեցելոյն, եւ [7]ի ծայրի ա-
ջոյ ձեռին նորա, եւ [7]ի ծայրի աջոյ ոտին
26 նորա։ Եւ յիւղոյ անտի արկցէ քահա-
27 նայն ի ձախոյ ձեռն քահանային։ Եւ ցա-
նեսցէ քահանայն մատամբն աջոյ յիւղոյ
անտի որ իցէ ի ձախոյ ձեռին իւրում՝
28 եւթն անգամ առաջի Տեառն։ Եւ դիցէ
քահանայն յիւղոյ անտի որ իցէ ի ձեռին
իւրում ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան
սրբեցելոյն, եւ ի վերայ [6]ծայրի աջոյ ձե-
ռին նորա, եւ ի վերայ [6]ծայրի աջոյ ո-
տին նորա, ի տեղւոջ արեանն որ վասն
29 յանցանացն իցէ։ Եւ զմնացեալ եւղն որ
իցէ ի ձեռին քահանային՝ արկցէ ի գլուխ
սրբեցելոյն, եւ քաւեսցէ վասն նորա քա-
30 հանայն առաջի Տեառն։ Եւ արասցէ զմի
ի տատրակաց անտի կամ ի ձագուցն ա-
ղաւնեաց՝ ըստ ընչին զոր եգիտ ձեռն
31 իւր, Զմին՝ վասն մեղաց, եւ զմին յող-
ջակէզ հանդերձ զոհիւն. եւ քաւեսցէ քա-

[1]Եբր. զորդան կարմիրն [2]Եբր. որ սրբին [3]Յեբր. գառնուկ [4]Եբր. զնոսա առաջի Տեառն ի դրան [5]Եբր. երերեսցէ զնոսա երերումն [6]Եբր. բութոյ [7]Եբր. ի բութի

[8]Եբր. յերերումն [9]Եբր. երերեսցէ զնոսա քահանայն յերերումն

հանայն վասն սրբեցելոյն առաջի Տեառն ։
32 Այս օրէն իցէ յորում իցէ արած բորո֊
տութեան , եւ որ ոչ գտանիցի ի ձեռին
բաւական լինելոյ ի սրբութիւն իւր ։
33 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
34 Ահարոնի եւ ասէ , Յորժամ մտանիցէք
յերկիրն Քանանացւոց զոր ես տաց ձեզ
ի ստացուած , եւ տայցեմ արած բորո֊
տութեան ի տունս երկրին ստացուածոյ
35 ձերոյ , Եւ գայցէ որոյ տունն իցէ , եւ
պատմիցէ քահանային եւ ասիցէ , եթէ
36 Արած իմն երեւեցաւ ի տան իմում ։ Հրա֊
ման տացէ քահանայն թափել զտունն ,
մինչչեւ մտեալ իցէ քահանային տեսա֊
նել զտունն , եւ մի պղծեսցէ զամենայն
ինչ որ ի տանն կայցէ . եւ ապա մտցէ
37 քահանայն սրբել զտունն . Եւ տեսա֊
նիցէ քահանայն զարածն յորմս տանն ,
զնստատղոյնս , կանաչս կամ կարմրաց֊
եալս , եւ տեսիլ նորա զնստագոյն իցէ
38 քան զորմոյն , Եւ ելեալ քահանայն ի
տանէ անտի ի դուռն տանն , զատուսցէ
39 քահանայն զտունն զեւթն օր ։ Եւ եկեսցէ
դարձեալ քահանայն յաւուրն եւթներոր֊
դի , եւ տեսանիցէ զտունն . եթէ սփռեալ
40 իցէ արածն ընդ որմս տանն , Հրաման
տացէ քահանայն , եւ քակեսցեն զքա֊
րինսն յորս արածն իցէ , եւ հանցեն զնոսա
արտաքոյ քաղաքին ի տեղի անսուրբ ։
41 Եւ քերեսցեն զտունն ի ներքոյ շուրջա֊
նակի , եւ հեղցեն զքերուածն արտաքոյ
42 քաղաքին ի տեղի անսուրբ ։ Եւ առցեն
այլ քարինս [1]քերածոյս , եւ դիցեն փո֊
խանակ այնց քարանց , եւ այլ հող առ֊
43 ցեն եւ ծեփեսցեն զտունն ։ Եւ եթէ անդ֊
րէն կրկնեսցի արածն , եւ երեւեսցի ի
տանն՝ յետ զքարինսն քակելոյ եւ զտունն
44 քերելոյ եւ [1]միւսանգամ ծեփելոյ , Մտցէ
քահանայն եւ տեսցէ , եթէ սփռեալ իցէ
արածն ընդ տունն, [2]բնակ բորոտութիւն
45 է ի տանն , պիղծ է ։ Քակեսցեն զտունն
եւ զփայտ նորա եւ զքարինս նորա եւ
զամենայն հող տանն , եւ հանցեն ար֊
46 տաքոյ քաղաքին ի տեղի անսուրբ ։ Եւ
որ մտանիցէ ի տունն զամենայն աւուրս
զատանելոյ նորա , պիղծ լիցի մինչեւ ցե֊
47 րեկոյ։ Եւ որ ննջիցէ ի տան անդ՝ լուասցէ
զձորձս իւր , [1]եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցե֊
րեկոյ ." եւ որ կերիցէ ի տանն՝ լուասցէ
զձորձս իւր , [1]եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցե֊
48 րեկոյ ." Եւ եթէ եկեալ մտանիցէ քա֊
հանայն եւ տեսանիցէ , եւ ահա չիցէ
սփռեալ արածն ընդ տունն յետ ծեփե֊
լոյ զտունն , սրբեսցէ քահանայն զտունն,
49 զի բժշկեցաւ արածն ։ Եւ առցէ առ ի
սրբելոյ զտունն երկուս հաւս [1]կենդանիս
սուրբս", եւ փայտ եղեւնեայ եւ [3]կար֊
50 միր մանեալ" եւ զոպայ ։ Եւ սպանցէ զմի
հաւն յաման խեցեղէն ի վերայ ջրոյ կեն֊
51 դանւոյ ։ Եւ առցէ զփայտն եղեւնեայ
եւ [4]զկարմիրն մանեալ" եւ զզոպայն եւ
զհաւն կենդանի , եւ թացցէ զնոսա յար֊
եան հաւուն սպանելոյ եւ ի վերայ ջրոյ
կենդանւոյ , եւ ցանեսցէ նոքօք զտամբն
52 եւթն անգամ . Եւ սրբեսցէ զտունն ար֊
եամբ հաւուն եւ ջրովն կենդանեաւ եւ
հաւուն կենդանեաւ եւ փայտիւն եղեւ֊
նեաւ եւ զոպայիւն եւ [5]կարմրովն մա֊
53 նելով". Եւ արձակեսցէ զհաւն կենդանի
արտաքոյ քաղաքին ի դաշտ , եւ քա֊
ւեսցէ վասն տանն , եւ մաքրեսցի [1]եւ
54 սուրբ եղիցի"։ Այս օրէն լիցի ըստ ամե֊
նայն արածոյ բորոտութեան եւ հա֊
55 րածի , Եւ բորոտութեան հանդերձի եւ
56 տան , Եւ այտոյ եւ պալարի եւ պաղ֊
57 պաջոյ ։ Նշանակելոյ թէ յորում աւուր
պղծիցի եւ յորում աւուր սրբիցի , այս
օրէն լիցի բորոտութեան ։

ԳԼ . ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ա֊
2 հարոնի եւ ասէ , Խօսեաց ընդ որդիսդ
Իսրայելի եւ ասասցես ցդոսա , Առն ու֊
րուք առն որոյ լինիցի ծորումն ի մարմ֊
3 նոյ իւրոյ , ծորումն իւր պիղծ է ։ Եւ այս
[6]օրէն լիցի սրբութեան նորա , որոյ ծո֊
րիցէ սերմն ի մարմնոյ իւրմէ , կամ թէ
հալիցի մարմին նորա ի ծորելոյն. պղծու֊
թիւն իւր ի նմա է զամենայն աւուրս
ծորելոյ մարմնոյ իւրոյ , կամ թէ հալիցի
մարմին նորա ի ծորելոյ անտի", պղծու֊
4 թիւն մարմնոյ է այն ։ Ամենայն անկո֊
ղին յորում ննջիցէ սերմնականն՝ պիղծ
եղիցի . եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝
5 պիղծ լիցի ։ Եւ մարդ որ մերձեսցի յան֊
կողին նորա՝ ողողեսցէ զձորձս իւր , եւ
լուասցի ջրով , եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցե֊

[1] Ցնբր· գոլով [2] Նբր· զպղլացեալ

[3] Նբր· որդան կարմիր [4] Նբր· զորդան կարմիրն
[5] Նբր· որդան կարմրովն [6] Նբր· լինիցի պղծու֊
թիւն նորա ի ծորման իւրում. եթէ հոսեսցէ
մարմին նորա զծորումն իւր , կամ թէ կացցէ
մարմին նորա ի ծորելյն

6 րեկոյ ։ Եւ որ նստիցի ի վերայ անօթոյ
յորում նստեալ իցէ սերմնակաթին , ողո-
ղեսցէ զհանդերձս իւր եւ լուասցի ջրով ,
7 եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ որ
մերձեսցի ի մարմին սերմնակաթին , ողո-
ղեսցէ զձորձս իւր , եւ լուասցի ջրով ,
8 եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ եթէ
թուք սերմնակաթին հասանիցէ ի սուրբն ,
ողողեսցէ զձորձս իւր , եւ լուասցի ջրով ,
9 եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ ամե-
նայն համետ [1]իշոյ յորոյ վերայ նստիցի
սերմնակաթն՝ պիղծ լիցի [1]մինչեւ ցերե-
10 կոյ" ։ Եւ ամենայն որ մերձեսցի յամե-
նայն որ ինչ ի ներքոյ նորա իցէ , պիղծ
11 լիցի մինչեւ [2]ցերեկոյ ։ Եւ յոր ինչ մեր-
ձեսցի սերմնակաթն եւ զձեռս իւր ոչ
լուանայցէ ջրով , ողողեսցէ զհանդերձս
իւր , եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով , եւ
12 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ անօթ
խեցեղէն յոր մերձեսցի սերմնակաթն ,
փշրեսցի , եւ ամենայն անօթ փայտեղէն
լուասցի ջրով , [1]եւ եղիցի սուրբ"
13 Եւ եթէ սրբեսցի սերմնակաթն ի բղխ-
մանէ իւրմէ , համարեսցի իւր եւթն օր
ի սրբութիւն իւր , եւ ողողեսցէ զհան-
դերձս իւր , եւ լուասցէ զմարմին իւր
14 ջրով կենդանեաւ , եւ եղիցի սուրբ . Եւ
յաւուրն ութերորդի առցէ երկուս տատ-
րակս կամ երկուս ձագս աղաւնեաց , եւ
տարցի զայն առաջի Տեառն ի դուռն խո-
րանին վկայութեան , եւ տացէ ցքահա-
15 նայն ։ Եւ արասցէ քահանայն զմին վասն
մեղաց , եւ զմին՝ յողջակէզ , եւ քաւեսցէ
վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն ի
բղխմանէ անտի նորա ։
16 Եւ այր ոք յորմէ ելանիցէ արութիւն
սերման , լուասցէ զամենայն մարմին իւր
17 ջրով , եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ
ամենայն հանդերձ եւ մաշկ յորոյ վերայ
հասանիցէ արութիւն սերման , լուասցին
ջրով , եւ պիղծ լիցին մինչեւ ցերեկոյ ։
18 Եւ կին ընդ որում հարկանիցի այր արու-
թեամբ սերման , լուասցին ջրով , եւ
պիղծ լիցին մինչեւ ցերեկոյ ։
19 Եւ կին որոյ [3]բղխիցէ արիւն , եւ լի-
նիցի բղխումն արեան" նորա ի մարմնի
իւրում , զեւթն օր եղիցի ի դաշտանի իւ-
րում . ամենայն որ հարկանիցի ընդ նա ,
20 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ ամենայն
յորոյ վերայ ննջիցէ ի դաշտանին իւրում ,
եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ
21 լիցի ։ Եւ ամենայն որ մերձենայցէ յան-
կողին նորա , ողողեսցէ զհանդերձս իւր ,
եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով , եւ պիղծ
22 լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ ամենայն որ
մերձենայցէ յամենայն անօթ յորոյ վե-
րայ նստիցի նա , ողողեսցէ զհանդերձս
իւր , եւ լուասցի ջրով , եւ պիղծ լիցի
23 մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ եթէ տակաւին յան-
կողնին իւրում իցէ , եւ կամ թէ ի վե-
րայ անօթոյ իրիք յորոյ վերայ նստեալ
իցէ , ի մերձենալ ուրուք ի նա՝ պիղծ
24 լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ եթէ ննջելով
ոք ննջեսցէ ընդ նմա , եւ պղծութիւն
նորա ի նմա իցէ , պիղծ լիցի զեւթն օր ,
եւ ամենայն անկողին յորոյ վերայ եւ
ննջիցէ՝ պիղծ լիցի [1]մինչեւ ցերեկոյ" ։
25 Եւ կին որ բղխիցէ զբղխումն արեան
զաւուրս բազումս , ոչ ի ժամանակի դաշ-
տանի իւրոյ , եւ եթէ բղխիցէ յետ դաշ-
տանին իւրոյ , ամենայն աւուրք բղխ-
ման պղծութեան իւրոյ , այնպէս իցեն
իբրեւ զաւուրս դաշտանին իւրոյ . եւ
26 եղիցի պիղծ ։ Եւ ամենայն անկողին յո-
րոյ վերայ ննջիցէ զամենայն աւուրս
բղխման իւրոյ , ըստ անկողնի դաշտա-
նին իւրոյ լիցի անսուրբ , եւ ամենայն
անօթ յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ լիցի
ըստ պղծութեան աւուրց դաշտանին իւ-
27 րոյ ։ Ամենայն որ մերձեսցի ի նա՝ պիղծ
լիցի , եւ ողողեսցէ զձորձս իւր , եւ
լուասցէ զմարմին իւր ջրով , եւ պիղծ
28 լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։ Ապա թէ սրբեսցի
ի բղխմանէ անտի , համարեսցի իւր ա-
29 ւուրս եւթն , եւ ապա սրբեսցի ։ Եւ
յաւուրն ութերորդի առցէ իւր երկուս
տատրակս կամ երկուս ձագս աղաւնեաց ,
եւ տարցի զայն առ քահանայն ի դուռն
30 խորանին վկայութեան ։ Եւ արասցէ քա-
հանայն զմին վասն մեղաց , եւ զմին յող-
ջակէզ . եւ քաւեսցէ վասն նորա քահա-
նայն առաջի Տեառն ի բղխմանէ պղծու-
թեան նորա ։
31 Եւ զգուշաւորս առնիցէք զորդիսն Իս-
րայելի ի պղծութեանց իւրեանց . եւ ոչ
մեռանիցին վասն անսրբութեան իւր-
եանց , առ ի պղծելոյ նոցա զխորանն իմ
32 որ է ի նոսա ։ Այս օրէն իցէ սերմնակա-
թին , եւ եթէ ելանիցէ յումեքէ արու-
33 թիւն սերման՝ առ ի պղծելոյ նովաւ , Եւ

[1]Յեբր. դոխոս [2]Եբր. ցերեկոյ . և որ բառնայցէ զնոսա՝ լուասցէ զձորձս իւր . և լուասցի ջրով , և պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ [3]Եբր. իցէ բղխումն , արիւն իցէ բղխումն

տեռատեսի ի դաշտանի իւրում, եւ սերմ-
նականթին ի բղխման իւրում, արուին եւ
իգի, եւ առն որ ննջիցէ ընդ դաշտանի ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի [1] եւ ասէ",
յետ վախճանելոյ [2] որդւոցն Ահարոնի, [3] ի
մատուցանել նոցա զհուրն օտար" առաջի
2 Տեառն եւ սատակել · Եւ ասէ Տէր ցՄով-
սէս, Խօսեաց ընդ Ահարոնի ընդ եղբօր
քում, եւ մի՛ [4] մտցէն յամենայն ժամ ի
սրբութիւնն ի ներքս քան զվարագոյրն
յանդիման քաւութեանն, որ է ի վերայ
տապանակի վկայութեանն, եւ ոչ մե-
ռանիցի · զի ամպով երեւեցայց ի վերայ
3 քաւութեանն ։ [5] Եւ ապա" մտանիցէ Ա-
հարոն ի սրբութիւնն · զուարակաւ յանդ-
ւոյ վասն մեղաց, եւ խոյիւ յողջակէզ ։
4 Եւ [6] պատմուճան կտաւի սրբեալ զգեց-
ցի, եւ անդրավարտիս կտաւիս ունիցի
յանդամս իւր, եւ գօտի կտաւի ածեալ
ընդ մէջ իւր, եւ խոյր կտաւի եդեալ ի
գլուխ, զի հանդերձ սրբութեան են · եւ
լուասցէ ջրով զամենայն մարմին իւր,
5 եւ զգեցցի զնոսա ։ Եւ ի ժողովրդենէ
որդւոցն Իսրայելի առցէ երկուս նոխազս
յայծեաց վասն մեղաց, եւ խոյ մի յող-
6 ջակէզ ։ Եւ մատուսցէ Ահարոն զզուա-
րակն վասն մեղաց իւրոց, եւ քաւեսցէ
7 վասն իւր եւ վասն տան իւրոյ ։ Եւ առցէ
երկուս նոխազս եւ կացուսցէ զնոսա ա-
ռաջի Տեառն առ դրան խորանին վկա-
8 յութեան ։ Եւ արկցէ Ահարոն ի վերայ
երկուց նոխազացն վիճակս, վիճակ մի
9 Տեառն եւ վիճակ մի արձակելոյ ։ Եւ մա-
տուսցէ Ահարոն զնոխազն յորոյ վերայ
[7] իցէ վիճակն արձակելոյ, եւ կացուսցէ
10 զնա առաջի Տեառն կենդանի, Քաւել"
նովաւ՝ առ արձակելոյ զնա յարձակումն,
եւ թողլոյ զնա յանապատ · [1] եւ առցէ նո-
խազն յինքն զանօրէնութիւնս նոցա յան-
կոխն"։
11 Եւ մատուսցէ Ահարոն զզուարակն
զվասն մեղաց զիւր, եւ քաւեսցէ վասն
իւր եւ վասն տան իւրոյ, եւ սպանցէ
12 զզուարակն զվասն մեղացն զիւր ։ Եւ առցէ
լի բուրվառ կայծակունս հրոյ ի սե-
ղանոյ անտի որ է առաջի Տեառն, եւ
լցցէ զձեռս իւր խնկով հանդերձանացն
մանր աղացելով, եւ տարցի ի ներքս
13 քան զվարագոյրն ։ Եւ դիցէ զխունկն ի
վերայ հրոյն առաջի Տեառն, եւ ծած-
կեսցէ ծուխ խնկոյն զքաւութիւնն որ
իցէ ի վերայ վկայութեանցն, եւ ոչ մե-
14 ռանիցի ։ Եւ առցէ յարենէ զուարակին,
եւ ցանեսցէ մատամբ իւրով ի վերայ քա-
ւութեանն ընդ կողմն արեւելից ընդդէմ
քաւութեանն, եւ ցանեսցէ եւթն ան-
գամ յարենէ անտի մատամբ իւրով ։
15 Եւ սպանցէ զնոխազն զվասն մեղաց,
որ վասն ժողովրդեանն իցէ [1] առաջի
Տեառն". եւ տարցի յարենէ անտի ի ներքս
քան զվարագոյրն, եւ արասցէ զարիւն
նորա զոր օրինակ արար զարիւն զուա-
րակին · եւ ցանեսցէ զարիւն նորա ի վե-
րայ [8] սեղանոյն յանդիման քաւութեանն ։
16 Եւ քաւեսցէ զսրբութիւնն ի պղծու-
թեանց որդւոցն Իսրայելի եւ յանիրա-
ւութեանց նոցա, վասն ամենայն մեղաց
նոցա · եւ այսպէս արասցէ ի խորանին
վկայութեան, [9] ստացելոյ ի նոսա ի մէջ
17 պղծութեան նոցա ։ Եւ ամենեւին մարդ
ոչ լինիցի ի խորանին վկայութեան ի մը-
տանել նորա քաւել ի սրբութեանն, մին-
չեւ ելանիցէ եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ
վասն տան իւրոյ, եւ վասն ամենայն ժո-
18 ղովրդեան որդւոցն Իսրայելի ։ Եւ ելցէ
ի սեղանն որ առաջի Տեառն, եւ քա-
ւեսցէ ի վերայ նորա, եւ առցէ յարենէ
զուարակին եւ յարենէ նոխազին, եւ
դիցէ ի վերայ եղջերաց սեղանոյն շուր-
19 ջանակի ։ Եւ ցանեսցէ յարենէ անտի մա-
տամբ իւրով ի վերայ նորա եւթն ան-
գամ, եւ մաքրեսցէ զնա, եւ սրբեսցէ
զնա ի պղծութեանց որդւոցն Իսրայելի ։
20 Եւ վախճանեսցէ առ ի քաւելոյ զսըր-
բութիւնն, եւ զխորանն վկայութեան
եւ զսեղանն, [1] եւ վասն քահանայիցն սըր-
բեսցէ," եւ մատուսցէ զնոխազն կեն-
21 դանի · Եւ դիցէ Ահարոն զձեռս իւր ի
վերայ գլխոյ նոխազին կենդանւոյ, եւ
խոստովան լիցի ի վերայ նորա զամենայն
անօրէնութիւնս որդւոցն Իսրայելի, եւ
զամենայն անիրաւութիւնս նոցա եւ զա-
մենայն զմեղս նոցա · եւ դիցէ զնոսա ի

---

[1] Յեբր· պակաս [2] Եբր· երկուց որդւոցն [3] Եբր·
ի մատչել նոցա [4] Եբր· մտցէ [5] Եբր· Այսու
[6] Եբր· շապիկ [7] Եբր· եւ վիճակն Տեառն, և ա-
րասցէ զնա վասն մեղաց · (10) Եւ զնոխազն
յորոյ վերայ ել վիճակն արձակելոյ՝ կացուսցէ
կենդանի առաջի Տեառն, քաւել

[8] Եբր· քաւութեանն և [9] Եբր· բնակելոյ

վերայ գլխոյ նոխազին կենդանւոյ. եւ
արձակեսցէ ի ձեռն առն պատրաստելոյ՝
22 յանապատ։ Եւ տարցէ նոխազն յանձն իւր
զանօրէնութիւնս նոցա յերկիր անկոխ.
եւ արձակեսցէ զնոխազն յանապատ։
23 Եւ մտցէ Ահարոն ի խորանն վկայու-
թեան, եւ մերկասցի զպատմուճանն կը-
տաւի զոր զգեցեալ ի մտանելն իւրում
24 ի սրբութիւնն, եւ դիցէ զայն անդ։ Եւ
լուասցէ զմարմին իւր ջրով ի տեղւոջն
սրբութեան, եւ զգեցցի զպատմուճանն
իւր. եւ ելեալ արասցէ զողջակէզն իւր
եւ զողջակէզ ժողովրդեանն, եւ քաւեսցէ
վասն իւր եւ [1]վասն տան իւրոյ եւ" վասն
ժողովրդեանն [1]որպէս վասն քահանա-
25 յիցն"։ Եւ զճարպն որ վասն մեղացն իցէ՝
[2]հանցեն ի սեղանն"։
26 Եւ որ արձակիցէ զնոխազն [1]ուխտեալ
յարձակումն, ողողեսցէ զձորձս իւր, եւ
լուասցէ զմարմին իւր ջրով, եւ ապա
մտցէ ի բանակն։
27 Եւ զզուարակն որ վասն մեղաց, եւ
զնոխազն զվասն մեղաց, որոց արիւնն
մուծաւ քաւել ի սրբութեանն, հանցեն
արտաքոյ բանակին եւ այրեսցեն զնոսա
հրով, եւ զմորթս նոցա եւ զմիս նոցա
28 եւ զապուշտ նոցա։ Եւ որ այրիցէն զնո-
սա՝ ողողեսցէ զհանդերձս իւր, եւ լուասս-
ցէ զմարմին իւր ջրով. եւ ապա մտցէ
ի բանակն։
29 Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յաւիտենա-
կան, յամսեանն եւթներորդի ի տասն
ամսոյն, լլկեսջիք զանձինս ձեր, եւ զա-
մենայն գործ մի՛ գործիցէք. բնակն եւ
30 պանդուխտն որ յեցեալ իցէ ի ձեզ։ Զի
յաւուրն յայնմիկ լինիցի քաւութիւն վասն
ձեր՝ առ ի սրբելոյ զձեզ յամենայն մե-
ղաց ձերոց առաջի Տեառն. եւ սրբես-
31 ջիք։ Զի շաբաթ շաբաթուց է, եւ ե-
ղիցի ձեզ այն ի հանգիստ. եւ լլկեսջիք
զանձինս ձեր, զի օրէն յաւիտենական է։
32 Եւ քաւեսցէ քահանայն զոր օծանիցեն,
եւ զորոյ կատարիցեն զձեռս նորա քա-
հանայանալ յետ հօր իւրոյ, եւ զգեց-
ցի զպատմուճանն կտաւի՝ պատմուճան
33 սուրբ. Եւ քաւեսցէ զսրբութիւն սրբու-
թեանցն, եւ զխորանն վկայութեան եւ
զսեղանն. եւ քաւեսցէ վասն քահանա-
յիցն, եւ վասն ամենայն ժողովրդեանն
34 քաւեսցէ։ Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յա-
ւիտենական՝ քաւել վասն որդւոցն Իս-
րայելի յամենայն մեղաց նոցա մի ան-
գամ [3]ի տարւոջ առնիցի." որպէս հրա-
մայեաց Տէր Մովսիսի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց դու ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս
նորա եւ ընդ ամենայն որդիսն Իսրայե-
3 լի, եւ ասասցես ցնոսա, Այս բան է զոր
պատուիրեաց Տէր եւ ասէ. Այր ոք այր
յորդւոցն Իսրայելի որ սպանանիցէ ար-
ջառ կամ ոչխար կամ այծ ի բանակի,
եւ որ ոք սպանանիցէ արտաքոյ բանա-
կին, [1]եւ ի դուռն խորանին վկայութեան
ոչ ածիցէ զայն, առ առնելոյ զնա յող-
ջակէզ վասն փրկութեան՝ Տեառն ընդու-
նելի ի հոտ անուշից. եւ որ սպանանիցէ
4 արտաքոյ," Եւ ի դուռն խորանին վկա-
յութեան ոչ ածիցէ առ ի մատուցանելոյ
պատարագ Տեառն յանդիման խորանին
վկայութեան Տեառն, յարիւն համարեսցի
մարդոյն այնմիկ. որպէս թէ արիւն ե-
հեղ. սատակեսցի անձն այն ի ժողովր-
5 դենէ իւրմէ. Որպէս զի ածիցեն որդիքն
Իսրայելի զզոհս իւրեանց՝ զոր ինքեանք
սպանանիցեն ի դաշտս, եւ մատուսցեն
առաջի Տեառն ի դուռն խորանին վկա-
յութեան առ քահանայն, եւ զենուցուն
զնոսա զենումն փրկութեան՝ Տեառն։
6 Եւ [4]հեղցէ քահանայն զարիւնն առ սե-
ղանովն յանդիման Տեառն, առ դրան խո-
րանին վկայութեան, եւ [5]հանցեն զճարպն
7 ի հոտ անուշից Տեառն։ Եւ ոչ եւս զո-
հիցեն զզոհս իւրեանց սնոտեաց զորոց
զհետ ինքեանք պոռնկէին. օրէն յաւի-
8 տենական եղիցի ձեզ յազգս ձեր։ Եւ
ասասցես ցնոսա, Մարդ ոք մարդ յորդ-
ւոցն Իսրայելի, եւ յորդւոց եկաց յեցե-
լոց ի ձեզ, որ առնիցէ ողջակէզ կամ
9 զոհ, Եւ ի դուռն խորանին վկայութեան
ոչ ածիցէ առնել զնա Տեառն, սատա-
կեսցի մարդն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ։
10 Եւ մարդ ոք մարդ յորդւոցդ Իսրայելի
կամ յեկաց յեցելոց ի ձեզ, որ ուտիցէ
զամենայն արիւն, հաստատեցից զերեսս
իմ ի վերայ անձինն որ ուտիցէ զարիւնն,
եւ կորուսից զնա ի ժողովրդենէ իւրմէ.
11 Զի շունչ ամենայն մարմնոյ արիւն իւր

---

[1] Յոմս. պակաս [2] Ոմք. այրեսցէ ի վերայ սեղանոյն

[3] Ոմք. ի տարւոջ։ Եւ արար [4] Ոմք. սրսկեսցէ
[5] Ոմք. այրեսցէ

է. եւ եսետու զայն ձեզ ի սեղանն՝ քա-
ւել վասն անձանց ձերոց. զի արիւն
[1]նորա փոխանակ անձին [1]նորա քաւես-
12 ցէ։ Վասն այնորիկ ասացի որդիսն Իս-
րայէլի, Ամենայն անձն ի ձէնջ արիւն մի՛
կերիցէ. եւ եկն որ եկեալ յեցեալ իցէ
13 ի ձեզ՝ արիւն մի՛ կերիցէ։ Եւ մարդ ոք
մարդ յորդւոցն Իսրայէլի կամ յեկաց յե-
ցելոց ի ձեզ, որ որսայցէ որս երէ ինչ
կամ թռչուն որ ուտիցի, հեղցէ զարիւն
14 նորա եւ ծածկեսցէ հողով։ Զի շունչ ա-
մենայն մարմնոյ արիւն իւր է. եւ ասացի
որդիսն Իսրայէլի, Զարիւն ամենայն
մարմնոյ մի՛ ուտիցէք, զի շունչ ամե-
նայն մարմնոյ արիւն իւր է. ամենայն
որ ուտիցէ զայն՝ սատակեսցի։
15 Եւ ամենայն անձն որ ուտիցէ զմեռե-
լոտի կամ զգազանաբեկ, ի բնակաց կամ
ի պանդխտաց, ողողեսցէ զհանդերձս իւր,
եւ լուասցէ զմարմին իւր, եւ պիղծ լիցի
մինչեւ ցերեկոյ, եւ ապա սուրբ լիցի.
16 Եւ եթէ ոչ ողողեսցէ զհանդերձս իւր,
եւ ոչ լուասցէ զմարմին իւր ջրով, ըն-
կալցի զանօրէնութիւնս յանձն իւր։

ԳԼ. ԺԸ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասաս-
ցես ցնոսա, Ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
3 Ըստ ամենայն գնացից երկրին Եգիպ-
տացւոց յորում պանդխտեցարուք՝ մի՛
առնիցէք, եւ ըստ գնացից երկրին Քա-
նանացւոց յոր ես տարայց զձեզ՝ մի՛ առ-
նիցէք, եւ ըստ օրինաց նոցա մի՛ գնայ-
4 ցէք։ Զիրաւունս իմ արասջիք, եւ
զհրամանս իմ պահեսջիք, գնալ ի նոսա.
5 ես եմ Տէր Աստուած ձեր։ Եւ պահես-
ջիք զամենայն հրամանս իմ եւ զամե-
նայն զիրաւունս իմ, եւ արասջիք զնո-
սա, զոր արարեալ մարդոյ՝ կեցցէ նո-
քօք. ես եմ Տէր [1]Աստուած ձեր"։
6 Մարդ ոք մարդ առ ամենայն ընտա-
նութիւն մարմնոյ իւրոյ մի՛ մերձեսցի՝
յայտնել զառականս նորա. [1]զի ես եմ
7 Տէր։ Զառականս հօր քո եւ զառականս
մօր քո մի՛ յայտնեսցես. զի մայր քո է,
եւ մի՛ յայտնեսցես զառականս նորա։
8 Զառականս կնոջ հօր քո մի՛ յայտնես-
9 ցես. զի առականք հօր քում են։ Զա-
ռականս քեռ քո, թէ՛ առ ի հօրէ իցէ
կամ առ ի մօրէ, ի տան ծնեալ կամ ար-
տաքոյ, մի՛ յայտնեսցես զառականս նո-
10 րա։ Զառականս դստեր ուստեր քո կամ
զդստեր դստեր քո, մի՛ յայտնեսցես զա-
ռականս նոցա. զի առականք քո են։
11 Զառականս դստեր կնոջ հօր քո մի՛ յայտ-
նեսցես, զի համհօրեայ քոյր քո է. մի՛
12 յայտնեսցես զառականս նորա։ Զառա-
կանս հօրաքեռ քո մի՛ յայտնեսցես. զի
13 ընտանի հօր քո է։ Զառականս մօրաքեռ
քո մի՛ յայտնեսցես, զի ընտանի մօր քո
14 է։ Զառականս հօրեղբօր քո մի՛ յայտնես-
ցես, եւ առ կին նորա մի՛ մտանիցես, զի
15 [2]ազգական քո է։ Զառականս նուոյ քո
մի՛ յայտնեսցես, զի կին որդւոյ քո է.
մի՛ յայտնեսցես զառականս նորա։ [1]Եւ
զզուսար ուստեր նորա, կամ զզուսար
դստեր նորա մի՛ առնուցուս՝ յայտնել զա-
ռականս նոցա, զի ընտանի են քո. ամ-
16 պարշտութիւն է"։ Զառականս կնոջ եղ-
բօր քո մի՛ յայտնեսցես, զի առականք
17 եղբօր քում են։ Զառականս կնոջ եւ
զդստեր իւրոյ մի՛ յայտնեսցես. զզուսար
ուստեր նորա եւ զզուսար դստեր նորա
մի՛ առնուցուս՝ յայտնել զառականս նո-
ցա, զի ընտանի քո են. ամպարշտու-
18 թիւն է։ Կին առ քեռբ իւրով մի՛ առնու-
ցուս նախանձընդդէմ՝ յայտնել զառա-
կանս նորա առ նովաւ կենդանւոյն։
19 Եւ առ կին ի դաշտանի պղծութեան
իւրոյ մի՛ մտանիցես՝ յայտնել զառականս
նորա։
20 Եւ ի կին ընկերի քո մի՛ տայցես զա-
րութիւն սերման քո, առ ի պղծելոյ ընդ
21 նմա։ Եւ ի սերմանէ քումմէ մի՛ տացես
[3]ծառայել իշխանի", եւ մի՛ պղծեսցես զա-
22 նուն [4]իմ սուրբ. զի" ես եմ Տէր։ Եւ
ընդ արուի մի՛ մտանիցես զմուտ կանա-
23 ցի. զի պղծութիւն է այն։ Եւ յամենայն
անասուն ոչ տացես զարութիւն սերման
քո առ ի պղծելոյ ընդ նմա. եւ կին մի՛
կացցէ առաջի ամենայն անասնոյ մտա-
բերել ի նա. զի զարշելի է այն։
24 Եւ մի՛ պղծիցիք այնու ամենայնիւ, զի
այնու ամենայնիւ պղծեցան ազգքն, զոր
25 ես մերժեցից յերեսաց ձերոց։ Եւ ե-
ղեւ զարշելի երկիրն, եւ հանդէս արարի
անիրաւութեանց նորա ի նմանէ. եւ
տաղտկացաւ երկիրն ի բնակչաց իւրոց։
26 Եւ պահեցէք զօրէնս իմ եւ զամենայն

[1] Յեբր. [illegible]

[2] Եբր. կին հօրեղբօր [3] Եբր. անցուցանել ընդ հուր վասն Մողոքայ [4] Եբր. Աստուծոյ քո.

հրամանս իմ, եւ մի՛ առնիցէք յամենայն
պղծութեանցն այնոցիկ, բնակն եւ եկն
27 եւ պանդուխտն որ ի ձեզ իցէ. Զի զայն
ամենայն պղծութիւնս արարին մարդիկ
երկրին որ էին անդ յառաջ քան զձեզ,
28 եւ պղծեցաւ երկիրն։ Զի մի՛ տաղտկա-
նայցէ եւ ձեւք երկիրն ի պղծել ձեր զնա,
որպէս տաղտկացաւ ազգօքն որ էին յա-
29 ռաջ քան զձեզ։ Զի ամենայն մարդ որ
արասցէ յամենայն պղծութեանցն այ-
նոցիկ, սատակեսցին անձինքն որ առ-
նիցեն զայն ի միջոյ ժողովրդեան իւր-
30 եանց։ Եւ պահեսջիք զպահպանութիւնս
իմ, զի մի՛ առնիցէք յամենայն պղծու-
թեան օրինացն որ գործեցան յառաջ քան
զձեզ. եւ մի՛ պղծիցիք նոքօք, զի ես
եմ Տէր Աստուած ձեր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ ժողովրդեան որդւոցն Իս-
րայելի եւ ասասցես ցնոսա, Սուրբ եղե-
րուք, զի ես սուրբ եմ Տէր Աստուած
ձեր։
3 Իւրաքանչիւր [1]ի հօրէ եւ ի մօրէ" իւր-
մէ երկնչիջիք. եւ զշաբաթս իմ պահես-
ջիք. զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
4 Մի՛ երթայցէք զհետ կռոց, եւ աստ-
ուածս ձուլածոյս մի՛ առնիցէք ձեզ. ես
եմ Տէր Աստուած ձեր։
5 Եւ եթէ զոհիցէք զոհ [2]փրկութեան
Տեառն, ընդունելիս ձեր զոհեսջիք։
6 Յաւուր յորում մատուցանիցէք՝ կերիցի,
եւ ի վաղիւ անդր. եւ եթէ մնասցէ մին-
7 չեւ ցօրն երրորդ, հրով այրեսցի։ Ապա
թէ ուտելով ուտիցի յաւուրն երրորդի,
8 [3]անզոհ է, մի՛ ընկալցի։ Եւ որ ուտիցէ
զայն՝ մեղս առցէ, զի զսրբութիւն Տեառն
պղծեաց, եւ սատակեսցին անձինքն որ
ուտիցեն՝ ի ժողովրդենէ իւրեանց։
9 Եւ ի հնձել հնձողաց ձերոց զհունձս
երկրին ձերոյ, մի՛ սպառիցէք զհունձս
անդոց ձերոց մօտ հնձելով. եւ զան-
10 կեալն ի հնձոց քոց մի՛ ժողովեսցես։ Եւ
զայգի քո ճռաքաղ մի՛ առնիցես, եւ
պտղաքաղ այգւոյ քո մի՛ լինիցիս. տնան-
կին եւ պանդխտին թողցես զայն. ես
եմ Տէր Աստուած ձեր։
11 Մի՛ գողանայցէք, եւ մի՛ ստիցէք, եւ
մի՛ զրպարտիցէք իւրաքանչիւր զընկեր
12 իւր։ Եւ մի՛ երդնուցուք սուտ յանուն
իմ, եւ մի՛ պղծիցէք զանուն [4]Տեառն Աս-
տուծոյ ձերոյ. ես եմ Տէր [4]Աստուած
13 ձեր"։ Մի՛ զրկեսցես զընկեր քո, եւ մի՛
յափշտակեսցես. մի՛ ագցին վարձք վարձ-
կանին առ քեզ մինչեւ ցառաւօտ։
14 [5]Զհամրն մի՛ զզուիցես. եւ առաջի կու-
րին գայթակղութիւն մի՛ դնիցես. եւ
երկնչիցիս [6]ի Տեառնէ Աստուծոյ" քում-
մէ. ես եմ Տէր [4]Աստուած քո"։
15 Անիրաւութիւն ի դատաստանի մի՛ առ-
նիցես, եւ ակն աղքատի մի՛ առնուցուս,
եւ մի՛ երեսաց աչառիցես հարստի. ար-
դարութեամբ դատեսցիս զընկեր քո։
16 Եւ նենգութեամբ ընդ ազգի քում մի՛
գնայցես. յարիւն ընկերի քո մի՛ յօժա-
17 րիցես. ես եմ Տէր [4]Աստուած ձեր"։ Մի՛
ատեսցես զեղբայր քո ի մտի քում. յան-
դիմանութեամբ յանդիմանեսցես զընկեր
քո, եւ մի՛ ընդունիցիս վասն նորա զմեղս։
18 Մի՛ խնդրեսցէ վրէժ ձեռն քո. եւ ընդ
որդւոց ժողովրդեան քո ոխս մի՛ ունի-
ցիս, եւ սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ
զանձն քո, զի ես եմ Տէր։
19 Զօրէնս իմ պահեսջիք. զանասուն
քո յօտարախառնս մի՛ խառնիցես. եւ
[7]զայգիս քո մի՛ վարեսցես այլեւայլ, եւ
[8]զձորձս երկդիմիս զարշելիս" մի՛ արկա-
նիցես զքեւ։
20 Եթէ ոք ննջեսցէ ընդ կնոջ արու-
թեամբ սերման, եւ նա իցէ աղախին
[9]պահեալ առն, եւ փրկանօք չիցէ փրկեալ
եւ ազատութեամբ չիցէ ազատեալ, հարց
եւ փորձ լիցի նոցա. եւ մի՛ մեռանիցին,
21 զի չիցէ ազատեալ։ Եւ մատուսցէ ընդ
յանցանացն իւրոց Տեառն առ դրան խո-
22 րանին վկայութեան խոյ յանցանաց։ Եւ
քաւեսցէ վասն նորա քահանայն խոյիւն
յանցանաց առաջի Տեառն վասն մեղացն
զոր մեղաւ, եւ թողցին նմա մեղքն զոր
մեղաւ։
23 Եւ յորժամ մտանիցէք յերկիրն [4]զոր
Տէր Աստուած տացէ ձեզ", եւ տնկի-
ցէք զամենայն փայտ ուտելի, սրբեսջիք
զպղծութիւն նորա. եւ պտուղ նորա
զերեամ պիղծ լիցի ձեզ եւ մի՛ կերիցի։
24 Եւ յամին չորրորդի եղիցի ամենայն
պտուղ նորա սուրբ, օրհնեալ Տեառն։

---

[1] Եբր. ի մօրէ և ի հօրէ [2] Եբր. խաղաղութեան
[3] Եբր. պիղծ

[4] Յն. Եբր. [illegible] [5] Կամ, Զխուլն [6] Եբր. յԱստու-
ծոյ [7] Եբր. զարտ [8] Եբր. ձորձ երկդիմի
այլայլախառն [9] Եբր. խօսեալ

25 Եւ յամին հինգերորդի կերիջիք զպտուղ
նորա . յաւելուած ձեզ լիցին բերք նո-
26 րա . ես եմ Տէր Աստուած ձեր ։ Ի վե-
րայ [1]լերանց մի՛ ուտիցէք . եւ մի՛ հմա-
յիցէք , եւ մի՛ հաւահարց եւ մի՛ հաւա-
27 գէտք լինիցիք ։ Ցցունս ի վարսից գլխոց
ձերոց մի՛ առնիցէք , եւ մի՛ ապականիցէք
28 զտեսիլ մօրուաց ձերոց ։ Եւ վէրս ի վե-
րայ ոգւոյ մի՛ առնիցէք ի մարմինս ձեր .
եւ գիր կտեալ մի՛ առնիցէք ի ձեզ , ես
եմ Տէր [2]Աստուած ձեր"։
29 Մի՛ պղծիցես զդուստր քո պոռնկացու-
ցանելով զնա , զի մի՛ պոռնկեսցի եր-
կիրն , եւ լցցի երկիրն անօրէնութեամբ ։
30 Զշաբաթս իմ պահեսջիք , եւ ի սրբու-
թեանց իմոց երկնչիջիք , [2]զի ես եմ Տէր ։
31 Զհետ վհկաց մի՛ երթայցէք եւ ի գէտս
մի՛ յարիցիք պղծել նոքօք . ես եմ Տէր
Աստուած ձեր ։
32 Առաջի ալեաց յառնիցես , եւ պատ-
ուեսցես զերեսս ծերոյն , եւ երկնչիցիս
յԱստուծոյ քումմէ . ես եմ Տէր [2]Աստ-
ուած քո"։
33 Եւ եթէ յարեսցի առ ձեզ եկ յերկրին
34 ձերում , մի՛ նեղիցէք զնա ։ Իբրեւ զբնակին
ձեր լինիցի ձեզ եկն յարեալ ի ձեզ ,
եւ սիրեսցես զնա իբրեւ զանձն քո . զի
պանդուխտք եղերուք եւ դուք յերկրին
Եգիպտացւոց. ես եմ Տէր Աստուած ձեր ։
35 Մի՛ առնիցէք անիրաւութիւն ի դա-
տաստանի , ի չափս եւ ի կշիռս եւ ի
36 զոյգս ։ Զոյգք արդարք եւ կշիռք ար-
դարք , եւ [3]չափք արդարք , եւ կապիճ"
արդար լինիցի ձեր , ես եմ Տէր Աստուած
ձեր որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտա-
37 ցւոց ։ Եւ պահեսջիք զամենայն զօրէնս
իմ եւ զամենայն զհրամանս իմ , եւ ա-
րասջիք զնոսա . զի ես եմ Տէր [2]Աստուած ։

ԳԼ . Ի

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասաս-
ցես , Եթէ ոք յորդւոցդ Իսրայէլի կամ
յեկելոց պանդխտացն Իսրայէլի տացէ
[4]զսերմն իւր իշխանի", մահու մեռցի .
եւ ազգք երկրին քարկոծ արասցեն զնա
3 քարամբք ։ Եւ ես հաստատեցից զերեսս
իմ ի վերայ մարդոյն այնորիկ , եւ կո-
րուսից զնա ի ժողովրդենէ իւրմէ . զի
ետ [4]ի սերմանէ իւրմէ իշխանին" պղծել
զսրբութիւն իմ , եւ զարշեցուցանել զա-
4 նուն [5]սրբեցելոցն իմոց"։ Ապա թէ ակ-
նածելով ակնածեսցեն բնակիչք երկրին
աչօք իւրեանց յառնէն յայնմանէ՝ ի տալ
նորա [4]զսերմն իւր իշխանին" չսպանանել
5 զնա , Հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ
առնն այնորիկ եւ ի վերայ ազգի նորա ,
եւ կորուսից զնա եւ զամենայն միա-
բանեալսն ընդ նմա առ ի պոռնկեցուցա-
նելոյ զնոսա ընդ [6]իշխանին՝ ի միջոյ ժո-
6 ղովրդեան իւրեանց ։ Եւ անձն որ երթիցէ
զհետ վհկաց կամ գիտաց՝ պոռնկել զկնի
նոցա , հաստատեցից զերեսս իմ ի վե-
րայ անձինն այնորիկ , եւ կորուսից զնա
7 ի ժողովրդենէ իւրմէ ։ Եւ սրբեսջիք եւ
եղիջիք սուրբք , զի [7]սուրբ եմ ես" Տէր
8 Աստուած ձեր ։ Եւ պահեսջիք զհրամանս
իմ եւ արասջիք զնոսա . ես եմ Տէր [2]Աստ-
ուած ձեր" որ սրբեմ զձեզ ։
9 Մարդ ոք մարդ որ հայհոյեսցէ զհայր
իւր կամ զմայր իւր՝ մահու մեռցի . զհայր
իւր կամ զմայր իւր թէ բամբասեսցէ՝
10 մահապարտ է ։ Եւ այր ոք եթէ շնասցի
ընդ առնակնոջ կամ շնայցէ ընդ կնոջ ըն-
կերի իւրոյ , մահու մեռցին եւ շնացողն
11 եւ շնացեալն ։ Եւ այր ոք որ ննջիցէ ընդ
կնոջ հօր իւրոյ , զառականս հօր իւրոյ
յայտնեաց . մահու մեռցին երկոքին , զի
ամպարշտեցան , եւ մահապարտք են ։
12 Եւ եթէ ննջեսցէ ոք ընդ նուոյ իւրում ,
մահու մեռցին երկոքին , զի ամպարըշ-
13 տեցան եւ մահապարտք են ։ Եւ այր ոք
եթէ ննջեսցէ ընդ արուի զգործ կանա-
ցի , պղծութիւն գործեցին , մահու մեռ-
14 ցին երկոքին , զի մահապարտք են ։ Եւ
այր ոք որ առնուցու զկին եւ զմայր նո-
րա , անօրէնութիւն է , հրով այրեսցեն
զնա եւ զնոսա . եւ մի՛ լինիցի ի ձեզ ա-
15 նօրէնութիւն ։ Եւ այր ոք որ տացէ զա-
րութիւն իւր յանասուն՝ մահու մեռցի ,
16 եւ զանասունն սպանանիջիք ։ Եւ կին որ
մատչիցի յամենայն անասուն պղծել նմա
ի նմանէ , սպանանիջիք զկինն եւ զանա-
սունն . մահու մեռանիցին , զի մահա-
17 պարտք են ։ Եւ այր ոք որ առնուցու
զքոյր իւր զառ ի հօրէ կամ զառ ի մօ-
րէ , եւ տեսանիցէ զառականս նորա , եւ
նա տեսանիցէ զառականս նորա , նախա-

[1] Եբր· արեան [2] Յեբր· պակասի [3] Եբր· արդու ար- դար և հիմեն [4] Եբր· ի զաւակէ իւրմէ Մողո- քայ

[5] Եբր· սրբութեան իմոյ [6] Եբր· Մողոքայ [7] Եբր· ես եմ

տինք են . սատակեսցին յերեսաց որդւոց
ազգին իւրեանց . զի զառականս քեռ իւ-
րոյ յայտնեաց . [1]ընկալցին զմեղս իւր-
18 եանց ։ Եւ այր որ ննջիցէ ընդ կնոջ դաշ-
տանի եւ յայտնեսցէ զառականս նորա ,
զի զաղբիւր արեան նորա յայտնեաց, եւ
սա՝ յայտնեաց զբղխումն արեան իւրոյ ,
սատակեսցին երկոքեան յազգէ իւրեանց ։
19 Եւ զառականս հօրաքեռ քո եւ զմօրա-
քեռ քո մի՛ յայտնեսցես . զի զընտանու-
թեան առականս յայտնեցին , զմեղս իւր-
եանց տարցին , [2]եւ անորդիք մեռցին ։
20 Եւ մարդ ոք որ ննջիցէ ընդ կնոջ [3]քեռ-
ւոյ իւրոյ , զառականս [3]քեռւոյ իւրոյ
յայտնեաց . զմեղս իւրեանց ընկալցին ,
21 եւ անորդիք մեռցին ։ Եւ մարդ ոք որ
առնուցու զկին եղբօր իւրոյ՝ պղծութիւն
է . զառականս եղբօր իւրոյ յայտնեաց .
անորդիք մեռցին ։
22 Եւ պահեսջիք զամենայն հրամանս իմ
եւ զամենայն զիրաւունս իմ , եւ արաս-
ջիք զնոսա , եւ ոչ տաղտկասցի ձեւք
երկիրն յոր ես տարայց զձեզ բնակել ի
23 նմա ։ Եւ մի՛ գնայցէք ըստ օրինաց ազ-
գացն զորս մերժեցից ես ի ձէնջ զի զայն
ամենայն արարին , եւ զարշեցայ ես ի
24 նոցանէն . Եւ ասացի ցձեզ , Դուք ժա-
ռանգեցէք զերկիրն զայն , եւ ես տաց
ձեզ զնա ի ստացուած , երկիր որ բղխէ
զկաթն եւ զմեղր . ես եմ Տէր Աստուած
ձեր որ մեկնեցի զձեզ յամենայն ազգաց ։
25 Եւ զատուսջիք [2]զանձինս ձեր ի մէջ ա-
նասնոց սրբոց եւ անսրբոց , եւ ի մէջ
թռչնոց սրբոց եւ անսրբոց . եւ մի՛ պղծի-
ցէք զանձինս ձեր անասնովք եւ թռչնովք
եւ ամենայն սողնովք երկրի , զոր ես
26 զատուցի ձեզ ի պղծութիւն ։ Եւ եղիջիք
ինձ սուրբք , զի սուրբ եմ ես Տէր [2]Աստ-
ուած ձեր , որ զատուցի զձեզ յամենայն
ազգաց լինել ինձ ։
27 Եւ այր կամ կին որ լինիցի վհուկ
կամ գէտ , մահու մեռցի . քարամբք քար-
կոծեցէք զնոսա զի մահապարտք են ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
Խօսեաց ընդ որդիսդ Ահարոնի ընդ քա-
հանայս եւ ասասցես ցդոսա . զի մի՛
2 [4]պղծիցին յոգիս ազգի իւրեանց , կամ
յընտանի կամ ի դրացի իւրեանց . այլ
կամ ի հայր կամ ի մայր կամ յուստերս
3 կամ ի դստերս կամ յեղբայր , կամ ի [5]քոյր
կամ ի դուստր մերձաւոր իւր՝ զոր առն
4 չիցէ առեալ , նոքօք [6]պղծեսցին ։ Եւ
մի՛ պղծեսցին վայրապար ի ժողովրդեան
5 իւրում ի պղծութիւն իւրեանց ։ Եւ մի՛
գերծուցուն զգլուխս իւրեանց [7]ի վերայ
մեռելոյ ի կնտութիւն , եւ [7]զտեսիլ մօր-
ուաց մի՛ գերծուցուն , եւ ի մարմինս
6 իւրեանց վէտս մի՛ հատանիցեն . Զի սուրբ
լինիցին Աստուծոյ իւրեանց , եւ մի՛ պար-
շեցուսցեն զանուն Աստուծոյ իւրեանց ,
զի զզոհսն Տեառն , պատարագ Աստու-
ծոյ իւրեանց , նոքա մատուցանեն . եւ
7 եղիցին սուրբք ։ Կին պոռնիկ եւ պղծեալ
մի՛ առնուցուն . եւ զկին հանեալ յառնէ
իւրմէ մի՛ առնուցուն . զի սուրբ է Տեառն
8 Աստուծոյ իւրում ։ Եւ [8]սրբեսցէ զանձն ,
զի զպատարագն Տեառն Աստուծոյ ձե-
րոյ նա մատուցանէ . սուրբ եղիցի , զի
9 սուրբ եմ ես Տէր՝ որ սրբեմ [9]զնոսա ։ Եւ
դուստր առն քահանայի , եթէ ի պոռնը-
կութեան պղծեսցի , զանուն հօր իւրոյ
բամբասեաց . հրով այրեսցի ։
10 Եւ քահանայն մեծ յեղբարց իւրոց ,
յորոյ վերայ գլխոյն արկեալ իցէ զեւղն
օծութեան եւ կատարեալ զձեռս նորա
զգենուլ զպատմուճանն , զգլուխ իւր մի՛
ապախուրեսցէ , եւ զհանդերձս իւր մի՛
11 պատառեսցէ . Եւ յանձն վախճանեալ մի՛
մտցէ . ի հայր իւր կամ ի մայր իւր մի՛
12 պղծիցի ։ Եւ ի սրբութեանց անտի մի՛
ելանիցէ , եւ մի՛ պղծեսցէ զսրբութիւն
Աստուծոյ իւրոյ . զի սուրբ եւղն օծու-
թեան որ յԱստուծոյ՝ ի վերայ նորա է .
13 [2]զի ես եմ Տէր ։ Նա կին կոյս յազգէ
14 իւրմէ առնուցու . Զայրի եւ զհանեալ եւ
զպոռնիկ մի՛ առնուցու . այլ կոյս յազգէ
15 իւրմէ առնուցու կին , Եւ մի՛ պղծեսցէ
զսերմն իւր ի ժողովրդեան իւրում . զի
ես եմ Տէր որ սրբեմ զնա ։
16 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
17 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ասասցես , Այր
ոք յազգէ քումմէ , յամենայն ազգս ձեր ,

[1] Ոմն. ընկալցի զմեղս իւր [2] Յոմն. [illegible] [3] Կամ, հօրեղբօր [4] Ոմն. պղծիցի վասն ուրուք ի ժողովրդեան իւրում, (2) Բայց եթէ վասն ազգականի որ մերձաւոր իւր իցէ, ի մայր կամ ի հայր [5] Ոմն. քոյր կոյս որ մերձաւոր իցէ նմա [6] Ոմն. պղծեսցի ։ (4) Եւ մի՛ պղծեսցի, իշխան է ի ժողովրդեան իւրում, ի պղծել զանձն ։ [7] Ոմն. զանկիւն [8] Ոմն. սրբեսցես զնա, զի զհացն Աստուծոյ քո [9] Ոմն. զձեզ

յորում իցէ արատ, մի՛ մատիցէ մա-
տուցանել [1]պատարագ Աստուծոյ իւրոյ.
18 Զի ամենայն այր յորում իցէ արատ՝ մի՛
մատիցէ, այր կաղ կամ կոյր կամ կարճ-
19 ունչ կամ ականջատ, Կամ այր ձեռնբեկ
20 կամ ոտնբեկ, Կամ սապատողն կամ [2]չիլ
կամ պաղալն, կամ այր յորում իցէ քոս
21 կամ քաղցկեղ կամ միորձի. Ամենայն
այր յորում իցէ արատ, ի զաւակէ Ահա-
րոնի քահանայի, մի՛ մերձեսցի մատու-
ցանել զոհս [3]Աստուծոյ քում". զի արատ
գոյ ի նմա, եւ զպատարագս Աստուծոյ
22 մի՛ մատիցի մատուցանել: [4]Զի պատա-
րագքն Աստուծոյ՝ սրբութիւնք սրբու-
թեանց են. ի" սրբութեանց անտի կե-
23 րիցէ. Բայց ի վարագոյրն մի՛ մերձեսցի,
եւ առ սեղանն մի՛ մատիցէ, զի արատաւոր
է, եւ մի՛ պղծեսցէ զսրբութիւն [5]Աս-
տուծոյ իւրոյ", զի ես եմ Տէր որ սրբեմ
24 զնոսա: Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ Ահա-
րոնի եւ ընդ որդիս նորա, եւ ընդ ամե-
նայն որդիսն Իսրայելի:

ԳԼ. ԻԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Ասասցես ցԱհարոն եւ ցորդիս նորա, եւ
զգոյշ լինիցին սրբութեանց որդւոցն Իս-
րայելի, եւ մի՛ պղծեսցեն զանուն իմ
սուրբ, զոր նոքայն սրբեն ինձ. [6]զի ես
3 եմ Տէր: Ասասցես ցնոսա, Յազգս ձեր
ամենայն այր յամենայն զաւակէ ձերմէ
որ մերձենայցէ ի սրբութիւնս, զոր
սրբիցեն որդիքն Իսրայելի Տեառն, եւ
պղծութիւն իւր ի նմա իցէ, սատակես-
ցի անձնն այն յերեսաց իմոց. [6]զի ես եմ
4 Տէր: Եւ այր ոք ի զաւակէ Ահարոնի քա-
հանայի, եթէ բորոտ կամ սերմնահոտ
իցէ, ի սրբութեանց անտի մի՛ կերիցէ
մինչեւ սրբեսցի. եւ որ մերձեսցի յամե-
նայն պղծութիւն ոգւոյ, եւ կամ այր
5 յորմէ ելանիցէ արութիւն սերման, Կամ
որ մերձենայցէ յամենայն սողուն պիղծ
[7]զոր պղծիցեն, կամ ի մարդ որով պղծի-
ցեն զնա" ըստ ամենայն պղծութեան նո-
6 րա, Անձն որ մերձենայցէ ի նա՝ պիղծ
լիցի մինչեւ ցերեկոյ, եւ մի՛ կերիցէ ի
սրբութեանց անտի, եթէ ոչ լուանայցէ

[1] Ոմն. զհացն [2] Ոմն. թզուկ [3] Ոմն. Տեառն [4] Ոմն. Զհացն Աստուծոյ իւրոյ ի սրբութեանց սրբութեան եւ ի [5] Ոմն. իմ [6] Ոմն. պակասի [7] Ոմն. որով պղծիցի. կամ ի մարդ որով պղծիցի

7 զմարմին իւր ջրով. Եւ մտանիցէ արե-
գակն, սուրբ լիցի, եւ ապա կերիցէ ի
սրբութեանց անտի, զի հաց նորա է այն:
8 Զմեռելոտի եւ զգազանաբեկ մի՛ ուտի-
ցէ՝ պղծել նմա նոքօք. [6]զի ես եմ Տէր:
9 Եւ պահեսցեն զպահպանութիւնս իմ, զի
մի՛ ընդունիցին վասն նոցա մեղս, եւ
մեռանիցին վասն այնորիկ, եթէ պղծի-
ցեն զնոսա. [6]զի ես եմ Տէր որ սրբեմ
զնոսա:
10 Եւ ամենայն օտարազգի մի՛ կերիցէ
զսրբութիւնս, պանդուխտ քահանա-
յին եւ վարձկանն մի՛ կերիցեն ի սրբու-
11 թեանցն: Բայց թէ քահանայն ստասցի
ոգի ստացուածով արծաթոյ՝ նա կերիցէ
ի հացից անտի նորա. եւ ընտանիք նո-
12 րա կերիցեն ի հացից անտի նորա: Եւ
դուստր առն քահանայի, եթէ լինիցի առն
այլազգւոյ, նա ի պտղոյ սրբութեանցն
13 մի՛ կերիցէ: Եւ դուստր առն քահանայի,
եթէ լինիցի այրի կամ հանեալ, եւ զա-
ւակ ոչ իցէ նորա, եւ դառնայցէ անդրէն
ի տուն իւր հայրենի, ըստ մանկութեան
իւրում ի հացից անտի հօր իւրոյ կերի-
ցէ. եւ ամենայն այլազգի՝ մի՛ կերիցէ ի
նոցանէ:
14 Եւ մարդ որ յանգէտս կերիցէ զսըր-
բութիւնս, յաւելցէ ի նոյն զհինգերորդ
մասնն, եւ տացէ զսրբութիւնն ցքահա-
15 նայն: Եւ մի՛ պղծեսցեն զսրբութիւնս
[6]սրբութեանցն որդւոցն Իսրայելի, զոր
16 զատուցին նոքա Տեառն. Եւ ածիցեն ի
վերայ իւրեանց անօրէնութիւն յանցա-
նաց, ուտելով իւրեանց զսրբութիւնս
[6]սրբութեանցն. զի ես եմ Տէր որ սրբեմ
զնոսա:
17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
18 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նո-
րա եւ ընդ ամենայն ժողովրդեան որ-
դւոցն Իսրայելի, եւ ասասցես ցնոսա,
Այր ոք այր յորդւոցն Իսրայելի, կամ յե-
կացն յարեկաց ի նոսա ի մէջ Իսրայելի,
որ մատուցանիցէ զպատարագս իւր ըստ
ամենայն խոստովանութեանց իւրեանց,
կամ ըստ ամենայն կամաց իւրեանց զոր
ինչ մատուցանիցեն Տեառն [8]յողջակէզ
19 ընդունելի առ ի ձէնջ, "Արու" անարատ
20 յանդւոց եւ յոչխարաց եւ յայծեաց: Զա-
մենայն արատաւորս մի՛ մատուցանիցեն

[8] Ոմն. յողջակէզ. (19) Զի լինիցիք ընդունելի. եղիցի արու

[1]Տեառն, զի ոչ լինիցի ընդունելի առ ի
21 ձէնջ ։ Եւ այր որ մատուսցանիցէ [2]զպա-
տարագս իւր ըստ ամենայն խոստովա-
նութեան իւրեանց, կամ ըստ ամենայն
կամաց իւրեանց զոհ փրկութեան Տեառն,
ուխտեալ ուխտ, կամ ըստ կամաց կամ
ի տօնս ձեր", յանդէոց կամ յոչխարաց, ա-
նարատ լինիցի յընդունելութիւն. ամե-
22 նայն արատ մի՛ լիցի ի նմա ։ Զկոյրն կամ
զկաղն կամ զբեկն կամ [1]զլեզուատ կամ
զմարմնատ կամ զքոսոտ կամ զորքի-
նոտ, մի՛ մատուսցանիցեն զայն Տեառն.
եւ յողջակէզ ոչ տայցէք ի նոցանէ ի սե-
23 ղան Տեառն ։ Զարջառ եւ զոչխար [3]զա-
կանջատ կամ զկրճատ՝ քեզ արասցես ի
զենլիս", եւ յուխտս քո մի՛ լիցին ըն-
24 դունելի ։ Զթզամատուռն եւ զմայեալն
եւ զքծաւատն եւ զհատեալն, մի՛
մատուցանիցես Տեառն. եւ յերկրի ձե-
25 րում մի՛ առնիցէք ։ Եւ ի ձեռանէ այ-
լազգւոյն մի՛ մատուցանիցէք զպատա-
րագս Աստուծոյ ձերոյ յամենայնէ յայն-
պիսեաց անտի. զի խեղութիւնք եւ ա-
րատք են ի նոսա, եւ ոչ լինիցի այն ըն-
դունելի առ ի ձէնջ ։
26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
27 Արջառ կամ ոչխար կամ այծ, յորժամ
ծնանիցին, կացցէ զեւթն օր ընդ մարբն.
եւ յօրէն ութերորդէ եւ անդր ընդունելի
28 լիցի ի պատարագ ընծայ Տեառն ։ Զար-
ջառ եւ զոչխար եւ զծնունդս իւրեանց
մի՛ սպանանիցէք ի միում աւուր ։
29 Եւ եթէ զոհեսցես զզոհ զոհութեան
Տեառն, զընդունելին առ ի ձէնջ զոհես-
30 ջիք. ի նմին աւուր կերիցի, եւ մի՛ թո-
ղուցուք ի մասյ անտի յայգ. [1]զի ես եմ
Տէր ։
31 Եւ պահեսջիք զպատուիրանս իմ, եւ
32 արասջիք զնոսա. [1]զի ես եմ Տէր ։ Եւ
մի՛ պղծիցէք զանուն իմ սուրբ՝ [1]զի ես
եմ Տէր." եւ սրբեցայց ի մէջ որդւոցն
Իսրայէլի. ես եմ Տէր որ սրբեմ զձեզ,
33 Որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց լի-
նել ձեզ Աստուած. ես եմ Տէր ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասաս-

[1] Եբր. զ[illegible] [2] Եբր. պատարագ խաղաղու-
թեան Տեառն ի կատարել զուխտ կամ ընծայ
կամաւոր [3] Եբր. որ ունիցի աւելի ինչ կամ
պակաս՝ արասցես ընծայ կամաւոր

ցես զնոսա, [4]Տօնս Տեառն զոր առնի-
ցէք, կոչեցեալք եւ սուրբք" այնք իցեն
3 իմ տօնք. Զվեց օր գործեսցես զգործ,
յաւուրն եւթներորդի շաբաթ [5]հանգիստ
անուանեալ սուրբ Տեառն". զամենայն
գործ մի՛ գործիցէք, զի շաբաթ Տեառն
է յամենայն բնակութեան ձերում ։
4 [6]Զի այն են տօնք Տեառն, եւ նոքա
անուանեալք են սուրբք զորս անուա-
5 նիցէք ի տօնս նոցա"։ Յառաջնում ամ-
սեանն ի սկսմն եւ ի չորս ամսոյն ի մէջ
6 երեկորեայցն զատիկ Տեառն. Եւ յա-
ւուրն հնգետասաներորդի նորին ամսոյ՝
տօն բաղարջակերաց Տեառն. զեւթն օր
7 բաղարջ կերիջիք ։ [7]Եւ օրն առաջին ան-
ուանեալ" սուրբ եղիցի ձեզ. զամենայն
գործ սպասաւորութեան մի՛ առնիցէք ։
8 Եւ մատուսջիք ողջակէզս Տեառն զեւթն
օր, [8]եւ օրն եւթներորդ՝ սուրբ կոչե-
ցեալ" լիցի ձեզ. զամենայն գործ սպա-
սաւորութեան մի՛ գործիցէք ։
9 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
10 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ ասաս-
ցես զնոսա, Յորժամ մտանիցէք յերկիրն
զոր ես տաց ձեզ, եւ հնձիցէք զհունձս
նորա, բերիջիք զորայն, զպտուղ հնձոց
11 ձերոց, առ քահանայն. Եւ [9]համբարձցէ զո-
րայն առաջի Տեառն յընդունելութիւն
առ ի ձէնջ. եւ ի վաղիւ անդր [10]աւուրն
12 առաջնոյ համբարձցէ" զայն քահանայն ։ Եւ
[11]արասցէ յաւուրն յորում մատուցանիցէ
զորայն՝ ոչխար" անարատ տարեւոր յող-
13 ջակէզ Տեառն. Եւ զզոհն իւր երկուս
տասանորդս ի նաշհոյ զանգելոյ իւղով,
զոհ Տեառն ի հոտ անուշից [1]Տեառն. եւ
նուէր նորա՝ չորրորդ մասն [12]զորովկի
14 գինւոյ. Եւ պան մի՛ եւ [13]զամենայն
մուրկ փխրեալ" մի՛ ուտիցէք մինչեւ յօրն
յորում մատուցանիցէք պատարագս Աս-
տուծոյ ձերոյ. օրէն յաւիտենական յազգս
ձեր, յամենայն բնակութեան ձերում ։
15 Եւ համարեսջիք ձեզ ի վաղուէ շա-
բաթուն՝ յօրէ յորմէ մատուցանիցէք զո-
րայ [14]ուխտին, եւթն եւթներորդս բո-

[4] Եբր. Տօնք Տեառն զորս կոչիցէք ժողովս սուրբս,
[5] Եբր. Հանգստեան՝ ժողով սուրբ [6] Եբր. Այս
են տօնք Տեառն, ժողովք սուրբք զորս կոչիցէք
ըստ ժամանակի իւրեանց [7] Եբր յաւուրն յա-
ռաջնում ժողով [8] Եբր. յաւուրն եւթներորդի
ժողով սուրբ [9] Եբր. երերեսցէ [10] Եբր. շա-
բաթուն երերեսցէ [11] Եբր. առնիցէք յաւուրն
երերման որային ձերոյ որոջ մի [12] Կամ, Հինենի
[13] Եբր. մուրկ փխրեալ և հասկնոր [14] Եբր. երերման

16 վանդակս թուեսցես . Մինչեւ ցվաղիւն
յետին եւթներորդին թուեսջիք յիսուն օր,
եւ մատուցանիցէք զոհ նոր Տեառն ։
17 Ի բնակութենէ ձերմէ մատուցանիցէք
պանս նուիրի, երկուս պանս . յերկուց
տասանորդաց լինիցի պան մի, խմորեալք
եփեսցին յառաջնոց արդեանց Տեառն ։
18 Եւ մատուցանիցէք ընդ հացիցն եւթն
որոջ անարատ տարեւոր, եւ զուարակ
մի յանդւոյ, եւ խոյս երկուս [2]անարատս,
եւ եղիցին յողջակէզ Տեառն, եւ զոհք
նոցա եւ նուէրք նոցա՝ զոհ ի հոտ անու-
19 շից Տեառն ։ Եւ առնիցէք նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց, եւ երկուս գա-
ռինս տարեւորս ի զոհ խաղաղականաց
20 [2]ընդ պանից առաջնոյ արմտեացն"։ Եւ
[3]նուիրեսցէ զնոսա քահանայն նուէր"
ընդ պանից առաջնոյ արմտեացն յանդի-
ման Տեառն հանդերձ երկու գառամբքն.
սրբեսցին Տեառն, քահանային [2]որ մա-
21 տուցանիցէ զնոսա" եղիցին ։ Եւ [4]կոչես-
ջիք զօրն զայն անուանեալ կոչեցեալ,"
սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն գործ սպա-
սաւորութեան մի՛ գործիցէք ի նմա. օրէն
յաւիտենական եղիցի յազգս ձեր յամե-
նայն բնակութեան ձերում ։
22 Եւ յորժամ հնձիցէք զհունձս երկրի
ձերոյ, մի՛ առ հասարակ զնչխար հնձոց
անդոյն քո ի հնձել քում ամփոփիցես .
եւ զանկեալն հնձոցն քոց մի՛ ժողովես-
ցես, այլ աղքատին եւ պանդխտին թո-
ղուցուս զայն . [2]զի ես եմ Տէր Աստուած
ձեր ։
23 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
24 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասաս-
ցես, Յամսեանն եւթներորդի որ օր մի
իցէ ամսոյն, եղիցի ձեզ հանգիստ, յի-
շատակ փողոց, [5]կոչեցեալ սուրբ Տեառն"։
25 Զամենայն գործ սպասաւորութեան մի՛
գործիցէք, եւ մատուցանիցէք ողջակէզ
Տեառն ։
26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
27 Ի տասներորդում աւուր ամսոյն եւթն-
երորդի, որ օրն քաւութեան է, [6]կո-
չեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ . եւ խոնար-
հեցուսջիք զանձինս ձեր [2]յիններորդ օ-
րէն յերեկորեայ", եւ մատուսջիք ողջա-
28 կէզս Տեառն ։ Զամենայն գործ մի՛ գոր-
ծիցէք յաւուր յայնմիկ, զի օր քաւու-
թեան է նա ձեզ, քաւել վասն ձեր ա-
29 ռաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ ։ [7]Ամենայն
անձն որ ոչ խոնարհեսցի յաւուր յայն-
միկ, սատակեսցի ի ժողովրդենէ իւրմէ ։
30 Եւ ամենայն անձն որ գործիցէ գործ յա-
ւուր յայնմիկ, կորիցէ անձն այն ի ժո-
31 ղովրդենէ իւրմէ ։ Զամենայն գործ մի՛
գործիցէք . օրէն յաւիտենական եղիցի
յազգս ձեր, յամենայն բնակութիւնս
32 ձեր ։ Շաբաթ շաբաթուց եղիցի ձեզ, եւ
խոնարհեցուսջիք զանձինս ձեր . յիններ-
րորդէ ամսեանն յերեկորեայ մինչեւ ցե-
րեկոյն շաբաթացուսջիք զշաբաթս ձեր ։
33 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
34 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասաս-
ցես, Ի հնգետասաներորդի աւուր ամ-
սեանն եւթներորդի տօն տաղաւարա-
35 հարաց զեւթն օր Տեառն ։ Եւ օրն ա-
ռաջին [6]կոչեցեալ սուրբ . զամենայն գործ
36 սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք։ Զեւթն
օր մատուցանիջիք [8]ողջակէզս Տեառն,
եւ օրն եւթներորդ կոչեցեալ," սուրբ ե-
ղիցի ձեզ, եւ մատուցանիցէք ողջակէզ
Տեառն. [9]քանզի ելք են". զամենայն գործ
37 սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք ։ Այս
են տօնք Տեառն՝ զորս կոչիցէք [10]կոչե-
ցեալ սուրբս, առ ի մատուցանելոյ [11]ըն-
ծայ Տեառն, զողջակէզս եւ զզոհս իւ-
38 րեանց", եւ նուէրս օր ըստ օրէ, Առանց
շաբաթուց Տեառն, եւ առանց ընծայիցն
ձերոց, եւ առանց ամենայն ուխտիցն
ձերոց, եւ առանց կամայականացն ձե-
39 րոց զոր տայցէք Տեառն ։ Եւ ի հնգետա-
սաներորդում աւուր ամսոյն եւթնե-
րորդի յորժամ բովանդակիցէք զարդիւնս
երկրին, տօնեսջիք Տեառն զեւթն օր .
յաւուրն առաջնում հանգիստ, եւ յա-
40 ւուրն ութերորդի հանգիստ ։ Եւ առնու-
ցուք ձեզ յաւուրն առաջնում պտուղս
զգեղեցիկ ծառոց, կողերս յարմաւենեաց.
եւ ոստս ի թերեւախիտ ծառոց եւ յուռ-
եաց [2]եւ ոստս հաղնեաց" ի ձորոց, ու-
41 րախ լինել առաջի Տեառն զեւթն օր ։ Եւ
տօնեսջիք զնա տօն Տեառն զեւթն օր
տարւոյն . օրէն յաւիտենական յազգս
ձեր, յամսեանն եւթներորդի տօնեսջիք
42 զնա ։ Ի տաղաւարս բնակեսջիք զեւթն

[1]Եբր. երերման [2]Յ Եբր. [illegible] [3]Եբր. երերեսցէ զնոսա քահանայն [4]Եբր. կարդասջիք ի նմին իսկ աւուր. ժողով [5]Եբր. ժողով սուրբ եղիցի [6]Եբր. ժողով

[7]Եբր. Զի ամենայն [8]Եբր. պատարագ Տեառն, յաւուրն ութերորդի ժողով [9]Եբր. տօն մեծ է այն [10]Եբր. ժողովս [11]Եբր. զպատարագ Տեառն, ողջակէզ եւ ընծայ հացի, զոհս

ղ . ամենայն բնակքն Իսրայէլի բնա-
43 կեսցեն ի տաղաւարս . Զի գիտասցեն
ազգք ձեր , եթէ ի տաղաւարս բնակե-
ցուցի զորդիսն Իսրայէլի ի հանելն զնոսա
զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց . ես եմ
44 Տէր Աստուած ձեր ։ Եւ պատմեաց Մով-
սէս զտօնս Տեառն որդւոցն Իսրայէլի ։

ԳԼ . ԻԴ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
2 Պատուիրեա որդւոցն Իսրայէլի , եւ առ-
ցեն քեզ եւղ ի ձիթենեաց սուրբ խա-
կակուռ ի լոյս , զի այրիցի ճրագ հանա-
3 պազորդ , Արտաքոյ վարագուրին ի խո-
րանին վկայութեան . եւ [1]լուցցեն զայն
Ահարոն եւ որդիք նորա", յերեկորեայ
մինչեւ ցառաւօտ առաջի Տեառն ան-
պակաս . օրէնք յաւիտենական յազգս ձեր ։
4 Ի վերայ աշտանակին սրբոյ [2]այրիցէք ճրա-
գունս առաջի Տեառն [3]մինչեւ ցառաւօտ" ։
5 Եւ [4]առնուցուք նաշիհ , եւ [5]առնիցէք
զայն երկոտասան պան . յերկուց տասա-
6 նորդաց լինիցի պան մի ։ Եւ [6]դնիցէք
զնոսա երկուս [7]նուէրս , վեց պան զմի
նուէրն" ի վերայ սեղանոյն սրբոյ առաջի
7 Տեառն ։ Եւ դիցես ի վերայ [8]նուիրին
կնդրուկ սուրբ [9]եւ աղ". եւ եղիցին ի
հաց յիշատակի [10]զառաջաւոր Տեառն ։
8 Յաւուրն շաբաթուց դնիցէ առաջի Տեառն
հանապազորդ յորդւոցն Իսրայէլի ուխտ
9 յաւիտենական ։ Եւ եղիցի Ահարոնի եւ
որդւոցն նորա , եւ կերիցեն զայն ի սուրբ
տեղւոջն . զի սրբութիւն սրբութեանց է
այն նմա [11]ի զոհաւորացն Տեառն , օրէնք
յաւիտենականք ։
10 Եւ ել որդի կնոջ Իսրայելացւոյ , եւ
նա էր որդի առն Եգիպտացւոյ ի մէջ
որդւոցն Իսրայէլի . եւ կռուեցան ի բա-
նակին [12]որ յԻսրայելացւոյ անտի էր" եւ
11 այր մի Իսրայելացի . Եւ [13]անուանեալ
որդի կնոջն Իսրայելացւոյ զԱնունն` եւ
անէծ . եւ ածին զնա առ Մովսէս . եւ
անուն մօր նորա Սաղամիթ` դուստր
12 Դաբրեայ , յազգէ Դանայ ։ Եւ արկին զնա
ի պահ , զատել զնա հրամանաւ Տեառն ։
13 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
14 Հանէք զայն որ անէծն` արտաքոյ բա-
նակին , եւ դիցեն որք լուան զձեռս իւ-
եանց ի վերայ գլխոյ նորա , եւ քարկո-
15 ծեսցեն զնա ամենայն ժողովուրդն ։ Եւ
ընդ որդիսն Իսրայէլի խօսեսցիս եւ ա-
սասցես ցնոսա , Այր ոք այր որ անիծա-
16 նիցէ [14]զԱստուած , մեղս ընկալցի . Զի
անուանեաց" զանունն Տեառն` մահու մեռ-
ցի . քարընկեցութեամբ քարկոծ արաս-
ցեն զնա ամենայն ժողովուրդն . եթէ
պանդուխտ իցէ եւ եթէ բնակ . [15]յանուա-
նել նորա զանունն Տեառն , սատակեսցի ։
17 Եւ մարդ որ հարկանիցէ զամենայն
անձն մարդոյ եւ մեռանիցի` մահու մեռցի
18 եւ նա ։ Եւ որ հարկանէ զանասունն` անձն
19 ընդ անձին տուժեսցի . Եւ եթէ խեղեսցէ
ոք զընկեր իւր , որպէս արարն` նոյնպէս
20 արասցի նմա . Բեկումն ընդ բեկման ,
ակն ընդական , ատամն ընդ ատաման .
որպէս առնիցէ ոք զխեղութիւն , նոյն-
21 պէս հատուսցի նմա ։ Եւ որ հարկանիցէ
[16]զմարդ եւ մեռանիցի , մահու մեռցի եւ
22 նա ։" Իրաւունք` մի եւ նոյն կացցեն ե-
կին եւ բնակին . զի ես եմ Տէր Աստ-
ուած ձեր ։
23 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իս-
րայէլի , եւ հանին զայրն որ անէծն` ար-
տաքոյ բանակին , եւ քարկոծ արարին
զնա [9]ամենայն ժողովուրդն" քարամբք .
եւ որդիքն Իսրայէլի արարին որպէս
պատուիրեաց Տէր Մովսիսի ։

ԳԼ . ԻԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ի լերինն
2 Սինայ եւ ասէ , Խօսեաց ընդ որդիսն Իս-
րայէլի եւ ասասցես ցնոսա , [17]Եթէ մտա-
նիցէք յերկիրն զոր ես տաց ձեզ , [18]եւ
հանգիցի երկիրն զոր տաց ձեզ , զի
3 շաբաթ Տեառն է" ։ Զվեց ամ վարես-
ցես զանդ քո , եւ զվեց ամ յատեսցես
զայգի քո , եւ ժողովեսցես զպտուղ նո-
4 րա . Յամին եւթներորդի շաբաթ հան-
գիստ եղիցի երկրին , զի շաբաթ Տեառն
է . զանդ քո ոչ վարեսցես , եւ զայգի

---

[1] Օրբ. յարդարեսցէ զնոսա Ահարոն [2] Օրբ. յար-
դարեսցէ [3] Օրբ. հանապազ [4] Օրբ. առնուցուս
[5] Օրբ. առնիցես [6] Օրբ. դիցես [7] Օրբ. կարգս .
վեց ի կարգի [8] Օրբ. կարգացն [9] Օրբ. ո-
չ [10] Օրբ. պատարագ [11] Օրբ. ի պատարա-
գաց [12] Օրբ. որդին կնոջն Իսրայելացւոյ [13] Օրբ.
հայհոյեաց

[14] Օրբ. զԱստուած իւր, եւ զմեղս իւր ընկալցի.
(16) Եւ որ հայհոյէն [15] Օրբ. ի հայհոյել [16] Օրբ.
զանասունն տուժեսցի. և որ հարկանիցէ զմարդ`
սպանցի [17] Օրբ. Յորժամ [18] Օրբ. թող շա-
բաթասցի երկիրն շաբաթ Տեառն

5 քո ոչ յատցես․ Եւ զինքնաբոյսն անդոյ քո
որ գայցէ՝ ոչ հնձեսցես, եւ զխաղող
սրբութեանն քո ոչ կթեսցես. զի ամ
6 հանգստեան է այն երկրին։ Եւ եղիցի
շաբաթ երկրին ձերոյ, կերակուր՝ քեզ
եւ ծառայի քում, եւ աղախնոյ քում,
եւ վարձկանին քում, եւ պանդխտին
7 յեցելոյ ի քեզ, Եւ անասնոյ քում, եւ
գազանաց որ իցեն յերկրին քում եղի-
ցի ամենայն բերս նորա ի կերակուր։
8 Եւ թուեսցես դու քեզ եւթն հան-
գիստ ամաց՝ եւթն ամ եւթնեկին, եւ
եղիցին եւթն եւթներորդքն ամաց՝ քա-
9 ռասուն եւ ինն ամ։ Եւ ազդ անիցէք
բարբառով փողոյ [1]յամենայն երկրին ձե-
րում՝, յամսեանն եւթներորդի որ օր տասն
իցէ ամսոյն, յաւուրն քաւութեան ազդ
արասջիք փողով ընդ ամենայն երկրին
10 ձեր։ Եւ սրբեսջիք զամն յիսներորդ
տարւոյն, եւ քարոզեսջիք թողութիւն
ի վերայ երկրին ամենայն բնակչաց նո-
րա. զի [2]տարի թողութեան՝ եղիցի ձեզ
այն [1]ազդեցութիւն, եւ դարձցի իւրա-
քանչիւր ոք ի ստացուած իւր, եւ իւրա-
քանչիւր ոք յազգ իւր երթիցէ. [1]զի թո-
11 ղութեան ազդեցութիւն է այն՝ Ամն յիս-
ներորդ՝ եղիցի ձեզ [3]տարեկան. մի սեր-
մանիցէք, եւ մի հնձիցէք զինքնաբոյս
նորա որ ելանիցեն, եւ մի կթիցէք
12 զսրբեցեալս նորա. Զի [4]թողութեան
ազդեցութիւն՝ է, սուրբ լիցի ձեզ. ի
13 դաշտաց կերիջիք զարմտիս նորա։ [4]Յամին
ազդեցութեան թողութեան նորա՝ դարձ-
ցի իւրաքանչիւր ոք ի ստացուած իւր։
14 Ապա թէ վաճառեսցէ ոք վաճառ ընկե-
րի իւրում, եւ ստասցի յընկերէ իւրմէ,
15 մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր. Ըստ
թուոյ ամացն յետ [5]ազդեցութեանն
ստասցի յընկերէ իւրմէ, ըստ թուոյ ա-
16 մաց արմտեացն վաճառեսցի քեզ։ Ըստ
յաճախելոյ ամացն [6]յաճախեսցէ զստաց-
ուածս իւր՝ եւ ըստ պակասելոյ ամացն
[7]պակասեցուսցէ զստացուածն իւր՝.
զի ըստ թուոյ արդեանցն վաճառեսցէ
17 նա քեզ։ Մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր,
եւ երկնչիցիս [8]ի Տեառնէ Աստուծոյ՝
քումմէ. ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
18 Եւ արասջիք զամենայն իրաւունս իմ
եւ զամենայն դատաստանս իմ, եւ պահես-
ջիք եւ արասջիք զնոսա, եւ բնակեսջիք
19 յերկրին [9]յուսով։ Եւ տացէ երկիրն զբերս
իւր, եւ կերիջիք յյագ. եւ բնակեսջիք
20 ի նմա վստահութեամբ։ Ապա թէ ասի-
ցէք, Զի՞նչ կերիցուք յամին եւթներորդի
յայսմիկ, եթէ ոչ սերմանիցեմք եւ ոչ
21 ժողովիցեմք զարմտիս մեր. Առաքեցից
զօրհնութիւն իմ ի ձեզ յամին վեցերորդի,
եւ արասցէ զարդիւնս իւր երից ամաց։
22 Եւ սերմանեսջիք յամին ութերորդի,
եւ կերիջիք զհին արդեանցն մինչեւ ցամն
իններորդ. մինչեւ գայցեն արմտիք նո-
րա, կերիջիք հին ի հնոյ։
23 Եւ երկիրն ոչ վաճառեսցի [10]ի հաս-
տատութիւն. զի իմ է երկիրն. քանզի
պանդուխտք եւ նժդեհք էք դուք ա-
24 ռաջի իմ։ Եւ ըստ ամենայն երկրին
կալուածոյ ձերոյ՝ փրկանս տաջիք [11]երկ-
25 րին։ Եւ եթէ աղքատասցի եղբայր քո
որ ընդ քեզ իցէ, եւ վաճառեսցէ ի կալ-
ուածոց իւրոց, եւ եկեսցէ մերձաւորիչն
որ մերձաւոր իցէ նորա, եւ փրկեսցէ
26 զվաճառ եղբօր իւրոյ։ Ապա թէ չիցէ
ուրուք մերձաւորիչ, եւ ձեռնհաս իցէ,
եւ գտանիցի նմա բաւական փրկանացն
27 իւրոց, Եւ համարիցի զամս վաճառին
իւրոյ, եւ հատուսցէ [12]կարողն առնն ո-
րում վաճառեաց նմա, եւ դարձցի ի
28 կալուածս իւր։ Ապա թէ ոչ գտցի ի
ձեռին նորա բաւականն առ ի հատու-
ցանելոյ նմա, եղիցի վաճառ նորա այնմ
որ ստացաւ զնա մինչեւ յամն [2]թո-
ղութեան. եւ ելցէ յամին [13]թողութեան
եւ դարձցի անդրէն ի կալուածս իւր։
29 Եւ եթէ վաճառեսցէ ոք տուն բնա-
կութեան ի պարսպաւոր քաղաքի, եղի-
ցին փրկանք նորա մինչեւ ի կատարել
տարւոյն աւուրցն վաճառի նորա. օրա-
30 թուի լինիցին փրկանք նորա։ Ապա թէ
ոչ փրկիցի մինչեւ լնուցու նորա տարին
ողջոյն, հաստատեսցի տունն որ իցէ ի
պարսպաւոր քաղաքի հաստատութեամբ՝
ստացողին իւրոյ յազգս իւր. եւ մի ելցէ
31 ի [5]թողութեանն։ Իսկ տունք, որ յաւանս
իցեն, որոց պարիսպ ոչ գուցէ շուրջա-
նակի, ընդ անդս երկրի համարեսցին,
եւ հանապազ ընդ փրկանօք լինիցին.
32 եւ ի [5]թողութեանն ելցեն։ Եւ ի քա-

[1] Եբր. [illegible] . [2] Եբր. յոբելեան [3] Եբր. ամ յոբելեան [4] Եբր. Յամի ամ յոբելենի [5] Եբր. յոբելենին [6] Եբր. յաճախեսցես զգին նորա [7] Եբր. պակասեցուսցես զգին նորա [8] Եբր. յԱստուծոյ

[9] Եբր. վստահութեամբ [10] Եբր. ի սպառ [11] Եբր. վասն երկրին [12] Եբր. զմնացորդն [13] Եբր. յոբելենի

ղաքս Ղեւտացւոց տունք որ ի քաղաքս
կալուածոց նոցա իցեն՝ ընդ փրկանօք
լինիցին հանապազ [1]որ ի մէջ Ղեւտաց-
33 ւոցն իցէ”։ Եւ որ ոք փրկեսցէ ի Ղեւտաց-
ւոց անտի, ելցէ վաճառ տանց քաղա-
քաց կալուածոց նորա ի [2]Թողութեանն.
զի տունք քաղաքացն Ղեւտացւոց կա-
լուածք նոցա են այն ի մէջ որդւոցն Իս-
34 րայելի։ Եւ ագարակքն [3]զատուցեալք ի
քաղաքս” նոցա՝ մի՛ վաճառեսցին. զի
կալուած յաւիտենական է այն նոցա։
35 Եւ եթէ աղքատասցի եղբայր քո եւ
տկարասցի ձեռօք, առ քեզ պատսպա-
րեսցես զնա իբրեւ զեկն եւ զպանդուխտ.
եւ կեցցէ եղբայրն քո որ ընդ քեզն իցէ։
36 Մի՛ առնուցուս ի նմանէ վաշխ եւ տո-
կոսիս. եւ երկնչիցիս [4]ի Տեառնէ Աստու-
ծոյ քումմէ, զի ես եմ Տէր”. եւ կեցցէ
37 եղբայր քո ընդ քեզ։ Զարծաթ քո մի՛
տացես նմա ընդ տոկոսեօք, եւ զկերա-
կուր քո մի՛ տացես նմա ընդ չարիսափու։
38 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, որ հանի զձեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ տալ ձեզ զերկիրն
Քանանացւոց, առ ի լինելոյ ձեր Աստուած։
39 Եւ եթէ տնանկասցի եղբայր քո առ քեզ
եւ վաճառեսցի քեզ, մի՛ ծառայեսցէ քեզ
40 զծառայութիւն ստրկի. Իբրեւ զվարձ-
կան, իբրեւ զպանդուխտ եղիցի քեզ,
մինչեւ յամն [5]Թողութեան գործեսցէ առ
41 քեզ. Եւ ելցէ [6]ի Թողութեանն ինքն եւ
որդիք իւր ընդ իւր, եւ դարձցի յազգ
իւր, եւ ի հայրենի կալուած իւր երթի-
42 ցէ։ Զի ծառայք իմ են նոքա զորս ես
հանի յերկրէն Եգիպտացւոց. մի՛ վաճա-
43 ռեսցին ի վաճառ ստրկի։ Եւ մի՛ տառա-
պեցուցես զնա ընդ աշխատութեամբ.
եւ երկնչիցիս [4]ի Տեառնէ Աստուծոյ քում-
44 մէ”։ Եւ ծառայ կամ աղախին որչափ եւ
լինիցին քեզ՝ յազգացն որ շուրջ զքեւն
45 իցեն, ի նոցանէ ստասջիք։ Եւ յորդւոց
պանդխտացն որ ի միջի ձերում իցեն,
ի նոցանէ ստանայցէք, եւ յազգականաց
նոցա որչափ ինչ լինիցին յերկրին ձերում՝
46 եղիցին ձեզ ի կալուածս. Եւ բաժանես-
ջիք զնոսա որդւոց ձերոց յետ ձեր, եւ
եղիցին ձեզ ստրուկք յաւիտեան. բայց
յեղբարց ձերոց յորդւոցն Իսրայելի՝ իւ-
րաքանչիւր ոք զեղբայր իւր մի՛ տառա-
պեցուցանիցէք աշխատութեամբ։

[1] Ոմանք. Ղեւտացւոյն [2] Ոմանք. յոբելենին [3] Ոմանք. արուարձանաց քաղաքաց [4] Ոմանք. յԱստուծոյ քումմէ [5] Ոմանք. յոբելեան [6] Ոմանք. առ իւրքէն

47 Եւ եթէ բաւական իցէ ձեռն եկին եւ
պանդխտին որ առ քեզ իցէ, եւ չքա-
ւորեալ եղբայր քո վաճառեսցի եկին կամ
պանդխտին որ առ քեզ իցէ՝ անդէն ծնե-
48 լոյ պանդխտին, Յետ վաճառելոյն նորա
փրկանք լինիցին նմա. մի ոք որ եւ իցէ
49 յեղբարց իւրոց՝ փրկեսցէ զնա. Եղբայր
հօր կամ որդի հօրեղբօր փրկեսցէ զնա,
կամ ոք յընտանեաց մարմնոյ իւրոյ ի
ցեղէ իւրմէ փրկեսցէ զնա. ապա թէ
իւր իսկ զձեռամբ իցէ՝ ինքնին փրկեսցէ
50 զանձն։ Եւ համարեսցի ընդ ստացողին
իւրոյ յամէ անտի յորում վաճառեցաւ
նմա մինչեւ ցամն [5]Թողութեան. եւ ե-
ղիցի արծաթ գնոց նորա իբրեւ վարձ-
կանի, ամ յամէ որչափ իցէ ընդ նմա.
51 Եւ եթէ [7]ուելի եւս քան զայն ամս կայցէ,
տացէ” զփրկանս իւր յարծաթոյ [8]ստաց-
52 ուածոյն իւրոյ. Եւ եթէ սակաւ ինչ կայցէ
յամաց անտի մինչեւ ցամն [5]Թողութեան,
համարեսցի իւր ըստ ամացն իւրոց, եւ
53 տացէ զփրկանս իւր։ Իբրեւ զվարձկան
ամ յամէ [9]որչափ եւ” իցէ ընդ նմա.
մի՛ տառապեցուցանիցէ զնա աշխատու-
54 թեամբ առաջի քո։ Ապա թէ ոչ փրկեսցէ
ըստ այսմ օրինակի, ելցէ յամին [10]Թողու-
թեան ինքն եւ որդիք իւր ընդ նմա.
55 Զի իմ են որդիքն Իսրայելի ստրուկք,
ծառայք իմ զորս հանի յերկրէն Եգիպ-
տացւոց. ես եմ Տէր Աստուած ձեր։

Գլ. ԻԶ

1 Մի՛ առնիցէք ձեզ [11]ձեռագործս կամ
դրօշեալս, եւ մի՛ կանգնիցէք ձեզ ար-
ձանս, եւ մի՛ քարկոթող դնիցէք յերկրի
ձերում երկիր պագանել նմա. ես եմ
Տէր Աստուած ձեր։
2 Զշաբաթս իմ պահեսջիք, եւ ի սրբու-
թեանց իմոց երկնչիջիք. [9]զի ես եմ Տէր։
3 Եթէ ըստ հրամանաց իմոց գնայցէք,
եւ զպատուիրանս իմ պահիցէք եւ առ-
4 նիցէք զնոսա, Տաց ձեզ անձրեւ ի ժա-
մանակի իւրում, եւ երկիրն տացէ զար-
մտիս իւր, եւ ծառք դաշտաց տացեն
5 զպտուղս իւրեանց. Եւ հասանիցեն ձեր
կալք ի կութս, եւ կութք ի սերմանս
հասանիցեն, եւ կերիջիք զհաց ձեր յյագ,
եւ բնակեսջիք անհոգութեամբ յերկրի

[7] Ոմանք. տակաւին բազում ինչ կայցէ յամացն, ըստ այնմ տացէ [8] Ոմանք. գնոյն [9] Ոմանք. պակասէ [10] Ոմանք. յոբելենի [11] Ոմանք. կուռս

6 ձերում ։ Եւ տաց խաղաղութիւն յերկրին
ձերում, եւ ննջիցէք, եւ ոչ ոք իցէ որ
զարհուրեցուցանիցէ զձեզ. եւ կորուսից
զգազանս չարս յերկրէ ձերմէ. եւ պա-
7 տերազմ մի՛ անցցէ յերկիր ձեր ։ Եւ հա-
լածեսջիք զթշնամիս ձեր, եւ անկանի-
8 ցին առաջի ձեր սպանմամբ ։ Եւ հալա-
ծիցեն ի ձէնջ հինգք զհարիւր, եւ հա-
րեւրք ի ձէնջ հալածեսցեն զբեւրս, եւ
անկանիցին թշնամիք ձեր առաջի ձեր
9 սրով ։ Եւ հայեցայց ի ձեզ, եւ աճեցու-
ցից զձեզ եւ բազմացուցից զձեզ, եւ
10 հաստատեցից զուխտ իմ ընդ ձեզ ։ Եւ
կերիջիք զհին եւ զհնոյ հին, եւ զհինն
11 յերեսաց նորոյն հանիջիք ի բաց ։ Եւ հաս-
տատեցից [1]զուխտ իմ ի ձեզ. եւ ոչ գար-
12 շեսցի անձն իմ ի ձէնջ. Եւ գնացից ի
ձեզ, եւ եղէց ձեր Աստուած, եւ դուք
13 եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ ։ Ես եմ Տէր
Աստուած ձեր որ հանի զձեզ յերկրէն
Եգիպտացւոց, մինչ էիք դուք ծառայք.
եւ խզեցի զկապանս լծոյն ձերոյ, եւ
[2]ածի զձեզ համարձակութեամբ" ։
14 Ապա թէ ոչ լուիցէք ինձ, եւ ոչ առ-
նիցէք զամենայն հրամանս իմ զայսո-
15 սիկ, Այլ հեստիցէք սոցա, եւ յիրաւանց
իմոց տաղտկայցեն անձինք ձեր, առ ի
չառնելոյ ձեզ զամենայն զպատուիրանս
16 իմ եւ ցրելոյ զուխտն իմ, Արարից նոյն-
պէս եւ ես ձեզ. հաստատեցից ի վերայ
ձեր տագնապաւ տարակուսանս, զքոս
եւ զդալուկն որ սորեցուցանիցեն զաչս
ձեր, եւ հաչիցէք յանձինս ձեր, եւ սեր-
մանեսջիք ի սնոտիս զսերմանիս ձեր, եւ
17 զայն հակառակորդք ձեր կերիցեն. Հաս-
տատեցից զերեսս իմ ի ձեզ, եւ անկա-
նիջիք առաջի թշնամեաց ձերոց, եւ հա-
լածեսցեն զձեզ ատելիք ձեր, եւ լինի-
ջիք փախստեայք առանց ուրուք հալա-
18 ծելոյ զձեզ ։ Եւ եթէ տակաւին ոչ լուի-
ցէք ինձ՝ յաւելից խրատել զձեզ եւթնպա-
19 տիկ ի վերայ մեղացն ձերոց ։ Եւ խոր-
տակեցից զհպարտութիւն ամբարտաւա-
նութեանց ձերոց. եւ արարից ձեզ զեր-
կինս երկաթի եւ զերկիր ձեր իբրեւ
20 պղնձի ։ Եւ եղիցի ընդունայն զօրու-
թիւն ձեր. եւ մի՛ տացէ երկիր ձեր զսեր-
մանիս իւր, եւ մի՛ ծառ վայրաց տացէ
զպտուղ իւր ։
21 Եւ եթէ տակաւ ին գնայցէք դուք խո-
տորնակս, եւ ոչ կամիցիք լսել ինձ,
յաւելից ձեզ հարուածս եւթնպատիկ ըստ
22 անօրէնութեանն ձերում ։ Եւ առաքեցից
ի վերայ ձեր զգազանս չարս երկրի, եւ
[3]կերիցեն զձեզ, եւ սատակեսցեն զա-
նասունս ձեր, եւ նուազունս [4]արարից
զձեզ. եւ կուրասցին ճանապարհք ձեր ։
23 Ապա թէ այնու եւս ոչ խրատիցիք, այլ
տակաւին խոտորնակս գնայցէք ընդ իս,
24 Գնացից եւ ես ընդ ձեզ [5]բարկութեամբ
խոտորնակս. եւ հարից զձեզ եւթնպա-
25 տիկ փոխանակ մեղաց ձերոց ։ Եւ սա-
տակեցից զձեզ սրով խնդրել զվրէժ ուխ-
տին. եւ թէ ամրանայցէք ի քաղաքս
ձեր, առաքեցից մահ ի ձեզ, եւ մատ-
26 նեսջիք ի ձեռս թշնամեաց։ Ի նեղել զձեզ
ռոճկաւ հացի, եփեսցեն տասն կին զհացն
ձեր ի միում թոնրի, եւ տացեն զհաց
ձեր կշռով. եւ կերիջիք եւ մի՛ յագեսջիք ։
27 Եւ եթէ այնու եւս ոչ լուիցէք ինձ,
28 այլ գնայցէք ընդ իս խոտորնակս, Եւ ես
գնացից ընդ ձեզ բարկութեամբ խոտոր-
նակս, եւ խրատեցից զձեզ եւթնպատիկ
29 ըստ մեղաց ձերոց. Եւ կերիջիք զմար-
մինս ուստերաց ձերոց, եւ զմարմինս
30 դստերաց ձերոց կերիջիք ։ Եւ կործանե-
ցից [6]զբարձունս ձեր, եւ աւերեցից զփայ-
տեղէն ձեռագործս ձեր", եւ արկից զդիս
ձեր զդիակամբք կռոց ձերոց, եւ գար-
31 շեսցի անձն իմ ի ձէնջ ։ Եւ արարից զքա-
ղաքս ձեր աւերակս, եւ թափուր ա-
րարից զսրբութիւնս ձեր, եւ ոչ հոտո-
32 տեցայց ի հոտ զոհից ձերոց ։ Եւ աւե-
րեցից զերկիրն ձեր, եւ զարմասցին ընդ
նա թշնամիքն ձեր որ բնակեալ իցեն ի
33 նմա ։ Եւ ցրուեցից զձեզ ընդ ազգս, եւ
սատակեսցէ զձեզ սուրն եկեալ ի վե-
րայ, եւ եղիցի երկիրն ձեր աւերակ եւ
34 քաղաքք ձեր թափուրք ։ Յայնժամ հա-
ճեսցի երկիրն ընդ շաբաթս իւր զամե-
նայն աւուրս աւերածոյն իւրոյ, եւ դուք
եղիջիք յերկրին թշնամեաց ձերոց՝ յերկիր
օտար. յայնժամ շաբաթասցի երկիրն,
35 եւ հաճեսցի ընդ շաբաթս իւր. Զամե-
նայն աւուրս աւերածոյն իւրոյ շաբա-
թասցի զշաբաթսն զոր ոչ շաբաթացաւ
ի շաբաթս ձեր՝ ի ժամանակի յորում
36 բնակէիքն ի նմա ։ Եւ ի վերայ մնացե-
լոցն ի ձէնջ ածից դողումն ի սիրտս նոցա
յերկրի թշնամեացն իւրեանց. եւ հալա-

[1] Եբր. զխորան [2] Եբր. ետու ձեզ գնալ ուղղորդ

[3] Եբր. անզաւակեսցեն [4] Եբր. արասցեն [5] Եբր. [illegible] [6] Եբր. զբարձունս ձեր, եւ աւերեցից զպատկերս ձեր արեգական

ծնեացէ զնոսա ձայն տերեւոյ խարխա-
փելոյ, եւ փախիցեն որպէս որ փախչի-
ցին ի պատերազմէ, եւ անկանիցին ա-
37 ռանց ուրուք հալածելոյ։ Եւ թողցէ
եղբայր զեղբայր իւր իբրեւ ի պատե-
րազմի՝ առանց ուրուք զհետ մտանելոյ,
եւ ոչ կարիցէք ընդդէմ դառնալ թշնամ-
38 եաց ձերոց։ Եւ կորնչիցիք ի մէջ ազ-
գաց, եւ կերիցէ զձեզ երկիրն թշնամ-
39 եաց ձերոց։ Եւ մնացեալքն ի ձէնջ սա-
տակեսցին վասն մեղաց իւրեանց յերկրի
թշնամեաց իւրեանց, եւ վասն մեղաց
հարց իւրեանց՝ որ ընդ նոսա մաշիցին։
40 [1]Եւ խոստովան լինիցին զմեղս իւր-
եանց եւ զհարց իւրեանց, զի յանցեան
եւ արհամարհեցին զիս, եւ զի գնացին
41 առաջի իմ խոտորնակս, Եւ ես գնացից
ընդ նոսա [2]բարկութեամբ խոտորնակս,
եւ [3]կորուսից զնոսա յերկրի" թշնամեաց
իւրեանց, յայնժամ ամաչեսցէ սիրտ նո-
ցա անթլփատ, եւ յայնժամ հաճեսցին
42 ընդ [4]մեղս իւրեանց, Եւ յիշեցից զուխտն
Յակոբայ եւ զուխտն Իսահակայ, եւ
զուխտն Աբրահամու յիշեցից, եւ զեր-
կիրն յիշեցից։
43 Եւ երկիրն լքցի ի նոցանէ. յայնժամ
ընկալցի երկիրն զշաբաթս իւր՝ յաւերել
նորա վասն նոցա, եւ նոքա ընկալցին
զանօրէնութիւնս իւրեանց, փոխանակ
զի զիրաւունս իմ արհամարհեցին, եւ
ի հրամանաց իմոց տաղտկացաւ անձն
44 նոցա։ Եւ ես՝ մինչդեռ [5]էին յերկրի
թշնամեաց իւրեանց, ոչ անտես [6]արարի
զնոսա, ու ոչ [7]տաղտկացայ նոքօք առ
ի սատակելոյ զնոսա՝ ցրել զուխտ իմ որ
ընդ նոսա. զի ես եմ Տէր Աստուած
45 նոցա։ Եւ յիշեցից զառաջին ուխտն
նոցա, յորժամ հանի զնոսա յերկրէն
Եգիպտացւոց [2]ի տանէ ծառայութեան",
առաջի ամենայն ազգաց՝ լինել նոցա
Աստուած. զի ես եմ Տէր։
46 Այս են իրաւունք եւ հրամանք եւ օ-
րէնք, զոր ետ Տէր ի մէջ իւր եւ ի մէջ
որդւոցն Իսրայելի ի լերինն Սինայ ի
ձեռն Մովսիսի։

ԳԼ. ԻԷ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասաս-
ցես ցնոսա, Որ ոք ուխտեսցէ ուխտ՝
3 տալ զգինս անձին իւրոյ Տեառն, Եղի-
ցին գինք արուի, ի քսանամենից մին-
չեւ ցվաթսնամեանս, եղիցին գինք նորա
յիսուն [8]երկդրամեան արծաթոյ ըստ
4 սրբութեան սկեղն. Եւ իգին լիցին գինք՝
5 երեսուն [8]երկդրամեան։ Ապա թէ ի հնգա-
մենից մինչեւ ցքսանամեանս, լինի-
ցին գինք արուին քսան [8]երկդրամեան,
6 եւ իգին տասն [8]երկդրամեան։ Եւ յամ-
սօրէէն մինչեւ ցհնգեմեանն՝ եղիցի
արուին հինգ [8]երկդրամեան արծաթոյ,
եւ իգին երեք [8]երկդրամեանք արծա-
7 թոյ։ Ապա թէ ի վաթսնամենից եւ ի վեր
իցէ, եթէ արու իցէ, եղիցին գինք նորա
հնգետասան [8]երկդրամեան արծաթոյ, եւ
8 իգին՝ տասն [8]երկդրամեան։ Ապա թէ
աղքատ իցէ ի գնոցն, կացցէ առաջի
քահանային, եւ հատցէ նմա քահանայն
գին, եւ որչափ ինչ ի կարի իցէ ի ձեռին
ուխտաւորին՝ արկցէ նմա գինս քահանայն։
9 Եւ եթէ յանասնոց մատուցանելեաց
Տեառն իցէ պատարագն, որչափ ինչ
10 տացէ ի նոցանէ Տեառն՝ սուրբ լիցի. Եւ
մի՛ փոխանակեսցէ զլաւն ընդ յոռւոյն,
եւ մի՛ զյոռին ընդ լաւին. ապա թէ
փոխանակելով փոխանակեսցէ զայն ա-
նասուն ընդ անասնոյ, եղիցի եւ այն եւ
11 փոխանակն սուրբ։ Ապա թէ յամենայն
անասնոց անսրբոց իցէ յորոց ոչ մատ-
չիցի պատարագ Տեառն, կացուսցէ զա-
12 նասունն առաջի քահանային. Եւ արկցէ
նմա գինս քահանայն ի մէջ լաւին եւ
յոռւոյն. եւ որպէս զիարդ արկցէ նմա
13 գինս քահանայն՝ այն կացցէ։ Իսկ եթէ
փրկելով փրկեսցէ զնա, եւ զհնգերորդ
մասն գնոց նորա յաւելցէ ի նոյն։
14 Եւ մարդ ոք որ սրբեսցէ զտուն իւր
սրբութիւն Տեառն, արկցէ նմա գինս
քահանայն ի մէջ լաւին եւ յոռւոյն. եւ
որպէս զիարդ արկցէ նմա գինս քահա-
15 նայն, նոյն կացցէ։ Ապա թէ որ սրբեացն
զնա փրկեսցէ զտուն իւր, յաւելցէ եւ
զհնգերորդ արծաթոյ գնոցն ի նոյն, եւ
նմին իսկ եղիցի։
16 Եւ եթէ յանդոյ կալուածոց իւրոց
սրբեսցէ ոք ինչ Տեառն, եղիցին գինք
նորա ըստ սերմանն իւրում. քոռի միոջ
գետոյ՝ եղիցի յիսուն [8]երկդրամեան ար-
17 ծաթոյ։ Եւ եթէ յամէ [9]թողութեանն
սրբեսցէ զանդն իւր, ըստ գնոցն որչափ

---

[1] Այլքն, Եթէ [2] Եբր. պախուր [3] Եբր. ածից զնոսա յերկիր [4] Կամ, պատուհաս [5] Եբր. իցեն [6] Եբր. արարից [7] Եբր. տաղտկացայց

[8] Եբր. սիկղ [9] Եբր. յոբելինէ

18 ինչ իցեն, կացցէ։ Ապա թէ յետ [1]թո-
ղութեանն սրբեսցէ զանդն իւր, համա-
րեսցի նմա քահանայն զարծաթն յայլ
եւս ամսն՝ մինչեւ ցտարին [2]թողութեան,
եւ հատցէ փոքր ինչ ի գնոց անտի նորա.
19 Ապա թէ փրկեսցէ զանդն որ սրբեացն
զնա, յաւելցէ զհինգերորդ մասն արծա-
թոյն ի գինս իւր, եւ նորա իսկ լիցի։
20 Ապա թէ ոչ փրկեսցէ զանդն իւր, եւ
վաճառեսցէ զանդն այլում մարդոյ, մի՛
21 եւս փրկեսցէ. Այլ եղիցի անդն, ելեալ
ի [1]թողութեանն՝ սուրբ Տեառն, իբրեւ
զերկիր մի զատուցեալ. քահանային ե-
ղիցի ի կալուած։
22 Ապա թէ յանդոյ զոր գնեալ իցէ եւ
չիցէ յիւրոց կալուածոց՝ սրբեսցէ Տեառն,
23 Հաշուեսցի ընդ նմա քահանայն ի գնոցն
մինչեւ ցտարին [2]թողութեան, եւ տա-
ցէ զգինն յաւուր յայնմիկ սրբութիւն
24 Տեառն։ Եւ յամին [1]թողութեան դարձցի
անդն անդրէն առ այն յորմէ ստացեալ
իցէ, որոյ իւր իսկ էր կալուած երկրին։
25 Եւ ամենայն գինք եղիցին ըստ սրբու-
թեան [3]կշռոցն. քսան [4]դանգ լիցի [5]երկ-
դրամեանն։
26 Եւ ամենայն անդրանիկ որ ծնանիցի
ի խաշանց քոց՝ Տեառն լիցի, եւ մի՛ ոք
սրբեսցէ զայն. եթէ արջառ իցէ, եւ
27 եթէ ոչխար՝ Տեառն լիցի։ Եւ եթէ ի
չորքոտանեաց անսրբոց փրկիցէ ըստ
գնոց իւրոց, զհինգերորդ մասն ի նոյն
յաւելցէ, եւ նորին լիցի. ապա թէ ոչ
փրկեսցի, վաճառեսցի ըստ գնոց իւրոց։
28 Ամենայն նուէր զոր նուիրեսցէ ոք
Տեառն յամենայնէ որ ինչ իւր իցէ, ի
մարդոյ մինչեւ յանասուն եւ յանդոյ [6]մին-
չեւ ցկալուածս իւր, մի՛ դարձցի անդ-
րէն” եւ մի՛ փրկեսցի. ամենայն նուէր՝
29 սուրբ սրբութեանց լիցի Տեառն։ Ամե-
նայն նուէր որ նուիրիցի ի մարդկանէ՝
մի՛ փրկեսցի, այլ մահու մեռանիցի։
30 Ամենայն տասանորդ յերկրէ, ի սեր-
մանեաց երկրին եւ ի պտղոց ծառոց,
31 Տեառն է, ի սրբութիւն Տեառն։ Եւ եթէ
փրկելով ոք փրկեսցէ զտասանորդ իւր,
զհինգերորդ մասն յաւելցէ ի նոյն, [7]եւ
32 նորին լիցի”։ Եւ ամենայն տասանորդ
արջառոյ եւ ոչխարի, ամենայն տասա-
նորդ որ մտանիցէ ընդ թուով գաւա-
33 զանի, սրբութիւն Տեառն լիցի։ Մի՛ լիցի
խտիր ընդ բարին եւ ընդ յոռին, եւ մի՛
փոխանակեսցես զբարին ընդ յոռւոյն.
ապա թէ փոխանակելով փոխանակես-
ցես, եւ նա եւ փոխանակն իւր եղի-
ցին սուրբ, եւ մի՛ փրկեսցի։
34 Այս են պատուիրանք զոր պատուիր-
եաց Տէր Մովսիսի առ որդիսն Իսրայէլի
ի լերինն Սինայի։

[1]Եբր. յոբելենին [2]Եբր. յոբելեան [3]Եբր. սիկղն
[4]Այսինքն՝ կերատ, կամ, ցորեան [5]Եբր. սիկղն
[6]Եբր. կալուածոց իւրոց, մի վաճառեսցի
[7]ՅԵբր. պակաս

ԹԻՒՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի
յանապատին Սինայի, ի խորանին
[1]վկայութեան, ի միում՝ ամսեանն երկ-
րորդի, յամին երկրորդի ելանելոյ նոցա
2 յերկրէն Եգիպտացւոց, ասէ, Առէք զհա-
մար ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իս-
րայելի, ըստ ազգս, ըստ տանց նահա-
պետաց, ըստ թուոց յանուանէ, ըստ
3 գլխոց նոցա՝ ամենայն արու, ի քսանա-
մենից եւ ի վեր, ամենայն որ ելանիցէ
ի զօրս Իսրայելի, համարեսջիք զնոսա
համեմատ զօրութեամբ իւրեանց դու եւ
4 Ահարոն. [2]առնիցէք նոցա համարս:" Եւ
ընդ ձեզ լինիցին իւրաքանչիւր ըստ
ցեղի, իւրաքանչիւր իշխան, ըստ տանց
նահապետաց լինիցին:
5 Եւ այս են անուանք արանցն որ յան-
դիման լինիցին ընդ ձեզ. Ռուբենի՝ Ե-
6 ղիսուր որդի Սեդիուրայ, Շմաւոնի՝ Սա-
7 ղամիէլ որդի Սուրիսադայի, Յուդայի՝
8 Նաասոն որդի Ամինադաբայ, Իսաքա-
9 րայ՝ Նաթանայէլ որդի Սովգարայ, Զա-
10 բուղոնի՝ Եղիաբ որդի Քեղոնայ, Որդ-
ւոցն Յովսեփայ, Եփրեմի՝ Եղիսամա
որդի Եմիուդայ, Մանասէի՝ Գամաղիէլ
11 որդի Փադասուրայ, Բենիամինի՝ Աբի-
12 դան որդի Գեդէոնի, Դանայ՝ Աքիեզեր
13 որդի Ամիսադայի, Ասերայ՝ Փագիէլ որդի
14 Եքրանայ, Գադայ՝ Եղիսափան որդի
15 Դագուելի, Նեփթաղիմայ՝ Աքիրէ որդի
16 Ենանայ: Սոքա են անուանիք ժողովր-
դեանն, իշխանք ցեղիցն ըստ նահապե-
տաց՝ հազարապետք Իսրայելի:
17 Եւ առին Մովսէս եւ Ահարոն զարսն
զայնոսիկ որք յանուանէն կոչեցան.
18 Եւ զամենայն ժողովուրդն ժողովեցին
ի միում՝ ամսեանն երկրորդի, [2]յամին
երկրորդի," եւ մտին ի համարս ըստ ազ-
գաց իւրեանց, ըստ նահապետաց իւ-
րեանց, ըստ թուոյ անուանց նոցա, ի
քսանամենից եւ ի վեր, [2]ամենայն արու"
19 ըստ գլխոց իւրեանց: Որպէս հրամայ-
եաց Տէր Մովսիսի, եւ մտին ի համարս
յանապատին Սինայի:
20 Եւ եղեն որդիք Ռուբենի՝ անդրան-
կանն Իսրայելի, ըստ ազգս իւրեանց,
ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ անուանց
իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց, ամե-
նայն արու ի քսանամենից եւ ի վեր,
ամենայն որ ելանէր ի զօրսն [2]Իսրայելի՝
21 Համարս նոցա յազգէն Ռուբենի, քա-
ռասուն եւ վեց հազար եւ հինգ հարեւր:
22 Եւ որդւոցն Շմաւոնի, ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու ի քսանամենից եւ ի վեր,
23 ամենայն որ ելանէր ի զօրսն՝ Համարս
նոցա ի ցեղէն Շմաւոնի, յիսուն եւ ինն
հազար եւ երեք հարեւր:
24 Եւ որդւոցն Գադայ՝ ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [2]նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի վեր,
25 ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝ Համարս
նոցա ի ցեղէն Գադայ, քառասուն եւ
հինգ հազար եւ վեց հարեւր եւ յիսուն:
26 Եւ որդւոցն Յուդայ՝ ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [2]նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի
27 վեր, ամենայն որ ելանէր ի զօրսն՝ Համ-
արս նոցա ի ցեղէն Յուդայ՝ եւթանասուն
եւ չորք հազարք եւ վեց հարեւր:
28 Եւ որդւոցն Իսաքարայ՝ ըստ ազգս
իւրեանց, ըստ գունդս իւրեանց, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ
անուանց [2]իւրեանց, ըստ գլխոց իւր-
եանց, ամենայն արու" ի քսանամենից
եւ ի վեր, ամենայն որ ելանէր ի զօ-
29 րու՝ Համարս նոցա ի ցեղէն Իսաքարայ,
յիսուն եւ չորք հազարք եւ չորեքհարեւր:

[1]Եբր. ժողովոյ. այսպէս յաճախ. [2]Յեբր. պակասէ

30 Եւ որդւոցն Զաբուղոնի՝ ըստ ծնունդս
իւրեանց, ըստ ազգս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [1]իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի վեր,
31 ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝ Համիզէս
նոցա ի ցեղէն Զաբուղոնի, յիսուն եւ
եւթն հազար եւ չորեքհարիւր։
32 Եւ որդւոցն Յովսեփայ, որդւոց Եփրե-
մի՝ ըստ ազգս իւրեանց, ըստ ծնունդս
իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւր-
եանց, ըստ թուոյ անուանց, [1]նոցա, ըստ
գլխոց իւրեանց, ամենայն արու" ի քսան-
ամենից եւ ի վեր, ամենայն որ ելանէր
33 ի զօրու՝ Համիզէս նոցա ի ցեղէն Եփրեմի,
քառասուն հազար եւ հինգ հարիւր։
34 Եւ որդւոցն Մանասէի՝ ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ ծնունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [1]իւրեանց, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի
վեր, ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝
35 Համիզէս նոցա ի ցեղէն Մանասէի, երե-
սուն եւ երկու հազար եւ երկերիւր։
36 Եւ որդւոցն Բենիամինի՝ ըստ ազգս
իւրեանց, ըստ ծնունդս իւրեանց, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ
թուոյ անուանց [1]նոցա, ըստ գլխոց իւր-
եանց, ամենայն արու" ի քսանամենից եւ
ի վեր, ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝
37 Համիզէս նոցա ի ցեղէն Բենիամինի, երե-
սուն եւ հինգ հազար եւ չորեքհարիւր։
38 Եւ որդւոցն Դանայ՝ ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ ծնունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [1]նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի
վեր, ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝
39 Համիզէս նոցա ի ցեղէն Դանայ, վաթսուն
եւ երկու հազարք եւ եւթն հարիւր։
40 Եւ որդւոցն Ասերայ՝ ըստ ազգս իւր-
եանց, ըստ ծնունդս իւրեանց, ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ ան-
ուանց [1]նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց, ա-
մենայն արու" ի քսանամենից եւ ի վեր,
41 ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝ Համիզէս
նոցա ի ցեղէն Ասերայ, քառասուն եւ
մի հազար եւ հինգ հարիւր։
42 Եւ որդւոցն Նեփթաղիմայ՝ ըստ ազգս
իւրեանց, ըստ ծնունդս իւրեանց, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ թուոյ
անուանց [1]նոցա, ըստ գլխոց իւրեանց,
ամենայն արու" ի քսանամենից եւ ի վեր,
43 ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝ Համիզէս
նոցա ի ցեղէն Նեփթաղեմի, յիսուն եւ
երեք հազարք եւ չորեքհարիւր։
44 Այս է համիզէս զոր արարին Մովսէս
եւ Ահարոն եւ իշխանքն Իսրայելի, երկո-
տասան [2]իշխանք. այր մի ըստ [1]միում
ազգի, ըստ ցեղից" տանց նահապետաց
45 իւրեանց էին։ Եւ եղեւ ամենայն համ-
իզէս որդւոց Իսրայելի [3]համիզերձ զօրու"
իւրեանց ի քսանամենից եւ ի վեր ամե-
նայն որ ելանէր [4]տալ պատերազմ" ի
46 միջոյ Իսրայելի. Եւ եղեն ամենայն անց-
եալքն ի համիզսն վեց հարեւր հազար, եւ
երեք հազար եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն։
47 Բայց Ղեւտացիքն ի ցեղէ ազգին իւր-
եանց ոչ անցին ի համիզսն [5]ընդ որդիսն
48 Իսրայելի"։ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի
49 եւ ասէ, Տեսջիր, զազգն Ղեւեայ մի՛
խառնեսցես ընդ նոսա ի համիզէս, եւ զհա-
մար նոցա մի՛ առնուցուս ի մէջ որդւոցն
50 Իսրայելի. Եւ կացուսցես զՂեւտացիսն
ի վերայ խորանին վկայութեան, եւ ի
վերայ ամենայն կահի նորա, եւ ի վե-
րայ ամենայնի որ ինչ է ի նմա. Նոքա
բարձցեն զխորանն եւ զամենայն զկահ
նորա, եւ նոքա պաշտեսցեն ի նմա, եւ
51 շուրջ զխորանաւն բանակեսցին։ Եւ ի
չուել խորանին՝ իջուսցեն զնա Ղեւտա-
ցիքն, եւ ի բանակել խորանին՝ կանգ-
նեսցեն զնա Ղեւտացիքն. եւ այլազգի
որ մերձեսցի ի նա՝ մեռցի։
52 Եւ բանակեսցին որդիքն Իսրայելի այր
ըստ իւրաքանչիւր կարգի; եւ այր ըստ
իւրաքանչիւր նահապետութեան համ-
53 զերձ զօրու իւրեանց։ Բայց Ղեւտացիքն
բանակեսցին շուրջ զխորանաւն վկայու-
թեան [1]յանդիման Տեառն", եւ ոչ լինի-
ցին մեղք ի մէջ որդւոցն Իսրայելի. եւ
պահեսցեն Ղեւտացիքն զպահպանու-
54 թիւն խորանին վկայութեան։ Եւ արա-
րին որդիքն Իսրայելի ըստ ամենայնի,
որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի [1]եւ
Ահարոնի". նոյնպէս եւ արարին։

ԳԼ. Բ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ
2 Ահարոնի եւ ասէ, Այր իւրաքանչիւր

[1] ՅԵբր. գ–լ––ւ

[2] Եբր. այր [3] Եբր. ըստ տանց նահապետաց
[4] Եբր. ի զօրու [5] Եբր. ի միջի նոցա

[1]զհետ նշանի գնդի իւրոյ գնասցեն, ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց, ըստ բա-
նակաց իւրեանց բանակեսցին որդիքն
Իսրայելի՝՝ ։
3 Եւ որ յառաջագոյնն բանակիցին յա-
րեւելից կողմանէ՝ ցեղ բանակին Յու-
դայ իցէ հանդերձ զօրու իւրեանց. եւ
իշխան որդւոցն Յուդայ՝ Նաասոն որդի
4 Ամինադաբայ։ Եւ զօրք նորա անցեալք
ի հանդէսի՝ եւթանասուն եւ չորք հա-
5 զարք եւ վեց հարեւր։ Եւ որք բանա-
կիցին զհետ նոցա՝ ցեղն Իսաքարայ իցէ.
եւ իշխան որդւոցն Իսաքարայ՝ Նաթա-
6 նայէլ որդի Սովգարայ։ Եւ զօրք նորա
անցեալք ի հանդէսի՝ յիսուն եւ չորք հա-
7 զար եւ չորեքհարեւր։ Եւ բանակեսցին
առ նոքօք ցեղն Զաբուղոնի. եւ իշխան
որդւոցն Զաբուղոնի՝ Եղիաբ որդի Քե-
8 ղոնի։ Եւ զօրք նորա անցեալք ի հանդէսի՝
յիսուն եւ եւթն հազար եւ չորեքհարեւր։
9 Ամենեքին անցեալք ի հանդէսի բանա-
կին Յուդայ, հարեւր ութսուն եւ վեց
հազար եւ չորեքհարեւր, հանդերձ զօ-
րու իւրեանց յառաջագոյն չուեսցեն։
10 Գունդ բանակին Ռուբենի ընդ հարա-
ւակողմն, եւ զօրն նոցա. եւ իշխան
որդւոցն Ռուբենի՝ Եղիսուր որդի Սե-
11 դիուրայ։ Եւ զօրն նորա անցեալք ի
հանդէսի՝ քառասուն եւ վեց հազար եւ
12 հինգ հարեւր։ Եւ բանակեսցին առ նո-
վաւ ցեղն Շմաւոնի. եւ իշխան որդւոցն
Շմաւոնի Սաղամիէլ որդի Սուրիսադայի։
13 Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդէսի՝ յի-
սուն եւ ինն հազար եւ երեք հարեւր։
14 Եւ բանակեալք առ նովաւ ցեղն Գադայ.
եւ իշխան որդւոցն Գադայ՝ Եղիասափ
15 որդի Դագուէլի։ Եւ զօր նորա անցեալք
ի հանդէսի՝ քառասուն եւ հինգ հազար
16 եւ վեց հարեւր եւ յիսուն։ Ամենեքին
անցեալք ի հանդէսի ցեղին Ռուբենի,
հարեւր յիսուն եւ մի հազար եւ չորեք-
հարեւր եւ յիսուն, հանդերձ զօրուն
իւրեանց երկրորդ չուեսցեն։
17 Եւ խաղասցէ խորանն [2]վկայութեան
եւ բանակ Ղեւտացւոցն ի մէջ բանա-
կացն. որպէս բանակեսցին՝ նոյնպէս
չուեսցեն, իւրաքանչիւր [3]զհետ միմեանց
ըստ պետութեան՝՝ ։

18 Եւ գունդ բանակին Եփրեմի ընդ [4]ծո-
վակողմն հանդերձ զօրուն իւրեանց. եւ
իշխան որդւոցն Եփրեմի՝ Եղիսամա որդի
19 Եմիուդայ։ Եւ զօրն նորա անցեալք ի
հանդէսի՝ քառասուն հազար եւ հինգ
20 հարեւր։ Եւ որ բանակիցին զհետ նոցա՝
ցեղն Մանասէի իցէ. եւ իշխան որդւոցն
Մանասէի՝ Գամաղիէլ որդի Փադասու-
21 րայ։ Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդէսի՝
երեսուն եւ երկու հազարք եւ երկե-
22 րիւր։ Եւ որ բանակիցին զհետ նոցա՝
գունդն Բենիամենի իցէ. եւ իշխան որդ-
ւոցն Բենիամենի՝ Աբիդան որդի Գեդէո-
23 նի։ Եւ զօր նորա անցեալք ի հանդէսի՝
երեսուն եւ հինգ հազար եւ չորեքհա-
24 րեւր։ Ամենեքին անցեալք ի հանդէսի
բանակին Եփրեմի, հարեւր եւ ութ հա-
զար եւ [5]երկերիւր, հանդերձ զօրուն
իւրեանց՝ երրորդք չուեսցեն։
25 Եւ գունդ բանակին Դանայ ընդ հիւ-
սիսի հանդերձ զօրուն իւրեանց. եւ իշ-
խան որդւոցն Դանայ՝ Աքիեզեր որդի
26 Ամիսադայի։ Եւ զօր նորա անցեալք ի
հանդէսի՝ վաթսուն եւ երկու հազարք
27 եւ եւթն հարեւր։ Եւ որ բանակեսցին
զհետ նորա՝ ազգն Ասերայ իցէ. եւ իշ-
խան որդւոցն Ասերայ՝ Փագիէլ որդի
28 Եքրանայ։ Եւ զօր նորա անցեալք ի հան-
դիսի՝ քառասուն եւ մի հազար եւ հինգ
29 հարեւր։ Եւ որ բանակեսցին զհետ նորա՝
ցեղն Նեփթաղեմի իցէ. եւ իշխան որդ-
ւոցն Նեփթաղեմի՝ Աքիրէ որդի Ենա-
30 նայ։ Եւ զօրն նորա անցեալք ի հան-
դիսի՝ յիսուն եւ երեք հազարք եւ չորեք-
31 հարեւր։ Ամենեքին անցեալք ի հանդէսի
բանակին Դանայ, հարեւր եւ յիսուն եւ
եւթն հազար եւ վեց հարեւր. հանդերձ
զօրուն իւրեանց յետոյ չուեսցեն ըստ
գունդս իւրեանց։
32 Այս է հանդէս որդւոցն Իսրայելի ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց. ամենայն
հանդէս բանակացն հանդերձ զօրօք իւր-
եանց՝ վեց հարեւր հազար եւ երեք հա-
33 զարք եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն։ Բայց
Ղեւտացիքն ոչ անցին [6]ընդ նոսա՝՝ ի
հանդէսի, որպէս պատուիրեաց Տէր
34 Մովսիսի։ Եւ արարին որդիքն Իսրայելի
զամենայն՝ որպէս հրամայեաց Տէր Մով-
սիսի. այնպէս բանակէին ըստ [7]գունդս

[1] Եբր. առ դրօշի իւրում ի նշանս տան հարց իւրոց, բանակեսցին որդիքն Իսրայելի. դէմ յանդիման շուրջ զխորանաւն ժողովոյ բանակեսցին։ [2] Եբր. ժողովոյ [3] Եբր. ի կայի իւրում ըստ դրօշու իւրեանց

[4] Կամ, արեւմուտս [5] Եբր. հարեւր [6] Եբր. ի մէջ որդւոցն Իսրայելի [7] Եբր. դրօշուց

*իւրեանց, եւ այնպէս չուէին իւրաքան-
չիւր զհետ ցեղից իւրեանց ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց ։*

ԳԼ. Գ

1 **Ե**ւ *այս ազգք են Ահարոնի եւ Մով-
սիսի, յաւուր յորում խօսեցաւ Տէր ընդ
2 Մովսիսի ի լերինն Սինայի ։ Եւ այս են
անուանք որդւոցն Ահարոնի. անդրանիկ՝
[1]Նաբադ եւ Աբիուդ եւ Եղիազար եւ
3 Իթամար ։ Եւ այս են անուանք որդւոցն
Ահարոնի՝ քահանայիցն օծելոց, զորոց
կատարեցին զձեռս իւրեանց քահանա-
4 յանալ ։ Եւ վախճանեցան Նաբադ եւ
Աբիուդ առաջի Տեառն՝ մինչ մատուցա-
նէին զհուրն օտար առաջի Տեառն յանա-
պատին Սինայի, եւ որդիք ոչ էին նոցա.
եւ քահանայացան Եղիազար եւ Իթա-
մար ընդ Ահարոնի ընդ հօրն իւրեանց ։
5 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
6 ասէ, Ա՛ռ զազգն Ղեւեայ, եւ կացուս-
ցես զնոսա առաջի Ահարոնի քահանայի,
7 եւ պաշտեսցեն զնա ։ Եւ պահեսցեն
զպահպանութիւնս նորա եւ զպահպա-
նութիւնս որդւոցն Իսրայելի առաջի
խորանին [2]վկայութեան՝ գործել զգործ
8 խորանին ։ Եւ պահեսցեն զամենայն սպաս
խորանին [2]վկայութեան եւ զպահպանու-
թիւնս որդւոցն Իսրայելի եւ զամենայն
9 գործ խորանին ։ Եւ տացես զՂեւտա-
ցիսն Ահարոնի [3]եղբօր քում" եւ որդւոց
նորա [3]քահանայից. հատուցումն տուեալ
10 իցեն նոքա յորդւոցն Իսրայելի ։ Եւ զԱ-
հարոն եւ զորդիս նորա կացուսցես [3]ի
վերայ խորանին վկայութեան", եւ պա-
հեսցեն զքահանայութիւնն իւրեանց [3]եւ
զամենայն ինչ զսեղանոյն, եւ որ ինչ
ի ներքոյ քան զվարագոյրն իցէ". եւ
այլազգի որ մերձենայցէ՝ մեռցի ։
11 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
12 ասէ, Եւ ես ահա առի զՂեւտացիսն ի
միջոյ որդւոցն Իսրայելի փոխանակ ամե-
նայն անդրանկան որ բանայ զարգանդ ի
միջոյ որդւոցն Իսրայելի. [3]փրկանք նոցա
13 լիցին," եւ եղիցին ինձ Ղեւտացիքն ։ Զի
իմ է ամենայն անդրանիկ. յաւուր յո-
րում հարի զամենայն անդրանիկ յերկ-
րին Եգիպտացւոց, սրբեցի ինձ զամենայն
անդրանիկս Իսրայելի ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն. իմ լիցին. [3]զի ես եմ Տէր ։
14 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յա-
15 նապատին Սինայի եւ ասէ, Համարեա
արա որդւոցն Ղեւեայ ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց, [3]ըստ զօրնդս իւր-
եանց," ըստ ազգս իւրեանց, ամենայն
արու՝ յամսօրէից եւ ի վեր առնիցէք
16 համարս ։ Եւ [4]արարին նոցա համարս Մով-
սէս [3]եւ Ահարոն" ըստ բարբառոյ Տեառն՝
17 որպէս եւ [5]հրամայեաց նոցա Տէր" ։ Եւ
սոքա են որդիք Ղեւեայ ըստ անուանց
իւրեանց. Գերսոն, Կահաթ եւ Մերարի ։
18 Եւ այս են անուանք որդւոցն Գերսոնի
ըստ զօրնդս իւրեանց. Ղոբենի եւ Սե-
19 մէի ։ Եւ որդիք Կահաթու ըստ զօրնդս
իւրեանց, Ամրամ եւ Իսահառ եւ Քեբ-
20 րոն եւ Ոզիէլ ։ Եւ որդիք Մերարեայ
ըստ զօրնդս իւրեանց, Մոողի եւ Մու-
սի. սոքա են զօրնդք Ղեւտացւոց ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց ։
21 Գերսոնի՝ զօրնդն Ղոբենեայ եւ զօրնդն
22 Սեմեայ. սոքա են զօրնդք Գերսոնի ։ Եւ
համարս նոցա ըստ թուոյ ամենայն ար-
ուի, յամսօրէից եւ ի վեր, համարս նոցա՝
23 եւթն հազար եւ հինգ հարեւր ։ Եւ այս
զօրնդք Գերսոնի՝ յետոյ խորանին ընդ
24 ծովակողմն բանակեսցին ։ Եւ իշխան
տան նահապետաց զնդին Գերսոնի՝ Եղի-
25 սափան որդի Գեիղայ ։ Եւ պահպա-
նութիւն որդւոցն Գերսոնի ի խորանին
վկայութեան՝ խորանն եւ [6]արտախու-
րակք եւ նուարտանք խորանին վկայու-
26 թեան, Եւ առագաստք սրահին, եւ վա-
րագոյր դրան խորանին, եւ այլ եւս
ուխլորդ" ամենայն գործոյն նորա ։
27 Եւ Կահաթու՝ զօրնդ մի Ամրամայ,
եւ զօրնդ մի Իսահառայ, եւ զօրնդ մի
Քեբրոնի, եւ զօրնդ մի Ոզիելի. սոքա
28 են զօրնդք Կահաթու. Ըստ թուոյ ամե-
նայն արուի յամսօրէից եւ ի վեր, ութ
հազար եւ վեց հարեւր, որ պահիցեն
29 զպահպանութիւն սրբութեանցն ։ Եւ
զօրնդք որդւոցն Կահաթու բանակեսցին
30 ի կողմանէ խորանին ընդ հարաւ ։ Եւ
իշխան տան նահապետաց զնդին Կահա-
31 թու՝ Եղիսափան որդի Ոզիելի ։ Եւ պահ-
պանութիւն նոցա՝ տապանակն եւ սե-*

[1] Եբր. Նադաբ, Աբիուդ եւ Եղիազար [2] Եբր. ժողովոյ [3] Չիք Եբր. [illegible]

[4] Եբր. արար [5] Հրամայեցաւ [6] Եբր. վրանն, նուարտան նորա եւ վարագոյր դրան խորանին ժողովոյ, (26) Եւ առագաստք գաւթին, եւ վարագոյր դրան գաւթին որ զխորանաւն եւ զսեղանովն շուրջանակի, եւ ապարանդակք նորա վասն

զանն և աշտանակն և զոհանոցքն և
կահ սրբութեանն որովք պաշտէին , և
[1]սրսկապանն , և ամենայն գործի նոցա ։
32 Եւ իշխան ի վերայ իշխանացն Ղևտաց-
ւոցն՝ Եղիազար որդի Ահարոնի քահա-
նայի կացցէ , պահել զպահպանութիւնս
սրբութեանցն ։
33 Եւ Մերարեայ՝ գունդն Մոողեայ և
գունդն Մուսեայ . սոքա են գունդք Մե-
34 րարեայ ։ Եւ համարք նոցա ըստ թուոյ
ամենայն արուի յամսօրէից և ի վեր՝
35 վեց հազար և երկերիւր ։ Եւ իշխան
տան նահապետաց գնդին Մերարեայ՝
Սուրիէլ որդի Աբիքեայ , ի կողմանէ խո-
րանին բանակեսցին ընդ հիւսիւ , [2]և
36 համարք նոցա ։ Եւ պահպանութիւն՝՝
որդւոցն Մերարեայ [3]խոյակք խորանին
և նիգք նորա և սիւնակք նորա , խա-
րիսխք նորա և ամենայն կահ նոցուն
37 և գործի նոցին , Եւ սիւնք [4]սրահին
շուրջանակի և խարիսխք նոցա և ցիցք
նոցա և ապաւանդակք նոցուն ։
38 Եւ որ բանակիցին յանդիման խորա-
նին վկայութեան յարևելից կողմանէ՝
Մովսէս և Ահարոն իցեն , և որդիք նո-
րա պահեսցեն զպահպանութիւնս սրբու-
թեանցն ի պահպանութիւնս որդւոցն
Իսրայէլի , և այլազգի որ մերձենայցէ՝
39 մեռցի ։ Ամենայն համարք Ղևտացւոցն
որոց արարին համարս Մովսէս և Ահա-
րոն բանիւ Տեառն , ըստ գունդս իւր-
եանց , ամենայն արու յամսօրէից և ի
վեր՝ քսան և երկու հազարք ։
40 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և
ասէ , Համարեա արա ամենայն անդրան-
կան արուի յորդւոցն Իսրայէլի յամսօ-
րէից և ի վեր , և կալ զթիւ նոցա
41 յանուանէ ։ Եւ առցես զՂևտացիսն ինձ ,
զի ես եմ Տէր , փոխանակ ամենայն
անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի . և զա-
նասուն Ղևտացւոյ՝ փոխանակ անասնոց
42 անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ արար
Մովսէս համարս , որպէս պատուիրեաց
Տէր նմա , ամենայն անդրանկաց որդւոցն
43 Իսրայէլի։ Եւ եղեն ամենայն արուք անդ-
րանիկք [5]որդւոցն Իսրայէլի՝՝, ըստ թուոյ
յանուանէ՝ յամսօրէից և ի վեր , ի համ-
դիսէ անտի նոցա՝ քսան և երկու հազարք
և երկերիւր և եւթանասուն և երեք ։
44 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և
45 ասէ , Առ զՂևտացիսն փոխանակ ամե-
նայն անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի , և
զանասուն Ղևտացւոյ՝ փոխանակ անաս-
նոց նոցա , և եղիցին ինձ Ղևտացիքն .
46 [5]զի ես եմ Տէր ։ Եւ զփրկանս զերկե-
րիւրոց և զեւթանասնից և զերից՝
աւելորդաց քան զՂևտացիսն՝ յանդրան-
47 կաց որդւոցն Իսրայէլի՝ Առցես հինգ սիկղ
ըստ գլուխ , ըստ սրբութեան [6]երկդրա-
մենին առցես . քսան [7]դանգ առ սիկղ ։
48 Եւ տացես զարծաթն Ահարոնի և որդ-
ւոց նորա փրկանս ընդ աւելորդացն
49 ի նոցանէ ։ Եւ առ Մովսէս զարծաթն՝
զփրկանս աւելորդացն ի փրկանս Ղև-
50 տացւոցն՝ Յանդրանկաց որդւոցն Իսրա-
յէլի . և առ զարծաթն հազար և երեք
հարեւր և վաթսուն և հինգ սիկղ ըստ
51 սրբութեան սկեղն ։ Եւ ետ Մովսէս
[8]զփրկանս աւելորդացն Ահարոնի և որդ-
ւոց՝՝ նորա ըստ բանի Տեառն , որպէս
հրամայեաց Տէր Մովսիսի ։

ԳԼ . Դ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ընդ
2 Ահարոնի և ասէ , Կալ զթիւ գլխոց որդ-
ւոցն Կահաթու ի միջոյ որդւոցն Ղև-
եայ՝ ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց
3 նահապետաց իւրեանց , [9]ի քսան և ի
հնգամենից՝՝ և ի վեր մինչև ցյիսնա-
մեանս , ամենայն որ մտանիցէ ի սպաս
գործել զամենայն գործ ի խորանին
4 [10]վկայութեան ։ Եւ այս իցէ գործ որդ-
ւոցն Կահաթու [5]ի միջոյ որդւոցն Ղև-
եայ՝ ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց
նահապետացն՝՝ ի խորանին վկայութեան՝
5 սրբութիւնք սրբութեանցն ։ Եւ մտցէ
Ահարոն և որդիք իւր յորժամ խա-
ղայցէ բանակն , և իջուսցեն զվարա-
գոյրն հովանոց , և ծածկեսցեն նովաւ
6 զտապանակն վկայութեան ։ Եւ դիցեն
ի վերայ նորա զնուարտանն մաշկեղէն
[11]զկապուտակ , և արկցեն զնովաւ ձորձ
համակ կապուտակ ի վերուստ կողմանէ ,
7 և ագուսցեն զլծակսն ։ Եւ ի վերայ զա-
ռաջաւորի սեղանոյն արկցեն հանդերձ
համակ ծիրանի , և զափսէսն և զաուփս
և զճաշակս և զնուիրանոցսն որովք

[1] Կամ, վարագոյրն [2] Եբր· (36) Եւ համարս պահպանութեան [3] Եբր· տախտակք [4] Եբր· գաւթին [5] Յեբր· պակաս

[6] Եբր· սկեղն [7] Եբր· կերատ [8] Եբր· զարծաթն փրկանաց զԱհարոն և զորդիս [9] Եբր· Յերեսնամենից [10] Եբր· ժողովոյ , որպէս և է Եբրայ [11] Եբր· թեհաշի

նուիրեսցեն, եւ հացքն հանապազորդք
8 ի վերայ նորա կացցեն. Եւ արկցեն զնո-
վաւ հանդերձ կարմիր, եւ ծածկեսցեն
զնա մաշկեղէն նուարտանաւ [1]կապու-
տակաւ. եւ ագուսցեն ի նմա զլծակսն:
9 Եւ առցեն հանդերձ կապուտակ եւ ծած-
կեսցեն զաշտանակն լուսոյ եւ [2]զճրագ-
սին ճրագարանսն" նորա եւ զունելիս
նորա եւ զբազմակալս նորա, եւ զամե-
10 նայն ամանս իւղոյ որովք պաշտիցեն. Եւ
արկցեն զնա եւ զամենայն զկահ նորա
ի նուարտան մաշկեղէն [1]կապուտակ, եւ
11 դիցեն զնա ի վերայ լծակացն: Եւ զսե-
ղանն ոսկի ծածկեսցեն հանդերձիւ կա-
պուտակաւ, եւ արկցեն ի վերայ նորա
նուարտան մաշկեղէն [1]կապուտակ. եւ
12 ագուսցեն ի նմա զլծակս նորա: Եւ առ-
ցեն զամենայն զկահ պաշտամանն՝ որովք
պաշտիցեն ի սրբութիւնսն, եւ արկցեն
ի հանդերձս կապուտակս, եւ ծածկես-
ցեն [3]զայն մաշկեղէն նուարտանաւ [1]կա-
պուտակաւ, եւ դիցեն ի վերայ լծա-
13 կացն: Եւ [4]զնուարտանն դիցեն ի վե-
րայ սեղանոյն", եւ ծածկեսցեն զնա հան-
14 դերձիւ համակ ծիրանեաւ, Եւ դիցեն ի
վերայ նորա զսպասն որովք պաշտիցեն
ի վերայ նորա, զբուրուառս եւ զմսա-
հանս եւ [5]զտաշտսն, եւ զծածկիչսն եւ"
զամենայն սպաս սեղանոյն, եւ արկցեն
ի վերայ նորա նուարտան մաշկեղէն [1]կա-
պուտակ. եւ անցուսցեն ընդ նա զլծակսն:
[6]Եւ առցեն հանդերձ ծիրանի եւ ծած-
կեսցեն զաւազանն եւ զխարխախս նորա,
եւ արկցեն զնովաւ մաշկ կապուտակ,
15 եւ դիցեն ի վերայ լծակացն:" Եւ կա-
տարեսցեն Ահարոն եւ որդիք նորա ծած-
կել զսրբութիւնսն, եւ զամենայն կահ
սրբութեանն ի չուել բանակին. եւ ապա
մտցեն որդիքն Կահաթու բառնալ. եւ
մի՛ մերձեսցին ի սրբութիւնսն՝ զի մի՛ մե-
ռանիցին. զայն բառնայցեն որդիքն Կա-
հաթու ի խորանէ անտի վկայութեան:
16 Եւ [7]տեսչեան Եղիազար որդի Ահարոնի
քահանայի՝ վեւղն լուսոյ եւ զխունկն
հանդերձանաց եւ զզոհն հանապազորդ
եւ զիւղն օծութեան, եւ զհանդերձ" ամե-
նայն խորանին եւ որ ինչ ի նմա, եւ որ ի
սրբութեանն եւ [8]յամենայն սրբութիւնսն":
17 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
18 ընդ Ահարոնի եւ ասէ, Մի՛ սատակիցէք
զզունդն Կահաթու ի միջոյ Ղեւտացւոցն.
19 Զայս ինչ արասջիք նոցա եւ կեցցեն
եւ մի՛ մեռանիցին ի մերձենալ նոցա ի
սրբութիւն սրբութեանցն. Ահարոն եւ
որդիք նորա մտցեն ի ներքս, եւ կար-
գեսցեն զնոսա իւրաքանչիւր ըստ կարգի
20 եւ ըստ բեռին իւրում: Եւ մի՛ մտանի-
ցեն վայրապար տեսանել [9]զսրբութիւն
սրբութեանցն", զի մի՛ մեռանիցին:
21 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
22 ասէ, Կալ դու զհամար որդւոցն Գեր-
սոնի, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց,
23 ըստ գնդից իւրեանց. [10]ի քսան եւ ի
հինգամենից" եւ ի վեր մինչեւ ցյիսնա-
մեանս, եւ արասցես նոցա համարս,
ամենայն որ մտանիցէ ի սպաս գործել
24 զգործ խորանին վկայութեան: Այս իցէ
սպասաւորութիւն գնդին Գերսոնի՝ ի
25 մտանել ի հարկ եւ ի բառնալ. Եւ [11]բարձ-
ցէ զվերնափեղկս" խորանին եւ զխո-
րանն վկայութեան եւ զարտախուրակս
նորա, եւ զնուարտանն [1]կապուտակեայ
որ ի նմա ի վերուստ կողմանէ, եւ զվա-
26 րագոյր [12]խորանին վկայութեան, Եւ
զառագաստ սրահին, եւ որ ինչ ի վե-
րայ խորանին վկայութեան", եւ զապա-
րումն եւ զամենայն զկահ սպասուն
27 որովք պաշտիցենն: Եւ արասցեն ըստ
բերանոյ Ահարոնի եւ որդւոց նորա.
եղիցի սպասաւորութիւն որդւոցն Գեր-
սոնի ըստ ամենայն սպասաւորութեան
իւրեանց եւ ըստ ամենայն գործոց իւր-
եանց. եւ արասջիք նոցա համարս [6]յան-
ուանէ, եւ" ամենայնի որ ինչ բառնայցի
28 ի նոցանէ: Այս իցէ սպասաւորութիւն
որդւոցն Գերսոնի ի խորանին վկայու-
թեան, եւ պահպանութիւն նոցա ի ձեռն
Իթամարայ որդւոյ Ահարոնի քահանայի:
29 Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ գնդից
իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւր-
30 եանց արասջիք համարս. [10]ի քսան եւ
ի հինգամենից" եւ ի վեր մինչեւ ցյիս-

[1] Եբր. թեհաշի [2] Եբր. զճրագարանն [3] Եբր. զնոսա [4] Եբր. մաքրեսցեն զզոհանոցն [5] Եբր. զբահս եւ զկնքրս, [6] Յեբր. պակաս [7] Եբր. ընդ տեսչութեամբ Եղիազարու որդւոյ Ահարոնի քահանայի եւղն լուսոյ եւ խունկքն համ դեղձանաց եւ ընծայն հացի հանապազորդ եւ եւղն օծութեան, եւ տեսչութիւն

[8] Եբր. ի սպաս նորա [9] Եբր. զսրբութիւնսն [10] Եբր. Յերեսնամենից [11] Եբր. բարձցեն զվարագոյրս [12] Եբր. մուտ խորանին ժողովոյ. (26) Եւ զառագաստս գաւթին եւ զվարագոյր մտից դրան գաւթին, որ զխորանաւն եւ զսեղանով շուրջանակի

նամեանս՝ արասջիք նոցա համդէս , ամե-
նայն որ մտանիցէ ի սպաս գործոյ խո-
31 րանին վկայութեան ։ Եւ այս իցէ պահ-
պանութիւն բեռանցն որ բառնայցին ի
նոցանէ , ըստ ամենայն գործոյ նոցա ի
խորանին վկայութեան . [1]զխոյակս խո-
րանին եւ զնիգս եւ զսիւնակս նորա եւ
զխարիսխս նորա , [2]եւ զվարագոյրն եւ
զխարիսխս նոցա եւ զսիւնս նոցա . եւ
32 զվարագոյր դրան խորանին , Եւ զսիւնս
սրահին” չուրջանակի եւ զխարիսխս
նոցա , եւ [3]զսիւնս վարագուրին դրան
սրահին , եւ զխարիսխս նոցա եւ” զցիցս
նոցա եւ զապաւանդակս նոցա , եւ զա-
մենայն զկահ նոցա եւ զամենայն սպաս
նոցա . եւ յանուանէ համդէս առնիցէք
[3]նոցա , եւ” ամենայն կահի պահպանու-
33 թեանն որ բառնայցի ի նոցանէ . Այս իցէ
սպասաւորութիւն գնդի որդւոցն Մե-
րարեայ , յամենայն ի գործս իւրեանց ի
խորանին վկայութեան՝ ի ձեռն Իթա-
մարայ որդւոյ Ահարոնի քահանայի ։
34 Եւ արարին համդէս Մովսէս եւ Ահա-
րոն եւ իշխանքն Իսրայելի որդւոցն Կա-
հաթու ըստ գնդից իւրեանց եւ ըստ
35 տանց նահապետաց իւրեանց՝ ‘ի քսան
եւ ի հինգամենից” եւ ի վեր մինչեւ
ցյիսնամեանս , ամենայն որ մտանէր ի
սպաս եւ գործէր գործ ի խորանին վկա-
36 յութեան . Եւ եղեւ նոցա համդէս ըստ
գնդից իւրեանց՝ երկու հազար եւ եւթն
37 հարեւր եւ յիսուն ։ Այս է համդէս գնդին
կահաթու ամենայն որ մտանէր ի սպաս
ի խորանն վկայութեան , որպէս եւ ա-
րարին համդէս Մովսէս եւ Ահարոն բա-
նիւ Տեառն ի ձեռն Մովսիսի ։
38 Եւ անցին ի համդիսի որդիքն Գեր-
սոնի ըստ գնդից իւրեանց , ըստ տանց
39 նահապետաց իւրեանց՝ ‘ի քսան եւ ի
հինգամենից” եւ ի վեր մինչեւ ցյիսնամ-
եանս , ամենայն որ մտանէր պաշտել եւ
40 գործել գործ ի խորանին վկայութեան. Եւ
եղեւ համդէս նոցա ըստ գնդից իւրեանց ,
ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ երկու
41 հազար եւ վեց հարեւր եւ երեսուն ։ Այս է
համդէս գնդի որդւոցն Գերսոնի, ամենայն
որ պաշտէր ի խորանին վկայութեան ,
որոց արարին համդէս Մովսէս եւ Ահա-
րոն ըստ բանի Տեառն[3]ի ձեռն Մովսիսի” ։
42 Անցին ի համդիսի եւ գունդք որդւոցն
Մերարեայ ըստ գնդից իւրեանց , ըստ
43 տանց նահապետաց իւրեանց՝ ‘ի քսան
եւ ի հինգամենից” եւ ի վեր մինչեւ ցյիս-
նամեանս , ամենայն որ մտանէր պաշ-
44 տել ի գործ խորանին վկայութեան. Եւ
եղեւ համդէս նոցա ըստ գնդից իւր-
եանց, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝
45 երեք հազար եւ երկերիւր ։ Այս է համ-
դէս գնդի որդւոցն Մերարեայ , որոց ա-
րարին համդէս Մովսէս եւ Ահարոն ըստ
բանի Տեառն ի ձեռն Մովսիսի ։
46 Ամենեքին անցեալք ի համդիսի , ո-
րոց արարին համդէս Մովսէս եւ Ահա-
րոն եւ իշխանքն Իսրայելի Ղեւտացւոցն՝
ըստ գնդից իւրեանց , ըստ տանց նա-
47 հապետաց իւրեանց՝ ‘ի քսան եւ ի հինգ-
ամենից” եւ ի վեր մինչեւ ցյիսնամեանս ,
ամենայն որ մտանէր ի գործ [5]սրբու-
թեանցն եւ ի գործ կրելեաց խորանին
48 վկայութեան , Եղեն անցեալք ի համդի-
սի ութ հազար եւ հինգ հարեւր եւ
49 [6]ութսուն ըստ բանի Տեառն ։ Արար նո-
ցա համդէս Տէր” ի ձեռն Մովսիսի , այր
ըստ առնէ ի վերայ գործոյ իւրեանց , ի
վերայ բեռանցն զոր ինքեանք բառնա-
յին . եւ անցին ի համդիսի՝ որպէս հրա-
մայեաց Տէր Մովսիսի ։

ԳԼ. Ե

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
2 Հրաման տուր որդւոցն Իսրայելի , եւ
արձակեսցեն ի բաց զամենայն բորոտ ի
բանակէ անտի , եւ զամենայն սերմնա-
3 կաթ եւ զամենայն պղծեալ յոգի . Ցա-
րուէ մինչեւ ցէգ արձակեցէք ի բաց
ի բանակէ անտի , եւ մի՛ պղծեսցեն զբա-
4 նակս իւրեանց յոր եսդ [7]իջանեմ ։ Եւ ա-
րարին այնպէս որդիքն Իսրայելի , եւ
արձակեցին զնոսա ի բաց ի բանակէ ան-
տի . որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսի-
սի , այնպէս արարին որդիքն Իսրայելի ։
5 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
6 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
սասցես , Այր կամ կին , որ ոք արասս-
ցէ յամենայն մարդկեղէն մեղաց , եւ
արհամարհելով [8]արհամարհիցէ եւ յան-
7 ցանիցէ անձնն այն , Խոստովան լիցի
զմեղս իւր զոր արար , եւ հատուսցէ
ընդ յանցանացն զգլուխն , եւ զհինգե-

[1] Եբր. զտախտակս [2] Եբր. Եւ զսիւնս գաւթին
[3] ՑԵբր. պ—յ—ւ [4] Եբր. Ցերեսնամենից
[5] Եբր. սպասու [6] Եբր. ութսուն (49) Ըստ բանի
Տեառն արարաւ նոցա համդէս [7] Եբր. բնա-
կեմ ի միջի նոցա [8] Եբր. արհամարհիցէ զՏէր

բորդ եւս մասն նորա յաւելցէ ի նոյն ,
8 եւ տացէ այնմ որում յանցեաւն ։ Ապա
թէ չիցէ ոք առնն մերձաւորիչ հատու-
ցանել նմա զյանցանաց նորա , եւ ընդ
յանցանացն որ ինչ ընծայիցի Տեառն՝
այն քահանային եղիցի , բայց ի խոյէ
քաւութեանն որով քաւիցէ վասն իւր ։
9 Եւ ամենայն պտուղ ըստ ամենայնի
որ սրբիցի յորդւոցն Իսրայէլի զոր ինչ
մատուցանիցեն Տեառն , քահանային ե-
10 ղիցի ։ Եւ [1]յիւրաքանչիւր սրբոց ան-
տի՝՝ նորա լինիցին . եւ այր ոք որ տացէ
քահանային՝ նորա լինիցի ։
11 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
12 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ա-
սասցես ցդոսա , Առն ուրուք առն , ե-
թէ յանցանիցէ կին իւր եւ արհամար-
13 հիցէ զնա , Եւ ննջեսցէ ոք ընդ նմա
արութեամբ սերման , եւ վրիպիցի յա-
չաց առն իւրոյ եւ թաքուցանիցէ , եւ
նա պղծեալ իցէ , եւ վկայ ոչ գուցէ
14 զնմանէ , եւ [2]յղի ոչ իցէ՝՝, Եւ հաս-
նիցէ ի վերայ առն նորա ոգի նախան-
ձու , եւ նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւ-
րում, եւ նա իցէ պղծեալ . կամ հա-
սանիցէ ի վերայ նորա ոգի նախանձու,
եւ նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւրում,
15 եւ նա ոչ իցէ պղծեալ , Ածցէ այրն զկին
իւր առ քահանայն , եւ մատուսցէ վասն
նորա պատարագ՝ զտասանորդ գրուի ա-
լեր գարեղէն , եւ եւղ մի՛ արկցէ ի նա,
եւ կնդրուկ մի՛ դիցէ ի վերայ նորա. զի
զոհ նախանձաւորութեան է , զոհ յի-
16 շատակի , զոհ յիշատակելոյ զմեղս։ Մա-
տուսցէ քահանայն եւ կացուսցէ զկինն
17 առաջի Տեառն։ Եւ առցէ քահանայն
ջուր սուրբ կենդանի խեցեղէն ամանաւ ,
եւ ի հողոյ անտի որ իցէ առ յատակաւ
խորանին վկայութեան՝ առեալ քահա-
18 նայն արկցէ ի ջուրն ։ Եւ կացուսցէ քա-
հանայն զկինն առաջի Տեառն , եւ մեր-
կացուսցէ զգլուխ կնոջն , եւ տացէ ի
ձեռս նորա զզոհ յիշատակին , զզոհ նա-
խանձաւորութեանն . եւ ի ձեռին քա-
հանային կացցէ ջուրն յանդիմանութեան
19 նզովիցն այնորիկ . Եւ երդմնեցուսցէ զնա
քահանայն եւ ասասցէ ցկինն , Եթէ չիցէ
ննջեցեալ ընդ քեզ առն , եթէ չիցես
յանցուցեալ եւ պղծեալ առ արամբ քով,
քաւեալ լիջիր ի ջրոյդ [3]յանդիմանու-
20 թեան նզովիցդ այդորիկ . Ապա թէ յան-
ցուցեալ իցես առ արամբ քով , կամ
պղծեալ իցես , եւ տուեալ իցէ ուրուք
զարութիւն իւր ի քեզ՝ առանց առն քո ,
21 Եւ երդմնեցուսցէ քահանայն զկինն երդ-
մամբ նզովիս այսորիկ , եւ ասասցէ քա-
հանայն ցկինն , Տացէ զքեզ Տէր ի
նզովս եւ յերդումն ի մէջ ժողովրդեան
քո , ի տալ Տեառն զբարձս քո ի քակ-
տումն , եւ զորովայն քո յուռուցումն .
22 Եւ մտցէ ջուրս նզովեալ յորովայն քո ,
ուռուցանել զմէջ քո եւ քակել զբարձս
քո . եւ ասասցէ կինն , Եղիցի , եղիցի ։
23 Եւ գրեսցէ քահանայն զնզովս զայսոսիկ
ի մատեան , եւ լուասցէ ի ջուրն յանդի-
24 մանութեան նզովիցն ։ Եւ տացէ ըմպել
կնոջն զջուրն յանդիմանութեան նզովից,
եւ մտցէ ի նա ջուրն յանդիմանութեան
25 նզովեալ ։ Եւ առցէ քահանայն ի ձեռանէ
կնոջն զզոհ նախանձաւորութեանն , եւ
[4]դիցէ զզոհն առաջի Տեառն , եւ մա-
26 տուսցէ առ սեղանն ։ Եւ առցէ բուռն
քահանայն ի զոհէ յիշատակին նորա եւ
[5]հանիցէ զայն ի սեղանն՝՝, եւ ապա ար-
բուսցէ կնոջն զջուրն յանդիմանութեան ։
27 Եւ եղիցի եթէ պղծեալ իցէ , եւ ծած-
կելով ծածկեալ իցէ յառնէն նորա , եւ
մտանիցէ ի նա ջուրն յանդիմանութեան
նզովեալ , ուռուսցէ զորովայն նորա եւ
քակեսցին բարձք նորա , եւ եղիցի կինն
28 ի նզովս ի մէջ ժողովրդեան իւրոյ ։ Ապա
թէ չիցէ պղծեալ կինն եւ սուրբ իցէ ,
29 քաւեալ լիցի եւ ընկալցի սերմն ։ Այս
օրէնս իցէ նախանձաւորութեան , որոյ
յանցուցեալ իցէ կին՝ որ առնակին իցէ
30 եւ պղծիցի , Կամ այր յորոյ վերայ հա-
սանիցէ ոգի նախանձու , եւ ի նախանձ
մտանիցէ ընդ կնոջ իւրում , կացուսցէ
զկինն առաջի Տեառն , եւ արասցէ նմա
քահանայն ըստ ամենայն օրինաց այսո-
31 րիկ . Եւ քաւեալ լիցի այրն ի մեղաց
անտի , եւ կինն ընկալցի զմեղս իւր ։

Գլ. Զ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ա-
սասցես , Այր կամ կին , որ մեծ ինչ
ուխտս ուխտեսցէ սրբել [6]զսրբութիւն

[1] Եբր. զոր իւրաքանչիւր ոք սրբեսցէ՝ [2] Եբր. չիցէ ըմբռնեալ

[3] Եբր. դառնութեան, այսպէս եւ ի ստորեւ
[4] Եբր. երերեսցէ [5] Եբր. այրեսցէ ի վերայ սե-
ղանոյն [6] Եբր. զանձն

3 Տեառն, ի գինւոյ եւ ի ցքւոյ սրբեսցի. եւ
զքացախ գինւոյ եւ զքացախ ցքւոյ մի՛
արբցէ, եւ [1]զխաղող նոր եւ զչամիչ մի՛
4 կերիցէ ։ Զամենայն աւուրս ուխտին իւ-
րոյ՝ յամենայնէ զինչ եւ լինիցի [2]յորթոյ,
զգինի՝՝ ի չամչոյ մինչեւ ցթինն մի՛ կե-
5 րիցէ ։ Զամենայն աւուրս սրբութեանն,
սրբիչ մի՛ անցցէ զգլխով իւրով, մինչեւ
լցցին աւուրքն զորս ուխտեաց Տեառն՝
սուրբ կացցէ, աճեցուցեալ զվարս մա-
6 զոյ գլխոյ իւրոյ ։ Զամենայն աւուրս
ուխտին իւրոյ Տեառն, յոգի վախճանե-
7 ցելոյ մի՛ մտցէ. ի հօր եւ ի մօր, յեղբօր
եւ ի քեռ, մի՛ պղծեսցի նոքօք ի մահու
նոցա, զի ուխտ [3]Տեառն ի վերայ գլխոյ
8 նորա է ։ Զամենայն աւուրս ուխտին իւրոյ
9 սուրբ կացցէ Տեառն ։ Եւ եթէ յանկարծ
մեռանիցի ոք ի վերայ նորա, առժամայն
պղծեսցի գլուխ ուխտի նորա. եւ գերծցէ
զգլուխ իւր յաւուր յորում սրբիցի, եւ
10 յաւուրն եւթներորդի գերծցի. Եւ յաւուրն
ութերորդի ածցէ երկուս տատրակս կամ
երկուս ձագս աղաւնեաց առ քահանայն
11 ի դուռն խորանին վկայութեան ։ Եւ ա-
րասցէ քահանայն զմին վասն մեղաց,
եւ զմին յողջակէզ. եւ քաւեսցէ վասն
նորա քահանայն ընդ մեղացն զոր մե-
ղաւ յոգի, եւ սրբեսցէ զգլուխ իւր յաւուր
12 յայնմիկ. [4]Զի յայնմ աւուր սրբեաց՝՝
Տեառն զաւուրս ուխտին իւրոյ, եւ ածցէ
զառն մի տարեւոր վասն յանցանացն. եւ
աւուրքն առաջինք անհամարք լինիցին,
զի պղծեցաւ [5]գլուխ ուխտի՝՝ նորա ։
13 Եւ այս օրէն իցէ ուխտաւորին յա-
ւուր յորում կատարիցէ զաւուրս ուխ-
տին իւրոյ, ածցի ի դուռն խորանին
14 վկայութեան. Եւ մատուսցէ զպատա-
րագն իւր Տեառն, զառն մի տարեւոր
անարատ յողջակէզ, եւ որոջ մի տարե-
ւոր անարատ վասն մեղաց, եւ խոյ մի
15 անարատ [6]ի փրկութիւն, Եւ խան մի
բաղարջաց նաշհոյ, եւ պանս զանգեալ
իւղով, եւ քաքարս բաղարջս օծեալս
իւղով, եւ զզոհս նոցա եւ զնուէրս իւր-
16 եանց ։ Եւ մատուսցէ քահանայն առաջի
Տեառն, եւ արասցէ զվասն մեղացն
17 նորա եւ զողջակէզն նորա ։ Եւ զխոյն
արասցէ զոհ [7]փրկութեան Տեառն ի վե-
րայ խանին բաղարջոյ, եւ արասցէ քա-
հանայն զզոհն նորա եւ զնուէրս նորա ։
18 Եւ գերծցէ ուխտաւորն առ դրան խո-
րանին վկայութեան զգլուխ ուխտին
իւրոյ, եւ դիցէ զմազն ի հուրն որ [8]ի
19 վերայ զոհին [7]փրկութեան ։ Եւ առցէ
քահանայն զբազուկն եփեալ ի խոյէ անտի,
եւ պան մի բաղարջ ի խանէն եւ քա-
քար մի բաղարջ, եւ դիցէ քահանայն
ի վերայ ձեռաց ուխտաւորին, յետ գեր-
20 ծելոյ նորա զգլուխն իւր. Եւ [9]մատուսցէ
զայն քահանայն ընծայ՝՝ առաջի Տեառն,
եւ եղիցի սուրբ, քահանային եղիցի ի
վերայ երբծոյն [10]նուիրի եւ ի վերայ
երւոյն [11]հասի. եւ ապա արբցէ ուխտա-
21 ւորն գինի ։ Այս օրէն իցէ ուխտաւորի
որ ուխտիցէ ոք Տեառն զպատարագ իւր
վասն ուխտից, թող զայն որ ինչ գտա-
նիցէ ձեռն իւր. ըստ կարի ուխտին
իւրոյ զոր ուխտիցէ ըստ օրինի [12]սրբու-
թեան Տեառն՝՝ ։
22 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
23 ասէ, Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ
որդիս նորա եւ ասասցես, Այսպէս օրհ-
նեսջիք զորդիսդ Իսրայելի, եւ ասասջիք
24 նոցա, Օրհնեսցէ զքեզ Տէր եւ պահես-
25 ցէ զքեզ. Երեւեցուսցէ Տէր զերեսս իւր
26 ի քեզ, եւ ողորմեսցի քեզ. Ամբարձցէ
Տէր զերեսս իւր ի քեզ, եւ տացէ քեզ
27 խաղաղութիւն ։ Եւ դիցեն զանուն իմ
ի վերայ որդւոցն Իսրայելի, եւ ես օրհ-
նեցից զնոսա ։

ԳԼ. Է

1 Եւ եղեւ յաւուր յորում կատարեաց
Մովսէս առ ի կանգնելոյ զխորանն, եւ
օծ զնա[13] եւ զամենայն սպաս նորա, եւ
զզոհանոցն եւ զամենայն սպաս նորա,
2 եւ օծ զնոսա եւ սրբեաց զնոսա, Եւ
մատուցին իշխանքն Իսրայելի [14]երկո-
տասան իշխանք տանց նահապետաց նո-
ցա. նոքա էին իշխանք ցեղիցն, եւ
նոքա կային ի վերայ [15]ստիկանութեանն ։
3 Եւ մատուցին զընծայս իւրեանց առաջի
Տեառն, վեց սայլս զարդարեալս եւ ե-
զինս երկոտասանս, սայլ մի յերկուց իշ-
խանաց եւ զուարակ յիւրաքանչիւր ու-

[1] Ոմն. զամենայն հոյզ խաղողոյ մի՛ արբցէ, և
[2] Ոմն. յորթոյ գինւոյ,
[3] Ոմն. Աստուծոյ իւրոյ
[4] Ոմն. Եւ սրբեսցէ
[5] Ոմն. ուխտ
[6] Ոմն. ի խաղաղական
[7] Ոմն. խաղաղութեան

[8] Ոմն. ի ներքոյ
[9] Ոմն. երերեսցէ զնոսա քահանայն երերուածս
[10] Ոմն. երերման
[11] Ոմն. վերացման
[12] Ոմն. նուիրման, կամ, զատուցման իւրոյ
[13] Ոմն. յաւելու, և սրբեաց զնա
[14] Ոմանք. [illegible]
[15] Ոմն. հանդիսին

4 մեքէ . եւ ածին առաջի խորանին ։ Խօ-
5 սեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Առ
զայդ ի դոցանէ , եւ եղիցին ի գործ սպա-
սաւորութեան խորանին վկայութեան .
եւ տացես զայդ ղեւտացիսն՝ իւրա-
քանչիւր ըստ իւրում սպասաւորութեան ։
6 Եւ առեալ Մովսիսի զսայլսն եւ զեզինսն՝
7 ետ ղեւտացւոցն ։ Սայլս երկուս եւ ե-
զինս չորս ետ որդւոցն Գերսոնի ըստ
8 սպասաւորութեան իւրեանց . Եւ սայլս
չորս եւ եզինս ութ ետ որդւոցն Մե-
րարեայ ըստ սպասաւորութեան իւրեանց,
ի ձեռն Իթամարայ որդւոյ Ահարոնի քա-
9 հանայի ։ Եւ որդւոցն Կահաթու ոչինչ
ետ . զի զսպասաւորութիւն սրբութեան
սրբութեանցն ունէին , եւ յուսս իւր-
եանց բառնային ։
10 Եւ մատուցին իշխանքն ի նաւակա-
տիս սեղանոյն , յաւուր յորում օծ զնա,
եւ բերին իշխանքն զընծայս իւրեանց
11 առաջի սեղանոյն ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս ,
Մի մի իշխան մի մի օր մատուսցեն զըն-
ծայս իւրեանց ի նաւակատիս սեղանոյն ։
12 Եւ մատուցանէր զընծայս իւր յաւուրն
առաջնում Նաասոն որդի Ամինադաբայ ,
13 իշխան ցեղին Յուդայ ։ Մատոյց զըն-
ծայսն իւր . կոնք մի արծաթի ի հարեւր
եւ յերեսուն կշռորդէ , տաշտ մի ար-
ծաթի՝ յեւթանասուն սիկեղէ ըստ սրբու-
թեան սիկղն , երկոքին լի նաշհով զան-
14 գելով ընդ իւղոյ ի զոհ , Տուփ մի ոսկի
15 ի տասն [1]դահեկանէ լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ , խոյ մի , գառն մի տարեւոր
16 յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն
17 մեղաց , Եւ ի զոհ [2]փրկութեան՝ երինջս
երկուս , խոյս հինգ ,նոխազս հինգ, որոջս
տարեւորս հինգ . այս ընծայ Նաասոնի
որդւոյ Ամինադաբայ ։
18 Եւ յաւուրն երկրորդի մատոյց Նա-
թանայէլ որդի Սովգարայ , իշխան ցեղին
19 Իսաքարայ ։ Եւ մատոյց զընծայս իւր .
կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն
կշռորդէ , տաշտ մի արծաթի՝ յեւթանա-
սուն սիկեղէ ըստ սրբութեան սիկղն ,
երկոքեան լի նաշհով զանգելով ընդ իւ-
20 ղոյ ի զոհ , Տուփ [3]մի ի տասն դահե-
21 կանէ" լի խնկով , Զուարակ մի յանդէոյ,
խոյ մի , գառն մի տարեւոր յողջակէզ ,
22 Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց ,
23 Եւ ի զոհ [2]փրկութեան՝ երինջս երկուս,
խոյս հինգ , նոխազս հինգ , որոջս տա-
րեւորս հինգ . այս ընծայ Նաթանայելի
որդւոյ Սովգարայ ։
24 Եւ յաւուրն երրորդի՝ իշխան որդւոցն
Զաբուղոնի , Եղիաբ որդի Քեղոմնի ,
25 Զընծայսն իւր . կոնք մի արծաթի ի
հարեւր եւ յերեսուն կշռորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկեղէ ըստ
սրբութեան սիկղն , երկոքին լի նաշհով
26 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ , Տուփ [3]մի
27 ի տասն դահեկանէ" լի խնկով , Զուա-
րակ մի յանդէոյ , խոյ մի , գառն մի տա-
28 րեւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծ-
29 եաց վասն մեղաց , Եւ ի զոհ [2]փրկու-
թեան՝ երինջս երկուս , խոյս հինգ , նո-
խազս հինգ , որոջս տարեւորս հինգ .
այս ընծայ Եղիաբու որդւոյ Քեղոմնի ։
30 Եւ յաւուրն չորրորդի՝ իշխան որդւոցն
Ռուբենի , Եղիսուր որդի Սեդիուրայ ,
31 Զընծայս իւր . կոնք մի արծաթի ի հա-
րեւր եւ յերեսուն կշռորդէ , տաշտ մի
արծաթի յեւթանասուն սիկեղէ ըստ սրբու-
թեան սիկղն , երկոքին լի նաշհով զան-
32 գելով ընդ իւղոյ ի զոհ , Տուփ [3]մի ի
33 տասն դահեկանէ" լի խնկով , Զուարակ
մի յանդէոյ , խոյ մի , գառն մի տարե-
34 ւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց
35 վասն մեղաց , Եւ ի զոհ [2]փրկութեան՝
երինջս երկուս , խոյս հինգ , նոխազս
հինգ , որոջս տարեւորս հինգ . այս ընծայ
Եղիսուրայ որդւոյ Սեդիուրայ ։
36 Եւ յաւուրն հինգերորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Շմաւոնի , Սաղամիէլ որդի Սուրի-
37 սադայի , Զընծայս իւր . կոնք մի արծա-
թի ի հարեւր եւ յերեսուն կշռորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկեղէ ըստ
սրբութեան սիկղն , երկոքին լի նաշհով
38 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ , Տուփ [3]մի ի
39 տասն դահեկանէ" լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ , խոյ մի , գառն մի տարե-
40 ւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց
41 վասն մեղաց , Եւ ի զոհ [2]փրկութեան՝
երինջս երկուս , խոյս հինգ , նոխազս
հինգ , որոջս տարեւորս հինգ . այս ընծայ
Սաղամիելի որդւոյ Սուրիսադայի ։
42 Եւ յաւուրն վեցերորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Գադայ , Եղիսափան որդի Դագու-
43 ելի , Զընծայս իւր . կոնք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշռորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկեղէ ըստ
սրբութեան սիկղն . երկոքին լի նաշհով
44 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ , Տուփ [3]մի

[1] Եբր. սկեղէ [2] Եբր. խաղաղութեան [3] Եբր. մի ոսկի ի տասն սկեղէ

45 ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուա-
րակ մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տա-
46 րեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծ-
47 եաց վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկու-
թեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նո-
խազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս
ընծայ Եղիասափայ որդւոյ Դագուելի։
48 Եւ յաւուրն եւթներորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Եփրեմի, Եղիսամա որդի Եմիու-
49 դայ, Զընծայսն իւր. կընք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է, տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ ըստ
սրբութեան սիկղն, երկոքին լի նաշհով
50 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ [2]մի
51 ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-
52 ւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց
53 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկութեան՝ ե-
րինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ,
որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Ե-
ղիսամայ որդւոյ Եմիուդայ։
54 Եւ յաւուրն ութերորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Մանասէի, Գամաղիէլ որդի Փա-
55 դասուրայ, Զընծայսն իւր. կընք մի ար-
ծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է,
տաշտ մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղն. երկոքին լի
56 նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ
57 [2]մի ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զու-
արակ մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի
58 տարեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծ-
59 եաց վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկու-
թեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նո-
խազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս
ընծայ Գամաղիելի որդւոյ Փադասուրայ։
60 Եւ յաւուրն իններորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Բենիամինի Աբիդան որդի Գեդէո-
61 նի, Զընծայս իւր. կընք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է, տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ ըստ
սրբութեան սիկղն. երկոքին լի նաշհով
62 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ [2]մի ի
63 տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տարեւոր
64 յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն
65 մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկութեան՝ երինջս
երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ,
որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Ա-
բիդանայ որդւոյ Գեդէոնի։
66 Եւ յաւուրն տասներորդի՝ իշխան որդ-
ւոցն Դանայ Աքիեզեր որդի Ամիսա-
67 դայի, Զընծայսն իւր. կընք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է, տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ ըստ
սրբութեան սիկղն. երկոքին լի նաշհով
68 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ [2]մի
69 ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-
70 ւոր յողջակէզ. Եւ նոխազ մի յայծեաց
71 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ
Աքիեզերայ որդւոյ Ամիսադայի։
72 Եւ յաւուրն մետասաներորդի՝ իշխան
որդւոցն Ասերայ, Փագիէլ որդի Եքրա-
73 նայ, Զընծայսն իւր. կընք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է, տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ ըստ
սրբութեան սիկղն, երկոքին լի նաշհով
74 զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ [2]մի
75 ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուարակ
մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-
76 ւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց
77 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ
Փագիելի որդւոյ Եքրանայ։
78 Եւ յաւուրն երկոտասաներորդի՝ իշխան
որդւոցն Նեփթաղիմայ, Աքիրէ որդի
79 Ենանայ, Զընծայսն իւր. կընք մի ար-
ծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշռոյ է,
տաշտ մի արծաթի յեւթանասուն սիկղէ
ըստ սրբութեան սիկղն, երկոքին լի
80 նաշհով զանգելով ընդ իւղոյ ի զոհ, Տուփ
81 [2]մի ի տասն դահեկանէ՛՛ լի խնկով, Զուա-
րակ մի յանդէոյ, խոյ մի, գառն մի տա-
82 րեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց
83 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ [1]փրկութեան՝
երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս
հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ
Աքիրէի որդւոյ Ենանայ։
84 Այս է օրէն նուակատեաց սեղանոյն
յաւուրն յորում օծ զնա. յիշխանաց որդ-
ւոցն Իսրայելի, կընք արծաթիք երկոտա-
սան, տաշտք արծաթիք երկոտասան,
85 [3]տուփք երկոտասան, ի հարեւր եւ յե-
րեսուն սիկղէ կընք [4]մի, յեւթանասուն
սիկղէ տաշտ մի. ամենայն արծաթ ապա-
ռոցն՝ երկու հազար եւ չորեքհարեւր
86 սիկղ ըստ սրբութեան սիկղն. Տուփք

[1]Օրէ. խաղաղութեան [2]Օրէ. մի ոսկի ի տասն սիկղէ [3]Օրէ. տուփք ոսկիք [4]Օրէ. մի արծաթի

ոսկիք երկոտասանք լի խնկով, [1]ամե-
նայն ոսկի տփոցն՝ հարեւր եւ քսան
87 [2]դահեկան. Եւ ամենայն արջառ յողջա-
կէզ, զուարակք երկոտասանք, խոյք
երկոտասանք, գառինք տարեւորք [2]ա-
նարատք երկոտասան, եւ զոհք նոցա
եւ նուէրք նոցին. եւ նոխազք յայծեաց
88 վասն մեղաց երկոտասանք. Եւ ամե-
նայն արջառք ի զոհ [3]ողջակիզին [2]երկո-
տասանք, երինջք քսան եւ չորք, խոյք
վաթսուն, նոխազք վաթսուն, որոջք
տարեւորք [2]անարատք վաթսուն. այս
են նուակատիք սեղանոյն յետ [4]կատա-
րելոյ զձեռս նոցա"։
89 Ի մտանելն Մովսէսի ի խորանն վկա-
յութեան խօսել ընդ նմա, եւ լուաւ
զբարբառն [5]Տեառն ի խօսելն" ընդ նմա ի
վերուստ ի քաւութենէ անտի՝ [6]ի միջոյ
երկուցն քերովբէից որ էին" ի վերայ
տապանակին վկայութեան, ի միջոյ եր-
կուց քերովբէիցն, եւ խօսէր ընդ նմա։

Գլ. Ը

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ասասցես ցնա,
Յորժամ դնիցես զճրագունսն, ի [2]միոջէ
կողմանէ երեսաց աշտանակին լուցա-
3 նիցին եւթանեքին ճրագարանքն։ Եւ ա-
րար այնպէս Ահարոն. [2]ի միոջէ կողմանէ"
հանդէպ աշտանակին եղոյց զճրագարանս
նորա, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսէսի։
4 Եւ այս էր կազմած աշտանակին. [7]ձոյլ
ոսկի, բուն նորա, եւ շուշանք նորա
ձոյլ համակ", ըստ օրինակին որպէս եցոյց
Տէր Մովսէսի՝ այնպէս արար զաշտանակն։
5 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ,
6 Ա՛ռ դու զՂեւտացիսն ի միջոյ որդւոցն
7 Իսրայէլի եւ սրբեսցես զնոսա. Եւ այս-
պէս արասցես նոցա զսրբութիւնն իւր-
եանց. ցանեսցես զնոքօք ջուր սրբու-
թեան, եւ ածցի ածելի ի վերայ ամե-
նայն մարմնոյ նոցա, եւ լուասցեն զձորձս
8 իւրեանց, եւ սուրբք եղիցին։ Եւ առ-
ցեն զուարակ մի յանդւոց, եւ ըստ նմին
զոհ, նաշիհ զանգեալ իւղով, եւ առցես
[8]որթ տարեւոր" յանդւոց վասն մեղաց։
9 Եւ տարցիս զՂեւտացիսն առաջի խո-
րանին վկայութեան. եւ ժողովեսցես
զամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի։
10 Եւ մատուսցես զՂեւտացիսն առաջի
Տեառն, եւ դիցեն որդիքն Իսրայէլի զձեռս
11 իւրեանց ի վերայ Ղեւտացւոցն։ Եւ զա-
տուսցէ Ահարոն զՂեւտացիսն ի հատու-
ցումն առաջի Տեառն յորդւոցն Իսրա-
յէլի, եւ եղիցին գործել զգործ խորա-
12 նին առաջի Տեառն։ Եւ Ղեւտացիքն
դիցեն զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ
զուարակացն. եւ արասցես զմին վասն
մեղաց, եւ զմին յողջակէզ Տեառն քա-
13 ւել վասն նոցա։ Եւ կացուսցես զՂեւ-
տացիսն [2]առաջի Տեառն եւ" առաջի Ա-
հարոնի եւ առաջի որդւոց նորա, եւ տա-
ցես զնոսա հատուցումն առաջի Տեառն։
14 Եւ պատուեսցես զՂեւտացիսն ի միջոյ
15 որդւոցն Իսրայէլի, եւ եղիցին ինձ։ Եւ
ապա մտցեն Ղեւտացիքն գործել զգործ
խորանին վկայութեան. եւ սրբեսցես
զնոսա, եւ տացես զնոսա հատուցումն
16 [2]առաջի Տեառն". Զի հատուցումն հա-
տուցեալ են նոքա ինձ ի միջոյ որդւոցն
Իսրայէլի. փոխանակ ամենայն անդրան-
կաց որ բանան զամենայն արգանդ յորդ-
17 ւոցն Իսրայէլի՝ առի զնոսա ինձ։ Զի իմ է
ամենայն անդրանիկ որդւոցն Իսրայէլի,
ի մարդոյ մինչեւ յանասուն. յաւուր յո-
րում հարի զամենայն անդրանիկ յերկ-
րին Եգիպտացւոց, սրբեցի զնոսա ինձ։
18 Եւ առի զՂեւտացիսն փոխանակ ամե-
19 նայն անդրանկաց որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ
ետու զՂեւտացիսն հատուցումն տուեալս
Ահարոնի եւ որդւոց նորա ի միջոյ որ-
դւոցն Իսրայէլի, գործել զգործ որդւոցն
Իսրայէլի ի խորանին վկայութեան, եւ
քաւել վասն որդւոցն Իսրայէլի [9]մերձե-
նալով ի սրբութիւնսն։
20 Եւ արարին Մովսէս եւ Ահարոն եւ
ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայէլի
Ղեւտացւոցն. որպէս պատուիրեաց Տէր
Մովսէսի վասն Ղեւտացւոցն՝ նոյնպէս ա-
21 րարին նոցա որդիքն Իսրայէլի. Եւ սրբե-
ցան Ղեւտացիքն, եւ լուացին [10]զհան-
դերձս, եւ ետուն զանձինս Ահարոնի ի
հատուցումն" առաջի Տեառն. եւ քաւ-
եաց վասն նոցա Ահարոն սրբել զնոսա։
22 Եւ ապա մտին Ղեւտացիքն պաշտել
զպաշտօն իւրեանց ի խորանին վկայու-

[1] Եբր. մի մի տուփ ի տասն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. ամենայն [2] [3] Եբր. [illegible] [3] Եբր. խաղաղութեան [4] Եբր. օծանելոյ զնա [5] Եբր. որոյ խօսէրն [6] Եբր. որ [7] Եբր. ճախարակեալ, կամ կռածոյ յոսկւոյ, ի բնոյ նորա մինչեւ ի շուշանսն կռածոյ [8] Եբր. միւս եւս զուարակ

[9] Եբր. զի մի՛ դիպեսցի հարուած յորդիսն Իսրայէլի՝ ի մերձենալ որդւոցն Իսրայէլի [10] Եբր. զհանդերձս իւրեանց. եւ մատոյց Ահարոն զնոսա նուէր

թեան՝ առաջի Ահարոնի եւ առաջի որդ-
ւոց նորա . որպէս պատուիրեաց Տէր
Մովսիսի վասն Ղեւտացւոցն , նոյնպէս
եւ արարին նոցա ։
23 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
24 ասէ , Այս ինչ է որ վասն Ղեւտացւոցն
իցէ . ի քսան եւ հինգամենից եւ ի վեր
մտցեն գործել ի խորանին վկայութեան .
25 Եւ ի յիսնամենից՝ ի բաց կացցեն ի պաշ-
տամանէ անտի , եւ ոչ եւս գործեսցեն։
26 Եւ [1]պաշտեսցէ եղբայր նորա" ի խորա-
նին վկայութեան , [2]պահել պահեսցէ
զպահպանութիւնս , բայց գործ ինչ մի՛
գործեսցէ". այնպէս արասցես Ղեւտաց-
ւոցն ի պահպանութիւնս իւրեանց ։

ԳԼ. Թ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յանապա-
տին Սինայի , յամին երկրորդի ելանելոյ
նոցա յԵգիպտոսէ յամսեանն առաջնում,
2 եւ ասէ , [3]Ասա եւ" արասցեն որդիքն
Իսրայելի զզատիկն ի ժամանակի իւրում։
3 Ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն
առաջնոյ [4]արասցեն զայն ընդ երեկս ,
ըստ ժամանակս , ըստ [5]օրինի իւրում ,
4 ըստ [6]պայմանի իւրում [4]առնիցեն զնա։ Եւ
խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրայելի
5 առնել զզատիկն ։ [7]Ի սկսանել չորեքտա-
սաներորդի աւուր ամսոյն" յանապատին
Սինայի . որպէս հրամայեաց Տէր Մով-
սիսի, այնպէս արարին որդիքն Իսրայելի։
6 Եւ եղեն արք որ ոչ էին սուրբ ոգ-
ւով մարդոյ , եւ ոչ կարէին առնել
զզատիկն յաւուր յայնմիկ . եւ մատեան
առաջի Մովսիսի եւ Ահարոնի յաւուր
7 յայնմիկ , Եւ ասեն ցնոսա արքն այնո-
քիկ , Մեք անսուրբք եմք յոգի մարդոյ.
[8]արդ մի՛" յետնեսցուք ի մատուցանելոյ
պատարագ Տեառն ի ժամանակի իւրում
8 ի մէջ որդւոցն Իսրայելի ։ Ասէ ցնոսա
Մովսէս , Կացէք այդր , եւ լուայց թէ
զինչ տացէ հրաման Տէր վասն ձեր ։
9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
10 ասէ , Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ
ասասցես , Մարդ ոք մարդ որ լինիցի
անսուրբ յոգի մարդոյ , եւ կամ թէ ի
հեռի ճանապարհի ոք իցէ ի ձէնջ յազգս
11 ձեր , արասցէ զզատիկն Տեառն . Յամ-
սեանն երկրորդի , ի չորեքտասաներոր-
դում աւուր ընդ երեկս արասցէ զնա ,
բաղարջով եւ եղեգով կերիցեն զնա .
12 Եւ մի՛ թողուցուն ինչ ի նմանէ յայգ ,
եւ ոսկր մի՛ բեկանիցեն ի նմանէ . ըստ
13 [5]օրինի զատկին արասցեն զնա։ Եւ մարդ
ոք որ սուրբ իցէ , եւ ի հեռաւոր ճա-
նապարհի ոչ իցէ , եւ հեղգասցի առնել
զզատիկն , սատակեսցի անձն այն ի ժո-
ղովրդենէ իւրմէ, զի զպատարագն Տեառն
ոչ մատոյց ի ժամանակի իւրում. զմեղս
14 իւր ընկալցի մարդն այն ։ Եւ եթէ
յարեսցի ի ձեզ եկ ոք յերկրին ձերում ,
եւ առնիցէ զզատիկն Տեառն , ըստ օրի-
նակի զատկին եւ ըստ պայմանի իւրում
արասցէ զնա . օրէն՝ մի եւ նոյն կացցէ
ձեզ , եկին եւ բնակի երկրին ։
15 Եւ յաւուրն յորում կանգնեցաւ խո-
րանն՝ ծածկեաց ամպ զխորանն [9]եւ
զտունն" վկայութեան. եւ ընդ երեկս լի-
նէր ի խորանին իբրեւ զտեսիլ հրոյ մին-
16 չեւ ցառաւօտ ։ Այնպէս լինէր հանա-
պազ . ամպ ծածկէր զնա ի տուէ , եւ
17 տեսիլ հրոյ ի գիշերի ։ Եւ յորժամ վե-
րանայր ամպն ի խորանէ անտի , ապա
չուէին որդիքն Իսրայելի . եւ ի տեղւոջ
յորում զտեղի առնոյր ամպն՝ անդ բա-
18 նակէին որդիքն Իսրայելի ։ Հրամանաւ
Տեառն չուէին որդիքն Իսրայելի , եւ
հրամանաւ Տեառն բանակէին. զամենայն
աւուրս յորս հովանի [10]ունիցի ամպն ի
վերայ խորանին , [11]բանակեսցին որդիքն
19 Իսրայելի" ։ Եւ յորժամ [12]ձգիցի ամպն ի
վերայ խորանին աւուրս բազումս, [13]պա-
հեսցեն որդիքն Իսրայելի զպահպանու-
20 թիւն Տեառն , եւ [14]մի՛ չուեսցեն ։ Եւ
եղիցի" յորժամ հովանի [10]ունիցի ամպն
զաւուրս թուով ի վերայ խորանին ,
ըստ բանի Տեառն [11]բանակեսցին , եւ
21 ըստ բանի Տեառն [15]չուեսցեն։ Եւ եղիցի
յորժամ լինիցի" ամպն յերեկորեայ մին-
չեւ ցառաւօտ , [16]եթէ վերանայցէ" ամպն
ընդ առաւօտն , [17]չուեսցեն. զցերեկ կամ
զցայգ . եւ եթէ ոչ վերասցի ամպն , ոչ

[1]Եբր. պաշտեսցեն զեղբարս իւրեանց [2]Եբր. պա-
հել զպահպանութիւնս , բայց գործ ինչ մի՛
գործեսցեն [3]Եբր. ղ—յ—ե [4]Եբր. առնիցէք
[5]Եբր. ամենայն օրինի [6]Եբր. ամենայն պայմանի
[7]Եբր. Եւ արարին զզատիկն յամսեանն առաջ-
նում ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն
ընդ երեկս [8]Եբր. ընդէ՞ր

[9]Եբր. վրանաւն [10]Եբր. ունէր [11]Եբր. բանակէին
[12]Եբր. ձգէր [13]Եբր. պահէին [14]Եբր. ոչ չուէին։
(20) Եւ էր [15]Եբր. չուէին ։ (21) Եւ էր յորժամ
լինէր [16]Եբր. եւ վերանայր [17]Եբր. և չուէին
զցերեկ կամ զցայգ յորժամ վերանայր ամպն ,
չուէին ։

22 չուեսցեն ։" Եւ եթէ [1]ամսօրեայ ժամա-
նակ յաճախիցէ ամպն եւ հովանի լինիցի
ի վերայ նորա, բանակեսցին որդիքն
23 Իսրայելի՛ եւ մի՛ չուեսցեն"։ Ըստ հրա-
մանի [2]Տեառն չուեսցեն", եւ զպահպա-
նութիւնս Տեառն [3]պահեսցեն հրամա-
նաւ Տեառն ի ձեռն Մովսիսի ։

Գլ. Ժ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Արա դու քեզ երկուս փողս արծաթիս.
կռածոյս արասցես զնոսա, եւ եղիցին
քեզ ազդ առնելոյ ժողովրդեանն, եւ
3 չուելոյ բանակացն ։ Եւ հարկանիցեն փող
նոքօք, եւ [4]ժողովեսցի ամենայն ժողո-
վուրդն ի դուռն խորանին վկայութեան ։
4 Եւ եթէ ի միում հարկանիցեն փող,
եկեսցեն առ քեզ իշխանքն, զօրավարքն
5 Իսրայելի ։ Եւ հարջիք փող ազդեցու-
թեան, եւ չուեսցեն բանակքն բանակ-
6 եալք ընդ արեւելս ։ Եւ հարկանիցէք
զերկրորդ փողն ազդեցութեան, եւ չուես-
ցեն բանակքն բանակեալք ընդ հարաւ ։
[5]Եւ հարկանիցէք զերրորդ փողն ազդե-
ցութեան, եւ չուեսցեն բանակքն բա-
նակեալք ընդ ծովակողմն ։ Եւ հարկա-
նիցէք զչորրորդ փողն ազդեցութեան,
եւ չուեսցեն բանակքն բանակեալք ընդ
հիւսիսի ." ազդեցութեան փող հարկա-
7 նիցեն ի չուելն իւրեանց ։ Եւ յորժամ
ժողովիցէք զժողովուրդն՝ հարկանիցէք
8 փող, եւ ոչ ազդեցութեան ։ Եւ որդիքն
Ահարոնի քահանայք հարցեն փող, եւ
եղիցի ձեզ օրէն յաւիտենական յազգս
9 ձեր ։ Եւ եթէ ելանիցէք ի պատերազմ
յերկրի ձերում ընդդիմակացացն որ կայ-
ցեն ձեզ հակառակ, ազդեսջիք փողով
եւ յիշատակեսջիք առաջի Տեառն[6], եւ
10 ապրիցէք ի թշնամեացն ձերոց ։ Եւ յա-
ւուրս ուրախութեան ձերոյ [7]եւ յամ-
սագլուխս ձեր հարկանիցէք փող եւ ի
վերայ ողջակիզացն եւ ի վերայ զոհիցն
[8]փրկութեանց ձերոց. եւ եղիցի ձեզ
յիշատակ առաջի Աստուծոյ ձերոյ. ես
եմ Տէր՝ Աստուած ձեր ։

11 Եւ եղեւ յամին երկրորդի յամսեանն
երկրորդում որ օր քսան էր ամսոյն, վե-
րացաւ ամպն ի խորանէն վկայութեան ։
12 Եւ չուեցին որդիքն Իսրայելի [9]համդերձ
աղխիւքն" իւրեանց յանապատէն Սի-
նայի. եւ եկաց ամպն յանապատին Փա-
13 րանու ։ Եւ չուեցին [10]որդիքն Իսրայելի"
14 ըստ բանի Տեառն ի ձեռն Մովսիսի ։ Եւ
չուեցին նախ գունդք բանակի որդւոցն
Յուդայ յառաջագոյն զօրուն իւրեանց.
եւ ի վերայ զօրացն նոցա Նաասոն որդի
15 Ամինադաբայ ։ Եւ ի վերայ զօրաց որդ-
ւոցն Իսաքարայ՝ Նաթանայէլ որդի Սով-
16 գարայ ։ Եւ ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն
17 Զաբուղոնի՝ Եղիաբ որդի Քեղոմի ։ Եւ
իջուցանէին զխորանն, եւ չուէին. որ-
դիքն Գերսոնի եւ որդիքն Մերարեայ
18 բառնային զխորանն ։ Եւ չուէին գունդք
բանակի որդւոցն Ռուբենի համդերձ զօ-
րուն իւրեանց. եւ ի վերայ զօրու նոցա
19 Եղիսուր որդի Սեդիուրայ ։ Եւ ի վերայ
զօրու ցեղի որդւոցն Շմաւոնի՝ Սաղա-
20 միէլ որդի Սուրիսադայի ։ Եւ ի վերայ
զօրու ցեղի որդւոցն Գադայ՝ Եղիսափան
21 որդի Դագուելի ։ Եւ [11]չուեսցեն որդիքն
Կահաթու բարձեալ զսրբութիւնսն. եւ
[12]կանգնեսցեն զխորանն մինչեւ [13]այլքն
22 հասանիցեն"։ Եւ չուեցին գունդք բա-
նակին Եփրեմայ համդերձ զօրուն իւր-
եանց. եւ ի վերայ զօրու նոցա Եղիսա-
23 մա որդի Եմիուդայ ։ Եւ ի վերայ զօրու
ցեղի որդւոցն Մանասէի՝ Գամաղիէլ որդի
24 Փադասուրայ ։ Եւ ի վերայ զօրու ցեղին
որդւոցն Բենիամինի՝ Աբիդան որդի Գե-
25 դէոնի ։ Եւ չուեցին գունդք բանակի որդ-
ւոցն Դանայ յետոյ քան զամենայն բա-
նակսն համդերձ զօրուն իւրեանց. եւ
ի վերայ զօրու նոցա՝ Աքիեզեր որդի Ա-
26 միսադայի ։ Եւ ի վերայ զօրու ցեղի որդ-
ւոցն Ասերայ՝ Փագիէլ որդի Եքրանայ ։
27 Եւ ի վերայ զօրու ցեղի որդւոցն Նեփ-
28 թաղիմայ՝ Աքիրէ որդի Ենանայ ։ Այս
են [14]զօրք որդւոցն Իսրայելի. եւ չուե-
ցին համդերձ զօրուն իւրեանց ։
29 Եւ ասէ Մովսէս ցՅոբաբ որդի Հռա-
գուելի Մադիանացի, ցաներն Մովսիսի,
Ահա մեք չուեմք ի տեղին զոր ասաց Տէր
տալ զնա մեզ. եկ ընդ մեզ, եւ բարի
արասցուք քեզ. զի Տէր խօստացաւ

[1] Եբր. աւուրս երկուս, կամ ամիս մի, կամ աւու-
րս մի յերկարէր ամպն մնալ ի վերայ խորա-
նին, բանակէին որդիքն Իսրայէլի, և ոչ չուէին,
եւ յորժամ վերանայր, չուէին ։ [2] Եբր. Տեառն
բանակէին, եւ ըստ հրամանի Տեառն չուէին
[3] Եբր. պահէին [4] Եբր. ժողովեսցի առ քեզ [5] ՅԵբր.
[illegible] [6] Եբր. [illegible], Աստուծոյ ձերոյ
[7] Եբր. եւ ի տօնս ձեր և [8] Եբր. խաղաղականաց

[9] Եբր. ըստ չուոցն [10] Եբր. զառաջինն [11] Եբր.
չուեցին [12] Եբր. կանգնեցին [13] Եբր. ի հա-
սանել նոցա [14] Եբր. չուք

30 բարութիւնս Իսրայելի ։ Եւ նա ասէ ,
Ոչ երթայց անդր , այլ յերկիրն իմ եւ
31 յազգն իմ գնացից ։ Եւ ասէ ցնա , Մի՛
թողուր զմեզ . քանզի ¹էիր ընդ մեզ
յանապատին . եւ եղիցես ընդ մեզ ծեր՚՚ ։
32 Եւ եղիցի թէ երթայցես ընդ մեզ , եւ
լինիցին բարութիւնքն զոր ինչ արասցէ
մեզ Տէր , բարի արասցուք եւ քեզ ։
33 Եւ չուեցին ի լեռնէ անտի Տեառն
երեքօրեայ ճանապարհ . եւ տապանակ
ուխտին Տեառն յառաջագոյն քան զնոսա
երթայր երեքօրեայ ճանապարհաւ , դի-
34 տել նոցա հանգիստ ։ Եւ ²ամպն հովանի
ունէր ի վերայ նոցա ի տուէ ի չուել
նոցա ի բանակէ անտի ։
35 Եւ եղեւ ի չուել տապանակին՝ ասէ
Մովսէս, Արի, Տէր, եւ ցրուեսցին թշնա-
միք քո, փախիցեն ³ամենայն ատելիք քո՚՚ ։
36 Եւ ի դադարելն ասէ , Դարձիր , Տէր , ի
հազարաւորս եւ ի բիւրաւորս Իսրայելի ։

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ ժողովուրդն տրտնջէր չարաչար ա-
ռաջի Տեառն . եւ լուաւ Տէր եւ բար-
կացաւ սրտմտութեամբ , եւ բորբոքեցաւ
ի նոսա հուր ի Տեառնէ , եւ եկեր զմասն
2 ինչ բանակին ։ Եւ աղաղակեաց ժողո-
վուրդն առ Մովսէս , եւ յաղօթս եկաց
Մովսէս առ Տէր , եւ դադարեաց հուրն ։
3 Եւ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ
Հրայրեաց . զի բորբոքեցաւ ի նոսա հուրն
4 ի Տեառնէ ։ Եւ խառնադաննն որ էր ի
մէջ նոցա ցանկացան ցանկութիւն , եւ
նստեալ լային որդիքն Իսրայելի եւ ա-
5 սէին , Ո՞ տացէ մեզ միս ուտելոյ . Զի
յիշեցաք զձուկնն զոր ուտէաք յԵգիպ-
տոս ձրի , եւ զսեխն եւ զմեղրապտուղ եւ
6 զպրասն եւ զսոխն եւ զխստոր . Եւ արդ
աւասիկ նքողեալ են անձինք մեր , եւ
ոչ ուրեք բայց միայն ի մանանայն են
7 աչք մեր ։ Եւ մանանայն էր իբրեւ զսերմն
գնձոյ ⁴սպիտակ , եւ տեսիլ նորա իբրեւ
8 զտեսիլ սառին ։ Եւ շրջէր ժողովուրդն
եւ քաղէին , եւ աղային յերկանս եւ լե-
սուին յանգանս , եւ եփէին ի պտուկս
եւ առնէին նկանս . եւ էր քաղցրութիւն
նորա իբրեւ զխորիսխ իւղոյ ⁴եւ մեղու՚՚ ։
9 Եւ յորժամ իջանէր ցօղ ի բանակն զգայգ,
իջանէր եւ մանանայն ի վերայ նորա ։

¹Ոմն. գիտես ուր ագցուք յանապատին , եւ ե-
ղիցես մեզ փոխանակ աչաց ²Ոմն. ամպն Տեառն
³Ոմն. ատելիք քո յերեսաց քոց ⁴Ոմն. պղնձոյ

10 Լուաւ Մովսէս զլալիւն նոցա ըստ
գնդից իւրեանց, զիւրաքանչիւրն առ դրան
վրանի իւրոյ . եւ բարկացաւ սրտմտու-
թեամբ Տէր յոյժ , եւ առաջի Մովսիսի
11 չար թուեցաւ ։ Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր ,
Ընդէ՞ր ⁴Տէր , չարչարեցեր զծառայ քո ,
եւ հի՞մ ոչ գտի շնորհս առաջի քո ,
արկանել զինեւ ⁵զպարկութիւն ժողո-
12 վրրդեանս այսորիկ ։ Միթէ ես յղացայ
զամենայն ժողովուրդս զայս, կամ թէ ե՞ս
ծնայ զսոսա , զի ասես ցիս թէ՝ Առ զդա
ի գոգ քո , որպէս առնուցու դայեակ
զստնդիաց, տանել յերկիրն զոր երդուար
13 հարցն նոցա ։ Եւ արդ ուստի՞ է ինձ միս՝
տալ ամենայն ժողովրդեանս այսմիկ , զի
լան զինեւ եւ ասեն , Տուր մեզ միս զի
14 կերիցուք ։ Ոչ կարեմ ես միայն կրել զժո-
ղովուրդս զայս , զի ծանրագոյն քան զիս
15 է բանդ ։ Եթէ այդպէս առնիցես ընդ իս ,
սպան իսկ զիս , եթէ հաճոյ իցէ քեզ ,
եթէ գտի շնորհս եւ ողորմութիւն առ
ի քէն , զի մի՛ տեսից զչարչարանս իմ ։
16 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ժողովեա ինձ
եւթանասուն այր ի ծերոցն Իսրայելի ,
զոր դու գիտես եթէ նոքա իցեն ծերա-
գոյնք ժողովրդեանն , եւ ընտիրք նոցա .
եւ հանցես զնոսա ի խորանն վկայու-
17 թեան , եւ կացցեն անդ ընդ քեզ . Եւ
իջից անդր եւ խօսեցայց ընդ քեզ . եւ
առից ի Հոգւոյդ որ ի քեզ է եւ արկից զնո-
քօք . եւ բարձցեն ընդ քեզ ⁵զյանդգնու-
թիւն ժողովրդեանդ այդորիկ , եւ ոչ
18 կրեսցես զդոսա դու միայն ։ Եւ զժողո-
վուրդն ասասցես , Սրբեցարուք առ վա-
ղիւ , եւ կերիջիք միս . զի լացէք առաջի
Տեառն եւ ասացէք , Ո՞ ջամբեսցէ մեզ
միս . զի լաւ էր մեզ յԵգիպտոս . եւ տացէ
ձեզ Տէր միս ⁴ուտելոյ , եւ կերիջիք միս ։
19 Ոչ զմի օր ուտիցէք , եւ ոչ զերկուս ,
եւ ոչ զհինգ օր , եւ ոչ զտասն , եւ ոչ
20 զքսան օր . Այլ զամսօրեայ աւուրս ու-
տիցէք , մինչեւ ելանիցէ ընդ ռընգունս
ձեր , եւ եղիցի ձեզ ի դառնութիւն . զի
հեստեցէք Տեառն որ է ի միջի ձերում ,
եւ լացէք առաջի նորա , եւ ասէիք՝ Ըն-
դէ՞ր էր մեզ ելանել յԵգիպտոսէ ։
21 Եւ ասէ Մովսէս , Վեցհարեւր հազար
հետեւակաց է ժողովուրդն յորոց միջի
եմ ես , եւ դու ասես՝ Միս տաց նոցա եւ
22 կերիցեն ամսօրեայ ժամանակ . Միթէ
արջառ եւ ոչխա՞ր սպանանիցի եւ բա-

⁵Ոմն. զբեռն

ւական լինիցի նոցա, կամ թէ ամենայն
ձուկն ծովու ժողովիցի եւ բաւական
23 լինիցի նոցա ։ Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս,
Միթէ ձեռն Տեառն չիցէ՞ բաւական.
այժմ գիտասցես եթէ հասանիցէ ի վերայ
24 քո բանս իմ, եթէ ոչ ։ Եւ ել Մովսէս
եւ խօսեցաւ ընդ ժողովրդեանն զպատ-
գամս Տեառն. եւ ժողովեաց եւթանա-
սուն այր ի ծերոց ժողովրդեանն, եւ կա-
25 ցոյց զնոսա շուրջ զխորանաւն ։ Եւ էջ
Տէր ամպով, եւ խօսեցաւ ընդ Մովսիսի,
եւ առ ի Հոգւոյն որ ի նմա, եւ արկ
զեւթանասուն արամբքն զծերովք. եւ
իբրեւ հանգեաւ Հոգին ի վերայ նոցա,
եւ մարգարէացան ի բանակին, եւ այլ
26 ոչ եւս յաւելին ։ Եւ մնացին երկու արք
ի բանակին, անուն միումն Եղդադ, եւ
անուն երկրորդին Մովդադ, եւ հանգեաւ
ի վերայ նոցա Հոգին. եւ նոքա էին ի
գրելոց անտի եւ ոչ եկին ի խորանն. եւ
27 մարգարէացան ի բանակին ։ Եւ ընթա-
ցեալ պատանի մի պատմեաց Մովսիսի եւ
ասէ ցնա, Եղդադն եւ Մովդադն մար-
28 գարէանան ի բանակին ։ Պատասխանի
տուեալ Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ, պաշ-
տօնէին Մովսիսի ընտրելոյ, եւ ասէ,
29 Տէր Մովսէս, արգել զնոսա ։ Եւ ասէ ցնա
Մովսէս, Մի՛ արկաներ դու ինձ նախան-
ձու կս. եւ ո՞ տայր զամենայն ժողովուրդս
Տեառն մարգարէս, յորժամ տայր Տէր
30 զՀոգին իւր ի վերայ նոցա ։ Եւ գնաց Մով-
սէս ի բանակն, ինքն եւ ծերքն Իսրայելի ։
31 Եւ ել հողմ ի Տեառնէ եւ խաղացոյց
յայս կոյս զլորամարգին ի ծովէն, եւ ան-
կաւ զբանակաւն աւուր գնաց աստի եւ
աւուր գնաց անտի շուրջ զբանակաւն,
32 իբրեւ գերկուս կանգունս յերկրէ ։ Եւ
յարուցեալ ժողովուրդն զտիւն ողջոյն եւ
զգիշերն ողջոյն, եւ զտիւն ողջոյն ի վաղիւ
անդր, ժողովեցին զլորամարգին. որ սա-
կաւ ժողովեաց՝ տասն քոռ. եւ սպանին եւ
ապխտեցին իւրեանց ապուխտս ապուխտս
33 շուրջ զբանակաւն ։ Մինչդեռ միսն յա-
տամունս նոցա էր՝ յառաջ քան զպակա-
սելն, եւ Տէր բարկացաւ ժողովրդեանն,
եւ եհար Տէր զժողովուրդն հարուածս
34 մեծամեծս յոյժ ։ Եւ կոչեցաւ անուն տեղ-
ւոյն այնորիկ Գերեզմանք ցանկութեան.
զի անդ թաղեցին զժողովուրդն ցան-
35 կացող ։ Եւ ի Գերեզմանացն ցանկու-
թեան չուեաց ժողովուրդն յԱսերովթ[1] ։

[1] Եբրայեցին յաւելու, եւ եկին յԱսերովթ

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ բամբասեցին Մարիամ եւ Ահարոն
զՄովսէս վասն կնոջն Եթէովպացւոյ զոր
առ Մովսէս. զի կին Եթէովպացի առ.
2 եւ ասեն, Միթէ ընդ Մովսիսի՞ միայն
խօսեցաւ Տէր. ո՞չ ապաքէն եւ ընդ մեզ
3 խօսեցաւ. եւ լուաւ Տէր ։ Եւ այրն Մով-
սէս հեզ էր յոյժ քան զամենայն մար-
4 դիկ որ էին ի վերայ երկրի ։ Եւ ասէ Տէր
նոյնժամայն ցՄովսէս եւ ցԱհարոն եւ
ցՄարիամ, Ելէք դուք երեքին ի խորանն
վկայութեան. եւ ելին երեքին [2]ի խո-
5 րանն վկայութեան" ։ Եւ էջ Տէր սեամբ
ամպոյ, եւ եկաց առ դրան խորանին
վկայութեան. եւ կոչեցան Ահարոն եւ
6 Մարիամ, եւ ելին երկոքեան ։ Եւ ասէ
ցնոսա Տէր, Լուարուք բանից իմոց. ե-
թէ լինիցի մարգարէ ի ձէնջ Տեառն,
տեսլեամբ երեւեցայց նմա, եւ երազով
7 խօսեցայց ընդ նմա ։ Ոչ այնպէս՝ որպէս
ծառայն իմ Մովսէս, որ յամենայն տան
8 իմում հաւատարիմ է. Բերան ի բերան
խօսեցայց ընդ նմա, երեւօք եւ ոչ ա-
ռակօք. եւ զփառս Տեառն ետես. եւ
ընդէ՞ր ոչ երկերուք բամբասել զծա-
9 ռայն իմ Մովսէս ։ Եւ եղեւ բարկութիւն
սրտմտութեան Տեառն ի վերայ նոցա,
10 եւ [3]գնացին ։ Եւ ամպն վերացաւ ի խո-
րանէ անտի, եւ ահա Մարիամ բորոտեալ
էր իբրեւ զձիւն. եւ հայեցաւ Ահարոն
11 ընդ Մարիամ, եւ ահա բորոտեալ էր ։ Եւ
ասէ Ահարոն ցՄովսէս, Խնդրեմ ի քէն,
տէր, մի՛ ածեր ի վերայ մեր մեղս. զի
12 անգիտացաք, եւ քանզի մեղաք ։ Մի՛
լինիցի համգոյն մահու, իբրեւ զվիժած
որ ելանիցէ յարգանդէ մօր եւ [4]ուտիցէ
13 զկէս" մարմնոյ նորա ։ Եւ աղաղակեաց
Մովսէս առ Տէր եւ ասէ, Խնդրեմ ի
14 քէն, Աստուած, բժշկեա զնա ։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս, Եթէ հօր իւրոյ թքա-
նելով թքեալ էր ընդ երեսս նորա, չա-
մաչէ՞ր զեւթն օր. մեկնեսցի զեւթն օր
արտաքոյ բանակին, եւ ապա մտցէ ։
15 Եւ զատուցաւ Մարիամ արտաքոյ բա-
նակին զեւթն օր. եւ ժողովուրդն ոչ
չուեաց, մինչեւ սրբեցաւ Մարիամ ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ ապա չուեաց ժողովուրդն յԱսե-
րովթայ, եւ բանակեցաւ յանապատին

[2] Եբր. դուռն [3] Եբր. գնաց [4] Եբր. ապականեալ իցէ կէս

2 Փառանու ։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
3 սիսի եւ ասէ, Առաքեա արս եւ լրտե-
սեսցեն զերկիրն Քանանացւոց, զոր ես
տաց որդւոցն Իսրայելի ի կալուածս.
այր մի ըստ ցեղի, ըստ տանց նահա-
պետաց իւրեանց առաքեսցես զնոսա՝
4 զամենայն զիշխանս ի նոցանէ ։ Եւ ա-
ռաքեաց զնոսա Մովսէս յանապատէն
Փառանու ըստ բանին Տեառն. ամենե-
քին արք զիշխանք էին նոքա յորդ-
5 ւոցն Իսրայելի ։ Եւ այս են անուանք
նոցա. ցեղին Ռուբենի, Սաղամիէլ որ-
6 դի Զաքուրայ. Ցեղին Շմաւոնի, Սա-
7 փատ որդի Քուրեայ. Ցեղին Յուդայ,
8 Քաղէբ որդի Յեփոնեայ. Ցեղին Իսա-
9 քարայ, Գաղամ որդի Յովսեփայ. Ցեղին
10 Եփրեմայ, Աւսէս որդի Նաւեայ. Ցեղին
Բենիամինի, Փաղտի որդի Ռափուայ.
11 Ցեղին Զաբուղոնի, Յուդիէլ որդի Սու-
12 դիայ. Ցեղին Յովսեփայ՝ որդւոցն Մա-
13 նասէի, Գադդէ որդի Սուսայ. Ցեղին
14 Դանայ, Ամիէլ որդի Գամայի. Ցեղին
15 Ասերայ, Սաթուր որդի Միքայելի. Ցե-
ղին Նեփթաղիմայ, Աբի որդի Յաբիայ.
16 Ցեղին Գադայ, Գուդիէլ որդի Մակքեայ։
17 Այս անուանք են արանցն՝ զոր առաք-
եաց [1]Տէր լրտեսել զերկիրն Քանանաց-
ւոց. եւ անուանեաց Մովսէս զանուն
18 Աւսեայ որդւոյ Նաւեայ՝ Յեսու ։ Եւ ա-
ռաքեաց զնոսա Մովսէս [2]յանապատէն
Փառանու" լրտեսել զերկիրն Քանանաց-
ւոց, եւ ասէ ցնոսա, Ելէք ընդ [3]անա-
19 պատ եւ ամբարձայք ի լեառնն. Եւ
տեսջիք զերկիրն զինչ իցէ, եւ զժողո-
վուրդն որ նստի ի նմա, եթէ զօրա-
ւորագո՞յն իցէ թէ անաւագ, եթէ սա-
20 կա՞ւք իցեն եթէ բազումք. Եւ զի՞նչ իցէ
երկիրն յորում նոքա բնակեալ իցեն,
եթէ բարի՞ իցէ եթէ չար. եւ զի՞նչ ի-
ցեն քաղաքքն յորս նոքա բնակեալ են,
պարսպաւո՞րք իցեն եթէ անպարիսպք.
21 Եւ զի՞նչ իցէ երկիրն, պարա՞րտ իցէ
եթէ տկար. եթէ իցէ՞ ի նմա ծառա-
տունկ եթէ ոչ ։ Եւ ժրասջիք, առջիք
ի պտղոյ երկրին ։ Եւ [4]աւուրք գար-
նայնոյ էին աւուրքն" խայծուածոյ խա-
22 ղողոյ ։ Եւ ելեալ լրտեսեցին զերկիրն
յանապատէն Սինայ մինչեւ ցՌոոբ ի
23 մուտս [5]Եփրաթայ ։ Ելին ընդ [3]անա-

[1] Եբր. Մովսէս [2] Եբր. պոխանէ [3] Եբր. Հարաւակողմն [4] Եբր. աւուրքն էին աւուրք [5] Եբր. Եմաթայ

պատն եւ եկին մինչեւ ցՔեբրոն. եւ անդ
Աքիմանն եւ Սէսի եւ Թաղամի, ազգքն
Ենակայ. (եւ Քեբրոն եւթն ամաւ յա-
ռաջագոյն շինեալ էր քան զՏանիս Ե-
24 գիպտացւոց ։) Եւ եկին մինչեւ ցՁորն
ողկուզոյ, [2]եւ լրտեսեցին զնա" եւ հատին
անտի ուռ որթոյ, եւ ողկոյզ մի խաղո-
ղոյ ի նմա, եւ բարձին զնա լծակօք, եւ
25 ի նռանէ եւ ի թզոյ ։ Եւ անուանեցին
զանուն տեղւոյն՝ Ձոր ողկուզոյ, վասն
ողկուզին զոր հատին անտի որդիքն Իս-
26 րայելի ։ Եւ դարձան անդրէն [2]որդիքն
Իսրայելի" լրտեսեալ զերկիրն յետ ա-
27 ւուրց քառասնից. Եւ հասեալ եկին առ
Մովսէս եւ առ Ահարոն, եւ առ ամենայն
ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի յանապատն
Փառան Կադէս. եւ ետուն նոցա զբոյց
եւ ամենայն ժողովրդեանն. եւ ցուցին
28 զպտուղ երկրին ։ Եւ պատմեցին նմա, եւ
ասեն ցնա, Չոգաք յերկիրն յոր առա-
քեցեր զմեզ. երկիր՝ որ բղխէ զկաթն
29 եւ զմեղր, եւ այս է պտուղ նորա ։ Բայց
ազգն սաստիկ [6]էր որ բնակեալ [6]էին ի
նմա, եւ քաղաքք ամուրք եւ պարս-
պաւորք եւ մեծամեծք յոյժ. եւ զազգն
30 Ենակայ տեսաք անդ ։ Եւ Ամաղէկ բնակ-
եալ [6]էր յերկրին ընդ հարաւակողմն. եւ
Քետացին [2]եւ Խեւացին" եւ Յեբուսացին
եւ Ամորհացին բնակեալ են առ լերամբքն,
եւ Քանանացին առ ծովեզերբն եւ առ
31 Յորդանանու ։ Լռեցոյց Քաղէբ զժողո-
վուրդն ի Մովսիսէ, եւ ասէ ցնոսա, [2]Ոչ
այդպէս է. այլ" ելանելով ելցուք եւ ժա-
ռանգեսցուք զնա. զի կարօղ եմք յաղ-
32 թել նոցա ։ Եւ արքն որ ընդ նմա երթեալ
էին՝ ասէին, Ոչ ելցուք, քանզի ոչ կա-
րեմք երթալ ի վերայ ազգին. զի զօրա-
33 գոյն քան զմեզ է յոյժ ։ Եւ զարհուրե-
ցուցին երկրաւն զոր լրտեսեցին՝ զորդիսն
Իսրայելի եւ ասեն, Երկիրն ընդ որ մեք
անցաք լրտեսել զնա, երկիր մարդա-
ծախ է բնակչաց իւրոց. եւ ամենայն
ազգն զոր տեսաք ի նմա՝ արք յաղթա-
34 հասակք են. Տեսաք անդ եւ [7]սկայս եւ
էաք յաչս նոցա իբրեւ մարախ" ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ ձայն բարձին ամենայն ժողովուրդն,
եւ ելաց ազգն զգիշերն [8]զայն ողջոյն ։

[6] Եբր. է [7] Եբր. սկայս, զորդիսն Ենակայ ի Հսկայից. և էաք յաչս մեր իբրև մարախ և այնպէս էաք յաչս նոցա [8] Եբր. զայն ։ (2) Եւ տրտնջեցին

2 Եւ տրտնջեաց ժողովուրդն" զՄովսիսէ
եւ զԱհարոնէ , ամենայն որդիքն Իսրա-
յելի . եւ ասէ ցնոսա ամենայն ժողո-
վուրդն , Լաւ էր եթէ մեռեալ էաք յերկ-
րին Եգիպտացւոց . կամ թէ աստէն յա-
3 նապատի աստ իսկ մեռանիցաք ։ Եւ ընդէ՞ր
[1]տանիցի զմեզ Տէր յերկիրն յայն" անկա-
նել մեզ պատերազմաւ , եւ կանայք մեր
եւ որդիք մեր լինիցին ի յափշտակու-
թիւն . եւ արդ լաւ իցէ մեզ դառնալ
4 անդրէն յԵգիպտոս ։ Եւ ասէ այր ցընկեր ,
Արասցուք զօրավար , եւ դարձցուք յԵ-
5 գիպտոս ։ Եւ անկան Մովսէս եւ Ահարոն
ի վերայ երեսաց իւրեանց առաջի ամենայն
6 ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի ։ Բայց
Յեսու որդի Նաւեայ , եւ Քաղէբ որդի Յե-
փոնեայ ի լրտեսաց երկրին՝ պատառեցին
7 զհանդերձս իւրեանց . Եւ խօսեցան ընդ
ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի
եւ ասեն , Երկիրն զոր մեք լրտեսեցաք՝
8 երկիր բարի է յոյժ ։ Եթէ հաճեսցի միայն
ընդ մեզ Տէր , եւ տարցի յերկիրն յայն ,
եւ տացէ զնա մեզ , երկիր է որ բղխէ
9 զկաթն եւ զմեղր ։ Բայց ի Տեառնէ միայն
ապստամբք մի՛ լինիցիք , եւ ի ժողովրդե-
նէ երկրին մի՛ երկնչիջիք , քանզի կե-
րակուր մեր են . զի մեկնեցաւ ի նոցա-
նէ [2]Տէր , եւ ընդ մեզ է Տէր . մի՛ զան-
10 գիտիցէք ի նոցանէ ։ Եւ ասաց ամենայն
ժողովուրդն քարկոծել զնոսա քարամբք .
եւ փառքն Տեառն երեւեցան ամպով ի
վերայ խորանին վկայութեան յանդիման
11 ամենայն որդւոցն Իսրայելի ։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս , Մինչեւ յե՞րբ բարկացու-
ցանէ զիս ժողովուրդդ , եւ մինչեւ յե՞րբ
ոչ հաւատան ինձ ամենայն նշանօքն զոր
12 արարի ի միջի դոցա ։ [3]Թոյլ տուր ինձ՝
եւ" հարից զդոսա մահուամբ , եւ կորու-
սից զդոսա . եւ զքեզ [3]եւ զտուն հօր քո"
արարից յազգ մեծ եւ ի [4]բազում քան
13 զայդ ։ Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր , Իսկ արդ
լուիցեն Եգիպտացիքն եթէ դու հաներ զօ-
րութեամբ քո [3]մեծաւ զժողովուրդս զայս
14 ի նոցանէ , Այլ եւ ամենայն բնակիչք
երկրիս այսորիկ լուիցեն թէ դու , Տէր , ի
ժողովրդեանս յայսմիկ ես որ դէմ յան-
դիման երեւիս դու , Տէր , եւ ամպ քո
կայ ի վերայ դոցա , եւ սեամբ ամպոյ
երթաս դու առաջի դոցա ի տուէ , եւ
15 սեամբ հրոյ ի գիշերի ։ Եւ սատակիցես
զժողովուրդս քո զայս իբրեւ զայր մի ,
եւ խօսիցին ազգքն որ լուան զանուանէ
16 քումմէ , եւ ասիցեն , Վասն զի ոչ կա-
րէր տանել Տէր զժողովուրդն զայն յեր-
կիրն զոր երդուաւ նոցա , արկ զնոսա
17 տապաստ յանապատի անդ ։ Եւ արդ
բարձրասցի ձեռն քո , Տէր , որպէս խօ-
18 սեցար եւ ասացեր , Թէ Տէր երկայնա-
միտ է եւ բազումողորմ [3]եւ ճշմարիտ",
բառնայ զանօրէնութիւնս [3]եւ զանիրա-
ւութիւնս" եւ զմեղս . եւ սրբելով ոչ
սրբէ զպարտաւորն , հատուցանէ զմեղս
հարանց յորդիս մինչեւ յերիս եւ ի չորս
19 ազգս . Թող զմեղս ժողովրդեան քո ըստ
մեծի ողորմութեան քում , որպէս նե-
րեցեր դոցա յԵգիպտոսէ մինչեւ ցայժմ ։
20 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ներեցից դոցա
21 ըստ բանի քում . Բայց կենդանի եմ ես ,
[3]եւ կենդանի է անուն իմ ," եւ լցցեն
22 փառք Տեառն զամենայն երկիր . Զի ա-
մենայն արք՝ որ տեսին զփառս իմ եւ
զնշանս զոր արարի ես յԵգիպտոս եւ
յանապատիս յայսմիկ , եւ փորձեցին զիս
այս տասն անգամ , եւ ոչ լուան ձայնի
23 իմում , Թէ տեսանիցեն զերկիրն զոր
երդուայ հարցն նոցա . [3]այլ որդիք նոցա
որ են աստ ընդ իս , որ ոչ գիտեն զչար
կամ զբարի , ամենայն մանուկ տխմար ,
նոցա տաց զերկիրն ." եւ ամենեքին որ
24 բարկացուցին զիս՝ ոչ տեսցեն զնա . Բայց
Քաղէբ ծառայ իմ յորում եղեւ հոգի այլ ,
եւ եկն զհետ իմ , տարայց զնա յերկիրն
յոր եմուտ , եւ զաւակ նորա ժառան-
25 գեսցէ զնա ։ Եւ Ամաղէկ եւ Քանանա-
ցին բնակեալ են ի ձորն . բայց դուք
վաղիւ դարձարուք եւ չուեցէք յանա-
պատէն ընդ ճանապարհ Կարմիր ծովուն ։
26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
27 Ահարոնի եւ ասէ , Մինչեւ յե՞րբ զժո-
ղովուրդդ զայդ զչար կրիցեմ , եւ դոքա
տրտնջեն առաջի իմ . զտրտունջ որդ-
ւոցն Իսրայելի որ տրտնջեն զձէնջ՝ լուայ ։
28 Արդ ասասցես ցնոսա , Կենդանի եմ ես ,
ասէ Տէր , եթէ ոչ որպէս խօսեցայք յա-
29 կանջս իմ՝ նոյնպէս արարից ձեզ . Յա-
նապատիս յայսմիկ անկցին ոսկերք ձեր .
եւ ամենայն համդէս ձեր , եւ մտեալքն
ի ձէնջ ի համար՝ ի քսանամենից եւ ի վեր՝
30 որ տրտնջեցին զինէն , Թէ մտանիցեն
յերկիրն յոր համբարձի զձեռն իմ բնա-
կեցուցանել զձեզ ի նմա , բայց Քաղէբ՝
31 որդի Յեփոնեայ , եւ Յեսու Նաւեան ։ Եւ

[1]Եբր. ած զմեզ Տէր յերկիրս յայս [2]Եբր. հովանին իւրեանց [3]Յեբր. պակաս [4]Եբր. հզօր

*զորդիսն զորմէ ասացէք թէ ի յափշտա-
կութիւն լինիցին՝ տարայց զնոսա յեր-
կիրն, եւ ժառանգեսցեն զնա, յորմէ
32 դուքն յափրապարուք ։ Եւ ոսկերք ձեր
33 անկցին աստէն յանապատիս ։ Եւ որդիք
ձեր ճարակեսցին յանապատի աստ ամս
քառասուն, եւ բարձցին զպոռնկու-
թիւն ձեր, մինչեւ մաշեսցին ոսկերք
34 ձեր յանապատի աստ ։ Ըստ թուոյ ա-
ւուրցն [1]քառասնից, օր ընդ տարւոյ
ընդունիցիք զմեղս ձեր՝ զքառասուն ամ,
եւ ծանիջիք զսրտմտութիւն բարկու-
35 թեան իմոյ ։ Ես Տէր խօսեցայ, եթէ
ոչ արարից ժողովրդեանդ այդմիկ չարի
յարուցելոյ ի վերայ իմ. յանապատի աստ
36 ծախիցին, եւ աստէն մեռանիցին ։ Եւ
արքն զորս առաքեաց Մովսէս լրտեսել
զերկիրն եւ եկեալ բամբասեցին զնմանէ
առ ժողովրդեանն՝ հանել համբաւ չար
37 զերկրէն, Մեռան արքն այնոքիկ որ
հանին համբաւ չար զերկրէն՝ չարաչար
38 հարուածովք առաջի Տեառն ։ Եւ Յեսու
որդի Նաւեայ եւ Քաղէբ որդի Յեփոն-
եայ միայն ապրեցան յարանցն յայնցանէ
39 որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն ։ Եւ
խօսեցաւ Մովսէս զպատգամս զայս առ
ամենայն որդիսն Իսրայելի, եւ սուգ ա՛ռ
40 ժողովուրդն յոյժ ։ Եւ կանխեալ ընդ
առաւօտն ելին ի գլուխ լերինն եւ ա-
սեն, Ահաւասիկ կամք մեք, ելցուք ի
41 տեղին զոր ասաց Տէր, զի մեղաք ։ Եւ
ասէ Մովսէս, Ընդէ՞ր [2]անցէք զբանիւ
42 Տեառն, եւ ոչ աջողեսցի ձեզ ։ Մի՛ ելա-
նէք, զի ոչ է Տէր ընդ ձեզ, եւ անկանի-
43 ցիք առաջի թշնամեաց ձերոց. Զի Ամա-
ղէկ եւ Քանանացին են անդ առաջի ձեր,
եւ անկանիցիք սրով. փոխանակ զի դար-
ձայք յետս եւ հեստեցէք Տեառն, եւ ոչ
44 լինիցի Տէր ընդ ձեզ ։ Եւ ստիպեալ
ելին ի գլուխ լերինն. բայց տապանակ
կտակարանացն Տեառն եւ Մովսէս ոչ
45 շարժեցան ի բանակէ անտի ։ Էջ Ամա-
ղէկ եւ Քանանացին որ բնակեալ էր ի
լերինն, եւ հարին զնոսա եւ կոտորե-
46 ցին զնոսա մինչեւ ցՀերմա ։ [3]Եւ դար-
ձան անդրէն ի բանակն ։"*

ԳԼ. ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
2 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ասա-
ցես ցդոսա, Յորժամ մտանիցէք յերկիրն
3 բնակութեան ձերոյ զոր ես տաց ձեզ, Եւ
առնիցէք [4]ողջակէզ Տեառն՝ եւ ողջըն-
ծայ ի զոհ, մեծացուցանել" զուխտ կամ
զկամաւն, կամ ի տօնս ձեր առնել հոտ
անուշից Տեառն, եթէ յարջառոյ եւ եթէ
4 ի հօտից, Եւ բերցէ որ մատուցանիցէ
զպատարագն իւր Տեառն, զոհ նաշհոյ
զտասանորդ գրուին՝ զանգեալ իւղով,
5 չորրորդաւ դորակին ։ Եւ գինի ի նուէր
զչորրորդ դորակին առնիցէք ըստ զոհին
կամ ըստ ողջակիզին առ գառն մի. [5]այն-
չափ առնիցես ընծայ ի հոտ անուշից
6 Տեառն. Եւ խոյին յորժամ առնիցես զնա
յողջակէզ կամ ի զոհ," արասցես զզոհ
նաշհոյն երկուս տասանորդս զանգեալ
7 իւղով երրորդիւ դորակին. Եւ գինի ի
նուէր զերկրորդ դորակին մատուցանի-
8 ցէք ի հոտ անուշից Տեառն ։ Ապա թէ
յարջառոց առնիցէք յողջակէզ կամ ի
զոհ, [6]մեծացուցանել զուխտն [7]ի փրկու-
9 թիւն Տեառն, Մատուսցէ ըստ զուարա-
կին զոհ նաշհոյ՝ երիս տասանորդս զան-
10 գեալ իւղով կիսով դորակին. Եւ գինի ի
նուէր՝ կէս դորակին, ընծայ ի հոտ ա-
11 նուշից Տեառն ։ Այնպէս առնիցես միում
զուարակին, կամ միում խոյին, կամ
միում գառինն, յօդեաց կամ յայծեաց ։
12 Ըստ թուոյ նոցա, որպէս զինչ առնիցէք
նոյնպէս արասջիք միումն ըստ իւրա-
13 քանչիւր թուոյ նոցա ։ Ամենայն բնակն
նոյնպէս արասցէ, նոյնպիսի ընծայս մա-
14 տուցանել ի հոտ անուշից Տեառն ։ Եւ
եթէ եկ ոք յարեսցի ի ձեզ յերկրին ձե-
րում, որ լինիցի առ ձեզ յազգս ձեր,
արասցէ ընծայ ի հոտ անուշից Տեառն.
որպէս դուքն առնիցէք՝ նոյնպէս առնիցէ
15 եւ [8]եկն եւ ժողովուրդն Տեառն ։ Օրէն"
մի եւ նոյն կացցէ ձեր եւ եկայն որ յարի-
ցին ի ձեզ. օրէն յաւիտենական յազգս
ձեր. որպէս եւ դուքն իցէք, եւ եկն
16 լինիցի առաջի Տեառն ։ Օրէն մի եւ նոյն
կացցէ, եւ իրաւունք մի եւ նոյն լինի-
ցին՝ ձեր եւ եկին որ յեցեալ իցէ ի ձեզ ։
17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
18 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ասա-
ցես ցդոսա, Ի մտանել ձեր յերկիրն յոր
19 ես տարայց զձեզ, Եւ եղիցի յորժամ

---

[1] Եբր. յորս լրտեսեցէք զերկիրն աւուրս քառա-
սուն [2] Եբր. անցանէք [3] Յեբր. դոյլոյն

[4] Եբր. պատարագ Տեառն՝ ողջակէզ կամ զոհ ի
կատարել [5] Եբր. (6) Կամ առ խոյ [6] Եբր.
ի կատարել [7] Եբր. կամ զխաղաղականս [8] Եբր.
նա ։ (15) Ո՛վ ժողովուրդ, օրէն

20 ուտիցէք դուք ի հացէ երկրին, [1]Առջիք
հաս ի նուէր Տեառն զառաջին զան-
գուածոյ ձերոյ, եւ տարջիք զհաց հասին
Տեառն, զատուսջիք զայն Տեառն որպէս
զհասն ի կալոյ. նոյնպէս եւ զայն զատու-
21 ցանիցէք՝ Զառաջին զանգուածոյն ձերոյ,
եւ տաջիք Տեառն հաս յազգս ձեր"։
22 Իսկ յորժամ յանցանիցէք, եւ ոչ առ-
նիցէք զամենայն զպատուիրանս զայ-
սոսիկ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի,
23 Որպէս հրաման ետ ձեզ Տէր ի ձեռն
Մովսիսի, յօրէ յորմէ հրաման ետ ձեզ
Տէր եւ յառ յապա ժամանակս յազգս ձեր.
24 Եւ եղիցի եթէ յաչաց ժողովրդեանն վրի-
պիցի ակամայ ինչ, արասցէ ժողովուրդն
զուարակ մի յանդէոյ [2]անարատ յողջա-
կէզ ի հոտ անուշից Տեառն. եւ զոհ ըստ
նմին եւ նուէր ըստ նմին պայմանի, եւ
25 նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց։ Եւ
քաւեսցէ քահանայն վասն ամենայն ժո-
ղովրդեան որդւոցն Իսրայելի, եւ թողցի
նոցա, զի ակամայ է, եւ նոքա մատու-
ցեն զպատարագն իւրեանց ընծայ Տեառն՝
վասն մեղաց իւրեանց առաջի Տեառն
26 յաղագս ակամայիցն իւրեանց. Եւ թողցի
ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրա-
յելի, եւ եկին յեկելոյ ի ձեզ. զի ամե-
նայն ժողովրդեանն է ակամայն։
27 Եւ եթէ մի անձն մեղիցէ ակամայ,
մատուսցէ այծ մի տարեւոր վասն մե-
28 ղաց. Եւ քաւեսցէ քահանայն ի վերայ
անձին ակամայացելոյ եւ մեղուցելոյ ա-
ռաջի Տեառն ակամայ, քաւել վասն
29 նորա[3]։ Բնակչին որդւոցն Իսրայելի եւ
եկին յեկելոյ ի նոսա՝ օրէն մի եւ նոյն
կացցէ որ ինչ առնիցէ ոք ակամայ։
30 Եւ անձն որ առնիցէ ձեռամբ հպար-
տութեան ի բնակաց կամ յեկաց, բար-
կացոյց նա զՏէր, սատակեսցի անձն այն
31 ի ժողովրդենէ իւրմէ։ Զի զբանն Տեառն
խոտեաց, եւ զպատուիրանս նորա ցրեաց,
ջնջելով ջնջեսցի անձնն այն ի ժողովրդե-
նէ իւրմէ. զի մեղք նորա ի նմա են։
32 Եւ էին որդիքն Իսրայելի յանապատի
անդ եւ գտին այր մի որ քաղէր փայտ
33 յաւուր շաբաթու։ Եւ մատուցին զնա
որք գտինն զի քաղէր փայտ յաւուր շա-
բաթու՝ առ Մովսէս եւ առ Ահարոն՝ եւ
առ ամենայն ժողովուրդ [2]որդւոցն Իս-
34 րայելի"։ Եւ եդին զնա ի պահ, զի [4]ոչ
35 ընտրեցին" թէ զինչ արասցեն նմա։ Եւ
խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
Մահու մեռցի այրն. քարամբք քարկո-
ծեսցեն զնա ամենայն ժողովուրդն ար-
36 տաքոյ բանակին։ Եւ հանին զնա ամե-
նայն ժողովուրդն արտաքոյ բանակին,
եւ քարկոծեցին զնա [5]ամենայն ժողո-
վուրդն արտաքոյ բանակին" որպէս հրա-
մայեաց Տէր Մովսիսի։
37 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
38 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասաս-
ցես ցնոսա, զի արասցեն իւրեանց ծոպս
ի տատանս հանդերձից իւրեանց յազգս
իւրեանց. եւ դնիցէք ի վերայ ծոպից
39 տանոյցն ասղանի կապուտակ. Եւ լինիցի
այն ձեզ ի ծոպսն, եւ տեսանիցէք զայն
եւ յիշիցէք զամենայն զպատուիրանս
Տեառն առնել զնոսա. եւ ոչ խոտորիցիք
զկնի [6]մտաց եւ աչաց ձերոց, որով դուքն
40 պոռնկիք զկնի նոցա. Զի յիշիցէք եւ
առնիցէք զամենայն զպատուիրանս իմ,
եւ եղիջիք սուրբք Աստուծոյ ձերում։
41 Զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր որ հանի
զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց լինել ձեզ
Աստուած. ես եմ Տէր՝ Աստուած ձեր։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ [7]խօսեցաւ Կորխ՝ որդի Իսահառայ
որդւոյ Կահաթու որդւոյ Ղեւեայ, եւ
Դաթան եւ Աբիրոն որդիք Եղիաբայ [8]որդ-
ւոյ Ռուբենի, եւ Աւնան որդի Փաղեթայ
2 որդւոյ" Ռուբենի, Եւ կացին հակա-
ռակ Մովսիսի, եւ երկերիւր եւ յիսուն
այր յորդւոցն Իսրայելի գլխաւորք ժո-
ղովրդեանն՝ խորհրդականք խորհրդոց եւ
3 արք անուանիք։ Կուտեցան ի վերայ Մով-
սիսի եւ Ահարոնի եւ ասեն, Շատ լիցի
ձեզ, զի ամենայն ժողովուրդն եւ ամե-
նեքեան սուրբք են, եւ Տէր ի միջի նո-
ցա. եւ արդ ընդէ՞ր ճոխացեալ էք ի վե-
4 րայ ժողովրդեանդ Տեառն։ Եւ լուեալ
Մովսիսի՝ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց.
5 Եւ խօսեցաւ ընդ Կորխայ եւ ընդ ամե-
նայն ժողովրդեան նորա, եւ ասէ, [9]Յայց
եղ եւ ծանեաւ Աստուած" զիւրսն եւ

[1] Եբր. մատուցէք ընծայ վերացման Տեառն. (20) Յառաջին զանգուածոյն ձերմէ մատուսջիք նուէր վերացման պան մի. որպէս զնուէր վերացման կալոյ՝ այնպէս վերացուսջիք զնա։ (21) Զառաջին զանգուածոյ ձերոյ տաջիք նուէր վերացման Տեառն յազգս ձեր [2]ՅԵբր. [illegible]
[3] Եբրայեցին յաւելու, եւ թողցի նմա

[4] Եբր. չէր յայտ [5] Եբր. եւ մեռաւ, [6] Կամ, սրտից
[7] Եբր. ա՛ռ [illegible] [8] Եբր. եւ Աւնան որդի Փաղեթայ, որդիք [9] Եբր. Առաւօտուն ցուցցէ Տէր

զուրբն , եւ [1]մերձեցոյց առ ինքն . եւ
զորս [2]ոչն ընտրեաց՝ [1]ոչ մերձեցոյց" առ
6 ինքն ։ Արդ զայս արարէք . առէք ձեզ
զբուրվառս ձեր , Կորխ եւ ամենայն
7 ժողովուրդդ իւր . Եւ դիք ի նոսա հուր,
եւ արկէք ի նոսա խունկ առաջի Տեառն
ի վաղիւ . եւ եղիցի այր զոր ընտրեսցէ
Տէր՝ նա է սուրբ . շատ լիցի ձեզ , որդիք
8 Ղեւեայ ։ Եւ ասէ Մովսէս ցԿորխ , Լուա-
9 րուք ինձ , որդիք Ղեւեայ . Միթէ փո՞քր
ինչ իցէ ձեզ այդ , զի զատոյց զձեզ Աս-
տուած Իսրայելի ի ժողովրդենէ իւրմէ ,
եւ մերձեցոյց զձեզ առ ինքն՝ պաշտել
զպաշտօն խորանին Տեառն , եւ կալ ա-
10 ռաջի ժողովրդեանն պաշտել զնա . Եւ
մերձեցոյց զքեզ առ ինքն , եւ զամենայն
եղբարս քո զորդիսն Ղեւեայ ընդ քեզ ,
11 եւ քահանայանա՞լ եւս խնդրէք ։ Եւ այդ-
պէս դու եւ ժողովուրդ քո գումարեալ
էք զԱստուծոյ . եւ Ահարոն ո՞վ է զի
12 տրտնջէք զնմանէ ։ Եւ առաքեաց Մով-
սէս կոչել զԴաթան եւ զԱբիրոն , զոր-
դիսն Եղիաբու . եւ ասեն , Ոչ եկեսցուք .
13 Միթէ փո՞քր իցէ այն զի հաներ զմեզ
յերկրէն որ բղխէր զկաթն եւ զմեղր ,
սպանանել զմեզ յանապատի աստ . եւ
արդ սաստե՞ս եւս մեզ , եւ զո՞ւ ես իշ-
14 խան ։ Միթէ յերկի՞րն որ բղխէր զկաթն
եւ զմեղր տարար զմեզ , եւ ետուր մեզ
անդ ժառանգութիւն անդոց եւ այգեաց .
[3]եթէ զաչս մեր բրեսցես , ոչ եկեսցուք
15 առ քեզ" ։ Եւ ծանրացասրտումն եղեւ յոյժ
Մովսէս , եւ ասէ ցՏէր , Մի՛ հայիր ի
զոհսն նոցա . [4]զի զցանկալի ինչ" ուրուք
ի նոցանէ ես ոչ առի , եւ ոչ զոք ի նոցա-
16 նէ չարչարեցի ։ Եւ ասէ Մովսէս ցԿորխ,
[5]Սրբեա զժողովուրդ քո , եւ" եղիջիք
պատրաստ առաջի Տեառն , դու [6]եւ
17 Ահարոն" առ վաղիւ . Եւ առէք իւրա-
քանչիւր զբուրվառ իւր , եւ դիջիք ի
վերայ նոցա խունկս , եւ մատուսջիք ա-
ռաջի Տեառն իւրաքանչիւր զբուրվառ
իւր, զերկերիւր եւ զյիսուն բուրվառսն,
եւ դու եւ Ահարոն զիւրաքանչիւր բուր-
18 վառ իւր ։ [7]Եւ եդին ի նոսա հուր , եւ
արկին ի նոսա խունկ, եւ կացին առ դրան
խորանին վկայութեան , [8]Մովսէս եւ Ա-
19 հարոն ։ Եւ կուտեաց ի վերայ նոցա Կորխ
զամենայն ժողովուրդն իւր ի դուռն խո-
րանին վկայութեան. եւ երեւեցան փառք
Տեառն ամենայն ժողովրդեանն ։
20 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
21 Ահարոնի եւ ասէ, Մեկնեցարուք ի միջոյ
ժողովրդեանդ այդորիկ , եւ սատակեցից
22 զդոսա միանգամայն ։ Անկան ի վերայ ե-
րեսաց իւրեանց եւ ասեն , Աստուած ,
Աստուած հոգւոց ամենայն մարմնոյ. եթէ
մի մարդ մեղաւ , ի վերայ ամենայն ժո-
ղովրդեա՞նդ զայցէ բարկութիւն Տեառն ։
23 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
24 սէ, Խօսեաց ընդ ժողովրդեանն եւ ասա-
ցես, Զատարուք շուրջ [9]զժողովրդեամբդ
25 Կորխայ եւ Դաթանայ եւ Աբիրոնի ։ Եւ
յարեաւ Մովսէս եւ գնաց առ Դաթան եւ
Աբիրոն , եւ գնացին ընդ նմա [2]ամենայն
26 ծերքն Իսրայելի ։ Եւ խօսեցաւ ընդ ժո-
ղովրդեանն եւ ասէ , Մեկնեցարուք ի
վրանաց արանց խստասրտացդ այդոցիկ ,
եւ մի՛ մերձենայցէք յինչ ի դոցա , զի մի՛
կորնչիցիք ընդ ամենայն մեղս դոցա ։
27 Եւ մեկնեցան [10]ի ժողովրդենէն Կորխայ"
շուրջ զնոքօք . եւ Դաթան եւ Աբիրոն
ելին եւ կային առ դրան վրանաց իւր-
եանց , եւ կանայք նոցա եւ մանկունք
28 իւրեանց եւ աղխն իւրեանց ։ Եւ ասէ
Մովսէս , Այսու գիտասջիք եթէ Տէր ա-
ռաքեաց զիս գործել զամենայն զգործս
29 զայսոսիկ , եւ եթէ ոչ յինէն ինչ է . Եթէ
ըստ մահու ամենայն մարդկան մեռանի-
ցին դոքա , կամ ըստ հանդիսի ամենայն
մարդկան լինիցի հանդէս դոցա , ապա
30 զիս Տէր ոչ առաքեաց ։ Այլ թէ նորանշան
ինչ ցուցցէ Տէր , եւ բացեալ երկրի զբե-
րան իւր կլանիցէ զդոսա [1]եւ զտունս
դոցա" եւ զամենայն ինչ որ դոցա իցէ ,
եւ իջանիցեն կենդանւոյն ի դժոխս ,
գիտասջիք եթէ բարկացուցին արքդ
31 այդոքիկ զՏէր ։ Եւ իբրեւ դադարեաց
ի խօսելոյ զբանս զայսոսիկ , պատա-
32 ռեցաւ երկիրն ի ներքոյ նոցա . Եւ
[11]բացաւ երկիր" եւ եկուլ զնոսա եւ
զտունս նոցա , եւ զմարդիկն որ էին
33 ընդ Կորխայ եւ զանասունս նոցա ։ Եւ
իջին նոքա եւ որ ինչ էր նոցա կենդան-
ւոյն ի դժոխս . եւ ծածկեաց զնոսա եր-
կիրն, եւ կորեան ի միջոյ ժողովրդեանն ։

[1] Ոմն. մերձեցուսցէ [2] Յոմն. պակասէ [3] Ոմն. միթէ զաչս արանցդ այդոցիկ բրեսցե՞ս. ոչ եկեսցուք [4] Ոմն. զէշ [5] Ոմն. Դու եւ ամենայն ժողովուրդ քո [6] Ոմն. եւ նոքա եւ Ահարոն [7] Ոմն. Եւ առեալ իւրաքանչիւր զբուրվառ իւր՝ [8] Ոմն. նոյնպէս Մովսէս

[9] Ոմն. զխորանաւք [10] Ոմն. առ ի խորանէն Կորխայ, Դաթանայ եւ Աբիրոնի [11] Ոմն. եբաց երկիր զբերան իւր

34 Եւ ամենայն Իսրայէլ որ շուրջ զնոքօք
էր՝ փախեան ի ձայնէ նոցա. զի համա-
րէին թէ գուցէ կլանիցէ եւ զնոսա եր-
35 կիրն ։ Եւ ել հուր ի Տեառնէ եւ եկեր
զերկերիւր եւ զյիսուն այրն՝ որ մատու-
ցանէին զխունկսն ։
36 Եւ [1]ասէ Տէր ցՄովսէս (37) Եւ՞ ցԵղիա-
զար ցորդին Ահարոնի ցքահանայ, [2]Բարձէք
զբուրվառսդ պղնձիս՞ ի միջոյ այրեցե-
լոցդ. եւ զհուրդ [3]օտար ցրուեսցես ի բաց.
38 Զի սրբեցան բուրվառքդ՞ մեղաւորացդ
այդոցիկ յոգիս իւրեանց, [4]եւ արասցես
զայդ՞ դրուագս կռածոյս նուապատս
սեղանոյն. զի մատուցան առաջի Տեառն
եւ սրբեցան. եւ եղիցին ի նշանակ որդ-
39 ւոցն Իսրայելի ։ Եւ առ Եղիազար [5]որ-
դի Ահարոնի քահանայի՞ զբուրվառսն
պղնձիս զորս մատուցին այրեցեալքն,
40 եւ արար դրուագս սեղանոյն ի յիշատակ
որդւոցն Իսրայելի, զի մի՛ մերձեսցէ
այլազգի ոք որ չիցէ ի զաւակէ Ահարոնի՝
դնել խունկս առաջի Տեառն, զի մի՛ լի-
նիցի իբրեւ զԿորխ եւ զխումբն նորա.
որպէս խօսեցաւ Տէր ի ձեռն Մովսիսի ։
41 Եւ տրտնջեցին [6]որդիքն Իսրայելի ի
վաղիւ անդր զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ,
եւ ասեն, Դուք կոտորեցէք զժողովուրդն
42 Տեառն ։ Եւ եղեւ ի կուտել ժողովրդեանն
ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի, [7]դիմե-
ցին ի խորանն վկայութեան, [8]եւ ծած-
կեաց զնա ամպն, եւ երեւեցաւ փառքն
43 Տեառն ։ Եւ կացին Մովսէս եւ Ահարոն
44 յանդիման խորանին վկայութեան ։ Եւ
խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի [9]եւ ընդ Ա-
45 հարոնի՞ եւ ասէ, Մեկնեցարուք ի միջոյ
ժողովրդեանդ այդորիկ եւ սատակեցից
զդոսա միանգամայն. եւ անկան ի վե-
46 րայ երեսաց իւրեանց ։ Եւ ասէ Մովսէս
ցԱհարոն, Առ դու զբուրվառն, եւ դիցես
ի նմա հուր ի սեղանոյ անտի, եւ արկ
ի նա խունկ, եւ տար վաղվաղակի ի բա-
նակն եւ քաւեսցես վասն նոցա. քանզի
ել բարկութիւն ի Տեառնէ եւ սկսաւ
47 սատակել զժողովուրդն ։ Եւ առ Ահա-
րոն, որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Մով-
սէս, եւ ընթացաւ ի ժողովուրդ անդր,
եւ ահա սկսեալ էր սատակումն ի ժո-
ղովրդեանն, եւ արկ զխունկն, եւ քա-
48 ւեաց վասն ժողովրդեանն ։ Եւ եկաց ի
մէջ մեռելոց եւ կենդանեաց. եւ դա-
49 դարեաց սատակումն ։ Եւ եղեն մեռե-
ալք ի սատակմանն չորեքտասան հա-
զար եւ եւթն հարեւր, թող զմեռեալսն
50 վասն Կորխայ ։ Եւ դարձաւ Ահարոն առ
Մովսէս ի դուռն խորանին վկայութեան,
եւ դադարեաց սատակումն ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
2 սէ, Խօսեաց դու ընդ որդիսդ Իսրայելի,
եւ առցես ի նոցանէ գաւազանս ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց՝ յամենայն
իշխանաց իւրեանց, ըստ տանց ազգաց
իւրեանց՝ երկոտասան գաւազան. եւ
զիւրաքանչիւր անուն գրեսցես ի վերայ
3 գաւազանի իւրոյ ։ Եւ զանունն Ահարո-
նի գրեսցես ի վերայ [10]իւրոյ գաւազանի
եւ իցէ գաւազան մի ըստ ցեղից Իսրա-
յելի՝ զոր ի տանց նահապետաց իւրեանց
4 տացեն՞. Եւ դիցես զնոսա ի խորանին
[11]վկայութեան՝ ուստի երեւեցայց քեզ՞
5 անդ. Եւ եղիցի մարդոյ զոր ընտրեցից՝
գաւազանն իւր ծաղկեսցի. եւ բարձից
յինէն զտրտունջ որդւոցն Իսրայելի զոր
տրտնջեն նոքա զձէնջ ։
6 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իս-
րայելի. եւ ետուն ցնա ամենայն իշ-
խանքն նոցա զգաւազանս իւրեանց, գա-
ւազան միոյ իշխանի ըստ տանց նահա-
պետաց իւրեանց, երկոտասան գաւազան,
եւ գաւազանն Ահարոնի ի մէջ գաւա-
7 զանացն նոցա ։ Եւ եդ Մովսէս զգաւա-
զանսն առաջի Տեառն ի խորանին վկա-
8 յութեան ։ Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր [12]մտին
Մովսէս եւ Ահարոն՞ ի խորանն վկայու-
թեան. եւ ահա դալարացաւ գաւազանն
Ահարոնի ի տանն Ղեւեայ, եւ արձակ-
եաց շառաւիղ, եւ ծաղկեաց ծաղիկ, եւ
9 երեւեցոյց [13]ընկոյզ ։ Եւ եհան Մովսէս
զգաւազանսն յերեսաց Տեառն առ ամե-
նայն որդիսն Իսրայելի, եւ տեսին. եւ
10 առ իւրաքանչիւր ոք զգաւազան իւր ։ Եւ
ասէ Տէր ցՄովսէս, Դիր զգաւազանդ
Ահարոնի առաջի վկայութեանցն ի պա-
հեստ, ի նշանակ որդւոցն անհնազան-

[1]Օրէ. խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ, (37) Առ [2]Օրէ. Եւ բարձցէ զբուրվառսն [3]Օրէ. ցրուեսցես ի բաց. զի սրբեցան. (38) Զբուրվառս [4]Օրէ. արասցեն զնոսա [5]Օրէ. քահանայ [6]Օրէ. ամենայն ժողովուրդ որդւոցն [7]Օրէ. հայեցան [8]Օրէ. եւ ահա [9]Օրէ. պակաս

[10]Օրէ. գաւազանին Ղեւեայ. զի գաւազան մի լիցի ըստ գլխոյ հարց նոցա [11]Օրէ. ժողովոյ առաջի վկայութեանն ուր երեւեցայց ձեզ [12]Օրէ. եմուտ Մովսէս [13]Օրէ. նուշ

դից. եւ դադարեսցէ տրտնջիւն նոցա
11 յինէն եւ մի՛ մեռանիցին։ Եւ [1]արարին
Մովսէս եւ Ահարոն, որպէս հրաման ետ
12 Տէր Մովսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին"։ Եւ
խօսեցան որդիքն Իսրայէլի ընդ Մով-
սիսի եւ ասեն, Ահաւասիկ սատակիմք,
13 կորնչիմք, ծախիմք. Ամենայն որ մեր-
ձենայ ի խորանն վկայութեան Տեառն՝
մեռանի. մինչեւ ի սպառ մեռանիցիմք։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ,
Դու եւ որդիք քո եւ տուն նահապետու-
թեան քո ընդ քեզ՝ առնուցուք զմեղս
սրբութեանցն. եւ դու եւ որդիք քո առ-
նուցուք զմեղս քահանայութեան ձերոյ։
2 Եւ զեղբարս քո զցեղն Ղեւեայ, զգունդ
հօր քո, մատուսցես առ քեզ, եւ յա-
ւելցին ի քեզ, եւ պաշտեսցեն զքեզ. եւ
դու եւ որդիք քո ընդ քեզ, յանդիման
3 խորանին վկայութեան։ Եւ պահեսցեն
զպահպանութիւնս քո, եւ զպահպանու-
թիւնս խորանին վկայութեան. բայց ի
սպասն իմ ի սուրբ եւ ի սեղանն մի՛
մերձեսցին, զի մի՛ մեռանիցին, եւ նո-
4 քա եւ դուք։ Եւ յաւելցին ի քեզ,
եւ պահեսցեն զպահպանութիւնս խորա-
նին վկայութեան ըստ ամենայն պաշ-
տաման խորանին. եւ օտարազգի մի՛
5 մերձեսցի առ ձեզ։ Եւ պահեսջիք զպահ-
պանութիւնս սրբութեանցն եւ զպահ-
պանութիւնս սեղանոյն, եւ ոչ եւս լի-
նիցի բարկութիւն յորդիսն Իսրայէլի։
6 Եւ ես առի զեղբարս ձեր զՂեւտացիս ի
միջոյ որդւոցն Իսրայէլի՝ փոխանակս
տուեալ Տեառն, պաշտել զպաշտօն խո-
7 րանին վկայութեան։ Եւ դու եւ որդիք
քո ընդ քեզ պահեսջիք զքահանայութիւն
ձեր ըստ ամենայն պայմանի սեղանոյն, եւ
զներքին կողմն վարագուրին, եւ պաշ-
տեսջիք զպաշտօն քահանայութեան ձե-
րոյ. եւ այլազգին որ մերձենայցէ՝ մեռցի։
8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ,
Ես ահաւասիկ ետու քեզ զպահեստ պտղոց
իմոց. յամենայն նուիրելոցն ինձ յորդ-
ւոցն Իսրայէլի՝ քեզ ետու զայն [2]ի պա-
տիւ, եւ որդւոց քոց [3]յետ քո", օրէն
9 յաւիտենական։ Եւ այս եղիցի [4]ձեզ ի
նուիրելոց սրբութեանցն ընծայից, յա-
մենայն պատարագաց նոցա եւ յամենայն
զոհիցն" նոցա, եւ յամենայնէ առ ի յան-
ցանացն նոցա, եւ յամենայնէ առ ի մե-
ղացն նոցա, զոր տայցեն ինձ յամենայն
սրբութեանցն՝ քեզ լիցի եւ որդւոց քոց։
10 Ի սրբութիւն սրբութեանցն կերիջիք
զայն. ամենայն արու ուտիցէ զայն, դու
եւ որդիք քո. զի սրբութիւնք եղիցին
11 քեզ։ Եւ այն եղիցի քեզ՝ [5]ի պտղոց տրոցն
նոցա, յամենայն նուիրաց" որդւոցն Իս-
րայէլի, քեզ ետու զայն եւ ուստերաց
եւ դստերաց քոց ընդ քեզ, օրէն յաւի-
տենական. ամենայն սուրբ ի տան քում
12 կերիցէ զայն։ Եւ զամենայն [6]պտուղ իւ-
ղոյ, եւ զամենայն [6]պտուղ գինւոյ եւ
ցորենոյ, [7]զոր տացեն Տեառն զպտուղ
13 իւրեանց" քեզ ետու զայն։ Ամենայն
առաջինք արմտեաց յերկրին իւրեանց
զոր մատուսցեն Տեառն՝ քեզ լիցին, եւ
ամենայն սուրբ ի տան քում կերիցէ զայն։
14 Եւ ամենայն նուիրեալն յորդւոցն Իսրա-
15 յէլի քեզ լիցի։ Եւ ամենայն որ բանայ
զարգանդ՝ յամենայն մարմնոյ, զոր մա-
տուցանիցեն Տեառն ի մարդոյ մինչեւ
յանասուն՝ քեզ լիցի. այլ փրկելով փրկես-
ցես զանդրանիկս մարդկան, եւ զանդ-
րանիկս անասնոց անսրբոց փրկեսցես։
16 Եւ փրկանք նորա յամսօրէից [3]եւ ի վեր",
եւ գին նորա հինգ սիկղ ըստ սրբութեան
17 սկեղն, որ է քսան դանգ։ Բայց զանդ-
րանիկս արջառոց եւ զանդրանիկս ոչխարաց
եւ զանդրանիկս այծեաց ոչ փրկեսցես,
զի սուրբ են. եւ զարիւն նոցա հեղցես
առ սեղանովն, եւ զճարպն [8]հանցես ըն-
18 ծայ ի հոտ անուշից Տեառն. Եւ միսն
եղիցի քո, որպէս եբրուծ [9]նուիրին եւ
19 երին աջոյ քեզ լիցի։ Զամենայն [10]ինչ հաս"
ի սրբութեանցն զոր [11]հանիցեն Տեառն
որդիքն Իսրայէլի՝ քեզ ետու եւ [3]որդւոց
քոց եւ" ուստերաց եւ դստերաց քոց ընդ
քեզ, օրէն յաւիտենական. քանզի ուխտ
աղի է առաջի Տեառն, քեզ եւ զաւակի
20 քում [12]յետ քո"։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
Ահարոնի եւ ասէ, Ցերկրի նոցա մի՛ ժա-
ռանգեսցես, եւ բաժին քո ընդ նոսա մի՛
լիցի, զի ես եմ բաժին քո եւ ժառան-
գութիւն ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի։

---

[1] Եբր. արար Մովսէս որպէս հրամայեաց նմա Տէր, նոյնպէս արար [2] Եբր. յաղագս օծութեան [3] Յ Եբր. [illegible] [4] Եբր. քեզ որ ի սրբութենէ սրբութեանցն առանց հրոյ. ամենայն պատարագ նոցա յամենայն ընծայէ հացի

[5] Եբր. վերացումն ընծայից նոցա, մինչեւ յամենայն երերումն [6] Եբր. պարարտութիւն [7] Եբր. զերախայրի նոցա զոր տացեն Տեառն՝ [8] Եբր. այրեսցես [9] Եբր. երերման [10] Եբր. վերացումն [11] Եբր. վերացուսցեն [12] Եբր. ընդ քեզ

21 Եւ որդւոցն Ղեւեայ ահա ետու զամե-
նայն տասանորդս Իսրայելի ի ժառան-
գութիւն, փոխանակ պաշտաման նոցա
զոր նոքայն պաշտիցեն ի խորանին վկա-
22 յութեան ։ Եւ մի՛ եւս մերձեսցին որդիքն
Իսրայելի ի խորանն վկայութեան ընդու-
23 նել զմեղս մահաբերս ։ Եւ պաշտեսցէ
Ղեւտացին ինքն զպաշտօն խորանին
վկայութեան, եւ նոքա առցեն զմեղս
նոցա. օրէն յաւիտենական յազգս իւր-
եանց. եւ մի՛ ժառանգեսցեն ժառանգու-
24 թիւն ի մէջ որդւոցն Իսրայելի ։ Զի զտա-
սանորդս որդւոցն Իսրայելի՝ զոր [1]զա-
տուսցեն Տեառն հաս" ետու Ղեւտաց-
ւոցն ի ժառանգութիւն. վասն այսորիկ
ասացի նոցա թէ ի մէջ որդւոցն Իսրա-
յելի մի՛ ժառանգեսցեն վիճակ ։
25 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
26 Եւ ընդ Ղեւտացիսն խօսեսցիս եւ ասաս-
ցես ցնոսա, Եթէ առնուցուք յորդւոցն
Իսրայելի տասանորդս զոր ետու [2]ձեզ,
հանիցէք եւ դուք անտի հաս" Տեառն՝
27 զտասանորդն ի տասանորդէ ։ Եւ համա-
րեսցի ձեզ [3]հանն ձեր իբրեւ զցորեան ի
28 կալոյ եւ իբրեւ զպտուղ ի հնձանէ ։ Այն-
պէս եւ դուք [4]հանիցէք ի հասից անտի"
Տեառն, յամենայն տասանորդաց ձերոց
զոր առնուցուք յորդւոցն Իսրայելի, եւ
տայցէք ի նոցանէ [3]հաս Տեառն, Ահա-
29 րոնի քահանայի. Յամենայն տրոցն ձե-
րոց [5]հանիցէք հաս եւ յամենայն պտղոց"
30 զնուիրեալն ի նմանէ ։ Եւ ասասցես
ցնոսա, [6]Յորժամ հանիցէք զպտուղն
ի նմանէ" համարեսցի Ղեւտացւոցն իբ-
րեւ զարդիւնս ի կալոյ, եւ իբրեւ զպտուղ
31 ի հնձանէ ։ Եւ կերիջիք զայն յամենայն
տեղւոջ, դուք եւ տունք ձեր. զի վարձ
ձեր է այն, փոխանակ պաշտամանցն
32 ձերոց ի խորանին վկայութեան ։ Եւ մի՛
առնուցուք վասն այնորիկ մեղս, [7]յոր-
ժամ հանիցէք զպտուղն ի նմանէ զսրբու-
թիւն" որդւոցն Իսրայելի ոչ պղծիցէք՝
զի մի՛ մեռանիցիք ։

[1] Եբր. վերացուսցեն Տեառն վերացումն [2] Եբր. ձեզ ի նոցանէ ի ժառանգութիւն ձեր՝ յայն-
ժամ վերացուսջիք եւ դուք անտի վերացումն
[3] Եբր. վերացումն [4] Եբր. վերացուսջիք անտի
վերացումն [5] Եբր. վերացուսջիք զամենայն վե-
րացումն Տեառն յամենայն պարարտագունից
նորա, [6] Եբր. ի վերացուցանել ձեր զպարար-
տագոյնն նորա ի նմանէ, յայնժամ [7] Եբր.
յորժամ վերացուցանիցէք զպարարտագոյնն նո-
րա ի նմանէ, եւ զսրբութիւն

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
2 Ահարոնի եւ ասէ, Այս որոշումն է օրի-
նին զոր պատուիրեաց Տէր [8]Մովսիսի եւ
ասէ, Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի, եւ
առցեն առ քեզ երինջ մի կարմիր անա-
րատ, յորում ոչ գուցէ բիծ ինչ, եւ ոչ
3 իցէ մտեալ ընդ լծով ։ Եւ տացես զնա
ցԵղիազար քահանայ. եւ հանցեն զնա
արտաքոյ բանակին [8]ի տեղի սուրբ", եւ
4 սպանցեն զնա առաջի նորա ։ Եւ առցէ
Եղիազար [9]յարենէ նորա", եւ ցանեսցէ
յանդիման խորանին վկայութեան յարենէ
5 նորա եւթն անգամ ։ Եւ այրեսցեն զնա
առաջի նորա. եւ մորթ նորա եւ միս
նորա եւ արիւն նորա հանդերձ ապա-
6 ւառաւն իւրով այրեսցի ։ Եւ առցէ քա-
հանայն փայտ եղեւնեայ եւ զոպայ եւ
[10]կարմիր, եւ արկցեն ի մէջ այրեցածի
7 երինջուն ։ Եւ ողողեսցէ զհանդերձս իւր
քահանայն, եւ լուասցէ զմարմին իւր
ջրով, եւ ապա մտցէ ի բանակն. եւ ան-
սուրբ լիցի քահանայն մինչեւ ցերեկոյ ։
8 Եւ որ այրիցէն զնա՝ ողողեսցէ զհանդերձս
իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր ջրով,
9 եւ անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ։ Եւ ժո-
ղովեսցէ այր սուրբ զմոխիր երինջուն, եւ
կուտեսցէ արտաքոյ բանակին ի սուրբ
տեղւոջ. եւ եղիցի ժողովրդեան որդ-
ւոցն Իսրայելի ի պահեստ ջուր սրսկման,
10 զի սրբութիւն է ։ Եւ լուասցէ զմարմին
իւր որ ժողովիցէ զմոխիր երինջուն, եւ
ողողեսցէ զհանդերձս իւր, եւ անսուրբ
լիցի մինչեւ ցերեկոյ. եւ եղիցի ժո-
ղովրդեան որդւոցն Իսրայելի եւ եկացն
յեցելոց ի նոսա օրէն յաւիտենական ։
11 Եւ որ մերձենայցէ ի մեռեալ ամենայն
անձին մարդոյ, անսուրբ լիցի զեւթն օր ։
12 Եւ սրբեսցի [11]նա յաւուրն երրորդի եւ
յաւուրն եւթներորդի, եւ ապա սուրբ
լիցի. ապա թէ ոչ սրբեսցի յաւուրն եր-
րորդի եւ յաւուրն եւթներորդի, մի՛ լիցի
13 սուրբ ։ Ամենայն որ մերձենայցէ ի մեռ-
եալ անձին մարդոյ որ մեռանիցի, եւ
ոչ սրբեսցի, զխորանն Տեառն պղծեաց,
սատակեսցի անձն այն յԻսրայելէ. զի
ջուրն սրսկման ոչ սրսկեցաւ ի վերայ
նորա, անսուրբ է, զի պղծութիւն իւր
14 ի նմա է ։ Եւ այս օրէն իցէ մարդոյ որ

[8] Յեբր. պակաս [9] Եբր. քահանայ յարենէ նորա
մատամբ [10] Եբր. որդան կարմիր [11] Եբր. նովաւ

մեռանիցի ի [1]տան. ամենայն որ մտա-
նիցէ ի տունն եւ որ ինչ կայցէ ի տանն՝
15 անսուրբ լիցին զեւթն օր ։ Եւ ամենայն
աման բաց որ ոչ իցէ խփեալ կամ սե-
16 րեկեալ՝ պիղծ լիցի ։ Եւ ամենայն որ մեր-
ձենայցէ ընդ երեսս դաշտի ի վիրաւոր
կամ ի մեռեալ, կամ յոսկր մարդոյ կամ
17 ի գերեզման, պիղծ լիցի զեւթն օր ։ Եւ
առցեն [2]պղծելոյն ի մոխրոյ այրեցելոյն
սրբութեան", եւ արկցեն ի վերայ նորա
18 [3]ջուր յաւմանի. Եւ առցէ զոպայ, եւ
թացցէ ի ջուրն այր սուրբ, եւ ցանեսցէ
զտամբն եւ զկահիւն եւ զամանովքն եւ
զանձամբքն որ իցեն անդ, եւ զմերձե-
ցելոմն յոսկր մարդոյ կամ ի վիրաւոր կամ
19 ի մեռեալ կամ ի գերեզման ։ Եւ ցանեսցէ
սուրբն զպղծոմն յաւուրն երրորդի եւ
յաւուրն եւթներորդի, եւ [4]սրբեսցի յա-
ւուրն եւթներորդի. եւ ողողեսցէ զհան-
դերձս իւր, եւ լուասցէ զմարմին իւր
ջրով, եւ [5]անսուրբ լիցի մինչեւ ցերե-
20 կոյ"։ Եւ մարդ որ պղծիցի եւ ոչ սրբեսցի, սատակեսցի անձն այն ի ժողովրդենէ
իւրմէ. զի զսրբութիւնն Տեառն պղծեաց,
եւ ջուր սրսկման ոչ սրսկեցաւ զնովաւ,
21 անսուրբ է ։ Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յա-
ւիտենական, եւ որ սրսկէ զջուրն սրսկման
լուասցէ զձորձս իւր. եւ որ մերձենայցէ
ի ջուրն սրսկման, անսուրբ լիցի մինչեւ
22 ցերեկոյ ։ Եւ յամենայն ինչ յոր մերձե-
նայցէ պղծեալն, անսուրբ լիցի [6]մինչեւ
ցերեկոյ", եւ անձն որ մերձենայցէ ի
նա, անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ ։

ԳԼ. Ի

1 Եւ եկին որդիքն Իսրայելի ամենայն
ժողովրդեամբն յանապատն [7]Սինայի, յա-
ռաջնում ամսեանն. եւ բնակեցաւ ժո-
ղովուրդն ի Կադէս. եւ վախճանեցաւ
անդ Մարիամ, եւ անդ թաղեցաւ ։
2 Եւ ոչ գոյր անդ ջուր ըմպելոյ ժո-
ղովրդեանն. եւ կուտեցան ի վերայ Մով-
3 սիսի եւ Ահարոնի ։ Եւ բամբասեաց ժո-
ղովուրդն զՄովսէս եւ ասեն, Լաւ էր
թէ մեռեալ էաք ի կորստեան եղբարց
4 մերոց առաջի Տեառն. Եւ ընդէ՞ր ածէք
զժողովուրդս Տեառն յայս անապատ՝ կո-
5 տորել զմեզ եւ զանասունս մեր ։ Եւ ըն-
դէ՞ր հանէք զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց՝
գալ ի տեղիս յայս չար, ի տեղի ուր ոչ
սերմն սերմանի, եւ ոչ [8]սեխենիք, եւ ոչ
այգիք, եւ ոչ նռնենիք. եւ ոչ ջուր գոյ
6 ըմպելոյ ։ Եւ մտին Մովսէս եւ Ահարոն
յերեսաց ժողովրդեանն ի դուռն խորանին
վկայութեան, եւ անկան ի վերայ երե-
սաց իւրեանց. եւ երեւեցան փառքն
Տեառն ի վերայ նոցա ։
7 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
8 սէ, Առ դու զգաւազանն, եւ եկեղեցացո
զժողովուրդն դու եւ Ահարոն եղբայր
քո. եւ բարբառեսջիք ի վերայ վիմին
յանդիման նոցա, եւ տացէ զջուրս իւր.
եւ [9]հանջիք նոցա ջուր ի վիմէ անտի,
եւ [10]արբուսջիք ժողովրդեանն եւ անասու-
9 նոց նոցա ։ Եւ առ Մովսէս զգաւազանն
[11]յանդիման Տեառն, որպէս հրամայեաց
10 նմա Տէր ։ Եւ ժողովեցին Մովսէս եւ Ա-
հարոն զժողովուրդն հանդէպ վիմին, եւ
ասէ ցնոսա, Լուարուք ինձ, անհաւանք,
միթէ ի վիմէ՞ս յայսմանէ հանիցեմք ձեզ
11 ջուր ։ Եւ ամբարձեալ Մովսիսի զձեռն
իւր՝ եհար զվէմն գաւազանաւն երկիցս
անգամ. եւ ել ջուր բազում, եւ արբ
ժողովուրդն եւ անասուն նոցա ։
12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս եւ ցԱհարոն,
Փոխանակ զի ոչ հաւատացէք դուք ինձ՝
սուրբ առնել զիս առաջի որդւոցն Իս-
րայելի, վասն այդորիկ ոչ տանիցիք դուք
զժողովուրդդ յերկիրն զոր ետու դոցա ։
13 Այն է Ջուր [12]բամբասանաց. զի բամ-
բասեցին որդիքն Իսրայելի առաջի"
Տեառն, եւ սրբեցաւ ի նոսա ։
14 Եւ առաքեաց Մովսէս հրեշտակս ի
Կադեսայ առ արքայն Եդովմայ եւ ասէ,
Այսպէս ասէ եղբայր քո Իսրայէլ, Դու
ինքնին գիտես զամենայն աշխատութիւնս
15 որ գտին զմեզ. Եւ որպէս իջին հարքն
մեր յԵգիպտոս, եւ պանդխտեցաք յԵ-
գիպտոս աւուրս բազումս. եւ չարչա-
րեցին զմեզ Եգիպտացիքն եւ զհարսն
16 մեր ։ Եւ բողոքեցաք առ Տէր, եւ լուաւ
Տէր ձայնի մերում. եւ առաքեալ հրեշ-
տակ՝ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ. եւ արդ
եմք մեք ի Կադէս քաղաքի, ի կողմն մի
17 սահմանաց քոց. Եւ արդ անցցուք ընդ
երկիր քո. եւ ոչ անցցուք ընդ անդս

[1] Տուն բանից՝ իմա վրան, այսպէս և ի ներքոյ [2] Ոմանք. վասն պղծելոյն ի մոխրոյ այրեցելոյն որ վասն մեղաց [3] Ոմանք. Ջուր կենդանի [4] Ոմանք. սրբեսցէ զնա [5] Ոմանք. սուրբ լիցի յերեկոյին [6] Յոմանք. պակաս [7] Ոմանք. ի Սին

[8] Ոմանք. թզենիք [9] Ոմանք. հանցես [10] Ոմանք. արբուսցես [11] Ոմանք. յերեսաց [12] Ոմանք. Մերիպայ, այսինքն՝ Հակառակութեան, որով հակառակեցան որդիքն Իսրայելի ընդդէմ

[1]քո, եւ ոչ ընդ այգիս [1]քո, եւ ոչ արբ-
ցուք ջուր ի ջրհորոց [1]քոց. ճանապարհ
զարքունի գնասցուք, ոչ խոտորեսցուք
յաջ կամ յահեակ, մինչեւ անցցուք ըստ
18 սահմանս քո։ Եւ ասէ ցնա Եդովմ, Մի՛
անցցես ընդ իս, ապա թէ ոչ՝ [2]պատե-
19 րազմաւ ելից ընդդէմ քո։ Եւ ասեն ցնա
որդիքն Իսրայելի, [3]Առ լերամբդ" անց-
ցուք. եւ եթէ արբցուք ի ջրոյ քումմէ
ես եւ խաշինք իմ, տացուք քեզ զգինս.
[4]արդ ոչինչ են իրքդ, անցցուք առ լե-
20 րամբդ"։ Եւ նա ասէ, Ոչ անցցես ընդ
իս. եւ ել Եդովմ ընդդէմ նոցա ծանր ամ-
21 բոխիւ եւ հզօր ձեռամբ։ Եւ ոչ կամեցաւ
Եդովմ տալ անց Իսրայելի ընդ սահմանս
իւր. եւ խոյս ետ Իսրայէլ ի նմանէ։
22 Եւ չուեցին ի Կադեսայ, եւ եկին որ-
դիքն Իսրայելի ամենայն ժողովրդեամբն
23 ի Հովր լեառն։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի ի Հովր լե-
րինն, ի սահմանս երկրին Եդովմայեցւոց,
24 եւ ասէ, Յաւելցի Ահարոն առ ժողովուրդ
իւր, զի մի՛ մտցէ յերկիրն զոր ետու
որդւոցն Իսրայելի. քանզի [5]բարկացու-
ցէք զիս ի վերայ Ջուրցն բամբասանաց"։
25 Առ դու զԱհարոն եւ զԵղիազար զորդի
նորա, եւ հան զնոսա ի Հովր լեառն
26 [1]յանդիման ամենայն ժողովրդեանն". Եւ
մերկացո յԱհարոնէ զպատմուճան նորա,
եւ զգեցուսցես Եղիազարու որդւոյ նո-
րա. եւ Ահարոն յաւելեալ մեռցի անդ։
27 Եւ արար Մովսէս որպէս եւ հրամայեաց
նմա Տէր. եւ [6]եհան զնա" ի Հովր լեառն
28 առաջի ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ մեր-
կացոյց[7] յԱհարոնէ զհանդերձս նորա,
եւ զգեցոյց զնոսա Եղիազարու որդւոյ
նորա. եւ մեռաւ Ահարոն ի գլուխ լե-
րինն. եւ իջին Մովսէս եւ Եղիազար ի
29 լեռնէ անտի։ Եւ ետես ամենայն ժողո-
վուրդն թէ վախճանեցաւ Ահարոն, եւ
լացին զԱհարոն զերեսուն օր ամենայն
տունն Իսրայելի։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ լուաւ [8]Քանանացին արքայն Արա-
դայ որ բնակեալ էր [9]առ անապատաւն",
եթէ եկն Իսրայէլ զճանապարհն Աթա-
րինայ, եւ ետ պատերազմ ընդ Իսրայելի,
2 եւ ա՛ռ ի նոցանէ գերի։ Եւ ուխտեաց
Իսրայէլ ուխտ Տեառն եւ ասէ, Եթէ
մատնեսցես ընդ ձեռամբ իմով զազգն
զայն, [10]նզովեցից [1]զնա եւ" զքաղաքս
3 նորա։ Եւ լուաւ Տէր ձայնի Իսրայելի,
եւ մատնեաց զՔանանացին ի ձեռս նորա.
եւ նզովեաց զնա եւ զքաղաքս նորա. եւ
կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Նզովս։
4 Եւ չուեալ ի Հովր լեռնէ ընդ ճանա-
պարհ Կարմիր ծովուն՝ պատեցան զԵ-
դովմաւ. եւ [11]յոգնեցաւ ժողովուրդն" ի
5 ճանապարհին։ Եւ բամբասեաց ժողո-
վուրդն զԱստուած եւ զՄովսէս եւ ասեն,
Ընդէ՞ր հաներ զմեզ յԵգիպտոսէ կոտորել
զմեզ յանապատիս յայսմիկ. զի ոչ գոյ
հաց եւ ոչ ջուր. եւ անձինք մեր տաղտ-
6 կացեալ են ի սնոտի հացէս։ Եւ առա-
քեաց Տէր ի ժողովուրդն օձս [12]կոտորիչս,
եւ հարկանէին զժողովուրդն. եւ մեռաւ
ժողովուրդ բազում յորդւոցն Իսրայելի։
7 Եւ եկին առ Մովսէս եւ ասեն, Մեղաք
զի խօսեցաք չար զՏեառնէ եւ զքէն.
արդ կաց յաղօթս առ Տէր, եւ բարձցէ
ի մէնջ զօձսդ. եւ եկաց Մովսէս յաղօթս
8 [1]առ Տէր" վասն ժողովրդեանն։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս, Արա դու քեզ [13]օձ, եւ
դիցես զնա ի վերայ նշանակի. եւ եղիցի
յորժամ հարկանիցէ օձ զմարդ, ամենայն
9 օձահար որ տեսանիցէ զնա՝ կեցցէ։ Եւ
արար Մովսէս օձ պղնձի, եւ կացոյց
զնա ի վերայ նշանակին. եւ լինէր՝ յոր-
ժամ հարկանէր օձ զմարդ, հայէր ընդ
օձն պղնձի եւ կեայր։
10 Եւ չուեցին որդիքն Իսրայելի եւ եկին
11 բանակեցան յՈբովթ։ Եւ չուեալ յՈբով-
թայ բանակեցան յԱքեղգայի յայնկոյս
անապատին որ է յանդիման Մովաբայ
12 յարեւելից կողմանէ։ Անտի չուեցին եւ
բանակեցան ի ձորն Զարեդ։
13 Եւ անտի չուեալ բանակեցան յայն-
կոյս Առնովնայ յանապատին՝ առ ելիւք
սահմանացն Ամովրհացւոց. քանզի Առ-
նովն սահման է Մովաբացւոց, ընդ Մո-
14 վաբացին եւ ընդ Ամովրհացին։ Վասն
այնորիկ ասի [14]ի գիրս, Պատերազմ Տեառն.
ԶԶովոբ հրձիգ արար եւ զձորն Առնով-

[1] Եբր. դաշտս [2] Եբր. սրով [3] Եբր. Ընդ պողո-
տայն [4] Եբր. ոչ այլ ինչ, անցից ոտիւք իմովք
[5] Եբր. Հեստեցէք բանի իմում ի վերայ ջուրցն
Մերիբայ (հակառակութեան) [6] Եբր. ելին
[7] Եբրայեցին յաւելու, Մովսէս [8] Կամ, Քանանիս
[9] Եբր. ի հարաւակողման

[10] Կամ, աւերեցից, այսպէս և ի Եբրայ. [11] Եբր.
կարճմտեցաւ անձն ժողովրդեանն [12] Եբր. կիզիչս
[13] Եբր. օձ կիզիչ [14] Եբր. ի գիրս պատերազմաց
Տեառն. ԶՎահէպ ի Սուփա, և զձորսն Առնոնայ,
(15) Եւ հեղեղք ձորոց որ գնան ի բնակութիւնս
Երայ, և հասանեն ի սահմանս Մովաբու

15 նայ, Եւ հաստատեաց զձորսն բնակեալս
յԷր, որ առընթեր կայ սահմանացն Մո-
վաբու":
16 Եւ անտի քան զնա Ջրհորն, այն է՝
ջրհորն զորմէ ասաց Տէր ցՄովսէս, ժո-
ղովեա զժողովուրդն եւ տաց նոցա ջուր
17 ըմպելոյ: Յայնժամ օրհնեաց Իսրայէլ
զօրհնութիւնս [1]զայս ի վերայ ջրհորոյն.
18 Նուագեցէք նմա. Զջրհորն զոր իշխանք
փորեցին, եւ տաշեցին զնա թագաւորք
ազգաց ի թագաւորութեան իւրեանց եւ
ի տիրել իւրեանց":
19 Եւ [2]ի ջրհորոյ անտի ի Մանթանին, եւ
ի Մանթանինայ ի Մանայէլ, եւ ի Մանա-
20 յելէ ի Բամովթ, Եւ [3]ի Բամովթայ յԱնա-
յէն, որ է ի դաշտին Մովաբայ, ի կատար
կոփածուին" որ հայի ընդ անապատն:
21 Եւ առաքեաց [4]Մովսէս հրեշտակս առ
արքայն Ամովրհացւոց բանիւք խաղա-
22 ղութեան եւ ասէ, Անցցուք ընդ երկիր
քո. զճանապարհայն գնասցուք," ոչ խո-
տորեսցուք՝ ոչ յանդս եւ ոչ յայգիս, եւ
ոչ արբցուք ջուր ի ջրհորոց քոց. ճա-
նապարհ զարքունի գնասցուք մինչեւ
23 անցցուք ըստ սահմանս քո: Եւ ոչ ետ
Սեհոն անցանել Իսրայելի ընդ սահմանս
իւր. եւ ժողովեաց Սեհոն զամենայն
ժողովուրդն իւր, եւ ել տալ պատերազմ
ընդ Իսրայելի յանապատին. եւ եկն ի
Յասսա եւ ետ պատերազմ ընդ Իսրայելի:
24 Եւ եհար զնա Իսրայէլ կոտորմամբ սրոյ,
եւ տիրեցին երկրի նորա յԱռնովնայ մին-
չեւ ցՅաբովկ, մինչեւ ցորդիսն Ամոնայ.
զի [5]Յազեր է սահման" որդւոցն Ամո-
25 նայ: Եւ առ Իսրայէլ զամենայն քա-
ղաքսն զայնոսիկ. եւ բնակեցաւ Իսրա-
յէլ յամենայն քաղաքս Ամովրհացւոց,
յԵսեբոն եւ յամենայն արուարձանեայս
26 նորա. Քանզի Եսեբոն էր քաղաք Սե-
հոնի արքայի Ամովրհացւոց. եւ նա նախ
ետ պատերազմ ընդ արքային Մովաբու,
եւ առ զամենայն երկիրն [6]նորա յԱրո-
27 յերայ" մինչեւ ցԱռնոն: Վասն այնորիկ
ասեն ամենայն առակարկուք. Եկայք
յԵսեբոն. զի [7]շինեսցաւ, եւ հանդերձե-
28 ցաւ" քաղաքն Սեհոնի. Զի հուր ել յԵ-
սեբոնայ եւ բոց ի քաղաքէն Սեհոնի,
եւ եկեր մինչեւ [8]ցՄովաբ, եւ լափեաց
29 զարձանան Առնովնայ: Վայ քեզ, Մո-
վաբ, կորեար. ժողովուրդ Քամովսայ,
մատնեցան ուստերք նոցա ի փախուստ,
եւ դստերք նոցա ի գերութիւն թագա-
30 ւորին [9]Ամովրհացւոց. Եւ զաւակ նոցա
սատակեսցի յԵսեբոնէ մինչեւ ցԴեբոն.
եւ կանայք նոցա բորբոքեցան հրով ի
վերայ Մովաբու":
31 Եւ բնակեաց Իսրայէլ [10]յամենայն քա-
32 ղաքս" Ամովրհացւոց: Եւ առաքեաց
Մովսէս լրտեսել զՅազեր. եւ առին զնա
եւ զաւանս նորա, եւ հանին զԱմովրհա-
ցին որ բնակեալ էր ի նմա:
33 Եւ կրկնեցան ելին ընդ ճանապարհն
ի Բասան. եւ ել Ովգ թագաւոր Բասա-
նու ընդդէմ նոցա, եւ ամենայն ժողո-
վուրդն նորա ի պատերազմ յԵդրային:
34 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Մի՛ երկնչիր ի
նմանէ. զի ի ձեռս քո մատնեցի զնա
եւ զամենայն ժողովուրդն նորա, եւ
զամենայն երկիր նորա. եւ արասցես
ընդ նա որպէս արարեր ընդ Սեհոն ար-
քայ Ամովրհացւոց որ բնակեալ էր յԵսե-
35 բոն: Եւ եհար զնա եւ զորդիս նորա եւ
զամենայն ժողովուրդն նորա, մինչեւ
ամենեւին չմնալոյ ի նմանէն ապրեալ.
եւ ժառանգեցին զերկիրն նորա:

Գլ. ԻԲ

1 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայելի բանա-
կեցան [11]յարեւմտից Մովաբու առ Յոր-
դանանաւ յանդիման Երիքովի:
2 Եւ տեսեալ Բաղակայ որդւոյ Սեպ-
փովրայ զամենայն զոր արար Իսրայէլ
3 ընդ Ամովրհացին, Երկեաւ Մովաբ յոյժ
ի ժողովրդենէ անտի, զի բազում էին.
եւ զանգիտեաց Մովաբ յերեսաց որդ-
4 ւոցն Իսրայելի: Եւ ասէ Մովաբ ցծերա-
կոյտն Մադիամու, Արդ լիզանէ ժողո-
վուրդս այս զամենայն որ շուրջ զմեւք
են, որպէս լիզանիցէ արջառ զդեղ դալար
ի դաշտի: Եւ Բաղակ որդի Սեպփովրայ
էր արքայ Մովաբու ի ժամանակին յայն-

[1] Եբր. զայս. Բղխեաց, ով ջրհոր. Նուագեցէք նմա. (18) Ջրհոր՝ զոր փորեցին իշխանք, փորեցին զնա մեծամեծք ազգին գաւազանաւ իւրեանց՝ հրամանաւ օրէնսդրին [2] Եբր. յանապատէ [3] Եբր. ի Բամովթայ ի հովիտն որ է ի դաշտին Մովաբայ, ի կատար Փասգայի [4] Եբր. Իսրայէլ հրեշտակս առ Սեհոն արքայ Ամովրհացւոց եւ ասէ, (22) Անցից ընդ երկիր քո. [5] Եբր. ամուր էին սահմանք [6] Եբր. ի ձեռաց նորա

[7] Եբր. շինեսցի եւ հանդերձեսցի [8] Եբր. ցԱրն Մովաբու [9] Եբր. Ամովրհացւոց, Սեհոնի. (30) Հարաք զնոսա նետիւք. Եսեբոն կորեաւ մինչեւ ցԴեբոն, եւ աւերեցաք զնոսա մինչեւ ի Նոփա որ առ Մեդաբայ [10] Եբր. յերկրին [11] Եբր. յԱրաբովթ (ի դաշտս)

5 միկ ։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Բա-
ղաամ որդի Բէովրայ՝ առ Փաթուրն , որ
էր առ գետեզերբ երկրին որդւոց ազ-
գին իւրոյ , կոչել զնա եւ ասել , Ահա
ազգ ել յԵգիպտոսէ , եւ ծածկեաց զե-
րեսս երկրի , եւ նստի սա մօտ առ իս .
6 Եւ արդ եկ անէծ դու ինձ զժողովուրդս
զայս . զի զօրագոյն քան զիս է սա .
թերեւս կարասցուք հարկանել ի սոցա-
նէ , եւ հանից զսա յերկրէ իմմէ . քան-
զի գիտեմ թէ զոր օրհնես դու՝ օրհնեալ
է , եւ զոր անիծանես՝ անիծեալ ։
7 Եւ գնացին ծերակոյտն Մովաբու եւ
ծերակոյտն Մադիամու , եւ ըղձութիւնք
ի ձեռս նոցա . եկին առ Բաղաամ , եւ
ասացին նմա զպատգամսն Բաղակայ ։
8 Եւ ասէ ցնոսա , Ագարուք աստ զայս
գիշեր , եւ արարից ձեզ պատասխանի
իբրացդ ինչ զոր Տէր խօսեսցի ընդ իս .
եւ ագան իշխանքն Մովաբու առ Բա-
9 ղաամու ։ Եւ եկն Աստուած առ Բաղաամ
եւ ասէ ցնա , Զի՞ են արքդ այդոքիկ առ
10 քեզ ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԱստուած , Բա-
ղակ որդի Սեպփովրայ արքայ Մովաբու
11 առաքեաց զդոսա առ իս եւ ասէ , Ահա
ազգ ել յԵգիպտոսէ եւ ծածկեաց զերեսս
երկրի , [1]եւ նստի սա մօտ առ իս." արդ
եկ անէծ դու զսոսա ինձ , թերեւս կա-
րասցից հարկանել զսա եւ հանից զսա
12 յերկրէ իմմէ ։ Եւ ասէ Աստուած ցԲա-
ղաամ , Մի՛ երթար ընդ նոսա , եւ մի՛
անիծանիցես զժողովուրդն , քանզի օրհ-
13 նեալ է ։ Եւ յարուցեալ Բաղաամ ընդ
առաւօտն , ասէ ցիշխանսն Բաղակայ ,
Գնացէք անդրէն առ տէրն ձեր . զի ոչ
14 թողու զիս [2]Աստուած գալ ընդ ձեզ ։ Եւ
յարուցեալ իշխանքն Մովաբու եկին առ
Բաղակ եւ ասեն , Ոչ կամեցաւ Բա-
ղաամ գալ ընդ մեզ ։
15 Եւ յաւել առաքել Բաղակ իշխանս բա-
զումս եւ պատուականագոյնս քան զնո-
16 սա ։ Եկին առ Բաղաամ եւ ասեն ցնա ,
Այսպէս ասէ Բաղակ Սեպփովրեան , Ա-
ղաչեմ զքեզ , մի՛ դանդաղիցիս գալ առ
17 իս . Զի պատուելով պատուեցից զքեզ ,
եւ զոր ինչ ասիցես արարից քեզ . եւ արդ
18 եկ անէծ ինձ զժողովուրդս զայս ։ Պա-
տասխանի ետ Բաղաամ եւ ասէ ցիշխանսն
Բաղակայ , Եթէ տացէ ինձ Բաղակ լի
տամբ իւրով արծաթ եւ ոսկի , ոչ կա-
րասցից անցանել զբանիւ Տեառն [3]Աստու-
ծոյ՝ առնել զնա փոքր կամ մեծ մտօք
19 իմովք"։ Եւ արդ ագերուք [4]դուք աստ
զգիշերս զայս , եւ գիտասցից զինչ յաւելցէ
20 Տէր խօսել ընդ իս ։ Եւ եկն Աստուած
առ Բաղաամ ի գիշերին եւ ասէ ցնա ,
Եթէ կոչել զքեզ եկեալ են արքդ այդո-
քիկ , արի երթ զկնի դոցա . բայց զբանն
զոր ես խօսեցայց ընդ քեզ՝ զայն արասցես։
21 Եւ յարուցեալ Բաղաամ ընդ առա-
ւօտն համետեաց զէշ իւր , եւ գնաց
22 ընդ իշխանսն Մովաբու ։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Աստուած ընդ երթալն
նորա . եւ եկաց հրեշտակ [5]Աստուծոյ լի-
նել նմա բանսարկու . եւ նա հեծեալ էր
ի վերայ իշոյ իւրոյ , եւ երկու պատա-
23 նիք նորա ընդ նմա ։ Եւ տեսեալ իշոյն
զհրեշտակ [6]Աստուծոյ զի կայր նմա ընկի-
ճեալ ի ճանապարհին , եւ սուսեր մերկ
ի ձեռին իւրում , խուսեաց էշն ի ճանա-
պարհէն եւ երթայր ընդ դաշտն . եւ ե-
հար [7]գաւազանաւ զէշն ուղղել զնա ի
24 ճանապարհն ։ Եւ եկաց հրեշտակն [6]Աս-
տուծոյ յառուամէջս այգեացն . եւ էր
25 ցանգ աստի՝ եւ ցանգ անտի ։ Եւ տեսեալ
իշոյն զհրեշտակն [6]Աստուծոյ՝ նեղեաց
զինքն ընդ որմն եւ ճմլեաց զոտն Բա-
ղաամու . եւ յաւել եւս հարկանել զնա ։
26 Եւ յաւել հրեշտակն [6]Աստուծոյ երթալ
կալ ի նեղ տեղւոջ ուստի ոչ գոյր խու-
27 սել յաջ կամ յահեակ ։ Եւ տեսեալ իշոյն
զհրեշտակն [6]Աստուծոյ , նստաւ ընդ Բա-
ղաամու . եւ բարկացաւ Բաղաամ , եւ
28 եհար զէշն գաւազանաւն ։ Եւ եբաց
[2]Աստուած զբերան իշոյն , եւ ասէ ցԲա-
ղաամ , Զի՞նչ արարի քեզ զի հարեր զիս
29 այս երիցս անգամ ։ Եւ ասէ Բաղաամ
ցէշն , Փոխանակ զի խաղ արարեր զիս ,
եւ եթէ էր սուր ի ձեռին իմում , արդ
30 եւ խոցեալ էր իմ քեզ ։ Եւ ասէ էշն
ցԲաղաամ , Ո՞չ ես այն էշ եմ քո յորում
հեծանէիր ի մանկութենէ քումմէ մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի . միթէ յուլա-
նալով յուլացա՞յ ինչ երբեք առնել քեզ
31 այսպէս . եւ նա ասէ , Ոչ ։ Եւ եբաց [2]Աս-
տուած զաչս Բաղաամու , եւ ետես
զհրեշտակն Տեառն ընկիճեալ նմա ի ճա-
նապարհին , եւ սուսեր մերկ ի ձեռին
իւրում . եւ անկեալ ի վերայ երեսաց

[1] Յեբր. պակաս [2] Եբր. Տէր

[3] Եբր. Աստուծոյ իմոյ առնել փոքր կամ մեծ
[4] Եբր. դուք եւս [5] Եբր. Տեառն ի ճանապարհին
[6] Եբր. Տեառն [7] Եբր. Բաղաամ

32 իւրոյ երկիր եպագ նմա ։ Եւ ասէ ցնա
հրեշտակն [1]Աստուծոյ, Ընդէ՞ր հարեր
դու զէշդ այս երիցս անգամ. եւ ահա
ելի ես ի բանսարկութիւն քեզ. զի ոչ է
33 ճանապարհդ քո ուղիղ առաջի իմ. Եւ
տեսեալ զիս իշոյդ՝ խուսափեաց յինէն
այս երիցս անգամ. եւ եթէ չէր խու-
սափեալ յինէն, արդ իմ զքեզ սպանեալ
34 էր, եւ զդա ապրեցուցեալ ։ Եւ ասէ
Բաղաամ ցհրեշտակն Տեառն, Մեղայ,
զի ոչ գիտէի թէ դու ինձ ընկրճեալ կայ-
ցես ի ճանապարհիս. եւ արդ՝ եթէ չիցէ
35 քեզ հաճոյ, դարձայց անդրէն ։ Եւ ասէ
հրեշտակն [1]Աստուծոյ ցԲաղաամ, Երթ
դու ընդ արս ընդ այդոսիկ, բայց բա-
նի զոր ես ասացից քեզ, այնմ զգոյշ
լինիջիր խօսելոյ. եւ գնաց Բաղաամ
ընդ իշխանսն Բաղակայ ։
36 Եւ լուեալ Բաղակայ եթէ գայ Բա-
ղաամ, ել նմա ընդ առաջ ի քաղաքն
Մովաբու որ է ի սահմանս Առնոնայ յե-
37 զեր միում սահմանացն ։ Եւ ասէ Բա-
ղակ ցԲաղաամ, Ո՞չ առաքեցի առ քեզ
կոչել զքեզ. ընդէ՞ր ոչ գայիր առ իս.
որպէս թէ ո՞չ էի արդեւք կարող պա-
38 տուել զքեզ ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲա-
ղակ, Ահաւասիկ եկի առ քեզ. արդ
կարո՞ղ իցեմ խօսել բան ինչ, բայց ե-
թէ զոր արկանիցէ Աստուած ի բերան
39 իմ զայն խօսեցայց ։ Եւ գնաց Բաղաամ
ընդ Բաղակայ, եւ [2]եկն ի քաղաքս
40 հանգրուանացն" ։ Եւ եզեն Բաղակ ար-
ջառ եւ ոչխար, եւ առաքեաց Բաղաա-
մու եւ իշխանացն որ ընդ նմա էին ։
41 Եւ իբրեւ այգ եղեւ, առեալ ընդ իւր
Բաղակայ զԲաղաամ եհան զնա [3]յբար-
ձանսն Բահաղու, եւ եցոյց նմա անտի
զմասն ինչ ժողովրդեանն ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ, Շինեա ինձ
աստ եւթն բագինս, եւ պատրաստեա ինձ
2 աստ եւթն զուարակ եւ եւթն խոյ ։ Եւ
արար Բաղակ որպէս եւ ասաց նմա Բա-
ղաամ, եւ եհան[4] զուարակ եւ խոյ ի բա-
3 գին ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ, Կաց
ի վերայ զոհից քո, եւ ես երթայց, թե-
րեւս յայտնեսցի ինձ [5]Աստուած ընդ ա-
ռաջ ելեալ. եւ բան զոր ցուցցէ ինձ՝
պատմեցից քեզ ։ [6]Եւ եկաց Բաղակ ի
վերայ զոհին իւրոյ. եւ գնաց Բաղաամ
հարցանել զԱստուած ։" եւ երթայր [7]ուղ-
4 ղորդ ։ Եւ երեւեցաւ Աստուած Բաղաա-
մու. եւ ասէ ցնա Բաղաամ, Եւթն բագինս
պատրաստեցի, եւ հանի զուարակ եւ խոյ
5 ի բագին մի ։ Եւ արկ [5]Աստուած բան
ի բերան Բաղաամու եւ ասէ, Դարձիր
6 առ Բաղակ, եւ այսպէս խօսեսցիս ։ Եւ
դարձաւ առ նա. եւ նա կայր ի վերայ
[8]ողջակիզացն իւրոց", եւ ամենայն իշ-
7 խանքն Մովաբացւոց ընդ նմա ։ Եւ [6]ե-
ղեւ Հոգի Աստուծոյ ի վերայ նորա եւ"
ամբարձեալ զառակս իւր ասէ, Ի Միջա-
գետաց կոչեաց զիս Բաղակ արքայ Մո-
վաբացւոց, ի լերանցն արեւելից, եւ
ասէ, Եկ նզովեա դու ինձ զՅակոբ, եւ
8 եկ անէծ ինձ զԻսրայէլ ։ Զի՞նչ նզովե-
ցից՝ զոր ոչ նզովէ Աստուած, կամ զի՞նչ
9 անիծից՝ զոր ոչ անիծանէ Տէր. Զի ի
լերանց տեսի զնա, եւ ի բլրոց [6]յառա-
ջագոյն հայեցայ ի նա. եւ ահա ժողո-
վուրդ բնակեսցէ առանձինն, եւ ընդ
10 ազգս մի՛ համարեսցի ։ [9]Ո՞ ճշգրտեաց
զզաւակն" Յակոբայ, եւ ո՞ համարեսցի
[10]զզօրս Իսրայէլի. մեռցի անձն իմ
[11]ընդ անձինս արդարոցն, եւ եղիցի զա-
ւակ իմ իբրեւ զզաւակ նոցա" ։
11 Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ, Զի՞նչ
գործեցեր ընդ իս. [12]յանիծանել թշնա-
մեաց" կոչեցի զքեզ, եւ դու օրհնեցեր
12 օրհնութիւն ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ,
Ո՞չ ապաքէն զինչ արկանիցէ [5]Աստուած
ի բերան իմ՝ զայն զգուշացայց խօսել ։
13 Եւ ասէ ցնա Բաղակ, Եկ դարձեալ
ընդ իս յայլ տեղի, ուստի [6]ոչ տեսա-
նիցես զնա, այլ զմասն ինչ ի նմանէ
տեսանիցես, եւ զամենեսեան ոչ տեսա-
14 նիցես. եւ անէծ ինձ զնա անտի ։ Եւ
առ գնաց զնա յագարակս դիտանոցին,
ի կատար [13]կոփածոյին, եւ շինեաց անդ
եւթն բագինս, եւ եհան զուարակ եւ խոյ
15 ի բագին ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ,
Կաց ի վերայ զոհից քո, եւ ես երթայց
16 [14]հարցանել զԱստուած" ։ Եւ ընդ առաջ
եղեւ [5]Աստուած Բաղաամու, եւ արկ
բան ի բերան նորա, եւ ասէ, Դարձիր

[1] Եբր.՝ Տեառն [2] Եբր. եկին ի Կարիաթ Հուսոթ
[3] Եբր. ի բարձունսն [4] Եբր. յերեքին յասելա, Բաղակ
եւ Բաղաամ [5] Եբր. Տէր

[6] Ց Եբր. դոլ... [7] Եբր. ի բլուր մի [8] Եբր. ող-
ջակիզին իւրոյ [9] Եբր. Ո՞ կարիցէ թուել զփո-
շին [10] Եբր. զչորրորդն [11] Եբր. զմահ ար-
դարոց. և եղիցի վախճան իմ իբրև գնոցայն
[12] Եբր. անիծանել զթշնամիս իմ [13] Եբր. Փաս-
գայի [14] Եբր. ընդ առաջ անդր

անդրէն առ Բաղակ, եւ այսպէս խօսես-
17 ջիս ։ Եւ դարձաւ առ նա. եւ նա կայր
ի վերայ ողջակիզին իւրոյ, եւ ամենայն
իշխանքն Մովաբացւոց ընդ նմա. եւ
ասէ ցնա Բաղակ, Զի՞նչ խօսեցաւ Տէր ։
18 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ, Արի
Բաղակ եւ լուր. ունկն դիր [1]վկայդ՝ որ-
19 դիդ Սեպփովրայ ։ Ոչ իբրեւ զմարդ է
Աստուած [2]ի զարթնուլ, եւ ոչ իբրեւ
զորդի մարդոյ [3]ի սպառնալ. զու ասա-
ցեր թէ ոչ՚՚ արասցէ, [4]խօսեսցի եւ ոչ՚՚
20 կացուսցէ ։ Ահա՝ յօրհնել առեալ եմ.
21 [5]օրհնեցից եւ ոչ դարձուցից ։ Ոչ [6]լիցի
աշխատութիւն ի Յակոբ. եւ մի՛ երե-
ւեսցի վաստակ՚՚ ի մէջ Իսրայելի. Տէր
Աստուած նորա ընդ նմա. [7]փառաւո-
22 րութիւնք իշխանաց՚՚ ի նմա ։ Եւ Աս-
տուած որ եհան զնոսա յԵգիպտոսէ՝ իբ-
րեւ փառք միեղջիւրոյ ի վերայ նորա ։
23 Զի ոչ գոն հմայք ի Յակոբ, եւ ոչ ըղ-
ձութիւնք ի մէջ Իսրայելի. ըստ ժա-
մանակի պատմեսցի Յակոբայ եւ Իսրա-
յելի, զի՛նչ [8]կատարելոց իցէ՚՚ Աստուած ։
24 Ահա ժողովուրդն իբրեւ զկորիւն առիւ-
ծու յարիցէ, իբրեւ զառեւծ նազեսցի.
եւ ոչ ննջիցէ, մինչեւ կերիցէ որս եւ
զարիւն վիրաւորաց արբցէ ։
25 Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ, Մի՛ անի-
ծանելով անիծաներ ինձ զնա, եւ մի՛ օրհ-
26 նելով օրհնեսցես զնա ։ Պատասխանի ետ
Բաղաամ եւ ասէ ցԲաղակ, Ո՞չ խօսեցայ
ընդ քեզ բանս եւ ասեմ, թէ Զոր ինչ
խօսեսցի ընդ իս [9]Աստուած՝ զայն արարից ։
27 Եւ ասէ Բաղակ ցԲաղաամ, Եկ տա-
րայց զքեզ յայլ տեղի, թերեւս հաճոյ
լիցի Աստուծոյ, եւ անիծանիցես ինձ
28 զնոսա անտի ։ Եւ տարաւ Բաղակ զԲա-
ղաամ ի կատարն Փոգովրայ որ [10]ձգի յա-
29 նապատն՚՚ ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ,
Շինեա ինձ աստ եւթն բագին, եւ պատ-
րաստեա ինձ աստ եւթն զուարակ եւ
30 եւթն խոյ ։ Եւ արար Բաղակ որպէս եւ
ասաց նմա Բաղաամ, եւ եհան զուա-
րակ եւ խոյ ի բագին ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ տեսեալ Բաղաամու թէ բարւոք
թուի առաջի Տեառն օրհնել զԻսրայէլ,
ոչ չոգաւ ըստ սովորութեանն ընդ ա-
ռաջ հմայիցն, դարձոյց զերեսս իւր յա-
2 նապատն ։ Եւ ամբարձեալ Բաղաամու
զաչս իւր ետես զԻսրայէլ բանակեալ
ըստ ցեղից ցեղից. եւ եղեւ Հոգի Աս-
3 տուծոյ ի վերայ նորա. Եւ ամբարձեալ
զառակս իւր ասէ, Ասէ Բաղաամ որդի
4 Բէովրայ, ասէ այրն ճշմարտատես, [11]Որ
զտեսիլ Աստուծոյ՚՚ ետես ի քուն աչօք
5 իւրովք բացօք. Իբրեւ զի՞ գեղեցիկ են
[12]տունք քո, Յակոբ, եւ խորանք քո,
6 Իսրայէլ. Իբրեւ [13]զանտառս հովանա-
ւորս՚՚, եւ իբրեւ զբուրաստանս առ գե-
տովք, եւ իբրեւ [14]զխորանս զոր կանգ-
նեաց՚՚ Տէր, եւ իբրեւ զմայրս ի գնացս
7 ջուրց ։ [15]Եւ ելցէ այր ի զաւակէ նորա,
եւ տիրեսցէ ազգաց բազմաց՚՚. եւ բարձ-
րասցի քան [16]զԳովգայ թագաւորութիւն՚՚
նորա, եւ աճեսցէ թագաւորութիւն նո-
8 րա ։ Աստուած առաջնորդեաց նմա յԵ-
գիպտոսէ, իբրեւ փառք միեղջիւրոյ ի
վերայ նորա. կերիցէ զազգս թշնամեաց
իւրոց, եւ [17]զպարարտութիւն նոցա ուղ-
ղածուծ արասցէ՚՚. եւ նետիւք իւրովք
9 նետաձիգ լիցի ի թշնամիս ։ Եւ բազ-
մեալ հանգեաւ իբրեւ զառեւծ, եւ իբ-
րեւ զկորիւն առիւծու. եւ ո՞ յարուցա-
նիցէ զնա ։ Օրհնիչք քո օրհնեալ են, եւ
անիծիչք քո անիծեալ ։
10 Եւ բարկացաւ Բաղակ Բաղաամու,
եւ ծափ զծափի հարկանէր. եւ ասէ Բա-
ղակ ցԲաղաամ, Անիծանել զթշնամիս
իմ կոչեցի զքեզ, եւ ահա օրհնելով օրհ-
11 նեցեր զնա այս երիցս անգամ ։ Եւ արդ
փախիր դու ի տեղի քո. ասացի պա-
տուել զքեզ, եւ վրիպեցոյց զքեզ Տէր
12 ի փառաց ։ Եւ ասէ Բաղաամ ցԲաղակ,
Ո՞չ եւ ընդ հրեշտակսն քո զոր առա-
13 քեցեր առ իս՝ խօսեցայ եւ ասացի, Ե-
թէ տացէ ինձ Բաղակ լի տուն իւրով
արծաթ եւ ոսկի, ոչ կարիցեմ անցանել
զբանիւ Տեառն, առնել զայն չար կամ
բարի յանձնէ իմմէ. այլ զոր ինչ ասիցէ
14 [9]Աստուած՝ զայն խօսեցայց ։ Եւ արդ ահա
գնամ ի տեղի իմ. եկ տաց քեզ խրատ,
թէ զի՛նչ առնելոց է ժողովուրդն այն

---

[1] Եբր. ինձ [2] Եբր. զի ստեսցէ [3] Եբր. լծէ զղջասցի. ինքն ասաց, եւ ո՞չ [4] Եբր. խօսեցաւ եւ ո՞չ [5] Եբր. եւ օրհնեաց [6] Եբր. դիտեաց անիրաւութիւն ի Յակոբ եւ ոչ ետես յոռութիւն [7] Եբր. ցնծութիւնք թագաւորի [8] Եբր. գործեաց [9] Եբր. Տէր [10] Եբր. հայի յԵսիմոն

[11] Եբր. Ասէ որ լուաւ զպատգամս Աստուծոյ, որ զտեսիլ Ամենակալին [12] Եբր. վրանք [13] Եբր. զհեղեղս տարածեալ են [14] Եբր. զհալուէս զոր տնկեաց [15] Եբր. Հոսեսցէ ջուր ի գուլից նորա. եւ սերմն նորա ի ջուրս բազումս [16] Եբր. զԱգագ՝ թագաւոր [17] Եբր. զոսկերս նոցա մանրեսցէ

ընդ ժողովուրդ քո ի վախճանի աւուրց ։
15 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէր , Ասէ
Բաղաամ որդի Բէովրայ , ասէ այրն
16 ճշմարտատես , Որ լուաւ զպատգամս
Աստուծոյ , եւ հմուտ է գիտութեան
Բարձրելոյ , եւ զտեսիլ [1]Աստուծոյ ետես
17 ի քուն աչօք իւրովք բացօք . [2]Ցուցից
նմա , եւ ոչ այժմ . երանեցից", եւ ոչ
ի մօտոյ . ծագեսցէ Աստղն Յակոբայ , եւ
յարիցէ [3]այր յԻսրայելէ , եւ հարցէ զիշ-
խանս Մովաբայ , եւ աւցէ աւար զա-
18 մենայն որդիս Սեթայ ։ Եւ եղիցի նմա
Եդովմ ժառանգութիւն [4]Եսաւայ թշնամ-
ւոյ իւրոյ". եւ Իսրայէլ արար զօրու-
19 թեամբ . Եւ յարիցէ այր ի Յակոբայ , եւ
կորուսցէ զապրեալսն ի քաղաքէ անտի ։
20 Եւ տեսեալ զԱմաղէկ , ամբարձեալ
զառակս իւր ասէ , Գլուխ ազգաց Ամա-
ղէկ , եւ [5]զաւակ նոցա կորիցէ"։
21 Եւ տեսեալ զԿինեցին , ամբարձեալ
զառակս իւր ասէ , Հզօր է բնակութիւն
քո , եւ [6]թէ դիցես ի քարանձաւս զբոյն
22 քո . [7]Եւ թէ լիցի ի Բէովր բոյն խար-
դախութեան քո , Ասորեստանեայք գե-
րեսցեն"։
23 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ ,
Ո՞ ոք կեցցէ յորժամ դնիցէ զայն Աս-
24 տուած ։ Եւ [8]ելցէ ի ձեռաց Կիտացւոց ,
եւ չարչարեսցեն զԱսուր . եւ չարչարես-
ցեն [9]զԵբրայեցիս , եւ նոքեանք միան-
գամայն կորիցեն ։
25 Եւ յարուցեալ Բաղաամ դարձաւ
գնաց ի տեղի իւր , եւ Բաղակ գնաց
ընդ իւր կողմն ։

ԳԼ . ԻԵ

1 Եւ բնակեցաւ Իսրայէլ ի Սատտիմ .
եւ պղծեցաւ ժողովուրդն պոռնկել ընդ
2 դստերսն Մովաբու ։ Եւ կոչեցին զնոսա
ի զոհս կռոց իւրեանց . եւ եկեր ժողո-
վուրդն ի զոհից նոցա , եւ երկիր պագին
3 կռոց նոցա ։ Եւ նուիրեցաւ Իսրայէլ
Բեղփեգովրայ , եւ բարկացաւ սրտմտու-
4 թեամբ Տէր ի վերայ Իսրայելի ։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս , Ա՛ռ զամենայն իշխանս
ժողովրդեանդ , եւ առակեա զդոսա առաջի
Տեառն յանդիման արեգական , եւ դարձ-
ցի սրտմտութիւն բարկութեան Տեառն
5 յԻսրայելէ ։ Եւ ասէ Մովսէս [10]ցցեղսն Իս-
րայելի , Կոտորեցէք իւրաքանչիւր զըն-
տանի իւր զնուիրեալ Բեղփեգովրայ ։
6 Եւ ահա այր Իսրայելացի գայր ածէր
[11]զեղբայր իւր առ կին Մադիանացի" յան-
դիման Մովսիսի եւ յանդիման ամենայն
ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի, եւ նոքա
լային առ դրան խորանին վկայութեան ։
7 Եւ տեսեալ Փենեէսի որդւոյ Եղիազա-
րու որդւոյ Ահարոնի քահանայի , յարե-
եաւ ի միջոյ ժողովրդեանն , եւ առեալ
8 զեզարդն ի ձեռն իւր՝ Եւ եմուտ զհետ
առնն Իսրայելացւոյ ի [12]հնոցն, եւ խոց-
եաց զերկոսին՝ զայրն Իսրայելացի եւ
զկինն ընդ արգանդ իւր . եւ դադարեաց
9 հարուածն յորդւոցն Իսրայելի ։ Եւ եղեն
մեռեալքն ի հարուածոցն յայնցանէ քսան
եւ չորք հազարք ։
10 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
11 սէ , Փենեէս , որդի Եղիազարու , որդւոյ
Ահարոնի քահանայի , ցածոյց զսրտմտու-
թիւն իմ յորդւոցն Իսրայելի , ի նախան-
ձեցուցանել ինձ զնախանձ իմ ի նոսա .
եւ ոչ սատակեցի զորդիսդ Իսրայելի նա-
12 խանձու իմով ։ Եւ արդ այսպէս ասա-
ցես , Ահա ես տաց նմա ուխտ խաղա-
13 ղութեան . Եւ եղիցի նմա եւ զաւակի
նորա յետ նորա ուխտ քահանայութեան
յաւիտենական, փոխանակ զի քինախնդիր
եղեւ Աստուծոյ իւրում , եւ քաւեաց
14 վասն որդւոցն Իսրայելի ։ Եւ անուն առն
Իսրայելացւոյ հարելոյ որ հարաւ ընդ
կնոջն Մադիանացւոյ՝ Զամբրի որդի Սա-
ղովմայ , իշխան տան ազգի որդւոցն
15 Շմաւոնի ։ Եւ անուն կնոջն Մադիա-
նացւոյ հարելոյ՝ Քազբի , դուստր Սու-
րայ իշխանի [6]ազգին Ամովթայ" տան
նահապետութեան Մադիամու ։
16 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
17 ասէ , [6]Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի եւ
ասասցես ," Թշնամեցայք ընդ Մադիա-
18 նացիսն եւ հարկանիցէք զնոսա . Զի
թշնամի են նոքա ընդ ձեզ նենգու-
թեամբ , որ նենգեցին զձեզ Փոգորաւ ,
եւ Քազբեաւ դստերբ իշխանին Մադիա-
մու քերբն իւրեանց հարելով յաւուրն
հարուածոց վասն Փոգովրայ ։

---

[1] Եբր. Ամենակալին [2] Եբր. Տեսից զնա , եւ ոչ այժմ. հայեցայց ի նա [3] Եբր. գաւազան [4] Եբր. եւ Սէիր ժառանգութիւն թշնամեաց իւրոց [5] Եբր. վախճան նորա մինչեւ ի կորուստ [6] Եբր. պոյլոսա [7] Եբր. Զի եղիցի յաւեր Կինեցին, մինչեւ Ասորեստանեայք գերեսցեն զքեզ [8] Եբր. նաւք [9] Եբր. զԵբեր

[10] Եբր. ցդատաւորսն [11] Եբր. կին Մադիանացի առ եղբարս իւր [12] Եբր. վրանն

Գլ. ԻԶ

1 Եւ եղեւ յետ հարուածոցն, խօսեցաւ
Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ [1]Եղիազարու
2 քահանայի եւ ասէ, Կալ զհամար ամե-
նայն ժողովրդեան որդւոցդ Իսրայելի ի
քսանամենից եւ ի վեր ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց, ամենայն որ ելա-
3 նիցէ յԻսրայելէ տալ պատերազմ։ Եւ
խօսեցան Մովսէս եւ Եղիազար քահանայ
[2]յԱրաբովթ Մովաբու առ Յորդանանաւ
4 յանդիման Երիքովի, եւ ասեն, Ի քսա-
նամենից եւ ի վեր, որպէս հրաման ետ
Տէր Մովսիսի, [3]դու եւ որդիքդ Իսրայելի
ելեալքդ" յԵգիպտոսէ, կազմեցարուք։
5 Ռուբէն անդրանիկն Իսրայելի, եւ որ-
դիք Ռուբենի. Ենոք, եւ գունդն Ենո-
քայ. Փաղղուս, եւ գունդն Փաղղուսայ.
6 Ասրովմ, եւ գունդն Ասրովմայ. Քարմի,
7 եւ գունդն Քարմեայ։ Սոքա են գունդք
Ռուբենի. եւ եղեւ հանդէս նոցա քա-
ռասուն եւ երեք հազարք եւթն հարեւր
8 եւ երեսուն։ Եւ որդիք Փաղղուսայ Ե-
9 ղիաբ։ Եւ որդիք Եղիաբու՝ Նամուէլ եւ
Դաթան եւ Աբիրոն. սոքա էին անուա-
նիք ժողովրդեանն, եւ սոքա են՝ որ յար-
եան ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի ի ժո-
ղովրդեանն Կորխայ յարուցելոյ հակա-
10 ռակ Տեառն. Եւ բացեալ երկրի զբերան
իւր եկուլ զնոսա եւ զԿորխ մահուամբ
ժողովրդեանն իւրոյ, յորժամ եկեր հուր
զերկերիւր եւ զյիսունսն. եւ եղեն ի
11 նշաւակ։ Եւ որդիքն Կորխայ ոչ մեռան։
12 Եւ որդիք Շմաւոնի, եւ գունդք որդ-
ւոցն Շմաւոնի. Նամուէլ, եւ գունդ մի
Նամուէլի. Յամին, եւ գունդ մի Յա-
մինայ. Յաքին, եւ գունդ մի Յաքինայ.
13 Զարա, եւ գունդ մի Զարայի. Սաւուղ,
14 եւ գունդ մի Սաւուղայ։ Այս են գունդք
Շմաւոնի ի հանդիսի իւրեանց, քսան եւ
երկու հազար եւ երկերիւր։
15 Եւ որդիք Գադայ՝ ըստ գնդից իւր-
եանց, Սափոն, եւ գունդ մի Սափոնայ.
Անգի, եւ գունդ մի Անգեայ. Սունի,
16 եւ գունդ մի Սունեայ. Ազենի, եւ
գունդ մի Ազենեայ. Ադդի, եւ գունդ
մի Ադդեայ. Արուադի, եւ գունդն Ա-
17 րուադեայ. Արիէլ, եւ գունդ մի Արիե-
18 լի։ Սոքա են գունդք որդւոցն Գադայ
ի հանդիսի իւրեանց, քառասուն [4]եւ
չորք" հազարք եւ հինգ հարեւր։
19 Եւ որդիք Յուդայ՝ Էր եւ Աւնան [4]եւ
Սեղովմ եւ Փարէս եւ Զարա". եւ մե-
ռան Էր եւ Աւնան յերկրին Քանանաց-
20 ւոց։ Եւ եղեն որդիք Յուդայի ըստ գնդից
իւրեանց. Սեղովմ, եւ գունդ մի Սե-
ղովմայ. Փարէս, եւ գունդ մի Փարե-
21 սի. Զարա, եւ գունդ մի Զարայի։ Եւ
եղեն որդիք Փարեսի. Ասրովն, եւ գունդ
մի Ասրովնի. Յամուէլ, եւ գունդ մի
22 Յամուելի։ Սոքա են գունդք Յուդայ
ըստ հանդիսի իւրեանց, եւթանասուն
եւ վեց հազար եւ հինգ հարեւր։
23 Եւ որդիք Իսաքարու՝ ըստ գնդից իւր-
եանց. Թովղայ, եւ գունդ մի Թովղայի.
Փուա, եւ գունդ մի Փուայի. Յասուբ,
24 եւ գունդ մի Յասուբայ. Սամրան, եւ
25 գունդ մի Սամրանայ։ Սոքա են գունդք
Իսաքարու ի հանդիսի իւրեանց, վաթ-
սուն եւ չորք հազարք եւ երեք հարեւր։
26 Եւ որդիք Զաբուղոնի՝ ըստ գնդից իւր-
եանց. Սարեդ, եւ գունդ մի Սարե-
դայ. Աղղոն, եւ գունդ մի Աղղոնի.
27 Աղէլ, եւ գունդ մի Աղելայ։ Սոքա են
գունդք Զաբուղոնի ի հանդիսէ իւրեանց,
վաթսուն հազար եւ հինգ հարեւր։
28 Եւ որդիք Յովսեփայ ըստ գնդից իւր-
29 եանց՝ Մանասէ եւ Եփրեմ։ Եւ որդիք
Մանասէի. Մաքիր, եւ գունդ մի Մա-
քիրայ. եւ Մաքիր ծնաւ զԳաղաադ.
Գաղաադ, եւ գունդ մի Գաղաադու։
30 Եւ որդիք Գաղաադու՝ Աքիեզեր, եւ
գունդ մի Աքիեզերայ. Քեղէգ, եւ գունդ
31 մի Քեղեգեայ. Եսրիէլ, եւ գունդ մի
Եսրիելի. Սիւքէմ, եւ գունդ մի Սիւ-
32 քեմայ. Սիմայի, եւ գունդ մի Սիմայ-
33 եայ. Ոփեր, եւ գունդ մի Ոփերայ։ Եւ
Սաղպաադայ որդւոյ Ոփերայ ոչ եղեն
ուստերք, այլ դստերք. եւ անուանք
դստերացն Սաղպաադայ՝ Մաաղա եւ
Նուա եւ Էգղա եւ Մեղգա եւ Թերսա։
34 Այս գունդք Մանասէի ի հանդիսէ իւր-
եանց, յիսուն եւ երկու հազարք եւ
եւթն հարեւր։
35 Եւ այս են որդիք Եփրեմայ. [5]Սուտա-
ղա, եւ գունդ մի Սուտաղայի". Տա-
36 նաք, եւ գունդ մի Տանաքայ։ Սոքա
են որդիք Սուտաղայի. Եդեն, եւ գունդ

[1]Ոմք. Եղիազարու որդւոյ Ահարոնի [2]Այլուրեք ի դաշտս [3]Ոմք. եւ որդւոցն Իսրայելի ելելոց

[4]ՅՈմս. պակասէ [5]Ոմք. ըստ գնդից իւրեանց, Սուտաղա, և գունդ մի Սուտաղայի. Բովքոր, և գունդ մի Բովքորայ

37 մի Եղենայ ։ Այս գունդք Եփրեմայ ի
համարիւէ իւրեանց, երեսուն եւ երկու
հազարք եւ հինգ հարեւր ։ Սոքա են
գունդք Յովսեփայ ըստ գնդից իւրեանց ։
38 Եւ որդիք Բենիամինի ըստ գնդից իւր-
եանց. Բաղէ, եւ գունդ մի Բաղեայ.
Ասիբեր եւ գունդ մի Ասիբերայ. Յաքի-
39 րան, եւ գունդ մի Յաքիրանայ. Սա-
40 փան, եւ գունդ մի Սափանայ[1]։ Եւ ե-
ղեն որդիք Բաղեայ՝ Արեդ եւ Նոյե-
41 ման,[2] եւ գունդ մի Նոյեմանայ ։ Այս
որդիք Բենիամինի, ըստ գնդից իւրեանց
ի համարիւէ իւրեանց, [3]երեսուն եւ հինգ
հազար եւ [4]հինգ հարեւր ։
42 Եւ որդիք Դանայ՝ ըստ գնդից իւր-
եանց. Սամի, եւ գունդ մի Սամեայ.
այս են գունդք Դանայ ըստ գնդից իւր-
43 եանց ։ Ամենայն գունդք Սամեայ ըստ
համարիսի իւրեանց՝ վաթսուն եւ չորք
հազարք եւ [5]վեց հարեւր ։
44 Եւ որդիքն Ասերայ՝ ըստ գնդից իւր-
եանց. Յամին, եւ գունդ մի Յամինայ.
Յեսու, եւ գունդն Յեսուայ. Բարիա,
45 եւ գունդ մի Բարիայի ։ [6]Քոբէր, եւ
գունդ մի Քոբերայ. Մեղքիէլ, եւ գունդն
46 Մեղքիելի ։ Եւ անուն դստերն Ասերայ՝
47 Սարա ։ Սոքա են գունդք Ասերայ ի
համարիւէ իւրեանց, [7]Քառասուն եւ երեք
հազարք եւ [5]վեց հարեւր ։
48 Եւ որդիք Նեփթաղիմայ՝ ըստ գնդից
իւրեանց. Ասէղ, եւ գունդ մի Ասեղայ.
49 Գաւնի, եւ գունդ մի Գաւնեայ. Յե-
սեր, եւ գունդ մի Յեսերայ. Սեղղեմ,
50 եւ գունդ մի Սեղղեմայ ։ Այս գունդք
Նեփթաղիմայ ի համարիւէ իւրեանց, [8]քա-
ռասուն հազար եւ [5]երեք հարեւր ։
51 Այս է համարէս որդւոցն Իսրայելի,
վեց հարեւր հազար եւ հազար մի եւ
եւթն հարեւր եւ երեսուն ։
52 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
53 սէ, Դոցա բաժանեսցի երկիրն ժառան-
54 գել ըստ թուոյ անուանց ։ Ըստ բազմաց՝
բազմացուսցես զժառանգութիւնն, եւ
ըստ սակաւուց՝ սակաւացուսցես զժա-
ռանգութիւնն իւրեանց. իւրաքանչիւր
որպէս եւ անցին ի համարին՝ տացի ժա-
55 ռանգութիւնն իւրեանց ։ Վիճակօք ժա-
ռանգեսցի երկիրն, ըստ անուանց, ըստ
ցեղից նահապետաց իւրեանց ժառան-
56 գեսցեն ։ Վիճակաւ բաժանեսցեն զժա-
ռանգութիւն նոցա ի մէջ բազմաց եւ
սակաւուց ։
57 Եւ որդիքն Ղեւեայ ըստ գնդից իւր-
եանց. Գերսոն, եւ գունդ մի Գերսոնի.
Կահաթ, եւ գունդ մի Կահաթու. Մե-
58 րարի, եւ գունդ մի Մերարեայ ։ Սոքա
են գունդք որդւոցն Ղեւեայ. գունդ մի
Ղոբենի, եւ գունդ մի Քեբրոնի[9], եւ
գունդ մի Կորխ, եւ գունդ մի Մուսի ։
59 Եւ Կահաթ ծնաւ զԱմրամ ։ Եւ անուն
կնոջ նորա Յովքաբեթ՝ դուստր Ղեւ-
եայ, որ ծնաւ զսոսա Ղեւեայ յԵգիպ-
տոս. եւ ծնաւ Ամրամայ զԱհարոն, եւ
զՄովսէս, եւ զՄարիամ քոյր նոցա ։
60 Եւ ծնան Ահարոնի Նաբադ եւ Աբիուդ,
61 Եղիազար եւ Իթամար ։ Եւ մեռան Նա-
բադ եւ Աբիուդ ի մատուցանել իւրեանց
զհուրն օտար առաջի Տեառն [10]յանա-
62 պատին Սինայի՝՝։ Եւ եղեն ի համարիւէն
իւրեանց քսան եւ երեք հազարք, ա-
մենայն արու յամսօրէից եւ ի վեր. քան-
զի ոչ անցին ի համարի ի մէջ որդւոցն
Իսրայելի, զի ոչ էր նոցա տուեալ վի-
ճակ ի մէջ որդւոցն Իսրայելի ։
63 Եւ այս է համարէս Մովսիսի եւ Եղիա-
զարու քահանայի, որ արարին համարէս
որդւոցն Իսրայելի [11]յԱրաբովթ Մովաբու
առ Յորդանանու՝ յանդիման Երիքովի ։
64 Եւ ընդ նոսա մի այր ոչ գոյր յանցելոցն
ի համարի ի Մովսիսէ եւ յԱհարոնէ որ
արարին համարէս որդւոցն Իսրայելի յա-
65 նապատին Սինայի ։ Քանզի ասաց զնո-
ցանէ Տէր թէ մահու մեռանիցին յանա-
պատին, եւ ոչ մնաց ի նոցանէ եւ ոչ
մի, բայց Քաղէբ որդի Յեփոնեայ, եւ
Յեսու որդի Նաւեայ ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Եւ մատեան դստերքն Սաղպաադու
որդւոյ Ոփերայ, որդւոյ Գաղաադու,
որդւոյ Մաքիրայ, ի գնդէն Մանասէի
որդւոյն Յովսեփայ. եւ այս են անուանք
նոցա. Մաաղա եւ Նուա եւ Էգղա եւ
2 Մեղքա եւ Թերսա. Կացին առաջի Մով-
սիսի եւ առաջի Եղիազարու քահանայի
եւ առաջի իշխանացն, եւ առաջի ա-
մենայն ժողովրդեան ի դրան խորանին

[1] Եբրայեցին յաւելու, Ոփիմ եւ գունդ մի Ոփիմայ
[2] Եբրայեցին յաւելու, գունդ մի Արեդայ, Նոյեման
[3] Եբր. քառասուն [4] Եբր. վեց [5] Եբր. չորեք
[6] Եբր. Յորդւոցն Բարիայի Քոբեր [7] Եբր. յիսուն
[8] Եբր. քառասուն եւ հինգ

[9] Եբրայեցին յաւելու, եւ գունդ մի Մուսեայ [10] Եբր. պակաս [11] Այսինքն ի դաշտս

3 վկայութեան, եւ ասեն, Հայր մեր մե-
ռաւ յանապատի անդ. եւ նա ոչ էր ի
մէջ ժողովրդեանն գումարելոց առաջի
Տեառն ի ժողովրդեանն Կորխայ, [1]որ
վասն մեղաց իւրոց մեռաւ. եւ որդիք
4 ոչ եղեն նորա։ [2]Եւ արդ մի" ջնջեսցի
անուն հօր մերոյ ի միջոյ ցեղի իւրոյ,
վասն զի ոչ գոյր նորա որդի. տուք մեզ
ժառանգութիւն ի մէջ եղբարց հօր մե-
5 րոյ։ Եւ մատոյց Մովսէս զդատաստան
6 նոցա առաջի Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Տէր
7 ընդ Մովսիսի եւ ասէ, Ուղիղ խօսեցան
դստերքն Սաղպաադու. տալով տացես
նոցա կալուած ժառանգութեան ի մէջ
եղբարց հօր իւրեանց, եւ դիցես զվիճակ
8 հօրն իւրեանց զնոքօք. Եւ ընդ որդիսն
Իսրայելի խօսեսցիս եւ ասասցես, Այր
ոք եթէ մեռանիցի, եւ ուստր ոչ գուցէ
նորա, տացէ զժառանգութիւն իւր դստեր
9 իւրում. Եւ եթէ ոչ գուցէ նորա դուստր,
տայջիք զժառանգութիւն նորա [3]եղբօր
10 իւրում". Եւ եթէ ոչ գուցեն նորա եղ-
բարք, տայջիք զժառանգութիւն նորա
11 [4]հօրեղբօր իւրում". Եւ եթէ ոչ գուցեն
եղբարք հօր նորա, տայջիք զժառան-
գութիւն ընտանւոյ մերձաւորի նորա.
ի ցեղէն նորա ժառանգեսցէ զնորայն.
եւ եղիցի այդ որդւոցն Իսրայելի իրա-
ւունք դատաստանի, որպէս հրամայեաց
Տէր Մովսիսի։

12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ել դու [5]ի
լեառնն որ յայնկոյս է՝ ի լեառն ի Նա-
բաւ", եւ տես զերկիրն Քանանացւոց
զոր ես տաց որդւոցն Իսրայելի [6]ի կա-
13 լուած. Տեսցես զնա եւ յաւելցիս առ
ժողովուրդ քո եւ դու, որպէս յաւելաւ
Ահարոն եղբայր քո [6]ի Հովր լերինն".
14 Վասն զի անցէք զբանիւ իմով յանապա-
տին ի Սին ի հակառակել ժողովրդեանն
առ ի սուրբ առնելոյ զիս [6]եւ ոչ արա-
րէք զիս սուրբ" ի վերայ ջրոցն յանդի-
ման նոցա. այն է Ջուր հակառակու-
թեան[7] յանապատին ի Սին։

15 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր, (16) Տեսցէ
Տէր Աստուած հոգւոց ամենայն մարմնոյ
այր ի վերայ ժողովրդեանս այսորիկ,
17 Որ ելանիցէ առաջի սոցա, եւ որ հա-
նիցէ եւ մուծանիցէ զսոսա. եւ մի՛ լի-
նիցի ժողովուրդս Տեառն իբրեւ զոչ-
խարս որոց ոչ իցէ հովիւ։

18 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
ասէ, Առ դու քեզ զՅեսու որդի Նա-
ւեայ, զայր յորում գոյ Հոգի, եւ դիցես
19 զձեռս քո ի վերայ նորա. Եւ կացուսցես
զնա յանդիման Եղիազարու քահանայի
եւ [6]պատուիրեսցես նմա" յանդիման ա-
մենայն ժողովրդեանն, եւ պատուիրես-
20 ցես [8]վասն նորա" յանդիման նոցա. Եւ
տացես ի փառաց քոց ի վերայ նորա,
21 զի լուիցեն նմա որդիքն Իսրայելի։ Եւ
կացցէ առաջի Եղիազարու քահանայի,
եւ [9]հարցցեն ի նմանէ զիրաւունս յայտ-
նութեանց" առաջի Տեառն. ըստ բանի
բերանոյ նորա ելանիցեն, եւ ըստ բանի
բերանոյ նորա մտանիցեն, ինքն եւ որ-
դիքն Իսրայելի միաբան եւ ամենայն
22 ժողովուրդն։ Եւ արար Մովսէս որպէս
պատուիրեաց նմա Տէր. եւ առեալ զՅե-
սու կացոյց առաջի Եղիազարու [6]որդւոյ
Ահարոնի" քահանայի, եւ առաջի ամե-
23 նայն ժողովրդեանն։ Եւ եդ զձեռս իւր
ի վերայ նորա, եւ [10]արար զնա յանձն՝
որպէս պատուիրեաց Տէր" Մովսիսի։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
2 սէ, Պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի, եւ
ասասցես ցնոսա, [11]Զպատարագս իմ եւ
զպատարագս իմ եւ զընծայս իմ ի հոտ
անուշից՝ զգուշասջիք մատուցանել ի
3 տօնս իմ"։ Եւ ասասցես ցնոսա, Այս [12]են
ընծայք" զոր մատուցանիցէք Տեառն.
գառինս [13]երկուս անարատս համապազ"
4 յողջակէզ անպակաս. Զմի գառնն ա-
րասցես ընդ առաւօտս, եւ զերկրորդ
5 գառնն արասցես ընդ երեկոյս։ Եւ արաս-
ցես տասանորդ գրուի նաշիհ զանգեալ
6 իւղով մզելով չորրորդաւ դորակի։ Ող-
ջակէզ անպակասութեան, որպէս լինէր ի
լերինն Սինայի, ի հոտ անուշից [14]Տեառն։
7 Եւ նուէր նորուն չորրորդ դորակին առ
մի գառն. ի սրբութեանն նուիրեսցես
8 զնուէրն ըմպելի Տեառն. Եւ զգառնն
երկրորդ արասցես ընդ երեկոյս. ըստ

[1] Օրին. զի [2] Օրին. Ընդէ՞ր [3] Օրին. եղբարց իւրոց
[4] Օրին. հօրեղբարց իւրոց [5] Օրին. ի լեառնդ յայդ
յԱբարիմ [6] Օրին. գոլով [7] Օրինակեալն յաւել,
կոչեցեալ Կադէսի

[8] Օրին. նմա [9] Օրին. հարցցէ նմա ըստ իրաւանց Ուրիմայ
[10] Օրին. պատուիրեաց նմա՝ որպէս խօսեցաւ Տէր
ի ձեռն [11] Օրին. Զընծայն իմ, զհաց իմ, ի պատա-
րագս իմ ի հոտ անուշից, զգուշասջիք մատու-
ցանել ինձ ի ժամանակի իւրում [12] Օրին. է պա-
տարագ [13] Օրին. երկուս տարեւորս անարատս,
երկուս յաւուրն [14] Օրին. պատարագ Տեառն

[1]զոհին խւրում" եւ ըստ նուիրին խւ-
րում արասջիք ի հոտ անուշից Տեառն ։
9 Եւ յաւուրն շաբաթուց մատուսջիք
երկուս գառինս տարեւորս անարատս ,
եւ երկուս տասանորդս նաշհոյ զանգելոյ
10 իւղով [2]ի զոհ ։ Եւ զնուէր ողջակիզին շա-
բաթուց ի շաբաթս , ի վերայ հանապա-
զորդ ողջակիզին եւ [3]զնորուն նուէր" ։
11 Եւ յամսամտաս մատուսջիք ողջա-
կէզս Տեառն՝ զուարակս երկուս յանդւոյ
եւ խոյ մի , գառինս տարեւորս անա-
12 րատս եւթն . Եւ երիս տասանորդս նաշ-
հոյ զանգելոյ իւղով առ զուարակ մի ,
եւ երկուս տասանորդս նաշհոյ զանգեալ
13 իւղով առ խոյ մի , Եւ տասանորդ նաշ-
հոյ զանգեալ իւղով առ գառն մի , ի
14 հոտ անուշից ընծայ Տեառն ։ Եւ նուէր
նոցա կէս դորակին գինւոյ լիցի առ
զուարակ մի , եւ երրորդ դորակին լիցի
առ խոյ մի , եւ չորրորդ դորակին լիցի
առ գառն մի . այս ողջակէզք իցեն ա-
15 միս յամսոյ յամիսս տարւոյն ։ Եւ նոխազ
մի յայծեաց Տեառն վասն մեղաց [4]իւր-
եանց ի վերայ հանապազորդ ողջակիզին
առնիցի , եւ նուէրն նորա ։
16 Եւ յամսեանն առաջնում , ի չորեք-
տասաներորդում աւուր ամսեանն՝ զա-
17 տիկ Տեառն ։ Եւ ի հնգետասաներորդում
աւուր նորուն ամսոյ՝ տօն . զեւթն օր
18 բաղարջ կերիջիք ։ Եւ [5]օրն առաջին կո-
չեցեալ" սուրբ լիցի ձեզ , զամենայն գործ
19 սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք ։ Եւ
մատուսջիք [6]ողջակէզս եւ ընծայս"
Տեառն , զուարակս երկուս յանդւոյ եւ
խոյ մի , գառինս տարեւորս անարատս
20 եւթն . Եւ զոհ նոցա՝ նաշիհ զանգեալ
իւղով երիս տասանորդս առ զուարակ
մի , եւ երկուս տասանորդս առ խոյ մի .
21 Եւ տասանորդ տասանորդ արասցես առ
22 գառն մի եւթանեցունց գառանցն . Եւ
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց , քա-
23 ւել վասն նոցա ։ Թող զհանապազորդ
առաւօտին ողջակէզն , որ է ողջակէզ
24 յաճախութեան ։ Զայս ըստ այսմ օրի-
նակի արասջիք աւուր աւուր՝ զեւթն
օր , [7]պատարագ ողջակէզ" ի հոտ անու-
շից Տեառն . ի վերայ հանապազորդ ող-
25 ջակիզին առնիցէք զնուէր նորին ։ Եւ
[8]օրն եւթներորդ կոչեցեալ" սուրբ եղի-
ցի ձեզ . զամենայն գործ սպասաւորու-
թեան մի՛ գործիցէք ի նմա ։
26 Եւ յաւուրն նորեաց յորժամ մատու-
ցանիցէք [9]զոհ Տեառն զեւթներորդացն ,
[10]կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն
գործ սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք .
27 Եւ մատուսջիք ողջակէզս ի հոտ անու-
շից Տեառն՝ զուարակս երկուս յանդւոյ
եւ խոյ մի , գառինս տարեւորս [4]անա-
28 րատս եւթն . Եւ [11]զոհ նոցա նաշիհ զան-
գեալ իւղով՝ երեք տասանորդք առ զուա-
րակ մի եւ երկու տասանորդք առ խոյ
29 մի , Եւ տասանորդ տասանորդ առ գառն
30 մի՝ եւթանեցունց գառանցն . Եւ նոխազ
մի յայծեաց վասն մեղաց՝ քաւել վասն
31 ձեր ։ Թող զհանապազորդ ողջակէզն , եւ
[12]զզոհս նոցա զոր առնիցէք , եւ զնուէրս
նոցա . եւ անարատք լինիցին ձեզ" ։

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ յամսեանն եւթներորդի որ օր մի
իցէ ամսոյն , [10]կոչեցեալ սուրբ եղիցի
ձեզ . զամենայն գործ սպասաւորութեան
մի՛ գործիցէք . օր [13]նշանակելոյ եղիցի
2 ձեզ ։ Եւ արասջիք ողջակէզս ի հոտ ա-
նուշից Տեառն , զուարակ մի յանդւոյ ,
խոյ մի , գառինս տարեւորս անարատս
3 եւթն , Եւ [11]զոհ նոցա նաշիհ զանգեալ
իւղով , երիս տասանորդս առ զուարակ
մի , եւ երկուս տասանորդս առ խոյ մի ,
4 Եւ տասանորդ տասանորդ առ գառն մի
5 եւթանեցունց գառանցն . Եւ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց՝ քաւել վասն ձեր ։
6 Թող զողջակէզն ամսամտիցն , եւ [14]զոհս
նոցա եւ նուէրք իւրեանց" ըստ պայ-
մանի իւրեանց ի հոտ անուշից [15]Տեառն ։
7 Եւ ի տասներորդի [16]նորին ամսոյ՝ կո-
չեցեալ" սուրբ եղիցի ձեզ . եւ ճգնեսջիք
զանձինս ձեր · զամենայն գործ սպա-
8 սաւորութեան մի՛ գործիցէք ։ Մատուս-
ջիք ողջակէզս ի հոտ անուշից [4]ընծայս
Տեառն , զուարակ մի յանդւոյ , խոյ մի ,
գառինս տարեւորս անարատս եւթն .

[1]Եբր. առաւօտեան զոհին [2]Եբր. եւ զնուէր նորա [3]Եբր. նուիրի նորա [4]Եբր. պասեք [5]Եբր. յաւուրն առաջնում ժողով [6]Եբր. պատարագ, ողջակէզ [7]Եբր. հաց պատարագի

[8]Եբր. յաւուրն եւթներորդի ժողով [9]Եբր. ընծայ հացի նոր [10]Եբր. ժողով [11]Եբր. ընծայ հացի [12]Եբր. զընծայ հացի նորա, մատուսջիք (անարատք լինիցին ձեզ) եւ զնուէր նոցա [13]Եբր. հարկանելոյ փող [14]Եբր. զընծայ հացի նորա. եւ զողջակէզն հանապազորդ եւ զընծայ հացի նորա, եւ զնուէրս նոցա [15]Եբր. պատարագ Տեառն ; [16]Եբր. ամսոյն այնորիկ եւթներորդի ժողով

9 Եւ [1]զոհ նոցա նաշիհ զանգեալ իւղով,
երիս տասանորդս առ զուարակ մի, եւ
10 երկուս տասանորդս առ խոյ մի, Եւ
տասանորդ տասանորդ առ գառն մի,
11 եւթանեցունց գառանցն. Եւ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց՝ [2]քաւել վասն ձեր".
Թող զվասն մեղացն քաւութեան, եւ
[3]զողջակէզսն հանապազորդս եւ զզոհս
նորա, եւ զնուէր նորին ըստ պայմանի
իւրում ի հոտ անուշից ընծայ Տեառն"։
12 Եւ յաւուրն հնգետասաներորդի նորին
եւթներորդի ամսոյ՝ [4]կոչեցեալ սուրբ
եղիցի ձեզ. զամենայն գործ սպասաւո-
րութեան մի՛ գործիցէք, եւ տօնեսջիք
13 [5]զնա տօն Տեառն զեւթն օր. Եւ մա-
տուսջիք [6]ողջակէզս ընծայս" ի հոտ ա-
նուշից Տեառն, [5]յաւուրն առաջնում"
զուարակս յանդւոյ երեքտասան, խոյս
երկուս, գառինս տարեւորս չորեքտա-
14 սան, անարատք լինիցին. Եւ [1]զոհք նո-
ցա նաշիհ զանգեալ իւղով, երիս տա-
սանորդս առ զուարակ մի՝ երեքտասա-
նեցունց զուարակացն. եւ երկուս տա-
սանորդս առ խոյ մի՝ երկոցունց խոյոցն,
15 Եւ տասանորդ տասանորդ առ մի մի
գառն՝ չորեքտասանեցունց գառանցն.
16 Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց.
Թող զհանապազորդ [6]ողջակէզս եւ զզոհս
եւ զնուէրս նոցա"։
17 Եւ յաւուրն երկրորդի՝ զուարակս եր-
կոտասան, խոյս երկուս, գառինս տա-
18 րեւորս անարատս չորեքտասան. Եւ
[7]զոհք նոցա եւ նուէրք" զուարակացն
եւ խոյոցն եւ գառանցն՝ ըստ թուոյ
19 նոցա եւ ըստ պայմանի իւրեանց. Եւ
նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց. Թող
զհանապազորդ ողջակէզն եւ [8]զզոհս նո-
ցա" եւ զնուէրս իւրեանց։
20 Եւ յաւուրն երրորդի՝ զուարակս մե-
տասան եւ խոյս երկուս, գառինս տա-
21 րեւորս անարատս չորեքտասան. Եւ
[7]զոհ նոցա եւ նուէր" զուարակացն եւ
22 խոյոցն եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա[9]. Եւ
քօշ մի յայծեաց վասն մեղաց. Թող զհա-
նապազորդ [6]ողջակէզս նոցա եւ զնուէրս
իւրեանց"։

[1]Ներ. ընծայ հացի [2]Յ Ներ. պակաս [3]Ներ. զող-
ջակէզն հանապազորդ եւ զընծայ հացի նորա և
զնուէրս նոցա [4]Ներ. ժողով [5]Ներ. ողջա-
կէզ, պատարագ [6]Ներ. ողջակէզն եւ զընծայ
հացի նորա եւ զնուէր նորա [7]Ներ. ընծայ հացի
նոցա եւ նուէրք նոցա վասն [8]Ներ. զընծայ
հացի նորա [9]Ներ. յետին յաւելու, ըստ օրինի

23 Եւ յաւուրն չորրորդի՝ զուարակս
տասն, խոյս երկուս, գառինս տարե-
24 ւորս անարատս չորեքտասան, Եւ [7]զոհք
նոցա եւ նուէրք" զուարակացն եւ խո-
յոցն եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ
25 ըստ պայմանի իւրեանց. Եւ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց. Թող զհանա-
պազորդ [6]ողջակէզսն եւ զզոհս նոցա եւ
զնուէրս իւրեանց".
26 Եւ յաւուրն հինգերորդի՝ զուարակս
ինն, խոյս երկուս, որոջս տարեւորս
27 անարատս չորեքտասան. Եւ [7]զոհք նոցա
եւ նուէրք" զուարակացն եւ խոյոց եւ
գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ պայ-
28 մանի [2]իւրեանց. Եւ նոխազ մի յայծեաց
վասն մեղաց. Թող զհանապազորդ [6]ող-
ջակէզսն եւ զզոհս նոցա եւ զնուէրս
իւրեանց"։
29 Եւ յաւուրն վեցերորդի՝ զուարակս
ութ, խոյս երկուս, գառինս տարեւորս
30 անարատս չորեքտասան. Եւ [7]զոհք նո-
ցա եւ նուէրք" զուարակացն եւ խոյոց
եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ
31 պայմանի [2]իւրեանց. Եւ նոխազ մի յայ-
ծեաց վասն մեղաց. Թող զհանապազորդ
[6]ողջակէզսն եւ զզոհս նոցա եւ զնուէրս
իւրեանց"։
32 Եւ յաւուրն եւթներորդի՝ զուարակս
եւթն, խոյս երկուս, գառինս տարե-
33 ւորս անարատս չորեքտասան. Եւ [7]զոհք
նոցա եւ նուէրք" զուարակացն եւ խո-
յոց եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ
34 ըստ պայմանի իւրեանց. Եւ նոխազ մի
յայծեաց վասն մեղաց. Թող զհանապա-
զորդ [6]ողջակէզսն եւ զզոհս նոցա եւ
զնուէրս իւրեանց"։
35 Եւ յաւուրն ութերորդի՝ [10]ելք լիցին
ձեզ. զամենայն գործ սպասաւորութեան
36 մի՛ գործիցէք ի նմա։ Եւ մատուսջիք [11]ող-
ջակէզս ի հոտ անուշից ընծայս" Տեառն
զուարակ մի, խոյ մի, գառինս տարեւորս
37 անարատս եւթն. Եւ [7]զոհք նոցա եւ
նուէրք" զուարակին եւ խոյի եւ գառանց՝
ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ պայմանի [2]իւր-
38 եանց. Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն
մեղաց. Թող զհանապազորդ [6]ողջակէզսն
եւ զզոհս նոցա եւ զնուէրս իւրեանց"։
39 Զայս առնիցէք ի տօնս ձեր Տեառն.
Թող զուխտսն ձեր եւ զողջակէզսն ձեր եւ

[10]Ներ. տօնք [11]Ներ. ողջակէզ, պատարագ ի հոտ
անուշից

զկամայականսն ձեր եւ [1]զզոհսն ձեր եւ
զնուէրսն ձեր եւ [2]զփրկութիւնսն ձեր։
40 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրա-
յելի՝ [3]որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի։

Գլ. Լ

1 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ իշխանս որդ-
ւոցն Իսրայելի եւ ասէ, Այս բան է զոր
2 հրամայեաց Տէր․ Այր ոք այր՝ եթէ ուխ-
տիցէ ուխտ Տեառն, կամ երդնուցու
[4]երդումն սահմանաւ, կամ սահմանիցէ"
ինչ վասն անձին իւրոյ, մի՛ արասցէ ա-
պախտ զբան իւր․ այլ զամենայն ինչ
որ ելանիցէ ի բերանոյ իւրմէ՝ արասցէ։
3 Եւ եթէ կին ոք ուխտիցէ ուխտ Տեառն,
կամ սահմանիցէ սահման ինչ ի տան
4 հօր իւրոյ ի մանկութեան իւրում. Եւ
լսիցէ հայր նորա զուխտս նորա եւ զսահ-
մանս նորա զոր սահմանեաց զանձնէ
իւրմէ, եւ լռեսցէ նմա հայր նորա, կաց-
ցեն ամենայն ուխտք նորա, եւ ամենայն
սահմանքն զոր սահմանեաց զանձնէ իւր-
5 մէ՝ հաստատեսցին նմա։ Եւ եթէ ոչ առ-
նուցու յանձն հայր նորա յաւուր յորում
լսիցէ զամենայն ուխտսն նորա, եւ զսահ-
մանսն զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ,
մի՛ կացցեն․ եւ Տէր անպարտ արասցէ
զնա․ զի ոչ առ յանձն հայր նորա։
6 Ապա թէ լինելով լինիցի առն, եւ
ուխտք իւր ի նմա իցեն ըստ ուխտելոյ
շրթանց իւրոց զոր սահմանեաց զանձնէ
7 իւրմէ, Եւ լսիցէ այրն նորա եւ լռիցէ
նմա յաւուր յորում լսիցէ, այնպէս կաց-
ցեն ամենայն ուխտք նորա, եւ սահ-
մանքն նորա զոր սահմանեաց զանձնէ
8 իւրմէ՝ հաստատեսցին։ Ապա թէ ոչ առ-
նուցու յանձն այր նորա յաւուր յորում
լսիցէն, ամենայն ուխտքն նորա եւ
ամենայն սահմանքն զոր սահմանեաց
զանձնէ իւրմէ՝ մի՛ հաստատեսցին․ զի
այրն ոչ առ յանձն․ եւ Տէր անպարտ
արասցէ զնա։
9 Եւ ուխտք այրւոյ կամ հանելոյ, զոր
ուխտիցէ զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեսցին
10 նմա։ Ապա թէ ի տան առն իւրոյ իցեն
ուխտք նորա, կամ սահմանն զոր սահ-
11 մանիցէ երդմամբ զանձնէ իւրմէ, Եւ
լսիցէ այր նորա եւ լռիցէ նմա, եւ առ-
նուցու նմա յանձն, կացցեն ամենայն
ուխտք նորա, եւ ամենայն սահմանք
նորա զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝
12 հաստատեսցին նմա։ Եւ եթէ խափա-
նելով խափանեսցէ այրն նորա յորում
աւուր լսիցէ զամենայն ինչ որ ելանիցէ
ի շրթանց նորա ըստ ուխտից նորա եւ
ըստ սահմանացն նորա զանձնէ իւրմէ,
մի՛ հաստատեսցի նմա․ զի այր նորա
զանցոյց, եւ Տէր անպարտ արասցէ զնա։
13 Զամենայն ուխտ եւ զամենայն երդումն
կապոյ առ ըլկելոյ զանձն, այր նորա
հաստատեսցէ նմա, եւ այր նորա զան-
14 ցուսցէ։ Եւ եթէ լռելով լռեսցէ նմա օր
ըստ օրէ, հաստատեսցէ նմա զամենայն
ուխտսն իւր, եւ զսահմանսն կացուսցէ
նմա․ վասն զի լռեաց նմա յաւուրն յո-
15 րում լուաւ։ Եւ եթէ զանցուցանելով
զանցուսցէ այր նորա յետ աւուրն յո-
րում լուաւ, ընկալցի զմեղս իւր։
16 Այս իրաւունք են զոր պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի ընդ այր եւ ընդ կին իւր,
ընդ հայր եւ ընդ դուստր իւր՝ ի ման-
կութեանն ի տան հօր իւրոյ։

Գլ. ԼԱ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
2 սէ, Առ զվրէժ որդւոցդ Իսրայելի ի Մա-
դիանացւոց անտի․ եւ ապա յաւելցիս
3 ի ժողովուրդ քո։ Եւ խօսեցաւ Մովսէս
ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ, Վառեցէք
ի ձէնջ արս՝ ճակատել [5]առաջի Տեառն"
ի վերայ Մադիամու, հատուցանել զվրէժ
4 ի Տեառնէ Մադիամու։ Հազար այր ի ցե-
ղէ յամենայն ցեղիցն Իսրայելի առաքե-
5 ցէք տալ պատերազմ։ Եւ համարեցան
ի հազարաւորացն Իսրայելի հազար այր
ի ցեղէ, երկոտասան հազար վառեալ ի
6 պատերազմ։ Եւ արձակեաց զնոսա Մով-
սէս, հազար այր ի ցեղէ հանդերձ զօրու
իւրեանց, եւ զՓենեէս որդի Եղիազա-
րու [5]որդւոյ Ահարոնի" քահանայի․ եւ
զսպասն սրբութեան եւ փողքն ազդե-
7 ցութեան ի ձեռս [6]նոցա։ Եւ ճակատե-
ցան ընդդէմ Մադիանացւոցն, որպէս եւ
հրամայեաց Տէր Մովսիսի․ եւ կոտորե-
8 ցին զամենայն արու․ Եւ զթագաւորսն
Մադիանացւոց կոտորեցին հանդերձ վի-
րաւորօք նոցա, եւ զԵւին եւ զՍուր եւ
զՌոկոմ եւ զՈւր եւ զՌոբոք, զհինգ
թագաւորս Մադիամու․ եւ զԲաղաամ

[1] Եբր. զհացի ընծայ [2] Եբր. զխաղաղականս [3] Եբր. ըստ ամենայնի որպէս [4] Եբր. երդումն, սահմանաւ սահմանել

[5] ՑԵբր. պակաս [6] Եբր. նոցա

որդի Բէովրայ սպանին սրով, [1]հանդերձ
9 վիրաւորօք նոցա՛՛։ Եւ զկանայս Մա-
դիամու եւ զաղխն նոցա եւ զանասուն
նոցա եւ զամենայն ստացուածս նոցա
10 եւ զզօրս նոցա [2]առին յաւարի։ Եւ զա-
մենայն քաղաքս նոցա [3]տամբք իւրեանց
11 եւ զաւանս նոցա հրձիգ արարին։ Եւ
առին զամենայն զաւար նոցա եւ զամե-
նայն կապուտ նոցա ի մարդոյ մինչեւ
12 յանասուն։ Եւ ածին առ Մովսէս եւ առ
Եղիազար քահանայ եւ առ ամենայն
որդիսն Իսրայելի զգերին եւ զկապուտ
եւ զաւար [4]բանակին յԱրաբովթ Մո-
վաբ՛՛, որ է յանդիման Երիքովի առ ե-
զերբ Յորդանանու։
13 Եւ ելին Մովսէս եւ Եղիազար քահա-
նայ եւ ամենայն իշխանք ժողովրդեանն
ընդ առաջ նոցա արտաքոյ բանակին։
14 Եւ բարկացաւ Մովսէս ի վերայ սաի-
կանաց զօրուն, հազարապետաց եւ հա-
րիւրապետաց եկելոց ի ճակատէ պատե-
15 րազմին. Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս. [5]Ընդէ՞ր
16 ապրեցուցէք՛՛ զամենայն էգ, Զի նոքա
էին որդւոցն Իսրայելի ըստ բանիցն Բա-
ղաամու, առ ի վրիպեցուցանելոյ եւ ար-
համարհելոյ զբանն Տեառն վասն Փոգով-
րայ, եւ եղեւ հարուած ի ժողովրդեանն
17 Տեառն։ Եւ արդ կոտորեցէք զամենայն
արու յամենայն [6]աղխից, եւ զամենայն
կին որոյ գիտացեալ է զարութիւն արուի՝
18 կոտորեցէք։ Եւ զամենայն զաղխ կա-
նանց որ ոչ իցէ գիտացեալ զարութիւն
19 արուի՝ ապրեցուցէք։ Եւ դուք բանա-
կեցարուք արտաքոյ բանակին զեւթն
օր. ամենայնի որոյ սպանեալ իցէ եւ
մերձեալ ի [7]վիրաւոր՝ սրբեսցի յաւուրն
երրորդի եւ յաւուրն եւթներորդի, դուք
20 եւ գերիդ ձեր։ Եւ զամենայն հանդերձ
եւ զամենայն անօթ մաշկեղէն եւ զամե-
նայն գործ մազագործ եւ զամենայն կահ
փայտակերտ սրբեսջիք։
21 Եւ ասէ Եղիազար քահանայ ցարս զօ-
րուն եկելոց ի ճակատէ պատերազմին,
Այս իրաւունք օրինի են զոր հրամայեաց
22 Տէր Մովսիսի։ [8]Բաց յոսկւոյ եւ յարծա-
թոյ եւ ի պղնձոյ եւ յերկաթոյ եւ ի կա-
23 պարոյ եւ յանագէ, Ամենայն որ անցա-
նէ՛՛ ընդ հուր՝ եւ սրբեսցի, այլ եւ ջրովն
սրսկման սրբեսցի. եւ ամենայն որ ոչ
անցանիցէ ընդ հուր՝ լուանայցի ջրով։
24 Լուասջիք զհանդերձս յաւուրն եւթնե-
րորդի, եւ սուրբք լինիջիք, եւ ապա
մտանիցէք ի բանակն։
25 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
26 ասէ, Ա՛ռ զհամար աւարի գերութեանդ
ի մարդոյ մինչեւ յանասուն, դու եւ Ե-
ղիազար քահանայ, եւ իշխանք նահա-
27 պետաց ժողովրդեանդ. Եւ բաժանեցէք
զաւարդ ի մէջ պատերազմողացդ ելելոցդ
ի պատերազմ, եւ ի մէջ ամենայն ժո-
28 ղովրդեանդ։ Եւ առջիք հաս Տեառն յա-
մենայն արանց պատերազմողաց երթե-
լոց ի պատերազմ, ոգի մի ի հինգ հարիւ-
րոց՝ ի մարդոյ եւ [9]յանասնոյ եւ յարջա-
29 ռոյ եւ յոչխարէ եւ յայծեաց։ Եւ զկէս՛՛
նոցա առնուցուս, եւ տացես Եղիազա-
30 րու քահանայի զպտուղսն Տեառն։ Եւ
ի կիսոյ որդւոցն Իսրայելի առցես մի ի
յիսնից, ի մարդոյ եւ [1]յանասնոյ, յարջա-
ռոյ եւ յոչխարէ եւ յիշոյ եւ յամենայն
անասնոյ, եւ տացես զայն Ղեւտացւոցն
որ պահիցեն զպահպանութիւնս խորա-
31 նին Տեառն։ Եւ արարին Մովսէս եւ Ե-
ղիազար քահանայ որպէս հրամայեաց
Տէր Մովսիսի։
32 Եւ եղեւ աւելորդ աւարին զոր ածին
յաւարի արքն պատերազմօղք՝ յոչխարաց
վեց հարիւր հազար եւ եւթանասուն եւ
33 հինգ հազար, Եւ արջառ՝ եւթանասուն
34 եւ երկու հազարք, Եւ էշք՝ վաթսուն
35 եւ մի հազար, Եւ ոգիք մարդկան՝ ի կա-
նանց որ ոչ գիտէին զարութիւն առն, ա-
մենայն ոգիք՝ երեսուն եւ երկու հազարք։
36 Եւ եղեւ կէս աւարին երթելոցն ի պա-
տերազմ ի թուոյ ոչխարացն՝ երեք հա-
րեւր եւ երեսուն հազար եւ եւթն հա-
37 զար եւ հինգ հարեւր. Եւ եղեւ հասն
Տեառն յոչխարէ՝ վեց հարեւր եւ եւթա-
38 նասուն եւ հինգ. Եւ արջառ՝ երեսուն
եւ վեց հազար, եւ հասն Տեառն՝ եւթա-
39 նասուն եւ երկու. Եւ էշք՝ երեսուն հա-
զար եւ հինգ հարեւր, եւ հասն Տեառն՝
40 վաթսուն եւ մի. Եւ ոգիք մարդկան՝ վեշ-
տասան հազար, եւ հաս ի նոցանէ Տեառն՝
41 երեսուն եւ երկու ոգիք։ Եւ ետ Մով-

[1] Յեբր. դղեակս [2] Եբր. առին որդիքն Իսրայելի
[3] Եբր. ի բնակութիւնս [4] Եբր. ի բանակն, ի դաշտսն Մովաբու [5] Եբր. Միթէ ապրեցուցէ՞ք
[6] Եբր. աղխ, յորում նշանակի մանկունք։ [7] Եբր. վիրաւոր, յորում նշանակի սպանեալ [8] Եբր. Միայն զոսկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ եւ զանագ եւ զկապար (23) Զամենայն որ անցանէ ընդ հուր՝ անցուցէք

[9] Եբր. յառջառոյ եւ յիշոյ եւ յոչխարէ։ (29) Ի կիսոյ

սէս զհամն Տեառն զնուէրն [1]Աստուծոյ՝
Եղիազարու քահանայի, որպէս հրաման
ետ Տէր Մովսիսի։
42 [2]Զհասարակած որդւոցն Իսրայելի՝
զորս բաժանեաց Մովսէս յարանցն պա-
43 տերազմողաց։ Եւ եղեւ հասարակած ի
ժողովրդենէ անտի, յոչխարէ՝ երեք հա-
րեւր եւ երեսուն հազար եւ եւթն հա-
44 զար եւ հինգ հարեւր, Եւ արջառ՝ երե-
45 սուն եւ վեց հազար, Եւ էշք՝ երեսուն
46 հազար եւ հինգ հարեւր, Եւ ոգիք մարդ-
47 կան՝ վեշտասան հազար։ Եւ առ Մով-
սէս ի հասարակածէ որդւոցն Իսրայելի՝
մի ի յիսնէ, ի մարդոյ եւ յանասնոյ, եւ
ետ զայն Ղեւտացւոցն որ պահէին զպահ-
պանութիւն խորանին Տեառն, որպէս
հրաման ետ Տէր Մովսիսի։
48 Եւ մատեան առ Մովսէս ամենայն
վերակացուք հազարապետութեան զօ-
րուն, հազարապետք եւ հարիւրապետք.
49 Եւ ասեն ցՄովսէս, Ծառայք քո կալան
զհամար արանց պատերազմողաց առ ի
մէնջ, եւ ոչ ծախեցաւ ի նոցանէ եւ ոչ
50 մի։ Եւ բերաք մատուցանել ընծայ Տեառն,
այր որոյ գտանիցի ոսկի մեհեւանդ կամ
ապարանջանք, եւ մատանի եւ կչտա-
պանակ եւ փողոչուկ ընդելուզեալ, քա-
51 ւել վասն մեր առաջի Տեառն։ Եւ ա-
ռին Մովսէս եւ Եղիազար քահանայ զոս-
կին ի նոցանէ, զամենայն անօթ գոր-
52 ծեալ։ Եւ եղեւ ամենայն ոսկի հասին
զոր հանին Տեառն՝ վեշտասան հազար
եւ եւթն հարեւր եւ յիսուն սիկղ՝ ի հա-
53 զարապետաց [3]անտի։ Եւ արք պատե-
րազմօղք որածին աւար, իւրաքանչիւր
54 ումեք"։ Եւ առին Մովսէս եւ Եղիազար
քահանայ զոսկին ի հազարապետաց ան-
տի եւ ի հարիւրապետաց, եւ տարան ի
խորանն վկայութեան, յիշատակ առ ի
յորդւոցն Իսրայելի առաջի Տեառն։

ԳԼ. ԼԲ

1 Եւ անասուն բազում էր որդւոցն [1]Իս-
րայելի, որդւոցն" Ռուբենի եւ որդւոցն
Գադայ զեղեալ յոյժ. եւ տեսին զերկիրն
Յազերայ եւ զերկիրն Գաղաադու, եւ
2 էր տեղին տեղի խաշանց։ Եւ մատու-
ցեալ որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գա-
դայ ասեն ցՄովսէս եւ ցԵղիազար քա-
3 հանայ եւ ցիշխանս ժողովրդեանն, Ատա-
րովթ եւ Դիբոն եւ Յազեր եւ Նեմրա
եւ Եսեբոն եւ Եղէաղէ եւ Սեբամա եւ
4 Նաբաւ եւ Բէան, Երկիրն զոր մատ-
նեաց Տէր առաջի որդւոցն Իսրայելի,
երկիր անասնանոյց է. եւ ծառայից
5 քոց խաշինք են։ Եւ ասեն, Եթէ գտաք
շնորհս առաջի քո, տացի երկիրն այն
ծառայից քոց ի կալուած, եւ մի ան-
ցուցաներ զմեզ ընդ Յորդանան։
6 Եւ ասէ Մովսէս ցորդիսն Գադայ եւ
ցորդիսն Ռուբենի, Եղբարք ձեր երթայցեն
ի պատերազմ, եւ դուք նստիցի՞ք աստ։
7 Եւ ընդէ՞ր խոտորեցուցանէք զմիտս որդ-
ւոցն Իսրայելի չանցանել յերկիրն զոր
8 Տէր տալոց է նոցա։ [1]Ո՞չ այդպէս արա-
րին հարքն ձեր, յորժամ առաքեցի զնո-
սա ի Կադեսբառնեայ դիտել զերկիրն։
9 Եւ ելին ի Ձորն ողկուզի եւ դիտեցին զեր-
կիրն, եւ զանգիտեցուցին զմիտս որդ-
ւոցն Իսրայելի, զի մի՛ մտանիցեն յեր-
10 կիրն զոր ետ նոցա Տէր։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Տէր յաւուր յայնմիկ,
11 եւ երդուաւ եւ ասէ, Մի՛ տեսցեն արք
որ ելին յԵգիպտոսէ, ի քսանամենից եւ
ի վեր, [1]որ գիտիցեն զչար եւ զբարի,"
զերկիրն զոր երդուայ տալ Աբրահամու
եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ, զի ոչ ելին
12 զհետ իմ. Բայց Քաղէբ որդի Յեփոնեայ
[4]զատուցեալն, եւ Յեսու որդի Նաւեայ,
13 զի ելին զկնի Տեառն։ Եւ բարկացաւ
սրտմտութեամբ Տէր ի վերայ Իսրայելի,
եւ յածեցոյց զնոսա յանապատին ամս
քառասուն, մինչեւ սատակեցաւ ամե-
նայն ազգն որ արարին զչարիս առաջի
14 Տեառն։ Եւ արդ դուք յարուցեալ էք
փոխանակ հարցն ձերոց, ժողովք մարդ-
կան մեղաւորաց, յաւելուլ միւսանգամ
ի սրտմտութիւն բարկութեան Տեառն ի
15 վերայ Իսրայելի։ Զի դարձեալ էք ի
նմանէ, յաւելուլ միւսանգամ լքանել
նմա զձեզ յանապատի աստ. եւ անօ-
րինիք յամենայն ժողովուրդս յայս։
16 Եւ մատեան առաջի նորա եւ ասեն,
Դադարս ոչխարաց մերոց շինեսցուք եւ
անասնոց մերոց, եւ քաղաքս աղխից
17 մերոց. Եւ մեք վառեսցուք [1]առաջի
Տեառն", առաջապահք երթիցուք որդ-
ւոցն Իսրայելի, մինչեւ հանցուք զնոսա
յիւրաքանչիւր տեղի. եւ բնակեսցէ աղխն

[1] Յեբր. գունդ [2] Եբր. Եւ ի հասարակածէ (ի կիսոյ բաժնէն) [3] Եբր. անտի եւ ի հարիւրապետաց։ (53) Արանց պատերազմողաց աւարել էր աւար իւրաքանչիւր ոք վասն իւր

[4] Եբր. Կենեզացի

մեր ի քաղաքս պարսպաւորս վասն բնակ-
18 չաց երկրիս. Եւ ոչ դարձցուք ի տունս
մեր, մինչեւ բաժանեսցին որդիքն Իս-
րայելի զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն։
19 Եւ ոչ եւս ժառանգեսցուք ի մէջ նոցա
յանցիցն Յորդանանու եւ անդր. զի ու-
նիմք զվիճակս մեր յայսկոյս Յորդանա-
նու յարեւելից։
20 Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս, Եթէ առնի-
ցէք ըստ բանիդ ըստ այդմիկ, եթէ վա-
21 ռիցիք առաջի Տեառն ի պատերազմ, Եւ
անցցէ ձեր ամենայն վառեալ ընդ Յոր-
դանան առաջի Տեառն, մինչեւ սատա-
22 կիցի թշնամին նորա առաջի նորա, Եւ
նուաճեսցի երկիրն առաջի Տեառն, եւ
ապա դառնայցէք, քաւեալ լինիջիք առաջի
Տեառն եւ յԻսրայելէ. եւ եղիցի երկիրս
23 այս ձեզ ի կալուած առաջի Տեառն։ Ա-
պա թէ ոչ առնիցէք այդպէս, յանցաւոր
գտանիցիք առաջի Տեառն. եւ [1]ծանի-
ջիք զմեղս ձեր, յորժամ հասանիցեն
24 ձեզ չարիք"։ Եւ շինեսջիք դուք ձեզ
քաղաքս աղխին ձերոյ, եւ դաղարս
խաշանց ձերոց, եւ որ ինչ ել ի բերա-
նոյ ձերմէ՝ առնիցէք։
25 Եւ խօսեցան որդիքն Ռուբենի եւ որ-
դիքն Գադայ ընդ Մովսիսի եւ ասեն,
Արասցեն ծառայք քո որպէս հրամայեաց
26 մեզ տէրդ մեր։ Աղխ մեր եւ կանայք
մեր եւ ամենայն անասուն մեր կացցեն
27 ի քաղաքս Գաղաադու։ Եւ ծառայք քո
անցցեն վառեալք եւ կազմեալք առաջի
Տեառն ի պատերազմ, որպէս եւ տէրդ ասէ։
28 Եւ յանձնիման արար նոցա Մովսէս
զԵղիազար քահանայ, եւ զՅեսու որդի
Նաւեայ եւ զիշխանս նահապետաց ցե-
29 ղիցն Իսրայելի, Եւ ասէ ցնոսա Մով-
սէս, Եթէ անցցեն որդիքդ Ռուբենի եւ
որդիքդ Գադայ ընդ ձեզ ըստ Յորդանան,
ամենեքին վառեալ ի պատերազմ առաջի
Տեառն, եւ տիրիցէք երկրին[2] առջիք
դոցա զերկիրն Գաղաադու ի կալուածս.
30 Ապա թէ ոչ անցցեն ընդ ձեզ [3]վառեալք
ի պատերազմ առաջի Տեառն, անցուս-
ջիք զաղխ դոցա եւ զկանայս դոցա եւ
զանասուն դոցա յառաջագոյն քան զձեզ
յերկիրն Քանանացւոց, եւ" ժառանգեսցեն
31 ընդ ձեզ յերկրին Քանանացւոց։ Պատաս-
խանի ետուն որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն
Գադայ եւ ասեն, Զոր ինչ [4]ասէ տէրդ
32 ցծառայս իւր" արասցուք։ Մեք անց-
ցուք վառեալք առաջի Տեառն յերկիրն
Քանանացւոց, եւ տայջիք մեզ կալուածս
33 յայսկոյս Յորդանանու։ Եւ ետ Մովսէս
որդւոցն Գադայ եւ որդւոցն Ռուբենի եւ
կիսոյ ցեղին Մանասէի որդւոցն Յով-
սեփայ զթագաւորութիւնն Սեհոնի ար-
քային Ամովրհացւոց, եւ զթագաւորու-
թիւնն Ովգայ արքային Բասանու, զեր-
կիրն եւ զքաղաքս սահմանօք իւրովք,
եւ զքաղաքս երկրին շուրջանակի։
34 Եւ շինեցին որդիքն Գադայ զԴեբոն
35 եւ զԱտարովթ եւ զԱրոյեր, Եւ [5]զՍո-
փար եւ զՅազեր, եւ [6]բարձրացուցին
36 զնոսա", Եւ զՆամրան եւ զԲաւթառան,
քաղաքս ամուրս եւ դաղարս հօտից։
37 Եւ որդիքն Ռուբենի շինեցին զԵսե-
38 բոն եւ զԵղիաղէ եւ զԿարիաթեմ. Եւ
[7]զԲէեղմէոնն, շուրջ ամրացուցեալս,"
եւ զՍերամայ. եւ անուանեցին ըստ ա-
նուանց իւրեանց զանուանս քաղաքացն
զոր շինեցին։
39 Եւ [8]գնաց որդի" Մաքիրայ որդւոյ Մա-
նասէի ի Գաղաադ եւ [9]առ զնա, եւ կո-
րոյս" զԱմովրհացին որ բնակեալ էր ի
40 նմա։ Եւ ետ Մովսէս զԳաղաադ Մա-
քիրայ որդւոյ Մանասէի, եւ բնակեցաւ
41 անդ։ Եւ Յայիր Մանասեան չոգաւ առ
զքաղաքս նոցա, եւ անուանեաց զնոսա
42 Աւանս Յայիրայ։ Եւ Նաբաւ գնաց եւ
առ զԿանաթ եւ զաւանս նորա, եւ
անուանեաց [10]զնոսա Նաբաւթ ըստ ա-
նուան իւրոյ։

ԳԼ. ԼԳ

1 Եւ այս են բանակետղք որդւոցն Իսրա-
յելի՝ յորմէ հետէ ելին յերկրէն Եգիպ-
տացւոց հանդերձ զօրուն իւրեանց ի ձեռն
2 Մովսիսի եւ Ահարոնի։ Եւ գրեաց Մովսէս
զչուս նոցա եւ զբանակետղս իւրեանց
բանիւ Տեառն. եւ այս են բանակետղք
3 գնացից նոցա։ Չուեցին յՌամեսսեայ
յամսեանն առաջնում, ի հնգետասանե-
րորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ. զայ-
գոյ զատկին ելին որդիքն Իսրայելի բարձ-
րացեալ ձեռամբ առաջի ամենայն Եգիպ-
4 տացւոցն. Եւ Եգիպտացիքն թաղէին
զամենայն մեռեալսն ի նոցանէ, զորս

[1]Եբր. զինուորեսջիք եթէ մեղք ձեր գտցեն զձեզ [2]Եբր.–յերկրին յաղթելոյ, որ առաջի ձեր, և [3]Եբր. վառեալք, յայնժամ

[4]Եբր. ասաց Տէր ցծառայս քո, այնպէս [5]Եբր. զԱթրովթ-Սոփան [6]Եբր. զՅոգբեհա [7]Եբր. զՆաբաւ և զԲէեղմոնն, (փոխեալ զանուանս) [8]Եբր. գնացին որդիքն [9]Եբր. առին զնա և կորուսին [10]Եբր. զնա-

կատարեաց Տէր, զամենայն անդրանիկս
[1]յերկրին Եգիպտացւոց", եւ ի դիս նոցա
արար [2]վրէժխնդրութիւն Տէր։
5 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայէլի յՌա-
6 մեսսեայ բանակեցան ի Սոկքովթ։ Եւ
չուեալ ի Սոկքովթայ՝ բանակեցան [3]ի
Բովթան, որ է մասն ինչ" անապատին։
7 Չուեցին [4]բանակեցան առ բերանովն Ե-
պիրովթայ", որ է յանդիման Բէեղսեպ-
փովնայ, եւ բանակեցան հանդէպ Մագ-
8 դովղայ։ Չուեցին [5]հանդէպ Եպիրով-
թայ", եւ անցին ընդ մէջ ծովուն յա-
նապատն, եւ գնացին նոքա երեքօրեայ
ճանապարհ ընդ [6]անապատն եւ բանա-
9 կեցան [7]գԴառն աղբերքն"։ Չուեցին [8]ի
Դառն աղբերացն" եւ եկին յԵղիմ. եւ
էին յԵղիմ երկոտասան ակն ջրոց, եւ
եւթանասուն ծառ արմաւենեաց. եւ
10 բանակեցան անդ [1]առ ջրովն"։ Չուեցին
յԵղիմայ, եւ բանակեցան զափամբ Կար-
11 միր ծովուն։ Չուեցին ի Կարմիր ծովէն,
եւ բանակեցան յանապատին ի Սին։
12 Չուեցին ի Սին անապատէն, եւ բանա-
13 կեցան ի Դափկա։ Չուեցին ի Դափկայ,
14 եւ բանակեցան յԵղուս։ Չուեցին յԵղու-
սայ, եւ բանակեցան յՌափիդիմ. եւ ոչ
15 գոյր ջուր ըմպելոյ ժողովրդեանն։ Չուե-
ցին յՌափիդիմայ, եւ բանակեցան յա-
16 նապատին Սինայ։ Չուեցին յանապատէն
Սինայ, եւ բանակեցան ի Գերեզմանս
17 ցանկութեան։ Չուեցին ի Գերեզմանացն
ցանկութեան, եւ բանակեցան յԱսե-
18 րովթ։ Չուեցին յԱսերովթայ, եւ բա-
19 նակեցան յՌաթամա։ Չուեցին յՌաթա-
մայ, եւ բանակեցան յՌեմոնփարէս։
20 Չուեցին յՌեմոնփարեսայ, եւ բանա-
21 կեցան ի Ղեբոնա։ Չուեցին ի Ղեբոնայ,
22 եւ բանակեցան յՌեսսա։ Չուեցին։
յՌեսսայէ, եւ բանակեցան ի Կեղղաթ։
23 Չուեցին ի Կեղղաթայ, եւ բանակեցան
24 [9]ի Սովփար։ Չուեցին ի Սովփարայ", եւ
25 բանակեցան ի Քարադաթ։ Չուեցին ի
Քարադաթայ, եւ բանակեցան ի Մակե-
26 ղովթ։ Չուեցին ի Մակեղովթայ, եւ
27 բանակեցան ի Կատաաթ։ Չուեցին ի
Կատաաթայ, եւ բանակեցան ի Տարաթ։
28 Չուեցին ի Տարաթայ, եւ բանակե-
29 ցան ի Մատեկա։ Չուեցին ի Մատեկայ,
30 եւ բանակեցան ի Սեղմոնա։ Չուեցին ի
Սեղմոնայ, եւ բանակեցան ի Մասու-
31 րութ։ Չուեցին ի Մասուրութայ, եւ
32 բանակեցան ի Բանէա։ Չուեցին ի Բա-
նէայ, եւ բանակեցան ի լերինն Գադ-
33 գադ։ Չուեցին ի լեռնէ անտի Գադգա-
34 դայ, եւ բանակեցան յԵտեբաթա։ Չուե-
ցին յԵտեբաթայ, եւ բանակեցան յԵբ-
35 րոնա։ Չուեցին յԵբրոնայ, եւ բանա-
36 կեցան ի Գասիոնգաբեր։ Չուեցին ի Գա-
սիոնգաբերայ, եւ բանակեցան յանա-
պատին ի Սին. [1]չուեցին ի Սինն անա-
պատէ, եւ բանակեցան յանապատին
Փառանու," այն է Կադէս։
37 Չուեցին ի Կադեսայ, եւ բանակեցան
ի Հովր լերինն, մերձ առ երկրաւն Եդով-
38 մայ։ Եւ ել Ահարոն քահանայ [10]ի լեառնն
հրամանաւ Տեառն եւ մեռաւ անդ, ի
քառասներորդի ամի ելանելոյ որդւոցն
Իսրայէլի յերկրէն Եգիպտացւոց, յամ-
սեանն հինգերորդի, որ օր մի էր ամսոյն։
39 Եւ Ահարոն էր հարեւր եւ քսան եւ երից
ամաց յորժամ մեռաւ ի Հովր լերինն։
40 Եւ լուաւ Քանանիս արքայ Արադայ,
եւ ինքն բնակեալ էր [11]յերկրին Քանա-
նացւոց, յորժամ մտանէին որդիքն Իս-
րայէլի։
41 Չուեցին ի Հովր լեռնէ, եւ բանակե-
42 ցան ի Սեղմոնա։ Չուեցին ի Սեղմոնայ,
43 եւ բանակեցան ի Փենով։ Չուեցին ի Փե-
44 նովայ, եւ բանակեցան յՈբովթ։ Չուե-
ցին յՈբովթայ, եւ բանակեցան ի Գայի՝
45 յայնկոյս սահմանացն Մովաբու։ Չուեցին
ի Գայեայ, եւ բանակեցան ի Դեմոնգադ։
46 Չուեցին ի Դեմոնգադայ, եւ բանակե-
47 ցան ի Գեղմոնդեբղաթէմ։ Չուեցին ի
Գեղմոնդեբղաթեմայ, եւ բանակեցան ի
լերինսն Աբարիմ յանդիման Նաբաւայ։
48 Չուեցին ի լերանցն Աբարիմայ, եւ բա-
նակեցան [12]յարեւմտից Մովաբու առ Յոր-
49 դանանաւ յանդիման Երիքովի։ Եւ բա-
նակեցան զՅորդանանաւ [13]ի մէջ Եսի-
մովթայ", մինչեւ ցԱբեղսատով [12]յա-
րեւմտից Մովաբու։
50 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի [12]յա-
րեւմտից Մովաբու առ Յորդանանաւ
51 յանդիման Երիքովի, եւ ասէ, Խօսեաց
ընդ որդիսդ Իսրայէլի եւ ասասցես ցդո-
սա, Դուք անհաւատիկ անցանէք ընդ

[1] Եբր. դոլոսն [2] Եբր. դատաստան [3] Եբր. յԷ-
թամ, որ է ի ծայր [4] Եբր. յԷթամայ եւ դար-
ձան այսրէն ի Փիհայրոթ [5] Եբր. առ Փիհայրոթաւ
[6] Եբր. անապատն Էթամ [7] Եբր. ի Մեռա [8] Եբր.
ի Մեռայ [9] Եբր. ի լերինն Սոփփար։ (24) Չու-
եցին ի լեռնէն Սոփփարայ

[10] Եբր. ի Հովր լեառն [11] Եբր. ի հարաւոյ երկրին
[12] Եբր. ի դաշտսն [13] Եբր. ի Բեթեսիմովթայ

52 Յորդանան յերկիրն Քանանացւոց. Եւ
կորուսջիք զամենայն բնակիչս երկրին
յերեսաց ձերոց, եւ կործանեսջիք [1]զդի-
տանոցս երկրի" նոցա, եւ զամենայն
կուռս ձուլածոյս նոցա կորուսջիք, եւ
զամենայն զարձանս նոցա բառնայցէք ի
53 միջոյ։ Եւ կորուսջիք զբնակիչս երկրին,
եւ բնակեսջիք դուք ի նմա. զի ձեզ ե-
54 տու զերկիրն նոցա ի վիճակ։ [2]Ըստ ցեղից
ձերոց, ըստ բազմաց՝ բազմացուցանի-
ջիք զկալուածս իւրեանց, եւ ըստ սա-
կաւուց՝ սակաւացուսջիք զկալուածս
իւրեանց. որպէս ելանիցէ յանուն ուրուք՝
անդ լինիցի. ըստ ցեղից նահապետու-
55 թեան ձերոյ ժառանգեսջիք։ Եւ եթէ ոչ
կորուսանիցէք զբնակիչս երկրին յերե-
սաց ձերոց, եղիցին զոր թողուցուքն ի
նոցանէ՝ խոչ յականս ձերում եւ նետք ի
կողս ձեր, եւ եղիցին ձեզ թշնամիք յերկ-
56 րին յորում դուք բնակիցէք։ Եւ եղիցի
որպէս խորհէի առնել նոցա, արարից ձեզ։

Գլ. ԼԴ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
2 սէ, Պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի եւ
ասասցես ցնոսա, Դուք մտանէք յերկիրն
Քանանացւոց, եւ այն լիցի ձեզ ի ժա-
ռանգութիւն, երկիրն Քանանու հանդերձ
3 սահմանօք իւրովք. Եւ եղիցի ձեզ կողմն
ընդ հարաւ ի Սինն անապատէ մինչեւ մօտ
յԵդովմ. եւ եղիցին ձեզ սահմանքն որ
ընդ հարաւ իցեն, ի մասնէ Աղի ծովուն
4 յարեւելից կողմանէ. Եւ պատիցին սահ-
մանքն ձեր ի հարաւոյ՝ ընդ սարն Ակ-
րաբինայ եւ անցցեն [3]յԵնակ, եւ եղի-
ցին ելք նորա ընդ հարաւոյ կողմն Կա-
դեսբառնեայ. եւ ելցեն [4]յաւանն Արա-
5 դայ" եւ անցցեն յԱսեմոն. Եւ պատիցին
սահմանքն յԱսեմոնայ ձորոյն Եգիպտաց-
ւոց, եւ եղիցին ելք նորա ընդ ծովն։
6 Եւ սահմանք [5]ծովուն ձեզ լիցին. ծովն
մեծ սահման իցէ, եւ այն լիցին ձեզ
սահմանք [5]ծովուն։
7 Եւ այս լիցին ձեզ սահմանք ընդ կողմն
հիւսիսոյ. ի մեծէ ծովէն չափեսջիք ձեզ
8 [6]զլեառնլեառնայն. Եւ" ի լեռնէ անտի չա-
փեսջիք զնոյն մինչեւ ի մուտս Եմաթայ,
եւ եղիցին ելք նորա սահմանքն Սադա-
9 դայ. Եւ ելանիցէ առ սահմանօքն Զեփ-
րոնայ, եւ եղիցին ելք նորա Ասերնա-
յին. այն լիցին ձեզ սահմանք ի հիւսիսոյ։
10 Եւ չափեսջիք ձեզ սահմանս յարեւե-
11 լից՝ յԱսերնայինայ ցՍեփփամար. Եւ ի-
ջանիցեն սահմանքն ի Սեփփամարայ
ցԲեղա, յարեւելից կողմանէ աղբերացն.
եւ իջցեն սահմանքն ի Բեղայ մինչեւ
ցծովն Քեներայ յարեւելից կողմանէ.
12 Եւ իջանիցեն սահմանքն մինչեւ ցՅոր-
դանան, եւ ելք նորա լինիցին ծովն Ա-
ղի։ Այն ամենայն երկիր լինիցի ձեզ,
եւ սահմանք նորա շուրջանակի։
13 Եւ պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն
Իսրայելի եւ ասէ, Այս է երկիրն զոր
ժառանգիցէք զսա վիճակաւ, որպէս
հրաման ետ Տէր տալ զնա ինն ցեղիցն
14 եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի. Վասն զի
[7]առ ցեղ որդւոցն Ռուբենի" եւ ցեղ որդ-
ւոյն Գադայ՝ ըստ տանց նահապետաց
իւրեանց, եւ կէս ցեղին Մանասէի,
15 զվիճակս իւրեանց [8]Յայնկոյս Յորդա-
նանու յանդիման Երիքովի [9]ի հարաւոյ
ընդ կողմն արեւելից։
16 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
17 սէ, Այս անուանք են արանցն՝ որ ժա-
ռանգեցուցանիցեն ձեզ զերկիրն. Եղիա-
18 զար քահանայ եւ Յեսու Նաւեան. Եւ
մի մի իշխան ի ցեղէ առնուցուք ժա-
19 ռանգեցուցանել ձեզ զերկիրն։ Եւ այս
անուանք են արանցն. ցեղին Յուդայ՝
20 Քաղէբ որդի Յեփոնեայ. Ցեղին Շմաւո-
21 նի՝ Սաղամիէլ որդի Ամիուդայ. Ցեղին
Բենիամինի՝ Եղդադ որդի Քասղովդայ.
22 Ցեղին Դանայ՝ իշխան Բակքիր որդի Եգ-
23 ղայ. Որդւոյն Յովսեփայ, ցեղի որդ-
ւոյն Մանասէի՝ իշխան Անիէլ որդի Սու-
24 փիայ. Ցեղի որդւոցն Եփրեմի՝ իշխան
25 Կամուէլ որդի Սաբաթայ. Ցեղին Զա-
բուղոնի՝ իշխան Եղիսափան որդի Փառ-
26 նաքայ. Ցեղի որդւոցն Իսաքարայ՝ իշ-
27 խան Փաղտիէլ որդի Ոզիայ. Ցեղի որդ-
ւոցն Ասերայ՝ իշխան Աքիովր որդի Սե-
28 ղեմեայ. Ցեղին Նեփթաղիմայ՝ իշխան
29 Փադայէլ որդի Ամիուդայ։ Սոքա են ո-
րոց հրաման ետ Տէր բաժանել որդւոցն
Իսրայելի զերկիրն Քանանացւոց։

Գլ. ԼԵ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի [10]յարեւ-

[1]Եբր. զամենայն պատկերս [2]Եբր. Եւ ժառան-
գեսջիք զերկիրն վիճակաւ ըստ [3]Եբր. ի Սին
[4]Եբր. յԱսար-ադդար [5]Եբր. արեւմտից [6]Եբր.
մինչեւ ցլեառնն Հովր. (8) Եւ ի Հովր

[7]Եբր. առին ցեղ որդւոցն Ռուբենի ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց. [8]Եբր. Երկու ցեղք
եւ կէս ցեղի առին զժառանգութիւն իւրեանց
յայնկոյս [9]Եբր. դոխոտ [10]Եբր. ի դաշտս

մուտս Մովաբու՝ առ եզերբ Յորդանա-
2 նու յանդիման Երիքովի, եւ ասէ, Հրա-
ման տուր որդւոցն Իսրայելի, եւ տա-
ցեն Ղեւտացւոցն ի վիճակաց կալուա-
ծոց իւրեանց քաղաքս բնակութեանց,
եւ [1]թուրաստանս շուրջ զքաղաքօք իւր-
3 եանց տացեն Ղեւտացւոցն։ Եւ եղիցին
նոցա քաղաքք բնակութեան, եւ [2]զա-
տուցեալքն նոցա եղիցին [3]խաշանց նո-
ցա, եւ ամենայն չորքոտանեաց նոցա։
4 Եւ արուարձանք քաղաքացն զորս տայ-
ցէք Ղեւտացւոցն ի պարսպէ քաղաքին
եւ արտաքոյ պարսպին [4]երկուս հազարս
5 կանգունս" շուրջանակի։ Եւ չափեսջիք
արտաքոյ քաղաքին, յարեւելից կող-
մանէ երկուս հազարս կանգունս, եւ
ընդ հարաւոյ կողմն երկուս հազարս
կանգունս, եւ ընդ ծովակողմն երկուս
հազարս կանգունս, եւ ընդ կողմն հիւ-
սիսի երկուս հազարս կանգունս. եւ
քաղաք [5]ի մէջ այնորիկ լինիցի ձեզ. եւ
6 զարուարձանս" քաղաքացն։ Եւ զքա-
ղաքսն զորս տայցէք Ղեւտացւոցն, զվեց
քաղաքս ապաստանից զոր տայցէք,
փախչել անդր սպանողին. եւ առ այնու
7 քառասուն եւ երկուս քաղաքս։ Ընդ
ամենայն քաղաքս՝ քառասուն եւ ութ
քաղաք տայցէք Ղեւտացւոցն, եւ զնո-
8 սա եւ [6]զթուրաստանս իւրեանց։ Եւ
զքաղաքս՝ զոր տայցէք ի կալուածոց
որդւոցն Իսրայելի, ի բազմաց բազումս,
եւ ի սակաւուց՝ սակաւս. ըստ իւրաքան-
չիւր ժառանգութեան զոր ժառանգիցեն՝
տացեն ի քաղաքաց անտի՝ Ղեւտացւոցն։
9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
10 ասէ, Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ
ասասցես ցնոսա, Դուք աւադիկ անցա-
նէք ընդ Յորդանան յերկիրն Քանանաց-
11 ւոց, Եւ զատուսջիք ձեզ քաղաքս, որ
լինիցին ձեզ ապաստանաց՝ փախչել անդր
սպանողին, [7]ամենայն որ հարկանիցէ
12 զանձն ուրուք ակամայ։ Եւ եղիցին ձեզ
քաղաքք ապաստանի ի մերձաւորէ ար-
եանն, եւ մի՛ մեռանիցի սպանողն մին-
չեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն ի դա-
13 տաստանի։ Եւ քաղաքքն զոր տայցէք՝
վեց քաղաքք ապաստանի լինիցին ձեզ։
14 Երիս քաղաքս տաջիք յայնկոյս Յորդա-

նանու, եւ երիս քաղաքս տաջիք յերկ-
րին Քանանացւոց, եւ եղիցի այն ապա-
15 ւինութիւն Որդւոցն Իսրայելի, եկին եւ
պանդխտին ի միջի ձերում, եղիցին
քաղաքքն այնոքիկ վեց՝ ապաստանք,
փախչել անդր ամենայնի որ հարկանիցէ
զանձն ուրուք ակամայ։
16 Եւ եթէ երկաթեղէն անօթով ոք հար-
կանիցէ եւ սպանանիցէ զնա, սպանող
17 է. մահու մեռցի սպանողն։ Եւ եթէ
բռնաքարաւ որով մեռանիցի ոք՝ հար-
կանիցէ զնա եւ մեռանիցի, սպանող է.
18 մահու մեռցի սպանողն։ Եւ եթէ փայ-
տեղէն անօթով ի ձեռանէ որով մեռա-
նիցի ոք՝ հարկանիցէ զնա եւ մեռանի-
ցի, սպանող է. մահու մեռցի սպանողն.
19 Մերձաւոր արեանն սպանցէ զսպանողն.
յորժամ պատահեսցէ նմա՝ սպանցէ զնա։
20 Եւ եթէ առ թշնամութեան մղեսցէ զնա,
եւ ձգեսցէ նմա զամենայն անօթ խար-
21 դախութեամբ եւ մեռանիցի, կամ առ
քինալ հարկանիցէ զնա ձեռամբ իւրով
եւ մեռանիցի, մահու մեռցի որ եհարն.
սպանող է, [7]մահու մեռցի որ սպանի-
ցէն." մերձաւոր արեանն սպանցէ զսպա-
նողն ի պատահելն նորա նմա։
22 Ապա թէ վրիպակաւ եւ ոչ առ թշնա-
մութեան մղեսցէ զնա, եւ ձգեսցէ նմա
զամենայն անօթ եւ ոչ խարդախու-
23 թեամբ, կամ զամենայն քար որով մե-
ռանիցի, եւ ոչ գիտութեամբ հարկանիցէ
զնա եւ մեռանիցի, եւ նա չէր նորա
թշնամի եւ ոչ խնդրէր չար առնել նմա,
24 Դատեսցի ժողովուրդն ի մէջ [8]հարկա-
նելեացն եւ ի մէջ մերձաւորի արեանն
25 ըստ դատաստանացս այսոցիկ. Եւ ապ-
րեցուսցէ ժողովուրդն զսպանողն ի մեր-
ձաւորէ արեանն, եւ յուղարկեսցէ զնա
ժողովուրդն անդրէն ի քաղաքն ապաս-
տանի յոր ապաւինեալն էր. եւ բնակես-
ցէ անդ մինչեւ մեռանիցի քահանայն
26 մեծ զոր օծին իւղովն սրբութեան։ Եւ
եթէ ելանելով ելանիցէ սպանողն ըստ
սահմանս քաղաքին յոր ապաւինեցաւն,
27 Եւ գտցէ զնա մերձաւոր արեանն ար-
տաքոյ սահմանաց քաղաքին ապաստա-
նի իւրոյ, եւ սպանցէ մերձաւոր ար-
եանն զսպանողն, մի՛ լինիցի մահապարտ։
28 Վասն այնորիկ ի քաղաքի ապաւինին
իւրոյ բնակեսցէ, մինչեւ մեռանիցի քա-

[1] Եբր. արուարձանս [2] Եբր. արուարձանքն [3] Եբր. արջառոց եւ խաշանց [4] Եբր. կանգունս հազար [5] Եբր. ի միջի. այս լինիցի նոցա արուարձանք [6] Եբր. զարուարձանս [7] Յեբր. պ-կ-ս

[8] Եբր. հարկանելւոյն (սպանողին)

հանայն մեծ . եւ յետ մեռանելոյ քահա-
նային մեծի՝ դարձցի անդրէն սպանօղն
29 յերկիր կալուածոց իւրոց ։ Եւ եղիցի այս
ձեզ յիրաւունս դատաստանի յազգս ձեր ,
յամենայն բնակութեան ձերում ։
30 Ամենայն որ հարկանիցէ զանձն , վկա-
յիւք սպանցեն զսպանօղն . եւ մի միայն
վկայ մի՛ վկայեսցէ սպանանելոյ զանձն ։
31 Եւ փրկանս ընդ անձին ի սպանողէն որ
մահապարտ իցէ՝ մի՛ առնուցուք . այլ
32 մահու մեռանիցի ։ Եւ մի՛ առնուցուք
փրկանս վասն [1]փախչելոյ ի քաղաքն ա-
պաստանի առ միւսանգամ բնակելոյ
յերկրին , մինչեւ մեռանիցի քահանայն
33 մեծ ։ Եւ մի՛ չաղախիցէք զերկիրն[2] . եւ
ոչ քաւիցի երկիրն յարենէն հեղլոյ ի վե-
34 րայ նորա , եթէ ոչ արեամբն հեղլոյ։ Եւ
մի՛ պղծիցէք զերկիրն յորում բնակիցէք
ի նմա , յորում ես բնակեցայց ի միջի
[3]ձերում . զի ես եմ Տէր [4]Աստուած , որ
բնակեմ ի մէջ որդւոցն Իսրայելի ։

ԳԼ. ԼԶ

1 Եւ մատեան իշխանք ցեղի որդւոցն
Գաղաադու որդւոյ Մաքիրայ որդւոյ
Մանասէի ի ցեղէ որդւոցն Յովսեփու ,
եւ խօսեցան առաջի Մովսէսի եւ [ա]առա-
ջի Եղիազարու քահանայի , եւ" առաջի
իշխանաց տանց նահապետաց որդւոցն
2 Իսրայելի , Եւ ասեն , Տեառնդ մերում
հրաման ետ Տէր տալ զերկիրն ժառան-
գութեան [5]վիճակի որդւոցն Իսրայելի .
եւ տեառնդ հրաման ետ Տէր տալ [6]ժա-
ռանգութիւն դստերացն Սաղպաադու
3 եղբօր մերում ." Եւ արդ եթէ լինիցին
միում ցեղիցն Իսրայելի կանայք , եւ
բառնայցի վիճակ նոցա ի կալուածոց
հարց մերոց , եւ յաւելուցու ի ժառան-
գութիւն այնր ցեղի որոց լինիցինն կա-
նայք , եւ ի վիճակէ ժառանգութեան
4 մերոյ բառնայցի . Եւ եթէ լինիցի [7]թո-
ղութիւն որդւոցն Իսրայելի , յաւելու-
ցու ժառանգութիւն նոցա ի ժառան-
գութիւն ցեղին որոց լինիցինն կանայք ,
եւ ի ժառանգութենէ ցեղի ազգիս մե-
րոյ բառնայցի ժառանգութիւն նոցա ։
5 Եւ պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն
Իսրայելի հրամանաւ Տեառն եւ ասէ ,
[8]առ այն զոր ասաց ցնա" ցեղ որդւոցն
6 Յովսեփայ ։ Այս բան է զոր հրաման ետ
Տէր դստերացն Սաղպաադու , եւ ասէ ,
Որոց հաճոյ թուեսցի յաչս նոցա՝ եղի-
ցին նոքա կանայք , բայց ի ցեղէ հօրն
7 իւրեանց եղիցին կանայք . Եւ մի՛ փո-
խեսցի ժառանգութիւն որդւոցն Իսրա-
յելի ցեղէ ի ցեղ . զի յիւրաքանչիւր ժա-
ռանգութիւն հայրենի ցեղի իւրոյ յա-
8 րեսցին որդիքն Իսրայելի ։ Եւ ամենայն
օրիորդ [9]մերձաւոր ժառանգութեան" ի
ցեղից որդւոցն Իսրայելի՝ միում ումեք
յազգականէ հօր իւրոյ լինիցի կին , զի
[10]մերձաւորեսցուսցեն որդիքն Իսրայելի
իւրաքանչիւր զհայրենի ժառանգութիւն
9 իւր . Եւ մի՛ փոխեսցի վիճակ ի ցեղէ
յայլ ցեղ . այլ իւրաքանչիւր յիւր ժա-
ռանգութիւն յարեսցին որդիքն Իսրայելի ։
10 Եւ որպէս հրաման ետ Տէր Մովսէ-
սի , այնպէս արարին դստերքն Սաղ-
11 պաադու ։ Եւ եղեն Թերսա եւ Եգղա եւ
Մեղքա եւ Նուա եւ Մաաղա դստերքն
Սաղպաադու՝ հօրեղբարց որդւոց իւր-
12 եանց կանայք։ Ի ցեղէն [11]Մանասէի որդ-
ւոցն" Յովսեփայ եղեն կանայք , եւ ե-
ղեն ժառանգութիւնք նոցա յազգատոհ-
13 մի հօրն իւրեանց ։ Այս են պատուի-
րանք [բ]եւ իրաւունք" եւ դատաստանք
զոր պատուիրեաց Տէր ի ձեռն Մովսէսի
[12]յարեւմուտս Մովաբու , առ եզերբ Յոր-
դանանու յանդիման Երիքովի ։

[1] Եբր. փախուցելոյն [2] Եբրայեցին յաւելու, յո-
րում էք դուք, զի արիւնն այն պղծէ զերկիրն
[3] Եբր. նորա [4] Յն. Եբր. [illegible] [5] Յն. Եբր. վիճակաւ
[6] Եբր. զժառանգութիւն Սաղպաադու եղբօր մե-
րոյ դստերաց նորա

[7] Եբր. յոբելեան [8] Եբր. Ուղիղ խօսեցաւ [9] Եբր.
որ ժառանգեսցէ ժառանգութիւն [10] Եբր. ժա-
ռանգեսցեն [11] Եբր. որդւոցն Մանասէի որդւոյն
[12] Եբր. որդւոցն Իսրայելի ի դաշտսն

ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՅՍ են պատգամք զոր խօսե-
ցաւ Մովսէս ընդ ամենայն Իս-
րայէլի յայնկոյս Յորդանանու յանապա-
տին [1]յարեւմուտս՝ մերձ ի ծովն Կարմիր,
ի մէջ Փառանտափողայ, եւ Ղոբանայ,
2 եւ Հանգրուանացն եւ Ոսկեկայ"։ (Մե-
տասանօրեայ ճանապարհ ի Քորեբայ
[2]ցլեառն Սէիր" մինչեւ ցԿադէսբառնեայ։)
3 Եւ եղեւ ի քառասներորդում ամի, յամ-
սեանն մետասաներորդում, որ օր մի էր
ամսոյն, խօսեցաւ Մովսէս ընդ [3]ամե-
նայն որդիսն Իսրայէլի, ըստ ամենայնի
որպէս պատուիրեաց նմա Տէր առ նո-
4 սա, Յետ հարկանելոյ զՍեհոն արքայ
Ամովրհացւոց զբնակեալն յԵսեբոն,
եւ զՈվգ արքայ Բասանու զբնակեալն
5 յԱստարովթ եւ յԵդրային. Յայնկոյս
Յորդանանու յերկրին Մովաբու սկսաւ
Մովսէս մեկնել զօրէնս զայսոսիկ եւ ասէ,
6 Տէր Աստուած մեր խօսեցաւ ընդ մեզ
ի Քորեբ եւ ասէ, Շատ լիցի ձեզ բնա-
7 կել ի լերինս յայսմ. Դարձարուք եւ
չուեցէք դուք աստի, եւ մտանիցէք ի
լեառնն Ամովրհացւոց, եւ առ ամենե-
սին որ շուրջ բնակեալ իցեն [4]զԱրաբաց-
ւովք ի լերինս եւ ի դաշտս" ընդ հարաւ
եւ ընդ [5]ծովեզրն Քանանացւոց, եւ յա-
ներն Լիբանանու" մինչեւ ցգետն մեծ
8 ցգետն Եփրատ։ Տեսէք զի ահա մատ-
նեցի առաջի ձեր զերկիրն, մտէք ժա-
ռանգեցէք զերկիրն զոր երդուայ ես
հարցն ձերոց, Աբրահամու եւ Իսահա-
կայ եւ Յակոբայ, տալ նոցա եւ զաւա-
կի նոցա յետ նոցա [3]զերկիրն որ բղխէ
զկաթն եւ զմեղր"։
9 Եւ խօսեցայ ընդ ձեզ ի ժամանակին
յայնմիկ եւ ասեմ, Ոչ կարեմ միայն համ-
10 բերել ձեզ. Տէր Աստուած [6]մեր բազ-
մացոյց զձեզ, եւ ահաւասիկ էք դուք
այսօր իբրեւ զաստեղս երկնից բազմու-
11 թեամբ։ Տէր Աստուած հարցն [7]մերոց
յաւելցէ ի ձեզ եւս քան որչափ էքդ հա-
զարապատիկ, եւ օրհնեսցէ զձեզ որպէս
12 եւ խօսեցաւ ընդ ձեզ։ Եւ զիա՞րդ կա-
րիցեմ միայն կրել զաշխատութիւն ձեր
եւ [8]զաղխս ձեր եւ զհակառակութիւնս
13 ձեր։ Արդ տուք ի ձէնջ արս իմաս-
տունս եւ խորհրդականս եւ [9]հանճարեղս
ի վերայ" ցեղից ձերոց, եւ կացուցից ի
14 վերայ ձեր իշխանս ձեզ։ Եւ պատաս-
խանի տուեալ ասացէք ցիս, Բարուոք է
15 բանդ զոր խօսեցար առնել։ Եւ առի ի
ձէնջ զցեղապետսն, արս իմաստունս եւ
հանճարեղս եւ խորհրդականս, եւ կա-
ցուցի զնոսա ի վերայ ձեր առաջնորդս.
հազարապետս եւ հարիւրապետս եւ յիս-
նապետս եւ տասնապետս եւ ատենա-
դպիրս դատաւորացն ձերոց։
16 Եւ պատուիրեցի դատաւորացն ձերոց
ի ժամանակին յայնմիկ եւ ասեմ, Լուա-
րուք ատենի ի մէջ եղբարց ձերոց, եւ
դատեցարուք արդարութեամբ ի մէջ առն
եւ եղբօր իւրոյ, եւ ի մէջ եկին իւրոյ.
17 Եւ մի՛ առնուցուս ակն ի դատաստանի,
[10]ըստ փոքուն եւ ըստ մեծին դատիցիս".
եւ մի՛ խորշիցիս յերեսաց մարդոյ, զի
դատաստանն Աստուծոյ է. եւ բան ինչ
որ ծանրագոյն քան զձեզ իցէ, հասուս-
18 ջիք առ իս եւ լուայց։ Եւ պատուիրեցի
ձեզ ի ժամանակին յայնմիկ զամենայն
բանս զոր առնիցէք։
19 Եւ չուեալ ի Քորեբայ շրջեցաք ընդ
ամենայն անապատն ընդ մեծ եւ ընդ
ահագին, զոր դուք իսկ տեսէք, զճա-
նապարհ լերինն Ամովրհացւոց, որպէս
պատուիրեաց Տէր Աստուած մեր մեզ,
20 եւ եկաք մինչեւ ցԿադէսբառնեայ։ Եւ
ասացի ցձեզ, Եկայք մինչեւ ցլեառնն
Ամովրհացւոց զոր Տէր Աստուած մեր

---

[1] Եբր. ի դաշտին, մերձ ի Սուփ, ի մէջ Փառա-նու եւ Տոփեղայ, եւ Ղոբանայ, եւ Ասերովթայ եւ Տիզահաբայ [2] Եբր. ընդ ճանապարհ լերինն Սէիր [3] Յ Եբր. դ–ի–ն [4] Եբր. ի դաշտին, ի լերինն եւ ի հովտին եւ [5] Եբր. ծովեզրն, ընդ երկիրն Քանանացւոց եւ ի Լիբանան

[6] Եբր. ձեր [7] Եբր. ձերոց [8] Եբր. զբեռն [9] Եբր. ծանօթս ըստ [10] Եբր. որպէս՝ մեծին, նոյնպէս փոքուն լուիջիք

21 տացէ [1]ձեզ ։ [2]Տեսէք զի Տէր Աստուած
[3]մեր մատնեաց առաջի երեսաց [4]ձերոց
զերկիրն . [5]ելէք , ժառանգեցէք՝՝ որպէս
ասաց Տէր Աստուած հարցն [6]մերոց ձեզ՝՝.
մի՛ [7]երկնչիցիք եւ մի՛ զանգիտիցէք՝՝ ։
22 Եւ մատեայք առ իս ամենեքեան եւ
ասացէք , Առաքեսցուք յառաջագոյն քան
զմեզ արս , եւ դիտեսցեն մեզ զերկիրն ,
եւ պատմեսցեն մեզ զհանգամանս ճա-
նապարհին ընդ որ ելանիցեմք անդր ,
23 եւ զքաղաքացն յորս մտանիցեմք ։ Եւ
հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ բանն . եւ
առի ի ձէնջ երկոտասան այր , այր մի
24 ըստ ցեղի ։ Եւ գնացին ելին ի լեառնն ,
եւ հասին մինչեւ ի Ձորն ողկուզի , եւ
25 լրտեսեցին զնա ։ Եւ առին ի ձեռս իւր-
եանց ի պտղոյ երկրին , եւ իջին առ մեզ
եւ բերին մեզ զրոյց . ասեն , Բարի է
երկիրն զոր Տէր Աստուած տալոց է մեզ ։
26 Եւ ոչ կամեցայք ելանել , եւ հեստեցէք
27 բանին Տեառն Աստուծոյ [8]մերոյ . Եւ
տրտնջեցէք ի վրանս ձեր եւ ասացէք ,
Առ ատելութեան Տեառն եհան զմեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց՝ մատնել զմեզ ի
ձեռս Ամովրհացւոց , սատակել զմեզ ։
28 Արդ յո՞ ելանիցեմք . եւ եղբարք [9]ձեր
զանգիտեցուցին զսիրտս [9]ձեր եւ ասեն ,
Ազգ մեծ եւ բազում եւ զօրագոյն է քան
զմեզ , եւ քաղաքք մեծամեծք եւ պարս-
պաւորք մինչեւ յերկինս . այլ եւ [10]որ-
29 դիս սկայից՝՝ տեսաք մեք անդ ։ Եւ ա-
սացի ցձեզ , Մի՛ զանգիտիցէք եւ մի՛
30 զարհուրիք ի նոցանէ . Տէր Աստուած
[11]մեր որ երթայ առաջի երեսաց ձերոց ,
նա տայ պատերազմ ընդ նոսա փոխա-
նակ ձեր , ըստ ամենայնի զոր արար ձեզ
յերկրին Եգիպտացւոց առաջի աչաց ձե-
31 րոց ։ Եւ յանապատիս յայսմիկ զոր տե-
սէք , զի սնոյց զքեզ Տէր Աստուած քո ,
որպէս սնուցանիցէ ոք զորդի իւր , ըստ
ամենայն ճանապարհին զոր գնացէք մին-
32 չեւ եկիք ի տեղիս յայս ։ Եւ ի բանիս
յայսմիկ ոչ հաւատացէք Տեառն Աստու-
33 ծոյ ձերոյ , Որ երթայ առաջի ձեր ի ճա-
նապարհիդ ընտրել ձեզ զտեղին , առաջ-
նորդել ձեզ հրով ի գիշերի , ցուցանել
ձեզ ճանապարհ ընդ որ գնայցէք , եւ
34 ամպով ի տուէ ։ Եւ լուաւ Տէր զձայն
բանիցն ձերոց , եւ բարկացեալ երդուաւ
35 եւ ասէ , Թէ տեսանիցէ ոք յարանցդ
յայդցանէ[12] զերկիրն բարի զոր երդուայ
36 տալ հարցն նոցա . Բայց Քաղէբ որդի
Յեփոննեայ , նա տեսցէ զնա , եւ նմա տաց
զերկիրն յոր եհաս եւ որդւոցն նորա ,
37 վասն յարելոյ նորա ի Տէր ։ Եւ ինձ բար-
կացաւ Տէր վասն ձեր եւ ասէ , Եւ դու
38 մի՛ մտցես անդր ։ Այլ Յեսու որդի Նաւ-
եայ սպասաւոր քո , նա մտցէ անդր .
զնա զօրացո , զի նա ժառանգեցուսցէ
39 զնա Իսրայելի ։ Եւ ծնունդք եւ որդիք
ձեր զորոց ասացէք թէ ի յափշտակու-
թիւն լինիցին , եւ ամենայն մանուկ մա-
տաղ որ ոչ գիտիցէ այսօր զբարի կամ
զչար , նոքա մտցեն անդր , եւ նոցա
տաց զնա , եւ նոքա ժառանգեսցեն զնա ։
40 Եւ դուք դարձարուք եւ չուեցէք յանա-
պատն ընդ ճանապարհ Կարմիր ծովուն ։
41 Եւ պատասխանի ետուք ինձ եւ ասա-
ցէք , Մեղաք առաջի Տեառն Աստուծոյ
մերոյ . ելցուք մեք , տացուք պատե-
րազմ , որպէս պատուիրեաց մեզ Տէր Աս-
տուած մեր . եւ առեալ իւրաքանչիւր
զգործի պատերազմի իւրոյ՝ գումարե-
42 ցայք ելէք ի լեառնն ։ Եւ ասէ ցիս Տէր ,
Ասա ցնոսա , Մի՛ ելանէք եւ մի՛ մարտնչիք ,
զի չեմ ընդ ձեզ , գուցէ խորտակիցիք
43 առաջի թշնամեաց ձերոց ։ Եւ խօսեցայ
ընդ ձեզ , եւ ոչ լուարուք ինձ , եւ ան-
ցէք զբանիւ Տեառն , եւ անսաստեցէք
44 ելէք ի լեառնն ։ Եւ ելեալ Ամովրհացին ,
որ բնակեալն էր ի լերինն յայնմիկ , ընդ-
դէմ ձեր՝ հալածեաց զձեզ , որպէս պա-
տիցի մեղու , եւ խոցոտեցին զձեզ ի
45 Սէիրայ մինչեւ ցՀերմա ։ Եւ նստեալ
լայիք առաջի Տեառն , եւ ոչ լուաւ Տէր
46 ձայնի ձերում , եւ ոչ անսաց ձեզ ։ Եւ
նստայք ի Կադէս աւուրս բազումս , որ-
չափ աւուրս երբեմն նստայք անդր ։

Գլ . Բ

1 Եւ դարձաք չուեցաք յանապատն ընդ
ճանապարհ Կարմիր ծովուն , զոր օրինակ
խօսեցաւ Տէր ընդ իս , եւ պատեցաք
2 զՍէիր լերամբ աւուրս բազումս ։ Եւ
3 ասէ ցիս Տէր , Շատ լիցի ձեզ պատել
զլերամբդ . արդ դարձարուք ընդ կողմն
4 հիւսիսոյ ։ Եւ ժողովրդեանդ պատուէր
տուր եւ ասասցես , Դուք աւադիկ ան-

[1] Եբր. մեզ [2] Եբր. Տես [3] Եբր. քո [4] Եբր. քոց
[5] Եբր. ել, ժառանգեա [6] Եբր. քոց քեզ [7] Եբր. երկնչիցիս եւ մի՛ զանգիտիցես [8] Եբր. ձերոյ
[9] Եբր. մեր [10] Եբր. զորդիսն Ենակայ [11] Եբր. ձեր

[12] Եբր. այսերգին յաւելու, յազգէ այսր չարէ ,

ցանէք առ սահմանօք եղբարց ձերոց՝
որդւոց Եսաւայ, որ բնակեալ են ի Սէիր.
եւ երկնչիցին ի ձէնջ, եւ զգուշանայցէք
5 յոյժ. Մի՛ գրգռիցիք ընդ նոսա ի պատե-
րազմ, զի ոչ տաց ձեզ յերկրէ նոցա եւ
ոչ քայլ մի ոտին. քանզի վիճակաւ ե-
6 տու Եսաւայ զլեառնն Սէիր։ Կերակուրս
գնեսջիք ի նոցանէ[1] եւ կերիջիք, եւ
ջուր չափով արծաթոյ առջիք ի նոցանէ
7 եւ արբջիք. Զի Տէր Աստուած [2]մեր
օրհնեաց զքեզ յամենայն գործս ձեռաց
քոց. [3]ծանիր զիարդ անցեր ընդ անա-
պատն մեծ եւ ահագին. ահա քառա-
սուն ամ Տէր Աստուած քո ընդ քեզ է,
եւ ոչ ինչ կարօտացար։
8 Եւ անցաք առ եղբարբք մերովք որդ-
ւովքն Եսաւայ բնակելովքն ի Սէիր, առ
ճանապարհաւն [4]Արաբացւոց յԵղովմայ",
եւ ի Գասիոնգաբերայ. եւ դարձեալ ան-
ցաք ընդ ճանապարհ անապատին Մո-
9 վաբու։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Մի՛ թշնամա-
նայցիք ընդ Մովաբացիսն եւ մի՛ գրգռի-
ցէք ընդ նոսա պատերազմ. զի ոչ տաց
[5]ձեզ յերկրէն նոցա ի վիճակ. քանզի
որդւոցն Ղովտայ ետու [6]զՍէիր ի ժա-
10 ռանգութիւն։ Եւ Ոմմինքն նախ բնա-
կեալ էին ի նմա, ազգ մեծ եւ բազում
11 եւ [7]հզօր. Որպէս Ենակիմք ընդ Ռափա-
յինսն համարեցին," նոյնպէս եւ նոքա
իբրեւ զԵնակիմս. եւ Մովաբացիք ա-
12 նուանեն զնոսա Ոմմինս։ Եւ ի Սէիր նախ
բնակեալ էր Քոռեցին. եւ որդիքն Ե-
սաւայ կորուսին զնոսա, եւ սատակե-
ցին զնոսա յերեսաց իւրեանց, եւ բնա-
կեցան փոխանակ նոցա. զոր օրինակ
արար Իսրայէլ զերկիր ժառանգութեան
13 իւրոյ զոր ետ նոցա Տէր։ Եւ արդ արիք
չուեցէք եւ անցէք ընդ ձորն Զարեդ[8]։
14 Եւ աւուրք որչափ անկան մեզ ի գնալն
մեզ ի Կադեսբառնեայ մինչեւ անցաք
ընդ ձորն Զարեդ, երեսուն եւ ութ ամ.
մինչեւ անկաւ ամենայն ազգ արանց
պատերազմողաց ի բանակէ անտի, որպէս
15 երդուաւ նոցա [9]Աստուած։ Եւ ձեռն
[10]Աստուծոյ էր ի վերայ նոցա սատակել
զնոսա ի բանակէն, մինչեւ անկան։
16 Եւ եղեւ իբրեւ անկան ամենայն արք

[1] Եբր.—յոյն. յաւելու, արծաթոյ [2] Եբր. քո [3] Եբր. գիտէ [4] Եբր. դաշտին՝ յԵղաթայ [5] Եբր. քեզ
[6] Եբր. զԱր [7] Եբր. երկայնահասակ իբրեւ զԵնակիմն. (11) Ընդ հսկայս համարէին [8] Եբր.—յոյն յաւելու, եւ անցաք ընդ ձորն Զարեդ
[9] Եբր. Տէր [10] Եբր. Տեառն

պատերազմողք մեռեալք ի միջոյ ժո-
17 ղովրդեանն, Խօսեցաւ Տէր ընդ իս եւ
18 ասէ, Դու անցանես այսօր առ սահմա-
19 նօք Մովաբու [11]ի Սէիր, Եւ մօտ հասա-
նիցէք յորդիսն Ամոնայ, մի՛ թշնամա-
նայցիք ընդ նոսա, եւ մի՛ գրգռիցէք ընդ
նոսա պատերազմ· զի ոչ տաց ձեզ զեր-
կիր որդւոցն Ամոնայ ի վիճակ, քանզի
որդւոցն Ղովտայ ետու զնա վիճակաւ։
20 (Երկիր [12]որ Ռափնայ համարեցի". քան-
զի նախ՝ [13]Ռափայինք բնակէին ի նմա,
եւ Ամոնացիք անուանեն զնոսա Զոմ-
21 զոմինս. Ազգ մեծ եւ բազում եւ [14]զօ-
րաւոր իբրեւ զԵնակիմսն. եւ կորոյս
զնոսա Տէր յերեսաց նոցա, եւ ժառան-
գեցին եւ բնակեցին փոխանակ նոցա.
22 Որպէս արար որդւոցն Եսաւայ բնակելոց
ի Սէիր, զոր օրինակ սատակեաց Տէր
զՔոռեցին յերեսաց նոցա, եւ ժառան-
գեցին եւ բնակեցին փոխանակ նոցա
23 մինչեւ ցայսօր։ Եւ Խեւացիքն որ բնա-
կեալ էին յԱսիրովթ մինչեւ ցԳազա. եւ
[15]Գամիրքն որ ելեալ էին ի Գամրաց"
սատակեցին զնոսա, եւ բնակեցան փո-
24 խանակ նոցա։) Արդ արիք չուեցէք եւ
անցէք ընդ ձորն Առնովնայ. ահա մատ-
նեցի ի ձեռս քո զՍեհոն արքայ Եսեբո-
նայ զԱմովրհացի. եւ զերկիր նորա սկսիր
ժառանգել, եւ գրգռել ընդ նմա պա-
25 տերազմ։ Յօրէ յայսմանէ [16]սկսիր տալ
զահ եւ զերկեւղ քո առաջի ամենայն
ազգաց որ են ի ներքոյ երկնից, զի որք
լսիցեն զանուանէ քումմէ՝ խռովեսցին,
եւ երկունք կալցին զնոսա յերեսաց քոց։
26 Եւ առաքեցի հրեշտակս յանապատէն
Կեդմովթայ առ Սեհոն արքայ Եսեբոնայ
27 բանիւք խաղաղութեան, եւ ասեմ, Ան-
ցից ընդ երկիր քո, զճանապարհայն գնա-
ցից, ոչ խոտորեցայց յաջ եւ ոչ յահեակ։
28 Կերակուր՝ արծաթոյ վաճառեսցես ինձ
եւ կերայց, եւ ջուր՝ արծաթոյ վաճա-
ռեսցես ինձ եւ արբից, բայց զի ոտիւք
29 եւեթ անցից. Որպէս արարին ինձ որ-
դիքն Եսաւայ բնակեալքն ի Սէիր, եւ
Մովաբացիքն բնակեալք [17]յԱրոյէր, մին-
չեւ անցից ընդ Յորդանան յերկիրն զոր
30 Տէր Աստուած տացէ մեզ։ Եւ ոչ կա-
մեցաւ Սեհոն արքայ Եսեբոնայ անցանել

[11] Եբր. ընդ Ար [12] Եբր. Հսկայից համարէր
[13] Այսինքն, հսկայք [14] Եբր. երկայնահասակ
[15] Եբր. Կափթորացիքն որ ելեալ էին ի Կափթորայ
[16] Եբր. սկսայց [17] Եբր. յԱր

մեզ առ նովաւ. զի խստացոյց Տէր Աս-
տուած [1]մեր զոգի նորա, եւ կարծրա-
ցոյց զսիրտ նորա, զի մատնեսցի ի ձեռս
31 քո յաւուրս յայսմիկ։ Եւ ասէ ցիս Տէր,
Ահա սկսայ ես մատնել առաջի երեսաց
քոց զՍեհոն [2]արքայ Եսեբոնի զԱմովրհա-
ցի՟ եւ զերկիր նորա. սկսիր վիճակաւ
ժառանգել զերկիր նորա։
32 Եւ ել Սեհոն [2]արքայ Եսեբոնի՟ ընդդէմ
մեր, ինքն եւ ժողովուրդ իւր պատե-
33 րազմաւ ի Յասսա։ Եւ մատնեաց զնա
Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր, եւ հա-
րաք զնա եւ զորդիս նորա եւ զամենայն
34 ժողովուրդ նորա. Եւ յաղթեցաք ամե-
նայն քաղաքացն նորա ի ժամանակին
յայնմիկ, եւ սատակեցաք զամենայն
[3]քաղաքս նորա մի ըստ միոջէ, եւ զկա-
նայս նոցա եւ զմանկունս իւրեանց. եւ՟
35 ոչ թողաք ի նոցանէ ապրեալ. Բայց զի
զխաշինսն ածաք յաւարի եւ զկապուտ
36 քաղաքաց զոր առաք։ ՅԱրոյերայ որ է
առ եզերբ ձորոյն Առնովնայ, եւ զքա-
ղաքն որ է ի ձորն, մինչեւ ցսահմանս
Գաղաադու, ոչ էր քաղաք որ ապրեցաւ
ի մէնջ. այլ զամենայն մատնեաց Տէր
37 Աստուած մեր ի ձեռս մեր։ Բայց յեր-
կիր որդւոցն Ամոնայ [4]յոր ոչ մերձեցաք,
զամենայն արուարձանս ձորոյն Յաբով-
կայ, եւ զամենայն քաղաքսն լեռնա-
կանս, որպէս՟ պատուիրեաց մեզ Տէր
Աստուած մեր։

ԳԼ. Գ

1 Եւ դարձաք ելաք ընդ ճանապարհն Բա-
սանու, եւ ել Ովգ արքայ Բասանու ընդ-
դէմ մեր, ինքն եւ ամենայն ժողովուրդ
2 նորա պատերազմաւ յԵդրային։ Եւ ասէ
ցիս Տէր, Մի՛ երկնչիցիս ի նմանէ, զի
ի ձեռս քո մատնեցի զնա եւ զամենայն
ժողովուրդ նորա եւ զամենայն երկիր
նորա. եւ արասցես նմա որպէս արա-
րեր Սեհոնի արքայի Ամովրհացւոց որ
3 բնակեալ էր յԵսեբոն։ Եւ մատնեաց [2]զնա
Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր եւ զՈվգ
արքայ Բասանու եւ զամենայն ժողո-
վուրդն նորա. եւ հարաք զնա մինչ ոչ
4 թողուլ նմա զաւակ։ Եւ յաղթեցաք ա-
մենայն քաղաքացն նորա ի ժամանակին
յայնմիկ. եւ ոչ էր քաղաք զոր ոչ ա-
ռաք ի նոցանէ. վաթսուն քաղաք զա-
մենայն շուրջ զգաւառաւն Արգովբայ,
5 թագաւորին Ովգայ ի Բասան։ Ամենայն
քաղաքք ամուրք բարձրապարիսպք
դրամբք եւ դռնափակօք. թող զքա-
ղաքսն արձակաքաղաքս [2]Փերեզացւոց
6 բազումս յոյժ։ Եւ սատակեցաք զնոսա,
որպէս արարաք զՍեհոն արքայ Եսեբո-
նի. եւ սատակեցաք զամենայն քաղաքսն
[5]մի ըստ միոջէ եւ զկանայս եւ զման-
7 կունս, եւ ոչ թողաք մազապուր.՟ Եւ
զամենայն զանասունս եւ զկապուտ քա-
8 ղաքացն ածաք մեզ յաւար։ Եւ առաք
ի ժամանակին յայնմիկ զերկիրն ի ձե-
ռաց երկուց թագաւորացն Ամովրհաց-
ւոց, որ էին յայնկոյս Յորդանանու, յԱռ-
9 նովնայ մինչեւ ցՀերմոն։ Եւ [6]Փիւնի-
կեցիք անուանեցին զՀերմոնն Սանիովր,
եւ Ամովրհացին անուանեաց զնա Սա-
10 նիր։ Ամենայն քաղաքք [7]Միսովրայ եւ
ամենայն Գաղաադ եւ ամենայն Բասան,
մինչեւ ցԵղքա, եւ ցԵդրային, քաղաքք
թագաւորութեան էին Ովգայ ի Բասան։
11 Զի Ովգ միայն արքայ Բասանու մնաց
[8]յՌափայնոց անտի. եւ գահոյք նորա
գահոյք երկաթիք, եւ ահա է այն յամ-
րոցի որդւոցն Ամոնայ. ինն կանգուն եր-
կայնութիւն նորա եւ չորք կանգունք
լայնութիւն նորա, [9]սկայից կանգնով։
12 Եւ զերկիրն զայն ժառանգեցաք ի ժա-
մանակին յայնմիկ յԱրոյերայ որ է առ ե-
զերբ ձորոյն Առնովնայ,[10]եւ զկէս ձորոյն՟
Գաղաադու եւ զքաղաքս նորա ետու
13 Ռուբենի եւ Գադայ. Եւ զաւելորդն Գա-
ղաադու եւ զամենայն Բասան, զթա-
գաւորութիւնն Ովգայ, ետու կիսոյ ցե-
ղին Մանասէի, զամենայն զաւառն Ար-
գովբայ եւ զամենայն Բասանն, որ եր-
14 կիր [11]Ռափայնոցն համարեցի։ Եւ Յայիր,
որդի Մանասէի, առ զամենայն գաւառն
Արգովբայ մինչեւ ցսահմանս Գարգասու-
եայ եւ Ոմքատեայ. եւ անուանեաց [12]զնա
յիւր անուն զԲասան՝ Աւովթյայիր՟, մին-
15 չեւ ցայսօր ժամանակի։ Եւ Մաքիրայ
16 ետու զԳաղաադ։ Եւ Ռուբենի եւ Գա-
դայ ետու ի Գաղաադէ մինչեւ ի ձորն

[1] Եբր. քո [2] Յեբր. ղոլ—ոն [3] Եբր. քաղաքս, զարս եւ զկանայս եւ զմանկունս. [4] Եբր. ոչ մերձեցար, յամենայն կողմն ձորոյն Յաբովկայ, եւ ի քաղաքսն լեռնականս եւ յամենայն յոր

[5] Եբր. զարս եւ զկանայս եւ զմանկունս։ [6] Եբր. Սիդոնացիք [7] Այլք՝, դաշտին բարձու [8] Այլք՝, ի հսկայից [9] Եբր. մարդոյ [10] Եբր. մինչեւ ի կէս լերինն [11] Այլք՝, հսկայից [12] Եբր. զնոսա յիւր անուն Բասան-Աւովթ-Յայիր

*Առնովնայ, ընդ մէջ ձորոյն՝ սահման
մինչեւ ցՅաբովկ, ձորն սահման որդ-
17 ւոցն Ամոնայ, Եւ [1]Արաբա, եւ Յորդա-
նան սահման է Նմա"ի Քիններեթայ մին-
չեւ ցծովն [2]Արաբայ՝ ծովն Աղի յԱսե-
դովթայ յարեւելից Փասգայ":*
18 *Եւ պատուիրեցի ձեզ ի ժամանակին
յայնմիկ եւ ասեմ, Տէր Աստուած [3]մեր
ետ ձեզ զերկիրս զայս ի վիճակ. վառե-
ցարուք անցէք առաջի եղբարց ձերոց,
որդւոցն Իսրայելի, ամենայն զօրաւոր.
19 Բայց կանայք ձեր եւ մանկունք ձեր եւ
անասունք ձեր, գիտեմ զի անասուն բա-
զում է ձեր, բնակեսցեն ի քաղաքս ձեր
20 զոր ետու ձեզ, Մինչեւ զետեղեսցէ Տէր
[4]Աստուած մեր" զեղբարս ձեր, որպէս
եւ զձեզ, զի ժառանգեսցեն եւ նոքա
զերկիրն զոր Տէր Աստուած [3]մեր տացէ
նոցա յայնկոյս Յորդանանու. Եւ դարձ-
ջիք այրէն յիւրաքանչիւր ժառանգու-
թիւն իւր զոր ետու ձեզ.*
21 *Եւ Յեսուայ պատուիրեցի ի ժամանա-
կին յայնմիկ եւ ասեմ, Աչք [5]ձեր իսկ
տեսին զամենայն զոր արար Տէր Աս-
տուած [3]քո ընդ երկոսս թագաւորսն ընդ
այնոսիկ. նոյնպէս արասցէ Տէր ընդ ա-
մենայն թագաւորութիւնս յորոց վերայ
22 դիմեսցես դու. Մի՛ զանգիտիցէք[6]. զի
Տէր Աստուած [3]մեր ինքնին պատերազ-
23 մեսցի փոխանակ ձեր. Եւ աղաչեցի զՏէր
Աստուած ի ժամանակին յայնմիկ եւ ա-
24 սեմ, Տէր, Տէր, դու սկսար ցուցանել
ծառայի քում զաստուածութիւն քո եւ
զզօրութիւն քո, զձեռն հզօր եւ զբա-
զուկ բարձր. քանզի ո՞վ է Աստուած
յերկինս կամ յերկրի որ առնիցէ որպէս
դու [7]արարեր ըստ" զօրութեան քում.
25 Արդ անցեալ տեսից զերկիրն բարի որ
է յայնկոյս Յորդանանու, զլեառնն բա-
26 րի եւ [8]զերկրորդն Լիբանան": Եւ ան-
տես արար զիս Տէր վասն ձեր, եւ ոչ
լուաւ ինձ. եւ ասէ ցիս Տէր, Շատ լիցի
քեզ, մի՛ եւս յաւելուցուս խօսել զբանդ
27 զայդ. Ել ի կատար [9]կոփածոյիդ, եւ հա-
յեցեալ աչօք քովք ընդ ծովակողմն եւ
ընդ հիւսիսի եւ ընդ հարաւ եւ ընդ ա-
րեւելս, տես աչօք քովք. քանզի ոչ
28 անցանիցես ընդ այդ Յորդանան. Եւ
պատուիրեա Յեսուայ եւ զօրացուցես
զնա, եւ մխիթարեսցես զնա. զի նա
անցցէ առաջի ժողովրդեանդ [4]իմոյ այ-
դորիկ, եւ նա ժառանգեցուսցէ զոցա
29 զերկիրն զոր տեսեր. Եւ նստաք ի հո-
վիտսն [10]մերձ ի տունն Փոգովրայ":*

ԳԼ. Գ

1 *Եւ այժմ, Իսրայէլ, լուր իրաւանց եւ
դատաստանաց զոր ես ուսուցանեմ [11]քեզ
այսօր առնել. զի կեցջիք, եւ մտանի-
ցէք ժառանգիցէք զերկիրն զոր Տէր Աս-
2 տուած [12]մեր տացէ ձեզ. Մի՛ յաւելու-
ցուք ինչ ի բանն զոր ես պատուիրեմ
ձեզ, եւ մի՛ հատանիցէք ի նմանէ. պա-
հեսջիք զպատուիրանս Տեառն Աստու-
ծոյ [13]մերոյ զոր ես պատուիրեմ ձեզ.
3 Աչք ձեր տեսին զոր ինչ արար Տէր ընդ
Բեեղփեգովր. զի ամենայն մարդ որ չոգաւ
զհետ Բեեղփեգովրայ՝ սատակեաց զնա Տէր
4 Աստուած [14]մեր ի ձէնջ": Բայց դուք որ
յարեցայք ի Տէր Աստուած ձեր, կեն-
դանի էք դուք ամենեքեան յաւուրս
5 յայսմիկ. Տեսէք զի ուսուցի ձեզ զի-
րաւունս եւ զդատաստանս որպէս պա-
տուիրեաց ինձ Տէր[15] առնել զայն յերկ-
րին յոր դուք մտանիցէք ժառանգել զնա.
6 Եւ պահեսջիք եւ արասջիք, զի այն է
իմաստութիւն ձեր եւ հանճար առաջի
ամենայն ազգայն, որ լսիցեն զամենայն
իրաւունս զայսոսիկ եւ ասիցեն, Ահա
ժողովուրդ իմաստուն եւ հանճարեղ,
7 ազգս այս մեծ. Քանզի ո՞վ իցէ ազգ
մեծ որոյ իցէ Աստուած մօտ [16]ի նոսա",
որպէս Տէր Աստուած մեր յամենայնի
8 որովք կարդասցուք առ նա. Եւ ո՞ր ազգ
մեծ որոյ իցեն իրաւունք եւ դատաստանք
արդարք, ըստ ամենայնի օրինացս այսո-
9 ցիկ զոր ես տամ այսօր առաջի ձեր. Հայ-
եաց ի քեզ եւ զգոյշ լեր անձին քում
յոյժ. մի՛ մոռանայցես զամենայն բանս
զայսոսիկ զոր տեսին աչք քո, եւ մի՛
մերժեսցին ի սրտէ քումմէ զամենայն
աւուրս կենաց քոց. եւ խելամուտ ա-
րասցես որդւոց քոց եւ որդւոց որդւոց
10 քոց. Զօրն յորում կայցէք դուք ի Քորեբ
առաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ [4]յաւուրն
եկեղեցւոյ", յորժամ ասաց ցիս Տէր, Թէ*

[1]Եբր. զդաշտն եւ զՅորդանան եւ զսահմանն [2]Եբր. դաշտին, ծովն Աղի, ի ներքոյ Ասեդովթ-Փասգայ ընդ Արեւելս [3]Եբր. ձեր [4]Յեբր. [illegible] [5]Եբր. քո [6]Եբր. [illegible], ի նոցանէ [7]Եբր. արարեր ըստ գործոց եւ ըստ [8]Եբր. զԼիբանան [9]Եբր. Փասգայի

[10]Եբր. յանդիման Բեթփոգովրայ [11]Եբր. ձեզ [12]Եբր. հարցն ձերոց [13]Եբր. ձերոյ [14]Եբր. քո ի միջոյ քումմէ [15]Եբր. [illegible], Աստուած իմ [16]Եբր. ի նոսա

Եկեղեցացո առ իս զժողովուրդդ, եւ
լուիցեն զպատգամս իմ զոր ուսուսցին
երկնչել յինէն զամենայն աւուրս որչափ
կենդանի իցեն դոքա ի վերայ երկրի,
11 եւ ուսուսցեն զորդիս իւրեանց։ Եւ մա-
տուցեալ կայիք դուք առ ստորոտով լե-
րինն. եւ լեառնն բորբոքէր հրով մին-
չեւ յերկինս, եւ խաւար եւ մէգ եւ մա-
12 ռախուղ էր։ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ ձեզ
ի միջոյ հրոյն. զձայն պատգամացն լուա-
րուք դուք. եւ նմանութիւն ինչ ոչ տե-
13 սէք, բայց միայն զբարբառն։ Եւ պատ-
մեաց ձեզ զուխտն իւր զոր պատուի-
րեաց ձեզ առնել, զտասն պատգամսն,
եւ գրեաց զնոսա ի վերայ երկուց քա-
14 րեղէն տախտակաց։ Եւ պատուիրեաց
[1]ինձ ի ժամանակին յայնմիկ ուսուցա-
նել իրաւունս ձեզ եւ դատաստանս, եւ
առնել ձեզ զնոսա յերկրին յոր դուք
մտանիցէք ժառանգել զնա։
15 Եւ զգուշացարուք յոյժ անձանց ձերոց.
զի նմանութիւն ինչ ոչ տեսէք յաւուրն
յայնմիկ յորում խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր
16 ի Քորեբ լերինն ի միջոյ հրոյն. Մի՛ ա-
նօրինիցիք եւ առնիցէք ձեզ դրօշեալ,
նմանութիւն ամենայն պատկերի, նմա-
17 նութիւն արուական կամ իգական, նմա-
նութիւն ամենայն անասնոց որ իցեն
յերկրի, նմանութիւն ամենայն հաւու
թռչնոյ որ թռչիցին ի ներքոյ երկնից,
18 նմանութիւն ամենայն սողնոց որ սողի-
ցին ի վերայ երկրի, նմանութիւն ամե-
նայն ձկանց որ իցեն ի ջուրս ի ներքոյ
19 երկրի։ Եւ մի՛ հայեցեալ ընդ երկինս տե-
սանիցես զարեգակն եւ զլուսին եւ զաս-
տեղս եւ զամենայն զարդ երկնից, եւ
մոլորեալ երկիր պագանիցես նոցա եւ
պաշտիցես զնոսա, զոր բաժանեաց Տէր
Աստուած ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ
20 երկնից։ Եւ զձեզ ա՛ռ [2]ի ձեռն Աստուած",
եւ եհան զձեզ յերկաթեղէն հնոցէն յե-
գիպտոսէ, լինել նմա ժողովուրդ [3]վիճա-
կաւ, որպէս եւ յաւուր յայսմիկ։
21 Եւ Տէր բարկացաւ ինձ վասն [4]բանիցն
ասացելոց ի ձէնջ", եւ երդուաւ զի մի՛
անցից ընդ այդ Յորդանան, եւ զի մի՛
մտանիցեմ [5]յերկիրն զոր Տէր Աստուած
22 քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւն։ Եւ
արդ ես աւասիկ մեռանիմ յերկրիս յայս-
միկ, եւ ոչ անցանեմ ընդ Յորդանան.
բայց դուք անցանէք եւ ժառանգէք զեր-
23 կիրն բարի։ Զգոյշ լերուք դուցէ մո-
ռանայցէք զուխտն Տեառն Աստուծոյ
[6]մերոյ զոր ուխտեաց ընդ ձեզ, եւ առ-
նիցէք ձեզ դրօշեալ, նմանութիւն յա-
մենայնէ յորոց պատուիրեաց քեզ Տէր
24 Աստուած քո։ Զի Տէր Աստուած քո
հուր ծախիչ է, Աստուած նախանձոտ։
25 Եւ եթէ ծնանիցիս որդիս եւ [7]զորդիս
որդւոց քոց", եւ յամիցէք յերկրին, եւ
անօրինիցիք եւ առնիցէք դրօշեալ նմա-
նութիւն ամենայնի, եւ առնիցէք չար
առաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ բարկա-
26 ցուցանել զնա, Ունիմ ձեզ վկայս այսօր
զերկինս եւ զերկիր, զի կորստեամբ
կորնչիցիք յերկրէն յոր դուք անցանէք
ընդ Յորդանան ժառանգել զնա. եւ ոչ
բազմացուցանիցէք զժամանակս աւուրց
ի վերայ նորա, այլ սատակելով սատա-
27 կեսջիք։ Եւ ցրուեսցէ Տէր զձեզ ընդ
ամենայն ազգս, եւ մնայցէք սակաւք
թուով ի մէջ ազգացն յորս տարցի զձեզ
28 Տէր անդր։ Եւ պաշտիցէք անդ զաս-
տուածս օտարս, զձեռագործս մարդկան,
զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս, որք ոչ
տեսանիցեն եւ ոչ լսիցեն եւ ոչ ուտիցեն
29 եւ ոչ հոտոտիցեն։ Եւ խնդրիցէք անդ
զՏէր Աստուած ձեր, եւ գտանիցէք յոր-
ժամ խնդրիցէք զնա յամենայն սրտէ
30 ձերմէ եւ յամենայն անձնէ ձերմէ։ Ի նե-
ղութեան ձերում, [8]եւ գտանիցեն զքեզ
ամենայն բանքս այսոքիկ ի վախճանի
աւուրց, [9]եւ դարձցիս դու առ Տէր Աս-
31 տուած քո, եւ լուիցես ձայնի նորա, Զի
Աստուած ողորմած է[10], ոչ թողցէ զքեզ
եւ ոչ սատակեսցէ զքեզ. եւ ոչ մոռասցի
զուխտ հարցն քոց զոր երդուաւ նոցա։
32 Հարցէք զաւուրսն զառաջինս զեղեալս
յառաջագոյն քան զձեզ, յօրէ յորմէ հաս-
տատեաց Աստուած մարդ ի վերայ երկ-
րի, ի ծագաց երկնից մինչեւ ի ծագս
երկնից, եթէ եղեա՞լ իցէ ըստ բանիս
մեծի այսորիկ, եթէ ազդեա՞լ իցէ լուր
33 այսպիսի. Եթէ լուեա՞լ իցէ ազգի զձայն
Աստուծոյ [11]կենդանւոյ բարբառելոյ ի մի-
ջոյ հրոյ, որպէս լուար դու եւ կեցեր.
34 Եթէ յօժարեա՞լ իցէ Աստուծոյ մտանել
առնուլ իւր ազգ ի միջոյ ազգի, փոր-
ձութեամբ եւ նշանօք եւ արուեստիւք

[1]Եբր. ինձ Տէր [2]Եբր. Տէր [3]Այսինքն, սեպհական
[4]Եբր. բանից ձերոց [5]Եբր. յերկիրն բարի

[6]Եբր. ձերոյ [7]Եբր. որդիս որդւոց [8]Այսինքն յոր-
ժամ [9]Այսինքն՝ եթէ [10]Եբրայեցին յաւելու,
Տէր Աստուած քո [11]Յեբր. պակասի

եւ պատերազմաւ, հզօր ձեռամբ եւ
բարձր բազկաւ եւ մեծամեծ տեսլեամբք,
ըստ ամենայնի զոր արար Տէր Աստուած
[1]մեր յԵգիպտոս յանդիման քո իսկ տե-
35 սանելով։ Զի գիտասցես թէ Տէր նա է
Աստուած, եւ չիք այլ ոք բաց ի նմանէ։
36 Ցերկնից լսելի եղեւ բարբառ նորա խրա-
տել զքեզ, եւ յերկրի եցոյց քեզ զհուր
իւր զմեծ, եւ զպատգամս նորա լուար
37 ի միջոյ հրոյ։ Վասն սիրելոյ նորա զհարսն
քո, եւ ընտրեաց զզաւակ նոցա յետ
նոցա, [2]զձեզ քան զամենայն ազգս," եւ
եհան զքեզ ինքնին զօրութեամբ իւրով
38 մեծաւ յԵգիպտոսէ, Սատակել [2]քեզ
զազգս մեծամեծս եւ հզօրագոյնս քան
զքեզ յերեսաց քոց, տանել զքեզ եւ տալ
քեզ զերկիր նոցա ի ժառանգութիւն,
39 որպէս ունիս իսկ այսօր։ Եւ ծանիցես
այսօր եւ դարձցիս մտօք, զի Տէր [3]Աս-
տուած քո", նա է Աստուած յերկինս ի
վեր եւ յերկիր ի խոնարհ եւ չիք այլ ոք
40 բաց ի նմանէ։ Եւ պահեսցես զիրաւունս
նորա եւ զպատուիրանս նորա զոր ես
պատուիրեմ քեզ այսօր, զի բարի լինի-
ցի քեզ եւ որդւոց քոց յետ քո, եւ եր-
կայնակեաց լինիցիս յերկրին զոր Տէր
[3]Աստուած տացէ քեզ զամենայն աւուրս։
41 Յայնժամ զատոյց Մովսէս երիս քա-
ղաքս յայնկոյս Յորդանանու յարեւելից
42 կողմանէ, Փախչել անդր սպանողին որ
ոք սպանանիցէ զընկեր իւր եւ ոչ գիտու-
թեամբ, եւ ինքն ոչ ատեայր զնա յերէկն
եւ յեռանդն, անկցի ի մի ի քաղաքացն
43 այնոցիկ եւ կեցցէ։ ԶԲոսոր յանապա-
տին, ի դաշտին յերկրին Ռուբենի, եւ
զՌամովթ ի Գաղաադ՝ զԳադայ, եւ
զԳաղոմն ի Բասան՝ զՄանասէի։
44 Եւ այս օրէն է զոր ետ Մովսէս առաջի
45 որդւոցն Իսրայելի։ Եւ այս են վկայու-
թիւնք եւ իրաւունք եւ դատաստանք
զոր խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իս-
րայելի յելանել նոցա յերկրէն Եգիպտաց-
46 ւոց, Յայնկոյս Յորդանանու, ի ձորն որ
է [4]մերձ ի տունն Փոգովրայ", յերկրին
Սեհոնի արքայի Ամովրհացւոց որ բնա-
կեալ էր յԵսեբոն, զորս եհար Մովսէս
եւ որդիքն Իսրայելի յելանել իւրեանց
47 յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ ժառանգեցին
զերկիրն նորա, եւ զերկիր Ովգայ թա-
գաւորին Բասանու, զերկուց թագաւո-
րացն Ամովրհացւոց որ էին յայնկոյս Յոր-
48 դանանու ընդ արեւելս, ՅԱրոյերայ որ
է առ եզերբ ձորոյն Առնովնայ, մինչեւ
49 ցլեառնն [5]Սեհոնի՝ որ է Հերմոն, Զամե-
նայն զԱրաբա" որ է յայնկոյս Յորդանա-
նու ընդ արեւելս, մինչեւ ցծովն [6]Արա-
բացւոց ի ներքոյ Ասեդովթայ կոփածոյին"։

Գլ. Ե

1 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն Իսրայէլ
եւ ասէ ցնոսա, Լուր, Իսրայէլ, զիրա-
ւունս եւ զդատաստանս զոր ես խօսիմ
յականջս ձեր յաւուր յայսմիկ, եւ ուս-
ջիք զնոսա եւ զգոյշ լինջիք առնել զնո-
2 սա։ Տէր Աստուած մեր ուխտեաց [7]ձեզ
3 ուխտ ի Քորեբ։ Ոչ եթէ [8]հարցն ձերոց"
ուխտեաց Տէր զուխտն զայն, այլ [9]ձեզ,
եւ դուք ամենեքին կենդանի էք այ-
4 սօր"։ Դէմ յանդիման խօսեցաւ Տէր ընդ
5 ձեզ ի լերինն ի միջոյ հրոյն. (Եւ ես
կացի ի մէջ Տեառն եւ ձեր ի ժամանա-
նակին յայնմիկ, պատմել ձեզ զպատ-
գամսն Տեառն. զի զարհուրեցայք յերե-
սաց հրոյն եւ ոչ ելէք ի լեառնն,) ասէ,
6 Ես եմ Տէր Աստուած քո որ հանի
զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, ի տանէ
ծառայութեան։
7 Մի՛ լինիցին քեզ աստուածք օտարք
առաջի աչաց իմոց։
8 Եւ մի՛ առնիցես դու քեզ դրօշեալ,
եւ մի՛ զնմանութիւն ամենայնի որ ինչ
յերկինս ի վեր, եւ որ ինչ յերկրի ի խո-
նարհ, եւ որ ինչ ի ջուրս ի ներքոյ երկ-
9 րի. Մի՛ երկիր պագանիցես նոցա եւ մի՛
պաշտեսցես զնոսա. զի ես եմ Տէր Աս-
տուած քո, Աստուած նախանձոտ, հա-
տուցանեմ զմեղս հարանց որդւոց իւր-
եանց, յերիս եւ ի չորս ազգս ատելեաց
10 իմոց. Եւ առնեմ ողորմութիւն ի հա-
զար ազգս սիրելեաց իմոց, եւ որոց պա-
հիցեն զհրամանս իմ։
11 Մի՛ առնուցուս զանուն Տեառն Աս-
տուծոյ քո ի վերայ ընդունայնի. զի ոչ
սրբեսցէ Տէր Աստուած քո զայն որ առ-
նուցու զանուն նորա ի վերայ ընդունայնի։
12 Զգուշասջիր աւուրն շաբաթու սրբել
զնա, որպէս եւ պատուիրեաց քեզ Տէր

[1]Եբր· ձեր [2]Յեբր· դոխոսե [3]Եբր· Աստուած քո
[4]Եբր· յանդիման Բեթփեգովրայ

[5]Եբր· Սիոնի որ է Հերմոն, (49) Եւ զամենայն
զդաշտն [6]Եբր· դաշտին ի ներքոյ Ասեդովթ-
փասգայ [7]Եբր· ընդ մեզ [8]Եբր· ընդ հարս
մեր [9]Եբր· ընդ մեզ, մեզ իսկ ամենեցուն որ
աստ այսօր կենդանի եմք

13 Աստուած քո։ Զվեց օր գործեսցես եւ
14 արասցես զամենայն գործ քո. Յաւուրն
եւթներորդի շաբաթ Տեառն Աստուծոյ
քո. մի՛ գործեսցես ի նմա զամենայն գործ
քո, դու եւ ուստր քո եւ դուստր քո
եւ ծառայ քո եւ աղախին քո, եզն քո
եւ էշ քո եւ ամենայն անասուն քո, եւ
եկն որ ի ներքոյ դրանց քոց. զի հան-
գիցէ ծառայն քո եւ աղախին քո որպէս
15 եւ դու. Եւ յիշեսցես դու զի ծառայ էիր
յերկրին Եգիպտացւոց, եւ եհան զքեզ
Տէր Աստուած քո անտի հզօր ձեռամբ
եւ բարձր բազկաւ. վասն այսորիկ պա-
տուիրեաց քեզ Տէր Աստուած քո պա-
հել զօրն շաբաթուց [1]եւ սրբել զնա":
16 Պատուեա զհայր քո եւ զմայր քո,
որպէս պատուիրեաց քեզ Տէր Աստուած
քո, զի բարի լինիցի քեզ, եւ երկայնա-
կեաց լինիցիս ի վերայ երկրին զոր Տէր
Աստուած քո տացէ քեզ։
17 Մի՛ սպանանիցես։
18 Մի՛ շնայցես։
19 Մի՛ գողանայցես։
20 Մի՛ վկայիցես զընկերէ քումմէ վկա-
յութիւն սուտ։
21 Մի՛ ցանկանայցես կնոջ ընկերի քո,
եւ մի՛ ցանկանայցես տան ընկերի քո,
եւ մի՛ անդոյ նորա, եւ մի՛ ծառայի
նորա, եւ մի՛ աղախնոյ նորա, եւ մի՛
եզին նորա, եւ մի՛ իշոյ նորա, [1]եւ մի՛
ամենայն անասնոյ նորա," եւ մի՛ ամե-
նայնի զինչ ընկերի քո իցէ։
22 Զայս պատգամս խօսեցաւ Տէր ընդ
ժողովրդեանն ձերում ի լերինն ի միջոյ
հրոյն, ուր խաւարն եւ մէգ եւ մառա-
խուղ էր, մեծաւ բարբառով, եւ ոչ եւս
յաւել. եւ գրեաց զնոսա ի վերայ երկուց
քարեղէն տախտակացն եւ ետ ցիս։
23 Եւ եղեւ իբրեւ լուայք զբարբառն ի մի-
ջոյ [2]հրոյն, եւ լեառնն բորբոքեալ էր
հրով, եւ մատուցեալ առ իս իշխանաց
ցեղիցն ձերոց եւ ծերակուտին ձերոյ՝
24 ասէին, Ահա եցոյց մեզ Տէր Աստուած[3]
զփառս իւր եւ զմեծութիւն իւր, եւ
զբարբառ նորա լուաք ի միջոյ հրոյ.
յաւուր յայսմիկ տեսաք եթէ խօսիցի
25 Աստուած ընդ մարդոյ եւ կեցցէ։ Եւ
արդ՝ [4]մի՛ մեռցուք, զի մի" սատակեսցէ
զմեզ հուրս այս մեծ. եթէ յաւելուցումք
մեք լսել զձայն Տեառն Աստուծոյ մերոյ

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. խաւարին [3] Եբրայեցին յաւելու, մեր [4] Եբր. ընդէ՞ր մեռցուք, զի

26 միւսանգամ, եւ մեռանիցիմք։ Զի ո՞
ոք մարմին իցէ որ լուաւ զձայն Աստու-
ծոյ կենդանւոյ բարբառելոյ ի միջոյ հրոյ
27 որպէս մեքս, եւ կեցցէ։ Մատիր դու
եւ լուր զոր ինչ ասիցէ Տէր Աստուած
մեր, եւ դու խօսեսցիս ընդ մեզ զա-
մենայն ինչ զոր խօսիցի Տէր Աստուած
մեր ընդ քեզ, եւ լուիցուք եւ արասց-
28 ցուք։ Եւ լուաւ Տէր զբարբառ բանիցն
ձերոց խօսելոյ ընդ իս, եւ ասէ ցիս
Տէր, Լուայ զբարբառ բանից ժողո-
վրդեանն զոր խօսեցան ընդ քեզ. ուղիղ
29 խօսեցան զամենայն։ Ո՛ տացէ լինել
այնպէս սրտից նոցա ի նոսա՝ երկնչել
յինէն եւ պահել [5]զպատուիրանս իմ զա-
մենայն աւուրս, զի բարի լինիցի նոցա
30 եւ որդւոց նոցա յաւիտեան։ Արդ երթ
ասա ցնոսա, Դարձարուք դուք [6]ի տունս
31 ձեր։ Եւ դու աստ կաց առ իս, եւ խօ-
սեցայց ընդ քեզ [5]զպատուիրանս եւ զի-
րաւունս եւ զդատաստանս զոր ուսու-
ցանիցես նոցա, եւ արասցեն յերկրին զոր
ես տաց նոցա ի ժառանգութիւն։
32 Զգոյշ լերուք առնելոյ որպէս պա-
տուիրեաց [7]քեզ Տէր Աստուած քո, եւ
մի՛ խոտորիցիս" յաջ եւ մի՛ յահեակ։
33 Ըստ ամենայն ճանապարհին զոր պա-
տուիրեաց [8]քեզ Տէր Աստուած մեր գնալ,
զի հանգուսցէ զքեզ եւ բարի արասցէ
քեզ", եւ երկայնօրեայք լինիցիք յերկ-
րին զոր ժառանգիցէք։

Գլ. Զ

1 Եւ այս են պատուիրանք եւ իրաւունք
եւ դատաստանք զոր պատուիրեաց ձեզ
Տէր Աստուած [9]մեր, ուսուցանել զձեզ՝
առնել այնպէս յերկրին յոր դուք մտա-
2 նիցէք ժառանգել. Զի [10]երկնչիցիք ի
Տեառնէ Աստուծոյ [11]մերմէ, պահել զա-
մենայն իրաւունս նորա եւ զպատուիրանս
նորա զոր ես պատուիրեմ [12]ձեզ այսօր",
դու եւ որդիք քո եւ որդիք որդւոց քոց,
զամենայն աւուրս կենաց քոց, զի եր-
3 կայնօրեայք լինիցիք։ Եւ լուր, Իսրայէլ,
եւ զգոյշ լեր առնելոյ, զի բարի լինիցի
քեզ եւ բազմանայցէք յոյժ, որպէս խօս-
տացաւ Աստուած հարցն քոց տալ քեզ

[5] Եբր. զամենայն պատուիրանս [6] Եբր. ի վրանս
[7] Եբր. ձեզ Տէր Աստուած ձեր, և մի՛ խոտորիցիք
[8] Եբր. ձեզ Տէր Աստուած ձեր գնալ, զի կեցջիք
եւ բարի լինիցի ձեզ [9] Եբր. ձեր [10] Եբր.
երկնչիցիս [11] Եբր. քումմէ [12] Եբր. քեզ

զերկիրն որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր։ ¹Այս
են իրաւունք եւ դատաստանք զոր պա-
տուիրեաց Մովսէս որդւոցն Իսրայելի
յանապատին, յելանել նոցա յերկրէն
Եգիպտացւոց։"
4 Լուր, Իսրայէլ, Տէր Աստուած մեր՝ Տէր
5 մի է։ Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո
յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն
անձնէ քումմէ եւ յամենայն զօրութենէ
6 քումմէ։ Եւ եղիցին պատգամքս այսո-
քիկ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ի
7 սրտի ²քում եւ յանձին քում. Եւ իմա-
ցուսցես" զայս որդւոց քոց, եւ խօսես-
ցիս սոքօք ի նստել ի տան եւ ի գնալ ի
ճանապարհի եւ ի ննջել եւ ի յառնել.
8 Եւ արկցես զսոսա նշան ի ձեռին քում,
եւ եղիցի ³անշարժ առաջի աչաց քոց.
9 Եւ գրեսցես զնոսա ի վերայ սեմոց տանց
քոց եւ ի դրունս քո։
10 Եւ եղիցի յորժամ տանիցի զքեզ Տէր
Աստուած քո յերկիրն զոր երդուաւ ¹Տէր
հարցն քոց Աբրահամու եւ Իսահակայ
եւ Յակոբայ՝ տալ քեզ քաղաքս մեծա-
11 մեծս եւ գեղեցիկս զոր ոչ շինեցեր, Եւ
տունս լի ամենայն բարութեամբք զոր
ոչ լցեր, եւ ջրհորս փորեալս զոր ոչ
փորեցեր, եւ այգիս եւ ձիթենիս զորս
ոչ տնկեցեր, եւ ուտիցես եւ յագիցիս,
12 Զգոյշ լինիջիր անձին քում, գուցէ մո-
ռանայցես զՏէր ¹Աստուած քո" որ եհան
զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց ի տանէ ծա-
13 ռայութեան։ Ի Տեառնէ Աստուծոյ քում-
մէ երկիցես եւ զնա միայն պաշտեսցես,
¹եւ ի նա յարեսցիս" եւ յանուն նորա
14 երդնուցուս։ Մի՛ երթայցէք զհետ աս-
տուածոց օտարաց, եւ զհետ աստուածոց
15 ազգացն որ շուրջ զձեւք իցեն. Զի Աս-
տուած նախանձոտ, Տէր Աստուած
քո ի միջի քում. գուցէ բարկացեալ
սրտմտիցի Տէր Աստուած քո սատակել
զքեզ յերեսաց երկրէ։
16 Մի՛ փորձեսցես զՏէր Աստուած քո
17 որպէս փորձեցէք ի Փորձութեանն։ Պա-
հելով պահեսցես զպատուիրանս Տեառն
Աստուծոյ քո, զվկայութիւնս եւ զիրա-
18 ւունս զոր պատուիրեաց քեզ։ Եւ ա-
րասցես զբարին եւ զհաճոյսն առաջի
Տեառն ¹Աստուծոյ քո", զի քեզ բարի
լինիցի, եւ մտցես եւ ժառանգեսցես
զերկիրն բարի զոր երդուաւ Տէր հարցն

¹ Յեբր. պակասէ ² Եբր. քում: (7) Եւ յեղյե-
ղեսցես ³ Եբր. գրապանակ

19 ⁴մերոց, Հալածել զամենայն թշնամիս
յերեսաց քոց, որպէս եւ խօսեցաւ⁵։
20 Եւ եղիցի յորժամ հարցանիցէ զքեզ
վաղիւ որդին քո եւ ասիցէ, Զի՞նչ են
վկայութիւնքն եւ իրաւունք եւ դատաս-
տանք զոր պատուիրեաց Տէր Աստուած
21 մեր ⁶մեզ. Եւ ասասցես ցորդին քո,
Ծառայք էաք Փարաւոնի յԵգիպտոս, եւ
հան զմեզ Տէր Աստուած անտի հզօր
22 ձեռամբ ¹եւ բարձր բազկաւ". Եւ ետ
Տէր նշանս եւ արուեստս մեծամեծս եւ
չարաչարս յերկրին Եգիպտացւոց, ի Փա-
23 րաւոն եւ ի տուն նորա առաջի մեր. Եւ
զմեզ եհան անտի, զի ածցէ այսր տալ
մեզ զերկիրս զայս զոր երդուաւ տալ
24 հարցն մերոց։ Եւ պատուիրեաց մեզ
Տէր առնել զամենայն իրաւունս զայսո-
սիկ, երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ մեր-
մէ, զի բարի լիցի մեզ զամենայն ա-
25 ւուրս, զի կեցցուք որպէս եւ այսօր։ Եւ
⁷ողորմածութիւն եղիցի մեզ, եթէ զգու-
շասցուք առնել զամենայն պատուիրանս
զայսոսիկ առաջի Տեառն Աստուծոյ մե-
րոյ, որպէս եւ պատուիրեաց մեզ։

Գլ. Է

1 Եւ եթէ տարցի զքեզ Տէր Աստուած քո
յերկիրն յոր դու մտանիցես ժառանգել,
եւ բարձցէ ⁸զազգսն մեծամեծս եւ զբա-
զումս" յերեսաց քոց, զՔետացին եւ
զԳերգեսացին եւ զԱմովրհացին եւ զՔա-
նանացին եւ զՓերեզացին եւ զԽեւացին
եւ զՅեբուսացին, եւթն ազգս մեծամեծս
2 եւ զօրագոյնս քան ⁹զձեզ, Եւ մատնես-
ցէ զնոսա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո,
հարցես զնոսա, եւ եղծանելով եղծցես
զնոսա. մի՛ դնիցես ընդ նոսա ուխտ,
3 եւ մի՛ ողորմեսցիս նոցա. Եւ մի՛ առ-
նիցէք խնամութիւն ընդ նոսա. զդուստր
քո մի՛ տացես ուստեր նորա, եւ զդուստր
4 նորա մի՛ առնուցուս ուստեր քում. Զի
մի՛ ապստամբեցուցանիցէ զորդին քո յի-
նէն, եւ պաշտիցէ զաստուածս օտարս,
եւ բարկասցի սրտմտութեամբ Տէր ի
ձեզ, եւ սատակեսցէ ⁹զձեզ վաղվաղակի։
5 Այլ այսպէս արասջիք նոցա. զբագինս
նոցա կործանեսջիք, եւ զարձանս նոցա
փշրեսջիք, եւ ¹⁰զանտառս նոցա կոտո-
րեսջիք, եւ զդրօշեալս նոցա այրեսջիք
6 հրով։ Զի ժողովուրդ սուրբ ես դու Տեառն

⁴ Եբր. քոց ⁵ Եբրայեցին յաւելու, Տէր ⁶ Եբր.
ձեզ ⁷ Եբր. արդարութիւն ⁸ Եբր. ազգս
մեծամեծս ⁹ Եբր. զքեզ ¹⁰ Տե՛ս Ելից ԼԴ. 13։

Աստուծոյ քում . եւ զքեզ ընտրեաց Տէր
Աստուած քո լինել նմա ժողովուրդ սեպ-
հական քան զազգս ամենայն որ ի վերայ
7 *երեսաց երկրի ։ Ոչ զի բազում էք դուք*
քան զամենայն ազգս՝ հաճեցաւ Տէր ընդ
ձեզ եւ ընտրեաց զձեզ , զի դուք սա-
8 *կաւաւոր էք քան զամենայն ազգս . Այլ*
վասն սիրելոյ զձեզ Տեառն եւ պահելոյ
զերդումն զոր երդուաւ հարցն ձերոց՝
եհան զձեզ Տէր հզօր ձեռամբ [1]եւ բարձր
բազկաւ", եւ փրկեաց [2]զձեզ ի տանէ
ծառայութեան , ի ձեռաց Փարաւոնի ար-
9 *քային Եգիպտացւոց ։ Եւ ծանիցես զի*
Տէր Աստուած քո նա է Աստուած , Աս-
տուած հաւատարիմ , որ պահէ զուխտ
եւ զողորմութիւն սիրելեաց իւրոց , եւ
որոց պահեն զպատուիրանս նորա՝ ի հա-
10 *զար ազգ . Եւ հատուցանէ ատելեաց*
իւրոց յանդիման սատակել զնոսա . եւ ոչ
յամեցուսցէ յատելեաց , այլ յանդիման
11 *հատուսցէ նոցա ։ Եւ պահեսցես զպա-*
տուիրանս եւ զիրաւունս եւ զդատաս-
տանս զոր [3]ես պատուիրեմ քեզ առնել ։
12 *Եւ եղիցի յորժամ լուիցէք զամենայն*
իրաւունս զայսոսիկ եւ պահիցէք եւ առ-
նիցէք զսոսա , պահեսցէ քեզ Տէր Աս-
տուած քո զուխտն եւ զողորմութիւն
13 *որպէս երդուաւ հարցն [4]մերոց , Եւ սի-*
րեսցէ զքեզ եւ օրհնեսցէ զքեզ . եւ բազ-
մացուսցէ զքեզ . եւ օրհնեսցէ զծնունդս
որովայնի քո եւ զպտուղ երկրի քո , զցո-
րեան քո եւ զգինի քո եւ զեւղ քո , զան-
դեայս արջառոց քոց եւ զհօտս ոչխա-
րաց քոց յերկրին զոր երդուաւ Տէր
14 *հարցն քոց տալ զնա քեզ ։ Օրհնեալ լի-*
ցիս դու քան զազգս ամենայն . մի՛ լիցի
[5]ի ձեզ անծնունդ եւ մի՛ ամուլ , եւ մի՛
15 *յանասունս քո ։ Եւ բարձցէ ի քէն Տէր*
զամենայն ախտ , եւ զամենայն ցաւս
չարաչարս Եգիպտացւոցն [1]զորս տեսերն
եւ" զորս գիտացեր . եւ մի՛ ածցէ զնոսա
ի վերայ քո , այլ ածցէ զնոսա [1]ի վերայ
թշնամեաց քոց եւ" ի վերայ ամենայն
16 *ատելեաց քոց ։ Եւ [6]կերիցես զամենայն*
զկապուտ ազգացն" զոր Տէր Աստուած
քո տացէ քեզ . եւ մի՛ խնայեսցէ ակն
քո ի նոսա , եւ ոչ պաշտեսցես զդիս նո-
17 *ցա , զի [7]խոչ է այն քեզ ։ Ապա թէ ա-*
սիցես ի մտի քում , զի Բազում է ազգն
այն քան զիս , զիա՞րդ կարացից սատա-
18 *կել զնոսա . Մի՛ երկնչիցիս ի նոցանէ ,*
յիշելով յիշեսցես զոր ինչ արար Տէր
Աստուած քո ընդ Փարաւոն եւ [1]ընդ ծա-
ռայս նորա եւ" ընդ ամենայն Եգիպտա-
19 *ցիսն , Զփորձանս մեծամեծս զոր տեսին*
աչք քո , զնշանս եւ զարուեստս մեծա-
մեծս , զձեռնն հզօր եւ զբազուկն բարձր .
որպէս եհան զքեզ Տէր Աստուած քո
անտի , նոյնպէս արասցէ Տէր Աստուած
[8]մեր ընդ ամենայն ազգսն յորոց դու
20 *երկնչիցիս յերեսաց նոցա ։ Եւ զձիաս-*
տացն առաքեսցէ Տէր Աստուած քո ի
նոսա , մինչեւ սատակեսցին մնացորդքն
21 *եւ թագուցեալքն ի քէն ։ Մի՛ զանգի-*
տիցես յերեսաց նոցա . զի Տէր Աստուած
22 *քո ի միջի քում է , [9]մեծ եւ հզօր" ։ Եւ*
ծախեսցէ Տէր Աստուած քո զազգսն
զայնոսիկ յերեսաց քոց առ սակաւ սա-
կաւ . ոչ կարասցես սատակել զնոսա
վաղվաղակի . զի մի՛ [1]լինիցի երկիրն ա-
ւերակ , եւ" բազմանայցեն ի վերայ քո
23 *գազանք անապատի ։ Եւ մատնեսցէ զնո-*
սա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո , եւ
կորուսցէ զնոսա կորստեամբ մեծաւ ,
24 *մինչեւ սատակեսցէ զնոսա ։ Եւ մատ-*
նեսցէ զթագաւորս նոցա ի ձեռս [8]ձեր ,
եւ կորուսջիք զանուն նոցա [10]ի տեղւո-
ջէն յայնմանէ". եւ մի՛ ոք կացցէ ընդդէմ
25 *քո մինչեւ սատակեսցես զնոսա ։ Զդրօշ-*
եալս դից նոցա այրեսցես հրով , եւ մի՛
ցանկանայցես արծաթոյ եւ ոսկւոյ [11]ի
նոցանէ , եւ մի՛ առնուցուս քեզ , եւ մի՛
[12]յանցանիցես նովաւ. զի գարշելի է այն
26 *Տեառն Աստուծոյ քում ։ Եւ մի՛ տանի-*
ցիս զգարշելին ի տուն քո , եւ լինիցիս
ի նզովս իբրեւ զնոյն . այլ գարշելով
գարշեսցիս , եւ պղծելով պղծեսցես զնո-
սա , զի նզովեալ է ։

ԳԼ . Ը

1 *Ամենայն պատուիրանաց զոր ես պա-*
տուիրեմ ձեզ այսօր , զգոյշ լինիջիք առ-
նելոյ , զի կեցջիք եւ բազմապատիկք լի-
նիցիք , եւ մտանիցէք ժառանգիցէք զեր-
կիրն զոր երդուաւ Տէր հարցն [13]մերոց ։
2 *Եւ յիշեսցես զամենայն ճանապարհն զոր*
ած զքեզ Տէր[14] ընդ անապատն, զի ւկիցէ

---

[1] Յնբր. դաշտան [2] Նբր. զքեզ [3] Նբր. ես այսօր
[4] Նբր. քոց [5] Նբր. ի քեզ [6] Նբր. սպառեսցես զամենայն ազգս [7] Կամ, որոգայթ

[8] Նբր. քո [9] Նբր. Աստուած մեծ եւ ահաւոր
[10] Նբր. ի ներքոյ երկնից [11] Նբր. որ ի նոսա [12] Նբր. անկցիս ի թակարդ [13] Նբր. ձերոց [14] Նբր. յետ՝ յաւելու, Աստուած քո զայս քառասուն ամ

զքեզ եւ փորձիցէ զքեզ , եւ ճանաչիցէ
թէ զի՞նչ կայցէ ի սրտի քում , եթէ պա-
հեսցես զպատուիրանս նորա եւ թէ ոչ ։
3 Եւ չարչարեաց զքեզ , եւ սովաբեկ ա-
րար զքեզ , եւ կերակրեաց զքեզ մանա-
նայիւն զոր ոչ գիտէիր եւ ոչ գիտէին
հարքն քո , զի յայտ արասցէ քեզ
թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ , այլ
ամենայն բանիւ որ ելանէ ի բերանոյ
4 [1]Աստուծոյ՝ կեցցէ մարդ ։ Հանդերձք քո
ոչ մաշեցան ի քէն , եւ ոտք քո ոչ փա-
պարեցին զայն ամս քառասուն ։
5 Եւ ծանիցես ի սրտի քում , թէ որպէս
այր ոք որ խրատէ զորդի իւր , այնպէս
6 Տէր Աստուած քո [2]խրատեսցէ զքեզ ։ Եւ
պահեսցես զպատուիրանս Տեառն Աս-
տուծոյ քո գնալ ի ճանապարհս նորա եւ
7 երկնչել ի նմանէ ։ Զի Տէր Աստուած քո
տարցի զքեզ յերկիրն բարի [3]եւ յաղթ",
ուր վտակքն ջրոց եւ աղբեւրք անդնդոց
8 բղխեն ընդ դաշտս եւ ընդ լերինս ․ Եր-
կիր ցորենոյ եւ գարւոյ եւ գինւոյ , [4]այ-
գեաց եւ նռնենեաց . երկիր ձիթենեաց ,
9 իւղոյ եւ մեղու . Երկիր՝ յորում ոչ աղ-
քատութեամբ կերիցես զհաց քո , եւ ոչ
կարօտանայցես իմիք ի նմա . երկիր՝ ո-
րոյ քարինք իւր երկաթ , եւ ի լերանց
նորա հատանիցես պղինձ ։
10 Եւ կերիցես եւ յագեսցիս , եւ օրհնես-
ցես զՏէր Աստուած քո ի վերայ երկրին
11 բարութեան զոր ետ քեզ ։ Հայեաց յանձն
քո , գուցէ մոռանայցես զՏէր Աստուած
քո՝ չպահել զպատուիրանս նորա եւ զդա-
տաստանս եւ զիրաւունս նորա զոր ես
12 քեզ պատուիրեմ[5] ։ Գուցէ յորժամ ու-
տիցես եւ յագիցիս , եւ տունս գեղեցիկս
13 շինեսցես եւ բնակեսցես ի նոսա , Եւ
բազմանայցէ արջառ եւ ոչխար քո , եւ
յաճախիցէ քեզ արծաթ եւ ոսկի , եւ ա-
մենայն ինչ որ քո իցէ՝ բազմանայցէ ,
14 Հպարտանայցես ի սրտի քում , եւ մո-
ռասցիս զՏէր Աստուած քո որ եհան
զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց ի տանէ ծա-
15 ռայութեան , Եւ ած զքեզ ընդ անապատն
մեծ եւ ընդ ահագին , ուր օձն խածանէր
եւ կարիճ եւ ծարաւ , [6]եւ ոչ գոյր ջուր ,
եւ եհան քեզ յապառաժ վիմէ աղբեւր
16 ջրոյ . Որ կերակրեաց զքեզ մանանա-
յիւն յանապատին , զոր ոչ գիտէին հարքն
քո , զի չարչարեսցէ զքեզ եւ փորձեսցէ
զքեզ , եւ բարի արասցէ քեզ ի վախճանի
17 քում . Մի՛ ասիցես ի սրտի քում , թէ
Զօրութիւն իմ եւ ուժգնութիւն ձեռին
իմոյ արար ինձ զզօրութիւնս զայս [3]մեծ .
18 Այլ յիշեսցես զՏէր Աստուած քո , զի
նա տայ քեզ ոյժ առնել զօրութիւն , զի
հաստատեսցէ զուխտն իւր զոր երդուաւ
հարցն քոց , որպէս եւ այսօր ։
19 Եւ եղիցի եթէ մոռանալով մոռասցիս
զՏէր Աստուած քո , եւ երթայցես զհետ
աստուածոց օտարաց եւ պաշտիցես զնո-
սա եւ երկիր պագանիցես նոցա , [7]ունիմ
ձեզ վկայ այսօր զերկինս եւ զերկիր",
20 զի կորստեամբ կորնչիցիք . Որպէս եւ
ազգքն զորս Տէր կորուսցէ յերեսաց ձե-
րոց , այնպէս կորնչիջիք , փոխանակ զի ոչ
լուարուք ձայնի Տեառն Աստուած ձերոյ ։

ԳԼ . Թ

1 Լուր , Իսրայէլ . դու անցանես այսօր ընդ
Յորդանան մտանել ժառանգել զազգսն
մեծամեծս եւ զօրագոյնս քան [8]զձեզ ,
եւ քաղաքս մեծամեծս եւ պարսպաւորս
2 մինչեւ յերկինս , Զժողովուրդն մեծ եւ
զբազում եւ զյաղթանդամ , զորդիսն
Ենակայ զորս դու իսկ գիտես , եւ լուար
եթէ Ո՞վ կացցէ ընդդէմ որդւոցն Ենակայ ։
3 Եւ ծանիցես այսօր զի Տէր Աստուած
քո նա ինքն երթայցէ առաջի քո , որ
հուրն ծախիչ է , նա սատակեսցէ զնո-
սա , եւ նա կործանեսցէ զնոսա առաջի
երեսաց քոց , եւ [9]սատակեսցէ զնոսա եւ
կորուսցէ" զնոսա վաղվաղակի , որպէս
4 եւ ասաց քեզ Տէր ։ Մի՛ ասիցես ի սրտի
քում ի ծախել զնոսա Տեառն Աստուծոյ
քո յառաջոյ քումմէ , թէ Վասն արդա-
րութեան իմոյ ած զիս Տէր ժառանգել
զերկիրս զայս [10]բարի . զի ոչ վասն ար-
դարութեան քո , այլ" վասն ամպարշտու-
թեան ազգացն այնոցիկ սատակեսցէ զնո-
սա Տէր [3]Աստուած քո" յառաջոյ քում-
5 մէ ։ Քանզի ոչ վասն արդարութեան քո
եւ ոչ վասն անբծութեան սրտի քո մտա-
նես ժառանգել զերկիր նոցա , այլ վասն
անօրէնութեան ազգացն այնոցիկ Տէր
Աստուած քո սատակեսցէ զնոսա յերե-
սաց քոց, եւ զի հաստատեսցէ [11]զուխտն
զոր երդուաւ Տէր հարցն [12]մերոց Աբրա-

[1]Եբր. Տեառն [2]Եբր. խրատէ [3]Եբր. պտղոյ
[4]Եբր. թզենեաց [5]Եբրայեցին յաւելու . այսօր
[6]Եբր. ուր

[7]Եբր. վկայեմ ձեզ այսօր [8]Եբր. զքեզ [9]Եբր.
վանեսցես զնոսա եւ կորուսցես [10]Եբր. զի
[11]Եբր. զբանն [12]Եբր. քոց

6 համու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ։ Եւ
ծանիցես այսօր զի ոչ վասն արդարու-
թեան քո Տէր Աստուած քո տացէ քեզ
զերկիրն բարի ժառանգել. զի ժողովուրդ
խստապարանոց ես։
7 Յիշեա, մի՛ մոռանայցես որչափ բար-
կացուցեր զՏէր Աստուած քո յանապա-
տին. յօրէ յորմէ ելէք յերկրէն Եգիպ-
տացւոց, մինչեւ եկիք ի տեղիս յայս,
խեռութեամբ վարէիք ի տեառնակողմն-
8 կոյս։ Եւ ի Քորեբ բարկացուցէք զՏէր,
9 եւ բարկացաւ Տէր սատակել զձեզ։ Ե-
լանելն իմում ի լեառնն առնուլ զտախ-
տակսն քարեղէնս, զտախտակսն ուխտի
զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ, եւ եղէ ի
լերինն զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
գիշեր. հաց ոչ կերայ եւ ջուր ոչ արբի.
10 Եւ ետ ինձ Տէր զերկոսին տախտակսն
քարեղէնս, գրեալս մատամբն Աստու-
ծոյ. եւ ի նոսա գրեալ էին ամենայն
պատգամքն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ ձեզ
11 ի լերինն[1] յաւուրն եկեղեցւոյ։ Եւ եղեւ
յետ քառասուն տուընջեան եւ քառա-
սուն գիշերոյ ետ ինձ Տէր զերկուս տախ-
տակսն քարեղէնս, տախտակս ուխտի։
12 Եւ ասէ ցիս Տէր, Արի էջ վաղվաղակի
աստի, զի անօրինեցաւ ժողովուրդն քո
զոր հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց. անց-
ցին արդէն զճանապարհաւն զոր [2]պա-
տուիրեցեր նոցա, եւ արարին իւրեանց
13 ձուլածոյս։ Եւ [3]ասէ ցիս Տէր, Խօսե-
ցայ ընդ քեզ մի անգամ եւ երկիցս եւ
ասեմ", Տեսի զժողովուրդդ զայդ, եւ
14 ահա ժողովուրդ խստապարանոց է. Թոյլ
տուր ինձ սատակել զդոսա, եւ ջնջեցից
զանուն դոցա ի ներքոյ երկնից, եւ ա-
րարից զքեզ յազգ [4]մեծ եւ ի" հզօր եւ
ի բազում առաւել քան զայդ։
15 Եւ դարձեալ իջի ի լեռնէ անտի, եւ
լեառնն բորբոքէր հրով, եւ երկու տախ-
16 տակքն յերկոսին ի ձեռս իմում։ Եւ տե-
սեալ եթէ մեղայք առաջի Տեառն Աս-
տուծոյ [5]մերոյ, եւ արարէք ձեզ [6]ձու-
լածոյս, եւ անցէք զճանապարհաւն զոր
17 պատուիրեաց Տէր, Առեալ զերկոսին
տախտակսն [7]ի ձեռաց իմոց" խորտակե-
18 ցի յանդիման ձեր։ Եւ աղաչեցի առաջի
Տեառն կրկին անգամ իբրեւ զառաջինն
զքառասուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր.
հաց ոչ կերայ եւ ջուր ոչ արբի, վասն
ամենայն մեղաց ձերոց զոր մեղայք՝ առ-
նել զչար առաջի Տեառն [4]Աստուծոյ մե-
19 րոյ", բարկացուցանել զնա. [8]Եւ զահի
հարեալ եմ վասն բարկութեանն եւ
սրտմտութեանն, զի բարկացաւ Տէր ի
վերայ ձեր սատակել զձեզ. եւ լուաւ
20 ինձ Տէր ի ժամանակին յայնմիկ։ Եւ Ա-
հարոնի բարկացաւ Տէր յոյժ սատակել
զնա. եւ արարի աղօթս եւ վասն Ահա-
21 րոնի ի ժամանակին յայնմիկ։ Եւ զմեղսն
ձեր զոր արարէք, զորթն, առի եւ այ-
րեցի զնա հրով, եւ կոտորեցի եւ խոր-
տակեցի զնա յոյժ, մինչեւ եղեւ մանր
իբրեւ զփոշի, եւ ընկեցի զփոշին ի վտակն
որ իջանէր ի լեռնէ անտի։
22 Եւ ի Հրայրեացն եւ ի Փորձութեանն
եւ ի Գերեզմանս ցանկութեանն բարկա-
23 ցուցէք զՏէր [4]Աստուած ձեր"։ Եւ յոր-
ժամ առաքեաց զձեզ Տէր ի Կադեսբառ-
նեայ, ասէ, Ելէք ժառանգեցէք զերկիրն
զոր տալոց եմ ձեզ, հեստեցէք բանին
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, եւ ոչ հաւա-
տացէք նմա, եւ ոչ լուարուք ձայնի
24 Տեառն. Չի հեստեալ կայիք ի տեառնա-
կողմանն յօրէ յորմէ [9]ծանուցաւ ձեզ"։
25 Եւ աղաչեցի առաջի Տեառն զքառա-
սուն տիւ եւ զքառասուն գիշեր, զորս
աղաչեցին, քանզի ասաց Տէր սատակել
26 զձեզ։ Եւ կացի յաղօթս առ Տէր եւ ա-
սեմ, Տէր, Տէր, [4]Թագաւոր աստուա-
ծոց," մի՛ սատակեր զժողովուրդ քո եւ
զբաժին քո զոր փրկեցեր զօրութեամբ
քո մեծաւ, զորս հաներ յԵգիպտոսէ
[10]զօրութեամբ քո մեծաւ, եւ կարող ձե-
27 ռամբ եւ բարձր բազկաւ"։ Յիշեա զու
զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ,
զծառայս քո, [4]որոց երդուար քեւ." մի՛
հայիր ի խստութիւն ժողովրդեանդ այ-
դորիկ եւ յամպարշտութիւնս եւ ի մեղս
28 դոցա։ Գուցէ խօսիցին բնակիչք երկրին
ուստի հաներ զմեզ, եւ ասիցեն, Առ ի
չկարելոյ Տեառն տանել զնոսա յերկիրն
զոր խոստացաւ նոցա, եւ առ ատել
զնոսա [4]Տեառն՝ եհան զնոսա կոտորել
29 զնոսա յանապատին։ Եւ սոքա ժողո-
վուրդ քո եւ ժառանգութիւն քո զոր
հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց զօրու-
թեամբ քո մեծաւ եւ բարձր բազկաւ։

---

[1] Եբրայեցւոցն յաւելու, ի միջոյ հրոյն [2] Եբր. պատուիրեցի [3] Եբր. խօսեցաւ Տէր ընդ իս և ասէ [4] ՅԵբր. պակաս [5] Եբր. ձերոյ [6] Եբր. որթ ձուլածոյ [7] Եբր. ընկեցի յերկոցունց ձեռաց իմոց, եւ

[8] Եբր. Զի [9] Եբր. ծանեայ զձեզ [10] Եբր. կարող ձեռամբ

Գլ. Ժ

1 Ի ժամանակին յայնմիկ ասաց ցիս Տէր,
Կոփեա դու քեզ երկուս տախտակս քա-
րեղէնս իբրեւ զառաջինսն, եւ [1]ել
ի լեառնն. եւ արասցես դու քեզ տապա-
2 նակ փայտեղէն. Եւ գրեցից ի տախտակսն
զնոյն պատգամսն որ էին յառաջին տախ-
տակսն զորս դուն խորտակեցեր, եւ դի-
3 ցես զնոսա ի ներքս ի տապանակին: Եւ
արարի տապանակ յանփուտ փայտից,
եւ կոփեցի երկուս տախտակս քարեղէնս
իբրեւ զառաջինսն, եւ ելի ի լեառնն,
եւ երկու տախտակքն [2]յերկոսին ի ձեռս
4 իմում: Եւ գրեաց յերկոսին տախտակսն
ըստ առաջին գրոյն զտասն պատգամսն
զոր խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր ի լերինն ի
ի միջոյ [3]հրոյն, եւ ետ զնոսա ցիս Տէր:
5 Եւ դարձայ իջի ի լեռնէ անտի, եւ եդի
զտախտակսն ի ներքս [4]ի տապանակին,
եւ էին" անդ որպէս եւ պատուիրեաց
ինձ Տէր:
6 Եւ որդիքն Իսրայելի չուեցին ի Բե-
րովթայ որդւոցն Յակիմայ ի [5]Մադայի.
եւ անդ մեռաւ Ահարոն եւ անդէն թա-
ղեցաւ, եւ քահանայացաւ Եղիազար
7 որդի նորա ընդ նորա: Անտի չուեցին
ի Գադգադ, եւ ի Գադգադայ յԵտակս,
յերկիր վտակաց ջուրց:
8 Յայնմ ժամանակի զատոյց Տէր զցեղն
Ղեւեայ բառնալ զտապանակ ուխտին
Տեառն, կալ առաջի Տեառն պաշտել
եւ [6]աղօթս մատուցանել" յանուն նորա
9 մինչեւ ցայսօր: Վասն այնորիկ ոչ գոյ
Ղեւտացւոցն բաժին եւ ժառանգութիւն
ի մէջ եղբարց իւրեանց, զի Տէր ինք-
նին է մասն եւ ժառանգութիւն նոցա,
որպէս եւ ասաց [7]նոցա:
10 Եւ ես կացի ի լերինն[8] զքառասուն տիւ
եւ զքառասուն գիշեր, եւ լուաւ ինձ
Տէր ի ժամանակին յայնմիկ, եւ ոչ կա-
11 մեցաւ սատակել զձեզ: Եւ ասէ ցիս Տէր,
Գնա չուեա առաջի ժողովրդեանդ այդո-
րիկ, եւ մտցեն եւ ժառանգեսցեն զեր-
կիրն զոր երդուայ հարցն դոցա տալ դոցա:
12 Եւ արդ, Իսրայէլ, զի՞նչ խնդրէ ի
քէն Տէր Աստուած քո. այլ երկնչել ի
Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ, եւ գնալ
յամենայն ի ճանապարհս նորա եւ սիրել
զնա եւ պաշտել զՏէր Աստուած քո
յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն
13 անձնէ քումմէ, Եւ պահել զպատուի-
րանս Տեառն [2]Աստուծոյ քո" եւ զիրա-
ւունս նորա զոր ես պատուիրեմ քեզ
14 այսօր, զի բարի լիցի քեզ: Ահաւասիկ
Տեառն Աստուծոյ քո երկինք եւ երկ-
նից երկինք, եւ երկիր եւ ամենայն որ
15 է ի նոսա: Բայց ընդ հարսն ձեր [3]յա-
ռաջագոյն հաճեցաւ Տէր սիրել զնոսա,
եւ ընտրեաց զզաւակ նոցա յետ նոցա,
զձեզ քան զազգս ամենայն ըստ աւուրս
16 ըստ այսմիկ: Եւ թլփատեցէք [9]զխստա-
սրտութիւն ձեր", եւ զպարանոցս ձեր
17 մի՛ եւս խստացուցանէք. Զի Տէր Աս-
տուած [10]մեր, նա է Աստուած աստու-
ծոց եւ Տէր տերանց, Աստուած մեծ
եւ հզօր եւ ահաւոր, որ ոչ աչառէ ե-
18 րեսաց, եւ ոչ առնու կաշառ. Առնէ
իրաւունս [2]եկին եւ" որբոյ եւ այրւոյ.
սիրէ զնժդեհն տալ նմա հաց եւ հան-
19 դերձ: Եւ սիրեցէք զպանդուխտն. զի
եւ դուք պանդուխտք էիք յերկրին Ե-
20 գիպտացւոց: Ի Տեառնէ Աստուծոյ քում-
մէ երկիցես, եւ զնա պաշտեսցես, եւ
ի նա յարեսցիս, եւ յանուն նորա երդ-
21 նուցուս: Զի նա է պարծանք քո եւ
նոյն Աստուած քո, որ արար ի քեզ
զմեծամեծսն եւ զփառաւորս զոր տե-
22 սին աչք քո: Եւթանասուն ոգւովք ի-
ջին հարքն քո յԵգիպտոս, եւ արդ ահա
արար զքեզ Տէր Աստուած քո իբրեւ
զաստեղս երկնից բազմութեամբ:

Գլ. ԺԱ

1 Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո, եւ
պահեսցես զպահպանութիւնս նորա եւ
զիրաւունս նորա եւ զպատուիրանս նո-
րա եւ զդատաստանս նորա զամենայն
2 աւուրս [2]կենաց քոց": Եւ ծանիջիք այ-
սօր, եթէ ոչ վասն որդւոց քոց որք ոչ
գիտեն եւ ոչ տեսին զխրատ Տեառն Աս-
տուծոյ քո եւ զմեծամեծս նորա, զձեռն
3 հզօր եւ զբազուկ բարձր, Զնշանս նորա
եւ [11]զարուեստս զոր արար ի մէջ Եգիպ-
տոսի, ի Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց
4 եւ յամենայն երկիր նորա. Եւ զոր ինչ

[1] Ոմն. ել առ իս [2] Յոմն. [illegible] [3] Ոմն. Հրդյն յաւուրն եկեղեցւոյ [4] Ոմն. ի տապանակին զոր արարի. եւ եղեն [5] Ոմն. Մոսերա [6] Ոմն. օրհնել [7] Ոմն. Տէր Աստուած քո նմա [8] Ոմն. յեցին յ—ն—, ըստ աւուրցն առաջնոց.

[9] Ոմն. զանթլփատութիւն սրտից ձերոց [10] Ոմն. ձեր [11] Ոմն. զգործս նորա

արար ընդ զօրսն Եգիպտացւոց, [1]զկառս
նոցա եւ զերիվարս իւրեանց". որպէս
ծփեաց զՋուրս Կարմիր ծովուն ի վերայ
երեսաց նոցա ի յարձակել նոցա զկնի
[2]մեր, կորոյս զնոսա Տէր մինչեւ ցայսօր
5 ժամանակի. Եւ զոր ինչ արար ձեզ յա-
նապատի անդ, մինչեւ եկիք ի տեղիս
6 յայս. Եւ զոր ինչ արար ընդ Դաթան
եւ ընդ Աբիրոն, ընդ որդիս Եղիաբու
որդւոյ Ռուբենի, որոց բացեալ երկրի
զբերան իւր եկուլ զնոսա եւ զտունս
նոցա եւ զվրանս նոցա, եւ զամենայն
ինչս նոցա ընդ նոսա ի միջոյ ամենայն
7 Իսրայելի։ Զի ձեր իսկ աչք տեսին զա-
մենայն զգործս Տեառն զմեծամեծս զոր
8 արար [3]ի ձեզ մինչեւ ցայսօր"։ Եւ պա-
հեցէք զամենայն պատուիրանս [3]Նորա
զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, զի [4]կեց-
ջիք եւ բազմապատիկք լինիցիք", եւ
մտանիցէք ժառանգիցէք զերկիրն, յոր
դուք անցանէք [5]ընդ Յորդանան" ժա-
9 ռանգել զնա. Զի երկայնօրեայք լինի-
ցիք ի վերայ երկրին զոր երդուաւ Տէր
հարցն ձերոց տալ նոցա եւ զաւակի
նոցա [3]յետ նոցա", երկիր՝ որ բղխէ
զկաթն եւ զմեղր։
10 Քանզի երկիրն յոր մտանելոց էք ժա-
ռանգել զնա՝ ոչ իբրեւ զերկիրն Եգիպ-
տացւոց է ուստի ելէք դուք անտի,
[6]յորժամ սերմանեն սերմանս, եւ ռռո-
գանեն ոտիւք" իբրեւ զպարտէզ բանջա-
11 րոյ. Այլ երկիրն յոր դուք մտանելոց էք
ժառանգել՝ երկիր լեռնային եւ դաշտա-
կան է. յանձրեւոյ երկնից ըմպէ ջուր.
12 Երկիր՝ զոր Տէր Աստուած քո դարմանէ
զնա, հանապազ աչք Տեառն Աստուծոյ
քո ի վերայ նորա, ի սկզբանէ տարւոյն
13 մինչեւ ցկատարումն տարւոյն։ Եւ եթէ
լսելով լուիցես [7]ամենայն պատուիրա-
նաց Նորա" զոր ես պատուիրեմ քեզ այս-
օր, սիրել զՏէր Աստուած քո եւ պաշ-
տել զնա յամենայն սրտէ քումմէ, եւ
14 յամենայն անձնէ քումմէ, [8]Տացէ անձ-
րեւ երկրին ձերում ի ժամանակի իւրում
զկանուխ եւ զանագան, եւ ժողովեսցես
զցորեան քո եւ զգինի քո եւ զեւղ քո։
15 Եւ [8]տացէ խոտ յանդս քո անասնոյ քում,

16 եւ կերիցես եւ յագեսցիս։ Հայեցարուք
յանձինս ձեր, գուցէ յուլանայցեն սիրտք
ձեր եւ յանցանիցէք եւ պաշտիցէք զաս-
տուածս օտարս, եւ երկիր պագանիցէք
17 նոցա. Եւ սրտմտեալ բարկանայցէ Տէր
ի վերայ ձեր, եւ արգելուցու զերկինս եւ
ոչ լինիցի անձրեւ, եւ երկիր ոչ տացէ
զպտուղ իւր, եւ կորնչիցիք արագ արագ
յերկրէն բարութեան զոր ետ ձեզ Տէր։
18 Եւ դիջիք զբանս զայս ի սիրտս ձեր եւ
յանձինս ձեր, եւ արկջիք զնոսա նշան
ի ձեռս ձեր, եւ եղիցին [9]անշարժ առաջի
19 աչաց ձերոց. Եւ [10]ուսուսջիք որդւոց
ձերոց խօսել զնոսա ի նստել ի տան, եւ
ի գնալ ի ճանապարհի, եւ ի ննջել եւ ի
20 յառնել. Եւ գրեսջիք զնոսա ի վերայ սե-
21 մոց տանց ձերոց եւ ի դրունս ձեր. Զի
[11]բազմօրեայք լինիցիք", եւ աւուրք որդ-
ւոց ձերոց ի վերայ երկրին զոր երդուաւ
Տէր հարցն [12]քոց տալ քեզ" ըստ աւուրց
երկնից ի վերայ երկրի։
22 Եւ եղիցի եթէ [13]լսելով լուիցէք ամե-
նայն պատուիրանացս այսոցիկ" զոր ես
պատուիրեմ ձեզ այսօր առնել, սիրել
զՏէր Աստուած քո, գնալ ի ճանապարհս
23 Նորա եւ յարել ի Նա, Մերժեսցէ Տէր
զամենայն ազգսն զայնոսիկ յերեսաց ձե-
րոց, եւ ժառանգեսջիք զազգս մեծամեծս
24 եւ հզօրագոյնս քան զձեզ։ Ամենայն տե-
ղի ուր կոխիցեն գնացք ոտից ձերոց՝
ձեզ լիցի. յանապատէ անտի [14]մինչեւ
ցԱներն Լիբանանու, եւ ի գետոյն մեծէ,
գետոյն" Եփրատայ մինչեւ ցծովն արեւ-
25 մտից եղիցին սահմանք ձեր։ Եւ ոչ ոք
դառնայցէ ընդդէմ ձեր, եւ զահ եւ զեր-
կեւղ ձեր արկցէ Տէր Աստուած ձեր ի
վերայ երեսաց ամենայն երկրին զոր կո-
խիցէք, որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր։
26 Եւ ես աւասիկ տամ այսօր առաջի
27 ձեր օրհնութիւնս եւ անէծս. Օրհնու-
թիւն՝ եթէ լսիցէք պատուիրանաց Տեառն
Աստուծոյ ձերոյ զոր ես պատուիրեմ ձեզ
28 այսօր. Եւ անէծս՝ եթէ ոչ լուիցէք պա-
տուիրանաց Տեառն Աստուծոյ ձերոյ
[3]զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր", եւ մո-
լորիցիք ի ճանապարհէն զոր ես պա-
տուիրեցի ձեզ, երթալ պաշտել զաս-

---

[1] Եբր. ընդ երիվարս նոցա, եւ ընդ կառս նոցա [2] Եբր. ձեր [3] Եբր. դօխում [4] Եբր. զօրանայցէք [5] Եբր. անդր [6] Եբր. ուր սերմանէիր զսերմն քո, և ռռոգանէիր ոտիւք քովք [7] Եբր. պատուիրանաց իմոց [8] Եբր. Տաց

[9] Եբր. դրոշմանակ [10] Եբր. ուսուսջիք զնոսա [11] Եբր. բազմասցին աւուրք ձեր [12] Եբր. ձերոց տալ նոցա [13] Եբր. պահելով պահիցէք զամենայն պատուիրանս զայսոսիկ [14] Եբր. և ի Լիբանանէ եւ ի գետոյն, ի գետոյն

29 տուածս օտարս զորս ոչ ճանաչիցէք ։ Եւ
եղիցի յորժամ տարցի զքեզ Տէր Ա-
ստուած քո յերկիրն յոր անցանես [1]ընդ
Յորդանան" ժառանգել զնա, եւ տացես
դու զօրհնութիւնն ի լերինն Գարիզին,
30 եւ զանէծս ի լերինն Գեբաղ. Ո՞չ ապա-
քէն յայնկոյս Յորդանանու է այն, յե-
տոյ ճանապարհին արեւմտից յերկրին
Քանանացւոց, [2]որոյ նիստն ընդ արեւ-
մուտս է մերձ ի Գաղգաղ՝ առ կաղնեաւն
31 բարձու"։ Եւ դուք անցանէք ընդ Յոր-
դանան մտանել ժառանգել զերկիրն զոր
Տէր Աստուած տալոց է ձեզ ի ժառան-
գութիւն [1]զամենայն աւուրս", եւ ժա-
ռանգեսջիք զնա եւ բնակեսջիք ի նմա ։
32 Եւ զգուշասջիք առնել զամենայն հրա-
մանս նորա, եւ զդատաստանս զայսո-
սիկ զոր ես տամ առաջի ձեր այսօր ։

Գլ. ԺԲ

1 Եւ այս են հրամանք եւ դատաստանք
զոր զգուշանայցէք առնել յերկրին զոր
Տէր Աստուած հարցն ձերոց տալոց է ձեզ
ի ժառանգութիւն, զամենայն աւուրս
2 զորս կեցցէք դուք ի վերայ երկրի ։ Կո-
րուսանելով կորուսջիք զամենայն տե-
ղիսն յորս պաշտեցին ի նոսա ազգքն,
զորս դուք ժառանգիցէք զնոսա, զդիս իւր-
եանց ի վերայ լերանց բարձանց եւ ի
վերայ բլրոց, եւ ի ներքոյ ամենայն
3 վարսաւոր ծառոց. Եւ կործանեսջիք
զբագինս նոցա, եւ փշրեսջիք զարձանս
նոցա, եւ այրեսջիք հրով, [3]զանտառս
նոցա, եւ զդրօշեալս դից նոցա կոտո-
րեսջիք, եւ կորուսջիք զանուանս նո-
ցա ի տեղւոջէն յայնմանէ ։
4 Եւ մի՛ առնիցէք նոյնպէս Տեառն Ա-
5 ստուծոյ ձերում. Այլ ի տեղւոջն զոր
ընտրեսցէ Տէր Աստուած ձեր ի միում
ի ցեղից ձերոց, [4]անուանել զանուն իւր
եւ կոչել ի նմա", խնդրեսջիք եւ մտջիք
6 անդր. Եւ մատուսջիք զողջակէզս ձեր
եւ զզոհս ձեր եւ զտասանորդս ձեր եւ
[5]զպտուղս ձեր" եւ զուխտս ձեր եւ զկա-
մայականս ձեր [1]եւ զխոստովանութիւնս
ձեր", եւ զանդրանիկս արջառոյ եւ ոչ-
7 խարի ձերոյ. Եւ կերիջիք առաջի Տեառն
Աստուծոյ ձերոյ, եւ ուրախ լինիջիք ի
վերայ ամենայնի յոր մխիցէք զձեռս
ձեր, դուք եւ տունք ձեր, որպէս եւ
օրհնեաց զքեզ Տէր Աստուած քո ։
8 Մի՛ առնիցէք զամենայն ինչ զոր այսօր
մեք աստ [1]ոչ առնեմք, իւրաքանչիւր
9 զհաճոյն առաջի իւր ։ Քանզի ոչ հասէք
ի հանգիստն եւ ի ժառանգութիւնն զոր
Տէր Աստուած [6]մեր տալոց է ձեզ, մին-
10 չեւ ցայսօր"։ Եւ անցջիք ընդ Յորդանան
եւ բնակեսջիք յերկրին զոր Տէր Աստ-
ուած [7]մեր ժառանգեցուցէ ձեզ. եւ
հանգուսցէ զձեզ յամենայն թշնամեաց
ձերոց որ շուրջ զձեւք իցեն, եւ բնա-
11 կեսջիք [8]զգուշութեամբ. Եւ եղիցի տե-
ղին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած [9]մեր
կոչել զանուն իւր ի վերայ նորա, անդ
մատուսջիք" զամենայն զոր ես պատուի-
րեմ ձեզ [1]այսօր, զողջակէզս ձեր եւ
զզոհս ձեր եւ զտասանորդս ձեր եւ
[10]զպտուղս ձեռաց ձերոց [1]եւ զդահա-
մուտս ձեր", եւ զամենայն ընտիրս [11]պա-
տարագաց ձերոց զոր ուխտիցէք [12]Աս-
12 տուծոյ ձերում". Եւ ուրախ լինիջիք
առաջի Տեառն Աստուծոյ [13]մերոյ, դուք
եւ ուստերք ձեր եւ դստերք ձեր եւ ծա-
ռայք ձեր եւ աղախնայք ձեր, եւ Ղեւ-
տացին որ ի դրունս ձեր, զի ոչ գոյ նորա
բաժին եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ ձեզ։
13 Զգոյշ լեր անձին քում, գուցէ մա-
տուցանիցես զողջակէզս քո յամենայն
14 տեղւոջ զոր տեսանիցես. Այլ ի տեղւոջն
զոր ընտրեսցէ Տէր [14]Աստուած քո իւր
ի միում ի քաղաքաց" քոց, անդ մատու-
ցանիցես զողջակէզս քո, եւ անդ արաս-
ցես զամենայն զոր ես պատուիրեմ քեզ
15 այսօր ։ Այլ եւ ըստ ամենայն ցանկու-
թեան քում զենցես եւ ուտիցես միս ըստ
օրհնութեան Տեառն Աստուծոյ քո, զոր
ետ քեզ յամենայն քաղաքս. անսուրբն
որ ի քեզ եւ սուրբն ի միասին կերիցեն
զայն՝ իբրեւ զայծեամն եւ զեղջերու ։
16 Բայց արիւն մի՛ ուտիցէք, այլ յերկիր
հեղուցուք զնա իբրեւ զջուր ։
17 Մի՛ ժտիցես ուտել ի քաղաքս քո զտա-
սանորդս ցորենոյ քո եւ զգինւոյ քո եւ
զիւղոյ քո, զանդրանիկս արջառոյ քո եւ

---

[1] Յեբր. պակաս [2] Եբր. բնակելոց յԱրաբա (ի դաշտին), մերձ ի Գաղգաղ, առ կաղնեօքն Մորէի [3] Տես Ելից ԼԴ. 13։ [4] Եբր. դնել զանուն իւր անդ, բնակել նմա [5] Եբր. զվերացմունս ձեռաց ձերոց

[6] Եբր. քո տալոց է քեզ [7] Եբր. ձեր [8] Եբր. յապահովս [9] Եբր. ձեր ի նմա, բնակեցուցանել զանուն իւր անդ, անդր տարջիք [10] Եբր. զվերացմունս [11] Եբր. ուխտից [12] Եբր. Տեառն [13] Եբր. ձերոյ [14] Եբր. ի միում ի ցեղից

զոչխարի քո, եւ զամենայն ուխտս զոր
ուխտիցէք, եւ [1]զխոստովանութիւնս ձեր
18 եւ զպտուղս ձեռաց ձերոց". Այլ առա-
ջի Տեառն Աստուծոյ քո կերիցես զայն,
ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր [2]Աստ-
ուած՝ իւր", դու եւ ուստր քո եւ դուստր
քո, ծառայն քո եւ աղախին քո եւ [3]Ղեւտացին
որ ի քաղաքս քո. եւ ուրախ լինիցիս
առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ի վերայ
19 ամենայնի յոր մխիցես զձեռն քո: Զգոյշ
լեր անձին քում, գուցէ թողուցուս
զՂեւտացին զամենայն ժամանակս քո
որչափ եւ կեցցես ի վերայ երկրին:
20 Եւ եթէ ընդարձակեսցէ Տէր Աստուած
քո զսահմանս քո որպէս եւ խոստացաւ
քեզ, եւ ասիցես թէ՝ Կերայց միս, եթէ
ցանկանայցէ անձն քո ուտել միս, ըստ
ամենայն ցանկութեան անձին քո կերի-
21 ցես միս: Ապա թէ հեռագոյն իցէ ի քէն
տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո
[4]անուանել զանուն իւր ի վերայ նորա",
եւ զենուցուս յարջառոյ քումմէ եւ
յոչխարէ քումմէ յորոց տացէ քեզ [5]Աստ-
տուած, զոր օրինակ պատուիրեցի քեզ,
կերիցես ի քաղաքս քո ըստ ցանկութեան
22 անձին քո: Որպէս ուտիցի այծեամն եւ
եղջերու, այնպէս կերիցես եւ զայն.
անսուրբն ի քեզ եւ սուրբն նոյնպէս կե-
23 րիցեն: Զգոյշ լեր չուտելոյ զարիւն, զի
24 արիւն նորա է շունչ իւր. Մի՛ ուտիցես
շունչ ընդ մսոյ, յերկիր հեղուցուս զնա
25 իբրեւ զջուր: Եւ մի՛ ուտիցես զնա, զի
բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց յետ քո,
եթէ արասցես զբարին եւ զհաճոյ առաջի
26 Տեառն [6]Աստուծոյ քո": Բայց զսրբու-
թիւնս քո որ լինիցին քեզ, եւ զուխտս
քո զոր ուխտիցես, առեալ եկեսցես ի
տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր [6]Աստուած քո
իւր՝ կոչել զանուն իւր ի վերայ նորա":
27 Եւ արասցես զողջակէզս քո, [7]զմիսն
հանցես ի վերայ սեղանոյ Տեառն Աստ-
ուծոյ քո, եւ զարիւն զոհիցն հեղուցուս
առ յատակաւ սեղանոյն Տեառն Աստ-
ուծոյ քո, եւ զմիսն կերիցես:
28 Զգոյշ լեր եւ լուր, եւ արասցես զա-
մենայն զբանս զոր ես պատուիրեմ քեզ,
զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց [8]քոց
յաւիտեան, եւ արասցես զբարին եւ
զհաճոյն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո:
29 Եւ եթէ սատակեսցէ Տէր Աստուած
քո զազգսն յերեսաց քոց, յորում դու
մտանելոց ես ժառանգել զերկիր նոցա, եւ
ժառանգեսցես զնոսա եւ բնակեսցես
30 յերկրի նոցա, Զգոյշ լեր անձին քում,
գուցէ խնդրիցես երթալ զհետ նոցա յետ
սատակելոյ զնոսա յերեսաց քոց. մի՛
քննիցես զդիս նոցա եւ ասիցես, Զիա՞րդ
առնիցեն ազգքս այսոքիկ դիցն իւրեանց՝
31 զի եւ ես արարից [9]Տեառն: Մի՛ առնիցես
նոյնպէս Տեառն Աստուծոյ քում, զի զգար-
շելիսն զոր ատեայ Տէր՝ արարին դիցն իւր-
եանց. զի զուստերս իւրեանց եւ զդստերս
32 իւրեանց այրեն հրով դիցն իւրեանց: Ամե-
նայն բանի զոր ես պատուիրեմ քեզ [6]այսօր՝
զգուշանայցես առնելոյ, մի՛ յաւելուցուս
ի նա եւ մի՛ հատանիցես ի նմանէ:

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ եթէ յառնիցէ ի միջի քում մարգարէ
կամ երազահան երազոց, եւ տացէ քեզ
2 նշան կամ արուեստ, Եւ լինիցի նշանն
կամ արուեստն զոր խօսեցաւ առ քեզ,
եւ ասիցէ, Երթիցուք պաշտեսցուք
զաստուածս օտարս զորս ոչ ճանաչիցէք,
3 Մի՛ լսիցէք բանից մարգարէին այնորիկ,
կամ երազահանին երազոց. զի փորձէ
զձեզ Տէր [10]Աստուած ճանաչել", թէ սի-
րիցէ՞ք զՏէր Աստուած [11]մեր յամենայն
սրտէ ձերմէ եւ յամենայն անձնէ ձերմէ:
4 Զկնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ երթիջիք,
եւ ի նմանէ երկնչիջիք եւ զպատուի-
րանս նորա պահեսջիք. եւ ձայնի նորա
5 լուիջիք[12] եւ ի նա յարեսջիք: Եւ մար-
գարէն այն կամ երազահանն երազոց
մեռցի, զի խօսեցաւ ապստամբեցուցանել
զքեզ ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ որ
եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, որ
փրկեացն զքեզ յերկրէն ծառայութեան,
մերժել զքեզ ի ճանապարհէն զոր պա-
տուիրեաց քեզ Տէր Աստուած քո գնալ ընդ
նա. եւ բարձցես զչարն ի միջոյ ձերմէ:
6 Եւ եթէ աղաչեսցէ զքեզ եղբայր քո
[6]առ ի հօրէ կամ" առ ի մօրէ քումմէ,
կամ ուստր քո, կամ դուստր քո, կամ
կին ծոցոյ քո, կամ բարեկամ հանգոյն
անձին քո, գաղտ եւ ասիցէ, Երթիցուք

[1] Եբր. զկամայականս և զվերագմունս ձեռաց քոց
[2] Եբր. Աստուած քո [3] Եբր. Ղեւտացին [4] Եբր.
դնել զանուն իւր անդ [5] Եբր. Տէր [6] Յեբր.
պակասի [7] Եբր. զմիսն եւ զարիւն [8] Եբր. քոց
յետ քո

[9] Եբր. այնպէս [10] Եբր. Աստուած ձեր ճանաչել
զձեզ [11] Եբր. ձեր [12] Եբր. [illegible] յաւելու,
եւ զնա պաշտեսջիք

պաշտեսցուք զաստուածս օտարս զորս
7 ոչ ճանաչիցես դու եւ հարք քո, Յաստ-
ուածոց ազգացն որ շուրջ զձեւք իցեն,
ի մերձաւորացն քոց կամ ի հեռաւորաց,
ի ծագաց երկրին մինչեւ ի ծագս երկրին,
8 Մի՛ հաւանիցիս նմա եւ մի՛ լուիցես նմա,
եւ մի՛ խնայեսցէ ակն քո ի նա, եւ մի՛
գթասցիս ի նա եւ մի՛ ծածկեսցես զնա.
9 [1]Պատմելով պատմեսցես զնմանէ". ձեռք
քո նախ լինիցի ի նա սպանանել զնա,
եւ ապա ձեռն ամենայն ժողովրդեանն.
10 Եւ քարկոծեսցես զնա քարամբք եւ
մեռցի. զի խնդրեաց ապստամբեցուցա-
նել զքեզ ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ,
որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց
11 ի տանէ ծառայութեան։ Եւ լուեալ ամե-
նայն Իսրայելի զարհուրեսցի, եւ ոչ
եւս յաւելուցուն առնել ըստ բանին
այնորիկ չարի ի միջի ձերում։
12 Եւ եթէ լուիցես ի միում ի քաղաքացն
զորս Տէր Աստուած քո տացէ քեզ բնա-
13 կել անդ, ասել՝ եթէ Ելին արք անօ-
րէնք ի մէնջ եւ ապստամբեցուցին զա-
մենայն բնակիչս քաղաքին իւրեանց,
եւ ասեն, Երթիցուք եւ պաշտեսցուք
զաստուածս օտարս զորս ոչ գիտիցէք,
14 Եւ քննեսցես եւ հարցցես եւ յուզես-
ցես յոյժ, եւ ահա ստոյգ հաւաստեաւ
իցէ բանն, եւ եղեալ իցէ գարշութիւնն
15 ի ձեզ, Կոտորելով կոտորեսջիք զամե-
նայն բնակիչս [2]երկրին այնորիկ կոտոր-
մամբ սրոյ, եւ նզովելով նզովեսջիք
զնա եւ զամենայն ինչ որ ի նմա եւ
16 զանասուն նոցա ի բերան սրոյ. Եւ զա-
մենայն կապուտ նորա ժողովեսցես յելս
նորա, եւ այրեսցես հրով զքաղաքն եւ
զամենայն զաւար նորա համօրէն [3]ա-
ռաջի Տեառն Աստուծոյ քո, եւ եղիցի
աւերակ յաւիտեան եւ ոչ եւս շինեսցի։
17 Եւ մի՛ կռուիցի ի ձեռին քում ի նզովից
նորա, զի դարձցի Տէր ի բարկութենէ
սրտմտութեան իւրոյ, եւ տացէ քեզ
ողորմութիւն, եւ ողորմեսցի քեզ եւ
բազմացուսցէ զքեզ, զոր օրինակ երդ-
18 ուաւ Տէր հարցն քոց, Եթէ լուիցես
ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո պահել զա-
մենայն պատուիրանս նորա զոր ես քեզ
պատուիրեմ այսօր, առնել [4]զբարին եւ
զհաճոյն" առաջի Տեառն Աստուծոյ քո։

[1]Եբր. Սպանանելով սպանցես զնա [2]Եբր. քաղաքին [3]Եբր. վասն [4]Եբր. զուղիղն

ԳԼ. ԺԴ

1 Զի որդիք էք դուք Տեառն Աստուծոյ
ձերոյ, մի՛ ցտիցիք, եւ մի՛ հարկանի-
2 ցէք զճակատ ի վերայ մեռելոյ. Զի ժո-
ղովուրդ ես դու սուրբ Տեառն Աստուծոյ
քո. եւ զքեզ ընտրեաց Տէր [5]Աստուած քո"
լինել քեզ նմա ժողովուրդ սեպհական
յամենայն ազգաց որ ի վերայ երեսաց
3 երկրի։ Մի՛ ուտիցէք զամենայն դարշելիս։
4 Այս անասունք են զորս ուտիցէք.
արջառ եւ ոչխար ի հօտից, եւ [6]նոխազ
5 յայծեաց, Զեղջերու եւ զայծեամն եւ
զգոմէշ եւ զխարբուզ եւ զայծքաղ եւ
6 զյամոյր եւ զանալութ. Եւ զամենայն ա-
նասուն զթաթահերձ եւ զկճղակարաչխ
7 եւ զորոճող յանասնոց ուտիցէք. [7]Եւ զայն
մի՛ ուտիցէք որ որոճեն եւ թաթահերձ
եւ կճղակարաչխ ոչ իցեն. ուղտ եւ նա-
պաստակ եւ ճագար". զի որոճեն եւ
կճղակահերձ ոչ են. անսուրբք իցեն
8 նոքա ձեզ։ Եւ խոզ զի թաթահերձ եւ
կճղակարաչխ է եւ որոճէ ոչ՝ անսուրբ
իցէ նա ձեզ. ի մսոյ նոցա մի՛ ուտիցէք,
եւ ի մեռեալ նոցա մի՛ մերձենայցէք։
9 Եւ այս են զոր ուտիցէք յամենայնէ
որ ի ջուրս են. ամենայնի որոյ իցեն
10 թեւք եւ թեփ, ուտիցէք, Եւ ամենայ-
նի որոյ ոչ իցեն թեւք եւ թեփ, մի՛
ուտիցէք. անսուրբ իցեն նոքա ձեզ։
11 Զամենայն հաւ սուրբ ուտիցէք։
12 Եւ այս է զոր ոչ ուտիցէք ի նոցանէ.
զարծուի եւ զկորճ եւ զգետարծուի,
13 Եւ զցին եւ զանկղ, եւ որ ինչ նման է
14 նոցա, Եւ զորի՝ եւ որ ինչ նման իցէ
15 նմա, Եւ զջայլեամն եւ զբու եւ զճայ
16 եւ զարագիլ, Եւ զփոր եւ զհողամաղ
17 եւ զքաջահաւ, Եւ զտխակ եւ զագռաւ
18 եւ զհաւալուսն, Եւ զքաղաղր, եւ որ
ինչ նման է նոցա, եւ զյոպոպ եւ զչիղջ։
19 Եւ ամենայն սողուն [8]ի թռչնոց" անսուրբ
լիցի ձեզ, եւ մի՛ ուտիցէք ի նոցանէ։
20 Եւ զամենայն թռչուն սուրբ՝ կերիջիք։
21 Եւ զամենայն մեռելոտի մի՛ ուտի-
ցէք, այլ պանդխտին որ է ի քաղաքս
քո տացես զնա եւ կերիցէ, կամ վա-
ճառեսցես օտարոտւոյն. զի ժողովուրդ
սուրբ ես դու Տեառն Աստուծոյ քո։

[5]Յեբր. պակասի [6]Եբր. այծ [7]Եբր. Սակայն յորոց որոճենն կամ կճղակարաչխ իցեն՝ մի՛ ուտիցէք զգոսա. զուղտ, զնապաստակ եւ զճագար [8]Եբր. Թռչուն

Մի եփեսցես [1]զգառն ի կաթն մօր իւրոյ։
22 Տասանորդս տասանորդեսցես յամե-
նայն արմտեաց սերմանց քոց, զարմտիս
23 անդոց քոց ամ ըստ ամէ, Եւ կերիցես
[2]զայն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ի
տեղւոջն զոր ընտրեսցէ [3]Տէր Աստուած
քո անուանել զանուն իւր ի վերայ նո-
րա, անդ մատուսցես" զտասանորդս
ցորենոյ քո եւ զգինւոյ քո եւ ձիթոյ
քո, եւ զանդրանիկս արջառոյ քո եւ
զոչխարի քո. զի ուսցիս երկնչել ի
Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ զամենայն
24 աւուրս։ Ապա թէ հեռի իցէ ի քէն ճա-
նապարհն, եւ ոչ կարիցես տանել զայն,
վասն զի հեռի իցէ ի քէն տեղին զոր
ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո [4]անուա-
նել զանուն իւր անդ, զի օրհնեաց զքեզ
25 Տէր Աստուած քո, Վաճառեսցես զայն
արծաթոյ, եւ առցես զարծաթն ի ձե-
ռին քում, եւ երթիցես ի տեղին զոր
26 ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո. Եւ տացես
զարծաթն ընդ ամենայնի որում ցանկա-
նայցէ անձն քո, արջառոյ կամ ոչխարի
կամ գինւոյ կամ ցքւոյ կամ ամենայնի
որում ցանկանայցէ անձն քո, եւ կերիցես
անդ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո, եւ
27 ուրախ լինիցիս դու եւ [5]ասուր քո. Եւ
Ղեւտացին որ ի քաղաքս քո, մի՛ թո-
ղուցուս զնա, զի ոչ գոյ նորա բաժին
եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ քեզ։
28 Յետ երից ամաց հանիցես զամենայն
տասանորդս արմտեաց քոց, եւ յամին
29 յայնմիկ դիցես զայն ի քաղաքս քո. Եւ
եկեսցէ Ղեւտացին, քանզի ոչ գոյ նո-
րա բաժին եւ ժառանգութիւն ընդ քեզ,
եւ եկն եւ որբ եւ այրի ի քաղաքս քո,
կերիցեն եւ յագեսցին. զի օրհնեսցէ
զքեզ Տէր Աստուած քո յամենայն գործս
քո զոր առնիցես։

ԳԼ. ԺԵ

1 [6]Յեւթն եւթներորդ ամի" արասցես թո-
2 ղութիւն։ Եւ այս իցէ հրաման թողու-
թեանն. թողցես զամենայն պարտս քո
զոր պարտիցի քեզ ընկեր քո, եւ մի՛ պա-
հանջիցես յընկերէ եւ յեղբօրէ քումմէ,
զի թողութիւն կոչեցեալ է [2]Տեառն Աս-
3 տուծոյ քո"։ Յօտարոտւոյն [7]պահանջիցես
որ ինչ իցէ քո առ նմա, բայց եղբօրն
քում թողութիւն արասցես զպարտուցն
4 քոց"։ Եւ մի՛ լինիցի ի միջի քում կա-
րօտեալ. զի օրհնելով օրհնեսցէ զքեզ
Տէր [2]Աստուած քո" յերկրին զոր Տէր
Աստուած քո տալոց է քեզ ի ժառան-
5 գութիւն ժառանգել զնա։ Եւ եթէ լսե-
լով լուիցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ
քո, պահել եւ առնել զամենայն պա-
տուիրանս զոր ես պատուիրեմ քեզ այ-
6 սօր, Զի Տէր Աստուած քո օրհնեաց
զքեզ, որպէս եւ խոստացաւ քեզ, եւ
տացես փոխ ազգաց բազմաց, եւ դու
ոչ առնուցուս փոխ. եւ տիրեսցես ազ-
գաց բազմաց, եւ քեզ մի՛ տիրեսցեն։
7 Եւ եթէ լինիցի ի միջի քում կարօ-
տեալ յեղբարց քոց, ի միում ի քաղա-
քաց քոց յերկրին զոր տացէ քեզ Տէր
Աստուած քո, մի՛ դարձուցանիցես զսիրտ
քո, եւ մի՛ կծկիցես զձեռն քո յեղբօրէ
8 քումմէ կարօտելոյ. Այլ ընդարձակելով
ընդարձակեսցես նմա զձեռն քո, եւ տա-
լով տացես նմա փոխ [8]որչափ եւ խնդրի-
9 ցէ ի կարօտութեան իւրում"։ Զգոյշ
լեր անձին քում, գուցէ լինիցի բան
[2]ծածուկ անօրէնութեան ի սրտի քում,
եւ ասիցես, Մերձ է ամն եւթներորդ,
ամն թողութեան, եւ չարակնեսցէ ակն
քո ի վերայ եղբօր քո կարօտելոյ, եւ
ոչ տայցես նմա. եւ բողոքեսցէ զքէն առ
Տէր, եւ լինիցին քեզ այն [9]մեղք մե-
10 ծամեծք։ Այլ պարգեւելով պարգեւես-
ցես նմա, եւ տալով տացես նմա փոխ
որչափ եւ պիտոյ իցէ", եւ մի՛ տրտմի-
ցիս ի սրտի քում զկնի տրոցն քոց նմա.
զի վասն բանիս այսորիկ օրհնեսցէ զքեզ
Տէր Աստուած քո յամենայն ի գործս
քո, եւ յամենայնի յոր ինչ եւ մխեսցես
11 զձեռն քո։ Զի ոչ պակասէ կարօտեալ
յերկրէ, վասն այնորիկ ես պատուիրեմ
զբանս զայս եւ ասեմ, Ընդարձակելով
ընդարձակեսցես զձեռն քո յեղբայր քո,
յաղքատ եւ ի տառապեալ որ իցէ յերկ-
րին քում։
12 Եւ եթէ վաճառեսցի քեզ եղբայր քո
Եբրայեցի, կամ կին Եբրայեցի, ծառա-
յեսցէ քեզ զվեց ամ. եւ յամին եւթնե-
րորդի արձակեսցես զնա ազատ ի քէն։
13 Եւ յորժամ արձակեսցես զնա[10], ոչ ար-

[1] Եբր. զուլ [2] Յեբր. պակասէ [3] Եբր. բնակե-
ցուցանել զանուն իւր անդ. [4] Եբր. դնել
[5] Եբր. տուն [6] Եբր. Ի կատարածի եւթն ամաց
[7] Եբր. պահանջիցես. և որ ինչ իցէ քո ընդ եղբօր
քում, թողցէ ձեռն քո

[8] Եբր. ըստ բաւականի կարօտութեանն որում
կարօտիցէ [9] Եբր. մեղք։ (10) Տալով տացես
նմա [10] Եբրայեցին յաւելու, ազատ ի քէն

14 ձակեսցես զնա ունայն . Այլ հանդերձե-
լով հանդերձեսցես զնա յոչխարաց քոց
եւ ի ցորենոյ քումմէ եւ ի հնձանէ քում-
մէ . որպէս եւ օրհնեաց զքեզ Տէր Ա-
15 ստուած քո՝ տացես նմա ։ Եւ յիշեսցես ,
զի եւ դու ծառայ էիր յերկրին Եգիպ-
տացւոց , եւ փրկեաց զքեզ Տէր Աստուած
քո անտի . վասն այնորիկ ես պատուի-
16 րեմ քեզ առնել զբանս զայս ։ Ապա թէ
ասիցէ ցքեզ , Ոչ ելանեմ ի քէն . զի սի-
րեաց զքեզ եւ զտուն քո , զի բարի իցէ
17 նմա առ քեզ , Առցես հերիւն , եւ ծա-
կեսցես զունկն նորա ի վերայ [1]սեմոց
դրանն , եւ եղիցի քեզ ստրուկ յաւի-
տեան . եւ զաղախին քո նոյնպէս ա-
18 րասցես ։ Եւ մի՛ խիստ թուեսցի առա-
ջի քո յորժամ արձակեսցես զնոսա ա-
զատս ի քէն . զի ամի ամի վարձուք
վարձկանի ծառայեաց քեզ զվեց ամ .
եւ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո
յամենայնի զինչ եւ գործեսցես ։
19 Զամենայն անդրանիկս որ ծնանիցին
յանդեայս քո եւ ի հօտս քո , զարուն
ի նոցանէ սրբեսցես Տեառն Աստուծոյ
քում . ոչ գործեսցես անդրանկաւ եզին
քո , եւ մի՛ կտրեսցես զանդրանիկս հօ-
20 տից քոց ։ Ամ յամէ կերիցես զնա ա-
ռաջի Տեառն ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ
21 Տէր Աստուած քո , դու եւ տուն քո ։ Եւ
եթէ արատաւոր իցէ կամ կաղ կամ կոյր ,
եւ կամ ամենայն արատ չար զինչ եւ
գուցէ ի նմա , մի՛ զենցես զնա Տեառն
22 Աստուծոյ քում . Այլ ի քաղաքս քո կե-
րիցես զնա . անսուրբն ի քեզ եւ սուրբն
նոյնպէս կերիցեն , իբրեւ զայծեամն կամ
23 զեղջերու ։ Բայց զարիւն մի՛ ուտիցես ,
յերկիր հեղուցուս զնա իբրեւ զջուր ։

ԳԼ . ԺԶ

1 Զգուշասջիր ամսոյն կանխոց , եւ արասցես զատիկ Տեառն Աստուծոյ քո . զի
յամսեանն կանխոց [2]ելէք յԵգիպտոսէ ի
2 գիշերի ։ Եւ զենցես զզատիկն Տեառն
Աստուծոյ քում , ոչխարս եւ արջառս ,
ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած
3 քո [3]անուանել զանուն իւր անդ . Մի՛
ուտիցէք ընդ նմա խմորուն , զեւթն օր
բաղարջ կերիցես ընդ նմա , հաց չար-
չարանաց . քանզի տագնապաւ ելէք յԵ-
գիպտոսէ . զի յիշիցէք զօրն ելից ձերոց
յերկրէն Եգիպտացւոց զամենայն աւուրս
4 կենաց ձերոց ։ Եւ մի՛ երեւեսցի ի քեզ
խմոր յամենայն սահմանս քո զեւթն օր .
եւ մի՛ ագցի ի մսոյն զոր զենուցուս յե-
5 րեկորեայ յաւուրն առաջնոյ՝ յայգ ։ Եւ
մի՛ ժտեսցիս զենուլ զզատիկն ի միում
ի քաղաքաց քոց զորս Տէր Աստուած քո
6 տացէ քեզ . Այլ ի տեղւոջն զոր ընտ-
րեսցէ Տէր Աստուած քո [3]անուանել զա-
նուն իւր ի նմա , անդ զենցես զզատիկն
առ երեկս ընդ արեւմուտս , ի ժամանա-
7 կին յորում ելեր յԵգիպտոսէ ։ Եփեսցես
[1]եւ խորովեսցես", եւ կերիցես ի տեղ-
ւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո .
եւ դարձցիս ի վաղիւն երթիցես [4]ի տուն
8 քո ։ Զվեց օր կերիցես բաղարջ , եւ յա-
ւուրն եւթներորդի [1]ելք տօն Տեառն Ա-
ստուծոյ քո . մի՛ գործեսցես ի նմա զամե-
նայն գործ [1]բայց որ ինչ գործիցի անձին" ։
9 Եւթն եւթներորդս համարեսցիս քեզ .
ի սկսանելոյ մանկաղի քո յոճ՝ սկսանիցիս
10 համարել եւթն եւթներորդս ։ Եւ արաս-
ցես տօն եւթներորդաց Տեառն Աստու-
ծոյ քում , որչափ կարող իցէ ձեռն քո
ըստ ընչին [5]զոր տացէ քեզ" որպէս զիարդ
11 օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո . Եւ
ուրախ լիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ
քո դու եւ ուստր քո եւ դուստր քո , ծա-
ռայ քո եւ աղախին քո , եւ Ղեւտացին
որ ի քաղաքս քո , եւ եկն եւ որբն եւ
այրին որ ի ձեզ , ի տեղւոջն զոր ընտրես-
ցէ Տէր Աստուած [3]անուանել զանուն իւր
12 անդ ։ Եւ յիշեսցես զի ծառայ էիր յերկ-
րին Եգիպտացւոց , եւ զգուշասցիս եւ
արասցես զպատուիրանս զայսոսիկ ։
13 Տօն տաղաւարահարաց արասցես զեւթն
օր , ի ժողովել քեզ ի կալոյ քումմէ եւ
14 ի հնձանէ քումմէ ։ Եւ ուրախ լիցիս ի
տօնի քում դու եւ ուստր քո եւ դուստր
քո , ծառայ քո եւ աղախին քո , եւ Ղեւ-
տացին եւ եկն եւ որբն եւ այրին որ ի-
15 ցեն ի քաղաքս քո ։ Զեւթն օր տօնեսցես
Տեառն Աստուծոյ քում ի տեղւոջն զոր
ընտրեսցէ [6]Տէր Աստուած քո ի նմա . եւ
եթէ" օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո
յամենայն արմտիս քո եւ յամենայն գործս
ձեռաց քոց , եւ լինիցիս ուրախ ։
16 Զերիս ժամանակս ի տարւոջ յանդիման
լիցի ամենայն արու քո առաջի Տեառն
Աստուծոյ քո ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ
Տէր . ի տօնի բաղարջակերացն , եւ ի

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. եհան զքեզ Տէր Աստուած քո [3] Եբր. բնակեցուցանել

[4] Եբր. ի վրանս [5] Եբր. տացես [6] Եբր. Տէր. զի

տօնի եւթնեկորդացն, եւ ի տօնի տա-
ղաւարահարացն. եւ ոչ երեւեսցիս ա-
ռաջի Տեառն [1]Աստուծոյ քո" ունայնա-
17 *ձեռն. Իւրաքանչիւր ըստ կարի ձեռաց*
իւրոց ըստ օրհնութեան Տեառն Աստու-
ծոյ քո զոր ետ քեզ ։
18 *Դատաւորս եւ ատենադպիրս կացուս-*
ցես յամենայն [2]քաղաքս քո զոր Տէր Աս-
տուած քո տացէ քեզ ըստ ցեղից, եւ
դատեսցեն զժողովուրդն դատաստան
19 *արդար ։ [3]Եւ մի՛ աչառեսցեն երեսաց, եւ*
մի՛ առնուցուն" կաշառս. քանզի կա-
շառ կուրացուցանէ զաչս իմաստնոց,
20 *եւ ապականէ զբանս արդարոց ։ [4]Ար-*
դարութեամբ արասցես զիրաւունս, զի
կեցցէք եւ մտանիցէք ժառանգել" զեր-
կիրն զոր Տէր Աստուած տացէ [5]ձեզ ։
21 *Մի՛ տնկեսցես քեզ անտառ զամենայն*
փայտի առ սեղանով Տեառն Աստուծոյ
22 *[6]քո ։ Եւ մի՛ արասցես ինչ քեզ ձօնի.*
եւ" մի՛ կանգնեսցես քեզ արձան զոր
ատեաց Տէր Աստուած քո ։

ԳԼ. ԺԷ

1 **Ե**ւ մի՛ զոհիցես Տեառն Աստուծոյ քում
արջառ կամ ոչխար յորում իցէ արատ
ինչ, ըստ ամենայն արատաւոր բանի. զի
պիղծ է այն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ։
2 *Եւ եթէ գտցի ի միջի քում, ի միում*
ի քաղաքացն զոր Տէր Աստուած քո տա-
ցէ քեզ, այր կամ կին որ առնիցէ զչար
առաջի Տեառն Աստուծոյ քո, անցանել
3 *զուխտիւ նորա, Եւ երթեալ պաշտիցեն*
զաստուածս օտարս, եւ երկիր պագա-
նիցեն նոցա, արեգական կամ լուսնի,
կամ ամենայնի որ իցէ ի զարդուէ երկ-
4 *նից, զորս ոչ հրամայեցի. Եւ պատ-*
մեսցի քեզ, [7]եւ քննեսցես յոյժ, եւ ա-
հա ճշմարտիւ լեալ իցէ բանն, եւ եղեալ
իցէ պղծութիւնն այն ի մէջ Իսրայելի,
5 *Հանցես զայրն զայն կամ զկինն որ ա-*
րարին զբանն չար ի դրունս [8]ձեր, եւ
քարկոծեցէք" զնոսա քարամբք եւ մեռ-
6 *ցին ։ Երկուք եւ երիւք վկայիւք մեռցի*
որ մեռանիցին, եւ մի՛ մեռցի միով
7 *վկայիւ ։ Եւ ձեռն վկայիցն եղիցի նախ*
ի նա սպանանել զնա, եւ ապա ձեռն
ամենայն ժողովրդեանն. եւ բարձցես
զչարն ի միջոյ [9]ձերմէ ։
8 *Եւ եթէ [10]վրիպեսցէ ի քէն" բան ի դա-*
տաստանի, ի մէջ արեան եւ արեան, եւ
ի մէջ դատաստանի եւ դատաստանի, եւ
ի մէջ [11]գրգռութեան եւ գրգռութեան,
եւ ի մէջ հակառակութեան եւ հակա-
ռակութեան, բանք դատաստանի ի քա-
ղաքս" քո, եւ յարուցեալ ելցես ի տե-
ղին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո
9 *[1]անուանել զանուն իւր" անդ, Եւ եր-*
թիցես առ քահանայսն Ղեւտացիս, եւ
առ դատաւորն որ լինիցի յաւուրսն յայ-
նոսիկ, եւ [12]քննեալ պատմեսցեն քեզ
10 *[13]զդատաստանն. Եւ արասցես ըստ հրա-*
մանին զոր պատմեսցեն քեզ որ ի տեղ-
ւոյն իցեն՝ զոր ընտրեսցէ Տէր [1]Աստուած
քո", եւ զգուշասջիր յոյժ առնել ըստ
ամենայնի որպէս օրինադրեսցի քեզ.
11 *Ըստ [14]օրինացն եւ ըստ դատաստանի զոր*
ասասցեն քեզ՝ արասցես, եւ մի՛ խո-
տորեսցիս ի բանէն զոր պատմեսցեն քեզ
12 *մի՛ յաջ եւ մի՛ յահեակ ։ Եւ մարդ ոք*
որ առնիցէ հպարտութեամբ առ ի չլսե-
լոյ քահանային որ կայցէ [15]պաշտել յա-
նուն Տեառն Աստուծոյ քո", կամ դա-
տաւորին [1]որ իցէ յաւուրսն յայնոսիկ",
մեռցի մարդն այն, եւ բարձցես զչարն
13 *յԻսրայելէ ։ Եւ ամենայն ժողովրդեանն*
լուեալ երկիցէ, եւ մի՛ եւս ամպարշտեսցի ։
14 *Եւ եթէ մտանիցես յերկիրն զոր Տէր*
Աստուած քո տացէ քեզ, եւ ժառան-
գեսցես զնա եւ բնակեսցես ի նմա, եւ
ասիցես, Կացուցից ի վերայ իմ [16]իշխան
որպէս եւ այլ ազգք որ շուրջ զինեւ են,
15 *Կացուցանելով կացուսցես ի վերայ քո*
[16]իշխան, զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած
քո. յեղբարց քոց կացուսցես քեզ [16]իշ-
խան. եւ մի՛ իշխեսցես կացուցանել քեզ
16 *զայր օտար որ ոչ իցէ եղբայր քո ։ Զի*
մի՛ յաճախեսցէ իւր երիվարս, եւ մի՛
դարձուսցէ զժողովուրդն յԵգիպտոս[17]. զի
Տէր ասաց, Թէ Մի՛ եւս յաւելուցուք
17 *դառնալ ընդ նոյն ճանապարհ ։ Եւ մի՛*

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. դրունս, այսինքն քաղաքս [illegible]
[3] Եբր. Մի՛ դարձուսցես զիրաւունս, մի՛ աչառիցես եւ մի՛ առնուցուս [4] Եբր. Զարդարութեան, զարդարութեան երթիցես զհետ, զի կեցցես եւ ժառանգեսցես [5] Եբր. քեզ [6] Եբր. քո զոր առնիցես քեզ ։ (22) Եւ [7] Եբր. եւ լուիցես եւ [8] Եբր. քո, զայրն կամ զկինն, եւ քարկոծեսցես

[9] Եբր. քումմէ [10] Այսինքն, դժուարին թուեսցի քեզ [11] Եբր. հարուածոյ եւ հարուածոյ, բանք հակառակութեան ի դրունս [12] Եբր. հարցցես, եւ [13] Եբր. զպատգամ դատաստանին [14] Եբր. օրինացն զոր ուսուսցեն քեզ [15] Եբր. պաշտել անդ զՏէր Աստուած քո [16] Եբր. Թագաւոր [17] Եբր. [illegible], յաճախել երիվարս

յաճախեսցէ իւր կանայս, զի մի՛ խոտո-
րեսցի սիրտ նորա. եւ արծաթ եւ ոսկի
18 մի՛ կարի յաճախեսցէ իւր։ Եւ եղիցի
յորժամ նստիցի յիշխանութեան իւրում,
[1]գրեսցէս նմա զերկրորդումն՝՝ օրինացս
այսոցիկ ի մատենի առ ի քահանայիցն
19 Ղեւտացւոց։ Եւ լիցի առ նմա, եւ ըն-
թերցցի զնա զամենայն աւուրս կենաց
իւրոց. զի ուսցի երկնչել ի Տեառնէ Աս-
տուծոյ [2]քումմէ, պահել զամենայն պա-
տուիրանս [3]զայսոսիկ, եւ առնել զիրա-
20 ւունս զայսոսիկ. Զի մի՛ հպարտանայցէ
սիրտ նորա ի վերայ եղբարց իւրոց, զի
մի՛ անցանիցէ զպատուիրանօքս յաջ կամ
յահեակ. զի երկայնակեաց լիցի յիշխա-
նութեան իւրում ինքն եւ որդիք իւր
ի մէջ [4]որդւոցն Իսրայելի։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ մի՛ լիցի քահանայիցն Ղեւտացւոց,
որդւոցն Ղեւեայ, բաժին եւ ժառան-
գութիւն ընդ Իսրայելի. [5]երախայրիքն
Տեառն վիճակ նոցա, զայն՝՝ կերիցեն.
2 Եւ վիճակ մի՛ լիցի նոցա ի մէջ եղբարց
իւրեանց. զի Տէր է վիճակ նոցա, որ-
պէս ասաց նոցա։
3 Եւ այս են իրաւունք քահանային ի
ժողովրդենէ անտի, որք զենուցուն զեն-
լիս. եթէ արջառ իցէ եւ եթէ ոչխար,
տացէ քահանային զերին եւ զծնօտսն եւ
4 զխախացոցն։ Եւ [6]զպտուղ սորենոյ քո
եւ զգինւոյ քո եւ զիւղոյ քո, եւ [6]զպտուղ
5 կտրոց խաշանց քոց տացես նոցա։ Զի
զնա ընտրեաց [7]Տէր յամենայն ցեղիցն
քոց [8]կալ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո,
պաշտել եւ օրհնել յանուն նորա՝՝, նա
եւ որդիք իւր զամենայն աւուրս։
6 Ապա թէ եկեսցէ Ղեւտացին ի [9]մի ի
քաղաքացն քոց յամենայն որդւոցն Իս-
րայելի, ուր իցէ ինքն բնակեալ, եւ ե-
կեսցէ ըստ ցանկութեան անձին իւրոյ
7 ի տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր, Պաշտել
զանուն Տեառն Աստուծոյ իւրոյ, իբրեւ
զամենայն եղբարսն իւր Ղեւտացիս որ
կացցեն անդ առաջի Տեառն [4]Աստու-
8 ծոյ։ Կերիցէ [10]զմասնն հասեալ, բայց
իւրաքանչիւր յազգական վաճառէն՝՝։
9 Եւ եթէ մտանիցես յերկիրն զոր Տէր
Աստուած տացէ քեզ, մի՛ ուսանիցիս
առնել ըստ գարշելեաց ազգացն այնո-
10 ցիկ։ Մի՛ գտանիցի ի քեզ որածիցէ
զուստր իւր կամ զդուստր իւր զբոցով,
եւ դիւթիցէ դիւթութիւն, եւ հմայիցէ,
11 եւ հաւահարց լինիցի, Եւ կախարդիցէ
կախարդանօք, եւ վհուկ եւ նշանագէտ
12 լինիցի առ ի զմեռեալս հարցանելոյ։ Քան-
զի պիղծ է Տեառն ամենայն որ առնէ
զայն. զի վասն այսպիսի գարշելեաց սա-
13 տակեսցէ զնոսա Տէր ի քէն։ Կատարեալ
լինիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ քո.
14 Զի ազգքն այնոքիկ զորս դու ժառան-
գելոց ես, նոքա հմայից եւ դիւթու-
թեանց անսան. բայց քեզ ոչ այնպէս
ետ հրաման Տէր Աստուած քո։
15 Մարգարէ յեղբարց քոց իբրեւ զիս յա-
րուսցէ քեզ Տէր Աստուած քո, նմա
16 լուիջիք. Ըստ ամենայնի զոր խնդրեցեր
ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ ի Քորեբ
յաւուրն եկեղեցւոյ, ասէիք, Ոչ եւս
յաւելուցումք լսել զձայն Տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ, եւ զհուրդ զայդ զմեծ
ոչ եւս տեսցուք, զի մի՛ մեռանիցիմք։
17 Եւ ասէ ցիս Տէր, Ուղիղ է ամենայն
18 ինչ զոր խօսեցան. Մարգարէ յարուցից
նոցա յեղբարց իւրեանց իբրեւ զքեզ,
եւ տաց զպատգամս իմ ի բերան նորա,
եւ խօսեսցի ընդ նոսա որպէս եւ պա-
19 տուիրեցից նմա։ Եւ մարդ որ ոչ լուի-
ցէ զոր խօսիցի մարգարէն յանուն իմ՝
ես խնդրեցից վրէժ ի նմանէ։
20 Բայց մարգարէն, եթէ ամպարշտեսցի
խօսել յանուն իմ բան ինչ զոր ես ոչ
հրամայեցի խօսել, եւ կամ թէ խօսիցի
յանուն աստուածոց օտարաց, մեռցի
21 մարգարէն այն։ Ապա թէ ասիցէք ի
սրտի ձերում, Զիա՞րդ գիտասցուք զբանն
22 զոր ոչ խօսեցաւ Տէր. Զոր ինչ խօսիցի
մարգարէն յանուն Տեառն եւ ոչ լինիցի
բանն եւ ոչ դիպիցի, այն բան է զոր ոչ
խօսեցաւ Տէր. ամպարշտութեամբ խօ-
սեցաւ մարգարէն, մի՛[11]թողուցուք նմա՝՝։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ եթէ սատակեսցէ Տէր Աստուած քո
զազգսն զորոց Տէր Աստուած տացէ քեզ
զերկիրն նոցա, եւ ժառանգեսցես զնա

[1]Եբր. գրեսցէ իւր զպատճէն [2]Եբր. իւրմէ [3]Եբր. օրինացս այսոցիկ [4]Յ Եբր. պակաս [5]Եբր. զպատարագս Տեառն և զժառանգութիւն նորա [6]Եբր. զերախայրիս [7]Եբր. Տէր Աստուած քո [8]Եբր. կալ պաշտել յանուն Տեառն [9]Եբր. միոջէ [10]Եբր. զբաժին իբրեւ բաժին, թող զվա-
ի վաճառուացն նորա ի հայրենիսն [11]Եբր. երկիցես ի նմանէ

եւ բնակեսցես ի քաղաքս եւ ի տունս
2նոցա , Երիս քաղաքս զատուսցես քեզ
ի միջոյ երկրին զոր Տէր Աստուած քո
3տացէ քեզ . Նկատեսցես քեզ զճանա-
պարհն , եւ ընդ երիս բաժանեսցես քեզ
զսահմանս երկրին քո , զոր բաժանեսցէ
քեզ Տէր Աստուած քո . եւ եղիցի անդ
ապաստան ամենայն սպանողի ։
4 Այս սահման եղիցի ամենայն սպանողի
որ փախիցի անդր եւ ապրեսցի . Որ ոք
հարկանիցէ զընկեր իւր ակամայ , եւ նա
5ոչ ատեայր զնա յերէկն եւ յեռանդ . Եւ
որ ոք մտանիցէ ընդ ընկերի իւրում ի
մայրի հարկանել փայտ , եւ ամբառնայցէ
զձեռն իւր փայտատաւն հարկանել փայտ ,
եւ անկանիցի երկաթն ի մնղեխէ անտի ,
եւ դիպիցի ընկերին եւ մեռանիցի , փա-
խիցէ նա եւ անկցի ի մի ի քաղաքացն այ-
6նոցիկ եւ կեցցէ , Զի մի՛ պնդեսցի մեր-
ձաւոր արեանն զկնի սպանողին մինչդեռ
այրիցի սիրտ նորա , եւ հասանիցէ նմա ,
եթէ հեռագոյն իցէ ճանապարհն , եւ
հարկանիցէ զանձն նորա , եւ նմա չէ
դատաստան մահու , զի ոչ ատեայր զնա
7յերէկն եւ յեռանդ ։ Վասն այնորիկ ես
պատուիրեմ քեզ զբանս զայս եւ ասեմ ,
Երիս քաղաքս զատուսցես քեզ ։
8 Եւ եթէ ընդարձակեսցէ քեզ Տէր Աս-
տուած քո զսահմանս քո որպէս եւ եր-
դուաւ [1]Տէր հարցն քոց , եւ տացէ քեզ
Տէր զամենայն երկիրն զոր խոստացաւ
9տալ հարցն քոց , Եւ եթէ լուիցես առ-
նել զամենայն պատուիրանս զայսոսիկ
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր , սիրել
զՏէր Աստուած քո , եւ գնալ յամենայն
ճանապարհս նորա զամենայն աւուրս .
եւ յաւելցես քեզ այլ եւս երիս քաղաքս
10յայնս յերիսն . Եւ մի՛ հեղցի արիւն ան-
պարտ յերկրին քում , զոր Տէր Աստուած
քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւն . եւ մի՛
ոք լիցի ի միջի քում պարտական արեան ։
11 Եւ եթէ լինիցի այր որ ատիցէ զընկեր
իւր , եւ դարան գործիցէ նմա , եւ յա-
րիցէ ի վերայ նորա եւ հարկանիցէ զանձն
նորա եւ մեռցի , եւ փախիցի ի մի ի քա-
12ղաքացն այնոցիկ , Առաքեսցեն ծերակոյտ
քաղաքի նորա եւ առցեն զնա անտի , եւ
մատնեսցեն զնա ի ձեռս մերձաւորի ար-
13եանն եւ մեռցի ։ Եւ մի՛ խնայեսցէ ակն
քո ի նա . եւ սրբեսցես զարիւն անպարտ
ի միջոյ Իսրայէլի , եւ բարի լիցի քեզ ։

14 Մի՛ փոխեսցես զսահմանս ընկերի քո
զոր հաստատեցին հարք քո ի ժառան-
գութեան քում , զոր ժառանգեսցես
յերկրին զոր Տէր Աստուած քո տացէ
քեզ ի ժառանգութիւն ։
15 Ոչ հաստատեսցի մի վկայ վկայել զմար-
դոյ ըստ ամենայն ապիրատութեան եւ
ըստ ամենայն յանցանաց , եւ ըստ ա-
մենայն մեղաց զոր մեղանչէ . ի բերա-
նոյ երկուց [2]եւ երից վկայից հաստա-
տեսցի ամենայն բան ։
16 Եւ եթէ կացցէ յառաջ սուտ վկայ
զմարդոյ , եւ չարախօսեսցէ զնմանէ
17ամպարշտութիւն ինչ , Կացցեն երկոքին
արքն որոց հակառակութիւնն իցէ ա-
ռաջի Տեառն եւ առաջի քահանայիցն եւ
առաջի դատաւորացն որ իցեն յաւուրսն
18յայնոսիկ . Եւ քննեսցեն դատաւորքն
ճշմարտութեամբ . եւ ահա վկայ անի-
րաւ վկայեաց զանիրաւութիւն , եւ ե-
19կաց հակառակ եղբօր իւրում . Արասջիք
նմա որպէս խորհեցաւ չար առնել ըն-
կերի իւրում , եւ բարձէք զչարն ի միջոյ
20ձերմէ . Եւ այլոցն լուեալ զահի հարկա-
նիցին , եւ մի՛ եւս յաւելուցուն առնել ըստ
21բանին այնմիկ չարի ի միջի ձերում ։ Մի՛
խնայեսցէ ակն քո ի նա . անձն ընդ ան-
ձին , ակն ընդական , ատամն ընդ ատա-
ման , ձեռն ընդ ձեռին , ոտն ընդ ոտին ։

ԳԼ . Ի

1Եւ եթէ ելանիցես ի պատերազմ ի վե-
րայ թշնամեաց քոց , եւ տեսանիցես ե-
րիվարս եւ հեծեալս եւ ազգ բազում քան
զքեզ , մի՛ երկնչիցիս ի նոցանէ , զի Տէր
Աստուած քո ընդ քեզ է որ եհան զքեզ
2յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Եւ եղիցի յոր-
ժամ մերձենայցես ի պատերազմ , մա-
տուցեալ քահանայն խօսեսցի ընդ ազ-
3գին , Եւ ասասցէ ցնոսա , Լուր , Իսրա-
յէլ . դուք դիմեալ երթայք այսօր ի պա-
տերազմ աւադիկ ի վերայ թշնամեաց
ձերոց , մի՛ լքանիցին սիրտք ձեր , եւ մի՛
երկնչիցիք եւ մի՛ զարհուրիցիք , եւ մի՛
4խուսիցէք յերեսաց նոցա . Զի Տէր Աս-
տուած [3]մեր երթայ առաջի ձեր ընդ
ձեզ՝ տալ պատերազմ վասն ձեր ընդ
թշնամիս ձեր , ապրեցուցանել զձեզ ։
5 Եւ խօսեսցին դպիրքն ընդ ժողո-
վրդեանն եւ ասասցեն , Այր ոք որոյ
չինեալ իցէ տուն նորաշէն , եւ ոչ իցէ

[1] Յեբր. գոլով

[2] Եբր. կամ [3] Եբր. ձեր

*արարեալ նմա նաւակատիս, գնասցէ եւ
դարձցի ի տուն իւր. գուցէ մեռանիցի
ի պատերազմի, եւ այլ այր առնիցէ նմա
6 նաւակատիս։ Եւ այր ոք որոյ տնկեալ
իցէ այգի, եւ չիցէ ուրախ լեալ ի նմա-
նէ, գնասցէ եւ դարձցի անդրէն ի տուն
իւր. գուցէ մեռանիցի ի պատերազմի,
7 եւ այլ այր ուրախ լինիցի ի նմանէ։ Եւ
այր ոք որոյ խօսեալ իցէ կին, եւ չիցէ
առեալ զնա, գնասցէ եւ դարձցի ի տուն
իւր. գուցէ մեռանիցի ի պատերազմի,
8 եւ այլ այր առնուցու զնա։ Եւ յաւել-
ցեն դպիրքն խօսել ընդ ժողովրդեանն եւ
ասասցեն, Այր ոք որ երկնչիցի եւ վա-
տասիրտ սրտիւ իցէ, գնասցէ եւ դարձ-
ցի ի տուն իւր. զի մի՛ զանգիտեցուսցէ
9 զսիրտ եղբօր իւրոյ իբրեւ զիւրն։ Եւ ե-
ղիցի յորժամ դադարեսցեն դպիրքն ի խօ-
սելոյ ընդ ժողովրդեանն, կացուսցեն իշ-
խանս զօրուն առաջնորդս ժողովրդեանն։
10 Եւ եթէ մերձենայցես ի քաղաք տալ
պատերազմ ընդ նմա, կոչեսցես զնոսա
11 ի խաղաղութիւն։ Եւ եղիցի եթէ տայ-
ցեն խաղաղութեան պատասխանի եւ
բացցեն քեզ, եղիցի ամենայն ժողո-
վուրդն որ գտանիցին ի նմա հարկատուք
12 եւ հնազանդեալք քեզ։ Ապա թէ ոչ
[1]հնազանդեսցին քեզ, եւ արասցեն ընդ
քեզ պատերազմ, պաշարեսցես զնա.
13 Եւ մատնեսցէ զնա Տէր Աստուած քո
ի ձեռս քո, եւ հարցես զամենայն արու
14 նորա կոտորմամբ սրոյ, Բաց ի կանանց
եւ [2]ի կահուէ եւ յամենայն անասնոյ.
եւ զամենայն ինչ զինչ եւ գտանիցի ի
քաղաքին, եւ զամենայն աւարս առցես
քեզ յաւարի. եւ կերիցես զամենայն
զաւար թշնամեաց քոց զոր Տէր Աս-
15 տուած քո տայցէ քեզ։ Նոյնպէս արաս-
ցես ընդ ամենայն քաղաքս ընդ յոյժ հե-
ռաւորս, որք ոչ ի քաղաքաց ազգացն
16 այնոցիկ իցեն։ Բայց ի քաղաքաց ազգացն
այնոցիկ զոր Տէր Աստուած քո տացէ
քեզ զերկիր նոցա ի ժառանգութիւն,
մի՛ ապրեցուցանիցէք ի նոցանէ զամե-
17 նայն շնչաւոր. Այլ նզովելով նզովեսջիք
զնոսա, զՔետացին եւ զԱմովրհացին եւ
զՔանանացին եւ զՓերեզացին եւ զԽե-
ւացին եւ զՅեբուսացին [3]եւ զԳերգեսա-
ցին", զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր Աս-
18 տուած քո. Զի մի՛ ուսուցանիցեն ձեզ*

[1]Եբր. արասցեն խաղաղութիւն ընդ [2]Եբր. ի մանկանց [3]Յեբր. պակասի

*առնել զամենայն զարշութիւնս իւրեանց,
զոր արարին դիցն իւրեանց, եւ մեղան-
չիցէք առաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։
19 Եւ եթէ նստեալ պաշարեսցես զքա-
ղաք աւուրս բազումս մարտնչել ընդ
նմա յառնուլ զնա, մի՛ հարկանիցես զծա-
ռատունկ նորա արկանելով ի նմա եր-
կաթ. այլ կերիցես ի նմանէ, եւ զնա մի՛
հարկանիցես. միթէ մա՞րդ իցէ ծառա-
տունկն որ յանդի անդ իցէ՝ մտանել յե-
20 րեսաց քոց ի պատնէշ։ Այլ զփայտ զոր
գիտիցես թէ չիցէ պտղաբեր, զայն հար-
ցես եւ կոտորեսցես, եւ շինեսցես պատ-
նէշ շուրջ զքաղաքաւն որ տայցէ ընդ
քեզ պատերազմ, մինչեւ մատնեսցի։*

ԳԼ. ԻԱ

1 **Ե**ւ *եթէ գտանիցի [4]վիրաւոր յերկրի
քում զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ
ժառանգել, եւ անկեալ գնիցի ի դաշտի,
եւ ոչ գիտիցեն զայն որ խոցեացն զնա.
2 Ելցեն ծերակոյտն քո եւ դատաւորքն
քո, եւ չափեսցեն շուրջ զվիրաւորաւն
3 զվայրս քաղաքացն. Եւ եղիցի քաղաք
որ հուպ իցէ ի վիրաւորն, առցէ ծերա-
կոյտ քաղաքին այնորիկ երինջ մի յար-
ջառոց որ ընդ գործ չիցէ մտեալ եւ լուծ
4 չիցէ ձգեալ. Եւ իջուսցեն ծերակոյտ
ժողովրդեանն զերինջն ի ձոր մի ապա-
ռաժ ուր չիցէ գործեալ եւ ոչ սերմա-
նեալ, եւ [5]կարթակոտոր արասցեն" զե-
5 րինջն ի ձոր անդր։ Եւ մատիցեն քա-
հանայքն Ղեւտացիք, զի զնոսա ընտ-
րեաց Տէր Աստուած քո կալ առաջի իւր
եւ օրհնել յանուն նորա. եւ ըստ բերա-
նոյ նոցա վճարեսցի ամենայն հակառա-
6 կութիւն եւ ամենայն գրգռութիւն։ Եւ
ամենայն ծերակոյտ քաղաքին այնորիկ
որ հուպ իցէ ի վիրաւորն, լուասցեն
զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ երինջուն
7 [6]կարթահարելոյ ի ձորն. Եւ պատաս-
խանի տուեալ ասասցեն, Ձեռք մեր ոչ
հեղին զարիւնս զայս, եւ աչք մեր ոչ
8 տեսին. Քաւեա զժողովուրդ քո զԻսրա-
յէլ զոր փրկեցեր, Տէր, զի մի՛ եկեսցէ
արիւնս անպարտ ի վերայ ժողովրդեան
քո Իսրայելի. եւ քաւեսցի ի նոցանէ
9 արիւնն. Եւ բարձցես դու զարիւնն ան-
պարտ [7]ի ձէնջ. եւ եթէ արասցես զհա-*

[4]Տես Թուոց ԼԱ. 19։ [5]Եբր. փողոտեսցեն [6]Եբր. փողոտելոյ [7]Եբր. ի միջոյ քումմէ, զի արասցես զուղիղն առաջի Տեառն

րին եւ զհաճոյ առաջի Տեառն Աստու-
ծոյ քո՞ ։
10 *Եւ եթէ ելանիցես ի պատերազմ ի վե-*
րայ թշնամեաց քոց, եւ մատնեսցէ զնո-
սա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո, եւ
11 [1]*աւարեսցես զաւար՞ նոցա, Եւ տեսա-*
նիցես [2]*յաւարին կին գեղեցիկ տեսլեամբ,*
եւ ցանկասցիս նմա, եւ առցես զնա քեզ
12 *կնութեան, Եւ տարցիս զնա ի տուն քո,*
եւ [3]*գերծցես զգլուխ նորա, եւ արբե-*
13 *ցես զեղնգունս նորա. Եւ հանցես զհան-*
դերձ գերութեան նորա՞, եւ նստցի ի
տան քում, եւ լացցէ զհայր եւ զմայր
իւր զաւուրս ամսոյ միոյ. եւ ապա
մտցես առ նա եւ բնակեսցես ընդ նմա,
14 *եւ եղիցի քո կին ։ Եւ եղիցի եթէ ոչ*
հաճեսցիս ընդ նա, արձակեսցես զնա
ազատ. եւ վաճառելով մի՛ վաճառես-
ցես զնա արծաթոյ, եւ մի՛ անարգես-
ցես զնա, քանզի լլկեցեր զնա ։
15 *Եւ եթէ լինիցին առն միում երկու կա-*
նայք, եւ լինիցի ի նոցանէ մին սիրելի
եւ միւսն ատելի, եւ ծնանիցին նմա
որդիս, սիրելին եւ ատելին, եւ լինիցի
16 *որդի անդրանիկ ատելւոյն, Եւ եղիցի*
յաւուր յորում ժառանգեցուցանիցէ որդ-
ւոց իւրոց զինչս իւր, մի՛ իշխեսցէ անդ-
րանկացուցանել զորդի սիրելւոյն, ան-
տես արարեալ զորդի ատելւոյն զանդ-
17 *րանիկ. Այլ զանդրանիկ ատելւոյն ծա-*
նիցէ՝ տալ նմա կրկին յամենայնէ որ ինչ
գտանիցի նորա. զի նա է սկիզբն [4]*որդւոց*
նորա, եւ նմա անկ է անդրանկութիւնն՞։
18 *Եւ եթէ իցէ ուրուք որդի խեռ եւ*
անզգամ, եւ ոչ լսիցէ ձայնի հօր եւ մօր
իւրոյ, եւ խրատիցեն զնա եւ ոչ անսայ-
19 *ցէ նոցա. Կալցին զնա հայր եւ մայր*
նորա, եւ տարցին զնա առ ծերակոյտ
քաղաքին իւրեանց եւ ի դուռն տեղւոյն
20 *իւրեանց. Եւ ասասցեն* [5]*ցարս քաղաքին*
իւրեանց, Որդիս մեր այս խեռ է եւ
անզգամ, եւ ոչ լսէ ձայնի մերում,
21 *հանգանակող է եւ արբշիռ ։ Եւ քարկո-*
ծեսցեն զնա արք քաղաքին նորա քա-
րամբք եւ մեռցի. եւ բարձջիք զչարն ի
միջոյ ձերմէ. եւ լուեալ [6]*այլոցն՝ զահի*
հարկանիցին ։

[1]Եբր. գերեսցես զգերութիւն [2]Եբր. ի գերու-
թեանն [3]Եբր. գերծցէ զգլուխ իւր, եւ արբեսցէ
զեղնգունս իւր, (13) Եւ հանցէ զհանդերձ
գերութեան իւրոյ [4]Եբր. զօրութեան նորա,
նմա անկ են իրաւունք անդրանկութեանն
[5]Եբր. ցծերս [6]Եբր. ամենայն Իսրայելի

22 *Եւ եթէ հասանիցեն ումեք մեղք մա-*
հապարտութեան եւ [7]*մեռանիցի, կա-*
23 *խեսջիք զնա զփայտէ. Եւ մի՛ ագանիցի*
մարմին նորա ի փայտին, այլ թաղելով
թաղեսջիք զնա ի նմին աւուր. զի անի-
ծեալ յԱստուծոյ է ամենայն որ կախիցի
զփայտէ. եւ մի՛ պղծիցէք զերկիրն զոր
Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ի ժա-
ռանգութիւն ։

ԳԼ. ԻԲ

1 **Գ***ուցէ տեսեալ զարջառ եւ զոչխար*
եղբօր քո մոլորեալս ի ճանապարհի, եւ
անտես առնիցես զնոսա. այլ դարձու-
ցանելով դարձուսցես զնոսա եւ ածցես
2 *առ եղբայրն քո ։ Ապա թէ չիցէ մօտ*
եղբայրն քո առ քեզ, եւ ոչ ճանաչիցես
զնա, ժողովեսցես զնոսա ի տուն քո, եւ
եղիցին առ քեզ, մինչեւ խնդրեսցէ զնոսա
3 *եղբայր քո, եւ տացես ցնա ։ Նոյնպէս*
արասցես զէշ նորա, նոյնպէս արասցես
զհանդերձ նորա, նոյնպէս արասցես եւ
զամենայն կորուստ եղբօր քո, որ ինչ
կորնչիցի ի նմանէ եւ գտանիցես. մի՛
իշխեսցես անտես առնել զայն ։
4 *Գուցէ տեսանիցես զէշ եղբօր քո,*
կամ զեզն նորա անկեալ ի ճանապարհի,
եւ զանց առնիցես զնոքօք, այլ յարու-
ցանելով յարուսցես ընդ նմա ։
5 *Մի՛ եղիցի հանդերձ առնացի զկա-*
նամբք, եւ մի՛ զգեցցի այր զգեստ կա-
նացի. զի պիղծ է Տեառն Աստուծոյ
քում ամենայն որ առնէ զայն ։
6 *Եւ եթէ դիպեսցիս բունոյ հաւուց ա-*
ռաջի քո ի ճանապարհի, եթէ ի ծառ եւ
եթէ ի գետնի, ձագուց կամ ձուոց, եւ
մայրն ջեռեալ նստիցի ի վերայ ձագուցն
կամ ձուոց, մի՛ առնուցուս զմայրն
7 *հանդերձ որդւովքն. Արձակելով արձա-*
կեսցես զմայրն, եւ զորդիսն առցես
քեզ. զի բարի լիցի քեզ, եւ բազմօր-
եայ լինիցիս [8]*ի վերայ երկրի՞։*
8 *Եւ եթէ շինեսցես տուն նորաշէն,*
արասցես պսակ շուրջ զտանեօքն, եւ
մի՛ սպանումն գործեսցես ի տան քում,
[9]*զի մի՛ անկանիցի որ անկանելոցն իցէ՞*
ի նմանէ ։
9 *Մի՛ վարեսցես զայգի քո այլ եւ այլ,*
զի մի՛ [10]*սրբեսցին արմտիքն եւ սերմն*
զոր սերմանիցես ընդ բերից այգւոյն քո ։

[7]Եբր. եղիցի պարտաւոր մահու [8]Յեբր. [illegible]
[9]Եբր. յանկանել ուրուք [10]Կամ, ապականեսցին

10 *Մի՛ վարեսցես զէշ եւ զեզն ի միասին ։*
11 *Մի՛ զգեցցիս այլայլախառն՝ զասր*
եւ զկտաւն ի միասին ։
12 *Ծոպս մանուածոյս արասցես ի վերայ*
չորեցունց տանից հանդերձից քոց, զոր
եւ զգեցցիս ։
13 *Եւ եթէ առցէ ոք կին եւ ամուս-*
14 *նասցի ընդ նմա, եւ ատեսցէ զնա, Եւ*
դիցէ ի վերայ պատճառս բամբասականս
բանից, եւ անուն չար հանիցէ զնմանէ
եւ ասիցէ, Զկինս զայս առի, եւ մեր-
ձեցեալ ի սա ոչ գտի զկուսութիւն սորա.
15 *Եւ առեալ հայր եւ մայր աղջկանն,*
հանցեն զկուսութիւնս աղջկանն առ ծե-
16 *րակոյտն ի դուռն. Եւ ասասցէ հայր*
աղջկանն ծերակուտին, Զդուստր իմ
զայս ետու առն այդմիկ կնութեան, եւ
17 *ատեցեալ զսա՝ Դնէ ի վերայ պատճառս*
բամբասանաց բանից՝ եւ ասէ, Ոչ գտի
զկուսութիւն դստեր քո. եւ ահաւասիկ
կուսութիւնք դստեր իմոյ. եւ բացցեն
զհանդերձն առաջի ծերոց քաղաքին այ-
18 *նորիկ ։ Եւ առցեն ծերակոյտ քաղաքին*
այնորիկ զայրն զայն եւ խրատեսցեն զնա,
19 *Եւ տուժեսցեն ի նմանէ հարեւր սիկղ,*
եւ տացեն հօր աղջկանն, փոխանակ զի
եհան անուն չար զկուսէն Իսրայելաց-
ւոյ. եւ նորին լիցի կին, եւ մի՛ իշխեսցէ
արձակել զնա զամենայն ժամանակս ։
20 *Ապա թէ ճշմարիտ իցէ բանն, եւ ոչ*
21 *գտցին կուսութիւնք աղջկանն, Հանցեն*
զաղջիկն առ դուրս [1]հօր իւրոյ, եւ քար-
կոծ արասցեն զնա արք քաղաքին իւրոյ
եւ մեռցի. զի արար անզգամութիւն ի մէջ
որդւոցն Իսրայելի, պոռնկել ի տան հօր
իւրոյ. եւ բարձջիք զչարն ի ձէնջ ։
22 *Եւ եթէ գտցի այր ննջեցեալ ընդ առ-*
նակնոջ, սպանջիք զերկոսեան, զայրն
ննջեցեալ ընդ կնոջն եւ զկինն. եւ բարձ-
ջիք զչարն յԻսրայելէ ։
23 *Եւ եթէ եղիցի աղջիկ կոյս խօսեցեալ*
առն, եւ գտանիցէ զնա այր ոք ի քա-
24 *ղաքի եւ ննջեսցէ ընդ նմա, Հանջիք*
զերկոսին ի դուռն քաղաքին իւրեանց, եւ
[2]քարկոծեսցեն զնոսա քարամբք եւ մեռ-
ցին. զաղջիկն՝ զի ոչ բողոքեաց ի քա-
ղաքին, եւ զայրն որ լլկեաց զկին ընկերի
իւրոյ. եւ բարձջիք զչարն ի միջոյ ձերմէ ։
25 *Ապա թէ ի դաշտի գտցէ այր զաղջիկ*
ոք խօսեալ առն, եւ բռնաբար ննջեսցէ
ընդ նմա, սպանջիք զայրն որ ննջեաց

[1] Եբր. տան հօր [2] Եբր. քարկոծեսջիք

26 *ընդ նմա ։ Եւ աղջկանն մի՛ ինչ առնի-*
ցէք. զի ոչ է աղջկանն վնաս մահու.
զի որպէս յառնիցէ մարդ ի վերայ ըն-
կերի իւրոյ եւ սպանանիցէ զնա, այն-
27 *պէս է իրն ։ Զի ի բացի եգիտ զնա. եւ*
բողոքեաց աղջիկն խօսեալ, եւ ոչ ոք
էր որ օգնէր նմա ։
28 *Եւ եթէ գտանիցէ ոք զաղջիկ կոյս*
որ չիցէ խօսեալ առն, եւ բռնաբար
29 *ննջեսցէ ընդ նմա[3], Տացէ այրն որ*
ննջեաց ընդ նմա՝ հօր աղջկանն յիսուն
երկդրամեան արծաթոյ, եւ նորա լիցի
կին[4]. եւ մի՛ իշխեսցէ արձակել զնա
զամենայն ժամանակս իւր ։
30 *Մի՛ առցէ այր զկին հօր իւրոյ, եւ*
մի՛ յայտնեսցէ զծածուկս հօր իւրոյ ։

ԳԼ. ԻԳ

1 **Մ***ի՛ մտցէ մալեալն եւ կրճատեալն յե-*
2 *կեղեցի [5]Աստուծոյ ։ Մի՛ մտցէ պոռնկոր-*
դի յեկեղեցի Տեառն[6] ։
3 *Մի՛ մտցէ Ամոնացի եւ Մովաբացի*
յեկեղեցի Տեառն. մինչեւ ցտասն ազգ մի՛
մտցեն յեկեղեցի Տեառն եւ մինչեւ ցյաւի-
4 *տեան. Վասն զի ոչ ելին ընդ առաջ ձեր*
հացիւ եւ ջրով ի ճանապարհի ելանե-
լոյն ձերոյ յԵգիպտոսէ. եւ զի ի վարձու
կալան վասն քո զԲաղաամ որդի Բէովր-
5 *այ [7]ի Միջագետաց անիծանել զքեզ. Եւ*
ոչ կամեցաւ Տէր Աստուած քո լսել Բա-
ղաամու, եւ դարձոյց Տէր Աստուած քո
զանէծսն յօրհնութիւնս. զի սիրեաց զքեզ
6 *Տէր Աստուած քո ։ Մի՛ [8]խօսեսցիս ընդ*
նոսա խաղաղութեամբ" զամենայն ա-
ւուրս քո մինչեւ ցյաւիտեան ։
7 *Մի՛ [9]գարշեսցուցանիցես զԵդովմայեցին,*
զի եղբայր քո է ։ Մի՛ [9]գարշեցուցանիցես
զԵգիպտացին, զի պանդուխտ էիր յերկ-
8 *րի նորա ։ Եթէ լինիցին նոցա որդիք,*
յերրորդ ազգի մտցեն յեկեղեցի Տեառն ։
9 *Եւ եթէ ելանիցես ի պատերազմ բա-*
նակել ի վերայ թշնամեաց քոց, զգոյշ
10 *լինիջիր յամենայն բանէ չարէ ։ Եթէ*
իցէ ի քեզ այր որ չիցէ սուրբ ի ցայ-
գութեան ըղխմանէ, ելցէ արտաքոյ բա-
11 *նակին, եւ մի՛ մտցէ ի բանակն. Եւ*
ընդ երեկոյն լուասցէ զմարմին իւր ջրով,

[3] Եբրայեցին յաւելու, եւ գտցին [4] Եբրայեցին յաւելու, զի լլկեաց զնա [5] Եբր. Տեառն [6] Եբրայեցին յաւելու, մինչեւ ցտասն ազգ մի՛ մտցէ յեկեղեցի Տեառն [7] Եբր. ի Բեթորայ Միջագետաց [8] Եբր. խնդրեսցես զխաղաղութիւն եւ զբարութիւն նոցա [9] Եբր. գարշելի համարեսցիս

եւ ընդ մտանել արեւուն մտցէ ի բա-
12*նակն ։ Եւ տեղի յայտ լիցի քեզ արտա-*
քոյ բանակին, եւ ելցես դու արտաքս.
13*Եւ ցից լինիցի զգօտւոյ քումմէ. եւ ե-*
ղիցի յորժամ նստիցիս արտաքս, փո-
րեսցես նովաւ, եւ ածեալ ծածկեսցես
14*զաղտեղութիւն քո ։ Զի Տէր Աստուած*
քո շրջի ընդ բանակին քո փրկել զքեզ,
եւ մատնել զթշնամիս քո առաջի երե-
սաց քոց. եւ եղիցի բանակն քո սուրբ,
եւ [1]ոչ երեւեսցի ի միջի քում աղտե-
ղութիւն" իրացն, եւ դառնայցէ ի քէն ։
15 *Մի՛ մատնեսցես զծառայ տեառն իւ-*
րում, որ յաւելուցու ի քեզ ի տեառնէ
16*իւրմէ. Ընդ քեզ բնակեսցէ եւ ընդ քեզ*
զետեղեսցի յամենայն տեղւոջ ուր եւ
հաճոյ իցէ նմա, եւ մի՛ նեղիցէք զնա ։
17 *Մի՛ լինիցի բոզ ի դստերաց Իսրայէլի,*
եւ մի՛ պոռնիկ յուստերաց Իսրայէլի ։
[2]Մի՛ լինիցի ձօնի ի դստերաց Իսրայէլի,
եւ մի՛ նուիրեալ ոք յուստերաց Իսրա-
18*յէլի ։" Մի՛ տարցիս զկապէնս պոռնկի,*
եւ մի՛ զշանախուրս ի տուն [3]Աստուծոյ
քո յամենայն ուխտս. զի պիղծ են ա-
ռաջի Տեառն Աստուծոյ քո երկոքեան ։
19 *Մի՛ տացես եղբօր քում արծաթ վաշ-*
խիւ, եւ մի՛ զկերակուր շահաւորիւ, եւ
20*մի՛ [4]տոկոսեօք. Զամենայն ինչ փոխ*
տայցես օտարին եւ եղբօր քում", զի
օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո յա-
մենայն ի գործս քո ի վերայ երկրին յոր
մտանելոց ես ժառանգել զնա ։
21 *Եւ եթէ ուխտիցես ուխտ Տեառն Աս-*
տուծոյ քում, մի՛ յամեսցես հատուցա-
նել զայն. զի պահանջելով պահանջեսցէ
Տէր Աստուած քո ի քէն, եւ լինիցի
22*քեզ ի մեղս. Ապա թէ ոչ կամիցիս*
23*ուխտել, չլինիցի քեզ մեղք ։ Որ ինչ*
ելանէ ընդ շրթունս քո՝ զգոյշ լինիջիր,
եւ արասցես որպէս ուխտեցեր [3]Աստու-
ծոյ քում, զտուրսն զոր խոստացար
բերանով քով ։
24 *Եւ եթէ մտանիցես յայգի ընկերի քո,*
կերիցես խաղող մինչեւ յագել անձին
25*քո, բայց յաման մի՛ ամանայցես ։ Եւ*
եթէ մտանիցես ի հունձս ընկերի քո,
քաղեսցես ձեռօք քով զհասկն, եւ
մանգաղ մի՛ արկանիցես յոճ ընկերի քո ։

[1] Եբր. մի՛ տեսցէ ի քեզ զմերկութիւն [2] Եբր. [illegible]
[3] Եբր. Տեառն Աստուծոյ [4] Եբր. տոկոսեօք զամե-
նայն ինչ որ տացի վաշխիւ. (20) Օտարին տացես
վաշխիւ, եւ եղբօր քում մի՛ տացես վաշխիւ

ԳԼ. ԻԴ

1*Եւ եթէ առնուցու ոք կին եւ [5]մտա-*
նիցէ առ նա, եւ եղիցի եթէ ոչ գտա-
նիցէ" շնորհս առաջի նորա, զի [6]եգիտ ի
նմա իրս անարգութեան, գրեսցէ նմա
գիր ապահարզանի եւ տացէ ի ձեռս նո-
րա, եւ արձակեսցէ զնա ի տանէ իւրմէ ։
2*Եւ եթէ [7]գնացեալ լինիցի առն այլում,*
3*Եւ ատիցէ զնա այրն վերջին, գրեսցէ*
նմա գիր մեկնելոյ, եւ տացէ ի ձեռս
նորա, եւ արձակեսցէ զնա ի տանէ
իւրմէ. ապա թէ մեռանիցի այրն նորա
4*վերջին որ առ զնա կնութեան, Մի՛*
կարասցէ այրն առաջին որ արձակեաց
զնա՝ դառնալ առնուլ զնա իւր կնու-
թեան, յետ պղծելոյն նորա. զի պիղծ
է այն առաջի Տեառն [2]Աստուծոյ քո".
եւ մի՛ պղծիցէք զերկիրն զոր Տէր Աս-
տուած տացէ ձեզ ի ժառանգութիւն ։
5 *Եւ եթէ առնուցու ոք կին նորոգ,*
մի՛ մտցէ ի պատերազմ, եւ մի՛ անկ-
ցին ի վերայ նորա եւ մի ինչ իրք. այլ
անպարտ լիցի ի տան իւրում[8], եւ ու-
րախ արասցէ զկին իւր զոր առ ։
6 *Մի՛ [9]գրաւեսցես զվերին եւ զներքին"*
երկան. զի զոգիս գրաւէ այնպիսին ։
7 *Եթէ ըմբռնեսցի այր ոք մարդագող*
յեղբարց իւրոց յորդւոցն Իսրայէլի, եւ
բռնաբարեալ՝ վաճառեսցէ զնա, մեռցի
գողն, եւ բարձջիք զչարն ի միջոյ ձերմէ ։
8 *Զգոյշ լեր անձին քում յարածէ բո-*
րոտութեան. զգոյշ լինիջիր՝ առնել ըստ
ամենայն օրինին զոր պատմիցեն ձեզ
քահանայքն Ղեւտացիք, զոր օրինակ
պատուիրեցի [10]ձեզ զգուշանալ" առնելոյ ։
9*Յիշեսցէք զոր ինչ արար Տէր Աստուած*
քո ընդ Մարիամ ի ճանապարհի ելանե-
լոյն ձերոյ յԵգիպտոսէ ։
10 *Եւ եթէ պարտելով պարտիցի ընկեր*
քո զինչ եւ իցէ, մի՛ մտանիցես ի տուն
11*նորա գրաւել ինչ գրաւ. Այլ արտաքոյ*
կայցես, եւ այրն առ որում պարտքն
12*քո իցեն՝ հանցէ զգրաւն արտաքս ։ Եւ*
եթէ աղքատ իցէ այրն, մի՛ [11]ագցի ընդ
13*գրաւաւն իւրով". Դարձուցանելով դար-*
ձուսցես զգրաւ նորա ընդ մտանել արեւու,
եւ ննջեսցէ համդերձիւն իւրով եւ օրհ-

[5] Եբր. լինիցի նմա այր, և եղիցի զի ոչ գտցէ կինն
[6] Եբր. եգիտ այրն [7] Եբր. ելցէ կինն ի տանէ նորա եւ
գնացեալ [8] Եբր. յերեսէն յաւելու, մի ամ [9] Եբր. ոք
առնուցու գրաւ զաղօրիս կամ զվերին [10] Եբր. նա-
ցա, զգուշասջիք. [11] Եբր. ագցիս ընդ գրաւաւ նորա

նեսցէ զքեզ. եւ եղիցի քեզ [1]յողորմա-
ծութիւն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո։
14 Մի՛ զլասցիս զվարձս տնանկին եւ
զկարօտելոյ յեղբարց քոց, կամ յեկաց
15 քաղաքաց քոց։ Նոյն օրին հատուսցես
զվարձս նորա, եւ մի՛ մտանիցէ արե-
գակն ի վերայ այնորիկ. զի տնանկ է,
եւ այն է յոյս նորա. եւ մի՛ բողոք
հարկանիցէ զքէն առ Տէր, եւ մի՛ լի-
նիցի այն քեզ ի մեղս։
16 Մի՛ մեռցին հարք ընդ որդւոց, եւ
մի՛ որդիք մեռանիցին ընդ հարց. իւ-
րաքանչիւր ոք ի մեղս իւրում մեռանիցի։
17 Մի՛ խոտորիցես զիրաւունս զեկին եւ
զորբոյ [2]եւ զայրւոյ". եւ մի՛ գրաւեսցես
18 զձորձս այրւոյն. [3]Քանզի ծառայ էիր
դու յերկրին Եգիպտացւոց, եւ փրկեաց
զքեզ Տէր Աստուած քո անտի. վասն
այնորիկ ես պատուիրեմ քեզ առնել
զբանս զայս։
19 Եւ եթէ հնձեսցես զհունձս յանդի
քում, եւ մոռասցի որայ յանդի քում,
մի՛ դառնայցես անդրէն առնուլ զնա.
[2]աղքատին եւ" եկին եւ այրւոյ եւ որ-
բոյ եղիցի այն. զի օրհնեսցէ զքեզ Տէր
Աստուած քո յամենայն ի գործս ձեռաց
20 քոց։ Եւ եթէ կթեսցես ձէթ, մի՛
դարձցիս անդրէն պտղաքաղ առնել զկնի
քո. եկին եւ որբոյ եւ այրւոյ եղիցի
21 այն։ Եւ եթէ կթեսցես զայգի քո, մի՛
ճռաքաղ առնիցես զկնի քո. եկին եւ
22 որբոյ եւ այրւոյ եղիցի այն։ Եւ յիշեսցես
զի եւ դու ծառայ էիր յերկրին Ե-
գիպտացւոց. վասն այնորիկ ես պա-
տուիրեմ քեզ առնել զբանս զայս։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ եթէ լինիցի հակառակութիւն ի
մէջ մարդկան, մատիցեն յատեան եւ
դատեսցին. եւ արդարացուսցեն զար-
դարն եւ պարտաւորեսցեն զամպա-
2 րիշտն։ Եւ եղիցի եթէ արժանի իցէ
զանի ամպարիշտն, [4]նստուսցեն զնա
առաջի դատաւորացն", եւ հարցեն զնա
առաջի [5]նոցա ըստ ամպարշտութեան
3 նորա [6]թուով քառասուն", եւ այլ մի՛
յաւելուցուն. ապա թէ յաւելուցուն հար-
կանել զնա աւելի քան զայն, անար-

գութիւն լիցի եղբօրն քում առաջի քո։
4 Մի՛ կապեսցես զցռուկ եզին կալոտւոյ։
5 Եւ եթէ բնակեսցեն եղբարք ի միա-
սին, եւ մեռանիցի մի ոք ի նոցանէ, եւ
զաւակ ոչ իցէ նորա, մի՛ լինիցի կին մե-
ռելոյն արտաքոյ առն [7]ումեք որ մեր-
ձաւոր չիցէ նորա". այլ եղբայր առն
իւրոյ մտցէ առ նա, եւ առցէ զնա իւր
6 կնութեան, եւ [8]բնակեսցէ ընդ նմա". Եւ
եղիցի [9]մանուկն որ ծնանիցի հաստա-
տեալ յանուն վախճանելոյն. եւ մի՛ ջնջես-
7 ցի անուն նորա յԻսրայելէ։ Ապա թէ ոչ
կամիցի այրն առնուլ զկին եղբօր իւրոյ,
ելցէ կինն ի դուռն անդր առ ծերակոյտն
եւ ասասցէ, Ոչ կամի եղբայր առն իմոյ
կանգնել զանուն եղբօր իւրոյ ի մէջ Իս-
8 րայելի[10]։ Եւ կոչեսցեն զնա ծերակոյտ
քաղաքին իւրոյ, եւ խօսեսցին ընդ նմա.
եւ նա կացցէ եւ ասիցէ, Ոչ կամիմ առ-
9 նուլ զդա. Եւ մատուցեալ կին եղբօր
նորա առաջի ծերոցն, հանցէ զկօշիկ մի
յոտանէ նորա, եւ թքցէ ընդ երեսս նո-
րա, եւ պատասխանի տուեալ ասասցէ,
Այսպէս արասցեն առն որ ոչ շինիցէ
10 զտուն եղբօր իւրոյ։ Եւ կոչեսցի անուն
նորա ի մէջ Իսրայելի Տուն բոկացելոյ։
11 Եւ եթէ կռուեսցին արք ընդ միմեանս,
այր ընդ եղբօր իւրում, եւ մատուցեալ
կին միոյ ի նոցանէ թափել զայր իւր ի
ձեռաց այնորիկ որ հարկանիցէն զնա,
եւ ձգեալ զձեռն բուռն հարկանիցէ զեր-
12 կուորեաց նորա, Հատանիցես զձեռն,
եւ մի՛ խնայեսցէ ի նա ակն քո։
13 Մի՛ լինիցի յամանի քում կշիռ եւ կշիռ,
14 մեծ կամ փոքր։ Եւ մի՛ լինիցի ի տան
15 քում չափ եւ չափ, մեծ կամ փոքր։ Կշիռ
ստոյգ եւ արդար եղիցի քեզ, եւ չափ
ստոյգ եւ արդար եղիցի քեզ, զի բազ-
մօրեայ եղիցիս ի վերայ երկրին զոր Տէր
Աստուած քո տացէ քեզ [2]ի ժառանգու-
16 թիւն։ Զի պիղծ է Տեառն Աստուծոյ
քում ամենայն որ առնէ զայն, եւ ա-
մենայն որ առնէ զանիրաւութիւն։
17 Յուշ լիցի քեզ զոր արարն քեզ Ամա-
ղէկ ի ճանապարհի ելանելոյն քո յԵ-
18 գիպտոսէ. Զիարդ ընդդէմ եկաց քեզ ի
ճանապարհին, եւ կրճատեաց զվերջն
քո եւ զաշխատեալսն զկնի քո, եւ դու
քաղցեալ եւ աշխատեալ էիր, եւ ոչ

---

[1] Եբր. յարդարութիւն [2] Եբր. դոխոյ [3] Եբր. Եւ յիշեսցես զի [4] Եբր. տացէ նմա դատաւորն անկանել ի գետին [5] Եբր. նորա [6] Եբր. թուով. (3) Քառասնիցս հարցէ

[7] Եբր. օտարի [8] Եբր. հասուսցէ նմա զպարտս տագեր [9] Եբր. անդրանիկն [10] Եբր.—յետեւ յուն-ւու, ոչ կամի հաստուցանել ինձ զպարտս տագեր

19 երկեաւ յԱստուծոյ։ Եւ եղիցի յորժամ
հանգուցանիցէ զքեզ Տէր Աստուած քո
յամենայն թշնամեաց քոց որ շուրջ զքեւ
իցեն յերկրին զոր Տէր Աստուած քո
տացէ քեզ վիճակաւ ի ժառանգութիւն,
ջնջեսցես զանուն Ամաղեկայ ի ներքոյ
երկնից, եւ մի՛ մոռասցիս։

Գլ. ԻԶ

1 Եւ եղիցի եթէ մտանիցես յերկիրն զոր
Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ի ժառան-
գութիւն, եւ ժառանգեսցես զնա եւ
2 բնակեսցես ի նմա, Առցես զառաջինս
պտղոց զերկրին քո զոր Տէր Աստուած
քո տացէ քեզ, եւ արկցես ի կողով,
եւ գնասցես ի տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր
Աստուած [1]անուանել զանուն իւր անդ.
3 Եւ երթիցես առ քահանայն որ կայցէ
յաւուրսն յայնոսիկ, եւ ասասցես ցնա,
Գոհանամ այսօր զՏեառնէ Աստուծոյ
[2]իմմէ, զի մտի յերկիրն զոր երդուաւ
4 Տէր հարցն մերոց տալ մեզ։ Եւ առցէ
քահանայն զկողովն ի ձեռաց քոց, եւ
դիցէ զնա առաջի սեղանոյն Տեառն Աս-
5 տուծոյ քո. Եւ պատասխանի տուեալ
ասասցես առաջի Տեառն Աստուծոյ քո.
[3]ԶԱսորիս եթող՝ հայր իմ եւ էջ յԵգիպ-
տոս, եւ պանդխտեցաւ անդ սակաւ իւիք
թուով, եւ եղեւ անդ յազգ մեծ, եւ
6 բազմացաւ անդ յոյժ յոյժ. Եւ չարչա-
րեցին զմեզ Եգիպտացիքն, ըկեցին զմեզ
եւ եդին ի վերայ մեր գործ խստութեան.
7 Եւ աղաղակեցաք առ Աստուած հարցն
մերոց. եւ լուաւ Տէր ձայնի մերում,
եւ ետես զտառապանս մեր եւ զաչխա-
8 տութիւն մեր եւ զնեղութիւն մեր. Եւ
եհան զմեզ Տէր յԵգիպտոսէ ինքնին [4]զօ-
րութեամբ մեծաւ, եւ՝ հզօր ձեռամբ եւ
բարձր բազկաւ, եւ մեծամեծ տեսլեամբք
9 եւ նշանօք եւ արուեստիւք. Եւ ած զմեզ
ի տեղիս յայս, եւ ետ մեզ զերկիրս զայս,
10 երկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր։ Եւ
արդ աւասիկ բերի [5]զպտուղ արդեանց
երկրին զոր ետ ինձ Տէր, երկիր՝ որ
բղխէ զկաթն եւ զմեղր։ Եւ՝ երկիր
պագցես անդ առաջի Տեառն Աստուծոյ
11 քո. Եւ ուրախ լիցիս անդ յամենայն
բարութիւնսն զոր ետ քեզ Տէր Աս-
տուած քո եւ տան քում, դու եւ Ղեւ-
տացին եւ պանդուխտն որ ի քեզ։
12 Եւ եթէ կատարեսցես տասանորդել
զամենայն տասանորդս երկրի քո, յա-
մին [6]երկրորդի կրկին տասանորդեսցես՝
Ղեւտացւոյն, եւ եկին եւ որբոյ եւ այր-
ւոյ. եւ կերիցեն ի քաղաքս քո եւ յա-
13 գեսցին. Եւ ասասցես առաջի Տեառն
Աստուծոյ քո, Սրբեցի ի բաց զսրբու-
թիւնսն ի տանէ իմմէ, եւ ետու զայն
Ղեւտացւոյն եւ եկին եւ որբոյ եւ այրւոյ,
ըստ ամենայն պատուիրանաց [7]Տեառն
Աստուծոյ՝ զոր պատուիրեալ էր ինձ.
ոչ անցի զպատուիրանաւ քով եւ ոչ մո-
14 ռացայ. Եւ ոչ կերայ ի վիշտս ի նոցա-
նէ եւ ոչ ընծայեցի ի նոցանէ պղծոյն,
եւ ոչ ետու ի նոցանէ մեռելոյ. լուայ
ձայնի Տեառն Աստուծոյ իմոյ. եւ արա-
15 րի որպէս պատուիրեցեր ինձ։ Արդ հայ-
եաց ի սրբոյ բնակութենէ քումմէ յերկ-
նից, եւ օրհնեա զժողովուրդ քո զԻս-
րայէլ, եւ զերկիրն զոր ետուր [8]նոցա.
որպէս երդուար հարցն մերոց, տալ մեզ
զերկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր։
16 Յաւուր յայսմիկ պատուիրեաց քեզ
Տէր Աստուած քո առնել զամենայն ի-
րաւունս զայսոսիկ եւ զդատաստանս.
[9]պահեսջիք եւ արասջիք՝ զսոսա յամե-
նայն սրտէ [2]ձերմէ եւ յամենայն անձնէ
17 [2]ձերմէ։ ԶՏէր [4]Աստուած քո՝ ընտրեա
այսօր լինել քեզ Աստուած եւ [10]գնաս-
ջիք ի ճանապարհս նորա, եւ պահեսջիք
զիրաւունս եւ զդատաստանս նորա՝ լսել
18 ձայնի նորա. Եւ Տէր ընտրեաց զքեզ
այսօր լինել նմա ժողովուրդ սեպհական
որպէս եւ խօսեցաւ քեզ, պահել զա-
19 մենայն պատուիրանս նորա, Եւ լինել
քեզ ի վեր քան զամենայն [11]ազգս. որ-
պէս արար զքեզ՝ անուանի եւ բարգա-
ւաճ եւ փառաւոր, լինել քեզ ժողո-
վուրդ սուրբ Տեառն Աստուծոյ քում,
որպէս եւ խօսեցաւ քեզ։

Գլ. ԻԷ

1 Եւ պատուիրեաց Մովսէս եւ ծերա-
կոյտն Իսրայելի եւ ասեն, Պահեցէք
զամենայն պատուիրանս զոր ես պատ-

[1] Եբր. քո բնակեցուցանել [2] Եբր. քումմէ [3] Եբր. Ասորի թափառական էր [4] Յ Եբր. [illegible] [5] Եբր. զերախայրիս արդեանց երկրին զոր ետուր ինձ, Տէր։ Եւ դիցես զայն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո, եւ

[6] Եբր. երրորդի, յամին տասանորդաց, տացես [7] Եբր. քոց [8] Եբր. մեզ [9] Եբր. պահեսջիր եւ արասջիր [10] Եբր. գնալ ի ճանապարհս նորա եւ պահել զիրաւունս նորա, եւ զպատուիրանս նորա, եւ զդատաստանս նորա, եւ [11] Եբր. ազգս զորս արար

2 ուիրեմ ձեզ այսօր։ Եւ եղիցի յաւուր
յորում անցանիցես ընդ Յորդանան, յեր-
կիրն զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ՝
կանգնեսցես անդ քարինս մեծամեծս,
3 եւ բռեսցես զնոսա բռով. Եւ գրեսցես
ի վերայ [1]քարանցն զամենայն պատգամս
զօրինացս այսոցիկ, յորժամ [2]անցանի-
ցէք ընդ Յորդանան, ի ժամանակի իր-
րեւ մտանիցէք" յերկիրն զոր Տէր Ա-
ստուած [3]հարցն ձերոց" տացէ քեզ, եր-
կիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր. որպէս
խոստացաւ Տէր Աստուած հարցն քոց
4 տալ քեզ։ Եւ եղիցի յորժամ անցանի-
ցէք ընդ Յորդանան, կանգնեսջիք զքա-
րինսն զայնոսիկ զոր ես պատուիրեմ
ձեզ այսօր՝ ի լերինն Գեբաղ, եւ բռե-
5 ջիք զնոսա բռով։ Եւ շինեսցես անդ սե-
ղան Տեառն Աստուծոյ քո, սեղան ի քա-
րանց. եւ մի՛ հպեսցի ի նոսա երկաթ.
6 [4]Բոլորակ վիմօք շինեսցես զսեղանն
Տեառն Աստուծոյ քո. եւ հանցես ի վե-
րայ նորա ողջակէզս Տեառն Աստուծոյ
7 քում. Եւ զենցես [5]անդ զենումն փրկու-
թեան Տեառն Աստուծոյ քում, եւ կե-
րիցես եւ յագեսցիս" անդ, եւ ուրախ
8 լիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ քո. Եւ
գրեսցես ի վերայ քարանցն զամենայն
զօրէնս զայսոսիկ յայտնապէս յոյժ։
9 Եւ խօսեցաւ Մովսէս եւ քահանայքն
[6]եւ Ղեւտացիք ընդ ամենայն Իսրայելի
եւ ասեն, Լուռ լեր եւ լուր, Իսրայէլ.
յաւուր յայսմիկ եղեր ժողովուրդ Տեառն
10 Աստուծոյ քո. Եւ լուիցես ձայնի Տեառն
Աստուծոյ քո, եւ արասցես զամենայն
պատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նո-
րա զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր։
11 Եւ պատուիրեաց Մովսէս ժողովրդեանն
12 յաւուր յայնմիկ եւ ասէ, Սոքա կացցեն
օրհնել զժողովուրդն ի լերինն Գարի-
զին, յորժամ անցանիցէք ընդ Յորդա-
նան. Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսա-
13 քար, Յովսէփ եւ Բենիամին. Եւ սոքա
կացցեն ի վերայ անիծիցն ի լերինն Գե-
բաղ. Ռուբէն, Գադ, Ասեր, Զաբու-
ղոն, Դան եւ Նեփթաղիմ։
14 Եւ պատասխանի տուեալ Ղեւտաց-
ւոցն ասիցեն մեծաձայն ամենայն Իս-
15 րայելի, Անիծեալ լիցի մարդն որ արաս-
ցէ զրօշեալ եւ ձուլածոյ, զի պիղծ է
Տեառն ձեռագործ ճարտարի, եւ դնիցէ
զնա ի թաքստեան. եւ պատասխանի
տուեալ ժողովրդեանն՝ ասասցեն, Եղի-
16 ցի։ Անիծեալ՝ որ անարգեսցէ զհայր իւր
կամ զմայր իւր. եւ ասասցէ ամենայն
17 ժողովուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ՝ որ փո-
խեսցէ զսահմանս ընկերի իւրոյ. եւ ա-
սասցէ ամենայն ժողովուրդն, Եղիցի։
18 Անիծեալ՝ որ խոտորիցէ զիրաւունս ե-
կին եւ որբոյ եւ այրւոյ. եւ ասասցէ
19 ամենայն ժողովուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ՝
որ մոլորեցուսցէ զկոյրն ի ճանապարհէ.
եւ ասասցէ ամենայն ժողովուրդն, Ե-
20 ղիցի։ Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ կնոջ
հօր իւրոյ, զի յայտնեաց զամօթութիւն
հօր իւրոյ. եւ ասասցէ ամենայն ժողո-
21 վուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ
ընդ ամենայն անասնոյ. եւ ասասցէ ա-
22 մենայն ժողովուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ՝
որ ննջեսցէ ընդ քեռ իւրում, որ առ ի
հօրէ իցէ կամ առ ի մօրէ. եւ ասասցէ
24 ամենայն ժողովուրդն, Եղիցի։[7] Անի-
ծեալ՝ որ հարկանիցէ զընկեր իւր նեն-
գութեամբ. եւ ասասցէ ամենայն ժո-
25 ղովուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ՝ որ առ-
նուցու կաշառ հարկանել զանձն [8]արեան
արդարոյ". եւ ասասցէ ամենայն ժողո-
26 վուրդն, Եղիցի։ Անիծեալ ամենայն
մարդ՝ որ ոչ կացցէ յամենայն բանս օ-
րինացս այսոցիկ առնել զնոսա. եւ ա-
սասցէ ամենայն ժողովուրդն, Եղիցի։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ եղիցի եթէ լսելով [9]լուիցէք ձայնի
Տեառն Աստուծոյ [3]մերոյ, զգուշանալ
եւ առնել զամենայն պատուիրանս նո-
րա, զոր ես պատուիրեմ [10]ձեզ այսօր,
տացէ զքեզ Տէր Աստուած քո ի վեր քան
2 զամենայն ազգս երկրի։ Եւ եկեսցեն ի
վերայ քո ամենայն օրհնութիւնքս այ-
սոքիկ եւ գտցեն զքեզ, եթէ լուիցես
3 ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո։ Օրհնեալ
լիցիս դու ի քաղաքի, եւ օրհնեալ յան-
4 դի. Օրհնեալ լիցին ծնունդք որովայնի
քո, եւ պտուղք երկրի քո, անդեայք ար-
ջառոց քոց, եւ հօտք ոչխարաց քոց.
5 Օրհնեալ լիցին շտեմարանք քո եւ համ-
6 բարք քո. Օրհնեալ լիցիս դու յելանել
7 եւ ի մտանել քում. Մատնեսցէ Տէր

[1] Եբր. Նոցա [2] Եբր. անցանիցես մտանել [3] Եբր. քո [4] Եբր. Ողջ [5] Եբր. խաղաղականս եւ կե-
րիցես [6] Յեբր. գոլով

[7] Եբր. յաւելու. (23) Անիծեալ՝ որ ննջիցէ
ընդ զոքանչի իւրում. և ասասցէ ամենայն ժո-
ղովուրդն, Եղիցի։ [8] Եբր. անպարտ արեան
[9] Եբր. լուիցես [10] Եբր. քեզ

[1]Աստուած քո զթշնամիս քո եւ զհա-
կառակորդս" քո խորտակեալս առաջի
երեսաց քոց. ընդ մի ճանապարհ եկեսցեն
առ քեզ, եւ ընդ եւթն ճանապարհ փա-
8 խիցեն յերեսաց քոց։ Առաքեսցէ Տէր ի
վերայ քո օրհնութիւն, ի շտեմարանս
քո եւ յամենայն ինչ ուր մխեսցես զձեռն
քո ի վերայ երկրին զոր Տէր Աստուած
9 քո տացէ քեզ։ Կանգնեսցէ զքեզ Տէր
Աստուած քո իւր ժողովուրդ սուրբ,
որպէս երդուաւ [2]հարցն քոց", եթէ լուի-
ցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո, եւ
10 գնասցես ի ճանապարհս նորա. Եւ տես-
ցեն ամենայն ազգք երկրի զի անուն
Տեառն կոչեցեալ է ի վերայ քո, եւ եր-
11 կիցեն ի քէն։ Եւ բազմացուսցէ զքեզ
Տէր [3]Աստուած քո" ի բարութիւնս
ծննդեամբք որովայնի քո եւ արդեամբք
երկրի քո եւ ծննդեամբք խաշանց քոց
ի վերայ երկրին զոր երդուաւ Տէր հարցն
քոց տալ քեզ, [3]ըստ աւուրց երկնից ի
12 վերայ երկրի։" Բացցէ քեզ Տէր զգանձն
բարութեան իւրոյ զերկինս, տալ անձ-
րեւ ի ժամանակի իւրում երկրին քո,
օրհնել զամենայն գործս ձեռաց քոց.
եւ տացես փոխ ազգաց բազմաց, եւ
13 դու ոչ առնուցուս փոխ։ [3]Եւ իշխեսցես
ազգաց բազմաց, եւ քեզ մի՛ իշխես-
ցեն." հաստատեսցէ զքեզ Տէր Աստուած
քո ի գլուխ՝ եւ ոչ ի վերջ, եւ եղիցիս
ի վեր՝ եւ ոչ ի խոնարհ, եթէ լուիցես
պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ քո,
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր պահել
14 եւ առնել, Եւ ոչ անցանիցես զամենայն
բանիւք զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝
ոչ յաջ եւ ոչ յահեակ, երթալ զհետ
աստուածոց օտարաց պաշտել զնոսա։
15 Եւ եղիցի եթէ ոչ լուիցես ձայնի
Տեառն Աստուծոյ քո, պահել եւ առնել
զամենայն պատուիրանս նորա զոր ես
պատուիրեմ քեզ այսօր, եկեսցեն ի վե-
րայ քո [4]անէծքս այսոքիկ եւ հասցեն
16 քեզ։ Անիծեալ լիջիր դու ի քաղաքի եւ
17 անիծեալ յանդի. Անիծեալ շտեմարանք
18 քո եւ համբարք քո. Անիծեալ ծնունդք
որովայնի քո եւ արդիւնք երկրի քո, եւ
անդեայք արջառոյ քոց եւ հօտք ոչխա-
19 րաց քոց. Անիծեալ լիջիր դու ի մտա-
20 նել, եւ անիծեալ յելանել։ Առաքեսցէ
քեզ Տէր [5]զնուազութիւն եւ զկարօ-
տութիւն եւ ծախս" ի վերայ ամենայնի
յոր մխեսցես զձեռն քո, եւ զոր ինչ
առնիցես, մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր,
մինչեւ կորուսցէ զքեզ վաղվաղակի վասն
չարութեան գնացից քոց, զի թողեր
21 զիս։ Խանձեցուսցէ Տէր ի քեզ մահ,
մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր յերկրէն
յոր դու մտանելոց ես ժառանգել զնա։
22 Հարցէ զքեզ Տէր [6]տարակուսանօք, եւ
ջերմամբ եւ սարսռով, եւ խեթիւք եւ
երկիւղիւ, եւ խորշակաւ եւ գունով,
եւ հալածեսցեն զքեզ մինչեւ կորուսցեն
23 զքեզ։ Եւ եղիցին ի վերայ գլխոյ քո
երկինք պղնձի, եւ երկիր ի ներքոյ քո՝
24 երկաթի։ Տացէ Տէր զանձրեւ երկրի քո
փոշի, եւ հող յերկնից իջցէ ի վերայ քո,
մինչեւ սատակեսցէ զքեզ եւ կորուսցէ
25 զքեզ։ Տացէ զքեզ Տէր ի պարտութիւն
առաջի թշնամեաց քոց. ընդ մի ճանա-
պարհ ելցես ի վերայ նոցա, եւ ընդ եւթն
ճանապարհ փախիցես յերեսաց նոցա.
եւ եղիցիս ցրուեալ ընդ ամենայն թա-
26 գաւորութիւնս երկրի. Եւ [7]եղիցին մե-
ռեալք ձեր" կերակուր թռչնոց երկնից
եւ գազանաց երկրի, եւ ոչ ոք իցէ որ
27 ընդոստուցանիցէ։ Հարցէ զքեզ Տէր կե-
ղով Եգիպտացւոցն եւ թանչիւք, եւ
զայրացեալ քոսով եւ մնով, զի մի՛ կա-
28 րասցես բժշկել։ Հարցէ զքեզ Տէր յի-
մարութեամբ եւ շլացութեամբ եւ ապ-
29 շութեամբ մտաց. Եւ խարխափեսցես ի
մէջօրէի որպէս խարխափիցէ կոյր ի խա-
ւարի, եւ ոչ ուղղեսցես զճանապարհս
քո. եւ եղիցիս յայնժամ զրկեալ եւ
յափշտակեալ զամենայն աւուրս, եւ ոչ
30 ոք իցէ որ օգնիցէ քեզ։ [8]Առնուցուս
կին, եւ այլ այր հանիցէ զնա ի քէն".
չինեսցես տուն, եւ մի՛ բնակեսցես ի
նմա. տնկեսցես այգի, եւ մի՛ կթեսցես
31 զնա. Արջառ քո սպանեալ առաջի քո,
եւ մի՛ կերիցես ի նմանէ. էշ քո յափշտա-
կեալ ի քէն, եւ մի՛ դարձցի առ քեզ.
ոչխար քո մատնեալ թշնամեաց քոց,
32 եւ ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ քեզ։ Ուստերք
քո եւ դստերք քո մատնեալք ազգի օ-
տարի, եւ աչք քո կկոցեալ հայիցին ի
33 նոսա[9], եւ ոչ հասանիցէ ձեռն քո։ Զբերս

[1] Եբր. զթշնամիս քո յարուցեալս ի վերայ [2] Եբր. քեզ [3] Եբր. պտղովք [4] Եբր. ամենայն անէծքս

[5] Եբր. անէծս եւ տառապանս եւ կշտամբանս
[6] Եբր. ծիւրութեամբ [7] Եբր. եղիցի դի քո
[8] Եբր. խօսեսցիս կին, եւ այլ այր ննջեսցէ ընդ նմա
[9] Եբրայեցին յաւուրս, զօր ամենայն

երկրի քո եւ զամենայն վաստակս քո
կերիցէ ազգ զոր դու ոչ գիտիցես, եւ
եղիցես զրկեալ եւ խորտակեալ զամե-
34 նայն աւուրս. Եւ եղիցես յիմարեալ
վասն տեսլեանց աչաց քոց զոր տեսա-
35 նիցես: Հարցէ զքեզ Տէր չարաչար կե-
ղով ի ծունկս եւ ի սրունս, եւ ոչ կա-
րասցես բժշկել ի թաթից ոտից քոց մին-
36 չեւ ցգլուխ քո: Տարցի զքեզ Տէր եւ
[1]զիշխանսն զոր կացուսցես ի վերայ քո՝
յազգ զոր ոչ գիտիցես դու եւ ոչ հարք
քո. եւ պաշտեսցես անդ զաստուածս
օտարս՝ զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս:
37 Եւ եղիցես յառակ եւ ի ցոյց եւ ի զրոյց
ի մէջ ամենայն ազգաց յոր տանիցի զքեզ
38 Տէր անդր: Սերմն բազում հանցես յան-
դի, եւ սակաւ ժողովեսցես. զի կերի-
39 ցէ զայն մարախ: Այգիս տնկեսցես եւ
գործեսցես, եւ զգինի ոչ արբցես, եւ
մի [2]ուրախ լինիցիս ի նմանէ". զի կե-
40 րիցէ զայն որդն: Եւ եղիցին ձիթենիք
յամենայն սահմանս քո, եւ իւղով ոչ
օծցիս. զի թափեսցին ձիթենիքն քո:
41 Ուստերս եւ դստերս ծնցիս, եւ ոչ լի-
նիցին քո. քանզի երթիցեն ի գերու-
42 թիւն: Զամենայն ծառաստունս քո եւ
զարդիւնս երկրի քո հարցէ թրթուր:
43 Եկն որ ի քեզ իցէ, ելցէ քան զքեզ
վեր ի վեր, եւ դու իջցես վայր ի վայր.
44 Նա տացէ քեզ փոխ, եւ դու ոչ տա-
ցես նմա փոխ. նա եղիցի գլուխ, եւ
45 դու եղիցիս վերջ: Եւ եկեսցեն ի վերայ
քո [3]անէծքս այսոքիկ եւ հալածեսցեն
զքեզ եւ հասցեն քեզ, մինչեւ սատա-
կեսցեն զքեզ եւ մինչեւ կորուսցեն
զքեզ. զի ոչ լուար ձայնի Տեառն Աս-
տուծոյ քո, պահել զպատուիրանս նո-
րա եւ զիրաւունս նորա զոր պատուի-
46 րեաց քեզ. Եւ եղիցին ի քեզ նշանք եւ
արուեստք եւ ի զաւակի քում մինչեւ
47 ցյաւիտեան: Փոխանակ զի ոչ պաշտե-
ցեր զՏէր Աստուած քո ուրախութեամբ
եւ ճշմարիտ սրտիւ վասն [4]բազմութեանդ
48 ամենեցուն", Պաշտեսցես զթշնամիս քո
զորս առաքեսցէ ի վերայ քո Տէր, ի սով
եւ ի ծարաւ եւ ի մերկութիւն եւ ի նուա-
զութեան ամենայնի. եւ դիցէ անուր
երկաթի ի պարանոցի քում մինչեւ սա-
49 տակեսցէ զքեզ: Ածցէ ի վերայ քո ազգ
ի հեռաստանէ ի ծագաց երկրի իբրեւ
զխոյանալ արծուոյ, ազգ՝ զորոյ ոչ լսի-
50 ցես զձայն նորա, Ազգ ժպիրհ երեսօք
որ ոչ աչառիցէ երեսաց ծերոյ, եւ ոչ
51 ողորմեսցի տղայոյ. Եւ կերիցէ զծնունդս
խաշանց քոց եւ զարդիւնս երկրի քո.
եւ ոչ թողուցու քեզ ցորեան, զգինի,
եւղ, զանդեայս արջառոց քոց, եւ զհօտս
ոչխարաց քոց, մինչեւ կորուսցէ զքեզ.
52 Եւ նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս
քո, մինչեւ կործանեսցին պարիսպք քո
բարձրացեալք եւ ամուրք յորս դուն յու-
սացեալ իցես յամենայն երկրին քում.
եւ նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս
53 քո զորս ետ քեզ Տէր Աստուած քո. Եւ
կերիցես զծնունդս որովայնի քո, զմիս
ուստերաց քոց եւ զդստերաց քոց զոր
ետ քեզ Տէր՝ յանձկութեան քում եւ ի
նեղութեան քում որով նեղեսցէ զքեզ
54 թշնամին քո: Գիրգն որ ի քեզ եւ փա-
փուկն յոյժ չարակնեսցէ յեղբայր իւր եւ
ի կին ծոցոյ իւրոյ, եւ ի մնացեալ որ-
55 դիսն որ մնայցեն նմա, Տալ միում ի
նոցանէ ի մարմնոյ որդւոց իւրոց զորոց
ուտիցէ, վասն չմնալոյն նմա ինչ. յանձ-
կութեանն քում եւ ի նեղութեան որով
նեղիցեն զքեզ թշնամիքն քո յամենայն
56 քաղաքս քո: Եւ [5]գիրգն որ ի քեզ եւ
փափուկն յոյժ, որոյ ոչ իցէ ոտին իւրոյ
առեալ զփորձ գնալոյ ի վերայ երկրի
վասն փափկութեան իւրոյ եւ գրգու-
թեան, չարակնեսցէ յայր ծոցոյ իւրոյ,
57 եւ [6]զուստրն իւր եւ զդուստր, Եւ զաղտն
ելեալ ի միջոյ իւրմէ, եւ զծնունդն զոր
ծնանիցի՝ խորովեսցէ ի նոցանէ եւ կե-
րիցէ. եւ վասն Նուազութեանն՝ յամե-
նայնէ թաքուսցէ" յանձկութեանն եւ ի
նեղութեանն, որով նեղիցէ զքեզ թշնա-
մին յամենայն քաղաքս քո:
58 Եւ եթէ ոչ լուիցէք առնել զամենայն
բանս օրինացս այսոցիկ, զգրեալս ի
գիրս յայսմիկ, երկնչել ի պատուական
եւ սքանչելի անուանէ Տեառն Աստուծոյ
59 քո, Նորանշան արասցէ Տէր զհարուածս
քո եւ զհարուածս զաւակի քո, զհա-
րուածս մեծամեծս եւ զարմանալիս, եւ
60 զցաւս չարաչարս եւ զկարեւորս. Եւ
ածցէ ի վերայ քո զամենայն ախտս չա-
րաչարս զեգիպտացւոցն յորմէ սոսկա-

[1]Եբր. զթագաւոր քո   [2]Եբր. կլթեսցես   [3]Եբր. յամենայն անէծքս   [4]Եբր. առատութեան ամենայնի

[5]Եբր. կին գիրգ   [6]Եբր. յուստր իւր և ի դուստր իւր, (57) Եւ յաղտն ելեալ ի միջոյ իւրմէ, և յորդիս իւր զորս ծնանիցի. զի կերիցէ զնոսա վասն Նուազութեանն յամենայնէ ի ծածուկ.

յորս յերեսաց նոցա , եւ մխեսցին ի քեզ ։
61 Եւ զամենայն հիւանդութիւնս եւ զա-
մենայն հարուածս [1]զգրեալս ի գիրս օ-
րինացս այսոցիկ՝ ածցէ Տէր ի վերայ քո ,
62 մինչեւ սատակեսցէ զքեզ ։ Եւ մնասջիք
թուով սակաւք , փոխանակ զի էիք դուք
իբրեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ ,
[2]եւ ոչ լուարուք ձայնի Տեառն Աստու-
63 ծոյ ձերոյ ։ Եւ եղիցի , որպէս ուրախ
եղեւ ի ձեզ Տէր բարի առնել ձեզ եւ
բազմացուցանել զձեզ , նոյնպէս ուրախ
լինիցի Տէր ի ձեզ սատակել զձեզ , եւ
բարձջիք յերկրէն յոր մտանելոց էք ժա-
64 ռանգել զնա ։ Եւ ցրուեսցէ զքեզ Տէր
[3]Աստուած քո" ընդ ամենայն ազգս , ի
ծագաց երկրի մինչեւ ի ծագս երկրի , եւ
ծառայեսցես անդ աստուածոց օտարաց ,
փայտից եւ քարանց , զորս ոչ գիտէիր
65 դու եւ հարք քո ։ Այլ եւ յազգսն յայ-
նոսիկ ոչ հանգուսցէ զքեզ , եւ ոչ լի-
նիցի կայ թաթից ոտից քոց . եւ տացէ
քեզ անդ սիրտ տրտմեալ եւ աչս սորեալս
66 եւ անձն հաշեալ . Եւ եղիցին կեանք քո
կախեալ առաջի աչաց քոց , եւ զար-
հուրեսցիս զցայգ եւ զցերեկ , եւ ոչ հա-
67 ւատասցես կենացն քոց . Ընդ առաւօտս
ասիցես թէ Ե՞րբ լինիցի երեկոյ , եւ ընդ
երեկոյս ասիցես թէ Ե՞րբ լինիցի առա-
ւօտ , ի զարհուրանաց սրտի քո զոր
երկնչիցիս , եւ ի տեսլեանց աչաց քոց
68 զոր տեսանիցես ։ Եւ դարձուսցէ զքեզ
Տէր անդրէն յԵգիպտոս նաւօք [3]հազա-
րաւոր զօրօք . եւ" ընդ ճանապարհ [4]ընդ
նոյն՝ ոչ յաւելցուք" տեսանել զնա . եւ
վաճառեսջիք անդ թշնամեաց ձերոց ի
ծառայս եւ յաղախնայս , եւ ոչ ոք իցէ
որ գնիցէ ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Այս բանք են ուխտին զոր պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի , հաստատել որդւոյն Իս-
րայելի յերկրին Մովաբու , թող զայն
ուխտ զոր ուխտեաց նոցա ի Քորեբ ։
2 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն որդիսն
Իսրայելի եւ ասէ ցնոսա , Դուք ձեզէն
տեսէք զամենայն ինչ զոր արար Տէր
յԵգիպտոս առաջի ձեր , ընդ Փարաւոն
եւ ընդ ծառայս նորա , եւ ընդ ամենայն
3 երկիր նորա . Զփորձանսն մեծամեծս զոր
տեսին աչք ձեր , զնշանսն եւ զարուեստս
մեծամեծս զայնոսիկ , [3]զձեռն հզօր եւ
4 զբազուկ բարձր ." Եւ ոչ ետ ձեզ Տէր
[3]Աստուած ձեր" սիրտ գիտելոյ եւ աչս
տեսանելոյ եւ ականջս լսելոյ մինչեւ
5 ցայսօր ։ Եւ [5]ած զձեզ զքառասուն ամ
ընդ անապատն . ոչ հնացան ձորձք ձեր
եւ ոչ մաշեցան կօշիկք յոտից ձերոց .
6 Հաց ոչ կերայք եւ գինի եւ ցքի ոչ ար-
բէք , զի ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Ա-
7 ստուած ձեր ։ Եւ եկիք մինչեւ ի տեղիս
յայս , եւ ել Սեհոն թագաւոր Եսեբո-
նայ , եւ Ովգ թագաւոր Բասանու ընդ-
8 դէմ մեր պատերազմաւ . Եւ հարաք զնո-
սա եւ առաք զերկիր նոցա , եւ [6]ետու
զնա ի ժառանգութիւն Ռուբենի եւ Գա-
9 դայ եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի ։ Եւ զգու-
շասջիք առնել զամենայն բանս ուխտիս
այսորիկ , զի [7]իմանայցէք զամենայն"
զոր առնիցէք ։
10 Դուք կայք աւադիկ այսօր ամենեքեան
առաջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ , ցեղա-
պետք ձեր եւ ծերակոյտ ձեր եւ դատա-
ւորք ձեր եւ ատենադպիրք ձեր , եւ ա-
11 մենայն այր Իսրայելի , Եւ կանայք ձեր
եւ որդիք ձեր , եւ եկն որ ի միջի բա-
նակին ձերում , ի փայտահատէ ձերմէ
12 մինչեւ ցջրհեղ ձեր . Յանցանել քո զուխ-
տիւ Տեառն Աստուծոյ քո , եւ [8]զնզո-
վիւք նորա զոր Տէր Աստուած քո ուխ-
13 տէ քեզ այսօր , Զի կացուսցէ զքեզ[9] իւր
ժողովուրդ , եւ նա եղիցի քեզ Աստուած
որպէս եւ ասաց[10] , եւ զոր օրինակ եր-
դուաւ հարցն քոց Աբրահամու եւ Իսա-
14 հակայ եւ Յակոբայ ։ Եւ ոչ ձեզ միայն
ուխտեմ ես զուխտս զայս եւ [11]զնզովս
15 զայսոսիկ" , Այլ եւ որոց աստ ընդ մեզ
իցեն այսօր առաջի Տեառն Աստուծոյ մե-
16 րոյ , եւ որոց չիցեն ընդ մեզ այսօր . Զի
դուք ինքնին գիտէք , որպէս բնակեցաք
յերկրին Եգիպտացւոց , եւ որպէս ան-
ցաք ընդ մէջ ազգացն ընդ որս անցէք
17 դուք . Եւ տեսէք զգարշելիս նոցա եւ
զկուռս իւրեանց , զփայտն եւ զքար ,
18 զարծաթն եւ զոսկի որ է առ նոսա ։ Մի՛
ոք իցէ ի ձէնջ այր կամ կին , կամ ազգ
կամ ցեղ որոյ միտք իւր խոտորեալ [12]ի-
ցեն ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ , երթալ

---

[1]Եբր. որ չիցեն գրեալ [2]Եբր. քանզի [3]Յեբր. պակասի [4]Եբր. զորմէ ասացի քեզ՝ Ոչ յաւելուցուս

[5]Եբր. ածի [6]Եբր. ետուաք [7]Կամ, յաջողեսջիք յամենայնի [8]Եբր. զերդմամբ [9]Եբր. յոյն յաւելու. այսօր [10]Եբր. յոյն յաւելու. քեզ [11]Եբր. զերդումնս զայս [12]Եբր. իցեն այսօր

պաշտել զդիս ազգացն այնոցիկ, [1]մի՛
ոք իցէ ի ձէնջ" արմատ ի վեր բուսեալ
19 դառնութեան եւ դաժանութեան. Եւ ե-
ղիցի եթէ լուիցէ զպատգամս նզովիցս
այսոցիկ, եւ [2]խոկասցի ի սրտի իւրում
եւ ասիցէ, [3]Բարութիւնք եղիցին" ինձ,
եթէ ես ըստ մոլորութեան սրտի իմոյ
գնայցեմ. [4]զի մի՛ կորուսանիցէ մեղա-
20 ւորն զանմեղն". Եւ ոչ հաճեսցի [5]Աս-
տուած ներել նմա. այլ յայնժամ բոր-
բոքեսցի բարկութիւն նորա եւ նախանձ
նորա ի մարդն յայն, եւ հասցեն նմա ա-
մենայն նզովք ուխտիս այսորիկ՝ գրեալք
ի գրի օրինացս այսոցիկ, եւ ջնջեսցէ Տէր
21 զանուն նորա ի ներքոյ երկնից. Եւ զա-
տուսցէ զնա Տէր ի չարիս յամենայն որդ-
ւոցն Իսրայէլի, ըստ ամենայն նզովից
ուխտիս գրելոյ ի գիրս օրինացս այսո-
22 ցիկ. Եւ ասիցեն ազգքն [6]միւս եւ" որ-
դիքն ձեր որ յարիցեն յետ ձեր, եւ օ-
տարոտին որ գայցէ յերկրէ հեռաստա-
նէ, տեսանիցեն զհարուածս երկրին այ-
նորիկ եւ զախտս նորա զոր տաքեաց
23 Տէր ի վերայ նորա, Ծծումբն եւ զաղն
այրեցեալ. յամենայն ի հող նորա մի՛
սերմանեսցի եւ մի՛ բուսցի, եւ մի՛ ելցէ
ի վերայ նորա ամենայն դեղ դալար,
որպէս կործանեցան Սոդոմ եւ Գոմոր,
Ադամա եւ Սեբոյիմ, զորս կործանեաց
Տէր սրտմտութեամբ եւ բարկութեամբ։
24 Եւ ասասցեն ամենայն ազգքն, Ընդէ՞ր
արար Տէր այնպէս երկրին այնմիկ, զի՞նչ
իցէ սրտմտութիւն մեծ բարկութեանն
25 այնորիկ։ Պատասխանի տացեն եւ ա-
սասցեն, Զի թողին զուխտն [7]Աստուծոյ
հարց իւրեանց, զոր ուխտեաց հարցն նո-
ցա յորժամ եհան զնոսա յերկրէն Եգիպ-
26 տացւոց, Եւ գնացեալ պաշտեցին զաս-
տուածս օտարս, եւ երկիր պագին նոցա
զոր ոչն ճանաչէին, եւ ոչ [8]բաժանեաց
27 նոցա։ Եւ բարկացաւ Տէր սրտմտութեամբ
ի վերայ երկրին այնորիկ, ածել ի վերայ
նորա ըստ ամենայն նզովից ուխտի գրե-
28 լոյ [9]ի մատենի օրինացս այսոցիկ". Եւ ե-
բարձ զնոսա Տէր յերկրէ իւրեանց բար-
կութեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ զայ-
րագնութեամբ մեծաւ յոյժ, եւ մերժեաց զնոսա
29 յերկիր օտար մինչեւ ցայժմ։ Ծածուկքն
Տեառն Աստուծոյ մերում, եւ յայտնիքն
մեզ եւ որդւոց մերոց յաւիտեան, առնել
զամենայն պատգամս օրինացս այսոցիկ։

ԳԼ. Լ

1 Եւ եղիցի եթէ հասանիցեն ի վերայ քո
ամենայն պատգամքս այսոքիկ, կամ օրհ-
նութիւնք կամ անէծք զորս ետու ա-
ռաջի երեսաց քոց, եւ կալցիս ի սրտի
քում ընդ ամենայն ազգսն ուր ցրուես-
2 ցէ զքեզ Տէր անդ, Եւ դարձցիս առ Տէր
Աստուած քո, եւ լուիցես ձայնի նորա
ըստ ամենայնի զոր ես պատուիրեմ քեզ
այսօր, [10]յամենայն սրտէ քումմէ եւ
3 յամենայն անձնէ քումմէ, Եւ [11]բժշկես-
ցէ Տէր զմեղսն" քո եւ ողորմեսցի քեզ,
եւ դարձեալ ժողովեսցէ զքեզ յամենայն
ազգաց ուր ցրուեաց զքեզ [12]Տէր անդր։
4 Եթէ իցէ ցրումն քո [13]ի ծագաց երկրի
մինչեւ ի ծագս երկրի", անտի ժողո-
վեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո, եւ ան-
5 տի առցէ զքեզ [14]Տէր Աստուած քո". Եւ
ածցէ զքեզ Տէր Աստուած քո յերկիրն
զոր ժառանգեցին հարք քո, եւ ժառան-
գեսցես զնա եւ բարի եղիցի քեզ, եւ
բազմապատիկ արասցէ զքեզ քան զհարս
6 քո. Եւ [15]պարուրեսցէ Տէր զսիրտ քո եւ
զսիրտ զաւակի քո, սիրել զՏէր Աս-
տուած քո յամենայն սրտէ քումմէ եւ
յամենայն անձնէ քումմէ, զի կեցցես
7 [14]դու եւ զաւակ քո"։ Եւ տացէ Տէր Աս-
տուած քո զնզովս զայս ի թշնամիս քո
եւ յատելիս քո որք հալածեցինն զքեզ։
8 Եւ դու դարձցիս եւ լուիցես ձայնի
Տեառն [14]Աստուծոյ քո", եւ արասցես
զպատուիրանս նորա զոր ես պատուի-
9 րեմ քեզ այսօր։ Եւ աճեցուսցէ զքեզ
Տէր Աստուած քո յամենայն գործս ձե-
ռաց քոց, ծննդովք որովայնի քո, եւ
արդեամբք երկրի քո, եւ ծննդովք ա-
նասնոց քոց. զի դարձցի ի քեզ Տէր
[14]Աստուած քո" ուրախ լինել քեւ ի բա-
րութիւնս որպէս ուրախ եղեւ հարցքն
10 քովք, Եթէ լուիցես ձայնի Տեառն Աս-
տուծոյ քո, պահել եւ առնել զամենայն
պատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նո-
րա եւ զդատաստանս նորա զգրեալս ի

[1] Ոմն. մի՛ լիցի ի ձեզ [2] Ոմն. օրհնեսցէ զանձն [3] Ոմն. Խաղաղութիւն եղիցի [4] Ոմն. առ յաւելուլ զարբեցութիւն ի ծարաւս [5] Ոմն. Տէր [6] Ոմն. որ առ յապայ, [7] Ոմն. Տեառն Աստուծոյ [8] Ոմն. էին բաժին [9] Ոմն. ի մատենիս յայսմիկ

[10] Ոմն. դու եւ որդիք քո յամենայն [11] Ոմն. դարձուսցէ Տէր Աստուած քո զգերութիւն [12] Ոմն. Տէր Աստուած քո [13] Ոմն. մինչեւ ի ծագս երկնից [14] Յոմն. պակաս [15] Կամ, թլփատեսցէ

*գրի օրինացս այսոցիկ, եթէ դարձցիս
առ Տէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ եւ յամենայն անձնէ քումմէ։
11 Զի պատուիրանքս այս զոր ես պա-
տուիրեմ քեզ այսօր, ոչ [1]ծանրաբեռն
12 ինչ է եւ ոչ հեռի ի քէն։ Ոչ յերկինս
թէ ասիցես, Ո՞վ ելանիցէ մեզ յերկինս
եւ առնուցու զնա, եւ լուիցուք եւ ա-
13 րասցուք. Եւ ոչ յայնկոյս ծովու է, թէ
ասիցես, Ո՞վ անցանիցէ յայնկոյս ծովու
եւ առնուցու մեզ զնա, եւ լսելի արաս-
14 ցէ մեզ եւ արասցուք. Մերձ է բանն առ
քեզ յոյժ, ի բերան քո եւ ի սրտի քում,
[2]եւ ի ձեռս քո է" առնել զնա։
15 Ահաւասիկ ետու այսօր առաջի երե-
սաց քոց [3]զկեանս եւ զմահ, զբարի եւ
16 զչար. Եւ եթէ լուիցես պատուիրանաց
Տեառն Աստուծոյ քո՝ զոր" ես պատուի-
րեմ քեզ այսօր սիրել զՏէր Աստուած
քո, գնալ ի ճանապարհս նորա, պահել
զիրաւունս եւ զպատուիրանս նորա եւ
զդատաստանս նորա, [4]կեցջէք եւ բա-
զումք լինիջիք". եւ օրհնեսցէ զքեզ Տէր
Աստուած քո յամենայն երկրին յոր մտա-
17 նելոց ես ժառանգել զնա։ Եւ եթէ փո-
խեսցի սիրտ քո եւ ոչ լուիցես, եւ մո-
լորեալ երկիր պագանիցես աստուածոց
18 օտարաց եւ պաշտեսցես զնոսա, Պատ-
մեմ [5]քեզ այսօր զի կորստեամբ կորնչի-
ջիք, եւ ոչ լինիջիք բազմօրեայք ի վե-
րայ երկրին յոր դուք անցանէք ընդ
19 Յորդանան ժառանգել զնա։ Ունիմ ձեզ
վկայ այսօր զերկինս եւ զերկիր. զկեանս
եւ զմահ ետու առաջի երեսաց ձերոց,
զօրհնութիւնս եւ զանէծս. եւ ընտրեա
զկեանս, զի կեցցես դու եւ զաւակ քո.
20 Սիրել զՏէր Աստուած քո եւ լսել ձայ-
նի նորա եւ ունել զնմանէ, զի այն են
կեանք քո եւ երկայնութիւն աւուրց
քոց, բնակել յերկրին զոր երդուաւ Տէր
հարցն քոց Աբրահամու եւ Իսահակայ
եւ Յակոբայ՝ տալ նոցա։*

ԳԼ. ԼԱ

*1 Եւ [6]կատարեաց Մովսէս խօսել զամե-
նայն" զբանս զայսոսիկ առ ամենայն որ-
2 դիսն Իսրայելի, Եւ ասէ ցնոսա, Հա-
րեւր եւ քսան ամաց եմ ես այսօր, եւ
ոչ եւս կարեմ ելանել եւ մտանել. [7]քան-
զի Տէր ասաց ցիս թէ ոչ անցանիցես
3 ընդ այդ Յորդանան. Տէր Աստուած քո
երթայ առաջի երեսաց քոց, նա սա-
տակեսցէ զազգսն զայնոսիկ յերեսաց
քոց, եւ ժառանգեսցես զնոսա. եւ Յե-
սու երթայ առաջի երեսաց քոց որպէս
4 խօսեցաւ Տէր։ Եւ արասցէ Տէր ընդ նո-
սա որպէս արար ընդ Սեհոն եւ ընդ Ովգ,
ընդ [2]երկոսին թագաւորսն Ամովրհաց-
ւոց [2]որ էին յայնկոյս Յորդանանու", եւ
ընդ երկիր նոցա, որպէս [8]սատակեցաք
5 զնոսա. Եւ մատնեսցէ զնոսա Տէր ա-
ռաջի ձեր, եւ արասջիք ընդ նոսա որպէս
6 պատուիրեցի ձեզ։ Քաջ լեր եւ զօրա-
ցիր, մի՛ երկնչիր, եւ մի՛ զանգիտեր, եւ
մի՛ զարհուրեսցիս յերեսաց նոցա. զի Տէր
Աստուած քո ինքնին է որ երթայցէ յա-
ռաջագոյն ընդ ձեզ ի միջի ձերում. ոչ
թողցէ զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարկանիցէ։
7 Եւ կոչեաց Մովսէս զՅեսու եւ ասէ
ցնա առաջի ամենայն Իսրայելի, Քաջ
լեր եւ զօրացիր. քանզի դու մտանելոց
ես առաջի երեսաց ժողովրդեանդ այ-
դորիկ յերկիրն զոր երդուաւ Տէր հարցն
[9]ձերոց տալ նոցա, եւ դու ժառանգեցու-
8 ցես զնոսա։ Եւ Տէր որ երթալոց է [10]ընդ
քեզ, ոչ թողցէ զքեզ եւ ոչ ընդ վայր
հարցէ. մի՛ երկնչիր եւ մի՛ զանգիտեր։
9 Եւ գրեաց Մովսէս [11]զամենայն բանս
օրինացս այսոցիկ ի մատեանն", եւ ետ
զայն ցքահանայսն, ցորդիսն Ղեւեայ, որ
բառնային զտապանակ ուխտին Տեառն,
10 եւ [12]ցծերս որդւոցն" Իսրայելի, Եւ պա-
տուիրեաց նոցա Մովսէս [2]յաւուր յայն-
միկ" եւ ասէ, Յետ եւթն ամի ժամանա-
կի տարւոյն թողութեան ի տօնի տաղա-
11 ւարահարացն, ի գումարել ամենայն Իս-
րայելի յանդիման լինելոյ առաջի Տեառն
Աստուծոյ քո ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ
Տէր, ընթեռնուցուք զօրէնս զայս ա-
12 ռաջի [13]Իսրայելի յականջս նոցա, Եկե-
ղեցացուցեալ զժողովուրդն, զարս եւ
զկանայս եւ զմանկունս, եւ զեկն որ ի
քաղաքս ձեր. զի լուիցեն եւ ուսանի-
ցին երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ [14]մեր-
մէ, եւ ուսցին առնել" զամենայն պատ-*

[1]Կամ, անհաս [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. զկեանս եւ զբարի, եւ զմահ եւ զչար. (16) Զի [4]Եբր. եւ կեցցես եւ բազում լինիցիս [5]Եբր. ձեզ
[6]Եբր. չոգաւ Մովսէս եւ խօսեցաւ

[7]Եբր. եւ [8]Եբր. սատակեաց [9]Եբր. նոցա [10]Եբր. առաջի քո. նա եղիցի ընդ [11]Եբր. զօրէնս զայս [12]Եբր. ցամենայն ծերս [13]Եբր. ամենայն Իսրայելի [14]Եբր. ձերմէ պահել եւ առնել

13 զամս օրինացս այսոցիկ, Եւ որդիք նո-
ցա որ ոչ գիտիցեն՝ լուիցեն եւ ուսցին
երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ [1]մերմէ զա-
մենայն աւուրս որչափ եւ կեցցեն նո-
քա՝՝ ի վերայ երկրին յոր դուք անցանե-
լոց էք ընդ Յորդանան ժառանգել զնա ։
14 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ահա մերձե-
ցան աւուրք մահուան քո. կոչեա զՅե-
սու, եւ կացէք [2]առաջի դրան խորանին
վկայութեան՝՝, եւ հրաման տաց նմա ։
Եւ գնացին Մովսէս եւ Յեսու [3]ի խորանն
վկայութեան՝՝, եւ կացին [2]առ դրան
15 խորանին վկայութեան՝՝ ։ Եւ [4]էջ Տէր՝՝
սեամբ ամպոյ [3]եւ եկաց առ դրան խո-
րանին վկայութեան՝՝, եւ եկաց սիւն
16 ամպոյն առ դրան խորանին ։ Եւ ասէ
Տէր ցՄովսէս, Ահաւասիկ դու ննջես-
ցես ընդ հարս քո, եւ յարուցեալ ժողո-
վուրդդ այդ պոռնկեսցի զհետ աստուա-
ծոց օտարաց երկրին յոր մտանիցէ դա
ի նոսա, եւ թողուցուն զիս եւ ցրիցեն
17 զուխտն իմ զոր ուխտեցի ընդ դոսա ։ Եւ
բարկացայց զոցա սրտմտութեամբ յա-
ւուր յայնմիկ, եւ լքից զդոսա, եւ դար-
ձուցից զերեսս իմ ի դոցանէ, եւ եղի-
ցին կերակուր [3]թշնամեաց. եւ գտցեն
զդոսա չարիք բազումք եւ նեղութիւնք,
եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ, Քանզի
չէ Տէր Աստուած մեր ընդ մեզ, գտին
18 զմեզ չարիքս այսոքիկ ։ Եւ ես դարձու-
ցանելով դարձուցից զերեսս իմ ի նո-
ցանէ յաւուր յայնմիկ վասն ամենայն
չարեացն զոր արարին, զի դարձան յաս-
19 տուածս օտարս ։ Եւ արդ գրեցէք
զբանս օրհնութեանս այսորիկ, եւ ու-
սուսջիք զդա որդւոցն Իսրայելի, եւ
արկջիք զդա ի բերան նոցա, զի եղիցի
ինձ օրհնութիւնդ այդ ի վկայութիւն ի
20 մէջ որդւոցդ Իսրայելի ։ Քանզի տա-
րայց զդոսա յերկիրն [3]բարի զոր երդուայ
հարց նոցա. երկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ
զմեղր, եւ կերիցեն եւ լցեալ յագեսցին.
եւ դառնայցեն յաստուածս օտարս
եւ պաշտիցեն զնոսա, եւ զայրացուցա-
նիցեն զիս, եւ ցրիցեն զուխտն իմ զոր
21 ուխտեցի նոցա ։ [5]Եւ ընդդէմ՝՝ կացցէ
նոցա օրհնութիւնդ այդ յանդիմանել լինել
վկայ. եւ մի՛ մոռասցի [3]ի բերանոց նո-
ցա եւ՝՝ ի բերանոյ զաւակի նոցա. քան-
զի գիտեմ [6]զչարութիւն նոցա զոր ա-
րարին աստ՝՝ այսօր յառաջ քան զտանել
իմ զնոսա յերկիրն [3]բարութեան զոր եր-
22 դուայ [3]հարցն նոցա՝՝ ։ Եւ գրեաց Մով-
սէս զօրհնութիւնս զայս յաւուր յայն-
միկ, եւ ուսոյց զսա որդւոցն Իսրայելի ։
23 Եւ պատուիրեաց [3]Մովսէս Յեսուայ
որդւոյ Նաւեայ եւ ասէ, Քաջ լեր եւ
զօրացիր. զի դու տանելոց ես զորդիսն
Իսրայելի յերկիրն զոր [7]խոստացաւ տալ
նոցա Տէր, եւ նա եղիցի՝՝ ընդ քեզ ։
24 Եւ իբրեւ կատարեաց Մովսէս գրել զա-
մենայն զբանս օրինացս այսոցիկ ի մա-
25 տենի մինչեւ ի սպառ, Եւ պատուիրեաց
Ղեւտացւոցն որ կրէին զտապանակ ուխ-
26 տին Տեառն, ասէ, Առեալ զմատեան օ-
րինացդ այդոցիկ դնիցէք ի կողմանէ տա-
պանակի ուխտին Տեառն Աստուծոյ ձե-
րոյ, եւ եղիցի անդ ընդ քեզ ի վկայու-
27 թիւն. Զի ես գիտեմ զհեստութիւն քո
եւ զխիստ պարանոց քո. զի մինչդեռ
ես ընդ ձեզ կենդանի եմ այսօր, դառ-
նացուցիչք էք [8]Աստուածակողմանն, ո՞ր-
պէս ոչ առաւել եւս յետ մահուան ի-
28 մոյ ։ Արդ ժողովեցէք առ իս [9]զցեղա-
պետս եւ զծերս ձեր եւ զդատաւորս
ձեր՝՝ եւ զատենադպիրս ձեր, [10]զի խօ-
սեցայց յականջս նոցա [3]զամենայն զբանս
զայսոսիկ, եւ կալայց [11]ձեզ վկայ զեր-
29 կինս եւ զերկիր. Քանզի գիտեմ եթէ
յետ վախճանի իմոյ անօրինելով անօրի-
նիցէք, եւ խոտորիցիք ի ճանապարհէն
զոր պատուիրեցի ձեզ, եւ պատահիցեն
ձեզ չարիքն ի վախճանի աւուրց. քան-
զի առնիցէք չար առաջի Տեառն՝ բար-
կացուցանել զնա գործովք ձեռաց ձե-
30 րոց ։ Եւ խօսեցաւ Մովսէս յականջս ա-
մենայն եկեղեցւոյն Իսրայելի զբանս օրհ-
նութեանս այսորիկ մինչեւ ի սպառ ։

ԳԼ. ԼԲ

1 [12]Նայեցարուք, երկինք, եւ խօսեցայց,
եւ լուիցէ երկիր զպատգամս բերանոյ ի-
2 մոյ ։ [13]Ակնկալեսցի իբրեւ զանձրեւ բար-

---

[1] Ոմն. ձերմէ զամենայն աւուրս զորս կենդանի իցէք [2] Ոմն. ի խորանին ժողովոյ [3] Յոմն. պակաս [4] Ոմն. երեւեցաւ Տէր ի խորանին [5] Ոմն. Եւ եղիցի յորժամ գտցեն զնոսա չարիք բազումք եւ նեղութիւնք, եւ ընդդէմ

[6] Ոմն. զխորհուրդ նոցա զոր առնեն [7] Ոմն. երդուայ տալ նոցա, եւ ես եղէց [8] Ոմն. Տեառնակողմանն [9] Ոմն. զամենայն ծերս ցեղից ձերոց [10] Ոմն. եւ [11] Ոմն. նոցա [12] Ոմն. Ունկն դիք [13] Ոմն. Կաթեսցէ

բառ իմ, եւ իջցեն իբրեւ զցօղ պատ-
գամք իմ, իբրեւ զանձրեւ ի վերայ սի-
զոյ եւ իբրեւ զանդատարափ ի վերայ
3 խոտոյ. Զի զանուն Տեառն կարդացի.
տուք օրհնութիւն [1]Տեառն Աստուծոյ
4 մերոյ: [2]Աստուած՝ որոյ ճշմարիտ են
գործք նորա, եւ ամենայն ճանապարհք
նորա իրաւամբք, Աստուած հաւատա-
րիմ է եւ ոչ գոյ ի նմա անիրաւութիւն,
5 արդար եւ անարատ է Տէր: [3]Մեղան եւ
ոչ նմա որդիք արատոյ", ազգ թեւր եւ
6 խոտորեալ: Զա՞յդ Տեառն հատուցանէք
այդպէս, ժողովուրդ յիմար եւ ոչ իմաս-
տուն. ո՞չ նա է Հայրն որ ստացաւ զքեզ,
7 արար զքեզ եւ հաստատեաց զքեզ: Յուշ
լիցին քեզ աւուրքն յաւիտենից, իմա-
ցարուք զամս ազգաց յազգս. հարց
զհարսն քո եւ պատմեսցեն քեզ. եւ
8 զծերս քո, եւ ասասցեն քեզ. [4]Յորժամ
բաժանեաց Բարձրեալն զազգս ամենայն,
որպէս սփռեաց" զորդիսն Ադամայ, կա-
ցոյց սահմանս ազգաց ըստ թուոյ որդ-
9 ւոց [5]Աստուծոյ, Եղեւ բաժին Տեառն
ժողովուրդ իւր, Յակոբ վիճակ ժառան-
10 գութեան իւրոյ [1]Իսրայէլ: Բաւական ե-
ղեւ նմա յանապատի, ի ծարաւ տօթոյ
յանջրդի պաշտպանեաց զնա եւ խրա-
տեաց եւ պահեաց զնա իբրեւ զբիբ ա-
11 կան: [6]Իբրեւ զարծուի ի ծածկել զբոյն
իւր, եւ ի ձագս իւր գթացաւ". տարա-
ծեաց զթեւս իւր եւ ընկալաւ զնա եւ
բարձեալ բերէր զնա ի վերայ մի՛ջնո-
12 ղանց իւրոց. Տէր միայն ածէր [7]զնոսա,
եւ ոչ գոյր ընդ [8]նոսա աստուած օտար:
13 [9]Եհան զնոսա ի զօրութիւն" երկրի, կե-
րակրեաց զնոսա արդեամբք անդաստա-
նաց. դիեցոյց մեղր ի վիմէ եւ եւղ յա-
14 պառաժ վիմէ. Կոգի կովուց եւ կաթն
մաքեաց, հանդերձ ճարպով գառանց եւ
խոյոց, որդւոց ցլուց եւ նոխազաց՝ ընդ
ճարպոյ երիկամանց ցորենոյ. եւ զարիւն
15 խաղողոյ ըմպէին գինի: [1]Եկեր Յակոբ
եւ յագեցաւ," յորացաւ եւ անկուշեաց
սիրելին. գիրացաւ, ստուարացաւ եւ
լայնացաւ, եւ եթող զՏէր Աստուած
զԱրարիչ իւր, եւ [10]ապստամբեաց յԱս-
16 տուծոյ փրկչէ իւրմէ": Բարկացուցին
[7]զիս օտարոտովք, եւ զարշելեօք իւր-
17 եանց դառնացուցին [7]զիս: Զոհեցին դի-
ւաց եւ ոչ Աստուծոյ, դից՝ զորս ոչ
գիտէին. նորք եւ առժամայնք եկին,
18 [11]զորս ոչ գիտէին" հարք ձեր: Թողեր
[12]զԱստուած որ ծնաւ զքեզ, մոռացար
19 զԱստուած [13]զկերակրիչն քո: Ետես Տէր
եւ [14]նախանձեցաւ, եւ սրտմտեցաւ վասն
բարկութեան" ուստերաց եւ դստերաց
20 իւրոց. Եւ ասաց, Դարձուցից զերեսս
իմ ի նոցանէ, եւ [15]ցուցից նոցա" զինչ
լինելոց իցէ [16]ի վախճանի աւուրց". զի
ազգ թեւր են, որդիք՝ յորս ոչ գոն հա-
21 ւատք. Նոքա նախանձեցուցին զիս չաս-
տուածովք, եւ բարկացուցին զիս կռովք
իւրեանց. եւ ես նախանձեցուցից զնո-
սա չազգաւ, եւ անմիտ ժողովրդեամբ
22 բարկացուցից զնոսա: Զի հուր բորբո-
քեալ է ի բարկութենէ իմմէ, այրեսցէ
մինչեւ ի դժոխս ներքինս. կերիցէ զեր-
կիր եւ զարմտիս նորա, բորբոքեսցէ
23 զհիմունս լերանց: Կուտեցից ի նոսա չա-
րիս, եւ զնետս իմ սպառեցից ի նոսա:
24 Մաշեալք սովով եւ [17]կերակրով թռչնոց.
լարս առանց բժշկութեան" եւ ժանիս
գազանաց առաքեցից ի նոսա, [18]սրմտու-
25 թեամբ քարշել զնոսա ընդ երկիր": Ար-
տաքուստ անզաւակեսցէ զնոսա սուր, եւ
ի շտեմարանաց երկեւղ. զերիտասարդն
հանդերձ կուսիւն, եւ զստնդիացն հան-
26 դերձ հաստատելով ծերով: Ասացի բամ՝
Ցրեցից զնոսա, դադարեցուցից ի մարդ-
27 կանէ զյիշատակս նոցա. Թէ [19]ոչ վասն
բարկութեան թշնամեաց. զի մի՛ [1]եր-
կայնակեացք լինիցին, եւ զի մի՛" բարձ-
րասցին հակառակորդքն եւ ասիցեն, թէ
Ձեռն մեր բարձր եւ ոչ Տէր արար զայս
28 ամենայն: Զի ազգ խորհրդակորոյս են,
29 եւ ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն. [20]Եւ
ոչ խորհեցան ի միտ առնուլ զայս. արդ
30 ընկալցին առ յապա ժամանակս": Զիա՞րդ
հալածեսցէ մի զհազարս, եւ երկուք

---

[1] Յ Եբր. [illegible]   [2] Եբր. Վէմ   [3] Եբր. Ապականեցան յանձինս, չեն որդիք նորա, արատ նոցա
[4] Եբր. Ի ժառանգեցուցանել Բարձրելոյն զազգս, ի բաժանել   [5] Եբր. Իսրայելի   [6] Եբր. Որպէս արծուի գրգռէ զբոյն իւր, գրգի ի վերայ ձագուց իւրոց   [7] Եբր. զնա   [8] Եբր. նմա   [9] Եբր. Հեծոյց զնա ի վերայ բարձանց

[10] Եբր. արհամարհեաց զՎէմ փրկութեան իւրոյ
[11] Եբր. յորոց ոչ երկնչէին   [12] Եբր. զՎէմ   [13] Եբր. զստեղծիչն   [14] Եբր. գարշեցաւ, ի զայրացուցանել   [15] Եբր. տեսից   [16] Եբր. վախճան նոցա
[17] Եբր. սպառեալք տապով և դառն ապականութեամբ
[18] Եբր. հանդերձ թունովք զեռնոց երկրի   [19] Եբր. ոչ երկնչէի   [20] Եբր. Իցէ՛ լինէին իմաստունք, ի միտ առնուին զայս եւ իմանային զվախճան իւրեանց

չարժեացին զբեւրս, եթէ ոչ [1]Աստուած
31 վաճառեաց զնոսա ։ Զի ոչ են իբրեւ զԱս-
տուած մեր աստուածք" նոցա, եւ թշնա-
32 միք մեր [2]պատախորհուրդք ։ Զի յորթոյ
Սոդոմայ է որթ նոցա, եւ ուռ նոցա ի
Գոմորայ. խաղող նոցա՝ խաղող լեղի, եւ
33 ողկոյզ նոցա՝ դառնութիւն. [3]Սրտմտու-
թիւն վիշապաց գինի նոցա, եւ [3]սրտմտու-
34 թիւն իժից անբժշկութեան ։ Ո՞չ
ապաքէն այս ամենայն ժողովեալ է առ
իս, եւ կնքեալ կայ ի գանձի իմում ։
35 [4]Յաւուր վրէժխնդրութեան հատուցից",
ի ժամանակի յորում սխալեսցէ ոտն նո-
ցա. զի մերձ է օր կորստեան նոցա,
եւ հասեալ պատրաստեալ կայ [5]ձեզ ։
36 Զի դատեսցէ Տէր զժողովուրդ իւր, եւ
ի ծառայս իւր [6]մխիթարեսցի. զի եանս
զնոսա լուծեալս եւ լքեալս եւ մաշեալս
37 ի գերութիւն ։ Եւ ասաց Տէր, Ո՞ւր են
աստուածք նոցա՝ [7]յորս յուսացեալ էին
38 ի նոսա", Զորոց զճարպ զոհից նոցա [8]ու-
տէիք եւ ըմպէիք" զգինի նուիրաց նո-
ցա. յարիցեն օգնեսցեն ձեզ եւ եղիցին
39 ձեր թիկունք ։ Տեսէք, [9]տեսէք զի ես եմ,
եւ չիք այլ ոք" բաց յինէն. ես սպա-
նանեմ եւ ես կեցուցանեմ, հարկանեմ
եւ բժշկեմ, եւ ոչ ոք իցէ որ հանիցէ ի
40 ձեռաց իմոց ։ Զի ամբարձից յերկինս
զձեռս իմ, [10]եւ երդուայց յաջ իմ," եւ
ասացից, Կենդանի եմ ես յաւիտեանս.
41 [11]Զի սրեցից իբրեւ զփայլակն զսու-
սեր իմ, եւ կալցի զդատաստանաց ձեռն
իմ, հատուցից վրէժս թշնամեաց իմոց,
42 եւ ատելեաց իմոց հատուցից ։ Արբե-
ցուցից զնետս իմ յարենէ, եւ սուր իմ
կերիցէ միս յարենէ վիրաւորաց եւ գե-
րութեան, ի գլխոց իշխանաց թշնա-
մեաց ։ [10]Ուրախ լերուք, երկինք, հան-
դերձ նովաւ, եւ երկիր պագցեն նմա
43 ամենայն որդիք Աստուծոյ ։" Ուրախ լե-
րուք, ազգք, ընդ ժողովրդեան նորա,
[12]եւ զօրացուսցեն զնա ամենայն հրեշ-
տակք Աստուծոյ, զի խնդրի վրէժ ար-
եան որդւոց նորա. եւ խնդրեսցէ վրէժ
եւ հատուսցէ դատաստանս թշնամեաց",
եւ [13]ատելեացն հատուսցէ եւ սրբեսցէ
Տէր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ։
Եւ գրեաց Մովսէս զօրհնութիւնս
զայս յաւուր յայնմիկ, եւ ուսոյց զսա
44 որդւոցն Իսրայելի" ։ Եւ եմուտ Մովսէս
[10]ի ժողովուրդն, եւ խօսեցաւ զամենայն
բանս [14]օրհնացս այսոցիկ" յականջս ժո-
ղովրդեանն, ինքն եւ Յեսու որդի Նաւ-
45 եայ ։ Եւ կատարեաց Մովսէս [15]խօսել
46 ընդ ամենայն Իսրայելի, Եւ ասէ ցնո-
սա, Զգոյշ լերուք սրտիւք ձերովք ա-
մենայն բանիցս այսոցիկ, զորոց ես
զնեմ վկայութիւն ընդ ձեզ այսօր, զոր
պատուիրիցէք որդւոց ձերոց, պահել եւ
առնել զամենայն բանս օրհնացս այսո-
47 ցիկ ։ Զի ոչ եթէ բան ինչ ընդունայն
իցէ ձեզ. զի սա է կեանք ձեր, եւ վասն
այսր բանի երկայնօրեայք լինիցիք ի
վերայ երկրին յոր դուք անցանէք ընդ
Յորդանան ժառանգել զնա ։
48 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ի նմին
49 աւուր եւ ասէ, Ել դու ի լեառնն Աբա-
րիմ, ի լեառն Նաբաւ, որ է յերկրին
Մովաբու յանդիման Երիքովի, եւ տես
[16]զերկիրն զոր ես տամ որդւոցն Իսրա-
50 յելի ի կալուածս. Եւ վախճանեսցիս ան-
դէն ի լերինն յոր ելանիցես, եւ յաւե-
լիր ի ժողովուրդ քո, զոր օրինակ մե-
ռաւ Ահարոն եղբայր քո ի Հովր լերինն,
51 եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր. Փո-
խանակ զի հեստեցէք բանին իմոյ ի մէջ
որդւոցն Իսրայելի ի վերայ ջուրցն Հա-
կառակութեան ի Կադէս, յանապատին
ի Սին. զի ոչ սրբեցէք զիս ի մէջ որդ-
52 ւոցն Իսրայելի ։ Յանդիման տեսցես զեր-
կիրն, եւ անդր մի մտանիցես[17] ։

ԳԼ. ԼԳ

1 Այս է օրհնութիւն զոր օրհնեաց Մով-
սէս այրն Աստուծոյ զորդիսն Իսրայելի
2 յառաջ քան զվախճանելն իւր. Եւ ասէ,
Տէր ի Սինայէ [18]եկեաց, եւ երեւեցաւ
[5]մեզ ի Սէիրայ, եւ [19]փութացաւ ի լեռնէն
Փառանու, [20]բիւրաւորօքն ի Կադեսայ",

---

[1] Եբր. վաճառէր Վէմ նոցա զնոսա. եւ Տէր մատնէր զնոսա ։ (31) Զի ոչ իբրեւ զՎէմ մեր վէմ
[2] Եբր. դառնութեան
[3] Եբր. Թոյն
[4] Եբր. Իմ է վրէժխնդրութիւն եւ հատուցումն
[5] Եբր. Նոցա
[6] Եբր. արգահատեսցի
[7] Եբր. վէմն յոր յուսացեալ էին ի նա
[8] Եբր. ուտէին, ըմպէին
[9] Եբր. արդ. զի ես, ես եմ, եւ չիք Աստուած
[10] Յեբր. պակաս
[11] Եբր. Եթէ
[12] Եբր. զի խնդրեսցէ զվրէժ արեան ծառայից իւրոց, եւ հատուսցէ վրէժ թշնամեաց իւրոց

[13] Եբր. քաւեսցէ զերկիր իւր, զժողովուրդ իւր
[14] Եբր. երգոյս այսորիկ
[15] Եբր. խօսել զամենայն բանս զայսոսիկ
[16] Եբր. զերկիրն Քանանու
[17] Եբր. այլեւայլ յաւելու. զերկիրն՝ զոր ես տամ որդւոցն Իսրայելի
[18] Եբր. եկն
[19] Եբր. ծագեաց
[20] Եբր. եւ եկն բիւրուք սրբովք

յաջմէ նորա [1]հրեշտակք իւր ընդ իւր։
3 Եւ խնայեաց ի ժողովուրդ իւր. եւ ա-
մենայն սրբեալք ի ներքոյ ձեռին քո, եւ
4 նոքա ընդ քեւ են։ Եւ ընկալաւ ի պատ-
գամաց նորա օրէնս, զոր պատուիրեաց
մեզ Մովսէս, զժառանգութիւն ժողովոյն
5 Յակոբայ։ Եւ եղիցի իշխան ի մէջ սիրե-
ցելոյն, գումարելոց իշխանաց ժողովրդոց
համագերձ ցեղիւքն Իսրայելի"։
6 Կեցցէ Ռուբէն եւ մի՛ մեռցի, եւ ե-
ղիցի բազմաւոր թուով։
7 Եւ զայս ասէ զՅուդայէ. Լուր, Տէր,
ձայնի Յուդայի, եւ ի ժողովուրդ նորա
[2]եկեսցես, եւ ձեռք նորա ընտրեսցեն
նմա, եւ օգնական ի թշնամեաց եղի-
ցես նմա"։
8 Եւ զՂեւեայ ասէ, [3]Տուք Ղեւեայ
զյայտնութիւն նորա, եւ զճշմարտու-
թիւն նորա առն անարատի, զոր փոր-
ձեցին փորձանօք, եւ բամբասեցին զնա"
9 ի վերայ ջրոցն Հակառակութեան։ Որ
ասէր ցհայր իւր եւ ցմայր իւր՝ թէ Ոչ
տեսի զքեզ, եւ զեղբարս իւր ոչ ծա-
նեաւ, եւ զորդիս իւր ոչ գիտաց. [4]զգու-
շացաւ բանից քոց, եւ զուխտ քո [5]պա-
10 հեաց։ Պատմեսցեն զիրաւունս քո Յա-
կոբայ, եւ զօրէնս քո Իսրայելի. դիցեն
խունկս [6]ի բարկութեան քում հանա-
11 պազ" ի վերայ սեղանոյ քո։ Օրհնեա,
Տէր, զզօրութիւն նորա, եւ ընկալ
զգործս ձեռաց նորա. խորտակեա զմէջս
ի վերայ յարուցելոց թշնամեաց նորա,
եւ ատելիք նորա մի՛ կանգնեսցին։
12 Եւ զԲենիամինէ ասէ, Սիրեցեալն ի
Տեառնէ բնակեսցէ [7]յուսով. եւ Աստուած
հովանի լիցի նմա զամենայն աւուրս,
եւ ի մէջ ուսոց նորա հանգեաւ։
13 Եւ զՅովսեփայ ասէ, Յօրհնութեան
Տեառն երկիր նորա, [8]ի ժամանակաց
երկնից եւ ի ցօղոյ, եւ յանդնդոց ադ-
14 բերաց ի ներքուստ, [8]ի ժամանակի արդ-
եանց արեգական [9]փոփոխմանց, եւ ի
15 գումարելոյ առ ամիսանս ամսոց," ի
գագաթանց լերանց ի սկզբան, եւ [8]ի
16 գլխոց բլրոց մշտնջենաւորաց, Եւ [10]ըստ
ժամանակի երկրի լրութեան. եւ ըն-
դունելութիւնք երեւելոյն" ի մորենւոջն՝
եկեսցեն ի վերայ գլխոյն Յովսեփայ եւ
ի վերայ գագաթան փառաւորելոյն ի մէջ
17 եղբարց։ Անդրանիկ ցլու գեղ նորա, եւ
եղջեւրք միեղջերոյ եղջեւրք նորա.
խոսթկեսցէ նոքօք զազգս միանգամայն
մինչեւ ցծագս երկրի. այս են բիւրաւորք
Եփրեմի, եւ սոքա հազարաւորք Մա-
նասէի։
18 Եւ զԶաբուղոնէ ասէ, Ուրախ լեր,
Զաբուղոն, յելս [11]քո։ Եւ զԻսաքարայ
ասէ, Ի բնակութիւնս նոցա ազգք սա-
19 տակեսցին, Եւ անդր կոչեսջիք եւ զո-
հեսջիք զոհ արդարութեան. զի զմեծու-
թիւն ծովու դիեցուսցէ քեզ, եւ զշահս
վաճառաց առ ծովեզր բնակելոց"։
20 Եւ զԳադայ ասէ, Օրհնեալ որ ընդար-
ձակեաց Գադայ. հանգեաւ իբրեւ զա-
ռիւծ, եւ խորտակեաց [12]զբազուկս եւ
21 զիշխանս. Եւ ետես զիշխանութիւն իւր.
զի անդ բաժանեցաւ երկիր իշխանաց
ժողովրդովք համագերձ ապագայեաօք ազ-
գաց ցեղիւքն Իսրայելի", զարդարու-
թիւն Տեառն արար եւ զդատաստան
իւր ընդ Իսրայելի։
22 Եւ զԴանայ ասէ, Դան՝ կորիւն ա-
ռիւծու, եւ յարձակեսցի ի Բասանայ։
23 Եւ զՆեփթաղիմայ ասէ, Նեփթաղիմ
յագուրդ ընդունելութեանց, եւ լցցի
օրհնութեամբ ի Տեառնէ, եւ [13]զծով եւ
զհարաւ ժառանգեսցէ։
24 Եւ զԱսերայ ասէ, Օրհնեալ յորդւոց
Ասեր, եւ եղիցի ընդունելութիւն եղ-
25 բարց, եւ մխեսցէ յեւղ զոտն իւր։ Եւ
երկաթ եւ պղինձ եղիցին կօշիկք նորա.
[14]ըստ աւուրց քոց եւ" զօրութիւն քո։

[1] Եբր. հուր՝ օրէնք նոցա։ (3) Նաեւ սիրեաց զժո-
ղովուրդս. ամենայն սուրբք նորա ի ձեռին քում.
եւ նոքա գետեղին առ ոտիւք քովք ընդունել ի
բանից քոց։ (4) Օրէնս պատուիրեաց մեզ Մով-
սէս. ժառանգութիւն ժողովոյն Յակոբայ։ (5)
Եւ եղեւ յԵսուրուն (յԻսրայելի) թագաւոր,
ի գումարել իւր զիշխանս ժողովրդեան համ-
գերձ ցեղիւքն Իսրայելի [2]Եբր. մուծցես զնա.
ձեռն նորա բաւական լիցի նմա, եւ օգնական
ի թշնամեաց նորա եղիցես [3]Եբր. Զթումիմ
քո եւ զՈւրիմ քո (Տես Ելից ԻԸ. 30) առն
քում անարատի, զոր փորձեցեր ի Մասսա,
ընդ որում հակառակեցար [4]Եբր. զի զգուշա-
ցան [5]Եբր. պահեցին [6]Եբր. յունգունս քո
եւ ողջակէզ [7]Եբր. յապահովս առ նմա [8]Եբր.
ի բարութենէ

[9]Եբր. ի բարութենէ արգասեաց լուսնի [10]Եբր.
ի բարութենէ երկրի եւ ի լրութենէ նորա,
եւ ի կամաց որոյ բնակէն [11]Եբր. քո, եւ
Իսաքար, ի վրանս քո։ (19) Զժողովուրդս ի
լեառնն կոչեսցեն. անդ զոհեսցեն զոհ արդա-
րութեան, զի զառատութիւն ծովուց ծծեսցեն,
եւ զգանձս ծածկեալս աւազոյ [12]Եբր. զբա-
զուկս, նա՛ եւ զգագաթն. (21) Եւ ետես
վաան իւր զընտիրն, զի անդ բաժին օրէնսդրին
պահեալ, եւ եկն գլխաւորօք ժողովրդեանն
[13]Կամ, զարեւմուտս [14]Եբր. և ըստ աւուրց քոց

26 *Ոչ գոյ իբրեւ զԱստուած [1]սիրելւ-*
լոյն, որ նստի յերկինս օգնական քո
27 *եւ մեծամեծայն հաստատութեան. Եւ*
ծածկոյթ Աստուծոյ իշխանութեանն, եւ
ի զօրութենէ բազկաց մշտնջենաւորաց".
եւ մերժեսցէ յերեսաց քոց զթշնամին,
28 *եւ ասասցէ թէ Կորիր։ Եւ բնակեսցէ*
Իսրայէլ [2]յուսով առանձինն յերկրին
Յակոբայ՝ ի մէջ" ցորենոյ եւ գինւոյ, եւ
29 *երկինք՝ նմա համբարակ ցօղոյ։ Երանե-*
եալ ես դու, Իսրայէլ. ո՞ նմանեսցէ
քեզ, ժողովուրդ ընտրեալ ի Տեառնէ.
[3]պաշտպանեսցէ քեզ օգնական քո, եւ
սուր՝ պարծանք քո. եւ եկեսցեն թշնա-
միք քո, եւ դու եղջես ի վերայ պարա-
նոցի նոցա"։

ԳԼ. ԼԴ

1 **Ե**ւ *ել Մովսէս [4]յԱրաբովթ Մովաբայ,*
ի լեառն Նաբաւ, ի կատարն [5]Փոգով-
րայ, որ է յանդիման Երիքովի, եւ ե-
ցոյց նմա Տէր զամենայն երկիրն Գա-
2 *ղաադու մինչեւ ցԴան, Եւ զամենայն*
երկիրն Նեփթաղիմայ, եւ [6]զամենայն
երկիրն" Եփրեմի եւ Մանասէի, եւ զա-
մենայն երկիրն Յուդայ մինչեւ ցծովն
3 *վերջին, Եւ [7]զանապատն եւ շուրջ զԵ-*
րիքովիւ, եւ զքաղաքսն" Արմաւենեաց
4 *մինչեւ ցՍեգովր։ Եւ ասէ Տէր ցՄով-*
սէս, Այս է երկիրն զոր երդուայ Աբրա-
համու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ եւ
ասեմ, Զաւակի քում տաց զդա. ցուցի
աչաց քոց, եւ անդր մի՛ մտանիցես։
5 *Եւ վախճանեցաւ Մովսէս ծառայ*
Տեառն յերկրին Մովաբու ըստ բանի
6 *Տեառն. Եւ [8]թաղեցին զնա ի Գայի"*
մերձ ի տունն Փոգովրայ. եւ ոչ ոք
գիտաց զգերեզման նորա մինչեւ ցայս-
7 *օր։ Եւ Մովսէս էր ամաց հարեւր եւ*
քսանից ի վախճանելն իւրում, եւ ոչ
վատեցին աչք նորա եւ ոչ [9]խորշոմեցան
ծնօտք" նորա։
8 *Եւ լացին որդիքն Իսրայելի զՄովսէս*
[10]յԱրաբովթ Մովաբու [11]առ Յորդանանու
յանդիման Երիքովի" աւուրս երեսուն.
եւ կատարեցան աւուրք սգոյ լալեացն
Մովսիսի։
9 *Եւ Յեսու որդի Նաւեայ լցաւ հոգւով*
իմաստութեամբ, զի եդ Մովսէս [12]զձեռն
իւր ի վերայ նորա. եւ հնազանդեցան
նմա որդիքն Իսրայելի, եւ արարին որ-
պէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի։
10 *Եւ ոչ եւս եկաց մարգարէ յԻսրայելի*
իբրեւ զՄովսէս, այր՝ զոր ծանեաւ Տէր
11 *դէմ յանդիման, Ամենայն նշանօք եւ*
արուեստիւք զոր առաքեաց Տէր առնել
յերկրին Եգիպտացւոց, ի Փարաւոն եւ
ի ծառայս նորա եւ յամենայն երկիր նո-
12 *րա, [13]Զնշանս մեծամեծս, զձեռն հզօր*
եւ զբազուկ բարձր" զոր արար Մով-
սէս առաջի որդւոցն Իսրայելի։

---

[1] Եբր. ո՛վ Եսուրուն (Իսրայէլ). նա նստի յերկինս յօգնութիւն քո, եւ ի մեծվայելչութեան իւրում յամպս։ (27) Ապաւէն, Աստուած յաւիտենականն, եւ ի ներքուստ բազուկ մշտնջենաւոր [2] Եբր. յապահովս առանձինն. ակն Յակոբայ յերկրի [3] Եբր. նա է ասպար օգնութեան քո, եւ սուր պարծանաց քոց. եւ հնազանդեսցին քեզ թշնամիք քո, եւ դու կոխեսցես ի վերայ բարձանց նոցա [4] Եբր. ի դաշտացն [5] Եբր. Փասգայ [6] Եբր. զերկիրն [7] Եբր. զհարաւակողմն, եւ զդաշտն հովտին Երիքովի, քաղաքին

[8] Եբր. թաղեաց զնա ի ձորն յերկրին Մովաբու [9] Եբր. պակասեաց ոյժ [10] Եբր. ի դաշտսն [11] Յեբր. [illegible] [12] Եբր. զձեռս [13] Եբր. Ամենայն հզօր ձեռամբ, եւ ամենայն ահիւ մեծաւ

———•••◦•◦•◦•••———

ԳԻՐՔ

ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴՒՈՅ ՆԱՒԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ յետ վախճանելոյն Մով-
սիսի ծառայի Տեառն, խօսեցաւ
Տէր ընդ Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ պաշ-
2 տօնէի Մովսիսի եւ ասէ, Մովսէս ծա-
ռայ իմ վախճանեցաւ. արդ յարուցեալ
անցցես ընդ այդ Յորդանան դու եւ ա-
մենայն [1]ժողովուրդ քո՝՝ յերկիրն զոր
3 ես տամ որդւոցն Իսրայելի։ Յամենայն
տեղիս յոր հասանիցեն գնացք ոտից ձե-
րոց՝ ձեզ տաց զնա, որպէս խօսեցայ
4 ընդ Մովսիսի. [2]Զանապատն եւ զԼիբա-
նաներն՝՝ մինչեւ ցգետն մեծ, ցգետն
Եփրատ, զամենայն երկիրն Քետացւոց.
մինչեւ ցծովն [3]վերջին ի մտիցն արեւու՝
5 ձեզ լիցին սահմանքն։ Եւ ոչ ոք կացցէ
ընդդէմ [4]ձեր զամենայն աւուրս կենաց
քոց. եւ որպէս էի ընդ Մովսիսի, նոյն-
պէս եղէց եւ ընդ քեզ. եւ ոչ թողից
6 զքեզ եւ ոչ անտես արարից զքեզ։ Զօ-
րացիր եւ քաջ լեր. զի դու բաժանես-
ցես ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն զոր
7 երդուայ հարցն [5]քոց տալ դոցա։ Արդ
զօրացիր եւ քաջ լեր յոյժ, պահել եւ
առնել ըստ ամենայն օրինացն որպէս
պատուիրեաց քեզ Մովսէս ծառայ իմ.
եւ մի խոտորիցիս ի նոցանէ յաջ կամ
յահեակ, զի խելամուտ լիցիս ամենայնի
8 զինչ եւ գործեսցես։ Եւ մի մերժեսցի
գիր օրինացս այսոցիկ ի բերանոյ քում-
մէ, եւ խոկասցես ի դա ի տուէ եւ ի
գիշերի, զի իմասցիս առնել զամենայն
գրեալս ի դմա. եւ ապա աջողեսցիս
եւ ուղղեսցես զճանապարհս քո, եւ ա-
9 պա խելամուտ լինիցիս։ Ահա պատուի-
րեմ քեզ. զօրացիր եւ քաջ լեր. մի
զանգիտիցես եւ մի երկնչիցիս, զի ընդ
քեզ է Տէր Աստուած քո յամենայն տե-
ղիս ուր եւ երթայցես։

[1]Եբր· ժողովուրդս այս [2]Եբր· Յանապատէն և ի Լիբանանէ անտի [3]Եբր· մեծ [4]Եբր· քո [5]Եբր· նոցա

10 Եւ պատուիրեաց Յեսու [6]դպրաց ժո-
11 ղովրդեանն եւ ասէ, Մտէք ի մէջ բա-
նակի ժողովրդեանդ, եւ հրաման տուեալ
ժողովրդեանդ ասասջիք, Պատրաստեցէք
ձեզ պաշար. զի այլ եւս երեք աւուրք,
եւ անցանէք դուք ընդ այդ Յորդանան՝
մտանել ունել զերկիրն զոր Տէր Ա-
ստուած հարցն ձերոց տացէ ձեզ ի ժա-
ռանգութիւն։
12 Եւ ընդ Ռուբենի եւ ընդ Գադայ եւ ընդ
կիսոյ ցեղին Մանասէի խօսեցաւ Յեսու
13 եւ ասէ, Յիշեցէք զբանն [7]Տեառն զոր
պատուիրեաց ձեզ Մովսէս ծառայ [8]նո-
րա եւ ասէ, Տէր Աստուած ձեր զհան-
գեցոյց զձեզ, եւ ետ ձեզ զերկիրս զայս։
14 Կանայք ձեր եւ մանկունք ձեր եւ ա-
նասունք ձեր բնակեսցեն յերկրիս զոր
ետ ձեզ Մովսէս յայսկոյս Յորդանանու.
բայց դուք զինեալք անցանիցէք յառա-
ջագոյն քան զեղբարս ձեր, ամենայն
զօրաւոր զօրութեամբ, եւ լինիցիք նո-
15 ցա մարտակիցք, Մինչեւ զհանգուցանիցէ
Տէր Աստուած ձեր զեղբարս ձեր որպէս
եւ զձեզ, եւ ժառանգեսցեն եւ նոքա
զերկիրն զոր Տէր Աստուած ձեր տացէ
նոցա. եւ դառնայցէք յիւրաքանչիւր
ժառանգութիւն, եւ ժառանգիցէք զնա
զոր ետ ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն
յայսկոյս Յորդանանու յարեւելից։
16 Եւ պատասխանի տուեալ ասեն ցՅե-
սու, Զամենայն զոր միանգամ պա-
տուիրես մեզ՝ արասցուք, եւ յամենայն
տեղիս ուր առաքիցես զմեզ՝ երթիցուք։
17 Եւ ըստ ամենայնի որպէս լուաք Մով-
սիսի, նոյնպէս լուիցուք եւ քեզ. բայց
միայն Տէր Աստուած [4]մեր եղիցի ընդ
18 քեզ, որպէս էր ընդ Մովսիսի։ Եւ այր որ
անհնազանդ լիցի քեզ եւ ոչ լսիցէ բանից
քոց, որպէս ինչ հրաման տացես նմա,
մեռցի. բայց միայն զօրացիր եւ քաջ լեր։

[6]Դպիր [illegible]
[7]ՅԵբր· զբանն [8]Եբր· Տեառն

ԳԼ. Բ

1 Եւ առաքեաց Յեսու որդի Նաւեայ ի
Սատիմայ երկուս երիտասարդս լրտեսել
զերկիրն գաղտ, եւ ասէ, Ելէք լրտեսե-
ցէք զերկիրն եւ զԵրիքով. եւ գնացեալ
[1]երկուց երիտասարդացն եկին յԵրիքով
եւ մտեալ" ի տուն կնոջ պոռնկի միոջ
որում անուն էր Ռախաբ, եւ անդ կա-
2 յան օթեվանս։ Ազդ եղեւ թագաւորին
Երիքովայ եւ ասեն, Ահա արք մտեալ
են այսր զգայգս յորդւոցն Իսրայէլի լրտե-
3 սել զերկիրս։ Եւ առաքեաց թագաւորն
Երիքովայ եւ ասէ ցՌախաբ, Հան այսր
զարսդ մտեալս առ քեզ որ եկին ի տուն
քո [2]զգայգ, զի լրտեսել զամենայն եր-
4 կիրս եկին։ Եւ առեալ կինն զերկոսին
արսն թաքոյց զնոսա, [2]եւ խօսեցաւ ընդ
նոսա" եւ ասէ, Մտին առ իս արք, եւ
5 ես ոչ գիտէի ուստի իցեն. Եւ ընդ առ-
նուլ դրանն ընդ աղջամուղջս՝ [2]առաւօ-
տին ելին արքն արտաքս եւ ոչ գիտեմ
յո գնացին. պնդեցարուք առէք զհետ
6 նոցա, թերեւս հասանիցէք նոցա։ Եւ
եհան զնոսա ի տանիս, եւ թաքոյց զնո-
սա ընդ խրձամբք կտաւոյ զոր դիզեալ
7 էր իւր ի տանիս։ Եւ պնդեցան արքն
զկնի նոցա զճանապարհն Յորդանանու
ի հունն, եւ դուռն փակեցաւ, [2]եւ ե-
ղեւ" իբրեւ ելին խնդրակքն զհետ նոցա։
8 Եւ մինչչեւ ի քուն մտեալ էր նոցա,
9 ել ինքն առ նոսա ի տանիսն, Եւ ասէ
ցնոսա, Գիտեմ զի ետ ձեզ Տէր զեր-
կիրս. քանզի անկաւ ահ ձեր ի վերայ
մեր, եւ զի հալեցան ամենեքեան որ
բնակեալ էին յերկրիս յայսմիկ յերեսաց
10 ձերոց. Քանզի լուաք թէ ցամաքեցոյց
Տէր զծովն Կարմիր յերեսաց ձերոց յե-
լանելն ձեր յԵգիպտոսէ, եւ զոր ինչ ա-
րարէք ընդ երկուս թագաւորսն Ամովր-
հացւոց որ էին յայնկոյս Յորդանանու,
ընդ Սեհոնի եւ ընդ Ովգայ, զորս սա-
11 տակեցէք։ Եւ իբրեւ լուաք մեք, զար-
հուրեցաք սրտիւք մերովք, եւ ոչ եւս
գոյ չունչ յումեք ի մէնջ յերեսաց ձե-
րոց. զի Տէր Աստուած ձեր, նա է Աս-
տուած յերկինս ի վեր եւ յերկիր ի խո-
12 նարհ։ Եւ արդ երդուարուք ինձ ի Տէր
Աստուած, զի առնեմ ձեզ ողորմութիւն,
եւ արասջիք եւ դուք ողորմութիւն տան
հօր իմոյ. եւ տուք ինձ նշան ճշմարիտ։

[1] Եբր. եկին [2] ՑԵբր. գ–լ–ւ

13 Եւ ապրեցուցէք [3]զտուն հօր իմոյ", եւ
զմայր իմ եւ զեղբարս իմ եւ զքորս իմ,
եւ զամենայն որ ինչ իցէ նոցա, եւ
14 փրկեսջիք [4]զանձն իմ" ի մահուանէ։ Եւ
ասեն ցնա արքն, Անձինք մեր փոխա-
նակ ձեր ի մահ, եթէ ոչ պատմիցէք
զբանս զայս զմէնջ. եւ [5]նա ասէ," Ե-
ղիցի յորժամ մատնեսցէ [5]ձեզ Տէր զքա-
ղաքս, արասջիք ընդ իս" ողորմութիւն
15 եւ ճշմարտութիւն։ Եւ [6]կախեաց զնոսա
չուանաւ ընդ պատուհանն. քանզի տուն
նորա ի պարսպին էր եւ ինքն բնակեալ էր
16 ի պարսպին։ Եւ ասէ ցնոսա, Զլեառն-
լեռնայն գնասջիք, զի մի՛ պատահեսցեն
ձեզ խնդրակքն. եւ թաքիջիք անդ զե-
րիս աւուրս, մինչեւ դարձցին խնդրակքն
յետոյ ձերմէ. եւ ապա երթիջիք զճա-
17 նապարհն ձեր։ Եւ ասեն արքն ցնա,
Քաւեալ եմք մեք յերդմանէդ, զոր
18 երդմնեցուցեր զմեզ. Ահա մեք մտանի-
ցեմք ի մասն ինչ քաղաքիդ, եւ դու
դնիցես նշանակ զլարդ կարմիր, եւ կա-
պեսցես զպատուհանէդ ընդ որ զմեզ ի-
ջուցեր. եւ զհայր քո եւ զմայր քո եւ
զեղբարս քո եւ զամենայն տուն հօր քո
19 ժողովեսցես առ քեզ ի տունս յայս։ Եւ
եղիցի ամենայն որ ելանէ ի տանէ քում-
մէ արտաքս՝ ինքն եղիցի անձին իւրում
պարտական. եւ մեք քաւեալ լիցուք
[2]յերդմանէդ քումմէ յայդմանէ". եւ որ
միանգամ լինիցին ընդ քեզ ի տան քում,
մեք լիցուք պարտականք, եթէ ձեռն
20 ուրուք մերձեսցի ի նա։ Ապա թէ [2]ոք
մեղանչեսցէ մեզ եւ" յայտնեսցես զբանս
մեր զայսոսիկ, քաւեալ լիցուք յերդմա-
21 նէդ քումմէ յայդմանէ[7]։ Եւ ասէ, Ե-
ղիցի ըստ բանից ձերում, նոյնպէս եղիցի.
եւ արձակեաց զնոսա եւ գնացին. եւ
կապեաց [8]նշան կարմիր ի պատուհանին։
22 Եւ գնացին եւ եկին ի լեռնակողմն,
եւ կացին անդ զերիս աւուրս, մին-
չեւ դարձան խնդրակքն. եւ յուզեցին
խնդրակքն զամենայն ճանապարհն եւ ոչ
23 գտին։ Եւ դարձան երկոքին երիտա-
սարդքն եւ իջին ի լեռնէ անտի եւ եկին
յայնկոյս, եւ հասին առ Յեսու որդի
Նաւեայ, եւ պատմեցին զամենայն անցսն
24 որ անցին ընդ նոսա. Եւ ասեն ցՅեսու

[3] Եբր. զհայր իմ [4] Եբր. զանձինս մեր [5] Եբր. մեզ Տէր զերկիրս, արասցուք ընդ քեզ [6] Եբր. իջոյց [7] Եբր. յերդմանէ յայդմանէ, զոր ետուր մեզ երդնուլ [8] Եբր. զլարն

թէ մատնեաց Տէր [1]Աստուած ի ձեռս
մեր զամենայն երկիրն, եւ զարհուրե-
ցան ամենայն բնակիչք երկրին ի մէնջ։

Գլ. Գ

1 Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն.
եւ չուեցին ի Սատիմայ եւ եկին մինչեւ
ցՅորդանան, ինքն եւ ամենայն որդիքն
Իսրայելի. եւ բանակեցան անդ յառաջ
2 քան զանցանելն։ Եւ եղեւ յետ երից ա-
3 ւուրց անցին դպիրքն ընդ բանակն. Եւ
պատուիրեցին ժողովրդեանն եւ ասեն,
Յորժամ տեսանիցէք զտապանակ ուխ-
տին Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, եւ զքա-
հանայսն [1]մեր եւ" զՂեւտացիսն որ բար-
ձեալ ունիցին զնա, եւ դուք խաղաս-
ջիք ի տեղեաց ձերոց եւ գնասջիք զհետ
4 նորա. Բայց հեռագոյն լինիցի ընդ ձեզ
եւ ընդ [2]նոսա՝ որչափ կանգունք երկուց
հազարաց. [1]զտեղի առնուցուք" եւ ոչ
մերձենայցէք ի նա, զի գիտիցէք զճա-
նապարհն ընդ որ երթայցէք. զի ոչ [3]էք
երթալոց զճանապարհ երեկին եւ ե-
5 ռանդի"։ Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն,
Սրբեցարուք առ վաղիւ, զի վաղիւ ա-
6 րասցէ ի ձեզ Տէր սքանչելիս։ Եւ խօ-
սեցաւ Յեսու ընդ քահանայսն եւ ասէ,
Առէք զտապանակ ուխտին [1]Տեառն, եւ
գնացէք յառաջագոյն առաջի ժողովր-
դեանն. եւ բարձին քահանայքն զտա-
պանակ ուխտին [1]Տեառն եւ երթային
առաջի ժողովրդեանն։
7 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Յաւուր յայսմիկ
սկիզբն արարից բարձրացուցանել զքեզ
առաջի ամենայն որդւոցն Իսրայելի, զի
ծանիցեն թէ որպէս էի ընդ Մովսիսի,
8 նոյնպէս եղէց եւ ընդ քեզ։ Եւ արդ
պատուիրեա քահանայիցն որ բառնան
զտապանակ ուխտին եւ ասասցես, Յոր-
ժամ մտանիցէք յեզր ջրոյն Յորդանա-
նու, կացջիք ի նմին ի Յորդանան։
9 Եւ ասէ Յեսու ցորդիսն Իսրայելի,
Մատերուք այր եւ լուարուք զպատ-
10 գամս Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։ Եւ ասէ
Յեսու, Այնու գիտասջիք եթէ Տէր կեն-
դանի է ի ձեզ, եւ սատակելով սատա-
կեսցէ յերեսաց ձերոց զՔանանացին եւ
զՔետացին եւ զԽեւացին եւ զՓերեզա-
ցին եւ զԳերգեսացին եւ զԱմովրհացին
11 եւ զՅեբուսացին. Ահաւասիկ տապա-
նակ ուխտին Տեառն ամենայն երկրի
անցանէ առաջի ձեր ընդ Յորդանան։
12 Եւ արդ յառաջ կոչեցէք ի ձէնջ արս
երկոտասան յորդւոցդ Իսրայելի, այր մի
13 յիւրաքանչիւր ցեղէ. Եւ եղիցի իբրեւ
մխեսցին ոտք քահանայիցն կրելեաց
զտապանակ ուխտին Տեառն ամենայն
երկրի ի ջուրն Յորդանանու, պակասես-
ցէ ջուրն որ իջանէ ի վերուստ, կացցէ
իբրեւ զկարկառակոյտ մի։
14 Եւ եղեւ իբրեւ չուեաց ժողովուրդն ի
խորանաց իւրեանց անցանել ընդ Յոր-
դանան, եւ քահանայքն բարձին զտա-
պանակ ուխտին [1]Տեառն առաջի [1]ամե-
15 նայն ժողովրդեանն։ Եւ իբրեւ մտանէին
[1]քահանայքն որ կրէին զտապանակ ուխ-
տին ի Յորդանան, եւ ոտք քահանայիցն
կրելեաց տապանակին մխեցան յեզր
ջրոյն Յորդանանու, եւ Յորդանան լցեալ
գայր զարիւ եւ զարիւ [4]որպէս յաւուրս
16 հնձոց ցորենոյ", Եւ կացին ջուրքն որ
իջանէին ի վերուստ՝ միաձոյլք, անջրպե-
տեալք, հեռացեալք յոյժ յոյժ, յԱդա-
միտէս քաղաքէ որ է [5]մասն Կարիաթա-
րիմայ". եւ որ իջանէին՝ իջին ի ծովն
[6]Արաբացւոց, ի ծովն Աղի, մինչեւ ի
սպառ նուազելոյ. եւ ժողովուրդն [7]կայր
17 յանդիման Երիքովի։ Եւ կային քահա-
նայքն որ կրէին զտապանակ ուխտին
Տեառն ի վերայ ցամաքի ի մէջ Յորդա-
նանու [8]պատրաստութեամբ. եւ ամե-
նայն որդիքն Իսրայելի անցին ընդ ցա-
մաք, մինչեւ վախճանեաց ամենայն ժո-
ղովուրդն անցանել ընդ Յորդանան։

Գլ. Դ

1 Եւ իբրեւ վախճանեաց ամենայն ժողո-
վուրդն անցանել ընդ Յորդանան, խօ-
2 սեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ, Առ-
եալ [9]քեզ ի ժողովրդենէ այտի արս եր-
կոտասան, այր մի յիւրաքանչիւր ցեղէ,
3 Հրաման տուր նոցա եւ ասասցես, Առէք
դուք ձեզ այտի ի միջոյ Յորդանանու
յոտնատեղեաց քահանայիցդ պատրաս-
տական քարինս երկոտասան, եւ տար-
ջիք ընդ ձեզ. եւ դիջիք ի մէջ բանակին
4 ձերոյ ուր բանակիցիք զայս գիշեր։ Եւ
կոչեաց Յեսու արս երկոտասան [10]ի փա-
ռաւորաց որդւոցն" Իսրայելի, մի յիւ-

[1]Յեբր. պակաս [2]Եբր. նա [3]Եբր. անցէք զճանապարհն յերեկէ յեռանդէ

[4]Եբր. զամենայն աւուրս հնձոց [5]Եբր. առընթեր Սարթանայ [6]Եբր. դաշտաց [7]Եբր. անդ [8]Կամ, Հաստատութեամբ [9]Եբր. ձեզ [10]Եբր. զորս պատրաստեալ էր յորդւոցն

5 բաքանչիւր ցեղէ. Եւ ասէ ցնոսա Յե-
սու, [1]Մատուցէք առաջի իմ յանդիման
Տեառն" ի մէջ Յորդանանու, եւ առեալ
բարձցեն անտի իւրաքանչիւր ոք քար
մի ի վերայ ուսոց իւրոց ըստ թուոյ ցե-
6 ղիցն Իսրայելի. Զի լինիցին նոքա ձեզ
կալ ի նշանակ հանապազորդ. զի յորժամ
հարցանիցէ ցքեզ սա վաղիւ որդին քո
եւ ասիցէ, Զի՞նչ են քարինքս այսոքիկ
7 ձեզ, Պատմեսցես դու որդւոյն քում եւ
ասիցես, թէ Զի պակասեաց գետն Յոր-
դանան յերեսաց տապանակի ուխտին
Տեառն [2]ամենայն երկրի" մինչ անցանէր
ընդ Յորդանան, նուազեաց ջուրն Յոր-
դանանու. եւ եղիցին ձեզ քարինքս այ-
սոքիկ ի յիշատակ ի մէջ որդւոցն Իսրա-
8 յելի մինչեւ ցյաւիտեան։ Եւ արարին
որդիքն Իսրայելի որպէս պատուիրեաց
[3]Տէր Յեսուայ". եւ առեալ երկոտասան
քարինս ի միջոյ Յորդանանու, որպէս
հրաման ետ Տէր Յեսուայ, [4]ի վախճանի
անցանելոյ" որդւոցն Իսրայելի, եւ տա-
րան զնոսա ընդ իւրեանս ի բանակն եւ
9 եդին զնոսա անդ։ Եւ կանգնեաց Յեսու
այլ եւս երկոտասան քարինս անդէն ի
Յորդանան, ի տեղւոջ ուր կային ոտք
քահանայիցն որ կրէին զտապանակ ուխ-
տին [2]Տեառն. եւ են անդ մինչեւ ցայսօր
10 ժամանակի։ Եւ կային անդ քահանայքն
որ բարձեալ ունէին զտապանակ ուխ-
տին [2]Տեառն ի մէջ Յորդանանու՝ մինչեւ
վախճանեաց Յեսու զամենայն զոր պա-
տուիրեաց Տէր Յեսուայ պատմել ժո-
ղովրդեանն ըստ ամենայնի զոր պատուի-
րեաց Մովսէս Յեսուայ. եւ փութացաւ
11 ժողովուրդն եւ անց։ Եւ եղեւ իբրեւ վախ-
ճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել,
անց եւ տապանակ ուխտին Տեառն, եւ
[5]երկոտասան քարինքն առաջի նոցա"։
12 Անցին եւ որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն
Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի կազմեալք
առաջի որդւոցն Իսրայելի, որպէս պա-
13 տուիրեաց նոցա Մովսէս. Զօրք բեւրք
վառեալք ի կռիւ, անցին առաջի Տեառն
ի պատերազմ [6]ընդ Երիքով քաղաքի"։
14 Յաւուր յայնմիկ աճեցոյց Տէր զՅեսու
առաջի ամենայն ազգին Իսրայելի, եւ
երկնչէին ի նմանէ որպէս երկնչէին ի
Մովսիսէ որչափ ժամանակս եւ եկեաց։
15 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ,
16 Հրաման տուր քահանայիցդ որ բարձեալ
ունին զտապանակ ուխտին վկայութեան՝
17 ելանել ի Յորդանանէ։ Եւ հրաման ետ
Յեսու քահանայիցն եւ ասէ, Ելէք ի
18 Յորդանանէ։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին քա-
հանայքն որ բարձեալ ունէին զտապա-
նակ ուխտին Տեառն ի միջոյ Յորդանա-
նու, եւ եդին զոտսն քահանայքն ի ցա-
մաքի, դիմեաց ջուրն Յորդանանու ի
տեղի իւր, եւ գնայր որպէս յերէկն եւ
յեռանդ ընդ ամենայն յատակս նորա։
19 Եւ ել ժողովուրդն ի Յորդանանէ ի
տասներորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ.
եւ բանակեցան [2]որդիքն Իսրայելի" ի
Գաղգաղա, յարեւելից կողմանէ Երի-
20 քովի։ Եւ զերկոտասան քարինսն զոր
առին ի Յորդանանէ՝ կանգնեաց Յեսու
21 ի Գաղգաղա. Եւ ասէ ցորդիսն Իսրա-
յելի, Յորժամ հարցանիցեն որդիքն ձեր
22 սա վաղիւ եւ ասասցեն, Զի՞նչ են քա-
րինքս այսոքիկ, Պատմեսջիք որդւոց ձե-
րոց թէ՝ Ցամաքաւ անց Իսրայէլ ընդ
23 Յորդանան, ի ցամաքեցուցանել Տեառն
Աստուծոյ [7]մերոյ զջուրն Յորդանանու
յերեսաց [8]նոցա մինչեւ անցին", որպէս
արար Տէր Աստուած [9]մեր ընդ ծովն
Կարմիր, զոր ցամաքեցոյց [2]Տէր Աս-
տուած մեր" առաջի մեր մինչեւ ան-
24 ցաք. Զի ծանիցեն ամենայն ազգք երկ-
րի թէ [10]զօրութիւն Տեառն զօրաւոր է,
եւ զի դուք պաշտիցէք զՏէր Աստուած
ձեր զամենայն ժամանակս։

Գլ. Ե

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուան ամենայն թա-
գաւորք Ամովրհացւոց, որ էին յայնկոյս
Յորդանանու [11]առ ծովեզերբն, եւ թա-
գաւորքն Փիւնիկեցւոց" որ առ ծովե-
զերբն, եթէ ցամաքեցոյց Տէր [2]Աստուած
զՅորդանան գետ առաջի որդւոցն Իսրա-
յելի յանցանելն նոցա, հալեցան սիրտք
նոցա [2]եւ զարհուրեցան", եւ ոչ գոյր ի
նոսա [12]իմաստութիւն եւ ոչ մի" յերե-
սաց որդւոցն Իսրայելի։
2 Ընդ այնու ժամանակաւ ասէ Տէր
ցՅեսու, Արա դու քեզ սուր ի գայլա-

[1]Եբր. Անցէք առաջի տապանակին Տեառն Աստուծոյ ձերոյ [2]Ց Եբր. դ—ի—ն [3]Եբր. Յեսու [4]Եբր. ըստ թուոյ ցեղից [5]Եբր. քահանայքն առաջի ժողովրդեանն [6]Եբր. ընդ դաշտն Երիքովի

[7]Եբր. ձերոյ [8]Եբր. ձերոց մինչեւ անցէք [9]Եբր. ձեր [10]Եբր. ձեռն [11]Եբր. յարեւմտից, եւ թագաւորքն Քանանացւոց [12]Եբր. ոգի

խագ վիմէ. եւ նստեալ թլփատեսցես
3 զորդիսն Իսրայելի կրկնակի ։ Եւ արար
իւր Յեսու սուրս քարեղէնս գայլախա-
զեայս, եւ թլփատեաց զորդիսն Իսրա-
յելի ի տեղւոջն որ կոչէր Բլուր անթլփա-
տից ։ [1]Եւ զոր օրինակ յապուեաց Յե-
սու զորդիսն Իսրայելի որ էին ի ճանա-
պարհի անդ, որ բնաւ չէին թլփա-
տեալք յելիցն յԵգիպտոսէ, զամենե-
4 սեան թլփատեաց Յեսու ։ Եւ այս ժո-
ղովուրդ է զոր թլփատեաց Յեսու. ա-
մենայն ժողովրդեանն ելելոց յԵգիպտո-
սէ զարու մանուկ. քանզի ամենայն
արք՝՝ պատերազմողք մեռան յանապա-
տին անդէն ի ճանապարհին յելանելն
5 իւրեանց յերկրէն Եգիպտացւոց ։ Զի
թլփատեալք էին ամենայն ժողովուրդն
որ ելին, եւ ամենայն ժողովուրդն որ
ծնան յանապատին ի ճանապարհին ելա-
նելոյ նոցա յերկրէն [2]Եգիպտացւոց.
6 Քանզի զքառասուն եւ զերկուս ամս
շրջեցաւ Իսրայէլ յանապատին Մադա-
բեայ, վասն որոյ անթլփատք էին բա-
զումք ի պատերազմողացն ելելոց յերկ-
րէն Եգիպտացւոց՝՝ որք անհնազանդե-
ցան պատուիրանացն Աստուծոյ. որոց
եւ սահմանեաց Տէր չտեսանել զերկիրն
զոր [3]երդուաւ հարցն նոցա տալ [4]նոցա.
7 զերկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր ։ Եւ
փոխանակ նոցա կացոյց զորդիս նոցա՝
զոր թլփատեաց Յեսու, քանզի անթըլ-
փատք էին, վասն լինելոյ նոցա անթըլ-
8 փատս ի ճանապարհին ։ Եւ իբրեւ թլփա-
տեցաւ ամենայն ազգն, հանդարտու-
թիւն կալեալ նստան անդէն ի բանակին
9 մինչեւ ողջացան ։ Եւ ասէ Տէր ցՅե-
սու, Յաւուր յայսմիկ բարձի զնախա-
տինս Եգիպտացւոց ի ձէնջ. եւ կոչեաց
զանուն տեղւոյն այնորիկ Գաղգաղա
10 մինչեւ ցայսօր. Եւ անդ բանակեցան
որդիքն Իսրայելի. եւ արարին [5]որդիքն
Իսրայելի՝՝ զզատիկն ի չորեքտասանե-
րորդում աւուր ամսոյն յերեկորեայ, [6]յա-
11 րեւելից Երիքովի ի դաշտի անդ՝՝ ։ Եւ
կերան ի ցորենոյ երկրին զայգոյ զատ-
կին բաղարջ, եւ նորի՝ յաւուր յայնմիկ ։
12 Եւ պակասեաց մանանայն[7] յետ ու-
տելոյ նոցա ի ցորենոյ երկրին, եւ ոչ
եւս գտանէր որդւոցն Իսրայելի մանա-
նայ. եւ [8]ժողովեցին զպտուղ երկրին
[9]Փիւնիկեցւոց ի տարւոջն յայնմիկ ։
13 Եւ եղեւ մինչ էր Յեսու յԵրիքով,
ամբարձեալ զաչս իւր ետես զի կայր ա-
ռաջի նորա այր, եւ սուսեր մերկ ի ձե-
ռին նորա. եւ մատուցեալ Յեսուայ ասէ
ցնա, Մե՞ր ես թէ ի թշնամեաց մերոց ։
14 Եւ նա ասէ ցնա, [10]Ես զօրավար եմ զօ-
15 րու Տեառն, եւ այժմ եկի ։ Եւ անկաւ
Յեսու ի վերայ երեսաց իւրոց եւ երկիր
եպագ եւ ասէ ցնա, Տէր, զի՞նչ հրա-
16 մանս տայցես ծառայի քում ։ Եւ ասէ զօ-
րավարն Տեառն ցՅեսու, Լոյծ զկօշիկս
քո յոտից քոց, զի տեղիդ յորում կաս՝
սուրբ է ։ Եւ արար այնպէս Յեսու ։

ԳԼ. Զ

1 Եւ Երիքով փակեալ եւ ամրացեալ էր
յերեսաց որդւոցն Իսրայելի, եւ ոչ ոք
ելանէր ի նմանէ, եւ ոչ ոք մտանէր ։
2 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, ահա ես տամ ի
ձեռս քո զԵրիքով եւ զթագաւորն որ
ի նմա, եւ զզօրաւորս զօրութեամբ ։
3 Բայց դու ած պատեա զնովաւ զամե-
նայն մարտիկս [11]շուրջանակի յօրելի-
նաւն, ի լսել ձեզ զձայն եղջեր փողոյ. եւ
եղիցի իբրեւ հարկանիցէք զփողն պա-
տեսջիք զքաղաքն ամենայն արք պա-
տերազմողք՝՝ շուրջ զքաղաքաւն մի
անգամ. այսպէս առնիցէք զվեց օր ։
4 Եւ եւթն քահանայ առցեն զեւթն փողսն
եղջերեայս յօբելեան առաջի տապա-
նակին. եւ յաւուրն եւթներորդի պա-
տեսջիք զքաղաքն եւթն անգամ. եւ
քահանայքն հարցեն զփողսն եղջերեայս ։
5 Եւ [12]աղաղակեսցեն առհասարակ ամե-
նայն ժողովուրդն. եւ յաղաղակելն նո-
ցա՝՝ կործանեսցին ինքնին պարիսպք
քաղաքին ի ներքոյ նոցա. եւ մտցէ ա-
մենայն ժողովուրդն դիմեալ իւրաքան-
չիւր հանդէպ երեսաց իւրոց ի քաղաքն ։
6 Եւ [13]եմուտ Յեսու որդի Նաւեայ առ

[1] Եբր. (4) Եւ այս է բանն վասն որոյ թլփատեաց Յեսու. ամենայն արուք համօրէն ժողովրդեանն ելելոյ յԵգիպտոսէ, արք [2] Եբր. Եգիպտացւոց՝ ոչ թլփատեցան. (6) Քանզի զքառասուն ամ շրջեցան որդիքն Իսրայելի յանապատին, մինչեւ սպառել համօրէն ազգին արանց պատերազմողաց ելելոց յԵգիպտոսէ [3] Եբր. երդուաւ Տէր [4] Եբր. մեզ [5] ՅԵբր. պասեք [6] Եբր. ի դաշտսն Երիքովի

[7] Եբրայեցին յաւելու, ի վաղիւն [8] Եբր. կերան [9] Եբր. Քանանացւոց [10] Եբր. Ոչ, զի ես [11] Եբր. շուրջանակի, պատեսջիք [12] Եբր. եղիցի յերկարել նոցա հարկանել զեղջեւրն յօբելեան, ի լսել ձեր զձայն փողոյն՝ աղաղակեսցեն առ հասարակ ամենայն ժողովուրդն աղաղակ մեծ, և [13] Եբր. կոչեաց

քահանայսն եւ ասէ ցնոսա, Առէք զտա-
պանակ ուխտին. եւ եւթն քահանայք
առցեն եւթն փող եղջերեայ յօրկեան
7 առաջի տապանակին Տեառն։ Եւ խօսե-
ցաւ [1]ընդ նոսա եւ ասէ, Պատուէր
տուք ժողովրդեանն անցանել պատել"
զքաղաքն. եւ մարտիկքն երթիցեն
[2]վառեալք առաջի տապանակին Տեառն։
8 Եւ եղեւ իբրեւ պատուիրեաց ժողովր-
դեանն, եւ եւթանեքին քահանայքն որ
ունէին եւթն փողս [3]նուիրականս, [4]անց-
ցեն նոյնպէս առաջի Տեառն՝ եւ [5]ազ-
դեսցեն ուժգին". եւ տապանակ ուխ-
տին Տեառն [6]երթիցէ զհետ նոցա։
9 Եւ մարտիկքն [7]երթիցեն առաջի, եւ
քահանայքն եւ որ հարկանիցեն զփողսն
եղջերեայս՝ վերջապահք զկնի տապա-
նակին Տեառն, հարկանելով զփողսն
10 եղջերեայս երթիցեն"։ Եւ ժողովրդեանն
պատուէր ետ Յեսու եւ ասէ, Մի՛ ա-
ղաղակիցէք, եւ մի՛ ոք լուիցէ զբար-
բառ ձեր, եւ մի՛ ելանիցէ բան ի բերա-
նոյ ձերմէ, մինչեւ յօրն յորում [8]ինքն
ազդ արասցէ" աղաղակելոյ, եւ ապա
11 աղաղակեսջիք։ Եւ շուրջ եկեալ տա-
պանակի ուխտին Տեառն զքաղաքաւն
[9]գնաց անդրէն ի բանակն եւ անդ [10]ագաւ։
12 Եւ [2]յաւուրն երկրորդի" յարեաւ Յե-
սու ընդ առաւօտն. եւ բարձին քահա-
13 նայքն զտապանակն Տեառն։ Եւ եւթն
քահանայքն առին եւթն փողս [11]նուի-
րականս, եւ երթային առաջի Տեառն.
եւ քահանայքն հարին զփողսն, եւ այլ
եւս ամբոխն ամենայն, եւ գնացին դարձ-
եալ անդրէն ի բանակն. եւ ապա մտա-
նէին մարտիկքն, եւ այլ եւս ամբոխն"
զկնի տապանակի ուխտին Տեառն. եւ
երթային եւ հարկանէին զփողսն եղ-
14 ջերեայս։ Եւ պատեցին զքաղաքն յա-
ւուրն երկրորդի մի անգամ [2]ի մօտոյ,
եւ գնացին դարձեալ անդրէն ի բանակն.
15 այնպէս արարին զվեց օր։ Եւ եղեւ
յաւուրն եւթներորդի, յարեան ընդ եւս

[1]Ոմն. առ ժողովուրդն. Անցէք, պատեցէք [2]Ոմն. զօրաւոր [3]Ոմն. յօբելեանս, կամ, ազդեցութեան [4]Ոմն. անցին [5]Ոմն. հարին զփողսն [6]Ոմն. երթայր [7]Ոմն. երթային առաջի քահանայիցն որ հարկանէին զփողսն, եւ վերջապահքն երթային զկնի տապանակին. երթային եւ հարկանէին զփողսն [8]Ոմն. ազդ արարից ձեզ [9]Ոմն. մի անգամ, գնացին [10]Ոմն. ագան [11]Ոմն. յոբելեանս առաջի տապանակի Տեառն. երթային եւ հարկանէին զփողսն. եւ մարտիկքն երթային առաջի նոցա, եւ վերջապահքն երթային

առաւօտն եւ պատեցին զքաղաքն ըստ
16 նմին օրինակի եւթն անգամ. [12]Եւ եղեւ"
յեւթներորդում նուագի պատելոյն՝ հա-
րին քահանայքն զփողսն. եւ ասէ Յե-
սու ցորդիսն Իսրայէլի, Արդ աղաղա-
կեցէք, քանզի մատնեաց Տէր ի ձեռս
17 մեր զքաղաքս։ Եւ եղիցի քաղաքն
նզովեալ, ինքն եւ ամենայն որ ինչ ի
նմա իցէ ի Տեառնէ [2]զօրութեանց. բայց
զՌախաբ պոռնիկ ապրեցուսջիք, զնա
եւ զամենայն որ ինչ իցէ ի տան նորա,
զի թաքոյց զհրեշտակսն զոր արձակե-
18 ցաք։ Այլ դուք զգոյշ լինիջիք ի նզո-
վիցն. գուցէ ցանկացեալք առնուցուք
ինչ դուք ի նզովից անտի, եւ առնիցէք
զբանակ որդւոց Իսրայէլի ի նզովս եւ
19 [13]ջնջիցէք զմեզ"։ Ամենայն ոսկի եւ ար-
ծաթ եւ պղինձ եւ երկաթ եղիցի սուրբ
Տեառն. ի գանձ Տեառն մտցէ։
20 Եւ աղաղակեաց ժողովուրդն, եւ հա-
րին քահանայքն զփողսն. իբրեւ լուաւ
ժողովուրդն զձայն փողոյն՝ աղաղակ-
եաց ամենայն ժողովուրդն առհասարակ
մեծ եւ ուժգին աղաղակաւ, եւ անկաւ
պարիսպն շուրջանակի. եւ ել ամենայն
ժողովուրդն ի քաղաքն իւրաքանչիւր
21 հանդէպ իւր, եւ առին զքաղաքն. Եւ
նզովեցին զնա եւ որ ինչ էր ի քաղա-
քին յառնէ մինչեւ ցկին, եւ յերիտա-
սարդէ մինչեւ ցծեր, եւ յորջառոյ մին-
չեւ ցոչխար եւ ցէշ, արկին ի բերան սրոյ։
22 Եւ ցերկուս երիտասարդսն որ լրտե-
սեցին զերկիրն՝ ասէ Յեսու, Մտէք ի
տուն կնոջն պոռնկի, եւ հանէք զնա
անտի, եւ զամենայն ինչ որ նորա իցէ,
23 որպէս երդուայք նմա։ Եւ մտին երկու
երիտասարդքն որոց լրտեսեալ էր զքա-
ղաքն՝ [2]ի տուն կնոջն," եւ հանին զՌա-
խաբ [2]պոռնիկ, եւ զհայր նորա եւ զմայր
նորա եւ զեղբարս նորա, եւ զամենայն
որ ինչ էր նորա, եւ զամենայն ազգա-
տոհմն նորա, եւ կացուցին զնա արտաքոյ
24 բանակին Իսրայէլի։ Եւ քաղաքն այրե-
ցաւ հրով եւ ամենայն ինչ որ ի նմա
էր, բայց յոսկւոյ եւ յարծաթոյ եւ ի
պղնձոյ եւ յերկաթոյ զոր ետուն ի գանձ
25 Տեառն մուծանել։ Եւ զՌախաբ պոռնիկ
եւ զտուն նորա հայրենի եւ զամենայն
ինչ որ նորա էր՝ ապրեցոյց Յեսու. եւ

[12]Ոմն. բայց յաւուր յայնմիկ պատեցին զքաղաքն եւթն անգամ։ (16) Եւ եղեւ [13]Ոմն. խռովիցէք զնա

բնակեցաւ ի մէջ Իսրայէլի մինչեւ ցայս-
օր ժամանակի. վասն զի թաքոյց
զլրտեսսն զոր առաքեաց Յեսու [1]յաւուր
յայնմիկ" լրտեսել զԵրիքով։
26 Եւ [2]նզովեաց Յեսու յաւուր յայնմիկ
[1]զԵրիքով եւ ասէ, Անիծեալ լիցի մարդն
առաջի Տեառն, որ կանգնեսցէ եւ շի-
նեսցէ զքաղաքն զԵրիքով. անդրանկաւ
իւրով [3]զնել զհիմունս նորա, եւ կրտսե-
րաւ իւրով կանգնեսցէ զդրունս պարսպի
նորա։ [1]Եւ այնպէս արար Ազան Բեթե-
լացի. Աբիրոնաւ անդրանկաւ իւրով եդ
զհիմունս նորա, եւ Զերծելով կրտսերով
իւրով կանգնեաց զդրունս նորա"
27 Եւ էր Տէր ընդ Յեսուայ, եւ էր ա-
նուն նորա ընդ ամենայն երկիր։

Գլ. Է

1 Եւ յանցեան որդիքն Իսրայէլի յան-
ցանս, եւ գողացան ի նզովից անտի. եւ
առ Աքար որդի Քարմեայ, որդւոյ Զամբ-
րեայ, որդւոյ Զարայի ի ցեղէ Յուդայ
ի նզովից անտի, եւ բարկացաւ սրտմտու-
թեամբ Տէր որդւոցն Իսրայէլի։
2 Եւ առաքեաց Յեսու արս յԵրիքովէ
ի Գայի որ է [4]յանդիման Բեթելայ, եւ
ասէ ցնոսա, [5]Լրտեսեցէք զԳային". եւ
3 ելին արքն եւ լրտեսեցին զԳայի։ Եւ
դարձան առ Յեսու եւ ասեն, Մի՛ ելցէ
ամենայն ժողովուրդս, այլ իբրեւ երկու
հազարք կամ երեք հազարք արանց ել-
ցեն եւ [6]պաշարեսցեն զքաղաքն". մի՛
տանիր անդ զամենայն ժողովուրդն,
4 զի սակաւք են։ Եւ ելին անդր ի ժո-
ղովրդենէն իբրեւ երեք հազարք, եւ
5 փախեան յերեսաց արանցն Գայեայ. Եւ
կոտորեցին ի նոցանէ արք Գայեայ արս
երեսուն եւ վեց, եւ հալածեցին զնոսա ի
դրանէն մինչեւ [7]խորտակեցին զնոսա", եւ
վիրաւորեցին ի զառիվայրին. եւ պակուց
սիրտ ժողովրդեանն եւ եղեն իբրեւ զջուր։
6 Եւ պատառեաց Յեսու զհանդերձս իւր,
եւ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր առաջի տապանակին Տեառն մինչեւ
ցերեկոյ, ինքն եւ ծերքն Իսրայէլի, եւ
7 արկին հող զգլխովք իւրեանց։ Եւ ասէ
Յեսու, Աղաչեմ զքեզ, Տէր, Տէր,
ընդէ՞ր իսկ բնաւ [8]անցանելով անցոյց
ծառայ քո" զժողովուրդս զայս ընդ
Յորդանան, մատնել [9]զսոսա Ամովրհաց-
ւոցն եւ" կորուսանել զմեզ. լաւ էր թէ
անդէն զետեղեալ եւ բնակեալ էաք առ
8 եզերբ Յորդանանու։ Յիս, Տէր, եւ
արդ զի՞նչ արարից, որովհետեւ կորա-
ցոյց Իսրայէլ զպարանոց իւր առաջի
9 թշնամեաց իւրոց, Եւ լուեալ Քանանաց-
ւոցն եւ ամենայն բնակչաց երկրին՝ պա-
տեսցեն զմեզ եւ սատակեսցեն[10] յերկրէ.
եւ զի՞նչ արասցես զանուն քո մեծ։
10 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Յոտն կաց.
զի՞ անկեալ կաս ի վերայ երեսաց քոց.
11 Մեղաւ ժողովուրդն, եւ անց զուխտիւ
իմով զոր ուխտեցի նոցա. եւ գողացան
եւ առին ի նզովիցն, ստեցին եւ արկին
12 յամանս իւրեանց. Եւ ոչ եւս կարիցեն
որդիքն Իսրայէլի կալ առաջի թշնամ-
եաց իւրեանց. այլ դարձուսցեն զպա-
րանոցս առաջի թշնամեաց իւրեանց, զի
եղեն ի նզովս. եւ ոչ եւս յաւելից լինել
ընդ ձեզ, եթէ ոչ բառնայցէք զնզովս
13 զայդ ի միջոյ ձերմէ։ Արի, սրբեա զժո-
ղովուրդդ, եւ [11]արասցես սրբել առ վա-
ղիւ." այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայ-
էլի, Նզովք են ի ձեզ, Իսրայէլ. ոչ կարիցէք
կալ առաջի թշնամեաց ձերոց, մինչեւ
14 բառնայցէք զնզովսն ի ձէնջ։ Եւ ժողովես-
ջիք ամենեքեան ընդ առաւօտս ըստ ցեղից
ձերոց. եւ եղիցի ցեղն զոր ցուցցէ Տէր՝
մատուսջիք ըստ տոհմից, եւ զտոհմն զոր
յանդիմանեսցէ Տէր՝ մատուսջիք ըստ տանց,
եւ տունն զոր յանդիմանեսցէ Տէր՝ մատու-
15 ցջիք ըստ արանց. Եւ որ յանդիմանեսցի ի
նզովսն, այրեսցի ինքն հրով եւ ամենայն
տուն իւր, եւ ամենայն ինչ որ նորա իցէ.
զի անց զուխտիւն Տեառն, եւ արար
անօրէնութիւն ի մէջ Իսրայէլի։
16 Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն,
եւ մատոյց զժողովուրդն ըստ ցեղիցն
իւրեանց, եւ յանդիմանեցաւ ցեղն Յու-
17 դայի. Եւ մատուցաւ ցեղն Յուդայի
ըստ տոհմից, եւ յանդիմանեցաւ տոհմն
Զարայի. եւ մատուցաւ տոհմն Զարայի
ըստ արանց, եւ յանդիմանեցաւ Զամբրի.
18 Եւ մատուցաւ տունն նորա ըստ արանց,
եւ յանդիմանեցաւ Աքար որդի Քարմեայ,
որդւոյ Զամբրեայ, որդւոյ Զարայի, ի
19 ցեղէն Յուդայ։ Եւ ասէ Յեսու ցԱքար,
Որդեակ իմ, տուր փառս այսօր Տեառն

[1] Յոմն. զ–ն–ե [2] Ոմն. Երդուաւ [3] Ոմն. դիցէ
[4] Ոմն. մերձ ի Բեթաւնան յարեւելից [5] Ոմն. Ելէք
եւ լրտեսեցէք զերկիրն [6] Ոմն. Հարցեն զԳային
[7] Ոմն. ի Սեբարիմ [8] Ոմն. անցուցանելով անցուցեր

[9] Ոմն. զմեզ ի ձեռս Ամովրհացւոց [10] Ոմն.—յերկրէ
—, զանուն մեր [11] Ոմն. արասցես. Սրբե-
ցարուք առ վաղիւ, զի

Աստուծոյ Իսրայելի, եւ տուր խոստո-
վանութիւն եւ պատմեա ինձ զինչ գոր-
ծեցեր, եւ մի՛ թաքուցաներ յինէն։
20 Պատասխանի ետ Աքար եւ ասէ ցՅեսու,
Արդարեւ ես մեղայ առաջի Տեառն Աս-
տուծոյ Իսրայելի. զայս ինչ եւ զայս
21 գործեցի. Տեսի յաւարին ամղան մի
նկարէն գեղեցիկ, եւ երկերիւր երկ-
դրամեան արծաթոյ, եւ լեզու մի ոսկի
որոյ յիսուն երկդրամեան էր ձոյլ նորա,
եւ ցանկացեալ նոցա առի. եւ ահաւա-
նիկ թաքուցեալ կայ ընդ հողով ի վրանի
իմում, եւ արծաթն թաքուցեալ կայ
22 ի ներքոյ նոցա։ Եւ առաքեաց Յեսու
հրեշտակս արս, եւ ընթացան ի վրանն
[1]ի բանակն. եւ անդ թաքուցեալ կայր
ի վրանի նորա, եւ արծաթն ի ներքոյ
23 նոցա. Հանին զայն ի վրանէ անտի եւ
բերին առ Յեսու եւ առ [2]ծերսն Իսրա-
յելի, եւ եդին առաջի Տեառն։
24 Եւ առ Յեսու զԱքար զորդի Զարայի,
եւ [3]եհան զնա ի ձորն Աքովրայ", եւ
զուստերս նորա եւ զդստերս նորա եւ
զարջառ նորա եւ զէշ նորա եւ զամե-
նայն զոչխարս նորա, եւ զվրանս նորա
եւ զամենայն ինչս նորա, եւ ամենայն
Իսրայէլ ընդ նմա, եւած զնոսա յԵմակն
25 Աքովրայ։ Եւ ասէ Յեսու, Ընդէ՞ր [4]սա-
տակեցեր զմեզ. սատակեսցէ" զքեզ Տէր
բստ աւուրս բստ այսմիկ. եւ քարկո-
ծեցին զնա ամենայն Իսրայէլ քարամբք,
եւ այրեցին զնոսա հրով. եւ քարկոծե-
26 ցին զնոսա քարամբք։ Եւ կուտեցին ի
վերայ նոցա կարկառ մեծ քարանց մինչեւ
ցայսօր։ Եւ դադարեաց Տէր ի սրտմտու-
թենէ բարկութեան իւրոյ. վասն այնո-
րիկ անուանեաց զնա Եմակ Աքովրայ
մինչեւ ցայսօր։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Մի՛ երկնչիր եւ
մի՛ զանգիտիցես. առ դու ընդ քեզ զա-
մենայն արս պատերազմողս, եւ յա-
րուցեալ ելցես ի Գայի. ահա ես տամ
ի ձեռս քո զթագաւորն Գայեայ եւ զժո-
ղովուրդ նորա, եւ զքաղաք նորա եւ
2 զերկիր նորա. Եւ արասցես ընդ Գայի
եւ ընդ թագաւորն նորա, զոր օրինակ
արարեր ընդ Երիքով եւ ընդ թագաւորն
նորա, եւ զաւար նորա եւ զանասուն
նորա ածցես յաւարի։ Եւ կացուցես քեզ
դարանամուտս քաղաքին զկնի նորա։
3 Եւ յարեաւ Յեսու եւ ամենայն ժողո-
վուրդն պատերազմող ելանել ի Գայի.
եւ ընտրեաց Յեսու երեսուն հազար ա-
րանց զօրաւորս զօրութեամբ, եւ ա-
4 ռաքեաց զնոսա զգայգ. Եւ պատուիր-
եաց նոցա եւ ասէ, Տեսէք, զի դուք
դարանամուտ լինիցիք յետուստ քաղա-
քին. եւ մի՛ կարի հեռի լինիջիք ի քա-
ղաքէն, եւ կացջիք պատրաստք ամե-
5 նեքին. Եւ ես եւ ամենայն ժողովուրդն
որ ընդ իս՝ մատեացուք ի քաղաքն. եւ
եղիցի յորժամ ելանիցեն բնակիչքն
Գայեայ ընդդէմ մեր իբրեւ զառաջինն,
6 փախիցուք յերեսաց նոցա. Եւ իբրեւ
ելցեն զկնի մեր, մեկնեսցուք զնոսա ի
քաղաքէ անտի, [5]եւ ասիցեն թէ Փախ-
եան յերեսաց մերոց իբրեւ զառաջինն.
եւ իբրեւ փախիցուք յերեսաց նոցա,
7 Դուք յարիջիք ի դարանէ անտի եւ
[6]մտջիք ի քաղաքն եւ հարջիք" զքա-
ղաքն. եւ տացէ զնոսա Տէր Աստուած
8 [7]Իսրայելի ի ձեռս մեր"։ Եւ եղիցի յոր-
ժամ առնուցուք զքաղաքն, այրեսջիք
զնա հրով. ըստ [8]այսմ օրինակի" առնի-
9 ջիք, ահա պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ա-
ռաքեաց զնոսա Յեսու, եւ գնացին ի
դարանն, եւ մտին զօղեցան ի մէջ Բե-
թելայ եւ ի մէջ [9]Գայեայ ի ծովակող-
մանէն Գայեայ. եւ ագաւ Յեսու զայն
գիշեր ի մէջ ժողովրդեանն։
10 Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւօտն
արար հանդէս ժողովրդեանն. եւ ել
ինքն եւ ծերքն Իսրայելի առաջի ժո-
11 ղովրդեան ի վերայ Գայեայ։ Եւ ամե-
նայն զօր պատերազմող [10]ելին ընդ նո-
սա, եւ" գնացին եկին հանդէպ
քաղաքին [1]յարեւելից կողմանէ, եւ դա-
րանամուտք քաղաքին ի ծովակողմն կող-
մանէ", եւ բանակեցան ի հիւսիսոյ
Գայեայ, եւ ձոր ընդ մէջ նոցա եւ
12 Գայեայ։ Եւ առ հինգ հազար արանց
եւ եմոյծ զնոսա ի դարան ընդ [11]Բեթաւն
13 եւ ընդ ծովն Գայեայ"։ Եւ արկ [12]զժո-
ղովուրդն եւ" զամենայն բանակն ի հիւ-

[1] Եբր. [illegible] [2] Եբր. ամենայն որդիսն [3] Եբր. զարծաթն եւ զամզանն, եւ զլեզուն ոսկի [4] Եբր. խռովեցեր զմեզ. խռովեսցէ

[5] Եբր. զի [6] Եբր. կալջիք [7] Եբր. ձեր ի ձեռս ձեր [8] Եբր. բանի Տեառն [9] Եբր. Գայեայ [10] Եբր. որ ընդ նմա [11] Եբր. Բեթէլ եւ ընդ Գայի ի ծովակողմն կողմանէ քաղաքին [12] Եբր. ժողովուրդն

ւիտոյ քաղաքին, եւ միրջ նոցա ի ծո-
վակողմն քաղաքին. եւ անց Յեսու
զգիշերն զայն ընդ մէջ ձորոյն։
14 Եւ եղեւ իբրեւ ետես թագաւորն
Գայեայ, [1]փութացաւ կանխեաց եւ ել
ընդդէմ նոցա. եւ արք քաղաքին եր-
թային հանդէպ նոցա" ի պատերազմ,
ինքն եւ ամենայն ժողովուրդ իւր ի
ժամանակին յանդիման [2]Արաբայ. եւ
ինքն ոչ գիտէր եթէ դարան գործեալ
15 իցէ նմա յետուստ քաղաքին։ [3]Իբրեւ
ետես Յեսու դարձաւ անդրէն ընդ
կրունկն", եւ ամենայն Իսրայէլ յերեսաց
նոցա, եւ փախեան ընդ ճանապարհ ա-
16 նապատին։ Եւ [4]սաստկեաց ամենայն ժո-
ղովուրդ երկրին" երթալ զհետ նոցա.
եւ պնդեցան երթալ զկնի [5]որդւոցն Իս-
րայէլի. եւ նոքա" մեկնեցան ի քաղա-
17 քէ անտի։ Եւ ոչ մնաց ի Գայի եւ ի Բե-
թէլ՝ որ ոչ պնդեցաւ զհետ Իսրայէլի.
եւ թողին զքաղաքն ի բաց, եւ յար-
ձակեցան զհետ Իսրայէլի։
18 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Ձգեա զձեռն քո
գայիսոնաւդ որ ի ձեռին քում ի վերայ
քաղաքին, զի ի ձեռս քո մատնեցի զնա.
[6]եւ դարանակալքն ելցեն վաղվաղակի ի
տեղւոջէ իւրեանց." եւ ձգեաց Յեսու զգա-
յիսոնն [7]եւ զձեռս իւր" ի վերայ քաղաքին.
19 Եւ դարանակալքն յարեան վաղվաղակի ի
տեղւոջէ իւրեանց եւ ելին իբրեւ ձգեաց
զձեռն, եւ մտին ի քաղաքն, եւ առին
զնա, եւ փութացեալ այրեցին զքաղաքն
20 հրով։ Եւ հայեցեալ բնակչացն Գայեայ
ի թիկունս իւրեանց, տեսանէին զի ե-
լանէր ծուխ քաղաքին մինչեւ յերկինս.
եւ ոչ եւս ուրեք գոյր նոցա փախուստ այսր
կամ անդր. եւ ժողովուրդն որ թաքու-
ցեալ էր յանապատին՝ յարեան ի վերայ
21 հետամտացն։ Եւ Յեսու եւ ամենայն
ժողովուրդն իբրեւ տեսին թէ առին դա-
րանակալքն զքաղաքն, եւ զի ելանէր
ծուխ քաղաքին մինչեւ յերկինս, դար-
ձան անդրէն ընդ կրունկն, եւ հարին
22 զարսն Գայեայ։ Եւ նոքա ելին ի քա-
ղաքէ անտի ընդ առաջ նոցա. եւ եղեն
ի մէջ [8]բանակին. նոքա անտի՝ եւ սո-
քա աստի. եւ հարին զնոսա մինչեւ չմնա-
լոյ ի նոցանէ ապրեալ եւ փախստական։
23 Եւ զթագաւորն Գայեայ ձերբակալ ա-
րարին կենդանւոյն, եւ ածին առ Յեսու։
24 Եւ իբրեւ դադարեցին որդիքն Իս-
րայէլի ի կոտորելոյ զամենայն Գայացիս,
[9]զորս ի դաշտս, զորս ի լերինս զառի-
վայրին մինչեւ հալածեցին" զնոսա. եւ
անկան ամենեքին ի սուր սուսերի մին-
չեւ ի սպառ. եւ դարձաւ [10]Յեսու ի Գա-
25 յի, եւ եհար զնա սրով սուսերի։ Եւ ե-
ղեն անկեալք յաւուր յայնմիկ յառնէ
մինչեւ ցկին՝ երկոտասան հազար, ամե-
26 նայն բնակիչքն Գայեայ։ Եւ Յեսու ոչ
դարձոյց զձեռն իւր զոր ձգեաց դայի-
սոնաւն՝ մինչեւ նզովեաց զամենայն
27 բնակիչսն Գայացւոց. Բաց յանասնոց եւ
յաւարէ քաղաքին զոր աւարեցին որ-
դիքն Իսրայէլի ըստ հրամանի Տեառն՝
28 որպէս հրամայեաց Տէր Յեսուայ։ Եւ
այրեաց Յեսու զքաղաքն հրով եւ արար
զնա բլուր հողոյ՝ անշէն յաւիտեան մին-
29 չեւ ցայսօր։ Եւ զթագաւորն Գայեայ
կախեաց [11]զերկճիւղ փայտէ, եւ էր ի
վերայ փայտին կախեալ" մինչեւ ցերե-
կոյ. եւ ընդ մտանել արեգականն հրա-
մայեաց Յեսու եւ իջուցին զնա ի փայ-
տէ անտի, եւ ընկեցին զնա ի գուբ առ
դրան քաղաքին, եւ կուտեցին ի վերայ
նորա կարկառ քարանց մինչեւ ցայսօր։
30 Յայնժամ շինեաց Յեսու սեղան Տեառն
Աստուծոյ Իսրայէլի ի լերինն Գեբաղ
31 Որպէս պատուիրեաց Մովսէս ծառայ
Տեառն որդւոցն Իսրայէլի. զոր օրինակ
գրեալ է յօրէնսն Մովսիսի, սեղան յող-
ջոց քարանց՝ յորս ոչ մերձեալ իցէ եր-
կաթ. եւ անդ եհան ողջակէզ Տեառն
32 եւ զոհ [12]փրկութեան։ Եւ գրեաց Յեսու
ի վերայ քարանցն զերկրորդումն օրինացն
զօրէնսն Մովսիսի, զոր գրեաց առաջի
33 որդւոցն Իսրայէլի։ Եւ ամենայն Իսրա-
յէլ, եւ ծերք նոցա եւ դատաւորք նո-
ցա եւ դպիրք նոցա, երթային աստի
անտի հանդէպ տապանակին, եւ քա-
հանայքն Ղեւտացիք բարձին զտապա-
նակ ուխտին Տեառն, եւ եկն եւ բնակ.
եւ էին կէսք ի նոցանէ մերձ ի լեառն
Գարիզին, եւ կէսք ի նոցանէ մերձ ի
լեառն Գեբաղ, որպէս պատուիրեաց
Մովսէս ծառայ Տեառն՝ օրհնել նախ

[1] Եբր. փութացան եւ կանխեցին, եւ ելին արք քաղաքին ընդդէմ Իսրայէլի [2] Այլք՝, դաշտին [3] Եբր. Եւ կերպարանեցան Յեսու
[4] Եբր. կոչեցան ամենայն ժողովուրդն որ ի քաղաքին [5] Եբր. Յեսուայ եւ [6] Յեբր. պակաս
[7] Եբր. որ ի ձեռին իւրում [8] Եբր. Իսրայէլի

[9] Եբր. ի դաշտին, յանապատին ուր հալածեալ էր նոցա [10] Եբր. ամենայն Իսրայէլ [11] Եբր. զփայտէ [12] Եբր. խաղաղութեան

34 զժողովուրդն ։ Եւ ապա ընթերցաւ զա-
մենայն բանս օրինացս այսոցիկ , զօրհ-
նութիւնս եւ զանէծս՝ ըստ ամենայն
35 գրելոցն [1]յօրէնսն Մովսիսի՛՛ ։ Եւ ոչ էր
բան յամենայնէ զոր պատուիրեաց Մով-
սէս Յեսուայ՝ զոր ոչ ընթերցաւ Յեսու
յականջս ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէ-
լի , արանց եւ կանանց եւ մանկանց ,
եւ եկացն յեցելոցն յԻսրայէլ ։

ԳԼ . Թ

1 Իբրեւ լուան ամենայն թագաւորքն [2]Ա-
մովրհացւոց որ յայնկոյս Յորդանանու՝
որ լեռնայինք եւ որ դաշտայինք , եւ որ
յամենայն ծովեզր ծովուն մեծի եւ
որք առ Լիբանանուն , եւ Քետացիքն
եւ Ամովրհացիք եւ [2]Գերգեսացիք եւ՛՛
Քանանացիք եւ Փերեզացիք եւ Խե-
2 ւացիք եւ Յեբուսացիք , Եկին ի միա-
սին տալ պատերազմ ընդ Յեսուայ եւ
ընդ Իսրայէլի՝ ամենեքին առ հասարակ ։
3 Եւ բնակիչքն Գաբաւոնի լուան զոր ինչ
արար Յեսու ընդ Երիքով եւ ընդ Գայի .
4 Արարին նոքա խորամանկութեամբ՝ եկ-
եալք պաշարովք եւ պատրաստութեամբ,
առին քուրձս հնացեալս ի վերայ [3]ուսոց
իւրեանց , եւ տիկս գինւոյ հնացեալս եւ
5 պատառատունս կարկատեալս . Եւ [2]ան-
կանուրդք կօշկաց նոցա՛՛ հողաթափք
իւրեանց հնացեալք եւ կարկատեալք
յոտս իւրեանց , եւ հանդերձք իւրեանց
հնացեալք զանձամբք իւրեանց , եւ հաց
պաշարի իւրեանց չորացեալ եւ ճճեկեր .
6 Եւ եկին առ Յեսու ի բանակն Իսրայէլի
ի Գաղգաղա , եւ ասեն ցՅեսու եւ ցա-
մենայն Իսրայէլ , Յերկրէ հեռաստանէ
եկեալ եմք , եւ արդ՝ դիք ընդ մեզ
7 ուխտ ։ Եւ ասեն [4]որդիքն Իսրայէլի ցՔո-
ռացին , Տես՝ գուցէ՛՛ առ իս բնակեալ ի-
ցես , եւ զիա՞րդ դնեմք ընդ քեզ ուխտ ։
8 Եւ ասեն ցՅեսու , Ծառայք քո եմք ։ Եւ
ասէ ցնոսա Յեսու , Ուստի՞ էք դուք ,
9 եւ ուստի՞ եկեալ էք ։ Եւ ասեն ցնա ,
Յերկրէ հեռաստանէ յոյժ եկին ծառայք
քո յանուն Տեառն Աստուծոյ քո , զի
լուաք զանուն նորա , եւ զոր ինչ արար
10 ընդ Եգիպտոս , Եւ զոր ինչ արար ընդ եր-
կուս թագաւորսն Ամովրհացւոց որ էին
յայնկոյս Յորդանանու , ընդ Սեհոն թա-
գաւորն Եսեբոնի , եւ ընդ Ովգ թագա-
ւորն Բասանու՝ որ բնակեալ էր յԱստա-
11 րովթ [2]եւ յԵդրային՛՛ ։ Եւ խօսեցան ընդ
մեզ ծերքն մեր , եւ ամենայն բնակիչք
երկրին մերոյ եւ ասեն , Առէք ձեզ պա-
շար ճանապարհի , եւ երթայք ընդ առաջ
նոցա , եւ ասասջիք ցնոսա , Ծառայք
ձեր եմք , եւ արդ դիք ընդ մեզ ուխտ ։
12 [2]Զի զհացս զայս մեր , ջերմ առաք պա-
շար ի տանց մերոց յաւուր յորում ելաք
ի տանց մերոց եւ եկաք առ ձեզ , եւ
13 արդ՝ չորացաւ եւ եղեւ ճճեկեր . Եւ
տիկքս զոր լցաք գինւով՝ նորք էին, եւ
պատառեցան . եւ ձորձք մեր եւ կօշիկք
մաշեցան ի բազում երկայն ճանապար-
14 հէն ։ Եւ [5]առին իշխանքն զպաշար նո-
15 ցա՛՛ եւ զՏէր ոչ հարցին ։ Եւ արար ընդ
նոսա խաղաղութիւն Յեսու , եւ ուխ-
տեաց նոցա ուխտ ապրեցուցանել զնո-
սա . եւ երդուան նոցա իշխանք ժո-
16 ղովրդեանն ։ Եւ եղեւ յետ երից աւուրց
զհետ ուխտելոյ նոցա զուխտն՝ լուան
եթէ մօտաւորք են , եւ անդէն առ նո-
17 սա բնակեն ։ Չուեցին որդիքն Իսրայէ-
լի , եւ եկին ի քաղաքս նոցա յաւուրն
երրորդի . եւ քաղաքք նոցա էին Գա-
բաւոն եւ Կեփիրոն եւ Բերովթ , եւ քա-
18 ղաքք յԱրիմայ ։ Եւ ոչ մարտեան ընդ
նոսա որդիքն Իսրայէլի . քանզի երդուան
նոցա [2]ամենայն իշխանք ժողովրդեանն
ի Տէր Աստուած Իսրայէլի . եւ տրտնջե-
ցին ամենայն ժողովուրդն զիշխանացն ։
19 Եւ ասեն ամենայն իշխանքն ցամենայն
ժողովուրդն , Մեք երդուաք նոցա ի Տէր
Աստուած Իսրայէլի , եւ ոչ կարեմք սատել
20 նոցա ։ Արդ՝ զայս արասցուք նոցա ապ-
րեցուցանել զնոսա , [2]եւ սատացուք զնո-
սա՛՛ եւ մի՛ եկեսցէ ի վերայ մեր բար-
կութիւն վասն երդմանն զոր երդուաք
21 նոցա ։ Եւ ասեն ցնոսա իշխանքն , Կեց-
ցեն , եւ լինիցին փայտահարք եւ ջրա-
կիրք ամենայն ժողովրդեանն . եւ ե-
ղեն փայտակոտորք եւ ջրաբերք , որ-
22 պէս եւ ասացին նոցա իշխանքն ։ Եւ կո-
չեաց զնոսա [2]միահամուռ Յեսու , եւ
խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ , Ընդէ՞ր
խաբեցէք [6]զիս եւ ասացէք , Հեռի եմք
ի ձէնջ յոյժ , եւ դուք [7]զաւառականք էք
23 բնակչացս որ ի միջի մերում՛՛ ։ Եւ արդ՝
անիծեալք էք , եւ մի՛ պակասեսցէ ի ձէնջ

[1] Ներ. ի գիրս օրինաց [2] Յներ. պակաս [3] Ներ. էշոց
[4] Ներ. արքն Իսրայէլի ցԽեւացին՝ Գուցէ

[5] Կամ, ընկալան զարսն ի պաշարոց նոցա [6] Ներ. զմեզ [7] Ներ. ի միջի մերում բնակէք

ծառայ, փայտակոտոր և ջրկիր [1]ինձ
24 և Աստուծոյ իմում”։ Պատասխանի ե-
տուն և ասեն ցՅեսու, Ազդեցութեամբ
ազդ եղև [2]մեզ, զոր ինչ հրամայեաց
Տէր Աստուած քո Մովսիսի ծառայի ի-
րոյ, տալ ձեզ զերկիրս զայս, և սա-
տակել զամենայն բնակիչս սորա յերե-
սաց ձերոց. և երկեաք յոյժ վասն անձ-
անց մերոց յերեսաց ձերոց, և ա-
25 րարաք զիրն զայն։ Եւ արդ աւասիկ
եմք ընդ ձեռամբ ձերով. որպէս հա-
ճոյ [3]է ձեզ և որպէս կամիք” առնել՝
26 արարէք։ Եւ արարին նոցա այնպէս,
և ապրեցոյց զնոսա Յեսու [4]յաւուր յայն-
միկ” ի ձեռաց որդւոցն Իսրայէլի, և
27 ոչ կոտորեցին զնոսա։ Եւ կացոյց զնոսա
յաւուր յայնմիկ փայտակոտորս և ջրա-
կիրս [4]ամենայն ժողովրդեանն և սե-
ղանոյն [5]Աստուծոյ մինչև ցայսօր ժամա-
նակի, և ի տեղւոջն զոր ընտրեաց Տէր։

Գլ. Ժ

1 Եւ իբրև լուաւ [6]Ադոնիբեզեկ թագա-
ւորն Երուսաղեմի, թէ առ Յեսու զԳայի
և սատակեաց զնա. զոր օրինակ արար
ընդ Երիքով և ընդ թագաւոր նորա,
նոյնպէս արար ընդ Գայի և ընդ թագա-
ւոր նորա, և զի անձնատուրք եղեն
բնակիչք Գաբաւոնի [4]առ Յեսու և” առ
2 Իսրայէլ և եղեն ի միջի նոցա, Զար-
հուրեցան յանձինս իւրեանց յոյժ, քանզի
գիտէին թէ քաղաք մեծ է Գաբաւոն
որպէս զմի ի մայրաքաղաքաց թագա-
ւորացն. քանզի նա մեծ էր քան զԳայի,
3 և ամենայն արք նորա զօրաւորք։ Եւ
առաքեաց [6]Ադոնիբեզեկ արքայ Երուսա-
ղեմի առ Ելամ արքայ Քեբրոնի, և առ
Բիրիմ արքայ Յերիմութայ, և առ
Յեփիէ արքայ Լաքիսայ, և առ Դաբիր
4 արքայ Եգղոնայ, և ասէ, Եկայք ելէք
առ իս և օգնեցէք ինձ, և տացուք
պատերազմ ընդ Գաբաւոնի. զի անձնա-
տուրք եղեն առ Յեսու և առ որդիսն
5 Իսրայէլի։ Եւ գումարեցան և ելին
հինգ թագաւորքն [7]Յեբուսացւոց, թա-
գաւորն Երուսաղեմի և թագաւորն
Քեբրոնի և թագաւորն Յերիմութայ և
թագաւորն Լաքիսայ և թագաւորն Եգղո-
նայ, ինքեանք և ամենայն ժողովուրդ
նոցա, և նստան զԳաբաւոնիւ և պա-
շարեցին զնա։
6 Եւ առաքեցին բնակիչք Գաբաւոնի
առ Յեսու ի բանակն [4]Իսրայէլի ի Գաղ-
գաղա՝ և ասեն, Մի՛ թողացուցես
զձեռն քո ի ծառայից քոց, ել առ մեզ
վաղվաղակի և ապրեցո զմեզ, և օգնեա
մեզ. զի ժողովեալ են ի վերայ մեր ա-
մենայն թագաւորք Ամորհացւոց որ
7 բնակեալ են ի լեռնակողմանն։ Եւ ել
Յեսու ի Գաղգաղայ, ինքն և ամենայն
զօրն պատերազմօղ ընդ նմա, և ամե-
8 նայն որ կարող էր զօրութեամբ։ Եւ
ասէ Տէր ցՅեսու, Մի՛ երկնչիցես ի նո-
ցանէ, զի ի ձեռս քո մատնեցից զնոսա.
և ոչ ժուժկալեսցէ ի նոցանէ և ոչ մի
9 ոք առաջի [8]ձեր։ Եւ եհաս ի վերայ նոցա
Յեսու յանկարծակի զգայգն ամենայն
10 ելեալ ի Գաղգաղայ։ Եւ զարհուրեցոյց
զնոսա Տէր յերեսաց Իսրայէլի, և եհեկ
զնոսա բեկումն մեծ ի Գաբաւոն. և
[9]հալածեցին զնոսա ընդ ճանապարհ զա-
ռիվայրին Բեթորոնայ, և [10]կոտորեցին
զնոսա մինչև յԱզեկա և ցՄակեդա։
11 Եւ ի փախչելն նոցա յերեսաց որդւոցն
Իսրայէլի ընդ զառիվայրն Բեթորոնայ,
և Տէր արկ ի վերայ նոցա քարինս [11]կար-
կտի յերկնից մինչև ցԱզեկա”. և եղեն
բազումք այնոքիկ որ մեռան ի քարանց
կարկտին, քան զայնոսիկ զորս կոտորե-
ցին որդիքն Իսրայէլի սրով պատերազմի։
12 Յայնժամ խօսեցաւ Յեսու ընդ Տեառն
յաւուր յորում մատնեաց Տէր [4]Աստուած
զԱմորհացին ընդ ձեռամբ որդւոցն Իս-
րայէլի, [12]ի ժամանակին յորում խորտակե-
աց զնոսա ի Գաբաւոն, և խորտակե-
ցան յերեսաց Իսրայէլի, և ասէ Յեսու”,
Կացցէ արեգակն հանդէպ Գաբաւոնի և
13 լուսին հանդէպ ձորոյն Ելոնայ։ Եւ կա-
ցին արեգակն և լուսին ի կայի իւրեանց,
մինչև էառ [13]Աստուած զվրէժ ի թշնամ-
եաց [14]նոցա։ Ո՞չ ապաքէն գրեալ է այս
ի գիրս Ուղղութեան. Եւ եկաց արե-
գակն ի մէջ երկնից, և ոչ խաղաց ընդ
արեւմուտս՝ մինչև ցկատարումն աւուր
14 միոյ։ Եւ ոչ եղև այսպիսի օր ոչ յա-
ռաջ և ոչ յետոյ, լսել [5]Աստուծոյ ձայնի

[1] Օրին. վասն տան Աստուծոյ իմոյ [2] Օրին. ծառայից քոց [3] Օրին. և որպէս ուղիղ է յաչս ձեր [4] Յ Օրին. պակաս [5] Օրին. Տեառն [6] Օրին. Ադոնի սեդեկ [7] Օրին. Ամորհացւոց

[8] Օրին. քո [9] Օրին. հալածեաց [10] Օրին. կոտորեաց [11] Օրին. մեծամեծս յերկնից մինչև ցԱզեկա, և մեռան [12] Օրին. և ասէ յանդիման Իսրայէլի [13] Օրին. ժողովուրդն [14] Օրին. իւրոց

մարդոյ. զի Տէր պատերազմեցաւ [1]խառն
ընդ" Իսրայելի ։
15 Եւ դարձաւ Յեսու եւ ամենայն Իս-
րայէլ ընդ նմա ի բանակն ի Գաղգաղա ։
16 Եւ փախեան հնգեքին թագաւորքն այ-
նոքիկ եւ թաքեան ի յայրին ի Մակեդա ։
17 Եւ ազդ եղեւ Յեսուայ եւ ասեն, Գտան
հինգ թագաւորքն թաքուցեալք ի յայրի
18 անդ ի Մակեդա ։ Եւ ասէ Յեսու, Թա-
ւալեցուցէք վէմս մեծամեծս ի բերան
այրին, եւ կացուցէք ի վերայ նոցա արս
19 պահել զնոսա. Բայց դուք մի՛ դադարէք
ի պնդելոյ զհետ թշնամեաց ձերոց, եւ
հասէք ի վերջս նոցա, եւ մի՛ տայք նոցա
թոյլ մտանել ի քաղաքս իւրեանց. քանզի
մատնեաց զնոսա Տէր Աստուած ի ձեռս
20 [2]մեր ։ Եւ եղեւ իբրեւ դադարեաց Յեսու
եւ ամենայն որդիքն Իսրայելի ի կոտո-
րելոյ զնոսա կոտորումն մեծ յոյժ մինչեւ
ի սպառ, եւ ապրեալքն որ ապրեցան ի
21 նոցանէ՝ մտին ի քաղաքս ամուրս, Եւ
դարձաւ ամենայն ժողովուրդն ի բանակն
առ Յեսու ի Մակեդա ողջանդամք. եւ
ոչ ոք [3]կանչեաց յորդւոցն Իսրայելի
22 լեզուաւ իւրով ։ Եւ ասէ Յեսու, Բացէք
զայրն եւ հանէք առ իս զհնգեսին թա-
23 գաւորսն յայրէ անտի ։ Եւ արարին այն-
պէս, եւ հանին առ նա զհնգեսին թա-
գաւորսն յայրէ անտի, զթագաւորն Ե-
րուսաղեմի եւ զթագաւորն Քեբրոնի
եւ զթագաւորն Յերիմութայ եւ զթա-
գաւորն Լաքիսայ եւ զթագաւորն Եգ-
24 ղոնայ ։ Եւ իբրեւ հանին զնոսա առ
Յեսու, եւ կոչեաց Յեսու զամենայն
Իսրայէլ եւ զյառաջամարտիկս երթեալ
ընդ նմա, եւ ասէ ցնոսա, Մատիք յա-
ռաջ եւ դիք զոտս ձեր ի վերայ պարա-
նոցաց [4]նոցա. եւ մատուցեալ եդին զոտս
իւրեանց ի վերայ պարանոցաց նոցա ։
25 Եւ ասէ ցնոսա Յեսու, Մի՛ երկնչիք ի
նոցանէ եւ մի՛ զանգիտիցէք, քաջացա-
րուք եւ զօրացարուք, զի այսպէս ա-
րասցէ Տէր ընդ ամենայն թշնամիս ձեր
26 ընդ որս դուք մարտնչիցիք ։ Եւ կո-
տորեաց զնոսա Յեսու, եւ կախեաց
զնոսա հնգեսին զփայտից, եւ կային
27 կախեալ զփայտիցն մինչեւ ցերեկոյ ։ Եւ
եղեւ ընդ արեւմտանալ հրամայեաց Յեսու
եւ իջուցին զնոսա ի փայտիցն, եւ ընկե-
ցին յայրն յոր փախուցեալ անկեալ էին,

[1] Ոմն. վասն [2] Ոմն. ձեր [3] Ոմն. կանչեաց ումեք [4] Ոմն. թագաւորացդ այդոցիկ

եւ թաւալեցուցին քարինս մեծամեծս
ի վերայ այրին մինչեւ ցայսօր ժամանակի ։
28 Եւ զՄակեդա առին յաւուր յայնմիկ.
եւ կոտորեցին զնա սրով սուսերի եւ
զթագաւորն նորա, եւ սատակեցին զնա
եւ զամենայն շնչաւոր որ ի նմա. եւ ոչ
ոք մնաց ի նմանէ ապրեալ եւ փախու-
ցեալ. եւ արար ընդ թագաւորն Մա-
կեդայ, զոր օրինակ արար ընդ թագա-
ւորն Երիքովի ։
29 Եւ գնաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ
ընդ նմա ի Մակեդայէ ի Լեբնա, եւ պա-
30 շարեցին զԼեբնա ։ Եւ մատնեաց [5]զնա
Տէր ի ձեռս Իսրայելի. եւ առ զնա" եւ
զթագաւոր նորա, եւ կոտորեաց զնա
սրով սուսերի եւ զամենայն շնչաւոր որ
ի նմա, եւ ոչ մնաց ի նմա եւ ոչ մի
ապրեալ եւ փախստական. եւ արար ընդ
թագաւորն նորա՝ զոր օրինակ արար ընդ
թագաւորն Երիքովի ։
31 Եւ գնաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ
ընդ նմա ի Լեբնայէ ի Լաքիս, եւ նստաւ
32 զնովաւ եւ պաշարեաց զնա ։ Եւ մատ-
նեաց Տէր զԼաքիս ի ձեռս Իսրայելի, եւ
առ զնա յաւուրն երկրորդի, եւ կոտոր-
եաց զնա բերանով սրոյ, եւ սատակեաց
զնա[6], զոր օրինակ արար ընդ Լեբնա ։
33 Յայնժամ ել Ելամ արքայ Գազերայ օգ-
նել Լաքիսայ, եւ եհար զնա Յեսու սրով
սուսերի եւ զզօրս նորա մինչեւ չմնալ
ի նոցանէ ապրեալ եւ փախստական ։
34 Եւ չուեաց Յեսու եւ ամենայն Իս-
րայէլ ընդ նմա ի Լաքիսայ յԵգղոն, եւ
[7]նստաւ զնովաւ եւ պաշարեաց զնա եւ
մատնեաց զնա Տէր ի ձեռս Իսրայելի".
35 Եւ առ զնա յաւուր յայնմիկ, եւ կոտոր-
եաց զնա սրով սուսերի, եւ զամենայն
շնչաւոր որ ի նմա յաւուր յայնմիկ կոտո-
րեցին, զոր օրինակ արարին ընդ Լաքիս ։
36 Եւ չուեաց Յեսու եւ ամենայն Իս-
րայէլ ընդ նմա յԵգղոնայ ի Քեբրոն, եւ
37 նստաւ զնովաւ. Եւ առին զնա, եւ հարին
զնա բերանով սուսերի, եւ զթագաւորն
նորա[8], եւ զամենայն շնչաւոր որ ի նմա,
եւ ի նմա ոչ ոք էր ապրեալ. եւ արարին
ընդ նմա որպէս արարին ընդ Եգղոն. եւ
սատակեցին զնա եւ զամենայն շնչաւոր
եւ զամենայն ինչ որ ի նմա ։

[5] Ոմն. զնա եւս Տէր ի ձեռս Իսրայելի [6] Ոմանք յաւելուն, եւ զամենայն շնչաւոր որ ի նմա
[7] Ոմն. պաշարեցին զնա եւ պատերազմեցան ընդ նմա
[8] Ոմանք յաւելուն, եւ զամենայն քաղաքս նորա

38 Եւ դարձաւ Յեսու եւ ամենայն Իս-
րայէլ ի Դաբիր, եւ նստեալ զնովաւ՝
39 Առին զնա եւ զթագաւորն նորա եւ զամե-
նայն [1]զօրս նորա. եւ հարին զնա բե-
րանով սրոյ, եւ սատակեցին զնա եւ
զամենայն շնչաւոր որ ի նմա, եւ ոչ
թողին եւ ոչ մի ապրեալ. զոր օրինակ
արարին ընդ Քեբրոն՝ նոյնպէս արարին
ընդ Դաբիր եւ ընդ թագաւորն նորա,
եւ որպէս արարին ընդ Լեբնա եւ ընդ
թագաւորն նորա։
40 Եւ եհար Յեսու զամենայն երկիրն լեռնա-
կան եւ [2]զՆագեբ եւ զդաշտականսն, եւ
[3]զԱսեթովթ եւ զամենայն թագաւորս
[4]նորա, եւ ոչ եթող [5]ի նմանէ ապրեալ,
եւ զամենայն շնչաւոր սատակեցին [5]ի
նմանէ, զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր
41 Աստուած Իսրայէլի։ Եւ կոտորեաց զնոսա
Յեսու ի Կադէսբառնեայ մինչեւ ցԳազա,
եւ զամենայն երկիրն Գոսոմայ մինչեւ
42 ցԳաբաւոն։ Եւ զամենայն թագաւորսն
նոցա, եւ զերկիր նոցա ա՛ռ Յեսու միան-
գամայն. զի Տէր Աստուած Իսրայէլի [6]հա-
43 մագունդ կռուէր ընդ՝՝ Իսրայէլի։ Եւ դար-
ձաւ Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա ի բանակն ի Գաղգաղա։

ԳԼ. ԺԱ

1 Իբրեւ լուաւ Յաբին արքայ Ասովրայ,
առաքեաց առ Յոբաբ արքայ [7]Մառոնայ
եւ առ արքայն Սէմերոնի եւ առ ար-
2 քայն Աքիփայ, Եւ առ թագաւորս [8]մեծի
Սիդոնայ ի լեռնայինսն, եւ յՌաբաթ
հանդէպ Քեներեթայ, եւ ի դաշտայինսն
եւ ի Նաբեթդովր, եւ ի ծովեզերեայսն,
3 Քանանացիս յարեւելից կողմանէ, ի ծո-
վեզերեայսն Ամովրհացւոց՝՝, եւ ի Քե-
տացիս եւ ի Փերեզացիս եւ Յեբուսա-
ցիս որ ի լերինն, եւ ի Խեւացիսն որ
4 ընդ Հերմոնիւ ի Մասեփա։ Եւ ելին
ինքեանք եւ [9]թագաւորք իւրեանց ընդ
նոսա, եւ՝՝ զօր բազում իբրեւ զաւազ
առ ափն ծովու բազմութեամբ, եւ ե-
5 րիվարք եւ կառք բազում յոյժ։ Գու-
մարեցան ամենայն թագաւորքն այնո-
քիկ եւ եկին ի միասին, եւ բանակե-
ցան միանգամայն առ ջրովն Մառո-
նայ՝ տալ պատերազմ ընդ Իսրայէլի։
6 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Մի՛ երկնչիր
յերեսաց նոցա, զի վաղիւ ի սոյն ժամու
մատնեցից ես զամենեսեան զնոսա վան-
եալս առաջի որդւոցն Իսրայէլի. զերի-
վարս նոցա կարթակոտորս արասցես,
7 եւ զկառս նոցա այրեսցես հրով։ Եւ եկն
Յեսու եւ ամենայն զօրն պատերազմող
ընդ նմա ի վերայ նոցա ի ջուրն Մառո-
նայ յանկարծօրէն, եւ անկան ի վերայ
8 նոցա [5]ի լեռնակողմանն։ Եւ մատնեաց
զնոսա Տէր ընդ ձեռամբ Իսրայէլի, եւ
կոտորեալ զնոսա՝ արարին հալածական
մինչեւ ցմեծն Սիդոն, եւ մինչեւ ցՄա-
րեփովթմայիմ, եւ մինչեւ ցդաշտն Մա-
սեփայ ընդ արեւելս. եւ կոտորեաց զնոսա
9 մինչեւ չմնալոյ ի նոցանէ ապրեալ։ Եւ
արար ընդ նոսա Յեսու որպէս պատուիր-
եաց նմա Տէր. զերիվարս նոցա կարթակո-
տորս արար, եւ զկառս նոցա այրեաց հրով։
10 Եւ դարձաւ Յեսու ի ժամանակին յայն-
միկ, եւ առ զԱսովր եւ զթագաւորն
նորա, եւ սպան զնա. զի Ասովր էր նախ
իշխան ամենայն թագաւորութեանցն այ-
11 նոցիկ. Եւ կոտորեցին զամենայն շնչա-
ւոր որ ի նմա սրով սուսերի, եւ սատա-
կեցին զամենեսին. եւ ոչ մնաց ի նմա
12 շնչաւոր. եւ զԱսովր այրեցին հրով։ Եւ
զամենայն քաղաքս թագաւորութեանցն
այնոցիկ եւ զթագաւորս նոցա ա՛ռ Յեսու,
եւ կոտորեաց զնոսա սրով սուսերի եւ
սատակեաց զնոսա, զոր օրինակ հրա-
մայեաց նոցա Մովսէս ծառայ Տեառն։
13 Այլ զամենայն քաղաքս [10]հողացուցեալս
ի նոցանէ՝՝ ոչ այրեաց Իսրայէլ, բայց միայն
14 զԱսովր զոր այրեաց Յեսու։ Եւ զամե-
նայն կապուտ [11]նորա եւ զանասունս առին
իւրեանց յաւարի որդիքն Իսրայէլի. բայց
[12]զնոսա զամենեսին՝՝ սատակեցին սրով
սուսերի մինչեւ կորուսին զնոսա, եւ
ոչ թողին ի նոցանէ եւ ոչ մի շնչա-
15 ւոր։ Զոր օրինակ հրամայեաց Տէր Մով-
սիսի ծառայի իւրում, եւ որպէս պատ-
ուիրեաց Մովսէս Յեսուայ՝ նոյնպէս ա-
րար Յեսու. եւ ոչ անց եւ ոչ զիւիք յամե-
նայնէ զոր [13]պատուիրեաց նմա Մովսէս՝՝։
16 Եւ ա՛ռ Յեսու զամենայն երկիրն զայն,

---

[1] Եբր. քաղաքս [2] Այսինքն՝ զհարաւայինսն [3] Այսինքն, զստորոտսն [4] Եբր. նոցա [5] Ց Եբր. պոխեալ [6] Եբր. կռուէր վասն [7] Եբր. Մադոնայ [8] Եբր. որ ի հիւսիսոյ ի լերինն, եւ ի դաշտին որ ի հարաւոյ Քեներեթայ, եւ ի հովտին եւ ի գաւառս Դովրայ յարեւմտից. (3) ի Քանանացիս յարեւե-լից եւ յարեւմտից կողմանէ, եւ յԱմովրհացիս, [9] Եբր. ամենայն բանակ նոցա, ընդ նոսա,

[10] Եբր. որ կային ի վերայ հողաբլրոց՝ [11] Եբր. քա-ղաքացն այնոցիկ [12] Եբր. զամենայն մարդ [13] Եբր. պատուիրեալ էր Տէր Մովսիսի

զլեռնակողմն և զամենայն [1]երկիրն
Նագեբ", և զամենայն երկիրն Գոսոմ,
և [2]զդաշտայինն և զարևմտեայն", և
զլեառնն Իսրայելի և զհովիտ նորա [3]որ
17 առ լերամբն. Ի լեռնէն Աքելայ և ցելսն
Սէիրայ", մինչև ցԲաաղգադ, [4]և զդաշ-
տայինն" Լիբանանու առ ստորոտն Հեր-
մոնի, և զթագաւորս նոցա զամենեսին
18 առ և կոտորեաց։ Եւ աւուրս բազումս
արար Յեսու ընդ ամենայն թագաւորսն
19 ընդ այնոսիկ պատերազմ։ Եւ ոչ էր
քաղաք [5]զոր ոչ մատնեաց Տէր" որդւոցն
Իսրայելի, բայց ի Խեւացւոյն որ բնակեալ
էր ի Գաբաւոն. զամենեսին առ պատե-
20 րազմաւ։ Զի ի Տեառնէ կարծրանային
սիրտք նոցա պատահել պատերազմաւ
Իսրայելի զի սատակեսցին, և մի տացի
նոցա ողորմութիւն, այլ զի սատակես-
ցին որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի։
21 Եւ եկն Յեսու ի ժամանակին յայնմիկ
և սատակեաց զԵնակիմսն[6] ի լեռնակողմն
Քեբրոնի և" Դաբիրայ, և յԱնովբայ և
յամենայն լեռնէն Իսրայելի և յամենայն
լեռնէն Յուդայ, հանդերձ քաղաքօք նո-
22 ցա, և սատակեաց զնոսա Յեսու։ Եւ
ոչ մնաց յԵնակիմացն [7]յորդւոցն Իսրա-
յելի, բայց միայն ի Գազա և ի Գէթ և
յԱսեդովթ մնացին։
23 Եւ առ Յեսու զամենայն երկիրն որ-
պէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի, և ետ
Յեսու ժառանգութիւն Իսրայելի վիճա-
կաւ ըստ ցեղից նոցա. և դադարեաց
երկիրն պատերազմէ։

Գլ. ԺԲ

1 Եւ այս են թագաւորք զորս [8]կոտորեաց
Մովսէս և" որդիքն Իսրայելի, և ժա-
ռանգեցին զերկիրն նոցա յայնկոյս Յոր-
դանանու [9]յարևմտից կողմանէ, ի ձո-
րոյն Առնովնայ մինչև ցլեառնն Հեր-
մոն, և զամենայն [10]զԱրաբա յարևելից
2 կողմանէ. ԶՍեհոն թագաւոր Ամովրհաց-
ւոց որ բնակեալ էր յԵսեբոն, և տիրէր
յԱրոյերայ [11]մինչև ցձորն Առնովնայ յե-
զերբ ձորոյն, և զկէսն" Գաղաադու
մինչև ցհեղեղատն Յաբովկայ, [12]սահ-
3 մանք որդւոցն Ամոնայ, Եւ Արաբայ մին-
չև ցծովն Քեններեթայ ընդ արևելս
[13]Արաբայ ցծովն," մինչև ցծովն Աղի,
յարևելից ընդ ճանապարհն Ասեմովթայ,
և ի Թեմանայ որ է [14]ընդ Ասեդովթաւ
4 ի Փասգայնէ"։ Եւ սահմանք Ովգայ ար-
քայի Բասանու որ մնացեալ էր ի սկա-
յից անտի, որ բնակեալ էր յԱստարովթ
5 և յԵդրային. [15]Իշխան ի լեռնէն Հեր-
մոնի և ի Սելքայ, և զամենայն Բա-
սան" մինչև ի սահմանս Գեսուրայ և
[16]զՄաքաթի և զկէս" Գաղաադու սահ-
մանացն Սեհոնի արքայի Եսեբոնայ։
6 Մովսէս ծառայ Տեառն և որդիքն Իս-
րայելի հարին զնոսա, և ետ զայն Մով-
սէս ծառայ Տեառն ի ժառանգութիւն
Ռուբենի և Գադայ, և կիսոյ ցեղին
Մանասէի։
7 Եւ այս են թագաւորք [17]Ամովրհաց-
ւոց զորս կոտորեաց Յեսու և որդիքն
Իսրայելի յայնկոյս Յորդանանու [18]առ
ծովեզերբն Գաղաադու" ի դաշտին Լի-
բանանու մինչև ցլեառն [19]Աղովկայ յելսն
Սէիրայ". և ետ զնա Յեսու ցեղիցն Իս-
րայելի ի ժառանգութիւն ըստ վիճակաց
8 նոցա. Ի լերինն և [20]ի դաշտի, և յԱրա-
բա" և յԱսեդովթ, և յանապատին և
[21]ի Նագեբ, զՔետացին և զԱմովրհացին
և զՔանանացին և զՓերեզացին և
զԽեւացին և [22]զԳերգեսացին և" զՅե-
9 բուսացին. Զթագաւորն Երիքովայ զմի,
զթագաւորն Գայեայ որ մերձ ի Բեթէլ՝
10 զմի, Զթագաւորն Երուսաղեմի զմի,
11 զթագաւորն Քեբրոնի զմի, Զթագաւորն
Յերիմութայ զմի, զթագաւորն Լաքի-
12 սայ զմի, Զթագաւորն Եգլոնի զմի,
13 զթագաւորն Գազերայ զմի, Զթագաւորն
Դաբիրայ զմի, զթագաւորն Գադերայ
14 զմի, Զթագաւորն Հերմեայ զմի, զթա-
15 գաւորն [23]Արբերայ զմի, Զթագաւորն
Լոբնայ զմի, զթագաւորն Ոդողամայ զմի,
16 Զթագաւորն Մակեդայ զմի, (17) [24]Զթա-
գաւորն Թափուայ զմի, զթագաւորն
18 Ոփերայ զմի, Զթագաւորն Ափեկայ զմի,

---

[1]Այլք. Հարաւակողմն [2]Ոմն. զՀովիտն և զդաշտն
[3]Այլք. (17) Ի լեռնէն Քաղակայ որ ելանէ ի Սէիր
[4]Այլք. ի Հովտին [5]Այլք. որ արար խաղաղու-
թիւն ընդ [6]Այլք. ի լեռնէն. ի Քեբրոնէ. ի [7]Ոմն.
յերկրի անդ որդւոցն [8]Այլք. կոտորեցին [9]Ոմն.
յարևելից [10]Այսինքն՝ զդաշտն [11]Ոմն. որ
էր առ եզերբ ձորոյն Առնովնայ և միջազի ձորոյն,
և կիսոյ [12]Ոմն. որ ի սահմանս

[13]Այլք. և ցծովն Արաբայ [14]Ոմն. առ ստորոտով
Ասեդովթփասգայ [15]Ոմն. (5) Եւ տիրէր ի
լերինն Հերմոնի և ի Սեղքա և յամենայն Բասան
[16]Այլք. Մաքաթայ և կիսոյ [17]Ոմն. երկրին [18]Ոմն.
յարևմտուստ կոյս, ի Բաաղգադայ [19]Ոմն. Քա-
ղակայ որ ելանէ ի Սէիր [20]Ոմն. ի Հովտին և
ի դաշտին [21]Այսինքն՝ ի Հարաւ [22]Ոմն. պակաս
[23]Ոմն. Արադայ [24]Ոմն. Զթագաւորն Բեթելայ
զմի, զթագաւորն

19 Զթագաւորն [1]Ասովրայ զմի, (20) Զթա-
գաւորն Սամրոնայ [2]զմի, զթագաւորն՝՝
Մառոմնայ զմի, զթագաւորն Աքսա-
21 փայ զմի, Զթագաւորն Թանաքայ զմի,
22 զթագաւորն Մակեդդովայ զմի, Զթա-
գաւորն Կեդեսայ զմի, զթագաւորն Յեկ-
23 նոմայ զՔերմելայն զմի, Զթագաւորն
Դովրայ զՆափեդովրայ զմի, զթագա-
24 ւորն Գեյիմայ զԳելգելայն զմի, Զթա-
գաւորն Թերսայ զմի. Ամենեքեան սո-
քա թագաւորք [3]քսանեւինն.

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ Յեսու ծերացեալ եւ անցեալ զա-
ւուրբք. եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Դու ծե-
րացեալ ես եւ անցեալ զաւուրբք, եւ
երկիր բազում մնացեալ է ի ժառանգու-
2 թենէ. Եւ այս է երկիրն մնացեալ. ա-
3 մենայն սահմանք Փղշտացւոց, [4]Գեսու-
րի եւ Քանանացին, Յանչինէ՝՝ անտի
ընդդէմ Եգիպտոսի՝ մինչեւ ի սահմանս
Ակկարոնի, [5]ընդ աջմէ՝՝ Քանանացւոյն
համարի, հնգից [6]թագաւորացն Փղշտաց-
ւոց, Գազացւոյն եւ Ազովտացւոյն եւ
Ասկաղոնացւոյն եւ Գեթացւոյն եւ Ակ-
4 կարոնացւոյն, եւ [7]Խեւացւոյն. Ի Թե-
մանայ՝՝ ամենայն երկիրն Քանանացւոյն,
[8]Գազա եւ Սիդոնացիք՝՝ մինչեւ ցԹա-
փեկա՝ մինչեւ ցսահմանս Ամովրհաց-
5 ւոյն. Եւ [9]զամենայն երկիրն Արաբայ ի
Փղշտացւոց՝ եւ զամենայն Լիբանան
յելիցն արեւու, ի Գաղգաղայ,՝՝ առ ո-
տամբ լերինն Հերմոնի մինչեւ ցմուտս
6 Եմաթայ. Ամենայն որ բնակեալ իցէ
զլեռնակողմն, ի Լիբանանէ մինչեւ ի
Մասերեփովթմայիմ, զամենայն Սիդո-
նացիս, ես սատակեցից զնոսա յերեսաց
որդւոցն Իսրայելի. բայց դու բաշխեա
զնոսա ի ժառանգութիւն Իսրայելի, որ-
պէս պատուիրեցի քեզ.
7 Եւ արդ բաժանեա զերկիրս զայս ի
ժառանգութիւն ինն ցեղիցն եւ կիսոյ
ցեղին Մանասէի, [10]ի Յորդանանէ մին-
չեւ ցծովն մեծ ընդ կողմն արեւմտից՝
տացես զնա. եւ ծովն մեծ սահմանես-
8 ցէ. Եւ երկու ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին
Մանասէի՝ որ են ընդ Ռուբենի եւ ընդ
Գադայ որ՝՝ առին զժառանգութիւն իւր-
եանց զոր [11]ետ Մովսէս յայնկոյս Յոր-
դանանու յարեւելից. [12]բաժանեաց նոցա
9 Մովսէս ծառայ Տեառն, ՅԱրոյերայ որ
է առ եզերբ հեղեղատին Առնովնայ, եւ
զքաղաքն որ է ի մէջ ձորոյն, եւ զա-
մենայն Միսովր, ի Մեդաբայ մինչեւ
10 ցԴեբոն, Զամենայն քաղաքսն Սեհոնի
արքայի Ամովրհացւոց որ թագաւորեաց
յԵսեբոն, մինչեւ ցսահմանս որդւոցն Ա-
11 մոնայ, Եւ [13]զԳաղաադայինն եւ զսահ-
մանս Գեսուրայ եւ զՄաքաթեայ, եւ
զամենայն լեառնն Հերմոն, եւ զամե-
նայն Բասանաստան մինչեւ ցՍելքա.
12 Զամենայն թագաւորութիւնն Ովգայ ի
Բասան, որ թագաւորեաց յԱստարովթ
եւ յԵդրային. նա մնաց ի մնացորդաց
սկայիցն. եւ եհար զնա Մովսէս եւ սա-
13 տակեաց. Եւ ոչ սատակեցին որդիքն
Իսրայելի զԳեսուրի եւ զՄաքաթի [2]եւ
զՔանանացին՝՝. եւ բնակէր [14]թագաւորն
Գեսուրայ եւ Մաքաթեայ՝՝ ի մէջ որդ-
14 ւոցն Իսրայելի մինչեւ ցայսօր. Բայց
ցեղին Ղեւեայ ոչ տուաւ [15]բաժին եւ
ժառանգութիւն. զի Տէր Աստուած Իս-
րայելի է նոցա ժառանգութիւն որպէս
ասաց նոցա Տէր. Եւ այս են բաժինք
զոր բաժանեաց Մովսէս որդւոցն Իս-
րայելի, յԱրաբովթ Մովաբ յայնկոյս Յոր-
դանանու յանդիման Երեքովի.՝՝
15 Եւ ետ Մովսէս ըստ ցեղին Ռուբենի
16 եւ ըստ տոհմից նոցա. Եւ եղեն սահ-
մանք նոցա յԱրոյերայ որ կայ յանդիման
ձորոյն Առնովնայ, եւ [16]քաղաքն ի ձորն
17 Առնովնայ, եւ ամենայն Միսովր. Եւ
Մեդաբայ մինչեւ ցԵսեբոն, եւ զամե-
նայն քաղաքս նոցա որ են ի Միսովր՝՝ եւ
զԴեբոն, եւ զԲամովթբահաղ. եւ զտունս
18 Բաաղմովթայ, Եւ զՅասա եւ զԿեդմովթ
19 եւ զՄեփայաթ Եւ զԿարիաթիմ եւ զՍե-
բամա եւ զՍարեթ եւ զՍիովր ի լերինն
20 Ենակայ, Եւ զԲեթփագովր եւ զԱսե-

[1] Եբր. Ղասարոնայ զմի, (19) Զթագաւորն Մադոնայ զմի, զթագաւորն Ասովրայ [2] ՅԵբր. ոչ գոյ [3] Եբր. երեսուն եւ մի [4] Եբր. եւ ամենայն Գեսուր. (3) ի Սիովրայ [5] Եբր. ի Հիւսիսոյ որ [6] Եբր. նախարարացն [7] Եբր. Աւացւոցն (4) ի Հարաւոյ [8] Եբր. եւ Մէարա որ է Սիդոնացւոց [9] Եբր. երկիրն Գեբաղացւոց եւ ամենայն Լիբանան յարեւելից, ի Բաաղգադայ [10] Եբր. (8) Ընդ նմա Ռուբինեանք եւ Գադեանք

[11] Եբր. ետ նոցա [12] Եբր. որպէս բաժանեաց [13] Եբր. զԳաղաադ [14] Եբր. Գեսուրացին եւ Մաքաթացին [15] Եբր. բաժին. պատարագք Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի, այն է ժառանգութիւն նորա, որպէս ասացն նմա. [16] Եբր. քաղաքն որ ի ձորն, եւ ամենայն դաշտն յանդիման Մեդաբայ. (17) ԶԵսեբոն եւ զամենայն քաղաքս նորա որ են ի դաշտին,

21 զՕլթփատգա և զԲեթսիմոլթ, և զա-
մենայն քաղաքս [1]Միսովրայ, և զամե-
նայն թագաւորութիւնն Սեհոնի արքա-
յի Ամովրհացւոց, որ թագաւորեաց յԵ-
սեբոն, զոր եհար Մովսէս՝ զնա և զիշ-
խանս Մադիամու, զԵւի և զՌոկոմ և
զՍուր և զՈւր և զՌոբէ, [2]և զիշ-
խանս Պարսափոնացն՝՝ զբնակեալս յերկ-
22 րին։ Եւ զԲաղաամ Բէովրեան զհմա-
ցուկն կոտորեցին որդիքն Իսրայելի սրով
23 [3]ի միում վայրկենի՝՝։ Եւ եղեն սահմանքն
[4]Ռուբինի, Յորդանան սահման՝՝։ Այս է
ժառանգութիւն որդւոցն Ռուբինի ըստ
տոհմից իւրեանց, քաղաքք և ա-
ւանք նոցա։
24 Եւ ետ Մովսէս որդւոցն Գադայ ըստ
25 տոհմից իւրեանց։ Եւ եղեն նոցա սահ-
մանք Յազերայ, և ամենայն քաղաքք
Գաղաադու. և կէս երկրի որդւոցն Ա-
մոնայ մինչև ցԱրոյէր որ է յանդիման
26 Ռաբբայ, և յԵսեբոնայ մինչև ցՀա-
մովթ՝ առ Մասփայիւ, և Բոտանիմ և
Մանայեմ մինչև ցսահմանս Դաբիրայ,
27 Եւ յեմակն, Բեթարամ և Բեթնամրա
և Սովքով և Սափոն. [5]և զայլ ևս թա-
գաւորութիւնն՝՝ Սեհոնի արքայի Եսե-
բոնայ, Յորդանան [6]սահման է՝՝, մինչ
ցեզր ծովուն Քեներեթայ, յայնկոյս Յոր-
28 դանանու յարևելից։ Այս է ժառանգու-
թիւն որդւոցն Գադայ ըստ տոհմից իւր-
եանց, [7]ըստ քաղաքաց նոցա՝ և ագա-
րակք նոցին՝՝։
29 Եւ ետ Մովսէս կիսոյ ցեղին Մանա-
սէի. և եղև կիսոյ ցեղի որդւոցն Մա-
30 նասէի ըստ տոհմից իւրեանց։ Եւ եղեն
սահմանք նոցա ի Մանայեմայ, ամենայն
Բասան, և ամենայն թագաւորութիւնն
Ովգայ արքայի Բասանու, և ամենայն
աւանք Յայիրայ, որ են ի Բասանաս-
31 տանի, վաթսուն քաղաք. Եւ կէս Գա-
ղաադու, և Աստարովթ և Եդրային,
քաղաքք թագաւորութեանն Ովգայ ի
Բասանաստանի, տուան որդւոցն Մա-
քիրայ որդւոյ Մանասէի, կիսոյ որդւոցն
Մանասէի ըստ տոհմից իւրեանց։
32 Սոքա են զորս ժառանգեցոյց Մովսէս
յայնկոյս Յորդանանու [8]յԱրաբովթ Մովաբ՝՝

[1] Այլօրինակ դաշտին [2] Եբր. զնախարարս Սեհոնի. [3] Եբր. ընդ սպանեալս նոցա [4] Եբր. որդւոցն Ռուբենի Յորդանան և սահմանն [5] Եբր. Մնացորդ թագաւորութեանն [6] Եբր. և սահմանն [7] Եբր. քաղաքք և աւանք նոցա [8] Եբր. ի դաշտսն Մովաբու

յայնմ կողմանէ Յորդանանու հանդէպ
33 Երիքովի յարևելից։ Եւ ցեղին Ղևեայ ոչ
ետ Մովսէս ժառանգութիւն. զի Տէր Ա-
ստուած Իսրայելի ինքնին է ժառանգու-
թիւն նոցա, որպէս խօսեցաւ ընդ նոսա։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ [9]սոքա են որ ժառանգեցուցին որդ-
ւոցն՝՝ Իսրայելի յերկրին Քանանացւոց,
որոց ժառանգեցուցին Եղիազար քահա-
նայ և Յեսու Նաւեան և իշխանք նա-
հապետութեան ցեղից որդւոցն Իսրա-
2 յելի։ Եւ վիճակօք ժառանգեցուցին, զոր
օրինակ պատուիրեաց Տէր ի ձեռն [10]Յե-
սուայ, ինն ցեղիցն և կիսոյ ցե-
3 ղին։ Քանզի ետ Մովսէս ժառանգու-
թիւն երկուց ցեղիցն և կիսոյ ցեղին
յայնկոյս Յորդանանու, և Ղևտացւոցն
4 ոչ ետ ժառանգութիւն ի մէջ նոցա։ Զի
էին որդիքն Յովսեփու երկու ցեղք,
Մանասէ և Եփրեմ. և ոչ տուաւ բա-
ժին յերկրին Ղևտացւոցն, այլ՝ քաղաքք
բնակելոյ, և [11]զատուցեալս ըստ նոցին՝
5 խաշանց [12]նոցա։ Զոր օրինակ պատուի-
րեաց Տէր Մովսիսի, նոյնպէս արարին
որդիքն Իսրայելի, և բաժանեցին զերկիրն։
6 Եւ մատեան որդիքն Յուդայ առ Յե-
սու ի Գաղգաղա, և ասէ ցնա Քաղէբ
Յեփոնեայ Կենեզեան, Դու ինքնին գի-
տես զբանն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
սիսի առն Աստուծոյ վասն իմ և վասն
7 քո ի Կադէսբառնեա։ [13]Զի քառասնամեայ
էի ես, յորժամ առաքեաց զիս Մովսէս
ծառայ Տեառն ի Կադէսբառնեայ լրտե-
սել զերկիրն, և [14]բերայ նմա զբոյց ըստ
8 մտաց [15]նորա. Բայց եղբարքն իմ որ ե-
լին ընդ իս՝ թիւրեցին զմիտս ժողովրդ-
եանն. բայց ես յաւելայ երթալ զհետ
9 Տեառն Աստուծոյ իմոյ։ Եւ երդուաւ
Մովսէս յաւուր յայնմիկ և ասէ, Եր-
կիրն յոր՝ հասեր՝ քեզ լիցի ի ժառան-
գութիւն և որդւոց քոց յաւիտեան. զի
յաւելար երթալ զհետ Տեառն Աստուծոյ
10 իմոյ։ Եւ արդ [16]կերակրեաց զիս Տէր, որ-
պէս ասաց, այս ամ քառասներորդ հինգե-
րորդ է յորմէ հետէ խօսեցաւ Տէր զբանս
զայս ընդ Մովսիսի. և շրջեցաւ Իսրայէլ
յանապատին. և արդ աւասիկ եմ ես

[9] Եբր. այսոքիկ են զորս ժառանգեցին որդիքն [10] Եբր. Մովսիսի [11] Այլօրինակ՝ արուարձանք [12] Եբր. և ստացուածոց նոցա [13] Յեբր. պակաս [14] Եբր. բերի [15] Եբր. իմոյ [16] Եբր. ահա կեցոյց

11 այսօր ամաց ութսուն եւ հնգից. Եւ կա-
րող եմ այսօր, որպէս յորժամ առաք-
եաց զիս Մովսէս, նոյնպէս եւ արդ կա-
րող եմ մտանել եւ ելանել ի պատերազմ։
12 Եւ այժմ խնդրեմ ի քէն զլեառնն զայն,
որպէս ասաց Տէր յաւուր յայնմիկ. զի
դու ինքնին լուար զբանս զայս յաւուր
յայնմիկ. եւ արդ աւանիկ Ենակիմք են
անդ, եւ քաղաքք ամուրք եւ մեծա-
մեծք. [1]արդ եթէ Տէր ընդ իս է," սա-
տակեցից զնոսա, որպէս ասաց ինձ Տէր։
13 Եւ օրհնեաց զնա Յեսու, եւ ետ զՔեբրոն
Քաղեբայ որդւոյ Յեփոնեայ [2]Կենեզացւոյ
14 ի ժառանգութիւն։ Վասն այնորիկ եղեւ
Քեբրոն Քաղեբայ որդւոյ Յեփոնեայ Կենե-
զացւոյ ի ժառանգութիւն[3]. վասն եր-
թալոյ նորա զհետ հրամանի Տեառն Աս-
15 տուծոյ Իսրայելի։ Եւ անուն Քեբրոնի
էր յառաջ քաղաք [4]Արբոկ. նա էր [5]մայր
քաղաքաց Ենակիմացն"։
Եւ երկիրն դադարեաց ի պատերազմէ։

Գլ. ԺԵ

1 Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն Յու-
դայ ըստ տոհմից իւրեանց՝ ի սահմանացն
Եդովմայեցւոց, [6]ի Սինն անապատէ մին-
չեւ ի Կադէս, ընդ հարաւակողմն"։
2 Եւ եղեն նոցա սահմանք ի հարաւոյ
մինչեւ յեզր ծովուն Աղւոյ, ի սարոյն
3 որ իջանէ ի հարաւակողմն, Եւ անցա-
նեն [7]մինչեւ ի զառ ի վերն Ակրաբիմայ,
եւ պատեն [8]զՍինաքաւ, եւ վերանան ի
հարաւոյ զԿադէսբառնեաւ, եւ ելանեն [9]ի
Հառմն, եւ ձգին առ Ասդարաւ, եւ պա-
4 տեն առ [10]արեւմտիւքն Կադեսայ", Եւ
երթան զԱսեմոնա, եւ հանեն մինչեւ
ցձորն Եգիպտացւոց. եւ եղիցին նոքա
ելք սահմանացն ընդ ծովակողմն. [11]այս
են նոցա" սահմանք ի հարաւոյ։
5 Եւ սահմանք յարեւելից [2]ամենայն ծովն
Աղի մինչեւ ցեզրն Յորդանանու։
Եւ սահմանք նոցա ընդ հիւսիսի ի սա-
6 րոյ ծովուն եւ յեզերէ Յորդանանու, Հա-
սանեն սահմանքն ի Բեթագլա, եւ շրջին
առ հիւսիսով զԲեթարաբա, եւ վերա-
նան սահմանքն առ Բէոնն վիմաւ որդ-
7 ւոցն Ռուբենի. Եւ ելանեն սահմանքն
[12]առ չորրորդ մասամբ" ի ձորոյն Աքովրայ,
եւ ընդ [13]հարաւակողմն, եւ իջանեն ի
Գաղգաղ, որ է հանդէպ [14]մատուցին Ե-
դոմիմայ, եւ" ընդ հարաւակողմն. եւ
հասանէ սահմանն ի ջուր Արեգ աղբեր,
եւ եղիցին նոցա ելք աղբերն Ռով-
8 գեղայ. Եւ ելանեն սահմանքն ի ձոր
որդւոցն Ենովմայ ի թիկանց Յեբուսայ
ի հարաւոյ, այն է Երուսաղէմ. եւ հա-
սանեն սահմանքն ի գլուխ լերինն որ է
հանդէպ ձորոյն Ենովմայ ի ծովակողմ
կողմանէ որ է յեզեր երկրին Ռափայնոց
9 ընդ հիւսիսի. Եւ հանէ սահմանն ի գլխոյ
լերինն յաղբեւր ջրոյն Նափթովթայ, եւ
[15]հատանէ լեառնն Եփրեմի ի Դայի". եւ
հանէ սահմանն ի Բաաղ, այն է քաղաք
10 Յարիմայ. Եւ պատի սահմանն ի Բաա-
ղայ ընդ ծովակողմն [2]Ասարէս ի լեառնն
Սէիր, եւ պատի զթիկամբք քաղաքին
Յարիմայ ի հիւսիսոյ, այն է Քասղոն.
եւ [16]իջուցանէ յԱրեգ քաղաք, եւ ան-
11 ցանէ ի հարաւ". Եւ հատանէ սահմանն
ի թիկանց Ակկարոնի ընդ հիւսիսի. եւ
հանեն սահմանքն ի Սաքքայոնայ, եւ
անցանեն առ լերամբ երկրին Բաաղայ,
եւ հատանեն զԱմնեղ. եւ եղիցին ելք
սահմանաց նոցա ընդ ծովակողմն։
12 Եւ զսահմանն նոցա [17]ի ծովէ՝ ծովն մեծ
զատանէ։ Այսեն սահմանք որդւոցն Յու-
դայ շուրջանակի՝ ըստ տոհմից իւրեանց։
13 Եւ Քաղեբայ որդւոյ Յեփոնեայ ետ
բաժին ի մէջ որդւոցն Յուդայ հրամա-
նաւ [18]Աստուծոյ. եւ ետ նմա Յեսու
զքաղաքն [19]Արբոկ, զմայր քաղաքացն"
14 Ենակայ, այն է Քեբրոն։ Եւ [20]սատակ-
եաց զնոսա անտի Քաղէբ [2]որդի Յեփոն-
եայ", զերիս որդիսն Ենակայ՝ զՍուսի,
զԹոլմայի եւ զԱքիման, զծնունդս Ե-
15 նակայ։ Եւ ել անտի Քաղէբ ի վերայ
բնակչացն Դաբիրայ. եւ անուն Դաբի-
րայ՝ էր յառաջագոյն քաղաք Նամակաց։
16 Եւ ասէ Քաղէբ, Որ ոք առցէ զքաղաքն
Նամակաց, եւ տիրեսցէ նմա, տաց նմա
17 զԱքսա դուստր իմ կնութեան։ Եւ առ
զնա Գոթոնիէլ որդի Կենեզի, [21]եղբայր
Քաղեբայ կրտսեր". եւ ետ նմա զԱքսա
18 դուստր իւր կնութեան։ Եւ եղեւ յեր-

[1] Եբր. Թերեւս ընդ իս իցէ Տէր, և [2] Եբր. [illegible]
[3] Եբր. [illegible], մինչեւ ցայսօր [4] Եբր. Արբոկայ [5] Եբր. այր մեծ յԵնակիմն [6] Եբր. մինչեւ յանապատն ի Սին ի հարաւ կոյս, ի ծագաց հարաւոյ [7] Եբր. ի հարաւոյ [8] Եբր. զՍինաւ [9] Եբր. յԵսրոն [10] Եբր. Կարկային [11] Եբր. այս եղիցին ձեզ
[12] Եբր. ի Դաբիր [13] Եբր. հիւսիսակողմն [14] Եբր. զառ ի վերին Ադովմիմայ որ [15] Եբր. ելանէ ի քաղաքս լերինն Եփրոնայ [16] Եբր. իջանէ յԱրեգ քաղաք (ի Բեթսամիւս). և անցանէ ի Թամնա [17] Այսինքն՝ յարեւմտից [18] Եբր. Տեառն առ Յեսու [19] Եբր. Արբոկայ, հօր [20] Եբր. վանեաց [21] Եբր. եղբօր Քաղեբայ

թայն նորա [1]խորհեցաւ ընդ նմա եւ ասէ,
Խնդրեսցիս ի հօրէ իմմէ ագարակ. եւ
աղաղակեաց" յիշոյ անտի. Եւ ասէ ցնա
19 Քաղէբ, Զի՞ է քեզ. Եւ ասէ ցնա, Տուր
ինձ օրհնութիւն. զի յերկիր [2]Նագեբ
ետուր զիս. տուր ինձ [3]Գովլաթմայիմ.
Եւ ետ նմա Քաղէբ [4]զԳովլաթն վերին
եւ [4]զԳովլաթն ներքին.
20 Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
Յուդայ՝ ըստ տոհմից իւրեանց.
21 Եւ եղեն [5]նոցա քաղաքք. քաղաք
առաջին ցեղի որդւոցն Յուդայ ի սահ-
մանս Եդոմայ յանապատին," Կասբեէղ
22 եւ Եդրային եւ Յագուր Եւ Կինա եւ
23 Դեմոնա եւ Ադադա Եւ Կադէս եւ [6]Իթ-
24 նանզիփ Եւ Տէղէմ եւ Բաաղովթ (25) Եւ
26 [7]քաղաքն Ասերոն, այն է Ասովր", Ամամ
27 եւ Սամա եւ Մովլադա Եւ Ասէրգադդա
28 եւ [8]Բեթփաղէթ Եւ Ասարսուղա եւ [9]Բեր-
սաբէէ, եւ աւանք նոցա եւ ագարակք
29 նոցա." Բաաղա եւ Աւիմ եւ Ասեմ (30) Եւ
31 Եղթովլադ եւ Քուղ եւ Երմա Եւ Սի-
32 կելէկ եւ Մադեբենա եւ Սանսաննա Եւ
Ղաւովթ եւ Սէղէյի եւ [10]Ռեմոն. քա-
ղաքք քսանեւինն եւ աւանք նոցա.
33 Ի դաշտավայրս՝ Եսթաւուղ եւ Սարաա
34 եւ Ասնա, [11]եւ Ռամոն" Եւ Զանով եւ
35 [12]Ադիաթեմ եւ Ենայիմ Եւ Յերիմութ
եւ Ոդողամ եւ [11]Ներմա եւ" Սոքով եւ
36 Ազեկա Եւ Սագարիմ եւ [13]Գադերա, եւ
ագարակք նոցա. քաղաքք չորեքտա-
37 սանք եւ աւանք նոցա. Սենան եւ Ա-
38 դասա եւ Մագդաղգադ Եւ Դաղաան,
39 եւ Մասփա եւ Յեքթայել Եւ Ղաքիս
40 եւ Բազկաթ եւ Ագղոմ Եւ Քաբբա եւ
41 Լամաս եւ Քաաղոմ Եւ Գադերովթ եւ
Բեթղագոն եւ Նովմա եւ Մակեդդա.
քաղաքք վեշտասան եւ աւանք նոցա.
42 Ղեբնա եւ [14]Աթեր (43) Եւ Յեփթա եւ Ա-
44 սեննա եւ Նեսիբ Եւ Կէիլա եւ Աքեզիբ
եւ Մարեսա [11]եւ Եղէմովմ". քաղաքք ինն
45 եւ աւանք նոցա. Ակկարոն եւ աւանք
46 նորա եւ ագարակք նորա. Եւ յԱկկա-
րոնէ [15]յէմէն, ամենայն արուարձանք
Ասեդովդայ, եւ աւանք նոցա եւ ագա-
47 րակք նոցա. [16]Գազա եւ աւանք նորա
եւ ագարակք նորա՝ մինչեւ ցհեղեղատն
Եգիպտոսի, եւ ծովն մեծ զատուցանէ.
48 Եւ ի լեռնավայրսն՝ Սամիր եւ Յեթեր
49 եւ Սովքով Եւ Դեննա [11]եւ լեառնն Ա-
հերմոն," եւ քաղաքն [17]Նամակաց՝ այն
50 է Դաբիր, Եւ Անովբ եւ Եսթեմով
51 եւ Անիմ Եւ Գոսոմ եւ Քիղուոն եւ
Գեղոն. քաղաքք մետասան եւ աւանք
52 նոցա. Երեբ եւ [18]Եսան եւ Երումա"
53 Եւ Յանում եւ Բեթթափուէ եւ Ափա-
54 կա Եւ Քամմատա եւ քաղաքն Ար-
բոկ՝ այն է Քեբրոն, եւ Սիովր. քա-
55 ղաքք ինն եւ աւանք նոցա. Մաւոն եւ
56 Քերմէլ եւ Զիփ եւ Յետտա Եւ Յեզ-
57 րայէլ եւ Յեկտամ եւ Զանովա, Եկիմ եւ
Գաբաա եւ Թամնա. քաղաքք [19]ինն եւ
58 աւանք նոցա. Ալուլ եւ Բեթսուր եւ
59 Գեդովր Եւ Մարովթ եւ Բեթանովթ
եւ Եղթեկեն. քաղաքք վեց եւ աւանք նո-
նոցա. [11]Թեկով եւ Եփրաթա՝ այն է Բեթ-
ղահէմ, եւ Բագովր եւ Ետամ եւ Կու-
ղոն եւ Տատամի եւ Սովրէս եւ Կա-
րեմ եւ Գադղիմ եւ Բեթեր եւ Մանո-
քով. քաղաքք մետասան եւ աւանք
60 նոցա". Կարիաթբաաղ, նա է քաղաք
Յարիմայ եւ Ռաբա. քաղաքք երկու
եւ աւանք նոցա [20]եւ ագարակք իւրեանց.
61 Բէթբարղիս եւ" Բէթարաբա եւ Մա-
62 դոն եւ Սովքովա Եւ Նեբսան, եւ քա-
ղաքք աղտիցն, եւ Ենգադի. քաղաքք
[21]եւթն եւ աւանք նոցա.
63 Եւ Յեբուսացին բնակեալ էր յԵրու-
սաղէմ, եւ ոչ կարացին որդիքն Յուդայ
[22]մարտնչել ընդ նոսա". եւ բնակեցան
Յեբուսացիքն ընդ որդիսն Յուդայ յԵրու-
սաղէմ մինչեւ ցայսօր.

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ եղեն որդւոցն Յովսեփայ սահմանք,
ի Յորդանանէ հանդէպ Երիքովի, ի ջրոյ
անտի [11]որ հանդէպ" Երիքովի յարեւե-
լից, ընդ անապատն եւ ամբառնան յԵ-
րիքովէ ի լեռնակողմ [23]անապատին ի

[1] Եբր. հաւանեցոյց զնա խնդրել ի հօրէ իւրմէ ագարակ, եւ էջ [2] Այսինքն՝ հարաւոյ [3] Այսինքն՝ զզբօսանս, կամ, զակունս ջուրց (Տես Դատ. Ա. 15) [4] Այսինքն՝ զակունս [5] Եբր. քաղաքք ի ծայրաւորաց անտի ցեղի որդւոցն Յուդայ առ սահմանօքն Եդովմայ ի հարաւոյ. [6] Եբր. Հասովր եւ Իթնան, (24) Զիփ [7] Եբր. (25) Հասովր Ադադայ եւ Քերիովթ, Հեսրոն, այն է Հասովր. [8] Եբր. Եսեմոն և Բեթփաղեթ [9] Այսինքն՝ Ջրհոր երդման, (Տես Ծննդ. ԻԱ. 31) և Բաղիովթիա, Եւ [10] Եբր. Ային եւ Ռեմոն [11] Յեբր. պակաս [12] Եբր. Ենգաննիմ եւ Թափուա [13] Եբր. Ադիթայիմ եւ Գադերա (եւ Գադերովթայիմ) [14] Եբր. Աթեր և Ասան

[15] Եբր. մինչեւ ի ծովն [16] Եբր. Ասեդովթ եւ աւանք նորա եւ ագարակք նորա, Գազա [17] Եբր. Սաննա [18] Եբր. Դուման եւ Եսան [19] Եբր. տասն [20] Եբր. Յանապատին՝ [21] Եբր. վեց [22] Եբր. վանել զնոսա [23] Եբր. ի Բեթէլ

2 Բեթէղզուզ", Եւ ելանէն [1]ի Բեթէղ-
ղուզայ եւ անցանէն առ սահմանօքն
3 Արքիատարովթայ, Եւ ելանէն ընդ ծո-
վակողմն ի սահմանսն Յեփաղթեայ, մին-
չեւ ցսահմանս Բեթորոնայ ներքնոյ եւ
մինչեւ ցԳազեր, եւ եղիցին ելք նոցա
4 ընդ ծովակողմն։ Եւ ժառանգեցին որ-
դիքն Յովսեփայ՝ Եփրեմ եւ Մանասէ։
5 Եւ եղեն սահմանք որդւոցն Եփրեմայ
ըստ տոհմից իւրեանց. եւ եղեն սահ-
մանք ժառանգութեան նոցա յարեւելից՝
Ատարովթ Ադար, մինչեւ ցԲեթորոնն
6 վերին [2]եւ ցԳազեր". Եւ անցանէն սահ-
մանքն ընդ ծովակողմն ի Մաքովթ ի
հիւսիսոյ, եւ պատիցի սահմանն ընդ
արեւելս ի Թենաթսելով, եւ ան-
7 ցանէ յարեւելից առ Յանովաւ, Եւ իջցէ
Յանովայ յԱտարովթ եւ ի Նաարաթա,
եւ [2]աւանք նոցա" անցցեն առ Երիքովիւ
8 եւ հանցեն ի Յորդանան. Եւ ի Թափու-
եայ անցցեն սահմանքն ի ծովակողմն՝
ի հեղեղատն Կանայ, եւ եղիցին ելք նո-
րա ի ծովակողմն։ Այս է ժառանգութիւն
ցեղի որդւոցն Եփրեմի ըստ տոհմից իւր-
9 եանց. Եւ քաղաքքն զատուցեալք որդ-
ւոցն Եփրեմի ի մէջ ժառանգութեան
որդւոցն Մանասէի, ամենայն քաղաքք
եւ աւանք նոցա։
10 Եւ ոչ կորոյս Եփրեմ զՔանանացին
բնակեալ ի Գազեր, եւ բնակէր Քանա-
նացին ի մէջ Եփրեմայ մինչեւ ցայսօր.
[2]մինչեւ ել Փարաւոն արքայ Եգիպտաց-
ւոց եւ առ զքաղաքն, եւ այրեաց զնա
հրով, եւ զՔանանացին եւ զՓերեզացին
զբնակեալն ի Գազեր խոտեաց, եւ ետ
զնա Փարաւոն պաշտպանական դստեր
իւրում." եւ եղեն ծառայք հարկատուք։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն Մա-
նասէի, զի նա էր անդրանիկ Յովսեփայ.
Մաքիրայ՝ անդրանկանն Մանասէի հօր
Գաղաադու, քանզի այր պատերազմող
էր, Գաղաադայինն եւ Բասանատան։
2 Եւ եղեւ այլոց որդւոցն Մանասէի, ըստ
տոհմից իւրեանց, որդւոցն Աբիեզերայ
եւ որդւոցն Քեղկեայ եւ որդւոցն Եսրիե-
լայ եւ որդւոցն Սիւքեմայ եւ որդւոցն
Սեմիդայեայ, եւ որդւոցն Ոփերայ, սո-
քա են որդիք Մանասէի որդւոյ Յովսե-
3 փայ արուք ըստ տոհմից իւրեանց։ Եւ

[1]Եբր. ի Բեթելայ ի Լուզ   [2]ՅԵբր. պակաս

Սաղպաադայ որդւոյ Ոփերայ, որդւոյ
Գաղաադու, որդւոյ Մաքիրայ, որդւոյ
Մանասէի, ոչ գոյին նորա ուստերք,
այլ դստերք. եւ այս են անուանք դստե-
րացն Սաղպաադայ. Մաաղա եւ Նուա
4 եւ Էգղա եւ Մեղքա եւ Թերսա։ Կա-
ցին առաջի Եղիազարու քահանայի, եւ
առաջի Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ եւ ա-
ռաջի իշխանացն, եւ ասեն, [3]Աստուած
պատուիրեաց [2]ի ձեռն Մովսիսի տալ մեզ
ժառանգութիւն ի մէջ եղբարց մերոց։
Եւ տուաւ նոցա ժառանգութիւն հրա-
մանաւ Տեառն ի մէջ եղբարց հօր իւր-
5 եանց։ Եւ [4]ել վիճակ Մանասէի դաշտն
Ղաբեկայ եւ Գաղաադի եւ Բասանայ",
6 որ է յայնկոյս Յորդանանու. Զի դստերք
[2]որդւոց Մանասէի ժառանգեցին վիճակ ի
մէջ [5]եղբարց իւրեանց", եւ երկիրն Գաղա-
ադու եղեւ որդւոցն Մանասէի մնացելոցն։
7 Եւ եղեն սահմանք [2]որդւոցն Մանա-
սէի յԱսերմաքթովթայ, որ է հանդէպ
Սիւքեմայ, եւ երթան սահմանքն [6]ցՅա-
մին եւ ցԱսեր՝ յաղբեւրն" Թափթովթայ.
8 Մանասէի եղիցի երկիր Թափթովթայ.
եւ Թափթովթա ի սահմանս Մանասէի՝
9 որդւոցն Եփրեմայ։ Եւ իջանեն սահ-
մանքն ի ձորն Կանայի ընդ հարա-
ւակողմն հանդէպ ձորոյն [7]Յայիրայ, եւ
բեւեկնին Եփրեմայ ի մէջ քաղաքին Մա-
նասէի". եւ սահմանք Մանասէի ընդ
հիւսիսի ցհեղեղատն, եւ եղիցին նորա
10 ելք ծովն։ Ի հարաւակողմն կուսէ Եփ-
րեմայ եւ ի հիւսիսոյ Մանասէի. եւ ե-
ղիցի ծովն սահման նոցա. եւ յԱսեր՝
յարիացին ի հիւսիսոյ կողմանէ, եւ յԻ-
11 սաքար՝ յարեւելից կողմանէ։ Եւ եղի-
ցին Մանասէի ընդ Իսաքար եւ ընդ Ա-
սեր, Բեթսան եւ աւանք նորա, եւ
Ամրղան եւ աւանք նորա, [8]բնակիչք
Ենդովրայ եւ աւանք նորա, եւ բնակիչք
Տանաքայ եւ աւանք նորա. եւ բնակիչք
Մակեդդովայ եւ աւանք նորա, [9]եւ եր-
12 րորդ Նափեթայ եւ աւանք նորա"։ Եւ
ոչ կարացին որդիքն Մանասէի [10]սատա-
կել զքաղաքսն զայնոսիկ. եւ [11]սկսաւ

[3]Եբր. Տէր   [4]Եբր. ելին բաժինք տասն Մանասէի, թող զԳաղաադ եւ զԲասան   [5]Եբր. որդւոց նորա   [6]Եբր. յաջմէ մինչեւ ցբնակեալսն յաղբերն   [7]Եբր. այս են քաղաքք Եփրեմայ ի մէջ քաղաքացն Մանասէի   [8]Եբր. եւ բնակիչք Դովրայ եւ աւանք նորա, եւ բնակիչք   [9]Եբր. նահանգք երեք   [10]Եբր. ժառանգել   [11]Եբր. յամառեցաւ

Քանանացին բնակել յերկրին յայնմիկ ։
13 Եւ եղեւ իբրեւ ¹յաղթահարեցին որդիքն
Իսրայելի , արարին զՔանանացին ²հնա-
զանդս , բայց ³սատակելով ոչ սատակե-
ցին՝՝ զնոսա ։
14 Ընդդէմ դարձան որդիքն Յովսեփայ Յե-
սուայ եւ ասեն , Ընդէ՞ր ժառանգեցուցեր
մեզ մի ժառանգութիւն եւ մի վիճակ , եւ
ես ժողովուրդ բազում եմ , եւ Աստուած
15 օրհնեաց զիս՛ ։ Եւ ասէ ցնոսա Յեսու , Եթէ
ժողովուրդ բազում ես դու , ել յանտառն
եւ սրբեա դու քեզ զերկիրն , զՓերե-
զացին եւ զՌափայինսն , եթէ նեղ իցէ
16 քեզ լեառնդ Եփրեմի ։ Եւ ասեն որդիքն
Յովսեփայ , Չէ մեզ բաւական ⁵լեառնն
Եփրեմայ . եւ անդ ընտիր ընտիրք երի-
վարաց , եւ զէն ամենայն Քանանացւոյն
բնակելոյ յերկրի իմում ընդ իս՝՝, ի Բեթ-
սան եւ յաւանս նորա եւ ի ձորն Յեզ-
17 րայելի ։ Եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ որդիսն
Յովսեփայ , ընդ Եփրեմի եւ ընդ Մա-
նասէի եւ ասէ , Թէ ժողովուրդ բազում
ես դու եւ զօրութիւն բազում ունիս ,
18 մի՛ լիցի քեզ մի վիճակ . ⁶Անտառն ե-
ղիցի քեզ , զի անտառ է եւ սրբեսցես
զնա , եւ եղիցին քեզ ելք նորա յորժամ
սատակեսցես զՔանանացին . ⁷զի Թէ-
պէտ եւ երիվարք ընտիրք՝՝ իցեն նորա ,
եւ զօրագոյն քան զքեզ իցէ , ⁸դու յաղ-
թահարեսցես զնա՝՝։

ԳԼ . ԺԸ

1 Եւ եկեղեցացաւ ամենայն ժողովուրդ
որդւոցն Իսրայելի ի Սելով , եւ կանգ-
նեցին անդ զխորանն վկայութեան . եւ
2 երկիրն նուաճեցաւ ի նոցանէ ։ Եւ մնա-
ցին ⁹որդիքն Իսրայելի եւ ոչ ժառան-
3 գեցին եւթն ցեղն՝՝։ Եւ ասէ ցնոսա Յե-
սու , Մինչեւ յե՞րբ ծուլայք չմտանել
ժառանգել զերկիրն զոր ետ ձեզ Տէր
4 Աստուած հարցն ¹⁰մերոց ։ Տուք ինձ ե-
րիս արս ի ցեղէ , եւ առաքեցից զնոսա,
եւ յարուցեալ անցանիցեն ընդ երկիրն ,
եւ գրեսցեն զնա ¹¹առաջի իմ՝ Թէ որ-
5 պէս պարտ իցէ բաժանել զնա ։ Եւ ե-
կին առ նա . եւ բաժանեաց նոցա եւթն
մասն՝՝. Յուդայ կացցէ նոցա սահման
ի հարաւոյ , եւ որդիքն Յովսեփայ կաց-
6 ցեն ի սահմանս իւրեանց ի հիւսիսոյ ։ Եւ
դուք բաժանեցէք զերկիրն եւթն բաժին,
եւ բերէք առ իս այսր , եւ հանից ձեզ
վիճակ աստ առաջի Տեառն Աստուծոյ
7 մերոյ ։ Զի ոչ գոյ ընդ ձեզ բաժին որդ-
ւոցն Ղեւեայ, զի քահանայութիւն Տեառն
է բաժին նորա . եւ Գադ եւ Ռուբէն եւ
կէս ցեղին Մանասէի առին զժառան-
գութիւն իւրեանց յայնկոյս Յորդանա-
նու յարեւելս , զոր ետ նոցա Մովսէս
ծառայ Տեառն ։
8 Եւ յարուցեալ արքն գնացին . եւ պա-
տուիրեաց Յեսու արանցն երթելոց աշ-
խարհագրել զերկիրն , եւ ասէ , Ան-
ցէք գնացէք եւ աշխարհագրեցէք զեր-
կիրն . եւ եկեսջիք առ իս այսր , եւ հա-
նից ձեզ վիճակս առաջի Տեառն ի Սելով ։
9 Եւ գնացին արքն եւ շրջեցան ընդ եր-
կիրն , եւ աշխարհագրեցին զերկիրն եւ
տեսին զնա , եւ գրեցին ըստ քաղաքաց
իւրեանց եւթն բաժին ի մատենի , եւ
10 բերին առ Յեսու ի բանակն ի Սելով ։ Եւ
արկ նոցա Յեսու վիճակ ի Սելով առաջի
Տեառն, եւ բաժանեաց անդ զերկիրն որդ-
ւոցն Իսրայելի՝ ըստ բաժանմանց իւրեանց։
11 Եւ ել նախ վիճակն Բենիամինի ըստ
տոհմից իւրեանց . եւ էին սահմանք վի-
ճակի նոցա ի մէջ Յուդայ եւ ի մէջ որդ-
12 ւոցն Յովսեփայ ։ Եւ եղեն սահմանք նոցա
ի հիւսիսոյ ¹²Յորդանանու . եւ ամբարձցին
սահմանք ¹³ի հարաւոյ Երեքովի ընդ հիւսի-
սի, եւ ամբարձցին ի լեառնն ընդ ծովա-
կողմն , եւ եղիցին նորա ելք ¹⁴Մաբդա-
13 րային Բեթաւան. Եւ անցցեն անտի սահ-
մանքն ¹⁵Լուզայ, ի թիկանց Լուզայ ի հա-
րաւոյ կողմանէ , այն է Բեթէլ . եւ իջցեն
սահմանքն ցԱտարոթ Ադարայ ի լեռնա-
կողմն , որ է ի հարաւոյ Բեթորոնայ ներք-
14 նոյ ։ Եւ անցցեն սահմանքն եւ պատեսցեն
առ եզերբն որ հայի ընդ ծով ի հարաւոյ ,
ի լեռնէն որ հանդէպ Բեթորոնի է ընդ
հարաւոյ , եւ եղիցին նորա ելք ի Կա-
րիաթբաաղ , այն է Կարիաթարիմ քա-
ղաք որդւոցն Յուդայ . եւ այն է եզր
15 ընդ ծովակողմն ։ Եւ եզր ընդ հարաւ
յեզրէ Կարիաթարիմայ , եւ անցանեն

¹Եբր․ զօրացան ²Եբր․ հարկատու ³Եբր․ վա-
նելով ոչ վանեցին ⁴Եբր․ այնպէս յայտնել, մին-
չեւ ցայժմ ⁵Եբր․ լեառնն․ եւ կառք երկա-
թիք ամենայն Քանանացւոց բնակելոց յերկրի
անդ հովտին ⁶Եբր․ Լեառնն ⁷Եբր․ թէ-
պէտ եւ կառք երկաթիք ⁸Յեբր․ ո՞ւստի ⁹Եբր․
յորդւոցն Իսրայելի եւթն ցեղք որ ոչ ժառան-
գեցին ¹⁰Եբր․ ձերոց ¹¹Եբր․ ըստ ժառան-
գութեան իւրեանց, եւ դարձցին առ իս ։ (5)
Եւ բաժանեսցեն զնա յեւթն մասն

¹²Եբր․ ի Յորդանանէ ¹³Եբր․ ի՛ թիկունս ¹⁴Եբր․
ցանապատն ¹⁵Եբր․ ի Լուզ

սահմանքն ¹ի Գայՙն, եւ ելցեն յաղբեւր
16 ջրոցն Նափթովայ։ Եւ իջցեն սահմանքն
յեզր լերինն որ է յանդիման հովտացն
որդւոցն Ենովմայ, որ է մասն Ենակայ.
Ռափայնոցն, ի հիւսիսի. եւ իջցեն ²ի
Գայի Ենովմայ ի թիկանց Յեբուսայ ի
հարաւոյ, եւ իջցեն յաղբեւրն Ռովգելայ.
17 Եւ հասցեն ընդ հիւսիսի, եւ անցցեն
յաղբեւրն ի Սամիւս, եւ պատեսցին առ
Գալիլովթաւ, որ է հանդէպ զառիվերին
Եդովմինեայ. եւ իջցեն ի վէմն Բաան,
18 որդւոյ Ռուբենի. Եւ անցցեն ի թիկանց
³Բեթարաբայ ի հիւսիսոյ, եւ իջցեն յԱ-
19 րաբա. Եւ իջցեն սահմանքն ի թիկանց
Բեթագղայ ի հիւսիսոյ ⁴ծովու, եւ եղի-
ցին ելք սահմանացն ի սար ծովուն Աղւոյ
ի հիւսիսոյ, եւ յեզր Յորդանանու ի հա-
րաւոյ. այս են սահմանքն նոցա ի հա-
20 րաւոյ։ Եւ Յորդանան զատուցանէ ի կող-
մանէ արեւելից։ Այս է ժառանգութիւն
որդւոցն Բենիամենի, եւ սահմանք նոցա
շուրջանակի ըստ տոհմից իւրեանց։
21 Եւ եղեն քաղաքք ցեղի որդւոցն Բե-
նիամենի ըստ տոհմից իւրեանց, Երի-
22 քով եւ Բեթագղա եւ Ամենգասիմ Եւ
Բեթարաբա եւ Սեմարիմ եւ Բեթէլ եւ
23 Աւիմ եւ Ափար եւ Ափրա Եւ Կարեմ
24 եւ Քափերամին եւ Գաբաա. Քաղաքք
25 երկոտասան եւ աւանք նոցա։ Գաբաւոն
26 եւ Ռամմա եւ Բերովթ Եւ Մասփա եւ
27 Կեփիրա եւ Ամուսա Եւ Ռէկէմ եւ Յեր-
28 փայէլ եւ Թարաղա Եւ Սելա, Ելէփ եւ
Յեբուս՝ այն է Երուսաղէմ, եւ Գաբաաթ
եւ քաղաքն Արեմ. քաղաքք չորեքտա-
սան, եւ աւանք նոցա։ Այս է ժառան-
գութիւն որդւոցն Բենիամենի ըստ տոհ-
մից իւրեանց։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ ել երկրորդ վիճակն Շմաւոնի, ցեղի
որդւոցն Շմաւոնի ըստ տոհմից իւրեանց.
եւ եղեւ ժառանգութիւն նոցա ի մէջ
2 վիճակի որդւոցն Յուդայ։ Եւ եղեւ վի-
ճակ նոցա Բերսաբէէ եւ Սաբէէ եւ Մով-
3 ղադա Եւ Ասերսուաղ եւ Բովղա եւ Ա-
4 սոմ Եւ Եղթուղադ եւ Բաթուղ եւ Երմա
5 Եւ Սիկեղա եւ Բեթմարքաբովթ եւ
6 Ասերսուսիմ Եւ Բեթղաբաթ, եւ ⁵ագա-
րակք նոցա". քաղաքք երեքտասան եւ
7 աւանք նոցա։ Ային եւ Ռեմոն եւ Ե-
թեր եւ Ասան. քաղաքք չորք եւ ա-
8 ւանք նոցա։ Եւ ամենայն ագարակք
շուրջ զքաղաքօքն այնոքիւք, մինչեւ
ցԲաաղեթ Բերամմովթ, ի մուտս Ռա-
մաթայ ընդ հարաւ։ Այս է ժառանգու-
թիւն ցեղի որդւոցն Շմաւոնի ըստ տոհ-
9 մից իւրեանց։ Ի վիճակին Յուդայ ժա-
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն Շմաւոնի.
քանզի եղեւ բաժին որդւոցն Յուդայ
մեծ քան զնոցայն, եւ ժառանգեցին որ-
դիքն Շմաւոնի ի մէջ վիճակի նոցա։
10 Եւ ել երրորդ վիճակն Զաբուղոնի
ըստ տոհմից իւրեանց. եւ եղեն սահ-
մանք ժառանգութեան նոցա մինչեւ ցՍա-
11 րիդ. Սահմանք նոցա ծովն եւ Մարա-
ղա, եւ հասցեն ցԴաբասթէ. եւ հան-
դիպեսցին ձորոյն որ է հանդէպ Յեկնա-
12 մայ, Եւ դարձցին ի Սարիդա դէմ
յանդիման յարեւելից ⁶Բեթսամեայ, ի
սահմանս Քասաղովթ Թաբովրայ, եւ
անցցեն ի Դաբարաթ, եւ ամբարձցին
13 առ Յաբաղայիւ։ Եւ անտի պատիցին
հանդէպ ընդ արեւելս ⁶ձգեալ ի քաղաքն"
Կատասիմ, եւ անցցեն յՌեմմոն, ⁷յԱ-
14 մաթարիմ, Աննուայ", Եւ պատեսցին
զսահմանօքն հիւսիսոյ ցԵկանթովն, եւ
եղիցին ելք նոցա ²ի Գայի՝ Յեփթայելի.
15 Եւ ընդ Կատտամաթ եւ ընդ Նաաղովղ
եւ ընդ Սեմրոն եւ ընդ Յադեղա եւ ընդ
Բեթղեհեմ. քաղաքք երկոտասան եւ ա-
16 ւանք նոցա։ Այս է ժառանգութիւն ցե-
ղի որդւոցն Զաբուղոնի ըստ տոհմից իւր-
եանց, քաղաքք նոցա եւ աւանք իւրեանց։
17 Եւ Իսաքարայ ել չորրորդ վիճակն,
որդւոցն Իսաքարու ըստ ազգականու-
18 թեան իւրեանց։ Եւ եղեն սահմանք նո-
ցա Յեզրայէլ եւ Աքասեղովթ եւ Սու-
19 նամ Եւ Ափերեմ եւ Սիան եւ ⁴Ռամաթ
20 եւ Ենգանիմ եւ Ռենաթ եւ" Աներեթ
21 Եւ Ռաբբովթ եւ Կեսիոն եւ Այեմէս Եւ
Ռամաթ եւ Ենգադիս եւ Ենգադդա եւ
22 Բեթմասեմ. Եւ կցեսցին սահմանքն ի
Թաբովր եւ ⁸ի Կասիմ ընդ ծովակողմն",
եւ ի Բեթսամիւս. եւ եղիցին ելք սահ-
մանաց նոցա Յորդանան. քաղաքք վեշ-
23 տասան եւ աւանք նոցա։ Այս է ժա-
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն Իսաքարու
ըստ տոհմից իւրեանց. քաղաքք եւ ա-
գարակք իւրեանց։

¹Եբր· ընդ արեւմուտս ²Եբր· ի ձորն ³Եբր· ի հանդիպոյ Արաբայ ⁴ՑԵբր· [illegible] ⁵Եբր· Սարուհէն

⁶Եբր· ի Գեթեփեր, ի ⁷Եբր· որ ձգի ի Նուայ ⁸Եբր· ի Սահասիմ

24 Եւ ել վիճակն հինգերորդ ցեղի որդ-
25 ւոցն Ասերայ ըստ տոհմից իւրեանց ։ Եւ
եղեն սահմանք նոցա Քեղկաթ եւ Ողի
26 եւ Բատնէ եւ Աքսափ Եւ [1]Ամաթ եւ
Մասաղ . եւ կցեսցի ի Կարմեղ ընդ ծո-
վակողմն . եւ [2]Սիովր եւ ի Բաղանա-
27 յէ", Եւ դարձցին յարեւելից կողմանէ ի
Բեթդագովն , եւ կցեսցի ի Զաբուղոն եւ
[3]ի Գայի , յԵփթայելի , ընդ հիւսիսի . եւ
մտցեն սահմանքն ի Սափաթա Բեթա-
մեկ . եւ գնասցեն ընդ սահմանակիցս
Անայելի", եւ անցցեն ի Քաբովղ յահե-
28 կէ կողմանէ , Եւ յԱքրան , եւ յՌովբ ,
եւ յԱմմովն , եւ ի Կանայի մինչեւ ի Սի-
29 դոն մեծ . Եւ դարձցին սահմանքն յՌա-
մա մինչեւ ցքաղաք ամրոցին Տիւրաց-
ւոց , եւ դարձցին սահմանքն ի Սովսա ,
եւ եղիցին ելք նորա ծովն , եւ վիճակն
30 Ակզիփայ . Եւ Ամմա եւ Ափեկա եւ Ռա-
ւովբա . քաղաքք քսան եւ երկու եւ ա-
31 ւանք նոցա ։ Այս է ժառանգութիւն ցեղի
որդւոցն Ասերայ ըստ տոհմից իւրեանց .
քաղաքք նոցա եւ աւանք իւրեանց ։
32 Եւ Նեփթաղիմայ ել վիճակն վեցե-
րորդ , որդւոցն Նեփթաղիմայ ըստ տոհ-
33 մից իւրեանց ։ Եւ եղեն սահմանք նոցա
[4]Մեեղեփ եւ Մայեղովմ եւ Բերսանա-
յիմ եւ Արմէ եւ" Նագեբ եւ Յաբնեղ
մինչեւ ցՂակում . եւ եղեն ելք նոցա
34 Յորդանան ։ Եւ դարձցին սահմանքն [5]ի
ծովն Ազանովթ Թաբովր , եւ անցցեն
անտի ի Կովկ . եւ կցեսցին ի հարաւոյ՝
Զաբուղոնի , եւ Ասերայ կցեսցին [6]ի ծո-
վակողմն , Յուդայ եւ" Յորդանան յա-
35 րեւելից կողմանէ ։ Եւ քաղաքք պարս-
պաւորք [7]Տիւրացւոց՝ Տիւրոս" եւ Ամաթ
36 եւ Ռեկկաթ եւ Քեններեթ Եւ Ադամի
37 եւ Ռամմա եւ Ասովր Եւ Կադէս եւ
38 Եդրային եւ Ակնասովր Եւ Յարովն եւ
Մագդաղիէլ , Ովրամ եւ Բեթանաթ
եւ Բեթսամիւս . քաղաքք ինն եւ տասն
39 եւ ագարակք նոցա ։ Այս է ժառանգու-
թիւն ցեղի որդւոցն Նեփթաղիմայ , ըստ
տոհմից իւրեանց , քաղաքք եւ աւանք
նոցա ։
40 Եւ ցեղի որդւոցն Դանայ ըստ տոհ-
մից իւրեանց ել վիճակն եւթներորդ ։
41 Եւ եղեն սահմանք ժառանգութեան նո-
42 ցա Սարաա եւ [8]Եսթաւուղ Եւ Սաղաբին
43 եւ Յեթղա եւ Թամնա Եւ Եղթեկով եւ
44 Բաաղովթ եւ Բանեբարակ , Եւ քա-
ղաքք Սամէս եւ Յաաղոն եւ Եղոն եւ
45 Ակկարոն Եւ Գաբաթոն եւ Յութ եւ
46 Գեթրեմոն , Եւ ի ծովէն Բաղէից , եւ
47 Բակրովնա . սահման մերձ Յոպպէ"։ Եւ
ել սահման որդւոցն Դանայ ի նոցանէն ։
[9]Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
Դանայ՝ ըստ տոհմից իւրեանց , քաղաքք
եւ աւանք նոցա ։ Եւ ոչ ջնջեցին որ-
դիքն Դանայ զԱմովրհացին զնեղիչն իւր-
եանց ի լերինն . եւ ոչ թողուին զնոսա
Ամովրհացիքն իջանել ի հովիտն , եւ
նեղէին ի նոցանէ զսահմանս բաժնի իւր-
եանց ։" Եւ գնացին որդիքն Դանայ եւ
ետուն պատերազմ ընդ Ղեսեմայ , եւ
առին զնա եւ հարին զնա սրով սուսե-
րի . եւ ժառանգեցին զնա եւ բնակեցին
ի նմա . եւ անուանեցին զՂեսեմ՝ Դան ,
48 ըստ անուան հօրն իւրեանց ։ Այս է ժա-
ռանգութիւն ցեղի որդւոցն Դանայ ըստ
ազգականութեան իւրեանց . քաղաքքս
այսոքիկ եւ ագարակք իւրեանց ։
49 Եւ վախճանեցին ժառանգել զերկիրն
ըստ սահմանաց իւրեանց։ [9]Եւ Ամովրհա-
ցին տեւեաց բնակել յԵղով եւ ի Սաղա-
միմ . եւ ծանրացաւ ձեռն Եփրեմի ի վե-
րայ նոցա , եւ եղեն նոցա ի հարկա-
տուս . եւ գնացին նկատել զերկիրն ըստ
սահմանաց նոցա ։" Եւ ետուն որդիքն
Իսրայելի ժառանգութիւն Յեսուայ որդ-
50 ւոյ Նաւեայ ի մէջ իւրեանց . Հրամա-
նաւ Տեառն ետուն նմա զքաղաքն զոր
խնդրեաց զԹամնաթսարա որ է ի լերինն
Եփրեմայ , եւ շինեաց զքաղաքն եւ բնա-
կեցաւ ի նմա ։
51 Այս են բաժինք՝ զորս բաժանեաց Ե-
ղիազար քահանայ եւ Յեսու Նաւեան ,
եւ իշխանք նահապետութեանց ցեղիցն
Իսրայելի , վիճակօքն ի Սելով առաջի
Տեառն առ դրան խորանին վկայու-
թեան . եւ [10]գնացին նկատել" զերկիրն ։

---

[1] Եբր. Ալամելէք եւ Ամաթ [2] Եբր. ի Սիհովրլեբնաթ [3] Եբր. ի ձորն Յեփթայելի ընդ հիւսիսի ի Բեթաեմեկ եւ ի Նէիէլ [4] Եբր. յԵղեփայ եւ յԵղովնայ ի Սաանանիմ եւ յԱդամի [5] Եբր. յարեւմտից [6] Եբր. յարեւմտից, եւ ի Յուդայ մինչեւ ի [7] Եբր. Սադդիմ, Սէր

[8] Եբր. Եսթաւուղ եւ Իրսամէս (42) Եւ Սաղաբին եւ Այեղոն եւ Յեթղա (43) Եւ Եղոն եւ Թամնա եւ Ակկարոն. (44) Եւ Եղթեկէ եւ Գաբաթոն եւ Բաաղաթ (45) Եւ Յուդ եւ Բանեբարակ եւ Գեթրեմոն (46) Եւ Մէարկոն եւ Ռակկոն հանդերձ սահմանաւ, յանդիման Յոպպէի [9] ՅԵբր. պակաս [10] Եբր. վախճանեցին բաժանել

ԳԼ. Ի

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ,
Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ա-
2 սասցես, Տուք զքաղաքս ապաստանացն
զորոց խօսեցայ ընդ ձեզ ի ձեռն Մով-
3 սիսի, Ապաստան սպանողի որ սպանանէ
զանձն ակամայ յանգէտս, եւ եղիցին
ձեզ քաղաքք ապաստանի, [1]եւ մի՛ մեռ-
ցի սպանօղն" ի մերձաւորէ արեանն,
[1]մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն
4 յատենի." Եւ փախիցէ ի մի ի քաղա-
քացն այնոցիկ, եւ կացցէ ի մուտս դրան
քաղաքին, եւ խօսեսցի յականջս ծերոց
քաղաքին այնորիկ զբանս իւր. եւ ժո-
ղովեսցեն զնա ժողովուրդն առ ինք-
եանս, եւ տացեն նմա տեղի, եւ բնա-
5 կեսցէ ընդ նոսա: Եւ եթէ երթայցէ մեր-
ձաւոր արեանն զկնի նորա, մի՛ մատ-
նեսցեն զսպանօղն ի ձեռս նորա. քան-
զի յանգէտս եհար զընկերն իւր, եւ ոչ
6 ատեայր զնա յերէկն եւ յեռանդ: Եւ
բնակեսցէ ի քաղաքին յայնմիկ մինչեւ
կացցէ առաջի ժողովրդեանն յատենի,
մինչեւ մեռանիցի քահանայն մեծ որ ի-
ցէ յաւուրսն յայնոսիկ. եւ ապա դարձ-
ցի սպանօղն եւ եկեսցէ ի տեղի իւր եւ
ի տուն իւր, ի քաղաքն ուստի փախեաւ:
7 Եւ զատուցին զԿադէս ի Գալիլեա ի
լերինն Նեփթաղիմայ, եւ զՍիւքեմ ի
լերինն Եփրեմայ, եւ զքաղաքն Արբոկ՝
8 այն է Քեբրոն ի լերինն Յուդայ, Եւ յայն-
կոյս Յորդանանու յարեւելից Երեքովի,
ետուն զԲոսոր յանապատին ի դաշտի՝ ի
ցեղէն Ռուբենի, եւ զՌամովթ ի Գա-
ղաադ՝ ի ցեղէն Գադայ, եւ զԳովղան ի
9 Բասանաստան՝ ի ցեղէն Մանասէի: Այն
են քաղաքք [2]հոյակապք ամենայն որդ-
ւոցն Իսրայելի եւ եկին յեցելոյ ի նո-
սա, փախչել անդր ամենայնի որ հարկա-
նիցէ զանձն ակամայ. զի մի՛ մեռանիցի
ի ձեռաց մերձաւորի արեանն, մինչեւ
կացցէ առաջի ժողովրդեանն յատենի:

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ մատեան նահապետք որդւոցն Ղեւ-
եայ առ Եղիազար քահանայ, եւ առ Յե-
սու Նաւեան, եւ առ նահապետս տոհ-
2 մից ցեղից որդւոցն Իսրայելի, Եւ խօ-
սեցան ընդ նոսա ի Սելով յերկրին Քա-
նանացւոց եւ ասեն, Հրաման ետ Տէր
ի ձեռն Մովսիսի՝ տալ մեզ քաղաքս բնա-
կելոյ, եւ զանդաստանս նոցա անասնոց
3 մերոց: Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Ղեւ-
տացւոցն ի ժառանգութիւն հրամանաւ
Տեառն զքաղաքսն զայնոսիկ եւ զան-
դաստանս նոցա:
4 Եւ ել վիճակ տոհմին Կահաթու. եւ
եղեն որդւոցն Ահարոնի՝ քահանայիցն
Ղեւտացւոց, ի ցեղէն Յուդայ եւ ի ցե-
ղէն Շմաւոնի եւ ի ցեղէն Բենիամինի՝
5 վիճակաւ քաղաքք երեքտասանք: Եւ
այլոց որդւոցն Կահաթու մնացելոց յազ-
գականութենէ ցեղին Եփրեմայ, եւ ի
ցեղէն Դանայ եւ ի կիսոյ ցեղին Մանա-
6 սէի՝ վիճակաւ քաղաքք տասն: Եւ որդ-
ւոցն Գերսոնի յազգականութենէ ցեղին
Իսաքարայ եւ ի ցեղէն Ասերայ, եւ ի
ցեղէն Նեփթաղիմայ եւ ի կիսոյ ցեղին
Մանասէի ի Բասան, վիճակաւ քաղաքք
7 երեքտասան: Եւ որդւոցն Մերարեայ
ըստ տոհմից իւրեանց, ի ցեղէն Ռուբե-
նի եւ ի ցեղէն Գադայ եւ ի ցեղէն Զա-
բուղոնի, վիճակաւ քաղաքք երկոտա-
8 սան: Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Ղեւ-
տացւոցն զքաղաքսն զայնոսիկ եւ զան-
դաստանս նոցա, զոր օրինակ պատուի-
րեաց Տէր Մովսիսի, վիճակաւ:
9 Եւ ետ ցեղ որդւոցն Յուդայ եւ ցեղ
որդւոցն Շմաւոնի [1]եւ ցեղ որդւոցն Բե-
նիամինի" զքաղաքսն զայնոսիկ, որ կո-
10 չեցան [3]յանուն եւ յազգ Որդւոցն" Ա-
հարոնի, ի տոհմէ Կահաթու որդւոցն
11 Ղեւեայ. զի նոցա ել նախ վիճակն: Եւ
ետուն նոցա [4]զԿարիաթարբոկ զմայր
քաղաքացն" Ենակայ, այն է՝ Քեբրոն ի
լերինն Յուդայ, եւ զանդաստանս չուրջ
12 զնովաւ Եւ զագարակս նորա եւ զաւանս
նորա զոր [5]ետ Յեսու" Քաղեբայ որդւոյ
13 Յեփոնեայ ի կալուած: Եւ որդւոցն Ա-
հարոնի քահանայի ետուն քաղաք ա-
պաստանի սպանողի՝ զՔեբրոն եւ զզա-
տուցեալսն ի նա, եւ զՂեբնա եւ զզա-
14 տուցեալսն ի նա, Եւ զՅեթեր եւ զզա-
տուցեալսն ի նա, եւ զՅեսթեմով եւ
15 զզատուցեալսն ի նա, Եւ զԱղոն եւ զզա-
տուցեալսն ի նա, եւ զԴաբիր եւ զզա-
16 տուցեալսն ի նա, Եւ զԱյին եւ զզա-
տուցեալսն ի նա, եւ զՅետտա եւ զզա-
տուցեալսն ի նա, եւ զԲեթսամիւս եւ
զզատուցեալսն ի նա. քաղաքք ինն,

[1] ՅՕրէ· գոլաւ [2] Օրէ· սահմանեալք

[3] Օրէ· յանուանէ· (10) Եւ եղեն որդւոցն [4] Օրէ· զքաղաքն Արբոկայ, հօր [5] Օրէ· ետուն

17 յերկուց ցեղիցն այնոցիկ ։ Եւ ի ցեղէն
Բենիամինի՝ զԳաբաւոն եւ զզատու-
ցեալսն ի նա , եւ զԳաբաա եւ զզատու-
18 ցեալսն ի նա , Եւ զԱնաթովթ եւ զզա-
տուցեալսն ի նա , եւ զԱղմոն եւ զզա-
19 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս ։ Ամե-
նայն քաղաքք որդւոց Ահարոնի՝ քահա-
նայից , քաղաքք երեքտասանք , եւ ան-
դաստանք նոցա ։
20 Եւ տոհմից որդւոցն Կահաթու Ղեւ-
տացւոցն՝ մնացելոց յորդւոցն Կահաթու ,
եւ եղեն քաղաքք [1]սահմանաց նոցա ի
21 ցեղէն Եփրեմայ . Եւ ետուն նոցա քա-
ղաք ապաստանի սպանողի՝ զՍիւքեմ
եւ զզատուցեալսն ի նա ի լերինն Եփ-
րեմայ , եւ զԳազեր եւ զզատուցեալսն
22 ի նա , Եւ զԿաբսեմ եւ զզատուցեալսն
ի նա , եւ [2]զվերին Բեթորոն եւ զզա-
23 տուցեալսն ի նա . քաղաքք չորք ։ Ի ցե-
ղէն Դանայ՝ զԵղթեկով եւ զզատուցեալսն
ի նա , եւ զԳեբեթոնն եւ զզատուցեալսն
24 ի նա , Եւ զՑաղոն եւ զզատուցեալսն ի
նա , եւ զԳեթրեմոն եւ զզատուցեալսն
25 ի նա . քաղաքք չորք ։ Եւ կիսոյ ցեղին
Մանասէի՝ զԹանաք եւ զզատուցեալսն
ի նա , [3]եւ զԲեթսան" եւ զզատուցեալսն
26 ի նա . քաղաքս երկուս ։ Ընդ ամենայն՝
քաղաքս տասն եւ զզատուցեալսն ի նոսա ,
տոհմի որդւոցն Կահաթու մնացելոց ։
27 Եւ որդւոցն Գերսոնայ , ազգականացն
Ղեւտացւոց , ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի
քաղաքս զատուցեալս սպանողաց՝ զԳով-
ղան ի Բասանիտստանի եւ զզատուցեալսն
ի նա , եւ զԲեեստարա եւ զզատուցեալսն
28 ի նա . քաղաքս երկուս ։ Եւ ի ցեղէն Ի-
սաքարայ՝ զԿեսիոն եւ զզատուցեալսն ի
նա , եւ զԴաբրաթ եւ զզատուցեալսն ի
29 նա , Եւ զԵրիմովթ եւ զզատուցեալսն ի
նա , եւ [4]զաղբեւրն Նամակաց" եւ զզա-
30 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս ։ Եւ ի
ցեղէն Ասերայ՝ զՄասաաղ եւ զզատու-
ցեալսն ի նա , եւ զԱբդոն եւ զզատու-
31 ցեալսն ի նա , Եւ զՔեղկաթ եւ զզա-
տուցեալսն ի նա , եւ զՌովբ եւ զզա-
32 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս ։ Եւ ի
ցեղէն Նեփթաղիմայ՝ քաղաքս զատու-
ցեալս սպանողի , զԿադէս ի Գալիլեա
եւ զզատուցեալսն ի նա , զԱմաթդովր եւ
զզատուցեալսն ի նա , եւ [5]զՆոյեմոն եւ
զզատուցեալսն ի նմա . քաղաքս երիս ։
33 Ընդ ամենայն քաղաքս Գերսոնի ըստ
տոհմից իւրեանց քաղաքս երեքտասան ,
եւ զատուցեալք նոցին ։
34 Եւ տոհմի որդւոցն Մերարեայ այլոցն
Ղեւտացւոց , ի ցեղէ որդւոցն Զաբու-
ղոնի՝ զՅեկնամ եւ զանդաստանս նորա ,
[2]զԿադէս եւ զանդաստանս նորա," զԿար-
35 թա եւ զանդաստանս նորա , ԶԴեմնա
եւ զանդաստանս նորա , զՆաաղովղ եւ
զանդաստանս նորա . քաղաքս [6]հինգ ։
36 Եւ [2]յայնկոյս Յորդանանու ի հանդիպէ
Երիքովի," ի ցեղէն Ռուբենի [2]քաղաքս
ապաստանի սպանողի" զԲոսոր [2]յանա-
պատին Միսովրայ" եւ զանդաստանս
նորա , եւ զՅազեր եւ զանդաստանս նո-
37 րա , [7]ԶԿեդսոն եւ զանդաստանս նորա ,
[8]զՄասփա եւ զանդաստանս նորա . քա-
38 ղաքս չորս ։ Եւ ի ցեղէն Գադայ՝ քա-
ղաքս ապաստանի սպանողի , զՌամովթ
ի Գաղաադ եւ զանդաստանս նորա , զՄա-
39 նայամ եւ զանդաստանս նորա , ԶԵսեբոն
եւ զանդաստանս նորա , եւ զԱզեր եւ
զանդաստանս նորա . ընդ ամենայն՝ քա-
40 ղաքս չորս ։ Ամենայն քաղաքք որդւոցն
Մերարեայ , ըստ տոհմից իւրեանց մնա-
ցելոց ի ցեղէն Ղեւեայ , եւ եղեն սահ-
մանք նոցա քաղաքք երկոտասան ։
41 Ընդ ամենայն՝ քաղաքք Ղեւտացւոցն
ի մէջ կալուածոց որդւոցն Իսրայելի՝
քառասուն եւ ութ քաղաք , եւ անդաս-
տանք նոցա [2]շուրջ զքաղաքօքն այնո-
42 քիւք". Քաղաքք , եւ անդաստանք շուրջ
զքաղաքօքն . նոյնպէս ամենեցունց քա-
ղաքացն այնոցիկ ։
[2]Եւ վախճանեաց Յեսու բաժանել զեր-
կիրն սահմանօք իւրովք ։ Եւ ետուն որ-
դիքն Իսրայելի բաժին Յեսուայ ըստ հրա-
մանի Տեառն՝ ետուն նմա զքաղաքն զոր
խնդրեաց՝ զԹամնասարաք ի լերինն Եփ-
րեմայ . եւ շինեաց Յեսու զքաղաքն եւ
բնակեցաւ ի նմա ։ Եւ առ Յեսու զսուրսն
քարեղէնս որով թլփատեաց զորդիսն Իս-
րայելի զեկեալս ի ճանապարհի անապա-
տին , քանզի ոչ թլփատեցան յանապատի
անդ , եւ եդ զնոսա ի Թամնասաքար ։"
43 Եւ ետ Տէր Իսրայելի զամենայն երկիրն
զոր երդուաւ տալ հարցն նոցա , եւ ժա-
44 ռանգեցին զնա , եւ բնակեցին ի նմա ։ Եւ
հանգոյց զնոսա Տէր շուրջանակի՝ որպէս
երդուաւ հարցն նոցա . եւ ոչ ոք յարեաւ
ընդդէմ նոցա ի թշնամեաց իւրեանց . զի

[1]Եբր. փճակի [2]Յեբր. դ—լ—ն [3]Եբր. եւ զԳեթ-րեմոն [4]Եբր. զԵնգանիմ [5]Եբր. զԿարթան
[6]Եբր. չորս [7]Եբր. զԿադեմովթ [8]Եբր. զՄեփայաթ

զամենայն թշնամիս նոցա մատնեաց
45 Տէր ի ձեռս նոցա։ Եւ ոչ սխալեցաւ բան
մի յամենայն բանից բարեաց զոր խօսե-
ցաւ Տէր որդւոցն Իսրայէլի, այլ ամե-
նայն ինչ եղեւ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Յայնժամ կոչեաց Յեսու զորդիսն Ռու-
բենի եւ զորդիսն Գադայ եւ զկէս ցեղին
2 Մանասէի, Եւ ասէ ցնոսա, Դուք ձե-
զէն լուարուք զամենայն ինչ զոր պա-
տուիրեաց ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն,
եւ ունկնդիր եղէք բարբառոյ իմոյ ըստ
3 ամենայնի զոր պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ոչ
թողէք զեղբարս ձեր զայնչափ աւուրս,
[1]եւս աւելի՝՝ մինչեւ ցայսօր ժամանակի
եւ պահեցէք զպատուիրանս Տեառն Աս-
4 տուծոյ ձերոյ։ Եւ արդ հանգոյց Տէր
Աստուած [2]մեր զեղբարս ձեր, որպէս եւ
ասաց նոցա. բայց արդ դարձեալ եր-
թայք ի տունս ձեր յերկիր կալուա-
ծոց ձերոց, զոր ետ ձեզ Մովսէս ծա-
5 ռայ Տեառն յայնկոյս Յորդանանու։ Այլ
զգոյշ լինիջիք յոյժ առնելոյ զպատուի-
րանսն եւ զօրէնսն զոր պատուիրեաց
ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն, սիրել զՏէր
Աստուած ձեր եւ գնալ յամենայն ճա-
նապարհս նորա, պահել զպատուիրանս
նորա, եւ յարել ի նա եւ պաշտել զնա
յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն անձ-
6 նէ ձերմէ։ Եւ օրհնեաց զնոսա Յեսու
եւ արձակեաց զնոսա, եւ գնացին ի
7 տունս իւրեանց։ Եւ կիսոյ ցեղին Մա-
նասէի ետ Մովսէս ի Բասանացւոց, եւ
կիսոյն ետ Յեսու ընդ եղբարս նոցա [3]առ
ծովեզերբն՝՝։ Եւ յորժամ արձակեաց զնո-
սա Յեսու ի տունս իւրեանց, եւ օրհ-
8 նեաց զնոսա. Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա՝
եւ ասէ, Ընչիւք բազմօք [4]երթիցեն ի
տունս իւրեանց՝՝, եւ անասուն բազում
յոյժ, եւ արծաթ եւ ոսկի, եւ պղինձ
եւ երկաթ, եւ հանդերձ բազում յոյժ
[5]բաժանեցան աւար ի թշնամեաց ընդ
եղբարս իւրեանց՝՝։

9 Եւ դարձան եւ գնացին որդիքն Ռու-
բենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին
Մանասէի յորդւոցն Իսրայէլի, ի Սելո-
վայ, յերկրէն Քանանացւոց, երթալ
յերկիրն Գաղաադու՝ յերկիր կալուածոց
իւրեանց զոր ժառանգեցին հրամանաւ
Տեառն ի ձեռն Մովսիսի։
10 Եւ եկին [6]ի Գալիլովթ Յորդանանու,
որ է յերկրին Քանանու, եւ շինեցին որ-
դիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս
ցեղին Մանասէի սեղան առ եզերբ Յոր-
11 դանանու, սեղան մեծ տեսանելով։ Եւ
լուան որդիքն Իսրայէլի եւ ասեն եթէ՝ Ահա
շինեցին որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գա-
դայ եւ կէս ցեղին Մանասէի սեղան ի
սահմանս երկրին Քանանացւոց [6]ի Գա-
լիլովթ Յորդանանու, յայնկոյս որդւոցն
12 Իսրայէլի. Եւ լուան որդիքն Իսրայէլի,
եւ ժողովեցան որդիքն Իսրայէլի ի Սե-
լով, ելանել տալ ընդ նոսա պատերազմ։
13 Եւ առաքեցին որդիքն Իսրայէլի առ որ-
դիսն Ռուբենի եւ առ որդիսն Գադայ եւ
առ կէս ցեղին Մանասէի ի Գաղաադ,
զՓենէէս զորդի Եղիազարու [1]որդւոյ Ա-
14 հարոնի՝՝ քահանայի Եւ տասն այր իշ-
խանացն ընդ նմա, մի մի իշխան ի նա-
հապետացն՝ յամենայն ցեղիցն Իսրայե-
լի. իշխանք տանց նահապետաց էին հա-
15 զարապետք Իսրայէլի. Եւ եկին առ որ-
դիսն Ռուբենի եւ առ որդիսն Գադայ եւ
առ կէս ցեղին Մանասէի ի Գաղաադ.
16 խօսեցան ընդ նոսա եւ ասեն, Այսպէս
ասէ ամենայն ժողովուրդն Տեառն, Զինչ
են յանցանքդ այդոքիկ զոր յանցեայք ա-
ռաջի [1]Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, դառ-
նալ[7] յետս ի Տեառնէ, շինել ձեզ սե-
ղան, եւ լինել ձեզ[7] ապստամբ ի Տեառնէ
17 [1]Աստուծոյ մերմէ՝՝։ Միթէ փո՞քր իցեն
մեզ մեղքն Փեգովրայ զի ոչ եմք սրբեալ
ի նմանէ մինչեւ ցայսօր, եւ եղեն հա-
րուածք ի վերայ ժողովրդեանն Տեառն.
18 Եւ դուք դարձայք այսօր ի Տեառնէ.
եւ եղիցի թէ ապստամբիցէք այսօր ի
Տեառնէ, եւ լինիցի վաղիւ բարկութիւն
19 ի վերայ ամենայն Իսրայէլի։ Եւ արդ
եթէ [8]փոքր իցէ ձեզ երկիր կալուածոց
ձերոց, անցէք յերկիր կալուածոց Տեառն,
ուր հաստեալ է խորանն Տեառն, եւ ժա-
ռանգեցէք ի միջի մերում. եւ մի՛ լինիք
ապստամբք ի Տեառնէ, եւ մի՛ ի մէնջ
ապստամբէք, վասն շինելոյ ձերոյ սե-
ղան արտաքոյ քան զսեղան Տեառն Աս-
20 տուծոյ մերոյ։ Ո՞չ ապաքէն Աքար Զա-
րայեան յանցեաւ յանցանս ի նզովից ան-

[1]Յնբր. պակաս [2]Նբր. ձեր [3]Նբր. յայնկոյս Յորդանանու ընդ արեւմուտս [4]Նբր. դարձարուք ի վրանս ձեր [5]Նբր. բաժանեցարուք զաւարն ի թշնամեաց ձերոց ընդ եղբարս ձեր

[6]Այսինքն, ի սահմանս [7]Նբրայեցին յաւելու, այսօր [8]Նբր. պիղծ

տի, եւ ի վերայ ամենայն ժողովրդեանն
Իսրայելի եղեւ բարկութիւն. եւ Նա
միայն էր," միթէ ինքն միայն մեռաւ
յիւրում ի մեղսն։
21 Պատասխանի ետուն որդիքն Ռուբե-
նի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին Մա-
նասէի, խօսեցան ընդ հազարապետսն
22 եւ ասեն, Աստուած՝ Աստուած է Տէր,
եւ Աստուած՝ Աստուած ինքնին գիտէ,
եւ Իսրայէլ ինքնին գիտասցէ, եթէ վասն
ապստամբութեան ինչ յանցեաք առաջի
Տեառն, մի՛ ապրեցուսցէ զմեզ յաւուրս
23 յայսմիկ. Եւ եթէ շինեցաք մեզ սեղան
ապստամբելոյ ի Տեառնէ մերմէ, հանել
ի վերայ նորա [2]զոհ ողջակիզաց", կամ
եթէ առնել ի վերայ նորա զոհ [3]փրկու-
24 թեան, Տէր ինքնին խնդրեսցէ։ Այլ
վասն երկիւղի արարաք զայս. ասեմք,
Գուցէ խօսեսցին որդիքն ձեր ընդ որ-
դիսն մեր եւ ասիցեն, թէ Զի՞ կայ ձեր
25 եւ Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի. Եւ սահ-
ման եդ Տէր ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ, որ-
դիք Ռուբենի եւ որդիք Գադայ, զՅոր-
դանան, եւ չիք ձեր բաժին ի Տեառնէ.
եւ օտարացուցանիցեն որդիք ձեր զոր-
26 դիսն մեր [4]զի մի՛ պաշտիցեն զՏէր"։ Եւ
ասացաք առնել այսպէս. շինել զսեղանս
զայս, ոչ վասն ողջակիզաց եւ ոչ վասն
27 զոհից, Այլ զի իցէ սա ի վկայութիւն
ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ եւ ընդ որդիս մեր
յետ մեր, պաշտել զպաշտօն Տեառն ա-
ռաջի նորա [5]ընծայիւք մերովք եւ պա-
տարագօք մերովք եւ զոհիւք փրկու-
թեանց մերոց", եւ ոչ ասասցեն որդիք
ձեր ցորդիս մեր վաղիւ, թէ Ոչ գոյ ձեր
28 բաժին ի Տեառնէ։ Եւ ասացաք թէ լի-
նիցի երբեք եւ խօսեսցին ընդ մեզ կամ
ընդ ազգս մեր վաղիւ, եւ ասիցեն թէ
Տեսէք զնմանութիւն սեղանոյ Տեառն
զոր արարին հարքն մեր, ոչ վասն ող-
ջակիզաց եւ ոչ վասն զոհից, այլ վկա-
յութիւն ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ [1]եւ ի մէջ
29 որդւոց մերոց"։ Այլ քաւ լիցի մեզ
ապստամբել ի Տեառնէ [6]այսօր, առ ի
շինելոյ մեզ սեղան զոհից կամ ողջակի-
զաց կամ զոհից փրկութեան" արտա-
քոյ քան զսեղան Տեառն Աստուծոյ մե-
րոյ որ է առաջի խորանի նորա։
30 Եւ իբրեւ լուաւ Փենէէս քահանայ եւ
ամենայն իշխանք ժողովրդեանն եւ հա-
զարապետքն Իսրայելի որ էին ընդ նմա
զբանսն, զոր խօսեցան որդիքն Ռուբե-
նի եւ որդիքն Գադայ եւ [7]կէս ցեղին"
31 Մանասէի, հաճոյ թուեցաւ նոցա։ Եւ
ասէ Փենէէս որդի Եղիազարու քահա-
նայ [1]Տեառն ցորդիսն Ռուբենի եւ ցոր-
դիսն Գադայ եւ [8]ցկէս ցեղին". Մանա-
սէի, Այսօր գիտացաք թէ ընդ մեզ է
Տէր, զի ոչ յանցեայք առաջի Տեառն
զյանցուածս զայդ, զի ապրեցուցէք զոր-
դիսն Իսրայելի ի ձեռաց Տեառն։
32 Եւ դարձան Փենէէս քահանայ որդի
Եղիազարու եւ իշխանք տոհմիցն յորդ-
ւոցն Ռուբենի եւ յորդւոցն Գադայ [1]եւ
ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի", յերկրէն Գա-
ղաադու՝ յերկիրն Քանանու առ որդիսն
Իսրայելի, եւ ետուն նոցա զպատգամսն։
33 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն [9]որդւոցն Իս-
րայելի, եւ օրհնեցին զԱստուած [10]որդ-
ւոցն Իսրայելի. եւ խօսեցան ընդ որդիսն
Իսրայելի եւ ասեն մի՛ եւս ելանել ընդ
նոսա ի պատերազմ՝ սատակել զերկիր
որդւոցն Ռուբենի եւ որդւոցն Գադայ
[11]եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի. եւ բնակե-
34 ցան ի նմա։ Եւ անուանեաց Յեսու զսե-
ղանն Ռուբենի եւ զԳադայ եւ զկէս ցեղին
Մանասէի եւ ասէ, Զի վկայութիւն է ի
մէջ նոցա, թէ Տէր՝ Աստուած է նոցա"։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղեւ յետ աւուրցն բազմաց, յետ
հանգուցանելոյ Տեառն զԻսրայէլ յամե-
նայն թշնամեաց նոցա շուրջանակի, եւ
Յեսու ծերացեալ եւ անցեալ զաւուրբք՝
2 Կոչեաց Յեսու միանգամայն զամենայն
որդիսն Իսրայելի եւ զծերակոյտս նոցա,
եւ զիշխանս նոցա եւ զդատաւորս նոցա
եւ զդպիրս նոցա, եւ ասէ ցնոսա, Ես
3 ծերացայ եւ անցի զաւուրբք, Եւ դուք
ձեզէն տեսէք զամենայն զոր արար Տէր
Աստուած [12]մեր ընդ ամենայն ազգսն՝
[1]զոր եբարձ" յերեսաց ձերոց. զի Տէր
Աստուած ինքնին տայր պատերազմ ընդ
4 ձեր։ Եւ արդ տեսէք զի թողի ձեզ

[1] Յեբր. զանխուլ [2] Եբր. ողջակէզս եւ նուէրս [3] Եբր. խաղաղութեան [4] Եբր. չերկնչել ի Տեառնէ [5] Եբր. ողջակիզօք մերովք, եւ պատարագօք մերովք եւ խաղաղականօք մերովք [6] Եբր. եւ դառնալ այսօր յետս ի Տեառնէ, շինել սեղան ողջակիզաց, հացի ընծայի եւ զոհի

[7] Եբր. որդիքն [8] Եբր. զորդիսն [9] Եբր. յաչս որդւոցն [10] Եբր. որդիքն [11] Եբր. որ բնակէին ի նմա։
(34) Եւ կոչեցին որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ զսեղանն Վկայութիւն, զի վկայ է նա ի մէջ մեր, եթէ Տէր է Աստուած [12] Եբր. ձեր

զազգսն զմնացեալսն զայնոսիկ ի ժա-
ռանգութիւն ըստ ցեղից ձերոց, ի Յոր-
դանանէ զամենայն ազգսն զոր սատա-
կեցի ի ծովէն մեծէ որ զատուցանէ
5 ի մտիցն արեւու։ Արդ Տէր Աստուած
[1]մեր նա սատակեսցէ զնոսա յերեսաց
ձերոց մինչեւ կորիցեն. [2]եւ արձակես-
ցէ ի վերայ նոցա զգազանս վայրենիս՝
մինչեւ սատակեսցէ զնոսա եւ զթա-
գաւորս նոցա յերեսաց ձերոց.՚՚ եւ ժա-
ռանգեսջիք զերկիր նոցա որպէս խօսե-
6 ցաւ Տէր Աստուած [1]մեր ընդ [3]մեզ։ Արդ
զօրացարուք յոյժ զգուշանալ եւ առնել
զամենայն գրեալս ի գիրս օրինացն Մով-
սիսի, զի մի՛ խոտորիցիք ի նմանէ յաջ
7 կամ յահեակ. Գուցէ մտանիցէք յազգսն
մնացեալս յայնոսիկ. եւ անուանք դից
նոցա մի՛ անուանեսցին ի միջի ձերում,
մի՛ երդնուցուք ի նոսա, եւ մի՛ պաշտի-
ցէք զնոսա, եւ մի՛ երկիր պագանիցէք
8 նոցա. Այլ զհետ Տեառն Աստուծոյ [4]մե-
րոյ երթիջիք՝ որպէս արարէք մինչեւ
9 ցայսօր։ Եւ սատակեաց զնոսա Տէր յե-
րեսաց ձերոց զազգս մեծամեծս եւ զհզօրս,
եւ ոչ ոք եկաց ընդդէմ ձեր մինչեւ ցայս-
10 օր։ Մի այր ի ձէնջ հալածեաց զհազարս.
զի Տէր Աստուած ձեր ինքնին տայր
պատերազմ ընդ ձեր, որպէս խօսեցաւ
ընդ ձեզ։
11 Զգոյշ լինիջիք յոյժ անձանց ձերոց
12 սիրել զՏէր Աստուած ձեր։ Ապա թէ
դառնալով դառնայցէք եւ յաւելուցուք
յազգսն մնացեալս ի ձէնջ, եւ խնամու-
թիւնս առնիցէք ընդ նոսա, եւ խառ-
նակիցիք դուք ընդ նոսա եւ նոքա ընդ
13 ձեզ, Գիտելով գիտասջիք, զի ոչ եւս
յաւելուցու Տէր սատակել զազգսն զայ-
նոսիկ յերեսաց ձերոց. եւ լինիցին ձեզ
յորոգայթս եւ ի գայթակղութիւնս, [5]խոչ
ի գարշապարս՚՚ ձեր, եւ նետք յաչս ձեր,
մինչեւ կորնչիցիք յերկրէս բարութեան
14 զոր ետ ձեզ Տէր Աստուած ձեր։ Եւ ես
ահա երթամ այսօր զճանապարհ որպէս
ամենեքին որ են յերկրի. եւ ծանիջիք
յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն
անձնէ ձերմէ, զի ոչ վրիպեաց բան մի
յամենայն [6]բանից զոր խօսեցաւ Տէր Աս-
տուած ձեր. այլ ամենայն ինչ եկն ե-
հաս ձեզ, եւ ոչ սխալեցաւ ի նոցանէ
15 բան մի։ Եւ եղիցի զոր օրինակ եկին ի
վերայ ձեր ամենայն բանք բարիք զոր
խօսեցաւ Տէր վասն ձեր, նոյնպէս ած-
ցէ Տէր ի վերայ ձեր զամենայն բանս
չարս, մինչեւ սատակեսցէ զձեզ յերկ-
րէս բարութեան զոր ետ ձեզ Տէր Աս-
16 տուած ձեր, Յանցանել ձեզ զուխտիւն
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ զոր պատուի-
րեաց ձեզ, եւ յերթալ պաշտել զաս-
տուածս օտարս եւ երկիր պագանել նո-
ցա. եւ բարկանայցէ ձեզ Տէր, եւ կորն-
չիջիք վաղվաղակի յերկրէս բարութեան
զոր ետ ձեզ Տէր։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ ժողովեաց Յեսու զամենայն ցեղսն
Իսրայելի [7]ի Սելով, եւ կոչեաց զամե-
նայն ծերսն Իսրայելի եւ զիշխանս նո-
ցա եւ զդպիրս նոցա եւ զդատաւորս նո-
2 ցա, եւ կացին առաջի [8]Տեառն։ Եւ խօ-
սեցաւ Յեսու ընդ ամենայն ժողովրդեանն
եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի, Յայնկոյս Գետոյն պանդխտե-
ցան հարքն ձեր յառաջագոյն, Թարա՝
հայր Աբրահամու եւ հայր Նաքովրայ,
3 եւ պաշտեցին զաստուածս օտարս։ Եւ
առի ես զհայր ձեր զԱբրահամ յայնմ կող-
մանէ Գետոյն, եւ առաջնորդեցի նմա
յամենայն երկրին Քանանացւոց, եւ բազ-
մացուցի զզաւակ նորա, եւ ետու նմա
4 զԻսահակ. Եւ ետու Իսահակայ զՅակոբ
եւ զԵսաւ. եւ ետու Եսաւայ զլեառնն
Սէիր ի ժառանգութիւն. եւ Յակոբ եւ
5 որդիքն նորա իջին յԵգիպտոս։ [9]Եւ եղեն
անդ յազգ մեծ եւ ի բազում եւ ի հզօր.
եւ չարչարեցին զնոսա Եգիպտացիքն,
եւ եհար Տէր զԵգիպտացիսն նշանօք եւ
6 արուեստիւք՝ զոր արար ի նոսա. Եւ ա-
պա եհան զձեզ յԵգիպտոսէ, եւ մտէք՚՚
ի ծովն, եւ պնդեցան Եգիպտացիքն զհետ
հարցն ձերոց կառօք եւ երիվարօք ի
7 ծովն Կարմիր։ Եւ [10]աղաղակեցաք առ
Տէր, եւ եդ զամպն եւ զմէգ՚՚ ի մէջ ձեր
եւ ի մէջ Եգիպտացւոց. եւ ած ի վերայ
նոցա զծովն եւ ծածկեաց զնոսա. եւ տե-
սին աչք ձեր զոր [11]արար Տէր՚՚ ընդ եր-
կիրն Եգիպտացւոց. եւ էիք յանապատի

[1]Եբր. ձեր [2]Եբր. զուխոսե [3]Եբր. ձեզ [4]Եբր. ձերոյ [5]Եբր. խթան ի կողս [6]Եբր. բանից բարեաց

[7]Եբր. ի Սիւքեմ [8]Եբր. Աստուծոյ [9]Եբր. Եւ առաքեցի զՄովսէս եւ զԱհարոն. եւ հարի զԵգիպտոս որպէս արարի ի միջի նորա, եւ ապա հանի զձեզ. (6) Եւ հանի զհարս ձեր յԵգիպտոսէ, եւ եկիք [10]Եբր. աղաղակեցին առ Տէր եւ եդ խաւար [11]Եբր. արարի

8 անդ զաւուրս բազումս ։ Եւ [1]ած զձեզ
յերկիրն Ամովրհացւոց բնակելոց յայն-
կոյս Յորդանանու , եւ եառն ընդ ձեզ
պատերազմ . եւ [2]մատնեաց զնոսա
Տէր՝՝ ի ձեռս ձեր , եւ ժառանգեցէք զեր-
կիրն նոցա , եւ [3]սատակեցէք զնոսա յե-
9 րեսաց ձերոց ։ Եւ յարեաւ Բաղակ Սեպ-
փովրայ արքայ Մովաբու եւ ետ պա-
տերազմ ընդ Իսրայելի , եւ առաքեաց
կոչեաց զԲաղաամ որդի Բէովրայ նզո-
10 վել զձեզ . Եւ ոչ [4]կամեցաւ Տէր Աս-
տուած քո կորուսանել՝՝, եւ օրհնելով
օրհնեաց զձեզ , եւ [5]ապրեցոյց զձեզ ի
ձեռաց նոցա , եւ մատնեաց զնոսա ի
11 ձեռս ձեր՝՝։ Եւ անցէք ընդ Յորդանան ,
եւ եկիք յԵրիքով . եւ պատերազմեցան
ընդ ձեզ բնակիչք Երիքովի , Ամուրհա-
ցին եւ Քանանացին եւ Փերեզացին եւ
Խեւացին եւ Յեբուսացին եւ Քետացին
եւ Գերգեսացին , եւ [6]մատնեաց զնոսա
12 ի ձեռս ձեր ։ Եւ [7]առաքեաց յառաջա-
գոյն քան զձեզ զձիաստացն , եւ մեր-
ժեաց զնոսա յերեսաց ձերոց՝ [8]զերկոտա-
սան թագաւորս Ամովրհացւոց , ոչ սրով
13 քով եւ ոչ աղեղամբ քով . Եւ [9]ետ
ձեզ Տէր՝՝ զերկիրս յորում ոչ վաստա-
կեցէք . եւ բնակեցէք ի քաղաքս զոր ոչ
շինեցէք , եւ յայգիս եւ [10]ի ձիթենիս՝ զոր
ոչ տնկեցէք դուք , եւ ուտէք ։
14 Եւ արդ երկերուք դուք ի Տեառնէ ,
եւ պաշտեցէք զնա ուղղութեամբ եւ
արդարութեամբ . եւ ի բաց արարէք զաս-
տուածս օտարոտիս զոր պաշտեցին հարք
ձեր յայնկոյս Գետոյն եւ յԵգիպտոս , եւ
15 պաշտեցէք զՏէր ։ Ապա թէ ոչ իցէ ձեզ
հաճոյ պաշտել զՏէր , ընտրեցէք այսօր
թէ զո՛ պաշտիցէք . զաստուածս հա՞րցն
ձերոց որ յայնկոյս Գետոյն էին , թէ
զաստուածս Ամովրհացւոցն յորոց դուք
բնակեալ էք յերկրի նոցա . այլ ես եւ
տուն իմ պաշտեմ զՏէր , [11]զի սուրբ է։՝՝
16 Պատասխանի ետուն ժողովուրդն՝ եւ
ասեն , Քաւ լիցի մեզ թողուլ զՏէր [11]Աս-
տուած մեր՝՝ եւ պաշտել զաստուածս օ-
17 տարս . Զի Տէր Աստուած մեր նա եհան
զմեզ եւ զհարս մեր յերկրէն Եգիպտաց-
ւոց ի տանէ ծառայութեան , եւ արար
մեզ զնշանս մեծամեծս զայնոսիկ , եւ
պահեաց զմեզ յամենայն ճանապարհին
յորում գնացաք , եւ յամենայն ազգս ընդ
18 որ անցաք ։ Եւ մերժեաց Տէր զԱմովրհա-
ցին եւ զամենայն ազգս բնակեալս յերկ-
րին յերեսաց մերոց . այլ եւ մեք պաշ-
տեսցուք զՏէր , զի նա է Աստուած մեր ։
19 Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն , Ոչ կա-
րէք դուք պաշտել զՏէր , զի [12]սուրբ է՝՝,
եւ նա նախանձոտ ոչ ներիցէ մեղաց
20 եւ անօրէնութեանց ձերոց , Յորժամ
թողուցուք զՏէր , եւ պաշտիցէք զաս-
տուածս օտարս , եւ հասեալ ի վերայ՝
չարչարիցէ զձեզ , եւ ծախեսցէ զձեզ
փոխանակ բարեացն զոր արար ձեզ ։
21 Եւ ասէ ժողովուրդն ցՅեսու , Ոչ այդ-
պէս , այլ զՏէր պաշտեսցուք ։
22 Եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն , Ահա
դուք ձեզէն եղերուք վկայք անձանց
ձերոց , զի դուք ընտրեցէք զՏէր պաշ-
23 տել զնա . եւ ասեն , Վկայ եմք ։ Եւ ա-
սէ , Արդ ի բաց արարէք ի ձէնջ զաս-
տուածս օտարոտիս , եւ ուղղեցէք զսիրտս
24 ձեր առ Տէր Աստուած Իսրայելի ։ Եւ ասէ
ժողովուրդն ցՅեսու , ԶՏէր Աստուած մեր
պաշտեսցուք եւ ձայնի նորա լուիցուք ։
25 Եւ ուխտեաց Յեսու ուխտ ընդ ժո-
ղովրդեանն յաւուր յայնմիկ , եւ ետ նմա
օրէնս եւ դատաստանս [13]ի Սելով առաջի
26 խորանին Աստուծոյ Իսրայելի՝՝։ Եւ գրեաց
Յեսու զբանս զայսոսիկ ի գիրս օրինաց
Աստուծոյ . եւ առ վէմ մի մեծ եւ կանգ-
նեաց զնա ի ներքոյ բեւեկնոյն [14]առաջի
27 Տեառն . Եւ ասէ Յեսու զամենայն ժո-
ղովուրդն , Ահա վէմս այս եղիցի [15]ձեզ
ի վկայութիւն , զի սա լուաւ զամենայն
խօսեցեալսն ի Տեառնէ զոր խօսեցաւ
ընդ [15]ձեզ այսօր՝՝. եւ եղիցի սա ձեզ ի
վկայութիւն [16]աւուրց յետնոց յորժամ՝՝
28 ստիցէք Տեառն Աստուծոյ ձերում ։ Եւ
արձակեաց Յեսու զժողովուրդն , եւ գնաց
29 իւրաքանչիւր ի տեղի իւր ։ [17]Եւ պաշ-
տեաց Իսրայէլ զՏէր զամենայն աւուրս
Յեսուայ , եւ զամենայն աւուրս ծերոցն
որ ձգեցին զժամանակս [18]ընդ Յեսուայ ,
որք եւ տեսին՝՝ զամենայն գործս Տեառն
զոր արար յԻսրայէլ ։

[1] Եբր. ածի [2] Եբր. մատնեցի զնոսա [3] Եբր. սատակեցի [4] Եբր. կամեցայ լսել Բաղաամու [5] Եբր. ապրեցուցի զձեզ ի ձեռաց նորա [6] Եբր. մատնեցի [7] Եբր. առաքեցի [8] Եբր. զերկուս [9] Եբր. ետու ձեզ [10] Եբր. ի ձիթենիս [11] Յեբր. պակասի

[12] Եբր. Աստուած սուրբ է նա [13] Եբր. ի Սիւքեմ [14] Եբր. որ առ սրբութեան [15] Եբր. մեզ [16] Եբր. գուցէ [17] Այս համար յեբրայական բնագրին մէջ 30 համարն է ։ [18] Եբր. յետ Յեսուայ, եւ որ գիտէին

30 Եւ եղեւ յետ այսորիկ մեռանել Յե-
սուայ որդւոյ Նաւեայ ծառայի Տեառն՝
31 հարիւր եւ տասն ամաց. Եւ թաղեցին
զնա առ սահմանօք ժառանգութեան իւ-
րոյ ի Թամնաթսարա ի լերինն Եփրեմայ ի
հիւսիսոյ լերինն Գայասու։ [1]Եւ անդ ե-
դին ընդ նմա՝ ուր թաղեցին զնա՝ առ ի
յիշատակէ զսուրսն քարեղէնս, որով
թլփատեաց զորդիսն Իսրայելի ի Գաղ-
գաղա, յորժամ եհան զնոսա յերկրէն
Եգիպտացւոց՝ որպէս հրամայեաց Տէր.
եւ անդ են մինչեւ ցայսօր ժամանակի։
32 Եւ զոսկերսն Յովսեփու հանին որ-
դիքն Իսրայելի յԵգիպտոսէ, եւ թաղե-
ցին զնա ի [2]Սիկիմ, ի բաժնի ագարակին
զոր ստացաւ Յակոբ [3]յԱմովրհացւոցն
բնակելոցն ի Սիկիմ՝ [4]որոջաց հարիւ-
րոց, եւ ետ զայն Յովսեփայ ի բաժնի։
33 Եւ [5]եղեւ յետ այսորիկ վախճանել Ե-
ղիազարու քահանայի որդւոյ Ահարոնի,
եւ թաղեցաւ ի Գաբաաթ Փենեէսի որդ-
ւոյ իւրում զոր ետ նմա ի լերինն Եփ-
րեմայ։ Յաւուրսն յայնոսիկ առեալ որդ-
ւոցն Իսրայելի զտապանակ ուխտին Աս-
տուծոյ շրջեցուցանէին ընդ իւրեանս։
Եւ քահանայացաւ Փենեէս փոխանակ
Եղիազարու հօր իւրոյ, մինչեւ մեռաւ
եւ թաղեցաւ յիւրումն Գաբաաթ։
Եւ որդիքն Իսրայելի գնացին յիւրա-
քանչիւր տեղիս իւրեանց, եւ յիւրաքան-
չիւր քաղաքս իւրեանց. եւ պաշտե-
ցին որդիքն Իսրայելի զԱստարտն եւ
զԱստարովթ, եւ զաստուածս ազգացն
որ շուրջ զնոքօք։ Եւ մատնեաց զնոսա
Տէր ի ձեռս Եգղոմայ արքայի Մովաբու,
եւ տիրեաց նոցա ամս ութեւտասն։

[1] Յեբր. դանակս [2] Եբր. Սիւքեմ. այսպէս և այլուր
[3] Եբր. յորդւոցն Եմովրայ, հօր Սիւքեմայ. [4] Կամ,
դահեկանաց

[5] Եբր. վախճանեցաւ Եղիազար, որդի Ահարոնի,
եւ թաղեցին զնա ի բլուրն Փենեէսի որդւոյ նո-
րա, որ տուաւ նմա ի լերինն Եփրեմայ

ԴԱՏԱՒՈՐՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ յետ վախճանելոյն Յեսուայ՝
հարցանէին որդիքն Իսրայելի զՏէր
եւ ասէին, Ո՞ ելցէ մեզ առ Քանանա-
ցին առաջնորդ՝ պատերազմել ընդ նմա։
2 Եւ ասէ Տէր, Յուդա ելցէ. զի ետու
3 զերկիրն ի ձեռս նորա։ Եւ ասէ Յուդա
ցՇմաւոն ցեղբայր իւր, Ել ընդ իս ի վի-
ճակիս իմում, եւ տացուք պատերազմ
ընդ Քանանացիսն. եւ եկից եւ ես ընդ
քեզ ի քում վիճակին. եւ գնաց ընդ նմա
4 Շմաւոն։ Եւ ել Յուդա, եւ ետ Տէր զՔա-
նանացին եւ զՓերեզացին ի ձեռս [1]նորա.
եւ եհար" զնոսա ի Բեզեկ տասն հազար ա-
5 րանց։ Եւ գտին զԱդոնիբեզեկ ի Բեզեկ,
եւ ետուն պատերազմ ընդ նմա. եւ հա-
6 րին զՔանանացին եւ զՓերեզացին։ Եւ
փախեաւ Ադոնիբեզեկ. եւ պնդեցան
զհետ նորա, եւ հասին նմա, եւ կտրե-
ցին [2]զծայրս ձեռաց նորա եւ զծայրս"
7 ոտից նորա։ Եւ ասէ Ադոնիբեզեկ, Եւ-
թանասուն թագաւորք ծայրակոտորք
ձեռօք եւ ոտիւք էին, որ քաղէին զփշրանս
ի ներքոյ սեղանոյ իմոյ. արդ որպէս ա-
րարի, նոյնպէս հատոյց ինձ Աստուած։ Եւ
ածին զնա յԵրուսաղէմ, եւ անդ մեռաւ։
8 Եւ պատերազմէին որդիքն Յուդայ ընդ
Երուսաղեմի, եւ առին զնա, եւ հարին
զնա սրով սուսերի, եւ զքաղաքն այրե-
ցին հրով։
9 Եւ յետ այնորիկ իջին որդիքն Յուդայ
պատերազմել ընդ Քանանացւոյն բնակե-
լոյ ի լեռնակողմն եւ ի հարաւ եւ ի դաշ-
10 տավայրս։ Եւ գնաց Յուդա ի վերայ Քա-
նանացւոյն բնակելոյ ի Քեբրոն. [3]եւ ել
Քեբրոն ընդդէմ." եւ էր անուն Քեբ-
րոնի յառաջ՝ Կարիաթարբոկ [3]Սեփեր. եւ
հարին զՍեսի եւ զԱքիման եւ զԹոլմի։
11 [3]զծնունդսն Ենակայ։" Եւ ելին անտի ի
վերայ բնակչացն Դաբիրայ. եւ անունն
Դաբիրայ էր յառաջագոյն Քաղաք Նա-
12 մակաց։ Եւ ասէ Քաղէբ, Որ ոք հարցէ
զքաղաքն Նամակաց եւ առցէ զնա, տաց
նմա զԱքսա զդուստր իմ կնութեան։
13 Եւ առ զնա Գոդոնիէլ որդի Կենեզի եղ-
բայր Քաղեբայ՝ կրտսեր քան զնա. եւ
ետ նմա Քաղէբ զԱքսա զդուստր իւր
14 կնութեան։ Եւ եղեւ ի գնալն նորա,
յորդորեաց զնա [3]Գոդոնիէլ խնդրել ի հօրէ
իւրմէ ագարակ. եւ [4]տրտնջեաց եւ ա-
ղաղակեաց յիշոյ անտի, եւ ասէ, Յերկիր
հարաւոյ ետուր զիս"։ Եւ ասէ ցնա Քա-
15 ղէբ, Զի՞ է քեզ։ Եւ ասէ ցնա Աքսա,
Տուր ինձ օրհնութիւն, զի յերկիր հա-
րաւոյ ետուր զիս, եւ տացես ինձ զբո-
սանս ջրոց։ Եւ ետ նմա Քաղէբ [3]ըստ
սրտի նորա" զբոսանս բարձանց, եւ զբո-
սանս հովտաց։
16 Եւ որդիքն [3]Յոբաբայ Կինեցւոյ աներ-
ոյն Մովսիսի ելին ի քաղաքէն Արմա-
ւենեաց առ որդիսն Յուդայ ի յանապատն
Յուդայ, որ է ի հարաւոյ [3]Յուդայ, առ
զառիվայրին" Արադայ, եւ գնացին բնա-
17 կեցան ընդ ժողովրդեանն։ Եւ գնաց Յու-
դա ընդ Շմաւոնի եղբօր իւրոյ, եւ հա-
րին զՔանանացին բնակեալ ի Սեփաթ,
եւ նզովեցին զնա [3]եւ սատակեցին զնա".
եւ կոչեցին զանուն քաղաքին [5]Սատա-
18 կումն։ Եւ [3]ոչ ժառանգեաց Յուդա զԳա-
զա եւ զսահմանս նորա, եւ զԱսկաղոն
եւ զսահմանս նորա, եւ զԱկկարոն
եւ զսահմանս նորա, [3]եւ զԱզովտոս եւ
19 զանդաստանս նորա։" Եւ էր Տէր ընդ
Յուդայ, եւ ժառանգեաց զլեառնն, զի
ոչ կարացին [6]ժառանգել զբնակիչս հով-
տացն. զի [3]Ռեքաբ զատոյց զնոսա. եւ"
20 կառք երկաթիք էին նոցա։ Եւ ետուն
Քաղեբայ զՔեբրոն որպէս եւ խօսեցաւ
Մովսէս. [3]եւ ժառանգեաց անտի զերիս
քաղաքս որդւոցն Ենակայ," եւ եբարձ
անտի զերեսին որդիսն Ենակայ։
21 Եւ զՅեբուսացին զբնակեալն յԵրու-
սաղէմ ոչ [7]ժառանգեցին որդիքն Բե-

[1]Եբր. Նոցա. եւ հարին [2]Եբր. զբոյթս ձեռաց նորա եւ [3]ՅԵբր. պակաս
[4]Եբր. էջ յիշոյ անտի [5]Եբր. Նզովս [6]Եբր. վանել [7]Եբր. վանեցին

նիամինի . եւ բնակեաց Յեբուսացին ընդ
որդւոցն Բենիամինի յԵրուսաղէմ մինչեւ
ցայսօր ։
22 Եւ ելին որդիքն Յովսեփու եւ նոքա-
23 եանք ի Բեթէլ , եւ Տէր ընդ նոսա ։ Եւ
[1]բանակեցան տունն Իսրայելի ի Բեթէլ".
եւ անուն քաղաքին էր յառաջ Լուզա ։
24 Եւ տեսին պահապանքն այր մի ելեալ
ի քաղաքէ անտի . [2]կալան զնա եւ ա-
սեն", Ցոյց մեզ զմուտ քաղաքիդ , եւ
25 արասցուք ընդ քեզ ողորմութիւն ։ Եւ
եցոյց նոցա զմուտ քաղաքին . եւ հա-
րին զքաղաքն սրով սուսերի . եւ զայրն
26 եւ զազգատոհմն իւր արձակեցին ։ Եւ
գնաց այրն յերկիրն ի Քետիմ , եւ շինե-
աց անդ քաղաք , եւ կոչեաց զանուն
նորա Լուզա . եւ այն է անուն նորա մին-
27 չեւ ցայսօր ։ Եւ ոչ ժառանգեաց Մա-
նասէ զԲեթսան [3]որ է Սկիւթուպօլիս",
եւ ոչ զդստերս նորա [3]եւ ոչ զանդաս-
տանս նորա", եւ ոչ զԹանաք եւ զդստերս
նորա , եւ ոչ զբնակիչսն Դովրայ [3]եւ ոչ
զշուրջ բնակեալսն զնովաւ" եւ ոչ
զդստերս նորա . [3]եւ ոչ զբնակիչս Բա-
ղակայ եւ ոչ զշուրջ բնակեալսն զնովաւ
եւ ոչ զդստերս նորա." եւ ոչ զբնակիչս
Յեբղամայ եւ [3]ոչ զշուրջ բնակեալսն զնո-
վաւ եւ" ոչ զդստերս նորա . [4]եւ սկսաւ"
Քանանացին բնակել յերկրին յայնմիկ ։
28 Եւ եղեւ իբրեւ զօրացաւ Իսրայէլ՝ եդ
զՔանանացին ընդ հարկաւ , եւ բառնա-
լով ոչ եբարձ զնա ։
29 Եւ Եփրեմ ոչ եբարձ զՔանանացին
զբնակեալն ի Գազեր . եւ բնակեաց Քա-
նանացին ի մէջ նորա ի Գազեր, [3]եւ եղեւ
նմա հարկատու ։"
30 Եւ Զաբուղոն ոչ եբարձ զբնակիչսն
Կեդրոնի եւ զբնակիչսն Ամմանայ . եւ
բնակեաց Քանանացին ի մէջ նորա , եւ
եղեւ նմա հարկատու ։
31 Եւ Ասեր ոչ եբարձ զբնակիչսն Ակքո-
վայ , [3]եւ եղեւ նմա հարկատու . եւ զբնա-
կիչսն Դովրայ ," եւ զբնակիչսն Սիդո-
նի , եւ զբնակիչսն Աքլափայ , եւ զԱ-
քազիփ եւ զՆլիփա եւ զԱփեկ եւ զՌովբ .
32 Եւ բնակեաց Ասեր ի մէջ Քանանացւոյն
բնակելոյն յերկրին . քանզի ոչ կարացին
բառնալ զնա ։
33 Եւ Նեփթաղիմ ոչ եբարձ զբնակիչսն
Բեթսամիւսայ եւ ոչ զբնակիչսն Բեթա-
նաթայ . եւ բնակեաց Նեփթաղիմ ի մէջ
Քանանացւոյն բնակելոյ յերկրին . եւ
բնակիչքն Բեթսամիւսայ եւ Բեթանաթայ
եղեն նմա հարկատուք ։
34 Եւ նեղեաց Ամովրհացին զորդիսն Դա-
նայ ի լերինն , զի ոչ տայր նոցա թոյլ
35 իջանել ի հովիտն ։ Եւ [5]սկսաւ Ամովր-
հացին բնակել ի լերինն [6]Մուրտաստանի,
ուր արջք եւ աղուէսք ի Մուրտաստանն"
եւ ի Սաղաբին. եւ ծանրացաւ ձեռն Յով-
սեփայ ի վերայ Ամովրհացւոյն, եւ եղեն
36 նոցա հարկատուս . [7]Զի սահման Ամովր-
հացւոյն [3]Եդովմայեցին" էր ի վերայ զառի-
վայրին Ակրաբիմայ ի Վիմէն եւ ի վեր ։

Գլ . Բ

1 Եւ ել հրեշտակ Տեառն ի Գաղգաղայ
ի Կլաւթմոն , [8]եւ ի Բեթէլ եւ ի տունն
Իսրայելի , եւ ասէ ցնոսա , Այսպէս ասէ
Տէր . Տէր եհան" զձեզ յԵգիպտոսէ, եւ [9]ած
զձեզ յերկիրդ՝ [10]յոր երդուաւ հարցն ձերոց
տալ ձեզ , եւ ասէ ցձեզ , Ոչ" ցրեցից
2 զուխտն իմ որ ընդ ձեզ յաւիտեան ։ Եւ
մի՛ դնիցէք ուխտ ընդ բնակիչս երկրիդ
այդորիկ . [3]եւ մի՛ ընդ դիս նոցա , եւ մի՛
երկիր պագանիցէք նոցա . այլ զդրօշեալս
նոցա խորտակեսջիք , եւ" զսեղանս նո-
ցա կործանեսջիք . եւ ոչ լուարուք ձայ-
3 նի իմում . [11]քանզի արարէք զայն ։ Եւ
ասացի թէ Ոչ [3]յաւելից փոխել զժողո-
վուրդն զոր յաւելի սատակել , եւ ոչ"
բարձից զնոսա յերեսաց ձերոց . եւ եղի-
ցին ձեզ ի վտանգս, եւ դիք նոցա եղի-
4 ցին ձեզ ի գայթակղութիւն ։ Եւ եղեւ
իբրեւ խօսեցաւ հրեշտակն Տեառն զբանս
զայսոսիկ առ ամենայն որդիսն Իսրայե-
լի , ամբարձին ժողովուրդքն զձայնս իւր-
5 եանց եւ լացին . Եւ վասն այնորիկ կո-
չեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ Լալօնք .
եւ զոհեցին անդ Տեառն ։
6 Եւ արձակեաց Յեսու զժողովուրդն .
եւ գնացին որդիքն Իսրայելի [3]յիւրա-
քանչիւր տուն իւր եւ" յիւրաքանչիւր
ժառանգութիւն իւր՝ ժառանգել զերկիրն ։
7 Եւ ծառայեաց ժողովուրդն Տեառն զա-
մենայն աւուրս Յեսուայ եւ զամենայն
աւուրս ծերոցն , որ միանգամ երկայնա-

---

[1] Եբր. տունն Յովսեփայ եւ լրտեսել զԲեթէլ
[2] Եբր. եւ տեսին զնա [3] Եբր. պակաս [4] Եբր. եւ
ոչ զբնակիչս Մակեդդովայ, եւ ոչ զդստերս
նորա . եւ յամառեցաւ

[5] Եբր. յամառեցաւ [6] Եբր. Հարէս, յԱյեղոն
[7] Եբր. Եւ [8] Եբր. եւ ասէ, Հանի [9] Եբր. ածի [10] Եբր.
զոր երդուայ հարցն ձերոց , եւ ասացի , Ոչ
[11] Եբր. զի՞

կեացք եղեն [1]ընդ Յեսուայ, որ գիտակ
լեալ էին ամենայն մեծամեծ գործոցն
8 Տեառն զոր արար յԻսրայէլ։ Եւ վախճանե-
ցաւ Յեսու որդի Նաւեայ ծառայ Տեառն,
9 որդի հարեւր եւ տասն ամաց. Եւ թա-
ղեցին զնա ի լերինն ժառանգութեան
նորա, ի Թամնաթարէս՝ ի լերինն Եփրե-
10 մի ի հիւսիսոյ լերինն Գայասու։ Եւ ա-
մենայն ազգն այն յաւելան առ հարս իւր-
եանց. յարեաւ այլ ազգ յետ նոցա որ ոչ
ճանաչէին զՏէր եւ ոչ զգործսն զոր
արար [2]ի մէջ Իսրայելի։
11 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ պաշտեցին զԲահա-
12 ղիմ. Եւ թողին զՏէր Աստուած հարցն
իւրեանց, որ եհան զնոսա յերկրէն Ե-
գիպտացւոց, եւ գնացին զհետ աստուա-
ծոց օտարաց, աստուածոց ազգացն որ
շուրջ զնոքօք, եւ երկիր պագին նոցա,
13 եւ բարկացուցին զՏէր. Եւ թողին զնա
եւ պաշտեցին զԲահաղ եւ զԱստարտն։
14 Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր Ի-
սրայելի, եւ մատնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս
աւարառուացն, եւ [3]աւերեցին զնոսա.
եւ ետ զնոսա Տէր ի ձեռս թշնամեաց
իւրեանց շուրջանակի, եւ ոչ կարացին
կալ ընդդէմ թշնամեաց [4]իւրեանց ամե-
15 նեցունց՝ ընդ որս պոռնկեցան։ Եւ" ձեռն
Տեառն էր նոցա ի չարութիւն, որպէս
եւ խօսեցաւ Տէր եւ որպէս երդուաւ
Տէր, եւ [5]նեղեաց զնոսա" յոյժ։
16 Եւ յարոյց նոցա Տէր դատաւորս, եւ
[6]փրկեաց զնոսա Տէր" ի ձեռաց աւարա-
17 ռուաց նոցա։ Սակայն եւ [7]նոցա ոչ
լուան. զի պոռնկեցան զհետ աստուածոց
օտարաց, եւ երկիր պագին նոցա, [8]եւ
բարկացուցին զՏէր. եւ" խոտորեցան
վաղվաղակի ի ճանապարհէն ընդ որ գնա-
ցին հարքն նոցա՝ լսել պատուիրանաց
18 Տեառն, եւ ոչ արարին այնպէս։ Եւ յոր-
ժամ յարոյց նոցա Տէր դատաւորս, եւ
էր Տէր ընդ դատաւորին. եւ փրկեաց
զնոսա ի ձեռաց թշնամեաց նոցա զամե-
նայն աւուրս դատաւորին, զի [9]մխիթա-
րեցաւ Տէր ի հեծութենէ" նոցա յերեսաց
պաշարողացն նոցա որ չարչարէին զնո-
19 սա։ Եւ լինէր իբրեւ մեռանէր դատա-
ւորն, դառնային միւսանգամ եղծանել
առաւել քան զհարս իւրեանց, երթալ
զհետ աստուածոց օտարաց, պաշտել
զնոսա եւ երկիր պագանել նոցա. եւ ոչ
ընկեցին ի բաց [10]զարուեստս իւրեանց,
եւ ոչ հաստան ի խիստ ճանապարհաց իւր-
20 եանց։ Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ
Տէր Իսրայելի, եւ ասէ, Փոխանակ զի
եթող ազգդ այդ զուխտ իմ զոր պա-
տուիրեցի հարց դոցա եւ ոչ լուան ձայնի
21 իմում, Եւ ես ոչ յաւելից բառնալ զայր
յերեսաց նոցա, յազգացն զոր եթող Յե-
22 սու [11]որդի Նաւեայ. Եւ եթող փորձել
նովաւ" զԻսրայէլ, եթէ զգուշանայցեն
ճանապարհին Տեառն գնալ ընդ նա, զոր
օրինակ զգուշացան հարքն նոցա, եւ ե-
23 թէ ոչ։ Եւ եթող Տէր զազգսն զայնո-
սիկ չբառնալ զնոսա վաղվաղակի, եւ
ոչ մատնեաց զնոսա ի ձեռս Յեսուայ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ այս ազգք են զորս եթող [12]Յեսու
փորձել նոքօք զԻսրայէլ, զամենեսին որ ոչ
գիտէին զամենայն պատերազմունս Քա-
2 նանացւոց. Բայց [13]վասն ազգաց որդ-
ւոցն Իսրայելի՝ ուսուցանել նոցա պա-
տերազմ. [14]սակայն եւ" որ յառաջագոյն
3 քան զնոսա էին՝ ոչ գիտէին. Զհինգ նա-
խարարութիւնս [15]այլազգեաց, եւ զա-
մենայն Քանանացին եւ զՍիդոնացին եւ
զԽեւացին զբնակեալն ի Լիբանան ի լեռ-
նէն Բաղհերմոնեայ մինչեւ [16]զԼաբովե-
4 մաթ։ Եւ եղեւ ի փորձել նոքօք զԻս-
րայէլ, գիտել եթէ լսիցեն պատուիրա-
նացն Տեառն զորս պատուիրեաց հարցն
նոցա ի ձեռն Մովսիսի։
5 Եւ որդիքն Իսրայելի բնակեցին ի մէջ
Քանանացւոյն եւ Քետացւոյն եւ Ամովր-
հացւոյն եւ Փերեզացւոյն եւ Խեւացւոյն
եւ Յեբուսացւոյն [8]եւ Գերգեսացւոյն"։
6 Եւ առին զդստերս նոցա իւրեանց ի կա-
նայս, եւ զդստերս իւրեանց ետուն ուս-
տերաց նոցա, եւ պաշտեցին զդիս նո-
7 ցա։ Եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար
առաջի Տեառն, եւ մոռացան զՏէր Աս-
տուած իւրեանց եւ պաշտեցին զԲահաղ
8 եւ [17]զանտառսն։ Եւ բարկացաւ սրտմտու-

---

[1] Օրին. յետ [2] Օրին. վասն [3] Օրին. յաւարի առին
[4] Օրին. իւրեանց։ (15) Յո եւ երթային [5] Օրին.
նեղութիւն եղեւ նոցա [6] Օրին. փրկեցին
զնոսա [7] Օրին. դատաւորաց իւրեանց [8] Յ Օրին.
պակասէ [9] Կամ, ողորմեցաւ Տէր ընդ հեծութիւն

[10] Օրին. զգործս [11] Օրին. ի մեռանելն, (22) Առ ի
փորձելոյ նոքօք [12] Օրին. Տէր [13] Օրին. առ ի
գիտել [14] Օրին. մանաւանդ զի [15] Այլ-
ազգի նշանակէ աստ, որպէս եւ այլ բազում տեղիս,
Փղշտացի։ [16] Այսինքն՝ ի մուտս Եմաթայ
[17] Օրին. Աշերայ։ (տես Ելից ԼԴ. 13։)

թեամբ Տէր Իսրայելի, եւ մատնեաց
զնոսա ի ձեռս Քուսարսաթեմայ արքա-
յին Ասորւոց Միջագետաց. եւ ծառա-
յեցին նմա ամս ութ։
9 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայելի առ
Տէր. եւ յարոյց Տէր փրկիչ Իսրայելի,
եւ ետ նոցա զԳոթոնիէլ որդի Կենե-
զեայ, զեղբայր Քաղեբայ՝ կրտսեր քան
10 զնա. եւ [1]լուաւ նոցա։" Եւ եղեւ ի նմա
Հոգի Տեառն, եւ դատեաց զԻսրայէլ.
եւ ել ի պատերազմ [2]ընդ Քուսարսաթե-
մայ". եւ մատնեաց Տէր ի ձեռս նորա
զՔուսարսաթեմ արքայ Ասորւոց. եւ
սաստկացաւ ձեռն նորա ի վերայ Քու-
11 սարսաթեմայ։ Եւ դադարեաց երկիրն
ամս քառասուն. եւ մեռաւ Գոթոնիէլ
որդի Կենեզի։
12 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայելի առնել
չար առաջի Տեառն. եւ զօրացոյց Տէր
զԵգղոմ արքայ Մովաբու ի վերայ Իսրա-
յելի՝ վասն առնելոյ նոցա չար առաջի
13 Տեառն։ Եւ ժողովեաց ի վերայ նոցա
զամենայն որդիսն Ամոնայ եւ զԱմաղէկ.
եւ չոգաւ եհար զԻսրայէլ, եւ ժառան-
14 գեաց զքաղաքն Արմաւենեաց։ Եւ ծա-
ռայեցին որդիքն Իսրայելի Եգղոմայ ար-
քային Մովաբու ամս ութուտասն։
15 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայելի առ
Տէր. եւ յարոյց նոցա Տէր փրկիչ զԱ-
ւովդ որդի Գերեայ՝ [3]զորդի առն Յեմի-
նեցւոյ, զերկոցունց ձեռաց աջողակն".
եւ առաքեցին որդիքն Իսրայելի ի ձեռն
նորա պատարագս Եգղոմայ արքային Մո-
16 վաբու։ Եւ արար իւր Աւովդ սուր երկ-
սայրի՝ թզաւ յերկայնութիւն, եւ եդ յա-
ջոյ ազդեր իւրում ընդ սառատիկաւն,
17 [2]եւ գնաց։" Եւ մատոյց զպատարագսն
Եգղոմայ արքային Մովաբու. եւ Եգղոմ
18 էր այր յոյժ յոյժ։ Եւ եղեւ իբրեւ վախ-
ճանեաց Աւովդ մատուցանել զպատա-
րագսն, եւ արձակեաց զպատարագա-
19 բարձսն, Եւ [4]Եգղոմ դարձաւ [5]ի դրօշե-
լոցն [6]հանդերձ Գաղգաղաւն". եւ ասէ
Աւովդ, Բանք ինչ են ինձ ընդ քեզ յաե-
լեայն, արքայ, եւ ասէ Եգղոմ. Լուռ
լեր։ [2]Եւ ասէ ցամենեսին, Ի բաց գնա-
ցէք." եւ ելին արտաքս որ զնովաւն կա-
20 յին. [7]Եւ նա" նստէր յամարանոցի ի վեր-

[1]Եբր. փրկեաց զնոսա [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. Բենիամինեան, որոյ փակեալ էր աջոյ ձեռն [4]Եբր. ինքն [5]Կամ, ի քարահանսէն [6]Եբր. մերձ ի Գաղգաղա [7]Եբր. Եւ Աւովդ մատեաւ առ նա, եւ նա

նատանն իւրում միայն առանձինն. եւ
ասէ Աւովդ, Պատգամ Աստուծոյ է իմ
առ քեզ, արքայ։ Եւ յարեաւ Եգղոմ
21 [8]յաթոռոյն մերձ առ նա։ Եւ եղեւ ընդ
յառնելն նորա" ձգեաց Աւովդ զձեռն իւր
զձախ, եւ առ զսուրն յաջոյ ազդերէ
22 իւրմէ, եհար ի կշտի Եգղոմայ, [9]Արկ
եւ զերախակալն եւս զհետ վիրին. եւ ար-
գել ճարպն զվիրաբերանն", զի ոչ ձգեաց
23 ի բաց զսուրն ի կշտէ նորա։ [10]Եւ ել ի
պատշգամն, եւ անց ընդ վանդակա-
պատն, եւ" փակեաց զդուրս վերնա-
24 տանն ընդդէմ նորա եւ աղխեաց. Եւ
ինքն ել գնաց. եւ ծառայքն նորա մտին
եւ տեսին, եւ ահա դուրք վերնատանն
փակեալ էին, եւ ասեն, Գուցէ յաթոռն
25 նստիցի ի պէտս ի սենեկին։ Եւ կացին
մնացին ամաչեցեալք. եւ ահա ոչ [2]ոք
էր որ" բանայր զդուրս վերնատանն. եւ
առին զբանալին եւ բացին, եւ ահա
տէրն իւրեանց անկեալ կայր մեռեալ ի
26 գետնի։ Եւ Աւովդ զերծաւ [2]ի Սիրով-
թա՝ մինչ նոքա զաղմկաւն էին. [2]եւ ոչ
ոք էր որ փոյթ առնէր զնմանէ," եւ նա
անց [11]առ դրօշելովքն", եւ զերծաւ ան-
կաւ ի Սիրովթա։
27 Եւ եղեւ իբրեւ եկն Աւովդ [2]յերկիրն
Իսրայելի", եհար փող ի լերինն Եփրե-
մայ. եւ իջին ընդ նմա որդիքն Իսրայելի
ի լեռնէ անտի, եւ ինքն առաջի նոցա։
28 Եւ ասէ ցնոսա, Իջէք զկնի իմ, զի
մատնեաց Տէր [2]Աստուած մեր" զթշնա-
միս [12]մեր զՄովաբացիս ի ձեռս [12]մեր.
եւ իջին զկնի նորա, եւ կալան նախ
զանցս Յորդանանու ի Մովաբայ, եւ ոչ
29 թողին մարդոյ անցանել։ Եւ հարին ի
Մովաբայ յաւուր յայնմիկ իբրեւ տասն
հազար արանց, զամենայն պատերազ-
մողս ի նոցանէ եւ զամենայն այր զօրու-
թեան, եւ ոչ ապրեցաւ եւ ոչ մի այր։
30 Եւ վանեցաւ Մովաբ յաւուր յայնմիկ
ընդ ձեռամբ Իսրայելի, եւ դադարեաց
երկիրն ամս ութսուն. [2]եւ դատեաց զնո-
սա Աւովդ մինչեւ մեռաւ։"
31 Եւ յետ նորա յարեաւ Սամեգար որդի
Անաթայ, եւ եհար յայլազգեացն վեց
հարեւր այր [13]մաճով արօրոյ, եւ առ

[8]Եբր. յաթոռոյն (21) Եւ [9]Եբր. Եւ եմուտ երախակալն եւս զհետ երկաթոյն, եւ պատեցաւ ճարպն զերկաթովն [10]Եբր. եւ հեղաւ աղբ նորա, (23) Եւ ել Աւովդ ի պատշգամն, եւ [11]Կամ, ըստ քարահանսն [12]Եբր. ձեր [13]Եբր. խթանաւ եզին

յաւարի արջառ եւ ոչխար բազում յոյժ ,
թող զորթս արջառոց". եւ փրկեաց նա
զԻսրայէլ ։

ԳԼ. Դ

1 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայէլի առնել չար
առաջի Տեառն. եւ [1]Սամեգար մեռաւ ։
2 Եւ մատնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս Յա-
բինայ արքայի Քանանացւոց , որ թա-
գաւորեաց յԱսովր . եւ իշխան զօրու նո-
րա Սիսարա , եւ ինքն բնակէր յԱրիսովթ
3 ազգաց ։ Եւ աղաղակեցին որդիքն Իս-
րայէլի առ Տէր . զի ինն հարիւր կառք
երկաթիք էին նորա , եւ նա նեղէր զԻս-
րայէլ սաստիկ ամս քսան ։
4 Եւ Դեբովրա կին մարգարէ , կին Ղա-
փիդովթայ , նա դատէր զԻսրայէլ ի ժա-
5 մանակին յայնմիկ ։ Եւ ինքն բնակեալ
էր [2]ընդ արմաւենեաւն" ի մէջ Ռամայ
եւ ի մէջ Բեթելայ ի լերինն Եփրեմայ ,
եւ ելանէին որդիքն Իսրայէլի առ նա ի
6 դատաստան ։ Եւ առաքեաց Դեբովրա եւ
կոչեաց զԲարակ զորդի Աբինէեմայ ի
Կադեսայ Նեփթաղիմի , եւ ասէ ցնա ,
Ո՞չ ապաքէն հրաման ետ քեզ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի , [3]եւ երթիցես" ի լեառն
Թաբովր , եւ առցես ընդ քեզ տասն հա-
զար արանց յորդւոցն Նեփթաղիմայ եւ
7 յորդւոցն Զաբուղոնի . Եւ [4]տարցես ընդ"
քեզ ի հեղեղատն Կիսոնի , ի վերայ Սի-
սարայ իշխանի զօրուն Յաբինայ , եւ
զօրաց նորա եւ կառաց նորա , եւ մատ-
8 նեցից զնա ի ձեռս քո ։ Եւ ասէ ցնա Բա-
րակ , Եթէ երթիցես ընդ իս՝ երթայց ,
եւ եթէ ոչ երթիցես ընդ իս՝ ոչ երթայց .
[5]քանզի ոչ գիտեմ զօրն յորում աջողես-
9 ցէ Տէր զհրեշտակ իւր ընդ իս" Եւ ասէ
ցնա Դեբովրա , Երթալով երթայց ընդ
քեզ . բայց գիտասջիր , զի ոչ քո լիցի
քաջութիւն ի ճանապարհին զոր երթայ-
ցես , քանզի ի ձեռն կնոջ մատնեսցէ Տէր
զՍիսարա ։ Եւ յարեաւ Դեբովրա , եւ
10 գնաց ընդ Բարակայ [6]ի Կադիսայ ։ Եւ
պատուէր ետ Բարակ Զաբուղոնի եւ
Նեփթաղիմի" ի Կադէս . եւ ելին զհետ
նորա տասն հազար արանց . ել ընդ նմա
11 եւ Դեբովրա ։ Եւ [7]մերձաւորք Կինեցւոյն
մեկնեցան" ի Կինեայ՝ յորդւոցն Յովբա-
բայ աներոյն Մովսիսի , եւ [8]եհար զխո-
րան իւր առ կաղնեաւն [9]հանգուցելոցն՝
որ է մերձ ի Կադէս ։
12 Եւ ազդ եղեւ Սիսարայ եթէ ել Բա-
րակ որդի Աբինէեմայ ի լեառն Թաբովր ։
13 Եւ գումարեաց Սիսարա զամենայն կառս
իւր , ինն հարիւր կառս երկաթեղէնս , եւ
զամենայն զօրն որ ընդ իւր յԱրիսովթայ
ազգաց՝ ի հեղեղատն Կիսոնի ։
14 Եւ ասէ Դեբովրա ցԲարակ , Արի , զի
այս օր է՝ յորում մատնեաց Տէր զՍի-
սարա ի ձեռս քո . զի ահա Տէր է ա-
ռաջի քո ։ Եւ էջ Բարակ ի լեռնէն Թա-
բովրայ , եւ տասն հազար արանց զհետ
15 նորա ։ Եւ զարհուրեցոյց Տէր զՍիսարա ,
եւ զամենայն կառս նորա եւ զամենայն
բանակն նորա սրով սուսերի առաջի Բա-
րակայ . եւ էջ Սիսարա ի կառաց իւրոց ,
16 եւ փախեաւ հետիոտս ։ Եւ Բարակ զհետ
մտեալ երթայր զկնի կառացն , եւ զհետ
բանակին մինչեւ [10]յանտառն ազգաց . եւ
անկաւ ամենայն բանակն Սիսարայ սրով
սուսերի , եւ ոչ մնաց եւ ոչ մի ։
17 Եւ Սիսարա մեկնեցաւ գնաց հետիոտս
ի խորանն Յայելի կնոջ Քաբերայ Կինեց-
ւոյ . քանզի խաղաղութիւն էր ի մէջ
Յաբինայ արքայի Ասովրայ եւ ի մէջ տանն
18 Քաբերայ Կինեցւոյ ։ Եւ ել Յայել ընդ
առաջ Սիսարայ , եւ ասէ ցնա , Խոտո-
րեաց առ իս , տէր իմ , խոտորեաց , եւ
մի երկնչիր ։ Եւ խոտորեցաւ առ նմա
ի խորանն . եւ ծածկեաց զնա ընդ փեղ-
19 կիւք նորա ։ Եւ ասէ ցնա Սիսարա , Ար-
բո ինձ սակաւ մի ջուր , զի ծարաւի եմ ։
Եւ եբաց զտիկ կաթինն եւ արբոյց նմա .
20 եւ ծածկեաց զերեսս նորա ։ Եւ ասէ ցնա
Սիսարա , Կաց դու առ դրան խորանիդ ,
եւ եղիցի եթէ եկեսցէ ոք առ քեզ եւ
հարցցէ եւ ասասցէ ոք զքեզ , եթէ է՞
21 ոք այդր այր , ասասցես թէ Ոչ է ։ Եւ
[5]ծածկեաց զնա ընդ փեղկիւքն նորա ,
եւ" առ Յայել կին Քաբերայ զցից խո-
րանին , եւ կալաւ զուռն ի ձեռին իւ-
րում , եւ եմուտ մեղմով առ նա , եւ բա-
խեաց զցիցն ընդ ծամիկս նորա եւ վար-
սեաց ընդ գետինն . եւ նա [11]տապալեցաւ
22 ի մէջ ոտից նորա եւ եհան զոգի"։ Եւ
ահա Բարակ պնդեալ գայր զհետ Սիսա-
րայ . եւ ել Յայել ընդ առաջ նորա եւ

---

[1] Ոմք. Աւոդ [2] Ոմք. ընդ արմաւենեաւն Դեբովրայ [3] Ոմք. ե. ոմք. Երթ և ել [4] Ոմք. ձգեցից առ [5] Ոմք. [illegible] [6] Ոմք. ի Կադէս . (10) Եւ կոչեաց Բարակ զԶաբուղոն եւ զՆեփթաղիմ [7] Ոմք. Քաբեր Կինեցի մեկնեալ էր

[8] Ոմք. հարեալ էր [9] Ոմք. ի Սահանանիմ [10] Ոմք. յԱրիսովթ [11] Ոմք. թմբեալ էր եւ խոնջեալ , եւ մեռաւ ։

առէ ցնա , Եկ այսր եւ ցուցից քեզ զայրն
զոր դու խնդրես ։ Եւ եմուտ առ նա .
եւ ահա Սիսարա կայր անկեալ մեռեալ ,
եւ ցիցն ի ծամելոջ նորա ։
23 Եւ կորացոյց [1]Տէր Աստուած յաւուր
յայնմիկ զՅաբին արքայ Քանանացւոց
24 առաջի որդւոցն Իսրայելի ։ Եւ ձեռն որդ-
ւոցն Իսրայելի երթալով երթայր խստա-
ցեալ ի վերայ Յաբինայ արքային Քանա-
նացւոց մինչեւ սատակեցին [2]զնոսա ։

ԳԼ. Ե

1 Եւ օրհնեաց Դեբովրա եւ Բարակ որդի
Աբինէեմայ յաւուր յայնմիկ , եւ ասեն ,
2 [3]Ի սկսանել զօրավարացն Իսրայելի՝ մտա-
դիւրութեամբ ժողովրդեանն" օրհնեցէք
3 զՏէր ։ Լուարուք , թագաւորք , եւ ունկնդիր
լերուք , նախարարք . ես Տեառն երգեցից
եւ սաղմոս ասացից [4]Աստուծոյ Իսրայե-
4 լի ։ Տէր , յելանել քո ի Սէիրայ եւ ի չուել
քում յանդաստանացն Եդովմայ՝ երկիր
շարժեցաւ եւ երկինք [5]խռովեցան , եւ
5 ամպք ցօղեցին ջուր ։ Լերինք շարժեցան
յերեսաց [6]Տեառն Եղովայ Սինայի ," յերեսաց
6 Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի ։ Յաւուրս
Սամեգարայ որդւոյ Անաթայ՝ յաւուրս
Յայելի պակասեցին [7]թագաւորք , եւ
[8]գնացին ընդ շաւիղս , գնացին" ընդ ճա-
7 նապարհս կամակորս ։ Պակասեցին [9]փա-
րազունք բնակեալք ի մէջ Իսրայելի ,
պակասեցին , մինչեւ յարեաւ Դեբովրա ,
8 մինչեւ յարեաւ մայր Իսրայելի ։ [10]Ցան-
կացան իբրեւ գարեղէն նկանակի ա-
տուածոց օտարաց մնոտեաց . յայնժամ
պատերազմեցան քաղաքք իշխանաց ,
ծածկութեամբ նորոց գեղարդանց , քա-
ռասուն հազար այր" ի մէջ Իսրայելի ։
9 Սիրտ իմ ի վերայ [11]կարգելոցն Իսրայե-
լի . զօրաւորք ժողովրդեանն", օրհնեցէք
10 զՏէր ։ [12]Հեծեալք յէրիվարս ի մէջօրէի ,
եւ ապիտակաց , երթեալք յատեանս ա-
11 տենակալաց ։ Տուք ձայն բարբառոյ
հուագածուաց ի մէջ ցնծացելոց . անդ
տացեն արդարութիւն Տեառն . զար-
դարութիւն զօրացոյց" ի մէջ Իսրայե-
լի . յայնժամ էջ ի քաղաքս ժողովուրդ
12 Տեառն ։ Զարթիր , զարթիր , Դեբովրա ,
[1]զարթո զբիւրաւորս հանդերձ ժողովր-
դեամբ ." զարթիր , զարթիր , խօսեաց եր-
գովք . զօրացեալ յարիցես, Բարակ . գե-
րեսցես զգերութիւն քո , որդի Աբինէե-
13 մայ ։ [13]Յայնժամ մեծացաւ զօրութիւն
նորա . Տէր ընկրկեաց ինձ զզօրագոյնսն
14 քան զիս ։ Ժողովուրդ Եփրեմայ պատ-
ժեաց զնոսա ի հովիտսն . եղբայր քո
Բենիամին՝ քոյին ժողովուրդ . յինէն ի
Մաքիր իջին խուզարկուք , եւ ի Զաբու-
ղոնէ զօրացուցիչք՝ գաւազանաւ պատ-
15 մութեան դպրի ։ Եւ զօրավարք Իսա-
քարու ընդ Դեբովրայ եւ ընդ Բարակայ .
եւ ապա Բարակ ի հովիտսն տարածեաց
զոտս իւր . ի բաժինս Ռուբենի մեծա-
16 մեծ ճչդութիւնք սրտի ։ Ընդէ՞ր նստի-
ցիս ի մէջ Մոսփաթեմայ , լսել զչաչիւնս
տագնապողաց , անցանել ի կողմն Ռու-
բենի ։ Մեծամեծ յարուցեալ կան հետա-
17 զօտութիւնք սրտից ։ Գադ յայնկոյս Յոր-
դանանու բնակեաց . եւ Դան , ընդէ՞ր
բնաւ պանդխտիցես ի նաւս" . Ասեր՝
բնակեաց առ ծովեզերբ ծովուց , եւ ի
18 կիրճս նորա բնակեսցէ ։ Զաբուղոն ժո-
ղովուրդ անձնանախատ ի մահ , եւ Նեփ-
19 թաղիմ՝ ի բարձունս ագարակի ։ Հասին
թագաւորք եւ ճակատեցան . յայնժամ
տագնապեցան թագաւորք Քանանացւոց
ի Թանաք ի վերայ ջրոց Մակեդդովայ .
զագահութիւն արծաթոյ [14]ես ոչ առի"։

[1]Յեբր. պ—ի—ւ [2]Եբր. զՅաբին արքայ Քանա-
նացւոց [3]Եբր. Յառաջնորդել առաջնորդաց
յԻսրայելի, ի նուիրել ժողովրդեան զանձն [4]Եբր.
Տեառն Աստուծոյ [5]Եբր. կաթեցուցին [6]Եբր.
Տեառն, Սինա իսկ [7]Եբր. ճանապարհք [8]Եբր.
որ գնային ընդ շաւիղս, գնային [9]Այլքն՝
ճոխք , կամ, աւանք [10]Եբր. ընտրեցին աստ-
ուածս նորս , յայնժամ պատերազմ ի դրունս.
վահան միթէ երեւեցա՞ւ եւ գեղարդն ի մէջ
քառասուն հազարաց [11]Եբր. իշխանացն
Իսրայելի. նահատակք , կամ, կամաւորք ի ժո-
ղովրդեան , [12]Եբր. Հեծեալք ի վերայ է-
շոց ապիտակաց, նստեալք յատեանս ատենա-
կալաց, եւ որ շրջիք ի ճանապարհի, խօսեցա-
րուք ։ (11) Ի ձայնէ բարբառոյ աղեղնաւորաց
ի տեղիս ուր հանէին ջուր . անդ տացեն զարդա-
րութիւնս Տեառն, զարդարութիւնս ճոխու-
թեան նորա
[13]Եբր. Յայնժամ էջ մնացորդն ընդդէմ զօ-
րաւորաց ժողովրդեանն. էջ Տէր առ իս ընդդէմ
հզօրաց ։ (14) Որ եղն յարմատոյն Եփրեմայ՝ ընդ-
դէմ Ամաղեկայ . յետ քո Բենիամին ի ժողո-
վուրդս քո . ի Մաքիրայ իջին իշխանք , եւ ի
Զաբուղոնէ որ ունէին գաւազան դպրի ։ (15) Եւ
զօրավարք Իսաքարու ընդ Դեբովրայ , եւ Իսա-
քար իբրեւ զԲարակ առաքեցաւ ի հովիտն զհետ
նորա. ի բաժինս Ռուբենի մեծամեծ վարանք
սրտի ։ (16) Ընդէ՞ր նստիցիս ի մէջ երկուց գո-
մոց լսել զբառաչել հօտից. ի բաժինս Ռուբենի
մեծամեծ հետազօտութիւնք սրտի ։ (17) Գա-
ղաադ յայնկոյս Յորդանանու բնակեաց, եւ Դան
ընդէ՞ր պանդխտիցի ի նաւս [14]Եբր. ոչ առին

20 Յերկնից ճակատեցան աստեղք յիւրա-
քանչիւր յօրինուածոց, ետուն պատե-
21 րազմ ընդ Սիսարայ ։ Հեղեղատն Կիսո-
նի մերժեաց զնոսա, հեղեղատն [1]Կա-
դեսիմայ, հեղեղատն Կիսոնի. կոխեսցէ
[2]զնոսա անձն իմ, ոտք իմ զօրասցի՛՛
22 զօրութեամբ ։ Յայնժամ կարթակոտորք
եղեն գարշապարք [3]երիվարաց Մադդա-
րովթայ, եւ հարթեցեն գարշապարք
իմ զհպարտութիւնս զարհուրանաց նո-
23 ցա՛՛ ։ Նզովեցէք զՄարովզ, ասէ հրեշ-
տակն Տեառն, անիծանելով անիծէք
զբնակիչս նորա, զի ոչ եկին յօգնականու-
թիւն Տեառն, [4]օգնական Տէր ի մէջ նա-
24 հատակաց հզօրն՛՛ ։ Օրհնեալ լիցի ի կա-
նայս Յայել կին Քաբերայ Կինեցւոյ,
օրհնեսցի ի կանայս ի խորանի [5]իւրում ։
25 Ջուր խնդրեաց, եւ ետ կաթն, դաշ-
խուրանաւ զօրաւորաց մատոյց կոգի ։
26 Զձեռն իւր [5]ձախ ձգեաց ի ցիցն, եւ զաջ
իւր [6]ի սպառսպուռ ջախջախանս անպի-
տանացուցանել՛՛, եւ վախճանեցոյց զՍի-
սարա. վարսեաց ընդ ծամելիս նորա եւ
անցոյց ցից ընդ գլուխ [7]նորա եւ սա-
27 տակեաց ։ Ի մէջ ոտից նորա անկաւ
ծանրացեալ, եւ նիրհեցոյց ի մէջ ծնգաց
իւրոց, յորում կորացաւ՝ մինչեւ զգետ-
28 նեցաւ, անդ անկաւ չուառականն ։ Մայրն
Սիսարայ հայեցեալ դէտ ակն ունէր ի
վանդակապատ պատուհանէն, քանզի
տեսանէր զդարձեալսն ի Սիսարայ, վասն
զի՛՛ յետնեցան կառք նորա ի գալոյ ։ Ըն-
29 դէ՞ր յամեցին հետք կառաց նորա ։ Կա-
նայք իմաստունք [5]իշխանաց նորա ե-
տուն անդրէն պատասխանի նմա [5]եւ ա-
սեն՛՛. եւ ինքնին անձամբ անձին տանէր
30 իւր պատասխանի. [8]Ո՞չ գտանիցեն զնա
աւարաբաշխք, առնել սէր բարեկամաց
ի գլուխ արանց ։ Եւ եգել զաղխս նորա
կապուտ երանգոցն՝ Սիսարայ, կապուտ
երանգոցն գոյնագոյն նկարուց, նարօտ
պէսպէս նկարուց. այն էր պարանոցին
31 նորա կապուտ՛՛ ։ Այսպէս կորիցեն ամե-
նայն թշնամիք քո, Տէր, եւ որք սիրի-
ցենն զնա՝ իբրեւ զելս արեգական ի զօ-
րութեան նորա ։
32 Եւ դադարեաց երկիրն ամս քառասուն ։

ԳԼ. Զ

1 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ ետ զնոսա Տէր ի ձեռս
2 Մադիամու ամս եւթն ։ Եւ զօրացաւ
ձեռն Մադիամու ի վերայ Իսրայելի. եւ
արարին իւրեանց որդիքն Իսրայելի յե-
րեսաց Մադիամու [9]զոմս ի լերինս եւ
3 յայրս եւ յամուրս՛՛ ։ Եւ լինէր իբրեւ վա-
րէր այր Իսրայելի, ելանէր Մադիամ եւ
Ամաղէկ եւ որդիքն արեւելեայց, հա-
4 սանէին ի վերայ նոցա. Եւ բանակէին
առ նոքօք, եւ ապականէին զբերս երկ-
րին մինչեւ ի մուտս Գազայ. եւ ոչ թո-
ղուին [10]դադար կենաց Իսրայելի, ոչխար
5 եւ արջառ եւ էշ ։ Զի ինքեանք եւ խա-
շինք իւրեանց ելանէին, եւ զվրանս իւր-
եանց բերէին, եւ հասանէին իբրեւ զմա-
րախ բազմութեամբ. եւ ոչ գոյր թիւ
նոցա եւ ուղտուց իւրեանց. եւ հասա-
նէին յերկիրն Իսրայելի ապականել զնա ։
6 Եւ աղքատացաւ Իսրայէլ յոյժ յերեսաց
Մադիամու. եւ աղաղակեցին որդիքն
Իսրայելի առ Տէր ։
7 Եւ եղեւ իբրեւ աղաղակեցին որդիքն
Իսրայելի առ Տէր վասն Մադիամու,
8 Եւ առաքեաց Տէր այր մարգարէ առ որ-
դիսն Իսրայելի եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի. Ես եմ
որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց,
եւ կորզեցի զձեզ ի տանէ ծառայու-
9 թեան, Եւ փրկեցի զձեզ ի ձեռաց Ե-
գիպտացւոցն, եւ ի ձեռաց ամենայն նեղ-
չաց ձերոց. եւ մերժեցի զնոսա յերեսաց
10 ձերոց, եւ ետու ձեզ զերկիր նոցա. Եւ
ասացի ցձեզ, Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
մի երկնչիք յաստուածոց Ամովրհացւոցն,
յորոց միջի դուք բնակեալ էք յերկրի
նոցա. եւ ոչ լուարուք ձայնի իմում ։
11 Եւ եկն հրեշտակ Տեառն, եւ նստաւ
ընդ կաղնեաւն որ էր յԵփրա Յովասու,
հօր Եսրեայ, եւ Գեդէոն որդի նորա ծե-

[1] Եբր. ի վաղուց [2] Եբր. անձն իմ [3] Եբր. երի-
վարաց. յարշաւանաց, յարշաւանաց զօրաւո-
րաց նորա [4] Եբր. յօգնականութիւն Տեառն
ընդդէմ հզօրաց [5] Յեբր. պակաս [6] Եբր. յուռն
գործաւորաց [7] Եբր. նորա ։ (27) Ի մէջ ոտից նորա
կորացաւ, անկաւ, զգետնեցաւ. ի մէջ ոտից
նորա կորացաւ անկաւ. ուր կորացաւն՝ անդ
անկաւ կործանեալ ։ (28) Ընդ պատուհանն հայե-
ցաւ, եւ գոչեաց մայրն Սիսարայ ընդ վանդակա-
պատն, Զի՞ [8] Եբր. Ո՞չ ապաքէն գտանեն,
բաշխեն աւար, աղջիկ մի, նա՛ աղջկունս եր-
կուս առ այր. կապուտ երանգոց՝ վասն Սիսա-
րայ, կապուտ երանգոց նկարակերտ. երանգ
երկուատակք նկարէն՝ պարանոցի նորա կապուտ

[9] Եբր. սորս ի լերինս և այրս եւ ամուրս [10] Եբր.
պաշար

ծէր ցորեան ի [1]կալ, փախչել" յերեսաց
12 Մադիամու։ Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ
Տեառն եւ ասէ ցնա, Տէր ընդ քեզ,
13 հզօր զօրութեամբ։ Եւ ասէ ցնա Գե-
դէոն, Ցիս, Տէր իմ. եթէ էր Տէր ընդ
մեզ, ընդէ՞ր գտին զմեզ ամենայն չա-
րիքս այսոքիկ. եւ ո՞ւր են ամենայն
սքանչելիքն նորա զոր պատմեցին մեզ
հարքն մեր եւ ասեն, Ո՞չ ապաքէն յԵ-
գիպտոսէ եհան զմեզ Տէր. եւ արդ ըն-
դէ՞ր մերժեաց զմեզ, եւ մատնեաց զմեզ
14 ի ձեռս Մադիամու։ Եւ հայեցաւ ընդ
նա [2]հրեշտակն Տեառն", եւ ասէ ցնա,
Երթ զօրութեամբդ քով այդուիկ, եւ
փրկեսցես զԻսրայէլ ի ձեռաց Մադիա-
15 մու. ո՞չ ահաւասիկ ես առաքեցի զքեզ։ Եւ
ասէ ցնա Գեդէոն, Ցիս, Տէր, ի՞ւ փրկե-
ցից զԻսրայէլ. եւ ահա հազարաւորն իմ
խոնարհագոյն է ի մէջ Մանասէի, եւ
16 ես կրտսեր եմ ի տան հօր իմոյ։ Եւ ա-
սէ [3]ցնա, Տէր" ընդ քեզ, եւ հարցես
17 զՄադիամ իբրեւ զայր մի։ Եւ ասէ Գե-
դէոն, Եթէ գտի շնորհս առաջի աչաց
քոց, արասցես ինձ նշան եթէ [4]դու խօ-
18 սեսցիս" ընդ իս։ Մի՛ գնասցես աստի
մինչեւ եկից առ քեզ, եւ բերից զզոհ
իմ եւ եդից առաջի քո։ Եւ ասէ, Ես
[5]եմ, եւ" նստայց աստ մինչեւ դարձցիս
19 առ իս։ Եւ եմուտ Գեդէոն եւ հասոյց
ուլ մի յայծեաց, եւ արդու մի ալեւր
բաղարջ. եւ զմիսն եդ ի վերայ խանի,
եւ զարգանակն արկ ի պոյտն, եւ եհան
առ նա ընդ կաղնեաւն եւ [6]երկիր ե-
20 պագ"։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն [7]Տեառն,
Առ դու զմիսդ եւ զհացդ բաղարջ, եւ
դիր ի վերայ վիմին այնորիկ, եւ հեղ
21 զարգանակն. եւ արար այնպէս։ Եւ
ձգեաց հրեշտակն Տեառն զծայր գաւա-
զանին որ ի ձեռին իւրում, եւ հասոյց
ի միսն եւ ի բաղարջսն. եւ բորբոքեցաւ
հուր ի վիմէ անտի, եւ եկեր զմիսն եւ
զբաղարջսն. եւ հրեշտակն Տեառն գնաց
22 յաչաց նորա։ Եւ ետես Գեդէոն եթէ
հրեշտակ Տեառն է. եւ ասէ Գեդէոն,
Ա՛, ա՛, Տէր, Տէր. զի տեսի զհրեշտակն
23 Տեառն դէմ յանդիման։ Եւ ասէ ցնա Տէր,
Խաղաղութիւն ընդ քեզ. մի՛ երկնչիր.
ոչ մեռանիցիս։

24 Եւ շինեաց անդ Գեդէոն սեղան Տեառն,
եւ կոչեաց զնա Խաղաղութիւն Տեառն
մինչեւ ցայսօր. [8]եւ մինչդեռ ինքն ան-
դէն էր" յԵփրա հօր իւրոյ Եսրեայ։
25 Եւ եղեւ ի գիշերին յայնմիկ եւ ասէ
ցնա Տէր, Առ դու քեզ զեզն պարարակ
հօր քո, եւ զեզն երկրորդ զեւթնեմեան.
եւ քակեսցես զսեղանն Բահաղու որ է
հօր քո, եւ կոտորեսցես [9]զանտառն որ
26 զնովաւ։ Եւ շինեսցես սեղան Տեառն
Աստուծոյ քում, [10]որ երեւեցաւ քեզ ի
գլուխ լերինն Մանովգայ, ի տեղւոջ պա-
տերազմին". եւ առցես զեզն զերկրորդ,
եւ հանցես յողջակէզ փայտիւք [9]անտա-
27 ռին զոր կոտորեսցես։ Եւ ա՛ռ Գեդէոն
[11]երեքտասան այր ի ծառայից իւրոց, եւ
արար որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա Տէր.
եւ եղեւ իբրեւ երկեաւ ի տանէ հօր
իւրոյ եւ յարանց քաղաքին առնել ի
տուէ, արար գիշերի։
28 Եւ կանխեցին արք քաղաքին ընդ ա-
ռաւօտն, եւ ահա կործանեալ սեղանն
Բահաղու, եւ [9]անտառն որ զնովաւ՝ կո-
տորեալ, եւ եզն պարարակ հանեալ ող-
29 ջակէզ ի սեղանն շինեալ։ Եւ ասեն այր
ցընկեր իւր, Ո՞ արար զիրս զայս. եւ
յուզէին եւ քննէին եւ ասէին թէ Գե-
դէոն որդի Յովասու արար զիրդ զայդ։
30 Եւ ասեն արք քաղաքին ցՅովաս, Հան
արտաքս զորդին քո եւ մեռցի. զի կոր-
ծանեաց զսեղանն Բահաղու, եւ կոտո-
31 րեաց [9]զանտառն որ զնովաւ։ Եւ ասէ
Յովաս ցարսն յարուցեալս ի վերայ նո-
րա, Դո՞ւք այժմ դատիցիք վասն Բա-
հաղու, եւ կամ դո՞ւք ապրեցուցանիցէք
զնա. որ [12]վնասեաց նմա" մեռցի մին-
չեւ ցառաւօտ. եթէ աստուած իցէ, ինքն
խնդրեսցէ զվրէժ անձին իւրոյ, զի կոր-
32 ծանեցին զսեղան նորա։ Եւ կոչեաց զնա
յաւուր յայնմիկ Յերոբաաղ, եւ ասէ,
Դատաստան Բահաղու. զի կործանեաց
զսեղան նորա։
33 Եւ ամենայն Մադիամ եւ Ամաղէկ եւ
ամենայն որդիքն արեւելեայց ժողովե-
ցան ի միասին, եւ եկին բանակեցան ի
34 հովիտն Յեզրայելի։ Եւ Հոգի Տեառն
[13]զօրացոյց զԳեդէոն", եւ եհար փող եղ-
ջերեւն. եւ խրախոյս եբարձ Աբիեզեր

[1] Եբր. հնձանի փախուցանել, կամ, թաքուցանել
[2] Եբր. Տէր
[3] Եբր. ցնա Տէր, Զի ես եղէց
[4] Եբր. դու ես որ խօսիս
[5] Եբր. պակասէ
[6] Եբր. մատոյց
[7] Եբր. Աստուծոյ

[8] Եբր. եւ տակաւին անդ է
[9] Եբր. աշերա, (տես Ելից ԼԴ. 13։)
[10] Եբր. ի գլուխ ամրոցս այսորիկ ըստ կարգի
[11] Եբր. տասն
[12] Եբր. դատիցին վասն նորա՝
[13] Եբր. արկաւ զԳեդէոնիւ, այսինքն՝ պատեաց զնա իբրեւ հանդերձ

35 զկնի նորա ։ Եւ արձակեաց հրեշտակս
ընդ ամենայն Մանասէ, եւ գոչեաց եւ
նա զկնի նորա · եւ արձակեաց հրեշտակս
յԱսեր եւ ի Զաբուղոն եւ ի Նեփթաղիմ,
եւ ելին ընդ առաջ նորա ։
36 Եւ ասէ Գեդէոն ցԱստուած, Եթէ
փրկեսցես ձեռամբ իմով զԻսրայէլ որ-
37 պէս եւ խօսեցար, Ահա դնեմ զգաթ մի
ասուի ի կալ · եթէ լինիցի [1]անձրեւ ի
վերայ գզաթուն միայն եւ ի վերայ ա-
մենայն երկրի ցամաքութիւն, գիտացից
եթէ փրկեսցես ձեռամբ իմով զԻսրա-
38 յէլ՝ որպէս եւ խօսեցար ։ Եւ եղեւ այն-
պէս · եւ կանխեաց Գեդէոն ընդ առաւօտն
ի վաղիւ անդր, եւ քամեաց զգզաթն,
եւ էջ ցօղ ի գզաթէ անտի լի կոնքիւ
39 ջրոյ ։ Եւ ասէ Գեդէոն ցԱստուած, Մի
բարկասցի ցասումն քո ինձ, եւ խօսե-
ցայց դարձեալ միւսանգամ, եւ փորձե-
ցից միւսանգամ գզաթուն · եւ եղիցի
միւսանգամ ցամաքութիւն ի վերայ գզա-
թուն միայնոյ, եւ ի վերայ ամենայն երկրի
40 եղիցի [1]անձրեւ ։ Եւ արար Աստուած այն-
պէս ի գիշերին յայնմիկ · եւ եղեւ ցա-
մաքութիւն ի վերայ գզաթուն միայնոյ,
եւ ի վերայ ամենայն երկրի եղեւ [1]անձրեւ ։

ԳԼ · Է

1 Եւ կանխեաց Յերոբաաղ, նա ինքն է
Գեդէոն, եւ ամենայն զօրն ընդ նմա,
եւ բանակեցան առ աղբերն Արեդայ · եւ
բանակն Մադիամու [2]եւ Ամաղեկայ՞ էր
նոցա ընդ հիւսիսոյ [3]ի Գաբաաթամ որ ի
2 հովտի անդ ։ Եւ ասէ Տէր ցԳեդէոն, Բա-
զում է զօրդ որ ընդ քեզ է, առ ի չմատ-
նելոյ ինձ զՄադիամ ի ձեռս դոցա · գու-
ցէ պարծիցի ի վերայ իմ Իսրայէլ եւ ա-
3 սիցէ, թէ Ձեռն իմ փրկեաց զիս ։ Եւ
ասէ ցնա Տէր, Խօսեաց յականջս ժո-
ղովրդեանդ, եւ ասասցես, Ո՛ ոք [4]վա-
տասիրտ իցէ՝ դարձցի · եւ դիմեցին՞ ի
լեռնէն Գաղաադու, եւ դարձան ի զօ-
րուէն քսան եւ երկու հազարք, եւ մնա-
4 ցին տասն հազար ։ Եւ ասէ Տէր ցԳե-
դէոն, Տակաւին բազում է զօրդ · իջո
զդոսա ի ջուրն եւ փորձեցից քեզ զդո-
սա անդ · եւ եղիցի զորմէ ասացից ցքեզ
եթէ Դա երթիցէ ընդ քեզ, նա երթի-
ցէ ընդ քեզ · եւ զամենայն զորմէ ա-
սացից թէ Դա մի՛ երթիցէ ընդ քեզ, նա
5 մի՛ երթիցէ ընդ քեզ ։ Եւ իջոյց զզօրն
ի ջուրն · եւ ասէ Տէր ցԳեդէոն, Ամե-
նայն որ լափիցէ լեզուաւ իւրով ի ջրոյ
անտի իբրեւ զշուն, կացուսցես զնոսա
ուրոյն · եւ ամենայն որ անկցի ի վերայ
ծնկաց իւրոց ըմպել, կացուսցես զնոսա
6 առանձինն ։ Եւ եղեւ թիւ ամենեցուն
որ լափեցին ձեռամբ եւ լեզուով իւ-
եանց, երեք հարեւր այր · եւ մնացորդք
ժողովրդեանն անկան ի վերայ ծնկաց
7 իւրեանց ըմպել ջուր ։ Եւ ասէ Տէր ցԳե-
դէոն, Երեք հարեւր արամբքդ որ լա-
փեցին զջուր՝ փրկեցից զձեզ, եւ տաց
զՄադիամ ի ձեռս քո · եւ ամենայն ժո-
ղովուրդդ երթիցէ այր իւրաքանչիւր ի
8 տեղի իւր ։ Եւ առին զպաշար ժողովր-
դեանն ի ձեռս իւրեանց, եւ զփողս նո-
ցա եղջերեայս ։ Եւ զամենայն այր Իս-
րայէլի արձակեաց զայր ի բնակութիւն
իւր, եւ զերեքհարեւր այրն եւեթ կա-
լաւ · եւ բանակն Մադիամու էին ի ներ-
քոյ նորա ի հովիտն ։
9 Եւ եղեւ ի գիշերին յայնմիկ եւ ասէ
ցնա Տէր, Արի էջ աստի վաղվաղակի ի
բանակն, զի մատնեցի զնա ի ձեռս քո ։
10 Ապա թէ երկնչիցիս դու իջանել, էջ նախ
դու եւ պատանեակդ քո Փարա ի բա-
11 նակն · Եւ լուիցես եթէ զինչ խօսիցին,
եւ ապա զօրասցին ձեռք քո, եւ իջցես
ի բանակն ։ Եւ էջ ինքն եւ պատանեակն
իւր Փարա ընդ նմա ի մասն ինչ յիսնե-
12 րորդաց բանակին ։ Եւ Մադիամ եւ Ա-
մաղէկ եւ ամենայն որդիքն արեւելեայց
բանակեալ էին ի ծործորսն իբրեւ զմա-
րախ բազմութեամբ · եւ ուղտուց նոցա
ոչ գոյր թիւ, այլ էին իբրեւ զաւազ առ
13 եզերբ ծովու բազմութեամբ ։ Եւ եմուտ
Գեդէոն, եւ ահա այր պատմէր ընկերի
իւրում երազ · Տեսի, ասէ, երազ, եւ ա-
հա նկանակ գարեղէն հոլովեալ ի բա-
նակս Մադիամու, եւ եկն մինչեւ ի խո-
րանն Մադիամու, եւ եհար զնա եւ կոր-
ծանեաց, եւ անկաւ խորանն վերուստ
14 ի վայր ։ Պատասխանի ետ ընկերն նորա
եւ ասէ, Ոչ է այն՝ եթէ ոչ սուրն Գե-
դէոնի որդւոյ Յովասու առն Իսրայելաց-
ւոյ · մատնեաց Տէր ի ձեռս նորա զՄա-
դիամ եւ զամենայն բանակս ։
15 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Գեդէոն զպատ-
մութիւն երազոյն եւ զմեկնութիւն նո-
րա, երկիր եպագ Տեառն, եւ դարձաւ

[1] Եբր. ցօղ [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. առ բլրոյն Մորէի [4] Եբր. վատասիրտ եւ երկչոտ իցէ՝ դարձցի եւ մեկնեսցի

անդրէն ի բանակն Իսրայելի, եւ ասէ,
Արիք, զի մատնեաց Տէր զբանակն Մա-
16 դիամու ի ձեռս [1]մեր։ Եւ բաժանեաց
զերեք հարեւր այրն յերիս առաջս. եւ
ետ զփողս եղջերեայս[2] ի ձեռս ամենե-
17 ցունց, եւ ջահս ի մէջ սափորացն։ Եւ ա-
սէ ցնոսա, Ընդ իս հայեսջիք, եւ այն-
պէս արասջիք. ահա ես մտանեմ ի մէջ
բանակին, եւ եղիցի որպէս ես առնի-
18 ցեմ, նոյնպէս եւ դուք արասջիք։ Եւ
հարից ես զփողն եղջերեայ, եւ ամե-
նեքեան որ ընդ իս էք՝ հարջիք եւ դուք
զփողսն եղջերեայս, չուրջ զամենայն
բանակաւն, եւ ասասջիք, Սուր Տեառն
եւ Գեդէոնի։
19 Եւ եմուտ Գեդէոն եւ հարեւր այր ընդ
նմա ի կողմն բանակին, ի սկզբան միջ-
նոյ պահուն, [3]միայն զարթուցանելով
զարթուցին՝՝ զպահապանսն, եւ հարին
զփողսն եղջերեայս, եւ [4]թօթափեցին
20 զսափորսն որ ի ձեռս իւրեանց։ Եւ հարին
զփողսն եղջերեայս երեքին առաջքն, եւ
խորտակեցին զսափորսն, եւ առին ձա-
խու ձեռամբք իւրեանց զջահսն, եւ ա-
ջու ձեռօք իւրեանց զփողսն հարկանել,
եւ աղաղակեցին եւ ասեն, Սուր Տեառն
21 եւ Գեդէոնի։ Եւ կացին իւրաքանչիւր
առանձինն չուրջ զբանակաւն. եւ ըն-
թացաւ ամենայն բանակն, [5]փող հա-
22 րին՝՝ եւ փախեան։ Եւ գոչեցին երեք-
հարիւրեքին փողքն եղջերեայք. եւ եդ
Տէր զսուր առն յընկեր իւր եւ յամենայն
բանակն. եւ փախեաւ ամենայն բանակն
մինչեւ [6]ցԲեթասետա, եւ մեւս գունդն
մինչեւ՝՝ ցդարն Աբէլմաուլայ եւ ցՏաբէթ։
23 Եւ գոչեաց այր Իսրայելացի ի Նեփ-
թաղիմայ եւ յԱսերայ եւ յամենայն Մա-
24 նասէէ, եւ զհետ մտին Մադիամու։ Եւ
հրեշտակս արձակեաց Գեդէոն յամենայն
սահմանս Եփրեմայ, եւ ասէ, Իջէք յա-
ռաջս Մադիամու, եւ կալարուք զկիրճս
ջրոցն մինչեւ ցԲեթփարա եւ ցՅորդա-
նան։ Եւ գոչեաց ամենայն այր Եփրե-
մի, եւ կալան իւրեանց զանցս ջրոցն
25 մինչեւ ցԲեթփարա եւ ցՅորդանան։ Եւ
կալան զերկու իշխանսն Մադիամու զՈվ-
րեբ եւ զԶեբ. եւ սպանին զՈվրեբ [7]ի
Սովրորեբա, եւ զԶեբ սպանին [8]յԱկեբ-
զեբա, եւ հալածեցին զՄադիամ. եւ
զգլուխսն Ովրեբայ եւ Զեբայ բերին առ
Գեդէոն յայնմ կողմանէ Յորդանանու։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ասեն ցԳեդէոն այր Եփրեմի, Զի՞նչ
է բանդ այդ զոր արարեր ընդ մեզ, զի
ոչ կոչեցեր զմեզ յորժամ երթայիր պա-
տերազմել ընդ Մադիամու. եւ վիճէին
2 ընդ նմա սաստկագոյնս։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Արդ զի՞նչ ինչ արարի իբրեւ զձեզ.
ո՞չ ապաքէն լաւագոյն է ճռաքաղու-
թիւնդ Եփրեմի քան զկութսն Աբիեզե-
3 րայ։ Ի ձեռս ձեր մատնեաց [9]Տէր զիշ-
խանսն Մադիամու զՈվրեբ եւ զԶեբ. եւ
զի՞նչ կարացի առնել իբրեւ զձեզ։ Եւ
ապա դադարեաց ոգի նոցա ի նմանէ ի
խօսել նորա զբանս զայս։
4 Եւ եկն Գեդէոն ի Յորդանան, եւ անց
ինքն եւ երեք հարեւր արքն որ ընդ նմա
5 պարտասեալք [10]եւ քաղցեալք՝՝։ Եւ ասէ
ցարսն Սոկքովթայ, Տուք աւադիկ հաց
ի կերակուր զօրուս այսմիկ որ ընդ իս,
զի քաղցեալ են. եւ ես պնդեցայց զհետ
Զեբէի եւ Սաղմանայ թագաւորացն Մա-
6 դիամու։ Եւ ասեն իշխանքն Սոկքով-
թայ, Միթէ ձեռն Զեբէի եւ Սաղմա-
նայ իցէ՞ ի ձեռին քում, զի տացուք հաց
7 զօրականիդ քում։ Եւ ասէ Գեդէոն, Ոչ
այդպէս, այլ ի տալ Տեառն զԶեբէի եւ
զՍաղմանա ի ձեռս իմ, եւ ես [11]քարշե-
ցից զմարմինս ձեր փշովք անապատի եւ
8 բորկոնիմաւ։ Եւ ել անտի ի Փանուէլ,
եւ խօսեցաւ ընդ նոսա նոյնպէս. եւ պա-
տասխանի արարին նմա արք Փանուե-
լայ՝ զոր օրինակ արարին նմա պատաս-
9 խանի արք Սոկքովթայ։ Եւ խօսեցաւ
Գեդէոն ընդ արս Փանուելի եւ ասէ, Ի
դառնալ իմում այսրէն խաղաղութեամբ՝
կործանեցից զաշտարակդ զայդ։
10 Եւ Զեբէի եւ Սաղմանա էին ի Կար-
կար, եւ բանակ նոցա ընդ նոսա, իբ-
րեւ հնգետասան հազար այր ընդ ամե-
նայն՝ որ մնացեալ էին յամենայն բանա-
կէ որդւոցն արեւելից. եւ անկեալք էին
հարեւր եւ քսան հազար արանց սուսե-
11 րամերկաց։ Եւ ել Գեդէոն ընդ ճանա-
պարհս վրանաբնակչացն յարեւելից Նա-
բաէի եւ հանդէպ Նաբեայ, եւ եհար զբա-

[1] Օրին. ձեր [2] Օրինակ յունարէն, եւ սափորս Թափուրս [3] Օրին. այն ինչ կացուցեալ էր նոցա [4] Օրին. խորտակեցին [5] Օրին. և աղաղակեցին [6] Օրին. ցԲեթսետա ի կողմն Սարերայ, մինչեւ [7] Այլքն՝ առ վիմին Որեբայ

[8] Այլքն՝ առ հնձանին Զեբայ [9] Օրին. Աստուած [10] Օրին. սակայն և հալածէին [11] Օրին. ծեծեցից

12 նակն . զի անհ էր բանակն յանհոգս ։ Եւ
փախեան Զեբէէ եւ Սաղմանա , եւ պնդե–
ցաւ զհետ նոցա . եւ ձերբակալ արար
զերկոսս թագաւորսն Մադիամու զԶե–
բէէ եւ զՍաղմանա , եւ զամենայն բա–
նակ նոցա դղրդեցոյց ։
13 Եւ դարձաւ Գեդէոն որդի Յովասու ի
պատերազմէն [1]ի զառիվայրէ անտի Արե–
14 սայ" ։ Եւ կալաւ պատանեակ մի յարանց
Սոկքովթայ , եւ եհարց զնա . եւ գրեաց
առ ինքն զիշխանսն Սոկքովթայ եւ զծերս
15 նորա եւթանասուն եւ եւթն այր ։ Եւ
եկն [2]Գեդէոն առ իշխանսն" Սոկքով–
թայ , եւ ասէ ցնոսա , Ահաւասիկ Զեբէէ
եւ Սաղմանա , վասն որոց նախատեցէք
զիս եւ ասացէք , Միթէ ձեռն Զեբէի
եւ Սաղմանայ այժմ ի ձեռին քում իցէ ,
զի տացուք հաց արանց քոց նքթելոց ։
16 Եւ առ [3]զիշխանսն եւ" զծերս քաղաքին
եւ փուշս յանապատէ եւ զբորկոնիմ ,
եւ [4]քարշեաց նոքօք զարսն Սոկքովթայ ։
17 Եւ զաշտարակն Փանուէլի կործանեաց ,
եւ կոտորեաց զարս քաղաքին ։
18 Եւ ասէ ցԶեբէէ եւ ցՍաղմանա , [5]Ո՞ւր
են" արքն զորս կոտորեցէք ի Թաբովր ։
Եւ ասեն , Որպէս դու , նոյնպէս եւ
[6]նոքա նման քեզ , եւ դու նման նոցա,"
19 իբրեւ զտեսիլ որդւոց թագաւորի ։ Եւ
ասէ Գեդէոն , Եղբարք իմ եւ որդիք մօր
իմոյ էին . [3]եւ երդուաւ նոցա եւ ասէ,"
Կենդանի է Տէր , եթէ կենդանի պահեալ
20 էր ձեր զնոսա , ոչ սպանանէի զձեզ ։ Եւ
ասէ ցՅեթեր ցանդրանիկ իւր , Արի սպան
զդոսա . եւ ոչ եհան պատանեակն զսուր
21 իւր զի երկեաւ , քանզի մանուկ էր ։ Եւ
ասեն Զեբէէ եւ Սաղմանա , Արի եւ դու
քեզէն պատահեա մեզ , զի ըստ առն եւ
զօրութիւն իւր . եւ յարեաւ Գեդէոն եւ
սպան զԶեբէէ եւ զՍաղմանա, եւ առ զմա–
նեակսն ի պարանոցաց ուղտուց նոցա ։
22 Եւ ասեն այր Իսրայելի ցԳեդէոն , Իշ–
խեա մեզ դու եւ որդի քո , եւ որդի որդ–
ւոյ քո , զի փրկեցեր զմեզ ի ձեռաց
23 Մադիամու ։ Եւ ասէ ցնոսա Գեդէոն ,
Ոչ իշխեցից ես ձեզ , եւ ոչ իշխեսցէ ձեզ
որդի իմ . այլ Տէր իշխեսցէ ձեզ ։
24 Եւ ասէ ցնոսա Գեդէոն , Խնդրեցից
ի ձէնջ հայցուածս ինչ , եւ տուք ինձ առ
այր գինդ մի յաւարէ անտի . զի գինդք
ոսկիք էին նոցա , քանզի Իսմայելացիք
25 էին ։ Եւ ասեն , Տալով տացուք . եւ տա–
րածեցին [7]զհանդերձս նորա", եւ ընկե–
ցին անդր այր իւրաքանչիւր զգինդս
26 [3]ոսկիս զաւարի իւրոյ ։ Եւ եղեւ կշիռ
գնդացն ոսկեաց զոր խնդրեաց՝ հազար
եւ եւթն հարեւր սիկղ ոսկւոյ , թող
զչանչանուանսն եւ զմենեկանգս եւ [8]զպատ–
կակալս եւ զծիրանիս , եւ որ ինչ ի թա–
գաւորսն" Մադիամու . եւ թող զմա–
նեակս ոսկիս պարանոցաց ուղտուց նո–
27 ցա ։ Եւ արար զայն Գեդէոն յեփուդ , եւ
հաստատեաց զայն ի քաղաքի իւրում
յԵփրա . եւ պոռնկեցաւ ամենայն Իսրա–
յէլ զկնի նորա անդր , եւ եղեւ Գեդէո–
նի եւ տան նորա ի գայթագղութիւն ։
28 Եւ վանեցաւ Մադիամ առաջի որդւոցն
Իսրայելի եւ ոչ եւս յաւելին ամբառնալ
զգլուխս իւրեանց . եւ դադարեաց երկիրն
ամս քառասուն յաւուրս Գեդէոնի ։
29 Եւ գնաց Յերոբաաղ որդի Յովասու ,
30 եւ բնակեաց ի տան իւրում ։ Եւ Գեդէո–
նի էին եւթանասուն որդիք ելեալք յե–
րանաց նորա . զի կանայք բազումք էին
31 նորա . Եւ հարճ նորա որ ի Սիկիմայ՝
ծնաւ նմա եւ նա որդի, եւ եդ անուն նմա
32 Աբիմելէք ։ Եւ մեռաւ Գեդէոն որդի Յո–
վասու ի բարւոք ծերութեան , եւ թա–
ղեցաւ ի գերեզմանի Յովասու հօր իւ–
րոյ յԵփրա հօրն Եզրեայ ։
33 Եւ եղեւ իբրեւ մեռաւ Գեդէոն , դար–
ձան որդիքն Իսրայելի եւ պոռնկեցան
զհետ Բահաղիմայցն . եւ եդին զուխտ
իւրեանց ընդ Բահաղուն Բերիթայ , լի–
34 նել նոցա յաստուած ։ Եւ ոչ յիշե–
ցին որդիքն Իսրայելի զՏէր Աստուած
իւրեանց որ փրկեաց զնոսա յամենայն
35 թշնամեաց իւրեանց շուրջանակի ։ Եւ ոչ
արարին ողորմութիւն ընդ տանն Յերո–
բաաղայ , որ նա ինքն է Գեդէոն , ըստ
ամենայն բարութեանն զոր արար ընդ
Իսրայելի ։

ԳԼ . Թ

1 Եւ գնաց Աբիմելէք որդի Յերոբաաղայ
ի Սիկիմ առ եղբարս մօր իւրոյ , եւ խօ–
սեցաւ ընդ նոսա եւ ընդ ամենայն ազ–
գատոհմի տան հօր մօր իւրոյ եւ ասէ ,
2 Խօսեցարուք յականջս ամենայն արանց
Սիկիմացւոց . Ո՞ր լաւ իցէ ձեզ , իշխել
ձեզ եւթանասո՞ւն արանց ամենայն որդ–

[1] Կամ, յառաջ քան զելս արեւու [2] Ոմն. առ արսն [3] Յոմն. զոխան [4] Ոմն. խրատեաց [5] Ոմն. Որպիսի՞ ոք էին [6] Ոմն. նոքա . իւրաքանչիւր

[7] Ոմն. հանդերձ [8] Ոմն. զծիրանիս որ ի վերայ թագաւորացն

ւոցն Յերոբաաղայ, եթէ տիրել ձեզ առն
միոջ. եւ յիշեցէք զի ոսկր ձեր եւ մար-
3 մին ձեր եմ ես։ Եւ խօսեցան զնմանէ
եղբարք մօր նորա յականջս ամենայն ա-
րանց Սիկիմացւոց զամենայն բանս զայ-
սոսիկ. եւ միտեցաւ սիրտ նոցա զհետ
Աբիմելիքայ, զի ասացին թէ Եղբայր
4 մեր է։ Եւ ետուն նմա եւթանասուն ար-
ծաթոյ ի տանէ Բահաղու Բերիթայ [1]ուխ-
տին, եւ վարձեաց նոքօք Աբիմելէք
արս որկրամոլս եւ զարհուրեցուցիչս, եւ
5 գնացին զհետ նորա։ Եւ եմուտ ի տուն հօր
իւրոյ յԵփրա, եւ կոտորեաց զեղբարս իւր
զորդիսն Յերոբաաղայ արս եւթանասուն,
ի վերայ վիմի միոյ. եւ մնաց Յովաթամ որդի
Յերոբաաղայ կրտսեր, քանզի թաքեաւ։
6 Եւ ժողովեցան ամենայն արք Սիկիմացւոց
եւ ամենայն տունն Մաաղոնայ, եւ չոգան
թագաւորեցուցին զԱբիմելէք ի թագա-
ւոր՝ առ կաղնեաւ [2]կառուցն որ ի Սիկիմա։
7 Եւ ազդ եղեւ Յովաթամայ, եւ գնաց
եւ եկաց ի վերայ գլխոյ լերինն ի Գա-
րիզին. ամբարձ զձայն իւր եւ [3]ելաց,
եւ ասէ ցնոսա, Լուարո՛ւք ինձ, արք
Սիկիմացւոց, եւ լուիցէ ձեզ Աստուած։
8 Գնալով գնացին ծառք օծանել իւրեանց
թագաւոր, եւ ասեն ցձիթենին, Թա-
9 գաւորեա ի վերայ մեր։ Եւ ասէ ցնոսա
ձիթենին, Թողից զպարարտութիւն իմ
[4]յորոյ փառաւորեաց զիս Աստուած եւ
10 մարդիկ", եւ երթայցեմ իշխե՞լ ծառոց։ Եւ
ասեն ծառքն ցթզենին, Եկ թագաւորեա
11 ի վերայ մեր։ Եւ ասէ ցնոսա թզենին,
Թողեալ զքաղցրութիւն իմ եւ զբերս
բարութեան իմոյ, եւ երթայցեմ իշխա՞ն
12 լինել փայտից։ Եւ ասեն ծառքն ցորթ,
13 Եկ թագաւորեա ի վերայ մեր։ Եւ ասէ
ցնոսա որթ, Թողեալ զգինի իմ [1]եւ զու-
րախութիւն Աստուծոյ եւ մարդկան, եւ
14 երթայցեմ իշխա՞ն լինել փայտից։ Եւ ա-
սեն ծառքն ցդժնիկ, Եկ թագաւորեա ի
15 վերայ մեր։ Եւ ասէ դժնիկ ցծառս, Թէ
արդարեւ օծանիցէք զիս թագաւորել ի
վերայ ձեր, եկայք ծածկեցարուք ընդ
հովանեաւ իմով, եթէ ոչ, ելանիցէ հուր
ի դժնկէ աստի, եւ կերիցէ զեղեւնա-
16 փայտս Լիբանանու։ Եւ արդ եթէ ճշմար-
տութեամբ եւ բովանդակութեամբ ա-
րարէք եւ թագաւորեցուցէք զԱբիմե-

[1] Յեբր. դաշանց [2] Եբր. կոթողին, կամ, պահակին
[3] Եբր. աղաղակեաց [4] Եբր. որով պատուեն յիս
զԱստուած եւ զմարդիկ

լէք, եւ [5]թէ որպէս" արարէք ընդ Յե-
րոբաաղ եւ ընդ տուն նորա, եւ եթէ
ըստ հատուցման ձեռին նորա արարէք
17 նմա, Որպէս ետ պատերազմ հայր իմ
փոխանակ ձեր, եւ ընկէց զանձն իւր
յառաջ, եւ ապրեցոյց զձեզ ի ձեռաց
18 Մադիամու, Եւ դուք յարեայք ի վերայ
տան հօր իմոյ այսօր, եւ կոտորեցէք
զորդիս նորա, արս եւթանասուն ի վե-
րայ վիմի միոյ, եւ թագաւորեցուցէք
զԱբիմելէք զորդի աղախնոյ նորա ի վե-
րայ արանց Սիկիմացւոց, զի եղբայր ձեր
19 է. Եթէ ճշմարտութեամբ եւ բովանդա-
կութեամբ արարէք ընդ Յերոբաաղայ եւ
ընդ տան նորա յաւուրս յայսմիկ, [1]օրհ-
նեսջիք դուք եւ" ուրախ լիջիք յԱբիմե-
20 լէք, եւ ուրախ լիցի եւ նա ի ձեզ. Ա-
պա թէ ոչ, ելցէ հուր յԱբիմելեքայ եւ
կերիցէ զարս Սիկիմացւոց, եւ զտունն
Մաաղոնայ. [6]ապա թէ ոչ," ելցէ հուր
յարանց Սիկիմացւոց եւ ի տանէն Մաաղո-
21 նայ եւ կերիցէ զԱբիմելէք։ Եւ փախ-
եաւ Յովաթամ եւ զերծաւ, եւ գնաց ընդ
ճանապարհն ի Բերա, եւ բնակեաց անդ
յերեսաց Աբիմելեքայ եղբօր իւրոյ։
22 Եւ իշխեաց Աբիմելէք ի վերայ Իսրա-
23 յելի ամս երիս։ Եւ առաքեաց Աստուած
ոգի չար ի մէջ Աբիմելեքայ եւ ի մէջ ա-
րանց Սիկիմացւոց, եւ [7]արհամարհեցին
արք Սիկիմացւոց զտունն Աբիմելեքայ"
24 Ածել ի վերայ նորա զանիրաւութիւն
եւթանասնից որդւոցն Յերոբաաղայ, եւ
հատուցանել զարիւն նոցա ի վերայ Ա-
բիմելեքայ եղբօրն իւրեանց որ կոտո-
րեաց զնոսա, եւ ի վերայ արանց Սիկիմաց-
ւոց՝ զի զօրացուցին զձեռս նորա կոտորել
25 զեղբարս իւր։ Եւ դարձեցին նմա դա-
րան արք Սիկիմացւոց ի վերայ գլխոց
լերանց, եւ յափշտակէին զամենեսին որ
անցանէին առ նոքօք ընդ ճանապարհն.
26 եւ ազդ եղեւ Աբիմելեքայ։ Եւ եկն Գաաղ
որդի Աբեդդայ եւ եղբարք նորա. եւ
անցին ի Սիկիմ, եւ վստահ եղեն ի նա
27 արք Սիկիմացւոց. Եւ ելին յանդաս-
տանսն եւ կթեցին զայգիս իւրեանց, եւ
հարին հնձանս, եւ արարին պարանցիկս,
եւ մտին ի տուն աստուածոյն իւրեանց.
եւ կերան եւ արբին եւ անիծին զԱբի-
28 մելէք։ Եւ ասէ Գաաղ որդի Աբեդդայ,
Ո՞ է Աբիմելէք, եւ ո՞ է [8]որդին Սիքե-

[5] Եբր. եթէ բարիս [6] Եբր. եւ [7] Եբր. գործեցին
դաւ արք Սիկիմացւոց Աբիմելեքայ [8] Եբր. Սիւքէմ

մայ՝՝ զի ծառայեմք նմա. ո՞չ նա է որ-
դի Յերոբաաղայ, եւ Զեբուղ [1]ծառայ իւր՝՝
ոստիկան նորա, [2]հանդերձ արամբք՝՝ Ե-
մովրայ հօր Սիքեմայ, եւ զի՞ է զի ծա-
29 ռայիցեմք նմա։ Եւ ո՜ տայր զժողովուրդս
զայս ի ձեռս իմ, եւ փոխէի զԱբիմե-
լէք. եւ ասէի ցԱբիմելէք, Բազմացո
զզօրս քո եւ ել ինձ։
30 Եւ լուաւ Զեբուղ իշխան քաղաքին
զբանս Գաաղայ որդւոյ Աբեդդայ, եւ
31 սրտմտեցաւ բարկութեամբ. Եւ առա-
քեաց առ Աբիմելէք հրեշտակս [3]պատա-
րագօք եւ ասէ, Ահաւասիկ Գաաղ որ-
դի Աբեդդայ եւ եղբարք նորա եկին ի
Սիկիմ, եւ պաշարեն զքաղաքս ի վերայ
32 քո։ Արդ արի զցայգ դու եւ զօրդ քո
որ ընդ քեզ է, եւ դարանամուտ լեր
33 յանդաստանին. Եւ եղիցի ընդ առաւօտն
ի ծագել արեգականն՝ կանխեսցես եւ
հասցես զքաղաքաւս. եւ ահա սա եւ զօրս
որ ընդ սմա է ելանէ առ քեզ. եւ արաս-
ցես ընդ սա որպէս ինչ գտցէ ձեռն քո։
34 Եւ յարեաւ Աբիմելէք եւ ամենայն զօրն
որ ընդ նմա զցայգ, եւ մտին ի դարանս
35 զՍիկիմաւ չորք առաջք։ Եւ եղեւ [1]ընդ
առաւօտն՝՝ ել Գաաղ որդի Աբեդդայ եւ
եկաց ի մուտս դրան քաղաքին. եւ յա-
րեաւ Աբիմելէք եւ ամենայն զօրն որ
36 ընդ նմա ի դարանացն։ Եւ ետես Գաաղ
որդի Աբեդդայ զզօրն, եւ ասէ ցԶեբուղ,
Ահաւանիկ զօր իջանէ ի գլխոյ լերանցն.
եւ ասէ ցնա Զեբուղ, Զստուեր լերանցն
37 տեսանես դու իբրեւ զմարդիկ։ Եւ յա-
ւել եւս խօսել Գաաղ եւ ասէ, Ահաւա-
սիկ զօր իջանէ [1]ընդ ծովակողմն՝՝ առ
պորտով երկրին, եւ առաջ մի ել ընդ
38 ճանապարհ կաղնւոյն [4]զիտանողաց։ Եւ
ասէ ցնա Զեբուղ, Արդ ո՞ւր է բերան
քո որ ասէր, Թէ Ո՞վ է Աբիմելէք, զի
ծառայեսցուք նմա. ո՞չ աւանիկ այն զօր
է զոր դուն արհամարհէիր. արդ ել եւ տուր
39 ընդ նմա պատերազմ։ Եւ ել Գաաղ ա-
ռաջի արանցն Սիկիմացւոց, եւ մար-
40 տեաւ ընդ Աբիմելեքայ։ Եւ հալածեաց
զնա Աբիմելէք. եւ փախեաւ յերեսաց
նորա, եւ անկան վիրաւորք բազումք
41 մինչեւ ցդրունս քաղաքին։ Եւ նստաւ Ա-
բիմելէք յԱրիմ, եւ եհան Զեբուղ զԳաաղ
եւ զեղբարս նորա զի մի՛ բնակեսցեն ի
42 Սիկիմ։ Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր եւ ել
ժողովուրդն ի դաշտն, եւ ազդ եղեւ Ա-
43 բիմելեքայ. Եւ առ զզօրն եւ բաժանեաց
յերիս առաջս, եւ եմուտ նովաւ ի դա-
րան. եւ ետես, եւ ահա զօր ելանէր ի
քաղաքէ անտի. եւ յարեաւ ի վերայ
44 նոցա եւ եհար զնոսա։ Եւ Աբիմելէք եւ
գունդքն որ ընդ նմա՝ ճակատեցան եւ
կացին առ դրան քաղաքին. եւ երկու
գունդքն սփռեցան ի վերայ ամենեցուն
որ յանդաստանսն էին, եւ հարին զնո-
45 սա։ Եւ Աբիմելէք պատերազմէր ընդ
քաղաքին զօրն զայն ողջոյն, եւ առին
զքաղաքն, եւ զժողովուրդն որ ի նմա
կոտորեցին, եւ զքաղաքն կործանեցին
եւ աղաղ վարեցին։
46 Եւ լուան ամենայն արք աշտարակին
Սիկիմացւոց, եւ եկին յամրոց տանն
47 Բեթէլ Բերիթայ։ Եւ ազդ եղեւ Աբի-
մելեքայ եթէ ժողովեցան ամենայն արք
48 աշտարակին Սիկիմացւոց։ Եւ ել Աբի-
մելէք ի լեառնն Սելմոն, ինքն եւ ամե-
նայն զօրն որ ընդ նմա, եւ առ Աբիմե-
լէք տապար ի ձեռն իւր եւ կոտորեաց
[5]բեռն մի փայտի, եւ առ զայն եւ եդ
զայն ի վերայ ուսոց իւրոց, եւ ասէ ցզօրն
իւր, Զինչ տեսանիցէք զիս զոր առնի-
ցեմ, արագ՛իք եւ դուք վաղվաղակի
49 իբրեւ զիս։ Կոտորեցին եւ նոքա իւրա-
քանչիւր ոք ամենեքին [5]բեռն մի փայտ,
եւ բարձին եւ գնացին զհետ Աբիմելե-
քայ. եւ եդին [6]ի վերայ ամրոցին՝՝, եւ
այրեցին ի վերայ նոցա զամրոցն հրով.
եւ մեռան ամենայն արք աշտարակին
Սիկիմացւոց իբրեւ հազար մի՝ ընդ այր
եւ ընդ կին։
50 Եւ չոգաւ Աբիմելէք ի Թեբէս, եւ
51 նստաւ շուրջ զնովաւ, եւ առ զնա։ Եւ
աշտարակ մի էր հզօր ի մէջ քաղաքին,
եւ փախեան անդր ամենայն արք եւ կա-
նայք եւ ամենայն գլխաւորք քաղաքին,
եւ փակեցին ընդդէմ իւրեանց, եւ ելին
52 ի տանիս աշտարակին։ Եւ եկն Աբիմե-
լէք մինչեւ ցաշտարակն, եւ մարտեաւ
ընդ նմա, եւ մերձեցաւ Աբիմելէք ի
53 դուռն աշտարակին[7]. Եւ ընկէց կին մի
բեկոր երկանի ի վերայ գլխոյ նորա, եւ
54 մանրեաց զգագաթն Աբիմելեքայ։ Եւ
աղաղակեաց վաղվաղակի առ պատա-
նեակն կապարճակիր իւր եւ ասէ ցնա,
Մերկեա զսուր քո եւ սպան զիս. գու-

[1] Ոմնք. գոլով [2] Ոմնք. ծառայեցէք արանց [3] Ոմնք. ի ծածուկ [4] Ոմնք. Մէոնենիմայ

[5] Ոմնք. սատ [6] Ոմնք. զամրոցաւն [7] Ոմնք–յեւելեն յաւելու, այրել զնա հրով

ցէ ասիցեն թէ կին սպան զնա ։ Եւ խո-
ցեաց զնա պատանին իւր, և մեռաւ
55 *Աբիմելէք ։ Եւ տեսս այր Իսրայելացի*
թէ մեռաւ Աբիմելէք, գնացին այր իւ-
րաքանչիւր ի տեղի իւր ։
56 *Եւ դարձոյց Աստուած զչարիսն Աբի-*
մելեքայ ի գլուխ իւր զոր արար հօր իւ-
րում կոտորելով զեւթանասուն եղբարսն
57 *իւր ։ Եւ զամենայն չարիսն արանց Սի-*
կիմացւոց դարձոյց Աստուած ի գլուխս
նոցա, և եկին ի վերայ նոցա անէծքն
Յովաթամայ որդւոյ Յերոբաաղայ ։

ԳԼ. Ժ

1 **Ե**ւ *յարեաւ յետ Աբիմելեքայ փրկել զԻս-*
րայէլ Թովղա որդի Փուայ, [1]որդի հօրեղ-
բօր նորա", այր յԻսաքարայ. և նա բնա-
2 *կէր [2]ի Սամարիա, ի լերինն Եփրեմայ։ Եւ*
դատեաց զԻսրայէլ ամս քսան և երիս,
և մեռաւ և թաղեցաւ [2]ի Սամարիա ։
3 *Եւ յարեաւ յետ նորա Յայիր Գաղաա-*
դացի, և դատեաց զԻսրայէլ ամս քսան
4 *և երկուս ։ Եւ եղեն նորա որդիք երե-*
սուն [3]և երկու", որ հեծանէին յերեսուն
[3]և երկու" յովանակս. և երեսուն [3]և
երկու" քաղաքք նոցա. և [4]կոչեաց զնո-
սա աւանս Յայիրայ մինչև ցայսօր, որ
5 *են ի Գաղաադ ։ Եւ մեռաւ Յայիր և*
թաղեցաւ ի Կամովն ։
6 *Եւ յաւելին որդիքն Իսրայելի առնել*
չար առաջի Տեառն, և պաշտեցին զԲա-
հաղիմսն և զԱստարովթն, և զաս-
տուածս Ասորւոց և զաստուածս Սիդո-
նայ և զաստուածս Մովաբայ և զաս-
տուածս որդւոցն Ամոնայ և զաստուածս
այլազգեացն. և թողին զՏէր և ոչ ծա-
7 *ռայեցին նմա ։ Եւ սրտմտեցաւ բարկու-*
թեամբ Տէր Իսրայելի, և մատնեաց
զնոսա ի ձեռս այլազգեացն, և ի ձեռս
8 *որդւոցն Ամոնայ ։ Եւ խախտեցին և*
խորտակեցին զորդիսն Իսրայելի ի ժա-
մանակին յայնմիկ ամս ութուտասն, զա-
մենայն Իսրայելացիս յայնկոյս Յորդա-
նանու, յերկրի Ամովրհացւոցն ի Գա-
9 *ղաադ ։ Եւ անցին որդիքն Ամոնայ ընդ*
Յորդանան տալ պատերազմ ընդ Յուդայ
և ընդ Բենիամինի, և ընդ տանն Եփրե-
մայ. և նեղեցան որդիքն Իսրայելի յոյժ ։
10 *Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայելի առ*
Տէր և ասեն, Մեղաք քեզ, զի թողաք
զԱստուածդ մեր և պաշտեցաք զԲա-
11 *հաղիմսն ։ Եւ ասէ Տէր ցորդիսն Իսրա-*
յելի, Ո՞չ ապաքէն Եգիպտացիք և Ա-
մովրհացիք և որդիք Ամոնայ [3]և Մո-
12 *վաբ" և այլազգիք Եւ Սիդոնացիք և*
Ամաղէկ և [5]Քանան նեղեցին զձեզ,
և աղաղակեցէք առ իս և փրկեցի զձեզ
13 *ի ձեռաց նոցա ։ Եւ դուք թողէք զիս և*
ծառայեցէք աստուածոց օտարաց. վասն
14 *այնորիկ ոչ յաւելից փրկել զձեզ ։ Եր-*
թայք աղաղակեցէք առ աստուածսն զոր
ընտրեցէք ձեզ, և նոքա փրկեսցեն
զձեզ ի ժամանակի նեղութեանց ձերոց ։
15 *Եւ ասեն որդիքն Իսրայելի ցՏէր, Մե-*
ղաք, արա դու ընդ մեզ զամենայն որ
ինչ հաճոյ թուի առաջի քո. բայց, Տէր,
միայն ապրեցո զմեզ յաւուր յայսմիկ ։
16 *Եւ մերժեցին զաստուածսն օտարոտիս*
ի միջոյ իւրեանց, և պաշտեցին [6]զՏէր
միայն. և ոչ հաչտեցաւ ընդ ժողո-
վրդեանն. և յոգիս ապաստան եղեւ
յաչխատութենէ" Իսրայելի ։
17 *Եւ ելին որդիքն Ամոնայ և բանա-*
կեցան ի Գաղաադ. և ելին որդիքն
Իսրայելի և բանակեցան [7]ի դիտանո-
18 *ցին ։ Եւ ասեն իշխանք ժողովրդեանն*
Գաղաադու այր ցընկեր իւր, Այր որ
սկիզբն առնիցէ պատերազմել ընդ որ-
դիսն Ամոնայ, եղիցի գլուխ ամենայն
բնակչացս Գաղաադու ։

ԳԼ. ԺԱ

1 **Ե**ւ *Յեփթայէ Գաղաադացի էր այր հզօր*
զօրութեամբ, և նա որդի կնոջ պոռնկի.
2 *և ծնաւ [8]Գաղաադու զՅեփթայէ ։ Եւ*
ծնաւ կինն Գաղաադու նմա որդիս. և
հասուցեալ որդիք կնոջն, և մերժե-
ցին զՅեփթայէ, և ասեն ցնա, Ոչ
ժառանգեսցես ի տան հօր մերոյ, զի
3 *որդի կնոջ պոռնկի ես դու ։ Եւ փախ-*
եաւ Յեփթայէ յերեսաց եղբարց իւրոց,
և բնակեցաւ յերկրին ի Տովբ. և ժո-
ղովէին առ Յեփթայէ արք սրիկայք,
և ելանէին ընդ նմա ։
4 *Եւ եղեւ յետ աւուրց, և պատե-*
րազմեցան որդիքն Ամոնայ ընդ Իսրայե-
5 *լացիսն ։ Եւ եղեւ յորժամ եռուն պա-*
տերազմ որդիքն Ամոնայ ընդ Իսրայելի՝
չոգան ծերք Գաղաադու առնուլ զՅեփ-

[1] Եբր. որդւոյ Դովդայ [2] Եբր. ի Սամիր [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. կոչեցին

[5] Եբր. Մաոնացիք [6] Եբր. զՏէր. և նեղացաւ անձն նորա ընդ տառապանս [7] Եբր. ի Մասփա, այսպէս և այլուր [8] Եբր. Գաղաադ

6 *Թայէ յերկրէն Տովբայ։ Եւ ասեն ցՅեփ-*
թայէ, Եկ եւ եղիցես մեզ ի զօրավար,
եւ տացուք պատերազմ ընդ որդիսն
7 *Ամոնայ։ Եւ ասէ Յեփթայէ ցծերսն Գա-*
ղաադու, Ո՞չ ապաքէն դուք ատեցէք
զիս, եւ հանէք ի տանէ հօր իմոյ, [1]եւ
արձակեցէք զիս ի ձէնջ." եւ արդ զի՞
8 *եկիք առ իս յորժամ նեղեցայքդ։ Եւ*
ասեն ծերքն Գաղաադու ցՅեփթայէ,
[2]Ոչ այդպէս է. այլ եկաք" առ քեզ, եւ
երթիցես ընդ մեզ, եւ տացուք պա-
տերազմ ընդ որդիսն Ամոնայ. եւ եղի-
ցես մեզ ի գլուխ ամենայն բնակչացս
9 *Գաղաադու։ Եւ ասէ Յեփթայէ ցծերսն*
Գաղաադու, Եթէ դարձուցանիցէք զիս
պատերազմել ընդ որդիսն Ամոնայ, եւ
մատնեսցէ զնոսա Տէր առաջի իմ, ես
10 *եղէ՞ց իշխան։ Եւ ասեն ծերքն Գաղա-*
ադու ցՅեփթայէ, Տէր կացցէ լսող ի
միջի մերում, եթէ ոչ ըստ բանից քում
11 *նոյնպէս եւ արասցուք։ Եւ գնաց Յեփ-*
թայէ ընդ ծերսն Գաղաադու. եւ կա-
ցուցին զնա ժողովուրդն ի վերայ իւր-
եանց գլուխ եւ առաջնորդ. եւ խօսե-
ցաւ Յեփթայէ զամենայն զբանս իւր ա-
ռաջի Տեառն ի Մասփա։
12 *Եւ առաքեաց Յեփթայէ հրեշտակս*
առ թագաւոր որդւոցն Ամոնայ եւ ասէ,
Զի՞ կայ իմ եւ քո, զի եկեալ ես առ
13 *իս պատերազմել յերկրի իմում։ Եւ ասէ*
արքայ որդւոցն Ամոնայ ցհրեշտակսն
Յեփթայեայ, [3]Ընդէ՞ր առ Իսրայէլ զեր-
կիր իմ յելանել իւրում յԵգիպտոսէ՝
յԱռնոնայ մինչեւ ցՅաբոկ եւ մինչեւ
ցՅորդանան. եւ արդ դարձո զնա առ
իս խաղաղութեամբ [1]եւ գնացից. եւ
14 *դարձան հրեշտակքն առ Յեփթայէ"։ Եւ*
յաւել եւս Յեփթայէ առաքել հրեշտակս
15 *առ արքայ որդւոցն Ամոնայ, Եւ ասէ*
ցնա, Այսպէս ասէ [1]Իսրայէլ եւ" Յեփ-
թայէ. Ոչ առ Իսրայէլ զերկիրն Մովա-
բայ եւ զերկիր որդւոցն Ամոնայ յելա-
16 *նել իւրեանց յԵգիպտոսէ. Այլ գնաց*
Իսրայէլ ընդ անապատն մինչեւ ցծովն
17 *Կարմիր, եւ եկն մինչեւ ցԿադէս. Եւ*
առաքեաց Իսրայէլ հրեշտակս առ ար-
քայ Եդոմայ եւ ասէ, Թող անցից ընդ
երկիր քո. եւ ոչ անսաց արքայն Եդո-
մայ. եւ առաքեաց առ արքայն Մովա-
բու. եւ ոչ կամեցաւ. եւ նստաւ Իս-
18 *րայէլ ի Կադէս։ Եւ շրջեցաւ ընդ անա-*
պատն, եւ պատեցաւ զերկրաւն Եդոմայ
եւ զերկրաւն Մովաբայ. եւ եկն առ
արեւելիւք երկրին Մովաբու, եւ բանա-
կեցաւ յայնկոյս Առնոնայ, եւ ոչ մտին
ի սահմանս Մովաբու. քանզի Առնովն
19 *էր սահման Մովաբու։ Եւ առաքեաց*
Իսրայէլ հրեշտակս առ Սեհոն արքայ
Ամովրհացւոց՝ թագաւոր Եսեբոնայ [1]եւ
Ամովրհացւոց", եւ ասէ ցնա Իսրայէլ,
Թող անցից ընդ երկիր քո մինչեւ ցտե-
20 *ղի իմ։ Եւ ոչ կամեցաւ Սեհոն զԻսրայէլ*
անցանել ընդ սահմանս իւր. եւ ժողով-
եաց Սեհոն զամենայն ժողովուրդ իւր,
եւ բանակեցաւ յԱսսա. եւ ետ պատե-
21 *րազմ ընդ Իսրայելի։ Եւ մատնեաց Տէր*
Աստուած Իսրայելի զՍեհոն եւ զամե-
նայն ազգն նորա ի ձեռս Իսրայելի, եւ
եհար զնոսա, եւ ժառանգեաց Իսրայէլ
զերկիր Ամովրհացւոյն բնակելոյն յերկ-
22 *րին յայնմիկ։ Եւ ժառանգեաց Իսրայէլ*
զամենայն սահմանս Ամովրհացւոյն յԱռ-
նոնայ մինչեւ ցՅաբոկ, եւ յանապատէն
23 *մինչեւ ցՅորդանան։ Եւ արդ Տէր Աս-*
տուած Իսրայելի եհարձ զԱմովրհացին
յերեսաց ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի.
24 *եւ դո՞ւ ժառանգիցես զնա։ Ո՞չ ապա-*
քէն զոր ժառանգեցոյց քեզ Քամովս
աստուածն քո՝ զայն ժառանգեսցես. եւ
զամենայն զոր ժառանգեցոյց Տէր Աս-
տուած մեր յերեսաց [4]ձերոց՝ զայն մեք
25 *ժառանգեսցուք։ Իսկ արդ՝ միթէ լա՞ւ*
ինչ իցես դու քան զԲաղակ որդի Սեպ-
փովրայ՝ զարքայն Մովաբու. միթէ
մարտի՞ւ մարտեաւ ընդ Իսրայելի, կամ
պատերազմաւ պատերազմեցա՞ւ ընդ նո-
26 *սա, Ի բնակելն Իսրայելի յԵսեբոն եւ*
ի դստերսն նորա, եւ յԱրոյէր եւ ի դստերս
նորա, եւ յամենայն քաղաքս որ առ
եզերբ [5]Յորդանանու ամս երեք հարեւր.
զի՞ է զի ոչ [6]թափեցին զնոսա ի ժամա-
27 *նակին յայնմիկ։ Եւ ես ոչ ինչ մեղայ*
քեզ, եւ դու առնես ընդ իս չարու-
թիւն՝ տալ ընդ իս պատերազմ. դա-
տեսցէ Տէր որ դատեւորն է այսօր ի մէջ
որդւոցն Իսրայելի եւ ի մէջ որդւոցն
28 *Ամոնայ։ Եւ ոչ անսաց արքայ որդւոցն*
Ամոնայ բանիցն Յեփթայեայ զորս ա-
ռաքեաց առ նա։
29 *Եւ եղեւ ի վերայ Յեփթայեայ Հոգի*
Տեառն, եւ անց ընդ Գաղաադ եւ ընդ

---

[1]ՅՆբր. պակասէ [2]Նբր. Վասն այսորիկ դարձաք
[3]Նբր. Քանզի
[4]Նբր. մերոց [5]Նբր. Առնովնայ [6]Նբր. թափեցեր

Մանասէ, եւ անց ընդ դիտանոցն Գա-
ղաադու, եւ ի դիտանոցէն Գաղաադու
30 յայնկոյս որդւոցն Ամոնայ։ Եւ ուխտեաց
Յեփթայէ ուխտ Տեառն եւ ասէ, Եթէ
մատնելով մատնեսցես զորդիսն Ամոնայ
31 ի ձեռս իմ, Եւ եղիցի որ ելանելով ե-
լանիցէ ի դրանց տան իմոյ ընդ առաջ իմ
ի դառնալն իմում խաղաղութեամբ յորդ-
ւոցն Ամոնայ, եղիցի՝ զի մատուցից զնա
32 Տեառն յողջակէզ։ Եւ անց Յեփթայէ առ
որդիսն Ամոնայ պատերազմել ընդ նոսա.
33 եւ մատնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս նորա։ Եւ
եհար զնոսա յԱրոյերայ մինչեւ ի մուտս
Մէննիթայ, քսան քաղաքս, մինչեւ
ցԹաբէլ այգեստանեացն, հարուածս մե-
ծամեծս յոյժ. եւ վանեցան որդիքն
Ամոնայ յերեսաց որդւոցն Իսրայելի։
34 Եւ եկն Յեփթայէ ի Մասփա ի տուն
իւր. եւ ահա դուստր իւր ելանէր ընդ
առաջ նորա թմբկօք եւ պարուք. եւ
նա էր միամօր [1]սիրելի նորա, եւ ոչ
գոյր նորա բաց ի նմանէ ուստր կամ
35 դուստր։ Եւ եղեւ իբրեւ ետես զնա,
պատառեաց զհանդերձս իւր եւ ասէ,
Վա՜յ է ինձ, դուստր իմ, ընկճեցեր զիս,
[2]խոչընդակն եղեր ինձ՚՚. զի ես բացի
զբերան իմ [1]վասն քո՚՚ առ Տէր, եւ ոչ
36 կարացից դարձուցանել։ Եւ ասէ ցնա,
[3]Եթէ վասն իմ՚՚ բացեր զբերան քո առ
Տէր, արա զիս որպէս ել ի բերանոյ
քումմէ, փոխանակ զի արար քեզ Տէր
վրէժխնդրութիւն ի թշնամեաց քոց յորդ-
37 ւոցն Ամոնայ։ Եւ ասէ ցհայր իւր, Ա-
րա ինձ զբանս զայս. թողացո ինձ զեր-
կուս ամիսս, եւ երթայց շրջեցայց ընդ
լերինս եւ լացից զկուսութիւնս իմ ես
38 եւ ընկերք իմ։ Եւ ասէ ցնա, Երթ. եւ
արձակեաց զնա զերկուս ամիսս. եւ
չոգաւ ինքն եւ ընկերք իւր, եւ ելաց
39 զկուսութիւն իւր ի վերայ լերանց։ Եւ
եղեւ յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն,
դարձաւ առ հայր իւր. եւ արար նովաւ
զուխտն զոր ուխտեաց. եւ նա ոչ գի-
40 տէր զայր։ Եւ եղեւ ի կրօնս ի մէջ Իս-
րայելի [1]ողբալ զդուստրն Յեփթայեայ՚՚.
աւուրց յաւուրս ժողովէին դստերք Իս-
րայելի ողբալ զդուստրն Յեփթայեայ
Գաղաադացւոյ չորս աւուրս ի տարւոջ։

[1] Յեբր. պոխան [2] Եբր. դու ես եղեր ի նեղչաց իմոց [3] Եբր. Հայր իմ.

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ժողովեցան որդիքն Եփրեմի եւ
եկին [4]ի Սեփինա, եւ ասեն ցՅեփթայէ,
Զի՞ է զի ելեր պատերազմել ընդ որ-
դիսն Ամոնայ, եւ զմեզ ոչ կոչեցեր եր-
թալ ընդ քեզ. արդ այրեսցուք հրով
2 զտունն քո ի վերայ քո։ Եւ ասէ ցնոսա
Յեփթայէ, [5]Այր զրկեալ էի ես եւ ժո-
ղովուրդ իմ, եւ որդիք Ամոնայ տառա-
պեցուցանէին զիս յոյժ՚՚. եւ բողոք արկի
առ ձեզ, եւ ոչ փրկեցէք զիս ի ձեռաց
3 նոցա։ Եւ տեսի զի ոչ ոք էր որ փրկէր,
եւ եդի զանձն իմ ի ձեռին իմում, եւ
անցի առ որդիսն Ամոնայ, եւ մատնեաց
զնոսա Տէր ի ձեռս իմ. եւ արդ ընդէ՞ր
ելէք առ իս յաւուր յայսմիկ մարտնչել
4 ընդ իս։ Եւ ժողովեաց Յեփթայէ զա-
մենայն արս Գաղաադու եւ տայր պա-
տերազմ ընդ Եփրեմի. եւ հարին արք
Գաղաադու զԵփրեմ. [6]զի ասացին ապ-
րեալքն Եփրեմի, թէ Դուք Գաղաադա-
ցիք ի մէջ Եփրեմի եւ ի մէջ Մանասէի
5 էք՚՚։ Եւ կալաւ Գաղաադ զկիրճս Յոր-
դանանու զԵփրեմի. եւ եղեւ իբրեւ ա-
սացին ապրեալքն Եփրեմայ, թէ Թող
[7]անցցուք, ասեն ցնոսա արք Գաղաա-
դու, Միթէ եւ դուք յԵփրեմէ՞ իցէք.
6 եւ ասեն, Ջեմք ի նոցանէ։ Եւ ասեն
ցնոսա, Տուք մեզ նշան ինչ, եւ ասա-
ցէք, Հասկ հասկ. եւ ոչ յաջողեցան
խօսել այնպէս. եւ կալան եւ կոտորե-
ցին զնոսա՚՚ յանցսն Յորդանանու. եւ
անկան ի ժամանակին յայնմիկ յԵփրեմէ
քառասուն եւ երկու հազարք։
7 Եւ դատեաց Յեփթայէ զԻսրայէլ ամս
վեց, եւ մեռաւ Յեփթայէ Գաղաա-
դացի, եւ թաղեցաւ ի քաղաքի իւրում
ի Գաղաադ։
8 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ [8]Եսե-
9 բոն ի Բեթղեհեմէ։ Եւ եղեն նորա ուս-
տերք երեսուն, եւ դստերք երեսուն
տուեալ արտաքս. եւ երեսուն կին ած

[4] Եբր. ի հիւսիս [5] Եբր. Այր կռուոյ եղէ ես եւ ժողովուրդ իմ, եւ որդիքն Ամոնայ յոյժ [6] Եբր. քանզի ասացեալ էր նոցա թէ Փախստեայք Եփրեմի էք դուք, Գաղաադացիք, ի մէջ Եփրեմի, ի մէջ Մանասէի [7] Եբր. անցից. ասեն ցնա արք Գաղաադու, Միթէ եւ դու յԵփրեմէ՞ իցես. եւ ասէ, Ոչ։ (6) Եւ ասեն ցնա, Ասա, Շիպպոլէթ, եւ նա ասէր, Սիպպոլէթ, եւ ոչ յաջողէր խօսել այնպէս, եւ ունէին զնա եւ կոտորէին զնա [8] Եբր. Աբեսսան

ուստերաց իւրոց արտաքուստ. եւ դատա-
10 եաց զԻսրայէլ ամս եւթն։ Եւ մեռաւ
[1]Եսեբոն եւ թաղեցաւ ի Բեթղեհէմ։
11 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ Ելոն
12 Զաբուղոնացի ամս տասն։ Եւ մեռաւ
Ելոն Զաբուղոնացի եւ թաղեցաւ յԵղիմ
յերկրին Զաբուղոնի։
13 Եւ դատեաց յետ նորա զԻսրայէլ Աբ-
14 դոն որդի Ելլեքայ Փարաթոնացի։ Եւ
եղեն նորա որդիք քառասուն, եւ երե-
սուն որդիք որդւոց նորա, որ հեծանէին
յեւթանասուն յաւանակս. եւ դատեաց
15 զԻսրայէլ ամս ութ։ Եւ մեռաւ Աբդոն
որդի Ելլեքայ Փարաթոնացի, եւ թա-
ղեցաւ [2]յԵփրաթոն, յերկրի Եփրեմայ
ի լերինն Ամաղեկայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայելի առնել
չար առաջի Տեառն. եւ մատնեաց զնոսա
Տէր ի ձեռս [3]այլազգեացն ամս քառասուն։
2 Եւ եղեւ այր մի ի Սարաայ ի ցեղէ
Դանայ, եւ անուն նորա Մանովէ. եւ
3 կին նորա ամուլ էր եւ ոչ ծնանէր։ Եւ
երեւեցաւ հրեշտակ Տեառն կնոջն, եւ
ասէ ցնա, Ահաւասիկ դու ամուլ ես եւ
ոչ է քո ծնեալ, եւ յղասցիս եւ ծնցիս
4 որդի։ Արդ զգոյշ լեր, գուցէ ըմպիցես
գինի եւ օղի, եւ մի՛ ուտիցես զամե-
5 նայն անսուրբ. Զի ահա յղասցիս դու
եւ ծնցիս որդի, եւ [4]երկաթ մի՛ ելցէ ի
գլուխ նորա. զի ուխտաւոր Աստուծոյ
եղիցի մանուկն անդստին յորովայնէ. եւ
նա սկսցի փրկել զԻսրայէլ ի ձեռաց
6 Փղշտացւոցն։ Եւ եմուտ կինն եւ ասէ
ցայր իւր, եթէ Այր Աստուծոյ եկն առ
իս, եւ տեսիլ նորա իբրեւ զտեսիլ հրեշ-
տակի Աստուծոյ [5]երեւելի յոյժ. եւ՝՝ հարցի
ցնա թէ Ուստի՛ ես, եւ զանուն իւր ոչ
7 պատմեաց ինձ։ Եւ ասէ ցիս, Ահա
յղասցիս դու եւ ծնցիս որդի. եւ արդ
մի՛ ըմպիցես գինի եւ օղի, եւ մի՛ ու-
տիցես զամենայն անսուրբ. զի ուխտա-
ւոր Աստուծոյ եղիցի մանուկն անդստին
յորովայնէ մօր իւրոյ մինչեւ ցօր մահ-
ուան իւրոյ։
8 Եւ աղաչեաց Մանովէ զՏէր եւ ասէ,

[1] Եբր. Աբեսսան [2] Եբր. ի Փարաթոն [3] Եբր. Փղշտացւոց։ Թարգմանիչք մեր ընդ եբրեալ Յունին՝ ունին Փղշտացիք ի Հնգամատենին. իսկ յետ այնորիկ ուրեք՝ Այլազգիք, նոյնպէս ըստ Յունին. սակայն զորս է իմանալ Փղշտացիք։ [4] Եբր. ածելի [5] Եբր. ահաւոր յոյժ. եւ ոչ

Ցիս, Տէր. այրն Աստուծոյ զոր առա-
քեցեր առ մեզ, եկեսցէ դարձեալ առ-
մեզ եւ լուսաւորեսցէ զմեզ, թէ զինչ
9 արասցուք մանկանն որ ծնանիցի։ Եւ
լուաւ Աստուած ձայնի Մանովէի, եւ եկն
հրեշտակն Աստուծոյ միւս անգամ առ
կին նորա մինչդեռ նստէր յանդի. եւ
10 Մանովէ այր նորա չէր առ նմա։ Եւ
փութացաւ կինն եւ ընթացաւ պատմեաց
առն իւրում եւ ասէ ցնա, Ահա երեւե-
ցաւ ինձ այրն որ եկն առ իս յաւուր
11 յայնմիկ։ Եւ յարեաւ գնաց Մանովէ զհետ
կնոջ իւրոյ, եւ եկն առ այրն եւ ասէ
ցնա, Եթէ դո՞ւ իցես այրն որ խօսեցար
ընդ կնոջն. եւ ասէ հրեշտակն, Ես եմ։
12 Եւ ասէ Մանովէ, Արդ գալով չափ բա-
նին քոյոյ, զի՞նչ լինիցին իրաւունք ման-
13 կանն եւ գործք նորա։ Եւ ասէ հրեշ-
տակն Տեառն ցՄանովէ, յամենայնէ զոր
14 ասացի կնոջդ՝ զգոյշ լինիցի. Յամենայնէ
որ ելանէ յորթոյ՝ մի՛ կերիցէ, եւ գինի
եւ օղի մի՛ արբցէ, եւ զամենայն ան-
սուրբ մի՛ կերիցէ. յամենայնէ զոր պա-
տուիրեցի նմա՝ զգոյշ լինիցի։
15 Եւ ասէ Մանովէ ցհրեշտակն, Թող
բռնադատեսցուք զքեզ, եւ արասցուք
16 առաջի քո ուլ մի յայծեաց։ Եւ ասէ
հրեշտակն Տեառն ցՄանովէ, Եթէ բռնա-
դատեսցես զիս, ոչ կերայց ի հացից
քոց, եւ եթէ արասցես ողջակէզ՝ Տեառն
մատուսցես զնա. զի ոչ գիտաց Մանովէ
17 թէ հրեշտակ Տեառն իցէ։ Եւ ասէ Մա-
նովէ ցհրեշտակն Տեառն, Զի՞նչ անուն
է քեզ, զի յորժամ եկեսցէ բանն քո,
18 փառաւորեսցուք զքեզ։ Եւ ասէ ցնա
հրեշտակն Տեառն, Զի՞ հարցանես զան-
19 ուանէ իմմէ, եւ նա է սքանչելի։ Եւ
ա՛ռ Մանովէ զուլն այծեաց [6]զզոհն, եւ
մատոյց ի վերայ վիմին՝ [7]Տեառն սքան-
չելարարի՝՝. եւ Մանովէ եւ կին նորա
20 հայէին։ Եւ եղեւ ընդ ամբառնալ բո-
ցոյն ի վերուստ ի սեղանոյն յերկինս՝
ամբարձաւ հրեշտակն Տեառն բոցով սե-
ղանոյն, եւ Մանովէ եւ կին նորա հա-
յէին. եւ անկան ի վերայ երեսաց իւր-
21 եանց յերկիր։ Եւ ոչ եւս յաւել երեւել
հրեշտակն Տեառն Մանովէի եւ կնոջ
նորա. յայնժամ գիտաց Մանովէ թէ
22 հրեշտակ Տեառն է։ Եւ ասէ Մանովէ
ցկինն իւր, Մահու մեռանիցիմք զի

[6] Եբր. եւ զընծայն հացի [7] Եբր. Տեառն. եւ սքանչելիս եառ գործել

23 զԱստուած տեսաք։ Եւ ասէ ցնա կին
նորա, Եթէ կամեցեալ էր Տեառն սպա-
նանել զմեզ, ոչ ընդունէր ի ձեռաց մե-
րոց զողջակէզն եւ [1]զզոհն, եւ ոչ [2]լու-
սաւորէր մեզ զայն ամենայն ընդ ժա-
մանակս ժամանակս, եւ ոչ լսելի առնէր
24 մեզ զայն"։ Եւ ծնաւ կինն որդի, եւ
կոչեաց զանուն նորա Սամփսոն. եւ ա-
ճեաց մանուկն, եւ օրհնեաց զնա Տէր։
25 Եւ սկսաւ Հոգի Տեառն չրջել ընդ նմա
ի բանակին Դանայ, ի մէջ Սարաայ եւ
ի մէջ Եսթաւուղայ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ էջ Սամփսոն ի Թամնաթա, եւ ե-
տես կին մի ի Թամնաթա ի դստերացն
այլազգեաց, [3]եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի
2 նորա." Եւ ել պատմեաց հօր իւրում եւ
մօր իւրում եւ ասէ, Կին մի տեսի ի
Թամնաթա ի դստերացն այլազգեաց. եւ
3 արդ առէք զնա ինձ կնութեան։ Ասեն
ցնա հայր եւ մայր իւր, Միթէ ո՞չ գուցէ
ի դստերաց եղբարց քոց եւ յամենայն
ժողովրդեան իմում կին, զի երթիցես
դու առնուլ կին յայլազգեաց անթլփա-
տից. եւ ասէ Սամփսոն ցհայր իւր,
Զնա առ ինձ, զի նա հաճոյ է աչաց ի-
4 մոց։ Եւ հայր նորա եւ մայր նորա ոչ
գիտացին թէ ի Տեառնէ է, զի [4]հատու-
ցումն խնդրիցէ" նա յայլազգեացն. եւ
ի ժամանակին յայնմիկ այլազգիքն տի-
րէին Իսրայելի։
5 Եւ էջ Սամփսոն եւ հայր նորա եւ
մայր իւր ի Թամնաթա. եւ խոտորեցաւ
Սամփսոն յայգեստանն Թամնաթայ, եւ
ահա կորիւն մի առիւծուց գոչեաց
6 ընդդէմ նորա։ Եւ յաջողեցաւ ի վերայ
նորա Հոգի Տեառն, եւ ճեղքեաց զնա
իբրեւ զուլ մի այծեաց, եւ ոչ ինչ գոյր
ի ձեռին նորա. եւ ոչ պատմեաց հօր
7 իւրում եւ մօր իւրում զոր արար։ Եւ
իջին խօսեցան ընդ կնոջն. եւ հաճոյ
թուեցաւ առաջի Սամփսոնի։
8 Եւ դարձաւ յաւուրց առնուլ զնա.
եւ խոտորեցաւ տեսանել զդէշ առիւ-
ծուն, եւ ահա գունդ մեղուաց [5]ի բերան
9 առիւծուն եւ մեղր. Եւ առ զայն [6]ի
բերան իւր, եւ երթալով երթայր եւ
ուտէր. չոգաւ առ հայր իւր եւ առ
մայր իւր, եւ ետ նոցա եւ կերան. եւ
ոչ պատմեաց նոցա թէ [7]ի բերանոյ ա-
ռիւծուն եհան զմեղրն։
10 Եւ էջ հայր նորա առ կինն, եւ արար
անդ Սամփսոն [8]հարսանիս զեւթն օր".
11 զի այնպէս առնէին երիտասարդք։ Եւ
եղեւ [9]ի զարհուրել նոցա ի նմանէ",
կացուցին առ նա ընկերս երեսուն, եւ
էին ընդ նմա։
12 Եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն, Արկից ձեզ
առասպել, եթէ առեղծանելով առեղծա-
նիցէք զնա ինձ զեւթն օր խրախութեանս
եւ գտանիցէք, տաց ձեզ երեսուն պաստա-
ռակալ եւ երեսուն պատմուճան հան-
13 դերձից. Ապա թէ ոչ կարիցէք առեղ-
ծանել ինձ, տայցէք դուք ինձ երեսուն
պաստառակալ եւ երեսուն պատմուճան
հանդերձից. եւ ասեն ցնա, Արկ մեզ
14 զառասպելն քո, եւ լուիցուք զնա։ Եւ
ասէ ցնոսա, Ի կերչէ ել կերակուր, եւ
ի հզօրէ ել քաղցր։ Եւ ոչ կարացին
առեղծանել զառասպելն նորա զերիս
15 աւուրս։ Եւ եղեւ յաւուրն [10]չորրորդի,
եւ ասեն ցկինն Սամփսոնի, Պատրեա
զայր քո եւ պատմեսցէ քեզ զառասա-
պելն, գուցէ այրիցեմք զքեզ եւ զտուն
հօր քո. թէ աղքատացուցանե՞լ կոչեցեր
16 զմեզ այսր։ Եւ ելաց կինն Սամփսոնի
առ նա եւ ասէ ցնա, Ատեցեր զիս եւ
ոչ սիրեցեր զիս. զի զառասպելն զոր
արկեր որդւոց ժողովրդեան իմոյ՝ ինձ
ոչ պատմեցեր։ Եւ ասէ ցնա Սամփսոն,
Ահա հօր եւ մօր իմոյ ոչ պատմեցի, եւ
17 արդ քե՞զ պատմիցեմ։ Եւ ելաց առ նա
զեւթն օր յորս էր խրախութիւնն. եւ
եղեւ յաւուրն եւթներորդի պատմեաց
նմա քանզի թախանձեաց զնա. եւ նա
18 պատմեաց որդւոց ազգին իւրոյ։ Եւ ա-
սեն ցնա արք քաղաքին յաւուրն եւթ-
ներորդի յառաջ քան զմտանել արեգա-
կանն, Զի՞նչ քաղցրագոյն քան զմեղր,
կամ զի՞նչ հզօրագոյն քան զառեւծ։ Եւ
ասէ ցնոսա Սամփսոն, Եթէ ոչ [11]ճնչեալ
էր զերինջն իմ", ոչ գտանէիք զառասա-
19 պելն իմ։ Եւ յաջողեցաւ ի վերայ նորա
Հոգի Տեառն, եւ էջ յԱսկաղոն եւ ե-
հար անդ արս երեսուն. եւ ա՛ռ եւ
զպատմուճանն առեղծանելեաց առասա-
պելին. եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ

[1] Եբր. զընծայն հացի [2] Եբր. ցուցանէր մեզ զայս ամենայն, եւ ի ժամանակի աստ ոչ տայր մեզ լսել այսպիսի ինչ [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. պատճառս խնդրէր [5] Եբր. ի մարմնի [6] Եբր. ի ձեռս

[7] Եբր. ի մարմնոյ [8] Եբր. խրախութիւն [9] Եբր. իբրեւ տեսին զնա [10] Եբր. եւթներորդի [11] Եբր. արօրադիր լեալ էր ձեր երնջաւ իմով

20 Սամփսոն, եւ եղ ի տուն հօր իւրոյ։ Եւ
ամուսնացաւ կինն Սամփսոնի ընդ հա-
ցերիցուն նորա որ էր նորա ընկեր։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ եղեւ յետ աւուրց, յաւուրս հնձոց
ցորենոյ, այց արար Սամփսոն կնոջ իւ-
րում, ածեալ ուլ մի յայծեաց, եւ ասէ,
Մտից առ կին իմ ի սենեակ. եւ ոչ
եթող զնա հայրն նորա մտանել առ նա։
2 Եւ ասէ հայրն նորա, Ասելով ասացի
թէ ատեցեր զնա, եւ ետու զնա ընկերի
քում, ո՞չ աւանիկ քոյր նորա կրտսեր
լաւագոյն է քան զնա, եղիցի սա քեզ
3 փոխանակ նորա։ Եւ ասէ Սամփսոն,
Անպարտ եմ ես միանգամայն յայլազգ-
եացդ, եթէ արարից ես ընդ դոսա չա-
4 րութիւն։ Եւ գնաց Սամփսոն, եւ կա-
լաւ երեք հարեւր աղուէս. եւ առ ջահս
եւ կապեաց զնոսա ընդ միմեանս ձետ
ընդ ձետ, եւ եդ զջահսն ի մէջ երկուց
ձետոցն, եւ կապեաց ի միջոցին զջահսն.
5 Եւ ելոյց հուր ի ջահսն, եւ արձակեաց
յոճ այլազգեացն. եւ այրեաց [1]զօրանն,
եւ զյառաջագոյն հնձեալսն" ի քարդից
մինչեւ ցկանգնաւորն, եւ մինչեւ ցայ-
6 գիս եւ ցձիթենիս։ Եւ ասեն այլազ-
գիքն, Ո՞ արար զայս։ Եւ ասեն, Սամ-
փսոն փեսայ Թամնացւոյն. զի եհան
զկին նորա եւ ետ ընկերի նորա։ Եւ
ելին այլազգիքն եւ այրեցին [1]զտուն հօր
նորա, եւ" զկինն եւ զհայր նորա հրով։
7 Եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն, [2]Եթէ դոյն
չափ եւս առնիցէք, սակայն ոչ հանգե-
ցայց. այլ զվրէժ իմ յիւրաքանչիւր ու-
8 մեքէ ի ձէնջ խնդրեցից"։ Եւ եհար զնոսա
ի սրունից մինչեւ ցերանս հարուածս մե-
ծամեծս. եւ էջ բնակեցաւ [3]առ հեղե-
ղատուն յայրին" Ետամայ։
9 Եւ ելին այլազգիքն, եւ բանակեցան
10 զՅուդայիւ, եւ [4]անկան զԼեքեաւ"։ Եւ
ասէ ցնոսա այր Յուդայ, Ընդէ՞ր ելէք
ի վերայ իմ. եւ ասեն այլազգիքն,
Կապել զՍամփսոն ելաք, եւ առնել ընդ
11 նա զոր օրինակ արար ընդ մեզ։ Եւ
իջին երեք հազարք արանց Յուդայ ի
ծագ վիմին Ետամայ, եւ ասեն ցՍամ-
փսոն, Ո՞չ գիտես զի իշխեն մեզ այլ-
ազգիքն, եւ ընդէ՞ր արարեր զայն ընդ
մեզ. եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն, Որպէս
արարին ընդ իս, նոյնպէս արարի ընդ
12 նոսա։ Եւ ասեն ցնա, Կապել զքեզ
իջաք, եւ մատնել ի ձեռս այլազգեացն.
եւ ասէ ցնոսա Սամփսոն, Երդուարուք
ինձ դուք չսպանանել զիս [1]եւ տուք զիս
ցնոսա. եւ դուք մի երբեք պատահիցէք
13 ինձ"։ Եւ երդուան նմա եւ ասեն, Ոչ,
այլ կապելով կապեսցուք զքեզ, եւ
տացուք ի ձեռս նոցա. բայց մահու ոչ
սպանցուք զքեզ. եւ կապեցին զնա [5]երիւք
կարովք նորովք, եւ հանին զնա ի վիմէն։
14 Եւ եկն մինչեւ ցԾնօտն. եւ այլազ-
գիքն աղաղակեցին եւ ընթացան ընդ-
դէմ նորա. եւ յաջողեցաւ ի վերայ նո-
րա Հոգի Տեառն, եւ եղեն կարքն ի
բազուկս նորա իբրեւ զխծուծ յորժամ
ի հուր հոտոտիցի, եւ հալեցան կա-
15 պանքն ի բազկաց նորա։ Եւ եգիտ
ծնօտ մի իշոյ [6]ընկեցեալ, ձգեաց զձեռն
իւր եւ առ զնա, եւ եհար նովաւ հա-
16 զար այր։ Եւ ասէ Սամփսոն, Ծնօտիւ
իշոյ [7]ջնջելով ջնջեցից զնոսա, զի" ծնօտիւ
17 իշոյ կոտորեցի հազար այր։ Եւ եղեւ
իբրեւ կատարեաց զխօսելն, ընկէց զծնօտն
ի ձեռանէ իւրմէ. եւ կոչեաց զտեղին
[8]Կոտորած ծնօտի։
18 Եւ ծարաւեցաւ յոյժ, եւ աղաղակ-
եաց առ Տէր եւ ասէ, Դու յաջողեցեր
ձեռամբ ծառայի քո զփրկութիւնս զայս
մեծ. եւ արդ մեռանիցիմ ի ծարաւոյ,
եւ անկանիցիմ ի ձեռս անթլփատից։
19 Եւ եբաց [9]Տէր զծակ ծնօտին", եւ ել
ի նմանէ ջուր, եւ արբ. եւ դարձաւ
ոգի իւր առ ինքն եւ զովացաւ. վասն
այնորիկ կոչեաց զանուն նորա [10]Աղբեւր
20 անուանեալ ծնօտի" մինչեւ ցայսօր։ Եւ
դատեաց զԻսրայէլ յաւուրս այլազգեացն
ամս քսան։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ չոգաւ Սամփսոն անտի ի Գազա,
եւ ետես անդ կին մի պոռնիկ, եւ եմուտ
2 առ նա։ Եւ ազդ եղեւ Գազացւոցն եւ
ասեն, Եկեալ է այսր Սամփսոն։ Եւ
պատեցին եւ դարանակալ եղեն նմա

[1] Ցնէր. զալօսն [2] Նէր. Թէպէտեւ արարէք այդ-
պէս, սակայն զվրէժ իմ խնդրեցից ի ձէնջ, եւ
ապա դադարեցայց [3] Նէր. ի ծակ վիմին [4] Նէր.
տարածեցան ի Լեքի (Լեքի նշանակէ ծնօտ։)

[5] Նէր. երկուք [6] Նէր. դալար [7] Նէր. չեղջ,
չեղջս երկուս, [8] Նէր. Բլուր [9] Նէր. Աստուած
զփոսն որ ի Լեքի [10] Նէր. Այնգորէ (որ նշանակէ
Աղբիւր կոչողին) ի Լեքի

զգիշերն ողջոյն առ դրան քաղաքին, եւ
անշշունչ կացին զգիշերն ողջոյն, եւ
ասեն, Աստ կացցուք մինչեւ ցառաւօտ,
3 եւ սպանցուք զնա։ Եւ ննջեաց Սամ-
փսոն մինչեւ ցմէջ գիշերոյն, եւ յարեաւ
զմէջ գիշերաւն, եւ թափեաց զդրունս
քաղաքին հանդերձ սեմովքն, եւ եբարձ
զնոսա հանդերձ նգօքն, եւ եդ ի վերայ
ուսոց իւրոց, եւ եհան զնոսա ի գլուխ
լերինն որ է հանդէպ Քեբրոնի, [1]եւ եդ
զնոսա անդ։"
4 Եւ եղեւ յետ այսորիկ սիրեաց կին
մի առ եզերբ հեղեղատին Սովրեկայ,
5 եւ անուն նորա Դալիլա։ Եւ ելին առ
նա նախարարք այլազգեացն եւ ասեն,
Պատրեա զնա եւ տես իւ իցէ զօրու-
թիւն նորա մեծ, եւ կամ իւ կարասս-
ցուք նմա հնար գտանել եւ կապել զնա
առ ի տկարացուցանել զնա. եւ մեք
տացուք քեզ այր իւրաքանչիւր հազար
6 եւ հարեւր արծաթոյ։ Եւ ասէ Դալիլա
ցՍամփսոն, Պատմեա ինձ իւ իցէ զօ-
րութիւն քո մեծ, եւ իւ կապիցիս առ
7 ի տկարացուցանելոյ զքեզ։ Եւ ասէ ցնա
Սամփսոն, Եթէ կապիցեն զիս եւթն
ջլօք դալարովք չվտտելովք, տկարացայց
8 եւ եղէց իբրեւ զմի ի մարդկանէ։ Եւ
բերին առ նա նախարարք այլազգեացն
եւթն ջիլս դալարս անվտիտս, եւ նա
9 կապեաց զնա նոքօք։ Եւ դարան նստէր
նմա ի շտեմարանի. եւ ասէ ցնա, Այ-
լազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամ-
փսոն. եւ խզեաց զջիլսն՝ զոր օրինակ
խզիցի քուղ ի թօթափելոյ յորժամ ի
հուր հոտոտիցի. եւ ոչ ծանուցաւ զօ-
10 րութիւն նորա։ Եւ ասէ Դալիլա ցՍամ-
փսոն, Ահա խաբեցեր զիս եւ խօսեցար
սուտ. գոնէ արդ պատմեա ինձ թէ իւ
11 կապիցիս։ Եւ ասէ ցնա, Եթէ կապե-
լով կապեսցեն զիս [1]եւթն կարովք նո-
րովք, որովք չիցէ գործեալ գործ, տկա-
րացայց եւ եղէց իբրեւ զմի ի մարդկանէ։
12 Եւ ա՛ռ Դալիլա կարս նորս, եւ կապ-
եաց զնա նոքօք, եւ ասէ ցնա, Այլազ-
գիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամ-
փսոն. եւ դարան նստէր նմա ի շտեմա-
րանի. եւ խզեաց զայն ի բազկաց իւ-
13 րոց իբրեւ զառղանի։ Եւ ասէ Դալիլա
ցՍամփսոն, Մինչեւ ցե՞րբ խաբիցես զիս,
եւ խօսիցիս ընդ իս սուտ. արդ պատմեա
ինձ իւ կապիցիս։ Եւ ասէ ցնա, Եթէ

[1] Ոմանք. դալուկ

անկցես զեւթանեսին գիսակս գլխոյ ի-
մոյ ընդ ազբին, [2]եւ վարեսցես ցցովք
ընդ որմն, եղէց տկարացեալ իբրեւ զմի
14 ի մարդկանէ։ Եւ ննջեցոյց զնա Դալի-
լա, եւ ա՛ռ զեւթանեսին գիսակս գլխոյ
նորա հանդերձ ազբամբն, եւ վարեաց
ցցովք ընդ որմն", եւ ասէ ցնա, Այ-
լազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամ-
փսոն։ Եւ զարթեաւ ի քնոյ իւրմէ, եւ
կորզեաց զցիցսն հանդերձ ոստայնիւն
եւ ազբամբն [1]յորմոյ անտի. եւ ոչ ծա-
15 նուցաւ զօրութիւն նորա"։ Եւ ասէ ցնա
Դալիլա, Զիա՞րդ ասես թէ Սիրեցի զքեզ,
եւ սիրտ քո չէ ուղիղ ընդ իս. այս ե-
րիցս անգամ խաբեցեր զիս, եւ ոչ
պատմեցեր ինձ թէ իւ իցէ զօրութիւն
16 քո մեծ։ Եւ եղեւ իբրեւ վտանգեաց
զնա բանիւք [3]զգիշերն ողջոյն" եւ թա-
խանձեցոյց զնա, եւ պարտասեցոյց զնա
17 մինչեւ ցմահ, Պատմեաց նմա զամե-
նայն ինչ ի սրտէ իւրմէ, եւ ասէ ցնա,
Ածելի ոչ [4]ելցէ ի գլուխ իմ, զի ուխ-
տաւոր Աստուծոյ եմ ես յորովայնէ մօր
իմոյ. ապա թէ գերծուցում, մեկնեսցի
յինէն զօրութիւն իմ, եւ տկարացայց
եւ եղէց իբրեւ զամենայն մարդիկ։
18 Իբրեւ ետես Դալիլա եթէ պատմեաց
նմա զամենայն ինչ ի սրտէ իւրմէ, ա-
ռաքեաց կոչեաց զնախարարս այլազգ-
եացն եւ ասէ, Ելէք [5]միանգամայն, զի
պատմեաց ինձ զամենայն ի սրտէ իւրմէ։
Եւ ելին առ նա [1]ամենայն նախարարք
այլազգեացն, եւ բերին զարծաթն ի
19 ձեռս իւրեանց։ Եւ ննջեցոյց զնա ի մէջ
ծնգաց իւրոց. եւ կոչեաց վարսավիրայ,
եւ եգերծ զեւթանեսին գիսակս գլխոյ
նորա. եւ սկսաւ թօշնել, եւ մեկնեցաւ
20 ի նմանէ զօրութիւն նորա։ Եւ ասէ
Դալիլա, Այլազգիք հասեալ են ի վերայ
քո, Սամփսոն։ Եւ զարթեաւ ի քնոյ
իւրմէ, եւ ասէ, Ելից եւ արարից որ-
պէս միշտն, եւ թօթափեցից. եւ նա ոչ
21 գիտէր թէ Տէր մեկնեցաւ ի նմանէ։ Եւ
կալան զնա այլազգիքն, եւ բրեցին զաչս
նորա. եւ իջուցին զնա ի Գազա, եւ
կապեցին զնա երկաթի կապանօք. եւ
աղայր ի տան բանտին։
22 Եւ սկսաւ մազ գլխոյ նորա բուսանել
23 յետ գերծելոյն։ Եւ իշխանք այլազգեացն
ժողովեցան զոհել զոհ մեծ Դագոնայ

[2] Ոմանք. (14) Եւ Դալիլա վարեաց ցցովք [3] Ոմանք. զամենայն աւուրս [4] Ոմանք. ել [5] Ոմանք. զայս նուագ

սատուծոյն իւրեանց, եւ ուրախ լինել.
եւ ասէին, Մատնեաց աստուած մեր
զՍամփսոն թշնամի մեր ի ձեռս մեր։
24 Իբրեւ տեսին ժողովուրդն, օրհնէին
զաստուած իւրեանց. զի ասացին թէ
Մատնեաց աստուած մեր զթշնամին մեր
ի ձեռս մեր, եւ զապականիչ երկրի մե-
րոյ, որ յաճախեաց զվիրաւորս մեր։
25 Եւ եղեւ իբրեւ զուարթացան սիրտք
իւրեանց, ասեն, Կոչեցէք զՍամփսոն
[1]ի տանէ բանտին", եւ խաղասցէ առաջի
մեր. եւ կոչեցին զՍամփսոն ի տանէ
բանտին, եւ [2]խաղային նովաւ". եւ կա-
26 ցուցին զնա ի մէջ [1]երկուց սեանցն։ Եւ
ասէ Սամփսոն ցպատանին որ ունէր
զձեռանէ նորա. Թոյլ տուր ինձ եւ զննե-
ցից զսիւնս յորոց վերայ տունս հաս-
27 տատեալ կայ, եւ յեցայց ի նոսա։ Եւ
տունն լի էր արամբք եւ կանամբք. եւ
անդ ամենայն նախարարք այլազգեացն.
եւ ի տանիսն իբրեւ երեք հազարք, արք
եւ կանայք որ տեսանէին զխաղն Սամ-
28 փսոնի։ Եւ աղաղակեաց Սամփսոն առ
Տէր եւ ասէ, Տէր, Տէր [1]զօրութեանց,
յիշեա զիս. եւ զօրացո զիս զայս եւս
մի նուագ, Աստուած, եւ խնդրեցից
զվրէժխնդրութիւն իմ փոխանակ երկուց
29 աչաց իմոց յայլազգեաց աստի։ Եւ բուռն
եհար Սամփսոն զերկոցունց սեանցն
միջնոց, յորոց վերայ տունն հաստատեալ
կայր, եւ յեցաւ ի նոսա, ի մին աջով
30 իւրով եւ ի միւսն ձախով իւրով։ Եւ
ասէ Սամփսոն, Մեռցի անձն իմ ընդ
այլազգիս. եւ [3]շարժեաց զօրութեամբ.
եւ անկաւ տունն ի վերայ ամենայն նա-
խարարացն եւ ի վերայ ամենայն ժողո-
վոյն որ ի նմա. եւ էին մեռեալքն զորս
մեռոյց Սամփսոն ի մահուն իւրում,
առաւել քան զորս սպան ի կենդանու-
31 թեան իւրում։ Եւ իջին եղբարք նորա
եւ ամենայն տուն հօր նորա, եւ բար-
ձին եւ հանին թաղեցին զնա ի մէջ
Սարաայ եւ ի մէջ Եսթաւուղայ ի գե-
րեզմանի Մանովայ հօր իւրոյ. եւ նա
դատեաց զԻսրայէլ ամս քսան։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ եղեւ այր ի լեռնէն Եփրեմայ, եւ
2 անուն նորա Միքա։ Եւ ասէ ցմայր իւր,
[4]Զհազար եւ զհարեւր արծաթոյն զոր
առեր առ քեզ, եւ երդուար եւ ասես
յականջս իմ թէ" արծաթն առ իս է, ես
առի զայն. եւ ասէ մայր նորա, Օրհ-
նեալ լիցիս, որդեակ իմ, ի Տեառնէ։
3 Եւ դարձոյց անդրէն զհազար եւ զհա-
րեւր արծաթոյն առ մայր իւր. եւ ասէ
մայր նորա, Սրբելով սրբեցի զարծաթն
Տեառն ի ձեռանէ իմմէ [5]եւ առանձինն",
առնել դրօշեալ եւ ձուլածոյ. եւ արդ դար-
4 ձուցից զնա առ քեզ։ Եւ դարձոյց զար-
ծաթն առ մայր իւր, եւ ա՛ռ մայր նորա
երկերիւր արծաթոյ, եւ ետ զայն ցձու-
լիչ, եւ արար զայն դրօշեալ եւ ձուլա-
5 ծոյ. եւ եղեւ ի տան Միքայի։ Եւ տուն
Միքայի՝ նմա տուն Աստուծոյ. եւ արար
եփուդ եւ թերափ. եւ ելից զձեռս միոյ
յորդւոց իւրոց, եւ եղեւ նմա ի քահա-
6 նայ։ Յաւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր թա-
գաւոր Իսրայէլի, եւ այր իւրաքանչիւր
զհաճոյս աչաց իւրոց առնէր։
7 Եւ եղեւ պատանեակ մի ի Բեթղե-
հեմէ Յուդայ, յազգէ տոհմին Յուդայի,
եւ ինքն Ղեւտացի, եւ բնակէր նա անդ։
8 Եւ գնաց այրն ի քաղաքէ Բեթղեհեմի
Յուդայ պանդխտել ուր եւ գտանիցէ.
եւ եկն մինչեւ ցլեառնն Եփրեմի եւ
մինչեւ ցտունն Միքայ՝ առնել զճանա-
9 պարհ իւր։ Եւ ասէ ցնա Միքա, Ուստի՞
գաս. եւ ասէ ցնա, Ղեւտացի եմ ես ի
Բեթղեհեմէ Յուդայ, եւ երթամ պան-
10 դխտանալ ուր եւ գտանիցեմ։ Եւ ասէ
ցնա Միքա, Նիստ աստ առ իս, եւ լեր
ինձ ի հայր եւ ի քահանայ. եւ ես տաց
քեզ տասն արծաթոյ [6]աւուրց յաւուրս"
եւ զոյգս ձորձոց եւ ռոճիկ որով կեցցես.
11 եւ չոգաւ Ղեւտացին։ Եւ սկսաւ պանդխ-
տանալ առ առնն, եւ եղեւ նմա պա-
12 տանեակն իբրեւ զմի յորդւոց նորա։ Եւ
ելից Միքա զձեռս Ղեւտացւոյն, եւ ե-
ղեւ նմա պատանեակն ի քահանայ, եւ
13 էր ի տան Միքայ։ Եւ ասէ Միքա,
Այժմ գիտացի եթէ բարի արար ինձ Տէր,
զի եղեւ ինձ Ղեւտացին ի քահանայ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յաւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր թագաւոր
Իսրայէլի. եւ յաւուրսն յայնոսիկ ցեղն

[1] ՅԵբր. [illegible]   [2] Եբր. խաղաց առաջի նոցա
[3] Եբր. խոնարհեցաւ

[4] Եբր. Հազար եւ հարեւր արծաթոյն որ հանաւ ի քէն, եւ նզովեցեր եւ ասացեր եւս յականջս իմ, ահա   [5] Եբր. որդւոյ իմում   [6] Այսինքն՝ ամ յամէ

Դանայ խնդրէր իւր ժառանգութիւն
բնակելոյ. զի ոչ եհաս նմա ցաւուրսն
ցայնոսիկ ի մէջ ցեղիցն Իսրայելի ժա-
2 ռանգութիւն։ Եւ առաքեցին որդիքն
Դանայ ի տոհմից իւրեանց արս հինգ,
[1]այր ըստ ցեղի՝ իւրեանց, որդիս զօ-
րութեան ի Սարաայ եւ յԵսթաւուղայ,
լրտեսել զերկիրն եւ հետազօտել զնա.
եւ ասեն ցնոսա, Երթայք որոնեցէք
զերկիրն. եւ չոգան ի լեառնն Եփրեմայ
մինչեւ ցտունն Միքայ, եւ հանգեան
3 անդ։ Եւ մինչդեռ էին նոքա [2]ի տան
Միքայ, ծանեան զձայն պատանեկին
Ղեւտացւոյ, եւ խոտորեցան անդ եւ
ասեն ցնա, Ո՞ ած զքեզ այսր, եւ զի՞նչ
գործես դու աստ, եւ կամ զի՞նչ կայ
4 քո աստ։ Եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս եւ
այսպէս արար ինձ Միքա, եւ կալաւ զիս
5 ի վարձու, եւ եղէ նմա ի քահանայ։ Եւ
ասեն ցնա, Աղէ հարց զԱստուած, եւ գի-
տասցուք եթէ յաջողեսցի՞ մեզ ճանապարհս
6 մեր յոր երթամքս։ Եւ ասէ ցնոսա քահա-
նայն, Երթայք ի խաղաղութիւն. առաջի
Տեառն է ճանապարհ ձեր զոր երթայք։
7 Եւ գնացին հնգեքին արքն, եւ չո-
գան ի Լայիսա. եւ տեսին զժողովուրդն
որ ի նմա, որ բնակեալ նստէր [3]յուսով
ըստ նմանութեան Սիդոնացւոցն հանդար-
տելոցն [4]յուսով. եւ ոչ բաւական լինե-
լոյ խօսել ումեք բան մի յերկրի գան-
ձուցն ժառանգաւորի. եւ՝ հեռի էին ի
Սիդոնէ, եւ բանք ինչ ոչ գոյին նոցա
8 ընդ [5]Ասորիս։ Եւ եկին հնգեքին արքն՝
առ եղբարս իւրեանց ի Սարաա եւ յԵս-
թաւուղ. եւ ասեն ցնոսա եղբարք իւր-
9 եանց, [6]Զի՞ նստիք դուք՝։ Եւ ասեն,
Արիք [7]ելցուք ի վերայ նոցա, զի մտաք
եւ շրջեցաք ընդ երկիրն մինչեւ ցԼայիսա,
եւ տեսաք ժողովուրդ բնակեալ ի նմա
յուսով հանգոյն Սիդոնացւոց, եւ հեռի
են ի Սիդոնէ, եւ բանք ինչ ոչ գոյ նո-
ցա ընդ Ասորիս. արիք՝ եւ ելցուք ի
վերայ նոցա. զի ահա տեսաք զերկիրն,
եւ բարի է յոյժ, եւ դուք դադարեա՞լ
կայք. եւ արդ է՞ր վատանայք երթալ
10 մտանել ժառանգել զերկիրն։ Եւ եղիցի
յորժամ երթայք, ունիք զազգն յու-
լացեալ եւ զերկիրն ընդարձակ. զի մատ-
նեաց զնա Աստուած ի ձեռս [8]մեր. տեղի
յորում ոչ գոյ պակասութիւն ամենայն
բանի որ ինչ իցէ յերկրի։
11 Եւ խաղացին անտի յազգականութենէ
տոհմիցն Դանայ, ի Սարաայ եւ յԵսթաւ-
ուղայ, արք վեց հարեւրք վառեալք զի-
12 նու պատերազմի։ Եւ ելին բանակեցան
ի Կարիաթարիմ Յուդայ. վասն այնորիկ
կոչեցաւ տեղին այն բանակետղ Դանայ
մինչեւ ցայսօր. որ է ի թիկանց Կարիա-
13 թարիմայ։ Եւ անցին անտի եւ եկին
մինչեւ ցլեառնն Եփրեմայ, եւ հասին
14 մինչեւ ի տունն Միքայի։ Պատասխանի
ետուն արքն հնգեքին որ երթեալ էին
լրտեսել զերկիրն Լայիսա, եւ ասեն
ցեղբարս իւրեանց, Եթէ գիտիցէ՞ք [9]զի
ի տունս յայսոսիկ եփուդ եւ թերափ եւ
դրօշեալ եւ ձուլածոյ. արդ գիտասջիք
15 զինչ առնիցէք. Եւ խոտորեցան անդ,
եւ մտին ի տուն պատանեկին Ղեւտացւոյ,
որ էր ի տան Միքայ, եւ հարցին զող-
16 ջունէ նորա։ Եւ վեց հարեւր արքն վառ-
եալք պատերազմական զինու իւրեանց
արձանացեալք կային առ մուտս դրանն
17 որ էին յորդւոցն Դանայ։ Եւ ելին հնգե-
քին արքն որ երթեալ էին լրտեսել զեր-
կիրն, յարձակեցան եւ առին զդրօշեալն
եւ զեփուդ եւ զթերափ եւ զձուլածոյ.
եւ քահանայն արձանացեալ կայր ի մուտս
դրանն. եւ վեց հարեւր արքն վառեալք
18 պատերազմական զինու։ Եւ նոքա մտին
ի տունն Միքայ, եւ առին զդրօշեալն եւ
զեփուդ եւ զթերափ եւ զձուլածոյ. եւ
ասէ ցնոսա քահանայն, Զի՞նչ գոր-
19 ծէք դուք։ Եւ ասեն ցնա, Կարկեաց,
ափիբերան լեր, եկ ընդ մեզ եւ լեր մեզ
ի հայր եւ ի քահանայ. միթէ լա՞ւ իցէ
լինել քեզ քահանայ տան միոյ առն,
քան լինել քահանայ ցեղի միոյ եւ ազգի
20 [10]Իսրայելի։ Եւ զուարթացաւ սիրտ քա-
հանային, եւ առ զեփուդն եւ զթերափ
եւ զդրօշեալ [7]եւ զձուլածոյ՝, եւ եմուտ
21 ի մէջ զօրուն։ Եւ դարձան գնացին, եւ
[11]հարին համօրէն զտունն, եւ զստա-
ցուածն վայելչութեան նորա առաջի
22 նոցա՝։ Եւ ի հեռանալ նոցա ի տանէ
Միքայ, եւ [12]ահա Միքա եւ արքն որ

[1] Եբր. ի սահմանաց [2] Եբր. առ տան [3] Եբր. յանհոգս [4] Եբր. յանհոգս. եւ ոչ գոյր յերկրին յայնմիկ ճոխ որ նեղէր, եւ [5] Եբր. ումեք։ (8) Եւ եկին [6] Եբր. Զի՞ ձեզ [7] Եբր. պակասի

[8] Եբր. ձեր [9] Եբր. զի գոն [10] Եբր. յԻսրայելի [11] Եբր. եդին զաղխն եւ զանասունն եւ որ ինչ էր պատուական առաջի իւրեանց [12] Եբր. արքն որ ի տունսն որ մերձ ի տունն Միքայ՝ ժողովեցան, հասին որդւոցն Դանայ. (23) Եւ բողոք բարձին առ որդիսն Դանայ, եւ դարձուցին

ի տուն նորա էին ընդ Միքայ, բողոք
23 բարձին եւ հասին որդւոցն Դանայ։ Եւ
դարձուցին" զերեսս իւրեանց որդիքն
Դանայ, եւ ասեն ցՄիքա, Զի՞ է [1]քեզ, զի՞
24 աղաղակես"։ Եւ ասէ Միքա, Զի զաս-
տուածն իմ զոր արարի ինձ առէք, եւ
զքահանայն, եւ գնացէք· եւ զի՞նչ կայ
այսուհետեւ ինձ. եւ զի՞նչ է այդ զոր
25 ասէք ցիս թէ Զի՞ [2]աղաղակես։ Եւ ասեն
ցնա որդիքն Դանայ, Մի՛ լուիցի ձայն քո
զկնի մեր, գուցէ պատահիցեն քեզ արք
դառնացեալք ոգւով, եւ [3]դնիցեն զանձն
26 քո եւ զանձն տան քո։ Եւ գնացին որ-
դիքն Դանայ զճանապարհս իւրեանց. եւ
իբրեւ ետես Միքա եթէ բռնագոյն քան
զնա են, դարձաւ ի տուն իւր։
27 Եւ նոքա առին զոր ինչ արարն Մի-
քա եւ զքահանայն նորա, եւ չոգան ի
Լայիսա՝ ի ժողովուրդն հանդարտացեալ
եւ վստահացեալ յուսով. եւ հարին զնոսա
սրով սուսերի, եւ զքաղաքն այրեցին։
28 Եւ ոչ ոք էր որ փրկէր. զի հեռի էին ի
Սիդոնացւոց, եւ բանք ինչ ոչ էին նո-
ցա ընդ ումեք ի մարդկանէ. եւ նա կայ ի
հովտի տանն Ռովբայ. եւ շինեցին զքա-
29 ղաքն եւ բնակեցան ի նմա։ Եւ կոչեցին
զանուն նորա Դան՝ ըստ անուան հօրն
իւրեանց որ եղեւ Իսրայելի. եւ էր ա-
նուն քաղաքին յառաջագոյն Լայիսա։
30 Եւ կանգնեցին իւրեանց որդիքն Դանայ
զդրօշեալն [4]Միքայ. եւ Յովնաթան որդի
Գերսոնի որդւոյ Մանասէի, ինքն եւ
որդիք իւր, էին քուրմք ցեղին Դանայ,
31 մինչեւ ցօր գերութեան երկրին։ Եւ
կարգեցին իւրեանց զդրօշեալն զոր ա-
րար Միքա, զամենայն աւուրս զորս էր
տունն Աստուծոյ ի Սելով։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ, եւ թա-
գաւոր ոչ գոյր յԻսրայելի եւ էր այր Ղեւ-
տացի պանդխտեալ ի կողմանս լերինն
Եփրեմի. եւ առ իւր այրն կին հարճ ի
2 Բեթղեհեմէ Յուդայ։ Եւ սրտեաւ ի
նմանէ հարճն իւր, եւ գնաց ի նմանէ
ի տուն հօր իւրոյ ի Բեթղեհէմ Յուդայ,
3 եւ եղեւ անդ [5]զչորս ամիսս։ Եւ յա-
րուցեալ այրն չոգաւ զհետ նորա, խօ-
սել ի սիրտ նորա հաշտեցուցանել զնա
ընդ իւր, եւ ածել միւսանգամ առ ինքն.
եւ պատանի իւր ընդ իւր եւ զոյգք ի-
շոց. եւ [6]չոգան մինչեւ ցտուն հօր նո-
րա". իբրեւ ետես զնա հայր աղջկանն,
4 [7]ել ընդ առաջ նորա"։ Եւ տարաւ զնա
ի ներքս աներ իւր, հայր աղջկանն, եւ
նստաւ առ նմա աւուրս երիս. եւ կերան
եւ արբին եւ ննջեցին անդ։
5 Եւ եղեւ յաւուրն չորրորդի կանխե-
ցին ընդ առաւօտն, եւ յարեաւ գնալ.
եւ ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր,
Հաստատեա զսիրտ քո պատառով միով
6 հացիւ, եւ ապա գնասջիք։ Եւ նստան
կերան եւ արբին ի միասին երկոքին. եւ
ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր, [8]Արդ
սկսեալ ասատէն խակ" ագիր, եւ զուար-
7 թասցի սիրտ քո։ Եւ յարեաւ այրն ի գնալ.
եւ բռնադատեաց զնա աներ իւր, եւ
8 նստաւ եւ անդէն ագաւ։ Եւ կանխեաց
ընդ առաւօտն յաւուրն հինգերորդի ի
գնալ. ասէ հայր աղջկանն, Հաստատեա
զսիրտ քո հացիւ, եւ [9]զբօսիր մինչեւ
չրջեսցի օրն". եւ կերան եւ արբին եր-
9 կոքին։ Եւ յարեաւ այրն գնալ, ինքն
եւ հարճն եւ պատանին իւր. եւ ասէ
[10]ցնա հայր աղջկանն, Ահա դարձաւ օրս
յերեկս, [11]ասատէն ագիր եւ զուարթասցի
սիրտ քո, եւ կանխեսջիր վաղիւ ի ճա-
10 նապարհ քո եւ երթիցես յարկս քո։ Եւ
ոչ կամեցաւ այրն ագանել անդ, այլ
յարեաւ եւ գնաց. եւ եկն եհաս մինչեւ
ցհանդէպ Յեբուսայ, այն է Երուսաղէմ.
եւ ընդ նմա զոյգք իշոց համետելոց, եւ
հարճն իւր ընդ նմա։
11 Եւ նոքա հանդէպ Յեբուսայ, եւ օրն
խոնարհեցաւ յոյժ. ասէ պատանին ցտէր
իւր, Եկ խոտորեսցուք ի քաղաքն Յե-
12 բուսացւոց, եւ ագցուք ի նմա։ Եւ ասէ
ցնա տէր իւր, Ոչ խոտորեսցուք ի քա-
ղաքս օտարոտւոցս, յորում ոչ գուցէ
յորդւոցն Իսրայելի, այլ անցցուք մինչեւ
13 ցԳաբաա։ Եւ ասէ ցպատանին իւր, Եկ
մերձեսցուք ի մի ուրեք ի տեղեաց, եւ
անդ ագցուք ի Գաբաա կամ ի Հռամա։
14 Եւ անցին գնացին. եւ եմուտ նոցա ա-
րեգակն մերձ ի Գաբաա, որ է Բենիա-
15 մինի։ Եւ խոտորեցան անդր մտանել ա-
գանել ի Գաբաա. եւ եմուտ նստաւ ի

[1] Եբր. քեզ զի գումարեցար [2] Եբր. է քեզ [3] Եբր. կորուսցես [4] Յեբր. դրօշեալ [5] Եբր. զչորս

[6] Եբր. եմուծ զնա կինն ի տուն հօր իւրոյ [7] Եբր. ուրախ եղեւ ընդ պատահել նմա [8] Եբր. Հաճեաց, ասէ, եւ [9] Եբր. յամեցին մինչեւ ի տարաժամել աւուրն [10] Եբր. ցնա՝ աներ նորա, [11] Եբր. ասէ, ագերուք. ահա տարաժամեալ է օրս, ասատէն

հրապարակի քաղաքին . եւ ոչ էր այր որ
ժողովէր զնոսա ի տուն իւր ագանել ։
16 Եւ ահա այր մի ծեր եմուտ ի գործոյ
իւրմէ յանդոյ անդաստանի . եւ այրն ի
լեռնէ Եփրեմայ , եւ ինքն պանդխտեալ
էր ի Գաբաա . եւ արք տեղւոյն՝ որդիք
17 Բենիամինի ։ Եւ ամբարձեալ զաչս իւր
ետես զայրն ուղեւոր ի մէջ հրապարակի
քաղաքին . եւ ասէ այրն ծեր , Ո՞ւր եր-
18 թաս եւ ուստի՞ գաս ։ Եւ ասէ ցնա ,
Անցանեմք մեք ի Բեթղեհեմէ Յուդայ
մինչեւ ցկողմանս լերինն Եփրեմայ . քան-
զի անտի եմ ես . եւ չոգայ մինչեւ
ցԲեթղեհէմ Յուդայ , եւ ի տուն [1]հօր
իմոյ" երթամ . եւ չիք այր որ ժողովիցէ
19 զիս ի տուն . Եւ յարդ եւ խոտ կայ ի-
շոց մերոց , եւ հաց եւ գինի ինձ եւ
[2]աղջկանդ եւ պատանւոյդ" . եւ չէ ինչ
պակասութիւն ամենայն իրաց [3]ծառայից
20 քոց" ։ Եւ ասէ այրն ծեր , Խաղաղու-
թիւն ընդ քեզ . ամենայն պակասու-
թիւնդ քո զինեւ , բայց դու ի հրապա-
21 րակիդ մի՛ ագանիցիս ։ Եւ տարաւ զնա
ի տուն իւր , եւ արկ խոտ իշոցն , եւ
լուացին զոտս նոցա եւ կերան եւ արբին ։
22 Եւ ի զուարթանալ սրտից նոցա , եւ
ահա արք քաղաքին , արք՝ որդիք ան-
օրինաց , պատեցին զտունն եւ բախեցին
զդուրսն , եւ խօսեցան ընդ առնն ծերոյ
ընդ տեառն տանն եւ ասեն , Հան զայրդ
մտեալ ի տուն քո , զի գիտասցուք զդա ։
23 Եւ ել առ նոսա այրն տէր տանն , եւ
ասէ ցնոսա , Քաւ լիցի ձեզ , եղբարք ,
մի՛ ինչ անզգամէք յետ մտանելոյ առնդ
այդորիկ ի տուն իմ . մի՛ առնէք զանզգա-
24 մութիւնդ զայդ ։ Ահաւասիկ դուստր
իմ կոյս , եւ հարճ նորա , հանից զնոսա
արտաքս , եւ լլկեցէք զնոսա , եւ արա-
րէք ընդ նոսա զինչ հաճոյ է յաչս ձեր .
եւ առն այսմիկ մի՛ առնէք ըստ անզգա-
25 մութեան բանիդ այդորիկ ։ Եւ ոչ կա-
մեցան արքն անսալ . եւ ա՛ռ այրն զհարճն
իւր , եւ եհան զնա արտաքս . եւ գի-
տացին զնա , եւ լլկեցին զնա զգիշերն
ողջոյն մինչեւ ցառաւօտ , եւ արձակե-
26 ցին զնա ի ծագել առաւօտուն ։ Եւ եկն
կինն ընդ առաւօտն , եւ անկաւ առ
դրանդւոյ դրան տան առնն՝ ուր էր տէր
27 նորա , [4]եւ եհան զօգին" ։ Եւ յարեաւ

[1] Եբր. Տեառն [2] Եբր. աղախնոյ քում եւ պա-
տանւոյդ որ ընդ ծառայս քո [3] Յ Եբր. պակասէ
[4] Եբր. մինչեւ ցառաւօտ

տէր նորա ընդ առաւօտն , եւ եբաց
զդուրս տանն եւ ել գնալ զճանապարհս
իւր , եւ ահա կինն հարճ նորա անկեալ
կայր առ դրանն , եւ ձեռն իւր ի վերայ
28 դրանդւոյն ։ Եւ ասէ ցնա , Արի եւ գնաս-
ցուք . եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝
[3]քանզի մեռեալ էր" ։ Եւ առ եհան զնա
յէշ , եւ յարեաւ այրն եւ չոգաւ ի տեղի
29 իւր ։ Իբրեւ եմուտ ի տուն իւր , ա՛ռ
սուր , եւ բուռն եհար զհարճէն իւրմէ
եւ յօշեաց զնա ըստ ոսկերաց իւրոց յեր-
կոտասան մասն . եւ առաքեաց զայն ընդ
30 ամենայն ցեղսն Իսրայելի ։ Եւ եղեւ զի ա-
մենայն որ տեսանէր՝ ասէր , թէ Ոչ եղեւ
եւ ոչ երեւեցաւ այսպէս յաւուրց ելանելոյ
որդւոցն Իսրայելի յերկրէն Եգիպտացւոց
մինչեւ ցայսօր . արդ առէք ձեզ վասն
այդորիկ խորհուրդ , եւ խօսեցարուք ։

ԳԼ. Ի

1 Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայելի ,
եւ եկեղեցացաւ ժողովուրդն իբրեւ զայր
մի ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ եւ
երկիրն Գաղաադու՝ առ Տէր ի Մասփա ։
2 Եւ [5]եկաց կողմն" ամենայն ժողովրդ-
եանն , [3]եւ ամենայն ցեղք Իսրայելի
յամենայն եկեղեցւոջ ժողովրդեանն Աս-
տուծոյ , չորեք հարեւր հազար [6]արանց
3 սուսերամերկաց ։ Եւ լուան որդիքն Բե-
նիամինի , եթէ ելին որդիքն Իսրայելի
ի Մասփա ։ Եւ ասեն որդիքն Իսրայելի ,
Խօսեցարուք թէ [7]ո՞ւր եղեւ այսպիսի
4 չարութիւն ։ Պատասխանի ետ այրն
Ղեւտացի այր կնոջն սպանելոյ , եւ
ասէ , Ի Գաբաա Բենիամինի եկի ես եւ
5 հարճ իմ ագանել ։ Եւ յարեան ի վերայ
իմ արք Գաբաացիք , եւ պատեցին շուրջ
զինեւ զտունն զցայգ , եւ զիս կամե-
ցան սպանանել . եւ զհարճն իմ լլկեցին
6 [3]եւ հեղձուցին" , եւ մեռաւ . Եւ առի
զհարճն իմ եւ յօշեցի զնա , եւ առա-
քեցի յամենայն սահմանս ժառանգու-
թեան Իսրայելի . զի արարին պիղծս մեծ
7 եւ անզգամութիւն ի մէջ Իսրայելի ։ Եւ
ահաւասիկ [8]մեք ամենեքեան որդիք
Իսրայելի , տուք [9]մեզ բան եւ խորհուրդ ։
8 Եւ յարեաւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ
զայր մի , եւ ասեն , Ոչ մտցուք այր
իւրաքանչիւր ընդ յարկաւ իւրով , եւ ոչ
խոտորեսցուք այր իւրաքանչիւր ի տուն

[5] Եբր. կացին իշխանք [6] Եբր. արանց հետեւակաց
[7] Եբր. զի՞արդ [8] Եբր. դուք [9] Եբր. ձեզ

9 իւր։ Եւ արդ այս բան է զոր արասցուք ընդ Գաբաա. ելցուք ի վերայ նո-
10 րա վիճակաւ։ Բայց առցուք տասն այր
ի հարիւրոց յամենայն ցեղից Իսրայելի,
եւ հարեւր ի հազարաց, եւ հազարս ի
բիւրուց. առնուլ պաշար զօրուն բովանդակ երթողաց ի Գաբաա Բենիամինի, [1]ըստ ամենայն անզգամութեան
11 զոր արարին ի մէջ Իսրայելի։ Եւ ժողովեցաւ ամենայն Իսրայէլ իբրեւ զայր մի
եկեալք ի քաղաքաց։
12 Եւ առաքեցին ցեղքն Իսրայելի արս
յամենայն ցեղն Բենիամինի եւ ասեն,
Զինչ է չարութիւնդ այդ եղեալ ի միջի
13 ձերում։ Եւ արդ [2]տուէք զարսն զամպարիշտս զԳաբաացիս զորդիսն Բելիարայ,
եւ սպանցուք զնոսա եւ բարձցուք զչարիսն յԻսրայելէ. եւ ոչ կամեցան որդիքն Բենիամինի լսել ձայնի եղբարց
14 իւրեանց որդւոցն Իսրայելի։ Եւ ժողովեցան որդիքն Բենիամինի ի քաղաքաց
իւրեանց ի Գաբաա, ելանել ի պատե-
15 րազմ ընդ որդիսն Իսրայելի։ Եւ հանդէս արարին որդիքն Բենիամինի յաւուր
յայնմիկ յիւրաքանչիւր քաղաքաց, քսան
եւ [3]հինգ հազար արանց սուսերամերկաց. թող զբնակիչս Գաբաացւոց, որ
16 անցին ի հանդիսի՝ եւթն հարիւր այր, Երիտասարդք ընտիրք յամենայն ժողովրդենէն, [4]յերկոցունց ձեռացն աջողակք".
ամենեքին նոքա պարսաւորք, որ ձգէին
17 քարինս եւ ի մազէ ոչ վրիպէին։ Եւ ամենայն այր Իսրայելի անցին ի հանդիսի,
առանց որդւոցն Բենիամինի, չորեք
հարեւր հազարք արանց սուսերամերկաց,
ամենեքին նոքա արք պատերազմողք։
18 Եւ յարեան ելին [5]ի Բեթէլ, եւ հարցին զԱստուած եւ ասեն որդիքն Իսրայելի, Ո՞վ ելցէ մեզ առաջնորդ պատերազմել ընդ որդիսն Բենիամինի. եւ
ասէ Տէր, Յուդա [6]ելցէ առաջնորդ"։
19 Եւ յարեան որդիքն Իսրայելի ընդ ա-
20 ռաւօտն եւ բանակեցան զԳաբաաւ։ Եւ
ել այր Իսրայելացի պատերազմել ընդ
Բենիամինի. եւ ճակատեցան ընդ նոսա
այր Իսրայելի ի պատերազմ առ Գաբաաւ։
21 Եւ ելին որդիքն Բենիամինի ի քաղաքէն, եւ սատակեցին յԻսրայելէ քսան
եւ երկու հազար արանց յաւուր յայն-
22 միկ, եւ արկին տապաստ յերկիր։ Եւ
զօրացան դարձեալ այր Իսրայելացի, եւ
յաւելին ճակատել ի պատերազմի ի տեղւոջ ուր ճակատեցան յաւուրն առաջ-
23 նում։ Եւ ելին որդիքն Իսրայելի եւ
լացին առաջի Տեառն մինչեւ ցերեկոյ.
եւ հարցին զՏէր եւ ասեն, Եթէ յաւելցո՞ւք մատչել ի պատերազմ ընդ Բենիամինի եղբօր մերում. եւ ասէ Տէր, Ելէք ի
24 վերայ նոցա։ Եւ ելին որդիքն Իսրայելի ի
պատերազմ ընդ որդիսն Բենիամինի յա-
25 ւուրն երկրորդի։ Եւ ել Բենիամին ընդդէմ
նոցա [7]ի պատերազմ յաւուրն երկրորդի.
եւ սատակեաց միւսանգամ ի ժողովրդենէ
անտի [8]ութ հազար արանց յերկիր, ամենեքեան նոքա սուսերաձիգք։
26 Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայելի
եւ ամենայն ժողովուրդն եւ եկին [5]ի
Բեթէլ. եւ նստան լացին առաջի Տեառն,
եւ պահեցին յաւուր [9]յայնմիկ, եւ մատուցին ողջակէզս [10]փրկութեան առաջի
27 Տեառն. Քանզի անդ էր տապանակ ուխտին [11]Տեառն Աստուծոյ յաւուրսն յայնոսիկ. եւ Փենեէս որդի Եղիազարու
որդւոյ Ահարոնի կայր առաջի նորա յա-
28 ւուրսն յայնոսիկ։ Եւ հարցին որդիքն
Իսրայելի զՏէր, եւ ասեն, Յաւելցո՞ւք
միւսանգամ ելանել ի պատերազմ ընդ
որդիսն Բենիամինի եղբօր մերում, թէ
դադարեսցուք. եւ ասէ Տէր, Ելէք, եւ
վաղիւ տաց զնա ի ձեռս ձեր։
29 Եւ եդին որդիքն Իսրայելի դարանա-
30 կալս շուրջ զԳաբաաւ։ Եւ ելին որդիքն
Իսրայելի ի վերայ Բենիամինի յաւուրն
երրորդի, եւ ճակատեցան զԳաբաաւ
31 որպէս միանգամ եւ միւսանգամ։ Եւ
ելին որդիքն Բենիամինի ընդդէմ ժողովրդեանն, եւ ձգեցան ի քաղաքէ անտի,
եւ սկսան հարկանել ի ժողովրդենէ անտի
վիրաւորս, որպէս միանգամ եւ միւսանգամ, առ ճանապարհօքն որ մին
ելանէր ի Բեթէլ, եւ միւսն ելանէր ի
Գաբաա, եւ հարին յանդի անդ իբրեւ
32 արս երեսուն յԻսրայելէ։ Եւ ասեն որդիքն Բենիամինի, Կոտորեալ են նոքա
առաջի մեր իբրեւ զառաջինն. եւ որդիքն Իսրայելի ասեն, Փախիցուք եւ
մերժեսցուք զնոսա ի քաղաքէն ի ճա-
33 նապարհս։ Եւ ամենայն այր Իսրայելի

[1] Եբր. առնել ըստ [2] Եբր. տուք [3] Եբր. վեց
[4] Եբր. եւթն հարիւր, որոց փակեալ էր աջոյ ձեռն
[5] Կամ, ի տուն Աստուծոյ [6] Եբր. զառաջինն
[7] Եբր. ի Գաբաայ [8] Եբր. ութեւտասն [9] Եբր. յայնմիկ մինչեւ ցերեկոյ [10] Եբր. եւ խաղաղականս [11] Ց Եբր. [illegible]

յարեան յիւրաքանչիւր ի տեղւոջէ իւր-
մէ, եւ ճակատեցան ի Բաաղթամար. եւ
դարանակալքն Իսրայելի [1]կռուէին ի
տեղւոջէ իւրեանց յարեւմտից" Գաբաայ։
34 Եւ եկին հանդէպ Գաբաայ տասն հա-
զար արանց ընտրելոց յամենայն Իսրա-
յելէ. եւ ծանրացաւ պատերազմն, եւ
նոքա ոչ գիտէին թէ հասեալ են ի վե-
35 րայ նոցա չարիք։ Եւ վանեաց Տէր զԲե-
նիամին առաջի որդւոցն Իսրայելի, եւ
սատակեցին որդիքն Իսրայելի ի Բենիա-
մինէ յաւուր յայնմիկ քսան եւ հինգ հա-
զար եւ հարեւր այր, ամենեքին նոքա
36 սուսերամերկք։ [2]Իբրեւ տեսին որդիքն
Բենիամինի եթէ ի պարտութիւն մատ-
նեալ են. տեղի ետուն այր Իսրայելեան
Բենիամինի, զի յուսացեալ էին ի դա-
37 րանամուտսն որ էին զԳաբաաւ։ Եւ
յարձակեցան դարանամուտքն եւ հեղան
զԳաբաաւ. եւ մտին եւ հարին զքաղաքն
38 ամենայն սրով սուսերի։ Եւ ժամադրու-
թիւն էր առն Իսրայելի առ դարանա-
կալսն հրով հանել նոցա զբոց ծխոյ
39 քաղաքին։ Եւ [3]դարձաւ այր Իսրայելացի
ի պատերազմէն". եւ Բենիամին սկսաւ
հարկանել վիրաւորս [4]ի դարանակալացն
Իսրայելի իբրեւ արս երեսուն. զի ա-
սացին թէ Վանելով վանին առաջի մեր
40 իբրեւ զպատերազմն զառաջին։ Եւ [5]նշա-
նակն ամբարձաւ յորդեալ ի վերայ քա-
ղաքին իբրեւ սիւն ծխոյ. եւ հայեցաւ
Բենիամին ի թիկունս իւր, եւ ահա ե-
41 լանէր վախճան քաղաքին յերկինս։ Եւ
այր Իսրայելացի դարձաւ անդրէն, եւ
տագնապեցաւ այր Բենիամինի. զի ետե-
սին հասեալ ի վերայ նոցա զչարիսն։
42 Եւ խոյս ետուն յերեսաց առն Իսրայելի
ընդ ճանապարհ անապատին, եւ պա-
տերազմն ժամանեաց նոցա. եւ որ ի
քաղաքացն ելանէին՝ սատակէին զնոսա
43 ի մէջ իւրեանց։ Եւ [6]հարին զԲենիա-
մին, եւ մաթին զհետ նորա [7]ի Նուայ
մինչեւ հանդէպ Գաբաայ՝ յարեւելից
44 կողմանէ։ Եւ անկան ի Բենիամինէ
ութուտասն հազար արանց, ամենեք-
45 եան նոքա արք զօրաւորք։ Եւ տեսեալ
մնացորդացն փախեան յանապատն ա-
պառաժն ի վէմն Ռեմոնայ. եւ ճռաքաղ
արարին ի նմանէ ի ճանապարհին հա-
զարս հինգ արանց. եւ պնդեցան զհետ
նոցա մինչեւ [8]ցԳադաադ, եւ հարին ի
46 Բենիամինէ երկուս հազարս արանց։ Եւ
եղեն ամենայն անկեալքն ի Բենիամինէ
քսան եւ հինգ հազար արանց սուսե-
րամերկաց յաւուր յայնմիկ, ամենեքեան
47 նոքա արք զօրութեան։ Եւ խուսեալ
մնացորդացն փախեան յանապատն ա-
պառաժն ի վէմն Ռեմոնայ՝ արք վեց
հարեւր. եւ նստան ի վիմին Ռեմոնի
48 չորս ամիս։ Եւ այր Իսրայելի դարձան
[9]ընդ կրուկն որդւոցն" Բենիամինի. եւ
հարին զնոսա սրով սուսերի ի քաղաքէ
[10]կարգաւ մինչեւ ցանասուն, մինչեւ
ցամենայն [11]գտեալ յամենայն քաղաքս".
եւ զքաղաքսն ապրեալս [12]առաքեցին
եւ" այրեցին հրով։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ այր Իսրայելի երդուան ի Մասփա,
եւ ասեն, Այր ոք ի մէնջ մի՛ տացէ
զդուստր իւր Բենիամինի կնութեան։
2 Եւ եկին ամենայն ժողովուրդն [12]ի Մաս-
փա՝ [13]ի Բեթէլ, եւ նստան անդ մինչեւ
ցերեկոյ առաջի Աստուծոյ, եւ ամբար-
ձին զձայնս իւրեանց եւ լացին լալիւն
3 մեծ։ Եւ ասեն, Ընդէ՞ր, Տէր Աստուած
Իսրայելի, եղեւ այս յԻսրայէլ, բնաջինջ
4 լինել այսօր յԻսրայելէ ցեղի միոյ։ Եւ
եղեւ ի վաղիւ անդր կանխեաց ժողո-
վուրդն եւ շինեցին անդ սեղան, եւ
մատուցին ողջակէզս [14]փրկութեան։
5 Եւ ասեն որդիքն Իսրայելի, Ո՞վ է որ
ոչ ել յայս եկեղեցի յամենայն ցեղիցն
Իսրայելի առ Տէր [12]ի Մասփա. զի
երդումն մեծ էր այնմ որ ոչ [15]ելանէր ի
Մասփա եւ ասէին թէ Մահու մեռցի։
6 Եւ [16]մխիթարեցան որդիքն Իսրայելի ի
վերայ Բենիամինի եղբօր իւրեանց, եւ
ասեն, Բարձաւ այսօր ցեղ մի յԻսրա-
7 յելէ։ Եւ արդ զի՞նչ արասցուք մնացե-
լոցն առանց կանանց, եւ մեք երդուաք
ի Տէր՝ չտալ նոցա ի դստերաց մերոց
8 կանայս։ Եւ ասեն, Ո՞ ոք մի ի ցեղիցն
Իսրայելի որ ոչ ել առ Տէր ի Մասփա.
եւ ահա չէր ոք եկեալ Յաբիսայ Գա-
9 ղաադու ի բանակ եկեղեցւոյն։ Եւ անց

[1] Օրբ. դիմեցին ի տեղւոջէ իւրեանց, ի դաշտէն
[2] Օրբ. Եւ [3] Օրբ. խոյս ետ այր Իսրայելացի ի պա-
տերազմէն [4] Օրբ. յարանց անտի [5] Օրբ. հրդեհն
[6] Օրբ. պատեցին [7] Օրբ. հարինձքս ուր հանգեան

[8] Օրբ. ցԳեդոմ [9] Օրբ. առ որդիսն [10] Օրբ. ի
մարդոյ [11] Օրբ. գտեալս [12] Ց Օրբ. դոյնոճ
[13] Կամ, ի տուն Աստուծոյ [14] Օրբ. եւ խաղաղա-
կանս [15] Օրբ. ելանէր առ Տէր [16] Օրբ. սարջացան

ի հանդիսի ժողովուրդն, եւ ոչ գոյր անդ
10 այր ի տանէ Յաբիսայ Գաղաադու։ Եւ
առաքեցին անդր ժողովուրդն երկոտա-
սան հազար արանց յորդւոցն զօրու-
թեան, եւ պատուիրեցին նոցա եւ ա-
սեն, Երթայք եւ հարէք զբնակիչս Յա-
բիսայ Գաղաադու սրով սուսերի, եւ
11 զկանայս եւ [1]զժողովուրդ։ Եւ այս բան
է զոր առնիցէք. զամենայն արու եւ
զամենայն կին որ գիտիցէ զանկողինս
12 արուի, նզովեսջիք։ Եւ գտին ի տանէ
Յաբիսայ Գաղաադու չորեքհարեւր աղ-
ջիկ կոյս որ ոչ գիտէին զայր յանկողինս
արուի. եւ ածին զնոսա ի բանակն ի
13 Սելով, որ է յերկրին Քանանու։ Եւ ա-
ռաքեաց ամենայն ժողովուրդն եւ խօսե-
ցան ընդ որդիսն Բենիամինի որ էին ի
վիմին Ռեմոնայ, եւ կոչեցին զնոսա ի
14 խաղաղութիւն։ Եւ դարձաւ Բենիամին
ի ժամանակին յայնմիկ [2]առ որդիսն Իս-
րայելի". եւ ետուն նոցա կանայս զայ-
նոսիկ որ էին ի կանանցն Յաբիսայ Գա-
ղաադու. եւ [3]հաճոյ թուեցաւ նոցա այն-
15 պէս"։ Եւ ժողովուրդն [4]մխիթարեցաւ
ի վերայ Բենիամինի. զի արար Տէր
խրամատութիւն ի մէջ ցեղիցն Իսրայելի։
16 Եւ ասեն ծերք ժողովրդեանն, Զի՞նչ
արասցուք եւ վասն այլոց անկանանցն.
17 զի սատակեցաւ կին ի Բենիամինէ։ Եւ
ասեն, Ժառանգութիւն զերծեալ է ի
Բենիամինէ, եւ մի՛ ջնջեսցի ցեղն յԻս-
18 րայելէ. Եւ մեք ոչ կարեմք տալ նոցա
կանայս ի դստերաց մերոց, զի երդուաք
որդիք Իսրայելի եւ ասեմք թէ Անիծ-
19 եալ լիցի որ տացէ կին Բենիամինի։ Եւ
ասեն, Ահա տօն Տեառն է ի Սելով
աւուրց յաւուրս, որ է ի հիւսիսոյ Բե-
թելայ, ընդ արեւելս ճանապարհին որ
հանէ ի Բեթելայ ի Սիկիմ, եւ ի հարա-
20 ւոյ [2]Լիբանանու յԵլեբոնայ։ Եւ պատ-
ուիրեցին որդւոցն Բենիամինի եւ ասեն,
Երթայք եւ դարանամուտ լերուք յայ-
21 գեստանին։ Եւ յորժամ տեսանիցէք թէ
ելանեն դստերք բնակչացն Սելովայ պար
առեալ պարուք, ելջիք յայգեստանեացն,
եւ յափշտակեսջիք այր իւրաքանչիւր
կին ի դստերաց Սելովայ, եւ երթիջիք
22 յերկիրն Բենիամինի։ Եւ եղիցի յորժամ
գայցեն հարքն նոցա կամ եղբարք նոցա
[5]դատել ընդ ձեզ", ասասցուք նոցա թէ
[6]Ողորմեցարուք նոցա. զի ոչ" առ այր զկին
իւր ի պատերազմին, եւ ոչ դուք ետուք
23 նոցա թէ յանցանք ինչ իցեն։ Եւ արա-
րին այնպէս որդիքն Բենիամինի, եւ ա-
ռին կանայս ըստ թուոյ իւրեանց ի պա-
րաւորացն զորս յափշտակեցին. եւ գնա-
ցին եւ դարձան յիւրաքանչիւր ժառան-
գութիւնս իւրեանց, եւ շինեցին քա-
24 ղաքս եւ բնակեցին ի նոսա։ Եւ գնա-
ցին որդիքն Իսրայելի ի ժամանակին
յայնմիկ այր յիւրաքանչիւր ցեղ իւր եւ
յազգատոհմ իւր, եւ ելին անտի այր
25 յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն իւր։ Յա-
ւուրսն յայնոսիկ ոչ գոյր թագաւոր Իս-
րայելի, եւ այր իւրաքանչիւր զհաճոյս
աչաց իւրոց առնէր։

[1] Եբր. զմանկտի [2] Յեբր. դոխոս [3] Եբր. չեղեւ նոցա բաւական [4] Եբր. զղջացաւ

[5] Եբր. ի դատաստան առ մեզ [6] Եբր. Շնորհեցէք մեզ զնոսա. զի ոչ պահեցաք

ՀՌՈՒԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ յաւուրս դատելոյ դատա-
ւորացն եկն սով յերկիրն . եւ գնաց
այր ի Բեթղեհեմէ Յուդայ պանդխտա-
նալ [1]յագարակին Մովաբայ, ինքն եւ
2 կին իւր եւ երկու որդիք իւր ։ Եւ ա-
նուն առնն Եղիմելէք, եւ անուն կնոջ
նորա Նոոմին, եւ անուն երկուց որդ-
ւոց նորա Մաալոն եւ Քելլոն, Եփրա-
թացիք ի Բեթղեհեմէ Յուդայ . չոգան
3 [2]յագարակն Մովաբու, եւ անդ էին։ Եւ
մեռաւ Եղիմելէք այրն Նոոմինայ, եւ
4 մնաց կինն եւ երկու որդիք նորա ։ Եւ
առին իւրեանց կանայս Մովաբացիս .
անուն միումն Որփա, եւ անուն երկ-
րորդին Հռութ . եւ բնակեցին անդ իբ-
5 րեւ ամս տասն ։ Եւ մեռան անդ՝ երկո-
քին, Մաալոն եւ Քելլոն, եւ մնաց կինն
միայն յառնէ իւրմէ եւ յորդւոց իւրոց ։
6 Եւ յարեաւ ինքն եւ երկոքին նուանք
նորա, եւ դարձան [3]յագարակէն Մովա-
բայ . զի [4]լուան եթէ այց արար Աս-
տուած" ժողովրդեան իւրում տալ նոցա
7 հաց ։ Եւ ել ի տեղւոջէն ուր էր, եւ
երկոքին նուանք նորա ընդ նմա, եւ
գնացին ճանապարհ՝ դառնալ յերկիրն
8 Յուդայ ։ Եւ ասէ Նոոմին ցերկոսին
նուանս իւր, Երթայք դարձարուք յիւրա-
քանչիւր տուն [5]հօր իւրոյ . եւ արասցէ
ընդ ձեզ Տէր ողորմութիւն, որպէս ա-
9 րարէք ընդ մեռեալսն եւ ընդ իս ։ Տացէ
ձեզ Տէր եւ գտջիք հանգիստ իւրա-
քանչիւր ի տան առն իւրոյ . եւ համ-
բուրեաց զնոսա . ամբարձին զձայնս իւր-
10 եանց եւ լացին ։ Եւ ասեն ցնա, Ոչ այդ-
պէս, այլ ընդ քեզ դարձցուք ի ժողո-
11 վուրդ քո ։ Եւ ասէ Նոոմին, Դարձա-
րուք, դստերք իմ . ընդէ՞ր գայցէք ընդ
իս . միթէ դարձեալ որդի՞ք իցեն յորո-
վայնի իմում, եւ լինիցին ձեզ յա՞րս ։
12 Դարձարուք, դստերք իմ, եւ երթայք,
զի ես ծերացեալ եմ, եւ չեմ լինելոյ
առն . եթէ ասիցեմ՝ եթէ կայցէ ինչ ինձ
աղերս եւ լինիցիմ առն [6]աշխարհակա-
13 նացեալ, եւ ծնանիցիմ որդիս, Եւ նոցա
սպասիցէ՞ք մինչեւ զարգանայցեն, եւ ի
նոսա զրաւիցի՞ք չլինել առն . մի՛, դստերք
իմ . զի առաւել քան զձեզ դառնացեալ
14 եմ, զի ել ընդ իս ձեռն Տեառն ։ Եւ
ամբարձին զձայնս իւրեանց միւսանգամ,
եւ լացին . եւ համբուրեաց Որփա զսկե-
սուր իւր, [7]եւ դարձաւ ի ժողովուրդ
15 իւր ." բայց Հռութ գնաց զկնի նորա։ Եւ
ասէ Նոոմին ցՀռութ, Ահա նէր քո դար-
ձաւ ի ժողովուրդ իւր եւ առ աստուածս
իւր, դարձիր եւ դու զհետ նիրին քո ։
16 Եւ ասէ Հռութ, Մի՛ [8]պատահեսցէ ինձ"
թողուլ զքեզ եւ դառնալ ի քէն . զի ուր
դու երթայցես՝ երթայց, եւ ուր հանգ-
չիցիս՝ հանգեայց . ժողովուրդ քո՝ ժողո-
վուրդ իմ, եւ Աստուած քո՝ Աստուած
17 իմ . Եւ ուր մեռանիցիս՝ մեռայց, եւ
անդ թաղեցայց . օն եւ օն արասցէ ինձ
Տէր եւ օն եւ օն յաւելցէ, բայց եթէ
18 մահ մեկնեսցէ ընդ իս եւ ընդ քեզ։ Եւ
իբրեւ ետես Նոոմին եթէ պնդեալ է
երթալ նա ընդ նմա, դադարեաց այ-
նուհետեւ ի խօսելոյ ընդ նմա ։
19 Եւ գնացին երկոքին մինչեւ գալ նոցա
ի Բեթղեհեմ . եւ եղեւ ի գալն նոցա ի
Բեթղեհեմ, հնչեաց ամենայն քաղաքն
[9]զնովաւ, եւ ասեն թէ Սա՞ իցէ Նոոմին։
20 Եւ ասէ ցնոսա, Մի՛ կոչէք զիս [10]Նոոմին,
այլ կոչեցէք զիս Դառնացեալ, զի դառ-
21 նացոյց զիս Բաւականն յոյժ . Լի չոգայ,
եւ ունայն դարձոյց զիս Տէր . եւ արդ՝
ընդէ՞ր կոչէք զիս Նոոմին, եւ Տէր նկուն
արար զիս, եւ Բաւականն չարչարեաց
22 զիս ։ Եւ դարձան Նոոմին եւ Հռութ
Մովաբացի նու իւր ընդ նմա՝ գնացեալ
[3]յագարակէն Մովաբայ, եւ եկին ի Բեթ-
ղեհեմ ի սկզբան հնձոց գարւոյ ։

[1] Կամ, յերկրին [2] Կամ, յերկիրն [3] Կամ, յերկրէն
[4] Եբր. լուաւ յերկրին Մովաբու եթէ այց արար Տէր [5] Եբր. մօր

[6] Եբր. յայսմ գիշերի [7] Յ Եբր. գոյնոս [8] Եբր. բռնադատեր զիս [9] Եբր. զնոցանէ [10] Նշանակի Հաճեցեալ

ԳԼ. Բ

1 Եւ անդ էր այր ծանօթ առնն Նոոմի-
նայ, եւ այրն հզօր զօրութեամբ, յազ-
գէն Եղիմելիքայ, եւ անուն նորա Բոոս.
[1]եւ եա Նոոմինայ տուն այրութեան
2 բնակելոյ ի նմա ։" Եւ ասէ Հռութ Մո-
վաբացի ցՆոոմին, Երթայց յանդ եւ քա-
ղեցից հասկ զհետ ուրուք, որոյ գտից
շնորհս առաջի աչաց նորա. եւ ասէ ցնա,
3 Երթ, դուստր ։ Եւ գնաց. եւ երթեալ
քաղէր հասկ յանդի զհետ հնձողացն, եւ
դիպելով դիպեցաւ վիճակի անդին Բոո-
սայ, ազգականի Եղիմելիքայ ։
4 Եւ ահա Բոոս եկն ի Բեթղեհեմէ,
եւ ասէ ցհնձողս իւր, Տէր ընդ ձեզ.
եւ ասեն ցնա, Օրհնեսցէ զքեզ Տէր ։
5 Եւ ասէ Բոոս ցպատանին իւր որ կայր
ի վերայ հնձողացն, Ո՞յր է աղջիկդ այդ ։
6 Պատասխանի ետ պատանին որ կայր ի
վերայ հնձողացն եւ ասէ, Մովաբացի
աղջիկն է որ դարձաւ ընդ Նոոմինայ
7 [2]յագարակէն Մովաբայ ։ Եւ ասէ, Թող
քաղեցից եւ ժողովեցից հասկ ի մէջ
որայոց զհետ հնձողացդ. եւ եկն եկաց
յառաւօտէ մինչեւ ցայժմ, [3]եւ ոչ դա-
դարեաց եւ ոչ սակաւիկ ինչ յանդիս" ։
8 Եւ ասէ Բոոս ցՀռութ, Լուա՞ր, դուստր.
մի՛ այլ ուրեք երթիցես քաղել հասկ
յայլոց անդի, եւ մի՛ մնաւ ուրեք գնա-
ցես աստի. այլ աստէն իսկ յարեաց յաղ-
9 ջկունս իմ ։ Եւ աչք քո յանդիս ուր եւ
հնձեսցեն, եւ երթիցես զհետ նոցա. ո՞չ
ապաքէն պատուէր ետու մանկտւոյ ի-
մում չմերձենալ ի քեզ. եւ եթէ ծարա-
ւեսցիս, երթիցես յամանն եւ արբցես
10 ուստի հանիցեն ջուր մանկտիք ։ Եւ անկ-
եալ ի վերայ երեսաց իւրոց երկիր եպագ
յերկիր ի խոնարհ, եւ ասէ, Զի՞ է զի
գտի շնորհս առաջի աչաց քոց ճանաչել
11 զիս, եւ ես եմ կին մի օտար ։ Պատաս-
խանի ետ Բոոս եւ ասէ ցնա, Պատմելով
պատմեցաւ ինձ ամենայն ինչ զոր արարեր
սկեսրի քում յետ մահուան առն քում,
եւ զիարդ թողեր զհայր քո եւ զմայր,
եւ զերկիր ծննդեան քո, եւ եկիր ի
ժողովուրդ զոր ոչ գիտէիր յերէկ եւ յե-
12 ռանդ ։ Հատուսցէ քեզ Տէր ըստ վաս-
տակոց քոց, եւ եղիցի լի վարձք քո ի
Տեառնէ Աստուծոյ Իսրայելի, յոր դիմե-
ցերն ապաստան լինել ընդ թեւօք նորա ։
13 Եւ նա ասէ, Գտի շնորհս առաջի աչաց
քոց, տէր. զի մխիթարեցեր զիս, եւ
զի խօսեցար ի սիրտ աղախնոյ քո. եւ
ես [4]եղէց իբրեւ զմի յաղախնանց քոց ։
14 Եւ ասէ ցնա [5]Բոոս, Ահա ժամ հացոյ
է, մատիր" այսր եւ կեր ի հացէդ, եւ
թացցես զպատառ քո ի քացախիդ. եւ
նստաւ Հռութ ի կողմանէ հնձողացն,
եւ խառնեաց նմա Բոոս փոխինդ. եւ
եկեր եւ յագեցաւ, եւ եթող նշխար ։
15 Եւ յարեաւ քաղել հասկ, եւ պատուիր-
եաց Բոոս մանկտւոյ իւրում, եւ ասէ,
Այլ եւ ի մէջ որայոցն քաղեսցէ, եւ մի՛
16 պատկառեցուցանէք զնա. Այլ եւ [1]բառնա-
լով բարձուաջիք, եւ" արկանելով արկ-
ջիք առաջի նորա [6]ի փոխնդոցն խառ-
նելոց", եւ թոյլ տաջիք նմա եւ [1]կերի-
ցէ՝ եւ" քաղիցէ հասկ. եւ մի՛ ինչ զզու-
17 իցէք զնա ։ Եւ քաղեաց յանդին մինչեւ
ցերեկոյ. եւ ծեծեաց զոր քաղեացն, եւ
18 եղեւ արդու մի գարւոյ ։ Եւ ա՛ռ եւ ե-
մուտ ի քաղաքն. իբրեւ ետես սկեսուրն
նորա զոր քաղեացն, եւ եհան Հռութ
ետ նմա ի նշխարէն յորոյ յագեցաւն ։
19 Ասէ ցնա սկեսուրն իւր, Ո՞ւր ժողո-
վեցեր այսօր, եւ կամ ո՞ւր եղեր. եղիցի
որ ծանեաւն զքեզ՝ օրհնեալ. եւ պատ-
մեաց Հռութ սկեսրին իւրոյ թէ ուր ե-
ղեւ, եւ ասաց զանուն առնն առ որում
20 եղեւ այն օր թէ Բոոս է ։ Ասէ Նոոմին
ցնու իւր, Օրհնեալ է նա ի Տեառնէ,
զի ոչ պակասեցոյց զգութ իւր ի կեն-
դանեաց եւ ի մեռելոց. եւ ասէ ցնա
Նոոմին, Մերձ է այրն ի մեզ, ի մերձա-
21 ւորաց մերոց է ։ Եւ ասէ Հռութ ցսկե-
սուրն իւր, [7]Իրաւ է, ասաց ցիս թէ
Յաղջկունսդ" իմ յարեաց, մինչեւ վախ-
ճանեսցեն զհունձսդ՝ որչափ ինչեն իմ ։
22 Եւ ասէ Նոոմին ցՀռութ նու իւր, Բարի
է դուստր, զի եղեր ընդ աղջկունս նո-
րա, եւ մի՛ պատահիցէ ոք քեզ յայլում
23 անդի ։ Եւ յարեցաւ Հռութ յաղջկունսն
Բոոսայ քաղել հասկ մինչեւ վախճանել
հնձոցն գարեաց եւ հնձոց ցորենոյ. եւ
նստաւ առ սկեսրի իւրում ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ ասէ ցնա Նոոմին սկեսուր իւր.
Դուստր, [8]խնդրեցից քեզ հանգիստ, զի

[1] Ոմնք. պոլոտի [2] Կամ, յերկրէն [3] Ոմնք. Նստաւ միայն սակաւիկ մի ի տան

[4] Ոմնք. չեմ [5] Ոմնք. Բոոս ի ժամ ճաշոյն, Մատիր
[6] Ոմնք. յորայոցն [7] Ոմնք. Ասաց եւս թէ ի մանկտոյն
[8] Ոմնք. ո՞չ խնդրեցից

2 բարի լինիցի քեզ։ Եւ արդ ո՞չ ազգակէն
Բոոս ծանօթ մեր է, որոյ էիր ընդ աղ-
ջկունս նորա. ահաւասիկ նա արկանէ
3 կալ ի գարւոյ ի գիշերիս յայսմիկ։ Եւ
դու լուասցիս եւ օծցիս, եւ արկցես
զհանդերձ քո զքեւ եւ ելցես ի կալն,
եւ մի՛ տացես առնն ծանօթս մինչեւ
վախճանեսցէ ուտել եւ ըմպել իւր։
4 Եւ եղիցի ի ննջելն նորա ի քուն,
նշմարեսցես զտեղին ուր ննջիցէ. եւ
երթիցես եւ բացցես յոտից կողմանէ, եւ
ննջիցես. եւ նա պատմեսցէ քեզ զինչ
5 առնելոց իցես։ Եւ ասէ ցնա Հռութ,
Զամենայն զոր ինչ ասասցես ցիս՝ արարից։
6 Էջ ի կալն, եւ արար ըստ ամենայնի
որպէս պատուիրեաց նմա սկեսուրն իւր։
7 Եկեր Բոոս եւ արբ. եւ զուարթացաւ
սիրտ նորա, եւ չոգաւ ննջեաց առ եզերբ
գաղչին. եւ նա եկն գաղտ, եւ մերկա-
8 ցոյց յոտից կողմանէ եւ ննջեաց։ Եւ
եղեւ զհասարակաւ գիշերոյն, զար-
հուրեցաւ այրն եւ խռովեցաւ. եւ ահա
9 կին ննջէր առ ոտիւք նորա։ Եւ ասէ,
Ո՞վ ես դու. եւ ասէ, Ես եմ Հռութ
աղախին քո, եւ արկցես դու զթռչակ
քո զաղախնով քով. զի մերձաւորիչ ես
10 դու։ Եւ ասէ Բոոս, Օրհնեալ ես դու ի
Տեառնէ [1]Աստուծոյ, դուստր, զի ազ-
նուացուցեր դու զգութ քո զվերջինս
քան զառաջինն. զի ոչ չոգար զհետ ե-
րիտասարդաց աղքատաց կամ զմեծա-
11 մեծաց։ Եւ արդ, դուստր, մի՛ երկնչիր.
զամենայն զոր ինչ ասասցես ցիս ա-
րարից քեզ. քանզի գիտէ ամենայն ցեղ
ժողովրդեան իմոյ եթէ կին զօրութեան
12 ես դու։ Եւ արդարեւ եմ ես մերձաւո-
րիչ քո. բայց գոյ եւ այլ եւս մօտ մեր-
13 ձաւորիչ՝ մօտագոյն քան զիս։ Ագիր
աստ զգիշերս զայս. եւ եղիցի այգուն,
եթէ մերձաւորեցուսցէ զքեզ մերձա-
ւորիչն, բարի է. ապա եթէ ոչ կամիցի
մերձաւորեցուցանել զքեզ, ես մերձա-
ւորեցուցից զքեզ, կենդանի է Տէր.
ննջեա այդր մինչեւ ցառաւօտ։
14 Եւ ննջեաց առ ոտս նորա մինչեւ ցա-
ռաւօտն. եւ յարեաւ կինն մինչչեւ ճա-
նաչէր այր զընկեր իւր. եւ ասէ Բոոս,
Մի՛ ոք գիտասցէ թէ կին ոք եկն [1]առ
15 իս" ի կալս. Բեր զմեկնոցդ որ ի վերայ
քո է, եւ կալ աստ. եւ նա կալաւ. եւ
չափեաց վեց չափունս գարի, եւ եդ ի

[1]Յեբր. պակասի

16 վերայ նորա, եւ եմուտ ի քաղաքն։ Եւ
չոգաւ Հռութ առ սկեսուրն իւր. եւ
նա ասէ, Զի՞ է դուստր. եւ պատմեաց
նմա զամենայն ինչ զոր արար նմա այրն։
17 Եւ ասէ ցնա, Զայս վեց չափ գարւոյ
ետ ինձ եւ ասէ, Զի մի՛ մտցես ունայ-
18 նաձեռն առ սկեսուրն քո։ Եւ նա ասէ,
[2]Նիստ դու" մինչեւ յայտ լիցի մեզ. որ-
պէս զի ոչ վրիպէ բանն, զի ոչ դադարէ
այրն թէ ոչ կատարէ սոյն օրին զբանն։

ԳԼ. Դ

1 Եւ Բոոս ել ի դուռնն եւ նստաւ անդ.
եւ ահա անցանէր առ նովաւ մերձաւո-
րիչն զորմէ խօսեցաւ Բոոս. եւ ասէ
ցնա Բոոս, Անց նիստ աստ [3]վայր մի եւ
2 մնա". եւ նա անց նստաւ։ Եւ առ Բոոս
տասն այր ի ծերոց քաղաքին եւ ասէ,
3 Նստարուք աստ, եւ նստան։ Եւ ասէ
Բոոս ցմերձաւորիչն, Զբաժին անդոյ որ
է եղբօր մերոյ Եղիմելիքայ՝ վաճառէ
Նոոմին, որ դարձեալն է [4]յագարակէն
4 Մովաբայ։ Եւ ես ասացի թէ յայտնեցից
յունկն քո. արդ ստացիր առաջի սոցա
որ նստին, եւ առաջի ծերոց ժողո-
վրդեան իմոյ. արդ եթէ մերձաւորե-
ցուցանես՝ մերձաւորեցո՛. ապա թէ ոչ
մերձաւորեցուցանես, պատմեա ինձ եւ
գիտացից. զի ոչ գոյ բաց ի քէն մերձա-
ւորարար, եւ յետ քո ես եմ մերձաւո-
5 րիչ։[5] Եւ ասէ Բոոս, Յաւուր ստանա-
լոյ քո զագարակն ի ձեռաց Նոոմինայ,
եւ ի Հռութայ Մովաբացւոյ ի կնոջէ
մեռելոյն, եւ զնա պարտիս ստանալ եւ
յարուցանել զանուն մեռելոյն ի ժառան-
6 գութեան իւրում։ Եւ ասէ մերձաւո-
րիչն ցԲոոս, Ոչ կարեմ մերձաւորեցու-
ցանել ես ինձ, գուցէ եղծանիցեմ զժա-
ռանգութիւն իմ. մերձաւորեա դու քեզ
զմերձաւորութիւն իմ, զի ես ոչ կարեմ
7 մերձաւորեցուցանել։ Եւ այս օրէն էր
յառաջագոյն ի մէջ Իսրայելի վասն մեր-
ձաւորութեան, եւ վասն գնելոյ առ ի
հաստատելոյ զամենայն բան. բոկանայր
այր զկօշիկ իւր, եւ տայր ցընկեր իւր՝
[1]որ մերձաւորելոց էր զմերձաւորութիւն
նորա." եւ այն լինէր ի վկայութիւն ի
8 մէջ Իսրայելի։ Եւ ասէ մերձաւորիչն
ցԲոոս, Ստացիր դու քեզ [1]զմերձաւո-

[2]Եբր. Նիստ, դուստր, [3]Եբր. ա՛յր դու, [4]Կամ, յերկրէն [5]Եբրայեցին յաւելու, եւ նա ասէ, Մերձաւորեցուցից։

րութիւն իմ". եւ բոկացաւ զկօշիկ իւր
[1]եւ ետ ցնա"։
9 Եւ ասէ Բոոս ցծերսն եւ ցամենայն
ժողովուրդն, Վկայք իմ էք դուք այսօր,
զի ստացայ զամենայն ինչս Եղիմելեքայ,
եւ զամենայն ինչ որ է Քելլոնայ եւ
10 Մաալոնայ ի ձեռաց Նոոմինայ։ Նա եւ
զՀռութ Մովաբացի զկին Մաալոնայ
ստացայ ինձ կնութեան, կանգնել զա-
նուն մեռելոյն ի ժառանգութեան իւ-
րում. եւ մի՛ ջնջեսցի անուն մեռելոյն
յեղբարց իւրոց եւ [2]ի ցեղէ տեղւոյ իւ-
11 րոյ. եւ վկայք դուք էք այսօր։ Պա-
տասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն ի
դրանն եւ [3]ասեն, Մեք եմք վկայք. եւ
ծերքն ասեն." Տացէ Տէր զկինն որ
մտանէ ի տուն քո իբրեւ զՀռաքէլ եւ
իբրեւ զԼիա, որ շինեցին երկոքին զտունն
Իսրայելի, առնել զօրութիւն յԵփրաթա,
12 եւ կոչել անուն ի Բեթղեհէմ։ Եւ եղիցի
տունն քո իբրեւ զտունն Փարեսի, զոր
ծնաւ Թամար Յուդայի, յայնմ զաւակէ,

[1] Եբր· ղոխաւ [2] Եբր· ի դրանէ [3] Եբր· ծերքն եւ ասեն, Մեք եմք վկայք

[4]եւ տացէ քեզ Տէր [1]որդի [5]յաղջկանէդ
յայդմանէ։
13 Եւ առ Բոոս զՀռութ, եւ եղեւ նմա
ի կնութեան. եւ եմուտ առ նա, եւ
ետ նմա Տէր յղութիւն, եւ ծնաւ որդի։
14 Եւ ասեն կանայքն ցՆոոմին, Օրհնեալ
Տէր, որ ոչ քակեաց ի քէն այսօր զմեր-
ձաւորիչն, անուանել զանուն [6]քո ի մէջ
15 Իսրայելի. Եւ եղիցի քեզ ի դարձուցա-
նել զոգի եւ կերակրել զծերութիւն քո.
զի նու քո որ սիրեաց զքեզ՝ ծնաւ որդի
16 որ լաւ է քեզ քան զեւթն որդի։ Եւ
առ Նոոմին զմանուկն եւ եդ ի ծոց իւ-
17 րում. եւ եղեւ նմա դայեակ։ Եւ կոչեցին
անուն նմա դրացիքն եւ ասեն, Ծնաւ
որդի Նոոմինայ, եւ կոչեցին զանուն նորա
Ովբէդ. նա է հայր Յեսսեայ հօր Դաւթի։
18 Եւ այս են ծնունդք Փարեսի. Փարէս
19 ծնաւ զԵսրովմ, Եւ Եսրովմ ծնաւ զԱրամ,
20 Արամ ծնաւ զԱմինադաբ, Ամինադաբ
ծնաւ զՆաասոն, Նաասոն ծնաւ
21 զՍաղմոն, Սաղմոն ծնաւ զԲոոս, Բոոս
22 ծնաւ զՈվբէթ, Ովբէթ ծնաւ զՅեսսէ,
Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ։

[4] Եբր· զոր [5] Կամ, ի մանկամարդոյդ [6] Եբր· Նորա

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Ե՛ւ այր մի էր յԱրիմաթեմայ, ի
1 Սիփայ՝ ի լեռնէ Եփրեմի, եւ անուն
նորա Եղկանա, որդի Յերեմիելի, որդ-
ւոյ Հեղեայ, որդւոյ Թովկեայ, [1]ի Նասիբ
2 Եփրեմի՟։ Եւ էին նորա երկու կանայք.
անուն միումն Աննա, եւ անուն երկ-
րորդին՝ Փեննանա. եւ էին Փեննանայ
3 որդիք եւ Աննայ ոչ գոյր որդի։ Եւ
ելանէր այրն աւուրց յաւուրս ի քա-
ղաքէ իւրմէ [2]յԱրիմաթեմայ՝ երկիր պա-
գանել, եւ զոհել Տեառն [2]Աստուծոյ
զօրութեանց ի Սելով. եւ անդ [2]Հեղի
եւ՟ երկու որդիք [3]նորա Ոփնի եւ Փե-
4 նեէս՝ քահանայք Տեառն։ Եւ եղեւ օր
մի եւ զոհեաց Եղկանա, եւ ետ Փեննա-
նայի կնոջ իւրում եւ ուստերաց նորա
5 եւ դստերաց նորա մասունս. Եւ Ան-
նայի ետ մասն [4]մի զի ոչ գոյր նորա
որդի. բայց զԱննա սիրէր Եղկանա ա-
ռաւել քան զՓեննանա, եւ՟ Տէր փակ-
6 եաց զարգանդ նորա. [5]Զի ոչ ետ նմա
որդի՝ ըստ նեղութեան իւրում եւ ըստ
տրտմութեան անձին իւրոյ. եւ տրտմեալ
էր վասն այնորիկ՟. զի փակեաց Տէր
զարգանդ նորա [2]առ ի չտալոյ նմա որդի՟։
7 Եւ այնպէս առնէր ամի ամի յելանել
նորա ի տուն Տեառն. եւ տրտմէր եւ
8 լայր եւ ոչ ուտէր։ Եւ ասէ ցնա Եղ-
կանա այր իւր, [6]Աննա. եւ ասէ ցնա,
Աւասիկ եմ, տէր։ Եւ ասէ ցնա, Զի՞ է
քեզ զի՟ լաս, եւ ընդէ՞ր ոչ ուտես, եւ
ընդէ՞ր հարկանէ զքեզ սիրտ քո. ո՞չ լաւ
եմ ես քեզ քան զտասն որդի։
9 Եւ յարեաւ Աննա յետ ուտելոյ[7] նորա
ի Սելով, եւ եկաց առաջի Տեառն.՟ եւ
Հեղի քահանայ նստէր աթոռով առ
10 սեամս տաճարին Տեառն։ Եւ նա ցաւա-
գին անձամբ եկաց յաղօթս առ Տէր,
11 եւ եկաց լալով [8]եւ ասէ, Ադոնայ Տէր՟,
Ելովէ Սաբաւովթ, եթէ հայելով հա-
յեսցիս ի տառապանս աղախնոյ քո, եւ
յիշեսցես զիս[9], եւ տացես աղախնոյ քում
զաւակ առն, տաց զնա [10]նուէր առաջի
քո մինչեւ յօր մահուան իւրոյ. եւ զինի
եւ արբեցութիւն մի՛ արբցէ, եւ՟ երկաթ
12 մի՛ ելցէ ի գլուխ նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ
յաճախեաց կալ յաղօթս առաջի Տեառն,
եւ Հեղի քահանայ միտ դնէր բերանոյ
13 նորա։ Եւ նա խօսէր ի սրտի իւրում,
եւ շրթունք իւր շարժէին, եւ բարբառ
իւր ոչ լինէր լսելի. [2]եւ լուաւ նմա Տէր.՟
14 եւ համարեցաւ զնա Հեղի արբեալ. Եւ
ասէ ցնա [11]պատանեակն Հեղեայ՟, Մին-
չեւ յե՞րբ կայցես յարբեցութեան, թափ-
եա ի քէն զգինիդ քո, [2]եւ գնա յերե-
15 սաց Տեառն։՟ Եւ պատասխանի ետ Աննա
եւ ասէ, Ոչ այդպէս, տէր. այլ կին
վշտագնեալ եմ ես օւով, եւ զգինի եւ
արբեցութիւն ոչ է իմ արբեալ. եւ հե-
16 ղում զանձն իմ առաջի Տեառն։ Մի՛
համարիր զաղախին քո դուստր ժանտ,
զի ի բազում տրտմութենէ եւ ի տխրու-
թենէ իմմէ վարանեալ կամ մինչեւ ցայժմ։
17 Ետ նմա պատասխանի Հեղի եւ ասէ,
Երթ ի խաղաղութիւն, եւ Աստուած Իս-
րայելի տացէ քեզ զամենայն խնդրուածս
18 քո զոր խնդրեցեր ի նմանէ։ Եւ ասէ
Աննա, [12]Եգիտ աղախին քո շնորհս ա-
ռաջի քո. եւ գնաց կինն զճանապարհս
իւր, [13]եւ եմուտ ի վանս իւր, եւ կե-
րաւ ընդ առն իւրում եւ խօսեցաւ՟,
եւ երեսք իւր այլ ոչ եւս տխրեցան։
19 Եւ կանխեցին ընդ առաւօտն, երկիր

---

[1] Եբր. որդւոյ Սուփայ Եփրաթացւոյ [2]Յեբր. զ—լ—ւ [3] Եբր. Հեղեայ [4] Եբր. մի կրկին, զի զԱննա սիրէր, եւ [5] Եբր. Եւ գրգռէր զնա նեղիչ նորա ի բարկութիւն զայրացուցանել զնա [6] Եբր. Աննա, զի՞ [7] Եբր. եւ յետ ըմպելոյ, ի Սելով

[8] Եբր. Եւ ուխտեաց ուխտ եւ ասէ. [9] Եբր—յեցի յաւելւ—, և ոչ մոռասցիս զաղախին քո [10] Եբր. Տեառն զամենայն աւուրս կենացն իւրոց, և [11] Եբր. Հեղի [12] Եբր. գտցէ [13] Եբր. եւ կերաւ

պագին Տեառն, եւ [1]գնացին զճանա-
պարհս իւրեանց. եւ եմուտ Եղկանա ի
տուն իւր յԱրիմաթեմ, եւ մերձեցաւ առ
Աննա կին իւր", եւ յիշեաց զնա Տէր։
20 Եւ յղացաւ, եւ եղեւ ի ժամանակի ա-
ւուրցն եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զա-
նուն նորա Սամուէլ, ասէ, Զի ի Տեառնէ
[2]Աստուծոյ զօրութեանց" խնդրեցի զսա։
21 Եւ ել այրն Եղկանա եւ ամենայն տուն
նորա զոհել [3]ի Սելով զզոհ աւուրցն.
եւ զուխտս իւր [2]եւ զամենայն տասա-
22 նորդս իւր տարաւ"։ Եւ Աննա ոչ ել ընդ
նմա. զի ասաց ցայր իւր, Թէ Մինչեւ
[4]ելցէ անդր մանուկս յորժամ հատուցից
զսա ի ստենէ", եւ յանդիման լիցի ա-
ռաջի Տեառն, եւ նստցի անդ մինչեւ
23 յաւիտեան։ Եւ ասէ ցնա Եղկանա այր
իւր, Արա որ ինչ բարի թուի առաջի
աչաց քոց. նիստ աստէն մինչեւ հա-
տուցես զդա ի ստենէ. եւ Տէր հաս-
տատեսցէ [5]որ ինչ ել ի բերանոյ քումմէ"։
Եւ նստաւ կինն եւ սնոյց զորդին իւր՝
մինչեւ հատոյց զնա ի ստենէ։
24 Եւ [6]ել ընդ նմա ի Սելով երեմեանաւ
զուարակաւ, եւ պանիւք" եւ արդուաւ
նաշհոյ եւ սափորով գինւոյ. եւ [7]մտին
ի տուն Տեառն ի Սելով, եւ մանուկն
ընդ նոսա, եւ մատուցին առաջի Տեառն.
25 Եւ սպան հայրն նորա զզոհն՝ զոր առնէր
աւուրց յաւուրս Տեառն։ Եւ մատոյց
զմանուկն, եւ սպան զզուարակն վասն
փրկութեան մանկանն։ Եւ մատոյց Աննա
մայր մանկանն" զմանուկն առ Հեղի։
26 Եւ ասէ, Ցիս տէր իմ, կենդանի է անձն
քո, ես այն կին եմ՝ որ կացի առաջի
քո ընդ քեզ՝ կալ յաղօթս առ Տէր
27 Վասն մանկանս [8]այսորիկ. եւ" ետ Տէր
զխնդրուածս իմ, զոր խնդրեցի ի նմանէ։
28 Եւ տամ զդա փոխ Տեառն զամենայն ա-
ւուրս որչափ եւ կեցցէ. եւ եղիցի դա փոխ
Տեառն. եւ [9]պագին երկիր" անդ Տեառն։

Գլ. Բ

1 Եւ յաղօթս եկաց Աննա եւ ասէ, [10]Հաս-
տատեցաւ սիրտ իմ ի Տէր, եւ բարձ-
րացաւ եղջիւր իմ [11]յԱստուած իմ". ըն-
դարձակեցաւ բերան իմ ի վերայ թշնամ-
եաց իմոց, ուրախ եղէ ի փրկութեան
2 քում։ Զի ոչ գոյ սուրբ իբրեւ զՏէր, [12]եւ
ոչ գոյ արդար իբրեւ զԱստուած մեր,
3 եւ ոչ գոյ սուրբ բաց ի քէն"։ Մի պարծիք
եւ մի խօսիք զամբարտաւանս, եւ մի
ելցէ մեծաբանութիւն ի բերանոյ ձերմէ.
զի Աստուած գիտութեանց Տէր, եւ
[13]Աստուած պատրաստէ զարուեստս իւր"։
4 Աղեղունք հզօրաց տկարացան, եւ տկարք
5 զգեցան զօրութիւն։ Լցեալք հացիւ
[14]նուաղեցին, եւ քաղցեալք բնակեցան
յերկիր. զի" ամուլն ծնաւ եւթն, եւ
6 բազմածինն նուաղեաց յորդւոց։ Տէր մե-
ռուցանէ եւ կեցուցանէ, իջուցանէ ի
7 դժոխս եւ հանէ։ Տէր աղքատացուցա-
նէ եւ մեծացուցանէ, խոնարհեցուցանէ
8 եւ բարձրացուցանէ։ Կանգնէ յերկրէ
զտնանկն, եւ յարուցանէ զաղքատն յաղ-
բեւաց, նստուցանել զնոսա ընդ զօրա-
ւորս ժողովրդեան. եւ աթոռ փառաց
9 ժառանգեցուցանէ [15]նոցա։ Տայ զուխտս
ուխտաւորի, եւ օրհնեաց զամս արդա-
րոյ". զի ոչ իւրով զօրութեամբ զօրա-
10 նայ այր հզօր։ [16]Տէր տկար առնէ զհա-
կառակորդս իւր, Տէր սուրբ է։ Մի պար-
ծեսցի իմաստունն յիմաստութիւն իւր,
եւ մի պարծեսցի հզօրն ի զօրութիւն
իւր, եւ մի պարծեսցի մեծատունն ի մե-
ծութիւն իւր. այլ այնու պարծեսցի՝ որ
պարծիցին, իմանալ եւ ճանաչել զՏէր,
եւ առնել զիրաւունս եւ զարդարու-
թիւն ի մէջ երկրի։ Տէր ել յերկինս եւ
որոտաց, եւ ինքն դատի զծագս երկրի,
որ արդարն է, տայ զօրութիւն թագաւո-
րաց մերոց", եւ բարձրացուսցէ զեղջիւր
11 օծելոյ իւրոյ։ Եւ [17]թողին զնա անդ
առաջի Տեառն, եւ գնացին յԱրիմաթեմ
ի տուն իւրեանց։ Եւ մանուկն Սամուէլ
կայր ի սպասու երեսաց" Տեառն առաջի
12 Հեղեայ քահանայի։ Եւ որդիքն Հեղեայ

[1] Եբր. դարձան եւ եկին ի տուն իւրեանց ի Հռամա, եւ գիտաց Եղկանա զԱննա զկին իւր [2] Եբր. ղօխոռն [3] Եբր. Տեառն [4] Եբր. հատուսցի մանուկս ի ստենէ, եւ տարայց զնա [5] Եբր. զբան իւր [6] Եբր. հան զնա ընդ իւր իբրեւ հատոյց զնա ի ստենէ երիւք զուա-րակօք [7] Եբր. եմոյծ զնա ի տուն Տեառն, ի Սելով. և մանուկն էր տղայ։ (25) Եւ սպանին զզուարակն, եւ մատուցին [8] Եբր. այսորիկ կացի յաղօթս, եւ [9] Եբր. երկիր եպագ նա (մանուկն) [10] Եբր. Ցնծացաւ

[11] Եբր. ի Տէր [12] Եբր. զի ոչ գոյ բաց ի քէն, եւ ոչ վէմ իբրեւ զԱստուած մեր [13] Եբր. նովաւ կշռին գործք [14] Եբր. եղեն վարձկան, եւ քաղցեալք հանգեան, մինչեւ [15] Եբր. նոցա. զի Տեառն են հիմունք երկրի, եւ ի վերայ նոցա հաստատեաց զաշխարհ։ (9) Զոտս երկիւղածաց իւրոց պահէ նա, եւ ամբարիշտք լռեսցեն ի խաւարի [16] Եբր. խորտակեսցին հակառակորդք Տեառն. նա ի վերայ նոցա յերկինս որոտասցէ, Տէր դատի զծագս երկրի. տայ զօրութիւն թագաւորին իւրում [17] Եբր. գնաց Եղկանա ի տուն իւր ի Հռամա. եւ մանուկն կայր ի սպասու

[1]քահանայի որդիք ժանտք, եւ ոչ ճա-
13 նաչէին զՏէր։ Եւ իրաւունք քահանային
էին առ ի ժողովրդենէն յամենայնէ որ
զոհէր. գայր մանուկ քահանային՝ մինչ-
դեռ եփէր միսն, եւ երեքժանի մսահան
14 ի ձեռին իւրում. Եւ արկանէր զայն
[2]յաւազան կամ ի սան մեծ պղնձի" կամ
ի պտուկ, եւ զամենայն որ ինչ գայր ի
մսահանն՝ առնոյր իւր քահանայն։ Ըստ
այսմ օրինակի առնէին ամենայն Իսրայ-
ելի որ գային զոհել [1]ի տուն Տեառն" ի
15 Սելով։ Եւ մինչչեւ ճարպն ճենճերեալ
էր, գայր մանուկ քահանային եւ ասէր
ցայրն որ զոհէրն, Տուր միս խորովելոյ
քահանային, եւ ոչ [3]առնում ի քէն միս
16 եփեալ ի սանէ"։ Եւ ասէր այրն որ զո-
հէր, Ճենճերեսցի նախ ճարպն որպէս
օրէն է, եւ ապա առցես քեզ յամենայնէ
որոց եւ ցանկասցի անձն քո. եւ նա
ասէր, Ոչ, բայց եթէ արդ տայցես. եւ
17 եթէ ոչ տաս՝ ուժգին առից։ Եւ էին
այն մեղք մեծամեծք յոյժ մանկանցն
առաջի Տեառն[4]։
18 Եւ Սամուէլ մանուկն պաշտէր առաջի
19 Տեառն արկեալ զիւրեւ եփուդ։ Եւ
կրկնոց փոքրիկ առնէր նմա մայրն իւր,
եւ տանէր նմա [5]աւուրց յաւուրս" ելա-
նել ընդ առն իւրում զոհել զզոհ [6]աւուրցն։
20 Եւ օրհնեաց Հեղի զԵղկանա եւ զկին
նորա, եւ ասէ, Հատուսցէ քեզ Տէր
զաւակ ի կնոջէդ յայդմանէ փոխանակ
փոխոյն զոր ետուր Տեառն. եւ [7]գնաց
21 այրն ի տեղի իւր"։ Եւ այց արար Տէր
Աննայի, եւ յղացաւ եւ ծնաւ եւս երիս
ուստերս եւ [8]երիս դստերս. եւ մեծա-
ցաւ մանուկն Սամուէլ առաջի Տեառն։
22 Եւ Հեղի ծերացեալ էր յոյժ, եւ լսէր
զամենայն ինչ զոր առնէին որդիք նո-
րա ընդ որդիսն Իսրայելի, եւ որպէս
ննջեցուցանէին զկանայս ուխտաւորս առ
23 դրան խորանին վկայութեան։ Եւ ասէ
ցնոսա, Ընդէ՞ր առնէք ըստ բանին ըստ
այնմիկ, զոր ես լսեմ [9]բանս ի բերանոյ
24 ամենայն ժողովրդեանն [1]Տեառն։ Մի՛,
որդեակք, զի ոչ է բարւոք լուրն զոր
ես լսեմ, [10]առ ի չծառայելոյ ժողովրդ-
25 եանն Աստուծոյ"։ Զի եթէ մեղանչելով
մեղանչիցէ այր առն, [11]կացցեն յաղօթս
վասն նորա առ Տէր". եւ եթէ Տեառն
մեղանչիցէ, ո՞վ կացցէ յաղօթս վասն
նորա։ Եւ ոչ լսէին ձայնի հօրն իւրեանց.
զի կամելով կամէր Տէր եղծանել զնոսա։
26 Եւ մանուկն Սամուէլ երթայր եւ մե-
ծանայր, եւ հաճոյ էր Աստուծոյ եւ
մարդկան։
27 Եւ եկն [12]հրեշտակ Աստուծոյ առ Հեղի
եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր. Յայտնելով
յայտնեցայ ամենայն տան հօր քո մինչ-
դեռ էին նոքա յերկրին Եգիպտացւոց
28 ծառայք տան Փարաւոնի. Եւ ընտրեցի
զտուն հօր քո յամենայն [13]գաւազանացն
Իսրայելի քահանայանալ ինձ, ելանել
առ սեղանն իմ, արկանել խունկս եւ
կրել զեփուդն առաջի իմ. եւ ետու տան
հօր քո զամենայն զառ ի հրոյն որդւոցն
29 Իսրայելի [1]ի կերակուր։ Եւ ընդէ՞ր [14]հայե-
ցար ի խունկս իմ եւ ի զոհս իմ ժպիրհ
ակամբ", եւ փառաւորեցեր զորդիսն քո
քան զիս, [15]օրհնելով զպտուղ ամենայն
30 զոհիցն Իսրայելի որ է առաջի իմ"։ Վասն
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի. Ասացի թէ տուն քո եւ տուն
հօր քո շրջեսցին առաջի իմ մինչեւ ցյա-
ւիտեան. եւ արդ ասէ Տէր, Քաւ լիցի
ինձ. այլ զփառաւորիչս իմ փառաւորե-
ցից, եւ որ արհամարհէին զիս՝ անար-
31 գեսցի։ Ահա աւուրք եկեսցեն եւ [16]սա-
տակեցից [17]զզաւակ քո եւ [17]զզաւակ
տան հօր քո, եւ մի՛ եղիցի ծեր ի տան
32 քում։ Եւ [18]հայեսցիս ստէպ կողկողագին
յամենայն բարութիւնս զոր արասցէ Տէր
Աստուած Իսրայելի", եւ մի՛ եղիցի ծեր
33 ի տան քում զամենայն աւուրս։ Եւ այր
ոչ սատակեցից ի սեղանոյ իմմէ, առ ի
սպառելոյ աչաց [19]իւրոց եւ մաշելոյ զանձն
[20]նորա. եւ ամենայն մնացորդք տան քո
34 անկցին [21]սրով արանց"։ Եւ այն նշա-
նակ լիցի քեզ որ եկեսցէ ի վերայ երկո-
ցուն որդւոցն քոց Ոփնեայ եւ Փենեէսի.
35 ի միում աւուր մեռցին երկոքեան։ Եւ

---

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. ի կաթսայն կամ ի սան կամ ի տապակ [3] Եբր. առնու ի քէն միս եփեալ, այլ ողջ [4] Եբրայեցին յաւելու, զի արհամարհէին արքն զզոհ Տեառն [5] Այսինքն՝ ամ ըստ ամէ [6] Այսինքն՝ տարեկանացն [7] Եբր. գնացին ի տեղի իւրեանց [8] Եբր. երկուս [9] Եբր. զբանս ձեր չարս [10] Եբր. տալ անցանել ժողովրդեանն Տեառն

[11] Եբր. եւ դատեսցի զնա Աստուած [12] Եբր. այր [13] Կամ, ցեղիցն [14] Եբր. անարգէք զզոհս իմ եւ զնուէրս իմ զորս պատուիրեցի վասն բնակութեանս [15] Եբր. պարարել զձեզ ընտիր ընտիր զոհիւք Իսրայելի, ժողովրդեան իմոյ [16] Եբր. խորտակեցից [17] Եբր. զբազուկ [18] Եբր. տեսցես զտառապանս բնակութեան ի մէջ յամենայնի յորս վայելեսցէ Իսրայէլ [19] Եբր. քոց [20] Եբր. քո [21] Եբր. յերիտասարդութեան

յարուցից ինձ քահանայ հաւատարիմ,
որ զամենայն ինչ որ ի սրտի իմում եւ
յանձին իմում արասցէ. եւ շինեցից նմա
տուն հաւատարիմ, եւ շրջեսցի առաջի
36 օծելոյ իմոյ զամենայն աւուրս։ Եւ եղի-
ցի ամենայն որ մնասցէ ի տան քում,
եկեսցէ երկիր պագանել նմա դանգի
միոջ արծաթոյ եւ նկանակի միոյ հացի,
եւ ասիցէ, Ընկեա զիս [1]ի տեղի մի քա-
հանայութեան քո", զի կերայց հաց։

Գլ. Գ

1 Եւ մանուկն Սամուէլ կայր ի սպասու
Տեառն առաջի Հեղեայ [2]քահանայի. եւ
բան Տեառն պատուական էր յաւուրսն
յայնոսիկ, եւ ոչ գոյր տեսիլ որ զուշակէր։
2 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ ննջէր Հեղի
ի տեղւոջ իւրում. եւ աչք նորա սկսան
3 ծանրանալ եւ ոչ կարէր տեսանել. Եւ
ճրագն Աստուծոյ չեւ եւս էր անցեալ,
եւ Սամուէլ ննջէր ի տաճարին Տեառն
4 ուր էր տապանակն Աստուծոյ։ Եւ կոչ-
եաց [3]Տէր եւ ասէ, Սամուէլ, Սամուէլ.
5 եւ ասէ", Աւասիկ եմ։ Եւ ընթացաւ
առ Հեղի եւ ասէ, Աւասիկ եմ ես, զի
կոչեցեր զիս։ Եւ ասէ, ոչ կոչեցի զքեզ,
դարձիր անդրէն եւ ննջեա։ Եւ դարձաւ
6 անդրէն եւ ննջեաց։ Եւ յաւել Տէր միւս-
անգամ [4]կոչել, եւ ասէ, Սամուէլ, Սա-
մուէլ". եւ յարեաւ Սամուէլ չոգաւ առ
Հեղի [2]երկրորդ անգամ" եւ ասէ, Աւա-
սիկ եմ, զի կոչեցեր զիս։ Եւ ասէ, ոչ
կոչեցի զքեզ, որդեակ իմ, դարձիր անդ-
7 րէն եւ ննջեա։ Եւ [5]Սամուէլ նախա-
ծանօթ էր Աստուծոյ", եւ չեւ եւս յայտ-
8 նեալ էր նմա բան Տեառն։ Եւ յաւել Տէր
միւս անգամ կոչել զՍամուէլ յերրոր-
դում նուագին. եւ յարեաւ չոգաւ առ
Հեղի եւ ասէ, Աւասիկ եմ ես, զի կո-
չեցեր զիս։ Եւ իմացաւ Հեղի՝ թէ Տէր
9 կոչէ զմանուկն։ Եւ ասէ Հեղի ցՍա-
մուէլ, Դարձիր անդրէն եւ ննջեա, [2]որ-
դեակ. եւ եղիցի եթէ կոչեսցէ զքեզ,
ասասցես՝ Խօսեաց, Տէր, զի լուիցէ ծա-
ռայ քո։ Եւ գնաց Սամուէլ եւ ննջեաց
10 ի տեղւոջ իւրում։ Եւ եկն Տէր եկաց
ի վերայ եւ կոչեաց զնա որպէս միան-
գամ եւ միւսանգամ, Սամուէլ, Սա-
մուէլ. եւ ասէ Սամուէլ, Խօսեաց, Տէր,
11 զի լուիցէ ծառայ քո։ Եւ ասէ Տէր ցՍա-
մուէլ, Ահա ես առնեմ զբանս իմ ի մէջ
Իսրայելի, որպէս զի ամենայնի որ լսիցէ
զնոսա՝ հնչեսցեն երկոքեան ականջք իւր։
12 Յաւուր յայնմիկ յարուցից ի վերայ Հե-
ղեայ զամենայն ինչ զոր խօսեցայ ի վե-
րայ տան նորա. սկսայց եւ կատարեցից,
13 Որպէս պատմեցի նմա եթէ խնդրեցից
վրէժ ի տանէ նորա մինչեւ յաւիտեան
վասն [6]անօրէնութեան որդւոց նորա. զի
հայհոյէին զԱստուած" որդիք նորա, եւ
14 նա ոչ խրատէր զնոսա։ [7]Եւ ոչ այնպէս.
այլ" երդուայ տանն Հեղեայ, եթէ ոչ
քաւեսցի անօրէնութիւն տանն Հեղեայ
[8]խնկովք եւ զոհիւք մինչեւ յաւիտեան։
15 Եւ ննջեաց Սամուէլ մինչեւ ցառա-
ւօտն, [2]եւ կանխեաց ընդ առաւօտն" եւ
եբաց զդուրս տանն Տեառն. եւ Սամուէլ
16 երկեաւ պատմել զտեսիլն Հեղեայ։ Եւ
ասէ Հեղի ցՍամուէլ, Սամուէլ, որդ-
17 եակ. եւ ասէ, Աւասիկ ես։ Եւ ասէ,
Զի՞նչ է բանն խօսեցեալ ընդ քեզ. մի՛
թաքուցաներ յինէն. օն եւ օն արասցէ
ընդ քեզ Աստուած, եւ օն եւ օն յաւելցէ՝
եթէ թաքուսցես յինէն բան մի յամե-
18 նայն բանից խօսեցելոց յականջս քո։ Եւ
պատմեաց նմա Սամուէլ զամենայն բանսն,
եւ ոչ թաքոյց ի նմանէ։ Եւ ասէ Հեղի,
[9]Տէր որ ինչ բարի է առաջի իւր ինքն
արասցէ։
19 Եւ մեծացաւ Սամուէլ, եւ էր Տէր
ընդ նմա, եւ ոչ անկաւ յամենայն բա-
20 նից նորա ի գետին։ Եւ գիտաց ամենայն
Իսրայէլ ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ թէ
հաւատարիմ է Սամուէլ ի մարգարէ
21 Տեառն։ Եւ յաւել Տէր [10]զուշակել ի
Սելով, թէ" յայտնեցաւ Տէր Սամուէլի
ի Սելով ըստ բանին Տեառն. [2]եւ հաւա-
տարիմ եղեւ Սամուէլ լինել ի մարգարէ
Տեառն յամենայն Իսրայելի ի ծագաց
երկրին մինչեւ ի ծագս։ Եւ Հեղի ծե-
րացեալ էր յոյժ, եւ որդիք նորա երթա-
յին երթալով եւ չար էր ճանապարհ նոցա"

Գլ. Դ

1 Եւ եղեւ [11]ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ,
ժողովէին այլազգիքն ի վերայ" Իսրայելի.

---

[1]Եբր. ի մին ի քահանայութեանց [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. Տէր զՍամուէլ. եւ նա ասէ [4]Եբր. կոչել. Սամուէլ [5]Եբր. Սամուէլ չեւ եւս գիտէր զՏէր

[6]Եբր. անօրէնութեանն զոր գիտաց, եթէ ածէին անէծս անձանց [7]Եբր. Վասն այնորիկ. [8]Եբր. նուիրօք [9]Եբր. Տէր է նա. [10]Եբր. երեւել ի Սելով. զի [11]Եբր. բանն Սամուէլի ամենայն

եւ ել Իսրայէլ ընդդէմ [1]նոցա ի պատե-
րազմ, եւ բանակեցան յԱբեննեզեր. եւ
2 այլազգիքն բանակեցան յԱփեկ: Եւ ճա-
կատէին այլազգիքն ընդդէմ Իսրայելի,
եւ խմբեցաւ պատերազմն, եւ պարտեցաւ
այր Իսրայելի յերեսաց այլազգեացն, եւ
հարան ի ճակատու անդ չորք հազարք
3 արանց: Եւ եկն զօրն ի բանակն. եւ
ասեն ծերքն Իսրայելի, Ընդէ՞ր արդեւք
պարտեաց զմեզ Տէր այսօր առաջի այ-
լազգեացն. առցուք առ մեզ ի Սելովայ
զտապանակ ուխտին [2]Աստուծոյ մերոյ",
եւ եկեսցէ ի միջի մերում եւ փրկեսցէ զմեզ
4 ի ձեռաց թշնամեաց մերոց: Եւ առաք-
եաց ժողովուրդն ի Սելով, եւ առին
անտի զտապանակ ուխտին Տեառն զօ-
րութեանց՝ որ նստի ի քերովբէս. եւ
երկոքեան որդիքն Հեղեայ ընդ տապա-
նակի ուխտին Աստուծոյ՝ Ոփնի եւ Փե-
5 նեէս գնացին: Եւ եղեւ իբրեւ եկն տա-
պանակ ուխտին Տեառն ի բանակն, ա-
ղաղակեաց ամենայն Իսրայէլ մեծաձայն,
6 եւ հնչեաց երկիրն: Եւ լուան այլազ-
գիքն զբարբառ աղաղակին, եւ ասեն
այլազգիքն, Զի՞նչ է բարբառ մեծի ա-
ղաղակին այնորիկ ի բանակի Եբրայեց-
ւոցն. եւ գիտացին թէ տապանակն
7 Տեառն եկն ի բանակն: Եւ երկեան այ-
լազգիքն եւ ասեն, [3]Այն Աստուածք
նոցա եկին ի բանակն. ապրեցո զմեզ,
Տէր, այսօր". Վա՜յ մեզ զի ոչ եղեւ [4]մեզ
8 այսպիսի յերէկ եւ յեռանդ. Վա՜յ մեզ,
եւ ո՞ ապրեցուսցէ զմեզ ի ձեռաց Աստ-
ուածոյն հզօրացն այնոցիկ. այն Աստ-
ուածք են որ հարին զԵգիպտոս ամե-
նայն [5]հարուածովք, եւ յամենայն անա-
9 պատին": Քաջայարուք եւ լերուք արք, ո՛
այլազգիք, գուցէ ծառայիցէք Եբրայեց-
ւոցն զոր օրինակ ծառայեցին ձեզ. լե-
րուք արք եւ պատերազմեցայք ընդ նո-
10 սա: Եւ պատերազմեցան ընդ նոսա, եւ
փախեաւ այր Իսրայելի իւրաքանչիւր ի
յարկս իւրեանց. եւ եղեն հարուածք
մեծամեծք յոյժ, եւ անկան յԻսրայելէ
11 երեսուն հազար [6]դասուց. Եւ տապա-
նակն Աստուծոյ առաւ, եւ երկոքին որ-
դիքն Հեղեայ մեռան, Ոփնի եւ Փենեէս:
12 Եւ ընթացաւ այր [7]Յամինացի ի բա-
նակէ անտի, եւ եկն ի Սելով յաւուր
յայնմիկ. եւ ձորձք իւր պատառեալք
13 եւ հող զգլխով իւրով: Եւ եկն, եւ ա-
հա Հեղի նստէր աթոռով իւրով առ
դրանն, եւ դիտէր զճանապարհն. զի էր
սիրտ նորա տագնապեալ վասն տապա-
նակին Աստուծոյ. եւ եմուտ այրն գոյժ
արկանել ի քաղաքին, եւ աղաղակեաց
14 [8]քաղաքն: Եւ լուաւ Հեղի զձայն ա-
ղաղակին եւ ասէ, Զի՞նչ է ձայն աղա-
ղակին այնորիկ. եւ այրն փութացաւ
15 մտանել եւ տալ գոյժ Հեղեայ: Եւ Հեղի
էր ամաց իննսուն եւ ութից, եւ աչք
իւր վատեալ էին եւ ոչ տեսանէր. [9]եւ
ասէ Հեղի ցարսն որ շուրջ կային զնո-
վաւ, Զի՞նչ է բարբառ աղաղակին այ-
16 նորիկ: Եւ այրն փութացեալ եմուտ առ
Հեղի եւ ասէ ցնա", Ես եմ որ եկի ի
բանակէ անտի, եւ ես եմ որ փախեայ
այսօր ի պատերազմէն. եւ ասէ, Զի՞նչ
գործ գործեցաւ, որդեակ, պատմեա ինձ:
17 Պատասխանի ետ [10]պատանին եւ ասէ,
Փախեաւ այր Իսրայելի յերեսաց այլազգ-
եացն, եւ հարուածք մեծամեծք եղեն
ի ժողովրդեանն. եւ երկոքին որդիքն
քո մեռան, Ոփնի եւ Փենեէս, եւ տա-
18 պանակն Աստուծոյ առաւ: Եւ եղեւ իբ-
րեւ յիշեաց զտապանակն Աստուծոյ,
անկաւ Հեղի յաթոռոյն յետս առ դրանն,
եւ բեկաւ ողն նորա եւ մեռաւ, զի այր
ծեր էր եւ ծանրացեալ. եւ նա դատեաց
զԻսրայէլ ամս [11]քսան:
19 Եւ նու նորա, կին Փենեէսի, յղի էր
մերձ ի ծնունդս. իբրեւ լուաւ զգոյժն
եթէ առաւ տապանակն Աստուծոյ, եւ
թէ մեռաւ սկեսրայրն նորա եւ այր իւր,
[12]ելաց եւ ծնաւ, զի պատեցան զնովաւ
20 երկունք իւր: Եւ ի ժամանակի իւրում
մեռանէր. եւ ասեն ցնա կանայքն որ
շուրջ զնովաւն կային, Մի՛ երկնչիր, զի
ուստր ծնար. եւ ոչ ետ պատասխանի,
21 եւ ոչ իմացաւ սիրտ նորա: Եւ [13]կոչեցին
զմանուկն Վայքաբոդթ". ի վերայ տա-
պանակին Աստուծոյ եւ ի վերայ սկես-
րայրին նորա եւ ի վերայ առն իւրոյ:
22 Եւ [14]ասեն, Բարձեալ են փառք Իսրա-
յելի յառնուլ տապանակին Տեառն, [4]եւ

[1] Եբր. Փղշտացւոց (այլազգեաց) [2] Եբր. Տեառն
[3] Եբր. Եկն Աստուած ի բանակն. եւ ասեն [4] Յեբր. [illegible] [5] Եբր. հարուածովք յանապատին [6] Եբր. հետեւակ [7] Եբր. Բենիամինեան

[8] Եբր. ամենայն քաղաքն [9] Եբր. (16) Եւ ասէ այրն ցՀեղի [10] Եբր. պատգամաւորն [11] Եբր. քառասուն [12] Եբր. խոնարհեցաւ [13] Եբր. կոչեաց զմանուկն Իքաբոդթ. եւ ասէ, Բարձան փառք յԻսրայելէ [14] Եբր. ասէ

վասն մեռանելոյ սկեսրէին նորա եւ
առն իւրոյ։"

Գլ. Ե

1 Եւ այլազգիքն առին զտապանակն Աս-
տուծոյ, եւ տարան զնա յԱբեննեզերայ
2 յԱզովտոս։ Եւ առին այլազգիքն զտա-
պանակն [1]Տեառն եւ տարան ի տուն
Դագոնայ, եւ կանգնեցին զնա առ Դա-
3 գոնաւ։ Եւ կանխեցին Ազովտացիքն ի
վաղիւ անդր, [2]եւ մտին ի տուն Դա-
գոնայ," եւ տեսին զԴագոն կործանեալ
ի վերայ երեսաց իւրոց ի գետին առաջի
տապանակին Տեառն. եւ կանգնեցին
զԴագոն, եւ կացուցին զնա ի տեղւոջ
իւրում։ [2]Եւ ծանրացաւ ձեռն Տեառն ի
վերայ Ազովտացւոցն եւ չարչարեաց
զնոսա, եւ եհար զնոսա յերաստանս իւ-
րեանց, զԱզովտոս եւ զսահմանս նորա։"
4 Եւ եղեւ իբրեւ կանխեցին ընդ առաւօտն
ի վաղիւ անդր, եւ ահա Դագոն կործա-
նեալ կայր ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
կիր առաջի տապանակի ուխտին Տեառն.
եւ գլուխն Դագոնայ [2]եւ երկոքին թաթք
ոտից նորա խորտակեալք եւ ցրուեալք
ընդ մէջ գետինն", եւ երկոքին դաս-
տակք ձեռաց նորա անկեալք զսեմովքն.
բայց միայն [3]ողնայարն Դագոնայ մնաց-
5 եալ էր"։ Վասն այնորիկ ոչ կոխեն քուրմք
Դագոնայ եւ ամենայն որ մտանէ ի տուն
Դագոնայ՝ զսեամս տանն Դագոնայ յԱ-
զովտոս մինչեւ ցայսօր. [2]այլ քայլելով
6 քայլեն եւ անցանեն։" Եւ ծանրացաւ
ձեռն Տեառն ի վերայ [4]Ազովտայ, եւ
[5]ած ի վերայ նոցա հարուածս յերաս-
տանս, եւ եռացոյց մկունս յանդս նոցա.
եւ եղեւ չչուկ մեծ մահու ի քաղաքին"։
7 Եւ տեսին արք Ազովտայ թէ այն
այնպէս է, ասեն, Ոչ նստցի տապա-
նակն [6]Աստուծոյ առ մեզ, զի ծանրա-
ցաւ ձեռն նորա ի վերայ մեր եւ ի վե-
8 րայ Դագոնայ աստուծոյն մերոյ։ Եւ ա-
ռաքեցին ժողովեցին զամենայն նախա-
րարս այլազգեացն առ ինքեանս, եւ ա-
սեն, Զի՞նչ արասցուք տապանակին Աս-
տուծոյ Իսրայելի. եւ ասեն [7]Գեթացիքն,
Փոխեսցի" տապանակն Աստուծոյ Իսրա-
յելի [2]առ մեզ". եւ փոխեցաւ տապա-
9 նակն Աստուծոյ [8]ի Գէթ։ Եւ եղեւ յետ
փոխելոյ նորա անդր, լինէր ձեռն Տեառն
ի վերայ քաղաքին եւ խռովութիւն մեծ
յոյժ. եւ [9]չարչարեաց զարս քաղաքին
ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս, եւ [10]եհար
զնոսա յերաստանս իւրեանց. եւ արա-
րին Գեթացիքն իւրեանց երաստանս"։
10 Եւ առաքեցին զտապանակն Աստու-
ծոյ [11]յԱսկաղոն. եւ եղեւ ի մտանել տա-
պանակին Աստուծոյ [11]յԱսկաղոն, զբո-
ղոք բարձին [12]Ասկաղոնացիքն եւ ասեն,
[13]Ընդէ՞ր դարձուցէք" զտապանակն Աս-
տուծոյ Իսրայելի առ մեզ սպանանել
11 զմեզ եւ զժողովուրդս մեր։ Եւ առա-
քեցին եւ ժողովեցին զամենայն նա-
խարարս այլազգեացն, եւ ասեն, Ա-
ռաքեցէք զտապանակն Աստուծոյ Իսրա-
յելի եւ նստցի ի տեղւոջ իւրում, եւ
մի՛ սպանցէ զմեզ եւ զժողովուրդս
մեր. զի եհաս չչուկ մահու յամենայն
[14]քաղաքին ծանրացեալ յոյժ յորժէ հետէ
եմուտ տապանակն Աստուծոյ Իսրայելի
12 անդր"։ Եւ [15]կենդանիքն որ ոչ էին մեռ-
եալ՝ հարան [16]յերաստանս իւրեանց", եւ
ել աղաղակ քաղաքին յերկինս։

Գլ. Զ

1 Եւ էր տապանակն Տեառն յանդաս-
տանին այլազգեաց զեւթն ամիս. [2]եւ
2 եռացոյց յերկիր նոցա մուկն։" Եւ կո-
չեցին այլազգիքն զքուրմսն եւ զիղձսն
[2]եւ զգէտս իւրեանց" եւ ասեն, Զի՞նչ
արասցուք տապանակին Տեառն, ցու-
ցէք մեզ իւ առաքեսցուք զնա ի տեղի
3 իւր։ Եւ ասեն եթէ առաքիցէք զտա-
պանակն Աստուծոյ Իսրայելի [2]ուխտին
Տեառն", մի՛ առաքիցէք զնա ունայն,
այլ տալով տաջիք նմա [17]զհարուածոցն,
եւ ապա բժշկեսջիք եւ [18]հաշտեսցի ընդ
ձեզ. զուցէ" ոչ վերանայցէ ձեռն նորա
4 ի ձէնջ։ Եւ ասեն, Զի՞նչ տայցեմք [19]ընդ
զանին նորա". եւ ասեն, Ըստ թուոյ
նախարարացն այլազգեաց հինգ [20]երաս-
տանս ոսկիս արարէք եւ հինգ մուկն

[1] Եբր. Աստուծոյ [2] Յ Եբր. պակաս [3] Եբր. Դագոն (ձկնիկն) մնացեալ էր ի վերայ նորա [4] Եբր. Ազովտացւոց, եւ սատակեաց զնոսա [5] Կամ, եհար զնոսա սատամամբք թանչից, զԱզովտոս եւ զսահմանս նորա [6] Եբր. Աստուծոյ Իսրայելի [7] Եբր. Ի Գէթ փոխեսցի

[8] Եբր. Իսրայելի [9] Եբր. եհար [10] Եբր. երեւեցան ի նոսա սպտմունք թանչից [11] Եբր. յԱկկարոն [12] Եբր. Ակկարոնացիքն [13] Եբր. Դարձուցին [14] Եբր. քաղաքին. ծանրացեալ էր յոյժ ձեռն Աստուծոյ անդ [15] Եբր. արքն [16] Կամ, սպտմամբ թանչից [17] Եբր. զյանցանացն [18] Եբր. յայտնի լիցի ձեզ թէ ընդէր [19] Եբր. վասն զյանցանացն [20] Կամ, սպտմունս թանչից

ոսկի. զի [1]հարուածք են ի ձեզ եւ յիշ-
5 խանս ձեր եւ ի ժողովրդեանդ": Եւ արդ
արարէք զպատկերս [2]երաստանեաց ձե-
րոց, եւ զնմանութիւն մկանց ձերոց՝
ապականչաց երկրին. եւ տուք [3]Տեառն
փառս, զի" թեթեւացուսցէ զձեռն իւր
ի ձէնջ եւ ի դից ձերոց եւ յերկրէ ձերմէ:
6 Եւ ընդէ՞ր ծանրացուցանէք զսիրտս ձեր,
որպէս ծանրացոյց Եգիպտոս եւ Փարա-
ւոն զսիրտս իւրեանց. ո՞չ ապաքէն [4]յոր-
ժամ խաղաց նոքօք", ապա արձակեցին
7 զնոսա եւ գնացին: Եւ արդ առէք եւ
արարէք սայլ մի նոր, եւ երկուս երինջս
[5]անդրանկածինս առանց որդւոց", եւ
լծեցէք զերինջսն ի սայլին, եւ քեցեցէք
8 զորդիսն ի հետոց նոցա ի տուն. Եւ ա-
ռէք զտապանակն Տեառն եւ դիք զնա
ի վերայ սայլին, եւ զանօթսն զոսկիս
զոր տայցէք նմա [6]ընդ զանիւն", եւ դի-
ջիք [7]ի քուրձ արգոր" ի կողմանէ նո-
րա, եւ առաքեսջիք զնա եւ [8]վարեսջիք
9 զնա եւ" երթիցէ. Եւ տեսջիք եթէ ի
մուտս սահմանաց իւրոց երթիցէ ընդ
Բեթսամիւս՝ նա արար մեզ զչարիսս մե-
ծամեծս զայսոսիկ. ապա թէ ոչ՝ գիտաս-
ցուք եթէ ոչ ձեռն նորա եկն ի վերայ
մեր, այլ [9]վրիպակ ինչ գործեցաւ" ի մեզ:
10 Եւ արարին [10]այլազգիքն այնպէս, եւ
առին երկուս երինջս [11]անդրանկածինս
եւ լծեցին զնոսա ի սայլին, եւ զորդիս
11 նոցա արգելին ի տան: Եւ եդին զտա-
պանակն Տեառն ի վերայ սայլին, եւ
[12]զքուրձն արգոր" եւ զմկունսն ոսկիս
եւ զպատկերս [13]երաստանաց իւրեանց:
12 Եւ ուղղեցան երինջքն ընդ ճանապարհ
մտիցն Բեթսամիւսայ, ընդ մի շաւիղ
երթային եւ [14]վաստակէին եւ ոչ խոտո-
րէին ոչ յաջ եւ ոչ յահեակ. եւ նախա-
րարք այլազգեացն երթային զհետ [15]նո-
րա մինչեւ ի սահմանս Բեթսամիւսայ:
13 Եւ որ ի Բեթսամիւսն էին՝ հնձէին հունձս
ցորենոյ ի հովիտսն. եւ ամբարձին զաչս
իւրեանց եւ տեսին զտապանակն [8]Տեառն,
14 եւ ուրախ եղեն [16]ընդ առաջ նորա": Եւ

[1]Ոմն. մի հարուած է ամենեցուն ձեզ եւ նախա-
րարաց ձերոց [2]Կամ, պատմանդ թանչից [3]Ոմն.
Աստուծոյ Իսրայէլի փառս. թեթեւս [4]Կամ,
զարմանալիս արար ի նոսա [5]Ոմն. առնտուս,
յորոց վերայ չիցէ եկեալ լուծ [6]Ոմն. վասն
յանցանաց [7]Ոմն. յարկեղ [8]Յոմն. դոյ—ե
[9]Ոմն. պատահար ինչ եղեւ [10]Ոմն. արքն [11]Ոմն.
առնտուս [12]Ոմն. զարկղն [13]Կամ, պատմանց
թանչից [14]Ոմն. բառաչէին [15]Ոմն. նոցա
[16]Ոմն. իբրեւ տեսին

սայլն եմուտ յանդաստանն Յեսուայ Բեթ-
սամիւսացւոյ. եւ [17]կանգնեցին անդ առ
նովաւ" վէմ մի մեծ, եւ պատառեցին
զփայտ սայլին, եւ զերինջսն հանին
15 յողջակէզս Տեառն: Եւ Ղեւտացիքն հա-
նին զտապանակն Տեառն, եւ [18]զքուրձն
արգոր ընդ նմին եւ զանօթսն ոսկիս որ
ի նմա", եւ եդին ի վերայ վիմին մեծի.
եւ արք Բեթսամիւսայ մատուցին ող-
ջակէզս, եւ զոհեցին զոհս յաւուր յայն-
16 միկ Տեառն: Եւ հինգ նախարարքն այ-
լազգեաց տեսանէին, եւ դարձան յԱկ-
17 կարոն յաւուր յայնմիկ: Եւ [19]երաստանքն
ոսկիք զոր ետուն այլազգիքն Տեառն [20]ընդ
զանիւն, մին Ազովտայ էր եւ մին Գազայ
եւ մին Ասկաղոնի եւ մին Գեթայ եւ մին
18 Ակկարոնի": Եւ մկունքն ոսկիք ըստ
թուոյ ամենայն քաղաքացն այլազգեաց,
հինգեցուն նախարարացն, յամուր քա-
ղաքաց՝ մինչեւ ցաւանս [21]Փերեզացւոյն,
մինչեւ ցվէմն" յորոյ վերայ եդին զտա-
պանակ ուխտին Տեառն, մինչեւ ցայսօր
յանդին Յեսուայ Բեթսամիւսացւոյ:
19 Եւ [22]ոչ հաճեցան որդիքն Յեքոնեայ
ընդ արս Բեթսամիւսացւոցն, զի տեսին
զտապանակն Տեառն. եւ" եհար ի նո-
ցանէ յիսուն հազար եւ եւթանասուն
այր. եւ սուգ առ ժողովուրդն, զի ե-
հար Տէր ի ժողովրդեանն հարուածս մե-
20 ծամեծս յոյժ: Եւ ասեն արք Բեթսա-
միւսացիք, Ո՞ կարասցէ [23]շրջել առաջի
Տեառն Աստուծոյ սրբոյս այսորիկ. եւ
արդ առ ո՞ ելանիցէ [8]տապանակ Տեառն"
21 ի մէնջ: Եւ առաքեցին հրեշտակս առ
բնակիչս Կարիաթարիմայ եւ ասեն, Դար-
ձուցին այլազգիքն զտապանակն Տեառն,
իջէք եւ հանէք զնա առ ձեզ:

Գլ. Է

1 Եւ եկին արք Կարիաթարիմայ, եւ հա-
նին անտի զտապանակ ուխտին Տեառն,
եւ տարան զնա ի տուն Աբինադաբայ
որ ի բլրին. եւ զԵղիազար զորդի նորա
սրբեցին պահել զտապանակ ուխտին
2 Տեառն: Եւ եղեւ յօրէ յորմէ հետէ էր

[17]Ոմն. եկաց անդէն. եւ էր անդ [18]Ոմն. զարկղն
ընդ նմին, յորում էին անօթքն ոսկիք [19]Ոմն.
այսոքիկ են պատմունք թանչից [20]Ոմն. վասն
յանցանաց. վասն Ազովտայ՝ մի, վասն Գազայ
մի, վասն Ասկաղոնի՝ մի, վասն Գեթայ՝ մի, վասն
Ակկարոնի՝ մի [21]Ոմն. անպարիսպս եւ մինչեւ
ցվէմն մեծ [22]Ոմն. եհար զարսն Բեթսամիւսայ,
զի հայեցան ի տապանակ անդր Տեառն. եւ
[23]Ոմն. կալ

տապանակն ի Կարիաթարիմ՝ բազմա-
ցան աւուրքն եւ եղեն ամք քսան. եւ
[1]հայեցաւ ամենայն տունն Իսրայելի զկնի
3 Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ա-
մենայն տանն Իսրայելի եւ ասէ, Թէ
յամենայն սրտէ ձերմէ դարձեալ էք առ
Տէր, ի բաց արարէք զաստուածսն օ-
տարոտիս ի միջոյ ձերմէ եւ [2]զանտառսն,
եւ պատրաստեցէք զսիրտս ձեր առ Տէր,
եւ ծառայեցէք նմա միայնոյ, եւ փրկեսցէ
4 զձեզ ի ձեռաց այլազգեացն։ Եւ ի բաց
արարին որդիքն Իսրայելի զԲահաղիմսն
եւ [3]զանտառսն Աստարովթայ", եւ ծա-
5 ռայեցին [4]նմա միայնոյ։ Եւ ասէ Սա-
մուէլ, Ժողովեցէք զամենայն Իսրայէլ
ի Մասփա, եւ կայից յաղօթս վասն
6 ձեր առ Տէր։ Եւ ժողովեցան ի Մասփա
եւ հանին ջուր, եւ [5]հեղին յերկիր ա-
ռաջի Տեառն. եւ պահեցին յաւուր յայն-
միկ, եւ ասեն, Մեղաք առաջի Տեառն։
Եւ դատեցաւ Սամուէլ զորդիսն Իսրա-
յելի ի Մասփա։
7 Եւ լուան այլազգիքն եթէ ժողովե-
ցան որդիքն Իսրայելի ի Մասփա, եւ
ելին նախարարք այլազգեացն ի վերայ
Իսրայելի. եւ լուան որդիքն Իսրայելի
8 եւ երկեան յերեսաց այլազգեացն։ Եւ
ասեն որդիքն Իսրայելի ցՍամուէլ, Մի՛
դադարեր ի գոչելոյ վասն մեր առ Տէր
Աստուած [6]քո, եւ փրկեսցէ զմեզ ի ձե-
9 ռաց այլազգեացն։ Եւ առ Սամուէլ գառն
մի դիեցիկ, եւ եհան զնա [7]ողջակէզ
Տեառն համդերձ ամենայն ժողովրդ-
եամբն". եւ գոչեաց Սամուէլ առ Տէր
վասն Իսրայելի, եւ լուաւ նմա Տէր։
10 Եւ մինչդեռ մատուցանէր Սամուէլ
զողջակէզն, մերձեցան այլազգիքն ի
պատերազմ ի վերայ Իսրայելի. եւ ո-
րոտաց Տէր մեծաւ բարբառով յաւուր
յայնմիկ ի վերայ այլազգեացն, եւ [8]շփո-
11 թեցան եւ անկան առաջի Իսրայելի։ Եւ
ելին արքն Իսրայելի ի Մասփայ եւ հա-
լածեցին զայլազգիսն, եւ հարին զնոսա
12 մինչեւ ի ներքոյ Բեթքովրայ։ Եւ առ
Սամուէլ վէմ մի, եւ կանգնեաց ի մէջ
Մասփայ եւ ի մէջ [9]Բեթսանայ հնոյն".
եւ կոչեաց զանուն նորա Աբենեզեր, [10]վէմ
օգնականի." եւ ասէ, Մինչեւ ցայս վայր
13 օգնեաց մեզ Տէր։ Եւ կորացոյց Տէր զայլ-
ազգիսն. եւ ոչ եւս յաւելին եկանել ի վերայ
սահմանացն Իսրայելի. եւ եղեւ ձեռն
Տեառն ի վերայ այլազգեացն զամենայն
14 աւուրս Սամուելի։ Եւ դարձուցին զքա-
ղաքսն զոր առին այլազգիքն յորդւոցն
Իսրայելի, եւ ետուն զնոսա անդրէն Իս-
րայելի, [11]յԱսկաղոնէ մինչեւ ցԳէթ. եւ
[12]զսահմանս Իսրայելի հանին" ի ձեռաց
այլազգեացն. եւ էր խաղաղութիւն ի
մէջ Իսրայելի եւ ի մէջ Ամովրհացւոցն։
15 Եւ դատեաց Սամուէլ զԻսրայէլ զա-
16 մենայն աւուրս կենաց իւրոց։ Երթայր
ամ յամէ, եւ պատէր զԲեթէլ եւ [13]զԳա-
ղաադ եւ զՄասփա, եւ դատէր զԻս-
րայէլ յամենայն [14]սրբեալսն յայնոսիկ։
17 Եւ դարձ իւր էր յԱրիմաթեմ, զի անդ
էր տուն նորա. եւ անդ դատէր զԻս-
րայէլ, եւ շինեաց անդ սեղան Տեառն։

ԳԼ. Ը

1 Եւ եղեւ իբրեւ ծերացաւ Սամուէլ,
կացոյց զորդիս իւր դատաւորս Իսրայելի։
2 Եւ այս են անուանք որդւոց նորա. անդ-
րանկանն՝ Յովէլ, եւ անուն երկրորդին
3 Աբիա. դատաւորք ի Բերսաբէէ։ Եւ ոչ
գնացին որդիքն նորա զճանապարհս նո-
րա, եւ թիւրեցան զհետ զօշաքաղու-
թեան. առնուին կաշառս եւ թիւրէին
զիրաւունս։
4 Եւ ժողովեցան ամենայն արք Իսրա-
յելի եւ եկին առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ,
5 Եւ ասեն ցնա, Դու աւադիկ ծերացար,
եւ որդիք քո ոչ գնան զճանապարհ քո.
եւ արդ կացո ի վերայ մեր թագաւոր
6 դատել զմեզ որպէս եւ այլ ազգք։ Եւ
չար թուեցաւ բանն յաչս Սամուելի, զի
ասացին թէ Տուր մեզ թագաւոր դա-
տել զմեզ. եւ յաղօթս եկաց Սամուէլ
7 առ Տէր։ Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ, Լուր
ձայնի ժողովրդեանդ, որպէս եւ խօսե-
ցան ընդ քեզ. զի ոչ եթէ զքեզ [15]ա-
նարգեցին, այլ զիս մերժեցին չթագա-
8 ւորել ի վերայ նոցա։ Ըստ ամենայն
գործոց զոր արարին ընդ իս յօրէ յորմէ
հանի զնոսա յԵգիպտոսէ մինչեւ ցայսօր,
եւ թողին զիս եւ ծառայեցին աստուա-
ծոց օտարաց, նոյնպէս առնեն նոքա եւ

[1] Եբր. ողբաց [2] Եբր. զԱստարովթ, որ էր կին շուրջ-պատած Սիդոնացւոց [3] Եբր. զԱստարովթ [4] Եբր. Տեառն [5] Եբր. հեղին [6] Եբր. մեր [7] Եբր. բովանդակ ողջակէզ Տեառն [8] Եբր. խռովեցոյց զնոսա, [9] Եբր. Սենայ [10] ՑԵբր. [illegible]

[11] Եբր. յԱկկարոնէ [12] Եբր. զսահման իւր զերծոյց Իսրայէլ [13] Եբր. զԳաղգաղա [14] Եբր. տեղիսն [15] Եբր. մերժեցին

9 ընդ քեզ։ Եւ արդ լուր ձայնի նոցա.
բայց դնելով դնիցես վկայութիւն նոցա,
եւ պատմեսցես նոցա զիրաւունս թա-
գաւորի որ թագաւորեսցէ նոցա։
10 Եւ խօսեցաւ Սամուէլ զամենայն
պատգամս Տեառն առ ժողովուրդն որ
11 խնդրեցին ի նմանէ թագաւոր. Եւ ասէ,
Այս ինչ լիցին իրաւունք թագաւորին
որ թագաւորեսցէ ի վերայ ձեր. զուս-
տերս ձեր առցէ եւ արասցէ կառավարս
եւ հեծեալս եւ սուրհանդակս առաջի
12 կառաց իւրոց. Եւ կացուսցէ զնոսա իւր
հազարապետս եւ [1]հարիւրապետս, եւ
հնձել զհունձս նորա [2]եւ կթել զկութս
նորա", եւ առնել նմա զէնս եւ անօթս
13 կառաց։ Եւ զդստերս ձեր առցէ յիւղա-
գործս եւ ի խոհակերարս եւ ի հացխի-
14 եսս։ Եւ զանդս ձեր եւ զայգիս ձեր
եւ զձիթենիս ձեր զագնիւս՝ առցէ, եւ
15 տացէ ստրկաց իւրոց։ Եւ զսերմանս ձեր
եւ զայգիս ձեր տասանորդեսցէ, եւ տա-
ցէ ներքինեաց իւրոց եւ ստրկաց իւրոց։
16 Եւ զծառայս ձեր եւ զաղախնայս ձեր
եւ [3]զանդեայս ձեր զագնիւս եւ զէշս ձեր
առցէ եւ [4]տասանորդեսցէ ի գործ իւր։
17 Եւ զհօտս ձեր տասանորդեսցէ, եւ դուք
18 եղիջիք նմա ծառայք։ Եւ աղաղակես-
ջիք յաւուր յայնմիկ յերեսաց թագաւո-
րին ձերոյ զոր ընտրեցէք ձեզ, եւ ոչ
լուիցէ ձեզ Տէր յաւուրսն յայնոսիկ. "զի
դուք ձեզէն ընտրեցէք ձեզ թագաւոր։"
19 Եւ ոչ կամեցաւ ժողովուրդն լսել Սա-
մուելի. եւ ասեն ցնա, Ոչ այդպէս է,
20 այլ [5]թագաւորեսցէ ի վերայ մեր. Եւ ե-
ղիցուք եւ մեք իբրեւ զայլ ազգս, եւ
դատեսցի զմեզ թագաւորն մեր, եւ ելցէ
առաջի մեր եւ պատերազմեսցի զպա-
21 տերազմ մեր։ Եւ լուաւ Սամուէլ զա-
մենայն բանս ժողովրդեանն, եւ խօսե-
22 ցաւ զնոսա յականջս Տեառն։ Եւ ասէ
Տէր ցՍամուէլ, Լուր ձայնի նոցա եւ
թագաւորեցո նոցա թագաւոր։ Եւ ասէ
Սամուէլ ցարս Իսրայելի, Երթիցէ իւ-
րաքանչիւր ոք ի քաղաք իւր։

ԳԼ. Թ

1 Եւ էր այր մի յորդւոցն Բենիամինի եւ
անուն նորա Կիս, որդի Աբիելի, որդւոյ
[6]Արեդայ, որդւոյ Բեքովրաթայ, որդւոյ
Ափիայ, որդւոյ առն Յեմինացւոյ. այր
2 զօրաւոր։ Եւ էր նորա որդի, եւ անուն
նորա Սաւուղ, այր բարի եւ անձնեայ.
եւ ոչ գոյր յորդիսն Իսրայելի այր լաւ
քան զնա. ուսովք չափ ի վեր բարձր էր
քան զամենայն ժողովուրդն։
3 Եւ կորեան էշք[7] հօրն Սաւուղայ. ասէ
Կիս ցՍաւուղ ցորդի իւր, Առ ընդ քեզ
մի ի մանկանցդ, եւ արիք երթայք
4 խնդրեցէք զէշսն։ Եւ գնացին, եւ անցին
ընդ լեառնն Եփրեմի, եւ անցին ընդ եր-
կիրն Սարիսայ, եւ ոչ գտին. եւ անցին
ընդ երկիրն Սաղիմայ, եւ ոչ ուրեք էին.
եւ անցին ընդ երկիրն Յեմինացւոյն, եւ
5 ոչ գտին։ Եւ իբրեւ եկին ի Սիփ, ասէ
Սաւուղ ցպատանեակն իւր որ ընդ նմա,
Եկ դարձցուք անդրէն, գուցէ թողեալ
հօր մերոյ զէշսն եւ զմէնջ հոգասցէ։
6 Եւ ասէ ցնա պատանին, Ահա այր Աս-
տուծոյ է ի քաղաքիս յայսմիկ, այր փա-
ռաւոր, եւ զամենայն զոր ինչ խօսիցի՝
լինելով լինի. եւ արդ երթիցուք անդր,
զի պատմեսցէ մեզ զճանապարհս մեր,
7 եւ գնասցուք։ Եւ ասէ Սաւուղ ցպա-
տանին "որ ընդ նմա", Ահա երթայ-
ցեմք, եւ զի՞նչ տանիցիմք առնն [2]Աս-
տուծոյ. զի հաց [2]եւս պակասեաց յա-
մանոց մերոց, եւ չիք ինչ որ կայցէ
ընդ մեզ աւելի տանել առնն Աս-
8 տուծոյ։ Եւ յաւել պատանին տալ պա-
տասխանի Սաւուղայ եւ ասէ, Ահա գտա-
նի ի ձեռին իմում չորրորդ սիկղ ար-
ծաթոյ, եւ [8]տացես առնն Աստուծոյ,
եւ պատմեսցէ մեզ զճանապարհս մեր։
9 Եւ յառաջ ի մէջ Իսրայելի այսպէս ա-
սէր իւրաքանչիւր ոք յորժամ երթայր
հարցանել զԱստուած, Եկայք երթիցուք
առ տեսանողն. զի զմարգարէ յառաջ
10 տեսանող կոչէր ժողովուրդն։ Եւ ասէ
Սաւուղ ցպատանին իւր, Բարւոք է
բանդ, եկ երթիցուք. եւ չոգան ի քա-
11 ղաքն ուր էր այրն Աստուծոյ։ Եւ մինչ-
դեռ ելանէին ընդ զառ ի վեր քաղաքին,
գտին նոքա աղջկունս որ ելանէին հա-
նել ջուր, եւ ասեն ցնոսա, Եթէ գուցէ՞
12 աստ տեսանող։ Պատասխանի ետուն
նոցա աղջկունքն եւ ասեն, Գոյ. ահա-
ւադիկ առաջի ձեր այդր. արդ արագե-
ցէք, զի վասն աւուրս եկեալ է ի քա-

[1] Եբր. յիսնապետս, եւ հերկել զհերկս նորա
[2] Յեբր. [illegible] [3] Եբր. զընտիրս կամ զերիտասարդս
[4] Եբր. վարեսցէ [5] Եբր. կացցէ թագաւոր
[6] Եբր. Սերորայ [7] Եբր. [illegible], [illegible]
[8] Եբր. տաց

ղաքս, զի զոհ է այսօր ժողովրդեանն ի
13 ¹Բամա. Ցորժամ մտանիցէք ի քաղաքդ,
ապա գտանիցէք զնա ի քաղաքիդ, մինչչեւ
ելեալ իցէ նորա ի Բամա ուտել, քանզի
ոչ ուտէ ժողովուրդն մինչեւ ի մտանել
նորա, զի նա օրհնէ զզոհն, եւ ապա
ուտեն կոչնականքն. եւ արդ ելէք զի
14 վասն աւուրս գտանէք զնա այդր: Եւ
ելին ի քաղաքն. եւ իբրեւ մտին նոքա
ի քաղաքամէջն, եւ ահա Սամուէլ ել
ընդ առաջ նոցա երթալ ի Բամա:
15 Եւ էր Տեառն յայտնեալ յունկն Սա-
մուելի աւուրբ միով յառաջ քան զգալն
16 Սաւուղայ առ նա, Եթէ վաղիւ ի սոյն
ժամու առաքեցից առ քեզ այր յերկրէն
Բենիամինի, եւ օծցես զնա իշխան ի
վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի. եւ
փրկեսցէ զժողովուրդ իմ ի ձեռաց այլ-
ազգեացն. զի հայեցայ ի տառապանս
ժողովրդեան իմոյ, քանզի եհաս գոչիւն
17 նոցա առ իս: Եւ Սամուէլ ետես զՍա-
ւուղ, եւ Տէր ասէ ցնա, Ահաւադիկ է
այրն զորմէ ասացի քեզ եթէ նա իշ-
18 խեսցէ ժողովրդեան իմում: Եւ մատեաւ
Սաւուղ առ Սամուէլ ի մէջ ²քաղաքին
եւ ասէ, Պատմեա ինձ՝ ո՞ր տուն իցէ
19 տեսանողին: Պատասխանի ետ Սամուէլ
եւ ասէ ցՍաւուղ, Ես ինքնին իսկ եմ.
ել առաջի իմ ի Բամա, եւ կերիցես ընդ
իս այսօր, եւ արձակեցից զքեզ վաղիւ,
եւ զամենայն ինչ որ ի սրտի քում է՝
20 պատմեցից քեզ: Եւ վասն իշոցն երեքօ-
րէից կորուսելոց մի՛ ինչ ածեր զմտաւ
քանզի գտեալ են. եւ ո՞յր ³իցեն վայել-
չութիւնք" Իսրայելի, եթէ ոչ քո եւ ա-
21 մենայն տան հօր քո: Պատասխանի ետ
Սաւուղ եւ ասէ, Ո՞չ ապաքէն առն միոյ
Ցեմինացւոյ եմ ես, փոքու գաւազանի
ցեղին Իսրայելի, եւ կրտսերոյ ցեղի
յամենայն իշխանութենէ Բենիամինի. եւ
ընդէ՞ր խօսեցար ընդ իս ըստ բանիդ ըստ
22 այդմիկ: Եւ ա՛ռ Սամուէլ զՍաւուղ եւ
զպատանին նորա, եւ տարաւ զնոսա
⁴ի վանս իւր". եւ ետ նոցա տեղի ի վե-
րոյ կոչնականացն իբրեւ զերեսուն ա-
23 րամբ: Եւ ասէ Սամուէլ ցխոհակերն,
Տուր ինձ զմասնն զոր ետու ցքեզ, զորմէ
24 ասացի դնել զնա առ քեզ: Եւ ⁵եփեաց
խոհակերն զազդրն եւ զԹամբն որ զնո-
վաւ, եւ եդ զայն առաջի Սաւուղայ:
Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ, Ահաւա-
սիկ նշխար, դիր զայդ առաջի քո եւ
կեր, ⁶զի վկայութիւն լիցի քեզ առ ի
ժողովրդոց, եւ կրծեսցես". եւ եկեր Սա-
ւուղ ընդ Սամուէլի յաւուր յայնմիկ:
25 Եւ էջ ի Բամայ ի քաղաքն եւ ⁷ար-
կին անկողինս Սաւուղայ ի տանիսն, եւ
26 ննջեաց": Եւ եղեւ ընդ ելանել առաւօ-
տուն՝ կոչեաց Սամուէլ զՍաւուղ ի տան-
եացն եւ ասէ, Արի եկ եւ արձակեցից
զքեզ. եւ յարեաւ Սաւուղ եւ ել ինքն
27 եւ Սամուէլ արտաքս: Եւ մինչդեռ ի-
ջանէին նոքա յեզր քաղաքին, ասէ Սա-
մուէլ ցՍաւուղ, Ասա ցպատանիդ եւ
անցցէ յառաջ քան զմեզ. (եւ անց.) եւ
դու կացցես այսօր աստ եւ լուիցես
⁸զպատգամս Տեառն":

ԳԼ. Ժ

1 Եւ ա՛ռ Սամուէլ զսրուակն իւղոյ եւ
եհեղ ի գլուխ նորա, եւ համբուրեաց
զնա եւ ասէ ցնա, Ո՞չ ապաքէն օծ զքեզ
Տէր ի վերայ ժառանգութեան իւրոյ իշ-
խան, ⁹եւ ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ
Իսրայելի. եւ դու իշխեսցես ժողովրդ-
եան Տեառն, եւ փրկեսցես զնա ի ձե-
ռաց թշնամեաց իւրոց շուրջանակի. եւ
այն եղիցի քեզ նշանակ՝ եթէ Տէր օծ
2 զքեզ:" Իբրեւ երթայցես այսօր յինէն,
գտցես երկուս արս առ գերեզմանաւն
Հռաքելի՝ ¹⁰ի լերինն Բենիամինի, զի մե-
ծամեծս վազիցեն", եւ ասիցեն ցքեզ,
Գտան էշքն յորոց դուն ի խնդիր երթ-
եալ էիր. եւ թողեալ հօր քո զիրս ի-
շոցն՝ հոգայ վասն ձեր, եւ ասէ, Զի՞նչ
3 արարից վասն որդւոյ իմոյ: Եւ երթի-
ցես անտի եւս անդր, եւ հասցես մին-
չեւ ի կաղնին ¹¹Գեբովրայ, եւ գտցես անդ
երիս արս որ ելանիցեն առ Աստուած ի
Բեթէլ. միոյն բարձեալ ուլս երիս, եւ
միոյն բարձեալ երիս ¹²ամանս հացի, եւ
4 միոյն բարձեալ տիկ մի գինւոյ: Եւ
հարցցեն զքէն ի խաղաղութիւն, եւ տա-
ցեն քեզ ¹³երկուս պտուղս հացի", եւ
5 առցես ի ձեռաց նոցա: Եւ ապա մտցես

¹Նշանակէ բարձրաւանդակ, այսինքն ելս եւ է տօնակս : ²Եբր. դրան ³Կամ, իցէ ամենայն ցանկութիւն ⁴Եբր. ի բազմականն ⁵Եբր. եբարձ

⁶Եբր. զի ի սահմանեալ ժամանակին պահեալ է քեզ, յորժամ ասացի հրաւիրել զժողովուրդն ⁷Եբր. խօսեցաւ ընդ Սաւուղայ ի տանիսն ⁸Եբր. զպատգամն Աստուծոյ ⁹Յեբր. պակասի ¹⁰Եբր. ի սահմանս Բենիամինի ի Սեղսահ ¹¹Եբր. Թաբովրայ ¹²Եբր. Նկանակս ¹³Եբր. զերկուս ի հացից անտի

ի բլուրն Աստուծոյ, ուր է գունդ այլազգ-
եացն. եւ եղիցի յորժամ մտանիցես ի
քաղաքն, դիպեսցիս պարու մարգարէից
իջելոց ի Բամայ, եւ առաջի նոցա սրինգ
եւ թմբուկ եւ փող եւ քնար, եւ ինք-
6 եանք մարգարէացեալք: Եւ խաղասցէ
ի վերայ քո Հոգի Տեառն, եւ մարգա-
րէասցիս եւ դու ընդ նոսա, եւ դարձ-
7 ցիս յայր այլ: Եւ եղիցի յորժամ գայ-
ցեն նշանքս այսոքիկ ի վերայ քո, ա-
րասցես զամենայն ինչ զոր գտանիցէ
8 ձեռն քո, զի Աստուած ընդ քեզ է: Եւ
իջցես յառաջ քան զիս ի Գաղգաղա. եւ
ահա ես իջից առ քեզ մատուցանել ող-
ջակէզս եւ զոհս խաղաղականս. զեւթն
օր գաղարեսցես մինչեւ եկից առ քեզ,
եւ ծանուցից քեզ զոր ինչ առնիցես:
9 Եւ եղեւ ի դարձուցանել զթիկունս
իւր գնալոյ ի Սամուելէ՝ շրջեաց նմա
Աստուած սիրտ այլ, եւ եկին հասին
նմա ամենայն նշանքն յաւուր յայնմիկ:
10 Եւ եկն անտի ի բլուրն, եւ ահա պար
մարգարէից ընդ առաջ նորա. եւ խա-
ղաց ի վերայ նորա Հոգի Աստուծոյ, եւ
11 մարգարէացաւ ի միջի նոցա: Եւ եղեւ
իբրեւ ծանեան զնա ամենեքին որոց յե-
րէկն եւ յեռանդ տեսեալ էր զնա, եթէ
ահա եւ նա ի մէջ մարգարէիցն մար-
գարէանայր, ասէ ժողովուրդն իւրա-
քանչիւր ցընկեր իւր, Զի՞նչ է այդ որ եղեւ
որդւոյ Կիսեայ, կամ թէ եւ Սաւո՞ւղ ընդ
12 մարգարէս իցէ: Եւ պատասխանի ետ ոմն
ի նոցանէ եւ ասէ, Եւ ո՞վ է հայր նորա,[1] եթէ
ոչ Կիս". վասն այնորիկ եղեւ յառակս թէ
13 Եւ Սաւո՞ւղ ի մարգարէս: Եւ վախճանե-
եաց զմարգարէանալն, եւ եկն ի բլուրն:
14 Եւ ասէ [2]ընտանի նորա ցնա եւ ցծա-
ռայն նորա, Ու՞ր չոգայք. եւ ասեն,
Խնդրել զէշսն. եւ իբրեւ տեսաք թէ չեն
15 ուրեք, մտաք առ Սամուէլ: Եւ ասէ
[2]ընտանին ցՍաւուղ, Պատմեա ինձ զի՞նչ
16 ասաց քեզ Սամուէլ: Եւ ասէ Սաւուղ
[3]ցընտանին իւր, Պատմելով պատմեաց
ինձ եթէ գտան էշքն: Բայց զբան թա-
գաւորութեանն ոչ եհան նմա ի վեր,
զոր ասաց նմա Սամուէլ:
17 Եւ ժողովեաց Սամուէլ զամենայն
18 ժողովուրդն առ Տէր ի Մասփա: Եւ ա-
սէ ցորդիսն Իսրայելի, Այսպէս խօսե-
ցաւ Տէր Աստուած Իսրայելի եւ ասէ,
Ես եմ որ հանի զորդիսն Իսրայելի յե-

[1] Եբր. գուլատ [2] Եբր. հօրեղբայրն [3] Եբր. ցհօրեղբայրն

գիպտոսէ, եւ փրկեցի զձեզ ի ձեռաց
[1]Փարաւոնի արքային" Եգիպտացւոց, եւ
յամենայն թագաւորութեանց նեղչաց
19 ձերոց: Եւ դուք այսօր [4]անարգեցէք
զԱստուած", որ է փրկիչ ձեր [5]յամենե-
ցունց որ շուրջ զձեւք են եւ նեղեն
զձեզ", եւ ասացէք՝ Ոչ այդպէս, այլ զի
կացուսցես ի վերայ մեր թագաւոր. եւ
արդ կացէք առաջի Տեառն [1]ըստ իշխա-
նութեանց ձերոց, եւ" ըստ [6]գաւազանաց
20 ձերոց, եւ ըստ հազարաւորաց ձերոց: Եւ
մատոյց Սամուէլ զամենայն գաւազանս
Իսրայելի, եւ ել վիճակն գաւազանին Բե-
21 նիամինի: Եւ մատոյց զգաւազանն Բենիա-
մինի ըստ ցեղից, եւ ելանէր վիճակն ցեղին
Մատտարեայ.[1]եւ մատուցին զցեղն Մատ-
տարեայ ըստ արանց," եւ ելանէր վիճակն
Սաւուղայ որդւոյ Կիսեայ. եւ[7]խնդրէր զնա
22 եւ ոչ գտանէր: Եւ [8]եհարց միւսանգամ
Սամուէլ" զՏէր, Եթէ գայցէ՞ այսր այրն.
եւ ասէ Տէր, Աւադիկ թաքուցեալ է ընդ
23 կարասեաւ: Եւ [9]ընթացաւ եւ առ զնա
անտի, եւ կացոյց զնա" ի մէջ ժողո-
վրրդեանն. եւ բարձրացաւ քան զամե-
նայն ժողովուրդն թիկամբք չափ ի վեր:
24 Եւ ասէ Սամուէլ ցամենայն ժողովուրդն,
Եթէ Տեսանիցէ՞ք զոր ընտրեաց իւր
Տէր, զի ոչ գոյ նման նորա [10]յամենեսին
ի ձեզ. եւ ծանեան" ամենայն ժողովուրդն
25 եւ ասեն, Կեցցէ՛ արքայ: Եւ ասաց Սա-
մուէլ ժողովրդեանն զիրաւունս [11]թա-
գաւորին, եւ գրեաց ի մատեանի եւ եդ
առաջի Տեառն. եւ արձակեաց Սա-
մուէլ զամենայն ժողովուրդն, եւ գնաց
26 իւրաքանչիւր ոք ի տեղի իւր: Եւ Սաւուղ
գնաց ի տուն իւր ի Գաբաա. եւ գնա-
ցին որդիք զօրութեան զորոց գրգռեաց
27 Տէր զսիրտս նոցա՝ ընդ Սաւուղայ: Եւ
որդիք ժանտք ասէին թէ Ո՞ է սա որ
փրկիցէ զմեզ. եւ անարգեցին զնա, եւ
ոչ բերին նմա պատարագս[12]:

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ [1]եղեւ յետ ամսոյ միոյ աւուրց" ել
Նաաս Ամոնացի, եւ բանակեցաւ զՅա-

[4] Եբր. մերժեցէք զԱստուած ձեր [5] Եբր. յամե-
նայն չարեաց ձերոց եւ ի նեղութեանց ձերոց
[6] Այլքն, ցեղից, այսպէս եւ է օրինակ. [7] Եբր.
խնդրեցին [8] Եբր. հարցին միւսանգամ [9] Եբր.
ընթացան եւ առին զնա անտի. եւ եկաց նա
[10] Եբր. յամենայն ժողովրդեանդ. եւ գոչեաց [11] Եբր.
թագաւորութեան [12] Եբր. այսեցին յաւելու, եւ
եղեւ որպէս խուլ

բիսաւ Գաղաադու. եւ ասեն ամենայն
արք Յաբիսայ ցՆաաս Ամոնացի, Ուխտ-
եա ընդ մեզ ուխտ, եւ ծառայեսցուք
2 քեզ։ Եւ ասէ ցնոսա Նաաս Ամոնացի,
Այնու ուխտեցից ընդ ձեզ ուխտ, եթէ
[1]հանիցէք զամենայն աչն ձեր զաջոյ.
եւ եդից նախատինս ի վերայ ամենայն
3 Իսրայէլի։ Եւ ասեն արք Յաբիսայ ցՆաաս,
Թոյլ տուր մեզ աւուրս եւթն, եւ ա-
ռաքեսցուք հրեշտակս յամենայն սահ-
մանս Իսրայէլի, եթէ չիցէ ոք որ փրկիցէ
զմեզ, ելցուք առ քեզ։
4 Եւ եկին հրեշտակքն ի Գաբաա [2]առ
Սաւուղ", եւ խօսեցան զբանսն յականջս
ժողովրդեանն. եւ ամբարձին ժողո-
5 վուրդն զձայնս իւրեանց եւ լացին։ Եւ
ահա Սաւուղ գայր [3]ընդ առաւօտն" յանդոյ,
եւ ասէ Սաւուղ, Զի՞նչ իցէ զի լայ ժո-
ղովուրդն. եւ պատմեցին նմա զպատ-
6 գամս որդւոցն Յաբիսայ։ Եւ խաղաց
Հոգի [4]Տեառն ի վերայ Սաւուղայ իբրեւ
լուաւ զբանսն զայնոսիկ. եւ սրտմտե-
7 ցաւ բարկութիւն նորա յոյժ։ Եւ առ
երկուս եզինս եւ յօշեաց զնոսա, եւ ա-
ռաքեաց յամենայն սահմանս Իսրայէլի
ի ձեռն հրեշտակաց եւ ասէ, Որ ոք ոչ
ելանիցէ զհետ Սաւուղայ եւ զհետ Սա-
մուէլի, ըստ այդմ օրինակի արասցեն
զեզինս նորա։ Եւ անկաւ ահ Տեառն ի
վերայ [6]ամենայն ժողովրդեանն [5]Իսրա-
յէլի, եւ խրախուսեցին իբրեւ զմի այր։
8 Եւ համարէր արար նոցա ի Բեզեկ. [6]ա-
մենայն այր Իսրայէլացի եղին վեց" հա-
րեւր հազար, եւ այր Յուդայ [7]եւթա-
9 նասուն հազար։ Եւ ասէ ցհրեշտակսն
եկեալս, Այսպէս ասասջիք ցարս Յա-
բիսայ Գաղաադու, Վաղիւ եղիցի ձեզ
փրկութիւն ընդ ջեռուցանել արեգա-
կանն. եւ եկին հրեշտակքն [5]ի քաղաքն,
եւ պատմեցին արանցն Յաբիսայ. եւ
10 ուրախ եղեն։ Եւ ասեն արք Յաբիսայ
[5]ցՆաաս Ամոնացի", Վաղիւ ելցուք մեք
առ ձեզ, եւ արասջիք ընդ մեզ որ ինչ
11 հաճոյ իցէ առաջի ձեր։ Եւ եղեւ ի վա-
ղիւ անդր, եւ բաժանեաց Սաւուղ զժո-
ղովուրդն յերիս առաջս. եւ մտին ի մէջ
բանակին յառաւօտին պահուն, եւ հար-
կանէին զորդիսն Ամոնայ մինչեւ ի ջեռ-
նուլ արեւուն, եւ եղեն մնացեալքն
ցրուեալք, եւ ոչ մնացին ի նոցանէ եր-
կու ի միասին։
12 Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍամուէլ, Ո՞վ
է որ ասացն թէ մի՛ թագաւորեսցէ մեզ
Սաւուղ. տուր ի ձեռս զարսն եւ սպան-
13 ցուք զնոսա։ Եւ ասէ [8]Սամուէլ, Մի՛
ոք մեռցի յաւուր յայսմիկ, զի այսօր
արար Տէր [9]զփրկութիւն Իսրայէլի"։
14 Եւ խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ժողովըր-
դեանն եւ ասէ, Երթիցուք ի Գաղգաղա,
եւ արասցուք նաւակատիս թագաւո-
15 րութեանն։ Եւ չոգաւ ամենայն ժողո-
վուրդն ի Գաղգաղա, եւ [10]օծ անդ Սա-
մուէլ զՍաւուղ ի թագաւոր" առաջի
Տեառն ի Գաղգաղա. եւ զոհեցին անդ
զոհս խաղաղականս առաջի Տեառն. եւ
ուրախ եղեւ անդ [8]Սամուէլ եւ ամե-
նայն ժողովուրդն յոյժ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ասէ Սամուէլ ցամենայն արս Իս-
րայէլացիս, Ահաւասիկ լուայ ձայնի ձե-
րում յամենայնի զոր ասացէք ինձ, եւ
2 թագաւորեցուցի ձեզ թագաւոր։ Եւ
արդ աւադիկ թագաւոր ելանէ առաջի
ձեր. ես ծերացեալ եմ, [11]եւ թայց նստայց".
եւ որդիքդ իմ աւադիկ են ի միջի ձե-
րում. եւ ես շրջեցայ առաջի ձեր ի ման-
3 կութենէ իմմէ մինչեւ ցայսօր։ Ահաւա-
սիկ կամ ես. տուք զինէն պատասխա-
նի առաջի Տեառն եւ առաջի օծելոյ նո-
րա, եթէ զեզն ուրուք առի՞, կամ զէշ
ուրուք վարեցի՞, կամ յաղթահարեցի՞
զոք ի ձէնջ, կամ թէ զրկեցի՞ ինչ զոք.
յո՞յր ձեռաց առի [12]հաս կամ կօշիկս. տուք
զինէն պատասխանի", եւ հատուցից ձեզ։
4 Եւ ասեն [8]ցՍամուէլ, Ոչ մեղար մեզ եւ"
ոչ զրկեցեր զմեզ եւ ոչ նեղեցեր զմեզ,
եւ ոչ առեր ի ձեռաց ուրուք եւ ոչ ինչ։
5 Եւ ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն, Վկայ
լիցի Տէր ի միջի ձերում, եւ վկայ օծ-
եալս նորա այսօր յաւուր յայսմիկ, զի
ոչ գտէք ի ձեռին իմում եւ ոչ ինչ. եւ
ասեն, Լիցի վկայ։
6 Եւ [13]խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ժողովըրդ-
եանն եւ ասէ, Վկայ լիցի" Տէր՝ որ ա-
րար զՄովսէս եւ զԱհարոն, որ եհան

---

[1] Եբր. հանից [2] Եբր. Սաւուղայ [3] Եբր. զհետ եզանցն [4] Եբր. Աստուծոյ [5] Յ Եբր. պակաս [6] Եբր. եւ եղեն որդիքն Իսրայէլի երեք [7] Եբր. երեսուն

[8] Եբր. Սաւուղ [9] Եբր. փրկութիւն յԻսրայէլի [10] Եբր. թագաւորեցուցին անդ զՍաւուղ [11] Եբր. եւ ալեւորեալ [12] Եբր. կաշառ, եւ կափուցի զաչս իմ այնու [13] Եբր. ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն.

7 զհարսն [1]մեր յԵգիպտոսէ ։ Եւ արդ կա-
ցէք յառաջ եւ դատեցայց զձեզ առաջի
Տեառն , եւ պատմեցից ձեզ զամենայն
արդարութիւնս զոր արար Տէր ի միջի
8 ձերում եւ ի հարսն ձեր ։ Յորժամ եմուտ
Յակոբ եւ որդիք նորա յԵգիպտոս , [2]եւ
յլկեաց զնոսա Եգիպտոս ," եւ աղաղա-
կեցին հարքն [1]մեր առ Տէր , եւ առաք-
եաց Տէր զՄովսէս եւ զԱհարոն , եւ [3]ե-
հան զհարսն մեր յԵգիպտոսէ եւ բնակե-
9 ցոյց" ի տեղւոջս յայսմիկ ։ Եւ մոռացան
զՏէր Աստուած իւրեանց , եւ մատնեաց
զնոսա ի ձեռս Սիսարայ զօրավարին
[2]Յաբինայ արքային" Ասորւոց, եւ ի ձեռս
այլազգեաց եւ ի ձեռս թագաւորին Մո-
վաբու , եւ պատերազմեցան ընդ նոսա ։
10 Եւ աղաղակեցին առ Տէր եւ ասեն ,
Մեղաք՝ զի թողաք զՏէր եւ ծառայե-
ցաք Բահաղիմացն եւ [4]անտառացն , եւ
արդ ապրեցո զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց
11 մերոց , եւ ծառայեսցուք քեզ ։ Եւ ա-
ռաքեաց Տէր զՅերոբաաղ եւ [5]զԲարակ
եւ զՅեփթայէ եւ [6]զՍամփսոն , եւ ապ-
րեցոյց զձեզ ի ձեռաց թշնամեաց ձերոց
շուրջանակի , եւ բնակեցէք վստահու-
12 թեամբ ։ Եւ տեսէք զի Նաաս Ամոնացի
եկն ի վերայ ձեր , եւ ասացէք , Ոչ այդ-
պէս , այլ զի թագաւոր թագաւորեսցէ
ի վերայ մեր . եւ Տէր Աստուած [1]մեր՝
13 թագաւոր [1]մեր ։ Եւ արդ աւադիկ թա-
գաւորդ զոր ընտրեցէք եւ զոր խնդրե-
ցէք , եւ ահա ետ ձեզ Տէր թագաւոր ։
14 Եթէ երկնչիցիք ի Տեառնէ եւ ծառայի-
ցէք նմա , եւ լսիցէք ձայնի նորա եւ ոչ
հեստիցէք բերանոյ Տեառն , եւ լինիցիք
դուք եւ թագաւորն որ թագաւորեսցէ
ձեզ՝ երթալ զկնի Տեառն , [7]ոչ եղիցի
ձեռն Տեառն ի վերայ ձեր եւ ի վերայ
15 թագաւորին ձերոյ"։ Ապա թէ ոչ լսի-
ցէք ձայնի Տեառն , եւ հեստիցէք բե-
րանոյ Տեառն , եղիցի ձեռն Տեառն ի
վերայ ձեր եւ ի վերայ [8]թագաւորին
16 ձերոյ"։ Եւ արդ կացէք եւ տեսէք զբանս
զայս մեծ , զոր արասցէ Տէր առաջի ա-
17 չաց ձերոց ։ Ո՞չ ապաքէն հունձք ցո-
րենոյ են այսօր . կարդացից առ Տէր ,
եւ տացէ ձայնս եւ անձրեւս , եւ գիտաս-
ջիք եւ տեսջիք թէ մեծ է չարութիւն
ձեր զոր արարէք առաջի Տեառն՝ խնդ-
րել ձեզ թագաւոր ։
18 Եւ կարդաց Սամուէլ առ Տէր , եւ ետ
Տէր ձայնս եւ անձրեւս յաւուր յայնմիկ.
եւ երկեաւ ամենայն ժողովուրդն յոյժ
19 ի Տեառնէ եւ ի Սամուելէ ։ Եւ ասէ ա-
մենայն ժողովուրդն ցՍամուէլ , Կաց
յաղօթս առ Տէր Աստուած քո վասն
ծառայից քոց , եւ մի՛ մեռցուք . զի յա-
ւելաք յամենայն մեղս մեր եւ ի չարիս,
20 եւ խնդրեցաք մեզ թագաւոր ։ Եւ ասէ
Սամուէլ ցժողովուրդն , Մի՛ երկնչիք .
դուք արարէք զայդ ամենայն չարիս ,
բայց մի՛ խոտորիցիք ի Տեառնէ , եւ ծա-
ռայեցէք Տեառն յամենայն սրտէ ձերմէ.
21 Եւ [9]մի՛ երթայցէք զհետ ոչնչիցն , որ ոչ
ինչ վճարեն , եւ ոչ փրկեն . քանզի [10]չեն
22 աստուածք"։ Զի ոչ մերժեսցէ Տէր զժո-
ղովուրդ իւր վասն անուան իւրոյ մեծի
զի [11]հեզութեամբ առ" զձեզ Տէր իւր
23 ժողովուրդ ։ Եւ ինձ քաւ լիցի մեղան-
չել Տեառն , հեղգալ առ ի չառնելոյ ա-
ղօթս վասն ձեր. [2]եւ ծառայեցէք Տեառն,"
եւ ցուցից ձեզ զճանապարհն զբարի եւ
24 զուղիղ ։ Բայց երկերուք ի Տեառնէ , եւ
ծառայեցէք նմա ճշմարտութեամբ յա-
մենայն սրտէ ձերմէ . քանզի տեսէք
25 զմեծամեծսն զոր արար ընդ [12]մեզ ։ Եւ
եթէ խարդախութեամբ խարդախիցէք ,
եւ դուք եւ թագաւոր ձեր սատակիցիք ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Որդի տարեւոր Սաւուղ ի թագաւորել
իւրում , եւ երկուս ամս թագաւորեաց
2 ի վերայ Իսրայելի ։ Եւ ընտրեաց իւր
Սաւուղ երիս հազարս արս յարանցն Իս-
րայելի . եւ էին ընդ նմա երկու հա-
զարք ի Մաքմաս եւ ի լերինն Բեթելայ ,
էին ընդ Յովնաթանու հազար ի Գաբաա
Բենիամինի . եւ զմնացորդս ժողովրդ-
եանն արձակեաց յիւրաքանչիւր բնա-
կութիւնս ։
3 Եւ եհար Յովնաթան [13]զՆասիբ այլ-
ազգի , որ էր ի բլրին", եւ լուան այլ-
ազգիքն ։ Եւ Սաւուղ փող եհար ընդ
ամենայն երկիրն եւ ասէ , [14]Եթէ անգոս-
4 նեցին ծառայքն"։ Եւ լուան ամենայն
Իսրայէլ , ասեն՝ եթէ եհար Սաւուղ

[1]Եբր. ձեր [2]Յեբր. ղոխոր [3]Եբր. հանին զհարսն ձեր յԵգիպտոսէ եւ բնակեցուցին [4]Եբր. Աստարովթայ [5]Եբր. զԲեդան [6]Եբր. զՍամուէլ [7]Եբր. Աստուծոյ ձերոյ [8]Եբր. հարցն ձերոց

[9]Եբր. մի՛ խոտորիցիք. քանզի [10]Եբր. ոչինչ են նոքա [11]Եբր. կամեցաւ առնել [12]Եբր. ձեզ [13]Եբր. զպահակ այլազգեացն որ ի Գաբաա [14]Եբր. Լուիցեն Եբրայեցիքն

[1]զՆասիբ այլազգի եւ յամօթ արար Իսրայէլ
զայլազգիսն . եւ գոչեաց” ժողովուրդն
5 զհետ Սաւուղայ ի Գաղգաղա ։ Եւ այլ-
ազգիքն ժողովեալ էին ի պատերազմ ընդ
Իսրայելի . եւ ելին ի վերայ Իսրայելի
երեսուն հազար կառաց եւ վեց հազար
հեծելոց , եւ ժողովուրդն իբրեւ զաւազ
առ եզերբ ծովու բազմութեամբ . ելին
եւ բանակեցան ի Մաքմաս , [2]յանդիման
6 Բեթորոնայ ընդ հարաւ”։ Եւ ետես այր
Իսրայելի եթէ անձուկ է նմա [3]մերձե-
նալ առ նա”. եւ թաքեաւ ժողովուրդն
յայրս եւ [4]ի գոմս եւ ի վէմս եւ [5]ի խոր-
7 խորատս եւ ի ջրհորս . Եւ [6]որ անցա-
նելոցն էին ընդ Յորդանան՝ անցին” յեր-
կիրն Գադայ եւ Գաղաադու . եւ Սաւուղ
դեռ անդէն եւս էր ի Գաղգաղա , եւ
ամենայն ժողովուրդն [7]թօթափեցան ի
նմանէ ։
8 Եւ դադարեաց զեւթն օր վկայու-
թեանն որպէս եւ ասաց Սամուէլ”. եւ
ոչ եկն Սամուէլ ի Գաղգաղա . եւ ցրուե-
9 ցաւ ժողովուրդն իւր ի նմանէ ։ Եւ ասէ
Սաւուղ , [8]Մատուցէք զի արարից” ող-
ջակէզս եւ խաղաղականս . եւ եհան զող-
10 ջակէզսն ։ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց
մատուցանել զողջակէզսն, եկն Սամուէլ.
եւ ել Սաւուղ ընդ առաջ նորա օրհնել
11 զնա ։ Եւ ասէ Սամուէլ , Զի՞նչ գործե-
ցեր ։ Եւ ասէ Սաւուղ , Զի տեսի թէ
ցրուեցաւ ժողովուրդ իմ յինէն , եւ դու
ոչ եկիր [9]որպէս ուխտեցեր ի վկայու-
թեանն” աւուրցն , եւ այլազգիքն ժողո-
12 վեցան ի Մաքմաս , Եւ ասացի թէ արդ
իջանիցեն այլազգիքն ի վերայ իմ ի Գաղ-
գաղա , եւ զերեսս Տեառն չէր աղաչեալ.
13 ժտեցայ եւ մատուցի զողջակէզսն ։ Եւ
ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ , [10]Ի զուր է քեզ,
զի ոչ պահեցեր զպատուիրանն իմ զոր
պատուիրեաց Տէր”. զի այժմ հաստա-
տէր Տէր զթագաւորութիւն քո ի վերայ
14 Իսրայելի մինչեւ յաւիտեան . Բայց արդ
մի՛ կացցէ թագաւորութիւն քո. խնդրես-
ցէ իւր Տէր այր ըստ սրտի իւրում,
եւ տացէ զնա պատուիրանաւ յիշխան
ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ . զի ոչ պա-
հեցեր զոր ինչ պատուիրեաց քեզ Տէր ։
15 Եւ յարեաւ Սամուէլ եւ գնաց [11]ի Գաղ-
գաղայ զճանապարհ իւր ։ Եւ մնացորդք
ժողովրդեանն ելին զհետ Սաւուղայ ընդ-
առաջ պատերազմական ժողովրդեանն ։
Եւ ի հասանել նոցա” ի Գաղգաղայ ի
Գաբաա Բենիամինի . եւ հանդէս արար
Սաւուղ ժողովրդեանն գտելոյ ընդ նմա,
16 իբրեւ վեց հարիւրոց արանց ։ Եւ Սա-
ւուղ եւ Յովնաթան որդի նորա եւ ժո-
ղովուրդն գտեալ ընդ նոսա՝ նստան ի
Գաբաա Բենիամինի . եւ այլազգիքն բա-
նակեալ էին ի Մաքմաս ։
17 Եւ ելանէր ապականիչն [12]յանդէ այլ-
ազգեացն յերիս առաջս . առաջ մի [13]որ
հայէր” ընդ ճանապարհն Ոփերայ [14]յաղ-
18 բեւրն Սոգովլայ . Եւ առաջ մի [15]ընդ ճա-
նապարհն՝ որ հայէր ի Բեթորոն”. եւ առաջ
մի՝ [16]ընդ ճանապարհն որ հայէր ի Գաբայէ
յառեալ ի Գայի Սարային անապատին”։
19 Եւ դարբին երկաթոյ ոչ գտանէր յա-
մենայն երկրին Իսրայելի , քանզի ասէին
այլազգիքն եթէ գուցէ առնիցեն Եբրա-
20 յեցիքն սուսեր եւ գեղարդն ։ Եւ իջա-
նէին ամենայն Իսրայելացիքն յերկիրն
այլազգեաց՝ թեքել իւրաքանչիւր [17]զգե-
րանդի իւր եւ զգործի իւր , եւ իւրա-
քանչիւր զփայտատ իւր եւ զմանգաղ իւր ։
21 Եւ էին կութք պատրաստ հնձելոյ , եւ
կահին երեք սկեղք էին՝ խոփոյ եւ կաց-
նոյ եւ մանգաղի յարգ համգոյն նմին”։
22 Եւ եղեւ յաւուրս պատերազմին [11]որ ի
Մաքմաս” եւ ոչ գտանէր սուսեր եւ
գեղարդն ի ձեռին ամենայն ժողովրդ-
եանն որ էին ընդ Սաւուղայ եւ ընդ
Յովնաթանու [11]որդւոյ նորա”. եւ գտաւ
Սաւուղայ եւ Յովնաթանու որդւոյ նորա։
23 Եւ ել [18]ի ճամբար այլազգեացն յայն-
կոյս Մաքմասայ . եւ հօր իւրում ոչ
եհան ի վեր ։”

[1]Եբր. զպահակ այլազգեացն . այլ եւ նեխեցաւ Իսրայէլ յայլազգիսն, եւ խրախուսեաց [2]Եբր. յարեւելից Բեթաւանայ [3]Եբր. զի նեղեցաւ ժողովուրդն [4]Եբր. յամուրս [5]Եբր. յաշտարակս [6]Եբր. Եբրայեցիքն անցին ընդ Յորդանան [7]Եբր. երթայր երկիւղիւ զհետ նորա ։ (8) Եւ մնաց զաւուրս եւթն ըստ սահմանելոյն Սամուելի [8]Եբր. Մատուցէք առ իս [9]Եբր. ըստ ժամանակին սահմանելոյ [10]Եբր. Անմտացար, ոչ պահեցեր զպատուիրանս Տեառն Աստուծոյ քո, զոր պատուիրեաց քեզ

[11]ՅԵբր. [illegible] [12]Եբր. ի բանակէ [13]Եբր. դէմ եդեալ էր [14]Եբր. յերկիրն [15]Եբր. դէմ եդեալ էր ընդ ճանապարհն Բեթորոնայ [16]Եբր. դէմ եդեալ էր ընդ ճանապարհ սահմանացն որ հայէր ի ձորն Սեբայիմայ յանապատն կոյս ։ [17]Եբր. զբրիչ իւր եւ զխոփ իւր, եւ զտապար իւր և զբահ իւր (21) Ունէին նոցա խարտոցք ի թեքել զբրիչ եւ զխոփ եւ զերեքժանի եւ զտապար եւ զխթան [18]Եբր. պահակ այլազգեացն ի կիրճ անդր Մաքմասա

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղեւ օր, եւ ասէ Յովնաթան որդի Սա-
ւուղայ ցպատանին զկապարճակիրն իւր,
Եկ եւ անցցուք [1]ի կիրճս այլազգեացն
յայնկոյս". եւ հօր իւրում ոչ պատմեաց։
2 Եւ Սաւուղ նստէր ի գլուխ Բլրոյն ընդ
նռնենեաւն ի Մագդովղ. եւ էին ընդ
նմա իբրեւ վեց հարեւր այր ի ժողո-
3 վրրդենէն։ Եւ Աքիա որդի Աքիտովբայ
եղբօր [2]Քաբեդի, որդւոյ Փենեէսի,
որդւոյ [3]Ղեւեայ քահանայի Աստուծոյ
ի Սեղով որ կրէր զեփուղն. եւ ժողո-
վուրդն ոչ գիտէր եթէ երթեալ իցէ
4 Յովնաթան։ Եւ ի մէջ կրճին ընդ որ
խնդրէր անցանել Յովնաթան ի ճամբար
այլազգեացն [4]ի կիրճս. եւ" քարաժայռք
յայսմ կողմանէ, եւ քարաժայռք յայնմ
կողմանէ, անուն միումն Բազէս, եւ
5 անուն միւսումն Սենա։ [5]Եւ ժայռ մի
ի հիւսիսոյ որ երթայր ընդ Մաքմաս,
եւ միւս եւս ժայռ՝ որ երթայր ի հա-
6 րաւոյ ի Գաբայէ"։ Եւ ասէ Յովնաթան
ցպատանին զկապարճակիրն իւր, Եկ
անցցուք [6]ի կիրճս անթլփատիցն այնո-
ցիկ, թերեւս արասցէ ինչ մեզ Տէր. զի
ոչինչ է խտիր Տեառն ապրեցուցանել
7 բազմօք կամ սակաւուք։ Եւ ասէ ցնա
կապարճակիրն իւր, Արա զամենայն ինչ
յոր եւ յօժարեսցէ սիրտ քո. ահաւասիկ
ես ընդ քեզ եմ. որպէս սիրտ քո՝ սիրտ
8 իմ։ Եւ ասէ Յովնաթան, Ահաւասիկ
մեք անցանեմք առ արսն, եւ [7]յափշտ-
9 թերս երթիցուք առ նոսա". Եթէ ասի-
ցեն ցմեզ, Ի բաց կացէք այտի մինչեւ
[8]պատմեսցուք ինչ" ձեզ, զտեղի կալ-
10 ցուք եւ մի ելցուք առ նոսա։ Ապա թէ
ասիցեն, Ելէք առ մեզ, ելցուք, զի
մատնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս մեր. այս
11 լիցի մեզ նշանակ։ Եւ մտին երկոքեան
[6]ի կիրճս այլազգեացն. եւ ասեն այլ-
ազգիքն, Ահա Եբրայեցիքն ելանեն ի
ծակուց իւրեանց ուր թաքուցեալ էին։
12 Եւ պատասխանի ետուն արք [9]կրճացն
եւ ասեն ցՅովնաթան եւ զկապարճա-
կիրն, Ելէք առ մեզ եւ ծանուսցուք
ձեզ բանս. եւ ասէ Յովնաթան ցկա-
պարճակիրն իւր, Եկ զկնի իմ, զի մատ-
13 նեաց զնոսա Տէր ի ձեռս Իսրայելի։ Եւ
ել Յովնաթան յափշտթերս, եւ կապար-
ճակիրն նորա [10]ընդ նմա եւ հայեցան
ընդդէմ" Յովնաթանու, եւ [11]եհար զնո-
սա. եւ կապարճակիրն տայր սատէպ"
14 զհետ նորա։ Եւ եղեն առաջին հար-
ուածքն զոր եհար զնոսա Յովնաթան
եւ կապարճակիրն իւր՝ իբրեւ քսան ա-
րանց, [12]նետիւք եւ բանաքարամբք դաշ-
15 տին"։ Եւ եղեւ խռովութիւն յանդին,
ի բանակին, եւ [13]ամենայն ժողովուրդն
որ ի կիրճսն էին" եւ ապականիչքն զար-
հուրեցան, [14]եւ ոչ կամէին աշխատել". եւ
դղրդեցաւ երկիրն, եւ եղեւ ահ[15] ի Տեառնէ։
16 Եւ տեսին դէտքն Սաւուղայ ի Գաբաայ
Բենիամենի, եւ ահա խռովեալ էր բա-
17 նակն յայսկոյս յայնկոյս։ Եւ ասէ Սա-
ւուղ ցժողովուրդն որ ընդ նմա, Հան-
դէս արարէք եւ տեսէք ո՞վ երթեալ իցէ
ի մէնջ. եւ հանդէս արարին, եւ ոչ
գտանէր Յովնաթան եւ կապարճակիր
18 նորա։ Եւ ասէ Սաւուղ ցԱքիա, Մատո
[16]զեփուղդ. քանզի նա կրէր զեփուղն."
զի էր տապանակն Աստուծոյ յաւուր
19 յայնմիկ առաջի Իսրայելի։ Եւ եղեւ մինչ-
դեռ խօսէր Սաւուղ ընդ քահանային, եւ
աղաղակ ի բանակին այլազգեաց երթա-
լով երթայր եւ յաճախէր. եւ ասէ Սա-
ւուղ ցքահանայն, Ամփոփեա զձեռն քո։
20 Եւ ել Սաւուղ եւ ամենայն ժողովուրդն
որ ընդ նմա, եւ եկին մինչեւ ցպատե-
րազմն. եւ ահա եղեւ սուր առն ի վե-
րայ ընկերի իւրոյ, եւ աղմուկ մեծ յոյժ։
21 Եւ [17]ծառայքն որ էին ընդ այլազգիսն
յերէկն եւ յեռանդն՝ որ ելեալ էին ընդ
բանակին, դարձան անդրէն լինել ընդ
Իսրայելի եւ ընդ Սաւուղայ եւ Յովնա-
22 թանու։ Եւ ամենայն Իսրայէլ որ թաքուց-
եալ էին ի լերինն Եփրեմի, իբրեւ լուան
եթէ փախեան այլազգիքն, խմբեցան եւ
23 նոքա եւս զհետ նոցա ի պատերազմ։ Եւ
փրկեաց Տէր յաւուր յայնմիկ զԻսրայէլ, եւ
պատերազմն պատեցաւ զԲեթաւանաւ։
24 [18]Եւ ամենայն ժողովուրդն էր ընդ Սա-

[1] Օրինակ. ի պահակ այլազգեացն որ ի կրճին [2] Օրին. Իքաբովդեայ [3] Օրին. Հեղեայ [4] Յօրին. պակասի [5] Օրին. Մին ի ժայռից կայր ի հիւսիսոյ յանդիման Մաքմասայ, եւ միւսն ի հարաւոյ հանդէպ Գաբայ [6] Օրին. ի պահակ [7] Օրին. յայտնեսցուք նոցա [8] Օրին. պատահեսցուք [9] Օրին. պահակին

[10] Օրին. զհետ նորա, եւ անկան առաջի [11] Օրին. կապարճակիր նորա սպանանէր [12] Օրին. իբրեւ ի վերայ կիսոյ արտավարի գետնոյ [13] Օրին. յամենայն ժողովրդեանն. պահակն [14] Օրին. նոքա եւս [15] Օրին. յԱստուծոյ [16] Օրին. զտապանակն Աստուծոյ [17] Օրին. Եբրայեցիքն [18] Օրին. Եւ այր Իսրայելի տագնապեցաւ յաւուր յայնմիկ. եւ Սաւուղ երդմնեցոյց

ւուղայ իբրեւ տասն հազար արանց. եւ
էր պատերազմ ցրուեալ ընդ ամենայն
քաղաքն ի լերինն Եփրեմի ։ Եւ Սա-
ւուղ անգիտացաւ անգիտութիւն յաւուր
յայնմիկ, եւ նզովեաց" զժողովուրդն՝
եւ ասէ, Անիծեալ լիցի մարդն որ կե-
րիցէ հաց մինչեւ ցերեկոյ. եւ խնդրեցից
վրէժ ի թշնամեաց իմոց. եւ ոչ ճա-
25 շակեաց ամենայն ժողովուրդն հաց. Եւ
ամենայն [1]երկիրն ճաշէր. եւ անդ էր
26 անտառ մեղուաց հանդէպ անդրին"։ Եւ
եմուտ զօրն [2]ի մեղուանոցն, եւ ան-
ցանէին քրթմնջելով". եւ չէր ոք որ
դարձուցանէր զձեռն իւր ի բերան իւր.
քանզի երկեաւ ժողովուրդն յերդմանէն
27 [3]Տեառն ։ Եւ Յովնաթանու չէր լուեալ
եթէ երդմնեցոյց հայր նորա զժողո-
վուրդն, եւ կարկառ զծայր գաւազանի
իւրոյ որ ի ձեռին իւրում, եւ եհար ի
խորիսխ մեղու. եւ դարձոյց զձեռն իւր
ի բերան իւր, եւ բացան աչք նորա ։
28 Եւ պատասխանի ետ ոմն ի զօրուէ անտի
եւ ասէ, Երդմնեցուցանելով երդմնեցոյց
հայր քո զժողովուրդս եւ ասէ, Անիծ-
եալ լիցի այր որ կերիցէ հաց մինչեւ
29 ցերեկոյ ։ Եւ լքաւ ժողովուրդն ։ Եւ
[4]իբրեւ գիտաց" Յովնաթան ասէ, Կորոյս
հայր իմ զերկիրս. զի եթէ տեսին աչք
իմ, վասն զի ճաշակեցի սակաւ մի ի
30 մեղուէս յայսմանէ. Եթէ ուտելով կե-
րեալ էր այսօր ժողովրդեանն յաւարէ
թշնամեաց իւրեանց զոր գտին, մեծա-
մեծ հարուածս առնէին յայլազգիսն ։
31 Եւ [4]եհար յաւուր յայնմիկ յայլազգ-
եացն [5]ի Մաքմաս. եւ աշխատեցաւ ժո-
32 ղովուրդն յոյժ ։ Եւ յարձակեցաւ ժողո-
վուրդն յաւարն. եւ առ ժողովուրդն
զհօտս եւ զանդեայս եւ զծնունդս ար-
ջառոց, եւ սպանանէր ի վերայ երկրի,
եւ ուտէր ժողովուրդն հանդերձ արեամբն ։
33 Ազդ եղեւ Սաւուղայ եւ ասեն, թէ Մե-
ղաւ ժողովուրդն Տեառն. զի կերան
արեամբ հանդերձ. եւ ասէ Սաւուղ,
[6]Ի Գեթթայիմ անօրինեցայք". Թաւա-
34 լեցուցէք ինձ այսր վէմ մի մեծ ։ Եւ ասէ
Սաւուղ, Սփռեցայք ընդ ժողովուրդդ
եւ ասացէք ցդոսա մատուցանել այսր
զիւրաքանչիւր արջառ իւր եւ զիւրա-
քանչիւր ոչխար իւր, եւ սպանէք ի վե-
րայ դորա եւ կերայք զդոսա. եւ մի՛
մեղանչէք Տեառն ուտելով հանդերձ
արեամբ ։ Եւ մատոյց ժողովուրդն իւ-
րաքանչիւր[7] որ ի ձեռին իւրում" զցայգն,
35 եւ սպանանէին անդ ։ Եւ շինեաց անդ
Սաւուղ սեղան Տեառն. զայն նախ
սկսաւ Սաւուղ շինել սեղան Տեառն ։
36 Եւ ասէ Սաւուղ, Իջցուք զհետ այլ-
ազգեացն զցայգս եւ յափշտակեսցուք
ի նոցանէն մինչեւ լուսանալ օր, եւ մի՛
թողցուք ի նոցանէ այր. եւ ասեն ցնա,
Զամենայն զոր ինչ հաճոյ թուի առաջի
աչաց քոց՝ արա ։ Ասէ քահանայն, Մա-
37 տիցուք աստ առ Աստուած ։ Եւ եհարց
Սաւուղ զԱստուած, Իջցո՞ւք զհետ այլ-
ազգեացն, եթէ մատնեսցե՞ս զնոսա ի
ձեռս Իսրայելի ։ Եւ ոչ արար նմա պա-
38 տասխանի Տէր յաւուր յայնմիկ ։ Եւ ասէ
Սաւուղ, [8]Մատուցէք այսր զամենայն
ազգս Իսրայելի", եւ գիտասջիք եւ տես-
ջիք թէ վասն ո՞յր եղեն այսօր մեղքս
39 այսոքիկ ։ Զի կենդանի է Տէր որ փրկեաց
զԻսրայէլ, եթէ զՅովնաթանայ որդ-
ւոյ իմոյ տացէ պատասխանի, մահու
մեռցի. եւ ոչ ոք էր որ տայր պատաս-
40 խանի յամենայն ժողովրդենէն ։ Եւ ասէ
ցամենայն այր Իսրայելի, Դուք լինջիք
ի մի կողմն, եւ ես եւ Յովնաթան որդի
իմ եղիցուք ի մի կողմն. եւ ասէ ժո-
ղովուրդն ցՍաւուղ, Որ ինչ հաճոյ իցէ
41 առաջի աչաց քոց՝ արա ։ Եւ ասէ Սա-
ւուղ, Տէր Աստուած Իսրայելի, [9]զի՞ է
զի ոչ ետուր պատասխանի ծառայի քում
յաւուր յայսմիկ. եթէ յիս իցեն այսօր
եւ եթէ ի Յովնաթան յորդի իմ անօրէ-
նութիւնք, տուր յայտնութիւն եւ եթէ ի
ժողովրդեան քում Իսրայելի իցէ անի-
րաւութիւն՝ տուր քաւութիւն ։ Եւ ար-
կին վիճակս Յովնաթանու եւ Սաւուղայ".
42 եւ ել ժողովուրդն արտաքս ։ Եւ ասէ
Սաւուղ, Արկէք վիճակ ընդ իս եւ ընդ
Յովնաթան որդի իմ. [3]եւ որում հանցէ
Տէր զվիճակն՝ մեռցի ։ Եւ ասէ ժողո-
վուրդն ցՍաւուղ, Մի՛ լիցի բանդ այդ ։
Եւ ստիպեաց Սաւուղ զժողովուրդն, եւ
արկին ընդ նա եւ ընդ Յովնաթան որդի

---

[1]Եբր. երկիրն, այսինքն՝ ժողովուրդն, եկն յանտառն, եւ էր մեղր ընդ երեսս դաշտին [2]Եբր. յանտառն, եւ ահա գնայր մեղր [3]Յեբր. [illegible] [4]Եբր. Հարին [5]Եբր. ի Մաքմասայ յԱյեղոն [6]Ի Գեթթայիմ, յԵբրայականին՝ Պըկատթեմ, նշանակէ անօրինեցայք.

[7]Եբր. զարջառ իւր [8]Եբր. Մատերուք այսր ամենայն իշխանք ժողովրդեանն [9]Եբր. յայտնեա զարդարութիւն. եւ ըմբռնեցաւ Յովնաթան եւ Սաւուղ

նորա ." եւ ել վիճակն Յովնաթանու ։
43 Եւ ասէ Սաւուղ ցՅովնաթան, Պատմեա
ինձ զինչ արարեր . եւ պատմեաց նմա
Յովնաթան եւ ասէ, Ճաշակելով ճաշա-
կեցի ծայրիւ գաւազանին որ ի ձեռին
իմում սակաւ մի մեղր, եւ ահա մեռա-
44 նիմ ես ։ Եւ ասէ ցնա Սաւուղ, Օն եւ
օն արասցէ ինձ Աստուած եւ օն եւ օն
յաւելցէ, եթէ ոչ մահու մեռանիցիս
45 [1]այսօր ։ Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍաւուղ,
Քաւ լիցի եթէ մեռանիցի [1]այսօր, որ
արար զփրկութիւնս զայս մեծ Իսրայէլի.
կենդանի է Տէր եթէ անկցի ի հերոյ
գլխոյ նորա յերկիր . զի [2]ժողովուրդս
Աստուծոյ արար զմեղս զայսօրիկ ։ Եւ
եկաց ժողովուրդն յաղօթս առ Տէր վասն
Յովնաթանու յաւուր յայնմիկ", եւ ոչ
46 մեռաւ ։ Եւ դարձաւ Սաւուղ յայլազգ-
եացն, եւ այլազգիքն գնացին ի տեղիս
իւրեանց ։
47 Եւ եհաս Սաւուղայ թագաւորել, [3]եւ
վիճակեցաւ" ի վերայ Իսրայէլի. եւ տայր
պատերազմ շուրջ ընդ ամենայն թշնա-
միս իւր, ընդ Մովաբայ եւ ընդ որ-
դիսն Ամոնայ եւ ընդ որդիսն Եդովմայ
[3]եւ ընդ Բեթովրայ" եւ ընդ թագաւորին
Սուբայ եւ ընդ այլազգիսն. եւ ուր շրջէր՝
48 փրկէր ։ Եւ առնէր զօրութիւնս սաստիկս.
եւ եհար զԱմաղէկ, եւ ապրեցոյց զԻս-
րայէլ ի ձեռաց կոխողաց նորա ։
49 Եւ էին որդիք Սաւուղայ Յովնաթան
եւ Յեսուաւ եւ Մեղքիսուէ. եւ անուանք
երկուց դստերաց նորա, անուն անդրան-
կանն Մերովբ, եւ անուն երկրորդին
50 Մեղքող ։ Եւ անուն կնոջ նորա Աքի-
նոամ դուստր Աքիմաասայ . եւ անուն զօ-
րավարին նորա Աբեններ, որդի Ներեայ
51 որդւոյ [4]ընտանւոյ Սաւուղայ ։ Եւ Կիս՝
հայր Սաւուղայ, եւ Ներ՝ հայր Աբեննե-
րայ, [5]որդիք Յամինայ որդւոյ Աբիելի՝
52 երեսուն եւ ութ" ։ Եւ էր պատերազմ
սաստիկ ընդ այլազգիսն զամենայն աւուրս
Սաւուղայ . եւ տեսեալ Սաւուղայ զա-
մենայն զօրաւոր եւ զամենայն որդի
զօրութեան, ժողովեաց զնոսա առ ինքն ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ, Զիս ա-
ռաքեաց Տէր օծանել զքեզ ի թագաւոր
ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ Իսրայէլի .
եւ արդ լուր ձայնի պատգամաց Տեառն ։
2 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . Արդ
խնդրեցից զվրէժ, զոր արար Ամաղէկ
ընդ Իսրայէլի . զիա՛րդ պատահեաց նմա
ի ճանապարհի ելանելոյ նորա յԵգիպ-
3 տոսէ ։ Եւ արդ երթ եւ հարցես զԱմա-
ղէկ եւ [6]զՅարիմ եւ" զամենայն որ ինչ
նորա իցէ . եւ մի՛ ապրեցուցանիցես ի
նոցանէ, եւ սատակեսցես զնա եւ կո-
րուսցես յառնէ մինչեւ ցկին եւ ի տղայոյ
մինչեւ ցստնդիացն, եւ յարջառոյ մինչեւ
ցոչխար եւ յուղտուէ մինչեւ ցէշ ։
4 Եւ հրաման ետ Սաւուղ ժողովրդեանն,
եւ հանդէս արար նոցա [7]յԱղիմ, չորեք
հարեւր հազար դասականաց, եւ երե-
սուն հազարաց դասականաց" Յուդայ ։
5 Եւ եկն Սաւուղ մինչեւ ցքաղաքն Ամա-
ղեկայ, եւ դարանամուտ եղեւ ի հե-
6 ղեղատին ։ Եւ ասէ Սաւուղ ցԿինեցին,
Երթ խոյս տուր ի միջոյ Ամաղեկացւոյն,
զի մի՛ սատակեցից զքեզ ընդ նմա . եւ
դու արարեր ողորմութիւն ընդ ամե-
նայն որդիսն Իսրայէլի յելանելն նոցա
յԵգիպտոսէ . եւ խոյս ետ Կինեցին ի մի-
7 ջոյ Ամաղեկայ ։ Եւ եհար Սաւուղ զԱ-
մաղէկ յԵւիլատայ մինչեւ ի Սուր, որ է
8 հանդէպ Եգիպտոսի . Եւ կալաւ զթա-
գաւորն Ամաղեկայ զԱգագ կենդանւոյն,
եւ զամենայն ազգն [3]Յարիմայ կոտորե-
9 ցին սրով սուսերի ։ Եւ ապրեցոյց Սա-
ւուղ եւ [3]ամենայն ժողովուրդն զԱգագ
[3]կենդանի, եւ զընտիրս խաշանց եւ
զանդւոց եւ [8]զկերակրոց եւ զայգեաց
եւ զամենայն բարութեանց", եւ ոչ կա-
մեցաւ սատակել զնոսա . եւ զամենայն
գործ զանարգ եւ զարհամարհեալ սա-
տակեցին ։
10 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Սամուէլ եւ
11 ասէ, Զղջացեալ եմ զի թագաւորեցուցի
զՍաւուղ ի թագաւոր. զի դարձաւ յինէն
յետս, եւ զբանս իմ ոչ պահեաց ։ Եւ
տրտմեցաւ Սամուէլ, եւ գոչեաց Սա-
12 մուէլ առ Տէր զգիշերն ամենայն ։ Եւ
կանխեաց Սամուէլ եւ գնաց ընդ առաջ
[9]Իսրայէլի ընդ առաւօտն . եւ ազդ ե-
ղեւ Սամուէլի եւ ասեն, Եկն Սաւուղ

---

[1]Եբր. Յովնաթան [2]Եբր. Աստուծով արար յաղթութիւն յաւուր յայսմիկ։ Եւ փրկեաց ժողովուրդն զՅովնաթան [3]Եբր. պակաս [4]Եբր. հօրեղբօր [5]Եբր. որդի Աբիելի

[6]Եբր. Նզովեսցես [7]Եբր. ի Տեղայիմ, երկերիւր հազար հետեւակաց, եւ տասն հազար արանց [8]Եբր. զպարարտս, եւ զգառինս եւ զամենայն բարութիւնս [9]Եբր. Սաւուղայ

ի Կարմեղոս եւ կանգնեաց իւր ձեռն, եւ
[1]դարձոյց զկառսն" եւ էջ ի Գաղգաղա։
13 Եւ եկն Սամուէլ առ Սաւուղ. [2]եւ ահա
նա մատուցանէր ողջակէզս Տեառն զա-
ռաջինս աւարոյն զոր ած յԱմաղեկայ։
Եւ եկն Սամուէլ առ Սաւուղ." եւ ասէ
ցնա Սաւուղ, Օրհնեալ դու ի Տեառնէ.
14 կացուցի զոր ինչ խօսեցաւ Տէր։ Եւ
ասէ Սամուէլ, Եւ զի՞նչ է բարբառ հօ-
տիցդ այդոցիկ յականջս իմ, եւ բար-
15 բառ արջառոցդ զոր ես լսեմ։ Եւ ասէ
Սաւուղ, ՅԱմաղեկայ ածին զայդ զոր
ապրեցոյց ժողովուրդդ, զընտիրս խա-
շանց եւ զարջառոց, զի զոհեսցեն Տեառն
Աստուծոյ քում. եւ զայլսն [3]սատակեցի։
16 Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ, Անսա եւ
պատմեցից քեզ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ
իս յայսմ գիշերի։ Եւ ասէ ցնա, Խօս-
17 եաց։ Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ, Ո՞չ ա-
պաքէն փոքր [4]ես դու առաջի նորա զօրա-
վար գաւազանի ցեղին" Իսրայելի, եւ
օծ զքեզ Տէր թագաւոր ի վերայ Իս-
18 րայելի. Եւ առաքեաց զքեզ Տէր ի ճա-
նապարհ, եւ ասէ ցքեզ, Երթ եւ սա-
տակեա զմեղանչականն յիս զԱմաղէկ.
եւ տացես ընդ նոսա պատերազմ մին-
19 չեւ վախճանեսցես զնոսա. Եւ ընդէ՞ր
ոչ լուար ձայնի Տեառն, այլ յարձակե-
ցար դիմել ի վերայ աւարին, եւ արա-
20 րեր չար առաջի Տեառն։ Եւ ասէ Սա-
ւուղ ցՍամուէլ, [5]վասն լսելոյ իմոյ
ձայնի ժողովրդեանն". եւ չոգայ ի ճա-
նապարհն զոր առաքեաց զիս Տէր, եւ
ածի զԱգագ արքայ Ամաղեկայ, եւ զԱ-
21 մաղէկ սատակեցի։ Եւ առ ժողովուրդս
յաւարէ անտի հօտս եւ անդեայս զըն-
տիրս սատակմանն՝ [6]առաջի Տեառն Աս-
22 տուծոյ զոհել" ի Գաղգաղա։ Եւ ասէ
Սամուէլ, Եթէ հաճո՞յ իցէ Տեառն ող-
ջակէզ եւ զոհ իբրեւ լսել ձայնի Տեառն.
ահա լաւ է ունկնդրութիւն քան զզոհ
ընտիր, եւ հնազանդութիւն քան զճարպ
23 խոյոց։ Զի [7]հմայք մեղք են, եւ ցաւս
եւ աշխատութիւնս ածէ թերափիդ ի վե-
րայ". զի արհամարհեցեր զբան Տեառն,
արհամարհեսցէ զքեզ Տէր չլինել թա-
գաւոր [2]ի վերայ Իսրայելի"։

[1]Եբր. դարձաւ եւ անց [2]Ցեբր. զոհեաց [3]Եբր. սատակեցաք [4]Եբր. էիր դու յաչս քո, եղեր գլուխ ցեղիցն [5]Եբր. Լուայ ձայնի Տեառն [6]Եբր. զոհել Տեառն Աստուծոյ քում [7]Եբր. մեղք հմայից՝ ապստամբութիւն, եւ ստութիւն եւ թերափիմ՝ անսաստութիւն

24 Եւ ասէ Սաւուղ ցՍամուէլ, Մեղայ
զի անցի զբանիւ Տեառն եւ զբանիւ
քով, զի երկեայ ի ժողովրդենէն եւ լուայ
25 ձայնի նոցա։ Եւ արդ բարձ զմեղս իմ,
եւ դարձիր ընդ իս, եւ պագից երկիր
26 Տեառն Աստուծոյ քում։ Եւ ասէ Սա-
մուէլ ցՍաւուղ, Ոչ դարձայց ընդ քեզ.
զի արհամարհեցեր զբանն Տեառն, եւ
արհամարհեսցէ զքեզ Տէր չլինել թա-
27 գաւոր ի վերայ Իսրայելի։ Եւ դարձոյց
Սամուէլ զերեսս իւր ի գնալ, եւ բուռն
եհար Սաւուղ զտանոյ կրկնոցի նորա եւ
28 [8]պատառեաց զնա"։ Եւ ասէ ցնա Սա-
մուէլ, Պատառեաց Տէր զթագաւորու-
թիւնդ ի ձեռաց քոց յԻսրայելէ այսօր,
եւ տացէ զդա ընկերի քում լաւագունի
29 քան զքեզ։ [9]Եւ բաժանեսցի Իսրայէլ
ընդ երկու. եւ ոչ դարձցի եւ ոչ զղջասցի
Տէր." զի ոչ եթէ իբրեւ զմարդ է ի
30 զղջանալ. [2]ինքնին սպառնասցի։" Եւ ասէ
Սաւուղ, Մեղայ. այլ մեծարեա զիս ա-
ռաջի ծերոց ժողովրդեան իմոյ, եւ ա-
ռաջի Իսրայելի. եւ դարձիր ընդ իս,
եւ երկիր պագից Տեառն Աստուծոյ քում։
31 Եւ դարձաւ Սամուէլ զկնի Սաւուղայ,
եւ երկիր եպագ [10]Տեառն։
32 Եւ ասէ Սամուէլ, Մատուցէք առ իս
զԱգագ թագաւորն Ամաղեկայ. եւ մատ-
եաւ առ նա Ագագ [11]դողալով. եւ ասէ
Ագագ, [12]Եթէ այսպէ՞ս դառն իցէ մահ"։
33 Եւ ասէ Սամուէլ ցԱգագ, Զոր օրինակ
որդեկորոյս արար սուր քո զկանայս,
նոյնպէս որդեկորոյս լիցի ի կանանց
մայր քո։ Եւ [13]սպան Սամուէլ զԱգագ
առաջի Տեառն ի Գաղգաղա։
34 Եւ գնաց Սամուէլ յԱրիմաթեմ, եւ
35 Սաւուղ ել ի տուն իւր ի Գաբաա։ Եւ
ոչ եւս յաւել Սամուէլ տեսանել զՍա-
ւուղ մինչեւ յօր մահուան իւրոյ. զի
սուգ ունէր Սամուէլ ի վերայ Սաւու-
ղայ. եւ զղջացաւ Տէր զի թագաւորե-
ցոյց զՍաւուղ ի վերայ Իսրայելի։

Գլ. ԺԶ

1 Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ, Մինչեւ յե՞րբ
սուգ առնուս ի վերայ Սաւուղայ. եւ
ես անարգեցի զնա չթագաւորել ի վե-

[8]Եբր. պատառեցաւ [9]Եբր. Զի Ապաւէնն Իսրայելի ոչ ստեսցէ եւ ոչ զղջասցի [10]Եբր. Սաւուղ Տեառն [11]Եբր. փափկութեամբ [12]Եբր. Արդարեւ անց դառնութիւն մահու [13]Եբր. յօշեաց

րայ Իսրայելի. լից զեղջեւր քո իւղով,
եւ եկ առաքեմ զքեզ առ Յեսսէ [1]մինչեւ
ցԲեթղեհեմ". զի տեսի ես յորդւոցն նո-
2 րա թագաւորել ինձ ի թագաւոր: Եւ
ասէ Սամուէլ, Զիա՞րդ երթայց. եւ լուիցէ
Սաւուղ եւ սպանանիցէ զիս: Եւ ասէ
Տէր, առ դու ինձ երինջ մի յարջառոց.
3 եւ ասասցես՝ զոհել Տեառն եկի. Եւ
կոչեսցես զՅեսսէ ի զոհն. եւ ցուցից
քեզ զինչ առնիցես. եւ օծցես զոր ես
ասացից քեզ:
4 Եւ արար Սամուէլ զամենայն զոր խօ-
սեցաւ ընդ նմա Տէր, եւ եկն ի Բեթ-
ղեհեմ: Եւ զարհուրեցան ծերք քաղա-
քին ի պատահել նմա, եւ ասեն, Խա-
ղաղութի՞ւն իցէ մուտ քո, [2]տեսանօղդ:
5 Եւ ասէ, Խաղաղութիւն է. զոհել Տեառն
եկի. սրբեցարուք եւ [3]ուրախ լերուք
ընդ իս այսօր". եւ սրբեաց զՅեսսէ եւ
զորդիս նորա, եւ կոչեաց զնոսա ի
6 զոհն: Եւ եղեւ ի մտանելն նոցա եսես
զԵղիաբ եւ ասէ, Այլ եւ առաջի իսկ
7 Տեառն օծեալ իւր: Եւ ասէ Տէր ցՍա-
մուէլ, Մի՛ հայիր ընդ տեսիլ դորա, եւ
մի՛ ի մեծութիւն հասակի դորա, զի ա-
նարգեցի զդա. զի ոչ եթէ որպէս տե-
սանիցէ մարդ՝ [2]տեսանէ Աստուած".
զի մարդ հայի յերեսս, եւ [4]Աստուած
8 հայի ի սիրտս: Եւ կոչեաց Յեսսէ զԱմի-
նադաբ, եւ անց առաջի Սամուէլի. եւ
9 ասէ, Եւ ոչ զդա ընտրեաց Տէր: Եւ
անցոյց Յեսսէ զՍամա. եւ ասէ, Եւ ոչ
10 զդա ընտրեաց Տէր: Եւ անցոյց Յեսսէ
զեւթանեսին զորդիսն իւր առաջի Սա-
մուէլի. եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ, Ոչ
11 ընտրեաց ի դոցանէ Տէր: Եւ ասէ Սա-
մուէլ ցՅեսսէ, Ա՞յդչափ են մանկտիդ:
Եւ ասէ, Կայ միւս եւս փոքրիկ եւ ա-
րածէ խաշն: Եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ,
Առաքեա եւ ած զնա. զի ոչ բազմես-
12 ցուք մինչեւ ի գալ նորա այսր: Եւ ա-
ռաքեաց եւ ած զնա. եւ նա էր կար-
միր եւ աչօք գեղեցիկ եւ բարւոք տե-
սանելով [2]Տեառն: Եւ ասէ Տէր ցՍա-
մուէլ, Արի օծ [5]զԴաւիթ, զի դա է
13 [2]բարի: Եւ առ Սամուէլ զեղջեւրն իւ-
ղոյ, եւ օծ զնա ի մէջ եղբարց իւրոց.
եւ խաղաց Հոգի Տեառն ի վերայ Դաւթի
յօրէ յայնմանէ եւ առ յապա. եւ յար-
եաւ Սամուէլ եւ գնաց յԱրիմաթեմ:

[1]Եբր. Բեթղեհեմացի [2]Յեբր. դոխոտ [3]Եբր. եկայք ընդ իս ի զոհն [4]Եբր. Տէր [5]Եբր. զդա

14 Եւ Հոգի Տեառն վերացաւ ի Սաւու-
ղայ, եւ խեղդէր զնա այս չար ի Տեառնէ:
15 Եւ ասեն ցնա ծառայքն իւր, Ահա այս
16 չար [6]ի Տեառնէ խեղդէ զքեզ. [7]Խօսեսցին
ծառայք քո առաջի քո, եւ խնդրեսցեն
տեառն մերում" այր մի որ գիտիցէ եր-
գել քնարաւ. եւ եղիցի ի հասանել ի
վերայ քո այսոյն չարի որ յԱստուծոյ՝
երգեսցէ քնարաւն, եւ դեւր լիցի քեզ
17 եւ հանգուսցէ զքեզ: Եւ ասէ Սաւուղ
ցծառայսն իւր, Տեսէք ինձ այր մի որ
բարւոք երգիցէ, եւ ածէք զնա առ իս:
18 Պատասխանի ետ մի ոմն ի մանկտւոյ
նորա եւ ասէ, Ահա տեսի զորդի Յես-
սեայ զԲեթղեհեմացի, եւ գիտէ սաղ-
մոս, եւ այր իմաստուն եւ այր պա-
տերազմօղ, եւ այր հանճարեղ եւ ճար-
տարաբան, եւ այր գեղեցիկ տեսլեամբ,
19 եւ Տէր ընդ նմա: Եւ առաքեաց Սաւուղ
հրեշտակս առ Յեսսէ, եւ ասէ, Առաքեա
առ իս զԴաւիթ որդի քո որ ի հօտի
20 քում է: Եւ առ Յեսսէ [8]արդու մի հացի"
եւ տիկ մի գինւոյ եւ ուլ մի յայծեաց,
եւ առաքեաց ի ձեռն Դաւթի որդւոյ
21 իւրոյ՝ Սաւուղայ: Եւ եմուտ Դաւիթ
առ Սաւուղ, եւ կայր ի սպասու առա-
ջի նորա. եւ սիրեաց զնա յոյժ, եւ ե-
22 ղեւ նորա կապարճակիր: Եւ առաքեաց
Սաւուղ առ Յեսսէ եւ ասէ, Կացցէ
Դաւիթ առաջի իմ, զի եգիտ շնորհս ա-
23 ռաջի աչաց իմոց: Եւ լինէր յորժամ
հասանէր այսն չար ի վերայ Սաւուղայ,
առնոյր Դաւիթ զքնարն եւ նուագէր
ձեռամբ իւրով, եւ հանգուցանէր զՍա-
ւուղ, եւ դիւրանայր նմա, եւ մեկնէր ի
նմանէ այսն չար:

ԳԼ. ԺԷ

1 **Ե**ւ ժողովեցին այլազգիքն զբանակս
իւրեանց ի պատերազմ, եւ գումարե-
ցան ի Սոկքով Հրէաստանի. եւ բանա-
կեցան ընդ Սոկքով եւ ընդ Ազեկա յԱ-
2 փեսդոմին: Եւ Սաւուղ եւ արք Իսրա-
յելի ժողովեցան եւ [9]նոքա ի հովիտն",
եւ ճակատեցան ի պատերազմ ընդդէմ այլ-
3 ազգեացն: Եւ այլազգիքն կային ի վերայ
լերինն յայնմ կողմանէ, եւ Իսրայէլ կայր
ի վերայ լերինն յայսմ կողմանէ, եւ հո-
4 վիտն ի մէջ նոցա: Եւ ել այր զօրա-

[6]Եբր. յԱստուծոյ [7]Եբր. Արդ խօսեսցի տէր մեր ծառայից իւրոց առաջի իւր. խնդրեսցեն [8]Եբր. էշ բարձեալ հաց [9]Եբր. բանակեցան ի հովտին Եղայ, այսինքն՝ Կաղնեացն

ւոր ի ճակատէ այլազգեացն, Գողիադ
անուն նորա ի Գեթայ. բարձրութիւն
5 նորա վեց կանգուն եւ թզաւ, Եւ [1]սա-
ղաւարտ ի գլուխ նորա, եւ զրահս վերտս
զգեցեալ. եւ կշիռ զրահից նորա հինգ
6 հազար սիկղ պղնձոյ [2]եւ երկաթոյ": Եւ
ոտնապանք պղնձիք ի վերայ բարձից
նորա, եւ վահան պղնձի ի վերայ թի-
7 կանց նորա: Եւ բուն գեղարդեան նորա
իբրեւ զաոռի ոստայնանկաց, եւ սլեգ
նորա ի վեց հարեւր սկեղէ երկաթոյ.
եւ զինակիր նորա առաջի նորա երթայր:
8 Եկն եկաց, ձայն ետ ի ճակատն Իսրա-
յելի եւ ասէ ցնոսա, Ընդէ՞ր ելանէք ճա-
կատել ի պատերազմ [2]ընդդէմ մեր". ո՞չ
ապաքէն ես այլազգի եմ, եւ դուք [2]Եբ-
րայեցիք՝ ծառայք Սաւուղայ. ընտրեցէք
9 դուք ձեզ այր մի, եւ իջցէ առ իս. Եթէ
կարասցէ կռուել ընդ իս եւ հարկանել
զիս, եղիցուք մեք ձեզ ի ծառայս. ապա
թէ ես յաղթեցից եւ հարից զնա, ե-
ղիջիք դուք մեզ ի ծառայս եւ ծառա-
10 յեսջիք մեզ: Եւ ասէ այլազգին, Ահա-
ւասիկ ես նախատեցի զճակատդ Իսրա-
յելի յաւուր յայսմիկ. տուք այր մի,
եւ ես եւ նա մենամարտեսցուք երկոք-
11 եան: Իբրեւ լուաւ Սաւուղ եւ ամենայն
Իսրայէլ զբանս այլազգւոյն, զարհու-
րեան եւ երկեան յոյժ:
12 Եւ էր այր մի որդի առն Եփրաթաց-
ւոյ, եւ նա ի Բեթղեհեմէ Յուդայ, եւ
անուն նորա Յեսսէ. եւ էին նորա որ-
դիք ութ. եւ այրն յաւուրս Սաւուղայ
13 ծերացեալ հասեալ յարս: Եւ գնացին ե-
րեք որդիքն Յեսսեայ մեծագոյնք՝ երթ-
եալ զհետ Սաւուղայ ի պատերազմ. եւ
անուանք որդւոց նորա երթելոց ի պա-
տերազմ, Եղիաբ անդրանիկ նորա, եւ
երկրորդ նորա Աբինադաբ, եւ երրորդ
14 նորա Սամաա. Եւ Դաւիթ էր կրտսեր,
եւ երեքին մեծագոյնքն երթեալ էին
15 զհետ Սաւուղայ: Եւ Դաւիթ գնացեալ
դարձաւ ի Սաւուղայ արածել զոչխարս
16 հօր իւրոյ ի Բեթղեհեմ: Եւ մատուցեալ
այլազգւոյն՝ կանխեալ եւ անագանեալ
արձանանայր աւուրս քառասուն:
17 Եւ ասէ Յեսսէ ցԴաւիթ ցորդի իւր,
Առ դու եղբարց քոց զարդու փոխնդոյս
այսորիկ, եւ զտասն նկանակս զայսոսիկ,
եւ պնդեա ի բանակն եւ տուր եղբարց
18 քոց: Եւ զտասն մաճառակս զկաթին

[1] Եբր. սաղաւարտ պղնձի [2] Եբր. պղնձոյ

տարցես հազարապետին. եւ տեսցես
զողջոյն եղբարց քոց, եւ [3]եթէ պէտք
19 ինչ իցեն նոցա, իմասցիս": Եւ Սաւուղ
եւ ամենայն այր Իսրայելացի էին ի հո-
վիտս Կաղնւոյն, պատերազմեալ ընդ
այլազգիսն:
20 Եւ կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւօտն,
եւ եթող զոչխարսն ի տուարածականսն,
առ եւ գնաց որպէս եւ հրամայեաց նմա
Յեսսէ. եւ եկն [4]ի տափարակն եւ ի զօրն
որ ելանէր ի ճակատն, եւ աղաղակեցին
21 ի պատերազմին, Եւ ճակատեցան Իսրա-
յելացիքն եւ այլազգիքն հանդէպ մի-
22 մեանց ճակատ առ ճակատ: Եւ եթող
Դաւիթ զկարասին յինքենէ ի ձեռն վա-
նապանին, եւ ընթացաւ ի ճակատն, եւ
եկն եհարց զողջոյնէ եղբարցն իւրոց:
23 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, ահա այրն [5]Յա-
մինացի ելանէր, Գողիադ անուն նորա,
Փղշտացի ի Գեթայ՝ ի ճակատուց այլազգ-
եացն, եւ խօսեցաւ ըստ նմին բանից,
24 եւ լուաւ Դաւիթ: Եւ ամենայն Իսրայէլ
ի տեսանել իւրեանց զայրն՝ փախեան յե-
րեսաց նորա, եւ զարհուրեցան յոյժ:
25 Եւ ասէ այր Իսրայելի, եթէ Տեսանէ՞ք
զայրն զայն որ ելանէ, զի նախատել
ելանէ զԻսրայէլ. եւ եղիցի այր որ սպա-
նանիցէ զնա, մեծացուսցէ զնա արքայ
յոյժ մեծութեամբ, եւ զդուստր իւր
տացէ նմա կնութեան, եւ զտուն հօր
նորա արասցէ ազատ ի մէջ Իսրայելի:
26 Եւ խօսեցաւ Դաւիթ ընդ արսն որ շուրջ
կային զնովաւ եւ ասէ, Զի՞նչ առնիցի
առն որ հարկանիցէ զայլազգին զայն,
եւ բառնայցէ զնախատինս յԻսրայելէ.
զի զի՞նչ է այլազգին այն անթլփատ, զի
նախատեաց զճակատս Աստուծոյ կեն-
27 դանւոյ: Եւ խօսեցաւ ընդ նմա ժողո-
վուրդն ըստ նմին բանից եւ ասէ, Այն-
պէս արասցի առն՝ որ սպանանիցէ զնա:
28 Իբրեւ լուաւ Եղիաբ եղբայր նորա ե-
րէց զխօսել նորա ընդ արսն, բարկացաւ
սրտմտութեամբ Եղիաբ Դաւթի եւ ա-
սէ, Ընդէ՞ր բնաւ իջեր այսր, եւ յո՞յր
ձեռն թողեր զսակաւ ոչխարակդ յա-
նապատի անդ. ես գիտեմ զհպարտու-
թիւն քո եւ զչարութիւն սրտի քո, զի
վասն տեսանելոյ զպատերազմս իջեր:
29 Եւ ասէ Դաւիթ, Եւ արդ զի՞նչ արարի.
30 ո՞չ ապաքէն բանք իցեն: Եւ դարձաւ ի

[3] Եբր. զգրաւ նոցա առցես [4] Եբր. ի տեղին կա-
ռաց [5] Եբր. ախոյեան

նմանէ ի մեւս կողմն եւ խօսեցաւ ըստ
նմին բանից. եւ ետ նմա պատասխանի
ժողովուրդն ըստ առաջնոյ բանիցն։
31 Եւ լուեալ բանքն զոր խօսեցաւ
Դաւիթ, եւ պատմեցին առաջի Սաւուղայ,
32 եւ ա՛ռ զնա առ ինքն։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցՍաւուղ, Մի՛ անկցի սիրտ [1]տեառն
իմոյ" ի վերայ իւր. ծառայ քո երթիցէ
եւ մարտիցէ ընդ այլազգւոյն ընդ այնմիկ։
33 Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ, Դուցէ ոչ
կարիցես երթալ կռուել ընդ այլազգւոյն.
զի դու մանուկ ես, եւ նա այր պատե-
34 րազմող ի մանկութենէ իւրմէ։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցՍաւուղ, Արածէր ծառայ քո
զխաշինս հօր իւրոյ, եւ յորժամ գայր
առեւծ կամ արջ եւ առնոյր ոչխար ի
35 հօտէ անտի, Ելանէի զհետ նորա եւ
հարկանէի զնա, եւ կորզէի ի բերանոյ
նորա. եւ եթէ յառնէր ի վերայ իմ,
ունէի զփողից նորա եւ հարկանէի եւ
36 սպանանէի զնա։ Զառեւծ եւ զարջ
սատակէր ծառայ քո. եւ եղիցի այլազ-
գին անթլփատ իբրեւ զմի ի նոցանէն.
[2]եւ արդ ո՞չ երթայց սատակեցից զնա,
եւ բարձից այսօր զնախատինս յԻսրա-
յելէ, զի ո՞ ոք է այն անթլփատ որ"
նախատեաց զբանակս Աստուծոյ կեն-
37 դանւոյ։ Եւ ասէ Դաւիթ, Տէր [3]Աս-
տուած որ ապրեցոյց զիս ի ձեռաց ա-
ռիւծուն, եւ ի ձեռաց արջոյն, նոյն
ապրեցուսցէ զիս ի ձեռաց այլազգւոյն
[3]անթլփատին այնորիկ։ Եւ ասէ Սաւուղ,
38 Երթ, եւ Տէր եղիցի ընդ քեզ։ Եւ զգե-
ցոյց Սաւուղ Դաւթի զվարապանակս
իւր, եւ սաղաւարտ պղնձի ի գլուխ
39 նորա, եւ ագոյց նմա զրահս։ Եւ ած
Դաւթի զսուսեր իւր ի վերայ վարապա-
նակացն. եւ [4]զթեաց ի գնալն մի ան-
գամ եւ երկիցս", եւ ասէ Դաւիթ ցՍա-
ւուղ, Ոչ կարեմ երթալ սոքօք, զի
չեմ հմուտ. եւ [5]հանին զայն ի նմանէ"։
40 Եւ ա՛ռ զցուպն իւր ի ձեռին իւրում,
եւ ընտրեաց իւր հինգ քարինս ողորկս
ի հեղեղատէն, եւ եդ զնոսա ի հովուա-
կան մախաղին [3]յոր սովոր էր զքարն
ժողովել", եւ զպարսն ի ձեռին իւրում.
41 եւ մերձեցաւ առ այրն այլազգի։ Եւ
գնայր գայր այլազգին եւ մերձենայր առ
Դաւիթ. եւ այր վահանակիր առաջի
42 նորա։ Իբրեւ հայեցաւ այլազգին եւ ե-
տես զԴաւիթ, արհամարհեաց զնա. զի
էր պատանեակ, խարտեաշ եւ [6]աչօք գե-
43 ղեցիկ"։ Եւ ասէ այլազգին ցԴաւիթ,
Զիՙ՞րդ. շո՞ւն եմ ես զի ցպով [7]եւ քա-
րամբք գաս ի վերայ իմ. եւ ասէ Դաւիթ,
Նա եւ վատթար եւս ես քան զշուն"։
Եւ նզովեաց այլազգին զԴաւիթ դիօքն
44 իւրովք։ Եւ ասէ այլազգին ցԴաւիթ,
Եկ առ իս եւ տաց զմարմին քո թռչնոց
45 երկնից եւ գազանաց երկրի։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցայլազգին, Դու գաս ի վերայ
իմ սրով եւ գեղարդեամբ եւ ասպարաւ,
եւ ես գամ ի վերայ քո անուամբ Տեառն
զօրութեանց [8]ճակատու Իսրայելի զոր
46 նախատեցեր [3]այսօր։ Եւ փակեսցէ զքեզ
Տէր այսօր ի ձեռս իմ, եւ սպանից զքեզ,
եւ առից զգլուխ քո ի քէն. եւ տաց
[3]զգէշ քո եւ" զդիակունս բանակի այլ-
ազգեացդ յաւուր յայսմիկ թռչնոց երկ-
նից եւ գազանաց երկրի. եւ ծանիցէ ա-
մենայն երկիր եթէ գոյ Աստուած ի մէջ
47 Իսրայելի. Եւ ծանիցէ ամենայն եկեղե-
ցիս այս թէ ոչ սրով եւ գեղարդեամբ
փրկէ Տէր. զի Տեառն է պատերազմ,
եւ մատնեսցէ զձեզ Տէր ի ձեռս մեր։
48 Եւ յարեաւ այլազգին եւ եկն եւ մեր-
ձեցաւ ընդդէմ Դաւթի. եւ աճապար-
եաց Դաւիթ եւ ընթացաւ ի ճակատն
49 ընդդէմ այլազգւոյն։ Եւ ձգեաց Դաւիթ
զձեռն իւր ի մախաղն, եւ ա՛ռ անտի
քար մի, եւ պարսաքարեաց եւ եհար
զճակատ այլազգւոյն. եւ եմուտ քարն
[3]ընդ սաղաւարտն" ի ճակատն, եւ ան-
50 կաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր։ Եւ
զօրացաւ Դաւիթ քան զայլազգին պար-
սիւքն եւ քարիւն, եւ եհար զայլազգին
եւ սպան զնա. եւ սուր չէր ի ձեռին
51 [9]նորա։ Եւ ընթացաւ Դաւիթ եւ հարաւ
ի վերայ նորա, եւ ա՛ռ զնորին սուսեր,
եւ մերկեաց զնա ի պատենից իւրոց, եւ
սպան զնա եւ [10]եհատ զգլուխ նորա։
Իբրեւ տեսին այլազգիքն թէ մեռաւ
52 զօրաւորն նոցա, փախեան։ Եւ յարեան
արք Իսրայելի եւ Յուդայ, աղաղակեցին
եւ յարձակեցան զհետ նոցա մինչեւ [11]ի
մուտս Գեթայ" եւ մինչեւ ի դրունս
Ակկարոնի. եւ անկան վիրաւորք այլազ-

[1] Եբր. մարդոյ [2] Եբր. զի [3] ՅԵբր. պակասե [4] Եբր. կամեցաւ գնալ, զի չէր վարժ. [5] Եբր. հան զնոսա յինքենէ

[6] Եբր. միանգամայն գեղեցիկ ի տեսանել [7] Եբր. գաս ի վերայ իմ [8] Եբր. Աստուծոյ ճակատուց [9] Եբր. Դաւթի. [10] Եբր. եհատ նովաւ [11] Եբր. ի մուտս հովտին

գեացն [1]զճանապարհայնն մինչեւ ցդրունս
53 Գեթայ եւ Ակկարոնի"։ Եւ դարձան արք
Իսրայելի ապատակեալքն զհետ այլ-
ազգեացն, եւ կոխեցին զբանակս նոցա։
54 Եւ առ Դաւիթ զգլուխ այլազգւոյն, եւ
եբեր զնա յԵրուսաղէմ. եւ զզէն նորա
եդ ի վանս իւրում։
55 Եւ իբրեւ ետես Սաւուղ զԴաւիթ ել-
եալ ընդդէմ այլազգւոյն, ասէ ցԱբեն-
ներ իշխան զօրուն, Ո՞յր որդի է պա-
տանեակդ այդ, Աբեններ. եւ ասէ Աբեն-
ներ, Կենդանի է անձն քո, արքայ, թէ
56 գիտիցեմ։ Եւ ասէ արքայ, Հարց թէ
57 ո՞յր որդի իցէ պատանեակդ։ Եւ իբրեւ
դարձաւ Դաւիթ ի հարկանելոյ զայլազ-
գին, առ զնա Աբեններ եւ ած զնա ա-
ռաջի Սաւուղայ. եւ գլուխ այլազգւոյն
58 ի ձեռին նորա։ Եւ ասէ ցնա Սաւուղ,
Ո՞յր որդի ես, մանուկ դու։ Եւ ասէ
Դաւիթ, Որդի ծառայի քո Յեսսեայ
Բեթղեհեմացւոյ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ իբրեւ վախճանեաց զխօսելն
ընդ Սաւուղայ, եւ ոգի Յովնաթանու
կապեցաւ ընդ ոգւոյն Դաւթի, եւ սի-
րեաց զնա Յովնաթան ըստ անձին իւ-
2 րում։ Եւ առ զնա Սաւուղ առ իւր յա-
ւուր յայնմիկ, եւ ոչ ետ նմա դառնալ
3 ի տուն հօր իւրոյ։ Եւ ուխտեաց ընդ նմա
Յովնաթան ուխտ առ ի սիրել զնա ըստ
4 անձին իւրում։ Եւ մերկացաւ Յովնա-
թան զլօդիկն որ զիւրեւ եւ ետ զայն
Դաւթի, եւ զվարապանակս իւր՝ մին-
չեւ ցսուսեր իւր եւ ցաղեղն իւր եւ ցկա-
5 մար իւր։ Եւ երթայր Դաւիթ ամենայն
ուրեք ուր եւ առաքէր զնա Սաւուղ,
եւ իմաստնանայր. եւ կացոյց զնա Սա-
ւուղ ի վերայ արանց պատերազմի. եւ
հաճոյ եղեւ առաջի աչաց ամենայն ժո-
ղովրդեանն, նա եւ առաջի աչաց ծա-
ռայիցն Սաւուղայ։
6 Եւ եղեւ ի մտանելն նոցա իբրեւ դար-
ձաւ Դաւիթ ի սպանանելոյ զայլազգին,
ելին [2]պարաւորք ընդ առաջ Դաւթի" յա-
մենայն քաղաքացն Իսրայելի երգել, պար
առնուլ ընդ առաջ Սաւուղայ արքայի
թմբկօք եւ ուրախութեամբ եւ ծնծղա-
7 յիւք։ Եւ նուագէին կանայք խաղալիկք
եւ առէին, Եհար Սաւուղ զհազարս, եւ
8 Դաւիթ զբեւրս։ Եւ զչարեցաւ Սաւուղ
վասն բանին այնորիկ, եւ ասէ, Դաւթի
ետուն զբեւրս, եւ ինձ ետուն զհազարս.
եւ արդ զի՞նչ պակասէ նմա, բայց եթէ
9 թագաւորութիւնս։ Եւ ընդ ակամբ հա-
յէր Սաւուղ[3] յօրէ յայնմանէ եւ առ յապա։
10 Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր եւ հարաւ այս
չար յԱստուծոյ ի վերայ Սաւուղայ, եւ
մարգարէանայր ի մէջ տան իւրոյ, եւ
Դաւիթ երգէր ձեռամբ իւրով որպէս
եւ հանապազ. եւ գեղարդն ի ձե-
11 ռին Սաւուղայ։ [4]Եւ ասէ, Հարից կա-
րեցից զԴաւիթ [5]գեղարդեամբս ընդ որմն։
Եւ ձգեաց Սաւուղ", եւ խոյս ետ յերե-
12 սաց նորա Դաւիթ երկիցս։ Եւ երկեաւ
Սաւուղ յերեսաց Դաւթի, զի Տէր էր ընդ
13 նմա, եւ ի Սաւուղայ վերացեալ էր։ Եւ
ի բաց արար զնա Սաւուղ յիւրմէ, եւ
կացոյց զնա իւր հազարապետ, եւ ելա-
նէր եւ մտանէր առաջի ժողովրդեանն։
14 Եւ էր Դաւիթ խելամուտ յամենայն ճա-
15 նապարհս իւր, եւ Տէր ընդ նմա։ Եւ ե-
տես Սաւուղ թէ այնչափ իմաստուն է
16 յոյժ, ակնածէր յերեսաց նորա։ Եւ ա-
մենայն Իսրայէլ եւ Յուդա սիրէր զԴա-
ւիթ, զի նա ելանէր եւ մտանէր առա-
ջի երեսաց ժողովրդեանն։
17 Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ, Ահա դուստր
իմ երէց Մերովբ, տաց զնա քեզ կնու-
թեան. բայց լեր դու ինձ յորդի զօրու-
թեան, եւ պատերազմեա զպատերազ-
մունս Տեառն. քանզի ասաց Սաւուղ,
Մի եղիցի ձեռն իմ ի նա, այլ եղիցի ի
18 նա ձեռն այլազգեացն։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցՍաւուղ, Ո՞վ եմ ես եւ կամ կեանք ազ-
գատոհմի հօր իմոյ ի մէջ Իսրայելի, զի
19 լինիցիմ փեսայ արքայի։ Եւ եղեւ ի ժա-
մանակի տալոյ զՄերովբ դուստր Սաւու-
ղայ՝ Դաւթի, տուաւ նա Եդրիելի Մով-
լաթացւոյ կնութեան։
20 Եւ սիրեաց Մեղքող՝ դուստր Սաւու-
ղայ՝ զԴաւիթ. եւ ազդ եղեւ Սաւու-
ղայ, եւ հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս նո-
21 րա։ Եւ ասէ Սաւուղ, Տաց զնա նմա
կնութեան, եւ եղիցի նմա ի գայթագ-
ղութիւն. եւ [6]էր ի վերայ Սաւուղայ"
ձեռն այլազգեացն։ Եւ ասէ Սաւուղ
ցԴաւիթ, Երկոքումբք փեսայացիս դու
22 ինձ այսօր։ Եւ պատուիրեաց Սաւուղ

[1] Ենթ. ի ճանապարհին Սագարիմայ, եւ մինչեւ ի Գէթ եւ յԱկկարոն [2] Ենթ. կանայք

[3] Ենթ. յաւելու, Դաւթի Սաւուղ զգեղարդն. եւ [4] Ենթ. Եւ ձգեաց [5] Ենթ. ընդ որմն
[6] Ենթ. եղիցի ի վերայ նորա

ծառայից իւրոց եւ ասէ, Խօսեցարուք
դուք լռելեայն ընդ Դաւթի եւ ասացէք,
Ահա արքայ հաճեալ է ընդ քեզ, եւ ա-
մենայն արք նորա սիրեն զքեզ. եւ արդ
23 փեսայացիր դու արքայի: Եւ խօսեցան
ծառայքն Սաւուղայ յականջս Դաւթի
ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ. եւ ա-
սէ Դաւիթ, Թեթե՞ւ իցէ յաչս ձեր փե-
սայանալ արքայի. եւ ես այր մի տա-
24 ռապեալ եմ, եւ ոչ փառաւոր: Եւ պատ-
մեցին Սաւուղի ծառայքն իւր ըստ բանիցս
25 այսոցիկ զոր խօսեցաւ Դաւիթ: Եւ ասէ
Սաւուղ, Այսպէս ասասջիք ցԴաւիթ,
եթէ Ոչ կամի արքայ վարձանս, այլ հա-
րեւր անթլփատութիւն այլազգեաց, առ-
նուլ վրէժ ի թշնամեաց արքայի. եւ Սա-
ւուղ խորհէր արկանել զնա ի ձեռս այլ-
26 ազգեացն: Եւ պատմեցին Դաւթի ծա-
ռայքն Սաւուղայ զբանս զայսոսիկ. եւ
հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս Դաւթի փե-
սայանալ արքայի. եւ չէին լցեալ ա-
27 ւուրք, Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ գնաց ինքն
եւ արք իւր, եւ եհար յայլազգեացն արս
[1]հարեւր, եւ եբեր զանթլփատութիւնս
նոցա եւ ելից զնոսա առաջի արքայի, [2]եւ
փեսայացաւ" արքայի. եւ ետ Սաւուղ
զՄեղքող դուստր իւր նմա կնութեան:
28 Եւ ետես Սաւուղ եւ ծանեաւ եթէ Տէր
է ընդ նմա, եւ [3]ամենայն Իսրայէլ" սի-
29 րէր զնա, Եւ յաւել եւս[4] ակնածել ի
Դաւթէ. եւ եղեւ Սաւուղ թշնամու-
թեամբ ընդ Դաւթի զամենայն աւուրս:
30 Եւ ելին իշխանք այլազգեացն, եւ [5]ե-
ղեն ի բազում ժամանակաց ելք" նոցա,
խելամուտ էր Դաւիթ քան զամենայն
ծառայսն Սաւուղայ, եւ պատուեցաւ
անուն նորա յոյժ:

Գլ. ԺԹ

1 Եւ խօսեցաւ Սաւուղ ընդ Յովնաթա-
նայ որդւոյ իւրում, եւ ընդ ամենայն
2 ծառայս իւր սպանանել զԴաւիթ: Եւ
Յովնաթան որդի Սաւուղայ հաճեալ էր
ընդ Դաւիթ յոյժ. եւ պատմեաց Յովնա-
թան Դաւթի եւ ասէ, Հայր [6]իմ խնդրէ
սպանանել զքեզ. զգոյշ լեր վաղիւ ընդ
առաւօտն, եւ թաքիջիր եւ նստիջիր ի
3 թաքստեան. Եւ ես ելից եւ կացից մօտ
առ հօր իմում յանդին, ուր եւ իցես դու
անդ, եւ ես խօսեցայց վասն քո ընդ հօր
իմում, եւ տեսից եթէ զինչ իցէ եւ
4 պատմեցից քեզ: Եւ խօսեցաւ Յովնա-
թան վասն Դաւթի բանս բարիս ընդ Սա-
ւուղայ հօր իւրում, եւ ասէ ցնա, Մի՛
մեղիցէ արքայ ի ծառայ իւր Դաւիթ, զի
ոչինչ մեղաւ նա քեզ. եւ գործք նորա
5 բարութեամբ են առ քեզ յոյժ: Եւ եդ
զանձն իւր ի ձեռին իւրում, եւ եհար
զայլազգին. եւ արար Տէր փրկութիւն
[7]մեծ, եւ ամենայն Իսրայէլ տեսին եւ
ուրախ եղեն". եւ ընդէ՞ր մեղանչիցես
յարիւն արդար սպանանել զԴաւիթ տա-
6 րապարտուց: Եւ լուաւ Սաւուղ ձայնի
Յովնաթանու, եւ երդուաւ Սաւուղ եւ
ասէ, Կենդանի է Տէր եթէ մեռանիցի:
7 Եւ կոչեաց Յովնաթան զԴաւիթ, եւ
պատմեաց նմա Յովնաթան զամենայն
բանս զայսոսիկ. եւ տարաւ Յովնաթան
զԴաւիթ առ Սաւուղ, եւ էր առաջի
նորա իբրեւ յերէկն եւ յեռանդ:
8 Եւ յաւել եւս լինել պատերազմ, եւ
զօրացաւ Դաւիթ տալ պատերազմ ընդ
այլազգիսն, եւ եհար ի նոցանէ հարուածս
մեծամեծս յոյժ. եւ փախեան յերեսաց
9 նորա: Եւ եղեւ այս չար ի Տեառնէ ի
վերայ Սաւուղայ, եւ ինքն նստէր ի
տան, եւ գեղարդն ի ձեռին նորա, եւ
10 Դաւիթ երգէր ձեռօք իւրովք: Եւ խնդրէր
Սաւուղ հարկանել զգեղարդնն ընդ Դա-
ւիթ եւ ընդ որմն. եւ խուսեաց յերե-
սաց Սաւուղայ. եւ եհար զգեղարդն
յորմն, եւ Դաւիթ ել գնաց եւ [8]զերծաւ:
11 Եւ եղեւ ի գիշերին յայնմիկ" առաքեաց
Սաւուղ հրեշտակս ի տուն Դաւթի պա-
հել զնա, զի սպանցէ զնա ընդ առա-
ւօտն: Եւ պատմեաց Դաւթի Մեղքող
կին իւր եւ ասէ, Եթէ ոչ ապրեցուս-
ցես զանձն քո ի գիշերիս յայսմիկ, վա-
12 ղիւ մեռանելոց ես: Եւ իջոյց Մեղքող
զԴաւիթ ընդ պատուհանն, եւ փախեաւ
13 գնաց եւ ապրեաց: Եւ առ Մեղքող պա-
ճուճապատանս եւ եդ ի վերայ մահճացն,
[9]եւ լեարդ այծեաց" եւ կծիկ մազոյ եդ
ի սնարէ, եւ ծածկեաց զնա հանդերձիւ:
14 Եւ առաքեաց հրեշտակս Սաւուղ ունել
15 զԴաւիթ. եւ [10]ասեն թէ Խօթ է: Եւ ա-
ռաքեաց [11]ի վերայ Դաւթի դարձեալ" եւ

---

[1] Եբր. երկերիւր [2] Եբր. զի փեսայասցի [3] Եբր. Մեղքող, դուստր Սաւուղայ, [4] Եբր.—յերկեան յաւելաւ՝ Սաւուղ [5] Եբր. լինէր յելանել [6] Եբր. իմ Սաւուղ

[7] Եբր. մեծ ամենայն Իսրայելի. տեսեր դու եւ ուրախ եղեր [8] Եբր. զերծաւ ի գիշերին յայնմիկ: (11)Եւ [9] Յեբր. գոլոտ [10] Եբր. ասէ կինն [11] Եբր. Սաւուղ հրեշտակս տեսանել զԴաւիթ,

ասէ, Հանէք զնա մահճօքն առ իս եւ
16 սպանից զնա։ Եւ եկին հրեշտակքն, եւ
ահա պաճուճապատանքն ի վերայ մահ-
ճացն, [1]եւ լեարդ այծեաց" եւ կծիկ մա-
17 զոյ ի սնարսն։ Եւ ասէ Սաւուղ ցՄելքող,
Ընդէ՞ր այսպէս խաբեցեր զիս, եւ արձա-
կեցեր զթշնամին իմ եւ ապրեցաւ. եւ ասէ
Մելքող ցՍաւուղ, Ինքն ասաց թէ արձակ-
եա զիս, ապա թէ ոչ՝ սպանանեմ զքեզ։
18 Եւ Դաւիթ փախեաւ եւ ապրեցաւ,
եւ եկն առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ, եւ պատ-
մեաց նմա զամենայն ինչ զոր արար նմա
Սաւուղ։ Եւ գնացին Սամուէլ եւ Դա-
19 ւիթ եւ նստան ի Նաւաթ [1]Հռամայ։ Ազդ
եղեւ Սաւուղայ եւ ասեն, Ահա Դաւիթ
20 ի Նաւաթ Հռամայ է։ Եւ առաքեաց
Սաւուղ հրեշտակս ունել զԴաւիթ. եւ
տեսին զեկեղեցին մարգարէից մարգա-
րէացելոց, եւ Սամուէլ կայր ի վերայ
նոցա. եւ եղեւ ի վերայ հրեշտակացն
Սաւուղայ Հոգի Աստուծոյ, եւ մարգա-
21 րէացան եւ նոքա։ Եւ պատմեցաւ Սա-
ւուղայ. եւ յաւել Սաւուղ առաքել այլ
հրեշտակս, եւ մարգարէացան եւ նոքա։
Եւ յաւել Սաւուղ առաքել այլ հրեշտակս,
22 եւ մարգարէացան եւ նոքա։ Եւ [1]բար-
կացաւ սրամտութեամբ Սաւուղ, եւ"
գնաց ինքն յԱրիմաթեմ, եւ եկն մին-
չեւ ի Ջրհորն մեծ որ ի Սոկքով, եւ ե-
հարց եւ ասէ, Ո՞ւր է Սամուէլ եւ Դա-
ւիթ։ Եւ ասեն, Ի Նաւաթ Հռամայ է։
23 Եւ գնաց անտի ի Նաւաթ Հռամայ. եւ
եղեւ ի վերայ նորա Հոգի Աստուծոյ,
եւ երթայր երթալով եւ մարգարէանայր,
մինչեւ հասանել նմա ի Նաւաթ Հռա-
24 մայ։ Եւ մերկացաւ զհանդերձ իւր ինք-
նին, եւ մարգարէացաւ առաջի [2]նոցա.
եւ անկաւ մերկ զտիւն ողջոյն եւ զգի-
շերն ամենայն. վասն այնորիկ ասէին
թէ Եւ Սաւո՞ւղ ի մարգարէս։

Գլ. Ի

1 Եւ փախեաւ Դաւիթ ի Նաւաթայ Հռա-
մայ. եւ եկն խօսեցաւ առաջի Յովնա-
թանայ եւ ասէ, Զի՞նչ արարի, եւ զի՞նչ
վնաս է իմ, եւ զի՞նչ մեղայ առաջի հօր
2 քո զի խնդրէ զանձն իմ։ Եւ ասէ ցնա
Յովնաթան, Քաւ քեզ, ոչ մեռանիցիս.
զի ահա ոչ առնէ հայր իմ բան մի մեծ
կամ փոքր զոր ոչ յայտնէ յունկն իմ. եւ զի՞-
արդ իցէ զի թաքուցանիցէ հայր իմ յի-

[1] Ոմնք. գ–խոյ [2] Ոմնք. Սամուէլի

3 նէն զբանդ զայդ. չէ այդպէս։ [3]Պատաս-
խանի ետ Դաւիթ եւ ասէ ցՅովնաթան",
Գիտելով գիտէ հայր քո զի գտի շնորհս
առաջի աչաց քոց, եւ ասէ թէ Մի գի-
տասցէ Յովնաթան, գուցէ [4]ոչ կամիցի".
այլ կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն
քո, զի [5]որպէս ասացի՝ վճարեալ է ընդ
4 իս եւ ընդ հայր քո մինչեւ ցմահ"։ Եւ
ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ, Զի՞նչ ցան-
5 կայ անձն քո՝ եւ արարից քեզ։ Ասէ
Դաւիթ ցՅովնաթան, Ահա վաղիւ ամ-
սամուտ է. եւ ես նստելով ո՛չ նստայց
ուտել հաց ընդ արքայի. եւ առաքեա-
ցես զիս եւ թաքեայց ի դաշտի աստ
6 մինչեւ ցընդերեկս աւուրն երրորդի. Ե-
թէ անսելով անսիցէ այց զինէն հայր
քո, [6]ասասցես եթէ Հրաժարելով հրա-
ժարեաց" յինէն Դաւիթ երթալ մինչեւ
ցԲեթղեհեմ քաղաք իւր. զի զոհ աւուրց
7 է անդ ամենայն ցեղին։ Եթէ ասասցէ
թէ Բարւոք է, խաղաղութիւն է ծա-
ռայի քում. ապա թէ խստիւ տայցէ
պատասխանի, գիտասջիր զի վճարեալ
8 է չարութիւն առ ի նմանէ։ Եւ արասցես
ողորմութիւն ընդ ծառայի քում.
զի յուխտ Տեառն մուծեր զծառայ քո
ընդ քեզ. եւ եթէ վնաս ինչ է [7]ծառայի
քում", դու իսկ սպան զիս. եւ ընդէ՞ր
9 հասուցանիցես զիս առ հայր քո։ Եւ ա-
սէ Յովնաթան, Քաւ լիցի քեզ. զի ե-
թէ գիտելով գիտացից եթէ վճարեալ է
չարութիւն առ ի հօրէ իմմէ գալ ի վե-
րայ քո՝ եթէ ոչ [1]ի քաղաքն իսկ քո"
10 պատմեցից քեզ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՅով-
նաթան, Ո՞ պատմեսցէ ինձ եթէ խստիւ
11 պատասխանի տացէ քեզ հայր քո։ Եւ
ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ, [8]Երթ եւ մնա
յանդին". եւ գնացին երկոքեան յանդն։
12 Եւ ասէ Յովնաթան ցԴաւիթ, Տէր
Աստուած Իսրայելի գիտէ եթէ ոչ քննե-
ցից զհայր իմ [9]զերեք ժամանակ". եւ ե-
թէ բարի ինչ իցէ զԴաւթէ եւ եթէ չար,
13 առաքեցից առ քեզ [10]յանդս. Օն եւ օն
արասցէ Տէր Յովնաթանու, եւ օն եւ
օն յաւելցէ, եթէ [11]ոչ քննեցից զչարու-
թիւնն" վասն քո, եւ յայտնեցից յունկն

[3] Ոմնք. Նա երդուաւ եւս Դաւիթ եւ ասէ [4] Ոմնք. վշտանայցէ [5] Ոմնք. քայլ մի է ի մէջ իմ եւ ի մէջ մահու [6] Ոմնք. յայնժամ ասասցես, Խնդրելով խնդրեաց [7] Ոմնք. յիս [8] Ոմնք. եկ եւ ելցուք յանդն [9] Ոմնք. ի ժամանակիս վաղիւ, կամ յերրորդումն [10] Ոմնք. եւ յայտնեցից յունկն քո [11] Ոմնք. բարւոք թուեսցի հօր իմում չարութիւն

քո, եւ արձակեցից զքեզ եւ երթիցես
ի խաղաղութիւն, եւ եղիցի Տէր ընդ
14 քեզ՝ որպէս էր ընդ հօր իմում։ Եւ իցէ
թէ մինչդեռ ես կենդանի իցեմ, արաս-
ցես ընդ իս իսկ ողորմութիւն. [1]եւ եթէ
15 մահու՛ մեռանիցիմ, Եւ մի՛ բարձցես
զողորմութիւն քո ի տանէ իմմէ մինչեւ
յաւիտեան. եւ եթէ ոչ, ի ջնջել Տեառն
զթշնամիս Դաւթի զիւրաքանչիւր ոք
16 յերեսաց երկրէ. [2]Դտցի անունն Յովնա-
թանու ի տան Դաւթի", Խնդրեսցէ Տէր
17 ի ձեռաց թշնամեաց Դաւթի։ Եւ յաւել
Յովնաթան երդմնեցուցանել զԴաւիթ
առ սէր նորա. զի [3]սիրեաց զանձն սի-
18 րելւոյն իւրոյ"։ Եւ ասէ ցնա Յովնա-
թան, Վաղիւ ամսամուտ է, եւ խնդրես-
19 ցիս. քանզի խնդրեսցի աթոռ քո։ Եւ
երեքօրեսցիս [4]եւ խնդրեսցիս" եւ եկես-
ցես ի տեղի քո՝ ուր թաքեարն յաւուրն
գործոյ. եւ նստցիս առ [5]երգաբաւղ
20 այդուիկ"։ Եւ ես երեքկնեցից փքնօք
21 [6]յորս՝ ածել եւ ձգել յամաստարայն"։ Եւ
արձակեցից զպատանեակն, եւ ասացից,
Երթ, գիտ զփքինն. եւ եթէ ասելով ա-
սացից ցպատանեակն, Ի քէն եւ այսր է
փքինն եւ այսր առ զնա, եկեսջիր, զի
խաղաղութիւն է քեզ, եւ չեն ինչ բանք,
22 կենդանի է Տէր. Ապա թէ ասացից ցպա-
տանին, Ի քէն եւ անդր է փքինն, գնասջիր,
23 զի արձակեաց զքեզ Տէր։ Եւ բանիցս զոր
խօսեցաք ես եւ դու, ահա Տէր լիցի վկայ
ընդ իս եւ ընդ քեզ մինչեւ յաւիտեան։
24 Եւ թաքեաւ Դաւիթ յանդին. եւ եհաս
ամսամուտն, եւ եմուտ արքայ ի սե-
25 նեակն ուտել հաց։ Եւ նստաւ արքայ
յաթոռ իւրում, որպէս միանգամ եւ
միւսանգամ աթոռով յորմայեցն. եւ [7]ժա-
մանեաց Յովնաթան, եւ նստաւ Աբեն-
ներ ի կողմանէ Սաւուղայ, եւ խնդրե-
26 ցաւ տեղին Դաւթի։ Եւ ոչ խօսեցաւ
Սաւուղ եւ ոչ ինչ յաւուր յայնմիկ. քան-
զի ասաց թէ Դէպք ինչ իցեն չլինելոյ
27 սուրբ, եւ չիցէ սրբեալ։ Եւ եղեւ ի
վաղիւ ամսամտին յաւուրն երկրորդի
խնդրեցաւ տեղին Դաւթի. եւ ասէ Սա-
ւուղ ցՅովնաթան ցորդի իւր, Զի՞ է զի
ոչ եկն որդին Յեսսեայ երէկ եւ այսօր
28 ի սեղանս։ Պատասխանի ետ Յովնաթան
եւ ասէ ցՍաւուղ, [8]Հրաժարեաց յինէն
29 երթալ ի Բեթղեհեմ [9]քաղաք իւր". Ա-
սէ, Արձակեա զիս, զի զոհ է ցեղին մե-
րոյ ի քաղաքին, եւ [10]պատուիրեցին յիս
եղբարք" իմ. եւ արդ եթէ գտի շնորհս
առաջի աչաց քոց, երթայց տեսից զեղ-
բարս իմ. վասն այնորիկ ոչ եկն ի սե-
30 ղան արքայի։ Եւ բարկացաւ Սաւուղ ի վե-
րայ Յովնաթանու եւ ասէ ցնա, Աղճկորդի
անձնամատն, ես ո՞չ գիտեմ, զի դաշնաւոր
ես դու որդւոյն Յեսսեայ՝ յամօթ քո եւ
31 յամօթ առականաց մօր քո. Զի զամե-
նայն աւուրս որչափ որդին Յեսսեայ
կենդանի [11]է, ոչ հաստատեսցի" թագա-
ւորութիւն քո. արդ առաքեա կալ զպա-
32 տանին, զի որդի մահու է նա։ Պատաս-
խանի ետ Յովնաթան Սաւուղայ հօր իւ-
րում, եւ ասէ ցնա, Ընդէ՞ր մեռանիցի.
33 զի՞նչ գործեաց։ Եւ վերացոյց Սաւուղ
զգեղարդն ի վերայ Յովնաթանու սպանա-
նել զնա. եւ գիտաց Յովնաթան թէ
վճարեալ է չարութիւն ի հօրէ նորա
34 սպանանել զԴաւիթ։ Եւ դիմեաց Յով-
նաթան ի սեղանոյ անտի արտաքս բար-
կութեամբ եւ սրտմտութեամբ. եւ ոչ
եկեր յաւուրն երկրորդի ամսոյն հաց,
զի բեկաւ վասն Դաւթի, զի [12]վճարեաց
վասն նորա" հայրն իւր։
35 Եւ եղեւ ընդ առաւօտն ել Յովնա-
թան յանդն, որպէս ժամադիր եղեւ Դաւ-
թի [9]ի վկայութիւն. եւ մանուկ փոք-
36 րիկ ընդ նմա։ Եւ ասէ ցպատանեակն,
Ընթա, գիտ զփքինն զոր ձգեցից. եւ
ընթացաւ պատանեակն. եւ նա ձգեաց
37 զփքինն, եւ [13]եբեր զնա։ Եւ չոգաւ պա-
տանեակն մինչեւ ցտեղի փքնին զոր ձգեաց
Յովնաթան. եւ աղաղակեաց Յովնաթան
զկնի պատանեկին եւ ասէ, Ի քէն եւ անդր
38 է փքինն։ Եւ աղաղակեաց Յովնաթան
զկնի պատանեկին եւ ասէ, Փութացեալ
արագեա եւ մի՛ կացցես։ Եւ քաղեաց
մանուկն Յովնաթանու զփքինսն եւ ե-
39 բեր առ տէր իւր։ Եւ պատանեակն ոչ
ինչ գիտէր բաց ի Յովնաթանայ եւ ի
40 Դաւթէ, զի գիտէին զբանն։ Եւ ետ Յով-
նաթան զգործին իւր ցպատանեակն, եւ
ասէ ցպատանեակն իւր, Երթ մուտ ի
41 քաղաքն։ Եւ եմուտ պատանեակն. եւ

[1]Ոմք. զի մի [2]Ոմք. Եւ ուխտեաց Յովնաթան ընդ տանն Դաւթի եւ ասէ [3]Ոմք. զսէր անձին իւրոյ սիրեաց զնա [4]Ոմք. իջցես վաղվաղակի, [5]Ոմք. վիմին Եզէլ [6]Ոմք. յայն կոյս իբրեւ ի նպատակ [7]Ոմք. յարեաւ

[8]Ոմք. Խնդրելով խնդրեաց Դաւիթ [9]Ոմք. գաւառն [10]Ոմք. պատուիրեաց ինձ եղբայր [11]Ոմք. է յերկրի, ոչ հաստատեսցիս դու եւ ոչ [12]Ոմք. թշնամանեաց զնա [13]Ոմք. անցոյց անդր քան

յարեաւ Դաւիթ [1]յԱրգաբայն, եւ անկաւ
ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր, եւ եր-
կիր եպագ նմա երիցս անգամ, եւ համ-
բուրեաց իւրաքանչիւր զրնկեր իւր, եւ
ելաց իւրաքանչիւր ի վերայ ընկերի իւ-
42 րոյ մինչեւ [2]գմեծ վախճանն"։ Եւ ասէ
Յովնաթան ցԴաւիթ, Երթ ի խաղաղու-
թիւն. եւ որպէս երդուաք մեք երկո-
քին յանուն Տեառն եւ խօսեցաք, Տէր
լիցի վկայ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ
զաւակի իմոյ եւ ի մէջ զաւակի քո մին-
43 չեւ ցյաւիտեան։ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
գնաց, եւ Յովնաթան եմուտ ի քաղաքն։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ եկն Դաւիթ ի Նոմբա՝ առ Աքիմե-
լէք քահանայ. եւ զարհուրեցաւ Աքի-
մելէք ի պատահել նորա, եւ ասէ ցնա,
Զի՞ է զի դու միայն ես՝ եւ ոչ ոք է ընդ
2 քեզ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱքիմելէք քա-
հանայ, Բան ինչ հրամայեալ է ինձ ար-
քայի այսօր, եւ ասէ ցիս՝ Մի՛ ոք գի-
տասցէ զբանն վասն որոյ առաքեցի զքեզ,
եւ վասն որոյ պատուիրեցի քեզ. եւ
հրաման ետու մանկտւոյն ի տեղւոջն [3]որ
կոչի Աստուծոյ հաւատարմութիւն, փել-
3 մոնի ելմոնի"։ Եւ արդ եթէ իցեն ի ձե-
ռին քում հինգ նկանակ հացի, տուր ի
պէտս իմ, թէ որչափ եւ գտանիցի։
4 Պատասխանի ետ քահանայն [4]Աստուծոյ
եւ ասէ ցԴաւիթ, Ոչ կայ հաց պիղծ
ընդ ձեռամբ իմով, այլ հաց սրբութեան.
եւ եթէ իցեն զգուշացեալ մանկտին ի
5 կանանց, կերիցեն։ Պատասխանի ետ
Դաւիթ քահանային եւ ասէ ցնա, Ի կա-
նանց մեկուսի եմք յերեկէ եւ յեռանդէ,
յելանել ինձ [5]ի ճանապարհս սրբեցան եւ
մանկտին, զի եւ ճանապարհս իսկ պիղծ
է. եւ վասն այնորիկ այսօր սրբեսցի
6 գործովս իմով"։ Եւ ետ նմա [6]Աքիմելէք
քահանայ" ի զառաջաւոր հացէն. զի չգոյր
անդ հաց, բաց ի հացէն երեսաց, [7]ա-
ռեալ յերեսաց Տեառն, դնել առաջի հաց
7 ջերմ յաւուրն յորում [8]առ զայն։ Եւ
անդ էր մի ի ծառայիցն Սաւուղայ յա-
ւուր յայնմիկ [9]նեղեալ նեսարաւ" առաջի
Տեառն. եւ անուն նորա Դովեկ [10]Ասորի,
8 արածէր զջորիս" Սաւուղայ։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցԱքիմելէք, Եթէ իցէ՞ աստ ընդ
ձեռամբ քով գեղարդն կամ սուսեր. զի
զսուսեր իմ եւ զկազմած իմ ոչ առի ի
ձեռին իմում. քանզի բանն արքայի
9 ստիպեաց զիս։ Եւ ասէ քահանայն, Ահա
սուսերն Գողիադու այլազգւոյ Փղշտաց-
ւոյ զոր սպաներ ի հովիտն Եղայ. եւ
այն պատեալ կայ ձորձով յետոյ վակա-
սին. եթէ զայն առնուս ընդ քեզ՝ առ,
զի ոչ գոյ աստ բաց յայնմանէ. եւ ասէ
Դաւիթ, Զիք իբրեւ զնա, տուր ցիս
զայն. եւ ետ նմա զայն։
10 Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ փախեաւ յա-
ւուր յայնմիկ յերեսաց Սաւուղայ, եւ
եկն Դաւիթ առ Անքուս արքայ Գեթայ։
11 Եւ ասեն ծառայքն Անքուսայ ցնա, Ո՞չ
սա է Դաւիթ թագաւոր երկրին. ո՞չ սմա
նուագէին պարաւորքն եւ ասէին, Եհար
Սաւուղ զհազարս, եւ Դաւիթ զբեւրս։
12 Եւ եդ Դաւիթ զբանսն ի սրտի իւրում,
եւ երկեաւ յոյժ յերեսաց Անքուսայ ար-
13 քայի Գեթայ. Եւ այլակերպեաց առաջի
նոցա զերեսս իւր, եւ պատճառեցաւ
[11]յաւուր յայնմիկ. եւ կաքաւէր առ
դուրս քաղաքին", եւ ծորեցուցանէր զլոր-
ձունս իւր ի վերայ մօրուաց իւրոց, եւ
14 յափիթերս խաղայր։" Եւ ասէ Անքուս
ցծառայս իւր, Ահա տեսէք զայրն այսա-
15 հար, եւ ընդէ՞ր մուծէք զնա առ իս։ Միթէ
կարօ՞տ ինչ իցեմ ես այսահարօք, զի
ածէք զդա այսահարել առաջի իմ. [12]մի՛
մտցէ" դա ի տուն իմ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Գնաց անտի Դաւիթ եւ եկն զերծաւ
յայրն Ոդողոմայ. եւ լուան եղբարք նո-
րա եւ ամենայն տուն հօր նորա, եւ
2 իջին առ նա անդր։ Եւ ժողովէին առ
նա ամենայն վշտացեալք եւ ամենայն
պարտապանք եւ ամենայն ցաւագնեալք
ոգւովք, եւ էր նոցա զօրագլուխ. եւ
էին ընդ նմա իբրեւ արք չորեքհարիւր։
3 Եւ գնաց անտի Դաւիթ ի Մասփա
Մովաբայ. եւ ասէ ցարքայն Մովաբայ,
Եղիցին հայր իմ եւ մայր իմ առ քեզ,
մինչեւ գիտացից թէ զինչ արասցէ ինձ
4 Աստուած։ Եւ [13]աղաչեաց զերեսս" ար-

---

[1] Օրէ. ի հարաւոյ կուսէ [2] Օրէ. լալ յոյժ Դաւթի
[3] Օրէ. յայս նիշ եւ յայն նիշ [4] Օրէ. [illegible]
[5] Օրէ. ի ճանապարհս. եւ անօթք մանկտւոյդ սուրբ են. եւ (հացդ) այդ է ի կարգի պղծութեան, նա եւ այսօր սրբի այլ (հաց) յամանս։
[6] Օրէ. քահանայն [7] Օրէ. որ առնոյր [8] Օրէ. առնոյր [9] Օրէ. փակեալ

[10] Օրէ. Եդովմայեցի. հզօրագոյնն հովուաց [11] Օրէ. մոլել ընդ ձեռամբ նոցա և առնէր գեղութիւնս ի վերայ փեղկից դրանն [12] Օրէ. մտցէ [13] Օրէ. ած զնոսա առաջի

քային Մովաբայ, եւ բնակեցին առ նմա
զամենայն աւուրս մինչեւ էր Դաւիթ
յանձաւին։
5 Եւ ասէ Գադ մարգարէ ցԴաւիթ, Մի՛
նստիր յանձաւիդ, այլ արի եւ երթիցես
յերկիրն Յուդայ։ Գնաց Դաւիթ եւ եկն
նստաւ ի քաղաքին Կարիթ։
6 Եւ լուաւ Սաւուղ եթէ յայտնեցաւ
Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա. եւ Սա-
ւուղ նստէր [1]ի բլրին ի ներքոյ հերկին
որ ի Հռամա", եւ գեղարդն ի ձեռին
իւրում, եւ ամենայն ծառայք նորա կային
7 շուրջ զնովաւ։ Եւ խօսեցաւ Սաւուղ
ընդ ծառայսն իւր որ կային շուրջ զնո-
վաւ, եւ ասէ ցնոսա, Լուարուք որդիք
Բենիամենի, թէ արդարեւ ամենեցուն
ձեզ տացէ՞ որդին Յեսսեայ անդս եւ այ-
գեստանս, եւ զամենեսեան զձեզ առ-
նիցէ՞ հազարապետս եւ հարիւրապետս,
8 Զի միաբանեալ կայք ի վերայ իմ դուք
ամենեքեան. եւ ոչ ոք էր որ յայտնէր
յունկն իմ ի դնել որդւոյն իմոյ ուխտ ընդ
որդւոյն Յեսսեայ, եւ չիք ոք ի ձէնջ
որում ցաւէր վասն իմ, եւ յայտնէր
յունկն իմ. զի յարոյց որդի իմ զծառայ
իմ ի վերայ իմ թշնամի, որպէս յաւուր
9 յայսմիկ։ Պատասխանի ետ Դովեկ [2]Ասորի,
որ կայր ի վերայ [3]ջորւոցն Սաւուղայ,
եւ ասէ, Տեսի զորդին Յեսսեայ եկեալ
ի Նոմբա առ Աքիմելէք որդի Աքիտով-
10 բայ առ քահանայ. Եւ հարցանէր նա
նմա ի Տեառնէ, եւ ետ նմա պաշար, եւ
զսուսերն Գողիաթու այլազգւոյ ետ նմա։
11 Եւ առաքեաց արքայ, կոչեաց զԱքի-
մելէք որդի Աքիտովբայ զքահանայ, եւ
զամենայն [4]որդիս հօր նորա՝ զքահանայսն
որ էին ի Նոմբա. եւ եկին ամենեքին
12 առ արքայ։ Եւ ասէ Սաւուղ, Լուր որդի
Աքիտովբայ. եւ ասէ, Ահաւասիկ կամ,
13 [5]խօսեաց, տէր։ Եւ ասէ ցնա Սաւուղ,
Զի՞ է զի միաբանեցէք դու եւ որդին
Յեսսեայ հակառակ ինձ, տալ նմա հաց
եւ սուսեր, եւ հարցանել նմա յԱստու-
ծոյ, դնել զնա ինձ թշնամի, որպէս եւ
14 յաւուր յայսմիկ։ Պատասխանի ետ Աքի-
մելէք արքայի եւ ասէ, Եւ ո՞վ է յամե-
նայն ծառայս քո հաւատարիմ իբրեւ
զԴաւիթ, եւ փեսայ արքայի, եւ իշխան
ամենայն հրամանի քո, եւ փառաւոր

[1] Եբր. ի Գաբաա ընդ ծառովն որ ի բլրին [2] Եբր. Եդովմայեցի [3] Եբր. ծառայիցն [4] Եբր. տուն
[5] ՅՆԵբր. դ-խ--ե

15 ի տան քում։ Եթէ ա՞յսր աւուր ինչ
սկսեալ իցեմ հարցանել նմա յԱստուծոյ.
քաւ մի՛ երբեք դիցէ արքայ ի վերայ
ծառայի իւրոյ այդպիսի բան, եւ ի վերայ
տան հօր իմոյ. զի ոչ գիտէ ծառայ քո
յամենայնի յայսմիկ բան մի մեծ կամ փոքր։
16 Եւ ասէ արքայ Սաւուղ, Մահու մեռ-
ցիս, Աքիմելէք, դու եւ ամենայն տուն
17 հօր քո։ Եւ ասէ արքայ ցսուրհանդակսն
որ կային շուրջ զնովաւ, Մատիք եւ
սպանէք զքահանայսն Տեառն, զի ձեռն
նոցա ընդ Դաւթի է. զի գիտացին եթէ
փախչի նա, եւ ոչ յայտնեցին յունկն իմ.
եւ ոչ կամեցան ծառայքն արքայի արկա-
նել զձեռս իւրեանց, եւ մեղանչել ի
18 քահանայսն Տեառն։ Եւ ասէ արքայ
ցԴովեկ, Դարձիր դու եւ պատահեա քա-
հանայիցն [5]Տեառն։ Եւ դարձաւ Դովեկ
[2]Ասորի, եւ կոտորեաց զքահանայսն
[5]Տեառն, եւ սպան յաւուր յայնմիկ [6]երեք
հարեւր" եւ հինգ այր, զամենեսին որ
19 կրէին զեփուդն կտաւի։ Եւ զՆոմբա
քաղաք քահանայիցն եհար սրով սուսերի
յառնէ մինչեւ ցկին, ի տղայոյ մինչեւ
ցստնդիաց, յարջառոյ եւ յիշոյ մինչեւ
ցոչխար՝ բերանով սրոյ։
20 Եւ ապրեցաւ որդի մի Աքիմելեքայ,
որդւոյ Աքիտովբայ, եւ անուն նորա
Աբիաթար, եւ փախեաւ զհետ Դաւթի։
21 Եւ պատմեաց Աբիաթար Դաւթի եթէ
կոտորեաց Սաւուղ զամենայն քահա-
22 նայսն Տեառն։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբիա-
թար, Գիտէի յաւուր յայնմիկ եթէ Դո-
վեկ [2]Ասորի պատմելով պատմէ Սաւու-
ղայ. ես եմ պարտական ոգւոց տան հօր
23 քո. Նիստ առ իս եւ մի՛ երկնչիր. զի
[7]ուր խնդրեցից անձին իմոյ տեղի, խնդրե-
ցից եւ քում անձին", զի պահեսցիս
դու առ իս։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ ազդ եղեւ Դաւթի եւ ասեն, Ահա
այլազգիք պատերազմին ընդ Կէիլայ,
2 եւ յափշտակեցին զկալոցայն։ Եւ եհարց
Դաւիթ ի Տեառնէ եւ ասէ, Եթէ եր-
թա՞յց եւ հարկանիցե՞մ զայլազգիսն զայ-
նոսիկ։ Եւ ասէ Տէր ցԴաւիթ, Երթ եւ
հարցես զայլազգիսն, եւ փրկեսցես զԿէ-
3 իլա։ Եւ ասեն արք Դաւթի ցնա, Ահա
մեք աստէն ի Հրէաստանի յերկիւղի

[6] Եբր. ութսուն [7] Եբր. որ խնդրիցէ զանձն իմ, խնդրեսցէ եւ զանձն քո

եմք, եւ զիա՞րդ լինիցի եթէ երթիցեմք
4 ի Կեիլա [1]յաւար այլազգեացն։ Եւ յաւել
միւսանգամ Դաւիթ հարցանել ի Տեառնէ.
եւ պատասխանի ետ նմա Տէր եւ ասէ
ցնա, Արի էջ ի Կեիլա, զի ես մատնե-
5 ցից զայլազգիսն ի ձեռս քո։ Եւ գնաց
Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա ի Կեիլա,
եւ մարտեաւ ընդ այլազգիսն. [2]եւ փախ-
եան յերեսաց նորա," եւ ա՛ռ զանասուն
նոցա, եւ եհար ի նոցանէ հարուածս
մեծամեծս. եւ փրկեաց Դաւիթ զբնա-
6 կիչսն Կեիլայ։ Եւ եղեւ ի փախչելն
Աբիաթարայ որդւոյ Աքիմելեքայ առ
Դաւիթ [2]եւ ինքն ընդ Դաւթի էջ" ի
Կեիլա. եւ ունէր զեփուդն ի ձեռին իւրում
7 Եւ ազդ եղեւ Սաւուղայ եթէ եկն
Դաւիթ ի Կեիլա. եւ ասէ Սաւուղ, Վա-
ճառեաց զնա Աստուած ի ձեռս իմ. զի
փակեցաւ մտեալ ի քաղաք դրանց եւ
8 դռնափակաց։ Եւ հրաման ետ Սաւուղ
ամենայն ժողովրդեանն իջանել ի պա-
տերազմ ի Կեիլա, ունել զԴաւիթ եւ
9 զարս նորա։ Եւ գիտաց Դաւիթ [3]զՍա-
ւուղայ եթէ ոչ դադարէ ի չարութենէ".
եւ ասէ Դաւիթ ցԱբիաթար քահանայ,
10 Մատո՛ զեփուդդ [2]Տեառն։ Եւ ասէ Դաւիթ,
Տէր Աստուած Իսրայելի, լսելով լուաւ
ծառայ քո եթէ խնդրէ Սաւուղ գալ ի
վերայ Կեիլայ, ապականել զքաղաքս
11 վասն իմ. [4]Եթէ պաշարիցի՞". եւ եթէ
իջանիցէ՞ [2]այժմ այսր Սաւուղ որպէս
լուաւ ծառայ քո, Տէր Աստուած Իս-
րայելի, պատմեա ծառայի քում։ Եւ
12 ասէ Տէր, [5]Պաշարեսցի։ Եւ ասէ Դաւիթ,
Եթէ մատնեսցե՞ն զիս Կեիլացիքս եւ
զարս իմ ի ձեռս Սաւուղայ։ Եւ ասէ
13 Տէր, Մատնեսցեն։ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
արքն որ ընդ նմա իբրեւ [6]չորեքհարիւր,
ելին ի Կեիլայ եւ գնացին յո եւ գնացին. եւ
ազդ եղեւ Սաւուղայ եթէ զերծաւ Դաւիթ
ի Կեիլայ, եւ դադարեաց յելանելոյ։
14 Եւ նստաւ Դաւիթ յանապատին [2]ի
Մասերեթ յանձուկսն, եւ նստէր ի լերին
անապատին Զիփայ [2]ի մառայլ լերինն ի
մթին երկրին"։ Եւ խնդրէր զնա Սաւուղ
զամենայն աւուրս, եւ ոչ մատնեաց
15 զնա Տէր ի ձեռս նորա։ Եւ ետես Դա-
ւիթ եթէ ելանէ Սաւուղ խնդրել զԴաւիթ,
եւ Դաւիթ նստէր յանապատին [7]ի մառայլ
լերինն Զիփայ ի Նորումն"։
16 Եւ յարեաւ Յովնաթան որդի Սաւու-
ղայ, եւ չոգաւ առ Դաւիթ [8]ի Նորն.
17 եւ հաստատեաց զձեռս [9]իւր ի Տէր". Եւ
ասէ ցնա, Մի՛ երկնչիր, զի ոչ գտցէ
զքեզ ձեռն Սաւուղայ հօր իմոյ. եւ դու
թագաւորեսցես ի վերայ Իսրայելի, եւ
ես եղէց քո երկրորդ. եւ Սաւուղ հայր
18 իմ գիտէ թէ այդպէս է։ Եւ ուխտեցին
ուխտ երկոքեան առաջի Տեառն։ Եւ
նստէր Դաւիթ [10]ի Նորումն. եւ Յովնա-
թան գնաց ի տուն իւր։
19 Եւ ելին Զիփացիքն [11]ի մառայլ երկրէն
առ Սաւուղ ի բլուրն", եւ ասեն, Ո՞չ
աւասիկ Դաւիթ թաքուցեալ է առ մեզ
[2]ի Մասերա յանձուկս [12]նորայն ի բլուրն
20 Եքեղատու [13]ընդ աջմէ" Յեսեմոնայ։ Եւ
արդ ըստ ամենայն ցանկութեան անձին
արքայի իջցէ իջանելով առ մեզ. [14]քանզի
21 փակեցուք զնա ի ձեռս արքայի։ Եւ
ասէ ցնոսա Սաւուղ, Օրհնեալ էք դուք
ի Տեառնէ, զի ցաւեաց ձեզ վասն իմ։
22 Արդ երթայք եւ այլ եւս [15]կազմեցա-
րուք, եւ գիտեցէք եւ տեսէք զտեղին
ուր իցէ ոտն նորա. [16]հասէք վաղվա-
ղակի անդր ուր ասացէքն թէ է, գուցէ
23 խորամանգիցէ"։ Եւ քննեսջիք եւ տես-
ջիք յամենայն տեղեաց ուր թաքուցեալ
իցէ, եւ դարձջիք առ իս պատրաստու-
թեամբ, եւ երթիցուք ընդ ձեզ. եւ ե-
ղիցի եթէ իցէ յերկրին, խուզեցից զնա
24 [17]ամենայն հազարաւորօք" Յուդայ։ Եւ
յարեան եւ գնացին Զիփացիքն յերեսաց
Սաւուղայ. եւ Դաւիթ եւ արք նորա
էին յանապատին Մաոնայ [18]առ երեկս"
25 ընդ աջմէ Յեսեմոնայ։ Եւ գնաց Սաւուղ
եւ արք իւր խնդրել զԴաւիթ. եւ ազդ
արարին Դաւթի, եւ էջ ի վէմն [19]որ յա-
նապատին Մաոնայ. եւ լուաւ Սաւուղ,
եւ պնդեցաւ զհետ Դաւթի յանապատն
26 Մաոնայ։ Երթայր Սաւուղ [2]եւ արք
իւր" զայս կողմն լերինն, եւ Դաւիթ
եւ արք իւր առ ի կողմն զայն կողմն
լերինն. եւ եղեւ Դաւթի [20]թաքստեամբ

[1]Ոմնք. ի ճակատու [2]Յոմնք. պակաս [3]Ոմնք. եթէ Սաւուղ նիւթէ նմա չարիս [4]Ոմնք. Միթէ մատնեսցե՞ն զիս արք Կեիլայ ի ձեռս նորա [5]Ոմնք. Իջցէ [6]Ոմնք. վեցհարիւր

[7]Ոմնք. Զիփայ, յանապատին [8]Ոմնք. յանապատն [9]Ոմնք. նորա յԱստուած [10]Ոմնք. յանապատին [11]Ոմնք. առ Սաւուղ ի Գաբաա [12]Ոմնք. անապատին [13]Կամ, ի հարաւոյ [14]Ոմնք. եւ [15]Ոմնք. ստու-գեցէք [16]Ոմնք. ո՞ ետես զնա անդ, զի ասեն եթէ յոյժ խորամանգ է նա [17]Ոմնք. յամենայն հազարաւորս [18]Ոմնք. ի դաշտին [19]Ոմնք. եւ նստաւ [20]Ոմնք. ճեպով

երթալ յերեսաց Սաւուղայ. եւ Սաւուղ
եւ արք նորա պատեցան զԴաւթիւ եւ
27 զարամբք նորա ունել զնոսա։ Եւ եկն
հրեշտակ առ Սաւուղ եւ ասէ, Փութա
եկ այսր, զի արշաւեցին այլազգիք յեր-
28 կիրս։ Եւ դարձաւ Սաւուղ չպնդել զհետ
Դաւթի, եւ չոգաւ ընդդէմ այլազգ-
եացն. վասն այնորիկ կոչեցաւ տեղին
այն Վէմ բաժանեալ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ յարեաւ Դաւիթ անտի եւ նստաւ
2 յանձուկս [1]Գադդայ։ Եւ եղեւ իբրեւ դար-
ձաւ Սաւուղ յայլազգեացն, ազդ եղեւ
նմա եւ ասեն, Ահաւասիկ Դաւիթ յա-
3 նապատին [1]Գադդայ է։ Եւ [2]առ ընդ իւր՝
երիս հազարս արանց ընտրելոց յամե-
նայն Իսրայելէ, եւ գնաց խնդրել զԴաւիթ
եւ զարս նորա, [3]հանդէպ Եղիմայ որսոյն
4 եղջերուաց՝։ Եւ եկն ի պառակս հօտիցն
որ առ ճանապարհաւն. եւ անդ էր այր
մի, եւ եմուտ Սաւուղ հանգչել. եւ
Դաւիթ եւ արք նորա նստէին ի ներք-
5 նում այրին։ Եւ ասեն արքն Դաւթի
ցնա, Ահա այս օր է, զորմէ ասաց Տէր
ցքեզ մատնել զթշնամիս քո ի ձեռս քո.
եւ արասցես ընդ նա որպէս հաճոյ թուի
յաչս քո։ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ եհատ
6 զատուն լօդկին Սաւուղայ գաղտ։ Եւ
եղեւ յետ այնորիկ զղջացոյց զԴաւիթ
սիրտն իւր, զի եհատ զատուն լօդկի
7 նորա։ Եւ ասէ Դաւիթ ցարս իւր, Քաւ
լիցի ինձ ի Տեառնէ, թէ արարից զբանդ
զայդ տեառն իմում օծելոյ Տեառն, մխել
ի նա զձեռս իմ. զի օծեալ Տեառն է նա։
8 Եւ հաճեաց Դաւիթ զարսն իւր բանիւք,
եւ ոչ ետ նոցա յառնել եւ սպանանել
զՍաւուղ. եւ Սաւուղ յարեաւ յայրէ
9 անտի եւ էջ ի ճանապարհն։ Եւ յարեաւ
Դաւիթ զկնի նորա ել յայրէ անտի, եւ
աղաղակեաց Դաւիթ զհետ նորա եւ ասէ,
Տէր իմ արքայ։ Եւ հայեցաւ Սաւուղ ի
թիկունս իւր. եւ անկաւ Դաւիթ ի վե-
րայ երեսաց իւրոց յերկիր, եւ երկպագ
10 նմա երկիր։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ,
Ընդէ՞ր լսես բանից ժողովրդեանն որ
ասեն թէ Դաւիթ խնդրէ [4]զանձն քո՝։
11 Ահա յաւուր յայսմիկ տեսին աչք քո,
որպէս մատնեաց զքեզ Տէր այսօր ի
ձեռս իմ յայրի անդ, եւ [5]ոչ կամեցայ
սպանանել՝ զքեզ. եւ խնայեցի ի քեզ,
եւ ասացի թէ Ոչ ձգեցից զձեռն իմ ի
12 տէր իմ. զի օծեալ Տեառն է նա։ Եւ
տես, հայր իմ, ահա ատուն լօդկի քո
ի ձեռին իմում. ես հատի զատուն հան-
դերձի քո, եւ ոչ սպանի զքեզ. եւ ծա-
նիր եւ տես [6]այսօր, զի ոչ գոյ ի ձեռին
իմում չարութիւն եւ ոչ արհամարհու-
թիւն եւ ոչ ամպարշտութիւն, եւ ոչ մե-
ղայ ինչ քեզ. եւ դու պաշարես զանձն
13 իմ առնուլ զնա։ Դատ արասցէ Տէր ընդ
իս եւ ընդ քեզ. եւ առցէ Տէր զվրէժ
իմ ի քէն, եւ ձեռն իմ մի՛ եղիցի ի քեզ։
14 Որպէս ասէ հին առասպելն, Յանօրէն
ձեռաց ելցէ մեղս, եւ ձեռն իմ մի՛ ե-
15 ղիցի ի քեզ։ Եւ արդ զո՞յր հետ ելեալ
ես, արքայդ Իսրայելի, եւ զո՞ հալածես.
զհետ շան միոյ մեռելոյ եւ զհետ լուոյ
16 միոյ։ Եղիցի Տէր դատաւոր եւ իրաւա-
րար ընդ իս եւ ընդ քեզ. տեսցէ Տէր
եւ դատեսցի զդատաստանս իմ, եւ ա-
րասցէ ինձ իրաւունս ի ձեռաց քոց։
17 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Դաւիթ
խօսել զբանս զայսոսիկ ընդ Սաւուղայ,
եւ ասէ Սաւուղ, Այդ քո՞ ձայն իցէ,
որդեակ իմ Դաւիթ. եւ ամբարձ Սա-
18 ւուղ զձայն իւր եւ ելաց։ Եւ ասէ Սա-
ւուղ ցԴաւիթ, Դու արդար ես քան զիս.
զի դու հատուցեր ինձ բարիս, եւ ես
19 հատուցի քեզ չարիս։ Եւ դու պատմե-
ցեր ինձ այսօր զոր արարեր ինձ բարիս,
եւ թէ որպէս փակեաց զիս Տէր այսօր
20 ի ձեռս քո եւ ոչ սպաներ զիս։ Զի որ-
պէս գտանէ ոք զթշնամի իւր [6]ի նեղու-
թեան, եւ արձակիցէ զնա բարեաւ ընդ
ճանապարհ, եւ Տէր հատուսցէ [7]նմա
21 բարիս. որպէս դու արարեր [8]այսօր։ Եւ
արդ գիտեմ զի թագաւորելով թագաւո-
րեսցես, եւ հաստատեսցի ի ձեռս քո
22 թագաւորութիւնն Իսրայելի։ Եւ արդ
երդուիր ինձ ի Տէր, զի մի՛ սատակես-
ցես զզաւակ իմ զկնի իմ, եւ մի՛ եղծցես
23 զանուն իմ ի տանէ հօր իմոյ։ Եւ երդ-
ուաւ Դաւիթ Սաւուղայ։ Եւ գնաց Սա-
ւուղ ի տեղի իւր, եւ Դաւիթ եւ արք
իւր [9]ելին ի Մասարա՝ յանձուկն։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ մեռաւ Սամուէլ, եւ ժողովեցան ա-
մենայն Իսրայէլ եւ կոծեցան զնա, եւ

---

[1] Այլ. Ենգադդայ [2] Այլ. ա՛ռ Սաւուղ [3] Այլ. ընդ երեսս ապառաժից այծեմանց [4] Այլ. քեզ չարիս

[5] Այլ. ասացին զի սպանից [6] Ցայլ. դալոսկ [7] Այլ. քեզ [8] Այլ. այսօր ինձ [9] Այլ. ելին

թաղեցին զնա ի տան իւրում յԱրիմա-
թեմ։ Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ էջ յանա-
պատն [1]Մաոնայ։
2 *Եւ էր այր մի ի Մաոն, եւ [2]հօտք իւր՝՝*
ի Կարմեղոս, եւ այրն մեծատուն էր յոյժ.
եւ նորա էին ոչխարք երեք հազարք,
եւ այծք հազար. եւ եղեն կտուրք հօ-
3 *տիցն ի Կարմեղոս։ Եւ անուն նորա Նա-*
բաղ, եւ անուն կնոջ նորա Աբիգեա.
եւ կին նորա առատ իմաստութեամբ եւ
գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ. եւ այրն խիստ
եւ չար խորհրդովք եւ այր [3]շնաբարոյ։
4 *Եւ լուաւ Դաւիթ [4]յաւուր յայնմիկ՝՝ եթէ*
կտրէ Նաբաղ Կարմեղացի զհօտս իւր։
5 *Եւ առաքեաց Դաւիթ մանկունս տասն,*
եւ ասէ Դաւիթ ցմանկունսն, Ելէք ի
Կարմեղոս՝ եւ երթայք առ Նաբաղ, եւ
6 *հարցէք յանուն իմ զողջունէ նորա, Եւ*
ասասջիք այսպէս [5]ի սոյն աւուրս՝՝ Ողջ
իցես, դու եւ տուն քո եւ ամենայն որ
7 *ինչ քո՝ ողջ լիցի։ Եւ արդ աւասիկ լուայ*
եթէ կտուրք են հօտից [6]քոց որ ընդ
մեզ էին յանապատի աստ՝՝, եւ ոչ ար-
գելաք զդոսա, եւ ոչ խուեցաք զդոսա
եւ ոչ ինչ զամենայն աւուրս որչափ եւ
8 *էին ընդ մեզ ի Կարմեղոս։ Հարց ցմանկտիդ*
քո եւ պատմեսցեն քեզ, եւ գտցեն ման-
կունքդ շնորհս առաջի աչաց քոց, զի ի
բարի աւուր եկին. արդ տացես որչափ
ինչ եւ գտցէ ձեռն քո ծառայից քոց,
9 *եւ որդւոյ քում Դաւթի։ Եւ եկին ման-*
կունքն Դաւթի, եւ խօսեցան զբանսն
ընդ Նաբաղայ, ըստ ամենայն բանիցն
10 *այնոցիկ յանուն Դաւթի։ [7]Ըմբոստա-*
ցաւ, եւ՝՝ետ պատասխանի ծառայիցն
Դաւթի եւ ասէ, Ո՞ Դաւիթ, կամ ո՞
որդին Յեսսեայ. բազմացեալ են այսօր
ծառայք փնացականք իւրաքանչիւր յե-
11 *րեսաց տեառն իւրոյ։ Արդ առնուցո՞ւմ*
զհաց իմ եւ [8]զգինի իմ եւ զզենլիս իմ
զոր զենի կտրողաց իմոց պատրուճակս,
եւ տայցե՞մ արանց զորս ոչ գիտիցեմ
12 *ուստի իցեն։ Եւ դարձան մանկունքն*
Դաւթի ի ճանապարհ իւրեանց, եւ եկին
պատմեցին Դաւթի ըստ բանիցն այնո-
13 *ցիկ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցարսն իւր, Ածէք*
ընդ մէջ իւրաքանչիւր զսուր իւր. եւ
ածին ընդ մէջ այր իւրաքանչիւր զսու-
սեր իւր. ած ընդ մէջ եւ Դաւիթ զսուր
իւր. եւ ելին զհետ Դաւթի իբրեւ արք
չորեքհարեւր, եւ երկերիւրն նստէին
նստան առ կարասին։
14 *Եւ Աբիգեայ կնոջ Նաբաղու պատմեաց*
մի ոմն ի մանկտւոյ անտի եւ ասէ, Ահա
առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս յանապա-
տէն օրհնել զտէր մեր, եւ նա [9]խուսեաց
15 *ի նոցանէն՝՝։ Եւ արքն երախտաւոր էին*
մեզ յոյժ, եւ ոչ արգելլին զմեզ, եւ ոչ
ինչ խուեցին զմեզ՝ որչափ եղեաք ընդ
16 *նոսա ի բացի։ Եւ իբրեւ զպարիսպ էին*
մեզ զցայգ եւ զցերեկ զամենայն ա-
ւուրսն որչափ էաք ընդ նոսա եւ արա-
17 *ծէաք զխաշինսն։ Եւ արդ գիտասցես եւ*
տեսցես զինչ գործեսցես. զի վճարեալ
է չարութիւն ի վերայ տեառն մերոյ, եւ
ի վերայ ամենայն տան նորա. եւ նա
այր ժանտ է, եւ ոչ գոյ խօսել ընդ նմա։
18 *Եւ անապարեաց Աբիգեա, եւ առ եր-*
կերիւր նկանակ եւ երկուս ամանս գին-
ւոյ եւ հինգ ոչխար հասուցեալ եւ հինգ
արդու փոխնդոյ եւ [10]կայթ մի չամիչ՝՝,
եւ պաղատիտս երկերիւր, եւ եդ ի վե-
19 *րայ իշոց։ Եւ ասէ ցմանկտին իւր, Եր-*
թայք յառաջագոյն քան զիս, եւ ես գամ
զկնի ձեր. եւ առն իւրում Նաբաղայ ոչ
20 *եհան ի վեր։ Եւ եղեւ ընդ ելանել նո-*
րա յէշն եւ ընդ իջանել ընդ զանխուլ
լերինն, եւ ահա Դաւիթ եւ արք նորա
իջանէին ընդ առաջ նորա, եւ դիպեցաւ
21 *նոցա։ Եւ ասէ Դաւիթ, Ջուր ուրեմն*
պահեցի զամենայն ինչ Նաբաղու յանա-
պատի անդ, եւ ոչ խուեցաք առնուլ յամե-
նայնէ որ ինչ էր նորա եւ ոչ ինչ. եւ հա-
22 *տոյց ինձ չար երախտեաց իմոց։ Օն եւ օն*
արասցէ Աստուած [11]Դաւթի, եւ օն եւ օն
յաւելցէ, եթէ թողից յամենայնէ Նաբաղու
մինչեւ ցառաւօտն որ զորմով միզիցէ։
23 *Իբրեւ ետես Աբիգեա զԴաւիթ փու-*
թացաւ եւ վազեաց յիշոյն, եւ անկաւ
առաջի Դաւթի ի վերայ երեսաց իւրոց,
24 *եւ երկիր եպագ նմա յերկիր։ Եւ ան-*
կաւ առ ոտս նորա եւ ասէ, Յիս, տէր,
մեղս իմ. բայց խօսեսցի աղախին քո
յականջս քո, եւ լուիցես բանից աղախնոյ
25 *քո։ Մի՛ դիցէ տէր իմ զսիրտ իւր ի վե-*
րայ առն ժանտի Նաբաղայ. զի ըստ
անուան նորա եւ ինքն է. [12]Նաբաղ ա-
նուն նորա, եւ անզգամութիւն ընդ նմա.

---

[1] Եբր. Փառանու [2] Եբր. որարք նորա [3] Կամ, Քաղեբեան [4] Եբր. յանապատին [5] Յեբր. ողջոյն [6] Եբր. քոց. Հովիւք քո ընդ մեզ էին [7] Եբր. Եւ Նաբաղ [8] Եբր. զջուր

[9] Եբր. անարգեաց զնոսա [10] Եբր. Հարեւր ողկոյզ չամչոյ [11] Եբր. թշնամեաց Դաւթի [12] Այսինքն, անզգամ

եւ ես աղախին քո ոչ տեսի զմանկունս
26 քո զոր առաքեցեր։ Եւ [1]արդ կենդանի
է Տէր եւ կենդանի է անձն քո, որպէս
արգել զքեզ Տէր չգալ յարիւն [2]անպարտ,
այլ պահել զձեռն քո առ քեզ. եւ արդ
եղիցին իբրեւ զՆաբաղ թշնամիք քո եւ
27 որ խնդրիցեն տեառն իմում չարիս։ Եւ
արդ առ զօրհնութիւնս զայս զոր եբեր
աղախին քո տեառն իմում. եւ տացես
մանկտւոյդ որ կան առաջի տեառն իմոյ։
28 Եւ բարձ զմեղս աղախնոյ քո. զի առ-
նելով արասցէ Տէր տեառն իմում տուն
հաւատարիմ. զի զպատերազմ [3]տեառն
իմոյ Տէր" պատերազմի, եւ չարութիւն
29 մի՛ երբեք գտցի ի քեզ։ Եւ [4]ոչ յարիցէ"
մարդ հալածել զքեզ, եւ խնդրել զանձն
քո. եւ եղիցի անձն տեառն իմոյ ծրար-
եալ ի ծրարի կենաց [5]Տեառն Աստուծոյ",
եւ զանձն թշնամեաց քոց [6]պարսաքա-
30 րեսցես ի մէջ պարսատկաց։ Եւ եղիցի
յորժամ արասցէ Տէր տեառն իմում զա-
մենայն բարիս զոր խօսեցաւ ածել ի
վերայ քո, եւ տացէ զքեզ պատուիրա-
31 նաւ առաջնորդ ի վերայ Իսրայէլի, Մի՛
լիցի [7]պղծութիւն եւ գայթագղութիւն
ի սրտի տեառն իմոյ հեղուլ զարիւն
արդար տարապարտուց, եւ պահեսցի
ձեռն տեառն իմոյ առ իւր". եւ բարի
արասցէ Տէր տեառն իմում, եւ յիշես-
ցես զաղախին քո բարի առնել նմա"։
32 Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբիգեա, Օրհնեալ
Տէր Աստուած Իսրայէլի որ առաքեաց
33 զքեզ այսօր ընդ առաջ իմ. Եւ օրհնեալ
բարք քո, եւ օրհնեալ լիցիս դու որ
արգելեր զիս այսօր աստ չերթալ յա-
34 րիւն, եւ պահել զձեռն իմ առ իս։ Բայց
կենդանի է Տէր Աստուած Իսրայէլի, որ
արգել զիս այսօր յառնելոյ քեզ չար.
զի թէ չէիր փութացեալ եւ եկեալ ընդ
առաջ [8]իմ. քանզի ասացի, թէ ոչ մնասցէ"
Նաբաղայ մինչեւ ցլոյս առաւօտու որ
35 զորմով միզիցէ։ Եւ առ Դաւիթ ի ձե-
ռաց նորա զամենայն ինչ զոր եբեր նմա,
եւ ասէ ցնա, Ել ի տուն քո խաղաղու-
թեամբ. տես զի լուայ ձայնի քում, եւ
ակն առի երեսաց քոց։
36 Եւ գնաց Աբիգեա առ Նաբաղ. եւ էր
խրախութիւն ի տան նորա իբրեւ զխրա-
խութիւն թագաւորի, եւ սիրտ Նաբա-
ղու զուարճացեալ էր յինքեան, եւ ինքն
արբեալ էր յոյժ. եւ ոչ պատմեաց նմա
բան մի մեծ կամ փոքր մինչեւ ցլոյս
37 առաւօտուն։ Եւ եղեւ ընդ առաւօտն,
իբրեւ սթափեցաւ Նաբաղ ի գինւոյ անտի,
պատմեաց նմա կին իւր զբանսն զայ-
սոսիկ. եւ մեռաւ սիրտ նորա ի նմա,
38 եւ եղեւ իբրեւ զքար։ Եւ եղեն իբրեւ
աւուրք տասն, եւ եհար Տէր զՆաբաղ,
եւ մեռաւ։
39 Եւ լուաւ Դաւիթ եթէ մեռաւ Նա-
բաղ, եւ ասէ, Օրհնեալ Տէր Աստուած
որ դատեաց զդատաստան նախատանաց
իմոց ի ձեռաց Նաբաղայ. եւ զծառայ
իւր ապրեցոյց ի ձեռաց չարեաց, եւ
զչարութիւն Նաբաղայ դարձոյց Տէր ի
գլուխ նորա. եւ առաքեաց Դաւիթ եւ
խօսեցաւ ընդ Աբիգեայ առնուլ զնա իւր
40 կնութեան։ Եւ եկին ծառայքն Դաւթի
առ Աբիգեա ի Կարմեղոս, խօսեցան ընդ
նմա եւ ասեն, Դաւիթ առաքեաց զմեզ
առ քեզ առնուլ զքեզ իւր կնութեան։
41 Եւ յարեաւ երկիր եպագ ի վերայ երե-
սաց իւրոց յերկիր եւ ասէ, Ահաւասիկ
կայ աղախին քո ի ստրկութիւն լուա-
42 նալոյ զոտս ծառայից տեառն իմոյ։ Եւ
փութացեալ յարեաւ Աբիգեա, եւ յէջ.
եւ հինգ աղջիկ զնովին զհետ նորա,
եւ չոգաւ զհետ ծառայիցն Դաւթի, եւ
եղեւ նորա կին։
43 Եւ զԱքինովամ առ Դաւիթ յԵզրայելէ.
44 եւ էին նորա երկոքեան կանայք։ Եւ
Սաւուղ ետ զՄեղքող դուստր իւր զկին
Դաւթի՝ Փաղտիելի որդւոյ Յեմեսեայ
Ռոմմացւոյ։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ եկին Զիփացիքն [9]ի մայրէն առ Սա-
ւուղ ի բլուրն" եւ ասեն, Ահա Դաւիթ
թաքուցեալ է առ մեզ ի բլրին Եքեղա-
2 այ՝ հանդէպ Յեսեմոնայ. Եւ յարեաւ
Սաւուղ եւ էջ յանապատն Զիփայ, եւ
ընդ նմա երեք հազարք արանց ընտրելոց
յԻսրայէլէ, խնդրել զԴաւիթ յանապա-
3 տին Զիփայ։ Եւ բանակեցաւ Սաւուղ ի
բլրին Եքեղայու հանդէպ Յեսեմոնայ ի
վերայ ճանապարհին. Եւ Դաւիթ նստէր
յանապատին. իբրեւ ետես Դաւիթ թէ
եկն Սաւուղ զկնի նորա յանապատն,

[1]Եբր. արդ. տէր իմ. [2]Յ. Եբր. գոլով [3]Եբր. Տեառն տէր իմ [4]Եբր. յարեաւ [5]Եբր. ընդ Տեառն Աստուծոյ քում [6]Եբր. պարսաքարեսցէ [7]Եբր. այս քեզ ի փարանս, եւ ի վիշտ սրտի տեառն իմում հեղուլ զարիւն տարապարտուց, և առնել փրկութիւն տեառն իմոյ իւրովի [8]Եբր. իմ, չէր մնացեալ

[9]Եբր. առ Սաւուղ ի Գաբաա

4 Առաքեաց Դաւիթ լրտեսս, եւ գիտաց
եթէ եկեալ է Սաւուղ պատրաստու-
թեամբ [1]ի Կեիլա։
5 Եւ յարեաւ Դաւիթ գաղտ եւ եկն ի
տեղին ուր նստէր Սաւուղ. եւ ետես
Դաւիթ զտեղին ուր ննջեաց Սաւուղ,
եւ անդ Աբեններ որդի Ներեայ զօրա-
վար նորա. եւ Սաւուղ ննջէր [2]ի պող-
պաջունան, եւ զօրն բանակեալ էր շուրջ
6 զնովաւ։ Պատասխանի ետ Դաւիթ եւ
ասէ ցԱքիմելէք Քետացի եւ ցԱբեսսա
որդի Շարուեայ եղբայր Յովաբայ, եւ
ասէ, Ո՞ մտցէ ընդ իս առ Սաւուղ ի
բանակն. եւ ասէ Աբեսսա, Ես մտից
7 ընդ քեզ։ Եւ մտին Դաւիթ եւ Աբեսսա
ի զօրն զգայգ. եւ ահա Սաւուղ ննջէր
[2]ի պողպաջունան, եւ գեղարդն ցցեալ
յերկիր ի սնարից նորա. եւ Աբեններ եւ
8 զօր նորա ննջէին շուրջ զնովաւ։ Եւ ասէ
Աբեսսա ցԴաւիթ, Փակեաց Տէր այսօր
զթշնամիս քո ի ձեռս քո. արդ հարից
զդա գեղարդեամբս յերկիր մի անգամ եւ
9 ոչ կրկնեցից։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱբեսսա,
Մի՛ հարկաներ զդա. զի ո՞վ իցէ որ ձգիցէ
զձեռն իւր յօծեալ Տեառն եւ սրբիցի։
10 Եւ ասէ Դաւիթ, Կենդանի է Տէր, բայց
եթէ Տէր [3]խրատեսցէ զդա, եւ կամ թէ
օր իւր եկեսցէ եւ մեռցի, կամ թէ ի
11 պատերազմ մտցէ եւ յաւելցի. Քաւ լիցի
ինձ ի Տեառնէ ձգել զձեռն իմ յօծեալ
Տեառն. բայց արդ առ զգեղարդնդ ի
սնարից դորա եւ զկուժ ջրոյդ, եւ գնաս-
12 ցուք ի մեզ։ Եւ առ Դաւիթ զգեղարդն
եւ զկուժ ջրոյն ի սնարից նորա, եւ
գնացին յինքեանս. եւ ոչ ոք էր որ տե-
սանէր եւ ոչ որ գիտէր, եւ ոչ ոք էր
որ յառնէր. զի ամենեքեան ի քուն էին,
քանզի թմբրութիւն ի Տեառնէ անկաւ
ի վերայ նոցա։
13 Եւ անց Դաւիթ յայն կողմն, եւ եկաց
ի վերայ գլխոյ լերինն ի բացեայ, եւ
14 բազում ճանապարհ էր ի մէջ նոցա։ Բար-
բառեցաւ Դաւիթ ի զօրն, եւ խօսեցաւ
ընդ Աբեններեայ եւ ասէ, Ո՞չ տաս պա-
տասխանի, Աբեններ. եւ [4]ասէ, Ո՞վ ես
15 դու որ կոչես [1]զիս առ արքայ։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցԱբեններ, Ո՞չ ապաքէն այր
քաջ ես դու, եւ ո՞վ է իբրեւ զքեզ ի
մէջ Իսրայէլի. եւ ընդէ՞ր ոչ պահես
զտէր քո զարքայ. զի եմուտ ոմն ի
զօրուէդ սպանանել զտէր քո զարքայ։
16 Չէ բարի բանդ զոր արարեր. կենդանի
է Տէր զի որդիք մահու էք դուք որ
[5]պահէք զտէր ձեր զարքայ զօծեալ Տեառն.
եւ արդ աւասիկ գեղարդնն արքայի եւ
կուժ ջրոյն ո՞ւր է որ առ սնարս նորա
17 կային։ Եւ ծանեաւ Սաւուղ զձայնն
Դաւթի եւ ասէ, Այդ ձայն քո՞ է, որդ-
եակ իմ Դաւիթ. եւ ասէ Դաւիթ, [6]Ծա-
18 ռայ քո եմ", տէր իմ արքայ։ Եւ ասէ,
Ընդէ՞ր է այդ, տէր իմ, զի մտեալ ես
զկնի ծառայի քո. զի՞ մեղայ, եւ զի՞
19 գտաւ յիս վնաս։ Եւ արդ լուիցէ տէր
իմ արքայ զբանս ծառայի իւրոյ. եթէ
[7]Աստուծոյ շարժեալ է զքեզ ի վերայ
իմ, ճենճերեսցի զոհ [1]քո. եւ եթէ որդւոց
մարդկան, անիծեալ լիցին դոքա առաջի
Տեառն. զի մերժեցին զիս այսօր չհաս-
տատել ինձ ի ժառանգութեան Տեառն.
ասեն, Երթ ծառայեա աստուածոց օտա-
20 րաց։ Եւ արդ մի՛ անկցի արիւն իմ յեր-
կիր առաջի երեսաց Տեառն. զի ելեալ
է թագաւոր Իսրայէլի խնդրել [8]զանձն
իմ, որպէս ընթանայցէ ագռաւ" ընդ
լերինս։
21 Եւ ասէ Սաւուղ, Մեղայ, դարձիր,
որդեակ իմ Դաւիթ, զի ոչ ինչ արարից
քեզ չար, փոխանակ զի պատուական է
անձն իմ առաջի աչաց քոց. եւ ես յայսմ
աւուր ժամանակի զրախնդիր եւ յան-
22 ցաւոր եմ յոյժ։ Պատասխանի ետ Դա-
ւիթ եւ ասէ, Ահաւասիկ գեղարդնն ար-
քայի, անցցէ մի ոք ի մանկտւոյդ եւ
23 առցէ զդա։ Եւ Տէր հատուսցէ իւ-
րաքանչիւր ումեք ըստ արդարութեանց
իւրոց եւ ըստ հաւատարմութեան. թէ
ո՛րպէս մատնեաց զքեզ Տէր այսօր ի
ձեռս իմ, եւ ոչ կամեցայ ձգել զձեռն
24 իմ յօծեալ Տեառն։ Եւ որպէս մեծացաւ
անձն քո աստ այսօր առաջի աչաց ի-
մոց, այնպէս մեծասցի անձն իմ առաջի
Տեառն, [1]եւ ամբարձուսցէ զիս" եւ ապ-
րեցուսցէ զիս յամենայն նեղութենէ։
25 Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ, Օրհնեալ ես
դու, որդեակ իմ Դաւիթ, եւ առնելով
արասցես եւ զօրանալով զօրասցիս։ Եւ
գնաց Դաւիթ զճանապարհ իւր, եւ Սա-
ւուղ դարձաւ ի տեղի իւր։

---

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. ի մէջ կառաց [3] Եբր. հարցէ [4] Եբր. ասէ Աբեններ

[5] Եբր. ոչ պահէք [6] Եբր. Ձայն իմ [7] Եբր. Տեառն [8] Եբր. լու մի, որպէս հալածիցի կաքաւ

Գլ. ԻԷ

1 Եւ խօսեցաւ Դաւիթ ի սրտի իւրում եւ
ասէ, Արդ անկանիցիմ յաւուր միում ի
ձեռս Սաւուղայ. եւ չէ ինձ բարի, ե-
թէ ոչ զերծայց յերկիրն Փղշտացւոց.
եւ [1]եթէ լիցէ՝ խնդրեսցէ զիս Սաւուղ"
յամենայն սահմանս Իսրայէլի, ապրե-
2 ցայց ի ձեռաց նորա։ Եւ յարեաւ Դա-
ւիթ, եւ անց ինքն եւ վեց հարեւր արքն
որ ընդ նմա, եւ գնաց առ Անքուս որ-
3 դի Մովաքայ՝ արքայ Գեթայ։ Եւ նստաւ
Դաւիթ ընդ Անքուսայ ի Գէթ, ինքն եւ
արք իւր՝ իւրաքանչիւր տամբ իւրով.
եւ Դաւիթ եւ երկոքին կանայք իւր,
Աքինովամ Յեզրայելացի եւ Աբիգեա կին
4 Նաբաղայ Կարմեղացւոյ։ Եւ ազդ եղեւ
Սաւուղայ եթէ փախեաւ Դաւիթ ի Գէթ,
եւ ոչ եւս յաւել խնդրել զնա։
5 Եւ ասէ Դաւիթ ցԱնքուս, Եթէ եգիտ
ծառայ քո շնորհս առաջի աչաց քոց,
տացես ինձ տեղի ի միում քաղաքաց
յանդս, եւ նստայց անդ. եւ ընդէ՞ր նստի-
ցի ծառայ քո ի թագաւորեալ քաղաքի ընդ
6 քեզ։ Եւ ետ նմա Անքուս յաւուր յայնմիկ
զՍիկելագ. վասն այնորիկ եղեւ Սիկելագ
7 արքայից Հրէաստանի մինչեւ ցայսօր։ Եւ
եղեւ թիւ աւուրցն զոր նստաւ Դաւիթ
յանդի այլազգեացն"[2]աւուրք չորից ամսոց"։
8 Եւ ելանէր Դաւիթ եւ արքն որ ընդ
նմա էին, եւ ասպատակէին ի վերայ [3]ա-
մենայն Գեսերացւոյն եւ Գեզերացւոյն
եւ Ամաղեկացւոյն. [4]եւ ահա բնակէր
երկիրն ի Գեղամսուրայ յապահովից
9 պարսպաւորաց մինչեւ ցԵգիպտոս"։ Եւ
հարկանէր Դաւիթ զերկիրն, եւ ոչ ապ-
րեցուցանէր զայր եւ զկին. եւ առնոյր
հօտս եւ անդեայս եւ էշս եւ ուղտս եւ
հանդերձս, եւ դառնայր եւ գայր առ Ան-
10 քուս։ Եւ ասէր Անքուս ցԴաւիթ, Ո-
րո՞ւմ կողման արշաւեցէք այսօր։ Եւ
ասէր Դաւիթ ցԱնքուս, Ի կողմանս հա-
րաւոյ Հրէաստանի, եւ ի կողմանս[5] Յե-
11 րամելի, եւ ի կողմանս[5] Կենեզայ։ Զայր
եւ զկին ոչ [6]ապրեցուցի ածել ի Գէթ.
ասեմ", Գուցէ ազդ լինիցի զմէնջ ի Գէթ,
եւ ասիցեն թէ Զայս ինչ գործէ Դաւիթ։
Եւ այս [7]իրաւունք էին" նորա զամենայն
աւուրս որչափ եւ նստաւ Դաւիթ [8]յան-
12 դի այլազգեացն։ Եւ հաւատաց Անքուս
Դաւթի յոյժ, եւ ասէ, [9]Ամաչելով ա-
մաչէ" ի ժողովրդենէ իւրմէ յԻսրայելէ,
եւ եղիցի ինձ ծառայ յաւիտեան։

Գլ. ԻԸ

1 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ՝ ժողովե-
ցան այլազգիքն բանակօք իւրեանց ե-
լանել պատերազմել ընդ Իսրայէլի. եւ
ասէ Անքուս ցԴաւիթ, Գիտելով գի-
տասցես, զի ընդ իս ելանելոց ես ի պա-
2 տերազմ, դու եւ արք քո։ Եւ ասէ Դա-
ւիթ ցԱնքուս, Այդպէս լիցի, արդ գի-
տասցես զինչ գործեսցէ ծառայ քո։ Եւ
ասէ Անքուս ցԴաւիթ, Այդպէս լիցի.
անձնապահապետ արարից զքեզ զամե-
նայն աւուրս։
3 Եւ Սամուէլ մեռաւ, եւ կոծեցան զնա
ամենայն Իսրայէլ, եւ թաղեցին զնա ի
քաղաքին իւրում յԱրիմաթեմ։ Եւ Սա-
ւուղ եբարձ զվհուկս եւ զգէտս յերկրէ։
4 Եւ գումարեցան այլազգիքն, եւ եկին
բանակեցան ի Սոման. եւ ժողովեաց
Սաւուղ զամենայն այր Իսրայէլի, եւ
5 բանակեցան ի Գելբուէ։ Իբրեւ ետես
Սաւուղ զբանակ այլազգեացն, երկեաւ
6 եւ զարհուրեցաւ սիրտ նորա յոյժ։ Եւ
եհարց Սաւուղ ի Տեառնէ, եւ ոչ արար
նմա պատասխանի Տէր երազովք եւ
7 [10]զուշակութեամբք եւ մարգարէիւք։ Եւ
ասէ Սաւուղ ցծառայս իւր, Խնդրեցէք
ինձ կին մի վհուկ, եւ երթայց առ նա
եւ խնդրեցից նովաւ։ Եւ ասեն ծառայքն
նորա ցնա, Ահա է կին մի վհուկ յԱյենդովր։
8 Եւ ծպտեցաւ Սաւուղ, եւ զգեցաւ այլ
հանդերձս, եւ գնայ ինքն եւ երկու արք
ընդ նմա, եւ եկին առ կինն գիշերի։
Եւ ասէ ցնա, Դիւթեա դու ինձ վհկաւդ,
9 եւ հան ինձ զոր ասացից քեզ։ Եւ ասէ
կինն, Ահա դու ինքնին իսկ գիտես զոր
ինչ արար Սաւուղ, որպէս սատակեաց
զվհուկս եւ զգէտս յերկրէ. եւ արդ ընդ-
է՞ր որսաս զանձն իմ սպանանել զնա։
10 Եւ երդուաւ նմա Սաւուղ ի Տէր եւ ա-
սէ, Կենդանի է Տէր, եթէ պատահեսցի
11 քեզ վնաս ի բանիս յայսմիկ։ Եւ ասէ
կինն, Զո՞ հանից քեզ։ Եւ ասէ, ԶՍա-
մուէլ հան ինձ։

[1] Ոմանք. յուսահատ լիցի Սաւուղ ի խնդրելոյ զիս այլ եւս [2] Ոմանք. մի ամ եւ ամիսք չորք [3] Յոմանս. պակասի
[4] Ոմանք. զի բնակէին նորա ի վաղուց յերկրին յայնմիկ ի մտից Սուրայ մինչեւ յերկիրն Եգիպտացւոց։
[5] Եբրայեցին. յաւելու. հարաւոյ. [6] Ոմանք. ապրեցուցանէր Դաւիթ տանել համբաւ ի Գէթ զի ասէր.

[7] Կամ. էր առաջնորդութիւն [8] Կամ. յերկրին [9] Ոմանք. Ամաչելով ամաչեաց [10] Ոմանք. Ուրիմաւ

12 Եւ ետես կինն զՍամուէլ, եւ աղա-
ղակեաց ի ձայն մեծ. եւ ասէ կինն ցՍա-
ւուղ, Ընդէ՞ր խաբեցեր զիս. եւ դու
13 Սաւուղ ես։ Եւ ասէ ցնա արքայ, Մի
երկնչիր, ասա զո՞ տեսեր։ Եւ ասէ ցնա
կինն, Աստուածս տեսանեմ ելեալս յերկրէ։
14 Եւ ասէ ցնա, [1]Զի՞նչ գիտացեր"։ Եւ ասէ
ցնա, Այր [2]ուղղորդ ելեալ յերկրէ", եւ
արկեալ զիւրեւ կրկնոց։ Եւ ծանեաւ
Սաւուղ եթէ Սամուէլ է նա. եւ անկաւ
ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր, եւ եպագ
15 նմա երկիր։ Եւ ասէ Սամուէլ ցՍաւուղ,
Զի՞ լլկեցեր զիս [3]ելանել ինձ"։ Եւ ասէ
Սաւուղ, Նեղեալ եմ յոյժ, եւ այլազ-
գիք պատերազմին ընդ իս, եւ Աստուած
հեռացաւ յինէն, եւ ոչ լուաւ ինձ ոչ
մարգարէիւք, եւ ոչ երազովք. եւ արդ
կոչեցի զքեզ ցուցանել ինձ զինչ գոր-
16 ծեցից։ Եւ ասէ Սամուէլ, Զի՞ հարցա-
նես զիս, եւ Տէր հեռացաւ իքէն, եւ
17 եղեւ [4]ընդ ընկերի քում"։ Եւ արար ընդ
քեզ Տէր որպէս խօսեցաւ յիմ ձեռն. եւ
պատառեսցէ Տէր զթագաւորութիւնդ ի
ձեռաց քոց, եւ տացէ զդա ընկերի քում
18 Դաւթի։ Զի ոչ լուար ձայնի Տեառն,
եւ ոչ արարեր զսրտմտութիւն բարկու-
թեան նորա յԱմաղէկ. վասն այնր բանի
արար քեզ Տէր զայդ յաւուր յայսմիկ։
19 Եւ մատնեսցէ Տէր զԻսրայէլ քեւ հան-
դերձ ի ձեռս այլազգեացն, եւ վաղիւ
դու եւ որդիք քո [5]ընդ քեզ անկցին",
եւ զբանակն Իսրայելի տացէ Տէր ի
ձեռս այլազգեացն։
20 Եւ փութացաւ Սաւուղ եւ անկաւ
յանկեալեաց ի գետին. եւ զարհուրեցաւ
յոյժ ի բանիցն Սամուելի, եւ զօրութիւն
ոչ եւս գոյր ի նմա. զի ոչ եկեր հաց
21 զտիւն ողջոյն եւ զգիշերն ամենայն։ Եւ
եմուտ կինն առ Սաւուղ եւ ետես զի
տագնապեալ էր յոյժ, եւ ասէ ցնա, Ա-
հա լուաւ աղախին քո ձայնի քում. եւ
եդի զոգի իմ ի ձեռին իմում, եւ ունկնդիր
22 եղէ բանիցն զոր խօսեցար ընդ իս։ Եւ
արդ լուր եւ դու ձայնի աղախնոյ քո,
եւ եդից առաջի քո պատառ մի հաց եւ
կերիցես, եւ եղիցի քեզ զօրութիւն. զի
23 երթիցես զճանապարհ քո։ Եւ ոչ [6]կա-
մեցաւ ուտել". եւ բռնադատեցին զնա
ծառայքն իւր եւ կինն, եւ լուաւ ձայնի
նոցա, եւ յարեաւ ի գետնոյն՝ եւ նստաւ
24 [7]յաթոռ։ Եւ կնոջն մնուցեալ էր որթ մի
ի տան, եւ փութացաւ եզեն զնա. եւ
առ ալեւր, թրեաց, եւ եփեաց բաղարջս.
25 Եւ մատոյց առաջի Սաւուղայ, եւ ա-
ռաջի ծառայից նորա, եւ կերան եւ յա-
րեան գնացին զգիշերն զայն։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ ժողովեցին այլազգիքն զամենայն
զբանակս իւրեանց յԱփեկ, եւ բանակե-
ցաւ Իսրայէլ [8]յԱյենդովր Յեզրայելի։
2 Եւ նախարարք այլազգեացն[9] հարիւրա-
ւորօք եւ հազարաւորօք, եւ Դաւիթ եւ
արք իւր երթային յետոյ ընդ Անքուսայ։
3 Եւ ասեն նախարարք այլազգեացն, Ո՞
են [10]դոքա որ անցանենդ"։ Եւ ասէ Ան-
քուս ցնախարարս այլազգեացն, Ո՞չ դա
է Դաւիթ ծառայ Սաւուղայ արքայի Իս-
րայելի, [11]եւ այս երկու ամք են զի առ
մեզ է", եւ ոչ ինչ գտի ի դմա յօրէ յոր-
մէ հետէ անկաւ ի մեզ մինչեւ ցայսօր։
4 Եւ խոժոռեցան նմա նախարարք այլազ-
գեացն, եւ ասեն ցնա, Դարձո զայրն,
եւ երթիցէ ի տեղի իւր ուր կացուցեր
զնա անդ. եւ մի եկեսցէ ընդ մեզ ի պա-
տերազմ, եւ մի լիցի դաւաճան բանա-
կիս. եւ իւ հաճեսցի դա ընդ տեառն իւ-
րում, եթէ ոչ գլխովք արանցդ այդոցիկ։
5 Ո՞չ այդ Դաւիթ է որում նուագէին ի
պարս եւ ասէին, եթէ Եհար Սաւուղ
6 զհազարս եւ Դաւիթ զբեւրս։ Եւ կոչեաց
Անքուս զԴաւիթ, եւ ասէ ցնա, Կեն-
դանի է Տէր, զի ուղիղ եւ բարի ես դու
յաչս իմ, եւ մուտ քո եւ ել ի բանակի
աստ ընդ իս. եւ ոչ գտի ի քեզ չարու-
թիւն յօրէ յորմէ հետէ եկիր առ իս մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի. եւ յաչս նա-
7 խարարացն ոչ թուիս դու բարւոք. Եւ
արդ դարձիր եւ երթ ի խաղաղութիւն,
եւ ոչ արասցես [12]չարութիւն յաչս նա-
8 խարարաց այլազգեացս։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցԱնքուս, Զի՞նչ արարի քեզ, եւ զի՞նչ
գտեր ի ծառայի քում յօրէ յորմէ էի ա-
ռաջի քո մինչեւ ցայսօր. զի՞ ոչ գայցեմ
պատերազմել ընդ թշնամիս տեառն իմոյ
9 արքայի։ Պատասխանի ետ Անքուս եւ

[1] Եբր. Զի՞նչ են կերպարանք նորա [2] Եբր. ծեր ելեալ [3] Եբր. հանել զիս [4] Կամ, թշնամի քո [5] Եբր. ընդ իս իցէք [6] Եբր. կամեցաւ, եւ ասէ, Ոչ կերայց

[7] Եբր. ի գաւհայս [8] Եբր. առ աղբերն [9] Եբրայեցին յաւելու, անցանէին [10] Կամ, Եբրայեցիքդ [11] Եբր. որ եղեւ առ իս այսչափ աւուրս [12] Եբր. չար

ասէ ցԴաւիթ, Գիտեմ զի բարւոք թուիս
դու յաչս իմ իբրեւ զհրեշտակ Աստու-
ծոյ. այլ նախարարք այլազգեացն ասեն,
10 Մի՛ եկեսցէ ընդ մեզ ի պատերազմ։ Եւ
արդ կանխեա դու ընդ առաւօտն, դու
եւ ծառայք տեառն քո որ եկեալ են ընդ
քեզ, [1]եւ երթայք ի տեղին յորում կա-
ցուցի զձեզ. եւ բան ինչ յառութեան
մի՛ դիցես ի սրտի քում, զի հաճոյ ես
դու առաջի իմ." եւ վաղայարոյց լինի-
ցիք ի ճանապարհ եւ լուսասցի ձեզ եւ
11 գնասջիք։ Եւ կանխեաց Դաւիթ եւ արք
իւր գնալ ընդ առաւօտն [2]եւ պահել զեր-
կիր" այլազգեացն. եւ այլազգիքն ելին
[3]պատերազմել ընդ Իսրայէլի"։

ԳԼ. Լ

1 Եւ եղեւ ընդ մտանել Դաւթի եւ ա-
րանց նորա ի Սիկեղակ յաւուրն երրոր-
դի, եւ Ամաղէկ ասպատակեաց ի հա-
րաւակողմն եւ ի Սիկեղակ. եւ եհար զՍի-
2 կեղակ եւ այրեաց զնա հրով, Եւ գե-
րեաց զկանայս [1]եւ զամենայն ինչ" որ
ի նմա ի փոքուէ մինչեւ ցմեծ. եւ ոչ
սպանին զայր [1]եւ զկին", այլ գերեցին
3 եւ գնացին զճանապարհ իւրեանց։ Եւ
եկն Դաւիթ եւ արք իւր ի քաղաքն. եւ
ահա այրեցեալ էր քաղաքն, եւ կանայք
նոցա եւ ուստերք եւ դստերք իւրեանց
4 գերեալք։ Եւ ամբարձին Դաւիթ եւ արք
նորա զձայնս իւրեանց եւ լացին, մին-
չեւ ոչ եւս գոյր ի նոսա զօրութիւն լա-
5 լոյ։ Եւ երկոքին կանայքն Դաւթի գե-
րեցան, Աքինովամ Յեզրայելացի եւ Ա-
6 բիգեա կին Նաբաղու Կարմեղացւոյ։ Եւ
նեղեաց Դաւիթ յոյժ, զի ասաց ժողո-
վուրդն քարկոծել զնա. զի դառնացեալ
էր ոգի ամենայն ժողովրդեանն իւրա-
քանչիւր ի վերայ ուստերաց եւ դստե-
րաց իւրեանց։ Եւ զօրացաւ Դաւիթ ի
7 Տէր Աստուած իւր։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱ-
բիաթար քահանայ որդի Աքիմելեքայ,
Մատո զեփուդ։ Եւ մատոյց Աբիաթար
8 զեփուդն առ Դաւիթ։ Եւ եհարց Դաւիթ ի
Տեառնէ եւ ասէ, Պնդեցա՞յց զկնի [4]գնդու-
րայն այնորիկ, եթէ հասանիցե՞մ նոցա։
Եւ ասէ ցնա Տէր, Պնդեաց եւ հասանելով
հասանես, եւ թափելով թափեսցես։
9 Եւ գնաց Դաւիթ եւ [5]չորեքհարիւր արքն
որ ընդ նմա, եւ եկին մինչեւ ցհեղե-
ղատն Բոսորայ. եւ [6]աւելորդքն զտեղի
10 առին։ Եւ պնդեցաւ Դաւիթ չորեքհա-
րեւր արամբ. եւ երկերիւր այր մնա-
ցին՝ [7]որք նստան" յայնկոյս հեղեղատին
11 Բոսորայ։ Եւ գտին այր մի Եգիպտացի
յանդին եւ կալան զնա, եւ ածին առ
Դաւիթ [1]յանդն. եւ ետուն նմա հաց եւ
12 կերաւ, եւ արբուցին նմա ջուր. Եւ ե-
տուն նմա կոտոր մի պաղատատաց եւ եր-
կուս չամչեայս, եւ կերաւ, եւ հաս-
տատեցաւ այնու ոգի նորա. քանզի չէր
կերեալ հաց եւ ոչ արբեալ ջուր զերիս
13 տիւս եւ զերիս գիշերս։ Եւ ասէ ցնա
Դաւիթ, Ո՞յր ես դու, եւ ուստի՞ ես։
Եւ ասէ պատանեակն, Եգիպտացի եմ
ես ծառայ առն Ամաղեկացւոյ, եւ եթող
զիս տէր իմ. զի նքողեցայ ես այս եր-
14 րորդ օր. Եւ մեք ասպատակեցաք ի
կողմանս հարաւոյ Քերեթեայ, եւ ի
կողմանս Հրէաստանի, եւ ի հարաւա-
կողմ Քաղեբայ, եւ զՍիկեղակ այրեցաք
15 հրով։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ, Եթէ ի-
ջուցանիցե՞ս զիս [8]ի գնդուրն յայն։ Եւ
ասէ ցնա Եգիպտացին, Երդուիր ինձ[9] ե-
թէ ոչ սպանցես զիս, եւ ոչ մատնես-
ցես զիս ի ձեռս տեառն իմոյ, եւ իջուցից
զքեզ [8]ի գնդուրն։ [1]Եւ երդուաւ նմա"
16 Եւ իջոյց զնա անդր. եւ ահա նոքա
ցրուեալ էին ընդ երեսս ամենայն երկ-
րին, ուտէին եւ ըմպէին եւ տօնէին ա-
մենայն աւարօքն մեծամեծօք զոր ա-
ռին յերկրէն այլազգեաց եւ յերկրէն Յու-
17 դայ։ [1]Եւ եհաս ի վերայ նոցա Դաւիթ",
եւ եհար զնոսա Դաւիթ [10]յելանելոյ ա-
րուսեկին մինչեւ ցերեկոյ եւ ի վաղիւ
անդր", եւ ոչ ապրեցաւ ի նոցանէ այր.
բայց միայն պատանեակք չորեքհարիւր
18 հեծան յուղտս եւ փախեան։ Եւ թա-
փեաց Դաւիթ զամենայն ինչ զոր առին
Ամաղեկացիքն, եւ զերկոսին կանայս
19 իւր թափեաց Դաւիթ։ Եւ ոչ սխալե-
ցաւ ի նոցանէ ի փոքուէ մինչեւ ցմեծ,
եւ յուստերաց եւ ի դստերաց եւ յաւա-
րէն մինչեւ ցամենայն ինչ զոր առին ի
20 նոցանէ, զամենայն դարձոյց Դաւիթ։ Եւ
ա՛ռ Դաւիթ զամենայն հօտս եւ զանդեայս,
եւ [11]տանէր առաջի աւարին. եւ [12]աւարին
անուն կոչէր" թէ Այս աւար Դաւթի է։

---

[1] Ոմնք· գունդ [2] Ոմնք· դառնալ յերկիր [3] Ոմնք· յԻսրայէլ [4] Ոմնք· գնդին [5] Ոմնք· վեցհարիւր

[6] Ոմնք· որ մնացինն՝ [7] Ոմնք· լքեալք անցանել [8] Ոմնք· ի գունդն [9] Ոմնք· երդուիր ինձ յԱստուած [10] Ոմնք· յայգուէ մինչեւ ցերեկոյ վաղուին [11] Ոմնք· տանէին [12] Ոմնք· ասէին

21 Եւ եկն Դաւիթ առ երկերիւրսն լքեալս
յերթալոյ զկնի Դաւթի, եւ նստոյց զնո-
սա ի հեղեղատին Բոսորայ. եւ ելին ընդ
առաջ Դաւթի եւ ընդ առաջ զօրուն որ
ընդ նմա. եւ մատեաւ Դաւիթ առ զօրն,
եւ եհարց զողջունէ նորա ի խաղաղու-
22 թիւն։ Եւ պատասխանի ետուն նմա ա-
մենայն արք ժանտք եւ անզգամք յա-
րանց պատերազմողաց որ երթեալ էին
ընդ Դաւթի, եւ ասեն եթէ Զի ոչ ե-
կեն հետամուտ ընդ մեզ, ոչ տացուք
դոցա յաւարէ աստի զոր թափեցաք.
բայց եթէ զիւրաքանչիւր զկին եւ զոր-
23 դիս առցեն եւ գնասցեն ի բաց։ Եւ ա-
սէ Դաւիթ, Մի՛ արասջիք այդպէս, եղ-
բարք իմ, յետ մատնելոյ զնոսա մեզ
Տեառն եւ պահելոյ զմեզ. եւ մատնեաց
Տէր ի ձեռս մեր [1]զգնդողուրսն եկեալ ի
24 վերայ մեր. Եւ ո՞ անսասցէ բանից ձե-
րոց այդոցիկ, զի ոչինչ են ընդհատ ի
ձէնջ. քանզի ըստ մասին իջելոյն ի պա-
տերազմ, նոյնպէս եղիցի մասն վանա-
պանին. ըստ նմին օրինակի բաժանես-
25 ցեն։ Եւ եղեւ յօրէ յայնմանէ եւ անդր
իբրեւ օրէնք եւ իրաւունք ի մէջ Իսրա-
յէլի մինչեւ ցայսօր։
26 Եւ եկն Դաւիթ ի Սիկեղակ, եւ առա-
քեաց յաւարէ անտի ծերոցն Յուդայ [2]եւ
ընկերաց իւրոց, եւ ասէ, Այդ ձեզ օրհ-
նութիւն յաւարէ թշնամեաց Տեառն.
27 [3]Որ ի Բեթէլդ էք" եւ յՌամաթ հարա-
28 ւոյ, Եւ որք յԵթեր եւ յԱրոյեր, եւ որք
29 յԵփթամովթ, եւ որք յԵսթամա, Եւ
որք յԵրաքէլ, եւ որք ի քաղաքս Յերե-
մելացւոյն, եւ որք ի քաղաքս Կենեց-
30 ւոյն, Որք ի Հռամա, եւ որք ի Քովրա-
31 սան, եւ որք յԱթաք, Եւ որք ի Քեբ-
րոն, եւ որք յամենայն տեղիս ընդ որ
շրջեցաւ Դաւիթ ինքն եւ արք իւր։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ այլազգիքն պատերազմէին ընդ Իս-
րայէլի. եւ փախեան արք Իսրայէլի յե-
րեսաց այլազգեացն, եւ անկանէին վի-
2 րաւորք ի լերինն Գեղբուայ։ Եւ հասին
այլազգիքն ի Սաւուղ եւ յորդիս նորա,
եւ հարին այլազգիքն զՅովնաթան եւ
զԱբինադաբ եւ զՄեղքիսուէ զորդիս
3 Սաւուղայ, Եւ ծանրացաւ պատերազմն
ի վերայ Սաւուղայ, եւ գտին զնա արք
կորովիք աղեղնաւորք, եւ վիրաւորե-
4 ցաւ [4]ընդ կարաւանդսն ի ներքս"։ Եւ
ասէ Սաւուղ ցկապարճակիրն իւր, Մեր-
կեա զսուր քո եւ խոցեա զիս նովաւ.
զուցէ գայցեն անթլփատքն եւ խոցո-
տիցեն զիս, եւ խաղայցեն զինեւ։ Եւ
ոչ կամեցաւ կապարճակիրն, քանզի եր-
կեաւ յոյժ։ Եւ ա՛ռ Սաւուղ զսուսերն
5 իւր եւ անկաւ ի վերայ նորա։ Իբրեւ
ետես կապարճակիրն թէ մեռաւ Սաւուղ,
անկաւ եւ նա ի վերայ սուսերին իւրոյ
6 եւ մեռաւ ընդ նմա։ Եւ մեռաւ Սաւուղ
եւ երեքեան որդիք նորա, եւ կապար-
ճակիրն իւր, եւ ամենայն արք նորա
յաւուր յայնմիկ ի միասին։
7 Եւ իբրեւ տեսին արք Իսրայէլի որ
յայնկոյս հովտացն եւ որ յայնկոյս Յոր-
դանանու, եթէ փախեան արք Իսրայե-
լի, եւ թէ մեռաւ Սաւուղ եւ որդիք նո-
րա, թողին զքաղաքս իւրեանց եւ փա-
խեան, եւ եկին այլազգիքն եւ բնակե-
ցան ի նոսա։
8 Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր եկին այլազ-
գիքն մերկացուցանել զդիակունսն. եւ
գտին զՍաւուղ եւ զերիս որդիս նորա
9 անկեալս ի լերինն Գեղբուայ։ [5]Դարձու-
ցին զնա, եւ մերկացուցին զհանդերձ
նորա. եւ հատին զգլուխ" նորա. եւ ա-
ռաքեցին յերկիրն այլազգեաց շուրջա-
նակի աւետաւորս ի կուռս իւրեանց եւ
10 ի ժողովուրդն։ Եւ եդին զկարասին նո-
րա յԱստարտէոնն, եւ [6]զմարմինս նոցա"
կախեցին զպարսպէն Բեթսանայ։
11 Եւ լուան [7]զնոցանէն բնակիչք Յաբի-
սայ Գաղաադացւոց զոր ինչ արարին այլ-
12 ազգիքն ընդ Սաւուղ. Եւ յարեան ա-
մենայն այր զօրութեան եւ գնացին զգի-
շերն ամենայն, եւ առին զմարմինն Սա-
ւուղայ եւ զմարմինն Յովնաթանու որդ-
ւոյ նորա ի պարսպէն Բեթսանայ, եւ
բերին զնոսա Յաբիս, եւ այրեցին զնո-
13 սա անդ։ Եւ առին զոսկերս նոցա եւ
թաղեցին զնոսա ընդ [8]անդիւն Յաբի-
սայ", եւ պահեցին զեւթն օր։

---

[1] Երբ. զգունդն [2] ՑԵրբ. պակաս [3] Երբ. Որք էին ի Բեթէլ

[4] Երբ. յաղեղնաւորացն [5] Երբ. Եւ հատին զգլուխ նորա եւ մերկացուցին զզէնս [6] Երբ. զմարմին նորա [7] Երբ. զնմանէ [8] Երբ. ծառովն ի Յաբիս

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ յետ մահուանն Սաւուղայ,
եւ Դաւիթ դարձաւ ի հարկանելոյ
զԱմաղէկ, եւ նստաւ Դաւիթ ի Սիկե-
2 ղակ աւուրս երկուս։ Եւ եղեւ [1]յետ ա-
ւուրն երկրորդի", եւ ահա այր եհաս ի
բանակէ զօրուն Սաւուղայ, եւ հանդերձք
իւր պատառեալք, եւ հող զգլխով իւ-
րով. եւ եղեւ ի մտանել նորա առ Դա-
ւիթ, անկաւ յերկիր եւ երկիր եպագ նմա։
3 Եւ ասէ ցնա Դաւիթ, Ուստի՞ գաս դու։
Եւ ասէ ցնա, Ի բանակէն Իսրայելի զեր-
4 ծեալ եմ ես։ Եւ ասէ ցնա Դաւիթ, Զի՞նչ
զրոյց է, պատմեա ինձ։ Եւ ասէ, Փա-
խեաւ ժողովուրդն ի պատերազմէն, եւ
անկան բազումք ի ժողովրդենէն եւ մե-
ռան. եւ Սաւուղ եւ Յովնաթան[2] մե-
5 ռան։ Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին որ
պատմեաց նմա, Զիա՞րդ գիտես եթէ մե-
ռաւ Սաւուղ եւ Յովնաթան որդի նորա։
6 Եւ ասէ պատանին որ պատմեաց նմա,
Դիպելով դիպեցայ ի լերինն Գեղբուայ,
եւ ահա Սաւուղ յեցեալ կայր ի նիզակն
իւր. եւ ահա կառք եւ ախոյանք հեծե-
7 լոց գումարեցան ի նա։ Եւ հայեցաւ ի
թիկունս իւր եւ ետես զիս, եւ կոչեաց
8 զիս. եւ ասեմ, Ահաւասիկ եմ ես։ Եւ ա-
սէ ցիս, Ո՞վ ես դու։ Եւ ասեմ, Ամա-
9 ղեկացի եմ ես։ Եւ ասէ ցիս, Արի ի վե-
րայ իմ եւ սպան զիս, զի կալաւ զիս
[3]մութ անհնարին", մինչ զեռ ամենայն
10 շունչ իմ յիս է։ Եւ յարեայ ի վերայ նո-
րա եւ սպանի զնա. զի գիտէի թէ ոչ է
ապրանաց, յետ անկանելոյն նորա. եւ
առի զթագն ի գլխոյ նորա եւ զապա-
րանջանս ի բազկէ նորա, եւ բերի զնո-
11 սա տեառն իմում այսր։ Եւ բուռն եհար
Դաւիթ զհանդերձից իւրոց եւ պատա-
ռեաց զնոսա. եւ ամենայն արք որ ընդ
նմա՝ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց։
12 Եւ կոծեցան եւ պահեցին եւ լացին մին-
չեւ ցընդերեկս ի վերայ Սաւուղայ եւ
Յովնաթանու որդւոյ նորա, եւ ի վերայ
ժողովրդեանն [4]Յուդայ, եւ ի վերայ տանն
Իսրայելի զի հարան սրով։
13 Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին որ պատ-
մեաց նմա, Ուստի՞ ես դու։ Եւ ասէ,
Որդի առն պանդխտի Ամաղեկացւոյ եմ
14 ես։ Ասէ ցնա Դաւիթ, Եւ զիա՞րդ ոչ
երկեար ձգել զձեռն քո [5]ապականել զօ-
15 ծեալն Տեառն։ Եւ կոչեաց Դաւիթ զմի
ի մանկտւոյն եւ ասէ, Մատիր պատա-
16 հեա զմա. եւ եհար զնա եւ մեռաւ։ Եւ
ասէ ցնա Դաւիթ, Արիւն քո ի գլուխ
քո. զի բերան քո խօսեցաւ զքէն եւ
ասէ, թէ Ես սպանի զօծեալն Տեառն։
17 Եւ ողբաց Դաւիթ զողբս զայս ի վե-
րայ Սաւուղայ եւ ի վերայ Յովնաթանու
18 որդւոյ նորա. Եւ ասաց Դաւիթ ուսուցա-
նել որդւոցն Յուդայ աղեղնաւորութիւն.
եւ ահա գրեալ է ի գիրս Ուղղութեան։
19 [6]Արձանացիր Իսրայէլ, ի վերայ բլրոցն
ի բարձունս քո վիրաւորաց". զիա՞րդ ան-
20 կան զօրաւորքն։ Մի՛ պատմէք ի Գէթ,
եւ մի՛ տայք զայդ աւետիս յելս Ասկա-
ղոնի. զի մի՛ ուրախ լիցին դստերք
այլազգեացն եւ մի՛ ցնծասցեն դստերք
21 անթլփատիցն։ Լերինք Գեղբուայ, մի՛
իջցէ ի ձեզ ցօղ, եւ մի՛ եկեսցէ ի վերայ
ձեր անձրեւ, անդաստանք պտղոց, զի
անդ [7]ապականեցաւ ասպար զօրաւորաց.
22 վահանն Սաւուղայ ոչ օծաւ իւղով։ Յա-
րենէ վիրաւորաց եւ ի ճարպոյ զօրաւո-
րաց աղեղն Յովնաթանու ոչ դարձաւ
ունայն յետս, եւ սուրն Սաւուղայ ոչ
23 ամփոփեցաւ դատարկացեալ։ Սաւուղ
եւ Յովնաթան սիրելիք եւ գեղեցիկք եւ
վայելուչք, չմեկնեալք ի կենդանութեան

---

[1] Եբր. յաւուրն երրորդի [2] Եբրայեցին յաւելու. որդի նորա [3] Եբր. տագնապ. կամ, թմբրութիւն

[4] Եբր. Տեառն [5] Կամ, կորուսանել [6] Եբր. Ով վայելչութիւնդ Իսրայելի, ի վերայ բլրոց քոց վիրաւորեալ է [7] Եբր. ընկեցաւ

իւրեանց, եւ ոչ մեկնեցան ի մահուան
իւրեանց. թեթեւագոյնք քան զարծուիս,
զօրացան առաւել քան զառիւծունս։
24 Դստերք Իսրայելի, լացէք ի վերայ Սա-
ւուղայ, լացէք ի վերայ նորա որ զգե-
ցուցանէր ձեզ կարմիրս՝ հանդերձ զար-
դուն ձերով, որ արկանէր զարդս ոսկւոյ
25 ի վերայ հանդերձից ձերոց։ Զիա՞րդ ան-
կան զօրաւորքն ի մէջ պատերազմի. Յով-
նաթան, ի վերայ բարձանց քոց վիրաւոր։
26 Ցաւէ ինձ ի վերայ քո, եղբայր իմ Յով-
նաթան. գեղեցկացար ինձ յոյժ. զար-
մանալի եղեւ սէր քո ինձ քան զսէր կա-
27 նանց։ Զիա՞րդ անկան զօրաւորքն, եւ
կորեան անօթքն պատերազմականք։

ԳԼ. Բ

1 Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ եհարց Դա-
ւիթ ի Տեառնէ եւ ասէ, Եթէ ելանի-
ցե՞մ ի մի ի քաղաքացն Յուդայ։ Եւ ա-
սէ ցնա Տէր, Ել։ Եւ ասէ Դաւիթ, Յո՞
2 ելից։ Եւ ասէ, ի Քեբրոն։ Եւ ել Դա-
ւիթ ի Քեբրոն, եւ երկոքին կանայք
նորա՝ Աքինովամ Յեզրայելացի եւ Աբի-
3 գեա կին Նաբաղու Կարմեղացւոյ։ Եւ
արքն զորս եհան Դաւիթ իւրաքանչիւր
տամբ իւրով. եւ բնակէին ի քաղաքին
4 Քեբրոնի։ Եւ եկին արք Հրէաստանի եւ
օծին անդ զԴաւիթ թագաւոր ի վերայ
տանն Յուդայ։ Եւ պատմեցին Դաւթայ
եւ ասեն, եթէ Արք Յաբիսայ Գաղաա-
5 դացւոյ թաղեցին զՍաւուղ։ Եւ առա-
քեաց Դաւիթ հրեշտակս առ [1]առաջնորդս
Յաբիս Գաղաադացւոյն, եւ ասէ ցնոսա
Դաւիթ, Օրհնեալ էք դուք ի Տեառնէ,
զի արարէք դուք զգութն զայն ի վե-
րայ տեառն ձերոյ Սաւուղայ [2]օծելոյ
Տեառն, եւ թաղեցէք զնա եւ զՅով-
6 նաթան զորդի նորա”։ Եւ արդ արասցէ
Տէր ընդ ձեզ ողորմութիւն եւ ճշմար-
տութիւն. եւ ես հատուցից ձեզ ընդ
բարութեանն այնորիկ զի արարէք զբանն
7 զայն։ Եւ արդ զօրասցին ձեռք ձեր, եւ
լերուք յորդիս զօրութեան. զի մեռաւ
տէրն ձեր Սաւուղ, եւ զիս օծ տունս
Յուդայ իւրեանց ի թագաւոր։
8 Եւ Աբեններ որդի Ներեայ զօրավար Սա-
ւուղայ առ զՅեբուսթէ զորդի Սաւու-
9 ղայ, եւ տարաւ զնա [3]ի բանակն, եւ
թագաւորեցոյց զնա ի վերայ Գաղաա-
դաստանի եւ ի վերայ Թասիրայ եւ ի
վերայ Յեզրայելի եւ ի վերայ Եփրեմի
եւ ի վերայ Բենիամինի, եւ ի վերայ ա-
10 մենայն Իսրայելի։ Եւ էր ամաց քառա-
նից Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ յորժամ
թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի, եւ եր-
կուս ամս թագաւորեաց. բաց ի տանէն
11 Յուդայ՝ որ էին զհետ Դաւթի։ Եւ եղեն
աւուրք զորս թագաւորեաց Դաւիթ ի
Քեբրոն ի վերայ տանն Յուդայ՝ ամք
եւթն եւ ամիսք վեց։
12 Եւ ել Աբեններ որդի Ներեայ եւ ծա-
ռայք Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ [4]ի
13 բանակացն ի Գաբաւոն։ Եւ Յովաբ որ-
դի Շարուհեայ եւ ծառայք Դաւթի ելին
ի Քեբրոնէ, եւ դիպեցան միմեանց ի
վերայ աղբերն Գաբաւոնի. եւ նստան
նոքա անտի աղբերն Գաբաւոնի, եւ սո-
14 քա աստի։ Եւ ասէ Աբեններ ցՅովաբ,
Յարիցեն մանկտիդ եւ խաղասցեն ա-
ռաջի մեր. եւ ասէ Յովաբ, Յարիցեն։
15 Եւ յարեան, եւ անցին թուով ի ման-
կանցն Բենիամինի երկոտասանք, Յե-
բուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ. եւ ի ման-
16 կանցն Դաւթի երկոտասանք. Եւ կալան
այր իւրաքանչիւր ձեռամբ զգլխոյ ընկե-
րի իւրոյ, եւ սուր ի կողս ընկերի իւրոյ.
եւ անդէն անկանէին [5]եւ մեռանէին”.
եւ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ
Վիճակ դաւաճանաց, որ է ի Գաբաւոն։
17 Եւ եղեւ պատերազմ խիստ յոյժ յա-
ւուր յայնմիկ. եւ պարտեցաւ Աբեններ
եւ արք Իսրայելի առաջի ծառայիցն Դաւ-
18 թի։ Եւ անդ էին երեք որդիքն Շարու-
հեայ, Յովաբ եւ Աբեսսա եւ Ասայէլ.
եւ Ասայէլ թեթեւ էր ոտիւք իբրեւ զմի
19 յայծեմանց ի դաշտի։ Եւ պնդեցաւ Ա-
սայէլ զհետ Աբեններեայ, եւ ոչ խոտո-
րեցաւ երթալ յաջ եւ ոչ յահեակ ի հե-
20 տոց Աբեններեայ։ Եւ հայեցաւ Աբեն-
ներ ի թիկունս իւր եւ ասէ, Եթէ դո՞ւ
21 իցես Ասայէլ։ Եւ ասէ, Ես եմ։ Եւ ա-
սէ ցնա Աբեններ, Խոտորեա դու յաջ
կամ յահեակ, եւ կալ քեզ զմի ի մանկա-
ւոյդ, եւ առ դու քեզ զսպառազինու-
թիւն նորա. եւ ոչ կամեցաւ Ասայէլ
22 խոտորել ի հետոց նորա։ Եւ յաւել եւս
Աբեններ ասել ցԱսայէլ, Ի բաց կաց յի-
նէն, զի մի՛ հարից զքեզ ընդ գետին.
եւ զիա՞րդ ամբարձից զերեսս իմ առ Յո-
վաբ, [6]եւ ո՞ւր լինիցի այն. դարձիր
23 առ Յովաբ” եղբայր քո։ Եւ ոչ կամե-

[1]Եբր. առ [2]Եբր.՝ եւ թաղեցէք զնա [3]Եբր. ի Մանայիմ
[4]Եբր. ի Մանայիմայ [5]Եբր. միանգամայն [6]Յեբր. [illegible]

ցաւ թափել. եւ եհար զնա Աբեններ
[1]նիզակաւն ընդ մնակուշտն, եւ ել նի-
զակն ընդ [2]զխստ նորա, եւ անկաւ ան-
դէն եւ մեռաւ ի ներքոյ նորա. եւ լի-
նէր որ միանգամ գայր յանդին յայն ուր
անկաւ Ասայէլ եւ մեռաւ՝ դադարէր անդր։
24 Եւ պնդեցան Յովաբ եւ Աբեսսա զկնի
Աբեններեայ. եւ արեւն եմուտ, եւ նոքա
մտին մինչեւ ցբլուրն Ամմանայ որ է
յանդիման Գայեայ, ընդ ճանապարհ ա-
նապատին Գաբաւոնի։
25 Եւ ժողովեցան որդիքն Բենիամինի
զկնի Աբեններեայ, եւ կացին ի վերայ
26 բլրոյ միոյ։ Եւ կոչեաց Աբեններ զՅո-
վաբ եւ ասէ, Միթէ խպառ ուտիցէ
սուր, կամ թէ ո՞չ գիտիցես զի դառ-
նութիւն լինի վախճանն. մինչեւ ցե՞րբ
ոչ ասիցես ժողովրդեանդ դառնալ ի հե-
27 տոց եղբարց իւրեանց։ Եւ ասէ Յովաբ,
Կենդանի է Տէր, զի եթէ դու չէր խօ-
սեցեալ, յայգուէ իսկ [3]ելանէր ամբոխ
իւրաքանչիւր զհետ եղբօր իւրոյ։
28 Եւ փող եհար Յովաբ, եւ [4]մնկնեցան
ժողովուրդն ամենայն, եւ ոչ եւս պնդե-
ցան զհետ Իսրայէլի, եւ ոչ եւս յաւե-
29 լին պատերազմել։ Եւ Աբեններ եւ արք
նորա գնացին ընդ [5]արեւմուս զգիշերն
զայն ողջոյն, եւ անցին ընդ Յորդանան
եւ չոգան ընդ ամենայն [6]ձգեալն, եւ ե-
30 կին ի բանակն"։ Եւ Յովաբ դարձաւ
յԱբեններեայ, եւ ժողովեաց զամենայն
ժողովուրդն. եւ հանդէս եղեւ ծառա-
յիցն Դաւթի որ կոտորեցան՝ ինն եւ տասն
31 այր, եւ Ասայէլ. Եւ ծառայքն Դաւթի
հարին յորդւոցն Բենիամինի եւ յարանց
Աբեններեայ երեք հարեւր եւ վաթսուն
32 այր[7]։ Եւ բարձին զԱսայէլ եւ թաղեցին
զնա ի գերեզմանի հօր իւրոյ ի Բեթղե-
հեմ. եւ [8]գնացին Յովաբ եւ արք նո-
րա, եւ լուսացաւ նոցա ի Քեբրոն։

ԳԼ. Գ

1 Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ տանն
Սաւուղայ եւ ի մէջ տանն Դաւթի. եւ
[9]տունն Դաւթի" երթայր եւ զօրանայր,
եւ տունն Սաւուղայ երթայր եւ տկա-
րանայր։

[1] Ոմք. թիկամբ նիզակին [2] Ոմք. քամակ [3] Ա. յա-
րինք՝ մեկնէր [4] Ոմք. զատեցին տա. [5] Ոմք. դաշտն
[6] Ոմք. Բեթրոն, եւ եկին ի Մանայիմ [7] Ոմք. ա-
րոյն յաւելու, որք մեռան [8] Ոմք. գնացին զգի-
շերն ողջոյն [9] Ոմք. Դաւիթ

2 Եւ ծնան Դաւթի որդիք ի Քեբրոն.
անդրանիկ նորա՝ Ամնոն յԱքինովամայ
3 Յեզրայելացւոյ, Եւ երկրորդ նորա՝ [10]Դա-
լուիա, յԱբիգեայ" Կարմեղացւոյ, եւ եր-
րորդ՝ Աբիսողոմ, ի Մաաքեայ դստերէ
4 Թողմեայ արքային Գեսուրայ, Եւ չոր-
րորդ՝ Ադոնիա, որդի Ագգիթայ, եւ հին-
գերորդ՝ Սափատիա, որդի Աբիտաղայ,
5 Եւ վեցերորդ՝ Յեթրամ, յԵգղաթայ կնոջէ
Դաւթի. սոքա ծնան Դաւթի ի Քեբրոն։
6 Եւ եղեւ ի լինել պատերազմին ի մէջ
տանն Սաւուղայ եւ ի մէջ տանն Դաւ-
թի, եւ Աբեններ ունէր զտունն Սա-
7 ւուղայ։ Եւ Սաւուղայ էր հարճ մի, որում
անուն էր Ռեսփա, դուստր Յուղայ։ Եւ
ասէ Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ ցԱբեններ,
Ընդէ՞ր մտանես դու առ հարճ հօր իմոյ։
8 Եւ բարկացաւ Աբեններ յոյժ վասն բա-
նիցն Յեբուսթեայ, եւ ասէ ցնա Աբեն-
ներ, Միթէ շան գլո՞ւխ իցեմ ես, որ ա-
րարի ողորմութիւն այսօր ի վերայ տանն
Սաւուղայ հօր քո, եւ ի վերայ եղբարց
եւ ի վերայ բարեկամաց, եւ ոչ [11]եղէ
անձնատուր ի տունն" Դաւթի. եւ
9 խնդրես յինէն այսօր վրէժ կնոջ միոյ։ Օն
եւ օն արասցէ Աստուած Աբեններայ եւ
օն եւ օն յաւելցէ նմա, եթէ ոչ որպէս երդ-
ուաւ Տէր Դաւթի, այնպէս արարից նմա.
10 Բառնալ զթագաւորութիւնն [12]Սաւու-
ղայ, եւ կանգնել զթագաւորութիւնն
Դաւթի ի վերայ Իսրայէլի եւ ի վերայ
11 Յուդայ ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ։ Եւ
ոչ եւս կարաց Յեբուսթէ տալ պատաս-
խանի Աբեններայ բան մի յերկիւղէն։
12 Եւ Առաքեաց Աբեններ հրեշտակս առ
Դաւիթ [13]ի Թեսաղմու երկիր՝ առ ժա-
մայն". եւ ասէ, Ուխտեա ընդ իս զուխտ
քո, եւ ահա ձեռն իմ ընդ քեզ, դար-
ձուցանել առ քեզ զամենայն տունն Իս-
13 րայէլի։ Եւ ասէ Դաւիթ, Բարւոք է.
ես ուխտեցից ընդ քեզ ուխտ. բայց բան
մի ես խնդրեմ ի քէն, մի տեսցես զերեսս
իմ, եթէ ոչ ածցես զՄեղքող դուստր
Սաւուղայ ի գալն քում տեսանել զերեսս
14 իմ։ Եւ առաքեաց Դաւիթ առ Յեբուս-
թէ որդի Սաւուղայ հրեշտակս եւ ասէ,
Տուր ցիս զկին իմ զՄեղքող, զոր առի
ես ընդ հարեւր անթլփատութեանց այլ-

[10] Ոմք. Քիլաբ յԱբիգեայ, ի կնոջէն Նաբաղայ
[11] Ոմք. մատնեցի զքեզ ի ձեռս [12] Ոմք. ի տանէն
Սաւուղայ [13] Ոմք. յիւրմէ կուսէ, եւ ասէ.
Ո՞յր է երկիրդ

15 ազգեացն ։ Եւ առաքեաց Յեբուսթէ եւ
առ զնա յառնէ իւրմէ Փաղտիելէ որդւոյ
16 Սեղղայ։ Եւ երթայր այր նորա զհետ նորա
եւ լայր մինչեւ ցԲարակիմ ։ Եւ ասէ ցնա
Աբեններ, Երթ դարձիր. եւ դարձաւ ։
17 Եւ խօսեցաւ Աբեններ ընդ ծերս Իս-
րայելի եւ ասէ, Երէկ եւ եռանդ խնդրէիք
18 զԴաւիթ թագաւորել ի վերայ ձեր. Եւ
արդ արարէք, զի Տէր խօսեցաւ վասն
Դաւթի եւ ասէ, Ձեռամբ ծառայի
իմոյ Դաւթի փրկեցից զԻսրայէլ ի ձե-
ռաց այլազգեացն եւ ի ձեռաց ամենայն
19 թշնամեաց իւրեանց ։ Եւ խօսեցաւ Ա-
բեններ յականջս Բենիամենի. եւ գնաց
Աբեններ խօսել յականջս Դաւթի ի Քեբ-
րոն զամենայն ինչ որ հաճոյ թուեցաւ
յաչս Իսրայելի, եւ յաչս ամենայն տանն
20 Բենիամենի ։ Եւ եկն Աբեններ առ Դա-
ւիթ ի Քեբրոն, եւ ընդ նմա քսան այր ։
Եւ արար Դաւիթ Աբեններայ եւ արանցն
21 որ ընդ նմա խրախութիւն ։ Եւ ասէ Ա-
բեններ ցԴաւիթ, Յարեայց եւ գնացից
եւ ժողովեցից առ տէր իմ արքայ զա-
մենայն Իսրայէլ, եւ [1]ուխտեսցին ընդ
քեզ ուխտ, եւ թագաւորեսցես ի վե-
րայ [2]ամենեցուն որոց՚՚ ցանկայ անձն
քո. եւ առաքեաց Դաւիթ զԱբեններ,
եւ գնաց խաղաղութեամբ ։
22 Եւ ահա ծառայք Դաւթի եւ Յովաբ
եկին յասպատակէ, եւ աւար բազում
ածին ընդ իւրեանս. եւ [3]Յովաբ չէր
ընդ Դաւթի ի Քեբրոն [4]յորժամ արձա-
կեաց զնա եւ գնաց խաղաղութեամբ ։
23 Եւ Յովաբ եւ ամենայն զօր նորա եկին.
եւ ազդ եղեւ Յովաբայ եւ ասեն, Եկն
Աբեններ որդի Ներեայ առ [5]Դաւիթ,
եւ արձակեաց զնա եւ գնաց խաղաղու-
24 թեամբ ։ Եւ եմուտ Յովաբ առ Դաւիթ
արքայ եւ ասէ, Զի՞նչ գործեցեր զայդ,
զի եկն Աբեններ առ քեզ. եւ ընդէ՞ր
25 արձակեցեր զնա խաղաղութեամբ. Եթէ
ո՞չ գիտիցես զչարութիւն Աբեններայ
որդւոյ Ներեայ. զի խաբել զքեզ եկն,
եւ իմանալ զմուտ եւ զել քո, եւ տե-
26 ղեկանալ ամենայնի զինչ եւ գործիցես ։ Եւ
ել Յովաբ ի Դաւթէ, եւ արձակեաց
հրեշտակս զկնի Աբեններայ, եւ դար-
ձուցին զնա ի Ջրհորոյ անտի Սեիրմայ.
27 եւ Դաւիթ ոչ գիտէր ։ Եւ դարձոյց զԱ-
բեններ ի Քեբրոն, եւ խոտորեցոյց զնա
Յովաբ ի կողմանց դրանն խօսել ընդ
նմա [6]դաւաճանութեամբ. եւ եհար ընդ
անականջսն, եւ մեռաւ. վասն արեանն
Ասայելի եղբօր [7]Յովաբայ ։
28 Եւ լուաւ Դաւիթ յետ այնորիկ եւ ա-
սէ, Անպարտ եմ ես եւ թագաւորու-
թիւն իմ ի Տեառնէ մինչեւ ցյաւիտեան՝
յարենէն Աբեններայ որդւոյ Ներեայ ։
29 Հասցեն ի գլուխ Յովաբայ եւ ի վերայ
ամենայն տան հօր նորա. եւ մի՛ պակա-
սեսցէ ի տանէ Յովաբայ սերմնակաթ եւ
բորոտ եւ մուրող որ չո՛ւլիցի ի ցպոյ, եւ
30 սրամահ եւ սովամահ ։ Եւ Յովաբ եւ Ա-
բեսսա եղբայր նորա [8]սպասէին Աբեննե-
րայ՚՚, փոխանակ զի սպան զԱսայէլ զեղ-
բայր նոցա ի Գաբաւոն ի պատերազմին ։
31 Եւ ասէ Դաւիթ ցՅովաբ եւ ցամենայն
ժողովուրդն որ ընդ նմա, Պատառեցէք
զհանդերձս ձեր, եւ զգեցարուք քուրձ,
եւ կոծեցարուք առաջի Աբեններայ. եւ
արքայ Դաւիթ երթայր զհետ դագաղացն
32 Եւ թաղեցին զԱբեններ ի Քեբրոն. եւ
ամբարձ արքայ զձայն իւր եւ ելաց ի
վերայ գերեզմանի նորա, եւ ելաց ամե-
նայն ժողովուրդն ի վերայ Աբեններայ ։
33 Եւ ա՛ռ ողբս արքայ ի վերայ Աբեննե-
րայ, եւ ասէ, Միթէ որպէս մեռանիցի
անզգա՞մ, մեռաւ Աբեններ. [9]եթէ ըստ
մահուան Նաբաղա՞յ մեռաւ Աբեններ՚՚
34 Ձեռք քո ոչ կապեցան, եւ ոտք քո ոչ
ողխեցան ի շղթայս. [9]եւ ոչ մատեար
իբրեւ զՆաբաղ առաջի որդւոց անիրա-
ւութեան եւ անկար. այլ՝ որպէս ան-
կանիցին առաջի անիրաւաց անկար ։ Եւ
ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն լալ
35 զնա ։ Եւ եկն ամենայն ժողովուրդն տալ
ընթրիս Դաւթի մինչդեռ աւուր կայր.
եւ երդուաւ Դաւիթ եւ ասէ, Սն եւ օն
արասցէ ինձ Աստուած եւ օն եւ օն յա-
ւելցէ, եթէ ոչ մտանիցէ արեգակն եւ
ապա ճաշակեցից հաց, եւ կամ զայլ ինչ
36 ամենայն ։ Եւ գիտաց ամենայն ժողո-
վուրդն, եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի նո-
ցա ամենայն ինչ զոր արար արքայ ա-
37 ռաջի ժողովրդեանն զբարութիւն ։ Եւ
գիտաց ամենայն ժողովուրդն եւ ամե-
նայն Իսրայէլ յաւուր յայնմիկ եթէ ոչ
յարքայէ եղեւ սպանանել զԱբեններ որ-
38 դի Ներեայ ։ Եւ ասէ արքայ ցծառայսն
իւր, Ո՞չ գիտէք եթէ առաջնորդ մեծ

[1] Օրբ. ուխտեսցեն [2] Օրբ. ամենայնի ընդ որ [3] Օրբ. Աբեններ [4] Օրբ. քանզի [5] Օրբ. արքայ
[6] Օրբ. հանդարտութեամբ, կամ, ի ծածուկ [7] Օրբ. իւրոյ [8] Օրբ. սպանին զԱբեններ [9] Օրբ. գոլով

39 անկաւ յաւուր յայսմիկ յԻսրայէլի. Եւ
[1]զի սա ազգական է այսօր եւ յարքայէ
կացուցեալ է". եւ արքդ այդոքիկ որ-
դիք Շարուհեայ խստագոյնք քան զիս
են. հատուսցէ Տէր չարին ըստ չարու-
թեան իւրում։

ԳԼ. Դ

1 Եւ լուաւ Յեբուսթէ որդի Սաւուղայ
եթէ մեռաւ Աբեններ ի Քեբրոն, լուծան
ձեռք իւր, եւ ամենայն արք Իսրայէլի
2 լքան։ Եւ արք երկու գլխաւորք գնդիցն
Յեբուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ, անուն
միումն Բաանա, եւ անուն երկրորդին
Ռեքաբ, որդիք Ռեմմոնայ Բերովթացւոյ,
յորդւոցն Բենիամենի. զի եւ Բերովթ
3 որդւոցն Բենիամենի ի համարի էր։ Եւ
փախեան Բերովթացիքն ի Գեթթայի,
եւ էին անդ պանդխտացեալք մինչեւ
4 ցայսօր։ Եւ Յոնաթանու որդւոյ Սա-
ւուղայ էր որդի մի հաշմ ոտիւք, որդի
ամաց հնգից. եւ գնա ի հասանել գու-
ժին Սաւուղայ եւ Յոնաթանու որդւոյ
նորա յԵզրայելէ՝ սա դայեակ իւր եւ փա-
խեաւ. եւ եղեւ ընդ փութալն իւրում
ի գաղթել՝ անկաւ եւ կաղացաւ. եւ ա-
5 նուն նորա Մեմփիբոսթէ։ Եւ գնացին
որդիք Ռեմմոնայ Բերովթացւոյ, Ռեքաբ
եւ Բաանա, եւ մտին ի տօթ ժամու ա-
ւուրն ի տուն Յեբուսթեայ. եւ նա ննջէր
6 յանկողնի ի հասարակ աւուր. [2]Եւ բա-
րապան տանն սրբէր ցորեան, եւ նիր-
հեաց եւ ի քուն եմուտ. եւ Ռեքաբ եւ
7 Բաանա եղբարք զօղեցին," Եւ մտին ի
տունն. եւ Յեբուսթէ ննջէր ի գահոյս
իւրում ի սենեկի. եւ հարին զնա եւ
սպանին, եւ հատին զգլուխ նորա եւ ա-
ռին զգլուխն, եւ գնացին զճանապարհն
8 [3]արեւելից զամենայն զգիշերն. Եւ բերին
զգլուխն Յեբուսթեայ առ Դաւիթ ի Քեբ-
րոն, եւ ասեն ցարքայ, Ահա գլուխ Յե-
բուսթեայ որդւոյ Սաւուղայ թշնամւոյ
քո, որ խնդրէր զանձն քո. եւ Տէր ետ
տեառն մերում արքայի վրէժխնդրու-
թիւն [4]ի թշնամեաց իւրոց, որպէս" յա-
ւուր յայսմիկ ի Սաւուղայ [4]ի թշնամւոյ
9 քումմէ" եւ ի զաւակէ նորա։ Եւ պա-
տասխանի ետ Դաւիթ Ռեքաբայ եւ Բաա-
նայ եղբօր նորա՝ որդւոց Ռեմմոնայ Բե-
րովթացւոյ՝ եւ ասէ ցնոսա, Կենդանի է
Տէր որ փրկեաց զանձն իմ յամենայն
10 նեղութենէ, Զի որ պատմեաց ինձ եթէ
Մեռաւ Սաւուղ, եւ նմա թուէր եթէ
աւետիս տայցէ առաջի իմ, կալայ եւ
սպանի զնա ի Սիկեղակ, որում օրէն էր
11 ինձ տալ աւետչեաց. Եւ արդ արք չարք
սպանէք զայր արդար ի տան իւրում յան-
կողնի. եւ արդ խնդրեցից զարիւն նորա ի
ձեռաց ձերոց, եւ սատակեցից զձեզ յերկ-
12 րէ։ Եւ հրաման ետ Դաւիթ մանկանց
իւրում, եւ սպանին զնոսա, եւ կտրե-
ցին զձեռս եւ զոտս նոցա, եւ կախեցին
ի վերայ Ջրմղին ի Քեբրոն։ Եւ զգլուխն
Յեբուսթեայ թաղեցին ի գերեզմանի Ա-
բեններայ որդւոյ Ներեայ ի Քեբրոն։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եկին ամենայն ցեղքն Իսրայէլի առ
Դաւիթ ի Քեբրոն, խօսեցան եւ ասեն,
Ահաւասիկ ոսկերք քո եւ մարմինք քո
2 եմք։ Եւ յերէկն եւ յեռանդ մինչ էր
Սաւուղ թագաւոր ի վերայ մեր, դու
էիր որ մուծանէիր եւ հանէիր զԻսրա-
յէլ. եւ ասաց քեզ Տէր, Դու հովուես-
ցես ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի, եւ դու
3 լիցիս առաջնորդ ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ
եկին ամենայն ծերքն Իսրայէլի առ ար-
քայ ի Քեբրոն, եւ ուխտեաց ընդ նոսա
ուխտ արքայ Դաւիթ ի Քեբրոն առաջի
Տեառն. եւ օծին զԴաւիթ թագաւոր ի
վերայ ամենայն Իսրայէլի։
4 Որդի ամաց երեսնից Դաւիթ ի թա-
գաւորել իւրում. եւ քառասուն ամ թա-
5 գաւորեաց։ Եւթն ամ եւ վեց ամիս թա-
գաւորեաց ի Քեբրոն ի վերայ Յուդայ,
եւ երեսուն եւ երիս ամս թագաւորեաց
ի վերայ ամենայն Իսրայէլի եւ Յուդայ
յԵրուսաղէմ։
6 Եւ չոգաւ Դաւիթ եւ արք նորա յԵ-
րուսաղէմ առ Յեբուսացին բնակեալ
յերկրին. եւ ասացաւ Դաւթի թէ Ոչ
մտցես դու այսր, [5]քանզի ընդդէմ դար-
ձան կոյրք եւ կաղք" եւ ասեն, Մի մտցէ
7 այսր Դաւիթ։ Եւ առ Դաւիթ [6]զՍիոն
եւ զամրոցն նորա", այն է քաղաք Դաւ-
8 թի։ Եւ ասէ Դաւիթ յաւուր յայնմիկ,
Ամենայն որ հարկանիցէ ՙսրով զՅեբու-

---

[1] Եբր. Ես տկար եմ այսօր, թէպէտեւ օծեալ թագաւոր [2] Եբր. Եւ ահա մտին մինչեւ ի մէջ տանն որպէս որ առնուցուն ցորեան. եւ հարին զնա ընդ անականջն, եւ Ռեքաբ եւ Բաանա եղբայր նորա փախեան։ [3] Եբր. դաշտին
[4] Յեբր. գոյանի

[5] Եբր. մինչեւ վանեսցես զկոյրս եւ զկաղս [6] Եբր. զամրոցն զՍիոն

սացին, եւ մատիցէ [1]սրով եւ ի կաղս եւ
ի կոյրս [2]եւ յատելիս անձին Դաւթի. վասն
այնորիկ ասեն, Կոյրք եւ կաղք մի՛ մտցեն
9 ի տուն [2]Տեառն: Եւ նստաւ Դաւիթ յամ-
րոցին, եւ կոչեցաւ այն քաղաք Դաւ-
թի. եւ շինեաց [2]զնա քաղաք՝՝ Դաւիթ
շուրջանակի [3]ծագէ ի ծագ, եւ զտունն
10 իւր՝՝: Եւ երթալով երթայր Դաւիթ եւ մե-
ծանայր, եւ Տէր ամենակալ էր ընդ նմա:
11 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրո-
սի հրեշտակս առ Դաւիթ, եւ փայտս
եղեւնեայս եւ հիւսունս փայտից եւ ճար-
տարապետս քարանց, եւ շինեցին տուն
12 Դաւթի: Եւ գիտաց Դաւիթ եթէ հաս-
տատեաց զնա Տէր թագաւոր ի վերայ
Իսրայելի, եւ թէ բարձրացաւ թագաւո-
րութիւն նորա վասն ժողովրդեան նո-
13 րա Իսրայելի: Եւ առ եւս Դաւիթ կա-
նայս եւ հարճս յԵրուսաղեմէ՝ յետ գա-
լոյ նորա ի Քեբրոնէ. եւ եղեն Դաւթի
14 եւ այլ եւս ուստերք եւ դստերք: Եւ այս
են անուանք ծնելոց որդւոց նորա յԵ-
րուսաղէմ. Սամմաթ, Յեսիբաթ, Նա-
15 թան, [4]Գաղամաան, Յեբաար, Թեմեսաւս,
16 Եղիփաղատ, Նագեդ, Նափեկ, Յենա-
թա, Եղիսամիս, Բաղիդադ,՝՝ Եղիփաղէտ:
17 Եւ լուան այլազգիքն եթէ օծեալ է
Դաւիթ թագաւոր ի վերայ Իսրայելի, եւ
ելին ամենայն այլազգիքն խնդրել զԴա-
ւիթ. եւ լուաւ Դաւիթ եւ էջ յամրոցն:
18 Եւ այլազգիքն եկին հասին եւ խառնե-
19 ցան ի հովիտս Տիտանացն: Եւ եհարց
Դաւիթ ի Տեառնէ եւ ասէ, Եթէ ելի՞ց
ի վերայ այլազգեացն, եւ մատնեսցե՞ս
զնոսա ի ձեռս իմ: Եւ ասէ Տէր ցԴա-
ւիթ, Ել. զի մատնելով մատնեցից զայլ-
20 ազգիսն ի ձեռս քո: Եւ եկն Դաւիթ [5]ի
վերուստ խրամատիցն՝՝, եւ կոտորեաց
անդ զայլազգիսն. եւ ասէ Դաւիթ, Տէր
խրամատեաց զթշնամիս իմ առաջի իմ,
որպէս խրամատիցին ջուրք. վասն այ-
նորիկ կոչեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ
21 [6]Ի վերայ խրամատից՝՝: Եւ թողին անդ
զաստուածս իւրեանց, եւ առ զնոսա
Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա:
22 Եւ յաւելին այլազգիքն միւսանգամ
ելանել, եւ գումարեցան ի հովիտս Տի-

[1] Ոմնք. ի ջրանցսն [2] Յոմանս. պակաս [3] Ոմնք. ի Մե-
լոնէ եւ ի ներքս [4] Ոմնք. եւ Սողոմոն, (15) Եւ Յե-
բաար, եւ Եղիսուս եւ Նափեկ եւ Յափիէ, (16) Եւ Եղիսամա, եւ Եղիադա, եւ [5] Ոմնք. ի տեղի
խրամատիցն [6] Ոմնք. Տեղի խրամատից

23 տանացւոց: Եւ եհարց Դաւիթ ի Տեառ-
նէ: Եւ [7]ասէ, եթէ ելի՞ց ի վերայ այլազ-
գեացն, եւ մատնեսցե՞ս զնոսա ի ձեռս
իմ: Եւ ասէ Տէր, Մի՛ ելաներ ընդդէմ
նոցա, դարձիր ի նոցանէն, եւ եկեսցես
24 ի թիկունս նոցա մօտ ի Լալօնան՝՝. Եւ եղի-
ցի յորժամ լսիցես զձայն շարժման [8]ան-
տառին Լալօնից՝՝, յայնժամ իջցես [2]առ
նոսա՝՝. քանզի յայնժամ ելցէ Տէր առա-
ջի քո կոտորել [9]ի պատերազմի այլազ-
25 գեացն: Եւ արար Դաւիթ որպէս հրա-
ման ետ նմա Տէր, եւ եհար զայլազ-
գիսն ի Գաբաւոնէ մինչեւ ցԳազերա:

ԳԼ. Զ

1 Եւ ժողովեաց միւսանգամ Դաւիթ զա-
մենայն երիտասարդս յԻսրայելէ իբրեւ
2 [10]եւթանասուն հազար: Եւ յարեաւ գնաց
Դաւիթ եւ ամենայն ժողովուրդ նորա
ընդ նմա [11]յիշխանացն Յուդայ ի զառի-
վերն ընդ որ ել տապանակն՝՝ Աստու-
ծոյ, յորոյ վերայ կոչեցաւ անուն Տեառն
[2]Աստուծոյ զօրութեանց, որ նստի ի քե-
3 րովբէս ի վերայ նորա: Եւ [12]եհան եդ
զտապանակն Տեառն ի վերայ սայլի նո-
4 րոյ: Եւ առ զնա ի տանէ Ամինադա-
բայ բլրացւոյ. եւ Ոզա եւ եղբարք նո-
րա որդիք Ամինադաբայ՝ վարէին զսայլն
հանդերձ տապանակաւն, եւ եղբարք
5 նորա երթային առաջի տապանակին: Եւ
Դաւիթ եւ որդիքն Իսրայելի խաղային
առաջի Տեառն սաւղօք եւ նուագարա-
նօք զօրութեամբ, եւ երգովք եւ քնա-
րօք եւ սրնգօք եւ թմբկօք եւ ծնծղա-
յիւք եւ փողովք՝՝:
6 Եւ եկին մինչեւ ցկալն [13]Ամինադա-
բայ. եւ ձգեաց Ոզա զձեռն իւր ի տա-
պանակն Աստուծոյ ունել զնա, եւ կա-
լաւ զնա. զի թիւրեաց զնա զուարակն

[7] Ոմնք. ասէ Տէր Մի՛ ելաներ. դարձիր յետուստ նոցա, եւ եկ առ նոսա ի թիկանց թթենեացն, կամ Լալօնից (Ոմնք. պէքեա) [8] Ոմնք. ի գլուխս թթենեաց, կամ Լալօնից [9] Ոմնք. ի բանակի [10] Ոմնք. երեսուն
[11] Ոմնք. ի Բաալայ Յուդայ հանել անտի զտապանակն [12] Ոմնք. հեծուցին զտապանակն Աստուծոյ ի վերայ սայլի նորոյ, եւ բարձին զնա ի տանէ Ամինադաբայ բլրացւոյ. եւ Ոզիա եւ Աքիով որդիք Ամինադաբայ վարէին զսայլն նոր: (4) Եւ բարձին զնա ի տանէն Ամինադաբայ բլրացւոյ հանդերձ տապանակաւն Աստուծոյ, եւ Աքիով եր-
թայր առաջի տապանակին: (5) Եւ Դաւիթ եւ ամենայն տունն Իսրայելի խաղային առաջի Տեառն ամենայն նուագարանօք ի փայտից մայրի, եւ քնարօք եւ սաղմոսարանօք եւ թմբկօք եւ սաւղօք եւ ծնծղայիւք [13] Ոմնք. Նաքոնայ

7 [1]ունելոյ անտի զնա"։ Եւ բարկացաւ Տէր
Ոզայ, եւ եհար զնա անդ Աստուած
վասն յանդգնութեանն, եւ մեռաւ ան-
դէն առ տապանակին [1]Տեառն առաջի"
8 Աստուծոյ։ Եւ տրտմեցաւ Դաւիթ՝ զի
խրամատեաց Տէր խրամատութիւն յՈ-
զա. եւ կոչեցաւ տեղին այն Խրամա-
9 տութիւն Ոզայ մինչեւ ցայսօր։ Եւ եր-
կեաւ Դաւիթ ի Տեառնէ յաւուր յայն-
միկ եւ ասէ, Զիա՞րդ մտանիցէ առ իս
10 տապանակդ [2]Աստուծոյ։ Եւ ոչ կամե-
ցաւ Դաւիթ տանել առ ինքն զտապա-
նակ ուխտին Տեառն ի քաղաքն Դաւ-
թի. եւ խոտորեցոյց զնա Դաւիթ ի տունն
11 [3]Աբեդդարայ Գեթացւոյ։ Եւ նստաւ տա-
պանակն Տեառն ի տան [3]Աբեդդարայ Գե-
թացւոյ ամիսս երիս. եւ օրհնեաց Տէր
[4]զԱբեդդար եւ զամենայն տուն նորա։
12 Եւ պատմեցին Դաւթի եւ ասեն, Օրհ-
նեաց Տէր զտունն [3]Աբեդդարայ եւ զա-
մենայն ինչ որ նորա վասն տապանակին
Աստուծոյ. եւ չոգաւ Դաւիթ եւ եհան
զտապանակն Տեառն ի տանէ [3]Աբեդդա-
րայ ի քաղաք Դաւթի ուրախութեամբ։
13 Եւ [5]էին ընդ նմա որ բառնային զտա-
պանակն եւթն դաս պարուց, եւ սպանդ
14 զուարակի եւ գառանց։ Եւ Դաւիթ հար-
կանէր զտաւիղս նուագարանացն առա-
ջի Տեառն. եւ էր Դաւիթ զգեցեալ պատ-
15 մուճան հանդերձեալ"։ Եւ Դաւիթ եւ ա-
մենայն տունն Իսրայելի հանէին զտա-
պանակն Տեառն հռչակաւ եւ ձայնիւ
16 փողոյ։ Եւ եղեւ ի հասանել տապանակին ի
քաղաքն Դաւթի, եւ Մեղքող դուստր
Սաւուղայ հայէր ընդ պատուհանն. եւ
ետես զԴաւիթ արքայ զի կաքաւէր
եւ [6]նուագէր զնուագարանն" առաջի
Տեառն, անգոսնեաց զնա ի սրտի իւ-
17 րում։ Եւ բերին զտապանակն Տեառն,
եւ եդին զնա ի տեղւոջ իւրում ի մէջ
խորանին զոր եհար նմա Դաւիթ. եւ
մատոյց Դաւիթ ողջակէզս առաջի Տեառն
18 եւ խաղաղականս։ Եւ իբրեւ կատար-
եաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն
եւ զխաղաղականս, օրհնեաց զժողո-
վուրդն յանուն Տեառն զօրութեանց։
19 Եւ բաշխեաց ամենայն ժողովրդեանն,
[7]յամենայն զօրութեան Իսրայելի ի Դանայ
մինչեւ ցԲերսաբէէ," յառնէ մինչեւ
ցկին, իւրաքանչիւր ումեք բլիթ մի հա-
ցի, եւ պատառ մի ի կասկարայից, եւ
քաքար մի ի տապակէ. եւ գնաց ամե-
նայն ժողովուրդն իւրաքանչիւր ոք ի
տուն իւր։
20 Եւ դարձաւ Դաւիթ օրհնել զտուն
իւր. եւ ել Մեղքող դուստր Սաւուղայ
ընդ առաջ Դաւթի, եւ [1]օրհնեաց զնա
եւ" ասէ, Քանի՜ փառաւորեալ էր այսօր
արքայ Իսրայելի, որ հոլանեցաւ այսօր
առաջի աղախնանց եւ ծառայից իւրոց,
զոր օրինակ հոլանիցի հոլանելով մի ոք
21 ի կաքաւչաց։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՄեղ-
քող, Առաջի Տեառն կաքաւեցից, [1]օրհ-
նեալ է Տէր Աստուած" որ ընտրեաց զիս
քան զհայր քո եւ քան զամենայն տուն
նորա, եւ կացոյց զիս առաջնորդ ի վե-
րայ ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի, եւ
խաղացից [1]եւ կաքաւեցից" առաջի
22 Տեառն։ Եւ [8]հոլանեցայց սոյնպէս" եւս
քան զեւս. եւ եղէց անպիտան յաչս
[9]քո, եւ ընդ աղախնայս ընդ որս ասա-
23 ցեր [1]փառաւորել՝ փառաւորեցայց։ Եւ
Մեղքողայ դստեր Սաւուղայ ոչ եղեւ
որդի մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ։

ԳԼ. Է

1 Եւ եղեւ յորժամ նստաւ [10]Դաւիթ ի
տան իւրում, եւ Տէր հանգոյց զնա յա-
մենայն թշնամեաց իւրոց շուրջանակի,
2 Եւ ասէ արքայ ցՆաթան մարգարէ, Ա-
հաւասիկ ես բնակեալ եմ ի տան եղեւ-
նափայտից, եւ տապանակն Աստուծոյ
3 [11]շրջիցի ի մէջ խորանի"։ Եւ ասէ Նա-
թան ցարքայ, Զամենայն որ ինչ իցէ
ի սրտի քում, երթ եւ արա. զի Տէր
ընդ քեզ է։
4 Եւ եղեւ ի գիշերին յայնմիկ եղեւ բան
5 Տեառն առ Նաթան եւ ասէ, Երթ եւ
ասա ցծառայ իմ Դաւիթ, Այսպէս ասէ
Տէր. [12]Ոչ շինեսցես դու" ինձ տուն բնա-
6 կելոյ. Զի ոչ բնակեցայ ի տան յօրէ
յորմէ հետէ հանի զորդիսն Իսրայելի յԵ-
գիպտոսէ մինչեւ ցայսօր, եւ շրջէի
7 [13]յիջավանի խորանաւ։ Ամենայն ուրեք
ուր շրջէի ի մէջ ամենայն Իսրայելի,

---

[1] Եբր. զոխան [2] Եբր. Տեառն [3] Եբր. Աբդեդոմայ [4] զԱբդեդոմ [5] Եբր. եղեւ իբրեւ գնացին որ բառնային զտապանակն Տեառն քայլս վեց, եւ զոհէր եզն եւ պարարակ։ (14) Եւ Դաւիթ կաքաւէր ամենայն զօրութեամբ առաջի Տեառն և Դաւիթ զգեցեալ էր եփոդ կտաւեայ [6] Եբր. խաղայր

[7] Եբր. ամենայն բազմութեան Իսրայելի [8] Եբր. եղէց անարգ [9] Եբր. իմ [10] Եբր. արքայ [11] Եբր. նստի ընդ վարագուրաւ [12] Եբր. Դու՞ շինեսցես [13] Եբր. վրանաւ եւ

եթէ խօսելով խօսեցա՞յ երբեք ընդ մի-
ում ցեղի Իսրայելի ում ես հրաման ե-
տու հովուել զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ,
ասել՝ թէ Ընդէ՞ր ոչ շինեցէք ինձ տուն
8 եղեւնափայտեայ ։ Եւ արդ այսպէս ա-
սասցես ցծառայ իմ Դաւիթ, Այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ. Առի ես զքեզ ի
վանաց հօտից լինել քեզ յառաջնորդ ի
9 վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի. Եւ
էի ընդ քեզ ամենայն ուրեք ուր եւ
երթայիր. եւ սատակեցի զամենայն
թշնամիս քո յերեսաց քոց, եւ արարի
զքեզ անուանի ըստ անուանց մեծամե-
10 ծաց որ ի վերայ երկրի ։ Եւ եդից տեղի
ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի, եւ տնկե-
ցից զնա եւ բնակեսցէ [1]առանձինն. եւ
մի՛ եւս հոգասցի՝՝ եւ ոչ եւս յաւելցէ
որդի անօրէնութեան լլկել զնա իբրեւ
11 զառաջինն, Յաւուրցն յորոց կարգեցի
դատաւորս ի վերայ ժողովրդեան իմոյ
Իսրայելի. եւ հանգուցից զքեզ յամենայն
թշնամեաց քոց. եւ [2]պատմեսցէ քեզ
12 Տէր զի շինեսցես նմա տուն՝՝ ։ Եւ եղիցի
եթէ լցցին աւուրք քո, եւ ննջեսցես
ընդ հարս քո, յարուցից զզաւակ քո յետ
քո, որ եղիցի յորովայնէ քումմէ, եւ
[3]պատրաստեցից զարքայութիւն [4]քո նմա՝՝ ։
13 Նա շինեսցէ տուն անուան իմոյ, եւ կանգ-
նեցից զաթոռ նորա մինչեւ ցյաւիտեան.
14 Ես եղէց նմա ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ
յորդի. եւ [5]եթէ եկեսցէ անիրաւութիւն
նորա, յանդիմանեցից զնա, եւ՝՝ խրա-
տեցից զնա գաւազանաւ արանց եւ
15 տանջանօք որդւոց մարդկան. Բայց զո-
ղորմութիւն ոչ մերժեցից ի նմանէ, որ-
պէս մերժեցի [6]յորոց մերժեցին առաջի
16 երեսաց իմոց՝՝ ։ Հաւատարիմ լիցի [7]ա-
նուն նորա եւ արքայութիւն նորա ա-
ռաջի իմ՝՝ մինչեւ ցյաւիտեան, եւ ա-
թոռ [8]նորա կացցէ կանգուն [9]առաջի իմ՝՝
17 մինչեւ ցյաւիտեան ։ Ըստ ամենայն բա-
նիցս այսոցիկ եւ ըստ ամենայն տեսլ-
եանս այսորիկ՝ սոյնպէս խօսեցաւ Նա-
թան ընդ Դաւթայ ։
18 Եւ եմուտ արքայ Դաւիթ եւ նստաւ
առաջի Տեառն, եւ ասէ, Ո՞վ եմ ես,
Տէր իմ Տէր, եւ ո՞ տուն իմ, զի [10]սի-
19 րեցեր զիս մինչեւ ցայդ վայր. Եւ [11]ոչ
փոքրկացայ սակաւիկ ինչ՝՝ առաջի քո,
Տէր իմ Տէր, եւ խօսեցար վասն տան
ծառայի քո յերկար. եւ ա՞յս է օրէն
20 մարդոյ, Տէր իմ Տէր ։ Եւ զի՞ եւս յաւե-
լուցու Դաւիթ խօսել առ քեզ. եւ դու
ինքնին գիտես զծառայ քո, Տէր իմ Տէր ։
21 [12]Վասն ծառայի քո արարեր, եւ ըստ
ամենայն՝՝ սրտի քո արարեր զամենայն
զմեծութիւնս զայս ծանուցեալ ծառայի
22 քում [13]վասն մեծացուցանելոյ զիս՝՝,
Տէր իմ Տէր. զի չիք ոք իբրեւ զքեզ,
եւ չիք Աստուած բաց ի քէն ի վերայ
ամենայնի զոր լուաք ականջօք մերովք ։
23 Եւ ո՞վ է ազգ ի վերայ երկրի իբրեւ
զժողովուրդ քո զԻսրայէլ, որում առաջ-
նորդեաց Աստուած փրկել իւր ժողո-
վուրդ, դնել [14]քեզ անուն եւ առնել
[14]քեզ մեծութիւն եւ [15]յայտնութիւն,
մերժել քեզ՝՝ յերեսաց ժողովրդեանս քո
զոր փրկեցեր դու քեզ յԵգիպտոսէ՝
24 [16]զազգս եւ զբնակութիւնս՝՝ ։ Եւ պատ-
րաստեցեր դու քեզ զժողովուրդ քո
զԻսրայէլ ի ժողովուրդ մինչեւ ցյաւիտ-
եան, եւ դու, Տէր, եղեր նոցա յԱս-
25 տուած ։ Եւ արդ, Տէր իմ, զբանն զոր
խօսեցար վասն ծառայի քո եւ տան
նորա՝ հաւատարմացո մինչեւ յաւիտեան,
26 եւ արա որպէս եւ խօսեցար. Եւ մե-
ծասցի անուն քո մինչեւ ցյաւիտեան.
եւ [17]արդ, Տէր ամենակալ, Աստուած
ի վերայ ամենայն Իսրայելի. տուն ծա-
ռայի քո Դաւթի եղիցի կանգուն առաջի
27 քո. Զի դու [9]ես Տէր ամենակալ Աս-
տուած Իսրայելի, [9]Եւ արդ որպէս խօ-
սեցար մեծասցի անուն քո մինչեւ ցյա-
ւիտեան, ասէ Տէր ամենակալ Աստուած
Իսրայելի :՝՝ յայտնեցեր յունկն ծառայի
քո եւ ասացեր, շինեցից քեզ տուն.
վասն այնորիկ եգիտ ծառայ քո զսիրտ
իւր՝ կալ առ քեզ յաղօթս զաղօթս զայ-
28 սոսիկ ։ Եւ արդ, Տէր իմ Տէր, դու ես
Աստուած, եւ բանք քո եղիցին ճշմա-
րիտ, եւ զոր խօսեցար վասն ծառայի
29 քո զամենայն բարութիւնս զայս ։ Եւ
արդ սկսիր օրհնել զտուն ծառայի քո՝

---

[1] Եբր. ի տեղւոջ իւրում, եւ մի՛ եւս խախտեսցի
[2] Եբր. պատմէ քեզ Տէր, զի շինեսցէ քեզ Տէր տուն
[3] Եբր. հաստատեցից [4] Եբր. նորա [5] Եբր. ի խո-
տորել նորա [6] Եբր. ի Սաւուղայ զոր մերժեցի
յերեսաց քոց [7] Եբր. տուն քո եւ արքայու-
թիւն քո առաջի քո [8] Եբր. քո [9] Յ Եբր. պակասէ

[10] Եբր. ածեր [11] Եբր. փոքր եղեւ այս տակաւին
[12] Եբր. Վասն բանի քո եւ ըստ [13] Եբր. Վասն որոյ
մեծացար [14] Եբր. իւր [15] Եբր. արհաւիրս
երկրի քում [16] Եբր. յազգաց եւ ի դից նոցա
[17] Եբր. ասիցի

լինել առաջի քո յաւիտեան. զի դու, Տէր իմ Տէր, խօսեցար, եւ յօրհնութենէ քումմէ օրհնեսցի տուն ծառայի քո յաւիտեան։

ԳԼ. Ը

1 *Եւ եղեւ յետ այսորիկ եհար Դաւիթ
զայլազգիսն եւ վանեաց զնոսա, եւ առ
Դաւիթ [1]զզատուցեալսն ի ձեռաց այլազգ-
2 եացն։ Եւ եհար Դաւիթ զՄովաբ, եւ
չափեաց զնոսա պարանօք, եւ զա-
ռացոյց զնոսա յերկիր. եւ եղեն երկու
պարանքն սպանանելոյ եւ [2]երկու պա-
րանքն" ապրեցուցանելոյ. եւ եղեւ Մո-
վաբ Դաւթի ի ծառայս պատարագօքն։
3 Եւ եհար Դաւիթ զԱդրաազար զորդի
Ռովամայ՝ զարքայ Սուբայ, յերթալ
նորա արկանել զձեռն իւր ի վերայ գե-
4 տոյն Եփրատայ։ Եւ առ զնորա Դաւիթ
հազար [3]կառս, եւ եւթն հազար" հե-
ծելոց, եւ քսան հազար հետեւակաց.
եւ քակեաց Դաւիթ զամենայն կառսն,
եւ եթող իւր ի նոցանէ հարեւր կառս։
5 Եւ գայր Ասորին ի Դամասկոսէ օգնել
Ադրաազարայ արքայի Սուբայ. եւ եհար
Դաւիթ յԱսորւոցն քսան եւ երկու հա-
6 զար այր։ Եւ եդ Դաւիթ պա-
հակս յԱսորիս հանդէպ Դամասկոսի. եւ
եղեն Ասորիք Դաւթի ի ծառայս պա-
տարագօքն. եւ փրկեաց Տէր զԴաւիթ
7 ամենայն ուրեք ուր եւ երթայր։ Եւ
առ Դաւիթ [4]զապարանջանսն ոսկիս որ
էին ի ծառայսն Ադրաազարու [5]արքայի
8 Սուբայ" եւ եբեր յԵրուսաղէմ։ [6]Եւ առ
զայն Սուսակիմ արքայ Եգիպտացւոց
յելանել իւրում յԵրուսաղէմ յաւուրս
Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի։ Եւ ի
Մասբակայ առ արքայ Դաւիթ՝ յընտիր
ընտիր քաղաքաց Ադրաազարայ՝ պղինձ,
որով արար Սողոմոն զծովն պղնձի եւ
զսիւնսն եւ զաւազանսն եւ զամենայն
կահն"։
9 Եւ լուաւ Թովու արքայ Եմաթայ,
եթէ եհար Դաւիթ զամենայն զօրն Ադ-
10 րաազարայ, Եւ առաքեաց Թովու [7]զՅեդ-
դուրա զորդի իւր առ արքայ Դաւիթ՝
հարցանել զխաղաղութենէ նորա. եւ
[8]օրհնեաց զնա՝ փոխանակ զի սատակեաց
զԱդրաազար". (զի այր գոռ պատերազմա-
ւոր էր նա ընդ Թովայ) եւ հակառակ կայր
նմա Ադրաազար." եւ ի ձեռս նորա էին
անօթք ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք եւ
11 անօթք պղնձիք։ Եւ սրբեաց զայն ար-
քայ Դաւիթ Տեառն ընդ արծաթոյն եւ
ընդ ոսկւոյն, զոր սրբեաց յամենայն
12 պատերազմաց որոց յաղթեաց, [9]յԵդովմայ
եւ ի Մովաբայ եւ յորդւոցն Ամոնայ եւ
յայլազգեացն եւ յԱմաղեկայ, եւ յաւարէ
Ադրաազարայ որդւոյ Ռովբայ արքայի
13 Սուբայ։ Եւ արար Դաւիթ [10]անուն. եւ
ի դառնալ իւրում եհար Դաւիթ զԱսո-
րիս ի Գորեղեմ" յութուտասն հազար։
14 Եւ եդ յԵդոմ պահապանս՝ յամենայն
Եդովմայեցիս[11], եւ եղեն ամենայն Ե-
դովմայեցիք ծառայք արքայի. եւ
փրկեաց Տէր զԴաւիթ ամենայն ուրեք
ուր եւ երթայր։
15 Եւ [12]թագաւորեցոյց զԴաւիթ" ի վե-
րայ ամենայն Իսրայէլի. եւ առնէր Դաւիթ
իրաւունս եւ արդարութիւն ի վերայ
16 ամենայն ժողովրդեան իւրոյ։ Եւ Յո-
վաբ որդի Շարուհեայ էր ի վերայ զօ-
րուն, եւ Յովսափատ որդի Աքիայ ի
17 վերայ յիշատակաց. Եւ Սադովկ որդի
Աքիտովբայ եւ Աքիմելէք որդի Աբիա-
թարայ՝ քահանայք. եւ [13]Ասա՝ դպրա-
18 պետ. Եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ՝[14]խոր-
հրդակից, եւ Քերեթին եւ Ոփելեթին"
եւ որդիք Դաւթի իշխանք էին։*

ԳԼ. Թ

1 *Եւ ասէ Դաւիթ, Եթէ իցէ՞ ոք մնաց-
եալ ի տանէն Սաւուղայ, եւ արարից
ընդ նմա ողորմութիւն վասն Յովնա-
2 թանու։ Եւ ի տանէն Սաւուղայ էր ծա-
ռայ մի, եւ անուն նորա Սիբա, եւ
կոչեցին զնա առ Դաւիթ. եւ ասէ ցնա
արքայ, Եթէ դու իցես Սիբայն. եւ
3 ասէ, Ես եմ ծառայ քո։ Եւ ասէ ար-
քայ, Եթէ իցէ՞ ոք մնացեալ ի տանէ
Սաւուղայ, եւ արարից ընդ նմա ողոր-
մութիւն Աստուծոյ. եւ ասէ Սիբա
ցարքայ, Է որդի մի Յովնաթանու հաշմ*

[1] Ոմն. զՄեթեկամմա [2] Ոմն. ողջոյն պարան [3] Ոմն. եւ եւթն հարեւր [4] Ոմն. զապարանն [5] Յոմն. պակասէ [6] Ոմն. Եւ ի Բեթթաչէ եւ ի Բերոթայէ. ի քաղաքաց Ադրաազարայ, առ արքայն Դաւիթ պղինձ բազում յոյժ [7] Ոմն. զՅովրամ

[8] Ոմն. օրհնել զնա զի պատերազմեցաւ ընդ Ադրաազարու եւ սատակեաց զնա [9] Ոմն. յԱսորւոց [10] Ոմն. անուն ի դառնալ իւրում ի հարկանելոյ զԱսորիս ի ձորն Աղտից [11] Ոմն. յԵդէմ յամենայն, պահակապանս [12] Ոմն. թագաւորեաց Դաւիթ [13] Ոմն. Սարայիա [14] Ոմն. ի վերայ Քերեթացւոց եւ Ոփելեթացւոց (Տես Գլ. Ի. 23։)

4 ոտիւք ։ Եւ ասէ արքայ , Ո՞ւր է նա ։
Եւ ասէ Սիբա ցարքայ , Ահա է ի տան
Մաքիրայ որդւոյ Ամիելի Լադաբարացւոյ։
5 Եւ առաքեաց արքայ Դաւիթ եւ առ
զնա ի տանէ Մաքիրայ որդւոյ Ամիելի
6 Լադաբարացւոյ ։ Եւ եկն Մեմփիբոսթէ
որդի Յովնաթանու որդւոյ Սաւուղայ
առ արքայ Դաւիթ , եւ անկաւ ի վերայ
երեսաց իւրոց եւ երկիր եպագ նմա ։
Եւ ասէ ցնա Դաւիթ , Մեմփիբոսթէ .
7 եւ ասէ , Ահաւասիկ եմ ծառայ քո ։ Եւ
ասէ ցնա Դաւիթ , Մի՛ երկնչիր , զի
առնելով արարից ընդ քեզ ողորմու-
թիւն վասն Յովնաթանու հօր քո . եւ
դարձուցից քեզ զամենայն անդս Սաւու-
ղայ՝ [1]զհօր հօր քո . եւ դու ուտիցես հաց
8 հանապազ ի սեղան իմում ։ Եւ երկիր
եպագ Մեմփիբոսթէ եւ ասէ , Ո՞վ է ծառայ
քո , զի հայեցար ի շուն մի մեռեալ
9 նմանող ինձ ։ Եւ կոչեաց արքայ զՍիբա
զծառայ Սաւուղայ եւ ասէ ցնա , Զա-
մենայն ինչ որ է Սաւուղայ , եւ զա-
մենայն որ տան նորա , ետու որդւոյ
10 տեառն քո ։ Եւ գործեսցես դմա զեր-
կիրն , դու եւ որդիք քո եւ ծառայք քո ,
եւ մուծցես ի տուն տեառն քո հաց եւ
կերիցեն զայն . եւ Մեմփիբոսթէ որդի
տեառն քո կերիցէ հաց հանապազ ի
սեղան իմում ։ Եւ Սիբայի էին որդիք
11 հնգետասան եւ ծառայք քսան ։ Եւ ասէ
Սիբա ցարքայ , Ըստ ամենայնի զոր
հրաման ետ տէր իմ արքայ ծառայի
իւրում , այնպէս արասցէ ծառայ քո։ Եւ
Մեմփիբոսթէ ուտէր հաց ի սեղանոյ
Դաւթի իբրեւ զմի յորդւոցն արքայի ։
12 Եւ Մեմփիբոսթեայ էր որդի մի փոքրիկ,
եւ անուն նորա Միքա . եւ ամենայն
բնակութիւն տանն Սիբայի՝ ծառայք
13 Մեմփիբոսթեայ ։ Եւ Մեմփիբոսթէ բնա-
կէր յԵրուսաղէմ , զի հանապազ ի սե-
ղանոյ արքայի ուտէր . եւ ինքն էր կաղ
յերկոցունց ոտից իւրոց ։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ մեռաւ ար-
քայ որդւոցն Ամոնայ . եւ թագաւորեաց
2 Անոն որդի նորա ընդ նորա ։ Եւ ասէ
Դաւիթ , Արասցուք ողորմութիւն ընդ
Անոնայ որդւոյ Նաասայ , զոր օրինակ
արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն.
եւ առաքեաց Դաւիթ մխիթարել զնա
ի ձեռն ծառայից իւրոց վասն հօր իւրոյ.
եւ չոգան ծառայքն Դաւթի յերկիր որդ-
3 ւոց Ամոնայ ։ Եւ ասեն իշխանք որդ-
ւոցն Ամոնայ ցԱնոն տէրն իւրեանց ,
Միթէ փառաւորե՞լ ինչ զհայր քո առա-
ջի քո առաքեաց առ քեզ Դաւիթ մխի-
թարիչս . ոչ , այլ զի որոնեսցեն զքա-
ղաքս եւ զխտեսցեն զսա , եւ [2]լրտեսել
զսա առաքեաց Դաւիթ զծառայս իւր
4 առ քեզ ։ Եւ կալաւ[3] զծառայսն Դաւթի,
եւ եգերծ [4]զմօրուս նոցա , եւ կտրեաց
զգրատս նոցա ի միջոյ մինչեւ ցեզր , եւ
5 արձակեաց զնոսա։ Եւ պատմեցին Դաւթի
վասն արանցն . եւ առաքեաց Դաւիթ
ընդ առաջ նոցա զի էին արքն անարգ-
եալք յոյժ . եւ ասէ արքայ, Նստարուք
յԵրիքով մինչեւ աճեսցեն մօրուք ձեր ,
եւ ապա դարձջիք ։
6 Եւ տեսին որդիքն Ամոնայ եթէ [5]ամօթ
արարին ժողովրդեանն՟ Դաւթի , առա-
քեցին որդիքն Ամոնայ եւ ի վարձու
կալան զԱսորիս [6]Բովբայ եւ զԱսորիս
Սուբայ քսան հազար հետեւակաց , եւ
զարքայն [7]Ամաղեկայ հազար արամբք ,
եւ ի Ստովբայ երկոտասան հազար արանց։
7 Լուաւ արքայ Դաւիթ , եւ առաքեաց
զՅովաբ եւ զամենայն զօրն զօրաւոր ։
8 Եւ ելին որդիքն Ամոնայ եւ ճակատե-
ցան ի պատերազմ առ դրան [8]քաղաքին
Ասորւոց Սուբայ , եւ Բովբ եւ Ստովբ
9 եւ Ամաղէկ՟ էին միայն յանդին ։ Եւ ե-
տես Յովաբ՝ եթէ [9]եկին հասին ի վերայ
նորա՟ առաջոյ եւ զկնի , ընտրեաց յա-
մենայն [10]երիտասարդաց Իսրայելի , եւ
10 ճակատեցոյց ընդդէմ Ասորւոց. Եւ զմնա-
ցորդս զօրուն ետ ի ձեռս Աբեսսայ եղբօր
իւրոյ , եւ ճակատեցան ընդդէմ որդւոցն
11 Ամոնայ ։ Եւ ասէ , Եթէ յաղթահարես-
ցեն զիս Ասորիքն, եղիջիք ինձ ի փրկու-
թիւն . եւ եթէ որդիքն Ամոնայ յաղ-
թահարեսցեն զքեզ , եղիցուք ապրե-
12 ցուցանել զքեզ . Քաջ լեր եւ ժրասցուք
ի վերայ ժողովրդեան մերոյ եւ ի վերայ
քաղաքաց Աստուծոյ մերոյ . եւ Տէր
արասցէ զհաճոյն առաջի աչաց իւրոց ։
13 Եւ մատեաւ Յովաբ եւ զօրն որ ընդ
նմա ի պատերազմ ընդ Ասորիսն , եւ

---

[1] Յօրէ. զոխան

[2] Օրէ. կործանել [3] Օրէնսէսէն յաւելու , Անձն [4] Օրէ. զկէս մօրուաց [5] Օրէ. գարշելի եղեն [6] Օրէ. Բեթռովբայ [7] Օրէ. Մաաքայ [8] Օրէ. քաղաքին. և Ասորիքն Սուբայ և Ռովբայ և Ստովբ և Մաաքա [9] Օրէ. էին նմա ճակատք կռուոյ
[10] Օրէ. ընտրելոց

14 փախեան Ասորիքն յերեսաց նորա։ Եւ
որդիքն Ամոնայ իբրեւ տեսին եթէ փախ-
եան Ասորիքն, փախեան եւ նոքա յե-
րեսաց Աբեսսայ, եւ մտին ի քաղաքն.
եւ դարձաւ Յովաբ յորդւոցն Ամոնայ
եւ եկն յԵրուսաղէմ։
15 Իբրեւ ետես Ասորին եթէ պարտեցաւ
առաջի Իսրայէլի, գումարեցան ի միասին։
16 Եւ առաքեաց Ադրաազար եւ ժողովեաց
զԱսորիսն յայնմ կողմանէ Գետոյն [1]ի Քա-
ղամակ. եւ եկին հասին [2]Եղամ եւ Սով-
բակ իշխանք զօրացն Ադրաազարայ յա-
17 ռաջ քան զնա"։ Եւ ազդ եղեւ Դաւթի,
եւ ժողովեաց զամենայն Իսրայէլ եւ
անց ընդ Յորդանան, եւ եհաս [3]ի Քա-
ղամակ. եւ ճակատեցան Ասորիքն ընդ-
դէմ Դաւթի տալ ընդ նմա պատերազմ։
18 Եւ փախեան Ասորիքն յերեսաց Իսրա-
յելի. եւ կոտորեաց Դաւիթ յԱսորւոցն
եւթն հարեւր կառս, եւ քառասուն հա-
զար հեծելոց, եւ զՍովբակ իշխան զօրուն
19 նորա եհար, եւ մեռաւ անդէն։ Իբրեւ
տեսին ամենայն թագաւորք ծառայք
Ադրաազարու թէ պարտեցան առաջի
Իսրայելի, անձնատուրք եղեն ՝եւ ուխ-
տեցին ուխտ ընդ" Իսրայելի, եւ ծառա-
յեցին նոցա. եւ երկեան Ասորիքն այնու-
հետեւ ապրեցուցանել զորդիսն Ամոնայ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ եղեւ ի դառնալ տարւոյն ի նոյն ժա-
մանակի ելից թագաւորացն, եւ առաք-
եաց Դաւիթ զՅովաբ եւ զծառայս իւր
ընդ նմա եւ զամենայն Իսրայէլ, եւ
սատակեցին զորդիսն Ամոնայ, եւ նստան
զՌաբաթաւ. եւ Դաւիթ նստէր յԵրու-
2 սաղէմ։ Եւ եղեւ ընդ երեկս եւ յարեաւ
Դաւիթ յանկողնէ իւրմէ, եւ զգնայր ի
վերայ տանեաց տան թագաւորին. եւ
ետես ի տանեացն կին մի լուացեալ, եւ
3 կինն գեղեցիկ տեսլեամբ յոյժ։ Եւ ա-
ռաքեաց Դաւիթ եւ խնդրեաց զկինն,
եւ ասէ, Ո՞չ դա է Բերսաբէէ, դուստր
4 Եղիաբայ, կին Ուրիայ Քետացւոյ։ Եւ
առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս եւ առ
զնա, եւ եմուտ առ նա եւ ննջեաց ընդ
նմա. եւ նա էր սրբեալ ի պղծութենէ իւրմէ.
5 եւ դարձաւ ի տուն իւր։ Եւ յղացաւ
կինն, եւ առաքեաց պատմեաց Դաւթի
6 եւ ասէ, Յղի եմ ես։ Եւ առաքեաց
Դաւիթ առ Յովաբ եւ ասէ, Առաքեա
առ իս զՈւրիա Քետացի. եւ առաքեաց
7 Յովաբ զՈւրիա առ Դաւիթ։ Եւ եկեալ
Ուրիա եմուտ առ Դաւիթ, եւ եհարց
Դաւիթ զողջունէ Յովաբայ եւ զողջունէ
8 զօրուն եւ զողջունէ պատերազմին։ ՝Եւ
ասէ Ուրիա, Ողջոյն է։" Եւ ասէ Դաւիթ
ցՈւրիա, Արի էջ ի տուն քո եւ լուա զոտս
քո. եւ ել Ուրիա ի տանէ արքայի, եւ
ել զկնի նորա պարգեւ ի ձեռանէ արքայի։
9 Եւ ննջեաց Ուրիա առ դրան տանն արքայի
ընդ ծառայս նորա, եւ ոչ էջ ի տուն
10 իւր։ Եւ պատմեցին Դաւթի եւ ասեն,
եթէ ոչ էջ Ուրիա ի տուն իւր։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցՈւրիա, Ո՞չ ի ճանապարհէ
եկեալ ես դու, ընդէ՞ր ոչ իջեր ի տուն
11 քո։ Եւ ասէ Ուրիա ցԴաւիթ, Տապա-
նակին ՝Աստուծոյ եւ Իսրայէլ եւ Յուդա
բնակեալ են ի վրանս, եւ տէր իմ Յո-
վաբ եւ ծառայք տեառն իմոյ բնակեալ
են ի բացի, եւ ես մտանիցե՞մ ի տո՞ւն
իմ ուտել եւ ըմպել եւ ննջել ընդ կնոջ
իմում. [4]եւ զիա՞րդ լինիցի այն։" կեն-
դանի է անձն քո թէ արարից զբանդ
12 զայդ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՈւրիա, Նիստ
այսօր աստ, եւ վաղիւ արձակեցից զքեզ։
Եւ նստաւ Ուրիա յԵրուսաղէմ յաւուր
13 յայնմիկ, եւ ի վաղիւ անդր։ Կոչեաց զնա
Դաւիթ, եկեր նա առաջի նորա եւ արբ
եւ [5]արբեցաւ, եւ ել ընդ աղջամուղջն, ննջեաց
յանկողնի իւրում ընդ ծառայս տեառն
14 իւրոյ, եւ ի տուն իւր ոչ էջ։ Եւ եղեւ
ընդ առաւօտն եւ գրեաց Դաւիթ հրո-
վարտակ առ Յովաբ, եւ առաքեաց
15 Դաւիթ ի ձեռն Ուրիայ։ Եւ գրեաց ի
հրովարտակին եւ ասէ, Մատո զՈւրիա
ընդդէմ սաստկացեալ պատերազմին, եւ
դարձջիք ընդ կրուկ ի նմանէ, եւ հարցի
16 եւ մեռցի։ Եւ եղեւ ի պահել Յովաբայ
զքաղաքն, եւ եդ զՈւրիա ի տեղին ուր
գիտէր թէ արք զօրութեան էին անդ։
17 Եւ ելին արք քաղաքին ի պատերազմ
ընդ Յովաբայ, եւ անկան ի զօրուէ ծա-
ռայիցն Դաւթի ՝եւ մեռան", եւ Ուրիա
18 Քետացի մեռաւ։ Եւ առաքեաց Յովաբ
եւ պատմեաց արքայի զամենայն զբոյց
19 պատերազմին։ Եւ պատուէր ետ հրեշ-
տակին եւ ասէ, Ի վախճանել քում զա-
մենայն զբոյցս պատերազմիս խօսել ընդ
20 արքայի, Եւ եղիցի եթէ ելցէ ցասումն

[1] Եբր. գետոյն [2] Եբր. յԵղամ. եւ Սովբակ զօրավար Ադրաազարայ առաջի նոցա [3] Եբր. յԵղամ

[4] Եբր. կենդանի ես դու եւ [5] Եբր. արբեցոյց զնա Դաւիթ

արքայի եւ ասասցէ ցքեզ, եթէ Ընդէ՞ր
մերձեցայք ի քաղաքն մարտնչել, եւ
ո՞չ գիտէիք եթէ ի վերուստ ի պարսպացն
21 նետաձիգ լինին. Ո՞ եհար զԱբիմելէք
զորդի Յերոբաաղայ [1]որդւոյ Ներեայ". ո՞չ
ապաքէն կին մի բեկոր երկանի ընկէց
ի վերայ նորա ի վերուստ ի պարսպէն,
եւ մեռաւ [2]ի Թամասի. ընդէ՞ր մօտեցայք
ի պարիսպն. եւ ասասցես թէ՝ Եւ ծա-
22 ռայ քո Ուրիա Քետացի մեռաւ: Եւ
չոգաւ հրեշտակն [3]Յովաբայ առ արքայ
յԵրուսաղէմ, եւ եհաս եւ պատմեաց
Դաւթի զամենայն ինչ զոր պատուիր-
եաց նմա Յովաբ, զամենայն իրս պա-
տերազմին: Եւ բարկացաւ Դաւիթ ի
վերայ Յովաբայ, եւ ասէ ցհրեշտակն,
Ընդէ՞ր մերձեցայք ի քաղաքն մարտնչել.
ո՞չ գիտէիք եթէ հարկանելոց էք ի պա-
րըսպէն. ո՞ եհար զԱբիմելէք որդի Յե-
րոբաաղայ. ո՞չ ապաքէն կին մի բեկոր
երկանի ընկէց ի վերայ նորա ի պարս-
պէն, եւ մեռաւ ի Թամասի. ընդէ՞ր
23 մերձեցայք ի պարիսպն": Եւ ասէ հրեշ-
տակն ցԴաւիթ, Զի սաստկացան ի վերայ
մեր արք, եւ ելին առ մեզ արտաքս,
եւ հասաք ի վերայ նոցա մինչեւ ցդուռն
24 քաղաքին. Եւ նետաձիգ եղեն աղեղ-
նաւորքն ի ծառայս քո ի վերուստ ի
պարսպէ անտի, եւ մեռան ի ծառայից
արքայի, եւ ծառայ քո Ուրիա Քետացի
25 մեռաւ: Եւ ասէ Դաւիթ ցհրեշտակն,
Այսպէս ասասցես ցՅովաբ, Մի՛ թու-
եսցի չար բանդ յաչս քո. զի երբեմն
այսպէս ուտէ սուր, եւ երբեմն այնպէս.
սաստկացո զպատերազմն ընդ քաղաքին
եւ կործանեսցես զդա. եւ [4]զօրացո զանձն
26 քո": Եւ իբրեւ լուաւ կինն Ուրիայ եթէ
մեռաւ Ուրիա այր իւր, կոծեցաւ ի
27 վերայ առն իւրոյ: Իբրեւ անց սուգն,
առաքեաց Դաւիթ եւ ամփոփեաց զնա ի
տուն իւր, եւ եղեւ նմա կին եւ ծնաւ
նմա որդի: Եւ չար թուեցաւ բանն զոր
արար Դաւիթ յաչս Տեառն:

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ առաքեաց Տէր զՆաթան [1]մարգարէ
առ Դաւիթ. եւ եմուտ առ նա եւ ասէ
ցնա, Արք երկու էին ի քաղաքի միում,
2 մին մեծատուն եւ միւսն աղքատ: Եւ
մեծատանն էին հօտք եւ անդեայք բա-
3 զում յոյժ, Եւ աղքատին եւ ոչ ինչ,
բայց որոջ մի փոքր զոր ստացեալ եւ
ապրեցուցեալ եւ սնուցեալ էր զնա, եւ
հասատեալ էր ընդ նմա եւ ընդ որդիս
նորա ի միասին. ի հացէ նորա ուտէր եւ
ի բաժակէ նորա ըմպէր եւ ի ծոց նորա
ննջէր, եւ էր նորա իբրեւ զդուստր:
4 Եւ եկն անցաւոր առ այրն մեծատուն.
եւ խնայեաց առնուլ ի հօտից իւրոց եւ
յանդէոց իւրոց առնել հիւրոյն անցաւորի
եկելոյ առ նա, եւ էառ զորոջ աղքա-
տին եւ արար առնն եկելոյ առ նա կե-
5 րակուր: Եւ բարկացաւ սրտմտութեամբ
Դաւիթ յոյժ առնն, եւ ասէ Դաւիթ
ցՆաթան, Կենդանի է Տէր զի որդի մահու
6 է այրն որ արար զայն: Եւ զորոջն
տուժեսցի [5]եւթնպատիկ, փոխանակ առ-
նելոյ զբանն զայն, վասն զի ոչ խնայ-
7 եաց: Եւ ասէ Նաթան ցԴաւիթ, Դու
ես այրն [1]որ արարեր զայն". այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի, Ես եմ որ
օծի զքեզ թագաւոր ի վերայ [1]ամենայն
Իսրայէլի, եւ ես փրկեցի զքեզ ի ձեռաց
8 Սաւուղայ. Եւ ետու քեզ զտուն տեառն
քո, եւ զկանայս տեառն քո ի ծոց քո.
եւ ետու քեզ զԻսրայէլ եւ զՅուդա.
եւ թէ սակաւ իցէ, յաւելից քեզ դոյն-
9 չափ: Եւ ընդէ՞ր անարգեցեր զբանն Տեառն
առնել չար առաջի աչաց նորա. զՈւ-
րիա Քետացի հարեր դու սրով, եւ զկին
նորա առեր դու քեզ կնութեան, եւ
զնա սպաներ սրով որդւոցն Ամոնայ:
10 Եւ արդ մի՛ հեռասցի սուր ի տանէ քումմէ
մինչեւ ցյաւիտեան, փոխանակ զի ա-
նարգեցեր զիս, եւ առեր զկինն Ուրիայ
11 Քետացւոյ լինել քեզ կնութեան: Այս-
պէս ասէ Տէր, Ահա ես յարուցից ի վերայ
քո չարիս ի տանէ քումմէ. եւ առից
զկանայս քո առաջի աչաց քոց եւ տաց
ընկերի քում, եւ ննջեսցէ ընդ կանայս քո
12 յանդիման արեգականս այսորիկ: Զի դու
արարեր զայդ ի ծածուկ, եւ ես արարից
զբանդ զայդ յանդիման ամենայն Իսրայէլի
13 եւ առաջի արեգականս այսորիկ: Եւ ասէ
Դաւիթ ցՆաթան, Մեղայ Տեառն. եւ
ասէ Նաթան ցԴաւիթ, Եւ Տէր անցոյց
14 զքեւ զմեղս քո եւ մի՛ մեռցիս: Բայց քանզի
զայրացուցանելով զայրացուցեր զթշնա-
միս Տեառն բանիւդ այդուիկ, որդին քո
որ ծնանելոց է քեզ՝ մահու մեռցի:

---

[1] Ոսկ. գոլաւ [2] Ոսկ. ի Թեբէս [3] Ոսկ. եւ եհաս եւ պատմեաց Դաւթի զամենայն յոր սակս առաքեալ էր զնա Յովաբ [4] Ոսկ. դու զօրացո զնա

[5] Ոսկ. չորեքպատիկ

15 Եւ գնաց Նաթան ի տուն իւր. եւ ե-
հար Տէր զմանուկն զոր ծնաւ կինն
16 Ուրիայ Դաւթի, եւ հիւանդացաւ։ Եւ
խնդրեաց Դաւիթ յԱստուծոյ վասն ման-
կանն, եւ պահեաց Դաւիթ պահս, եւ եմուտ[1]
17 անկաւ ի վերայ գետնոյ։ Եւ յարեան ի
վերայ նորա [2]ծառայք տանն յարուցա-
նել զնա, եւ ոչ կամէր յառնել ի գետ-
18 նոյն, եւ ոչ եկեր ընդ նոսա հաց։ Եւ
եղեւ յաւուրն եւթներորդի մեռանել
մանկանն. եւ երկեան ծառայքն Դաւ-
թի պատմել նմա եթէ Մեռաւ մանուկն.
զի ասացին, Եթէ մինչդեռ կենդանի էր
մանուկն խօսեցաք ընդ նմա եւ ոչ լուաւ
ձայնի մերում, եւ զիա՞րդ ասասցուք
նմա թէ Մեռաւ մանուկն, եւ գործիցէ
19 չարիս։ Եւ ետես Դաւիթ եթէ չշնչեն
ծառայք նորա, եւ իմացաւ Դաւիթ եթէ
մեռաւ մանուկն. եւ ասէ Դաւիթ ցծա-
ռայսն իւր, եթէ Մեռեա՞լ իցէ մանուկն.
20 եւ ասեն, Մեռաւ։ Եւ յարեաւ Դաւիթ
ի գետնոյն, եւ լուացաւ եւ օծաւ, եւ
փոխեաց զհանդերձ իւր, եւ եմուտ ի
տունն [3]Աստուծոյ եւ երկիր եպագ նմա.
եւ եմուտ ի տուն իւր, եւ խնդրեաց
հաց ուտել. եւ եդին առաջի նորա հաց,
21 եւ եկեր։ Եւ ասեն ցնա ծառայքն իւր,
Զի՞նչ է բանդ այդ զոր արարեր վասն
մանկանն. մինչդեռ կենդանին էր, պահէիր
եւ լայիր [4]եւ տքնէիր". եւ իբրեւ մեռաւ
մանուկն, յարեար կերար եւ արբեր։
22 Եւ ասէ Դաւիթ, Մինչդեռ կենդանի էր
մանուկն, պահէի եւ լայի. քանզի ասէի,
Ո՞ գիտէ, ողորմեսցի Տէր, եւ կեցցէ մա-
23 նուկն։ Արդ որովհետեւ մեռաւ մանուկն,
ես ընդէ՞ր պահիցեմ. միթէ կարո՞ղ իցեմ
դարձուցանել զնա այսրէն. ես առ նա
երթալոց եմ, եւ նա առ իս ոչ դարձցի։
24 Եւ մխիթարեաց Դաւիթ զԲերսաբէէ
զկին իւր, եւ եմուտ առ նա եւ ննջեաց
ընդ նմա. եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի,
եւ կոչեաց զանուն նորա Սողոմոն. եւ
25 Տէր սիրեաց զնա։ Եւ առաքեաց ի ձեռն
Նաթանայ մարգարէի, եւ կոչեաց զա-
նուն նորա [5]Յեդեդի վասն Տեառն։
26 Եւ պատերազմեցաւ Յովաբ յՌաբաթ
որդւոցն Ամոնայ, եւ եհաս յառնուլ
27 զքաղաքն թագաւորութեանն։ Եւ առաք-
եաց Յովաբ հրեշտակս առ Դաւիթ եւ
ասէ, Պատերազմեցայ ընդ Ռաբա-
թայ, եւ հասի յառնուլ զքաղաքս ջրոց.
28 Եւ արդ ժողովեա զմնացորդս ժողովրդ-
եանդ, եւ բանակեսցիս զքաղաքաւս եւ
առցես զսա. զի մի՛ ես առից զքաղաքս
եւ կոչեսցի անուն իմ ի վերայ սորա։
29 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն ժո-
ղովուրդն եւ չոգաւ յՌաբաթ, եւ պա-
30 տերազմեցաւ ընդ նմա եւ առ զնա։ Եւ
առ զպսակն [6]Մեղքոմայ թագաւորին
նոցա" ի գլխոյ նորա. եւ կշիռ նորա
տաղանդ մի ոսկւոյ, եւ ականց պա-
տուականաց. եւ էր ի գլուխ Դաւթի.
եւ զաւառ քաղաքին եհան բազում յոյժ։
31 Եւ զժողովուրդն որ էր ի նմա՝ եհան ար-
տաքս, եւ արկ ընդ սղոցաւ եւ ընդ քերանօք
երկաթեօք, եւ [7]շրջեցուցանէր զնոսա ա-
ղիւսով". եւ այնպէս առնէր ընդ ամենայն
քաղաքս որդւոցն Ամոնայ. եւ դարձաւ
Դաւիթ եւ ամենայն զօրն յԵրուսաղէմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ եղեւ յետ այնորիկ, եւ Աբիսողո-
մայ որդւոյ Դաւթի էր քոյր մի յոյժ գե-
ղեցիկ տեսլեամբ, եւ անուն նորա Թա-
մար. եւ սիրեաց զնա Ամոն որդի Դաւ-
2 թի։ Եւ նեղէր Ամոն մինչեւ հիւան-
դանալ նմա վասն Թամարայ քեռ իւրոյ.
զի կոյս էր նա, եւ ծանր էր յաչս Ամոնի
3 առնել ինչ նմա։ Եւ էր ընկեր Ամոնայ,
եւ անուն նորա Յովնադաբ, որդի Սա-
մայ եղբօր Դաւթի. եւ Յովնադաբ այր
4 իմաստուն յոյժ։ Եւ ասէ ցնա, Զի՞ է
զի այդպէս ծիւրիս, որդի արքայի, այ-
գուն այգուն եւ ոչ պատմես ինձ։ Եւ
ասէ ցնա Ամոն, զԹամար զքոյր Աբի-
5 սողոմայ եղբօր իմոյ սիրեմ ես։ Եւ ա-
սէ ցնա Յովնադաբ, Ննջեա ի մահճս
քո եւ հիւանդացիր, եւ մտցէ հայր քո
տեսանել զքեզ. եւ ասասցես ցնա,
Մտցէ Թամար քոյր իմ եւ տացէ ինձ
[8]խիւս. եւ արասցէ առաջի աչաց իմոց
կերակուր, զի տեսից եւ կերայց ի ձե-
6 ռաց նորա։ Եւ [9]անկաւ Ամոն եւ հիւան-
դացաւ". եւ եմուտ արքայ տեսանել զնա.
եւ ասէ Ամոն ցարքայ, Եկեսցէ Թամար
քոյր իմ առ իս, եւ արասցէ առաջի իմ

[1] Եբրայեցին յաւելու, եւ ագաւ եւ [2] Եբր. ծերք [3] Եբր. Տեառն [4] Յեբր. [illegible] [5] Եբր. Յեդե-դիա, այսինքն՝ սիրելի Տեառն

[6] Եբրայեցին առնէ զթագն Մելքոմ որ նշանակէ թա-գաւոր նոցա [7] Եբր. ընդ տապարօք, եւ անցոյց զնոսա ընդ հնոց աղիւսոյ [8] Եբր. ուտել հաց [9] Եբր. ընկողմնեցաւ Ամնոն եւ խօթա-պատճառ եղեւ

[1]կերակուր բլիթս, եւ կերայց ի ձեռաց
7 նորա։ Եւ առաքեաց Դաւիթ առ Թամար
ի տուն եւ ասէ, Երթ ի տուն Ամոնի
եղբօր քո, եւ արա նմա կերակուր։
8 Եւ գնաց Թամար ի տուն Ամոնի եղբօր
իւրոյ. եւ նա անկեալ դնէր. եւ առ
հայս եւ թրեաց, եւ արար առաջի նորա
9 բլիթս, եւ եփեաց զբլիթսն. Եւ առ
զտապակն եւ թափեաց առաջի նորա.
եւ ոչ կամեցաւ ուտել. եւ ասէ Ամոն,
Հանէք զամենայն այր յինէն արտաքս.
եւ հանին արտաքս զամենայն այր ի նմա-
10 նէ։ Եւ ասէ Ամոն ցԹամար, Տար զխոր-
տիկդ ի սենեակ, եւ կերայց ի ձե-
ռաց քոց։ Եւ առ Թամար զբլիթսն զոր
արար, եւ տարաւ Ամոնի եղբօր իւրում
11 ի սենեակն, Եւ մատոյց նմա ուտել։ Եւ
նա բուռն եհար զնմանէ եւ ասէ ցնա,
12 Եկ ննջեա ընդ իս, քոյր իմ։ Եւ ասէ
ցնա, Մի՛, եղբայր իմ, մի՛ տառապե-
ցուցաներ զիս. զի ոչ գործի այդպիսի
ինչ ի մէջ Իսրայելի, եւ մի՛ առներ զայդ
13 անզգամութիւն։ Եւ ես յո՞ տանիցիմ
զնախատինս իմ. եւ դու լինիցիս իբրեւ
զմի յանզգամաց ի մէջ Իսրայելի. եւ
արդ խօսեաց ընդ արքայի, եւ ոչ ար-
14 գելու զիս ի քէն։ Եւ ոչ կամեցաւ
Ամոն լսել ձայնի նորա. եւ բռնահար-
եաց եւ բռնադատեաց զնա, եւ տա-
ռապեցոյց զնա եւ ննջեաց ընդ նմա։
15 Եւ ատեաց զնա Ամոն ատելութիւն մեծ
յոյժ. զի մեծ էր ատելութիւնն զոր ատ-
եաց զնա [2]եւ անհնարին վերջին ա-
ղէտքն" քան զառաջին սէրն զոր սիր-
եաց զնա. եւ ասէ ցնա Ամոն, Արի
16 գնա։ Եւ ասէ ցնա Թամար, [3]Մեծ են
չարիքս այս քան զայն զոր արարեր
ընդ իս, արձակել քո զիս. եւ ոչ կա-
17 մեցաւ Ամոն լսել ձայնի նորա։ Եւ կո-
չեաց զպատանին [4]իւր զվերակացու տան
իւրոյ", եւ ասէ ցնա, Հան զդա յինէն
արտաքս, եւ փակեա զդուրսդ զկնի դո-
18 րա։ Եւ էր զնովաւ [5]պարեգօտք ասղնա-
գործք եւ կոճկէնք", զի այնպէս զգե-
նուին դստերք թագաւորաց կոյսք զձորձս
իւրեանց. եւ եհան զնա սպասաւորն
արտաքս, եւ փակեաց զդուրսն զկնի
19 նորա։ Եւ առ Թամար մոխիր եւ արկ
զգլխով իւրով, եւ [6]զպարեգօտսն կոճ-
կէնս" զոր զգեցեալ էր՝ պատառեաց,
եւ եդ զձեռս իւր ի վերայ գլխոյ իւրոյ,
20 եւ երթայր երթալով եւ լայր։ Եւ ասէ
ցնա Աբիսողոմ եղբայր նորա, Միթէ
Ամո՞ն եղբայր քո եղեւ ընդ քեզ. եւ
արդ, քոյր իմ, լուռ կաց, զի եղբայր
քո է, մի՛ ածեր զմտաւ քով խօսել
զբանդ զայդ. եւ նստաւ Թամար [7]այրու-
թեամբ ի տան Աբիսողոմայ եղբօր իւ-
21 րոյ։ Եւ լուաւ [8]արքայ զբանս զայսոսիկ
եւ բարկացաւ յոյժ. ʻեւ ոչ տրտմեցոյց
զոգի Ամոնայ որդւոյ իւրոյ զի սիրէր
22 զնա, զի անդրանիկ նորա էր։" Եւ ոչ
խօսեցաւ Աբիսողոմ ընդ Ամոնայ ի չարէ
մինչեւ ցբարի. զի ատեայր Աբիսողոմ
զԱմոն վասն բանին զոր տառապեցոյց
զԹամար զքոյր նորա։
23 Եւ եղեւ յետ [9]երկեմոյ աւուրց, եւ էին
կտուրք Աբիսողոմայ [10]ի Բելթմարոն մերձ
յԵփրեմ. եւ կոչեաց Աբիսողոմ զամե-
24 նայն որդիսն արքայի։ Եւ եկն Աբիսո-
ղոմ առ արքայ եւ ասէ ցնա, Ահաւա-
նիկ կտուրք են ծառայի քում, երթիցէ
արքայ եւ ծառայք իւր ընդ ծառայի քում։
25 Եւ ասէ արքայ ցԱբիսողոմ, Մի՛, որդ-
եակ իմ, մի՛ երթիցուք ամենեքեան
մեք, եւ մի՛ ծանրասցուք քեզ. եւ
ստիպեաց զնա, եւ ոչ կամեցաւ երթալ,
26 եւ օրհնեաց զնա։ Եւ ասէ Աբիսողոմ,
Ապա թէ ոչ՝ գնասցէ եկեսցէ ընդ իս Ամոն
եղբայր իմ. եւ ասէ արքայ, Ընդէ՞ր
27 երթիցէ ընդ քեզ Ամոն։ Եւ ստիպեաց
զնա Աբիսողոմ, եւ արձակեաց ընդ նմա
զԱմոն եւ զամենայն զորդիսն արքայի։
ʻԵւ արար Աբիսողոմ խրախութիւն ըստ
28 խրախութեան թագաւորի։" Եւ պատ-
ուէր ետ Աբիսողոմ մանկտւոյ իւրում
եւ ասէ, Տեսէք, յորժամ զուարթասցի
սիրտն Ամոնայ ի գինւոյ, եւ ասացից
ձեզ, Հարէք զԱմոն եւ սպանէք զնա,
մի՛ երկնչիք. զի ո՞չ ապաքէն ես իցեմ
որ հրամայիցեմ ձեզ. քաջալերեցարուք
29 եւ լերուք յորդիս զօրութեան։ Եւ ա-
րարին մանկտին Աբիսողոմայ Ամոնի
որպէս հրամայեաց նոցա Աբիսողոմ. եւ
յարեան ամենայն որդիք արքայի, եւ
հեծան այր իւրաքանչիւր ի ջորւոջ իւ-
30 րում եւ փախեան։ Եւ եղեւ մինչդեռ
նոքա էին ի ճանապարհին, գոյժ եկն առ
Դաւիթ եւ ասեն, Կոտորեաց Աբիսո-

[1] Եբր. երկուս [2] Յ Եբր. [illegible] [3] Եբր. Մի՛ այդ-
պէս. մեծ [4] Եբր. զսպասաւոր իւր [5] Եբր. պարե-
գօտ գոյնագոյն [6] Եբր. զպարեգօտն գոյնագոյն

[7] Եբր. անմխիթար [8] Եբր. արքայ Դաւիթ [9] Եբր.
երկեմեայ [10] Եբր. ի Բաաղ-Հասոր

ղոմ զամենայն որդիս արքայի, եւ ոչ
31 եթող ի նոցանէ եւ ոչ մի։ Յարեաւ
արքայ, պատառեաց զհանդերձս իւր, եւ
անկաւ ի վերայ գետնոյ. եւ ամենայն
ծառայք նորա կային շուրջ զնովաւ պա-
32 տառեալ զհանդերձս իւրեանց։ Պատաս-
խանի ետ Յովնադաբ որդի Սամաայ եղ-
բօր Դաւթի եւ ասէ, Մի՛ ասասցէ տէր
իմ [1]արքայ եթէ ամենայն որդիք արքայի
մեռան, զի Ամնոն միայն մեռաւ. քանզի
ի բերան Աբիսողոմայ կայր, յօրէ յորմէ
տառապեցոյց զԹամար զքոյր նորա։
33 Եւ արդ մի՛ դիցէ [2]արքայ ի սրտի
իւրում զբանդ եւ ասասցէ թէ Ամենայն
որդիքն արքայի մեռան. այլ զի Ամնոն
34 միայն մեռաւ։ Եւ փախեաւ Աբիսողոմ։
Եւ եբարձ պատանին դէտն զաչս իւր
եւ ետես, եւ ահա ժողովուրդ բազում
գայր ընդ ճանապարհն ի նմանէ առ կող-
մամբ լերինն [1]ընդ զառ ի վայրն. եւ
եկն դէտն պատմեաց արքայի եւ ասէ.
Տեսի արս ի ճանապարհին Որոնիմայ
35 առ կողմամբ լերինն"։ Եւ ասէ Յովնա-
դաբ ցարքայ, Ահա որդիք արքայի եկին.
ըստ բանի ծառայի քո նոյնպէս եղեւ։
36 Եւ իբրեւ վախճանեաց զխօսելն, եւ ահա
որդիքն արքայի եկին, եւ ամբարձին
զձայնս իւրեանց եւ լացին. այլ եւ ար-
քայ եւ ամենայն ծառայք իւր լացին
37 լալիւն մեծ յոյժ։ Եւ Աբիսողոմ փախ-
եաւ, եւ չոգաւ առ Թողմելմ որդի
Եմիուդայ արքայի Գեսուրայ [1]յերկիր
Մաքուլայ". եւ սուգ առ Դաւիթ ար-
քայ ի վերայ որդւոյն իւրոյ զամենայն
38 աւուրս։ Եւ Աբիսողոմ փախեաւ եւ
գնաց ի Գեսուր, եւ էր անդ ամս երիս։
39 Եւ [3]դադարեաց արքայ Դաւիթ յելանե-
լոյ ի վերայ Աբիսողոմայ", քանզի մխի-
թարեցաւ ի վերայ Ամնոնայ որ մեռաւն։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ իմացաւ Յովաբ որդի Շարուհեայ,
եթէ է սիրտ արքայի ի վերայ Աբիսո-
2 ղոմայ։ Առաքեաց Յովաբ ի Թեկուէ,
եւ առ անտի կին մի իմաստուն, եւ
ասէ ցնա, Սուգ առ եւ զգեցիր հան-
դերձ սգոյ. մի՛ օծանիցիս իւղով, եւ
եղիցես իբրեւ զկին մի սգացեալ ի վե-
3 րայ բազմօրեայ մեռելոյ։ Եւ եկեսցես
առ արքայ, եւ խօսեսցիս ընդ նմա ըստ
բանիս ըստ այսմիկ. եւ եդ Յովաբ բանս
4 ի բերան նորա։ Եմուտ կինն Թեկուա-
ցի առ արքայ, եւ անկաւ ի վերայ երե-
սաց իւրոց ի գետին[4], եւ ասէ, Ապրեցո
5 [1]զիս արքայ, [1]ապրեցո։ Եւ ասէ ցնա
արքայ, Զի՞ է քեզ։ Եւ նա ասէ, [1]Կարի
իսկ տագնապ է ինձ." կին մի այրի եմ
6 ես. մեռաւ այր իմ. Եւ աղախնոյ քո
երկու որդիք էին, մարտեան ընդ մի-
մեանս երկոքեան յանդի. եւ ոչ ոք էր
որ համոզէր ի մէջ նոցա, եւ եհար մին
7 զմեւս եղբայրն եւ սպան զնա։ Եւ ահա
յարուցեալ է ամենայն ազգն ի վերայ
աղախնոյ քո, ասեն, Տուր զսպանօղն
եղբօր իւրոյ, եւ սպանցուք զնա փո-
խանակ անձին եղբօր իւրոյ, եւ բարձ-
ցուք զժառանգակալն [1]քո. եւ շիջու-
ցանիցեն զկայծակն իմ զմնացեալ, առ
ի չթողլոյ առն իմում մնացորդ եւ ա-
8 նուն ի վերայ երեսաց երկրի։ Եւ ասէ
արքայ[5], Երթ [1]ողջամբ ի տուն քո, եւ
9 ես պատուիրեցից վասն քո։ Եւ ասէ
կինն Թեկուացի[6], Յիմ վերայ, արքայ,
անօրէնութիւնն, եւ ի վերայ տան հօր
իմոյ, եւ արքայ եւ աթոռ իւր քաւեալ։
10 Եւ ասէ արքայ, Ո՞վ է որ խօսեսցի ընդ
քեզ, եւ ածցես զնա առ իս եւ ոչ եւս
11 մերձեսցի առ քեզ։ Եւ ասէ, Յիշեսցէ
արքայ զՏէր Աստուած իւր, ի յաճախել
մերձաւորի արեանն ապականել. մի՛
ջնջեսցեն զորդեակն իմ։ Եւ ասէ Դա-
ւիթ, Կենդանի է Տէր եթէ անկցի ի
12 հերոյ որդւոյ քո մազ մի ի գետին։ Եւ
ասէ կինն, Խօսեսցի աղախին քո ա-
ռաջի Տեառն իմոյ արքայի բան մի. եւ
13 ասէ, Խօսեաց։ Եւ ասէ կինն, Ընդէ՞ր
խորհեցար այդպիսի ինչ ի վերայ ժողո-
վրրդեանն Աստուծոյ [7]կամ թէ ի բերա-
նոյ արքայի՞ ելցէ բանն այն վնասու՝
չդարձուցանել արքայի զմերժեալն յիւրմէ.
14 Զի մահու մեռանիցի, եւ իբրեւ զջուր
հեղեալ յերկիր ոչ ամփոփիցի, եւ ոչ
առնուցու Աստուած զոգին, եւ խորհիցի
15 ոք մերժել" յինքենէ զմերժեալն։ Եւ
արդ եկի խօսել առ արքայի տեառն

[1] Յեբր. ղօխօօե [2] Եբր. տէր իմ արքայ [3] Եբր. ցանկայր արքայ Դաւիթ ելանել առ Աբիսողոմ

[4] Եբրայեցին յաւելու, և երկիր եպագ նմա [5] Եբրայեցին յաւելու, ցկինն [6] Եբրայեցին յաւելու, ցարքայ [7] Եբր. զի ի խօսել արքայի զբանս զայս՝ յինի իբրև յանցուցեալ, քանզի ոչ դարձուցանէ արքայ այսրէն զմերժեալն իւր. (14) Զի մահու մեռանելոց եմք, և եմք իբրև զջուր հեղեալ յերկիր որ ոչ ամփոփիցի. և ոչ առնու Աստուած զոգին, այլ հնարի հնարս առ ի չմերժելոյ

իմոյ զբանս զայս . զի [1]տեսանիցէ զիս
ժողովուրդն եւ ասիցէ , Թէ աղախին
քո խօսեսցաւ՝՝ ընդ արքայի , թերեւս
արասցէ արքայ զբան աղախնոյ իւրոյ .
16 Զի լուիցէ արքայ եւ փրկեսցէ զիս ի
ձեռաց առնն , որ խնդրէ ջնջել զիս եւ
զորդի իմ ի ժառանգութենէ Աստուծոյ։
17 Եւ [2]ասէ կինն՝՝, Եղիցի բան տեառն իմոյ
արքայի [3]ի զոհս , զի իբրեւ զհրեշտակ
Աստուծոյ այնպէս է տէր իմ արքայ ի
լսել զբարի եւ զչար . եւ Տէր Աստուած
18 քո եղիցի ընդ քեզ։ Եւ պատասխանի
ետ արքայ եւ ասէ ցկինն , Մի՛ թաքու-
ցաներ յինէն զբան զոր ես հարցից քեզ։
Եւ ասէ կինն , Խօսեսցի տէր իմ արքայ։
19 Եւ ասէ արքայ , Միթէ ձեռն Յովաբայ
իցէ՞ յամենայնի յայդմիկ ընդ քեզ . եւ
ասէ կինն ցարքայ , Կենդանի է անձն
քո , տէր իմ արքայ , եթէ իցէ յաջ կամ
յահեակ յամենայնէ զոր խօսեցաւ տէր
իմ արքայ . զի ծառայ քո Յովաբ՝ նա
պատուիրեաց ինձ , եւ նա եդ ի բերան
աղախնոյ քո զամենայն բանս զայսոսիկ,
20 վասն բոլորելոյ երեսաց բանիս այսորիկ՝
զոր արար ծառայ քո Յովաբ զբանս
զայսոսիկ , եւ տէր իմ իմաստուն է ըստ
իմաստութեան հրեշտակի Աստուծոյ՝
գիտել զամենայն ինչ որ յերկրի։
21 Եւ ասէ արքայ ցՅովաբ Ահաւասիկ
արարի քեզ ըստ բանի քում ըստ այդ-
միկ . երթ դարձո ած զպատանեակն
22 զԱբիսողոմ։ Եւ անկաւ Յովաբ ի վերայ
երեսաց իւրոց յերկիր եւ երկիր եպագ
նմա, եւ օրհնեաց զարքայ. եւ ասէ Յովաբ,
Այսօր գիտաց ծառայ քո եթէ գտի շնորհս
յաչս քո, տէր իմ արքայ, զի արար տէր իմ
23 արքայ զբան ծառայի իւրոյ։ Եւ յարեաւ
Յովաբ եւ գնաց ի Գեսուր , եւ ած զԱ-
24 բիսողոմ յԵրուսաղէմ։ Եւ ասէ արքայ,
Դարձցի ի տուն իւր , եւ զերեսս իմ մի՛
տեսցէ։ Եւ դարձաւ Աբիսողոմ ի տուն
իւր , եւ զերեսս արքայի ոչ ետես։
25 Եւ իբրեւ զԱբիսողոմ ոչ գոյր յամե-
նայն Իսրայէլի այր գեղեցիկ գովելի յոյժ.
ի թաթից ոտից իւրոց մինչեւ ի գլուխ
26 իւր ոչ գոյր ի նմա արատ։ Եւ ի փոք-
րել զհերս իւր [4]լինէր ի սկսանելոյ աւուրց
յաւուրս՝՝ փոքրել, զի կարի ծանրանայր

[1] Եբր. երկեցուցին զիս ժողովուրդն . եւ ասէ աղա-
խին քո, Խօսեցայց [2] Եբր. ասաց աղախին քո
[3] Եբր. ի հանգիստ լամ, ի մխիթարութիւն [4] Եբր.
եւ լինէր ի վախճանել աւուրցն

ի վերայ նորա , եւ [5]յորժամ փոքրէր , եւ
կշռէր զհեր գլխոյ իւրոյ երկերիւր սիկղ
27 ըստ արքունական սկեղ։ Եւ ծնան Ա-
բիսողոմայ երեք ուստերք եւ դուստր
մի եւ անուն նորա Թամար . եւ նա էր
կին գեղեցիկ յոյժ տեսլեամբ [5]եւ եղեւ
կին Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի , եւ
ծնաւ նմա զԱբիա՝՝։
28 Եւ նստաւ Աբիսողոմ յԵրուսաղէմ
աւուրս ամաց երկուց , եւ զերեսս ար-
29 քայի ոչ ետես։ Եւ առաքեաց Աբիսո-
ղոմ առ Յովաբ յղել զնա առ արքայ .
եւ ոչ կամեցաւ երթալ առ նա . եւ ա-
ռաքեաց երկրորդ անգամ առ նա , եւ
30 ոչ կամեցաւ երթալ։ Եւ ասէ Աբիսողոմ
ցծառայս իւր , Գիտէք զվիճակ գեանոյ
Յովաբայ , լի գարւով մօտ է առ իս .
երթայք այրեցէք զնա հրով։ Եւ այրեցին
ծառայքն Աբիսողոմայ զվիճակն Յովա-
բայ հրով։ [5]Եւ եկին ծառայքն Յովա-
բայ առ նա պատառեալ զհանդերձս իւր-
եանց , եւ ասեն , Այրեցին ծառայքն
31 Աբիսողոմայ զվիճակն հրով։՝՝ Եւ յար-
եաւ Յովաբ եւ եկն առ Աբիսողոմ ի
տուն եւ ասէ ցնա , Ընդէ՞ր այրեցին ծա-
32 ռայք քո զվիճակն իմ հրով։ Եւ ասէ
Աբիսողոմ ցՅովաբ , Յղեցի առ քեզ եւ
ասեմ , Եկ այսր յղեցից զքեզ առ ար-
քայ, ասել՝ թէ Ընդէ՞ր եկի ի Գեսուրայ,
լաւ էր ինձ տակաւին անդ լինել [6]քան
ոչ տեսանել՝՝ զերեսս արքայի , եւ եթէ
33 մնաս ինչ կայցէ յիս , [7]սպան զիս։ Եւ
եմուտ Յովաբ առ արքայ եւ պատմեաց
նմա . եւ կոչեաց զԱբիսողոմ . եւ եմուտ
առ արքայ եւ երկիր եպագ նմա , եւ
անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր
առաջի արքայի . եւ համբուրեաց ար-
քայ զԱբիսողոմ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ եղեւ յետ այնորիկ եւ արար Աբի-
սողոմ կառս եւ երիվարս , եւ յիսուն
2 այր սուրհանդակ առաջի իւր։ Եւ կան-
խէր Աբիսողոմ եւ կայր առ ճանապարհի
դրանն . եւ լինէր ամենայն այր որոյ էր
դատ գալ առ արքայ ի դատաստան ,
բարբառէր առ նա Աբիսողոմ եւ ասէր
ցնա , Յորմէ՞ քաղաքէ ես դու . եւ ասէր
այրն , Ի միոյ ի ցեղից Իսրայէլի է ծա-
3 ռայ քո . Եւ ասէ ցնա Աբիսողոմ , Ահա

[5] ՅԵբր. գոլաւն [6] Եբր. եւ արդ տեսից [7] Եբր.
սպանցէ

բանք քո բարի են եւ դիւրինք, եւ որ
ունկնդիր լինիցի քեզ՝ չիք առ ի յար-
4 քայէ։ Եւ ասէր Աբիսողոմ, Ո՞ կացու-
ցանէր զիս դատաւոր ի վերայ երկրիս,
եւ առ իս գայր ամենայն այր որոյ էր
հակառակութիւն եւ դատաստան, եւ
5 առնէի նմա իրաւունս։ Եւ լինէր յոր-
ժամ մերձենայր առ նա այր երկիր պա-
գանել նմա, ձգէր զձեռն իւր եւ առ
ինքն մատուցանէր, եւ համբուրէր զնա։
6 Եւ առնէր Աբիսողոմ ըստ բանիս ըստ
այսմիկ ամենայն Իսրայելի եկելոյ ի դա-
տաստան առ արքայ, եւ յանկուցանէր
յինքն Աբիսողոմ զսիրտս ամենայն ա-
րանց Իսրայելի։
7 Եւ եղեւ ի կատարել [1]չորից ամաց,
ասէ Աբիսողոմ [2]ցհայր իւր". Երթայց եւ
հատուցից զուխտս իմ զոր ուխտեցի
8 Տեառն ի Քեբրոն. Զի ուխտիւք ուխ-
տեաց ծառայ քո մինչ էի ի Գեսուր յԱ-
սորիս. ասեմ, Եթէ դարձուցանելով
դարձուսցէ զիս Տէր յԵրուսաղէմ, պաշ-
9 տեցից զՏէր։ Եւ ասէ ցնա արքայ,
Երթ խաղաղութեամբ. եւ յարեաւ գնաց
10 ի Քեբրոն։ Եւ առաքեաց Աբիսողոմ
պատուիրակս յամենայն ցեղս Իսրայելի,
եւ ասէ, Ի լսել ձեր զձայն եղջեր փո-
ղոյ, ասասջիք եթէ Թագաւորեաց Թա-
11 գաւոր Աբիսողոմ ի Քեբրոն։ Եւ ընդ Աբի-
սողոմայ գնացին արք երկերիւր[3] հրաւիր-
եալք, եւ երթային միամտութեամբ,
12 եւ ոչ գիտէին ամենեւին զիրս։ Եւ
առաքեաց Աբիսողոմ եւ կոչեաց զԱքի-
տոփէլ [4]Թեկուացի խորհրդակից Դաւթի
[5]ի քաղաք իւր ի Գովլա" ի զոհել իւրում
զզոհսն. եւ եղեւ [6]ժողով սաստիկ, եւ
ժողովուրդ բազում երթայր ընդ Աբի-
սողոմայ։
13 Եւ եհաս գուժկան առ Դաւիթ եւ
ասէ, Եղեւ սիրտ արանց Իսրայելի զհետ
14 Աբիսողոմայ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցամե-
նայն ծառայս իւր որ ընդ նմա յԵրու-
սաղէմ, Արիք եւ փախիցուք. զի ոչ
գոյ մեզ փրկութիւն յերեսաց Աբիսո-
ղոմայ. փութացարուք գնալ, զի մի
արագիցէ եւ հասանիցէ մեզ, եւ արկա-
նիցէ ի վերայ մեր չարիս, եւ հարկա-
15 նիցէ զքաղաքս սրով սուսերի։ Եւ ասեն
ծառայքն արքայի ցարքայ, Ըստ ամե-
նայնի զոր եւ կամիցի տէր մեր արքայ՝
ահաւասիկ կամք ծառայք քո։
16 Եւ ել արքայ եւ ամենայն տուն նորա
ի հետիոտս. եւ եթող արքայ տասն կին
ի հարճից անտի իւրոց պահել զտունն։
17 Եւ ել արքայ եւ ամենայն ծառայք նորա
հետեւակք, եւ կացին [7]առ ձիթենեաւն
18 որ յանապատի անդ"։ Եւ ամենայն ծա-
ռայք նորա մի ըստ միոջէ անցանէին
առ նովաւ, եւ ամենայն Քերեթին եւ
Ոփելեթին, եւ ամենայն Գեթացիք, վեց
հարեւր այր եկեալ հետեւակք ի Գեթայ,
19 անցանէին առաջի Դաւթի։ Եւ ասէ ար-
քայ ցԵթթի Գեթացի, Ընդէ՞ր գայցես եւ
դու ընդ մեզ. դարձիր անդրէն եւ բնակեա
ընդ արքայի, զի այր օտար ես դու, եւ
[8]խախտեցար ի տեղւոջէ քումմէ ի Գե-
20 թայ եւ եկիր". Եւ այսօր խախտեցի՞մ
զքեզ գնալ ընդ մեզ. եւ ես երթայց յո
եւ երթալոց իցեմ, բայց դու դարձիր
եւ դարձո զեղբարս քո ընդ քեզ. եւ
[9]արասցէ ընդ քեզ Տէր" ողորմութիւն
21 եւ ճշմարտութիւն։ Պատասխանի ետ
Եթթի արքայի եւ ասէ, Կենդանի է
Տէր, եւ կենդանի է տէր իմ արքայ, զի
ի տեղւոջ ուր տէր իմ արքայ իցէ, եւ
ի մահու եւ ի կենաց՝ անդ եղիցի եւ
22 ծառայ քո։ Եւ ասէ արքայ ցԵթթի, Եկ
անց [10]ընդ իս". եւ անց Եթթի Գեթացի,
եւ ամենայն ծառայք նորա եւ ամենայն
23 ամբոխ նորա ընդ նմա։ Եւ ամենայն
երկիրն լայր մեծաձայն, եւ ամենայն զօրն
անցանէր [10]ընդ հեղեղատն Կեդրոնի".
անց եւ արքայ ընդ հեղեղատն Կեդրոնի.
եւ ամենայն զօրն [11]եւ արքայ երթային"
ընդ երեսս ճանապարհին անապատի։
24 Եւ ահա Սադովկ եւ ամենայն Ղեւ-
տացիք ընդ նմա, բարձին զտապանակ
ուխտին [12]Տեառն ի Բեթարայ", եւ կա-
ցուցին զտապանակն Աստուծոյ. եւ ել
[13]ի Բեթարայ մինչեւ կատարեաց ամե-
նայն ժողովուրդն անցանել ի քաղաքէ
25 անտի։ Եւ ասէ արքայ ցՍադովկ, Դարձո
զտապանակդ Աստուծոյ ի քաղաք, եւ
նստցի ի տեղւոջ իւրում. եթէ գտից
շնորհս առաջի Տեառն՝ դարձուսցէ զիս,
եւ ցուսցէ ինձ զդա եւ զվայելչութիւն
26 դորա. Ապա թէ այսպէս ասասցէ ցիս

---

[1] Օրին. քառասուն [2] Օրին. ցարքայ [3] Օրինակս յետ յա-ւելու, յԵրուսաղեմէ [4] Օրին. Գեղոնացի [5] Օրին. ի քաղաքէ իւրմէ ի Գեղոնայ [6] Օրին. դաւն

[7] Օրին. ի Բեթմերհակ, այսինքն՝ ի հեռագոյն տան [8] Օրին. պանդուխտ. դարձիր ի տեղի քո ։ (20) Եկիր երէկ [9] Օրին. ընդ քեզ [10] Յօրին. գոյաւ [11] Օրին. անցանէին [12] Օրին. Աստուծոյ [13] Օրին. Աբիաթար

թէ Չեմ հաճեալ ընդ քեզ, ահաւասիկ
կամ, արասցէ ինձ որպէս հաճոյ իցէ
27 առաջի աչաց նորա։ Եւ ասէ արքայ
ցՍադովկ քահանայ, [1]Տեսէք, զի դու
դառնաս՝՝ խաղաղութեամբ ի քաղաք,
եւ Աքիմաաս որդի քո եւ Յովնաթան
որդի Աբիաթարայ՝ երկոքին որդիք ձեր
28 ընդ ձեզ։ Եւ ահա ես բանակեցայց [2]յՌա-
բովթ անապատին, մինչեւ եկեսցէ զրոյց
29 ի ձէնջ պատմել ինձ։ Եւ դարձուցին
Սադովկ եւ Աբիաթար զտապանակն
[3]յԵրուսաղէմ, եւ նստաւ՝՝ անդ։
30 Եւ Դաւիթ ելանէր ընդ զառ ի վերն
Ձիթենեաց, ելանէր եւ լայր, եւ զգլուխ
իւր ծածկեալ. եւ ինքն երթայր բոկ.
եւ ամենայն ժողովուրդն ընդ նմա ձորձ
զգլխով, այր իւրաքանչիւր ելանէին եւ
31 լային։ Ազդ եղեւ Դաւթի եւ ասեն,
Եւ Աքիտոփէլ ընդ ժողովեալսն առ Ա-
բիսողոմայ է։ Եւ ասէ Դաւիթ, Ցրեա
զխորհուրդն Աքիտոփելայ, Տէր Ա-
32 ստուած իմ։ Եւ եհաս Դաւիթ ի [4]Հռովս
ուր երկրպագեն երկիր Աստուծոյ. եւ ահա
ընդ առաջ նորա Քուսի Արաքացի [5]բա-
րեկամ Դաւթի՝՝ պատառեալ զպատմու-
33 ճան իւր եւ հող ի գլուխ նորա։ Եւ ասէ
ցնա Դաւիթ, Եթէ անցանիցես ընդ իս՝
34 բեռն լինիս ինձ. Ապա թէ դարձցիս ի
քաղաք, եւ ասասցես ցԱբիսողոմ, [5]Եթէ
Անցին եղբարք քո, եւ արքայ կաթո-
գին էր զկնի իմ, եւ անց հայր քո. եւ
արդ՝՝ ծառայ քո եմ, արքայ, [5]եւ թող
կացից առաջի քո.՝՝ ծառայ հօր քո էի
յայնժամ, եւ արդ քո ծառայ եմ ես,
արքայ. եւ ցրեսցես յինէն զխորհուրդն
35 Աքիտոփելայ։ Եւ ահա ընդ քեզ Սա-
դովկ եւ Աբիաթար քահանայք. եւ ե-
ղիցի բան զոր լսիցես ի տանէ արքայի՝
պատմեսջիր Սադովկայ եւ Աբիաթարու
36 քահանայից։ Եւ ահա են ընդ նոսա եր-
կոքեան որդիք իւրեանց, Աքիմաաս
որդի Սադովկայ եւ Յովնաթան որդի
Աբիաթարայ. եւ առաքեսջիք ի ձեռն
նոցա առ իս զամենայն բան զոր եւ
37 լսիցէք։ Եւ եմուտ Քուսի բարեկամ
Դաւթի ի քաղաքն. եւ Աբիսողոմ մտա-
նէր [6]ի քաղաքն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ Դաւիթ անցեալ էր սակաւիկ ինչ
ըստ [1]Հռովս, եւ ահա Սիբա պատանի
Մեմփիբոսթեայ ընդ առաջ նորա, եւ
զոյգք իշոց բեռնաւորաց, եւ ի նոսա
երկերիւր նկանակ եւ հարիւր [7]չամչեայ
եւ հարիւր արմաւ եւ մար՝՝ մի գինւոյ։
2 Եւ ասէ արքայ ցՍիբա, Զի՞նչ է այդ։
Եւ ասէ Սիբա, Էշքդ [8]նստելոյ արքայի,
եւ հացդ եւ արմաւդ՝՝ ի կերակուր մանկանցդ,
եւ գինիդ՝ ըմպելի լքելոցդ յա-
3 նապատի աստ։ Եւ ասէ արքայ, Ո՞ւր
է որդի տեառն քո։ Եւ ասէ Սիբա ցար-
քայ, Ահա նստի յԵրուսաղէմ. զի ասէ,
Այսօր դարձուսցեն ինձ տունն Իսրայելի
4 զթագաւորութիւն հօր իմոյ։ Եւ ասէ
արքայ ցՍիբա, Ահա քեզ լիցի ամենայն
ինչ որ է Մեմփիբոսթեայ։ Երկիր եպագ
Սիբա եւ ասէ, Գտի շնորհս առաջի քո,
տէր իմ արքայ։
5 Եւ եկն արքայ Դաւիթ մինչեւ ցԲա-
ւուրիմ. եւ ահա ելանէր անտի այր
յազգականութենէ տանն Սաւուղայ, եւ
անուն նորա Սեմէի որդի Գերեայ. ելա-
6 նելով ելանէր եւ անիծանէր. Եւ ձգէր
քարինս Դաւթի եւ ամենեցուն որոց
ընդ արքայի Դաւթի. եւ ամենայն ժո-
ղովուրդն եւ ամենայն զօրաւորք էին
7 ընդ աջմէ եւ ընդ ահեկէ արքայի։ Եւ
այսպէս ասէր Սեմէի յանիծանելն զնա,
Ել, ել, այր արեանց եւ այր անօրէն.
8 Դարձոյց ի քեզ Տէր զամենայն արիւնս
տանն Սաւուղայ, զի թագաւորեցեր
փոխանակ նորա. եւ ետ Տէր [9]զթագա-
ւորութիւն քո՝՝ ի ձեռս Աբիսողոմայ
որդւոյ քո. [10]եցոյց քեզ զչարիս քո՝՝,
9 զի այր արեանց ես դու։ Եւ ասէ Աբեսա
որդի Շարուհեայ ցԴաւիթ, Ընդէ՞ր
անիծանէ այնպէս շուն մի մեռեալ զտէր
իմ զարքայ. անցից եւ առից զգլուխ
10 նորա։ Եւ ասէ արքայ, Զի՞ կայ իմ եւ
ձեր, որդիք Շարուհեայ. թոյլ տուք նմա,
թող անիծանէ այնպէս. զի Տէր ասաց
նմա անիծանել զԴաւիթ. եւ ո՞վ ասասցէ
11 թէ Ընդէ՞ր արարեր այդպէս։ Եւ ասէ
Դաւիթ ցԱբեսա եւ ցամենայն ծառայս
իւր, Ահաւասիկ որդի իմ որ ելեալ է

[1]Եբր. Ո՞չ տեսանող ես դու, դարձ
[2]Եբր. յանցս, կամ, ի դաշտս [3]Եբր. Աստուծոյ
յԵրուսաղէմ, եւ նստան [4]Եբր. Գագաթն
[5]Յեբր. պակաս [6]Եբր. յԵրուսաղէմ

[7]Եբր. ողկոյզ չամչոյ, և հարիւր պտուղ ամարա-
յին եւ տիկ [8]Եբր. տանն արքայի ի հեծանել,
եւ հացդ եւ պտուղք [9]Եբր. զթագաւորու-
թիւնն [10]Եբր. եւ ահա դու ի չարի քում

յորովայնէ իմմէ՝ խնդրէ զանձն իմ, ո՞ր-
չափ եւս որդին Յեմինայ. թող տուք
նմա եւ անիծցէ, զի Տէր ասաց նմա։
12 Թերեւս տեսցէ Տէր զտառապանս իմ,
եւ հատուսցէ ինձ բարիս փոխանակ
13 անիծից նորա յաւուր յայսմիկ։ Եւ եր-
թայր Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա
զճանապարհն, եւ Սեմէի երթայր մօտ
առ նա ընդ կողաց լերինն, երթայր եւ
անիծանէր, եւ քարինս ի կողմանէ նո-
րա ընկենոյր, եւ հող ցանէր ի վերայ·
14 Եւ եկն արքայ եւ ամենայն զօրն որ ընդ
նմա աչխատեալք, եւ հանգեան անդ։
15 Եւ Աբիսողոմ եւ ամենայն Իսրայէլ
մտին յԵրուսաղէմ, եւ Աքիտոփէլ ընդ
16 նմա։ Եւ եղեւ իբրեւ եկն Քուսի Արա-
քացի բարեկամ Դաւթի առ Աբիսողոմ,
եւ ասէ Քուսի ցԱբիսողոմ, Կեցցէ
17 արքայ[1]։ Եւ ասէ Աբիսողոմ ցՔուսի,
Ա՞յդ գութ էր քո ընդ բարեկամին քում.
ընդէ՞ր ոչ չոգար ընդ բարեկամին քում։
18 Եւ ասէ Քուսի ցԱբիսողոմ, Ոչ այդպէս
է, այլ զհետ այնորիկ զոր ընտրեաց
Տէր եւ ժողովուրդս այս եւ ամենայն
այր Իսրայէլի՝ երթայց, եւ նորա եղէց
19 եւ ընդ նմա նստայց։ Եւ երկրորդ ան-
գամ՝ ո՞ւմ ծառայիցեմ ես, ո՞չ ապաքէն
առաջի որդւոյ նորա. որպէս ծառայեցի
առաջի հօր քո, նոյնպէս եղէց առա-
ջի քո։
20 Եւ ասէ Աբիսողոմ ցԱքիտոփէլ, Ա-
ռէք խորհուրդ ի մէջ թէ զինչ գործես-
21 ցուք։ Եւ ասէ Աքիտոփէլ ցԱբիսողոմ,
Մուտ առ հարճս հօր քո զորս եթող պա-
հել զտունն իւր, եւ լուիցէ ամենայն
Իսրայէլ թէ յամօթ արարեր զհայր քո.
եւ զօրասցին ձեռք ամենեցուն որք են
22 ընդ քեզ։ Եւ հարին վրան Աբիսողոմայ
ի տանիս, եւ եմուտ Աբիսողոմ առ հարճս
հօր իւրոյ յանդիման ամենայն Իսրայե-
23 լի։ Եւ խորհուրդ Աքիտոփելայ զոր խոր-
հէր յաւուրսն [2]առաջինս, որպէս թէ
հարցանիցէ ոք բան յԱստուծոյ, այնպէս
էր ամենայն խորհուրդն Աքիտոփելայ
եւ առ Դաւթի եւ առ Աբիսողոմայ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ ասէ Աքիտոփէլ ցԱբիսողոմ, Ընտ-
րեցից ինձ երկոտասան հազար արանց,
եւ յարեայց եւ պնդեցայց զհետ Դաւթի
2 զցայգս, Եւ հասից ի վերայ նորա [3]զցայգ.
եւ նա աչխատեալ է եւ լքեալ ձեռօք,
եւ զարհուրեցուցից զնա, եւ փախիցէ
զօրն որ ընդ նմա. եւ [4]սպանից զարքայ
3 միայն։ Եւ դարձուցից զամենայն զօրն
առ քեզ, [5]զոր օրինակ դառնայցէ հարսն
առ այր իւր. բայց միայն զանձն միոյ
առն խնդրեսցես", եւ ամենայն զօրն ե-
4 ղիցի ի խաղաղութեան։ Եւ ուղիղ թուե-
ցաւ բանն առաջի Աբիսողոմայ եւ ա-
ռաջի ամենայն ծերոցն Իսրայէլի։
5 Եւ ասէ Աբիսողոմ, կոչեցէք զՔուսի
Արաքացի, եւ լուիցուք թէ զինչ կայ-
6 ցէ ի բերան նորա։ Եւ եմուտ Քուսի առ
Աբիսողոմ, եւ խօսեցաւ Աբիսողոմ ընդ
նմա ըստ բանին այնորիկ զոր խօսեցաւ
Աքիտոփէլ. եւ ասէ, Թէ Արասցո՞ւք ըստ
բանի նորա, ապա թէ ոչ, եւ դու խօ-
7 սեաց ինչ։ Եւ ասէ Քուսի ցԱբիսողոմ,
Ոչ է բարւոք խորհուրդն զոր խորհեցաւ
8 Աքիտոփէլ այս անգամ։ Եւ ասէ Քու-
սի, Դու ինքնին գիտես զհայր քո եւ
զարս նորա, զի կարի զօրաւորք են յոյժ,
եւ դառնացեալք ոգւով իբրեւ զարջ մի
որդեկորոյս ի վայրի [3]եւ զայրացեալ ի
դաշտի". եւ հայր քո այր պատերազմող,
9 եւ ոչ [6]տայ դուլ" զօրուն. Եւ ահա ինքն
զօղեալ իցէ ի միում [7]ի բլրոց կամ ի
միում ուրեք ի տեղեաց. եւ եղիցի յան-
կանել [8]ի վերայ նոցա զառաջինն հար-
կանիցէ", եւ լուիցէ որ լսիցէ, եւ ասիցէ
թէ Եղեւ խորտակումն ժողովրդեանն
10 որ զկնի Աբիսողոմայ։ Քանզի եւ նա
այր զօրութեան է, որոյ սիրտն իբրեւ
զսրտի առիւծու, հաչելով հաչիցի. զի
գիտէ ամենայն Իսրայէլ թէ զօրաւոր է
հայր քո, եւ որդիք զօրութեան որ ընդ
11 նմայն են։ Եւ այսպէս տամ քեզ խրատ.
ժողովելով ժողովեսցի ամենայն այր Իս-
րայէլի ի Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ իբ-
րեւ զաւազ առ եզր ծովու բազմութեամբ,
12 եւ քո երեսք երթիցեն ի մէջ նոցա։ Եւ
հասցուք ի վերայ նորա ի միում ի տե-
ղեաց ուր եւ գտանիցեմք զնա անդ. եւ
պատեսցուք զնովաւ, որպէս իջանիցէ
ցօղ ի վերայ երկրի, եւ ոչ ապրեցուս-
13 ցուք [9]զնորա եւ ոչ զոք։ Ապա թէ ի

[1] Եբր–յեւթն յարեւու, կեցցէ արքայ [2] Եբր. յայնաւուրս

[3] Յեբր. գ–յ–ւ [4] Եբր. հարից [5] Եբր. իբրեւ զդառնալ ամենեցուն է այրն զոր դու խնդրես [6] Եբր. ազանի ընդ [7] Եբր. ի խորոց [8] Եբր. ի սասա զառաջինն [9] Եբր. զնա եւ յամենայն արանց որ ընդ նմա

քաղաք մտանիցէ, առցէ ամենայն Իս-
րայէլ քաղաքին այնմիկ պարանս, եւ
քարշեսցուք [1]զնոսա մինչեւ ցհեղեղատն.
14 զի մի՛ մնասցէ անդ եւ մի՛ մի քար: Եւ
ասէ Աբիսողոմ եւ ամենայն այր Իսրա-
յելի, Բարւոք է խորհուրդ Քուսեայ Արա-
քացւոյ քան զխորհուրդ Աքիտոփելայ:
Եւ Տէր ետ հրաման ցրել զբարւոք խոր-
հուրդն Աքիտոփելայ, զի ածցէ Տէր ի
վերայ Աբիսողոմայ զամենայն չարիսն:
15 Եւ ասէ Քուսի Արաքացի ցՍադովկ
եւ ցԱբիաթար քահանայս, Զայս ինչ եւ
զայս խրատ ետ Աքիտոփէլ Աբիսողո-
մայ եւ ծերոց Իսրայելի, եւ զայս ինչ
16 եւ զայս ես [2]խորհեցայ. Եւ արդ առա-
քեցէք վաղվաղակի եւ պատմեցէք Դաւ-
թի եւ ասացէք, Մի՛ ագանիցիս զայս
գիշեր [3]յԱրաբովթ անապատին, այլ փու-
թասջիր անցանել, գուցէ կլանիցէ զար-
քայ եւ զամենայն ժողովուրդն որ ընդ
17 նմա: Եւ Յովնաթան եւ Աքիմաաս կա-
յին առ աղբերն Ռոգելայ, եւ չոգաւ
աղախին մի եւ պատմեաց նոցա, եւ
նոքա գնացին եւ պատմեցին զայս ար-
քային Դաւթի. զի ոչ կարէին մտանել
18 երեւել ի քաղաքին: Եւ ետես զնոսա
պատանեակ մի, եւ պատմեաց Աբիսո-
ղոմայ. եւ չոգան երկոքին[4], եւ մտին
ի տուն առն միոյ ի Բաւուրիմ, եւ նո-
րա էր գուբ մի [5]ի տան, եւ մտին անդր:
19 Եւ ա՛ռ կինն եւ [6]կափոյց զխուփն" ի վե-
րայ գբին, եւ ցամաքեցուցանէր ի վե-
րայ նորա [7]արաբովթ. եւ ոչ ել բանն ի
20 վեր: Եւ եկին ծառայքն Աբիսողոմայ
առ կինն ի տուն անդր, եւ ասեն, Ո՞ւր
են Աքիմաաս եւ Յովնաթան: Եւ ասէ
ցնոսա կինն, Անցին յայնկոյս ջրոյդ: Եւ
նոքա խնդրեցին զնոսա եւ ոչ գտին,
21 եւ դարձան յԵրուսաղէմ: Եւ եղեւ յետ
գնալոյն նոցա, ելին ի գբոյն եւ չոգան
պատմեցին արքային Դաւթի, եւ ասեն
ցԴաւիթ, Արիք եւ անցէք[8] ընդ ջուրդ.
զի զայս ինչ եւ զայս խորհեցաւ վասն
22 ձեր Աքիտոփէլ: Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա, եւ
անցին ընդ Յորդանան մինչեւ ի լուսա-
նալ առաւօտուն, մինչեւ ոչ մնալոյ եւ
ոչ միոյ ուրուք որ ոչ անց ընդ Յորդա-

23 նան: Եւ Աքիտոփէլ իբրեւ ետես եթէ
ոչ եղեւ խորհուրդն նորա, հանդերձեաց
զէշ իւր եւ յարեաւ գնաց ի տուն իւր
ի քաղաք, եւ հրաման ետ տան իւրում,
եւ խեղդ արկ եւ մեռաւ, եւ թաղեցաւ
ի գերեզմանի հօր իւրոյ:
24 Եւ Դաւիթ եհաս [9]ի Բանակս. եւ Ա-
բիսողոմ անց ընդ Յորդանան ինքն եւ
25 ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա: Եւ զԱմե-
սայի կացոյց Աբիսողոմ փոխանակ Յո-
վաբայ ի վերայ զօրուն. եւ Ամեսայի
որդի էր առն ուրուք անուն էր Յոթոր
[10]Յեզրայելացի. նա եմուտ առ Աբիգեա
դուստր Յեսսեայ՝ քոյր Շարուհեայ մօր
26 Յովաբայ: Եւ բանակեցաւ Աբիսողոմ եւ
ամենայն Իսրայէլ յերկրին Գաղաադու:
27 Եւ եղեւ իբրեւ եհաս Դաւիթ [9]ի Բա-
նակսն, Վեսբի որդի Նաասայ յՌաբա-
թայ որդւոցն Ամոնայ եւ Մաքիր որդի
Ամիելի ի Լադաբարայ, եւ Բերզելի Գա-
28 ղաադացի յՌոգելիմայ, Բերին անկողինս
[11]տասն, եւ [12]օթոցս եւ սանս տասն", եւ
անօթս բրտի, եւ ցորեան եւ գարի եւ
ալեւր եւ փոխինդ եւ ոլոռն եւ ոսպն[13]
29 Եւ մեղր եւ կոգի եւ պատրուճակս եւ
[14]որթս դիեցիկս", եւ մատուցին Դաւթի
եւ զօրուն որ ընդ նմա՝ ուտել. [15]զի էր
զօրն քաղցեալ" եւ ծարաւի եւ լքեալ
յանապատի անդ:

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ հանդէս արար Դաւիթ զօրուն որ
ընդ նմա, եւ կացոյց ի վերայ նոցա հա-
2 զարապետս եւ հարիւրապետս: Եւ ա-
ռաքեաց Դաւիթ զերիր մասն զօրուն ի
ձեռն Յովաբայ, եւ զերիր մասն ի ձեռն
Աբեսսայ որդւոյ Շարուհեայ՝ եղբօր Յո-
վաբայ, եւ զերիր մասն ի ձեռն Եթթեայ
Գեթացւոյ. եւ ասէ Դաւիթ ցզօրն, Ե-
3 լանելով ելից եւ ես ընդ ձեզ: Եւ ասեն,
Ոչ ելցես. զի եթէ փախիցուք, ոչ դի-
ցեն ի վերայ մեր զմիտս. եւ եթէ կիսոյ
կէս ի մէնջ մեռանիցիմք, ոչ դիցեն ի
վերայ մեր զմիտս. զի դու իբրեւ զտասն
հազար ի մէնջ ես. եւ արդ լաւ է թէ
դու ի քաղաքի իցես, զի լինիցիս մեզ
4 յօգնականութիւն: Եւ ասէ ցնոսա ար-
քայ, Որ ինչ հաճոյ իցէ առաջի ձեր ա-

[1] Եբր. գնա [2] Եբր. եսու խրատ [3] Եբր. ի դաշտս
[4] Եբրայեցին յաւելու, շտապաւ [5] Եբր. ի գաւիթին
[6] Եբր. տարածեաց ծածկոյթ [7] Եբր. ցորեան ծեծեալ (ձաւար) [8] Եբրայեցին յաւելու, փութով

[9] Եբր. ի Մանայիմ [10] Եբր. Իսրայելացի [11] Յեբր. գոլաւ [12] Եբր. կոնքս [13] Եբրայեցին յաւելու, եւ սիսեռն [14] Եբր. պանիր կովու [15] Եբր. զի ասացին Քաղցեալ իցէ զօրն

բարից. եւ եկաց արքայ յեց առ դրանն,
եւ ամենայն զօրն ելանէր ըստ հարիւ-
5 *րաւորաց եւ ըստ հազարաւորաց։ Եւ*
պատուէր ետ արքայ Յովաբայ եւ Աբեսա-
այ եւ Եթթեայ եւ ասէ, Խնայեսջիք [1]ի
պատանեակն իմ՝ Աբիսողոմ. եւ ամե-
նայն զօրն լուաւ ի պատուիրելն արքայի
ամենայն իշխանացն վասն Աբիսողոմայ։
6 *Եւ եղ [2]ամենայն զօրն յանտառն՝ ընդ-*
դէմ Իսրայէլի, եւ եղեւ կռիւ յանտա-
7 *ռին Եփրեմայ։ Եւ պարտեցաւ անդ զօրն*
Իսրայէլի առաջի ծառայիցն Դաւթի. եւ
եղեւ խորտակումն մեծ յաւուր յայնմիկ,
8 *եւ անկան քսան հազար արանց։ Եւ ե-*
ղեւ անդ պատերազմն ցրուեալ ընդ ա-
մենայն երեսս երկրին. եւ յաճախեաց
անտառն ուտել ի զօրուէն քան զոր ե-
կեր սուրն ի զօրուէն յաւուրն յայնմիկ։
9 *Եւ դիպեցաւ Աբիսողոմ առաջի ծառա-*
յիցն Դաւթի. եւ Աբիսողոմ էր հեծեալ
ի ջորւոջ [3]իւրում, եւ եմուտ ջորին ընդ
թաւ կաղնեաւ մեծաւ, եւ պատեցաւ
գլուխ նորա ընդ կաղնեաւն, եւ կախե-
ցաւ ընդ երկինս եւ ընդ երկիր, եւ ջո-
10 *րին անց ի ներքոյ նորա։ Եւ ետես այր*
մի եւ պատմեաց Յովաբայ եւ ասէ, Ա-
հա տեսի զԱբիսողոմ կախեալ զկաղնե-
11 *ւոյն։ Եւ ասէ Յովաբ ցայրն որ պատ-*
մեաց նմա, Եւ ահա տեսեր եւ ընդէ՞ր
ոչ հարեր զնա ընդ գետին, եւ ես տայի
քեզ [4]այսօր յիսուն սիկղ արծաթոյ եւ
12 *սուսեր՝ մի։ Եւ ասէ այրն ցՅովաբ, Եւ*
եթէ կշռով իսկ առնուի [5]ի ձեռաց քոց՝
հազար սիկղ արծաթոյ, ոչ ձգէի զձեռն
իմ յորդի արքայի. զի յականջս մեր պա-
տուիրեաց արքայ քեզ եւ Աբեսսայ եւ
Եթթեայ, եւ ասէ, Զգոյշ լինիջիք պա-
13 *տանեկին Աբիսողոմայ, [6]Մի՛ ինչ վնաս*
առնել անձին նորա՝. եւ ամենայն բան
ոչ թաքչիցէ յարքայէ, եւ դու [7]կայցես
14 *ի բացեայ։ Եւ ասէ Յովաբ, Վասն այ-*
դորիկ իսկ անցից առաջի քո՝. եւ առ
Յովաբ երիս նետս ի ձեռին իւրում, եւ
եհար զնոսա ի սիրտ Աբիսողոմայ մինչ-
15 *դեռ կենդանի կայր ի կաղնւոյն։ Եւ պա-*
տեցան տասն մանուկ ի զինակրացն Յո-
վաբայ, եւ հարին զԱբիսողոմ եւ սպա-
16 *նին զնա։ Եւ եհար Յովաբ զփողն [3]եղ-*
ջերեաց, եւ դարձաւ զօրն [8]որ ընդ նմա,
զի մի՛ երթիցեն զհետ Իսրայէլի. զի
17 *խնայեաց Յովաբ ի զօրն։ Եւ առ Յո-*
վաբ զԱբիսողոմ, եւ ընկեց՝ զնա ի վիհ
մեծ յանտառին, [9]ի խորին յոյժ. եւ ամե-
նայն Իսրայէլ փախեաւ այր իւրաքան-
չիւր ի բնակութիւն իւր։
18 *Բայց Աբիսողոմ մինչդեռ կենդանի*
էր կանգնեաց իւր արձան, [10]եւ կանգ-
նեաց ի Յարին զարձանս ի հովիտս թա-
գաւորաց՝. քանզի ասաց թէ չիք [11]իւր
որդի որ յիշիցէ զանուն [11]նորա. եւ կո-
չեաց զարձանն յիւր անուն, եւ [12]կոչեաց
զնա՝ ձեռն Աբիսողոմայ մինչեւ ցայսօր։
19 *Եւ Աքիմաաս որդի Սադովկայ ասէ,*
Ընթացայց տարայց աւետիս արքայի,
զի արար նմա Տէր իրաւունս ի ձեռաց
20 *թշնամեաց իւրոց։ Եւ ասէ ցնա Յովաբ,*
Ոչ ես դու այր աւետեաց յաւուր յայս-
միկ, եւ տացես աւետիս յայլում ա-
ւուր. բայց յաւուր յայսմիկ մի՛ տացես
աւետիս, քանզի որդի արքայի մեռաւ։
21 *Եւ [13]ասէ ցՔուսի, Երթ պատմեա ար-*
քայի զոր ինչ տեսեր. եւ երկիր եպագ
22 *Քուսի Յովաբայ եւ [14]ել։ Եւ յաւել եւս*
Աքիմաաս որդի Սադովկայ եւ ասէ ցՅո-
վաբ, Եւ զի՞նչ լինիցի եթէ ընթանայ-
ցեմ եւ ես զկնի Քուսեայ։ Եւ ասէ Յո-
վաբ, Եւ ընդէ՞ր իցէ քեզ այն եթէ ըն-
թանայցես, որդեակ իմ. [3]այր եկ՝ ոչ
ինչ են քեզ աւետիքն յօգուտ երթալոյ։
23 *Եւ ասէ Աքիմաաս, Զի՞ է եթէ ընթա-*
նայցեմ. եւ ասէ ցնա Յովաբ, Ընթա։
Եւ ընթացաւ Աքիմաաս ընդ ճանապարհն
24 *[15]Կիքարայ եւ անց զՔուսեաւ։ Եւ Դա-*
ւիթ նստէր ի մէջ երկոցունց դրանցն.
եւ գնաց դէտն ի տանիս դրանն ի պա-
րիսպն, ամբարձ զաչս իւր եւ ետես, եւ
ահա այր ընթանայր միայն [3]հանդէպ իւր՝։
25 *Եւ աղաղակեաց դէտն եւ ազդ արար*
արքայի. եւ ասէ արքայ, Եթէ միայն
է, աւետիք են ի բերան նորա. եւ գա-
26 *լով գայր եւ մերձենայր։ Եւ ետես դէտն*
միւս եւս այր ընթացեալ, եւ աղաղա-
կեաց դէտն ի դուռն եւ ասէ, Ահա միւս

---

[1] Ոմանք. ինձ ի պատանեակն [2] Ոմանք. զօրն ի ճակատ
[3] Յոմանք. ջորւոյ [4] Ոմանք. տասն սիկղ արծաթոյ եւ կամար [5] Ոմանք. ի ձեռս իմ [6] Ոմանք. Ապա թէ ոչ՝ արարեալ էր իմ նենգութիւն ընդդէմ անձին իմոյ [7] Ոմանք. կայիր հակառակ ինձ։ (14) Եւ ասէ Յովաբ, Ոչ այդպէս ժամավաճառ եղէց առաջի քո

[8] Ոմանք. ի հալածելոյ զԻսրայէլ. զի արգել Յովաբ զզօրն։ (17) Եւ առին զԱբիսողոմ եւ ընկեցին [9] Ոմանք. եւ կուտեցին ի վերայ նորա կարկառ քարանց մեծ [10] Ոմանք. ի հովտին արքունի [11] Ոմանք. իմ [12] Ոմանք. կոչեցաւ այն [13] Ոմանք. ասէ Յովաբ Յովաբ [14] Ոմանք. ընթացաւ [15] Ոմանք. դաշտին

ես այր ընթանայ միայն։ Եւ ասէ ար-
27 քայ, Եւ նա աւետաւոր է։ Եւ ասէ դէտն,
Տեսանեմ զընթացս առաջնոյն իբրեւ
զընթացս Աքիմաասայ որդւոյ Սադովկայ։
Եւ ասէ արքայ, Այր բարի է նա, եւ
28 բարի աւետօք գայ։ Եւ աղաղակեաց
Աքիմաաս եւ ասէ ցարքայ, Ողջոյն է.
եւ երկիր եպագ ի վերայ երեսաց իւրոց
յերկիր եւ ասէ, Օրհնեալ է Տէր Աստուած
քո, որ փակեաց զարս [1]ատելիս քո" որ ամ-
բարձին զձեռս իւրեանց ի վերայ տեառն
29 մերոյ արքայի։ Եւ ասէ արքայ, եթէ Ող-
ջո՞յն իցէ մանկանն [1]իմոյ Աբիսողոմայ։
Եւ ասէ Աքիմաաս, Տեսի խուռն մեծ [2]ու-
տի առաքեացն Յովաբ ծառայ քո, ար-
քայ," զիս զծառայ քո, եւ ոչ գիտացի
30 թէ զինչ իցէ անդ։ Եւ ասէ արքայ, դար-
ձիր եւ արձանացիր. եւ դարձաւ եւ ե-
31 կաց։ Եւ եհաս Քուսի եւ ասէ [1]ցարքայ,
Աւետիք տեառն իմոյ արքայի. զի արար
քեզ Տէր իրաւունս այսօր ի ձեռաց ա-
32 մենայն յարուցելոց ի վերայ քո։ Եւ ա-
սէ արքայ ցՔուսի, եթէ Ողջո՞յն իցէ
մանկանն [1]իմոյ Աբիսողոմայ։ Եւ ասէ
Քուսի, Եղիցին իբրեւ զմանուկն թշնա-
միք տեառն իմոյ արքայի, եւ ամենայն
յարուցեալք ի վերայ քո ի չարութիւն։
33 Եւ խռովեցաւ արքայ եւ ել ի վերնա-
տուն դրանն եւ լաց. եւ այսպէս ասէր
[3]ի լալ իւրում, Որդեակ իմ Աբիսողոմ,[4]
Աբիսողոմ որդեակ իմ, ո՞ տայր զմա՞հ
իմ փոխանակ քո. [1]ես փոխանակ քո,"
Աբիսողոմ որդեակ իմ, որդեակ իմ [1]Ա-
բիսողոմ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ պատմեցաւ Յովաբայ եւ ասեն, Ա-
հաւասիկ արքայ լայ եւ ողայ ի վերայ Ա-
2 բիսողոմայ։ Եւ եղեւ փրկութիւնն յա-
ւուր յայնմիկ ի սուգ ամենայն զօրուն.
զի լուաւ զօրն յաւուր յայնմիկ, ասեն
թէ Տրտմեցաւ արքայ վասն որդւոյն իւ-
3 րոյ։ Եւ խորշէր զօրն յաւուր յայնմիկ
մտանել ի քաղաքն, որպէս խորշիցի զօր
ամաչեցեալ յորժամ փախչիցի ի պատե-
4 րազմէ։ Եւ արքայ ծածկեաց զերեսս
իւր, եւ կական բարձ ի ձայն մեծ եւ
ասէ, Որդեակ իմ Աբիսողոմ, Աբիսո-
ղոմ որդեակ իմ։
5 Եւ եմուտ Յովաբ առ արքայ ի տուն եւ
ասէ, Յամօթ արարեր այսօր զերեսս ա-
մենայն ծառայից քոց, որ ապրեցուցին
զքեզ այսօր, եւ զանձինս ուստերաց եւ
դստերաց քոց, եւ զանձինս կանանց եւ
6 զհարճից քոց. Սիրել զատելիս քո եւ ա-
տել զսիրելիս քո. եւ ուսուցեր այսօր
եթէ ոչ ինչ համարիս զիշխանս քո եւ
ոչ զծառայս քո. եւ ստուգեալ գիտեմ
այսօր, զի եթէ Աբիսողոմ կենդանի էր,
մեք ամենեքեան մեռեալ էաք, եւ այն
7 էր քեզ հաճոյ։ Եւ արդ յարուցեալ ել
եւ խօսեաց ի սիրտս ծառայից քոց. զի
ի Տէր երդուեալ, եթէ ոչ ելանիցես այ-
սօր, եթէ ագանիցի առ քեզ այր մի
զգիշերս զայս. եւ գիտասջիր յանձն քո,
թէ չար լինիցի քեզ այն քան զամենայն
չարիս որ եկին ի վերայ քո ի մանկու-
8 թենէ քումմէ մինչեւ ցայժմ։ Եւ յարեաւ
արքայ եւ նստաւ ի դրանն. եւ ամե-
նայն զօրուն պատմեցին եւ ասեն, Ահա
արքայ նստի առ դրանն, եւ եմուտ ա-
մենայն զօրն առաջի արքայի. եւ Իս-
րայէլ փախեաւ այր իւրաքանչիւր ի
բնակութիւն իւր։
9 Եւ ամենայն ժողովուրդն խղճէր յա-
մենայն ցեղսն Իսրայէլի. եւ ասէին, Արքայ
[1]Դաւիթ փրկեաց զմեզ յամենայն թշնամ-
եաց մերոց, եւ նա ապրեցոյց զմեզ ի
ձեռաց այլազգեաց. եւ արդ փախստական
է յերկրէս եւ ի թագաւորութենէ իւրմէ
10 յԱբիսողոմայ. Եւ Աբիսողոմ զոր օծաք
մեզ՝ մեռաւ ի պատերազմի. եւ արդ դուք
զի՞ լռեալ կայք ի դարձուցանելոյ զարքայ։
11 [1]Եւ պատգամ ամենայն Իսրայէլի եկն
առ արքայ." եւ արքայ Դաւիթ առաք-
եաց առ Սադովկ եւ Աբիաթար քահա-
նայս եւ ասէ, Խօսեցարուք ընդ ծերս
Յուդայ եւ ասացէք. Ընդէ՞ր լինիք յե-
տինք դարձուցանել զարքայ ի տուն իւր.
եւ պատգամ ամենայն Իսրայէլի եկն
12 առ [5]արքայ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցցեղն
Յուդայ", Ոսկերք իմ եւ մարմինք իմ
դուք՝ ընդէ՞ր լինիք յետինք դարձուցա-
13 նել զարքայ ի տուն իւր։ Եւ զԱմեսայի
ասասջիք, Ո՞չ ոսկր իմ եւ մարմին իմ
ես դու. եւ արդ օն եւ օն արասցէ ինձ
Աստուած եւ օն եւ օն յաւելցէ, եթէ
ոչ իշխան զօրուն լինիցիս առաջի իմ
զամենայն աւուրս փոխանակ Յովաբայ։
14 Եւ դարձոյց զսիրտ ամենայն Յուդայ
իբրեւ զառն միոյ, եւ առաքեցին առ

[1]Յայլս. դարձեալ [2]Այլք. յառաքելն Յովաբայ զծառայն արքայի, եւ [3]Այլք. ի գնալ [4]Եբրայեցին յաւելու, որդեակ իմ

[5]Այլք. արքայի, ի տուն նորա. (12)Եղբարք իմ դուք

արքայ եւ առեն, Դարձիր դու եւ ամե-
15 նայն ծառայք քո։ Եւ դարձաւ արքայ
եւ եկն մինչեւ ցՅորդանան. եւ արք
Յուդայ եկին ի Գաղգաղա՝ երթալ ընդ
առաջ արքայի, եւ անցուցանել զար-
քայ ընդ Յորդանան։
16 Եւ աճապարեաց Սեմէի որդի Գերեայ
որդւոյ Յեմինեայ ի Բաւուրիմայ, եւ էջ
ընդ առն Յուդայ ընդ առաջ արքայի
17 Դաւթի, Եւ հազար այր ընդ նմա ի Բե-
նիամինէ, եւ Սիբա պատանի տանն Սա-
ւուղայ, եւ հնգետասանեքին որդիք նո-
րա ընդ նմա, եւ քսանեքին ծառայք
նորա ընդ նմա, եւ [1]կազմեցին զՅոր-
18 դանան առաջի արքայի։ Եւ [2]հարին սպա-
սաւորութիւն անցուցանելոյ զարքայ. եւ
անցին անցուորք զարթուցանել" զտունն
արքայի, եւ առնել [3]զողորմութիւն ա-
ռաջի աչաց նորա. եւ Սեմէի որդի Գեր-
եայ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց ա-
ռաջի արքայի՝ մինչ անցանէր ընդ Յոր-
19 դանան, Եւ ասէ ցարքայ, Մի՛ համա-
րեսցի տէր իմ արքայ անօրէնութիւն,
եւ մի՛ յիշեսցէ զոր ինչ յանցեաւ ծա-
ռայ քո յաւուր յորում ելանէր տէր իմ
յԵրուսաղեմէ, դնել արքայի ի սրտի իւ-
20 րում. Զի գիտաց ծառայ քո թէ մեղայ.
եւ ահաւասիկ ես եկի այսօր յառաջա-
գոյն քան զամենայն տունն Յովսեփայ,
իջանել ընդ առաջ տեառն իմոյ արքայի։
21 Եւ պատասխանի ետ Աբեսսա որդի Շա-
րուհեայ եւ ասէ, Միթէ փոխանակ այ-
նորիկ ո՞չ մեռանիցի Սեմէի, զի անէծ
22 զօծեալ Տեառն։ Եւ ասէ Դաւիթ, Զի՞
կայ իմ եւ ձեր, որդիք Շարուհեայ, զի
լինիք դուք ինձ այսօր ի դաւաճանու-
թիւն. [4]մի՛ ոք մեռցի" այսօր այր յԻսրա-
յելէ. միթէ ո՞չ գիտիցեմ ես, զի այսօր
23 թագաւորեմ ես ի վերայ Իսրայելի։ Եւ
ասէ արքայ ցՍեմէի, Ոչ մեռցիս. եւ
երդուաւ նմա արքայ։
24 Եւ Մեմփիբոսթէ որդի [5]Յովնաթանու
որդւոյ" Սաւուղայ էջ ընդ առաջ ար-
քայի. եւ ոչ էր դարմանեալ զոտս իւր,
[5]եւ ոչ էր հատեալ զեղնգունս իւր," եւ
ոչ էր փքրեալ զմօրուս իւր, [5]եւ ոչ էր
արարեալ զմնչօք իւրովք," եւ ոչ էր
լուացեալ զհանդերձս իւր, յօրէ յորմէ
հեռէ գնաց արքայ մինչեւ ցօրն յորում
25 եկն նա խաղաղութեամբ։ Եւ եղեւ իբ-
րեւ եմուտ յԵրուսաղէմ, ել ընդ առաջ
արքայի. եւ ասէ ցնա արքայ, Զի՞ է
զի ոչ գնացեր ընդ իս, Մեմփիբոսթէ։
26 Եւ ասէ ցնա Մեմփիբոսթէ, Տէր իմ
արքայ, ծառայ իմ [6]արհամարհեաց զիս,
զի ասաց ծառայ քո [7]ցնա թէ կազմեա"
ինձ էշ եւ հեծայց ի նա եւ գնացից ընդ
27 արքայի. զի կաղ է ծառայ քո։ Եւ
[8]զայրացոյց ընդ իս ծառայ քո զքեզ տէր
իմ արքայ. եւ տէր իմ արքայ արար
զբարին իւր առաջի իւր" իբրեւ զհրեշ-
տակ Աստուծոյ. եւ արդ արա որ ինչ
28 բարի է յաչս քո։ Զի ոչ էր ամենայն
տուն հօր իմոյ եթէ ոչ արք մահու
տեառն իմոյ արքայի, եւ կարգեցեր
զծառայ քո ընդ այնոսիկ որ ուտեն զսե-
ղան արքայի. եւ արդ զի՞նչ իրաւունք
կան իմ այսուհետեւ բողոք ունել միւս-
29 անգամ առ արքայ։ Եւ ասէ ցնա ար-
քայ, Զի՞ եւս խօսիս զբանս քո. ասացի
թէ դու եւ Սիբա բաժանեցէք զագա-
30 րակն։ Եւ ասէ Մեմփիբոսթէ ցարքայ,
Զամենայն իսկ առցէ, որովհետեւ եկն
[9]արքայ խաղաղութեամբ ի տուն իւր։
31 Եւ Բերզելի Գաղաադացի էջ յՌոգե-
լիմայ, եւ [10]անցոյց զարքայ" ընդ Յոր-
դանան, յուղարկել զնա ի Յորդանանէ։
32 Եւ Բերզելի այր ծեր էր յոյժ, որդի ա-
մաց ութսնից. եւ նա կերակրեաց զար-
քայ մինչ բնակէր [11]ի Բանակս, զի այր
33 մեծ էր յոյժ։ Եւ ասէ արքայ ցԲերզելի,
Դու անցցես ընդ իս եւ կերակրեցից
[12]զծերութիւն քո" ընդ իս յԵրուսաղէմ։
34 Եւ ասէ Բերզելի ցարքայ, Քանի՞ ինչ
իցեն աւուրք կենաց իմոց, զի ելանիցեմ
35 ընդ արքայի յԵրուսաղէմ. Որդի ամաց
ութսնից եմ ես այսօր. միթէ գիտիցե՞մ
ինչ ի մէջ բարւոյ եւ չարի, կամ թէ
իմանայցէ՞ ծառայ քո զոր ուտեմ կամ
զոր ըմպեմ, կամ թէ լսիցե՞մ տակաւին
զձայն գուսանաց եւ վարձակաց. եւ
ընդէ՞ր լինիցի ծառայ քո բեռն տեառն
36 իմոյ արքայի։ Սակաւ ինչ [13]անց ծա-
ռայ քո ըստ Յորդանան ընդ արքայի,
եւ ընդէ՞ր հատուցանիցես ինձ, արքայ,
37 զհատուցումն զայդ. [14]Նստցի ծառայ
քո եւ մեռցի ի քաղաքի իւրում, եւ ի

[1]Եբր. անցին [2]Եբր. անց նաւակ անցուցանել
[3]Եբր. զբարին [4]Եբր. մեռցի՞ [5]Յ Եբր. [illegible]

[6]Եբր. խաբեաց [7]Եբր. Կազմեցից [8]Եբր. չարախօս
եղեւ զծառայէ քումմէ առ տէր իմ արքայ,
եւ տէր իմ արքայ է [9]Եբր. տէր իմ արքայ
[10]Եբր. անց ընդ արքայի [11]Եբր. ի Մանայիմ [12]Եբր.
զքեզ [13]Եբր. անցցէ [14]Եբր. Դարձցի

զերեզմանի հօր եւ մօր իւրոյ. եւ ահա
ծառայ քո Քամաամ անցցէ ընդ Տեառն
իմում արքայի, եւ արա նմա որ ինչ
38 *բարի թուի առաջի աչաց քոց։ Եւ ասէ*
արքայ, Անցցէ ընդ իս Քամաամ, եւ ես
արարից նմա որ ինչ բարի իցէ առաջի
աչաց [1]իմոց. եւ զամենայն որ ինչ ակն
39 *ունիցիս յինէն՝ արարից քեզ։ Եւ անց*
ամենայն ժողովուրդն ընդ Յորդանան,
անց եւ արքայ։ Եւ համբուրեաց արքայ
զԲերզելի, եւ օրհնեաց զնա, եւ դար-
40 *ձաւ ի տեղի իւր։ Եւ անց արքայ ի*
Գաղգաղա, անց եւ Քամաամ ընդ նմա.
եւ ամենայն ժողովուրդն Յուդայ [2]անցին
ընդ արքային", եւ կէս ժողովրդեանն
Իսրայելի։
41 *Եւ ահա ամենայն այր Իսրայելի եկին*
առ արքայ եւ ասեն ցնա, Զի՞ է զի գո-
ղացան զքեզ եղբարք մեր այր Յուդայ,
եւ անցուցին զարքայ եւ զտուն իւր ընդ
42 *Յորդանան[3]։ Եւ պատասխանի ետ այր*
Յուդայ առն Իսրայելի եւ ասէ, Քանզի
մերձաւոր իսկ է իմ արքայ. եւ ընդէ՞ր
դժկամակ եղեր վասն բանիս այսորիկ.
միթէ ուտելով կերա՞ք ինչ յարքայէ,
կամ թէ պարգեւ ետ մեզ, [4]կամ թէ
43 *զբաժի՞ն ինչ հրաժ զմեր։" Պատասխանի*
ետ այր Իսրայելացի առն Յուդայ եւ
ասէ, Տասն ձեռք իմ են յարքայի, [4]եւ
անդրանիկ ես եմ քան զքեզ." Նա եւ
ի Դաւթի՝ ես ի վեր եմ քան զքեզ. եւ
ընդէ՞ր այդպէս թշնամանեցեր զիս, եւ
ոչ եղեւ ի համարի բան իմ, նախ ինձ
դարձուցանել զարքայ առ իս. եւ խստա-
ցաւ բան առն Յուդայ քան զբան առն
Իսրայելի։

ԳԼ. Ի

1 **Ե**ւ *անդ խրախուսեալ այր անօրէն, եւ*
անուն նորա Սաբեէ որդի Բոքորեայ այր
Յեմինացի, փող հնար եղջերեաւ եւ ա-
սէ, Զիք մեր մասն ի Դաւթի, եւ ոչ
ժառանգութիւն յորդին Յեսսեայ. չուեա
այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւնս քո,
2 *Իսրայէլ։ Եւ ել ամենայն Իսրայէլ ի Դաւ-*
թէ զկնի Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ, եւ
այր Յուդայ չոգան զհետ թագաւորին իւր-
եանց ի Յորդանանէ մինչեւ ցԵրուսաղէմ։
3 *Եւ եմուտ Դաւիթ ի տուն իւր յԵրու-*
սաղէմ. եւ ա՛ռ արքայ զտասն կանայսն
զհարճս իւր զորս եթող պահել զտունն,
եւ ետ զնոսա ի տուն պահեստի. եւ կե-
րակրեաց զնոսա, եւ առ նոսա ոչ ե-
մուտ. եւ էին նեղեալք, զի մինչեւ ցօր
մահուան իւրեանց կեցին այրիք։
4 *Եւ ասէ Դաւիթ ցԱմեսայի, Զայնեա*
առ իս զամենայն այր Յուդայ զերիս ա-
5 *ւուրս, եւ դու այսր եկեսցես։ Եւ գնաց*
Ամեսայի ձայնել զՅուդա, եւ յամեաց ի
6 *ժամանակէն զոր եդ նմա։ Եւ ասէ Դա-*
ւիթ ցԱբեսսա, Արդ առնէ մեզ չար
Սաբեէ որդի Բոքորեայ [5]վասն Աբիսո-
ղոմայ". արդ ա՛ռ դու ընդ քեզ զծառայս
տեառն քո, եւ պնդեաց զհետ նորա.
գուցէ գտանիցէ իւր քաղաքս ամուրս,
եւ [6]ածիցէ ստուերածս ի վերայ աչաց"
7 *մերոց։ Եւ ելին զհետ նորա [4]Աբեսսա*
եւ" արք Յովաբայ, եւ Քերեթին եւ Ո-
փելեթին եւ ամենայն զօրաւորք, եւ
ելին յԵրուսաղեմէ պնդել զհետ Սաբէ-
եայ որդւոյ Բոքորեայ։
8 *Եւ մինչդեռ էին նոքա առ վիմին մեծի*
որ ի Գաբաւոն, եւ Ամեսայի եմուտ ա-
ռաջի նոցա. եւ Յովաբ զգեցեալ էր վա-
րապանակս զրահից, եւ ի վերայ նորա
սուսեր ընդ մէջ՝ ծպնեալ առ միջովն պա-
տենիւք հանդերձ, եւ այն էր թերաքա-
9 *մեալ[7]։ Եւ ասէ Յովաբ ցԱմեսայի, Եթէ*
ո՞ղջ իցես, եղբայր. եւ կալաւ Յովաբ
աջով ձեռամբն զմօրուացն Ամեսայայ
10 *համբուրել զնա։ Եւ Ամեսայի ոչ զգու-*
շացաւ ի սրոյն որ էր ի ձեռին Յովաբայ.
եւ եհար զնա նովաւ Յովաբ ընդ մնա-
կուշտն, եւ վայթեցաւ որովայն նորա
յերկիր, եւ ոչ կրկնեաց նմա. եւ մե-
ռաւ Ամեսայի։ Եւ Յովաբ եւ Աբեսսա
եղբայր իւր պնդեցան զհետ Սաբէեայ
11 *որդւոյ Բոքորեայ։ Եւ այր ոմն եկն ե-*
կաց ի վերայ Ամեսայայ յերիտասարդացն
Յովաբայ եւ ասէ, Որ ոք սիրիցէ զՅո-
վաբ կամ զԴաւիթ, երթիցէ զհետ Յո-
12 *վաբայ [4]եւ Աբեսսայ"։ Եւ Ամեսայի կայր*
թաթաւեալ յարեանն ի մէջ ճանապար-
հին. եւ տեսեալ առնն եթէ զտեղի ա-
ռեալ կայ ամենայն զօրն, տապալեաց
զԱմեսայի ի ճանապարհէն յանդն, եւ
ընկէց ի վերայ նորա հանդերձ. քանզի
տեսանէր զամենայն ոք եկեալ կացեալ
13 *ի վերայ նորա։ Եւ իբրեւ փոխեցաւ ի*

---

[1] Ոմն. քոց [2] Ոմն. անցուցին զարքայ [3] Ոմանք յաւելուն, եւ զամենայն արս Դաւթի ընդ նմա [4] Յոմն. [illegible]

[5] Ոմն. քան զԱբիսողոմ [6] Ոմն. խուսափեսցէ յաչաց [7] Ոմանք յաւելուն, եւ անկաւ

ճանապարհէն, անցանէր ամենայն այր
[1]Իսրայէլի զհետ Յովաբայ պնդել զհետ
14 Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ։ (Եւ անց ընդ
ամենայն ցեղսն Իսրայէլի յԱբէլ եւ ի
Բեթմաքա, եւ ամենայն ընտիր ընտիրքն
15 ժողովեցան եւ եկին զհետ նորա) Եւ
հասին եւ պատեցին [2]ի վերայ նորա զԱ-
բէլ եւ զԲեթմաքա". եւ կուտեցին բլուր
հողոյ հանդէպ քաղաքին, եւ կանգնե-
ցաւ իբրեւ զպատուար. եւ ամենայն
զօրն որ ընդ Յովաբայ՝ եղծանէր կոր-
ծանէր զպարիսպն։
16 Եւ աղաղակեաց կին մի իմաստուն [3]ի
պարսպէն եւ ասէ, Լուարուք, լուա-
րուք. ասացէք ցՅովաբ, Մատիր այսր
17 եւ խօսեցայց ընդ քեզ։ Եւ մատեաւ առ
նա. եւ ասէ կինն, Եթէ Դո՞ւ իցես Յո-
վաբ։ Եւ ասէ, Ես եմ։ Եւ ասէ ցնա,
Լուր բանից աղախնոյ քո։ Եւ ասէ Յո-
18 վաբ, Ի լսել եկեալ եմ ես։ Եւ խօսե-
ցաւ եւ ասէ, Բան ճառէր յառաջինս եւ
ասէին, Հարցանելով [4]հարցաւ յԱբէլ եւ
ի Դան. եթէ պակասեցուցի՞ն, եթէ ա-
պատակեցի՞ն հաւատարիմք Իսրայէլի.
հարցանելով հարցցեն յԱբէլ, եւ ապա
19 թէ պակասեցուցանիցեն։ Ես եմ խա-
ղաղարար հաստատութեան Իսրայէլի,
եւ դու խնդրես կորուսանել զքաղաքս Ի-
րայէլի". ընդէ՞ր ընկղմես զժառանգու-
20 թիւն Տեառն։ Պատասխանի ետ Յովաբ
եւ ասէ, Քաւ լիցի ինձ, քաւ լիցի ե-
21 թէ ընկղմեցից եւ ապականեցից. Ոչ
այդպէս է բանդ. զի այր մի ի լեռնէ
Եփրեմի, Սաբէէ անուն նորա՝ որդի Բո-
քորեայ, համբարձ զձեռն իւր ի վերայ
արքային Դաւթի. տուք ինձ զնա միայն,
եւ գնացից ի քաղաքէ աստի։ Եւ ասէ
կինն ցՅովաբ, Ահա գլուխ նորա ընկեսցի
22 առ քեզ ընդ պարիսպս։ Եւ եմուտ կինն
առ ամենայն ժողովուրդն. [5]եւ խօսեցաւ
ընդ ամենայն քաղաքին իմաստութեամբ
իւրով՝ հատանել զգլուխն Սաբէեայ որդ-
ւոյ Բոքորեայ. եւ հատին" ընկեցին զնա
առ Յովաբ. եւ փող եհար եղջերեաւն, եւ
սփռեցան ի քաղաքէն յայնմանէ այր իւ-
րաքանչիւր ի բնակութիւնս իւրեանց. եւ
Յովաբ դարձաւ յԵրուսաղէմ առ արքայ։
23 Եւ Յովաբ էր ի վերայ ամենայն զօ-
րուն Իսրայէլի. եւ Բանեա որդի Յովի-
դայեայ՝ ի վերայ Քերեթայն եւ Ոփելե-
24 թայն. Եւ Ադոնիրամ ի վերայ հարկաց.
եւ Յովսափատ որդի Աքիլովթայ՝ յիշա-
25 տակաց. Եւ Սուդաէ՝ դպրապետ. եւ
26 Սադովկ եւ Աբիաթար՝ քահանայք. Եւ
Իրաս [6]որ Յարիմն՝ էր քահանայ" Դաւթի։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ եղեւ սով յաւուրս Դաւթի զերիս
ամս՝ ամ զամի զկնի, եւ խնդրեաց Դա-
ւիթ յերեսաց Տեառն. եւ ասէ Տէր,
Վասն Սաւուղայ եւ վասն արեանց տան
նորա է [1]վնասդ այդ, զի կոտորեաց զԳա-
2 բաւոնացիսն։ Եւ կոչեաց արքայ Դա-
ւիթ զԳաբաւոնացիսն, եւ ասէ ցնոսա.
եւ Գաբաւոնացիքն չեն [7]որդիք Իսրա-
յէլի, այլ յարենէ Ամովրհացւոյն", եւ
որդիքն Իսրայէլի երդուան նոցա. եւ
խնդրեաց Սաւուղ հարկանել զնոսա,
նախանձ առեալ վասն որդւոցն Իսրա-
3 յէլի եւ Յուդայ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԳա-
բաւոնացիսն, Զի՞նչ արարից ձեզ եւ իւ-
քաւեցից, եւ օրհնիցէք զժառանգութիւն
4 Տեառն։ Եւ ասեն ցնա Գաբաւոնացիքն,
Ոչ գոյ մեր արծաթ եւ ոսկի առ Սա-
ւուղայ եւ ի տան նորա, եւ ոչ պիտի
մեզ այր սպանանել յԻսրայէլէ։ Եւ նա
ասէ, Եւ արդ զի՞նչ ասէք զի արարից
5 ձեզ։ Եւ ասեն ցարքայ, Այր որ սպա-
ռեաց զմեզ եւ [8]հալածեաց զմեզ, որ
համարեցաւ սատակել զմեզ, զնա ապա-
կանեսցուք. զի մի՛ կացցէ" յամենայն
6 սահմանս Իսրայէլի, Տացին մեզ եւթն
արք յորդւոց նորա, եւ յարագեսցուք
զնոսա Տեառն ի Գաբաա Սաւուղայ [9]ըն-
տիրս Տեառն։ Եւ ասէ արքայ, Ես տաց
7 ձեզ։ Եւ խնայեաց արքայ ի Մեմփիբոս-
թէ որդի Յովնաթանու որդւոյ Սաւու-
ղայ վասն երդմանն Տեառն որ ի մէջ
Յովնաթանու որդւոյ Սաւուղայ եւ ի մէջ
8 Դաւթի։ Եւ առ արքայ զերկուս որդիսն
Ռեսփայ դստեր Այիայ զորս ծնաւ Սա-
ւուղայ, զԵրմոնիթի եւ զՅերուսթէ, եւ
զհնգեսին որդիսն Մերոբայ դստեր Սա-
ւուղայ, զորս ծնաւ Եզրիելի որդւոյ
9 Բերզելեայ Մոլաթացւոյ, Եւ ետ զնո-

[1] Յոմնս. զօրն [2] Ոմնս. զնա յԱբէլ Բեթմաքայ
[3] Ոմնս. ի քաղաքէն [4] Ոմնս. հարցցեն յԱբէլ և այն-
պէս կատարեսցեն։ (19) Ես եմ խաղաղարար հա-
ւատարմաց Իսրայէլի. եւ դու խնդրես սատա-
կել զքաղաք, որ է մայր յԻսրայէլի [5] Ոմնս.
իմաստութեամբ իւրով, եւ հատին զգլուխն
Սաբէեայ որդւոյ Բոքորեայ եւ

[6] Ոմնս. Յայիրացի էր քահանայ, կամ, Նախարար
[7] Ոմնս. յորդւոցն Իսրայէլի, այլ ի մնացորդաց Ա-
մովրհացւոց [8] Ոմնս. հնարեցաւ հակառակ մեզ
զի եղիցուք բնաջինջք [9] Ոմնս. ընտրս

սա ի ձեռս Գաբաւոնացւոցն . եւ յարա-
գեցին զնոսա ի լերինն առաջի Տեառն .
եւ անդ անկան եւ թանեքին նոքա ի միա-
սին . եւ մեռան նոքա յաւուրս հնձոց ,
յառաջաւոր՝ ի սկզբան հնձոց գարեաց ։
10 Եւ առ Ռեսփա դուստր Այիայ քուրձ
եւ [1]արկ ի վերայ նոցա՝՝ ի վիմին ի սկզբան
հնձոց [2]գարեաց , մինչեւ կաթեաց ի վե-
րայ նոցա ջուր յերկնից . եւ ոչ տայր
թոյլ թռչնոց երկնից հանգչել ի վերայ
նոցա ի տուէ , եւ ոչ գազանաց անա-
11 պատի ի գիշերի ։ Եւ պատմեցաւ Դաւ-
թի զոր ինչ արար Ռեսփա դուստր Ա-
յիայ՝ հարճ Սաւուղայ , [2]եւ լքան . եւ
եհաս ի վերայ նոցա Դան որդի Յովա-
12 սայ՝ ի ծննդոց սկայից՝՝ Եւ չոգաւ Դա-
ւիթ եւ առ զոսկերսն Սաւուղայ եւ զոս-
կերսն Յովնաթանու որդւոյ նորա յա-
րանց Յաբիսայ Գաղաադու , որ գողա-
ցան զնոսա ի հրապարակացն Բեթսա-
նայ . զի արձանացուցին զնոսա անդ այլ-
ազգիքն յաւուր յորում հարին զնոսա
13 այլազգիքն ի Գեղբուէ . Եւ եհան անտի
զոսկերսն Սաւուղայ եւ զոսկերսն Յով-
14 նաթանու որդւոյ նորա . [3]Ժողովեաց եւ
զյարագելոցն յերկրին Բենիամինի, ի գե-
րեզմանն որ է մերձ առ Կիս հայր նո-
րա , եւ անդ թաղեցան՝՝. եւ արարին
զամենայն ինչ զոր հրամայեաց արքայ ,
եւ լուաւ Աստուած երկրին յետ այնորիկ։
15 Եւ եղեւ միւսանգամ պատերազմ այլ-
ազգեացն ընդ Իսրայելի , եւ էջ Դա-
ւիթ եւ ծառայք նորա ընդ նմա , եւ պա-
տերազմեցան ընդ այլազգիսն . եւ լքաւ
16 Դաւիթ ։ Եւ [4]Աբեսսա ի Յեսբէ՝՝, որ էր
ի ծննդոցն Ռափայ , եւ կշիռ նիզակի
նորա յերեքհարիւր սկեղէ կուռ պղնձոյ ,
եւ ինքն ունէր ընդ մէջ իւր թուր , եւ
17 խորհէր հարկանել զԴաւիթ ։ Եւ օգնեաց
Դաւթի Աբեսսա որդի Շարուհեայ, եւ ե-
հար զայլազգին եւ սպան զնա ․ յայնժամ
երդուան արք Դաւթի եւ ասեն , եթէ Ոչ
եւս ելցես ընդ մեզ ի պատերազմ , եւ
ոչ շիջուսցես զճրագ Իսրայելի ։
18 Եւ եղեւ յետ այնորիկ, եղեւ միւսան-
գամ պատերազմ [5]ի Գէթ ընդ այլազ-
գիսն . յայնժամ եհար Սովբաք Ովսացի

[1] Եբր. արկ իւր [2] Յեբր. պակասի [3] Եբր. եւ ժողովեցին զոսկերս յարագելոցն ։ (14) Եւ թաղեցին զոսկերս Սաւուղայ եւ Յովնաթանու որդւոյ նորա յերկրին Բենիամինի ի Սեղա, ի գերեզմանի Կիսեայ հօր նորա [4] Եբր. Յեսբի Բենոբ [5] Եբր. ի Գոբ

զՍեփտոն ի ծննդոցն Ռափայ ։
19 Եւ եղեւ միւսանգամ պատերազմ
[5]յՌովբ ընդ այլազգիսն. եւ եհար Եղէա-
նան որդի Արիովգիմայ Բեթղեհեմացւոյ
զԳողիադ Գեթացի , եւ փայտ նիզակի
նորա իբրեւ ստորի ոստայնանկաց ։
20 Եւ եղեւ միւսանգամ պատերազմ ի
Գէթ . եւ էր անդ այր մի [6]Մադոն , եւ
մատունք ձեռաց նորա եւ ոտից վեց վեց
քսան եւ չորք թուով . եւ նա ծնաւ Ռա-
21 փայ ։ Եւ նախատէր զԻսրայէլ . եւ ե-
հար զնա Յովնաթան որդի Սամաայ եղ-
22 բօր Դաւթի ։ Զորեքին սոքա ծնան Ռա-
փայ [2]ի տան ի Գէթ . եւ անկան ի ձեռս
Դաւթի եւ ի ձեռս ծառայից նորա ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ խօսեցաւ Դաւիթ Տեառն զբանս
օրհնութեանս այսորիկ յաւուր յորում
փրկեաց զնա Տէր ի ձեռաց ամենայն
թշնամեաց իւրոց եւ ի ձեռաց Սաւու-
2 ղայ , Եւ ասէ , Տէր վէմ իմ , եւ ամրու-
3 թիւն իմ , եւ փրկիչ իմ ինձ . Աստուած
[7]պահապան եղիցի ինձ՝՝, յուսացեալ եղէց
ի նա . [8]վերակացու իմ եւ եղջեւր
փրկութեան իմոյ , [9]պաշտպան իմ եւ ա-
պաւէն փրկութեան իմոյ . յանիրաւէ
4 փրկեսցես զիս , Տէր ։ Զօրհնեալն զՏէր
կարդացից , եւ ի թշնամեաց իմոց ապրե-
5 ցայց ։ Զի պաշարեցին զիս ջախջախմունք
մահու , ուղխք անօրէնութեան տագնա-
6 պեցուցին զիս ։ [10]Երկունք մահու՝՝ պա-
տեցան զինեւ , ժամանեցին ինձ որո-
7 գայթք մահու ։ Ի նեղութեան իմում
կարդացի առ Տէր , եւ առ Աստուած իմ
աղաղակեցի, եւ [11]լուիցէ ի տաճարէ սրբոյ՝՝
իւրմէ ձայնի իմում , եւ աղաղակ իմ
8 յականջս նորա ։ [12]Հայեցաւ եւ՝՝ խռովե-
ցաւ եւ շարժեցաւ երկիր , եւ հիմունք
երկնից խռովեցան եւ տապալեցան. զի
9 բարկացաւ նոցա Տէր ։ Ել ծուխ ի բար-
կութենէ նորա , եւ հուր ի բերանոյ նո-
րա կերիցէ . կայծակունք բորբոքեցան
10 ի նմանէ ։ Եւ խոնարհեցոյց զերկինս եւ
11 էջ , եւ մէգ ի ներքոյ ոտից նորա ։ Ել եւ
նստաւ ի վերայ քերովբէից եւ թռեաւ,
եւ երեւեցաւ ի վերայ թեւոց հողմոց ։
12 Եւ եդ զխաւարն ծածկութիւն իւր ,

[6] Եբր. բարձր հասակաւ [7] Եբր. պարիսպ իմ [8] Եբր. վահան [9] Եբր. բարձրութիւն [10] Եբր. Տառուկք դժոխոց [11] Եբր. լուաւ ի տաճարէ [12] Եբր. Յայնժամ

չուրջ զնովաւ խորան իւր. եւ խաւար
13 *ջրոց թանձրացոյց զամպս օդոց։ Ի լու-*
սոյն առաջի նորա բորբոքեցան կայծա-
14 *կունք հրոյ։ Եւ որոտաց յերկնից Տէր,*
15 *եւ Բարձրեալն ետ զձայն իւր։ Եւ ա-*
ռաքեաց զնետս իւր եւ ցրուեաց զնոսա,
փայլատակեցոյց զփայլատակունս եւ
16 *զարհուրեցոյց զնոսա։ Եւ երեւեցան*
յորդութիւնք ծովու, եւ յայտնեցան հի-
մունք տիեզերաց ի սաստէ Տեառն եւ
ի չնչելոյ հողմոյ բարկութեան նորա։
17 *Առաքեաց ի բարձանց եւ առ զիս, ձգեաց*
18 *զիս ի ջրոց բազմաց։ Կորզեաց զիս ի*
բռնութենէ թշնամեաց իմոց եւ յատել-
եաց իմոց, զի սաստկացան քան զիս։
19 *Ժամանեցին ինձ [1]աւուրք նեղութեան*
իմոյ, եւ եղեւ ինձ Տէր հաստատու-
20 *թիւն. Եւ եհան զիս յանդորր եւ ապրե-*
21 *ցոյց զիս, զի հաճեցաւ ընդ իս։ Եւ*
հատոյց ինձ Տէր ըստ արդարութեան ի-
մում, եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց
22 *հատուսցէ ինձ Տէր։ Զի պահեցի զճա-*
նապարհս Տեառն, եւ ոչ ամբարշտեցայ
23 *յԱստուծոյ իմմէ։ Զի ամենայն իրաւունք*
նորա առաջի իմ են, եւ յարդարու-
24 *թեանց նորա ոչ հեռացայ։ Եւ եղէց նմա*
ամբիծ, եւ յառաջագոյն զգուշացայց
25 *յանօրէնութենէ իմմէ։ Եւ հատուսցէ ինձ*
Տէր ըստ արդարութեան իմում, եւ ըստ
սրբութեան ձեռաց իմոց առաջի աչաց
26 *նորա։ Ընդ [2]սրբոյն սուրբ" եղիցես, եւ*
27 *ընդ առն կատարելոյ կատարեսցիս. Եւ*
ընդ ընտրելոյն ընտրեալ եղիցես, եւ ընդ
28 *թիւրելոյն թիւրեսցիս։ Զի դու զժողո-*
վուրդ տնանկ փրկեսցես, եւ [3]զաչս ամ-
29 *բարտաւանից խոնարհեցուսցես". Զի դու*
ես ճրագ իմ, Տէր, եւ դու, Տէր, լուսա-
30 *ւորեսցես ինձ զխաւար իմ։ Զի քեւ*
ընթացայց [4]մենավենեալ, եւ Աստուծով
31 *իմով անցից ընդ պարիսպ։ Աստուած*
[5]իմ հզօր", որոյ անարատ է ճանապարհ
իւր. բանն Տեառն [5]հզօր քննեալ, [6]վերա-
կացու է ամենայն ապաւինելոց իւրոց։
32 *Ո՞վ է հզօր՝ բաց ի քէն, Տէր, եւ ո՞վ է*
33 *[7]հաստիչ բաց յԱստուծոյ մերմէ։ [8]Հզօր՝*
որ զօրացուցանէ զիս զօրութեամբ.
34 *Ձգեաց անարատ" զճանապարհս իմ, Դնել*
զոտս իմ իբրեւ զեղջերուաց. եւ ի վե-
35 *րայ բարձանց կացուցանէ զիս։ Ուսու-*
ցանէ զձեռս իմ ի պատերազմ, եւ
հաստատեաց աղեղն պղնձի զբազուկս
36 *իմ։ Եւ ետուր ինձ [9]պաշտպանութիւն*
փրկութեան իմոյ. եւ հնազանդութիւն իմ
37 *յաճախեաց ինձ Ընդարձակութիւն ի ներ-*
քոյ գնացից իմոց", եւ ոչ սասանեցան
38 *բարձք իմ։ Հալածեցից զթշնամիս իմ*
եւ ապականեցից զնոսա, եւ ոչ դարձայց
39 *մինչեւ սպառեցից զնոսա։ Խորտակեցից*
զնոսա եւ մի՛ կանգնեսցին, անկցին ի
40 *ներքոյ ոտից իմոց։ Եւ զօրացուսցես*
զիս զօրութեամբ ի պատերազմ, եւ կո-
րացուսցես ի ներքոյ իմ զյարուցեալսն
41 *ի վերայ իմ։ Եւ զթշնամիս իմ դարձու-*
ցեր յետս յինէն եւ զատելիս [10]իմ կո-
42 *տորեցեր։ Աղաղակեսցեն՝ եւ ոչ ոք իցէ*
որ օգնեսցէ." առ Տէր՝ եւ ոչ լուաւ նոցա։
43 *Եւ լեսի զնոսա իբրեւ զհող երկրի, եւ*
իբրեւ զկաւ գոհաց մանրեցից զնոսա։
44 *Եւ փրկեսցես զիս ի կռուոյ [11]ժողովրդոց,*
եւ պահեսցես զիս ի գլուխ ազգաց. ժո-
ղովուրդ զոր ոչ գիտէի՝ ծառայեաց ինձ,
45 *[5]եւ ի լուր ունկան լուան ինձ." Որդիք*
օտարոտիք ստեցին ինձ, եւ ի լուր ա-
46 *կանջաց լուան ինձ. Որդիք օտարոտիք*
[12]ընկեսցին ի բաց, եւ սխալեսցին ի պա-
47 *չարմանց իւրեանց"։ Կենդանի է Տէր եւ*
օրհնեալ է [13]Պահապանն իմ եւ բարձ-
րասցի Աստուած իմ [14]պահապան փրկու-
48 *թեան իմոյ։ Հզօր Տէր որ առնէ զվրէժ-*
խնդրութիւն, խրատէ զժողովուրդս ի
49 *ներքոյ իմ։ Եւ հանէ զիս ի թշնամեաց*
իմոց. եւ յարուցելոց ի վերայ իմ բարձ-
րացուսցես զիս, յառնէ անիրաւութեանց
50 *փրկեսցես զիս։ Վասն այսորիկ գոհա-*
ցայց զքէն ի մէջ ազգաց, Տէր, եւ
51 *անուան քում սաղմոս ասացից։ Մեծա-*
ցուցանէ զփրկութիւն թագաւորի, եւ
առնէ ողորմութիւն օծելոյ իւրում Դաւթի
եւ զաւակի նորա մինչեւ յյաւիտեան։

ԳԼ. ԻԳ

1 **Ե**ւ *այս են բանք Դաւթի վերջինք. [15]Հա-*
ւատարիմ Դաւիթ որդի Յեսսեայ, եւ

---

[1]Եբր. յաւուր [2]Եբր. ողորմածին ողորմած [3]Եբր. աչք քո ի վերայ ամբարտաւանից զի խոնարհեցուսցես [4]Եբր. ի վերայ հրնի [5]Եբր. գոյունե [6]Եբր. ասպար [7]Եբր. վէմ [8]Եբր. Աստուած է բերդ իմ ամուր որ առնէ կատարեալ

[9]Եբր. զվահան փրկութեան քո, եւ հեզութիւն քո մեծացոյց զիս. (37) Ընդարձակեցեր զգնացս իմ ընդ ինեւ [10]Եբր. իմ. եւ կոտորեցի զնոսա. (42) Աղաղակեցին եւ ոչ ոք էր որ օգնէր, աղաղակեցին [11]Եբր. ժողովրդեան իմոյ [12]Եբր. մաշեցան, եւ սարսափեցան ի թաքստենէ իւրեանց [13]Եբր. Վէմն [14]Եբր. վէմ [15]Եբր. Ասէ

[1]հաւատարիմ այր, զոր կացոյց Տէր
յօծեալ Աստուծոյ ի վերայ" Յակոբայ.
2 եւ վայելուչ [2]են երգք" Իսրայելի։ Հոգի
Տեառն խօսեցաւ յիս, եւ բան նորա ի
3 լեզուի իմում։ Ասէ Աստուած Իսրայելի,
ընդ իս իսկ խօսեցաւ [3]Պահապանն Իս-
րայելի. [4]առակուՠն ասացի ի մարդ.
ո՞վ է որ կալցի զերկիւղէ Տեառն եւ
4 զԱստուծոյ, ի լոյս առաւօտու։ Ծագ-
եալ զարեգակն ընդ առաւօտս եւ ոչ
նուաղեաց ի լուսոյ. եւ իբրեւ անձրեւոյ
5 դալարւոյ յերկրէ։ Զի ոչ եթէ այս տուն
իմ է ընդ հզօրին Աստուծոյ." ուխտ
յաւիտենական եդ ինձ, պատրաստական
յամենայն ժամանակի պահել, զի ամենայն
փրկութիւն իմ եւ ամենայն կամք [5]իմ
6 Տէր։ Զի մի՛ բողբոջեսցի անօրէնքն. իբ-
րեւ զփուշ մերժեալ են ամենեքին նոքա՝
7 որ ոչ ձեռամբ առնուցուն։ Եւ աշխա-
տեսցի ի նոսա այր, եւ զամենայն եր-
կաթ եւ զփայտ նիզակի հրով այրեսցէ,
եւ բորբոքեսցին ամօթով իւրեանց։"
8 Այս անուանք են զօրավարացն Դաւթի.
[6]Յեբուսթէ Քանանացի՝ իշխան երիր մա-
սինն, Ադինոն Ասոնացի," ի վերայ ութ
հարիւրոց վիրաւորաց ի միում նուագի։
9 Եւ յետ նորա [7]Եղէանան որդի հօրեղ-
բօր նորա՝ որդի Սովացւոյն. ի մէջ երից
զօրավարացն Դաւթի, յՌեմա ի նախա-
տել նորա" զայլազգիս, ուր գումարե-
ցան ի պատերազմ եւ [8]խրախուսեաց այր
10 Իսրայելի, Եւ նա յարեաւ եւ եհար յայ-
լազգեացն [9]մինչեւ մաշեցաւ ձեռն նո-
րա սրովն. եւ" արար Տէր փրկութիւն
մեծ յաւուր յայնմիկ. եւ զօրն [10]նստէր
յետոյ նորա, բայց միայն ի կապուտն։
11 Եւ յետ նորա Սամաա որդի [11]Սիսայ
Արուկացի։ Եւ ժողովեցան այլազգիքն
ի [12]Մնօտն, եւ անդ էր վիճակ անդի
լի ոսպամբ, եւ զօրն փախեաւ յերեսաց
12 այլազգեացն. Եւ արձանացաւ ի մէջ վի-
ճակին եւ ապրեցոյց զնա, եւ եհար զայ-
լազգիսն, եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ։
13 Եւ իջին երեք յերեսնից, եւ [13]իջին ի
Կասովա" առ Դաւիթ յայրն Ոդողոմայ,
գունդք այլազգեացն բանակեալ էին ի
14 հովիտս Ռափայնոցն։ Եւ Դաւիթ էր
յայնժամ յամրոցին, եւ ճամբար այլազգ-
15 եացն էր յայնժամ ի Բեթղեհեմ։ Եւ
ցանկացաւ Դաւիթ եւ ասէ, Ո՞ արբու-
ցանէր ինձ ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհեմի
16 որ առ դրանն է։ [14]Եւ գունդք այլազգ-
եացն էին ի Բեթղեհեմ։" Եւ հատին ե-
րեք զօրավարք զբանակն այլազգեաց,
եւ հանին ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհեմի
որ առ դրանն, եւ առին եւ եկին առ
Դաւիթ. եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն,
17 այլ նուիրեաց զայն Տեառն. Եւ ասէ,
Քաւ լիցի ինձ, Տէր, առնել զայդ, եթէ
զարիւն արանց երթելոց ոգւովք չափ՝
ըմպիցեմ. եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն։
Զայս արարին երեք զօրավարքն։
18 Եւ Աբեսսա եղբայր Յովաբայ որդի
Շարուհեայ, ինքն իշխան ի մէջ երիցն.
եւ նա կանգնեաց զնիզակն իւր ի վերայ
երեքհարիւրոց վիրաւորաց. եւ նորա ա-
19 նուն ի մէջ երիցն. Յայնցանէ փառա-
ւորեալ, եւ եղեւ նոցա իշխան, եւ
մինչեւ [15]յերիսն ոչ եհաս։
20 Եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ, որդի առն
զօրաւորի, որոյ բազում գործ գործեալ
էր ի Կաբէսեղա. եւ նա եհար զերկուս
որդիսն Արիելի Մովաբացւոյ, եւ նա էջ
եւ սպան զառեւծն ի մէջ գբին յաւուր
21 ձեան։ Եւ նա սպան զայրն երեւելի՝
զայրն Եգիպտացի. եւ ի ձեռին Եգիպ-
տացւոյն էր նիզակ [14]իբրեւ զփայտ կա-
մրջի". եւ էջ առ նա [16]նիզակաւն, եւ
յափշտակեաց զնիզակն ի ձեռաց Եգիպ-
տացւոյն, եւ սպան զնա նորին նիզա-
22 կաւ։ Զայս արար Բանեա որդի Յովիդ-
եայ. եւ նորա անուն ի մէջ երիցն զօ-
23 րաւորաց. [17]Յերիցն փառաւորեալ, եւ առ
[18]երիսն ոչ հասանէր. եւ կարգեաց զնա

[1]Եբր. ասէ այրն հաստատեալ բարձր, օծեալն Աստուծոյ [2]Եբր. երգիչն [3]Եբր. Վէմն [4]Եբր. Որ տիրէն մարդկան՝ արդարութեամբ տէրեոջն, որ տիրէն՝ երկիւղիւ Աստուծոյ։ (4)Եղիցի իբրեւ զլոյս առաւօտու ի ծագել արեգական, առաւօտու՝ առանց ամպոյ ի բուսանել դալար խոտոյ յերկրէ, ի ծագել լուսոյ զկնի անձրեւոյ։ (5) Թէպէտեւ ոչ այսպէս է տուն իմ ընդ Աստուծոյ, այլ [5]Եբր. իմ այս և, Թէպէտեւ ոչ տացէ բողբոջել։ (6) Սակայն անօրէնք, ամենեքին մերժեալ են իբրեւ զփուշ որ ոչ առնուցու ձեռամբ։ (7) Այր որ մերձեսցի ի նոսա՝ վառեսցի երկաթով եւ փայտիւ նիզակի, եւ նոքա այրելով այրեսցին հրով ի դադարս իւրեանց։ [6]Եբր. Յոսեբ-բասեբեթ Թաքեմոնացի, գլուխ երրորդացն. նա ամբարձ զնիզակ իւր [7]Եբր. Եղիազար որդի Դոդայ որդւոյ Աքոքացւոյն. ի մէջ երից զօրավարացն ընդ Դաւթի, ի նախատել նոցա [8]Եբր. փախեաւ [9]Եբր. մինչեւ խոնջեցաւ ձեռն նորա եւ [10]Եբր. զառնայր

[11]Եբր. Աքեայ [12]Եբր. գունդ [13]Եբր. եկին յաւուրս հնձոց [14]Եբր. դղեակ [15]Իմա՝ չէին ոչ յառաջնոցն յերկոյն [16]Եբր. գաւազանաւն [17]Եբր. Յերեսնիցն

Դաւիթ ի վերայ [1]համբարաց իւրոց ։
24 [2]Եւ այս անուանք են զօրաւորացն
Դաւթի արքայի․՝ Ասայէլ եղբայր Յո-
վաբայ, նա էր ի մէջ երեսնիցն. Եղէա-
նան՝ որդի [3]Աղիուդայ հօրեղբօր նորա ի
25 Բեթղեհեմ՝, Սամաա Ռուդացի, [4]Սելլոմ
26 Կեղովթացի,՝ԱղղաաՓեղղատացի, Իրաս՝
27 որդի Եսկաթայ Թեկուացի, Աբիեզեր
Անաթովթացի՝ յորդւոց Սաովթացւոյն,
28 [5]Եղղոն Աղիոյացի, Նոերէ՝ Նետոփաթացի,
29 Աղափ՝ որդի [6]Փամփանայ, Անաովէ Նեփ-
ղաթացի՝, Եթթի՝ որդի Ռիբայ ի Գաբաե-
30 թայ որդւոցն [7]Բենիամինի Եփրաթացւոյ՝,
31 Ազգայի ի ձորոյն Գովասայ, Աբիեզբոն [8]ի
դաշտավայրացն Ազգայի ի Նաքաղայ,
Գասբիէ Ղադաբարացի, Ամոն Բարա-
32 սամացի՝, Եղիաս Սաղաբոնացի, որդի Ա-
33 սանայ՝ Յոմնաթան, Սամեան Արովգացի,
34 Եղիան՝ որդի Արեդայ Արաթիրացի, Աղի-
փաղեթ՝ որդի Աուրացւոյ՝ որդի Ամաքայ,
Եղիաբ՝ որդի Աքիտոփելայ Գաղամոնաց-
35 ւոյ, Ասարէ Կարմեղացի, [9]Տուուր Եր-
36 քացի, Գաղա՝ որդի Նաթանայ ի զօրու-
37 թենէ որդի Գաղաադայ, Եղիէ Ամմոնացի,
Գեղովրէ Բեքրովթացի՝, կապարճակիր
38 Յովաբայ որդւոյ Շարուհեայ, Իրաս Յե-
թերացի, [10]Գարէբ Բեթանացի՝, Ուրիա
39 Քետացի ։ Ընդ ամենայն երեսուն եւ
եւթն․ [2]այլք ի հեղեղատէն Գաղաբեայի
որդւոյ Արաբովթացւոյն՝

ԳԼ․ ԻԳ

1 Եւ յաւել սրտմտութիւն Տեառն բոր-
բոքել ի վերայ Իսրայելի, եւ գրգռեաց
զԴաւիթ ի նոսա եւ ասէ, Երթ թուեա
2 զԻսրայէլ եւ զՅուդա ։ Եւ ասէ արքայ
ցՅովաբ իշխան զօրուն որ ընդ նմա,
Շրջեա ընդ ամենայն ցեղսն Իսրայելի՝ ի
Դանայ մինչեւ ցԲերսաբէէ, եւ համրեա
արա ժողովրդեանդ, եւ գիտացից զթիւ
3 դոցա ։ Եւ ասէ Յովաբ ցարքայ, Յաւելցէ
Տէր[11] ի ժողովուրդն որչափ են՝ հա-
րիւրապատիկ, եւ տեսցեն աչք տեառն
իմոյ արքայի․ եւ տէր իմ արքայ ընդէ՞ր
4 կամիցի զբանդ զայդ ։ Եւ սաստկացաւ
բանն արքայի առ Յովաբ եւ առ իշխանս
զօրուն․ եւ ել Յովաբ եւ [12]ամենայն
իշխանք զօրութեան՝ յերեսաց արքայի՝
առնել համարս ժողովրդեանն Իսրայելի ։
5 Եւ անցին ընդ Յորդանան, եւ [13]պատե-
ցան ընդ Արոյեր՝ յաջմէ քաղաքին, որ
ի մէջ ձորոյն Գադայ եւ [14]Եղէազարու,
6 Եւ անցին ընդ Գաղաադ, եւ [15]ի Թա-
բասոն եւ յԵսթոն եւ յԱդասէ․ եւ հա-
սին ի Դան՝, եւ պատեցան զՍիդոնաւ ։
7 Եւ եկին [16]ի Մափսար Տիւրոսի, եւ յա-
մենայն քաղաքս Խեւացւոյն եւ Քանա-
նացւոյն․ եւ եկին ի հարաւոյ կողմանէ
8 [17]ի Յուդա եւ՝ ի Բերսաբէէ ։ Եւ շրջեցան
ընդ ամենայն երկիրն, եւ եկին հասին
ի կատարել ինն ամսոց եւ աւուրց քսա-
9 նից՝ յԵրուսաղէմ ։ Եւ ետ Յովաբ զհա-
մար համարոյ ժողովրդեանն արքայի․
եւ եղեւ Իսրայելի ութ հարեւր հազար
արանց զօրու սուսերամերկաց, եւ այր
Յուդայ հինգ հարեւր հազար արանց
[2]մարտկաց ։
10 Եւ եհար զԴաւիթ սիրտն իւր յետ
թուելոյ զժողովուրդն, եւ ասէ Դաւիթ
ցՏէր, Մեղայ յոյժ զոր արարի․ եւ
արդ անցո զանօրէնութիւն ի ծառայէ
11 քումմէ, զի ընդունայնացայ յոյժ ։ Եւ
յարեաւ Դաւիթ ընդ առաւօտն. եւ բան
Տեառն եղեւ ի վերայ Գադայ մարգարէի
12 տեսանողի [18]առ Դաւիթ՝, եւ ասէ, Երթ
խօսեաց ընդ Դաւթի եւ ասասցես, Այս-
պէս ասէ Տէր, Երիս ինչս ասեմ ի վե-
րայ քո, եւ ընտրեսցես քեզ զմի ի նո-
13 ցանէ, եւ արարից քեզ զայն ։ Եւ եմուտ
Գադ առ Դաւիթ, եւ պատմեաց նմա
եւ ասէ ցնա, Ընտրեա քեզ լինել, եթէ
նկեոցէ սով [19]զերիս ամս յերկիր քո,
կամ զերիս ամիսս փախչել յերեսաց
թշնամեաց քոց եւ լինիցին հալածել
զքեզ, կամ լինել զերիս աւուրս մահ
յերկրի քում․ եւ արդ ծանիր եւ տես
զինչ պատասխանի տաց առաքչին իմոյ։
14 Եւ ասէ Դաւիթ ցԳադ, [20]Վտանգ է ինձ
յամենայն կողմանց՝ յոյժ․ բայց արդ
անկայց ի ձեռս Տեառն, զի բազում են

[1] Եբր․ թիկնապահաց [2] Յեբր․ պալատ [3] Եբր․ Դոդոայ Բեթղեհեմացւոյ [4] Եբր․ Եղիկա Հարոդացի [5] Եբր․ Սեղմոն Աքուքացի, Մաարա [6] Եբր․ Բաանայ Նետոփաթացւոյ [7] Եբր․ Բենիամինի, Բանեա Փարաթոնացի [8] Եբր․ Արաբաթացի. Ազամովթ Բարուամացի, [9] Եբր․ Փաարայ Արբացի. (36) Իգաղ որդի Նաթանայ Սոբացի․ Բանի Գաթացի. (37) Սեղեկ Ամմոնացի, Նաարայ Բերովթացի [10] Եբր․ Գարեբ Յեթերացի [11] Եբր․ յերէն յաւելու, Աստուած քո

[12] Եբր․ իշխանք զօրուն [13] Եբր․ բանակեցան յԱրոյեր [14] Եբր․ ի Յազեր [15] Եբր․ յերկիրն Թաբթիմադասայ, եւ եկին ի Դանեան [16] Եբր․ յամրոցն [17] Եբր․ Յուդայ [18] Եբր․ Դաւթի [19] Եբր․ զեւթն [20] Եբր․ Տագնապ է ինձ

գթութիւնք նորա [1]յոյժ, եւ մի՛ անկայց
ի ձեռս մարդոյ. [1]Եւ ընտրեաց՝ իւր
Դաւիթ զմահն. եւ էին աւուրք հնձոց
15 ցորենոյ՚՚ Եւ ետ Տէր մահ յԻսրայէլ յա-
ռաւօտէ մինչեւ [2]ցճաշաժամ. եւ սկսաւ
սատակումն ի ժողովրդեանն՚՚, եւ մեռաւ
ի ժողովրդենէ անտի ի Դանայ մինչեւ
ցԲերսաբէէ՝ եւթանասուն հազար արանց։
16 Եւ ձգեաց հրեշտակն [1]Աստուծոյ զձեռն
իւր յԵրուսաղէմ ապականել զնա. եւ
մխիթարեցաւ Տէր ի վերայ չարեացն,
եւ ասէ ցհրեշտակն որ ապականէր
զժողովուրդն, Շատ է, արդ ամփոփեա
զձեռն քո. եւ հրեշտակն Տեառն կայր
17 առ կալոյն Ոռնեայ Յեբուսացւոյ։ Եւ
ասէ Դաւիթ ցՏէր, իբրեւ ետես զհրեշ-
տակն որ հարկանէր զժողովուրդն, ասէ,
Աւասիկ կամ, ես մեղայ, ես [1]հովիւս
յանցեայ, եւ դոքա ոչխարքդ զի՞ արա-
րին. եղիցի ձեռն քո յիս եւ ի տուն
հօր իմոյ։
18 Եւ եկն Գադ առ Դաւիթ յաւուր յայն-
միկ եւ ասէ ցնա, Ել եւ կանգնեա Տեառն
19 սեղան ի կալն Ոռնեայ Յեբուսացւոյ։ Եւ
ել Դաւիթ ըստ բանին Գադայ, որպէս
20 եւ պատուիրեաց նմա Տէր։ Եւ [3]խոնար-
հեցաւ Ոռնա իբրեւ՚՚ ետես զարքայ եւ
զծառայսն նորա երթեալս առ նա, եւ
ել առ նա եւ երկիր եպագ [4]Տեառն ի
21 վերայ երեսաց իւրոց յերկիր։ Եւ ասէ
Ոռնա, Զի՞ է զի եկն տէր իմ արքայ
առ ծառայ իւր։ Եւ ասէ Դաւիթ, Գնել
ի քէն զկալս, շինել սեղան Տեառն. զի
դադարեսցէ ապականութիւն ի ժողո-
22 վրդենէն։ Եւ ասէ Ոռնա ցԴաւիթ,
Առցէ եւ մատուսցէ տէր իմ արքայ
[1]Տեառն, որպէս եւ հաճոյ իցէ առաջի
աչաց նորա. ահաւասիկ եզինքս յողջա-
կէզ, եւ անիւքդ եւ կահ եզանցդ ի փայտ։
23 Զամենայն ետ [5]Ոռնա արքայի՚՚. եւ ասէ
Ոռնա ցարքայ, Տէր Աստուած քո [6]օրհ-
24 նեսցէ զքեզ։ Եւ ասէ արքայ ցՈռնա,
Ոչ այդպէս, այլ գնելով գնեցից ի քէն
գնոց, եւ ոչ մատուցից Տեառն Աստուծոյ
իմոյ ողջակէզ ձրի. եւ գնեաց Դաւիթ
զկալն եւ զեզինսն արծաթոյ յիսուն սկեղ։
25 Եւ շինեաց անդ Դաւիթ սեղան Տեառն
[1]Աստուծոյ, եւ եհան ողջակէզս եւ խա-
ղաղականս ի վերայ նորա։ Եւ [7]յաւել
Սողոմոն ի սեղանն յետոյ, զի փոքր էր
զառաջինն։ Եւ լուաւ Տէր՚՚ երկրին,
եւ արգելաւ սատակումն յԻսրայելէ։

[1] Յեբր. զ-խ-ա-ն [2] Յեբր. ի սահմանեալ ժամանակն
[3] Յեբր. Հայեցաւ Ոռնա, եւ
[4] Յեբր. արքայի [5] Յեբր. Ոռնա արքայ՝ արքայի
[6] Յեբր. ընկալցի [7] Յեբր. մատուցաւ աղերս առ Տէր վասն

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ արքայ Դաւիթ ծերացեալ եւ
անցեալ զաւուրբք, եւ ծածկէին
2 զնա հանդերձիւք եւ ոչ ջեռնոյր։ Եւ
ասեն ծառայք նորա, Խնդրեսցեն տեառն
մերոյ արքայի աղջիկ մի կոյս, եւ կացցէ
առաջի արքայի եւ եղիցի դարմանել, եւ
ննջեսցէ ընդ նմա եւ ջեռցի տէր մեր
3 արքայ։ Եւ խնդրեցին աղջիկ մի գեղե-
ցիկ յամենայն սահմանացն Իսրայելի,
եւ գտին զԱբիսակ Սոմնացի, եւ ածին
4 զնա առ արքայ։ Եւ էր աղջիկն գեղե-
ցիկ յոյժ, եւ [1]ջեռուցանէր զարքայ եւ
պաշտէր զնա. եւ արքայ ոչ գիտաց զնա։
5 Եւ Ադոնիա որդի Ագիթայ ամբառնայր.
ասէ, Ես թագաւորեցից. եւ արար իւր
կառս եւ հեծեալս, եւ յիսուն այր սուր-
6 հանդակս ընթանալ առաջի նորա։ Եւ
հայրն ոչ արգելոյր զնա, եւ ոչ երբեք
ասէր՝ թէ Ընդէ՞ր արարեր զայդ. եւ
ինքն էր գեղեցիկ տեսանելով, եւ զնա
7 ծնաւ յետ Աբիսողոմայ։ Եւ եղեն բանք
նորա ընդ Յովաբայ որդւոյ Շարուհեայ
եւ ընդ Աբիաթարայ քահանայի. եւ
8 օգնէին Ադոնիայ։ Եւ Սադովկ քահանայ
եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ եւ Նա-
թան մարգարէ եւ Սեմէի եւ Ռէի, եւ
[2]որդիք զօրաւորք Դաւթի չէին զհետ
9 Ադոնիայ։ Եւ եզեն Ադոնիա ոչխարս եւ
եզինս եւ [3]գառինս առ վիմին Զոողե-
թայ, որ է մօտ [4]յերկիրն Ռովգելայ. եւ
կոչեաց զամենայն զեղբարս իւր զորդիս
արքայի, եւ զամենայն զարս Յուդայ
10 զծառայս արքայի. Եւ զՆաթան մար-
գարէ եւ զԲանեա եւ զզօրաւորսն եւ
զՍողոմոն զեղբայր իւր ոչ կոչեաց։
11 Եւ խօսեցաւ Նաթան [5]մարգարէ ընդ
Բերսաբեայ մօր Սողոմոնի եւ ասէ, Ո՞չ
լուար զի թագաւորեաց Ադոնիա որդի
Ագիթայ, եւ տէր մեր [2]արքայ Դաւիթ
12 ոչ գիտաց։ Եւ արդ եկ տաց քեզ խրատ,
եւ ապրեցուսցես զանձն քո եւ զանձն
13 որդւոյ քո Սողոմոնի։ Երթ մուտ առ
արքայ Դաւիթ, եւ խօսեսցիս ընդ նմա
եւ ասասցես, Ո՞չ դու, տէր իմ արքայ,
երդուար աղախնոյ քում եւ ասացեր թէ
Սողոմոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ
իմ, եւ նա նստցի յաթոռ իմ. եւ այն
14 զի՞նչ է զի թագաւորեաց Ադոնիա։ Եւ
ահա մինչդեռ դու խօսիցիս անդ ընդ
արքայի, ես մտից եւ լցից զբանս քո։
15 Եւ եմուտ Բերսաբէէ առ արքայ ի
սենեակն. եւ արքայ ծերացեալ էր յոյժ,
եւ Աբիսակ Սոմնացի կայր ի սպասու
16 արքայի։ Խոնարհեցաւ Բերսաբէէ եւ
երկիր եպագ արքայի։ Եւ ասէ արքայ,
17 Զի՞ է քեզ։ Եւ նա ասէ, Տէր իմ ար-
քայ, դու երդուար ի Տէր Աստուած քո՛
աղախնոյ քում եւ ասացեր, թէ Սողո-
մոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ, եւ
18 նա նստցի յաթոռ իմ. Եւ ահա Ադոնիա
թագաւորեաց, եւ դու, տէր իմ արքայ,
19 ոչ գիտացեր. Եւ եզեն արջառս եւ ոչ-
խարս եւ [3]գառինս բազումս, եւ կոչեաց
զամենայն որդիս արքայի եւ զԱբիաթար
քահանայ եւ զՅովաբ իշխան զօրուն.
եւ զՍողոմոն զծառայ քո ոչ կոչեաց։
20 Եւ, տէր իմ արքայ, աչք ամենայն Իս-
րայելի ի քեզ են, պատմել նոցա թէ ո՛
նստցի յաթոռ տեառն իմոյ արքայի յետ
21 նորա. Եւ եղիցի՝ եթէ ննջեսցէ տէր իմ
արքայ ընդ հարս իւր, լինիցիմ ես եւ
որդի իմ Սողոմոն մեղապարտք։
22 Եւ մինչդեռ նա խօսէր ընդ արքայի,
23 եկն Նաթան մարգարէ։ Եւ պատմեցաւ
արքայի, ասեն, Ահաւասիկ Նաթան մար-
գարէ. եւ եմուտ առաջի արքայի, եւ
երկիր եպագ արքայի ի վերայ երեսաց
24 իւրոց յերկիր. Եւ ասէ Նաթան, Տէր
իմ արքայ, դո՞ւ ասացեր եթէ Ադոնիա
թագաւորեսցէ զկնի իմ, եւ նա նստցի յա-

[1] Եբր. գարմանէր [2] Յ Եբր. դոխտն [3] Եբր. պարարակս [4] Եբր. յաղբերն

25 թոռ իմում. Զի էջ այսօր եւ եզեն ար-
ջառս եւ ոչխարս եւ [1]գառինս բազումս,
եւ կոչեաց զամենայն որդիսն արքայի
եւ զիշխանս զօրուն եւ զԱբիաթար քա-
հանայ. եւ ահա ուտեն եւ ըմպեն առաջի
նորա, եւ ասեն, Կեցցէ արքայ Ադո-
26 նիա։ Եւ զիս զծառայ քո, եւ զՍա-
դովկ քահանայ եւ զԲանեա որդի Յովի-
դայեայ եւ զՍողոմոն զծառայ քո ոչ
27 կոչեաց։ Եթէ ի ձեռն տեառն իմոյ ար-
քայի եղեւ բանն այն, եւ ոչ ցուցեր ծա-
ռայի քում թէ ո՛ նստցի յաթոռ տեառն
իմոյ արքայի յետ նորա։
28 Պատասխանի ետ Դաւիթ արքայ եւ
ասէ, Կոչեցէք առ իս զԲերսաբէէ։ Եւ
եմուտ առաջի նորա, եւ եկաց յանդի-
29 ման նորա։ Եւ երդուաւ արքայ եւ
ասէ, Կենդանի է Տէր, որ փրկեաց
30 զանձն իմ յամենայն նեղութենէ, Զի
որպէս երդուայ ի Տէր Աստուած Իսրա-
յէլի եւ ասեմ, եթէ Սողոմոն որդի քո
թագաւորեսցէ յետ իմ, եւ նա նստցի
յաթոռ իմ փոխանակ իմ, եթէ ոչ այս-
31 պէս արարից յաւուր յայսմիկ։ Եւ խո-
նարհեցաւ Բերսաբէէ ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր, եւ երկիր եպագ արքայի
եւ ասէ, Կեցցէ տէր իմ արքայ Դաւիթ
յաւիտեան։
32 Եւ ասէ արքայ Դաւիթ, Կոչեցէք առ
իս զՍադովկ քահանայ եւ զՆաթան մար-
գարէ եւ զԲանեա որդի Յովիդայեայ։
33 Եւ մտին առաջի արքայի։ Եւ ասէ ցնոսա
արքայ, Առէք ընդ ձեզ զծառայս տեառն
ձերոյ, եւ հեծուցէք զՍողոմոն զորդի
իմ ի ջորւոջն իմում, եւ իջուցէք զնա
34 ի Գեհոն. Եւ օծցեն զնա անդ Սադովկ
քահանայ եւ Նաթան մարգարէ ի թա-
գաւոր ի վերայ Իսրայէլի. եւ փող հա-
րէք եղջերեաւն եւ ասասջիք, Կեցցէ
35 արքայ Սողոմոն. Եւ ելջիք զկնի նորա,
եւ մտցէ եւ նստցի յաթոռ իմում, եւ
նա թագաւորեսցէ ընդ իմ. եւ ես ետու
հրաման լինել նմա առաջնորդ ի վերայ
36 Իսրայէլի եւ Յուդայ։ Եւ պատասխանի
ետ Բանեա որդի Յովիդայեայ արքայի
եւ ասէ, Եղիցի այդպէս. հաւատարմա-
ցուսցէ Տէր Աստուած տեառն իմոյ ար-
37 քայի։ Եւ որպէս էր Տէր ընդ տեառն
իմում արքայի, եղիցի եւ ընդ Սողո-
մոնի. եւ մեծացուսցէ զաթոռ նորա
քան զաթոռ տեառն իմոյ արքայի Դաւթի։

38 Եւ էջ Սադովկ քահանայ եւ Նաթան
մարգարէ եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ,
եւ Քերեթին եւ Ոփելեթին. եւ հեծու-
ցին զՍողոմոն ի ջորւոջն արքայի Դաւթի,
39 եւ տարան զնա ի Գեհոն։ Եւ ա՛ռ Սա-
դովկ քահանայ զեղջեւրն իւղոյ ի խորա-
նէն եւ օծ զՍողոմոն եւ եհար զփողն
եղջերեայ, եւ ասէ ամենայն ժողո-
40 վուրդն, Կեցցէ արքայ Սողոմոն։ Եւ ել
ամենայն ժողովուրդն զհետ նորա, եւ
պար առեալ պարուք ուրախ լինէին մե-
ծաւ ուրախութեամբ, եւ հնչեաց եր-
կիրն ի բարբառոյ նոցա։
41 Եւ լուաւ Ադոնիա եւ ամենայն բազ-
մականք նորա, եւ կատարեցին նոքա
զուտելն. եւ լուաւ Յովաբ զձայն եղ-
ջերացն, եւ ասէ, Զի՞նչ է բարբառն որ
42 հնչէ ի քաղաքին։ Եւ մինչդեռ նա խօ-
սէր ահա Յովնաթան որդի Աբիաթարու
քահանայի եհաս. եւ ասէ Ադոնիա,
Մուտ զի այր զօրութեան ես դու, եւ
43 բարութիւնս աւետարանեսս։ Պատաս-
խանի ետ Յովնաթան եւ ասէ ցԱդոնիա,
Եւ կարի իսկ քաջ. տէր մեր արքայ
44 Դաւիթ թագաւորեցոյց զՍողոմոն. Եւ
առաքեաց ընդ նմա արքայ զՍադովկ
քահանայ եւ զՆաթան մարգարէ եւ
զԲանեա որդի Յովիդայեայ, եւ զՔերե-
թին եւ զՈփելեթին, եւ հեծուցին զնա
45 ի ջորւոջն արքայի. Եւ օծին զնա Սա-
դովկ քահանայ եւ Նաթան մարգարէ ի
թագաւոր ի Գեհոն. եւ ելին անտի ու-
րախութեամբ, եւ հնչեաց քաղաքն. եւ
46 այն է բարբառն զոր լուարուք։ Եւ
նստաւ Սողոմոն յաթոռն արքայութեան.
47 Եւ մտին ծառայքն արքայի օրհնել զտէր
մեր զարքայ Դաւիթ եւ ասեն, Մեծա-
ցուսցէ Աստուած[2] զանուն Սողոմոնի
որդւոյ քո քան զանուն քո, եւ մեծա-
ցուսցէ զաթոռ նորա քան զաթոռ քո։
Եւ երկիր եպագ արքայ յանկողնէ իւր-
48 մէ։ Եւ այսպէս ասաց արքայ, Օրհ-
նեալ է Տէր Աստուած Իսրայէլի՝ որ ետ
ինձ այսօր ի զաւակէ իմմէ նստել յա-
49 թոռ իմ, եւ աչք իմ տեսանեն։ Եւ
զարհուրեցան եւ յարեան ամենայն կոչ-
նականքն Ադոնիայ, եւ գնացին այր
իւրաքանչիւր զճանապարհ իւր։
50 Եւ Ադոնիա երկեաւ յերեսաց Սողո-
մոնի, եւ յարեաւ չոգաւ բուռն եհար
51 զեղջերաց սեղանոյն։ Եւ ազդ եղեւ

[1] Եբր. պարարակս

[2] Եբրայեցին յաւելու, քո

Սողոմոնի եւ ասեն, Ահա Ադոնիա եր-
կեաւ յարքայէ Սողոմոնէ եւ ունի զեղ-
ջերաց սեղանոյն եւ ասէ, Երդուիցի ինձ
այսօր արքայ Սողոմոն, եթէ ոչ սպանցէ
52 զծառայ իւր սրով։ Եւ ասէ Սողոմոն,
Եթէ լինիցի յորդի զօրութեան, ոչ անկցի
ի հերոյ նորա մազ մի ի գետին, ապա
եթէ չարութիւն գտցի ի նմա՝ մահու
53 մեռցի։ Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոն,
եւ իջոյց զնա ի վերուստ ի սեղանոյ
անտի։ Եւ եմուտ երկիր եպագ արքայի
Սողոմոնի. եւ ասէ ցնա Սողոմոն, Երթ
ի տուն քո։

ԳԼ. Բ

1 Եւ մերձեցան աւուրք Դաւթի մեռա-
նելոյ, եւ պատասխանի ետ Սողոմոնի
2 որդւոյ իւրում, եւ ասէ, Ես երթամ
զճանապարհ ամենայն երկրի. եւ դու
3 զօրասցիս եւ եղիցես այր. Եւ պահես-
ցես զպահպանութիւնս Տեառն Աստու-
ծոյ քո, գնալ ի ճանապարհս նորա եւ
պահել զպատուիրանս նորա եւ զիրա-
ւունս եւ զդատաստանս եւ զվկայու-
թիւնս նորա, զգրեալս յօրէնս Մովսիսի.
զի [1]ի միտ առնուցուս զոր առնիցես,
ըստ ամենայնի զոր պատուիրեմ քեզ"։
4 Զի հաստատեսցէ Տէր զբան իւր զոր
խօսեցաւ վասն իմ եւ ասէ, Եթէ պա-
հեսցեն որդիք քո զճանապարհս իւրեանց
գնալ առաջի իմ ճշմարտութեամբ յա-
մենայն սրտէ իւրեանց եւ յամենայն
անձնէ իւրեանց, ասէ՝ Մի՛ [2]սատակեսցի
5 այր յաթոռոյ Իսրայելի։ Եւ դու ինքնին
գիտես, զոր ինչ արար ինձ Յովաբ որդի
Շարուհեայ, զոր ինչ արար ընդ երկուս
իշխանս զօրաց Իսրայելի՝ ընդ Աբեններ
որդի Ներեայ եւ ընդ Ամեսայի որդի
Յեթերայ, եւ սպան զնոսա, եւ [3]խնդ-
րեաց զարիւն պատերազմի ի խաղաղու-
թեան, եւ ետ զարիւն [4]անպարտ ի
կեանս իւրում," ի մէջ իւր եւ ի կօշիկս
6 ոտից իւրոց։ Եւ արասցես ըստ իմաս-
տութեան քում, եւ ոչ իջուսցես զալիս
7 նորա խաղաղութեամբ ի դժոխս։ Եւ
որդւոցն Բերզելեայ Գաղաադացւոյ ա-
րասցես ողորմութիւն, եւ եղիցին ընդ
այնոսիկ որ ուտիցեն ի սեղանոյ քումմէ.
զի այնպէս մերձեցան յիս ի փախչել ի-
մում յերեսաց Աբիսողոմայ եղբօր քո։
8 Եւ ահա ընդ քեզ է Սեմէի որդի Գեր-
եայ որդւոյ Յեմինայ Բաւուրիմացւոյ. եւ
նա անէծ զիս անէծս ցաւագինս՝ յաւուր
յորում գնացեալ երթայի [5]ի Բանակս. եւ
նա էջ ընդ առաջ իմ ի Յորդանան, եւ
երդուայ նմա ի Տէր եւ ասեմ եթէ Ոչ
9 սպանից զքեզ սրով։ Եւ մի՛ անպարտ
առնիցես զնա, զի այր իմաստուն ես
դու, գիտասջիր որպէս առնիցես նմա, եւ
իջուսցես զալիս նորա արեամբ ի դժոխս։
10 Եւ ննջեաց Դաւիթ ընդ հարս իւր, եւ
11 թաղեցաւ ի քաղաքի Դաւթի։ Եւ ա-
ւուրք զոր թագաւորեաց Դաւիթ ի վե-
րայ Իսրայելի՝ ամք քառասուն. ի Քեբրոն
թագաւորեաց ամս եւթն, եւ յԵրուսաղէմ
թագաւորեաց ամս երեսուն եւ երիս։
12 Եւ Սողոմոն նստաւ յաթոռ Դաւթի
հօր [6]իւրոյ, ամաց երկոտասանից, եւ
պատրաստեցաւ" թագաւորութիւն նո-
րա յոյժ։
13 Եւ եմուտ Ադոնիա որդի Ագիթայ առ
Բերսաբէէ մայր Սողոմոնի, եւ [7]երկիր
եպագ նմա. եւ" ասէ, Խաղաղութիւն է
մուտդ քո. եւ ասէ, Խաղաղութիւն
14 է. Եւ ասէ, Բանք ինչ են իմ ընդ քեզ.
15 եւ ասէ, Խօսեաց. Եւ ասէ ցնա, Դու
ինքնին գիտես զի իմ էր թագաւորու-
թիւնն, եւ յիս վերայ եդ ամենայն Իս-
րայէլ զերեսս իւր ի թագաւոր, եւ դար-
ձաւ թագաւորութիւնն եւ եղեւ եղբօր
16 իմում. զի ի Տեառնէ եղեւ նմա։ Եւ
արդ խնդիր մի խնդրեմ ի քէն, մի՛ դար-
ձուցանիր զերեսս քո յինէն։ Եւ ասէ
17 ցնա Բերսաբէէ, Խօսեաց։ Եւ ասէ ցնա,
Ասասցես ցՍողոմոն արքայ, զի ոչ դար-
ձուսցէ զերեսս իւր ի քէն, եւ տացէ
18 ինձ զԱբիսակ Սոմնացի կնութեան։ Եւ
ասէ Բերսաբէէ, Բարւոք է, ես խօսե-
ցայց վասն քո ընդ արքայի։
19 Եւ եմուտ Բերսաբէէ առ արքայ Սո-
ղոմոն խօսել ընդ նմա վասն Ադոնիայ.
եւ յառն եկաց արքայ ընդ առաջ նորա,
եւ [8]համբուրեաց զնա". եւ նստաւ յա-
թոռ իւրում, եւ եդաւ աթոռ մօրն ար-
20 քայի, եւ նստաւ ընդ աջմէ նորա. Եւ
ասէ ցնա, Խնդիր մի փոքր խնդրեմ ես
ի քէն, մի՛ դարձուցանիցես զերեսս քո
յինէն։ Եւ ասէ արքայ, Խնդրեա, մայր
իմ. զի ոչ դարձուցից զերեսս իմ ի քէն։

[1] Եբր. յաջողեսցես յամենայնի զոր առնիցես, եւ յո եւ դառնայցես [2] Եբր. պակասեսցի քեզ
[3] Եբր. եդ [4] Եբր. պատերազմի
[5] Եբր. ի Մանայիմ [6] Եբր. իւրոյ. եւ հաստատեցաւ
[7] Եբր. Բերսաբէէ [8] Եբր. երկիր եպագ նմա

21 Եւ ասէ, Տացի Աբիսակ Սոմնացի Ադո-
22 նիայ եղբօր քում կնութեան։ Պատաս-
խանի ետ արքայ Սողոմոն եւ ասէ ցմայր
իւր, Եւ ընդէ՞ր խնդրիցես զԱբիսակ
Սոմնացի Ադոնիայ, այլ խնդրեա նմա
զթագաւորութիւնս. զի նա երէց եղ-
բայր է քան զիս, [1]եւ նորա Աբիաթար
քահանայ եւ Յովաբ որդի Շարուհեայ
23 սպարապետ եւ բարեկամ"։ Եւ երդուաւ
արքայ Սողոմոն ի Տէր եւ ասէ, Օն եւ
օն արասցէ ինձ Աստուած եւ օն եւ օն
յաւելցէ՝ եթէ ոչ հակառակ անձին իւ-
24 րոյ խօսեցաւ Ադոնիա զբանդ զայդ։ Եւ
արդ կենդանի է Տէր, որ [2]արար զիս
եւ եդ" յաթոռ Դաւթի հօր իմոյ, եւ նա
արար ինձ տուն որպէս եւ խօսեցաւ
Տէր, եթէ ոչ այսօր իսկ մեռցի Ադոնիա։
25 Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոն ի ձեռն
Բանեայ որդւոյ Յովիդայեայ, եւ սպան
զնա, եւ մեռաւ [3]Ադոնիա յաւուր
յայնմիկ"։
26 Եւ ցԱբիաթար քահանայ ասէ արքայ,
Երթ յԱնաթովթ յագարակ քո, զի այր
մահու ես [4]դու յաւուր յայսմիկ. եւ ոչ"
սպանից զքեզ, զի կրեցեր զտապանակ
ուխտին Տեառն [5]առաջի հօր իմոյ. եւ
զի չարչարեցար ամենայն ուրեք ուր
27 չարչարեցաւ հայր իմ։ Եւ եհան Սողո-
մոն զԱբիաթար չլինել քահանայ Տեառն,
առ ի կատարելոյ բանին Տեառն զոր
խօսեցաւ ի վերայ տանն Հեղեայ ի Սելով։
28 Եւ լուր եհաս մինչեւ առ Յովաբ. զի
Յովաբ միացեալ էր զհետ Ադոնիայ, եւ
ոչ միտեցաւ զհետ [6]Սողոմոնի. եւ փախ-
եաւ Յովաբ ի խորանն Տեառն, եւ բուռն
29 եհար զեղջերաց սեղանոյն։ Եւ ազդ
եղեւ [7]Սողոմոնի եւ ասեն, թէ փախ-
եաւ Յովաբ ի խորանն Տեառն. եւ ահա
ունի զեղջերաց սեղանոյն։ [3]Եւ առաք-
եաց Սողոմոն առ Յովաբ եւ ասէ, Զի՞
եղեւ քեզ՝ զի փախեար ի սեղանդ։ Եւ
ասէ Յովաբ, Զի երկեայ յերեսաց քոց,
եւ փախեայ առ Տէր։" Եւ առաքեաց
Սողոմոն արքայ զԲանեա որդի Յովի-
դայեայ եւ ասէ, Երթ սպան զնա, [3]եւ
30 թաղեա զնա։" Եւ չոգաւ Բանեա [3]որդի
Յովիդայեայ առ Յովաբ" ի խորանն Տեառն,
եւ ասէ ցնա, Այսպէս ասէ արքայ, Ել
այտի. եւ ասէ Յովաբ, Ձեռանեմ, քան-
զի աստէն մեռանիմ. եւ դարձաւ Բան-
եա [3]որդի Յովիդայեայ", եւ խօսեցաւ
ընդ արքայի եւ ասէ, Զայս ինչ խօսե-
ցաւ Յովաբ, եւ զայս ինչ ետ պատաս-
31 խանի։ Եւ ասէ ցնա արքայ, Երթ եւ
արա նմա որպէս եւ ասացն, եւ սպան
զնա եւ թաղեա զնա, եւ բարձցես այս-
օր զարիւնն զուր զոր եհեղ Յովաբ՝
32 յինէն եւ ի տանէ հօր իմոյ։ Դարձոյց
Տէր զարիւն [3]անիրաւութեան նորա ի
նորին գլուխ, որպէս պատահեաց եր-
կուց արանց արդարոց եւ քաջաց քան
զնա, եւ սպան զնոսա սրով, եւ հայր
իմ ոչ գիտաց [3]զարիւն նոցա", զԱբեն-
ներ որդի Ներեայ՝ զսպարապետն Իս-
րայելի, եւ զԱմեսայի որդի Յեթերայ՝
33 զսպարապետն Յուդայ։ Եւ դարձան
արիւնք նոցա ի գլուխ դորա եւ ի գլուխ
զաւակի դորա յաւիտեան. եւ Դաւթի
եւ զաւակի իւրոյ եւ տան իւրոյ եւ
աթոռոյ իւրոյ եղիցի խաղաղութիւն ի
34 Տեառնէ յաւիտեան։ Եւ ել Բանեա որդի
Յովիդայեայ, եւ պատահեաց Յովաբայ
եւ սպան զնա, եւ թաղեաց զնա ի տան
35 իւրում յանապատին։ Եւ ետ արքայ
զԲանեա որդի Յովիդայեայ փոխանակ
նորա ի զօրավարութիւն. [3]եւ թագա-
ւորութիւնն ուղղէր յԵրուսաղէմ." եւ
զՍադովկ քահանայ ետ արքայ փոխանակ
Աբիաթարու [3]ի քահանայ առաջի Տեառն։
Եւ ետ Տէր Սողոմոնի հանճար եւ ի-
մաստութիւն բազում յոյժ, եւ լայնու-
թիւն սրտի իբրեւ զաւազ առ եզր ծո-
վու. եւ բազմացաւ հանճար Սողոմոնի
քան զամենայն որդւոց նախնեաց, եւ
քան զիմաստնոց Եգիպտացւոց։ Եւ առ
զդուստրն Փարաւոնի, եւած զնա ի
քաղաքն Դաւթի, մինչեւ ցկատարել
նորա զտունն իւր։ Եւ նախ զտունն
Տեառն եւ զպարիսպն Երուսաղեմի շուր-
ջանակի՝ զեւթն ամ արար եւ կատարեաց։
Եւ էին Սողոմոնի եւթանասուն հազար
բեռնակրաց, եւ ութսուն հազար քա-
րահատաց ի լերինն։ Եւ արար Սողոմոն
զծովն եւ զմոյթսն եւ զաւազանսն մե-
ծամեծսն, եւ զաւազանս եւ զջրարուխսն
սրահին եւ զծովն պղնձի։ Եւ շինեաց
զբարձաւանդակն մահարձանօք, եւ ան-
ջրպետեաց զքաղաքն Դաւթի։ Եւ ապա
դուստրն Փարաւոնի ել ի քաղաքէն

[1] Ենբ. եւ նմա, եւ Աբիաթարայ քահանայի, եւ Յովաբայ որդւոյ Շարուհեայ [2] Ենբ. հաստատեաց զիս, եւ ետ նստել ինձ [3] Ենբ. [illegible] [4] Ենբ. դու, եւ յաւուր յայսմիկ ոչ [5] Ենբ. Եհովայի առաջի Դաւթի [6] Ենբ. Աբիսողոմայ [7] Ենբ. Սողոմոնի արքայի

Դաւթի ի տուն իւր զոր շինեաց նմա.
եւ ապա շինեաց զպարձաւանդակն։ Եւ
Սողոմոն մատուցանէր երիցս ի տարւոջ
ողջակէզս եւ խաղաղականս ի վերայ
սեղանոյն զոր շինեաց Տեառն, եւ ար-
կանէր խունկս առաջի Տեառն. եւ կա-
տարեաց զտունն։
Եւ այս են իշխանք որ կային ի վե-
րայ գործոյն Սողոմոնի. երեք հազար
եւ վեց հարեւր գործավարք ժողովըր-
դեանն, որ գործէին զգործն։ Եւ շինեաց
զԱսուր եւ զՄակդով եւ զԱգեր եւ
զԲեթորոն վերին եւ զԲաղաաթ. բայց
յետ շինելոյն նորա զտունն Տեառն եւ
զպարիսպն Երուսաղեմի շուրջանակի՝
ապա շինեաց զքաղաքսն զայնոսիկ։
Եւ մինչդեռ կենդանի էր Դաւիթ՝
պատուիրեաց Սողոմոնի եւ ասէ, Ահա
ընդ քեզ է Սեմէի որդի Գերեայ՝ որդի
զաւակի Յեմինայ ի Քեբրոնէ. նա անէծ
զիս անէծս ցաւալիս յաւուր յորում
գնացեալ երթայի ի Բանակս։ Եւ նա էջ
ընդ առաջ իմ յափն Յորդանանու. եւ
երդուայ նմա ի Տէր, թէ Ոչ մեռցիս
սրով. եւ արդ մի՛ անպարտ առնիցես զնա ան-
պարտ, զի այր իմաստուն ես դու, եւ
գիտասցես զինչ առնիցես նմա. եւ ի-
ջուսցես զալիս նորա արեամբ ի դժոխս"
36 *Եւ առաքեաց արքայ եւ կոչեաց զՍե-*
մէի, եւ ասէ ցնա, Շինեա դու քեզ
տուն յԵրուսաղէմ, եւ նիստ անդ, եւ
37 *մի՛ ուրեք ելանիցես անտի. Եւ եղիցի*
յաւուր ելանելոյ քո թէ անցանիցես ընդ
հեղեղատն Կեդրոնի, գիտելով գիտա-
ջիր զի մահու մեռանիցիս, եւ արիւն
քո ի գլուխ քո եղիցի։ [1]Եւ երդուաւ
38 *նմա արքայ յաւուր յայնմիկ։" Եւ ասէ*
Սեմէի ցարքայ, Բարի է բանդ զոր խօ-
սեցար, տէր իմ արքայ, այնպէս ա-
րասցէ ծառայ քո։ Եւ նստաւ Սեմէի
յԵրուսաղէմ [2]ամս երիս"։
39 *Եւ եղեւ յետ երից ամաց փախեան*
ծառայք երկու Սեմեայ առ Անքուս որդի
Մաաքայ արքայ Գեթայ. եւ ազդ եղեւ
Սեմեայ եւ ասեն, Ահա [1]երկու ծառայք
40 *քո ի Գէթ են։ Յարեաւ Սեմէի եւ համ-*
դերձեաց զէշ իւր, եւ գնաց առ Ան-
քուս խնդրել զծառայս իւր. եւ չոգաւ
Սեմէի եւ ած զծառայսն իւր ի Գեթայ։
41 *Եւ պատմեցաւ Սողոմոնի, ասեն, թէ*
Զոգաւ Սեմէի յԵրուսաղեմէ ի Գէթ եւ
42 *[3]դարձոյց զծառայս իւր"։ Եւ առաքեաց*
արքայ եւ կոչեաց զՍեմէի եւ ասէ ցնա.
Ո՞չ երդմնեցուցի զքեզ ի Տէր, եւ եդի
քեզ վկայութիւն եւ ասեմ, Յաւուր յո-
րում ելանիցես յԵրուսաղեմէ եւ եր-
թայցես յաջ կամ յահեակ՝ գիտելով գի-
տասջիր զի մահու մեռանիցիս. եւ ա-
սացեր ցիս, Բարի է բանդ զոր լուայ.
43 *Եւ արդ զի՞արդ է զի ոչ պահեցեր զեր-*
դումն Տեառն եւ զպատուէրն զոր պատ-
44 *ուիրեցի քեզ։ Եւ ասէ արքայ ցՍեմէի,*
Դու ինքնին գիտես [4]զչարութիւն քո",
զոր գիտէ սիրտ քո զոր արարեր ընդ
Դաւթի հօր իմում. եւ հատոյց Տէր
45 *զչարիսն քո ի գլուխ քո. Եւ արքայ*
Սողոմոն օրհնեալ է, եւ աթոռ Դաւթի
[5]պատրաստ առաջի Տեառն յաւիտեան։
46 *Հրաման ետ արքայ [1]Սողոմոն Բանեայ*
որդւոյ Յովիդայեայ, եւ ել սպան զնա,
եւ մեռաւ։[6]

ԳԼ. Գ

1 **Ե**ւ *[1]ի հաստատել թագաւորութեանն*
Սողոմոնի" խնամութիւն արար Սողոմոն
ընդ Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց,
եւ ա՛ռ զդուստր նորա եւ ած ի քաղաք
Դաւթի, մինչեւ կատարեաց շինել զտուն
իւր եւ զտուն Տեառն եւ զպարիսպն
2 *Երուսաղեմի շուրջանակի։ Սակայն ժո-*
ղովուրդն [7]արկանէին խունկս" ի վերայ
բարձանց, զի ոչ շինեցաւ տուն անուան
Տեառն մինչեւ ցաւուրսն ցայնոսիկ։
3 *Եւ սիրեաց Սողոմոն զՏէր գնալ ըստ*
հրամանաց Դաւթի հօր իւրոյ, բայց ի
բարձունս եւ նա զոհէր եւ արկանէր
4 *խունկս։ Եւ յարեաւ գնաց արքայ ի*
Գաբաւոն զոհել անդ, զի նա առաւել
բարձրագոյն եւ մեծ էր. հազար ողջա-
կէզ եհան Սողոմոն ի վերայ սեղանոյն
5 *այնորիկ։ Ի Գաբաւոն երեւեցաւ Տէր*
Սողոմոնի ի քուն գիշերոյ, եւ ասէ Տէր
ցՍողոմոն, [8]Խնդրեա դու քեզ խնդիր
6 *ինչ"։ Եւ ասէ Սողոմոն, Դու արարեր*
ողորմութիւն մեծ ընդ Դաւթի հօր ի-
մոյ, որպէս եւ շրջեցաւ առաջի քո ճըշ-
մարտութեամբ եւ արդարութեամբ եւ
ուղղութեամբ սրտի ընդ քեզ. եւ պա-

[1] Յեբր· պակաս [2] Եբր· աւուրս բազումս

[3] Եբր· դարձաւ [4] Եբր· զամենայն չարութիւն [5] Եբր· եղիցի հաստատուն [6] Եբր· յետ այսր բանիս, Եւ թագաւորութիւնն հաստատեցաւ ի ձեռս Սողոմոնի։ [7] Եբր· զոհէր [8] Եբր· Խնդրեա ինչ, տաց քեզ

հեցեր նմա զողորմութիւնս զայս մեծ՝
տալ որդւոյ նորա նստել յաթոռ նորա
7 որպէս եւ յաւուրս յայսմիկ։ Եւ արդ,
Տէր Աստուած իմ, դու [1]եդուր զծառայ
քո փոխանակ Դաւթի հօր իմոյ, եւ ես
եմ մանուկ փոքր եւ ոչ գիտեմ զելս եւ
8 զմուտ իմ. Եւ ծառայ քո ի մէջ ժողո-
վրրդեան քո է զոր ընտրեցեր ժողո-
վուրդ քո՝ բազում, անթիւ եւ անհա-
9 մար ի բազմութենէ։ Եւ տացես ծառայի
քում սիրտ լսելոյ եւ դատելոյ զժողո-
վուրդ քո արդարութեամբ, խելամուտ
լինել ի մէջ բարւոյ եւ չարի. քանզի ո՞
կարիցէ դատել զայս ժողովուրդ քո
10 զծանր։ Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն ա-
ռաջի Տեառն, զի խնդրեաց Սողոմոն
11 զայն բան։ Եւ ասէ ցնա [2]Տէր, Փոխա-
նակ զի խնդրեցեր յինէն զբանդ զայդ, եւ
ոչ խնդրեցեր քեզ աւուրս բազումս, եւ
ոչ խնդրեցեր քեզ մեծութիւն, եւ ոչ
խնդրեցեր զանձինս թշնամեաց քոց,
այլ խնդրեցեր դու քեզ խելամուտ լի-
12 նել լսելոյ զիրաւունս, Ահա արարի ըստ
բանից քում, ահա ետու քեզ սիրտ ի-
մաստուն եւ հանճարեղ. իբրեւ զքեզ
ոչ ոք եղեւ յառաջ քան զքեզ, եւ յետ
13 քո ոչ ոք յարիցէ նմանօղ քեզ։ Եւ զոր
ոչն եւս խնդրեցեր՝ ետու քեզ, զմեծու-
թիւն եւ զփառս, որպէս ոչ ոք եղեւ
նման քեզ ի թագաւորս զամենայն աւուրս
14 քո։ Եւ եթէ գնասցես ի ճանապարհս
իմ պահել զհրամանս իմ եւ զպատուի-
րանս իմ որպէս եւ գնաց Դաւիթ հայր
15 քո, եւ բազմացուցից զաւուրս քո։ Եւ
զարթեաւ Սողոմոն եւ ահա երազ էր.
եւ յարեաւ եկն յԵրուսաղէմ, եւ եկաց
առաջի սեղանոյն յանդիման տապանակի
ուխտին Տեառն [3]ի Սիոն. եւ մատոյց
ողջակէզս եւ արար խաղաղականս, եւ
արար խրախութիւն մեծ [3]իւր եւ" ա-
մենայն ծառայից իւրոց։
16 Յայնժամ երեւեցան երկու կանայք
պոռնիկք՝ արքայի, եւ կացին առաջի
17 նորա։ Եւ ասէ մի կինն, Յիս տէր իմ.
ես եւ կինս այս էաք ի միում տան,
18 եւ ծնայ[4] ի տանն. Եւ եղեւ յաւուրն
երրորդի[5] ծնաւ եւ կինս այս. եւ մեք
առանձինն էաք, եւ ոչ ոք գոյր ընդ
մեզ ի տանն՝ բաց ի մէնջ երկոցունց ի
19 տանն։ Եւ մեռաւ որդի սորա ի գիշերի,
20 քանզի ննջեաց ի վերայ նորա. Եւ յար-
եաւ ի հասարակ գիշերի, եւ առ զմա-
նուկն իմ ի գրկաց իմոց. եւ աղախինն
քո ի քուն էր. եւ ննջեցոյց զնա ի ծոց
իւրում. եւ զորդին իւր զմեռեալն ննջե-
21 ցոյց ի ծոց իմում։ Եւ յարեայ ընդ ա-
ռաւօտն դիեցուցանել զորդին իմ, եւ
նա էր մեռեալ. եւ հայեցայ ընդ նա
այգուն, եւ ահա չէր որդին իմ զոր
22 ծնայ։ Եւ ասէ միւս կինն, Ոչ. այլ որդի
քո է մեռեալն, եւ որդի իմ կենդանին։
Եւ միւսն եւս ասէր, Այլ որդի իմ կեն-
դանին, եւ որդի քո մեռեալն. եւ խօսեցան
23 առաջի արքայի։ Եւ [6]ասէ ցնոսա ար-
քայ, Դու ասես թէ" Այս որդի իմ է որ
կենդանիս է, եւ որդի դորա մեռեալն.
եւ [7]դու ասես", Ոչ. այլ որդին քո մեռ-
24 եալն, եւ որդին իմ կենդանին։ Եւ ա-
սէ արքայ, Առէք առ իս զսուրն. եւ բե-
25 րին զսուրն առաջի արքայի։ Եւ ասէ
արքայ, Կտրեցէք զմանուկն [3]զստնդիաց
զկենդանին՝ յերկուս, եւ տուք զկէսն
26 նորա դմա, եւ զկէսն նորա նմա։ Եւ
պատասխանի ետ կինն որոյ որդին կեն-
դանին էր, եւ ասէ ցարքայ, քանզի խռո-
վեցան աղիք նորա ի վերայ որդւոյն
իւրոյ, եւ ասէ, Յիս տէր, տուք նմա
զմանուկն կենդանի, եւ մահու մի՛
սպանանէք զնա։ Եւ միւսն ասէր, Մի՛
իմ լիցի՝ եւ մի՛ դորա, կտրեցէք ընդ
27 մէջ։ Պատասխանի ետ արքայ եւ ասէ,
Տուք դմա զմանուկն կենդանի, [3]որ ա-
սաց թէ Տուք զդա նմա" եւ մահու մի՛
28 սպանանէք զդա. նա է մայր դորա։ Եւ
լուաւ ամենայն Իսրայէլ զդատաստանն
զոր դատեցաւ արքայ, եւ զահի հարան
յերեսաց արքայի. զի տեսին թէ իմաս-
տութիւն Աստուծոյ է ի նմա առնել
իրաւունս։

ԳԼ. Դ

1 Եւ էր արքայ Սողոմոն թագաւորեալ
2 ի վերայ [8]Իսրայէլի։ Եւ այս էին իշխանք
նորա. Ազարիա որդի Սադովկայ՝ քա-
3 հանայ, Եղիարեփ եւ Աքիա որդիք Սի-
սայ՝ դպիրք. եւ Յովսափատ որդի Աքի-
4 ղիդայ՝ ի վերայ յիշատակաց, Եւ Բանեա
որդի Յովիդայեայ՝ ի վերայ զօրաց, եւ
5 Սադովկ եւ Աբիաթար՝ քահանայք, Եւ

[1] Եբր. թագաւորեցուցեր [2] Եբր. Աստուած
[3] Եբր. պակաս [4] Եբրայեցին յաւելու, առ նմա
[5] Եբրայեցին յաւելու, ծննդեան իմոյ
[6] Եբր. ասէ արքայ, Սա ասէ, [7] Եբր. սա ասէ
[8] Եբր. ամենայն Իսրայէլի

Ազարիա որդի Նաթանայ՝ ի վերայ գոր-
ծավարաց, եւ Զաբուդ որդի Նաթա-
6 նայ՝ [1]քահանայ բարեկամ արքայի, Եւ
Աքիսար էր հրամանատար, [2]եւ Եղիակ՝
հազարապետ, եւ Եղիափ որդի Սափայ՝
չահապ,” եւ Ադոնիրամ որդի Աբդովայ՝
7 ի վերայ հարկաց։ Եւ էին Սողոմոնի
երկոտասան գործակալք ի վերայ ամե-
նայն Իսրայելի, տալ ռոճիկ արքայի եւ
8 տան նորա մին մի ամիս ի տարւոջ։ Եւ
այս են անուանք նոցա [3]Բէին որդի Ով-
9 րայ” ի լերինն Եփրեմի. [2]Մի որդի Դա-
կարայ՝ ի Մաքմաս եւ ի Սաղաբիմ եւ
ի Բեթսամիւս եւ յԱյիղոմ մինչեւ ցԲե-
10 թանան. Որդի Եսդայ՝ յԱրաբովթն, նորա
Սոքով եւ ամենայն երկիրն Ոփերայ.
11 Որդի Աբինադաբայ ամենայն Նեփա-
դովր, որոյ Տափաթ դուստր Սողոմոնի՝
12 էր նորա կնութեան. Բաանա՝ որդի Ա-
քեղովթայ, [4]զԹանաք եւ զՄաքդով եւ
զամենայն տունն Սանայ, որ առ Եզ-
սարթանաւ”, ի ներքոյ Եզրայելի, եւ ի
Բեթսանայ մինչեւ ցԱբէլմաուլա, եւ
13 մինչեւ [5]ցՄամբրաղա. Եկմաադ որդի”
Գաբերայ՝ յՌամովթ Գաղաադ, նորա
Աւիովթ Յայիրայ որդւոյ Մանասէի ի
Գաղաադ, նորա վիճակն Արգոբ որ ի
Բասան. վաթսուն քաղաքք մեծամեծք
14 պարսպաւորք պղնձանիգք. Աքինադաբ
15 որդի Ադդովայ՝ ի Մայենեմ. Աքիմաս՝ ի
Նեփթաղիմ. սա առ զՄասեմաթ դուստր
16 Սողոմոնի կնութեան. Բաանաս որդի
17 Քուսեայ՝ յԱսեր եւ ի Բաաղովթ. Յով-
18 սափատ որդի Փարուայ՝ յԻսաքար. Սե-
19 մէի որդի Եղայ՝ ի Բենիամին. Գաբեր որդի
Արայի՝ յերկրին Գաղաադու, յերկրին
Սեհոնի արքայի Ամովրհացւոց եւ Ովգայ
արքայի Բասանու. [6]Նարիփ յերկրին”։
20 Յուդա եւ Իսրայէլ բազում էր իբ-
րեւ զաւազ առ եզր ծովու բազմու-
թեամբ. ուտէին եւ ըմպէին եւ ուրախ
21 լինէին։ Եւ Սողոմոն իշխան էր [7]թա-
գաւորութեանց՝ ի գետոյ երկրին այլազգ-
եաց” մինչեւ ի սահմանս Եգիպտոսի.
բերէին պատարագս եւ ծառայէին Սո-
ղոմոնի զամենայն աւուրս կենաց նորա։
22 Եւ այս ռոճիկք էին Սողոմոնի ի միում
աւուր. երեսուն քոռ նաշհոյ, եւ [8]վա-
23 թսուն քոռ ալեր զերմակոյ, Եւ տասն
եզն ընտիր, եւ քսան կով արօտական,
եւ հարեւր ոչխար. թող զեղջերու եւ
զայծեամն եւ զընտիր ընտիր հաւուց
24 պարարելոց։ Զի էր իշխան ամենայնի
յայնկոյս գետոյն՝ ի Թափսայ մինչեւ
ցԳազա, ամենայն թագաւորութեանց
յայնմ կողմանէ գետոյն. եւ էր նմա
խաղաղութիւն յամենայն կողմանց չուր-
25 ջանակի։ Եւ բնակեալ էր Յուդա եւ
Իսրայէլ վստահութեամբ, իւրաքանչիւր
ոք ընդ որթով իւրով եւ ընդ թզենեաւ
իւրով [2]ուտէին եւ ըմպէին” ի Դանայ
մինչեւ ցԲերսաբէէ զամենայն աւուրս
Սողոմոնի։
26 Եւ էին Սողոմոնի քառասուն հազար
[9]մատակ ձիոց ի կառս, եւ երկոտասան
27 հազար [10]երիվարաց։ Եւ տային [11]այնպէս
ռոճիկ գործակալքն արքայի Սողոմոնի,
եւ զամենայն հրամանս սեղանոյն ար-
քայի” զիւրաքանչիւր ամիս, եւ ոչ
28 սխալէին բան մի։ Նոյնպէս եւ զգարին
եւ զյարդն [12]երիվարացն եւ կառամատացն”
բերէին ի տեղին ուր [13]էր արքայ” իւրա-
քանչիւր ոք ըստ սակի իւրում։
29 Եւ ետ [14]Տէր իմաստութիւն Սողո-
մոնի եւ հանճար բազում յոյժ, եւ զե-
ղումն սրտի իբրեւ զաւազ առ եզեր ծո-
30 վու։ Եւ բազմացաւ իմաստութիւնն
Սողոմոնի յոյժ քան զհանճար ամենայն
[15]նախնեաց մարդկան” եւ քան զամե-
31 նայն իմաստնոց Եգիպտոսի։ Եւ իմաստ-
նացաւ քան զամենայն մարդիկ, [16]եւ
իմաստնացաւ քան զԳեթան Զարայեցի”,
եւ զԵման, եւ զՔաղքաղ եւ զԴարդան
որդիս Մաւուղայ. եւ էր անուանի յամե-
32 նայն ազգս շուրջանակի։ Եւ խօսեցաւ
Սողոմոն երիս հազարս առակս. եւ էին
33 օրհնութիւնք նորա [17]հինգ հազար”։ Եւ
խօսեցաւ զփայտից՝ զեղեւնափայտէն
որ ի Լիբանան, մինչեւ ցզոպայն որ
յորմն ելանէ. եւ խօսեցաւ զանասնոց
34 եւ զթռչնոց եւ [18]զձկանց։ Եւ գային

[1] Կամ, նախարար. [2] Յեբր. գոլոփ [3] Եբր. Բենովր [4] Եբր. ի Թանաք եւ ի Մակդով եւ յամենայն տանն Սաանայ որ առ Սարթանայ [5] Եբր. յայնկոյս Յեկմամայ։ (13) Որդի [6] Եբր. և մի գործակալ յերկրին [7] Եբր. ամենայն թա-գաւորութեանց ի Գետոյն մինչեւ յերկիրն Փղշտացւոց, եւ

[8] Եբր. վաթսուն [9] Եբր. ասպաստանք [10] Եբր. հեծելոց [11] Եբր. ռոճիկ գործակալքն այնոքիկ արքային Սողոմոնի և ամենեցուն որ մերձենային ի սեղանն արքային Սողոմոնի [12] Եբր. ձիոց եւ երիվարաց [13] Եբր. էին՝ [14] Եբր. Աստուած [15] Եբր. որդւոց արեւելից [16] Եբր. քան զԷթան Եզրահացի, [17] Եբր. հազար եւ հինգ [18] Եբր. զզեռնոց եւ զձկանց

[1]ամենայն ազգք՝՝ լսել զիմաստութիւնն
Սողոմոնի, յամենայն թագաւորաց երկ-
րի՝ որ լսէին զիմաստութիւն նորա։

Գլ. Ե

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրոսի
զծառայս իւր առ Սողոմոն. քանզի լուաւ
թէ զնա օծին ի թագաւոր փոխանակ
Դաւթի հօր իւրոյ. զի սիրէր Քիրամ
2 զԴաւիթ զամենայն աւուրս։ Եւ առաք-
3 եաց Սողոմոն առ Քիրամ եւ ասէ, Դու
ինքնին գիտես զԴաւիթ զհայր իմ, զի
ոչ կարաց շինել տուն անուան Տեառն
Աստուծոյ [2]իմոյ յերեսաց պատերազ-
մաց որ շուրջ էին զնովաւ, մինչեւ տայ
4 Տէրն զնոսա ընդ ոտիւք նորա։ Եւ արդ
ցածոյց Տէր Աստուած իմ շուրջ զինեւ,
եւ ոչ գոյ մնասակար եւ ոչ պատահուր
5 չար։ Եւ ահա ես ասեմ շինել տուն
անուան Տեառն Աստուծոյ իմոյ, որպէս
խօսեցաւ Տէր [3]Աստուած ընդ Դաւթի
հօր իմում եւ ասէ, Որդի քո զոր տաց
փոխանակ քո յաթոռ քո՝ նա շինեսցէ
6 տուն անուան իմոյ։ Եւ արդ հրաման
տուր, եւ հարցեն ինձ [4]փայտ ի Լիբա-
նանէ. եւ ահա ծառայք իմ եղիցին ընդ
ծառայս քո. եւ զվարձս [5]ծառայու-
թեան քո՝՝ տաց քեզ ըստ ամենայնի զոր
եւ ասասցես. զի դու ինքնին գիտես,
զի ոչ գոյ մեր այր որ գիտէ հարկանել
փայտ իբրեւ զՍիդոնացիս։
7 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Քիրամ զբանս
Սողոմոնի՝ ուրախ եղեւ յոյժ եւ ասէ,
Օրհնեալ է Տէր [3]Աստուած այսօր, որ
ետ որդի իմաստուն Դաւթի ի վերայ
8 բազում ժողովրդեանն այնորիկ։ Եւ ա-
ռաքեաց Քիրամ առ Սողոմոն եւ ասէ,
Լուայ վասն ամենայնի զոր առաքե-
ցեր առ իս. ես արարից զամենայն
զկամս [6]քո. եղեւնափայտ եւ մայր՝՝
9 իջուսցեն ծառայք իմ ի Լիբանանէ ի
ծով, եւ ես արարից զնոսա լաստս ի
ծովու մինչեւ ցտեղի յոր առաքեսցես
առ իս, եւ [7]հանից յեզր՝՝ եւ դու առ-
ցես, եւ արասցես զկամս իմ տալ հաց
10 տան իմոյ։ Եւ տայր Քիրամ Սողոմոնի

[1]Եբր․ յամենայն ազգաց [2]Եբր․ իւրոյ [3]Եբր․ Ադոնայ [4]Եբր․ եղեւին [5]Եբր․ ծառայից քոց
[6]Եբր․ քո զեղեւնափայտից եւ զմայր փայտից։
[7]Եբր․ քակեցից զնոսա անդ

եղեւնափայտս եւ մայրս, զամենայն
11 զկամս նորա։ Եւ Սողոմոն տայր Քի-
րամայ քսան հազար քոռ [8]ցորենոյ եւ
քսան հազար սափոր իւղոյ՝՝ մզելոյ, զոր
տայր Սողոմոն Քիրամայ [9]ի տարւոջ
12 Եւ ետ Տէր իմաստութիւն Սողոմոնի,
որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա. եւ էր
խաղաղութիւն ի մէջ Քիրամայ եւ ի
մէջ Սողոմոնի, եւ ուխտեցին ուխտ ի
մէջ իւրեանց։
13 Եւ արկ արքայ Սողոմոն մարդահարկ
յամենայն Իսրայէլ, եւ էր հարկն երե-
14 սուն հազար արանց։ Եւ առաքէր զնո-
սա ի Լիբանան տասն հազար յամսեան,
փոխանակաւ կային ամիս մի ի Լիբա-
նան եւ զերկուս ամիսս ի տունս իւր-
եանց. եւ Ադոնիրամ ի վերայ հարկին։
15 Եւ էին Սողոմոնի եւթանասուն հազար
բեռնակրաց եւ ութսուն հազար [10]քա-
16 րահատաց ի լերինն, թող զիշխանս
կացուցեալս Սողոմոնի ի վերայ գործոյն,
երեք հազարք եւ [11]հինգ հարեւր, ի վե-
րայ ժողովրդեանն որ գործէին զգործն։
17 Եւ հրաման ետ արքայ եւ բերին վէմս
մեծամեծս, քարինս պատուականս ի
18 հիմն տանն, եւ քարինս [12]անտաշս։ Եւ
տաշեցին [13]որդիքն Սողոմոնի եւ [13]որդիքն
Քիրամայ եւ [14]Բիբղացիքն. եւ պատ-
րաստեցին զփայտն եւ զքար[3]զերիս ամս՝՝
շինել զտունն։

Գլ. Զ

1 Եւ եղեւ յամին չորեքհարիւրորդի եւ
[15]քառասներորդի ելանելոյ որդւոցն Իս-
րայելի յԵգիպտոսէ, յամին չորրորդի
[16]ամսեանն երկրորդի՝՝ թագաւորելոյ ար-
քայի Սողոմոնի ի վերայ Իսրայելի՝ շի-
նէր զտունն Տեառն։
2 Եւ տունն զոր շինեաց արքայ Սողո-
մոն Տեառն՝ վաթսուն կանգուն երկայ-
նութիւն նորա, եւ քսան կանգուն լայ-
նութիւն նորա, եւ [17]քսան կանգուն
3 բարձրութիւն նորա։ Եւ կամարակապ
առաջի [18]տանն, ի քսան կանգնոյ երկայ-

[8]Եբր․ ցորենոյ ի կերակուր տան նորա եւ քսան քոռ իւղոյ [9]Եբր․ ամ ըստ ամէ [10]Եբր․ հատանողաց [11]Եբր․ երեք [12]Եբր․ կոփածոյս [13]Եբր․ շինողք [14]Եբր․ Գեբաղացիքն [15]Եբր․ ութսներորդի [16]Եբր․ յամսեանն Զիու որ է ամիս երկրորդ. [17]Եբր․ երեսուն [18]Եբր․ տաճարի տանն

նութիւն նորա՝ հանդէպ [1]բարձրութեան
տանն, եւ ի տասն կանգնոյ լայնութիւն
նորա՝ առաջի երեսաց տանն. [2]եւ շինե-
4 ցաւ զտունն եւ կատարեաց զնա՛՛ Եւ
արար տանն պատուհանս հայեցիկս ծա-
5 ծուկս։ Եւ ած զորմովք տանն [3]պա-
տուարս շուրջանակի՝ առ որմովք տանն
շուրջանակի տաճարին եւ դաբիրայն.
եւ արար [4]կողմանս շուրջանակի։
6 Կողմանցն ներքնոյ՝ ի հինգ կանգնոյ
լայնութիւն նորա, եւ միջնոյն՝ ի վեց
կանգնոյ լայնութիւն, եւ երրորդին՝ յեւթն
կանգնոյ լայնութիւն նորա. քանզի ան-
ջրպետութիւն ետ տանն շուրջանակի
արտաքուստ կողմանէ տանն, զի մի՛
7 հարկանիցին ընդ որմս տանն։ Եւ ի շի-
նել տանն [5]ապառաժ եւ անգործ քա-
րամբք շինեցաւ, եւ մուրճ եւ ամե-
նայն ինչ՛՛ երկաթի ոչ հնչեաց ի շինել
8 նորա։ Եւ դուռն [6]կողմանցին ի ներ-
քոյ աջոյ՛՛ ուսոյ տանն, եւ եղանելի
շուրջանակաւ՝ ի միջինն, եւ ի միջնոյն՝
9 յերրորդ յարկն։ Եւ շինեաց զտունն եւ
կատարեաց զնա, եւ դրուագեաց զտունն
տախտակամածօք պահանգօք եւ յօրին-
10 ուածովք եղեւնափայտից։ Եւ շինեաց
[7]զկողակս ամենայն տանն՛՛, ի հինգ
կանգնոյ բարձրութիւն նոցա, եւ պատ-
եաց [8]զկողակսն եղեւնափայտիւ։
11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Սողոմոն
12 եւ ասէ, Զտունդ զոր շինես դու, եթէ
ըստ հրամանաց իմոց գնասցես եւ զի-
րաւունս իմ արասցես եւ պահեսցես զա-
մենայն պատուիրանս իմ գալ գնովք,
հաստատեցից զբան իմ ընդ քեզ՝ զոր
13 խօսեցայ ընդ Դաւթի հօր քո. Եւ բնա-
կեցայց ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ոչ թողից զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ։
14 Եւ շինեաց Սողոմոն զտունն եւ կա-
15 տարեաց զնա։ Եւ շինեաց զորմս տանն
ի ներքուստ յեղեւնափայտից, ի յատակէ
տանն մինչեւ [9]յորմն եւ մինչեւ ցգե-
րանն, եւ՛՛ պատեաց շուրջանակի փայ-
տիւ ի ներքուստ, եւ դրուագեաց [10]ի
ներքոյ տանն կողմանցօք՛՛ մայրիւք։
16 Եւ շինեաց քսան կանգուն [11]ի ծագէ որ-
մոյն զմի կողմանցն՛՛ ի յատակէ տանն
մինչեւ ցհեծանսն. եւ արար ի ներքոյ
կողմանէ նորա [12]զդաբիրն ի սրբութեան՛՛
17 սրբութեանցն։ Ի քառասուն կանգնոյ
18 էր տունն, [13]տաճարն ներքին՛՛։ Եւ դրուագ-
եաց զտունն ի ներքոյ եղեւնափայտիւք
[14]զկամարսն եւ զկողակս, եւ զգրօ-
շուածս՛՛ զամենայն յեղեւնափայտից, եւ
19 ոչ երեւէր քարն. [15]Հանդէպ դաբիրայն՛՛
ի մէջ տանն ի ներքուստ կողմանէ
պատրաստեաց, դնել անդ զտապանակ
20 ուխտին Տեառն։ Եւ հանդէպ դաբիրայն
քսան կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան
կանգուն ի լայնութիւն, եւ քսան կան-
գուն ի բարձրութիւն նորա. եւ դրուագ-
եաց զնա ոսկւով ձուլով. եւ [16]արար
21 սեղան եղեւնափայտեայ՛՛։ Եւ դրուագ-
եաց Սողոմոն զտունն ի ներքուստ ոսկ-
ւով զտով. եւ [17]հաստատեաց ոսկի
բեւեռօք՛՛ հանդէպ դաբիրայն՝ եւ պատ-
22 եաց զնա ոսկւով։ Եւ զամենայն տունն
[18]օծ ոսկւով մինչեւ ի սպառ ամենայն
տանն. եւ [19]ամենայն ներքին կողման
դաբիրայն՝ արար թիթղունս ոսկիս՛՛։
23 Եւ արար ի ներքս ի դաբիրն երկուս
քերովբէս ի փայտից [20]նոճից, ի տասն
24 կանգնոյ մեծութիւն միոյն՝ կշռով՛՛։ Եւ
ի հինգ կանգնոյ թեւ մի նորա, եւ ի
հինգ կանգնոյ թեւն երկրորդ. տասն
կանգուն թեւէ ի թեւ թեւոց նորա։
25 Նոյնպէս եւ երկրորդի քերովբէին, միով
չափով միբովանդակութիւն քերովբէիցն։
26 Եւ բարձրութիւն միոյ քերովբէի ի տասն
կանգնոյ, նոյնպէս եւ երկրորդի քերով-
27 բէին։ Եւ եդ զերկոսին քերովբէսն ի մէջ
տանն ներքնոյ, եւ տարածեաց զթեւս
նոցա. եւ հասանէր թեւ միոյն յորմն,
եւ հասանէր թեւ քերովբէին երկրորդի՝
յորմն երկրորդ. եւ թեւք նոցա ի մէջ
28 տանն հասանէին թեւէ ի թեւ. Եւ
պատեաց զքերովբէսն ոսկւով։
29 Եւ զամենայն որմս տանն շուրջա-

[1] Օրին. լայնութեան [2] Յօրին. [illegible] [3] Այլքն, կողմանցս խոն յարկս [4] Օրին. սենեակս [5] Օրին. շինեցաւ քարամբք կոփելովք ի քարահատն. մուրճ և տապար. ամենայն գործի [6] Օրին. կողմանցին միջնոյ՝ յաջոյ [7] Օրին. կողմանց զամենայն զտամբն [8] Օրին. զտունն [9] Օրին. ցորմն ձեղուան [10] Օրին. զյատակ տանն տախտակամածօք

[11] Օրին. զյետուստ տանն տախտակամածօք յեղեւնափայտից [12] Օրին. զդաբիրն, զսրբութիւնն [13] Օրին. այսինքն տաճարն որ առաջի (դաբիրայ) [14] Օրին. գնդակօք և ծաղկօք փթթելովք [15] Օրին. Եւ զդաբիրն [16] Օրին. դրուագեաց զսեղանն եղեւնափայտիւ [17] Օրին. անցոյց զվարագոյրն ի շղթայս ոսկիս [18] Օրին. դրուագեաց [19] Օրին. զամենայն սեղանն հանդէպ դաբիրայ դրուագեաց ոսկւով [20] Օրին. իւղոյ, ի տասն կանգնոյ բարձրութիւն նորա

նակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քերոբս
եւ արմաւենիս, եւ [1]դրօշուածս հայելիս"
30 ի ներքսագոյնն եւ յարտաքինն ։ Եւ զյա-
տակ տանն դրուագեաց ոսկւով զներք-
նոյն եւ զարտաքնոյն ։
31 Եւ դրաց դաբիրայն արար [2]դուրս
ի փայտից [3]գիոց, եւ սեամս հնգեկինս ։
32 Եւ երկուս դուրս ի փայտից մայրից, եւ
քանդակս ի նոցանէ մածուցեալս քերոբս
եւ արմաւենիս եւ թիթղունս թռուց-
եալս", եւ պատեաց ոսկւով, եւ իջա-
նէր ի վերայ քերովբէիցն եւ արմաւեն-
եացն ոսկին ։
33 Այնպէս արար դրաց տաճարին սեամս
34 ի փայտից [4]գիոց չորեքկինս ։ Եւ երկո-
ցունց դրանցն փայտս մայրս, երկբա-
ցիկս, մի մի դուռն, եւ ծխնիք նոցա
35 երկբացիկք ։ Եւ դուռն երկրորդ չրջա-
նակաւ՝ դրօշեալ" ի նմա քերոբս եւ ար-
մաւենիս, եւ [5]թռուցեալ թիթղունս,
եւ պատեալ" ոսկւով իջելով ի վերայ
յօրինուածոյն ։
36 Եւ շինեաց [6]զսրահն ներքին երեք-
կարգեան [7]յանտաշից, եւ պարիսպ գործ-
եալ յեղեւնափայտից" ։
37 Ցամին չորրորդի արկ հիմն տանն
Տեառն, յամսեանն Զիու՝ [8]յերկրորդում
38 ամսեանն," Եւ յամին մետասաներորդի՝
յամսեանն ի Բուլ, այն է ամիսն ութե-
րորդ, կատարեցաւ տունն ըստ ամե-
նայն բանի նորա, եւ ըստ ամենայն
յօրինուածոյն իւրոյ. եւ շինեաց զնա
զեւթն ամ ։

ԳԼ. Է

1 Եւ զիւր տունն շինեաց Սողոմոն զե-
րեքտասան ամ, եւ կատարեաց զամե-
նայն զտունն իւր ։
2 Եւ շինեաց զտուն անտառին Լիբա-
նանու՝ հարեւր կանգուն երկայնութիւն
եւ յիսուն կանգուն լայնութիւն նորա,
եւ երեսուն կանգուն բարձրութիւն նո-
րա, [9]եւ երից" կարգաց սեանցն եղեւ-
նափայտից, եւ [10]ուսք եղեւնեայք ի վե-
3 րայ սեանցն. Եւ [11]էյարկ զտունն ի
վերայ կողմանցաց սեանցն". եւ թիւ
սեանցն քառասուն եւ հինգ, եւ հնգե-
4 տասան կարգ ։ Եւ [12]պատուարք երեք,
եւ անջրպետք առ անջրպետօք" երեք-
5 կին ։ Եւ ամենայն դրունք եւ ամենայն
[13]անջրպետք չորեքկուսիք [14]պատուա-
րաւորք, եւ ի դրանէ ի դուռն" երեքկին ։
6 Եւ [15]զկամար սեանցն" արար յիսուն
կանգուն յերկայնութիւն եւ երեսուն ի
լայնութիւն, զօդեալ կամարքն հան-
դէպ միմեանց, եւ սիւնքն եւ խարիսխք
7 ի դիմաց կողմանէ կամարացն ։ Եւ զկա-
մար աթոռոցն ուր դատէր [16]ի կամարի
սանենին՝ արար, եւ յարկ" եղեւնափայ-
տիւք ի յատակէ մինչեւ [17]ցյատակ ։
8 Եւ տան նորա յորում նստիցի՝ սրահ
մի կամարակապ ըստ նմին գործոյ. եւ
[18]տուն դստերն Փարաւոնի զոր առ Սո-
ղոմոն՝ ըստ նմին օրինակի կամարակապ ։
9 Ամենայն ի քարանց պատուականաց,
չափով [19]յանկոփից կցեալ ընդ միմեանս
յերկարաւոր" ի ներքոյ եւ արտաքոյ, ի
հիմանէ մինչեւ [20]ցաւաստաղն. եւ ար-
10 տաքուստ ի սրահին մեծի" Հաստատեալ
քարամբք մեծամեծօք տասնկանգնէիւք
11 եւ ութկանգնէիւք, Եւ ի վերուստ կողմա-
նէ քարամբք պատուականօք ըստ նմին
չափոյ [21]անտաշիւք, եւ եղեւնափայտիւք ։
12 [6]Զսրահն մեծ չուրջանակի երեքկար-
գեանս [22]յանտաշից, եւ կարգ մի [23]մա-
ծուցեալ եղեւնափայտիւ ։ Եւ շինեաց
զսրահ տանն Տեառն՝ զներքին կամարաց
տան Տեառն հանդէպ տաճարին" ։
13 Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոն, եւ
14 առ զՔիրամ ի Տիւրոսէ, Որդի կնոջ
այրւոյ, եւ նա էր ի ցեղէն Նեփթաղի-

[1] Եբր. ծաղիկս փթթեալս [2] Եբր. փեղկս [3] Եբր. իւղոյ, հանդերձ դրանդեօք հինգերորդ մասն որմոյն ։ (32) Այսպէս երկուս փեղկս ի փայտից իւղոյ. եւ քանդակեաց ի նոսա քանդակս քերոբս եւ արմաւենիս եւ ծաղիկս փթթեալս
[4] Եբր. իւղոյ, չորրորդ մասն որմոյն ։ (34) Եւ փեղկքն երկոքեան ի մայր փայտէ. երկու կողք միոյ փեղկին ծալածոյ, եւ երկու կողք միւսոյ փեղկին՝ ծալածոյ ։ (35) Եւ դրօշեաց [5] Եբր. ծաղիկս փթթեալս, եւ պատեաց [6] Եբր. զգաւիթն
[7] Եբր. ի քարինս կոփածոյս, եւ մի կարգի գերան եղեւնափայտեայ [8] Յեբր. զոխով

[9] Եբր. ի վերայ չորից [10] Եբր. հեծանք [11] Եբր. ծածկեաց եղեւնափայտիւք ի վերուստ զսենեակսն որ ի վերայ սեանց [12] Եբր. լուսանցոյց երեքկին, և պատուհան առ պատուհան [13] Եբր. դրանդիք [14] Եբր. ի տեսանել, եւ պատուհան առ պատուհան [15] Եբր. զսրահն կամարակապ, որպէս և զինչ [16] Եբր. արար ի կամար (սրահ), ատենի եւ ծածկեաց [17] Այսինքն, ցձեղուն [18] Եբր. արար տուն [19] Եբր. ի կոփածոյից սղոցելոց սղոցիւք [20] Եբր. ցաւաստաղն, եւ արտաքուստ մինչեւ ի գաւիթն մեծ. [21] Եբր. կոփելովք [22] Եբր. ի քարանց կոփելոց [23] Եբր. հեծանօք եղեւնափայտիւք, նոյնպէս եւ գաւիթ տանն Տեառն ներքին, որպէս եւ սրահ տանն

մայ, եւ հայր նորա այր Տիւրացի. ճար-
տարապետ պղնձոյ եւ լի արուեստիւ
եւ իմաստութեամբ եւ գիտութեամբ՝
գործել զամենայն գործ պղնձոյ. եւ ե-
մուտ առ արքայ Սողոմոն, եւ արար
15 զամենայն զգործն։ Եւ ձուլեաց զերկո-
սին սիւնսն [1]կամարի տանն", ութ եւ
տասն կանգուն բարձրութիւն [2]սեանն,
եւ չուրջ զնովաւ չափ [3]չորեքտասան
կանգուն չուրջանակի [4]թանձրութիւն
սեանն, եւ ի չորից մատանց մատնէքն".
16 Նոյնպէս եւ երկրորդ սիւնն։ Եւ երկուս
խոյակս արար տալ ի վերայ գլխոյ սեանցն
ձոյլ պղնձիս. հինգ կանգուն բարձ-
րութիւն միոյ խոյակին, եւ հինգ կան-
գուն բարձրութիւն երկրորդ խոյակին։
17 [5]Եւ արար երկուս վանդակս ծածկել
զխոյակն, եւ արար երկուս եւս վան-
դակս ծածկել զերկրորդ խոյակն, գործ
18 կախաղանաւ. Եւ երկոցունց սեանցն
նռնաձեւս պղնձիս ի վանդակապատսն,
գործ կախաղանաւ, կարգ առ կարգ.
19 եւ այնպէս արար երկրորդի խոյակին ի
վերայ գլխոյ սեանցն", գործ շուշանա-
գործ [4]առ կամարաւ" ի չորից կանգնոց։
20 [6]Եւ պատուար ի վերայ երկոցունց
սեանցն ի վերուստ ի կողմանցաց խոյա-
կին պատուար, եւ նռնաձեւացն եր-
կերիւր կարգ" չուրջ զերկրորդիւ խոյա-
21 կաւն։ Եւ կանգնեաց զսիւնս [7]կամարի
տաճարին, եւ կանգնեաց [8]զմի սիւնն,
եւ կոչեաց զանուն նորա [9]Յաքում. եւ
կանգնեաց զսիւնն [10]երկրորդ, եւ կոչ-
22 եաց զանուն նորա [11]Բոոզ։ Եւ ի վերայ
գլխոյ սեանցն՝ գործ շուշանագործ. եւ
կատարեցաւ գործ սեանցն։
23 Եւ արար զծովն ձուլածոյ, տասն կան-
գուն շրթանէ ի շուրթն, գործ բոլորշի
[12]նռնաձեւ. հինգ կանգուն բարձրու-
թիւն նորա, եւ [13]զօգեալք երեսուն եւ
երիւք կանգնովք պատէին" զնա շուր-
24 ջանակի։ Եւ [14]նեցուկք ի ներքոյ նորա՝
շուրջանակի պատէին զնա ի տասն կանգ-
նոյ շուրջանակի", երկու կարգ [15]մութից
ձուլեալք ի ձուլին նորա [4]հաստատեալք։
25 Եւ երկոտասան եզն ի ներքոյ ծովուն.
երեքն հայէին ընդ հիւսիս, եւ երեքն
հայէին ընդ [16]ծով, եւ երեքն հայէին
ընդ հարաւ, եւ երեքն հայէին ընդ ա-
րեւելս. եւ ծովն ի վերայ նոցա ի վե-
րուստ կողմանէ. եւ ամենեցուն [17]թի-
26 կունք ի ներքս"։ Եւ թանձրութիւն նո-
րա [18]թզաւ, եւ շուրթն նորա իբրեւ
զգործ շրթան բաժակի. եւ բոյս շու-
շանի ի վերայ նորա. եւ տանէր իբրեւ
երկուս հազարս մարս։
27 Եւ արար [19]մեքենովթս տասն պղնձիս.
[20]հինգ կանգուն երկայնութիւն միոյ մե-
քենովթայ, եւ չորք կանգունք լայնու-
թիւն նորա, եւ [21]վեց կանգուն բարձրու-
28 թիւն նորա։ Եւ այս գործ էր մեքենով-
թայն, [22]խորշք խորշք ի վերայ, եւ խորշք
29 ի մէջ առանցիցն։ Եւ ի վերայ խորշից
նոցա ի մէջ առանցիցն" առիւծք եւ ե-
զինք եւ քերոբէք, եւ ի վերայ [23]առան-
ցիցն նոյնպէս ի վերոյ, եւ ի ներքոյ
առիւծուցն եւ եզանց՝ տեղիք գործ զառ
30 ի թափ։ Եւ չորք անիւք պղնձիք մի-
ում մեքենովթայն եւ առանցք պղնձիք.
եւ ի չորեցունց կողմանց նոցա ուսք
նոցա ի ներքոյ [24]աւազանացն եւ ուսք
ձուլեալք հանգոյնք մարդոյ առ ընթե-
31 րակայքն"։ Եւ բերան նորա ի ներքուստ
ի խոյակէն եւ ի վեր կանգնաւ. եւ բե-
րան նորա [25]գործ բոլորշի", նոյնպէս ի
կանգնոյ եւ ի կիսոյ թանձրութիւն նո-
րա. եւ առ բերանով նորա [26]ճախարակ-
եայ հաստատուն" չորեքկուսի եւ ոչ բո-

[1]Եբր. պղնձիս [2]Եբր. միոյ սեանն [3]Եբր. երկոտասան [4]ՑԵբր. պակաս [5]Եբր. Գործ հիւսկէն վանդակակերպ. շղթայագործ վասն խոյակացն որ ի վերայ գլխոյ սեանցն. եւթն վասն միոյ խոյակի. եւ եւթն վասն միւսոյ խոյակի. (18) Եւ արար սիւնս. եւ կարգս երկուս նռնաձեւաց շուրջանակի ի վերայ միոյ վանդակակերպին՝ ծածկել զխոյակն որ ի վերայ գլխոյ սեանն. այնպէս արար երկրորդի խոյակին. (19) Եւ խոյակքն որ ի վերայ գլխոյ սեանցն որ ի սրահին
[6]Եբր. Եւ խոյակք ի վերայ երկոցունց սեանցն եւս ի վերուստ, առ փորովն առընթեր վանդակակերպին. եւ երկերիւր նռնաձեւք կարգաւ
[7]Եբր. սրահի [8]Եբր. զաջոյ կողմանն [9]Եբր. Յաքին, Նշանակէ, Հաստատեսցէ [10]Եբր. ձախոյ կողմանն [11]Նշանակէ զօրութիւն ի նմա

[12]Եբր. շուրջանակի [13]Եբր. ծիր երեսուն կանգնովք պատէր [14]Եբր. գնդակք ընդ ծնօտիւ նորա պատէին զնա շուրջանակի տասն տասն առ կանգունն [15]Եբր. գնդակաց [16]Եբր. արեւմուտս [17]Եբր. յետոյք ի ներքս [18]Եբր. ուղկաւ [19]Այլքն՝ խարիսխ. այսպէս եւ է ստորեւ
[20]Եբր. չորք [21]Եբր. երեք [22]Եբր. ապառաժք ի նոսա. եւ ապառաժք ի մէջ եզերաց։ (29) Եւ ի վերայ ապառաժաց որ ի մէջ եզերացն՝
[23]Եբր. եզերացն [24]Եբր. աւազանին ուսք ձուլեալք հանդերձ զարդուք առ ընթեր միոյ միոյ։
[25]Եբր. բոլորշի գործ խարսխի [26]Եբր. քանդակք եւ ապառաժք

32 լորչի ։ Եւ չորք անիւք ի ներքոյ [1]հաս-
տատելոցն, եւ [2]ձեռք յանիւսն. ի մեքե-
նովթսն . եւ բարձրութիւն միոյ անուոյ
33 ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ ։ Եւ գործ անուոցն՝
իբրեւ զգործած անուոց կառաց, եւ
[3]ձեռք նոցա եւ պարանոցք իւրեանց եւ
թիկունք իւրեանց եւ ամենայն արար
34 նոցա ձուլածոյ ։ Եւ չորք ուսք ի վե-
րայ չորեցունց անկեանց միոյ մեքենով-
թայն . անդստին ի մեքենովթայն ուսք
35 իւր ։ Եւ ի գլուխ մեքենովթայն կէս
կանգնոյ [3]մեծ բոլորակ շուրջ զնովաւ ի
վերայ գլխոյ մեքենովթայն, եւ սկիզբն
ձեռաց նորա եւ խորշք" նորա անդստին
36 ի նմանէ ։ Եւ [4]բանային ի սկիզբն ձեռաց
նորա, եւ խորշք" նորա քերովբք եւ ա-
ռիւծունք եւ արմաւենիք [5]կանգնեալք
առ նովաւ. իւրաքանչիւր հանդէպ ե-
րեսաց իւրոց ի ներքս եւ" շուրջանակի ։
37 Ըստ նմին օրինակի արար զամենայն
զտասանեսին մեքենովթսն . մի պայման
եւ մի չափ եւ մի օրինակ ամենեցուն ։
38 Եւ արար տասն պուտնարդս պղնձիս.
եւ ունէր պուտնարդ մի քառասուն մա-
փոր . ի չորից կանգնոց պուտնարդ մի
չափով, եւ պուտնարդ մի ի վերայ միոյ
մեքենովթոյ՝ տասնեցունց մեքենով-
39 թացն ։ Եւ եդ զմեքենովթսն հինգ յուսոյ
տանն յաջմէ, եւ զհինգն յուսոյ տանն
ի ձախմէ . եւ ծովն յուսոյ տանն ընդ
աջմէ՝ ընդ արեւելս ի հարաւոյ կողմանէ ։
40 Եւ արար Քիրամ [6]զսանսն եւ [7]զջե-
ռուցիչսն եւ զտաշտսն . եւ կատարեաց
Քիրամ առնել զամենայն գործն զոր ա-
րար արքային Սողոմոնի ի տան Տեառն.
41 Սիւնս երկուս, եւ շրջանակս քանդակա-
գործից սեանցն ի վերայ գլխոյ սեանցն .
երկուս երկուս վանդակապատս՝ ծած-
կել զերկոսին շրջանակսն քանդակա-
գործացն որ էին ի վերայ սեանցն .
42 Զնռնաձեւսն զչորեքհարեւր երկոցունց
վանդակացն, երկու կարգ նռնաձեւաց
միոյ վանդակի, ծածկել շուրջ զերկո-
սին շրջանակս մեքենովթացն ի վերայ
43 երկոցունց սեանցն . Եւ զմեքենովթսն
եւ զպուտնարդսն տասանեսին ի վերայ
44 մեքենովթացն . Եւ զծովն զմի, եւ զեր-
կոտասանեսին եզինսն ի ներքոյ ծովուն .
45 Եւ զսանսն եւ [7]զջեռուցիչսն [8]զերեսին
եւ զտաշտսն, եւ զամենայն կահն զոր
արար Քիրամ արքային Սողոմոնի ի տանն
Տեառն [9]եւ սիւնք քառասուն եւ ութ
տանն արքային եւ տանն Տեառն . զա-
մենայն գործ զարքային պատրաստեաց
Քիրամ պղնձի համօրէն . եւ ոչ գոյր
կշիռ պղնձոյն որով արար զամենայն
զգործսն զայնոսիկ ի բազմութենէ ան-
տի յոյժ, եւ ոչ գոյր չափ կշռոյ պղնձոյն"
46 փայլնոյ ։ Առ ափն Յորդանանու ձուլեաց
զայն արքայի, ի թանձրութեան երկրին
ի մէջ Սոկքովթայ եւ ի մէջ Սիրարթա-
47 մայ ։ Եւ [10]ետ արքայ Սողոմոն [11]յամե-
նայն կահն, քանզի կարի յոյժ էր բազ-
մութեամբ եւ ոչ գոյր թիւ պղնձոյն ։
48 Եւ արար Սողոմոն զամենայն կահն որ
ի տան Տեառն, զզոհանոցն ոսկի, եւ
զսեղանն յորոյ վերայ հացն պատարագի՝
49 ոսկի, Եւ զաշտանակսն հինգ ընդ աջմէ
եւ հինգ ընդ ձախմէ հանդէպ դաբիրայն
ի զուտ ոսկւոյ, եւ զբազմակալսն եւ
50 զճրագունսն եւ զյարդարիչսն ոսկիս, Եւ
[12]զդրանդսն եւ զբեւեռսն" եւ զտաշտսն
եւ [13]զսկաւառակսն եւ զտուփսն" ոս-
կիս զուտ, եւ [14]զդրունս տանն ներքը-
նոյ, զսրբութեան սրբութեանցն, եւ
զդրունս տան տաճարին՝ ոսկիս ։
51 Եւ բովանդակեցաւ ամենայն գործն
զոր արար արքայ Սողոմոն զտանն
Տեառն . եւ տարաւ արքայ Սողոմոն
զսրբութիւնսն Դաւթի հօր իւրոյ [8]եւ
զամենայն սրբութիւնս Սողոմոնի" զար-
ծաթ եւ զոսկի եւ զկահ՝ ետ ի գանձս
տանն Տեառն ։

ԳԼ. Ը

1 Յայնժամ եկեղեցացոյց արքայ Սողո-
մոն զամենայն ծերս Իսրայելի, հան-
դերձ ամենայն գլխօք [15]զաւազանացն
համբարձելոց" հարց որդւոցն Իսրայելի
առ արքայ Սողոմոն [16]ի Սիոն, հանել
զտապանակ ուխտին Տեառն ի քաղաքէ
2 Դաւթի՝ այս է Սիոն ։ Եւ եկեղեցացան

[1] Եբր. ապառուածոցն [2] Ա.յ.օրն.՝ առանցք [3] Եբր. բարձրութեամբ բոլորակ շուրջանակի . եւ ի վերայ գլխոյ մեքենովթայն եզերք նորա եւ ապառուած [4] Եբր. քանդակեալ էին ի վերայ տախտակաց եզերաց նորա եւ ապառուածոց [5] Եբր. ըստ պատշաճութեան իւրաքանչիւր եւ զարդք կախեալք [6] Եբր. զպուտնարդսն [7] Եբր. զբահսն

[8] Յեբր. դ—ի——ե [9] Եբր. ի պղնձոյ [10] Եբր. եթող կշռել [11] Եբր. զամենայն [12] Եբր. զբաժակսն եւ զբազմակալսն [13] Եբր. զխնկամանսն եւ զբուռուառսն [14] Եբր. զծխնիս դրանց [15] Եբր. ցեղիցն, զիշխանս [16] Եբր. յԵրուսաղէմ.

առ արքայ Սողոմոն ամենայն այր Իս-
րայելի, յամսեանն Աթանիմ ի տօ-
3 նին, այն է ամիսն եւթներորդ։ Եւ ե-
լին ամենայն ծերք Իսրայելի, եւ բար-
4 ձին քահանայքն զտապանակն։ Եւ հա-
նին զտապանակն Տեառն եւ զխորանն
վկայութեան, եւ զամենայն սպասն
սրբութեան որ ի խորանին վկայութեան.
եւ հանին զայն քահանայքն եւ Ղեւ-
5 տացիք։ Եւ արքայ Սողոմոն եւ ամե-
նայն ժողովուրդն Իսրայելի գումարեալք
առ նա՝ հանդերձ նովաւ առաջի տապա-
նակին զենուին արջառս եւ ոչխարս
անհամարս եւ անթիւս ի բազմութենէ։
6 Եւ տարան ի ներքս քահանայքն զտա-
պանակ ուխտին Տեառն ի տեղի իւր, ի
դաբիր տանն, սրբութեան սրբութեանցն՝
7 ընդ թեւովք քերովբէիցն. Զի քերով-
բէքն թռուցեալ թեւովք ի վերայ տեղ-
ւոյ տապանակին, եւ ծածկեցին քերով-
բէքն զտապանակն եւ [1]զսրբութիւնս
8 նորա ի վերուստ։ Եւ [2]կային ի վերայ
սրբեցելոցն, եւ հայէին գլուխք սրբե-
ցելոցն" ի սրբութեանց անտի հանդէպ
դաբիրայն, եւ արտաքս ոչ երեւէին.
9 եւ եղեն անդ մինչեւ ցայսօր։ Եւ ոչ
ինչ գոյր ի տապանակին, բայց երկու
տախտակքն քարեղէնք [3]տախտակք ուխ-
տի", զորս եդ անդ Մովսէս ի Քորեբ,
զորս ուխտեաց Տէր ընդ որդիսն Իսրա-
յելի յելանել նոցա յերկրէն Եգիպտաց-
10 ւոց։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին քահանայքն
ի սրբութենէն, եւ ամպն ելից զտունն
11 Տեառն. Եւ ոչ կարէին քահանայքն կալ
ի սպասու յերեսաց ամպոյն, զի փառք
Տեառն լցին զտունն։
12 Յայնժամ ասէ Սողոմոն, Տէր ասաց
13 [4]հովանի լինել միգով"։ Շինելով շինեցի
քեզ տուն բնակութեան, հաստատու-
14 թիւն աթոռոյ քում յաւիտեան։ Եւ
դարձոյց արքայ զերեսս իւր եւ օրհ-
նեաց զամենայն Իսրայէլ. եւ ամենայն
15 եկեղեցին Իսրայելի կայր. Եւ ասէ,
Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի [3]այսօր,
որ խօսեցաւ բերանով իւրով [5]վասն
Դաւթի հօր իմոյ, եւ ձեռօք իւրովք
16 ելից. եւ ասէ, Յօրէ յորմէ հանի զժո-
ղովուրդ իմ զԻսրայէլ յԵգիպտոսէ՝ ոչ
ընտրեցի ի քաղաքի միում ուրեք զա-
ւազանաց Իսրայելի շինել տուն զի լի-
նիցի անուան իմոյ. եւ ընտրեցի զԴաւիթ
լինել ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրա-
17 յելի։ Եւ եղեւ ի սրտի Դաւթի հօր իմոյ
շինել տուն անուան Տեառն Աստուծոյ
18 Իսրայելի. Եւ ասէ Տէր ցԴաւիթ ցհայր
իմ, Փոխանակ զի եկն ի սիրտ քո շինել
տուն անուան իմոյ, բարւոք արարեր
19 զի եղեւ ի սրտի քում. Բայց դու ոչ
շինեսցես զտունն, այլ որդի քո որ ելա-
նիցէ յերանաց քոց՝ նա շինեսցէ տուն
20 անուան իմոյ։ Եւ կանգնեաց Տէր զբան
իւր զոր խօսեցաւ. եւ կացի ես փոխա-
նակ Դաւթի հօր իմոյ, եւ նստայ յա-
թոռն Իսրայելի որպէս եւ խօսեցաւ Տէր.
եւ շինեցի տուն անուան Տեառն Ա-
21 ստուծոյ Իսրայելի. Եւ եդի անդ տեղի
տապանակին, ուր է ուխտն Տեառն զոր
ուխտեաց Տէր ընդ հարսն մեր, ի հանել
նորա զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց։
22 Եւ յարեաւ Սողոմոն յերեսաց սեղա-
նոյն Տեառն առաջի ամենայն եկեղեց-
ւոյն Իսրայելի, եւ տարածեաց զձեռս
23 իւր յերկինս, Եւ ասէ, Տէր Աստուած
Իսրայելի, չիք իբրեւ զքեզ Աստուած
յերկինս ի վեր եւ յերկիր ի խոնարհ, որ
պահեցեր զուխտ եւ զողորմութիւն [6]ծա-
ռայի քում գնացելոյ առաջի քո ամե-
24 նայն սրտիւ իւրով", Պահել ծառայի քում
Դաւթի հօր իմոյ զոր խօսեցար նմա
եւ խօսեցար բերանով քով, եւ ձեռօք
քովք կատարեցեր որպէս եւ յաւուր
25 յայսմիկ։ Եւ արդ, Տէր, Աստուած Իս-
րայելի, պահեա ծառայի քում Դաւթի
հօր իմոյ զոր խօսեցար նմա եւ ասա-
ցեր, Ոչ բարձցի քո այր յերեսաց իմոց
որ նստիցի յաթոռ Իսրայելի, միայն թէ
զգուշասցին որդիք քո ճանապարհաց
իւրեանց գնալ առաջի իմ, որպէս եւ
26 գնացեր առաջի իմ։ Եւ արդ, Տէր, Աս-
տուած Իսրայելի, հաւատարիմ լիցի
բանն քո զոր խօսեցար ծառայի քում
Դաւթի հօր իմոյ։
27 Թէ [7]բնակիցէ՞ Աստուած ընդ մարդ-
կան որ ի վերայ երկրի. եթէ" երկինք
եւ երկինից երկինք չեն քեզ բաւական,
28 արդ զիա՞րդ տունս զոր շինեցի։ Եւ արդ
հայեաց յաղօթս ծառայի քում եւ ի
խնդրուածս իմ, Տէր Աստուած [8]Իսրայելի,

[1] Ոմն. զծածկս [2] Ոմն. երկայնեցին զծածկսն, եւ երեւէին գլուխք լծակացն [3] Ոմն. [illegible]
[4] Ոմն. բնակել ի միգի [5] Ոմն. ընդ

[6] Ոմն. ծառայից քոց որ գնան առաջի քո ամենայն սրտիւ իւրեանց [7] Ոմն. արդարեւ բնակիցէ Աստուած ի վերայ երկրի. ահա [8] Ոմն. իմ

լսել պաղատանաց աղօթից ծառայի քո
29 որ [1]կայ առաջի քո առ քեզ", Լինել բաց
աչաց քոց զցայգ եւ զցերեկ ի տեղւոջս
զորմէ ասացեր թէ Եղիցի անուն իմ անդ,
ի լսել աղօթից զոր աղաչէ ծառայ քո ի
տեղւոջս յայսմիկ [2]ի տուէ եւ ի գիշերի"։
30 Եւ լուիցես ձայնի ծառայի քո եւ ժո-
ղովրդեան քո Իսրայելի, զոր կայցեն
յաղօթս ի տեղւոջս յայսմիկ. եւ դու
լուիցես ի տեղւոջ բնակութեան քո յեր-
31 կինս, Եւ [3]արասցես եւ քաւեսցես զոր
ինչ ոք մեղիցէ ընկերի իւրում. եւ եթէ
առցէ ի վերայ նորա անէծս անիծանել
զնա, եւ խոստովան լիցի" առաջի սե-
32 ղանոյ քո ի տանս յայսմիկ, Եւ դու
լուիցես յերկնից եւ արասցես, եւ դա-
տեսցիս [4]զժողովուրդ քո զԻսրայէլ" յա-
նօրինել անօրինին, տալ ըստ ճանա-
պարհաց նորա ի գլուխ նորա եւ ար-
դարացուցանել զարդարն՝ տալ նմա ըստ
արդարութեան նորա։
33 Եւ ի պարտել ժողովրդեան քո Իս-
րայելի առաջի թշնամեաց, յորժամ մե-
ղանչիցեն քեզ եւ դառնայցեն առ քեզ
եւ խոստովան լիցին անուան քում, եւ
յաղօթս կայցեն եւ աղաչիցեն առ քեզ
34 ի տանս յայսմիկ, Եւ դու լուիցես յերկ-
նից եւ քաւեսցես զմեղս ժողովրդեան
քո Իսրայելի, եւ դարձուսցես զնոսա
յերկիրս զոր ետուր հարց նոցա։
35 Եւ յարգելուլ երկնից եւ ի չլինել
անձրեւի, զի մեղուցեալ իցեն քեզ, եւ
յաղօթս կացցեն ի տեղւոջս յայսմիկ, եւ
խոստովան լինիցին անուան քում, եւ
ի մեղաց իւրեանց դառնայցեն, յորժամ
36 նկուն առնիցես զնոսա, Լուիցես յերկ-
նից եւ քաւեսցես զմեղս ծառայից քոց
եւ ժողովրդեան քո Իսրայելի. զի ցուց-
ցես նոցա ճանապարհ բարի գնալ ի նա,
եւ տացես անձրեւ յերկիր քո զոր ետուր
ժողովրդեան քում ի ժառանգութիւն։
37 Եւ սով եթէ լինիցի յերկրի, կամ թէ
մահ լինիցի, կամ թէ հրայրեացք կամ
դալուկն կամ ջորեակ, կամ ժանգ եթէ
լինիցի, եւ նեղիցէ զնա թշնամի իւր ի
միում ի քաղաքացն իւրոց, ամենայն պա-
38 տահար եւ ամենայն ցաւ, Ամենայն ա-
ղօթք, եւ ամենայն խնդրուածք որ լի-
նիցին ամենայն մարդոյ, ամենայն ժո-
ղովրդեան քո Իսրայելի, որպէս զիարդ
գիտիցեն իւրաքանչիւր զախտ սրտի
իւրոյ, եւ տարածեսցէ զձեռս իւր ի
39 տանս յայսմիկ, Եւ դու լուիցես յերկ-
նից ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ,
եւ քաւեսցես եւ արասցես. եւ տացես
առն ըստ ամենայն ճանապարհաց իւրոց,
որպէս եւ գիտիցես զսիրտ նորա. զի
դու միայն գիտես զսիրտ ամենայն որդ-
40 ւոց մարդկան. Զի երկիցեն ի քէն զա-
մենայն աւուրս իւրեանց որչափ եւ
կեցցեն ի վերայ երեսաց երկրին զոր
ետուր հարցն մերոց։
41 Եւ օտարոտին որ ոչ իցէ ի ժողովրդե-
նէ քումմէ Իսրայելէ, եւ նա եկեալ ի-
42 ցէ յերկրէ հեռաստանէ[5], Ուր եւ լուիցէ
զանուանէ քումմէ մեծէ եւ զձեռանէ
քումմէ հզօրէ եւ զբազկէ քումմէ ձգե-
լոյ, եւ եկեսցէ եւ յաղօթս կացցէ ի
43 տեղւոջս յայսմիկ, Եւ դու լուիցես յերկ-
նից ի պատրաստ բնակութենէ քում-
մէ, եւ արասցես ըստ ամենայնի զոր
եւ կարդասցէ առ քեզ օտարոտին. զի
ծանիցեն ամենայն ազգք երկրի զանուն
քո. եւ երկիցեն ի քէն որպէս եւ ժո-
ղովուրդ քո Իսրայէլ. եւ ծանիցեն զի
անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ տանս
զոր շինեցի։
44 Եւ եթէ ելանիցէ ժողովուրդ քո ի պա-
տերազմ ընդ թշնամիս իւր ի ճանապարհի
[6]յորմէ դարձուսցես" զնոսա, եւ կացցեն
յաղօթս յանուն Տեառն ի ճանապարհի
քաղաքիս զոր ընտրեցեր, եւ տանս զոր
45 շինեցի անուան քում, Եւ լուիցես
յերկնից աղօթից նոցա եւ խնդրուածոց
նոցա, եւ արասցես նոցա իրաւունս։
46 [7]Քանզի մեղանչիցեն քեզ, զի չիք
մարդ որ ոչ մեղանչէ, եւ եթէ [8]ածցես
ի վերայ" նոցա, եւ մատնեսցես զնոսա
առաջի թշնամեաց, եւ գերիցեն զնոսա
գերիչք իւրեանց յերկիր թշնամւոյ ի
47 հեռաւոր կամ ի մօտաւոր, Եւ դար-
ձուսցեն զսիրտս իւրեանց յերկրին յոր
գերեցան, եւ դառնայցեն եւ աղաչի-
ցեն զքեզ յերկրին գերութեան իւր-
եանց, եւ ասիցեն, Մեղաք, անօրինե-
48 ցաք, անիրաւեցաք, Եւ դարձցին առ քեզ

[1] Ոմն. կայ յաղօթս առաջի քո այսօր [2] Յոմն. [illegible] [3] Ոմն. լուիցես եւ քաւեսցես։ (31) Եթէ մեղիցէ ոք ընկերի իւրում, և նա խնդրեսցէ ի նմանէ երդումն, եւ երդումն դիցէ [4] Ոմն. զծառայս քո

[5] Ոմանք յաւելուն, վասն անուան քո [6] Ոմն. ընդ որ առաքեսցես [7] Կամ, Յորժամ [8] Ոմն. բարկասցիս

յամենայն սրտէ իւրեանց եւ յամենայն
անձնէ իւրեանց յերկրին թշնամեաց
իւրեանց յոր փոխեցեր զնոսա, եւ յա-
ղօթս կայցեն առ քեզ [1]վասն ճանա-
պարհի երկրին իւրեանց զոր ետուր
հարցն նոցա եւ քաղաքիս զոր ընտրեցեր
եւ տանս զոր շինեցի անուան քում,
49 Եւ լուիցես յերկնից ի պատրաստ բնա-
կութենէ քումմէ աղօթից նոցա եւ
խնդրուածոց նոցա, եւ արասցես նոցա
50 իրաւունս. Եւ քաւեսցես զանիրաւու-
թիւնս նոցա զոր մեղան քեզ, եւ ըստ
ամենայն արհամարհանաց նոցա զոր
արհամարհեցին զքեզ. եւ տացես զնո-
սա ի գթութիւն առաջի գերչաց իւր-
51 եանց, եւ գթասցին ի նոսա. Զի ժո-
ղովուրդ քո եւ ժառանգութիւն քո են
զորս հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց ի
52 միջոյ երկաթոյն հալոցաց։ Եւ եղիցին
աչք քո [2]եւ ականջք քո" բաց ի խնդ-
րուածս ծառայի քո. եւ ի խնդրուածս
ժողովրդեան քո Իսրայելի՝ լսել նոցա
յամենայնի որովք եւ կարդայցեն առ
53 քեզ։ Զի դու զատուցեր զնոսա քեզ ի
ժառանգութիւն յամենայն ժողովրդոց
երկրի, որպէս խօսեցար ի ձեռն Մով-
սիսի ծառայի քո ի հանել զհարսն մեր
յԵգիպտոսէ, Տէր Տէր։
[2]Յայնժամ խօսեցաւ Սողոմոն վասն
տանն իբրեւ կատարեաց շինել զնա.
Զարեգակն ծանեաւ յերկինս. Տէր ա-
սաց բնակել ի մէգի. Շինեա զտուն իմ
տուն վայելուչ բնակել ի նմա նորոգու-
թեամբ։ Ո՞չ աւանիկ գրեալ է այս ի
54 գիրս երգոց"։ Եւ եղեւ իբրեւ կատար-
եաց Սողոմոն կալ յաղօթս առ Տէր
զամենայն աղօթս զայս եւ զխնդրուածս,
յարեաւ յերեսաց սեղանոյն Տեառն ուր
կայր ի ծունր ի վերայ ծնգաց իւրոց,
եւ ձեռք իւր ընդ երկինս տարածեալ,
55 Եւ եկաց եւ օրհնեաց զամենայն եկե-
ղեցին Իսրայելի մեծաձայն, եւ ասէ,
56 Օրհնեալ է Տէր [2]այսօր, որ ետ հանգիստ
ժողովրդեան իւրում Իսրայելի ըստ ա-
մենայնի զոր եւ խօսեցաւ. ոչ վրիպեաց
բան մի յամենայն բանից նորա բարեաց
որովք խօսեցաւ ի ձեռն Մովսիսի ծա-
57 ռայի իւրոյ։ Եղիցի Տէր Աստուած մեր
ընդ մեզ որպէս էր ընդ հարսն մեր,
58 եւ մի՛ թողցէ [3]զմեզ, Այլ դարձուսցէ
զմեզ առ ի չխոտորելոյ" սրտից մերոց ի
նմանէ, գնալ յամենայն ճանապարհս
նորա եւ պահել զամենայն պատուիրանս
նորա եւ զհրամանս նորա եւ զիրաւունս
նորա զորս պատուիրեաց հարցն մերոց։
59 Եղիցին բանքս իմ այսոքիկ որովք պա-
ղատեցայ առաջի Տեառն [2]Աստուծոյ մե-
րոյ" մերձենալ առ Տէր Աստուած մեր
ի տուէ եւ ի գիշերի, առնել իրաւունս
ծառայի քում, եւ իրաւունս ժողովրդ-
դեան քում Իսրայելի, զբան օր ըստ օ-
60 րէ. Զի ծանիցեն ամենայն ժողովուրդք
երկրի, զի Տէր՝ նա է Աստուած, եւ չիք
61 այլ ոք։ Եւ եղիցին սիրտք [4]մեր կատա-
րեալք առ Տէր Աստուած մեր [2]անարա-
տութեամբ գնալ ըստ հրամանաց նո-
րա, եւ պահել զպատուիրանս նորա
որպէս եւ յաւուր յայսմիկ։
62 Եւ արքայ եւ ամենայն որդիքն Իս-
րայելի ընդ նմա զոհեցին զոհս առաջի
63 Տեառն։ Եւ զոհեաց արքայ Սողոմոն
զոհս խաղաղականաց զորս զոհեաց
Տեառն յարջառոց քսան եւ երկու հա-
զարս, եւ յոչխարաց հարեւր եւ քսան
հազար. եւ արար նաւակատիս տանն
Տեառն արքայ եւ ամենայն որդիքն Իս-
64 րայելի։ Յաւուր յայնմիկ սրբեաց ար-
քայ զմիջոց [5]սրահին որ հանդէպ տանն
Տեառն. զի անդ արար զողջակէզսն եւ
զպատարագսն եւ զզոհսն եւ զճարպսն
խաղաղականաց. զի սեղանն պղնձի որ
առաջի Տեառն կայր՝ փոքր էր. եւ ոչ
կարէր ընդունել զողջակէզսն եւ զպա-
տարագս եւ զզոհս խաղաղականաց։
65 Եւ արար Սողոմոն յաւուր յայնմիկ
տօն, եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա
եկեղեցի մեծ, ի մտիցն Եմաթայ մինչեւ
ցգետն Եգիպտացւոց. առաջի Տեառն
Աստուծոյ մերոյ [2]ի տանն զոր շինեաց,
ուտելով եւ ըմպելով եւ ուրախ լինելով
առաջի Տեառն Աստուծոյ մերոյ" զեւթն
օր եւ զեւթն օր, աւուրս չորեքտասան։
66 Եւ յաւուրն ութերորդի արձակեաց
զժողովուրդսն. եւ օրհնեցին զարքայ
եւ գնացին իւրաքանչիւր ի բնակու-
թիւնս իւրեանց, խնդութեամբ եւ սրտի
զուարթութեամբ ի վերայ ամենայն բա-
րեացն զոր արար Տէր ծառայի իւրում
Դաւթի՝ եւ Իսրայելի ժողովրդեան իւրում։

[1] Եբր. ի [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. զմեզ, եւ մի՛ լքցէ զմեզ, (58) Առ ի չխոտորելոյ

[4] Եբր. ձեր [5] Եբր. գաւթին

ԳԼ. Թ

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն
շինել զտունն Տեառն եւ զտունն ար-
քայի, եւ զամենայն հանդերձանս Սո-
2 ղոմոնի զոր կամեցաւ առնել, Եւ երե-
ւեցաւ Տէր Սողոմոնի երկրորդ անգամ,
3 որպէս երեւեցաւ նմա ի Գաբաւոն, Եւ
ասէ ցնա Տէր, Լուայ ձայնի աղօթից քոց
եւ պաղատանաց զոր պաղատեցար ա-
ռաջի իմ, [1]արարի քեզ ըստ ամենայն աղօ-
թից քոց." սրբեցի զտունն զոր շինե-
ցեր դնել զանուն իմ անդ յաւիտեան,
եւ եղիցին աչք իմ եւ սիրտ իմ անդ զա-
4 մենայն աւուրս։ Եւ դու եթէ գնասցես
առաջի իմ, որպէս գնաց Դաւիթ հայր քո
[2]սրբութեամբ սրտիւ եւ ուղղութեամբ՝
առնել ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցի
նմա, եւ զհրամանս իմ եւ զպատուի-
5 րանս իմ պահեսցես, Կանգնեցից զա-
թոռ թագաւորութեան քո ի վերայ Իս-
րայէլի յաւիտեան, որպէս խօսեցայ
Դաւթի հօր քում եւ ասացի, Մի պա-
կասեսցէ քո այր [3]առաջնորդ յԻսրայէլէ"։
6 Ապա թէ դառնալով դառնայցէք դուք
եւ որդիք ձեր յինէն, եւ ոչ պահիցէք
դուք զպատուիրանս իմ եւ զհրամանս իմ
զոր [4]ետ Մովսէս" առաջի ձեր, եւ եր-
թայցէք եւ ծառայիցէք աստուածոց օ-
տարաց եւ երկիր պագանիցէք նոցա,
7 Բարձից զԻսրայէլ յերկրէն զոր ետու
նոցա եւ զտունդ զայդ զոր սրբեցի ա-
նուան իմոյ՝ ընկեցից յերեսաց իմոց. եւ
եղիցի Իսրայէլ [5]յապականութիւն եւ ի
8 խօսս ընդ ամենայն ժողովուրդս։ Եւ
տունդ բարձրացեալ՝ ի զրոյցս. ամենայն
որ անցանիցէ առ դովաւ՝ զարմասցի եւ
շչեսցէ եւ ասասցէ, Ընդէ՞ր արար Տէր
այսպէս երկրիս այսմիկ եւ տանս այս-
9 միկ։ Եւ ասասցեն, Փոխանակ զի թո-
ղին զՏէր Աստուած իւրեանց որ եհան
զհարս նոցա յԵգիպտոսէ ի տանէ ծառայ-
ութեան, եւ բուռն հարին զաստուածոց
օտարաց, եւ երկիր պագին նոցա եւ
ծառայեցին նոցա, վասն այնորիկ ած
Տէր ի վերայ դոցա զամենայն չարիսդ
զայդոսիկ։ [1]Յայնժամ եհան Սողոմոն
զդուստրն Փարաւոնի ի քաղաքէ Դաւ-
թի ի տուն իւր՝ զոր շինեաց իւր։"
10 Եւ եղեւ [6]յաւուրսն յայնոսիկ յամս քսան
զոր" շինեաց Սողոմոն զերկոսին տունսն՝
զտունն Տեառն եւ զտունն արքայի,
11 Քիրամ արքայ Տիւրոսի ձեռնտու էր
Սողոմոնի եղեւնափայտիւք եւ փայտիւք
մայրից եւ ոսկւով, [7]եւ ամենայն կա-
մօք իւրովք". յայնժամ ետ արքայ Սո-
ղոմոն Քիրամայ քսան քաղաք ի Գալի-
12 լեա։ Եւ ել Քիրամ ի Տիւրոսէ [1]եւ չո-
գաւ ի Գալիլեա" տեսանել զքաղաքսն
զոր ետ նմա Սողոմոն, եւ ոչ եղեւ նմա
13 հաճոյ. Եւ ասէ, Զի՞նչ են քաղաքքս
այսոքիկ զոր ետուր ինձ, եղբայր. եւ
կոչեաց զնոսա [8]սահմանս մինչեւ ցայ-
14 սօր։ Եւ [9]եբեր Քիրամ Սողոմոնի հա-
րեւր եւ քսան տաղանդ ոսկւոյ։
15 Եւ այս [10]են հանդերձանք աւարին",
զոր եհան արքայ Սողոմոն շինել զտունն
Տեառն եւ զտունն [11]արքայի, եւ զՄեղոն
եւ զբարձաւանդակն, խնուլ զխրամս
քաղաքին Դաւթի, եւ զԱսուր եւ
զՄայդան եւ զպարիսպն Երուսաղեմի,
եւ զԵսեր եւ զՄակեդդով եւ զԳազեր,
16 Փարաւոնի արքայի Եգիպտացւոց. քան-
զի ել" եւ առ զԳազեր, եւ այրեաց
զնա հրով, եւ զՔանանացին որ նստէր
ի քաղաքին՝ սպան, եւ ետ զնա պաշ-
տառական դստեր իւրում կնոջ Սողոմո-
17 նի։ Եւ շինեաց Սողոմոն զԳազեր եւ
18 զԲեթորոն զներքին, Եւ զԲաղաթ եւ
[12]զԹերմովթ յանապատի յերկրի անդ,
19 Եւ զամենայն քաղաքս [13]բնակութեանց
որ էին Սողոմոնի, եւ զքաղաքս կա-
ռաց եւ զամենայն քաղաքս երիվարաց,
եւ զհանդերձանս Սողոմոնի զոր հան-
դերձեաց շինել յԵրուսաղէմ եւ ի Լի-
20 բանան եւ յամենայն [14]երկրին. Վասն
չիշխելոյ նորա ամենայն ազգին մնացե-
լոյ" յԱմովրհացւոցն եւ ի Քետացւոց
եւ ի Փերեզացւոց եւ ի Խեւացւոց եւ
[15]ի Քանանացւոց եւ ի Յեբուսացւոց եւ
ի Գերգեսացւոց", որ ոչ յորդւոցն Իս-
21 րայէլի էին. Որդիք նոցա մնացեալք
յետ նոցա յերկրին, զորս ոչ կարացին
որդիքն Իսրայէլի սատակել. եւ արկ

[1] Յեբր. պակասէ [2] Եբր. կատարեալ [3] Եբր. յաթոռոյ Իսրայէլի [4] Եբր. ետու [5] Եբր. յառակս [6] Եբր. ի կատարածի ամաց քսանից յորս

[7] Յեբր. ըստ ամենայն կամաց նորա [8] Եբր. երկիր Քաբուղայ, այսինքն՝ անհաճոյ [9] Եբր. առաքեաց [10] Եբր. է բան հարկին [11] Եբր. իւր և զՄելոն և զպարիսպն Երուսաղեմի, եւ զՀասոր, եւ զՄակեդդով եւ զԳազեր։ (16) Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց ել [12] Եբր. զԹադամոր [13] Եբր. համբարոց [14] Եբր. երկրին իշխանութեան իւրոյ. (20) Զամենայն ազգն զմնացեալ [15] Եբր. ի Յեբուսացւոց

զնոսա Սողոմոն ընդ հարկօք ծառայու-
22 *թեան մինչեւ ցայսօր ։ Եւ յորդւոցն*
Իսրայելի ոչ [1]ետ Սողոմոն ի հանդեր-
ձաւորութիւն”. զի նոքա արք պատե-
րազմօղք էին, եւ ծառայք նորա եւ իշ-
խանք նորա եւ սպառազէնք նորա եւ
23 *[2]հեծեալք նորա ։ Եւ այս են իշխանք*
որ կային ի վերայ գործոյն Սողոմոնի,
հինգ հարեւր եւ յիսուն, որ ունէին
զժողովուրդն որ գործէին զգործն ։
24 *Բայց դուստրն Փարաւոնի ել ի քա-*
ղաքէն Դաւթի ի տունն իւր, զոր շի-
նեաց նմա. յայնժամ շինեաց զՄեղոն ։
25 *Եւ հանէր Սողոմոն երիցս անգամ ի*
տարւոջ ողջակէզս եւ խաղաղականս ի
վերայ սեղանոյն զոր շինեաց Տեառն,
եւ արկանէր խունկս առաջի Տեառն ։
26 *Եւ բովանդակեաց զտունն ։ Եւ արար*
նաւ արքայ Սողոմոն ի Գասիոնգաբեր,
որ է մերձ յԵղաթ՝ յեզեր [3]վերջնոյ ծո-
27 *վուն յերկրին Եդոմայ ։ Եւ առաքեաց*
Քիրամ ընդ նաւսն ի ծառայից իւրոց
նաւորդս հմուտս նաւարկութեան ծովու
28 *ընդ ծառայս Սողոմոնի ։ Եւ չոգան [4]ի*
Սովփերա, եւ առին անտի ոսկի չո-
րեքհարեւր եւ քսան տաղանդ, եւ բե-
րին արքայի Սողոմոնի ։

ԳԼ. Ժ

1 *Եւ տիկինն Սաբայ լուաւ զանուն Սո-*
ղոմոնի եւ զանուն Տեառն [5]եւ զիմաս-
տութիւն Սողոմոնի”. եւ եկն փորձել
2 *զնա առակօք ։ Եւ եկն յԵրուսաղէմ զօ-*
րու ծանու յոյժ, եւ ուղտուք որ բար-
ձեալ բերէին խունկս եւ ոսկի բազում
յոյժ եւ ականս պատուականս. եւ ե-
մուտ առ Սողոմոն, եւ խօսեցաւ ընդ
նմա զամենայն ինչ որ էր ի սրտի իւ-
3 *րում ։ Եւ մեկնեաց նմա Սողոմոն զա-*
մենայն բանս նորա, եւ ոչ էր բան
սխալեալ յարքայէ զոր ոչ մեկնեաց նմա ։
4 *Եւ ետես [6]տիկինն զամենայն իմաստու-*
թիւնն Սողոմոնի, եւ զտունս զոր շի-
5 *նեաց, Եւ զխորտիկսն Սողոմոնի, եւ*
զաթոռ ծառայից նորա, եւ զկարգ պաշ-
տօնէից նորա, եւ զհանդերձանս նոցա,
եւ զմատռուակս նորա, եւ [7]զողջա-
կէզս նորա զոր մատուցանէր” Տեառն,
6 *եւ յիմարեցաւ ։ Եւ ասէ ցարքայ Սողո-*
մոն, Ճշմարիտ էր բանն զոր լուայ յեր-
կրին իմում վասն բանից քոց եւ վասն
7 *իմաստութեան քո. Եւ ոչ հաւատացի*
խօսելեացն առ իս, մինչեւ ինձէն եկի
եւ տեսին աչք իմ. եւ ահա ի կէս չէ
զոր պատմեցին ինձ իմաստութեանդ
զոր յաւելեր եւ բարութեան, եւ ամե-
նայն համբաւոյն զոր լսէին յերկրին ի-
8 *մում ։ Երանելի են [8]կանայք քո եւ ե-*
րանելի ծառայք քո որ կան առաջի քո՝
եւ հանապազ լսեն զիմաստութիւն քո ։
9 *Եւ եղիցի Տէր Աստուած քո օրհնեալ*
որ հաճեցաւ ընդ քեզ տալ զքեզ յա-
թոռ Իսրայելի. վասն սիրելոյ Տեառն
զԻսրայէլ հաստատել յաւիտեան. եւ
կացոյց զքեզ արքայ ի վերայ նոցա,
առնել իրաւունս եւ արդարութիւն [8]յա-
10 *տեանս նոցա” ։ Եւ ետ Սողոմոնի հա-*
րեւր եւ քսան տաղանդ ոսկւոյ եւ
խունկս բազումս յոյժ եւ ականս պա-
տուականս. եւ ոչ էին եկեալ այնպիսի
խունկք բազումք [5]եւ անուշունք”, զորս
ետ տիկինն Սաբայ արքայի Սողոմոնի ։
11 *Եւ նաւն Քիրամայ որ բերէր ոսկի*
[9]ի Սովփերայ, եբեր [9]ի Սովփերայ փայտ
[10]անտաշ բազում յոյժ եւ ականս պա-
12 *տուականս ։ Եւ արար արքայ զփայտն*
[10]անտաշս մոյթս տանն Տեառն եւ տանն
արքայի, եւ քնարս եւ տաւիղս երգե-
ցողաց. եւ չէր եկեալ այնպիսի փայտ
[10]անտաշ յերկիր”, եւ ոչ երեւեցաւ
ուրեք մինչեւ ցայսօր ։
13 *Եւ արքայ Սողոմոն ետ տիկնոջն Սա-*
բայ զամենայն ինչ զոր կամեցաւ եւ
զոր խնդրեաց, բաց յայնմանէ զորս
տուեալ էր [11]նորա ի ձեռս” արքայի
Սողոմոնի. եւ դարձաւ եւ գնաց յերկիր
իւր՝ ինքն եւ [5]ամենայն ծառայք իւր ։
14 *Եւ էր կշիռ ոսկւոյն եկելոյ Սողոմոնի*
ի միում տարւոջ վեց հարեւր եւ վաթ-
15 *սուն եւ վեց տաղանդ ոսկւոյ. Թող զհար-*
կացն կարգելոց եւ զվաճառաց վաճառա-
կանաց, եւ զամենայն թագաւորաց
[12]այնր կողման” եւ նախարարաց երկրին ։
16 *Եւ արար արքայ Սողոմոն [13]երեքհա-*
րեւր նիզակ” ոսկի կռածոյ, եւ [14]երեքհա-

[1] Եբր. առ Սողոմոն ծառայ [2] Եբր. վերակացուք կառաց եւ երիվարաց [3] Եբր. Կարմիր [4] Եբր. յՈփիր [5] Յեբր. պակասէ [6] Եբր. տիկինն Սաբայ [7] Կամ, զսանդուղն որ ելանէր ի տունն

[8] Եբր. արք [9] Եբր. յՈփիրայ [10] Եբր. ալմուկ [11] Եբր. նմա ըստ ձեռին [12] Եբր. Արաբացւոց, կամ, խառն ժողովրդոց [13] Եբր. երկերիւր վահան [14] Եբր. վեցհարիւր սիկղ

բեւր դահեկան" ի վերայ միոյ [1]նիզակի ․
17 Եւ երեքհարեւր [2]զէն ոսկի կուռ, [3]եւ
երեք մանք ոսկւոյ ի մի զէն" ․ եւ եդ զայն
արքայ ի տուն անտառին Լիբանանու ։
18 Եւ արար արքայ աթոռ փղոսկրեայ
մեծ, եւ պատեաց զնա ոսկւով փոր-
19 ձով ․ վեց աստիճան աթոռոյն, եւ [4]դէմք
եզանց" ի թիկանց կողմանէ աթոռոյն,
եւ ձեռք աստի եւ անտի ի վերայ ա-
թոռոյն նստելոյ, եւ երկու առիւծունք
20 կային առընթեր ձեռացն ։ Եւ երկոտա-
սան առեւծք կային ի վերայ վեցեցունց
աստիճանացն աստի եւ անտի․ եւ ոչ եղեւ
այնպիսի յամենայն թագաւորութեան ։
21 Եւ ամենայն կահ սպասու արքայի
Սողոմոնի ոսկի [5]գործեալ, եւ աւազանք
ոսկիք", եւ ամենայն կահ տան անտա-
ռին Լիբանանու [6]ոսկւով պատեալ".
եւ ոչ գոյր արծաթ, քանզի ոչ էր հա-
մարեալ արծաթ յաւուրս Սողոմոնի թէ
22 իցէ ինչ ։ Զի նաւ Թարսացի էր Սո-
ղոմոնի արքայի ի ծովու ընդ նաւս
Քիրամայ, եւ յերեամ գայր արքայի
նաւ ի Թարսսէ, ոսկւոյ եւ արծաթոյ
եւ ժանեաց փղաց եւ կապկաց եւ
սիրամարգաց ։
23 Եւ մեծացաւ Սողոմոն քան զամենայն
թագաւորս երկրի մեծութեամբ եւ ի-
24 մաստութեամբ ։ Եւ ամենայն [7]թագա-
ւորք երկրի խնդրէին տեսանել" զերեսս
Սողոմոնի, լսել զիմաստութիւն նորա
25 զոր ետ [8]Տէր ի սիրտ նորա ։ Եւ նոքա բե-
րէին իւրաքանչիւր զպատարագս իւ-
րեանց, անօթս արծաթեղէնս եւ անօթս
ոսկեղէնս եւ հանդերձս, [9]ստաշխն եւ
խունկս եւ ձիս եւ ջորիս, ամի ամի ։
26 Եւ ժողովեաց Սողոմոն կառս եւ հե-
ծեալս ․ եւ էին Սողոմոնի [10]քառասուն
հազար ձիք մատակք" կառաց, եւ երկո-
տասան հազար երիվարաց, եւ եդ զնոսա
ի քաղաքս կառաց, եւ որ ընդ արքայի
յԵրուսաղէմ ։ [5]Եւ էր իշխան ամենայն
թագաւորացն ի Գետոյն մինչեւ ցայլազգիս,
27 եւ մինչեւ ցսահմանս Եգիպտացւոց ։" Եւ
ետ արքայ զարծաթ [5]եւ զոսկի" յԵրու-
սաղէմ իբրեւ զքարինս, եւ զեղեւնա-
փայտ՝ իբրեւ զմոլաթզենիս ի դաշտս
28 բազմութեամբ ։ Եւ ելք երիվարաց Սո-
ղոմոնի յԵգիպտոսէ, եւ [11]ի Թեկուայ
վաճառք արքայի ․ եւ առնուին ի Թե-
29 կուայ գնովք" ։ Եւ ելանէին ելք կա-
ռաց յԵգիպտոսէ փոխանակ [12]արծա-
թոյ, եւ ձի ընդ հարեւր եւ յիսուն ար-
ծաթոյ ․ եւ նոյնպէս թագաւորացն ա-
մենեցունց Քետտիմայ, եւ թագաւորացն
Ասորւոց [13]որ ընդ ծովակողմն" ելանէին ։

ԳԼ․ ԺԱ

1 Եւ արքայ Սողոմոն [14]էր իգասէր ․ եւ
առ իւր" կանայս օտարոտիս բազումս,
եւ զդուստրն Փարաւոնի, եւ Մովա-
բացիս եւ Ամոնացիս եւ Եդովմայեցիս եւ
[15]Ասորիս եւ Քետացիս [5]եւ Ամովրհացիս",
2 Յազգացն յորոց [16]ասացեալ Տէր որդւոցն
Իսրայելի չմտանել առ նոսա, եւ նոքա
մի մտցեն առ ձեզ թէ գուցէ խոտո-
րեցուցանիցեն զսիրտս ձեր զկնի կռոցն
իւրեանց ․ ի նոսա յարեցաւ Սողոմոն
3 սիրել ։ Եւ էին նորա կանայք տիկնայք
եւթն հարեւր, եւ հարճք երեք հա-
րեւր ․ եւ խոտորեցուցին կանայք նորա
4 զսիրտ նորա ։ Եւ եղեւ ի ժամանակի
ծերութեանն Սողոմոնի կանայք նորա
խոտորեցուցին զսիրտ նորա զհետ աս-
տուածոց օտարաց ․ եւ ոչ էր սիրտ նո-
րա կատարեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ
իւրոյ իբրեւ զսիրտն Դաւթի հօր իւրոյ ։
5 Եւ գնաց Սողոմոն զհետ Աստարտայ
գարշելւոյ Սիդոնացւոց, եւ զհետ Մեղ-
6 քոմայ գարշելւոյ որդւոցն Ամոնայ ։ Եւ
արար Սողոմոն չար առաջի Տեառն, եւ
ոչ չոգաւ զհետ Տեառն իբրեւ զԴաւիթ
7 զհայր իւր ։ Յայնժամ շինեաց Սողոմոն
զբարձաւանդակն Քամովսայ [17]կռոցն
Մովաբու ի լերինն հանդէպ Երուսաղե-
մի, եւ Մեղքոմայ [17]կռոց որդւոցն Ամով-
նայ [5]եւ Աստարտայ գարշելւոյ Սիդո-
8 նացւոց" ։ Եւ այնպէս արար ամենայն
կանանց իւրոց օտարոտւոց ․ արկանէին
խունկս եւ զոհէին կռոց իւրեանց ․
9 Եւ բարկացաւ Տէր Սողոմոնի, զի
խոտորեցոյց զսիրտ իւր ի Տեառնէ Ա-
ստուծոյ Իսրայելի որ երեւեցաւ նմա
10 երկիցս, Եւ պատուիրեաց նմա վասն

[1] Եբր. վահանի [2] Եբր. ասպար [3] Եբր. երեք
հարեւր ոսկւոյ ի մի ասպար [4] Եբր. գլուխ բոլորշի
[5] Եբր. պակաս [6] Եբր. ոսկի զուտ [7] Եբր. եր-
կիր խնդրէր [8] Եբր. Աստուած [9] Եբր. զէնս
[10] Եբր. հազար եւ չորեքհարեւր

[11] Եբր. վաճառականք արքային առնուին երա-
մակս գնովք [12] Եբր. վեցհարեւր արծաթոյ
[13] Եբր. ի ձեռն նոցա [14] Եբր. սիրեաց [15] Եբր.
Սիդոնացիս [16] Եբր. ասաց [17] Եբր. գար-
շելւոյ

*բանին այնորիկ, ամենեւին չերթալ զհետ
աստուածոց օտարաց, եւ [1]պահել եւ
առնել" զոր պատուիրեաց նմա Տէր
11 [2]Աստուած: Եւ ասէ Տէր ցՍողոմոն,
Փոխանակ զի եղեւ այդ ընդ քեզ, եւ
ոչ պահեցեր զհրամանս իմ եւ զպատ-
ուիրանս զոր պատուիրեցի քեզ, պա-
տառելով պատառեցից զթագաւորու-
թիւնդ ի ձեռանէ քումմէ, եւ տաց
12 զդա ծառայի քում: Բայց ի քո աւուրս
ոչ արարից զայն վասն Դաւթի հօր քո,
այլ ի ձեռանէ որդւոյ քո առից զդա:
13 Սակայն զամենայն թագաւորութիւնդ ոչ
առից. գաւազան մի տաց որդւոյ քում
վասն Դաւթի ծառայի իմոյ եւ վասն
Երուսաղեմի քաղաքի զոր ընտրեցի:
14 Եւ յարոյց Տէր սատան Սողոմոնի
[3]զԱդեր զԵդոմայեցի ի զաւակէ թա-
15 գաւորութեանն Եդովմայեցւոց: Եւ ե-
ղեւ [4]ի սատակել Դաւթի զԵդոմ", յեր-
թալ Յովաբայ իշխանի զօրուն թաղել
զվիրաւորսն, զի կոտորեցին զամենայն
16 արու յԵդոմ. Զի վեց ամիս նստաւ
անդ Յովաբ եւ ամենայն Իսրայէլ [2]յԵ-
դոմ, մինչեւ սատակեաց զամենայն
17 արու Եդովմայեցւոց. Եւ փախեաւ
[5]Ադեր ինքն եւ ամենայն արք Եդովմա-
յեցիք ի ծառայից հօր նորա եւ մտին
յԵգիպտոս. եւ [5]Ադեր մանուկ փոքր
18 էր: Եւ յարեան [6]արքն ի քաղաքէ ան-
տի Մադիամու" եւ եկին ի Փարան, եւ
առին ընդ իւրեանս արս ի Փարանէ եւ
եկին յԵգիպտոս առ Փարաւոն արքայ
Եգիպտացւոց, [2]եւ եմուտ Ադեր առ
Փարաւոն." եւ ետ նմա տուն եւ կար-
գեաց նմա հաց, եւ ետ նմա գետին:
19 Եւ եգիտ [5]Ադեր շնորհս առաջի Փարա-
ւոնի յոյժ, եւ ետ նմա կին զքոյր կնոջ
20 իւրոյ՝ զքոյր [7]Թեկեմինայ զերէց: Եւ
ծնաւ քոյրն Թեկեմինայ Ադերայ" զԳա-
նիբաթ զորդի նորա. եւ սնոյց զնա
[8]Թեկեմինա ի մէջ որդւոցն Փարաւոնի.
եւ էր Գանեբաթ ի տան Փարաւոնի ի
21 մէջ որդւոցն Փարաւոնի: Եւ լուաւ
[5]Ադեր յԵգիպտոս եթէ ննջեաց Դաւիթ
ընդ հարս իւր, եւ եթէ մեռաւ Յովաբ
իշխան զօրուն. եւ ասէ [5]Ադեր ցՓա-
րաւոն, Արձակեա զիս եւ դարձայց
22 յերկիր իմ: Եւ ասէ Փարաւոն [9]ցԱդեր,
Զի՞նչ պակաս է քեզ առ իս զի խնդրես
երթալ յերկիր քո. եւ ասէ [10]ցնա Ադեր,
Զի" արձակելով արձակեսցես զիս. [2]եւ
դարձաւ Ադեր յերկիր իւր:"
23 Եւ յարոյց [11]Տէր սատան Սողոմոնի
զՌազոն զորդի Եղիադայ, որ փախեաւ
յԱդրաադարայ արքայէ Սուբայ ի տեառ-
24 նէ իւրմէ: Եւ ժողովեցան առ նա արք,
եւ էր իշխան գնդին ի կոտորել զնոսա
Դաւթի. եւ գնացին ի Դամասկոս եւ
նստան ի նմա. եւ [12]թագաւորեաց ի
25 Դամասկոս: Եւ եղեւ հակառակ Իսրա-
յէլի զամենայն աւուրս Սողոմոնի. [13]այս
է չարութիւն Ադերայ". եւ ծանրացա-
ումն եղեւ Իսրայէլի, եւ թագաւոր-
եաց յերկրին [14]Եդոմայ:
26 Եւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ Եփ-
րաթացի ի Սարիրայ, եւ անուն մօր
նորա Սարուա կին այրի, [2]եւ նա էր
որդի կնոջ այրւոյ" ծառայ Սողոմոնի.
27 եւ ամբարձ զձեռն իւր յարքայ: Եւ այն
իրք էին զի վերացոյց զձեռն իւր յար-
քայ [2]Սողոմոն. արքայ" Սողոմոն շինեաց
[15]զբարձաւանդակն, եւ եխից զխրամ
28 քաղաքին Դաւթի հօր իւրոյ. Եւ այրն
Յերոբովամ հզօր զօրութեամբ. իբրեւ
ետես Սողոմոն զպատանեակն եթէ
այր գործոյ է, կացոյց զնա ի վերայ
հարկաց բեռնակրաց տանն Յովսեփայ:
29 Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ եւ ել
Յերոբովամ յԵրուսաղեմէ, եւ եգիտ
զնա Աքիա Սիլովնացի մարգարէ ի ճա-
նապարհի [2]եւ մեկուսացոյց զնա ի ճա-
նապարհէն". եւ Աքիա զգեցեալ էր
հանդերձ նոր. եւ երկոքեան ի դաշ-
30 տին: Եւ բուռն եհար Աքիա զհանդեր-
ձէն իւրմէ զնորոյ որ ի վերայ իւր,
եւ պատառեաց զնա յերկոտասան կա-
31 պերտս: Եւ ասէ ցՅերոբովամ, Առ դու
քեզ զտասն կայերտսդ. զի այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի, Ահա ես
պատառեցից զթագաւորութիւնն ի ձե-
ռաց Սողոմոնի, եւ տաց քեզ զտասն
32 գաւազանսն: Եւ [16]երկու գաւազանքն
եղիցին" նորա վասն Դաւթի ծառայի ի-
մոյ, եւ վասն Երուսաղեմի քաղաքի*

---

[1] Եբր. նա ոչ պահեաց [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. զԱդադ [4] Եբր. ի լինել Դաւթի յԵդոմ [5] Եբր. Ադադ [6] Եբր. ի Մադիամայ [7] Եբր. Թահփենեսի տիկնոջ. (20) Եւ ծնաւ նմա քոյրն Թահփենեսի [8] Եբր. Թահփենէս

[9] Եբր. ցԱդադ [10] Եբր. Ոչինչ. այլ [11] Եբր. Աստուած [12] Եբր. թագաւորեցին [13] Կամ, Թող զչարութիւնն Ադադայ [14] Եբր. Ասորւոց [15] Եբր. զՄեղոն, տես Գլ. Թ. 15: [16] գաւազան (ցեղ) մի եղիցի

զոր ընտրեցի յամենայն ցեղիցն Իսրա-
33 յելի. Փոխանակ զի ¹եթող զիս, եւ եր-
կիր եպագ Աստարտայ գարշելւոյ" Սի-
դոնացւոց, եւ Քամովսայ կռոց Մովա-
բայ, եւ Մեղքովմայ ²կազդուրութ որդ-
ւոցն Ամոնայ. եւ ոչ ³գնաց ի ճանա-
պարհս իմ առնել ուղղութիւն առաջի
իմ, եւ զճշմարտութիւնս եւ զդատաս-
տանս իմ իբրեւ զԴաւիթ զհայր իւր։
34 Եւ ոչ առից զամենայն թագաւորու-
թիւնն ի ձեռանէ նորա, ⁴զի հակառա-
կութեամբ կացից հակառակ նմա" զա-
մենայն աւուրս կենաց նորա, վասն
Դաւթի ծառայի իմոյ զոր ընտրեցի, որ
պահեաց զպատուիրանս իմ եւ զճշմար-
35 տութիւնս։ Եւ առից զթագաւորութիւնն
ի ձեռանէ ⁵նորա, եւ տաց քեզ զտասն
36 գաւազանսն. Եւ որդւոյ նորա տաց
⁶զերկուս գաւազանսն", վասն միայլոյ
ճրագի ծառայի իմում Դաւթի զամե-
նայն աւուրս առաջի իմ յԵրուսաղէմ
քաղաքի զոր ընտրեցի դնել զանուն իմ
37 անդ։ Եւ զքեզ առից եւ թագաւորես-
ցես որոց եւ ցանկասցի անձն քո. եւ
դու եղիցես թագաւոր ի վերայ Իսրա-
38 յելի։ Եւ եղիցի եթէ պահեսցես զամե-
նայն ինչ զոր ես պատուիրեմ քեզ, եւ
գնասցես ի ճանապարհս իմ եւ արաս-
ցես ուղղութիւն առաջի իմ, զգուշանալ
պատուիրանաց իմոց եւ հրամանաց ի-
մոց, որպէս արար Դաւիթ ծառայ իմ,
եւ եղէց ընդ քեզ, եւ շինեցից քեզ
տուն հաւատարիմ որպէս շինեցի Դաւ-
39 թի. եւ տաց քեզ զԻսրայէլ։ Եւ չար-
չարեցից զզաւակն Դաւթի վասն այնո-
40 րիկ. բայց ոչ զամենայն աւուրս։ Եւ
խնդրեաց Սողոմոն սպանանել զՅերոբո-
վամ. եւ յարեաւ Յերոբովամ եւ փա-
խեաւ յԵգիպտոս առ Սուսակիմ արքայ
Եգիպտացւոց. եւ էր յԵգիպտոս մին-
չեւ մեռաւ Սողոմոն։
41 Եւ մնացորդք բանիցն Սողոմոնի եւ
ամենայն ինչ զոր արար եւ ամենայն
իմաստութիւն նորա ո՞չ աւանիկ գրեալ
42 է ի գիրս բանից Սողոմոնի։ Եւ աւուրք
զորս թագաւորեաց Սողոմոն յԵրուսա-
ղէմ ի վերայ ամենայն Իսրայելի ամք
43 քառասուն։ Եւ ննջեաց Սողոմոն ընդ
հարս իւր, եւ թաղեցին զնա ի քաղա-
քի Դաւթի հօր իւրոյ եւ թագաւորեաց
Ռոբովամ որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ չոգաւ ⁷արքայ Ռոբովամ ի Սիկիմ.
զի ի Սիկիմ գայր ամենայն Իսրայէլ
2 թագաւորեցուցանել զնա։ Եւ եղեւ իբ-
րեւ լուաւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ,
եւ ինքն էր տակաւին յԵգիպտոս յորմէ
հետէ փախեաւ յերեսաց արքային Սողո-
մոնի, եւ ⁸դարձաւ Յերոբովամ յԵգիպ-
3 տոսէ"։ Եւ առաքեցին եւ կոչեցին զնա.
եւ եկն Յերոբովամ եւ ամենայն եկե-
ղեցին Իսրայելի. եւ խօսեցաւ ամենայն
ժողովուրդն ընդ ⁷արքային Ռոբովամայ
4 եւ ասեն, Հայր քո ծանրացոյց զանուր
մեր, եւ դու թեթեւացո ի խիստ ծա-
ռայութենէ հօր քո եւ ի ծանր անրոյ
նորա զոր եդ ի վերայ մեր, եւ ծառա-
5 յեսցուք քեզ։ Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք
մինչեւ ցերիս աւուրս, եւ դարձջիք առ
իս. եւ գնացին։
6 Եւ խորհեցաւ արքայ Ռոբովամ ընդ
ծերսն որ կային առաջի Սողոմոնի հօր
նորա մինչդեռ կենդանի էր, եւ ասէ,
Զիա՞րդ խորհիք եւ տացուք պատաս-
7 խանի ժողովրդեանն։ Եւ խօսեցան ընդ
նմա եւ ասեն, Եթէ յաւուր յայսմիկ լի-
նիցիս ծառայ ժողովրդեանն այնմիկ եւ
ծառայեսցես նոցա, եւ անսասցես նոցա
եւ խօսեսցիս ընդ նոսա բանս բարիս,
եղիցին քեզ ծառայք զամենայն աւուրս։
8 Եւ եթող զխորհուրդ ծերոցն զոր խոր-
հեցաւ ընդ նոսա, եւ խորհեցաւ ընդ
մանկտին սննդակիցս իւր որ կային
9 առաջի նորա, Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞նչ
տայք խրատ, եւ տաց պատասխանի
ժողովրդեանն՝ որ խօսեցան ընդ իս եւ
ասեն, Թեթեւացո յանրոյն զոր եդ հայր
10 քո ի վերայ մեր։ Եւ խօսեցան ընդ
նմա մանկտին սննդակիցք իւր որ
կային առաջի նորա եւ ասեն, Այսպէս
խօսեսցիս յականջս ժողովրդեանն որ
խօսեցան ընդ քեզ եւ ասեն, Հայր քո
ծանրացոյց զանուր մեր, եւ դու թե-
թեւացո ի մէնջ. այսպէս խօսեսցիս ընդ
նոսա, Ճկոյթ իմ ստուար է քան զմէջ
11 հօր իմոյ. Եւ արդ հայր իմ եդ ի վե-
րայ ձեր անուր ծանր, եւ ես յաւելից

¹ Ոմք. թողին զիս եւ երկիր պագին Աստարտայ, աստուծոյն ²Ոմք. աստուծոյն ³Ոմք. գնացին
⁴ Ոմք. այլ կացուցից զնա իշխան ⁵Ոմք. որդւոյ նորա ⁶Ոմք. զմի գաւազանն

⁷ Յոմք. ղոֆամե ⁸Ոմք. բնակէր Յերոբովամ յԵգիպտոս

յանուրն ձեր . հայր իմ խրատեաց զձեզ
գանիւք, եւ ես խրատեցից զձեզ [1]քըքովք։
12 Եւ եկն [2]ամենայն Իսրայէլ առ ար-
քայ" Ռոբովամ յաւուրն երրորդի որ-
պէս խօսեցաւ ընդ նոսա արքայ, եւ
ասէ, Դարձջիք առ իս յաւուրն երրոր-
13 դի։ Եւ պատասխանի ետ արքայ ժո-
ղովրդեանն խստութեամբ. եւ եթող
Ռոբովամ զխորհուրդ ծերոցն զոր խոր-
14 հեցան ընդ նմա, Եւ խօսեցաւ ընդ նո-
սա ըստ խորհրդեան մանկտւոյն եւ ասէ,
Հայր իմ ծանրացոյց զանուր ձեր, եւ
ես յաւելից յանուր ձեր. հայր իմ
խրատէր զձեզ գանիւք, եւ ես խրատե-
15 ցից զձեզ [1]քըքովք։ Եւ ոչ լուաւ ար-
քայ ժողովրդեանն, զի էր խոտորումն
ի Տեառնէ. զի հաստատեսցէ Տէր զբան
իւր զոր խօսեցաւ ի ձեռն Աքիայ Սի-
լովնացւոյ, վասն Յերոբովամայ որդւոյ
16 Նաբատայ։ Իբրեւ տեսին ամենայն Իս-
րայէլ եթէ ոչ լուաւ նոցա արքայ, պա-
տասխանի ետ ժողովուրդն արքայի եւ
ասէ, Զի՞նչ բաժին կայ մեր ընդ Դաւ-
թի, եւ ոչ գոյ մեր ժառանգութիւն
ընդ որդւոյ Յեսսեայ. [3]պնդեաց ի բնա-
կութիւնս" քո, Իսրայէլ, եւ արդ դու
[4]արածեա զտունն Դաւթի". եւ գնաց
17 Իսրայէլ [3]ի բնակութիւնս իւր։ Եւ
որդւոցն Իսրայելի որ նստէին ի քա-
ղաքս Յուդայ՝ թագաւորեաց Ռոբովամ։
18 Եւ առաքեաց արքայ Ռոբովամ զԱդո-
նիրամ հարկապետ, եւ քարկոծեցին
զնա ամենայն Իսրայէլ քարամբք եւ մե-
ռաւ։ Եւ արքայ Ռոբովամ աճապարեաց
ելանել ի կառս՝ փախչել յԵրուսաղէմ.
19 Եւ արհամարհեաց Իսրայէլ զտունն Դաւ-
թի մինչեւ ցայսօր։
20 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ ամենայն Իսրա-
յէլ եթէ դարձաւ Յերոբովամ, առաքե-
ցին եւ կոչեցին զնա ի ժողովուրդն, եւ
թագաւորեցուցին զնա ի վերայ Իսրա-
յելի. եւ ոչ ոք էր զկնի տանն Դաւթի,
բայց միայն ի գաւազանէ տանն Յու-
21 դայ [5]եւ Բենիամինի"։ Եւ Ռոբովամ ե-
մուտ յԵրուսաղէմ, եւ եկեղեցացոյց
զժողովուրդն Յուդայ եւ զգաւազանն
Բենիամինի՝ հարիւր եւ ութսուն հա-
զար երիտասարդաց պատերազմողաց՝
պատերազմել ընդ տանն Իսրայելի,
դարձուցանել զթագաւորութիւնն [6]Ռո-
բովամայ որդւոյ" Սողոմոնի։
22 Եւ եղեւ բան [7]Տեառն առ Սամեա
23 այր Աստուծոյ եւ ասէ, Խօսեաց ընդ
Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի, արքայի
Յուդայ, եւ ընդ ամենայն տանն Յու-
դայ եւ Բենիամինի, եւ ընդ մնացորդս
24 ժողովրդեանն, եւ ասասցես, Այսպէս
ասէ Տէր, Մի՛ ելանէք եւ մի՛ տայցէք
պատերազմ ընդ եղբարս ձեր ընդ որ-
դիսն Իսրայելի, դարձցի իւրաքանչիւր
ոք ի տուն իւր, զի յինէն եղեւ բանն
այն։ Եւ լուան բանի Տեառն, եւ դա-
դարեցին յերթալոյ ըստ բանին Տեառն։
25 Եւ շինեաց Յերոբովամ զՍիկիմ ի
լերինն Եփրեմայ եւ բնակէր ի նմա.
26 եւ ել անտի եւ շինեաց զՓանուէլ։ Եւ
ասէ Յերոբովամ ի սրտի իւրում, Ահա
արդ դառնայցէ [8]թագաւորութիւնս իմ"
27 ի տունն Դաւթի։ Եթէ ելանիցէ ժո-
ղովուրդս զոհել զոհս ի տան Տեառն
յԵրուսաղէմ, եւ դառնայցէ սիրտ ժո-
ղովրդեանս այսորիկ առ [5]Տէր, եւ առ"
տէր իւրեանց Ռոբովամ արքայ Յուդայ,
եւ սպանանիցեն զիս եւ դառնայցեն
28 առ Ռոբովամ արքայ Յուդայ։ Եւ խոր-
հեցաւ արքայ, եւ չոգաւ արար երկուս
երինջս ոսկիս, եւ ասէ ցժողովուրդն,
Շատ լիցի ձեզ ելանել յԵրուսաղէմ.
ահա աստուածք քո, Իսրայէլ, որ հա-
29 նին զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց։ Եւ
եդ զմին ի Բեթէլ եւ զմեւսն ի Դան։
30 Եւ եղեւ բանն այն ի մեղս. եւ երթայր
ժողովուրդն առաջի երեսաց միոյն մին-
31 չեւ ցԴան։ Եւ արար տունս ի վերայ
բարձանց. եւ արար քուրմս [9]զմասն ինչ
ժողովրդեանն որ ոչ էին ի տանէ" Ղեւեայ։
32 Եւ արար Յերոբովամ տօն յամսեանն
ութերորդի յաւուր հնգետասաներորդի
նորին ամսոյ ըստ տօնին որ յերկրին
Յուդայ, եւ [10]ել ի սեղանն զոր" արար
ի Բեթէլ զոհել երնջոցն զոր արար եւ
կացոյց ի Բեթէլ քուրմս բարձանցն
33 զոր արար. Եւ [11]ել ի սեղանն զոր ա-
րար ի Բեթէլ, որ օր հնգետասան էր
ամսոյն ութերորդի [12]ի տօնին զոր ստեղծ
ի սրտէ իւրմէ, եւ արար տօնս որդւոցն
Իսրայելի, եւ ել ի սեղանն [13]զոհել։

[1] կամ, կարճօք [2] Ոմք. Յերոբովամ եւ ամենայն ժողովուրդն առ [3] Ոմք. ի վրանս [4] Ոմք. տես զտուն քո, Դաւիթ [5] Յոմք. պակաս

[6] Ոմք. ի Ռոբովամ. որդի [7] Ոմք. Աստուծոյ [8] Ոմք. թագաւորութիւնն [9] Ոմք. ի յետնոց ժողովրդեան որ ոչ էին յորդւոց [10] Կամ, եհան զոհս ի սեղանն. նոյնպէս [11] Կամ, եհան զոհս [12] Ոմք. յամսեանն [13] Ոմք. արկանել խունկս

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ ահա այր Աստուծոյ եկեալ ի Յու-
դայ բանիւ Տեառն ի Բեթէլ, եւ Յե-
րոբովամ կայր ի վերայ սեղանոյն [1]ելոյ
2 զոհել ի վերայ"։ Եւ կոչեաց զսեղանն բա-
նիւ Տեառն եւ ասէ, Սեղան, սեղան,
այսպէս ասէ Տէր, Ահա որդի ծնցի տան
Դաւթի՝ Յովսիա անուն նորա, եւ զո-
հեսցէ ի վերայ քո զքուրմս բարձանցդ
որ [2]զոհեն ի վերայ քո, եւ ոսկերս
3 մարդկան այրեսցեն ի վերայ քո։ Եւ
ետ յաւուր յայնմիկ նշան եւ ասէ, Այս
նշան է զոր խօսեցաւ Տէր եւ ասէ,
Ահա սեղանդ պատառեսցի, եւ հեղցի
[3]պարարտութիւնդ որ ի վերայ դորա։
4 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ Յերո-
բովամ զբանս առնն Աստուծոյ բարբա-
ռելոյ ի վերայ սեղանոյն որ ի Բեթէլ,
ձգեաց արքայ զձեռն իւր ի սեղանոյ
անտի եւ ասէ, Կալարուք զդա. եւ ցա-
մաքեցաւ ձեռն նորա զոր ձգեաց ի նա,
եւ ոչ կարաց դարձուցանել զնա առ
5 ինքն։ Եւ սեղանն պատառեցաւ եւ
հեղաւ [4]պարարտութիւնն ի սեղանոյ
անտի, ըստ նշանին զոր ետ այրն Աս-
6 տուծոյ բանիւ Տեառն։ Եւ ասէ ար-
քայ Յերոբովամ ցայրն Աստուծոյ, Ա-
ղաչեա զերեսս Տեառն Աստուծոյ քո,
եւ արա աղօթս վասն իմ եւ դարձցի
ձեռն իմ առ իս. եւ աղաչեաց այրն
Աստուծոյ առաջի Տեառն, եւ դարձաւ
ձեռնն արքայի առ նա, եւ եղեւ իբրեւ
7 զառաջինն։ Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ
առնն Աստուծոյ եւ ասէ, Մուտ ընդ
իս ի տուն եւ ճաշեա, եւ տաց քեզ
8 պարգեւ։ Եւ ասէ այրն Աստուծոյ ցար-
քայ, Եթէ տացես ինձ զկէս տան քո,
ոչ մտից ընդ քեզ, եւ ոչ կերայց հաց,
եւ ոչ արբից ջուր ի տեղւոջս յայսմիկ.
9 Զի այսպէս պատուիրեաց ինձ Տէր բա-
նիւ եւ ասէ, Մի՛ ուտիցես հաց, եւ մի՛
ըմպիցես ջուր, եւ մի՛ [5]գնայցես ընդ
10 նոյն ճանապարհ ընդ որ երթայցես"։ Եւ
գնաց զճանապարհ իւր, այլ ոչ ընդ
նոյն ճանապարհ ընդ որ եկն [6]գնաց
ի Բեթելայ"։
11 Եւ մարգարէ մի ծեր բնակեալ էր ի
Բեթէլ, եւ եկին որդիք նորա եւ պատ-
մեցին նմա զամենայն զգործսն զոր ա-
րար այրն Աստուծոյ յաւուր յայնմիկ
ի Բեթէլ, եւ զբանսն զոր խօսեցաւ ընդ
արքայի, եւ [7]դարձուցին զերեսս" հօրն
12 իւրեանց։ Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն
նոցա եւ ասէ, Ընդ ո՞ր ճանապարհ
գնաց. եւ ցուցին նմա որդիք նորա
զճանապարհն ընդ որ գնաց այրն Աս-
13 տուծոյ որ եկեալ էր ի Յուդայ։ Եւ ա-
սէ ցորդիս իւր, Կազմեցէք զէշն. եւ
14 կազմեցին նմա էշ, եւ ել ի նա. Եւ
գնաց զհետ առնն Աստուծոյ, եւ եգիտ
զնա նստեալ ընդ կաղնեաւն, եւ ասէ
ցնա, Եթէ դո՞ւ իցես այրն Աստուծոյ
15 եկեալ ի Յուդայ. եւ ասէ, Ես եմ։ Եւ
ասէ ցնա, Եկ ընդ իս ի տուն, եւ կեր
16 հաց։ Եւ ասէ, Ոչ կարեմ դառնալ ընդ
քեզ եւ ոչ գալ ընդ քեզ, եւ ոչ կե-
րայց հաց եւ ոչ արբից ջուր ի տեղւոջս
17 յայսմիկ. Զի այնպէս հրաման տուեալ
է ինձ բանիւ Տեառն եւ ասացեալ, թէ
Մի՛ ուտիցես անդ հաց, եւ մի՛ ըմպի-
ցես ջուր, եւ մի՛ դառնայցես ընդ նոյն
18 ճանապարհ ընդ որ երթայցես։ Եւ ասէ
ցնա, Եւ ես մարգարէ եմ իբրեւ զքեզ.
եւ հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ ընդ իս
եւ ասէ, Դարձո զնա առ քեզ ի տուն
քո, եւ կերիցէ հաց եւ արբցէ ջուր.
եւ ստեաց նմա։
19 Եւ դարձոյց զնա ընդ իւր, եւ եկեր
20 հաց ի տան նորա, եւ արբ ջուր։ Եւ
լինէր մինչդեռ նստէին նոքա ի սեղանն,
եղեւ բան Տեառն առ մարգարէն որ
21 դարձոյց զնա, Եւ խօսեցաւ ընդ առնն
Աստուծոյ եկելոյ ի Յուդայ եւ ասէ,
Այսպէս ասէ Տէր, Փոխանակ զի դառ-
նացուցեր զբանն Տեառն, եւ ոչ պահե-
ցեր զպատուէրն զոր պատուիրեաց քեզ
22 Տէր Աստուած քո, Եւ դարձար, եւ կե-
րար հաց եւ արբեր ջուր ի տեղւոջդ
յայդմիկ զորմէ խօսեցաւ ընդ քեզ եւ
ասէ, Մի՛ ուտիցես հաց եւ մի՛ ըմպի-
ցես ջուր, արդ մի՛ մացէ մարմին քո ի
գերեզմանի հարց քոց։
23 Եւ եղեւ յետ ուտելոյն նորա հաց եւ
ըմպելոյ ջուր, հանդերձեաց զէշ մարգա-
24 րէին. Եւ դարձաւ եւ գնաց, եւ եգիտ
զնա առեւծ ի ճանապարհին, եւ սպան
զնա. եւ էր մարմին նորա ընկեցեալ ի
ճանապարհին, եւ էշն կայր առ նմա,

[1] Եբր. արկանել խունկս [2] Եբր. արկանեն խունկս [3] Եբր. մոխիրդ [4] Եբր. մոխիրն [5] Եբր. դառնայցես ընդ ճանապարհն ընդ որ եկիր [6] Եբր. ի Բեթէլ

[7] Եբր. պատմեցին

25 եւ առեւծն կայր առ մարմնին ։ Եւ ահա
արք անցաւորք տեսին մեռեալ ընկե-
ցեալ ի ճանապարհին, եւ առեւծն կայր
առընթեր մեռելոյն . եւ մտին եւ խօ-
սեցան ի քաղաքին ուր մարգարէն ծեր
26 բնակեալ էր ։ Իբրեւ լուաւ[1] որ դարձոյցն
զնա ի ճանապարհէն, ասէ, Այն այրն
Աստուծոյ է որ դառնացոյց զբանն Տեառն.
եւ ետ զնա Տէր առիւծու եւ եբեկ զնա,
եւ սպան զնա ըստ բանին Տեառն զոր
27 խօսեցաւ ընդ նմա ։ Եւ խօսեցաւ ընդ
որդիսն իւր եւ ասէ, Հանդերձեցէք զէշն.
28 եւ հանդերձեցին ։ Եւ գնաց եւ եգիտ
զմարմին նորա ընկեցեալ ի ճանապարհին.
եւ էշն եւ առեւծն կային առ մարմնին.
եւ ոչ եկեր առեւծն զմարմին առնն Աս-
29 տուծոյ, եւ ոչ եբեկ զէշն ։ Եւ ա՛ռ մար-
գարէն զմարմին առնն Աստուծոյ, եւ եդ
զնա ի վերայ իշոյն, եւ դարձոյց զնա եւ
եկն ի քաղաք [2]մարգարէին ծերոյ" կո-
30 ծել եւ թաղել զնա . Եւ [3]ցածոյց զդին
նորա մարգարէն ի թաղել զնա" ի գե-
րեզմանի իւրում . եւ կոծեցան զնա եւ
31 ասեն, Վա՜յ եղբայր ։ Եւ եղեւ յետ կո-
ծելոյն զնա, խօսեցաւ ընդ որդիսն իւր
եւ ասէ, Եթէ մեռանիցիմ, թաղեսջիք
զիս յայսմ գերեզմանի ուր թաղեցաւ
այրս Աստուծոյ, առ ոսկերս դորա դի-
ջիք [4]զիս, զի ապրեսցին ոսկերք իմ ընդ
32 ոսկերս դորա". Զի լինելով լինիցի բանն
զոր խօսեցաւ բանիւ Տեառն ի վերայ
սեղանոյն ի Բեթէլ, եւ ի վերայ տանց
բարձանց որ [5]ի Սամարիա ։
33 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ոչ դարձաւ
Յերոբովամ [6]ի չարեաց իւրոց". եւ դար-
ձաւ եւ արար [7]ի մանուէ ժողովրդեանն
քուրմս բարձանց . որ կամէր լնոյր զձեռս
34 իւր, եւ լինէր քուրմ բարձանց ։ Եւ եղեւ
բանն այն ի մեղս տանն Յերոբովամայ,
եւ ի սատակումն եւ յապականութիւն
յերեսաց երկրին ։

Գլ. ԺԴ

1 Ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդացաւ
2 Աբիա որդի Յերոբովամայ ։ Եւ ասէ Յե-
րոբովամ ցկին իւր, Արի եւ այլակեր-
պեաց, եւ մի՛ գիտասցեն թէ դու կին
Յերոբովամայ իցես, եւ երթիցես ի
Սելով . ահա անդ է Աքիա մարգարէ .
նա խօսեցաւ վասն իմ թագաւորել ի
3 վերայ ժողովրդեանս այսորիկ . Եւ ա՛ռ
ի ձեռին քո [8]առնն Աստուծոյ" հաց, եւ
բլիթս [9]որդւոց նորա, եւ չամիչ" եւ
ստաման մի մեղու, եւ երթիցես առ նա,
եւ պատմեսցէ քեզ զինչ լինելոց իցէ
4 մանկանն ։ Եւ արար այնպէս կինն Յե-
րոբովամու, եւ յարեաւ եւ գնաց ի Սե-
լով, եւ եմուտ ի տուն Աքիայ . եւ
այրն ծերացեալ ի տեսանելոյ . եւ վատ-
եալ աչք իւր ի ծերութենէ իւրմէ ։
5 Եւ ասէ Տէր ցԱքիա, Ահա կինն Յերո-
բովամայ գայ հարցանել բան ի քէն վասն
որդւոյ իւրոյ, զի հիւանդ է . զայս
ինչ եւ զայս ասասցես նմա . եւ [10]եղեւ
ի մտանելն նորա, եւ ինքն յանծանօթս
6 [11]լինէր ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Աքիա
զձայն ոտից նորա, ի մտանելն նորա
[12]եւ ի բանալ", ասէ, Մուտ, կին Յերո-
բովամու . ընդէ՞ր իցէ այդ զի յան-
ծանօթս լինիս . եւ ես եմ առաքեալ
7 առ քեզ խստութեամբ ։ Երթ եւ ասա
ցՅերոբովամ, Այսպէս ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայելի, Փոխանակ զի բարձ-
րացուցի զքեզ ի միջոյ ժողովրդեանդ,
եւ ետու զքեզ յառաջնորդ ի վերայ ժողո-
8 վրդեան իմոյ Իսրայելի, Եւ պատառեցի
զթագաւորութիւնն ի տանէն Դաւթի,
եւ ետու զնա քեզ, եւ ոչ եղեր իբրեւ
զծառայ իմ Դաւիթ որ պահեաց զպա-
տուիրանս իմ, եւ եկն զկնի իմ ամենայն
սրտիւ իւրով առնել ուղղութիւն առա-
9 ջի իմ, Եւ չարացար առնել քան զամե-
նեսին որ եղեն յառաջ քան զքեզ, եւ
գնացեր եւ արարեր քեզ աստուածս
օտարոտիս եւ ձուլածոյս բարկացուցա-
նել զիս, եւ զիս ընկեցեր յետս ի մար-
10 մնոյ քումմէ, Վասն այսորիկ ես ածից
չարիս ի վերայ տանն Յերոբովամայ,
եւ սատակեցից զՅերոբովամայ որ մի-
զիցէ զորմով, կծկեալ եւ լքեալ ի մէջ
Իսրայելի . եւ հաւաքեցից զհետ տանն
Յերոբովամայ, որպէս հաւաքիցի աղբ,
11 մինչեւ սպառել զնա ։ Զգիականս Յե-
րոբովամու ի քաղաքի կերիցեն շունք,
եւ զմեռեալս յանդի՝ կերիցեն թռչունք
12 երկնից . զի Տէր խօսեցաւ ։ Եւ դու ա-
րի գնա ի տուն քո, եւ ի մտանել ոտից
13 քոց ի քաղաքն՝ մեռցի մանուկն . Եւ

[1] Եբրայեցին յաւելու, մարգարէն [2] Եբր. մարգարէն ծեր [3] Եբր. եդ զդին նորա [4] Եբր. զոսկերս իմ [5] Եբր. ի քաղաքս Սամարիայ [6] Եբր. ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ [7] Եբր. ի յետնոց

[8] Եբր. տասն [9] Յեբր. գաւաթ [10] Եբր. եղիցի [11] Եբր. իցէ [12] Եբր. ընդ դուռնն

կոծեցին զնա ամենայն Իսրայէլ, եւ
թաղեցին զնա. զի նա միայն Յերո-
բովամայ մտցէ ի գերեզման. զի գտաւ
ի նմա բան բարի վասն Տեառն Աստու-
ծոյ Իսրայէլի ի տան Յերոբովամայ։
14 Եւ յարուցէ Տէր իւր թագաւոր ի վե-
րայ Իսրայէլի, որ հարցէ զտունն Յե-
րոբովամայ յաւուր յայսմիկ. եւ արդ
15 զի՞նչ եւս։ Հարցէ Տէր զԻսրայէլ որ-
պէս շարժի եղէգն ի ջուր, եւ խլեսցէ
Տէր զԻսրայէլ յերկրէս բարութեան
յայսմանէ զոր ետ հարց նոցա, եւ հո-
սեսցէ զնոսա յայնկոյս Գետոյն, փո-
խանակ զի արարին իւրեանց անտառս
16 բարկացուցանել զՏէր. Եւ մատնեսցէ
Տէր զԻսրայէլ վասն մեղացն Յերոբո-
վամու, որ մեղաւ եւ մեղոյց զԻսրայէլ։
17 Եւ յարեաւ կինն Յերոբովամու, եւ
գնաց [1]ի Սարիրա. եւ եղեւ իբրեւ ե-
մուտ առաջի դրան տանն, մեռաւ մա-
18 նուկն։ Եւ կոծեցան զնա, եւ թաղե-
ցին ամենայն Իսրայէլ ըստ բանին
Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի
իւրոյ Աքիայ մարգարէի։
19 Եւ մնացորդք բանից Յերոբովամայ,
թէ որչափ պատերազմեցաւ, եւ որչափ
թագաւորեաց, ահա գրեալ են ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայէլի։
20 Եւ աւուրք զորս թագաւորեաց Յերոբո-
վամ, ամք քսան եւ երկու. եւ ննջեաց
ընդ հարս իւր, եւ թագաւորեաց Նաբատ
որդի նորա ընդ նորա։
21 Եւ Ռոբովամ որդի Սողոմոնի թա-
գաւորեաց ի վերայ Յուդայ. որդի քա-
ռասուն եւ մի ամաց Ռոբովամ ի թա-
գաւորել իւրում, եւ եւթնուտասն ամ
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ քաղաքի՝
զոր ընտրեաց Տէր դնել զանուն իւր
անդ յամենայն ցեղից Իսրայէլի. եւ
անուն մօր նորա Նաամա Ամոնացի։
22 Եւ արար [2]Ռոբովամ չար առաջի Տեառն,
եւ [3]նախանձեցաւ ընդ ամենայն զոր
արարին հարք նորա, եւ ըստ մեղաց
23 նոցա" զոր մեղան։ Եւ շինեցին նոքա
իւրեանց բարձունս եւ [4]անտառս ի վե-
րայ ամենայն բլրոյ բարձու, եւ ի ներ-
24 քոյ ամենայն վարսաւոր ծառոց։ Եւ
[5]նուէրք եղեն" յերկրին, եւ արարին
յամենայն զարշութեանց ազգացն զորս
եբարձ Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի։
25 Եւ եղեւ ի հինգերորդ տարւոջն յորում
թագաւորեաց Ռոբովամ՝ ել Սուսակիմ
արքայ Եգիպտոսի ի վերայ Երուսաղե-
26 մի, Եւ առ [6]զամենայն զգանձս" տանն
Տեառն եւ զգանձս տանն արքայի, եւ
[7]զնիզակսն ոսկիս զոր ա́ռ Դաւիթ ի
ձեռաց Ադրաադարայ արքայի Սուբայ,
եւ տարաւ յԵրուսաղէմ զամենայն զոր
առ. եւ առ զզէնսն" ոսկիս զոր արար
27 Սողոմոն։ Եւ արար արքայ Ռոբովամ
փոխանակ նոցա [8]զէնս պղնձիս. եւ
[9]զխմեցին ի վերայ նոցա զօրագլուխք"
սուրհանդակացն որ պահէին զդրունս
28 տանն արքայի։ Եւ լինէր յորժամ մտա-
նէր արքայ ի տունն Տեառն, բառնա-
յին [10]զայն սուրհանդակքն եւ [11]յեցու-
ցանէին զնոսա ի թեւէ" սուրհանդակացն։
29 Եւ մնացորդք բանիցն Ռոբովամայ
եւ ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ ահա-
նիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց
30 թագաւորացն Յուդայ։ Եւ պատերազմ
էր ի մէջ Ռոբովամայ եւ ի մէջ Յերո-
31 բովամայ զամենայն աւուրս։ Եւ ննջեաց
Ռոբովամ ընդ հարս իւր եւ թաղեցաւ ընդ
հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի. եւ անուն
մօր նորա Նաամա Ամոնացի. եւ թա-
գաւորեաց Աբիու որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ յամին ութուտասներորդի թագաւո-
րութեանն Յերոբովամայ որդւոյ Նա-
բատայ թագաւորէ Աբիու [12]որդի Ռո-
2 բովամայ" ի վերայ Յուդայ։ Եւ երեք
ամ թագաւորեաց ի վերայ Երուսաղե-
մի. եւ անուն մօր նորա Մաաքա
3 դուստր Աբիսողոմայ։ Եւ գնաց ի մեղս
հօր իւրոյ զոր արար [13]առաջի Տեառն
Աստուծոյ իւրոյ", եւ ոչ էր սիրտ նորա
կատարեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ իւ-
րոյ իբրեւ զսիրտն Դաւթի հօր իւրոյ։
4 Զի [14]ի ձեռն Դաւթի ետ նմա Տէր Աս-
տուած [15]մնացորդ յԵրուսաղէմ, զի կա-
ցուսցէ զորդի նորա յետ նորա, եւ հաստա-
5 տեսցէ զԵրուսաղէմ. Որպէս արար Դա-
ւիթ ուղղութիւն առաջի Տեառն, եւ ոչ

---

[1] Եբր. եւ եկն ի Թերսա [2] Եբր. Յուդայ [3] Եբր. նախանձեցուցին զնա ամենայնիւ առաւել քան զոր արարին հարքն նոցա մեղօք իւրեանց [4] Եբր. արձանս եւ անտառս [5] Եբր. իգացեալք եւս գոյր

[6] Եբր. զգանձս [7] Եբր. առ զամենայն, եւ առ զամենայն ասպարսն [8] Եբր. ասպարս [9] Եբր. յանձն արար զնոսա ի ձեռս զօրագլխաց [10] Եբր. զնոսա [11] Եբր. բերէին զնոսա այսրէն ի սենեակ [12] ՅԵբր. պակաս [13] Եբր. յառաջ քան զնա [14] Եբր. վասն [15] Եբր. ճրագ

խոտորեցաւ յամենայնէ զոր պատուիրե-
աց նմա զամենայն աւուրս կենաց
իւրոց, բաց ի բանին Ուրիայ Քետա-
6 ցւոյ։ Եւ պատերազմ էր ի մէջ [1]Աբիայ
եւ ի մէջ Յերոբովամայ զամենայն ա-
ւուրս կենաց նորա։
7 Եւ մնացորդք բանից Աբիայ եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
գաւորացն Յուդայ. եւ պատերազմ էր
ի մէջ Աբիայ եւ ի մէջ Յերոբովամայ։
8 Եւ ննջեաց Աբիու ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցաւ ի քաղաքի Դաւթի. եւ թա-
գաւորէ Ասա որդի նորա ընդ նորա։
9 Եւ յամի քսաներորդի Յերոբովամայ
արքայի Իսրայէլի թագաւորէ Ասա ի
10 վերայ Յուդայ. Եւ քառասուն եւ մի
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա Մաաքա դուստր Աբե-
11 սողոմայ։ Եւ արար Ասա ուղղութիւն
առաջի Տեառն իբրեւ զԴաւիթ զհայր
12 իւր։ Եւ եբարձ [2]զնուէրս յերկրէն, եւ
ջնջեաց զամենայն [3]խարշափութիւնն
13 զոր արարին հարքն նորա։ Եւ զՄաաքա
զմայր իւր ի բաց արար ի տիկնութենէ.
քանզի արար [4]ժողով յանտառին իւ-
րում." եւ կոտորեաց Ասա [5]զամրոցս
նորա, եւ այրեաց հրով ի հեղեղատին
14 Կեդրոնի։ Սակայն զբարձունսն ոչ եբարձ.
բայց սիրտ նորա կատարեալ էր ընդ
15 Տեառն զամենայն աւուրս իւր։ Եւ եբեր
[6]զսիւնսն հօր իւրոյ եւ զսիւնսն զիւր
եմոյծ" ի տուն Տեառն, արծաթ եւ ոսկի
եւ անօթս։
16 Եւ պատերազմ էր ի մէջ Ասայի եւ
ի մէջ Բաասայ արքայի Իսրայէլի զամե-
17 նայն աւուրս նոցա։ Եւ ել Բաասա ար-
քայ Իսրայէլի ի վերայ Յուդայ, եւ շինե-
աց զՌամա, զի մի՛ լիցի ելանել եւ
18 մտանել Ասայի արքայի Յուդայ։ Եւ առ
Ասա զամենայն արծաթն եւ զոսկի
գտեալ ի գանձս տանն Տեառն եւ ի
գանձս տան թագաւորին, եւ ետ զայն
ի ձեռս ծառայից իւրոց, եւ առաքեաց
զնոսա Ասա արքայ առ [7]որդին Ադերայ
որդւոյ Արեմրայիմայ որդւոյ Ազայէլի"
արքայի Ասորւոց բնակելոյ ի Դամասկոս՝

[1] Եբր. Ռոբովամայ [2] Տե՛ս Գլ. ԺԴ. 24։ [3] Եբր. կուռս [4] Եբր. պատկեր Աստարովթայ [5] Եբր. զպատկերն [6] Եբր. զնուէրս հօր իւրոյ և զնուէրս իւր [7] Եբր. Բենադադ որդի Տաբրեմոնի որդւոյ Եզիոնի

19 եւ ասէ, [8]Ուխտեա ուխտ" ընդ իս եւ
ընդ քեզ, եւ ի մէջ հօր իմոյ եւ ի մէջ
հօր քո. ահաւասիկ առաքեցի քեզ պա-
տարագ արծաթ եւ ոսկի, եւ լոյծ զուխտ
քո որ ընդ Բաասայ արքայի Իսրայէլի,
20 եւ գնասցէ յինէն։ Եւ լուաւ [9]որդի Ա-
դերայ" արքայի Ասայի, եւ առաքեաց
[10]զիշխանսն իւր" ի քաղաքսն Իսրայէլի.
եւ եհար զԱյին եւ զԴան եւ [11]զԱբէլ
տանն Մաաքայ", եւ զամենայն զՔենե-
րէթ մինչեւ յամենայն երկիրն Նեփթա-
21 ղիմայ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Բաասա,
դադարեաց ի շինելոյ զՌամա, եւ դար-
22 ձաւ ի Թերսա։ Եւ արքայ Ասա պա-
տուիրեաց ամենայն Յուդայ [12]որ էին յԵ-
նակիմ", զի առցեն զքարինսն Ռամայ
եւ զփայտ նորա, զոր շինեաց Բաասա.
եւ շինեաց նոքօք արքայ Ասա [13]զամե-
նայն բլուր Բենիամինի եւ զդիտանոցն"։
23 Եւ մնացորդք բանիցն Ասայի եւ ա-
մենայն զօրութիւն նորա, եւ ամենայն
ինչ զոր արար, եւ [14]քաղաքն զոր" շինե-
աց, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի գիրս բա-
նից աւուրց թագաւորացն Յուդայ. բայց
ի ժամանակի ծերութեան իւրոյ ցաւե-
24 ցին ոտք իւր։ Եւ ննջեաց Ասա ընդ
հարս իւր, եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր
ի քաղաքին Դաւթի. եւ թագաւորէ
Յովսափատ որդի նորա ընդ նորա։
25 Եւ [15]Նաբատ որդի Յերոբովամայ թա-
գաւորէ յԻսրայէլի, յամին երկրորդի
Ասայի արքայի Յուդայ. եւ թագաւոր-
եաց ի վերայ Իսրայէլի ամս երկուս.
26 Եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ գնաց
զճանապարհ հօր իւրոյ եւ ի մեղս իւր
27 որովք յանցոյց զԻսրայէլ։ Եւ [16]նստաւ
զնովաւ Բաասա որդի Աքիայ ի վերայ
տանն" Իսաքարու, եւ եհար զնա Բա-
ասա ի Գաբաթոնն այլազգեաց. եւ
[15]Նաբատ եւ ամենայն Իսրայէլ նստէին
28 զԳաբաթոնաւ. Եւ սպան զնա Բաասա
յամին երրորդի Ասայի արքայի Յուդայ,
29 եւ թագաւորեաց ընդ նորա։ Եւ եղեւ
իբրեւ թագաւորեաց, եհար զամենայն
տունն Յերոբովամու. եւ ոչ թողոյր
զամենայն շնչաւոր տանն Յերոբովամայ,
մինչեւ սատակել զնա ըստ բանին

[8] Եբր. Ուխտ է [9] Եբր. Բենադադ [10] Եբր. զիշխանս զօրուն իւրոյ [11] Եբր. զԱբէլ-Բեթմաաքայ [12] Եբր. անխտիր [13] Եբր. զԳաբաա Բենիամինի և զՄասփա [14] Եբր. քաղաքսն զոր [15] Եբր. Նադաբ [16] Եբր. դաւ գործեաց նմա Բաասա որդի Աքիայ ի տանէն

Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի
30 իւրոյ Աքիայ Սիլովնացւոյ, Վասն ամե-
նայն մեղացն Յերոբովամայ որ մե-
ղաւ եւ յանցոյց զԻսրայէլ ի զայրացու-
ցանել իւրում, որովք զայրացոյց զՏէր
Աստուած Իսրայելի ։
31 Եւ մնացորդք բանից [1]Նաբատայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ աւանիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագա-
32 ւորացն Իսրայելի ։ Եւ էր պատերազմ ի
մէջ Ասայի եւ ի մէջ [2]Նաբատայ ար-
քայի Իսրայելի զամենայն աւուրս նոցա ։
33 Եւ յամին երրորդի Ասայի արքայի
Յուդայ թագաւորէ Բաասա որդի Աքիայ
ի վերայ ամենայն Իսրայելի ի Թերսա
34 ամս քսան եւ չորս ։ Եւ արար չար ա-
ռաջի Տեառն, եւ գնաց զճանապարհ
Յերոբովամայ [3]որդւոյ Նաբատայ", եւ ի
մեղս նորա որպէս յանցոյց զԻսրայէլ ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն ի ձեռն Յէուայ
որդւոյ Անանիայի առ Բաասա եւ ասէ,
2 Փոխանակ զի բարձրացուցի զքեզ յերկրէ,
եւ եդու զքեզ առաջնորդ ի վերայ ժողո-
վրրդեան իմոյ Իսրայելի, եւ գնացեր զճա-
նապարհն Յերոբովամու, եւ յանցուցեր
զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ, բարկացու-
3 ցանել զիս [4]մնոտւովք իւրեանց, Ահա
ես [5]յարուցից զհետ Բաասայ եւ զհետ
տան նորա". եւ տաց զտուն քո իբրեւ
զտունն Յերոբովամայ որդւոյ Նաբա-
4 տայ ։ Որ մեռանիցի Բաասայ ի քաղաքի՝
շունք կերիցեն, եւ որ մեռանիցի նորա ի
դաշտի՝ կերիցեն զնա թռչունք երկնից ։
5 Եւ մնացորդք բանից Բաասայ, եւ
ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
նորա, ո՞չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի ։
6 Եւ ննջեաց Բաասա ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցաւ ի Թերսա. եւ թագաւորէ
Եղա որդի նորա ընդ նորա, [3]յամի քսա-
7 ներորդի Ասայի արքայի ։" Եւ ի ձեռն
Յէուայ որդւոյ Անանիայ մարգարէի խօ-
սեցաւ Տէր ի վերայ Բաասայ եւ ի վե-
րայ տան նորա զամենայն չարիսն զոր
արար առաջի Տեառն ի բարկացուցանել
զնա գործովք ձեռաց իւրոց. առ ի լի-
նելոյ իբրեւ զտունն Յերոբովամայ, եւ
վասն հարկանելոյ զնա ։
8 Յամին քսաներորդի եւ վեցերորդի
[6]արքայի Յուդայ, թագաւորեաց Եղա
որդի Բաասայ ի վերայ Իսրայելի ի Թեր-
9 սա ամս երկուս ։ Եւ [7]ժողովեաց ի վե-
րայ նորա" Զամբրի ծառայ իւր՝ իշխան
կիսոյ սպառազինաց. եւ նա ըմպէր եւ
արբեալ էր ի տանն Արսայ հանդերձա-
10 պետի ի Թերսա. Եւ եմուտ Զամբրի, եւ
եհար զնա եւ սպան զնա, յամի քսա-
ներորդի եւթներորդի Ասայի արքայի
Յուդայ, եւ թագաւորեաց ընդ նորա ։
11 Եւ եղեւ ի թագաւորել նորա եւ նստել
յաթոռն իւրում, եհար զամենայն տունն
Բաասայ, եւ ոչ եթող նմա որ միզիցէ
զորմով, եւ զմերձաւորս նորա եւ զբա-
12 րեկամս նորա ։ Եւ ջնջեաց Զամբրի զա-
մենայն տունն Բաասայ՝ ըստ բանին
Տեառն զոր խօսեցաւ ի վերայ տանն
Բաասայ ի ձեռն Յէուայ մարգարէի.
13 Վասն ամենայն մեղացն Բաասայ՝ եւ
Եղայ որդւոյ նորա որ [8]մեղաւ, եւ որ-
պէս յանցոյց" զԻսրայէլ, բարկացուցա-
նել զՏէր Աստուած Իսրայելի մնոտւովք
իւրեանց ։
14 Եւ մնացորդ բանիցն Եղայ, եւ ամե-
նայն ինչ զոր արար, ո՞չ աւանիկ գրեալ
են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Իսրայելի ։
15 Յամի քսաներորդի եւթներորդի Ասայի
արքայի Յուդայ, թագաւորեաց Զամբրի
աւուրս եւթն ի Թերսա. եւ բանակն
Իսրայելի ի Գաբաթոնի այլազգեաց.
16 Եւ լուաւ ժողովուրդն ի բանակի անդ՝
ասեն, Գումարեցաւ Զամբրի եւ եհար
զարքայն. եւ [9]թագաւորեցուցին Իսրա-
յելի" զԱմրի զօրավար զօրուն ի վերայ
Իսրայելի յաւուր յայնմիկ ի բանակին ։
17 Եւ ել Ամրի եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա ի Գաբաթոնէ, եւ նստաւ զԹեր-
18 սաւ ։ Եւ եղեւ իբրեւ ետես Զամբրի
թէ յառնուլ եղեւ քաղաքն, եմուտ ի
սենեակ մի տանն արքայի, եւ այրեաց
ի վերայ [10]նորա զտունն արքայի հրով.
19 Եւ մեռաւ վասն մեղաց իւրոց զոր ա-
րար՝ առնել չար առաջի Տեառն. եւ
գնաց զճանապարհս Յերոբովամու [3]որդ-
ւոյ Նաբատայ", եւ ի մեղս նորա զոր ա-

[1] Ոմն. Նադաբայ [2] Ոմն. Բաասայ [3] Յոմն. պակասի [4] Ոմն. մեղօք [5] Այլուր՝ ընջեցից ի սպառ զԲաասա և զտուն նորա

[6] Ոմն. Ասայի արքայի [7] Ոմն. դաւ գործեաց նմա [8] Ոմն. մեղան, և որպէս յանցուցին [9] Ոմն. թագաւորեցոյց ամենայն Իսրայէլ [10] Ոմն. իւր

բար որովք յանցոյց զԻսրայէլ ։
20 Եւ մնացորդք բանից Զամբրեայ, եւ
խումբք նորա զոր խմբեցաւ, ո՞չ աւա-
նիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց
թագաւորացն Իսրայէլի ։
21 Յայնժամ բաժանեցաւ ժողովուրդն
Իսրայէլի. կէս ժողովրդեանն լինէր զկնի
Թամնեայ որդւոյ Գոնեթայ թագաւո-
րեցուցանել զնա, եւ կէս ժողովրդեանն
22 լինէր զկնի Ամրեայ ։ Եւ յաղթահարեաց
ժողովուրդն որ զկնի Ամրեայ, եւ պար-
տեցաւ ժողովուրդն որ զհետ Թամնեայ
որդւոյ Գոնեթայ. եւ մեռաւ Թամնի,
[1]եւ Յովրամ եղբայր նորա ի ժամանակի
յայնմիկ. եւ թագաւորեաց Ամրի յետ
23 Թամնեայ" ։ Յամին երեսներորդի եւ ա-
ռաջնորդի Ասայի արքայի Յուդայ, թա-
գաւորէ Ամրի ի վերայ Իսրայէլի ամս
երկոտասան. ի Թերսա թագաւորեաց
24 ամս վեց ։ Եւ ստացաւ Ամրի զլեառնն
Սեմերոն ի Սամերայ [2]տեառնէ լերինն"
երկուց տաղանդաց արծաթոյ. եւ շինե-
աց զլեառնն, եւ կոչեաց զանուն [3]լե-
րինն զոր շինեաց՝ յանուն Սամերեայ
տեառն լերինն՝ Սեմերոն ։
25 Եւ արար Ամրի չար առաջի Տեառն,
եւ չարացաւ քան զամենայն եղեալս
26 յառաջ քան զնա. Եւ գնաց զամենայն
ճանապարհս Յերոբովամայ որդւոյ Նա-
բատայ, եւ ի մեղս նորա որովք յան-
ցոյց զԻսրայէլ՝ ի բարկացուցանել զՏէր
Աստուած Իսրայէլի սնոտեօք իւրեանց ։
27 Եւ մնացորդք բանից Ամրեայ եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար, եւ զօրութիւն
նորա զոր արար, ո՞չ աւանիկ գրեալ են
ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
28 Իսրայէլի ։ Եւ ննջեաց Ամրի ընդ հարս
իւր, եւ թաղեցաւ ի Սամարիա. եւ թա-
գաւորեաց Աքաաբ որդի նորա ընդ նորա ։
29 Եւ Աքաաբ որդի Ամրեայ թագաւոր-
եաց ի վերայ Իսրայէլի. յամին երես-
ներորդի եւ ութերորդի Ասայի արքայի
Յուդայ թագաւորեաց Աքաաբ որդի
Ամրեայ ի վերայ Իսրայէլի ի Սամարիա
30 ամս քսան եւ երկուս ։ Եւ արար Աքաաբ
որդի Ամրեայ չար առաջի Տեառն քան
զամենեսեան որ յառաջ քան զնա էին ։
31 Եւ ոչ ինչ էր նմա ընդհատ գնալ ըստ
մեղաց Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ.
եւ առ կին զՅեզաբէլ դուստր Յովբա-
ղայ արքայի Սիդոնացւոց, եւ գնաց եւ
ծառայեաց Բահաղու եւ երկիր եպագ
32 նմա ։ Եւ կանգնեաց սեղան Բահաղու
ի տան գարշելեաց նորա զոր շինեաց ի
33 Սամարիա ։ Եւ արար Աքաաբ անտառ.
եւ յաւել Աքաաբ առնել առ ի բարկա-
ցուցանել զՏէր Աստուած Իսրայէլի քան
զամենայն թագաւորս Իսրայէլի եղեալս
34 յառաջ քան զնա ։ Յաւուրս նորա շինե-
աց Աքիէլ Բեթելացի զԵրիքով. Աբի-
րոնաւ անդրանկաւ իւրով արկ նմա հի-
մունս, եւ Սեգուբաւ կրտսերաւ իւրով
կանգնեաց զդրունս նորա, ըստ բանին
Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Յեսուայ
որդւոյ Նաւեայ ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ ասէ Եղիա մարգարէ ի Թեզբեայ
Գաղաադու ցԱքաաբ, Կենդանի է Տէր
[2]Աստուած զօրութեանց", Աստուած Իս-
րայէլի, որոյ կացի առաջի նորա, եթէ
եղիցի յամսս յայսոսիկ ցօղ կամ անձ-
րեւ, բայց եթէ բանիւ բերանոյ իմոյ ։
2 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Եղիա եւ
3 ասէ, Գնա աստի ընդ արեւելս եւ թա-
քիցես ի հեղեղատին Քորաթու, որ է
4 յանդիման Յորդանանու. Եւ եղիցի ըմ-
պել քեզ ջուր ի հեղեղատէն, եւ հրա-
ման տաց ագռաւուց կերակրել զքեզ
5 անդ ։ Եւ գնաց եւ արար Եղիա ըստ
բանին Տեառն, եւ չոգաւ եւ նստաւ ի
հեղեղատին Քորաթայ յանդիման Յոր-
6 դանանու ։ Եւ ագռաւք բերէին նմա
հաց եւ միս ընդ առաւօտս, եւ հաց եւ
միս ընդ երեկոյս. եւ ի հեղեղատէն ըմ-
7 պէր ջուր ։ Եւ եղեւ յետ աւուրց եւ
ցամաքեցաւ հեղեղատն, զի ոչ եղեւ
անձրեւ ի վերայ երկրի ։
8 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Եղիա եւ
9 ասէ, Արի եւ գնա ի Սարեփթա Սի-
դոնացւոց, եւ նստցես անդ. եւ ահա
պատուիրեալ է իմ անդ կնոջ միոյ այր-
10 ւոյ կերակրել զքեզ ։ Եւ յարեաւ գնաց
ի Սարեփթա ի դուռն քաղաքին, եւ ա-
հա անդ կին մի քաղէր փայտ. եւ ա-
ղաղակեաց զկնի նորա Եղիա եւ ասէ
ցնա, Առ դու ինձ սակաւ մի ջուր ա-
11 մանով եւ արբից ։ Եւ գնաց բերել. եւ
աղաղակեաց զհետ նորա Եղիա եւ ասէ,
Առցես ինձ պատառ մի հաց ի ձեռին
12 քում ։ Եւ ասէ կինն, Կենդանի է Տէր
Աստուած քո, եթէ գուցէ իմ նկանակ.

[1] Եբր. եւ թագաւորեաց Ամրի [2] Եբր. փոխանակ
[3] Եբր. քաղաքին

բայց եթէ որչափ բուռն մի ալեւր
ի սափորի, եւ սակաւ մի եւղ ի կամ-
փակի. եւ ահա քաղեմ կրկուտս եր-
կուս, եւ մտից եւ արարից զայն ինձ եւ
[1]մանկանց իմոց". եւ կերիցուք զայն եւ
13 մեռցուք։ Եւ ասէ ցնա Եղիա, Քաջա-
լերեաց, մուտ եւ արա ըստ բանի քում.
այլ արասցես նախ ինձ անտի նկանակ
մի փոքրիկ եւ բերցես ինձ, եւ ապա
14 արասցես քեզ եւ [2]մանկանց քոց"։ Զի
այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի,
Սափոր ալերն մի՛ պակասեսցէ եւ կամ-
փակ իւղոյն մի՛ նուազեսցէ մինչեւ յօր
տալոյ Տեառն անձրեւ ի վերայ երեսաց
15 երկրի։ Եւ գնաց կինն, եւ արար ըստ
բանին Եղիայի, եւ կերաւ սա եւ նա եւ
16 [3]որդիք նորա. Եւ յօրէ յայնմանէ սա-
փոր" ալերն ոչ պակասեաց, եւ կամ-
փակ իւղոյն ոչ նուազեաց ըստ բանին
Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Եղիայի։
17 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ հիւան-
դացաւ որդի տիկնոջ տանն, եւ էր ախտ
նորա սաստիկ յոյժ, մինչ ոչ մնաց ի
18 նմա շունչ։ Եւ ասէ ցԵղիա, Զի՞ կայ
իմ եւ քո, այր Աստուծոյ, մտեր առ
իս յիշատակել զանօրէնութիւնս իմ, եւ
19 սպանանե՞լ զորդի իմ։ Եւ ասէ Եղիա
ցկինն, Տուր ցիս զորդիդ քո. եւ առ
զնա ի գրկաց նորա, եւ եհան զնա ի
վերնատունն յորում ինքն նստէր, եւ
արար զնա ի կողմն ի վերայ մահճաց
20 իւրոց. Եւ աղաղակեաց [4]Եղիա եւ ասէ.
Ո՛հ ինձ Տէր, որ վկայդ ես այրւոյն" առ
որում ես բնակեմ, դու չարչարեցեր
21 զորդի նորա մեռուցանել։ Եւ [5]փչեաց
երիցս ի մանուկն, եւ կարդաց զՏէր
եւ ասէ, Տէր Աստուած իմ, դարձցի
22 շունչ մանկանս ի սա։ Եւ [6]եղեւ այնպէս.
եւ աղաղակեաց, եւ" լուաւ Տէր ձայնի
Եղիայի, եւ դարձաւ շունչ մանկանն ի
23 փոր նորա եւ կենդանացաւ։ Եւ ա՛ռ Ե-
ղիա զմանուկն եւ իջոյց զնա ի վերնա-
տանէ անտի ի տունն եւ ետ ցմայր իւր.
եւ ասէ Եղիա, Տես զի կենդանի է որդիդ
24 քո։ Եւ ասէ կինն ցԵղիա, Ահա արդ գի-
տացի եթէ այր Աստուծոյ ես դու, եւ
բան Տեառն ճշմարիտ է ի բերան քո։

[1]Եբր. մանկան իմում [2]Եբր. մանկան քում
[3]Եբր. տունն նորա աւուրս։ (16) Սափոր [4]Եբր. առ Տէր և ասէ, Տէր Աստուած իմ, զայրի՞ն եւս
[5]Եբր. տարածեաց զանձն երիցս ի վերայ մանկանն
[6]Յեբր. պակաս

Գլ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ յետ աւուրց բազմաց եւ բան
Տեառն եղեւ առ Եղիա յամին երրորդի,
եւ ասէ, Երթ եւ երեւեաց Աքաաբու,
եւ տաց անձրեւ ի վերայ երեսաց երկ-
2 րի։ Եւ չոգաւ Եղիա երեւել Աքաաբու.
3 եւ սով սաստիկ էր ի Սամարիա։ Եւ
կոչեաց Աքաաբ զԱբդիու զհազարա-
պետ իւր. եւ Աբդիու երկիւղած էր ի
4 Տեառնէ յոյժ. Եւ եղեւ ի կոտորել Յե-
զաբելայ զմարգարէսն Տեառն, ա՛ռ Աբ-
դիու հարեւր այր մարգարէ, եւ թա-
քոյց զնոսա յիսուն յիսուն յայրի, եւ
5 կերակրեաց զնոսա հացիւ եւ ջրով։ Եւ
ասէ արքայ ցԱբդիու, Եկ շրջեսցուք
ընդ երկիրդ առ ամենայն աղբերբք ջրոց
եւ առ հեղեղատովք, թերեւս գտցուք
խոտ եւ ապրեցուսցուք զձիս եւ զջո-
րիս, եւ ոչ սատակեսցին յանասնոց։
6 Եւ [7]բաժանեաց իւրեանց զճանապարհն
շրջել". Աքաաբ գնաց ընդ մի ճանա-
պարհ միայն, եւ Աբդիու գնաց ընդ այլ
ճանապարհ միայն։
7 Եւ էր Աբդիու ի ճանապարհին, եւ
եկն ել Եղիա ընդ առաջ նորա [6]միայն,
եւ աճապարեաց Աբդիու անկաւ ի վե-
րայ երեսաց իւրոց եւ ասէ, Եթէ դո՞ւ
8 իցես տէր իմ Եղիա։ Եւ ասէ Եղիա,
Ես եմ. երթ ասա ցտէր քո եթէ Ահա-
9 ւասիկ Եղիա։ Եւ ասէ Աբդիու, Զի՞նչ
մեղայ, զի մատնես զծառայ քո ի ձեռս
10 Աքաաբու սպանանել զիս։ Կենդանի է
Տէր Աստուած քո, եթէ իցէ ազգ կամ
թագաւորութիւն ուր ոչ առաքեաց տէր
իմ խնդրել զքեզ. եւ ասեն թէ Չէ ու-
րեք. եւ [8]այրեաց զթագաւորութիւնն
եւ զաշխարհ նորա" զի ոչ եգիտ զքեզ։
11 Եւ արդ դու ասես, թէ Երթ եւ պատմեա
12 տեառն քում թէ Ահաւասիկ Եղիա. Եւ
եղիցի եթէ ես երթայցեմ ի քէն, եւ
Հոգի Տեառն առնուցու զքեզ յերկիր
զոր ոչ գիտիցեմ, եւ մտանիցեմ պատ-
մել Աքաաբու, եւ ոչ գտանիցէ զքեզ,
եւ սպանանիցէ զիս. եւ ծառայ քո եր-
կիւղած է ի Տեառնէ ի մանկութենէ
13 իւրմէ։ Ե՞ւ ոչ պատմեցաւ տեառն իմում
զոր ինչ արարի ես ի կոտորել Յեզաբե-
լայ զմարգարէսն Տեառն. թաքուցի ի
մարգարէից Տեառն հարեւր այր՝ յիսուն

[7]Եբր. բաժանեցին իւրեանց զերկիրն շրջել ի նմա
[8]Եբր. երդմնեցոյց զթագաւորութիւնն և զազգն

յխուն այր յայրի, եւ կերակրեցի զնո-
14 սա հացիւ եւ ջրով։ Եւ արդ դու ասես
ցիս, Երթ եւ ասա տեառն քում թէ
Ահաւասիկ Եղիա, եւ սպանանիցէ զիս։
15 Եւ ասէ Եղիա, Կենդանի է Տէր զօրու-
թեանց, որոյ կայի առաջի նորա, զի
այսօր երեւեցայց նմա։
16 Եւ գնաց Աբդիու ընդ առաջ Աքաա-
բու եւ պատմեաց նմա. եւ ընթացաւ
Աքաաբ եւ գնաց ընդ առաջ Եղիայի։
17 Եւ եղեւ իբրեւ ետես Աքաաբ զԵղիա,
ասէ Աքաաբ ցԵղիա, եթէ Դո՞ւ իցես
18 խանգարիչն Իսրայելի։ Եւ ասէ Եղիա,
Ես ոչ խանգարեմ զԻսրայէլ, այլ դու
եւ տուն հօր քո, ի թողուլ ձեր [1]զՏէր
Աստուած ձեր" եւ երթալ զհետ Բա-
19 հաղիմայցն։ Եւ արդ առաքեա ժողովեա
առ իս զամենայն Իսրայէլ ի լեառն Կար-
մեղոս, եւ զմարգարէսն Բահաղու զչո-
րեքհարեւր եւ զյիսուն, [2]եւ զմարգա-
րէսն ամօթոյ զչորեքհարեւր եւ զյի-
սուն," եւ զմարգարէսն անտառաց զչո-
րեքհարեւր, որ ուտեն զսեղանն Յեզա-
20 բելայ։ Եւ առաքեաց Աքաաբ ընդ ամե-
նայն Իսրայէլ, եւ ժողովեաց զմարգա-
րէսն ի լեառնն Կարմեղոս։
21 Եւ [3]մերձեցոյց Եղիա զամենայն" ժողո-
վուրդն, եւ ասէ ցնոսա Եղիա, Մինչեւ
ցե՞րբ կաղայք յերկուս հետս. եթէ Տէր է
Աստուած, երթայք զհետ նորա, եւ եթէ
Բահաղն իցէ, երթայք զհետ նորա. եւ
ոչ ետ ժողովուրդն նմա պատասխանի։
22 Եւ ասէ Եղիա ցժողովուրդն, Ես մնացեալ
եմ մարգարէ Տեառն միայն, եւ մարգարէք
Բահաղու արք չորեքհարեւր եւ յիսուն
[2]եւ մարգարէք անտառին՝ չորեքհարեւր"։
23 Տացեն մեզ երկուս եզինս, եւ ընտ-
րեսցեն իւրեանց զմին, եւ յօշեսցեն եւ
դիցեն ի վերայ փայտից, եւ հուր մի՛ դի-
ցեն. եւ ես արարից զմեւս եզն, եւ ե-
դից ի վերայ փայտից, եւ հուր ոչ մատու-
24 ցից։ Եւ կարդասջիք զանուն աստուա-
ծոցն ձերոց, եւ ես կոչեցից զանուն
Տեառն [2]Աստուծոյ իմոյ". եւ եղիցի աս-
տուած որ լուիցէ հրով՝ նա է Աստուած.
պատասխանի ետուն ամենայն ժողո-
վուրդն եւ ասեն, Բարի է բանդ [2]զոր
25 խօսեցար"։ Եւ ասէ Եղիա ցմարգարէսն
[4]ամօթոյ, Ընտրեցէք դուք ձեզ զուա-
րակ մի, եւ արարէք յառաջագոյն,
քանզի դուք բազում էք. եւ կարդա-
ցէք զանուն աստուածոցն ձերոց, եւ
26 հուր մի՛ դնէք ի վերայ։ Եւ առին զզուա-
րակն զոր ետ նոցա, եւ արարին. եւ
կարդացին զանուն Բահաղու յայգուէ
մինչեւ ցհասարակ օր. եւ ասէին, Լուր
մեզ, Բահաղ, [2]լուր մեզ:" եւ ոչ գոյր
բարբառ եւ ոչ ունկնդրութիւն. եւ ըն-
թանային շուրջ զսեղանովն զոր արա-
27 րին։ Եւ եղեւ ի մէջօրէին եւ այպա-
նեաց զնոսա Եղիա [2]Թեզբացի եւ ասէ,
Մեծաձայն կարդացէք, զի աստուած
[5]է, թերեւս զբօսանք ինչ իցեն նմա,
եւ միանգամայն թերեւս առնիցէ հրա-
ման", կամ թէ ի քուն իցէ եւ յառնի-
28 ցէ։ Եւ կարդային մեծաձայն, եւ ցտէին
ըստ օրինի իւրեանց սրով եւ գեղար-
դեամբք մինչեւ ցհեղուլ արեան ի վերայ
29 նոցա։ Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցան յընդե-
րեկսն, եւ մարգարէանային մինչեւ ցժա-
մանակ մատուցանելոյ զոհին, եւ ոչ գոյր
[6]ձայն. եւ խօսեցաւ Եղիա Թեզբացի
ընդ մարգարէս զարշելեացն եւ ասէ, Ի
բաց կացէք, արդ ես արարից զողջա-
կէզն իմ։ Եւ ի բաց կացին եւ գնացին"։
30 Եւ ասէ Եղիա ցժողովուրդն, Մատե-
րուք առ իս. եւ մատեան ամենայն
ժողովուրդն առ նա. եւ ողջացոյց զսե-
31 ղանն Տեառն զկործանեալ։ Եւ ա՛ռ Ե-
ղիա երկոտասան քար ըստ թուոյ ցե-
ղիցն [7]Իսրայելի, որպէս խօսեցաւ Տէր
ընդ նմա եւ ասէ, Իսրայէլ եղիցի ա-
32 նուն քո. Եւ շինեաց [8]զքարինսն յա-
նուն Տեառն, եւ արար [9]ծով որ տա-
նէր երկուց գրուաց սերմն շուրջ զսե-
33 ղանովն։ Եւ եդէգ զչերասն [2]ի վերայ սե-
ղանոյն զոր արար", եւ յօշեաց զողջա-
կէզն եւ եդէգ ի վերայ չերտիցն [2]եւ ե-
34 դէգ ի վերայ սեղանոյն". Եւ ասէ, Ա-
ռէք ինձ չորս սափորս ջրոյ, եւ հեղէք
ի վերայ ողջակիզիդ եւ ի վերայ չեր-
տիցդ. եւ ասէ, Կրկնեցէք. եւ կրկնե-
ցին. եւ ասէ, Երեքկնեցէք. եւ երեք-
35 կնեցին. Եւ գնայր ջուրն շուրջ զսե-
ղանովն, եւ [10]զծովն լցին ջրով։
36 Եւ եղեւ ի ժամու մատուցանելոյ պա-

[1]Նբր· զպատուիրանս Տեառն [2]Յնբր· պակաս [3]Նբր· մերձեցաւ Եղիա առ՝ ամենայն [4]Նբր· Բահաղու

[5]Նբր· է նա, թերեւս խօսք ինչ իցեն նմա, թերեւս զբաղումն ինչ իցէ նորա. և թերեւս իցէ ի ճանապարհի [6]Նբր· ձայն, եւ ոչ գոյր պատասխանի, և ոչ գոյր ունկնդրութիւն [7]Նբր· որդւոցն Յակոբայ [8]Նբր· զքարինսն սեղանն [9]Նբր· խրամ [10]Նբր· զխրամն

տարագին աղաղակեաց Եղիա յերկինս ,
եւ ասէ , Տէր Աստուած Աբրահամու եւ
Իսահակայ եւ Իսրայելի , այսօր ծանիցեն
եթէ դու ես Տէր Աստուած Իսրայելի, եւ
ես ծառայ քո . եւ [1]ես արարի" զգործս
37 զայսոսիկ. Լուր ինձ, Տէր, լուր ինձ [2]հրով.
եւ ծանիցէ ժողովուրդս թէ դու ես Տէր
Աստուած , եւ դու դարձուցեր զսիրտ
38 ժողովրդեանս այսորիկ յետս ։ Եւ ան-
կաւ հուր ի Տեառնէ [2]յերկնից , եւ եկեր
զողջակէզսն եւ զչերսան, եւ [3]զհողն եւ
զջուրն որ [4]ի ծովուն լափեաց հուրն ։
39 Իբրեւ ետես ամենայն ժողովուրդն ,
անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ
ասեն , Արդարեւ Տէր , նա է Աստուած,
40 Տէր , նա է Աստուած ։ Եւ ասէ Եղիա
ցժողովուրդն , Կալարուք զմարգարէսն
Բահաղու , եւ մի՛ ոք ապրեսցի ի նո-
ցանէ . եւ կալան զնոսա . եւ իջոյց զնո-
սա Եղիա ի հեղեղատն Կիսոնի եւ կո-
տորեաց զնոսա անդ ։
41 Եւ ասէ Եղիա ցԱքաաբ , Ել, կեր եւ
42 արբ , զի ոտնաձայն [5]անձրեւի է ։ Եւ
ել Աքաաբ ուտել եւ ըմպել . եւ Եղիա
ել ի գլուխ լերինն Կարմեղայ , եւ խո-
նարհեցաւ յերկիր , եւ եդ զերեսս իւր
43 ի մէջ ծնգաց իւրոց . Եւ ասէ ցպատան-
եակն իւր , Ել եւ հայեաց ընդ ճանա-
պարհ ծովու . եւ ել եւ հայեցաւ պա-
տանեակն , եւ ասէ , Ոչ ինչ է . եւ ասէ
Եղիա , Աղէ դու դարձիր եւթն անգամ։
44 Եւ դարձաւ պատանեակն եւթն անգամ.
եւ եղեւ յետ եւթներորդում նուագին ,
եւ ահա ամպ մի փոքրիկ իբրեւ զթաթ
առն [6]հանէր ջուր". եւ ասէ , Ել եւ ա-
սա ցԱքաաբ , Լծեա զկառս քո եւ էջ ,
45 զուցէ հասանիցէ քեզ անձրեւ ։ Եւ ե-
ղեւ մինչ նա այսր եւ անդր դառնայր ,
երկինք մթացան ամպովք եւ հողմով ,
եւ եղեւ անձրեւ մեծ . եւ [7]լայր եւ
46 երթայր Աքաաբ յԵզրայէլ ։ Եւ ձեռն
Տեառն եղեւ ի վերայ Եղիայի . եւ
պնդեաց զմէջ իւր եւ ընթացաւ առաջի
Աքաաբու , մինչեւ մտանել յԵզրայէլ ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ պատմեաց Աքաաբ Յեզաբելայ [2]կնոջ
իւրում" զամենայն զոր արար Եղիա ,
եւ որպէս կոտորեաց զամենայն մար-
2 գարէսն սրով ։ Եւ առաքեաց Յեզաբէլ
հրեշտակ առ Եղիա եւ ասէ , [2]Եթէ
դու Եղիա իցես , եւ ես Յեզաբէլ." օն
եւ օն արասցեն ինձ աստուածքն եւ օն
եւ օն յաւելցեն , եթէ ոչ վաղիւ ի սոյն
ժամու եդից զանձն քո իբրեւ զանձն
միոյ ի նոցանէ ։
3 Եւ [8]երկեաւ Եղիա՝ եւ յարեաւ գնաց
[9]առանձինն , եւ եկն ի Բերսաբէէ յեր-
կիրն Յուդայ , եւ եթող անդ զպատա-
4 նեակն իւր ։ Եւ ինքն գնաց յանապատ
աւուր միոյ ճանապարհ , եւ չոգաւ եւ
նստաւ ընդ բեւեկնեաւ . եւ խնդրեաց
մահ անձին իւրոյ , եւ ասէ , Շատ է
արդ , Տէր , ա՛ռ զոգի իմ [2]յինէն , Տէր".
5 զի ոչ եմ ես լաւ քան զհարս իմ ։ Եւ
ի քուն եմուտ եւ ննջեաց ընդ տնկովն.
եւ ահա [10]ոմն մերձեցաւ ի նա եւ ա-
6 սէ , Արի եւ կեր ։ Եւ հայեցաւ Եղիա
եւ ահա ի սնարից նորա նկանակ [11]հա-
ճարոյ եւ կուժ ջրոյ . եւ յարեաւ եկեր
7 եւ արբ , եւ դարձաւ ննջեաց ։ Եւ դար-
ձաւ հրեշտակն Տեառն երկրորդ անգամ
մերձեցաւ առ նա եւ ասէ ցնա , Արի
կեր , զի բազում է ի քէն եւ անդր
8 ճանապարհդ ։ Եւ յարեաւ եկեր եւ արբ,
եւ գնաց զօրութեամբ կերակրոյն այ-
նորիկ զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
գիշեր , մինչեւ ցլեառնն Աստուծոյ ի
Քորէբ ։
9 Եւ եմուտ անդ յայրն եւ [12]դադարեաց.
եւ ահա բան Տեառն եղեւ առ նա եւ
10 ասէ , Զի՞ ես դու աստ , Եղիա ։ Եւ ա-
սէ Եղիա , Նախանձեցայ զնախանձ
Տեառն ամենակալի . զի թողին [13]զքեզ
որդիքն Իսրայելի , զսեղանս քո կոր-
ծանեցին , եւ զմարգարէս քո կոտորե-
ցին սրով . ես միայն մնացեալ եմ , եւ
11 խնդրեն զանձն իմ առնուլ զնա ։ Եւ
ասէ , Ելցես դու [2]վաղիւ եւ կացցես ի
լերին անդ առաջի Տեառն ։ Եւ ահա Տէր
[14]անցցէ . եւ հողմ մեծ ուժգին որ զլե-
րինս քակիցէ եւ զվէմս խորտակիցէ ա-
ռաջի Տեառն , եւ ոչ ի հողմն Տէր . եւ
յետ հողմոյն շարժումն , եւ ոչ ի շարժ-
12 մանն Տէր . Եւ յետ շարժմանն հուր , եւ
ոչ ի հուրն Տէր . եւ յետ հրոյն ձայն
13 մեղմոյ օդոյ ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Ե-
ղիա , ծածկեաց զերեսս իւր մաշկեկաւն ,

[1]Ոմնք. բանիւ քով արարի զամենայն [2]Ոմնք. [illegible] [3]Ոմնք. զքարինսն և զհողն [4]Ոմնք. ի խրամին [5]Ոմնք. բազմութեան անձրեւի [6]Ոմնք. ելանէր ի ծովէ [7]Ոմնք. հեծաւ

[8]Կամ, ետես [9]Ոմնք. [illegible] [10]Ոմնք. Հրեշտակ [11]Ոմնք. ի թոնրոյ [12]Ոմնք. անդ ագաւ [13]Ոմնք. զուխտ քո [14]Ոմնք. անցանէ

եւ եկ եւ եկաց [1]ի Նեռքոյ այրին. եւ
ահա բարբառ առ Նա եւ ասէ, Զի՞ ես
14 դու աստ, Եղիա։ Եւ ասէ Եղիա, Նա-
խանձեցայ զնախանձ Տեառն ամենակա-
լի, զի թողին զուխտ քո որդիքն Իս-
րայէլի, զսեղանս քո քակեցին, եւ
զմարգարէս քո կոտորեցին սրով. ես
միայն մնացեալ եմ, եւ խնդրեն զանձն
15 իմ առնուլ զնա։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Գնա
եւ դարձիր զճանապարհ քո, եւ եր-
թիցես զճանապարհ անապատին Դա-
մասկոսի, եւ երթիցես եւ օծցես զԱ-
16 զայէլ ի թագաւոր Ասորւոց. Եւ զՅէու
որդի Նամեսսեայ ի թագաւոր ի վերայ
Իսրայէլի. եւ զԵղիսէ որդի Սափա-
տայ յԱբելմաուլայ՝ օծցես ի մարգարէ
17 փոխանակ քո։ Եւ եղիցի զապրեալն ի
սրոյ Ազայէլի սպանցէ Յէու, եւ զապ-
րեալն ի սրոյ Յէուայ սպանցէ Եղիսէ.
18 Եւ [2]թողցես դու" յԻսրայէլէ եւթն հա-
զար արանց զամենայն որոյ ոչ իցէ
կրկնեալ ծունր Բահաղու, եւ զամենայն
բերան որոյ ոչ իցէ պագեալ զնա։
19 Եւ գնաց անտի, եւ եգիտ զԵղիսէ
որդի Սափատայ, եւ նա [3]վարէր երկո-
տասան եզամբք. եւ զոյգք զոյգք ե-
զանց առաջի նորա, եւ ինքն ի վերայ
երկոտասանիցն". եւ եհաս Եղիա առ
նա, եւ ընկէց զմաշկեակն իւր ի վե-
20 րայ նորա. Եւ եթող Եղիսէ զեզինսն,
եւ ընթացաւ զհետ Եղիայի, եւ ասէ,
Համբուրեցից զհայր իմ եւ զմայր իմ,
եւ եկից զկնի քո. եւ ասէ ցնա, Երթ
դարձիր անդրէն, զի՞նչ արարի քեզ։
21 Եւ դարձաւ ի նմանէ, եւ առ [4]զզոյգս
զոյգս" եզանցն եւ եզեն, եւ գործեօք
եզանցն հասոյց զնոսա, եւ ետ ժո-
ղովրդեանն եւ կերան, եւ յարեաւ գնաց
զհետ Եղիայի եւ պաշտէր զնա։

ԳԼ. Ի

1 Եւ [5]որդի Ադերայ" արքայ Ասորւոց ժո-
ղովեաց զամենայն զօրս իւր, եւ [6]ել եւ
նստաւ զՍամարիաւ, եւ" երեսուն եւ
երկու թագաւորք ընդ նմա, եւ [6]ամե-
նայն երիվարք եւ կառք. [7]ելին եւ նստան
զՍամարիաւ, եւ տային" պատերազմ
2 ընդ նմա։ Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Ա-
3 քաաբ արքայ Իսրայէլի ի քաղաքն, Եւ
ասէ ցնա, Այսպէս ասէ [5]որդի Ադերայ".
Արծաթ քո եւ ոսկի քո իմ է, եւ կա-
նայք քո եւ որդիք քո գեղեցիկք իմ
4 են։ Պատասխանի ետ արքայն Իսրայե-
լի եւ ասէ, Որպէս խօսեցար, տէր իմ
արքայ, քո եմ ես եւ ամենայն ինչ իմ։
5 Եւ դարձան հրեշտակքն եւ ասեն,
Այսպէս ասէ [5]որդի Ադերայ". Ես յղեցի
զի զարծաթ քո եւ զոսկի քո եւ զկա-
նայս քո եւ զորդիս քո ցիս տացես.
6 Զի վաղիւ ի սոյն ժամու առաքեցից
զծառայս իմ, եւ յուզեսցեն զտուն քո
եւ զտունս ծառայից քոց, եւ եղիցին
ցանկալիք աչաց [8]նոցա, յոր արկանի-
7 ցեն զձեռս իւրեանց՝ առցեն։ Եւ կոչեաց
արքայն Իսրայէլի զամենայն ծերակոյտ
երկրին եւ ասէ, Գիտասջիք եւ տեսջիք.
զի չարիս ինձ խնդրէ նա, զի առաքեաց առ
իս [9]զսուտերաց իմոց եւ զդստերաց իմոց,"
զարծաթ իմ եւ զոսկի իմ ոչ արգելի ի
8 նմանէ։ Եւ ասեն ցնա ծերքն եւ ամենայն
ժողովուրդն, Մի՛ լսեր եւ մի՛ յանձն
9 առնուր։ Եւ ասէ ցհրեշտակս [10]որդւոյն
Ադերայ", Ասացէք ցտէրն [11]ձեր ցար-
քայ. Զամենայն ինչ զոր առաքեցեր առ
ծառայ քո յառաջնումն նուագին՝ արա-
րից, բայց զայդ բան ոչ կարեմ առնել.
եւ գնացին արքն եւ դարձուցին նմա
պատասխանի։
10 Եւ առաքեաց առ նա [5]որդին Ադերայ"
եւ ասէ, Օ՜ն եւ օ՜ն արասցեն ինձ դիքն
եւ օ՜ն եւ օ՜ն յաւելցեն, եթէ բաւեսցէ հող
Սամարեայ՝ [12]աղխւոյք հանդերձ" ամե-
11 նայն զօրականի հետեւակաց իմոց։ Եւ
պատասխանի ետ արքայն Իսրայէլի եւ
ասէ, [13]Շատ է արդ, մի՛ պարծեսցի կորն
12 իբրեւ զուղիղն"։ Եւ եղեւ իբրեւ [14]պա-
տասխանի ետ նմա" զբանս զայս, եւ
ինքն ի ըմպելիս էր եւ ամենայն թագա-
ւորք որ ընդ նմա ի խորանս. եւ ասէ
ցծառայսն իւր, [15]Շինեցէք պատնէշ. եւ
եդին պատնէշ" շուրջ զքաղաքաւն։
13 Եւ ահա մարգարէ մի մատեաւ առ
Աքաաբ արքայ Իսրայէլի եւ ասէ, Այս-
պէս ասէ Տէր. Եթէ տեսանիցե՞ս զայն

[1] Օրին. ի բերան [2] Օրին. թողի. (տես Հռովմ. ԺԱ. 4։)
[3] Օրին. վարէր երկոտասան զոյգս առաջի իւր, եւ ինքն յերկոտասաներորդին [4] Օրին. զզոյգ [5] Օրին. Բենադադ [6] Յօրին. պակաս [7] Օրին. եւ ել և պաշարեաց զՍամարիա եւ տայր

[8] Օրին. քոց [9] Օրին. զկանանց իմոց եւ զորդւոց իմոց, և [10] Օրին. Բենադադայ [11] Օրին. իմ [12] Օրին. ափոց [13] Օրին. Ասացէք, Մի պարծեսցի որ ածէն առ՝ իբրեւ զայն որ ի բաց դնէ [14] Օրին. լուաւ
[15] Օրին. Ձակատեցարուք, եւ ճակատեցան

ամբոխ մեծ. ահա ես մատնեցից զնոսա
այսօր ի ձեռս քո, եւ գիտասցես թէ ես
14 եմ Տէր։ Եւ ասէ Աքաաբ, Ի՞ւ. եւ ա-
սէ, Այսպէս ասէ Տէր, Մանկտւով իշ-
խանաց գաւառաց։ Եւ ասէ Աքաաբ,
Ո՞ նախ գրգռեսցէ զպատերազմն. եւ
15 ասէ, Դու։ Եւ հանդէս արար [1]ծառայից
իշխանաց գաւառաց, եւ եղեն երկե-
րիւր եւ [2]երեսուն. եւ ապա հանդէս
արար ամենայն ժողովրդեանն, ամե-
նայն որդւոց [3]զօրութեան՝ եւթն հա-
16 զար արանց, եւ [4]ելանէր զմիջօրէիւ։ Եւ
[5]որդին Ադերայ" ընդ գինի մտեալ էր եւ
արբեալ [6]ի Սոկքովլ, ինքն եւ երեսուն
եւ երկու թագաւորքն օգնականք նո-
17 րա։ Եւ ելին նախ մանկունք իշխանաց
գաւառացն, եւ [7]առաքեցին առ որդին
Ադերայ", եւ պատմեցին նմա եւ ասեն,
18 Արք ելին ի Սամարեայ։ Եւ ասէ ցնո-
սա, Եթէ ի խաղաղութիւն ելանիցեն,
կալջիք զնոսա կենդանիս, եւ եթէ ի
պատերազմ ելանիցեն, կալջիք զնոսա
19 կենդանիս։ Եւ ելին ի քաղաքէն մանկտի
իշխանաց գաւառացն, եւ զօրն զկնի
20 նոցա. Եւ եհար իւրաքանչիւր ոք որում
դիպեցաւ. եւ փախեան Ասորիքն, եւ
հալածեաց զնոսա Իսրայէլ. եւ ապրե-
ցաւ [5]որդին Ադերայ" արքայ Ասորւոց
հեծեալ ձիով հանդերձ [8]երիւք ոմամբք"
21 հեծելովք։ Եւ ել արքայն Իսրայելի եւ
[9]առ զերիվարս եւ զկառս, եւ եհար
յԱսորւոց հարուածս մեծամեծս։
22 Եւ մատեաւ մարգարէն առ արքայ
Իսրայելի, եւ ասէ ցնա, Զօրացիր եւ
գիտա, եւ տես զինչ գործեսցես. զի ի
դարձի տարւոյս այսորիկ [8]որդի Ադերայ"
արքայ Ասորւոց ելանելոց է ի վերայ քո։
23 Եւ ծառայք արքային Ասորւոց ասեն
ցնա, Աստուած լերանց է Աստուածն
Իսրայելի, [8]եւ ոչ աստուած դաշտաց."
վասն այնորիկ յաղթահարեցին զմեզ.
եթէ տայցեմք ընդ նոսա պատերազմ ի
24 դիւրի, յաղթեմք նոցա։ Եւ զայս բան
արասցես. ի բաց արա զթագաւորսն
յիւրաքանչիւր տեղւոջէ, եւ դիր ընդ
25 նոցա նախարարս. Եւ [10]փոխանակես-
ցուք քեզ զօրս ընդ զօրացն որ անկան
ի քէն, եւ երիվարս ընդ երիվարացն,
եւ կառս ընդ կառացն. եւ տացուք ընդ
նոսա պատերազմ ի դիւրոջ եւ յաղթես-
ցուք նոցա. եւ անսաց բարբառոյ նո-
26 ցա, եւ արար այնպէս։ Եւ եղեւ ի դառ-
նալ տարւոյն հանդէս արար [5]որդին Ա-
դերայ" Ասորւոց. եւ ել յԱփեկա ի պա-
27 տերազմ ընդ Իսրայելի։ Եւ որդիքն Իս-
րայելի արարին հանդէս, եւ [11]երկգնդե-
ցան եւ հասին յառաջս նոցա. եւ ճա-
կատեցան որդիքն Իսրայելի ընդդէմ Ա-
սորւոցն իբրեւ երկու երամակք այծից.
եւ Ասորիքն լցին զերկիրն։
28 Եւ մատեաւ այրն Աստուծոյ եւ ասէ
ցարքայն Իսրայելի, Այսպէս ասէ Տէր,
Փոխանակ զի ասացին Ասորիքն թէ Աս-
տուած լերանց է Տէր [8]Աստուած Իս-
րայելի" եւ ոչ Աստուած դաշտաց, [12]նա
տացէ զզօրն" զայն զմեծ ի ձեռս քո, եւ
29 [13]գիտասցես թէ ես եմ Տէր։ Եւ բանա-
կեցան նոքա ընդդէմ սոցա զեւթն օր.
եւ եղեւ յաւուրն եւթներորդի ընդխառ-
նեցաւ պատերազմն. եւ եհար Իսրայէլ
յԱսորւոցն հարեւր հազար հետեւակաց
30 ի միում աւուր. Եւ մնացեալքն փա-
խեան յԱփեկա ի քաղաքն [8]իւրեանց, եւ
անկաւ պարիսպն ի վերայ քսան եւ
եւթն հազար արանց մնացելոց. եւ [5]որ-
դին Ադերայ" փախեաւ եւ եմուտ [14]ի
տուն իւր" սենեակ ի սենեկէ։
31 Եւ ասեն ցնա ծառայք իւր, Ահաւա-
սիկ [15]գիտեմք զի թագաւորք տանն Իս-
րայելի թագաւորք ողորմութեան են.
արկցուք քուրձս զմիջովք մերովք եւ
չուանս ի գլուխս մեր, եւ ելցուք առ
արքայն Իսրայելի. թերեւս ապրեցուս-
32 ցէ [16]զանձինս մեր"։ Եւ զգեցան քուրձս
ի մէջս իւրեանց, եւ եդին չուանս ի
գլուխս իւրեանց. եւ [17]ասեն ցարքայն
Իսրայելի", Ծառայ քո [5]որդի Ադերայ"
ասէ, Կեցցէ անձն իմ։ Եւ ասէ, Եթէ
տակաւին կենդանի՞ իցէ, եղբայր իմ է։
33 Եւ արքն հմայեցին եւ [18]նուիրեցին եւ
քաղեցին զբանսն ի բերանոյ նորա. եւ
ասեն, Եղբայր քո [5]որդի Ադերայ" աստ
է. եւ ասէ, Մտէք եւ ածէք զնա. եւ
ել առ նա [5]որդին Ադերայ", եւ հանին
34 զնա առ նա ի կառսն։ Եւ ասէ ցնա,
Զքաղաքսն զոր ա՛ռ հայր իմ ի հօրէ

[1] Եբր. մանկտւոյն [2] Եբր. երեսուն եւ երկու [3] Եբր. Իսրայելի [4] Եբր. ելին [5] Եբր. Բենադադ [6] Եբր. ի խորանս [7] Եբր. առաքեաց Բենադադ [8] Յեբր. պակաս [9] Եբր. եհար [10] Եբր. դու գումարեսցես

[11] Եբր. կազմեցան [12] Եբր. եւ տաց զամենայն զօրն [13] Եբր. գիտասջիք [14] Եբր. ի քաղաքն [15] Եբր. լուեալ է մեր [16] Եբր. զանձն քո [17] Եբր. եկին առ արքայն Իսրայելի եւ ասեն [18] Եբր. փութացեալ

քումմէ՝ դարձուցից առ քեզ, եւ [1]հանցես քեզ հարկս՝՝ ի Դամասկոս, որպէս
եղ հայր իմ ի Սամարիա. եւ ասէ, Եւ
ես արձակեցից զքեզ ուխտիւ. եւ եդ
ընդ նմա ուխտ, եւ արձակեաց զնա։
35 Եւ այր մի յորդւոց մարգարէիցն ասէ ցընկեր իւր բանիւ Տեառն, Հար զիս.
եւ ոչ կամեցաւ այրն հարկանել զնա։
36 Եւ ասէ ցնա, Փոխանակ զի ոչ լուար
ձայնի Տեառն, ահա իբրեւ գնասցես յինէն՝ սպանցէ զքեզ առեւծ. եւ իբրեւ
գնաց ի նմանէ, եգիտ զնա առեւծ եւ սպան
37 զնա։ Եւ եգիտ այլ այր եւ ասէ, Հար
զիս. եւ եհար զնա այրն, եհար եւ
38 ջախջախեաց։ Եւ չոգաւ մարգարէն եւ
եկաց առաջի արքայի ի վերայ ճանապարհին, եւ կապեաց պատանաւ զաչս
39 իւր։ Եւ եղեւ իբրեւ անցանէր ընդ այն
արքայ, եւ նա աղաղակեաց առ արքայ եւ ասէ, Ծառայ քո ել ընդ զօրու
ի պատերազմի, եւ ահա այր մի ած առ
իս այր եւ ասէ, Պահեա զայրդ զայդ,
ապա թէ զերծանելով զերծցի, եղիցի
անձն քո ընդ անձին դորա, կամ տա-
40 ղանդ մի արծաթոյ կշռեսցես։ Եւ եղեւ
մինչ ծառայ քո այսր եւ անդր հայէր,
եւ նա չէր ուրեք. եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցնա, [2]Ահա եւ այդ յինէն կող-
41 մանէ դաւ է. սպանե՞ր ուրեմն՝՝։ Եւ փութացաւ ի բաց առ զպատանն յաչաց իւրոց. եւ ծանեաւ զնա արքայն Իսրա-
42 յէլի թէ ի մարգարէից անտի է նա։ Եւ
ասէ ցնա, Այսպէս ասէ Տէր. Փոխանակ զի հաներ դու զայրն մեռանելոյ ի
ձեռաց [3]իմոց, եղիցի անձն քո փոխանակ անձին նորա, եւ ժողովուրդ քո
43 փոխանակ ժողովրդեան նորա։ Եւ գնաց
արքայն Իսրայէլի ի տուն իւր տխրեալ
եւ լքեալ, եւ եկն ի Սամարիա։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ, այգի
մի էր Նաբովթայ Յեզրայելացւոյ [4]մերձ
առ կալ՝՝ Աքաաբու արքայի Սամարիայ։
2 Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ Նաբովթայ եւ
ասէ, Տուր ինձ զայգին քո, եւ եղիցի
ինձ ի պարտէզ բանջարոյ, զի մերձ է
ի տուն իմ. եւ տաց քեզ այլ այգի լաւ-
քան զնա. եւ եթէ հաճոյ իցէ առաջի
քո, տաց քեզ արծաթ զգինս այգւոյն
քո. [5]եւ եղիցի ինձ ի պարտէզ բանջա-
3 րոյ՝՝։ Եւ ասէ Նաբովթ ցարքայ, Քաւ
լիցի ինձ [5]յԱստուծոյ իմմէ՝՝ տալ քեզ
զժառանգութիւն հարց իմոց։
4 Եւ եկն Աքաաբ ի տուն իւր տխրեալ
եւ լքեալ վասն բանին զոր խօսեցաւ
ընդ նմա Նաբովթ Յեզրայելացի եւ ասէ, Ոչ տաց քեզ զժառանգութիւն հարց
իմոց. եւ ննջեաց ի մահիճս իւր, եւ
ծածկեաց զերեսս իւր, եւ ոչ եկեր հաց։
5 Եւ եմուտ առ նա Յեզաբէլ կին իւր եւ
խօսեցաւ ընդ նմա եւ ասէ, Զի՞ խռո-
6 վեալ է ոգի քո եւ ոչ ուտես հաց։ Եւ
ասէ ցնա, Զի խօսեցայ ընդ Նաբովթայ
Յեզրայելացւոյ եւ ասեմ, Տուր ինձ
զայգին քո ընդ արծաթոյ, եւ եթէ կամիս՝ տաց քեզ այլ այգի փոխանակ նորա. եւ ասէ, Ոչ տաց քեզ [6]զժառան-
7 գութիւն հարց իմոց՝՝։ Եւ ասէ ցնա Յեզաբէլ կին իւր, Արդ ա՞յդպէս առնիցես
զթագաւորութիւնդ ի վերայ Իսրայէլի.
արի՝ կեր հաց եւ սթափեաց. եւ ես տաց
քեզ զայգին Նաբովթայ Յեզրայելացւոյ։
8 Եւ գրեաց հրովարտակ յանուն Աքաաբու, եւ կնքեաց մատանեաւ նորա. եւ
առաքեաց զհրովարտակն առ ծերս եւ
առ ազատս քաղաքին նորա, որ բնա-
9 կեալ էին ընդ Նաբովթայ։ Եւ գրեալ էր ի
հրովարտակին այսպէս. [7]Պահեցէք պահս,
եւ նստուցէք զՆաբովթ ի գլուխ ժո-
10 ղովրդեանն. Եւ նստուցէք երկուս արս
որդիս անօրինաց հանդէպ նորա, եւ վկայեսցեն զնմանէ եւ ասասցեն, թէ [8]Օրհնեցեր զԱստուած եւ զարքայ. եւ հանցեն զնա եւ քարկոծեսցեն, եւ մեռցի։
11 Եւ արարին արք քաղաքին նորա՝
ծերք եւ ազատք որ նստէին ի քաղաքին նորա՝ որպէս առաքեաց առ նոսա
Յեզաբէլ, զոր օրինակ գրեալ էր ի հրո-
12 վարտակին։ Կարդացին պահս, եւ նստուցին զՆաբովթ ի գլուխ ժողովրդեանն։
13 Եւ եկին երկու արք՝ որդիք անօրինաց,
եւ նստան հանդէպ նորա. եւ վկայեցին
արքն ապստամբութեան զՆաբովթայ
առաջի ամենայն ժողովրդեանն եւ ասեն, թէ Օրհնեաց Նաբովթ զԱստուած
եւ զարքայ. եւ հանին զնա արտաքոյ
քաղաքին, եւ քարկոծեցին զնա քա-

[1] Եբր. դիցես քեզ պողոտայս [2] Եբր. Այսպէս է դատաստան քո, դու վճռեցեր [3] Եբր. դահճան
[4] Եբր. յԵզրայէլ մերձ յարքունիս

[5] Եբր. ի Տեառնէ [6] Եբր. զայգի իմ [7] Եբր. Քարոզեցէք [8] Ըստ Եբրայեցւոյն նշանակէ Հայհոյեցեր

14 րամբք, եւ մեռաւ ։ Եւ առաքեցին առ
Յեզաբէլ եւ ասեն, Քարկոծեցաւ Նա-
բովթ եւ մեռաւ ։
15 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Յեզաբէլ թէ
քարկոծեցաւ Նաբովթ եւ մեռաւ, ասէ
Յեզաբէլ ցԱքաաբ, Արի ժառանգեա
զայգին Նաբովթայ Յեզրայելացւոյ՝ զոր
ոչ ետ քեզ ընդ արծաթոյ. զի ոչ է Նա-
16 բովթ կենդանի, քանզի մեռաւ ։ Եւ ե-
ղեւ իբրեւ լուաւ Աքաաբ թէ մեռաւ
Նաբովթ [1]Յեզրայելացի, պատառեաց
զհանդերձս իւր եւ քուրձ զգեցաւ ։ Եւ
եղեւ յետ այնորիկ եւ" յարեաւ Աքաաբ
եւ էջ յայգին Նաբովթայ Յեզրայելաց-
ւոյ ժառանգել,
17 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Եղիայի Թեզ-
18 բացւոյ եւ ասէ, Արի էջ ընդ առաջ Ա-
քաաբու արքայի Իսրայելի որ ի Սամա-
րիա. զի նա էջ յայգին Նաբովթայ ժա-
19 ռանգել զնա. Եւ խօսեսցիս ընդ նմա
եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Տէր. [2]Որպէս
սպաներ եւ ժառանգեցեր. վասն այդո-
րիկ" այսպէս ասէ Տէր. Ի տեղւոջ ուր
լափեցին շունք [1]եւ խոզք" զարիւն Նա-
բովթայ, անդ լափեսցեն զարիւն քո
20 [3]եւ բոզք լուասցին յարեան քում" ։ Եւ
ասէ Աքաաբ ցԵղիա, Եթէ գտե՞ր զիս,
թշնամի իմ ։ Եւ ասէ, Գտի. զի [4]ի զուր
հպարտացար" գործել չար առաջի Տեառն
21 [1]առ ի բարկացուցանելոյ զնա" ։ Ահա ես
ածից ի վերայ քո չարիս. եւ [5]բորբո-
քեցից զկնի քո", եւ սատակեցից զԱ-
քաաբու որ միզիցէ զորմով, եւ զնե-
22 ղեալն եւ զլքեալն յԻսրայելէ. Եւ տաց
զտունն քո իբրեւ զտունն Յերոբովամու
որդւոյ Նաբատայ, եւ իբրեւ զտունն Բաա-
սայ որդւոյ Աքիայ, վասն բարկութեանցն
որովք բարկացուցեր զիս եւ յանցուցեր
23 զԻսրայէլ ։ Եւ առ Յեզաբէլ խօսեցաւ
Տէր եւ ասէ, Շունք կերիցեն զնա առ
24 պարսպին Յեզրայելի ։ Զմեռեալ Աքաա-
բու ի քաղաքի կերիցեն շունք, եւ զմե-
ռեալ նորա ի դաշտի կերիցեն թռչունք
երկնից ։
25 Սակայն [6]ի զուր մեծամտեաց Աքաաբ"
առնել չար առաջի Տեառն, որպէս յիմա-
26 րեցոյց զնա Յեզաբէլ կին իւր ։ Եւ գար-
շացաւ յոյժ երթալ զհետ գարշելեացն
ըստ ամենայնի զոր արար Ամովրհացին,
զոր սատակեաց Տէր յերեսաց որդւոցն
Իսրայելի ։
27 Եւ [7]վասն բանին զի սարջացաւ ար-
քայ յերեսաց Տեառն եւ երթայր լալով,
եւ" պատառեաց զպատմուճան իւր եւ
զգեցաւ քուրձ ի վերայ մարմնոյ իւրոյ,
եւ պահեաց եւ զգեցաւ քուրձ [1]յաւուրն
յորում սպան զՆաբովթ Յեզրայելացի",
28 եւ գնայր կորակոր ։ Եւ եղեւ բան Տեառն
[8]ի ձեռն ծառայի իւրոյ Եղիայի վասն
29 Աքաաբու, եւ ասէ Տէր", Տեսե՞ր զի
սարջացաւ Աքաաբ յերեսաց իմոց. փո-
խանակ զի ակնկորեաց յերեսաց իմոց,
ոչ ածից չարիս յաւուրս նորա, այլ յա-
ւուրս որդւոյ նորա ածից չարիս ի վե-
րայ տան նորա ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ նստան զերեամ, եւ ոչ էր պատե-
րազմ ի մէջ Ասորւոց եւ ի մէջ Իսրա-
2 յելի ։ Եւ եղեւ յամին երրորդի էջ Յով-
սափատ արքայ Յուդայ առ արքայ Իս-
3 րայելի ։ Եւ ասէ արքայն Իսրայելի ցծա-
ռայս իւր, Ո՞չ գիտէք եթէ մեր է Ռա-
մովթ Գաղաադ, եւ մեք լռեալ կամք
առնուլ զնա ի ձեռաց արքային Ասոր-
4 ւոց ։ Եւ ասէ [1]արքայ Իսրայելի" ցՅով-
սափատ, Ելցե՞ս ընդ մեզ յՌամովթ Գա-
ղաադ ի պատերազմ. եւ ասէ Յով-
սափատ ցարքայն Իսրայելի, Որպէս ես՝
նոյնպէս եւ դու, եւ որպէս զօրք իմ՝ զօրք
քո, եւ որպէս երիվարք իմ՝ երիվարք քո ։
5 Եւ ասէ Յովսափատ [1]արքայ Յուդայ"
ցարքայն Իսրայելի, Աղէ, հարցէք այսօր
6 զՏէր ։ Եւ ժողովեաց արքայն Իսրայելի
[9]զամենայն մարգարէս" իբրեւ արս չորեք-
հարեւր. եւ ասէ ցնոսա արքայ, Եր-
թա՞յց յՌամովթ Գաղաադ ի պատերազմ,
թէ զտեղի կալայց. եւ ասեն, Ել, եւ
7 տալով տացէ Տէր ի ձեռս արքայի ։ Եւ
ասէ [10]Յովսափատ ցարքայն Իսրայելի,
Ի՞ցէ ոք արդեւք աստ մարգարէ Տեառն՝
թէ չիցէ", եւ հարցցուք զՏէր նովաւ ։
8 Եւ ասէ արքայն Իսրայելի ցՅովսափատ,
Է աստ այր մի հարցանել նովաւ զՏէր,
եւ ես ատեցի զնա, զի ոչ խօսի զինէն

[1] Օրին. դոխոսի [2] Օրին. Սպաներ, եւ ժառանգեցե՞ս
եւս. եւ խօսեսցիս առ նա եւ ասասցես. [3] Օրին.
զքո խոկ [4] Օրին. վաճառեցեր զանձն [5] Օրին.
ընջեցից զսերունդս քո [6] Օրին. չեղեւ իբրեւ
զԱքաաբ որ վաճառեաց զանձն

[7] Օրին. եղեւ իբրեւ լուաւ Աքաաբ զբանս զայսո-
սիկ, [8] Օրին. առ Եղիա Թեզբացի, եւ ասէ
[9] Օրին. զմարգարէս [10] Օրին. Յովսափատ, Միթէ
չիցէ՞ աստ այլ մարգարէ Տեառն

բարի , այլ չար . Միքիա որդի Յեմլեայ ։
Եւ ասէ Յովսափատ [1]արքայ Յուդայ",
Մի՛ ասասցէ այդպէս արքայ ։
9 Եւ կոչեաց արքայն Իսրայէլի ներքի-
նի մի եւ ասէ , Վաղվաղակի ած այսր
10 զՄիքիա որդի Յեմլեայ ։ Եւ արքայն Իս-
րայէլի եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ
նստէին այր իւրաքանչիւր յաթոռ իւ-
րում վառեալ ի դրունս Սամարեայ , եւ
ամենայն մարգարէքն մարգարէանային
11 առաջի նոցա ։ Եւ արար իւր Սեդեկիա
որդի Քանանու եղջիւրս երկաթիս եւ
ասէ , Այսպէս ասէ Տէր , Սոքօք խեթ-
կեսցես զԱսորիս մինչեւ սպառեսցին ։
12 Եւ ամենայն մարգարէքն մարգարէա-
նային նոյնպէս , եւ ասէին , Ել յՌամովթ
Գաղաադ , եւ յաջողեսցիս , եւ տացէ Տէր
ի ձեռս [2]քո զարքայն Ասորւոց" ։
13 Եւ հրեշտակն որ չոգաւ կոչել զՄի-
քիա , պատմեաց նմա եւ ասէ , Ահա-
ւասիկ ամենայն մարգարէքն խօսին իբ-
րեւ ընդ մի բերան բարի զարքայէ . արդ
եղիցի բան քո իբրեւ զմիոյ ի նոցանէն ,
14 եւ խօսեաց բարի ։ Եւ ասէ Միքիա ,
Կենդանի է Տէր , եթէ ոչ զոր ինչ ա-
սասցէ ցիս Տէր , զայն խօսեցայց ։
15 Եւ եկն առ արքայ , եւ ասէ ցնա արքայ ,
Միքիա , ելի՞ց յՌամովթ Գաղաադ ի պա-
տերազմ , եթէ զանգի կալայց ։ Եւ ա-
սէ , Ել եւ յաջողեսցիս , եւ տացէ Տէր
16 ի ձեռս արքայի ։ Եւ ասէ ցնա արքայ ,
[3]Դարձեալ կրկին երդմնեցուցեալ" զքեզ ,
զի խօսեսցիս ընդ իս ճշմարտութեամբ
17 յանուն Տեառն ։ Եւ ասէ , [1]Ոչ այդպէս
է :" Տեսի զամենայն Իսրայէլ ցրուեալ
ընդ լերինս իբրեւ զհօտ որոյ ոչ գուցէ
հովիւ . եւ ասէ Տէր , Ոչ գոն դոցա
տեարք , դարձցին իւրաքանչիւր ոք ի
18 տուն իւր խաղաղութեամբ ։ Եւ ասէ
արքայն Իսրայէլի ցՅովսափատ [1]արքայ
Յուդայ", Ո՞չ ասացի քեզ թէ Ոչ մար-
գարէանայ նա ինձ բարի , բայց եթէ
19 չար ։ Եւ ասէ Միքիա , [4]Ոչ այդպէս .
ոչ ես ինչ , այլ" լուր զպատգամ Տեառն .
[5]ո՞չ ապաքէն տեսի զՏէր Աստուած Իս-
րայէլի" նստեալ ի վերայ աթոռոյ իւրոյ ,
եւ ամենայն զօրք երկնից կային շուրջ
20 զնովաւ յաջմէ եւ յահեկէ . Եւ ասէ Տէր ,
Ո՞ պատրեսցէ զԱքաաբ [1]արքայ Իսրա-
յէլի", եւ ելցէ անկցի յՌամովթ Գաղաադ .
եւ ասէ ոմն այսպէս , եւ ոմն այնպէս ։
21 Եւ ել ոգի եւ եկաց առաջի Տեառն եւ
22 ասէ , Ես պատրեցից զնա ։ Եւ ասէ ցնա
Տէր , Ի՞ւ ։ Եւ ասէ , Ելից եւ եղէց ոգի
սուտ ի բերան ամենայն մարգարէից նո-
րա ։ Եւ ասէ , Պատրեսցես եւ կարաս-
23 ցես . ել եւ արա այդպէս ։ Եւ արդ ա-
հա ետ Տէր ոգի սուտ ի բերան ամենայն
մարգարէիցդ քոց այդոցիկ , եւ Տէր խօ-
սեցաւ ի վերայ քո չարիս ։
24 Եւ մատեաւ Սեդեկիա որդի Քանա-
նու , եւ եհար Միքիայի զծնօտս նորա ,
եւ ասէ , Ո՞ր հոգի Տեառն է այն , որ
25 անց յինէն եւ խօսեցաւ ի քեզ ։ Եւ
ասէ Միքիա , Ահա դու իսկ տեսցես յա-
ւուր յայնմիկ յորում մտանիցես սենեակ
ի սենեկէ թաքչել ։
26 Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի , Կալայք
զՄիքիա եւ տուք ցԱմոն քաղաքապետ
27 եւ ցՅովաս որդի արքայի , Եւ ասասջիք ,
Այսպէս ասէ արքայ . Դիք զդա ի բան-
տի , եւ կերիցէ հաց նեղութեան եւ ջուր
նեղութեան , մինչեւ դարձայց խաղաղու-
28 թեամբ ։ Եւ ասէ Միքիա , Եթէ դու
դառնալով դարձցիս խաղաղութեամբ ,
ապա ոչ խօսեցաւ յիս Տէր . եւ ասէ ,
Լուարուք , [6]զօրքդ ամենեքեան ։
29 Եւ ել արքայն Իսրայէլի եւ Յովսափատ
արքայն Յուդայ ընդ նմա յՌամովթ Գա-
30 ղաադ ։ Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցՅով-
սափատ [1]արքայն Յուդայ", Այլակերպե-
ցայց եւ մտից ի պատերազմ , եւ դու
զգեցիր [7]զիմ հանդերձ". եւ այլակերպե-
ցաւ արքայն Իսրայէլի , եւ եմուտ ի
31 ճակատն ։ Եւ արքայն Ասորւոց պատուէր
ետ կառապետաց իւրոց[8] եւ ասէ , Մի՛
մարտնչիցիք ընդ մեծի կամ ընդ փոքու ,
32 այլ միայն ընդ արքային Իսրայէլի ։ Եւ
եղեւ իբրեւ տեսին կառապետքն զՅով-
սափատ [1]արքայն Յուդայ", եւ ասեն ցմի-
մեանս , Թուի թէ սա իցէ արքայն Իս-
րայէլի . եւ պատեցին զնա պատերազ-
33 մել . եւ աղաղակեաց Յովսափատ ։ Եւ
եղեւ իբրեւ տեսին կառապետքն եթէ
չէ նա արքայն Իսրայէլի , դարձան ի
34 նմանէ ։ Եւ ձգեաց մի ոմն [9]կորովութեամբ
զաղեղն իւր , եւ եհար զարքայն Իսրա-
յէլի ընդ զրահն եւ ընդ թոքառաջն ,
եւ ասէ ցկառապետն իւր , Դարձո զձեռն
քո եւ հան զիս ի պատերազմէս զի խո-

[1] ՅՕրբ. զ—կ—ն [2] Օրբ. արքայի [3] Օրբ. Քանի՞ցս երդմնեցուցից [4] Օրբ. Վասն որոյ [5] Օրբ. տեսի զՏէր

[6] Օրբ. ժողովուրդք [7] Օրբ. զհանդերձ քո [8] Օրբ. այլ— ոյն յ—ն—, երեսուն եւ երկուց [9] Օրբ. յանդգնա

35 ցեալ իմ։ Եւ սաստկացաւ պատերազմն
յաւուր յայնմիկ. եւ արքայ կայր ի վե-
րայ կառացն ընդդէմ Ասորւոցն [1]յայգուէ
մինչեւ ցերեկոյ". եւ հոսէր արիւնն ի
վիրէ անտի [2]եւ լնոյր զծոց կառացն. եւ
36 իբրեւ ընդ երեկս եղեւ, ել ոգին"։ Եւ
եկաց քարոզ զօրուն ի բանակին ընդ
մտանել արեւուն եւ ասէ, Իւրաքան-
չիւր ոք ի քաղաք իւր եւ յերկիր [3]իւր,
37 զի մեռաւ արքայ։ Եւ եկն" ի Սամարիա,
38 եւ թաղեցին զարքայ ի Սամարիա։ Եւ
լուացին զկառսն յաւազանս Սամարեայ.
եւ լիզէին [4]խոզք եւ" շունք զարիւն
նորա, եւ [5]բոզք լուացան յարեանն", ըստ
բանին Տեառն զոր խօսեցաւ։
39 Եւ մնացորդք բանիցն Աքաաբու, եւ
ամենայն ինչ զոր արար, եւ տունն
փղոսկրեայ զոր շինեաց, եւ ամենայն
քաղաքքն զորս արար, ահաւանիկ գրեալ
է ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
40 Իսրայելի։ Եւ ննջեաց Աքաաբ ընդ հարս
իւր, եւ թագաւորեաց Ոքոզիա որդի
նորա ընդ նորա։
41 Եւ Յովսափատ որդի Ասայի թագա-
ւորեաց ի վերայ Յուդայ, յամին չոր-
րորդի Աքաաբու արքայի Իսրայելի ʻթա-
42 գաւորեաց։ Յովսափատ որդի երեսուն
եւ հինգ ամաց էր ի թագաւորել իւրում,
եւ քսան եւ հինգ ամ թագաւորեաց յԵ-
րուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա Ասու-
43 բա դուստր Սաղաղայ։ Եւ գնաց յամե-
նայն ճանապարհս Ասայի հօր իւրոյ, եւ
ոչ խոտորեցաւ ի նմանէ առնել ուղղու-
44 թիւն առաջի Տեառն։ Բայց ի բարձանցն
զի ոչ եբարձ, քանզի տակաւին զոհէր
ժողովուրդն եւ արկանէր խունկս ի վե-
45 րայ բարձանց։ Եւ խաղաղութեամբ էր
Յովսափատ ընդ արքային Իսրայելի։
46 Եւ մնացորդք բանիցն Յովսափատու
եւ զօրութիւնքն զոր արար եւ որչափ
պատերազմեցաւ, ո՞չ աւանիկ գրեալ են
ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յու-
47 դայ։ Եւ [6]զաւելորդս նուիրելոցն" որ
մնացին յաւուրս հօր նորա՝ քաղեաց
յերկրէն։
48 Եւ թագաւոր ոչ գոյր յԵդովմ հաստա-
տեալ։
49 Եւ արքայ Յովսափատ արար նաւս
Թարսսացիս երթալ յՈփիր զոսկւոյ, եւ
ոչ գնացին, քանզի խորտակեցան նաւքն
50 ի Գասիոնգաբեր։ Յայնժամ ասէ Ոքո-
զիա որդի Աքաաբու ցՅովսափատ, Եր-
թիցեն ծառայք քո ընդ ծառայս [7]իմ, եւ
նաւք քո ընդ նաւս իմ". եւ ոչ կամե-
51 ցաւ Յովսափատ։ Եւ ննջեաց Յովսա-
փատ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ առ
հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի հօր իւրոյ.
եւ թագաւորեաց Յովրամ որդի նորա
ընդ նորա։
52 Եւ Ոքոզիա որդի Աքաաբու թագա-
ւորեաց ի վերայ Իսրայելի ի Սամարիա,
յամին եւթնուտասներորդի Յովսափա-
տայ արքայի Յուդայ. եւ թագաւորեաց
53 յԻսրայելի ամս երկուս։ Եւ արար չար
առաջի Տեառն, եւ գնաց զճանապարհս
ʻԱքաաբու հօր իւրոյ, եւ զճանապարհս
ʻՅեզաբելայ մօր իւրոյ, եւ ի մեղս տանն
Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ որ յան-
54 ցոյցն զԻսրայէլ. Եւ ծառայեաց Բահա-
ղիմացն, եւ երկիր եպագ նոցա. եւ
բարկացոյց զՏէր Աստուած Իսրայելի
[8]ըստ ամենայն եղելոցն յառաջ քան զնա"։

[1] Ոմք. եւ մեռաւ ընդ երեկս [2] Ոմք. ի ծոց կառացն [3] Ոմք. իւր։ (37) Եւ մեռաւ արքայ, եւ բերաւ [4] Յոմք. գոխոսք [5] Կամ. զզէնսն եւս լուացին

[6] Ոմք. զմնացորդն իգացելոց [7] Ոմք. իմ նաւուք
[8] Ոմք. ըստ ամենայնի զոր արար հայր նորա

———

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՉՈՐՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ նշկահեաց Մովաբ զԻսրայէլ յետ
2 մեռանելոյն Աքաաբու ։ Եւ անկաւ
Ոքոզիա ի վանդակապատէ վերնատանն
իւրոյ որ ի Սամարիա եւ խօթացաւ . եւ
առաքեաց հրեշտակս , եւ ասէ ցնոսա ,
Երթայք հարցէք [1]ի Բահաղ զճանճիկ" աս-
տուածն Ակկարոնի , եթէ ապրիցի՞մ ես
յախտէ աստի յայսմանէ ։ [2]Եւ գնացին
3 հարցանել ի նմանէ ։" Եւ հրեշտակ Տեառն
կոչեաց զԵղիա Թեզբացի եւ ասէ , Արի
երթ ընդ առաջ հրեշտակացն Ոքոզեայ
արքայի Սամարիայ , եւ ասասցես ցնո-
սա , Առ ի չգոյէ՞ Աստուծոյ ի մէջ Իս-
րայելի երթայք դուք հարցանել [1]ի Բա-
հաղ զճանճիկ" աստուածն Ակկարոնի .
4 [3]Ոչ այդպէս . այլ" այսպէս ասէ Տէր ,
Ի մահիճսդ յոր ելեր՝ ոչ իջցես այտի ,
այլ ի դմին մահու մեռցիս . եւ չոգաւ
Եղիա [2]եւ ասէ ցնոսա" ։
5 Եւ դարձան հրեշտակքն առ նա . եւ
6 ասէ ցնոսա , Զի՞ է զի դարձարուք ։ Եւ
ասեն ցնա , Այր մի ել ընդ առաջ մեր ,
եւ ասէ ցմեզ , Երթայք դարձարուք առ
արքայն որ առաքեաց զձեզ , եւ ասաս-
ջիք ցնա , այսպէս ասէ Տէր. Առ ի չգոյէ՞
Աստուծոյ ի մէջ Իսրայելի [4]երթաս հար-
ցանել [1]ի Բահաղ զճանճիկ" աստուածն
Ակկարոնի . [3]ոչ այդպէս, այլ" ի մահիճսդ
յոր ելեր՝ ոչ իջցես այտի , այլ մահու
7 մեռցիս ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ա-
սէ , Զի՞նչ նշանք են առնն որ ել ընդ
առաջ ձեր , եւ խօսեցաւ ընդ ձեզ զբանս
8 զայդոսիկ ։ Եւ ասեն ցնա , Այր թաւար-
ծի , եւ գօտի մաշկեղէն ածեալ ընդ մէջ
իւր ։ Եւ ասէ , Եղիա Թեզբացի է այն ։
9 Եւ առաքեաց առ նա իշխան յիս-
նապետ եւ զյիսունս նորա , եւ ել եւ
եկն առ նա . եւ Եղիա նստէր ի վերայ
գլխոյ լերինն . եւ խօսեցաւ յիսնապետն
եւ ասէ ցնա , Այրդ Աստուծոյ , արքայ
10 կոչեաց զքեզ , էջ այտի ։ Պատաս-
խանի ետ Եղիա եւ ասէ ցյիսնապետն ,
Եթէ այր Աստուծոյ իցեմ ես , իջցէ հուր
յերկնից եւ կերիցէ զքեզ եւ զյիսունսդ
քո ։ Եւ էջ հուր յերկնից , եւ եկեր զնա
եւ զյիսունս նորա ։
11 Եւ յաւել արքայ առաքել առ նա այլ
յիսնապետ եւ զյիսունս նորա . եւ ել եւ
խօսեցաւ յիսնապետն եւ ասէ ցնա , Այրդ
Աստուծոյ , այսպէս ասէ արքայ , էջ
12 այտի վաղվաղակի ։ Պատասխանի ետ Ե-
ղիա եւ ասէ ցնա , Եթէ այր Աստուծոյ
իցեմ, իջցէ հուր յերկնից եւ կերիցէ
զքեզ եւ զյիսունս քո ։ Եւ էջ հուր Աս-
տուծոյ յերկնից եւ եկեր զնա եւ զյի-
սունս նորա ։
13 Եւ յաւել եւս արքայ առաքել յիսնա-
պետ երրորդ եւ զյիսունս նորա . եւ ել
եկն առ նա յիսնապետն երրորդ , եւ ան-
կաւ ի վերայ ծնգաց իւրոց առաջի Ե-
ղիայի եւ աղաչեաց զնա , եւ խօսեցաւ
ընդ նմա եւ ասէ , Այրդ Աստուծոյ, պա-
տուեսցի անձն իմ եւ անձինք ծառայից
քոց այսոցիկ յիսնից առաջի աչաց քոց .
14 Զի ահա անկաւ հուր յերկնից եւ եկեր
զերկուս յիսնապետսն զառաջինսն եւ
զյիսունս նոցա . եւ արդ [5]պատուեսցին
անձինք ծառայից քոց" յաչս քո ։
15 Եւ խօսեցաւ հրեշտակ Տեառն ընդ
Եղիայի եւ ասէ , Էջ ընդ դմա , եւ մի՛
երկնչիցիս յերեսաց [6]նոցա . եւ յարեաւ
16 Եղիա եւ էջ ընդ նմա առ արքայ ։ Եւ
խօսեցաւ ընդ [7]նմա եւ ասէ", Փոխա-
նակ զի առաքեցեր հրեշտակս հարցա-
նել [1]ի Բահաղ զճանճիկ" աստուածն Ակ-
կարոնի, որպէս առ ի չգոյէ Աստուծոյ ի
մէջ Իսրայելի հարցանել ի նմանէ , [8]ոչ
այդպէս , այլ" ի մահիճսդ յոր ելեր՝ մի՛

[1] Ոմք. զԲահաղ ճանճիկ [2] Յոմս. դարձաւ [3] Ոմք. Վասն այսորիկ [4] Ոմք. առաքես դու

[5] Ոմք. պատուեսցի անձ իմ [6] Ոմք. նորա [7] Ոմք. նմա . Այսպէս ասէ Տէր

իջցես այտի, այլ մահու մեռցիս։
17 Եւ մեռաւ ըստ բանին Տեառն զոր
խօսեցաւ Եղիա։ [1]Եւ Յովրամ որդի Աքա-
աբու թագաւորէ ի վերայ Իսրայելի ի Սա-
մարիա ամս երկոտասան, յամի ութու-
տասներորդի Յովսափատայ արքայի Յու-
դայ. եւ արար չար առաջի Տեառն, բայց
ոչ իբրեւ զեղբարս իւր եւ ոչ իբրեւ զմայր
իւր։ Եւ եբարձ զարձանսն Բահաղու զոր
արար հայր նորա, եւ խորտակեաց զնո-
սա։ Սակայն ի մեղս տանն Յերոբովա-
մայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ՝ յարեցաւ,
եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէն. եւ սրտմտե-
ցաւ բարկութեամբ Տէր ի վերայ տանն
Աքաաբու։" Եւ թագաւորեաց Յովրամ
[1]եղբայր նորա" ընդ նորա, յամի երկ-
րորդի Յովրամայ արքայի Յուդայ՝ որդ-
ւոյ Յովսափատու, զի ոչ գոյր նորա որդի։
18 Եւ մնացորդք բանիցն Ոքոզիայ [1]եւ
ամենայն ինչ" զոր արար, ո՞չ ահանիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
գաւորացն Իսրայելի։

Գլ. Բ

1 Եւ եղեւ ի վերացուցանել Տեառն զԵ-
ղիա [2]շարժմամբ յերկինս, եւ գնային
2 Եղիա եւ Եղիսէ ի Գաղգաղայ։ Եւ ա-
սէ Եղիա ցԵղիսէ, Նիստ դու աստ, զի
Տէր առաքեաց զիս ի Բեթէլ։ Եւ ասէ
Եղիսէ, Կենդանի է Տէր եւ կենդանի
է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ. եւ [3]եկին
3 ի Բեթէլ։ Եւ ելին որդիք մարգարէիցն
որ ի Բեթէլ՝ առ Եղիսէ, եւ ասեն ցնա,
թէ Գիտիցե՞ս զի այսօր առնու Տէր զտէրդ
ի գլխոյ քումմէ. եւ ասէ, Գիտեմ եւ ես,
4 լուռ լերուք։ Եւ ասէ Եղիա ցԵղիսէ,
Նիստ դու աստ, զի Տէր առաքեաց զիս
յԵրիքով։ Եւ ասէ, Կենդանի է Տէր եւ
կենդանի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ.
5 եւ եկին յԵրիքով։ Եւ մատեան որդիք
մարգարէիցն որ յԵրիքով առ Եղիսէ,
եւ ասեն ցնա, եթէ Գիտիցե՞ս զի այսօր
առնու Տէր զտէրդ ի գլխոյ քումմէ. եւ
6 ասէ, Գիտեմ եւ ես, լուռ լերուք։ Եւ
ասէ ցնա Եղիա, Նիստ դու աստ, զի
Տէր առաքեաց զիս ի Յորդանան։ Եւ
ասէ Եղիսէ, Կենդանի է Տէր եւ կեն-
դանի է անձն քո՝ եթէ թողից զքեզ.
7 եւ գնացին երկոքեան։ Եւ յիսուն այր
յորդւոց մարգարէիցն[4], եւ կացին ի հան-
դիպոջ ի բացեայ. եւ երկոքեան կացին
8 յեզերն Յորդանանու։ Եւ ա՛ռ Եղիա զմաշ-
կեակն իւր, ծալեաց եւ եհար զջուրսն, եւ
բաժանեցաւ ջուրն յայսկոյս եւ յայնկոյս,
եւ անցին երկոքեան ընդ ցամաք։
9 Եւ եղեւ ընդ անցանելն նոցա, ասէ
Եղիա ցԵղիսէ, Խնդրեա զի՛նչ արարից
քեզ, մինչչեւ վերացեալ իցեմ ի քէն։
Եւ ասէ Եղիսէ, Եղիցի կրկին ոգին քո
10 ի վերայ իմ։ Եւ ասէ Եղիա, Դժուա-
րինս խնդրեցեր, բայց եթէ տեսցես զիս
յամբառնալն իմում ի քէն, եղիցի այն-
պէս, ապա թէ ոչ մի՛ եղիցի։
11 Եւ եղեւ մինչդեռ գնային նոքա, եր-
թային եւ խօսէին, եւ ահա կառք հրե-
ղէնք եւ երիվարք հրեղէնք, եւ անջրպե-
տեցին ի մէջ երկոցունց. եւ վերացաւ
12 Եղիա [2]շարժմամբ յերկինս։ Եւ Եղիսէ
հայէր եւ աղաղակէր, Հայր, հայր, կառքդ
Իսրայելի եւ հեծեալքդ նորա. եւ այլ
ոչ եւս եստես զնա. եւ բուռն եհար զհան-
դերձից իւրոց, եւ պատառեաց յերկուս
13 ծուէնս։ Եւ ա՛ռ Եղիսէ զմաշկեակն Ե-
ղիայի [5]զոր ընկէց ի վերայ նորա". եւ
դարձաւ Եղիսէ, եւ եկաց առ եզերն
14 Յորդանանու։ Եւ առ զմաշկեակն Ե-
ղիայի [5]զոր ընկէց ի վերայ նորա", եւ
եհար զջուրսն եւ ասէ, Ո՞ւր ես, Տէր
Աստուած Եղիայի [6]ափփով. եւ եհար
զջուրսն, եւ բաժանեցան յայսկոյս եւ
յայնկոյս, եւ անց Եղիսէ։
15 Իբրեւ տեսին որդիք մարգարէիցն որ
յԵրիքով ի հանդիպոյն, եւ ասեն, Հան-
գեաւ ոգին Եղիայի ի վերայ Եղիսէի.
եւ եկին ընդ առաջ նորա, եւ երկիր
16 պագին նմա ի վերայ երկրի։ Եւ ասեն
ցնա, Ահաւասիկ են ընդ ծառայս քո
որդիք զօրութեան արք յիսուն. երթի-
ցեն եւ խնդրեսցեն զտէրն քո, գուցէ
առ զնա Հոգի Տեառն, եւ ընկէց զնա
[1]առ Յորդանանու, կամ" ի վերայ միոյ
ուրուք լերանց, կամ ի վերայ միոյ ու-
րուք [7]բլրոց. եւ ասէ Եղիսէ, Մի՛ ա-
17 ռաքէք։ Եւ բռնադատեցին զնա մինչեւ
ամաչէր, եւ ասէ, Առաքեցէք։ Եւ ա-
ռաքեցին յիսուն այր, եւ խնդրեցին զե-
18 րիս աւուրս, եւ ոչ գտին զնա. Եւ դար-
ձան առ նա, եւ նա նստէր յԵրիքով.

[1]Յեբր. պակասի [2]Եբր. մրրկաւ [3]Եբր. իջին

[4]Եբրայեցին յանդէպ, հեռագոյն [5]Եբր. որ ան-
կաւ ի նմանէ [6]Ոմանք ինքն իսկ [7]Եբր.
հովտաց

եւ ասէ ցնոսա Եղիսէ, Ո՞չ ասացի ձեզ
թէ Մի՛ երթայք ։
19 Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէ,
Ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բա-
րի է, որպէս եւ տէրդ իսկ տեսանէ,
եւ ջուրքս չար եւ երկիրս անզաւակ ։
20 Եւ ասէ Եղիսէ, Առէք առ իս կուժ
մի նոր, եւ դիք [1]այդր ․ եւ բերին առ
21 նա ։ Եւ ել Եղիսէ յակունս ջուրցն, եւ
արկ անդ աղ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր,
Բժշկեմ զջուրդ զայդոսիկ, եւ մի՛ եւս
22 լիցի այտի մահ եւ անզաւակութիւն ։ Եւ
բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր ըստ
բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ ։
23 Եւ ել անտի ի Բեթէլ ․ եւ մինչդեռ
ելանէր զճանապարհն, մանկտի մանրիկ
ելին ի քաղաքէն, աղաղակէին ի նա եւ
24 ասէին, Ել կնտակ, ել կնտակ։ Դարձաւ ի
թիկունս իւր եւ ետես զնոսա ․ եւ անէծ
զնոսա յանուն Տեառն [2]եւ ասէ, Որդիք
յանցանաց եւ զատարկութեան"։ Եւ ելին
երկու արջք յանտառէն եւ պատառեցին
ի նոցանէ քառասուն եւ երկուս ման-
25 կունս ։ Եւ գնաց անտի ի լեառն ի Կար-
մեղոս, եւ անտի դարձաւ ի Սամարիա ։

ԳԼ․ Գ

1 Եւ Յովրամ որդի Աքաաբու թագաւո-
րեաց ի վերայ Իսրայելի ի Սամարիա,
յամի ութեւտասներորդի Յովսափատայ
արքայի Յուդայ ․ եւ թագաւորեաց ամս
2 երկոտասան ։ Եւ արար չար առաջի
Տեառն, բայց ոչ իբրեւ զհայր իւր, եւ
ոչ իբրեւ զմայր իւր ․ եւ կործանեաց
զարձանսն [3]իւր զոր արար հայր նորա ։
3 Սակայն ի մեղս Յերոբովամայ որդւոյ
Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ՝ յարե-
ցաւ, եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէ ։
4 Եւ Մովսա արքայ Մովաբայ էր [4]Նեկած,
եւ տայր արքային Իսրայելի [2]հարկս՝
հարեւր հազար [5]մաքեաց եւ հարեւր
5 հազար խոյոց գեղմնաւորաց ։ Եւ եղեւ
յետ մեռանելոյ Աքաաբու, նշկահեաց
արքայն Մովաբու զարքայն Իսրայելի ։
6 Եւ ել արքայ Յովրամ յաւուր յայնմիկ
ի Սամարիայ, եւ հանդէս արար Իսրա-
7 յելի, Եւ գնաց, եւ առաքեաց առ Յովսա-
փատ արքայ Յուդայ եւ ասէ, Արքայ Մո-
վաբու նշկահեաց զիս, եթէ երթայցե՞ս ընդ
իս ի պատերազմ ի վերայ Մովաբու ։ Եւ
ասէ, Ելից ․ զի որպէս դու՝ եւ ես, եւ
որպէս զօրք քո՝ զօրք իմ, եւ որպէս երի-
8 վարք քո՝ երիվարք իմ ։ Եւ ասէ, Ընդ ո՞ր
ճանապարհ ելից։ Եւ ասէ, Ընդ ճանապարհ
9 անապատին Եդովմայ։ Եւ գնաց արքայն
Իսրայելի եւ արքայն Յուդայ, եւ արքայն
Եդովմայ ․ եւ պատեցան զեւթն օր ի
ճանապարհին, եւ ոչ գոյր ջուր ի բանա-
կին, եւ ոչ անասնոցն որ ընդ նոսա ։
10 Եւ ասէ արքայն Իսրայելի, Ո՛հ, [6]պա-
շարեաց Տէր զերիս թագաւորս եկեալս՝
11 տալ զնոսա ի ձեռս Մովաբայ ։ Եւ ասէ
Յովսափատ, Ո՞չ գուցէ աստ մարգարէ
Տեառն, եւ հարցցուք զՏէր նովաւ ․ եւ
պատասխանի ետ մի ոմն ի մանկտւոյն
արքայի Իսրայելի եւ ասէ, է աստ Ե-
ղիսէ որդի Սափատայ որ արկանէր ջուր
12 ձեռաց Եղիայի ։ Եւ ասէ Յովսափատ,
Գոյ բան Տեառն ընդ նմա ․ եւ իջին առ
նա արքայն Իսրայելի եւ Յովսափատ [2]ար-
13 քայն Յուդայ" եւ արքայն Եդովմայ։ Եւ
ասէ Եղիսէ ցարքայն Իսրայելի, Զի՞
կայ իմ եւ քո ․ երթ առ մարգարէս հօր
քո եւ առ մարգարէս մօր քո ։ Եւ ասէ
ցնա արքայն Իսրայելի, [7]Միթէ արդեւք
կոչեա՞ց" Տէր զերիս թագաւորս եկեալս՝
14 տալ զնոսա ի ձեռս Մովաբու ։ Եւ ասէ
Եղիսէ, Կենդանի է Տէր զօրութեանց
որոյ կացի առաջի նորա, եթէ չէր ա-
ռեալ ակն Յովսափատայ արքայի Յու-
դայ, եթէ բնաւ հայէի իսկ ի քեզ եւ
15 տեսանէի զքեզ ։ Բայց արդ ած առ իս
սաղմոսասաց ․ եւ եղեւ իբրեւ նուա-
գեաց սաղմոսասացն, եկն ի վերայ նո-
16 րա ձեռն Տեառն, Եւ ասէ, Այսպէս ա-
սէ Տէր ․ Արարէք զհեղեղատդ զայդ գուբս
17 գուբս ․ Զի այսպէս ասէ Տէր ․ Ոչ տե-
սանիցէք հողմ, եւ ոչ տեսանիցէք անձ-
րեւ ․ եւ հեղեղատդ լցցի ջրով, եւ արբ-
ջիք դուք եւ անասունք ձեր եւ գրաստ
18 ձեր ։ Եւ թեթեւ է այդ յաչս Տեառն ․
19 եւ [8]մատնեսցի զՄովաբ ի ձեռս ձեր ․ Եւ
հարջիք զամենայն քաղաք ամրացեալ եւ
զամենայն քաղաք ընտիր, եւ զամենայն
ծառ զազնիւ կոտորեսջիք, եւ զամե-
նայն աղբերս ջրոց խցջիք եւ զամենայն
վիճակս բարիս անպիտանացուսջիք քա-
20 րամբք ։ Եւ եղեւ ընդ առաւօտն յորժամ
զոհն ելանէր, եւ ահա ջուրք գային [9]յե-

---

[1] Եբր. այդր աղ [2][3] Եբր. դոյսոկ [3] Եբր. Բա-հաղու [4] Նշոնակե, շպետ (խաշնարած) [5] Եբր. գառանց

[6] Եբր. զի կոչեաց [7] Եբր. Ոչ, զի կոչեաց [8] Եբր. մատնեսցէ [9] Եբր. ի ճանապարհէն

լիցն Եդովմայ, եւ լցաւ երկիրն ջրով։
21 Եւ ամենայն Մովաբ լուաւ եթէ ելին
թագաւորքն պատերազմել ընդ նոսա,
եւ ելին յամենայն գօտեւորաց եւ ի
վեր, եւ կացին առ սահմանաւն, եւ կան-
22 խեցին ընդ առաւօտն։ Եւ ծագեաց ա-
րեւ ի վերայ ջրոցն, եւ ետես Մովաբ
ի հանդիպոյն զջուրսն կարմիր իբրեւ
23 զարիւն, Եւ ասեն, [1]Արիւնն այն սրոյ
է. կռուեցան ընդ միմեանս" թագա-
ւորքն, եւ հարին այր զընկեր իւր. եւ
24 արդ՝ հասպա յաւար, Մովաբ։ Եւ մտին
ի բանակն Իսրայէլի. եւ յարեան Իսրա-
յէլացիքն եւ հարին զՄովաբ. եւ փա-
խեան յերեսաց նոցա, եւ մտանելով
25 մտանէին եւ հարկանէին զՄովաբ. Եւ
զքաղաքսն կործանեցին, եւ յամենայն
վիճակ բարի ընկեցին այր իւրաքանչիւր
զքար իւր, եւ լցին զնա. եւ զամենայն
աղբերս ջրոց խցին, եւ զամենայն փայտ
զազնիւ հարին, [2]մինչեւ թողուլ զքարինս
որմոցն քակտեալս", եւ պատեցան պար-
26 սաւորքն եւ հարին զնա։ Եւ ետես արքայն
Մովաբու եթէ սաստկացաւ քան զնա
պատերազմն, առ ընդ իւր եւթն հարեւր
այր սուսերամերկս, հատանել երթալ առ
27 արքայն Եդովմայ, եւ ոչ կարացին։ Եւ
առ զորդին իւր զանդրանիկ՝ [3]արքայն,
զոր թագաւորեցոյց փոխանակ իւր", եւ
եհան զնա ողջակէզ ի վերայ պարսպին. եւ
եղեւ [4]զիղջ մեծ ի վերայ Իսրայէլի, եւ չուե-
ցին ի նմանէ եւ դարձան յերկիր իւրեանց։

ԳԼ. Դ

1 Եւ կին մի ի կանանց որդւոց մարգա-
րէիցն աղաղակէր առ Եղիսէ եւ ասէր,
Ծառայ քո, այր իմ մեռաւ. եւ դու ինք-
նին գիտես զի ծառայ քո էր երկիւղած
ի Տեառնէ. եւ փոխատուն եկն առնուլ
զերկոսին զորդիս իմ իւր ի ծառայութիւն։
2 Եւ ասէ ցնա Եղիսէ, Զի՞նչ արարից
քեզ. պատմեա ինձ զի՞նչ կայ ի տան
քում։ Եւ նա ասէ, Ոչ գոյ ի տան ա-
ղախնոյ քո եւ ոչ ինչ, բայց եւղ որով
3 օծանիցիմ։ Եւ ասէ ցնա, Երթ խնդրեա
քեզ ամանս յամենայն դրացեաց քոց՝ ա-
մանս ունայնս եւ մի սակաւացուցանի-
4 ցես. Եւ մտցես եւ փակեսցես զդուրսն
ընդդէմ քո եւ ընդդէմ որդւոց քոց, եւ
արկցես յամենայն ամանսն մինչեւ լցցին,
5 եւ առցես։ Եւ գնաց ի նմանէ, եւ փա-
կեաց զդուռնն ընդդէմ իւր եւ ընդդէմ
որդւոց իւրոց. նոքա մատուցանէին առ
6 նա, եւ նա արկանէր։ Մինչեւ լցան ա-
մանքն, եւ ասէ ցորդիսն իւր, Մատու-
ցէք առ իս եւ այլ աման, եւ ասեն ցնա,
7 Ոչ է այլ աման. եւ եկաց եւղն։ Եւ
չոգաւ պատմեաց առն Աստուծոյ. եւ
ասէ Եղիսէ, Երթ վաճառեա զեւղն,
եւ հատուսցես [5]զտոկոսիսն քո. եւ դու
եւ որդիք քո կեցջիք մնացելով եւղովն։
8 Եւ եղեւ օր, եւ անց Եղիսէ ի Սոմնա.
եւ անդ էր կին մի մեծ, եւ կալաւ զնա
ուտել հաց. եւ լինէր ի չու ժամանա-
կէ ի մտանել իւրում անդր, իջանէր ու-
9 տել [6]եւ ըմպել"։ Եւ ասէ կինն ցայր իւր,
Գիտեմ զի այրն Աստուծոյ սուրբ է, եւ
10 ճանապարհ նորա առ մեզ է. Արասցուք
նմա վերնատուն մի փոքրիկ, եւ դիցուք
ի նմա մահիճս եւ սեղան եւ աթոռ եւ
աշտանակ. եւ եղիցի ի գալ նորա առ
11 մեզ մտցէ անդր։ Եւ եղեւ օր, եւ եկն
անդր, եւ եմուտ ի վերնատունն եւ
12 ննջեաց անդ. Եւ ասէ ցԳէեզի ցպա-
տանեակն իւր, Կոչեա առ իս զՍոմնա-
ցին զայն. եւ կոչեաց զնա, եւ եկաց
13 առաջի նորա։ Եւ ասէ ցպատանին, Ա-
սա ցնա. Ահա կազմեցեր մեզ զայս ա-
մենայն կազմած, զի՞նչ պարտ իցէ առ-
նել քեզ. եթէ իցէ՞ն քո բանք ինչ առ
արքայ եւ կամ առ իշխան զօրուն. եւ
նա ասէ, Ի մէջ ժողովրդեան իմոյ բնա-
14 կեալ եմ ես։ Եւ ասէ, Զի՞նչ պարտ ի-
ցէ առնել նմա։ Եւ ասէ Գէեզի [7]պատա-
նեակն նորա, Եւ կարի իսկ քաջ, քան-
զի որդի ոչ գոյ նորա, եւ այրն իւր չէ
15 ինչ ծեր"։ Եւ ասէ, Կոչեա զնա։ Եւ կո-
16 չեաց զնա, եւ եկաց առ դուրսն։ Եւ
ասէ ցնա Եղիսէ, Ի ժամանակի յայս-
միկ [8]ի սոյն աւուրս" ունիցիս ի գիրկս
մանուկ։ Եւ նա ասէ, Մի՛, տէր, այր
Աստուծոյ, մի՛ ստեր աղախնոյ քում։
17 Եւ յղացաւ կինն, եւ ծնաւ որդի ի ժա-
մանակի յայնմիկ, [8]մինչդեռ կենդանի
էր", որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Եղիսէ։
18 Եւ [9]հաստատեցաւ մանուկն. եւ ե-
ղեւ իբրեւ ել նա առ հայր իւր ի հնձօղսն,
19 Ասէ ցհայր իւր, Գլուխ իմ, գլուխ իմ.

[1] Ոմք. Արիւն է այս. կործանելով կործանեցան
[2] Ոմք. թողլին միայն զքարինս Կիրհարեսեթայ
[3] Ոմք. որ թագաւորելոց էր փոխանակ նորա
[4] Ոմք. ցասումն

[5] Ոմք. զպարտս [6] Ոմք. հաց [7] Ոմք. Արդարեւ որդի ոչ գոյ նորա, եւ այր նորա ծեր է [8] Ոմք. ըստ ժամանակի կենաց [9] Ոմք. աճեաց

եւ ասէ ցպատանին, Տար զդա առ մայր
20 իւր ։ Եւ տարաւ զնա առ մայր իւր, եւ
ննջեաց ի վերայ ծնգաց նորա մինչեւ ցմի-
21 ջօրեայ, եւ մեռաւ ։ Եւ եհան զնա, եւ
կողմնեցոյց ի մահիճս առնն Աստուծոյ, եւ
22 փակեաց ընդդէմ նորա եւ ել. Եւ կոչեաց
զայր իւր եւ ասէ, Առաքեա առ իս զմի
ոք ի մանկտւոյդ, եւ էշ մի յիշոցդ, եւ
պնդեցայց մինչեւ առ այրն Աստուծոյ
23 եւ դարձայց ։ Եւ ասէ, Զի՞ է զի երթաս
դու առ նա այսօր, զի ոչ ամսամուտ է
եւ ոչ շաբաթ ։ Եւ նա ասէ, Ողջոյն է ։
24 Եւ հանդերձեաց զէշն, եւ ասէ ցպա-
տանին իւր, Վարեա եւ գնա. եւ [1]մի՛
ունիր ինչ ելանել ի դա՟. բայց եթէ ա-
սացից [2]քեզ՝ թէ Եկ այսր, եւ եկեսցես ։
25 Եւ երթիցես՟ առ այրն Աստուծոյ ի
լեառնն ի Կարմեղոս. եւ եղեւ իբրեւ ե-
տես [3]Եղիսէ զգալ նորա առ նա, ասէ
ցԳէեզի ցպատանեակն իւր, Ահա այն
26 Սոմնացին է. Ընթա ընդ առաջ նորա
եւ ասասցես, Ողջո՞յն է քեզ, եւ ողջո՞յն
է առն քում, եւ ողջո՞յն է մանկանն ։
27 Եւ նա ասէ, Ողջոյն է ։ Եւ եկն առ [3]Ե-
ղիսէ ի լեառնն, եւ բուռն եհար զոտից
նորա. եւ մատեաւ Գէեզի մերժել զնա.
եւ ասէ [3]Եղիսէ, Թոյլ տուր դմա, զի
անձն դորա ցաւագին է. եւ Տէր թա-
28 քոյց յինէն եւ ոչ պատմեաց ինձ ։ Եւ
նա ասէ, Միթէ խնդրեցի՞ որդի ի տեառ-
նէ իմմէ. ո՞չ ասացի թէ Մի՛ խաբեր զիս ։
29 Եւ ասէ Եղիսէ ցԳէեզի, Ած զօտի ընդ
մէջ քո, եւ առ զցուպդ իմ ի ձեռին քո
եւ երթ. եւ եթէ գտանիցես զայր ոք՝
մի՛ օրհնեսցես զնա, եւ եթէ օրհնեսցէ
զքեզ այր ոք՝ մի՛ տացես նմա պատաս-
խանի. եւ դիցես զցուպդ իմ ի վերայ
30 երեսաց մանկանն ։ Եւ ասէ մայր ման-
կանն, Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է
անձն քո, եթէ թողից զքեզ ։ Եւ յա-
31 րեաւ Եղիսէ եւ գնաց զկնի նորա ։ Եւ
Գէեզի անց առաջի նոցա, եւ եդ զցուպն
ի վերայ երեսաց մանկանն, եւ ոչ գոյր
բարբառ եւ ոչ լսել. եւ դարձաւ ընդ առաջ
նորա, պատմեաց նմա եւ ասէ, Ոչ յա-
32 րեաւ մանուկն ։ Եւ եմուտ Եղիսէ ի
տունն, եւ ահա մանուկն մեռեալ, եւ
33 կողմնեցուցեալ ի մահիճս նորա ։ Եւ ե-
մուտ Եղիսէ ի տունն, եւ փակեաց
զդուրսն ընդդէմ երկոցունց. եւ եկաց
34 յաղօթս առ Տէր. Եւ ել եւ անկաւ ի
վերայ մանկանն, եւ եդ զբերան իւր ի
վերայ բերանոյ նորա, եւ զաչս իւր ի
վերայ աչաց նորա, եւ զձեռս իւր ի վե-
րայ ձեռաց նորա. եւ կծկեցաւ ի վերայ
35 նորա, եւ ջեռաւ մարմին մանկանն ։ Եւ
դարձաւ եւ զգնացաւ ի տանն յայսկոյս
եւ յայնկոյս, եւ ել եւ [4]ծածկեաց զմա-
նուկն՟ մինչեւ ցեւթն անգամ. եւ եբաց
36 մանուկն զաչս իւր ։ Եւ բարբառեցաւ
Եղիսէ առ Գէեզի եւ ասէ, Կոչեա այսր
զՍոմնացին. եւ կոչեաց զնա. եւ եմուտ
առ նա. եւ ասէ Եղիսէ, Առ զորդի
37 քո ։ Եւ եմուտ կինն եւ անկաւ առ ոտս
նորա, եւ երկիր եպագ նմա յերկիր. եւ
առ զորդին իւր եւ ել ։
38 Եւ Եղիսէ դարձաւ ի Գաղգաղա. եւ
սով էր յերկրին, եւ որդիք մարգարէիցն
նստէին առաջի նորա. եւ ասէ Եղիսէ
ցպատանեակն իւր, Կառո դու զամանն
մեծ, եւ եփեա եփոյ որդւոց մարգա-
39 րէիցդ ։ Եւ [5]ել յանդն քաղել [6]արիովթ.
եւ եգիտ որթ յանդին, եւ քաղեաց ի
նմանէ [7]ազոխ լի շալակաւ իւրով, եւ
եկն եւ արկ ի սան եփոյին, քանզի ոչ
40 [8]ճանաչէր ։ Եւ արկ առաջի արանցն ու-
տել. եւ եղեւ յուտել նոցա յեփոյէ ան-
տի, աղաղակեցին եւ ասեն, Մահ է ի
սանի աստ, այրդ Աստուծոյ. եւ ոչ կա-
41 րացին ուտել ։ Եւ ասէ, Առէք ալեւր
եւ արկէք ի սան այդր ։ Եւ ասէ [9]Եղիսէ
ցԳէեզի ցպատանեակն իւր՟, Արկ առաջի
ժողովրդեանդ եւ կերիցեն. եւ ոչ եղեւ
միւս ինչ ի սանէ անտի ։
42 Եւ եկն այր [10]ի Բեթսարիսայ, եւ եբեր
առնն Աստուծոյ նկանակս յառաջնոց
արմտեաց, նկանակս [11]գարեղէնս, եւ
պաղատիտս՟ բակեղաթաւ ։ Եւ ասէ,
43 Տուք ժողովրդեանդ եւ կերիցեն ։ Եւ
ասէ սպասաւորն նորա, Զի՞նչ տաց զայս
առաջի հարիւրոց արանցդ. եւ ասէ,
Տուր ժողովրդեանդ եւ կերիցեն. զի
այսպէս ասէ Տէր, Կերիցեն եւ նշխա-
44 րեսցեն ։ Եւ եդ առաջի նոցա եւ կերան,
եւ թողին նշխար ըստ բանին Տեառն ։

---

[1] Եբր. մի՛ յամեցուցանես զիս ի գնալն [2] Եբր. քեզ. (25) Եւ չոգաւ եւ եկն [3] Եբր. այրն Աստուծոյ

[4] Եբր. կծկեցաւ ի վերայ նորա, եւ փռնգաց մանուկն [5] Եբր. եւ ահա [6] Ոմանք խոտ [7] Եբր. վարունգ վայրի [8] Եբր. ճանաչէին [9] Եբր. պակասէ [10] Եբր. ի Բաաղ-սաղիսայ [11] Եբր. գարեղէնս քաղցր, եւ հասկս ատոքս գալարս

Գլ. Ե

1 Եւ Նէեման իշխան զօրուն Ասորւոց էր
այր մեծ առաջի տեառն իւրոյ, եւ [1]սքան-
չելի երեսօք". զի նովաւ ետ Տէր փրկու-
թիւն Ասորւոց. եւ այրն հզօր զօրու-
2 թեամբ էր, եւ բորոտեալ։ Եւ Ասորիքն
մեկնակազէնք ելին եւ գերեցին յերկ-
րէն Իսրայելի աղջիկ մի փոքրիկ, եւ էր
3 առ կնոջն Նէեմանայ։ Եւ ասէ ցտիկինն
իւր, Ցանկա՛րծ, երթայր տէրդ իմ առա-
ջի մարգարէին [2]Աստուծոյ որ ի Սամա-
րիա, եւ անդէն աւաքէր զդա ի բորո-
4 տութենէ իւրմէ։ Եւ եմուտ եւ պատ-
մեաց տեառն իւրում եւ ասէ, Այսպէս
եւ այսպէս խօսեցաւ աղջիկն որ յերկ-
5 րէն Իսրայելի։ Եւ ասէ արքայն Ասոր-
ւոց ցՆէեման, Երթ, եւ ես առաքեցից
հրովարտակս առ արքայն Իսրայելի։ Եւ
գնաց, եւ առ ի ձեռին իւրում տասն
տաղանդ արծաթոյ, եւ վեց հազար [3]դա-
հեկան, եւ տասն պատմուճան հանդեր-
6 ձեալ։ Եւ տարաւ հրովարտակս առ ար-
քայն Իսրայելի, եւ էր գրեալ այսպէս.
Արդ իբրեւ հասցէ առ քեզ հրովարտակդ
այդ, ահա առաքեցի առ քեզ զՆէեման
ծառայ իմ, եւ աւաքեսցես զդա ի բորո-
7 տութենէ իւրմէ։ Եւ եղեւ իբրեւ ընթեր-
ցաւ արքայն Իսրայելի զհրովարտակն,
պատառեաց զհանդերձս իւր եւ ասէ, Միթէ
Աստուա՞ծ իցեմ ես սպանանել կամ կեցու-
ցանել, զի առաքեաց առ իս աւաքել զայրդ
ի բորոտութենէ իւրմէ. բայց գիտասջիք
եւ տեսջիք զի պատճառի ինձ նա առ իս։
8 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եղիսէ այրն
Աստուծոյ եթէ պատառեաց արքայն Իս-
րայելի զհանդերձս իւր, առաքեաց առ
արքայն Իսրայելի եւ ասէ, Ընդէ՞ր պա-
տառեցեր զհանդերձս քո. եկեսցէ առ
իս [4]Նէեման, եւ գիտասցէ թէ գոյ մար-
9 գարէ յԻսրայելի։ Եւ եկն Նէեման երի-
վարօք եւ կառօք, եւ եկաց առ դուրս
10 տանն Եղիսէի։ Եւ առաքեաց Եղիսէ
առ նա հրեշտակ եւ ասէ, Երթ լուա եւթն
անգամ ի Յորդանան, եւ դարձցի մար-
11 մին քո եւ սրբեսցիս։ Եւ բարկացաւ
Նէեման, գնաց եւ ասէ, Ես ասէի, թե-
րեւս ելցէ առ իս, եւ կայցէ եւ կար-
դասցէ զանուն Տեառն Աստուծոյ իւ-
րոյ, եւ [4]ղիցէ զձեռն իւր ի վերայ տեղ-
12 ւոյս եւ աւաքեսցէ զբորոտութիւնս։ Ո՞չ
լաւ իցեն Աքանա եւ Փարփարա գետք
Դամասկոսի քան զամենայն ջուրս Իս-
րայելի. եւ ընդէ՞ր ոչ երթայց եւ լուա-
ցայց ի նոսա եւ սրբեցայց. եւ դարձաւ
13 եւ գնաց սրտմտութեամբ։ Եւ մատեան
ծառայք նորա եւ խօսեցան ընդ նմա,
եւ ասեն ցնա, Հայր, եթէ մեծ ինչ բան
խօսեցեալ էր ընդ քեզ մարգարէին, ո՞չ
ապաքէն պարտ էր առնել. թող թէ զի
14 ասաց՝ Լուացիր եւ սրբեսջիր։ Եւ էջ
Նէեման եւ մկրտեցաւ ի Յորդանան եւթն
անգամ ըստ [5]բանին Եղիսէի". եւ դար-
ձաւ մարմին նորա իբրեւ զմարմին ման-
կան մատաղոյ եւ սրբեցաւ։
15 Եւ դարձաւ առ [6]Եղիսէ ինքն եւ ա-
մենայն բանակն իւր, եւ եկն եկաց ա-
ռաջի նորա եւ ասէ, Ահա գիտացի թէ
ոչ գոյ Աստուած յամենայն երկրի բայց
միայն ի մէջ Իսրայելի. եւ արդ ա՛ռ
16 օրհնութիւն ի ծառայէ քումմէ։ Եւ ասէ
Եղիսէ, Կենդանի է Տէր որոյ կացի ա-
ռաջի նորա, եթէ առից ինչ. եւ ստի-
պեաց զնա առնուլ, եւ ոչ հաւանեցաւ։
17 Եւ ասէ Նէեման, Իսկ որովհետեւ ոչ,
տացին ծառայի քում բեռինք զուգից
ջորւոց ի հողոյ երկրիս, զի ոչ եւս ա-
րասցէ ծառայ քո ողջակէզս եւ զոհս
աստուածոց օտարաց, բայց միայն Տեառն։
18 Վասն բանիս այսորիկ քաւեսցէ Տէր
զծառայ քո ի մտանել տեառն իմոյ ի
տունն Ռեմմանայ երկիր պագանել նմա
յորժամ յենուցու ի ձեռս իմ, եւ երկիր
պագանիցեմ ի տան Ռեմմանայ ի պագա-
նելն նորա երկիր ի տան Ռեմմանայ. քա-
ւեսցէ Տէր զծառայ քո վասն բանին այ-
19 նորիկ։ Եւ ասէ Եղիսէ ցՆէեման, Երթ
խաղաղութեամբ. եւ գնաց ի նմանէ
[7]յերկրէն Իսրայելի"։
20 Եւ ասէ Գէեզի պատանեակն Եղի-
սէի[8], Ահա խնայեաց տէր իմ ի Նէեման
Ասորի, չառնուլ ի ձեռանէ նորա յորոց
մատոյցն. կենդանի է Տէր, եթէ ոչ ըն-
թացայց զհետ նորա եւ առից ինչ ան-
21 տի։ Եւ պնդեցաւ Գէեզի զհետ Նէեմա-
նայ. եւ ետես զնա Նէեման ընթացեալ
զհետ նորա եւ դարձաւ ի կառացն ընդ
22 առաջ նորա եւ ասէ, Ողջո՞յն է։ Եւ
ասէ Գէեզի, Ողջոյն է. տէր իմ առա-

[1] Ըստ Եբրայեցւոյն՝ մեծարոյ [2] Յեբր. պակասէ
[3] Եբր. ոսկի [4] Եբր. շարժեսցէ

[5] Եբր. բանի առնն Աստուծոյ [6] Եբր. այրն Աս-
տուծոյ [7] Եբր. փայր մի [8] Եբրայեցին յաւելու,
առնն Աստուծոյ

քեաց զիս առ քեզ եւ ասէ, Ահա եկին
առ իս երկու պատանեակք ի լեռնէն
Եփրեմի յորդւոց մարգարէից. տուր նո-
ցա տաղանդ մի արծաթոյ, եւ երկուս
23 պատմուճանս հանդերձեալս։ Եւ ասէ
Նէեման, [1]Թէ այդպէս իցէ, ա՛ռ երիս
տաղանդս արծաթոյ"։ Եւ բռնադատեաց
զնա, եւ ծրարեաց [2]երիս տաղանդս ար-
ծաթոյ յերկուս պարկս, եւ երկուս պատ-
մուճանս հանդերձեալս. եւ ետ ցեր-
կուս ծառայս իւր եւ բարձին առաջի
24 նորա։ [3]Եւ եկին ի մթին", եւ ա՛ռ ի ձե-
ռաց նոցա եւ եդ ի տան, եւ արձակեաց
25 զարսն եւ գնացին. Եւ ինքն եմուտ եւ
կայր առաջի տեառն իւրոյ. եւ ասէ ցնա
Եղիսէ, Ուստի՞ գաս Գէեզի. եւ ասէ
Գէեզի, Ոչ ինչ երթեալ ծառայի քո ոչ
26 յայսկոյս եւ ոչ յայնկոյս։ Եւ ասէ ցնա
Եղիսէ, Ո՞չ սիրտ իմ գնաց յորժամ
դարձաւ այրն ի կառաց անտի ընդ ա-
ռաջ քո. [4]եւ արդ առեր զարծաթն եւ
զհանդերձսն՝ ի ձիթենիս եւ յայգիս եւ
յարջառս եւ յոչխարս եւ ի ծառայս եւ
27 յաղախնայս"։ Եւ բորոտութիւնն Նէե-
մանայ յարեսցի ի քեզ եւ ի զաւակ
քո յաւիտեան։ Եւ ել յերեսաց նորա
բորոտեալ իբրեւ զձիւն։

ԳԼ. Զ

1 Եւ ասեն որդիք մարգարէիցն ցԵղի-
սէ, Ահաւասիկ տեղիս յորում մեք
2 [5]բնակեմք՝ նեղ է մեզ։ Երթիցուք մին-
չեւ ցՅորդանան, եւ առցուք անտի
այր իւրաքանչիւր գերան մի, եւ ա-
րասցուք մեզ անդ բնակութիւն. եւ ասէ,
3 Երթայք։ Եւ ասէ մի ոմն, [6]Եկ եւ դու
մեզ մով երթիցես" ընդ ծառայս քո. եւ
4 նա ասէ, Ես եկից։ Եւ գնաց ընդ նո-
սա. եւ չոգան ի Յորդանան, եւ հար-
5 կանէին փայտ։ Եւ ահա մին մինչդեռ
ընկենոյր զհեծանն, անկաւ երկաթն
ի ջուրն. եւ վայեաց եւ ասէ, Ո՛հ, տէր,
6 եւ զայն յանօթ առեալ էր։ Եւ ասէ այրն
Աստուծոյ, Յո՞ր վայր անկաւ. եւ եցոյց
նմա զտեղին. եւ ճեղքեաց փայտ եւ
ընկէց անդր, եւ ի վեր եկաց երկաթն.
7 Եւ ասէ, Վերացո քեզէն. եւ ձգեաց
զձեռն իւր եւ առ զնա։
8 Եւ արքայն Ասորւոց տայր պատե-
րազմ ընդ Իսրայելի. խորհեցաւ ընդ
ծառայս իւր եւ ասէ, [7]Ի տեղի մի յեղ-
9 մոնի" բանակեցայց ի դարանի։ Եւ ա-
ռաքեաց [8]Եղիսէ առ արքայն Իսրայե-
լի եւ ասէ, Զգոյշ լեր, դուցէ անցանի-
ցես ընդ այն տեղի, զի անդ թաքու-
10 ցեալ նստին Ասորիք։ Եւ առաքեաց ար-
քայն Իսրայելի ի տեղին զոր ասաց նմա
[8]Եղիսէ, եւ դարանայոյզ արար զնա,
եւ զգուշացաւ անտի ոչ մի անգամ եւ
11 ոչ երկիցս։ Եւ զայրացաւ անձն արքային
Ասորւոց վասն բանին այնորիկ, եւ կո-
չեաց զծառայս իւր եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ
պատմէք ինձ, եթէ ո՛ մատնէ զիս ար-
12 քային Իսրայելի։ Եւ ասէ մի ոմն ի ծա-
ռայից նորա, Ոչ, տէր իմ արքայ. այլ
Եղիսէ մարգարէ յԻսրայելի պատմէ ար-
քային Իսրայելի զամենայն զբանս քո զոր
13 խօսեսցիս ի սենեկի քում քո։ Եւ ասէ,
Երթայք տեսէք ուր իցէ նա, եւ առա-
քեցից ըմբռնեցից զնա։ Եւ պատմեցին
նմա եւ ասեն, Ահաւանիկ ի Դոթայիմ է։
14 Եւ առաքեաց անդր կառս եւ երիվարս
եւ զօր ծանր. եւ եկին գիշերի եւ պա-
15 տեցին զքաղաքն։ Եւ կանխեաց յառ-
նել [9]ի պաշտօն Եղիսէ, եւ ել գնաց".
եւ ահա զօր պատեալ էր զքաղաքաւն,
եւ երիվարք եւ կառք. եւ ասէ ցնա
պատանեակն, [10]Տէր, զի՞ գործեսցուք։
16 Եւ ասէ Եղիսէ, Մի՛ երկնչիր, զի
ընդ մեզ բազումք են քան ընդ նոսա։
17 Եւ եկաց յաղօթս Եղիսէ եւ ասէ, Տէր,
բաց զաչս պատանեկիս եւ տեսցէ. եւ
եբաց Տէր զաչս նորա, եւ ետես եւ ա-
հա լեառնն լի էր ձիովք եւ հրեղէն կա-
18 ռօք շուրջ զԵղիսէիւ։ Եւ իջին առ նա.
եւ եկաց յաղօթս Եղիսէ առ Տէր եւ
ասէ, Հար զազգդ զայդ շլացութեամբ։
Եւ եհար զնոսա շլացութեամբ ըստ բա-
19 նին Եղիսէի։ Եւ ասէ ցնոսա Եղիսէ,
Ոչ այս ճանապարհ է եւ ոչ այս քաղաք.
եկայք զկնի իմ եւ տարայց զձեզ առ
այրն զոր խնդրէք. եւ տարաւ զնոսա
20 ի Սամարիա։ Եւ եղեւ իբրեւ եմուտ ի
Սամարիա, ասէ Եղիսէ, Բաց, Տէր,
զաչս նոցա եւ տեսցեն. եւ եբաց Տէր

[1] Ոմն. Կամեցայ, ա՛ռ երկուս տաղանդս [2] Ոմն. երկուս [3] Ոմն. Իբրեւ եկն ի բարձրաւանդակն [4] Ոմն. իցէ՞ ժամանակ առնլոյ արծաթ եւ առնլոյ հանդերձս, եւ ձիթենիս եւ այգիս եւ ոչխարս եւ արջառս եւ ծառայս եւ աղախնայս [5] Ոմն. բնակեմք առաջի քո [6] Ոմն. Կամեցայ. եւ՛ եկ

[7] Ոմն. Յայս նիշ, յայն նիշ տեղւոջ [8] Ոմն. այրն Աստուծոյ [9] Ոմն. պաշտօնեայն առնն Աստուծոյ եւ ել [10] Ոմն. Ո՛հ, Տէր

զաչս նոցա եւ տեսին, եւ ահա էին ի
մէջ Սամարիայ։
21 Իբրեւ ետես զնոսա արքայն Իսրայե-
լի, ասէ ցԵղիսէ, եթէ Հարկանելով
22 հարի՞ց զդոսա, հայր։ Եւ ասէ, Մի՛ հար-
կաներ, [1]բայց եթէ զայնոսիկ զոր գե-
րեցեր սրով քով եւ աղեղամբ քով՝ հար-
կանիցես". դիր հաց եւ ջուր առաջի դո-
ցա, եւ կերիցեն եւ արբցեն եւ երթի-
23 ցեն առ տէր իւրեանց։ Եւ [2]արկ առա-
ջի նոցա խորտս տակաւ մեծաւ" եւ կե-
րան եւ արբին. եւ արձակեաց զնոսա,
եւ գնացին առ տէր իւրեանց. եւ ոչ
եւս յաւելին մեկնակալզէնքն Ասորւոց
գալ յերկիրն Իսրայելի։
24 Եւ եղեւ յետ այնորիկ, ժողովեաց
[3]որդի Ադերայ" արքայ Ասորւոց զամե-
նայն զբանակն իւր, եւ ել նստաւ զՍա-
25 մարեաւ։ Եւ եղեւ սով մեծ ի Սամա-
րիա, եւ նստէին զնովաւ, մինչեւ ե-
ղեւ խալամ իշոյ [4]յիսուն սկեղ արծա-
թոյ, եւ չորրորդ կապճի աղբոյ աղաւ-
26 նեաց՝ [5]յիսուն եւ" հինգ արծաթոյ։ Եւ
արքայ Իսրայելի շրջէր ի վերայ պարըս-
պին. եւ կին մի աղաղակեաց առ նա
27 եւ ասէ, Ապրեցո զիս, տէր արքայ։ Եւ
ասէ, [6]Մի՛ ապրեցուսցէ զքեզ Տէր, ուս-
տի՞ ապրեցուցից զքեզ, ի կալո՞յ թէ ի
28 հնձանէ։ Եւ ասէ ցնա արքայ, Զի՞ է քեզ.
եւ ասէ, Կինս այս ասաց ցիս, Տուր
զորդիդ քո եւ կերիցուք զդա այսօր,
եւ զորդիս զիմ կերիցուք առ վաղիւ։
29 Եւ եփեցաք զորդին իմ եւ կերաք զնա.
եւ ասեմ ցսա յաւուրն երկրորդի, Տուր
զորդիդ քո եւ կերիցուք զդա. եւ թա-
30 քոյց զորդին իւր։ Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ
արքայ զբանս կնոջն, պատառեաց զհան-
դերձս իւր. եւ ինքն շրջէր ի վերայ
պարսպին. եւ ետես ժողովուրդն զքուրձն
որ ի վերայ մարմնոյ նորա ի ներքոյ։
31 Եւ ասէ, Օն եւ օն արասցէ ինձ Աս-
տուած, եւ օն եւ օն յաւելցէ, եթէ
կացցէ գլուխն Եղիսէի որդւոյ Սափա-
32 տայ ի վերայ նորա այսօր։ Եւ Եղիսէ
նստէր ի տան իւրում, եւ ծերքն նստէին
ընդ նմա. եւ առաքեաց այր առաջի ե-
րեսաց իւրոց. եւ մինչչեւ եկեալ էր
հրեշտակին առ նա, ասէ ցծերսն, եթէ
Գիտիցէ՞ք զի առաքեաց որդի սպանողին
առնուլ զգլուխ իմ. [7]իբրեւ մտանիցէ
հրեշտակն," կալջիք զնա ընդ դրօքն. ո՞չ
ապաքէն ձայն ոտից տեառն նորա զկնի
33 նորա իցէ։ Եւ մինչդեռ խօսէր ընդ նո-
սա, ահա հրեշտակն էջ առ նոսա. եւ
ասէ, Ահա այս չարութիւն ի Տեառնէ
է. զի՞ եւս համբերից Տեառն։

ԳԼ. Է

1 Եւ ասէ Եղիսէ, Լուր զբան Տեառն.
այսպէս ասէ Տէր. [5]Քանզի վաղիւ այս
ժամ իցէ գրիւ մի նաշհոյ սկեղ միոյ, եւ
երկու գրիւք գարւոյ՝ սկեղ միոյ ի դրունս
2 Սամարիայ։ Եւ պատասխանի ետ սպա-
ռազէնն յորոյ արքայ յենոյր ի ձեռն նո-
րա՝ [8]Եղիսէի եւ ասէ, Եթէ սահանս
յերկինս արասցէ Տէր, մի՞թէ լինիցի՞
բանդ այդ. եւ ասէ Եղիսէ, Ահա տես-
ցես աչօք քովք, եւ անտի մի՛ կերիցես։
3 Եւ էին արք չորք բորոտք առ դրան
քաղաքին, եւ ասեն այր ցընկեր իւր,
4 Զի՞ նստիմք աստ եւ մեռանիմք. Եթէ
ասեմք՝ եթէ մտցուք ի քաղաք, սով է
ի քաղաքին, եւ մեռանիմք անդ. եւ եթէ
աստէն նստիցիմք, սակայն մեռանիմք. եւ
արդ եկայք դիմեսցուք ի բանակն Ասոր-
ւոց. եթէ ապրեցուսցեն զմեզ, կեց-
ցուք, եւ եթէ սպանցեն զմեզ, մեռ-
5 ցուք։ Եւ յարեան ընդ արշալուրջսն մտա-
նել ի բանակն Ասորւոց, եւ եկին [9]ի
մասն ինչ" բանակին Ասորւոց, եւ ահա
6 ոչ գոյր անդ մարդ. Զի Տէր հնչեցոյց
ի բանակն Ասորւոց շաչիւն կառաց [10]եւ
բարբառ զօրու մեծի. եւ ասեն այր ցեղ-
բայր իւր, Արդ ի վարձու կալաւ ի վե-
րայ մեր արքայն Իսրայելի զթագաւորս
Քետացւոց, եւ զթագաւորս [11]Եգիպ-
7 տացւոց։ Եւ յարեան եւ փախեան ընդ
մութն, եւ թողին զվրանս իւրեանց եւ
զձիս իւրեանց եւ զէշս իւրեանց ի բա-
նակին որպէս եւ կային, եւ փախեան
8 մարդապուր։ Եւ մտին բորոտքն մինչեւ
[9]ի մասն մի" բանակին, մտին ի վրան
մի եւ կերան եւ արբին. եւ առին ան-
տի արծաթ եւ ոսկի եւ հանդերձս, եւ
գնացին եւ չոգան թաքուցին. եւ դար-
ձան եւ մտին յայլ վրան, եւ առին ան-

---

[1] Կամ, մի՛թէ զորս գերիցես սրով քով եւ աղեղամբ քով՝ հարկանիցե՞ս [2] Եբր. արար նոցա խնջոյս մեծ [3] Եբր. Բենադադ [4] Եբր. ութսուն [5] Յեբր. դահեկ [6] Եբր. Եթէ ոչ

[7] Եբր. տեսէք, իբրեւ մտանիցէ հրեշտակն, փակեցէք զդուռնն եւ [8] Եբր. առնն Աստուծոյ [9] Եբր. ի ծայր [10] Եբր. եւ շաչիւն երիվարաց, [11] Եբր. Եգիպտացւոց գալ ի վերայ մեր

9 տի եւ չոգան եւ թաքուցին ։ Եւ ասեն
այր ցընկեր իւր , [1]Ոչ այսպէս է՞ զոր
մեքս առնեմք . օրս այս օր աւետեաց
է , եւ մեք լռիցե՞մք , եւ մնայցեմք լու-
սո՞յ առաւօտու , եւ գտանիցեմք անօ-
րէնութիւն . բայց արդ եկայք մտցուք
եւ պատմեսցուք զայս ի տան թագա-
10 ւորին ։ Եւ մտին եւ աղաղակեցին առ
դրան քաղաքին , եւ պատմեցին նոցա
եւ ասեն , Մտաք ի բանակն Ասորւոց ,
եւ ոչ գոյր անդ այր եւ ոչ ձայն մար-
դոյ , բայց միայն ձիք կապեալք եւ էշք
կապեալք, եւ վրանք նոցա նոյնպէս կան ։
11 Եւ աղաղակեցին բարապանքն, եւ ազդ
արարին ի տուն թագաւորին ի ներքս ։
12 Եւ յարեաւ արքայ գիշերայն , եւ ա-
սէ ցծառայս իւր , Պատմեցից ձեզ զոր
ինչ արարին մեզ Ասորիքն . գիտացին
թէ մեք սովիմք , ելին ի բանակէն եւ
թաքեան ի բացի , ասեն , Թերեւս ել-
ցեն ի քաղաքէն , եւ ըմբռնեսցուք զնո-
սա կենդանւոյն , եւ մտցուք ի քաղաքն
13 [2]եւ ելցուք՞ ։ Եւ պատասխանի ետ մի
ոմն ի ծառայից նորա եւ ասէ , Առցեն
հինգ ի ձիոց մնացելոց որք մնացեալ են
աստէն յամենայն բազմութենէ Իսրա-
յէլի [3]նուազութիւն , եւ առաքեսցուք
14 անդր եւ տեսցուք ։ Եւ առին երկուս
հեծեալս ձիոց , եւ առաքեաց արքայ
զհետ [4]արքային Ասորւոց եւ ասէ , Եր-
15 թայք եւ տեսէք ։ Եւ գնացին զհետ
նոցա մինչեւ ցՅորդանան . եւ ահա ա-
մենայն ճանապարհն լի էր հանդերձիւ
եւ կահիւ՝ զոր ընկեցին Ասորիքն ի խու-
ճապելն իւրեանց . եւ դարձան հրեշ-
տակքն եւ պատմեցին արքայի ։
16 Եւ ել ժողովուրդն եւ յափշտակեաց
զբանակն Ասորւոց . եւ եղեւ գրիւ նաշ-
հոյ՝ սկեղ միոյ, եւ երկու գրիւք գարւոյ
17 սկեղ ըստ բանին Տեառն ։ Եւ արքայ
կացոյց զսպառազէնն , յորոյ յենոյր
արքայ ի ձեռս նորա ,[5] եւ կոխեաց զնա
ի խռանն ժողովուրդն առ դրանն, եւ մե-
ռաւ , որպէս խօսեցաւ այրն Աստուծոյ ,
որ խօսեցաւ յիջանել [6]հրեշտակին առ
18 նա ։ Եւ եղեւ որպէս խօսեցաւ [7]Եղիսէ
ընդ արքայի եւ ասէ , թէ Երկու գրիւք
գարւոյ սկեղ միոյ լինիցին , եւ գրիւ
նաշհոյ՝ սկեղ . եւ եղիցի վաղիւ ի սոյն
19 ժամ ի դրունս Սամարիայ . Եւ պատաս-
խանի ետ սպառազէնն [*]Եղիսէի եւ ա-
սէ , Եթէ սահանս յերկինս արասցէ Տէր ,
միթէ լինիցի՞ բանդ այդ . եւ ասէ Եղի-
սէ , Ահա տեսցես աչօք քովք եւ ան-
20 տի մի՛ կերիցես ։ Եւ եղեւ նմա այն-
պէս . եւ կոխեաց զնա ժողովուրդն ի
խռանն առ դրանն , եւ մեռաւ ։

ԳԼ . Ը

1 Եւ խօսեցաւ Եղիսէ ընդ կնոջն զորոյ
կեցոյց զորդին , եւ ասէ , Արի գնա դու
եւ տուն քո եւ լեր պանդուխտ ուր եւ
պանդխտիցիս , զի կոչեաց Տէր [9]սով ի
վերայ երկրիս . քանզի՞ եկն իսկ սով
2 զեւթն ամ ի վերայ երկրին ։ Եւ յարեաւ
կինն եւ արար ըստ բանին [8]Եղիսէի , եւ
գնաց ինքն եւ տուն իւր , եւ պանդխտե-
ցաւ յերկրին այլազգեաց եւթն ամ ։
3 Եւ եղեւ յետ կատարելոյ ամացն եւ-
թանց , դարձաւ կինն յայլազգեացն ,
եւ եկն բողոք հարկանել առ արքայ վասն
տան իւրոյ եւ վասն անդոց իւրոց ։
4 Եւ արքայ խօսեցաւ ընդ Գէեզեայ պա-
տանեկին [2]Եղիսէի առնն Աստուծոյ եւ
ասէ , Պատմեա դու ինձ զամենայն մե-
5 ծամեծսն զոր արար Եղիսէ ։ Եւ եղեւ
ի պատմելն նորա արքայի թէ որպէս
կենդանացոյց զորդին մեռեալ , եւ ա-
հաւանիկ առաջի անկաւ կինն զորոյ կեն-
դանացոյց զորդին նորա Եղիսէ , աղա-
ղակէր առ արքայ վասն տան իւրոյ եւ
վասն անդոց իւրոց . եւ ասէ Գէեզի .
Տէր արքայ , այս կին է եւ այս որդի
6 դորա զոր կենդանացոյց Եղիսէ ։ Եւ
եհարց արքայ զկինն, եւ պատմեաց նմա,
եւ ետ նմա արքայ ներքինի մի եւ ա-
սէ , Դարձո զմա զամենայն զարդիւնսն ,
եւ զամենայն զարմտիս անդոյն , յօրէ
յորմէ եթող զերկիրս մինչեւ ցայժմ ։
7 Եւ եկն Եղիսէ ի Դամասկոս . եւ
[10]որդի Ադերայ՞ արքայ Ասորւոց հիւան-
դանայր . եւ պատմեցին նմա եւ ասեն ,
8 Եկն այրն Աստուծոյ այսր ։ Եւ ասէ ար-
քայ ցԱզայէլ , Ա՛ռ ի ձեռին քում [11]ման-
նա , եւ ել ընդ առաջ առնն Աստուծոյ ,
եւ հարց զՏէր նովաւ եւ ասասցես , Ե-
թէ կեցցե՞մ ի հիւանդութենէ աստի

---

[1] Ոմն. Զէ ուղիղ [2] Յոմն. պակաս [3] Ոմն. [որ մնացին աստէն . ահա են յամենայն բազմութենէ Իսրայէլի] որ սպառեցան [4] Ոմն. բանակին
[5] Ոսկանեանն յաւելու, ի վերայ դրանն [6] Ոմն. թագաւորին [7] Ոմն. այրն Աստուծոյ

[8] Ոմն. առնն Աստուծոյ [9] Ոմն. սով. եւ [10] Ոմն. Բենադադ [11] Ոմն. ընծայ

9 իմմէ յայսմանէ։ Եւ գնաց Ազայէլ ընդ ա-
ռաջ նորա, եւ առ [1]մանա ի ձեռին իւ-
րում, եւ՛՛ զամենայն բարութիւնս Դա-
մասկոսի բեռինս ուղտուց քառասնից.
չոգաւ եկաց առաջի նորա եւ ասէ, [2]Հայր
Եղիսէ, որդի քո որդի Ադերայ՛՛ ար-
քայ Ասորւոց առաքեաց զիս առ քեզ
եւ ասէ, եթէ կեցցե՞մ ի հիւանդութե-
10 նէ աստի իմմէ յայսմանէ։ Եւ ասէ ցնա
Եղիսէ, Երթ եւ ասա ցնա, Կենօք կեց-
ցես. եւ եցոյց ինձ Տէր զի մահու մե-
11 ռանիցի։ Եւ [3]եկաց առաջի երեսաց նորա
պատկառեալ՛՛ եւ լաց այրն Աստուծոյ։
12 Եւ ասէ Ազայէլ, Ընդէ՞ր լաս, տէր իմ. եւ
ասէ, Գիտեմ զինչ գործելոց ես ընդ որդիսն
Իսրայէլի[4]. զամուրս նոցա հրձիգ արասցես,
եւ զընտիրս նոցա սրով կոտո-
րեսցես, եւ զտղայս նոցա սատակեսցես,
13 եւ զյղիս նոցա հերձցես։ Եւ ա-
սէ Ազայէլ, Ո՞վ է ծառայ քո շուն մի,
եթէ առնիցէ զբանդ [5]զայդ։ Եւ ասէ Ե-
ղիսէ, Եցոյց ինձ Տէր թագաւորել քեզ
14 ի վերայ Ասորւոց։ Եւ գնաց Ազայէլ յԵ-
ղիսէէ եւ եմուտ առ տէր իւր. եւ ա-
սէ ցնա, Զի՞նչ ասաց Եղիսէ։ Եւ ա-
15 սէ, Ասաց ցիս թէ կենօք կեցցէ։ Եւ ե-
ղեւ ի վաղիւ անդր եւ առ [6]մաքման եւ
եթաց ի ջուր եւ արկ զերեսօք [7]իւրովք
եւ մեռաւ. եւ թագաւորեաց Ազայէլ
ընդ նորա։

16 Յամի հինգերորդի Յովրամայ որդւոյ
Աքաաբու արքայի Իսրայէլի, թագա-
ւորեաց Յովրամ որդի Յովսափատայ
17 արքայի Յուդայ։ Որդի երեսուն եւ եր-
կուց ամաց էր ի թագաւորել իւրում,
եւ ութ ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։
18 Եւ գնաց զճանապարհ թագաւորացն Իս-
րայելի, որպէս արար տունն Աքաաբու.
զի դուստր Աքաաբու էր նորա կնու-
թեան. եւ արար չար առաջի Տեառն։
19 Եւ ոչ կամեցաւ Տէր ապականել զՅու-
դա վասն Դաւթի ծառայի իւրոյ, որ-
պէս եւ ասաց տալ նմա ճրագ եւ որդ-
ւոց նորա զամենայն աւուրս։

20 Եւ յաւուրս նորա ապստամբեաց Եդովմ ի
ներքուստ ձեռին Յուդայ, եւ թագա-
21 ւորեցոյց ի վերայ իւր թագաւոր։ Եւ ել
Յովրամ ի Սիովր, եւ ամենայն կառք
ընդ նմա. եւ եղեւ ընդ վաղայարոյցս
յինելոյ գիշերոյն, եւ եհար զԵդովմ [8]զպա-
տեալն զիւրեաւ՛՛ եւ զիշխանս կառացն.
եւ փախեաւ զօրն յիւրաքանչիւր խո-
22 րանս իւրեանց։ Եւ ապստամբեաց Եդովմ
ի ներքուստ ձեռին Յուդայ մինչեւ ցայս-
օր։ Յայնմ ժամանակի ապստամբեաց եւ
Լոբնա։

23 Եւ մնացորդք բանից Յովրամայ, եւ
ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
24 գաւորացն Յուդայ։ Եւ ննջեաց Յովրամ
ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր
ի քաղաքի Դաւթի [9]հօր իւրոյ՛՛, եւ թա-
գաւորեաց Ոքոզիա որդի նորա ընդ նորա։

25 Յամի երկոտասաներորդի Յովրամայ
որդւոյ Աքաաբու արքայի Իսրայելի թա-
գաւորեաց Ոքոզիա որդի Յովրամայ ար-
26 քայի Յուդայ։ Քսան եւ երկուց ամաց
էր Ոքոզիա ի թագաւորել իւրում, եւ
տարի մի թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ անուն մօր նորա Գոթողիա դուստր
27 Ամրեայ արքայի Իսրայելի։ Եւ գնաց
զճանապարհ տանն Աքաաբու, եւ արար
չար առաջի Տեառն որպէս եւ տունն
Աքաաբու. քանզի փեսայ էր տանն Ա-
28 քաաբու։ Եւ գնաց ընդ Յովրամայ որդ-
ւոյ Աքաաբու ի պատերազմ ի վերայ Ա-
զայելի արքայի Ասորւոց յՌամովթ Գա-
ղաադ, եւ հարին Ասորիքն զՅովրամ։
29 Եւ դարձաւ արքայ Յովրամ բժշկել ի
Յեզրայէլ ի վիրացն զոր խոցեցին զնա
Ասորիքն յՌամովթ՝ ի պատերազմել նո-
րա ընդ Ազայելի արքայի Ասորւոց։ Եւ
Ոքոզիա որդի Յովրամայ արքայ Յու-
դայ՝ էջ տեսանել զՅովրամ որդի Աքաա-
բու Յեզրայէլ, զի հիւանդանայր նա։

Գլ. Թ

1 Եւ Եղիսէ մարգարէ կոչեաց զմի յորդ-
ւոց մարգարէիցն եւ ասէ ցնա, Պնդեա
զմէջ քո, եւ առ զսրուակ իւղոյս ի ձե-
ռին քում, եւ երթ յՌամովթ Գաղաադ։
2 Եւ մտցես անդր, եւ տեսցես անդ զՅէու
զորդի Յովսափատայ որդւոյ Նամեսսեայ.
եւ մտցես եւ յարուսցես զնա ի միջոյ
եղբարց իւրոց, եւ տարցես զնա սե-
3 նեակ ի սենեկի. Եւ տացես զսրուակդ
իւղոյ, եւ արկցես ի գլուխ նորա եւ ա-
սասցես, Այսպէս ասէ Տէր. Օծի զքեզ

[1] Եբր. ընծայ ի ձեռին իւրում, այսինքն [2] Եբր. Որդի քո Բենադադ. [3] Եբր. յաւել հայե-ցաւ ի նա մինչեւ պատկառել նմա [4] Եբրայեցին յաւելու, չարիս [5] Եբր. զայդ մեծ [6] Եբր. մաք-պար, որ նշանակէ՝ կարպետ խոշոր [7] Եբր. նորա

[8] Այսինքն, որ պաշարեալ էր զնա [9] Յեբր. պակաս

թագաւոր ի վերայ Իսրայելի. եւ բաց-
ցես զդուռն եւ փախիցես, եւ մի՛ մնաս-
4 ցես: Եւ գնաց պատանեակն մարգարէ
յՌամովթ Գաղաադ:
5 Եւ եմուտ անդր. եւ ահա իշխանք
զօրուն նստէին. եւ ասէ, Բան ինչ է
ինձ ընդ քեզ, իշխան. եւ ասէ Յէու,
Առ ո՞ յամենեցունց ի մէնջ. եւ ասէ,
6 Առ քեզ, իշխան: Եւ յարեաւ եմուտ
ի սենեակն, եւ արկ զեւղն ի գլուխ նո-
րա, եւ ասէ ցնա, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայելի. Օծի զքեզ ի թա-
գաւոր ժողովրդեան Տեառն ի վերայ Իս-
7 րայելի. Եւ սատակեսցես զտունն Ա-
քաաբու տեառն [1]քո յերեսաց քոց, եւ
առցես" զվրէժ արեան ծառայից իմոց
մարգարէից, եւ զարեանց ամենայն ծա-
ռայից Տեառն ի ձեռաց [2]Յեզաբելայ եւ
8 ի ձեռաց ամենայն տան նորա: Եւ
սատակեսցես զտանն Աքաաբու" որ
միզիցէ զորմով, եւ զնեղեալն եւ զմնա-
9 ցեալն յԻսրայելէ. Տաց զտունն Աքաա-
բու իբրեւ զտունն Յերոբովամու որդ-
ւոյ Նաբատայ եւ իբրեւ զտունն Բաա-
10 սայ որդւոյ Աքիայ. Եւ զՅեզաբէլ կե-
րիցեն շունք ի վիճակին Յեզրայելի, եւ
ոչ ոք իցէ որ թաղիցէ: Եւ եբաց զդուրսն
եւ փախեաւ:
11 Եւ Յէու ել առ ծառայս տեառն իւ-
րոյ. եւ ասեն ցնա, Ողջո՞յն է. զի՞ եկն
առ քեզ մոլին այն. եւ ասէ ցնոսա,
Դուք ինքնին գիտէք զայրն եւ զբաջա-
12 ղանս նորա: Եւ ասեն, [3]Անիրաւութիւն
է այդ". պատմեա մեզ: Եւ ասէ ցնոսա
Յէու, Այսպէս եւ այսպէս խօսեցաւ
ընդ իս, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր.
Օծի զքեզ թագաւոր ի վերայ Իսրայե-
13 լի: Իբրեւ լուան, փութացան եւ առին
իւրաքանչիւր զհանդերձ իւր, եւ եդին
ի ներքոյ նորա ի վերայ միոյ աստիճա-
նացն ուր նստէին, եւ փող հարին եղ-
ջերեաւն՝ եւ ասեն, Թագաւորեաց Յէու:
14 Եւ զօրաժողով եղեւ Յէու որդի Յով-
սափատայ որդւոյն Նամեսեայ ի վերայ
Յովրամայ. եւ Յովրամ զգուշացեալ էր
յՌամովթ Գաղաադ, ինքն եւ ամենայն
Իսրայէլ, յերեսաց Ազայելի արքայի Ա-
15 սորւոց. Եւ դարձաւ Յովրամ արքայ
բժշկել ի Յեզրայէլ ի վիրաց անտի զոր

խոցեցին զնա Ասորիքն ի պատերազմել
նորա ընդ Ազայելի արքայի Ասորւոց. եւ
ասէ Յէու, Եթէ իցէ ոգի ձեր ընդ իս, մի՛
ելցէ փախստական ի քաղաքէ աստի
16 երթալ պատմել ի Յեզրայէլ: Եւ հեծաւ
Յէու եւ գնաց, [4]եւ էջ" Յեզրայէլ. զի
Յովրամ [5]արքայ Իսրայելի բժշկէր ի
Յեզրայէլ ի նետիցն զոր խոցեցին զնա
յՌամովթ ի պատերազմել ընդ Ազայելի
արքայի Ասորւոց. զի նա զօրաւոր էր
եւ այր զօրութեան. եւ ննջեաց" անդ.
եւ Ոքոզիա արքայ Յուդայ էջ տեսանել
17 զՅովրամ: Եւ դէտն [6]ել յաշտարակն"
Յեզրայելի, եւ ետես [7]փոշի ի գալն
Յէուայ եւ ասէ, [7]Փոշի տեսանեմ ես.
եւ ասէ Յովրամ, Ա՛ռ հեծեալ մի եւ
առաքեա ընդ առաջ նոցա, եւ ասասցէ,
18 Ողջո՞յն է: Եւ չոգաւ հեծեալն ձիոյ ընդ
առաջ նորա եւ ասէ, Այսպէս ասէ ար-
քայ, թէ Ողջո՞յն իցէ. եւ ասէ Յէու,
Զի՞ կայ քո եւ ողջունի. դարձիր զկնի
իմ: Եւ պատմեաց դէտն եւ ասէ, Եհաս
19 ի նոսա հրեշտակն եւ ոչ դարձաւ: Եւ
արձակեաց երկրորդ հեծեալ մի ձիոյ եւ
ասէ, Այսպէս ասէ արքայ, թէ Ողջո՞յն
իցէ. եւ ասէ Յէու, Զի՞ կայ քո եւ ող-
20 ջունի. դարձիր զկնի իմ: Եւ պատմեաց
դէտն եւ ասէ, Եհաս ի նոսա եւ ոչ դար-
ձաւ. եւ վարելն իբրեւ զվարելն Յէուայ
որդւոյ Նամեսեայ, քանզի տագնապաւ
21 [8]եհաս: Եւ ասէ Յովրամ, Լծեա. եւ
լծեցին կառս. եւ ամբարձաւ Յովրամ
արքայ Իսրայելի, եւ Ոքոզիա արքայ
Յուդայ՝ այր իւրաքանչիւր ի կառս իւր,
եւ ելին ընդ առաջ Յէուայ. եւ գտին զնա
ի վիճակին Նաբովթայ Յեզրայելացւոյ:
22 Եւ եղեւ իբրեւ ետես Յովրամ զՅէու,
եւ ասէ, Ողջո՞յն է, Յէու. եւ ասէ Յէու,
Զի՞նչ ողջոյն է, տակաւին պոռնկու-
թիւն Յեզաբելայ մօր քո եւ կախար-
23 դութիւնք նորա յաճախիցեն: Եւ դար-
ձոյց Յովրամ զձեռս իւր եւ փախեաւ,
եւ ասէ ցՈքոզիա, Դաւ է, Ոքոզիա:
24 Եւ Յէու ընդ գիրկս եմուտ, եւ եհար
զՅովրամ ընդ մէջ թիկանց նորա, եւ
ել նետն ընդ սիրտ նորա, եւ կծկեցաւ
25 [9]ի վերայ ծնգաց իւրոց": Եւ ասէ ցԲա-
դեկար սպառազէնն իւր, Ընկեա զդա ի
վիճակ ագարակին Նաբովթայ Յեզրայե-

[1] Ներ. քո, եւ առից [2] Ներ. Յեզաբելայ: (8) Եւ կորիցէ ամենայն տունն Աքաաբու, եւ սատակեսցես զԱքաաբու [3] Ներ. Սուտ է

[4] Յներ. դադարե [5] Ներ. անկեալ դնէր [6] Ներ. կայր ի վերայ աշտարակին [7] Ներ. գունդ [8] Ներ. վարէր [9] Ներ. ի կառս իւր

լացուց. զի [1]յիշեմ մինչդեռ ես եւ դու
հեծեալ էաք ի զոյգս զկնի Աքաաբու
հօր դորա, եւ Տէր առ ի վերայ դորա
26 զառածս զայս. Եթէ ոչ զարիւն Նա-
բովթայ եւ զարիւն որդւոց նորա զոր
տեսի երէկ, ասէ Տէր, հատուցից [2]նմա
ի վիճակիս յայսմիկ, ասէ Տէր. եւ արդ
առ ընկեա զդա ի վիճակ այդր ըստ
բանին Տեառն։
27 Եւ Ոքոզիա արքայ Յուդայ ետես եւ
փախեաւ ընդ ճանապարհ [3]Բեթանգանայ.
եւ պնդեցաւ զհետ նորա Յէու եւ ասէ.
Հապա, եւ զդա եւս. եւ եհար զնա ի
կառսն մինչդեռ ելանէր ընդ զառ ի
վերն [4]Բերայի, որ է Յեբղաամ. եւ
փախեաւ ի Մակեդդով, եւ անդ մեռաւ։
28 Եւ հանին զնա ծառայք [5]իւր յԵրուսա-
ղէմ, եւ թաղեցին զնա ի գերեզմանի
իւրում ընդ հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի։
29 Եւ յամին մետասաներորդի Յովրամայ
[6]արքային Իսրայելի, թագաւորեաց"
Ոքոզիա ի վերայ Յուդայ։
30 Եւ եկն Յէու Յեզրայէլ. եւ Յեզա-
բէլ լուաւ, եւ ծարրեաց զաչս իւր եւ
զարդարեաց զգլուխ իւր, եւ հայէր ընդ
31 պատուհանն։ Եւ Յէու մտանէր [7]ի
քաղաքն. եւ ասէ, Ողջո՞յն իցէ Զամբրի
32 տիրասպան։ Եւ" ամբարձ զերեսս իւր
ի պատուհանն եւ ասէ, [8]Ո՞վ ես դու. էջ
առ իս". եւ հայեցան ի խոնարհ առ նա
33 [9]երկու ներքինիք։ Եւ ասէ, Ընկեցէք
զդա ի խոնարհ. եւ ընկեցին զնա, եւ
ցայտեցաւ յարենէ նորա զորմովքն եւ
զձիովքն, եւ [10]կոխեցին զնա առաւթուր։
34 Եւ ինքն եմուտ եկեր եւ արբ, եւ
ասէ, Տեսէք զանիծեալն զայն եւ թա-
ղեցէք զնա, զի դուստր թագաւորի է։
35 Եւ չգտին թաղել զնա, եւ ոչ ինչ գտին
ի նմանէ, բայց զգագաթն եւ զոտսն
36 եւ զթաթս ձեռացն։ Եւ դարձան պատ-
մեցին նմա. եւ ասէ, Բան Տեառն է
զոր խօսեցաւ ի ձեռն Եղիայի Թեզբաց-
ւոյ եւ ասէ, Ի վիճակին Յեզրայելի կե-
37 րիցեն շունք զմարմինս Յեզաբելայ. Եւ
եղիցի դին Յեզաբելայ իբրեւ զաղբ ի
վերայ երեսաց անդոյ ի վիճակին[11]. զի
մի՛ լինիցի ասել նոցա՝ թէ Այս է Յեզաբէլ։

Գլ. Ժ

1 Եւ Աքաաբու էին որդիք եւթանասուն
ի Սամարիա. եւ գրեաց Յէու հրովար-
տակ եւ առաքեաց ի Սամարիա առ
իշխանսն՝ [12]Սամարիայ եւ" առ ծերս եւ
առ դայեակսն Աքաաբու, եւ ասէ,
2 Իբրեւ հասանիցէ առ ձեզ հրովարտակդ
այդ, ընդ ձեզ են որդիք տեառն ձերոյ,
եւ ընդ ձեզ կառք եւ երիվարք, եւ
ընդ ձեզ քաղաքք ամուրք եւ զէնք.
3 Եւ տեսանիցէք զլաւ եւ զուղիղ յորդ-
ւոց տեառն ձերոյ, եւ հաստատիցէք
զնա ի վերայ աթոռոյ հօր իւրոյ, եւ
տայցէք պատերազմ ի վերայ տան
4 տեառն ձերոյ։ Եւ երկեան յոյժ եւ ասեն,
Ահա երկու թագաւորքն ոչ կալան զդէմ
նորա, եւ մեք զիա՞րդ ունիցիմք զդէմ։
5 Եւ առաքեցին [13]ի տանէն եւ ի քաղա-
քէն" եւ ծերքն եւ դայեակք առ Յէու
եւ ասեն, Ծառայք քո եմք մեք, եւ
զոր ինչ ասասցես մեզ՝ արասցուք. եւ
ոչ թագաւորեցուսցուք զոք, այլ որ ինչ
բարին է առաջի քո՝ [14]արասցուք։
6 Եւ գրեաց առ նոսա հրովարտակ երկ-
րորդ եւ ասէ, Եթէ իմ էք դուք եւ
ձայնի իմում լսէք, առէք զգլուխս ա-
րանց որդւոց տեառն ձերոյ եւ բերէք
առ իս վաղիւ ի սոյն ժամու ի Յեզրայէլ.
եւ որդիք արքայի էին արք եւթանա-
սուն, եւ [15]ճոխք քաղաքին" սնուցանէին
7 զնոսա։ Եւ եղեւ իբրեւ եհաս հրովար-
տակն առ նոսա, կալան զորդիսն ար-
քայի եւ սպանին արս եւթանասուն,
եւ եդին զգլուխս նոցա ի կողովս, եւ
8 առաքեցին առ նա Յեզրայէլ։ Եւ եկն
հրեշտակն եւ պատմեաց եւ ասէ, Բե-
րին զգլուխս որդւոցն արքայի։ Եւ ասէ,
Դիք զնոսա երկուս գրահանս [16]արտա-
9 քոյ քաղաքիս" մինչեւ յառաւօտ։ Եւ
եղեւ ընդ առաւօտն ել եւ եկաց, եւ
ասէ ցամենայն ժողովուրդն, Արդար էք
դուք. ահաւասիկ ես յարեայ ի վերայ
տեառն իմոյ եւ սպանի զնա, [17]տեսէք
10 զսոսա ամենեսին ո՞ կոտորեաց։ Զի" մի՛
անկանիցի ի բանէն Տեառն յերկիր, զոր

[1] Նթր. յիշեա [2] Նթր. քեզ [3] Նշանակէ՝ տան պարտիզին [4] Նթր. Գուրայ [5] Նթր. իւր կառօք [6] Նթր. որդւոյ Աքաաբու թագաւորեալ էր [7] Նթր. ընդ դուռն, և Յեզաբէլ ասէ, Ողջոյն եղե՞ւ Զամբրեայ տիրասպանի։ (32) Եւ Յէու [8] Նթր. Ո՞վ ընդ իս, ո՞վ. [9] Նթր. երկու երեք [10] Նթր. կոխեաց [11] Նթր. [illegible], Յեզրայելի

[12] Նթր. Յեզրայելի [13] Նթր. որ ի վերայ տանն եւ որ ի վերայ քաղաքին էին, [14] Նթր. արա [15] Նթր. էին ընդ ճոխս քաղաքին որ [16] Նթր. ի մուտս դրանն [17] Նթր. եւ ո՞ կոտորեաց զամենեսին զնոսա։ (10) Արդ գիտասջիք զի

խօսեցաւ Տէր ի վերայ տանն Աքաաբու,
եւ Տէր արար զոր ինչ խօսեցաւ ի ձեռն
11 *ծառայի իւրոյ Եղիայի։ Եւ եհար Յէու*
զամենայն մնացեալս ի տանէ Աքաաբու
ի Յեզրայէլ, եւ զամենայն մեծամեծս
նորա եւ զծանօթս նորա եւ զքուրմս
նորա, առ ի չթողլոյ նմա մնացորդ։
12 *Եւ յարեաւ գնաց եւ չոգաւ ի Սամա-*
րիա. եւ մինչդեռ ի Բեթակադ հովուաց
13 *ի ճանապարհին էր, Եգիտ Յէու զեղ-*
բարս Ոքոզեայ արքայի Յուդայ, եւ
ասէ, Ո՞յր էք դուք. եւ ասեն, Եղբարք
Ոքոզեայ եմք մեք, եւ իջաք յողջոյն
որդւոց արքայի եւ որդւոց [1]զօրացելոյս։
14 *Եւ ասէ, Կալարուք զդոսա կենդանիս.*
եւ կալան զնոսա կենդանիս, եւ կոտո-
րեցին զնոսա [2]ի Բեթակադ՝ արս քառասուն
եւ երկուս, եւ ոչ մնաց ի նոցանէ այր։
15 *Եւ գնաց անտի, եւ եգիտ զՅովնա-*
դաբ որդի Ռեքաբայ ընդ առաջ իւր, եւ
օրհնեաց զնա. եւ ասէ ցնա Յէու, Եթէ
իցէ՞ սիրտ քո ուղիղ իբրեւ զսիրտ իմ
ընդ սրտի քում. եւ ասէ Յովնադաբ, Է։
Եւ ասէ Յէու, Եթէ իցէ՝ տուր ցիս
զձեռն քո. եւ ետ զձեռն իւր, եւ եհան
16 *զնա առ իւր ի կառսն. Եւ ասէ ցնա,*
Եկ ընդ իս եւ տես զնախանձ իմ վասն
Տեառն. եւ նստոյց զնա ի կառս իւր։
17 *Եւ եմուտ ի Սամարիա, եւ եհար զա-*
մենայն մնացորդս Աքաաբու ի Սամա-
րիա. մինչեւ ապականել նմա զնոսա ըստ
բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ընդ Եղիայի։
18 *Եւ ժողովեաց Յէու զամենայն ժողո-*
վուրդն եւ ասէ ցնոսա, Աքաաբ ծա-
ռայեաց Բահաղու սակաւ ինչ, Յէու
19 *ծառայեսցէ նմա բազում։ Եւ արդ զա-*
մենայն մարգարէս Բահաղու, զամե-
նայն ծառայս նորա եւ զքուրմս նորա
կոչեցէք առ իս, եւ այր ոք մի՛ վրի-
պեսցէ. զի զոհ մեծ է Բահաղու.
եւ որ վրիպեսցէ, մի՛ ապրեսցի. եւ
Յէու արար խաբանօք, զի կորուսցէ
20 *զծառայս Բահաղու։ Եւ ասէ Յէու,*
Սրբեցէք նուէրս Բահաղու. եւ քարոզ
21 *կարդացին։ Եւ առաքեաց Յէու ընդ*
ամենայն Իսրայէլ, եւ եկին ամենայն
ծառայք Բահաղու, եւ ոչ մնաց որ ոչ
եկն. եւ մտին ի տունն Բահաղու, եւ
22 *լցաւ տունն Բահաղու ծայր ի ծայր։ Եւ*
ասէ Յէու [3]ցմիսթաղմն, Հանէք զպատ-
մուճանս ամենայն ծառայից Բահաղու.
23 *եւ հանին նոցա զպատմուճանսն։ Եւ*
եմուտ Յէու եւ Յովնադաբ որդի Ռեքա-
բայ ի տունն Բահաղու. եւ ասէ ցծա-
ռայսն Բահաղու, Որոնեցէք եւ տեսէք՝
թէ իցէ՞ ոք աստ ընդ ձեզ ի ծառայից
Տեառն, բայց դուք միայն ծառայք Բա-
24 *հաղու։ Եւ [4]եմուտ առնել խունկս եւ*
ողջակէզս Յէու". եւ Յէու կացոյց իւր
արտաքոյ [5]երեքհարիւր եւ" ութսուն այր,
եւ ասէ, Այր որ ապրեցուսցէ յարանցն
զոր ես հանեմ ի ձեռս ձեր, անձն նորա
25 *փոխանակ անձին նորա։ Եւ եղեւ իբրեւ*
կատարեաց առնել զողջակէզսն, եւ ասէ
Յէու ցսուրհանդակսն եւ ցպառազէնս,
Մտէք հարէք զնոսա, եւ այր մի՛ ելցէ
ի նոցանէն. եւ հարին զնոսա սրով սու-
սերի, եւ ընկեցին սուրհանդակքն եւ
սպառազէնք. եւ գնացին մինչեւ ցքա-
26 *ղաք տանն Բահաղու. Եւ հանին զարձան*
27 *տանն Բահաղու, եւ այրեցին զնա։ Եւ կոր-*
ծանեցին զարձանսն Բահաղու, եւ քակե-
ցին զտունն Բահաղու, եւ կարգեցին զնա ի
28 *լուալիս մինչեւ ցայսօր։ Եւ ապականեաց*
29 *Յէու զԲահաղ յԻսրայելէ։ Բայց ի մեղացն*
Յերոբովամու որդւոյ Նաբատայ որ յան-
ցոյցն զԻսրայէլ՝ ոչ մեկնեցաւ Յէու,
յերինջոցն ոսկեաց որ ի Բեթէլ եւ ի Դան։
30 *Եւ ասէ Տէր ցՅէու, Փոխանակ զի*
քաջացար առնել ուղղութիւն առաջի
իմ, ըստ ամենայնի՝ որ ինչ ի սրտի ի-
մում՝ արարեր տանն Աքաաբու, որդիք
չորրորդք նստցին քեզ յաթոռն Իսրայելի։
31 *Եւ Յէու ոչ զգուշացաւ գնալ յօրէնս*
Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի յամենայն
սրտէ իւրմէ, եւ ոչ մեկնեցաւ ի մեղացն
Յերոբովամայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ։
32 *Յաւուրսն յայնոսիկ սկսաւ Տէր կոտո-*
րել յամենայն սահմանս Իսրայելի, եւ
եհար զնոսա Ազայէլ յամենայն սահմանս
33 *Իսրայելի, Ի Յորդանանէ եւ ընդ արեւ-*
ելս, զամենայն երկիրն զԳաղաադ,
զԳադայ եւ զՌուբինի եւ զՄանասէի,
յԱրոյերայ, որ է յեզեր հեղեղատին Առ-
նոնեայ, եւ զԳաղաադ եւ զԲասան։
34 *Եւ մնացորդք բանից Յէուայ եւ ամե-*
նայն ինչ զոր արար, եւ ամենայն զօ-
րութիւն նորա [5]եւ ամենայն խումբքն
զոր խմբեաց", ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իս-
35 *րայելի։ Եւ ննջեաց Յէու ընդ հարս իւր,*

[1] Ոմք. տիկնոջս [2] Ոմք. առ ջրհորոյն Բեթակա-դայ [3] Ոմք. ցհանդերձապետն

[4] Ոմք. մտին առնել զոհս եւ ողջակէզս [5] Յոմս. պակաս

եւ թաղեցին զնա ի Սամարիա. եւ թա-
գաւորեաց Յովաքազ որդի նորա ընդ
36 նորա։ Եւ աւուրք զորս թագաւորեաց
Յէու ի վերայ Իսրայէլի ամք քսան եւ
ութ ի Սամարիա։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ Գոթողիա մայր Ոքոզեայ, եւ տես եթէ
[1]մեռան որդիք նորա, կորոյս" զամենայն
2 զաւակ թագաւորութեանն։ Եւ առ Յով-
սաբէէ դուստր արքայի Յովրամայ քոյր
Ոքոզեայ, զՅովաս զորդի Ոքոզեայ. եւ
գողացաւ զնա ի միջոյ որդւոց արքայի
սպանելոցն, զնա եւ զդայեակ նորա ի
սենեկի անկողնոց, եւ թաքոյց զնա յե-
3 րեսաց Գոթողեայ, եւ ոչ մեռաւ։ Եւ էր
ընդ նմա ի տան Տեառն թաքուցեալ ամս
վեց. եւ Գոթողիա թագաւորեալ էր ի
վերայ երկրին։
4 Եւ յամին եւթներորդի առաքեաց
Յովիդայէ եւ առ զհարիւրապետսն եւ
[2]զքոռին եւ զռասիմ", եւ ած զնոսա ի
տունն Տեառն, եւ ուխտեաց նոցա [3]զուխտ
Տեառն. եւ եցոյց նոցա [4]Յովիդայէ զոր-
5 դին արքայի։ Եւ պատուէր ետ նոցա
եւ ասէ, Այս բան է զոր առնիցէք.
երրորդ մասն ի ձէնջ մտցէ շաբաթա-
մուտ, եւ պահեսջիք զպահպանութիւն
6 տանն արքունի ‘ի դրանն. Եւ երրորդ
մասն ի դրան [5]ճանապարհացն, եւ եր-
րորդ մասն ի դրան զկնի օժանդակացն,
եւ պահեսջիք զպահպանութիւն տանն[6]։
7 Եւ երկու ձեռք ի ձեզ, ամենայն որ ե-
լանիցէ ընդ շաբաթամուտն ‘զզուշանալ
տանն Տեառն", զզուշասցի պահպանու-
8 թեան տանն Տեառն առ արքայ։ Եւ
պատեսջիք զարքայիւ այր եւ զործի իւր
ի ձեռին իւրում. եւ որ մտանիցէ ի [7]սա-
դերովթն՝ մեռցի. եւ [8]ինքն էր" ընդ
արքայի ի մտանել նորա եւ յելանել նորա։
9 Եւ արարին հարիւրապետքն զամենայն
զոր պատուիրեաց Յովիդայէ [9]իմաստուն.
եւ առնոյր այր զարս իւր, ‘եւ զմտօղսն
ի շաբաթամուտն հանդերձ ելօղօքն ի
շաբաթամտէն, եւ մտանէր առ Յովի-
10 դայէ քահանայ։ Եւ ետ քահանայն հա-
րիւրապետացն [10]զեղարդունս եւ զբոլան-
դակ զէնն" արքայի Դաւթի որ կայր ի
11 տանն Տեառն։ Եւ յարեան օժանդակքն,
այր եւ զործի իւր ի ձեռին իւրում, յա-
ջոյ ուսոյ տանն մինչեւ ցձախոյ ուս
տանն եւ սեղանոյն եւ տանն արքունի
12 շուրջանակի։ Եւ [11]առաքեաց զարքայոր-
դին, եւ եդ ի վերայ նորա [12]զյեզերն եւ
զվկայութիւնն. եւ թագաւորեցոյց զնա
եւ օծ զնա, եւ [13]ծափս եհար եւ ասէ",
Կեցցէ արքայ։
13 Եւ լուաւ Գոթողիա զձայն ընթանա-
լոյ ժողովրդեանն, եւ եմուտ առ ժողո-
14 վուրդն ի տունն Տեառն. Եւ ետես՝ եւ
ահա [14]կայր ի վերայ սեանն ըստ օրինի
‘իւրում, եւ [15]երգիչք եւ փողարք շուրջ
զարքայիւ, եւ ամենայն ժողովուրդք
երկրին խնդային եւ փողս հարկանէին
փողովք, եւ պատառեաց Գոթողիա
զհանդերձս իւր, աղաղակեաց եւ ասէ,
15 Դաւ է, դաւ է։ Եւ պատուէր ետ Յո-
վիդայէ քահանայ հարիւրապետացն ու-
տիկանաց զօրուն եւ ասէ ցնոսա, Հա-
նէք զդա ի ներքուստ [7]սադերովթայդ,
եւ որ մտանիցէ զկնի դորա՝ մեռցի սրով.
քանզի ասաց քահանայն թէ մի՛ մեռցի
16 ի տան Տեառն։ Եւ արկին ձեռն ի նա,
[16]մտին ընդ ճանապարհ մտից երիվարաց
տանն արքայի, եւ մեռաւ անդ։
17 Եւ ուխտեաց Յովիդայէ ուխտ ի մէջ
Տեառն եւ ի մէջ արքայի եւ ի մէջ ժողո-
վրդեանն, լինել ի ժողովուրդ Տեառն. եւ
18 ի մէջ արքայի եւ ի մէջ ժողովրդեանն։ Եւ
եմուտ ամենայն ժողովուրդ երկրին ի տունն
Բահաղու, եւ կործանեցին զնա եւ զսե-
ղանս նորա, եւ զպատկերս նորա խոր-
տակեցին մանր. եւ զՄաթան զքուրմն
Բահաղու սպանին յանդիման սեղանոյն.
եւ եդ քահանայն ստրիկանս ի տան
19 Տեառն։ Եւ առ զհարիւրապետսն եւ
[2]զքոռին եւ զռասիմ" եւ զամենայն
ժողովուրդ երկրին, եւ իջուցին զար-
քայ ի տանէ Տեառն. եւ [17]եմուտ ընդ
ճանապարհն սուրհանդակաց դրան [18]տանն
արքունի, եւ [19]նստոյց զնա" յաթոռ
20 թագաւորացն։ Եւ ուրախ եղեւ ամե-
նայն ժողովուրդ երկրին, եւ քաղաքն
դադարեաց. եւ զԳոթողիա սպանին սրով

[1] Եբր. մեռաւ որդի իւր եւ յարեաւ եւ կորոյս
[2] Եբր. զԹիկնապահսն եւ զսուրհանդակս
[3] Եբր. ուխտ և ետ նոցա երդնուլ ի տան
[4] Եբր. պակասէ
[5] Եբր. Սուրայ
[6] Եբր. յետ այսր յաւելու, ի մտանելդ
[7] Նշանակէ՝ կարգ
[8] Եբր. եղերուք
[9] Եբր. քահանայ
[10] Եբր. զգեղարդունս եւ զվահանս
[11] Եբր. եհան
[12] Եբր. զնեզերն. որ նշանակէ թագ
[13] Եբր. ծափս հարին եւ ասեն
[14] Եբր. կայր արքայ
[15] Եբր. իշխանք
[16] Եբր. և եմուտ
[17] Եբր. մտին
[18] Եբր. ի տունն
[19] Եբր. նստաւ

21 ի տան արքայի։ Որդի նորին առնոյ Յո-
վաս ի թագաւորել ընդ նորա։

ԳԼ. ԺԲ

1 Յամին եւթներորդի Յէուայ թագաւոր-
եաց Յովաս, եւ քառասուն ամ թա-
գաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր
2 նորա Սաբիա ի Բերսաբէէ։ Եւ արար
Յովաս ուղղութիւն առաջի Տեառն զա-
մենայն աւուրս զորս լուսաւորեաց զնա
3 Յովիդայէ քահանայ. Բայց ի բարձանցն
ոչ մերժեցան, եւ անդ տակաւին զոհէր
ժողովուրդն, եւ արկանէր խունկս ի
բարձունսն։
4 Եւ ասէ Յովաս ցքահանայսն, Զամե-
նայն արծաթ սրբութեանցն մտեալ ի
տուն Տեառն, արծաթ՝ իւրաքանչիւր
առն [1]անցելոյ ի համարի ոգւոց, զամե-
նայն արծաթ որ անկանիցի ի սիրտ մար-
5 դոյ բերել ի տուն Տեառն, Առցեն յիւր-
եանս քահանայքն, այր իւրաքանչիւր [2]ի
վաճառէ իւրեանց. եւ նոքա կազմես-
ցեն [3]զբեդեկ տանն Տեառն՝ յամենայն
իմիք ուր գտանիցի անդ [3]բեդեկ։
6 Եւ եղեւ ի քսաներորդի եւ յերրորդի
ամի Յովասու արքայի՝ ոչ կազմեցին
7 քահանայքն [3]զբեդեկ տանն Տեառն։ Եւ
կոչեաց արքայ Յովաս զՅովիդայէ քա-
հանայ եւ զքահանայսն եւ ասէ ցնոսա,
Ընդէ՞ր ոչ կազմեցէք [3]զբեդեկ տանն
Տեառն. եւ արդ մի՛ եւս առնուցուք
արծաթ [2]յամենայն վաճառոյն" ձերոց,
այլ ի [3]բեդեկ տանն Տեառն տացիք զայն։
8 Եւ ուխտեցին քահանայքն չառնուլ ար-
ծաթ ի ժողովրդենէն, եւ ոչ կազմել
9 [3]զբեդեկ տանն։ Եւ առ Յովիդայէ քա-
հանայ տապանակ մի, եւ ծակեաց ծակ
ի բերան նորա, եւ եդ զնա ի կողմանէ
սեղանոյն [4]Տեառն. եւ եսուն" քահա-
նայքն որ պահէին զդուռնն՝ զամենայն
10 արծաթ [5]գտեալ ի տանն" Տեառն։ Եւ
եղեւ իբրեւ տեսին եթէ [6]բազում է ի
տապանակի անդ, [7]ել դպրապետն ար-
քունի եւ քահանայն մեծ, [8]եւ պնդեցին"
11 զարծաթն գտեալ ի տան Տեառն. Եւ
[9]ետուն զարծաթն զպատրաստեալն ի
ձեռս գործիչեաց զգործս կահի տանն
Տեառն. եւ ետուն ցհիւսունս փայտից
12 եւ ցշինօղս գործել ի տան Տեառն, Եւ
[10]ցնկարիչս եւ ցճարտարս" եւ ցքարա-
կոփս քարանց գնել փայտ եւ քարս
տաշեալս, կազմել [3]զբեդեկ տանն Տեառն,
յամենայն ինչ յոր ելանիցէ ի տունն
13 կազմել։ Բայց [11]զի մի՛ լինիցին" տանն
Տեառն [12]դրունք արծաթիք, [13]բեւեռք
եւ տաշտք եւ փողք, ամենայն անօթ
ոսկի եւ անօթ արծաթի՝ յարծաթոյ
14 մտելոյ ի տուն Տեառն, Այլ [14]զի գոր-
ծօնաց գործոյն [15]տացեն զայն. եւ [16]կազ-
15 մեսցեն զտունն Տեառն։ Եւ ոչ [17]առնէին
համար արանցն" յորոց ձեռս տային զար-
ծաթն, տալ գործաւորաց գործոյն, զի
16 յաւատ գործէին։ Եւ արծաթ վասն մե-
ղաց եւ վասն յանցանաց ոչ մտանէր ի
տուն Տեառն, այլ քահանայիցն լինէր։
17 Յայնժամ ել Ազայէլ արքայ Ասորւոց,
եւ ետ պատերազմ ընդ Գեթայ եւ առ
զնա. եւ եդ Ազայէլ զերեսս իւր ելա-
18 նել ի վերայ Երուսաղեմի։ Եւ առ Յո-
վաս արքայ Յուդայ զամենայն զսրբու-
թիւնս զոր սրբեաց Յովսափատ եւ
Յովրամ եւ Ոքոզիա հարք նորա թա-
գաւորք Յուդայ, եւ զիւր սրբութիւնս
եւ զամենայն արծաթ գտեալ ի գանձս
տան Տեառն եւ ի տան թագաւորին,
եւ առաքեաց Ազայելի արքայի Ասոր-
ւոց, եւ գնաց յԵրուսաղեմէ։
19 Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար, ո՞չ աւասիկ գրեալ
են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
20 Յուդայ։ Եւ յարեան ծառայք նորա եւ
եդին նմա դաւաճանութիւն, եւ հարին
զՅովաս ի տան Մաաղոնայ [18]բնակեալ ի
21 Գաղաադ"։ Եւ Յովազաքար որդի Յե-
մաւութայ եւ Յեզեբութ որդի [19]նորա,
պանտանդք" ծառայք նորա, հարին զնա
եւ [20]սպանին. եւ թաղեցին զնա ընդ
հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի. եւ թա-
գաւորեաց Ամասիա որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ի քսաներորդի եւ երրորդի ամի Յովա-
սու որդւոյ Ոքոզեայ արքայի Յուդայ,
թագաւորեաց Յովաքազ որդի Յէուայ ի

[1] Եբր. անցելոյ, արծաթ [2] Եբր. ի ծանօթից [3] Նշանակէ՝ խորանն [4] Եբր. յաջմէ մտանելոյ ա-
րանց ի տունն Տեառն. և ետուն անդր [5] Եբր. մտեալ ի տունն [6] Եբր. արծաթ բազում [7] Եբր.
ելանէր [8] Եբր. պնդէին եւ համարէին [9] Եբր. տային

[10] Եբր. ցորմնադիրս [11] Եբր. ոչ արարան [12] Եբր. բաժակք [13] Եբր. բազմակալք [14] Յեբր.
դոյլ [15] Եբր. տային [16] Եբր. կազմէին [17] Եբր. առնուին համար յարանցն [18] Եբր. ի զառի-
վայրին Սիղղայ [19] Եբր. Սովմերայ, [20] Եբր. մեռաւ

վերայ Իսրայէլի ի Սամարիա ամս եւթն
2 եւ տասն ։ Եւ արար չար առաջի Տեառն,
եւ գնաց զհետ մեղացն Յերոբովամայ
որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ,
3 եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէն ։ Եւ բար-
կացաւ սրտմտութեամբ Տէր Իսրայէլի,
եւ ետ զնոսա ի ձեռս Ազայելի արքայի
Ասորւոց, եւ ի ձեռս [1]որդւոյ Ադերայ"
որդւոյ Ազայելի զամենայն աւուրս ։
4 Եւ աղաչեաց Յովաքազ զերեսս Տեառն,
եւ լուաւ նմա Տէր. զի ետես զնեղու-
թիւն Իսրայէլի զոր նեղեաց զնա ար-
5 քայն Ասորւոց ։ Եւ ետ Տէր փրկիչ Իս-
րայէլի, եւ ելին ի ձեռանէ Ասորւոց, եւ
նստան որդիքն Իսրայէլի ի բնակութիւնս
իւրեանց որպէս յերէկն եւ յեռանդն ։
6 Սակայն ոչ մեկնեցան ի մեղացն Յերո-
բովամայ որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն
զԻսրայէլ, այլ ի նոսա գնացին. նա եւ
7 անտառն կայր ի Սամարիա ։ Եւ ոչ մնաց
Յովաքազայ զօր, այլ հեծեալք յիսուն
եւ կառք տասն, եւ տասն հազար հետե-
ւակաց. զի կորոյս զնոսա արքայն Ասորւոց
եւ եդ զնոսա իբրեւ զհող ի կոխումն ։
8 Եւ մնացորդք բանից Յովաքազու եւ
ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
նորա, ո՞չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայէլի ։
9 Եւ ննջեաց Յովաքազ ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցին զնա [2]ընդ հարս նորա" ի Սա-
մարիա. եւ թագաւորեաց Յովաս որդի
նորա ընդ նորա ։
10 Յամի երեսներորդի եւ եւթներորդի
Յովասու արքայի Յուդայ թագաւոր-
եաց Յովաս որդի Յովաքազու ի վերայ
Իսրայէլի ի Սամարիա ամս [3]երկոտասան ։
11 Եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ ոչ
մեկնեցաւ յամենայն մեղացն Յերոբո-
վամու որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն
զԻսրայէլ, այլ ի նոսա գնաց ։
12 Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
նորա [4]զոր արար ընդ արքային" Յուդայ,
ո՞չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից
13 աւուրց թագաւորացն Իսրայէլի ։ Եւ
ննջեաց Յովաս ընդ հարս իւր, եւ Յե-
րոբովամ նստաւ յաթոռ նորա. եւ թա-
ղեցաւ Յովաս ի Սամարիա ընդ թա-
գաւորս Իսրայէլի ։

14 Եւ Եղիսէ հիւանդացաւ հիւանդու-
թիւն, որով եւ մեռաւ իսկ. եւ էջ առ
նա Յովաս արքայ Իսրայէլի, եւ ելաց
ի վերայ երեսաց նորա եւ ասէ, Հայր,
հայր, կառքդ Իսրայէլի եւ հեծեալք նո-
15 րա ։ Եւ ասէ ցնա Եղիսէ, Ա՛ռ դու [5]զա-
ղեղն քո եւ զնետս քո". եւ առ զաղեղն
16 եւ զնետս ։ Եւ ասէ ցարքայն Իսրայէլի,
Մուտ ընդ աղեղնդ ձեռօք քովք. եւ ե-
մուտ ընդ աղեղնն ձեռօք իւրովք. եւ
եդ Եղիսէ զձեռն իւր ի վերայ ձեռաց
17 արքային, Եւ ասէ, Բաց զպատուհանդ
որ է ընդ արեւելս. եւ եբաց. եւ ասէ
Եղիսէ, Ձգեա. եւ ձգեաց. եւ ասէ,
Նետ փրկութեան Տեառն, եւ նետ փրկու-
թեան ընդդէմ Ասորւոց. եւ հարցես զԱ-
18 սորիս յԱփեկ մինչեւ ի սպառ ։ Եւ ասէ
ցնա Եղիսէ, Ա՛ռ դու քեզ նետս. եւ
առ ։ Եւ ասէ ցարքայն Իսրայէլի, Զգեա
եւ հար զգետինդ. եւ եհար արքայն ե-
19 րիցս եւ եկաց ։ Եւ [6]տրտմեցաւ ի վերայ
նորա այրն Աստուծոյ, եւ ասէ, Եթէ
հարեալ էիր հնգիցս կամ վեցիցս, յայն-
ժամ հարկանէիր զԱսորիս մինչեւ ի
սպառ. եւ արդ երիցս հարցես զԱսորիս ։
20 Եւ մեռաւ Եղիսէ եւ թաղեցին զնա.
եւ մեկնակազէնքն Մովաբու ելին յեր-
21 կիրն ի գալ տարւոյն ։ Եւ եղեւ ի թա-
ղել նոցա զայր մի, եւ ահա տեսին զմեկ-
նակազէնսն եւ ընկեցին զայրն ի գերեզ-
մանն Եղիսէի. եւ գնաց եւ մերձեցաւ
յոսկերսն Եղիսէի եւ կենդանացաւ, եւ
կանգնեցաւ ի վերայ ոտից իւրոց ։
22 Եւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց նեղեաց
զԻսրայէլ զամենայն աւուրս Յովաքա-
23 զու ։ Եւ ողորմեցաւ նոցա Տէր եւ գթա-
ցաւ ի նոսա եւ հայեցաւ ի նոսա վասն
ուխտին իւրոյ որ ընդ Աբրահամու եւ ընդ
Իսահակայ եւ ընդ Յակոբայ. եւ ոչ
կամեցաւ Տէր սպականել զնոսա, եւ
ոչ ընկէց զնոսա յերեսաց [7]իւրոց ։
24 Եւ մեռաւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց,
եւ թագաւորեաց [8]որդի Ադերայ" որդի
25 նորա ընդ նորա ։ Եւ դարձաւ Յովաս որդի
Յովաքազու, եւ առ զքաղաքսն ի ձեռաց
[1]որդւոյ Ադերայ" որդւոյ Ազայելի, զորս
առ ի ձեռաց Յովաքազու հօր նորա ի
պատերազմին. երիցս եհար զնա Յովաս,
եւ դարձոյց զքաղաքսն Իսրայէլի ։

[1] Ոմն. Բենադադայ [2] Ոմն. դոխոն [3] Ոմն. վեշտասան [4] Ոմն. որով մարտեաւ ընդ Ամասեայ արքայի

[5] Ոմն. աղեղն եւ նետս [6] Ոմն. բարկացաւ [7] Ոմն. իւրոց մինչեւ ցայժմ [8] Ոմն. Բենադադ

Գլ. ԺԴ

1 Յամին երկրորդի Յովասայ որդւոյ Յո-
վաքազու արքայի Իսրայէլի, թագաւոր-
եաց Ամասիա որդի Յովասու թագաւոր
2 Յուդայ: Որդի քսան եւ հինգ ամաց
էր ի թագաւորել իւրում, եւ քսան
եւ ինն ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ,
եւ անուն մօր նորա Յովադին յԵրու-
3 սաղեմէ: Եւ արար ուղղութիւն առաջի
Տեառն, բայց ոչ իբրեւ զԴաւիթ զհայր
իւր. ըստ ամենայնի զոր ինչ արար Յո-
4 վաս հայր իւր՝ արար: Բայց զբարձունսն
ոչ եբարձ, եւ տակաւին ժողովուրդն
զոհէր եւ արկանէր խունկս ի բարձունսն:
5 Եւ եղեւ իբրեւ հաստատեցաւ թագա-
ւորութիւնն ի ձեռին նորա, եւ եհար
զծառայսն իւր որ հարին զարքայ զհայր
6 նորա: Եւ զորդիս սպանողացն ոչ սպան,
որպէս գրեալ է ի գիրս օրինացն Մովսի-
սի, զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր եւ
ասէ, Մի՛ մեռցին հարք վասն որդւոց,
եւ մի՛ որդիք մեռցին վասն հարց, այլ
իւրաքանչիւր ոք ի մեղս իւրում մեռ-
7 ցի: Նա եհար զԵդովմ [1]ի Մայիլա տասն
հազար, եւ առ զՎէմն պատերազմաւ.
եւ կոչեաց զանուն նորա Յեկթոէլ մին-
չեւ ցայսօր:
8 Յայնմ ժամանակի առաքեաց Ամասիա
հրեշտակս առ Յովաս որդի Յովաքազու
որդւոյ Յէուայ արքայի Իսրայէլի՝ եւ ա-
սէ, Եկ յանդիման լիցուք միմեանց ե-
9 րեսօք: Եւ առաքեաց Յովաս արքայ Իս-
րայէլի առ Ամասիա արքայ Յուդայ եւ
ասէ, Ակքան ի Լիբանանէ յղեաց առ ե-
ղեւնափայտն որ ի Լիբանան՝ եւ ասէ,
Տուր զդուստր քո որդւոյ իմում կնու-
թեան. եւ անցին գազանք անապատի
որ ի Լիբանան եւ կոխեցին զակքանն:
10 Հարկանելով հարեր զԵդովմ, եւ հպար-
տացոյց զքեզ սիրտ քո. մեծարեաց եւ
նիստ ի տան քում. ընդէ՞ր գրգռէ զքեզ
չարութիւն քո, եւ անկանիցիս դու եւ
11 Յուդա ընդ քեզ: Եւ ոչ անսաց Ամա-
սիա. եւ ել Յովաս արքայ Իսրայե-
լի, եւ երեւեցան երեսօք, ինքն եւ Ա-
մասիա արքայ Յուդայ, ի Բեթսամիւս
12 Հրէաստանի: Եւ պարտեցաւ Յուդա յե-
րեսաց Իսրայէլի եւ փախեաւ այր իւ-
13 րաքանչիւր ի բնակութիւն իւր: Եւ զԱ-
մասիա զարքայ Յուդայ, զորդի Յովա-

[1]Եբր. ի ձորն Աղտից

սու որդւոյ Ոքոզեայ, կալաւ Յովաս [2]որ-
դի Յովաքազու" արքայ Իսրայէլի ի Բեթ-
սամիւս. եւ եկն յԵրուսաղէմ եւ եհատ
զպարիսպն Երուսաղեմի ի դրանէ Եփ-
րեմի մինչեւ ցդուռն Անկեանցն, չորեք-
14 հարիւր կանգուն: Եւ առ [3]զոսկի եւ
զարծաթ եւ զամենայն անօթս գտեալ ի
տանն Տեառն եւ ի գանձս տան թագա-
ւորին, եւ [4]զորդիս խառնակութեանցն",
եւ դարձաւ ի Սամարիա:
15 Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ որ
ինչ արար զօրութեամբ իւրով եւ պա-
տերազմն զոր պատերազմեցաւ ընդ Ա-
մասեայ արքայի Յուդայ, ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
16 գաւորացն Իսրայէլի: Եւ ննջեաց Յո-
վաս ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ի
Սամարիա ընդ թագաւորս Իսրայէլի. եւ
թագաւորեաց Յերոբովամ որդի նորա
ընդ նորա:
17 Եւ եկեաց Ամասիա որդի Յովասու
արքայ Յուդայ յետ մահուանն Յովասու
որդւոյ Յովաքազու թագաւորի Իսրա-
18 յէլի՝ ամս հնգետասան: Եւ մնացորդք
բանից Ամասեայ [2]եւ ամենայն ինչ զոր
արար", ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի գիրս
բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ:
19 Եւ գումարեցան ի վերայ նորա գունդք
յԵրուսաղէմ, եւ փախեաւ ի Լաքիս. եւ
առաքեցին զկնի նորա ի Լաքիս եւ սպա-
20 նին զնա անդ: Եւ բարձին զնա ձիովք,
եւ թաղեցաւ յԵրուսաղէմ ընդ հարս իւր
21 ի քաղաքի Դաւթի: Եւ ա՛ռ ամենայն
ժողովուրդն Յուդայ զԱզարիա, եւ նա
էր ամաց վեշտասանից, եւ թագաւորե-
ցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ Ամա-
22 սեայ: Նա շինեաց զԵլաթ, եւ դար-
ձոյց զնա անդրէն ի Յուդա, յետ ննջե-
լոյ արքայի ընդ հարս իւր:
23 Յամի հնգետասաներորդի Ամասեայ
որդւոյ Յովասու արքայի Յուդայ, թա-
գաւորեաց Յերոբովամ որդի Յովասու
արքայի Իսրայէլի [2]ի վերայ Իսրայէլի" ի
24 Սամարիա ամս քառասուն եւ մի: Եւ
արար չար առաջի Տեառն, եւ ոչ մեկ-
նեցաւ յամենայն մեղաց Յերոբովամու
որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյց զԻսրա-
25 յէլ: Նա [5]մերժեաց զսահմանս Իսրայէլի
ի մտիցն Եմաթայ մինչեւ ցծովն [6]Արա-
բայ ըստ բանին Տեառն Աստուծոյ Իս-

[2]Յեբր. պակասի [3]Եբր. զամենայն ոսկի [4]Եբր. պատանդս [5]Եբր. դարձոյց [6]Այսինքն, դաշտին

րայելի՝ զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի
իւրոյ Յովնանու որդւոյ Ամաթեայ մար-
26 գարէի ի Գեթքոբերայ ։ Զի ետես Տէր
զտառապանս Իսրայէլի չոյժ դառնու-
թեան, եւ սակաւաւորս եւ նուաղեալս եւ
անօգնականս եւ լքեալս, եւ ոչ ոք էր
27 որ օգնէր Իսրայէլի ։ Եւ ոչ խօսեցաւ
Տէր ջնջել [1]զզաւակ Իսրայէլի ի ներքոյ
երկնից. եւ փրկեաց զնոսա Տէր [2]ի ձե-
ռաց Յերոբովամու որդւոյ Յովասու ։
28 Եւ մնացորդք բանից Յերոբովամայ
եւ ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրու-
թիւնք նորա զոր պատերազմեցաւ, եւ
որպէս դարձոյց զԴամասկոս եւ [3]զԵմաթ
անդրէն առ Յուդա յԻսրայէլէ", ոչ ա-
ւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց
29 թագաւորացն Իսրայէլի ։ Եւ ննջեաց Յե-
րոբովամ ընդ հարս իւր ընդ թագաւորս
Իսրայէլի, եւ թագաւորեաց Զաքարիա
որդի նորա փոխանակ [4]հօր իւրոյ" ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Յամի քսաներորդի եւթներորդի Յերո-
բովամայ արքայի Իսրայէլի, թագաւո-
րեաց Ազարիա որդի Ամասեայ արքայի
2 Յուդայ ։ Որդի վեշտասան ամաց էր ի
թագաւորել իւրում, եւ յիսուն եւ եր-
կուս ամս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ,
եւ անուն մօր նորա Յեքելիա յԵրու-
3 սաղեմէ ։ Եւ արար [5]բարի առաջի Տեառն
ըստ ամենայնի զոր արար Ամասիա հայր
4 նորա, Բայց ի բարձանցն զոր ոչ եբարձ,
եւ տակաւին ժողովուրդն զոհէր եւ ար-
5 կանէր խունկս ի բարձունսն ։ Եւ արկ
Տէր ձեռն ի թագաւորն, եւ էր բորո-
տեալ մինչեւ յօր մահուան իւրոյ. եւ
նստէր ի տան [6]ափփուսովթ, եւ Յովա-
թամ որդի արքայի էր ի վերայ տանն
դատել զժողովուրդ երկրին ։
6 Եւ մնացորդք բանից Ազարեայ եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար, ո՞չ աւանիկ գրեալ
են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
7 Յուդայ ։ Եւ ննջեաց Ազարիա ընդ հարս
իւր, եւ թաղեցին զնա առ հարս իւր
ի քաղաքի Դաւթի. եւ թագաւորեաց
Յովաթամ որդի նորա ընդ նորա ։
8 Յամի երեսներորդի ութերորդի Ազա-
րեայ արքայի Յուդա թագաւորեաց Զա-
քարիա որդի Յերոբովամայ ի վերայ Իս-
9 րայէլի ի Սամարիա ամիսս վեց ։ Եւ ա-
րար չար առաջի Տեառն որպէս արարին
հարք նորա, եւ ոչ մեկնեցաւ ի մեղացն
Յերոբովամայ որդւոյ Նաբատայ որ յան-
10 ցոյցն զԻսրայէլ ։ Եւ [7]գումարեցան ի վերայ
նորա Սեղղում որդի Յաբիսայ եւ [8]Կեբ-
դաամ, եւ հարին զնա յանդիման ժո-
ղովրդեանն եւ սպանին" զնա, եւ թա-
գաւորեաց Սեղղում ընդ նորա ։
11 Եւ մնացորդք բանից Զաքարեայ ա-
հա գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց
12 թագաւորացն Իսրայէլի ։ Այս է բան
Տեառն զոր խօսեցաւ առ Յէու եւ ա-
սէ, Որդիք չորրորդք նստցին քեզ յա-
թոռն Իսրայէլի. եւ եղեւ այնպէս ։
13 Եւ Սեղղում որդի Յաբիսայ թագաւո-
րեաց յամին երեսներորդի իններորդի [9]Ա-
զարեայ արքայի Յուդայ. եւ թագաւո-
րեաց Սեղղում ամսօրեայ մի աւուրց ի
14 Սամարիա ։ Եւ ել Մանայեմ որդի Գադ-
դեայ ի Թերսայ, եւ եմուտ ի Սամարիա
եւ եհար զՍեղղում զորդի Յաբիսայ ի
Սամարիա, եւ սպան զնա եւ թագա-
ւորեաց ընդ նորա ։
15 Եւ մնացորդք բանից Սեղղումայ եւ
գումարտութիւնք նորա զոր գումարեցաւ՝
ահաւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից ա-
16 ւուրց թագաւորացն Իսրայէլի ։ Յայնժամ
ժամանակի եհար Մանայեմ զԹափսա եւ
զամենայն ինչ որ ի նմա, եւ զսահմանս
նորա ի Թերսայէ. քանզի ոչ բացին նմա.
եւ եհար զնա եւ զյղիսն նորա պատառեաց ։
17 Յամի երեսներորդի իններորդի Ազա-
րեայ արքայի Յուդայ թագաւորեաց Մա-
նայեմ որդի Գադդեայ ի վերայ Իսրայե-
18 լի ի Սամարիա ամս տասն ։ Եւ արար
չար առաջի Տեառն, եւ ոչ մեկնեցաւ
յամենայն մեղացն Յերոբովամու որդւոյ
Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ [10]մե-
ղօք իւրովք" ։
19 Եւ ել Փուա արքայ Ասորեստանեայց
ի վերայ երկրին. եւ Մանայեմ ետ Փուայ
հազար տաղանդ արծաթոյ՝ լինել ձեռին
նորա ընդ նմա, հաստատել զթագաւո-
20 րութիւնն [11]ի ձեռն նորա" ։ Եւ արկ Մա-
նայեմ զարծաթն ի վերայ Իսրայէլի, ի
վերայ ամենայն զօրաւորի զօրութեամբ՝
տալ արքային Ասորեստանեայց յիսուն
սիկղ արծաթոյ առ այր մի, եւ դարձաւ

[1] Եբր. զանուն [2] Եբր. ի ձեռն [3] Եբր. զԵմաթ Յուդայ՝ անդրէն յԻսրայէլ [4] Եբր. նորա [5] Եբր. ուղղութիւն [6] Նշանակէ՝ առանձինն

[7] Եբր. գումարեցաւ [8] Եբր. եհար զնա յանդի-
ման ժողովրդեանն եւ սպան [9] Եբր. Ոզիայ
[10] Եբր. զամենայն աւուրս իւր [11] Եբր. ի ձեռին նորա

*արքայն Ասորեստանեայց, եւ ոչ եկաց
յերկրին։*
21 *Եւ մնացորդք բանից Մանայեմայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-*
22 *գաւորացն Իսրայելի։ Եւ ննջեաց Մա-
նայեմ ընդ հարս իւր, եւ թագաւորեաց
Փակէիա որդի նորա ընդ նորա։*
23 *Յամի յիսներորդի Ազարեայ արքայի
Յուդայ թագաւորեաց [1]Փակէիա ի վե-
րայ Իսրայելի ի Սամարիա ամս [2]տասն։*
24 *Եւ արար չար առաջի Տեառն, եւ ոչ
մեկնեցաւ ի մեղացն Յերոբովամայ որդ-
ւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ։*
25 *Եւ գումարեցաւ ի վերայ նորա Փակէէ
որդի Ռոմելեայ սպառազէն իւր, եւ ե-
հար զնա ի Սամարիա [3]առաջի տանն ար-
քայի. եւ ընդ նմա Արգոբ, եւ ընդ նմա
Արիէ, եւ ընդ նմա յիսուն այր [4]ի չո-
րեքհարիւրոյն. եւ սպան զնա եւ թա-
գաւորեաց ընդ նորա։*
26 *Եւ մնացորդք բանիցն Փակէի եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար՝ ահա գրեալ են
ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Իսրայելի։*
27 *Յամի յիսներորդի եւ երկրորդի Ա-
զարեայ արքայի Յուդայ թագաւորեաց
Փակէէ որդի Ռոմելեայ ի վերայ Իսրայե-*
28 *լի ի Սամարիա ամս քսան։ Եւ արար
չար առաջի Տեառն, եւ ոչ մեկնեցաւ
[5]յամենայն մեղացն" Յերոբովամայ որդ-
ւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ։*
29 *Յաւուրս Փակէի արքայի Իսրայելի եկն
Թագղաթփաղասար արքայ Ասորեստա-
նեայց, եւ առ զԱյին եւ [6]զԿաբելէ, զԲեթ-
մաաքա եւ զՅանովք եւ զԿենէզ" եւ զԱ-
սովր եւ զԳաղաադ եւ զԳալիլեա, զա-
մենայն երկիրն Նեփթաղիմայ, եւ խա-*
30 *ղացոյց զնոսա յԱսորեստանեայս։ Եւ
գումարեաց գունդ Ովսէէ որդի Եղայ ի
վերայ Փակէի որդւոյ Ռոմելեայ, եւ ե-
հար զնա եւ սպան զնա, եւ թագա-
ւորեաց ընդ նորա յամի քսաներորդի Յո-
վաթամայ որդւոյ Ոզիայ։*
31 *Եւ մնացորդք բանից Փակէի եւ ա-
մենայն ինչ զոր արար՝ ահաւասիկ գրեալ
են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
Իսրայելի։*

[1] Եբր. Փակէիա որդի Մանայեմայ [2] Եբր. երկուս [3] Եբր. յապարանս [4] Եբր. յորդւոց Գաղաադացւոց [5] Եբր. ի մեղացն [6] Եբր. զԱբէլբեթմաաքա եւ զՅանովէն եւ զԿադէս

32 *Յամի երկրորդի Փակէի որդւոյ Ռոմ-
ելեայ թագաւորի Իսրայելի թագաւո-
րեաց Յովաթամ որդի Ոզիայ արքայի*
33 *Յուդայ։ Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր
ի թագաւորել իւրում, եւ վեշտասան
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ ա-
նուն մօր նորա Յերուսա դուստր Սա-*
34 *դովկայ։ Եւ արար ուղղութիւն առաջի
Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար Ոզիա*
35 *հայր նորա, Բաց ի բարձանցն զոր ոչ
եբարձ, եւ տակաւին ժողովուրդն զոհէր
եւ արկանէր խունկս ի բարձունս. նա
շինեաց զդուռն տանն Տեառն զվերին։*
36 *Եւ մնացորդք բանից Յովաթամայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
գաւորացն Յուդայ։*
37 *Յաւուրսն յայնոսիկ սկսաւ Տէր առա-
քել ի Յուդա զՌասոն արքայ Ասորւոց,*
38 *եւ զՓակէէ որդի Ռոմելեայ։ Եւ ննջեաց
Յովաթամ ընդ հարս իւր, եւ թաղե-
ցաւ առ հարս իւր ի քաղաքին Դաւթի
հօր իւրոյ. եւ թագաւորեաց Աքազ որ-
դի նորա ընդ նորա։*

Գլ. ԺԶ

1 *Յամի եւթնուտասներորդի Փակէի որդ-
ւոյ Ռոմելեայ թագաւորեաց Աքազ որդի*
2 *Յովաթամայ արքայի Յուդայ։ Որդի ա-
մաց քսանից էր Աքազ ի թագաւորել
իւրում, եւ վեշտասան ամ թագաւո-
րեաց յԵրուսաղէմ. եւ ոչ արար ուղ-
ղութիւն առաջի Տեառն [7]Աստուծոյ հա-
ւատարմութեամբ" իբրեւ զԴաւիթ զհայր*
3 *իւր. Եւ գնաց [8]զճանապարհ Յերոբովա-
մայ որդւոյ Նաբատայ արքայի" Իսրա-
յելի, նա եւ զորդի իւր անցոյց ընդ հուր
ըստ գարշութեանց ազգացն զորս եբարձ*
4 *Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայելի։ Եւ
զոհէր եւ արկանէր խունկս ի բարձունս,
եւ ի վերայ բլրոց եւ ի ներքոյ անտա-
ռախիտ ծառոց։*
5 *Յայնժամ ել Ռասոն արքայ Ասորւոց
եւ Փակէէ որդի Ռոմելեայ արքայ Իսրա-
յելի յԵրուսաղէմ ի պատերազմ, եւ պա-
շարէին զնա ի վերայ Աքազու. եւ ոչ*
6 *կարէին պատերազմել։ Ի ժամանակին
յայնմիկ դարձոյց Ռասոն արքայ Ասոր-
ւոց զԵղաթ յԱսորիս, եւ եհան զՀրեայսն
յԵղաթայ, եւ եկին [9]Եդովմայեցիք յԵ-*

[7] Եբր. Աստուծոյ իւրոյ [8] Եբր. զճանապարհ թագաւորացն [9] Կամ, Ասորիք

լաթ եւ բնակեցին անդ մինչեւ ցայ-
7 սօր ։ Եւ առաքեաց Աքազ հրեշտակս առ
Թագղաթփաղասար արքայ Ասորեստա-
նեայց եւ ասէ , Ծառայ քո եւ որդի քո
եմ ես , ել եւ փրկեա զիս ի ձեռաց ար-
քային Ասորւոց եւ ի ձեռաց արքային Իս-
8 րայելի՝ յարուցելոց ի վերայ իմ ։ Եւ ա՛ռ
Աքազ զարծաթ եւ զոսկի զգտեալս ի տան
Տեառն եւ ի գանձս տան թագաւորին, եւ ա-
ռաքեաց արքային Ասորեստանեայց պա-
9 տարագս ։ Եւ լուաւ նմա արքայն Ասո-
րեստանեայց, եւ ել արքայն Ասորեստա-
նեայց ի Դամասկոս եւ ա՛ռ զնա, եւ վարեաց
զնա ի գերութիւն ի Կիւրէն, եւ զՌասոն
10 սպան։ Եւ չոգաւ արքայ Աքազ ընդ առաջ
Թագղաթփաղասարայ արքային Ասորես-
տանեայց ի Դամասկոս, եւ ետես զսեղանն
որ ի Դամասկոս , եւ առաքեաց արքայ
Աքազ առ Ուրիա քահանայ զնմանութիւն
սեղանոյն եւ զձեւ նորա՝ ըստ ամենայն
11 գործուածոյն նորա ։ Եւ շինեաց Ուրիա
քահանայ զսեղանն ըստ ամենայնի որպէս
առաքեաց արքայ Աքազ ի Դամասկոսէ ,
նոյնպէս արար Ուրիա քահանայ մինչեւ
ի գալ արքային Աքազու ի Դամասկոսէ ։
12 [1]Ետես զսեղանն", եւ մատեաւ արքայ
13 ի սեղանն եւ [2]ել ի վեր". Եւ ճենճերեաց
զողջակէզսն իւր եւ զզոհսն. եւ նուիրեաց
զնուէրս իւր , եւ եհեղ զարիւն խաղա-
14 ղականաց [3]իւրոց ։ Եւ զսեղանն պղնձի
որ կայր առաջի Տեառն՝ փոխեաց յերե-
սաց [4]տանն Տեառն ի տեղւոջէ իւրմէ",
եւ եդ զնա ի կողմանէ սեղանոյն ընդ
15 հիւսիսի ։ Եւ պատուէր ետ արքայ Ա-
քազ Ուրիայ քահանայի եւ ասէ , Ի վե-
րայ մեծի սեղանոյդ մատուցանիցես զող-
ջակէզս առաւօտին եւ զզոհս երեկո-
յին եւ զողջակէզս արքայի եւ զզոհս
նորա , եւ զողջակէզս ժողովրդեան երկ-
րիս եւ զզոհս նոցա եւ զնուէրս նոցա ,
եւ զամենայն արիւն ողջակիզաց եւ զա-
մենայն արիւն զոհից ի վերայ նորա հե-
ղուցուս . բայց սեղանն պղնձի եղիցի
16 ինձ [5]յառաւօտին ։ Եւ արար Ուրիա քա-
հանայ ըստ ամենայնի որպէս պատուէ-
17 րեաց նմա արքայ Աքազ։ Եւ կոտորեաց
արքայ Աքազ զավխան մեքենայիցն ,
եւ [6]փոխեաց ի նոցանէն զաւազանսն ,
եւ զծովն իջոյց ի ցլուցն պղնձեաց [7]եր-
կոտասանեցունց որ ի ներքոյ նորա , եւ
18 եդ զնա ի վերայ քարեղէն խարսխի ։ Եւ
[8]զհիմն աթոռոյն" շինեաց ի տան Տեառն ,
եւ զմուտ թագաւորին զարտաքին դար-
ձոյց ի տուն Տեառն յերեսաց արքային
Ասորեստանեայց ։
19 Եւ մնացորդք բանից Աքազու զոր ա-
րար՝ ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի գիրս բա-
20 նից աւուրց թագաւորացն Յուդայ ։ Եւ
ննջեաց Աքազ ընդ հարս իւր , եւ թա-
ղեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքին Դաւ-
թի . եւ թագաւորեաց Եզեկիա որդի
նորա ընդ նորա ։

Գլ. ԺԷ։

1 Յամի երկոտասաներորդի Աքազու ար-
քայի Յուդայ , թագաւորեաց Ովսէէ որ-
դի Եղայ ի վերայ Իսրայէլի ի Սամարիա
2 ամս ինն ։ Եւ արար չար առաջի Տեառն ,
բայց ոչ իբրեւ զթագաւորսն Իսրայէլի
3 որ էին յառաջ քան զնա ։ Ի վերայ նո-
րա ել Սաղմանասար արքայ Ասորեստա-
նեայց , եւ եղեւ նորա Ովսէէ ծառայ ,
4 եւ տայր տանել նմա [9]մանանայ ։ Եւ ե-
գիտ արքայ Ասորեստանեայց յՈվսէէ
մեղս . զի առաքեաց հրեշտակս առ Սո-
վա արքայ Եգիպտացւոց , եւ ոչ ետ
[9]մանանայ արքային Ասորեստանեայց [10]ի
տարւոջն յայնմիկ". եւ պաշարեաց զնա
արքայն Ասորեստանեայց . եւ կապեաց
5 զնա ի տան բանտի ։ Եւ ել արքայն Ա-
սորեստանեայց յամենայն երկիրն , ել եւ
ի Սամարիա եւ պաշարեաց զնա ամս երիս։
6 Յամին իններորդի Ովսեայ ա՛ռ արքայ
Ասորեստանեայց զՍամարիա , եւ խա-
ղացոյց զԻսրայէլ յԱսորեստանեայս , եւ
բնակեցոյց զնոսա յԱղաթ եւ յԱբովր՝
զգետովն Գովզանայ եւ [11]զլերամբքն
7 Մարաց ։ Եւ եղեւ իբրեւ մեղան որդիքն
Իսրայէլի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց որ
եհան զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց՝ ի
ձեռաց Փարաւոնի արքային Եգիպտաց-
ւոց , եւ երկեան յաստուածոց օտարաց ,
8 Եւ գնացին ըստ կրօնից ազգացն զորս
եբարձ Տէր յերեսաց որդւոց [12]Իսրայէլի ։
9 Եւ թագաւորքն Իսրայէլի որչափ ինչ

[1] Ոմանք. Եւ եկն արքայ ի Դամասկոսէ եւ ետես արքայ զսեղանն [2] Կամ, եհան ի վերայ նորա ողջակէզս [3] Ոմանք. իւրոց ի վերայ սեղանոյն [4] Ոմանք. տանն՝ ի միջոյ սեղանոյն եւ ի միջոյ տանն Տեառն [5] Կամ, ի հմայս

[6] Ոմանք. եբարձ [7] Ոմանք. պղնձեւ [8] Ոմանք. զարահ շարաթոռն զոր [9] Ոմանք. մինհա, այսինքն՝ ընծայ, կամ, հարկ [10] Ոմանք. որպէս ամ ըստ ամէ [11] Ոմանք. ի քաղաքս [12] Ոմանք. Իսրայէլի , եւ ըստ որոց արարին թագաւորքն Իսրայէլի ։ (9) Եւ

արարին եւ որչափ ինչ՝ պաճուճեցին
որդիքն Իսրայէլի բան, [1]ոչ այնպէս ինչ
զՏեառնէ՝ Աստուծոյ իւրեանց. եւ շինե-
ցին իւրեանց բարձունս յամենայն քա-
ղաքս իւրեանց, յաշտարակէ պահապա-
10 նացն մինչեւ ի քաղաքն ամուր: Եւ
կանգնեցին իւրեանց արձանս եւ ան-
տառս յամենայն բլուրս բարձունս, եւ
ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծա-
11 ռոց. Եւ արկանէին խունկս յամենայն
բարձունս, իբրեւ զամենայն ազգան զորս
մերժեաց Տէր յերեսաց [2]նոցա. արարին
զովօղս եւ ընկերչակեցին՝ առ ի բար-
12 կացուցանելոյ զՏէր. Եւ պաշտեցին
զկուռս, [3]որովք ասաց նոցա Տէր թէ
Մի՛ առնիցէք զբանդ զայդ [4]Տեառն:
13 Եւ եդ վկայութիւն Տէր ընդ Իսրա-
յէլի եւ ընդ Յուդայ ի ձեռն ամենայն
մարգարէից իւրոց, ամենայն տեսանո-
ղաց, եւ ասէ, Դարձարուք ի ճանապար-
հաց ձերոց չարաց, եւ պահեցէք զպա-
տուիրանս իմ եւ զիրաւունս իմ [5]եւ զամե-
նայն օրէնս՝ զոր պատուիրեցի հարցն ձերոց,
զորս առաքեցի առ ձեզ ի ձեռն ծառայից
14 իմոց մարգարէից: Եւ ոչ լուան նոքա, եւ
խստացուցին զողն իւրեանց [6]քան զողն
հարց իւրեանց, որ ոչ հաւատացին ի Տէր
15 Աստուած իւրեանց. Եւ ընկեցին ի բաց
զհաստատութիւնս [7]իւրեանց, եւ զղա-
շինսն զոր կռեաց ընդ հարս նոցա, եւ
զվկայութիւնս նորա զոր ուխտեաց նո-
ցա ոչ պահեցին. եւ գնացին զհետ ունոտ-
եաց, եւ ունոտեցան զհետ ազգացն որ
շուրջ զնոքօք, յորոց պատուիրեաց նոցա
16 Տէր չառնել ըստ նմին օրինակի: Թողին
զամենայն պատուիրանս Տեառն Աստու-
ծոյ իւրեանց, եւ արարին իւրեանց ձու-
լածոյս, երկուս երինջս, [8]եւ երկիր պա-
գին՝ զօրութեան երկնից, եւ պաշտեցին
17 զԲահաղ, Եւ անցուցին զուստերս եւ
զդստերս իւրեանց ընդ հուր, եւ դիւթե-
ցին դիւթութիւնս եւ հմայեցին հմայս,
եւ համարձակեցան առնել չար առաջի
18 Տեառն առ ի բարկացուցանելոյ զնա: Եւ
բարկացաւ Տէր յոյժ Իսրայէլի, եւ մեր-
ժեաց զնոսա յերեսաց իւրոց. եւ ոչ մնաց՝
բայց միայն ցեղն Յուդայ:

[1] Եբր. որ ոչ էր ուղիղ առաջի Տեառն [2] Եբր. նոցա, եւ արարին բանս չարս [3] Եբր. որոց վասն [4] Յ Եբր. զ-յ-ն [5] Եբր. ըստ ամենայն օրինաց [6] Եբր. իբրեւ [7] Եբր. նորա [8] Եբր. եւ արարին Աշերա, (Ելք ԼԴ. 13). եւ երկիր պագին ամենայն

19 Սակայն եւ Յուդա ոչ պահեցին զպա-
տուիրանս Տեառն Աստուծոյ իւրեանց,
եւ գնացին ըստ կրօնիցն Իսրայէլի զոր
20 արարին: Եւ [9]մերժեցին զՏէր յամենայն
զաւակէն՝ Իսրայէլի. եւ չարժեաց զնո-
սա եւ ետ զնոսա ի ձեռս աւարառուաց
իւրեանց, մինչեւ ընկէց զնոսա յերեսաց
21 իւրոց: [10]Սակայն Իսրայէլ առ տամբն իւկ
Դաւթի՝ թագաւորեցուցին զՅերոբովամ
որդի Նաբատայ. եւ մերժեաց Յերոբո-
վամ զԻսրայէլ ի գնացից Տեառն, եւ
22 մեղոյց զնոսա մեղս մեծամեծս: Եւ ա-
րարին որդիքն Իսրայէլի ըստ ամենայն
մեղաց Յերոբովամու զոր արար, եւ ոչ
23 մերժեցան ի նոցանէն, Մինչեւ փոխեաց
Տէր զԻսրայէլ յերեսաց իւրոց, որպէս
եւ խօսեցաւ Տէր ի ձեռն ամենայն ծա-
ռայից իւրոց մարգարէից. եւ վարեցաւ
Իսրայէլ յերկրէ իւրմէ յԱսորեստանեայս
24 մինչեւ ցայսօր: Եւ ած արքայն Ասորես-
տանեայց ի Բաբելոնէ եւ ի Քութայ եւ
յԱյայ եւ յԵմաթայ եւ ի Սեփարուի-
մայ, [11]եւ բնակեցան ի քաղաքս Սամա-
րիայ փոխանակ որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ժառանգեցին զՍամարիա, եւ բնակեցին
25 ի քաղաքս նորա: Եւ եղեւ ի սկզբան
բնակութեան նոցա անդ ոչ երկեան ի
Տեառնէ. եւ առաքեաց Տէր [12]առեւծս եւ
26 կոտորէին զնոսա: Եւ խօսեցան ընդ ար-
քային Ասորեստանեայց եւ ասեն, Ազգքն
զոր փոխեցեր եւ նստան ‘փոխանակաւ
ի քաղաքս Սամարիայ՝ ոչ գիտեն զկրօնս
Աստուծոյ երկրին, եւ առաքեաց ‘Տէր
ի նոսա առեւծս, եւ ահա կոտորեն զնո-
սա. քանզի ոչ գիտեն զկրօնս Աստու-
27 ծոյ երկրին: Եւ հրաման ետ արքայն
Ասորեստանեայց եւ ասէ, Տարայք անդր
զմի ոք ի քահանայիցն գերելոց անտի
զի երթեալ բնակեսցէ անդ, եւ ցուցցէ
զկրօնս ‘Տեառն, եւ լուսաւորեսցէ զնո-
28 սա իրաւամբք՝ Աստուծոյ երկրին: Եւ
տարան զմի ի քահանայիցն զոր գերեցին
ի Սամարիայ. եւ նստաւ ի Բեթէլ, եւ
լուսաւորէր զնոսա, [13]զի երկնչիցին ի
29 Տեառնէ: Եւ արարին ազգք ազգք աս-
տուածս իւրեանց, եւ եդին ի տունս
բարձանցն զոր արարին Սամարացիքն.
իւրաքանչիւր ազգքն ի քաղաքս իւր-

[9] Եբր. մերժեաց Տէր զամենայն զաւակ [10] Եբր. Զի պատառեցաւ Իսրայէլ ի տանէն Դաւթի, եւ [11] Եբր. բնակեցոյց [12] Եբր. ի նոսա առեւծս [13] Եբր. թէ զիարդ

30 նանց յորս ինքեանք բնակէին։ Եւ արք
Բաբելոնի արարին զՍոքքովթ Բա-
նովթ, եւ արք Քութայ արարին զՆե-
գեղ, եւ արք Եմաթայ արարին զԱսի-
31 մաթ, Եւ Այիացիք արարին [1]զԱբլազեր
եւ" զՆեբաս եւ զԹարթակ եւ [2]զՍե-
փարուիմ, ուր" այրէին զորդիս իւրեանց
ի հուր Ադրամելեքայ եւ Անամելեքայ
32 աստուածոց Սեփարուիմայ. [1]Եւ երկն-
չէին ի Տեառնէ, եւ բնակեցուցին զգար-
շելիսն իւրեանց ի տունս բարձանցն զոր
արարին ի Սամարիա իւրաքանչիւր ազ-
գաց յորում բնակէին։" Եւ երկնչէին ի
Տեառնէ, եւ արարին իւրեանց քուրմս
33 [3]բարձանց։ Եւ երկնչէին ի Տեառնէ, եւ
պաշտէին զաստուածս իւրեանց, ըստ
կրօնից ազգացն՝ զորս Աստուած մեր-
ժեաց անտի։
34 Եւ մինչեւ ցայսօր առնէին նոքա ըստ
[4]կրօնից նոցա, եւ երկնչէին ի Տեառ-
նէ. եւ" առնէին ըստ կրօնից [5]նոցա եւ
ըստ իրաւանց [6]նոցա եւ" ըստ օրինաց
եւ ըստ պատուիրանին զոր պատուի-
րեաց Տէր որդւոցն Յակոբայ, որում
35 եդ անուն Իսրայէլ։ Եւ ուխտեաց Տէր
ուխտ եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ,
Մի՛ երկնչիցիք յաստուածոց օտարաց,
եւ մի՛ երկիր պագանիցէք նոցա, եւ մի՛
պաշտիցէք զնոսա, եւ մի՛ զոհիցէք նո-
36 ցա. Այլ Տեառն [1]Աստուծոյ որ եհան զձեզ
յերկրէն Եգիպտացւոց մեծաւ զօրու-
թեամբ եւ բարձր բազկաւ, ի նմանէ
երկնչիջիք, եւ նմա երկիր պագանիցէք եւ
37 նմա զոհիցէք. Եւ իրաւանց եւ դատաս-
տանաց եւ օրինաց եւ պատուիրանացն
զորս գրեաց ձեզ՝ զգուշանայցէք առնել.
եւ մի՛ երկնչիցիք յաստուածոց օտա-
38 րաց. Եւ զուխտն զոր ուխտեաց ընդ
ձեզ՝ մի՛ ցրիցէք. եւ մի՛ երկնչիցիք յաս-
39 տուածոց օտարաց. Այլ ի Տեառնէ Աս-
տուծոյ ձերմէ երկնչիջիք, եւ նա փրկես-
ցէ զձեզ յամենայն թշնամեաց ձերոց։
40 Եւ [7]մի՛ ունկնդիր լինիցիք կրօնից նոցա
41 զոր նոքա առնիցեն"։ Եւ երկնչէին ազգքն
այնոքիկ ի Տեառնէ, եւ դրօշելոց իւր-
եանց ծառայէին. եւ որդիք նոցա եւ
որդիք որդւոցն նոցա որպէս արարին հարք
իւրեանց, առնեն մինչեւ ցայսօր։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ յամին երրորդի Ովսէի որդ-
ւոյ Եղայ արքայի Իսրայէլի թագաւո-
րեաց Եզեկիա որդի Աքազու արքայի
2 Յուդայ։ Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր
ի թագաւորել իւրում, եւ քսան եւ ինն
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա [8]Աբութ՝ դուստր Զա-
3 քարեայ։ Եւ արար ուղղութիւն առաջի
Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար Դա-
4 ւիթ հայր նորա։ Նա եբարձ զբարձունսն
եւ խորտակեաց [9]զամենայն արձանսն"
եւ կոտորեաց զանտառսն, եւ զօձն
պղնձի զոր արար Մովսէս, զի մինչեւ
ցայն աւուրս [10]զոհէին նմա որդիքն Իս-
րայէլի, եւ [11]կոչեցին զնա Նէեսթան։
5 Ի Տէր Աստուած Իսրայէլի յուսացաւ.
եւ յետ նորա նման նմա ոչ եղեւ յա-
մենայն թագաւորս Յուդայ եւ յեղեալսն
6 յառաջագոյն քան զնա։ Յարեցաւ ի Տէր
եւ ոչ մեկնեցաւ ի գնացից նորա, եւ
պահեաց զպատուիրանս նորա զոր պա-
7 տուիրեաց [12]Մովսէս։ Եւ էր Տէր ընդ
նմա, յամենայնի զոր ինչ եւ առնէր՝
խելամուտ լինէր. եւ նչկահեաց զարքայն
8 Ասորեստանի եւ ոչ ծառայեաց նմա։ Նա
եհար [13]զայլազգիսն մինչեւ ցԳազա եւ
մինչեւ ցսահմանս նորա, յաշտարակէ
պահապանացն մինչեւ ցքաղաքն ամուր։
9 Եւ եղեւ յամին չորրորդի Եզեկեայ
արքայի, այն է ամ եւթներորդ Ովսեայ
որդւոյ Եղայ արքայի Իսրայէլի, ել Սաղ-
մանասար արքայ Ասորեստանեայց ի վե-
10 րայ Սամարիայ, եւ պաշարեաց զնա. Եւ
առ զնա ի կատարել ամաց երից, յամի
վեցերորդի Եզեկեայ, այն ամ իններորդ
էր Ովսեայ արքայի Իսրայէլի, առաւ
11 Սամարիա։ Եւ խաղացոյց արքայն Ա-
սորեստանեայց [14]զՍամարիա յԱսորես-
տանեայս, եւ նստոյց զնոսա յԱղաթ եւ
յԱբովր՝ առ գետովն Գովզանայ եւ [15]լե-
12 ռամբքն Մարաց. Զի ոչ լուան ձայնի
Տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ անցին
զուխտիւ նորա ըստ ամենայնի զոր պա-

[1] Ոմն· [illegible] [2] Ոմն· Սեփարուիմացիք [3] Ոմն· բարձանց, եւ զոհէին վասն նոցա ի տունս բարձանցն [4] Ոմն· առաջին կրօնից· ոչ երկնչէին ի Տեառնէ, եւ ոչ [5] Ոմն· իւրեանց [6] Ոմն· իւրեանց, եւ ոչ [7] Ոմն· ոչ լուան, այլ ըստ առաջին սովորութեան իւրեանց առնէին

[8] Ոմն· Աբիա [9] Ոմն· զարձանսն [10] Ոմն· խունկս արկանէին [11] Ոմն· կոչեաց [12] Ոմն· Տէր Մովսիսի [13] Ոմն· զՓղշտացիսն, [illegible] [14] Ոմն· զԻսրայէլ [15] Ոմն· ի քաղաքս

տուիրեաց Նոցա Մովսէս ծառայ Տեառն.
ոչ լուան եւ ոչ արարին։
13 *Եւ յամին չորեքտասաներորդի ար-*
քայի Եզեկիայ, ել Սենեքերիմ արքայ
Ասորեստանեայց ի վերայ ամուր ամուր
14 *քաղաքացն Յուդայ, եւ առ զնոսա։ Եւ*
առաքեաց Եզեկիա արքայ Յուդայ հրեշ-
տակս առ արքայ Ասորեստանեայց ի
Լաքիս եւ ասէ, Մեղայ, դարձիր յի-
նէն, եւ զոր ինչ դիցես ի վերայ իմ՝
բարձից. եւ եդ արքայն Ասորեստանեայց
ի վերայ Եզեկեայ արքայի Յուդայ երեք-
հարեւր տաղանդ արծաթոյ եւ երեսուն
15 *տաղանդ ոսկւոյ։ Եւ ետ Եզեկիա զա-*
մենայն արծաթ գտեալ ի տան Տեառն
16 *եւ ի գանձս տան թագաւորին։ Ի ժա-*
մանակի յայնմիկ կոտորեաց Եզեկիա
զդրունս տաճարին Տեառն, եւ զսեամսն
զոր պատեաց ոսկւով Եզեկիա արքայ
Յուդայ, եւ ետ զայն արքային Ասո-
րեստանեայց։
17 *Եւ առաքեաց արքայ Ասորեստանեայց*
զԹարաթան եւ զՌաբսարիս եւ զՌափ-
սակ ի Լաքիսայ առ արքայ Եզեկիա զօ-
րու ծանու ի վերայ Երուսաղեմի. եւ
ելին եւ եկին յԵրուսաղէմ, եւ կացին
ի վերայ Ջրմղին վերնոյ աւազանին, որ
է ի ճանապարհի ագարակին թափչի.
18 *Եւ աղաղակեցին առ Եզեկիա. եւ ելին*
առ նոսա Եղիակիմ որդի Քեղկեայ հա-
զարապետ, եւ Սովմնաս դպրապետ, եւ
Յովաք որդի Ասափայ որ ի վերայ յի-
շատակաց։
19 *Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ, Ասացէք ցԵ-*
զեկիա, այսպէս ասէ արքայ մեծ, ար-
քայն Ասորեստանեայց. Զի՞նչ իցէ յոյսն
20 *յոր դու յուսացեալ իցես. [1]Բայց եթէ*
ասիցես՝ թէ Բանք շրթանց, եւ խոր-
հուրդ եւ զօրութիւն սիրտոյ իցէ ի պա-
տերազմ". եւ արդ յո՞ յուսացեալ նշկա-
21 *հեցեր զիս։ Ահա յուսացեալ իցես ի*
ցուպն եղեգնեայ ջախջախեալ՝ յԵգիպ-
տոս, յոր թէ յենուցու այր՝ մտանիցէ
ընդ ձեռս նորա, եւ խոցիցէ զնա. այնպէս
Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց ամենայն
22 *յուսացելոց իւրոց։ Եւ զի ասացեր ցիս՝*
թէ ի Տէր Աստուած[2] յուսացեալ եմք,
ո՞չ դա այն է՝ զորոյ մերժեաց Եզեկիա
զբարձունս նորա եւ զսեղանս նորա,
եւ ասէ ցՅուդա եւ ցԵրուսաղէմ, Ա-
ռաջի սեղանոյս այսորիկ երկիր պագէք
23 *յԵրուսաղէմ։ Եւ արդ աղէ խառնեցա-*
րուք ի տէր իմ արքայ Ասորեստանեայց,
եւ տաց քեզ երկուս հազարս երիվարաց,
եթէ կարասցես տալ դու քեզ հեծեալս
24 *ի վերայ նոցա։ Եւ զիա՞րդ կարիցես զդէմ*
ունել միոյ ուրուք կուսակալի ի ծա-
ռայից տեառն իմոյ ի յետնոց, զի յու-
սացեալդ ես յԵգիպտոս ի կառս եւ յերի-
25 *վարս։ Իսկ արդ առանց Տեառն ինչ ե-*
լանիցեմք ի տեղիս յայս ապականել
զսա. Տէր ասաց ցիս, Ել յերկիրն յայն
եւ ապականեա զնա։
26 *Եւ ասէ Եղիակիմ որդի Քեղկեայ եւ*
Սովմնաս եւ Յովաք Ասափայ՝ ցՌափ-
սակ, Խօսեաց ընդ ծառայս քո Ասորե-
րէն, քանզի լսեմք մեք. եւ մի՛ խօսիր
Հրեարէն յականջս ժողովրդեանդ որ կան
27 *ի պարսպիդ։ Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ,*
Միթէ առ տէրն քո եւ առ քե՞զ առա-
քեաց զիս տէր իմ խօսել զբանս զայ-
սոսիկ. ո՞չ ապաքէն առ արս որ նստին
ի վերայ պարսպիդ՝ ուտել զաղբ իւր-
եանց եւ ըմպել զմէզ իւրեանց ձեւք
հանդերձ։
28 *Եւ յարեաւ Ռափսակ, եւ աղաղա-*
կեաց մեծաձայն Հրեարէն եւ խօսեցաւ
եւ ասէ, Լուարուք զպատգամս ար-
քային մեծի, արքային Ասորեստանեայց.
29 *Այսպէս ասէ արքայ. Մի՛ հպարտացուս-*
ցէ զձեզ Եզեկիա, զի ոչ կարէ ապրե-
30 *ցուցանել զձեզ ի ձեռաց իմոց. Եւ մի՛*
յուսացուսցէ զձեզ Եզեկիա ի Տէր, եւ
ասասցէ եթէ Փրկելով փրկէ զմեզ Տէր,
եւ ոչ մատնեսցի քաղաքս ի ձեռս ար-
31 *քային Ասորեստանեայց։ Մի՛ լսէք Ե-*
զեկեայ, զի այսպէս ասէ արքայն Ասո-
րեստանեայց. Արարէք ընդ իս [3]օրհնու-
թիւն, եւ ելէք առ իս. եւ կերիցէ այր
իւրաքանչիւր զայգի իւր եւ զթզենի
իւր, եւ արբցէ ջուր ի ջրհորոյ իւրմէ,
32 *Մինչեւ եկից առից եւ տարայց զձեզ*
յերկիրն որ իբրեւ զերկիրս ձեր է, եր-
կիր ցորենոյ եւ գինւոյ, այգեաց եւ
հացի, երկիր ձիթենեաց՝ իւղոյ եւ մե-
ղու. եւ կեցէք եւ ոչ մեռանիցիք. եւ
մի՛ լսէք Եզեկեայ, զի խաբէ զձեզ եւ
33 *ասէ, թէ Տէր փրկեսցէ զմեզ։ Միթէ*
փրկելով փրկեցի՞ն աստուածք ազգացն
զիւրաքանչիւր աշխարհ ի ձեռաց ար-

---

[1] Եբր. Ասացեր, Խորհուրդ եւ զօրութիւն է էմ ի պատերազմ. բանք շրթանց եւեթ են [2] Եբրայեցին յաւելու, մեր

[3] Կամ, խաղաղութիւն, կամ հաշտութիւն

34 քային Ասորեստանեայց․ Ո՞ւր է աս-
տուածն Եմաթայ եւ Արփաթայ, եւ ո՞ւր է
աստուածն Սեփարուիմայ [1]քաղաքին,
Անայ եւ Աւայ. միթէ փրկեցի՞ն զՍամարիա
35 ի ձեռաց իմոց․ Ո՞վ ոք յամենայն աս-
տուածոց աշխարհաց որ փրկեցին զեր-
կիր իւրեանց ի ձեռաց իմոց, զի փրկես-
ցէ Տէր զԵրուսաղէմ ի ձեռաց իմոց։
36 Եւ լռեցին եւ ոչ ետուն նմա պա-
տասխանի, զի պատուէր տուեալ էր
արքայի թէ Մի՛ տայցէք նմա պատաս-
խանի։
37 Եւ Եմուտ Եղիակիմ որդի Քեղկեայ
հազարապետ եւ Սոմնաս դպրապետ եւ
Յովաք որդի Ասափայ որ ի վերայ յի-
շատակաց՝ առ Եզեկիա, պատառեալ
զհանդերձս, եւ պատմեցին նմա զպատ-
գամս Ռափսակայ։

Գլ. ԺԹ

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ արքայ Եզեկիա,
պատառեաց զհանդերձս իւր եւ զգեցաւ
2 քուրձ, եւ եմուտ ի տունն Տեառն։ Եւ առա-
քեաց զԵղիակիմ հազարապետ եւ զՍոմ-
նաս դպրապետ, եւ զծերս ի քահանա-
յիցն քրձազգածս առ Եսայի մարգարէ
3 որդի Ամովսայ։ Եւ ասեն ցնա, Այսպէս
ասէ Եզեկիա. Օր նեղութեան եւ կշտամ-
բանաց, եւ զայրացուցանելոյ օրս այս. զի
հասեալ են մանկունք յերկունս, եւ չիք
4 զօրութիւն ի ծնանելիս։ Թերեւս լուի-
ցէ [2]Աստուած քո զպատգամս Ռափսա-
կայ, զոր առաքեաց զնա արքայն Աս-
րեստանեայց տէր իւր նախատել զԱս-
տուած կենդանի եւ հայհոյել բանիւք,
զորս լուաւ Տէր Աստուած քո. եւ ա-
ռասցես աղօթս ի վերայ մնացորդացս
5 որ մնացին։ Եւ եկին ծառայք արքայի
6 Եզեկեայ առ Եսայի. Եւ ասէ ցնոսա
Եսայի, Այսպէս ասասջիք տեառն ձե-
րում, այսպէս ասէ Տէր. Մի՛ երկնչիր
յերեսաց պատգամացն զորս լուար՝ ո-
րովք հայհոյեցին զիս ծառայք արքային
7 Ասորեստանեայց։ Ահա ես տաց ի նա
այս, եւ լուիցէ զօյժ, եւ դարձցի յեր-
կիր իւր, եւ կործանեցից զնա սրով
յերկրի իւրում։
8 Եւ դարձաւ Ռափսակ եւ եգիտ զար-
քայն Ասորեստանեայց պատերազմեալ
ընդ Ղոբնայի. զի լուաւ թէ չուեաց ի
9 Լաքիսայ։ Եւ նա լուաւ զԹարակայ ար-
քայէ Եթովպացւոց, ասեն, Ահա ել պա-
տերազմել ընդ քեզ. եւ դարձաւ անդ-
րէն, եւ առաքեաց հրեշտակս առ Եզե-
10 կիա եւ ասէ, Այսպէս խօսեսջիք ընդ
Եզեկեայ արքայի Յուդայ՝ ասել, Մի՛
հպարտացուսցէ զքեզ Աստուած քո յոր
դու յուսացեալ ես, ասել՝ թէ ոչ մատ-
նեսցի Երուսաղէմ ի ձեռս արքային Ա-
11 սորեստանեայց։ Ահա դու քեզէն իսկ
լուար զամենայն ինչ զոր արարին թա-
գաւորք Ասորեստանեայց ընդ ամենայն
աշխարհս [3]նզովել զնոսա, եւ դու փրկի-
12 ցի՞ս. Միթէ փրկեցի՞ն զնոսա աստուածք
ազգացն զորս ապականեցին հարք իմ,
զԳովզան եւ զԽառան եւ զՌափեթ եւ
13 զորդիս Եդեմայ [4]առ ծովեզերբ՟։ Ո՞ւր է
արքայն Եմաթայ եւ արքայն Արփաթայ,
եւ արքայ քաղաքին Սեփարուիմայ,
Անայ եւ Աւայ։
14 Եւ ա՛ռ Եզեկիա զհրովարտակսն ի ձե-
ռաց հրեշտակացն, եւ ընթերցաւ զնո-
սա. եւ ել ի տունն Տեառն, եւ տարա-
ծեաց զնոսա Եզեկիա առաջի Տեառն։
15 Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առաջի Տեառն
եւ ասէ, Տէր Աստուած Իսրայէլի որ
նստիս ի քերովբէս, դու ես միայն Աս-
տուած յամենայն թագաւորութիւնս
երկրի, դու արարեր զերկինս եւ զեր-
16 կիր։ Խոնարհեցո, Տէր, զունկն քո եւ
լուր, բաց, Տէր, զաչս քո եւ տես, եւ
լուր զբանս Սենեքերիմայ զոր առա-
քեաց նախատել զԱստուած կենդանի։
17 Զի արդարեւ, Տէր, աւերեցին թագա-
ւորք Ասորեստանեայց զազգս եւ զեր-
18 կիր նոցա. Եւ ետուն զաստուածս նո-
ցա հրոյ, զի չէին աստուածք, այլ գործք
ձեռաց մարդկան, փայտ եւ քար. եւ
19 կորուսին զնոսա։ Եւ արդ, Տէր Աս-
տուած մեր, փրկեա զմեզ ի ձեռաց նո-
րա. եւ ծանիցեն ամենայն թագաւո-
րութիւնք երկրի, զի դու ես Տէր Աս-
տուած միայն։
20 Եւ առաքեաց Եսայի որդի Ամովսայ
առ Եզեկիա եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր
[1]զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի.
զոր կայեր յաղօթս առ իս վասն Սե-
նեքերիմայ արքայի Ասորեստանեայց՝
21 լուայ։ Այս բան է զոր խօսեցաւ Տէր
վասն նորա. Արհամարհեաց, անարգա-
նեաց զքեզ կոյս դուստր Սիոնի.
զլուխ շարժեաց ի վերայ քո, դուստր

[1] Յեբր. պակասէ [2] Եբր. Տէր Աստուած

[3] Այլքն. կորուսանել [4] Եբր. ի Թելասար

22 Երուսաղեմի ։ Զո՞ նախատեցեր եւ հայ-
հոյեցեր, եւ յո՞յր վերայ բարձրացու-
ցեր զբարբառ քո նախատել. եւ ամ-
բարձեր ի բարձունս զաչս քո ի Սուրբն
23 Իսրայելի ։ Ի ձեռն հրեշտակաց քոց նա-
խատեցեր զՏէր եւ ասացեր, Բազմու-
թեամբ կառաց իմոց ելի ի բարձրու-
թիւն լերանց ի կողմն Լիբանանու, եւ
կոտորեցի զմեծութիւն եղեւնափայտից
նորա եւ զընտիր ընտիր նոճից նորա,
եւ հասի յեզր սպառուածոյ անտառին
24 Կարմեղայ։ Ես [1]պահեցի եւ արբի զջուրս
օտարոտիս եւ [2]աւերեցի թաթիւ ոտին
25 իմոյ զամենայն գետս [3]սաստիկս ։ Մի-
թէ չիցէ՞ լուեալ ի հեռաստանէ զայդ զոր
արարի յաւուրց առաջնոց. ստեղծի զդա
եւ ածի հասուցի, [4]եւ եղեն ի հպար-
տութիւն զերեվարաց պատերազմողաց
26 քաղաքք ամուրք՚՚. Բնակեալք ի նոսա
տկարացան ձեռամբ եւ զարհուրեցան,
եւ ամաչեցին եւ եղեն իբրեւ զխոտ
վայրի, եւ իբրեւ զդալարի բանջարոյ
եւ զդալարի տանեաց, [5]եւ կոխան ա-
27 ռաջի հասելոցն՚՚ ։ Արդ զնիստ քո եւ զել
եւ զմուտ քո գիտեմ, եւ զսրտմտու-
28 թիւն [6]քո. Ի բարկանալ քո ինձ, եւ խայ-
տալդ քո ել յականջս իմ. եւ արկից
կարթ ի քիթս քո, եւ դանդանաւանդ ի
կզակս քո, եւ դարձուցից զքեզ ընդ
ճանապարհ ընդ որ եկիր ։
29 Եւ քեզ այս նշանակ լիցի. կերիցես
այս ամ զինքնեակս, եւ յամին երկրորդի
զինքնեկաց ինքնեակս. եւ յամին երրոր-
դի՝ [7]սերմանք եւ հունձք եւ տունկք
այգեաց՚՚, եւ կերիջիք զպտուղ նոցա ։
30 Եւ յաւելցի ապրեալ տանդ Յուդայ.
մնացեալն արձակեսցէ արմատս ի խո-
31 նարհ եւ պտուղս ի վեր ։ Զի յԵրուսա-
ղեմէ ելցէ մնացորդ, եւ ի Սիոնէ լեռ-
նէ ապրեալ. նախանձ Տեառն զօրու-
թեանց արասցէ զայս ։
32 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր. Ար-
քայն Ասորեստանեայց մի՛ մտցէ ի քա-
ղաքդ յայդ, եւ մի՛ ձգեսցէ ի դա նետս,
եւ մի՛ պատեսցէ զդա վահանօք, եւ մի՛
33 կուտեսցէ զդուլաւ հող. Ընդ ճանա-
պարհ ընդ որ եկն՝ ընդ նոյն դարձցի,
եւ ի քաղաքդ յայդ մի՛ մտցէ, ասէ Տէր ։
34 Եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ
փրկել զդա վասն իմ եւ վասն Դաւթի
ծառայի իմոյ ։
35 Եւ ի հասանել գիշերոյն ել հրեշտակ
Տեառն, եւ եհար ի բանակէն Ասորես-
տանեայց հարեւր եւ ութսուն եւ հինգ
հազար. եւ կանխեցին ընդ առաւօտն,
եւ ահա ամենայն մարմինք մեռեալ ։
36 Եւ չուեաց գնաց, եւ դարձաւ Սենե-
քերիմ արքայ Ասորեստանեայց եւ բնա-
37 կեաց ի Նինուէ։ Եւ եղեւ մինչդեռ երկիր
պագանէր ի տան Նեսրաքայ աստուածոյ
իւրում, Ադրամելէք եւ Սարասար որդիք
նորա հարին զնա սրով, եւ ինքեանք
զերծան յերկիրն Արարադայ. եւ թագա-
ւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա ։

ԳԼ. Ի

1 Յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդացաւ Եզե-
կիա ի մահ. եւ եմուտ առ նա Եսայի
որդի Ամովսայ մարգարէ, եւ ասէ ցնա,
Այսպէս ասէ Տէր. Հրաման տուր վասն
տան քում, զի մեռանիս դու եւ ոչ ապ-
2 րեսցիս ։ Եւ դարձոյց Եզեկիա զերեսս
իւր յորմն, եւ եկաց յաղօթս առ Տէր
3 եւ ասէ, Ո՛վ Տէր, յիշեա որպէս գնա-
ցի առաջի քո ճշմարտութեամբ եւ կա-
տարեալ սրտիւ, եւ զբարին առաջի քո
արարի ։ Եւ ելաց Եզեկիա լալիւն մեծ ։
4 Եւ էր Եսայի ի սրահին միջնում. եւ
5 բան Տեառն եղեւ առ նա եւ ասէ, Դար-
ձիր անդրէն, եւ ասասցես ցԵզեկիա ցա-
ռաջնորդ ժողովրդեան իմոյ, Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո.
Լուայ աղօթից քոց եւ տեսի զարտա-
սուս քո. ահա ես բժշկեցից զքեզ, եւ
յաւուրն երրորդի ելցես ի տուն Տեառն.
6 Եւ յաւելից յաւուրս քո ամս հնգետա-
սան, եւ ի ձեռաց արքային Ասորեստա-
նեայց փրկեցից զքեզ եւ զքաղաքդ զայդ,
եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ
վասն իմ եւ վասն Դաւթի ծառայի ի-
7 մոյ ։ Եւ ասէ Եսայի, [8]Առցեն պաղա-
տիտս թզոյ. եւ առաւ. եւ դիցեն ի վե-
րայ վիրիդ եւ ողջասցի՚՚ ։
8 Եւ ասէ Եզեկիա ցԵսայի, Զի՞նչ նշան
է թէ բժշկեսցէ զիս Տէր, եւ ելանիցեմ
9 ի տուն Տեառն յաւուրն երրորդի ։ Եւ
ասէ Եսայի, Այս նշան է ի Տեառնէ զի

[1] Եբր. փորեցի [2] Եբր. ցամաքեցուցի [3] Եբր. ամրացեալս, կամ, Եգիպտոսի [4] Եբր. զի դար-ձուցես յամայութիւն, ի կոյտս աւերակաց զքաղաքս ամրացեալս [5] Եբր. հարեալ ի խոր-շակէ մինչչեւ հասեալ [6] Եբր. քո առ իս [7] Եբր. սերմանեցէք և հնձեցէք և տնկեցէք այգիս

[8] Եբր. Առէք պաղատիտս թզոյ. եւ առին, եւ եդին ի վերայ վիրինն եւ ողջացաւ

դարձուսցէ Տէր զբանն զոր խօսեցաւ. Եր-
10 թիցէ ստուերն զտասն աստիճանօք[1]։ Եւ
ասէ Եզեկիա, Դիւրին է ստուերին[2] զգա-
նալ զտասն աստիճանօք. եւ ասէ, Ոչ
այդպէս է. այլ դարձցի ստուերն զտասն
11 աստիճանօք անդրէն յետս։ Եւ աղաղա-
կեաց Եսայի մարգարէ առ Տէր, եւ դար-
ձաւ ստուերն զտասնեքումբք աստիճա-
նօք անդրէն յետս, զտասնեքումբք աս-
տիճանօքն Աքազու։
12 Ի ժամանակին յայնմիկ առաքեաց Մա-
րովդաք Բաղդան որդի Բաղդանայ ար-
քայ Բաբելոնի հրովարտակս եւ պատա-
րագս առ Եզեկիա, զի լուաւ թէ հի-
13 ւանդացաւ Եզեկիա։ Եւ ուրախ եղե-
ւ ի նոսա Եզեկիա, եւ եցոյց նոցա [3]զա-
մենայն տունս Նաքովթայ", զարծաթ
եւ զոսկի եւ զխունկս եւ զիւղս անու-
շունս, եւ զտունս անօթոց, եւ որ ինչ
գտանէր ի գանձս նորա. եւ ոչ էր տեղի
զոր ոչ եցոյց նոցա Եզեկիա ի տան իւրում
եւ յամենայն իշխանութեան իւրում։
14 Եւ եմուտ Եսայի մարգարէ առ Եզե-
կիա արքայ եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ խօսե-
ցան արքդ այդորիկ, եւ ուստի՞ եկին
առ քեզ. եւ ասէ Եզեկիա, Յերկրէ հե-
15 ռաստանէ եկին առ իս ի Բաբելոնէ։ Եւ
ասէ, Զի՞նչ տեսին ի տան քում. եւ
ասէ Եզեկիա, Զամենայն ինչ որ ի տան
իմում էր՝ տեսին, եւ ոչ ինչ էր ի տան
իմում զոր ոչ ցուցի նոցա, այլ եւ ոչ ի
16 գանձս իմ։ Եւ ասէ Եսայի ցԵզեկիա,
17 Լուր զբան Տեառն. Ահա աւուրք գան,
եւ առցի ամենայն որ ինչ ի տան քում է,
եւ զոր ինչ գանձեցին հարք քո մինչեւ
ցայսօր, եւ երթիցէ ի Բաբելոն, եւ մի՛
ինչ [4]մնասցէ. զի բան է զոր խօսեցաւ
18 Տէր". Եւ [5]որդիք քո" որ ելանիցեն ի
քէն՝ առցեն, եւ եղիցին ներքինիք ի
19 տան արքային Բաբելացւոց։ Եւ ասէ
Եզեկիա ցԵսայի, Բարի է բանն Տեառն
զոր խօսեցաւ. եւ ասէ, [6]Եղիցի խաղա-
ղութիւն եւ ճշմարտութիւն յաւուրս իմ։
20 Եւ մնացորդք բանից Եզեկիայ եւ ամե-
նայն զօրութիւնք նորա, եւ ո՛րպէս ա-
րար [7]զՋրարուղխն եւ զՋրմուղն. եւ ած
ջուր ի քաղաքն, ո՞չ աւանիկ գրեալ են
ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն
21 Յուդայ։ Եւ ննջեաց Եզեկիա ընդ հարս
իւր, եւ թագաւորեաց Մանասէ որդի
նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԻԱ

1 Որդի երկոտասանից ամաց Մանասէ ի
թագաւորել իւրում, եւ յիսուն եւ [8]ինն
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
2 նուն մօր նորա Եփսիբա։ Եւ արար չար
առաջի Տեառն ըստ զարշութեան ազ-
գացն, զորս եբարձ Տէր յերեսաց որդ-
3 ւոցն Իսրայելի։ Եւ դարձաւ շինեաց
զբարձաւնսն զոր կործանեաց Եզեկիա
հայր նորա, եւ կանգնեաց [9]զսեղանն
Բահաղու, եւ արար [10]անտառ՝ որպէս
արար Աքաաբ արքայ Իսրայելի. եւ եր-
կիր եպագ ամենայն զօրութեան երկ-
4 նից եւ ծառայեաց նոցա. Եւ շինեաց
սեղանս ի տան Տեառն, [11]որպէս ասաց
Տէր, ՅԵրուսաղէմ եդից [12]զաթոռ իմ։
5 Եւ շինեաց սեղանս ամենայն զօրու-
թեան երկնից [13]յամենայն սրահս" տանն
6 Տեառն։ Եւ անցոյց [14]զորդիս իւր ընդ
հուր, եւ հմայէր եւ հաւահարց լինէր.
եւ արար վհուկս եւ գէտս. եւ յաճա-
խեաց առնել չար առաջի Տեառն առ ի
7 բարկացուցանելոյ զնա։ Եւ եդ [15]զդրօ-
շեալս անտառաց ի տան Տեառն", զոր-
մէ ասաց Տէր ցԴաւիթ եւ ցՍողոմոն
որդի նորա, թէ Ի տանս յայսմիկ եւ յԵ-
րուսաղէմ զոր ընտրեցի յամենայն ցե-
ղիցն Իսրայելի՝ եդից զանուն իմ յաւի-
8 տեան, Եւ ոչ յաւելից շարժել զոտն Իս-
րայելի յերկրէս զոր ետու հարց նոցա,
[16]որք զգուշանայցեն առնել զամենայն
որ ինչ պատուիրեցի նոցա ըստ ամենայն
պատուիրանին զոր պատուիրեաց նոցա
9 ծառայ իմ Մովսէս։ Եւ ոչ լուան. եւ
մոլորեցոյց զնոսա Մանասէ առնել չար
[17]առաջի Տեառն" առաւել քան զազգսն
զորս սատակեաց Տէր յերեսաց որդ-
ւոցն Իսրայելի։
10 Եւ խօսեցաւ Տէր ի ձեռն ծառայից
11 իւրոց մարգարէից՝ եւ ասէ, Փոխանակ
զի արար Մանասէ արքայ Յուդայ զգար-
շելիս զայսոսիկ, զչարս առաւել քան
զամենայն զոր արար Ամովրհացին ա-

[1] Եբրայեցին յաւելու, կամ դարձցի զտասն աստի-ճանօք [2] Եբր. իջանել [3] Եբր. զամենայն տուն իւր զցանկալի [4] Եբր. մնասցէ, ասէ Տէր [5] Եբր. յորդւոց քոց [6] Եբր. Ո՞չ ապաքէն եղիցի [7] Եբր. զաւազանն

[8] Եբր. Հինգ [9] Եբր. սեղանս [10] Եբր. Աշերա, (Ելք ԼԴ. 13։) [11] Եբր. զորմէ [12] Եբր. զանուն [13] Եբր. յերկուսին գաւիթս [14] Եբր. զորդի [15] Եբր. զդրօշեալն Աշերայ զոր արար ի տանն [16] Եբր. եթէ միայն [17] Յեբր. պակաս

ռաջի իմ, եւ [1]յանցեաւ Յուդա կռովք
12 իւրեանց", Վասն այնորիկ այսպէս ասէ
Տէր Աստուած Իսրայելի. Ահա ես ածեմ
չարիս ի վերայ Երուսաղեմի եւ ի վերայ
Յուդայ, զի ամենայնի որ լուիցէ՝ հնչես-
13 ցեն երկոքին ականջք իւր։ Եւ ձգեցից
ի վերայ Երուսաղեմի զչափն Սամարիայ
եւ զկշիռ տանն Աքաաբու, եւ ջնջեցից
զԵրուսաղէմ որպէս չիչ մի [2]ջնջեալ որ
կործանիցի" ի վերայ երեսաց իւրոց։
14 Եւ մերժեցից զմնացորդս ժառանգու-
թեան իմոյ, եւ մատնեցից զնոսա ի ձեռս
թշնամեաց իւրեանց, եւ եղիցին ի յափշ-
տակութիւն եւ յաւար ամենայն թշնա-
15 մեաց իւրեանց. Փոխանակ զի արարին
չար առաջի իմ, եւ բարկացուցանէին
զիս յօրէ յորմէհետէ հանի զնոսա յԵ-
16 գիպտոսէ մինչեւ ցայսօր։ Նա եւ արիւն
անպարտ հեղ Մանասէ բազում յոյժ,
մինչեւ ելից զԵրուսաղէմ ծայր ի ծայր.
թող զմեղս իւր որովք մեղոյցն զՅու-
դա առնել չար առաջի Տեառն։
17 Եւ մնացորդք բանից Մանասէի եւ
ամենայն ինչ զոր արար եւ մեղք նորա
զոր մեղաւ, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի
գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յու-
18 դայ։ Եւ ննջեաց Մանասէ ընդ հարս
իւր, եւ թաղեցաւ ի պարտիզի տան
իւրոյ, ի պարտիզին Ոզիայ. եւ թագա-
ւորեաց Ամոն որդի նորա ընդ նորա։
19 Որդի քսան եւ երկուց ամաց Ամոն
ի թագաւորել իւրում, եւ [3]երկոտասան
ամ" թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա Մեսողամիթ՝ դուստր Ա-
20 րուսայ Յետեբաղայ։ Եւ արար չար ա-
ռաջի Տեառն, որպէս արար Մանասէ
21 հայր նորա. Եւ գնաց յամենայն ճանա-
պարհս յոր գնաց հայր նորա, եւ պաշ-
տեաց զկուռս զոր պաշտեաց հայր նո-
22 րա, եւ երկիր եպագ նոցա. Եւ եթող
զՏէր Աստուած հարց իւրոց, եւ ոչ գնաց
ի ճանապարհս Տեառն։
23 Եւ դաւաճանեցան ծառայք Ամոնայ ի
վերայ նորա, եւ սպանին զարքայ ի տան
24 իւրում։ Եւ եհար ամենայն ժողովուրդն
զամենայն դաւաճանեալսն ի վերայ ար-
քային Ամոնայ, եւ թագաւորեցոյց ժո-
ղովուրդ երկրին զՅովսիա որդի նորա
ընդ նորա։

[1] Յեբր. յանցոյց զՅուդա կռովք իւրովք [2] Յեբր. զոր ընջիցէ ոք եւ դարձուցէ [3] Յեբր. զերկուս ամս

25 Եւ մնացորդք բանից Ամոնայ զոր ա-
րար, ո՞չ ահաւասիկ գրեալ են ի գիրս բա-
26 նից աւուրց թագաւորացն Յուդայ։ ‘Եւ
ննջեաց Ամոն ընդ հարս իւր," եւ թա-
ղեցին զնա ի գերեզմանի իւրում ի պար-
տիզին Ոզիայ. եւ թագաւորեաց Յով-
սիա որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԻԲ

1 Որդի ամաց ութից Յովսիա ի թագա-
ւորել իւրում, եւ երեսուն եւ մի ամ
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն
մօր նորա Յեդիդա, դուստր Ադայեայ ի
2 Բասուրովթայ։ Եւ արար ուղղութիւն
առաջի Տեառն, եւ գնաց յամենայն ճա-
նապարհս Դաւթի հօր իւրոյ, եւ ոչ խո-
տորեցաւ յաջ կամ յահեակ։
3 Եւ եղեւ յամի ութուտասներորդի
Յովսեայ արքայի ‘Յուդայ, յամսեանն
ութներորդի" առաքեաց արքայ զՍա-
փան զորդի Եսելեայ որդւոյ Մեսողամայ
4 զդպրապետ տանն, եւ ասէ, Երթ առ
Քեղկիա քահանայ մեծ, զի [5]ձուլեսցեն
զարծաթն մտեալ ի տուն Տեառն, զոր
ժողովեցին պահապանքն [6]կշռով ի ժո-
5 ղովրդենէն. Եւ տացեն զայն ի ձեռս
գործաւորաց գործոյն՝ զվերակացուս
տանն Տեառն. եւ եւտուն ցգործաւորս
գործոյն ի տան Տեառն, զօրացուցանել
6 [7]զբեդեկ տանն Տեառն, Ցհիւսունս եւ
ցշինողս եւ ցճարտարս, գնել փայտ եւ
քարինս կոփածոյս՝ առ ի կազմելոյ [8]զբե-
7 դեկ տանն Տեառն"։ Բայց ոչ առնէին
համար արծաթոյն տուելոյ նոցա, քան-
8 զի յաւատ գործէին։ Եւ ասէ Քեղկիա
քահանայ մեծ ցՍափան դպրապետ, Մա-
տեան օրինաց գտի ի տան Տեառն. եւ
ետ Քեղկիա ցՍափան. եւ ընթերցաւ
9 զայն։ Եւ [9]տարաւ առ արքայ զպատ-
գամն", եւ ասէ, [10]Ձուլեցին ծառայք քո
զարծաթն գտեալ ի տան Տեառն, եւ ե-
տուն զայն ի ձեռս գործաւորաց գոր-
10 ծոյն վերակացուաց ի տան Տեառն։ Եւ
խօսեցաւ Սափան դպրապետ ընդ ար-
քայի եւ ասէ, Մատեան մի ետ ցիս
Քեղկիա քահանայ. եւ ընթերցաւ զայն
11 Սափան առաջի արքայի։ Եւ եղեւ իբ-

[4] Յեբր. պակասի [5] Յեբր. համարեսցի [6] Յեբր. դրամն [7] Նշանակէ՝ խրամատ [8] Յեբր. զտունն [9] Յեբր. եկն Սափան դպրապետ առ արքայ, եւ պատմեաց արքայի զբանն [10] Յեբր. Հանին

րեւ լուաւ արքայ զբանս մատենի օրի-
12 նացն, պատառեաց զհանդերձս իւր ։ Եւ
պատուէր ետ արքայ Քեղկեայ քահա-
նայի, եւ Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ
եւ Աքոբորայ որդւոյ Միքէի եւ Սափա-
նայ դպրապետի եւ Ասայեայ ծառայի
13 արքայի, եւ ասէ, Երթայք խնդրեցէք
ի Տեառնէ վասն իմ եւ վասն ամենայն
ժողովրդեանդ եւ վասն ամենայն Յու-
դայ, վասն բանից մատենիդ գտելոյ այ-
դորիկ. զի մեծ բարկութիւն Տեառն
բորբոքեալ է ի մեզ. փոխանակ զի ոչ
լուան հարք մեր բանից մատենիդ այդո-
րիկ առնել ըստ ամենայն գրելոցդ զմէնջ ։
14 Եւ գնաց Քեղկիա քահանայ եւ Աքի-
կամ եւ Աքոբովր եւ Սափան եւ Ասա-
այիա՝ առ Ողդա մարգարէ՝ կին Սեղ-
ղովմայ որդւոյ Թեկուայ, որդւոյ Արա-
սայ պատմուճակի. եւ նա բնակէր յԵ-
րուսաղէմ ի Մասենա. եւ խօսեցան ընդ
15 նմա ։ Եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի. Ասացէք ցայրն որ
16 առաքեաց զձեզ առ իս, Այսպէս ասէ
Տէր. Ահա ածեմ չարիս ի վերայ տեղ-
ւոյդ այդորիկ եւ ի վերայ բնակչաց դո-
րա ըստ ամենայն բանից մատենին զոր
17 ընթերցաւ արքայ Յուդայ. Փոխանակ
զի թողին զիս, եւ արկանէին խունկս
աստուածոց օտարաց, զի բարկացուս-
ցեն զիս [1]գործովք ձեռաց իւրեանց, եւ
բորբոքեսցի սրտմտութիւն իմ ի տեղւոջդ
18 յայդմիկ, եւ մի՛ շիջցի ։ Եւ ցարքայ Յու-
դայ որ առաքեաց զձեզ խնդրել զՏէր՝
զայս ասասջիք. Այսպէս ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի. [2]Բանքն զոր լուար՝
19 այս են ։" Փոխանակ զի կակղացաւ սիրտ
քո, եւ պատկառեցեր յերեսաց Տեառն
իբրեւ լուար զոր ինչ խօսեցաւ ի վե-
րայ տեղւոյդ այդորիկ եւ ի վերայ բնակ-
չաց դորա լինել յապականութիւն եւ
յանէծս, եւ պատառեցեր զհանդերձս
քո, եւ լացեր առաջի իմ. եւ ես լուայ,
20 ասէ Տէր ։ Վասն այդորիկ ես յաւելում
զքեզ առ հարս քո, եւ ժողովեսցիս [3]ի
տեղւոջ քում յԵրուսաղէմ". եւ ոչ տես-
ցեն աչք քո զամենայն չարիսն զոր ես
ածից ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ ։

[1] Եբր. ամենայն գործովք [2] Եբր. Վասն բանիցն զոր լուար, [3] Եբր. ի գերեզմանի քում ի խաղաղութիւն

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ դարձուցին արքայի [4]զպատգամս
զոր յղեաց արքայ. եւ ժողովեաց առ
ինքն" զամենայն ծերս Յուդայ եւ զԵ-
2 րուսաղեմի ։ Եւ ել արքայ ի տուն Տեառն,
եւ ամենայն այր Յուդայ եւ ամենայն
բնակիչք Երուսաղեմի ընդ նմա, եւ քա-
հանայք եւ մարգարէք եւ ամենայն ժո-
ղովուրդն ընդ նմա ի փոքուէ մինչեւ
ցմեծ. եւ ընթերցաւ յականջս նոցա զա-
մենայն բանս մատենի ուխտին գտելոյ
3 ի տան Տեառն ։ Եւ եկաց արքայ [5]ի վե-
րայ սեանն, եւ ուխտեաց ուխտ առա-
ջի Տեառն երթալոյ զհետ Տեառն, եւ
պահելոյ զպատուիրանս նորա եւ զվկա-
յութիւնս նորա եւ զիրաւունս նորա յա-
մենայն սրտէ եւ յամենայն անձնէ, կանգ-
նել զբանս ուխտին գրելոյ ի մատենին
յայնմիկ. եւ եկաց ամենայն ժողովուրդն
4 յուխտի ։ Եւ պատուէր ետ արքայ Քեղ-
կեայ քահանայի մեծի եւ քահանայիցն
երկրորդաց եւ պահապանաց [6]կշռոյն՝
հանել ի տաճարէն Տեառն զամենայն ա-
նօթ գործեալ Բահաղու եւ [7]անտառացն
եւ զօրութեան երկնից. եւ այրեաց զնո-
սա արտաքոյ Երուսաղեմի ի [8]Սադեմովթ
Կեդրոնի, եւ արկ զմոխիր նոցա ի Բե-
5 թէլ ։ Եւ [9]այրեաց զքովմարիմսն" զոր
տուեալ էր արքայից Յուդայ. եւ ար-
կանէին խունկս ի բարձունսն եւ յամե-
նայն քաղաքս Յուդայ եւ շուրջ զԵրու-
սաղեմաւ, եւ զխնկարկուսն [10]զարեգա-
կան եւ զլուսնի եւ զաստեղաց եւ զամե-
6 նայն զօրութեան երկնից ։ Եւ [11]զանտառն
ի տանէ Տեառն արտաքոյ Երուսաղեմի
ի հեղեղատն Կեդրոնի. եւ այրեաց զայն
ի հեղեղատին Կեդրոնի, եւ մանրեաց
իբրեւ զփոշի, եւ ցանեաց զմոխիրն նո-
րա ի գերեզմանս որդւոց ժողովրդեանն ։
7 Եւ քակեաց զտուն [12]կադեսիմացն որ ի
տան Տեառն. յորում կանայքն անկա-
8 նէին [13]զպատմուճանս անտառացն" ։ Եւ
եհան զամենայն քուրմսն ի քաղաքացն
Յուդայ, եւ պղծեաց զբարձունսն յոր
արկանէին խունկս քուրմքն, ի Գաբաայ

[4] Եբր. զպատգամսն ։ Եւ յղեաց արքայ, եւ ժողովեցին առ նա [5] Կամ, առ [6] Եբր. սեմոց, կամ, դրանն [7] Եբր. Աշերայ [8] Նշանակէ՝ հովիտ [9] Եբր. եբարձ զքուրմսն [10] Եբր. Բահաղու, զարեգական [11] Եբր. եհան զԱշերա [12] Նշանակէ՝ նուիրելոց (Տես. Գ Թագ. ԺԴ. 24. ԺԵ. 12.) [13] Եբր. զտունս, այսինքն՝ զվարագոյրս Աշերայ

մինչեւ ցԲերսաբէէ. եւ քակեաց [1]զտունս
դրանցն որ առ դրանդոջ դրանն Յեսու-
վայ իշխանի [2]դրանն ի ձախմէ առ դրան
9 քաղաքին։ Բայց ոչ ելանէին քուրմք
բարձանցն ի սեղան Տեառն որ յԵրու-
սաղէմ. [3]եթէ ոչ՝՝ ուտէին բաղարջ ի մէջ
10 եղբարց իւրեանց. Եւ պղծեաց զՏա-
փեթ, որ ի ձոր որդւոցն Ենովմայ, առ
ի չածելոյ առն զուստր իւր կամ զդուստր
11 զբոցով Մեղքովմայ։ Եւ [4]այրեցին զձիսն
զորս [5]եդ արքայն՝՝ Յուդայ արեգական
ի մուտս տան Տեառն [6]ի գանձանակի
Նաթանայ ներքինւոյ արքայի՝՝ որ ի Փա-
րուրիմ. եւ զկառսն արեգական այրեաց
12 հրով։ Եւ զսեղանս որ ի վերայ տանեաց
[7]վերնատանն; զոր արարին թագաւորք
Յուդայ, եւ զսեղանս զոր արար Մա-
նասէ յերկուս [8]սրահս տանն Տեառն,
քակեաց զայն արքայ եւ կործանեաց
անտի, եւ ընկէց զհողն նոցա ի հեղե-
13 ղատն Կեդրոնի։ Նա եւ [9]զտունն որ ի
դիմաց Երուսաղեմի ընդ աջմէ լերինն
[10]Մոսաթայ, զոր շինեաց Սողոմոն ար-
քայ Իսրայելի Աստարտայ գարշելւոյ
Սիդոնացւոց, եւ Քամովսայ զազրա-
ւոյ Մովաբայ, եւ Մեղքովմայ գարշե-
լւոյ որդւոցն Ամոնայ, պղծեաց արքայ.
14 Եւ խորտակեաց զարձանսն, եւ կոտո-
րեաց [11]զանտառսն, եւ ելից զտեղիսնո-
ցա ոսկերօք մարդկան։
15 Եւ զսեղանն որ [12]ի Բեթէլ զբարձր՝՝,
զոր արար Յերոբովամ որդի Նաբատայ
որ մեղոյցն զԻսրայէլ, եւ զայն եւս
[13]սեղանն զբարձր կործանեաց եւ խոր-
տակեաց զքարինս նորա՝՝, եւ մանրեաց
իբրեւ զփոշի, եւ այրեաց զանտառն։
16 Եւ հայեցաւ Յովսիա եւ ետես զգերեզ-
մանս որ [14]ի քաղաքին, եւ առաքեաց
եւ առ զոսկերս ի գերեզմանացն եւ
այրեաց ի վերայ սեղանոյն, եւ պղծեաց
զնա ըստ բանին Տեառն, զոր խօսեցաւ
այրն Աստուծոյ [15]մինչեւ կայր Յերոբո-
վամ ի տօնին ի վերայ սեղանոյն։ Եւ

[1] Եբր. զբարձունս [2] Եբր. քաղաքին [3] Եբր. սակայն [4] Եբր. եբարձ [5] Եբր. տուեալ էր արքայից [6] Եբր. առ սենեկին Նաթանմելեքայ ներքինւոյ [7] Եբր. վերնատանն Աքազու [8] Եբր. գաւիթս [9] Եբր. զբարձունսն [10] Նշանակէ՝ Ապականութիւն [11] Աշերա, Աշերայ (Ելից ԼԴ. 13։) [12] Եբր. ի Բեթէլ. զբարձունսն [13] Եբր. սեղան եւ զբարձունսն կործանեաց, եւ այրեաց զբարձունսն [14] Եբր. ի լերինն [15] Եբր. զտօնն

դարձոյց զաչս իւր ի գերեզման առնն
Աստուծոյ՝՝ որ խօսեցաւ զբանս զայսո-
17 սիկ, Եւ ասէ, Զի՞նչ է կոթողն այն զոր
ես տեսանեմ. եւ ասեն ցնա արք քա-
ղաքին, [16]Այրն Աստուծոյ է՝՝ որ եկն ի
Յուդայ, եւ բարբառեցաւ զբանս [17]զայ-
18 սոսիկ ի վերայ սեղանոյն Բեթելայ։ Եւ
ասէ, Թոյլ տուք զայն, մի՛ ոք շար-
ժեսցէ զոսկերս նորա. եւ [18]զտան ոս-
կերք՝՝ նորա ընդ ոսկերս մարգարէին ե-
19 կելոյ ի Սամարիայ։ Նա եւ զամենայն
տունս բարձանց զոր ի քաղաքս Սա-
մարիայ արարին թագաւորք Իսրայելի
առ ի բարկացուցանելոյ զՏէր՝ մերժեաց
Յովսիա արքայ Իսրայելի. եւ արար ըստ
ամենայն գործոցն զոր արար ի Բեթէլ։
20 Եւ ճենճերեաց զամենայն քուրմս բար-
ձանց, որ էին անդ, ի վերայ սեղա-
նոցն, եւ այրեաց զոսկերս մարդկան ի
վերայ նոցա. եւ դարձաւ յԵրուսաղէմ։
21 Եւ պատուէր ետ արքայ ամենայն
ժողովրդեանն եւ ասէ, Արարէք զատիկ
Տեառն Աստուծոյ ձերում, որպէս եւ
գրեալ է ի մատենի ուխտիս այսորիկ։
22 Զի ոչ եղեւ զատիկն այն յաւուրց դա-
տաւորացն որ դատէին զԻսրայէլ, եւ
յաւուրս թագաւորացն Իսրայելի եւ թա-
23 գաւորացն Յուդայ։ Բայց զի յութու-
տասներորդի ամի արքայի Յովսեայ ե-
ղեւ զատիկն այն Տեառն յԵրուսաղէմ։
24 Եւ զվհուկս եւ զգէտս եւ զթերա-
փիմս եւ զկուռսն եւ զամենայն գար-
շելիսն եղեալս ի Յուդա եւ յԵրուսա-
ղէմ՝ եբարձ Յովսիա. զի հաստատեսցէ
զբանս օրինացն գրելոց ի մատենին,
զոր եգիտ Քեղկիա քահանայ ի տան
25 Տեառն։ Նման նմա ոչ եղեւ յառաջ քան
զնա թագաւոր, որ դարձաւ առ Տէր
յամենայն սրտէ իւրմէ եւ յամենայն
անձնէ իւրմէ եւ յամենայն զօրութենէ
իւրմէ, ըստ ամենայն օրինացն Մովսիսի.
26 եւ յետ նորա ոչ եկաց նման նմա։ Սա-
կայն ոչ դարձաւ Տէր ի սրտմտութենէ
բարկութեան իւրոյ մեծէ զոր սրտմտե-
ցաւ բարկութեամբ իւրով ի վերայ Յու-
դայ վասն զայրացութեանցն որովք զայ-
27 րացոյց զնա Մանասէ։ Եւ ասէ Տէր,
Նա եւ զՅուդա մերժեցից յերեսաց իմոց,
որպէս մերժեցի զԻսրայէլ. եւ մերժեցից

[16] Եբր. Գերեզման է առնն Աստուծոյ [17] Եբր. զայսոսիկ զոր դուք առնէք [18] Եբր. թողին զոսկերս

զքաղաքդ զայդ զոր ընտրեցի զԵրուսա-
ղէմ, եւ զտունդ զորմէ ասացի թէ Ե-
ղիցի անուն իմ անդ ։
28 Եւ մնացորդք բանիցն Յովսեայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագա-
29 ւորացն Յուդայ ։ [1]Յաւուրսն յայնոսիկ"
ել Փարաւոն Նեքաւով արքայ Եգիպ-
տացւոց ի վերայ արքային Ասորեստա-
նեայց առ Եփրատ գետով. եւ գնաց Յով-
սիա արքայ ընդ առաջ նորա. եւ սպան
զնա ի Մակեդով ի տեսանելն նորա զնա ։
30 Եւ բարձին [2]զնա ծառայք նորա ի Մա-
կեդովայ, եւ բերին զնա յԵրուսաղէմ,
եւ թաղեցին զնա ի գերեզմանի իւրում.
եւ առ ժողովուրդ երկրին զՅովաքազ
որդի Յովսեայ, եւ օծին զնա եւ թա-
գաւորեցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ ։
31 Որդի քսան եւ երից ամաց էր Յո-
վաքազ ի թագաւորել իւրում, եւ երիս
ամիս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ
անուն մօր նորա Ամիտալ դուստր Երե-
32 միայի ի Ղոբնայ ։ Եւ արար չար առաջի
Տեառն ըստ ամենայնի զոր արարին
33 հարք նորա ։ Եւ [3]փոխեաց զնա Փարա-
ւոն Նեքաւով ի Ռեբղաթա յերկրին Ե-
մաթայ՝ չթագաւորել նմա յԵրուսաղէմ.
եւ արկ հարկ երկրին հարիւր տաղանդ
արծաթոյ եւ [4]տասն տաղանդ" ոսկւոյ ։
34 Եւ թագաւորեցոյց Փարաւոն Նեքաւով
ի վերայ նոցա զԵղիակիմ որդի Յովսեայ
[5]արքայի Յուդայ" փոխանակ Յովսեայ
հօր իւրոյ, եւ փոխեաց զանուն նորա
Յովակիմ. եւ զՅովաքազ առ եւ տարաւ
35 յԵգիպտոս, եւ մեռաւ անդ ։ Եւ զար-
ծաթն եւ զոսկին ետ Յովակիմ Փարա-
ւոնի. սակայն ճշգով [6]գրեցին զերկիրն
տալ զարծաթն բանիւ Փարաւոնի. այր
ըստ սակի իւրում եհան զարծաթ եւ
զոսկի հանդերձ ժողովրդեամբ երկրին
տալ Փարաւոնի Նեքաւովայ ։
36 Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր Յո-
վակիմ ի թագաւորել իւրում, եւ մե-
տասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ անուն մօր նորա [7]Եղդաի՝ դուստր
37 Յեդդեղայ" յՌումայ ։ Եւ արար չար ա-
ռաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արա-
րին հարք նորա ։

[1] Ոմն. Յաւուրս նորա [2] Ոմն. զնա կառօք [3] Ոմն. կապեաց [4] Ոմն. տաղանդ մի [5] Յ Ոմն. ոչ կայ [6] Ոմն. գրեաց [7] Ոմն. Զաքիդայ դուստր Փադաեայ

ԳԼ. ԻԴ

1 Յաւուրս նորա ել Նաբուքոդոնոսոր ար-
քայ Բաբելոնի, եւ եղեւ նորա ծառայ
Յովակիմ ամս երիս, եւ դարձաւ վտա-
2 րանջեաց ի նմանէ ։ Եւ առաքեաց Տէր
նմա զմենկնակազէնսն Քաղդէացւոց, եւ
զմենկնակազէնսն Ասորւոց, եւ զմենկնա-
կազէնսն Մովաբայ, եւ զմենկնակազէնսն
որդւոցն Ամոնայ. եւ առաքեաց զնոսա
յերկիրն Հրէաստանի՝ սատակել զնա
ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն
3 ծառայից իւրոց մարգարէից ։ Քանզի
[8]բարկութիւն Տեառն էր" ի վերայ Յու-
դայ մերժել զնա յերեսաց իւրոց վասն
մեղաց Մանասէի, ըստ ամենայնի զոր
4 արար, Եւ վասն անպարտ արեանցն զոր
եհեղ եւ ելից զԵրուսաղէմ անպարտ
արեամբ. եւ ոչ կամեցաւ Տէր ցածնուլ ։
5 Եւ մնացորդք բանիցն Յովակիմայ եւ
ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՞չ ահաւասիկ
գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թա-
6 գաւորացն Յուդայ ։ Եւ ննջեաց Յովա-
կիմ ընդ հարս իւր, եւ թագաւորեաց
Յովաքին որդի նորա ընդ նորա ։
7 Եւ ոչ եւս յաւել արքայն Եգիպտա-
ցւոց ելանել յերկրէն իւրմէ. քանզի առ
արքայն Բաբելոնի ի հեղեղատէն Եգիպ-
տացւոց մինչեւ ցգետն Եփրատ՝ զամե-
նայն ինչ որ էր արքային Եգիպտացւոց ։
8 Որդի ամաց ութուտասնից էր Յո-
վաքին ի թագաւորել իւրում, եւ երիս
ամիս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ
անուն մօր նորա Նեսթա՝ դուստր Եղա-
9 նաթայ յԵրուսաղեմէ ։ Եւ արար չար
առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր ա-
րար հայր նորա ։
10 Ի ժամանակի յայնմիկ [9]ել Նաբուքո-
դոնոսոր արքայ" Բաբելոնի յԵրուսաղէմ,
11 եւ եկն քաղաքն ի պաշարումն ։ Եւ
[10]եմուտ արքայն Բաբելացւոց ի քաղաքն,
եւ ծառայք նորա պաշարեալ պահէին
12 զնա ։ Եւ ել Յովաքին արքայ Յուդայ առ
արքայն Բաբելացւոց ինքն եւ ծառայք
իւր, եւ մայր իւր եւ իշխանք իւր եւ
ներքինիք իւր. եւ առ զնա արքայն Բա-
բելացւոց, յամի ութերորդի թագաւո-
13 րութեան իւրոյ ։ Եւ եհան զամենայն
գանձս տանն Տեառն, եւ զգանձս տան

[8] Ոմն. ըստ բանի Տեառն եղեւ [9] Ոմն. ելին ծառայք Նաբուքոդոնոսորայ արքայի [10] Ոմն. եկն Նաբուքոդոնոսոր

թագաւորին. եւ կոտորեաց զամենայն
անօթս ոսկեղէնս զոր արար Սողոմոն
արքայ Իսրայելի ի տաճարին Տեառն ըստ
14 բանին Տեառն։ Եւ խաղացոյց զամե-
նայն Երուսաղէմ եւ զամենայն իշխանս
եւ զամենայն զօրաւորս զօրութեամբ ի
գերութեան, տասն հազար գերեաց, եւ
զամենայն զհիւսունս եւ [1]զդարբինս, եւ
ոչ ոք մնաց բաց յաղքատաց երկրին։
15 Եւ խաղացոյց զՅովաքիմ ի Բաբելոն, եւ
զմայր թագաւորին եւ զկանայս նորա
եւ զներքինիս նորա. եւ զզօրաւորս
երկրին վարեաց ի գերութիւն յԵրուսա-
16 ղեմէ ի Բաբելոն։ Եւ զամենայն արս
զօրութեան՝ արս եւթն հազար. եւ
զհիւսունս եւ [1]զդարբինս հազար այր,
ամենեքին զօրաւորք պատերազմօղք.
եւ վարեաց զնոսա արքայն Բաբելաց-
17 ւոց ի գերութեան ի Բաբելոն։ Եւ թա-
գաւորեցոյց արքայն Բաբելացւոց զՄաթ-
թանիա [2]որդի նորա ընդ նորա. եւ եդ
18 նմա անուն Սեդեկիա։ Որդի քսան եւ
մի ամաց էր Սեդեկիա ի թագաւորել
իւրում, եւ մետասան ամ թագաւոր-
եաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նորա
Ամատեղ դուստր Երեմիայի իՂոբնայ։
19 Եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ
20 ամենայնի զոր արար Յովակիմ։ Զի
սրտմտութիւն Տեառն էր ի վերայ Ե-
րուսաղեմի եւ Յուդայ, մինչեւ ընկէց
զնոսա յերեսաց իւրոց. եւ նշկահեաց
Սեդեկիա զարքայն Բաբելացւոց։

ԳԼ. ԻԵ

1 Եւ եղեւ յամին իններորդի թագաւո-
րութեան նորա, յամսեանն տասներորդի
որ օր տասն էր ամսոյն, եկն Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի եւ ամե-
նայն զօրք իւր ի վերայ Երուսաղեմի,
եւ բանակեցաւ զնովաւ, եւ շինեաց
2 շուրջ զնովաւ պարիսպ։ Եւ պաշարե-
ցաւ քաղաքն մինչեւ ցամն մետասա-
3 ներորդ Սեդեկեայ արքայի, Եւ յամսեան
իններորդ. եւ սաստկացաւ սով ի քա-
ղաքին, եւ ոչ գոյր հաց ժողովրդեան
4 երկրին։ Եւ խրամատեցաւ քաղաքն. եւ
ամենայն արք պատերազմի ելին ար-
տաքս գիշերի ի ճանապարհ դրանն ի
մէջ [3]պարսպացն, որ է առ պարտիզաւն
արքունի. եւ Քաղդէացիքն պատեալ
էին շուրջ զքաղաքաւն. եւ գնաց ընդ
5 ճանապարհն [4]Արաբայ։ Եւ պնդեցաւ
զօրն Քաղդեացւոց զհետ թագաւորին,
եւ հասին նմա [5]յԱրաբովթ Երիքովայ.
եւ ամենայն զօրք նորա ցրուեցան ի
6 նմանէ. Եւ կալան զթագաւորն եւ ա-
ծին առ արքայն Բաբելոնի ի Ռեբղաթա.
եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանօք։
7 Եւ զորդիսն Սեդեկեայ սպան առաջի
նորա, եւ զաչսն Սեդեկեայ կուրացոյց,
եւ կապեաց զնա կապանօք եւ տարաւ
ի Բաբելոն։
8 Եւ յամսեանն հինգերորդի, որ օր եւթն
էր ամսոյն, այն ամ իննեւտասներորդ
էր Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբե-
լացւոց, եկն Նաբուզարդան դահճապետ՝
յանդիմանակաց արքային Բաբելոնի յԵ-
9 րուսաղէմ, Եւ այրեաց զտունն Տեառն
եւ զտուն թագաւորին, եւ զամենայն
տունս Երուսաղեմի եւ զամենայն [6]տունս
10 այրեաց հրով։ Եւ զպարիսպն Երուսա-
ղեմի շուրջանակի քակեցին ամենայն
զօրքն Քաղդեացւոց որ ընդ դահճապե-
11 տին։ Եւ զաւելորդս ժողովրդեանն՝ զմնա-
ցեալս ի քաղաքին, եւ զանկեալսն յար-
քայն Բաբելացւոց, եւ զայլ եւս խու-
ժան ժողովրդեանն, խաղացոյց Նա-
12 բուզարդան դահճապետ։ Եւ յաղքատաց
երկրին եթող դահճապետն յայգեգործս
եւ յարդիւնարարս։
13 Եւ զսիւնսն պղնձիս [7]զերկոսին որ ի
տան Տեառն, եւ զմեքենայսն, եւ
զծովն պղնձի որ ի տան Տեառն, խոր-
տակեցին Քաղդէացիքն եւ բարձին
14 զպղինձ նոցա ի Բաբելոն։ Եւ զսանսն
եւ զկաթսայսն եւ զտաշտսն եւ զտուփս,
եւ զամենայն անօթս պղնձիս որովք
15 պաշտէին՝ առին։ Եւ զբուրուառսն եւ
զափսեայսն զարծաթիս եւ զոսկիս առ
16 դահճապետն. Եւ զսիւնսն զերկոսին եւ
զծովն զմի, եւ զմեքենայսն զոր ա-
րար Սողոմոն ի տան Տեառն. եւ ոչ
գոյր կշիռ պղնձոյ ամենայն անօթոցն։
17 Յութուտասն կանգնոյ բարձրութիւն
միոյ սեանն, եւ [8]քովթար պղնձի ի վե-
րայ նորա. եւ բարձրութիւն միոյ քով-
թարայ՝ յերից կանգնոց. եւ [9]սաբաք, եւ
նռնաձեւք ի վերայ քովթարայն շուր-
ջանակի՝ ամենայն պղնձի. ըստ նմին

[1] Ոմք. զդարբինս [2] Ոմք. զհօրեղբայր [3] Ոմք. երկուց պարսպացն

[4] Այսինքն՝ դաշտին [5] Այսինքն՝ ի դաշտսն [6] Ոմք. տուն մեծ [7] Յոմս. դոյլսն [8] Նշանակէ՝ խոյակ [9] Նշանակէ՝ վանդակակերպ

օրինակի եւ նեանն երկրորդի ի վերայ
սաքաքին ։
18 Եւ առ դահճապետն զՍարայիա քա-
հանայն զառաջինն, եւ զՍոփոնիա զերկ-
րորդ քահանայ, եւ զերիս պահապանս
19 [1]կչռոյն. Եւ ի քաղաքէ անտի առ ներ-
քինի մի, որ էր ոստիկան արանց պատե-
րազմողաց, եւ հինգ այր ի յանդիմա-
նակացաց արքայի գտեալ ի քաղաքին,
եւ զդպրապետ իշխան զօրուն՝ զկարգիչ
ժողովրդեան երկրին, եւ վաթսուն այլ այր
ի ժողովրդենէ երկրին զգտեալս ի քաղա-
20 քին ։ Եւ առ զնոսա Նաբուզարդան դահ-
ճապետ, եւ տարաւ զնոսա առ արքայն
21 Բաբելոնի ի Ռեբղաթա ։ Եւ եհար զնոսա
արքայն Բաբելոնի, եւ սպան զնոսա ի
Ռեբղաթա յերկրին Եմաթայ ։ Եւ գերե-
22 ցաւ Յուդայ յերկրէ իւրմէ ։ Եւ զժողո-
վուրդն որ մնաց ի Յուդայ՝ եթող Նա-
բուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի, եւ
կացոյց ի վերայ նոցա զԳոդողիա որդի
Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ ։
23 Եւ լուան ամենայն իշխանք զօրուն
նորա եւ արք նոցա եթէ կացոյց ի վե-
րայ արքայն Բաբելոնի զԳոդողիա. եւ
եկին առ Գոդողիա ի Մասփա, Իսմա-
յէլ որդի Նաթանեայ եւ Յովնան որդի
Կարէի, եւ Սարայիա որդի Թանայեմայ
[2]Սովփաթայի, եւ Յեզոնիա որդի Մա-
քաթայ, ինքեանք եւ արք իւրեանց ։
24 Եւ [3]երդուան Գոդողեայ՝ ինքեանք եւ
արք իւրեանց". եւ ասէ ցնոսա, Մի
երկնչիք [4]յասպատակէ Քաղդեացւոցն.
նստարուք յերկրիս, եւ ծառայեցէք ար-
քային Բաբելոնի, եւ բարի եղիցի ձեզ ։
25 Եւ եղեւ յամսեանն եւթներորդի եկն
Իսմայէլ որդի Նաթանեայ որդւոյ Եղի-
սամայ ի զաւակէ թագաւորաց, եւ տասն
այր ընդ նմա, եւ հարին զԳոդողիա եւ
մեռաւ, եւ զՀրեայսն եւ զՔաղդէացիսն
26 որ էին ընդ նմա ի Մասփա ։ Եւ յար-
եաւ ամենայն ժողովուրդն ի փոքուէ
մինչեւ ցմեծ, եւ իշխանք զօրուն մտին
յԵգիպտոս. զի երկեան յերեսաց Քաղ-
դեացւոցն ։
27 Եւ եղեւ յերեսներորդի եւ յեւթնե-
րորդի ամի գերութեանն Յովաքինայ
արքայի Յուդայ, յամսեանն երկոտա-
սաներորդի, ի քսան եւ յեւթն ամսոյն,
բարձրացոյց Եւիլմարովդաք արքայ Բա-
բելոնի յամի թագաւորութեան իւրոյ՝
զգլուխ Յովաքինայ արքայի Յուդայ,
եւ եհան զնա ի տանէ բանտին իւրոյ.
28 Եւ խօսեցաւ ընդ նմա քաղցրութեամբ.
եւ եդ զաթոռ նորա ի վերոյ քան զա-
թոռ թագաւորացն որ ընդ նմա ի Բա-
29 բելոնի ։ Եւ փոխեաց զհանդերձս բանտի
նորա. եւ ուտէր հաց հանապազ առաջի
նորա զամենայն աւուրս կենաց իւրոց ։
30 Եւ ռոճիկ նորա ռոճիկ հանապազորդ
տուաւ նմա ի տանէ թագաւորին, հա-
մարով օր ըստ օրէ զամենայն աւուրս
կենաց իւրոց ։

[1] Այլք. դրան [2] Այլք. Նետոփաթացի [3] Այլք. երդուաւ Գոդողիա, նոցա եւ արանց նոցա

[4] Այլք. ի ծառայից

ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱԴԱՄ, Սէթ, Ենովս, (2) Կայնան,
3 Մաղաղայէլ, Յարեդ, Ենովք,
4 Մաթուսաղա, Ղամէք, Նոյ. ¹Որդիք
Նոյի՝, Սէմ, Քամ, Յաբեթ։
5 Որդիք Յաբեթի՝ Գամեր, Մագովգ,
Մադայի, ¹Յովիզան. ²Եղիսան, Թոբէլ,
6 Մոսոք եւ Թիրաս։ Եւ որդիք Գամե-
րայ՝ Ասքանազ եւ Հռիփաթ եւ Թոր-
7 գոմա։ Եւ որդիք ³Յովիզանայ՝ Եղիսա եւ
Թարսիս, Կիտացիք եւ ⁴Հռոդացիք։
8 Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ Մեսա-
9 րեմ, Փուդ եւ Քանան։ Եւ որդիք Քու-
շայ՝ Սաբա, եւ Եւիլա եւ Սաբաթա եւ
Հռեգմա եւ Սաբաթաքա։ Եւ որդիք
10 Հռեգմայ՝ Սաբա եւ Դեդան։ Եւ Քուշ
ծնաւ զՆեբրովթ. սա սկսաւ լինել հսկայ
11 ¹որսորդ ի վերայ երկրի։ Եւ Մեսրեմ
ծնաւ զԼութիիմացիս եւ զՂաբիինացիս
եւ զԱնամիմացիս եւ զՆեփթաքիմացիս
12 Եւ զՊատրոսիիմացիս եւ զՔասղոնիի-
մացիս, ուստի ելին անտի Փղշտացիք,
13 եւ զԿափթորիմացիս։ Եւ Քանան ծնաւ
զՍիդոն զանդրանիկ իւր եւ ⁵զՔանա-
14 նացին Եւ զՅեբուսացին եւ զԱմոր-
15 հացին եւ զԳերգեսացին Եւ զԽեւացին
16 եւ զԱրուկեցին եւ զԱսենացին Եւ
զԱրադացին եւ զՍամարացին եւ զԱ-
մաթացին։
17 Որդիք Սեմայ՝ Եղամ եւ Ասուր եւ Ար-
փաքսադ եւ Լուդ եւ Արամ, եւ ¹որ-
դիք Արամայ՝ Հուս եւ Եմող եւ Գա-
18 թեր եւ Մոսոք։ Եւ Արփաքսադ ծնաւ
¹զԿայինան, եւ Կայինան ծնաւ՝ զՍա-
19 ղա, եւ Սաղա ծնաւ զԵբեր։ Եւ Եբե-
րայ ծնան երկու որդիք, անուն միոյն
Փաղէկ, զի յաւուրս նորա բաժանեցաւ
երկիր. եւ անուն եղբօր նորա Յեկտան։
20 Յեկտան ծնաւ զԵղմովդադ եւ զՍաղաֆ
21 եւ զԱսարմովթ եւ ⁶զԿեդրուրան Եւ զԵ-
22 զէլ եւ զԴեկղան Եւ զԳերաղ եւ զԱ-
23 բիմէէլ եւ զՍաբա Եւ ⁷զՍուփիր եւ զԵ-
ւիլա եւ զՅովբաբ. ամենեքեան սոքա որ-
դիք Յեկտանայ։
24 ⁸Որդիք Սեմայ՝ Եղամ եւ Ասուր եւ՝
25 Արփաքսադ, ¹Կայինան, Սաղա, Եբեր,
26 Փաղէկ, Ռագաւ, Սերուգ, Նաքովր,
27 Թարայ, Աբրամ, նա ինքն է Աբրահամ։
28 Եւ որդիք Աբրահամու՝ Իսահակ եւ Իս-
29 մայէլ։ Սոքա են ⁹ծնունդք Իսմայելի՝,
30 Նաբէովթ եւ Կեդար եւ Ադբեէլ,
Մաբսան, Մասմա եւ Դումա, Մասսէ,
31 Քոդադ, Թաման, Իտուր, Նափէս եւ
Կեդմա. սոքա են որդիք Իսմայելի։
32 Եւ որդիք Քետուրայ հարճին Աբրա-
համու, ¹⁰եւ ծնաւ նմա՝ զԵմրան եւ
զՅեկսան եւ զՄադան եւ զՄադիան եւ
զՅեսբոկ եւ զՍովիէ։ Եւ որդիք Յեկ-
սանայ՝ Սաբա եւ Դեդան. ¹եւ որդիք
Դեդանայ՝ Ռագուէլ եւ Աբդեէլ եւ Ա-
սուրիիմ եւ Լատուսիիմ եւ Լովմինո՝
33 Եւ որդիք Մադիանայ՝ Գեփա եւ Ափեր
եւ Ենովք եւ Աբիդա եւ Եղդա. ամենե-
քեան սոքա որդիք Քետուրայ։
34 Եւ ծնաւ Աբրահամ զԻսահակ. եւ որ-
35 դիք Իսահակայ՝ Եսաւ եւ ¹¹Յակոբ։ Որ-
դիք Եսաւայ՝ Եղիփազ եւ Հռագուէլ եւ
36 Յէուս եւ Եգղոմ եւ Կորխ։ Որդիք Ե-
ղիփազայ՝ Թեման եւ Ովմար, Սոփա,
Գոթոմ եւ Կենէզ. եւ ¹²Թամար հարճ
37 Եղիփազու՝ ծնաւ նմա զԱմաղէկ՝։ Եւ
որդիք Ռագուելի՝ Նաքէթ, Զարեհ, Սո-
38 մէ եւ Մոզէ։ Եւ որդիք Սէիրայ՝ Ղով-
տան, Սոբաղ, Սեբէգոն, Անա, Դեսոն
39 եւ Ասար եւ Դիսան։ Եւ որդիք Ղով-
տանայ՝ Քոռի եւ Էման. եւ քոյր Ղով-
40 տանայ՝ Թամնա։ Որդիք Սովբաղայ՝

¹ Յեբր. դոդանի ²Եբր. Յաւան ³Եբր. Յաւա-
նայ ⁴Կամ, Դոդացիք ⁵Եբր. զՔետ

⁶Եբր. զՅարաք և զՅոթորամ ⁷Եբր. զՈվփիր ⁸Եբր.
Սէմ ⁹Եբր. ծնունդք նոցա. անդրանիկն Իսմայելի
¹⁰Եբր. Նա ծնաւ ¹¹Եբր. Իսրայէլ ¹²Եբր.
Թամնա եւ Ամաղէկ.

Գովղամ եւ Մանաքաթ եւ Գեբաղ եւ
Սովփա եւ Ցովնան. եւ որդիք Սեբե-
41 գոնի՝ Այիա եւ Անա։ Եւ որդիք Անայ՝
Դեսոն [1]եւ Եղիբամա դուստր Անայի՞.
եւ որդիք Դեսոնի՝ Ամրան եւ Եսեբամ եւ
42 Ցեթրան եւ Քառան։ Եւ որդիք Ասա-
րայ՝ Բաղաան եւ [2]Ազուկամ եւ Յովի-
կամ եւ Ուկամ՞. եւ որդիք Դիսանայ՝
Ովս եւ Առան։
43 Եւ այսոքիկ թագաւորք նոցա որք
թագաւորեցին յԵդովմ, յառաջ քան
զթագաւորել թագաւոր որդւոյն Իսրա-
յելի. [3]Բաղակ որդի Սեփովրայ՞. եւ ա-
44 նուն քաղաքի նորա Դենաբա։ Եւ մե-
ռաւ [4]Բաղակ, եւ թագաւորեաց փո-
խանակ նորա Յոբաբ, որդի Զարեհի ի
45 Բոսորայ։ Եւ մեռաւ Յոբաբ, եւ թա-
գաւորեաց փոխանակ նորա Ասովմ յերկ-
46 րէն Թեմնացւոց։ Եւ մեռաւ Ասովմ, եւ
թագաւորեաց փոխանակ նորա Ադադ,
որդի Բադադայ, որ եհար զՄադիամ ի
դաշտին Մովաբայ, եւ անուն քաղաքի
47 նորա [5]Գէթեմ։ Եւ մեռաւ Ադադ, եւ
թագաւորեաց փոխանակ նորա Սամաա
48 ի Մասրեկայ։ Եւ մեռաւ Սամաա, եւ
թագաւորեաց փոխանակ նորա Սաւուղ
49 յՌոբովթայ, որ առ Գետեզերբն էր։ Եւ
մեռաւ Սաւուղ, եւ թագաւորեաց փո-
խանակ նորա Բաղաենոն որդի Աքոբով-
50 րայ։ Եւ մեռաւ Բաղաենոն [1]որդի Ա-
քոբովրայ՞, եւ թագաւորեաց փոխանակ
նորա Ադադ, եւ անուն քաղաքի նորա
Փոգով, եւ անուն կնոջ նորա Մետա-
բէլ՝ դուստր Մատրադայ[6]։
51 Եւ մեռաւ Ադադ. եւ այս են իշխանք
Եդովմայ. իշխան Թամնա, իշխան
52 Գովղա, իշխան Ցեթաթ. Իշխան Ողի-
բամաաա, իշխան Հելա, իշխան Փենոնն,
53 Իշխան Կենէզ, իշխան Թեման, իշխան
54 [7]Գաբսար, Իշխան Մագեդիէլ, իշխան
Զաբոյին. սոքա են իշխանք Եդովմայ։

ԳԼ. Բ

1 Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրա-
յելի. Ռուբէն, Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա,
2 Իսաքար, Զաբուղոն, Դան, Յովսէփ,
Բենիամին, Նեփթաղիմ, Գադ, Ասեր։
3 Եւ որդիք Յուդայ, Էր եւ Աւնան եւ
Սեղովմ. երեք սոքա ծնան նմա ի դստե-
րէն Շաւայ Քանանացւոյ. եւ [8]Էր անդ-
րանիկն Յուդայ չար առաջի Տեառն,
4 եւ սպան զնա։ Եւ Թամար նու նորա
ծնաւ նմա զՓարէս եւ զԶարա. ամե-
նեքին սոքա որդիք Յուդայ հինգ։
5 Որդիք Փարեսի՝ Եսրոմ եւ Յամուէլ։
6 Եւ որդիք Զարայի՝ Զամրի եւ Եթան եւ
Եման եւ Քաղքաղ եւ Դարա, ամենեք-
7 եան հինգ։ Եւ որդիք Քարմեայ՝ Աքար
խափանիչն Իսրայելի որ անօրինեցաւ ի
8 նզովսն։ Եւ որդիք Եթանայ՝ Ազարիա։
9 Եւ որդիք Եսրոմայ որք ծնան նմա՝ Յե-
րամէլ եւ [9]Ովրամ եւ Ոքոբէլ եւ Արամ՞։
10 Արամ ծնաւ զԱմինադաբ, եւ Ամի-
նադաբ ծնաւ զՆաասոն զիշխան տանն
11 Յուդայ. Եւ Նաասոն ծնաւ զՍաղմոն,
12 Սաղմոն ծնաւ զԲոոս, Եւ Բոոս ծնաւ
13 զՈվբեդ, եւ Ովբեդ ծնաւ զՅեսսէ, Եւ
Յեսսէ ծնաւ զանդրանիկն իւր զԵղիաբ,
եւ զԱբինադաբ երկրորդ, եւ զՍամաա
14 երրորդ, Եւ զՆաթանայէլ չորրորդ, եւ
15 զՀռադայի հինգերորդ, Եւ զԱսոմ վե-
16 ցերորդ, եւ զԴաւիթ եւթներորդ։ Եւ
քորք նոցա Շարուհեա եւ Աբիգեա. եւ
որդիք Շարուհեայ՝ Աբեսսա եւ Յովաբ
17 եւ Ասայէլ, երեք։ Եւ Աբիգեա ծնաւ
զԱմեսայի. եւ հայր Ամեսեայ՝ Յեթրի
Իսմայելացի։
18 Եւ Քաղէբ որդի Եսրոմայ [10]առ զԱզուբա
կին իւր, եւ ծնաւ զԵրիմովթ՞. եւ սո-
քա են որդիք նորա. Յովասար եւ Սով-
19 բաբ եւ [11]Ոռնա։ Եւ մեռաւ Ազուբա, եւ
առ իւր Քաղէբ զԵփրաթ, եւ ծնաւ
20 նմա զՈվր։ Եւ Ովր ծնաւ զՈվրի, եւ
Ովրի ծնաւ զԲեսելիէլ։
21 Եւ յետ այսորիկ եմուտ Եսրոմ առ
դուստր Մաքիրայ հօրն Գաղաադայ, եւ
նա առ զնա. եւ ինքն էր ամաց վաթ-
22 սուն. եւ ծնաւ նմա զՍեգուբ։ Եւ Սե-
գուբ ծնաւ զՅայիր. եւ էին նորա քսան
23 եւ երեք քաղաքք ի Գաղաադ։ Եւ առ
զԳեսուր եւ զԱրամ, զգեղսն Յայիրայ
ի նոցանէ, զԿանաթ եւ զաւանս նորա
վաթսուն քաղաք, զամենեսեան որդ-
24 ւոցն Մաքիրայ՝ հօրն Գաղաադու։ Եւ
յետ մեռանելոյն Եսրոմայ՝ եկն Քաղէբ

[1] Եբր. գոլառն [2] Եբր. Զաաւան և Յաականն [3] Եբր. Բաղա որդի Բէովրայ [4] Եբր. Բաղա [5] Եբր. Աւիթ [6] Եբրայեցին յաւելու, դուստր Մեզաաբայ։ [7] Եբր. Մաբզար

[8] Եբր. եղեւ էր [9] Եբր. Րամ (Արամ) եւ Քեղուբա (Քաղէբ). (տե՛ս Հմր. 18. 42.) [10] Եբր. ծնաւ յԱզուբայ կնոջէ իւրմէ եւ յԵրիոթայ [11] Եբր. Արդոն

յԵփրաթա. եւ կին Եսրոմայ Աբիա ծնաւ
նմա զԱսուր զհայր Թեկուայ։
25 Եւ էին որդիք Յերեմիելի անդրան-
կանն Եսրոմայ, անդրանիկ Հռամ եւ
Բաան եւ Առան եւ Ասոմ[1] եղբայր նո-
26 րա"։ Եւ էր կին այլ Յերեմիելի, եւ ա-
նուն նորա Ատարա. նա է մայր Ոնո-
27 մայ։ Եւ էին որդիք Հռամայ անդրան-
կանն Յերեմիելի՝ Մաաս եւ Յամին եւ
28 Ակոր։ Եւ էին որդիք Ոնոմայ՝ Սամայի
եւ Յադայի. եւ որդիք Սամայայ՝ Նա-
29 դաբ եւ Աբիսուր։ Եւ անուն կնոջն Ա-
բիսուրայ [2]Աբիսեա. եւ ծնաւ նմա զԱ-
30 զաբար եւ զՄովլիդ։ Եւ որդիք Նադա-
բայ Սաղադ եւ Ափփեմ. եւ մեռաւ Սա-
31 ղադ, եւ ոչ գոյր նորա որդի։ Եւ որ-
դիք Ափփեմայ՝ Յեսսի. եւ որդիք Յես-
սեայ՝ Սովսան. եւ որդիք Սովսանայ՝
32 Ադայի։ Որդիք [3]Ադայեայ՝ Աքիսամա եւ"
Յեթեր եւ Յովնաթան. եւ մեռաւ Յե-
33 թեր, եւ ոչ գոյր նորա որդի։ Եւ որդիք
Յովնաթանայ՝ Փաղէթ եւ Ջազա. սոքա
են որդիք Յերեմիէլի։
34 Եւ ոչ գոյին Սովսանայ ուստերք, այլ
դստերք միայն. եւ Սովսանայ էր ծառայ
Եգիպտացի, եւ անուն նորա Յովքադ.
35 Եւ ետ Սովսան զդուստրն իւր Յովքեդի
ծառային իւրում կնութեան, եւ ծնաւ
36 նմա զՅեթթի։ Եւ Յեթթի ծնաւ զՆա-
37 թան, եւ Նաթան ծնաւ [4]զԱբեդ, Եւ
Աբեդ" ծնաւ զՈփղաղ, եւ Ոփղաղ ծնաւ
38 զՈվբեդ, Եւ Ովբեդ ծնաւ զՅէու, եւ
39 Յէու ծնաւ զԱզարիաս, Եւ Ազարիաս
ծնաւ զՔեղղէս, եւ Քեղղէս ծնաւ զԵղէ-
40 սաս, Եւ Եղէսաս ծնաւ զՍոսամէ, եւ
41 Սոսամէ ծնաւ զՍաղղում, Եւ Սաղղում
ծնաւ [5]զՅեքոնիաս, եւ Յեքոնիա" ծնաւ
զԵղիսամա։
42 Եւ որդիք Քաղեբայ եղբօր Յերեմիե-
լի՝ [6]Մարիսա անդրանիկ նորա. սա է
հայր Զիփայ. եւ [7]որդիք Մարիսայ հօր"
43 Քեբրոնի։ Եւ որդիք Քեբրոնի՝ Կորխ եւ
44 Թափուր եւ Հռոկոմ եւ Սեմաա։ Եւ
Սեմաա ծնաւ զՀռաամ զհայրն [8]Յերա-
կայ, եւ Յերակայա" ծնաւ զՍադամա։
45 Եւ որդիք նորա Մաոն, հայր Բեթսու-
46 րայ։ Եւ Գեփա հարճ Քաղեբայ՝ ծնաւ
47 զԱռան եւ զՅովսա եւ զԳեզուէ[9]։ Եւ
որդիք Ադայի՝ Հռագեմ եւ Ովթամ եւ
Գեսոմ եւ Փաղէտ եւ Գեփա եւ Սա-
48 գափ։ Եւ հարճն Քաղեբայ Մովքա՝ ծնաւ
49 զՍեբեր եւ զԹաքնա։ Եւ ծնաւ [10]Սա-
գափ զհայրն Մադենայ, եւ Սուսաղ
զհայրն Մաքամենայ, եւ զհայրն Բաա-
ղայ. եւ դուստրն Քաղեբայ Ասքա"։
50 Սոքա էին որդիք Քաղեբայ. [11]որդիք
Ովրայ անդրանկանն Եփրաթայ՝ Սովբաղ
51 հայր Կարիաթարիմայ, Սաղմոն հայր
[12]Բեթղամոնայ, հայր Բեթգդեէմ, Արի" հայր
52 Բեթեգովրայ։ Եւ էին որդիք Սովբա-
53 ղայ հօրն Կարիաթարիմայ՝ [13]Արա, Ե-
սի, Ամանիթ, Թիւմասփայէ եւ Հռիա-
թիաւր, Եթաղիմ եւ Եփիթին եւ Սա-
մաթին, Հեմասաարին". ի նոցանէ ելին
54 Սարաթացիք եւ Եսթաւուղայիք։ Որ-
դիք Սաղմոնի՝ Բեթղեհեմ եւ Նետոփա-
թի, Ատարովթ, տուն Յովաբայ եւ [14]Կեա-
55 մանաթայ, Եսարայի". Տոհմ դպրացն
որք բնակէին ի Գաբէս, [15]Ագաթիիմ եւ
Սամաթիիմ, Սովկաթիիմ". սոքա են
[16]տունք որք ելին յԵմաթայ, [17]հօր տան
Հռեքաբայ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ սոքա են որդիք Դաւթայ որք ծնան
նմա ի Քեբրոն. անդրանիկն Ամնոն՝ յԱ-
քինովամայ Յեզրայելացւոյ. եւ երկ-
րորդն [18]Դաղուիա՝ յԱբիգեայ Կարմե-
2 ղացւոյ. Երրորդն Աբիսողոմ, որդի Մով-
քայ՝ դստեր Թողմայ թագաւորին Գե-
սուրայ. չորրորդ Ադոնիա՝ որդի Ագի-
3 թայ. Հինգերորդ Սափատիա՝ յԱբիտա-
ղայ. վեցերորդ Յեթրամ, յԵգղաթայ կնոջէ
4 իւրմէ։ [19]Սոքա ծնան նմա ի Քեբրոն.
եւ թագաւորեաց անդ զեւթն ամ եւ
զվեց ամիս. եւ երեսուն եւ երիս ամս
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։
5 Եւ սոքա ծնան նմա յԵրուսաղէմ,
Սամաա, Սովբաբ, Նաթան, եւ Սաղոմոն

---

[1] Օրին. եւ Աքիա [2] Օրին. Աբիհայիլ [3] Օրին. Աջայոյ, եղբօր Սամայայ, [4] Օրին. զՋաբադ. (37) Եւ Ջաբադ [5] Օրին. զՅեկամիա. եւ Յեկամիա [6] Օրին. Մեսա [7] Օրին. որդի Մարեսա էր հայր [8] Օրին. Յարկաամայ. եւ Հռեկեմ

[9] Օրին. յաւելու, եւ Առան ծնաւ զԳեզուէ [10] Օրին. զՍագափ զհայրն Մադմենայ, և զՇուա զհայրն Մաքաբենայ եւ զհայր Գաբաայ. եւ դուստրն Քաղեբայ էր Աքսա [11] Օրին. որդւոյ [12] Օրին. Բեթղեհեմայ, Հարեփ [13] Օրին. Հարոէ, կէս Մանաքաթացւոց. (53) Եւ տոհմք Կարիաթարիմայ՝ Յեթերացիք, Փութացիկ, Սամաթացիք, Մասարացիք. [14] Օրին. կէս Մանաթայ եւ Սարացիք [15] Օրին. Թարգաթացիք, Սամաթացիք, Սովկաթացիք [16] Օրին. Կենեցիք [17] Օրին. ի հօրէ [18] Օրին. Դանիէլ [19] Օրին. Սոքա վեցեքեան

[1]ի Բերսաբեացւոյն ի դստերէ Ամիելի .
6 Եւ Եբաար եւ Եղիսամա եւ Եղիփա-
7 ղէտ Եւ Նագեթ եւ Նափեկ եւ Յափիի
8 Եւ Եղիսամա եւ Եղիադա . [2]սոքա ինն
9 եւ տասն որդի՝՝ Դաւթայ , առանց որդ-
ւոց հարճից նորա . եւ Թամար քոյր նոցա ։
10 Որդիք Սողոմոնի , Ռոբովամ եւ Ա-
բիաս որդի նորա , Ասա որդի նորա ,
11 Յովասափատ որդի նորա , Յովրամ որդի
նորա , Ոքոզիաս որդի նորա , Յովաս
որդի նորա , Ամասիա որդի նորա , Ա-
12 զարիա որդի նորա , Յովաթամ որդի
13 նորա , Աքազ որդի նորա , Եզեկիա որ-
14 դի նորա , Մանասէ որդի նորա, Ամոն
15 որդի նորա , Յովսիա որդի նորա ։ Եւ
որդիք Յովսեայ , անդրանիկ՝ [3]Յովաքազ,
երկրորդ Յովակիմ , երրորդ Սեդեկիա ,
16 չորրորդ Սեղում ։ Եւ որդիք Յովակի-
մայ , Յեքոնիաս որդի նորա , Սեդեկիաս
17 որդի նորա ։ Եւ որդիք Յեքոնեայ, Ասիր,
18 Սաղաթիէլ որդի նորա ։ Մեղքիրամ եւ
Փադայիաս եւ [4]Սովասմով եւ Նաբա-
19 դիաս եւ Սանեսար եւ Յեքոնիաս ։ Եւ
որդիք Սաղաթիելի՝՝, Զորաբաբէլ եւ
Սեմէի . եւ որդիք Զորաբաբելի՝ Մոսո-
ղամոս եւ Անանիաս եւ Սաղումէ քոյր
20 նոցա , Եւ Ասեբա եւ Ող եւ Բարա-
քիաս եւ Ասադիաս եւ Ասոբասէդ, [5]ութ ։
21 Եւ որդիք Անանեայ՝ Փաղետիա , եւ Յե-
սիա որդի նորա , Հռափայիա որդի նո-
րա , Ոռնա որդի նորա , Աբդիա որդի
22 նորա , Սեքենիա որդի նորա ։ Եւ որդիք
Սեքենեայ՝ Սամայիա. եւ որդիք Սամայ-
եայ՝ Քետտուս եւ [6]Յովէլ եւ Բերիա եւ
Նովադիա եւ Սափատ եւ Սափեք՝՝, վեց ։
23 Եւ որդիք [7]Նովադեայ՝ Եղիոնէ , Եզե-
24 կիաս , Եզրիկամ , երեք ։ Եւ որդիք Ե-
ղիոնեայ , Ովդուիա եւ Եղիասիբ եւ
Փադայիա եւ Ակկուբ եւ [3]Յովնան եւ
Դաղայիա եւ Անանիա , եւթն ։

Գլ. Դ

1 Որդիք Յուդայ Փարէս , Եսրոմ եւ Քարմի
2 եւ Ովր եւ Սուբաղ , Եւ [8]Կերիա որդի
նորա . եւ Սուբաղ՝՝ ծնաւ զՅէթ , եւ
Յէթ ծնաւ զԱքիմայի եւ զՂադա. սոքա
3 են ծնունդք Սարաթեայ ։ Եւ սոքա են
որդիք Ետամայ , Յեզրայէլ եւ Յեսմա եւ
Գադէս , եւ անուն քեռ նոցա Եսեղե-
4 փոն ։ Եւ Փանուէլ հայր Գեդուրայ . եւ
Եզեր՝ հայր Ովսանայ . եւ Սոքա են որ-
դիք Ովրայ անդրանկանն Եփրաթայ՝
հօրն Բեթղեհեմայ ։
5 Եւ Ասքուրայ՝ հօրն Թեկուայ էին եր-
6 կու կանայք , Աաղա եւ Նաարա . Եւ
ծնաւ նմա Նաարա զՈքոզամ եւ զՆե-
փադ եւ զԹեման եւ զԱոթերան . ամե-
7 նեքեան սոքա որդիք Նաարայ ։ Եւ որ-
դիք Աաղայ՝ Սարեթ եւ Ասաար եւ
8 Եթնադի ։ Եւ Կովս ծնաւ զԵգնովբ, եւ
զՍովբեբա , եւ [9]այս են ծնունդք եղբօրն
Հռեքաբայ՝՝ որդւոյ Յարիմայ ։
9 Եւ էր Գաբէս փառաւոր քան զեղբարսն
իւր , եւ մայրն կարդաց զանուն նորա
Գաբէս, եւ ասէ, Ծնայ [10]իբրեւ զԳաբէս՝՝ ։
10 Եւ կոչեաց Գաբէս զԱստուած Իսրայելի
եւ ասէ , Եթէ օրհնելով օրհնեսցես զիս,
եւ յաճախեսցես զսահմանս իմ, եւ եղիցի
ձեռն քո ընդ իս , եւ [11]արասցես գի-
տութիւն՝ ոչ խոնարհեցուցանել զիս՝՝ ։ Եւ
ած Աստուած ի վերայ նորա զամենայն
զոր ինչ խնդրեաց ։
11 Եւ [12]Քաղեբ հայր Եսքասայ՝՝ ծնաւ
12 զՄաքիր . սա է հայր Ասթոնայ ։ Եւ
Ասթոն ծնաւ զԲաթրափա եւ զՓեսէ եւ
զԹանա զհայրն [13]քաղաքին Նաասայ ,
եղբօրն Եսեղոմի Կենեզացւոյ՝՝. սոքա
13 են արք Հռեփայ ։ Եւ որդիք Կենեզայ՝
Գոթոնիէլ եւ Սարայիա . եւ որդիք Գո-
14 թոնիելի՝ Աթաթ ։ Եւ Մանաթի ծնաւ
զԳոփորայ , եւ Սարայիա ծնաւ զՅովաբ
զհայրն Գեբասաիմայ . քանզի հիւսունք
15 էին ։ Եւ որդիք Քաղեբայ [14]Յեփոնէ ,
Եղա եւ Նաամ. եւ որդիք [15]Աղամայ՝ Կե-
16 նէզ . Եւ որդիք Յայելելի Զիփ եւ Զե-
17 փա եւ Թիրա եւ Եսրայէլ ։ Եւ որդիք
Եզրայի Յեթեր , Մովրադ եւ Գափեր .
եւ [16]Ազոն ծնաւ զՅեթեր եւ զՄարոն
եւ զՅեսմա, եւ զԱյեսբա՝՝ զհայրն Էսթե-
18 մոնայ ։ Եւ կին նորա [17]ծնաւ զՅարեդ ,
զհայրն Գեդովրայ , եւ զՅաբար զհայրն

---

[1]Եբր. չորեքին սոքա ի Բաթսուեայ , դստերն՝ ի Բերսաբեայ , [2]Եբր. եւ Եղիփաղետ. ինն. (9) Ամենեքին որդիք [3]Եբր. Յոհանան [4]Եբր. Սանեսար, Յեկամիա, Ովսամա եւ Նադաբիա էին ։ (19) Եւ որդիք Փադայիայ՝ [5]Եբր. հինգ
[6]Եբր. Իգաղ եւ Բերիա եւ Նաարիա եւ Սափատ
[7]Եբր. Նաարեայ [8]Եբր. Ռէայիա որդի Սուբաղայ

[9]Եբր. զտոհմս Ահարհելայ [10]Եբր. զի ցաւս
[11]Եբր. փրկեսցես ի չարէ զի մի՛ ցաւեցէ ինձ
[12]Եբր. Քեղուբ եղբայր Սուհայ [13]Եբր. Իրնասայ [14]Եբր. որդւոյ Յեփոնեայ՝ Իրու , [15]Եբր. Եղայ [16]Եբր. Ազոն. եւ կին նորա ծնաւ զՄարիամ եւ զՍամմայի , եւ զՅեսբա , [17]Եբր. Յուդիա ծնաւ

Սաքովնեայ, եւ զՅեքթիէլ զհայրն Զով-
նանայ. եւ սոքա են որդիք Բեթթեայ
դստերն Փարաւոնի, զոր առ Մովրեդ։
19 Եւ որդիք կնոջ Ովդեայ՝ քեռն [1]Նաքե-
մայ, եւ Դաղա հայր Կեսեայ, եւ Սի-
մէոն հայր Յովմանայ. եւ որդիք Նայե-
մայ հօր Կէիլայ՝ Ատարմի եւ Յեսթեմոն
20 եւ Մաքաթի"։ Եւ որդիք Սամիոնայ՝
Ամնոն եւ Հաննոմն [2]որդի Անանայ",
եւ Թիլոն. եւ [3]որդի Յեսսեայ՝ Զովքաթ,
եւ որդիք Զովքաթայ"։
21 Որդիք Սեղումայ. որդւոյ Յուդայ՝ էր
հայր Ղեքադայ, եւ Ղադաա հայր Մա-
րեսայ. եւ [4]ծնունդք նոցա՝ Եբղաթ,
22 Աբուսաան, Նեսոբա" Եւ Յովակիմ. եւ
արք Քուզեբայ եւ Յովաս եւ Սարափ,
որք բնակեցին ի Մովաբ. եւ [5]դարձոյց
23 նոցա զԱբեթար ի Նաթուկիմ"։ Սոքա
էին բրուտք որք բնակէին յԱնատիմ,
եւ ի Գաթերա ընդ թագաւորին [6]ի թա-
գաւորութեան նորա, զօրացան եւ"
բնակեցին անդ։
24 Որդիք Շմաւոնի՝ Նամուէլ եւ Յամին
25 եւ Յարիբ, Զարեհ, Սաւուղ, Սաղէմ
որդի նորա, Բասամ որդի նորա, Մսե-
26 ման որդի նորա, Մագբա որդի նորա,
Ամուէլ որդի նորա, [7]Սաբուդ որդի նո-
րա," Զաքուր որդի նորա, Սեմէի որդի
27 նորա։ Եւ Սեմեայ որդիք [8]վեց եւ
դստերք [9]տասն. եւ եղբարց նոցա
ոչ էին որդիք բազումք. եւ ամենայն
տոհմն նոցա ոչ առաւելաւ իբրեւ զոր-
28 դիսն Յուդայ։ Եւ բնակեցին ի Բերսաբէէ
եւ [7]Սամաա եւ" Մովղադա եւ Ասերսուղա
29 Եւ ի Բաաղա եւ ի Բասսոմ եւ ի Թու-
30 ղադայ Եւ ի Բաթուղ եւ յԵրմա եւ ի
31 Սիկեղակ Եւ [10]Բեթմարա եւ Քարբոա,
եւ կէսն Սեովսիմ եւ տունն Բարուայ եւ
Սէովրիմայ". այսոքիկ են քաղաքք նո-
32 ցա մինչեւ ցարքայ Դաւիթ. Եւ [11]քա-
ղաքք նոցա՝ Երամ եւ Երեմոն" եւ Թո-
քան եւ Եսան [7]եւ Թեկեն", քաղաքք
33 հինգ։ Եւ ամենայն [12]քաղաքք նոցա,
եւ շուրջ զքաղաքօքն իւրեանց" մին-
չեւ ի Բաաղ. այս են կալուածք նոցա՝
34 եւ վիճակք իւրեանց։ Եւ Մոսոբաբ եւ
35 Յամղէկ եւ Յովսիա որդի Ամասեայ. Եւ
Յովէլ եւ Յէու որդի Սաբեայ, որդի
36 Սարեայ, որդի Ասիելի. Եւ Եղիոնէ եւ
Յեկեբա եւ [7]Յասթէ եւ" Յասուիա եւ
Ասայիա եւ Եդիէլ եւ Իսմայէլ եւ Բանե-
37 եա Եւ Զուզա որդի Սեփերեայ, որդւոյ
Աղոնեեայ, որդւոյ Յեդեայ, որդւոյ Սա-
38 մարեայ, որդւոյ Սամուեայ։ Սոքա են
որ անցին յանուանս իշխանացն՝ յազգս
իւրեանց, եւ ի տունս տոհմից իւրեանց
39 բազմացան յաճախութեամբ։ Եւ գնա-
ցին մինչեւ ի գալ [13]ի Գերարա՝ մինչեւ
յարեւելից [14]Գայեայ, խնդրել արօտս
40 անասնոց իւրեանց. Եւ գտին արօտս
բազումս եւ բարիս. եւ երկիր ընդար-
ձակ առաջի նոցա, եւ խաղաղութիւն
եւ հանդարտութիւն. վասն զի յորդւոցն
Քամայ էին որք բնակէին անդ յառաջ։
41 Եւ եկին նոքա գրեալք յանուանէ յա-
ւուրս Եզեկեայ արքայի Յուդայ, եւ հա-
րին զբնակիչս նորա, եւ զՄինեցիսն զորս
գտին անդ, եւ նզովեցին զնոսա մին-
չեւ յօրս յայս, եւ բնակեցին փոխանակ
նոցա. վասն զի արօտս անասնոց իւր-
42 եանց գտին անդ։ Եւ ի նոցանէ յորդ-
ւոցն Շմաւոնի գնացին ի լեառն Սէիրայ
արք հինգ հարեւր, եւ Փաղատիա եւ
Նովարիա եւ Հռափայիա եւ Ոզիէլ՝ որ-
43 դիք [15]Յեթեսեայ՝ իշխանք նոցա. Եւ
հարին զմնացորդսն որք էին մնացեալք
յԱմաղեկայ, եւ բնակեցին անդ մինչեւ
յօրս յայս։

ԳԼ. Ե

1 Եւ որդիք Ռուբենի՝ անդրանկանն Իս-
րայելի, վասն զի նա էր անդրանիկ. եւ
յելանելն նորա յանկողինս հօր իւրոյ՝
ետ զօրհնութիւն նորա որդւոյ իւրում
Յովսեփայ՝ որդւոյ Իսրայելի. եւ ոչ
համարեցաւ յազգ յանդրանկութեանն
2 իւրում. Վասն զի Յուդա զօրաւոր էր
ուժով յեղբարսն իւրում. եւ [16]էր իշ-
խան նոցա. եւ եղեւ օրհնութիւնն"
3 Յովսեփայ։ Որդիք Ռուբենի անդրան-
կանն Իսրայելի՝ Ենովք եւ Փաղղուս, Ես-

[1]Օրին. Նոյեմայ էին հայր Կէիլայ՝ Կարմեցի, եւ Յեսթեմոն Մաքաթացի [2]Օրին. Բենանան [3]Օրին. որդիք Յեսսեայ՝ Զոհեթ եւ Բենզոհեթ [4]Օրին. տոհմք տանն բեհեզագործաց ի տան Ասբեայ։ [5]Օրին. Յասուբի-ղեհեմ. եւ այսոքիկ գրոյք հինգ [6]Օրին. ի սպասու նորա [7]Օրին. պակասէ [8]Օրին. վեշտասան [9]Օրին. վեց [10]Օրին. ի Բեթմարքաբովթ եւ յԱսերսուսիմ եւ ի Բեթբարէի եւ ի Սաարայիմ [11]Օրին. աւանք նոցա, Եթամ եւ Ային, Ռեմոն [12]Օրին. աւանք նոցա որ շուրջ զքաղաքօքս այսոքիւք

[13]Օրին. ի Կեդովրա [14]Օրին. հովտին [15]Օրին. Յեսեայ [16]Օրին. իշխանն՝ ի նմանէ, եւ եղեւ անդրանկութիւնն

4 րովմ եւ Քարմի։ [1]Որդիք Յովելայ,
5 Սեմէի, եւ Բերենա որդի նորա, եւ որ-
դիք Գովգայ. որդիք Սեմէի, որդի նո-
6 րա Բաաղ", Որդի նորա Բեէրա, զոր
գերեաց Թագղաթփաղասար արքայ Ա-
սորեստանի. նա էր իշխան Ռուբենի։
7 Եւ եղբարք նորա ի տոհմին իւրեանց,
եւ ի վիճակին իւրեանց. յազգին իւր-
8 եանց իշխան [2]Յովէլ եւ Զաքարիա։ Եւ
Բաղէ որդի Ոզուզայ, որդի Սեմայ, որդի
Յովելի. նա բնակեաց յԱրոյեր եւ ի
9 Նաբաւ եւ ի Բեղմաոն. Եւ յարեւելս
բնակեաց, մինչեւ ի գալ յանապատն ի
գետոյն Եփրատայ. վասն զի անասուն
10 բազում էր նոցա ի Գաղաադ։ Եւ յա-
ւուրսն Սաւուղայ արարին պատերազմ
ընդ [3]բնակիչսն, եւ անկան ի ձեռս նո-
ցա [4]բնակեալքն ի խորանսն" մինչեւ յա-
մենայն յարեւելից Գաղաադու։
11 Որդիք Գադայ յանդիման նոցա բնա-
12 կեցին ի Բասան մինչեւ ի Սեղքէ, Յո-
վէլ անդրանիկն, եւ Սափա երկրորդն,
13 եւ Անայի [5]որ է դպիր" ի Բասան. Եւ
եղբարք նոցա [6]բնակեցան ի տունս տոհ-
միցն իւրեանց. Միքայէլ եւ Մոսողամ
եւ Սովբայէ եւ Յովրէ եւ Յաքան եւ
14 Ազիա եւ Ովբէր, եւթն։ Սոքա որդիք
Աբիքայեայ, որդւոյ Ուրիայ, որդւոյ [7]Ա-
դայի, որդւոյ Գաղաադու, որդւոյ Մի-
քայելի, որդւոյ Յեսեսայ, որդւոյ Յեզ-
15 դայեայ, Որդւոյ [8]Աքիթուզայ, որդւոյ"
16 Աբդիելի, որդւոյ Գունեայ. Իշխան տան
տոհմից [9]բնակչաց ի Գաղաադ, ի Բա-
սան եւ յաւանս նոցա, եւ յամենայն
[10]շուրջ գաւառսն Սարոնեայ մինչեւ յելս
17 ամենեցուն համարոցն նոցա", յաւուրս
Յովաթամայ արքայի Յուդայ, եւ յա-
ւուրս Յերոբովամայ արքայի Իսրայելի։
18 Որդիք Ռուբենի եւ Գադայ եւ կիսոյ
ցեղին Մանասէի՝ յորդւոցն զօրութեան,
արք որ առնուին վահանս եւ սուսերս,
եւ լարէին աղեղունս, եւ ուսեալ էին
պատերազմ, քառասուն եւ չորք հա-
զարք եւ եւթն հարեւր եւ վաթսուն,
19 որք ելանէին ի մարտ, Եւ առնէին պա-
տերազմ ընդ Հագարացիսն եւ ընդ Տու-
րեցիսն եւ ընդ Նափեսացիսն եւ ընդ
20 Նադաբացիսն [8]եւ ընդ Նաբիմացիսն". Եւ
զօրացան ի վերայ նոցա, եւ տուան ի ձեռս
նոցա Հագարացիքն եւ [11]ամենայն խո-
րանք նոցա". վասն զի առ Աստուած գո-
չեցին ի պատերազմին՝ եւ լուաւ նո-
21 ցա, զի յուսացան ի նա։ Եւ գերեցին
[12]զպատրաստութիւն նոցա, ուղտս [13]հինգ
հազար, եւ յոչխարաց երկերիւր եւ յիսուն
հազար, էշս երկուս հազարս, եւ ոգիս ա-
22 րանց հարեւր հազար. Վասն զի վիրա-
ւորք բազումք անկան, զի [14]ի Տեառնէ
եղեւ պատերազմն. եւ բնակեցին փո-
խանակ նոցա մինչեւ ի գերութիւնն
23 [6]իւրեանց։ Եւ կէս ցեղին Մանասէի
բնակեաց յերկրին Բասանայ մինչեւ ի
Բաաղերմոն եւ Սանիր, եւ ի լեառնն
Ահերմոնի [6]եւ ի Լիբանան". ինքեանք
24 բազմացան։ Եւ այսոքիկ իշխանք տանց
տոհմից նոցա. Ովփեր եւ Յեսի եւ Ե-
դիէլ եւ Եզրիէլ եւ Յերեմիա եւ Յովդիա
եւ Իդիէլ, արք զօրաւորք ուժով, արք
անուանիք իշխանք տանց տոհմիցն իւր-
եանց։
25 Եւ ուխտազանց եղեն յԱստուծոյ հարցն
իւրեանց, եւ պոռնկեցան զհետ աս-
տուածոց օտարաց երկրին զորս եբարձ
26 Աստուած յերեսաց նոցա։ Եւ յարոյց
Աստուած Իսրայելի զհոգին [15]Փանովքայ
արքային Ասորեստանեայց, եւ զհոգին
Թագղաթփաղասարայ արքային [16]Սու-
բայ, եւ գերեաց զՌուբէն եւ զԳադ"
եւ զկէս ցեղին Մանասէի, եւ տարաւ
զնոսա ի Քաղա եւ ի Քաբովր [17]առ գե-
տեղերբն Գովզանայ, մինչեւ յօրս յայս։

Գլ. Զ

1 Որդիք Ղեւեայ՝ Գերսոն, Կահաթ եւ
2 Մերարի։ Որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ
3 Իսահառ, Քեբրոն եւ Ոզիէլ։ Եւ որդիք
Ամրամայ՝ Ահարոն եւ Մովսէս եւ Մա-
րիամ. եւ որդիք Ահարոնի՝ Նադաբ եւ
4 Աբիուդ, Եղիազար եւ Իթամար։ Եւ
Եղիազար ծնաւ զՓենեէս, Փենեէս ծնաւ
5 զԱբեսու, Աբեսու ծնաւ զԲոկկի,

[1] Եբր. Որդիք Յովելայ, Սեմայիա՝ որդի նորա, Գոգ՝ որդի նորա, Սեմէի՝ որդի նորա, (5) Միքա՝ որդի նորա, Ռէայա՝ որդի նորա. Բաաղ՝ որդի նորա [2] Եբր. Յէհէլ [3] Եբր. Հագարացիս [4] Եբր. եւ բնակեցին ի խորանս նոցա [5] Եբր. եւ Սափատ [6] Յ Եբր. դոյլաւ [7] Եբր. Յարոյայ [8] Եբր. Բուզայ. (15) Աքի որդի [9] Եբր. նոցա, (16) Եւ բնակեցին [10] Եբր. արուարձանս Սարոնեայ մինչեւ յելս նոցա։ (17) Ամենեքին սոքին յազգահամար

[11] Եբր. ամենեքին որ ընդ նոսա [12] Եբր. զանասունս [13] Եբր. յիսուն [14] Եբր. յԱստուծոյ [15] Եբր. Փուղայ [16] Եբր. Ասորեստանեայց, եւ գերեաց զՌուբենեանսն եւ զԳադեանս [17] Եբր. եւ ի Հարա եւ առ

6 Բոկկի ծնաւ զՈզիա, Ոզիա ծնաւ զԱ-
րէաս, Արէաս ծնաւ զՄարէովթ, Մա-
7 րէովթ ծնաւ զԱմարիաս, Ամարիաս
8 ծնաւ զԱքիտովբ, Աքիտովբ ծնաւ զՍա-
9 դովկ, Սադովկ ծնաւ զԱքիմաաս, Աքի-
10 մաաս ծնաւ զԱզարիաս, Ազարիաս ծնաւ
զՅովնաս, Յովնաս ծնաւ զԱզարիաս.
սա էր քահանայ ի տանն Աստուծոյ,
11 զոր շինեաց Սողոմոն յԵրուսաղէմ։ Եւ
ծնաւ Ազարիա զԱմարիաս, Ամարիաս
12 ծնաւ զԱքիտովբ, Աքիտովբ ծնաւ զՍա-
դովկ, Սադովկ ծնաւ զՍեղղում, Սեղ-
13 ղում ծնաւ զՔեղկիաս, Քեղկիաս ծնաւ
14 զԱզարիաս, Ազարիաս ծնաւ զՍարեաս,
15 Սարեաս ծնաւ զՅովսեդեկ, Եւ Յովսե-
դեկ գնաց ի գերութեանն ընդ Յուդայի
եւ Երուսաղեմի ի ձեռն Նաբուքոդոնո-
սորայ։
16 Որդիք Ղեւեայ՝ Գերսոն, Կահաթ եւ
17 Մերարի։ Եւ այսոքիկ անուանք որդ-
18 ւոցն Գերսոնի՝ Ղոբենի եւ Սեմէի։ Եւ
որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ Իսահառ,
19 Քեբրոն եւ Ոզիէլ։ Որդիք Մերարեայ՝
Մոողի եւ Մուսի. եւ այսոքիկ տոհմք
Ղեւեայ ըստ ազգին իւրեանց։
20 Գերսոնի՝ [1]Ղոբենայ որդւոյն իւրոյ,
21 Յեթթի որդի նորա, Յովաք որդի նո-
րա, Աբդիու" որդի նորա, Զարա որդի
նորա, Յաթրի որդի նորա։
22 Որդիք Կահաթու՝ [2]Իսահառ որդի նո-
23 րա, Կորխ որդի նորա, Ասիր որդի նո-
րա, Եղկանա որդի նորա, Աբիասափ որ-
24 դի նորա, Ասիր որդի նորա, Թաաթ
որդի նորա, Ուրիէլ որդի նորա, Ոզիաս
25 որդի նորա, Սաւուղ որդի նորա։ Եւ
որդիք Եղկանայ՝ Ամաս եւ Աքիմովթ,
26 Եղկանա [3]որդի նորա", Սուփի որդի
27 նորա, Նահաթ որդի նորա, Եղիաբ
որդի նորա, Յերոամ որդի նորա, Եղ-
28 կանա որդի նորա։ Որդիք Սամուելի՝ ան-
դրանիկ նորա Յովէլ եւ երկրորդն Աբիա։
29 Որդիք Մերարեայ՝ Մոողի, [4]Նաբար.
Ղոբենի որդի նորա, Սեմէի որդի նորա,
30 Ոզա որդի նորա, Սամաա որդի նորա,
Անգիա որդի նորա, Ասիա որդի նորա։
31 Եւ սոքա են զորս կացոյց Դաւիթ ի
վերայ երգեցողացն ի տան Տեառն ի դա-
32 դարեցուցանել զտապանակն. Եւ էին
պաշտօնեայք առաջի խորանին տանն
վկայութեան նուագարանօք, մինչեւ շի-
նեաց Սողոմոն զտունն Տեառն յԵրու-
սաղէմ. եւ կացին ի կարգին իւրեանց
33 ի պաշտաման իւրեանց։ Եւ սոքա են
որ կային եւ որդիք իւրեանց. ‘Էման՝
Թոռն Սամուելի, ի Կորխայ Կահաթա-
ցի ։" Յորդւոցն Կահաթու՝ Էման սաղ-
մոսանուագ, որդի Յովելի, որդւոյ Սա-
34 մուելի, Որդւոյ Եղկանայի, որդւոյ Յե-
րոամայ, որդւոյ Եղիելի, որդւոյ Թով-
35 կեայ, Որդւոյ Սուփեայ, որդւոյ Եղ-
կանայ, որդւոյ Մաաթայ, որդւոյ Ամա-
36 սեայ, Որդւոյ Եղկանայ, որդւոյ Յովե-
լի, որդւոյ Ազարեայ, որդւոյ Սափա-
37 նայ, Որդւոյ Թաաթայ, որդւոյ Ասի-
րայ, որդւոյ Աբիասաբայ, որդւոյ Կոր-
38 խայ, Որդւոյ Իսահառայ, որդւոյ Կա-
հաթու, որդւոյ Ղեւեայ, որդւոյ Իսրա-
39 յելի։ Եւ եղբայր նորա Ասափ, որ կայր
ընդ աջմէ նորա. Ասափ որդի Բարա-
40 քեայ, որդւոյ Սամաայ, Որդւոյ Մի-
քայելի, որդւոյ Բաասեայ, որդւոյ Մեղ-
41 քեայ, Որդւոյ Աթանեայ, որդւոյ Զարեայ,
42 որդւոյ Յադեայ, Որդւոյ [5]Ուրիայ, որդւոյ
43 Զամմայ, որդւոյ Սեմեայ, Որդւոյ Յեթեայ,
44 որդւոյ Գերսոնի, որդւոյ Ղեւեայ։ Եւ
որդիք Մերարեայ եղբարք նոցա ի ձախ-
մէ. Եթան որդի Կիսանայ, որդւոյ Աբ-
45 դեայ, որդւոյ Մաղուենայ, Որդւոյ Ասե-
բեայ, որդւոյ Ամեսսեայ, որդւոյ Քեղ-
46 կեայ, Որդւոյ Ամասեայ, որդւոյ Բաա-
47 նայ, որդւոյ Սեմերայ, Որդւոյ Մոո-
ղայ, որդւոյ Մուսեայ, որդւոյ Մերա-
48 րեայ, որդւոյ Ղեւեայ։ Եւ եղբարք նոցա
ըստ տանց տոհմից իւրեանց՝ Ղեւտացիք,
տուեալք յամենայն ի գործ պաշտաման
խորանին տանն Աստուծոյ։
49 Եւ Ահարոն եւ որդիք նորա ծխէին
խունկս ի վերայ սեղանոյն ողջակիզաց
եւ ի վերայ սեղանոյն խնկոցն, յամե-
նայն ի գործ սրբութեան սրբութեանցն,
քաւել վասն Իսրայելի ըստ ամենայնի
զոր պատուիրեաց Մովսէս ծառայ Աս-
50 տուծոյ։ Եւ սոքա են որդիք Ահարոնի.
Եղիազար որդի նորա, Փենեէս որդի
51 նորա, Աբիսու որդի նորա, Բոկկի որ-
52 դի նորա, Ոզիա որդի նորա, Զարա որ-
դի նորա, Մերայովթ որդի նորա, Ամա-
53 րիա որդի նորա, Աքիտովբ որդի նորա,
Սադովկ որդի նորա, Աքիմաաս որդի նորա։

---

[1] Եբր. Ղոբեն որդի նորա, Յեթ որդի նորա, Զամմա որդի նորա, (21) Յովաք որդի նորա. Ադդով
[2] Եբր. Ամինադաբ [3] Եբր. (26) Որդիք Եղկանայ
[4] Յեբր. [illegible]
[5] Եբր. Եթանայ

54 Եւ այսոքիկ են բնակութիւնք նոցա ի
գեօղս իւրեանց, ի սահմանս իւրեանց՝
որդւոյն Ահարոնի՝ ի տոհմին Կահա-
թու. վասն զի [1]նա եղեւ խիստ իշխան"։
55 Ետուն նոցա զՔեբրոն յերկրին Յուդայ,
եւ [2]զզատուցեալսն նորա շուրջ զնո-
56 վաւ. Եւ զդաշտն քաղաքին. եւ զգեղսն
նորա ետուն Քաղեբայ որդւոյ Յեփո-
57 նեայ։ Եւ որդւոցն Ահարոնի ետուն
զքաղաքս ապաւինութեանցն, զՔեբ-
րոն եւ զՂոբնա, եւ շուրջ զզատու-
ցեալսն նորա. եւ զՅեթեր՝ եւ [3]զզա-
տուցեալսն նորա, եւ" զԵսթամով՝ եւ
58 զզատուցեալսն նորա, Եւ զԵղոն՝ եւ
զզատուցեալսն նորա, եւ զԴաբիր՝ եւ
59 զզատուցեալսն նորա, Եւ զԱսան՝ եւ
զզատուցեալսն նորա, եւ զԲեթսամիւս՝
եւ զզատուցեալսն նորա, [3]եւ զԲեթեր՝
60 եւ զզատուցեալսն նորա։" Եւ ի ցեղէն
Բենիամենի, զԳաբա՝ եւ զզատուցեալսն
նորա, եւ զԳաղեմէթ՝ եւ զզատուցեալսն
նորա, եւ [3]զՂաբեէ՝ եւ զզատուցեալսն
նորա," զԱնաթովթ՝ եւ զզատուցեալսն
նորա, [3]զԱնքովս՝ եւ զզատուցեալսն
նորա." ամենայն քաղաքք [4]չորեքտա-
սան, քաղաքք տոհմից իւրեանց։
61 Եւ որդւոյն Կահաթու մնացելոց ըստ
տոհմից իւրեանց, ի ցեղէ կիսոյ ցեղին
Մանասէի՝ վիճակաւ քաղաքս տասն։
62 Եւ որդւոցն Գերսոնի ըստ տոհմից իւր-
եանց, ի ցեղէն Իսաքարայ եւ ի ցեղէն
Ասերայ եւ ի ցեղէն Նեփթաղիմայ եւ ի
ցեղէն Մանասէի ի Բասան՝ քաղաքս ե-
րեքտասան։
63 Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ տոհմից
իւրեանց, ի ցեղէն Ռուբենի եւ ի ցե-
ղէն Գադայ եւ ի ցեղէն Զաբուղոնի,
վիճակաւ քաղաքս երկոտասան։
64 Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Ղեւտաց-
ւոցն զքաղաքսն, եւ շուրջ զզատու-
65 ցեալսն նոցա։ Եւ ետուն վիճակաւ ի ցեղէ
որդւոյն Յուդայ եւ ի ցեղէ որդւոյն Շմա-
ւոնի եւ ի ցեղէ որդւոցն Բենիամենի,
զքաղաքսն զայնոսիկ զորս կոչեցին յա-
66 նուանէ։ Եւ տոհմից որդւոցն Կահաթու
եղեն քաղաքք սահմանաց իւրեանց ի ցե-
67 ղէն Եփրեմի։ Եւ ետուն նոցա զքա-
ղաքսն ապաւինի, զՍիւքեմ եւ շուրջ
զզատուցեալսն նորա ի լերինն Եփրեմի,

[1] Եբր. Նոցա եղեւ վիճակն առաջին [2] Եբր. զարուարձանսն. այսպէս և ի ներքոյ [3] Եբր. պակաս [4] Եբր. երեքտասան

եւ զԳազեր՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
68 Եւ զՅեկմաամ՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
եւ զԲեթորոն՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
69 Եւ զԵղոմն՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
եւ զԳեթրեմոն՝ եւ զզատուցեալսն նորա։
70 Եւ ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի զԵներ՝ եւ
զզատուցեալսն նորա, եւ զԻբղաամ՝
եւ զզատուցեալսն նորա, ըստ տոհմից
որդւոցն Կահաթու մնացորդաց։
71 Որդւոցն Գերսոնի [3]ըստ տոհմից իւր-
եանց" ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի, զԳո-
ղոմն ի Բասան՝ եւ շուրջ զզատուցեալսն
նորա, զԱստարովթ՝ եւ զզատուցեալսն
72 նորա։ Եւ ի ցեղէն Իսաքարայ՝ զԿեդէս
եւ զզատուցեալսն նորա, [5]զԿադիր՝ եւ
73 զզատուցեալսն նորա, Հռամովթ՝ եւ
զզատուցեալսն նորա, զԱնամ՝ եւ զզա-
74 տուցեալսն նորա. Եւ ի ցեղէն Ասերայ՝
զՄասաղ եւ զզատուցեալսն նորա,
զԱւդոն՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
75 զՅակակ՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
զՀռովբ՝ եւ զզատուցեալսն նորա.
76 Եւ ի ցեղէն Նեփթաղիմայ՝ զԿեդէս ի
Գալիլեա՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
[6]զՔամով եւ զզատուցեալս նորա, զԿա-
րիաթեմ՝ եւ զզատուցեալսն նորա։
77 Եւ որդւոցն Մերարեայ մնացորդաց,
ի ցեղէն Զաբուղոնի՝ [3]զՅեկնամն եւ
զզատուցեալսն նորա, զԿադէս՝ եւ զզա-
տուցեալսն նորա," զՀռեմոն՝ եւ զզա-
տուցեալսն նորա, զԹաբովր՝ եւ զզա-
78 տուցեալսն նորա։ Եւ յեզերն Յորդա-
նանու Երիքովի, [7]յարեւմտից Յորդա-
նանու, ի ցեղէն Ռուբենի, զԲոսոր յա-
նապատին եւ զզատուցեալսն նորա,
եւ զՅասա եւ զզատուցեալսն նորա,
79 Եւ զԿադեմովթ՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
եւ զՄեփաաթ՝ եւ զզատուցեալսն նորա։
80 Եւ ի ցեղէն Գադայ, զՌամովթ ի Գա-
ղաադ՝ եւ զզատուցեալսն նորա, եւ
զՄանայեմ՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
81 Եւ զԵսեբոն՝ եւ զզատուցեալսն նորա,
եւ զՅազեր՝ եւ զզատուցեալսն նորա։

Գլ. Է

1 Եւ սոքա են որդիք Իսաքարայ. Թով-
ղա եւ Փուա եւ Յասուբ եւ Սամրամ,
2 չորք։ Եւ որդիք Թովղայ՝ Ոզիա եւ Հռա-
փայիա եւ Յերիէլ եւ Յեմու եւ Յե-
բամ եւ Սամուէլ, իշխանք ըստ տանց

[5] Եբր. զՆաբարաթ [6] Եբր. զՀամմոն [7] Եբր. յարեւելից

տոհմից իւրեանց. [1]եւ Թուղ եւ Անան",
զօրաւորք ուժով ըստ ազգին իւրեանց.
եւ [2]զունիցն նոցա յաւուրս Դաւթայ՝
քսան եւ երկու հազարք եւ վեց հա-
3 րեւր։ Եւ որդիք Ոզիայ՝ Յեզերիաս, եւ
որդիք Յեզերեայ՝ Միքայէլ եւ Աբդիաս
եւ Յովէլ եւ Յեսիաս. [3]իշխանք ամենեք-
4 եան։ Եւ ընդ նոսա ըստ ազգին իւրեանց,
ըստ տանց տոհմից իւրեանց, զօրաւորք
կարգեալք ի պատերազմ՝ երեսուն եւ վեց
հազար. վասն զի բազմացուցին կանայս եւ
5 որդիս։ Եւ եղբարք նոցա յամենայն տոհմսն
Իսաքարայ զօրաւորք ուժով, ութսուն
եւ եւթն հազար՝ թիւ նոցա ամենեցուն։
6 Որդիք Բենիամինի՝ Բաղէ եւ Բոքոր
7 եւ Ադիէլ, երեք։ Սոքա են որդիք Բա-
ղեայ՝ Ասերոն եւ Ոզիա եւ Ոզիէլ եւ Ե-
րեմոլթ եւ Ուրի, հինգ. իշխանք տանց
տոհմից իւրեանց զօրաւորք ուժով. եւ
թիւ նոցա քսան եւ երկու հազարք եւ
8 երեսուն եւ չորք։ Եւ որդիք Բոքորեայ՝
Զամարիաս եւ Յովաս եւ Եղիազար եւ
Եղիողէ եւ Ամրի եւ Երիմոլթ եւ
Աբիու եւ Անաթոլթ եւ Եղմեթեմ. ա-
9 մենեքեան սոքա որդիք Բոքորեայ, Իշ-
խանք տանց տոհմիցն իւրեանց ըստ ազ-
գին իւրեանց զօրաւորք ուժով. եւ թիւ
10 նոցա քսան հազար եւ երկերիւր։ Եւ
որդիք Ադիելի՝ Բաղաան, եւ որդիք Բա-
ղաանու՝ Յէուս եւ Բենիամին եւ Աւովդ
եւ Քանաան եւ Զեդան եւ Թարսիս եւ
11 Աքիսաար։ Ամենեքեան սոքա որդիք
Ադիելի, իշխանք տոհմիցն իւրեանց զօ-
րաւորք ուժով, եւթնեւտասն հազար եւ
երկերիւր, որք ելանէին զօրութեամբ
12 պատերազմել։ Եւ Սափիմ եւ [4]Աբիմ եւ
որդիք Սովրայայ՝ Սոբու, եւ որդի նո-
րա Յաթեր"։
13 Որդիք Նեփթաղիմայ՝ Յասիէլ եւ Գով-
նի եւ [5]Սահառ եւ Սեղղում. որդիք Բաղղայ։
14 Որդիք Մանասէի՝ Եսրիէլ՝ զոր ծնաւ
[6]նմա հարճն իւր Ասորի. եւ ծնաւ զՄա-
15 քիր զհայրն Գաղաադու. Եւ Մաքիր
առ կին Սափինայ եւ Սեփինայ, անուն քեռ
նորա Մաաքա եւ անուն երկրորդին Սա-
փաադ. եւ ծնան Սափաադայ" դստերք։
16 Եւ ծնաւ Մաաքա կին Մաքիրայ որդի,
եւ կոչեաց զանուն նորա Փարէս, եւ ա-
նուն եղբօր նորա [7]Սորոմ, եւ որդւոյ նորա
17 Ուղամա"։ Որդի Ուղամայ՝ Բադիմ. սո-
քա են որդիք Գաղաադայ, որդւոյ Մա-
18 քիրայ որդւոյ Մանասէի. Եւ քոյր նո-
րա Մաղէքէթ ծնաւ զԷսուդ եւ զԱբիե-
19 զեր եւ զՄոողա. Եւ էին որդիք Սէ-
միդայ՝ Ային եւ Սիւքեմ եւ Ղակէիա եւ
Անիամ։
20 Եւ որդիք Եփրեմի՝ Սութաղա եւ Բա-
րադ որդի նորա, եւ Թաաթ որդի նո-
րա, եւ Եղիադ որդի նորա, [8]Նոմեէ որ-
21 դի նորա, Զաբեդ որդի նորա, Սութա-
ղա որդի նորա, Եզեր [9]որդի նորա, եւ
Եղէադ որդի նորա". եւ սպանին զնո-
սա արք Գեթացիք ծնեալք յերկրին,
վասն զի իջին առնուլ զանասունս նո-
22 ցա. Եւ սուգ առ Եփրեմ հայրն նոցա
յաւուրս բազումս, եւ եկին եղբարք
23 նորա մխիթարել զնա։ Եւ եմուտ առ
կին իւր, յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ
կոչեաց զանուն նորա Բարիա. վասն զի
[10]ի չար ժամանակի ծնաւ, ասէ, ի տան
24 իմում"։ Եւ դուստր նորա [11]Սէէրա. եւ
Մնացորդօքն այնոքիւք" շինեաց զԲե-
թորոն ներքին եւ [12]զվերին։ Եւ որդիք
25 Ոզանայ" Սէէրա։ Եւ Հռափայէ որդի
նորա, եւ Հռասէփ, եւ Թաղէ որդի
26 նորա, Թաան որդի նորա, Եւ Եղոդան
որդի նորա, Ամիուդ որդի նորա, Եղի-
27 սամա որդի նորա, Նուն որդի նորա,
28 Յեսու որդի նորա։ Եւ կալուածք նոցա
եւ բնակութիւն իւրեանց ի Բեթէլ, եւ
գեղք նորին [13]յարեւելս. Գազեր" եւ
գեղք նորին, եւ Սիւքեմ եւ գեղք
նորին մինչեւ ի Գազա եւ ի գեղսն նո-
29 րա, Եւ մինչեւ ի սահմանս որդւոցն Մա-
նասէի, Բեթսան եւ գեղք նորա, Թա-
նաք եւ գեղք նորա, [14]Գաղաադ եւ
գեղք նորա", Մակեդդով եւ գեղք
նորա, Դովր եւ գեղք նորա. ի նոսա
բնակեցան որդիքն Յովսեփու՝ որդւոյ
Իսրայելի։
30 Որդիք Ասերայ՝ Յեմնա [14]եւ Յասուր"
եւ Յեսուլա եւ Յեսու եւ Բարիա եւ

---

[1] Եբր. Թողայ [2] Եբր. թիւք [3] Եբր. Հինգ իշխանք [4] Եբր. Որիմ՝ որդիք Իրիայ, Հուսիմ՝ որդի Աքերայ [5] Եբր. Յասեր [6] Կամ նմա կին նորա. (Եւ հարճ նորա ասորի ծնաւ զՄաքիր, զհայրն Գաղաադու։ (15) Եւ Մաքիր առ կին որդւոյ անուն Մաաքա, քոյր Ոփիմայ եւ Սուփիմայ։) Եւ անուն երկրորդին Սաղպաադ, և եղեն Սաղպաադայ

[7] Եբր. Սարէս. որդիք նորա Ուղամ եւ Հռակոմ [8] Եբր. և Թաաթ [9] Եբր. և Եղէադ [10] Եբր. չարիք եղեն ի տան նորա [11] Եբր. էր Սէէրա. եւ սա [12] Եբր. զվերին. եւ զՈւզէն [13] Եբր. յարեւելս՝ Նաարա, և յարեւմուտս՝ Գազեր [14] Յեբր. պակաս

31 Սարա քոյր նոցա։ Եւ որդիք Բարեայ՝
Քաբեր եւ Մեղքիէլ. նա ինքն է հայր
32 [1]Զերեթայ. Եւ Քաբեր ծնաւ զՅափա-
ղէտ եւ զՍովմեր եւ զՔովթամ եւ զՍով-
33 ղամ զքոյրն նոցա։ Եւ որդիք Յափա-
ղետայ՝ Բեսեքի, Բամայէլ եւ Ասիթ.
34 սոքա էին որդիք Յափաղետայ։ Եւ որ-
դիք Սովմերայ՝ Աքիու, Հռաագա եւ Ո-
35 բա եւ Արամ։ Եւ որդիք Եղամայ [2]եղ-
բօրն Սովփարայ", Յամանա եւ Սեղէս եւ
36 Ամաաղ։ Որդիք Սովփարայ [3]Առնափար
37 եւ Սուաղ", Եւ Բարի եւ Յեմրա, Բա-
սար եւ Ովդ եւ Սեմա եւ Սաղիսա եւ
38 Յեթեր եւ Բեէրա։ Եւ որդիք Յեթե-
39 րայ՝ Յափինա եւ Փասփա եւ Արա։ Եւ
որդիք Ովղայ՝ Որէք եւ Անիէլ եւ Հռա-
40 յիէլ։ Ամենեքեան սոքա որդիք Ասերայ.
ամենեքեան իշխանք եւ պետք տոհ-
միցն, ընտիրք զօրաւորք ուժով, իշ-
խանք եւ առաջնորդք. եւ թիւ նոցա
ի մարտ պատերազմի՝ արք քսան եւ վեց
հազարք։

ԳԼ. Ը

1 Եւ Բենիամին ծնաւ զԲաղէ զանդրա-
նիկ իւր, եւ զԱսբէղ զերկրորդն, եւ
2 զԱրա երրորդ, Եւ զՆովա չորրորդ, եւ
3 զՀռափա հինգերորդ։ Եւ էին որդիք
4 Բաղեայ՝ Արեդ եւ Գերա եւ Աբիուդ Եւ
5 Աբիսուէ եւ Նեէման՝ Եւ Գերա եւ Սով-
6 փան եւ Քիրամ [5]եւ Սովիմ"։ Սոքա են
որդիք Ովդայ, եւ սոքա իշխանք տոհ-
միցն. բնակէին ի Գաբա, եւ գերեցին
7 զնոսա ի Մանաքաթ. Նեէման եւ Ա-
քիա եւ Գերա, նա ինքն է [6]Եգղամ.
8 եւ ծնաւ զՈզա եւ զԱքիադ. Եւ [7]Սաա-
րիմ ծնաւ զՄովամ, յետ արձակելոյն
9 զնա, եւ Ովսիմ եւ Բաարա"։ Եւ Ադա
կին նորա ծնաւ նմա զՅովբաբ եւ զՍա-
10 բիա եւ զՄովսա եւ զՄեղքամ Եւ զՅեուս
եւ զՍեքիա եւ զՄարմա. սոքա իշխանք
11 տոհմիցն [5]Յովսիմայ։ Եւ ծնաւ [8]Մեով-
12 սիմ զԱբիտովբ եւ զԵղփաղա։ Եւ որ-
դիք Եղփաղայ՝ Եբեր եւ Միսայէլ, Սե-
մեր, եւ նա շինեաց զՈվնով եւ զԼովդ,
13 եւ զգեղս նորա. Եւ զԲարիգա եւ զՍա-
մա. սոքա են իշխանք տոհմից որ բնա-
կէին յԵղամ, եւ սոքա հալածեցին զբնա-
14 կիչսն Գեթայ։ Եւ եղբարք նոցա՝ Սով-
15 սէք եւ Յարիմաթ, Եւ Զաբադիա եւ Ա-
16 րովդ եւ Ադեր Եւ Միքայէլ եւ Յեսփաք
17 եւ Յովաքա, որդիք Բարիգայ։ Զա-
բադիա եւ Մոսոքամ եւ Ազակի եւ
18 Քաբեր Եւ Յեսամարի եւ Եսիեղա եւ
19 Յովբաբ որդիք Եղփաղայ։ Եւ Յակիմ
20 եւ Զէքրի եւ Զաբդի Եւ Եղիովնէ եւ
21 Սաղթի եւ Եղիէլ Եւ Ադայիա եւ
[5]Բերիգա եւ" Բարեա եւ [9]Սամարիամ։
22 Որդիք Ամարեայ," Յեսփան եւ Եբեր
23 եւ Եղիէլ Եւ Աբդոն եւ Զեքրի եւ Անան
24 Եւ Անանիա եւ [5]Ամբրի եւ" Եղամ եւ
25 Անաթովթիա [5]եւ Աթին" Եւ Յեփա-
դիա եւ Փանուէլ՝ որդիք Սովսեկայ։
26 Սամսարիա եւ Սարայիա եւ Գոթողիաս
27 Եւ Արասիաս եւ Հեղիաս եւ Զեքրի,
28 որդիք Երովմայ։ Սոքա իշխանք տոհմից
ըստ ազգին իւրեանց առաջնորդք, եւ
սոքա բնակեցան յԵրուսաղէմ։
29 Եւ ի Գաբաւոն բնակեաց հայրն Գա-
բաւոնի, եւ անուն կնոջ նորա Մաա-
30 քա։ Եւ որդիք նորա՝ անդրանիկ Աբ-
դոն եւ Յեսուր եւ Կիս եւ Բահաղ [6]եւ
31 Նէր" եւ Նադաբ Եւ Գեդուր, եւ [10]եղ-
32 բարք նորա" եւ Զաքար։ Եւ Մակեղովթ
[5]որ ծնաւ զՍամաա. եւ սոքա դէմ յան-
դիման եղբարցն իւրեանց բնակեցան
յԵրուսաղէմ ընդ եղբարսն իւրեանց։
33 Եւ Նէր ծնաւ զԿիս, եւ Կիս ծնաւ
զՍաւուղ, եւ Սաւուղ ծնաւ զՅովնա-
թան եւ զՄեղքիսուէ եւ զԱբինադաբ
34 եւ [11]զԻսմայէլ։ Եւ Յովնաթան ծնաւ
[12]զՄեմփիբաաղ, եւ Մեմփիբաաղ" ծնաւ
35 զՄիքա. Եւ որդիք Միքայի՝ Փիդոն եւ
36 Մաղովք եւ Թարէ եւ Աքազ։ Եւ Ա-
քազ ծնաւ զՅովիդա, եւ Յովիդա ծնաւ
զԳաղեմաթ եւ զԱզեմովթ եւ զԶամբ-
37 րի, եւ Զամբրի ծնաւ զՄոսա, Եւ Մո-
սա ծնաւ զԲանաա եւ զՌափա որդի
նորա, եւ զԵղէաս որդի նորա, եւ զԵ-
38 սէլ որդի նորա։ Եւ Եսիլի վեց որդիք.
եւ այսոքիկ անուանք նոցա, Եզրիկամ
[13]անդրանիկ նորա", եւ Իսմայէլ եւ Սաա-
րիա եւ Աբդիա եւ Անան. ամենեքեան
39 սոքա որդիք Եսիլի։ Եւ որդիք Եսեղ-

[1]Եբր. Բարսաիթայ [2]Եբր. եղբօրն նորա, Սովփա [3]Եբր. Սուա եւ Առնափար եւ Սուաղ [4]Եբր-. յեցին յ[illegible], եւ Աքուբ [5]ՅԵբր. պակասէ [6]Կամ, որ գերեաց զնոսա [7]Եբր. Սաարիմ ծնաւ որդիս ի դաշտին Մովաբու, յետ արձակելոյ զնոսա. զՈվսիմ եւ զԲաարա կանայս իւր [8]Եբր. յՈվսիմայ

[9]Եբր. Սամարաթ, որդիք Սեմէեայ [10]Եբր. Աքիով [11]Եբր. զԵսբաաղ [12]Եբր. զՄերիբաաղ և Մերիբաաղ [13]Կամ, Բոքերու

կանայ եղբօր նորա, Ուղամ անդրանիկ
նորա, եւ Աւաս երկրորդ, եւ Եղիփա-
40 ղէտ երրորդ։ Եւ էին որդիք Ուղամայ
զօրաւորք՝ արք ուժով, որք լարէին ա-
ղեղունս. եւ բազմացուցին որդիս եւ
զորդիս որդւոց, հարիւր եւ [1]յիսուն. ա-
մենեքեան սոքա յորդւոցն Բենիամենի։

ԳԼ. Թ

1 Եւ ամենայն Իսրայէլ ըստ թուոյն իւ-
րեանց գրեալք սոքա ի գիրս թագաւո-
րացն Իսրայելի եւ Յուդայ, [2]հանդերձ
բնակեցելովքն" ի Բաբելոն՝ վասն մեղացն
իւրեանց։
2 Եւ որ բնակեալ էին յառաջին կա-
լուածսն իւրեանց ի քաղաքսն Իսրայե-
լի, քահանայք եւ Ղեւտացիք, [3]որք
3 տուեալ էին". Երուսաղէմ բնակեցան
յորդւոցն Յուդայ եւ յորդւոցն Բենիա-
մենի եւ յորդւոցն Եփրեմի եւ Մանա-
4 սէի։ Եւ Գոթի՝ որդի Ամիուդայ, որդ-
ւոյ Ամարեայ, որդւոյ [4]Փարեսի, որդւոյ
5 Յուդայ։ Եւ ի Սեղոմայ՝ անդրանիկ նո-
6 րա Ասեա, եւ որդիքն նորա։ Եւ յորդ-
ւոցն Զարայի, Յէիէլ եւ եղբարք նորա,
7 վեց հարիւր եւ իննսուն. Եւ յորդւոցն
Բենիամենի՝ Սաղովմ որդի Մոսողայ,
8 որդւոյ Ոդովեայ, որդւոյ Ասանուայ. Եւ
Յեբնաա որդի Յերեմայ, եւ Եղա որդի
Ոզիայ, որդւոյ Միքրայ. եւ Մոսողամ
որդի Սափատայ, որդւոյ Ռագուելի,
9 որդւոյ Յեբանեայ. Եւ եղբարք նոցա ըստ
ազգին իւրեանց, ինն հարիւր յիսուն
եւ վեց. ամենեքեան արք պետք տոհ-
մին իւրեանց, ըստ տանց ազգին իւրեանց։
10 Եւ ի քահանայիցն՝ Յովդայէ եւ Յո-
11 վարիբ եւ Աքին. Եւ Ազարիաս՝ որդի
Քեղկեայ, որդւոյ Մոսողամայ, որդւոյ
Սադովկայ, որդւոյ Մարիովթայ, որդ-
ւոյ Աքիտովբայ. առաջնորդ տանն Աս-
12 տուծոյ. Եւ Ոդլիաս՝ որդի Յերեմեայ,
որդւոյ Փասուրայ, որդւոյ Մեղկեայ. եւ
Մասէ՝ որդի Ադիելի, որդւոյ Եզրայ,
որդւոյ Մոսողամայ, [5]եւ Ղամմովթ՝ որ-
13 դի Ասերայ". Եւ եղբարքն նոցա, իշ-
խանք տանց տոհմից հազար եւ եւթն
հարիւր եւ [6]յիսուն. արք զօրաւորք ու-
ժով ի գործ պաշտաման տանն Աստուծոյ։
14 Եւ ի Ղեւտացւոցն՝ Սամեա որդի Ա-
սովբայ, որդւոյ Եզրիկամայ, որդւոյ Ա-
սաբեայ, [7]որդւոյ որդւոյն" Մերարեայ.
15 Եւ Բակբակ եւ Արէս եւ Գովղէղ եւ
Մաթանիաս որդի Միքայի, որդւոյ Զեք-
16 րեայ, որդւոյ Ասափայ։ Եւ Աբդիաս որ-
դի Սամեայ, որդւոյ Գովղեղայ, որդւոյ
Իդիթունայ. եւ Բարաքիաս որդի Ա-
սայի, որդւոյ Եղկանայ, որ բնակէր ի
17 գեղսն Նետոփաթայ։ Եւ դռնապանք՝
Սադղում եւ Ակուբ եւ Տէղման, Եման,
եւ եղբարք նոցա, Սադղում իշխան։
18 Մինչեւ ցայս վայր, ի դրան թագաւո-
րին յարեւելս. այսոքիկ են [8]դրունք
19 բանակաց որդւոցն Ղեւեայ։ Եւ Սադղում
որդի Կովրեայ, որդւոյ Աբիասափայ, որդ-
ւոյ Կորխայ. եւ եղբարք նորա ի տանէ
հօրն իւրեանց, Կորխացիքն ի վերայ
գործոց սպասուն, որք պահէին զպահ-
պանութիւնս խորանին՝ ինքեանք եւ
հարք իւրեանց ի բանակին Տեառն, եւ
20 պահէին զմուտն։ Եւ Փենեէս որդի Ե-
ղիազարու իշխան էր ի վերայ նոցա [9]ա-
21 ռաջի Տեառն, եւ նոքա" ընդ նմա։ Զա-
քարիաս որդի Մասեղամայ՝ դռնապան
22 դրան խորանին վկայութեան։ Ամենե-
քեան [10]ընտիրք ի դրունս", երկերիւր եւ
երկոտասան. սոքա [11]էին ի սրահսն նո-
ցա, եւ թիւն իւրեանց". եւ զսոսա կա-
ցոյց Դաւիթ եւ Սամուէլ տեսանողն
23 [12]հաւատարմութեամբն նոցա"։ Սոքա եւ
որդիքն իւրեանց էին ի վերայ դրանց
տանն Տեառն, ի տան խորանին [13]որք
24 պահէին" ի չորեսին կողմանս [14]դրանն՝
յարեւելս եւ ի ծովակողմն, ի հիւսիս
25 եւ ի հարաւ։ Եւ եղբարքն նոցա [15]ի սրահսն
իւրեանց, ի մտանելն յեւթն աւուրսն,
ի ժամանակաց ի ժամանակս՝ հանդերձ
26 նոքօք"։ Վասն զի հաւատարմութեամբ
էին չորք զօրաւորք [16]դրանցն, որ էին
Ղեւտացիք ի վերայ տանց շտեմարա-
27 նացն եւ գանձուց տանն Աստուծոյ, Եւ
[17]բանակէին, վասն զի նոցա էր պահ-

[1] Օր. յիսուն [2] Օր. վարեցան ի գերութիւն
[3] Օր. և Նաթանայինք. (տե՛ս Նեեմ. Ժ. 60) [4] Օր. Իմրեայ, որդւոյ Բանեայ. յորդւոցն Փարեսի
[5] Օր. որդւոյ Մեսեղամովթայ, որդւոյ Էմերայ
[6] Օր. վաթսուն

[7] Օր. յորդւոցն [8] Օր. դռնապանք [9] Օր. յառաջագոյն. Տէր էր [10] Օր. դռնապանք ընտիր [11] Օր. գրեցան յազգահամարի ի գեղս իւրեանց [12] Օր. ի պաշտաման իւրեանց [13] Օր. ի պահպանութիւն [14] Օր. կային դռնապանք
[15] Օր. որ ի գեղս իւրեանց՝ գային ի ժամանակաց ի ժամանակս. եւթն եւթն աւուրս լինել ընդ նոսա [16] Օր. դռնապանք [17] Օր. ագանէին շուրջ զտամբն Աստուծոյ

պանութիւնն. եւ նոքա էին ի վերայ
բանալեացն, ընդ առաւօտս առաւօտս
28 [1]բանային զդրունս տաճարին": Եւ ի նո-
ցանէ ի վերայ սպասուց պաշտամանն.
վասն զի թուով բերէին զսպասն եւ
29 թուով տանէին: Եւ ի նոցանէ կային ի
վերայ [2]կահի սրբութեանցն եւ նաշհոյն
եւ գինւոյ եւ իւղոյ եւ կնդրկին եւ այ-
30 լոց խնկոցն: Եւ յորդւոց քահանայիցն
31 էին իւղեփեցայք իւղոյն եւ խնկոցն: Մա-
տաթիաս ի Ղեւտացւոցն, նա էր անդրա-
նիկն Սաղղումայ Կորխացւոյ, [3]հաւա-
տարմութեամբ ի վերայ գործոյ զոհիցն
32 եւ տապակի մեծի քահանային: Եւ Բա-
նէաս Կահաթացի յեղբարցն իւրոց" ի
վերայ հացին առաջադրութեան՝ պատ-
33 րաստել շաբաթէ ի շաբաթ: Եւ սոքա
սաղմոսանուագք, իշխանք տոհմիցն
Ղեւտացւոց, կարգեալք ի սպաս ա-
ւուրցն. վասն զի ի տուէ եւ ի գիշերի
34 էին ի գործն: Սոքա իշխանք տոհմիցն
Ղեւտացւոց, ըստ ազգին իւրեանց իշ-
խանք. եւ սոքա բնակեցան յԵրուսաղէմ:
35 Եւ ի Գաբաւոն բնակեաց հայրն Գաբա-
ւոնի Յեէլ, եւ անուն կնոջ նորա Մաաքա,
36 Եւ որդի նորա անդրանիկ Աբդոն եւ Ծա-
սիր եւ Կիս եւ Բաաղ եւ Ներ եւ Նադաբ
37 Եւ Գեդոր եւ [4]եղբայրք Զաքուրայ՝ Այիոն
38 եւ Զեքրի" եւ Մակեղովթ: Եւ Մակե-
ղովթ ծնաւ զՍամաա. եւ սոքա [5]ի մէջ
եղբարց իւրեանց բնակեցին յԵրուսաղէմ
ընդ եղբարսն իւրեանց:
39 Եւ Ներ ծնաւ զԿիս, եւ Կիս ծնաւ
զՍաւուղ, եւ Սաւուղ ծնաւ զՅովնա-
թան եւ զՄեղքիսուէ եւ զԱբինադաբ
40 եւ [6]զԲաաղ: Եւ որդի Յովնաթանու
41 [7]Մեմփիբաաղ, ծնաւ զՄիքա: Եւ որ-
դիք Միքայի Փիթոն եւ Մաղովք եւ
42 Թարա. Եւ [8]Բաաղ ծնաւ զՅովլադա, եւ
Յովադա" ծնաւ զԳաղէմեթ եւ զԱզա-
43 մովթ, եւ [9]Զամբրի ծնաւ զՄոսա. Եւ
Մոսա ծնաւ [10]զԲանաա, զԱփա" որդի նո-
րա, զԵղէասա որդի նորա, զԵսէլ որդի
44 նորա: Եւ Եսէլի որդիք վեց, եւ այսոքիկ

[1] Յոմս. դուռն [2] Ոմս. կահին և ի վերայ ամենայն կահի [3] Ոմս. պաշտօնեայ ի վերայ գործոյ տապակացն: (32) Յորդւոցն Կահաթացւոց յեղբարց նոցա՝ [4] Ոմս. Աքիով եւ Զաքարիա [5] Ոմս. յանդիման [6] Ոմս. զԱսբաաղ [7] Ոմս. Մերիբաաղ. եւ Մերիբաաղ [8] Ոմս. Աքազ. (42) Եւ Աքազ ծնաւ զՅովադայ. և Յովադա [9] Ոմս. զԶամբրի. և Զամբրի [10] Ոմս. զԲանաա և զՌափայա

անուանք նոցա. [11]Եզրիկամ անդրանիկ
նորա". եւ Իսմայէլ եւ Սաարիա եւ Աբ-
դիա եւ [1]Անանիա եւ" Անան. սոքա որ-
դիք [12]Ասելի:

Գլ. Ժ

1 Եւ [13]այլազգիքն պատերազմեցան ընդ Իս-
րայէլի, եւ [14]փախեան յերեսաց այլազ-
գեացն, եւ անկան վիրաւորք ի լերինս
2 Գեղբուայ: Եւ պնդեցան այլազգիքն
զհետ Սաւուղայ եւ զհետ որդւոցն նո-
րա, եւ հարին այլազգիքն զՅովնաթան
եւ զԱբինադաբ եւ զՄեղքիսուէ զորդիսն
3 Սաւուղայ: Եւ ծանրացաւ պատերազմն
ի վերայ Սաւուղայ, եւ գտին զնա ա-
ղեղնաւորք աղեղամբք [1]եւ ցաւովք",
4 եւ [15]վտանգեցաւ յաղեղանցն": Եւ ասէ
Սաւուղ ցկապարճակիրն իւր, Զգեա
զսուր քո եւ խոցեա զիս դովաւ, մի՛
գուցէ եկեսցեն անթլփատքն այնոքիկ
եւ խաղասցեն ինեւ. եւ ոչ կամեցաւ
կապարճակիրն նորա, վասն զի երկեաւ
յոյժ. եւ առ Սաւուղ զսուրն, եւ ան-
5 կաւ ի վերայ նորա: Եւ ետես կապար-
ճակիրն նորա եթէ մեռաւ Սաւուղ,
անկաւ եւ նա ի վերայ սրոյն իւրոյ եւ
6 մեռաւ: Եւ մեռաւ Սաւուղ եւ երեքին
որդիքն իւր [1]յաւուր յայնմիկ", եւ ա-
մենայն տուն նորա միանգամայն մեռան:
7 Եւ ետես ամենայն այր Իսրայէլի որք
[16]ի հանդիպուանն էին, եթէ փախեաւ
Իսրայէլ եւ եթէ մեռաւ Սաւուղ եւ որ-
դիք նորա, թողին զքաղաքս իւրեանց
եւ փախեան, եւ եկին այլազգիքն եւ
բնակեցան ի նոսա:
8 Եւ եղեւ ի վաղիւն եկին այլազգիքն
կողոպտել զվիրաւորսն, եւ գտին զՍա-
ւուղ եւ զորդիս նորա անկեալս ի լե-
9 րինն Գեղբուայ. Մերկացուցին զնա,
եւ առին զգլուխ նորա եւ զզէն նորա,
եւ առաքեցին յերկիրն այլազգեաց շուր-
ջանակի աւետարանել կռոցն իւրեանց
10 եւ ժողովրդեանն: Եւ եդին զզէն նորա
ի տան աստուածոյն իւրեանց. եւ զգլուխ
նորա [17]եդին ի տան Դագոնայ:
11 Եւ լուան ամենեքեան որ բնակեալ
էին [18]ի Գաղաադ զոր ինչ արարին այլ-
ազգիքն ընդ Սաւուղ [1]եւ ընդ Իսրա-

[11] Կամ, Եզրիկամ, Բոքերու [12] Ոմս. Եսելի [13] Ոմս. Փղշտացիք. այսպէս և յետոյ: [14] Ոմս. փախեաւ այր Իսրայէլի [15] Ոմս. վիրաւորեցաւ յաղեղնաւորացն [16] Ոմս. ի հովտին [17] Ոմս. բեւեռեցին [18] Ոմս. ի Յաբիս Գաղաադու

12յէլ", Եւ յարեան [1]ի Գաղաադէ ամենայն
արք զօրաւորք, եւ առին զմարմինն
Սաւուղայ եւ զմարմինս որդւոց նորա,
եւ բերին ի Յաբիս եւ թաղեցին զոս-
կերս նոցա ընդ կաղնեաւն ի Յաբիս, եւ
13պահեցին աւուրս եւթն: Եւ մեռաւ Սա-
ւուղ յանօրէնութիւնս իւր զորս անօ-
րինեցաւ ի Տէր, ըստ բանին Տեառն զի
ոչ պահեաց. [2]վասն զի" եհարց Սաւուղ
վհկաւն խնդրել, [1]եւ պատասխանի ա-
14րար նմա Սամուէլ մարգարէ," Եւ ոչ
խնդրեաց զՏէր. եւ սպան զնա, եւ
դարձոյց զթագաւորութիւնն՝ Դաւթի
որդւոյ Յեսսեայ:

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ եկն ամենայն Իսրայէլ առ Դաւիթ
ի Քեբրոն եւ ասեն, Ահաւասիկ ոսկերք
2քո եւ մարմինք քո եմք: Եւ յերէկն եւ
յեռանդ, մինչ էր Սաւուղ արքայ, դու
էիր որ հանէիր եւ մուծանէիր զԻսրա-
յէլ. եւ ասաց Տէր Աստուած քո ցքեզ,
Դու հովուեսցես ժողովրդեան իմում Իս-
րայելի, եւ դու լիցիս առաջնորդ ի վե-
3րայ [3]Իսրայելի: Եւ եկին ամենայն ծերքն
Իսրայելի առ արքայ ի Քեբրոն, եւ եդ
արքայ Դաւիթ ուխտ ընդ նոսա ի Քեբ-
րոն առաջի Տեառն. եւ օծին զԴաւիթ
թագաւոր ի վերայ Իսրայելի, ըստ բանին
Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Սամուելի:
4 Եւ գնաց [4]արքայ եւ արք նորա" յԵ-
րուսաղէմ, որ է Յեբուս, եւ անդ Յե-
5բուսացիքն բնակէին յերկրին: Եւ ա-
սեն բնակիչքն Յեբուսայ ցԴաւիթ, Ոչ
մտցես դու այսր. եւ [5]առ զամրոցն Սիո-
6նի, այն է քաղաք Դաւթի: Եւ ասէ
Դաւիթ, Ամենայն որ հարցէ զՅեբու-
սացին յառաջագոյն, եղիցի իշխան եւ
զօրավար. եւ ել յառաջ ի վերայ նորա
Յովաբ որդի Շարուհեայ, եւ եղեւ իշ-
7խան: Եւ նստաւ Դաւիթ յամրոցին,
վասն այնորիկ կոչեաց զնա քաղաք
8Դաւթի: Եւ շինեաց զքաղաքն շուրջա-
նակի, [6]եւ պատերազմեցաւ եւ առ զքա-
9ղաքն": Եւ երթայր Դաւիթ երթալով եւ
մեծանայր, եւ Տէր ամենակալ էր ընդ
նմա:

[1]Եբր. գանգն [2]Եբր. Նաեւ [3]Եբր. ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի [4]Եբր. Դաւիթ եւ ամենայն Իսրայէլ [5]Եբր. ա՛ռ Դաւիթ [6]Եբր. զՄեղոն եւ շուրջանակի. եւ Յովաբ նորոգեաց զմնացորդ քաղաքին

10 Եւ սոքա իշխանք էին զօրացն Դաւ-
թի, որք զօրանային ընդ նմա ի թագա-
ւորութեան նորա, ընդ ամենայն Իսրա-
յելի, որք թագաւորեցուցանէին զնա
ըստ բանին Տեառն ի վերայ Իսրայելի:
11Եւ այս թիւ զօրաւորացն Դաւթի. Իզ-
բաամ որդի Աքամանի, [7]առաջին յե-
րիցն. նա ձգեաց զսուրն իւր միան-
գամ ի վերայ երեք հարեւր վիրաւո-
րացն" ի միում ժամանակի:
12 Եւ յետ նորա Եղիազար որդի Դով-
դայ Աքուքացւոյ. նա յերիս զօրաւորսն
13[8]էր ընդ Դաւթայ ի Փասսոդոմին: Եւ"
այլազգիքն ժողովեցան անդր ի պատե-
րազմ. եւ էր մասն ինչ անդաստանին
լի գարեաւ, եւ զօրն փախեաւ յերեսաց
14այլազգեացն: Եւ [9]եկաց ի մէջ մասինն
եւ պահեաց" զնա. եւ հարին զայլազ-
գիսն, եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ:
15 Եւ իջին երեք յերեսուն իշխանացն ի
վէմն առ Դաւիթ յայրն Ոդողոմայ. եւ
բանակ այլազգեացն էր բանակեալ ի
16հովտին [10]սկայից: Եւ Դաւիթ յայնժամ
էր յամրոցին, եւ զօր այլազգեացն էր
17յայնժամ ի Բեթղեհեմ: Եւ ցանկացաւ
Դաւիթ եւ ասէ, Ո՞ արբուցանէր ինձ
ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհեմի որ առ
18դրանն է: Եւ պատառեցին երեքն զբա-
նակ այլազգեացն, եւ հանին ջուր ի
ջրհորոյն Բեթղեհեմի որ է առ դրանն,
եւ առին եւ եկին առ Դաւիթ. եւ ոչ
կամեցաւ Դաւիթ ըմպել զայն, եւ նուի-
19րեաց զայն Տեառն, Եւ ասէ, [11]Քաւիչ
լիցի ինձ Աստուած" առնել զբանդ զայդ,
[12]եթէ զարիւն արանցդ այդոցիկ արբից
յանձինս իւրեանց. վասն զի ոգւովքն իւր-
եանց բերին զայդ, եւ ոչ կամեցաւ ըմ-
պել զայն. զայս արարին երեք զօրա-
ւորքն:
20 Եւ Աբեսսա եղբայր Յովաբու էր իշ-
խան երիցն. նա ձգեաց [13]զսուրն ի վե-
րայ վեց հարեւր վիրաւորացն ի միում
21ժամանակի". Եւ նա էր անուանի ի մէջ
[14]երիցն ի վերայ նոցա", քան զերկուսն

[7]Եբր. առաջին զօրավարաց (կամ երեսնից). Նա ձգեաց զնիզակ իւր ի վերայ երեք հարիւրոց, սպան զնոսա [8]Եբր. էր. (13) Նա էր ընդ Դաւթայ յԱփփոդոմին. եւ [9]Եբր. կացին ի մէջ արտին եւ ազատեցուցին [10]Կամ, Ռափայնոց [11]Եբր. Քաւ լիցի ինձ յԱստուծոյ իմմէ [12]Եբր. միթէ [13]Եբր. զնիզակն ի վերայ երեքհարիւրոց եւ սպան զնոսա [14]Եբր. երեքն. (21) Յերեց անտի

փառաւորագոյն, եւ էր նոցա իշխան,
եւ մինչ յերիսն ոչ ժամանէր։
22 *Եւ Բանեա որդի Յովիդայեայ, [1]որ-*
դի առն զօրաւորի. բազում էին գործք
նորա ի Կաբսեսղայ. նա եհար զերկուս
[2]որդիսն Արիել Բանեայ". եւ նա էջ եւ
եհար զառեւծն ի մէջ գբին յաւուր ձեան։
23 *Նա եհար զայրն Եգիպտացի զայր երե-*
ւելի հնգկանգնեան, եւ ի ձեռն Եգիպ-
տացւոյն նիզակ իբրեւ զատորի ոստայ-
նանկաց. եւ էջ առ նա Բանեա բրաւ,
եւ եհան ի ձեռանէ Եգիպտացւոյն զնի-
զակն, եւ սպան զնա նիզակաւն նորին։
24 *Զայս արար Բանեա որդի Յովիդայեայ.*
եւ անուն նորա ի մէջ երից զօրաւո-
25 *րաց. Քան [3]զերիսն փառաւորագոյն, եւ*
առ երիսն ոչ ժամանէր. եւ կացոյց զնա
Դաւիթ ի վերայ [4]տոհմին իւրոյ։
26 *Եւ ահա էին զօրաւորք զօրացն. Ա-*
սայէլ եղբայր Յովաբայ, Եղէանան որ-
27 *դի Դոդայի ի Բեթղեհեմէ, Սամովթ*
28 *Արովրացի, Գեղէս Փաղոնացի, [5]Ոիրէ*
որդի Թեկուացւոյն", Աբիեզեր Անաթով-
29 *թացի, Սովբաք Ասովթացի, Եղիաբ*
30 *Ոխնացի, Մովարէ Նետոփաթացի, Ե-*
ղեադ որդի Բաանայ Նետոփաթացւոյ,
31 *Եթայի որդի Հռեփայի ի բլրոյն Բենիա-*
32 *մենի. Բանեա Փարաթոնացի, Ուրի [6]ի*
Նեքեղայ, Գաասաբիէլ Սարափթացի":
33 *Ազամովթ Բարումացի, Եղիաբա Սաղա-*
34 *բոնացի, [7]Որդի Ասամայ Գովթնացւոյ՝*
Յովնաթան որդի Սագէի Արարացւոյ,
35 *Աքիամ որդի Սաքարայ Արարացւոյ,*
36 *Եղիփաաղ որդի Ովրայ, Ոփեր Մե-*
37 *քուրաթացի, Աքիա Փելոնացի, Ասա-*
րա Կարմեղացի, Նաարէ որդի Ազբեայ,
38 *Յովէլ եղբայր Նաթանայ, Մաբար որ-*
39 *դի Ագարայ, Սեղեկ Ամոնացի, Նաար*
Աբերոնացի՝ կապարճակիր Յովաբայ որդ-
40 *ւոյ Շարուհեայ, Իրաս Ութեթացի, Գա-*
41 *րեբ Յեթերացի, Ուրիաս Քետացի, Զա-*
42 *բադ որդի Աղայեայ [8]Որդւոյ Սեզքայ ի*
Ռուբենայ, իշխան ի վերայ երեսնիցն",
43 *Անան որդի Մաաքայ, Յովսափատ Մատ-*
44 *թանացի, Ոզիաս Աստարովթացի, Սա-*
մաա եւ Յեւեղ որդիք Քովթանացւոյն
45 *Արարացիք, Յեդիէլ որդի Սամարեայ*
եւ Յովազա եղբայր նորա, Թովսացիք,
46 *Յեղիէլ Մաովնացի, Այիրաբ եւ Յովսէ*
[9]որդի նորա, Եղնամացիք", Յեթեմա
Մովաբացի, Յեղիէլ եւ Ոբէդ եւ Յա-
սիէլ Մովսաբացի։

ԳԼ. ԺԲ

1 *Եւ սոքա եկին առ Դաւիթ ի Սիկեղակ,*
մինչդեռ [10]նեղեալ էր յերեսաց Սաւու-
ղայ որդւոյ Կիսեայ. եւ սոքա էին ի
զօրաւորսն օգնականք ի պատերազմին,
2 *Եւ աղեղամբ յաջուց եւ յահեկաց, եւ*
պարսաւորք քարամբք եւ նետիւք, յեղ-
3 *բարցն Սաւուղայ ի Բենիամենէ Իշխան*
Աքիեզեր, եւ Յովաս որդիք Սամայ՝
Գաբաացի, եւ Յեզիէլ եւ Փաղէտ որ-
դիք Ազմովթայ, Բարաքիա եւ Յէու
4 *Անաթովթացի, Սամէաս Գաբաւոնացի,*
զօրաւոր ի մէջ երեսնից, եւ ի վերայ ե-
րեսնիցն, Յերեմիաս եւ Յեզիէլ եւ Յով-
5 *նան եւ Զաբադ՝ ի Գադերոնայ, Եղի-*
ոզա եւ Յարիմութ եւ Բաաղիա եւ Սա-
6 *մարիա եւ Սափատիաս յԱրիբեղոյ, Եղ-*
կանա, Յեսիա, [11]Եղիէլ եւ Յովզարայ
7 *եւ Յեզբամա Կորացիք, Յովէլ եւ Զա-*
բադիա, որդիք Յերոմայ Գեդովրացւոյ։
8 *Եւ ի Գադայ որոշեցան առ Դաւիթ,*
[12]եւ յանապատէն" զօրաւորք ուժով, արք
որք հարկանէին պատերազմ, առեալ
վահանս եւ աշտեայս, եւ դէմք նոցա
իբրեւ զդէմս առիւծու, եւ թեթեւա-
գոյնք ոտիւք իբրեւ զայծեմունս ի վե-
9 *րայ լերանց արագութեամբ։ Եզեր՝ իշ-*
խան, Աբդիաս՝ երկրորդ, Եղիաբ՝ եր-
10 *րորդ, Մասման՝ չորրորդ, Յերեմիաս՝*
11 *հինգերորդ, Եթթի՝ վեցերորդ, Եղիէլ՝*
12 *եւթներորդ, Յովնան՝ ութերորդ, Եղ-*
13 *զաբաթ՝ իններորդ, Յերեմիաս՝ տաս-*
ներորդ, Մաքաբանի՝ մետասաներորդ։
14 *Սոքա յորդւոցն Գադայ իշխանք զօ-*
րացն, ի հարիւրսն փոքր, եւ մեծ ի մէջ
15 *հազարացն։ Սոքա են որք անցին ընդ*
Յորդանան յամսեանն առաջնում, եւ նա
էր լի յամենայն [13]յատակսն իւրում". եւ
հալածեցին զամենայն բնակիչս հովտացն՝
յարեւելից մինչեւ յարեւմուտս։
16 *Եւ եկին յորդւոցն Բենիամենի եւ Յու-*
17 *դայ յօգնութիւն Դաւթի։ Եւ Դաւիթ*
ել ընդ առաջ նոցա, եւ ասէ ցնոսա,

[1] Եբր. որդւոյ [2] Եբր. առիւծունս (հզօրս) Մովաբու [3] Եբր. զերեսունսն [4] Եբր. ատենին
[5] Եբր. Իրաս որդի Թեկուացւոյ [6] Եբր. ի ձորոցն Գաասայ, Աբիէլ Արաբաթացի [7] Եբր. Որդւոց
[8] Եբր. Ադինա որդի Սիզայ Ռուբենեան, գլուխ Ռուբենեանց, եւ ընդ նմա երեսունք

[9] Եբր. որդիք Եղնամայ [10] Եբր. թաքուցեալ
[11] Եբր. Ազարիէլ [12] Եբր. յամուր անդր յանապատին [13] Եբր. ափունս իւր

Եթէ խաղաղութեամբ եկիք առ իս[1], ե-
ղիցի սիրտ իմ ընդ ձեզ. ապա թէ մատ-
նել զիս թշնամեաց իմոց եկիք, [2]ոչ
ճշմարտութեամբ ձեռին՝, տեսցէ Ա-
ստուած հարցն մերոց եւ յանդիմանես-
18 ցէ։ Եւ զօրացոյց Հոգին զԱմասա՝ զիշ-
խան երեսնիցն, եւ ասէ, [3]Երթ, Դա-
ւիթ, որդի Յեսսեայ եւ զօրդ քո՝, խա-
ղաղութիւն քեզ, եւ խաղաղութիւն օգ-
նականաց քոց. վասն զի օգնեաց քեզ Աս-
տուած քո. եւ ընկալաւ զնոսա Դա-
ւիթ, եւ կացոյց զնոսա իշխանս զօրացն։
19 Եւ ի Մանասէէ դիմեցին առ Դաւիթ
ի գալ այլազգեացն ի վերայ Սաւուղայ
ի պատերազմ, եւ ոչ օգնեաց նոցա.
վասն զի խորհրդիւ եղեւ զօրագլխացն
այլազգեաց, որք ասացին եթէ Գլխովք
արանցդ այդոցիկ դառնայ դա առ տէր
20 իւր Սաւուղ։ Ի գնալն նորա ի Սիկեղակ՝
դիմեցին առ նա ի Մանասէէ, Եդնա,
Յովզաբադ՝ եւ Եդիու եւ Սաղթի, իշ-
խանք հազարացն որք էին Մանասէի.
21 Եւ նոքա գումարեցան ընդ Դաւթի ի
վերայ հինին. վասն զի զօրաւորք էին
ուժով, ամենեքեան իշխանք ի վերայ
22 զօրուն. Քանզի աւուրց յաւուրս գա-
յին առ Դաւիթ ի զօրութիւն մեծ իբ-
րեւ զօրութիւն Աստուծոյ։
23 Եւ այսոքիկ են [5]անուանք իշխանաց
զօրուն, որք եկին առ Դաւիթ ի Քեբ-
րոն, դարձուցանել զթագաւորութիւնն
Սաւուղայ առ նա ըստ բանին [6]Աստու-
24 ծոյ։ Որդիք Յուդայ վահանակիրք եւ
տիգաւորք, վեց հազար եւ ութ հարիւր
25 զօրաւորք ի պատերազմի։ Եւ յորդւոցն
Շմաւոնի հզօրք ուժով ի պատերազմի՝
26 եւթն հազար եւ հարիւր։ Յորդւոցն
Ղեւեայ՝ չորք հազար եւ վեց հարիւր։
27 Եւ [7]Յուդաս առաջնորդ, եւ՝ յորդւոցն
Ահարոնի ընդ նմա երեք հազար եւ եւթն
28 հարիւր, Եւ Սադովկ մանուկ հզօր ու-
ժով ի տանէ հօր իւրոյ, եւ իշխանք
29 քսան եւ երկու։ Եւ յորդւոցն Բենիա-
մենի յեղբարցն Սաւուղայ երեք հա-
զար, եւ յոյովք ի նոցանէ էին վերա-
30 կացուք տանն Սաւուղայ։ Եւ յորդւոցն
Եփրեմայ՝ քսան հազար եւ ութ հարիւր
զօրաւորք ուժով, արք անուանիք ըստ
31 տանց տոհմիցն իւրեանց։ Եւ ի կիսոյ
ցեղէն Մանասէի՝ ութուտասն հազար,
որք անուանեցան յանուանէ թագաւո-
32 րեցուցանել զԴաւիթ։ Եւ յորդւոցն Ի-
սաքարայ որք գիտէին զհանճար, ի ժա-
մանակի ճանաչելով թէ զինչ [8]առնիցեն
Իսրայէլի, յիշխանութեան իւրեանց՝
երկերիւր. եւ ամենեքեան եղբարք իւ-
33 րեանց ընդ [9]նոսա։ Եւ ի Զաբուղոնէ
որք ելանէին ի մարտ պատերազմի ա-
մենայն պատերազմական գործեաւ յի-
սուն հազար, [10]օգնել Դաւթի՝ ոչ ունայ-
34 նաձեռն՝։ Եւ ի Նեփթաղիմայ իշխանք
հազարք, եւ ընդ նոսա վահանաւորք եւ
35 տիգաւորք [11]երեսուն հազար։ Եւ ի Դա-
նայ կարգեալք ի պատերազմ՝ քսան եւ
36 ութ հազար եւ [12]ութ հարիւր։ Եւ յԱ-
սերայ որք ելանէին օգնել ի պատերազ-
37 մի, քառասուն հազար։ Եւ յայնմ կող-
մանէ Յորդանանու, ի յՌուբենէ եւ ի
Գադայ եւ ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի ա-
մենայն պատերազմական գործեօք՝ հա-
38 րիւր քսան հազար։ Ամենեքեան նոքա
արք պատերազմօղք կարգեալք ի մարտ.
խաղաղական անձամբ եկին ի Քեբրոն
թագաւորեցուցանել զԴաւիթ ի վերայ
[13]Իսրայելի. եւ այլ մնացորդքն Իսրա-
յէլի իբրեւ զանձն մի՝ թագաւորեցու-
39 ցանել զԴաւիթ։ Եւ էին [14]անդ աւուրս
երիս, ուտէին եւ ըմպէին. վասն զի
պատրաստեցին նոցա եղբարքն իւրեանց։
40 Եւ սահմանակիցք նոցին, մինչեւ յԻսա-
քար եւ ի Զաբուղոն եւ ի Նեփթաղիմ
բերէին նոցա ուղտուք եւ իշովք եւ ջոր-
ւովք եւ եզամբք կերակուրս, ալեւր եւ
թուզ եւ չամիչ եւ գինի եւ ձէթ, եւ
զուարակս եւ ոչխարս բազումս. վասն
զի ուրախութիւն էր յԻսրայէլի։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ խորհեցաւ Դաւիթ ընդ հազարա-
պետսն եւ հարիւրապետսն եւ ընդ ա-
2 մենայն իշխանսն։ Եւ ասէ Դաւիթ ցա-
մենայն եկեղեցին Իսրայէլի, Եթէ իցէ
բարութիւնդ ի ձեզ, եւ ի Տեառնէ Աս-
տուծոյ մերմէ յաջողեցաւ, առաքես-
ցուք առ եղբարսն մեր որ մնացեալ են

[1] Եբրայեցին յաւելու. օգնել ինձ [2] Եբր. չիք անօրէնութիւն ի ձեռս իմ [3] Եբր. Քո եմք, Դաւիթ, եւ ընդ քեզ, որդի Յեսսեայ. խաղաղութիւն [4] Եբրայեցին յաւելու. Յեդիել եւ Միքայէլ եւ Յովզաբադ [5] Եբր. թիւք [6] Եբր. Տեառն [7] Եբր. Յովիադա առաջնորդ

[8] Եբր. առնիցէ Իսրայէլ. իշխանք նոցա [9] Եբր. բանիւ նոցա [10] Եբր. տալ ճակատ ի մի սիրտ [11] Եբր. երեսուն եւ եւթն [12] Եբր. վեց [13] Եբր. ամենայն Իսրայէլի [14] Եբր. անդ ընդ Դաւթի

յամենայն Իսրայէլի, եւ ընդ նոսա քա-
հանայք եւ Ղեւտացիք ի քաղաքսն [1]կա-
լուածոց իւրեանց, եւ ժողովեսցին առ
3 մեզ. Եւ բերցուք այսր առ մեզ զտա-
պանակն Աստուծոյ մերոյ. վասն զի ոչ
[2]խնդրեցին զնա յաւուրսն Սաւուղայ։
4 Եւ ասաց ամենայն եկեղեցին առնել
այնպէս. վասն զի ուղիղ էր բանն յաչս
5 ամենայն ժողովրդեանն։ Եւ եկեղեցա-
ցոյց Դաւիթ զամենայն Իսրայէլ [3]ի սահ-
մանացն Եգիպտոսի մինչեւ յԵմաթ",
տանել զտապանակն Աստուծոյ ի քա-
6 ղաքէն Յարիմայ։ Եւ [4]եհան զնա" Դա-
ւիթ, եւ ամենայն Իսրայէլ ել [5]ի քաղաքն
Դաւթի", որ էր Յուդայի, բերել անտի
զտապանակն Տեառն Աստուծոյ որ նստի
ի վերայ քերովբէից, յորոյ վերայ կոչե-
7 ցաւ անուն նորա։ Եւ եդին զտապա-
նակն Աստուծոյ ի վերայ սայլի նորոյ,
ի տանէն Աբինադաբայ. եւ Ոզա եւ [6]եղ-
8 բարք նորա" ածէին զսայլն։ Եւ Դաւիթ
եւ ամենայն Իսրայէլ խաղային առաջի
Աստուծոյ ամենայն զօրութեամբ, եր-
գովք սաղմոսաց, տաւղօք եւ քնարօք
եւ թմբկօք եւ ծնծղայիւք եւ փողովք։
9 Եւ եկին մինչեւ ի կալն Քեդոնեայ.
եւ ձգեաց Ոզա զձեռն իւր ունել զտա-
պանակն, վասն զի թիւրեաց զնա զուա-
10 րակն։ Եւ բարկացաւ Տէր սրտմտու-
թեամբ ի վերայ Ոզայ, եւ եհար զնա
անդ՝ յաղագս ձգելոյ նորա զձեռն իւր
ի տապանակն. եւ մեռաւ անդ առաջի
11 Աստուծոյ։ Եւ տրտմեցաւ Դաւիթ, վասն
զի խրամատեաց Տէր խրամատութիւն
յՈզա. եւ կոչեաց զտեղին զայն Խրա-
12 մատութիւն Ոզայ մինչեւ յօրս յայս։ Եւ
երկեաւ Դաւիթ յԱստուծոյ յաւուրն
յայնմիկ եւ ասէ, Զիա՞րդ տարայց առ
13 իս զտապանակն Աստուծոյ։ Եւ ոչ դար-
ձոյց Դաւիթ զտապանակն առ ինքն ի
քաղաք Դաւթի, եւ խոտորեցոյց զնա ի
14 տունն [7]Աբեդդարայ Գետացւոյ"։ Եւ
նստաւ տապանակն Աստուծոյ [8]ի տանն
Աբեդդարայ" ամիսս երիս, եւ օրհնեաց
[9]Աստուած զԱբեդդար" եւ զամենայն
որ ինչ նորա։

[1] Ոմանք. արուարձանեացս [2] Ոմանք. խնդրեցաք [3] Ոմանք. ի Սիովրէ Եգիպտոսի մինչեւ ի մուտս Եմաթայ [4] Յոմանս. պակաս [5] Ոմանք. ի Բաալ, ի Կարիաթարիմ [6] Ոմանք. եղբայր նորա. կամ, Աքիով [7] Ոմանք. Աբեդովմայ Գեթացւոյ [8] Ոմանք. ընդ տանն Աբեդովմայ ի տան նորա [9] Ոմանք. Տէր զտունն Աբդեդովմայ

Գլ. ԺԴ

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրոսի
հրեշտակս առ Դաւիթ, եւ փայտս մայրս,
եւ շինօղս որմոց եւ հիւսունս փայտից՝
2 շինել նմա տուն։ Եւ ծանեաւ Դաւիթ
եթէ [10]պատրաստեաց զնա Տէր" ի վերայ
Իսրայելի, վասն զի աճեաց ի բարձրու-
թիւն թագաւորութիւն նորա, վասն
ժողովրդեանն իւրոյ Իսրայելի։
3 Եւ ա՛ռ Դաւիթ այլ եւս կանայս յԵ-
րուսաղէմ, եւ ծնան նմա այլ եւս ուս-
4 տերք եւ դստերք։ Եւ այսոքիկ են ա-
նուանք նոցա որք ծնան նմա ʻեւ էին
նորա" յԵրուսաղէմ. Սամաաս եւ Սո-
5 բաբ, Նաթան եւ Սողոմոն Եւ Յեբաար
6 եւ Եղիսաւ եւ Եղիփաղէտ Եւ Նագեթ
7 եւ Նափագ եւ Յափիէ Եւ Եղիսամա եւ
Բաղիադա եւ Եղիփաղէտ։
8 Եւ լուան [11]այլազգիքն եթէ օծաւ Դա-
ւիթ թագաւոր ի վերայ ամենայն Իս-
րայելի, եւ ելին ամենայն այլազգիքն
խնդրել զԴաւիթ. լուաւ Դաւիթ եւ ել
9 ընդ առաջ նոցա։ Եւ այլազգիքն եկին,
եւ [12]հանդիպեցան միմեանց" ի հովտին
10 սկայից։ Եւ եհարց Դաւիթ զԱստուած
եւ ասէ, եթէ Ելի՞ց ի վերայ այ-
լազգեացն, եւ տացե՞ս զնոսա ի ձեռս
իմ։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Ել, եւ տաց
11 զնոսա ի ձեռս քո։ Եւ ել Դաւիթ ի
Բաաղփարասիմ, եւ եհար զնոսա Դա-
ւիթ. եւ ասէ Դաւիթ, Խրամատեաց Աս-
տուած զթշնամիս իմ ձեռամբ իմով,
իբրեւ զխրամատութիւն ջրոյ. յաղագս
այնորիկ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնո-
12 րիկ [13]Խրամատութիւն Փարասինայ"։ Եւ
թողին անդ զաստուածս իւրեանց. եւ
ասաց Դաւիթ այրել զնոսա հրով։
13 Եւ յաւելին այլ եւս այլազգիքն եւ
14 [12]հանդիպեցան ի հովտին ʻսկայից։ Եւ ե-
հարց Դաւիթ դարձեալ զԱստուած. եւ
ասաց ցնա Աստուած, Ոչ երթիցես զկնի
նոցա. դարձիր ի նոցանէ, եւ [14]թողցես
15 զնոսա մերձ ի տանձիսն"։ Եւ եղիցի ի
լսել քո զձայն շարժման ծայրից [15]տան-
ձեացն, յայնժամ ելցես ի պատերազ-
մել, վասն զի ելցէ Աստուած առաջի

[10] Ոմանք. հաստատեաց զնա Տէր ի թագաւոր [11] Ոմանք. Փղշտացիքն. այսպէս եւ ի ներքոյ [12] Ոմանք. սփռեցան [13] Ոմանք. Բաաղփարասիմ [14] Ոմանք. գայցես առ նոսա յառաջ կուսէ թթենեացն [15] Ոմանք. թթենեացն

16 քո հարկանել զբանակ այլազգեացն։ Եւ
[1]արար որպէս պատուիրեաց նմա Ա-
ստուած, եւ եհար զբանակ այլազգեացն
17 ի Գաբաւոնէ մինչեւ ի Գազերա։ Եւ
եղեւ անուն Դաւթի յամենայն երկրի,
եւ Տէր ետ զերկեւղ նորա ի վերայ ա-
մենայն ազգաց։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ արար իւր տունս ի քաղաքի Դաւ-
թի, եւ պատրաստեաց զտեղի տապա-
նակին Աստուծոյ, եւ արար նմա խորան։
2 Յայնժամ ասաց Դաւիթ, Ոչ այլ ումեք
է բառնալ զտապանակն Աստուծոյ, բայց
միայն Ղեւտացւոցն. վասն զի զնոսա
ընտրեաց Տէր բառնալ զտապանակն
իւր, եւ պաշտել առաջի նորա մինչեւ
յաւիտեանս։
3 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն Իս-
րայէլ յԵրուսաղէմ հանել զտապանակն
Տեառն ի տեղին զոր պատրաստեաց նմա։
4 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զորդիսն Ահարո
5 նի եւ զՂեւտացիսն. Յորդւոցն Կահա-
թու՝ Ուրիէլ իշխան, եւ եղբարք նորա
6 հարիւր քսան. Յորդւոցն Մերարեայ՝
Ասայիա իշխան, եւ եղբարք նորա եր-
7 կերիւր [2]յիսուն. Յորդւոցն Գերսոնի՝
Յովէլ իշխան, եւ եղբարք նորա հարիւր
8 երեսուն. Յորդւոցն Եղիսափանայ՝ Սա-
մայիա իշխան, եւ եղբարք նորա եր-
9 կերիւր. Յորդւոցն Քեբրոնի՝ Եղիէլ իշ-
10 խան, եւ եղբարք նորա ութսուն. Յորդ-
ւոցն Ոզիելի՝ Ամինադաբ իշխան, եւ
եղբարք նորա հարիւր եւ երկոտասան։
11 Եւ կոչեաց Դաւիթ զՍադովկ եւ զԱ-
բիաթար, զքահանայսն եւ զՂեւտացիսն,
զՈւրիէլ եւ զԱսայիա եւ զՅովէլ եւ
12 զՍամայիա եւ զԵղիէլ եւ զԱմինադաբ, Եւ
ասէ ցնոսա, Դուք էք իշխանք տանց
Ղեւտացւոց, դուք սրբեցարուք եւ եղ-
բարք ձեր, եւ հանէք զտապանակն
[3]Աստուծոյ Իսրայէլի ի տեղին զոր պատ-
13 րաստեցի նմա։ [4]Ո՞չ առաջէն" զի ոչ
էիք դուք յառաջ, խրամատեաց [5]Ա-
ստուած ձեր" ի մեզ, վասն զի ոչ խնդրե-
14 ցաք խրատամբք զնա։ Եւ սրբեցան քա-
հանայքն եւ Ղեւտացիք բերել զտապա-
15 նակն [3]Աստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ առին
որդիք Ղեւտացւոցն զտապանակն Ա-
տուծոյ, որպէս եւ պատուիրեաց Մով-
սէս բանիւ [6]Աստուծոյ ըստ գրոց, բառ-
նալեօքն ի վերայ ուսոց իւրեանց։
16 Եւ ասէ Դաւիթ ցիշխանս Ղեւտաց-
ւոցն, Կացուցէք զեղբարսն ձեր որք եր-
գեն զաղմուկ՝ նուագարանօք երգոցն,
քնարօք եւ սրնգօք եւ ծնծղայիւք, ամ-
բառնալ զձայնս ի բարձունս ուրախու-
17 թեան ձայնիւ։ Եւ կացուցին Ղեւտա-
ցիքն զԵման որդի Յովելի, եւ յեղբարց
նորա զԱսափ որդի Բարաքեայ, եւ յորդ-
ւոցն Մերարեայ յեղբարցն նորա զԵթան
18 որդի Կիսեայ։ Եւ ընդ նոսա եղբարքն
իւրեանց երկրորդք, Զաքարիաս, [7]եւ Յո-
վէլ" եւ Սամիրամովթ եւ Յեքիէլ եւ Ա-
նանիաս եւ Եղիաբ եւ Բանեա եւ Մա-
սիաս եւ Մատաթիաս եւ Եղիփաղա եւ
Մակէդիաս եւ Աբդեդոմ եւ Յեէլ [7]եւ
19 Ոզիաս" դռնապանքն։ Եւ սաղմոսա-
նուագքն՝ Եման եւ Ասափ եւ Եթան
տաւղօք պղնձեօք, լսելի առնել զձայնս։
20 Զաքարիաս եւ Ոզիէլ եւ Սամիրամովթ
եւ Եքիէլ եւ Անանիաս եւ Եղիաբ եւ
Մասիաս եւ Բանեա՝ [8]քնարօք, եւ Ա-
21 զեմովթ", եւ Մատաթիաս եւ Եղիփա-
ղէս եւ Մակենիաս եւ Աբդեդոմ եւ Յե-
էլ եւ Ոզիաս՝ [9]սրնգօք. Սեմինիթեան՝
22 զօրացուցանել". Եւ Քենենիաս իշխան
Ղեւտացւոցն՝ իշխան ի վերայ երգոցն,
23 վասն զի էր հանճարեղ։ Եւ Բարաքիաս
եւ Եղկանա՝ դռնապանք տապանակին։
24 Եւ Սովքոնիաս եւ Յովսափատ եւ Նա-
թանայէլ եւ Ամասայի եւ Զաքարիաս եւ
Բանեա եւ Եղիազար, քահանայքն [10]յու-
սացեալք փողովք" առաջի տապանա-
կին Աստուծոյ. եւ Աբդեդոմ եւ Յէիա՝
դռնապանք տապանակին Աստուծոյ։
25 Եւ Դաւիթ եւ ծերքն Իսրայէլի եւ
հազարապետք երթային հանել զտապա-
նակ ուխտին Տեառն ի տանէն [11]Աբեդ-
26 դարայ ուրախութեամբ։ Եւ եղեւ ի զօ-
րացուցանելն Աստուծոյ [12]զիշխանսն որ
բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն,
զենին եւթն զուարակս եւ եւթն խոյս։
27 Եւ Դաւիթ զգեցեալ էր պատմուճան
բեհեզեղէն. [13]եւ ամենայն Ղեւտացիքն

[1] Այլք. արար Դաւիթ [2] Այլք. եւ քսան [3] Այլք. Տեառն Աստուծոյ [4] Յայլս. զ[illegible] [5] Այլք. Տէր Աստուած մեր

[6] Այլք. Տեառն [7] Այլք. Բեն եւ Յաղիէլ [8] Այլք. տաւղօք ի վերայ Աղամովթայ [9] Այլք. քնարօք ի վերայ Սեմինիթայ առաջնորդել [10] Այլք. հնչեցուցանէին փողս. [11] Այլք. Աբդեդոմայ [12] Այլք. զՂեւտացիսն [13] Այլք. նոյնպէս ամենայն Ղեւտացիքն որ բառնային զտապանակն, եւ սաղմոսանուագքն եւ Քենենիաս իշխան երգոցն որոց

բարձին զտապանակ ուխտին Տեառն,
և սաղմոսանուագքն, և Քոնենիաս էր
իշխան երգոցն որք" նուագէին. և Դա-
ւիթ զգեցեալ [1]պատմուճան բեհեզեղէն։
28 Եւ ամենայն Իսրայէլ հանին զտապա-
նակ ուխտին Տեառն հնչակաւ, ձայնիւ
[2]յոբելեան, և փողով և ծնծղայիւք
29 նուագելով քնարօք և տաւղօք։ Եւ ե-
ղև մինչդեռ տապանակն [3]Աստուծոյ
գայր ի քաղաքն Դաւթի, և Մեղքող
դուստր Սաւուղայ կորկառեալ ընդ պա-
տուհանն՝ ետես զարքայ Դաւիթ զի կա-
քաւէր և խաղայր, և անարգեաց զնա
ի միտս իւր։

Գլ. ԺԶ

1 Եւ [4]տարաւ ի ներքս զտապանակն Աս-
տուծոյ, և [5]հաստատեաց զնա ի մէջ խո-
րանին՝ զոր պատրաստեաց նմա Դաւիթ.
և մատուցին ողջակէզս և [6]զփրկու-
2 թեանցն առաջի Աստուծոյ։ Եւ կատա-
րեաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն
և [7]զփրկութեանցն, և օրհնեաց զժո-
3 ղովուրդն յանուն Տեառն։ Եւ բաշխեաց
ամենայն Իսրայէլի յառնէ մինչև ցկին,
ի մարդ՝ հաց մի ի հացարարոցէ. և պա-
տառ մի ի կաթսայից[8]։
4 Եւ կարգեաց առաջի երեսաց տապա-
նակին [9]կտակարանացն Տեառն, ի Ղև-
տացւոցն, պաշտօնեայս [10]երգել ձայնիւ"
և խոստովան լինել և օրհնել զՏէր
5 Աստուած Իսրայէլի. ԶԱսափ առաջ-
նորդ, և երկրորդ նմա Զաքարիաս,
զՕզէլ, զՍամիրամովթ, զՅեքիէլ, զՄա-
տաթիաս, զԵղիաբ, զԲանեա, զԱբդե-
դովմ և զՅէիէլ, նուագարանօք տաւ-
ղաց և քնարաց. և Ասափ ծնծղայիւք
6 նուագէր, Եւ Բանեա և Ոզիէլ քա-
հանայք՝ փողովք, հանապազ առաջի
տապանակի կտակարանացն Աստուծոյ։
7 Եւ յաւուրն յայնմիկ յայնժամ կարգեաց
Դաւիթ ի սկզբանն օրհնել զՏէր ի ձեռն
Ասափայ և եղբարց նորա։
8 Երգ։ Խոստովան եղերուք Տեառն և
կարդացէք զանուն նորա, ծանուցէք ժո-
9 ղովրդոց զգործս նորա։ Երգեցէք նմա
և օրհնեցէք զնա, պատմեցէք ամենե-
ցուն զսքանչելիս նորա [9]զոր արար Տէր"։

10 Օրհնեցէք զանուն սուրբ նորա. ուրախ
լիցի սիրտ՝ [11]որ խնդրէ զհաճոյս նորա"։
11 Խնդրեցէք զՏէր և [12]հզօրք եղիջիք",
խնդրեցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ։
12 Յիշեցէք զսքանչելիս նորա զոր արար,
զնշանս և զիրաւունս բերանոյ նորա.
13 Զաւակ Իսրայէլի ծառայք նորա, որդիք
14 Յակոբայ ընտրեալք նորա։ Նա է Տէր
Աստուած մեր, յամենայն երկրի են ի-
15 րաւունք նորա։ [13]Յիշեսցէ յաւիտենից"
զուխտ իւր, զբանն իւր զոր պատուի-
16 րեաց ի հազար ազգ, Զուխտն զոր եդ
ընդ Աբրահամու և զերդումն իւր ընդ
17 Իսահակայ. Հաստատեաց զնա Յակոբու
ի հրամանս, և Իսրայէլի ուխտ յաւի-
18 տենական. Ասէ, Քեզ տաց զերկիրն
Քանանու, զվիճակ ժառանգութեան ձե-
19 րոյ։ Զի [14]էին նոքա" սակաւք թուով,
և նուաղք և պանդուխտք ի նմա։
20 Գնացին նոքա ազգէ յազգ և ի թագա-
21 ւորութենէ ի ժողովուրդ այլ։ Ոչ թող
ան հարստահարել զնոսա, և կշտամ-
22 բեաց վասն նոցա զթագաւորս. Մի մեր-
ձենայք յօծեալս իմ, և ի մարգարէս
իմ մի՛ լինիք չար։
23 Օրհնեցէք զՏէր, ամենայն երկիր,
պատմեցէք օր ըստ օրէ զփրկութիւն
24 նորա։ Պատմեցէք ի հեթանոսս զփառս
նորա, յամենայն ժողովուրդս զսքան-
25 չելիս նորա. Զի մեծ է Տէր և օրհնեալ
է յոյժ, ահաւոր է ի վերայ ամենայն
26 աստուածոց։ Վասն զի ամենայն աս-
տուածք ազգաց կուռք են, և [15]Աստուած
27 զերկինս արար։ Փառք և գովութիւն
առաջի երեսաց նորա, զօրութիւն և
28 պարծանք ի տեղւոջ նորա։ Տուք Տեառն,
տոհմք ազգաց, տուք Տեառն փառս և
29 զօրութիւն։ Տուք Տեառն զփառս ա-
նուան նորա. առէք պատարագս և
[16]մատուցէք առաջի երեսաց նորա, և
երկիր պագէք Տեառն [17]ի սրահ սրբու-
30 թեան նորա"։ Եւ երկիցէ յերեսաց նո-
րա ամենայն երկիր, [18]յաջողեսցի երկ-
31 րի" և մի՛ սասանեսցի։ Ուրախ եղի-
ցին երկինք և ցնծասցէ երկիր. և ա-
սասցեն ի հեթանոսս, Տէր թագաւո-
32 րեաց։ Հնչեսցէ ծով լրութեամբն իւ-

[1] Ոմն. էր եփուդ [2] Ոմն. չեփորաւ [3] Ոմն. Տեառն [4] Ոմն. տարան [5] Ոմն. Հաստատեցին [6] Ոմն. խաղաղականս [7] Ոմն. զխաղաղականսն [8] Ոմն. չեչէն յուղւոյ, և քաքար ի տապակէ [9] Ոմն. [illegible] [10] Ոմն. յիշել

[11] Ոմն. որոց խնդրեն զՏէր [12] Ոմն. զզօրութիւնն նորա [13] Ոմն. Յիշեցէք յաւիտեան [14] Ոմն. էիք դուք [15] Ոմն. Եհովյ [16] Ոմն. եկայք [17] Ոմն. ի վայելչութիւն սրբութեան [18] Ոմն. նա և հաստատեաց երկիր

բով, ¹փայտք անդաստանի՛ եւ ամենայն
33 որ է ի նմա։ Յայնժամ ուրախ եղիցին
²ամենայն ծառք անտառի ³զի եկն՛ դա-
34 տել զերկիր։ Խոստովան եղերուք Տեառն,
զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմու-
թիւն նորա։
35 Եւ ասացէք, Կեցո զմեզ, Աստուած
փրկութեան մերոյ, եւ ⁴ապրեցո զմեզ ի
թշնամեաց մերոց՛. զի օրհնեսցուք զա-
նուն քո սուրբ, եւ պարծեսցուք յօրհ-
36 նութիւնս քո։ Օրհնեալ Տէր Աստուած
Իսրայելի յաւիտենից մինչեւ յաւի-
տեանս. եւ ⁵ասասցէ ամենայն ժողո-
վուրդն, Ամէն. եւ օրհնեցին զՏէր։
37 Եւ եթող անդ առաջի տապանակի
կտակարանացն Տեառն զԱսափ եւ զեղ-
բարս նորա պաշտել առաջի տապանա-
38 կին յամենայն ժամ օր ըստ օրէ։ Եւ
Աբդեդոմ եւ եղբարք նորա վաթսուն
եւ ութ. եւ Աբդեդոմ էր որդի Իդի-
39 թունայ, եւ Ովսէէ ի դռնապանն։ Եւ
զՍադովկ քահանայ եւ զեղբարս նորա
զքահանայս առաջի խորանին Տեառն ⁶ի
40 Բամա որ ի Գաբաւոն, Մատուցանել
ողջակէզս Տեառն ի վերայ սեղանոյ ող-
ջակիզացն հանապազ առաւօտուց եւ ե-
րեկորին. եւ ըստ ամենայնի զոր ինչ
գրեալ է յօրէնսն Տեառն զոր պատուի-
րեաց ⁷որդւոցն Իսրայելի ի ձեռն Մով-
41 սիսի ծառային Աստուծոյ՛։ Եւ ընդ ⁸նմա
Եման եւ Իդիթուն, եւ այլք ընտրեալք
յանուանէ, օրհնել զՏէր, զի յաւիտեան
42 է ողորմութիւն նորա. Եւ ⁹ընդ նոսա
փողք եւ ծնծղայք, նուագել քնարօք՛
երգոցն Աստուծոյ, եւ որդիքն Իդիթու-
43 նայ ի դրանն։ Եւ գնաց ամենայն ժողո-
վուրդն իւրաքանչիւր ոք ի տուն իւր, եւ
դարձաւ Դաւիթ օրհնել զիւր տունն։

Գլ. ԺԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ բնակեաց Դաւիթ ի
տան իւրում, ասէ Դաւիթ ցՆաթան
մարգարէ, Ահա ես բնակեմ ի տան մայր
փայտից, եւ տապանակ ուխտին Տեառն
2 է ընդ վրանօք։ Եւ ասէ Նաթան ցԴա-
ւիթ, Զամենայն որ ինչ է յանձին քում՝
արա. վասն զի Աստուած ընդ քեզ է։

3 Եւ ի գիշերին յայնմիկ եղեւ բան Տեառն
4 առ Նաթան եւ ասէ, Երթ եւ ասա ցԴա-
ւիթ ծառայ իմ, Այսպէս ասէ Տէր. Ոչ
շինեսցես դու ինձ տուն բնակելոյ ի նմա.
5 Վասն զի ոչ երբեք բնակեցի ի տան յօ-
րէ յորմէ հանի զԻսրայէլ ¹⁰յԵգիպտոսէ
մինչեւ յօրս յայս. էի խորանաւ ի վայ-
6 րաքանակս։ Ամենայն ուրեք ընդ որ ան-
ցին որդիքն՛ Իսրայէլի. եթէ խօսելով
խօսեցա՞յ ընդ միում ¹¹ի ցեղիցն Իսրա-
յէլի եւ ի դատաւորաց նորա՛, որոց պա-
տուիրեցի հովուել ժողովրդեան իմոյ,
եւ ասացի, Ընդէ՞ր ոչ շինեցէք ինձ տուն
7 ի մայր փայտից։ Եւ արդ այսպէս ա-
սասցես ցծառայ իմ Դաւիթ, Այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ, Առի զքեզ ի վի-
ջէ վանաց հովուացն, առ ի լինել ա-
ռաջնորդ ժողովրդեան իմում Իսրայե-
8 լի. Եւ էի ընդ քեզ ամենայն ուրեք
ուր եւ երթայիր, եւ սատակեցի զա-
մենայն թշնամիս քո յերեսաց քոց, եւ
արարի քեզ ¹²անուն ըստ անուան մեծա-
9 մեծաց որք ի վերայ երկրի։ Եւ արդ ե-
դից զտեղի ժողովրդեան իմոյ Իսրայե-
լի, եւ ¹³տնկեցես զդա, եւ բնակեսցէ
առանձինն, եւ ոչ եւս ¹⁴հողդողեսցէ ինչ՛,
եւ ոչ եւս յաւելցէ անիրաւութիւն խո-
նարհեցուցանել զդա որպէս ի սկզբանն,
10 ¹⁵Եւ յաւուրցն յորոց կարգեցի դատա-
ւորս ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրա-
յէլի, եւ նկուն արարի զամենայն թշնա-
միս քո. եւ արդ ¹⁶աճեցուցից զքեզ, եւ
11 շինեցից զքեզ ես Տէր՛։ Եւ եղիցի յոր-
ժամ լցցին աւուրք քո՝ ննջեսցես ընդ
հարս քո. եւ յարուցից զզաւակ քո յետ
քո, որ եղիցի յորովայնէ քումմէ. եւ
¹⁷պատրաստեցից զթագաւորութիւն նո-
12 րա։ Նա շինեսցէ ինձ տուն, եւ ու-
13 ղղեցից զաթոռ նորա յաւիտեան. Ես ե-
ղէց նմա ի հայր, եւ նա եղիցի ինձ յոր-
դի. եւ զողորմութիւնս ոչ արարից ի
բաց ի նմանէ, որպէս մերժեցի ¹⁸յայն-
14 ցանէ որք յառաջ քան զքեզ էին։ Եւ
հաւատարիմ լիցի նա ի տան իմում,

¹Օրին. ցնծասցէ անդաստան ²Յօրին. զ-ի-ն ³Օրին. յերեսաց Տեառն, զի գայ ⁴Օրին. ժողովեա զմեզ և ապրեցո զմեզ յազգաց ⁵Օրին. ասաց ⁶Օրին. ի բարձուն ⁷Օրին. Իսրայելի ⁸Օրին. Նոսա ⁹Օրին. նուագածուաց որ ընդ Եմանայ եւ Իդիթունայ. Եւ փողս եւ ծնծղայս եւ նուագարանս վասն

¹⁰Օրին. մինչեւ յօրս յայս, եւ էի ի վրանէ ի վրան եւ ի խորանէ ի խորան։ (6) Ամենայն ուրեք ընդ որ շրջեցայ յամենայն ¹¹Օրին. ի դատաւորաց Իսրայելի ¹²Օրին. անուն ¹³Օրին. տնկեցից ¹⁴Օրին. խախտեսցի ¹⁵Այլ օրին. Եւ որպէս ¹⁶Օրին. ասեմ քեզ եթէ շինեսցէ քեզ Տէր տուն ¹⁷Օրին. հաստատեցից ¹⁸Օրին. յայնմանէ որ յառաջ քան զքեզ էր։ (14) Եւ հաստատեցից զնա ի տան իմում եւ ի թագաւորութեան իմում

և թագաւորութիւն նորա՝՝ մինչև յա-
ւիտեանս, և աթոռ նորա եղիցի [1]ուղ-
15 ղեալ մինչև յաւիտեանս։ Ըստ ամենայն
բանիցս այսոցիկ և ըստ ամենայն տես-
լեանս այսմ՝ նոյնպէս խօսեցաւ Նա-
թան ընդ Դաւթայ։
16 Եւ եկն արքայ Դաւիթ, նստաւ ա-
ռաջի Տեառն և ասէ, Ո՞վ եմ ես, Տէր
Աստուած, և կամ զի՞նչ տուն իմ, զի
17 [2]սիրեցեր զիս մինչև յաւիտեան. Եւ ոչ
փոքրկացան՝՝ այսոքիկ առաջի քո, Աս-
տուած. և խօսեցար յաղագս տան ծա-
ռայի քո յերկարագոյն, և հայեցար
դու յիս [3]տեսլեամբ մարդոյ. բարձ-
րացուցեր դու զիս՝՝, Տէր Աստուած։
18 Զի՞նչ ևս յաւելուցու Դաւիթ [4]փառա-
ւորել զքեզ՝՝. դու գիտես զծառայս քո։
19 [5]Ըստ սրտի քում արարեր զամենայն
20 զմեծութիւնդ [6]քո. Տէր, ոչ՝՝ ոք է նման
քեզ, և ոչ [7]գոյ բաց ի քէն, ըստ ա-
մենայնի զորս լուաք ականջօք մերովք։
21 Եւ ոչ ոք է իբրև զժողովուրդ քո զԻս-
րայէլ՝ ազգ ի վերայ երկրի՝ որում ա-
ռաջնորդեաց նմա Աստուած փրկել իւր
ժողովուրդ, և դնել զանուն իւր մեծ
և երևելի, հանել յերեսաց ժողովրդ-
եան քո զոր փրկեցեր յԵգիպտոսէ
22 զազգս։ Եւ եդիր զժողովուրդ քո զԻս-
րայէլ ի ժողովուրդ քեզ յաւիտեան, և
23 [8]դու եղեր նոցա յԱստուած։ Եւ արդ,
Տէր, բանն զոր խօսեցար ընդ ծառայի
քում և յաղագս տան նորա, հաւա-
տարիմ լիցի մինչև յաւիտեան. [9]զոր
24 ասացեր, Տէր՝՝, Տէր ամենակալ Աստուած
Իսրայէլի, [10]եթէ տուն՝՝ Դաւթի ծառայի
25 քո եղիցի [1]ուղղեալ առաջի քո։ Վասն
զի դու, Տէր, բացեր զունկն ծառայի
քո շինել քեզ տուն. յաղագս այսորիկ
եգիտ ծառայ քո կալ յաղօթս առաջի
26 քո։ Եւ արդ, Տէր, դու ես Աստուած.
և խօսեցար վասն ծառայի քո զբարիսդ
27 զայդոսիկ։ Սկսիր այսուհետև օրհնել
զտուն ծառայի քո, լինել առաջի քո
յաւիտեան. վասն զի դու, Տէր, օրհ-
նեցեր, և [11]օրհնեա յաւիտեան։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղև յետ այսորիկ եհար Դաւիթ
զայլազգիսն, և վանեաց զնոսա. և
առ զԳէթ և զգեղս նորա ի ձեռաց այլ-
2 ազգեացն։ Եւ եհար զՄովաբ, և էին
Մովաբացիքն ծառայք Դաւթի բերել
3 ընծայս։ Եւ եհար Դաւիթ զԱդրազար
արքայ Սուբայ յԵմաթ, յերթալ նորա
հաստատել զձեռն իւր ի վերայ գետոյն
4 Եփրատայ։ Եւ առ Դաւիթ զնորա հա-
զար կառս և եւթն հազար ձիոյ և
քսան հազար արանց հետևակաց. և
քակեաց Դաւիթ զամենայն զկառսն,
5 և եթող ի նոցանէ հարեւր կառս։ Եւ
եկն Ասորին ի Դամասկոսէ օգնել Ադ-
րազարայ արքայի Սուբայ. և եհար
Դաւիթ յԱսորեացն քսան և երկու հա-
6 զարս արանց։ Եւ եդ Դաւիթ ամրոց
յԱսորիս ի Դամասկոսի, և [12]էին Դաւթի
ծառայք՝ բերել նմա ընծայս. և ապ-
րեցոյց Տէր զԴաւիթ յամենայն տեղիս
7 ուր և երթայր։ Եւ առ Դաւիթ [13]զմա-
նեակսն ոսկեղէնս որ էին ի ծառայսն
Ադրազարայ, և եբեր զայն յԵրուսա-
8 ղէմ։ Եւ [14]ի Մատեբեթայ և յընտիր ըն-
տիր քաղաքացն՝՝ Ադրազարու առ Դա-
ւիթ պղինձ բազում յոյժ. և ի նոցանէ
արար Սողոմոն զծովն պղնձի և զսիւնսն
և զկահսն պղնձիս։
9 Եւ լուաւ Թովու արքայ Եմաթայ ե-
թէ եհար Դաւիթ զամենայն զօրու-
թիւնսն Ադրազարայ արքային Սուբայ։
10 Եւ առաքեաց զԱդուրամ զորդի իւր
առ արքայ Դաւիթ հարցանել զնմա-
նէ ի խաղաղութիւն, և օրհնել զնա.
վասն զի պատերազմ տայր ընդ նմա
Ադրազար, և եհար զնա. քանզի այր
թշնամի էր Թովու Ադրազարայ. և ա-
մենայն անօթք ոսկեղէնք և արծաթե-
11 ղէնք [15]ի ձեռս նորա։ Եւ զայնոսիկ սրբեաց
Դաւիթ Տեառն ընդ արծաթոյն և ոսկ-
ւոյ զոր առ յամենայն ազգացն, յԵդով-
մայ և ի Մովաբայ և յորդւոցն Ամոնայ
12 և յայլազգեացն և յԱմաղեկայ։ Եւ
Աբեսսա որդի Շարուհեայ եհար զԵդովմ
ի հովտին [16]Աղոմեայ ութուտասն հազար։

---

[1]Կամ, հաստատուն [2]Ոմանք. ածեր զիս մինչև ցայսօր. (17) Եւ փոքրկացան [3]Ոմանք. իբրև յայր բարձր [4]Ոմանք. առ քեզ ի փառաւորութիւն ծառայի քո [5]Ոմանք. Վասն ծառայի քո և ըստ [6]Ոմանք. զայդ. Տէր, յայտ առնել զամենայն մեծամեծս։ (20) Տէր, ոչ [7]Ոմանք. գոյ Աստուած [8]Ոմանք. դու, Տէր, [9]Ոմանք. արդ որպէս խօսեցար. (24) Կացցէ և մեծասցի անուն քո յաւիտեան, և ասասցեն [10]Ոմանք. Աստուած Իսրայէլի. և տուն

[11]Ոմանք. օրհնեալ է [12]Ոմանք. եղեն Ասորիք [13]Ոմանք. զմահանսն [14]Ոմանք. ի Տեբաթայ և ի Քունայ, ի քաղաքացն [15]Ոմանք այսպէս, յաւելու, և պղնձիք [16]Ոմանք. Աղտից

13 Եւ եդ [1] ի հովտին ամրոց. եւ էին"
Եդովմայեցիք ծառայք Դաւթի. եւ
փրկեաց Տէր զԴաւիթ յամենայն տեղիս
ուր եւ երթայր։
14 Եւ թագաւորեաց Դաւիթ ի վերայ ա-
մենայն Իսրայելի, եւ էր առնել իրա-
ւունս եւ արդարութիւն ամենայն ժողո-
15 վրդեան իւրում։ Եւ Յովաբ որդի Շարու-
հեայ ի վերայ զօրացն, եւ Յովսափատ
16 որդի Աքիղուդայ՝ յիշատակաց գրիչ. Եւ
Սադովկ՝ որդի Աքիտովբայ, եւ Աքիմե-
լէք՝ որդի Աբիաթարայ՝ քահանայք, եւ
17 Սուսա՝ դպրապետ. Եւ Բանեա որդի
Յովիդայեայ՝ ի վերայ Քերեթայն եւ Ո-
փելեթայն. եւ որդիք Դաւթի առաջինք՝
[2] փոխանորդք արքայի։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ եղեւ յետ այսորիկ մեռաւ Նաաս
արքայ որդւոցն Ամոնայ, եւ թագաւո-
2 րեաց Անան որդի նորա ընդ նորա։ Եւ
ասէ Դաւիթ, Արասցուք ողորմութիւն
ընդ Անանայ որդւոյն Նաասու, որպէս
արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն.
եւ առաքեաց հրեշտակս Դաւիթ մխի-
թարել զնա վասն հօր նորա. եւ եկին
ծառայքն Դաւթի յերկիր որդւոցն Ամո-
3 նայ մխիթարել զնա։ Եւ ասեն իշխանքն
Ամոնայ ցԱնան, Միթէ փառաւորե՞լ
Դաւիթ զհայր քո առաջի քո առաքեաց
քեզ զմխիթարիչս. ո՞չ ապաքէն [3] զի
քննեսցեն զքաղաքս," եւ զիտել զեր-
4 կիրս եկին ծառայքն նորա առ քեզ։ Եւ
առ Անան զծառայսն Դաւթի, եգերծ
զնոսա, եւ եհատ [4] զգրօշակսն նոցա զհա-
սարակածն մինչեւ ի վեր", եւ արձա-
5 կեաց զնոսա։ Եւ եկին պատմել Դաւ-
թի վասն արանցն. առաքեաց ընդ ա-
ռաջ նոցա, վասն զի էին ամաչեցեալք
յոյժ. եւ ասէ արքայ, Նստարուք յԵ-
րիքով մինչեւ աճեսցեն մօրուք ձեր,
եւ ապա եկեսջիք։
6 Եւ տեսին որդիքն Ամոնայ թէ [5] ա-
մաչեաց զօրն Դաւթայ", առաքեաց Ա-
նան եւ որդիքն Ամոնայ հազար տաղանդ
արծաթոյ, եւ ի վարձու կալան իւր-
եանց յԱսորւոց Միջագետաց եւ յԱսոր-
ւոց Մաաքայ եւ Սուբայ՝ կառս եւ հե-
7 ծեալս։ Եւ ի վարձու կալան իւրեանց
երեսուն եւ երկու հազար կառաց, եւ
զարքայն Մաաքայ եւ զզօրն նորա, եւ
եկին բանակեցան յանդիման Մեդաբայ.
եւ որդիքն Ամոնայ ժողովեցան ի քաղա-
քացն իւրեանց, եւ եկին պատերազմել։
8 Լուաւ Դաւիթ, եւ առաքեաց զՅո-
9 վաբ եւ [6] զզունդ զօրաւորացն։ Եւ ելին
որդիքն Ամոնայ եւ ճակատեցան ի պա-
տերազմ առ դրան քաղաքին. եւ թա-
գաւորքն եկեալք բանակեցան առան-
10 ձինն ի դաշտին։ Եւ ետես Յովաբ եթէ
եղեն դէմ յանդիման պատերազմել ընդ
նմա, առաջի երեսաց եւ զկնի, ընտ-
րեաց յամենայն [7] երիտասարդացն Իսրա-
յելի եւ կարգեաց ընդդէմ Ասորւոցն.
11 Եւ զմնացորդս զօրուն ետ ի ձեռս Ա-
բեսսեայ եղբօր իւրոյ, եւ կարգեաց ընդ-
12 դէմ որդւոցն Ամոնայ. Եւ ասէ, Եթէ
զօրասցի քան զմեզ Ասորին, լիջիր մեզ
ի փրկութիւն. եւ եթէ որդիքն Ամոնայ
զօրասցին քան զքեզ, ապրեցուցից
13 զքեզ. Քաջ լեր, եւ զօրասցուք վասն
ժողովրդեան մերում եւ վասն քաղա-
քաց Աստուծոյ մերոյ, եւ Տէր որ ինչ
14 բարի իցէ յաչս նորա՝ արասցէ։ Եւ ճա-
կատեցաւ Յովաբ եւ զօրն որ ընդ նմա
ընդդէմ Ասորեացն ի պատերազմին, եւ
15 փախեան ի նմանէ։ Եւ որդիքն Ամոնայ
տեսին թէ փախեան Ասորիքն, փախեան
եւ նոքա յերեսաց [8] Յովաբու եւ յերե-
սաց" Աբեսսեայ եղբօր նորա, եւ մտին ի
քաղաքն։ Եւ եկն Յովաբ յԵրուսաղէմ։
16 Եւ ետես Ասորին եթէ յաղթեաց նմա
Իսրայէլ, առաքեաց հրեշտակս եւ եհան
[9] զԱսորեստանեայն յայնմ կողմանէ Գե-
տոյն, եւ զՍովփաք զօրավար զօրացն
17 Ադրազարու առաջի նոցա։ Եւ պատ-
մեցին Դաւթի, եւ գումարեաց զամե-
նայն Իսրայէլ, անց ընդ Յորդանան եւ
եկն ի վերայ նոցա, եւ ճակատեցաւ ընդ-
դէմ նոցա, եւ կարգեցաւ Դաւիթ ընդ-
դէմ Ասորւոյն, եւ պատերազմէր ընդ
18 նմա։ Եւ փախեաւ Ասորին յերեսաց
[10] Դաւթայ, եւ կոտորեաց Դաւիթ յԱսո-
րեացն եւթն հազար կառաց եւ քառա-
սուն հազար հետեւակաց, եւ զՍովփաք
19 զօրավար զօրուցն սպան։ Եւ տեսին
ծառայքն Ադրազարու եթէ անկան առաջի
Իսրայելի, եղեն ուխտ ընդ Դաւթայ,

[1] Ոմն. յԻդովմ պահապանս, եւ եղեն ամե-
նայն [2] Ոմն. առաջինք [3] Ոմն. քննել եւ տա-
պալել [4] Ոմն. զհանդերձս նոցա ի միջոյ մին-
չեւ յերաստանսն [5] Ոմն. գարշելի եղեն Դաւթի

[6] Ոմն. զամենայն գունդ [7] Ոմն. ընտրելոց [8] Յոմն.
[illegible] [9] Ոմն. զԱսորին [10] Ոմն. Իսրայելի

եւ ծառայեցին նմա. եւ ոչ եւս կամե-
ցաւ Ասորին օգնել որդւոցն Ամոնայ։

Գլ. Ի

1 Եւ եղեւ ի միւսում տարւոջն յելանել
թագաւորացն՝ ած Յովաբ զամենայն
զունդս զօրացն, եւ ապականեաց զա-
մենայն երկիր որդւոցն Ամոնայ. եկին
եւ նստան շուրջ զՀռաբաթաւ. եւ Դա-
ւիթ նստէր յԵրուսաղէմ. եւ առ Յո-
վաբ զՀռաբաթ, եւ կործանեաց զնա։
2 Եւ առ Դաւիթ զպսակն [1]Մեղքոմայ
թագաւորին նոցա ի գլխոյ նորա, եւ
գտաւ կշիռ նորա տաղանդ ոսկւոյ, եւ ի
նմա ակն պատուական, եւ էր ի գլուխն
Դաւթայ. եւ աւար բազում յոյժ եհան[2]։
3 Եւ զժողովուրդն որ էր ի նմա՝ եհան,
եւ սղոցեաց սղոցօք եւ [3]ուրագօք եր-
կաթեօք". եւ այնպէս արար Դաւիթ
ամենայն քաղաքաց որդւոցն Ամոնայ.
եւ դարձաւ Դաւիթ եւ ամենայն զօրն
իւր յԵրուսաղէմ։
4 Եւ եղեւ յետ այնորիկ եղեւ միւսան-
գամ պատերազմ ի Գազեր ընդ այլազ-
գիսն. յայնժամ եհար Սուբաքէ Ասով-
թացի զՍեփփիա յորդւոց [4]սկայիցն եւ
5 վանեաց զնա"։ Եւ եղեւ դարձեալ պա-
տերազմ ընդ այլազգիսն, եւ եհար Ե-
ղէանան որդի Յայիրայ զՂէեմի զեղբայրն
Գողիաթու Գեթացւոյ. եւ փայտ նիզակի
նորա իբրեւ զստորի ոստայնանկաց։
6 Եւ եղեւ դարձեալ պատերազմ ի Գէթ.
եւ էր այր մի մեծ յոյժ, եւ մատունք
նորա վեց վեց՝ քսան եւ չորք. եւ նա
7 էր յորդւոց [5]սկայիցն։ Եւ թշնամանէր
զԻսրայէլ. եւ եհար զնա Յովնաթան որ-
8 դի Սամաայ, որդի եղբօր Դաւթայ։ Նո-
քա եղեն Հռափայ ի Գէթ. ʻամենեք-
եան էին արք հսկայք," եւ անկան ի
ձեռն Դաւթայ եւ ի ձեռն ծառայից նորա։

Գլ. ԻԱ

1 Եւ եկաց Բանսարկու ի մէջ Իսրայէլի,
եւ դրդեաց զԴաւիթ թուել զԻսրայէլ։
2 Եւ ասէ Դաւիթ ցՅովաբ եւ ցիշխանս
զօրուն, Երթայք թուեցէք զԻսրայէլ ի
Բերսաբէէ մինչեւ ցԴան, եւ բերէք առ
3 իս, եւ գիտացից զթիւ նոցա։ Եւ ասէ
Յովաբ, Յաւելցէ Տէր ի ժողովուրդ իւր
որպէս են դոքա՝ հարիւրապատիկ, եւ
աչք տեառն իմոյ տեսցեն, զի ամենե-
քեան ծառայք են տեառն իմոյ. եւ ընդէ՞ր
խնդրէ տէր իմ զայդ, զի մի՛ լինիցի մեղք
4 ի ժողովրդեանդ Իսրայէլի։ Եւ բանն ար-
քայի զօրացաւ ի վերայ Յովաբայ. եւ
ել Յովաբ եւ եկն յամենայն սահմանս
5 Իսրայէլի, եւ եկն յԵրուսաղէմ։ Եւ ետ
Յովաբ զթիւ համարոյ ժողովրդեանն՝
Դաւթի. եւ էր ամենայն Իսրայէլ հա-
զարք հազարաց, եւ հարիւր հազար ա-
րանց որ ձգէին սուսեր. եւ Յուդաս
չորեք հարիւր [6]յիսուն հազար արանց
6 սուսերաւորաց։ Բայց զՂեւի եւ զԲե-
նիամին ոչ թուեաց ի մէջ նոցա. վասն զի
տաղտկացաւ բանն արքայի առ Յովաբայ։
7 Եւ չար երեւեցաւ առաջի Աստուծոյ
վասն իրացն այնոցիկ, եւ եհար զԻս-
8 րայէլ։ Եւ ասէ Դաւիթ ցԱստուած,
Մեղայ յոյժ, զի արարի զիրդ զայդ. եւ
արդ ի բաց բարձ զչարութիւն ծառայի
քո, վասն զի ընդունայնացայ յոյժ։
9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Գադայ տեսա-
10 նողի առ Դաւիթ եւ ասէ, Երթ խօ-
սեաց ընդ Դաւթայ եւ ասասցես, Այս-
պէս ասէ Տէր. Երիս ինչս ես ասեմ ի
վերայ քո, ընտրեա անձին [7]քում ի նո-
11 ցանէ եւ արարից քեզ։ Եւ եկն Գադ
առ Դաւիթ եւ ասէ ցնա, Այսպէս ասէ
12 Տէր. Ընտրեա քեզ՝ կամ երիս ամս սո-
վոյ, կամ զերիս ամիսս փախչել քեզ
յերեսաց թշնամեաց քոց, եւ սուր թշնա-
մեաց քոց եղիցի ի սատակել զքեզ, կամ
զերիս աւուրս սուր Տեառն եւ մահ յերկ-
րի քում, եւ հրեշտակ Տեառն սատա-
կեսցէ յամենայն ժառանգութիւնս Իս-
րայէլի. եւ արդ տես զինչ բան տաց
13 պատասխանի որ առաքեացն զիս։ Եւ
ասէ Դաւիթ ցԳադ, Նեղութիւն է ինձ
յոյժ [1]երեքեան այդոքիկ". բայց անկայց
ի ձեռս Տեառն, վասն զի բազում են
գթութիւնք նորա յոյժ, եւ ի ձեռս մարդ-
14 կան մի՛ անկայց։ Եւ ետ Տէր մահ յԻս-
րայէլ, եւ անկան յԻսրայէլէ եւթանա-
15 սուն հազար արանց։ Եւ առաքեաց Աս-
տուած զհրեշտակն յԵրուսաղէմ սատա-
կել զնա. եւ մինչդեռ սատակէր, ետես
Տէր, եւ զղջացաւ ի վերայ չարութեանն,
եւ ասէ ցհրեշտակն որ սատակէր, Շատ
լիցի քեզ, թողացո զձեռն քո. եւ հրեշ-

---

[1] Յեբր. գոխոռե [2] Եբրայեցին յաւելու, ի քաղաքէն [3] Եբր. կամնասայլիւք երկաթեօք և ուրագօք [4] Եբր. Հռափայ, և նուաճեցան նոքա [5] Եբր. Հռափայ

[6] Եբր. եւթանասուն [7] Եբր. քում զմին

տակն Տեառն կայր ի կալն Ոռնեայ Յե-
16 բուսացւոյ։ Ամբարձ Դաւիթ զաչս իւր
եւ ետես զհրեշտակն Տեառն, զի կայր
ի մէջ երկնի եւ երկրի, եւ սուրն իւր
ձգեալ ի ձեռին իւրում, եւ կարկառեալ
ի վերայ Երուսաղեմի. եւ անկան Դա-
ւիթ եւ ծերքն զգեցեալ քուրձս ի վե-
17 րայ երեսաց իւրեանց։ Եւ ասէ Դաւիթ
ցԱստուած, Ո՞չ ապաքէն ես ասացի
թուել զժողովուրդդ. ես իմ որ մեղայ,
անօրէնութիւն արարի զչարիդ, եւ ոչխարքդ
այդոքիկ զի՞ արարին. Տէր Աստուած,
եղիցի ձեռն քո յիս եւ ի տուն հօր իմոյ,
եւ մի՛ ի ժողովուրդ քո կորուսանել, [1]Տէր։
18 Եւ ասէ հրեշտակն Տեառն ցԳադ, Ա-
սա ցԴաւիթ զի ելցէ կանգնեսցէ սե-
ղան Տեառն ի կալն Ոռնեայ Յեբուսաց-
19 ւոյ։ Եւ ել Դաւիթ ըստ բանին [2]Տեառն,
20 զոր խօսեցաւ յանուն Տեառն։ Եւ դար-
ձաւ Ոռնա, իբրեւ ետես [3]զարքայ եւ
զչորեսին որդիսն նորա ընդ նմա ծած-
կեալս". եւ Ոռնա կասոյր ի կալն ցո-
21 րեան։ Եւ եկն Դաւիթ առ Ոռնա [4]եւ
ել Ոռնա" ի կալոյն եւ երկիր եպագ
Դաւթայ ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
22 կիր։ Եւ ասէ Դաւիթ ցՈռնա, Տուր
ինձ զտեղիդ քո զայդ զկալդ, եւ շինե-
ցից այդր սեղան Տեառն, արծաթոյ որ-
քան արժիցէ՝ տացես ինձ զդա. եւ դա-
դարեսցեն հարուածքն ի ժողովրդենէն։
23 Եւ ասէ Ոռնա ցԴաւիթ, Ա՛ռ դու քեզ,
եւ արասցէ տէր իմ արքայ զհաճոյն ա-
ռաջի իւր. ահա ետու զեզինս յողջա-
կէզս, եւ զփայտ սայլիցդ եւ զցորեանդ
24 ի զոհս, զամենայն ետու քեզ։ Եւ ասէ
արքայ Դաւիթ ցՈռնա, Ոչ այդպէս,
այլ գնելով գնեցից արծաթոյ որքան
արժիցէ. եւ ոչ առից որ ինչ է քո,
25 մատուցանել ողջակէզ ձրի Տեառն։ Եւ
ետ Դաւիթ Ոռնեայ վասն տեղւոյն նո-
26 րա վեց հարեւր սիկղ ոսկւոյ կշռով։ Եւ
շինեաց Դաւիթ անդ սեղան Տեառն, եւ
եհան ողջակէզս եւ [5]վասն փրկութեան".
եւ գոչեաց առ Տէր, եւ լուաւ նմա հրով
յերկնից ի վերայ սեղանոյ ողջակիզին, [1]եւ
27 ծախեաց զողջակէզսն"Եւ ասէ Տէր ցհրեշ-
տակն, [6]"Դարձո զսուր քո" ի պատեանս

[1] Եբր. դադարեա [2] Եբր. Գադայ [3] Եբր. զհրեշ-
տակն, եւ չորեքին որդիք նորա ընդ նմա ծած-
կեալ էին [4] Եբր. եւ հայեցաւ Ոռնայ ետես
զԴաւիթ, և ել [5] Եբր. խաղաղականս [6] Եբր.
և նա դարձոյց զսուրն

28 Ի ժամանակին յայնմիկ ի տեսանել
Դաւթի, վասն զի լուաւ նմա Տէր ի կալն
Ոռնեայ Յեբուսացւոյ, եզեն անդ զոհս։
29 Եւ խորանն Տեառն զոր արար Մովսէս
յանապատին, եւ սեղան ողջակիզացն
ի ժամանակին յայնմիկ էին [7]ի Բամա
30 Գաբաւոնի։ Եւ ոչ կարէր Դաւիթ եր-
թալ առաջի նորա խնդրել յԱստուծոյ,
վասն զի տագնապեցաւ յերեսաց սրոյ
հրեշտակին Տեառն։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ ասէ Դաւիթ, Այս է տուն Տեառն
Աստուծոյ, եւ այս սեղան ողջակիզաց
2 Իսրայելի։ Եւ ասաց Դաւիթ ժողովել
զամենայն եկսն յերկրին Իսրայելի. եւ
կացոյց քարահատս հատանել քարինս
կոփածոյս եւ շինել զտունն Աստուծոյ։
3 Եւ երկաթ բազում ի բեւեռս [8]դրացն եւ
դրանն, եւ զչրջանակն արար" Դա-
ւիթ, եւ պղինձ բազում յոյժ որոյ ոչ
4 գոյր կշիռ. Եւ մայր փայտս որոյ ոչ գոյր
թիւ, վասն զի բերէին Սիդոնացիքն եւ
Տիւրացիք մայր փայտս յաճախութեամբ
Դաւթի։
5 Եւ ասէ Դաւիթ, Սողոմոն որդի իմ
մանուկ [9]փոքր է. եւ տունս զոր շինէ"
Տեառն՝ մեծ եւ ի վեր անուամբ եւ ի
փառս յամենայն երկրի. պատրաստե-
ցից նմա նիւթս. եւ պատրաստեաց Դա-
ւիթ յաճախութեամբ յառաջ քան զվախ-
6 ճան իւր։ Եւ կոչեաց զՍողոմոն զոր-
դի իւր, եւ պատուիրեաց նմա շինել
[10]զտունն անուան" Տեառն Աստուծոյ Իս-
րայելի։
7 Եւ ասէ Դաւիթ ցՍողոմոն, Որդեակ,
իմ եղեւ ի մտի շինել տուն անուան
8 Տեառն Աստուծոյ. Եւ բան Տեառն ե-
ղեւ առ իս եւ ասէ, Արիւն բազում
հեղեր եւ պատերազմունս մեծամեծս
արարեր. ոչ շինեսցես դու տուն անուան
իմոյ, վասն զի արիւն բազում հեղեր ի
9 վերայ երկրի առաջի իմ. Ահա ծնցի քեզ
որդի, եւ նա եղիցի այր հանգստեան.
եւ հանգոյց զնա յամենայն թշնամեաց
շուրջանակի. քանզի [11]Սողոմոն անուն
է նորա. եւ զխաղաղութիւն եւ զհան-
դարտութիւն տաց ի վերայ Իսրայելի

[7] Այլօրինակ՝ ի բարձունսն [8] Եբր. փեղկից դրանն
եւ վասն չրջանակաց պատրաստեաց [9] Եբր. է
եւ մատաղ, եւ տունս որ շինեսցի [10] Եբր. տուն
[11] Այլօրինակ՝ խաղաղարար

10 յաւուրս նորա։ Նա շինեսցէ տուն ա-
նուան իմոյ. նա եղիցի ինձ յորդի եւ
ես եղէց նմա ի հայր, եւ [1]ուղղեցից զա-
թոռ թագաւորութեան նորա յԻսրայէլի
11 մինչեւ յաւիտեան։ Եւ արդ, որդեակ
իմ, եղիցի ընդ քեզ Տէր եւ յաջողես-
ցէ, եւ շինեսցես տուն Տեառն Աստու-
12 ծոյ քո, որպէս խօսեցաւ վասն քո։ Եւ
տացէ քեզ Տէր հանճար եւ իմաստու-
թիւն, եւ զօրացուսցէ զքեզ ի վերայ
Իսրայէլի, եւ պահեսցես առնել զօրէնս
13 Տեառն Աստուծոյ քո։ Եւ յայնժամ յա-
ջողեսցիս, եթէ պահեսցես առնել զհրա-
մանս եւ զիրաւունս զոր պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի ի վերայ Իսրայէլի. քաջ
լեր եւ զօրացիր. մի՛ երկիցես եւ մի՛
14 զարհուրիցիս։ Եւ ահա ես ըստ աղքա-
տութեան իմում պատրաստեցի ի տուն
Տեառն ոսկի տաղանդս հարեւր հազար,
եւ արծաթ տաղանդս հազար հազար,
եւ պղինձ եւ երկաթ որոյ ոչ գոյ թիւ,
վասն զի բազում է յոյժ, եւ փայտ եւ
քարինս պատրաստեցի, եւ դու [2]յաւել-
15 ցես յայդ բազմութեամբ՝ Առնել գործ
արուեստից", շինօղս քարանց եւ հիւ-
սունս փայտից, եւ ամենայն իմաստուն՝
16 յամենայն գործս Ոսկւոյն եւ արծաթոյ
եւ պղնձոյ եւ երկաթոյ, որոյ ոչ գոյ
համար. արդ արի եւ արա, վասն զի
Տէր ընդ քեզ է։
17 Եւ պատուիրեաց Դաւիթ ամենայն
իշխանացն Իսրայէլի օգնել Սողոմոնի
18 որդւոյ իւրում. Եւ ասէ, Ո՞չ ապաքէն
Տէր[3] ընդ ձեզ է, եւ հանգոյց զձեզ շուր-
ջանակի. վասն զի ետ ի ձեռս [4]ձեր զբնա-
կիչս երկրիդ, եւ հնազանդեցաւ եր-
կիրդ առաջի Տեառն եւ առաջի ժո-
19 ղովրդեան նորա։ Եւ արդ տուք զսիրտս
ձեր եւ զանձինս ձեր խնդրել զՏէր Ա-
ստուած ձեր. արիք եւ շինեցէք զսրբու-
թիւնս Տեառն Աստուծոյ [5]մերոյ, տա-
նել ի ներքս զտապանակ ուխտին Տեառն
եւ զսպաս սրբութեանցն Աստուծոյ ի
տունն զոր շինէք անուան Տեառն։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Եւ Դաւիթ էր ծեր եւ լի աւուրբք. եւ
թագաւորեաց Սողոմոն որդի նորա [5]փո-
2 խանակ նորա" ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ
ժողովեաց զամենայն իշխանսն Իսրա-
յէլի, եւ զքահանայս եւ զՂեւտացիս։
3 Եւ մարին ի թիւն Ղեւտացիքն յերես-
նամենից եւ ի վեր. եւ եղեւ թիւ նո-
ցա ըստ գլխոց իւրեանց՝ արք ութ հա-
4 զար եւ երեսուն։ Եւ ի նոցանէ գոր-
ծավարք ի վերայ գործոյ տանն, եւ քսան
եւ չորք հազարք դպիրք, եւ դատա-
5 ւորք վեց հազար, Եւ չորք հազարք
դռնապանք, եւ չորք հազարք օրհնիչք
Տեառն՝ նուագարանօքն [6]որովք արա-
6 րին" օրհնել զՏէր։ Եւ որոշեաց զնո-
սա Դաւիթ [7]յօր ըստ օրէ պաշտամունս"
զորդիսն Ղեւեայ, զԳերսոն, զԿահաթ
եւ զՄերարի։
7 [8]Եւ Գերսոնի եւ" Եղեադան եւ Սե-
8 մէի. [9]Որդի Եղեադանայ իշխան Իս-
9 րայէլի. եւ Եթոմ եւ Յովէլ"։ Եւ որդիք
Սեմեայ՝ Սաղովմիթ եւ Ազիէլ եւ Արան.
երեք սոքա իշխանք տոհմիցն Եղեա-
10 դանայ։ Եւ որդիքն Սեմեայ՝ Յեթ եւ
Զիզա եւ Յովաս եւ Բարիա. սոքա որ-
11 դիք Սեմեայ չորք։ Եւ էր Յեթ [10]իշխան,
եւ Զիզա երկրորդ. եւ Յովաս եւ Բա-
րիա ոչ յաճախեցին որդիս, եւ եղեն ի
12 տուն տոհմին ի միում համարի։ Որդիք
Կահաթու՝ Ամրամ եւ Իսահառ, Քեբրոն
13 եւ Ոզիէլ՝ չորք։ Որդիք Ամրամայ՝ Ա-
հարոն եւ Մովսէս. եւ որոշեցաւ Ահա-
րոն սուրբ լինել ի սրբութիւնս սրբու-
թեանցն՝ ինքն եւ որդիք իւր մինչեւ
յաւիտեան, ծխել խունկս առաջի Տեառն,
պաշտել եւ աղօթս առնել յանուն նո-
14 րա մինչեւ յաւիտեան։ Եւ Մովսէս այրն
Աստուծոյ եւ որդիք նորա կոչեցան ի
15 ցեղն Ղեւեայ։ Որդիք Մովսիսի՝ Գեր-
16 սամ եւ Եղիազար։ Որդիք Գերսամայ՝
17 Սուբայէլ [10]իշխան. Եւ էր որդի Եղիա-
զարու Հռաբիա [10]իշխան, եւ ոչ գոյր այլ
որդի Եղիազարու. եւ որդիքն Հռաբեայ
18 աճեցին ի բարձրութիւն։ Որդիք Իսա-
հառայ՝ [11]Սաւուղ եւ Մովէ իշխանք"։
19 Որդիք Քեբրոնի՝ Յերիա [10]իշխան, Ամա-
րիա երկրորդ, եւ Ոզիէլ երրորդ, եւ
20 Յեկեմիաս չորրորդ։ Որդիք Ոզիելի՝ Մի-
քիա [10]իշխան, եւ Յեսիաս երկրորդ։
21 Որդիք Մերարեայ՝ Մոոլի եւ Մու-

[1] Կամ, Հաստատեցից [2] Եբր. յաւելցես յայդ։ (15) Եւ ընդ քեզ բազմութիւն ձեռագործաց [3] Եբր. յաւելու, Աստուած ձեր [4] Եբր. իմ [5] Եբր. պակաս

[6] Եբր. զորս արարի [7] Եբր. ի բաժինս [8] Եբր. Ի Գերսոնեանց [9] Եբր. Որդիք Եղեադանայ, իշխան՝ Յեքիէլ, եւ Զեթամ եւ Յովէլ, երեք [10] Եբր. առաջին [11] Եբր. Սաղովմիթ առաջին

սի. որդիք Մոողեայ՝ Եղիազար եւ Կիս։
22 Եւ մեռաւ Եղիազար, եւ ոչ գոյին նո-
րա որդիք, այլ դստերք միայն. եւ ա-
ռին զնոսա որդիքն Կիսեայ եղբարքն
23 իւրեանց։ Որդիք Մուսեայ՝ Մովղի եւ
Եդեր եւ Արիմովթ՝ երեք։
24 Սոքա որդիք Ղեւեայ ըստ տանց տոհ-
մից իւրեանց, իշխանք ցեղիցն իւր-
եանց, ըստ համարոյ իւրեանց եւ ըստ
թուոյ անուանցն ըստ գլխոյն իւրեանց,
առնէին զգործ պաշտաման ի տան Տեառն
25 ի քսանամենից եւ ի վեր։ Վասն զի ա-
սաց Դաւիթ, Հանգոյց Տէր Աստուած
զժողովուրդ իւր զԻսրայէլ, եւ [1]բնա-
26 կեաց յԻսրայէլ" մինչեւ յաւիտեան։ Եւ
Ղեւտացիքն [2]ոչ բառնային ամենեքեան"
զխորանն եւ զամենայն սպաս նորա ի
27 պաշտաման նորին։ Վասն զի ի բանն
Դաւթայ ի վերջինս էր թիւ որդւոցն
28 Ղեւեայ ի քսանամենից եւ ի վեր։ Քան-
զի կացոյց զնոսա [3]ի ձեռն որդւոցն Ա-
հարոնի պաշտել ի տանն Տեառն, [4]ի
սրահսն եւ ի սենեակսն եւ ի սրբու-
թիւնսն, եւ ի վերայ ամենայն սրբու-
թեանցն, եւ ի պաշտամունսն տանն Աս-
29 տուծոյ, Հացին առաջադրութեան, եւ
ի վերայ նաշհոյ պատարագացն եւ քա-
քարացն բաղարջացն եւ տապակին, եւ
զանգեղոցն իւղով, եւ յամենայն չափսն,
30 Կալ առաւօտուց օրհնել եւ խոստո-
վան լինել Տեառն, նոյնպէս եւ ընդ ե-
31 րեկս, Եւ ի վերայ ամենայն մատուցե-
լոց ողջակիզաց Տեառն, ի շաբաթսն եւ
յամսամուտս եւ ի տօնս, ըստ թուոյն,
ըստ իրաւանցն, ի վերայ նոցին յամե-
32 նայն ժամ [5]Տեառն։ Եւ պահէին զպահ-
պանութիւնս խորանին [6]վկայութեան,
եւ զպահպանութիւնս որդւոցն Ահա-
րոնի եղբարցն իւրեանց պաշտել ի տանն
Տեառն։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ [7]զորդիսն Ահարոնի զատոյց". որ-
դիք Ահարոնի՝ Նադաբ եւ Աբիուդ, եւ
2 Եղիազար եւ Իթամար։ Եւ մեռան Նա-
դաբ եւ Աբիուդ առաջի հօրն իւրեանց.
եւ որդիք ոչ գոյին նոցա. եւ քահանա-
յացան Եղիազար եւ Իթամար [8]որդիքն
3 Ահարոնի"։ Եւ զատոյց զնոսա Դաւիթ,
[9]զՍադովկ յորդւոցն Եղիազարու, եւ
[10]զԱքիմելէք յորդւոցն Իթամարայ, ըստ
համարոյն իւրեանց եւ ըստ պաշտաման
իւրեանց, [8]եւ ըստ տանց տոհմիցն նո-
4 ցա"։ Եւ գտան որդիքն Եղիազարու յա-
ռաւագոյնք յիշխանս զօրաւորացն՝ քան
զորդիսն Իթամարայ, եւ որոշեաց զնո-
սա. զորդիսն Եղիազարու կացոյց իշ-
խանս տանց տոհմիցն, արս վեշտասան.
եւ զորդիսն Իթամարայ ըստ տանց տոհ-
5 միցն, արս ութ։ Եւ զատոյց զնոսա
[11]ըստ վիճակին նոցա". վասն զի էին իշ-
խանք սրբութեանցն եւ առաջնորդք ի
տանն [12]Տեառն յորդւոցն Եղիազարու եւ
6 յորդւոցն Իթամարայ։ Եւ գրեաց զնոսա
Սամէաս որդի Նաթանայելի, դպիր Ղեւ-
տացւոցն յանդիման արքայի եւ իշխա-
նացն, եւ Սադովկայ քահանայի եւ Ա-
քիմելիքայ որդւոյ Աբիաթարայ եւ [13]իշ-
խանք տոհմից քահանայիցն եւ Ղեւտաց-
ւոցն ի տանէ ազգին իւրեանց, [14]մի մի
առ որդիսն Եղիազարու, եւ մի մի առ
որդիսն Իթամարայ"։
7 Եւ ել վիճակն առաջին՝ Յարիբայ, եւ
8 երկրորդն՝ Յադինայ, Երրորդն՝ Քարե-
9 մայ, չորրորդն՝ Սեորինայ, Հինգե-
րորդն՝ Մեղքեայ, վեցերորդն՝ Մերեայ,
10 Եւթներորդն՝ Ակկուսայ, ութերորդն՝
11 Աբիայ, Իններորդն՝ Յեսուայ, տասնե-
12 րորդն՝ Սեքենեայ, Մետասաներորդն՝
Եղիաբեայ, երկոտասաներորդն՝ Սաղու-
13 կիմայ, Երեքտասաներորդն՝ Ոփփայ,
14 չորեքտասաներորդն՝ Իզբայելի, Հնգետա-
սաներորդն՝ Բեղգայ, վեշտասաներորդն՝
15 Եմմերայ, Եւթնուտասաներորդն՝ Եզիրայ,
16 ութուտասաներորդն Ափեսայ, Իննուտասա-
17 ներորդն՝ Փեթեայ, քսաներորդն՝ Եզեկի-
ելի, Քսաներորդ առաջներորդն՝ Յաքինայ,
18 քսաներորդ երկրորդն՝ Գամուելի, Քսա-
ներորդ երրորդն՝ Դաղայեայ, քսաներորդ
19 չորրորդն՝ Մոզեայ։ Այս է համար նոցա
ըստ պաշտամանն իւրեանց մտանել ի
տունն Տեառն, ըստ իրաւանց իւրեանց, ի
ձեռն Ահարոնի հօրն իւրեանց. որպէս
պատուիրեաց Տէր Աստուած Իսրայելի։
20 Եւ յորդւոցն Ղեւեայ մնացելոց՝ յորդ-

[1] Ոմն. բնակեսցի յԻսրայէլ [2] Ոմն. ոչ եւս բառնային [3] Ոմն. ընդ ձեռամբ [4] Ոմն. ի գաւիթսն [5] Ոմն. առաջի Տեառն [6] Ոմն. ժողովոյ, եւ զպահպանութիւնս սրբութեանն [7] Ոմն. զդասակարգութիւն որդւոցն Ահարոնի

[8] Յոմն. պակասէ [9] Ոմն. եւ Սադովկ [10] Ոմն. Աքիմելէք [11] Ոմն. վիճակաւ [12] Ոմն. Աստուծոյ [13] Ոմն. իշխանաց [14] Ոմն. մի վասն Եղիազարու, եւ մի վասն Իթամարայ

ւոցն Ամրամայ՝ Սուբայէլ, [1]Յադայիա.
21 Աբադիա. յորդւոյն Աբեայ՝ իշխան՝՝ Յե-
22 սիաս. Յորդւոցն Սորայիաայ՝ Սաղա-
մովթ. Յորդւոցն Սաղամովթայ՝ Յա-
23 նաթ. Եւ յորդւոցն Քեբրոնի՝ Յերիա
առաջին, Ամարիաս երկրորդ, Յեզիէլ
24 երրորդ, Յեկիմաս չորրորդ. Որդիքն
Ոզիելի՝ [2]Միքա առաջին, եւ Յուսա
երկրորդ, եւ որդի Միքայի՝՝ Սամեր.
25 Եւ եղբայր Միքայի՝ Յեսիէ. [3]որդիք Յե-
26 սեայ՝ Զաքարիաս. Որդիք Մերարեայ՝
27 Մոողի եւ Մուսի. [4]Ոզիա որդի նորա,
Բոնիա որդի նորա՝՝, եւ Զաքկուր եւ
28 Ոբրիա. [5]Մոողի, Եղիազար եւ Կիս որ-
29 դի նորա. Եւ որդի Կիսեայ՝ Իսմայէլ՝՝.
30 Եւ որդիք Մուսեայ՝ Մոողի եւ Յեդեր
եւ Յերիմովթ: Սոքա էին որդիք Ղեւտաց-
31 ւոց ըստ տանց տոհմիցն իւրեանց: Ա-
ռին եւ նոքա վիճակս, որպէս եւ եղ-
բարքն իւրեանց որդիքն Ահարոնի, ա-
ռաջի [6]Թագաւորին. եւ Սադովկ եւ Ա-
քիմելէք՝ յիշխանաց տոհմից քահանա-
յիցն, եւ ի Ղեւտացւոցն ցեղքն՝ որք կա-
ցին իբրեւ զեղբարսն իւրեանց զկրտսե-
րագոյնսն՝՝:

ԳԼ. ԻԵ

1 Զօրս կացոյց Դաւիթ արքայ եւ իշխանք
զօրուն ի գործն, ընդ որդիսն՝՝ Ասա-
փայ եւ Եմանայ եւ Իդիթունայ. որք
[7]երգէին տաւղօք եւ քնարօք եւ ծնծղա-
յիւք. եւ եղեւ թիւն նոցա որք գոր-
2 ծէին զգործս իւրեանց: [3]Որդիք Ասա-
փայ՝ Զակքուր եւ Յովսէփ եւ Նաթա-
նիաս եւ Յեսիէլ. որդիք [8]Ասափայ մօտ
3 առ Թագաւորն: Եւ Իդիթունայ որ-
դիքն՝՝ Գոդողիաս, Եզրի եւ Եսայի եւ
Սեմէի եւ Ասաբիաս եւ Մատաթիաս,
վեց, [9]հանդերձ հարբն իւրեանց Իդի-
թունաւ երգէին՝՝ քնարօքն զգոհութիւնս
4 եւ զօրհնութիւնս Տեառն: [10]Եւ որդիք՝՝
Եմանայ՝ Բոկքիաս եւ Մատթանիաս եւ
Ոզիէլ եւ Սուբայէլ եւ Յերիմովթ եւ Ա-
նանիաս եւ Անան եւ Եղէաթան եւ Գե-
թողաթի եւ Հոսմովթիեզեր եւ Սերա-
նատան եւ Մեզեթի եւ Յովթիրի եւ Մա-
5 զիովթ: Ամենեքեան սոքա որդիք Եմա-
նայ, [11]որք նուագէին առաջի՝՝ արքայի
բանիւքն Աստուծոյ՝ բարձրացուցանել
եղջերաւն. եւ ետ Աստուած որդիս Եմա-
6 նայ [12]հնգետասան, եւ դստերս երիս: Ա-
մենեքեան նոքա [13]հանդերձ հարբն՝՝ իւր-
եանց երգէին օրհնութիւնս ի տանն Տեառն
ծնծղայիւք եւ տաւղօք եւ քնարօք[14] մերձ
առ արքայն. եւ՝՝ Ասափ եւ Իդիթուն եւ
7 Եման: Եւ եղեւ թիւ նոցա հանդերձ եղ-
բարբքն իւրեանց, որք ուսեալ էին
զերգսն Տեառն, ամենեքեան հանճարեղքն
երկերիւր եւ ութսուն եւ ութ:
8 Արկին եւ նոքա վիճակս հանապա-
զորդ պաշտաման, ըստ փոքու եւ մեծի՝
9 կատարելոցն եւ որք ուսանէին: Եւ ել
վիճակն առաջին [15]Ասափայ եւ որդւոց
նորա եւ եղբարցն իւրոց. Յովսէփ ա-
ռաջին՝՝. Գոդողիա երկրորդ՝ ինքն եւ
եղբարք իւր եւ որդիք իւր երկոտա-
10 սան. Երրորդ՝ Զակքուր, որդիք իւր եւ
11 եղբարք իւր երկոտասան. Չորրորդ՝
Եզրի, եւ որդիք իւր եւ եղբարք իւր
12 երկոտասան. Հինգերորդ՝ Նաթանիաս,
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
13 Վեցերորդ՝ Բոկքիաս, որդիք իւր եւ եղ-
14 բարք իւր երկոտասան. Եւթներորդ՝
Յեսարէլ, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
15 կոտասան. Ութերորդ՝ Եսայիս, որդիք
16 իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. Ին-
ներորդ՝ Մատթանիաս. որդիք իւր եւ եղ-
17 բարք իւր երկոտասան. Տասներորդ՝
Սեմէի, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
18 կոտասան. Մետասաներորդ՝ Եզրիէլ,
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտա-
19 սան. Երկոտասաներորդ՝ Ասաբիաս, որ-
դիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան.
20 Երեքտասաներորդ՝ Սուբայէլ, որդիք
21 իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. Չո-
րեքտասաներորդ՝ Մատաթիաս, որդիք
22 իւր եւ եղբարք իւր երկոտասան. Հնգե-

[1] Եբր. յորդւոյն Սուբայելի՝ Յադայիա. (21) Ի Հաբեայ. յորդւոցն Հաբեայ՝ առաջին [2] Եբր. Միքա, յորդւոցն Միքայ՝ [3] Եբր. յորդւոցն [4] Եբր. Որդի Յազեայ՝ Բենոյ. (27) Որդիք Մերարեայ ի Յազեայ՝ Բենոյ եւ Սոհամ [5] Եբր. Ի Մոողեայ՝ Եղիազար, եւ ոչ էին նորա որդիք. (29) Ի Կիսեայ, յորդւոց Կիսեայ՝ Յերամէլ [6] Եբր. Դաւթի արքայի, եւ Սադովկայ և Աքիմելէքայ և իշխանաց տոհմից քահանայիցն և Ղեւտացւոց. որպէս տոհմք իշխանացն, նոյնպէս և կրտսերագոյն եղբարք նոցա [7] Եբր. մարգարէանային [8] Եբր. Ասափայ ընդ ձեռամբ Ասափայ որ մարգարէանայր ընդ ձեռամբ թագաւորին. (3) Յիդիթունայ, որդիք Իդիթունայ [9] Եբր. ընդ ձեռամբ հօր իւրեանց Իդիթունայ մարգարէանային

[10] Եբր. Յեմանայ. որդիք [11] Եբր. տեսանողի
[12] Եբր. չորեքտասան [13] Եբր. ընդ ձեռամբ հօր
[14] Եբր. ի տաճարի տանն Տեառն ընդ ձեռամբ արքայի
[15] Եբր. Յովսեփայ որ Ասափայն

տասաներորդ՝ Յերիմովթ, որդիք իւր եւ
23 եղբարք իւր երկոտասան. Վեշտասանե-
րորդ՝ Անանիա, որդիք իւր եւ եղբարք
24 իւր երկոտասան. Եւթնուտասներորդ՝
Եզբակատան, որդիք իւր եւ եղբարք
25 իւր երկոտասան. Ութուտասներորդ՝ Ա-
նանի, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
26 կոտասան. Իննուտասներորդ՝ Մեղեթի,
որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտա-
27 սան. Քսաներորդ՝ Եղիաթ, որդիք իւր
28 եւ եղբարք իւր երկոտասան. Քսան եւ
առաջներորդ՝ Յովթիրի, որդիք իւր եւ
29 եղբարք իւր երկոտասան. Քսան եւ երկ-
րորդ՝ Գեդողաթի, որդիք իւր եւ եղբարք
30 իւր երկոտասան. Քսան եւ երրորդ՝ Մա-
զիովթ, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
31 կոտասան. Քսան եւ չորրորդ՝ Հռոմեմ-
թիեզեր, որդիք իւր եւ եղբարք իւր
երկոտասան:

Գլ. ԻԶ

1 Եւ ի զատուցեալս դրանցն յորդւոցն
Կորխայ՝ Մասողամ որդի Կորխայ յորդ-
2 ւոցն Ասափայ, Եւ Մասեղամիայ որդիք
Զաքարիա անդրանիկ, Յադիէլ երկ-
րորդ, Զեբադիաս երրորդ, Նաթանա
3 չորրորդ, Եղամ հինգերորդ, Յովհանան
4 վեցերորդ, Եղիովէ եւթներորդ: Եւ Աբ-
դեդովմայ որդիք՝ Սամէաս անդրանիկ եւ
Յովզաբադ երկրորդ, Յովաթա եր-
րորդ, Սաքար չորրորդ, Նաթանայէլ
5 հինգերորդ, Ամիէլ վեցերորդ, Իսաքար
եւթներորդ, Փեղաթի ութերորդ. վասն
6 զի օրհնեաց զնա Աստուած: Եւ Սա-
մէասայ որդւոյ նորա անդրանկան ծնան
որդիք զօրաւորք ի տան հօրն իւրոյ,
7 վասն զի հզօրք էին: Որդիք Սամէա-
սայ՝ Ագնի եւ Ռափայէլ եւ Յովբեդ
եւ Եզզաբեթ, Աքիու [1]եւ եղբարք իւր"
որդիք զօրաւորք ուժով, Եղիու եւ Սա-
8 մաքիաս [1]եւ Իզրակոս". Ամենեքեան
սոքա որդիք Աբդեդովմայ, ինքեանք եւ
որդիք իւրեանց եւ եղբարք իւրեանց՝
զօրացեալք զօրութեամբ, գործէին զօ-
րութեամբ զգործս, վաթսուն եւ երկու
9 Աբդեդովմայ: Եւ Մասողամայ՝ որդիք եւ
10 եղբարք հասուն՝ ութուտասն: Եւ Ով-
սեայ յորդւոցն Մերարեայ որդի մի՝ Շա-
մարի, որում պահէին զգլխաւորու-
թիւն. զի ոչ գոյր անդրանիկն ի միջի,
11 եւ սա եղ զնա հայր իւր սկիզբն. Քեղ-
կիա՝ երկրորդ, Տաբէէլ՝ երրորդ, Զա-
քարիա՝ չորրորդ. ամենեքեան սոքա Ո-
սայեայ որդիք, եւ եղբարք նորա՝ [2]չո-
12 րեքտասանք: Սոցա եւ բաժին վիճակա
դրանցն գլխաւորութեանց՝ կալ չարա-
թաւոր առաջի եղբարցն իւրեանց, եւ
13 պաշտել ի տան Տեառն: Եւ արկին վի-
ճակ ըստ փոքուն եւ ըստ մեծին, ըստ
տանց ազգատոհմին իւրեանց ի դրունս
14 դրունս: Եւ ել վիճակ դրանն `արեւե-
լից Սեմեայ. եւ Զաքարեայ որդւոյ նո-
րա խորհրդականի ի միտս իւր, արկա-
նէին վիճակս, եւ ել նմա վիճակն ընդ
15 կողմն հիւսիսոյ: Եւ Աբդեդովմայ ընդ
հարաւակողմն կոյս. եւ որդւոց իւրոց
16 ընդդէմ տանն Ասուփիմ: [3]Յերրորդեան՝
սեմոյն Ովսայ ընդ արեւմուտս կոյս.
դրամբն հանդերձ սրակապանին, ելից ճա-
նապարհին, պահ առ պահ ընդ արեւելս":
17 Իսկ Ղեւտացիքն վեց [4]վեց, յաւուր ընդ
կողմանս հիւսիսոյ չորս չորս, յաւուր ընդ
կողմանս հարաւոյ չորս չորս, [5]յաւուր՝ յԱ-
սափիմն. եւ երկուս երկուս ի փոխանա-
18 կել: Եւ ընդ արեւմուտս չորս, եւ ի ճա-
նապարհ երկուս երկուս փոխանակաւ":
19 Այս վիճակի բաժնին դարապանաց որդ-
ւոցն Կորխայ եւ որդւոցն Մերարեայ:
20 Եւ [6]Ղեւտացիքն եղբարքք իւրեանց
հանդերձ" ի վերայ գանձին տանն [7]Տեառն,
21 եւ ի վերայ գանձին որբոյն սրբոց: [8]Որ-
դիքն Ղադանայ որդւոյ Գերսամ, Ղա-
դանա իշխանք ազգաց տոհմին Ղա-
22 դանու եւ Գերսամայ, Յէիէլ, Եւ" Զե-
թամ, եւ Յովէլ՝ եղբայր նորա ի վերայ
23 գանձին տան Տեառն: [9]Եւ Ամրիմ եւ
24 Իսահառ, Քեբրոն եւ Ոզիէլ եւ Սեբիէլ
Գերսամեանց Մովսեսեանց՝ զօրագլուխք"
25 ի վերայ գանձուցն: [10]Եւ եղբայր նորա
Եղիազար", Հռաբիա որդի նորա, Եսայի

[1] Յոմանս. պակասէ

[2] Ոմանք. երեքտասան [3] Ոմանք. Սուփիմայ եւ Ովսեայ ընդ արեւմուտս կոյս առ դրան Սաղեքեթայ, յելս ճանապարհին պահ առ պահ [4] Ոմանք. վեց ըստ արեւելս [5] Ոմանք. եւ ընդ կողմն Ասուփիմայ երկու երկու: (18) Ընդ կողմն Փարփարայ յարեւմուտս կոյս ընդ ճանապարհ անդրդոյն՝ չորս, եւ ի Փարպարի՝ երկու [6] Ոմանք. ի Ղեւտացւոցն Աքիա [7] Ոմանք. Աստուծոյ [8] Ոմանք. Որդւոցն Ղադանայ. յորդւոցն Ղադանայ Գերսամեանց. յիշխանաց տոհմից Ղադանայ Գերսամեանց՝ Յէիէլ: (22) Եւ որդիք Յեհիէլայ [9] Ոմանք. յԱմրամեանց, յԻսահառեանց, ի Քեբրոնեանց, յՈզիէլեանց: (24) Եւ Սուբայէլ որդի Գերսամայ որդւոյ Մովսէսի՝ վերակացու [10] Ոմանք. եղբարք նորա, յԵղիազարայ

որդի նորա, Յովրամ որդի նորա,
26 Զեքրի որդի [1]նորա։ Եւ ինքն Սաղոմովթ
եւ եղբարք իւր ի վերայ ամենայն գան-
ձուն սրբոյն սրբոց, զոր նուիրեաց Դա-
ւիթ եւ իշխանք տոհմիցն՝ հարիւրա-
պետք եւ հազարապետք եւ իշխանք զօ-
27 րութեանցն, Զոր առեալ էր [2]ի քաղա-
քաց անտի աւար, եւ նուիրեալ էր ի
նոցանէն, զի մի նուազեսցի գործք շի-
28 նուածոյ տանն Աստուծոյ։ Զոր նուի-
րեցին Սամուէլ տեսանողն եւ Սաւուղ
Կիսեանց եւ Աբեններ Ներեանց, եւ Յո-
վաբ որդի Շարուհեայ. եւ ամենայն
նուէրք որ էին ի ձեռս Սաղոմովթայ եւ
29 եղբարց իւրոց. [3]Յեսաարի եւ՛ Քենենիա
եւ որդիք իւր. [4]եւ գործքն՛ գործոյն
արտաքնոյ ի վերայ Իսրայելի, [5]գի գրի-
30 չեն եւ վճարիչեն ի Քեբրոնիա. Սա-
բիաս՛ եւ եղբարք իւր, որդիք զօրու-
թեան հազար եւ եւթն հարեւր, ի վե-
րայ ատրկանութեան Իսրայելի յայնկոյս
Յորդանանու գետոյն ընդ արեւմուտս,
յամենայն գործ պաշտաման Տեառն, եւ
31 ի գործ արքունի. [6]Քեբրոնեայ Ուրիաս
իշխան, Քեբրոնեայ ազգատոհմօքն իւ-
րեանց հանդերձ. յամին՛ քառասներորդի
թագաւորութեանն Դաւթի՝ այս յաշ-
խարհագիր անդ գտաւ այր զօրութեանց
32 ի նոսա Յազերն [7]Գաղաադիտացւոց։ Եւ
եղբարք իւր որդիք զօրաւորք, երկու
հազար եւ եւթն հարեւր, գլխաւորք
տոհմին. եւ կացոյց զնոսա արքայ Դա-
ւիթ ի վերայ գնդին Ռուբենայ եւ Գա-
դայ եւ կէս ազգին Մանասեան գնդին,
վասն ամենայն բանից Աստուծոյ, եւ
բանից արքունի։

ԳԼ. ԻԷ

1 Եւ որդիք Իսրայելի իւրաքանչիւր թուոյ,
նահապետք ազգատոհմին հազարաւորք
եւ հարիւրաւորք. եւ համարակալ դպիրք
որ պաշտէին ի ժողովրդեանն զամենայն
համարս արքունի, ըստ իւրաքանչիւր
գործոյն համարոյ ելին եւ մտին ամսոյ
ամսոյ յամենայն ամիս [8]տարւոյն։
2 [9]Ընտրութիւն առաջին համարոյ ա-
ռաջնոյ ամսեանն՝ Յեզբաամ [10]եւ Բա-
դէէլ՛, եւ ընտրութիւն ելից նորա քսան
3 եւ չորս հազարք. Յորդւոց Փարեսայ,
որ գլուխ էր ամենայն իշխանացն զօ-
4 րաց եւ ամսեանն առաջնոյ։ Ընտրու-
թիւն ամսոյն երկրորդի՝ Դովդայի [11]եւ
Դաքոթի՛, եւ Մակաղովթ առաջնորդ,
եւ ընտրութիւն նորա քսան եւ չորս
5 հազարք։ Իշխան զօրութեան երրորդ
յամսեանն երրորդի՝ Բանեա, [12]Յովադ
քահանայի, իշխան. եւ յընտրութեան
6 նորա, քսան եւ չորս հազարք։ Ինքն
Բանեա հզօրագոյն քան զերեսունսն,
եւ ի վերայ երեսնիցն [13]բաժին ընտրու-
7 թեան իւրոյ՛։ Յամսեանն չորրորդի՝ Ա-
սայէլ եղբայր Յովաբու, եւ Զաբդէաս
որդի նորա [14]եւ եղբարք իւր՛ զկնի նո-
րա. եւ ընտրութիւնք բաժնի նորա քսան
8 եւ չորս հազարք։ Հինգերորդ ամսեանն՝
հինգերորդ իշխան Սամաովթ յԻզրայ.
եւ բաժին մասին նորա քսան եւ չորս
9 հազարք։ Վեցերորդ ամսեանն՝ վեցե-
րորդ իշխան [15]Էկէս որդի Եկկեայ Թե-
կուացւոյ. եւ մասն բաժնի նորա քսան
10 եւ չորս հազարք։ Յեւթներորդում ամ-
սեանն՝ եւթներորդ իշխան Քեղ Փաղո-
մեանց յորդւոց Եփրեմայ. եւ մասն բաժ-
11 նի իւրոյ քսան եւ չորս հազարք։ Ու-
թերորդ յամսեանն ութերորդի՝ [16]Ուսաք
Եկլեսթայեանց Զարայեայ՛. եւ մասն
բաժնի նորա քսան եւ չորս հազարք։
12 Իններորդ յամսեանն իններորդի՝ Աբիե-
զեր որ յԱնաթովթայն, որ ի Բենիամին
երկրի. եւ մասն ի բաժնի իւրում քսան
13 եւ չորս հազարք։ Տասներորդ յամսեանն
տասներորդի՝ Մաարի Նետոփաթեանց
Զարայ. եւ մասն բաժնի իւրում քսան
14 եւ չորս հազարք։ Մետասաներորդն
յամսեանն մետասաներորդի՝ Բանեա ի
Փարաթոնեայ, յորդւոցն Եփրեմի, եւ
ի զատուցեալսն նորա քսան եւ չորս
15 հազարք։ Երկոտասաներորդն յամսեանն
երկոտասաներորդի՝ Քաղդայ ի Նետոփա-
թայ, [17]որդի Գոթոնիելի՛. եւ ի զատու-
ցեալսն նորա քսան եւ չորս հազարք։
16 Եւ ի ցեղիցն Իսրայելի, Ռուբենի իշ-
խան՝ Եղիազար որդի Զեքրեայ, եւ Շմա-
17 ւոնի՝ Սափատիաս որդի Մաաքեայ, Եւ

[1] Ոմնք. Նորա, եւ Սաղոմովթ որդի նորա [2] Ոմնք. ի պատերազմաց [3] Ոմնք. Յիսահարեանց [4] Ոմնք. ի վերայ [5] Ոմնք. ատրկանք եւ դատաւորք. (30) ի Քեբրոնեանց Ասաբիա [6] Ոմնք. ի Քեբրոնեանց Յերիա իշխան ազգատոհմին Քեբրոնեանց, յամին [7] Ոմնք. Գաղաադու [8] Ոմնք. տարւոյն քսան եւ չորք հազարք [9] Ոմնք. Դասակարգութիւն յամ. բաժին, որդւոց եւ զկնի

[10] Ոմնք. որդի Զաբդիելի [11] Ոմնք. Աքուքացի [12] Ոմնք. որդի Յովիադայ [13] Ոմնք. եւ ի բաժնի նորա Ամիզաբադ որդի նորա [14] Ոմնք. պակաս է [15] Ոմնք. Իրաս [16] Ոմնք. Սովբաքայ Ովսացի Զարայեանց [17] Ոմնք. Գոթոնիելեան

Ղեւեայ՝ Ասաբիա որդի Կամուելի, եւ
18 Ահարոնի՝ Սադովկ, Եւ Յուդայ՝ Եղիաբ
յեղբարցն Դաւթի, եւ Իսաքարայ՝ Ա-
19 մարիաս որդի Միքայելի, Եւ Զաբու-
ղոնի՝ Սամէաս որդի Աբդեայ, եւ Նեփ-
20 թաղիմայ՝ Յերիմովթ որդի Ոզիելի, Եւ
Եփրեմի՝ Ովսեէ որդի Ոզեայ, եւ կիսոյ
ցեղին Մանասէի՝ Յովէլ որդի Փադդեայ,
21 Եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի որ էր ի Գա-
ղաադ՝ Յադայի որդի Զաքարեայ, որդ-
ւոցն Բենիամինի՝ Ասիէլ որդի Աբեններ-
22 րայ, Դանայ՝ Եզրիէլ որդի Յովրամայ.
սոքա էին նահապետք ցեղիցն Իսրա-
յելի:
23 Եւ ոչ առ Դաւիթ զթիւն նոցա ի
քսանամենից եւ ի վեր. վասն զի Տէր
ասաց բազմացուցանել զԻսրայէլ իբրեւ
24 զաստեղս երկնից: Եւ Յովաբ որդի Շա-
րուհեայ սկսաւ թուել զժողովուրդն,
եւ ոչ կատարեաց. եւ եղեւ յաղագս
այնորիկ բարկութիւն ի վերայ Իսրայե-
լի. եւ ոչ յարգեցաւ թիւն ի գիրս բա-
նից աւուրց թագաւորին Դաւթի:
25 Եւ ի վերայ գանձուց արքային Ազա-
մովթ որդի Ադիելի. եւ ի վերայ գան-
ձուց անդաստանաց ի գեղսն եւ ի տունս
եւ յաշտարակս՝ Յովնաթան որդի Ո-
26 զեայ. Եւ ի վերայ երկրագործացն որք
27 գործէին՝ Եզրաս որդի Քեղուբայ. Եւ
ի վերայ [1]ագարակացն՝ Սեմէի Արիմա-
թացի. եւ ի վերայ [2]շտեմարանացն գիւ-
28 ղից գինւոյն՝ Զաբդի որդի Սեփիրայ: Եւ
ի վերայ ձիթենեացն եւ մոլաթզենեացն
որք ի դաշտս՝ Բաղղանան [3]որդի Գեդէրո-
նի՝. եւ ի վերայ շտեմարանաց ձիթոյն՝
29 Յովաս. Եւ ի վերայ արջառոց [4]արօտա-
կանաց որք էին՝ ի հովիտն՝ Սովփաս
30 որդի Ադայեայ. Եւ ի վերայ ուղտուցն՝
Ուբիաս Իսմայելացի. եւ ի վերայ իշոցն՝
31 Յադիաս Մարաթոնեացի. Եւ ի վերայ
հօտիցն՝ Յովազ Ագարացի. ամենեքեան
սոքա վերակացուք ստացուածոյն Դաւ-
թի արքայի:
32 Եւ Յովնաթան հօրեղբայր Դաւթի՝
խորհրդակից, այր հանճարեղ. եւ ինքն
դպրապետ. եւ Յէքիէլ որդի Աքամենայ
33 ընդ որդիս արքայի: Եւ Աքիտոփէլ՝
խորհրդակից արքայի, եւ Քուսի [5]ա-
34 ռաջին բարեկամ արքայի, Եւ [6]զկնի
նորա Աքիտոփէլ մերձ ի նա, եւ Յովի-
դայեայ՝ որդի Բանեայ եւ Աբիաթար.
եւ զօրավար զօրացն արքայի Յովաբ:

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն իշ-
խանսն Իսրայելի, զիշխանս [7]դատաւո-
րացն եւ զամենայն իշխանս օրամտիցն
ի սպաս անձնապահաց՝ թագաւորին,
եւ զիշխանս հազարաւորացն եւ հարիւ-
րաւորացն եւ գանձապահացն, որք էին
ի վերայ ստացուածոցն [8]նորա, եւ՝ զզօ-
րաւորսն եւ զպատերազմօղս զօրակա-
2 րացն յԵրուսաղէմ: Եւ եկաց Դաւիթ
արքայ [9]ի մէջ եկեղեցւոյն՝ եւ ասէ,
Լուարուք ինձ, եղբարք իմ եւ ժողո-
վուրդ իմ. ի սրտի իմում եղեւ շինել
տուն հանգստեան տապանակի ուխտին
Տեառն, եւ կայան ոտից [10]Տեառն մե-
րոյ. եւ պատրաստեցի ես ի շինակու-
թիւնն յայն զկազմած զայդ, ոսկի եւ
արծաթ եւ պղինձ եւ արոյր եւ երկաթ
3 եւ փայտ բազում՝. Եւ ասաց Աստուած
ցիս, Ոչ շինեսցես դու ինձ տուն, ա-
նուանել զանուն իմ ի վերայ նորա. վասն
զի այր պատերազմող ես դու, եւ հե-
4 ղեր արիւն բազում: Եւ ընտրեաց Տէր
[11]Աստուած յամենայն ազգաց զԻսրայէլ,
եւ յամենայն Իսրայելէ՝ ընտրեաց զՅու-
դաս, կանգնել զթագաւորութիւն իւր յա-
ւիտեան՝. եւ ի տանէն Յուդայ ընտրեաց
զտուն հօր իմոյ, եւ յորդւոց հօր իմոյ կա-
մեցաւ զիս լինել թագաւոր ի վերայ ամե-
5 նայն Իսրայելի: Եւ յամենայն որդւոց ի-
մոց, վասն զի որդիս բազումս ետ ինձ Տէր,
ընտրեաց զՍողոմոն որդի իմ, նստուցանել
յաթոռ թագաւորութեանն Տեառն ի վե-
6 րայ Իսրայելի: Եւ ասաց ցիս Աստուած,
Սողոմոն որդի քո շինեսցէ զտուն իմ եւ
[12]զսրահս իմ. վասն զի ընտրեցի զնա լինել
7 ինձ որդի, եւ ես եղէց նմա ի հայր. Եւ
[13]ուղղեցից զթագաւորութիւն նորա մին-
չեւ յաւիտեան, եթէ զօրասցի պահել զպա-

[1] Օրք. այգեաց [2] Օրք. արդեանց այգեաց. շտեմարանաց գինւոյ [3] Օրք. Գադերացի [4] Օրք. արօտականաց որ ի Սարոն՝ Սետրա Սարոնացի. և ի վերայ արջառոց [5] Օրք. Արաքացի

[6] Օրք. զկնի Աքիտոփելայ Յովիադա [7] Օրք. ցեղիցն. և զիշխանս զատակարգութեանց ի սպաս [8] Օրք. արքայի և որդւոց նորա. զներքինիս և [9] Օրք. ի վերայ ոտից իւրոց [10] Օրք. Աստուծոյ մերոյ, և պատրաստեցի ի շինել [11] Օրք. Աստուած Իսրայելի յամենայն տանէ հօր իմոյ զիս՝ լինել թագաւոր ի վերայ Իսրայելի յաւիտեան. զի ընտրեաց զառաջնորդն ի Յուդայէ [12] Օրք. զգաւիթս [13] Կամ, Հաստատեցից

տուիրանս իմ եւ զիրաւունս իմ իբրեւ յա-
8 ւուրս յայսմիկ։ Եւ արդ [1]դիք առաջի
երեսաց ամենայն" եկեղեցւոյս Տեառն,
եւ յականջս Աստուծոյ մերոյ, պահեցէք
եւ խնդրեցէք զամենայն պատուիրանս
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, զի ժառան-
գիցէք զերկիրս բարի, եւ ժառանգե-
ցուցանիցէք որդւոց ձերոց յետ ձեր
մինչեւ յաւիտեան։
9 Եւ դու, Սողոմոն որդի իմ, ծանիր
զԱստուած [2]հարցն քոց", եւ ծառայեա
նմա կատարեալ սրտիւ, եւ միօք կա-
մաց քոց. վասն զի զամենայն սիրտս
քննէ Տէր եւ զամենայն խորհուրդս ճա-
նաչէ. եթէ խնդրեսցես զնա՝ գտցի քեզ,
եւ եթէ թողցես զնա՝ լքցէ զքեզ ի
10 սպառ։ Տես այժմ, զի Տէր ընտրեաց
զքեզ շինել նմա տուն ի սրբութիւն.
զօրացիր եւ արա։
11 Եւ ետ Դաւիթ Սողոմոնի որդւոյ իւ-
րում զօրինակ [3]տաճարին եւ տնեկաց
նորա եւ գանձարանաց նորա եւ վեր-
նատանցն եւ շտեմարանացն ներքնոց
12 եւ տանն քաւութեան. Եւ [4]զօրինակ
զոր ունէր ի մտի իւրում՝ սրահից" տանն
Տեառն, եւ զամենայն շտեմարանացն
շուրջանակի, յարկարս տանն *Տեառն
13 եւ մթերից սրբութեանցն. Եւ [5]մնա-
ցորդացն յօրամից ի պաշտօն քահա-
նայիցն եւ Ղեւտացւոց յամենայն գործ
պաշտամանց տանն Տեառն, եւ շտեմա-
րանաց անօթոց սպասուց տանն Տեառն։
14 Եւ զմէտս կշռոց նոցա՝ զոսկւոյ եւ
15 զարծաթոյ, Զկշիռ աշտանակաց եւ ճրագանս,
16 եւ զբազմակացն նմանութիւնս", Եւ
զկշիռս սեղանոյն առաջաւորութեան, եւ
զիւրաքանչիւր ուրուք ոսկեղէն սեղա-
17 նոց. Նոյնպէս եւ զարծաթեղինացն. Եւ
զմսահանացն եւ զնուիրանոցացն եւ

[1]Ոմնք. առաջի աչաց ամենայն Իսրայէլի [2]Ոմնք. հօր քո [3]Ոմնք. սրահին [4]Ոմնք. զօրինակն ամենայնի որ եղեւ Հոգւովն առ նա վասն գաւթից *Ոմնք. Աստուծոյ [5]Ոմնք. Հրամայեաց վասն դասակարգութեան քահանայիցն և Ղեւտացւոց, եւ վասն ամենայն գործոյ պաշտամանց տանն Տեառն, եւ վասն ամենայն անօթոց սպասու տանն Տեառն. (14) Վասն կշռոյ ոսկւոյն. վասն ամենայն ոսկեղէն անօթոց սպասու եւ պաշտաման, վասն կշռոյ ամենայն արծաթեղէն անօթոց, վասն ամենայն անօթոց պաշտաման և պաշտաման. (15) Եւ վասն կշռոյ ոսկեղէն աշտանակաց, և վասն կշռոյ ամենայն ոսկեղէն ճրագարանաց նորա. եւ վասն կշռոյ ամենայն աշտանակի արծաթոյ և ճրագարանաց նորա, ըստ գործոյ իւրաքանչիւր աշտանակի

[6]զտաշտիցն ոսկեղինաց, եւ զկշիռս
ոսկւոյ եւ արծաթոյ, եւ զափոցն զիւրա-
18 քանչիւր ուրուք"։ Եւ զսեղանոյ խնկոցն
ի մաքուր ոսկւոյ զկշռութիւնն եցոյց
նմա, եւ զօրինակ [7]քերովբէիցն՝ որոց
տարածեալ էր զթեւս իւրեանց եւ հո-
վանի ունէին ի վերայ տապանակի ուխ-
19 տին Տեառն։ [8]Զամենայն գրով ի ձե-
ռանէ Տեառն ետ Դաւիթ Սողոմոնի,
ըստ եղելոյ ի նմա իմաստութեանն եւ
ըստ օրինակին"։
20 Եւ ասէ Դաւիթ ցՍողոմոն որդի իւր,
Զօրացիր եւ քաջ լեր, արա եւ մի եր-
կնչիցես եւ մի զարհուրեսցիս. վասն զի
Տէր Աստուած իմ է ընդ քեզ. ոչ թողցէ
զքեզ եւ ոչ լքցէ՝ մինչեւ կատարեսցես
զամենայն գործ սպասու տանն Տեառն։
[9]Եւ ահա այդ է օրինակ տաճարին եւ
տնեկաց նորա եւ սրահից նորա եւ վեր-
նատանցն եւ շտեմարանացն, ներքնա-
տանցն եւ տանն քաւութեան. եւ օ-
21 րինակ տաճարին Տեառն այդ է", Եւ
[10]օրամից քահանայիցն եւ Ղեւտացւոց,
յամենայն ի պաշտամունս տանն Աստու-
ծոյ. եւ ընդ քեզ եղիցի յամենայն իրս
ամենայն ոք որ յօժարեսցէ իմաստու-
թեամբ ըստ համօրէն արուեստից, իշ-
խանքն եւ ամենայն ժողովուրդ յա-
մենայն ի բանս քո։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ ասէ Դաւիթ արքայ ցամենայն ե-
կեղեցին, Սողոմոն որդի իմ [11]զոր ընտ-
րեաց իւր *Տէր, մանուկ փոքր է, եւ
գործս մեծ է. վասն զի ոչ մարդոյ է
2 շինուածս, այլ Տեառն Աստուծոյ։ Ըստ
ամենայն զօրութեան իմոյ պատրաս-
տեցի նիւթս տանն Աստուծոյ իմոյ,
ոսկի եւ արծաթ, պղինձ եւ երկաթ,
փայտս եւ քարինս անկեանց եւ կամա-
րաց, եւ քարինս ընտիրս եւ ականս
պատուականս, եւ այլ պատրաստութիւն
3 բազում։ Եւ եւս վասն հաճոյն լինելոյ
[12]իմ ի տանն Աստուծոյ իմոյ եղեւ ինձ զոր

[6]Ոմնք. զբազմակացն յոսկւոյ սրբոյ, և զտաշտիցն ոսկեղինաց, զկշիռ իւրաքանչիւր տաշտի, և զտաշտիցն արծաթեղինաց, զկշիռ իւրաքանչիւր տաշտի [7]Ոմնք. կառաց քերովբէիցն [8]Ոմնք. Այս ամենայն գրով ի ձեռանէ Տեառն ծանուցաւ ինձ, ամենայն գործ օրինակիս այսորիկ։ [9]Ոմնք. պակաս [10]Ոմնք. ահա դասակարգութիւնք [11]Ոմնք. զոր միայն [12]Ոմնք. ինձ տանն Աստուծոյ իմոյ զարծաթն եւ զոսկին որ էր իմ առանձինն

նուիրեցից Տեառն, ոսկի եւ արծաթ.
եւ անհաւասարին՝ եառ պայդ ի տուն Աս-
տուծոյ իմոյ [1]ի բարձրութիւն. բաց
յայնցանէ զոր պատրաստեցի ի տուն
4 սրբութեանցն, Երիս հազարս տաղանդս
ոսկի [2]ի Սովփիրայ, եւ եւթն հազար
տաղանդ ընտիր արծաթ, օծանել նո-
5 քօք զորմս [3]տաճարին ի ձեռն՝ արուես-
տաւորաց. եւ որ ոք յօժարիցէ մտօք
[4]լնուլ զձեռս իւր՝ այսօր Տեառն։
6 Եւ յառաջամիտք եղեն իշխան տոհ-
միցն եւ իշխանք որդւոցն Իսրայէլի,
հազարապետք եւ հարիւրապետք եւ վե-
րակացուք [1]գործոցն, եւ գաւառապետք՝
7 արքայի. Եւ ետուն ի գործ տանն [5]Տեառն
ոսկի՝ տաղանդս հինգ հազար, եւ բեւր
դահեկան. եւ արծաթ՝ տաղանդս տասն
հազար. եւ պղինձ՝ տաղանդս բեւր եւ
ութ հազար, եւ երկաթ՝ տաղանդս հա-
8 րեւր հազար։ Եւ որ ուրուք գտաւ քար
պատուական՝ ետուն ի շտեմարանս տանն
Տեառն, ի ձեռս Յեքիելի որդւոյ Գեր-
9 սոնի։ Եւ զուարճացաւ ժողովուրդն յա-
ղագս յառաջամիտ լինելոյն. վասն զի յի
սրտի եղեն յառաջամիտք Տեառն. եւ
Դաւիթ արքայ ուրախ եղեւ մեծապէս։
10 Եւ օրհնեաց արքայ Դաւիթ զՏէր ա-
ռաջի եկեղեցւոյն՝ եւ ասէ, Օրհնեալ [6]է
Տէր Աստուած Իսրայէլի հարցն մերոց
11 յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս. Քո է,
Տէր, մեծութիւն եւ զօրութիւն եւ պար-
ծանք եւ յաղթութիւն եւ կարողու-
թիւն. վասն զի [7]դու ամենեցուն որք
են յերկինս եւ ի վերայ երկրի՝ տիրես.
յերեսաց քոց զողան ամենայն թագա-
12 ւորք եւ ազգք՝։ Ի քէն է մեծութիւն
եւ փառք. դու ես ամենեցուն իշխան,
[1]Տէր, եւ իշխան ամենայն իշխանու-
թեանց՝. ի ձեռին քում է զօրութիւն
եւ հաստատութիւն, եւ ի ձեռին քում
ամենակալ մեծութիւն՝ զօրացուցանել
13 զամենայն։ Եւ արդ, [8]Տէր, գոհանամք
զքէն, եւ օրհնեմք զանուն պարծանաց
14 քոց։ Ո՞ իմ ես, եւ ո՞ է ժողովուրդ [9]քո,
զի կարացաք յօժարամիտ լինել քեզ
յայսմ ամենայնի. վասն զի քո է ամե-
նայն ինչ, եւ ի քոյոց տուաք քեզ։
15 Քանզի պանդուխտք եմք մեք առաջի քո
եւ նժդեհք՝ որպէս ամենայն հարք մեր.
իբրեւ զստուեր են աւուրք մեր ի վե-
րայ երկրի, եւ ոչ գոն մեր մնացուածք
16 ինչ։ Տէր Աստուած մեր, ամենայն բազ-
մութիւնս այս զոր պատրաստեցի շինել
զտուն անուան սրբութեան քո, է ի ձե-
ռանէ քումմէ, եւ քո է ամենայն ինչ։
17 Եւ ծանեայ, Տէր, եթէ դու ես որ քննես
զսիրտս, զարդարութիւն սիրես. եւ
[10]մեք պարզ սրտիւք յօժարամիտք [11]ե-
ղեաք յայսմ ամենայնի. եւ արդ զժո-
ղովուրդս քո որ գտաւ աստ՝ տեսի ու-
րախութեամբ լի, եղեալ առ քեզ յօ-
18 ժարամիտ։ Տէր Աստուած Աբրահամու
եւ Իսահակայ եւ Իսրայէլի հարցն մե-
րոց, պահեա զայս ի միտս եւ ի սիրտ
ժողովրդեան քո յաւիտեան, եւ ուղ-
19 ղեա զսիրտս նոցա առ քեզ։ Եւ Սողո-
մոնի որդւոյ իմում տուր սիրտ բարի՝
առնել զպատուիրանս քո եւ զվկայու-
թիւնս քո եւ զհրամանս քո, եւ [12]ի կա-
տարումն ածել զպատրաստութիւն տան
քո՝։
20 Եւ ասէ Դաւիթ ցամենայն եկեղեցին,
Օրհնեցէք զՏէր Աստուած ձեր։ Եւ օրհ-
նեաց ամենայն եկեղեցին զՏէր Աստուած
հարցն իւրեանց, եւ խոնարհեցուցեալ
զծունկս՝ երկիր պագին Տեառն եւ ար-
21 քայի։ Եւ [13]եզին Դաւիթ՝ Տեառն զոհս,
եւ [14]մատոյց ողջակէզս Աստուծոյ՝ ի վա-
ղիւն առաջնոյ աւուրն, զուարակս հա-
զար, խոյս հազար, գառինս հազար, եւ
զնուէրս նոցա եւ զզոհսն յաճախութեամբ
22 ամենայն Իսրայէլի։ Կերան եւ արբին ա-
ռաջի Տեառն յաւուր յայնմիկ ուրախու-
թեամբ[15]. եւ թագաւորեցուցին երկրորդ
անգամ զՍողոմոն որդի Դաւթի, եւ օ-
ծին զնա Տեառն ի թագաւոր, եւ զՍա-
23 դովկ՝ ի քահանայութիւն։ Եւ նստաւ
Սողոմոն յաթոռ[16] Դաւթի հօր իւրոյ, եւ
յաջողեցաւ. եւ հնազանդեցաւ նմա ա-
24 մենայն Իսրայէլ։ [17]Իշխանք եւ զօրաւորք

[1] Եբր. ոսկւոյ [2] Եբր. Ոփիրայ [3] Եբր. տա. ճարին. (5) Վասն ոսկեղինաց՝ ոսկի, եւ վասն արծաթեղինաց՝ արծաթ, եւ վասն ամենայն գործոյ որ ի ձեռն [4] Այլք՝ մատուցանել ընծայ [5] Եբր. Աստուծոյ [6] Եբր. ես [7] Եբր. քո է ամենայն որ յերկինս և յերկրի. Տէր, քո է թագաւորութիւն եւ դու ես բարձրացեալ ի վերայ ամենեցուն իբր գլուխ [8] Եբր. Աստուած մեր [9] Եբր. իմ

[10] Եբր. ես [11] Եբր. եղէ [12] Եբր. կատարել զամենայն եւ շինել զտաճարն վասն որոյ պատրաստեցի [13] Եբր. զենին [14] Եբր. մատուցին ողջակէզս Տեառն [15] Եբր-յոյնն յաւելու, մեծաւ [16] Եբր-յոյնն յաւելու, Տեառն ի թագաւոր փոխանակ [17] Եբր. Համօրէն իշխանք

եւ ամենայն որդիք արքայի Դաւթի
25 [1]հօրն նորա հնազանդեցան նմա": Եւ
մեծացոյց Տէր զՍողոմոն ի վերուստ ա-
ռաջի ամենայն Իսրայելի, եւ ետ նմա
փառս թագաւորութեան, որ ոչ ումեք
եղեւ ամենեցուն թագաւորացն որք յա-
ռաջ քան զնա[2]:
26 Եւ Դաւիթ որդի Յեսսեայ թագաւո-
րեաց ի վերայ [3]Իսրայելի ամս քառա-
27 սուն": Ի Քեբրոն ամս եւթն, եւ յԵրու-
28 սաղէմ ամս երեսուն եւ երեք: Եւ
վախճանեցաւ բարւոք ծերութեամբ, լի
աւուրբք, մեծութեամբ եւ փառօք. եւ
թագաւորեաց Սողոմոն որդի նորա փո-
29 խանակ նորա: Եւ [4]մնացեալ բանք ար-
քայի Դաւթի՝ առաջինք եւ վերջինք,
գրեալ են ի բանս Սամուելի տեսանողի
եւ ի բանս Նաթանայ մարգարէի եւ ի
30 բանս Գադայ տեսանողի, Յաղագս ա-
մենայն թագաւորութեան նորա եւ
[5]հարստութեան նորա, եւ [6]ժամանակք
որ եղեն նորա ի վերայ Իսրայելի եւ
ի վերայ ամենայն թագաւորութեանց
երկրի":

[1] Եբր. հնազանդեցան արքայի Սողոմոնի [2] Եբր. բոյեցին յաւելու, ի վերայ Իսրայելի [3] Եբր. ամենայն Իսրայելի. (27) Եւ աւուրք յորս թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի՝ եղեն քառասուն ամք

[4] Յեբր. գործք [5] Եբր. քաջութեան [6] Եբր. յաղագս անցից որ անցին ընդ նա եւ ընդ Իսրայել եւ ընդ ամենայն թագաւորութիւնս աշխարհաց

ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ զօրացաւ Սողոմոն որդի Դաւթի
ի թագաւորութեան իւրում, եւ
Տէր Աստուած իւր ընդ նմա էր, եւ մեծա-
2 ցոյց զնա ի բարձրութիւն։ Եւ ասաց Սո-
ղոմոն ցամենայն Իսրայէլ, ցհազարապետս
եւ ցհարիւրապետս եւ ցդատաւորս եւ ցա-
3 մենայն իշխանս[1] տոհմիցն։ Եւ գնաց Սո-
ղոմոն եւ ամենայն եկեղեցին ընդ նմա՝ ի
բարձրաւանդակն Գաբաւոնի, ուր էր անդ
խորանն վկայութեան Աստուծոյ զոր
արար Մովսէս ծառայ Տեառն յանապա-
4 տին. Բայց զտապանակն Աստուծոյ ե-
հան Դաւիթ ի [2]քաղաքէն Կարիաթարի-
մայ, վասն զի պատրաստեաց նմա խո-
5 րան Դաւիթ յԵրուսաղէմ. Եւ սեղանն
պղնձի՝ զոր արար Բեսելիէլ որդի Ու-
րեայ որդւոյ Յովրայ՝ անդ էր առաջի
խորանին Տեառն. եւ խնդրեաց [3]ինքն
6 Սողոմոն եւ եկեղեցին։ Եւ [4]եհան անդ
Սողոմոն ի վերայ պղնձի սեղանոյն ա-
ռաջի Տեառն ի խորանին, եւ մատոյց
ի վերայ նորա ողջակէզս հազար։
7 Ի գիշերին յայնմիկ երեւեցաւ Աստուած
Սողոմոնի, եւ ասէ ցնա, Խնդրեա, զի՞նչ
8 տաց քեզ։ Եւ ասէ Սողոմոն ցԱստուած,
Դու արարեր ընդ Դաւթի հօր իմում ո-
ղորմութիւն մեծ, եւ թագաւորեցուցեր
9 զիս փոխանակ նորա. Եւ արդ, Տէր
Աստուած, հաւատարիմ լիցի [5]անուն քո
ի վերայ" Դաւթի հօր իմոյ. վասն զի
դու թագաւորեցուցեր զիս ի վերայ բա-
զում ժողովրդեանս, որ է իբրեւ զհող
10 երկրի։ Եւ արդ զիմաստութիւն եւ զհան-
ճար տացես ինձ, զի ելանիցեմ առաջի
ժողովրդեանս քո այսորիկ եւ մտանի-
ցեմ. վասն զի ո՞ դատիցի զժողովուրդս
11 քո զմեծ զայս։ Եւ ասէ Աստուած ցՍո-
ղոմոն, Փոխանակ զի եղեւ այդ ի սրտի
քում, եւ ոչ խնդրեցեր մեծութիւն ըն-
չից, ոչ փառս եւ ոչ զանձինս հակա-
ռակորդաց քոց, եւ աւուրս բազումս
ոչ խնդրեցեր, այլ խնդրեցեր դու քեզ
զիմաստութիւն եւ զհանճար, զի դա-
տեսցես զժողովուրդ իմ յորոյ վերայ
12 թագաւորեցուցի զքեզ, Զիմաստութիւն
եւ զհանճար տամ քեզ, եւ զմեծութիւն
եւ զինչս եւ զփառս տաց քեզ. որպէս
զի ոչ եղեւ նման քեզ ի թագաւորս յա-
ռաջագոյն քան զքեզ, եւ զկնի քո ոչ
13 լինիցի այդպէս։ Եւ եկն Սողոմոն [6]ի
Բամայ Գաբաւոնի յԵրուսաղէմ, յերե-
սաց խորանին վկայութեան, եւ թա-
գաւորեաց ի վերայ Իսրայելի։
14 Եւ ժողովեաց Սողոմոն կառս եւ հե-
ծեալս, եւ եղեն նմա հազար եւ չորեք
հարիւր կառք եւ երկոտասան հազար
հեծելոց. եւ եթող զնոսա ի քաղաքս [7]հե-
ծելոցն, եւ զօրն էր" ընդ արքային յԵ-
15 րուսաղէմ։ Եւ եդ արքայ զոսկի եւ զար-
ծաթ իբրեւ զքարինս յԵրուսաղէմ, եւ
զմայրս [2]ի Հրէաստանի, իբրեւ զմոլա-
16 թզենիս ի դաշտի բազմութեամբ։ Եւ
ելք ձիոց Սողոմոնի յԵգիպտոսէ, եւ
[8]գինք վաճառուց արքայի երթեալ
17 գնէին", Եւ ելանէին ածէին յԵգիպտոսէ
կառս մի՝ վեց հարեւր արծաթոյ, եւ ձի
հարեւր եւ յիսուն. եւ այնպէս ամե-
նայն թագաւորացն Քետտացւոց եւ թա-
գաւորացն Ասորեաց ի ձեռն նոցա բերէին։

ԳԼ. Բ

1 Եւ ասաց Սողոմոն շինել զտուն ա-
նուան Տեառն, եւ զտուն թագաւորու-
2 թեան իւրոյ։ Եւ ժողովեաց Սողոմոն
եւթանասուն հազար արանց բեռնա-
կրաց, եւ ութսուն հազար քարահա-

[1] Եբրայեցին յառեալ, ամենայն Իսրայելի, գլխաւորաց [2] Յոմնք. դատաւոր [3] Ոմնք. զայն [4] Կամ, եւ [5] Ոմնք. բան քո ընդ

[6] Այսինքն, ի բարձրաւանդակէն [7] Ոմնք. կառաց և [8] Ոմնք. խումբք վաճառականաց արքայի առնուին երամակս գնոց

տաց ի լերինս . եւ վերակացուք նոցա
երեք հազար եւ վեց հարիւր ։
3 Եւ առաքեաց Սողոմոն առ Քիրամ արքայ Տիւրոսի եւ ասէ, Որպէս արարեր ընդ
հօրն իմոյ Դաւթի, եւ ետուր նմա մայր
փայտս՝ շինել իւր տուն բնակելոյ ի նմա,
4 Եւ արդ ահա ես ¹որդի նորա՛՛ շինեմ տուն
անուան Տեառն Աստուծոյ իմոյ, սրբել
զնա նմա, ծխել առաջի նորա ²խունկս
եւ առաջադրութիւնս յամենայն ժամ,
եւ մատուցանել ողջակէզս ¹համապազ
առաւօտուց եւ երեկորին, եւ ի շաբաթս
եւ յամսամուտս եւ ի տօնս Աստուծոյ
5 մերոյ, յաւիտեան զայն յԻսրայելի ։ Եւ
տունս զոր ես շինեմ՝ մեծ է . վասն զի
մեծ է Աստուած մեր քան զամենայն
6 աստուածս . Եւ ո՞ կարասցէ շինել նմա
տուն . զի եթէ երկինք եւ երկինք եր-
կնից ոչ տանին ³զփառս նորա, եւ զի՞նչ
ես՛՛ շինեցից նմա տուն, այլ զի ծխե-
7 ցեն խունկս առաջի նորա ։ Եւ արդ ա-
ռաքեա ինձ այր իմաստուն, որ գիտի-
ցէ գործել զոսկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ
եւ զերկաթ եւ զծիրանի եւ զկարմիր
եւ զկապուտակն ¹եւ զբեհեզն՛՛, եւ որ
գիտիցէ քանդակել զքանդակս ընդ ի-
մաստունս իմ, որք են ի Հրէաստանի
եւ յԵրուսաղէմ, զորս պատրաստեաց
8 Դաւիթ հայր իմ ։ Եւ տուր բերել ինձ
փայտս մայրս եւ սարոյս եւ թեղօշս ի
Լիբանանէ . վասն զի ես գիտեմ, իբրեւ
զծառայս քո ոչ ոք գիտէ հատանել փայտ
ի Լիբանանէ . եւ արդ ծառայք քո եր-
9 թիցեն ընդ ծառայս իմ, Պատրաստել
ինձ փայտ բազում . վասն զի տունս զոր
10 ես շինեմ, է մեծ եւ փառաւոր ։ Եւ
գործօնէիցն որք հատանեն զփայտն՝ ի
կերակուր ետու հաց առճիկ ծառայից
քոց, քսան հազար քոռ ցորենոյ, եւ քսան
հազար քոռ գարւոյ, եւ քսան հազար
⁴չափ գինւոյ, եւ ձէթ քսան հազար ⁴չափ ։
11 Եւ ասաց Քիրամ արքայ Տիւրոսի
գրով, եւ արձակեաց առ Սողոմոն, Վասն
սիրելոյ Տեառն զժողովուրդ իւր՝ եդ
12 զքեզ ի վերայ դոցա թագաւոր ։ Եւ ա-
սէ Քիրամ, Օրհնեալ է Տէր Աստուած
Իսրայելի որ արար զերկինս եւ զերկիր,
որ ետ Դաւթի արքայի որդի իմաստուն՝
գիտել զհանճար եւ զիմաստութիւն, որ
շինեսցէ զտունն Տեառն եւ զտուն թա-

¹ Յօրին. զոյգոց ² Օրին. խունկս անուշունս ³ Օրին. զնա, ո՞ րկեմ ես զի ⁴ Օրին. մար

13 գաւորութեան իւրոյ ։ Եւ արդ ահա ա-
ռաքեցի քեզ այր իմաստուն, որ գիտէ
14 զհանճար զՔիրամ ⁵զծառայ իմ . Մայր
դորա է ի դստերացն Դանայ, եւ հայր
դորա՝ այր Տիւրացի . գիտէ գործել զոս-
կի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ
եւ զքարինս եւ զփայտս, եւ անկանել
զծիրանին եւ զկապուտակն եւ զբեհեզն
եւ զկարմիրն եւ քանդակել քանդակս,
եւ իմանալ զամենայն հնարս զորս տա-
ցես դմա՝ ընդ իմաստունս քո եւ ընդ
իմաստունս Դաւթի տեառն իմոյ հօր քո ։
15 Եւ արդ զցորեանն եւ զգարին եւ զձէթն
եւ զգինին, զոր ասաց տէր իմ, տացէ
16 ծառայից իւրոց . Եւ մեք հատանեմք
փայտ ի Լիբանանէ ըստ ամենայն պի-
տոյից քոց . եւ ածցուք զնոսա ընդ ծով
լաստս ի Յոպպէ, եւ հանեսցես զայն
յԵրուսաղէմ ։
17 Եւ ժողովեաց Սողոմոն զամենայն
արս պանդուխտս ⁶յԵրուսաղէմ պէնի
թուոյն զոր թուեաց զնոսա Դաւիթ հայր
նորա, եւ գտան հարիւր յիսուն հազար
18 եւ երեք հազար եւ վեց հարիւր . Եւ
արար ի նոցանէ եւթանասուն հազար
բեռնակրաց եւ ութսուն հազար քարա-
հատաց ⁷եւ զերիս հազարսն եւ վեց հա-
րիւրսն՝ գործավարս ի վերայ նոցա ։

ԳԼ . Գ

1 Եւ սկսաւ Սողոմոն շինել զտունն Տեառն
յԵրուսաղէմ, ⁸ի լերինս Ամովրհացւոցն՛՛,
ուր երեւցաւ Տէր Դաւթի հօր նորա,
ի տեղւոջն յորում պատրաստեաց Դա-
2 ւիթ, ի կալն Որնայ Յեբուսացւոյ ։ Եւ
սկսաւ շինել յամսեանն ⁹երկրորդի, յա-
մին չորրորդի թագաւորութեանն իւրոյ .
3 ¹⁰Եւ սկսաւ Սողոմոն՛՛ շինել զտունն Աս-
տուծոյ . երկայնութիւն չափոյ առաջնոյն
ի վաթսուն կանգնոյ, եւ լայնութիւն ի
4 քսան կանգնոյ ։ Եւ ¹¹էզամ դէմ յանդի-
ման տանն, երկայնութիւնն առաջին՝
եւ լայնութիւն՛՛ տանն կանգնոց քսա-
նից, եւ բարձրութիւն հարիւր եւ քսան
կանգնոյ . եւ պատեաց զնա ոսկւով սրբով
5 ի ներքուստ ։ Եւ զտունն մեծ դրուագեաց
մայր փայտիւք, եւ պատեաց ոսկւով

⁵ Օրին. զհայր, էմ՝ ճարտարապետ ⁶ Օրին. յերկրին Իսրայելի ⁷ Օրին. ի լերինս եւ ⁸ Օրին. ի լերինն Մորիա ⁹ Օրին. երկրորդի յերկրորդում աւուր ¹⁰ Օրին. Այս են հիմունքն զոր արկ Սողոմոն ¹¹ Օրին. երկայնութիւն գաւթին որ դէմ յանդիման՝ ըստ լայնութեան

սրբով, եւ քանդակեաց ի նմա արմաւենիս
6 եւ շղթայապատս։ Եւ զարդարեաց զտունն
ականց պատուականօք ի փառս. եւ
7 [1]ոսկւով սրբով ի Սեփարուիմայ"։ Եւ
պատեաց զտունն ոսկւով, եւ զորմն
եւ զդրունսն եւ զձեղունն եւ զդուրս,
եւ քանդակեաց քերովբէս յորմն։
8 Եւ արար զտունն սրբութեան սրբու-
թեանցն, զերկայնութիւն նորա [2]առա-
ջոյ կողմանէ" ի քսան կանգնոյ, եւ
զլայնութիւնն ի քսան կանգնոյ, եւ
պատեաց զնա մաքուր ոսկւով [3]ի քե-
9 րովբէս վեց հարեւր տաղանդով։ Եւ
կշիռ բեւեռացն միոյ միոյ կշռութիւն
յիսուն սիկղ ոսկւոյ. եւ զվերնատունն
10 պատեաց ոսկւով։ Եւ արար ի տան
սրբութեան սրբութեանցն քերովբէս
երկուս [4]գործ. եւ պատեաց զնոսա ոսկ-
11 ւով։ Եւ թեւք քերովբէիցն՝ երկայնու-
թիւն քսան կանգուն. թեւ մի ի հինգ
կանգնոյ կցեալ յորմ տանն, եւ թեւն
միւս ի հինգ կանգնոյ՝ կցեալ ի թեւ քե-
12 րովբէին միւսոյ. Եւ թեւն քերովբէին
միւսոյ ի հինգ կանգնոյ կցեալ յորմ
տանն, եւ միւս թեւն ի հինգ կանգնոյ
13 կցեալ ի թեւ քերովբէին միւսոյ։ Եւ
թեւք քերովբէիցն տարածեալք ի քսան
կանգնոյ. եւ ինքեանք կային ի վերայ
ոտից իւրեանց, եւ դէմք նոցա ի տունն։
14 Եւ արար զվարագոյրն ի կապուտակէ
եւ ի ծիրանւոյ, ի կարմրոյ եւ ի բեհե-
զոյ, եւ անկանէր ի նմա քերովբէս։
15 Եւ արար առաջի տանն սիւնս երկու
յերեսուն եւ հինգ կանգնոյ բարձրու-
թիւն, եւ գլուխս նոցա ի հինգ կանգ-
16 նոյ։ Եւ արար վանդակապատ ի դաբի-
րայն, եւ եդ ի վերայ գլխոյ սեանցն. եւ
արար նռնաձեւս հարեւր, եւ եդ ի վերայ
17 շղթայագործացն։ Եւ կանգնեաց [5]զսիւնսն
առաջի տաճարին, զմին յաջմէ եւ զմիւսն
յահեկէ. եւ կոչեաց զանուն այնորիկ որ
յաջմէն էր՝ Ուղղութիւն, եւ զանուն
այնորիկ որ ի ձախմէն էր՝ Զօրութիւն։

ԳԼ. Դ

1 Եւ արար սեղան պղնձի՝ ի քսան կանգ-
նոյ զերկայնութիւն, եւ ի քսան կանգ-
նոյ զլայնութիւն, եւ զբարձրութիւն ի
տասն կանգնոյ։

[1] Ոմանք. ոսկին՝ ոսկի Փարուիմայ [2] Ոմանք. ըստ լայ-
նութեան տանն [3] Ոմանք. դոլովն [4] Ոմանք. գործ
քանդակագործ [5] Տես Գ. Թագ. Է. 21։

2 Եւ արար զծովն հալածոյ ի տասն կանգ-
նոյ [6]զշուրթն, բոլորակ շուրջանակի, եւ
ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւն, եւ
3 շուրջանակի յերեսուն կանգնոյ։ Եւ
նմանութիւն եզանց ի ներքոյ նորա,
որք շուրջ կային, ի տասն կանգնոյ
շուրջ պատեալք զնովաւ. եւ ձուլեցին
[7]զգուարակսն ըստ ձուլածոյն իւրեանց,
4 Որպէս արարին զնոսա երկոտասան
զուարակս". երեքն հայէին ի հիւսիս,
եւ երեքն հայէին յարեւմուտս, եւ ե-
րեքն հայէին ի հարաւ, եւ երեքն հա-
յէին յարեւելս. եւ ծովն ի վերայ նո-
5 ցա, եւ յետոյքն իւրեանց ի ներքոյ։ Եւ
թանձրութիւն ծովուն [8]թզաւ եւ շուրթն
նորա իբրեւ զշուրթն բաժակի, քան-
դակեալ բոյս շուշանի, եւ տանէր երիս
հազարս [9]չափ. [9]եւ կատարեաց զնա"
6 Եւ արար աւազանս տասն, եւ եդ
զհինգն յաջմէ, եւ զհինգն ի ձախմէ.
լուանալ ի նոսա զգործ ողջակիզացն եւ
ողողել ի նոսա. եւ ծովն առ ի լուա-
նալ ի նմա քահանայիցն զինքեանս։
7 Եւ արար զաշտանակսն ոսկիս տասն
ըստ յօրինուածոյն իւրեանց, եւ եդ
զնոսա ի տաճարին, զհինգն յաջմէ եւ
զհինգն ի ձախմէ։
8 Եւ արար սեղանս տասն, եւ եդ ի
տաճարին, հինգ յաջմէ եւ հինգ ի ձախ-
մէ. եւ արար տաշտս ոսկիս հարեւր։
9 Եւ արար [10]զսրահն քահանայիցն եւ
[10]զսրահն զմեծ, եւ զդրունս սրահին.
10 եւ զդրունս նոցա պատեաց պղնձով։ Եւ
զծովն եդ [11]յանկեան տաճարին յաջմէ
11 կողմանէ իբրեւ յարեւելս առաջի"։ Եւ
արար Քիրամ [12]զմսահանան եւ զկաստայս
եւ զկասկարայս սեղանոյն, եւ զամենայն
զկահն նորա"։ Եւ կատարեաց Քիրամ առ-
նել զամենայն գործն զոր հրամայեաց ար-
12 քայ Սողոմոն ի տանն Աստուծոյ։ Զսիւնսն
երկուս. եւ [13]ի վերայ նոցա զխոյակսն,

[6] Ոմանք. ի շրթանէ ի շուրթն [7] Ոմանք զգուարակսն
երկուս կարգս ի ձուլել նորա, (4) Կայր ի վե-
րայ երկոտասան զուարակաց [8] Ոմանք. ուղկաւ
[9] Ոմանք. մարս [10] Ոմանք. զգաւիթն [11] Ոմանք. յաջ-
մէ կողմանէ յարեւելս Հարաւոյ [12] Ոմանք.
զկաստայս եւ զթիականս եւ զկանթս [13] Ոմանք.
զգունդսն, և զխոյակսն որ ի վերայ գլխոյ երկուց
սեանցն, եւ զվանդակագործսն զերկուս առ ի
ծածկել զերկոսին գունտս խոյակացն որ ի վերայ
գլխոց սեանցն։ (13) Եւ զնռնաձեւս չորեքհա-
րեւր վասն երկուց վանդակագործացն, երկուս
կարգս նռնաձեւաց առ ի ծածկել զերկոսին
[գունդս խոյակացն որ ի վերայ գլխոց սեանցն

և ի վերայ խոյակաց սեանցն զքովթա-
րովթսն զերկոսեան և զվանդակագործսն
զերկուս՝ առ ի ծածկել զխոյակս քով-
թարովթայցն, որք էին ի վերայ գլխոց
13 սեանցն ։ Եւ զանգակս ոսկեղէնս չո-
րեքհարիւր յերկոսեան վանդակապատսն,
և զերկուս ազգս նռնաձևացն ի միում
վանդակագործին՝ ծածկել զերկոսեան
14 խոյակսն որ էին ի վերայ սեանցն"։ Եւ
զմեքենովթսն [1]արար տասն" և զա-
15 ւազանսն ի վերայ մեքենովթացն. Եւ
զծովն զմի, և զուարակս երկոտասան
16 ի ներքոյ նորա. Եւ [2]զկասկարայս և
զբառնալիսն և զսանսն" և զմսահանսն,
և զամենայն կահ նոցա զոր արար
Քիրամ, [3]և տարաւ" արքայի Սողոմո-
նի [4]ի տունն Տեառն ի մաքուր պղնձոյ։
17 Ցընդարձակութեան երկրին Յորդանա-
նու ձուլեաց [5]զայն արքայ, ի թանձրու-
թեան հողոյն [6]ի տանն Սոքովթայ, և
18 ի մէջ Սարիթայ։ Եւ արար Սողոմոն
զամենայն սպասն զայն բազում յոյժ.
վասն զի ոչ [7]պակասեաց կշիռ պղնձոյն։
19 Եւ արար Սողոմոն զամենայն սպաս
տանն [8]Տեառն. և զսեղանն ոսկի և
զայլ սեղանսն, և ի վերայ նոցա զհացն
20 առաջաւորութեան, Եւ զաշտանակսն
և զճրագունսն լուսոյ ըստ յօրինուա-
ծոյն յանդիման դաբիրայն ի մաքուր
21 ոսկւոյ, Եւ [9]ճրագարանք իւրեանց".
22 Եւ բազմակալք իւրեանց և տաշտքն և
խնկամանքն և բուրուառքն ի մաքուր
ոսկւոյ. և [10]դուրք տանն" ներքնոյ ի
սրբութիւն սրբութեանցն, և [11]զդրունս
տաճարին ոսկեղէնս"։

ԳԼ. Ե

1 Եւ կատարեցաւ ամենայն գործն զոր
արար Սողոմոն [4]ի տանն Տեառն, և
տարաւ ի ներքս Սողոմոն զսրբութիւնսն
Դաւթի հօր իւրոյ. և զարծաթն և
զոսկին և զսպասն ետ ի գանձս տանն
[8]Տեառն։
2 Յայնժամ եկեղեցացոյց Սողոմոն
զծերսն Իսրայելի և զամենայն իշխանս
ցեղիցն, զառաջնորդս տոհմից որդւոցն

[1]Եբր. արար [2]Եբր. զկաթսայս և զթիակն. [3]Եբր. ճարտարապետ [4]Եբր. վասն տանն [5]Եբր. զնոսա [6]Եբր. ի մէջ [7]Եբր. խնդրէր [8]Եբր. Աստուծոյ [9]Եբր. զծաղիկսն և զճրագարանսն և զունելիսն ի մաքուր ոսկւոյ [10]Եբր. զդուրս տանն, զփեղկս դրանն [11]Եբր. զփեղկս տանն, տաճարին, ոսկեղէնս

Իսրայելի յԵրուսաղէմ, հանել զտապա-
նակ ուխտին Տեառն ի քաղաքէն Դաւթի՝
3 նա է Սիոն։ Եւ ժողովեցաւ առ արքայ
ամենայն այր Իսրայելի ի տօնին, այն
4 է ամիսն եւթներորդ։ Եւ եկին ամե-
նեքեան ծերքն Իսրայելի. և առին [12]ա-
մենեքեան Ղևտացիքն զտապանակն,
5 Եւ հանին զնա, և զխորանն վկայու-
թեան և զամենայն սպասն սուրբ որ
էր ի խորանին, հանին զայն քահանայքն
6 և Ղևտացիքն։ Եւ արքայ Սողոմոն
և ամենայն ժողովուրդն Իսրայելի [13]և
երկիւղածքն և ժողովեալքն նոցա" ա-
ռաջի տապանակին զենուին զուարակս
և ոչխարս որոց ոչ գոյր թիւ և ոչ
7 համար ի բազմութենէն։ Եւ տարան ի
ներքս [14]Ղևտացիքն զտապանակ ուխ-
տին Տեառն ի տեղին իւր՝ ի դաբիր
տանն ի սրբութիւն սրբութեանցն, ի
8 ներքոյ թևոց քերովբէիցն։ Եւ էր քե-
րովբէիցն թռուցեալ զթևս իւրեանց ի
վերայ տապանակին, և ծածկէին քե-
րովբէքն զտապանակն և զբառնալիս նո-
9 րա ի վերուստ։ Եւ [15]չուրջ ունէին բառ-
նալիքն", և հայէին գլուխք բառնալ-
եացն ի սրբութեանցն ի դէմս դաբիրայն,
և ոչ երևէին արտաքս. և էին անդ
10 մինչև ցայսօր։ Եւ ոչ ինչ էր ի տա-
պանակին՝ բայց երկու տախտակքն զորս
եդ անդ Մովսէս ի Քորեբ, զորս ուխտ-
եաց Տէր ընդ որդիսն Իսրայելի յելա-
նելն նոցա յերկրէն Եգիպտոսի։
11 Եւ եղև իբրև ելին քահանայքն ի
սրբութեանցն, (վասն զի ամենեքեան
քահանայքն որք գտան անդ՝ սրբեցան,
և ոչ էին կարգեալ օր ըստ օրէ պաշ-
12 տօնեայքն, Եւ Ղևտացիքն սաղմոսա-
նուագք, ամենեքեան յորդւոցն Ասա-
փայ և Եմանայ և Իդիթունայ, և
յորդւոցն նոցա և յեղբարցն նոցա, որք
զգեցեալ էին զպատմուճանս բեհեզե-
ղէնս, և տաւղօք և քնարօք և սրին-
գօք կային յարևելից կողմանէ սեղա-
նոյն, և ընդ նոսա քահանայք հարիւր
13 և քսան՝ հարկանէին փողս.) Եւ եղև
միանգամայն ձայն ի հարկանել զփողսն
և յերգել զսաղմոսն և ամբառնալ
զձայնսն միաբան ասելով, Խոստովան
եղերուք և օրհնեցէք զՏէր. և բարձ-
րացուցին զձայնսն փողովքն և ծնծղայ-

[12]Եբր. զ... [13]Եբր. ժողովեալք առ նմա [14]Եբր. քահանայքն [15]Եբր. ագուցին զբառնալիսն

իւք եւ գործեօք երգոյն, եւ ասացին
Խոստովան եղերուք Տեառն. զի բարի
է, զի յաւիտեան է ողորմ նորա. եւ
տունն լցաւ ամպով [1]փառացն Տեառն.
14 Եւ ոչ կարէին քահանայքն կալ ի պաշ-
տաման յերեսաց ամպոյն, վասն զի
լցին փառքն Տեառն զտունն Աստուծոյ։

ԳԼ. Զ

1 Յայնժամ խօսեցաւ Սողոմոն, Տէր ա-
2 սաց բնակել ի մառախուղ։ Եւ ես շի-
նեցի տուն [2]անուան քում զսրբութիւնս
քո, եւ պատրաստեցի բնակել ի նմա"
3 յաւիտեանս։ Եւ դարձոյց արքայ զերեսս
իւր, օրհնեաց զամենայն եկեղեցին Իս-
րայէլի, եւ ամենայն եկեղեցին Իսրա-
4 յէլի կայր շուրջ, Եւ ասէ, Օրհնեալ է
Տէր Աստուած Իսրայէլի, որ խօսեցաւ
բերանով իւրով ընդ Դաւթի հօր իմում,
5 եւ ձեռօք իւրովք ելից. Եւ ասէ, Յօրէ
յորմէ հանի զժողովուրդ իմ յերկրէն Ե-
գիպտոսի՝ ոչ ընտրեցի քաղաք մի յա-
մենայն ցեղիցն Իսրայէլի շինել ինձ
տուն, զի լինիցի անուն իմ անդ. եւ ոչ
ընտրեցի զայր ոք լինել առաջնորդ ի
6 վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի։ Եւ
արդ ընտրեցի զԵրուսաղէմ լինել ան-
ուան իմոյ անդ. եւ ընտրեցի զԴաւիթ
զի լինիցի ի վերայ ժողովրդեան իմոյ
7 Իսրայէլի։ Եւ եղեւ ի սրտի Դաւթի հօր
իմոյ շինել տուն անուան Տեառն Ա-
8 ստուծոյ Իսրայէլի. Եւ ասաց Տէր ցԴա-
ւիթ ցհայր իմ, Վասն զի եղեւ ի սրտի
քում շինել տուն անուան իմոյ՝ բարւոք
արարեր զի եղեւ այդ ի սրտի քում.
9 Բայց սակայն դու ոչ շինեսցես ինձ
տուն, այլ որդի քո որ ելցէ յորովայնէ
քումմէ. նա շինեսցէ տուն անուան ի-
10 մոյ։ Եւ կանգնեաց Տէր զբան իւր զոր
խօսեցաւ, եւ եղէ ես փոխանակ Դաւթի
հօր իմոյ. նստայ յաթոռն Իսրայէլի որ-
պէս խօսեցաւ Տէր, եւ շինեցի զտունս
զայս անուան Տեառն Աստուծոյ Իսրա-
11 յէլի։ Եւ եդի անդ զտապանակ ուխ-
տին զոր ուխտեաց ընդ որդիսն Իսրայէլի։
12 Եւ եկաց յանդիման սեղանոյն Տեառն
առաջի ամենայն եկեղեցւոյն Իսրայէլի,
13 եւ ամբարձ զձեռս իւր։ (Վասն զի ա-
րար Սողոմոն [3]խարիսխ պղնձի եւ եդ
զնա ի մէջ [4]սրահի տաճարին", ի հինգ

[1]Ոմանք. տունն [2]Ոմանք. բնակութեան քեզ և տեղի նստելոյ [3]կամ, բեմ [4]Ոմանք. գաւթին

կանգնոյ զերկայնութիւն նորա, եւ ի
հինգ կանգնոյ զլայնութիւնն, եւ յերից
կանգնոց զբարձրութիւն նորա. եւ եկաց
ի վերայ նորա, անկաւ ի վերայ ծնգաց
իւրոց առաջի ամենայն եկեղեցւոյն Իս-
րայէլի, եւ ամբարձ զձեռս իւր յերկինս։)
14 Եւ ասէ, Տէր Աստուած Իսրայէլի,
ոչ ոք է նման քեզ Աստուած յերկինս
եւ ոչ ի վերայ երկրի, որ պահես զուխտ
եւ զողորմութիւն [5]ամենեցուն որ գնան
առաջի քո ամենայն սրտիւք իւրեանց։
15 Զի պահեցեր ծառայի քում Դաւթի հօր
իմոյ զոր խօսեցար ընդ նմա եւ [6]ասացեր,
խօսեցար բերանով քով եւ ձեռօք քովք
16 լցեր այսօր։ Եւ արդ, Տէր Աստուած
Իսրայէլի, պահեա ծառայի քում Դաւթի
հօր իմում զոր ինչ խօսեցար ընդ նմա
եւ ասացեր, Ոչ պակասեսցէ քո այր
յերեսաց իմոց որ նստիցի յաթոռն Իս-
րայէլի. բայց միայն թէ պահեսցեն որ-
դիք քո զճանապարհս իւրեանց գնալ
[7]առաջի իմ, որպէս գնացեր դու առաջի
17 իմ։ Եւ արդ, Տէր Աստուած Իսրայէլի,
հաւատարիմ լիցի բանն քո [8]Դաւթի։
18 Եթէ ստուգութեամբ բնակեսցէ՞ Աս-
տուած ընդ մարդկան ի վերայ երկրի.
զի եթէ երկինք եւ երկինք երկնից ոչ
են բաւական քեզ, եւ զի՞նչ է տունս
19 այս զոր շինեցի։ Եւ արդ հայեսցիս յա-
ղօթս ծառայի քո եւ ի խնդրուածս [9]իմ,
Տէր Աստուած", լսել զաղաչանս եւ զա-
ղօթս զոր ծառայ քո աղաչէ առաջի քո
20 այսօր, Լինել բաց աչաց քոց [6]եւ մտաց"
ի տանս յայսմ ի տուէ եւ ի գիշերի, ի
տեղւոջս յորում ասացեր կոչել զանուն
քո ի նմա, առ ի լսել զաղօթս զոր ծա-
21 ռայ քո աղաչէ ի տեղւոջս յայսմ։ Եւ
լուիցես զխնդրուածս ծառայի քո եւ
ժողովրդեան քո Իսրայէլի, զոր ինչ ա-
ղաչեսցեն ի տեղւոջս յայսմ. եւ դու
լուիցես ի տեղւոջէ բնակութեան քո
յերկնից, լուիցես՝ եւ քաւիչ լիցիս։
22 Զոր ինչ մեղանչիցէ այր ընկերի իւ-
րում, եւ [10]առնուցու նզովս յաղագս այ-
նորիկ նզովել զնա, եւ եկեսցէ կացցէ
23 առաջի սեղանոյս" ի տանս յայսմիկ, Եւ
դու լուիցես յերկնից, եւ արասցես եւ

[5]Ոմանք. ծառայից քոց [6]Ոմանք. պակասէ [7]Ոմանք. յօրէնս [8]Ոմանք. զոր խօսեցար ծառայի քում Դաւթի [9]Ոմանք. նորա, Տէր Աստուած իմ [10]Ոմանք. եթէ արկցի նմա երդումն առ երդնուլ, և եկեսցէ երդումն առաջի սեղանոյ քո

դառնացիս զծառայսն քո՝ հատուցանե-
լով անօրինին, տալ ըստ ճանապարհաց
նորա ի գլուխ նորա, եւ արդարացու-
ցանել զարդարն [1]եւ տալ իւրաքանչիւր
ումեք" ըստ արդարութեան իւրում։
24 Եւ եթէ վանեսցի ժողովուրդ քո Իս-
րայէլ առաջի թշնամեաց, եթէ մեղիցեն
քեզ եւ դարձցին եւ խոստովան լիցին
անուան քում, եւ յաղօթս կացցեն եւ
պաղատեսցին առաջի քո ի տանս յայսմ,
25 Եւ դու լուիցես յերկնից, եւ քաւիչ լի-
ցիս մեղաց ժողովրդեան քո Իսրայելի.
եւ դարձուսցես զնոսա յերկիրն զոր
ետուր նոցա եւ հարց նոցա։
26 Ցարգելուլ քո զերկինս ոչ լինել անձ-
րեւ՝ թէ մեղիցեն քեզ, եւ յաղօթս կաց-
ցեն ի տեղւոջս յայսմ, եւ օրհնեսցեն
զանուն քո, եւ ի մեղացն իւրեանց
դարձցին, վասն զի նկուն արասցես
27 զնոսա, Եւ դու լուիցես յերկնից, եւ
քաւիչ լիցիս մեղաց ծառայից քոց եւ
ժողովրդեան քո Իսրայելի. վասն զի
յայտնեսցես նոցա զճանապարհն բարի
յոր գնասցեն ի նմա. եւ տացես անձ-
րեւ ի վերայ երկրի քո զոր ետուր ժո-
ղովրդեան քում ի ժառանգութիւն։
28 Սով եթէ լինիցի ի վերայ երկրի, մահ
եթէ լինիցի, խորշակահարութիւն եւ
դալուկն եւ մարախ եւ ջորեակ եթէ
լինիցի, եթէ նեղիցէ զնոսա թշնամի
յանդիման քաղաքացն իւրեանց, ըստ
ամենայն հարուածոց եւ ըստ ամենայն
29 ցաւոց, Ամենայն աղօթք եւ ամենայն
պաղատանք որ լինիցին ամենայն մար-
դոյ եւ ամենայն ժողովրդեան քո Իս-
րայելի, եթէ ծանիցէ մարդ [2]զխորոտու-
թիւն իւր եւ զախտ իւր", եւ ամբարձ-
30 ցէ զձեռս իւր ի տունս յայս, Եւ դու
լուիցես յերկնից ի պատրաստ բնակու-
թենէ քումմէ, եւ բժշկեսցես, եւ տա-
ցես առն ըստ սրտի իւրում՝ որպէս եւ
ծանիցես զսիրտ նորա. վասն զի դու
միայն ճանաչես զսիրտս որդւոց մարդ-
31 կան. Որպէս զի [3]երկիցեն ի ճանապար-
հաց քոց" զամենայն աւուրս զորս կեց-
ցեն նոքա ի վերայ երեսաց երկրին զոր
ետուր հարցն [4]նոցա։
32 Եւ ամենայն օտարական որ ոչ իցէ ի
ժողովրդենէ քումմէ յԻսրայելէ ինքն,
եւ եկեսցէ յերկրէ հեռաստանէ՝ վասն
անուան քո մեծի եւ հզօր ձեռին քո եւ
բարձր բազկի քո, եկեսցեն եւ յաղօթս
33 կացցեն ի տեղւոջս յայսմ, Եւ լուիցես
յերկնից ի պատրաստ բնակութենէ քում-
մէ, եւ արասցես ըստ ամենայնի զոր
ինչ եւ կարդասցէ առ քեզ օտարականն.
զի ծանիցեն ամենայն ժողովուրդք երկ-
րի զանուն քո, եւ երկիցեն ի քէն որ-
պէս եւ ժողովուրդ քո Իսրայէլ, եւ
գիտասցեն եթէ կոչեցեալ է անուն քո
ի վերայ տանս այսորիկ զոր շինեցի։
34 Եթէ ելցէ ժողովուրդ քո ի պատե-
րազմ ի վերայ թշնամեաց իւրոց ի ճա-
նապարհ՝ յոր առաքեսցես զնոսա, եւ
յաղօթս կացցեն առ քեզ ի ճանապար-
հի քաղաքիս այսորիկ զոր ընտրեցեր
զսա, եւ տանս զոր շինեցի անուան
35 քում, Եւ լուիցես յերկնից պաղատա-
նաց նոցա եւ աղօթից նոցա, եւ ա-
36 րասցես իրաւունս նոցա։ Վասն զի մե-
ղանչեն քեզ, քանզի ոչ գոյ մարդ որ
ոչ մեղանչէ, եւ հարցես զնոսա եւ մատ-
նեսցես զնոսա առաջի երեսաց թշնա-
մեաց, եւ գերելով [5]գերեսցեն յերկիր
թշնամեացն," յերկիր հեռաւոր կամ մօ-
37 տաւոր, Եւ դարձցին սրտիւք իւրեանց
յերկրին յոր փոխեցան անդր, դարձցին
եւ աղաչեսցեն զքեզ ի գերութեանն
իւրեանց, եւ ասասցեն, Մեղաք եւ
38 [6]անօրինեցաք, Եւ դարձցին առ քեզ յա-
մենայն սրտից իւրեանց եւ ի բոլոր անձ-
նէ իւրեանց յերկրի գերութեանն[7], եւ
յաղօթս կացցեն ի ճանապարհ երկրիս
այսորիկ զոր ետուր հարցն նոցա եւ
քաղաքիս զոր ընտրեցեր եւ տանս զոր
39 շինեցի անուան քում, Եւ լուիցես յերկ-
նից ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ
աղօթից նոցա եւ պաղատանաց իւրեանց,
եւ արասցես իրաւունս, եւ քաւիչ լի-
40 ցիս ժողովրդեանն մեղուցելոյ քեզ։ Եւ
արդ, [8]Տէր, եղիցին աչք քո բաց, եւ
ականջք քո առ ի լսել զպաղատանս ի
41 տեղւոջս յայսմ։ Եւ արդ արի, Տէր Աս-
տուած, ի հանգիստ քո, դու եւ տա-
պանակ [9]սրբութեան քո. քահանայք
քո, Տէր Աստուած, զգեցցին զփրկու-
թիւն, եւ [10]որդիք քո ուրախ եղիցին ի

---

1 Եբր. տալ նմա 2 Եբր. զախտ իւր եւ զցաւ իւր
3 Եբր. երկիցեն ի քէն գնալ ի ճանապարհս քո
4 Եբր. մերոց
5 Եբր. տարցին զնոսա գերիս որ գերեն զնոսա
6 Եբր. անօրինեցաք եւ անիրաւեցաք 7 Եբր. յե-
ցին [illegible] ուր վարեցին զնոսա գերիս 8 Եբր.
Աստուած իմ 9 Եբր. զօրութեան 10 Եբր. սուրբք

42 բարութիւնս ։ Տէր Աստուած , մի դար-
ձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ ,
յիշեա ողորմութեամբ քո զԴաւիթ ծա-
ռայ քո ։

ԳԼ. Է

1 Եւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն զա-
ղօթսն , հուր էջ յերկնից եւ եկեր զող-
ջակէզսն եւ զզոհսն . եւ փառքն Տեառն
2 լցին զտունն ։ Եւ ոչ եւս կարէին քա-
հանայքն մտանել ի տուն Տեառն [1]ի ժա-
մանակին յայնմիկ", վասն զի լցին փառքն
3 Տեառն զտունն ։ Եւ ամենայն որդիքն
Իսրայելի տեսանէին զիջանել հրոյն եւ
զփառսն Տեառն ի վերայ տանն . եւ ան-
կան ի վերայ երեսաց յերկիր ի քարա-
յատակ տեղւոջն , եւ երկիր պագին եւ
օրհնեցին զՏէր , զի բարի է , զի յաւի-
4 տեան է ողորմութիւն նորա ։ Եւ ար-
քայ եւ ամենայն ժողովուրդն զենուին
5 զոհս առաջի Տեառն ։ Եւ եզեն Սողո-
մոն զզոհսն , զուարակս քսան եւ եր-
կու հազարս , եւ ոչխարս [1]արօտականս
հարեւր քսան հազարս . եւ արար զնա-
ւակատիս տաճարին Աստուծոյ արքայ
6 եւ ամենայն ժողովուրդն ։ Եւ քահա-
նայքն ըստ պահպանութեանն իւրեանց
կացին , եւ Ղեւտացիքն նուագարանօք
երգոցն Տեառն [2]եւ Դաւթայ արքայի ,
խոստովան լինել առաջի Տեառն՝ զի յա-
ւիտեան է ողորմութիւն նորա . օրհնու-
թեամբքն Դաւթայ ի ձեռն նոցա . եւ քա-
հանայքն հարկանէին փողս առաջի նո-
ցա . եւ ամենայն Իսրայէլ յոտն կայր ։
7 Եւ սրբեաց Սողոմոն զմիջոց [3]սրահին
որ էր ի տանն" Տեառն , վասն զի անդ
արար զողջակէզսն եւ զճարպն [4]փրկու-
թեան . քանզի սեղանն պղնձի զոր ա-
րար Սողոմոն՝ ոչ կարէր ընդունել զող-
ջակէզսն եւ [5]զմանանայն եւ զճարպսն ։
8 Եւ արար Սողոմոն զտօնն ի ժամանա-
կին յայնմ աւուրս եւթն , եւ ամենայն
Իսրայէլ ընդ նմա , եկեղեցի մեծ յոյժ ,
ի մտիցն Եմաթայ մինչեւ ի հեղեղատն
9 Եգիպտոսի ։ Եւ [6]արար յաւուրն ութե-
րորդի [7]ելս . վասն զի զնաւակատիսն
[6]արար սեղանոյն զեւթն [8]օր տօնին" ։

[1] Այլ. [illegible] [2] Այլ. զոր արարեալ էր [3] Այլ. զաւթին որ էր առաջի տանն [4] Այլ. խաղաղութեան [5] Այլ. զընծայսն հացի [6] Այլ. արարին [7] Այլ. տօն, կամ, ժողով մեծ [8] Այլ. օր , եւ զտօնն զեւթն օր

10 Եւ ի քսան եւ երիս ամսոյն եւթներորդի
արձակեաց զժողովուրդն ի խորանս իւ-
րեանց ուրախութեամբ եւ բարի սրտիւ ,
յամենայն բարութիւնն զոր արար Տէր
Դաւթի եւ Սողոմոնի եւ ժողովրդեան
իւրում Իսրայելի ։
11 Եւ կատարեաց Սողոմոն զտունն Տեառն
եւ զտունն արքայի . եւ զամենայն ինչ զոր
կամեցաւ անձն Սողոմոնի առնել ի տանն
Տեառն եւ ի տանն իւրում՝ յաջողեցաւ ։
12 Եւ երեւեցաւ [9]Աստուած Սողոմոնի ի
գիշերին յայնմ", եւ ասէ ցնա , Լուայ
աղօթից քոց , ընտրեցի զտեղիդ զայդ
13 ինձ ի տուն զոհից ։ Եթէ արգելից զեր-
կինս եւ ոչ լինիցի անձրեւ , եւ եթէ
պատուիրեցից մարախոյ ուտել [10]զփայտ ,
եւ եթէ առաքեցից մահ ի ժողովուրդ
14 իմ , Եւ եթէ [11]ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ
յորոց կոչեցեալ է անուն իմ ի վերայ
նոցա , եւ յաղօթս կացցեն եւ խնդրես-
ցեն զերեսս իմ , եւ դարձցին ի ճանա-
պարհաց իւրեանց չարաց , եւ ես լուայց
յերկնից եւ քաւիչ եղէց նոցա եւ բժշկե-
15 ցից զերկիր նոցա ։ Եւ այժմ աչք իմ ե-
ղիցին բաց , եւ ականջք իմ առ ի յսել
16 զաղօթս ի տեղւոջս յայսմ ։ Եւ արդ ահա
ընտրեցի զտունս զայս , եւ սրբեցի զսա
առ ի լինել անուան իմոյ աստ յաւի-
տեան , եւ եղիցին աչք իմ եւ սիրտ աստ
17 զամենայն աւուրս ։ Եւ դու եթէ գնասցես
առաջի իմ իբրեւ զԴաւիթ հայր քո , եւ
արասցես ըստ ամենայնի զոր ինչ պա-
տուիրեցի քեզ , զհրամանս իմ եւ զի-
18 րաւունս իմ պահեսցես , կանգնեցից
զաթոռ թագաւորութեան քո , որպէս
ուխտեցի ընդ Դաւթի հօր քո եւ ա-
սացի , Ոչ բարձցի քո այր առաջնորդ
19 յԻսրայելէ ։ Ապա թէ դարձջիք դուք եւ
թողջիք զհրամանս իմ եւ զպատուի-
րանս իմ զորս ետու առաջի ձեր , եւ
երթայցէք պաշտիցէք զաստուածս օ-
տարս եւ երկիր պագանիցէք նոցա ,
20 Բարձից զձեզ յերկրէս զոր ետու ձեզ ,
եւ զտունս զայս զոր սրբեցի անուան
իմոյ՝ ի բաց դարձուցից յերեսաց իմոց ,
եւ տաց զսա յառակ եւ ի պատմութիւն
21 յամենայն ազգս , Զտունս զայս զբարձր .
եւ ամենայն որ անցանիցէ առ սովաւ՝
զարմասցի եւ ասասցէ , Ընդէ՞ր արար
[12]Տէր երկրիս, այսմ եւ տանս այսմիկ ։

[9] Այլ. Տէր Սողոմոնի ի գիշերի [10] Այլ. զերկիր
[11] Այլ. խոնարհեսցի [12] Այլ. Տէր այսպէս

22 Եւ ասասցեն, Վասն զի թողին զՏէր
Աստուած հարցն իւրեանց՝ որ եհան զնո-
սա յերկրէն Եգիպտոսի, եւ ընկալան
զաստուածս օտարս, երկիր պագին նո-
ցա եւ ծառայեցին նոցա, յաղագս այ-
նորիկ ած ի վերայ դոցա զամենայն չա-
րիսդ զայդոսիկ։

ԳԼ. Ը

1 Եւ եղեւ յետ քսան ամաց յորս շինեաց
Սողոմոն զտունն Տեառն եւ զտունն իւր,
2 Եւ զքաղաքսն զոր ետ Քիրամ Սողո-
մոնի, շինեաց զնոսա Սողոմոն, եւ բնա-
3 կեցոյց անդ զորդիսն Իսրայէլի։ Եւ եկն
Սողոմոն յԵմաթ Սովբայ, եւ [1]զօրացոյց
4 զնա. Եւ շինեաց զԹադմոր յանապա-
տին, եւ զամենայն քաղաքսն [2]ամուրս
5 շինեաց յԵմաթ. Եւ շինեաց զԲեթորոն
վերին եւ զԲեթորոն ներքին, քաղաքս
ամուրս պարսպօք եւ դրամբք եւ նիգօք.
6 Եւ զԲաղաաթ, եւ զամենայն քաղաքսն
[2]ամուրս որք էին Սողոմոնի, եւ զա-
մենայն քաղաքս կառացն եւ զամենայն
քաղաքս ձիոց. եւ զոր ինչ ցանկացաւ
Սողոմոն ըստ ցանկութեան իւրում շի-
նել յԵրուսաղէմ եւ ի Լիբանան եւ յա-
մենայն թագաւորութեան իւրում։
7 Ամենայն ժողովուրդ որ մնացեալ էր
ի Քետացւոցն եւ յԱմովրհացւոցն եւ ի
Փերեզացւոցն եւ ի Խեւացւոցն եւ ի Յե-
բուսացւոցն, որք ոչ էին յորդւոցն Իս-
8 րայէլի, Այլ էին յորդւոց այնոցիկ որք
մնացեալ էին [3]ընդ նոսա՝ յերկրին զորս
ոչ սատակեցին որդիքն Իսրայէլի, եւ
ած զնոսա Սողոմոն ի հարկատուս մին-
9 չեւ ցայսօր։ Եւ յորդւոցն Իսրայէլի ոչ
ետ Սողոմոն ի ծառայս թագաւորու-
թեան իւրոյ. վասն զի նոքա էին արք
պատերազմողք եւ իշխանք զօրաւորք եւ
10 իշխանք կառաց եւ երիվարաց, Եւ սո-
քա էին իշխանք հրամանաց թագաւո-
րութեանն Սողոմոնի, երկերիւր եւ յի-
սուն գործավարք ժողովրդեանն։
11 Եւ զդուստրն Փարաւոնի եհան Սո-
ղոմոն ի քաղաքէն Դաւթի ի տունն զոր
շինեաց նմա. վասն զի ասաց, Ոչ բնա-
կեսցէ կին իմ [4]ի քաղաքին Իսրայէլի
արքայի Դաւթի՝. վասն զի սուրբ է
ուր եմուտ անդր տապանակն Տեառն։
12 Յայնժամ եհան Սողոմոն ողջակէզս

[1] Եբր. նուաճեաց [2] Եբր. շտեմարանաց [3] Եբր. յետ նոցա [4] Եբր. ի տանն Դաւթի արքայի Իսրայէլի

Տեառն ի վերայ սեղանոյն [5]նորա զոր շի-
13 նեաց յանդիման [6]տաճարին, Եւ ըստ բա-
նին աւուրց յաւուր մատուցանել ըստ
պատուիրանացն Մովսիսի ի շաբաթուն եւ
յամսամուտսն եւ ի տօնսն. երիս ժամա-
նակս ի տարւոջ, ի տօնի բաղարջակե-
րացն, եւ ի տօնի եւթներորդացն, եւ ի
14 տօնի տաղաւարահարացն։ Եւ կացոյց ըստ
հրամանացն Դաւթի զդասս քահանայիցն
ըստ պաշտամանց նոցա. եւ Ղեւտացիքն
ի վերայ պահպանութեանն իւրեանց,
օրհնել եւ պաշտել առաջի քահանայիցն
ըստ օրինին օր ըստ օրէ. եւ դռնապանք
ըստ որոշմանն իւրեանց ի դրունս դրունս.
վասն զի այսպէս էր պատուիրանն Դաւ-
15 թայ առնն Աստուծոյ։ Եւ ոչ անցին
զպատուիրանօքն արքայի յաղագս քա-
հանայից եւ Ղեւտացւոց, յամենայն բա-
16 նի եւ ի գանձարանս։ Եւ պատրաստե-
ցաւ ամենայն գործն յօրէ յորմէ սկսաւ
մինչեւ յօրն յորում կատարեաց Սողո-
մոն զտունն [7]Տեառն։
17 Յայնժամ գնաց Սողոմոն ի Գասիոն-
գաբեր, եւ յԵլաթ՝ որ առ ծովեզերն
18 [8]Հրէաստանի էր։ Եւ առաքեաց [9]Քիրամ
ի ձեռն ծառայից իւրոց նաւս, եւ արս
որ գիտէին նաւել ընդ ծով, եւ գնա-
ցին ընդ ծառայսն Սողոմոնի [10]ի Սովփե-
րա. եւ առին անտի չորեքհարիւր եւ
յիսուն տաղանդ ոսկւոյ, եւ եկին առ
արքայ Սողոմոն։

ԳԼ. Թ

1 Եւ թագուհին Սաբայ լուաւ զանուն
Սողոմոնի, եւ եկն փորձել զՍողոմոն
առակօք յԵրուսաղէմ, յոյժ ծանր զօրու-
թեամբ, եւ ուղտուք որ բարձեալ բե-
րէին խունկս եւ ոսկի բազում եւ ականս
պատուականս. եւ եկն առ Սողոմոն, եւ
խօսեցաւ ընդ նմա զամենայն որ ինչ էր
2 ի մտի իւր։ Եւ պատմեաց նմա Սողո-
մոն զամենայն բանս նորա, եւ ոչ վրի-
պեաց բան մի ի Սողոմոնէ զոր ոչ պատ-
3 մեաց նմա։ Եւ ետես թագուհին Սա-
բայ զիմաստութիւնն Սողոմոնի. եւ
4 զտունն զոր շինեաց, Եւ զկերակուրս [11]սե-
ղանոյն, եւ զաթոռս՝ ծառայից նորա,
եւ զկարգս պաշտօնէից նորա, եւ զպատ-
մուճանս նոցա, եւ զմատռուակս նո-

[5] Եբր. Տեառն [6] Եբր. սրահին [7] Եբր. Տեառն. Կատարեցաւ տունն Տեառն [8] Եբր. յերկրին Եդովմայ [9] Եբր. առ նա Քիրամ [10] Եբր. յՈփիր [11] Եբր. սեղանոյ նորա, եւ զբնակութիւն

րա, եւ զզգեստն նոցա, եւ [1]զողջա-
կէզսն զոր մատուցանէր ի տանն" Տեառն,
ի զարմացման եղեւ, եւ ասէ ցարքայ,
5 Ճշմարիտ էր բանն զոր լուայ յերկրին
իմում յաղագս բանից քոց, եւ վասն ի-
6 մաստութեան քո. Եւ ոչ հաւատացի
բանիցն մինչեւ եկի եւ տեսին աչք իմ.
եւ ահա ոչ է ի կէս զոր պատմեցինն,
ի բազմութենէ իմաստութեանս քո զորս
7 յաւելեր ի համբաւն զոր լուայ։ Երա-
նելիք են արքդ եւ երանելի [2]կանայք
քո, եւ" ծառայքդ այդոքիկ որք կան
առ քեզ հանապազ եւ լսեն զիմաստու-
8 թիւնդ քո։ Եղիցի Տէր Աստուած քո օրհ-
նեալ որ հաճեցաւ ընդ քեզ, [3]տալ զքեզ յա-
թոռ թագաւորութեան իւրոյ՝ ժողովըր-
դեան քում". զի յաղագս սիրելոյ [2]Տեառն
Աստուծոյ քո զԻսրայէլ եւ կացուցա-
նելոյ զնա յաւիտեան՝ եդ զքեզ ի վերայ
դոցա թագաւոր, առնել իրաւունս եւ
9 արդարութիւն։ Եւ ետ արքային հարեւր
եւ քսան տաղանդ ոսկւոյ, եւ խունկս
բազում յոյժ, եւ ականս պատուականս.
եւ ոչ գոյր իբրեւ զխունկսն զայնոսիկ
զորս ետ տիկինն Սաբայ արքային Սո-
ղոմոնի։
10 Եւ ծառայքն Սողոմոնի եւ ծառայքն
Քիրամայ բերին ոսկի Սողոմոնի [4]ի Սով-
փերայ, եւ փայտս նոճս եւ ականս պա-
11 տուականս։ Եւ արար արքայ զփայտն
նոճ՝ աստիճանս տանն Տեառն եւ տանն
արքայի, եւ քնարս եւ տաւիղս երգե-
ցողացն. եւ ոչ երբեք երեւեցաւ այն-
պէս յառաջագոյն յերկրին Յուդայ։
12 Եւ արքայ Սողոմոն ետ տիկնոջն Սա-
բայ զամենայն զոր ինչ կամեցաւ նա եւ
զոր ինչ խնդրեաց, բաց յայնցանէ զոր
ետ արքայի Սողոմոնի. եւ դարձաւ յեր-
կիրն իւր[5]։
13 Եւ էր կշիռ ոսկւոյն զոր բերին Սո-
ղոմոնի ի միում տարւոջ, վեց հարեւր
եւ վաթսուն եւ վեց տաղանդ ոսկւոյ,
14 Առանց արանցն [6]կարգեցելոց եւ վաճա-
ռականացն որք բերէին. եւ յամենայն
թագաւորութեանցն Արաբացւոց եւ յիշ-
խանաց երկրին բերէին ոսկի եւ արծաթ
արքային Սողոմոնի։

15 Եւ արար արքայ Սողոմոն [7]երեք հա-
րեւր" վահան ոսկի կռածոյ, վեց հարեւր
[8]դահեկան մաքուր ոսկի" ի մի վահան.
16 Եւ երեք հարեւր [9]նիզակ ոսկի կռա-
ծոյ, երեք հարեւր [10]դահեկան ի մի նի-
զակ յիւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ. եւ
ետ զայն" արքայ ի տուն անտառին Լի-
բանանու։
17 Եւ արար արքայ աթոռ ի ժանեաց
փղաց մեծ, եւ պատեաց զնա մաքուր
18 ոսկւով։ Եւ վեց աստիճանք էին աթո-
ռոյն [11]կապեալք ոսկւով. եւ անկիւնք"
աստի եւ անտի յաթոռն նստելոյ. եւ եր-
կու առեւծք կային առ [12]ստո անկեանցն"։
19 Եւ երկոտասան առեւծք կային աստի
եւ անտի առ վեց աստիճանսն. եւ ոչ
երբեք եղեւ այնպիսի յամենայն թա-
գաւորութեան ուրուք։
20 Եւ ամենայն սպաս արքային Սողոմո-
նի ոսկեղէն, եւ ամենայն սպաս տան
անտառին Լիբանանու [13]ոսկւով բեւե-
ռեալ". եւ ոչինչ էր համարեալ արծաթ
21 յաւուրս Սողոմոնի։ Վասն զի նաւ ար-
քային Սողոմոնի երթայր ի Թարսիս ընդ
ծառայսն Քիրամայ, եւ միանգամ յերիս
ամս գայր նաւն ի Թարսսայ արքային,
լի ոսկւով եւ արծաթով եւ ժանեօք
փղաց եւ կապկօք եւ սիրամարգօք։
22 Եւ մեծացաւ Սողոմոն քան զամենայն
թագաւորս ընչիւք եւ իմաստութեամբ։
23 Եւ ամենայն թագաւորք երկրի խնդրէին
զերեսս Սողոմոնի տեսանել, եւ լսել
զիմաստութիւն նորա զոր ետ Աստուած
24 ի սիրտ նորա։ Եւ նոքա բերէին իւրա-
քանչիւր ոք ընծայ նմա՝ անօթս արծա-
թեղէնս եւ անօթս ոսկեղէնս եւ պատ-
մուճանս, եւ [14]ստաշխն եւ խունկս եւ ձիս
եւ ջորիս ամի ամի։
25 Եւ էին Սողոմոնի [15]չորք բեւրք մա-
տակ ձիք ի կառս, եւ երկոտասան հա-
զարք երիվարք". եւ եդ զնոսա ի քա-
ղաքս կառացն, եւ էին ընդ Սողոմոնի
26 յԵրուսաղէմ։ Եւ էր իշխան ամենայն
թագաւորացն ի գետոյն Եփրատայ մին-
չեւ յերկիրն [16]այլազգեաց, եւ մինչեւ ի
27 սահմանս Եգիպտոսի։ Եւ ետ արքայ

---

[1] Ոմն. զ[illegible] որ եհանէր ի տանն [2] Ոմն. [illegible] [3] Ոմն. դնել զքեզ յաթոռ իւր լինել քեզ թագաւոր վասն Տեառն Աստուծոյ քո [4] Ոմն. յՈփիրայ [5] Ոմանք յետ այսր յաւելուն. Նա եւ ծառայք նորա [6] Ոմն. թանգարաց

[7] Ոմն. երկերիւր [8] Ոմն. սիկղ ոսկի կռածոյ [9] Ոմն. ասպար [10] Ոմն. սիկղ ոսկի ի մի ասպար, եւ եդ զնոսա [11] Ոմն. եւ պատուանդան ոսկի՝ կապեալ ընդ աթոռոյն և հեցուկք [12] Ոմն. հեցուկան [13] Ոմն. յօրկւոյ սրբոյ [14] Ոմն. զէնս [15] Ոմն. չորեք հազար ասպաստանք ձիոց եւ կառաց, և երկոտասան հազար հեծեալք [16] Ոմն. Փղշտացւոց

[1]զոսկի եւ" զարծաթ իբրեւ զքարինս յԵ-
րուսաղէմ, եւ զփայտս մայրս իբրեւ
28 զմոլաթզենիս ի դաշտս բազում։ Եւ ելք
ձիոցն Սողոմոնի յԵգիպտոսէ եւ յամե-
նայն երկրէ։
29 Եւ մնացորդք բանիցն Սողոմոնի ա-
ռաջինք եւ վերջինք ահա գրեալ են ի
բանս Նաթանայ մարգարէի, եւ ի բանս
Աքիայ Սիլովնացւոյ, եւ ի տեսիլն [2]Յովելայ
տեսանողի վասն Յերոբովամայ որդւոյ
30 Նաբատայ։ Եւ թագաւորեաց [3]արքայ Սո-
ղոմոն" ի վերայ ամենայն Իսրայելի ամս
31 քառասուն։ Եւ ննջեաց Սողոմոն[4], եւ
թաղեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի հօր
իւրոյ։ Եւ թագաւորեաց Ռոբովամ որ-
դի նորա փոխանակ նորա։

Գլ. Ժ

1 Եւ եկն Ռոբովամ ի Սիւքեմ, վասն զի
ի Սիւքեմ գայր ամենայն Իսրայէլ թա-
2 գաւորեցուցանել զնա։ Եւ եղեւ իբրեւ
լուաւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ, եւ
ինքն էր յԵգիպտոս փախուցեալ յերե-
սաց արքայի Սողոմոնի, [1]եւ բնակէր Յե-
րոբովամ յԵգիպտոս" եւ դարձաւ Յե-
3 րոբովամ յԵգիպտոսէ։ Առաքեցին եւ
կոչեցին զնա, եւ եկն Յերոբովամ եւ
ամենայն [5]եկեղեցին Իսրայելի առ ար-
4 քայ" Ռոբովամ եւ ասեն, Հայր քո խստա-
ցոյց զլուծ մեր. եւ արդ թեթեւացո զխիստ
ծառայութիւն հօր քո, եւ զլուծ նորա
զծանր զոր եդ ի վերայ մեր, եւ ծա-
5 ռայեսցուք քեզ։ Եւ ասէ ցնոսա, Եր-
թայք մինչեւ յաւուրս երիս, եւ եկեա-
ջիք առ իս. եւ գնաց ժողովուրդն։
6 Եւ ժողովեաց արքայ Ռոբովամ զծերսն
որք կային առաջի Սողոմոնի հօր նորա
մինչդեռ կենդանի էր նա, եւ ասէ,
Զիա՞րդ թուի ձեզ, եւ զի՞նչ խորհիք
պատասխանի տալ ժողովրդեանն այնմ
7 բանի ինչ։ Եւ խօսեցան ընդ նմա եւ ա-
սեն, Եթէ այսօր լինիս բարի ժողովր-
դեանդ այդմ, եւ հաճոյ լինիցիս եւ խօ-
սեսցիս ընդ նոսա բանս բարիս, եւ ե-
ղիցին քեզ ծառայք զամենայն աւուրս։
8 Եւ եթող զխորհուրդ ծերոցն զոր խոր-
հեցան ընդ նմա, եւ խորհեցաւ ընդ
մանկտի սննդակիցսն իւր որք կային ա-
9 ռաջի նորա. Եւ ասէ ցնոսա, Զի՞նչ
թուի ձեզ, եւ պատասխանի տաց բան
ժողովրդեանն այնմիկ որք խօսեցան ընդ
իս եւ ասացին, Թողացո ի լծոյն զոր
10 եդ հայր քո ի վերայ մեր։ Եւ խօսեցան
ընդ նմա մանկտին սննդակիցքն նորա,
Այսպէս խօսեսցիս ընդ ժողովրդեանն որ
խօսեցաւ ընդ քեզ եւ ասաց, Հայր քո
ծանրացոյց զլուծն մեր, եւ դու թող
մեզ. այսպէս ասասցես. Փոքր մատն
իմ ստուարագոյն է քան զմէջ հօր ի-
11 մոյ. Եւ արդ հայրն իմ խրատեաց զձեզ
ծանր լծով, եւ ես յաւելլից ի լուծն ձեր.
հայր իմ խրատեաց զձեզ գաւազանօք,
եւ ես խրատեցից զձեզ կարճօք։
12 Եկն Յերոբովամ եւ ամենայն ժողո-
վուրդն առ Ռոբովամ յաւուրն երրոր-
դի, որպէս խօսեցաւ արքայ եւ ասաց,
13 Դարձջիք առ իս յաւուրն երրորդի։ Եւ
պատասխանի արար արքայ խիստ, եւ
եթող արքայ Ռոբովամ զխորհուրդ ծե-
14 րոցն, Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա ըստ
խորհրդոյ մանկանցն եւ ասէ, Հայրն իմ
ծանրացոյց զլուծ ձեր, եւ ես յաւելից
յայն. հայրն իմ խրատեաց զձեզ գաւա-
զանօք, եւ ես խրատեցից զձեզ կար-
15 ճօք։ Եւ ոչ լուաւ արքայ ժողովրդեանն.
վասն զի էր [6]կործանումն յԱստուծոյ.
եւ հաստատեաց" Տէր զբան իւր զոր
խօսեցաւ ի ձեռն Աքիայ Սիլովնացւոյ
յաղագս Յերոբովամու որդւոյ [7]Նաբա-
տայ եւ ամենայն Իսրայելի. եւ" ոչ լուաւ
16 արքայ նոցա. Պատասխանի ետ ժողո-
վուրդն արքայի եւ ասեն, Զի՞նչ բաժին
կայ մեր ընդ Դաւթի, եւ կամ ժառան-
գութիւն ընդ որդւոյն Յեսսեայ. երթ
գնա ի բնակութիւնս քո, Իսրայէլ. եւ
արդ տես դու զտուն քո, Դաւիթ. եւ
գնաց ամենայն Իսրայէլ ի բնակութիւնս
17 իւր։ Եւ [8]արքն Իսրայելի մնացեալքն"
ի քաղաքս Յուդայ թագաւորեցուցին ի
18 վերայ իւրեանց զՌոբովամ։ Եւ առա-
քեաց արքայ Ռոբովամ զԱդոնիրամ որ
էր ի վերայ հարկացն, եւ քարկոծեցին
զնա որդիքն Իսրայելի քարամբք, եւ
մեռաւ։ Եւ արքայ Ռոբովամ փութա-
ցաւ ելանել ի կառս իւր եւ փախչել
19 յԵրուսաղէմ։ Եւ անգոսնեաց Իսրայէլ
զտունն Դաւթի մինչեւ յօրս յայս։

[1]Յեբր. պակաս [2]Եբր. Ադդովայ [3]Եբր. Սողոմոն յԵրուսաղէմ [4]Եբրայեցին յաւելու, ընդ հարս իւր [5]Եբր. Իսրայէլ և խօսեցան առ.

[6]Եբր. պատճառեալ առ ի յԱստուծոյ, զի հաստատեսցէ [7]Եբր. Նաբատայ։ (16) Եւ ամենայն Իսրայէլ իբրեւ տեսեալ եթէ [8]Եբր. որդիքն Իսրայելի որ բնակեալ էին

Գլ. ԺԱ

1 Եւ եկն Ռոբովամ յԵրուսաղէմ, եւ ժո-
ղովեաց զՅուդաս եւ զԲենիամին հա-
րեւր եւ ութսուն հազար երիտասար-
դաց որք առնէին պատերազմ, [1]եւ տայր"
պատերազմ ընդ Իսրայելի դարձուցա-
2 նել զթագաւորութիւնն յինքն։ Եւ ե-
ղեւ բան Տեառն առ Սամէաս այրն Աս-
3 տուծոյ եւ ասէ, Խօսեաց ընդ Ռոբո-
վամայ որդւոյ Սողոմոնի [2]եւ ընդ ամե-
նայն Յուդայ եւ Բենիամինի" եւ ասա-
4 ցես, Այսպէս ասէ Տէր. Մի ելանիջիք եւ
մի պատերազմիջիք ընդ եղբարս ձեր,
դարձցի իւրաքանչիւր ոք ի տուն իւր.
վասն զի յինէն եղեւ բանդ այդ։ Եւ
լուան բանին Տեառն, դարձան ոչ եւս
երթալ ի վերայ Յերոբովամայ։
5 Եւ բնակեաց Ռոբովամ յԵրուսաղէմ,
եւ շինեաց քաղաքս պարսպաւորս ի
6 Հրէաստանի. Եւ շինեաց զԲեթղեհեմ
7 եւ զԵտամի եւ զԹեկուա Եւ զԲեթ-
8 սուրա եւ զՍոկքով եւ զՈդողամ Եւ
9 զԳէթ եւ զՄարիսան եւ զԶիփ Եւ զԱ-
դովրայիմ եւ զԼաքիս եւ զԱզեկա Ե-
10 զՍարաա Եւ զԱեղոն եւ զՔեբրոն [3]որ
էր Յուդայ եւ ի Բենիամին քաղաքս
11 պարսպաւորս։ Եւ ամրացոյց զնոսա
պարսպօք", եւ եդ ի նոսա իշխանս եւ
12 համբարս կերակրոց՝ ձէթ եւ գինի. Ըստ
քաղաքաց վահանս եւ նիզակս, եւ զօ-
րացոյց զնոսա յաճախութեամբ յոյժ. եւ
էին նորա Յուդաս եւ Բենիամին։
13 Եւ քահանայքն եւ Ղեւտացիքն որք
էին յամենայն Իսրայելի, ժողովեցան
14 առ նա յամենայն սահմանացն. (Վասն
զի թողին Ղեւտացիքն զբնակութիւնս
կալուածոց իւրեանց, եւ գնացին առ
Յուդա եւ յԵրուսաղէմ. քանզի եհան
զնոսա Յերոբովամ եւ որդիք նորա, ոչ
15 եւս պաշտել զՏէր։ Եւ կացոյց իւր
քուրմս բարձանցն [4]եւ կռոցն" եւ մնոտ-
ւոցն, եւ երինջոյն զորս արար Յերո-
16 բովամ.) Եւ [5]եհան զնոսա ի ցեղիցն" Իս-
րայելի, որք ետուն զսիրտս իւրեանց
խնդրել զՏէր Աստուած Իսրայելի, ե-
կին յԵրուսաղէմ զոհել Տեառն Աստու-
17 ածոյ հարցն իւրեանց։ Եւ զօրացու-
ցին զթագաւորութիւնն Յուդայ. եւ
հզօրացաւ Ռոբովամ որդի Սողոմոնի
ամս երիս. վասն զի գնաց ի ճանա-
պարհս Դաւթի եւ Սողոմոնի զերիս ամս։
18 Եւ առ իւր Ռոբովամ կին զՄովղաթ
դուստր Յերիմութայ որդւոյ Դաւթի,
եւ զԱբիադ դուստր Եղիաբայ որդւոյ
19 Յեսսեայ. Եւ ծնաւ նմա որդիս զՅե-
20 բուս եւ զՍամարիա եւ զՋաամ։ Եւ յետ
այսորիկ առ զՄաաքա դուստր Աբիսա-
ղոմայ, եւ ծնաւ նմա զԱբիա եւ զԵթ-
21 թի եւ զԻզա եւ զՍաղեմովթ։ Եւ սի-
րեաց Ռոբովամ զՄաաքա դուստր Աբի-
սողոմայ քան զամենայն կանայս իւր
եւ զհարճս իւր. վասն զի կանայս ու-
նէր ութուտասն եւ հարճս վաթսուն,
եւ ծնաւ ուստերս քսան եւ ութ եւ
22 դստերս վաթսուն։ Եւ կացոյց իշխան
Ռոբովամ զԱբիա որ էր ի Մաաքայ, իշ-
խան ի վերայ եղբարցն իւրոց, վասն
զի թագաւորեցուցանել խորհէր զնա։
23 Եւ [6]աճեաց առաւել քան զամենայն որ-
դիս նորա" յամենայն սահմանս Յուդայ
եւ Բենիամինի, ի քաղաքսն ամուրս,
եւ եդ ի նոսա կերակուր բազում յոյժ.
եւ խնդրեաց բազմութիւն կանանց։

Գլ. ԺԲ

1 Եւ եղեւ իբրեւ [7]պատրաստեցաւ թա-
գաւորութիւնն Ռոբովամայ, եւ յորժամ
զօրացաւ, եթող զպատուիրանս Տեառն,
եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա։
2 Եւ եղեւ ի հինգերորդի ամի թագա-
ւորութեանն Ռոբովամայ ել Սուսակիմ
արքայ Եգիպտոսի ի վերայ Երուսաղե-
մի, վասն զի մեղան առաջի Տեառն,
3 Հազար եւ երկերիւր կառօք եւ վաթ-
սուն հազար երիվարօք. եւ ոչ գոյր թիւ
բազմութեանն եկելոյ ընդ նմա յԵգիպ-
տոսէ. Լիբէացիք, Տրոգղոդացիք, Ե-
4 թէովպացիք. Եւ զօրացան ի վերայ ա-
մուր քաղաքացն որ էին Յուդայ. եւ
5 եկն յԵրուսաղէմ։ Եւ Սամէաս մար-
գարէ եկն առ Ռոբովամ եւ առ իշխանսն
Յուդայ ժողովեալսն յԵրուսաղէմ յերե-
սաց Սուսակիմայ, եւ ասէ ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր. Դուք թողէք զիս,
եւ ես թողից զձեզ ի ձեռս Սուսակի-
6 մայ։ Եւ [8]ամաչեցին իշխանքն Իսրա-
յելի եւ արքայն, եւ ասեն, Արդար է

[1] Ոմանք. տալ [2] Ոմանք. արքայի Յուդայ և ընդ ամենայն Իսրայելի ի Յուդա և ի Բենիամին [3] Ոմանք. որ էին քաղաքք պարսպաւորք ի Յուդա եւ ի Բենիամին։ (11) Եւ ամրացոյց զպարիսպսն [4] Ոմանք. զոխոսն [5] Ոմանք. գնէին նոցա յամենայն ցեղիցն

[6] Ոմանք. առնէր իմաստութեամբ եւ ցրուէր զամենայն որդիս իւր [7] Ոմանք. հաստատեցաւ [8] Կամ, խոնարհեցան

7 Տէր։ Եւ իբրեւ ետես Տէր եթէ [1]պատ-
կառեցին, եղեւ բան Տեառն առ Սա-
մէաս եւ ասէ, [1]Պատկառեցին, ոչ ա-
պականեցից զդոսա. տաց զդոսա իբրեւ
սակաւ մի ի փրկութիւն. եւ մի կա-
թեսցէ սրտմտութիւն իմ ի վերայ [2]Ե-
8 րուսաղեմի. Վասն զի եղիցին ինձ" ի
ծառայս, եւ ծանիցեն զծառայութիւնն
իմ եւ զծառայութիւն թագաւորու-
9 թեանց երկրիս։ Եւ ել Սուսակիմ ար-
քայ [3]Եգիպտոսի, եւ առ զգանձսն որ
էին ի տանն Տեառն, եւ զգանձս տանն
արքայի զամենայն առ. առ եւ զվա-
հանսն ոսկեղէնս զոր արար Սողոմոն։
10 Եւ արար Ռոբովամ վահանս պղնձիս
փոխանակ նոցա. եւ կացոյց ի վերայ
նոցա [4]Սուսակիմ իշխանս սուրհան-
դակացն որք պահէին զդուռն արքա-
11 յին։ Եւ լինէր ի մտանել արքայի ի տունն
Տեառն՝ մտանէին [4]եւ պահապանքն" եւ
սուրհանդակքն, եւ [5]բանային ընդ ա-
12 ռաջ" սուրհանդակացն։ Եւ [6]ի պատկա-
ռելն նորա՝ դարձաւ ի նմանէ բարկու-
թիւն Տեառն եւ ոչ ապականեցաւ ի
սպառ. վասն զի էին բանք բարիք ի
13 Յուդա։ Եւ զօրացաւ Ռոբովամ յԵրու-
սաղէմ, եւ թագաւորեաց. քառասուն
եւ միոյ ամի էր ի թագաւորելն իւրում.
եւ զեւթն եւ տասն ամ թագաւորեաց
յԵրուսաղէմ, ի քաղաքին զոր ընտրեաց
Տէր անուանել զանուն իւր անդ յամե-
նայն ցեղիցն Իսրայէլի. եւ անուն մօր
14 նորա Նաամա Ամմոնացի։ Եւ արար չար,
վասն զի ոչ ուղղեցաւ սիրտ նորա խնդրել
15 զՏէր։ Եւ բանքն Ռոբովամայ առաջինք
եւ վերջինք, ո՞չ ահա գրեալ են ի բանս
Սամեայ մարգարէի եւ Ադդովայ տե-
սանողի [7]եւ գործք նորա"։ Եւ պատե-
րազմ էր Ռոբովամայ ընդ Յերոբովա-
16 մայ զամենայն աւուրս։ Եւ [8]ննջեաց Ռո-
բովամ, եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր" ի
քաղաքին Դաւթի։ Եւ թագաւորեաց
Աբիա որդի նորա փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յութ եւ տասներորդի ամի թագաւո-
րութեանն Յերոբովամայ թագաւորեաց
Աբիա ի վերայ [9]Յուդայ եւ Երուսաղեմի
2 ամս երիս"։ Եւ անուն մօր նորա [10]Մաա-
քա դուստր Աբիսողոմայ". եւ էր պատե-
րազմ ի մէջ Աբիայ եւ ի մէջ Յերոբովա-
3 մայ։ Եւ կարգեցաւ Աբիա ի պատերազ-
մին զօրաւոր մարտիկօք չորեք հարեւր
հազարօք արամբք զօրաւորօք. եւ Յե-
րոբովամ ճակատեցաւ ընդդէմ նորա ի
պատերազմին ութ հարեւր հազարօք զօ-
րաւորօք պատերազմողաց զօրութեամբ։
4 Եւ յարեաւ Աբիա ի լեռնէն Սոմո-
րոնայ, որ էր ի լերինն Եփրեմի, եւ ա-
սէ, Լուարուք, Յերոբովամ եւ ամե-
5 նայն Իսրայէլ. Ո՞չ է ձեր ճանաչել ե-
թէ Տէր Աստուած Իսրայելի ետ զթա-
գաւորութիւնն [11]Իսրայէլի յաւիտեան՝
6 Դաւթի" եւ որդւոց նորա ուխտ աղի։ Եւ
յարեաւ Յերոբովամ որդի Նաբատայ՝
ծառայ Սողոմոնի որդւոյ Դաւթի, եւ
7 ապստամբեաց ի տեառնէ իւրմէ. Եւ
ժողովեցան առ նա արք ժանտք, որդիք
անօրէնք. եւ ընդդէմ եկաց Ռոբովա-
մայ որդւոյ Սողոմոնի. եւ Ռոբովամ էր
մանուկ եւ երկչոտ սրտիւ, եւ ոչ եկաց
8 ընդդէմ նոցա։ Եւ արդ դուք ասէք կալ
հակառակ երեսաց թագաւորութեան
Տեառն, որ է ի ձեռս որդւոց Դաւթի.
եւ դուք բազում էք յոյժ, եւ ընդ ձեզ
երինջք ոսկեղէնք զորս արար ձեզ Յե-
9 րոբովամ յաստուածս։ Միթէ ո՞չ հանէք
դուք զքահանայսն Տեառն զորդիսն Ա-
հարոնի եւ զՂեւտացիսն, եւ արարէք
ձեզ քուրմս ի ժողովրդենէ երկրիդ. ա-
մենեքեան որ գային լնուլ զձեռս զուա-
րակօք յարջառոց եւ եւթն խոյօք, եւ
10 լինէր քուրմ չաստուածոցն։ [12]Եւ մեք
զՏէր Աստուած մեր ոչ թողաք, եւ քա-
հանայքն նորա պաշտեն զՏէր, որդիք
Ահարոնի եւ Ղեւտացիք, եւ հանապազոր-
11 դեայքն ի նոցանէ"։ Ծխեն խունկս Տեառն,
եւ զողջակէզս՝ ընդ առաւօտս եւ ընդ
երեկոյս, եւ զխունկսն խառնուածոյս.
եւ հացքն առաջադրութեան ի վերայ
սուրբ սեղանոյն, եւ աշտանակն ոսկե-
ղէն եւ ճրագունքն վառեալք՝ յերեկո-

[1] Կամ, խոնարհեցան [2] Ոմք. Երուսաղեմի ի ձեռն Սուսակիմայ. (8) Բայց եւ այնպէս եղիցին նմա [3] Ոմք. Եգիպտոսի ի վերայ Երուսաղեմի [4] Ոմք. դռնապանք [5] Ոմք. բանային զդուռն, եւ տանէին զնոսա ի սենեակ [6] Կամ, ի խոնարհելն [7] Ոմք. յազգահամարին [8] Ոմք. Ննջեաց Ռոբովամ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ

[9] Ոմք. Յուդայ։ (2) Ամս երիս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ [10] Ոմք. Միքայիա դուստր Ուրիէլի Գաբաացւոյ [11] Ոմք. Դաւթի ի վերայ Իսրայէլի յաւիտեան, նմա [12] Ոմք. Այլ Տէր է Աստուած մեր, եւ մեք ոչ թողաք զնա, եւ քահանայքն որ պաշտեն զՏէր՝ որդիք Ահարոնի են, եւ Ղեւտացիքն ի պաշտամունս. (11) Եւ

րեայ լուցեալք · վասն զի պահեմք մեք
զպահպանութիւնս Տեառն Աստուծոյ
[1]հարցն մերոյ", եւ դուք թողէք զնա ։
12 Եւ ահաւասիկ ընդ մեզ իշխան Տէր, եւ
քահանայք նորա եւ փողք [2]նշանակաց
նշանակել ի մեզ. եւ դուք, որդիք Իսրայե-
լի, պատերազմի՞ք ընդ Տեառն Աստուծոյ
հարցն մերոց, եւ ոչ եւս" աջողեսցի ձեզ։
13 Եւ Յերոբովամ դարձոյց զդարանա-
կալսն պալ [3]նմա զկնի կողմանէ", եւ
եղեն առաջի Յուդայ, եւ դարանակալքն
14 յետուստ ։ Եւ դարձաւ Յուդաս, եւ ա-
հա պատերազմն նոցա առաջի եւ զկնի ·
եւ գոչեցին առ Տէր, եւ քահանայքն
15 հարին զփողսն, Եւ գոչեցին արք Յու-
դայ · եւ եղեւ ի գոչել արանց Յուդայ,
եւ [4]Տէր եհար զՅերոբովամ եւ զԻսրա-
16 յէլ առաջի Աբիայ եւ Յուդայ ։ Եւ փա-
խեան որդիքն Իսրայէլի յերեսաց Յու-
դայ, եւ մատնեաց զնոսա [4]Տէր ի ձեռս
17 նոցա ։ Եւ եհար ի նոցանէ Աբիա եւ զօրն
նորա հարուածս մեծամեծս, եւ անկան
վիրաւորք յԻսրայելէ [5]հինգ հազար" արք
18 զօրաւորք ։ Եւ նկունն եղեն որդիքն Իս-
րայէլի յաւուր յայնմիկ, եւ զօրացան
որդիքն Յուդայ · վասն զի յուսացան ի
19 Տէր Աստուած հարցն իւրեանց ։ Եւ հա-
լածեաց Աբիա զՅերոբովամ, եւ առ ի
նմանէ քաղաքս, զԲեթէլ եւ զդեղս
նորա, եւ [6]զԱնա եւ զգեղս նորա, եւ
զԵփրոն եւ [7]զգատերս նորա, եւ զԲեա
20 եւ զգեղս նորա"։ Եւ ոչ եւս գոյր զօ-
րութիւն Յերոբովամայ զամենայն ա-
ւուրս Աբիայ · եւ եհար զնա Տէր եւ
վախճանեցաւ ։
21 Եւ զօրացաւ Աբիա, եւ առ իւր կա-
նայս չորեքտասան, եւ ծնաւ ուստերս
քսան եւ երկուս եւ դստերս վեշտա-
22 սան ։ Եւ մնացեալ բանքն Աբիայ եւ
գործք նորա եւ խօսք նորա, ահա գրեալ
են ի գիրս մարգարէին Ադդովայ ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Եւ [8]մեռաւ Աբիա ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի · եւ
թագաւորեաց Ասա որդի նորա փոխա-
նակ նորա · յաւուրս Ասայի հանդար-
2 տեաց երկիրն Յուդայ ամս տասն ։ Եւ
արար բարի եւ ուղղութիւն առաջի Տեառն
3 Աստուծոյ իւրոյ · Եւ ի բաց արար զսե-
ղանս օտարացն եւ զբարձունսն, եւ
խորտակեաց զարձանսն, եւ այրեաց
4 զանտառսն ։ Եւ ասաց ցՅուդա խնդրել
զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց, եւ
5 առնել զօրէնս եւ զպատուիրանս ։ Եւ
ի բաց արար յամենայն քաղաքացն Յու-
6 դայ [9]զսեղանս եւ զկուռս. Եւ խաղաղա-
ցան քաղաքք պարսպաւորք" յերկրին
Յուդայ. վասն զի խաղաղացաւ երկիրն,
եւ ոչ գոյր ուստեք նմա պատերազմ
յամսն յայնոսիկ · վասն զի հանգոյց զնա
7 Տէր · Եւ ասէ ցՅուդա, Շինեսցուք զքա-
ղաքսն զայնոսիկ, եւ արասցուք պա-
րիսպս եւ աշտարակս եւ դրունս եւ նիգս
[10]որով տիրեմք երկրիս" · զի զոր օրինակ
խնդրեցաք զՏէր Աստուած մեր, [11]եւ նա
խնդրեաց զմեզ" եւ հանգոյց զմեզ շուր-
8 ջանակի, եւ [12]յաջողեաց մեզ"։ Եւ եղեւ
Ասայի զօր զինակրաց որք բառնային վա-
հանս եւ նիզակս յերկրին Յուդայ՝ երեք
հարեւր հազար. եւ յերկրին Բենիամինի
ասպարաւորք եւ աղեղնաւորք՝ երկերիւր
եւ [13]վաթսուն հազար · ամենեքեան նո-
քա պատերազմողք զօրութեամբ ։
9 Եւ ել ի վերայ նոցա Զարեհ Եթէով-
պացի զօրութեամբ հազար հազարօք եւ
երեքհարեւր կառօք, եւ եկն մինչեւ ի
10 Մարիսա ։ Եւ գնաց Ասա ընդդէմ նո-
րա, եւ ճակատեցաւ պատերազմն [14]ի
11 ձորն՝ ի հիւսիսոյ Մարիսայ"։ Եւ գոչեաց
Ասա առ Տէր Աստուած իւր, եւ ասէ,
Տէր, ոչ տկարանայ քեզ ապրեցուցա-
նել բազմօք եւ սակաւուք · զօրացո
զմեզ, Տէր Աստուած մեր, վասն զի ի
քեզ յուսացաք, եւ անուամբ քով եկաք
ի վերայ բազմութեանս այսորիկ · Տէր
Աստուած մեր, մի՛ յաղթահարեսցէ զքեզ
12 մարդ։ Եւ եհար Տէր զԵթէովպացիսն ա-
ռաջի [15]Յուդայ, եւ փախեան Եթէովպա-
13 ցիքն ։ Եւ հալածեաց Ասա եւ զօրն իւր
մինչեւ [16]ի Գեդովր, եւ անկան Եթէով-

[1] Եբր· մերոյ [2] Եբր· ազդեցութեան ազդ առնել ընդդէմ ձեզ։ որդիք Իսրայելի, մի՛ պատերազմիք ընդ Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց, զի ոչ [3] Եբր· զկնի կողմանէ նոցա [4] Եբր· Աստուած [5] Եբր· հինգ հարեւր հազար [6] Եբր· զՅեսանա [7] Եբր· զգեղս նորա [8] Եբր· ննջեաց

[9] Եբր· զբարձունսն և զպատկերս արեգական · եւ հանգեաւ թագաւորութիւնն առաջի նորա ։ (6) Եւ շինեաց քաղաքս պարսպաւորս [10] Եբր· մինչդեռ երկիրս առաջի մեր է [11] Եբր· խնդրեցաք [12] Եբր· շինեցին եւ յաջողեցան [13] Եբր· ութսուն [14] Եբր· ի ձորն Սեփաթայ առ Մարիսայ [15] Եբր· Ասայի եւ առաջի Յուդայ [16] Եբր· ի Գերարա

պացիքն մինչեւ ոչ մնալ ի նոցանէ ապ-
րեալ. քանզի խորտակեցան առաջի
Տեառն եւ առաջի զօրութեան նորա, եւ
14 կողոպտեցին աւար բազում։ Եւ կոր-
ծանեցին [1]զգեղս նոցա շուրջ զԳեդու-
րաւն", վասն զի եղեն արհաւիրք ի
Տեառնէ ի վերայ նոցա. եւ առին աւար
զամենայն քաղաքս նոցա, քանզի աւար
15 բազում եղեւ նոցա։ Այլ եւ զվրանս ա-
նասնոցն նոցա [2]առին։ Եւ զմիաստնիսն
կոտորեցին, եւ առին" խաշինս բազումս
եւ ուղտս, եւ դարձան յԵրուսաղէմ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ Ազարիաս որդի Ադադայ եղեւ ի վե-
2 րայ նորա Հոգի [3]Տեառն. Եւ ել ընդ
առաջ Ասայի եւ [4]ամենայն Յուդայ եւ
Բենիամինի եւ ասէ", Լուարուք ինձ,
Ասա եւ ամենայն Յուդա եւ Բենիա-
մին. Տէր ընդ ձեզ, վասն լինելոյ ձե-
րոյ ընդ նմա. եւ արդ եթէ խնդրէք
զնա, գտցի ձեզ, եւ եթէ թողուք զնա,
3 թողցէ զձեզ։ Եւ աւուրք բազումք յԻս-
րայէլի եղեն՝ ոչ Աստուած ճշմարիտ, եւ
ոչ քահանայ որ ցուցանէր, եւ ոչ օ-
4 րէնք։ [5]Որ դարձոյց զնոսա ի Տէր Աս-
5 տուած Իսրայէլի", եւ գտաւ ի նոսա։ Ի
ժամանակին յայնմիկ ոչ գոյր խաղաղու-
թիւն այնոցիկ որք մտանէին եւ որք ե-
լանէին. վասն զի արհաւիրք [6]ի Տեառ-
նէ անկան ի վերայ ամենեցուն բնակ-
6 չաց գաւառացն. Եւ պատերազմէր ազգ
ընդ ազգի եւ քաղաք ընդ քաղաքի.
վասն զի Աստուած զարհուրեցոյց զնո-
7 սա ամենայն նեղութեամբք։ Եւ արդ
դուք զօրացարուք, եւ մի լքցին ձեռք
ձեր. քանզի գոն վարձք գործոց ձերոց։
8 Եւ [7]ի լսել զբանս զայսոսիկ եւ զմար-
գարէութիւն Ազարեայ մարգարէի, զօ-
րացաւ եւ եհան արտաքս զամենայն
զպղծութիւնս յամենայն երկրէն Յու-
դայ եւ Բենիամինի, եւ ի քաղաքացն
զորս կալաւ ի լերինն Եփրեմի, եւ ա-
րար նաւակատիս սեղանոյն Տեառն որ
9 էր առաջի տաճարին Տեառն. Եւ եկե-
ղեցացոյց զՅուդա եւ զԲենիամին, եւ
զեկսն եւ զպանդուխտսն ընդ նմա, յԵփ-
րեմայ եւ ի Մանասէէ եւ ի Շմաւոնէ.
վասն զի յաւելան ի նա բազումք յԻս-
րայէլէ ի տեսանելն նոցա՝ թէ Տէր Աս-
10 տուած նորա ընդ նմա է։ Եւ ժողովե-
ցան յԵրուսաղէմ յամսեանն երրորդի,
ի հնգետասաներորդում ամի թագաւո-
11 րութեանն Ասայի. Եւ [8]եղին Տեառն
յաւուրն յայնմ յաւարայն զոր ածին՝
զուարակս եւթն հարեւր եւ ոչխարս
12 եւթն հազար։ Եւ [9]եդ ուխտ՝ խնդրել
զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց յամե-
13 նայն սրտէ եւ յամենայն անձնէ. Եւ ա-
մենայն որ ոչ խնդրիցէ զՏէր Աստուած
Իսրայէլի՝ մեռցի յերիտասարդէ մինչեւ
14 ի ծերն եւ յառնէ մինչեւ ցկին։ Եւ եր-
դուան Տեառն [10]մեծաձայն եւ եղջերեաւ
15 փողովն"։ Եւ ուրախ եղեւ ամենայն
Յուդա վասն երդմանն, զի յամենայն
սրտից իւրեանց երդուան, եւ ամենայն
կամօք խնդրեցին զնա. եւ գտաւ նոցա
եւ հանգոյց զնոսա Տէր շուրջանակի։
16 Եւ զՄաաքա զմայրն իւր ի բաց մեր-
ժեաց[11], վասն զի էր Աստարտեայ պաշ-
տօնեայ. եւ խորտակեաց զկուռսն եւ
17 այրեաց ի հեղեղատին Կեդրոնի։ Սա-
կայն [12]զբարձունսն ոչ բարձին, եւ տա-
կաւին եւս կայր ի Յուդա եւ յԻսրայէլ".
բայց սիրտն Ասայի եղեւ [13]լի զամենայն
18 աւուրս կենաց իւրոց։ Եւ տարաւ ի
ներքս զսրբութիւնս [14]Դաւթի հօր իւ-
րոյ, եւ զսրբութիւնս Տեառն" Աստուծոյ,
19 արծաթ եւ ոսկի եւ սպաս։ Եւ պատերազմ
ոչ գոյր [6]նմա մինչեւ յերեսներորդ եւ հին-
գերորդ ամ թագաւորութեանն Ասայի։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ յերեսներորդ [15]ութերորդ ամի թա-
գաւորութեանն Ասայի ել Բաասա արքայ
Իսրայէլի ի վերայ Յուդայ, եւ շինեաց
զՌամա, [16]ոչ տալով ելս Ասայի արքա-
2 յի" Յուդայ։ Եւ առ Ասա ոսկի եւ ար-
ծաթ ի գանձուց տանն Տեառն եւ ի տանէ
թագաւորին, եւ առաքեաց առ [17]որդին
Ադերայ" արքայն Ասորւոց որ բնակէր
3 ի Դամասկոս, եւ ասէ, [18]Դիր ուխտ ի
մէջ իմ եւ քո, եւ ի մէջ հօր իմոյ եւ

---

[1] Ոմն. զամենայն քաղաքս շուրջ զԳերարաւ [2] Ոմն. հարին, եւ առին [3] Ոմն. Աստուծոյ [4] Ոմն. ասէ ցնա [5] Ոմն. Եւ ի նեղութեան իւրեանց դարձան ի Տէր Աստուած Իսրայէլի եւ խնդրեցին զնա [6] Ոմն. դողումն [7] Ոմն. ի լսել Ասայի

[8] Ոմն. զենին [9] Ոմն. եդին [10] Ոմն. ձայնիւ մեծաւ եւ ցնծութեամբ եւ փողով եւ շեփորաւ [11] Ոմն. յայսցն յաւելու, ի տիկնութենէ [12] Ոմն. բարձունսն ոչ բարձան յԻսրայէլէ [13] Ոմն. ողջ, կամ, կատարեալ [14] Ոմն. հօր իւրոյ եւ զսրբութիւնս իւր ի տունն [15] Ոմն. վեցերորդ [16] Ոմն. չտալ երթեւեկ առ Ասա արքայ [17] Ոմն. Բենադադ [18] Ոմն. Է

հօր քո. ահաւասիկ առաքեցի քեզ ար-
ծաթ եւ ոսկի, եկ [1]եւ մերժեա յինէն
զԲաասա արքայ" Իսրայէլի, եւ գնասցէ
4 ի բաց յինէն։ Եւ լուաւ [2]որդին Ադերայ
արքայ Ասորւոց", եւ առաքեաց զիշ-
խանս զօրացն իւրոց ի քաղաքն Իս-
րայէլի. եւ եհար զԱւոն եւ զԴան եւ
զԱբելմային, եւ զամենայն [3]շուրջ զգա-
5 ւառաւն" Նեփթաղիմայ։ Եւ եղեւ իբ-
րեւ լուաւ Բաասա, ի բաց [4]արձակեաց՝
ոչ եւս շինել զՌամա. եւ դադարեաց
6 զգործն նորա"։ Եւ Ասա արքայ ած զա-
մենայն Յուդաս, եւ առ զքարինս Ռա-
մայ եւ զփայտս նորա զոր շինեաց Բաասա,
եւ շինեաց նոքօք զԳաբաա եւ զՄասփա։
7 Ի ժամանակին յայնմ եկն Անանիաս
մարգարէ առ Ասա արքայ Յուդայ եւ
ասէ ցնա, Վասն զի յուսացար դու յար-
քայն Ասորեաց եւ ոչ յուսացար ի Տէր
Աստուած քո, յաղագս այնորիկ ապրե-
ցաւ զօր արքային [5]Իսրայէլի ի ձեռաց
8 քոց։ Ո՞չ ապաքէն Եթէովպացիք եւ Լի-
բէացիք էին զօրք բազումք, [6]համար-
ձակութեամբ բազում հեծելովք յոյժ
եկին", եւ ի յուսալն քո ի Տէր՝ մատ-
9 նեաց զնոսա Տէր ի ձեռս քո. Վասն զի
աչք Տեառն հային յամենայն երկիր զօ-
րացուցանել [7]յամենայն լի սրտից զնա".
եւ արդ տգիտացար յայդմիկ. յայսմ հե-
10 տէ եղիցի քեզ պատերազմ։ Եւ սրտմտե-
ցաւ Ասա մարգարէին եւ եդ զնա ի բան-
տի. վասն զի բարկացաւ յաղագս այ-
նորիկ. եւ [8]ժանտացաւ Ասա ի ժողո-
վուրդն" ի ժամանակին յայնմ։
11 Եւ ահա բանք Ասայի առաջինք եւ
վերջինք՝ գրեալ են ի գիրս թագաւորացն
12 Յուդայ եւ Իսրայէլի։ Եւ ախտացաւ Ա-
սայի ոտք յերեսներորդի եւ յիններորդի
ամի թագաւորութեանն իւրոյ, եւ յոյժ
հիւանդացաւ. եւ ի հիւանդանալն իւրում
ոչ խնդրեաց զՏէր, այլ խնդրեաց բժիշկս։
13 Եւ ննջեաց Ասա ընդ հարս իւր, եւ վախ-
ճանեցաւ ի քառասներորդի եւ յառաջ-
նում ամի թագաւորութեանն իւրոյ։
14 Եւ թաղեցին զնա ի շիրմին զոր փորեաց
իւր ի քաղաքին Դաւթի, եւ ընկողմա-
նեցուցին զնա ի գահոյսն, եւ լցին խնկովք
եւ ազգի ազգի իւղովք իւղեփեցաց, եւ
[9]արարին նմա յուղարկութիւն մեծ" յոյժ։

[1] Ոմանք. եղծ զուխտ քո ընդ Բաասայ արքայի [2] Ոմանք. Բենադադ արքայի Ասորի [3] Ոմանք. շտեմարանս քաղաքացն [4] Ոմանք. եկաց ի շինելոյ զՌամա. եւ դադարեցոյց զգործս իւր [5] Ոմանք. Ասորւոց [6] Ոմանք. կառօք եւ հեծելովք բազում յոյժ [7] Ոմանք. զամենայն որ կատարեալ է սրտիւ առ նա [8] Ոմանք. չարչարեաց Ասա ի ժողովրդենէն

Գլ. ԺԷ

1 Եւ թագաւորեաց Յովսափատ որդի
նորա փոխանակ նորա. եւ զօրացաւ
2 Յովսափատ ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ետ
զօրս յամենայն քաղաքն Յուդայ յա-
մուրս, եւ կացոյց իշխանս [10]յամենայն
քաղաքսն" Եփրեմի, զորս առ արքայ
3 Ասա հայրն նորա։ Եւ եղեւ Տէր ընդ
Յովսափատայ. վասն զի գնաց ի ճա-
նապարհս հօր [11]իւրոյ յառաջինս, եւ ոչ
4 խնդրեաց [12]զկուռսն, Այլ զՏէր Աստուած
հօր իւրոյ խնդրեաց, եւ ի պատուիրանս
[13]հօրն իւրոյ" գնայր. եւ ոչ էին իբրեւ
5 զԻսրայէլի գործք նորա։ Եւ [14]յաջողե-
ցաւ թագաւորութիւնն" ի ձեռս նորա.
եւ ետ ամենայն Յուդա ընծայ Յովսա-
փատայ, եւ եղեն նորա մեծութիւն եւ
6 փառք բազումք. Եւ բարձրացաւ սիրտ
նորա ի ճանապարհս Տեառն. եւ այլ եւս
եբարձ զբարձաւանդակսն, եւ զան-
տառսն յերկրէն Յուդայ։
7 Եւ յերրորդ ամի թագաւորութեանն
իւրոյ առաքեաց զիշխանս իւր [15]եւ զոր-
դիս զօրութեանցն" զԱբդիաս եւ զԶա-
քարիաս եւ զՆաթանայէլ եւ զՄիքիաս՝
8 ուսուցանել ի քաղաքսն Յուդայ. Եւ ընդ
նոսա Ղեւտացիքն Սամուիաս եւ Նա-
թանիաս եւ Զաբդիաս եւ Ասիէլ եւ Սե-
միրամովթ եւ Յովնաթան եւ Ադոնիաս
[16]եւ Տաբադոնիաս՝ Ղեւտացիք. եւ ընդ
նոսա Եղիսամա եւ Յովրամ քահանայք.
9 Եւ ուսուցանէին զՅուդա, եւ ընդ նոսա
գիրք օրինացն Տեառն, եւ անցանէին
ընդ քաղաքսն Յուդայ, եւ ուսուցանէին
զժողովուրդն։
10 Եւ եղեւ արհաւիրք ի Տեառնէ ի վերայ
թագաւորաց երկրին որ շուրջ զՅուդայիւ,
եւ ոչ պատերազմէին ընդ Յովսափա-
11 տայ։ Եւ յայլազգեացն բերէին Յովսա-
փատայ ընծայս [17]ոսկի եւ արծաթ եւ
պատարագս", եւ Արաբացիքն ածէին
նմա խոյս յոչխարաց՝ եւթն հազար եւ
եւթն հարիւր, եւ նոխազս եւթն հա-

[9] Ոմանք. այրեցին նմա խունկ բազում [10] Ոմանք. յերկրին Յուդայ եւ ի քաղաքսն [11] Ոմանք. իւրոյ Դաւթի [12] Ոմանք. զԲահաղիմ [13] Ոմանք. նորա [14] Ոմանք. հաստատեաց Տէր զթագաւորութիւնն [15] Ոմանք. զԲենհայիլ եւ [16] Ոմանք. եւ Տուբիաս եւ [17] Ոմանք. եւ արծաթ ի հարկ

12 զար եւ եւթն հարեւր ։ Եւ երթալով
Յովսափատ մեծանայր ի բարձրութիւն .
եւ շինեաց [1]տունս ի Հրէաստանի քա-
13 ղաքս ամուրս՝՝ ։ Եւ գործք բազումք ե-
ղեն նորա [2]ի Հրէաստանի . եւ արք զօ-
րաւորք պատերազմօղք ուժով յԵրու-
14 սաղէմ ։ Եւ այս էր թիւ նոցա ըստ տանց
տոհմիցն իւրեանց . ի Յուդայի հազա-
րապետք՝ Եդնաս իշխան , եւ ընդ նմա
որդիք զօրաւորք զօրութեամբ երեք հա-
15 րիւր հազար . Եւ [3]ընդ նոսա՝՝ Յովնան
իշխան , եւ ընդ նմա երկերիւր ութսուն
16 հազար . Եւ [3]ընդ նմա՝՝ Ամասէաս որդի
Զաքարեայ յօժարեալն ի Տէր , ընդ նմա
17 երկերիւր հազար զօրաւորք ուժով ։ Եւ
ի Բենիամենէ զօրաւոր ուժով Եղիադա ,
եւ ընդ նմա աղեղնաւորք եւ [4]պարսա-
18 ւորք երկերիւր հազար . Եւ [3]ընդ նո-
սա՝՝ Յովզաբադ , եւ ընդ նմա հարեւր
եւ ութսուն հազար զօրաւորք ի պատե-
19 րազմի ։ Սոքա էին պաշտօնեայք ար-
քային , բաց յայնցանէ զորս եդ արքայ
ի քաղաքսն ամուրս յամենայն Հրէաս-
տանի ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ Յովսափատայ մեծութիւն եւ
այլ եւս , եւ փառք բազում . եւ արար
2 խնամութիւն ընդ տանն Աքաաբու ։ Եւ
էջ ի կատարել [5]տարւոյն առ Աքաաբ ի
Սամարիա . եւ եզեն նմա Աքաաբ ոչ-
խարս եւ զուարակս բազումս , եւ զօ-
րուն որ ընդ նմա . եւ [6]սիրէր զնա՝ ելանել
3 ընդ նմա յՌամովթ Գաղաադ ։ Եւ ասէ
Աքաաբ արքայ Իսրայէլի ցՅովսափատ
արքայ Յուդայ , Գնա՞ս ընդ իս յՌամովթ
Գաղաադ . եւ ասէ ցնա , Որպէս ես՝
նոյնպէս եւ դու , եւ որպէս զօրք քո՝
զօրք իմ ընդ քեզ ի պատերազմին ։
4 Եւ ասէ Յովսափատ ցարքայն Իսրա-
5 յէլի , [7]Խնդրեցուք այսօր զՏէր ։ Եւ ժո-
ղովեաց արքայն Իսրայէլի զմարգարէսն
[8]Իսրայէլի արս չորեքհարիւր , եւ ասէ
ցնոսա , եթէ Երթա՞յց յՌամովթ Գա-
ղաադ ի պատերազմ , եւ կամ թէ դա-
դարեցից . եւ ասեն , Ել , եւ յաջողեսցէ
6 Աստուած ի ձեռս արքայի ։ Եւ ասէ Յով-
սափատ , Ո՞չ գոյ աստ եւ այլ եւս մար-
գարէ Տեառն , եւ խնդրեսցուք ի նմա-
7 նէ ։ Եւ ասէ արքայն Իսրայէլի ցՅովսա-
փատ , Է մեւս եւս այր առ ի խնդրել զՏէր
նովաւ . եւ ես ատեցի զնա , վասն զի
ոչ մարգարէանայ ինձ ի բարիս , [9]եւ զի
ամենայն աւուրք իւր են՝՝ ի չարութիւն .
նա է Միքիաս որդի Յեմլեայ ։ Եւ ասէ
Յովսափատ , Մի՛ խօսեսցի արքայ այդ-
պէս ։
8 Եւ կոչեաց արքայն Իսրայէլի ներքի-
նի մի եւ ասէ , Վաղվաղակի ած զՄի-
9 քիաս որդի Յեմլեայ ։ Եւ արքայն Իս-
րայէլի եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ
նստէին իւրաքանչիւր ոք յաթոռ իւրում
զգեցեալ պատմուճանս . եւ նստէին [10]յըն-
դարձակ դրանն Սամարիայ . եւ ամենե-
քեան մարգարէքն առաջի նոցա մար-
10 գարէանային ։ Եւ արար իւր Սեդեկիաս
որդի Քանանու եղջեւրս երկաթեղէնս ,
եւ ասէ , Այսպէս ասէ Տէր . Սոքօք հար-
11 ցես զԱսորիս մինչեւ վախճանեսցես ։ Եւ
ամենեքեան մարգարէքն նոյնպէս մար-
գարէանային եւ ասէին , Ել յՌամովթ
Գաղաադ , եւ յաջողեսցիս . եւ տացէ
Տէր ի ձեռս արքայի ։
12 Եւ հրեշտակն որ չոգաւ կոչել զՄի-
քիաս , խօսեցաւ ընդ նմա եւ ասէ , Ա-
հա խօսեցան մարգարէքն իբրեւ ընդ մի
բերան յաղագս արքայի բարիս . եղիցին
եւ քո բանք իբրեւ զմիոյ նոցա , եւ խօ-
13 սեսցիս բարիս ։ Եւ ասէ Միքիաս , Կեն-
դանի է Տէր զի զոր ինչ ասասցէ Աս-
տուած [11]ցիս՝ զայն խօսեցայց ։
14 Եւ եկն առ արքայ . եւ ասէ ցնա ար-
քայ , Միքիաս , եթէ երթա՞յց յՌամովթ
Գաղաադ ի պատերազմ , եթէ դադարե-
ցից ։ Եւ ասէ , Ել եւ յաջողեսցի , եւ
15 տացին ի ձեռս ձեր ։ Եւ ասէ ցնա ար-
քայ , Քանի՞ցս անգամ երդմնեցուցից
զքեզ , զի մի՛ այլ ինչ խօսեսցիս ընդ իս ,
բայց զճշմարտութիւն յանուն Տեառն ։
16 Եւ ասէ , Տեսի ցրուեալ զԻսրայէլ ի լե-
րինս՝ իբրեւ զոչխարս որոց ոչ գոյ հո-
վիւ . եւ ասէ Տէր , Ոչ գոյ դոցա իշ-
խան . դարձցի իւրաքանչիւր ոք ի տուն
17 իւր խաղաղութեամբ ։ Եւ ասէ արքայն
Իսրայէլի ցՅովսափատ , Ո՞չ ասացի քեզ
թէ ոչ մարգարէանայ նա վասն իմ բա-
18 րիս , այլ չարութիւն ։ Եւ ասէ , Ոչ այդ-
պէս . լուարուք զբան Տեառն . տեսի

---

[1] Ոմնք. ի Հրէաստանի բերդս եւ քաղաքս շտեմարանաց [2] Ոմնք. ի քաղաքս Հրէաստանի [3] Ոմնք. ըստ նմանէ [4] Ոմնք. ասպարաւորք [5] Ոմնք. ամաց [6] Ոմնք. հաւանեցոյց [7] Ոմնք. խնդրեա [8] Ոմնք. [illegible]

[9] Ոմնք. այլ զամենայն աւուրս իւր [10] Ոմնք. ի հրապարակի ի մուտս [11] Ոմնք. ինձ

զՏէր զի նստէր յաթոռն իւրում, եւ ա-
մենայն զօրք երկնից մերձ կային յա՛ջ-
19 մէ նորա եւ յահեկէ. Եւ ասէ Տէր, Ո՞
խաբեսցէ զԱքաաբ արքայ Իսրայելի,
զի ելցէ եւ անկցի յՌամովթ Գաղաադ.
եւ ասեն, ոմն այսպէս, եւ ոմն այն-
20 պէս։ Եւ ել հոգի եկաց առաջի Տեառն
եւ ասէ, Ես խաբեցից զնա։ Եւ ասէ
21 Տէր, Ի՞ւ։ Եւ ասէ, Ելից եւ եղէց հո-
գի սուտ ի բերան ամենայն մարգարէիցն
նորա. եւ ասէ, Խաբեսցես եւ կարաս-
22 ցես, ել եւ արա այդպէս։ Եւ արդ ա-
հա ետ Տէր հոգի սուտ ի բերան մար-
գարէիցդ քոց այդոցիկ, եւ Տէր խօսե-
ցաւ վասն քո չարիս։
23 Եւ մատուցեալ Սեդեկիա որդի Քա-
նանու եհար զծնօտն Միքիայի, եւ ասէ
ցնա, Ո՞րով ճանապարհաւ անց Ոգի
Տեառն զինեւ, եւ խօսեցաւ ընդ քեզ։
24 Եւ ասէ Միքիաս, Ահա տեսցես յաւուրն
յայնմիկ, յորում մտանիցես շտեմարանն
ի շտեմարանէ թաքչել։
25 Եւ ասէ արքայն Իսրայելի, Առէք
զՄիքիաս եւ դարձուցէք զդա առ [1]Եմ-
մեր իշխան քաղաքին, եւ առ Յովաս
26 [2]իշխան որդի արքայի, Եւ ասացէք,
այսպէս ասէ արքայ. Տուք զդա ի տուն
բանտին, եւ կերիցէ հաց նեղութեան,
եւ ջուր նեղութեան արբցէ, մինչեւ ի
27 դառնալն իմում խաղաղութեամբ։ Եւ
ասէ Միքիաս, Եթէ դառնալով դառնա-
ցիս խաղաղութեամբ, ոչ խօսեցաւ ընդ
իս Տէր. լուարուք ժողովուրդք ամե-
նեքեան։
28 Եւ ել արքայն Իսրայելի եւ Յովսա-
փատ արքայ Յուդայ յՌամովթ Գա-
29 ղաադ։ Եւ ասէ արքայն Իսրայելի ցՅով-
սափատ, [3]Ծածկեա զիս" եւ մտից ի պա-
տերազմն, եւ դու զգեցիր զպատմու-
ճանն [4]իմ։ Եւ ծածկեցաւ արքայն Իս-
30 րայելի, եւ եմուտ" ի պատերազմ։ Եւ
արքայն Ասորւոց պատուիրեաց իշխա-
նաց կառացն որք էին ընդ նմա եւ ա-
սէ, Մի՛ պատերազմիցիք ընդ փոքու եւ
մի՛ ընդ մեծի, բայց ընդ արքայն Իս-
31 րայելի միայն։ Եւ եղեւ իբրեւ տեսին
իշխանք կառացն զՅովսափատ, եւ ա-
սեն նոքա, Սա է արքայն Իսրայելի.
եւ շուրջ եղեն զնովաւ պատերազմել.

[1] Եբր. Ամոն [2] Յ Եբր. գ—ի—ե [3] Եբր. Այլակերպեցայց [4] Եբր. քո. և այլակերպեցաւ արքայն Իսրայելի, եւ մտին

եւ գոչեաց Յովսափատ, եւ Տէր ապրե-
ցոյց զնա. եւ դարձոյց զնոսա Աստուած
32 ի նմանէ։ Եւ եղեւ իբրեւ տեսին իշ-
խանք կառացն թէ ոչ է նա արքայն Իս-
33 րայելի, դարձան ի նմանէ։ Եւ այր մի
ելից զաղեղն [5]կորովութեամբ, եւ եհար
զարքայն Իսրայելի ընդ մէջ թոքոցն եւ
լանջաց. եւ ասէ [6]ցներքինին, Դարձո
զձեռն քո եւ հան զիս ի պատերազմէս,
34 վասն զի վտանգեցայ։ Եւ պարտեցաւ
պատերազմն յաւուր յայնմիկ, եւ ար-
քայն Իսրայելի կայր ի վերայ կառացն
իւրոց մինչեւ ցերեկոյ ընդդէմ Ասո-
րեացն. եւ մեռաւ ի մտանել արեգականն։

Գլ. ԺԹ

1 Եւ դարձաւ Յովսափատ արքայ Յու-
դայ ի տուն իւր խաղաղութեամբ յԵ-
2 րուսաղէմ։ Եւ ել ընդ առաջ նորա Յէու
որդի Անանեայ մարգարէ, եւ ասէ նա
ցարքայ Յովսափատ, Եթէ մեղաւորին
դու օգնե՞ս, եւ կամ ատելեացն ի Տեառ-
նէ բարեկա՞մ լինիս. վասն այդորիկ ե-
ղեւ ի վերայ քո բարկութիւն ի Տեառ-
3 նէ։ Այլ զի գտան ի քեզ բանք բարիք,
եւ զի բարձեր զանտառսն յերկրէս Յու-
դայ, եւ ուղղեցեր զսիրտ քո խնդրել
4 [7]զՏէր, ապրեցոյց զքեզ Տէր"։ Եւ բնա-
կեաց Յովսափատ յԵրուսաղէմ. եւ [8]միւ-
անգամ ել ժողովուրդն" ի Բերսաբէէ
մինչեւ ի լեառնն Եփրեմի, եւ դարձոյց
զնոսա առ Տէր Աստուած հարցն իւ-
5 րեանց։ Եւ կացոյց դատաւորս յամե-
նայն քաղաքսն Յուդայ եւ յամուրս յիւ-
6 րաքանչիւր քաղաքի։ Եւ ասէ ցդատա-
ւորսն, Տեսէք զինչ առնիցէք դուք.
վասն զի ոչ զմարդկան իրս դատիք դուք՝
այլ զՏեառն, եւ ընդ ձեզ [9]են բանք ի-
7 րաւանց"։ Եւ արդ եղիցի երկիւղ Տեառն
ի վերայ ձեր, պահեցէք եւ արարէք,
զի ոչ գոյ Տեառն Աստուծոյ մերոյ ա-
նիրաւութիւն, եւ ոչ երեսաց աչառել,
եւ ոչ առնուլ կաշառս։
8 Այլ եւ յԵրուսաղէմ կացոյց Յովսա-
փատ ի քահանայից եւ ի Ղեւտացւոց եւ
ի հայրապետաց Իսրայելի՝ յիրաւունս
Տեառն դատել [10]զբնակիչսն Երուսաղե-
9 մի"։ Եւ պատուիրեաց նոցա եւ ասէ,

[5] Կամ, պարզութեամբ [6] Եբր. ցկառավարն
[7] Եբր. զԱստուած [8] Եբր. դարձաւ և ել ընդ ժողովրդեանն [9] Եբր. է ի բանի դատաստանի
[10] Կամ, եւ դարձան յԵրուսաղէմ

Այնպէս արարէք երկիւղիւ Տեառն,
10 ճշմարտութեամբ եւ լի սրտիւ։ [1]Ա-
մենայն այր զիրաւունսն՝՝ զեկեալս առ
ձեզ յեղբարց ձերոց՝ ի բնակչաց քաղա-
քացն իւրեանց, ի մէջ արեան եւ ա-
րեան, եւ ի մէջ իրաց եւ պատուիրա-
նի. եւ զիրաւունս եւ զդատաստանս ո-
րոշեցէք նոցա, եւ մի՛ մեղիցեն առ Աս-
տուած, եւ ոչ եւս եղիցի ի վերայ ձեր
բարկութիւն, եւ ոչ ի վերայ եղբարց
ձերոց. այսպէս արասջիք եւ ոչ մեղան-
11 չիցէք։ Եւ ահա Ամարիաս քահանայ՝
առաջնորդ ի վերայ ձեր յամենայն բանի
Տեառն. եւ Զաբդիաս որդի Իսմայելի ա-
ռաջնորդ ի տանն Յուդայ յամենայն բանի
արքայի. եւ [2]դպիրքն եւ Ղեւտացիք՝՝
առաջի ձեր. զօրացարուք եւ արարէք,
եւ եղիցի Տէր ընդ բարւոյն։

ԳԼ. Ի

1 Եւ յետ այսորիկ եկին որդիքն Ամոնայ
եւ որդիքն Մովաբայ, եւ ընդ նոսա [3]ի
Մինեցւոց անտի առ Յովսափատ ի պա-
2 տերազմ։ Եկին եւ [4]ցուցին Յովսափա-
տայ եւ ասեն, Եկն ի վերայ քո ամբոխ
բազում յայնմ կողմանէ ծովուն յԱսո-
րեաց, եւ ահա են յԱսասանթամար՝ որ
3 է Ենգադդի։ Եւ երկեաւ, եւ ետ Յով-
սափատ զերեսս իւր խնդրել զՏէր, եւ
4 քարոզեաց պահս յամենայն Յուդա։ Եւ
ժողովեցաւ Յուդաս խնդրել զՏէր, եւ
յամենայն քաղաքացն Յուդայ եկին
5 խնդրել զՏէր։ Եւ յարեաւ Յովսափատ
ի մէջ եկեղեցւոյն Յուդայ յԵրուսաղէմ
ի տանն Տեառն՝ յանդիման [5]սրահին նո-
6 րոյ, Եւ ասէ, Տէր Աստուած հարցն մե-
րոց, ո՞չ ապաքէն դու ես Աստուած յեր-
կինս, եւ դու տիրես ամենայն թագա-
ւորութեանց հեթանոսաց, եւ ի ձեռս
քո զօրութիւն ուժոյ, եւ ոչ ոք կարէ
7 կալ ընդդէմ քո. Ո՞չ ապաքէն դու ես
[6]Տէր որ սատակեցեր զբնակիչս երկրիս
այսորիկ յերեսաց ժողովրդեան քո Իս-
րայելի, եւ ետուր զսա զաւակի Աբրա-
8 համու սիրելւոյն քո յաւիտեան։ Բնա-
կեցին ի սմա, եւ շինեցին աստ սրբու-
9 թիւն անուան քում, եւ ասացին, Եթէ
եկեսցեն ի վերայ մեր չարիք, սուր,
դատաստանք, մահ, սով, կացցուք ա-

ռաջի տանս այսմիկ եւ առաջի քո, վասն
զի անուն քո ի վերայ տանս այսորիկ
է, եւ գոչեսցուք առ քեզ ի նեղութեան,
10 լուիցես եւ ապրեցուսցես զմեզ։ Եւ արդ
ահա որդիքն Ամոնայ եւ Մովաբու եւ
լեառն Սէիրայ, ընդ որս ոչ ետուր ան-
ցանել ընդ նոսա Իսրայելի յելանելն նո-
ցա յերկրէն Եգիպտոսի, վասն զի խո-
տորեցան ի նոցանէ, եւ ոչ սատակեցին
11 զնոսա, Եւ արդ աւասիկ նոքա [7]յանդգ-
նին գալ ի վերայ մեր, եւ հանել՝՝ զմեզ
յերկրէս ժառանգութեան մերոյ զոր ե-
12 տուր մեզ։ [8]Տէր Աստուած մեր, ո՞չ առ-
նես դատաստանս ի նոսա. վասն զի ոչ
գոյ զօրութիւն մեր ընդդէմ կալ բազում
ամբոխին այնորիկ, եւ ոչ գիտեմք զինչ
արասցուք [8]նոցա. այլ առ քեզ են աչք
13 մեր։ Եւ ամենայն Յուդաս կայր առա-
ջի Տեառն եւ մանկունք նոցա եւ կա-
նայք նոցա։
14 Եւ Ոզիելի որդւոյ Զաքարեայ յորդ-
ւոցն Բանեայ, եւ յորդւոցն Եղիելի՝ որդ-
ւոյն Մաթանեայ Ղեւտացւոյ՝ յորդւոցն
Ասափայ, եղեւ ի վերայ նորա Հոգի
15 Տեառն ի մէջ եկեղեցւոյն. Եւ ասէ,
Լուարուք, ամենայն Յուդա եւ բնա-
կիչք Երուսաղեմի եւ արքայ Յովսափատ,
այսպէս ասէ Տէր ցձեզ. Մի՛ երկնչիք եւ
մի՛ զարհուրիք յերեսաց բազում ամբոխին
այնորիկ. վասն զի ոչ ձեր է պատե-
16 րազմդ՝ այլ Աստուծոյ։ Վաղիւ իջէք ի
վերայ նոցա. ահա [9]իջանեն ընդ զառ ի
վայրն Ասեր՝՝, եւ գտջիք զնոսա առ ե-
17 զեր գետոյն [10]անապատին Յերիելի։ Ոչ
է ձեր պատերազմել անդ. [11]իմասջիք եւ
տեսջիք զփրկութիւն Տեառն որ է ընդ
ձեզ, Յուդա եւ Երուսաղէմ. մի՛ երկնչիք
եւ մի՛ զարհուրիք վաղիւ իջանել ընդ
18 առաջ նոցա, զի Տէր է ընդ ձեզ։ Եւ
խոնարհեալ Յովսափատ ի վերայ երե-
սաց իւրոց, եւ ամենայն Յուդաս եւ
բնակիչք Երուսաղեմի, անկան առաջի
19 Տեառն եւ երկիր պագին Տեառն։ Եւ
յարեան Ղեւտացիքն յորդւոցն Կահաթու
եւ յորդւոցն Կորխայ օրհնել զՏէր Աս-
տուած[12] ձայնիւ մեծաւ ի բարձունս։
20 Եւ կանխեցին ընդ առաւօտս ելին յա-

[1] Եբր. Զամենայն վէճս [2] Եբր. Ղեւտացիքն ատենականք [3] Կամ. յԱմոնացւոց [4] Եբր. պատմեցին [5] Եբր. գաւթին [6] Եբր. Աստուած մեր

[7] Եբր. փոխանակ գան ի վերայ մեր հանել [8] Եբր. պակաս [9] Եբր. ելանեն ընդ զառ ի վերն ընդ Սիս. [10] Եբր. յանդիման անապատին [11] Եբր. կանգնեցջիք, կացջիք [12] Եբր. այսպէս յաւելու, Իսրայելի

նապատն Թեկուայ. եւ յելանելն իւ-
րեանց եկաց Յովսափատ գոչեաց եւ ա-
սէ, Լուարուք ինձ, Յուդաս եւ բնա-
կիչք Երուսաղեմի. հաւատացէք Տեառն
Աստուծոյ [1]մերում, եւ հաւատասցի ձեզ.
հաւատացէք մարգարէից նորա, եւ յա-
21 ջողեսցի ձեզ։ Եւ խորհեցաւ ընդ ժո-
ղովրդեանն. եւ կացոյց սաղմոսանուագս[2]
եւ օրհնիչս՝ [3]խոստովան լինել եւ օրհ-
նել զսրբութիւնն՝ յելանելն առաջի
զօրուն. եւ ասէին, Խոստովան եղի-
ջիք Տեառն, զի յաւիտեան է ողոր-
մութիւն նորա։
22 Եւ եղեւ ի սկսանելն զօրհնութիւնս
Տեառն եւ զխոստովանութիւնն նորա,
ետ Տէր [4]պատերազմել որդւոցն Ամո-
նայ, ի վերայ Մովաբու եւ լերինն Սէի-
րայ, որք ելեալ էին ի վերայ Յուդայ.
23 եւ պարտեցան։ Եւ յարեան որդիքն Ա-
մոնայ եւ Մովաբու ի վերայ բնակչաց
լերինն Սէիրայ սատակել եւ խորտակել.
եւ իբրեւ վախճանեցին զբնակիչսն Սէի-
րայ, յարեան ի վերայ միմեանց սա-
24 տակել։ Եւ Յուդա եկն ի դիտանոցն
անապատին, հայեցաւ եւ ետես զբազ-
մութիւնն, եւ ահա ամենեքեան մե-
ռեալք եւ անկեալք ի վերայ երկրի, եւ
25 ոչ ոք էր ապրեալ։ Եւ եկն Յովսափատ
եւ զօրն կողոպտել զաւարն նոցա, եւ
գտին [5]անասուն բազում եւ զկազմածն
եւ զաւարն՝ եւ անօթս ցանկալիս, եւ
աւարեցին [6]զայն. եւ եղեւ զերիս աւուրս
ժողովել նոցա զաւարն, վասն զի բա-
զում էր յոյժ։
26 Եւ յաւուրն չորրորդի ժողովեցան ի
Հովիտն օրհնութեան. վասն զի անդ
օրհնեցին զՏէր, յաղագս այնորիկ կո-
չեցին զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ Հովիտ
27 օրհնութեան մինչեւ յօրս յայս։ Եւ դար-
ձաւ ամենայն այր Յուդայ [7]յԵրուսա-
ղէմ, եւ Յովսափատ առաջնորդ նոցա
ուրախութեամբ [8]մեծաւ. քանզի ուրախ
արար զնոսա Տէր ի թշնամեացն իւ-
28 րեանց. Եւ մտին յԵրուսաղէմ քնարօք
եւ տաւղօք եւ փողովք ի տուն Տեառն։
29 Եւ եղեւ արհաւիրք [9]ի Տեառնէ ի վերայ
ամենայն թագաւորութեանց երկրի ի

[1] Ոմն. ձերում [2] Ոմանք յաւելուն, Տեառն
[3] Ոմն. ի վայելչութիւն սրբութեանն [4] Ոմն. զա-
րանակալս ի վերայ [5] Ոմն. ինչս բազմութեամբ
կազմածս եւ հանդերձս [6] Ոմն. զայն մինչեւ
չկարել բառնալ [7] Ոմն. ե Երուսաղեմի [8] Ոմն.
յԵրուսաղէմ [9] Ոմն. Աստուծոյ

լսելն նոցա եթէ Տէր ետ պատերազմ
30 ընդ հակառակորդսն Իսրայէլի։ Եւ խա-
ղաղեցաւ թագաւորութիւնն Յովսափա-
տու, եւ հանգոյց զնա Աստուած նորա
շուրջանակի։
31 Եւ թագաւորեաց Յովսափատ ի վե-
րայ Յուդայ. եւ էր ամաց [10]երեսնից ի
թագաւորելն իւրում, եւ քսան եւ հինգ
ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօրն նորա Ազուբա՝ դուստր Սա-
32 ղեայ։ Եւ գնաց ի ճանապարհս հօր իւ-
րոյ Ասայի, ոչ [11]խոտորեցաւ առնել ուղ-
33 ղութիւն առաջի Տեառն։ Այլ բարձունքն
մնային եւս էին, եւ ժողովուրդն ոչ
ուղղեաց զսիրտ իւր առ Տէր Աստուած
34 հարցն իւրեանց։ Եւ մնացեալ բանքն
Յովսափատու առաջինք եւ վերջինք՝
ահա գրեալ են ի բանս Յէուայ որդւոյ
Անանեայ, [12]որ գրեաց զգիրս՝ թագաւո-
րացն Իսրայէլի։
35 Եւ յետ այսորիկ հաղորդութիւն ա-
րար Յովսափատ արքայ Յուդայ ընդ Ո-
36 քոզեայ արքայի Իսրայէլի. [13]Եւ անօրի-
նեցաւ նա յառնել եւ երթալ առ նա,
եւ առնել նաւս՝ գնալ ի Թարսիս. եւ [14]ա-
37 րար նաւս ի Գասիոնգաբեր։ Եւ մարգա-
րէացաւ Եղիազար որդի Ովդիայ ի Մա-
րեսայ առ Յովսափատ, եւ ասէ, Վասն
զի եղեր սիրելի Ոքոզեայ, խորտակեաց
Տէր զգործն քո. եւ [15]խորտակեցաւ նաւն
քո եւ ոչ կարաց՝ երթալ ի Թարսիս։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ ննջեաց Յովսափատ ընդ հարս իւր,
եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքի
Դաւթի. եւ թագաւորեաց Յովրամ որ-
2 դի նորա փոխանակ նորա։ Եւ նորա էին
եղբարք՝ որդիք Յովսափատու վեց, Ազա-
րիա եւ Յեքիէլ եւ Զաքարիաս եւ [16]Միքայէլ
եւ Սափատիաս եւ Ազարիու, ամենեքեան
սոքա որդիք Յովսափատու արքայի Յու-
3 դայ։ Եւ ետ նոցա հայրն իւրեանց պարգեւս
բազումս, արծաթ եւ ոսկի եւ [17]զէնս, հան-
դերձ պարսպաւոր քաղաքօքն Յուդայ.
եւ զթագաւորութիւնն ետ Յովրամայ,
4 վասն զի նա էր անդրանիկ։ Եւ յարեաւ
Յովրամ ի թագաւորութեանն իւրում եւ

[10] Ոմն. երեսուն եւ հնգից [11] Ոմն. խոտորեցաւ ի
նմանէ [12] Ոմն. որ գրեալ են ի գիրս [13] Ոմն. ա-
արար չար։ (36) Եւ յարեցաւ ի նաւառնել նաւս
[14] Ոմն. արարին [15] Ոմն. խորտակեցան նաւքն ե
ոչ կարացին [16] Ոմն. Միքայէլ [17] Ոմն. ընծայս

զօրացաւ, եւ սպան զամենեսեան զեղ-
բարսն իւր սրով, եւ յիշխանացն Իս-
րայելի։
5 Էր լինքն երեսուն եւ երկուց ամաց
յորժամ եկաց ի թագաւորութեանն իւ-
րում, եւ զութ ամ թագաւորեաց յԵ-
6 րուսաղէմ։ Եւ գնաց ի ճանապարհս թա-
գաւորացն Իսրայելի, որպէս արար տունն
Աքաաբու. վասն զի դուստր Աքաաբու
էր նորա կին, եւ արար չար առաջի
7 Տեառն։ Եւ ոչ կամեցաւ Տէր սատակել
զտունն Դաւթի վասն ուխտին զոր եդ
ընդ Դաւթի. եւ որպէս ասացն գնա՛
տալ նմա ճրագ եւ որդւոց նորա զա-
մենայն աւուրս։
8 Յաւուրսն յայնոսիկ ապստամբեաց Ե-
դովմ ի Յուդայ, եւ թագաւորեցուցին ի
9 վերայ իւրեանց թագաւոր։ Եւ գնաց
Յովրամ հանդերձ իշխանօքն, եւ ամե-
նայն երիվարք ընդ նմա. եւ եղեւ ի
յառնելն նորա գիշերի, եհար [1]Եդովմ զայ-
նոսիկ" որ պատեցին զնա, եւ զիշխանս
կառացն. [2]եւ փախեաւ զօրն ի բնակու-
10 թիւնս իւրեանց։" Եւ ի բաց եկաց Եդովմ ի
ձեռանէ Յուդայ մինչեւ յօրս յայս. յայն-
ժամ ապստամբեաց Ղոբնա ի ձեռանէ
նորա ի ժամանակին յայնմիկ. վասն զի
[3]թողին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց"։
11 Քանզի արար իւր բարձունս ի քաղաքսն
Յուդայ, եւ պոռնկեցոյց զբնակիչսն Ե-
րուսաղեմի, եւ մոլորեցոյց զՅուդա։
12 Եւ եկն նմա գիր յԵղիայէ մարգարէէ,
եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Դաւթի հօր քո. Փոխանակ զի ոչ գնա-
ցեր դու ի ճանապարհս Յովսափատու
հօր քո, եւ ոչ ի ճանապարհս Ասայի
13 արքայի Յուդայ, Այլ գնացեր ի ճանա-
պարհս թագաւորացն Իսրայելի, եւ
պոռնկեցուցեր զՅուդա եւ զբնակիչսն
Երուսաղեմի, որպէս պոռնկեցաւ տունն
Աքաաբու, եւ զեղբարս քո զորդիս հօր
քո, զլաւագոյնսն քան զքեզ, սպաներ,
14 Եւ ահա Տէր հարցէ զքեզ հարուածովք
մեծօք ի ժողովրդեան քում, եւ զորդիս
քո եւ զկանայս քո եւ զամենայն ստա-
15 ցուածս քո. Եւ դու չար հիւանդութեամբ
եւ ախտիւ որովայնի հաչեսցիս, մինչեւ
ելցէ որովայն քո հիւանդութեամբն հան-
դերձ՝ աւուրց յաւուրս։
16 Եւ յարոյց Տէր ի վերայ Յովրամայ
այլազգիս, եւ զԱրաբացիս զմերձաւորսն
17 Եթէովպացւոց. Եւ ելին ի վերայ Յու-
դայ եւ հարստահարէին զնա. եւ դար-
ձուցին զամենայն պատրաստութիւնն
զոր գտին ի տան արքային, եւ զուս-
տերս նորա եւ [4]զդստերս նորա. եւ ոչ
մնաց նմա որդի, բայց Ոքոզիաս միայն՝
կրտսերագոյն յորդիս նորա։
18 Եւ յետ այսր ամենայնի եհար զնա
Տէր ախտիւ որովայնի որոյ ոչ գոյր
19 բժշկութիւն։ Եւ եղեւ աւուրց յաւուրս,
[5]իբրեւ եկն ժամանակ աւուրցն նորա,
յերկուս աւուրս ել որովայն նորա հան-
դերձ ախտիւն", եւ մեռաւ ի չար հի-
ւանդութեանն յայնմիկ. եւ ոչ արար
նմա ժողովուրդն [6]յուղարկութիւն, իբ-
րեւ զյուղարկաւորութիւն հարցն նորա։
20 Էր ամաց երեսուն եւ երկուց յորժամ
թագաւորեաց, եւ զութ ամ թագաւո-
րեաց յԵրուսաղէմ. եւ մեռաւ ոչ գովու-
թեամբ, եւ թաղեցաւ ի քաղաքին Դաւ-
թի, եւ ոչ ի գերեզմանս թագաւորացն։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եւ թագաւորեցուցին բնակիչքն Երու-
սաղեմի զՈքոզիաս որդի նորա զկրտսե-
րագոյն փոխանակ նորա. վասն զի զա-
մենեսեան զերիցագոյնսն կոտորեաց հէնն
եկեալ ի վերայ նոցա, [7]Արաբացիքն եւ
Աղիմազոնեայքն". եւ թագաւորեաց Ո-
քոզիա որդի Յովրամայ արքայի Յու-
2 դայ։ Էր [8]քսան եւ երկուց ամաց յոր-
ժամ թագաւորեաց Ոքոզիա, եւ տարի
մի թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա Գոթողիա դուստր Ամ-
3 րեայ։ Եւ նա գնաց ի ճանապարհս տանն
Աքաաբու. վասն զի մայրն իւր էր
4 խորհրդակից նմա մեղանչել։ Եւ արար
չար առաջի Տեառն որպէս արար տունն
Աքաաբու. քանզի նոքա էին խորհրդա-
կիցք նմա յետ մեռանելոյ հօրն նորա
5 սատակել զնա։ Ըստ խորհրդոցն նոցա
գնաց նա, եւ չոգաւ ընդ Յովրամայ
որդւոյ [9]Աքաաբու ի պատերազմ ի վե-
րայ Ազայելի արքայի Ասորեաց յՌամովթ
Գաղաադ. եւ հարին [10]աղեղնաւորքն
6 զՅովրամ։ Եւ դարձաւ Յովրամ բժշկել
յԵզրայէլ ի վիրացն զոր խոցեցին զնա

[1] Եբր. զԵդովմ [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. եթող զՏէր Աստուած հարցն իւրոց

[4] Եբր. զկանայս [5] Եբր. իբրեւ եկն ժամանակ վախճանի աւուրց ամաց երկուց, փայթեցան աղիք նորա յախտէն [6] Եբր. այրումն [7] Եբր. ընդ Արաբացիս ի բանակն [8] Եբր. քառասուն [9] Եբր. Աքաաբու, արքայի Իսրայելի [10] Եբր. Ասորիք

Ասորիքն յՌամաթ՝ ի պատերազմել նո-
րա ընդ Ազայելի արքայի Ասորւոց. եւ
Ոքոզիաս որդի Յովրամայ արքայի Յու-
դայ՝ էջ տեսանել զՅովրամ որդին Ա-
քաաբու յԵզրայէլ, վասն զի հիւանդ էր։
7 Եւ ի Տեառնէ եղեւ կործանումն Ոքո-
զեայ յերթալն առ Յովրամ. եւ յեր-
թալն նորա ել [1]նա առ Յէու՝ որդին Ա-
8 մեսսեայ օծեալն Տեառն։ Եւ եղեւ ի-
րեւ ած Յէու զվրէժ տանն Աքաաբու,
եգիտ եւ զիշխանսն Յուդայ եւ զեղ-
բարսն Ոքոզեայ որք պաշտէին զՈքո-
9 զիաս, եւ կոտորեաց զնոսա. Եւ [2]ասաց
խնդրել զՈքոզիաս. եւ կալան զնա ի
բժշկելն" ի Սամարիա, եւ ածին զնա առ
Յէու, եւ [3]սպան զնա, եւ թաղեցին
զնա անդէն. վասն զի ասացին, Որդի
է Յովսափատայ որ խնդրեաց զՏէր ի
բոլոր սրտէ իւրմէ. եւ ոչ գոյր ի տանն
Ոքոզեայ՝ [4]զօրացուցանել զոք յաղագս
զօրութեան թագաւորութեանն"։
10 Եւ Գոթողիա մայրն Ոքոզեայ ետես
թէ մեռաւ որդին նորա, յարեաւ եւ
կորոյս զամենայն զաւակ թագաւորու-
11 թեանն ի տանն Յուդայ։ Եւ առ Յով-
սաբէթ դուստր արքայի զՅովաս որդի
Ոքոզեայ, եւ գողացաւ զնա ի միջոյ
որդւոցն արքայի կոտորելոցն. եւ ետ
զնա եւ զդայեակ նորա ի սենեակս ան-
կողնացն, եւ թաքոյց զնա Յովսաբէթ
դուստր արքային Յովրամայ՝ քոյրն Ո-
քոզեայ, կին Յովիդայեայ քահանայի,
եւ ծածկեաց զնա յերեսաց Գոթողեայ,
12 եւ ոչ սպան զնա։ Եւ էր ընդ նմա թա-
քուցեալ ի տանն Աստուծոյ ամս վեց. եւ
Գոթողիա թագաւորեաց ի վերայ երկրին։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ յամին եւթներորդի զօրացաւ Յո-
վիդայէ, առ զհարիւրապետսն՝ զԱ-
զարիաս որդի Յովրամայ, եւ զԻսմա-
յէլ որդի Յովանանայ, եւ զԱզարիաս որ-
դի Յովբադայ. եւ զՄասիաս որդի Ա-
դայեայ, եւ զԵղիսափատ որդի Զաքա-
2 րեայ [5]ի տունն Տեառն։ Շրջեցան" ընդ
Յուդաս, եւ ժողովեցին զՂեւտացիսն
յամենայն քաղաքացն Յուդայ, եւ զիշ-
խանս տոհմիցն Իսրայելի, եւ եկին յԵ-

[1] Ոմն. Նա ընդ Յովրամայ [2] Ոմն. խնդրեաց զՈքոզիաս. և կալան զնա որ թաքուցեալ էր [3] Ոմն. սպանին [4] Ոմն. զօրութիւն ունել զթագաւորութիւնն [5] Ոմն. ընդ իւր յուխտին (2) Եւ շրջեցան

3 րուսաղէմ։ Եւ եդին ուխտ [6]ընդ ամե-
նայն եկեղեցւոյն Յուդայ ի տանն Տեառն
եւ ընդ արքային. եւ եցոյց նոցա զոր-
դին արքայի, եւ" ասէ ցնոսա, Ահաւա-
սիկ որդի արքային Յուդայ, թագա-
ւորեսցէ դա, որպէս խօսեցաւ Տէր ի
4 վերայ տանն Դաւթի։ Եւ արդ բան այս
է զոր առնիցէք. երրորդ մասն ի ձէնջ
մտցէ ի շաբաթապահ քահանայիցն եւ
5 Ղեւտացւոց ի մուտս դրանցն, Եւ եր-
րորդ մասն ի տան արքային, եւ եր-
րորդն ի դրանն [7]միջնում, եւ ամենայն
ժողովուրդն [8]ի սրահի տանն Տեառն լի-
6 ցի. Եւ մի՛ ոք մտցէ ի տունն Տեառն,
բայց միայն քահանայքն [9]եւ Ղեւտա-
ցիքն" եւ պաշտօնեայքն ի Ղեւտացւոց՝
նոքա մտցեն, վասն զի սուրբք են. եւ
ամենայն ժողովուրդն պահեսցէ զպահ-
7 պանութիւնս Տեառն։ Եւ պատեսցեն
Ղեւտացիքն շուրջանակի զարքայ՝ այր
եւ զէն իւր ի ձեռին իւրում. եւ որ ոք
մտանիցէ ի տունն, մեռցի. եւ [10]նոքա
եղիցին" ընդ արքայի ի մտանել եւ յե-
8 լանել նորա։ Եւ արարին Ղեւտացիքն
եւ ամենայն Յուդա ըստ ամենայնի զոր
ինչ պատուիրեաց Յովիդայէ քահա-
նայ. եւ առ իւրաքանչիւր ոք զընկեր
իւր [11]ի սկսանելոյ շաբաթուն". վասն զի
ոչ արձակեաց Յովիդայէ զհանապազոր-
9 դեանն պահապանսն։ Եւ ետ [12]նոցա զսու-
սերսն եւ զվահանսն եւ զզէնսն" որք
էին արքայի Դաւթի ի տանն Աստուծոյ.
10 Եւ կացոյց զամենայն ժողովուրդն՝ զիւ-
րաքանչիւր ոք զինուն իւրով յուսոյ
տանն յաջմէ, մինչեւ յուս ահեկի կող-
մանն սեղանոյն եւ տաճարին զթագա-
11 ւորաւն շուրջանակի։ Եւ եհան զորդին
արքայի, եւ եդ ի վերայ նորա զթագն
եւ զվկայութիւնն. եւ թագաւորեցու-
ցին եւ օծին զնա Յովիդայէ եւ որդիք
իւր, եւ ասեն, Կեցցէ արքայ։
12 Եւ լուաւ Գոթողիա զձայն ժողովրր-
դեանն զընթանալոյն, զգոհանալոյն եւ
զօրհնելոյն զարքայ, եւ եմուտ [13]առ ար-
13 քայն" ի տունն Տեառն. Ետես, եւ ահա
թագաւորն կայր ի տեղւոջն իւրում, ի

[6] Ոմն. ամենայն եկեղեցին ի տանն Աստուծոյ ընդ արքային. եւ Յովիդայէ [7] Ոմն. հիման [8] Ոմն. ի գաւիթս [9] Յ Ոմն. դռնապան [10] Ոմն. եղիջիք [11] Ոմն. եթէ զորս գային ի շաբաթ անդր, և եթէ զորս ելանէին ի շաբաթէն [12] Ոմն. Յովիդայէ քահանայ հարիւրապետացն զնիզակս և զասպարս եւ զվահանս [13] Ոմն. առ ժողովուրդն

մուտս ճանապարհին, պետքն եւ փողքն
¹եւ իշխանքն՝՝ շուրջ զարքայիւ. եւ ա-
մենայն ժողովուրդն զուարճացեալ հար-
կանէին զփողսն, եւ երգէին նուագա-
րանօքն երգս, եւ օրհնէին զօրհնու-
թիւնս. եւ պատառեաց Գոթողիա
զզգեստն իւր, ²գոչեաց եւ ասէ, Դա-
14 ւաճանութեամբ խարդախեցէք։ Եւ ել
Յովիդայէ քահանայ, պատուիրեաց Յո-
վիդայէ քահանայ հարիւրապետացն եւ
իշխանաց զօրուն, եւ ասէ ցնոսա, Հա-
նէք զդա արտաքոյ ի տանէդ, եւ ելէք՝՝
զկնի դորա, մեռցի սրով. վասն զի ա-
սաց քահանայն, Մի՛ մեռցի նա ի տանն
15 Տեառն։ Եւ ³թոյլ ետուն նմա՝՝, եւ անց
ընդ դուռն հեծելոց տան արքային, եւ
սպանին զնա անդ։
16 Եւ ուխտեաց Յովիդայէ ուխտ ի մէջ
իւր եւ ժողովրդեանն եւ արքային, լի-
17 նել ժողովուրդ Տեառն։ Եւ եմուտ ա-
մենայն ժողովուրդ երկրին ի տունն Բա-
հաղու, եւ կործանեցին զնա եւ զսե-
ղանս նորա, եւ զկուռս նորա ման-
րեցին, եւ զՄաթան քուրմն Բահաղու
18 սպանին առաջի սեղանոյ նորին։ Եւ ⁴ա՛ռ
Յովիդայէ քահանայ զգործ տանն ի ձեռն
քահանայից Ղեւտացւոց. եւ կանգնեաց
զհանապազորդեան պաշտօնեայս՝ զքա-
հանայս եւ զՂեւտացիս զորս զատոյց
Դաւիթ՝ ի տունն Տեառն, եւ մատոյց՝՝
ողջակէզս Տեառն, որպէս եւ գրեալ է
յօրէնսն Մովսիսի, ուրախութեամբ եւ
19 երգովք ի ձեռն Դաւթի։ Եւ ⁵կացին
դռնապանքն՝՝ ի դրունս տան Տեառն, եւ
ոչ մտանէր անմաքուր ոք անդր յամե-
20 նայն իրս։ Եւ ա՛ռ զպետս տոհմիցն եւ
զզօրաւորսն եւ զիշխանս ժողովրդեանն,
եւ զամենայն ժողովուրդ երկրին, եւ
⁶հանին զարքայ ի տանէ Տեառն, եւ
մտին ընդ դուռն ⁷ներքին ի տուն թա-
գաւորին, եւ նստուցին զարքայ յաթոռ
21 թագաւորութեանն. Եւ ուրախ եղեւ ա-
մենայն ժողովուրդ երկրին, եւ քաղաքն
լռեաց. եւ զԳոթողիա սպանին սրով։

¹ Յոմն. դոփոփ ² Ոմն. եւ ասէ, Դաւաճանութի՛ւն, դաւաճանութի՛ւն։ (14) Եւ եհան Յովիդայէ քահանայ զհարիւրապետս, զիշխանս զօրուն, եւ ասէ ցնոսա, Հանէք զդա ի միջոյ կարգացդ եւ որ ելանէ ³ Ոմն. արկին ի նա ձեռս ⁴ Ոմն. կացոյց Յովիդայէ պաշտօնեայս ի տան Տեառն ի ձեռն քահանայից Ղեւտացւոց զորս զատոյց Դաւիթ ի տանն Տեառն մատուցանել ⁵ Ոմն. կացոյց դռնապանս ⁶ Ոմն. իջոյց ⁷ Ոմն. բարձր

ԳԼ. ԻԴ

1 Էր ութն ամաց Յովաս ի թագաւորելն
իւրում, եւ քառասուն ամ թագաւո-
րեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն մօր նո-
2 րա Սաբիա ի Բերսաբէէ։ Եւ արար Յո-
վաս ուղղութիւն առաջի Տեառն զամե-
նայն աւուրս Յովիդայեայ քահանայի։
3 Եւ ա՛ռ իւր Յովաս երկուս կանայս, եւ
ծնաւ ուստերս եւ դստերս։
4 Եւ յետ այսորիկ եղեւ ի սրտին Յո-
5 վասու կազմել զտունն Տեառն։ Եւ ժո-
ղովեաց զքահանայսն եւ զՂեւտացիսն,
եւ ասէ ցնոսա, Ելէք ի քաղաքս Յու-
դայ, եւ ժողովեցէք յամենայն Իսրա-
յելէ արծաթ, զօրացուցանել զտունն
Տեառն ամի ամի. եւ փութացարուք
⁸խօսել. եւ ոչ հաւատացին՝՝ Ղեւտա-
6 ցիքն։ Եւ կոչեաց Յովաս արքայ զՅո-
վիդայէ զիշխան, եւ ասէ ցնա, Ընդէ՞ր
ոչ արարեր այց Ղեւտացւոցն, բերել ի
ներքս ի Յուդայ եւ յԵրուսաղեմէ որ ինչ
սահմանեալ էր ի Մովսիսէ ⁹յառնէն Աս-
տուծոյ. վասն զի եկեղեցացոյց զԻս-
7 րայէլ ի խորանին՝՝ վկայութեան։ Զի Գո-
թողիա էր անօրէն, եւ որդիք նորա
կործանեցին զտունն Աստուծոյ. ¹⁰քան-
զի եւ՝՝ զսրբութիւնս տանն Աստուծոյ
8 արարին Բահաղիմացն։ Եւ ասէ արքայ,
Լիցի արկղ, եւ դիցի ի դրան տանն Տեառն
9 արտաքոյ. Եւ քարոզեսցեն ի Յուդա եւ
յԵրուսաղէմ, բերել Տեառն, որպէս ա-
սացն Մովսէս ծառայն Աստուծոյ Իսրա-
10 յելի յանապատին։ Եւ ¹¹ետուն ամենե-
քեան՝՝ իշխանքն եւ ամենայն ժողո-
վուրդն, եւ բերէին ի ներքս եւ արկա-
11 նէին յարկղն մինչեւ լցաւ։ Եւ լինէր
իբրեւ բերէին զարկղն առ վերակացուս
արքային ի ձեռն Ղեւտացւոցն, իբրեւ
տեսանէին թէ առաւելոյր արծաթն,
գայր դպրապետն արքայի եւ վերակա-
ցու մեծի քահանային, եւ թափէին
զարկղն, եւ կացուցանէին անդրէն ի
տեղւոջն իւրում. այնպէս առնէին օր
ըստ օրէ, եւ ժողովէին արծաթ բա-
12 զում։ Եւ ետ զայն արքայ եւ Յովիդայէ
քահանայ յայնոսիկ որք առնէին զգործն
ի պատրաստութիւն տանն Տեառն. եւ

⁸ Ոմն. ի գործն. եւ ոչ փութացան ⁹ Ոմն. ծառայէ Տեառն եւ ի ժողովրդենէն Իսրայելի վասն խորանին ¹⁰ Ոմն. նա եւ ¹¹ Ոմն. ուրախ եղեն ամենայն

կացուցին ի վարձու քարահատս եւ հիւ-
13 սունս կազմել զտունն [1]Տեառն։ Եւ առ-
նէին զգործն, եւ ելանէր յաջողութիւն
գործոյն ի ձեռս նոցա. եւ կանգնեցին
զտունն [2]Տեառն ի կայանին իւրում, եւ
14 զօրացուցին զնա։ Եւ իբրեւ կատարե-
ցին, բերին առ արքայ եւ առ Յովի-
դայէ զմնացեալ արծաթն. եւ արարին
սպաս ի տանն Տեառն, կահ պաշտաման
ողջակիզացն, եւ խնկարանս ոսկեղէնս եւ
արծաթեղէնս. եւ մատուցանէին ողջա-
կէզս ի տան Տեառն հանապազ զամե-
նայն աւուրս Յովիդայեայ։
15 Եւ ծերացաւ Յովիդայէ լի աւուրբք,
եւ վախճանեցաւ ամաց հարեւր եւ ե-
16 րեսնից։ Եւ ի վախճանելն նորա թաղե-
ցին զնա ի քաղաքի Դաւթի ընդ թա-
գաւորս. վասն զի արար բարութիւնս
ընդ Իսրայելի, եւ ընդ Աստուծոյ եւ
ընդ տան նորա։
17 Եւ եղեւ յետ վախճանելոյն Յովիդայ-
եայ՝ մտին իշխանքն Յուդայ եւ երկիր
պագին արքային, [3]եւ շրջեցին զմիտս
Յովասու". յայնժամ լուաւ նոցա ար-
18 քայ։ Թողին [4]զՏէր Աստուած" հարցն
իւրեանց, եւ ծառայեցին կռոց եւ Ա-
ստարովթին. եւ եղեւ բարկութիւն Տեառն
ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի [5]յա-
19 ւուրն յայնմիկ"։ Եւ առաքեաց առ նո-
սա մարգարէս՝ դարձուցանել առ Տէր,
[3]եւ ոչ լուան". եւ եդ նոցա վկայութիւն,
եւ ոչ անսացին։
20 Եւ Հոգի [6]Տեառն զգեցաւ Ազարիաս
որդի" Յովիդայեայ քահանայի, յարեաւ
ի մէջ [3]ամենայն ժողովրդեանն եւ ասէ,
Այսպէս ասէ [7]Տէր. Ընդէ՞ր խոտորեցայք
ի պատուիրանացն Տեառն, եւ ոչ յա-
ջողեսջիք ձեզ. վասն զի թողէք դուք
21 զՏէր, եւ նա լքցէ զձեզ։ Եւ յարեան ի վե-
րայ նորա եւ քարկոծեցին զնա պատուի-
րանաւ Յովասու արքայի [8]ի սրահի տանն
22 Տեառն։ Եւ ոչ յիշեաց [9]Յովաս զգութն զոր
արար ընդ նմա Յովիդայէ հայրն նորա,
եւ սպան զորդի նորա. եւ եղեւ ի մեռա-
նելն՝ ասաց, Տեսցէ Տէր եւ դատեսցի։
23 Եւ ի կատարել տարւոյն այնորիկ ել ի
վերայ նորա զօրն Ասորեաց, եւ եկն ի
վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի, եւ կո-
տորեցին զամենայն իշխանս ժողովր-
դեանն ի զօրուն, եւ զամենայն աւար
նոցա եստուն տանել արքային Դամաս-
24 կոսի. Վասն զի սակաւ արամբք եկն
զօրն Ասորւոց, եւ [10]Աստուած մատնեաց
ի ձեռս նոցա զօր բազում յոյժ, վասն
թողլոյն նոցա զՏէր Աստուած հարցն
իւրեանց, եւ ընդ Յովասայ արար զդա-
25 տաստանս։ Եւ յետ գնալոյն նոցա ի
նմանէ, թողին զնա ի հիւանդութեան
մեծի. եւ յարեան ի վերայ նորա ծա-
ռայքն իւր, վասն արեան [11]որդւոյն Յո-
վիդայեայ քահանայի, եւ սպանին զնա
ի գահոյսն իւրում եւ մեռաւ. եւ թա-
ղեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի, եւ ոչ
թաղեցին զնա ի գերեզմանի թագաւո-
26 րացն։ Եւ որք յարեանն ի վերայ նորա՝
էին Զաբդեա որդի Սամաթայ Ամոնա-
ցի, եւ Յովզաբեթ որդի Սամարիթայ
27 Մովաբացի։ [12]Եւ որդիք նորա ամենե-
քեան. եւ եկին առ նա հնգեքեան, եւ
բազում մթերս ի վերայ դնէին։ Եւ մնա-
ցեալ բանքն Յովասու՝ ահա գրեալ են ի
գիրս թագաւորացն"։ Եւ թագաւորեաց
Ամասիա որդի նորա փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԻԵ

1 Էր ամաց քսան եւ հնգից ի թագաւո-
րելն Ամասիա, եւ քսան եւ ինն ամ
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ անուն
2 մօր նորա Յովադին յԵրուսաղեմէ։ Եւ
արար ուղղութիւն առաջի Տեառն, բայց
ոչ լի սրտիւ։
3 Եւ եղեւ իբրեւ հաստատեցաւ թա-
գաւորութիւնն ի ձեռին նորա, սպան
զծառայսն իւր որք սպանին զարքայ
4 զհայրն նորա. Եւ զորդիսն նոցա ոչ սպան՝
ըստ ուխտի օրինացն Տեառն, որպէս եւ
գրեալ է եւ զոր օրինակ պատուիրեաց
Տէր եւ ասաց, Ոչ մեռցին հարք փո-
խանակ որդւոց, եւ որդիք ոչ մեռցին
փոխանակ հարց իւրեանց, այլ իւրա-
քանչիւր ոք ի մեղս իւրում մեռցի։
5 Եւ ժողովեաց Ամասիաս [13]զտունն Յու-
դայ", եւ կացոյց նոցա ըստ տանց տոհ-
միցն իւրեանց հազարապետս եւ հարիւ-

[1] Ոմբր. Տեառն. եւ գործեին երկաթոյ եւ պղնձոյ ի զօրացուցանել զտունն Տեառն [2] Ոմբր. Աստուծոյ [3] Ոմբր. պակաս [4] Ոմբր. զտունն Տեառն Աստուծոյ [5] Ոմբր. վասն այսր յանցուածոյ նոցա [6] Ոմբր. Աստուծոյ եկն զԶաքարիա զորդի [7] Ոմբր. Աստուած [8] Ոմբր. ի գաւթի [9] Ոմբր. Յովաս արքայ

[10] Ոմբր. Տէր [11] Ոմբր. որդւոցն [12] Ոմբր. Իսկ որդիք նորա, եւ յանձախութիւն հարկացն որ առ նովաւ եւ նորոգութիւնն տանն Աստուծոյ. ահա գրեալ են ի յիշատակարանս գրոց թագաւորաց [13] Ոմբր. զՅուդա

բաղկեալ յամենայն Յուդա եւ ¹յԵրու-
սաղէմ. եւ թուեաց զնոսա ի քսանա-
մենից եւ ի վեր, եւ եգիտ զնոսա երեք-
հարեւր հազար զօրաւորս, որք ելանէին
ի պատերազմ ունելով նիզակ եւ ա-
6 պար: Եւ ի վարձու կալաւ յԻսրայելէ
հարեւր հազար զօրաւորս ուժով հա-
7 րեւր տաղանդոյ արծաթոյ: Եւ այր մի
Աստուծոյ եկն առ նա եւ ասէ, Արքայ, մի՛
երթիցէ ընդ քեզ զօրդ Իսրայելի, վասն
զի ոչ է Տէր ընդ Իսրայելի, եւ ոչ ընդ
8 ամենայն որդիս Եփրեմի. ²Եթէ կար-
ծեսցես զօրանալ դոքօք,” ի պարտու-
թիւն մատնեսցէ զքեզ ³Տէր առաջի
թշնամեաց քոց. քանզի ⁴ի Տեառնէ լի-
նի զօրանալ եւ ի պարտութիւն մատ-
9 նել: Եւ ասէ Ամասիա ցայրն Աստու-
ծոյ, Եւ զի՞նչ արարից զհարեւր տա-
ղանդսն զոր ետու զօրուդ Իսրայելի.
եւ ասէ ցնա այրն Աստուծոյ, Գոյ Տեառն
10 տալ քեզ առաւելագոյն քան զայն: Եւ
որոշեաց Ամասիա զգունդն որ եկեալ
էր առ նա յԵփրեմայ՝ երթալ ի տեղի
իւրեանց. եւ բարկացան յոյժ ի վերայ
Յուդայ, եւ դարձան ի տեղիս իւրեանց
բարկութեամբ եւ ցասմամբ:
11 Եւ Ամասիա զօրացաւ, առ զզօրն
իւր եւ գնաց ի Հովիտս աղտիցն. եւ ե-
12 հար զորդիսն Սէիրայ տասն հազար. Եւ
այլ եւս տասն հազար գերեցին որդիքն
Յուդայ, եւ ածին զնոսա ի գլուխ քա-
րանձաւին եւ գահավէժ առնէին զնոսա
ի ծայրից բարձրաւանդակին, եւ ամենե-
քեան սատակէին:
13 Եւ որդիք զօրութեանցն զորս դար-
ձոյց Ամասիա ոչ երթալ ընդ իւր ի պա-
տերազմ՝ յարձակեցան ի քաղաքսն Յու-
դայ, ի Սամարիայ մինչեւ ի Բեթորոն,
եւ հարին ի նոցանէ երիս հազարս, եւ
առին աւար բազում:
14 Եւ եղեւ յետ գալոյն Ամասիայ ի հար-
կանելոյն զԵդովմ, եբեր ⁵առ նոսա” զաս-
տուածս որդւոցն Սէիրայ, եւ կացոյց
զնոսա իւր յաստուածս, եւ երկիր պա-
գանէր առաջի նոցա, եւ ⁶զոհէր նոցին”
15 նոցա: Եւ եղեւ բարկութիւն Տեառն ի
վերայ Ամասիայ. առաքեաց առ նա մար-
գարէ եւ ասէ ցնա, Ընդէ՞ր խնդրեցեր
դու զաստուածս ժողովրդեանն այնո-
րիկ, որք ոչ փրկեցին զժողովուրդն իւ-
16 րեանց ի ձեռաց քոց: Եւ եղեւ ի խօսելն
նորա ասէ ցնա, Միթէ խորհրդակի՞ց թա-
գաւորի եդու զքեզ. զգոյշ լեր՝ գուցէ
տանջեսցիս. եւ լռեաց մարգարէն, եւ
ասէ, Գիտեմ զի խորհի Տէր ի վերայ քո
եղծանել զքեզ. վասն զի արարեր զայդ,
եւ ոչ անսացեր խրատու իմում:
17 Եւ խորհեցաւ Ամասիա, առաքեաց
առ Յովաս որդի Յովաքազայ որդւոյ
Յէուայ՝ առ արքայն Իսրայելի, եւ ա-
18 սէ, Եկ եւ երեւեսցուք երեսօք: Եւ ա-
ռաքեաց Յովաս արքայ Իսրայելի առ
Ամասիա արքայ Յուդայ եւ ասէ, Ո-
քողն որ ի Լիբանան է՝ յղեաց առ մայրն
Լիբանանու եւ ասէ, Տուր զդուստր քո
ուստեր իմում կնութեան. եւ ահա ան-
ցին գազանք անապատին Լիբանանու,
եւ եկեալ կոխեցին զամենայն զեկքան:
19 ⁷Ահա հարեր զԻդումէա”, եւ հպարտա-
ցուցանէ զքեզ սիրտ քո ⁸ծանրութեամբ.
նիստ այսուհետեւ ի տան քում, եւ ըն-
դէ՞ր անկանիս դու ի չարութիւն, եւ սա-
20 տակիցիս դու եւ Յուդաս ընդ քեզ: Եւ
ոչ լուաւ Ամասիա. վասն զի ՚ի Տեառ-
նէ եղեւ մատնել զնա ի ձեռս Յովասու՝
յաղագս խնդրելոյն նորա զաստուածսն
21 Եդովմայեցւոց: Եւ ել Յովաս արքայ Իս-
րայելի եւ երեւեցան միմեանց՝ նա եւ
Ամասիա արքայ Յուդայ, ի Բեթսա-
22 միւս՝ որ է Յուդայ: Եւ պարտեցաւ Յու-
դա առաջի Իսրայելի, եւ փախեաւ իւ-
23 րաքանչիւր ոք ի բնակութիւն իւր: Եւ
զԱմասիա արքայ Յուդայ որդի Յովա-
սու⁹ կալաւ Յովաս արքայ Իսրայելի ի
Բեթսամիւս, եւ տարաւ զնա յԵրուսա-
ղէմ. եւ քակեաց ի պարսպէն Երուսա-
ղեմի, ի դրանէն Եփրեմի մինչեւ ի դուռն
24 Անկեանն, ¹⁰երեք հարեւր կանգուն: Եւ
զամենայն ոսկի եւ արծաթ, եւ զամե-
նայն սպաս՝ որ գտաւ ի տանն ¹¹Տեառն
առ Աբդեդովմայ, եւ զգանձս տան
թագաւորին եւ ¹²զորդիս խառնակու-
թեանցն” առ եւ դարձաւ ի Սամարիա:
25 Եւ եկեաց Ամասիա որդի Յովասու
արքայ Յուդայ՝ յետ մեռանելոյն Յովա-
սու որդւոյ Յովաքազու արքայի Իսրա-
26 յելի, ամս հնգետասան: Եւ մնացեալ

---

¹Եբր. ի Բենիամին ²Եբր. Զի եթէ երթայցես, արա. զօրացիր ի պատերազմ. ³Եբր. Աստուած ⁴Եբր. յԱստուծոյ ⁵Եբր. գունդ ⁶Եբր. ծխէր խունկս

⁷Եբր. Ասացեր. Ահա հարի զԵդովմ ⁸Եբր. ի փառաւորել ⁹Եբր. յՅեհոյասու, որդւոյ Յովաքազու ¹⁰Եբր. չորեք ¹¹Եբր. Աստուծոյ ¹²Եբր. զպատանդս

բանքն Ամասեայ առաջինք եւ վերջինք՝
ո՞չ ահա գրեալ են ի գիրս թագաւորացն
27 Իսրայելի եւ Յուդայ։ Եւ ի ժամանակին
յորում ի բաց եկաց Ամասիաս ի Տեառ-
նէ՝ յարեան ի վերայ նորա [1]զօրքն յԵ-
րուսաղէմ, եւ փախեաւ ի Լաքիս. եւ
առաքեցին զկնի նորա ի Լաքիս, եւ
28 սպանին զնա անդ։ Եւ բարձին զնա ի
վերայ ձիոց, եւ թաղեցին զնա ընդ հարս
իւր ի քաղաքի Դաւթի։

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ առ ամենայն ժողովուրդ [2]երկրին
զՈզիաս, եւ էր նա ամաց վեշտասա-
նից, եւ թագաւորեցուցին զնա փոխա-
2 նակ հօրն իւրոյ Ամասեայ։ Նա շինեաց
զԵլաթ, եւ նա դարձոյց զնա անդրէն
ի Յուդա՝ յետ [3]մեռանելոյն արքային ընդ
3 հարս իւր։ Որդի վեշտասան ամաց թա-
գաւորեաց Ոզիաս, եւ յիսուն եւ եր-
կուս ամս թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ
անուն մօր նորա Յեքելիա՝ յԵրուսաղեմէ։
4 Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն,
ըստ ամենայնի զոր արար Ամասիա հայր
5 նորա։ Եւ խնդրեաց զՏէր յաւուրս Զա-
քարեայ իմաստնոյ [4]երկիւղիւ Տեառն.
յաւուրս նորա" խնդրեաց նա զՏէր, յա-
6 ջողեաց նմա Տէր։ Եւ ել եւ պատերազ-
մեցաւ ընդ այլազգիս, եւ քակեաց զպա-
րիսպն Գեթայ եւ զպարիսպն Յաբնեայ եւ
զպարիսպն Ազովտայ, եւ շինեաց [5]զքա-
ղաքսն Ազովտայ" ի մէջ այլազգեացն։
7 Եւ զօրացոյց զնա [6]Տէր ի վերայ այլազ-
գեացն եւ ի վերայ Արաբացւոցն որք
բնակէին [7]ի վիմին եւ ի վերայ Մինեց-
8 ւոցն։ Եւ տային [8]Մինեցիքն ընծայս Ո-
զիայ. եւ էր անուն նորա մինչեւ ի մուտս
Եգիպտոսի, վասն զի զօրացաւ ի վեր։
9 Եւ շինեաց Ոզիաս [9]զաշտարակս Երու-
սաղեմի առ դրան Զորոյն եւ առ ան-
10 կիւնսն, եւ զօրացոյց"։ Եւ շինեաց աշ-
տարակս յանապատին, եւ փորեաց ջրհորս
բազումս, վասն զի անասուն բազում
էր նորա [10]ի Սեփելա եւ ի դաշտին, [11]եւ
այգեգործք ի լերինն եւ ի Կարմեղոս.
11 քանզի սիրէր զերկրագործութիւն։ Եւ
եղեն Ոզիայ զօրք որք անէին պատե-
րազմ, եւ ելանէին ի մարտ գնդովք. եւ
թիւ նոցա ի ձեռն Յէէլի դպրապետի
եւ Մաասեայ դատաւորի, ի ձեռն Անա-
12 նիայի [12]փոխանակի արքայի։ Ամենայն
գնդովք գլխաւորացն զօրաւորաց ի պա-
տերազմին երկու հազար եւ վեց հա-
13 րեւր։ Եւ ընդ նոսա զօր պատերազմօղ՝
երեք հարեւր հազար եւ եւթն հազար եւ
հինգ հարեւր. նոքա էին որք անէին
պատերազմ զօրութեամբ մեծաւ, [13]օգ-
նական լինելով արքային ի հակառակոր-
14 դացն"։ Եւ պատրաստէր նոցա Ոզիաս ա-
մենայն զօրուն՝ վահանս եւ նիզակս եւ
սաղաւարտս եւ զրահս եւ աղեղունս եւ
15 պարսս ի քարինս։ Եւ արար յԵրուսաղէմ
մեքենայս արուեստից ճարտարութեան՝
լինել ի վերայ պարսպաց եւ ի վերայ
անկեանց, ձգել նետս եւ քարինս մե-
ծամեծս։ Եւ լսելի եղեւ [14]պատրաստու-
թիւն նորա մինչեւ ի հեռաստան. վասն
զի սքանչելի էր նա յօգնել մինչեւ զօ-
16 րացաւ։ Եւ իբրեւ զօրացաւ, բարձրա-
ցաւ սիրտ նորա առ յապականել, եւ
անիրաւեցաւ ի Տէր Աստուած իւր. եւ
եմուտ ի տաճարն Տեառն ծխել խունկս
17 ի վերայ սեղանոյ խնկոցն։ Եւ եմուտ
զհետ նորա Ազարիաս քահանայ, եւ ընդ
նմա քահանայքն Տեառն ութսուն՝ որ-
18 դիք զօրաւորք. կացին ի վերայ Ոզիայ
արքայի եւ ասեն ցնա, Ոչ է քո, Ո-
զիա, ծխել խունկս Տեառն, այլ քա-
հանայից որդւոց Ահարոնի սրբեցելոց
է ծխել զայդ. ել արտաքս ի սրբու-
թենէ, վասն զի ապստամբեցեր դու
՚ի Տեառնէ, եւ ոչ եւս լիցի քեզ այդ ի
19 փառս ի Տեառնէ Աստուծոյ։ Եւ սրտմտե-
ցաւ Ոզիաս, եւ ի ձեռին իւրում բու-
րուառն ծխել զխունկս ՚ի տաճարին. եւ
ի բարկանալն նորա քահանայիցն՝ երե-
ւեցաւ բորոտութիւն ի ճակատն նորա
յանդիման քահանայիցն ի տանն Տեառն
20 [15]ի վերայ սեղանոյ խնկոցն։ Եւ դարձաւ
առ [16]նա քահանայն առաջին եւ այլ քա-
հանայքն, եւ ահա բորոտեալ էր ճա-
կատն նորա, եւ [17]դադարեցուցին զնա
անտի. քանզի եւ ինքն իսկ փութացաւ
ելանել, զի [18]յանդիմանեաց զնա Տէր։

---

[1] Յոմանս. զաւրս [2] Ոմանք. Յուդայ [3] Ոմանք. ննջելոյն
[4] Ոմանք. ի տեսիլս Աստուծոյ. եւ յաւուրսն յորս
[5] Ոմանք. քաղաքս յԱզովտոս [6] Ոմանք. Աստուած [7] Ոմանք. ի Գուրբահաղ [8] Ոմանք. Ամինացիքն [9] Ոմանք. աշտարակս յԵրուսաղէմ առ դրան Անկեանն եւ առ դրան Զորոյն, եւ առ դարձուածոյն եւ զօրացոյց զնոսա
[10] Ոմանք. ի Հովտին [11] Ոմանք. եւ երկրագործք եւ

[12] Ոմանք. յիշխանաց [13] Ոմանք. յօգնութիւն արքայի ընդդէմ թշնամեաց [14] Ոմանք. համբաւ [15] Ոմանք. առընթեր [16] Ոմանք. նա Ազարիա [17] Ոմանք. փութացուցին [18] Ոմանք. եհար

21 Եւ էր Ոզիաս արքայ բորոտեալ մինչեւ
օր վախճանի իւրոյ, եւ ի տանն [1]ա-
փուսոփթ նստէր բորոտեալ. վասն զի օ-
րոշեցաւ ի տանէն Տեառն. եւ Յովաթամ
որդի նորա էր ի վերայ [2]թագաւորութեան
նորա", դատել զժողովուրդ երկրին։
22 Եւ մնացեալ բանքն Ոզիայ առաջինք
եւ վերջինք՝ գրեալք են յմնացեալ որդ-
23 ւոյ Ամովսայ մարգարէէ։ Եւ ննջեաց
Ոզիա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին զնա
ընդ հարս նորա ի գաշտի գերեզմանի
թագաւորացն. վասն զի ասացին թէ
Բորոտ է. եւ թագաւորեաց Յովաթամ
որդի նորա փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԻԵ

1 Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր Յովա-
թամ ի թագաւորելն իւրում, եւ վեշ-
տասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ.
եւ անուն մօր նորա Յերուսայ դուստր
2 Սադովկայ։ Եւ արար ուղղութիւն ա-
ռաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր ինչ
արար Ոզիաս հայրն նորա. բայց ոչ ե-
մուտ ի տաճարն Տեառն. եւ տակաւին
3 եւս ժողովուրդն ապականեալ էր։ Նա
շինեաց զդուռն տանն Տեառն զբարձր,
եւ ի պարսպին Ոփղայ շինեաց բա-
4 զումս։ Եւ քաղաքս շինեաց ի լերինն
Յուդայ, եւ յանտառս [3]բնակութիւնս
5 եւ աշտարակս։ Նա կռուեցաւ ընդ ար-
քայի որդւոց Ամոնայ, եւ զօրացաւ ի
վերայ նոցա. եւ տային նմա որդիքն
Ամոնայ ի միում ամում հարիւր տա-
ղանդ արծաթոյ, եւ տասն հազար քոռ
ցորենոյ, եւ գարի՝ տասն հազար քոռ.
[4]բերէր զայն նմա արքայն Ամոնայ ամի
ամի. եւ յառաջնում ամին եւ յերկրոր-
6 դին եւ յերրորդին"։ Եւ զօրացաւ Յո-
վաթամ, վասն զի պատրաստեաց զճա-
նապարհս իւր առաջի Տեառն Աստու-
ծոյ իւրոյ։
7 Եւ մնացեալ բանքն Յովաթամայ եւ
[5]պատերազմն նորա եւ մարտք իւր" ա-
հա գրեալ են ի գիրս թագաւորացն Յու-
8 դայ եւ Իսրայելի։ Քսան եւ հինգ ա-
մաց էր յորժամ թագաւորեաց, եւ վեշ-
տասան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։
9 Եւ ննջեաց Յովաթամ ընդ հարս իւր,
եւ թաղեցաւ ի քաղաքին Դաւթի, եւ
թագաւորեաց Աքազ որդի նորա փոխա-
նակ նորա։

ԳԼ. ԻԶ

1 Որդի քսան ամաց էր Աքազ ի թագա-
ւորելն իւրում, եւ վեշտասան ամ թա-
գաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ոչ արար
ուղղութիւն առաջի Տեառն իբրեւ զԴա-
2 ւիթ զհայր իւր. Եւ գնաց ըստ ճանա-
պարհաց թագաւորացն Իսրայելի. [6]քան-
3 զի արար գրօշեալս. Եւ կռոց նոցա զո-
հէր յերկրին Բենոմայ", եւ անցուցանէր
զորդիս իւր ընդ հուր, ըստ գարշու-
թեան ազգացն զորս սատակեաց Տէր յե-
4 րեսաց որդւոցն Իսրայելի. [7]Եւ ծխէր
խունկս ի վերայ բարձանց եւ ի վերայ
[8]տանեաց եւ ի ներքոյ ամենայն վար-
սաւոր ծառոց։
5 Եւ մատնեաց զնա Տէր Աստուած նո-
րա ի ձեռս արքային Ասորեաց, եւ ե-
հար զնա, եւ գերեաց ի նոցանէ գերու-
թիւն բազում, եւ տարաւ ի Դամաս-
կոս. եւ ի ձեռս արքային Իսրայելի մատ-
նեաց զնա, եւ եհար զնա հարուածս մե-
6 ծամեծս։ Եւ կոտորեաց Փակէէ որդի
Ռոմելեայ [9]արքայ Իսրայելի" ի Յուդայ
ի միում աւուր հարիւր եւ քսան հազար
արանց զօրաւորաց զօրութեամբ, ի թո-
ղուլն նոցա զՏէր Աստուած հարցն իւ-
7 րեանց։ Եւ սպան Զեքրի զօրաւորն Եփ-
րեմի զԱմասիաս զորդի արքային, եւ
զԵզրիկամ իշխան տան նորա, եւ զԵղ-
8 կանա զփոխանորդ արքային։ Եւ գերե-
ցին որդիքն Իսրայելի յեղբարցն իւրեանց
[10]երեք հարիւր" հազար կանայս, եւ ուս-
տերս եւ դստերս, եւ աւար բազում
առին ի նոցանէ. եւ տարան զաւարն ի
Սամարիա։
9 Եւ էր անդ մարգարէ Տեառն, Ովդեդ
անուն նորա. եւ նա ընդ առաջ զօրուն
եկելոյ ի Սամարիա, եւ ասէ ցնոսա, Ա-
հա բարկութիւն Տեառն Աստուծոյ հարցն
ձերոց եղեւ ի վերայ Յուդայ, եւ մատ-
նեաց զնոսա ի ձեռս ձեր, եւ կոտորե-
ցէք զնոսա բարկութեամբ, եւ մինչեւ
10 յերկինս ժամանեաց։ Եւ արդ զորդիսդ
Յուդայ եւ զԵրուսաղեմի, դուք ասէք

[1] Այլօրին. զատուցեալ [2] Այլք. տան թագաւորին
[3] Այլք. ամրոցս [4] Այլք. եւ կոտոր նմա որդիքն Ա-
մոնայ եւ յերկրորդում ամին, և յերրորդումն
[5] Այլք. ամենայն պատերազմունք նորա եւ ճա-
նապարհք նորա

[6] Այլք. և արար գրօշեալս Բահաղիմայ։ (3) Եւ ծխէր
ի հովտին որդւոյն Ենովմայ [7] Այլք. Եւ զոհէր և
[8] Այլք. բլրոց [9] Յայլս. դոխան [10] Այլք. երկերիւր

ստանալ ի ծառայս եւ յաղախնայս. ո՞չ
ապաքէն [1]աւասիկ եմ ընդ ձեզ, վկայ
11 լինել՝՝ Տեառն Աստուծոյ ձերում։ Եւ
արդ լուարուք ինձ, եւ դարձուցէք անդ-
րէն զգերութիւնդ զոր գերեցէք դուք
յեղբարց ձերոց. վասն զի բարկութիւն
սրտմտութեան Տեառն լինի ի վերայ ձեր։
12 Եւ յարեան իշխանք որդւոցն Եփրեմի,
Ազարիաս որդի Յովնանայ, եւ Բարա-
քիաս որդի Մոսոքղոմովթայ, եւ Եզե-
կիաս որդի Սեղումայ, եւ Ամեսայի որդի
Ադղիայ ի վերայ եկելոցն ի պատերազմէն,
13 Եւ ասեն ցնոսա, Մի՛ ածէք զգերու-
թիւնդ զայդ այսր առ մեզ. վասն զի
մեղանչել մեզ առ Տէր դուք ասնէք, եւ
յաւելուլ ի մեղսն մեր եւ ի տգիտու-
թիւնս. քանզի բազում են մեղք մեր
այդուքիկ, եւ բարկութիւն սրտմտու-
թեան Տեառն լինի ի վերայ Իսրայելի։
14 Եւ թողին պատերազմողքն զգերութիւնն
եւ զաւարն առաջի իշխանացն եւ ամե-
15 նայն եկեղեցւոյն։ Եւ յարեան ամենայն
արք որ կոչեցան յանուանէ, եւ խնա-
մակալութիւնս արարին գերութեանն.
զամենեսեան զմերկսն զգեցուցին յա-
ւարէն, եւ ագուցին նոցա [2]կօշիկս, եւ
ետուն ուտել՝՝, եւ օծին իւղով. եւ ա-
ռին գրաստուք զամենայն տկարս, եւ
տարան զնոսա յԵրիքով քաղաք Արմա-
ւենեաց առ եղբարսն իւրեանց, եւ իւ-
րեանք դարձան ի Սամարիա։
16 Ի ժամանակին յայնմիկ առաքեաց Ա-
քազ [3]առ արքայն Ասորեաց՝՝ օգնել նմա.
17 Վասն զի Եդովմայեցիքն [4]յարձակեցան ի
վերայ, եւ հարին զՅուդա եւ գերեցին
18 գերութիւն։ Եւ այլազգիքն դիմեցին ի
քաղաքս դաշտին, [5]եւ Լիբէացիքն եկին ի
Յուդա՝՝ եւ առին զԲեթսամիւս եւ զԱյե-
ղոն եւ զԳադերովթ եւ զՍոկքով եւ զգեղս
նորա, եւ զԹամնա եւ զգեղս նորա, եւ
զԳամզեր եւ զգեղս նորա, եւ բնակե-
19 ցին անդ։ Վասն զի նկուն արար Տէր
զՅուդա յաղագս Աքազու արքայի [6]Յու-
դայ, զի՝՝ ի բաց եկաց ապստամբութեամբ
20 ի Տեառնէ։ Եւ եկն ի վերայ նորա Թագ-
ղաթփաղասար արքայ Ասորեստանեայց,
21 եւ [7]եհար զնա։ Եւ՝՝ առ Աքազ զոր ինչ
էր ի տանն Տեառն եւ ի տան թագաւո-
րին եւ իշխանացն, եւ ետ արքային Ա-
սորեստանեայց, եւ ոչ էր օգնականու-
22 թիւն ինչ [8]նոցա, Այլ նեղել զնոսա. եւ՝՝
23 յաւել եւս ի բաց կալ [9]ի Տեառնէ, Եւ ա-
սաց արքայն, Խնդրեցից զաստուածս
Դամասկոսի որք հարին զիս. եւ ասէ,
Եթէ աստուածք թագաւորին Ասորես-
տանեայց նոքա են զօրաւորք՝՝, նոցա
այսուհետեւ զոհեցից եւ օգնեսցեն ինձ.
եւ նոքա եղեն նմա [10]խոչ եւ ամենայն
24 Իսրայելի։ Եւ ի բաց արար՝՝ Աքազ զսպաս
տանն [11]Տեառն, կոտորեաց զայն՝՝ եւ փա-
կեաց զդրունս տանն Տեառն. եւ արար
իւր սեղան յամենայն անկիւնս Երու-
25 սաղեմի։ Եւ յամենայն քաղաքսն Յու-
դայ [12]արարին բարձունս, ծխել խունկս
աստուածոց օտարաց, եւ [13]բարկացու-
ցին զՏէր Աստուած հարցն [14]իւրեանց։
26 Եւ մնացեալ բանքն նորա [15]առաջինք
եւ վերջինք՝ ահա գրեալ են ի գիրս բա-
նից թագաւորացն Յուդայ եւ Իսրայե-
27 լի։ Եւ ննջեաց Աքազ ընդ հարս իւր,
եւ թաղեցաւ ի քաղաքին [16]Դաւթի. վասն
զի ոչ մուծին զնա ի գերեզմանս [17]թա-
գաւորացն. եւ թագաւորեաց [18]Եզեկիաս
փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ էր Եզեկիաս ի թագաւորելն իւրում
քսան եւ հինգ ամաց, եւ ամս քսան եւ
ինն թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. եւ ա-
նուն մօր նորա Աբիա դուստր Զաքա-
2 րեայ։ Եւ արար ուղղութիւն առաջի
Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր ինչ արար
Դաւիթ հայրն նորա։
3 [19]Եւ եղեւ իբրեւ եկաց ի թագաւորու-
թեանն իւրում՝՝, յառաջնում ամսեանն
եբաց զդրունս տանն Տեառն, եւ կազ-

[1] Ոմն. եւ ընդ ձեզ անօրէնութիւնք են [2] Ոմն. հանդերձս և կօշիկս և ետուն ուտել և ըմպել [3] Ոմն. առ արքայս Ասորեստանեայց [4] Ոմն. դարձեալ յարձակեցան [5] Ոմն. եւ ի հարաւոյ Յուդայ [6] Ոմն. Իսրայելի. զի անօրինեցաւ ի Յուդա եւ

[7] Ոմն. նեղեաց զնա եւ ոչ օգնեաց նմա։ (21) Զի թէպէտ [8] Ոմն. նմա։ (22) Եւ ի ժամանակի նեղութեան իւրոյ [9] Ոմն. ի Տեառնէ, ինքն արքայ Աքազ. (23) Եւ զոհեաց աստուածոցն Դամասկոսի որ հարին զնա, և ասէ, Որովհետեւ աստուածք թագաւորացն Ասորւոց նոքա օգնեցին նոցա [10] Ոմն. կործանումն եւ ամենայն Իսրայելի։ (24) Եւ ժողովեաց [11] Ոմն. Աստուծոյ եւ կոտորեաց զսպաս տանն Աստուծոյ [12] Ոմն. արար [13] Ոմն. բարկացոյց [14] Ոմն. իւրոց [15] Ոմն. և ամենայն գնացք նորա առաջինք [16] Ոմն. յԵրուսաղէմ [17] Ոմն. թագաւորացն Իսրայելի [18] Ոմն. Եզեկիաս որդի նորա [19] Ոմն. Յառաջնում ամի թագաւորութեան իւրոյ

4 մեաց զնոսա ։ Եւ տարաւ ի ներքս զքա-
հանայսն եւ զՂեւտացիս , եւ կացոյց
5 զնոսա ի կողմն արեւելից ։ Եւ ասէ ցնո-
սա , Լուարուք , Ղեւտացիք . այսուհե-
տեւ սրբեցարուք , եւ սրբեցէք զտունն
Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց , եւ ի
բաց հանէք զպղծութիւնս ի սրբու-
6 թեանցն . Վասն զի ապստամբեցին հարքն
մեր , եւ արարին չար առաջի [1]Տեառն ,
եւ թողին զնա եւ դարձուցին զերեսս
7 ի խորանէն Տեառն , եւ ընդվզեցան . Եւ
փակեցին զդրունս [2]տաճարին , եւ շի-
ջուցին զճրագունսն, եւ խունկս ոչ ծխե-
ցին նմա , եւ ոչ ողջակէզս մատուցին
8 [3]սրբոյն Աստուծոյ Իսրայէլի ։ Եւ բար-
կացաւ սրտմտութեամբ Տէր ի վերայ
Յուդայ եւ Երուսաղեմի , եւ ետ զնո-
սա ի յիմարութիւն եւ յապականութիւն
եւ ի շչիւն , որպէս դուք տեսանէք ա-
9 չօք ձերովք ։ Եւ ահա վիրաւորեցան
հարքն մեր սուսերօք , եւ ուստերք [4]ձեր
եւ դստերք [4]ձեր եւ կանայք [4]ձեր են ի գե-
րութեան [5]յերկրի ոչ իւրեանց , ուր ենն
10 այժմ"։ Եւ այսուհետեւ [6]լիցի ի սրտա
մեր" դնել ուխտ Տեառն Աստուծոյ Իս-
րայէլի , եւ դարձուսցէ զսրտմտութիւն
11 բարկութեան իւրոյ ի մէնջ ։ Արդ [7]մի
ինչ նուաղէք առնել յայսմ հետէ". վասն
զի զձեզ ընտրեաց Տէր կալ եւ պաշտել
առաջի իւր , եւ լինել նմա սպասաւոր ,
եւ ծխել խունկս ։
12 Եւ յարեան Ղեւտացիքն՝ Մայէթ որ-
դի Ամասեայ եւ Յովէլ որդի Ազարեայ ,
յորդւոցն Կահաթու եւ յորդւոցն Մերա-
րեայ , Կիս որդի Աբդիայ եւ Ազարիաս
որդի Յելելայ , եւ յորդւոցն Գերսոնի
Յովա որդի Զեմաթայ եւ Յովադան որ-
13 դի Յովաքայ , Եւ յորդւոցն Եղիսափա-
նայ՝ Սամարի եւ Յէիէլ, եւ յորդւոցն Ա-
սափայ՝ Զաքարիաս եւ Մատթանիաս ,
14 Եւ յորդւոցն Եմանայ՝ Յէքիէլ եւ Սեմէի ,
եւ յորդւոցն Իդիթունայ՝ Սամէաս եւ
15 Ոզիէլ ։ Եւ ժողովեցին զեղբարսն իւ-
րեանց , եւ [8]սրբեցան ինքեանք" ըստ
պատուիրանի թագաւորին հրամանաւ
16 Տեառն , սրբել զտունն Տեառն ։ Եւ մտին
քահանայքն ի տունն Տեառն սրբել զնա ,
եւ հանին արտաքս զամենայն ապակ-
ղութիւնս որք գտան [9]ի տանն Տեառն
եւ ի սրահի" տանն Տեառն . եւ առին
Ղեւտացիքն հանել" զայն ի հեղեղատն
17 Կեդրոնի արտաքս ։ Եւ սկսան յաւուրն
առաջնում յամսեանն առաջնոյ ամսոյն
սրբել զնա . եւ որ օր ութ էր ամսոյն՝
մտին [10]ի տաճարն Տեառն , եւ սրբեցին
զտունն Տեառն յաւուրս ութ , եւ յա-
ւուրն վեշտասաներորդի ամսոյն առաջ-
18 նոյ կատարեցին ։ Եւ մտին ի ներքս առ
Եզեկիաս արքայ եւ ասեն , Սրբեցաք
զամենայն որ ինչ էր ի տանն Տեառն ,
զսեղան ողջակիզացն եւ զսպասն նորա ,
զսեղանն առաջադրութեան եւ զսպասն
19 իւր , Եւ զամենայն կահն զոր պղծեաց
թագաւորն Աքազ յիւրում թագաւորու-
թեանն եւ յապստամբութեանն իւրում ,
պատրաստեցաք եւ սրբեցաք , եւ ահա
է առաջի սեղանոյն Տեառն ։
20 Եւ կանխեաց Եզեկիաս արքայ՝ ժո-
ղովեաց զիշխանս քաղաքին , եւ ել ի
21 տունն Տեառն . Եւ եհան զուարակս եւթն
եւ խոյս եւթն եւ որոջս եւթն եւ նո-
խազս այծեաց եւթն՝ վասն մեղաց թա-
գաւորութեանն եւ վասն սրբութեանցն
եւ [11]Իսրայէլի . եւ ասէ ցորդիսն Ահա-
րոնի ցքահանայս , Մատերուք առ սե-
22 ղանն Տեառն։ Եւ [12]զենէք զզուարակսն .
եւ ընկալան քահանայքն զարիւնն , եւ
հեղին զնա առ սեղանովն . եւ զենին
զխոյսն , եւ հեղին զարիւնն առ սեղա-
նովն . եւ զենին զորոջսն , եւ հեղին
23 զարիւնն առ սեղանովն ։ Եւ մատուցին
զնոխազսն զվասն մեղացն առաջի ար-
քային եւ ժողովրդեանն , եւ եդին զձեռս
24 իւրեանց ի վերայ նոցա . Եւ զենին զնո-
սա քահանայքն , եւ քաւեցին զարիւնն
նոցա առ սեղանովն , եւ արարին քաւու-
թիւնս ամենայն Իսրայէլի , զի յաղագս
ամենայն Իսրայէլի ասաց թագաւորն
զողջակէզսն եւ զվասն մեղացն առնել ։
25 Եւ [13]կացուցին զՂեւտացիսն ի տանն
Տեառն՝ ծնծղայիւք եւ տաւղօք եւ քնա-
րօք , ըստ պատուիրանին Դաւթայ ար-
քայի , եւ Գադայ տեսանողի թագաւո-
րին եւ Նաթանայ մարգարէի . վասն զի
պատուիրանաւ Տեառն էր հրամանն ի
26 ձեռն մարգարէիցն ։ Եւ կացին Ղեւտա-
ցիքն նուագարանօքն Դաւթայ , եւ քա-

[1] Օրին. Տեառն Աստուծոյ մերոյ [2] Օրին. սրահին [3] Օրին. ի սրբութեան [4] Օրին. մեր [5] Օրին. վասն այսորիկ [6] Օրին. է ի սրտի իմում [7] Օրին. որդեակք, մի լինիք յանհոգս [8] Օրին. սրբեցան եւ մտին ինքեանք

[9] Օրին. ի տաճարին Տեառն եւ ի գաւիթի [10] Օրին. ի սրահն [11] Օրին. վասն Յուդայ [12] Օրին. զենին [13] Օրին. կացոյց

27 հանայքն փողովքն ։ Եւ ասաց Եզեկիա
հանել զողջակէզսն ի վերայ սեղանոյն .
եւ իբրեւ սկսան հանել զողջակէզսն ,
սկսան երգել Տեառն փողովքն եւ նուա-
գարանօքն Դաւթայ արքայի Իսրայելի ։
28 Եւ ամենայն եկեղեցին երկիր պագա-
նէր , եւ սաղմոսանուագքն երգէին , եւ
հարկանէին զփողսն մինչեւ կատարե-
29 ցան ողջակէզքն ։ Եւ իբրեւ կատարե-
ցին մատուցանել , խոնարհեցաւ թագա-
ւորն եւ ամենայն քահանայքն եւ եր-
30 կիր պագին ։ Եւ ասաց արքայ Եզեկիաս
եւ իշխանքն ղեւտացիսն օրհնել զՏէր
բանիւքն Դաւթի եւ Ասափայ մարգա-
րէի . եւ օրհնէին ուրախութեամբ , եւ
անկան ի վերայ երեսաց եւ երկիր պագին ։
31 Պատասխանի ետ Եզեկիաս եւ ասէ , Այժմ
լցէք զձեռս ձեր Տեառն , մերձեցարուք
այսուհետեւ եւ [1]բերէք ի տուն Տեառն ։
Եւ եբեր [2]եկեղեցին պատարագս օրհ-
նութեան , եւ ամենայն որ ոք յօժարեալ
32 էր սրտիւ՝ ողջակէզս ։ Եւ եղեւ թիւ ող-
ջակիզացն զոր մատոյց եկեղեցին , զուա-
րակք եւթանասուն , խոյք հարեւր , ո-
րոջք երկերիւր . յողջակէզսն Տեառն ա-
33 մենեքեան այնոքիկ ։ Եւ որք նուիրե-
ցանն , զուարակք վեց հարեւր , ոչխարք
34 երեք հազար ։ Այլ քահանայքն էին սա-
կաւք եւ ոչ կարէին [3]զենուլ զողջա-
կէզսն , եւ օգնէին նոցա եղբարքն իւ-
րեանց Ղեւտացիքն՝ մինչեւ կատարեցաւ
գործն եւ մինչեւ սրբեցան քահանայքն .
վասն զի Ղեւտացիքն յօժարութեամբ
35 սրբեցան քան զքահանայսն . Եւ ողջա-
կէզքն էին բազումք ի ճարպս [4]կատար-
մանն եւ ի փրկութիւնսն" եւ ի նուէրս
ողջակիզացն . եւ յօրինեցաւ գործն ի
36 տանն Տեառն ։ Եւ ուրախ եղեւ Եզե-
կիաս եւ ամենայն ժողովուրդն վասն
[5]պատրաստելոյ զսպասն Աստուծոյ" ժո-
ղովրդեանն . քանզի յանկարծակի ե-
ղեւ բանն ։

ԳԼ. Լ

1 Եւ առաքեաց Եզեկիա յամենայն Իս-
րայէլ եւ Յուդա , եւ գրեաց թուղթ
յԵփրեմ եւ ի Մանասէ , գալ ի տունն
Տեառն յԵրուսաղէմ , եւ առնել զպա-
2 սեքն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի ։ Եւ
խորհեցաւ արքայ եւ իշխանքն , եւ ամե-
նայն եկեղեցին որ յԵրուսաղէմ , առնել
3 զպասեքն յամսեանն երկրորդի . Վասն
զի ոչ կարացին առնել զնա ի ժամանակին
յայնմիկ , զի քահանայքն ոչ սրբեցան բա-
ւականք , եւ ժողովուրդն ոչ ժողովեցաւ
4 յԵրուսաղէմ ։ Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն
առաջի արքայի եւ առաջի եկեղեցւոյն .
5 Եւ հաստատեցին բան , զի անցցեն քա-
րոզքն ընդ ամենայն Իսրայէլ , ի Բեր-
սաբէէ մինչեւ ի Դան , գալ եւ առնել
զպասեքն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի
յԵրուսաղէմ . վասն զի [6]բազմութիւնն
ոչ արար" ըստ գրոյն ։
6 Եւ գնացին սուրհանդակքն հանդերձ
թղթովքն ի թագաւորէն եւ յիշխանացն
յամենայն Իսրայէլ եւ Յուդաս , ըստ
հրամանի թագաւորին . եւ ասէին ցոր-
դիսն Իսրայելի , Դարձարուք առ Տէր
Աստուած Աբրահամու , Իսահակայ եւ
[7]Յակոբայ , եւ դարձցի նա առ ապրեալսդ
եւ մնացեալսդ ի ձեռաց արքայիցն Ասորես-
7 տանեայց ։ Եւ մի՛ լինիք իբրեւ զհարսն
ձեր եւ զհարսն ձեր որք ի բաց կացին ի
Տեառնէ Աստուծոյ հարցն իւրեանց , եւ
մատնեաց զնոսա ի կործանումն , որպէս
8 դուք տեսանէք ։ Եւ արդ մի՛ խստացու-
ցանէք զպարանոցս [8]ձեր . տուք փառս
Աստուծոյ", եւ մտէք ի սրբութիւնս նորա
զոր սրբեաց յաւիտեան , եւ ծառայեցէք
Տեառն Աստուծոյ ձերում , եւ դարձուսցէ
ի ձէնջ զբարկութիւն սրտմտութեան
9 իւրոյ ։ Վասն զի ի դառնալն ձերում առ
Տէր , եղբարք ձեր եւ որդիք ձեր եղի-
ցին ի գթութիւնս առաջի [9]ամենայն
գերչացն իւրեանց , եւ դարձուսցէ զնո-
սա յերկիրս յայս . քանզի ողորմած
եւ գթած է Տէր Աստուած [10]մեր ,
եւ ոչ դարձուսցէ զերեսս իւր [11]ի մէնջ
եթէ դառնայցեմք" առ նա ։
10 Եւ սուրհանդակքն երթային քաղաք
ի քաղաքէ , [12]ի լերինս Եփրեմի եւ Մա-
նասէի , մինչեւ ի Զաբուղոն . եւ լինէր
իբրեւ ծաղր ինն առնել զնոսա եւ ար-

---

[1] Ոմն. բերէք զոհս եւ պատարագս օրհնութեան
[2] Ոմն. եկեղեցին զոհս եւ [3] Ոմն. մորթել
[4] Ոմն. խաղաղականացն [5] Ոմն. որոյ պատրաս-
տեացն Աստուած

[6] Կամ. ի բազում ժամանակաց հետէ չէր նոցա
արարեալ [7] Ոմն. Իսրայելի [8] Ոմն. ձեր որ-
պէս հարքն ձեր . տուք ձեռս Տեառն [9] Ոմն.
գոլոյ [10] Ոմն. ձեր [11] Ոմն. ի ձէնջ եթէ
դառնայցէք [12] Ոմն. յերկիրն

11 համարհել։ Բայց արք յԱսերայ եւ ի
Մանասէէ եւ ի Զաբուղոնէ պատկառե-
12 ցին եւ եկին յԵրուսաղէմ։ Եւ ի Յու-
դաս եւս եղեւ ձեռն [1]Տեառն տալ նոցա
[2]սիրտ՝ ի գալ եւ" առնել ըստ հրամանի
թագաւորին եւ իշխանացն բանիւ Տեառն։
13 Եւ գումարեցաւ յԵրուսաղէմ ժողո-
վուրդ բազում առնել զտօն բաղարջոցն
յամսեանն երկրորդի, եկեղեցի բազում
14 յոյժ։ Եւ յարեան քակեցին զսեղանսն
որ էին յԵրուսաղէմ, եւ զամենայն տե-
ղիսն ուր ծխէին խունկս սուտ թեանցն՝
կործանեցին եւ ընկեցին ի հեղեղատն
15 Կեդրոնի։ Եւ զենին զպասեքն որ օր չո-
րեքտասան էր ամսոյն երկրորդի. եւ
քահանայքն եւ Ղեւտացիք պատկառե-
ցին եւ սրբեցան, եւ տարան ի ներքս
16 զողջակէզսն ի տունն Տեառն։ Եւ կա-
ցին ի կայանսին իւրեանց ըստ օրինին
իւրեանց, ըստ պատուիրանին Մովսիսի
առնն Աստուծոյ. եւ քահանայքն [3]ըն-
դունէին զարիւնն ի ձեռաց Ղեւտաց-
17 ւոցն։ Վասն զի բազումք յեկեղեցւոյն
ոչ սրբեցան. եւ Ղեւտացիքն զենուին
զպասեքն ամենայնի որ ոչ կարաց սուրբ
18 լինել Տեառն։ Քանզի յոլովք ի ժողո-
վրրդենէն Եփրեմի եւ Մանասէի եւ Ի-
սաքարայ եւ Զաբուղոնի ոչ սրբեցան,
այլ կերան զպասեքն արտաքոյ գրոյն.
եւ յաղօթս եկաց Եզեկիաս վասն նոցա եւ
ասէ, Տէր բարերար, քաւիչ լեր ամենայն
19 սրտից ուղղոց, Որք խնդրեն [4]զքեզ Տէր"
Աստուած հարցն իւրեանց, եւ ոչ են
20 ըստ սրբութեան սրբութեանց։ Եւ լուաւ
Տէր Եզեկեայ եւ բժշկեաց զժողովուրդն։
21 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի որք
գտան յԵրուսաղէմ՝ զտօն բաղարջակե-
րացն աւուրս եւթն ուրախութեամբ մե-
ծաւ, [5]յաջողելով Տեառն" օր ըստ օրէ
եւ քահանայքն եւ Ղեւտացիքն նուագ.
22 գարանօքն Տեառն։ Եւ խօսեցաւ Եզե-
կիաս ի սիրտ ամենայն [6]Ղեւտացւոցն
եւ յայլոց իմաստնոցն" որք իմանային
զհանճար բարի Տեառն, եւ կատարեցին
զտօն բաղարջոցն աւուրս եւթն, զե-
նուլ զզոհս [7]փրկութեանն եւ խոստովան
լինել Տեառն Աստուծոյ հարցն իւրեանց։
23 Եւ խորհեցաւ եկեղեցին միաբանամայն
առնել այլ եւս աւուրս եւթն, եւ ա-
րարին զուրախութիւնն զեւթն եւս օր։
24 Վասն զի [8]Եզեկիաս սկսաւ տալ ի Յու-
դայ եկեղեցւոյն" զուարակս հազար եւ
ոչխարս եւթն հազար. եւ իշխանքն
[9]սկսան տալ" ժողովրդեանն զուարակս
հազար եւ ոչխարս տասն հազար. եւ
սրբեցան ի քահանայիցն բազումք յոյժ։
25 Եւ ուրախ եղեւ ամենայն [10]եկեղեցին,
քահանայքն եւ Ղեւտացիքն եւ ամենայն
ժողովուրդն [11]Յուդայ, եւ որք գտան
անդ" յԻսրայելէ, եւ եկքն որք եկեալ
էին յերկրէն Իսրայելի, եւ բնակիչքն Յու-
26 դայ։ Եւ եղեւ ուրախութիւն մեծ յԵ-
րուսաղէմ. յաւուրցն Սողոմոնի որդւոյ
Դաւթի արքայի Իսրայելի ոչ եղեւ այն-
պէս տօն յԵրուսաղէմ։
27 Եւ յարեան քահանայքն Ղեւտացիք
օրհնեցին զժողովուրդն, եւ լսելի եղեւ
ձայն նոցա, եւ եկին աղօթք նոցա ի
բնակութիւն [12]սուրբ Տեառն" յերկինս։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ իբրեւ կատարեցաւ այն ամենայն,
ել ամենայն Իսրայէլ գտեալքն՝ ի քա-
ղաքսն Յուդայ, եւ փշրեցին զարձանսն
եւ կոտորեցին զանտառսն եւ կործա-
նեցին զբարձրաւանդակսն եւ զբագինսն
յամենայն Հրէաստանի եւ Բենիամինի
եւ յԵփրեմի եւ ի Մանասէի մինչեւ ի
սպառ. եւ դարձաւ ամենայն Իսրայէլ
իւրաքանչիւր ոք ի ժառանգութիւն իւր,
եւ ի քաղաքսն իւրեանց։
2 Եւ կարգեաց Եզեկիաս հանապազոր-
դեան պաշտօնեայս քահանայից եւ Ղեւ-
տացւոց, զհանապազօրեայս իւրաքան-
չիւր ուրուք ըստ պաշտաման իւրում,
քահանայից եւ Ղեւտացւոց, յողջակէզսն
եւ ի զոհսն [13]փրկութեան, եւ յօրհնելն եւ
խոստովան լինել եւ պաշտել ի դրունս
3 սրահից տանն Տեառն։ Եւ մասն թագաւո-
րին յընչից իւրոց յողջակէզսն առաւօտու
եւ երեկորին, եւ յողջակէզսն շաբաթուցն
եւ ամսամտիցն եւ ի տօնսն գրեալս յօրէնս
4 Տեառն։ Եւ ասաց ժողովրդեանն որ
բնակէին յԵրուսաղէմ, տալ զմասն քա-
հանայիցն եւ Ղեւտացւոց, զի զօրաս-
5 ցին ի պաշտօն տանն Տեառն։ Եւ որ-
պէս հրամայեաց բանն, յաւելին եւս
որդիքն Իսրայելի զպտուղ ցորենոյն եւ

[1] Ոմն. Աստուծոյ [2] Ոմն. սիրտ մի [3] Ոմն. սրսկէին
[4] Ոմն. զԱստուած, Տէր [5] Ոմն. և գովէին զՏէր [6] Ոմն.
Ղեւտացւոցն իմաստնոց [7] Ոմն. խաղաղութեանն

[8] Ոմն. Եզեկիաս արքայ Յուդայ ետ եկեղեցւոյն [9] Ոմն.
ետուն [10] Ոմն. ժողովուրդն Յուդայ և [11] Ոմն. եկեալ
[12] Ոմն. սրբութեան նորա [13] Ոմն. խաղաղականս

գինւոյ նո. ձիթոյ եւ մեղու, եւ զամե-
նայն արմտեաց անդաստանաց, եւ զտա-
սանորդսն զամենայն բերին բազում
6 յոյժ։ Եւ որդիքն Իսրայելի եւ Յուդայ,
որք բնակեալ էին ի քաղաքսն Յուդայ,
եւ նոքա ածին զտասանորդս զուարա-
կացն եւ [1]ոչխարաց, եւ" բերեալ կու-
7 տեցին շեղջս շեղջս։ Յամսեանն երրորդի
սկսան շեղջքն սկիզբն առնուլ, եւ յեւթ-
8 ներորդում ամսեանն կատարեցան։ Եւ
եկն Եզեկիաս եւ իշխանքն եւ տեսին
զշեղջսն, եւ օրհնեցին զՏէր եւ զժո-
9 ղովուրդ նորա զԻսրայէլ։ Եւ հարցանէր
Եզեկիաս ցքահանայսն եւ ցՂեւտացիսն
10 վասն շեղջիցն։ Եւ ասէ ցնա Ազարիաս
քահանայ՝ իշխան ի տանէն Սադովկայ,
Յորմէ հետէ սկսան զպտուղս բերել ի
տունն Տեառն, կերաք եւ արբաք եւ թո-
ղաք զմնացորդս. վասն զի Տէր օրհ-
նեաց զժողովուրդ իւր, եւ մնաց եւս
11 յոլովութիւնդ այդ։ Եւ ասէ Եզեկիաս,
Պատրաստեցէք եւ այլ եւս շտեմարանս
12 ի տանն Տեառն. եւ պատրաստեցին։ Եւ
բերին անդր զպտուղն եւ [2]զտասանորդսն
հաւատովք. եւ էր նոցա վերակացու
Քոնենիաս Ղեւտացի, եւ Սեմէի եղ-
13 բայր նորա փոխանորդ նորին, Եւ Յէքիէլ
եւ Ոզիաս եւ Նաեթ եւ Ասայէլ եւ
Յերիմովթ եւ Յովզաբադ եւ Եղիէլ եւ
Սամաքիա եւ Մաաթ եւ Բանեա, [3]եւ
որդիք նորա" որք կային անդ ի ձեռն
Քոնենեայ եւ Սեմեայ եղբօր նորա,
որպէս եւ հրամայեաց արքայ Եզեկիաս,
եւ Ազարիաս առաջնորդ տանն Տեառն։
14 Եւ Կորէ որդի Յեմնայ Ղեւտացի՝ դռնա-
պանն ընդ արեւելս կողմն ի վերայ [4]տա-
նեացն տալ զպտուղսն Տեառն, եւ
15 զսրբութիւն սրբութեանցն, [5]ի ձեռն Ո-
դոմայ եւ Մինիամենի եւ Յեսուայ եւ
Սեմեայ եւ Մարիայ եւ Սեքենեայ, [6]ի
ձեռն քահանայիցն հաւատարմութեամբ,
տալ եղբարցն նոցա ըստ հանապազոր-
դեան պաշտօնէիցն, ըստ մեծի եւ փո
16 քու, [7]Բաց ի ծննդոց" արուացն յերե-
ամենիցն եւ ի վեր. ամենայնի որ մտա
նէր ի տունն Տեառն ի համարի աւուրցն
յաւուրս, ի պաշտօնն հանապազորդեան

[1] Ոմն. ոչխարացն. եւ զտասանորդ սրբութեանցն որբելոց Տեառն Աստուծոյ իւրեանց. [2] Ոմն. զտասանորդսն և զնուէրսն [3] Ոմն. դոխոս [4] Ոմն. նուիրացն Աստուծոյ [5] Ոմն. ի ձեռն նորա՝ [6] Ոմն. ի քաղաքս [7] Ոմն. Նա եւ թուելոց յազգահամարին

17 ըստ կարգին իւրեանց։ Եւ [8]այս էր հա-
մար" քահանայիցն ըստ տանց տոհմիցն,
եւ [9]Ղեւտացիքն ի հանապազորդեան
պաշտամանն ի քսանամենից եւ ի վեր,
18 ի կարգի ըստ համարուն. [10]Յամենայն
ծնունդս" ուստերաց նոցա եւ դստե-
րաց, հանդերձ ամենայն յոլովութեամբ.
վասն զի հաւատովք [11]սրբեցին զսրբու-
19 թիւն"։ Եւ որդւոյն [12]Ահարոնի, որք լի-
նէին քահանայք. եւ ի քաղաքացն նո-
ցա", յամենայն քաղաքի արք անուանիք
որք անուանեցան տալ զբաժին ամենայն
արուի քահանայիցն, եւ յամենայնի որ
20 մտեալ էր ի թիւ Ղեւտացւոցն։ Եւ արար
այնպէս Եզեկիաս յամենայն Յուդա. եւ ա-
րար բարի եւ [13]ուղղութիւն առաջի Տեառն
21 Աստուծոյ իւրոյ։ Եւ ամենայն գործովք
որովք սկսաւ գործել [14]ի տանն Տեառն",
ըստ օրինացն Տեառն եւ ըստ հրամանաց,
խնդրեաց զԱստուած իւր յամենայն սրտէ
իւրմէ, արար եւ յաջողեցաւ։

ԳԼ. ԼԲ

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ եւ ճշմարտու-
թեանս այսորիկ եկն Սենեքերիմ արքայ
Ասորեստանեայց ի վերայ Յուդայ, եւ
բանակեցաւ զպարսպաւոր քաղաքօքն,
2 եւ ասէր առնուլ զնոսա։ Եւ եսես Ե-
զեկիաս թէ եկն Սենեքերիմ դէմ յան-
դիման նորա պատերազմել ընդ Երու-
3 սաղեմի, Խորհեցաւ ընդ ծերսն եւ ընդ
զօրաւորսն խնուլ զջուրս աղբերացն որք
էին արտաքոյ քաղաքին, եւ խցին զնո-
4 սա։ Եւ ժողովեաց ժողովուրդ բազում,
եւ խցին զջուրս աղբերցն, եւ զգետն
որ բաժանէր անցանելով ընդ մէջ [15]քա-
ղաքին, եւ ասեն, Մի՛ գուցէ եկեալ ար-
քայն Ասորեստանի գտցէ ջուր բազում
5 [3]եւ զօրացի"։ Եւ հզօրեցաւ Եզեկիաս,
եւ շինեաց զամենայն պարիսպս կոր-
ծանեալս [16]եւ զաշտարակս, եւ արտա-
քոյ զառաջին պարիսպն եւ զմեւսն
եւս". եւ զօրացոյց [17]զպատուարսն քա-

[8] Ոմն. թուելոցն յազգահամարին [9] Ոմն. Ղեւտացւոցն [10] Ոմն. Եւ թուելոցն յազգահամարին ամենայն մանկանց նոցա, կանանց նոցա եւ [11] Ոմն. սրբեցին զանձինս ի սրբութիւն [12] Ոմն. Ահարոնի, քահանայից, յանդաստանս արուարձանաց քաղաքացն նոցա [13] Ոմն. ուղղութիւն եւ ճշմարտութիւն [14] Ոմն. ի սպասու տանն Աստուծոյ և [15] Ոմն. երկրին [16] Ոմն. եւ բարձրացոյց մինչեւ ցաշտարակսն, կամ. բարձրացոյց զաշտարակսն եւ արտաքոյ մեւս եւս պարիսպ [17] Ոմն. զՄեղոն (տես Գ Թագ. Թ. 24։)

ղաքին Դաւթի, եւ կազմեաց զէնս [1]բա-
6 զումս ։ Եւ արար իշխանս պատերազմի
ի վերայ զօրուն, եւ [2]ժողովեցան առ նա
ի հրապարակ ձորոյն". խօսեցաւ ի սիրտ
7 նոցա եւ ասէ, Զօրացարուք եւ քաջ լե-
րուք, մի՛ երկնչիք յերեսաց թագաւորին
Ասորեստանեայց, եւ մի՛ յերեսաց ամենայն
ազգացն որ ընդ նմա. վասն զի ընդ մեզ
8 բազումք են քան ընդ նմա ։ Ընդ նմա
բազուկք մարմնեղէնք, եւ ընդ մեզ Տէր
Աստուած մեր՝ ապրեցուցանել զմեզ, եւ
պատերազմել զպատերազմ մեր ։ Եւ
քաջալերեցաւ ժողովուրդն բանիւքն
Եզեկեայ արքայի Յուդայ ։
9 Եւ յետ այսորիկ առաքեաց Սենեքե-
րիմ արքայ Ասորեստանեայց զծառայս
իւր յԵրուսաղէմ, եւ ինքն էր ի Լաքիս,
եւ ամենայն զօրք ընդ նմա. եւ առա-
քեաց առ Եզեկիա արքայ [3]Յուդայ յԵ-
10 րուսաղէմ, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Սե-
նեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց. Յո՞
դուք յուսացեալ նստիք յամրոցդ Երու-
11 սաղեմի. Ո՞չ ապաքէն Եզեկիաս խաբէ
զձեզ, մատնել զձեզ ի մահ, ի սով եւ
ի ծարաւ, եւ ասէ, Տէր Աստուած մեր
փրկեսցէ զմեզ ի ձեռաց արքային Ասո-
12 րեստանեայց ։ Ո՞չ այդ Եզեկիաս է, որ
քակեաց զսեղանս նորա եւ զբարձունս
նորա, եւ ասաց ցՅուդա եւ ցբնակիչսն
Երուսաղեմի, Առաջի սեղանոյս այսորիկ
միայն երկիր պագէք, եւ ի վերայ սո-
13 րա [4]զոհեցէք ։ Ո՞չ գիտացէք զինչ ա-
րարի ես եւ հարքն իմ ամենայն ժո-
ղովրդոց գաւառաց. միթէ կարելով կա-
րացի՞ն աստուածք ազգաց ամենայն երկ-
րի փրկել զժողովուրդ իւրեանց ի ձե-
14 ռաց իմոց ։ Զո՞ ոք յամենայն աստուա-
ծոց ազգացն այնոցիկ ոչ սատակեցին
հարքն իմ. միթէ կարացի՞ն ապրեցու-
ցանել զժողովուրդ իւրեանց ի ձեռաց
իմոց. եւ զիա՞րդ կարասցէ Աստուածդ
15 ձեր փրկել զձեզ ի ձեռաց իմոց ։ Արդ
մի՛ խաբեսցէ զձեզ Եզեկիաս, եւ մի՛
յուսացուսցէ զձեզ այդր. մի՛ հաւատայք
դմա. վասն զի ոչ կարացին աստուածք
ամենայն ազգաց եւ թագաւորութեանց
ապրեցուցանել զժողովուրդս իւրեանց ի
ձեռաց իմոց եւ ի ձեռաց հարցն իմոց.

[1] Օրէ. բազումս եւ ասպարս [2] Օրէ. ժողովեաց զնոսա առ ինքն ի հրապարակ դրան քաղաքին [3] Օրէ. Յուդայ եւ առ ամենայն Յուդա որ [4] Օրէ. խունկս արկէք

եւ Աստուածդ ձեր ոչ փրկէ զձեզ ի ձե-
16 ռաց իմոց ։ Եւ այլ եւս խօսեցան ծա-
ռայք նորա ի Տէր Աստուած եւ յԵզե-
17 կիաս ծառայ նորա ։ Եւ թուղթ գրեաց
թշնամանել զՏէր Աստուած Իսրայելի,
եւ ասաց յաղագս նորա, Զոր օրինակ
աստուածք ազգաց երկրի ոչ փրկեցին
զժողովուրդս իւրեանց ի ձեռաց իմոց,
նոյնպէս եւ Աստուածդ Եզեկեայ զժո-
ղովուրդ իւր ոչ ապրեցուսցէ ի ձեռաց
18 իմոց ։ Եւ [5]գոչեաց մեծաձայն Հրէարէն
առ ժողովուրդն Երուսաղեմի որ էր ի
վերայ պարսպին, [6]օգնական լինել ին-
քեանց եւ կործանել զպարիսպն, զի
19 վաղվաղակի" առցեն զքաղաքն ։ Եւ
խօսեցան յԱստուածն Երուսաղեմի որ-
պէս յաստուածս ժողովրդոց երկրի, ի
գործս ձեռաց մարդկան ։
20 Եւ յաղօթս կացին Եզեկիաս արքայ
եւ Եսայիաս որդի Ամովսայ մարգարէ՝
յաղագս այնորիկ եւ գոչեցին յերկինս ։
21 Եւ առաքեաց Տէր հրեշտակ, եւ սա-
տակեաց զամենայն զօրաւոր եւ զպա-
տերազմող, զիշխան եւ զզօրագլուխ ի
բանակի արքային Ասորեստանեայց. եւ
դարձոյց զերեսս իւր ամօթով յերկիրն
իւր, եւ չոգաւ ի տուն աստուածոյն իւ-
րոյ. եւ որք ելեալ էին յորովայնէ նո-
22 րա՝ ընկեցին զնա անդ սրով ։ Եւ ապ-
րեցոյց Տէր զԵզեկիաս եւ զբնակիչս Ե-
րուսաղեմի ի ձեռաց Սենեքերիմայ ար-
քային Ասորեստանեայց եւ ի ձեռաց ա-
մենեցունց. եւ հանգոյց զնոսա շուրջա-
23 նակի ։ Եւ բազումք բերէին պատարագս
Տեառն յԵրուսաղէմ, եւ ընծայս Եզեկեայ
արքայի Յուդայ. եւ ամբարձաւ առաջի
աչաց ամենայն ազգաց յետ այսորիկ ։
24 Յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդացաւ Ե-
զեկիաս մերձ ի մահ. եւ յաղօթս ե-
կաց առ Տէր, եւ լուաւ նմա եւ ետ
25 նմա նշան ։ Եւ ոչ ըստ հատուցմանն
զոր ետ նմա Աստուած՝ հատոյց անդրէն
Եզեկիաս, այլ բարձրացաւ սիրտ նորա.
եւ եղեւ ի վերայ նորա բարկութիւն,
26 եւ ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի ։ Եւ
խոնարհեցաւ Եզեկիաս ի բարձրութենէ
սրտին իւրոյ եւ բնակիչքն Երուսաղեմի,
եւ ոչ եկն ի վերայ նոցա բարկութիւն
Տեառն յաւուրս Եզեկեայ ։
27 Եւ եղեւ Եզեկեայ մեծութիւն եւ

[5] Օրէ. գոչեցին [6] Օրէ. զարհուրեցուցանել զնոսա եւ խռովել զնոսա, զի

փառք բազում յոյժ. եւ արար իւր
գանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ականց
պատուականաց, եւ խունկս եւ զէնս
28 եւ անօթս ցանկալիս, Եւ քաղաքս
յարմախս ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ,
եւ գոմս եւ կայանս ամենայն անասնոց
29 եւ գոմս հօտից: Եւ քաղաքս զոր շի-
նեաց իւր, եւ պատրաստութիւն խա-
շանց եւ արջառոյ բազում. վասն զի
ետ նմա Տէր ստացուածս բազումս յոյժ:
30 Ինքն Եզեկիաս եխից զելս ջրոյն Գեհո-
նի զվերին, եւ ուղղեաց զնա խոնար-
հագոյն յարեւմուտս կողմն քաղաքին
Դաւթի. եւ յաջողեցաւ Եզեկիա յամե-
նայն ի գործս իւր:
31 Եւ այսպէս արար հրեշտակաց իշխա-
նաց որք ի Բաբելոնէ առաքեցան առ նա
հարցանել վասն "նորա եւ" նշանաց որ
եղեն ի վերայ երկրի. եւ եթող զնա
Տէր փորձել զնա եւ գիտել թէ զինչ է
ի սրտի նորա:
32 Եւ մնացեալ բանքն Եզեկիայ եւ ո-
ղորմութիւն նորա ահա գրեալ է ի մար-
գարէութեանն Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ
մարգարէի, եւ ի գիրս թագաւորացն
33 Յուդայ եւ Իսրայէլի: Եւ ննջեաց Ե-
զեկիաս ընդ հարս իւր եւ թաղեցին զնա
ի բարձրաւանդակի գերեզմանաց որդւոցն
Դաւթի. եւ փառս եւ պատիւ ետուն
նմա ի մահուան նորա ամենայն Յուդա եւ
բնակիչք Երուսաղեմի. եւ թագաւորեաց
Մանասէ որդի նորա փոխանակ նորա:

ԳԼ. ԼԳ

1 Էր ամաց երկոտասանից Մանասէ ի
թագաւորելն իւրում, եւ յիսուն եւ հինգ
2 ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ: Եւ ա-
րար չար առաջի Տեառն յամենայն գար-
շութեանց ազգացն զորս սատակեաց
3 Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի: Եւ
դարձաւ շինեաց զբարձրաւանդակս զորս
կործանեաց Եզեկիաս հայրն նորա, եւ
կանգնեաց [1]արձանս Բահաղիմայ. եւ
արար անտառս. եւ երկիր եպագ ամե-
նայն զօրութեանն երկնից, եւ ծառա-
4 յեաց նոցա: Եւ շինեաց [2]սեղանս ի տանն
Տեառն, [3]յորում ասաց Տէր՝ յԵրուսա-
5 ղէմ եղիցի անուն իմ յաւիտեան: Շի-
նեաց անդ [2]սեղանս ամենայն զօրու-
թեանն երկնից յերկոսեան [4]ի սրահս տանն
6 Տեառն: Եւ ինքն անցուցանէր զորդիս
իւր ընդ հուր [5]յերկրին Բենենովմայ", եւ
հմայէր եւ հաւահարց լինէր եւ դիւ-
թէր. եւ արար վհուկս եւ թովիչս.
բազմացոյց առնել չար առաջի Տեառն
7 առ ի բարկացուցանելոյ զնա: Եւ զդրօշեալ
եւ ձուլածոյ եւ պատկեր զոր արար ի
տանն [6]Տեառն, զորմէ ասաց Աստուած
ցԴաւիթ եւ ցՍողոմոն որդի նորա, ի
տանս յայսմ եւ յԵրուսաղէմ զոր ընտ-
րեցի յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի՝ եդից
8 զանուն իմ յաւիտեան. Եւ ոչ եւս յա-
ւելից սասանեցուցանել զոտն Իսրայէլի
յերկրէս զոր ետու հարց նոցա, բայց
միայն թէ պահեսցեն առնել զամենայն
որ ինչ պատուիրեցի նոցա, ըստ ամե-
նայն օրինաց եւ սահմանաց եւ իրա-
9 ւանց ի ձեռն Մովսէսի: Եւ մոլորեցոյց
Մանասէ զՅուդաս եւ զբնակիչսն Երու-
սաղեմի առնել չար առաւել քան զա-
մենայն ազգսն զորս եբարձ Տէր յերե-
10 սաց որդւոցն Իսրայէլի: Եւ խօսեցաւ
Տէր ընդ Մանասէի եւ ընդ ժողովրդեան
նորա, եւ ոչ լուան:
11 Եւ ած Տէր ի վերայ նորա զիշխանս
զօրու արքային Ասորեստանեայց. կա-
լան զնա եւ կապեցին կապանօք եւ տա-
12 րան ի Բաբելոն: Եւ իբրեւ վտանգեցաւ,
խնդրեաց զերեսս Տեառն Աստուծոյ իւ-
րոյ, եւ խոնարհեցաւ յոյժ յերեսաց Աս-
13 տուծոյ հարցն իւրոց: Յաղօթս եկաց
առ նա. եւ լուաւ գոչման նորա, եւ
դարձոյց զնա յԵրուսաղէմ ի թագաւո-
րութիւնն իւր. եւ ծանեաւ Մանասէ,
եթէ Տէր՝ նա է Աստուած:
14 Եւ յետ այսորիկ շինեաց պարիսպ ար-
տաքոյ քաղաքին Դաւթի յարեւմտից
[7]ընդ հարաւակողմն" ի հեղեղատին, եւ
յելս [8]դրանցն շուրջանակի յՈփղայ", եւ
բարձրացոյց յոյժ. եւ կացոյց իշխանս
զօրուց յամենայն քաղաքս պարսպաւորս
15 Յուդայ: Եւ ի բաց եբարձ զաստուածսն
օտարս եւ զդրօշեալսն ի տանէն Տեառն,
եւ զամենայն սեղանսն զորս շինեաց ի
լերին տանն Տեառն եւ յԵրուսաղէմ եւ
16 [9]արտաքոյ քաղաքին: Եւ ուղղեաց զսե-
ղանն Տեառն, եւ զոհեաց ի վերայ նո-
րա զոհս [10]փրկութեան եւ օրհնութեան.

---

[1] Ոմն. գօտոս [2] Ոմն. սեղանս [3] Ոմն. զորմէ
[4] Ոմն. ի գաւիթս

[5] Ոմն. ի հովտին որդւոյն Ենովմայ [6] Ոմն. Աստու-
ծոյ [7] Ոմն. Գեհոնի [8] Ոմն. դրան Ձկանցն. եւ
պատեաց շուրջանակի զՈփաղ [9] Ոմն. ընկէց
արտաքոյ [10] Ոմն. խաղաղութեան

եւ առաց ցԹուղաս ծառայել Տեառն Աս-
17 տուծոյ Իսրայելի։ Բայց ժողովուրդն
տակաւին եւս երթայր ի բարձունսն.
սակայն [1]Տէր Աստուած էր նոցա"։
18 Եւ մնացեալ բանքն Մանասէի, եւ
աղօթք նորա որ առ Աստուած է, եւ
բանք տեսանողացն որք խօսեցան ընդ
նա յանուն Տեառն Աստուծոյ Իսրայե-
19 լի, Ահա են ի բանս [2]աղօթից նորա, եւ
յորս լուաւն նմա", եւ ամենայն մեղք
նորա եւ ապստամբութիւն նորա, եւ
տեղիքն զորս շինեաց զբարձաւանդակսն
եւ արար անդ անտառս եւ դրօշեալս
յառաջ քան զդառնալն իւրում, ահա
20 գրեալ են ի բանս [3]տեսանողացն։ Եւ
ննջեաց Մանասէ ընդ հարս իւր, եւ
թաղեցին զնա [4]ի դրախտի տանն իւրոյ".
եւ թագաւորեաց փոխանակ նորա Ա-
մոն որդի նորա։
21 Էր ամաց քսան եւ երկուց Ամոն ի
թագաւորելն իւրում, եւ երկուս ամս
22 թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։ Եւ արար
չար առաջի Տեառն որպէս արար Մա-
նասէ հայր նորա. եւ ամենայնի կռոցն
զոր արար հայր նորա Մանասէ՝ զոհեաց
23 Ամոն եւ ծառայեաց նոցա։ Եւ ոչ խո-
նարհեցաւ առաջի Տեառն, որպէս խո-
նարհեցաւ Մանասէ հայր նորա. այլ
[5]որդի նորա Ամոն" յաճախեաց ի մեղս։
24 Եւ յարեան ի վերայ նորա ծառայքն իւր,
25 եւ հարին զնա ի տան իւրում։ Եւ եհար
ժողովուրդ երկրին զյարուցեալսն ի վե-
րայ [6]թագաւորին. եւ թագաւորեցոյց
ժողովուրդ երկրին զՅովսիաս որդի նո-
րա փոխանակ նորա։

ԳԼ. ԼԴ

1 Էր ութ ամաց Յովսիաս ի թագաւորելն
իւրում, եւ երեսուն եւ մի ամ թագա-
2 ւորեաց յԵրուսաղէմ։ Եւ արար ուղղու-
թիւն առաջի Տեառն. գնաց ի ճանա-
պարհս Դաւթի հօր իւրոյ, եւ ոչ խո-
3 տորեցաւ յաջ եւ ոչ յահեակ։ Եւ յու-
թերորդ ամի թագաւորութեանն իւրոյ,
եւ ինքն էր տակաւին եւս մանուկ,
սկսաւ խնդրել [7]զՏէր Աստուած" Դաւթի
հօր իւրոյ. եւ յերկոտասաներորդ ամի
թագաւորութեանն իւրոյ սկսաւ սրբել
զՅուդա եւ զԵրուսաղէմ ի բարձանցն
4 եւ յանտառայն [8]եւ ի ձուլածոյիցն։ Եւ
[9]կործանեաց զէմ յանդիման իւր զսե-
ղանս Բահաղիմայցն եւ [10]զբարձաւան-
դակսն յորոց վերայ էին. եւ կոտորեաց
զանտառսն", եւ զդրօշեալսն եւ զձու-
լածոյսն փշրեաց եւ մանրեաց եւ ընկէց
յանդիման շիրմացն այնոցիկ որք զոհէին
5 նոցա։ Եւ զոսկերս քրմացն այրեաց ի
վերայ սեղանոյն, եւ մաքրեաց զՅու-
6 դաս եւ զԵրուսաղէմ, Եւ զքաղաքսն
Եփրեմի եւ Մանասէի եւ զՇմաւոնի եւ
զՆեփթաղիմայ, եւ զտեղիսն նոցա շուր-
7 ջանակի։ Եւ ի բաց եբարձ զանտառսն
եւ զբագինսն, եւ զկուռսն փշրեաց
մանր, եւ զամենայն [11]բարձունսն ի բաց
եբարձ յերկրէն Իսրայելի, եւ դարձաւ
յԵրուսաղէմ։
8 Եւ յամին ութուտասներորդի թագա-
ւորութեանն իւրոյ, յորժամ վախճանեաց
մաքրել զերկիրն եւ [12]զտունն թագաւո-
րութեանն", առաքեաց զՍափան որդի
Ասեղեայ եւ զՄասիաս իշխան քաղա-
քին եւ զՅովսիաս որդի Յովաքազայ
զդպիր յիշատակացն իւրոց, զօրացու-
ցանել զտունն Տեառն Աստուծոյ իւրոյ։
9 Եւ եկին առ Քեղկիաս քահանայ մեծ.
եւ ետ զարծաթն որ մտեալ էր ի տունն
[13]Տեառն, զոր ժողովեցին Ղեւտացիքն
պահապանք դրանն, ի ձեռանէ Մանա-
սէի եւ Եփրեմի [14]եւ իշխանացն", եւ
յամենայն մնացորդացն Իսրայելի, եւ
յորդւոցն Յուդայ եւ Բենիամինի, եւ
10 բնակչացն Երուսաղեմի։ Եւ ետուն զայն
[15]ի ձեռս որք ունէին զգործն, որք կա-
յին ի տանն Տեառն՝ կազմել եւ զօրա-
11 ցուցանել զտունն. Եւ ետուն հիւսանցն
եւ շինողացն՝ գնել քարինս չորեքան-
կիւնիս մեծս", եւ փայտս ի գերանս՝
յարկանել զտունն զորս քակեցին թա-
12 գաւորքն Յուդայ։ Եւ արքն այնոքիկ
կային հաւատովք ի վերայ գործոյն. եւ

[1] Ոմք. Տեառն Աստուծոյ իւրեանց [2] Ոմք. Թագաւորաց Իսրայէլի, (19) Եւ աղօթք նորա եւ լսելի լինել նորա [3] Կամ, Հոզայ [4] Ոմք. ի տան իւրում [5] Ոմք. այս Ամոն [6] Ոմք. Ամոնի թագաւորին [7] Ոմք. զԱստուած

[8] Ոմք. եւ ի դրօշելոց եւ [9] Ոմք. կործանեցին [10] Ոմք. զբարձանս արեգական որ ի բարձունս ի վերայ նոցա՝ կոտորեաց, եւ զանտառսն [11] Ոմք. արձանս արեգական [12] Ոմք. զտունն [13] Ոմք. Աստուծոյ [14] Յոմք. պակաս [15] Ոմք. ի ձեռս որոց առնէին զգործն, վերակացուաց տանն Տեառն, եւ ետուն զայն որոց գործէին զգործն ի տանն Տեառն ի կազմել եւ զօրացուցանել զտունն, (11) Եւ ետուն հիւսանցն եւ շինողացն գնել քարինս կոփեալս

վերակացուքն նոցա՝ Յէթ եւ Աբդիաս՝
Ղեւտացիք յորդւոցն Մերարեայ, եւ Զա-
քարիաս եւ Մեսողամ՝ յորդւոցն Կահա-
թու, այց առնել. եւ ամենայն Ղեւտացի
որ ոք էր իմաստուն նուագարանօք եր-
13 գոյն։ Եւ ի վերայ բեռնակրացն, եւ ի
վերայ այնոցիկ որք առնէին զգործն եւ
զպատրաստութիւն գործոյն, եւ ի Ղեւ-
տացւոցն էին դպրապետք եւ դատաւորք
եւ դռնապանք։
14 Եւ ի հանելն նոցա զարծաթն մտեալ
ի տունն Տեառն, եգիտ Քեղկիաս քա-
հանայ զգիրս օրինացն Տեառն որ ի ձեռն
15 Մովսիսի։ Պատասխանի ետ Քեղկիաս
եւ ասէ ցՍափան դպրապետ, Գիրս օ-
րինաց գտի ի տանն Տեառն, եւ ետ Քեղ-
16 կիաս զգիրսն ցՍափան։ Եւ տարաւ Սա-
փան զգիրսն առ արքայ. եւ ետ արքա-
յի [1]զհամար ամենայն տուելոյ արծա-
թոյն ի ձեռս ծառայիցն նորա որք առ-
17 նէին զգործն։ Եւ ձուլեցին" զարծաթն
գտեալ ի տան Տեառն, եւ ետուն զայն
ի ձեռս վերակացուացն, եւ ի ձեռս այ-
18 նոցիկ որք առնէին զգործն։ Եւ պատ-
մեաց Սափան դպրապետ արքայի եւ
ասէ, Գիրս օրինաց ետ ցիս Քեղկիաս
քահանայ. եւ ընթերցաւ զայն Սափան
19 առաջի թագաւորին։ Եւ եղեւ իբրեւ
լուաւ արքայ զբանս օրինացն, պատա-
20 ռեաց զպատմուճան իւր։ Եւ պատուի-
րեաց արքայ Քեղկեայ եւ Աքիկամայ
որդւոյ Սափանայ, եւ Աբդիայ որդւոյ
Միքիայ, եւ Սափանայ դպրապետի, եւ
Ասայեայ՝ մանկան արքայի, եւ ասէ,
21 Երթայք խնդրեցէք ի Տեառնէ վասն իմ
եւ վասն ամենեցուն մնացելոցս յԻսրա-
յէլէ եւ Յուդայ յաղագս բանից գրոցդ
այդոցիկ որք գտան. վասն զի մեծ
սրտմտութիւն Տեառն բորբոքեալ է ի մեզ.
զի ոչ լուան հարքն մեր զբանս Տեառն
առնել ըստ ամենայնի որ ինչ գրեալ է
22 ի գիրսդ յայդոսիկ։ Եւ գնաց Քեղկիաս
եւ որոց ասացն արքայ՝ առ Ոլդան մար-
գարէ կին Սեղեմայ որդւոյ Թակուաթայ
որդւոյ Եսերայ, որ պահէր [2]զպատուի-
րանսն, եւ ինքն բնակէր յԵրուսաղէմ
ի Մասենա. եւ խօսեցան ընդ նմա ըստ
բանիցն այնոցիկ։
23 Եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի. Ասասջիք ցայրն որ
24 առաքեաց զձեզ առ իս, Այսպէս ա-
սէ Տէր. Ահա ես ածեմ չարիս ի վերայ
տեղւոյդ [3]այդորիկ, զամենայն բանս
գրեալս ի գիրսդ զոր ընթերցան առաջի
25 արքայիդ Յուդայ. Փոխանակ զի թողին
զիս եւ [4]զոհեցին աստուածոց օտարաց,
զի բարկացուցանիցեն զիս գործովք
ձեռաց իւրեանց, եւ [5]բորբոքեցաւ
սրտմտութիւն իմ ի տեղւոջդ յայդմիկ,
26 եւ ոչ եւս շիջցի։ Եւ ցթագաւորն Յու-
դայ որ առաքեաց զձեզ խնդրել զՏէր,
այսպէս ասասջիք ցնա. Այսպէս ասէ
Տէր Աստուած Իսրայէլի. Զբանսդ զոր
27 լուար դու, Եւ պատկառեաց սիրտ քո,
եւ խոնարհեցար առաջի երեսաց իմոց
ի լսել զբանսդ իմ ի վերայ տեղւոյդ այ-
դորիկ եւ ի վերայ բնակչացդ դորա. եւ
դու խոնարհեցար առաջի իմ, պատա-
ռեցեր զպատմուճանս քո, եւ լացեր
յանդիմանն իմ, եւ ես լուայ, ասէ Տէր։
28 Ահա յաւելից զքեզ առ հարս քո, եւ
դիցեն զքեզ ի շիրմին քում խաղաղու-
թեամբ, եւ ոչ տեսցեն աչք քո զամե-
նայն չարիսն զոր ես ածից ի վերայ տեղ-
ւոյդ այդորիկ եւ ի վերայ բնակչաց դո-
րա։ Եւ ետուն թագաւորին զբանսս զայ-
սոսիկ։
29 Եւ առաքեաց արքայ եւ ժողովեաց
30 [6]զծերսն Յուդայ եւ զԵրուսաղեմի։ Եւ
ել արքայ [7]Յուդայ ի տունն Տեառն,
եւ ամենայն Յուդաս եւ բնակիչք Ե-
րուսաղեմի, եւ քահանայքն եւ Ղեւ-
տացիք, եւ ամենայն ժողովուրդն ի մե-
ծէ մինչեւ ի փոքր, եւ ընթերցաւ յա-
կանջս նոցա զամենայն բանս [8]կտակին
31 գտելոյ ի տանն Տեառն։ Եւ [9]յարեաւ
թագաւորն, եկաց ի վերայ սեանն", եւ
եդ ուխտ առաջի Տեառն երթալ զհետ
Տեառն, պահել զպատուիրանս նորա եւ
զվկայութիւնս նորա եւ զհրամանս նո-
րա ի բոլոր սրտէ եւ ի բոլոր անձնէ,
[10]զբանս ուխտին զգրեալսն ի գիրսն յայնո-
32 սիկ։ Եւ կացոյց զամենեսեան զգտեալսն
յԵրուսաղէմ եւ ի Բենիամին. եւ արա-
րին բնակիչքն Երուսաղեմի [11]ուխտ ի
33 տանն" Աստուծոյ հարցն իւրեանց։ Եւ

[1] Ոմն. զհամար, և ասէ. Զամենայն ինչ որ տուաւ ի ձեռս ծառայից քոց՝ արարին նոքա. (17) Եւ թափեցին [2] Ոմն. զպատմուճանսն

[3] Ոմն. եւ ի վերայ բնակչաց նորա [4] Ոմն. խունկս արկին [5] Ոմն. բորբոքեսցի [6] Ոմն. զամենայն ծերսն [7] Յոմն. [illegible] [8] Ոմն. գրոց կտակին [9] Ոմն. եկաց թագաւորն ի տեղւոջ իւրում [10] Ոմն. առնել զբանս [11] Ոմն. ըստ ուխտին Աստուծոյ,

ի բաց եբարձ Յովսիաս զամենայն գար-
շելիս յամենայն երկրէ, որ էր որդւոցն
Իսրայելի. եւ արար ամենայն գտելոցն
[1]յԵրուսաղէմ եւ" յԻսրայելի ծառայել
Տեառն Աստուծոյ իւրեանց. զամենայն
աւուրս իւր ոչ [2]խոտորեցաւ ի հետոց
Տեառն Աստուծոյ հարցն [3]իւրոց։

ԳԼ. ԼԵ

1 Եւ արար [4]Յովսիաս զպասեքն Տեառն
[1]Աստուծոյ իւրոյ". եւ զենին զպասեքն
ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն
2 առաջնոյ։ Եւ կացոյց զքահանայսն ի
վերայ պահպանութեան իւրեանց, եւ
զօրացոյց զնոսա ի գործս տանն Տեառն։
3 Եւ ասէ [5]ցՂեւտացիսն եւ զզօրաւորսն
յամենայն Իսրայելի, սրբել զնոսա Տեառն.
եւ եդին" զտապանակն սրբութեան ի
տանն զոր շինեաց Սողոմոն որդի Դաւ-
թի արքայի Իսրայելի. [1]եւ ասէ ար-
քայ," Ոչ է ձեզ բառնալ ի վերայ ուսոց
եւ ոչ ինչ. արդ պաշտեցէք զՏէր Աս-
տուած ձեր եւ զժողովուրդ նորա զԻս-
4 րայէլ. Եւ պատրաստ լերուք ըստ տանց
տոհմից ձերոց եւ ըստ օրամտից պաշ-
տաման ձերոյ, ըստ գրոց Դաւթայ ար-
քայի Իսրայելի, եւ [6]ի ձեռն թագաւո-
5 րին" Սողոմոնի որդւոյ նորա։ Եւ կա-
ցէք ի տաճարին ըստ որոշման տանց
տոհմից ձերոց, առաջի եղբարց ձերոց
եւ որդւոց ժողովրդեան ձերոյ. եւ բաժ-
6 նի տան ցեղին Ղեւտացւոց. Եւ զոհե-
ցէք զպասեքդ, եւ [7]պատրաստեցէք
զսրբութիւնսդ" եղբարց ձերոց, առնել
ըստ բանին Տեառն որ ի ձեռն Մովսէ-
7 սի։ Եւ սկսաւ Յովսիաս տալ որդւոց
ժողովրդեանն խոյս եւ որոջս եւ նոխազս
յորդւոց այծեացն, զամենայն ի պասեքն.
եւ զամենեսեան որ ինչ գտաւ՝ թուով
երեսուն հազար, եւ զուարակս երեք
հազար. այսոքիկ ի ստացուածոց թա-
8 գաւորին։ Եւ իշխանքն նորա սկսան
տալ ժողովրդեանն եւ քահանայիցն եւ
Ղեւտացւոցն. [1]եւ ետուն" Քեղկիաս եւ
Զաքարիաս եւ Յէքիէլ, իշխանք տանն
Աստուծոյ, քահանայիցն ետուն ի պա-
սեքն խոյս եւ որոջս եւ նոխազս երկու
հազար եւ վեց հարեւր, եւ զուարակս
9 երեք հարեւր։ Եւ Քոնենիաս [1]եւ Բա-
նեաս" եւ Սամէաս եւ Նաթանայէլ եղ-
բարք նորա, եւ Ասաբիաս եւ Յէիէլ եւ
Յովզաբադ իշխանք Ղեւտացւոցն, սկսան
տալ ցՂեւտացիսն ի պասեքն խոյս հինգ
հազար եւ զուարակս հինգ հարեւր։
10 Եւ ուղղեցաւ պաշտօնն, եւ կացին քա-
հանայքն ի կարգն իւրեանց եւ Ղեւ-
տացիքն ի զատուցմանն իւրեանց՝ ըստ
11 պատուիրանի արքային։ Եւ զենին զպա-
սեքն, եւ հեղին քահանայքն զարիւնն
ի ձեռացն իւրեանց, եւ Ղեւտացիքն
12 [8]յօշեցին, Եւ պատրաստեցին զողջա-
կէզսն տալ նոցա ի բաժանչիւր ումեք
ըստ զատուցմանն, վասն տանց տոհ-
մից որդւոց ժողովրդեանն մատուցանել
Տեառն, որպէս եւ գրեալ է ի գիրս օ-
րինացն Մովսէսի։ Նոյնպէս եւ [9]յառա-
13 ւօտինսն։ Եւ խորովեցին զպասեքն հրով
ըստ օրինին, եւ զսրբութիւնսն եփեցին
կաթսայիւք եւ սանիւք, եւ [10]յաջողե-
ցաւ. եւ ընթացան առ ամենեսեան որ-
14 դիս ժողովրդեանն։ Եւ յետ պատրաս-
տելոյն նոցա եւ քահանայիցն, վասն զի
քահանայքն էին մատուցանել զճարպսն
եւ զողջակէզսն մինչեւ ի գիշերն, եւ
Ղեւտացիքն պատրաստեցին իւրեանց
եւ եղբարցն իւրեանց որդւոցն Ահարո-
15 նի։ Եւ սաղմոսանուագքն որդիք Ասա-
փայ ի կարգին իւրեանց ըստ պատուի-
րանին Դաւթայ, եւ [11]Ասափ եւ Եման եւ
Իդիթուն՝ մարգարէք արքային, եւ իշ-
խանք եւ" դռնապանք դրանն եւ դրան.
եւ ոչ էր նոցա [12]հնար շարժել" ի պաշ-
տամանէ սրբութեանն. վասն զի եղբարք
նոցա Ղեւտացիքն պատրաստեցին նո-
16 ցա։ Եւ ուղղեցաւ եւ պատրաստեցաւ
ամենայն պաշտօնն Տեառն յաւուրն յայն-
միկ՝ առնել զպասեքն եւ մատուցանել
զողջակէզսն ի վերայ սեղանոյն Տեառն,
ըստ պատուիրանին Յովսեայ արքայի։
17 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի որք գտան
անդ՝ զպասեքն ի ժամանակին յայնմ,
18 եւ զտօն անխմորիցն զեւթն օր։ Եւ ոչ
երբեք եղեւ պասեք նման նմա յԻսրա-
յելի յաւուրցն Սամուելի մարգարէի,
եւ ամենայն թագաւորքն Իսրայելի ոչ

---

[1] ՅԵբր. պակաս [2] Եբր. խոտորեցան [3] Եբր. իւր-եանց [4] Եբր. Յովսիաս յԵրուսաղէմ [5] Եբր. ցՂեւտացիսն, ուսուցիչս ամենայն Իսրայելի, սրբեալս Տեառն, Դիք [6] Եբր. ըստ գրոց [7] Եբր. սրբեցարուք եւ պատրաստեցէք վասն

[8] Եբր. մորթեցին [9] Եբր. առնէին զուարակացն [10] Եբր. տապակօք [11] Եբր. Ասափայ եւ Եմանայ եւ Իդիթունի, տեսանողի արքային, եւ [12] Եբր. պիտոյ ի բաց կալ

արարին պասեք որպէս արար Յովսիաս,
եւ քահանայքն եւ Ղեւտացիք, եւ ա-
մենայն Յուդաս եւ Իսրայէլ որ գտա-
19 նէին եւ բնակիչքն Երուսաղեմի։ Աստու-
ածին Տեառն յութուտասներորդ ամի թա-
գաւորութեանն [1]Յովսեայ։ Եւ զվհուկս
եւ զգէտս եւ զդիւթս եւ զկուռս եւ
զկախարդս, որք էին յերկրին Յուդայ
եւ յԵրուսաղէմ, ի բաց եբարձ եւ այ-
րեաց հրով արքայ Յովսիաս, զի հաս-
տատեսցէ զբանս օրինացն զգրեալսն ի
գիրս զոր եգիտ Քեղկիաս քահանայ ի
տանն Տեառն։ Նման նմա ոչ եղեւ յա-
ռաջ քան զնա, որ դարձաւ առ Տէր Աս-
տուած ի բոլոր սրտէ իւրմէ եւ ի բոլոր
անձնէ իւրմէ եւ յամենայն զօրութենէ
իւրմէ, ըստ ամենայն օրինաց Մովսիսի.
եւ յետ նորա ոչ ոք յարեաւ նման նմա։
Սակայն ոչ դարձաւ Տէր ի բարկութենէ
սրտմտութեան իւրոյ մեծէ, զոր բար-
կացաւ սրտմտութեամբ Տէր ի վերայ
Յուդայ, ամենայն բարկութեամբքն ո-
րովք բարկացոյց զնա Մանասէ. եւ ա-
սաց Տէր, Այլ եւ զՅուդաս մերժեցից
յերեսաց իմոց, որպէս մերժեցի զԻս-
րայէլ. եւ ի բաց արարից զքաղաքն զոր
ընտրեցի զԵրուսաղէմ, եւ զտունն զոր-
20 մէ ասացի՛ Եղիցի անուն իմ անդ։ Եւ
ել Փարաւոն" Նեքաւով արքայ Եգիպ-
տոսի [2]ի վերայ արքային Ասորեստա-
նեայց", առ գետովն Եփրատայ. եւ գնաց
21 արքայ Յովսիա ընդդէմ նորա։ Եւ ա-
ռաքեաց առ նա հրեշտակս, եւ ասէ,
Զինչ կայ իմ եւ քո, արքայ Յուդայ.
ոչ եմ եկեալ ի վերայ քո այսօր [3]պա-
տերազմ առնել". եւ Աստուած ասաց
փութալ ինձ. զգոյշ լեր յԱստուծոյ որ
է ընդ իս, մի՛ գուցէ ապականիցէ զքեզ։
22 Եւ ոչ դարձոյց Յովսիա զերեսս իւր ի
նմանէ, այլ պատերազմել ընդ նմա [4]զօ-
րացաւ. եւ ոչ լուաւ բանիցն Նեքաւո-
վայ որ ի բերանոյ Տեառն, եւ եկն պա-
23 տերազմել ի դաշտին Մակեդդովայ։ Եւ
հարին աղեղնաւորքն զարքայ Յովսիաս.
եւ ասէ արքայ ծառայս իւր, Հանէք
զիս աստի, վասն զի վտանգեցայ յոյժ։
24 Եւ հանին զնա ծառայքն նորա ի կա-
ռացն իւրոց, եւ եդին զնա ի կառսն
յերկրորդս՛ որ էր նորա, եւ տարան զնա
յԵրուսաղէմ. եւ մեռաւ եւ թաղեցաւ
ընդ հարս իւր. եւ ամենայն Յուդաս
եւ Երուսաղէմ սուգ առին ի վերայ Յով-
25 սեայ։ Եւ ասաց ողբս Երեմիաս ի վե-
րայ Յովսեայ, եւ ամենայն [5]իշխանքն
արք եւ կանայք, ասացին զողբսն ի
վերայ Յովսեայ մինչեւ ցայսօր, եւ ե-
տուն զայն իբրեւ հրամանաւ ի մէջ Իս-
րայէլի. եւ ահա գրեալք են ի ճառս
ողբոցն։
26 Եւ [6]էին բանքն Յովսեայ եւ յոյս նո-
27 րա գրեալ" յօրէնսն Տեառն, Եւ մնա-
ցեալ բանքն նորա առաջինք եւ վեր-
ջինք՝ ահա գրեալ են ի գիրս թագաւո-
րացն Իսրայէլի եւ Յուդայ։

ԳԼ. ԼԶ

1 Եւ առ ժողովուրդ երկրին զՅովաքազ
որդի Յովսեայ, եւ [7]օծին զնա եւ" կա-
ցուցին զնա թագաւոր փոխանակ հօր
2 նորա յԵրուսաղէմ։ Որդի քսան եւ ե-
րից ամաց էր Յովաքազ ի թագաւորելն
իւրում. եւ զերիս ամիսս թագաւորեաց
յԵրուսաղէմ. [8]եւ անուն մօր նորա Ա-
միտալ, դուստր Երեմիայի ի Ղոբնայ.
եւ արար չար առաջի Տեառն՝ ըստ ա-
մենայնի զոր ինչ արարին հարքն նորա։
3 Եւ կապեաց զնա Փարաւոն Նեքաւով
ի Դեբղաթա՝ յերկիրն Եմաթայ, ոչ եւս
թագաւորել նմա յԵրուսաղէմ. եւ տա-
րաւ զնա արքայն յԵգիպտոս". եւ արկ
ի վերայ երկրին հարկ հարեւր տաղանդ
4 արծաթոյ, եւ տաղանդ մի ոսկւոյ։ Եւ [9]կա-
ցոյց Փարաւոն Նեքաւով զԵղիակիմ որ-
դի Յովսեայ արքայի Յուդայ փոխանակ
Յովսեայ հօր նորա". եւ փոխեաց զա-
նուն նորա Յովակիմ. եւ զՅովաքազ
եղբայր նորա առ [7]Փարաւոն Նեքաւով,
եւ տարաւ յԵգիպտոս. [7]եւ մեռաւ անդ։
Եւ զարծաթն եւ զոսկին ետուն Փարա-
ւոնի. յայնմ հետէ սկսաւ տալ հարկս
երկրին. եւ ետուն զարծաթն ըստ բե-
րանոյ Փարաւոնի. եւ յիւրաքանչիւր
ումեքէ ըստ զօրութեան իւրոյ պահան-

[1] Եբր. Յովսեայ զպասէքն (20) Յետ ամենայնի
այսորիկ իբրեւ պատրաստեաց Յովսիաս զտունն,
ել [2] Եբր. պատերազմել ի Քարքեմիս [3] Եբր.
այլ ի վերայ տանն ընդ որում է իմ պատերազմ
[4] Եբր. ծպտեցաւ, կամ, խնդրեաց

[5] Եբր. երգեցողք [6] Եբր. Մնացորդք բանիցն Յով-
սեայ եւ ողորմութիւնք նորա որպէս գրեալ են
[7] Յ Եբր. պակաս [8] Եբր. (3) Եւ ընկէց զնա արքայն
Եգիպտացւոց յԵրուսաղէմ [9] Եբր. թագաւո-
րեցոյց արքայն Եգիպտացւոց զԵղիակիմ զեղ-
բայր նորա ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի

ջէին զարծաթն եւ զոսկին ի ժողովրդե-
նէ երկրին, տալ զայն Փարաւոնի Նե-
քաւովայ։"
5 Էր քսան եւ հինգ ամաց Յովակիմ ի
թագաւորելն իւրում, եւ զմետասան ամ
թագաւորեաց յԵրուսաղէմ. [1]եւ անուն
մօր նորա Զեկքովրա դուստր Ներեայ
ի Ռամայ. եւ արար չար առաջի Տեառն
ըստ ամենայնի զոր ինչ արարին հարքն
նորա։ Յաւուրս նորա ել Նաբուքոդոնո-
սոր արքայ Բաբելոնի յերկիրն. եւ ծա-
ռայեաց նմա ամիսս երիս, եւ ապստամ-
բեաց ի նմանէ։ Եւ առաքեաց Տէր զՔաղ-
դեացիսն եւ զաւազակսն Ասորւոց, եւ
զաւազակսն Մովաբացւոց եւ որդւոցն
Ամոնայ եւ Սամարիայ։ Եւ ի բաց կա-
ցին յետ բանիցս այսոցիկ ըստ բանի
Տեառն ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգա-
րէից. սակայն սրտմտութիւն ի Տեառ-
նէ էր ի վերայ Յուդայ, ի բաց բառնալ
զնա յերեսաց իւրոց, վասն մեղացն Մա-
նասէի յամենայնի զոր ինչ արար, եւ
անպարտ արեանցն զոր եհեղ Մանասէ,
եւ ելից զԵրուսաղէմ անպարտ արեամբ.
եւ ոչ կամեցաւ Տէր սատակել զնոսա"։
6 Եւ ել ի վերայ նորա Նաբուքոդոնո-
սոր արքայ Բաբելոնի, եւ կապեաց զնա
պղնձի կապանօք [2]եւ տարաւ" զնա ի
7 Բաբելոն։ Եւ մասն ինչ ի սպասուց տանն
Տեառն տարաւ ի Բաբելոն, եւ եդ զայն
8 ի տաճարին իւրում որ ի Բաբելոն։ Եւ
մնացեալ բանքն Յովակիմայ եւ [3]ամե-
նայն ինչ զոր արար", ո՞չ ահաւասիկ գրեալ
են նոքա ի գիրս բանից [4]աւուրց թա-
գաւորացն Յուդայ։ Եւ ննջեաց Յո-
վակիմ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ի
Գանոզա՝ ընդ հարս իւր." եւ թագա-
ւորեաց Յեքոնիա որդի նորա փոխա-
նակ նորա։
9 Որդի ութեւտասան ամաց էր Յեքոնիաս
ի թագաւորելն իւրում, եւ ամիսս երիս
եւ աւուրս տասն թագաւորեաց յԵրու-
սաղէմ եւ արար չար առաջի Տեառն։
10 Եւ ի դառնալ տարւոյն առաքեաց ար-
քայն Նաբուքոդոնոսոր եւ տարաւ զնա
ի Բաբելոն, հանդերձ ցանկալի սպասուք
տանն Տեառն. եւ թագաւորեցոյց զՍե-

[1] Ոմն. եւ արար չար յաչս Տեառն Աստուծոյ իւրոյ [2] Ոմն. տանել [3] Ոմն. գարշութիւնքն նորա զորս արար եւ որ ինչ գտաւ ի նմա [4] Ոմն. թագաւորացն Իսրայելի եւ Յուդայ

դեկիաս եղբայր հօր նորա ի վերայ Յու-
դայ յԵրուսաղէմ։
11 Ամաց քսան եւ միոյ էր Սեդեկիաս
ի թագաւորելն իւրում, եւ մետասան
12 ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ։ Եւ ա-
րար չար առաջի Տեառն Աստուծոյ իւ-
րոյ. ոչ պատկառեաց յերեսաց Երեմիա-
յի մարգարէի [5]եւ ի բանիցն" Տեառն։
13 Եւ յապստամբելն նորա ի Նաբուքոդո-
նոսորայ արքայէ, եւ անցանելոյ զերդ-
մամբքն զոր երդմնեցոյց զնա յԱստուած
իւր, խստացոյց զպարանոց իւր, եւ
զսիրտ իւր կարծրացոյց՝ ոչ եւս դառ-
14 նալ առ Տէր Աստուած Իսրայելի։ Եւ
ամենայն [6]փառաւորքն Յուդայ, եւ քա-
հանայք" եւ ժողովուրդք երկրին յա-
ճախեցին անօրինել անօրէնութիւնս ըստ
գարշելեաց ազգացն, եւ պղծեցին զտունն
15 [7]Տեառն յԵրուսաղէմ։ Եւ առաքեաց Տէր
Աստուած հարցն նոցա ի ձեռն մարգա-
րէիցն [8]կանխեալ առաքեաց զհրեշտակս
իւր". վասն զի խնայէր ի ժողովուրդն
16 իւր եւ ի սրբութիւնն իւր։ Արհամար-
հէին զհրեշտակս նորա, եւ անգոսնէին
զբանս նորա, եւ խաղ առնէին զմար-
գարէսն. մինչեւ եղեւ բարկութիւն
Տեառն ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ, եւ
ոչ եւս գոյր այնուհետեւ նոցա բժշկու-
17 թիւն։ Եւ ած ի վերայ նոցա զթագա-
ւորն Քաղդէացւոց. կոտորեաց զերի-
տասարդս նոցա սրով ի տան սրբութեան
իւրոյ, եւ ոչ խնայեաց [9]ի Սեդեկիաս.
կուսանաց նոցա ոչ ողորմեցաւ, եւ զծերս
նոցա զամենեսեան մատնեաց ի ձեռս
18 նոցա"։ Եւ զամենայն սպաս տանն Աս-
տուծոյ զմեծամեծս եւ զփոքունս, եւ
[10]զամենայն գանձն" արքային եւ մեծա-
մեծացն, զամենայն տարաւ ի Բաբելոն։
19 Եւ այրեաց զտունն Տեառն, եւ կործա-
նեաց զպարիսպն Երուսաղեմի, եւ զա-
պարանսն որ ի նմա այրեաց հրով, եւ
զամենայն անօթ գեղեցիկ ապականեաց։
20 Եւ գերեաց [11]զմնացորդսն ի Բաբելոն.
եւ էին անդ՝ նմա եւ որդւոց նորա ի
ծառայութիւն, մինչեւ ի թագաւորու-

[5] Ոմն. ի բերանոյ [6] Ոմն. իշխանք քահանայից [7] Ոմն. Տեառն զոր սրբեալ էր [8] Ոմն. կանխելով եւ առաքելով [9] Ոմն. երիտասարդին եւ կուսին, ծերոյն եւ ալեւորին. զամենեսեան մատնեաց ի ձեռս նորա [10] Ոմն. զգանձս տանն Տեառն, եւ զգանձս [11] Ոմն. զմնացեալսն ի սրոյ

21 թիւնն [1]Մարաց. Առ ի լնուլ բանին Տեառն
ի բերանոյ Երեմիայի, մինչեւ ընկալաւ
երկիրն զշաբաթս իւր. եւ շաբաթանա-
լով զամենայն աւուրս աւերածոյն իւրոյ,
շաբաթացաւ ի կատարումն ամացն եւ-
թանասնից։
22 Ցառաջնում ամին Կիւրոսի արքայի
Պարսից, յետ լնլոյ բանին Տեառն ի բե-
րանոյ Երեմիայի, զարթոյց Տէր զհոգի
Կիւրոսի Պարսից արքայի. եւ պատուի-
րեաց քարոզել յամենայն թագաւորու-
թեանն իւրում գրով եւ ասել,
23 Այսպէս ասէ Կիւրոս արքայ Պարսից.
Զամենայն թագաւորութիւնս երկրի ետ
ինձ Տէր Աստուած երկնից. եւ նա պա-
տուիրեաց ինձ շինել իւր տուն յԵրու-
սաղէմ ի Հրէաստանի։ Որ ոք ի ձէնջ
յամենայն ժողովրդենէ նորա իցէ, Տէր
Աստուած իւր եղիցի ընդ նմա, եւ ելցէ։

[1] Եբր. Պարսից

Ե Զ Ր

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԱՌԱՋՆՈՒՄ ամին Կիւրոսի ար-
քային Պարսից, ի կատարել բանին
Տեառն ի բերանոյ Երեմիայի մարգարէի,
զարթոյց Տէր զոգին Կիւրոսի թագա-
ւորին Պարսից, եւ ետ հրաման պա-
տուիրանի յամենայն թագաւորութեան
իւրում, եւ գրեաց առ ամենեսեան օ-
րինակ զայս.
2 Այսպէս ասէ Կիւրոս թագաւոր Պար-
սից. Զամենայն թագաւորութիւնս երկ-
րի ետ ինձ Տէր Աստուած երկնից, եւ
նա հրամայեաց ինձ առնել եւ շինել նմա
3 տաճար յԵրուսաղէմ Հրէաստանի: Ո ոք
եւ իցէ ի ձէնջ յամենայն ժողովրդեան
Տեառն, ընդ որում է Աստուած նորա
ընդ նմա, ելցէ յԵրուսաղէմ Հրէաստա-
նի եւ շինեսցէ զտուն Տեառն Աստուծոյ
Իսրայելի. եւ ինքն Աստուած որ բնա-
կեալ է յԵրուսաղէմ՝ եղիցի ընդ նմա:
4 [1]Եւ զամենայն պատրաստութիւն իւր
առցէ ընդ իւր, եւ տարցի ի տեղին յայն
ուր ինքն բնակեսցէ. եւ առցէ այր ընդ
իւր զամենայն կազմած իւր՝ որ ինչ եւ
իցէ, արծաթեղէն եւ ոսկեղէն, եւ զայլ
կահ եւ զանասուն՝ հանդերձ ընկերօք
իւրեանց առցեն ընդ իւրեանս" ի պատ-
րաստութիւն տաճարին Տեառն Աստու-
ծոյ յԵրուսաղէմ:
5 Եւ յարեան իշխանք հայրապետաց որդ-
ւոցն Յուդայ եւ Բենիամինի, եւ քա-
հանայքն եւ Ղեւտացիք ամենեքեան՝
զորոց զարթոյց Տէր Աստուած զոգիս
նոցա ելանել եւ շինել զտաճարն Տեառն
6 Աստուծոյ յԵրուսաղէմ: Եւ ամենեքեան
որ շուրջ էին զնոքօք՝ օգնէին եւ զօ-
րացուցանէին զձեռս նոցա՝ տալով ար-
ծաթ եւ ոսկի եւ զկահ եւ զանասուն,
եւ [2]ընծայիւք եւ պատարագօք լցուցա-
նէին զնոսա":
7 Եւ թագաւորն Կիւրոս ետ բերել զամե-
նայն սպասս եւ զկահ տաճարին Տեառն
զոր ած Նաբուքոդոնոսոր յԵրուսաղե-
մէ, եւ ետ ի պահ ի տուն աստուածոց
8 իւրոց. Ետ բերել զայն ամենայն Կիւրոս
թագաւոր Պարսից ի ձեռն Միթրադա-
տայ գանձաւորի, եւ համարեալ՝ ետ
9 [3]ցՍամանասար իշխան Յուդայ: Եւ այս
է թիւ համարուցն. [4]զոհարանք ոսկե-
ղէնք՝ երեսուն, եւ [4]զոհարանք սպա-
սուն արծաթեղէնք՝ [5]հազար քսան եւ
10 ինն, Սկաւառակք ոսկիք՝ երեսուն, եւ
11 [6]արծաթեղէնք՝ կրկին" հազար: Ամե-
նայն կահք ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք՝
հինգ հազար եւ չորեք հարեւր: [7]Եւ ընդ
ամենայն որ էին ընդ Սամանասարայ եւ"
ընդ ելելոյ գերութեանն ի Բաբելոնէ
յԵրուսաղէմ:

ԳԼ. Բ

1 Այս են [8]որդիքն Իսրայելի՝ ըստ իւրաքան-
չիւր տեղեացն" որ ելանէին ի գերու-
թենէն զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր թա-
գաւոր Բաբելացւոց ի Բաբելոն, [9]զորս եւ
դարձոյց Կիւրոս ի Բաբելոնէ" յԵրուսաղէմ
եւ ի Հրէաստան՝ այր յիւրաքանչիւր քա-
2 ղաք: Եւ որք էին ելեալ ընդ Զօրաբաբելի,
Յեսու, Նէեմի, Սարէաս, Հռէլիղեաս,
Մարդոքէոս, Բաղասան, Մասփար, Բա-
գուար, Հռէում, Բաանա: Այս է թիւ
3 ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի. Որդիք
Փարոսայ՝ երկու հազար հարեւր եւ թանա-
4 սուն եւ երկու, Որդիք Սափատայ՝ [10]չո-

---

[1] Եբր. Եւ ամենայն մնացորդ ի տեղիս տեղիս յորս պանդխտեալ իցէ. օգնեսցեն նմա արք տեղւոյն նորա ոսկւով եւ արծաթով, կահիւք և անասնովք, թող զկամաւոր ընծայս.

[2] Եբր. ընծայս պատուականս, թող զամենայն նուէր կամաւոր [3] Եբր. ցՍասբասար [4] Եբր. կոնքս [5] Եբր. հազար, դանակք [6] Եբր. սկաւառակք արծաթեղէնք երկրորդ կարգի չորեքհարեւր տասն, այլ եւս ամանք [7] Եբր. Զամենայն եհան Սասբասար [8] Եբր. որդիք գաւառացն [9] Եբր. եւ որ դարձան [10] Եբր. երեք

րեք հարեւր եւթանասուն եւ երկու.
5 Որդիք Արեսայ՝ եւթն հարեւր եւթա-
6 նասուն եւ [1]վեց, Որդիք [2]Նեփթաղի-
մի Մովաբացւոյ եւ՝՝ որդւոց Յեսուայ
եւ Յովաբայ՝ երկու հազար ութ հա-
7 րեւր եւ երկոտասան, Որդիք Յեղամայ՝
[3]երկու հազար երկերիւր յիսուն եւ չորս,
8 Որդիք Զատտուայ՝ ինն հարեւր քառա-
9 սուն եւ հինգ, Որդիք [4]Քորրայ՝ եւթն
10 հարեւր [5]յիսուն, Որդիք Բանեայ՝ [6]հա-
11 զար քառասուն եւ ութ՝՝, Որդիք Բի-
բեայ՝ [7]ութ հարեւր քսան եւ երեք,
12 Որդիք [8]Արգեայ՝ երեք հազար երեք հա-
13 րեւր՝՝ քսան եւ երկու, Որդիք Ադոնի-
կամայ՝ [9]ութ հարեւր եւթանասուն եւ
14 եւթն՝՝, Որդիք [10]Բոսերայ՝ երկու հազար
15 [11]ութ հարեւր՝՝ եւ վեց, Որդիք Ադդի-
նեայ՝ չորեք հարեւր յիսուն եւ չորս,
16 Որդիք Աթեր Եզեկեայ՝ իննսուն եւ [12]վեց,
17 Որդիք Բեսսեայ՝ երեք հարեւր քսան եւ
18 երեք, Որդիք Յարովայ՝ հարեւր եւ եր-
19 կոտասան, Որդիք Ասում՝ երկերիւր
20 քսան եւ երեք, Որդիք Գաբերի՝ իննս-
21 սուն եւ հինգ, Որդիք Բեթղեհեմ՝ հա-
22 րեւր քսան եւ երեք, [13]Որդիք Նետո-
23 փայ՝ յիսուն եւ վեց, [13]Որդիք Անաթովթ՝
24 հարեւր քսան եւ ութ, Որդիք Ասմովթ
25 քառասուն եւ երկու, Որդիք Կարիա-
թարիմ, Քափիրայ եւ Բերովթ՝ եւթն հա-
26 րեւր քառասուն եւ երեք, Որդիք Ռա-
մայ եւ [14]Գայեբայ՝ հազար՝՝ քսան եւ
27 մի, [13]Որդիք Մաքմաս՝ հարեւր քսան եւ
28 երկու, [13]Որդիք Բեթելայ եւ [15]Յեգեայ՝
29 չորեք հարեւր՝՝ քսան եւ երեք, Որդիք
30 Նաբովթ՝ յիսուն եւ երկու, Որդիք Մա-
31 կեբիս՝ հարեւր յիսուն եւ վեց, Որդիք
[16]Եղեմարայ՝ հազար երկերիւր յիսուն եւ
32 չորս, Որդիք Իրամ՝ երեք հարեւր քսան,
33 Որդիք Ղիդզոն, Ղոմզարիդ եւ Ոնայ՝ եւթն
34 հարեւր քսան եւ հինգ, Որդիք Երիքովայ՝
35 երեք հարեւր քառասուն եւ հինգ, Որդիք
Սենանայ՝ երեք հազար վեց հարեւր երեսուն.
36 [17]Եւ որդիք քահանայիցն՝՝ որդիք Յե-
դուայ տանն Յեսուայ [3]Յովսեդեկեանց՝
37 ինն հարեւր եւթանասուն եւ երեք, Որ-
38 դիք Եմերայ հազար յիսուն եւ երկու, Որ-
դիք Փասուրայ հազար երկերիւր քառա-
39 սուն եւ եւթն, Որդիք Երեմայ հազար
[18]եւթն հարեւր՝՝։
40 Ղեւտացիքն, որդիք Յեսու եւ Կադմիէլ
որդւոցն Ովդուեայ՝ եւթանասուն եւ
չորք։
41 Եւ որ էին սաղմոսասացք եւ երգեցիկք,
որդիքն Ասափայ՝ հարեւր քսան եւ ութ։
42 Որդիք դռնապանացն, որդիք Սեղում,
որդիք Ատեր, որդիք Տեղմոն, որդիք
Ակուբ, որդիք Ատիտայ, որդիք Սուբա-
յի, ամենեքեան հարեւր երեսուն եւ ինն։
43 Եւ [19]Նաթանայ՝ որդիք Սուադայ, որդիք
44 Ասուփայ, որդիք Տաբովթ, Որդիք Կե-
45 րաուս, որդիք Սիայ, որդիք Փադոմն, Որ-
դիք Ղաբանայ, որդիք Ագաբայ, որդիք
46 Ակուբ, որդիք Ագաբ, որդիք Սաղա-
47 մէի, որդիք Անան, Որդիք Գեդդէլ, որ-
48 դիք Գաար, որդիք Հառաեայ, Որդիք
Հասոմն, որդիք Նեկովդան, որդիք
49 Գազամ, Որդիք Գազայ, որդիք Փասէ,
50 որդիք Բասի, Որդիք Ասենայ, որդիք
51 Մովանիմ, որդիք Նեփուսիմ, Որդիք
Բակուկ, որդիք Ակուփայ, որդիք Արուր,
52 Որդիք Բասաղովթ, որդիք Միդայ, որ-
53 դիք Արսայ, Որդիք Բարկոս, որդիք Սի-
54 սարայ, որդիք Թամայ, Որդիք Նեսուայ,
55 որդիք Ատուփայ։ Որդիք ծառայից Սողո-
մոնի, որդիք Սոտէ, որդիք Սոփերաթ,
որդիք Փադուրայ, որդիք Յեղայ, որդիք
56 [20]Կերդոմն, որդիք Կեդդիէլ՝՝, Որդիք Սա-
57 փատեայ, որդիք Ատտիլ, որդիք Փաքե-
րովթայ Ասաբոյիմ, որդիք Եմէի Ամենայն
58 [19]որդիք Նաթանայ՝՝ եւ որդիք ծառայից
Սողոմոնի, երեք հարեւր իննսուն եւ երկու։
59 Եւ այս են ելեալքն [21]ի Թեղմեղէք Թե-
ղարեսա, Քերուբ, Եդար՝ Եմեր՝՝, եւ ոչ
կարացին պատմել զտուն հարցն ի-
րեանց, եւ թէ իցէ զաւակ նոցա յԻսրա-
60 յելէ. Որդիք Դաղաւայ, որդիք Տուբիու,
որդիք Նեկովթայ, վեց հարեւր յիսուն
61 եւ երկու։ Եւ յորդւոց քահանայիցն՝
որդիք Աբիայ, որդիք Ակուս, որդիք
Բերզելայի. [22]իբրեւ առին՝՝ ի դստերացն
Բերզելայի Գաղաադացւոյ [23]իւրեանց կա-

---

[1]Օրէ. հինգ [2]Օրէ. Փաաթ-մովաբայ. [3]Օրէ. դ—լ—ե [4]Օրէ. Զաքքայ [5]Օրէ. եւ վաթ. սուն [6]Օրէ. վեց հարեւր քառասուն եւ երկու [7]Օրէ. վեց [8]Օրէ. Ազգադայ՝ հազար երկերիւր [9]Օրէ. վեց հարեւր վաթսուն եւ վեց [10]Օրէ. Բագուէի [11]Օրէ. յիսուն [12]Օրէ. ութ [13]Օրէ. Արք [14]Օրէ. Գաբաայ՝ վեցհարեւր [15]Օրէ. Գայեայ՝ երկերիւր [16]Օրէ. միւսոյ Եղամայ [17]Օրէ. Քահանայք

[18]Օրէ. եւթնուտասն [19]Օրէ. Նաթանայիմք՝ (տե՛ս Նէեմ. Է. 60։) [20]Օրէ. Դերկոնի, որդիք Գեդդելի [21]Օրէ. ի Թեղմեղեայ, ի Թեղհարսայ, ի Քերուբայ, յԱդդանայ, յԵմերայ [22]Օրէ. որ առ. [23]Օրէ. իւր կին, եւ կոչեցաւ ըստ անուանց

նոյա, եւ եղեւ մոտացուցն անուանց"
62 նոցա։ Եւ խնդրեցան ազգահամար գրոց
նոցա եւ ոչ գտաւ, եւ որոշեցին զնոսա
63 ի քահանայից։ Եւ ասէ [1]Անամնսիթա
ցնոսա, Զի արժան ձեզ ուտել ի սրբու-
թեան սրբութեանցն՝ մինչեւ յարիցէ
քահանայապետ եւ յայտնեալ ցուցցէ,
եւ նովաւ լուսաւորեսցի ամենայն մին-
չեւ ի սպառ"։
64 Եւ էր ամենայն եկեղեցին միանգա-
մայն, չորք բեւրք եւ երկու հազար եւ
65 երեք հարեւր վաթսուն, Առանց ծառա-
յից եւ աղախնաց [2]իւրեանց, եւ կրտսերք
նոցա" եւթն հազար երեք հարեւր երե-
սուն եւ եւթն, եւ երգիչք սաղմոսա-
սաց նոցա արք եւ կանայք՝ երկերիւր։
66 Ձիք նոցա՝ եւթն հարեւր երեսուն եւ
վեց, ջորիք նոցա՝ երկերիւր քառասուն
67 եւ [3]եւթն, Ուղտք նոցա՝ չորեք հարեւր
երեսուն եւ հինգ, էշք նոցա՝ վեց հա-
զար եւթն հարեւր քսան։
68 Եւ իշխանք հայրապետացն որք եկին
ի տունն Տեառն յԵրուսաղէմ, նուա-
տաւորեցան ի տունն Աստուծոյ ի պատ-
69 րաստութիւն շինութեան նորա։ Որչափ
եւ էր ի զօրութեան նոցա, ետուն ի
կազմած գանձու գործաւորութեանն՝
ոսկի դիդրաքմայս վեց բիւր եւ [4]հա-
զար, եւ հարեւր պատմուճանս քահա-
70 նայիցն։ Եւ նստան քահանայքն եւ Ղեւ-
տացիքն, եւ ի ժողովրդոյն, եւ երգե-
ցիկքն եւ դռնապանքն եւ [5]Նաթանա-
ցիքն ի քաղաքս իւրեանց, եւ ամենայն
Իսրայէլ յիւրաքանչիւր քաղաքս։

ԳԼ. Գ

1 Եւ ժամանեալ հասս ամսեան եւթնե-
րորդ. եւ էին որդիքն Իսրայելի յիւրա-
քանչիւր քաղաքս. եւ ժողովեցան ա-
մենայն ժողովուրդն իբրեւ զմի այր յԵ-
2 րուսաղէմ։ Եւ յարեաւ Յեսու Յովսե-
դեկեանց եւ եղբարք նորա քահանայք,
եւ Զորաբաբէլ որդի Սաղաթիելի եւ
եղբարք նորա [6]վեց, եւ շինեցին սեղան
զոհից Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի՝ մա-
տուցանել ի վերայ նորա ողջակէզս, ըստ
գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի առնն Աստու-
3 ծոյ։ Եւ պատրաստեցին զզոհարանն ըստ
կազմութեան իւրում. վասն զի կա-
կածէին յազգաց երկրին. եւ մատուցին
ի վերայ նորա ողջակէզս [6]վաղվաղակի
Տեառն [6]Աստուծոյ իւրեանց", մի՛ ընդ
4 առաւօտս, եւ մի՛ ընդ երեկոյս։ Եւ ա-
րարին զտօն տաղաւարահարացն ըստ
գրելոցն, եւ ողջակէզս օր ըստ օրէ [7]ի
մի թուեալ որպէս եւ պատուիրեալ էր
5 նոցա։ Եւ մատուցանէին այլ եւս ող-
ջակէզս" յամսագլուխս եւ [6]ի շաբաթս,
եւ" յամենայն տօնս տարեկանաց Տեառն
սրբութեանց, եւ զամենայն [8]ակամա-
6 յիցն զոր մեղանչէին" Տեառն։ Եւ յառաջ-
նում ամսեանն եւթներորդին սկսան
մատուցանել ողջակէզս Տեառն [6]Աստու-
ծոյ, եւ տանն Տեառն ոչ եւս էր հիմն
7 արկեալ։ Եւ ետուն արծաթ քարահա-
տացն եւ հիւսանցն, եւ կերակուրս եւ
ըմպելիս եւ ձէթ Սիդոնացւոց եւ Տիւ-
րացւոց, եւ բերէին փայտս մայրս ի Լի-
բանանէ ընդ ծով ի Յոպպէ, որպէս եւ
հրամայեաց նոցա Կիւրոս թագաւոր
Պարսից։
8 Եւ յերկրորդ ամի եկանելոյ նոցա՝ յոր-
ժամ եկին ի տաճարն [9]Տեառն յԵրուսա-
ղէմ յամսեանն երկրորդի, սկսաւ Զորա-
բաբէլ Սաղաթիելեանց եւ Յեսու Յով-
սեդեկեանց, եւ եղբարք նոցա, քահա-
նայքն եւ Ղեւտացիքն եւ ամենայն ե-
կեալքն ի գերութենէն յԵրուսաղէմ. եւ
կացուցին զՂեւտացիսն ի քսանամենից
եւ ի վեր՝ վերակացուս ի վերայ գործոց
9 տանն Տեառն։ Եւ [10]Յեսու եւ որդիք նո-
րա եւ եղբարք նորա, Կադմիէլ եւ որ-
դիք նորա, որդիք Յուդայ [11]վերա-
կացուք՝ ի վերայ գործոյ" տանն Տեառն,
[12]որդիք Ենադադ եւ եղբարք նորա" Ղեւ-
տացիք։
10 [13]Եւ արկին հիմն եւ սկսան շինել զտունն
Տեառն, եւ կային քահանայքն" զգե-
ցեալ զպատմուճանսն, եւ հարկանէին
զփողս իւրեանց. եւ Ղեւտացիքն որդիք
Ասափայ ծնծղայիւք օրհնէին զՏէր [6]Աս-

---

[1] Յեբր. Աթերսաթա ցնոսա մի՛ ուտել ի սրբութեանցն՝ մինչեւ յարիցէ քահանայ Ուրիմաւ և Թումիմաւ [2] Յեբր. իւրեանց որ էին [3] Յեբր. հինգ [4] Յեբր. հազար, եւ մնաս արծաթոյ՝ հինգ հազար [5] Յեբր. Նաթանայիմք [6] Յեբր. պակաս

[7] Յեբր. թուով ըստ պատուիրանին օր ըստ օրէ։ (5) Եւ յետ այնորիկ մատուցանէին հանապազորդ ողջակէզս եւ [8] Յեբր. զկամաւոր նուէրս զոր մատուցանէին [9] Յեբր. Աստուծոյ [10] Յեբր. Եկաց Յեսու [11] Յեբր. իբրեւ զմի հսկել ի վերայ գործաւորաց [12] Յեբր. որդիք Ենադադայ, որդիք նոցա եւ եղբարք նոցա [13] Յեբր. Յորժամ արկին հիմն շինողքն տաճարին Տեառն, կացուցին քահանայս

տուած, որպէս և կարգեաց Դաւիթ
11 թագաւոր Իսրայէլի. Եւ տային այր ընկեր
իւր, Խոստովան եղերուք և գոհացա-
րուք զՏեառնէ, զի քաղցր է, զի յաւիտ-
եան է ողորմութիւն նորա ի վերայ Իս-
րայէլի։ Եւ ամենայն ժողովուրդն մեծա-
ձայն օրհնէին զՏէր՝ Աստուած Իսրայէլի".
վասն զի անկան հիմունք տանն Տեառն։
12 Եւ բազումք ի քահանայիցն և յՂևտացւոցն և յիշխանաց հայրապետացն,
ի ծերոցն որոց տեսեալ էր [2]զտաճարն Տեառն", և յայնժամ տեսին աչօք
իւրեանց զհիմն նորա, լային մեծաձայն.
և [3]ժողովուրդքն ամենայն նշանակէին
զուրախութիւն և բարձրացուցանէին"
13 զձայնս իւրեանց. Եւ ոչ ոք էր ի ժողովրդեանն որ կարէր [4]զիտել և լսել"
զձայն ուրախութեանն[5]. վասն զի ժողովուրդն աղաղակէր մեծաձայն, և լսելի
լինէր ձայնն մինչև ի հեռուստ տեղիս։

ԳԼ. Դ

1 Եւ լուան որք նեղէին զՅուդա և զԲենիամին, եթէ որդիքն Իսրայէլի եկեալքն
ի գերութենէն շինեն զտունն Տեառն Աս-
2 տուծոյ Իսրայէլի, Եւ մերձեցան առ
Զօրաբաբէլ և առ իշխանս հայրապետացն, և ասեն ցնոսա, Շինեսցուք և
մեք ընդ ձեզ, [6]և որպէս և դուք
խնդրեսցուք ի Տեառնէ Աստուծոյ ձերմէ. քանզի" և մեք նոյնպէս զոհեմք
զոհս, յօրէ յորմէ Ասորդան թագաւոր
3 Ասորւոց ած զմեզ այսր։ Եւ ասեն ցնոսա Զօրաբաբէլ և Յեսու [1]Յովսեդեկեանց և մնացորդք իշխանաց հայրապետացն Իսրայէլի, Ոչ է արժան մեզ
և ձեզ հասարակ շինել զտունն [1]Տեառն
Աստուծոյ մերոյ. մեք մեզէն իսկ շինեսցուք զտունն Տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի, որպէս հրամայեաց մեզ Կիւրոս
4 թագաւոր Պարսից։ Եւ ժողովուրդք
երկրին այնորիկ լքուցանէին զձեռս ժողովրդեանն Հրէաստանի, և խափա-
5 նէին զնոսա ի շինելոյ։ Եւ կալեալ վարձուորս՝ խորհէին զնոսա խափանել զամենայն աւուրս Կիւրոսի թագաւորութեանն Պարսից մինչև յաւուրս Դարեհի
6 Պարսից արքայի։ Ի թագաւորութեանն
[7]Ասարսոյերու Պարսից", ի սկզբան թագաւորութեան նորա՝ գրեցին թուղթ
[8]որք բնակեալ էին ի Հրէաստանի և յԵրուսաղէմ։

[1] Յ Եբր. [illegible] [2] Եբր. զառաջին տունն [3] Եբր. բազումք աղաղակէին ուրախութեամբ՝ բարձրացուցեալ [4] Եբր. ընտրել [5] Եբր. [illegible] ի ձայնէ լալոյ ժողովրդեանն [6] Եբր. զի որպէս դուք, խնդրեմք զԱստուած ձեր.

[7] Եբր. Աստուերոսի, կամ Քսերքսեսի [8] Եբր. և Արամ. ամբաստանութեան ընդդէմ բնակչացն Հրէաստանի և Երուսաղեմի։

(7) Եւ յաւուրս Արտաշիսի գրեցին Բեսղամ, Միթրիդատես, Տաբէէլ և այլ ընկերք նոցա առ Արտաշէս արքայ Պարսից և գիր նամակին էր գրեալ Արամերէն և մեկնեալ Արամերէն։ (8) Հռէում հրամանատար և Սամսայի դպիր գրեցին թուղթ հակառակ Երուսաղեմի առ Արտաշէս արքայ օրինակ զայս. (9) Յայնժամ Հռէում հրամանատար և Սամսայի դպիր և այլ ես ընկերք նոցա, Դինացիք, Ափարսաթաքացիք, Տարփաղեցիք, Ափերսացիք, Արքուեցիք, Բաբելոնացիք, Շուշանացիք, Դաւեցիք, Եղամացիք։ (10) Եւ այլ մնացեալ ազգք զորս ած Ասենափար մեծ և պատուական, և բնակեցոյց ի քաղաքս Սամարացւոց և զմնացեալսն յայս կողմն Գետոյն, այլովքն հանդերձ։ (11) Եւ այս են բանք թղթոյն զոր առաքեցին նոքա առ Արտաշէս թագաւոր։

Ծառայք քո որ եմք բնակեալ յայս կողմն Գետոյն, այլովքն հանդերձ։ (12) Գիտութիւն լիցի քեզ, թագաւոր, զի Հրեայքն որ ելին ի քէն, եկին առ մեզ յԵրուսաղէմ. շինեն զքաղաքն ապստամբ և զչար, և պարիսպս կանգնեցին և հիմունս եդին։ (13) Այժմ յայտնի լիցի քեզ արքայ, զի եթէ քաղաքն այն շինեսցի, և պարիսպք նորա կանգնեսցին, հաս և տուրս և մաքս ըստ սովորութեանն ոչ տացեն, և ի վախճանի առնիցեն վնաս թագաւորաց։ (14) Եւ արդ քանզի զաղ մեր յարքունուստ ուտեմք, և չէ արժան մեզ տեսանել զվնաս թագաւորին, վասն այսորիկ առաքեցաք և ազդ արարաք արքայի։ (15) Զի խնդրեսցես ի գիրս յիշատակարանաց հարցն քոց, և գտցես ի գիրս պատմութեանց, և գիտասցես զի քաղաքն այն է քաղաք ապստամբ և վնասակար թագաւորաց և գաւառաց, և դաւաճանութիւնս գործեալ են ի նմա ի վաղուց անտի, և վասն այսորիկ կործանեալ է քաղաքս։ (16) Յայտ առնեմք թագաւորիդ, զի եթէ քաղաքս այս շինեսցի, և պարիսպք նորա կանգնեսցին, այնուհետև մասն որ յայսկոյս Գետոյն է՝ ոչ լինիցի այն քեզ։

(17) Եւ առաքեաց թագաւորն առ Հռէում հրամանատար և առ Սամսայի դպիր և առ այլ ծառայակիցս նորա որք բնակեալ էին ի Սամարիա, և առ այլ մնացորդս որ յայն կողմն Գետոյն, և ասէ, Խաղաղութիւն, այլովքն հանդերձ։ (18) Թուղթն զոր առաքեցէք առ իս՝ յայտ յանդիման ընթերցաւ առաջի իմ. (19) Եւ տուաւ յինէն հրաման և խնդրեցին և գտին, զի քաղաքն այն ի վաղուց անտի հակառակ թագաւորաց լեալ է, և ապստամբութիւն և դաւաճանութիւն լինէին ի նմա։ (20) Եւ թագաւորք հզօրք եղեն ի վերայ Երուսաղեմի, և տիրէին ամենեցուն որ յայնկոյս Գետոյն էին, և հաս և տուրս և մաքս ըստ սովորութեան տային նոցա։ (21) Եւ արդ տուք հրաման դադարեցուցանել զարսն

7 Եւ գրեցին յաւուրս Արտաշէսի Միթ-
րիդատէս Տաբէէլ՝ հանդերձ եւ այլ ծա-
ռայիւք նորա հարկահանօքն . եւ գրե-
ցին գիր Ասորերէն , եւ էր գնա թարգ-
8 մանեալ Հռէում Բաաղտեմ : Եւ այս են
բանք թղթոյն զոր առաքեցին նոքա առ
Արտաշէս Թագաւոր . Ծառայք քո՛ որ
9 եմք բնակեալ յայս կողմն Գետոյն, Հռէ-
ում Բաաղտեմ եւ Սամսայի դպիր , եւ
այլ եւս ծառայակիցք մեր , Դենեէս ,
Ափարսաթաքայէ , Տարփաղէէ , Ափեր-
սէէ , Որքուէէ , Բաբելոնէէ , Սուսանա ,
10 Քեէզաւեէ , Եւ այլ մնացեալ ազգք ,
զորս բնակեցոյց Ասենափար մեծ եւ պա-
տուական ի քաղաքս Սոմարոմ , այսինքն
Սամարիա յայս կողմն Գետոյն , առ Ար-
13 տաշէս Թագաւոր խաղաղութիւն : Այժմ
գիտութիւն լիցի քեզ , Թագաւոր , որ
եթէ քաղաքն այն շինեսցի եւ պարիսպք
նորա կանգնեսցին , հարկս քեզ ոչ ոք
14 տայ . Այլ եւ ընդդիմադարձ եւս լիցին
Թագաւորաց . եւ զայնպիսի յանդգնու-
թիւն մեք ընդդէմ Թագաւորաց՝ ոչ կա-
միմք տեսանել . եւ վասն այսր անե-
15 նայնի գրեցաք առ ձեզ , Թագաւոր , Զի
տեսցես եւ արասցես եւ գտցես ի գիրս
յիշատակարանաց հարցն քոց . եւ գի-
տասցես եթէ քաղաքս այս ապստամ-
բողաց է , եւ յամենայն ժամ ընդդէմ
կացին Թագաւորաց , եւ ապստամբ են
ամենայն փախստէից յամենայն ժամա-
նակս յաւիտենից , եւ վասն այսորիկ
16 քաղաքս այս իսկ աւերեցաւ : Արդ տուաք
մեք քեզ գիտել , Թագաւոր , եթէ քա-
ղաքս այս շինեսցի եւ պարիսպք սորա
կանգնեսցին՝ չէ քեզ խաղաղութիւն :
17 Եւ առաքեաց Թագաւորն առ Հռէում
Բաաղտեմս եւ Սամսայի դպրի . եւ այլ
ծառայակցաց նոցա որք բնակեալ էին
ի Սամարիա , եւ մնացորդացն յայն կողմն
18 Գետոյն , եւ ասէ . Խաղաղութիւն ընդ
ձեզ · զհարկահանս զորս առաքեցէք առ
իս , մատեալ առաջի իմ եւ տեղեկացու-
19 ցեալ ինձ զամենայն , Հասի ի վերայ եւ
գտի զի քաղաքդ այդ յաւիտենից ժա-
մանակաց ապստամբ է , եւ ընդդէմ Թա-
20 գաւորաց լեալ է : Եւ Թագաւորք հզօրք
եւ բռնաւորք կացեալ են յԵրուսաղէմ ,
բռնացեալ կալեալ զայն կողմն արեւմտից՝
յայն կողմն Եփրատ գետոյ : Արդ դիք ի վե-
րայ դոցա հարկս եւ հաս , զի մի՛ եւ այլ
21 կամակարեալ բռնասցին : Արդ այժմ տու-
եալ ձեզ տեղեկութիւն , երթայք արգելէք
եւ խափանեցէք զգործս նոցա , զի մի՛
22 շինեսցի քաղաքն . Եւ մի՛ ներէք նոցա եւ
թողացուցանէք , այլ փոյթ յանձին կալեալ
պահանջել զամենայն հարկս եւ զհաս .
զի մի՛ երբեք բազմասցին եւ զօրաս-
ցին , եւ լիցին ընդդէմ Թագաւորաց :
23 Յայնժամ հարկահանն Արտաշէս Թագա-
ւորի՝ այսինքն է Արտաշէսի՝ բերեալ
կարդաց զգիրն առաջի Հռեսիմայ եւ
Սամսայի դպրի , եւ ծառայակցաց նորա .
եւ ելեալ փութապէս յԵրուսաղէմ եւ ի
Հրէաստան մեծաւ զօրութեամբ եւ այ-
րուձիով՝ արգելին եւ խափանեցին
24 զՀրեայսն ի շինելոյ : Յայնժամ խափա-
նեալ դադարեցաւ գործ տաճարին
[1]Տեառն Աստուծոյ յԵրուսաղէմ , եւ էր
դադարեցեալ մինչեւ յերկրորդ ամն
Դարեհի արքայի Պարսից :

ԳԼ . Ե

1 Եւ մարգարէանային [2]Անգեաս եւ Զա-
քարիաս Ադդովայ , մարգարէանային ի
վերայ Հրէաստանի եւ Երուսաղեմի"
յանուն [1]Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի :
2 Յայնժամ յարեան Զորաբաբէլ Սաղա-
թիելեանց եւ Յեսու Յովսեդեկեանց՝ եւ
սկսան շինել [3]զտուն Տեառն Աստուծոյ
Իսրայելի" , եւ միաբանեալ ընդ նոսա
մարգարէքն Աստուծոյ օգնէին նոցա :
3 Յայնմ ժամանակի եկն առ նոսա Թա-
թանա իշխան կողմանց գետոյն Եփրա-
տու , եւ Սաթրաբուզան եւ ծառայա-
կիցք նոցա , եւ ասեն ցնոսա , Ո՞ հրա-
մայեաց ձեզ շինել զտունս զայս , եւ կամ
ո՞յր բանիւ կանգնեցէք [4]զաշտարակս զորս,
4 Եւ կամ զի՞նչ անուանք են արանցն այ-

զայնոսիկ , եւ քաղաքն այն մի՛ շինեսցի , մինչեւ եկեսցէ յինէն պատուէր հրամանի : (22) Եւ այժմ զգոյշ լերուք մի՛ ինչ վրիպել յիրիյայդմիկ · զի մի՛ յաճախեսցէ աւերն ի վնաս թագաւորաց :

(23) Արդ՝ իբրեւ պատճէն հրովարտակին Արտաշիսի արքայի ընթերցաւ առաջի Հռէումայ եւ Սամսայեայ դպրի եւ ընկերաց նոցա, փութացան երթալ յԵրուսաղէմ ի վերայ Հրէիցն , եւ դադարեցուցին զնոսա զօրութեամբ բազկի եւ բռնութեան :

[1] ՅԱբր. դ-յ-ա-ւ [2] Աբր. Անգեաս մարգարէ եւ Զաքարիաս որդի Ադդովայ մարգարէ ի վերայ Հրէիցն որ ի Հրէաստանի և յԵրուսաղէմ [3] Աբր. զտունն Աստուծոյ որ յԵրուսաղէմ [4] Աբր. զպարիսպս զորս : (4) Յայնժամ ասացաք ցնոսա թէ զինչ էին անուանք արանցն որ զշինուածս զայս կանգնէին

նոցիկ՝ որք են առաջնորդք շինելոյ զքա-
5 ղաքս զայս"։ Եւ էին աչք [1]Տեառն Ա-
տուծոյ ի վերայ [2]Հրէիցն դարձելոցն ի
գերութենէն". եւ ոչ խափանեցին զնո-
սա մինչեւ տացեն գիտել Դարեհի [3]ար-
քայի. եւ յայնժամ առաքեցին զհարկա-
հանս վասն իրացս այսոցիկ՝ զի անդե-
կասցեն գրով։
6 Եւ այս է գրեալն. Թաթանա իշխան
7 կողմանց գետոյն, Եւ Սաթրաբուզան եւ
ծառայակիցք նորա Փարսաքէէ եւ Աս-
8 սիմ," Դարեհի թագաւորի խաղաղութիւն
բազում։ Գիտութիւն լիցի թագաւորիդ,
զի երթեալ մեր յերկիրն Հրէաստանի [4]ի
քաղաքն Երուսաղէմ, տեսաք զտաճարն
Տեառն" Աստուծոյ մեծի, զի շինէին ըն-
տիր քարամբք, եւ փայտս պահանգս
դնէին յորմն. եւ գործն էր յաջողակ,
9 եւ յառաջէր ի ձեռս նոցա։ Յայնժամ
հարցաք ցծերս նոցա եւ ասեմք, Ո՞
հրամայեաց ձեզ շինել զտունս զայս,
10 եւ [5]կամ ո՞յր բանիւ հաստատէք զդա"։ Եւ
խնդրեալ զանուանս առաջնորդացն, զի
տացուք տեղեկութիւն ձեզ, եւ զի գրես-
ցուք զանուանս արանց իշխանաց նո-
11 ցա։ Եւ զայս պատասխանի արարեալ
Հրէիցն ասեն ցմեզ. Մեք եմք ծառայք
[1]Տեառն Աստուծոյ երկնի եւ երկրի, եւ
շինեմք զտունս զայս որպէս եւ էր շի-
նեալ յառաջ քան զբազում ամս, զոր
շինեաց [6]թագաւորն Իսրայելի մեծն Սո-
ղոմոն. բստ այնմ օրինակի եւ մեք հաս-
12 տատեմք զսա։ Վասն զի" հարքն մեր
բարկացուցին զԱստուած երկնի [1]եւ երկ-
րի", եւ ետ զնոսա ի ձեռս Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային Բաբելացւոց եւ Քաղ-
դէացւոց, եւ զտունս զայս քակեաց,
եւ զժողովուրդն պանդխտեցոյց ի Բա-
13 բելոն։ Եւ յառաջնում ամի Կիւրոսի
թագաւորի Բաբելացւոց, Կիւրոս թա-
գաւոր հրամայեաց. շինել զտունս զայս
14 [1]Տեառն Աստուծոյ։ Եւ զկահ տանս [7]այ-
սորիկ զարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս՝
զորս Նաբուքոդոնոսոր [8]ան յԵրուսաղե-
մէ, եւ եկն եբեր ի տուն աստուածոց
իւրոց", առեալ զայն Կիւրոսի թագաւո-
րի [9]ի տանէ թագաւորին, եւ ետ ցՍա-
15 մանասար գանձաւոր", Եւ ասէ ցնա,
Զամենայն սպաս եւ զկահ առ եւ երթ
յԵրուսաղէմ ի տուն Տեառն որ է անդ,
եւ [10]տար դիր զկահզ" ի տեղւոջ իւրում։
16 Յայնժամ [11]Սամանասար եկն եւ արկ
զհիմն տաճարիս [1]Տեառն Աստուծոյ յԵ-
րուսաղէմ. եւ յայնմ հետէ շինեմք, եւ
17 ոչ եւս է կատարեալ։ Արդ եթէ բար-
ւոք թուի քեզ, թագաւոր, այց արա
եւ տես ի տունս [12]պահպանութեանց գրոց
յիշատակարանաց թագաւորաց Բաբե-
լացւոց". զի գիտասցես թէ արդարեւ
Կիւրոս թագաւորն հրամայեա՞ց շինել
[13]զտունս Տեառն ի Հրէաստանի" յԵրու-
սաղէմ. եւ տեղեկացեալ քո, թագա-
ւոր, վասն իրացս այսոցիկ՝ առաքես-
ջիր առ մեզ։

ԳԼ. Զ

1 Յայնժամ Դարեհ թագաւոր [14]այց արար՝
խնդրեաց եւ եգիտ ի տունս թագաւո-
րաց գրոց յիշատակարանացն ի Բաբե-
2 լոնի։ Եւ գտեալ յԱմաթատ քաղաքի
Բատանացւոց" գլուխ մի գրոյ տումա-
րի, եւ զայս ինչ գրեալ էր ի գիրս յի-
շատակարանին։
3 Յամին առաջնում Կիւրոսի, Կիւրոս
թագաւոր հրաման ետ վասն տանն
[7]Տեառն որ յԵրուսաղէմ. ասէ, Շինես-
ցի տաճարն [7]Տեառն, տեղին ուր զոհեն
զզոհսն Տեառն. եւ [15]ետ զչափ" բարձ-
րութեանն կանգունս վաթսուն, եւ լայ-
4 նութեանն կանգունս վաթսուն. Եւ
կարգք երեք ի զօրաւոր քարանց, եւ
կարգ մի փայտեղէն. եւ [16]այսպէս շի-
նեսցի եւ յարկցի ամենայն տաճարն"։
5 Եւ զկահ տանն [7]Տեառն՝ զարծաթեղէնս

[1] Յ Աւրմ. պաշտօնէ [2] Աւրմ. ծերոց Հրէիցն [3] Աւրմ. և բերել հրովարտակս վասն իրացս այսոցիկ։ (6) Այս է պատճէն թղթոյն զոր առաքեցին առ Դարեհ արքայ՝ Թաթանայ իշխան յայնկոյս Գետոյն, եւ Սաթրաբուզան, եւ ընկերք նոցա Ափարսաքացիք որ յայնկոյս Գետոյն։ (7) Եւ էր գրեալ այսպէս ի թղթին զոր առաքեցին. [4] Աւրմ. ի տուն [5] Աւրմ. զպարիսպս զորս կանգնել [6] Աւրմ. մեծ ոմն թագաւոր Իսրայելի եւ կատարեաց։ (12) Բայց [7] Աւրմ. Աստուծոյ

[8] Աւրմ. տարաւ ի տաճարէն որ յԵրուսաղէմ, և եկն եբեր ի մեհեան իւր որ ի Բաբելոն [9] Աւրմ. ի մեհենէ անտի որ ի Բաբելոն, եւ ետ ցՍաբանասար զոր էր կարգեալ հրամանատար [10] Աւրմ. տունն Աստուծոյ շինեսցի [11] Աւրմ. Սաբանասար [12] Աւրմ. գանձուց արքունի որ ի Բաբելոն [13] Աւրմ. զտունն Աստուծոյ [14] Աւրմ. ետ հրաման, եւ խնդրեցաւ ի մատենադարանին ուր գանձքն պահէին ի Բաբելոն։ (2) Եւ գտեալ յԷկբատանս յարքունիս որ է յաշխարհին Մարաց [15] Աւրմ. արկցի հիմն նորա զօրութեամբ. չափ [16] Աւրմ. ծախքն յարքունուստ տացին

եւ զոսկեղէնս զոր եհեր Նաբուքոդոնո-
սոր ի տանէ Տեառն յԵրուսաղեմէ եւ եդ
ի Բաբելոն, արդ տացեն ի բաց եւ տար-
ցին ի տաճարն [1]Տեառն յԵրուսաղէմ. եւ
երթեալ տարցին ի տեղի իւր ի տունն Աս-
6 տուծոյ ուր լեալ էր։ Յայնժամ Դարեհ
ետ զգիր հրամանի իշխանաց կողմանց
Գետոյն, Սաթրաբուզանայ եւ ծառա-
յակցաց նորա ի կողմանս Գետոյն, եւ
7 եւս ի հեռագոյն տեղիս"։ Եւ արդ յայսմ
հետէ թոյլ տուք շինել զտունն Աստու-
ծոյ իշխանացն Հրէից եւ ծերոցն Իս-
րայելի եւ շինեսցեն զտունն Աստուծոյ ի
8 տեղւոջ իւրում։ Եւ իմ [2]հրամայեալ՝ մի՛
ոք արգելցէ զծերս Իսրայելի" ի շինել
զտունն Տեառն Աստուծոյ իւրեանց. [3]եւ
յիշխանութենէ թագաւորութեան իմոյ
որ են հարկահանք կողմանց Գետոյն"
ամենայն զգուշութեամբ տացեն զծախս
արանցն այնոցիկ եւ մի՛ խափանեսցեն։
9 Եւ [4]զորդիս ցլուց" եւ խոյս եւ ամիկս
յողջակէզս [5]Տեառն Աստուծոյ երկնից.
ցորեան եւ աղ եւ գինի եւ ձէթ, որ-
պէս եւ հրամայեսցեն [6]քահանայապետքն
յԵրուսաղէմ. եւ լիցի անխափան տու-
եալ օր ըստ օրէ [5]որպէս եւ խնդրես-
10 ցեն". Եւ մատուսցեն պատարագ ի հոտ
անուշից [5]Տեառն Աստուծոյ երկնից, եւ
աղօթս արասցեն վասն կենաց թագա-
11 ւորին եւ որդւոց նորա։ Եւ յինէն եղ
հրամանս այս. եւ ամենայն մարդ որ
կացցէ ընդդէմ հրամանի իմոյ՝ [7]քակես-
ցի տուն նորա, եւ առեալ" փայտ ի
տանէ նորա ուղղեսցեն եւ բեւեռեսցեն
զայրն [8]ի նմա որ եկաց ընդդէմ հրա-
մանի իմոյ, եւ եղիցի նմա ի նախատինս
12 յաւիտենից"։ Եւ Աստուած՝ որոյ մնա-
կեալ է անուն նորա անդ, եղցէ եւ ա-
ւերեսցէ զթագաւորութիւնն եւ զժողո-
վուրդն, որ յանդգնեցաւ ձգել զձեռն
իւր եւ արգելուլ ապականել զտունն
Աստուծոյ որ յԵրուսաղէմ. ես Դարեհ
[5]թագաւոր եդի զհրամանս զայս [9]եւ մի՛
ոք իշխեսցէ անցանել"։
13 Յայնմ ժամանակի [10]իշխան կողմանց"
Գետոյն եւ Սաթրաբուզան եւ ծառա-
յակիցք նոցա, առ որս առաքեաց Դա-
րեհ թագաւոր, վաղվաղակի կատարէին
14 զհրամանս նորա։ Եւ ծերքն Հրէից [11]եւ
Ղեւտացիքն շինէին", ի ժամանակս մար-
գարէութեանն Անգեայ եւ Զաքարեայ
որդւոյ Ադդովայ. եւ շինեցին եւ հաս-
տատեցին ըստ հրամանին [5]Տեառն Աս-
տուծոյ Իսրայելի. եւ որպէս հրամայե-
ցին Կիւրոս [5]թագաւոր եւ Դարեհ, եւ
ի ժամանակս Արտաշիսի թագաւորին
15 Պարսից։ Եւ որ օր երեք էր ամսոյն Ա-
դարայ, յամին վեցերորդի Դարեհի ար-
քայի, կատարեցաւ տաճարն։
16 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի՝ քա-
հանայքն եւ Ղեւտացիքն եւ որք եկեալ
էին ի գերութենէ նաւակատիս տանն
17 [12]Տեառն մեծաւ ուրախութեամբ։ Եւ
մատուցանէին ի նաւակատիս տանն
[12]Տեառն զուարակս հարեւր, խոյս եր-
կերիւր, գառինս չորեքհարեւր, եւ ա-
միկս յայծեաց վասն մեղաց ամենայն
Իսրայելի՝ երկոտասան, ըստ թուոյ ցե-
18 ղիցն Իսրայելի։ Եւ կացուցին զքահա-
նայսն ըստ տեղեաց իւրեանց, եւ զՂեւտա-
ցիսն ըստ վիճակի բաժանմանն իւրեանց
ի սպասաւորութիւն [13]Տեառն Աստուծոյ
յԵրուսաղէմ, երկու հազար եւ երկերիւր,"
որպէս եւ գրեալ է ի գիրս Մովսիսի։
19 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի եկեալք
ի գերութենէն զզատիկն Տեառն ի չո-
րեքտասաներորդում ամսոյն առաջնոյ.
20 [14]Եւ սրբեցան քահանայքն եւ Ղեւտա-
ցիք, եւ եղեն ամենեքեան սուրբք, եւ
զենին զզատիկն [15]Տեառն, ամենայն որք
եկեալ էին ի գերութենէն, եւ եղբարք
21 իւրեանց եւ քահանայք". Եւ կերան
որդիքն Իսրայելի զզատիկն ամենեքեան
[16]որք որոշեալ էին ի պղծութեանց ազ-
գաց երկրին, [17]եւ որք եկեալ էին առ
նոսա" խնդրել զՏէր Աստուած Իսրայե-
22 լի։ Եւ արարին զտօն բաղարջակերացն

[1] Աբոմ. որ է յԵրուսաղէմ ի տեղի իւր. և իջուս-
ցես ի տունն Աստուծոյ։ (6) Վասն այսորիկ արդ,
Թաթանա, հրամանատար յայնկոյս Գետոյն,
Սաթրաբուզան և ընկերք նոցա Ափարսաքացիք
որ յայնկոյս Գետոյն, ի բաց կացէք անտի
[2] Աբոմ. հրամայեալ է թէ զինչ առնիցէք ծե-
րոցն Իսրայելի [3] Աբոմ. յարքունի գանձուց,
ի հարկացն որ յայնկոյս Գետոյն [4] Աբոմ. որ
ինչ պիտոյ իցէ նոցա՝ զուարակս [5] ՅԱբոմ.
պօխօկ [6] Եբր. քահանայքն որ [7] Աբոմ. քա-
կեսցեն [8] Աբոմ. ի նմա, եւ վասն այսորիկ
եղիցի տուն նորա յաղբեւս

[9] Աբոմ. թող վաղվաղակի կատարեսցի [10] Աբոմ.
Թաթանա իշխան յայս կոյս [11] Աբոմ. շինէին
և յաջողէին [12] Աբոմ. Աստուծոյ [13] Աբոմ.
Աստուծոյ յԵրուսաղէմ. [14] Եբր. Զի [15] Եբր. վասն
ամենայն որդւոցն գերութեան, և վասն եղբարց
իւրեանց քահանայից եւ վասն իւրեանց [16] Եբր.
որք եկեալ էին ի գերութենէ եւ ամենեքին որք
[17] ՅԵբր. պօխօկ

զեւթն [1]օր, եւ ուրախ եղեն յԵրուսա-
ղէմ". վասն զի ուրախ արար զնոսա
Տէր [2]Աստուած Իսրայելի". եւ Տէր դար-
ձոյց զսիրտ թագաւորին [3]Ասորւոց առ
նոսա, զի օգնեսցէ եւ զօրացուսցէ զձեռս
նոցա ի գործ [4]տաճարին Տեառն" Աս-
տուծոյ Իսրայելի։

ԳԼ. Է

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ի թագաւո-
րութեանն Արտաշիսի արքայի Պարսից եկ
Եզրա որդի Սարուայ, որդւոյ Ազարեայ,
2 որդւոյ Քեղկեայ, Որդւոյ Սեղումայ,
որդւոյ Սադովկայ, որդւոյ Աքիտովբայ,
3 Որդւոյ Ամարեայ, որդւոյ Ազարեայ,
4 որդւոյ Մարովթայ, Որդւոյ Զարեայ,
5 որդւոյ Ոզեայ, որդւոյ Բովկայ, Որդւոյ
Աբիսուայ, որդւոյ Փենեէսի, որդւոյ Ե-
ղիազարու, որդւոյ Ահարոնի առաջին
6 քահանայի. Այս Եզրա որ ել ի Բաբե-
լոնէ. եւ սա էր գրիչ արագագիր օրի-
նացն Մովսիսի զոր ետ Տէր Աստուած
Իսրայելի. եւ ետ նմա թագաւորն զա-
մենայն որ ինչ խնդրեաց ի նմանէ, զի
ձեռն Տեառն Աստուծոյ[5] էր ընդ նմա։
7 Եւ ելին ընդ նմա յորդւոցն Իսրայելի
եւ ի քահանայից եւ ի Ղեւտացւոց, եւ
յերգեցիկ պաշտօնէից եւ ի դռնապանաց
եւ ի Նաթանայացւոցն՝ յԵրուսաղէմ.
յամին եւթներորդի Արտաշիսի թագա-
8 ւորի, [6]Ելին յԵրուսաղէմ յամսեանն հին-
գերորդի, որ էր ամ եւթներորդ թա-
9 գաւորին. [7]Եւ յամսաամտին հինգերորդ
ամսեանն ելին Եզրա յԵրուսաղէմ. վասն
զի ձեռն [2]Տեառն Աստուծոյ բարութեամբ
10 էր [8]ընդ նոսա։ Եւ եդ Եզրա ի սրտի իւ-
րում" խնդրել զօրէնսն Տեառն, եւ [9]գրել
զնա եւ ուսուցանել Իսրայելի զհրամանս
եւ զդատաստանս։
11 Եւ այս են իրք հրամանի զոր ետ Ար-
տաշէս թագաւոր Եզրի քահանայի եւ
գրչի գրոց բանի օրինացն Տեառն եւ
12 հրամանաց նորա ի վերայ Իսրայելի. Ար-
տաշէս՝ թագաւորաց թագաւոր, [10]Եզրի՝
գրչի օրինացն Տեառն Աստուծոյ երկ-
13 նից. Ամենայն հաստատութեամբ ետու
ես" հրաման ի վերայ ամենեցուն որ են
ընդ թագաւորութեամբ իմով, ժողո-
վրդոցն Իսրայելի եւ քահանայիցն եւ
Ղեւտացւոցն. զի [11]ելցեն ամենեքեան
14 յԵրուսաղէմ ընդ քեզ։ Ցերեսաց թա-
գաւորի եւ եւթն խորհրդակցացն առա-
քեցաւ գիրս այս, այց առնել Հրէիցն եւ
Երուսաղեմացւոցն առաջնորդութեամբ
Եզրի, որոյ են օրէնք Աստուծոյ ի ձե-
15 ռին իւրում։ Եւ հրամայեաց թագաւորն
տալ ի տուն Տեառն արծաթ եւ ոսկի,
հանդերձ խորհրդակցօք իւրովք յԵրու-
սաղէմ, եւ դնել ի տաճարին առաջի
16 Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի. Եւ ամե-
նայն որոյ գտցի արծաթ եւ ոսկի, Հրեայք
որք իցեն պանդուխտք ի Բաբելոն՝ ժո-
ղովուրդք եւ քահանայք, առցեն ընդ

[1] Եբր. որ ուրախութեամբ [2] Եբր. գոլով [3] Եբր. Ասորեստանեայց [4] Եբր. տանն Աս-
տուծոյ, [5] Եբր. ձեռն Տեառն, իւրոյ [6] Եբր.
Եւ ելին [7] Եբր. Քանզի յամսաամտին ամսեանն
առաջնոյ սկիզբն արար ելանել ի Բաբելոնէ. և
[8] Եբր. ընդ նմա։ (10) Քանզի Եզրա պատրաս-
տեաց զսիրտ իւր [9] Եբր. կատարել [10] Աշխ.
Եզրի քահանայի. դպրի կատարելոյ օրինացն Աս
տուծոյ երկնից. ողջոյն հանդերձ։ (13) Ես ետու

[11] Աշխ. ամենեքին որ իւրեանց կամաւ կամե-
ցանելանել յԵրուսաղէմ՝ ելցեն ընդ քեզ. (14)
Առաքիս դու յերեսաց թագաւորին եւ եւթն
խորհրդականացն այց առնել Հրէիցն եւ Երու-
սաղեմացւոց ըստ օրինաց Աստուծոյ քո որ ի
ձեռին քում. (15) Եւ տարցիս զարծաթն
եւ զոսկին զոր թագաւորն եւ խորհրդակիցք
նորա իւրեանց կամօք ետուն ընծայ Աստուծոյ
Իսրայելի որոյ բնակութիւն է յԵրուսաղէմ.
(16) Եւ զամենայն արծաթ եւ զոսկի զոր
գտցես յամենայն երկրին Բաբելացւոց հան-
դերձ կամաւոր ընծայիւք ժողովրդեանն և քա-
հանայից. ընծայ կամաւոր վասն տանն Աստու-
ծոյ ձերոյ որ յԵրուսաղէմ։ (17) Վասն այնորիկ
գնեսցես դու ամենայն փութով արծաթովս
այնուիկ զուարակս եւ խոյս եւ ամիկս հան-
դերձ ընծայիւք նոցա հացի եւ նուիրօք հեղման
եւ մատուսցես զնոսա ի վերայ սեղանոյ տանն
Աստուծոյ ձերոյ որ յԵրուսաղէմ. (18) Եւ որ ինչ
հաճոյ թուեսցի քեզ եւ եղբարց քոց առնել
մնացեալ արծաթովս եւ ոսկւով՝ արարջիք ըստ
հրամանի Աստուծոյ ձերոյ։ (19) Եւ զկահս տուեալ
քեզ ի սպասաւորութիւն տանն Աստուծոյ քո՝
մատուսցես առաջի Աստուծոյ Երուսաղեմի։
(20) Եւ որ ինչ այլ եւս պիտոյ իցէ վասն տանն
Աստուծոյ քո, զոր արժան իցէ քեզ տալ,
տացես ի տանէ գանձուց թագաւորին։ (21)
Եւ ես, Արտաշէս արքայ, ետու հրաման ամե-
նայն գանձաւորաց որ յայնկոյս Գետոյն՝ զի զոր
ինչ Եզրաս քահանայ, դպիր օրինաց Աստու-
ծոյն երկնից խնդրեսցէ ի ձէնջ, տացի փութա-
ջակի. (22) Մինչեւ հարեւր քանքար արծա-
թոյ, եւ հարեւր քոռ ցորենոյ եւ հարեւր մար
գինւոյ եւ հարեւր մար ձիթոյ, եւ աղ ա-
ռանց գրելոյ զչափն թէ իցէ։ (23) Որ ինչ եւ
հրամայեսցի յԱստուծոյն երկնից, արարէք
փութաջակի վասն տանն Աստուծոյ երկնից.
քանզի ընդէ՞ր գայցէ բարկութիւն ի վերայ
թագաւորութեան արքայի եւ որդւոց նորա։

իւրեանս եւ տարցին ի տուն Տեառն յԵ-
17 րուսաղէմ։ Եւ ամենեքեան որք եկեալ
պատրաստեսցեն զայս օրինակ, որպէս
եւ գրեցաք. զուարակս, խոյս, գառինս,
եւ զզոհս եւ զնուէրս իւրեանց, եւ մա-
տուսցեն ի վերայ սեղանոյ Տեառն Աս-
18 տուծոյ իւրեանց յԵրուսաղէմ։ Եւս ա-
ռաւել վասն քո, աւէ, եւ վասն եղ-
բարց քոց արարի բարութիւն, եւ թո-
ղի արծաթ եւ ոսկի. որպէս վայելէ Աս-
19 տուծոյ ձերոյ՝ արարէք։ Եւ զկահ տու-
եալ քեզ ի սպասաւորութիւն տանն
Տեառն, տար ընդ քեզ եւ տար յԵրու-
20 սաղէմ. Եւ զաւելորդսն տացիր ի պա-
21 հեստ գանձու տան թագաւորաց։ Ես
Արտաշէս թագաւոր եւ տուի հրաման ա-
մենայն գանձաւորաց որ իցեն յայն կողմն
Եփրատ գետոյն. զամենայն ինչ որ եւ
խնդրեսցէ ի ձէնջ Եզրա քահանայ եւ
գրիչ օրինացն Տեառն Աստուծոյ երկ-
նից, տայցէք ի տուն Տեառն Աստուծոյ
22 նորա։ Պատրաստ արարէք արծաթ տա-
ղանդս հարեւր, եւ ցորեան՝ քոռս հա-
րեւր, եւ գինի՝ նոյնչափ, եւ ձէթ՝ նոյն-
չափ. եւ մի՛ ոք կացցէ ընդդէմ հրա-
23 մանաց թագաւորի։ Ամենայն ինչ զոր
հրամայեցի ի տուն Տեառն Աստուծոյ
երկնից եւ երկրի՝ այս եղիցի, եւ մի՛ ոք
ձեռնարկեսցէ խափանել ի տանէ Տեառն
Աստուծոյ Իսրայելի. զի մի՛ եղիցի բար-
կութիւն ի Տեառնէ Աստուծոյ ի վերայ
թագաւորութեան իմոյ եւ որդւոյ իմոյ։"
24 Եւ ետու ձեզ գիտել՝ թէ ամենայն որ
իցեն ի քահանայից եւ յՂեւտացւոց եւ
ի սաղմոսերգողաց, ի դռնապանացն եւ
ի Նաթանայացւոցն, եւ որք լիցեն սպա-
սաւորք տանն Աստուծոյ, մի՛ տացեն
հարկս եւ մի՛ ոք իշխեսցէ ծառայեցու-
25 ցանել զնոսա։ [1]Եւ դու, Եզրա, որոյ է
իմաստութիւն Աստուծոյ ի ձեռին քում,
կացո գրիչս եւ դատաւորս զի դատես-
ցեն զամենայն ժողովուրդս որ են յայն
կողմն Գետոյն, եւ ուսուսցեն ամենե-
ցուն որք ոչ գիտիցեն զօրէնս Աստու-
26 ծոյ քո։ Եւ ամենեքեան որք ոչ գիտի-
ցեն, եւ ամենեքեան որք ոչ առնիցեն
ըստ օրինացն Տեառն եւ ըստ օրինաց թա-
գաւորին, մատնեալք լիցին ի դատաս-
տան ըստ գործոց իւրեանց, եթէ ի մահ,
եթէ ի տանջանս", եթէ ի տուգանս եւ
եթէ ի կապանս։
27 Օրհնեալ է Տէր Աստուած հարցն մե-
րոց, որ արկ զայս ի սիրտ թագաւորին,
եւ փառաւորեաց զտունն Տեառն [2]Աստու-
28 ծոյ մերոյ" որ է յԵրուսաղէմ, Եւ արար առ
իս զողորմութիւն, եւ պատուեաց զիս
առաջի թագաւորին եւ խորհրդակցաց
նորա, եւ առաջի ամենայն իշխանաց թա-
գաւորին. եւ ես զօրացայ, վասն զի ձեռն
Տեառն [3]ամենայն բարութեամբ" էր ընդ
իս. ժողովեցի զամենայն իշխանս Իս-
րայելի ելանել ընդ իս։

ԳԼ. Ը

1 Եւ այս են իշխանք հայրապետացն [4]որ
ելանէին ընդ իս ի թագաւորութեանն
Արտաշիսի թագաւորի [5]Բաբելացւոց.
2 Յորդւոցն Փենեէսի՝ Գերսոն, յորդւոցն
Իթամարայ՝ Դանիէլ, յորդւոցն Դաւ-
3 թայ՝ Ատտուս, Յորդւոցն Սեքենեայ՝
յորդւոցն Փարոսայ՝ Զաքարիա, եւ ընդ
4 նմա արք հարեւր յիսուն. Յորդւոցն
Փաաթմովաբ՝ Եղիանա որդի Զարայ, եւ
5 ընդ նմա երկերիւր արանց. Յորդ-
ւոցն [6]Զատուէլի՝ Սեքենիա" որդի Ա-
զիելի, եւ ընդ նմա երեք հարեւր ա-
6 րանց. Յորդւոցն Ադինայ՝ Աբեդ որդի
Յովնաթանայ, եւ ընդ նմա յիսուն ա-
7 րանց. Յորդւոցն Եղամի՝ Իսաիա որդի
Աթալեայ, եւ ընդ նմա եւթանասուն ա-
8 րանց. Յորդւոցն Սափատեայ՝ Զաբադիա
որդի Միքայելի, եւ ընդ նմա [7]ութսուն ա-
9 րանց. Յորդւոցն Յովաբայ՝ Աբ-
դիա որդի Յեքիելի, եւ ընդ նմա երկե-
10 րիւր եւ ութեւտասն արանց. Յորդւոցն
[8]Բաանայ՝ Սեղիմութ որդի Յովսեփու",
եւ ընդ նմա հարեւր վաթսուն արանց.
11 Յորդւոցն Բաբէի՝ Զաքարիա որդի Բա-
բի, եւ ընդ նմա քսան եւ ութ արանց.
12 Յորդւոցն [9]Ազնիկամայ եւ Ազգադայ եւ
Յովնան որդի Սակատանայ", եւ ընդ նմա
13 հարեւր եւ տասն արանց. Յորդւոցն Ա-

[1] Աւմ. Եւ դու, Եզրա. ըստ իմաստութեանն Աստուծոյ քո որ ի ձեռին քում է. կացուցես իշխանս եւ դատաւորս, որ դատեսցին զամենայն ժողովուրդն որ յայնկոյս Գետոյն, զամենայն որ գիտիցէ զօրէնս Աստուծոյ քո, եւ ուսուսջիք զորս ոչն գիտեն. (26) Եւ որ ոչ առնիցէ զօրէնս Աստուծոյ քո եւ զօրէնս արքայի, եղիցի դատաստան ի վերայ նորա վաղվաղակի, եթէ՛ ի մահ եւ եթէ՛ յաքսոր

[2] Ոմնք. դահուկ [3] Ոմնք. Աստուծոյ իմոյ [4] Ոմնք. և ազգահամար նոցա որ [5] Ոմնք. ի Բաբելոնէ [6] Ոմնք. Սեքենեայ [7] Ոմնք. ութսուն [8] Ոմնք. Սեղիմութայ որդի Յովսեփայ [9] Ոմնք. Ազգադայ՝ Յովհանան որդի Ակատանայ

դոնիկամ՝ [1]Էսաքարի. եւ այս են անուանք
նոցա, Եղիփաղաթ, Յէիէլ եւ Սամա,
14 եւ ընդ նմա վաթսուն արանց. Յորդ-
ւոցն Բագուէ՝ Ութայի եւ Զաքութ, եւ
ընդ նմա եւթանասուն արանց:
15 Եւ ժողովեցի զնոսա առ եզր գետոյն
որ գայ [2]յԵւի, եւ առեալ անդ օթեւանս
աւուրս երիս. եւ ի բազմութեան ժո-
ղովրդեանն՝ յորդւոց քահանայիցն եւ
16 յորդւոցն Ղեւեայ ոչ գտի զոք: Եւ ա-
ռաքեցի առ Եղիազար եւ առ Արիէլ եւ
առ Սեմեա, եւ [3]զԱռնաամ եւ զԱրիբ եւ
զԵղնաթան եւ զՆաթան եւ զԶաքարիա
եւ զՄէսողամ եւ զՅովարիբ եւ զՅեղ-
17 մաթամ: Եւ իմացուցեալ ածին զնոսա ա-
ռաջի իշխանացն որ էին ի տեղւոջ գան-
ձաւորացն". եւ եդի բանս ի բերանս նոցա
խօսել ընդ [4]եղբարս իւրեանց Նաթա-
նիմ, որ էր ի տեղի գանձաւորացն զորս
ածին առ մեզ, որք երգէին ի տան Աս-
18 տուծոյ մերոյ: Եւ եկին" առ մեզ, քան-
զի էր ձեռն Տեառն ի բարութիւն ընդ
մեզ, յորդւոյն [5]Ղեւեայ որդւոյ Իսրա-
յելի. եւ զառաջինն եկին առ մեզ որ-
դիք նորա եւ եղբարք նորա ութեւտասն.
19 Եւ Ասեբիա եւ Յեսեա որդի Մերարեայ,
եւ եղբարք նորա եւ որդիք նորա՝ արք
20 քսան. Եւ ի Նաթանայ" զոր ետ Դաւիթ
եւ իշխանքն ի ծառայութիւն Ղեւտաց-
ւոցն [6]եւ ի Նաթանայիմ" երկերիւր եւ
քսան. ամենեքեան ժողովեցան ըստ ա-
նուանս իւրեանց:
21 Եւ քարոզեցաք անդ պահս առ եզր
գետոյն [7]Աւխս, եւ մատուցաք անդ ա-
ղօթս առաջի [8]Տեառն Աստուծոյ մերոյ,
խնդրել ի նմանէ ճանապարհ ուղղութեան
մեզ եւ որդւոց մերոց եւ ամենայնի որ
22 ընդ մեզ. Վասն զի ամաչեցաք խնդրել
ի թագաւորէն [9]հեծեալս՝ ապրեցուցա-
նել զմեզ ի թշնամեացն մերոց ի ճանա-
պարհին. վասն զի ասացաք ցթագաւորն
այսպէս, եթէ Ձեռն [10]Տեառն մերոյ օգնէ
ամենեցուն որ խնդրեն զնա ի բարու-
թիւն. եւ զօրութիւն նորա եւ բար-
կութիւն նորա ի վերայ ամենեցուն ոյք
23 թողուն զնա: Եւ պահեցաք եւ խնդրե-
ցաք յԱստուծոյ մերոյ վասն այսր ամե-
նայնի, եւ լուաւ [11]Տէր:
24 Եւ առաքեցաք" յիշխանացն քահա-
նայից երկոտասան, զՍարաբիա եւ զԱ-
սաբիա, եւ ընդ նոսա յեղբարց նոցա
25 տասն, Եւ կշռեցաք եւ տուաք ցնոսա
զարծաթ եւ զոսկի եւ զսպաս [12]առաջա-
ւորութեան տանն Աստուծոյ մերոյ,
զոր [13]բարձրացոյց զմեզ" թագաւորն եւ
խորհրդակիցք նորա եւ իշխանք նորա
եւ ամենայն Իսրայէլ որ միանգամ էին
26 անդ. Եւ կշռեալ ետու ցնոսա արծաթ տա-
ղանդս՝ վեց հարեւր յիսուն, եւ կահ ար-
ծաթոյ՝ հարեւր, եւ ոսկւոյ՝ տաղանդս
27 հարեւր, Եւ այլ կահ ոսկւոյ՝ քսան [14]եւ
երեք. եւ կահ պղնձոյ սուրբ եւ մաքուր
28 ոսկեզօծ": Եւ ասացի ցնոսա, Եւ դուք
սրբեալք Տեառն [8]Աստուծոյ էք, եւ ա-
մենայն կահ սուրբ է [8]Տեառն, եւ ոսկե-
ղէնք եւ արծաթեղէնք [15]ընտրեալք Տեառն
29 Աստուծոյ հարցն մերոց. Արթուն կա-
ցէք եւ պահեցէք՝ մինչեւ կշռեսջիք
զդոսա առաջի իշխանաց քահանայիցն
եւ Ղեւտացւոցն, եւ իշխանաց հայրա-
պետացն Իսրայելի որ են յԵրուսաղէմ
30 ի խորանս տան Տեառն: Եւ [16]առեալ
քահանայիցն եւ Ղեւտացւոցն" զհամար
ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ զկահս ի տանել
յԵրուսաղէմ ի տուն Աստուծոյ մերոյ:
31 Եւ յարուցեալ չուեցաք ի գետոյն
[17]Էոս որ օր երկոտասան էր ամսոյն ա-
ռաջնոյ, [18]եւ եկեալ հասաք" յԵրուսա-
ղէմ. եւ ձեռն [8]Տեառն Աստուծոյ մե-
րոյ էր ընդ մեզ, եւ փրկեաց զմեզ ի
ձեռաց թշնամեաց մերոց, եւ ի պատե-
32 րազմողաց զճանապարհայն. Եւ եկաք
յԵրուսաղէմ եւ հանգեաք անդ աւուրս
33 երիս: Եւ յաւուրն չորրորդի կշռեալ

[1]Օրին. վերջինքն [2]Օրին. յԱհաւա [3]Օրին. առ Եղնաթան եւ առ Յարիբ եւ առ Եղնաթան եւ առ Նաթան եւ առ Զաքարիա եւ առ Մեսուղամ իշխանս, եւ առ Յովարիբ եւ առ Եղնաթան իմաստունս: (17) Եւ պատուէր տուեալ առաքեցի զնոսա առ Եդդով իշխան որ ի Քասիփիա [4]Օրին. Եդդովայ, ընդ եղբարս նորա Նաթանայիմս ի Քասիփիա՝ ածել առ մեզ պաշտօնեայս վասն տանն Աստուծոյ մերոյ: (18) Եւ ածին [5]Օրին. Մոողեայ, որդւոյ Ղեւեայ, որդւոյ Իսրայելի, այր մի հանճարեղ, այսինքն զՍարաբիա եւ զորդիս նորա եւ զեղբարս նորա ութեւտասն. (19) Նա եւ զԱսաբիա եւ ընդ նմա յորդւոյն Մերարեայ զԵսայի եւ զեղբարս նորա եւ զորդիս նոցա արս քսան. (20) Եւ ի Նաթանայիմեանց [6]Օրին. Նաթանայիմս [7]Օրին. Ահաւայ [8]Օրին. դ—ե

[9]Օրին. զօրս եւ հեծեալս [10]Օրին. Աստուծոյ [11]Օրին. մեզ: (24) Եւ որոշեցի [12]Օրին. ի նուէր [13]Օրին. մատուցին [14]Օրին. իւրաքանչիւր ի հազար դրամոց, եւ անօթս երկուս ի փայլուն պղնձոյ պատուականս իբրեւ զոսկի [15]Օրին. նուէրք [16]Օրին. առին քահանայքն եւ Ղեւտացիքն [17]Օրին. Ահաւայ [18]Օրին. երթայ

տուաք զարծաթ եւ զոսկի եւ զկահ ի
տուն Տեառն Աստուծոյ մերոյ, ի ձեռս
[1]Մարեմովթ որդի Ուրիայ" քահանայի,
եւ որ էր ընդ նմա Եղիազար որդի Փե-
նեէսի, [2]եւ Յովզաբաթ որդի Յեսուայ,
եւ Նովադիա որդի Բանեայ, [3]եւ այլ"
34 Ղեւտացիք. Եւ էր թուով եւ համարով
ամենայն, եւ գրեցաւ ամենայն կշիռ
համարոյն բովանդակ ի ժամանակին
յայնմիկ։
35 Որք եկեալ էին ի գերութենէն որդիք
պանդխտութեան, մատուցին ողջակէզս
[3]Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի, զուարակս
երկոտասան վասն ամենայն Իսրայելի,
խոյս իննսուն եւ վեց, գառինս եւթա-
նասուն եւ եւթն, [4]ամիկս վասն մեղաց
երկոտասան. զայս ամենայն ողջակէզս
36 մատուցին Տեառն [3]Աստուծոյ։ Եւ ետուն
զգիր [6]կարաւոյն, զոր հրամայեալ էր
թագաւորին ցիշխանս կողմանց գետոյն
Եփրատու. եւ փառաւորեցին զժողո-
վուրդն եւ զտաճարն Աստուծոյ"։

Գլ. Թ

1 Եւ ի կատարել այսր ամենայնի՝ մեր-
ձեցան առ իս իշխանքն եւ ասեն, Ոչ
որոշեցան ժողովուրդն Իսրայելի եւ քա-
հանայքն եւ Ղեւտացիքն ի ժողովրդոց
[6]եւ յերկրէ՝ որ են հեռագոյն ինոցանէ."
Քանանացին եւ Քետացին եւ Փերեզա-
ցին եւ Յեբուսացին եւ Ամմոնացին եւ
Մովաբացին եւ Եգիպտացին եւ Ամովր-
2 հացին։ Քանզի առարին կանայս ի դստե-
րաց նոցա, ինքեանք եւ որդիք իւր-
եանց. եւ խառնակեալ պղծեցաւ սերմն
սրբութեան [5]նոցա ընդ ժողովուրդ երկրին
այնորիկ, եւ եղեւ սկիզբն անօրէնու-
3 թեանս այսորիկ [7]յիշխանացն։ Եւ եղեւ
յորժամ լուայ ես զբանս զայսոսիկ, պա-
տառեցի զհանդերձս իմ, եւ փետեցի
զհերս եւ զմօրուս իմ, եւ այնպէս
4 նստէի ի սուգ։ Եւ ժողովեցան առ իս ա-
մենեքեան որք էին երկիւղածք [8]յԱս-
տուծոյ Իսրայելի, որք էին ժողովեալք

[1]Եբր. Մերեմովթայ որդւոյ Ուրիայ [2]Եբր. եւ ընդ նոսա [3]Յեբր. պոխոտ [4]Եբր. նոխազս
[5]Եբր. Թագաւորին ցկուսակալս թագաւորին և ցիշխանս որ յայնկոյս Գետոյն, և նոքա եղեն ձեռնտու ժողովրդեանն և տանն Աստուծոյ [6]Եբր. երկրին, այլ առնեն բառ պղծութեան որպէս [7]Եբր. յիշխանացն և ի վերակացուաց
[8]Եբր. ի բանից Աստուծոյ Իսրայելի վասն յանցանաց գերութեանն

յելիցն պանդխտութեան". եւ ես այն-
պէս նստէի ի սուգ մինչեւ ի ժամ զոհի
5 երեկորին։ Եւ ի զոհել երեկորին՝ յար-
եայ ի տառապանաց իմոց, եւ պատառ-
եալ հանդերձիւք իմովք, խոնարհեալ
կորանայի ի վերայ ծնգաց իմոց. եւ տա-
րածեալ ամբարձեալ զձեռս իմ առ Տէր
6 Աստուած, Եւ ասեմ, Աստուած իմ [9]եւ
Տէր, ամաչեմք եւ զարհուրիմք ի քէն.
բարձրացո, Տէր Աստուած իմ," զերեսս
իմ առ քեզ. վասն զի անօրէնութիւնք
մեր բազմացան ի վերայ գլխոց մերոց,
եւ մեղք մեր մեծացան եւ բարձրացան
7 մինչեւ յերկինս։ Յամաց եւ ի ժամա-
նակաց հարցն մերոց, եմք մեք ի մեղս
մեծամեծս մինչեւ ցայսօր. եւ վասն մե-
ղաց մերոց մատնեցեր զմեզ եւ զթա-
գաւորս մեր եւ [10]զորդիս մեր ի ձեռս
թագաւորացն հեթանոսաց, ի սուր եւ
ի գերութիւն եւ ի յափշտակութիւն,
եւ յամօթ երեսաց մերոց եղեաք մին-
8 չեւ յօրս յայս։ Եւ [11]այժմ գթութիւնք
քո եղեն ի վերայ մեր, Տէր Աստուած
մեր, եւ շնորհեցեր մեզ փրկութիւն,
եւ հաստատեցեր զմեզ ի տեղի սրբու-
թեան քո, եւ լուսաւորեցեր զաչս մեր
այսօր, Տէր Աստուած մեր. եւ ետուր
մեզ կենդանութիւն փոքր ի շատէ ի
9 ծառայութեանն մերում։ Վասն զի ծա-
ռայ եղաք, եւ ի ծառայութեանն մե-
րում ոչ թողեր զմեզ, Տէր Աստուած
մեր. եւ խոնարհեցան առ մեզ ողոր-
մութիւնք քո առաջի թագաւորին Պար-
սից՝ տալ զմեզ ի կենդանութիւն,
եւ բարձրացուցանել զտուն Աստուծոյ
մերոյ, կանգնել եւ շինել զանապատս
զայս, եւ արկանել ցանգ եւ պարիսպ
ամրութեան Յուդայ եւ Երուսաղեմի։
10 Եւ արդ՝ զի՞նչ տացուք պատասխանի
առաջի քո, [12]Տէր, վասն այսր ամե-
նայնի. քանզի անցաք զօրինօք քովք,
11 Տէր, Եւ զհրամանօք զոր ետուր ի ձեռն
ծառայից քոց մարգարէից, ասելով այս-
պէս եթէ, Երկիրն յոր մտանելոց ես
ժառանգել զնա, է երկիր պղծեալ ի
պղծութեանց ազգաց երկրին այնորիկ,
եւ աղտեղութեամբք իւրեանց լցին
12 զնա[13]։ Եւ արդ մի՛ առնուցուք ի դստե-

[9]Եբր. ամաչեմ եւ ոչ իշխեմ ամբառնալ [10]Եբր. զքահանայս [11]Եբր. այժմ սակաւ ինչ ժամանակ [12]Եբր.՝ Աստուած մեր [13]Եբր. յայնե-ցին յաւէտ, ծայրէ ի ծայր

բաց նոցա կանայս որդւոց քոց, եւ
զդստերս քո մի՛ տացես կանայս որդւոց
նոցա, եւ մի՛ խնդրեսցես [1]առնել խա-
ղաղութիւն ընդ նոսա զամենայն ժա-
մանակս. եւ եղիջիր դու զօրաւոր ու-
տել զբարութիւն երկրին, եւ ժառան-
գեսցեն որդիք քո զերկիրն զայն յաւի-
13 տեանս ժամանակաց։ Եւ որ ինչ միան-
գամ անցք անցին ընդ մեզ՝ վասն գոր-
ծոց մերոց եւ չարութեան մեղաց մե-
րոց. այլ դու, Տէր, բազում անգամ
թողեր զմեղս մեր, եւ ետուր մեզ այս-
14 պիսի զաւակ եւ արմատ։ Եւ մեք դարձ-
եալ խոտորեցաք՝ անցեալ զօրինօք քովք,
եւ խառնակեցաք ընդ աղտեղութիւնս
հեթանոսաց երկրին. եւ ոչ բարկացար
մեզ ի կորուսանել զմեզ մինչեւ ցայս
վայր՝ եթէ ոչ մնայցէ արմատ եւ զաւակ
15 եւ անուն մեր։ Տէր, Աստուած Իսրա-
յէլի, դու արդար եւ ճշմարիտ ես, որ
ոչ սպառեցեր զզաւակ մեր, այլ մնաց
մեր արմատ եւ զաւակ մինչեւ ցայսօր.
եւ արդ ահաւասիկ եմք այսօր առաջի
քո յանօրէնութիւնս մեր, եւ ոչ եւս
կարեմք ամբառնալ զգլուխ մեր եւ կալ
առաջի երեսաց քոց. զի բազմացան ա-
նօրէնութիւնք մեր եւ չարիք առաւել
քան զգլուխս մեր"։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ յորժամ եկաց Եզրաս յաղօթս հան-
դերձ խոստովանութեամբքս այսոքիւք
եւ ողբովք մեծամեծօք՝ անկեալ էր ի
վերայ երեսաց երկրի [2]առաջի Տեառն".
ժողովեցան առ նա [3]ամենայն որ էին
յԵրուսաղէմ" ժողովուրդ բազում, արք
եւ կանայք, երիտասարդք եւ կուսանք,
եւ ողբայր ժողովուրդն, եւ համբարձին
2 զձայնս լալոյ իւրեանց։ Եւ պատաս-
խանի ետ [4]Յեքոնիա որդի Եղեայ որդ-
ւոյն" Եղամայ, եւ սաէ ցԵզրա, Մեք
մեղաք առ Տէր Աստուած մեր, եւ ա-
բարաք զկանայս այլազգեաց երկրիս
այսորիկ. եւ այժմ [5]են անօրէնութիւնք
3 այսօր ի մէջ Իսրայելի"։ Եւ արդ ուխ-
տեսցուք ուխտս առաջի Տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ հանել զամենայն կանայս
այլազգիս եւ զզաւակս որ [6]ի նոցանէ.
եւ արդ որպէս կամիս արի եւ կեցո
զոսա օրինօքն Տեառն Աստուծոյ եւ
4 որպէս պատուիրանք հրամայեն. Արի
եւ լուիցուք ի բերանոյ քումմէ". եւ
մեք ընդ քեզ. զօրացիր եւ արա [7]որպէս
եւ հրամայեալ է ի Տեառնէ Աստուծոյ"։
5 Եւ յարուցեալ Եզրայ երդմնեցոյց զիշ-
խանս ցեղից քահանայից եւ Ղեւտաց-
ւոց եւ զամենայն Իսրայէլ առնել ըստ
6 այսմ օրինակի երդման։ Եւ յարուցեալ
Եզրայ յերեսաց տանն Աստուծոյ, երթ-
եալ ի տուն գանձին առ Յոհանան որդի
Եղիսուբայ՝ հաց ոչ եկեր եւ ջուր ոչ
արբ, [8]եւ ողբացեալ ի վերայ անօրէնու-
թեանն եւ մեծամեծաց մեղաց բազմու-
7 թեանն"։ Եւ քարոզ կարդային ի Հրէ-
8 աստանի եւ [9]յԵրուսաղէմ. Ամենայն ոք՝
որ ոչ եկեսցէ յԵրուսաղէմ մինչեւ յերիս
աւուրս [10]յիշխանաց եւ ի ծերոցն", ե-
ղիցի նզովեալ ամենայն ստացուածնո-
րա, եւ ինքն ի բաց եղիցի յեկեղեցւոյ
9 [11]ժողովրդոցն Իսրայելի"։ Եւ ժողովեցան
ամենայն արք Յուդայ եւ Բենիամենի
յԵրուսաղէմ յերիս աւուրս, յիններորդ
ամսեանն որ օր քսան էր ամսոյն. եւ
նստան ամենայն ժողովուրդն ի հրա-
պարակի տանն Տեառն. եւ [12]էին զար-
հուրեալք ի բանից նորա եւ ի ցրտութենէ
10 ձմերայնոյն։ Եւ յարուցեալ Եզրայ" սաէ

[1]Եբր. զխաղաղութիւն նոցա եւ մի՛ զբարութիւն նոցա յաւիտեան. զի եղիցես դու զօրաւոր եւ կերիցես զբարութիւն երկրին, եւ թողցես զայն ի ժառանգութիւն որդւոց քոց յաւիտեան։ (13) Եւ յետ ամենայն անցից որ անցին ընդ մեզ վասն գործոց մերոց չարաց եւ վասն մեծ ոց յանցուածոց մերոց, տեսեալ զի դու, Աստուած մեր, ոչ պատժեցեր զմեզ ըստ չափոյ մեղաց մերոց, այլ ետուր մեզ այսպէս մնացորդ։ (14) Միթէ արժա՞ն էր մեզ դարձեալ անցանել զօրինօք քովք եւ առնել խնամութիւնս ընդ ազգաց այսոցիկ գարշելեաց. եւ ո՞չ բարկացիս մեզ եւ սպառեսցես զմեզ մինչեւ չմնալոյ ի մէնջ մնացորդ եւ փրկեալ։ (15) Ով Տէր, Աստուած Իսրայէլի, դու արդար ես, զի թողաք մնացորդ որ ապրեցաւ, որպէս յաւուր յայսմիկ. ահա կամք առաջի քո յանօրէնութիւնս մեր. քանզի ոչ ոք կարէ կալ առաջի քո վասն այսորիկ [2]Եբր. առաջի տանն Աստուծոյ [3]Եբր. յԻսրայէլէ

[4]Եբր. Սեքենիա որդի Եղեայ յորդւոցն [5]Եբր. գոյ ակնկալութիւն վասն Իսրայէլի յաղագս այսորիկ [6]Եբր. ի նոցանէ ըստ խորհրդոյ տեառն. եւ որոց երկնչին ի հրամանաց Աստուծոյ մերոյ. եւ եղիցի այս ըստ օրինաց. (4) Արի, զի քեզ անկ են իրքն [7]Եբր. դործեա [8]Եբր. զի ունէր սուգ վասն անօրէնութեան գերութեանն [9]Եբր. յԵրուսաղէմ ամենայն որդւոցն գերութեան ժողովել յԵրուսաղէմ [10]Եբր. ըստ հրամանի իշխանացն եւ ծերոց [11]Եբր. գերութեանն [12]Եբր. դողային վասն բանին այնորիկ և վասն անձրեւացն։ (10) Եւ յարուցեալ Եզրայ քահանայի

ցնոսս, Դուք [1]էք որ״ մեղայք, եւ ա-
րարէք կանայս զդստերս այլազգեաց, եւ
յաւելիք զմեղս եւ զանօրէնութիւնս ի
11 վերայ Իսրայելի։ Եւ արդ տուք զօրհ-
նութիւն Տեառն Աստուծոյ հարցն ձե-
րոց, եւ արարէք զհաճոյսն առաջի նո-
րա. եւ զատեալ որոշեցայք յամենայն
հեթանոսաց երկրի եւ ի կանանց այլ-
ազգեաց զորս արարէք։
12 Եւ պատասխանի ետուն ամենայն ե-
կեղեցին եւ [2]ասեն, Մեծ է բանս այս
13 զոր ասես դու ի վերայ մեր. Վասն զի״
ժողովուրդ բազումք եմք, եւ ժամա-
նակս ձմեռն է. եւ ոչ կարեմք կալ ար-
տաքոյ, եւ գործդ ոչ է զմի օր կամ
զերկու, վասն զի սաստիկ մեղաք յիրս
14 յայս։ Կացցեն [3]իշխանք յամենայն տե-
ղիս եւ ի քաղաքս, եւ״ որոց իցէ ա-
րարեալ կանայս [4]յայլազգեաց՝ եկեսցեն
ի ժամանակին զոր ծերքն եւ հայրա-
պետքն կարգեսցեն ի քաղաքս քաղաքս,
եւ զատեալ քաւեսցեն զմեղս զայս ի
մէնջ, եւ դարձուսցեն զբարկութիւն״
Աստուծոյ ի մէնջ որ վասն բանիս այ-
16 սորիկ։ [5]Եւ արարին״ այսպէս որ ելեալ
էին ի գերութենէն. եւ [6]ընտրեաց Եզրաս
արս իշխանս ի հայրապետաց տանն իւ-
րոյ՝ զարս անուանիս. եւ չրջեցան״ յամ-
սամտի տասներորդ [7]ամսոյն՝ եւ վճա-
17 րեցին. Եւ որոշեցին զամենայն արս״
որք ունէին զկանայս յայլազգեացն մին-
չեւ ի մուտ ամսոյն առաջնոյ։
18 Եւ գտան յորդւոց քահանայիցն որք
ունէին զկանայս յայլազգեացն, յորդ-
ւոցն Յեսովայ Յովսեդեկեանց եւ [8]եղ-
բօր նորա Մանասէի եւ Եղիազարու,
19 Յարիբ եւ Գադալիա. Եւ սկսան״ հա-
նել զկանայս այլազգեացն յինքեանց,
եւ մատուցին իւրաքանչիւր [9]խոյս վասն
թողութեան մեղացն անգիտութեան։
20 Եւ յորդւոցն Եմրա״ Մասիաս, Եղիա,
22 Սամայիա եւ Յեքիէլ եւ Ոզիա. Եւ յորդ-
ւոցն Փասուր՝ Եղիանաս, Մասիէլ, Մի-
սայէլ, Նաթանայէլ, Յովզաբաթ եւ Եղա-
23 սա. Եւ յորդւոցն Ղեւտացւոց՝ Յեւզաբաթ,
Սամութ, Կովղիա՝ այս է Կովղիտաս, եւ
Ափեթիաս եւ Յուդաս եւ Եղիազար.
24 Եւ ի սաղմոսերգացն՝ Եղիսափ, եւ ի
դռնապանացն՝ Կողէմ, Էտէղէս եւ Ուրի։
25 Եւ յԻսրայելէ, յորդւոյն Փարասայ՝ Հռա-
մայիա, Յազիա, Մեղքիա, Էակիմ, Եղի-
26 ազար, Ասաբիա, Նիբանիա. Եւ յորդ-
ւոցն Եզամ՝ Մատթանիա, Զաքարիա,
27 Յաւէլ, Աբդիա, Երիմովթ եւ Եղիա. Եւ
յորդւոցն Զաթուայ՝ Եղիոնէ, Եղիասաբ,
Մատթանա, Յարմոթ, Զաբադ, Ազիա.
28 Եւ յորդւոցն Բաբէի՝ Յոհանան, Անանիա
29 եւ Զաբու եւ Աթաղի. Եւ յորդւոցն Բանի՝
Մոսողամ, Մաղաք, Ադայիաս, Յասուբ,
30 Սաադ եւ Հռեմովթ։ Եւ յորդւոցն Փաաթ-
մովաբ՝ Ադնէ, Քաղէլ, Բանեա, Մասեա,
Մատթա, Բեսեէլ, Բանուի, Մանասէ.
31 Եւ յորդւոցն Իրամ՝ Եղիեզի, Եսիա,
Մեղքիա, Սամեաս, Սիմէոն, Բենիա-
32 մին, Մաղուք, Սամարիա. Եւ յորդ-
33 ւոցն Ասէմ՝ Մատթանիա, Մատաթիա,
Զաբաթ, Եղիփաղէտ, Յերեմի, Մանասէ,
34 Սամէի. Եւ յորդւոցն Բանի՝ Մովադիա,
35 Ամրամ, Ուէլ, Բանեա, Բադայիա, Քե-
36 դիա, Ուանիա, Մարիմովթ, Եղիասիբ,
37 Մաթանիա, Մաթանա. Եւ [10]արարին որ-
38 դիքն Բանի եւ որդիքն״ Սեմէի, Սեղե-
39 միաս, Նաթան, Ադայիաս, Մաքնա,
40 Գայադու, Սէսէ, Արու, Եզրիէլ, Սա-
ղամիաս, Սամարիաս, Սեղում, Ամա-
41 րիաս, Յովսէփ. Յորդւոցն Աբուրէ՝ Յէ-
42 ուէլ, Մատաթիաս, Զաբաթ, Զեբին-
43 նաս, Յադայի, Յաղէ, Յովեդ, Բա-
44 նեա։ Այսք էին ամենեքեան որ ու-
նէին զկանայս յայլազգեացն, եւ ծնան
ի նոցանէ ուստերք եւ դստերք։

[1] Եբր. դաւաճան [2] Եբր. ասեն ի ձայն մեծ. Այսպէս ըստ բանի քում որ առ մեզ՝ եղիցի. (13) Այլ [3] Եբր. իշխանք մեր վասն ամենայն ժողովրդեանն, եւ ամենեքին [4] Եբր. յայլազգեաց ի քաղաքս մեր՝ եկեսցեն ի ժամանակին զոր կարգեսցեն, եւ ծերքն և դատաւորք որ ի քաղաքս քաղաքս եղիցին ընդ նոսա, մինչեւ դարձցի բարկութիւնն [5] Եբր. (15) Այպս Յովնաթան որդի Ասայելի, եւ Յազիա որդի Թիկուայ կարգեցան ի վերայ այսորիկ, եւ Մեսուղամ եւ Սաբեթա Ղեւտացիք օգնեցին նոցա։ (16) Եւ արարին [6] Եբր. ընտրեցան Եզրաս քահանայ եւ արք յիշխանաց հայրապետաց ըստ տոհմից իւրեանց, եւ ամենքին յանուանէ, եւ նստան [7] Եբր. ամսոյն քննել զիրսն. (17) Եւ վճարեցին զգործս արանցն [8] Եբր. յեղբարց նորա Մաասիա, Եղիազար, Յարիբ եւ Գոթողիա։ (19) Եւ խոստացան

[9] Եբր. խոյս ի հօտից վասն մեղաց, զի էին յանցուցեալք։ (20) Եւ յորդւոցն Եմերի՝ Անանի եւ Զաբադիա. (21) Եւ յորդւոցն Հարիմայ՝ [10] Եբր. Յասաու (38) Բանի, Բանուի,

ԳԻՐՔ ՆԷԵՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԱՆՔ Նէեմեայ որդւոյ Աքաղիայ։
Եւ եղեւ յամսեանն Քասղեւ յամի
քսաներորդի Արտաշիսի արքայի, ես
էի [1]ի Շաւշ ի մայր քաղաքացն արիրայ.
2 Եւ եկն առ իս՝ յեղբարցն իմոց, Նա
եւ արք Յուդայ, եւ հարցի զնոսա վասն
փրկելոցն որք ապրեցան եւ ելին ի գե-
3 րութենէն եւ վասն Երուսաղեմի։ Եւ
ասեն ցիս, Զերծեալքն ի գերութենէն
են անդէն յաշխարհին իւրեանց ի մեծ
նեղութեան եւ ի նախատինս. եւ պա-
րիսպքն Երուսաղեմի կան նոյնպէս քակ-
եալ եւ աւերեալ, եւ դրունք նորա
հրկիզեալ հրով։
4 Եւ եղեւ յորժամ լուայ ես զբանս զայս,
նստայ եւ լայի եւ սուգ առի զաւուրս
եւ պահեցի պահս, եւ կացի յաղօթս ա-
5 ռաջի [2]Տեառն Աստուծոյ երկնից, Եւ
ասեմ, Տէր, Աստուած երկնի [3]եւ երկ-
րի, որ զօրաւորդ ես եւ՝ մեծ եւ ա-
հարկու, պահես զուխտ եւ զողորմու-
թիւնս ոյք սիրեն զքեզ, եւ ոյք առնեն
6 զօրէնս քո, Եղիցին ականջք քո ի լսել
եւ աչք քո ի տեսանել. եւ արդ լուր եւ
տես զաղօթս ծառայի քո զոր ես [4]այ-
սօր մատուցանեմ առաջի քո, վասն
որդւոցն Իսրայելի ծառայից քոց, [5]որք
մատնեցաք ի նեղութիւն վասն մեղաց
մերոց զոր մեղաքն. ես՝ եւ տուն հօր
7 իմոյ մեղաք։ Վասն զի յանցանելով
յանցեաք, եւ ոչ պահեցաք զօրէնս եւ
զհրամանս եւ զդատաստանս քո զոր
պատուիրեցեր մեզ ի ձեռն ծառային քո
8 Մովսիսի։ Յիշեա, Տէր, զբանն քո զոր
պատուիրեցեր ծառային քո Մովսիսի եւ
ասացեր, Եթէ դուք ոչ պահեսջիք զօ-
րէնս իմ, եւ ես ցրուեցից զձեզ ընդ
9 հեթանոսս. Եւ եթէ դարձջիք եւ պա-
հիցէք զօրէնս իմ եւ արասջիք զնոսա,
եւ եթէ իցէք ցրուեալք մինչեւ ի ծագս
[6]երկրի, եւ անտի ժողովեցից եւ ածից
զձեզ ի տեղին զոր [7]ընտրեցից եւ յո-
10 րում բնակէ անուն իմ ի նմա՝։ Եւ արդ
սոքա ծառայք քո եւ ժողովուրդք զորս
փրկեցեր զօրութեամբ քով մեծաւ եւ
11 բարձր բազկաւ։ [8]Մի՛ թողուր ի ձեռաց.
այլ՝ եղիցին ականջք քո հայել յաղօթս
ծառայից քոց, եւ անսալ խնդրուածոց
որոց երկնչին յանուանէ քումմէ. եւ
յաջողեա զխնդրուածս ծառայի քո այ-
սօր, եւ տուր ինձ գտանել գթութիւնս
առաջի առնս այսորիկ։ Եւ ես էի տա-
կառապետ թագաւորին։

ԳԼ. Բ

1 Եւ եղեւ յամսեանն Նիսան ի քսանե-
րորդ ամի Արտաշիսի արքայի, [9]եւ
խնդրեաց յինէն գինի՝. եւ առեալ զգի-
նին ետու թագաւորին, եւ [10]էր թա-
2 գաւորն միայն։ Եւ յորժամ արբ զգինին,
ասէ ցիս՝, Ընդէ՞ր տրտում եւ տխուր
են երեսք քո. եւ [11]ոչ ինչ են այսմ
պատճառք, եթէ ոչ չարութիւն՝ սրտի
3 քո. եւ ես երկեայ յոյժ։ Եւ ասեմ ցթա-
գաւորն, Արքայ, դու յաւիտեան կեաց.
ընդէ՞ր ոչ տրտում եւ տխուր լինիցին ե-
րեսք իմ. վասն զի [12]քաղաքն եւ տուն
հօր իմոյ՝ անապատ է, եւ դրունքն ա-
4 պականեալ ի հրոյ։ Եւ ասէ ցիս թագա-
ւորն, [13]Վասն որո՞յ իրաց խնդրես դու
զայս՝։ Եւ կացեալ իմ յաղօթս [14]եւ ամ-

---

[1] Օրին. ի բերդաքաղաքին Շաւշ. (2) Եւ եկն Անանի, մին [2] Օրին. [illegible] [3] Օրին. որ ես Աստուած [4] Օրին. այսօր զցայգ եւ զցերեկ [5] Օրին. խոստովանեալ զմեղս որդւոցն Իսրայելի զոր մեղաք քեզ. քանզի ես

[6] Օրին. երկնից [7] Օրին. ընտրեցի բնակեցուցանել զանուն իմ անդ [8] Օրին. Ո՜հ, Տէր, [9] Օրին. կայր առաջի նորա գինի [10] Օրին. իմ չէր երեւեալ առաջի նորա տրտում։ (2) Եւ ասէ ցիս թագաւորն [11] Օրին. դու չես հիւանդ, եթէ ոչ տխրութիւն [12] Օրին. քաղաքն որ է տեղի գերեզմանաց հարց իմոց [13] Օրին. Զի՞նչ խնդրես դու վասն իրացս այսոցիկ [14] Օրին. առ-

բարձեալ զմիտս իմ առ Տէր՝ Աստուած
5 երկնից, Ասեմ ցթագաւորն, [1]Եղիցի ի
վերայ թագաւորութեանդ քում բարու-
թիւն՝, եւ եթէ եգիտ ծառայ քո շնորհս
առաջի երեսաց քոց, [2]եւ կամիս՝ յղեա
զիս ի Հրէաստան [3]ի քաղաք յիշատա-
կարանաց՝ հարցն իմոց, եւ ես [2]բանիւ
6 հրամանի քո՝ շինեցից զնա։ Եւ ասէ
ցիս թագաւորն, եւ [4]հարճ նորա՝ որ
նստէր առ նմա, Ցո՞րժամ ժամանես
դու, եւ կամ ե՞րբ դարձցիս. եւ [5]արար
առ իս բարութիւն թագաւորն եւ ար-
ձակեաց՝ զիս. եւ ես կալայ առ նմա
7 ժամանակ։ Եւ ասացի ցթագաւորն, Եթէ
գտի շնորհս առաջի քո, տուր ինձ
թուղթս առ իշխանս կողմանց Գետոյն,
եւ տարցին զիս մինչեւ երթայց ի Հրէ-
8 աստան, Եւ թուղթ մի առ Ասափ, որ
է պահապան դրախտին արքունի. զի
տացէ ինձ փայտս ի կազմած [6]դրանցն
եւ պարսպաց քաղաքին, եւ տանն յոր
ես մտից անդր։ Եւ ետ ինձ թագաւորն.
վասն զի ձեռն Աստուծոյ իմոյ էր ընդ
իս բարութեամբ։
9 Եւ եկի առ իշխանս [7]Գետոյն, եւ ե-
տու առ նոսա զթուղթս թագաւորին.
եւ առաքեաց ընդ իս թագաւորն ա-
10 ռաջնորդս զօրաւորս եւ ձիս։ Եւ լուաւ
Սանաբաղատ [8]իշխան, եւ Տուբիա ծա-
ռայ [9]Ամոնի, եւ չար թուեցաւ առաջի
[10]նոցա. վասն զի խնդրեցի արս ի բա-
11 րութիւնս եւ ի պէտս՝ Իսրայելի։ Եւ
եկի յԵրուսաղէմ, եւ եղէ անդ աւուրս
երիս։
12 Եւ յարեայ ի գիշերի ես եւ սակաւ
արք ընդ իս. եւ ոչ պատմեցի արանցն,
եթէ զի՞նչ Աստուած արկ ի սիրտ իմ
առնել [11]վասն Իսրայելի՝. եւ գրաստ ոչ
էր ընդ իս, բայց միայն գրաստն յորոյ
13 վերայ նստէի ես։ Եւ ելի ես ընդ դուռն
[12]հեղեղատին, եւ առ բերանով երկրի
թզենւոյն՝ եւ մինչեւ ի դուռն Աղբերցն.
եւ ճնշէի ի նեղութենէ անցին առ
պարսպաւն Երուսաղեմի, զոր էին նոցա
որբեալ, եւ դրունք նորա ապականեալ
14 էին ի հրոյ՝։ Եւ անցի ընդ դուռն Աղ-
բերն առ Ջրբղխօք թագաւորին. եւ ոչ
էր անդ տեղի գրաստու իմոյ անցանել
15 ընդ նա հեծեալ։ Եւ ելանէի ի վեր [7]ի
պարիսպն առ հեղեղատաւն գիշերի,
եւ [13]ի նեղութենէն էի ճնշեալ ի պա-
16 րսպէն, եւ էի առ դրանն՝ Ձորոյն։ Եւ
դարձայ, եւ ոչ գիտացին պահապանքն
եթէ զի՞նչ էի երթեալ եւ կամ զի՞նչ առ-
նէի, եւ Հրէիցն եւ քահանայիցն եւ
պատուականացն եւ զօրագլխաց եւ այ-
լոցն որք վճարէին զիրս գործոյն՝ մին-
չեւ [14]ցայն վայր ոչ պատմեալ էր նոցա՝։
17 Եւ ասացի ցնոսա, Դուք տեսէք զչա-
րիսս յորում եմք այժմ, եւ զիարդ Ե-
րուսաղէմ անապատ է եւ դրունք սորա
հրկէզ. եկայք եւ շինեսցուք զպարիսպս
Երուսաղեմի, եւ ոչ եւս եղիցուք ի նա-
18 խատինս։ Եւ պատմեցի նոցա զձեռն
Տեառն որ էր ընդ իս բարութեամբ,
եւ զբանս թագաւորին զոր ասաց ցիս.
եւ [15]ասեմ ցնոսա՝, Արդ եկայք յարի-
ցուք եւ շինեսցուք. եւ զօրացան ձեռք
նոցա ի բարութիւն։
19 Եւ լուաւ [16]Սանաբաղատ եւ Տուբիա
ծառայ [17]Ամոնի եւ Գեսամ Արաբացի,
եւ ծաղր առնէին զմեզ. եւ եկին առ
մեզ եւ ասեն ցմեզ, Զի՞նչ էն իրքդ այդ
զոր դուքդ առնէք, եւ կամի՞ք դուք ի
20 թագաւորէն ապստամբել։ Եւ ետու պա-
տասխանի նոցա եւ ասեմ, Աստուած
երկնից [18]եւ երկրի յաջողեաց՝ մեզ, եւ
մեք ծառայք նորա [19]եմք սուրբք, եւ
շինեմք զքաղաքս՝, եւ ձեզ ոչ գոյ բա-
ժին եւ յիշատակ եւ [20]արդարութիւն յԵ-
րուսաղէմ։

Գլ. Գ

1 Եւ յարեաւ Եղիասիբ քահանայ մեծ եւ
եղբարք նորա քահանայք, եւ շինեցին
զդուռն [21]Աւազանաց Ջրմղին՝, եւ սրբե-
ցին զնա եւ կանգնեցին զդրունս նորա,
եւ [22]կանգնեցին զնա մինչեւ՝ յաշտա-

---

[1]Եբր. Եթէ հաճոյ թուեցի արքայի, [2]Եբր. [illegible] [3]Եբր. ի քաղաքն գերեզմանաց [4]Եբր. դշխոյն [5]Եբր. հաճոյ թուեցաւ արքայի յղել [6]Եբր. դրանց ապարանից տանն [7]Եբր. որ յայնկոյս Գետոյն [8]Եբր. Որոնացի [9]Եբր. Ամմոնացի [10]Եբր. նոցա յոյժ, զի եկն այր որ խնդրէր բարութիւն որդւոցն [11]Եբր. վասն Երուսաղէմի [12]Եբր. հեղեղատին գիշերայն առ աղբերբ Վիշապին մինչեւ ի դուռն Աղբեւացն, եւ դիտէի զպարիսպն Երուսաղեմի կործանեալս եւ զդրունսն այրեալս ի հրոյ

[13]Եբր. տեսի զպարիսպն. եւ դարձեալ մտի ընդ դուռն [14]Եբր. ցայժմ չասացի ինչ [15]Եբր. ասեն նոքա [16]Եբր. Սանաբաղատ Որոնացի [17]Եբր. Ամմոնացի [18]Եբր. յաջողեսցէ [19]Եբր. յարիցուք եւ շինեսցուք [20]Եբր. իրաւունք [21]Եբր. Ոչխարաց [22]Եբր. սրբեցին զնա մինչեւ յաշտարակն Մէայ, մինչեւ

2 րակն Անամայելի, [1]Ի ձեռն որդւոց ա-
րանց Երիքովի, եւ ի ձեռն որդւոց Զա-
3 քուր, որդւոցն Ամարի։ Եւ զդուռնն
Նեքտիւրբան շինեցին որդիքն Ասանայ",
եւ նոքա յարդարեալ կազմեցին զնա,
4 եւ զփականս եւ զնիգս նորա. [2]Եւ ի
ձեռանէ նոցա ունէին Մոսողամ որդի
Բարաքի որդի Մասիզերէլ. եւ ի ձեռանէ
նոցա ունէին Սադովկ որդի Բաանայ.
5 Եւ ի ձեռանէ նոցա ունէին Թեկուեմա-
ցորեմ. եւ ոչ արկին զպարանոցս ի ծա-
6 ռայութիւն նոցա։ Եւ զդուռնն հին ու-
նէին Յուդայ որդիք, Փասեկ" եւ Մե-
սողամ՝ որդի Բասոդեայ. եւ սոքա կազ-
մեցին զնա, եւ կանգնեցին զդրունս նո-
8 րա եւ զդռնափակս եւ [3]զնիգս։ Եւ զհետ
նոցա ի կարգին կալաւ Անանիա որդի
Հռոսէկէիմ եւ եթող Երուսաղեմացւոցն
9 մինչեւ ի պարիսպն հրապարակաց։ Եւ
զհետ նոցա կալաւ Հռափիա իշխան կող-
10 մանց տեղեացն Երուսաղեմի. Եւ ի ձե-
ռանէ նորա կալաւ Յերադիա որդի Յե-
րումաք, եւ ի կողմանէ տանն իւրոյ. եւ
ի ձեռանէ նորա կալաւ Ատտուս որդի
11 Սաբանեայ։ Եւ երկրորդ կալաւ" Եղքի-
աս որդի Երամ, եւ Ասուբ որդի Փա-
ադմովաբ, մինչեւ յաշտարակն Թանու-
12 րիմ. Եւ [4]ի ձեռանէ նորա կալաւ" Սա-
ղում որդի Ալոհեմ՝ իշխան կիսոյ կող-
մանն Երուսաղեմի, ինքն եւ դստերք
13 իւր։ Եւ զդուռն Ձորոյն [5]կալաւ Անու,
եւ որք բնակեալ էին Զանու. նոքա շի-
նեցին զնա, եւ կանգնեցին զդրունս
նորա եւ զդռնափակս եւ զնիգս. եւ հա-
զար կանգուն շինեցին ի պարսպէն մինչ
14 ի դուռն Մոխրոցին։ Եւ զդուռն Մոխ-
րոցին կալաւ Մեղքիա որդի Հռեքաբ՝
իշխան տեղեացն Բեթաքարմայ, [6]ինքն
եւ տեղիք իւր. եւ յարկին զնա եւ
կանգնեցին" զդրունս եւ զփակս եւ
15 զնիգս նորա։ [7]Եւ զպարիսպ Ջրբուղխ
աղբերն կալաւ Ազիոն՝ իշխան" թագա-
ւորին, մինչեւ յաստիճանսն որ իջանէ
16 ի քաղաքէն Դաւթի։ Եւ զհետ նորա
[8]կալաւ Նէեմաս որդի Ազբուք՝ իշխան
կողմանն Բեթսուր մինչեւ ի պարտէզ
տեղեացն Դաւթի, մինչեւ ի ջրբուղխան
կազմնլոյ", եւ մինչեւ ցԲեթագաբարին.
17 Եւ զհետ նորա կալան Ղեւտացիքն,
Հռայում որդի Բանեայ. [9]եւ ի ձեռանէ
նոցա կալաւ Ասաբիա՝ իշխան կողմանցն
18 Կէիլայ". Եւ զհետ նորա կալան եղբարք
նորա, Բենայի որդի Ադադ՝ իշխան
19 [10]կողմանցն Կէիլայ։ Եւ զհետ նորա կա-
լաւ Ազուր որդի Յեսու, իշխան Մաս-
փեայ, [11]չափ երկրորդ պարսպին, որ
ելանէր եւ խառնէր յանկիւնս աշտարա-
20 կին"։ Եւ զհետ նորա կալաւ Բարուք
որդի Զաբու, [12]չափ երկրորդ յանկիւ-
նէն մինչեւ ի դուռն Բեթեղիասուբ, ուր
21 կայր քահանայն մեծ"։ Եւ զհետ նորա
կալաւ Մերամովթ որդի Ուրիայ, որդի
Ակովս, [13]չափ երկրորդ ի դրանցն Բե-
թեղիասուբ" մինչեւ ի սպառուած նորա։
22 Եւ զհետ նորա կալան քահանայքն արք

[1] Եբր. Եւ առընթեր նորա շինեցին արքն Երիքովի. և առընթեր նոցա շինեաց Զաքուր որդի Իմրեայ։ (3) Եւ զդուռն Ձկանցն շինեցին որդիքն Սենաայ

[2] Եբր. Եւ առընթեր նոցա նորոգեաց Մերամովթ որդի Ուրիայ որդւոյ Ակովսայ. և առընթեր նոցա նորոգեաց Մեսուղամ որդի Բարաքեայ որդւոյ Մասիզաբեէլայ. և առընթեր նոցա նորոգեաց Սադովկ որդի Բաանայ. (5) Եւ առընթեր նոցա նորոգեցին Թեկուացիք. այլ իշխանք նոցա ոչ խոնարհեցուցին զպարանոց իւրեանց ի գործ Տեառն իւրեանց։ (6) Եւ զդուռնն Հին նորոգեցին Յովիադա որդի Փասեայ

[3] Եբր. զնիգս։ (7) Եւ առընթեր նոցա նորոգեցին Մելատիա Գաբաւոնացի և Յադոն Մերոնոթացի, արք Գաբաւոնի և Մասփայ, մինչեւ յաթոռ անդր իշխանին որ յայնկոյս Գետոյն. (8) Առընթեր նորա նորոգեաց յոսկերչաց անտի Ոզիէլ որդի Հարհայեայ. և առընթեր նորա նորոգեաց Անանիա որդի դեղագործաց, և թողին զԵրուսաղէմ մինչեւ ի պարիսպն լայն. (9) Եւ առընթեր նոցա նորոգեաց Հռափայիա որդի Ովրայ իշխան կիսոյ մասին Երուսաղեմի. (10) Եւ առընթեր նոցա եւ յանդիման տան իւրոյ նորոգեաց Յեդայիա որդի Հարումափայ. և առընթեր նորա նորոգեաց Քետտուս որդի Ասաբանեայ։ (11) Զերկրորդ բաժինն նորոգեցին

[4] Եբր. առընթեր նորա նորոգեաց

[5] Իմա. նորոգել, այսպէս և է ներքոյ

[6] Եբր. նա շինեաց զնա եւ կանգնեաց

[7] Եբր. Եւ զդուռն Աղբերն նորոգեաց Սեղղում որդի Քողոզեայ, իշխան կողմանցն Մասփայ. նա շինեաց զնա եւ յարկեաց, եւ կանգնեաց զդրունս նորա եւ զդռնափակս և զնիգս, եւ զպարիսպ աւազանին Սիլովայ որ մօտ ի պարտէզ անդր

[8] Եբր. նորոգեաց Նէեմիա որդի Ազբուքայ իշխան կիսոյ մասին Բեթսուրայ մինչեւ յանդիման գերեզմանացն Դաւթի, եւ մինչեւ ի ջրբուխն կազմեալ

[9] Եբր. առ նմա Ասաբիա իշխան կիսոյ մասին Կէիլայ, նորոգեաց զիւր տեղին

[10] Եբր. կիսոյ մասին

[11] Եբր. զմեւս եւս մասն, ի կողմանէ ելից անկեան տան զինուց

[12] Եբր. վաղվաղակի զմեւս եւս մասն յանկենէն մինչեւ ի դուռն տանն Եղիասիբ քահանայի մեծի

[13] Եբր. զմեւս եւս մասն ի դրանց տանն Եղիասիբայ

Աքերայ. եւ զհետ նորա կալաւ Բենի-
ամին եւ Ասուբ առաջի տանց իւրեանց։
23 Եւ զհետ նորա [1]կալաւ Ազարիա որդի
Մաասու, որդի Անանեայ՝ մօտ առ տամբն
24 իւրով։ Եւ զհետ նորա կալաւ Բանի
որդի Ենադադայ, [2]չափ երկրորդ" ի Բե-
թազարայ մինչեւ յանկիւնն. եւ շրջան
25 դարձի տեղւոյն. Կալաւ Փաղաք որդի
Ուզայի՝ ընդդէմ անկեանն. եւ զաշտա-
րակն որ էր արտաքոյ ապարանից թագա-
ւորին վերագոյն քան զգաւիթ բանտին. եւ
զհետ նորա Փաթաւա որդի Փարոսայ։
26 Եւ Նաթանայիմքն որ բնակեալ էին
յՈփաղ [1]պարտիզի դրան Ջրոյն կող-
մանն արեւելից, եւ աշտարակն որ
27 արտաքոյ կողմանն։ Եւ զհետ նորա
կալան Թեկուացիքն, [2]չափ երկրորդ"
ընդդէմ աշտարակին մեծի, որ էր
արտաքոյ մինչեւ ի պարիսպն Ոփեղայ։
28 Եւ վերագոյն դրան Ձիոցն կալան քա-
հանայքն՝ այր իւրաքանչիւր հանդէպ
29 տանց իւրեանց։ Եւ զհետ նորա կալաւ
Սադովկ որդի Եմեր, հանդէպ տան իւ-
րոյ. եւ զհետ նորա կալաւ Սամէիա
որդի Սեքենեայ, որ էր պահապան դրանն
30 արեւելից։ Եւ զհետ նորա կալաւ Անա-
նիա որդի Սեղեմեայ, եւ Անոն [3]որդի
Սեղեփայ, [2]չափ երկրորդ". եւ զհետ նո-
րա կալաւ Մեսողամ որդի Բարաքայ՝
31 ընդդէմ [4]գանձու տանն" իւրոյ։ Եւ զհետ
նորա կալաւ Մեղքիա որդի Սարեփի,
մինչեւ [5]ի Բեթանաթան. եւ այլ մեծա-
տունք քաղաքին" հանդէպ դրանն Մափ-
32 կաթ մինչեւ յելս շրջանակին։ Եւ [6]ի
մէջ դրանն Ջրբղխացն կալան Փեղկիա
եւ մեծատունք քաղաքին"։

ԳԼ. Դ

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Սանաբաղատ,
եթէ շինեմք զպարիսպն [7]եւ կանգնեմք
զաշտարակս նորա, չար թուեցաւ ա-
ռաջի նորա", եւ զայրացեալ ուժգին
2 ծաղր առնէր [8]զՀրէաստան։ Եւ ասէր
առաջի եղբարց [9]իւրոց. Ա՞յս է զօրու-
թիւն ձեր, ո՞վ Սամարացիք. եւ զի՞արդ
Հրեայք շինեն եւ ամրացուցանեն զքա-
3 ղաքս իւրեանց։ Եւ Տուբիա Աման ի
տես եկեալ առ նմա ասէր, Մի՛ կարի-
ցեն շինել եւ զոհել զոհս, եւ կամ ու-
տել զնուէրան ի տեղւոջ իւրեանց. եւ
ո՞չ ելանեն այժմ աղուէսք եւ քակեն
զքարինս պարսպաց նորա։ Եւ ասեմք
4 մեք," Լուր մեզ, Տէր Աստուած մեր,
զի եղաք մեք յարհամարհանս եւ ի
թշնամանս, եւ դարձո զնախատինս նո-
ցա ի գլուխս իւրեանց. եւ տուր զնոսա
5 ի թշնամանս առաջի գերչաց նոցա. Եւ
մի՛ ծածկեսցին անօրէնութիւնք [10]նոցա։
7 Եւ եղեւ իբրեւ լուան Սանաբաղատ եւ
Տուբիա, Արաբացիք եւ [11]Ամոնացիք,
թէ աջողեցաւ շինուած պարսպին Երու-
սաղեմի, եւ [12]սկսաք իւրաքանչիւր տե-
ղեացն զգործն երեւեցուցանել, թուե-
8 ցաւ չար առաջի նոցա". Եւ ժողովեցան
ամենեքեան ի միասին՝ գալ եւ պատե-
9 րազմել ընդ [13]Երուսաղեմի։ Եւ կացաք
յաղօթս առ [1]Տէր Աստուած մեր, եւ
կացուցաք պահանորդս ի վերայ մեր ի
տուէ եւ ի գիշերի առ ի յերեսաց թշնա-
10 մեացն։ Եւ ասեն արք Հրէաստանի, "[14]Ոչ
բաւեմք այսպիսի՝ պատերազմել եւ շի-
նել միանգամայն. այլ ոմանք կազմ կաց-
11 ցեն զինու, եւ ոմանք շինեսցեն"։ Եւ
ասեն որք զմեզ նեղէինն. Ոչ տամք նո-
ցա գիտել եւ ոչ տեսանել, մինչեւ յիւ-
րաքանչիւր տեղեաց յարուցեալ եկես-
ցուք ի մէջ նոցա եւ սպանցուք զնոսա,
12 եւ խափանեսցուք զգործս նոցա։ Եւ եղեւ
իբրեւ եկին Հրեայքն որ բնակեալ էին

[1]Եբր. [illegible] [2]Եբր. զմեւս եւս մասն [3]Եբր. վեցերորդ որդի [4]Եբր. սենեկի [5]Եբր. ի տուն Նաթանայիմայն եւ վաճառականաց [6]Եբր. յելից անտի անկեանն մինչեւ ի դուռն Ոչխարաց նորոգեցին ոսկերիչքն եւ վաճառականք [7]Եբր. ցասումն եղեւ նմա [8]Եբր. զՀրեայս

[9]Եբր. իւրոց, եւ զօրուն Սամարիայ եւ ասէ, Զի՞նչ առնեն Հրեայքս այսոքիկ ապաժամանք. միթէ թողցի՞ նոցա. միթէ մատուսցե՞ն զոհս, եւ վճարեսցե՞ն այսօր. միթէ յարուսցե՞ն զքարինսն ի հողակուտէն, եւ նոքա այրեցեալ քեն։ (3) Եւ Տուբիա Ամմոնացի էր առ նմա, և ասէ, Եթէ աղուէս մի ելս ելցէ յոր շինենն նոքա, կործանեսցէ զպարիսպ նոցա քարաշէն։ [10]Եբր. նոցա. եւ մի՛ ջնջեսցին մեղք նոցա առաջի քո. զի բարկացուցին առաջի շինողացն։ (6) Եւ շինեցաք զպարիսպն և կապեցաւ պարիսպն մինչեւ ի կէս, զի էր սիրտ ժողովրդեանն ի շինել [11]Եբր. Ամմոնացիք եւ Ազովտացիք [12]Եբր. սկսան խրամատքն լնուլ. ցասումն եղեւ նոցա յոյժ [13]Եբր. Երուսաղեմի, եւ առնել նմա վնաս [14]Եբր. Սպառեցաւ զօրութիւն բեռնակրաց, եւ հող բազում է, եւ մեք ոչ բաւեմք շինել ի պարսպին

[1]ի տեղիս տեղիս, եւ ասացին ցմեզ",
եթէ Ելանեն յանկարծակի յամենայն տե-
ղեաց ի վերայ մեր։
13 Եւ կացուցի ի խոնարհագոյն տեղւոջն
յետոյ պարսպին ընդ յարկօքն՝ [2]արս հան-
դերձ զինու եւ գեղարդեամբ եւ աղե-
14 ղամբ իւրեանց։ Եւ իմ յարուցեալ ա-
սեմ ցարսն որ կազմ պատրաստեալ կա-
յին, եւ ցզօրագլուխս նոցա՝ եւ ցայնս
որ տեղեաց տեղեաց պահապանքն էին,
Մի երկնչիք յերեսաց նոցա, յիշեցէք
[3]զԱստուած մեր" զմեծ եւ զահարկու, եւ
պատերազմեցարուք վասն եղբարց ձե-
րոց, եւ վասն կանանց եւ որդւոց եւ
դստերաց եւ տանց ձերոց։
15 Եւ եղեւ յորժամ լուան թշնամիքն
մեր եթէ իմացաք [4]եւ կազմեալ պատ-
րաստեցաք", ցրուեաց Աստուած զխոր-
հուրդս նոցա, եւ մեք ամենեքեան դար-
ձաք ի շինել զպարիսպն՝ այր յիւրաքան-
16 չիւր գործ իւր։ Եւ եղեւ յօրէ յայնմա-
նէ, [5]կէսքն կարգեալ լինէին ի գործն,
եւ կէսքն զինեալ ընդդէմ թշնամեացն
եւ գեղարդն եւ ասպար եւ աղեղն ի
ձեռին իւրեանց, եւ [6]կայր պատրաստ
այր իւրաքանչիւր յետոյ եղբօր իւրում
17 որ շինէր զպարիսպն։ Եւ էր ժամ զի
օգնէր եղբօր իւրում՝ կրելով զզէնն ի
ձեռին իւրում, եւ միւսով ձեռամբն
տայր ցեղբայր իւր զխիճն կամ զտա-
18 ղախ"։ Եւ որք շինէինն՝ ունէր այր զսու-
սեր իւր ընդ մէջ իւր [7]եւ զմիասայրի ի վե-
րայ բարձի իւրոյ, եւ այնպէս շինէին զպա-
րիսպն Երուսաղեմի". եւ որ հարկանէր
զփողն եղջերեայ՝ կայր մօտ [8]առ նոսա։
19 Եւ ասեմ ցայնս որք կային զինեալ եւ
պատրաստեալ, եւ ցիշխանս նոցա",
Գործս մեծ եւ ընդարձակ է, եւ մեք
ցրուեալ եմք ի շինուած պարսպիս, եւ
հեռի եմք ի միմեանց այր յեղբօրէ իւրմէ.
20 [9]Արդ կացուսցուք ի տեղիս տեղիս զարսն
որ հարկանեն զփողսն, եւ յորժամ լսիցէ
ոք" զձայն եղջեր փողոյն, անդր ժողո-
վեսցին ամենեքեան, եւ Աստուած մեր
պատերազմեսցի ընդ թշնամիս մեր վասն
21 մեր։ Եւ կէսքն գործէին եւ կէսքն ու-
նէին զզէնսն պատրաստ, ի ծագելոյ ա-
ռաւօտուն մինչեւ յելանել աստեղն։
22 Եւ ասեմ ես զարս ժողովրդեանն, [10]Ե-
կեսցուք եւ բնակեսցուք ի մէջ քաղա-
քիս Երուսաղեմի, եւ զցայգ պահ արկ-
ցուք զմեւք շուրջ, եւ զցերեկ գործես-
23 ցուք։ Եւ կացի ես" եւ արքն շուրջ
զինեւ որ պահէին զիս, եւ ոչ ոք ի մէնջ
մերկանայր եւ կամ հանէր զզէն իւր
յինքենէ։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եղեւ աղաղակ մեծ ժողովրդեանն
եւ կանանց իւրեանց՝ այր առ եղբայր
2 [11]իւր. Եւ ասէին, Վասն որդւոց մերոց եւ
դստերաց մերոց, որոց պակասեցին կե-
րակուրք, երթիցուք գնեսցուք" եւ կեց-
3 ցուք։ Եւ ոմանք ասէին, Զանդաստանս
մեր եւ [12]զայգիս դիցուք ի գրաւի, եւ
4 առցուք ցորեան [13]եւ կերիցուք"։ Եւ էին
ոմանք որ ասէին, Տուաք զտացուածս
մեր, եւ առաք ոսկի եւ արծաթ, եւ
5 տուաք ի հարկս թագաւորի։ Եւ արդ
որպէս մարմինք եղբարց մերոց են մար-
մինք մեր, եւ որպէս որդիք նոցա՝ որ-
դիք մեր. եւ արդ ՛ընդէ՞ր տուաք մեք
[14]զորդիս մեր ի ծառայութիւն, եւ դստերք
մեր վարեալ են ի բռնութիւն, եւ ոչ
գոյ ի ձեռս մեր կար՝ [15]որով փրկեսցուք
զնոսա"։
6 Եւ տրտմեցայ ես յոյժ յորժամ լուայ
7 զաղաղակն եւ զբանս նոցա։ Եւ արարի
խորհուրդ ընդ միտս իմ. եւ կագեցայ ընդ
պատուականս եւ ընդ իշխանս նոցա, եւ
ասեմ ցնոսա, Դուք էք որ խնդրէք [16]զհարկս
յեղբարց ձերոց. եւ [17]հրամայեցի նոցա լի-
8 նել" ժողով մեծ։ Եւ ասեմ ցնոսա, Մեք
փրկեցաք զեղբարս մեր զՀրեայս որ
վաճառեցան հեթանոսաց, [18]զոր մեք ոչ

[1] Ոմն. առ նոսա, և ասացին ցմեզ տասնիցս [2] Ոմն. արս ըստ տոհմից իւրեանց [3] Ոմն. զՏէր [4] Յոմն. [illegible] [5] Ոմն. կէսքն ի մանկանց իմոց [6] Ոմն. իշխանքն յետոյ ամենայն տան Յուդայ. (17) Որ շինէինն զպարիսպն եւ բեռնակիրքն եւ որ զբեռինն բառնային, միով ձեռամբ գործէին, եւ միւսովն ունէին զզէնսն [7] Ոմն. եւ այնպէս շինէին [8] Ոմն. առ իս։ (19) Եւ ասեմ ցիշխանս եւ ցվերակացուս եւ ցմնացորդ ժողովրդեանն
[9] Ոմն. Ցորում տեղւոջ և լսիցէք

[10] Ոմն. իւրաքանչիւր ոք և մանուկ նորա ագցեն ի մէջ Երուսաղեմի, եւ զցայգ պահ արկցեն զմեւք շուրջ, եւ զցերեկ գործեսցեն։ (23) Եւ ոչ ես եւ ոչ եղբարք իմ եւ մանկունք իմ
[11] Ոմն. իւր Հրեայ. (2) Եւ էին որ ասէին, Ուստերք մեր եւ դստերք բազում եմք. գնեսցուք ցորեան և կերիցուք [12] Ոմն. զայգիս մեր եւ զտունս մեր [13] Ոմն. վասն սովոյ [14] Ոմն. զուստերս եւ զդստերս [15] Ոմն. զի արտք մեր եւ այգիք են այլոց [16] Ոմն. վաշխս [17] Ոմն. գումարեցի ընդդէմ նոցա [18] Ոմն. ըստ կարի մերում. եւ դուք վաճառէ՞ք զեղբարս ձեր, եւ վաճառեսցի՞ն նոքա մեզ.

գիտացաք, եւ դուք վաճառեցէք զնո-
սա": Եւ լռեցին, եւ ոչինչ կարացին տալ
9 պատասխանի: Եւ ասացի, Ոչ բարւոք է
գործդ զոր դուքդ առնէք, [1]վասն զի ոչ
երկնչիք յԱստուծոյ. եւ վասն այսորիկ
ոչ եւս զերծաք մեք ի նախատանաց հե-
10 թանոսաց, ի թշնամեաց մերոց: Եւ
ասեմ ես եղբարքն իմ եւ ծանօթս, Եւ
ես եւ դուք տացուք արծաթ եւ ար-
դիւնս ի փրկանս զոր խնդրեն հարկա-
11 հանքդ, Եւ դարձուսցուք" այսօր զան-
դաստանս՝ զայգիս եւ զձիթենիս եւ
զտունս դոցա. [2]եւ ընդ արծաթոյ մերոյ
գնեսցեն զցորեան՝ զգինի եւ զձէթ, եւ
12 բերցեն դոցա: Եւ ասեն իշխանքն եւ
այլ մեծամեծքն", Դարձուսցուք անդրէն
եւ ի դոցանէ ոչ ինչ խնդրեսցուք, եւ
այդպէս արասցուք որպէս հրամայեցերդ.
եւ կոչեցի զքահանայսն եւ երդմնեցու-
13 ցի զնոսա [3]վասն բանիս այսորիկ: Եւ
զարկանելին իմ թօթափեցի ուժգին, եւ
ասեմ, Այսպէս թօթափեսցէ Աստուած
զամենայն այր որ ոչ կատարեսցէ զբանս
զայս՝ [4]ի կենաց իւրոց եւ ի տեղեաց իւ-
րոց". եղիցի այսպէս ունայնացեալ եւ
թօթափեալ [5]ի կենաց իւրոց": Եւ ասա-
ցին ամենայն ժողովուրդ եկեղեցւոյն
այնորիկ, Ամէն, եւ օրհնեցին զՏէր, եւ
արարին եւ կատարեցին ամենայն ժողո-
վուրդքն զբանս զայս:
14 Եւ յօրէն յայնմանէ յորմէ հետէ [6]պա-
տուիրեցի՝ զի մի՛ լիցին նոցա իշխանք
Յուդայ", ի քսաներորդ ամէն մինչեւ յամն
երեսներորդ երկրորդ Արտաշիսի արքա-
յի՝ զերկոտասան ամ, ես եւ եղբարք իմ
[7]եղաք իշխանք. բանի զուրուք մեք ոչ
15 կերաք եւ արբաք: Եւ որք էին բանա-
ցեալ զառաջինն՝ ծանրացուցին նոցա, եւ
առին ի նոցանէ զհաց եւ զգինի եւ զայլ
ամենայն, արծաթ դիդրաքմայս քառա-
սուն, եւ դարձուցին ի տեարս իւրեանց,
եւ ի բաց արարին զնոսա յիշխանութենէ
ժողովրդեանն", եւ ես ոչ եղէ իբրեւ
16 զնոսա վասն երկիւղին Աստուծոյ: [8]Եւ
յաջողէր գործ պարսպին. եւ ոչ զուրուք
բռնացայ ունել զանդաստանս եւ կամ
զայգիս, եւ ամենեքեան էին անխափան
17 ի գործ պարսպին: Ու եւ արս հարեւր ի
Հրէիցն, եւ այլք որ գային ի հեթանո-
սաց առ մեզ որ շուրջ էին զմեւք՝ ես
18 ծախէի եւ խառնէի ի ճաշն իմ": Եւ լի-
նէր յաւուր միում զուարակ մի, եւ ոչ-
խարք վեց՝ ընտիրք, եւ [9]ամիկ մի. այս
էր յաւուր ծախքն իմ". եւ ընդ մէջ տասն
աւուր անխնայ տայի զգինին ըմպել ա-
մենեցուն, եւ ոչ [10]յումեքէ առի զհաց
բանի", քանզի գիտէի եթէ ծանր [11]է
19 գործ ժողովրդեանն: Յիշեսցէ զիս Աս-
տուած" ի բարութիւն, որպէս արարի ա-
մենայն ժողովրդեանն:

Գլ. Զ

1 Եւ եղեւ յորժամ լուան Սանաբաղատ
եւ Տուբիա եւ [12]երկիրն Արաբացւոց եւ
այլք բազումք" ի թշնամեաց մերոց, ե-
թէ շինեցի զպարիսպն, եւ ոչ մնաց ի
նոսա [13]զօրութիւն. (եւ ցայն ժամ եւս
2 զդրունսն ոչ էր կազմեալ.) Եւ առա-
քեաց Սանաբաղատ եւ Գեսամ առ իս,
եւ ասեն, Եկ եւ ժողովեսցուք ի միասին
ի գեղ մի ի դաշտին Ոնոյ. եւ նոքա
8 կամէին խորհել չար ի վերայ իմ: Եւ
առաքեցի առ նոսա հրեշտակս, եւ ա-
սեմ, Գործս զոր գործեմ ես՝ գործ մեծ
է, եւ ոչ ժամանեմ իջանել առ ձեզ,
[14]զի մի" խափանեսցի գործս, յորժամ
4 [15]կատարեմ զսա՝ ապա" իջից առ ձեզ: Եւ
առաքեցին առ իս [16]բազում անգամ", եւ
ես զնոյն պատասխանի արարի նոցա:

[1] Եբր. ո՞չ ապաքէն պարտ էր ձեզ շրջել երկիւղիւն Աստուծոյ մերոյ առ ի չլինելոյ ի նախատինս ազգաց թշնամեաց մերոց. (10) Եւ ես, եղբարք իմ եւ մանկունք իմ տուաք նոցա փոխ արծաթ եւ ցորեան. աղէ թողցուք զայս բեռն. (11) Հապա դարձուցէք ի նոսա [2]Եբր. եւ զհարիւրորդ արծաթոյն եւ ցորենոյ. գինւոյն և ձիթոյ զոր խնդրէք ի նոցանէ: (12) Եւ ասեն [3]Եբր. առնել ըստ [4]Եբր. ի տանէ իւրմէ եւ ի գործոյ իւրմէ [5]Յեբր. դատարկ [6]Եբր. պատուիրեաց ինձ լինել իշխան նոցա յերկրին Յուդայ [7]Եբր. զհաց իշխանութեան ոչ կերաք: (15) Եւ իշխանքն առաջինք որ յառաջ քան զիս՝ ծանրանային ի վերայ ժողովրդեանն, եւ առնուին ի նոցանէ հաց եւ գինի, թող զարծաթոյ քառասուն սիկղս, նաեւ մանկունք նոցա բռնանային ի վերայ ժողովրդեանն

[8] Եբր. Նաև ի գործ պարսպին եղէ զօրաւիգն, և արտորայ ոչ գնեցաք, եւ ամենայն մանկունք իմ ժողովեալ էին անդր ի գործն: (17) Եւ Հրեայք եւ ոստիկանք, արք հարեւր և յիսուն, և որ գային առ մեզ յազգաց որ շուրջ զմեւք՝ ի սեղանի իմում [9]Եբր. հաւք պատրաստէին ինձ [10]Եբր. պահանջեցի զհաց իշխանութեան, [11]Եբր. էր ծառայութիւն ժողովրդեանն. (19) Յիշեա զիս, Աստուած իմ, [12]Եբր. Գեսամ Արաբացի եւ այլք [13]Եբր. խրամատ [14]Եբր. ընդէ՞ր [15]Եբր. թողից զայն և [16]Եբր. ըստ բանիս այսմիկ չորից

5 Եւ առաքեաց առ իս [1]Սանաբաղատ զպա-
տանի իւր, եւ ունէր ի ձեռին իւրում
6 թուղթ արձակ, Յորում գրեալ էր այս-
պէս. Յամենայն հեթանոսս լուր [2]եղեւ,
եթէ դու եւ [3]ամենայն Հրեայք կամիք
ապստամբել ի թագաւորէն. եւ վասն
այնորիկ շինես դու զպարիսպդ [3]եւ ամ-
բարցուցանես զաշտարակս դորա", վասն
7 զի կամիս դու թագաւորել. [4]Եւ վասն
այսորիկ" կացուցեր քեզ մարգարէս,
[5]զի կամիս նստել յԵրուսաղէմ եւ թա-
գաւորել ի վերայ Հրէաստանի". արդ
գուցէ պատմեսցին զբանս զայս թագա-
ւորին. եկ եւ վասն այսր խորհեսցուք
8 երկոքեան։ Եւ առաքեցի առ նա եւ ա-
սեմ, Ոչ ուստեք են բանքդ այդ զոր
դու խօսիս, այլ քեզէն ի սրտէ քումմէ
9 դու ասես զայդ։ Զի ամենեքեան զար-
հուրեցուցանեն զմեզ եւ ասեն, Լքցին
ձեռք իւրեանց եւ մի՛ կատարեսցեն
զգործս իւրեանց. եւ արդ [6]զօրացուցի
զձեռս իմ մինչեւ կատարեսցի գործս ի
գլուխ"։
10 Եւ ես մտի ի տուն Սիմայ որդւոյ
Դաղայեայ, որդւոյ Մետաբեղայ. եւ նա
լռեալ էր ի տան իւրում. եւ ասէ ցիս,
Ժողովեսցուք ի տուն [7]Տեառն, եւ ամ-
րացուցուք ի միջի դորա, եւ փակեսցուք
զդրունս դորա. զի [8]մի՛ գուցէ եկեալ
թշնամիքն գիշերի սպանանիցեն զմեզ"։
11 Եւ ասեմ ես, [9]Ո՞վ է այն այր՝ յորմէ ես
փախեայց", եւ կամ ո՞ ոք իբրեւ զիս
այր որ մտցէ ի տուն Տեառն, եւ կա-
12 րասցէ [10]ապրել։ Եւ գիտացի՝ եթէ ոչ էր
Աստուծոյ [11]առաքեալ, եւ ոչ էր բան
13 մարգարէի վասն իմ։ Եւ Տուբիաս եւ Սա-
նաբաղատ կալան վարձկանս, եւ ժողովս
բազումս վասն իմ, զի երկեայց եւ մտից
ի տուն Տեառն եւ" մեղայց. եւ գիցեն
14 ի վերայ իմ անուն [12]չար։ Յիշեսցէ Աս-
տուած ըստ նենգութեանն Տուբիայ եւ
Սանաբաղատայ՝ ոյք խորհեցան ի վերայ
իմ չար, եւ ստիպէին սուտ մարգա-
րէանալ, զի զարհուրեցուսցեն եւ եր-
կեցուսցեն զիս"։
15 Եւ կատարեցաւ պարիսպն ի քսանե-
րորդ հինգերորդ ամսոյն Իլուլ ի յիսուն
16 եւ երկու աւուրս։ Եւ եղեւ յորժամ
լուան ամենայն թշնամիքն մեր, զար-
հուրեցան ամենայն հեթանոսքն որ շուրջ
զմեւք, եւ անկաւ ի վերայ նոցա ահ եւ
երկեւղ յոյժ, եւ գիտացին թէ յԱստու-
ծոյ էր կատարումն գործոյն մերոյ։
17 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ [13]մեծաւ պա-
տուով առաքէր թուղթ ի Հրէիցն առ
Տուբիա, եւ ի Տուբիայ գայր առ նոսա.
18 Քանզի էր ընտանութիւն մեծ առ մի-
միանս. զի էր" փեսայ Սեքենեայ որդ-
ւոյ Երայ, եւ Յոհանան որդի նորա ա-
ռար կին զդուստր Մեսողոմայ որդւոյ
19 Բարաքեայ։ Եւ [14]զբանս նորա էին որ
բերէին" առ իս, եւ զբանս իմ պատ-
մէին նմա. եւ թուղթս բազումս [15]տայր
առ ի յերկեցուցանել զիս։

ԳԼ. Է

1 Եւ եղեւ յորժամ կատարեցաւ պա-
րիսպն, եւ կանգնեցի զդրունս նորա,
եւ կացին դռնապանք եւ երգեցիկք սաղ-
2 մոսասացք եւ Ղեւտացիք. Եւ պատուի-
րեցի [16]եղբարցն իմոց" եւ Անանեայ որ էր
իշխան ի վերայ Երուսաղեմի. վասն զի
նա էր ճշմարիտ այր եւ երկիւղած յԱս-
3 տուծոյ քան զբազումս, Եւ ասեմ ցնո-
սա, Մի՛ բանայցէք վաղվաղակի [17]զդրունսն
մինչեւ ի ծագել" արեւուն, եւ մինչդեռ
ամենեքեան արթունք իցեն՝ կալցեն
զդրունսն, եւ փակ արկեալ պնդեսցեն
զնոսա. եւ կացցեն պահապանք դրանց
ի բնակչաց Երուսաղեմի, այր ի պահու
իւրում, եւ այր իւրաքանչիւր [18]ի տան
իւրում"։

---

[1]Եբր. Սանաբաղատ ըստ բանին այնմիկ հինգե-
րորդ անգամ [2]Եբր. եղեւ, եւ Գեսամ ասէ, [3]ՅԵբր. [illegible] [4]Եբր. ըստ համբաւոյն։ (7)Եւ [5]Եբր. քարոզել վասն քո յԵրուսաղէմ եւ ասել, Արքայ ի Հրէաստանի [6]Եբր. զօրացո զձեռս իմ [7]Եբր. Աստուծոյ [8]Եբր. գան սպանանել զքեզ, եւ գայցեն սպանանել զքեզ գիշերի [9]Եբր. Միթէ այր իբրեւ զիս փախիցէ՞ [10]Եբր. ապրել. ոչ մտից [11]Եբր. առաքեալ զնա. այլ խօսեցաւ նա մարգարէութիւն հակառակ իմ. եւ Տուբիա եւ Սանաբաղատ կալան զնա ի վարձու։ (13) Վասն այնորիկ կալան զնա ի վարձու, զի երկեայց, եւ արարեալ այնպէս՝ [12]Եբր. չար եւ նախատեսցեն զիս։ (14) Ով Աստուած իմ, յիշեա զՏուբիա եւ զՍանաբաղատ ըստ գործոց նոցա, եւ զՆովադիա կին մարգարէ եւ զայլ եւս մարգարէս որ երկեցուցանէին զիս

[13]Եբր. յաճախեցին պատուականք Հրէից զթուղթս իւրեանց, որ երթային առ Տուբիա, եւ ի Տուբիայ գային առ նոսա. (18) Քանզի բազումք ի Հրէից երդուեալ էին նմա, զի էր նա [14]Եբր. զլաւութենէ նորա խօսէին [15]Եբր. տայր Տուբիա [16]Եբր. եղբօր իմում Անանի [17]Եբր. զդրունսն Երուսաղեմի մինչեւ ի ջեռնուլ [18]Եբր. հանդէպ տան իւրոյ

4 Վասն զի քաղաքս մեծ եւ ընդարձակ
է եւ ժողովուրդս սակաւ ի սմա, եւ ոչ
եւս են դեռ ամենայն ապարանք չի-
5 նեալ ։ Եւ արկ Աստուած ի սիրտ իմ,
եւ ժողովեցի զպատուականսն եւ զիշ-
խանսն եւ զժողովուրդն ի ժողով [1]մի.
եւ գտի զգիրսն ազգահամարին որ էին
ելեալ յառաջնումն ի գերութենէն. եւ էր
6 գրեալ ի նմա այսպէս. Այս են [2]անուանք
որդւոցն Իսրայելի՝՝ որք ելին ի գերու-
թենէն՝ զորս պանդխտեցոյց Նաբուքո-
դոնոսոր թագաւոր Բաբելացւոց, եւ
դարձան յԵրուսաղէմ եւ ի Հրէաստան,
7 այր իւրաքանչիւր ի քաղաք իւր. Որք
եկին ընդ Զորաբաբելի եւ ընդ Յեսուայ
եւ ընդ [3]Նէեմայ Ազարեանց՝՝. Ռայեղ-
միայ, Նայեմանի, Մարտեքու, [4]Բեղ-
ման, Մատատիփարաթ, Եզրա, Բա-
գուիէ, Նաւում, Բարանա, Մոփրա՝՝։
8 Արք ժողովրդեանն Իսրայելի. Որդիք
Փարոսայ՝ երկու հազար հարեւր եւթա-
9 նասուն եւ երկու, Որդիք Սափատեայ՝
երեք հարեւր եւթանասուն եւ երկու,
10 Որդիք Արեսայ՝ վեց հարեւր յիսուն եւ
11 [5]վեց, Որդիք Փաաթմովաբ յորդւոցն
Յեսուայ եւ Յովաբայ՝ երկու հազար [6]եր-
12 կերիւր ութեւտասն, Որդիք Եղամ՝ հա-
զար երկու հարեւր յիսուն եւ չորս,
13 Որդիք Զաթուայ՝ ութ հարեւր քառա-
14 սուն եւ հինգ, Որդիք Զաքու՝ եւթն
15 հարեւր վաթսուն, Որդիք Բանուայ՝ վեց
16 հարեւր քառասուն եւ ութ, Որդիք Բի-
17 բէի՝ վեց հարեւր [7]քառասուն եւ ութ, Որ-
դիք Ազգայ՝ երկու հազար երեք հարեւր
18 քսան եւ երկու, Որդիք Ադոնիկամայ՝
19 վեց հարեւր [8]յիսուն եւ եւթն, Որդիք
Բագուէի՝ երկու հազար վաթսուն եւ
20 եւթն, Որդիք Ադինայ՝ վեց հարեւր յիսուն
21 եւ [9]չորս, Որդիք Ատերեզեկեայ՝ իննսուն
23 եւ ութ, [10]Որդիք Բէսաի՝ երեք հարեւր
24 քսան եւ չորս, Որդիք Արիփ՝ հարեւր
25 երկոտասան, Որդիք Գաբաւոն՝ իննսուն
26 եւ հինգ, [11]Որդիք Բեթղեհէմ՝ հարեւր
քսան եւ երեք, որդիք Նետոփայ՝ յիսուն
27 եւ վեց՝՝, Որդիք Անաթովթ՝ հարեւր քսան
28 եւ ութ, Որդիք Բեթազմայ՝ քառասուն
29 եւ երկու, Որդիք Կարիաթարիմ Քափիրայ
եւ Բերովթ՝ [12]ութ հարեւր քառասուն
30 եւ երեք, Որդիք Ռամայ եւ Գաբայ՝
31 վեց հարեւր քսան եւ մի, Որդիք Մա-
32 քեմաս՝ հարեւր քսան եւ երկու, Որ-
դիք Բեթէլ եւ Այի՝ հարեւր քսան եւ
33 երեք, [13]Որդիք Նաբիայ՝ հարեւր յիսուն
եւ երկու, որդիք Մակեբոս՝ հարեւր յի-
34 սուն եւ վեց, Որդիք Եղամայ՝ հազար՝՝
35 յիսուն եւ չորս, Որդիք Երամ՝ երեք
36 հարեւր քսան, Որդիք Երիքով՝ երեք
37 հարեւր քառասուն եւ հինգ, Որդիք Լո-
դադիդ եւ Անովնի՝ եւթն հարեւր քսան
38 եւ [14]երեք, Որդիք Սենանայ՝ երեք հա-
զար [15]հարեւր երեսուն ։
39 Քահանայք՝ որդիք Յեդայեայ տանն
Յեսուայ՝ ինն հարեւր եւթանասուն եւ
40 երեք, Որդիք Եմեր՝ հազար յիսուն եւ
41 երկու, Որդիք Փասէուր՝ հազար երկե-
42 րիւր քառասուն եւ եւթն, Որդիք Ե-
րամ՝ հազար եւթն եւ տասն ։
43 Եւ Ղեւտացիք, որդիք Յեսուայ Կադմիէլ,
44 յորդւոցն Ուդայիդ, եւթանասուն եւ չորք ։
45 Եւ երգեցիկք սաղմոսասացք, որդիք
Ասափայ՝ հարեւր քառասուն եւ ութ ։
46 Իւ դռնապանք՝ որդիք Սեղումայ, որ-
դիք Ատեր, որդիք Տեմիովն, որդիք
Ակուբ, որդիք Ատիտայ, որդիք Սա-
բէի, հարեւր երեսուն եւ ութ ։
47 Եւ Նաթանիմացիք, որդիք Սիղայ,
որդիք Ասիփայ, որդիք Տաբովթ, որ-
դիք Սարիաս, որդիք Սիայ, որդիք Փա-
48 սովն, Որդիք Լաբանու, որդիք Ագա-
բայ, [16]որդիք Ակուդ, որդիք Ուտայ,
որդիք Կեսար, որդիք Ագաբ՝՝. որդիք
49 Սեղեմի, Որդիք Անան, որդիք Գադէլ,
50 որդիք Գայար, Որդիք Հռեայ, որդիք
51 Հռասոն, որդիք Նեկոդայ, Որդիք Գէե-
52 զամ, որդիք Ոզի, որդիք Փեսէ, Որ-
դիք Բեսէի, որդիք Մէինոս, որդիք Նե-
53 փովայիս, Որդիք Բաբովկ, որդիք Ա-
54 քիբայ, որդիք Արուր, Որդիք Բասա-
ղովթ, որդիք Մեիդայ, որդիք Արա-
55 սան, Որդիք Բարկոսէ, որդիք Սիսա-
56 րայ, որդիք Թեմայ, Որդիք Նեսիայ,
57 որդիք Սարիփայ ։ Որդիք ծառայիցն Սո-
ղոմոնի, որդիք Սուտի, որդիք Սոփե-

[1] Եբր. մի, զի գրեցին յազգահամարի [2] Եբր. որդիք գաւառաց [3] Եբր. Նէեմայ, Ազարիայ [4] Եբր. Բաղաանայ, Մասփարաթայ, Բագուէի, Նաւումայ եւ Բաանայ [5] Եբր. երկու [6] Եբր. ութ հարեւր [7] Եբր. քսան [8] Եբր. վաթսուն [9] Եբր. հինգ [10] Եբր. (22) Որդիք Հասումայ երեքհարեւր քսան և ութ. (23) Որդիք [11] Եբր. Արք Բեթղեհեմայ եւ Նետոփայ հարեւր ութսուն և ութ

[12] Եբր. եւթն [13] Եբր. Արք միւս Նաբիայ՝ յիսուն եւ երկու. (34) Որդիք միւսոյ Եղամայ՝ հազար երկերիւր [14] Եբր. մի [15] Եբր. ինն հարեւր և [16] Եբր. զ-յաւել

58 բաթ, որդիք Փարիզայ, Որդիք Ցէդղէ.
59 որդիք Դորկոնայ, որդիք Գադէլ, Որդիք
Սափատեայ, որդիք Ետէլ, որդիք Փա-
60 քարաթ Սաբայիմ, որդիք Հեմիմ։ Ա-
մենայն Նաթանայիմք եւ որդիք ծառա-
յիցն Սողոմոնի՝ երեք հարիւր յիսուն
եւ երկու։
61 Եւ այսք էին որք ելին ի Թեմեղիքայ,
Թեղարսա, Քերուբ, Եդոն, Եմեր. եւ
ոչ կարացին պատմել զտուն հայրց իւ-
րեանց, եւ ոչ զազգն իւրեանց եթէ յԻս-
62 րայէլ իցեն։ Որդիք Դաղայայ, [1]որդիք
Բուայ,” որդիք Տուբիայ, որդիք
Նեկովդայ՝ վեց հարիւր քառասուն
63 եւ երկու։ Եւ ի քահանայիցն, որդիք
Եբիայ, որդիք Ակովս, որդիք Բերզե-
լեայ. վասն զի առ կին ի դստերաց Բեր-
զելեայ Գաղաադացւոյ, եւ կոչեցաւ ըստ
64 անուան նորա։ Սոքա խնդրեցին [2]գրել
զազգահամար” իւրեանց, եւ ոչ գտաւ.
65 եւ մերժեցան ի քահանայութենէ։ Եւ ասաց
Աթարսաթա ցնոսա, Մի կերիցեն ի
սրբութեանցն սրբութեանց, մինչեւ յա-
րիցէ քահանայ [3]եւ լուսաւորեալ յայտ-
նեսցէ զնոսա”։
66 Եւ եղեւ ամենայն ժողով եկեղեց-
ւոյն չորք բեւրք եւ երկու հազար երեք
67 հարիւր վաթսուն. Թող զծառայս եւ
զաղախնայս իւրեանց՝ որք էին եւթն
հազար երեք հարիւր երեսուն եւ եւթն,
եւ որք էին երգեցիկք սաղմոսասացք
արք եւ կանայք՝ երկերիւր քառասուն
68 եւ հինգ։ Ձիք՝ եւթն հարիւր երեսուն
եւ վեց, Ջորիք՝ երկերիւր քառասուն եւ
69 հինգ, Ուղտք՝ չորեքհարիւր երեսուն եւ
հինգ, էշք՝ վեց հազար [4]քսան եւ եւթն”։
70 Եւ իշխանք ըստ հայրապետացն իւ-
րեանց ետուն ի գործն. եւ Աթարսաթա
ետ ի գանձն՝ [5]ոսկի, սկուտեղս յի-
սուն, եւ պատմուճանս քահանայիցն
71 [6]երեսուն։ Եւ իշխանք հայրապետացն
ետուն ի գանձս գործոյն ոսկի երկու
բեւրս, եւ արծաթ [1]բեւր մնաս երկու
72 հազար երկերիւր։ Եւ այլ ժողովուրդն
ետ գանձկանս [7]երկուս բեւրս, եւ կան”
արծաթի՝ երկու հազար. եւ պատմու-
ճանս քահանայիցն՝ վաթսուն եւ եւթն։
73 Եւ նստան քահանայքն եւ Ղեւտացիքն

[1] Ոմանք. Դոդուայ [2] Ոմանք. գիր ազգահամարի [3] Ոմանք. Ուրիմ եւ ի Թումիմ [4] Ոմանք. եւթն հարիւր քսան [5] Ոմանք. դահեկանս ոսկիս հազար [6] Ոմանք. հինգ հարիւր երեսուն [7] Ոմանք. ոսկի երկուս բեւրս, և մնաս

եւ դռնապանքն եւ երգեցիկք սաղմո-
սասացքն, եւ ի ժողովրդենէն, եւ Նա-
թանայիմայիքն, եւ ամենայն Իսրայէլ ի
քաղաքս իւրեանց։ Եւ ժամանեաց ե-
հաս ամիսն եւթներորդ, եւ էին որդիքն
Իսրայէլի ի քաղաքս իւրեանց։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ժողովեցաւ ամենայն ժողովուրդն
իբրեւ զայր մի ի հրապարակն առաջի
դրանն Ջրոյն, եւ ասացին ցԵզրաս դպիր
[1]օրինացն Տեառն”, զի բերցէ զօրէնսն
Մովսիսի զոր հրամայեալ է Տեառն [1]Ա-
2 ստուծոյ Իսրայէլի։ Եւ եբեր Եզրաս քա-
հանայ զօրէնսն առաջի եկեղեցւոյն, ուր
ժողովեալ էին արք եւ կանայք, եւ ա-
մենեքեան որք [8]կամէին լսել” յամսեանն
3 եւթներորդ ամսոյն։ Եւ ակսաւ կարդալ
զնա [9]յառաւօտէ յորժամ ծագէր արեգակն”
մինչեւ ցօր հասարակ՝ առաջի արանց եւ
կանանց. եւ իմանային ամենեքեան՝ եւ
ունէին ունկն ամենայն ժողովուրդն ի լսել
4 ամենայն գրոց օրինացն։ Եւ կայր Եզրաս
[1]քահանայ եւ” դպիր ի վերայ բեմի [10]փայ-
տեղինի. եւ կային առ նմա Մատա-
թիաս եւ Սամեաս եւ Անանիաս եւ Ու-
րիաս եւ Քեղկիաս եւ Մաասիա՝ ընդ աջմէ
նորա. եւ ընդ ահեկէ նորա՝ Փադիաս
եւ Միսայէլ եւ Մեղքիաս եւ Ասում եւ
Սաբդանա եւ Զաքարիա եւ Մոսողամ։
5 Եւ յորժամ եբաց Եզրաս զգիրսն առաջի
ամենայն ժողովրդեանն, վասն զի նա
էր [11]վերակացու ամենայն ժողովրդեանն”,
եւ եղեւ ի բանալ նորա զգիրսն՝ [12]կայր
6 ժողովուրդն առաջի նորա”։ Եւ օրհնեաց
Եզրաս զՏէր Աստուած մեծ. եւ ասեն
ամենայն ժողովուրդն, [13]Ամէն, եւ համ-
բարձին զձեռս իւրեանց, եւ խոնարհեալ
երկրպագեցին Տեառն Աստուծոյ ի վե-
7 րայ երեսաց իւրեանց յերկիր։ Եւ Յեսու
եւ Բանեա եւ [14]Սարաբիա էին որ իմա-
ցուցանէին զօրէնսն ժողովրդեանն. եւ
ժողովուրդքն կային ըստ կարգի [15]իւրեանց։

[8] Ոմանք. մարթէին լսել և իմանալ [9] Ոմանք. ի հրապարակին որ առաջի դրանն Ջրոյն, յառաւօտէ [10] Ոմանք. փայտեղինի զոր արարեալ էր վասն այսորիկ [11] Ոմանք. ի վերայ բանն զամենայն ժողովուրդն [12] Ոմանք. յոտն եկաց ամենայն ժողովուրդն [13] Ոմանք. Ամէն, ամէն [14] Ոմանք. Սարաբիա, Յամին, Ակկուբ, Սաբեթա, Ովդիա, Մաասիա, Կեղիտա, Ազարիա, Յովզաբադ, Անան, Փաղայիա, եւ Ղեւտացիք [15] Ոմանք. իւրեանց։ (8) Ընթերցան նորա ի գիրս օրինացն Աստուծոյ յայտնի, և ուսուցանէին զմեկնութիւնն իմացուցին զոր ընթերցանն ։

9 Եւ ասէ Նէեմի՝ որ է Աթարսաթա,
եւ Եզրաս քահանայ եւ դպիր, եւ Ղեւ-
տացիքն որ իմացուցանէին ժողովրդ-
եանն. եւ ասեն ամենայն ժողովրդեանն,
Օրս այս՝ օր սուրբ է Տեառն Աստուծոյ
[1]մերոյ, մի՛ սգայք եւ մի՛ լայք. քանզի
լային ժողովուրդքն, յորժամ լսուին
10 զբանս օրինացն։ Եւ ասեն ցնոսա, Եր-
թայք կերայք զպարարտս եւ արբէք
զքաղցուն, եւ առաքեցէք մասն որոց
ոչ գուցէ. վասն զի օր սուրբ է Տեառն
[2]Աստուծոյ մերոյ. արդ զօրացարուք եւ
11 մի՛ տրտմեցուցանէք զնա"։ Եւ Ղեւտա-
ցիքն լռեցուցանէին զժողովուրդն եւ
ասէին, Լուռ լերուք եւ մի՛ տրտմիք,
12 վասն զի օր սուրբ է սա։ Եւ գնաց ժո-
ղովուրդն ուտել եւ ըմպել եւ առա-
քեցին մասն [3]որոց ոչ գոյր". եւ առնէին
ուրախութիւն մեծ, վասն զի իմացան
զբանս [4]օրինացն զոր կարդաց նոցա"։
13 Եւ յաւուրն երկրորդի ժողովեցան իշ-
խանքն հայրապետաց ամենայն ժողո-
վրդեանն՝ եւ քահանայք եւ Ղեւտացիք
առ Եզրաս դպիր օրինացն. զի տեղե-
կասցին եւ ուսցին ի Նմանէ զամենայն
14 բանս օրինացն։ Եւ գտին գրեալ յօրէնսն
զի էր հրամայեալ Տեառն Աստուծոյ
Մովսէսի, որպէս արժան է որդւոցն Իս-
րայէլի բնակել ի տաղաւարս ի տօնի
15 եւթներորդ ամսոյն, Եւ [5]որպէս նշա-
նակել փողով" յամենայն քաղաքս իւր-
եանց եւ յԵրուսաղէմ, եւ [6]ասէ Եզրաս",
Ելէք ի լեառն եւ բերէք տերեւս ձի-
թենեաց, եւ տերեւս ի ծառոց սոսեաց,
եւ տերեւս մրտոց խնկենեաց, եւ տե-
րեւս արմաւենեաց, եւ տերեւս ի թա-
ւուտ ծառոց. եւ արարէք ձեզ տա-
16 ղաւարս ըստ գրեցելոցն։ Եւ ելին ժո-
ղովուրդքն եւ բերին, եւ արարին իւր-
եանց տաղաւարս, այր ի տանիս իւրում,
եւ այր [7]ի սրահի իւրում եւ [7]ի սրահի տանն
Աստուծոյ, եւ [8]ի հրապարակս քաղաքին
17 մինչեւ ի դրունս" Եփրեմայ։ Եւ արարին
տաղաւարս ամենայն ժողովք եկեղեց-
ւոյն որք դարձեալ էին ի գերութենէն,
եւ նստան ի տաղաւարս. քանզի ոչ
երբեք արարին որդիքն Իսրայէլի յա-
ւուրցն Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ այն-
պէս մինչեւ յօրն յայն. եւ եղեւ ուրա-
18 խութիւն մեծ յոյժ։ Եւ կարդայր զգիրս
օրինացն օր ըստ օրէ, յօրէն յառաջնմէ
մինչեւ յօրն [9]եւթներորդ. եւ արարին
զտօնն զեւթն օր, եւ յաւուրն ութե-
րորդի եղեւ [10]կատարումն ըստ օրինացն

ԳԼ. Թ

1 Եւ ի քսան եւ չորս ամսոյն ժողովեցան
որդիքն Իսրայէլի եւ սկսան պահել պահս,
եւ զգեցան քուրձ եւ արկին մոխիր ի
2 վերայ գլխոց իւրեանց։ Եւ որոշեցան
որդիքն Իսրայէլի յամենայն որդւոյն
այլազգեաց, եւ [11]քաւեցին զմեղս իւր-
3 եանց եւ զմեղս հարցն իւրեանց։ Եւ
կային ի կարգի իւրեանց. եւ [12]կարդայր
Եզրա զգիրս օրինացն Տեառն Աստու-
ծոյ. եւ երկիր պագանէին ամենայն ժո-
ղովուրդքն" Տեառն Աստուծոյ իւրեանց։
4 Եւ կային ի բարձաւանդակ տեղւոջ
[13]Եզրա եւ Ղեւտացիք եւ Յեսու Յով-
սեդեկեանց, եւ որդիքն Կադմիէլի, Սա-
քանիա որդի Սարեբիայ, որդիք Անանիայ"
եւ գոչեցին մեծաձայն առ Տէր Աստուած
5 իւրեանց։ Եւ ասեն Ղեւտացիքն Յեսու
եւ [14]Կադմիէլ, Եղբարք, օրհնեցէք զՏէր
Աստուած մեր" յաւիտենից յաւիտենից,
եւ եղիցի օրհնեալ փառք Տեառն, եւ
բարձրասցի օրհնութիւն նորա [15]եւ գո-
հութիւն։ Եւ սկսաւ օրհնել Եզրա զՏէր
6 Աստուած եւ ասէ", Դու ես նոյն ինքն
Տէր [3]Աստուած միայն, դու արարեր
զերկինս եւ զերկինս երկնից եւ զամե-
նայն կարգս նորա, եւ զերկիր եւ զամե-
նայն կարգս նորա, եւ զամենայն ինչ
որ է ի նմա, զծով եւ զամենայն որ է
ի նմա. եւ դու կենդանացուցեր զամե-
նեսեան. եւ քեզ երկրպագեն զօրք երկ-
նից, [16]եւ զքեզ փառաւորեն երկինք
7 երկնից. Վասն զի դու միայն ես Տէր
Աստուած մեր. դու" ընտրեցեր զԱբ-

---

[1] Յոյն. ձերոյ [2] Յոյն. մերոյ. մի՛ տրտմիք, զի՛ ուրախութիւն Տեառն է զօրութիւն ձեր [3] Յոյն. [illegible] [4] Յոյն. զոր ետուն նոցա գիտել [5] Յոյն. ազդ առնել եւ քարոզ կարդալ [6] Յոյն. ասել [7] Յոյն. ի գաւիթի [8] Յոյն. ի հրապարակի դրանն Ջրոց և ի հրապարակի դրանն

[9] Յոյն. վերջին [10] Յոյն. տօն, ելք, ժողով մեծ [11] Յոյն. կացին եւ խոստովան եղեն [12] Յոյն. ընթեռնուին ի գիրս օրինաց Տեառն Աստուծոյ իւրեանց զչորրորդ մասն աւուրն, եւ զչորրորդ մասն խոստովան լինէին եւ երկիր պագանէին [13] Յոյն. Ղեւտացիքն, Յեսու, Բանի, Կադմիէլ, Սաբանիա, Բունի, Սարաբիա, Բանի, Քենանի [14] Յոյն. Կադմիէլ. Բանի, Ասաբանիա, Սարաբիա, Ովդիա, Սաբանիա, Փեթաիա, Արիք, օրհնեցէք զՏէր Աստուած ձեր [15] Յոյն. անուն քո փառաւորեալ. և բարձրացի քան զամենայն օրհնութիւն և գոհութիւն [16] Յոյն. (7) Դու ես Տէր Աստուած որ

րամ, եւ հաներ զնա յերկրէն Քաղդեա-
ցւոց, եւ եդիր նմա անուն Աբրահամ.
8 Եւ գտեր զսիրտ նորա հաւատարիմ
առաջի քո. եւ եդիր դու նմա ուխտ
տալ [1]նմա զերկիրն Քանանացւոց եւ
Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Փերե-
զացւոց եւ Յեբուսացւոց եւ Գերգե-
սացւոց [2]եւ զաւակի նորա մինչեւ յաւի-
տեան". եւ հաստատեցեր զբանս քո,
վասն զի արդար ես։
9 Եւ տեսեր զնեղութիւնս հարցն մերոց
որ յԵգիպտոս, եւ լուար աղաղակի նո-
10 ցա ի վերայ Կարմիր ծովուն. Եւ [3]արարեր
նոցա նշանս յԵգիպտոս եւ" ի Փարաւոն
եւ յամենայն ծառայս նորա, եւ յամե-
նայն ժողովուրդ երկրի նորա. քանզի
գիտացեր եթէ հպարտացան ի վերայ ժո-
ղովրդեան քո, եւ արարեր քեզ անուն
11 մեծ մինչեւ ցայս օր. Եւ զծովն Կարմիր
հերձեր առաջի նոցա, եւ անցին ընդ
մէջ ծովուն իբրեւ ընդ ցամաք. եւ
զհալածիչս նոցա ընկղմեցեր իբրեւ զվէմս
12 ի ջուրս բազումս։ Եւ սեամբ ամպոյ
առաջնորդեցեր նոցա ի տուէ, եւ սեամբ
հրոյ ի գիշերի, [4]վասն զի լուսաւորէր"
զճանապարհս նոցա ընդ որ գնային։
13 Եւ ի լեառնն Սինա իջեր եւ խօսեցար
ընդ նոսա յերկնից. եւ ետուր նոցա
զդատաստանս ուղիղս, եւ օրէնս ճշմա-
րիտս, հրամանս եւ պատուիրանս բարիս.
14 Եւ զշաբաթս քո սուրբս ծանուցեր նո-
ցա, եւ զպատուիրանս եւ զհրամանս
եւ զօրէնս ետուր նոցա ի ձեռն Մով-
15 սիսի ծառայի քո։ Եւ զհաց երկնից ետուր
նոցա ի կերակուր, եւ զջուր բղխեցու-
ցեր ի վիմէ եւ արբուցեր նոցա. եւ [5]բա-
ցեր նոցա մտանել ժառանգել զերկիրն
յոր համբարձեր զձեռն քո տալ նոցա։
16 Եւ նոքեանք իսկ հարքն մեր հպար-
տացան եւ անօրինեցան, եւ խստացու-
ցին զպարանոցս իւրեանց, եւ ոչ լուան
17 պատուիրանաց քոց, Եւ անկարեցին
յօրինաց քոց, եւ ոչ յիշեցին զսքանչե-
լիս քո զոր արարեր դու ընդ նոսա.
այլ խստացուցին զպարանոցս իւրեանց,
եւ [6]դարձուցին զթիկունս իւրեանց. եւ
կամեցան դառնալ ի ծառայութիւն անդ-
րէն յԵգիպտոս. այլ դու, Տէր" Աստ-
ուած մեր, գթած ես եւ ողորմած, եր-
կայնամիտ եւ բազումողորմ, եւ ոչ ի
18 սպառ մերժեցեր զնոսա։ Եւ դարձեալ
արարին իւրեանց որթ ձուլածոյ՝ եւ ա-
սացին, Այս են աստուածք որ հանին
զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց. եւ արարին
19 մեծամեծ բարկութիւնս. Եւ դու բազ
բազում գթութեան եւ ողորմութեան
քում ոչ թողեր եւ ցրուեցեր զնոսա
յանապատին, եւ զսիւն ամպոյն ոչ հե-
ռացուցեր ի նոցանէ որ առաջնորդէր
նոցա ի տուէ, եւ զսիւն հրոյն որ լու-
սաւորէր զնոսա ի գիշերի՝ զճանապարհն
20 զոր երթային։ Եւ զհոգի քո սուրբ
զբարերար՝ ետուր նոցա [7]իմանալ զօ-
րէնսն" եւ զմանանայն ոչ հեռացուցեր
ի բերանոյ նոցա, եւ ետուր նոցա ջուր
21 [8]ի ծարաւոյ վիմէ"։ Եւ զքառասուն ամ
[9]շրջեցուցեր զնոսա յանապատին". հան-
դերձք նոցա ոչ մաշեցան, եւ [10]կօշիկք
22 նոցա ոչ հնացան։ Եւ հարեր առաջի նո-
ցա զթագաւորս եւ զժողովուրդս, եւ
բաժանեցին եւ կալան զերկիր նոցա ի
ժառանգութիւն, զերկիրն Սեհոնի" Թա-
գաւորին Եսեբոնայ, եւ զերկիրն Ովգայ
23 թագաւորին Բասանու։ Եւ զորդիս նոցա
բազմացուցեր իբրեւ զաստեղս երկնից.
եւ ածեր զնոսա յերկիր զոր խոստացար
հարցն [11]նոցա, եւ ժառանգեցին զնա.
24 Վասն զի սատակեցեր առաջի նոցա
զբնակիչս երկրին Քանանացւոց, եւ ե-
տուր զերկիրն նոցա ի ձեռս նոցա. եւ
զթագաւորս նոցա եւ զժողովուրդ երկ-
րին սպառեցեր՝ որպէս եւ կամեցան"
25 ըստ կամաց իւրեանց։ Եւ առին զքա-
ղաքս [12]բարձրաբերձս եւ զպարիսպս",
եւ ժառանգեցին զտունս լի ամենայն
բարութեամբ, ջրհորս փորեալս եւ կազմ-
եալս, այգիս եւ ձիթենիս եւ զամենայն
ծառս պտղաբերս ի կերակուրս լիու-

[1] Եբր. տալով [2] Եբր. զաւակի նորա [3] Եբր. ցուցեր նշանս եւ արուեստս [4] Եբր. լուսաւորել [5] Եբր. ասացեր [6] Եբր. կացուցին իւրեանց գլուխ դառնալ անդրէն ի ծառայութիւն իւրեանց ապստամբութեամբ իւրեանց. այլ դու,

[7] Եբր. խելամուտ առնել զնոսա [8] Եբր. ի ծարաւս իւրեանց [9] Եբր. կերակրեցեր զնոսա յանապատին, ոչինչ պակասեաց նոցա [10] Եբր. ոտք նոցա ոչ փապարեցան։ (22) Եւ ետուր նոցա թագաւորութիւնս եւ ժողովուրդս. եւ բաժանեցեր զնոսա ի վիճակս, եւ ժառանգեցին զերկիրն Սեհոնի, զերկիրն [11] Եբր. նոցա մտանել ժառանգել։ (24) Եւ եկին որդիքն եւ ժառանգեցին զերկիրն, եւ նուաճեցեր առաջի երեսաց նոցա զբնակիչս երկրին Քանանացւոց, եւ ետուր զնոսա ի ձեռս նոցա, եւ զթագաւորս նոցա եւ զժողովուրդս երկրին առնել ի նոսա [12] Եբր. ամուրս եւ երկիր պարարտ

թեան նոցա․ կերան եւ յագեցան, գի-
րացան եւ փափկացան ի բարութիւնս
մեծամեծս զոր ետուր նոցա։
26 Եւ հեռացան եւ մերժեցան ի քէն, եւ
յետս դարձան յօրինաց քոց․ եւ զմար-
գարէսն քո կոտորեցին, որ քարոզեցին
նոցա դառնալ առ քեզ․ եւ արարին
27 զբարկութիւն մեծ առաջի քո։ Եւ ետուր
զնոսա ի ձեռս նեղչաց նոցա, եւ նեղե-
ցին զնոսա․ եւ աղաղակեցին առ քեզ
ի ժամանակս նեղութեան իւրեանց, եւ
դու յերկնից լուար նոցա․ եւ բազում
գթութեամբ եւ ողորմութեամբ փրկե-
ցեր զնոսա, եւ հաներ զնոսա ի ձեռաց
28 նեղչաց նոցա։ Եւ յորժամ հանգեան,
դարձան եւ արարին զչարիս առաջի քո․
եւ թողեր զնոսա ի ձեռս թշնամեաց
նոցա, եւ չարչարեցին զնոսա․ եւ դարձ-
եալ աղաղակեցին առ քեզ, եւ դու յերկ-
նից լուար նոցա, եւ փրկեցեր զնոսա
29 բազում [1]ողորմութեամբ քով"․ Եւ դարձ-
եալ եդիր վկայութիւն առ նոսա՝ դառ-
նալ յօրէնս քո․ իսկ նոքա անմտացեալք
յիմարութեամբ ոչ լուան օրինաց քոց,
եւ ի հրամանս քո եւ ի պատուիրանս
քո մեղան, [2]զոր դու ասացեր եւ հրա-
մայեցեր, զի ո ոք արասցէ ի մարդ-
կանէ զբան պատուիրանաց քոց կեցցէ"
նոքիմբք․ իսկ նոքա դարձուցին զթի-
կունս իւրեանց, եւ եղեն խստապա-
30 րանոցք եւ ոչ լուան բանի քում․ Եւ
դու երկայնամտեցեր առ նոսա [3]եւ ա-
ռաքեցեր ի վկայութիւն զմարգարէսն
Հոգւով քո սրբով"․ սակայն եւ այնպէս
ոչ լուան․ եւ մատնեցեր զնոսա ի ձեռս
ժողովրդոց օտարաց երկրին, [4]որք տա-
31 ռապեցուցին զնոսա յոյժ։" Եւ դու ըստ
բազում գթութեան եւ ողորմութեան
քում ոչ թողեր զնոսա մինչեւ ի սպառ,
եւ ոչ մերժեալ հեռացուցեր զնոսա ի
քէն․ զի [5]դու հզօր ես գթած եւ ողոր-
մած, երկայնամիտ եւ բազումողորմ։

32 Եւ այժմ, Տէր Աստուած մեր՝ զօրա-
ւոր եւ մեծ, ամենակալ եւ ահարկու,
արդար եւ ճշմարիտ, պահես զուխտ եւ
զողորմութիւն, եւ հայեաց ի տառապանս
մեր եւ ի նեղութիւնս, եւ թագաւո-
րացն մերոց եւ իշխանացն մերոց, եւ
քահանայից եւ մարգարէիցն մերոց, եւ
ամենայն հարցն մերոց, եւ ժողովրդեան
քո զոր տառապեցուցին, եւ բանացան
ի վերայ մեր թագաւորք Ասորեստան-
33 եայց մինչեւ ցայսօր։ Եւ դու արդար
ես յամենայնի զոր ածեր ի վերայ մեր
վասն մեղաց մերոց․ վասն զի ճշմար-
34 տութեամբ արարեր․ Քանզի մեղաք
մեք եւ թագաւորք մեր եւ իշխանք եւ
քահանայք եւ հարքն մեր, եւ ոչ արա-
րաք զպատուիրանս քո, եւ ոչ հայե-
ցաք յօրէնս քո եւ ի վկայութիւնս զոր
35 եդիր առ մեզ․ Եւ զգթութիւնս քո եւ
զբազում բարութիւնս՝ զոր ետուր մեզ
եւ յերկրիս յայսմիկ ի լայնս եւ յընդար-
ձակ եւ ի պարարտ զոր ետուր մեզ,
ոչ գիտացաք՝ ծառայել քեզ․ այլ դար-
ձուցաք զմիտս մեր յօրինաց քոց, եւ
մատնեցաք մեք ի գերութիւն վասն մե-
36 ղաց մերոց։" Եւ ահաւասիկ եմք այսօր
ի ծառայութիւն, եւ երկիրս զոր ետուր
հարցն մերոց ուտել զպտուղ եւ զբա-
37 րութիւն [6]սորա ապստամբութեամբ։ Արդ
այսօր թագաւորք օտարք տիրեն ի վերայ
մեր եւ ուտեն զսա վասն մեղաց մե-
րոց, եւ անկեալք ի ծառայութիւն՝
տամք հարկս․ եւ վարեն զմեզ եւ զա-
նասունս մեր որպէս եւ կամին, եւ եմք
ի նեղութեան եւ ի վիշտս մեծ այսօր
38 վասն մեղաց մերոց"։ Եւ արդ ի վերայ
այսր ամենայնի՝ մեք դնեմք ուխտ

---

[1] Եբր․ անգամ [2] Եբր․ զորս արասցէ մարդ եւ կեցցէ [3] Եբր․ զամս բազումս եւ եդիր վկայութիւն ի նոսա Հոգւով քով ի ձեռն մարգարէից քոց [4] Յն․ Եբր․ պակաս [5] Եբր․ Աստուած գթած եւ ողորմած ես դու։ (32) Եւ արդ․ Աստուած մեր․ Աստուած մեծ․ հզօր եւ ահաւոր, որ պահես զուխտ և զողորմութիւն․ մի՛ թուեսցին դոյզն առաջի քո ամենայն տառապանք որ գտին զմեզ․ զթագաւորս մեր․ զիշխանս մեր․ եւ զքահանայս մեր եւ զմարգարէս մեր․ եւ զհարս մեր․ եւ զամենայն ժողովուրդ քո յաւուրց անտի թագաւորաց Ասորեստանեայց մինչեւ ցայսօր։ (33) Եւ դու արդար ես վասն ամենայնի որ եկն ի վերայ մեր․ զի ճշմարտութեամբ արարեր, եւ մեք ամբարշտութեամբ գործեցաք։ (34) Եւ թագաւորք մեր․ իշխանք մեր․ քահանայք մեր․ եւ հարքն մեր ոչ արարին զօրէնս քո, եւ ոչ անսացին հրամանաց քոց եւ վկայութեանց քոց զորս վկայեցեր ի նոսա։ (35) Եւ նոքա ի թագաւորութեան իւրեանց եւ ի բազում բարութեան քում զոր ետուր նոցա, եւ յերկրին յանդորր եւ ի պարարտ զոր ետուր նոցա՝ ոչ ծառայեցին քեզ, եւ ոչ դարձան ի գործոց իւրեանց չարաց։

[6] Եբր․ սորա՝ ահա ծառայ եմք մեք անդէն։ (37) Եւ երկիրս մատուցանէ արգասիս բազումս թագաւորաց զորս եդիր ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց, եւ տիրեն ի մարմինս մեր և յանասունս մեր որպէս եւ կամին, եւ մեք եմք ի նեղութեան մեծի

[1]եւ հաւատարմութիւնս, եւ հաւատամք
յօրէնս քո եւ առնեմք զնոսա, եւ որ ինչ
գրեալ է ի նոսա." եւ զյանս զայս գրով
հաստատեմք եւ կնքեմք՝ [1]ամենայն իշ-
խանք մեր եւ Ղեւտացիք մեր եւ քա-
հանայք մեր։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ այս են որ կնքեն [2]զգիրս զայս հա-
ւատարմութեանս առ քեզ. Նէեմիա որդի
Աքաղեայ, եւ Սեդեկիա որդի Սարերայ",
2 Եւ Ազարիա եւ Երեմիա (3) Եւ Փասուր,
4 Ամարիա, Մեղքիա, Ատտուս, Սաբանիա,
5 Մաղուք, Եմաթ, Մերամոլթ, Արդիա,
6 Դանիէլ, Կանաթոն, Բարուք, (7) Մեսու-
8 ղամ, Աբիա, Միամին, Մաազիա, Բեղգեէ,
Սեմէի. այսք ամենեքեան են քահանայք։
9 Եւ Ղեւտացիք՝ Յեսու որդի Ազանեայ,
Բանիա յորդւոց Ենադադայ, Գադմիէլ,
10 Եւ եղբարք նոցա, Սեբանիա, Ովդիա,
11 Կաղիտան, Փեղի, Անան, Միքա, Հռով-
12 բա, Սերի, Զաքուր, Սարաբիա, Սե-
13 բանիա, Ովդիա, [3]որդիք Բանունեայ"։
14 Իշխանք ժողովրդեանն, Փորս, Փաքադ-
15 մովաբ, Եղամ, [4]Զաթթուբա, Որդիք
16 Բանեայ" Ազգաթ, Բեբայի, Ադանիա,
17 Բագու, Եդին, Ատեր, Եզեկիա,
18 Ազուր, Ովդիա, Ասամ, Բեսէի, (19) Արիփ,
20 Անաթոթ, Նովբա, Մոթափէս, Մե-
21 սուղամ, Եզր, Մասիզաբէէլ, Զադուկ,
22 Եդովք, Փաղտաս, Անան, Անիա,
23 Ասէէ, [5]Անանիաս, Հասյում", Էսաբա-
26 նան, Մաասիա, Այիա, Էնան, Ասնան,
27 Մաղուք, [6]Հռէում։
28 Եւ այլ եւս մնացորդք ժողովրդեանն,
քահանայք եւ Ղեւտացիք, դռնապանք,
երգեցիկք, Նաթանացիք. եւ [7]ամենե-
քեան ժողովուրդքս որք լսեմք զօրէնս
Տեառն Աստուծոյ մերոյ, դնեմք վկայ-
ութիւն այսօր առաջի քո՝ արք եւ կա-
29 նայք, որդիք եւ դստերք իւրեանց։ Եւ
որ միանգամ անցցէ զօրինօք քովք,
երդմամբ հաստատեմք այսօր առաջի
քո, եղիցի նա ի նզովս եւ յանէծս, որ
ոչ պահեսցէ զօրէնս քո որ տուաւ ի
ձեռն Մովսիսի ծառայի քո. այլ ամե-
նայն կամօք մերովք պահեսցուք, եւ
արասցուք" զամենայն պատուիրանս
Տեառն Աստուծոյ եւ զդատաստանս նորա
30 եւ զհրամանս։ Եւ մի՛ տացուք զդստերս
մեր ուստերաց ժողովրդոց օտարաց, եւ
զդստերս հեթանոսաց ոչ առցուք որդ-
31 ւոց մերոց։ Եւ ժողովուրդք երկրիս այ-
սորիկ որ բերիցեն առ մեզ վաճառս յա-
ւուր շաբաթու, ոչ գնեսցուք ի նոցա-
նէն [8]ի շաբաթուն. զի օր սուրբ է, եւ
սուրբ պահեսցուք զօրն եւթներորդ։
32 Եւ տացուք զօրութիւնս երրորդ"
դիդրաքմայի ամ ըստ ամէ ի հարկ տանն
33 Աստուծոյ, [9]Եւ զհաց զառաջէից եւ
զզոհս ըստ ժամանակս ժամանակս, եւ
զողջակէզս" յամենայն տօնս եւ ի տա-
րեկանս եւ ի շաբաթս եւ յամսամուտս եւ
ի նաւակատիս եւ ի սրբութիւնս, եւ վասն
մեղաց՝ որ են ի քաւութիւնս Իսրայելի
եւ ի գործս տաճարին Տեառն Աստուծոյ
34 մերոյ։ Եւ [10]վիճակս արկցուք վասն
ժառանգութեան փայտիցն, որ երթայ
քահանայիցն եւ Ղեւտացւոցն, եւ ժո-
ղովուրդն բերցէ ի տուն Աստուծոյ մե-
րոյ, ի տունս" հարցն մերոց ըստ ժամա-
նակս ժամանակս ամ ըստ ամէ, զորս
արժան է այրել ի վերայ սեղանոյ զո-
հից Տեառն Աստուծոյ մերոյ, որպէս եւ
35 գրեալ է յօրէնսն [1]Մովսիսի։ Եւ տացուք
զպտուղս զառաջաւորութեանց երկրի
մերոյ, եւ զպտուղս ծառոց մերոց ամ
ըստ ամէ ի տուն Տեառն Աստուծոյ
36 մերոյ։ Եւ [11]զփրկութիւնս անդրանկաց"
որդւոց մերոց, եւ զանդրանիկս անասնոց
մերոց՝ որպէս եւ գրեալ է յօրէնսն [1]Մով-
սիսի՝ եւ զանդրանիկս արջառոց մերոց
եւ հօտից բերցուք ի տուն Աստուծոյ
մերոյ, քահանայից մերոց Ղեւտացւոց

---

[1] Յեբր. գոյով   [2] Եբր. Նէեմիա Աթարսաթան, որդի Աքաղեայ, եւ Սեդեկիա, Սարայիա   [3] Կամ, Բանի, Բանինու   [4] Եբր. Զաթու, Բանի, (15) Բունի   [5] Եբր. Անանիա, Ասուր, (24) Այոէս, Պիղա, Սոբեկ, (25) Հաւում   [6] Եբր. Հարիմ, Բաանա
[7] Եբր. ամենայն զատուցեալք ի ժողովրդոց գաւառաց յօրէնս Աստուծոյ, կանայք նոցա, ուստերք նոցա եւ դստերք նոցա, ամենեքին որ կարող էին իմանալ. (29) Յարեալք յեղբարս իւրեանց յիշխանս, մտեալք ընդ նզովիւք եւ ընդ երդմամբ գնալ յօրէնս Աստուծոյ որ տուաւ ի ձեռն Մովսիսի ծառայի Աստուծոյ, եւ պահել եւ առնել

[8] Եբր. ի շաբաթուն եւ յաւուր սրբութեան. եւ թողցուք զամն եւթներորդ եւ զպահանջմունս ամենայն պարտուց. (32) Եւ եդաք ի վերայ մեր կանոն տալ զերրորդ   [9] Եբր. Ի հաց առաջերից եւ ի զոհ մշտնջենաւոր և յողջակէզ մշտնջենաւոր   [10] Եբր. արկաք վիճակս քահանայից եւ Ղեւտացւոց եւ ժողովրդեանն վասն ընծայի փայտիցն, բերել ի տուն Աստուծոյ մերոյ ըստ տանց   [11] Եբր. զանդրանիկս

37 որք կան ի սպասու տան [1]Տեառն. Եւ
զառաջաւորս [2]ցորենոյ եւ՛՛ զպտուղս
ծառոց՝ գինւոյ եւ ձիթոյ բերցուք առ
քահանայսն ի տուն գանձանակին Աս-
տուծոյ. եւ զտասանորդս երկրիս մե-
րոյ [3]Ղեւտացիքն չրջեսցին եւ առցեն
38 զամենայն բովանդակ։ Եւ եղիցի քա-
հանայ որդի Ահարոնի՝ որ տասանոր-
դեսցէ զՂեւտացիսն, եւ Ղեւտացիքն
ի տասանորդաց մերոց տասանորդեսցեն
քահանայիցն մեծի՛՛ ի տուն Աստուծոյ մե-
րոյ, ի տուն գանձանակին որ կան ի տաճա-
39 րին Տեառն. Վասն զի [4]կացցէ ի գանձել
ի համբարս որդւոց Ղեւտացւոցն եւ
սպասաւորաց՝ ի տեղիսն ուր կան սրբու-
թեանցն. եւ եղիցի քահանայիցն եւ
Ղեւտացւոց եւ դռնապանաց եւ երգե-
կաց սաղմոսաց. եւ մի՛ պակասեսցեն
նոցա ուտելիք երբեք ի տանէ Աստուծոյ
մերոյ, եւ մի՛ նոքա զպաշտօն Տեառն խա-
փանեսցեն։՛՛

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ նստան իշխանք ժողովրդեանն յԵրու-
սաղէմ, [5]եւ արկին վիճակս, զի մին ի
տասանց որում եւ ելցէ վիճակն՝ նստցի
յԵրուսաղէմ քաղաք սրբութեան, եւ
[6]իններորդքն գնասցեն յիւրաքանչիւր
2 քաղաքս։ Եւ օրհնեաց ժողովուրդն զարսն
զայնս որ յօժարեցան եւ նստան յԵրուսա-
3 ղէմ։ Եւ այս են իշխանք երկրին որ նստան
[7]յԵրուսաղէմ, եւ՛՛ քահանայք եւ Ղեւտա-
ցիք եւ Նաթանայիմք, եւ որդիք ծառայիցն
4 Սողոմոնի։ Եւ որք նստան յԵրուսաղէմ,
էին յորդւոց Յուդայ եւ Բենիամինի։
Եւ այս են յորդւոցն Յուդայ. Աթէէ
որդի Ոզիայ, որդի Զաքարեայ, որդի
Ամարեայ, որդի Սափատեայ, որդի Մա-
5 ղէելայ յորդւոցն Փարեսայ, Եւ Մա-
սսիա, որդի Բարուք, որդի Աղազայ,
որդի Ոզիայ, որդի Ադիայ, որդի Յովա-
րիբ, որդի Զաքարեայ, որդի Սեղոմի։
6 Ամենայն որդիք Փարեսի որ նստան յԵ-
րուսաղէմ, չորեքհարիւր վաթսուն եւ
ութ՝ արք զօրաւորք։
7 Եւ այս են որդիք Բենիամինի. Սեղոմ
որդի Մեսողամ, որդի Յովադ, որդի
Փադայի, որդի Կովլիայ, որդի Մաա-
8 սիա, որդի Աթիէլ, որդի Եսայեայ։ Եւ
զհետ նորա Գեբէի, Սեղեի, ինն հա-
9 րեւր[8] քսան եւ ութ։ Եւ Յովէլ որդի
Զեքրի՝ այցելու եւ վերակացու ի վերայ
նոցա. եւ Յուդա որդի Ասանայ՝ որ էր
երկրորդ ի քաղաքին։
10 Եւ ի քահանայիցն, Յեդայիա որդի
11 Յովարիբ, Յաքին, Սարիա, որդի Եղ-
քեայ, որդի Մեսուղամ, որդի Սադովկ,
որդի Մարաւովթ, որդի [9]Եսովբ. եւ
էին տունք իւրեանց մօտ ի տաճարն
12 Տեառն՛՛. Եւ եղբարք նոցա որ գործէին
զգործ սպասաւորութեան տանն Տեառն՝
ութ հարիւր քսան եւ երկու. եւ Ադայի
որդի Երովմ, որդւոյ Փաղայիայ, որդւոյ
Ամասեայ, որդի Զաքարեայ, որդի Փա-
13 սխուր, որդի Մեղքիայ։ Եւ եղբարք
նորա իշխանք հայրապետացն, երկերիւր
քառասուն եւ երկու. եւ Ամասայի որ-
14 դի [10]Եզրիէլ, Եւ եղբարք նոցա զօրա-
ւորք հարիւր քսան եւ ութ. եւ այցե-
լու եւ վերակացու նոցա Զեքրիէլ՝ որ
էր ի մեծաց իշխանաց։
15 Եւ յՂեւտացւոցն Սամէիա որդի Ասուբ,
17 որդի [11]Եզրիամ։ Եւ Մաթանիայք, որդի

[1] Եբր. Աստուծոյ մերոյ [2] Եբր. զանդուածոյ մերոյ եւ զընծայս. [3] Եբր. առ Ղեւտացիսն. Նոքա Ղեւտացիքն յամենայն քաղաքս մշակութեան մերոյ առնուն զտասանորդսն. (38) Եւ քահանայն որդի Ահարոնի եղիցի ընդ Ղեւտացիսն յորժամ Ղեւտացիքն առնուն զտասանորդսն, եւ Ղեւտացիքն բերցեն զտասանորդ տասանորդացն [4] Եբր. որդիքն Իսրայէլի եւ որդիքն Ղեւեայ գնուեն ցորենոյ եւ զգինւոյ եւ զիւղոյ տարցին ի սենեակս ուր կան կահք սրբութեանցն եւ քահանայքն պաշտօնեայք եւ դռնապանք եւ երգեցիկք. եւ մի՛ անփոյթ արասցուք զտունն Աստուծոյ մերոյ։

[5] Եբր. եւ մնացեալ ժողովուրդն [6] Եբր. ինունքն

[7] Եբր. յԵրուսաղէմ. այլ ի քաղաքսն Յուդայ բնակեցան. այր ի ժառանգութեան իւրում ի քաղաքս իւրեանց Իսրայէլ.

[8] Եբր. քսան [9] Եբր. Աքիտովբ, վերակացու տանն Աստուծոյ [10] Եբր. Ազարիէլի, որդւոյ Ահզայ, որդւոյ Մեսեղամոթայ, որդւոյ Եմմերայ [11] Եբր. Եզրիկամ, որդի Ասաբիա, որդի Բունի։ (16) Եւ Սաբեթա եւ Յովզաբադ որ էին յիշխանացն Ղեւտացւոց, էին ի վերայ արտաքին գործոց տանն Աստուծոյ։ (17) Եւ Մաթանիա որդի Միքայ, որդւոյ Զաբդեայ, որդւոյ Ասափայ, որ էր գլխաւոր ի սկսանել խոստովան լինել յաղօթս, եւ յեղբարց նորա Բակբակիա էր երկրորդ, եւ Աբդա որդի Սամուայ, որդւոյ Գաղաղայ, որդւոյ Իդիթունի։ (18) Ամենայն Ղեւտացիք ի քաղաքին սրբութեան երկերիւր ութսուն եւ չորք։

(19) Եւ դռնապանք Ակուբ, Տեղմոն եւ եղբարք նոցա, պահապանք ի դրունս՝ հարիւր եօթանասուն եւ երկու։

(20) Եւ մնացորդն Իսրայէլի, քահանայք, Ղեւտացիք յամենայն քաղաքս Յուդայ այր իւրաքանչիւր ի ժառանգութեան իւրում։ (21) Եւ Նաթանայիմն բնակէին յՈփաղ, եւ Սիքա եւ Գիսփա՝ ի վերայ Նաթանայիմեանց։

Միքայ եւ Ցորեբ, որդիք Սամուէ՛ երկերիւր ութսուն եւ չորս։ Եւ դրանա-
19 պանք, Ակուբ, Տեղամին եւ եղբարք
նորա՝ հարեւր ութսուն եւ երկու՞։
22 Եւ այցելու եւ վերակացու Ղեւտացւոցն
յԵրուսաղէմ, Ոզա որդի Բանի, որդի
Ասաբեայ, որդի Մատթանի, որդի Մի-
քայ, յորդւոցն Ասափայ որ էին երգե-
23 ցիկք մօտ առ տունն Տեառն. Վասն զի
հրաման թագաւորին էր առ նոսա լի-
նել անդ, եւ անխափան ունել զպաշ-
24 տօնն։ Եւ Փաթաւա որդի Մեսիզա-
բեղայ, [1]Զարեհ որդի Յուդայ, որ ի
ձեռանէ թագաւորին ունէր զամենայն
կազմած, եւ բնակէր յազարակի իւրում։
25 Եւ յորդւոցն Յուդայ որք նստան ի
Կարիաթարբա, եւ Յեսու եւ Բերսաբէէ.
30 եւ բնակութիւն նոցա Ղաքիս. Եւ ագա-
րակք իւրեանց, որք եւ ունէին զԲեր-
31 սաբէէ։ Եւ որդիք Բենիամինի ի Գաբա՝
36 Մաքմաս. ԵւՂեւտացւոցն բաժին Յուդա
եւ Բենիամինի՞

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ այս են քահանայք եւ Ղեւտացիք
որ ելին ընդ Զօրաբաբելի Սաղաթիելեանց եւ Յեսուայ [2]Յովսեդեկեանց. Սա-
րայիա, Երեմիա, Եզրա եւ Ամարիա,
2 Մաղուք, Ատտուս, [3]Սեքենիա։ Այս՞ են
իշխանք քահանայիցն եւ եղբարք նոցա
յաւուրս Յեսուայ։
8 Եւ Ղեւտացիք՝ Յեսու, Բանուի, Կադմիէլ, Սարաբիա, Յուդա, Մատթանիա,
[4]եւ եղբարք նոցա որ էին կարգեալ օր
9 ըստ օրէ. եւ Յովակիմայ Եղիասիբ, Եւ
Եղիասիբայ Յովադէ, եւ Յովդայեայ
Յովնաթան, եւ Յովնաթանայ Յադդուա։
Եւ յաւուրս Յովակիմայ եղբարք նորա
էին իշխանք եւ քահանայք հայրապետացն. Սարիա, Եմարիա, Երեմիա, Անանիա, Ազարիա, Եզրա, Մեսուղամ, Ամարիա, Յովնան, Մաղուք։՞
22 Եւ Ղեւտացիք յաւուրս Եղիասիբ, Յովդա եւ Յովա եւ Յովնան եւ Իդուա՝ գրեալք
իշխանք հայրապետացն. եւ [5]այս ամենայն՞ քահանայք էին ի թագաւորու-
23 թեանն [5]Դարեհի։ Որդիք Ղեւեայ իշ-
խանք հայրապետացն գրեալք ի գիրս
բանից աւուրց համարոյն, մինչեւ ցՈվնան
24 որդի Եղիասիբ։ Եւ իշխանք Ղեւտաց-
ւոց՝ Ասաբիա եւ Սարաբիա եւ [6]Յեսու.
եւ որդիք Կադմիէլ, եւ եղբարք նորա
մօտ առ նմա՞, օրհնել եւ սաղմոս ասել.
որպէս եւ հրամայեաց Դաւիթ այրն Աս-
25 տուծոյ, [7]Օր ըստ օրէ զօրհանապազ ի
ժողովս իւրեանց հանդերձ դռնապանօք՞։
26 Սոքա էին յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ
Յեսուայ, որդւոյ Յովսեդեկեայ, եւ
յաւուրս [8]Նէեմայ եւ Եզրայ քահանայի
եւ դպրի օրինացն Տեառն՞
27 Եւ ի նաւակատիս պարսպին Երու-

[1] Եբր. յորդւոցն Զարեհի որդւոյ Յուդայ՝ ընդ ձեռամբ թագաւորին յամենայն գործս ժողովրդեանն։

(25) Եւ յորդւոցն Յուդայ բնակեցան ի գեօղս եւ յագարակս նոցա, ի Կարիաթարբա եւ յաւանս նորա, ի Դիբոն եւ յաւանս նորա, եւ ի Կաբսէէլ եւ ի գեօղս նորա, (26) Եւ ի Յեսուա եւ ի Մոլադա եւ ի Բեթփաղէդ, (27) Եւ յԱսեր-սուաղ եւ ի Բերսաբէէ եւ յաւանս նորա, (28) Եւ ի Սիկելակ եւ ի Մեքոնա եւ յաւանս նորա, (29) Եւ յԵնռեմոն, ի Սարաա, ի Յերիմութ, (30) ի Զանով, յՈդողամ և ի գեօղս նոցա, ի Ղաքիս և յագարակս նորա, յԱզեկա և յաւանս նորա. այսպէս բնակեցան նոքա ի Բերսաբէէ մինչեւ ի Ձորն Ենովմայ։

(31) Եւ որդիքն Բենիամինի՝ ի Գաբայէ ի Մաքմաս, Այիա, Բեթէլ եւ յաւանս նորա, (32) Անաթովթ, Նոբ. Անանիա, (33) Հասովր, Ռամա, Գեթթայիմ, (34) Հադիդ, Սեբոյիմ, Նեբաղատ, (35) Ղովդ, Ովնով, Գեքարասիմ։

(36) Եւ ի Ղեւտացւոցն բաժինք Յուդայ ի Բենիամին։

[2] Եբր. զօրաւոր [3] Եբր. (3) Սեքենիա, Հռէում, Մերամովթ, (4) Ադդով, Կանաթոն, Աբիա, (5) Միամին, Մովադիա, Բեղգա, (6) Սեմայիա, Յովարիբ, Յեդայիա, (7) Սաղու, Ամոկ, Քեղկիա, Յեդայիա. այս

[4] Եբր. առ հանդերձ եղբարբքն իւրովք էր ի վերայ օրհնութեանցն. (9) Եւ եղբարքն նոցա Բակբուկիա եւ Ունի յանդիման նոցա ի կարգին իւրեանց։

(10) Եւ Յեսու ծնաւ զՅովակիմ, եւ Յովակիմ ծնաւ զԵղիասիբ, և Եղիասիբ ծնաւ զՅովիադա, (11) Եւ Յովիադա ծնաւ զՅովնաթան, և Յովնաթան ծնաւ զՅադդուա։

(12) Եւ յաւուրս Յովակիմայ էին քահանայք գլուխք տոհմից, ի Սարայիայ՝ Մարայիա, յԵրեմիայ՝ Անանիա, (13) յԵզրայ՝ Մեսուղամ, յԱմարիայ՝ Յովհանան, (14) ի Մաղուքայ՝ Յովնաթան, ի Սաքանիայ՝ Յովսէփ, (15) ի Հարիմայ՝ Եդնա, ի Մարիովթայ՝ Քեղկիա, (16) յԱդդովայ՝ Զաքարիա, ի Կանաթոնայ՝ Մեսուղամ, (17) յԱբիայ՝ Զեքրի, ի Մինիամինայ, ի Մովադիայ՝ Փաղտի, (18) ի Բեղգայ՝ Սամուա, ի Սեմայիայ՝ Յովնաթան, (19) ի Յովարիբայ՝ Մաթանա, ի Յեդայիայ՝ Ոզի, (20) ի Սաղղուայ՝ Կաղղա, յԱմոկայ՝ Եբեր, (21) ի Քեղկիայ՝ Ասաբիա, ի Յեդայիայ՝ Նաթանայէլ։ [5] Եբր. Դարեհի Պարսկի [6] Եբր. Յեսու որդի Կադմիելի, եւ եղբարք նոցա յանդիման նոցա [7] Եբր. դաս առ դաս։ (25) Մաթանիա, Բակբուկիա, Աբդիա, Մեսուղամ, Տելմոն, Ակկուբ, պահապանք, դռնապանք ի պահպանութիւն ի շտեմարանս դրանց։ [8] Եբր. Նէեմայ կուսակալի եւ Եզրայ քահանայի դպրի։

սաղեմի՝ խնդրեցին զՂեւտացիսն ի տե-
ղիս իւրեանց՝ ածել զնոսա յԵրուսաղէմ,
եւ առնել զնաւակատիս ուրախութեամբ
հանդերձ եւ գոհութեամբ եւ երգովք
նուագարանօք, ծնծղայիւք եւ թմբկօք
եւ սաղմոսարանօք [1]եւ ի ձայն եղջեր
28 փողոյ": Եւ ժողովեցան ամենեքեան որք
երգէին եւ սաղմոսէին շուրջանակի յա-
29 մենայն կողմանց [2]Երուսաղեմի, ի քա-
ղաքաց եւ ի գիւղից եւ ի բնակութեանց
իւրեանց, գալ ի սպաս պաշտամանն
30 յԵրուսաղէմ": Եւ սրբեցան ամենայն քա-
հանայքն եւ Ղեւտացիքն, եւ սրբեցին
զժողովուրդն եւ [3]զդրանապանս մեծի
31 դրանց պարսպին: Եւ հանին" ի վեր
զիշխանս Յուդայ ի պարիսպն. եւ [4]եր-
թային զհետ նոցա երգովք նուագա-
32 րանօք երկու երկու, Յովսիա եւ Ոզիա"
33 եւ կէս իշխանացն Յուդայ, Ազարիաս,
34 Եզրա եւ Մոսողամ, Յուդա եւ Բենիա-
35 մին եւ Սամէաս եւ Երեմիաս: Եւ յորդ-
ւոց քահանայիցն էին որք հարկանէին
զփողսն՝ Զաքարիաս որդի Յովնաթանայ
որդի Սամայի, որդի Մաթանիա, որդի
Միքայ, որդի Զաքուր, որդի Ասափ:
36 Եւ եղբարք [5]նոցա Սամէիա եւ Եզրիէլ
օրհնէին զերգս եւ զսաղմոս Դաւթի
առնն Աստուծոյ զոր նուագեաց: Եւ
Եզրաս դպիր երթայր առաջի նոցա ի
վերայ դրանցն, եւ որք երգէինն եր-
37 թային ընդդէմ նորա: Եւ" ելին յաս-
տիճանս քաղաքին Դաւթի, յելս պա-
րըսպին՝ ի վերոյ քան զապարանս Դաւթի,
մինչեւ ի դուռն Ջրոյն [1]Եփրեմի, եւ"
39 ընդ կողմն արեւելից. [6]Եւ ի դուռն Եք-
թիերան, եւ յաշտարակն Անամայելի
եւ մինչեւ ի դուռն Ջրրդխացն. եւ լսելի
եղեւ ձայն երգոցն մինչեւ յամենայն
տեղիս. քանզի հրամայեաց Եզր կալ ի
43 վերայ ամենայն դրանցն եւ երգել:" Եւ
զոհեցին յաւուր յայնմիկ զոհս մեծա-
մեծս, եւ ուրախ եղեն յոյժ. վասն զի
Աստուած արար ուրախ զնոսա յուրա-
խութիւն մեծ. եւ կանայք նոցա եւ
որդիք նոցա ուրախ եղեն, եւ լսելի ե-
ղեւ ուրախութիւն [7]նոցա յԵրուսաղեմէ"
մինչեւ ի հեռաւոր տեղիս:
44 [8]Եւ կացուցին յաւուր յայնմիկ ի վե-
րայ գանձանակի գանձուցն եւ զատա-
ջաւորացն եւ տասանորդացն, եւ որ
միանգամ ժողովեալ էր անդր յիշխա-
նաց քաղաքին, որպէս հրամայեալ էր
յօրէնսն Մովսիսի քահանայիցն եւ Ղեւ-
տացւոց. քանզի ուրախութիւն մեծ էր
ի Յուդա եւ ի քահանայս եւ յՂեւտա-
ցիս. եւ զգուշացան սրբութեանցն Աս-
տուծոյ եւ պահեցին զսրբութիւնն՝ որ
էին երգեցիկք սաղմոսասացքն եւ դռնա-
պանքն, որպէս կարգեալ էր Դաւթի եւ
45 որդւոյ նորա Սողոմոնի: Քանզի յաւուրս
Դաւթի՝ Ասափ էր իշխան եւ առաջնորդ
երգոց սաղմոսացն, որք նուագէին, եր-
գէին եւ փառաւոր առնէին զԱստուած:"
47 Եւ ամենայն Իսրայէլ յաւուրս Զորաբա-
բելի եւ յաւուրս Նէեմեայ՝ տային մասն
եւ բաժին երգեցկացն եւ դռնապանացն,

---

[1] Ոմանք· զօրաւոր [2] Ոմանք· Երուսաղեմի եւ ի գեղից Նետոփաթացւոց, (29) Եւ ի Բեթգաղգաղայ եւ ի դաշտաց Գաբաայ եւ յԱզմավէթայ· զի շինեալ էր երգեցողացն գեղս շուրջ զԵրուսաղեմաւ. [3] Ոմանք· զդրունսն եւ զպարիսպն: (31) Եւ հանի [4] Ոմանք· կարգեցի երկուս դասս մեծամեծս երգեցողաց, խաղալ յառաջ ի վերայ պարսպին յաջոյ կողմանէ ի դուռն Աղբեաց· (32) Եւ երթայր զկնի նոցա Ովսէիա [5] Ոմանք· նորա Սեմէիա, Ազարիէլ, Միգաղա, Գիգաղա, Մաաա, Նաթանայէլ, Յուդա, Անանի նուագարանօք Դաւթի առնն Աստուծոյ. եւ Եզրաս դպիր առաջի նոցա: (37) Եւ եկին ի դուռն Աղբերն եւ դէմ ուղիղ [6] Ոմանք· (38) Եւ երկրորդ դաս երգեցողացն երթայր ի հանդիպոյ, եւ ես՝ զկնի նոցա ընդ կէսս ժողովրդեանն ի վերայ պարսպին յաշտարակէ անտի Փուռնցն մինչեւ ի պարիսպն լայն. (39) Եւ ի վերոյ դրանն Եփրեմի եւ ի վերոյ դրանն Հնոյ եւ ի վերոյ դրանն Ձկանցն, եւ աշտարակէն Անանայելի եւ աշտարակէն Մէայ մինչեւ ի դուռն Ոչխարաց, եւ կացին առ դրանն Բանտին. (40) Եւ երկոքին դասք երգեցողացն կացին ի տանն Աստուծոյ, եւ ես եւ կէս սատրկանացն ընդ իս. (41) Նաեւ քահանայքն Եղիակիմ, Մաասիա, Մինիամին, Միքիա, Եղիովէնայի, Զաքարիա, Անանիա՝ փողովք. (42) Եւ Մաասիա եւ Սեմէյիա եւ Եղիազար եւ Ոզի եւ Յովհանան եւ Մեղքիա եւ Եղամ եւ Եզեր. յայնժամ երգեցողքն ամբարձին զձայնս իւրեանց ընդ Յեզերեայ վերակացուի: [7] Ոմանք· Երուսաղեմի [8] Ոմանք· Եւ կարգեցան յաւուր յայնմիկ արք ի վերայ սենեկաց վասն գանձուն, ընծայից, երախայրեաց եւ տասանորդաց, առ ի կուտելոյ ի նոսա ըստ մասին օրինաց ագարակի քաղաքաց վասն քահանայից եւ Ղեւտացւոց, զի ուրախութիւն՝ Յուդայ էր ի վերայ քահանայից եւ ի վերայ Ղեւտացւոց կացելոց. (45) Եւ պահեցին զպահպանութիւն Աստուծոյ իւրեանց, եւ զպահպանութիւնն սրբութեան, եւ երգեցիկքն եւս եւ դռնապանքն ըստ պատուիրանացն Դաւթի եւ որդւոյ նորա Սողոմոնի. (46) Զի յաւուրց անտի Դաւթի եւ Ասափայ էին գլխաւորք երգեցողաց եւ երգք գովութեան եւ օրհնութեան առ Աստուած:

որպէս եւ կարգեալ էր օր ըստ օրէ, եւ
[1]ածէին սուրբ զՂեւտացիսն եւ Ղեւ-
տացիքն զորդիսն Ահարոնի"։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յաւուր յայնմիկ կարդացին զգիրս Մով-
սիսի ի լսելիս ժողովրդեանն. եւ գտաւ
ի նմա գրեալ այսպէս, եթէ Մի՛ մտցէ
Ամոնացի եւ Մովաբացի յեկեղեցի Աս-
2 տուծոյ յաւիտենս ժամանակաց, Վասն
զի ոչ ելին ընդ առաջ որդւոցն Իսրա-
ելի հացիւ եւ ջրով, այլ կալան ի վար-
ձու զԲաղաամ [2]գէտ՝ անիծանել զնոսա.
եւ դարձոյց Աստուած մեր զանէծսն
3 յօրհնութիւն։ Եւ եղեւ յորժամ լուան
յօրինացն, որոշեցին ի բաց զամենայն
խառնակսն յԻսրայէլէ։
4 Եւ յառաջ քան զայս Եղիասիբ քահա-
նայ էր ի գանձանակի տանն Աստուծոյ
5 մերոյ, եւ [3]եա անգի Տուբիայ, Եւ շի-
նեաց իւր անդ տուն գանձի մեծ. եւ
անդ էր յառաջնում ուր տային զման-
նայն եւ զկնդրուկն եւ զկահն սրբու-
թեան", եւ զտասանորդս ցորենոյն եւ
գինւոյ եւ ձիթոյ եւ իւղոյ, զառճիկսն
Ղեւտացւոցն եւ երգեցկացն եւ դռնա-
պանաց, եւ զաւաջաւորս քահանայիցն։
6 Եւ մինչ զայս ամենայն արարեալ էր,
ես ոչ էի յԵրուսաղէմ. քանզի յամի ե-
րեսներորդի եւ երկրորդի [4]Արտաշիսի
թագաւորի Բաբելացւոց՝ մտի առ թա-
գաւորն. եւ յետ [2]բազում աւուրց խնդ-
7 րեցի ի թագաւորէն, Եւ եկի յԵրուսաղէմ,
եւ իմացայ զամենայն չարութիւնս զոր
արար Եղիասիբ վասն Տուբիայ, զի եա
նմա շինել տուն գանձու ի գաւիթ տանն
8 Տեառն։ Եւ չար թուեցաւ առաջի իմ
յոյժ եւ ընկեցի արտաքս զամենայն կահ
9 Տուբիայ ի տանէն գանձու, Եւ հրամա-
յեցի սրբել զտուն գանձուն [2]Տեառն, եւ
դարձուցի անդրէն զկահ [4]եւ զպաս
տանն Տեառն եւ զմանանայն եւ զկնդ-
10 րուն"։ Եւ գիտացի եւ հասի ի վերայ՝
եթէ զբաժին Ղեւտացւոցն ոչ էր տուեալ,
եւ նոքա էին գնացեալ յագարակս իւ-
րեանց, եւ Ղեւտացիքն եւ երգեցիկքն

[1] Ոմն. սրբէին Ղեւտացւոցն, եւ Ղեւտացիքն որդւոցն Ահարոնի [2]Յ Ոմն. գուշակ [3] Ոմն. զի էր մերձաւոր Տուբիայ. (5) Արար նմա սենեակ մեծ ուր դնէին յառաջնումն զընծայն հացի եւ զկնդրուկն եւ զանօթսն [4] Ոմն. Ասուերոսի [4] Ոմն. տանն Աստուծոյ, զընծայն հացի եւ զկնդրուկն

11 զործէին զգործ մշակութեան։ Եւ կա-
ցեցայ ընդ իշխանսն եւ ասեմ, Ընդէ՞ր
[5]պակասեցին առճիկք ի տանէ Տեառն։
եւ ժողովեցի զամենայն պաշտօնեայսն"
եւ կարգեցի զնոսա ի տեղիս իւրեանց։
12 Եւ ամենայն Հրեայք բերէին զտասա-
նորդս ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ ի
13 գանձանակ [2]տան Տեառն"։ Եւ հրամա-
յեցի տալ ի ձեռս Սեղեմայ քահանայի եւ
Սադովկայ դպրի, եւ Փադայեայ որ էր
յՂեւտացւոցն, եւ [6]ի ձեռանէ նոցա Ա-
նան որդի Զաքուրայ, որդի Մաթանիայի.
վասն զի հաւատարիմ էին նոքա որք
բաժանէին եւ տային եղբարց իւրեանց։
14 [7]Յիշեսցէ զիս Աստուած յայսմ ամե-
նայնի, եւ մի՛ ի բացէ արասցէ զողոր-
մութիւն իւր յինէն. վասն զի արարի
զայս ամենայն ի տան Տեառն Աստու-
ծոյ Իսրայելի։"
15 Յաւուրսն յայնոսիկ տեսանէի ի Հրէ-
աստանի՝ զի հարկանէին հնձանս յաւուր
շաբաթու, եւ բերէին զորայսն [8]ընդ
դրունս Երուսաղեմի". եւ կախէին բեռն
գրաստուց, զգինի եւ զխաղող եւ զթուզ,
բարձեալ բեռինս բերէին յԵրուսաղէմ
յաւուր շաբաթու. եւ [8]կոչեալ վկայ՝
16 զի վաճառէին յաւուր շաբաթու, Եւ
նստէին ի տեղիս վաճառացն որք" բե-
րէին զձուկն եւ զամենայն վաճառս,
եւ [9]գնէին յաւուր շաբաթու Հրեայքն
17 ի ներքս" յԵրուսաղէմ։ Եւ կագեցայ
ես [2]ընդ որդիսն Հրէից որք էին յԵրու-
սաղէմ, եւ" ընդ իշխանսն Յուդայ, եւ
ասեմ ցնոսա, Զինչ է անօրէնութիւնս
այս զոր դուք գործէք, եւ պղծէք [10]զա-
18 ւուրս սուրբ զշաբաթու"։ Ո՞չ այսպէս
արարին հարքն ձեր, եւ ած ի վերայ
[11]նոցա Աստուած զչարիս զայս ամե-
նայն, եւ ի վերայ քաղաքիս այսորիկ.
եւ արդ դուք ընդէ՞ր յաւելուք զբար-
կութիւն ի վերայ Իսրայելի [12]եւ պղծէք
19 զօրն սուրբ զշաբաթուց։ Եւ եղեւ յոր-
ժամ կանգնեցի զդրունս" Երուսաղեմի

[5] Ոմն. թողեալ իցէ տունն Աստուծոյ. եւ ժողովեցի զնոսա (զՂեւտացիս) [6] Ոմն. ընդ ձեռամբ [7] Ոմն. Յիշեա զիս, Աստուած իմ, վասն այսորիկ. եւ մի՛ ջնջեր զողորմութիւնս իմ, զորս արարի վասն տանն Աստուծոյ իմոյ. եւ վասն պաշտամանց նորա. [8] Ոմն. յաւուրսն յորս վաճառէին զպաշարսն՝ յանդիմանեցի. (16) Եւ Տիւրացիքն որ բնակէին անդ՝ [9] Ոմն. վաճառէին յաւուր շաբաթու որդւոցն Հրէից եւ [10] Ոմն. զօր շաբաթուն [11] Ոմն. մեր [12] Ոմն. ի պղծել զշաբաթն. (19) Եւ եղեւ յորժամ նսեմանային դրունք

յառաջ քան զշաբաթն, հրամայէի փակել
զդրունսն, եւ ոչ տայի բանալ զնոսա
մինչեւ անցանէր շաբաթն. եւ դարձեալ
կացուցի մանկունս պահապանս, զի մի
ոք իշխեսցէ մտանել բեռամբ յաւուր
20 շաբաթու ընդ դրունսն Երուսաղեմի։ Եւ
ագանէին ամենեքեան որք վաճառէին՝
արտաքոյ Երուսաղեմի միանգամ եւ եր-
21 կիցս։ Եւ ասեմ ցնոսա, Ընդէ՞ր ագա-
նիք դուք արտաքոյ պարսպիդ. եթէ եւ
[1]այլ տեսանեմ զանօրէնութիւնդ զայդ,
տամ հրաման այսպէս՝ զի ոչ մտանիցէք
22 դուք ի շաբաթս մեր եւ ի քաղաքս։ Եւ
ասեմ ցՂեւտացիսն որք էին սրբեալ,
եւ գային պահէին զդրունսն, եւ սրբէին
յաւուր շաբաթու. եւ յայնմ հետէ ոչ
պղծեցին զշաբաթսն"։ Եւ յայսմ ամե-
նայնի յիշեսցէ զիս Աստուած, եւ խնա-
յեսցէ յիս ըստ բազում ողորմութեան
իւրում։
23 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ տեսի զՀրէայսն,
[2]զի նստէին կանայք Ազովտացիք եւ
24 Ամոնացիք եւ Մովաբացիք, Եւ որդիք
նոցա եւ ոմանք ի կանանցն խօսէին Ա-
զովտացի, եւ ոչ գիտէին խօսել Հրէ-
25 արէն"։ Եւ կագեցայ ընդ նոսա, եւ նզո-
վեցի զնոսա, եւ հարի ի նոցանէ [3]արս
բազումս". եւ երդմնեցուցի զնոսա յանուն
Աստուծոյ, զի մի տայցեն զդստերս իւ-
րեանց որդւոց նոցա, եւ մի զդստերս նոցա
26 առցեն որդւոց իւրեանց։ [4]Եւ ասեմ ցնո-
սա", Ո՞չ յայդմ ամենայնի մեղաւ Սո-
ղոմոն թագաւոր Իսրայելի. [5]եւ ո՞վ էր
իբրեւ զնա իմաստուն յամենայն թա-
գաւորս մեր". եւ սիրելի էր նա Աս-
տուծոյ, եւ կացոյց զնա Աստուած թա-
գաւոր ի վերայ ամենայն Իսրայելի. [6]եւ
զայսպիսի սիրելի Աստուծոյ եւ զիմաս-
տուն եւ զմեծ թագաւոր՝ խոտորեցու-
ցին եւ յանցուցին ի մեղս կանայք այլ-
27 ազգեաց"։ Եւ արդ մի լուայց եթէ ոք
արասցէ զայնպիսի մեծ չարութիւնս,
եւ մեղիցէ առ Աստուած, եւ արասցէ
28 կին այլազգի։ Եւ [7]յորդւոցն Յովիդեայ
եւ յԵղիասիբայ մեծ քահանայէն, լուայ
թէ էր կին նորա դուստր Սանաբաղա-
տայ", եւ մերժեալ հալածեցի զնա յինէն։
29 [8]Յիշեսցէ զնոսա Աստուած ի ժառան-
գութեան եւ յուխտի քահանայութեան։
30 Եւ զՂեւտացիսն սրբեցի յամենայն այ-
լազգեաց, եւ կարգեալ կազմեցի զնոսա
օր ըստ օրէ՝ զքահանայսն եւ զՂեւտա-
ցիսն այր իւրաքանչիւր ի գործ իւր.
31 Եւ եստ կազմ բերել զամենայն փայտ
ողջակիզացն յիւրաքանչիւր ժամանակս,
եւ զառաջաւորսն պտղոյ իւրեանց։ Յի-
շեսցէ զիս Աստուած մեր յամենայն բա-
րութիւնս արդարութեան, այն որ օրհ-
նեալն է յաւիտեան։ Ամէն։"

[1] Եբր. այլ եւս կրկնիցէք, մխեցից զձեռն իմ ի ձեզ։ Եւ այնուհետեւ ոչ եկին ի շաբաթու։ (22)Եւ ասեմ ցՂեւտացիսն սրբել զանձինս իւրեանց, եւ գալ պահել զդրունսն, եւ սուրբ առնել զօր շաբաթուն [2]Եբր. որ բնակեցուցանէին կանայս Ազովտացիս եւ Ամոնացիս եւ Մովաբացիս. (24)Եւ որդիք նոցա խօսէին կէս զլեզու Ազովտացւոց եւ ոչ գիտէին խօսել Հրէարէն եւ ըստ լեզուի այլոց ազգաց [3]Եբր. արս, եւ փետեցի զհերս նոցա [4]Յեբր. [illegible]

[5]Եբր. եւ ոչ գոյր թագաւոր իբրեւ զնա յազգս բազումս [6]Եբր. եւ զնա իսկ յանցուցին կանայք օտարոտիք [7]Եբր. մին յորդւոցն Յովիդեայ, որդւոյ Եղիասիբայ մեծ քահանային, էր փեսայ Սանաբաղատայ Որոնացւոյ [8]Եբր. Յիշեա զնոսա, Աստուած իմ, որ պղծեցին զքահանայութիւն եւ զուխտ քահանայութեան եւ զՂեւտացւոց։ (30) Եւ սրբեցի զնոսա յամենայն այլազգեաց, եւ կարգեցի պահպանութիւնս վասն քահանայից եւ Ղեւտացւոց, իւրաքանչիւր ի պաշտաման իւրում։ (31)Եւ վասն ընծայի փայտից ի ժամանակս սահմանեալս, եւ վասն երախայրեաց։ Յիշեա զիս, Աստուած իմ, ի բարութիւն։

ԵՍԹԵՐ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

[1]
1 ՅԱՄԻՆ երկրորդի թագաւորու-
2 թեանն Արտաշիսի արքայի մեծի,
յառաջնում աւուր ամսոյն Ադարայ,
որ է Հայերէն Արեգ, տեսիլ ետես
Մուրթքէ որդի Յայիրայ, որդւոյ Սեմ-
եայ, որդւոյ Կիսեայ, յազգէ Բենի-
3 ամինի, այր Հրեայ. Եւ էր բնակեալ ի
[2]Սիւսիս քաղաքի. այր մեծ եւ հաւատա-
րիմ ամենայն իրաց տան թագաւորին։
4 Եւ էր նա ի գերութենէ անտի զոր գեր-
եաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելաց-
ւոց յԵրուսաղեմէ՝ Յեքոնիաւ հանդերձ
5 արքայիւն Հրէաստանի։ Եւ այս է երազ
տեսլեան նորա զոր տեսանէր. Ձայն
խռովութեանց եւ որոտմանց եւ շարժ-
մանց. եւ էր խռովութիւն մեծ ի վերայ
6 երկրի։ Եւ ահաւասիկ երկու վիշապք
մեծք յոյժ, պատրաստեալ ելանէին ի
7 կռիւ ընդ միմեանս։ Եւ եղեւ ի նոցանէն
ձայն մեծ, եւ ի ձայնէ բարբառոյ նոցա
պատրաստեցան ամենայն ազգք ի պա-
տերազմ, զի տացեն պատերազմ ընդ
8 ազգին արդարոյ։ Եւ էր օրն խաւարին
եւ մթին, տառապանաց եւ նեղու-
թեանց, եւ էր խռովութիւն մեծ ի վերայ
9 երկրի. Եւ խռովեցաւ ամենայն ազգն
արդար վասն իւրեանց չարեացն, եւ
պատրաստեցան ի կորուստ. եւ կար-
10 դացին նոքա առ Աստուած։ Եւ ի ձայնէ
անտի նոցա եղեւ իբրեւ ի փոքրիկ աղ-
11 բերէ գետ մեծ՝ յատակ։ Եւ արեգակն
ծագեաց, եւ խոնարհքն բարձրացան եւ
12 կերան զփառաւորսն։ Եւ զարթեաւ
Մուրթքէ ի տեսլենէ անտի յայսմանէ,
զոր Աստուածն խորհեցաւ առնել. եւ
ունէր զտեսիլ երազոյն ի սրտի իւրում,
եւ յամենայն զօրութենէ իւրմէ կամէր

[1]Այս գլուխ պակասէ յԵբրայականէն [2]Որ Եբր. Շուշան, որ եւ ասի Սուսէն, Սիսան, Սուսիս, նաեւ Շաւշ։

գիտել՝ եթէ զինչ իցէ տեսիլն զոր ետես
անդէն ի նմին գիշերի։"

ԳԼ. ԺԲ

1 [1]Եւ դադարեաց Մուրթքէ յապարանսն
Գաբիթեաւ հանդերձ եւ Թառայիւ եր-
կոքումբք ներքինեօք թագաւորին, որ
էին պահապանք ապարանից թագաւո-
2 րին։ Եւ իբրեւ գիտակ եղեւ Մուրթքէ
խորհրդոց ներքինեացն, եւ զկամս
սրտից նոցա քննեաց՝ եթէ պատրաստեալ
են նոքա ձեռն արկանել ի թագաւորն
Արտաշէս, եցոյց արքային զխորհուրդս
3 նոցա։ Եւ եհարց թագաւորն զերկոսին
ներքինիսն, եւ նոքա խոստովան եղեն
նմա. եւ հրամայեաց զնոսա կապել։
4 Եւ գրեաց թագաւորն զբանս զայսոսիկ
ի յիշատակս, եւ Մուրթքէ գրեաց վասն
5 բանիցս այսոցիկ։ Եւ ետ հրաման թա-
գաւորն Մուրթքէի, մեծաւ զգուշու-
թեամբ առաւել եւս դարման տանել
տան թագաւորին. եւ ետ նմա պար-
6 գեւս։ Եւ էր Համան Ամադաթեայ Բուգ-
կեցւոյ փառաւոր առաջի արքային, եւ
կամեցաւ չարչարել զՄուրթքէ եւ զժո-
ղովուրդ նորա վասն երկուց ներքին-
եացն։"

ԳԼ. Ա

1 Եւ եղեւ [3]յետ բանիցս այսոցիկ յաւուրս
Արտաշիսի, (որ եւ այս Արտաշէս" կա-
լաւ ի Հնդկաց աշխարհէն մինչեւ յԵ-
թովպիա հարիւր քսան եւ եւթն գա-
2 ւառ,) [4]ի նմին աւուրս յորս նստաւ ի
3 Սիւսիս քաղաքի", Յամին երրորդի թա-
գաւորութեանն իւրոյ, արար [5]թագա-
ւորն կոչունս սիրելեաց իւրոց եւ մե-

[3]Եբր. յաւուրս Ասուերոսի, (այս Ասուերոս
[4]Եբր. Յաւուրսն յայնոսիկ իբրեւ նստաւ Ա-
սուերոս յաթոռ թագաւորութեան իւրոյ որ
ի Շուշան քաղաքի [5]Եբր. կոչունս ամենայն
իշխանաց իւրոց եւ ծառայից իւրոց. զօրն Պար-
սից եւ Մարաց, նախարարք եւ իշխանք
գաւառաց էին առաջի նորա, (4) Ի ցուցանել

ծառայից, եւ այլոց եւս ազգաց Պարսից
եւ Մարաց, եւ ամենայն իշխանացն նա-
4 խարարացն։ Եւ իբրեւ եցոյց" նոցա զմե-
ծութիւն թագաւորութեանն իւրոյ, եւ
զփառս ուրախութեան վայելչութեանն
զաւուրս հարեւր եւ ութսուն։
5 Եւ յորժամ յանգ եղանէին ¹աւուրք
հարսանեացն, դարձեալ միւսանգամ
հրաման ետ կոչել ի հարսանիսն զամենայն
քաղաքացիսն իւր ի գաւիթ տանն ար-
6 քունի զաւուրս վեց։ Եւ էր զարդար-
եալ բեհեզովք եւ կերպասովք՝ զորս էր
կարգեալ եւ կազմեալ զկարովքն ծիրան-
եօք եւ բեհեզովք, եւ զորս էր կապ-
եալ ի խոյակսն ոսկիս, եւ ի ծիրանիս՝
որ կային ի վերայ սեանցն պատուակա-
նաց եւ ի խարիսխացն ոսկեղինաց. ուր
կային գահոյք բազումք ոսկեղէնք եւ
արծաթեղէնք ընդելուզեալք մարգար-
տօք եւ ականբք պատուականօք՝ լցեալ
պաստառօք եւ գոյնագոյն նկարուք եւ
պատուական հանդերձիւք ի վերայ վար-
7 դայատակ դաւթին. Ուր կային թա-
կոյք եւ ըմպելիք թագաւորին ոսկեղէնք
եւ արծաթեղէնք, որք էին յերից բիւ-
րուց քանքարաց, եւ գինի յոյժ՝ ար-
8 քայի ըմպելի։ Այլ կոչունքս որպէս
օրէն էր եղեւ. վասն զի այսպէս կա-
մեցաւ թագաւորն առնել պաշտօնեայ
9 ծառայիցն :" Եւ Աստինէ կին թագա-
ւորին արար կոչունս կանանց յապա-
րանս թագաւորին *Արտաշիսի։
10 Եւ յաւուրն եւթներորդի յանձն իւր
զուարճացեալ լինէր թագաւորն. եւ ասէ
ցԱման եւ ցԲազան եւ ցԹառա եւ ցԲու-
րազէ եւ ցԱթելթա եւ ցԲատանգա եւ
ցԹառաբա, ցեւթանեսին ներքինիս՝
11 ցպաշտօնեայս իւր, Կոչել ²զկինն յար-
քունիս թագաւորեցուցանել զնա, եւ"
ցուցանել ամենայն իշխանաց եւ ազգաց
զգեղեցկութիւն նորա. զի էր գեղեցիկ
12 յոյժ։ Եւ ոչ լուաւ նմա Աստինէ գալ
առ նա ³ընդ ներքինիսն". եւ տրտմեցաւ
թագաւորն եւ բարկացաւ յոյժ։
13 Եւ ասէ ⁴ցսիրելիսն իւր զիրսն զոր
արար Աստինէն. Արդ արարէք, ասէ
թագաւորն, այսուհետեւ օրէնս եւ ի-
14 րաւունս։ Եւ մատեան առաջի նորա
Արքեսեէոս եւ Սարսաթեւ եւ Մալիսեար՝
իշխանք Պարսից եւ Մարաց, որ էին
մերձաւորք եւ աթոռակիցք արքային,
15 Եւ պատմեցին եթէ ո՞րպէս" օրէն է
առնել Աստինեայ կնոջ թագաւորին,
զի ոչ արար զհրամանս արքային, զոր
հրամայեաց նմա ի ձեռն ներքինեացն։
16 Եւ ասէ ⁵Մուքեւս ցարքայ եւ ցիշ-
խանսն, Ոչ եթէ արքայի միայն ընդդէմ
դարձաւ Աստինէ տիկնանց տիկին, այլ
ամենայն իշխանաց եւ ⁶կուսակալաց ար-
17 քայի։ Որպէս եւ ամենայն կանայք
լինին անհնազանդ իշխանաց Պարսից եւ
18 Մարաց", Յորժամ լսեն զարհամարհանս
կնոջ թագաւորիս, համարձակին իշխել
19 եւ անարգել զարս իւրեանց։ Արդ, եթէ
կամք իցեն եւ հաճոյ թուեսցի ար-
քայի, ⁷մի՛ մտցէ նա առ արքայ. եւ
զտիկնութիւն նորա տացէ կնոջ որ լաւ
20 եւս իցէ քան զնա։ Եւ լուիցեն զօրէնս
զոր հրամայես ի թագաւորութեանդ
⁸քում, եւ պատուեսցեն կանայք զարս
իւրեանց պատուով մեծաւ՝ յաղքատաց
մինչեւ ի մեծամեծս։

---

¹Եբր. աւուրքն այնորիկ, արար արքայ ամենայն ժողովրդեանն որ ի Շուշան քաղաքի, ի մեծամեծաց մինչեւ ցփոքունս, կոչունս աւուրս եւթն, ի գաւիթ պարտիզի տանն արքունի։ (6) Վարագոյրք ի սպիտակ եւ ի կապուտակ կերպասէ կախեալ էին չուանօք ի նուրբ բեհեզոյ եւ ի ծիրանւոյ, եւ օղակօք արծաթեայ ի սեանց որ ի մարմարիոնէ. եւ ի վերայ յատակի ի պորփիւրէ, ի սպիտակ մարմարիոնէ, յալաբաստրէ եւ ի սեաւ մարմարիոնէ կային գահոյք ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք։ (7) Եւ էր ըմպել յանօթս ոսկեղէնս, եւ անօթքն էին այլ եւ այլք, եւ գինի արքունի բազում որպէս վայել էր արքայի։ (8) Եւ ըմպելն էր ըստ օրինի. ոչ ոք բռնադատէր. քանզի այսպէս հրամայեալ էր արքայ ամենայն պաշտօնէից տան իւրոյ, առնել ըստ կամաց առն իւրաքանչիւր։ *Եբր. Ասուերոսի

²Եբր. զԱստինէ տիկին առաջի արքայի թագաւն արքունի. ³Եբր. ըստ բանին արքայի որ ի ձեռս ներքինեաց ⁴Եբր. արքայ ցիմաստունս որ գիտէին զժամանակս. (այսպէս էր սովորութիւն արքայի ընդ ամենեսին որ գիտէին զօրէնս եւ զիրաւունս։ (14) Եւ եւթանեքին իշխանք Մարաց և Պարսից՝ Կարսենա, Սեթար, Ադմաթա, Թարսիս, Մերէս, Մարսենա, Մեմուքան որ էին մօտ առ նա եւ տեսանէին զերեսս արքայի՝ էին առաջին խորհրդականք թագաւորութեանն.) (15) Եթէ Ո՞րպէս ⁵Եբր. Մեմուքան ⁶Եբր. ժողովրդոց որ են յամենայն գաւառս արքայի Ասուերոսի. (17) Զի ելցէ բան տիկնոջն առ ամենայն կանայս՝ անարգանել զայրս իւրեանց յաչս իւրեանց. և ասիցեն. Արքայ Ասուերոս ասաց ածել զԱստինէ տիկին առաջի իւր, եւ ոչ եկն։ (18) Եւ այսօր խօսեսցին զայս օրինակ տիկնայք Մարաց եւ Պարսից ⁷Եբր. ելցէ հրաման արքունի յերեսաց նորա, և գրեսցի յօրէնս Պարսից եւ Մարաց, եւ մի՛ ջնջեսցի, զի մի՛ ⁸Եբր. քում որ մեծ է յոյժ

21 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն արքայի եւ
ամենայն իշխանաց նորա. եւ արար
թագաւորն որպէս խօսեցաւ [1]Մուքեւս։
22 Եւ առաքեաց ընդ ամենայն թագա-
ւորութիւնն իւր ի գաւառն ամենայն՝
ըստ հրամանին որ եղաւ ի վերայ ամե-
նայն կանանց։

ԳԼ. Բ

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ [2]դադարեաց
թագաւորն ի բարկութենէ անտի, [3]եւ
ոչ յուշ լինել յիշել եւս զԱստինէ. զի ի
մտին ունէր զոր խօսեցաւն նա. եւ
2 այսպէս մերժեալ ընկեցաւ կինն։ Եւ
ասեն սպասաւորք թագաւորին, Խնդ-
րեսցեն արքայի աղջկունս կոյսս՝ գե-
3 ղեցիկս տեսանելով. Եւ հրամայեսցէ
արքայ գաւառապետս կացուցանել ընդ
ամենայն երկիր թագաւորութեանդ քո,
եւ ընտրեսցեն աղջկունս կոյսս, եւ տա-
ցեն ածել ի Սուսէն քաղաք՝ ի կանա-
նոց մի. եւ տացեն զնոսա ցներքինին
[4]արքունի՝ որ պահապանն է կանանց,
եւ [5]հրամայեսցէ արքայ տալ նոցա եւղ
4 եւ աճառ եւ զամենայն զարմանս։ Եւ
կին՝ որ հաճոյ լիցի արքայի թագաւո-
րեսցէ նա փոխանակ Աստինեայ։ Եւ
հաճոյ թուեցան արքայի իրքն. արար
այնպէս։
5 Եւ էր այր մի Հրեայ ի Սուսս քաղաքի,
եւ անուն նորա Մուրթքէոս, որդի Յա-
յիրայ, որդւոյ Սեմեայ, որդւոյ Կիսեայ,
6 յազգէ Բենիամինի. Որ էր գերի եկեալ
յԵրուսաղեմէ [6]զոր գերեաց Նաբուքո-
7 դոնոսոր արքայն Բաբելացւոց։ [7]Եւ էր
նորա մանուկ սնուցեալ դշխոյ Ամի-
նադաբայ՝ եղբօր հօրն իւրոյ, եւ անուն
էր նորա Եսթեր. եւ յառնուլ զնա ի մօ-
րէն եւ ի հօրէն իւրմէ՝ կամէր առնուլ
իւր կնութեան. եւ էր աղջիկն բարե-
յայժ տեսանելով։
8 Եւ յորժամ լու եղեւ [8]հրաման թա-
գաւորին, ժողովեցան աղջկունք բա-
զումք ի Սիւսան քաղաք, ընդ ձեռամբ
Ովգեայ. տարան [9]զԵսթեր առ Ովգա,
9 որ էր ներքինի ի վերայ կանանց։ Եւ
հաճոյ եղեւ նմա աղջիկն, եւ եգիտ նա
շնորհս առաջի նորա, եւ փութացաւ
նմա տալ [10]զաճառն եւ զմասն զարմա-
նոյ՝ նորա, եւ զեւթն աղջիկսն զորս տու-
եալ էր նորա նաժիշտ յարքունուստ.
եւ [11]զարմանէր զԵսթեր առաւելագոյն
քան զայլ ընկերս նորա՝, եւ զնաժիշտս
10 նորա նոյնպէս։ Եւ ոչ եցոյց Եսթեր
զազգն եւ ոչ զգաւառն. վասն զի
պատուիրեաց նմա Մուրթքէ՝ մի պատ-
11 մել։ Եւ յաճախէր Մուրթքէ զամենայն
օր շրջել առ տամբ կանանցն, եւ տե-
սանել թէ որպիսի անցք անցցեն ընդ
Եսթեր։
12 [12]Զի մերձ էր ժամանակ աղջկանն մտա-
նել առ թագաւորն, յորժամ լնուին ա-
միսք երկոտասան. (զի այսպէս կատա-
րէին աւուրք զարմանոյ նոցա. ամիսս
վեց օծանէին իւղովք անուշիւք, եւ
ամիսս վեց ի խունկս անուշունս եւ
13 [13]յաճառս եւ ի լուանալ կանանցն.) Եւ
ապա մտանէր առ արքայն. եւ որում
կամէր տալ զնա ի ձեռս նորա, մտանէր
ընդ նմա ի սենեակն առաջի թագաւո-
14 րին։ Ընդ երեկս մտանէր առ թագա-
ւորն, եւ ցերեկ երթայր անդրէն առ
ընկերս իւր, եւ առ Ովգաներքինի պա-
հապան կանանցն. եւ կայր անդէն, մին-
չեւ կոչէին զնա յականէ ի սենեակ թա-
գաւորին։

---

[1] Օրբ. Մեմուքան։ (22) Եւ առաքեաց հրովարտակս յամենայն գաւառս արքայի, յիւրաքանչիւր գաւառ ըստ գրոյ իւրում, եւ առ իւրաքանչիւր ժողովուրդ ըստ լեզուի իւրում, զի կացցէ այր իւրաքանչիւր իշխան ի տան իւրում, եւ խօսեսցի զլեզու ժողովրդեան իւրոյ։ [2] Օրբ. իբրեւ դադարեաց [3] Օրբ. յիշեաց զԱսթինէ եւ զոր արարեալ էր նորա, եւ որ ինչ վճռեալ էր զնմանէ [4] Օրբ. արքունի, զՍկգա [5] Օրբ. տացի նոցա որ ինչ պիտոյն է ի մաքրութիւն [6] Օրբ. ընդ գերիսն զոր ընդ Յեքոնեայ արքայի Յուդայ [7] Օրբ. Եւ սնուցանէր զԱդասսա, այն ինքն է զԵսթեր, զդուստր հօրեղբօր իւրոյ, զի ոչ գոյին նորա հայր եւ մայր. եւ աղջիկն էր գեղեցիկ երեսօք, եւ բարւոք տեսանելով. եւ ի մեռանել հօր նորա եւ մօր նորա առ զնա Մուրթքէ իւր ի դուստր։

[8] Օրբ. հրամանն եւ հրովարտակ [9] Օրբ. զԵսթեր յարքունիս [10] Օրբ. զպէտս մաքրութեան նորա և զբաժինս [11] Օրբ. տարաւ զնա յազնուագոյն տեղի կանանցին, [12] Օրբ. Եւ իբրեւ լինէր ժամանակ մտանելոյ իւրաքանչիւր աղջկան առ արքայ Ասուերոս, յետ կատարելոյ ինմա երկոտասան ամսոց ըստ սովորութեան կանանց, [13] Օրբ. յորս պիտոյն էին ի մաքրութիւն կանանցն. (13) Եւ ապա մտանէր աղջիկն առ արքայն. և զոր ինչ խնդրէրն՝ տային նմա տանել ընդ իւր ի կանանցէ անտի յարքունիս թագաւորին. (14) Ընդ երեկս մտանէր, եւ ցերեկ երթայր անդրէն յերկրորդ կանանցն ընդ ձեռամբ Սաասգազայ ներքինւոյ արքայի որ էր պահապան հարճիցն. եւ ոչ եւս մտանէր առ արքայ, եթէ ոչ հաճէր ընդ նա արքայ, եւ կոչէր նա յականէ։

15 Եւ իբրեւ լնոյր ժամանակն Եսթե-
րայ՝ դստերն [1]Ամինադաբայ եղբօր հօրն
Մուրթքէի՟ մտանել առ արքայն, ոչ ինչ
ապախտ արար զոր միանգամ պատուիր-
եաց նմա [2]Ներքինին, որ էր պահապան
կանանցն, զի էր Եսթերայ գտեալ շնորհս
յամենեցունց որ միանգամ տեսանէին
16 զնա։ Եւ [3]մտեալ Եսթեր առ արքայն
յերկոտասաներորդ ամսեանն Ադար, որ
է Հայերէն Արեգ, յեւթներորդ ամի՟
17 թագաւորութեան նորա։ Եւ հաճոյ
թուեցաւ Եսթեր արքայի յոյժ, եւ ե-
գիտ նա շնորհս քան զամենայն կա-
նայս, եւ եդ ի վերայ գլխոյ նորա
18 [4]զթագ կանանցն՟։ Եւ արար թագա-
ւորն կոչունս ամենայն [5]սիրելեաց իւ-
րոց եւ զօրացն իւրոց զաւուրս եւթն,
եւ բարձրացոյց նա զհարսանիսն Ես-
թերայ. եւ հրաման ետ թողութիւն
առնել ամենեցուն որ ընդ թագաւորու-
թեամբ նորա էին։
19 Եւ Մուրթքէ զարմանէր եւ կազմէր
20 զդուռն թագաւորին՟։ Այլ Եսթեր ոչ եցոյց
զերկիր հայրենի զաւառին [6]իւրոյ. զի
այսպէս պատուիրեալ էր նմա Մուրթքէի,
[7]երկնչել յԱստուծոյ եւ առնել զհրամանս
նորա, որպէս էր նա առ նմա յառաջ.
եւ Եսթեր ոչ փոխեաց զիւր կարգն։
21 Եւ տրտմեցան երկու ներքինիք ար-
քային՝ որ պահպանապետքն էին մարդ-
կանն. վասն զի նախանձէին ընդ Մուրթ-
քէի՝ առաւել քան զնոսա պատուելոյ ի
թագաւորէն, եւ կամէին սպանանել
22 զԱրտաշէս արքայ՟։ Եւ ազդ եղեւ Մուրթ-
քէի բանս այս, եւ յայտնեաց Եսթերայ,
եւ Եսթեր եցոյց արքայի [8]զխորհուրդս
23 մահուն։ Եւ արքայն կշտամբեաց զեր-
կոսին ներքինիսն, եւ կախեաց զնոսա
զփայտէ. եւ հրամայեաց թագաւորն
զիրսն զայն գրել զդուշութեամբ, եթէ
որպէս հաւատարիմ եղեւ առ նա Մուրթ-
քէոս։՟

ԳԼ. Գ

1 Եւ եղեւ յետ այսորիկ եւ փառաւորեաց
արքայ [9]Արտաշէս զՀաման Դաթուրաւ
հանգերձ եւ ընկերօք նորա՟, եւ բարձ-
րացոյց զնա յառաջին աթոռ քան զա-
2 մենայն սիրելիս իւր։ Եւ [10]ամենեքին
որ միանգամ էին ի դուռն թագաւորին՝
երկիր պագանէին նմա. զի այսպէս
հրամայեաց թագաւորն առնել. այլ
3 Մուրթքէ ոչ պագանէր նմա երկիր։ Եւ
խօսեցան մեծամեծք թագաւորին ընդ
Մուրթքէի եւ ասեն, [11]Մուրթքէ, ընդէ՞ր
ոչ պագանես դու երկիր Համանայ ըստ
4 հրամանի թագաւորին՟։ Զի յամենայն
օր խօսէին ընդ նմա, եւ նա ոչ լսէր
նոցա. եւ ամբաստան եղեն զՄուրթքէէ
առաջի Համանայ. [12]եւ Մուրթքէ ոչ
հնազանդեցաւ հրամանացն արքայի,
5 քանզի՟ Հրեայ էր։ Եւ յորժամ գիտաց
Համան՝ եթէ [13]ոչ պագանէ նմա երկիր,
6 բարկացաւ յոյժ։ [14]Եւ խորհուրդ արար՟
զի կորուսցէ զՀրեայսն որ ընդ թագա-
ւորութեամբն [15]Արտաշիսի արքայի իցեն։
7 Եւ արարին հանդէս համարոյ յամին եր-
կոտասաներորդի թագաւորութեանն Ար-
տաշիսի. եւ արկանէր վիճակ օր յօրէ
եւ ամիս յամսոյ, զի որպէս կորուսցէ
ի միում աւուր զազգն Մուրթքէի. եւ
անկաւ վիճակն ի չորեքտասան ամսոյն
Ադար։՟

---

[1] Եբր. Աբիքայելայ, եղբօր հօրն Մուրթքէի, զոր արարեալ էր Մուրթքէ իւր դուստր. [2] Եբր. Հեգէ ներքինին արքայի [3] Եբր. տարաւ Եսթեր առ արքայն Ասուերոս յապարանս նորա արքունի, յամսեանն տասներորդի, (որ է Տեբէթ ամիս) յամի եւթներորդի [4] Եբր. զթագն արքունի, եւ արար զնա տիկին փոխանակ Աստինեայ [5] Եբր. իշխանաց եւ ծառայից իւրոց, կոչունս Եսթերայ, եւ շնորհեաց հանգիստ գաւառաց. եւ ետ պարգեւս որպէս վայել էր արքայի։

(19) Եւ իբրեւ ժողովեցին աղջկունս երկրորդ անգամ, Մուրթքէ նստէր առ դրան թագաւորին [6] Եբր. իւրոյ, եւ զազգ իւր [7] Եբր. զի Եսթեր առնէր զբանս Մուրթքէի, որպէս յորժամ սնանէրն ընդ նմա։

(21) Յաւուրսն յայնոսիկ, իբրեւ նստէր Մուրթքէ առ դրան թագաւորին, Բիգթան եւ Թարէս, երկու ներքինիք արքայի, ի պահապանաց սեմոյ դրանն, զայրացեալ խնդրէին մխել զձեռս յարքայն Ասուերոս։

[8] Եբր. յանուն Մուրթքէի։ (23) Եւ խնդրեցաւ բանն եւ գտաւ, եւ երկոքին կախեցան զփայտէ, եւ գրեցաւ ի գիրս յիշատակաց առաջի արքայի։ [9] Եբր. Ասուերոս զՀաման որդի Ամադաթայ Ագագացւոյ [10] Եբր. ամենայն ծառայք [11] Եբր. Ընդէ՞ր անցանես դու զհրամանաւ արքայի [12] Եբր. տեսանել եթէ կացցէ Մուրթքէ ի բանս իւր. զի եցոյց նոցա եթէ [13] Եբր. Մուրթքէ ոչ [14] Եբր. Եւ գոյզն ինչ թուեցաւ յաչս նորա մխել ձեռս ի Մուրթքէ միայն, զի զգացուցեալ էին նմա զազգն Մուրթքէի, խորհուրդ արար Համան [15] Եբր. Ասուերոսի արքայի իցեն, զազգն Մուրթքէի։

(7) Յամսեանն առաջնում, այն է ամսեան Նիսանայ, յամին երկոտասաներորդի Ասուերոսի արքայի, ետ արկանել Փուր, այսինքն՝ վիճակ առաջի Համանայ օր յօրէ եւ ամիս յամսոյ մինչեւ յերկոտասաներորդն, որ է ամսեան Ադար։

8 Եւ [1]խօսեցաւ ընդ արքային եւ ասէ",
Գոյ ազգ ցրուեալ ընդ հեթանոսս, եւ
ընդ ամենայն թագաւորութեան քում,
[2]որք են ապիրատք եւ խորամանգք քան
զամենայն ազգս", եւ օրինաց արքունի
ոչ հնազանդին. եւ ոչ օգուտ են ար-
9 քայի եթէ թողու զդա զնոսա։ Արդ,
եթէ կամք իցեն արքայի, հրաման տա-
ցես կորուսանել զնոսա, եւ ես կարգե-
ցից ի գանձս արքունի բեւր քանքար
10 արծաթոյ։ Եւ եհան արքայ զմատանին
իւր եւ ետ զնա ի ձեռս [3]Ամանայ գրել
զՀրէիցն եւ կնքել առ ի կորուսանել
11 զնոսա"։ Եւ ասէ թագաւորն ցՀաման,
Զարծաթդ կալ ընդ քեզ, եւ զազգդ
զայդ արա որպէս եւ կամիս։
12 Եւ կոչեցին զդպիրսն արքունի յամ-
սեանն առաջնում, յաւուրն երեքտա-
սաներորդի, եւ գրեցին որպէս եւ հրա-
մայեաց նոցա Համան, զօրավարաց, իշ-
խանաց ընդ ամենայն գաւառս [4]ի Հնդ-
կաց մինչեւ յԵթովպացիս՝ հարեւր քսան
եւ եւթն գաւառս, եւ իշխանացն ազ-
գաց, գիր իւրաքանչիւր լեզուաւ Արտա-
13 շիրի հրամանաւ"։ Եւ առաքեցան հրո-
վարտակքն ի ձեռն հրեշտակաց ընդ ամե-
նայն իշխանութիւնն [5]Արտաշիրի կո-
րուսանել զազգն Հրէից յաւուր միում,
յամսեանն" երկոտասաներորդի՝ որ է
Ադար, եւ յափշտակել զամենայն ինչս
14 եւ զստացուածս նոցա։ [6]Եւ հրաման
հրովարտակին էր այսպէս"

ԳԼ. ԺԳ

1 [7]Արքայ մեծ Արտաշէս՝ ձեզ որ էք ի
կողմանս Հնդկաց եւ Եթովպացւոց,
իշխանաց եւ պետաց, ձեզ հնազանդե-
լոցդ, եւ ամենայն երկրիս զայս գրեմ։
2 կամեցեալ՝ ոչ ցասմամբ իշխանութեանս
հպարտացեալ, այլ քաղցրութեամբ եւ
խոնարհութեամբ կարգեալ, զի զայնո-
սիկ որ ի հնազանդութեանն իցեն՝ ան-
շուշտ յամենայն ժամ հաստատել զկեանս
նոցա, զթագաւորութիւնն կացեալ խա-
ղաղութեամբ մինչեւ ի ծագս երկրիս,
տալ նորոգել զխաղաղութիւնն որում
3 ցանկացան ամենայն մարդիկ. Հա-
տայեալ իմ որ խորհրդակիցս են իմ, զի
որպէս ի գլուխ տարցի զիրսս, որ զի-
մաստութիւն եւ զխնամ առանց փոփո-
խելոյ հաստատուն հաւատովք յայտնեալ,
որով արժանի լեալ երկրորդ աթոռակ-
4 ցութեան իմոյ Համան. Եւ եցոյց մեզ
որ ընդ ամենայն տիեզերս ազգ՝ խառ-
նեալ են զմնդակ ժողովուրդ ոմն, խա-
փան օրինաց, որք ընդդէմ կան թա-
գաւորաց, եւ ի բաց մերժեն յիւրեանց
զհրամանս առ ի չլինել նոցա, որ ի մէնջ
ուղղեալ եւ հաստատեալ անշուշտ մերոյ
5 իշխանութեանս։ Արդ կալեալ զազգս
միայն՝ բովանդակ ազգաւ իւրեանց ա-
ռաջի ամենայն մարդոյ որք միանգամ
իցեն, եւ զկարգս զօրինաց զօտարաց ի
բաց փոխել. եւ որ զմնդակքն են եւ
ընդդէմ մերոյ իրաց, յորոց ձեռաց կա-
տարին ամենայն չարիք, որք են թշնա-
6 միք մերոյ թագաւորութեանս։ Կարգե-
ցաք այժմիկ՝ վասն որոյ ձեզ ազգ ա-
րարաք գրովս մերով այսուիկ, եւ ի
Համանայ որ հաստատեալ կացեալս է ի
վերայ իրացս այսոցիկ, եւ երկրորդի
հօր մերոյ, զամենեսեան կանամբք եւ
որդւովք հանդերձ կորուսանել իսկ
սրով թշնամեաց՝ առանց գթալոյ եւ
խնայելոյ. յամսեանն երկոտասաներ-
որդում, ի չորրորդ աւուրն, որ է Ադար,
7 ի տարւոջս յայսմիկ մահու չարաւ ի
դժոխս իջցեն յաւուր միում. եւ յետ
այդր ժամանակի եղիցի խաղաղութիւն
մեզ՝ ի կատարել իրացդ այդոցիկ։
8 Եւ պատճէնք հրովարտակացն տուեալ
գրէին ընդ ամենայն գաւառն. եւ իբրեւ
էլ հրամանն այն, ամենեքին պատրաստք
լինէին աւուրն այնմիկ. փութանակի
հասանէին իրքն այն եւ ի Շուշան քա-
ղաք. եւ թագաւորն եւ Համան զար-
զարէին զվարս իւրեանց, եւ խռովէր
ամենայն քաղաքն։"

[1] Ոմն. ասէ Համան ցարքայ Աւուերոս [2] Ոմն. և օրէնք նոցա այլակերպք յամենայն ազգաց [3] Ոմն. Համանայ որդւոյ Ամադաթայ Ագագացւոյ թշնամւոյն Հրէից [4] Ոմն. և իշխանացն ի գաւառս գաւառս ըստ գրոյ նոցա և ամենայն ազգի ըստ լեզուի իւրում յանուն Աւուերոսի արքայի գրեցաւ և կնքեցաւ մատանեաւ թագաւորին [5] Ոմն. արքայի ջնջել սատակել, կորուսանել զամենայն Հրեայս յերիտասարդէ մինչ ցծեր, զմանկունս և զկանայս յաւուր միում, յերեքտասաներորդում ամսեանն [6] Ոմն. Պատճէն հրովարտակին էր տալ հրաման ի գաւառս գաւառս, յայտ առնելով ամենայն ազգաց կալ պատրաստ յաւուրն յայնմիկ։ (15) Սուրհանդակքն ելին արտեւեալք ի հրամանէ թագաւորին, և տուաւ պատուէր ի Շուշան քաղաքի. և արքայ և Համան բազմեցան ըմպել, այլ խռովեալ էր քաղաքն Շուշան։ [7] Այս գլուխ պակասէ յԵբրայականին։

ԳԼ. Դ

1 Եւ Մուրթքէ իբրեւ գիտաց զիրսն՝ պա-
տառեաց զպատմուճան իւր եւ զգեցաւ
քուրձ, եւ ցանեաց մոխիր զգլխով իւ-
րով, եւ ընթացաւ ընդ հրապարակս
քաղաքին. ի ձայն [1]բարձր աղաղակէր
եւ ասէր, Արդ ընդէ՞ր բառնայք զուր
օտար տարապարտուց զազգս իմ, որ ոչ
2 ինչ գործեաց չարիս։ Եւ եկն մինչեւ ի
դրունս տանն արքունի եւ եկաց. զի
ոչ իսկ էր արժան [2]նմա մտանել ի դա-
ւիթն արքունի, զի զգեցեալ էր զքուրձ
3 [2]եւ զմոխիր։ Եւ ընդ ամենայն գաւառս
ուր եւ [3]կարդային զգիրն՝ աղաղակ եւ
կոծումն եւ սուգ մեծ լինէր Հրէիցն,
[4]եւ արկանէին քուրձ եւ մոխիր զիւր-
եամբք։
4 Եւ մտին ներքինիքն եւ նաժիշտքն
տիկնանց տիկնոջն, եւ պատմեցին Ես-
թերայ. եւ խռովեցաւ յոյժ [2]իբրեւ լուաւ
վասն հրամանին զոր ետ թագաւորն.
եւ առաքեաց զգեցուցանել զհանդերձն
Մուրթքէի, եւ հանել ի նմանէ զքուրձն.
5 եւ նա ոչ հաւանեցաւ նմա։ Եւ Եսթեր կոչ-
եաց [5]զԱնաթեւ զներքինին իւր՝ որ կայր
հանապազ առաջի նորա, եւ առաքեաց
ճշմարտել ի Մուրթքէէ՝ թէ արդարեւ
7 ա՞յնպէս [6]իցէ։ Եւ Մուրթքէ եցոյց նմա
զիրսն որպէս եւ լեալ էին, եւ [7]զխոս-
տումն զոր խոստացաւ Համան արքայի,
տալ [8]զանձ բեւր քանքար՝ զի կորուսցէ
8 զՀրեայսն։ Եւ զպատճէնն՝ որ ի Սուսիս
քաղաքի կարդացեալ էր առ ի կորու-
սանել զնոսա, ետ զայն ցներքինին զի
ցուցցէ Եսթերայ, [9]եւ ասէ ցնա պատ-
ուիրել, զի մտցէ եւ խնդրեսցէ
յարքայէ, եւ աղաչեսցէ վասն ժողո-
վրդեանն. զի յիշեսցէ զաւուրսն տա-
ռապանաց քոց՝ որպէս եւ սնար ի
ձեռս իմ. վասն զի Համան՝ երկրորդ ար-
քայի՝ խօսեցաւ զմէնջ ի մահ. արդ աղա-
չեսցես զտէր Աստուած խնդրուածովք,
եւ խօսեսցիս, ասէ, թագաւորիդ վասն
մեր, եւ փրկեսցես զմեզ ի մահուանէս"։
9 Եւ եմուտ [10]Անաթեւ եւ խօսեցաւ ընդ
նմա զամենայն զբանս զայս։
10 Եւ ասէ Եսթեր [11]ցԱնաթեւ, Գնա
11 դու առ Մուրթքէ եւ ասա, [12]Եթէ ազգ
ամենայն թագաւորութեանս գիտէ եթէ
ամենայն այր կամ կին՝ որ մտանիցէ առ
արքայ ի ներքին սենեակն առանց կո-
չելոյ նորա, չիք փրկութիւն. բայց միայն
առ որ ձգէ արքայ զոսկի գաւազանն,
նա միայն ապրի. եւ ես ոչ եմ կոչեց-
եալ մտանել առ արքայ, զի են այս
12 աւուրք երեսուն։ Եւ [13]պատմեաց Անա-
նաթեւ" Մուրթքէի զամենայն զբանսն
13 Եսթերայ։ Եւ ասէ Մուրթքէ [14]ցԱնա-
թեւ, Երթ եւ ասա դու նմա թէ, Ես-
թեր, մի՛" ասեր դու յանձն քո, եթէ
ես միայն ապրիցիմ ի թագաւորութեանս
14 յամենայն Հրէից. [15]Եւ ոչ լռիցես" ի
ժամանակիս յայսմիկ, այլուստ լինի
օգնականութիւն եւ փրկութիւն Հրէից,
այլ դու եւ տուն հօր քո կորնչիք. եւ
ո՞ իսկ գիտէ եթէ ի ժամանակի յայսմիկ
15 թագաւորիցես։ Եւ առաքեաց միւսան-
16 գամ Եսթեր առ Մուրթքէ եւ ասէ, Գնա
դու եւ ժողովեա զՀրեայսն որ են ի
Սուսիս քաղաքի, եւ պահեցէք ինձ պահս,
եւ մի՛ կերիջիք եւ մի՛ ըմպիջիք զա-
ւուրս երիս, մի՛ զտիւ եւ մի՛ զգիշեր,
եւ ես եւ նաժիշտք իմ զգուշանամք
պահել. եւ ապա մտից ես առ արքայ,
քանզի առնել զայս՝ արտաքոյ է օրի-
նաց թագաւորին. արարից զայդ եւ եթէ
իցէ ինձ մեռանել, եւ ոչ յապաղեցից։
17 Եւ գնաց Մուրթքէ եւ արար որպէս
պատուիրեաց նմա Եսթեր։

ԳԼ. ԺԴ

8 [16]Եւ աղաչեաց խնդրուածովք զՏէր, ի
միտ առեալ եւ յիշեալ զգործս մեծա-
9 մեծս Տեառն, եւ ասէ, Տէր Աստուած,
թագաւոր ամենակալ, զի քում հրա-
մանիդ ապաւէ ամենայն ոք. ոչ ոք է որ
ընդդէմ կայ քեզ՝ յորժամ կամիս փր-
կեցուցանել զժողովուրդ քո զԻսրայէլ։
10 Զի դու Տէր արարեր զերկինս եւ զեր-

---

[1] Օրին. բարձր և ի դառն աղաղակէր [2] Օրին. պակասէ [3] Օրին. հատանէր գիր հրամանի թագաւորին [4] Օրին. պահէին պահս եւ [5] Օրին. զՀաթաք ի ներքինեաց թագաւորին [6] Օրին. իցէ։ (6) Եւ ել Հաթաք առ Մուրթքէ ի հրապարակ անդր քաղաքին որ յանդիման դրան արքունի [7] Օրին. զխոստումն արծաթոյն [8] Օրին. ի գանձն արքունի [9] Օրին. եւ յայտ արասցէ նմա եւ պատուիրեսցէ մտանել առ արքայ, եւ աղաչել զնա եւ խնդրել յերեսաց նորա վասն ժողովրդեան իւրոյ

[10] Օրին. Հաթաք [11] Օրին. ցՀաթաք [12] Օրին. Ամենայն ծառայք արքային եւ [13] Օրին. պատմեցին [14] Օրին. առել ցՆութեր. Մի [15] Օրին. Զի եթէ լռելով լռեսցես [16] ԺԳ, ԺԴ և ԺԵ գլուխք պակասեն յՕրինակսն

11 կիր եւ զամենայն ոքանչելիս․ Եւ դու
տիրես ի վերայ ամենայնի, եւ ոչ ոք է
որ հակառակ կայ քում տէրութեանդ,
12 որ զամենայն գիտես․ Զի ոչ հպարտու-
թեամբ ինչ եւ ոչ ամբարտաւանու-
թեամբ եւ ոչ թշնամանօք արարի զայս
չպագանելս իմ երկիր ամբարտաւանին
13 Համանայ։ Այլ հաճէի եւ կամէի պա-
գանել զգարշապարս ոտից նորա առ ի
14 փրկութիւն ազգիս Իսրայելի։ Այլ արա-
րից զայս, զի մի՛ տաց զփառս մարդոյ,
այլ քեզ միայն ճշմարտիդ Աստուծոյ․
եւ ոչ երկիր պագից ումեք՝ բայց քեզ
Տեառն իմում․ եւ ոչ արարի զայս ամ-
15 բարտաւանութեամբ։ Արդ, Տէր Աս-
տուած Աբրահամու, խնայեա դու ի ժո-
ղովուրդ քո, զի յարուցեալ են ի վերայ
մեր ապականիչք, զի ցանկացեալ են
կորուսանել զժառանգութիւն քո որ էր
16 ի սկզբանէ․ Մի՛ անտես առներ զբա-
ժին քո զոր դու քեզէն փրկեցեր յերկ-
17 րէն Եգիպտացւոց։ Լուր, Տէր, ձայնի
աղօթից իմոց, եւ քաւիչ լեր ժառան-
գութեան քում, եւ դարձո զսուգս մեր
յուրախութիւն․ զի կենդանիքս օրհնես-
ցուք զանունդ քո մեծ, Տէր․ եւ մի՛
ապականեր զբերան զայն որ օրհնէին
18 զքեզ։ Եւ ամենայն Իսրայէլ կարդացին
առ Տէր յամենայն զօրութենէ իւրեանց․
զի մահն առաջի նոցա էր։

ԳԼ․ ԺԴ

1 Եւ Եսթեր տիկին ապաստանեալ առ
Տէր, եւ հասատատեալ էր ի ճիգն մեծ։
2 Եւ եհան յիւրմէ զհանդերձ փառաց թա-
գաւորութեան իւրոյ, եւ զգեցաւ նա
քուրձ նեղութեան եւ սգոյ․ եւ փոխա-
նակ պէսպէս պատուական իւղոյն եւ
խնկոյն՝ մոխրով եւ աղբով ելից զգլուխն
իւր, եւ զմարմինս իւր ի բազում աշ-
խատութիւնս խոնարհեցոյց, եւ զամե-
նայն տեղի զարդու զգնծութեան իւրոյ՝
3 ելից ի գիսոյ հերաց իւրոց։ Եւ մա-
տուցեալ բազում աղօթիւք խնդրուա-
ծոց հայցէր ի Տեառնէ Աստուծոյ Իսրա-
յելի եւ ասէր, Տէր իմ եւ թագաւոր
մեր, դու միայն օգնեա ինձ միայնումս,
որ ոչ ունիմ ինձ օգնական բաց ի քէն.
4 Զի վտանգ մեծ է առաջի իմ։ (5) Ես լուէի
ի ծննդենէ իմմէ՝ ի հայրենի ազգէն իմ-
մէ, եթէ դու Տէր առեր զԻսրայէլ յա-
մենայն ազգաց, եւ զհարսն մեր յազ-
գատոհմէն իւրեանց ի ժառանգութիւն
քեզ յաւիտեան, եւ արարեր նոցա զա-
մենայն զոր խօսեցար։ Եւ դարձեալ եւս
յաճախեալ յաղօթսն իւր այսպէս ասէր.
Աստուած Աբրահամու, Աստուած Իսա-
հակայ եւ Աստուած Յակոբայ, դու ես
օրհնեալ յաւիտեանս․ Ես լուէի ի հայ-
րենի գրոց, զի դու Տէր փոխեցեր յերկ-
րէ յերկինս զԵնովք, յապաշխարութենէ
ի կեանս յաւիտենից․ Ես լուայ ի հայ-
րենի գրոց, Տէր, եթէ դու զՆոյ ի ջուրցն
հեղեղէ ապրեցուցեր․ Ես լուայ ի հայ-
րենի գրոց, Տէր, եթէ դու Աբրահա-
մու՝ առաջի արանցն իւրոց ի մէջ թա-
գաւորացն ետուր փառս․ Ես լուայ ի
հայրենի գրոց, Տէր, եթէ դու զՅովնան
ի կէտ ձկանն ապրեցուցեր․ Ես լուայ ի
հայրենի իմոց գրոց, Տէր, եթէ դու
զերիս մանկունսն ի հնոցէ հրոյն փրկե-
ցեր, եւ զԴանիէլ ի գբոյ առիւծուցն
ապրեցուցեր․ Ես լուայ ի հայրենի իմոց
գրոց, Տէր, եթէ դու զԵզեկիա արքայն
Հրէաստանի՝ մահուն դատապարտեալ՝
փրկեցեր, եւ ի կալ նորա յաղօթս առ
քեզ վասն կենաց իւրոց՝ ողորմեցար, եւ
շնորհեցեր եւ յաւելեր ի կեանս նորա
ամս հնգետասան․ Ես լուայ ի հայրենի
իմոց գրոց, Տէր, եթէ դու ի խնդրելն
ի քէն, Տէր, Աննայի աղօթիւք եւ
խնդրուածովք, զաւակ շնորհեցեր նմա
6 զմեծն Սամուէլ։ Եւ արդ այժմ մեք,
Տէր, մեղաք առաջի քո, եւ մատնե-
ցեր զմեզ ի ձեռս թշնամեաց մերոց,
7 Փոխանակ այնր զի փառաւորեցաք մեք
զաստուածս նոցա․ արդար ես դու Տէր։
8 Եւ այսու ոչ շատացան ի ծառայելս մե-
րում նոցա, այլ եդին զձեռս իւրեանց
9 ի վերայ կռոց իւրեանց, Բառնալ զայն
զոր սահմանեաց բերանդ քո, եւ եղծա-
նել զժառանգութիւնս քո, եւ խնուլ
զբերանս որ օրհնեն զքեզ, եւ շիջու-
ցանել զփառս տան քո եւ զսեղանոյ
10 սրբոյ քո, Եւ բանալ զբերանս ազգաց
ի փառաւորել զոչինչ աստուածս իւր-
եանց, եւ փառաւորել զթագաւորս
11 մարմնաւորս յաւիտենիս այսորիկ։ Եւ
արդ, Տէր Աստուած, մի՛ մատներ զվի-
ճակ ժառանգութեան քո ի ձեռս այնո-
ցիկ որ ոչն իսկ են բնաւ, զի մի՛ ու-
րախութեամբ ցնծասցեն ի վերայ կոր-
ծանմանս մերոյ․ այլ դարձո զխորհուրդս
նոցա անդրէն ի նոսին, եւ զայն որ

յարուցեալ է ի վերայ մեր՝ խայտառակ-
12 ել։ Յիշեա, Տէր, եւ մի՛ անտես առ-
նիր ի ժամանակի նեղութեան մերում։
Եւ զիս համարձակեցո որ Թագաւորդ
ես ամենայն թագաւորաց եւ Տէր ամե-
13 նայն, Եւ տուր ինձ բան զկիրթն ի բե-
րան, որով գտանիցեմ շնորհս առաջի
թագաւորին. եւ դարձո զսիրտ նորա
յատելութիւն թշնամւոյն մերոյ՝ առ ի
կատարումն նմին եւ կամակցաց նորա.
14 Այլ զմեզ փրկեա բարձր բազկաւ քով,
եւ օգնեա ինձ միայնումս՝ որում ոչ ոք
15 է օգնական բաց ի քէն, Տէր։ Տէր,
դու զամենեցուն զգիտս գիտես եւ
ճանաչես, եւ ես ատեցի զփառս անօ-
րինացս, եւ զարշեցեալ եմ յանկողնէ
անթլփատից, եւ յամենայն օտար
16 ատացուածոց։ Դու գիտես, Տէր, զկա-
րիս իմ, զի զարշելի է ինձ թագս որ
է ի վերայ գլխոյ իմոյ. զարշիմ ի սմանէ
որպէս ի կապերտէ որ լինի ըստ օրի-
նաց կանանց, եւ ոչ զգենում զնա յոր-
17 ժամ ի ներքս զազարեմ։ Եւ ոչ կերաւ
աղախին քո ի սեղանոյ անտի Ամանայ,
եւ ոչ փառաւորեցի զգինարբուս թա-
գաւորին, եւ ոչ արբի զգինի սպանդից
18 նոցա. Եւ ոչ ուրախ եղեւ աղախին քո
յօրէն յայնմանէ՝ յորմէ հետէ մտեալ եմ
առ թագաւորն մինչեւ ցայժմ, բայց ի
քեզ, Տէր, Տէր Աստուած Աբրահամու։
19 Աստուած հզօր ի վերայ ամենեցունց,
լուր ձայնից անյուսացս, եւ փրկեա
զմեզ ի ձեռաց որ չարչարենս զմեզ, եւ
փրկեա զիս յերկիւղէ անտի զոր եր-
կնչիմս, եւ ապրեցո զժողովուրդ քո զԻս-
րայէլ։

Գլ. ԺԵ

4 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի՝ իբրեւ դա-
դարեաց յաղօթիցն իւրոց, մերկացաւ
յիւրմէ զհանդերձ սգոյն, եւ զգեցաւ զծի-
5 րանիսն իւր, եւ եղեւ երեւելի յոյժ։ Եւ
կարդաց նա առ տեսուչն իւր Աստուած
եւ փրկիչն ամենայնի, եւ առ նա զեր-
6 կուս նաժիշտսն իւր զոփրկելիս. Մին ու-
7 նէր զստորոտ զգեստու նորա ի վեր, Եւ
8 զմիւսոյն արկեալ զձեռն իւր։ Եւ նա զա-
մօթի հարեալ երկնչէր վասն գեղոյ ման-
կութեան իւրոյ. եւ երեսք նորա
զուարթք առ ի սիրել, այլ սիրտ նորա
9 նեղեալ էր յահէ անտի։ Եւ եմուտ նա
ընդ ամենայն դրունս ապարանիցն, եւ
եկաց նա առաջի թագաւորին. եւ նա
նստէր յաթոռ թագաւորութեանն իւրոյ,
եւ զգեցեալ էր զպատմուճան փառացն
իւրոց, որ էր ընդելուզեալ ոսկւով եւ
մարգարտով եւ ականմբք պատուակա-
10 նօք, եւ էր ահաւոր յոյժ։ Եւ ի վեր
համբարձ զերեսս իւր, զի էին կար-
մրացեալ փառօք, եւ նայեցաւ. եւ զլորե-
ցաւ տիկինն, եւ փոխեաց նա զգոյն իւր,
եւ եղեւ նա իբրեւ զթալացեալ, եւ
խոնարհեցաւ ի գլուխ նաժշտին որ եր-
11 թայր առաջի նորա։ Եւ դարձոյց Աս-
տուած զոգի թագաւորին ի հեզութիւն,
եւ փութացեալ վաղվաղակի էջ մեծաւ
երկիւղիւ յաթոռոյ անտի իւրմէ թա-
գաւորն, եւ առ զտիկինն ի վերայ գրկաց
իւրոց եւ կանգնեաց զնա, եւ աղաչէր
եւ մխիթարէր զնա բանիւք խաղաղու-
12 թեան, եւ ասէր ցնա, Զի՞ է քեզ, Ես-
թեր տիկին. ես եղբայր քո եմ, հա-
13 մարձակեաց, ոչ մեռանիս. Զի ի միա-
14 սին է իմ եւ քո հրամանս. Մատիր դու
եւ առ զգաւազանն զոսկի, եւ դիր ի
15 վերայ պարանոցի տիկնոջդ։ Եւ համ-
բուրեաց զնա, եւ ասէ, Խօսեաց ընդ
16 իս։ Եւ ասէ ցնա Եսթեր, Տեսի զքեզ,
տէր, իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ, եւ
խռովեցաւ սիրտ իմ յահէ փառաց քոց.
17 Զի սքանչելի ես տէր իմ, եւ երեսք քո
18 լի են շնորհօք։ Եւ մինչդեռ խօսէր ընդ
նմա՝ զլորեցաւ միւսանգամ յահէ թա-
19 գաւորին։ Եւ թագաւորն խռովեալ էր
յոյժ եւ ամենայն ծառայք նորա։ Եւ
սպասաւորք թագաւորին աղաչէին զտի-
կինն։ Եւ ասէ թագաւորն, Զի՞նչ կա-
միս, Եսթեր, եւ զի՞նչ են աղաչանքդ
քո. արդարեւ ասեմ քեզ, եթէ խնդրես-
ցես մինչեւ ի կէս թագաւորութեանս
իմոյ, տաց քեզ։"

Գլ. Ե

4 [1] Եւ ասէ Եսթեր, Օրս իմ այս նշանա-

[1] Եբր. (1) Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի, և զգեցաւ Եսթեր զհանդերձս թագաւորութեան, եւ եկաց ի գաւիթ անդ ներքնում յանդիման տան թագաւորին. եւ թագաւորն նստէր ի վերայ աթոռոյ թագաւորութեան իւրոյ յանդիման դրան տանն։ (2) Եւ եղեւ իբրեւ ետես արքայ զԵսթեր տիկին զի կայր ի գաւիթին, եգիտ նա շնորհս յաչս նորա, եւ ձգեաց թագաւորն առ Եսթեր զգաւազանն ոսկի զոր ունէր ի ձեռին իւրում, եւ մատեաւ Եսթեր եւ մերձեցաւ ի գլուխ գաւազանին։ (3) Եւ ասէ ցնա արքայ,

ուր է" եթէ կամք իցեն արքայի, եկեսցես դու եւ Համան ի կոչունսն իմ զոր
5 առնելոց եմ այսօր։ Եւ ասէ թագաւորն,
Կոչեցէք վաղվաղակի զՀաման, եւ կատարեսցուք զբանն Եսթերայ։ Եկին երկոքեան նոքա ի կոչունսն զոր արար
Եսթեր։
6 Եւ մինչդեռ ըմպէին գինի, ասէ արքայն ցԵսթեր, [1]Զի՞նչ կամիս, տիկին
Եսթեր, տաց քեզ զոր ինչ եւ խնդ-
7 րեսցես"։ Եւ ասէ Եսթեր, Աղաչանք
8 իմ եւ խնդրուածք իմ այս են, Եթէ
գտի ես շնորհս առաջի [2]արքայի, եկեսցէ
արքայ եւ Համան ի կոչունսն զոր առնեմ [3]ձեզ վաղիւ միւսանգամ"։
9 Եւ ել Համան [4]յերեսաց արքայի" ուրախութեամբ մեծաւ եւ զուարթութեամբ. եւ իբրեւ ետես Համան զՄուրթ-
քէ [5]զայրն Հրեայ ի տան թագաւորին՝
10 բարկացաւ յոյժ։ Եւ" եմուտ նա ի տուն
իւր, եւ կոչեաց զսիրելիս իւր, եւ
11 Զոսարրա զկին իւր։ Եւ [6]եցոյց նոցա
զմեծութիւն եւ զփառս իւր զոր ետ
նմա թագաւորն, եւ որպէս արար զնա
առաջին ի թագաւորութեանն իւրում"։
12 Եւ ասէ Համան, Ոչ կոչեաց տիկինն
Եսթեր ի կոչունս իւր ընդ արքայի զոք՝
բաց յինէն, եւ դարձեալ առ վաղիւ եւս
13 հրաւիրեաց [7]զիս։ Եւ արդ այս ոչ թուի
ինձ հաճոյ, յորժամ տեսանեմ զՄուրթքէ՝
14 զայր Հրեայ ի տան թագաւորին։ Եւ
ասէ ցնա Զոսարրա կինն իւր եւ սիրելիքն իւր, Հրաման տուր հատանել
քեզ փայտ մի յիսուն կանգուն, եւ ընդ
առաւօտն ասասցես արքայի եւ կախեսցի Մուրթքէ զփայտէն. եւ դու

Զի՞ է քեզ, Եսթեր տիկին, եւ զի՞նչ է խնդրուած քո. մինչեւ ցկէս թագաւորութեանս տացի քեզ։ (4) Եւ ասէ Եսթեր,

[1]Եբր. Զի՞նչ են աղաչանք քո՝ տացի քեզ. եւ զի՞նչ խնդրուած քո՝ մինչեւ ի կէս թագաւորութեանս եղիցի [2]Եբր. արքայի, եւ եթէ բարւոք թուի արքայի տալ զաղաչանս իմ եւ առնել զխնդրուածս իմ [3]Եբր. ձեզ. եւ վաղիւ արարից ըստ բանին արքայի [4]Եբր. յաւուր յայնմիկ [5]Եբր. ի դրան թագաւորին, զի ոչ յարեաւ եւ ոչ շարժեցաւ վասն նորա, լցաւ Համան ի վերայ Մուրթքէի բարկութեամբ։ (10) Եւ արար բռւան անձին իւրում Համան, եւ [6]Եբր. Թուեաց նոցա Համան զփառս մեծութեան իւրոյ եւ զբազմութիւն որդւոց իւրոց, եւ զամենայն որովք մեծացուցեալ էր զնա թագաւորն, եւ զի բարձրացուցեալ էր զնա ի վեր քան զիշխանս եւ զծառայս արքայի [7]Եբր. զիս ընդ արքայի

մտանիցես ի կոչունսն հանդերձ արքայիւ, եւ ուրախ լինիցիս ընդ նմա։
Եւ հաճոյ թուեցաւ Համանայ բանն, եւ
պատրաստեցին զփայտն։

ԳԼ. Զ

1 Եւ [8]Տէր Աստուած մերժեաց զքուն"
յարքայէ զգիշերն զայն. եւ ասէ [9]ցդպրապետն իւր" բերել առաջի իւր զգիր
2 [10]հրովարտակին եւ կարդալ։ Եւ եգիտ
նա զհրովարտակն զոր գրեալ էր վասն
Մուրթքէի, թէ որպէս պատմեաց [11]վասն
երկոցունց ներքինեացն նորա, յորժամ
պահէին զպալատանս թագաւորին, եւ
կամէին սպանանել զարքայ [12]Արտաշէս։
3 Եւ ասէ թագաւորն, Եւ զի՞նչ շնորհս
եւ կամ փառս տուաք Մուրթքէի. եւ
ասեն սպասաւորքն արքայի, Զարարեր
եւ ոչ ինչ նմա [9]յորժամ հասեր ի վերայ
խնամոյ հաւատարմութեան նորա առ
քեզ։ Եւ ընդ առաւօտն եկին ի գաւիթ
4 թագաւորին"։ Եւ ասէ արքայ, Ո՞վ է ի
գաւիթս։ Եւ Համան եկն եմուտ հրաման առնուլ ի թագաւորէն, զի կախեսցէ
զՄուրթքէ զփայտէն զոր պատրաստեաց։
5 Եւ ասեն սպասաւորքն արքայի, Ահաւասիկ Համան արտաքոյ է. եւ ասէ
արքայ, Կոչեսցի ի ներքս։
6 Եւ ասէ թագաւորն ցՀաման, Զի՞նչ
արարից ես առնն զոր ես կամիմ փառաւորել. եւ խորհեցաւ Համան, եւ ասէ
ի միտս իւր, Զո՞վ կամի արքայ փա-
7 ռաւորել եթէ ոչ զիս։ Եւ ասէ ցարքայ,
Զայրն զոր արքայ կամի փառաւորել,
8 Բերցեն զպատմուճանն զարքունի, եւ
զերիվարն յորում արքայ հեծանէր, [13]եւ
տացեն առնն այնմիկ սիրելւոյն արքայի
9 ի փառաւորաց անտի. Եւ" զգեցուսցեն
զպատմուճանն առնն այնմիկ զոր արքայն [14]սիրէ, եւ հեծուսցեն զնա յերիվարն արքունի, եւ քարոզ կարդասցի
ընդ հրապարակս քաղաքիս, եւ ասասցէ,
Այսպէս եղիցի ամենայն առն զոր ար-
10 քայ փառաւորէ։ Եւ ասէ արքայ ցՀաման, [15]Բարւոք խօսեցար. զայդ" արաս-

[8]Եբր. մերժեցաւ քուն [9]Եբր. դպրօք [10]Եբր. յիշատակաց [11]Եբր. վասն Բիգթանայ եւ Թարեսի [12]Եբր. Ասուերոս [13]Եբր. եւ որոյ տուեալ է պսակ թագաւորութեան ի գլուխ նորա։ (9) Եւ տացի պատմուճանն եւ երիվարն ի ձեռն առն յիշխանաց արքայի աւագաց եւ [14]Եբր. կամի մեծարել [15]Եբր. Փութա. առ զպատմուճանն եւ զերիվարն, որպէս խօսեցարդ՝

ցես Մուրթքէի սան Հրէի [1]խնամակալի
ի դրան իմում", եւ մի՛ վրիպեսցի բան
մի ի բանից քոց զոր խօսեցար ։
11 Եւ ա՛ռ Համան զպատմուճանն եւ
զերիվարն արքունի, եւ զգեցոյց զՄուրթ-
քէ, եւ հեծոյց զնա յերիվարն, եւ անց
նա ընդ փողոցս քաղաքին. եւ քարոզն
աղաղակէր եւ ասէր, Այսպէս լիցի ա-
մենայն մարդոյ զոր կամիցի արքայ
12 փառաւորել ։ Եւ դարձաւ Մուրթքէ յա-
պարանս արքունի, եւ Համան գնաց ի
տուն իւր գլխարկեալ՝ լի տրտմութեամբ։
13 Եւ պատմեաց Համան որ զինչ անց ընդ
նա Զովսարրայի կնոջ իւրում եւ սի-
րելեաց իւրոց ։ Եւ ասեն ցնա [2]սիրելիքն
եւ կին իւր, Եթէ յազգէ Հրէից էր
Մուրթքէ եւ եղեւ իշխան, հնազանդեա
նմա. զի ոչ կարես դու նմա չար հա-
տուցանել, քանզի Տէր Աստուած ընդ
14 նմա է, եւ նա մեծացոյց զնա"։ Եւ մինչ-
դեռ նոքա խօսէին, [3]եկին երկու ներ-
քինիքն կոչել զՀամանն ի ճաշ տիկնոջն"

ԳԼ. Է

1 Եւ եմուտ թագաւորն եւ Համան [4]ի
2 գինեխումս տիկնոջն ։ Եւ ասէ արքայ
ցԵսթեր յաւուրն երկրորդի մինչդեռ ըմ-
պէին գինի, Զի՞ է քեզ, Եսթեր տիկին,
եւ զի՞նչ է խնդրուածդ քո եւ կամ ա-
ղաչանքդ. եղիցի քեզ մինչեւ ի կէս
թագաւորութեանս իմոյ ։
3 Եւ պատասխանի ետ Եսթեր եւ ասէ,
Եթէ գտի շնորհս առաջի քո, արքայ,
[5]տացի անձն մի խնդրոյս իմում, եւ բան
աղաչանացս իմոց ընդունելի լիցի".
4 Վասն զի վաճառեցաք ես եւ ժողովուրդ
իմ ի կորուստ եւ ի ծառայութիւն եւ ի
յափշտակութիւն, [6]մեք եւ որդիք մեր,
եւ ես ոչ հաւատայի. արդ ոչ է սան
բանսարկուի արժան ի տան թագաւորի
լինել ։"

[1] Եբր. որ նստի ի դրան արքայի [2] Եբր. իմաստունք նորա եւ Զերէս (Զովսարրա) կին նորա, Եթէ ի զաւակէ Հրէից է Մուրթքէ, որոյ սկսար դու անկանել առաջի նորա, ոչ յաղթեսցես նմա, այլ անկանելով անկցիս առաջի նորա [3] Եբր. եկին ներքինիք թագաւորին եւ փութացուցին տանել զՀամանն ի կոչունսն զոր արարեալ էր Եսթերայ ։ [4] Եբր. ըմպել ընդ Եսթերայ [5] Եբր. եւ եթէ հաճոյ թուեսցի արքայի. տացի ինձ անձն իմ ի խնդրուածս իմ, եւ ժողովուրդ իմ յաղաչանս իմ [6] Եբր. եւ եթէ վաճառեալ էաք ի ծառայս եւ յաղախնայս, լռէի. թէպէտեւ բանսարկուն չէր բաւական առնել հատուցումն վնասու թագաւորին ։

5 Եւ ասէ [7]արքայն, Ո՞վ է" որ իշխեաց
6 առնել զիրս զայս ։ Եւ ասէ Եսթեր,
Այրս թշնամի Համան՝ որ չարս է, սա
արար. եւ Համան զահի հարեալ խռո-
վեցաւ յոյժ յարքայէ եւ ի տիկնոջէն ։
7 Եւ յարեաւ [8]թագաւորն ի ճաշոյ անտի,
եւ եմուտ ի ծաղկոցն արքունի. եւ
Համան [9]կամէր հրաժարել ի տիկնոջէն,
8 քանզի էր յերկիւղի մեծի"։ Եւ դարձաւ
թագաւորն ի ծաղկոցէ [10]անտի, եւ ետես
զՀամանն զի կայր անկեալ առաջի գա-
հոյից տիկնոջն՝ [11]եւ աղաչէր զնա վասն
փրկութեան իւրոյ." եւ ասէ թագաւորն,
Արդ յոյժ չափ հասեր, զի կամիս զկին
իմ բռնադատել ի տան իմում. [12]եւ Հա-
մանն իբրեւ լուաւ, զահի զամօթի հար-
9 եալ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց"։ Եւ
ասէ Բուգաթան՝ մի ի ներքինեաց անտի
ցարքայ, Ահա Համան փայտ մի
կազմեաց Մուրթքէի սիրելւոյ արքայի,
եւ կանգնեաց զնա ի տան իւրում յի-
սուն կանգնեան ։ Եւ ասէ թագաւորն,
10 Խաչեսցի ի վերայ նորա ։ Եւ կախեցին
զՀամանն զփայտէն զոր պատրաստեաց
Մուրթքէի. եւ ապա թագաւորն դա-
դարեաց ի բարկութենէ իւրմէ ։

ԳԼ. Ը

1 Եւ յայնմ աւուր պարգեւեաց թագաւորն
Եսթերայ [13]զզանձն Համանայ քսուի.
եւ զՄուրթքէ կոչեցեալ" թագաւորին,
քանզի պատմեաց նմա Եսթեր եթէ ազ-
2 գական իմ է ։ Եւ ա՛ռ թագաւորն զմա-
տանին զոր եհան ի Համանայ, եւ ետ
զնա Մուրթքէի, եւ կացոյց Եսթեր
զՄուրթքէ ի վերայ ամենայն ընչից
Համանայ ։
3 Եւ յաւել եւս խօսել ընդ արքայի, եւ
անկաւ առաջի ոտից նորա, եւ [14]աղաչէր՝
զի մի՛ մինչեւ ի վախճան լիցի պատու-
հասն ի վերայ Հրէիցն զոր հնարեաց Համանն"։
4 Եւ ձգեաց արքայ առ Եսթեր զգաւա-

[7] Եբր. արքայ Ասուերոս ցԵսթեր տիկին, Ո՞վ իցէ այն, եւ ո՞ւր իցէ նա [8] Եբր. թագաւորն բարկութեամբ [9] Եբր. եկաց աղաչել վասն անձին իւրոյ զԵսթեր տիկին. զի ետես եթէ վճարեալ էր վասն նորա յարքայէ [10] Եբր. անտի ի տուն խրախութեան գինւոյն [11] Յեբր. ղ—լ—ե [12] Եբր. իբրեւ ել բանս այս ի բերանոյ թագաւորին, ծածկեցին զերեսս Համանայ [13] Եբր. զտունն Համանայ թշնամւոյն Հրէից. եւ եկն Մուրթքէ առաջի [14] Եբր. լայր եւ աղաչէր զնա անցուցանել զչարիսն Համանայ Ագագացւոյ, եւ զխորհուրդն զոր խորհեցաւ նա ի վերայ Հրէիցն

զանն ոսկի . եւ յարեաւ Եսթեր [1]երթալ
5 ի սենեակն՝՝ արքայի ։ Եւ ասէ Եսթեր ,
Եթէ կամք իցեն քեզ եւ գտեալ է իմ
շնորհս առաջի քո , [2]առաքեսցէ արքայ
հրեշտակս եւ դարձուսցէ զհրովարտակսն
որ գրեցանն ի Համանայ՝՝ կորուսանել
զՀրեայսն որք են ի քում թագաւորու-
6 թեանդ ։ Եւ զիա՞րդ կարիցեմ ես տե-
սանել զչարիս ժողովրդեան իմոյ , եւ
կամ զիա՞րդ կարացից [3]ապրել ես ի
բնակչաց հայրենի գաւառին իմոյ՝՝ ։
7 Եւ ասէ թագաւորն [4]ցԵսթեր , Իսկ
եթէ զամենայն ինչս եւ զստացուածս՝՝
Համանայ ետու շնորհեցի քեզ , եւ զնա
կախեցին զփայտէ , զի ձեռն էարկ նա ի
Հրեայսն , [5]զի՞նչ այլ եւս ինչ խնդրես՝՝ ։
8 Գրեցէք արդ [6]դուք հրամանաւ բանի
իմոյ որպէս կամք իցեն ձեզ , եւ կնքես-
ցի մատանեաւս իմով . զի [7]որչափ եւ
գրէք՝ իմ արքայի հրաման տուեալ . զի
մի՛ ոք գտցի դիմակաց այնց հրամանաց՝՝ ։
9 Եւ կոչեցին [8]զդպիրսն յառաջնում ա-
ւուրն յամսեանն Նիսան՝ որ է Արեգ ,
ի քսաներորդի յիրրորդի ամի՝՝ . եւ գրե-
ցաւ՝ որպէս եւ ետ հրաման [9]աշխար-
համար դպրացն . որք միանգամ իշխանքն
եւ կուսակալքն էին ի գաւառս գաւառս ,
նախարարացն , եւ իշխանաց նախարա-
րացն՝՝ , ի Հնդկաց մինչեւ յԵթովպացիս՝
հարեւր քսան եւ եւթն կուսակալացն ,
ըստ գաւառաց գաւառաց յիւրաքան-
10 չիւր [10]լեզուս նոցա , Հրամանաւ թա-

[1] Եբր. եւ եկաց առաջի [2] Եբր. եւ ուղիղ է բանն առաջի արքայի , եւ հաճոյ եղէ յաչս նորա , գրեսցի դարձուցանել զհրովարտակս խորհրդոյն Համանայ որդւոյ Ամադաթայ Ագագացւոյ . զորս գրեաց նա [3] Եբր. տեսանել զկորուստ ազգականաց իմոց [4] Եբր. ցԵսթեր տիկին եւ ցՄուրթքէ Հրեայ , Ահա զտունն [5] Յեբր. պակասի [6] Եբր. դուք վասն Հրէից [7] Եբր. գիր որ գրի յանուն արքայի եւ կնքի մատանեաւ արքայի՝ ոչ դարձցի յետս [8] Եբր. զդպիրս թագաւորին ի ժամանակին յայնմիկ յամսեանն երրորդի որ է ամիսն Սիւան ի քսաներորդումն եւ յերրորդումն նորին աւուր [9] Եբր. Մուրթքէ առ Հրեայս եւ առ կուսակալս եւ զօրավարս եւ իշխանս գաւառաց [10] Եբր. իւրով գրով , եւ ըստ ազգաց ազգաց յիւրաքանչիւր լեզուս նոցա , և առ Հրեայս ըստ գրոյ նոցա եւ ըստ լեզուի նոցա ։ (10) Եւ գրեաց յանուն արքային Ասուերոսի եւ կնքեաց մատանեաւ արքային , եւ առաքեաց զհրովարտակսն ի ձեռն սուրհանդակաց հեծելոց յերիվարս , ի նժոյգս , ի ջորիս մտրուկս մատակ ձիոց , (11) Զորս ետ թագաւորն Հրէից , որ էին ի քաղաքս քաղաքս , ժողովել եւ կալ վասն

գաւորին . եւ կնքեցաւ մատանեաւ նո-
րա ։ Եւ առաքեցին զհրովարտակսն ի
11 ձեռն հրեշտակաց , Որպէս զի կացցեն
Հրեայք ողջ եւ անարատք իւրեանց
օրինօք յամենայն քաղաքի . օգնականք
եւ թիկունք լինել առ ի հատուցանել
նոցա զփոխարէն թշնամեաց իւրեանց՝
12 որպէս եւ կամիցին՝ Յաւուր միում ընդ
ամենայն տեղիս թագաւորութեան ի-
մում , յաւուրն երեքտասաներորդի ամ-
սոյն Ադարայ ։՝՝

ԳԼ . ԺԶ

1 [11]Եւ այս էր պատճէն հրովարտակին զոր
կնքեալ էր մատանեաւ թագաւորին .
Թագաւոր մեծ Արտաշէս , ձեզ՝ որ էք
ի Հնդկաց կողմանց եւ յԵթովպացւոց
հարեւր քսան եւ եւթն գաւառաց , նա-
խարարացդ եւ իշխանացդ , եւ որ ի
միրում մտի եւ ի խորհրդեան մերում
2 էք , ողջոյն ։ Բազումս բազում անգամ
ի բարերար քաղցրութեանց աստի ատէպ
ատէպ պատուեալք՝ աւելի ինն եւ մե-
3 ծամեծ խորհուրդս խորհեցան ։ Եւ ոչ
միայն զմեր հնազանդեալսն խնդրեն
չարչարել , այլ եւ ոչ իւրեանց յանդըգ-
նութեամբն՝ եւ մեծութեանց կարեն համ-
բերել , եւ յիւրեանց բարերարսն ձեռ-
4 նարկել մենքենայեն ։ Եւ զգովութիւնս
ոչ միայն ի մարդկանէ աստի բառնան
առնուլ , այլ եւ ի չմարթնոցն գովու-
թիւնս բարձրացեալ յղփացեալ խնդրեն .
ոչ զիտեն որոց ամենայնի տեսուչ յա-
ւէժ Աստուած է , եւ ատելութիւն իմն
չարութեան համարին փախչել ի դա-
5 տաստանէն ։ Բազում անգամ զբազումս
որք յիշխանութեան կարգեալ են , որոց
հաւատարմութեամբ զգործ ի ձեռն առ-
եալ է , հանգիստ եւ մխիթարութիւն
անձանց համարին առ ի հեղուլ զարիւն
6 անպիտ ։ Վասն որոյ կրեաց իսկ զարժան
պատուհասն , չարակամութեամբ ստու-
թեան առանց խորհելոյ՝ ամբաստանու-
թիւն մատուցանել մեզ վասն այսորիկ
7 որք ի մէնջն պատուեցան ։ Այլ արդ

անձանց իւրեանց , կոտորել , սատակել , կո-րուսանել զամենայն զօրութիւն ժողովրդեան եւ գաւառի , որ նեղիցեն զնոսա , զմանկունս եւ զկանայս , եւ զաւար նոցա յափշտակել , (12) Ի միում աւուր յամենայն գաւառս արքային Ասուերոսի , յերեքտասաներորդումն ամսոյն երկոտասաներորդի , որ է Ադար ամիս ։
[11] Յեբր. պակասի այս գլուխն ։

զգուշանալ արժան է, ոչ այնչափ միայն՝
որչափ եւ յառաջնում նուագին ուսու-
ցաք ձեզ առնել. որչափ եւ գրեցան
ձեզ առանց սրլութեան, որ եղեւ այ-
նոցիկ որք անարժանութեամբքն զօրա-
ցեալ էին՝ ժառանգութեամբ իւրեանց։
8 Արդ հայեցեալ ձեր ի թագաւորութիւնս,
առանց խռովութեան ամենայն մարդ-
կան շնորհեցայք կեալ խաղաղութեամբ։
9 Արդ արարէք զդարձ փոխարինին ի նոյն.
եւ որ առաջին հրամանն էր՝ այն ի բաց
մերժեսցի, եւ հեզութեամբ եւ խաղա-
10 ղութեամբ ընդ առաջ ելանել։ Եւ մի՛
որպէս Համանն Ամադովթեանց Մակե-
դովնացի, ճշմարտութեանց օտար լեալ
ի զաւակէն Պարսից, եւ յոյժ ատեցեալ
եւ մերժեալ ի մերմէ քաղցրութենէ
11 սատր, Եւ օտարացեալ՝ զոր ունիմք առ
ամենայն ազգս մարդասիրութիւնս. այն-
չափ նա՝ զի եւ կոչեցաւ մեր աթո-
ռակից, որում երկիր պագանէին ամե-
նեքեան որք են ընդ մերով իշխանու-
թեամբս, զոր յերկրորդ աթոռ իմում
12 հաստուցեալ պատուեցաք։ Եւ ոչ համ-
դարտեաց նա իւրում ամբարտաւանու-
թեանն, մեքենայել ջանացաւ՝ յիշխա-
նութենէ աստի զմեզ ի բաց մերժել եւ
13 յոգւոց աստի մերոց, Եւ զմեր փրկիչն
եւ զերախտաւոր՝ զՄուրթքէ, եւ չքնաղ
եւ զանարատ՝ զհաւատար թագաւորու-
թեանս իմոյ զԵսթեր տիկնանց տիկին,
ամենայն ազգաւն իւրեանց հանդերձ՝
բազում զուր ի նանիր վնաս ի վերայ
եղեալ առանց պատճառի, խնդրեաց
14 զոսա ի կորուստ. Զի նա այսու օրի-
նակաւ խորհեցաւ առնել զիշխանու-
թիւնս Պարսից յանապատ աւերակ, եւ
ի Մակեդոնացիս անդրէն դարձուցանել։
15 Այլ մեք, ի բազմահնար սատակչէ յան-
ձանէ որք մատնեցան ի կորուստ Հրէ-
այքս, տեսանեմք զի ոչ ինչ գործք
չարութեան ի սոսա գտանին. եւ ար-
16 դար օրինաց վարիչք։ Եւ են իսկ սոքա
որդիք Բարձրելոյն մեծի կենդանւոյն
Աստուծոյ որ ուղղէ զմեր եւ զազգիս
մերոյ զթագաւորութիւնս յիւրմէ բա-
17 րեաէր առատութենէն։ Եւ արդ բարւոք
արարէք զի ոչ ինչ ձեռնամուխ եղէք
ըստ հրամանի գրոյ հրովարտակացն Հա-
18 մանայ՝ որ առաքեցաւ առ ձեզ. Վասն
զի եւ նա ինքն զայս յինքենէ գոր-
ծեաց. մերձ ի դրունս Սիսացւոց քա-
ղաքիս ամենայն ընտանեօք իւրովք
հանդերձ ի փայտ ելեալ է. զարժանի
զվրիժուց հատուցումն անդրէն յանձն
իւր ընկալեալ յամենակալէն Աստուծոյ,
որ հատոյց նմա վաղվաղակի զդատաս-
19 տանն։ Եւ զպատճէն հրովարտակիս
այսորիկ յառաջ հանեալ՝ եդեալ եւ տա-
րածեալ ամենայն զգուշութեամբ, իթէ
20 Հրէից վարել զիւրեանց օրէնսն։ Արդ
քաջալերեսջին նոքա. զի որպէս ի ժա-
մանակի նեղութեանն ստիպէին զնոսա
չարչարել, հատուսցեն զհատուցումն ի
թշնամիս իւրեանց, յերկոտասաներորդ
եւ յերեքտասաներորդ ամսեանն Ադար՝
21 ի նմին աւուր. Զի զայս իսկ ամենա-
զօրն Աստուած փոխանակ սատակելոյ
ընտրեալ ազգին՝ արար նոցա ուրա-
22 խութիւն։ Եւ դուք այժմ ի կարգս ձեր
եւ ի տօնս տարեկանաց ձերոց, եւ յա-
ւուր նշանաւորի ուրախութիւնս արաս-
23 ջիք. Զի որպէս ցայժմ, եւ արդ զկնի
այսորիկ փրկութիւն եղիցի մեզ եւ
վաստակաւորաց մերոց Պարսկաց. եւ
որք ի մեր վերայ զխորհուրդ մահու
խորհէին՝ նոցա յիշատակ կորստեան։
24 Ամենայն քաղաքք եւ ամենայն գաւառք
որ ոչ առնիցեն ըստ բանից մերոց այ-
սոցիկ՝ սրով եւ հրով եւ բարկութեամբ
մաշեսցին, ոչ միայն ի մարդկանէ ա-
նապատ լիցի, այլ եւ գազանք երկրի
եւ թռչունք երկնից մինչեւ յաւիտեան
ի բաց մերժեալք ընկեսցին։"

ԳԼ. Ը

13 [1] Եւ պատճէն հրովարտակացն ցուցեալ
կարդացեալ լիցի առաջի ամենայն աչաց՝
յիմում թագաւորութեանս. եւ որ պատ-
րաստեալ հանդերձեալ էին կորուսանել
զՀրեայսդ՝ յաւուր յայսմիկ կորուսանել
14 զթշնամիս դոցա։ Ողջ լերուք։ Եւ

[1] Եբր. Պատճէն հրովարտակին. տալ պատուէր յամենայն գաւառս, յայտ առնել ամենայն ժողովրդոց. զի կացցեն Հրեայքն պատրաստ յաւուրն յայնմիկ առ ի խնդրելոյ վրէժս ի թշնամեաց իւրեանց։ (14) Սուրհանդակքն հեծեալք ի նժոյգս, ի ջորիս, ելին փութով, ստիպեալք ի հրամանէ թագաւորին, եւ հրովարտակն տուաւ ի Շուշան քաղաքի։
(15) Եւ Մուրթքէ ել յերեսաց թագաւորին ի հանդերձ արքունի ի կապուտակ եւ ի սպիտակ բեհեզոց եւ ի թագ մեծ ոսկեղէն, եւ արկեալ բեհեզ եւ ծիրանի, եւ քաղաքն Շուշան ցնծացաւ եւ ուրախ եղեւ։

հրեշտակքն ելին փութով կատարել որ
ի թագաւորէն կարգեալ էր. եւ գրե-
ցաւ հրամանն եւ եդաւ ի Սիւսիս քա-
ղաքի. եւ յաւուրսն յայնոսիկ յորժամ
15 եղեւ այս, Եւ Մուրթքէ ել, եւ զգեց-
եալ էր զպատմուճանն զարքունի, եւ
պսակ ունէր ոսկի եւ թագ ի բեհեզոյ
եւ ի ծիրանւոյ. եւ տեսին որ ի Սիւսիս
քաղաքին էին, եւ ուրախ եղեն յոյժ"։
16 Եւ Հրէիցն լոյս մեծ ծագեաց եւ ու-
17 րախութիւն [1]յոյժ։ Ընդամենայն քաղաքի
եւ ի գաւառս՝ ուր եւ ընթեռնուին զհրա-
մանս արքունի՝ խնդութիւն եւ ուրա-
խութիւն լինէր [2]նոցա. եւ բազումք ի
հեթանոսաց դառնային ի Հրէութիւն
անդր, [3]եւ թլփատէին վասն ահին Հրէից"։

ԳԼ. Թ

1 [4]Զի յերկոտասաներորդ ամսոյն եւ յե-
րեքտասաներորդ աւուրն որ է Ադար,
եկն եհաս հրովարտակն որ գրեալ էր
յարքունուստ, ի նմին աւուր կորնչէին
որ միանգամ ղիմադարձք լինէին Հրէ-
2 իցն։ Եւ ոչ ոք էր որ ընդդէմ դառնայր
նոցա ամենեւին. քանզի զահի հարան
3 ի նոցանէն։ Զի իշխանքն՝ որ ի վերայ
նախարարացն նոցա կացեալ էին, եւ
կուսակալք եւ արքունի դպրապետք՝
պատուէին զՀրեայսն, զի ահն Մուրթ-
4 քէի կայր ի վերայ նոցա. Քանզի հրա-
ման տուեալ էր հրովարտակաւ թագա-
ւորին՝ անուանել զնա ընդ ամենայն
6 թագաւորութիւնն իւր։ Եւ ի Սիւսիս
քաղաքի կոտորեցին Հրեայքն արս իբրեւ
7 հինգ հարեւր. ԶՓարակն եւ զՆեստէն
8 եւ զԴոլփոն եւ զՓագգա Եւ զՓարդա-
թա եւ զԲարեա եւ զՍարաբաքա եւ
9 զՄարմասիս Եւ զԱրուփէսն եւ զԱրսէսն
10 եւ զԱրբութեթան, Զորդիսն Համանայ
որդւոյն Ամադովթայ որդւոյ Բերգեայ՝
11 թշնամւոյն Հրէից։ Եւ յափշտակեցին ի
նմին աւուր եւ մատուցին զթիւն ար-
քային զկորուսելոցն ի Սիւսիս քաղաքի։
12 Եւ ասէ արքայ ցԵսթեր, Կորուսին
Հրեայքն ի Սիւսիս քաղաքի արս հինգ
հարեւր, եւ շուրջ զքաղաքաւն որչափ
իւս տուեալ յոյժ կարծես. արդ զի՞նչ
13 եւս կամիս՝ զի արարից քեզ։ Եւ ասէ
ցարքայ Եսթեր, Տացէ հրաման արքայ
Հրէիցն սոյնպէս առ վաղիւ՝ զի զորդիսն
14 Համանայ կախեսցեն։ Եւ ետ հրաման
առնել այսպէս. եւ հան արտաքս առ
Հրեայսն որ ի քաղաքին էին՝ զմարմինս
15 որդւոցն Համանայ հանել ի փայտ։ Եւ
ժողովեցան Հրեայքն ի Սիւսիս, յաւուրն
չորեքտասաներորդի Ադարայ, եւ կոտո-
րեցին արս երեք հարեւր. եւ ոչ ինչ
16 յափշտակեցին։ Եւ որ այլքն էին ի
Հրէից սնաւի որ ընդ թագաւորութեամբ

[1] Եբր. եւ խնդութիւն եւ պատիւ [2] Եբր. Հրէից. ուրախութիւն եւ օր բարի [3] Եբր. զի անկաւ ահն Հրէից ի վերայ նոցա

[4] Գլուխ Թ և Ժ Բովանդակութեան յԵբրայականէն, զի եւ տարբերութիւն յոյժ է բնագրէն։ (1) Եւ յերկոտասաներորդում ամսեանն որ է ամսեան Ադար, յերեքտասաներորդ աւուրն յորում եհաս բան թագաւորին եւ հրովարտակ նորա զի կատարեսցի, ի նմին աւուր յորում յուսային թշնամիքն Հրէից տիրել նոցա, եւ եղեւ ընդ հակառակն, զի Հրեայք տիրեցին ատելեաց իւրեանց։ (2) Ժողովեցան Հրեայքն ի քաղաքս իւրեանց յամենայն գաւառս Ասուերոսի արքայի մխել ձեռս յորս խնդրէինն չարիս նոցա, եւ ոչ ոք եկաց ընդդէմ նոցա, զի ահ նոցա անկաւ ի վերայ ամենայն ժողովրդոց։ (3) Եւ ամենայն իշխանք գաւառաց եւ նախարարք եւ կուսակալք եւ գործակալք արքայի էին ձեռնտու Հրէից, զի անկաւ ահն Մուրթքէի ի վերայ նոցա։ (4) Զի մեծ էր Մուրթքէ ի տան թագաւորին, եւ համբաւ նորա հռչակէր ընդ ամենայն գաւառս, քանզի այրն Մուրթքէ երթայր եւ մեծանայր։ (5) Եւ հարին Հրեայքն յամենայն թշնամիս իւրեանց հարուածս սրոյ, եւ սպանմամբ եւ կորստեամբ. եւ արարին որոց ատէինն զնոսա ըստ կամաց իւրեանց։ (6) Եւ ի Շուշան քաղաքի սպանին Հրեայքն եւ կորուսին արս հինգ հարեւր։ (7) Այլ եւ զՓարսանդաթա եւ զԴաղփոն եւ զԱսփաթա, (8) Եւ զՓորաթա եւ զԱդալիա և զԱրիդաթա, (9) Եւ զՓարմաշթա եւ զԱրիսայի և զԱրիդայի եւ զՎայեզաթա, (10) Զտասն որդիսն Համանայ որդւոյ Ամադաթայ թշնամւոյն Հրէից սպանին, եւ յաւար անդր ոչ մխեցին ձեռս։ (11) Ի նմին աւուր մատուցին զթիւն արքայի զկորուսելոցն ի Շուշան քաղաքի։

(12) Եւ ասէ արքայ ցԵսթեր տիկին, Ի Շուշան քաղաքի սպանին Հրեայքն եւ կորուսին արս հինգ հարեւր, եւ զտասն որդիսն Համանայ. յայլ եւս գաւառս արքայի զի՞նչ արարին. եւ զի՞նչ է խնդրուած քո, եւ տացի քեզ. և զի՞նչ են ըղձանք քո այլ եւս, եւ կատարեսցի։ (13) Եւ ասէ Եսթեր, Եթէ բարւոք թուեսցի արքայի, տացի հրաման վաղիւ եւս Հրէից որ ի Շուշան՝ առնել ըստ հրամանին այսօր աւուր, եւ տասն որդիքն Համանայ կախեսցին զփայտէ։ (14) Եւ ասէ արքայ առնել այնպէս. եւ տուաւ հրովարտակ ի Շուշան. եւ տասն որդիք Համանայ կախեցան։ (15) Եւ ժողովեցան Հրեայքն որ ի Շուշան ի չորեքտասաներորդում աւուրն ամսեանն Ադարայ եւս, եւ սպանին ի Շուշան արս երեքհարեւր. եւ յաւար անդր ոչ մխեցին ձեռս։ (16) Եւ մնացորդք Հրէիցն որ ի գաւառս թագաւորին՝ ժողովեցան եւ կացին վասն անձանց իւրեանց, և հանգեան ի թշնամ-

նորա էին՝ ժողովեցան եւ անձանց իւր-
եանց օգնէին ։ Եւ հանգեան նոքա եւ
դադարեցին յայնցանէ որք պատերազ-
մէին ընդ նոսա , զի կորուսին ի նոցա-
նէ իբրեւ հինգ հազար ոգի յերեքտա-
սաներորդի ամսոյն Ադարայ ․ եւ ոչ ինչ
17 յափշտակեցին ։ Եւ հանգեան նոքա յե-
րեքտասաներորդ աւուրն նորին ամսոյ ,
եւ կարգեցին զօրն զայն՝ օր հանգըս-
տեան՝ խնդութեամբ եւ ուրախութեամբ ։
18 Եւ Հրեայքն որ էին ի Սիւսս քաղաքի՝
ժողովեցան ի չորեքտասաներորդ աւուր
ամսոյն , եւ ոչ հանգեան ․ եւ կարգեցին
զհնգետասաներորդ օրն ցնծութեան եւ
19 ուրախութեան ։ Վասն այսորիկ Հրեայքն
ընդ ամենայն երկիր եւ ընդ գաւառս
առնէին տօնս ուրախութեան զօրն չո-
րեքտասաներորդ Ադար ամսոյ, օր բարի
ուրախութեան ․ եւ առաքէին նուէրս այր
ընկերի իւրում , եւ բնակիչքն որ բնակ-
եալ էին ի մայրաքաղաքսն ․ եւ զհնգե-
տասաներորդ զօրն զԱդարայ առնէին
նոյնպէս բարեաց եւ ուրախութեան ։
20 Եւ գրեաց Մուրթքէ զբանս զայս ի
գիրս մատենից , եւ առաքեաց Հրէիցն
որ էին ընդ իշխանութեամբ Արտաշիսի
արքայի , մերձաւորաց եւ հեռաւորաց ,
21 Հաստատել կարգել զաւուրս զայսոսիկ
առնել տօն ուրախութեան՝ զչորեքտա-
սաներորդ եւ զհնգետասաներորդ օրն
22 Ադարայ ։ Վասն զի յայսմ երեւուն ա-
ւուրս հանգեան Հրեայքն ի թշնամեաց
իւրեանց ․ եւ յամսեանն յորում դարձաւ
սուգ նոցա յուրախութիւն , այսինքն է
Ադար , եւ ի ցաւոցն որ դարձաւ յուրա-
խութիւն , կատարել զաւուրսն զայնս՝
23 աւուրս հարսանեաց ․ Որպէս եւ գրեաց
24 նոցա Մուրթքէ , Եթէ որպէս Համան
Ամադաթեանց Մակեդոնացի պատե-
րազմ տայր ընդ նոսա եւ որպէս եհան
նոցա թիւ համարոյ եւ վիճակ կո-
25 րուսանել զնոսա , Եւ կամ որպէս եմուտ
առ արքայն եւ խնդրէր կախել զՄուրթ-
քէ զփայտէն ․ եւ որչափ ձեռն ի գործ
արկեալ ածէր ի վերայ Հրէիցն զչարիսն․
եւ եկին մթերեցան լցան չարիքն նորա,
եւ կախեցաւ նա եւ որդիքն նորա զփայտէ։
26 Վասն այնորիկ կարգեցան աւուրքս այս
պահոց ․ վասն զի եւ ժամանակին իւր-
եանց բարբառոյն ասի Փուրք , վասն
բանից հրովարտակիս այսորիկ ․ եւ որ
ինչ միանգամ անց ընդ նոսա , եւ որ
ինչ եղեւ նոցա , հաստատեաց կացոյց ։
27 Եւ ընդունէին զայս Հրեայքն յանձինս
իւրեանց , ուսուցանէին եւ որդւոց իւր-
եանց , եւ այլ ինչ որ յաւելոյր ի նոսա ։
28 Եւ զամին ոչ այլափոխեն , եւ աւուրքս
այս յիշատակ լինին յազգս ազգս , ի
քաղաքս եւ ի գաւառս , եւ աւուրքն
այն պահոց պատուեսցին , եւ յիշատակ
նոցա մի պակասեսցէ ազգէ մինչեւ

եաց իւրեանց , եւ սպանին յորոց ատէին զնոսա եօթանասուն եւ հինգ հազարս , եւ յաւար անդր ոչ մխեցին ձեռս․ (17) Յերեքտասաներորդում աւուրն ամսոյն Ադար, և հանգեան ի չորեքտասաներորդումն , եւ արարին զնա օր խրախութեան եւ խնդութեան։ (18) Եւ Հրեայքն որ ի Շուշան՝ ժողովեցան յերեքտասաներորդումն , եւ ի չորեքտասաներորդում, եւ հանգեան ի հնգետասաներորդումն․ եւ արարին զնա օր խրախութեան եւ խնդութեան ։ (19) Վասն այսորիկ Հրեայք շինականք , բնակեալք ի գիւղաքաղաքս, առնեն, զօրն չորեքտասաներորդ ամսոյն Ադար օր խնդութեան եւ խրախութեան եւ տօնի, եւ առաքելոյ ընծայս այր ընկերի իւրում։

(20) Եւ գրեաց Մուրթքէ զբանս զայսոսիկ , եւ առաքեաց թուղթս առ ամենայն Հրեայս որ յամենայն գաւառս Արտաշրսի արքայի ․ մերձաւորաց եւ հեռաւորաց , (21) Պատուէր տուեալ նոցա առնել զօրն չորեքտասաներորդ ամսեանն Ադար, և զօրն հնգետասաներորդ նորին ամսոյ ամի ամի , (22 Ըստ աւուրցն յորս հանգեան ի նոսա Հրեայք ի թշնամեաց իւրեանց, և ըստ ամսեանն որ դարձաւ նոցա ի տրտմութենէ յուրախութիւն, եւ ի սգոյ յօր բարի,) առնել զնոսա աւուրս խրախութեան եւ խնդութեան եւ առաքելոյ ընծայս այր ընկերի իւրում, եւ տուրս կարօտելոց։ (23) Եւ յանձն առին Հրեայքն առնել զոր սկսանն , եւ զոր գրեաց Մուրթքէ առ նոսա ։ (24) Զի Համան, որդի Ամադաթայ Ագագացւոյ , թշնամին ամենայն Հրէից, խորհեցաւ ի վերայ Հրէից կորուսանել զնոսա, եւ արկ Փուր, այսինքն վիճակ, ջնջել զնոսա եւ կորուսանել զնոսա ։ (25) Եւ իբրեւ եկն նա առաջի արքայի, ասէ հրովարտակաւ , Դարձցի խորհուրդ նորա չար զոր խորհեցաւ զՀրէից՝ ի գլուխ նորա․ եւ կախեցին զնա եւ զորդիս նորա զփայտէ ։ (26) Վասն այնորիկ կոչեցին զաւուրսն զայնոսիկ Փուրիմ․ ըստ անուանն Փուր․ վասն որոյ յաղագս բանից հրովարտակիս այսորիկ , եւ յաղագս անցիցն զոր տեսին եւ որ պատահեցանն նոցա, (27) Հաստատեցին եւ առին յանձն Հրեայք վասն իւրեանց եւ վասն զաւակի իւրեանց եւ վասն ամենայն յարելոց ի նոսա , եւ մի՛ անցանիցեն զայնու ի կատարել զաւուրսն զայնոսիկ երկուս ըստ գրոյ նոցա եւ ըստ ժամանակի նոցա ամ ըստ ամէ ։ (28) Եւ աւուրքս այսորիկ յիշեսցին եւ պահեսցին, յազգ ազգս, ի տոհմս տոհմս, ի գաւառս գաւառս, եւ ի քաղաքս քաղաքս ․ եւ աւուրքս այսորիկ Փուրիմ մի՛ անցցեն ի միջոյ Հրէից, եւ յիշատակ նոցա մի՛ կորիցէ ի զաւակէ նոցա ։

29 յազգ ։ Եւ գրեաց Եսթեր դուստր Ամի-
նադաբայ եւ Մուրթքէ այր Հրեայ, եւ
հաստատեցին զպահպանութիւն հրովար-
30 տակիս այսորիկ ։ Եւ Մուրթքէ եւ Ես-
թեր կացուցին իւրեանց առանձինն, եւ
ուխտեցին իւրեանց ուխտ եւ խորհուրդ
31 կատարեցին . Եւ Եսթեր հրամամբ հաս-
տատեաց մինչեւ յաւիտեանս ժամանա-
կաց, եւ գրեցաւ ի յիշատակս ։

Գլ. Ժ

1 Եւ գրեաց թագաւորն յիշխանութեան
2 իւրում ընդ ծով եւ ընդ ցամաք, Զզօ-
րութիւնն իւր եւ զքաջալերութիւն իւր,
եւ զմեծութիւն եւ զփառս թագաւո-
րութեան նորա . ահաւասիկ գրեալ է ի
գիրս յիշատակաց Պարսից եւ Մարաց ։
3 Եւ իբրեւ առնոյր Մուրթքէ զթագաւո-
րութիւնն յԱրտաշիսէ, եւ էր մեծ ի
թագաւորութեանն իւրում, եւ փառա-
ւորեալ եւ սիրեցեալ էր ի Հրէից անտի,
եւ պատմէր զիրսն եղեալն ամենայն
4 ազգատոհմին իւրում ։ Եւ ասէ Մուրթ-
5 քէ, ՅԱստուծոյ եղեւ այս . Վասն զի յի-
շեաց զտեսիլ երազոյն՝ զոր ետես վասն
բանիցս այսոցիկ . զի ոչ զանց եղեւ ի
6 նոցանէ բան մի ։ Փոքրիկ աղբեւրն որ
եղեւ գետ մեծ, եւ էր լոյս եւ արեւ
եւ ջուր յոյժ, Եսթեր է գետն, զոր ա-
մուսնացաւ թագաւորն եւ արար զնա
7 տիկին ։ Եւ երկու վիշապքն՝ ես եմ եւ
8 Համան, Եւ ազգք որք ժողովեալ էին
կորուսանել զանուն Հրէիցն՝ որ է Իս-
9 րայէլ ։ Եւ կարդացին առ Աստուած եւ
կեցին . եւ ապրեցոյց Տէր զժողովուրդ
իւր, եւ փրկեաց զմեզ Տէր յամենայն
չարեաց մերոց . եւ արար Աստուած
զնշանս եւ զարուեստս իւր մեծամեծս,
10 որ ոչ եղեն երբեք ի հեթանոսս ։ Վասն
այսորիկ արար վիճակս երկուս, զմին
ժողովրդեան Աստուծոյ, եւ զմին ա-
11 մենայն հեթանոսաց ։ Եւ եկին այս եր-
կու վիճակքս ի ժամս եւ ի ժամանակս,
եւ յաւուրն դատաստանի առաջի Ա-
12 ստուծոյ յամենայն հեթանոսս ։ Եւ յիշեաց
Աստուած զժողովուրդ իւր, եւ արդա-
13 րացոյց զժառանգութիւն իւր ։ Եւ եղի-
ցին նոցա աւուրքս այս յամսեանն Ա-
դարայ ի չորեքտասան աւուր եւ ի
հնգետասաներորդի նորին ամսոյ, ժողո-
վուրդքն հանդերձ ցնծութեամբ եւ ու-
րախութեամբ առաջի Աստուծոյ, ըստ
ազգս յաւիտենից ի ժողովրդեանն Իս-
րայէլի ։"

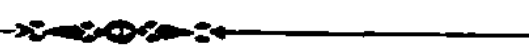
Գլ. ԺԱ

1 [1] Յամին չորրորդի թագաւորութեանն
Պտղոմեայ եւ Կղէոպատրայ, եմոյծ
Դոսիթէոս քահանայ եւ Ղեւտացի, եւ
Պտղոմէոս որդի նորա, զազնուական
գրեալ հրովարտակն՝ զՓրուրեանն, որ
անուանի Լիւսիմաքոս Պտղոմեայ, այն
որ յԵրուսաղէմ ։"

(29) Եւ գրեաց Եսթեր տիկին, դուստր Աբիքեղայ եւ Մուրթքէ այր Հրեայ ամենայն զօրութեամբ զհրովարտակս զայս երկրորդ ի հաստատել զՓուրիմ ։ (30) Եւ առաքեաց թուղթս առ ամենայն Հրեայս, ի հարիւր եւ քսան եւ եւթն գաւառս թագաւորութեանն Ասուերոսի, բանիւք խաղաղութեան եւ ճշմարտութեան, (31) Ի հաստատել զաւուրսն զայնոսիկ Փուրիմ ի ժամանակս իւրեանց, որպէս եւ կացոյց ի վերայ նոցա Մուրթքէ Հրեայ եւ Եսթեր տիկին, եւ որպէս հաստատեցին ի վերայ անձանց իւրեանց և ի վերայ զաւակի իւրեանց, զբանս պահոց եւ աղաղակի իւրեանց ։ (32) Այսպէս հրամանն Եսթերայ հաստատեաց զբանս զայսոսիկ Փուրիմայ եւ գրեցաւ ի գիրս ։

Գլ. Ժ. (1) Եւ եդ արքայ Ասուերոս հարկ ի վերայ ցամաքի և կղզեաց ծովու ։ (2) Եւ ամենայն գործք զօրութեան նորա եւ իշխանութեան նորա, եւ ընծայութեան մեծութեանն Մուրթքէի որով մեծացոյց զնա թագաւորն, ո՞չ ապաքէն գրեալ են նոքա ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Մարաց եւ Պարսից ։ (3) Զի Մուրթքէ Հրեայ էր երկրորդ արքային Ասուերոսի, եւ աւագ ի Հրեայս, եւ հաճոյ բազմութեան եղբարց իւրոց . որ խնդրէր զբարութիւն ժողովրդեան իւրոյ, եւ խօսէր խաղաղութիւն ամենայն զաւակի իւրում ։

[1] Այս գլուխ գտանի յԵբրայականին ։

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՅՐ ոմն էր [1]յԱւսիդ աշխարհի" ո-
րում անուն էր Յոբ. եւ էր այրն
այն [2]ճշմարիտ, անարատ," արդար,
աստուածապաշտ, մեկնեալ [3]յամենայն
2 իրաց չարութենէ մեղաց"։ Եղեն նորա
3 ուստերք եւթն եւ դստերք երեք։ Եւ
էին խաշինք նորա՝ եւթն հազար ոչ-
խար, ուղտք երեք հազարք, լուծք ե-
զանց հինգ հարեւր, եւ էշք մատակք
[4]արօտականք հինգ հարեւր. եւ սպասք
բազում յոյժ, [4]եւ գործք մեծամեծք էին
նորա ի վերայ երկրի." եւ էր այրն այն
ազնուական քան զամենայն արեւել-
եայսն։

4 Միաբանեալ գային որդիք նորա առ
միմեանս, առնէին խրախութիւն զօր-
հանապազ, առեալ ընդ իւրեանս եւ
զերեսին քորսն իւրեանց՝ ուտել եւ ըմ-
5 պել ընդ նոսա։ Եւ իբրեւ յանգ ելա-
նէին աւուրք խրախութեանն, առաքէր
Յոբ եւ սրբէր զնոսա. յարուցեալ ընդ
առաւօտս մատուցանէր վասն նոցա զոհս
ըստ թուոյ նոցա, [4]եւ զուարակ մի վասն
մեղաց՝ ընդ որդւոց նոցա." քանզի ա-
սէր Յոբ, թէ Գուցէ որդիքն իմ ի միտս
իւրեանց իմացան չարութիւն զԱստու-
ծոյ. այսպէս առնէր Յոբ զամենայն
աւուրս [4]նոցա։

6 Եւ եղեւ իբրեւ օրս այս, եւ ահա
եկին [5]հրեշտակք Աստուծոյ կալ առաջի
Տեառն. եկն եւ Սատանայ ընդ նոսա
[6]յածեալ ընդ երկիր եւ շրջեալ ի նմա"։
7 Եւ ասէ Տէր ցՍատանայ, Դու ուստի՞
գաս։ Պատասխանի ետ Սատանայ Տեառն,
եւ ասէ, Շրջեալ ընդ երկիր եւ յած-
եալ [6]ի ներքոյ երկնից՝ եկեալ կամ"։
8 Եւ ասէ ցնա Տէր, Նայեցա՞ր միտս քովք
ընդ ծառայ իմ ընդ Յոբ, զի ոչ գոյ
իբրեւ զնա ի վերայ երկրի, այր [7]անա-
րատ, ճշմարիտ" աստուածապաշտ, մեկ-
9 նեալ [3]յամենայն իրաց չարաց"։ Ետ պա-
տասխանի Սատանայ, եւ ասէ ընդդէմ
Տեառն, Միթէ ձրի՞ պաշտիցէ Յոբ [8]զՏէր.
10 Ո՞չ դու ամրացուցեր զարտաքին նորա
եւ զներքին տան նորա, եւ որ ինչ մի-
անգամ արտաքոյ շուրջ զնովաւ է. զգործս
ձեռաց նորա օրհնեցեր, եւ զանասուն
նորա բազմացուցեր ի վերայ երկրի։
11 Բայց ոչ, աղէ առաքեա դու զձեռն քո
եւ արկ յամենայն ինչս նորա. եթէ ոչ
12 յերեսս իսկ օրհնեսցէ զքեզ։ Յայնժամ
ասէ Տէր ցՍատանայ, Ահա զամենայն
ինչս նորա տամ ի ձեռս քո, բայց ի նա
մի՛ մերձենայցես։ Եւ ել Սատանայ յե-
րեսաց Տեառն։

13 Եւ էր իբրեւ զօրս զայս, ուստերքն
Յոբայ եւ դստերք նորա՝ ուտէին եւ
ըմպէին գինի ի տան երիցու եղբօրն
14 իւրեանց։ Եւ ահա հրեշտակ եկն առ
Յոբ եւ ասէ ցնա, Հարկիք եզանցն
վարէին, եւ էշքն մատակք արածէին
15 առ նոքօք, Եւ եկին [9]գերեվարք եւ գե-
րեցին զնոսա, եւ զմանկտին կոտորեցին
սրով. ես միայն ապրեալ՝ եկի պատմել
16 քեզ։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ
հրեշտակ եկն առ Յոբ՝ եւ ասէ ցՅոբ,
[10]Հուր անկաւ յերկնից եւ այրեաց զհօտսն,
եւ զհովիւսն ըստ նմին օրինակի եկեր.
ես միայն մնացեալ՝ եկի պատմել քեզ։
17 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ
եկն եւ ասէ ցՅոբ, [11]Ասպատակաւորք
ասպատակեցին ի մեզ երեք առաջք,
եւ պատեցան զուղտուքն եւ գերեցին
զնոսա, եւ զմանկտին կոտորեցին սրով.
ես միայն ապրեալ՝ եկի պատմել քեզ։

---

[1] Եբր. յաշխարհին Հաւս. տե՛ս Ծննդոց. ԻԲ. 21։ [2] Եբր. կատարեալ եւ [3] Եբր. ի չարութենէ [4] Յեբր. դոխոտ [5] Եբր. որդիք [6] Եբր. ի նմա

[7] Եբր. կատարեալ եւ արդար եւ [8] Եբր. զԱստուած [9] Եբր. Սաբայեցիք [10] Եբր. Հուր Աստուծոյ [11] Եբր. Քաղդէացիք

18 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ
գայր եւ ասէր ցՅոբ, Մինչդեռ ուս-
տերքն քո եւ դստերք ուտէին եւ ըմ-
19 պէին առ երիցու եղբօրն իւրեանց, Յան-
կարծակի հողմն մեծ եկն յանապատէ եւ
եհար զչորեսին անկիւնս տանն, եւ ան-
կաւ տունն ի վերայ որդւոցն քոց եւ
վախճանեցան. եւ միայն ապրեալ եկի
պատմել քեզ։
20 Ապա յարուցեալ Յոբ պատառեաց զհան-
դերձս իւր, եւ կտրեաց զվարս գլխոյ
իւրոյ, եւ անկեալ ի գետին երկիր եպագ
21 Տեառն, Եւ ասէ, Մերկ իսկ եկի ես
յորովայնէ մօր իմոյ, եւ մերկանդամ
դարձայց անդրէն. Տէր ետ եւ Տէր առ.
[1]որպէս Տեառն հաճոյ թուեցաւ՝ նոյն-
պէս եւ եղեւ." եղիցի անուն Տեառն
22 օրհնեալ։ Եւ յայսմ ամենայնի [1]անցս որ
անցին ընդ նա" ոչ մեղաւ Յոբ [1]առաջի
Տեառն", եւ ոչ ետ անզգամութիւն
Աստուծոյ։

Գլ. Բ

1 Եւ եղեւ իբրեւ զօրս զայս, եւ եկին
[2]հրեշտակք Աստուծոյ կալ առաջի [3]Աս-
տուծոյ. եկն եւ Սատանայ ի մէջ նոցա
2 ընդ նոսա կալ առաջի Տեառն։ Եւ ասէ
Տէր ցՍատանայ, Դու ուստի գաս։
Յայնժամ ասէ Սատանայ առաջի Տեառն,
[4]Սահեալ ի ներքոյ երկնից եւ շրջեալ
3 ընդ ամենայն, եկեալ կամ"։ Եւ ասէ
Տէր ցՍատանայ, Ապաքէն հայեցա՞ր ընդ
ծառայ իմ Յոբ, զի ոչ գոյ իբրեւ զնա
ի վերայ երկրի այր [5]ճշմարիտ, անա-
րատ," աստուածապաշտ, մեկնեալ [6]յա-
մենայն չարութենէ", եւ տակաւին կայ
[7]յանմեղութեան. եւ դու տարապարտ
խօսեցար կորուսանել զինչս նորա"։
4 Կրկնեաց անդրէն Սատանայ եւ ասէ
ցՏէր, Մորթ ընդ մորթոյ, եւ որ ինչ
իցէ մարդոյ՝ ընդ անձին իւրոյ տուժեսցի.
5 Ապա թէ ոչ, աղէ առաքեա զձեռն քո
եւ արկ զոսկերօք եւ զմարմնովք նորա,
եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեսցէ զքեզ։
6 Եւ ասէ Տէր ցՍատանայ, Ահա մատ-
նեմ զնա քեզ, բայց միայն զոգի նորա
պահեսցես։

7 Եւ ել Սատանայ յերեսաց Տեառն, եւ
եհար զՅոբ չարաչար կեղով յոտից մին-
8 չեւ ցգլուխ։ Եւ առեալ խեցի՝ քերէր
[8]զթարախն, եւ նստէր յաղբեւս արտա-
քոյ քաղաքին։
9 Եւ իբրեւ բազում ժամանակ անցանէր
ի վերայ, ասէ ցնա կինն իւր, Մինչեւ
յե՞րբ ժուժկալեալ առիցես, թէ Ահա համ-
բերից տակաւին սակաւ ինչ ժամանակ՝
ակն կալեալ յուսոյ փրկութեան իմոյ։
Ահաւասիկ ապականեալ է յիշատակ քո ի
վերայ երկրի, ուստերք քո եւ դստերք՝
իմոյ որովայնի երկք եւ երկունք, յորս տա-
րապարտուց վաստակեցի աշխատանօք։
Դու ինքն ի զազրութիւն որդանց նստիս
օթագայեալ բացական, եւ ես՝ մոլոր-
եալ եւ հարկահար տունէ ի տուն եւ
տեղի ի տեղւոջէ, սպասեմ թէ երբ
մտանիցէ արեգակն՝ զի հանգեայց ի տա-
ռապանաց իմոց եւ ի ցաւոց իմոց որ
այժմ պատեալ են զինեւ։ Աղէ ասա
10 բան ինչ ի Տէր, եւ վախճանեաց։ Եւ
նորա հայեցեալ ընդ նա՝ ասէ", Իբրեւ
զմի ի կանանց անզգամաց խօսեցար.
եթէ զբարիսն ընկալաք՝ [9]ի ձեռանէ
Տեառն", չարեացս ո՞չ համբերիցեմք։ Եւ
յայսմ ամենայնի [1]որ ինչ անցք անցին
ընդ նա", ոչ մեղաւ Յոբ շրթամբք իւ-
րովք [1]առաջի Տեառն, եւ ոչ ետ անզ-
գամութիւն Աստուծոյ"։
11 Եւ լուեալ երից բարեկամացն զչարիսն
ամենայն որ հասին ի վերայ նորա,
եկին յիւրաքանչիւր աշխարհէ առ նա,
Եղիփազ [10]արքայ Թեմնացւոց, Բաղ-
դատ բռնաւոր Սաւքեցւոց, Սոփար
արքայ Մինեցւոց". եւ եկին առ նա
միաբան մխիթարել եւ սփոփել զնա։
12 Եւ տեսեալ զնա ի բացուստ՝ ոչ ծանեան,
եւ բարբառեալ մեծաձայն լացին, եւ
պատառեցին իւրաքանչիւր զպատմու-
ճան իւր, եւ ցանեցին հող ի վերայ
գլխոց իւրեանց ընդ երկինս [1]հայելով։
13 Եւ նստան շուրջ զնովաւ յերկրի զեւթն
օր եւ զեւթն գիշեր. եւ ոչ ոք ի նո-
ցանէ խօսեցաւ ընդ նմա բան. քանզի
տեսանէին [11]զանհնարին հարուածն եւ
զմեծամեծս յոյժ"։

---

[1] Յեբր. դ-ի-ւ-ե [2] Եբր. որդիք [3] Եբր. Տեառն
[4] Եբր. Շրջեալ ընդ երկիր, եւ յածեալ ի նմա
[5] Եբր. կատարեալ եւ արդար եւ [6] Եբր. ի չա-րութենէ [7] Եբր. ի կատարելութեան իւրում. թէպէտ եւ դու գրգռեցեր զիս ի նա՝ կլանել զնա տարապարտուց

[8] Եբր. զանձն նովաւ, եւ նստէր ի մոխրի։ (9) Եւ ասէ ցնա կինն իւր. Տակաւին կա՞ս ի կատարե-լութեան քում. աղէ օրհնեա զԱստուած, և վախ-ճանեաց։ (10) Եւ ասէ ցկինն [9] Եբր. յԱստուծոյ
[10] Եբր. Թեմնացի, Բաղդատ Սաւքեցի, Սոփար Նաա-մացի [11] Եբր. եթէ մեծ էր յոյժ վիշտ նորա

Գլ. Գ

1 Եւ ապա ապա բացեալ Յոբ զբերան
2 իւր, եւ անէծ զօրն իւր, [1]Եւ ասէ,
3 Կորիցէ օրն յորում ես ծնայ, եւ գի-
շերն՝ յորում ասացին թէ Արու է։
4 Խաւարեսցի [2]գիշերն այն, եւ մի՛ խնդ-
րեսցէ զնա [3]Տէր ի վերուստ. մի՛ եկեսցէ
5 ի վերայ նորա լոյս։ Ընկալցի զնա խա-
ւար եւ ստուեր մահու, եկեսցէ ի վե-
6 րայ նորա [4]մէգ։ Անիծեալ լիցի օրն այն
եւ գիշերն, եւ տարցի զնա՝ խաւար.
մի՛ եղիցի յաւուրս տարւոյ, եւ մի՛
7 թուեսցի յաւուրս ամսոց։ Այլ գիշերն
այն եղիցի [5]ի ցաւս, եւ մի՛ եկեսցէ ի
վերայ նորա ուրախութիւն եւ ցնծու-
8 թիւն։ [6]Այլ նզովեսցէ զնա որ նզովեալն
է զօրն զայն, որ զմեծ կէտն ձկանց ունի
9 է՝ զմեծ վիշապն։ Խաւարեսցին աս-
տեղք գիշերոյն այնորիկ, սպասեսցէ [7]եւ
ի լոյս մի՛ եկեսցէ, եւ մի՛ տեսցէ զա-
10 րուսեակն ծագեալ՝։ Զի ոչ փակեաց
զդրունս արգանդի մօր իմոյ, [8]զի թէր-
11 եւս մերժէր՝ զցաւս յաչաց իմոց։ Իսկ
ընդէ՞ր յորովայնի ոչ վախճանեցայ, այլ
ելի յարգանդէ եւ ոչ անդէն վաղվաղակի
12 կորեայ։ Ընդէ՞ր [9]ընկալան զիս ծնկունք՝,
կամ ընդէ՞ր դիեցի ես զստինս մօր իմոյ։
13 Զի այժմ հանգուցեալ դադարէի, եւ
14 ննջեցեալ հանգչէի Ընդ թագաւորս եւ
ընդ խորհրդականս երկրի, որք [10]հպար-
15 տացեալ էին ի սուրս իւրեանց՝, կամ
ընդ իշխանս որոց բազում էր ոսկի,
որք լցին զտունս իւրեանց արծաթով.
16 Կամ իբրեւ զանզուցեալն՝ որ ելանէ յար-
գանդէ մօր իւրոյ, կամ իբրեւ զտղայս
17 որ ոչ տեսին զլոյս։ Անդ ամպարիշտք
[11]որ բորբոքեցին զբարկութիւն թար-
կութեան. անդ հանգեան աշխատեալքն
18 մարմնով, Ի միասին յաւիտենականք՝
19 որք ոչ լուան զձայն հարկահանի՝։ Փոքր
եւ մեծ անդ են, եւ ծառայ աներկեւղ
20 ի տեառնէ իւրմէ։ Իսկ ընդէ՞ր տուեալ
իցէ անձանց դառնացելոց լոյս, եւ կեանս
21 ցաւագնելոց ոգւոց, Որ ցանկան մա-
հու, եւ ոչ [12]հասանեն. փորեն իբրեւ
22 զգանձս՝։ Եւ խնդալից լինին եթէ գտա-
23 նիցեն զմահ. Մարդոյ [13]հանգիստ է յորմէ
ճանապարհն թաքեաւ ի նմանէ՝, զի
24 փակեաց զնովաւ Աստուած։ Յառաջ քան
զկերակուրս իմ՝ հեծութիւն եհաս, ար-
25 տասուօք եւ ահիւ նեղեալ եմ։ Զի եր-
կեւղն յորմէ խիթայի եկն ի վերայ իմ,
26 եւ յորմէ կասկածէի պատահեաց ինձ։ Ոչ
խաղաղեցայ, ոչ դադարեցի, ոչ հանգեայ.
քանզի եկն ի վերայ իմ բարկութիւն։

Գլ. Դ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնաց-
2 ւոյ ասէ, Միթէ [14]բազո՞ւմ անգամ լեալ
իցեն քո բանք աշխատութեամբ, եւ
զօրութեան բանից քոց ո՞ հանդարտեսցէ։
3 Զի եթէ՝ խրատեցեր զբազումս, եւ
4 զձեռս տկարի մխիթարեցեր. Եւ [15]զհի-
ւանդացեալս կանգնեցեր բանիւք, եւ
ծնկաց կթուցելոց քաջալերութիւն զգե-
5 ցուցեր, Եւ արդ եկին հասին ի վերայ
[16]քո ցաւք. սակայն դու վաղվաղեցեր՝։
6 Ո՞չ ապաքէն երկեւղդ քո [17]անզգամու-
թիւն է, եւ կասկածդ քո եւ անչարու-
7 թիւն ճանապարհի քո՝։ Արդ յիշեա, ո՞
ոք որ սուրբ էր՝ կորեաւ, կամ ճշմա-
8 րիտք արմատաքի երբեք կորեան։ Զոր
օրինակ տեսի զայնոսիկ որ [18]զանպա-
տեհսն արօրադիր առնեն, որ սերմանեն
9 [19]զնոսա՝ ցաւս հնձեսցեն ի նոցանէ։ Ի
հրամանէ Տեառն՝ կորիցեն, ի հոգւոյ
10 բարկութեան նորա սատակեսցին։ [20]Զօ-
րութիւն առիւծու, գոչիւն մատակ ա-
ռիւծու, [21]պերճութիւն վիշապաց՝ չի-
11 ջաւ։ Մրջիւնառիւծն՝ սատակեցաւ առ ի
չգոյէ կերակրոյ, կորիւնք առիւծու լքին

[1] Այլք. Եւ եւ պատասխանի Յոբ եւ [2] Այլք. օրն [3] Այլք. Աստուած [4] Այլք. մէգ, եւ զարհուրեցուսցեն զնա որ մթացուցանեն զտիւ։ (6) Զգիշերն զայն կալցի [5] Այլք. ամսոյ [6] Այլք. Նզովեսցեն զնա, որ նզովեն զտիւ, ճարտարք ի յարուցանել [7] Այլք. լուսոյ եւ ոչ իցէ, եւ մի՛ տեսցէ զարտեւանունս այգուն [8] Այլք. եւ ոչ թաքոյց [9] Այլք. ընկալան զիս ծունկք [10] Այլք. շինեին իւրեանց աւերակս [11] Այլք. դադարեն ի տանջելոյ. եւ անդ հանգչին պարտասեալք յուժոյ։ (18) Նոյնպէս կապեալք հանգչին, ոչ լսեն զձայն հարստահարչի

[12] Այլք. հասանէ. խնդրեն զայն առաւել քան զգանձս ծածկեալս [13] Այլք. որում ճանապարհ նորա թաքուցեալ է [14] Այլք. խօսեսցի՞ս, եթէ փորձեսցուք խօսել առ քեզ. սակայն ո՞ կարիցէ ժուժկալել առ ի չխօսել։ (3) Ահա [15] Այլք. զոր սասանեալ էր [16] Այլք. քո, եւ խռովեցար, մերձեցաւ ի քեզ, եւ տագնապեցար [17] Այլք. յոյս քո է, եւ անկեալութիւն քո՝ ուղղութիւն ճանապարհաց քոց [18] Այլք. զանօրէնութիւն [19] Այլք. զխշտութիւն՝ զնոյն հնձեսցեն։ (9) Ի շնչոյ Աստուծոյ [20] Այլք. Մռնչիւն [21] Այլք. ժանիք կորեանց առիւծու խորտակեցան։ (11) Առիւծ հուժկու

12 զմիմեանս ։ [1]Եթէ էր տակաւին բան
ճշմարիտ եղեալ ի խօսս քո, ոչ ինչ
յայդպիսեաց չար պատահէր քեզ ։ Ու-
րեմն ո՞չ ընդունիցի ունկն իմ հրաշա-
13 կերտս ի նմանէ ։ Արհաւիրք եւ բոմ-
բիւնք գիշերականք, հասեալ ահ ի վե-
14 րայ մարդկան", Դողումն եւ սոսկումն
պատահեցին ինձ, եւ մեծապէս զոսկերս
15 իմ չարժեցին ։ Եւ եկն [2]հողմ ի վերայ
երեսաց իմոց, քամնեցին [3]հերք իմ եւ
16 մարմինք ։ Կանգնեցայ՝ եւ ոչ գիտացի.
տեսի՝ եւ ոչ" էին կերպարանք առաջի
աչաց իմոց, [4]բայց միայն օդ եւ սօ-
17 սաւիւն լսէի ։ Իսկ արդ միթէ սո՞ւրբ
լինիցի մարդ առաջի Տեառն, կամ ի
18 գործոց իւրոց անարա՞տ այր, Եթէ ծա-
ռայից իւրոց ոչ հաւատայցէ, եւ զհրեշ-
տակաց խոտորագոյնս ինչ իմացաւ ։
19 Իսկ արդ զբնակեալս ի տունս կաւե-
ղէնս, յորոց եւ մեքեանք ի նմին կաւոյ
եմք, եհար զնոսա ըստ օրինակի ցեցոյ ։
20 Եւ յառաւօտէ մինչեւ յերեկոյ ոչ եւս
իցեն. քանզի անձամբ անձին օգնել ոչ
21 կարէին, կորեան ։ Փչեաց ի նոսա եւ
ցամաքեցան, սատակեցան՝ քանզի ոչ
էր ի նոսա իմաստութիւն"

ԳԼ. Ե

1 Արդ աղէ կարդա, թէ ոք տացէ՞ քեզ
ձայն, [5]կամ թէ զոք ի հրեշտակաց սրբոց
2 տեսցե՞ս" ։ Քանզի եւ զանզգամ սպա-
նանէ բարկութիւն, եւ զմոլորեալն մե-
3 ռուցանէ նախանձ ։ Նա՝ ես տեսի ան-
զգամաց արմատս ձգեալ, այլ վաղվա-
4 ղակի [6]հարան յարկք" նոցա ։ Հեռի լի-
ցին որդիք նոցա ի փրկութենէ, կոխկո-
ղեսցին առ դրունս [7]վատթարաց, եւ ոչ
5 ոք իցէ որ փրկիցէ ։ Զի զոր նոքայն
ժողովեցին [8]արդարք կերիցեն, եւ նո-
քա մի՛ եղիցին ապրեալք ի չարեաց.
6 ծծեսցի զօրութիւն նոցա" ։ Զի ոչ եթէ
յերկրէ ելանիցէ [9]աշխատութիւն, եւ ոչ
7 ի լերանց բուսանիցին ցաւք ։ Այլ մարդ
աշխատութեամբ ծնանի. ձագք ար-
8 ծուեաց" ի բարձունս թռչին ։ Բայց սա-
կայն ես [10]խնդրեցից ի Տեառնէ, եւ զՏէր
9 զամենեցուն իշխանն կարդացից", Որ
առնէ զմեծամեծս եւ զանքննինս եւ
զփառաւորս եւ զհրաշակերտս որոց ոչ
10 գոյ թիւ. Որ տայ անձրեւ յերկիր, ա-
11 ռաքէ ջուրս ի ներքոյ երկնից. Որ առնէ
զխոնարհս ի բարձունս, եւ [11]կանգնէ
12 զկորուսեալս", Եւ փոփոխէ զխորհուրդս
խորամանկաց, եւ [12]ոչ գործեսցեն ձեռք
13 նոցա զճշմարտութիւն. Որ հառանէ ի-
մաստունս հանճարով", եւ զխորհուրդս
14 բազմանենգաց յիմարեցոյց ։ Ի տուէ
պատահիցէ նոցա խաւար, եւ ի միջօրէի
15 իբրեւ ի գիշերի խարխափեսցեն ։ [13]Սա-
տակեսցին պատերազմաւ", եւ աղքատն
16 ապրեսցի ի ձեռանէ հզօրին ։ Եղիցի յոյս
17 տկարի, բերան անիրաւի խցցի ։ Երան-
եալ է մարդ զոր յանդիմանեաց [14]Տէր,
եւ ի խրատուէ Ամենակալին մի՛ հրա-
18 ժարեսցես ։ Զի նա ցաւեցուցանէ, եւ
միւսանգամ անդրէն հաստատէ. եհար՝
19 եւ ձեռք նորա բժշկեցին ։ Վեցիցս ի
վչտաց փրկեսցէ զքեզ, եւ յեւթներոր-
20 դումն ոչ մերձեսցի առ քեզ չար ։ Ի
սովի՝ փրկեսցէ զքեզ ի մահուանէ, ի
պատերազմի՝ ի ձեռաց երկաթոյ ար-
21 ձակեսցէ զքեզ ։ Ի տանջանաց լեզուի
ծածկեսցէ զքեզ, եւ մի՛ երկիցես ի չար-
22 եաց [15]եկելոց ի վերայ քո. Զանիրաւս
եւ զանօրէնս արհամարհեսցես", ի գա-
23 զանաց վայրենեաց ոչ երկիցես. Զի ընդ
քարինս վայրի դաշինք քո, եւ գազանք

---

[1] Եբր. Արդ առ իս բան գաղտագողի եհաս, եւ ընկալաւ ունկն իմ շշնջիւն ի նմանէ ։ (13) Յար-հաւիրս տեսլեանց գիշերոյ, յանկանել թմբրութեան ի վերայ մարդկան [2] Կամ. ոգի [3] Եբր. մազք մարմնոյ իմոյ ։ (16) Կանգնեցաւ եւ ոչ գիտացի զտեսիլ նորա. [4] Եբր. լռութիւն եղե եւ լսէի բարբառ. (17) Միթէ լինիցի՞ մարդ արդար քան զԱստուած. միթէ այր քան զԱրարիչ իւր իցէ՞ սուրբ. (18) Ահա ի ծառայս իւր ոչ հաւատայ, եւ ի հրեշտակս իւր գտանէ բիծ. (19) Ո՛րչափ եւս առաւել ի բնակեալսն ի տունս կաւեղէնս, որոց ի փոշւոջ հիմունք նոցա. ճմլին նոքա վաղ քան զցեց ։ (20) Յա-ռաւօտէ մինչեւ յերեկոյ խորտակին. կորնչին յաւիտեան առ ի չառնելոյ ուրուք փոյթ ։ (21) Ո՞չ ապաքէն մեկնեալ է փառաւորութիւն նոցա որ ի նոսա. մեռանին նոքա, եւ ոչ իմաստութեամբ ։ [5] Եբր. եւ յո՞ ոք ի սրբոց հայեսցես [6] Եբր. անիծի զբնակութիւն

[7] Յեբր. դ—ի—ե [8] Եբր. քաղցեալն կերիցէ, եւ ի փշոց կորզիցէ զայն, եւ ծարաւին կլանէ զստացուածս նոցա [9] Եբր. անօրէնութիւն, եւ ոչ ի գետնոյ բուսանիցի թշուառութիւն ։ (7) Այլ մարդ ի թշուառութիւն ծնանի, որպէս որդիք կայծականց [10] Եբր. կարդացից առ Աստուած, եւ Աստուծոյ յանձն արարից զդատ իմ [11] Եբր. սգաւորք ելանեն ի դեւր [12] Եբր. ոչ առնիցեն ձեռք նոցա հաստատութիւն (13) Ըմբռնէ զիմաստունս ի խորամանկութեան իւրեանց [13] Եբր. Եւ ապրեցուցանէ ի սրոյ, ի բերանոյ նոցա [14] Եբր. Աստուած [15] Եբր. եկելոց. (22) Ի վերայ կործանման եւ սովու ծիծաղեսցես

24 վայրենիք խաղաղասցին ընդ քեզ։ Ապա
գիտասցես թէ խաղաղութիւն է տան
քո, եւ [1]բնակութիւն յարկի քո մի՛
25 վրիպեսցի՟։ Եւ ծանիցես զի բազում է
զաւակ քո, եւ որդիք քո եղիցին իբ-
26 րեւ զբանջար վայրի։ Եւ երթիցես ի
գերեզման [2]իբրեւ զցորեան հասեալ՝ ի
ժամանակի հնձեալ, կամ՟ իբրեւ զչեղջ
27 կալոյ ի ժամանակի ամփոփեալ։ Ահա-
ւասիկ զայս այսպէս քննեցաք, այս է
զոր լուաքն. բայց դու գիտասջիր յանձն
քո՝ զինչ գործեցեր։

ԳԼ. Զ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) Եթէ
կշռելով ոք կշռէր զբարկութիւնս իմ,
եւ զցաւս իմ միանգամայն բառնայր ի
3 լուծ կշռոց, Քան զաւազ ծովու ծան-
րագոյն լինէր. նա ուրեմն բանք իմ
4 անզգամք են։ Զի նետք [3]Տեառն ի
մարմնի իմում են, եւ սրտմտութիւն
նորա ծծէ զարիւն իմ. յորժամ սկսա-
5 նիմ խօսել՝ կոտեն զիս՟։ Իսկ արդ՝
զի՞րդ, միթէ տարապարտո՞ւց խանչիցէ
ցիռ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ.
կամ թէ զոչիցէ՞ եզն առ մսուր՝ յորժամ
6 ունիցի զկերակուր. Կամ ուտիցի՞ [4]հաց
առանց աղի, կամ գուցէ՞ համ [5]ի բանս
7 ունայնս։ Սա՝ ոչ կարէ հանդարտել
անձն իմ, զի չարաւոյլ տեսանեմ զկե-
8 րակուր իմ՝ իբրեւ զհոտ առիւծու։ Զի
եթէ տացէ՝ եւ եկեսցեն յիս խնդրուածք
9 իմ, եւ զյոյս իմ տացէ Տէր։ Սկսաւ
Տէր խոցոտել զիս, բայց ի սպառ մի՛
10 սպանցէ զիս։ Եղիցի ինձ քաղաքն իմ
գերեզման՝ յորոյ վերայ պարսպացն ճեմէի,
եւ ի նմա ոչ խնայեցից. զի ոչ ստեմ արա-
11 րից զբանս սրբոյն Աստուծոյ իմոյ՟։ Զի
զի՞նչ է զօրութիւն իմ եթէ համբերիցեմ,
կամ զի՞նչ [6]ժամանակ՝ զի հանդարտեսցէ
12 անձն իմ՟։ Միթէ զօրութիւն վիմա՞ց իցէ
զօրութիւն իմ, կամ մարմինք իմ պղնձի՞ք.
13 [7]կամ թէ ո՞չ ի նմա ապաւինէի։ Արդ՟
օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, եւ
ողորմութիւն հրաժարեաց [8]յինէն, այ-
ցելութիւն Տեառն անտես արար զիս։
14 Ոչ հայեցան յիս մերձաւորք իմ, (15) Իբրեւ
զվտակ պակասեալ եւ իբրեւ զալիս ան-
16 ցին զինեւ։ Որք սարսէին յինէն՝ արդ
17 ահաւասիկ հասին ի վերայ իմ։ Իբ-
րեւ զձիւն կամ իբրեւ զսառն պաղեալ՝
որ հալիցի ի հասանելոյ ջերմութեան եւ
18 ոչ ճանաչիցի թէ որպէս էր, Նոյնպէս
եւ ես լքայ յամենեցունց, կորեայ եւ
19 անանկացայ։ Տեսէք զճանապարհս Թեմ-
նացւոց՝ որք ի շաւիղս Սաբայ հայիք,
20 Եւ ամօթ կրեսցեն յուսացեալքն ի քա-
21 ղաքս եւ յինչս։ Դա եւ դուք աւաղիկ
անողորմ հասէք ի վերայ իմ. հայեցեալ
22 ի վէրս իմ՝ երկերուք։ Արդ ես զձե՞զ
23 ինչ խնդրեցի, Կամ ձերո՞վ զօրութեամբդ
կարօտեալ իցեմ ապրեցուցանել զիս ի
թշնամեաց, կամ ի ձեռաց հզօրաց փրկել
24 զիս։ Ուսուցէք զիս՝ եւ ես լռեցից. եւ
եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, արարէք զիս

[1] Եբր. այց արասցես բնակութեան քում, եւ մի՛ վրիպեսցիս [2] Եբր. ի բարւոք ծերութեան, [3] Եբր. Ամենակալին յիս են, զթոյն նոցա ծծէ ոգի իմ. արհաւիրք Աստուծոյ ճակատին ընդդէմ ինձ [4] Եբր. անհամ ինչ [5] Եբր. ի սպիտակուց ձուոյ։ (7) Յորս մերձենալ զարշէր անձն իմ, այնք եղեն ինձ կերակուր զգուանաց։ (8) Ո՛ տայր թէ գայր խնդրուած իմ, եւ զակնկալութիւն իմ տայր Աստուած. (9) Եւ կամէր Աստուած ճնշել զիս, ձգէր զձեռն եւ սատակէր զիս։ (10) Եւ լինէր ինձ տակաւին մխիթարութիւն, եւ ուրախ եղէց ի ցաւս անողորմս, զի ոչ ուրացայ զբանս Սրբոյն։ [6] Եբր. կատարած իմ, զի երկայնամիտ եղէց

[7] Եբր. (13) Ո՞չ ապաքէն [8] Եբր. յինէն։ (14) Լքելոյն գթութիւն ի բարեկամէ իւրմէ. բայց նա զերկեւղ Ամենակալին եթող։ (15) Եղբարք իմ խաբեցին իբրեւ զհեղեղ. իբրեւ զհեղեղս ձորոց որ անցանեն. (16) Որ պղտորին ի սառնամանեաց, ի գիզելոյ ձեան ի վերայ նոցա. (17) Ի ժամանակի ջերմութեան ցամաքեսցին, ի տօթի անհետ լիցին ի տեղւոջէ իւրեանց։ (18) Կարաւանք խոտորեցուցանեն զճանապարհ իւրեանց, ելանեն յամայութիւն եւ կորնչին. (19) Հայեցան կարաւանք Թեմնացւոց, ճանապարհորդք Սաբայ ակն կալան նոցա. (20) Յամօթ եղեն զի յուսացան. եկին մինչեւ անդր, եւ ամաչեցին (21) Զիա՞րդ եղերուք յոչինչ. տեսէք բեկումն, եւ երկերուք։ (22) Միթէ ասացի՞ ձեզ, Բերէք ինձ, եւ յընչից ձերոց տուք վասն իմ. (23) Կամ ապրեցուցէք զիս ի ձեռանէ թշնամւոյն, եւ ի ձեռաց հզօրաց փրկեցէք զիս. (24) Ուսուցէք զի, եւ ես լռեցից. եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, արարէք զիս խելամուտ։ (25) Քանի՛ զօրեղ են բանք ուղղութեան, այլ զի՞նչ կշտամբանք յանդիմանութեանդ ի ձէնջ։ (26) Միթէ ի յանդիմանե՞լ զբանս խորհեցարուք. այլ ընդ հողմն են բանք յուսահատելոյն։ (27) Ապաքէն անկանիք ի վերայ որբոյ, եւ փորէք վասն բարեկամի ձերոյ։ (28) Եւ այժմ կամեցարուք հայել յիս, եւ յայտնի լինիցի ձեզ եթէ ստեցի՞ց։ (29) Աղէ դարձարուք, մի՛ լիցի անիրաւութիւն. եւ դարձարուք այսրէն, արդարութիւն իմ ի սմին։ (30) Միթէ գուցէ՞ անիրաւութիւն ի լեզուի իմում. միթէ քիմք իմ ո՞չ խորհեսցեն զանիրաւութիւնս։

25 խելամուտ։ Այլ ուրեմն խոտան են
բանք ճշմարտի. քանզի ոչ եթէ ի ձէնջ
26 խնդրեմ զօրութիւն։ Եւ ոչ կշտամբանք
բանից ձերոց լռեցուցանեն զիս, եւ ոչ
27 բարբառոյ բանից ձերոց անսացից։ Բայց
զի թէպէտ ի վերայ որբոյ յարուցեալ էք
ի վերայ իմ, եւ խաղացեալ էք ի վերայ
28 բարեկամի ձերոյ։ Բայց արդ հայեցեալ
յերեսս ձեր ոչ ստեցից. Նստարուք, եւ
մի ինչ լիցի անիրաւութիւն ի դատաս-
29 տանի, Եւ դարձեալ իրաւանց ու-
30 նիցիք։ Զի ոչ գոյ ի լեզուի իմում անի-
րաւութիւն, կամ կոկորդ իմ ոչ խո-
կայցէ յիմաստութիւն։"

Գլ. Է

1 [1]Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զփորձութիւն են
վարք մարդոյ ի վերայ երկրի, եւ իբրեւ
զաւուրս վարձու վարձկանի կեանք
2 նորա։ Կամ իբրեւ զծառայ երկուցեալ
ի տեառնէ իւրմէ եւ զօղեալ ընդ հո-
վանեաւ, եւ իբրեւ զվարձկան որ սպա-
3 սիցէ վարձուց իւրոց, Նոյնպէս եւ ես
սպասեցի ամսոց ունայնից. գիշերք ցա-
4 ւագին տուեալ են ինձ։ Եթէ ննջեցից՝
ասեմ, Ե՞րբ լիցի տիւ. եւ եթէ յառնիցեմ՝
դարձեալ թէ Ե՞րբ լիցի երեկ. լի ցաւօք
լինիմ յերեկորեայ մինչեւ ցառաւօտ։
5 Թաթաւին մարմինք իմ զազրութեամբ
որդանց, մաշեցի զկոշտս երկրի առ ի
6 զթարախս քերելոյ։ Եւ կեանք իմ թե-
թեւագոյնք են քան զխօսս, եւ կորեան
7 յունայնութեան յուսոյ։" Յիշեա զի փուք
են կեանք իմ, եւ ոչ դարձցի ակն իմ
8 ի տեսանել զբարի։ Եւ ոչ հայեսցի յիս
ակն տեսողի. աչք քո յիս՝ եւ ես ոչ
9 եւս իցեմ։ Իբրեւ զամպ ջնջեալ յերկ-
նից. զի եթէ իջանիցէ մարդ ի դժոխս.
10 Ոչ եւս ելցէ եւ ոչ դարձցի ի տուն իւր,
11 եւ ոչ եւս ծանիցէ զնա տեղի իւր։ Այ-
սուհետեւ ոչ եւս խնայեցից ի բերան
իմ, խօսեցայց մինչեւ իցեմ ի վիշտս,
բացից զդառնութիւն անձին իմոյ տագ-
12 նապաւ։ Միթէ ծո՞վ իցեմ կամ վիշա՞պ,
13 զի կարգեցեր զինեւ պահ։ [2]Ասացի թէ
Մխիթարեսցեն զիս մահիճք իմ, վճա-
րեսցին զինէն զբանս յանկողնի իմում",
14 Զարհուրեցուցանես զիս երազովք, եւ
15 տեսլեամբք հարկանես զիս։ [3]Թափես
զոգի յանձնէ իմմէ, եւ ի մարմնոյ զշունչ
16 իմ, եւ ի մահուանէ զկեանս իմ. Զի ոչ
եթէ յաւիտեան կեամ, եթէ երկայնա-
միտ եղէց". ի բաց կաց յինէն, զի ըն-
17 դունայն են կեանք իմ։ Զի զի՞նչ է
մարդ՝ զի մեծացուցեր զնա, կամ զի
18 հայիցիս ի նա մտօք, [4]Կամ այցելութիւն
առնիցես նմա մինչեւ ցառաւօտ, եւ ի
19 հանգիստ դատիցիս զնա"։ Մինչեւ յե՞րբ
ոչ թողուցուս զիս, եւ ոչ ընդարձա-
կեցես ինձ մինչեւ ցուոլք կլանիցեմ
20 զառողուկս իմ։ Զի թէ մեղայ՝ զի՞նչ կա-
րիցեմ առնել քեզ, որ գիտես զմիտս
մարդկան. ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ,
21 եւ իցեմ [5]քեզ բեռն։ Եւ ընդէ՞ր ոչ ա-
րարեր մոռացումն անօրէնութեան իմոյ
եւ սրբութիւն մեղաց իմոց. արդ ահա
[6]յերկիր դառնայցեմ" կանխեալ, եւ այլ
ոչ եւս իցեմ։

Գլ. Ը

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ Սաւքեց-
2 ւոյ ասէ, Մինչեւ ցե՞րբ խօսիցիս զայդ,
եւ ոգի [7]մեծաբանութեան ի բերան քո"։
3 Միթէ անիրաւ դատիցի [8]Տէր, կամ որ
զամենայն արար" պղտորիցէ՞ զիրաւունս։
4 Եթէ որդիքն քո մեղան առաջի նորա,
առաքեաց [9]ի ձեռն զանօրէնութիւնս
5 նոցա։ Բայց դու կանխեա առ Տէր ա-
6 մենակալ աղօթիւք", Եթէ սուրբ եւ
ճշմարիտ իցես՝ աղօթից քոց լուիցէ,
դարձուսցէ քեզ զյարկն արդարութեան.
7 Եւ լինիցին առաջինքն քո սակաւք, եւ
վերջինքն քո անբաւք։

---

[1] Եբր. (1) Ո՞չ ապաքէն պատերազմ է մարդոյ ի վերայ երկրի, եւ իբրեւ աւուրք վարձկանի աւուրք նորա։ (2) Որպէս ծառայ ցանկայ ստուերի, եւ որպէս վարձկան սպասիցէ վարձու իւրում, (3) Նոյնպէս եւ ինձ ելին բաժին ամիսք ունայնութեան, եւ գիշերք տառապանաց հաշուեցան ինձ։ (4) Եթէ ննջեմ, ասեմ, Ե՞րբ յարեայց, եւ երկայն է երեկոյ, և յագեալ եմ ի շրջշրջելոյ մինչեւ ցառաւօտ։ (5) Մածկեալ է մարմին իմ որդամբք եւ կոշտիւք հողոց. մորթ իմ պատառի եւ հալի։ (6) Աւուրք իմ արագագոյն են քան զկկոց ոստայնանկաց, եւ սպառին ի վախճանի անյոյս։

[2] Եբր. Եթէ ասեմ, Անկողին իմ մխիթարեսցէ զիս, մահիճք իմ բարձցեն զտրտունջ իմ

[3] Եբր. Եւ ընտրեաց զխեղդ առնուլ անձն իմ, զմահ՝ քան զոսկերս իմ։ (16) Գարշեալ իմ, ոչ յաւիտեան կեցից

[4] Եբր. Եւ այցելութիւն առնիցես նմա առաւօտուց, եւ փորձեսցես զնա յամենայն ժամ

[5] Եբր. ինձ

[6] Եբր. ննջեցից ի հող, եւ եթէ խնդրեսցես զիս

[7] Եբր. ուժգին բանք բերանոյ քո

[8] Եբր. Աստուած, եւ Ամենակալն

[9] Եբր. զնոսա ի ձեռս անօրէնութեան նոցա. (5) Եթէ դու կանխեսցես առ Աստուած, և կացցես յաղօթս առ Ամենակալն

8 Բայց աղէ հարց զազգն առաջին, եւ
9 քննեա ըստ տոհմից հարցն. (Զի երէկ-
եանք եմք, եւ ոչ գիտեմք. քանզի
ստուեր են կեանք մեր ի վերայ երկրի.)
10 Կամ թէ ո՞չ նոքին իսկ ուսուսցեն զքեզ
եւ պատմեսցեն, եւ ի սրտէ հանցեն
11 զբանս։ Միթէ կանաչանայ՞ պրտու ա-
ռանց ջրոյ, կամ բարձրանայցէ՞ կնիւն
12 առանց ըմպելոյ. Մինչդեռ անդէն ի վե-
րայ արմատոյ իւրոց է՝ [1]ո՞չ հնձեսցի.
յառաջ քան զարբենալ ամենայն բանջար
13 եթէ ոչ առոգանի՝ ո՞չ՞ ցամաքիցի։ Արդ
այսպէս եղիցի վախճան ամենեցուն որ
մոռանայցեն [2]զՏէր. զի յոյս ամպարշտի
14 կորիցէ։ [3]Անշէն լիցի տուն նորա,
անցցէ իբրեւ սարդիոստայն յարկ նորա՞.
15 Թէպէտ եւ [4]հաստատեսցէ զտուն իւր՝
մի՛ կացցէ, յարկանել ձեռին նորա՝ մի՛
16 հանդարտեսցէ։ Զի խոնաւութիւն յա-
րեգակնէ է, եւ ի նեխութենէ՞ նորա
17 ելցէ շառաւիղ իւր։ [5]Ի վերայ կարկառի
քարանց ննջեսցէ, եւ ի մէջ մանրախիճ
քարանց կեցցէ. եթէ ընկլցէ զնա տե-
18 ղին՝ ստեսցէ։ Ո՞չ տեսեր այսպիսի ինչ.
19 Զի կործանումն ամպարշտի այսպիսի է,
20 եւ յերկրէ այլ բուսցի։ Զի Տէր՞ ոչ
մերժէ զանմեղն, [6]զամենայն պատարագ
21 ամպարշտի ոչ ընկալցի։ Բերանք ճշմար-
տից լցցին ծաղու, եւ շրթունք նոցա՞
22 գոհութեամբ։ Թշնամիք նոցա զգեցցին
զամօթ, յարկք ամպարշտի ոչ եւս իցեն։

ԳԼ. Թ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2)Ճշմար-
տիւ գիտեմ թէ այդ այդպէս իցէ. քան-
զի զիա՞րդ լինիցի մարդ արդար առաջի
3 Աստուծոյ։ [7]Զի եթէ կամիցի դատել ընդ
նմա, [8]ոչ լուիցէ նմա. զի եւ մի բան
հազար բանի՞ պատասխանի ոչ տայցէ։
4 Զի իմաստուն է մտօք՝ զօրաւոր եւ մեծ՝
ո՞ խստացաւ ընդդէմ նորա, եւ հան-
5 դարտեաց։ Որ [9]հնացուցանէ զլերինս
եւ ոչ գիտեն, որ տապալէ զնոսա բար-
6 կութեամբ։ Որ [10]շարժէ զառ ի ներքոյ
երկնից ի հիմանց՞, եւ սիւնք նորա դո-
7 ղան։ Որ ասէ արեգական եւ ոչ ծագէ,
8 եւ ընդդէմ աստեղաց կնքէ։ Որ ձգեաց
զերկինս միայն, եւ շրջի ի վերայ ծո-
9 վու իբրեւ յատակի։ Որ արար զԲազ-
մաստեղսն եւ [11]զԳիշերավարն եւ զԱյգն
10 եւ զշտեմարանս հարաւոյ։ Որ առնէ
զմեծամեծս [12]եւ զանքննինս եւ զփառա-
ւորս՞ եւ զհրաշակերտս՝ որոց ոչ գոյ
11 թիւ։ Եթէ վերասցի քան զիս՝ ոչ տե-
սից, եւ եթէ անցցէ առ ինեւ՝ եւ ոչ
12 այնպէս գիտացից։ Եւ եթէ [13]սատա-
կեսցէ՝ ո՞ դարձուսցէ, կամ ո՞վ ասիցէ
13 ցնա թէ Զի՞նչ արարեր։ [14]Զի նա դար-
ձաւ ի բարկութենէ, եւ ի նմանէ սար-
14 սեցին կէտք որ ի ներքոյ երկնից։ Իցէ՞
թէ լուիցէ ինձ, կամ խրատացուցանիցէ
15 զբանս իմ։ Եթէ իցեմ արդար՝ ոչ լուիցէ
ինձ. եւ զդատաստան նորա աղաչեցից՞
16 Եւ եթէ կարդայցեմ եւ անսասցէ՝ չհա-
17 ւատամ թէ լուաւ իսկ ինձ։ Եւ որ մի-
գով սատակեսցէ զիս. բազում են հար-
ուածք զոր արար ինձ տարապարտուց։
18 Ոչ տայ ինձ հանգչել. զի լցոյց զիս
19 դառնութեամբ. [15]Քանզի հզօր է՝ բռնա-
նայ. իսկ արդ ո՞ իցէ, որ դատաստանի
20 նորա կայցէ հակառակ՞։ Իսկ եթէ իցեմ
եւս արդար, սակայն բերան իմ ամ-
պարշտեսցէ. եւ եթէ իցեմ անարատ,
21 կամակոր գտանիցիմ։ [16]Զի եթէ ամ-
պարշտեցի յանձն իմ՝ ոչ գիտեմ. բայց
22 զի բառնան յինէն կեանք իմ։ Վասն որոյ

---

[1] Եբր. մինչդեռ հատեալ, յառաջ քան զամենայն խոտ [2] Եբր. զԱստուած [3] Եբր. Յոյս նորա հատցի, եւ տուն սարդիոստայն՝ փաստահութիւն նորա [4] Եբր. յենուցու ի տուն իւր՝ և մի՛ կացցէ. հաստատեսցէ զնա, և մի՛ կանգնեսցի։ (16) Դալար է նա յառաջ քան զարեգակն, և ի վերայ պարտիզի [5] Եբր. Արմատք նորա պատեն զկարկառ ի քարանց, զտուն քարանց տեսանէ։ (18) Եթէ խլեսցէ ոք զնա ի տեղւոջէ իւրմէ, սա յուրաստ լիցի զնմանէ թէ Ոչ տեսի զքեզ։ (19) Ահա այս է ուրախութիւն ճանապարհի նորա, և ի հողոյ այլք բուսցին։ (20) Ահա Աստուած [6] Եբր. ոչ ձեռնտու լիցի ամպարշտաց, (21) Մինչեւ լցցէ զբերան քո ծաղու, եւ զշրթունս քո [7] Եբր. Եւ [8] Եբր. միում ի հազարաց

[9] Կամ, փոխէ [10] Եբր. սասանեցուցանէ զերկիր ի տեղւոջէ իւրմէ [11] Եբր. զՀայկն [12] Եբր. որ ոչ քննին [13] Եբր. յափշտակեսցէ [14] Եբր. Աստուած ոչ դարձուցէ զբարկութիւն իւր, ընդ նովաւ խոնարհեցին օգնականք ամբարտաւանութեան։ (14) Զիա՞րդ տաց նմա պատասխանի, ընտրեցից զբանս իմ ընդ նմա։ (15) Զի եթէ արդար եւս իցեմ, ոչ տաց պատասխանի. առ որ դատելոցն է զիս՝ արկից աղերս։ [15] Եբր. Եթէ զզօրութենէ, ապաքէն հզօր է, եւ եթէ զիրաւանց, ո՞ ընծայեցուսցէ զիս [16] Եբր. Եթէ անմեղ կատարեալ եմ, ոչ գիտեմ զանձն իմ, արհամարհեմ զկեանս իմ։ (22) Մի եւ նոյն է. վասն որոյ ասացի եթէ Զարդարն եւ զամպարիշտ սպառէ նա։ (23) Եթէ հարուածն սպանցէ վաղվաղակի, զփորձանաց անմեղին ծիծաղեսցի նա։ (24) Երկիր տուեալ է ի ձեռս ամպարշտին. զերեսս

ասացի, թէ զմեծն եւ զհզօրն կորու-
23 սանէ բարկութիւն։ Զի չարք յանհնա-
րին մահու կորիցեն. այլ արդարք ծաղր
լինին, զի մատնին ի ձեռս ամպարշտի։
24 Զերեսս" դատաւորաց նորա ծածկեաց է.
25 եւ եթէ ոչ նա է՝ ո՞վ իցէ։ Այլ իմ կեանք
թեթեւագոյն են քան զսուրհանդակ,
26 փախեան եւ ոչ [1]երեւեցան։ Եւ կամ
թէ իցեն նաւաց հետք ճանապարհի,
եւ կամ արծուոյ թռուցելոյ որ խնդրիցէ
զկերակուր։
27 [2]Եթէ ասիցեմ եթէ խօսեցայց՝ մոռա-
նամ, զերեսս ի վայր արկեալ՝ հեծեծե-
28 ցից։ Շարժեալ եմ ամենայն անդամօք
իմովք, զի գիտեմ զի անպարտ զիս ոչ
29 թողուցուս։ Որովհետեւ ամպարշտէի,
30 ընդէ՞ր ոչ մեռայ" Եթէ լուացայց ձեամբ,
31 եւ սրբեցայց ձեռօք սրբեցելովք, [3]Սաստ-
կացեալ աղտով էներկ զիս, զազրացոյց
32 զիս պատմուճան իմ"։ Զի ոչ ես իբրեւ
զիս մարդ՝ ընդ որում դատեցայց, եթէ
33 հասարակ եկեսցուք ի դատաստան։ Իսկ
յանկարծ գոյր միջնորդ, եւ յանդիմա-
34 նէր եւ լսէր ի մէջ երկոցունց։ Ի բաց
արասցէ յինէն զգաւազանն, եւ ահ նո-
35 րա զիս մի զարհուրեցուսցէ, Եւ մի
երկեայց՝ այլ խօսեցայց. [4]Նա եւ ոչ այն-
պէս ես գիտեմ, աշխատեալ անձամբ
իմով"։

ԳԼ. Ժ

1 [5]Հեծեծելով հասուցից ի նա զբանս իմ,
խօսեցայց դառնութեամբ անձին թախ-
2 ծեալ, Եւ ասացից, Տէր, մի ուսուցա-
ներ զիս ամպարշտել. եւ ընդէ՞ր այս-
3 պէս դատեցար զիս. Կամ թէ բարւո՞ք
թուիցի քեզ՝ թէ անիրաւիցեմ. զի մեր-
ժեցեր զգործս ձեռաց քոց, եւ ի խոր-
4 հուրդս ամպարշտաց հայեցար։" Միթէ
որպէս հայի ա՞յր՝ հայիցես, կամ որպէս
5 տեսանիցէ մա՞րդ՝ տեսանիցես. [6]Կամ թէ
6 ամք քո իբրեւ զա՞ն, Զի փնտրեն
խնդրեցեր զանօրէնութիւնս իմ, եւ զմեղս
7 իմ քննեցեր։ Գիտես զի ոչ ամպարշ-
տեցայ, այլ ո՞վ է որ ի ձեռաց քոց
հանիցէ։
8 Ձեռք քո արարին զիս եւ [7]ստեղծին,
9 եւ ապա շրջեցար հարեր" զիս։ Յիշեա
զի կաւ ստեղծեր զիս, եւ յերկի՞ր միւ-
10 անգամ դարձուցանես զիս։ Կամ թէ
ո՞չ իբրեւ զկաթն կթեցեր զիս, եւ մա-
11 ծուցեր զիս իբրեւ զպանիր։ Մորթ եւ
միս զգեցուցեր ինձ, ոսկերօք եւ ջլօք
12 հանար զիս։ Զկեանս եւ զողորմութիւն
եդիր ի վերայ իմ, այցելութիւն քո
13 պահեաց զոգի իմ։ [8]Զայս ամենայն ու-
նիս ի քեզ. գիտեմ զի յամենայնի կա-
րող ես, եւ ոչ ինչ անհնարին քեզ"։
14 Թէ եւ մեղանչեմ՝ պահես զիս, եւ յա-
նօրէնութենէ անպարտ ոչ արարեր զիս։
15 Եթէ ամպարշտեցայց՝ վա՜յ է ինձ, եւ
եթէ արդարացայց՝ ոչ կարեմ հայել ի
16 վեր, զի լի եմ [9]անարգանօք։ Որսաց-
եալ եմ իբրեւ զառիւծ ի սպանումն.
դարձեալ կրկնեալ չարաչար սատակես
17 զիս. Նորոգես ի վերայ իմ զհարուածս
իմ. բարկութեամբ մեծաւ ձեռն արկեր
18 յիս, եւ ածեր ի վերայ իմ հէնս։" Ըն-
դէ՞ր հաներ զիս յորովայնէ եւ ոչ ան-
դէն մեռայ, եւ ական չէր տեսեալ զիս,
19 Իբրեւ զչեղեալ լինէի. ընդէ՞ր յարգանդէ
20 ի գերեզման ոչ վճարեցայ։ Կամ թէ ո՞չ
սակաւ իցէ ժամանակ կենաց իմոց.
[10]Թող արա ինձ սակաւիկ մի հանգչել,
21 Մինչչեւ երթեալ իցեմ՝ ուստի ոչ դառ-
նայցեմ՝ յերկիր խաւարին եւ [11]մթին,
22 Յերկիր աղջամղջին յաւիտենականն, ուր
ոչ գոյ լոյս եւ ոչ տեսանել զկեանս
մարդկան"

---

[1] Եբր. տեսին բարութիւն [2] Եբր. Եթէ ասիցեմ, Մոռացայց զբողոք իմ, թողից զախրութիւն իմ եւ եղէց ուրախ, (28) Երկնչիմ յամենայն ցաւոց իմոց, զի գիտեմ զի անպարտ զիս ոչ թողուցուս։ (29) Զի պարտաւորելոց եմ, ընդէ՞ր ի զուր ջանայցեմ։ [3] Եբր. Յայնժամ ընկղմեսցես զիս ի փոս, գարշեսցի յինէն պատմուճան իմ [4] Եբր. զի չեմ այնպիսի յանձին իմում

[5] Եբր. Տաղտկացեալ է անձն իմ ի կենաց իմոց արձակեցից զբողոք իմ. խօսեցայց դառնութեամբ անձին իմոյ. (2) Ասացից ցԱստուած, Մի՛ դատապարտ առներ զիս. տուր ինձ գիտել թէ վասն է՞ր հակառակիս ընդ իս. (3) Բարւո՞ք թուիցի քեզ տանջել զիս, զի խոտես զգործս ձեռաց քոց, եւ առ լոյս խորհրդոց ամպարշտաց։

[6] Եբր. Միթէ իբրեւ զաւուրս մարդո՞յ աւուրք քո, կամ [7] Եբր. ստեղծին բոլորովին, եւ արդ ջնջե՞ս [8] Եբր. Եւ զայսոսիկ թագուցեր ի սրտի քում. գիտեմ զի ի քեզ է այդ [9] Եբր. անարգանօք. Հայեաց ի տառապանս իմ։ (16) Եթէ ամբարձայց, իբրեւ առիւծ որսայցես զիս, եւ դարձցիս, զարմանալի եղիցիս յիս։ (17) Նորոգես զվկայս քո յանդիման ինձ, եւ յաճախեսցես զբարկութիւն քո ի վերայ իմ. փոփոխութիւնք եւ մարտք ընդ իս։ [10] Եբր. դադարեաց, ի բաց կաց յինէն, թող [11] Եբր. ստուերաց մահու. (22) Յերկիր աղջամղջին իբրեւ զմէգ ստուերաց մահու, ուր չիք կարգ, եւ մթացի իբրեւ մառախուղ։

Գլ. ԺԱ

1 ¹Կրկնեալ անդրէն Սոփարայ Մինեցւոյ
2 ասէ, Որ շատ խօսի՝ ապաքէն լսա նմին
և լսիցէ. կամ որ խօսողն իցէ՝ կա-
3 րիցէ՞ լինել արդարանալ։ Օրհնեալ է
ծնունդ կանանց սակաւակեաց։ Մի
զբաղում լինիք անկանիր, զի ոչ գոյ
4 որ տայցէ քեզ պատասխանի։ Մի ասեր
թէ Սուրբ եմ գործովք և անարատ ա-
5 ռաջի Տեառն։ Այլ թէ զիա՞րդ Տէր խօ-
սեսցի ընդ քեզ, և բացցէ զշրթունս
6 իւր ընդ քեզ։ Ապա պատմեսցէ քեզ
զզօրութիւն իմաստութեան, զի կրկին
եղիցի քան զքոյն. և ապա գիտաս-
ցես՝ թէ արժանի լաւ որոց մեղարն
7 անց ընդ քեզ ի Տեառնէ։ Եթէ զհետս
Տեառն գտանիցե՞ս, կամ ի վերջինս
հասանիցե՞ս զոր արար Ամենակալն։
8 Բարձր են երկինք, և զի՞ գործիցես.
խոր են դժոխք, և դու" զի՞ ծանիցե-
9 ս։ Երկայն է չափ ²երկրի, լայն
10 է ծով։ Եւ եթէ տապալեսցէ ²զամե-
նայն", ո՞վ ասասցէ ցնա թէ զի՞նչ գոր-
11 ծեցեր։ Ինքն գիտէ զգործս անօրինաց,
տեսեալ զանարժանն՝ ո՞չ տեսցէ ան-
12 տես։ Բայց ³մարդ ի խօսել ընդ վայր,
զօղի բանիւք". այլ կանանցածին հան-
13 գոյն է ցռոյ անապատականի։ Իսկ եթէ
դու սուրբ եդիր զսիրտ քո, տարածես
14 առ նա զձեռս քո։ Ապա թէ իցէ ի ձե-
ռին քում անօրէնութիւն, հեռի արա
զայն ի քէն, և անօրէնութիւն ի յարկի
15 քում մի ագցի։ Ապա ⁴ծագեսցեն երեսք
քո իբրև զջուր յստակ, մերկասցես
16 զաղտեղութիւն" և ոչ երկիցես, ⁵Եւ
մոռասցիս զաշխատութիւն իբրև զալիս
17 անցեալս՝ և ոչ զարհուրեսցիս։ Աղօթք
քո իբրև զարուսեակն, ի միջօրէի ծա-
գեսցեն քեզ կեանք, վստահացեալ լի-
ցիս՝ զի կայ քո յոյս, ի հոգոց և ի
տատանմունքնէ երևեսցի քեզ խաղա-
18 ղութիւն։ Հանգուցանիցես՝ և ոչ ոք
19 իցէ որ պատերազմիցի ընդ քեզ։ Դարձ-
ցին բազումք և աղաչեսցեն զքեզ.
20 փրկութիւն պակասեսցէ ի նոցանէ. Զի
յոյս նոցա կորուստ է անձանց իւրեանց.
աչք ամպարշտաց հալեսցին։"

Գլ. ԺԲ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) ⁶Արդ
և դուք մարդիկ իցէք", կամ ընդ ձեզ
3 վախճանիցի իմաստութիւն։ Եւ իմ
4 սիրտս իբրև զձերդ ⁷է։ Զի այր ար-
դար և անարատ եղև ի կատականս։
5 Ի ժամանակի սահմանեալ պատրաստե-
ցաւ, կործանել յօտարէ՝ զտունս իւր
6 ետես աւերեալս յանօրինաց։ Սակայն
մի ոք որ չար իցէ՝ յուսասցի անպարտ
լինել. ամենայն որ միանգամ բարկա-
ցուցանեն զՏէր, միթէ ո՞չ լինիցի նոցա
7 խնդիրք:" Բայց աղէ հարց զչորքոտա-
նիս՝ եթէ ասիցեն քեզ, զթռչունս երկ-
8 նից՝ եթէ պատմեսցեն քեզ։ Ճառեա
երկրի, եթէ խելամուտ արասցէ զքեզ,
և կամ պատմեսցեն քեզ ձկունք ծո-
9 վու։ Ո՞վ է որ ոչ գիտաց այսու ամե-
նայնիւ եթէ ձեռն Տեառն արար զայս։
10 Եւ եթէ ո՞չ ի ձեռին նորա իցէ շունչ
ամենայն կենդանեաց և ոգի ամենայն

---

¹Եբր. Կրկնեալ անդրէն Սոփարայ Նաամացւոյ ասէ. (2) Միթէ բազմութեան բանից ո՞չ տացի պատասխանի, կամ որ խօսողն իցէ՝ կարիցէ՞ բանիւք արդարանալ։ (3) Բաջաղանք քո լռեցուցանե՞ն զմարդիկ. և առնիցես ծաղր, և չիցէ՞ որ յամօթ արասցէ։ (4) Զի ասացեր եթէ Սուրբ են բանք իմ. և եմ անարատ յաչս քո։ (5) Այլ ո՛ տայր թէ խօսէր Աստուած, և բանայր զշրթունս իւր ընդ քեզ. (6) Եւ յայտնէր քեզ զգաղտնիս իմաստութեան, զի կրկին է յաջողեցութեան. և գիտասջիր զի ոչ արժանի ըստ որոց մեղարն անց ընդ քեզ ի Տեառնէ։ (7) Միթէ զգաղտնիս Աստուծոյ գտանիցե՞ս, կամ մինչև ի կատարելութիւն Ամենակալին հասանիցե՞ս։ (8) Բարձր է քան զերկինս, զի՞ գործիցես. խոր է քան զդժոխս, ²Եբր. Նորա քան զերկիր, լայն՝ քան զծով։ (10) Եթէ յարձակեսցի, և փակեսցէ և ժողովեսցէ ³Եբր. մարդ անմիտ պակասամիտ է ⁴Եբր. ամբարձցես զերեսս քո անարատ, և եղիցիս պինդ

⁵Եբր. Զի դու զտառապանս մոռասցիս, իբր և զջուրս անցեալս յիշեսցես. (17) Եւ քան զմիջօրեայ ծագեսցեն կեանք քո. խաւարեսցիս, իբրև զառաւօտ եղիցիս. (18) Եւ վստահացեալ լիցիս, զի կայ քո յոյս. և որոնեսցես, հանգչեսցես յապահովի. (19) Եւ հանգիցես, և ոչ ոք զարհուրեցուսցէ զքեզ, և խնդրեսցեն զերեսս քո բազումք։ (20) Իսկ աչք ամպարշտաց հալեսցին, և ապաւէն կորիցէ ի նոցանէ, և յոյս նոցա՝ փչումն ոգւոյ։ ⁶Եբր. Արդարև դուք էք ժողովուրդ ⁷Եբր. է, չեմ նկուն քան զձեզ. և ո՞ ոչ գիտիցէ զայսպիսիս։ (4) Այլ եղեալ ընկերի իւրում եղէ ես, որ կարդայն առ Աստուած, և նա տայր նմա պատասխանի. այր արդար կատարեալ լինի ի կատականս։ (5) Որպէս լապտեր աւերեալ յաչս ամբարտաւանից, այնպէս այր որոյ սահեալ իցեն ոտք։ (6) Ի յաջողութեան են վրանք աւարառուաց, և յապահովի որ բարկացուցանեն զԱստուած, լցուցանէ Աստուած զձեռս նոցա։

11 մարդոյ։ [1]Զի միտք զբանս քննեն", եւ
12 քիմք զկերակուրս ճաշակեն։ [2]Բազում
ժամանակաւ իմաստութիւն, եւ ի բա-
13 զում կեանս հանճար"։ Ի նմանէ է ի-
մաստութիւն եւ զօրութիւն, նորա է
14 խորհուրդ եւ հանճար։ Եթէ կործանեսցէ՝
ո՞ շինեսցէ, եւ եթէ փակեսցէ ընդդէմ
15 մարդկան՝ ո՞ բանայցէ։ Եթէ արգելցէ
զջուրս՝ ցամաքեցուսցանէ զերկիր, եւ
եթէ թոյլ տացէ՝ կորուսցէ զնա կործան-
16 եալ։ Ի նմանէ է զօրութիւն եւ ուժ-
գնութիւն, նորա է [3]հանճար եւ իմաս-
17 տութիւն"։ Վարէ զխորհրդականս ի գե-
րութիւն, եւ զդատաւորս երկրի յիմա-
18 րեցոյց։ [4]Նստուցանէ զթագաւորս յա-
թոռս", եւ ածէ գօտի ընդ մէջ նոցա։
19 Առաքէ զքահանայս ի գերութիւն. եւ
20 զզօրաւորս երկրի կործանեաց։ Փոփոխէ
զշրթունս հաւատարմաց, եւ զհանճար
21 ծերոց [5]ծանեաւ։ Հեղու անարգութիւն
ի վերայ իշխանաց, եւ [6]զխոնարհս բժշ-
22 կեաց"։ Յայտնէ զխորս խաւարի, եւ ե-
23 հան ի լոյս զստուերս մահու։ [7]Մոլորե-
ցուցանէ զազգս՝ եւ կորուսանէ զնոսա,
24 սփռէ զազգս՝ եւ առաջնորդէ նոցա։ Փո-
փոխէ զսիրտս իշխանաց երկրի, մոլո-
րեցոյց զնոսա ի ճանապարհի զոր ոչ
25 գիտէին։ Շօշափեսցեն զխաւար եւ ոչ
զլոյս, [8]մոլորեսցին իբրեւ զարբեալ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ահա զայս ամենայն ետես ակն իմ, եւ
2 լուաւ ունկն [9]իմ։ Եւ գիտեմ ես՝ որ-
չափ եւ դուք խելամուտ էք, եւ չեմ
3 անմտագոյն քան զձեզ։ Բայց սակայն
ես ընդ [10]Տեառն խօսեցայց, յանդիմա-
նեցայց առաջի նորա՝ եթէ կամեսցի։
4 Բայց դուք ինձ բժիշկք մեղանչականք
էք, եւ ողջացուցիչք չարեաց ամենե-
5 քեան"։ Եղիցի ձեզ համրանալ, եւ համա-
6 րեալ լիցի ձեզ յիմաստութիւն։ Լուարուք
զյանդիմանութիւն բերանոյ իմոյ, եւ
դատաստանի շրթանց իմոց անսայէք։

7 Ո՞չ ապաքէն [11]առաջի Տեառն խօսիցիք",
եւ յանդիման նորա նենգութիւն բար-
8 բառիք։ Կամ թէ թանգուզիցէ՞ք. [12]զի
դուք ամենեքեան դատաւորք եղերուք։
9 Զի բարւոք է եթէ քննեսցէ զձեզ. զի
եթէ զամենայն արարեալ յաւելուցուք
10 ի նա, Ոչ ինչ սակաւ կշտամբեսցէ զձեզ.
11 եւ" եթէ ի ծածուկ աչառիցէք։ Ո՞չ ա-
պաքէն արհաւիրք նորա զարհուրեցու-
ցանիցեն զձեզ, եւ ահ նորա անկցի ի
12 վերայ ձեր։ [13]Եւ դիպեսցին պերճու-
թիւնքդ ձեր հանգոյն մոխրոյ, եւ մար-
13 մին կաւեղէն"։ Կարկեցարուք՝ զի խօ-
սեցայց ես, [14]եւ հանգեայց ի սրտմտու-
14 թենէ։ Առեալ" զմարմինս իմ յատա-
մունս իմ, եւ զոգի իմ եդից ի ձեռին
15 իմում։ [15]Եթէ արկցէ զձեռն իւր զինեւ
Հզօրն, քանզի եւ սկսեալ իսկ է. եթէ
ո՞չ խօսեցայց եւ յանդիմանեցայց առաջի
16 նորա։ Եւ այն դիպեսցի" ինձ ի փրկու-
թիւն, քանզի ոչ մտցէ առաջի նորա
17 նենգութիւն։ Լուարուք, լուարուք
բանից իմոց, զի պատմեցից ձեզ լու ի
18 լու։ Զի ահաւասիկ մերձեալ եմ ի դա-
տաստանս իմ, եւ գիտեմ զի արդար
19 երեւեցայց եմ։ Զի ո՞վ է ոսոխն իմ եկես-
ցէ. զի արդ կարկեցայց եւ պակա-
20 սեցայց։ [16]Երկու ինչք պիտոյ են ինձ",
եւ յայնժամ յերեսաց քոց ես ոչ թա-
21 քեայց։ Զձեռն քո ի բաց արա յինէն, եւ
22 ահ քո զիս մի՛ զարհուրեցուսցէ։ Եւ
ապա կոչեսցես զիս, եւ ես [17]լուայց քեզ.
եւ եթէ խօսեսցիս, եւ ես տաց քեզ"
23 պատասխանի։ Քանի՞ ինչ են մեղք
եւ անօրէնութիւնք իմ, ուսո ինձ՝
24 [18]քանի՞օն իցեն"։ Ընդէ՞ր թաքուցանես
[19]յինէն, համարիցիս զիս քեզ ոսոխ,

---

[1]Եբր. Ո՞չ ականջք ընտրեն զբանս [2]Եբր. Առ ծերս է իմաստութիւն, եւ յերկարութեան աւուրց՝ հանճար [3]Եբր. որ խաբէն եւ որ խաբի [4]Եբր. Լուծանէ զիշխանութիւն թագաւորաց [5]Եբր. բառնայ [6]Եբր. զբռնութիւն հզօրաց ակարացոյց [7]Եբր. Բազմացուցանէ [8]Եբր. մոլորեցուցանէ զնոսա [9]Եբր. իմ եւ ի միտ առ [10]Եբր. Ամենակալին խօսեցայց և դատել ընդ Աստուծոյ կամեցայց։(4)Բայց դուք ստայօդք էք, բժիշկք ունայնութեան ամենեքին

[11]Եբր. վասն Աստուծոյ խօսք զանիրաւութիւն [12]Եբր. կամ վասն Աստուծոյ լինիցիք դատախազք. (9) Միթէ բարւո՞ք է եթէ քննեսցէ զձեզ, միթէ որպէս խաբէք զմարդ, խաբիցէ՞ք զնա։(10) Յանդիմանելով յանդիմանեսցէ զձեզ [13]Եբր. Յիշատակք ձեր առակք մոխրոյ, պատնէշք ի կաւոյ՝ պատնէշք ձեր [14]Եբր. եւ անցցէ ընդ իս զինչ եւ անցցէ։ (14) Ընդէ՞ր առից [15]Եբր. Թէպէտ եւ սպանցէ զիս, յուսացայց ի նա. բայց եւ այնպէս զճանապարհս իմ առաջի երեսաց նորա յանդիմանեցից։ (16) Արդարեւ նա է [16]Եբր. Զերկուս եւ եթ մի՛ արասցես ընդ իս [17]Եբր. տաց պատասխանի. կամ խօսեցայց եւ տացես ինձ [18]Եբր. զյանցուածս իմ [19]Եբր. զերեսս քո, եւ

25 ¹Կամ թէ ի հողմաշարժ տերեւո՞յ երկնչի-
ցիս, կամ իբրեւ հողմավար խոտո՞յ կայցես
26 ինձ հակառակ՝՝։ Զի գրեցեր զինէն չարիս,
եւ արկեր զինեւ զմեղս մանկութեան։
27 Եդիր ²զոտն իմ ի պաշարման, պահե-
ցեր զամենայն զգործս իմ՝՝, եւ յար-
28 մատս ոտից իմոց հասեր, ³Որ իբրեւ զտիկ
հնացեալ են՝՝, կամ իբրեւ զձորձս ցեցակերս։

ԳԼ. ԺԴ

1 Զի այր կանանցածին սակաւակեաց է
2 եւ լի ⁴բարկութեամբ. Որ իբրեւ զծա-
ղիկ ծաղկեալ՝ թօթափեցաւ, փախչի եւս
3 իբրեւ ստուեր, եւ մի՛ կացցէ։ ⁵Ո՞չ ա-
պաքէն եւ այնմ համար առնիցես, եւ
նմա՝՝ արարեր մտանել ի դատաստան
4 ⁶առաջի քո՝՝։ Իսկ արդ ո՞վ ⁷իցէ սուրբ
5 յաղտոյ՝՝, այլ եւ ոչ ոք. ⁸Թէպէտ եւ
միոյ աւուր իցեն կեանք նորա ի վերայ
երկրի. համարեալ են ամիսք նորա առ
ի նմանէ՝՝. ժամանակ եդիր՝ եւ ոչ անցցէ։
6 Ի բաց լեր ի նմանէ՝ զի դադարեսցէ
⁹եւ ամոքեսցէ զկեանս՝՝ իբրեւ զվարձ-
7 կան։ Զի գոյ յոյս ծառոյ անդրէն. զի
թէպէտ եւ կտրեսցի՝ միւսանգամ ծաղ-
կեսցէ, եւ շառաւիղ նորա մի՛ պակասե-
8 ցէ։ Եթէ ծերասցի յերկրի արմատ նորա՝
եւ ի քարի վախճանեսցի բուն նորա,
9 Ի հոտոյ ջրոյ ծաղկեսցի, եւ արասցէ
10 հունձս իբրեւ զնորատունկ։ Բայց այր
վախճանեալ գնայ, անկեալ մարդ՝ եւ
11 ոչ եւս իցէ։ Զի ժամանակաւ անօսրի
ծով, եւ գետք աւերեալ ցամաքեսցին.
12 Եւ մարդ ննջեաց՝ եւ ոչ յարիցէ. մին-
չեւ երկինք չիցեն՝ ոչ կարկատեսցին,
13 եւ ոչ զարթիցեն ի քնոյ իւրեանց։ Ե-
րանի՛ թէ ի դժոխս պահէիր զիս, եւ
թաքուցանէիր զիս մինչեւ անցանէր
բարկութիւն քո. եւ ժամանակէիր ինձ
ժամանակ՝ յորում առնէիր ինձ յիշատակ։
14 Եթէ մեռանիցի մարդ՝ կեցցէ՞, ¹⁰վախ-
ճանեալ զաւուրս կենաց իւրոց. սպա-
15 սեցից մինչ միւսանգամ լինիցիմ՝՝. Ապա
կոչեսցես զիս, եւ ես տաց քեզ պատաս-
խանի. ¹¹զգործս ձեռաց քոց մի՛ մերժեր.
16 Թուեցեր՝՝ զգնացս իմ, եւ մի՛ անցցէ
17 ինչ զքեւ ի մեղաց իմոց։ Կնքեցեր
զանօրէնութիւնս իմ ի քսակի, եւ ¹²նշա-
նակեցեր թէ ակամայ ինչ յանցեայ։
18 Սակայն եւ լեառն որ փլանելոց է փլցի,
եւ վէմ հնացի՝՝ ի տեղւոջէ իւրմէ։
19 Զքարինս ողորկեցին ջուրք, եւ ողողե-
ցին ջուրք ¹³զդաշտս թանձրութեան՝՝
երկրի. եւ զակնկալութիւն մարդոյ կո-
20 րուսեր. ¹⁴Մերժեցեր զնա՝՝ ի սպառ, եւ
գնաց. հաստատեցեր ի վերայ նորա զե-
21 րեսս՝ եւ արձակեցեր։ ¹⁵Թէպէտ եւ բա-
զում որդիք լինիցին նորա՝ ոչ գիտէ,
եւ եթէ սակաւք առնիցին՝ ոչ ճանաչէ՝՝.
22 Այլ մարմինք նորա ախտացան ի վերայ
իւր, եւ ոգի նորա սգացաւ զինքն։

ԳԼ. ԺԵ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնաց-
2 ւոյ ասէ, ¹⁶Ապաքէն հանճարեղն ոգւով
իմաստութեամբ տացէ պատասխանի.
եւ լնուցու աշխատութեամբ որովայնի՝՝,
3 Յանդիմանել բանիւք որ ոչ իցէ արժան,
4 խօսիւք որ ոչ իցէ յօգուտ։ ¹⁷Զորոյ եւ
դու զերկեւղ մերժեցեր, եւ զումարե-
ցեր առաջի Տեառն այսպիսի բանս։
5 Պարտաւորեցար բանիւք բերանոյ քո,
6 եւ ոչ քննեցեր զբանս հզօրաց՝՝։ Կշտամ-
բեսցէ զքեզ քո բերան՝ եւ ոչ ես, շըր-
թունք քո հակառակ քեզ վկայեսցեն։
7 Իսկ արդ զիա՞րդ. միթէ ¹⁸առաջի՞ն քան
զմարդիկ՝՝ ծնեալ իցես, կամ յառաջ
8 քան զբլուրս հաստատեցար։ ¹⁹Կամ զհրա-
ման Տեառն լուա՞ր, թէ ի քե՞զ եհաս
9 իմաստութիւն՝՝։ Զի՞նչ է՝ զոր դու գի-

---

¹ Եբր. Միթէ զհողմաշարժ տերեւ երկեցուցանե՞ս կամ զմղեղ ցամաքեալ հալածե՞ս ² Եբր. զոտս իմ ի կոճեղս եւ դիտեցեր զամենայն շաւիղս իմ ³ Եբր. Եւ նա (մարմին իմ) իբրեւ զփտոր փտեալ է ⁴ Եբր. տառապանօք ⁵ Եբր. Այլ եւ ի վերայ նորա՞ բանաս զաչս քո, և ինձ ⁶ Եբր. ընդ քեզ ⁷ Եբր. հանցէ սուրբ յանսրբոյ ⁸ Եբր. Եթէ սահմանեալ են աւուրք նորա, թիւ ամսոց նորա ընդ քեզ է ⁹ Եբր. մինչեւ կատարեսցէ զօր իւր ¹⁰ Եբր. զամենայն աւուրս զինուորութեան իմոյ, սպասեցից մինչեւ եկեսցէ փոփոխութիւն իմ

¹¹ Եբր. գործոց ձեռաց քոց ցանկասցիս։ (16) Զի արդ թուեցեր ¹² Եբր. կարեցեր ի վերայ անզգամութեան իմոյ։ (18) Արդարեւ լեառն անկեալ կործանի, և վէմ փոխի ¹³ Եբր. զհող ¹⁴ Եբր. Յաղթեցեր նմա ¹⁵ Եբր. Փառաւորին որդիք նորա, եւ նա ոչ գիտէ, արհամարհին, եւ նա ոչ իմանայ ¹⁶ Եբր. Միթէ իմաստունն տացէ՞ պատասխանի գիտութեամբ հողմոյ, և լնուցո՞ւ արեւելեան հողմով զորովայն իւր ¹⁷ Եբր. Անուանդ դու արհամարհես զերկեւղ, եւ խափանես զաղօթս առաջի Աստուծոյ։ (5) Զի ցուցանէ զանօրէնութիւն քո բերան քո, եւ ընտրեցեր զլեզու նենգաւորաց ¹⁸ Եբր. առաջի՞ն մարդ ¹⁹ Եբր. Միթէ զադանեաց Աստուծոյ եղե՞ր ունկնդիր, եւ պահեցե՞ր քեզ զիմաստութիւն

տիցես, եւ մեք ոչ գիտիցեմք. կամ
10 զի՞նչ դու իմանայցես՝ եւ ոչ մեք ։ Նա
եւ ի մեզ ծեր եւ հին աւուրց գոյ եւ
երիցագոյն քան զհայր քո աւուրբք ։
11 [1]Սակաւս քան զորս մեղարն առնջե-
ցար, եւ առաւել մեծապանծս խօսեցար՚՚ ։
12 Ընդէ՞ր յանդգնեցաւ սիրտ քո, կամ ըն-
13 դէ՞ր լկնեցան աչք քո, Զի թափեցեր
զբարկութիւն առաջի Տեառն, եւ հա-
ներ ի բերանոյ քումմէ զբանս այդպի-
14 սիս ։ Ո՞ ոք իցէ մարդ որ եղեւ անա-
րատ, կամ ո՞ ոք կանանցածին լինելոց
15 է արդար ։ Զի եթէ սրբոց ոչ հաւատայ,
եւ երկինք ոչ են անարատ առաջի նո-
16 րա, Թող թէ այր գարշ եւ անսուրբ՝
որ ըմպէ զանօրէնութիւնս հանգոյն ըմ-
պելւոյ ։
17 Պատմեցից քեզ, Յոբ, լուր ինձ,
18 զոր ինչ տեսի պատմեցից քեզ. Զոր
իմաստունք ասեն, եւ ոչ թաքուցին
19 [2]հարց իւրեանց ։ Նոցա միայն տուաւ
երկիր, եւ ոչ եկն օտարածին ի վերայ
20 նոցա ։ Ամենայն կեանք ամպարշտի հո-
գովք. ամք թուով տուեալ են [3]հզօրի.
21 Եւ ահ նորա՚՚ յականջս նորա. յորժամ
համարիցի թէ ի խաղաղութեան իցէ,
22 եկեսցէ կործանումն նորա ։ Մի՛ հաւա-
տասցէ դառնալ ի խաւարէ, զի հրա-
մայեալ է արդէն ի ձեռս երկաթոյ ։
23 [4]Կարգեալ է ի կերակուր անգեղաց. գիտէ
ի միտս իւր՝ թէ մնալոց է ի կործա-
24 նումն ։ Օրն մթին զարհուրեցուսցէ զնա,
անձկութիւն եւ նեղութիւն հասցէ նմա՝
իբրեւ զօրավար յառաջակաց կործանե-
25 ալ՚՚ ։ Զի ամբարձ ձեռս ընդդէմ [5]Տեառն,
եւ առաջի Տեառն ամենակալի ընդվզե-
26 ցաւ ։ Ընթացաւ առաջի նորա հպար-
տութեամբ, թանձրութեամբ վահանի
27 իւրոյ ։ Զի ծածկեաց զերեսս իւր ճար-
պով իւրով, եւ արար [6]երկայրի յազ-
28 դեր իւրում՚՚ ։ Բնակեսցէ ի քաղաքս
աւերակս, եւ մտցէ ի տունս [7]անչէնս.

[1] Եբր. Միթէ սակա՞ւ իցեն մխիթարութիւնք Աստուծոյ առ քեզ. եւ բանք քաղցրութեան ընդ քեզ [2] Եբր. ի հարց [3] Եբր. բռնաւորի. (21) Ձայն երկիւղի [4] Եբր. Յածի նա վասն հացի թէ Ո՞ւր իցէ. գիտէ թէ պատրաստ է ի ձեռին իւրում օր խաւարին. (24) Զարհուրեցուսցեն զնա անձկութիւն եւ նեղութիւն, յաղթեսցեն նմա իբրեւ թագաւոր պատրաստեալ ի պատերազմ. [5] Եբր. Աստուծոյ [6] Եբր. պարարտութիւն զերիկամամբք իւրովք [7] Եբր. անչէնս որ փուլթան ի կործանումն

զոր նոքա պատրաստեցին՝ այլք տար-
29 ցին՚՚ ։ Մի՛ մեծասցի, եւ մի՛ մնասցեն
ինչք նորա, եւ [8]մի՛ արկցէ յերկիր
զստուեր, եւ մի՛ ապրեսցէ ի խաւարէ ։
30 Զբողբոջ նորա թառամեցուսցէ հողմ,
31 թօթափեսցի ծաղիկ նորա ։ Մի՛ հաւա-
տասցէ՝ թէ հանդուրժիցէ. ունայնք պա-
32 տահեսցեն նմա՚՚ Կորօն նորա տարա-
ժամ հատցի, եւ չառուրիղ նորա մի՛
33 բղխեսցէ ։ Իբրեւ զխակակութն տարա-
ժամ կթեսցի, թօթափեսցի իբրեւ զծա-
34 ղիկ ձիթենւոյ ։ [9]Զի վկայութիւն ամ-
պարշտաց մահ է՚՚. հուր այրեսցէ զտունս
35 կաշառառուաց ։ [10]Յղասցի ցաւս, ցի-
պեսցին նմա ունայնք. որովայն նորա
կրեսցէ զնենգութիւն ։՚՚

Գլ. ԺԶ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) Լուայ
այդպիսի ինչս բազումս. [11]մխիթարիչք չա-
3 րեաց ամենեքեան ։ Իսկ արդ միթէ կա՞րգ
ինչ իցէ բանից հողմոյ, կամ թէ թա-
խանձիցէ՞ ոք զքեզ՝ զի տայցես պատաս-
4 խանի ։ Եւ ես ընդ ձեզ խօսեցայց՝ եթէ
հնազանդէր անձն ձեր ըստ իմում ան-
5 ձին ։ Արդ զկծեցուցից եւ ես զձեզ բա-
նիւք, շարժեցից եւ ես իբրեւ զձեզ
զգլուխ իմ ։
6 Թերեւս լիցի զօրութիւն ի բերան իմ,
զշարժել շրթանց իմոց ոչ խնայեցից ։
7 Զի եթէ խօսեցայց՝ ոչ փարատեսցեն ցաւք
վիրաց իմոց, եւ եթէ լռիցեմ՝ նուա-
8 զագո՞յն ինչ վիրաւորիցիմ ։ Այժմ կոտո-

[8] Եբր. մի՛ տարածեսցի յերկրի լիութիւն նոցա. (30) Մի՛ դարձցի ի խաւարէ, ցամաքեցուսցէ բոց զոստս նորա, եւ ի շունչ բերանոյ նորա ապաւեսցի. (31) Մի՛ յիցի վստահ ունայնութեան խաբեալ, զի ունայնութիւն եղիցի փոխարէն նորա ։ [9] Եբր. Զի ժողով ամպարշտաց ամայասցի [10] Եբր. Յղանան զցաւս, եւ ծնանին զանօրէնութիւն, եւ որովայն նոցա պատրաստէ զնենգութիւն ։ [11] Եբր. ողորմելի մխիթարիչք ամենեքեան. (3) Միթէ իցէ՞ վախճան բանից հողմոյ, կամ զի՞նչ դրդիցէ զքեզ զի տայցես պատասխանի. (4) Ես եւս իբրեւ զձեզ խօսէի. եթէ լինէր անձն ձեր փոխանակ անձին իմոյ. գումարէի ի վերայ ձեր բանիւք, և շարժէի ի վերայ ձեր զգլուխ իմով. (5) Զօրացուցանէի զձեզ բերանով իմով, և շարժումն շրթանց իմոց սփոփէր ։

(6) Եթէ խօսեցայց. ոչ սփոփեսցին ցաւք իմ, եւ եթէ լռեցից. զի՞նչ պակասեսցի յինէն. (7) Սակայն արդ աշխատ արարեր զիս, աւերեցեր զամենայն տուն իմ. (8) Խորշոմեցուցեր զիս, եղեւ ի վկայութիւն. եւ յարեաւ ընդդէմ ինձ ծիւրութիւն իմ, յերեսս իմ տացէ պատաս-

բեալ արար զիս, փտեալ, ընդարմա-
ցեալ. եւ բուռն հարեալ զինէն ի վկայու-
9 թիւն եղեւ ինձ։ Եւ յարոյց ինձ զստու-
թիւն իմ. քանզի արար ինձ ընդդէմ պա-
10 տասխանի։ Բարկութեամբ վարեալ կոր-
ծանեաց զիս, կրճտեաց ի վերայ իմ զա-
տամունս. նետք հինից նորա անկան
ի վերայ իմ, տիգօք աչաց խաղաց ի վե-
րայ իմ. արագ արագ եհար զիս ի ծունկս.
միանգամայն ապաստանեցին ի վերայ
11 իմ։՝ Քանզի մատնեաց զիս [1]Տէր ի ձեռս
անիրաւին, եւ ի մէջ ամպարշտաց ընկէց
12 զիս։ Մինչդեռ ի խաղաղութեան էի,
քայքայեաց զիս. [2]առեալ զվարսից իմոց
փետեաց զիս. կացոյց զիս իբրեւ դէտ։
13 Պատեցին զիս տէգք, յանինայ խոցո-
տեցին զերիկամունս իմ, եհեղ յերկիր
14 զմաղձ իմ։ Կործանեցին զիս հարուա-
ծովք ի վերայ հարուածոց. յարձակեցան
15 ի վերայ իմ զօրաւորք, Կարեցին քուրձ
ընդ մորթ իմ. զօրութիւն իմ յերկիր
16 շիջաւ։ Խարշեցաւ փոր իմ ի լալոյ, եւ
ի վերայ արտեւանանց իմոց ստուերք
17 մահու։ Անիրաւութիւն ինչ ոչ էր ի ձե-
18 ռին իմում, աղօթք իմ սուրբ էին։ Եր-
կիր, մի՛ ծածկեր զարիւն [3]մարմնոյ ի-
մոյ, եւ մի՛ լիցի տեղի աղաղակի իմոյ։
19 Եւ արդ ահա յերկինս է վկայն իմ, եւ
20 իրաւագէտն իմ ի բարձունս։ [4]Հասցեն
խնդրուածք իմ առ Տէր, եւ յանդիման
21 նորա կաթեսցէ ակն իմ։ Եղիցի յան-
դիմանութիւն առն առաջի Տեառն, եւ
22 որդւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում։ Ամք
թուով հասին ինձ. ընդ ճանապարհ ան-
դարձ գնացից։՝

Գլ. ԺԷ

1 [5]Հոգւովալար կորնչիմ, կարօտիմ գերեզ-
2 մանի՝ եւ ոչ հասանեմ։ Տառապիմ աշ-
3 խատեալ՝ եւ զինչ գործեցից։ Գողացան
օտարք զստացուածս իմ. ո՞վ է նա ընդ
4 ձեռին իմում կապեսցի։ Զի զմիտս նո-
րեանց թաքուցին յիմաստութենէ, վասն
5 այսորիկ մի՛ բարձրասցուսցես զնոսա։ Ի
մասին իւրում պատմեսցէ չարութիւնս.
6 աչք իմ ի վերայ որդւոց հալեցան. Եդիր
զիս բամբասանս ազգաց, եղէ նոցա
7 ծաղր։ Շլացան ի բարկութենէ աչք իմ,
զի պաշարեալ եմ մեծապէս յամենե-
8 ցունց։՝ Զարմանք կալան զճշմարիտս ի
վերայ այսոցիկ, արդար ի վերայ անօ-
9 րինի յարիցէ։ Կալցի հաւատարիմն զիւր
ճանապարհ, սուրբն ձեռօք առցէ քա-
10 ջալերութիւն։ Բայց արդ աղէ դուք ե-
կայք յարեցարուք ամենեքեան, քանզի
11 ոչ գտանեմ ի ձեզ [6]ճշմարտութիւն։ Ա-
ւուրք իմ անցին շառաչով, պայթեցին
12 երակք՝ սրտի իմոյ։ Զգիշեր՝ տիւ եդին,
13 լոյս մերձեալ յերեսաց խաւարի։ Զի ե-
թէ համբերից՝ դժոխք են տուն իմ, ի
14 միգի տարածեալ են անկողինք իմ։ [7]Զմահ
կոչեցի ինձ հայր, մայր եւ քոյր ինձ՝
15 զերր։ Արդ ո՞ւր է յոյս իմ, կամ թէ
16 զբարութիւնս իմ [8]տեսանիցե՞մ։ Կամ թէ
ընդ իս իսկ ի դժո՞խս իջանիցեն, կամ
թէ միանգամայն ի հո՞ղ իջանիցեմք։՝

Գլ. ԺԸ

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ Սաւքեց-
2 ւոյ ասէ, Մինչեւ յե՞րբ ոչ դադարիցես,
հանդարտեա՛ զի եւ մեք խօսեսցուք։

խանի։ (9) Բարկութիւն նորա պատառեաց, եւ ատեաց զիս, կրճտեաց ի վերայ իմ զատամունս իւր. թշնամին իմ սրէ զաչս իւր յիս։ (10) Բացին ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց, եւ ի թշնամանս հարին զծնօտս իմ, միանգամայն գումարեցան ի վերայ իմ։

[1]Եբր. Աստուած [2]Եբր. կալեալ զպարանոցէ իմմէ ջախջախեաց զիս, կացոյց զիս իւր ի նպատակ։ (13) Պատեցին զիս աղեղնաւորք նորա, խոցոտէ զերիկամունս իմ և ոչ խնայէ. հեղու յերկիր զմաղձ իմ։ (14) Խրամատեաց զիս խրամատ ի վերայ խրամատի. ընթացաւ ի վերայ իմ իբրեւ զօրաւոր։ (15) Կարեցի քուրձ ընդ մորթ իմ. և արկի զեղջեւր իմ ի հող։ (16) Երեսք իմ կարմրեցան ի լալոյ [3]Եբր. իմ [4]Եբր. Որ ծաղր առնեն զիս՝ բարեկամք իմ են, առ Աստուած կաթեցուցանէ ակն իմ։ (21) Եղէ՛ թէ վիճէր մարդ ընդ Աստուծոյ, որպէս որդի մարդոյ ընդ ընկերի իւրում։ (22) Զի ամք թուով եկեսցեն, եւ զճանապարհ, ընդ որ ոչ դարձայց այսրէն, գնացից։

[5]Եբր. Ոգի իմ ապականի. աւուրք իմ շիջանին. գերեզմանք վասն իմ։ (2) Ո՞չ ապաքէն այպանողք են ընդ իս. ի դրգռութիւնս նոցա զկայ առնուն աչք իմ։ (3) Աղէ, դիր երաշխաւորութիւն ընդ իս. ո՞վ է որ կալցի զձեռն իմ։ (4) Զի զսիրտ նոցա թաքուցեր յիմաստութենէ. վասն այնորիկ մի՛ բարձրացուսցես զնոսա։ (5) Որ մատնէ լինի բարեկամաց վասն աւարի, աչք որդւոց նորա հալեսցին։ (6) Եւ կացոյց զիս յառակ ժողովրդոց, եւ եղէ ի գարշանս առաջի նոցա։ (7) Նա եւ շլացան ի տրտմութենէ աչք իմ, եւ ամենայն անդամք իմ իբրեւ զստուեր։ [6]Եբր. իմաստուն։ (11) Աւուրք իմ անցին. խափանեցան խորհուրդք իմ, ուրախութիւն [7]Եբր. Զապականութիւն [8]Եբր. ո՞վ տեսցէ։ (16) Ի դրունս դժոխոց իջցէ, յորժամ ի հող եղիցի հանգիստ։

3 ¹Ընդէ՞ր իբրեւ զչորքոտանիս լռեալ եմք
առաջի քո, եւ դու մխեալ ես բարկու-
4 թեամբ։ Իսկ արդ եթէ դու մեռանիցիս՝
անչէ՞ն մնասցէ առ ի ներքոյ երկնից, կամ
թէ եւ լերինք ի հիմանէ տապալեսցին։
5 Եւ լոյս ամպարշտաց շիջանիցի,
6 եւ ոչ պատահեսցէ նոցա բոց։ Եւ լոյս
նորա խաւար ի յարկի իւրում, եւ ճրագ
7 ի վերայ նորա շիջցի։ ²Որսասցեն յե-
տինք զինչս նորա. սխալեալ են խոր-
8 հուրդք նորա։ Անկցի ոտն նորա յորո-
9 գայթ, եւ չաղեսցի ի թակարդի։ ³Ե-
կեսցեն ի վերայ նորա որոգայթք, զօ-
րացուսցէ ի վերայ նորա զծարաւիս։
10 Զի թաքուցեալ են յերկրի պարանք
նորա, եւ կալանք նորա ի վերայ շաւղաց
11 նորա։ ⁴Սատակեսցեն զնա ցաւք շուր-
ջանակի, բազումք զոտիւք նորա պա-
12 տեսցին ի նեղութեան սովոյ։ Պատրաս-
տեալ է նմա կործանումն անհագին, կե-
13 րիցին կինք ոտից նորա։ Կերիցէ մահ-
14 տարաժամ զգեղեցկութիւն նորա. Վա-
րեսցի բժշկութիւն ի յարկաց նորա.
հասցէ նմա տագնապաւ պատուհաս ար-
15 քունի։ Բնակեսցէ ի յարկի նորա ի գի-
շերի իւրում. ցրուեսցին վայելչութիւնք
16 նորա ծծմբով։ Ի ներքուստ արմատք
նորա ցամաքեսցին, եւ ի վերուստ ⁵անկ-
17 ցին հունձք նորա։ Յիշատակ նորա կո-
րիցէ յերկրէ, եւ ոչ գտցի անուն նորա
18 ⁶առ երեսօք արտաքնովք։ Մերժեսցեն
զնա ի լուսոյ ի խաւար, եւ ⁷մի՛ եղիցի
19 նմա ծանօթ ի ժողովրդեան իւրում։ Մի՛
լիցի ապրեալ ի ներքոյ երկնից տուն նո-
րա, այլ ի նորայսն կեցցեն օտարք։
20 Հեծեծեսցեն ի վերայ նորա յետինք, զա-
21 ռաջինս կալան զարմանք։ Թէ այս են
տունք անիրաւաց, եւ այս տեղի այ-
նոցիկ որք ⁸զՏէր ոչ ճանաչիցեն։

Գլ. ԺԹ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) Մին-
չեւ յե՞րբ աշխատ առնէք զանձն իմ, եւ
3 խախտէք զիս բանիւք. ⁹Բայց գիտա-
ջիք զի Տէր արար ընդ իս այսպէս. բամ-
բասէք զիս՝ եւ ոչ ամաչէք յարձակեալ
4 ի վերայ իմ։ Այո, արդարեւ ես մոլո-
րեցայ եւ յիս հանգուցեալ է մոլորու-
թիւն, խօսել բան զոր ոչ է արժան. եւ
բանք իմ մոլորեալ են՝ եւ ոչ են ի դէպ
5 ժամանակի։ Թողցուք զայդ որ յիմ վե-
րայ մեծարանեալ էք, եւ յարձակեալ
6 էք ի վերայ իմ նախատանօք։ Արդ գի-
տասջի՛ք՝ զի Տէր է որ խռովեաց, եւ
7 ամուրս ի վերայ իմ բարձրացոյց։ Եւ
ահա ծաղր լինիմ նախատանօք, եւ ոչ
խօսեցայց. աղաղակեցից՝ եւ ոչ ուստեք
8 իցէ դատաստան։ Շուրջ պատեալ եմ,
եւ ոչ կարացից անցանել. եդ ի վերայ
9 ¹⁰երեսաց իմոց խաւար։ Մերկացոյց յի-
նէն զփառս իմ, վերացոյց զպսակն ի
10 գլխոյ իմմէ։ Պարուրեաց շուրջ զինեւ՝
եւ գնացի, եհատ իբրեւ զծառ զյոյս իմ.
11 Եւ չարաչար բարկութեամբ վարեցաւ
ընդ իս, համարեցաւ զիս իբրեւ զթշնա-
12 մի։ Միանգամայն հասին ի վերայ իմ
հէնք նորա, ¹¹զճանապարհս իմ պատեցին
13 դարանակալք։ Հեռի եղեն յինէն եղ-
բարք իմ, ծանեան զօտարս քան զիս։

¹ Եբր. Ընդէ՞ր իբրեւ զչորքոտանիս համարեցաւք եւ լիցուք անսուրբ (կամ, անմիտ) յաչս ձեր։ (4) Պատառեաց զանձն իւր ի բարկութեան իւրում, մի՞թէ վասն քո թողցի՞ երկիր, եւ փոխեսցի՞ ապառաժ ի տեղւոջէ իւրմէ։

(5) Արդարեւ լոյս ամպարշտաց շիջանիցի, եւ ոչ փայլեսցէ բոց հրոյ նորա։ ² Եբր. Գնացք զօրութեան նորա կրճեսցեն նեղութիւն, եւ հարցէ զնա զգետնի խորհուրդ նորա։ ³ Եբր. Կալցի զգարշապարէ հասղբ, զօրասցի ի վերայ նորա ծուղակ։ ⁴ Եբր. Զարհուրեցուսցեն զնա արհաւիրք շուրջանակի, եւ պնդեսցին զհետ նորա։ (12) Եղիցի սովալլուկ զօրութիւն (կամ, թշուառութիւն) նորա, եւ եղեռն պատրաստ է առ կողն նորա։ (13) Կերիցէ զոյժ մորթոյ նորա, կերիցէ զոյժ նորա անդրանիկն մահու։ (14) Վարեսցի ի խորանէ նորա վստահութիւն նորա, եւ իջուսցի առ թագաւորն զարհուրանաց։ (15) Բնակեսցէ ի խորանի նորա. որ չիցէ նորա, ցանեսցի ծծումբ ի վերայ բնակութեան նորա։ ⁵ Եբր. հատցին ոստք ⁶ Եբր. ի հրապարակս ⁷ Եբր. յաշխարհէ հալածեսցեն զնա։ (19) Ոչ որդի իցէ նորա եւ ոչ թոռն ի ժողովրդեան իւրում, եւ չիցէ մնա-
ցորդ ի բնակութիւնս նորա։ (20) Ի վերայ աւուր նորա հիացին յետինք (կամ, արեւմտեայք), եւ առաջինք (կամ, արեւելեայք) զահի հարցին։ ⁸ Եբր. զԱստուած ⁹ Եբր. Այս տասն անգամ է զի անարգէք զիս, ոչ ամաչէք զի տագնապեցուցանէք զիս։ (4) Եթէ արդարեւ մոլորեցայ, յիս հանգուցեալ է մոլորութիւն իմ։ (5) Եթէ արդարեւ ամբարտաւանեսջիք ի վերայ իմ, եւ յանդիմանէք ինձ զամօթ իմ։ (6) Արդ գիտասջիք զի Աստուած կործանեաց զիս, եւ ցանցիւ իւրով պաշարեաց զիս։ (7) Ահա աղաղակեմ զանիրաւութենէ, եւ ոչ լինի լսելի. բողոքեմ, եւ ոչ գոյ դատաստան։ ¹⁰ Եբր. շաւղաց ¹¹ Եբր. եւ պատրաստեցին ի վերայ իմ զճանապարհ իւրեանց, եւ բանակեցան շուրջ զխորանաւ իմով։ (13) Զեղբարս իմ յինէն հեռա-

14 Բարեկամք իմ անողորմք եղեն, անգա-
նեցին զիս մերձաւորք իմ, եւ ծանօթք
15 իմ մոռացան զանուն իմ։ Դրացիք՝ տան
իմոյ եւ աղախնայք իմ օտար համարե-
ցան զիս, այլազգի թուէի առաջի նո-
16 ցա։ Զծառայ իմ կոչեցի՝ եւ ոչ լուաւ,
17 [1]բերան իմ աղաչէր։ Եւ աղերսէի զկին
18 իմ, Կոչէի ողոքանօք զորդիս հարճից
իմոց, եւ նոքա յաւիտեան ուրացան
զիս". յորժամ յառնեմ, բամբասեն զիս։
19 Գարշեցան յինէն ծանօթք իմ, եւ զորս
20 ես սիրէի՝ յարեան ի վերայ իմ։ [2]Փտե-
ցան մարմինք իմ ընդ մորթով իմով, եւ
21 զոսկերս իմ ունիմ յատամունս" Ողոր-
մեցարուք ինձ, ողորմեցարուք ինձ, ո՛ բա-
րեկամք, զի ձեռն [3]Տեառն մերձեցաւ յիս։
22 Ընդէ՞ր հալածէք դուք զիս [4]իբրեւ զՏէր",
եւ մարմնովք իմովք չյագէ՞ք յագեալ։
23 Ո՞ տայր ինձ գրել զբանս իմ, [5]եւ հանել
24 զնոսա ի մատեան յաւիտեան". Գրչաւ
երկաթեաւ [6]ի կապարի կամ ի վէմս քան-
25 դակել։ Քանզի գիտեմ զի մշտնջենա-
ւոր է որ լուծանելոցն է զիս յերկրի,
26 Յարուցանել զմորթ իմ որ կրեաց զայս
ամենայն. ի Տեառնէ վճարեցաւ ինձ
27 այս. Զոր ես անձին իմում իրազեկ
եմ, զոր աչք իմ տեսին՝ եւ ոչ այլ ոք.
ամենայն ինչ վախճանեցաւ ի ծոց իմ։
28 Ապա թէ ասիցէք, Զի՞նչ խօսեսցուք ա-
ռաջի նորա, եւ արմատ բանից գտցուք
29 ի նմա։ Երկերուք եւ դուք ի ծածկե-
լոց. զի բարկութիւն ի վերայ անօրի-
նաց եկեսցէ, եւ ապա գիտասցեն թէ
ո՛ւր է նիւթ նոցա։"

ցոյց. եւ ծանօթք իմ օտարացան յինէն։ (14) Լքին զիս մերձաւորք իմ, եւ ծանօթք իմ մոռացան զիս։ (15) Բնակիչք

[1] Ոսկ. բերանով իմով աղաչէի զնա։ (17) Շունչ իմ օտար էր կնոջ իմում. և աղերս արկանէի որդւոց որովայնի իմոյ։ (18) Նաեւ մանկունք անգոսնեն զիս [2] Ոսկ. Ի մորթ իմ եւ ի մարմին իմ կցեցան ոսկերք իմ. և զերծայ մորթով ատամանց իմոց։ [3] Ոսկ. Աստուծոյ [4] Ոսկ. որպէս Աստուած [5] Ոսկ. ո՞ տայր հանել զնոսա ի մատեան [6] Ոսկ. և կապարու ի վէմս քանդակել յաւիտեան։ (25) Զի գիտեմ եթէ Փրկիչն իմ կենդանի է. եւ ի վախճանի յարիցէ ի հող։ (26) Եւ յետ եղծանելոյ մորթոյ իմոյ այսպէս, ի մարմնոյ իմմէ (կամ. առանց մարմնոյ) տեսից զԱստուած։ (27) Զոր տեսից ես վասն իմ. եւ հայեսցին աչք իմ. եւ ոչ օտարք. հալին երիկամունք իմ ի ծոց իմ։ (28) Զի ասիցէք Ընդէ՞ր հալածեմք զնա. եւ արմատ բանին գտաւ յիս։ (29) Երկերուք յերեսաց սրոյ. քանզի զայրոյթ անօրէնութեան սուր է. զի գիտասջիք թէ գոյ դատաստան։

Գլ. Ի

1 Կրկնեալ անդրէն Սոփարայ [7]Մինեցւոյ
2 ասէ, Ոչ այսպէս կարծէի խօսել քեզ
ընդդէմ մեր զայդ. ո՞չ ապաքէն իմաստ-
3 նագոյնք իցէք քան զիս։ Խրատու ան-
նածութեան իմոյ լուայց, եւ ոգի յի-
մաստութենէ արասցէ ինձ պատասխա-
4 նի։ Միթէ զայդ յայսմ հետէ՞ գիտացեր.
այլ յորմէհետէ եղաւ մարդ ի վերայ երկ-
5 րի։ Զի ուրախութիւն ամպարշտաց բե-
կումն անհնարին, եւ խնդութիւն անօ-
6 րինաց՝ կորուստ։ Եթէ ելանիցեն յեր-
կինս պատարագք նորա, եւ զոհք նորա
7 յամպս մերձեսցին։ Յորժամ համարեսցի
թէ հաստատեալ իցէ՝ յայնժամ" ի
սպառ կորիցէ, եւ որ գիտէին զնա՝ ա-
8 սասցեն թէ Ո՞ւր է։ Իբրեւ զերազ թռու-
ցեալ ոչ գտցի, թռեաւ իբրեւ զտեսիլ
9 գիշերական։ Ակն որ հայեցաւ ի նա՝ ոչ
յաւելցէ, եւ ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր։
10 [8]Զորդիս նորա սատակեսցեն վատթարք.
11 ձեռք նորա բորբոքեսցին ցաւովք" Ոս-
կերք նորա յագեցին [9]մանկութեամբ
նորա, եւ ընդ նմին ի հող ննջեսցեն։
12 Եթէ քաղցրասցի ի բերան նորա չարու-
թիւն, թաքուսցէ զայն ի ներքոյ լեզուի
13 իւրոյ, Խնայեսցէ ի նա, եւ մի թողցէ
զնա, եւ ժողովեսցէ զնա ի մէջ կոկոր-
14 դի իւրոյ, [10]Եւ մի կարասցէ օգնել ան-
ձին իւրում. լեղի իժի ի փորի իւրում։
15 Մեծութիւն անիրաւութեամբ ժողովեալ՝
փսխեսցի, ի տանէ նորա կորզեսցէ զնա
16 հրեշտակ։ Զսրտմտութիւն վիշապաց
17 ծծեսցէ, սպանցէ զնա լեզու օձի։ Մի
տեսցէ զկիթ արօտականաց, եւ մի զա-

[7] Ոսկ. Նաամացւոյ և ասէ, (2) Վասն որոյ խորհուրդք իմ տան ինձ տանել պատասխանի, եւ վասն այսորիկ փութամ. (3) Լսեալ կշտամբանս յանդիմանութեան, այլ ոգի իմաստութեան իմոյ տայ ինձ տանել պատասխանի։ (4) Միթէ գիտիցե՞ս զայս, ի յաւիտենից յորմէհետէ եղաւ մարդ ի վերայ երկրի, (5) Զի յաղթութիւն ամպարշտին սակաւժամանակեան է, եւ ուրախութիւն կեղծաւորին՝ վայր մի։ (6) Եթէ ամբարձցին յերկինս փառք նորա, եւ գլուխ նորա յամպս մերձեսցի. (7) Իբրեւ զաղբ իւր [8] Ոսկ. Որդիք նորա խնդրեսցեն շնորհս յաղքատաց, եւ ձեռք նորա դարձուսցեն զինչս նորա։ [9] Կամ. գաղանեօք [10] Ոսկ. Հաց նորա յաղիս նորա փոխեսցի. լեղի իժից ի փորի իւրում։ (15) Զմեծութիւն եկուլ, եւ փսխեսցէ զայն. յորովայնէ նորա վարեսցէ զայն Աստուած։ (16) Զթոյն քարբի ծծեսցէ. սպանցէ զնա լեզու իժի։ (17) Մի՛ տեսցէ զվտակս, զգետս հեղե-

18 բոտս մեղու եւ զկոգւոյ։ Ի զուր եւ ի
տարապարտուց վաստակեաց ի մեծու-
թիւն՝ ուստի ոչ ճաշակեսցէ, իբրեւ
19 զխիստ ինչ զանծամ եւ զանկոտոր։ Զի
զբազում տկարաց տունս խորտակեաց,
եւ զյարկս յափշտակեաց եւ ոչ հաստա-
20 տեաց։ Չիք փրկութիւն ստացուածոց
նորա, ի ցանկութեան իւրում ոչ ապ-
21 րեսցի. Եւ մի՛ լիցին մթերք կերակրոց
նորա. վասն այնորիկ մի՛ ծաղկեսցեն
22 բարութիւնք նորա։ Յորժամ համարեսցի
թէ ահա լցեալ իցէ՝ նեղեսցի. ամենայն
23 տագնապ հասցէ ի վերայ նորա, [1]թէ
զիա՞րդ լնուցու որովայն նորա. առա-
քեսցէ ի վերայ նորա զսրտմտութիւն
բարկութեան, [2]արկցէ զնովաւ ցաւս,
24 Եւ մի՛ ապրեսցի ի ձեռանէ երկաթոյ,
25 խոցոտեսցէ զնա աղեղն պղնձի։ [3]Անցցէ
ընդ մարմինս նորա նետ. աստեղք շրջես-
ցին ի յարկս նորա՝ արհաւիրք ի վերայ
26 նորա։ Ամենայն խաւար նմա մնասցէ,
կերիցէ զնա հուր անշէջ. չարչարեսցէ
27 եկամուտ զտուն նորա։ Յայտնեսցեն
երկինք զանօրէնութիւն նորա. յարիցէ
28 ի վերայ նորա երկիր։ [4]Քակտեսցէ կո-
րուստ զտուն նորա ի սպառ, հասցէ ի
29 վերայ նորա օր բարկութեան։ Այս բա-
ժին է մարդոյ ամպարշտի [5]առ ի Տեառ-
նէ, եւ այս ստացուածք ընչից նորա
յԱյցելուէն։

ԳԼ. ԻԱ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) Լուա-
րուք, լուարուք բանից իմոց. [6]երանի՜
թէ մի՛ լինէր ի ձէնջ այդ մխիթարու-
3 թիւն։ Ներեցէք ինձ եւ ես խօսեցայց,
[7]եթէ ոչ այպանիցէք զբանիւք իմովք։
4 Իսկ արդ չեւ իմ կշտամբանքս ի մարդ-
կանէ ինչ իցեն. եւ կամ ընդէ՞ր ոչ բարկա-
5 նայցեմ։ Հայեցեալ ընդ իս զարմանայք,
6 եդեալ ձեռն ի ծնօտի։ Եթէ յուշ լինիցի
ինձ, սագնապեցայց. զի ունին ցաւք
7 զմարմինս իմ։ Ընդէ՞ր բնաւ ամպարիշտք
կենդանի իցեն, հնացեալք եւ ի մեծու-
8 թեան են։ Սերմանք նոցա [8]ըստ միտս, եւ
9 որդիք նոցա առաջի աչաց։ Տունք նոցա
ողջոյեալք, եւ երկեւղ եւ ոչ ուստեք,
եւ տանջանք [9]ի Տեառնէ չեն ի վերայ
10 նոցա։ Արջառ նոցա ոչ վրիպեաց ի ծննդե-
նէ, ապրեցաւ յղի նոցա՝ եւ ոչ վրիպեցաւ։
11 [10]Եւ կան իբրեւ զխաշինս յաւիտենականս։
12 Մանկունք նոցա խաղան առաջի առեալ
սաղմոսարան եւ քնար, եւ ուրախ լի-
13 նին ձայնիւ երգոց։ Կատարեցին ի բա-
րութեան զկեանս իւրեանց, [11]հանգըս-
14 տեամբ ննջեցին ի դժոխս։ Եւ [12]ասէ
ցՏէր, Ի բաց կաց յինէն, զճանապարհս
քո ճանաչել ոչ [13]կամիմ։
15 [14]Զի՞նչ չահ է զի ծառայեսցուք նմա, կամ
զի՞նչ օգուտ՝ զի [15]հանդիպեսցուք նմա։
16 Ի ձեռս նոցա էին բարութիւնք, եւ ի
17 գործս ամպարշտաց ոչ հայի։ Սակայն
եւ ճրագ ամպարշտաց շիջցի. եկեսցէ
ի վերայ նոցա կործանումն, երկունք
18 կալցին զնոսա ի բարկութենէ։ Եղիցին
իբրեւ զյարդ առաջի հողմոյ, կամ իբ-
19 րեւ զփոշի զոր տարաւ մրրիկ։ [16]Սպա-
ռեսցին զորդիս ինչք նորա, հատուցէ
20 նմա եւ ծանուցէ։ Տեսցեն աչք նորա
զսպանումն իւր, եւ ի Տեառնէ մի՛ ապ-
21 րեսցի։ Զի կամք նորա ի տան իւրում

զաց մեղու եւ կոգւոյ։ (18) Դարձուցէ զաշխատութիւն եւ մի՛ կլցէ. ըստ մեծութեան զոր ստացաւ, մի՛ խնդասցէ։ (19) Քանզի հարըստահարեաց, եւ անտես արար զաղքատն, յափշտակեաց տուն, եւ մի՛ շինեսցէ զայն։ (20) Զի ոչ գիտաց խաղաղութիւն յանձին իւրում. զոր ցանկացաւն՝ մի՛ ապրեցուսցէ։ (21) Մի՛ ինչ մնացէ նմա յուտել. վասն այնորիկ յաջողութիւն նորա մի՛ տեւեսցէ։

[1]Եբր. Իբրեւ [2]Եբր. տացէ տեղալ ի վերայ նորա յուտել իւրումն։ (24) Փախիցէ ի զինուց երկաթոյ [3]Եբր. Զգեաց, եւ ել ի մարմնոյն. արձակեսցի շողիւն (կամ, տէգ, սուր) ի մաղձէ նորա. ի վերայ նորա արհաւիրք։ (26) Ամենայն խաւար թաքիցէ ի ծածուկս նորա. կերիցէ զնա հուր ոչ փչեալ. պատուիցէ զմնացեալն ի վրանի նորա։ [4]Եբր. Մեկնեսցի հաս տան նորա. անցցէ յաւուր բարկութեան։ [5]Եբր. յԱստուծոյ, և ժառանգութիւն սահմանեալ յԱստուծոյ։ [6]Եբր. եւ եղիցի այս մխիթարութիւն ձեր

[7]Եբր. եւ յետ խօսելոյ իմոյ այպանիցէք։ (4) Միթէ առ մա՞րդ իցէ տրտունջ իմ, եւ ընդէ՞ր ոչ տխրեսցի անձն իմ [8]Եբր. կայուն առաջի նոցա ընդ նոսա, [9]Եբր. յԱստուծոյ [10]Եբր. Արձակեցին իբրեւ զխաշինս զմանկունս իւրեանց, տղայք նոցա խայտան։ (12) Առեալ [11]Եբր. յական թօթափել [12]Եբր. ասեն ցԱստուած՝ Ի բաց կաց ի մէնջ [13]Եբր. կամիմք [14]Եբր. Ո՞վ իցէ Ամենակալն [15]Եբր. յաղօթս կացցուք առ նա։ (16) Ահա չեն ի ձեռս նոցա բարութիւնք նոցա, խորհուրդ ամպարշտին հեռի լիցի յինէն։ (17) Քանի՜ցս [16]Եբր. Աստուած յաւելյէ յորդիս նորա զանիրաւութիւն նորա, հատուսցէ նմա, եւ գիտասցէ։ (20) Տեսցեն աչք նորա զհարուած իւր, եւ ի ցասմանէ Ամենակալին արբցէ։ (21) Զի զի՞նչ ուրախութիւն իցէ ի տան նորա յետ նորա, մինչ

ընդ իւր, եւ զԹիւ ամսոց նորա բաժա-
22 նեսցեն։ Ո՞չ ապաքէն Տէր է որ ուսու-
ցանէ զհանճար եւ զգիտութիւն, զի ինքն
23 քննէ զիմաստունս։ Այնպիսին մեռցի ի
սաստկութիւն անզգամութեան իւրում,
ամենեւին բարեկեցիկն եւ յաջողեալն։
24 Փորն նորա լի է ճարպով, ուղեղ նորա
25 չճեսցէ։ Նա մախճանեսցի ի դառնու-
Թենէ անձին, ոչ ինչ կերեալ ի բարու-
26 Թենէ։ Առ հասարակ ննջեսցեն յերկրի.
որդ ծածկեաց զնոսա։
27 [1]Եւ արդ գիտեմ՝ զի յանդգնութեամբ
28 հասեալ էք ի վերայ իմ"։ Արդ ասացէք՝
Թէ Ո՞ւր է տուն իշխանին. եւ ո՞ւր է յարկ
29 բնակութեան ամպարշտաց։ [2]Հարցէք
զանցաւորս ճանապարհի, եւ զնշանս
30 նոցա [3]մի՛ օտարացուցանէք"։ Զի յօր
կորստեան ամպարշտի չար, յօր բարկութեան
31 իւրոյ վարեսցի։ Ո՞ պատմեսցէ յանդի-
ման նորա զճանապարհս նորա, եւ զոր
ինչ ինքն գործեաց՝ ո՞ հատուսցէ նմա։
32 Եւ ինքն ի գերեզմանս գնաց, եւ ի տապա-
33 նի տքնեցաւ։ Եւ քաղցրացան նմա խիճք
հեղեղատի. եւ զհետ նորա ամենայն
մարդ գնասցէ, եւ յառաջ քան զնա ան-
34 Թիւք։ Եւ զիա՞րդ մխիթարեցէք զիս
սնոտեօք, [4]եւ ինձ ձեւք դադարելն ոչ
ինչ է"։

Գլ. ԻԲ

1 Կրկնեաց անդրէն Եղիփազու Թեմնաց-
2 ւոյ ասէ, [5]Ո՞չ ապաքէն Տէր է՝ որ ու-
սուցանէ զիմաստութիւն եւ զհանճար"։
3 Իսկ արդ զի՞ փոյթ է [6]Տեառն, եթէ դու
էիր անարատ գործովք քովք, կամ զի՞նչ
օգուտ է Թէ պարզեսցես զճանապարհս
4 քո։ Կամ համարեալ ինչ զքեզ յանդի-
մանեսցէ՞ զքեզ, եւ մտանիցէ՞ ընդ քեզ
5 ի դատաստան։ Ո՞չ ապաքէն չարութիւն
քո բազում է, եւ անԹիւ են մեղք քո։

6 Գրաւեցեր դու զեղբարս քո տարապար-
7 տուց, եւ զզգեստ մերկոց զերծեր։ Ջուր
ծարաւեաց ոչ արբուցեր, այլ եւ զհաց
8 քաղցելոց հատեր։ [7]Ակն առեր երեսաց
ումանց, եւ բնակեցուցեր զնոսա յերկ-
9 րի։ Արձակեցեր զայրիս ունայնս, եւ
10 զորբս չարչարեցեր"։ Եւ արդ պատեցան
զքեւ որոգայԹք, եւ տագնապեաց զքեզ
11 պատերազմ անհնարին։ [8]Լոյսն քո քեզ
խաւար գտաւ, եւ ի քուն ծածկեաց
12 զքեզ ջուր։ ՄիԹէ որ ի բարձունս նայի՝
ո՞չ տեսանիցէ. նա աւանիկ զզգածեալսն
ամբարտաւանութեամբ խոնարհեցոյց"։
13 Եւ ասացեր Թէ զի՞ ծանեաւ Հզօրն, կամ
14 Թէ ի մէգ՞ դատիցի։ Ամպ ծածկութիւն
նորա, եւ ոչ [9]երեւեսցի, եւ ընդ ծիր
15 երկնից շրջեսցի։ Մի՞ զշաւիղս յաւիտե-
նականս պահեսցես, զորս [10]կոխեցին
16 արք արդարք", Որք յափշտակեցան տա-
րաժամ, Գետ [11]ըղխեալ հիմունք նոցա.
17 Որք ասէին՝ Զի՞ արասցէ մեզ Տէր, կամ
զի՞նչ ածցէ ի վերայ մեր Ամենակալն"։
18 Եւ նա ելից զտունս նոցա բարութեամբ.
բայց խորհուրդ ամպարշտաց հեռի [12]է ի
19 նմանէ"։ Տեսեալ արդարոց ծիծաղեցան,
20 անարատին՝ եւ արհամարհեաց։ [13]ԵԹէ
չէ՞ր ապականեալ հաստատութիւն նո-
ցա"։ եւ զմնացորդս նոցա կերիցէ հուր։
21 Բայց աղէ լեր [14]խիստ՝ եթէ ժուժկալես-
ցես, եւ եԹէ" պտուղ քո եղիցի ի բա-
22 րուԹիւնս։ Ընկալ ի բերանոյ նորա զդա-
ւանութիւն, եւ ա՛ռ զբանս նորա ի սիրտ
23 քո։ Եւ եԹէ դարձցիս [15]եւ խոնարհե-
ցուսցես զանձն քո առաջի Տեառն,"
հեռի արարեր ի յարկէ քումմէ զանի-
24 րաւութիւն [16]Նստցիս յամրութիւն վի-
մի, եւ իբրեւ ի վէմ ձորոյն Սովփերայ։
25 Եւ եղիցի Ամենակալն օգնական քեզ ի

Թիւ ամսոց նորա հատեալ է։ (22) ՄիԹէ իցէ՞ հնար ուսուցանել զիտութիւն Աստուծոյ, զի ինքն զբարձունս դատի։ (23) Սա մեռանի ի կատարեալ զօրութեան իւրում, ամենեւին հանգարտ եւ խաղաղ. (24) Կողք նորա լի են ճարպով (կամ, Անօթք նորա լի են կաթամբ), եւ ուղեղ ոսկերաց նորա դալար է։

[1] Եբր. Ահա գիտեմ զխորհուրդս ձեր, եւ զհնարս զոր խորհիք հակառակ ինձ [2] Եբր. Ո՞չ հարցանէք [3] Եբր. ո՞չ իմանայք [4] Եբր. զի ի պատասխանիս ձեր կայ միայն նենգութիւն

[5] Եբր. ՄիԹէ իցէ՞ օգտակար Աստուծոյ այր. օգտակար է անձին իւրում իմաստունն [6] Եբր. Ամենակալին

[7] Եբր. Սակայն առն զօրաւորի է երկիր, եւ որ պատուականն է՝ բնակէ ի նմա։ (9) Արձակեցեր զայրիս ունայնս եւ բազուկք որբոց խորտակեցան։

[8] Եբր. Կամ խաւար՝ ոչ տեսցես. եւ յաճախութիւն ջրոց ծածկեսցէ զքեզ։ (12) Չիցէ՞ Աստուած ի բարձրութեան երկնից. արդ հայեաց ի գագաթն աստեղաց, քանի՜ն բարձր են։ [9] Եբր. տեսանէ

[10] Եբր. կոխեցին արք անիրաւութեան [11] Եբր. յորդեալ ի հիմունս նոցա. (17) Որք ասէին ցԱստուած. Ի բաց գնա ի մէնջ. եւ զի՞նչ արասցէ մեզ Ամենակալն։ [12] Եբր. լիցի յինէն

[13] Եբր. Ո՞չ ապաքէն կորեան հակառակորդք մեր

[14] Եբր. հաշտ ընդ նմա, եւ ի խաղաղութեան. սքիմիք [15] Եբր. առ Ամենակալն, շինեսցիս.

[16] Եբր. Եւ դիցես ի հող զգանձն, եւ ի քարինս հեղեղաց՝ զոսկին Սովփերայ. (25) Եւ եղիցի Ամենակալն գանձ քո, եւ արծաթ զօրութեան քեզ։

թշնամեաց, եւ յառակ հատուցէ քեզ
26 իբրեւ զարծաթ զտեալ։ Ապա համար-
ձակեսցիս առաջի Տեառն, հայեցեալ
27 յերկինս զուարթութեամբ՚։ Յաղաչել
քում առ նա լուիցէ քեզ, տացէ քեզ
28 հատուցանել [1]զաղօթս քո։ Դարձուսցէ
զքեզ յարկն արդարութեան՚, եւ ի ճա-
29 նապարհս քո եղիցի լոյս։ [2]Զի խոնար-
հեցուցեր զանձն եւ ասացեր՝ թէ Ամ-
բարտաւանեցի. եւ զխոնարհս աչօք՝
30 կեցուսցէ, Եւ փրկեսցէ զանմարտն, եւ
ապրեսցիս՚ սրբութեամբ ձեռաց քոց։

Գլ. ԻԳ

1 Արկանեալ անդրէն Յոբայ ասէ, (2) [3]Նա
եւ ես գիտեմ զի ի ձեռանէ իմմէ է յան-
դիմանութիւն իմ, եւ ձեռն նորա ծան-
3 րացաւ ի վերայ հեծութեան իմոյ։ Իսկ
ո՞վ ծանուսցէ եթէ զուր գտից զնա, եւ հա-
4 սից նմա ի սպառ՚։ Եւ ասացից առաջի
նորա զիրաւունս, լցից զբերան իմ յան-
5 դիմանութեամբ։ Ծանեայց զողոքանս
զոր ընդ իս խօսիցի, խելամուտ եղէց
6 այնմ զոր ինձն պատմիցէ։ [4]Եւ բազում
զօրութեամբ եկեսցէ ի վերայ իմ, եթէ
զպատուհաս իւր ի գործ ոչ արկանիցէ։
7 Զի ճշմարտութիւն եւ յանդիմանութիւն
ի նմանէ է, հանցէ ի սպառ զիրաւունս
8 իմ։ Եթէ յառաջագոյն երթայց՝ ոչ եւս
9 իցեմ, եւ զվերջինսն զի՞ գիտիցեմ։ Ձախ
այնորիկ որ արարն զնա՝ ոչ կալայ, եւ
եթէ արկցէ զաջ իւր զինեւ՝ սակայն եւ
10 այնպէս ոչ տեսից։ Զի ինքն գիտէ զճա-
նապարհս իմ, եւ քննեաց զիս իբրեւ
11 զոսկի։ Հասից ի պատուիրանս նորա,
զճանապարհս նորա պահեցից եւ ոչ եւս
12 թիւրեցայց։ Զպատուիրանօք նորա ոչ
անցից՝ զի մի՛ մեռանիցիմ, ի ծոց իմ
13 թաքուցից զբանս նորա։ Ապա թէ նա
այնպէս զատեցաւ, ո՞ իցէ որ ընդդէմ դառ-
նայցէ նմա. զի զոր ինքն կամեցաւ՝ եւ
14 արար։ Վասն այնորիկ առ նա փութա-
15 ցայց, խրատեալ՝ զնորին հոգացայց՚ ի
վերայ այսորիկ յերեսաց նորա տագնա-
պեցայց, եւ իմիտ առից եւ զարհուրե-
16 ցայց ի նմանէ։ Զի [5]Տէր հիւանդացոյց՚
զսիրտ իմ, եւ Ամենակալն տագնա-
17 պեաց զիս։ [6]Զի ոչ գիտէի թէ գայցէ ի
վերայ իմ խաւար, առաջի երեսաց իմոց
ծածկեաց մէգ՚։

Գլ. ԻԴ

1 [7]Ընդէ՞ր զՏէր մոռացան ամբարհաւաճք,
2 Եւ ամպարիշտք անցին ըստ սահման.
զհօտ հանդերձ հովուօք յափշտակեցին,
3 Զէշ որբոյն վարեցին, եւ զեզն այրւոյն
4 գրաւեցին։ Խոտորեցուցին զտկարս ի
ճանապարհէ արդարութեան, առ հա-
սարակ զօղեցուցին զհեզս երկրի, զի-
5 պեցան իբրեւ զցիռս ի վայրի։ Վասն
իմ ծախեցին զգործ իւրեանց, քաղցրա-
6 ցաւ նոցա հաց ընդ լկտիս։ Զանդ տհաս
որ ոչ իւրեանց էր՝ հնձեցին, տկարք
զայգիս ամպարշտաց անհաց եւ անվարձ
7 գործեցին։ Զմերկս բազումս ննջեցու-
ցին առանց հանդերձից, զզգեստ ան-
8 ձանց նոցա զերծին։ Ի ցօղոյ լերանց

---

(26) Զի յայնժամ ուրախ լինիցիս յԱմենակալն, եւ համբարձցիս առ Աստուած զերեսս քո։
[1]Եբր. զուխտս քո։ (28) Եւ զոր ինչ դիցես ի մտի, յաջողեսցի քեզ [2]Եբր. Յորժամ խոնարհեցուսցեն զքեզ, ասիցես, Բարձրութիւն. և զխոնարհս աչօք կեցուսցէ։ (30) Փրկեսցէ զանարդարն իսկ, և փրկեսցի [3]Եբր. Այսօր եւս դառն է տրտունջ իմ, ձեռն իմ ծանրացեալ է ի վերայ հեծութեան իմոյ։ (3) Ո՛ տայր թէ գիտէի եւ գտանէի զնա, երթայի մինչեւ յաթոռ անդր նորա։
[4]Եբր. Միթէ բազում զօրութեամբ կագեսցի՞ ընդ իս. ոչ. սակայն նա անսայր ինձ։ (7) Անդ արդարն վիճէր ընդ նմա, եւ լինէի ազատ յաւիտեան ի Դատաւորէն իմմէ։ (8) Ահա երթամ յառաջ, եւ ոչ է նա. եւ յետկոյս՝ եւ ոչ նշմարեմ զնա։ (9) Եթէ ի ձախ կողմն՝ ուր գործէ նա, ոչ գիտեմ. ծածկի յաջ եւ ոչ տեսանեմ։ (10) Զի ինքն գիտէ զճանապարհս իմ. եթէ փորձէ զիս, իբրեւ զոսկի ելանեմ։ (11) Ի գնացս նորա հաստատեցաւ ոտն իմ, զճանապարհս նորա պահեցի, եւ ոչ խոտորեցայ. (12) Զպատուիրանս շրթանց նորա ոչ թողից. քան զօրէնս իմ պահեցի զբանս բերանոյ նորա։ (13) Եւ նա ի մի միտ է, եւ ո՞ դարձուսցէ զնա. եւ անձն նորա ցանկացաւ, եւ արար։ (14) Արդարեւ կատարեսցէ զօրէնս որ զինէն, եւ իբրեւ զայս բազում ինչ առ նմա։ [5]Եբր. Աստուած նուաղեցոյց [6]Եբր. Զի ոչ կորեայ յառաջ քան զխաւար, եւ ոչ յերեսաց իմոց ծածկեաց մէգ։
[7]Եբր. Ընդէ՞ր յԱմենակալէն չեն ծածկեալ ժամանակք, եւ ընդէ՞ր որք գիտենն զնա՝ ոչ տեսանեն զաւուրս նորա։ (2) Զսահմանս փոփոխեն, զհօտս յափշտակեն, եւ արածեն։ (3) Զէշ որբոց վարեն, առնուն ի գրաւ զեզն այրւոյն։ (4) Մոլորեցուցանեն զաղքատս ի ճանապարհէ, ի միասին թաքչին անանկք երկրի։ (5) Ահա իբրեւ զցիռս յանապատի ելանեն ի գործ իւրեանց, վաղայարոյցք յորս. անապատ տայ նոցա՝ հաց վասն մանկանց։ (6) Հնձեն զանդ որ չէ նոցա, եւ անիրաւութեամբ կթեն զայգի։ (7) Զմերկն ագուցին առանց հանդերձի, եւ առանց ծածկութի ի ցրտութեան։ (8) Ի հեղեղաց լերանց տամկանան, եւ

տամկանան . քանզի ոչ գոյր նոցա յարկ.
9 արկին զմնքեանս ընդ վիմաւ : Յա-
փշտակեցին զորբն ի ստենէ . եւ զան-
10 կածն տառապեցուցին : Զմերկն ննջե-
ցուցին առանց հանդերձի տարապար-
11 տուց , հացին զհաց քաղցելոց : Յան-
ձուկս զարանակալ եղեն ի տարապար-
տուց , զճանապարհս արդարութեան ոչ
12 գիտացին : Որք ի քաղաքաց եւ ի տանց
իւրեանց զրկեցան , անձինք տղայոց մե-
ծամեծս հեծեծեցին . եւ նա այնմ այ-
13 ցելութիւն ընդէ՞ր ոչ առնիցէ : Յերկրի
էին նոքա՝ եւ ոչ ծանեան . զճանա-
պարհս արդարութեան ոչ գիտացին, եւ
14 ընդ շաւիղս նորա ոչ գնացին : Ծանուց-
եալ զգործս նոցա՝ մատնեաց զնոսա ի
խաւար , եւ զցայգ եղիցին իբրեւ զգողս :
15 Եւ աչք շնացելոյն պահեսցեն զխաւար,
եւ ասիցէ՝՝ թէ Ոչ զականիցէ զիս ակն .
16 եւ քօղ արկ զերեսօք իւրովք : [1]Փորեաց
ընդ մութ զտուն իւր . ի տուէ կնքե-
ցին զանձինս , եւ ոչ ծանեան զլոյս :
17 Եթէ միանգամայն առաւօտ նոցա ի
ստուերս մահու է , եթէ ի միտ առնու-
ցու զխռովութիւն ստուերաց մահու :՝՝
18 Թեթեւագոյն է ի վերայ ջուրցն երե-
սաց . [2]կործանեսցի մասն նոցա ի վերայ
երկրի , [3]երեւեսցի տունկ նոցա ի վերայ
19 ցամաք երկրի : Զի զանթանցիկ որ-
բոյն յափշտակեցին . ընդդէմ յիշատա-
կեցան նմա մեղք , իբրեւ զմառախուղ
20 ցօղոյ եղեւ անյայտ : Հատուսցի նմա
որ ինչ արարն . խորտակեսցի ամենայն
անիրաւ համգոյն փայտի անբժշկականի։

21 Զի ամլոյն բարի ոչ արար , եւ ամուր-
22 ւոյն ոչ ողորմեցաւ : Սրտմտութեամբ
կործանեաց զտկարս . եւ թէպէտ եւ
յարիցէ , մի՛ հաւատասցէ կենաց իւրոց :
23 Հիւանդացեալ՝ եւ մի՛ ակն կալցի ողջա-
նալոյ , այլ անկցի ախտիւ . զի զբա-
զումս չարչարեաց բարձրութիւն նորա:
24 Թարշամեսցի իբրեւ զբանջար ի տօթի,
կամ իբրեւ զհասկ ինքնին անկեալ ի
25 ցօղնոյ : Ապա թէ իցէ ոք որ ասիցէ
զինէն՝ սուտ խօսիլ , դիցէ զբանս իմ
յոչինչ :՝՝

ԳԼ . ԻԵ

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ Սաւքեց-
2 ւոյ ասէ , [4]Իսկ արդ առա՞կ ինչ իցէ ահն
առ ի Նմանէ , որ առնէ զամենայն ինչ
3 ի բարձունս : Մի՛ ոք կարծեսցէ թէ
զուցէ յապաղումն հինից նորա . յո՞յր
վերայ ոչ եկեսցէ դարանակալութիւն
4 առ ի Նմանէ :՝՝ Զիա՞րդ լինիցի մարդ ար-
դար առաջի [5]Տեառն , կամ ո՞վ սրբեսցէ
5 զանձն իւր ի կանանցածնաց։ [6]Զի եթէ
լուսնի հրամայեսցէ , եւ ոչ ծագէ՝՝. եւ
աստեղք ոչ են սուրբ առաջի նորա .
6 Թող թէ մարդ երր , եւ որդի մարդոյ
որդն .

ԳԼ . ԻԶ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ , (2) [7]Յո՞
մօտիցիս , կամ ո՞ւմ օգնական լինելոց
իցես . ո՞չ ապաքէն այնմ որոյ բազում
է զօրութիւն , եւ որոյ հզօր է բազուկ
3 իւր : Ընդ ո՞ւմ խորհրդակից լինիցես.

տանց ապաստանի գիրկս արկանեն վիմաց։ (9) Յափշտակեն զորբն ի ստենէ, եւ զաղքատին առնուն գրաւ ։ (10) Զմերկն շրջեցուցանեն առանց հանդերձի, եւ քաղցելոյք կրեն զորայ։ (11) Ի մէջ որմոց նոցա մզեն ձէթ, հնձանս հարկանեն, եւ ծարաւին ։ (12) Ի քաղաքաց արք հեծեն, եւ անձն վիրաւորելոց ճչէ, եւ Աստուած չհամարի անզգամութիւն ։ (13) Նոքա են յապստամբաց լուսոյ, ոչ գիտեն զճանապարհս նորա, և ոչ կան ի շաւիղս նորա։ (14) Ընդ լուսանալն ելանէ սպանող. սպանանէ զաղքատն եւ զանանկ, եւ ի գիշերի եղիցի իբրեւ զգող ։ (15) Եւ աչք շնացելոյն սպասեն խաւարի, և ասէ

[1] Եբր. Ակամ հատանէ ի խաւարի զտունս, զոր ի տուընջեան դիտեցին . և ոչ ծանեան զլոյս ։ (17) Զանզի առ հասարակ այգ ստուեր մահու է նոցա , զի գիտեն զարհաւիրս ստուերի մահու ։

[2] Եբր. անիծեալ լիցի [3] Եբր. ոչ դառնայ ի ճանապարհ այգեաց։ (19) Ցամաքութիւն և տօթ յափշտակեն զջուրս ձեան , դերեզման՝ զմեղուցեալս ։ (20) Մոռասցի զնա ողորմութիւն (կամ, որովայն). կերիցէ զնա քաղցրութեամբ որդն, ոչ եւս յիշեսցի , եւ խորտակեսցի իբրեւ ծառ անիրաւութիւն ։ (21) Տանջէ զամուլն որ ոչ ծնաւ, եւ այրւոյն չառնէ բարութիւն ։ (22) Ձգէ զհզօրս զօրութեամբ իւրով, յառնէ նա եւ չէք ապահովութիւն կենաց ։ (23) Եւ տայ նմա ապահովութիւն, եւ վստահ լիցի ի նա, եւ աչք նորա ի վերայ ճանապարհաց նոցա ։ (24) Բարձրացան սակաւիկ մի, եւ եղեն յոչինչ, եւ խոնարհեցան, որպէս զամենեսին՝ կորեան, եւ իբրեւ զգլուխ հասկի հատան ։ (25) Եթէ չիցէ այսպէս , ո՞վ արասցէ զիս սուտ, եւ համարեսցի ոչինչ զբանս իմ ։

[4] Եբր. Իշխանութիւն եւ երկեւղ են առ Նմա, առնէ խաղաղութիւն ի բարձունս իւր ։ (3) Գուցէ՞ թիւ զօրաց նորա , եւ յո՞յր վերայ ոչ ծագէ լոյս նորա։ [5] Եբր. Աստուծոյ [6] Եբր. Ահա եւ լուսին ոչ տայ լոյս [7] Եբր. Զիա՞րդ օգնեցեր անզօրին , զիա՞րդ ապրեցուցեր զբազուկ որոյ չիք զօրութիւն ։ (3) Զի՞նչ խրատ ետուր անմտին, և ո՞րչափ իմաստութիւն ցուցեր ։

ո՞չ ընդ այնմ որոյ ամենայն իմաստու-
թիւն է. զո՞յր զհետ երթիցես, եթէ ոչ
4 որոյ մեծ է զօրութիւն՚՚ Ո՞ւմ պատմե-
ցեր բանս, եւ ո՞յր շունչ ել ի քէն։
5 [1]Միթէ սկայք ծնանիցի՞ն ի ներքուստ
6 ջրոյ, եւ ի դրացեաց նորա՚՚ Մերկ են
դժոխք առաջի նորա, եւ չի՛ք զգեստ
7 կորստեան։ Ձգեաց զհիւսիսի զոչինչիւ,
8 կախեաց զերկիր ի վերայ ոչնչի։ Ծրարէ
զջուրս յամպս իւր, եւ ոչ պատառեցաւ
9 մէգ ի ներքոյ նորա։ Որ ունի զերեսս
աթոռոյ, թառուցանէ զնովաւ զմէգ իւր։
10 [2]Հրաման պատեաց՚՚ զերեսօք ջրոյ՝ մինչ
11 ի վախճան լուսոյ ընդ խաւարի։ Սիւնք
երկնից թռեան եւ զարհուրեցան ի սաս-
12 տէ նորա։ Զօրութեամբ հանդարտեցոյց
զծով, իմաստութեամբ [3]նորա տարած-
13 եալ է համատարածն։ Աղխք երկնից
սարսեցին ի նմանէ. հրամանաւ իւրով
14 սպան զվիշապն ապստամբ։՚՚ Ահա այս
է մասն ճանապարհի նորա. եւ [4]տակա-
ւին զշիթս բանից նորա լուիցուք նո-
վաւ.՚՚ զզօրութիւն որոտման նորա ո՞
գիտէ՝ յորժամ առնիցէ։

Գլ. ԻԷ

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի իւ-
2 րում ասէ, Կենդանի է [5]Տէր որ այս-
պէս դատեցաւ զիս, եւ Ամենակալն՝
3 որ դառնացոյց զանձն իմ։ Եթէ տակա-
ւին իցէ յիս շունչ իմ. եւ հոգի աս-
4 տուածեղէն շուրջ զինեւ յնգունս, Ոչ
խօսեսցին շրթունք իմ անօրէնութիւն,
եւ ոչ [6]անձն իմ խորհեսցի անիրաւու-
5 թիւն՚՚։ Մի՛ լիցի ինձ ասել զձեզ ար-
դարս. մինչեւ մեռանիցիմ ոչ փոխեցից
6 զանմեղութիւն իմ։ Արդարութեան ան-
սացեալ՝ եւ ոչ մեկնեցայց, զի ոչ գի-
տեմ զանձին գործեալ զանպատեհս։
7 [7]Սակայն թէեւ էին թշնամիք իմ իբ-
րեւ զկործանումն ամպարշտաց, եւ յա-
րուցեալքն ի վերայ իմ իբրեւ զկորուստ
8 անօրինաց։՚՚ Եւ զի՞նչ է յոյս ամպարշտի,

[1]Այլ. Ոգիք գողան ի խորոց, ջուրք եւ բնակիչք նոցա։ [2]Այլ. Սահման եդ [3]Այլ. իւրով եհար զամբարտաւանութիւն։ (13) Հոգւով իւրով զարդարեաց զերկինս, եւ ձեռք նորա սատակեցին զվիշապն փախստեայ։ [4]Այլ. բանի՛ սակաւ են բանք զորս լուայք զնմանէ. իսկ [5]Այլ. Աստուած [6]Այլ. լեզու իմ նիւթեսցէ նենգութիւն [7]Այլ. Եղիցին թշնամիք իմ իբրեւ զամպարիշտս եւ յարուցեալքն ի վերայ իմ իբրեւ զանօրէնս։

[8]զի յեցեալ կայցէ. վստահացեալ ի Տէր
9 թէպէտ ապրիցէ՞.՚՚ Կամ թէ խնդրուա-
ծոց նորա լուիցէ՞ [5]Տէր. եթէ՚՚ ի հասա-
10 նել ի վերայ նորա տագնապի, [9]Ոչ ու-
նիցի համարձակութիւն առաջի նորա.
կամ ի կարդալ նորա առ նա՝ լուիցէ՞
11 նմա ։՚՚ Այլ պատմեցից ձեզ զինչ է ի
ձեռին [10]Տեառն, եւ որ ինչ յԱմենակա-
12 լին, ոչ [11]ստեցից։ Ահաւասիկ ամենե-
քին իսկ գիտէք, զի՞ սնոտիս զսնոտուովք
13 պատէք։ Այս մասն է մարդոյ ամպարշտի
[12]ի Տեառնէ, ստացուած հզօրաց եկեսցէ
14 ի վերայ նորա յԱմենակալէն։՚՚ Զի եթէ
բազում ծնանիցին նմա որդիք՝ ի սպա-
նումն եղիցին, եւ [13]եթէ յերիտասար-
դութիւն հասանիցեն՝ մուրացիկ շրջես-
15 ցին։՚՚ Եւ որ զնովաւ իցեն՝ մահուամբ
վախճանեսցին, [14]այրեաց նոցա մի՛ ոք
16 ողորմեսցի։ Եւ եթէ ժողովեսցէ իբրեւ
զհող զարծաթ, եւ հանգոյն կաւոյ
17 պատրաստեսցէ [15]զոսկի, Զայն ամենայն
արդարք ստասցին, եւ զինչս նորա
18 ճշմարիտք կալցին։ Եղեւ տուն նորա
իբրեւ զցեց եւ իբրեւ [16]զսարդիոստայն։
19 Մեծատուն ննջեաց՝ եւ ոչ եւս յաւելցէ
յառնել, զաչս իւր եբաց՝ եւ ոչ եւս
20 իցէ։ Պատահեցին նմա իբրեւ զջուր
ցաւք, զգիշերի ծածկեաց զնա մութ։
21 Առցէ զնա խորշակ եւ գնասցէ, եւ
22 հոսեսցէ զնա ի տեղւոջէ իւրմէ։ Եւ
ընկեսցէ զնա՝ եւ մի՛ խնայեսցէ. ի ձե-
23 ռանէ նորա փախստիւ փախիցէ։ Ծափ
զծափի [17]հարցէ ի վերայ նորա, եւ քար-
շեսցէ զնա՚՚ ի տեղւոջէ իւրմէ։

Գլ. ԻԸ

1 Զի է տեղի արծաթոյ՝ ուստի լինի, եւ
2 տեղի ոսկւոյ՝ ուստի կզկզի։ Երկաթ ի
հողոյ լինի, եւ [18]պղինձ հանգոյն քարի
3 տաշի։ Կարգ՚՚ եդ խաւարի, եւ զամե-

[8]Այլ. յորժամ մեռանիցի (կամ, թէեւ կոտորեալ իցէ մեծութիւն), յորժամ բարձցէ Աստուած զանձն նորա, [9]Այլ. Լիցի՞ ուրախ ի վերայ Ամենակալին, կարդայցէ՞ առ Աստուած յամենայն ժամ։ [10]Այլ. Աստուծոյ [11]Այլ. թագուցից [12]Այլ. յԱստուծոյ, եւ ժառանգութիւն բռնաւորաց զոր ընկալցին յԱմենակալէն։ [13]Այլ. զարմ նորա ոչ յագեսցի հացիւ։ [14]Այլ. այրիք նորա մի՛ լացցեն [15]Այլ. հանդերձ [16]Այլ. զհիւղ զոր շինէ պահապան [17]Այլ. հարցեն զձեռն նորա եւ շշեսցեն ի վերայ նորա [18]Այլ. քար հալեալ՝ պղինձ։ (3) Վախճան

նայն վախճան ինքն ճշմարտէ, ¹զքար
4 եւ զխաւար եւ զստուերս մահու, Զխրամ
հեղեղատի ի փոշւոյ. եւ որ մոռանան
զճանապարհս արդարութեան՝ տկարա-
5 ցին ի մարդկանէ՚՚ Երկիր՝ ի նմանէ ելցէ
հաց, եւ ի ներքոյ նորա իբրեւ զհուր
6 շրջեցաւ ։ Տեղի շափիղայի քարինք նորա՝
7 եւ հող նորա ոսկի ։ Շաւիղ է զոր ոչ
ծանեաւ թռչուն, եւ ոչ դիտեաց զնա
8 ակն անգեղ ։ Եւ ոչ կոխեցին զնա որ-
դիք ամբարտաւանից, ոչ անց ի նա
9 առեւծ ։ Յապառաժն ձգեաց զձեռն իւր,
10 տապալեաց զլերինս ի հիմանէ ։ ²Զպտոյտս
գետոց պատառեաց՚՚, զամենայն պատ-
11 ուականս ետես ակն նորա ։ ³Զխորս
գետոց յայտնեաց, եւ եցոյց զզօրու-
12 թիւն իւր ի լոյս՚՚ Իսկ իմաստութիւն
ուստի՞ գտաւ, կամ զի՞նչ տեղի իցէ
13 հանճարոյ ։ Ոչ գիտէ մարդ ⁴զճանապարհս
նորա, եւ ոչ գտաւ ⁵ի մէջ մարդկան՚՚ ։
14 Անդունդք ասացին թէ Չէ առ իս, եւ
15 ծով ասաց թէ Չէ ընդ ինեւ ։ Ոչ տացի
⁶գրաւական ընդ նորա, եւ ոչ կշռեսցի
16 արծաթ ընդ գնոց նորա ։ Ոչ ⁷բարձցի
ընդ ոսկւոյն Սոփերայ՚՚, ընդ եղնգանն
17 պատուականի եւ ընդ շափիղայ ։ Ոչ
զուգեսցի ընդ նմա ոսկի եւ ⁸ապակի,
եւ ի գինս նորա անօթք ոսկեղէնք ։
18 ⁹Բարձրութիւնք եւ խորութիւնք ոչ յի-
շեսցին. եւ ձգեաց զիմաստութիւն քան
19 զներքագոյնս՚՚ ։ Ոչ հաւասարեսցէ նմա
տպազիոնն Եթովպացւոց, ընդ ոսկւոյ
20 սրբոյ ոչ ¹⁰բարձցի ։ Իսկ իմաստութիւն
ուստի՞ գտաւ, եւ զի՞նչ իցէ տեղի
21 հանճարոյ ։ Ղօղեալ է ի մարդկանէ, եւ
22 ի թռչնոց երկնից ծածկեցաւ ։ Կորուստ
եւ մահ ասացին, Լուաք¹¹ զփառաւո-
23 րութենէ նորա ։ Եւ ¹²Տէր զիւրաւ ընծա-
յեցոյց՚՚ զճանապարհս նորա. եւ ինքն
24 գիտէ զտեղի նորա. ¹³Եւ ինքն՚՚ տեսանէ
25 զամենայն առ ի ներքոյ երկնից ։ ¹⁴Քանզի
ինքն գիտէ զամենայն զոր արար յերկրի,
զկշիռ հողմոյ եւ զչափ ջրոյ զոր արար ։
26 Ինքն ետես եւ համարեցաւ, եւ զճա-
նապարհ նորա արձակմամբ բարբառոյ՚՚
27 Յայնժամ ետես զնա՝ եւ պատմեաց
28 զնմանէ. պատրաստեալ քննեաց. Եւ
ասէ ցմարդ, Ահա ¹⁵աստուածպաշտու-
թիւն է իմաստութիւն, եւ մեկնել ի
չարեաց է հանճար ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի իւ-
2 րում ասէ, Ո՛ առնէր զիս ըստ ամսոց
աւուրցն առաջնոց, յորս Աստուած պա-
3 հէր զիս. Յորժամ լուսաւոր էր ճրագ
նորա ի վերայ գլխոյ իմոյ, յորժամ լու-
4 սով նորա գնայի ի խաւարի. ¹⁶Յորժամ
կայի զուարճացեալ ի ճանապարհի,
յորժամ Տէր՚՚ այցելութիւն առնէր տան
5 իմում. ¹⁷Յորժամ զգածեալն էի մեծու-
6 թեամբ, եւ շուրջ զինեւ ծառայք՚՚ Յոր-
ժամ թանային ճանապարհք իմ կոգւով,
եւ ռուոգանէին լերինք իմ ¹⁸կաթամբ.
7 Յորժամ ելանէի ընդ ¹⁹առաւօտս ի քա-
ղաքն, եւ արկանէր ի հրապարակս ա-
8 թոռ իմ, Տեսանէին զիս երիտասարդք՝
եւ թաքչէին, եւ ծերք՝ եւ յոտն կային.
9 Ծոխք դադարէին ի խօսելոյ, եւ դնէին
մատունս ի վերայ բերանոյ իւրեանց ։
10 ²⁰Ոյք լսէին զինէն՝ երանէին ինձ՚՚, եւ
լեզուք նոցա ի քիմս իւրեանց կցեցան ։
11 Զի ունկն որ լսէր՝ երանի տայր ինձ,
եւ ակն որ տեսանէր՝ ²¹խորշէր յինէն՚՚ ։
12 Զի փրկեցի զաղքատն ²²ի ձեռանէ հզօ-
րին, եւ՚՚ որբոյ որոյ ոչ էր օգնական՝
13 օգնեցի ։ Օրհնութիւն կորուսելոյն ի վե-
րայ իմ ²³եկեսցէ, եւ բերան այրւոյն
14 զիս օրհնեաց՚՚ ։ Զարդարութիւն զգեց-
եալ էի, եւ արկեալ զիրաւունս հանգոյն
15 կրկնոցի ։ Աչք էի կուրաց եւ ոտք կաղաց.
16 Հայր էի ես տկարաց, դատաստան զոր ոչ
17 գիտէի՝ քննէի ։ Խորտակէի զկզակս անի-
րաւաց, եւ ի միջոյ ժանեացն նոցա կոր-

---

¹ Եբր. զքար խաւարի եւ ստուերի մահու ։ (4) Հատանէ հրամ ի տեղւոջ ուր բնակէ նա. կախին առանց դնելոյ ոտն. երերին հեռի ի մարդկանէ ։ ² Եբր. Ի վէմս պատառեաց ջրմուղս ³ Եբր. Կասեցոյց զգետս ի հոսելոյ, եւ զթագուցեալն եհան ի լոյս ։ ⁴ Եբր. զգին ⁵ Եբր. յերկրին կենդանեաց ⁶ Եբր. ոսկի սուրբ ⁷ Եբր. կշռեսցի ընդ ոսկւոյ Ոփերայ ⁸ Եբր. ակնվանիք ⁹ Եբր. Մարգարիտ եւ բիւրեղ ոչ յիշեսցին, եւ գին իմաստութեան առաւել քան զյակինթ ։ ¹⁰ Եբր. կշռեսցի ¹¹ Եբրայեցին յաւելու, ականջօք մերովք ¹² Եբր. Աստուած իմանայ ¹³ Եբր. Քանզի ինքն հայի մինչեւ ի ծագս երկրի,

¹⁴ Եբր. Յորժամ արար կշիռ հողմոց, եւ կշռեաց զջուրս չափով, (26) Ի դնել նորա օրէնս անձրեւի, և ճանապարհ փայլատականց որոտմանց ¹⁵ Եբր. երկեւղ Տեառն ¹⁶ Եբր. Որպէս էի ի [illegible] աւուրց իմոց, յորժամ Աստուած ¹⁷ Եբր. Յորժամ Ամենակալն էր ընդ իս, շուրջ զինեւ մանկունք իմ. ¹⁸ Եբր. ձիթով ¹⁹ Եբր. դուռն ²⁰ Եբր. Զայնք իշխանաց լռէին ²¹ Եբր. վկայէր զինէն ²² Եբր. որ աղաղակէր, ²³ Եբր. գայր, եւ զսիրտ այրւոյն ուրախ առնէի

18 զէր զյափշտակութիւն. Աւէր, [1]Թեր-
ևւս հասակ իմ ծերասցի, եւ իբրեւ
զծառ արմաւոյ բազում ժամանակս կե-
19 ցից։ Արմատ իմ ընդարձակեալ ի վե-
րայ ջրոց, եւ ցօղ հանգիցէ ի վերայ
20 հնձոց իմոց։ [2]Կարծիքն իմ ընդունայն
եղեն ինձ, գործիք իմ եւ աղեղն իմ ի
21 ձեռին նորա գնաց։ Յինէն լուեալ ան-
սային, եւ կարկէին ի խորհրդեան իմում
22 ի բանս իմ ոչ յաւելուին, խնդային
23 լինէին յորժամ խօսէի ընդ նոսա։ [3]Իբ-
րեւ զերկիր ծարաւի որ սպասիցէ անձ-
24 րեւի, եւ նոքա իմոց խօսից։ Եթէ ծի-
ծաղէի ընդ նոսա, ոչ հաւատային, եւ
25 լոյս երեսաց իմոց ոչ նուազէր։ Ընտրէի
զճանապարհս նոցա, եւ նստէի իշխան,
եւ բնակէի իբրեւ զթագաւոր ի մէջ
զօրականաց. [4]զոր օրինակ զրգանօքն
մխիթարէի։

Գլ. Լ

1 Արդ ծիծաղին զինեւ [5]յետինք. արդ
խրատեն զիս ի միասին, զորոց պա-
խարակէի զհարս նոցա. զորս՝ ոչ հա-
մարէի լինել հաւասար շանց արօտս.
2 կանաց իմոց։ Նա եւ զօրութիւն ձե-
ռաց նոցա ընդէ՞ր էր ինձ. [6]ի վերայ
3 նոցա կորեաւ վախճան։ Ի կարօտու-
թեան եւ ի սովի [7]անծնունդ. որ փախ-
չէին երէկ յանջրդւոյ, յանձկութենէ եւ
4 ի թշուառութենէ։ Որք [8]պատէին խար-
շափուն բանջարով, որոց բանջարն խակ
5 էր կերակուր։ [9]Անարգք եւ արհա-
մարհեալք եւ կարօտեալք յամենայն բա-
րութենէ, որք եւ զարմատս փայտից
6 ծամէին ի սաստիկ սովոյ։ Յարեան ի
վերայ իմ գողք. որոց տունք իւրեանց
7 էին ծակք վիմաց. Ի մէջ արձագանգաց
գոչեսցեն. որք ընդ խռուովք վայրեն-

8 եօք բնակեալ էին։ Որդիք անզգամաց
եւ անուանարկաց, եւ չիջելափառք
9 յերկրէ։ Արդ քնար եմ ես նոցա, եւ
10 զիս ունին բամբասանս։ Գարշեցան յի-
նէն մեկնեալք ի հեռաստանէ, եւ յե-
11 րեսաց իմոց թուք ոչ խնայէին։ [10]Զի
բացեալ զկապարճս իւր խոցոտեաց
զիս. եւ սանձս երեսաց իմոց արաքեաց։
12 Յարեան ի վերայ աջոյ չարաւերի. զոտս
իւր ձգեաց՝ եւ ճանապարհ արար ի վե-
13 րայ իմ։ Ընդ շաւիղս կորստեան նոցա
չփեցան շաւիղք իմ. մերկացոյց զպատ-
14 մուճան իմ. Նետիւք իւրովք խոցոտեաց
զիս, մատուցեալ որպէս եւ կամի։
15 Ցաւօք վարակեալ եմ, դարձեալ են յիս
ցաւք. գնաց յինէն յոյս իբրեւ զհողմ,
16 եւ իբրեւ զմէգ փրկութիւն իմ։ Եւ
արդ զինեւ զեղցի անձն իմ. ունին զիս
17 աւուրք ցաւոց։ Գիշերի ոսկերք իմ
խարշեցան, եւ ջիղք իմ լուծեալ են։
18 Բազում զօրութեամբ ձեռն արկ զպատ-
մուճանաւ իմով, եւ իբրեւ զժապաւէն
պատմուճանի իմոյ շուրջ կալաւ զիս։
19 Համարի զիս հանգոյն կաւոյ, ի հող եւ
20 ի մոխիր է բաժին իմ։ Աղաղակեցի առ
քեզ՝ եւ ոչ [11]լուիցես ինձ, կացին եւ
21 հայեցան՝ յիս։ Պատահեցար ինձ անո-
22 ղորմ, հզօր ձեռամբ հարեր զիս։ [12]Կար-
գեցեր զիս ի ցաւս, եւ ընկեցեր զիս
23 ի փրկութենէ։ Գիտեմ զի մահ սատա-
կեսցէ զիս, զի բնակութիւն ամենայն
24 մահկանացուի երկիր է։ [13]Երանի թէ
կարէի զանձն իմ վարժել, կամ աղա-
25 չել զայլ՝ եւ առնէր ինձ զայն։ Եւ ես
ի վերայ ամենայն ակարի լայի, եւ հե-
ծեծէի յորժամ տեսանէի զայր ի վիշտս։
26 [14]Եւ ունէի ի բարութեան, եւ ահաւասիկ

[1]Եբր. Ի բունի իմում մեռայց, եւ իբրեւ զաւազ բազմացուցից զաւուրս։ [2]Եբր. Փառքն իմ նոր եղեն ինձ, եւ աղեղն իմ ի ձեռին իմում նորոգեցի։ [3]Եբր. Եւ սպասէին ինձ որպէս անձրեւի, եւ բանային զբերանս իւրեանց իբր յանձրեւ անագան։ [4]Եբր. իբրեւ մխիթարիչ սգաւորաց [5]Եբր. մանկագոյնք քան զիս տիովք, զորոց զհարս նոցա [6]Եբր. առոգութիւն նոցա կորեաւ [7]Եբր. հիւծեալք, որ փախչէին յանջրդւոյ, ի մթութենէ [8]Եբր. քաղէին խարշափուն բանջար, եւ [9]Եբր. Վանէին ի միջոյ, գոչէին զկնի նոցա իբրեւ զգողոյ։ (6) Ի ձորս ահաւորս բնակին, ի ծակս երկրի և վիմաց։ (7) Ի մէջ մացառաց գռային, ընդ եղճօք ժողովէին։

[10]Եբր. Զի թուլացոյց զերասանակ իմ եւ նեղեաց զիս, եւ զսանձ առաջի իմ արձակեցին։ (12) Ընդ աջմէ յառնեն կորիւնք, մղեն զոտս իմ, եւ տարածեն հակառակ ինձ զճանապարհս կորստեան իւրեանց։ (13) Եղծանեն զշաւիղ իմ, յաւելուն զվիշտս իմ, չիք ինձ օգնութիւն ընդդէմ նոցա։ (14) Իբրեւ ի լայն խրամատէ գան. ի մէջ աւերակաց թաւային։ (15) Արհաւիրք դարձան ի վերայ իմ, հալածեն իբրեւ զհողմ զփառս իմ. և իբրեւ զմէգ անց յաջողութիւն իմ։ [11]Եբր. տաս պատասխանի. կացի. և ոչ հայիս [12]Եբր. Բառնաս զիս ի վերայ հողմոյ եւ հեծուցանես, եւ մաշես զիս ի սպառ։ [13]Եբր. Սակայն ոչ արկցէ ձեռն յաւեր, եթէ ի կործանման աղաղակեսցեն։ [14]Եբր. Յորժամ ակն ունէի բարութեան՝ եկին չարիք. մինչդեռ սպասէի լուսոյ՝ եկն խաւար։

պատահեցին ինձ առաւել աւուրք չար-
27 եաց։" Որովայն իմ եռայ, եւ ոչ դա-
դարեսցէ. ժամանեցին ինձ աւուրք աղ-
28 քատութեան։ ¹Նեղեալ շրջեցայ առանց
բերանակապի". կացի ի մէջ եկեղեցւոյ
29 աղաղակ բարձեալ։ Եղբայր եղէ համ-
30 բարուաց, եւ ընկեր ջայլեմանց։ Մորթ
իմ սեւացաւ սաստկագոյն, եւ ոսկերք
31 իմ ի տօթոյ։ Դարձաւ ի սուգ քնար
իմ, ²եւ սիրտ իմ" եւ երգ իմ ի լալիւն։

ԳԼ. ԼԱ

1 Ուխտ եդի ընդ աչս իմ եւ ³ոչ հայե-
2 ցայ ի կոյս։ Եւ բաժանեաց Ա-
ստուած ի վերուստ, եւ ժառանգութիւն
3 Բազմականին" ի բարձանց։ Ո՞չ ապաքէն
կորուստ անիրաւին, եւ տարագրութիւն
այնոցիկ որք գործեն զանօրէնութիւն։
4 Ո՞չ ապաքէն Ինքն տեսցէ զճանապարհս
իմ, եւ ամենայն գնացք իմ թուեսցին։
5 Եթէ գնացեալ իցեմ ընդ այպանօղս,
եթէ վաղվաղեաց ոտն իմ ի նենգութիւն,
6 Զի կշռեալ եմ ի կշիռս արդարութեան,
7 եւ գիտէ Տէր զանմեղութիւն իմ։ Եթէ
թիւրեցաւ ոտն իմ ի ճանապարհէ, եթէ
չոգաւ սիրտ իմ զկնի աչաց իմոց, եթէ
8 հպեցայ ձեռօք իմովք ի կաշառս, Ապա
ես սերմանեցից՝ եւ այլք կերիցեն, եւ
9 անարմատ եղէց յերկրի։ Եթէ գնաց սիրտ
իմ զհետ կնոջ առն այլոյ, եթէ դարա-
10 նակալ եղէ առ դրունս ⁴տան նորա, Ա-
պա լիցի հաճոյ եւ իմ կնոջ այլում, եւ
11 մանկունք իմ տառապեսցին։ Զի սրտմը-
տութիւն անժոյժ բարկութեան է պղծել
12 զկին առն. Հուր վառեալ է յամենայն
անդամս նորա. զի յոր կոյս հասցէ յար-
13 մատոց խլեսցէ։" Եթէ խոտեցի երբեք
զիրաւունս ծառայի կամ աղախնոյ մա-
14 տուցելոյ առ իս յատեան. Եւ զի՞նչ գոր-
ծեցից եթէ հարցափորձ արասցէ ինձ
⁵Տէր, եւ եթէ այցելութիւն՝ զի՞նչ պա-
15 տասխանի արարից։ ⁶Ո՞չ ապաքէն որ-
պէս եղէ յարգանդի՝ եւ նոքա եղեն, ի
16 նմին որովայնի եղաք։" Իսկ տկարաց ո-
րոց պէտք ինչ էին, ո՞չ արդեւք երբեք
վճարեցի. զակն այրւոյ ոչ կողկողեցու-
17 ցի։ Եթէ կերայ արդեւք զպատառն իմ
18 միայն, եւ որբոյն ոչ կարկառեցի։ Զի
ի մանկութենէ իմմէ սնուցի իբրեւ
զհայր, եւ յարգանդէ մօր իմոյ առաջ-
19 նորդեցի։ Եթէ արարի անտես զմերկն
20 կորուսեալ, եւ ոչ զգեցուցի։ Եթէ ոչ
օրհնեցին զիս ⁷տկարք, եւ ի կարոց խա-
21 շանց իմոց ջեռան թիկունք նոցա։ Եթէ
վերացուցի ձեռն ի վերայ որբոյն՝ յու-
սացեալ թէ բազում է իմ օգնականու-
22 թիւն, Ապա թափեսցի յանրակէ ուս
իմ, եւ բազուկ իմ յարմկանէ իմմէ խորտա-
23 կեսցի։ Զի ահ ⁸Տեառն կալաւ զիս, եւ
24 ⁹առաջի նորա ոչ հանդարտեցից։ ¹⁰Եթէ
կարգեցի զոսկի ի հող իմ, եթէ յականս
25 պատուականս յուսացայ, Եթէ ուրախ
եղէ ի բազում մեծութեան եկելոց ինձ,
եթէ ի վերայ անթուոց եդի զձեռն իմ.
26 Կամ թէ ո՞չ տեսանիցեմք զարեգակն լու-
սաւորիչ նուաղեալ, եւ զլուսին մա-
27 շեալ. եւ ոչ ի նոցանէ։" Եթէ խաբեցաւ
գաղտ սիրտ իմ. եթէ ձեռն եդեալ ի վե-
28 րայ բերանոյ իմոյ համբուրեցի, Ապա
այն ի մեծ անօրէնութիւն համարեսցի
ինձ, զի ստեցի առաջի ¹¹Տեառն բարձ-
րելոյ. ի նմանէ է զօրութիւն եւ կար,
29 իմաստութիւն եւ հանճար"։ Եթէ ոտն-
հար եղէ ի վերայ գլորման թշնամւոյ ի-
մոյ, եւ ասացի ի սրտի իմում թէ Վա՜շ.
30 ¹²Ապա լուիցէ ունկն իմ զանէծս իմ,
զլուեցայց ապա եւ ես ի ժողովրդենէ
31 իմմէ զրուցեալ. Եթէ առայգին զինէն
բազում անգամ աղախնայք իմ, Ո՛ տայր
մեզ յագել ի մարմնոյ նորա. զի յոյժ
32 քաղցր էր նոցա." Արտաքոյ ոչ ագանէր
օտար, զի դուռն իմ բաց էր ամենայն
33 եկելոց. ¹³Եթէ թաքուցի զմեղս իմ ա-
34 կամայ մեղուցեալ. Զի ոչ ամաչէի ի

¹ Ոմն. Խոցեալ շրջեցայ, ոչ յարեգակնէ. ² Յոմն. դուլ ³ Ոմն. զիա՞րդ հայեցայց ի կոյս։ (2) Եւ զի՞նչ է բաժին Աստուծոյ ինձ ի վերուստ, եւ ժառանգութիւն Ամենակալին ⁴ Ոմն. ընկերի իմոյ. (10) Ապա աղասցէ այլում կին իմ. եւ տառապեցուսցեն զնա այլք. (11) Քանզի ոճիր է այս, եւ անօրէնութիւն դատաւորութեան. (12) Զի հուր է նա որ ուտէ մինչեւ ի կորուստ. եւ զամենայն արդիւնս իմ խլեսցէ։ ⁵ Ոմն. Աստուած ⁶ Ոմն. Ո՞չ ապաքէն որ արարն զիս յարգանդի՝ արար զնա, եւ որ եղեն զմեզ յորովայնի՝ նոյն է։

⁷ Ոմն. երիկամունք նորա ⁸ Ոմն. Աստուծոյ ⁹ Ոմն. ի բարձրութենէ ¹⁰ Ոմն. Եթէ եդի յոսկի զյոյս իմ, եւ զոսկի սուրբ ասացի, Վստահութիւն իմ, (25) Եթէ ուրախ եղէ զի բազում էին ստացուածք իմ, եւ զի բազում ինչ եգիտ ձեռն իմ, (26) Եթէ տեսանէի զլոյս յորժամ ծագէր, եւ զլուսին որ պայծառութեամբ գնայր. ¹¹ Ոմն. Աստուծոյ բարձրելոյ ¹² Ոմն. Եւ ոչ եստ մեղանչել քմաց իմոց, խնդրել անիծիւք զանձն նորա. (31) Եթէ չասացին արք վրանի իմոյ, Ո՞ր ի մսոյ նորա ոչ յագեցաք. ¹³ Ոմն. Եթէ թաքուցի իբրեւ զԱդամ (կամ, զմարդ) զյանցուածս իմ՝ ծածկել ի ծոցի

բազմակոյտ ամբոխէ՝ առ ի չպատմելոյ
առաջի նոցա . եթէ արձակեցի երբեք
զտկարն՝ ունայն գոգով ելանել ի դրաց
35 իմոց ։ Ո՛ տացէ ինձ լսել եթէ ձեռն
Տեառն չէր զարհուրեցուցեալ . կամ թէ
36 մուրհակ՝ զոր ունէի զումեքէ , Իբրեւ
զպսակ ի վերայ ուսոց եդեալ ընթեռ-
37 նուի . Եւ ո՞չ պատառէի զայն եւ անդրէն
դարձուցանէի , ոչ ինչ առեալ ի պարտա-
38 կանէն։ Եթէ հեծեաց երբեք երկիր վասն
իմ", եւ եթէ ակօսք նորա լացին առ
39 հասարակ , Եւ եթէ զզօրութիւն նորա
կերայ միայն առանց գնոց , եթէ զանձն
տեառն երկրին դայրագուցեալ տրտմե-
40 ցուցի , Ապա փոխանակ ցորենոյ բուսցի
եղինճ , եւ փոխանակ գարւոյ՝ [1]մորենի ։
Եւ դադարեաց Յոբ ի խօսից ։

ԳԼ . ԼԲ

1 Լռեցին եւ երեքին բարեկամք նորա
այնուհետեւ ի խօսելոյ ընդդէմ Յոբայ .
քանզի էր Յոբ արդար [2]առաջի նոցա"։
2 Եւ բարկացաւ Եղիուս Բարաքիելի Բու-
զացի , յազգականութենէ [3]Արամայ՝ աշ-
խարհին Աւսիտացւոց". բարկացաւ Յոբայ
յոյժ , զի երեւեցոյց զանձն արդար [4]ա-
3 ռաջի Տեառն"։ Եւ ի վերայ երեցուն բա-
րեկամացն բարկացաւ յոյժ, զի ոչ կարա-
ցին տալ պատասխանի ընդդէմ Յոբայ. եւ
4 եդեալ զնա լինել ամպարիշտ։ Եւ Եղիուս
հանդարտեաց տալոյ պատասխանի Յոբայ,
զի ծերագոյն քան զնա էին աւուրբք ։
5 Եւ ետես Եղիուս եթէ ոչ գոյ պատասխա-
նի ի բերան երեցունց արանցն , եւ
6 սրտմտեցաւ բարկութիւն նորա։ Կրկնեալ
անդրէն Եղիուսայ Բարաքիելի Բուզաց-
ւոյ , ասէ , Մանուկ եմ ես ժամանակաւ ,
եւ դուք էք ծերագոյնք . վասն որոյ լռեա
եղէ , երկուցեալ պատմել զանձին իմոյ
7 զիմաստութիւն։ Ասացի թէ՝ Բազմաժա-
մանակեայք իցեն որ խօսիցին , եւ բա-
զում ամօք գիտիցեն զիմաստութիւն ։
8 [5]Եւ ոչ այնպէս . այլ ոգի է մարդկան",
եւ շունչ Ամենակալի է որ ուսուցանէ ։
9 Ոչ բազմաժամանակեայք են իմաստունք,
10 եւ ոչ ծերք գիտեն զիրաւունս ։ Վասն
որոյ ասացի , Լուարուք ինձ եւ պատմե-
11 ցից ձեզ զոր գիտեմ. [6]Ունկն դիք բա-
նից իմոց . ասացից ձեզ լու ի լու", մին-
12 չեւ քննիցէք զբանս . [7]Թէ ձեւք չափ
իմանայցեմ." եւ ահա չէր որ յանդի-
մանէր զՅոբ , եւ տայր պատասխանի
13 բանից նորա ի ձէնջ ։ Զի մի ասիցէք ,
Գտաք [8]զիմաստութիւն ի Տէր յաւե-
14 լեալք . Եւ առն միում համարձակեցէք
խօսել բանս այսպիսի"
15 Զարհուրեցան՝ եւ ոչ եւս ետուն պա-
տասխանի.[9]հնացուցին յինքեանց զբանս .
16 Հանդարտեցին եւ" ոչ խօսեցան, զի կա-
17 ցին եւ ոչ ետուն պատասխանի։ [10]Կրկնեալ
անդրէն Եղիուսայ ասէ , Դարձեալ խօ-
18 սեցայց ։" Զի լի եմ բանիւք , քանզի
19 [11]սատակէ զիս ոգի որովայնի ։ Եւ որո-
վայն իմ իբրեւ զտիկ քաղցուոյ կապեալ՝
եռայ , կամ իբրեւ [12]զփուքս դարբնաց
20 ուռուցեալ"։ Խօսեցայց զի հանգեայց ,
21 բացեալ զշրթունս [13]իմ ։ Եւ ի մարդոյ ոչ
ամաչեցից , եւ ի մարդկանէ ոչ պատկա-
22 ռեցից ։ Քանզի ոչ գիտեմ աչառել երե-
սաց , ապա թէ ոչ՝ [14]եւ զիս ցեց կերիցէ"։

ԳԼ . ԼԳ

1 Բայց աղէ դու , Յոբ , լուր զբանս իմ ,
2 եւ ունկն դիր խօսից իմոց ։ Ահաւասիկ
բացի զբերան իմ , եւ խօսեցաւ լեզու
3 [15]իմ ։ Սուրբ է սիրտ իմ բանիւք , իմաս-
տութիւն շրթանց իմոց յստակս իմաս-
4 ցի ։" Հոգի աստուածեղէն է որ արար
զիս , եւ շունչ Ամենակալի է որ [16]ու-
5 սուցանէ զիս ։ Եթէ կարող ես՝ տուր
ինձ առ այս պատասխանի , ապա թէ

իմում զանօրէնութիւն իմ. (34) Վասն զի եր-
կնչէի ի բազմակոյտ ամբոխէ, և արհամարհանք
ընտանեաց ամաչեցոյց զիս , եւ լռեցի . ոչ ելի
ըստ դուռն ։ (35) Ո՛ տայր եթէ լսէր ոք ինձ ,
(ահա նշան կամ, փափագ իմ՝ Ամենակալն տացէ
ինձ պատասխանի,) և գիրս դնէր դատախազն իմ։
(36) Միթէ ո՞չ բառնայի զայն ի վերայ ուսոց իմոց.
կապէի զնա ինձ պսակ ։ (37) Զթիւ գնացից
իմոց պատմէի նմա , իբրեւ զիշխան մատչէի
առ նա ։ (38) Եթէ հեծեաց երբեք երկիր իմ
հակառակ ինձ [1]Եբր. որոմն
[2]Եբր. յաչս իւր [3]Եբր. Ռամայ [4]Եբր. քան զԱս-
տուած

[5]Եբր. Այլ գոյ ոգի ի մարդն [6]Եբր. Ահա սպասեցի բա-
նից ձերոց. ունկնդիր եղէ հաւանութեանց ձերոց
[7]Եբր. Եւ միտ դնէի ձեզ. [8]Եբր. զիմաստութիւն.
Աստուած յաղթեսցէ նմա , ոչ մարդ ։ (14) Եւ
նա ոչ ուղղեաց հակառակ ինձ զբանս իւր , եւ
բանիւք ձերովք ոչ տաց նմա պատասխանի ։
[9]Եբր. մինչեւ հատանել բանից նոցա. (16) Հան-
դարտեցի՞ց, զի [10]Եբր. Պատասխանի տաց և ես
ի բաժնի իմում. յայտարարից և ես զոր գիտեմն։
[11]Եբր. ստիպէ [12]Եբր. տիկս նորս պատառեսցի
[13]Եբր. իմ տաց պատասխանի [14]Եբր. բարձցէ զիս
Արարիչն իմ [15]Եբր. իմ ի քիմս իմ։ (3) Ուղղու-
թենէ սրտի իմոյ բանք իմ, և զգիտութիւն սուրբ
խօսեսցին շրթունք իմ։ [16]Եբր. կենդանի արար

6 ոչ՝ [1]հանգարտ լեր։ Կաց ընդ իս՝ եւ ես
ընդ քեզ. ի կաւոյ կազմեալ ես եւ դու
իբրեւ զիս, անդստին կազմեալ եմք"
7 Արդ մի՛ ահ իմ զարհուրեցուսցէ զքեզ,
եւ մի՛ ձեռն իմ ծանրասցի ի վերայ քո։
8 Սակայն խօսեցար յականջս իմ, եւ
9 զբարբառ բանից քոց լուայ, Զի ասացեր
թէ Սուրբ եմ՝ եւ ոչ մեղայ, անարատ եմ՝
10 զի ոչ անօրինեցի։ Մեղադրութիւն եգիտ
զինէն, համարեցաւ զիս իբրեւ զհակա-
11 ռակորդ. Եդ ի կոճեղ զոտն իմ, պահեաց
12 զամենայն ճանապարհս իմ։ [2]Զիա՞րդ ա-
սես թէ Արդար եմ, եւ ոչ լուաւ ինձ.
զի յաւիտենական է՝ որ ի վերայ մարդ-
13 կան է։ Եւ ասես, թէ Ընդէ՞ր տակաւին
դատաստանի իմում ոչ լուաւ ամենայն
14 բանի։ Ի միում նուագի խօսեսցի Տէր,
15 եւ յերկրորդումն" Երազով կամ զբաղ-
մամբ գիշերականաւ, յորժամ անկանի
ցնորք արհաւիրք անհնարինք ի վերայ մարդ-
16 կան՝ ննջմամբ յանկողնի, [3]Յայնժամ
յայտնի միտք մարդկան. այնպիսի տեսո-
17 լեամբ ահի զարհուրեցոյց զնոսա, Դար-
ձուցանել զմարդ յանիրաւութենէ, եւ
զմարմին նորա փրկեաց ի կործանմա-
18 նէ։" Խնայեաց զանձն նորա ի մահուա-
19 նէ, չանկանել նմա ի պատերազմի։ Դար-
ձեալ կշտամբեաց զնա հիւանդութեամբ
անկողնի, եւ զբազմութիւն ոսկերաց նո-
20 րա ընդարմացոյց։ Ամենայն ուտելի կե-
րակրոյ ոչ կարասցէ ախն առնել. եւ անձն
21 նորա ցանկասցի կերակրոյ։ Մինչեւ նե-
խեսցին մարմինք նորա, եւ ցուցցէ զոս-
22 կերս նորա սոսկ։ Մերձեցաւ ի մահ անձն
23 նորա, եւ կեանք նորա ի դժոխս։ [4]Ե-
թէ իցեն հազար հրեշտակք մահաբերք,
մի ի նոցանէ զնա մի՛ խոցեսցէ, եթէ
խմասցի սրտիւ իւրով դառնալ առ Տէր։
24 Պատմեսցէ մարդոյ զմեղս իւր, եւ ցուցցէ
զանմտութիւն իւր. պաշտպանեսցէ առ
25 ի չանկանելոյ նմա ի մահ։ Նորոգեսցէ
զմարմին նորա իբրեւ զծեփ որմոյ, եւ
ոսկերք նորա լցցին ուղղով. փափկա-
ցուսցէ զմարմին նորա իբրեւ զտղայոյ,
հաստատեսցէ զնա երիտասարդացեալ ի
26 մէջ մարդկան։ Յաղաչել իւրում առ
Տէր՝ ընդունելի եղիցի նմա. մտցէ լուրջ
երեսօք դաւանութեան, հատուսցէ մարդ-
27 կան զարդարութիւն։ Ապա մեղադիր
լիցի մարդ, ինքն ցինքն ասիցէ. Թէ
Զորպիսի՛ս վճարէի, եւ ոչ արժանի ըստ
28 որոց մեղայն պատժեաց զիս։ Փրկեաց
զանձն իմ զի մի՛ մտցէ յապականու-
թիւն. եւ կեանք իմ տեսցեն զլոյս։
29 Ահա զայս ամենայն գործէ Հզօրն, ե-
30 րիս ճանապարհս ընդ առն։ Այլ փրկեաց
զանձն իմ ի մահուանէ, զի կեանք իմ
31 ի լոյս օրհնեսցեն զնա" Ունկն դիր, Յոբ,
եւ լուր ինձ, կարկեաց եւ ես խօսե-
32 ցայց։ Եթէ գուցէ բան, տուր ինձ պա-
տասխանի. քանզի կամիմ թէ արդա-
33 րասցիս։ Ապա թէ ոչ, լուր ինձ դու,
կարկեաց եւ ուսուցից քեզ զիմաստու-
թիւն։

ԳԼ. ԼԴ

1 Արկեալ անդրէն Եղիուայ ասէ,
2 Լուարուք ինձ, իմաստունք, ունկնդիր
3 լերուք, հանճարեղք։ Զի ունկն զբանս
քննէ, եւ [5]կոկորդ զկերակուրս ճաշակէ"։
4 Ընտրեսցուք մեզ դատաստան, եւ գի-
տասցուք ի միջի մերում թէ [6]բարի է"։
5 Զի ասաց Յոբ թէ՝ Արդար եմ ես, եւ
6 [7]Տէր զրկեաց զիրաւունս իմ, [8]Եւ ստեաց
դատաստանի իմում. բռնութեամբ" է
7 նետս իմ առանց անիրաւութեան։ Ո՞վ
է իբրեւ զՅոբ՝ որ ըմպէ զարհամարհանս

[1] Եբր. պատրաստ լեր, կաց առաջի իմ։ (6) Ահա ես ըստ բանի քում փոխն Աստուծոյ. ի կաւոյ կազմեալ եմ և ես։ [2] Եբր. Ահա աստ քեզ պատասխանի. եթէ չեղեր յայսմ արդար. զի մեծ է Աստուած քան զմարդ։ (13) Ընդէ՞ր հակառակ կաս նմա, զի ոչ միում ի բանից իւրոց տայ նա պատասխանի։ (14) Ի միում նուագի խօսեցի Աստուած, և երկիցս. թէպէտ ոչ որ առնու ի միտ,
[3] Եբր. Յայնժամ բանայ զունկն մարդկան. եւ զխրատն առ նոսա կնքէ։ (17) Դարձուցանել զմարդ յանիրաւութենէ, եւ զհպարտութիւն յառնէ կործել։ [4] Եբր. Եթէ իցէ առ նմա պատգամաւոր խօսնակ մի ի հազարաց, ցուցանել առն զուղղութիւն նորա, (24) Յայնժամ ողորմեսցի եւ ասասցէ, Փրկեա զնա յիջանելոյ ի գուբ, գտի ես քաւութիւն։ (25) Փափկասցի մարմին նորա քան զտղայոյ, դարձցի յաւուրս մանկութեան իւրոյ։ (26) Յաղաչել իւրում առ Աստուած՝ ընդունելի եղիցի նմա, եւ տեսցէ զերեսս նորա ուրախութեամբ, եւ հատուսցէ նա մարդոյ զարդարութիւն նորա։ (27) Հայեսցի ի վերայ մարդկան, եւ եթէ ոք ասիցէ, Մեղայ եւ թիւրեցի զուղիղն եւ չեղեւ ինձ յօգուտ, (28) Յայնժամ փրկէ զանձն նորա յիջանելոյ ի գուբ, եւ կեանք նորա տեսցէ զլոյս։
(29) Ահա զայս ամենայն գործեսցէ Աստուած երկիցս, երիցս ընդ առն. (30) Դարձուցանել զանձն նորա ի գբոյ, լուսաւորել ի լոյս կենդանեաց։
[5] Եբր. քիմք զկերակուրս ճաշակեն [6] Եբր. զինչ բարի իցէ [7] Եբր. Աստուած [8] Եբր. Յիրաւունս իմ ստե՞մ, մահացու

8 իբրեւ զջուր ։ [1]Ոչ մեղուցեալ եւ ոչ ամ-
պարշտեալ , կամ հաղորդեալ ճանապար-
հի որոց գործեն զանօրէնութիւն , գնալ
9 ընդ ամպարիշտս ։ Մի՛ ասիցես՝ չիք այ-
ցելութիւն ի վերայ առն , եւ այցելու-
10 թիւն նմա ի Տեառնէ ։" Վասն որոյ ,
հանճարեղք սրտիւք , լուարուք ինձ .
[2]մի՛ լիցի ինձ ամպարշտել առաջի Տեառն,
եւ առաջի Ամենակալին աղմկել զիրա-
11 ւունս ։ Այլ հատուսցէ մարդոյ ըստ իւ-
րաքանչիւր գործոց նոցա , եւ ի ճանա-
12 պարհի առն գտցէ զնա ։ Համարիցի՞ս
զՏեառնէ" անկարգս ինչ առնել, կամ թէ
13 Ամենակալն պղտորիցէ՞ զիրաւունս ։ [3]Ո՞
արար զերկիր. ո՞ է որ արար զառ ի ներ-
քոյս երկնից , եւ զամենայն որ ի մի-
14 ջոցի ։" Եթէ կամեսցի պնդել եւ զշունչ
15 առ ինքեան արգելուլ , Վախճանեսցի ա-
մենայն մարմին առ հասարակ , [4]եւ ա-
մենայն մարմին ի հող դարձցի ուստի եւ
16 ստեղծաւ ։ Ապա թէ ոչ" խրատեսցիս՝ լուր
զայս , ունկն դիր բարբառոյ բանից ի-
17 մոց ։ [5]Եթէ դու ոչ համարիցիս զայն որ
ատեայ զանիրաւութիւն , եւ կորուսա-
նէ զչարիս . արդարք յաւիտեան կեան ։
18 Ամպարիշտ է որ ասէ ցթագաւոր թէ
Անիրաւ ես . ամպարշտագոյն քան զիշ-
19 խանս , Որ ոչ պատկառեաց ի պատուա-
կան երեսաց , եւ ոչ գիտաց պատիւ դնել
20 արանց եւ մեծարել զերեսս նոցա։ Ընդ-
ունայն լիցի նոցա աղաղակելն եւ ա-
ղաչել զայլս . զի վարեցան անօրէնու-
21 թեամբ խոտորեցուցանել զտկարս ։ Զի
ինքն է տեսող գործոց մարդկան , եւ
զօղեաց ինչ ոչ ինմանէ՝ զոր գործե-

22 ցին ։ Եւ չիք տեղի թաքչելոյ այնոցիկ՝
23 որ գործեն զանօրէնութիւն . Զի ոչ եւս
դիցէ ի վերայ առն . քանզի Տէր զամե-
24 նեսեան տեսանէ ։ Որ հասանէ անքննա-
կանաց , փառաւորաց եւ հրաշակերտաց՝
25 որոց ոչ գոյ թիւ ։ Որ" ճանաչէ զգործս
նոցա , եւ դարձուցանէ ի գիշերի , եւ
26 խոնարհեսցին ։ [6]Շիջոյց զամպարիշտս ,
մատնեցոյցք եղեն առաջի թշնամեաց իւ-
27 րեանց ։ Զի խոտորեցան յօրինաց Աս-
տուծոյ , եւ զիրաւունս նորա ոչ ծա-
28 նեան ։" Ածել զնովաւ զաղաղակ տնան-
29 կի , եւ զբողոք աղքատաց լուիցէ ։ [7]Եւ
ինքն տացէ լռութիւն, ո՞ պատմես-
ցէ զնա . եւ" ծածկեսցէ զերեսս , ո՞
30 տեսանիցէ զնա։ Ե՛ւ ազգաց ե՛ւ մարդկան
միանգամայն թագաւորեցուցանէ զայր
կեղծաւոր՝ վասն խստութեան ժողովրդ-
31 եան ։ [8]Զի որ ասէ ընդդէմ Հզօրին՝ թէ
32 Առի եւ զրաւեցի առանց քո . Եթէ տե-
սեր՝ ցոյց ինձ , եւ" եթէ անիրաւու-
33 թիւն արարի , այլ ոչ յաւելից ։ Միթէ
ի քէ՞ն ոք պահանջիցէ զայն , զի մեր-
ժեսդ . դու ընտրեցեր՝ եւ ոչ ես . եւ ե-
34 թէ գիտիցես ինչ՝ խօսեաց ։ Վասն որոյ
հանճարեղք սրտիւք խօսեսցին [9]զայս ,
35 եւ այր իմաստուն [10]լուաւ զայս"։ Բայց
Յոբ ոչ իմաստութեամբ խօսեցաւ , եւ
36 բանք նորա ոչ են հանճարով ։ [11]Բայց
սակայն ուսիր , Յոբ , եւ մի՛ տացես տա-
կուին պատասխանի իբրեւ զանզգամ ։
37 Զի մի՛ յաւելուցուք ի մեղս ձեր , եւ ա-
նօրէնութիւն համարեալ լիցի ձեզ ի բա-
զում բանս խօսելոյ առաջի Տեառն ։"

---

[1] Եբր. Եւ գնայ ընդ որս գործեն զանօրէնութիւն, և շրջի ընդ ամպարիշտս.(9)Զի ասաց. Ոչինչ օգուտ այր՝ ի յինելոյ հաճոյ Աստուծոյ։ [2] Եբր. քաւ լիցի Աստուծոյ ամպարշտել, և Ամենակալին՝ աղմը-կել զիրաւունս.(11)Զի հատուցանէ նա մարդոյ ըստ գործոց իւրոց և ըստ ճանապարհի առն տացէ գտանել նմա. (12) Համարիցի՞ս զԱստուծոյ [3] Եբր. Ո՞ յանձն արար նմա զերկիր. և ո՞ եդ զաշ-խարհս համօրէն ի կարգի։ [4] Եբր. և մարդ ի հող դարձցի։(16)Ապա թէ [5] Եբր. Միթէ որ ատէ զար-դարութիւն իշխիցէ՞, և զՀզօրն արդար առնիցե՞ս ամպարիշտ. (18) Որ ասէ (կամ, միթէ ասիցի՞) թագաւորին՝ Անօրէն, և Զար՝ ցիշխանս. (19) Որ ոչ առնու աչս իշխանաց, և ոչ մեծարէ զայր մե-ծատուն քան զաղքատ, զի գործ ձեռաց նորա են ամենեքին. (20) Վաղվաղակի մեռանիցին, և ի մէջ գիշերի խռովեսցի ժողովուրդն եւ անցցեն, և զօրեղք բարձցին ի միջոյ առանց ձեռաց. (21) Զի աչք նորա ի վերայ ճանա-պարհի մարդոյ, և զամենայն գնացս նորա տե-սանէ։ (22) Ոչ խաւար և ոչ ստուեր մահու ի ծածկել զորս գործեն զանօրէնութիւն։ (23) Զի ոչ դնիցէ զմարդն ընդ երկար, յերթալ նորա առ Աստուած ի դատաստան. (24) Խորտակէ զհզօրս որոց ոչ գոյ թիւ, և կացուցանէ զայլս փոխանակ նոցա. (25) Վասն որոյ [6] Եբր. Իբրև զամպարիշտս եհար զնոսա ի տեղւոջ տեսանել-եաց. (27) Զի խոտորեցան ի հետոյ նորա, եւ զամենայն ճանապարհս նորա ոչ իմացան։ [7] Եբր. Եթէ տացէ նա հանգիստ, ո՞ պարտաւորեսցէ. եթէ [8] Եբր. Զի պարտ է ասել ցԱստուած՝ Կրեցի պատուհաս, ոչ եւս յանցեայց. (32) Զոր ոչն տե-սանեմ՝ դու ուսո ինձ. [9] Եբր. առ իս [10] Եբր. լուիցէ ինձ [11] Եբր. Իցի՜ւ փորձէր Յոբ մինչեւ ի սպառ, զի են պատասխանի իբրեւ զարս անզգա-մութեան. (37) Զի ի վերայ մեղաց իւրոց յաւելու յանցուածս. ի միջի մեր ծափս հար-կանէ, և յաճախէ զբանս իւր ընդդէմ Աս-տուծոյ.

ԳԼ. ԼԵ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուսայ ասէ, (2) Զի՞նչ
իրաւունս համարեցար զայդ. [1]ո՞վ ես դու
զի ասես թէ Արդար եմ առաջի Տեառն.
3 Եւ կամ ասես՝ թէ Մեղայ, զի՞նչ արա-
4 րից։" Ես տաց քեզ պատասխանի, եւ
5 [2]երեցուն բարեկամացդ քոց"։ Հայեաց
յերկինս եւ տես, նշմարեա զամպս՝ որ-
6 չափ բարձր են ի քէն։ Եթէ մեղար՝ զի՞նչ
գործեցես[3], եւ եթէ բազում անօրինե-
7 ցար՝ զի՞նչ կարող ես առնել[3]։ Արդ եթէ
արդար իցես՝ զի՞նչ տացես նմա, կամ
8 զի՞նչ առցէ ի ձեռաց քոց։ Առն նմանոյ
քեզ ամպարշտութիւնն քո, եւ որդւոյ
9 մարդոյ արդարութիւնն քո։ Ի բազմու-
թենէ զրպարտեալք աղաղակեսցեն, ա-
10 ղաղակեսցին ի բազկէ բազմաց։ Եւ ոչ
ասաց՝ թէ Ո՞ւր է Աստուած որ արար
11 [4]զայս, Որ պահէ զպահս գիշերականս,
որ մեկնէ զիս ի չորքոտանեաց երկրի եւ
12 ի թռչնոց երկնից։" Անդ աղաղակեսցեն՝
եւ մի լուիցէ, [5]զի այն պատահումն ի
13 հպարտութենէ չարեաց է. Զի զանկար-
գութիւնս տեսանել Տէր ոչ կամի. զի
ինքն Ամենակալն տեսանօղ է այնոցիկ՝
որ կատարեն զանօրէնութիւն, եւ փրկես-
14 ցէ զիս։ Դատեաց առաջի նորա, եթէ
15 կարասցես գովել զնա որպէս էն։ Եւ
արդ քանզի չէ որ կրեաց զբարկութիւն
նորա, եւ ոչ որ գիտաց զյանցանս իւր
16 յոյժ." Ապա ունայն Յոբ զուր բանայ
զբերան իւր, եւ ծանրացուցանէ ան-
գիտութեամբ զբանս։

ԳԼ. ԼԶ

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուսայ ասէ, (2) Մնա
ինձ տակաւին սակաւիկ մի, զի ուսու-
ցից քեզ. զի տակաւին գոն յիս [6]բանք.
3 Առեալ ի հեռաստանէ զհանճար [7]իմ՝
4 Արդեամբք զիրաւունս իմ խօսեցայց
ճշմարտութեամբ, եւ ոչ անիրաւ բանս
5 տարապարտուց իմացեալ։ Գիտեա զի
Տէր ոչ մերժէ զանմեղն. հզօր է զօ-
6 րութեամբ։ Զանօրէն ամպարշտի" ոչ կեն-
դանացուսցէ. եւ իրաւունս տացէ աղ-
7 քատի։ Ոչ արկցէ զաչս իւր յարդարոյ.
եւ [8]որ զատանի առաջի նորա՝ ընդ թա-
գաւորս է յաթոռ", եւ նստուսցէ զնոսա
8 ի սպառ՝ եւ բարձրասցին։ [9]Եւ չարք"
կապեալք ձեռակապօք՝ վարակեսցին տա-
9 ռամբք տնանկութեան, Պատմեսցէ նո-
ցա զգործս նոցա, եւ զյանցանս նոցա
10 թէ զօրասցին։ Եւ [10]արդարոյն լուիցէ",
եւ ասասցէ՝ զի դարձցին յանիրաւու-
11 թենէ։ Եթէ լուիցեն եւ ծառայեսցեն
նմա, կատարեսցեն զաւուրս իւրեանց
ի բարութիւնս, եւ զամս իւրեանց ի վա-
12 յելչութիւնս։ [11]Բայց զամպարիշտս ոչ
կեցուսցէ, զի ոչ կամեցան նոքա ճա-
նաչել զՏէր, եւ զի խրատեալք եւ ան-
13 հնազանդք էին։" Կեղծաւորք սրտիւք
գրգռեսցեն զբարկութիւն, ոչ գու-
14 ժեսցեն զի կապեաց զնոսա։ Մեռցի յերի-
տասարդութեան անձն նոցա, եւ կեանք
15 նոցա [12]խոցոտեալք ի հրեշտակաց, Փո-
խանակ զի նեղեցին զտկարն եւ զան-
զօրն. եւ իրաւունս հեզոց հանցէ, եւ
զերծոյց զքեզ ի բերանոյ թշնամւոյ։
16 Անդունդք որոյ տարածումն ի ներքոյ
իւր. եւ էջ սեղան քո լի պարարտու-
17 թեամբ։ Մի պակասեսցեն իրաւունք
արդարոյ. սրտմտութիւն ի վերայ ամ-
18 պարշտաց հասցէ. Վասն ամպարշտու-
թեան կաշառաց՝ զոր ընդունէին անի-
19 րաւութեամբ։ Մի թիւրեսցեն զքեզ

[1]Եբր. զի ասես թէ Արդար եմ քան զԱստուած։ (3) Զի ասես, Զի՞նչ օգտիցիս. զի՞նչ շահեցայց քան զմեղս իմ։ [2]Եբր. բարեկամացդ քոց ընդ քեզ [3]Եբր—յեւլին յ—եւլ—, Նմա [4]Եբր. զիս. տայ երգել ի գիշերի, (11) Որ ուսուցանէ զմեզ քան զչորքոտանիս երկրի, և քան զթռչունս երկնից իմաստունս առնէ զմեզ։ [5]Եբր. յերեսաց հպարտութեան չարաց։ (13) Արդարեւ ունայնութեան ոչ լուիցէ Աստուած, եւ Ամենակալն ոչ հայեսցի ի նա։ (14) Եթէ ասիցես, Ոչ տեսանեմ զնա, դատաստան առաջի նորա, եւ յուսա ի նա։ (15) Եւ արդ, զի ոչ արար այց բարկութեամբ իւրով, եւ ոչ քննեաց զանօրէնութիւն առատութեամբ։
[6]Եբր. բանք զԱստուծոյ [7]Եբր. իմ, եւ Արարչին

իմում տաց իրաւունս։ (4) Զի արդարեւ չեն սուտ բանք իմ, կատարեալ ով գիտութեամբ՝ ընդ քեզ է։ (5) Ահա Աստուած հզօր է, սակայն ոչ արհամարհէ զոք. հզօր է զօրութեամբ սրտի։ (6) Զամպարիշտն [8]Եբր. ընդ թագաւորս դնէ զնոսա յաթոռ [9]Եբր. Եւ եթէ [10]Եբր. բացցէ զունկն նոցա ի խրատ [11]Եբր. Ապա եթէ ոչ լուիցեն, ընդ սուր հանցին, և մեռցին յանգէտս։ [12]Եբր. ի մէջ պղծոց։ (15) Զերծուսցէ զնեղեալն ի նեղութենէ իւրմէ, եւ բացցէ զունկն նորա ի թշուառութեան։ (16) Զերծուցանէր եւ զքեզ ի բերանոյ նեղչի եւ հանէր ի դեւր ուր չիցէ նեղութիւն, եւ որ ի սեղանի քում էր՝ լցեալ պարարտութեամբ։ (17) Եւ եթէ զիրաւունս ամպարշտին լցեր, դատաստան եւ իրաւունք կալցին զքեզ։ (18) Եւ զի գոյ բարկութիւն, գուցէ բարձցէ զքեզ հարուածով. յայնժամ բազմութիւն քաւութեան չկարիցէ թափել զքեզ։ (19) Միթէ համարիցի՞ ինչ զմեծութիւն քո.

միտք կամակարութեան խնդրուածոց՝
20 յորժամ ի վիչտս իցեն ուկարք ։ Եւ զա-
մենայն զօրաւորս զօրութեամբ մի՛ ձգեա-
ցես ի գիշերի՝ ելանել ժողովրդոց փո-
21 խանակ նոցա . Այլ զգոյշ լեր , զուցէ
գործեսցես զանպատեհս . քանզի զնա
22 փրկեցեր յաղքատութենէ ։ Ահա Հզօրն
զօրացուսցէ զօրութեամբ իւրով . քան-
23 զի ո՞վ է իբրեւ զնա զօրաւոր . կամ ո՞վ
է որ քննէ զգործս նորա , կամ ո՞վ է որ
ասիցէ՝ Անիրաւս գործեաց զոր գործեաց։
24 Յիշեա զի մեծամեծ են գործք նորա ,
25 զոր սկսան արք արդարք ։ Ամենայն մարդ
տեսես ինքեամբ , որչափ խոցոտեալ են
26 մարդիկ ։ Ահա Հզօրն սաստիկ է , եւ ոչ
իմասցուք , թիւ ամաց նորա անսպառ ։
27 Թուեալ են նմա շիթք անձրեւի , եւ
28 զեղցին անձրեւով յամպս ։ Բղխեսցեն
հնացեալք . հովանեցոյց զամպս ի վերայ
անբաւ մարդկան , միգացին ի վերայ
բազում մարդկան ։ Ժամանակ եդ ա-
նասնոց , եւ գիտեն զկարգ ծննդեան ։ Ի
վերայ այսր ամենայնի ո՞չ իցեն զար-
մացեալ միտք քո , ո՞չ սարսիցէ սիրտ
քո ի մարմնի քում . զի արար զմեծա-
մեծս զոր ոչ գիտէաք ։ Հրաման տայ
ձեան՝ թէ Լեր ի վերայ երկրի , եւ ձմե-
րայնւոյ անձրեւաց՝ զզօրութիւնս իւր-
եանց ։ Ի ձեռն ամենայն մարդոյ կնքէ ,
զի ծանիցէ ամենայն մարդ զիւր տկա-
29 րութիւն ։ Եթէ իմանայցես զտարածա-
նել ամպոց , զհաւասարութիւն խորանի
30 նորա ։ Ահա ձգէ ի վերայ նորա ճանա-
պարհաւ , եւ զարմատս ծովու ծածկեաց .
31 Զի նոքօք դատեսցի զժողովուրդս , տացէ
32 կերակուր զօրացելոյն ։ Ի ձեռս ծած-
կեաց զլոյս , եւ ետ պատուէր վասն
33 նորա պատահելոյ ։ Պատմեսցէ զնա բա-
րեկամաց իւրոց , եւ զստացուածոց եւ
զանիրաւութենէ ։"

ԳԼ . ԼԷ

1 Եւ ի վերայ այնորիկ խռովեցաւ սիրտ
2 իմ , եւ ծորեաց ի տեղւոջէ իւրմէ ։ [1]Լուր
զլուր զբարկութեան սրտմտութեան
Տեառն , եւ խորհուրդ ի բերանոյ նորա
3 ելցէ ։" Ի ներքոյ ամենայն երկնից [2]իշ-
խանութիւն նորա", եւ լոյս նորա ի վե-
4 րայ ծագաց երկրի ։ Զկնի նորա գոչես-
ցէ բարբառ , որոտայցէ ձայնիւ բարձ-
րութեան իւրոյ , եւ ոչ [3]փոխանակեսցէ
5 զնոսա զի լսելի արասցէ զձայն իւր ։ Եւ
որոտասցէ Հզօրն սքանչելի բարբառով
իւրով . քանզի արար մեծամեծս՝ զոր ոչ
6 գիտէաք ։ Հրաման տայ ձեան թէ Լեր
յերկրի , եւ [4]ձմերայնոյ անձրեւաց ըստ
7 զօրութեան իւրեանց"։ Ի ձեռին ամե-
նայն մարդոյ կնքէ , զի ծանիցէ ամե-
8 նայն մարդ [5]զիւր տկարութիւն"։ Մտին
գազանք ի գազարս , զօղեցին ի խշտիս ։
9 Ի շտեմարանաց ելանեն [6]ցօղք , եւ ի
10 բարձրուանդակաց ցուրտ . Եւ ի շնչելոյ
Հզօրին [7]տացէ սառամանիս . յեղյեղու
11 զջուրս որպէս եւ կամի . Եւ զընտիր
ամպ ցանեսցէ . ցրուէ մէգ զլոյս նորա ,
12 եւ ինքն դարձուսցէ զշրջանակս ։ Ուր
կամեցաւ՝ եդ զգործ նոցա , եւ զամե-
նայն ինչ զոր հրամայեսցէ նոցա . առքա
կարգեալ են առ ի նմանէ ի վերայ երկ-
13 րի ։ Եթէ՛ ի խրատ , եւ եթէ՛ յերկիր իւր ,
14 եթէ՛ յողորմութիւն՝ գտցեն զնա։" Ունկն
դիր այսմիկ , Յոբ , կաց եւ [8]խրատեաց
15 զզօրութիւն Տեառն ։ Գիտեմք զի Աս-

ոչ զսկիւ և ոչ զամենայն զօրութիւն հարստու-
թեան ։ (20) Մի՛ ցանկար գիշերոյ , յորժամ
ժողովուրդք անհետ լինին ի տեղւոջ իւրեանց ։
(21) Զգոյշ լեր չհայել յանիրաւութիւն , զի
ընտրեցեր զառ աւանել քան զթշուառութիւն։
(22) Ահա Աստուած բարձեալ է զօրութեամբ իւ-
րով . ո՞ իբրեւ զնա ուսուցանիցէ . (23) Ո՞ եցոյց
նմա զճանապարհ իւր , եւ ո՞ ասաց . Անիրաւս
գործեցեր ։ (24) Յիշեա զի մեծարեսցես զգործ
նորա զոր երգեն մարդիկ ։ (25) Ամենայն ոք տե-
սանէ զայն , ի հեռաստանէ դիտէ մարդ ։ (26)
Աւասիկ մեծ է Աստուած , եւ մեք ոչ գիտեմք .
թիւ ամաց նորա անքնին են ։ (27) Զի ձգէ նա
զշիթս ջրոց , կաթեցուսցեն անձրեւ ի գոլորշւոյ
նորա , (28) Զոր հոսեն ամպք , հեղուն առա-
տութեամբ ի վերայ մարդկան ։ (29) Նաեւ եթէ
իմանայցէ՞ ոք զծաւալել ամպոց , զդղրդիւն
վրանի նորա ։ (30) Ահա տարածէ ի վերայ նորա
զլոյս իւր , եւ զխորս ծովու ծածկէ ։ (31) Զի նո-
քօք դատեսցի զազգս , ջամբէ կերակուր առա-
տութեամբ ։ (32) Յափս իւր թաքուցանէ զփայ-
լակն . եւ տայ նմա պատուէր յո՛ պատահիցէ ։
(33) Պատմեսցէ զնմանէ որոտումն նորա . խա-
շինք եւս զգեն որ յարիցէ ։

[1] Եբր . Լսելով լուիջիք զբարբառ ձայնի նորա ,
և զշաչիւն որ ելանէ ի բերանոյ նորա ։ [2] Եբր . ա-
ռաքէ զնա [3] Եբր . յապաղեսցէ [4] Եբր . տարափոյ
անձրեւի եւ յորդութեան անձրեւաց զօրու-
թեան իւրոյ [5] Եբր . զոր արար նա [6] Եբր .
մրրիկք [7] Եբր . տացին սառամանիք և լայնու-
թիւն ջրոց՝ յանձկի ։ (11) Նա եւ պարզութիւն
փարատէ զմէգ , եւ լոյս նորա ցրուէ զամպ ։ (12)
Եւ դառնան շուրջանակի խորհրդով նորա ,
առնել զամենայն զոր ինչ հրամայեսցէ ի վերայ
երեսաց երկրի ։ (13) Եթէ՛ ի խրատ , եթէ՛ յեր-
կիր իւր , եթէ՛ յողորմութիւն վարէ զնա ։ [8] Եբր .
ի միտ առ զսքանչելիս Աստուծոյ ։ (15) Գիտիցես ,

տուած եդ զգործս իւր. լոյս արար ի
16 խաւարի։ Գիտէ զքննութիւն ամպոց.
արհաւիրք են յանցանք չարագործաց։
17 Եւ քո ջերմ պատմուճան հանդարտեալ
18 կայ ի վերայ երկրի։ Ի հարաւոյ հաս-
տատեսցես ընդ նմա ի հնութիւնս, զօ-
րացուցանել իբրեւ զտեսիլ եղեման։
19 Բայց ընդէ՞ր իսկ, աղէ ուսո զիս. զի՞նչ
ասասցուք նմա, եւ դադարեսցուք ի
20 բազումս խօսելոյ։ Միթէ մատեա՞ն կամ
դպի՞ր մերձ կայցէ առ իս, զի զմարդ-
21 կան գրեալ լռեցուցից։ Ոչ ամենեցուն
է լոյս տեսանելի, փայլածուն է ի հնու-
թիւնս, որպէս որ ի նմանէն ի վերայ
22 ամպոց։ Ի հիւսիսոյ ամպ ոսկէճաճանչ.
ի վերայ այսոցիկ մեծ են փառք եւ պա-
23 տիւ Ամենակալին. Եւ ոչ գտանեմք զայլ
ոք նմանօղ զօրութեան նորա. որ զար-
դարն դատի՝ ո՞չ համարիցիս լսել նմա։
24 Վասն որոյ երկիցեն ի նմանէ մարդիկ,
երկիցեն ի նմանէ եւ իմաստունք սրտիւք։"

ԳԼ. ԼԸ

1 Յետ դադարելոյ Եղիուայ ի խօսե-
լոյ, ասէ Տէր ցՅոբ ի մրրկէ եւ յամպոյ.
2 Ո՞ է դա՝ որ թաքուցանէ յինէն զխոր-
հուրդս ժողովեալ զբանս ի սրտի, եւ
3 համարի յինէն թաքուցանել։" Պնդեա
իբրեւ այր զմէջ քո, հարցից զքեզ՝ եւ
4 տուր ինձ պատասխանի։ Ո՞ւր էիր մինչ
ես հիմունս արկանէի երկրի. պատմեա
ինձ եթէ խելամուտ իցես հանճարոյ։
5 Ո՞վ եդ զչափ դորա՝ թէ գիտիցես, կամ
6 ո՞վ արկ ի վերայ դորա լար։ Յէ՞ր վե-
րայ հաստատեցան [2]աղխք դորա, ո՞վ է
7 որ արկ զվէմն անկեան ի դմա։ Յորժամ
[3]եղեն աստեղք ծերք, ամենայն հրեշ-
տակք աստեղաց օրհնեցին զիս մեծա-
ձայն, եւ ամենայն հրեշտակք իմ գո-
8 վեցին։ Փակեցի" զծով դրամբք, յորժամ
9 ծնաւ յորովայնէ մօր իւրոյ ելանել։ [4]Եդի
նմա զմէգ ի հանդերձ, եւ զմառախուղ
10 նմա ի խանձարուրս։ Եդի նմա սահմանս՝
11 եդեալ փականս եւ դրունս, Ասացի,
Ցայդ վայր եկեսցես՝ եւ այլ մի՛ անցա-
նիցես, այլ [5]այդրէն ի քեզ խորտակես-
12 ցին ալիք քո։ Եթէ առ քե՞ւ կարգացի
զլոյսն առաւօտին. արուսեակն ետես
13 զկարգ իւր" Հասանել ի վերայ թեւոց
երկրի, թօթափել զամպարիշտս ի նմա-
14 նէ։ [6]Կամ թէ քո՞ առեալ զհողն կաւ՝
ստեղծեր կենդանի, եւ խօսուն եդիր
15 զնա յերկրի։ Եւ մերժեցե՞ր զլոյսն յամ-
պարշտաց, զբազուկս ամբարտաւանից
16 խորտակեցե՞ր։" Հասեա՞լ իցես յակն ծո-
վու, եւ ընդ հետս անդնդոց շրջեցա՞ր։
17 Բանայցե՞ն քեզ [7]ահիւ դրունք մահու,
[8]բարապանաց դժոխոց ի տեսանել զքեզ՝
18 սարսիցե՞ն"։ Խելամո՞ւտ իցես լայնու-
թեան [9]առ ի ներքոյ երկնիցս", աղէ
պատմեա ինձ՝ ո՛րչափ իցէ։
19 Զի՞նչ երկիր իցէ յորում լոյսն ագանիցի,
20 կամ զի՞նչ տեղի խաւարի. [10]Տանիցի՞ս զիս
ի սահմանս նոցա, եթէ խելամո՞ւտ իցես
21 շաւղաց նոցա։" Թերեւս գիտիցես եւ
ընդ այն ժամանակս իսկ ծնեալ իցես,
22 եւ թիւ աւուրց քոց բազում իցէ։ Եր-
թեա՞լ իցես ի շտեմարանս ձեան, եւ
23 զգանձս կարկտի տեսեա՞լ իցես։ [11]Համ-
բարեա՞լ կայցէ քեզ ի ժամանակս թշնա-
մեաց", յոր մարտի եւ պատերազմի։

զխարգ հրամանն տայ նոցա Աստուած, և ծագէ լոյս յամպոց իւրոց։ (16) Գիտիցե՞ս զկշիռ ամպոց, զքաղնչելիս որոյ կատարեալն է գիտութեամբ։ (17) Ընդէ՞ր ջերմ իցեն հանդերձք քո, ի խաղաղելն զերկիր ի հարաւոյ։ (18) Տարածեցե՞ր ընդ նմա զերկինս որ հզօրն են իբրեւ զհայելի ձուլեալ։ (19) Ուսո մեզ զինչ ասելոց իցեմք նմա, չեմք կարող կարգել զբանս մեր առ մթութեան։ (20) Միթէ պատմեսցի՞ նմա եթէ խօսեցայց. եթե ասիցէ ոք, ապաքէն կլանիցի։ (21) Եւ այժմ ոչ կարեն հայել ի լոյսն որ պայծառ է յօդս, յորժամ անցցէ հողմ եւ սրբեսցէ զնոսա։ (22) Ի հիւսիսոյ գայ ոսկի. մեծափառանչ ահեղութիւն գայ առ Աստուծոյ։ (23) Ամենակալ է, ոչ կարեմք գտանել զնա, մեծ է զօրութեամբ եւ իրաւամբ եւ արդարութեամբ բազմաւ, ոչ տրտմեցուցանէ (կամ, տայ պատասխանի)։ (24) Վասն որոյ երկիցեն ի նմանէ մարդիկ. ոչ հայի նա եւ ոչ յոք յիմաստնոց սրտիւք։

[1] Եբր. Յայնժամ Տէր ի մրրկէ պատասխանի տուեալ Յոբայ՝ ասէ. (2) Ո՞վ է դա որ խաւարեցուցանէ զխորհուրդ բանիւք առանց գիտութեան։

[2] Եբր. խարիսխք [3] Եբր. երգէին ի միասին աստեղք առաւօտուն, եւ ցնծային ամենայն որդիք Աստուծոյ։ (8) Ո՞ փակեաց [4] Եբր. Յորժամ եդի [5] Եբր. աստ դադարեսցի ամբարտաւանութիւն ալեաց քոց։ (12) Միթէ յաւուրս քո հրամայեցե՞ր առաւօտուն. եցո՞յց գիտել այգուն զտեղի իւր, [6] Եբր. Եւ նա փոխեսցի իբրեւ զկաւ կնքոյ, եւ ամենայն ինչ կացցէ իբրեւ զպատմուճան։ (15) Եւ մերժի յամպարշտաց լոյս նոցա, եւ բազուկ բարձրացեալ խորտակի։ [7] Եբր. [illegible] [8] Եբր. և զդրունս ստուերի մահու տեսե՞ր [9] Եբր. երկրի [10] Եբր. Զի կալցիս զնա ի սահմանի իւրում, եւ լիցիս խելամուտ շաւղաց տան նորա։ [11] Եբր. Զորս համբարեալ պահեցի ի ժամանակ նեղութեան

24 [1]Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն, կամ սփռի-
25 ցի հարաւ ի ներքոյ երկնից։ Ո՞ պատ-
րաստեաց զհոսանս սաստիկս անձրեւաց,
եւ զճանապարհս ամպրոպաց տեղեալ
26 յերկիր, Ուր՝ ոչ գոյ մարդ, յանապատ
27 յանմարդի, Յագեցուցանել զանկոխն եւ
զանջէնն, եւ բղխեցուցանել զբոյս դա-
28 լարւոյ։ Ո՞ է հայր անձրեւի, եւ ո՞վ է
29 որ ծնաւ զշաղս ցօղոյ։ Յո՞յր արգանդէ
ելանէ սառն, եւ զեղեամն ո՞ ծնաւ յեր-
30 կինս, [2]Որ իջանէ իբրեւ զջուր ծորեալ.
եւ զերեսս երկնից ո՞ հալեաց։"
31 Խելամո՞ւտ իցես կարգի Բազմաստեղաց,
եւ քո բացեա՞լ իցէ զպատրուակ Հայկին։
32 Կամ բանայցե՞ս [3]զՄազարովթն ի ժամա-
նակի իւրում, եւ [4]զԳիշերավարն ի վե-
րայ վարսից իւրոց ածիցե՞ս ընդ նոսա։
33 Գիտիցե՞ս զշրջանակս երկնից, կամ առ
հասարակ զլեալսն ի ներքոյ երկնից։"
34 Կոչիցե՞ս զմէգ բարբառով, [5]եւ դողու-
թեամբ լի սաստիկ ջրով լուիցէ քեզ։"
35 Արձակիցե՞ս շանթս, եւ գնայցեն, եւ ա-
36 սիցեն ցքեզ [6]թէ զի՞նչ է։ Ո՞վ ետ կա-
նանց իմաստութիւն ոստայնանկութեան՝
37 կամ հանճար նկարակերտութեան։" Ո՞
թուէ զամպս իմաստութեամբ, [7]եւ զեր-
38 կինս յերկիր խոնարհեցոյց. Եւ հեղեալ
կայ իբրեւ զհող փոշի. մածուցի զնա
39 իբրեւ զվիմաւ խորանարդ"։ Որսայցե՞ս
առիւծուց կերակուր, եւ [8]զանձինս վի-
40 շապաց յագեցուցանիցե՞ս։ Սարսիցեն"
ի խշտիս իւրեանց, եւ նստցին դարա-
41 նակալք ի մայրիս։ Ո՞ պատրաստեաց
ագռաւուց կերակուր, զի ձագք նոցա
առ Տէր աղաղակեցին, մոլորեալք խնդրեն
կերակուր։

ԳԼ. ԼԹ

1 Եթէ գիտիցե՞ս զժամանակ ծննդեան
յամուրաց քարանձաւաց, զգուշանայ-
2 ցե՞ս երկանց եղանց։ Թուիցե՞ս լիով
զամիսս ծննդեան նոցա, [9]լուծանիցե՞ս
3 զերկունս նոցա։ Սնուցանիցե՞ս զման-
կունս նոցա առանց երկիւղի, մերժի-
4 ցե՞ս ի նոցանէ զերկունս։ Փրծանիցին
որդիք նոցա, բազմանայցեն ի ծննդեան
իւրեանց, ելանիցեն՝ եւ անդրէն ոչ
կրկնիցին"։
5 Ո՞ եթող զցիռ ազատացեալ, ո՞վ ելոյծ
6 զկապանս նորա։ Եդի նմա կայանս զա-
ռապարս, եւ բնակութիւն նմա զաղ-
7 տաղուտս։ Ծաղր առնէ զբազմամբոխ
քաղաքաց, եւ զպամբասանս հարկահա-
8 նաց ոչ լսէ։ Դիտէ զլերինս արօտի իւրոյ,
եւ զհետս ամենայն դալարւոյ շրջի խնդրել։
9 Եթէ կամիցի՞ քեզ միեղջերուն ծառա-
10 յել, կամ հանգչել առ մսուր քո։ Կա-
պիցե՞ս սանձիւք լուծ նմա, կամ ձգի-
11 ցէ՞ ակօս ի դաշտի քում։ Յուսայցե՞ս ի
նա՝ զի բազում է զօրութիւն նորա, եւ
թողուցո՞ւս ի նա զամենայն գործս քո։
12 Հաւատայցե՞ս եթէ հատուցանիցէ քեզ
զսերմանիս, եւ ամփոփիցէ զկալ քո։
13 [10]Թեւք Թռուցելոց նէեղասաց, եթէ
14 յղասցի՞ ասիդն եւ նէեսայն"։ Զի արկցէ
յերկիր զձուս իւր, եւ ջեռուցէ ընդ
15 հողով, Եւ մոռացաւ թէ ոտն ցրուիցէ,
16 եւ գազանք անապատի կոխեսցեն։ Ու-
ծացաւ յորդւոց իւրոց՝ իբրեւ ոչ յիւր-
մէ, ի զուր վաստակեցաւ առանց երկիւ-
17 ղի։ Զի լռեցոյց Աստուած ի նմանէ զի-
մաստութիւն, եւ ոչ ետ նմա բաժին ի
18 հանճարոյ։ Ի ժամանակի բարձրասցի ի
բարձունս. ծաղր առնէ զերիվարաւ եւ
զհեծելով նորա։
19 Եթէ դո՞ւ ազուցեր ձիոյ զօրութիւն,
եւ զգեցուցեր [11]զրահ ընդ պարանոցաւ
20 նորա. [12]Արկեր զնովաւ սպառազինու-
թիւն, եւ փառս լանջաց նորա զյանդգնու-
21 թիւն։" Որոտայ ի դաշտի եւ դափր հա-

[1] Եբր. Որո՞վ ճանապարհաւ բաժանի լոյս կամ սփռի հողմն արեւելեան ընդ երկիր։ (25) Ո՞վ եբաց անցս հեղեղաց, եւ ճանապարհ փայլատականց որոտման, (26) Տալ տեղալ ի վերայ երկրի, ուր [2] Եբր. Իբրեւ զվէմ ջուրք թաքչին. եւ երեսք անդնդոց պնդանան։ [3] Եբր. [illegible] Զոդիակոս (կենդանակերպ) [4] Եբր. առաջնորդել Արջոյ ընդ որդւոց իւրոց։ (33) Գիտիցե՞ս զօրէնս երկնից, կամ դիցե՞ս զիշխանութիւն նորա յերկրի։ [5] Եբր. զի յորդութիւն ջրոց ծածկեսցէ զքեզ։ [6] Եբր. Աչաւաւորկ եմք։ (36) Ո՞վ եդ յերիկամունս զիմաստութիւն, կամ ո՞վ ետ հանճար մտաց։ [7] Եբր. կամ թափել զտիկս յերկնից։ (38) Յորժամ փոշին լինիցի ի զանգուած, եւ կոշտք հողոյ մածնուցուն [8] Եբր. զքաղց կորեանց յագեցուցանիցե՞ս, (40) Յորժամ կծկին

[9] Եբր. եւ գիտիցե՞ս զժամանակ ծննդեան նոցա։ (3) Կորացեալ ծնանին զձագս իւրեանց, մերժեն զերկունս իւրեանց։ (4) Զօրանան ձագք նոցա, սնանին ի դաշտի. երթան եւ անդրէն ոչ դառնան առ նոսա [10] Եբր. Թեւք ջայլեմանց ցնծան. միթէ իցե՞ն նման թեւոց եւ փետրոց արագլի [11] Եբր. բաշ. խոլ. որոտում [12] Եբր. Տացե՞ս նմա ոստնուլ իբրեւ զմարախ. փառք վրնջելոյ նորա ահեղ։

22 տանէ, ելանէ ի դաշտ զօրութեամբ. Ի
պատահել նետից՝ արհամարհէ, եւ ոչ
23 դարձցի յերկաթոյ. Ի վերայ նորա շո-
ղան աղեղն եւ սուսեր, եւ շարժիւն
24 վահանի եւ նիզակի. Եւ բարկութեամբ
ապականէ զերկիր. եւ ոչ հաւատայ՝
25 մինչեւ փող հարկանիցի. Եւ իբրեւ փող
հարկանի, նա Վաշ վաշ կարդայ. ի հե-
ռաստանէ առնու զհոտ պատերազմի՝
[1]վազս առնելով եւ փռնչելով"։
26 Եթէ ի քումմէ՞ իմաստութենէ [2]եկաց
բազէ տարածեալ զթեւս, անշարժ դի-
տէ ընդ հարաւ"։
27 Կամ թէ քո՞ հրամանաւ վերանայ ար-
ծուի, եւ [3]անկղ ի վերայ բունոյ իւրոյ"
28 Նստեալ դադարիցէ ի քարանձաւս վի-
29 մաց եւ ի ծածուկս. Անդ կայ եւ խնդրէ
զկերակուր, ի հեռաստանէ դիտեն աչք
30 իւր. Եւ ձագք նորա արեամբ թաթա-
ւին. ուր ուրեք իցէ գէշ՝ անդ վաղվա-
ղակի գտանի։
31 [*]Եւ պատասխանի ետ Տէր [4]Աստուած
32 Յոբայ՝ եւ ասէ. Միթէ զդատաստան ոք
Բուականին թիւրիցէ՞, եւ յանդիմանիցէ՞
զԱստուած, եւ տայցէ՞ նմա պատասխանի"։
33 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ցՏէր,
34 [5]Զի՞ եւս տակաւին դատիցիմ, կշտամ-
բեալ եւ յանդիմանեալ. ի Տեառնէ լսել
զայդպիսի բանս." զի ես ոչ ինչ մի եմ.
զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի, բայց
35 եթէ ափիբերան լինիցիմ. Մի անգամ
[6]խօսեցայ, եւ յերկրորդումն ոչ յաւելից։

Գլ. Խ

1 Դարձեալ կրկնեալ Տեառն յամպոյն՝ ա-
2 սէ ցՅոբ, [7]Ոչ այդպէս, այլ պնդեա" իբ-
րեւ այր զմէջ քո. ես հարցից, եւ դու
3 տուր ինձ պատասխանի. [8]Մի՛ զընկե-
նուր զդատաստան իմ, եւ մի՛ համարիր
այլ ինչ ազդարարեալ առ քեզ յայտնու-
թիւն, բայց եթէ" զի երեւեսցիս ար-
4 դար. Եթէ բազուկ [9]առ բազուկ իցէ՞ քո
Տեառն", եթէ բարբառո՞ հանգոյն նմա
5 որոտայցես. Արդ աղէ՛ առ բարձրութիւն,
եւ զօրութիւն եւ փառս եւ պատիւ զգեցիր։
6 [10]Առաքեա զհրեշտակս բարկութեամբ,
եւ զամենայն հպարտս խոնարհեցո. եւ
7 չիջո զամբարտաւանս. Փոխեա վաղվա-
8 ղակի զամպարիշտս, Եւ ծածկեա յերկրի
բացէ ի բաց առ հասարակ, եւ լից զերեսս
9 նոցա անարգանօք. Իսկ յանձի՞ն կալայց
արդեւք՝ եթէ կարող է փրկել աջ քո։
10 Իսկ այդ քո առաջի է, զի գազանք իբրեւ
11 զարջառ խոտ ճարակին." Ահաւասիկ ոյժ
իւր զմիջով իւրով, եւ զօրութիւն զպոր-
12 տիւ որովայնի իւրոյ. Կանգնեաց զտուտն
իւր իբրեւ զնոճի, ջիղք իւր զմիմեամբք
13 պատեալ. Կողք իւր պղնձիք, եւ ողն իւր
14 ձոյլ երկաթոյ. Նա է սկիզբն [11]արարածոց
Տեառն, արարեալ խաղալիկ հրեշտակաց
15 նորա. Հասեալ ի վերայ առապար լերին՝
արար խնդութիւն չորքոտանեաց ի տար-
16 տարոսն." Ընդ ազգի ազգի ծառովք ննջէ,
առ պրտուով եւ եղեգամբ եւ կնիւնով.
17 [12]Հովանոցանան ընդ նմա ծառք մե-
ծամեծք հանդերձ ոստովք եւ ձողք
18 հագնւոյ." Եթէ լինիցի հեղեղ՝ ոչ զգաս-
ցէ. յանձնապաստան է, եթէ Յորդանան
19 դիմեսցէ ի բերան նորա. [13]Յականակապիճս
իւր ընկալցի զնա. Ի խուսափել նորա
ծակիցե՞ս" զռնգունս նորա։
20 [14]Վերացուցանիցե՞ս զվիշապն կարթիւ,
դնիցե՞ս պախուրցս շուրջ զցռկաւ նորա։
21 Եթէ կապիցե՞ս անուր ի քիթս նորա, ան-
ցուցանիցե՞ս դանդանաւանդ ընդ կզակս
22 նորա. Խօսիցի՞ ընդ քեզ հեզութեամբ, եւ
23 կակուղ բարբառով. Դնիցէ՞ ընդ քեզ
ուխտ, նուաճիցե՞ս զնա ծառայ յաւի-

[1] Եբր. զգոչիւն զօրավարաց եւ զաղաղակ [2] Եբր. Թռանիցի բազէ տարածեալ զթեւս իւր ընդ հարաւ [3] Եբր. դնէ զբոյն իւր ի բարձունս [*] Աստ սկսանի Գլ. Խ. ըստ Եբրայեցւոց [4] Եբր. Յոբայ եւ ասէ, (32) Միթէ որ վիճին ընդ Ամենակալի ուսուցանիցէ՞, որ դատին ընդ Աստուծոյ, տացէ պատասխանի. [5] Եբր. դոյզն [6] Եբր. խօսեցայ, եւ ոչ տաց պատասխանի [7] Եբր. Պնդեա [8] Եբր. Միթէ ջնջիցե՞ս զդատաստան իմ, արդարացե՞ս զիս անիրաւ.

[9] Եբր. իբրեւ Աստուծոյ իցէ՞ քո [10] Եբր. Ցրուեա զցասումն բարկութեան քո, եւ տես զամենայն հպարտ եւ խոնարհեցո զնա. (7) Տես զամենայն հպարտ, կորացո զնա. եւ կոխեա զամբարիշտս ի տեղւոջ իւրեանց. (8) Ծածկեա զնոսա յերկրի միանգամայն, զերեսս նոցա կապեա ի թաքստեան. (9) Եւ ես խոստովան եղէց քեզ եթէ փրկեսցէ զքեզ աջ քո.
(10) Ահա եւ Բեհեմովթ զոր ստեղծի ընդ քեզ, խոտ իբրեւ զարջառ ճարակի. [11] Եբր. Ճանապարհաց Աստուծոյ. որ արարն զնա մերձեցուցանէ զսուր իւր. (15) Զի զպաշար լերինք բերեն նմա, եւ ամենայն գազանք վայրի խաղան անդ. [12] Եբր. Ծածկեն զնա ծառք վարսաւորք հովանեաւ իւրեանց. շուրջ պատեն զնովաւ ուռիք հեղեղատի. [13] Եբր. Ո՞ կալցի զնա ի հայելն նորա, կամ ծակեսցէ՞ որոգայթիւք
[14] Աստ սկսանի Գլ. ԽԱ. ըստ Եբրայեցւոց

24 տենականս ։ Խաղայցե՞ս դու նովաւ իբ-
րեւ ընդ հաւու, եւ կապիցե՞ս զնա [1]իբրեւ
25 զձագ կաքաւու՞ ։ Կերակրեսցի՞ն նովաւ [2]ա-
զինք, եւ բաժանեսցե՞ն զնա ազգք Փիւ-
26 նիկեցւոց ։ [3]Ամենայն նաւալողակն ի մի
վայր ժողովեալ, ոչ բարձցեն թեփ մի
ի տանոյ նորա, եւ ի նաւս ձկնորսաց
27 խալամ նորա ։ Դնիցես դու զձեռն քո
ի վերայ նորա, յիշատակեալ զպատե-
րազմ [4]որ լինելոց է ի մարմնի նորա, զի
28 այլ ոչ եւս լինիցի ։ Ոչ տեսեր զնա, եւ
ոչ ի վերայ բանիցս ասացելոց զարմա-
նայցես ։

Գլ. ԽԱ

1 [5]Ոչ երկնչիցիս՝ զի եւ ինձ պատրաս-
տեալ է. բայց ո՞վ իցէ որ ինձ հակա-
2 ռակ կայցէ. Կամ ո՞վ իցէ որ ինձ ընդ-
դէմ դառնայցէ եւ հանդարտիցէ. եթէ
ամենայն առ ի ներքոյ երկնից իմ է ։
3 Ոչ լռեցից վասն նորա, եւ բան Հզօրին
4 ողորմեսցի զուգականին նորա ։ Ո՞ մեր-
կասցէ զպատրուակ երեսաց նորա, եւ
ընդ ագխս պատենից նորա ո՞ մտանի-
5 ցէ. Զդրունս երեսաց նորա ո՞ բանայցէ.
6 շուրջ զատամամբք նորա ահ ։ [6]Փոր նո-
րա վահանք պղնձիք, յօդք նորա իբրեւ
7 զվէմ գայլախազ ։ Մի զմիոյ կնի կցեալ,
8 եւ օդ ոչ անցցէ ընդ նա ։ [7]Այր զեղբօր
զհետ երթիցէ ։ զմիմեանց կալցին, եւ
9 մի՛ մեկնեսցին ։ Ի փռնչելոյ նորա փայ-
լատակունք հատանին, աչք նորա իբ-
10 րեւ զտեսիլ արուսեկի ։ Ի բերանոյ նո-
րա ղամբարք բորբոքեալք, եւ հատա-
11 նին անկանին շանթք հրոյ ։ Ընդ ռըն-
գունս նորա ծուխ ելանէ հնոցի հրոյ
12 կայծականց ։ Անձն նորա կայծակունք,
13 եւ բոց ի բերանոյ նորա ելանէ ։ Ի պա-
րանոցի նորա բնակէ զօրութիւն, առա-
14 ջի նորա կորուստ ընթանայ ։ Անդամք
մարմնոյ նորա մածեալք. [8]եթէ զեղցէ
15 ի վերայ նորա՝ ոչ խլրտեսցին. Զի սիրտ
նորա սալացեալ է իբրեւ զվէմ, եւ հաս-
տատեալ կայ իբրեւ [9]զսալ դարբնաց
16 անշարժ ։ Ի խլրտել նորա՝ ահ պաշա-
նաց եւ չորքոտանեաց եւ գեռնոց երկ-
17 րի ։ Եթէ պատահեսցեն նմա արդունք,
18 ոչ ստնանեն զէնք եւ նիզակք ։ Քանզի
համարի զերկաթ յարդ, եւ զպղինձ իբ-
19 րեւ զփայտ փուտ ։ Ոչ խոցոտէ զնա ա-
ղեղն պղնձի. համարի զումբաքար խոտ.
20 Եւ իբրեւ զեղէգն համարեցան նմա ու-
ռունք. ծաղր առնէ զշարժումն [10]հրա-
21 լից ։ Անկողինք նորա տէգք սրեալք. ա-
մենայն ոսկի ծովու ընդ նովաւ իբրեւ
22 զկաւ անբաւ ։ Եռացուցանէ զանդունդս
իբրեւ զկաթսայ, [11]համարի զծով իբրեւ
23 զոչինչ, Եւ զտարտարոսն անդնդոց իբ-
րեւ զգերի մի. համարեցաւ զանդունդս
24 իւր ճեմելի ։ Եւ չիք ինչ յերկրի՝ որ նման
է նմա, արարեալ [12]խաղալիկ հրեշտակաց
25 իմոց ։ Զամենայն բարձունս տեսանէ,
եւ ինքն է թագաւոր [13]ամենայնի՝ որ ի
ջուրս են ։

Գլ. ԽԲ

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ՝ ասէ ցՏէր,
2 Գիտեմ զի կարօղ ես յամենայնի, [14]եւ
3 տկարանայ ինչ ոչ քեզ ։ Ո՞վ է որ ծած-
կէ ի քէն զխորհուրդ՝ խնայեալ ի բանս՝
կարծիցէ թաքուցանել. ո՞ պատմեսցէ
ինձ ։ զոր ոչ գիտէի, զմեծամեծս եւ
զզարմանալիս՝ որոց ոչ էի խելամուտ ։
4 Արդ լուր ինձ, Տէր, զի եւ ես խօսե-
ցայց. հարցից զքեզ՝ եւ դու ուսո զիս ։
5 Ի լուր ականջաց լսէի զքէն յառաջա-
գոյն, բայց արդ եւ ակն իմ իսկ ետես
6 զքեզ ։ Վասն որոյ խոտեցի զանձն եւ
հալեցայ, եւ համարիմ զանձն իմ հող
եւ մոխիր ։
7 Եւ եղեւ յետ խօսելոյ Տեառն զբանս
զայսոսիկ ընդ Յոբայ, ասէ Տէր ցԵղի-

[1] Եբր. վասն աղախնաց քոց [2] Եբր. ընկերք [3] Եբր. Լնուցո՞ւս զմորթ նորա աշտէիւք, եւ նիզակօք ձկնորսաց զխալամ նորա ։ [4] Եբր. մի՛ յաւելցես ։ (28) Ահա յոյս տանելոյ զնա ընդունայն է, ո՞չ ապաքէն ի տեսիլ նորա զարհուրեսցի մարդ.

[5] Եբր. Չիք անագորոյն որ զարթուցէ զնա. եւ ո՞վ իցէ որ կացցէ առաջի իմ ։ (2) Ո՞ ետ ինձ յառաջագոյն զի հատուցից. ամենայն առ ի ներքոյ երկնից իմ է ։ (3) Ոչ լռեցից զանդամոց նորա, զզօրութենէ եւ զգեղոյ յօրինուածոյ նորա ։

[6] Եբր. Հպարտութիւն նորա՝ ամրութիւնք վահանաց, փակելոց իբրեւ զկնիք պնդութեան, [7] Եբր. Իւրաքանչիւր ընկերի իւրում յարեալ, [8] Եբր. հաստատեալ

[9] Եբր. զներքին երկան անշարժ ։ (16) Յամբառնալ նորա երկիցեն հզօրք, առ ահին խռովեսցին ։

[10] Եբր. գեղարդեան ։ (21) Ընդ նովաւ խեցիք սրեալք. տարածանէ զսուր ի վերայ կաւոյ ։ [11] Եբր. դնէ զծով հանդոյն պուտան օծանելոյ ։ (23) Զկնի իւր լուսաւորէ շաւիղ. անդունդք թուիցին իբրեւ զհեր ալեւորեալ ։ [12] Եբր. զի իցէ աներկեւղ [13] Եբր. ի վերայ ամենայն որդւոց ամբարտաւանութեան [14] Եբր. եւ ոչ արգելու առ ի քէն խորհուրդ ։ (3) Ո՞վ է որ ծածկէ զխորհուրդ առանց գիտութեան. արդարեւ խօսէի,

փազ Թեմնացի, [1]Մեղար դու, եւ եր-
կոքին բարեկամք քո. զի ոչ խօսեցա-
րուք առաջի իմ ճշմարիտ, եւ ոչ ինչ"
8 իբրեւ զծառայ իմ զՅոբ։ Բայց արդ ա-
ռէք զուարակս եւթն եւ խոյս եւթն,
եւ երթայք առ ծառայ իմ Յոբ, եւ ա-
րասցէ ողջակէզս վասն ձեր. եւ Յոբ
ծառայ իմ արասցէ աղօթս վասն ձեր։
Զի թէ ոչ նմա ակն առեալ էր, [2]եւ ե-
թէ ոչ վասն նորա էր, կորուսեալ էր
իմ արդեւք զձեզ. զի ոչ խօսեցարուք
ճշմարտութիւն զծառայէ իմմէ զՅոբայ"։
9 Եւ գնաց Եղիփազ Թեմնացի եւ Բաղ-
դատ Սաւքեցի եւ Սովփար [3]Մինեցի, եւ
արարին որպէս հրամայեաց նոցա Տէր,
եւ [4]եհոյծ զմեղս նոցա վասն Յոբայ։
10 Եւ Տէր աճեցոյց զՅոբ. եւ" յաղօթել
նորա աղօթս ի վերայ բարեկամացն՝
[5]եթող զմեղս նոցա"։ Եւ ետ Տէր
կրկին քան որչափ ինչ էրն յառաջագոյն
11 Յոբայ ի յաճախութիւն։ Եւ [6]լուան ա-
մենայն եղբարք նորա եւ քորք նորա
[6]զամենայն անցսն՝ որ անցին ընդ նա,
եւ" եկին առ նա, եւ ամենեքին ոյք
յառաջագոյն գիտէին զնա. կերան եւ
արբին առ նմա, [6]եւ մխիթարեցին զնա,
եւ զարմացան" ի վերայ ամենայնի զոր
ած ի վերայ նորա Տէր. եւ ետուն նմա
իւրաքանչիւր մէն մի [7]որոջ, եւ [8]չո-
12 րեքդրամեան մի ոսկի անգիր"։ Եւ Տէր
օրհնեաց զվերջինն Յոբայ քան զառա-
ջինն. եւ էին խաշինք նորա՝ ոչխարք
բեւր եւ չորեքհազար, ուղտք վեց հա-
զարք, լուծք եզանց հազար, էշք մատակք
13 արօտականք հազար։ Եւ ծնան նմա ուս-
14 տերք եւթն, եւ դստերք երեք։ Եւ կո-
չեաց զառաջինն [9]Տիւ, եւ զերկրորդն
Կասիա. եւ զերրորդն [10]Ամաղթեղջեւր։
15 Եւ ոչ գտան համեմատ դստերացն Յո-
բայ ագնուագոյնք [11]ի ներքոյ երկնից".
եւ ետ նոցա ժառանգութիւն ընդ եղ-
բարս իւրեանց։
16 Եւ եկեաց Յոբ յետ [12]հարուածոցն՝ ամս
հարեւր եւ եւթանասուն. եւ ամենայն ամք
զոր եկեաց երկերիւր քառասուն եւ ութ".
եւ ետես Յոբ զորդիս իւր եւ զորդիս որդւոց
17 իւրոց՝ ազգ չորրորդ։ Եւ վախճանեցաւ Յոբ
ծերացեալ եւ լցեալ աւուրբք։ [5]Եւ գրեալ
է նմա յառնել ընդ որս Տէր յարուցանէ։
Սա թարգմանի յԱսորի գրոց. բնա-
կէր յերկրին Աւստայ, ի սահմանս Եդով-
մայեցւոց եւ Արաբացւոց. յառաջ՝ էր
անուն նորա Յոբաբ. եւ առեալ կին Ա-
րաբացի, ծնաւ որդի՝ որում անուն էր
Ենոնոմ։ Եւ էր հայր նորա Զարեհ, որ-
դի որդւոյն Եսաւայ. եւ մայր նորա Բո-
սորացի. որպէս զի լինել նմա հինգե-
րորդ յԱբրահամէ։ Եւ այս են թագա-
ւորք որ թագաւորեցին յԵդոմ. առա-
ջին Բաղակ Բէովրայ. եւ անուն քա-
ղաքի նորա Դենաբայ։ Յետ Բաղակայ
Յոբաբ՝ որ կոչեցաւ Յոբ։ Յետ նորա Ա-
սովմ, որ էր զօրավար յերկրին Թեմ-
նացւոց։ Յետ նորա Ադադ որդի Բարա-
դայ, որ կոտորեաց զՄադիամ ի դաշ-
տին Մովաբայ. եւ անուն քաղաքի նո-
րա Գեթեմ։ Եւ որ եկին առ նա բարե-
կամքն, Եղիփազ՝ յորդւոցն Եսաւայ՝
արքայ Թեմնացւոց, Բաղդատ բռնաւոր
Սաւքեցւոց, Սովփար արքայ Մինեցւոց"

[1] Եբր. Բորբոքեցաւ բարկութիւն իմ ի քեզ եւ յերկոսին բարեկամս քո. զի ոչ խօսեցարուք զինէն ուղիղ [2] Եբր. գնայի ընդ ձեզ բստ անզգամութեանդ. զի ոչ խօսեցարուք ճշմարտութիւն զինէն որպէս ծառայ իմ Յոբ [3] Եբր. Նաամացի [4] Եբր. արար Տէր մեծարանս երեսաց Յոբայ։(10) Եւ Տէր դարձոյց զդարձուած Յոբայ [5] ՅԵբր. պակաս [6] Եբր. եւ գթացան ընդ նա եւ մխիթարեցին զնա [7] Կամ, դահեկան [8] Եբր. իւրաքանչիւր մէն մի օղ ոսկի

[9] Եբր. Եմիմա [10] Եբր. Կերէն-Հապուք [11] Եբր. ընդ ամենայն երկիր [12] Եբր. այնուհետեւ ամս հարեւր եւ քառասուն

ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ

ՍԱՂՄՈՍ Ա

1 ԵՐԱՆԵԱԼ է այր որ ոչ գնաց ի
խորհուրդս ամպարշտաց, ի ճանա-
պարհի մեղաւորաց նա ոչ եկաց, եւ յա-
2 թոռս ժանտից ոչ նստաւ. Այլ յօ-
րէնս Տեառն են կամք նորա, եւ յօրէնս
նորա խորհեսցի նա ի տուէ եւ ի գիշե-
3 րի ։ Եւ եղիցի նա որպէս ծառ որ տնկեալ
է ի գնացս ջուրց, որ զպտուղ իւր ի
ժամու տացէ, եւ տերեւ նորա մի՛ թա-
փեսցի. եւ զամենայն զոր ինչ արասցէ՝
4 յաջողեսցի նմա ։ Ոչ այսպէս են ամպա-
րիշտք, [1]եւ ոչ այնպէս.” այլ որպէս զփո-
շի զոր հոսէ հողմ [1]ի վերայ երեսաց երկ-
5 րի”։ Վասն այսորիկ ոչ յարիցեն ամպա-
րիշտք ի դատաստան, եւ ոչ մեղաւորք
6 ի խորհուրդս արդարոց ։ Քանզի ճանա-
չէ Տէր զճանապարհս արդարոց, ճանա-
պարհք ամպարշտաց կորիցեն ։

ՍԱՂՄՈՍ Բ

[1]Անվերնագիր ի Հեբրայեցւոցն գրոց եր-
կոքեան սոքա ընդ մի համար են ։”

1 Ընդէ՞ր խռովեցան հեթանոսք, եւ ժո-
2 ղովուրդք խորհեցան ի նանիս ։ Յան-
դիման եղեն թագաւորք երկրի, եւ իշ-
խանք ժողովեցան ի միասին [2]վասն Տեառն
3 եւ [2]վասն Օծելոյ նորա ։ Խզեսցուք զկա-
պանս նոցա, եւ ընկեսցուք ի մէնջ զլուծ
նոցա ։
4 Բնակեալն յերկինս ծիծաղեսցի զնո-
քօք, եւ Տէր արհամարհեսցէ զնոսա ։
5 Յայնժամ խօսեսցի ընդ նոսա բարկու-
թեամբ իւրով, եւ սրտմտութեամբ իւ-
6 րով խռովեցուսցէ զնոսա ։ [3]Ես կացի
թագաւոր ի նմանէ, ի վերայ Սիոնի լե-
րին սրբոյ նորա՝ ի պատմել զհրա-
մանս Տեառն ։
7 Տէր” ասաց ցիս, Որդի իմ ես դու, եւ
8 ես այսօր ծնայ զքեզ. Խնդրեա յինէն եւ
տաց քեզ զհեթանոսս ի ժառանգութիւն,
եւ [4]իշխանութիւն քեզ զամենայն ծագս
9 երկրի ։ Հովուեսցես” զնոսա գաւազա-
նաւ երկաթեաւ. որպէս զանօթ բրտի
փշրեսցես զնոսա ։
10 Արդ, թագաւորք, զայս ի միտ առէք,
խրատեցարուք ամենեքեան որք դատիք
11 զերկիր ։ Ծառայեցէք Տեառն երկիւղիւ,
եւ ցնծացէք առաջի նորա դողութեամբ ։
12 [5]Ընկալարուք զխրատ նորա զի մի՛ բար-
կասցի Տէր, եւ կորնչիցիք ի ճանապար-
13 հացն արդարութեան, Ի ժամանակի յոր-
ժամ” բորբոքեսցի բարկութիւն նորա ։
Երանի ամենեցուն՝ որք յուսացեալ են
ի Տէր ։

ՍԱՂՄՈՍ Գ

1 Սաղմոս Դաւթի. ի ժամանակի զի փա-
խուցեալ էր նա յերեսաց Աբիսողոմայ
որդւոյ իւրոյ ։

2 Տէր, զի՞ բազում եղեն նեղիչք իմ. բա-
3 զումք յարեան ի վերայ իմ։ Բազումք ա-
սէին զանձնէ իմմէ, թէ Չիք փրկու-
թիւն սորա առ Աստուած իւր ։[6]
4 Այլ դու, Տէր, [7]օգնական իմ ես, փառք
5 իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ ։ Զայ-
նիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, եւ լուաւ
6 ինձ ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ ։[6] Ես ննջեցի
եւ ի քուն եղէ, զարթեայ [8]եւ Տէր ըն-
7 դունելի իմ է”։ Ոչ երկեայց ես ի բիւ-
րուց զօրաց նոցա, որք շուրջանակի պա-

[1] Յեբր. դալար [2] Եբր. ընդդէմ [3] Եբր. Եւ ես կացուցի զթագաւոր իմ ի վերայ Սիոնի՝ լերին սրբութեան իմոյ ։
(7) Պատմեցից զհրամանն. Տէր

[4] Եբր. ստացուած քեզ զծագս երկրի ։ (9) Խոր-տակեսցես [5] Եբր. Համբուրեցէք զՈրդին, զի մի բարկասցի. եւ կորնչիցիք ի ճանապարհի, յորժամ սակաւ ինչ [6] Եբրայեցին յաւելու, Սելայ, այսինքն Հանգիստ և Բանք նուագելոց ... յերգելն ։ [7] Եբր. վահան [8] Եբր. զի Տէր պաշտպանեաց զիս

8 տեալ պաշարեալ պահէին զիս։ Արի,
Տէր, եւ փրկեա զիս, Աստուած իմ. զի
դու հարեր զամենեսեան ոյք էին ընդ
իս թշնամութեամբ ի տարապարտուց,
եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեցես։
9 Տեառն է փրկութիւն. ի վերայ ժողո-
վրրդեան քո օրհնութիւն քո։[1]

ՍԱՂՄՈՍ Դ

1 [2]Ի կատարած ընդ օրհնութեան". Սաղ-
մոս Դաւթի։

2 Ի կարդալ իմում [3]լուար ինձ, Աստուած,
ըստ արդարութեան". ի նեղութեան ինձ
անդորր արարեր. ողորմեա ինձ եւ լուր
աղօթից իմոց։
3 Որդիք մարդկան, մինչեւ յե՞րբ [4]էք
խստասիրտք", ընդէ՞ր սիրէք զնանրու-
4 թիւն, եւ խնդրէք զստութիւն։[1] Ծա-
ներուք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ
իւրում. եւ Տէր լուիցէ ինձ ի կարդալ
5 իմում առ նա։ Բարկանայք՝ եւ մի մե-
ղանչէք. զոր ինչ ասէք ի սիրտս ձեր
6 յանկողինս ձեր՝ զղջացարուք։[1] Մատու-
ցէք պատարագս արդարութեան, եւ յու-
7 սացարուք ի Տէր։ Բազումք ասէին թէ
Ո՛ ցուցցէ մեզ զբարութիւն. [5]Նշանե-
8 ցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց, Եւ ե-
տուր ուրախութիւն սրտից մերոց. ի
պտղոյ ցորենոյ, գինւոյ եւ ձիթոյ իւրեանց
9 լցուցեր զնոսա։ Խաղաղութեամբ յայս
եւ ի սոյն ննջեսցուք եւ զարթիցուք.
10 Զի դու, Տէր, միայն առանձին յուսով
քով բնակեցուցեր զմեզ։"

ՍԱՂՄՈՍ Ե

1 [6]Ի կատարած վասն վիճակելոցն". Սաղ-
մոս Դաւթի։

2 Բանից իմոց ունկն դիր, Տէր, եւ իմիտ
3 առ զաղաղակ իմ։ Նայեաց ի ձայն ա-
ղօթից իմոց, Թագաւոր իմ եւ Աստուած
4 իմ։ Ես զքեզ աղաչեմ, Տէր, ընդ ա-
ռաւօտս լուիցես ձայնի իմում, ընդ ա-
ռաւօտս պատրաստ եղէց յանդիման լի-
5 նել առ քեզ։ Ոչ թէ դու Աստուած կա-
միս զանօրէնութիւն, եւ ոչ բնակեն առ
6 քեզ չարք։ Մի՛ անօրէնք բնակեսցեն ա-
ռաջի աչաց քոց. ատեցեր զայնոսիկ ոյք
7 գործեն զանօրէնութիւն. Կորուսանես
զամենեսեան ոյք խօսին սուտ, զայր
արիւնահեղ եւ զնենգաւոր պիղծ առ-
8 նես դու, Տէր։ Այլ ես ըստ բազում ո-
ղորմութեան քում մտից ի տուն քո,
եւ երկիր պագից ի տաճար սուրբ քո
երկիւղիւ քո։
9 Տէր, առաջնորդեա ինձ յարդարու-
թեան քում, վասն թշնամեաց իմոց. ու-
ղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո։
10 Զի ոչ գոյ ի բերանս նոցա ճշմարտու-
թիւն, եւ սիրտք նոցա նանրեալք են.
որպէս գերեզման բաց է կոկորդ նոցա,
լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն։
11 Դատեա զնոսա, Աստուած, զի անկցին
ի խորհրդոց իւրեանց. ըստ բազում ամ-
պարշտութեան նոցա մերժեա զնոսա, զի
դառնացուցին զքեզ։
12 Ուրախ լիցին ամենեքեան ոյք յու-
սացեալ են ի քեզ, յաւիտեան ցնծասցեն,
[7]եւ բնակեսցես դու ի նոսա. պար-
ծեսցին ի քեզ սիրելիք անուան քո։"
13 Զի օրհնեսցես դու զարդարն. Տէր, որ-
պէս զինու հաճութեամբ քով պսակե-
ցեր զնոսա։

ՍԱՂՄՈՍ Զ

1 [8]Ի կատարած ընդ օրհնութեան վասն"
Ութերորդացն. Սաղմոս Դաւթի։

2 Տէր, մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդի-
մաներ զիս, եւ մի՛ բարկութեամբ քով
3 խրատեր զիս։ Ողորմեա ինձ, Տէր, զի
հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի
4 խռովեցան ոսկերք իմ։ Անձն իմ յոյժ
խռովեցաւ, եւ դու, Տէր, մինչեւ յե՞րբ։
5 Դարձ, Տէր, եւ փրկեա զանձն իմ, կե-
ցո զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քում։
6 Զի ոչ ոք է որ ի մահու յիշէ զքեզ, կամ
ի դժոխս խոստովան առնի առ քեզ։
7 Վաստակեցի ես ի հեծութեան իմում,
լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ,
եւ արտասուօք իմովք զանկողինս իմ

[1] Եբրայեցին յաւելու. Հանգիստ։ [2]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն Նկինոթաւ. (այսինքն Նուագարանի)։ [3]Եբր. լուր ինձ, Աստուած արդարութեան իմոյ [4]Եբր. փառք իմ լիցին ի նախատինս [5]Եբր. Ծագեա ի վերայ մեր զլոյս երեսաց քոց, Տէր։ (8) Ետուր ուրախութիւն սրտի իմում. քան զժամանակ յաճախելոյ ցորենոյ նոցա եւ գինւոյ նոցա։ (9) Խաղաղութեամբ հանգեայց եւ ննջեցից, զի դու, Տէր, միայն յապահովի բնակեցուցես զիս։ [6]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն Նեհիլոթաւ, (այսինքն որնգի)։

[7]Եբր. զի դու հովանի լինիս ի վերայ նոցա. եւ ցնծասցեն ի քեզ որք սիրեն զանուն քո։ [8]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն Նկինոթաւ ի վերայ

8 թացի ։ Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն
իմ, մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնա-
մեաց իմոց ։
9 Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան որք
գործէք զանօրէնութիւն. լուաւ Տէր
10 ձայնի լալոյ իմոյ. Լուաւ Տէր աղօթից
իմոց, եւ Տէր զխնդրուածս իմ ընկա-
11 լաւ ։ Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ա-
մենայն թշնամիք իմ, դարձցին յետս եւ
ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի եւ խռո-
վեսցին ։

ՍԱՂՄՈՍ Է

1 [1]Սաղմոս Դաւթի, զոր ասաց Տեառն
վասն բանին Քուսեայ որդւոյ Յեմինեայ ։

2 Տէր Աստուած իմ, ի քեզ յուսացայ,
փրկեա զիս յամենայն հալածչաց իմոց
3 եւ ապրեցո զիս. Գուցէ երբեք յափշտա-
կիցէ որպէս առեւծ զանձն իմ, [2]ոչ ոք
իցէ որ փրկիցէ, եւ ոչ այն" որ ապրե-
4 ցուցանիցէ ։ Տէր Աստուած իմ, թէ ա-
րարի զայս, թէ իցեն անօրէնութիւնք
5 ի ձեռս իմ, Թէ հատուցի նոցա [3]այնո-
ցիկ որք հատուցին ինձ չար, անկայց եւ
6 ես ի թշնամեաց իմոց ընդունայն," Հա-
լածեսցէ ապա թշնամին զանձն իմ,
հասցէ եւ կոխեսցէ յերկիր զկեանս իմ,
7 եւ զփառս իմ ի հող բնակեցուսցէ։[4] Ա-
րի, Տէր, բարկութեամբ քով, եւ բարձր
լեր [5]ի սպառել թշնամեաց իմոց. զար-
թիր, [6]Տէր Աստուած իմ", ի հրամանս
8 քո զոր պատուիրեցեր ։ Եւ ժողովք ժո-
ղովրդոց շուրջ եղիցին զքեւ. վասն այ-
9 սորիկ ի բարձունս դարձ, [7]Տէր. Եւ Տէր
դատի զժողովուրդս իւր". դատ արա ինձ,
Տէր, ըստ արդարութեան իմում, ըստ
10 անմեղութեան իմում որ յիս ։ [8]Կատա-
րեսցին չարիք ի վերայ մեղաւորաց", եւ
յաջողեսցես դու արդարոյն. որ քննէ
զսիրտս եւ զերիկամունս, Աստուած
11 արդար ։ Յիրաւի է օգնութիւն ինձ յԱս-
տուծոյ, որ ապրեցուցանէ զայնոսիկ՝ որ
12 ուղիղ են սրտիւք ։ Աստուած դատա-
ւոր արդար [9]հզօր եւ երկայնամիտ, որ
ոչ ածէ զբարկութիւն իւր" զօրհանա-

13 պազ. Ապա թէ ոչ դառնայ առ նա,
զսուր իւր սրեալ է եւ զաղեղն իւր [10]լա-
14 րեալ. Եւ ի նմա" է պատրաստեալ զա-
նօթս մահու, եւ զնետս իւր այրեցե-
լովք է գործեալ ։
15 Ահաւասիկ երկնեաց զանօրէնութիւն,
յղացաւ զցաւս եւ ծնաւ զանիրաւու-
16 թիւն ։ Գուբն զոր փորեաց եւ պեղեաց,
ի նոյն անկցի ի խորխորատ զոր եւ գոր-
17 ծեաց ։ Դարձցին ցաւք ի գլուխ նորա,
եւ ի վերայ գագաթան նորա անօրէնու-
18 թիւնք իւր իջցեն. Խոստովան եղէց
Տեառն ըստ արդարութեան նորա, եւ
սաղմոս ասացից անուան Տեառն բարձ-
րելոյ ։

ՍԱՂՄՈՍ Ը

1 [11]Ի կատարած ի վերայ հնձանացն". Սաղ-
մոս Դաւթի ։

2 Տէր, Տէր մեր, զի՜ սքանչելի է անուն
քո յամենայն երկրի, համբարձաւ մեծ-
3 վայելչութիւն քո ի վերոյ քան զերկինս ։ Ի
բերանոյ մանկանց տղայոց եւ ստնդիեցաց
հաստատեցեր զօրհնութիւն. վասն թշնա-
մեաց քոց, [12]Տէր, զի եղծցի թշնամին եւ
հակառակորդն ։
4 Տեսից" զերկինս, զգործս մատանց
քոց, զլուսին եւ զաստեղս զորս դու
5 հաստատեցեր. Ո՞վ է մարդ՝ զի յիշես
դու զնա, կամ որդի մարդոյ, թէ այց
6 ինչ արասցես դու նմա ։ Փոքր ինչ խո-
նարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո,
փառօք եւ պատուով պսակեցեր զնա.
7 Եւ կացուցեր զնա ի վերայ ամենայն ձե-
ռակերտաց քոց. զամենայն ինչ հնա-
զանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա,
8 Զխաշն եւ զարջառ եւ զամենայն ինչ,
9 եւս եւ զերէ վայրի, Զթռչունս երկ-
նից, զձկունս ծովու՝ որ շրջին ընդ շա-
10 ւիղս ծովու ։ Տէր, Տէր մեր, զի՜ սքան-
չելի է անուն քո յամենայն երկրի ։

ՍԱՂՄՈՍ Թ

1 [13]Ի կատարած, վասն գաղտնեացն որդ-
ւոյ". Սաղմոս Դաւթի ։

2 Գոհացայց զքէն, Տէր, բոլորով սրտիւ

[1] Եբր. Շիկկայօն-այսինքն-նուագ [2] Եբր. պատառեսցէ, և ոչ իցէ [3] Եբր. չար բարեկամի իմում, և զրկեցի զոր նեղէրն զիս ի նանիր ։ [4] Եբր.-յետ-այսու-, Հանգիստ ։ [5] Եբր. ընդդէմ կատաղութեան [6] Եբր. վասն իմ [7] Եբր. (9) Տէր դատի զժողովուրդս [8] Եբր. Սպառեսցի չարութիւն ամպարշտաց [9] Եբր. է, եւ Աստուած բարկացեալ է ամէնօրէն

[10] Եբր. լարեալ և պատրաստեալ է (14) Եւ վասն նորա [11] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն ի վերայ Կիթթիթի (որէ՞ ինչ նուագարանէ) [12] Եբր. զի լռեցուցես զթշնամին եւ զհակառակորդն ։ (4) Յորժամ տեսից [13] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն ի վերայ Մութլապպէնի (որէ՞ ինչ երգոց)

իմով, պատմեցից զամենայն սքանչելիս
3 քո։ Ուրախ եղէց եւ ցնծացայց ի քեզ,
սաղմոս ասացից անուան քում, Բարձ-
րեալ։
4 Ի դառնալ յետս թշնամեաց իմոց,
տկարասցին եւ կորիցեն յերեսաց քոց։
5 Արարեր զդատաստանս իմ եւ զիրա-
ւունս, նստար յաթոռ դատաւոր արդա-
6 րութեան։ Սաստեցեր ի հեթանոսս, եւ
կորեաւ ամպարիշտն. զանուանս նոցա
7 ջնջեցեր յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ
թշնամւոյն [1]զէն պակասեաց" մինչ ի
սպառ. զքաղաքս աւերեցեր, եւ կորեաւ
8 [2]յիշատակ նոցա աղաղակաւ։ Աստուած"
կայ եւ մնայ յաւիտեան, պատրաստ ա-
9 րար զաթոռ իւր ի դատաստանի։ Ինքն
դատի զաշխարհս արդարութեամբ, եւ
10 զժողովուրդս [3]իւր ուղղութեամբ։ Եղեւ
Տէր ապաւէն տնանկի, օգնական ի նե-
11 ղութեան՝ ի դէպ ժամանակի։ Յուսա-
ցին ի քեզ ամենեքեան ոյք գիտեն զա-
նուն քո. զի ոչ թողցես զայնոսիկ որ
խնդրեն զքեզ, Տէր։
12 Սաղմոս ասացէք Տեառն որ բնակեալն
է ի Սիոն. պատմեցէք ի հեթանոսս զգործս
13 նորա։ Ի խնդրել զարիւն նոցա՝ յիշեաց
եւ ոչ մոռացաւ Տէր զաղօթս տնանկաց։
14 Ողորմեաց ինձ, Տէր, եւ տես զխո-
նարհութիւն իմ ի թշնամեաց իմոց. ո
բարձր արարեր զիս ի դրանց մա-
15 հու. Որպէս պատմեցից զամենայն
օրհնութիւնս քո ի դրունս դստեր Սիո-
նի, ցնծացայց ի փրկութեան քում։
16 Ընկլան հեթանոսք [4]յապականութեան
իւրեանց" զոր արարին. որոգայթ զոր թա-
17 քուցին՝ առցէ զոտս նոցա։ Ծանաչի Տէր
յառնել զդատաստանս իւր, եւ ի գործս
ձեռաց իւրեանց կապեցին մեղաւորք։[5]
18 Դարձցին մեղաւորք անդրէն ի դժոխս,
եւ ամենայն հեթանոսք որ մոռացան
19 զԱստուած։ Ոչ ի սպառ մոռանայ Տէր
զաղքատն, համբերութիւն տնանկաց
20 մի՛ կորիցէ ի սպառ։ Արի, Տէր, եւ մի՛
զօրասցի մարդ. դատեսցին հեթանոսք
21 առաջի քո։ Կացո, Տէր, [6]օրէնսդիր ի
վերայ նոցա, եւ ծանիցեն հեթանոսք՝
թէ մարդիկ են։[7]

[1] Եբր. աւերք ապականեցան [2] Եբր. յիշատակ իսկ նոցա։ (8) Բայց Տէր [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. ի խորխորատի [5] Եբրայեցին յաւելու, Հիկկայօն սելա խորհուրդ։ Հանգիստ։ [6] Կամ, երկեւղ [7] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։

(Ժ)

1 [8]Ընդէ՞ր, Տէր, կացեր ի հեռաստանէ,
անտես արարեր ի դէպ նեղութեան ժա-
2 մանակի։ Յամբարտաւանել ամպարշտի՝
այրի աղքատն. արգելցին ի խորհուրդս
3 իւրեանց զոր եւ խորհեցան։ Զի գովի
մեղաւոր ի ցանկութիւն անձին իւրոյ.
4 [9]որ զրկէն, եւ նա գովի։ Իսկ ընդէ՞ր
բարկացոյց մեղաւորն զԱստուած, ըստ
բազում բարկութեան իւրում թէ ոչ
խնդրի". ոչ է Աստուած առաջի աչաց
5 նորա։ [10]Պիղծ են ճանապարհք նորա յա-
մենայն ժամ, բարձեալ են իրաւունք
յերեսաց նորա, ի վերայ ամենայն թշնա-
6 մեաց իւրոց [11]տիրեսցէ։ Ասաց ի սրտի
իւրում թէ Ոչ սասանեցայց, ազգէ յազգ
7 [12]առանց չարի"։ Անիծիւք եւ դառնու-
թեամբ եւ նենգութեամբ լի է բերան
նորա. ի ներքոյ լեզուի նորա ցաւք եւ
8 վաստակք։ Նստի [13]դարանել ընդ մե-
ծամեծս", ի գաղտնիս սպանանել զան-
9 մեղ, աչք նորա ի տնանկս հային։ Դա-
րանի ի գաղտնիս՝ որպէս զառեւծ ի մոր-
ւոջ իւրում. դարանի յափշտակել զաղ-
քատն, յափշտակել զաղքատն եւ ձգել զնա
10 յորոգայթ իւր։ [14]Խոնարհեսցուսցէ զնա,
խոնարհեսցի եւ անկցի ի տիրել իւրում
11 ի վերայ տնանկաց։" Զի ասաց ի սրտի
իւրում թէ Մոռացաւ Աստուած, դարձոյց
զերեսս իւր զի մի՛ տեսցէ ի սպառ։
12 Արի, Տէր Աստուած իմ, բարձր ե-
ղիցի ձեռն քո, եւ մի՛ մոռանար զտնանկս։
13 Իսկ ընդէ՞ր բարկացոյց ամպարիշտն զԱս-
տուած, զի ասաց ի սրտի իւրում թէ
14 ոչ [15]քննի։ Տեսանես դու զնա, ի ցաւս,
եւ ի սրտմտութիւնս հայիս մատնել զնա
ի ձեռս քո. ի քեզ թողեալ է աղքատն
15 եւ որբոյն դու ես օգնական։ Խորտա-

[8] Աստ սկսանի Ժ երգս առանձին յԵբրայական բնագրին. գնալ է մերում Թարգմանութեան, որպէս եւ յԵօթանասնից, մէջ երկոյ ընդ Թ. երգոյն. եւ այսպէս Ժ երգոյն մեր համեմատի ԺԱ երգոյ ըստ Եբրայականին։ Զայս օրէնս երթայ յառաջ խորհ Սաղմոսացն է մինչեւ ի ՃԽԶ երգոյն, որ բաժանելով յերկուս՝ ընդգծէ համարոյ Եբրայականին։ [9] Եբր. և ագահ հրամնի տայ անձին իւրում, անարգէ զՏէր։ (4) Ամպարիշտն ըստ ամբարտաւանութեան ցասման իւրոյ ոչ խնդրէ զնա [10] Եբր. Դժուարին [11] Եբր. շչեսցէ [12] Եբր. ոչ եղէց ի չարիս [13] Եբր. ի դարանս գեղից [14] Եբր. Կծկի, խոնարհի, և տնանկք անկանին ի ճիրանս նորա։ [15] Եբր. քննեսցես

կեացի բազուկ մեղաւորի եւ չարի,
խնդրեսցին մեղք նորա եւ նա մի՛ գտցի։
16 Տէր թագաւոր յաւիտեանս յաւիտե-
նից, կորիցեն հեթանոսք յերկրէ նորա։
17 Զցանկութիւն տնանկաց լուար, Տէր.
[1]ի պատրաստութիւն սրտից նոցա հայե-
18 ցաւ ունկն քո", Դատ առնել որբոյն եւ
տնանկի, զի մի՛ եւս յաւելուցու [2]մարդ
ի մեծաբանել իւրում ի վերայ երեսաց
երկրի"։

ՍԱՂՄՈՍ Ժ (ԺԱ)

1 [3]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Ի Տէր յուսացայ. ո՞րպէս ասիցէք ցանձն
իմ, Փոփոխեաց ի լերինս որպէս ճնճղուկ։
3 Զի ահա մեղաւորք լարեցին զաղեղունս
իւրեանց, պատրաստ արարին զնետս [4]ի
կապարճս, ձգել ընդ խաւար այնոցիկ
4 որք ուղիղ են սրտիւք։ Զի [5]զոր դուն
չինեցեր՝ նոքա աւերեցին". իսկ արդարն
5 զի՞ արար։ Տէր ի տաճար սուրբ իւրում,
Տէր յերկինս յաթոռ իւրում. աչք նորա
ի տնանկս հային, արտեւանունք նորա
6 քննեն զորդիս մարդկան։ Տէր քննէ
զարդարն. եւ զամպարիշտն, [6]որ սիրէ
7 զմեղս ատեայ զանձն իւր"։ Տեղասցէ
ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ, հուր եւ
ծծումբ. այսմրրիկ բաժին բաժակի նո-
8 ցա։ Արդար է Տէր, զարդարութիւն սի-
րէ, զուղղութիւն տեսանեն երեսք նորա։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԱ (ԺԲ)

1 [3]Ի կատարած. ի վերայ Ութերորդացն.
Սաղմոս Դաւթի։

2 Ապրեցո զիս, Տէր, զի նուազեաց սուրբ.
նուազեցան ճշմարտութիւնք յորդւոց ի
3 մարդկանէ։ Ի նանիր խօսեցաւ այր ընդ
ընկերի իւրում, շրթամբք նենգաւորօք
4 սրտէ ի սիրտ խօսեցաւ։ Սատակէ Տէր
զամենայն շրթունս նենգաւորս եւ զլե-
5 զուս մեծաբանս, Որք ասացին, Զլեզուս
մեր մեծս արասցուք, շրթունք մեր առ
6 մեզ են, եւ արդ մեր ո՞վ է տէր։ Վասն
տառապանաց աղքատին եւ հեծութեան
տնանկին՝ Այժմ յարեայց ասէ Տէր, եղից

[7]զփրկութիւն իմ եւ համարձակեցայց ի
7 նոսա"։ Բանք Տեառն են բանք սուրբ,
որպէս զարծաթ ընտրեալ եւ փորձեալ
յերկրէ, որբեալ եւ պարզեալ եւթնպա-
8 տիկ ի հողոյ։ Դու, Տէր, պահեսցես [8]զմեզ,
եւ ապրեցուսցես յազգէ յայսմանէ մինչեւ
9 յաւիտեան։ Շուրջանակի ամպարիշտք
շրջին, ըստ [9]բարձրութեան քում մեծ
արասցես դու զորդիս մարդկան"։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԲ (ԺԳ)

[3]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Մինչեւ յե՞րբ, Տէր, մոռանաս զիս ի
սպառ, մինչեւ յե՞րբ դարձուցանես զե-
2 րեսս քո յինէն։ Մինչեւ յե՞րբ դնեմ զխոր-
հուրդս յանձն իմ, եւ ցաւք սրտի իմոյ
3 զաւուրս։ Մինչեւ ցե՞րբ բարձրանայ
4 թշնամին ի վերայ իմ։ Նայեա եւ լուր
ինձ, Տէր Աստուած իմ. լոյս տուր,
Տէր, աչաց իմոց, զի մի՛ երբեք ննջե-
5 ցից ի մահ։ Մի՛ ասասցէ թշնամին իմ
թէ Յաղթեցի նմա, կամ նեղիչք իմ
6 ցնծասցեն թէ ես սասանեցայց։ Ես յո-
ղորմութիւնս քո, Տէր, յուսացայ,
ցնծասցէ սիրտ իմ ի փրկութեան քում.
օրհնեցից զՏէր, զԲարերարդ իմ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԳ (ԺԴ)

[3]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ասաց անզգամն ի սրտի իւրում, թէ
Ոչ գոյ Աստուած. ապականեցան եւ
պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց,
2 եւ ոչ ոք է որ առնէ զբարի։ Տէր յերկ-
նից նայեցաւ յամենայն որդիս մարդ-
կան, տեսանել թէ իցէ՞ ոք իմաստուն
3 որ խնդրիցէ զԱստուած։ Ամենեքեան
խոտորեցան, ի միասին անպիտանա-
ցան. ոչ ոք է որ առնէ զբարի, եւ չէ
4 ոք մինչեւ ի մի։ Որպէս ոչ ծանիցեն
ամենեքեան որք գործեն զանօրէնու-
թիւն, որք ուտէին զժողովուրդ իմ որ-
պէս կերակուր հացի, եւ առ Տէր ոչ
5 կարդացին։ Անդ երկիցեն զերկեւղ [10]ուր
ոչ իցէ երկեւղ, զի Տէր" է յազգս ար-
6 դարոց։ Զխորհուրդ աղքատի յամօթ
7 [11]արարին, զի Տէր է յոյս նորա։ Ո՛ տա-
ցէ ի Սիոնէ զփրկութիւն Իսրայելի. ի

---

[1] Եբր. պատրաստ արասցես զսիրտ նոցա, ունկնդիր լիցիս նոցա [2] Եբր. երկեցուցանել մարդ որ յերկրէ [3] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. [4] Եբր. յաղեղունս [5] Եբր. Հիմունք կործանին [6] Եբր. եւ զոր սիրէն զմեղս՝ ատեայ անձն նորա

[7] Եբր. ի փրկութեան զորս ծաղր առնին [8] Եբր. զնոսա [9] Եբր. բարձրանալ անարգաց յորդիս մարդկան [10] Եբր. զի Աստուած [11] Եբր. արարէք

դարձուցանել Տեառն զգերութիւն ժո-
ղովրդեան իւրոյ, ցնծասցէ Յակոբ եւ
ուրախ եղիցի Իսրայէլ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԴ (ԺԵ)

[1]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 *Տէր, ո՞վ կայցէ ի խորանի քում, կամ*
ո՞վ բնակեսցէ ի լեառն սուրբ քո։
2 *Որ գնայ անբիծ, գործէ զարդարութիւն,*
խօսի զճշմարտութիւն ի սրտի իւրում.
3 *Որ ոչ նենգաւորեաց լեզուաւ իւրով,*
եւ չար ընկերի իւրում ոչ արար, նա-
խատինս [2]ի մերձաւորաց նա ոչ առ-
4 *նու։ Արհամարհեալ է առաջի նորա չա-*
րագործն, զերկիւղածս Տեառն փառա-
ւոր առնէ, երդնու [3]ընկերի իւրում"
5 *եւ ոչ ստէ։ Զարծաթ իւր ի վաշխ ոչ*
տայ, կաշառ ի վերայ [4]իրաւանց ոչ առ-
նու. որ զայս արասցէ, նա մի՛ սասա-
նեսցի յաւիտեան։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԵ (ԺԶ)

1 *[5]Արձանագիր Դաւթի։*

2 *Պահեա զիս, Աստուած, զի ես ի քեզ*
յուսացայ. ասացի Տեառն, Տէր իմ ես
3 *դու, եւ բարիք իմ ինձ ի քէն են։ [6]Սրբոց*
քոց որ են յերկրի քում, սքանչելի ա-
րարեր զամենայն կամս իմ" ի նոսա։
4 *Յաճախեսցին հիւանդութիւնք [7]նոցա,*
յետ այսորիկ արագ վաղվաղեսցին. ոչ
ժողովեցայց ի ժողովս" նոցա յարեանց,
եւ ոչ յիշեցից զանուանս նոցա ի շրթունս
5 *իմ։ Տէր բաժին ժառանգութեան իմոյ*
եւ բաժակի իմոյ, դու ես, որ այսրէն
դարձուցանես զժառանգութիւն իմ յիս։
6 *Վիճակք ելին ինձ ընդ ընտիրս, եւ ժա-*
7 *ռանգութիւն իմ հաճոյ եղեւ ինձ։ Օրհ-*
նեցից զՏէր որ իմաստուն արար զիս.
մինչ ի գիշերի եւս խրատեցին զիս երի-
8 *կամունք իմ։ Յառաջագոյն տեսանէի*
զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ, զի է
ընդ աջմէ իմմէ զի մի՛ սասանեցայց։
9 *Վասն այսորիկ ուրախ եղեւ սիրտ իմ,*
եւ ցնծացաւ լեզու իմ, եւս եւ մար-
10 *մին իմ բնակեսցէ յուսով։ Զի ոչ*
թողցես զանձն իմ ի դժոխս, եւ ոչ տա-
ցես սրբոյ քում տեսանել զապականու-
11 *թիւն։ Ցուցեր ինձ զճանապարհս [8]քո*
կենաց, լցուցեր զիս ուրախութեամբ
երեսաց քոց, ի քաղցրութենէ վայել-
չութեան աջոյ" քո մինչեւ ի սպառ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԶ (ԺԷ)

Աղօթք Դաւթի։

1 *Լուր, Տէր, արդարութեան, եւ նայեա*
ի խնդրուածս իմ. ունկն դիր աղօթից
իմոց, զի ոչ շրթամբք նենգաւորօք։
2 *Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ ելցեն, եւ*
3 *աչք [9]իմ տեսցեն զուղղութիւն։ Փոր-*
ձեցեր զսիրտ իմ եւ քննեցեր ի գիշերի,
փորձեցեր զիս եւ ոչ գտաւ յիս [10]անի-
4 *րաւութիւն։ Մի՛ խօսեսցի բերան իմ*
զգործս որդւոց մարդկան. վասն բանից
շրթանց քոց ես պահեցից զճանապարհս
5 *խիստս"։ Հաստատեա զշաւիղս իմ ի ճա-*
նապարհի քում, զի մի՛ գայթակղեսցին
6 *գնացք իմ։ Ես առ քեզ, Տէր, կար-*
դացի զի լուար ինձ, Աստուած. խո-
նարհեցո առ իս զունկն քո եւ լուր բա-
7 *նից իմոց։ Սքանչելի արարեր զողոր-*
մութիւնս քո, ո փրկես զայնոսիկ որ յու-
սացեալ են ի քեզ՝ յայնցանէ որ հակա-
8 *ռակ կան աջոյ քո։ Պահեա զիս որպէս*
բիբ ական, ընդ հովանեաւ թեւոց քոց
9 *ծածկեսցես զիս Յերեսաց ամպարշտաց ոյք*
տառապեցուցին զիս. Թշնամիք զանձն
10 *իմ պաշարեցին. Ի ճարպս իւրեանց ար-*
գելան. բերանք նոցա խօսեցան զամբար-
11 *տաւանութիւն։ ‘Մերժեցին զիս եւ" այժմ*
դարձեալ պատեցան զինեւ, աչս եդին խո-
12 *նարհեցուցանել զիս յերկիր։ Համարեցան*
ինձ որպէս առեւծ զի պատրաստ է յորս, որ-
պէս կորիւն առիւծու զի նստի դարանեալ։
13 *Արի, Տէր, ժամանեա նոցա եւ խափանեա*
զնոսա. փրկեա զանձն իմ յամպարշտաց
[11]ի սրոյ եւ ի ձեռանէ թշնամւոյն։ Տէր,
կորո զնոսա յերկրէ, բաժանեա եւ խա-
14 *փանեա զնոսա ի կեանս իւրեանց։ Գաղտ-*

---

[1] Յեբր. դոխուե [2] Եբր. ի վերայ մերձաւորի իւրոյ [3] Կամ, ի վնաս իւր [4] Եբր. անմեղին [5] Եբր. Երգ [6] Եբր. Ի սուրբս որ են յերկրի, նոքին են պատուականք. ամենայն ուրախութիւն իմ է [7] Եբր. Նոցա որ այլուր վաղվաղեն, ոչ նուիրեցից զնուէրս

[8] Եբր. կենաց, լիութիւն ուրախութեան յերեսս քո. վայելչութիւն յաջ [9] Եբր. քո [10] Եբր. անիրաւութիւն. խորհեցայ, մի՛ յանցանիցէ բերան իմ։ (4) Ի գործս մարդկան բանանից շրթանց քոց զգուշացայ ի ճանապարհաց անօրինին [11] Եբր. սրով քով. (14) Ի մարդոց ձեռամբ քով Տէր, ի մարդոց աշխարհի որոց բաժին ի կեանս իւրեանց եւ ի շտեմարանաց քոց լցուցանես զորովայն նոցա. յագեցին որդիք եւ թողցեն զմնացուած իւրեանց տղայոց

*նեօք քովք լցան որովայնք նոցա , յա-
գեցան կերակրովք եւ թողին զմնա-
15 ցուածս տղայոց իւրեանց։ Ես արդարու-
թեամբ երեւեցայց երեսաց քոց , յա-
գեցայց յերեւել փառաց քոց։"*

ՍԱՂՄՈՍ ԺԷ (ԺԸ)

1 *[1]Ի կատարած ի վերայ պատերազմօղ նա-
հատակի", ծառայի Տեառն Դաւթի , զոր
խօսեցաւ ընդ Տեառն զբանս օրհնու-
թեան , յաւուր յորում փրկեաց զնա Տէր
ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց , եւ ի ձե-
ռաց Սաւուղայ . եւ ասէ ,*

2 *Սիրեցից զքեզ , Տէր , զօրութիւն իմ.
Տէր [2]հաստատիչ իմ , ապաւէն իմ եւ
3 փրկիչ իմ։ Աստուած օգնական իմ եւ
ես յուսամ ի նա , ապաւէն իմ եղջեւր
փրկութեան իմոյ , ընդունելի իմ է։"
4 Օրհնելով կարդացից առ Տէր , եւ ի
5 թշնամեաց իմոց ապրեցայց։ Շուրջ ե-
ղեն զինեւ [3]երկունք մահու , եւ ուղխք
անօրէնութեան խռովեցուցին զիս ։
6 [3]Վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս, եւ ժա-
7 մանեցին ինձ որոգայթք մահու ։ Ի նե-
ղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի ,
եւ առ Աստուած իմ աղաղակեցի . լուաւ
[4]ինձ ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի ա-
ղօթից իմոց", եւ աղաղակ իմ առաջի
8 նորա մտցէ յականջս նորա ։ [5]Խռովեցաւ
եւ դողաց երկիր , եւ հիմունք լերանց
սասանեցան եւ խռովեցան , զի բարկա-
9 ցաւ ի վերայ նոցա Աստուած ։ Ել ծուխ
ի բարկութենէ նորա , եւ հուր [6]յերեսաց
նորա բորբոքեցաւ , եւ փայլատակունք
10 հատան ի նմանէ ։ Խոնարհեցոյց զերկինս
եւ էջ , եւ մէգ ի ներքոյ ոտից նորա ։
11 Ել ի քրովբէս եւ թռեաւ, եւ սլացաւ նա
12 ի թեւս հողմոց ։ Եդ զխաւար ի ծած-
կոյթ իւր , եւ շուրջ զնովաւ են յարկք
իւր , [7]եւ խաւարային ջուրք մինչեւ
13 յամպս" օդոց ։ Ի փայլատակել նորա ա-
ռաջի նորա , ամպք անցուցին զկարկուտ
14 եւ զկայծակունս հուր ։ Որոտաց Տէր
յերկնից , եւ Բարձրեալն ետ զձայն իւր
15 ի կարկուտ եւ ի կայծակունս հուր ։ Ա-
ռաքեաց զնետս իւր եւ ցրուեաց զնո-
սա , յաճախեաց զփայլատակունս իւր
16 եւ խռովեցոյց զնոսա ։ Երեւեցան աղ-
բերք ջուրց , եւ յայտնեցան հիմունք
աշխարհի , ի սաստէ քումմէ , Տէր , եւ
ի շնչել հողմոյ բարկութեան քո ։
17 Առաքեաց ի բարձանց եւ ընկալաւ
զիս , ընկալաւ զիս ի ջուրց բազմաց ։
18 [8]Փրկեսցէ զիս Տէր" ի թշնամեաց իմոց
հզօրաց , եւ յատելեաց իմոց՝ զի հզօրք
19 եղեն քան զիս ։ Ժամանեցին ինձ յա-
ւուր չարչարանաց իմոց . եղեւ Տէր հզօ-
20 րիչ իմ . Եւ եհան զիս յանդորր , եւ
փրկեաց զիս Տէր . զի կամեցաւ զիս ։
21 Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութեան
իմում , ըստ անբծութեան [9]իմում հա-
22 տուսցէ ինձ։ Ես պահեցից զճանապարհս
Տեառն, եւ ոչ ամպարշտեցայց յԱստու-
23 ծոյ իմմէ ։ Ամենայն իրաւունք նորա ա-
ռաջի իմ են, եւ զարդարութիւն [10]իւր ոչ
24 ի բացէ արար" յինէն ։ Եղէց եւ ես ան-
բիծ ընդ նմա, եւ զգուշացայց յանօրէնու-
25 թենէ իմմէ ։ Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ
արդարութեան իմում , ըստ սրբութեան
ձեռաց իմոց առաջի աչաց իւրոց ։
26 [11]Ընդ սրբոյն սուրբ եղիցես , ընդ առն
27 անբծի անբիծ եղիցես". Ընդ ընտրեալսն
ընտրեալ եղիցես , եւ [12]զթեւրսն կոր-
28 ծանեսցես"։ Դու զժողովուրդս խոնարհս
կեցուցանես , եւ զաչս ամբարտաւանից
29 դու խոնարհեցուցանես ։ Դու լուսաւոր
առնես զճրագ իմ . Տէր Աստուած իմ ,
30 լոյս արա ինձ ի խաւարի ։ [13]Քեւ փրկե-
ցայց ի փորձութենէ", Աստուծով իմով
31 անցից ընդ պարիսպս ։ Աստուած իմ ,
անբիծ են ճանապարհք քո , եւ բանք
Տեառն ընտրեալ են , եւ ապաւէն ամե-
32 նեցուն որք յուսան ի նա։ Վասն զի ո՞վ
է Աստուած՝ բաց ի Տեառնէ , կամ ո՞վ է
[14]Աստուած՝ բաց յԱստուծոյ մերմէ ։
33 Աստուած , որ զգեցուցիր ինձ զօրու-
թիւն , եւ եդիր յանբծութեան զճանա-
34 պարհս իմ ։ Հաստատեցեր զոտս իմ որ-
պէս զեղջերուի , եւ ի վերայ բարձանց*

իւրեանց ։ (15) Ես արդարութեամբ տեսից զե-
րեսս քո . յագեցայց ի զարթնուլ իմում ի տե-
սիլ քո ։

[1]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [2]Եբր. վէմ իմ, եւ ամրութիւն իմ, եւ փրկիչ իմ։ (3)Աստուած պարիսպ իմ եւ ես յուսամ ի նա, վահան իմ և եղջեւր փրկութեան իմոյ, աշտարակ բարձրութեան իմոյ է։ [3]Եբր. տռամունք [4]Եբր. ձայնի իմում ի տաճարէ իւրմէ [5]Եբր. Յայնժամ խռովեցաւ [6]Եբր. բերանոյ [7]Եբր. Թանձրութիւն ջուրց, ամպք

[8]Եբր. Փրկեաց զիս [9]Եբր. ձեռաց իմոց [10]Եբր. նորա ոչ ի բաց արարի [11]Եբր. Ընդ ողորմածին ողորմած եղիցես, եւ ընդ առն կատարելոյ կատարեսցիս [12]Եբր. ընդ թիւրելոյն թիւրեսցիս [13]Եբր. Զի քեւ արշաւեցից ի վերայ հինի [14]Եբր. վէմ

35 կացուցեր զիս։ Ուսուցեր զձեռս իմ ի
պատերազմ, եւ արարեր զբազուկ իմ որ-
36 պէս զաղեղն հաստ։ Եւ ետուր ինձ
[1]զպաշտպանութիւն փրկութեան քո. աջ
քո ընկալաւ զիս, եւ խրատ քո կանգ-
նեաց զիս ի սպառ, եւ խրատ քո ու-
37 սուսցէ զիս”։ Ընդարձակեցեր զգնացս
իմ ի ստորեւ իմոյ, եւ ոչ տկարացան
38 չուիղք իմ։ Հալածեցից զթշնամիս իմ
եւ հասից նոցա, եւ ոչ դարձայց ի նո-
39 ցանէ՝ մինչեւ սպառեցից զնոսա։ Նե-
ղեցից զնոսա, եւ այլ մի՛ կարասցեն
կալ. եւ անկցին ի ներքոյ ոտից իմոց։
40 Որ զգեցուցեր ինձ զօրութիւն ի պա-
տերազմի, զյարուցեալսն ի վերայ իմ
41 ի ներքոյ իմ արարեր։ Զթշնամիս իմ հա-
լածականս արարեր, եւ զատելիս իմ
42 սատակեցեր։ Աղաղակեցին, եւ ոչ ոք
էր որ փրկէր զնոսա. կարդացին առ Տէր,
43 եւ ոչ լուաւ նոցա։ Մանրեցից զնոսա
որպէս փոշի առաջի հողմոյ, որպէս կաւ
44 զահնաց կոխեցից զնոսա։ Փրկեսցէ զիս
Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց, եւ
կացուսցէ զիս գլուխ հեթանոսաց. ժո-
45 ղովուրդ զոր ոչ գիտէի ծառայեաց ինձ. Եւ
ի լուր ականջաց լուաւ ինձ, որդիք օտա-
46 րաց ստեցին ինձ։ Որդիք օտարաց մաշե-
ցան եւ [2]կաղացան ի շաւղաց” իւրեանց։
47 Կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է [3]Աս-
տուած, եւ բարձր եղիցի Աստուած
48 փրկութեան իմոյ։ Աստուած է որ խնդրէ
զվրէժ իմ, եւ հնազանդ առնէ զժողո-
49 վուրդս ընդ ինեւ։ Փրկիչ իմ ի թշնամեաց
իմոց [4]բարկացողաց, յայնցանէ որ յա-
րուցեալ են ի վերայ իմ բարձր արարեր
զիս, եւ յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս։
50 Վասն այսորիկ խոստովան եղէց քեզ ի
հեթանոսս, եւ անուան քում սաղմոս
51 ասացից։ Մեծ արարեր զփրկութիւն
թագաւորի նորա, առնել ողորմութիւն
ընդ օծելոյ նորա ընդ Դաւթի, եւ ընդ
զաւակի նորա ազգէ մինչեւ յազգ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԸ (ԺԹ)

1 [5]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ, եւ
զարարածս ձեռաց նորա պատմէ հաս-
3 տատութիւն։ Օր աւուր բղխէ զբան,
եւ գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութիւն։
4 Ոչ են բանք եւ ոչ են խօսք, որոց ոչ
5 լսին ձայնք նոցա։ Ընդ ամենայն երկիր
ել բարբառ նոցա, մինչեւ ի ծագս աշ-
6 խարհի են խօսք նոցա։ [6]Ցարեւու եհար
զխորան իւր”, եւ ինքն որպէս փեսայ
զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ, ցնծայ
նա որպէս սկոյ յընթանալ զճանապարհս
7 իւր։ Ի ծագաց երկնից են ելք նորա,
[7]հանգիստ նորա մինչեւ ի ծագս նո-
րուն. եւ ոչ ոք իցէ որ թաքիցէ ի տա-
պոյ նորա։
8 Օրէնք Տեառն ամբիծ են եւ դարձու-
ցանեն զհոգիս. վկայութիւն Տեառն հա-
ւատարիմ է, եւ իմաստուն առնէ զտղայս։
9 [8]Արդարութիւնք Տեառն ուղիղ են եւ
ուրախ առնեն զսիրտս, պատուիրանք
10 Տեառն լոյս են եւ լոյս տան աչաց։ Եր-
կեւղ Տեառն սուրբ է եւ մնայ յաւի-
տեան, դատաստան Տեառն ճշմարիտ
11 է, եւ արդար ի նոյն։ Ցանկալի է նա
քան զոսկի եւ քան [9]զականս պատուա-
կանս բազումս, քաղցր է նա քան զմե-
12 ղու խորիսխ” Քանզի ծառայ քո պահես-
ցէ զայս, ի պահել նմա հատուցումն
բազում։
13 Զյանցուածս իւր ո՞վ կարէ առնուլ ի
միտ. ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա
14 զիս, Տէր. [10]Եւ յօտարէն” պահեա զծա-
ռայս քո. ապա թէ ոչ տիրեսցեն ինձ.
յայնժամ ամբիծ եղէց, եւ սուրբ եղէց
15 ի մեղաց մեծաց։ Եղիցին քեզ հաճոյ բանք
բերանոյ իմոյ, եւ խորհուրդք սրտի իմոյ
առաջի քո յամենայն ժամ, Տէր [3]օգնա-
կան իմ” եւ փրկիչ իմ։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԹ (Ի)

1 [5]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան,
օգնական եղիցի քեզ անուն Աստուծոյ
3 Յակովբայ։ Առաքեսցէ քեզ Տէր օգնու-
թիւն ի սրբութենէ իւրմէ, եւ ի Սիովնէ
4 ընկալցի զքեզ։ Յիշեսցէ Տէր զամենայն
պատարագս քո, եւ զուխտս քո ընդու-
5 նելի արասցէ։[11] Տացէ քեզ Տէր ըստ
սրտի քում, եւ զամենայն խորհուրդս
6 քո նա կատարեսցէ։ Ցնծասցուք մեք

[1] Եբր. զվահան փրկութեան քո, եւ աջ քո զօրացոյց զիս, եւ հեզութիւն քո մեծացոյց զիս
[2] Եբր. սարսափեցան ի թաքստենէ [3] Եբր. Վէմ իմ
[4] Յոյն. [illegible] [5] Եբր. Առ գլխաւոր երաժշտացն

[6] Եբր. Արեգական եհար խորան ի նոսա [7] Եբր. շրջան [8] Եբր. Կանոնք [9] Եբր. զոսկի փորձեալ յոյժ. քաղցր է նա քան զմեղր, եւ քան զմեղր հոսեալ ի խորսխէ։ [10] Եբր. Յամբարտաւանից եւս [11] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։

ի փրկութեան քում, յանուն Աստուծոյ
մերոյ [1]մեք մեծք եղիցուք՚՚. լցուսցէ
Տէր զամենայն խնդրուածս քո։
7 Այժմ ծանեայ՝ զի կեցոյց Տէր զօծեալ
իւր. լուաւ սմա յերկնից ի սրբութենէ
իւրմէ, ի զօրութիւն փրկութեան աջոյ
8 իւրոյ։ Սոքա կառօք եւ սոքա երիվա-
րօք, այլ մեք զանուն Տեառն Աստու-
9 ծոյ մերոյ կարդասցուք։ Սոքա խափա-
նեցան եւ անկան, մեք յարեաք եւ ու-
10 ղիղք եղաք։ Տէր, կեցո զթագաւորն,
եւ լուր մեզ յաւուր յորում կարդաս-
ցուք առ քեզ։

ՍԱՂՄՈՍ Ի (ԻԱ)

1 [2]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի.

2 Տէր, ի զօրութեան քում ուրախ եղի-
ցի թագաւորն, ի փրկութեան քում
3 ցնծասցէ յոյժ։ Զցանկութիւն սրտի նո-
րա ետուր նմա, եւ զկամս շրթանց նո-
4 րա ոչ արգելեր ի նմանէ։[3] Ժամանե ա-
րարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան
քո, եւ եդիր ի գլուխ նորա պսակ [4]ի
5 քարէ պատուականէ՚՚։ Կեանս խնդրեաց
ի քէն, եւ ետուր նմա ընդ երկայն ա-
6 ւուրս, յաւիտեանս յաւիտենից։ Մեծ
են փառք նորա ի փրկութեան քում,
զփառս եւ զմեծվայելչութիւն դիցես ի
7 վերայ նորա։ Տացես զնա յօրհնութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից, ուրախ արաս-
ցես զնա յուրախութիւն երեսաց քոց։
8 Թագաւոր յուսացաւ ի Տէր, յողորմու-
թենէ Բարձրելոյն նա մի՛ սասանեսցի։
9 Գտցի ձեռն քո ի վերայ թշնամեաց
քոց, եւ աջ քո գտցէ զամենայն ատե-
10 լիս քո։ Դիցես զնոսա որպէս հնոց
հրոյ՝ ի ժամանակի [5]երեսաց քոց՚՚. Տէր
բարկութեամբ իւրով խռովեցուսցէ զնո-
11 սա, եւ հուր կերիցէ զնոսա։ Պտուղ
նոցա յերկրէ կորիցէ, եւ զաւակ նոցա
12 յորդւոց ի մարդկանէ։ Խորհեցան ի քէն
չարութեամբ, խորհեցան խորհուրդ զոր
13 ոչ կարասցեն հաստատել։ Արասցես զնո-
սա հալածեալս, [6]ի մնացուածս քո պատ-
14 րաստեսցես զերեսս՚՚ նոցա։ Բարձր[6]լեր,
Տէր, ի զօրութեան քում. օրհնեսցուք,
եւ սաղմոս ասասցուք զօրութեան քում։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԱ (ԻԲ)

1 [7]Ի կատարած. վասն առաւօտին օգնա-
կանութեան՚՚. Սաղմոս Դաւթի։

2 [8]Աստուած, Աստուած իմ, նայեաց առ
իս՚՚, ընդէ՞ր թողեր զիս. հեռի եղեր ի
փրկութենէ իմմէ՝ [9]վասն բանից յանցա-
3 նաց իմոց՚՚։ Աստուած իմ, ի տուէ կար-
դացի առ քեզ, եւ ինձ ոչ լուար. ի գի-
4 շերի՝ եւ [10]ինձ ոչ անսացեր։ Դու ի
սուրբս բնակեալ ես, գովեալդ յԻս-
5 րայելի՚՚։ Ի քեզ յուսացան հարքն մեր,
յուսացան ի քեզ եւ փրկեցեր զնոսա։
6 Առ քեզ աղաղակեցին եւ կեցին, ի քեզ
յուսացան եւ ոչ ամաչեցին։
7 Այլ ես որդն եմ եւ ոչ եմ մարդ, նա-
խատինք մարդկան եւ արհամարհանք
8 ժողովրդոց։ Ամենեքեան որ տեսանէին
զիս արհամարհէին զինեւ, խօսէին
շրթամբք եւ շարժէին զգլուխս իւրեանց։
9 Յուսացաւ ի Տէր եւ փրկեսցէ զնա, կե-
10 ցուսցէ զնա զի կամի զնա։ Դու ես որ
հաներ զիս յարգանդէ, յոյս իմ ի ստեանց
11 մօր իմոյ։ Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ,
յորովայնէ մօր իմոյ, դու ես Աստուած
12 իմ։ Մի՛ ի բացեայ առնիր յինէն, զի նե-
ղութիւնք մերձեալ են, եւ ոչ ոք է որ
13 օգնէ ինձ։ Շուրջ եղեն զինեւ զուա-
րակք բազումք, եւ ցուլք [11]գէրք պա-
14 շարեցին զիս։ Բացին ի վերայ իմ զբե-
րանս իւրեանց, որպէս առեւծ զի մռնչէ
15 եւ յափշտակէ։ Ես որպէս զջուր հեղայ,
եւ ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ, եւ ե-
ղեւ սիրտ իմ որպէս մոմ հալեալ ի
16 մէջ որովայնի իմոյ։ Ցամաքեաց որպէս
խեցւոյ զօրութիւն իմ, լեզու իմ ի քիմս
իմ կցեցաւ, եւ ի հող մահու [12]իջուցին
17 զիս։ Շուրջ եղեն զինեւ շունք բա-
զումք, եւ ժողովք չարաց պաշարեցին
18 զիս։ Ծակեցին զձեռս իմ եւ զոտս իմ,
եւ [13]թուեցին զամենայն ոսկերս իմ.
19 Նոքա հայեցան եւ տեսին զիս։ Բաժա-
նեցին զհանդերձս իմ ի մէջ իւրեանց,
եւ ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս
20 արկանէին։ Դու, Տէր, մի՛ հեռի [14]առ-
ներ զօգնականութիւն քո յինէն, եւ,

---

[1] Եբր. կանգնեսցուք նշան [2] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [3] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [4] Եբր. յոսկւոյ զտոյ [5] Այլքն, բարկութեան քո [6] Եբր. յաղեղունս քո պատրաստ եղիցես ընդդէմ

[7] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Այելէթ Շահարի [8] Եբր. Աստուած իմ, Աստուած իմ [9] Եբր. ի բանից աղաղակի իմոյ [10] Եբր. ոչ դադարեցից։ (4) Դու սուրբ ես, բնակեալդ ի գովութիւնս Իսրայելի։ [11] Եբր. Բասանու [12] Եբր. իջուցեր [13] Եբր. թուեցից [14] Եբր. առնիր. զօրութիւն իմ, փութա օգնել ինձ

21 Տէր, յօգնել ինձ նայեաց՚՚։ Փրկեա ի
սրոյ զանձն իմ, եւ ի ձեռաց շանց զմիա-
22 մօրութիւն իմ։ Փրկեա զիս ի բերանոյ
առիւծու, յեղջերէ միեղջերուոյ [1]զխոնար-
հութիւն իմ՚՚։
23 Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց,
24 ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ։ Եր-
կիւղածք Տեառն, օրհնեցէք զՏէր. ա-
մենայն զաւակն Յակոբեան փառաւոր
արասցեն զնա. եւ երկիցէ ի Տեառնէ ա-
25 մենայն զաւակն Իսրայելի։ Զի ոչ ար-
համարհեաց եւ ոչ անարգեաց Տէր զա-
ղօթս աղքատին, եւ ոչ դարձոյց զերեսս
իւր [2]յինէն, այլ ի կարդալ [3]իմում առ
26 նա լուաւ [4]ինձ։ Ի քէն է գովութիւն
[5]իմ, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ՚՚.
զուխտս իմ կատարեցից առաջի ամե-
նայն երկիւղածաց նորա։
27 Կերիցեն տնանկք եւ յագեսցին, օրհ-
նեսցեն զՏէր որք խնդրեն զնա. կեցցեն
սիրտք [6]նոցա յաւիտեանս յաւիտենից։
28 Յիշեսցեն եւ դարձցին առ Տէր ամենայն
ծագք երկրի. երկիր պագցեն [7]նմա ա-
29 մենայն տոհմք ազանց։ Զի Տեառն է
արքայութիւն, եւ նա տիրէ ի վերայ
30 ամենայն հեթանոսաց։ Կերան եւ երկիր
պագին նմա ամենայն պարարտք երկ-
րի. առաջի նորա անկցին ամենեքեան
31 որ իջանեն [8]ի հող։ Անձն իմ նմաւ
կեայ, եւ զաւակ իմ՚՚ ծառայեսցէ նմա։
32 Պատմեսցի զՏեառնէ ազգի որ գալոցն
է. պատմեսցեն զարդարութիւն նորա
ժողովրդեան որ ծնանելոցն իցէ, [9]զոր ա-
րար Տէր՚՚։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԲ (ԻԳ)

1 [1]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Տէր հովուեսցէ զիս, եւ ինձ ինչ ոչ պա-
կասեսցէ։

Ի վայրի դալարւոյ անդ բնակեցոյց զիս,
եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս։
3 Դարձոյց զանձն իմ առ իս, առաջնոր-
դեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան
4 վասն անուան իւրոյ։ Թէպէտեւ գնա-
ցից ես [10]ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ եր-
կեայց ի չարէ. զի դու, Տէր, ընդ իս ես.
գաւազան քո եւ ցուպ քո, նոքա մխիթա-
5 րեսցեն զիս։ Պատրաստ արարեր առա-
ջի իմ սեղան, անդէն յանդիման նեղչաց
իմոց. օծեր իւղով զգլուխ իմ, [11]բաժակ
քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։
6 Ողորմութիւն քո, Տէր, զհետ իմ եկես-
ցէ՚՚ զամենայն աւուրս կենաց իմոց, բնա-
կել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն ա-
ւուրս։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԳ (ԻԴ)

Սաղմոս Դաւթի. [1]միաշաբաթուն։

1 Տեառն է երկիր լրիւ իւրով, աշխարհ
2 եւ ամենայն բնակիչք նորա։ Նա ինքն
ի վերայ ծովու հիմունս արկ նմա, ի
վերայ գետոց պատրաստեաց զնա։
3 Ո՞վ ելցէ ի լեառն Տեառն, կամ ո՞վ կաց-
4 ցէ ի տեղւոջ սրբութեան նորա։ Որ սուրբ
է ձեռօք եւ ամբիծ սրտիւ, որ ոչ առ
զնանրութիւնս յանձն իւր, եւ ոչ եր-
դուաւ նենգութեամբ [1]ընդ ընկերի իւ-
5 րում՚՚։ Սա առցէ զօրհնութիւն ի Տեառ-
նէ, [12]զողորմութիւն յԱստուծոյ փրկչէ
6 իւրմէ։ Այս ազգ է որ խնդրէ զՏէր,
խնդրէ տեսանել զերեսս Աստուծոյ Յա-
7 կոբայ[13]։ Համբարձէք, [14]իշխանք, զդրունս
ձեր ի վեր, համբարձցին՚՚ դրունք յա-
ւիտենից, եւ մտցէ Թագաւոր փառաց։
8 Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց, Տէր
հզօր զօրութեամբ իւրով, Տէր հզօր
9 ի պատերազմի։ Համբարձէք, [14]իշխանք,
զդրունս ձեր ի վեր, համբարձցին՚՚
դրունք յաւիտենից եւ մտցէ Թագաւոր
10 փառաց։ Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց,
Տէր զօրութեանց. սա ինքն է Թագա-
ւոր փառաց։[13]

ՍԱՂՄՈՍ ԻԴ (ԻԵ)

1 [1]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ.
3 Աստուած իմ, ի քեզ յուսացայ, մի ա-
մաչեցից, եւ մի ծիծաղեսցին զինեւ
4 թշնամիք իմ։ Ամենեքեան որք համ-
բերեն քեզ՝ մի ամաչեսցեն, այլ ամա-
չեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւ-
5 րեանց։ Զճանապարհս քո, Տէր, ցոյց
ինձ, եւ զշաւիղս քո ուսո ինձ. առաջ-
նորդեա ինձ ի ճշմարտութեան քում եւ

[1] Եբր. առուր ինձ պատասխանի [2] Եբր. ի Նմանէ
[3] Եբր. Նորա [4] Եբր. [illegible] [5] Եբր. իմ, յե-
կեղեցիս մեծս [6] Եբր. ձեր [7] Եբր. առաջի քո
[8] Եբր. ի հող և նա որ ոչ ապրեցուցանէ զանձն։(31)
Զաւակն [9] Եբր. զի Նա արար [10] Եբր. ի մէջ ձորոյ

[11] Եբր. բաժակ իմ լի է. (6) Արդարեւ բարութիւն
և ողորմութիւն զհետ իմ եկեսցեն [12] Կամ, զար-
դարութիւն [13] Եբրայեցին յաւելու. Հանգիստ
[14] Եբր. դրունք, զգլուխս ձեր ի վեր. ամբարձարուք,

ուստ զիս, զի դու ես Աստուած փրկիչ
իմ. եւ ես քեզ համբերի զօրհանապազ։
6 Յիշեա, Տէր, զգթութիւնս քո եւ զողոր-
7 մութիւնս որ ենն յաւիտենից։ Զմեղս
մանկութեան իմոյ եւ զանգիտութեան ի-
մոյ մի՛ յիշեր, այլ յիշեա զիս, Տէր, ըստ
ողորմութեան քում վասն քաղցրութեան
8 քո. Զի քաղցր եւ ուղիղ ես, Տէր. վասն
այսորիկ օրէնսդէտ առնես զմեղաւորս ի
9 ճանապարհի։ Առաջնորդես հեզոց ի դա-
տաստանի, եւ ուսուցանես հեզոց զճանա-
10 պարհս քո։ Ամենայն ճանապարհք Տեառն
ողորմութեամբ եւ ճշմարտութեամբ են
այնոցիկ, որ խնդրեն զուխտ եւ զվկայու-
11 թիւն նորա։ Վասն անուան քո, Տէր,
քաւեա զմեղս իմ, զի բազում եղեն։
12 Ո՞վ է մարդ որ երկնչի ի Տեառնէ. օ-
րէնսդէտ առնէ զնա ի ճանապարհի յոր
13 եւ հաճեցաւ։ Անձն նորա ի բարութեան
հանգիցէ, եւ զաւակ նորա ժառանգես-
14 ցէ զերկիր։ [1]Զօրութիւն է Տէր" եր-
կիւղածաց իւրոց, եւ զկտակարանս իւր
15 ուսուցանէ նոցա։ Աչք իմ յամենայն ժամ
առ Տէր են, եւ նա հանէ յորոգայթէ զոտս
16 իմ։ Նայեա առ իս եւ ողորմեա ինձ,
17 զի միամօր եւ աղքատ եմ ես։ Նեղու-
թիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ,
18 եւ ի վշտաց իմոց հան զիս։ Տես զխո-
նարհութիւն իմ եւ զվաստակ իմ, եւ
19 թող ինձ զամենայն մեղս իմ։ Տես
զթշնամիս իմ զի բազում եղեն, ատե-
լութիւն զոր ի նանիր ատեցին զիս։
20 Պահեա զանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ
մի՛ յամօթ եղէց զի յուսացայ ի քեզ։
21 [2]Ամբիծք եւ ուղիղք կցորդ եղեն ինձ,
22 եւ" ես քեզ համբերի։ Փրկեա, Աստուած,
զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԵ (ԻԶ)

[3]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Դատ արա ինձ, Տէր, զի ես յամբծու-
թեան իմում գնացի, ի Տէր յուսացայ
2 զի մի՛ [4]եղէց հիւանդ"։ Փորձեա զիս,
Տէր, եւ քննեա զիս, փորձեա զերի-
3 կամունս իմ եւ զսիրտ իմ։ Ողորմու-
թիւն քո, Տէր, առաջի աչաց իմոց, եւ
4 [5]հաճոյ եղէց" ճշմարտութեան քում։ Ոչ
նստայց ես յաթոռս նանրաց, եւ ընդ
5 անօրէնս ես ոչ մտից։ Ատեցի ես զժո-
ղովս չարաց, եւ ընդ ամպարիշտս ես
6 ոչ նստայց։ Լուացայց սրբութեամբ
զձեռս իմ, եւ շուրջ եղէց զսեղանով
7 քով, Տէր։ [6]Լսել ինձ" զձայն օրհնութեան
քո, եւ պատմել զամենայն սքանչելիս
8 քո։ Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն տան
9 քո, եւ զտեղի յարկի փառաց քոց։ Մի՛
կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձն իմ,
եւ մի՛ ընդ արս արիւնահեղս զկեանս
10 իմ։ Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնու-
թեան են, եւ աջ նոցա լի է կաշառօք։
11 Ես յամբծութեան իմում գնացի, փրկեա
12 զիս, Տէր, եւ ողորմեա ինձ։ Ոտն իմ
կացցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս [7]մեծս
օրհնեցից զքեզ"։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԶ (ԻԷ)

Սաղմոս Դաւթի, [3]մինչչեւ օծեալ էր։"

1 Տէր լոյս իմ եւ [8]կեանք իմ, ես յումմէ՞
երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց,
2 ես յումմէ՞ դողացայց։ Ի մերձենալ առ
իս չարաց ուտել զմարմինս իմ, նեղիչք
իմ եւ թշնամիք իմ նոքա տկարացան եւ
3 անկան։ Թէ պատրաստեսցի ի վերայ իմ
պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ իմ. թէ
յարիցէ ի վերայ իմ ճակատամարտ, սա-
կայն եւ յայսմիկ ի քեզ, Տէր, յուսա-
4 ցայ։ Զմի խնդրեցի ի Տեառնէ եւ զայն
աղաչեմ, բնակել ինձ ի տան Տեառն
զամենայն աւուրս կենաց իմոց. տեսա-
նել ինձ զվայելչութիւն Տեառն, եւ
5 [9]հրաման տալ" ի տաճարի նորա։ Ծած-
կեաց զիս ի խորանի իւրում յաւուր չա-
րի, ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթ
խորանի իւրում. ի վիմի բարձր արա-
6 րեր զիս։ Եւ այժմ բարձր արա զգլուխ
իմ ի վերայ թշնամեաց [10]իմոց. շուրջ
եղէց" եւ մատուցից ի խորանի նորա
պատարագ օրհնութեան, օրհնեցից եւ
7 սաղմոս ասացից Տեառն։ Լուր, Տէր,
ձայնի իմում, զի կարդացի առ քեզ.
8 ողորմեա ինձ եւ լուր ինձ։ Զի քեզ ասաց
սիրտ իմ, [11]եւ խնդրեցին երեսք իմ," զերեսս
9 քո, Տէր, խնդրեցից։ Մի՛ դարձուցաներ
զերեսս քո յինէն, եւ մի՛ խոտորիր բար-
կութեամբ ի ծառայէ քումմէ. օգնական
իմ լեր, Տէր, եւ մի՛ անարգեր զիս, եւ

[1] Եբր. Գաղտնիք, կամ, ընտանութիւն Տեառնէ ընդ
[2] Եբր. Ամբծութիւն և ուղղութիւն պահեսցեն զիս, քանզի [3] Եբր. պետին [4] Եբր. սասանեցայց
[5] Եբր. գնացի ի

[6] Եբր. Զի տաց լսել [7] Եբր. օրհնեցից զՏէր
[8] Եբր. փրկութիւն [9] Եբր. խնդրել զնա [10] Եբր. իմոց որ շուրջ են զինեւ, [11] Եբր. Խնդրեցէք զերեսս իմ.

մի՛ թողուր զիս, Աստուած փրկիչ իմ։
10 *Հայր իմ եւ մայր իմ թողին զիս, եւ*
11 *Տէր ընկալաւ զիս։ Օրէնսգէտ արա զիս,*
Տէր, ի ճանապարհի քում, եւ առաջնորդ-
12 *դեա ինձ ի շաւիղս քո ուղիղս։ Վասն*
թշնամեաց իմոց, մի՛ մատներ զիս ի ձեռս
նեղչաց իմոց. յարեան ի վերայ իմ վկայք
մեղաց, եւ ստեցին ինձ յանօրէնութեան
13 *իւրեանց։ Հաւատացի տեսանել զբա-*
րութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց։
14 *Համբեր Տեառն եւ քաջալերեաց, զօ-*
րասցի սիրտ քո եւ համբեր Տեառն։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԷ (ԻԸ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 **Ա**ռ *քեզ, Տէր, կարդացի. [1]Աստուած*
իմ, մի՛ լռեր յինէն. մի՛ երբեք լռեսցես
յինէն, զի մի՛ նմանիցիմ այնոցիկ որք ի-
2 *ջանեն ի գուբ։ Լուր, Տէր, ձայնի*
խնդրուածոց իմոց յաղաչել ինձ առ քեզ,
ի համբառնալ ձեռաց իմոց ի տաճար
3 *սուրբ քո։ Մի՛ համարիր ընդ ամպա-*
րիշտս զանձն իմ, եւ մի՛ ընդ այնոսիկ
որք գործեն զանօրէնութիւն՝ կորուսա-
ներ զիս. որք խօսէին զխաղաղութիւն
ընդ ընկերս իւրեանց, եւ չարութիւն է
4 *ի սիրտս նոցա։ Տուր նոցա, Տէր, ըստ*
գործոց նոցա, ըստ անօրէնութեան գնա-
ցից նոցա հատո նոցա. ըստ գործոց ձե-
ռաց նոցա հատո նոցա՝ զհատուցումն
5 *նոցա նոցին։ Ոչ իմացան նոքա զգործս*
Տեառն, եւ ոչ ի գործս ձեռաց նորա հա-
յեցան. կործանեսցես զնոսա եւ այլ մի՛
6 *շինեսցին։ Օրհնեալ է Տէր զի լուաւ*
7 *ձայնի աղօթից իմոց։ Տէր օգնական իմ*
եւ պաշտպան իմ. ի նա յուսացաւ սիրտ
իմ, օգնեցաւ եւ զուարճացաւ մարմին
իմ. եւ ես[2]կամօք իմովք խոստովան եղէց
8 *նմա։ Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւ-*
րոյ, ապաւէն փրկութեան օծելոյ իւ-
9 *րոյ։ Փրկեա զժողովուրդս քո, եւ օրհ-*
նեա զժառանգութիւնս քո, հովուեա եւ
բարձրացո զնոսա մինչեւ յաւիտեան։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԸ (ԻԹ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 **Մ***ատուցէք Տեառն, որդիք [3]Աստուծոյ,*
մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց". մա-
տուցէք Տեառն զփառս եւ զպատիւ։
2 *Մատուցէք Տեառն զփառս անուան նո-*
րա. եւ երկիր պագէք Տեառն [4]ի սրահ
սրբութեան նորա"։
3 *Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աս-*
տուած փառաց որոտաց, եւ Տէր ինքն
4 *ի վերայ ջուրց բազմաց։ Ձայն Տեառն*
զօրութեամբ, եւ ձայն Տեառն մեծվա-
5 *յելչութեամբ։ Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս,*
եւ մանրէ Տէր զմայրսն Լիբանանու։
6 *[5]Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղա-*
տունկն Լիբանանու, որ սիրելին է որպէս
7 *զորդիս միեղջերուոյ"։ Ձայն Տեառն հա-*
8 *տանէ զբոց ի հրոյ։ Ձայն Տեառն շարժէ*
զանապատն, եւ խռովեցուցանէ Տէր զա-
9 *նապատն Կադէս։ Ձայն Տեառն [6]հաստա-*
տէ զեղջերուս", եւ յայտնի առնէ զան-
տառս. ի տաճարի նորա ամենեքեան
10 *ասասցեն զփառս նորա։ Տէր [7]զջրհեղեղս*
գնատուցանէ եւ ցածուցանէ", թագա-
11 *ւորեսցէ Տէր յաւիտեան։ Տէր զօրու-*
թիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ, եւ օրհ-
նեսցէ զժողովուրդ իւր ի խաղաղութիւն։

ՍԱՂՄՈՍ ԻԹ (Լ)

Սաղմոս օրհնութեանց, նաւակատեաց
տաճարին, Դաւթի։

1 **Բ***արձր առնեմ զքեզ, Տէր, զի [8]ընկա-*
լար զիս, եւ ոչ ուրախ արարեր զթշնա-
2 *մին իմ յիս։ Տէր Աստուած իմ, կար-*
3 *դացի առ քեզ եւ բժշկեցեր զիս. Տէր,*
4 *հաներ ի դժոխոց զանձն իմ, փրկեցեր զիս*
յայնցանէ որ իջանեն ի գուբ։
5 *Սաղմոս ասացէք Տեառն, սուրբք նո-*
րա, խոստովան եղերուք յիշատակի
6 *սրբութեան նորա։ [9]Սրտմտութիւն է ի*
բարկութեան նորա, եւ կեանք են ի կա-
մաց նորա. ընդ երեկոյս հանգիցեն լա-
լիք, առաւօտու եղիցի ուրախութիւն։
7 *Ես ասացի ի բարեկենդանութեան ի-*
մում, թէ Ոչ սասանեցայց յաւիտեան։
8 *Տէր, ի կամս քո ետուր [10]գեղոյ իմոյ*
զօրութիւն, դարձուցեր զերեսս քո յի-
9 *նէն՝ եւ ես եղէ խռովեալ։ Առ քեզ,*
Տէր, կարդացի, եւ առ Աստուած իմ ա-
10 *ղաղակեցի։ Զի՞նչ օգուտ է քեզ յարե-*

---

[1]Եբր. Վէմ [2]Եբր. Երգովք [3]Եբր. Հզօրաց

[4]Եբր. ի վայելչութիւն սրբութեան [5]Եբր. Տայ խայտալ նոցա իբրեւ զորթ, Լիբանանու եւ Սիրիոնի՝ իբրեւ զորդիս միեղջերուցս [6]Եբր. տայ ծնանել եղջերուաց [7]Եբր. Նստի ի վերայ ջուրց հեղեղաց [8]Եբր. փրկեցեր [9]Եբր. Վայրկեան [10]Եբր. լերին

նէ իմմէ, թէ իջանիմ ես յապականու-
թիւն. մի թէ հող խոստովան առնիցի
առ քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտու-
11 թիւնս քո։ Լուաւ ինձ Տէր եւ ողորմե-
12 ցաւ, եւ Տէր եղեւ ինձ օգնական։ Դար-
ձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ
յինէն զքուրձ եւ ինձ զգեցոյց զուրախու-
13 թիւն։ Որպէս սաղմոսասասցեն քեզ
փառք իմ, եւ այլ մի՛ եւս զղջացայց. Տէր
Աստուած իմ, յաւիտեան խոստովան ե-
ղէց քեզ։

ՍԱՂՄՈՍ Լ (ԼԱ)

1 [1]Ի կատարած. օրհնութիւն նահատա-
կութեան՝՝ Սաղմոս Դաւթի,

2 **Ի** քեզ, Տէր, յուսացայ, մի՛ ամաչեցից
յաւիտեան. յարդարութեան քում փրկեա
3 եւ ապրեցո զիս։ Խոնարհեցո առ իս
զունկն քո, վաղվաղեա կեցուցանել
զիս. լեր [2]իմ, Աստուած, պաշտպան՝՝
եւ տուն ապաւինի ապրեցուցանել զիս.
4 Զի [3]հզօրիչ իմ եւ ապաւէն իմ դու ես.
վասն անուան քո առաջնորդեցեր ինձ,
5 եւ սնուցեր զիս. Եւ հանցես զիս յորո-
գայթէ յայսմանէ որ թաքուցաւ ինձ.
6 դու ես պաշտպան իմ, Տէր։ Ի ձեռս քո
յանձն առնեմ զհոգի իմ. փրկեցեր զիս,
Տէր [4]Աստուած, ճշմարտութեամբ քով։
7 Ատեցեր՝՝ զայնոսիկ որ պահեն զերկեւղ
8 ի սնոտիս. ես ի Տէր յուսացայ։ Ցնծա-
ցայց եւ ուրախ եղէց [5]ի փրկութեան
քում. հայեցար ի խոնարհութիւն իմ,
9 եւ փրկեցեր ի վշտաց զանձն իմ. Եւ
ոչ մատնեցեր զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց,
եւ կացուցեր յանդորրու զոտս իմ։
10 Ողորմեա ինձ, Տէր, զի նեղեալ եմ ես.
խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ՝
11 անձն իմ եւ փոր իմ։ Պակասեցան ի
ցաւոց կեանք իմ, եւ ամք իմ յոգւոց
ելանելոյ. աղքատացաւ ի տկարութենէ
զօրութիւն իմ, եւ ոսկերք իմ խռովե-
12 ցան։ Քան զամենայն թշնամիս իմ եղէ
ես նախատ դրացեաց իմոց յոյժ, ահ եւ
երկիւղ ծանօթից իմոց. ամենեքեան ոյք
տեսանէին զիս արտաքս, փախչէին յի-
13 նէն։ Մոռացեալ եղէ ես որպէս մեռեալ
ի սրտէ, եւ եղէ ես որպէս զանօթ կո-
14 րուսեալ։ Զի լուայ ես զբամբասանս
բազմաց՝ ոյք շուրջ էին զինեւ, ի ժո-
ղովել նոցա ի միասին՝ առնուլ զանձն
իմ խորհեցան։
15 Այլ ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ, ա-
16 սացի՝ Դու ես Աստուած իմ. Եւ ի ձեռս
քո [6]է ժամանդութիւն՝՝ իմ. փրկեա զիս
ի ձեռաց թշնամեաց իմոց եւ ի հալած-
17 չաց իմոց։ Երեւեցո զերեսս քո ի ծա-
ռայս քո, ապրեցո զիս, Տէր, ըստ ո-
ղորմութեան քում։
18 Տէր, մի՛ յամօթ եղէց զի կարդացի
առ քեզ. ամաչեսցեն ամպարիշտք եւ
19 իջցեն ի դժոխս. Եւ համր եղիցին շրթունք
նենգաւորք՝ ոյք խօսէին զարդարոյ զա-
նիրաւութիւն յամբարտաւանութեան եւ
յանգոսնել իւրեանց։
20 Որպէս զի՛ բազում է ողորմութիւն
քաղցրութեան քո, Տէր, զոր պահեցեր
երկիւղածաց քոց. արարեր դու այնո-
ցիկ ոյք յուսացեալ են ի քեզ, առաջի
21 որդւոց մարդկան։ Ամրացուցեր զնոսա
ի ծածկոյթ երեսաց քոց ի խռովութենէ
մարդկան. ծածկեցեր զնոսա ի խորանի
22 քում ի հակառակութենէ լեզուաց։ Օրհ-
նեալ է Տէր, զի սքանչելի արար զո-
ղորմութիւն իւր ինձ ի քաղաք ամուր։
23 Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ
Ընկեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց.
[7]վասն այսորիկ՝՝ լուար ձայնի աղօթից ի-
24 մոց՝ յաղաղակել իմում առ քեզ։ Սի-
րեցէք զՏէր, ամենայն սուրբք նորա,
[8]զի ստուգութիւն խնդրէ Տէր, եւ հա-
տուցանէ այնոցիկ որ առաւել՝՝ առնեն
25 զամբարտաւանութիւն։ Քաջալերեցա-
րուք եւ զօրասցին սիրտք ձեր, ամե-
նեքեան ոյք յուսացեալ էք ի Տէր։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԱ (ԼԲ)

Իմաստութեան Սաղմոս Դաւթի։

1 **Ե**րանի՛ ում թողութիւն եղեւ մեղաց,
եւ ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա։
2 Երանի՛ առն՝ որում ոչ համարեսցի Տէր
զմեղս նորա, եւ ոչ գոյ նենգութիւն [9]ի
3 բերան նորա։ Լռեցի ես եւ մաշեցան
[10]ամենայն ոսկերք իմ առ աղաղակել ինձ
4 [10]առ Տէր՝՝ զօրհանապազ։ Ի տուէ եւ ի գի-
շերի ծանրացաւ ձեռն քո ի վերայ իմ,

[1] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. [2] Եբր. իմ վէմ ամրութեան [3] Եբր. վէմ [4] Եբր. Աստուած ճշմարտութեան։ (7) Ատեցի [5] Եբր. յողորմութեան

[6] Եբր. ենժամանակք [7] Եբր. սակայն դու [8] Եբր. զհաւատարիմս պահէ Տէր, եւ հատուցանէ առատութեամբ որ [9] Եբր. յանձին [10] Յեբր. [illegible]

[1]դարձայ ի թշուառութիւն զի հարան
5 յիս փուշք"։ Հանգիստ։ Զմեղս իմ ծանու-
ցից քեզ, եւ զանօրէնութիւնս իմ ոչ
ծածկեցից ի քէն. ասացի թէ [2]Պատմե-
ցից ինձէն զմեղս իմ", եւ դու թողցես
զամենայն ամպարշտութիւնս մեղաց ի-
6 մոց։ Հանգիստ։ Վասն այսորիկ յաղօթս
կացցեն առ քեզ ամենայն սուրբք ի ժամ
ընդունելի. [3]բայց միայն ի ջուրցն հեղե-
ղաց բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մեր-
7 ձեսցի"։ Դու ես ապաւէն իմ ի նեղու-
թենէ յայսմանէ, [4]որ շուրջ եղեն զի-
նեւ. ցնծութիւն իմ. փրկեա զիս յայն-
8 ցանէ՝ որ պաշարեցին զիս"։ Իմաստուն
արարից զքեզ եւ խելամուտ ի ճանա-
պարհ յոր եւ գնասցես, եւ հաստատեցից
9 ի վերայ քո զաչս իմ։ Մի՛ լինիք որպէս
զձիս եւ զջորիս զի ոչ գոյ ի նոսա ի-
մաստութիւն. ի սանձս եւ ի դանդանա-
ւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, որ առ
10 քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։ Բազում տան-
ջանք են մեղաւորաց, բայց որք յուսան
ի Տէր՝ ողորմութիւն Տեառն շուրջ ե-
11 ղիցի զնոքօք։ Ուրախ եղերուք եւ ցնծա-
ցէք, արդարք, ի Տէր. [5]պարծեցարուք
ամենեքեան որք ուղիղ էք սրտիւք։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԲ (ԼԳ)

[6]Սաղմոս Դաւթի։"

1 Ցնծացէք, արդարք, ի Տէր. ուղղոց
2 վայել է օրհնութիւն։ Խոստովան եղե-
րուք Տեառն [7]օրհնութեամբ, տասնա-
ղեան սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացէք
3 նմա։ Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր,
[6]զի բարի է," սաղմոս ասացէք նմա օրհ-
4 նութեամբ։ Ուղիղ են պատգամք Տեառն,
եւ ամենայն գործք նորա հաւատովք
5 են. Եւ սիրէ [8]զողորմութիւն եւ զիրա-
ւունս Տէր. ողորմութեամբ Տեառն լի
6 եղեւ երկիր. Եւ բանիւ Տեառն երկինք
հաստատեցան, եւ հոգւով բերանոյ նո-
7 րա ամենայն զօրութիւնք նոցա։ Ժո-
ղովեաց որպէս ի տիկ զջուրս ծովու,
8 եւ դնէ [9]ի խորս զգանձս իւր"։ Երկիցէ ի
Տեառնէ ամենայն երկիր, եւ ի նմանէ
զդողասցեն ամենայն բնակիչք աշխարհի։
9 Զի նա ասաց՝ եւ եղեն, ինքն հրամայ-
եաց՝ եւ հաստատեցան։
10 Տէր ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց,
անարգէ Տէր զխորհուրդս ժողովրդոց,
[6]եւ արհամարհէ Տէր զխորհուրդս իշ-
11 խանաց։" Խորհուրդ Տեառն յաւիտեան
մնայ, խորհուրդ սրտի նորա ազգէ մին-
12 չեւ յազգ։ Երանի՛ ազգի որոյ [10]Տէր Աս-
տուած օգնական է նմա", ժողովուրդ
զոր ընտրեաց ի ժառանգութիւն իւր։
13 Յերկնից նայեցաւ Տէր յամենայն որդիս
14 մարդկան. Ի պատրաստ բնակութենէ
իւրմէ հայեցաւ յամենայն բնակիչս աշ-
15 խարհի։ Ո ստեղծ [11]առանձին զսիրտս
նոցա, ի միտ առնու զամենայն գործս
16 նոցա։ Ոչ թէ ի բազում զօրս իւր ապ-
րեսցի թագաւոր, եւ ոչ սկայ ի բազում
17 զօրութեան իւրում։ Սուտ է ձի [12]փրկու-
թեան իւրում", ի բազում զօրութեան
իւրում ոչ ապրեցուցանէ [6]զհեծեալն։
18 Աչք Տեառն ի վերայ երկիւղածաց
իւրոց, եւ որք յուսան յողորմութիւն
19 նորա, Փրկել ի մահուանէ զանձինս նո-
20 ցա, կերակրել զնոսա ի սովու։ Անձինք
մեր համբերեսցեն Տեառն, զի օգնա-
21 կան եւ պաշտպան մեր է։ Ի նա ուրախ
եղիցին սիրտք մեր, եւ յանուն սուրբ նորա
22 յուսասցուք։ Եղիցի ողորմութիւն քո, Տէր,
ի վերայ մեր, որպէս յուսացաք ի քեզ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԳ (ԼԴ)

1 Սաղմոս Դաւթի. ի ժամանակի զի այ-
լայլեաց զերեսս իւր առաջի Աբի-
մելեքայ. եւ ապա արձակեաց զնա,
եւ գնաց։

2 Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ, յամե-
նայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան
3 իմ։ Ի Տէր պարծեսցի անձն իմ, լուի-
4 ցեն հեզք եւ ուրախ եղիցին։ Մեծ ա-
րարէք զՏէր ինեւ, եւ բարձր արաս-
ցուք զանուն նորա ի միասին։
5 Խնդրեցի ի Տեառնէ եւ լուաւ ինձ,
յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս։
6 Մատիք առ Տէր եւ առէք զլոյս, եւ
7 երեսք ձեր մի՛ ամաչեսցեն։ Այս աղքատ
կարդաց առ Տէր, եւ Տէր լուաւ սմա,
յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց
8 զսա։ [13]Բանակ հրեշտակաց Տեառն շուրջ

[1]Եբր. պարարտութիւն իմ դարձաւ յերաշտութիւն ամառան [2]Եբր. Խոստովան եղէց զյանցուածս իմ Տեառն [3]Եբր. արդարեւ ի յորդել ջուրց բազմաց՝ ի նա ոչ մերձեսցին [4]Եբր. յերգս փրկութեան շուրջ եղիցես զինեւ։ Հանգիստ։ [5]Եբր. գոչեցէք ուրախութեամբ [6]Եբր. պակասէ [7]Եբր. քնարաւ [8]Եբր. զարդարութիւն [9]Եբր. կանգունս ի շտեմարանս

[10]Եբր. Աստուած Տէր է [11]Եբր. համօրէն [12]Եբր. ի փրկութիւն [13]Եբր. Հրեշտակ Տեառն դնէ զբանակ իւր շուրջ

է՞ զերկիւղածովք իւրովք, եւ պահէ
9 զնոսա։ Ճաշակեցէք եւ տեսէք՝ զի
քաղցր է Տէր, երանեալ է այր որ յու-
10 սայ ի նա։ Երկերուք ի Տեառնէ ամե-
նայն սուրբք նորա, զի ոչ ինչ է պա-
11 կասութիւն երկիւղածաց նորա։ [1]Մե-
ծամեծք աղքատացան եւ քաղցեան,
բայց որք խնդրեն զՏէր՝ մի՛ պակասեսցէ
ի նոցանէ ամենայն բարութիւն։
12 Եկայք, որդիք իմ, եւ լուարուք ինձ,
13 եւ զերկեւղ Տեառն ուսուցից ձեզ։ Ո՞վ է
մարդ որ կամի զկեանս, սիրէ զաւուրս
14 իւր տեսանել ի բարութեան։ Լռեցո
զլեզու քո ի չարութենէ, եւ շրթունք
15 քո մի՛ խօսեսցին զնենգութիւն։ Խո-
տորեա ի չարէ եւ արա զբարի, խնդրեա
զխաղաղութիւն եւ երթ զհետ նորա։
16 Աչք Տեառն ի վերայ արդարոց, եւ
ականջք նորա ի վերայ աղօթից նոցա։
17 Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց,
սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա։
18 Կարդացին արդարք առ Տէր՝ եւ Տէր
լուաւ նոցա, յամենայն նեղութենէ նո-
19 ցա փրկեաց զնոսա։ Մերձ է Տէր առ
այնոսիկ որ մաշեալ են սրտիւք, եւ
20 զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ։ Բազում
նեղութիւնք են արդարոց, յամենայնէ
21 փրկէ զնոսա Տէր. Եւ պահէ զամենայն
ոսկերս նոցա, եւ մի ի նոցանէ մի՛
22 փշրեսցի։ [2]Մահ մեղաւորի չար է՞, բայց
23 որ ատեայ զարդարն՝ [3]զղջասցի։ Փրկէ
Տէր զանձինս ծառայից իւրոց, մի՛
[4]զղջասցին ամենեքեան որք յուսացեալ
են ի նա։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԴ (ԼԵ)

[5]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Դատեա, Տէր, զայնոսիկ որք դատին
զիս, մարտիր ընդ այնոսիկ որ մարտն-
2 չին ընդ իս։ Առ զզէն եւ զասպար քո,
3 եւ արի յօգնել ինձ։ Հան զսուր քո
ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա.
եւ ասա դու ցանձն իմ թէ Փրկութիւն
4 քո եմ ես։ Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին
որք խնդրէին զանձն իմ. դարձցին յետս
եւ ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար։
5 Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հող-
մոյ, եւ հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնո-
6 սա։ Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խա-
ւար եւ ի գայթակղութիւն, եւ հրեշ-
7 տակ Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա։ Ի
նանիր թաքուցին ինձ [6]որոգայթ յապա-
կանութեան իւրեանց, եւ ի նանիր նա-
8 խատեցին զանձն իմ՞։ Հասցէ ի վերայ
նոցա որոգայթ զոր ոչ գիտացին, եւ
որս զոր թաքուցին՝ առցէ զոտս նոցա,
9 եւ յորոգայթ ի նոյն անկցին։ Այլ անձն
իմ ցնծասցէ ի Տէր, ուրախ եղիցի ի
10 փրկութեան նորա։ Եւ ամենայն ոսկերք
իմ ասասցեն, Տէր, ո՞ նման է քեզ. զի
փրկեաց զաղքատն ի ձեռաց հզօրի, զաղ-
քատն եւ զտնանկն յայնցանէ որ յա-
փշտակեն զնա։
11 Յարեան ի վերայ իմ վկայք չարեաց,
12 զոր ինչ ոչ գիտէի հարցանէին զիս։ Հա-
տուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ,
անժառանգել զանձն [7]իմ խորհեցան յորդ-
13 ւոց ի մարդկանէ։ Ես ի նեղել՞ նոցա
քուրձ զգենուի, խոնարհ առնէի պահօք
զանձն իմ, եւ աղօթք իմ ի ծոց իմ
14 դարձցին։ Որպէս զեղբայր եւ զընկեր՝
այնպէս [8]հաճոյ լինէի, որպէս սգաւոր
եւ տրտում այնպէս խոնարհ առնէի։
15 Ի վերայ իմ՞ ուրախ եղեն եւ ժողո-
վեցան, ժողովեցան յիս տանջանք եւ
ես ոչ ծանեայ. [9]ցրուեցան եւ ոչ զղջա-
16 ցան։ Փորձեցին զիս եւ արհամարհեցին
արհամարհանօք, կրճտեցին ի վերայ իմ
զատամունս իւրեանց։
17 Տէր, ե՞րբ տեսցես. ի բաց արա զանձն
իմ ի խորամանկութենէ նոցա, եւ յա-
18 ռիւծուց զմիամօրութիւն իմ։ Խոստո-
վան եղէց քեզ, Տէր, յեկեղեցիս մեծս,
եւ ի ժողովս բազմաց օրհնեցից զքեզ։
19 Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ
որք ատէին զիս ի տարապարտուց. ակ-
20 նարկի առնէին յիս աչօք իւրեանց։ [10]Ընդ
իս զխաղաղութիւն խօսէին, եւ ինքեանք
բարկութեամբ զնենգութիւն խորհէին՞։
21 Բացին ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց,
եւ ասացին՝ Այո, այո, տեսին աչք մեր։
22 Տեսեր, Տէր, եւ մի՛ լռեր, Տէր, մի՛
23 ի բացեայ առնիր յինէն։ Զարթիր եւ
հայեաց, Տէր, ի իրաւունս իմ, Աստուած
իմ եւ Տէր իմ, ի դատաստանս իմ։

---

[1] Եբր. Կորիւնք առիւծուց [2] Եբր. Կորուսցէ զամպարիշտն չարութիւն [3] Եբր. յանցաւոր եղիցի [4] Եբր. յանցաւոր եղիցին [5] Եբր. Դաւթի

[6] Եբր. զորոգայթ իւրեանց ի փոս. ի նանիր փորեցին անձին իմում [7] Եբր. իմ։ (13) Ես ի հիւանդութեան [8] Եբր. զնույն ընդ նմա. իբրեւ որ սգայ ի վերայ մօր, զիս այնպէս խոնարհ առնէի։ (15) Ի կաղալ իմում [9] Եբր. պատառեցին [10] Եբր. Զի ոչ խօսէին զխաղաղութիւն, և ընդդէմ հանդարտելոց երկրի զնենգութիւն խորհէին։

24 Եւ իրաւ արա ինձ ըստ արդարութեան
քում, Տէր Աստուած իմ. մի՛ ուրախ
25 եղիցին յիս թշնամիք իմ. Եւ մի՛ ա-
սասցեն ի սիրտս իւրեանց թէ Վաշ վաշ
անձանց մերոց զի ընկլուզաք զնա։
26 Ամաչեսցեն եւ յամօթ լիցին որք խըն-
դային ընդ չար իմ. զգեցցին զամօթ
եւ զանարգանս որք մեծաբանէին ի վե-
27 րայ իմ։ Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին ի
քեզ ամենեքեան, որք կամին ընդ ար-
դարութիւն իմ. ասասցեն յամենայն
ժամ՝ [1]Մեծ է Աստուած, եւ որք կամին
28 զխաղաղութիւն ծառայի քո"։ Լեզու իմ
խօսեսցի զարդարութիւնս քո, զօրհա-
նապազ զգովութիւնս քո։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԵ (ԼԶ)

1 [2]Ի կատարած. ծառայի Տեառն, Սաղ-
մոս Դաւթի։

2 [3]Ասէ անօրէնն՝ ի մեղանչել ընդ միտս
իւր". թէ Չիք երկեւղ Աստուծոյ առաջի
3 աչաց նորա։ [4]Նենգեաց առաջի նորա
գտանել զանօրէնութիւն, եւ ատել զնա"
4 Բանք բերանոյ նորա՝ անօրէնութիւն եւ
նենգութիւն են. ոչ կամեցաւ նա իմանալ
5 զբարի։ Զանօրէնութիւն խորհեցաւ յան-
կողնի իւրում. եկաց նա յամենայն ճա-
նապարհ որ ոչ է բարի, եւ ի չարէ նա
6 ոչ ձանձրացաւ։ Տէր, յերկինս է ողոր-
մութիւն քո, ճշմարտութիւն քո մին-
7 չեւ յամպս։ Արդարութիւն քո որպէս
[5]լերինք, Աստուած", իրաւունք քո որ-
պէս խորս բազումս. զմարդիկ եւ զա-
8 նասուն կեցուցանես դու, Տէր։ Որպէս
զի՞ բազում արարեր զողորմութիւն քո,
Աստուած, այլ որդիք մարդկան ի հո-
9 վանի թեւոց քոց յուսասցին։ Արբեսցին
նոքա ի պարարտութենէ տան քո, եւ
զուղխս փափկութեան քո տացես ըմպել
10 նոցա։ Ի քէն է, Տէր, աղբեւր կե-
նաց, եւ լուսով [6]երեսաց քոց" տեսա-
11 նեմք զլոյս։ Ձգեա զողորմութիւնս քո
որք ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւնս
12 քո որ ուղիղ են սրտիւք։ Մի՛ եկեսցէ
ի վերայ մեր ոտն ամբարտաւանից, եւ
ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողդողեսցեն զմեզ։

[1] Եբր. Մեծասցի Տէր, որ կամի զխաղաղութիւն ծառայի իւրոյ [2] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [3] Եբր. Բանք զանօրէնութենէ անզգամին ի սրտի իմում [4] Եբր. Զի ողոքէ զանձն յաչս իւր, թէ անօրէնութիւն իւր ոչ յայտնեսցի եւ եղիցի ատելի։ [5] Կամ, լերինս Հզօրս [6] Եբր. քով

13 Անդ անկցին ամենեքեան որք գործեն
զանօրէնութիւն, մերժեսցին եւ այլ մի՛
կարասցեն հաստատել։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԶ (ԼԷ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 Մի՛ նախանձիր ընդ չարս, մի՛ ընդ
այնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն։
2 Զի որպէս խոտ վաղվաղակի ցամաքես-
ցին, որպէս զդալարի խոտոյ վաղվա-
3 ղակի անցցեն։ Յուսա ի Տէր, եւ արա
զքաղցրութիւն, բնակեա յերկրի եւ [7]հո-
4 վուեսցիս ի մեծութեան նորա։ Ժտեա
ի Տեառնէ" եւ նա տացէ քեզ զխնդրուածս
5 սրտի քո։ Յայտնեա առաջի Տեառն զճա-
նապարհս քո եւ յուսա ի նա, նա ա-
6 րասցէ. Եւ հանցէ որպէս զլոյս զարդա-
րութիւնս քո, եւ զիրաւունս քո որ-
7 պէս զօր հասարակ։ Հնազանդ լեր Տեառն
եւ ծառայեա նմա, եւ մի՛ նախանձիր
ընդ այնոսիկ որոց [8]առաջեալ իցեն ճա-
նապարհք իւրեանց, ընդ մարդոյ որ
8 գործէ զանօրէնութիւն։ Լռեա ի բար-
կութենէ եւ հանգիր ի սրտմտութենէ,
9 եւ մի՛ նախանձիր ընդ չարս։ Զի չարք
վաղվաղակի սատակեսցին, բայց որք
համբերեն Տեառն՝ նոքա ժառանգեսցեն
10 զերկիր։ Փոքր մի՝ եւ այլ ոչ եւս իցէ
ամպարիշտն, խնդրեսցես զտեղի նորա
11 եւ ոչ գտցես։ Այլ որ հեզքն են՝ նոքա
ժառանգեսցեն զերկիր, եւ փափկասցին
ի բազում խաղաղութեան իւրեանց։
12 Սպասէ մեղաւոր արդարոյ, եւ կրճտէ
13 ի վերայ նորա զատամունս իւր։ Այլ
Տէր ծիծաղեսցի զնովաւ, քանզի յառա-
ջագոյն տեսանէ, զի հասեալ է օր նո-
14 րա։ Սուր հանին մեղաւորք եւ լարեցին
զաղեղունս իւրեանց՝ հարկանել զաղ-
քատն եւ զտնանկն, սպանանել [9]զայն որ
15 խոնարհն է սրտիւ"։ Սուրք նոցա մտցեն
ի սիրտս նոցա եւ աղեղունք նոցա
փշրեսցին։
16 Լաւ է սակաւիկ ինչ արդարոյ քան
17 զբազում մեծութիւն մեղաւորաց։ Եւ
բազուկք ամպարշտաց խորտակեսցին.
18 հաստատէ Տէր զարդարս, Եւ ճանաչէ[10]
զաւուրս ամբծից. ժառանգութիւն նո-
19 ցա յաւիտեան եղիցի։ Մի՛ ամաչեսցեն

[7] Եբր. ճարակեա զճշմարտութիւն։ (4) Եւ ուրախ լեր Տերամբ [8] Եբր. յաջողեալ [9] Եբր. զայնոսիկ որոց ուղիղ են ճանապարհք [10] Եբր. [illegible], Տէր

նոքա ի ժամանակս չարութեան, այլ
20 յաւուրս սովոյ յագեսցին։ Ահա մեղա-
ւորք կորիցեն, եւ թշնամիք Տեառն [1]ի
փառաւորել եւ ի բարձրանալ իւրեանց"
պակասեսցին որպէս ծուխ [2]զի պակա-
21 սէ"։ Փոխ առնու մեղաւորն եւ ոչ հա-
տուցանէ, այլ որ արդարն է ողորմի եւ
22 տայ։ [3]Ոյք օրհնեն զՏէր՝ ժառանգեսցեն
զերկիր, եւ ոյք անիծանեն՝ սատակես-
ցին ի նմանէ։"
23 Ի Տեառնէ ուղղին գնացք առն, զճա-
24 նապարհս նորա նա կամի յոյժ։ Թէպէտ
եւ գայթագղեսցի, նա մի՛ կործանեսցի,
25 զի Տէր ձեռնկալու է նորա։ Մանուկ
էի ես եւ ծերացայ, եւ ոչ տեսի զարդարն
արհամարհեալ, եւ ոչ զզաւակ նորա թէ
26 մուրանայ հաց։ Զօրհանապազ ողորմի
եւ տայ փոխ, զաւակ նորա օրհնեալ ե-
ղիցի [2]յաւիտեան։
27 Խոտորեա ի չարէ եւ արա զբարի,
բնակեսցես յաւիտեանս յաւիտենից [2]ի
28 նմա։ Տէր սիրէ զիրաւունս, եւ ոչ ընդ
վայր հարկանէ զսուրբս իւր, այլ յա-
ւիտեան պահէ զնոսա. [2]անօրէնք հա-
լածեսցին ի միասին," եւ զաւակ ամ-
29 պարշտաց սատակեսցի։ Այլ արդարք
ժառանգեսցեն զերկիր, եւ բնակեսցեն
յաւիտեանս յաւիտենից ի նմա։
30 Բերան արդարոյ պատմէ զիմաստու-
թիւն, եւ լեզու նորա խօսեսցի զիրա-
31 ւունս։ Օրէնք Աստուծոյ իւրոյ են ի սրտի
իւրում, եւ մի՛ գայթակղեսցին գնացք
32 նորա։ Հայի մեղաւորն ընդ արդար եւ
33 խնդրէ սպանանել զնա. Այլ Տէր ոչ թո-
ղու զնա ի ձեռս նորա, եւ ոչ դատա-
34 պարտէ զնա՝ յորժամ դատի զնա։ Համ-
բեր Տեառն եւ պահեա զճանապարհս
նորա, եւ բարձր արասցէ զքեզ ի ժա-
ռանգել զերկիր, եւ զսատակումն մե-
ղաւորաց տեսցես.
35 Տեսի զամպարիշտն վերացեալ բարձ-
36 րացեալ որպէս [4]զմայրս Լիբանանու"։ Ան-
ցի՝ եւ ահա ոչ էր, խնդրեցի՝ եւ ոչ գտաւ
37 տեղի նորա։ [5]Պահեա զամբծութիւն, եւ
տես զուղղութիւն. զի գոն մնացուածք
38 առն խաղաղարարի"։ Անօրէնք հալածես-
ցին ի միասին, եւ զաւակ ամպարշտաց
39 կորիցէ։ Փրկութիւն արդարոց ի Տեառնէ
է, վերակացու է նոցա ի ժամանակս
40 նեղութեան։ Օգնեսցէ նոցա Տէր եւ
փրկեսցէ զնոսա. ապրեցուսցէ ի մեղա-
ւորաց եւ կեցուսցէ զնոսա, զի յուսա-
ցան ի նա։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԷ (ԼԸ)

1 Սաղմոս Դաւթի. առ ի յիշատակ [2]շա-
բաթու։

2 Տէր, մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդի-
մաներ զիս, եւ մի՛ բարկութեամբ քով
3 խրատեր զիս։ Զի նետք քո հարան յիս,
4 եւ յիս հաստատեցաւ ձեռն քո։ Ոչ գոյ
բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ յերեսաց բար-
կութեան քո. ոչ է խաղաղութիւն ոս-
5 կերաց իմոց յերեսաց մեղաց իմոց։ Ա-
նօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան
զգլուխ իմ, որպէս բեռն ծանր ծանրա-
6 ցան ի վերայ իմ։ Նեխեցան եւ փտե-
ցան վէրք իմ յերեսաց անզգամութեան
7 իմոյ։ Տառապեցայ եւ խոնարհ եղէ յոյժ,
8 զօրհանապազ տրտում գնայի. Զի անձն
իմ լի եղեւ չարչարանօք, եւ ոչ գոյ
9 բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ։ Չարչարե-
ցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ, մռնչէի
առ հեծութեան սրտի իմոյ։
10 Տէր, առաջի քո է ամենայն ցանկու-
թիւն իմ, եւ հեծութիւն իմ ի քէն ոչ
11 ծածկեցաւ։ Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս
եւ եթող զիս զօրութիւն իմ, լոյս աչաց
12 իմոց՝ եւ այն ոչ եղեւ ընդ իս։ Բարե-
կամք իմ եւ մերձաւորք իմ [6]առաջի իմ
մերձեցան եւ" կացին, եւ մերձաւորք
13 իմ հեռի եղեն յինէն. [7]Բռնադատէին
զիս եւ" խնդրէին զանձն իմ. ոյք խնդ-
րէին չար ի վերայ իմ՝ խօսեցան զա-
նօրէնութիւն, եւ զնենգութիւն զօրհա-
14 նապազ խորհեցան։ Այլ ես որպէս խուլ՝
զի ոչ լսէ, որպէս համր՝ որ ոչ բանայ
15 զբերան իւր։ Եղէ ես որպէս մարդ՝ որ
ոչ լսէ, եւ ոչ գոն խօսք ի բերան նորա։
16 Ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ, եւ դու
17 լուիցես ինձ, Տէր Աստուած իմ։ Ասացի
թէ Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք
իմ, ի սասանել ոտից իմոց՝ ի վերայ իմ
18 մեծամեծս խօսեցան։ Ես [8]ի տանջանս
պատրաստ եմ, եւ ցաւք իմ առաջի իմ
19 են յամենայն ժամ։ Զանօրէնութիւնս
իմ պատմեցից, եւ հոգացայց վասն մե-

[1] Եբր. իբրեւ զճարպ գառանց սպառեսցին. [2] Եբր. ծխով [3] Եբր. Քանզի օրհնեալք նորա ժառանգեսցեն զերկիր, եւ անիծեալք նորա սատակեսցին։ [4] Եբր. ծառ դալար ի տեղւոջ իւրում [5] Եբր. Նկատեա զամբիծն, և հայեաց յուղիղն, զի վախճան առնն՝ խաղաղութիւն է

[6] Եբր. յերեսաց տառապանաց իմոց ի բաց [7] Եբր. Եւ որոգայթս լարէին ոյք [8] Եբր. ի գայթել

20 ղաց իմոց։ Իսկ արդ թշնամիք իմ կեն-
դանի են, եւ զօրացեալ են քան զիս.
եւ բազումք էին ոյք ատէին զիս ի տա-
21 րապարտուց։ Ոյք հատուցին ինձ չար
փոխանակ ընդ բարւոյ. չարախօսէին
զինէն, զի ես երթայի զհետ արդարու-
22 թեան։ Մի՛ թողուր զիս, Տէր, Աս-
տուած իմ, եւ մի՛ ի բացեայ առնիր
յինէն, հայեաց յօգնել ինձ, Տէր փրկու-
թեան իմոյ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԸ (ԼԹ)

1 [1]Ի կատարած, Իդիթումայ՚՚. Սաղմոս
Դաւթի։

2 Ասացի թէ Պահեցից զճանապարհս իմ,
զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով. եդի պա-
հապան բերանոյ իմոյ՝ ի հակառակել
3 մեղաւորին առաջի իմ։ Խուլ եղէ [2]եւ
խոնարհեցայ՚՚, լռեցի ի բարութենէ եւ
4 ցաւք իմ նորոգեցան յիս։ Ջեռաւ սիրտ
իմ ի փորի իմում, եւ ի խորհուրդս իմ
5 վառեցաւ հուր։ Խօսեցայ լեզուաւ իմով
եւ ասացի,
Ցոյց ինձ, Տէր, զկատարած իմ եւ
զթիւ աւուրց իմոց քանի՞ո՞ն է, զի գի-
տացից թէ որչափ ինչ պակասեալ է
6 յինէն։ Ահա [3]չափով եդիր զաւուրս իմ,
եւ կար զօրութեան իմոյ որպէս ոչ ինչ է
առաջի [4]իմ. սակայն ամենեքին ընդու-
7 նայն է ամենայն մարդ մեղի՚՚ Ապա-
քէն որպէս ի պատկերի շրջի մարդ,
սակայն ի զուր խռովի, գանձէ եւ ոչ
գիտէ ում ժողովէ։
8 Իսկ արդ՝ ո՞վ է համբերութիւն իմ՝
թէ ոչ դու, Տէր, [5]կամ կար զօրու-
9 թեան իմոյ՝ թէ ոչ ի քէն՚՚ Յամենայն
անօրէնութենէ իմմէ [6]փրկեցեր զիս,
եւ նախատինս անզգամաց [7]արարեր զիս։
10 Լուռ եղէ եւ ոչ բացի զբերան իմ, զի
11 դու արարեր։ Ի բաց արա յինէն զտան-
ջանս իմ, զի ի զօրութենէ ձեռին քո
12 ես պակասեցայ։ Կշտամբութեամբ վասն
մեղաց խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր որ-
պէս [8]սարդիոստայն զանձն՚՚ նորա. սա-
կայն ընդունայն է ամենայն մարդ։ Հան-
13 գիստ։ Լուր, Տէր, աղօթից իմոց,
ունկն դիր խնդրուածաց իմոց. արտաս-
ուաց իմոց մի՛ լռեր. պանդուխտ եմ
ես առաջի քո, նժդեհ եւ անցաւոր որ-
14 պէս ամենայն հարք իմ։ Թոյլ արա ինձ
զի հանգեայց մինչչեւ երթեալ իցեմ,
ուստի ոչ եւս դառնայցիմ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԹ (Խ)

1 [9]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

2 Համբերելով համբերի Տեառն, եւ նա-
յեցաւ առ իս, եւ լուաւ աղօթից իմոց։
3 Եհան զիս ի գբոյ տառապանաց, ի կա-
ւոյ եւ ի տղմոյ. հաստատեաց ի վերայ
վիմի զոտս իմ, եւ ուղղեաց զգնացս
4 իմ։ Արկ ի բերան իմ օրհնութիւն նոր,
զօրհնութիւն [5]Տեառն Աստուծոյ մերոյ։
5 Տեսցեն բազումք եւ երկիցեն եւ յու-
սասցին ի Տէր. երանեալ է այր [10]որոյ
անուն Տեառն յոյս է նորա՚՚. ոչ հայե-
ցաւ նա ի նանրութիւն, եւ ոչ ի մո-
լութիւն սուտ։
6 Բազում արարեր դու, Տէր Աստուած
իմ, զսքանչելիս քո, եւ [11]խորհրդոց քոց ոչ
ոք է որ նմանի քեզ. պատմեցի եւ խօ-
սեցայ՝ եւ բազում եղեն՚՚ քան զթիւ։
7 Ընդ զոհս եւ ընդ պատարագս ոչ հա-
ճեցար, լսելիս հաստատեցեր ինձ. զող-
ջակէզս եւ զվասն մեղացն ոչ խնդրե-
8 ցեր։ Յայնժամ ասացի թէ Ահաւասիկ
գամ ես, ի գլուխս գրոց գրեալ է վասն
9 իմ, Առնել զկամս քո, Աստուած իմ,
կամեցայ, եւ զօրէնս քո ի մէջ որո-
10 վայնի իմոյ։ Աւետարանեցից զարդա-
րութիւնս քո յեկեղեցիս մեծս. ահա
զշրթունս իմ ոչ արգելից ի քէն. Տէր,
11 դու գիտացեր։ Զի զարդարութիւնս քո
ոչ ծածկեցի ի սրտի իմում, զճշմար-
տութիւն քո եւ զփրկութիւն քո. ա-
սացի եւ ոչ թաքուցի զողորմութիւնս
քո, եւ ճշմարտութիւնս քո ի ժողո-
12 վրրդենէ մեծէ։ Այլ դու, Տէր, մի՛
հեռի առնիր զգթութիւնս քո յինէն. զի
ողորմութիւն քո եւ ճշմարտութիւն քո
13 յամենայն ժամ ընկալցի զիս։ Շուրջ
եղեն զինեւ չարք որոց ոչ էր նոցա
թիւ, հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ,
եւ ես ոչ կարացի տեսանել. բազում
եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ, եւ սիրտ
14 իմ եթող զիս։ Կամեաց, Տէր, փրկել զիս,
15 եւ, Տէր, յօգնել ինձ նայեաց։ Ամա-

[1] Եբր. Առ գլխաւոր երաժշտացն՝ Իդիթունի [2] Եբր. լռութեամբ [3] Եբր. թզաւ [4] Եբր. բռ. արդարեւ ամենայն մարդ ընդունայն է ի հաստատութեան իւրում. Հանգիստ. [5] Յ Եբր. դոխաւէ [6] Եբր. փրկեա [7] Եբր. մի՛ առներ [8] Եբր. ցեց զցանկալիս

[9] Եբր. Առ գլխաւոր երաժշտացն [10] Եբր. որ եդ զյոյս իւր ի Տէր [11] Եբր. զխորհուրդս քո որ առ մեզ՝ չէ հնար կարգել առաջի քո. պատմէի եւ խօսէի, սակայն բազում են

չեսցեն եւ յամօթ լիցին ոյք խնդրէին
զանձն իմ բառնալ զսա ․ դարձցին յետս
եւ ամաչեսցեն որ խնդրէին ինձ չար ։
16 Կրեսցեն զամօթ առ ժամայն վաղվա-
17 ղակի, որ ասէին ինձ Վաշ վաշ ։ Ցնծաս-
ցեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ, ամենեք-
եան որ խնդրեն զքեզ, Տէր ․ ասասցեն
յամենայն ժամ՝ [1]Մեծ է Աստուած", եւ
18 ոյք սիրեն զփրկութիւն քո ։ Ես աղքատ
եւ տնանկ եմ, Աստուած, խորհեա զիս.
օգնական եւ պաշտպան իմ ես, եւ դու,
Աստուած իմ, մի՛ յամենար ։

ՍԱՂՄՈՍ Խ (ԽԱ)

1 [2]Ի կատարած ․ Սաղմոս Դաւթի ։

2 Երանի՛ որ խորհի զաղքատն եւ զտը-
նանկն, յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր ։
3 Տէր փրկէ զնա եւ կեցուցանէ, երանելի
առնէ զնա ի վերայ երկրի, եւ ոչ մատնէ
4 զնա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց ։ Տէր
օգնական է նմա ի մահիճս ցաւոց իւ-
րոց, զամենայն անկողինս նորա դար-
ձուցանէ ի հիւանդութենէ նորա ։
5 Ես ասացի, Տէր, ողորմեա ինձ,
բժշկեա զանձն իմ, ես մեղայ քեզ ։
6 Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար, Ե՞րբ
իցէ զի մեռցի եւ կորիցէ անուն նորա ։
7 Մտանէր տեսանել զնանրութիւն, խօսէր
ի սրտի իւրում, եւ ժողովէր զանօրէնու-
թիւնս յանձն իւր ․ արտաքս ելանէր եւ
8 զնոյն խօսէր ։ Զինէն շշնջէին ամենայն
թշնամիք իմ. խորհեցան չար ի վերայ իմ.
9 Բան անօրէնութեան [3]եդին ի վերայ իմ.
միթէ որ ննջիցէն՝ այլ ո՞չ" եւս յաւե-
10 լուցու յառնել ։ Քանզի եւ այրն խաղա-
ղութեան իմոյ յոր եւ ես յուսացայ ․
որ ուտէր զհաց իմ՝ յաճախեաց առնել
ինձ խաբէութիւն ։
11 Այլ դու, Տէր, ողորմեա ինձ, կանգ-
12 նեա զիս, եւ հատուցից նոցա ։ Յայսմ
ծանեայց թէ հաճեցար ընդ իս, զի մի՛
13 ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ ։ Այլ
զիս յամբծութեան իմում ընկալար, եւ
հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան ։
14 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի յա-
ւիտեանս յաւիտենից ։ Եղիցի, եղիցի ։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԱ (ԽԲ)

1 [2]Ի կատարած ․ իմաստութիւն որդւոցն
Կորխայ ։

2 Որպէս փափաքէ եղջերու յաղբերս ջուրց,
այնպէս փափաքէ անձն իմ առ քեզ,
3 Աստուած ։ Ծարաւի է անձն իմ առ
[4]քեզ, Աստուած հզօր եւ" կենդանի.
Ե՞րբ եկից երեւեցայց երեսացդ Աստու-
4 ծոյ ։ Եղեն ինձ արտասուք իմ կերա-
կուր ի տուէ եւ ի գիշերի, եւ այն զի
ասէին ցիս զօրհանապազ՝ թէ Ո՞ւր է
5 Աստուած քո ։ Զայս որպէս յիշէի՝ տա-
ռապէր յիս անձն իմ. [5]քաջալերէի զի
մտից ընդ յարկաւ սքանչելեաց տանն"
Աստուծոյ ․ ի ձայն ցնծութեան խոստո-
վանութեան, եւ ի ձայն բարեկենդա-
նութեան ։
6 Արդ ընդէ՞ր տրտում ես, անձն իմ,
կամ ընդէ՞ր խռովես զիս ․ յուսա առ
Աստուած, [6]խոստովանեա նմա, փրկիչ
երեսաց իմոց Աստուած է ։
7 Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ", վասն այ-
սորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն Յորդանա-
8 նու, ի Հերմոնէ, ի լեռնէ Փոքուէ ։ Խորք
ի խորոց կարդացին առ քեզ, ի ձայն
սահանաց քոց ․ ամենայն զբօսանք քո
9 եւ ալիք քո անցին ի վերայ իմ ։ Ի
տուէ պատուիրեաց Տէր զողորմութիւն
իւր, գիշերի զօրհնութիւն նոր. եւ ա-
ղօթք իմ առ Աստուած վասն կենաց իմոց ։
10 Ասացի Աստուծոյ՝ [7]Ընդունելի իմ ես ․
ընդէ՞ր մոռացեր զիս, ընդէ՞ր տրտում
11 գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ ։ Ի
փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս
թշնամիք իմ, յասել ցիս զօրհանապազ
12 թէ Ո՞ւր է Աստուած քո ։ Արդ ընդէ՞ր
տրտում ես, անձն իմ, կամ ընդէ՞ր
խռովես զիս ․ յուսա առ Աստուած, [8]խոս-
տովանեա նմա", փրկիչ երեսաց իմոց
Աստուած է ։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԲ (ԽԳ)

[9]Սաղմոս Դաւթի ։"

1 Դատ արա ինձ, Աստուած, եւ իրաւ
արա ինձ ի դատաստանի իմում. յազգէ,

[1] Եբր․ Մեծասցի Տէր [2] Եբր․ Առ գլուխ երաժշտացն [3] Եբր․ Հեղաւ ի նա, եւ որ ննջէն՝ ոչ [4] Եբր․ Աստուած, առ Աստուած [5] Եբր․ որպէս երթայի ընդ բազմութեան, գնայի ընդ նոսա մինչեւ ի տուն [6] Եբր․ զի միւսանգամ խոստովան

եղէց նմա, ի փրկութիւն երեսաց նորա ։
(7) Աստուած իմ. խռովեցաւ յիս անձն իմ
[7] Եբր․ Վէմ [8] Եբր․ զի միւսանգամ խոստովան եղէց առ նա [9] Յեբր․ պակաս

ո· չէ սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ
2 ն. գաւորէ փրկեա զիս։ Դու, Աստուած,
հզօրիչ իմ ես, ընդէ՞ր մոռացար զիս,
ընդէ՞ր տրտում գնամ ես ի նեղել թըշ-
3 նամւոյ իմոյ։ Առաքեա, Տէր, զլոյս քո
եւ զճշմարտութիւն քո, զի առաջնոր-
դեսցեն ինձ, եւ հանցեն զիս ի լեառն սուրբ
4 եւ ի յարկս քո։ Մտից առաջի սեղա-
նոյ Աստուծոյ, առ Աստուած [1]որ ու-
րախ առնէ զմանկութիւն իմ" խոստո-
վան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած,
Աստուած իմ։
5 Արդ ընդէ՞ր տրտում ես, անձն իմ,
կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա առ
Աստուած, [2]խոստովանեա նմա", փրկիչ
երեսաց իմոց Աստուած է։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԳ (ԽԴ)

1 [3]Ի կատարած. իմաստութիւն որդւոցն
Կորխայ. [4]Սաղմոս Դաւթի։"

2 Աստուած, ականջօք մերովք լուաք,
զոր հարքն մեր պատմեցին մեզ. զգործն
զոր գործեցեր յաւուրս նոցա, յաւուրսն
3 առաջինս։ Ձեռն քո խլեաց զհեթա-
նոսս, եւ զնոսա տնկեցեր. չարչարեցեր
4 զժողովուրդս եւ հաներ զնոսա։ Զի ոչ թէ
սրով իւրեանց ժառանգեցին զերկիր,
եւ ոչ բազուկ նոցա փրկեաց զնոսա.
այլ աջ քո եւ բազուկ քո եւ լոյս երե-
սաց քոց, զի հաճեցար դու ընդ նոսա։
5 Դու ինքն ես Թագաւոր իմ եւ Աս-
տուած իմ, որ հրամայեցեր զփրկութիւնս
6 Յակոբայ։ Քեւ զթշնամիս մեր հարցուք,
եւ անուամբ քով արհամարհեսցուք
7 զյարուցեալսն ի վերայ մեր։ Ոչ թէ
յաղեղն իմ յուսացեալ եմ, եւ ոչ սուր
8 իմ կեցուցանէ զիս. Այլ դու փրկեցեր
զմեզ ի թշնամեաց մերոց, եւ զատելիս
9 մեր յամօթ արարեր։ Աստուծով պար-
ծեսցուք զօրհանապազ, եւ անուան նո-
րա խոստովան եղիցուք յաւիտեան։[5]
10 Բայց արդ մերժեցեր եւ անարգեցեր
զմեզ, եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս
11 մեր։ Դարձուցեր զմեզ յետս քան զթըշ-
նամիս մեր, եւ ատելիք մեր յափշտա-
12 կեցին զմեզ։ Ետուր զմեզ որպէս զոչ-
խար ի զենումն, եւ ընդ հեթանոսս
13 ցրուեցեր զմեզ։ Վաճառեցեր զժողո-
վուրդս քո առանց գնոյ, եւ ոչ [6]գոյ
14 թիւ ազազակի մերոյ"։ Արարեր զմեզ
նախատինս դրացեաց մերոց, ծաղր եւ
այպն կատականաց այնոցիկ որ շուրջ
15 էին զմեւք։ Արարեր զմեզ յառակս հե-
թանոսաց, ի շարժել զգլուխս ժողովըր-
16 դոց։ Զօր ամենայն նախատինք իմ ա-
ռաջի իմ են, եւ ամօթ երեսաց իմոց
17 ծածկեաց զիս։ Ի ձայնէ նախատողին
եւ չարախօսի, յերեսաց թշնամւոյն եւ
հալածչի։
18 Այս ամենայն եկն ի վերայ մեր, եւ
մեք զքեզ ոչ մոռացաք եւ ոչ ստեցաք
19 ուխտի քում, Եւ ոչ դարձաք յետս
սրտիւք մերովք. [7]դու դարձուցեր զշա-
20 ւիղս" մեր ի ճանապարհաց քոց. Խո-
նարհ արարեր զմեզ [8]ի տեղի չարչարա-
նաց", եւ ծածկեցին զմեզ ստուերք
մահու։
21 Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն Աս-
տուծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս
22 մեր յաստուածս օտարս, Սակայն Աս-
տուած [9]խնդրէ զայս, զի Նա քննէ
23 զգաղտնիս սրտից մերոց։ Վասն քո մե-
ռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք
որպէս զոչխար ի զենումն։
24 Զարթիր, ընդէ՞ր ննջես, Տէր. արի
25 եւ մի՛ մերժեր զմեզ ի սպառ։ Զմէ՞
դարձուցանես զերեսս քո ի մէնջ, մո-
ռանաս զաղքատութիւն եւ զնեղու-
26 թիւնս մեր։ Խոնարհ եղեն մինչեւ ի
հող անձինք մեր, եւ յերկիր կցեցան
27 մէջք մեր։ Արի, Տէր, օգնեա մեզ, եւ
փրկեա զմեզ վասն [10]անուան քո։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԴ (ԽԵ)

1 [11]Ի կատարած. զառանցելոց ժամանա-
կաց, որդւոյն Կորխայ իմաստութիւն.
Սաղմոս օրհնութեան վասն սիրելւոյն։"

2 Բղխեսցէ սիրտ իմ զպատգամս [*]քո բարիս,
եւ ասեմ զգործս իմ թագաւորի. լեզու
3 իմ որպէս գրիչ արագագրի դպրի։ Գե-
ղեցիկ տեսանելով քան զամենայն որդ-
ւոց մարդկան. սփռեցան շնորհք ի շըր-

---

[1] Եբր. ուրախութեան ցնծութեան իմոյ [2] Եբր. զի միւսանգամ խոստովան եղէց առ Նա [3] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [4] Եբր. [illegible] [5] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։

[6] Եբր. մեծացար գնովք նոցա [7] Եբր. եւ ոչ խոտորեցան ոտք [8] Եբր. ի տեղւոջ վիշապաց [9] Եբր. ո՞չ խնդրիցէ [10] Եբր. ողորմութեան [11] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Շօշաննիմի. իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ, երգ սիրոյ։

թանց քոց, վասն այսորիկ օրհնեաց
զքեզ Աստուած յաւիտեան։
4 Ած զսուր ընդ մէջ քո, Հզօր, վայել-
5 չութեան եւ գեղոյ քո։ Լարեա, ուղղեա
եւ թագաւորեա վասն ճշմարտութեան,
հեզութեան եւ արդարութեան, եւ ա-
ռաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ քո։
6 Նետք քո սրեալ են, Հզօր, եւ ժողո-
վուրդք ի ներքոյ քո անկցին, ի սիրտս
թշնամեաց թագաւորի։
7 Աթոռ քո, Աստուած, յաւիտեանս
յաւիտենից, գաւազան ուղղութեան գա-
8 ւազան արքայութեան քո։ Սիրեցեր
զարդարութիւն, եւ ատեցեր զանօրէ-
նութիւն. վասն այսորիկ օծ զքեզ, Աս-
տուած, Աստուած քո իւղով ուրախու-
9 թեան առաւել քան զընկերս քո։ Զմուռս
եւ զստաշխն եւ կասիա ի զգեստէ քումմէ,
ի տաճարաց փղոսկրէից, ուստի ուրախ
10 արարին զքեզ։ Դստերք թագաւորաց ի
պատիւ. կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ,
ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ եւ
11 պաճուճեալ։ Լուր, դուստր, եւ տես,
խոնարհեցո զունկն քո. մոռա զժողո-
12 վուրդ քո եւ զտուն հօր քո. Զի ցան-
կացաւ թագաւոր գեղոյ քո. սա ինքն
13 է Տէր քո, երկիր պագցես նմա։ Եւ
դուստր Տուրայ [1]երկիր պագցէ նմա. եւ
պատարագօք զերեսս սորա" պաղատեսցեն
մեծամեծք ի ժողովրդոց։
14 Ամենայն փառք դստեր թագաւորի ի
15 ներքոյ. Ի վերջաւորս ոսկեհուռս զար-
դարեալ եւ [2]պաճուճեալ. տարցին թա-
գաւորի կուսանք զհետ նորա, եւ զըն-
16 կերս նորա տարցին նմա"։ Ածցին ցնծու-
թեամբ եւ ուրախութեամբ եւ տարցին
17 ի տաճար թագաւորի։ Եւ փոխանակ
հարց քոց եղիցին որդիք քո. կացուս-
ցես զնոսա իշխանս ընդ ամենայն երկիր։
18 Յիշեսցի անուն քո ընդ ամենայն ազգս
ազգաց. վասն այսորիկ ժողովուրդք
խոստովան եղիցին առ քեզ, յաւիտեան
եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԵ (ԽԶ)

1 [3]Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ ի վե-
րայ գաղտնեաց։`

2 Աստուած մեր ապաւէն եւ զօրութիւն,
օգնական [4]ի վերայ նեղութեանց որ գտին
3 զմեզ յոյժ"։ Վասն այսորիկ ոչ երկիցուք
մեք ի խռովել երկրի, ի փոփոխել լե-
4 րանց ի սիրտս ծովու։ Գոչեցին եւ խռո-
վեցան ջուրք նոցա, խռովեցան լերինք
5 ի զօրութենէ նորա։[5] Գնացք գետոց
ուրախ առնեն զքաղաքն Աստուծոյ, [6]եւ
սուրբ արար զյարկս իւր Բարձրեալն"։
6 Աստուած ի մէջ նորա եւ նա մի
սասանեսցի, օգնեսցէ նմա Աստուած
ի վաղորդայնէ մինչ ի վաղորդայն։
7 Խռովեցան հեթանոսք, եւ խոնարհ եղեն
թագաւորութիւնք. ետ զձայն իւր
8 Բարձրեալն` եւ խռովեցաւ երկիր։ Տէր
զօրութեանց ընդ մեզ, [7]ընդունելի է
9 մեր Աստուած Յակոբայ։[5] Եկայք եւ
տեսէք զգործս [8]Աստուծոյ, որ արար
զնշանս եւ զարուեստս ի վերայ երկրի։
10 Եհար զպատերազմ ի ծագաց մինչ ի
ծագս երկրի. զաղեղունս փշրեաց,
զզէնս խորտակեաց եւ զասպարս այր-
11 եաց հրով։ Կանխեցէք եւ ծաներուք զի
ես եմ Աստուած. բարձր եղէց ի հեթա-
նոսս, եւ բարձրացայց ի վերայ երկրի։
12 Տէր զօրութեանց ընդ մեզ, [7]ընդունելի
է մեր Աստուած Յակոբայ։[5]

ՍԱՂՄՈՍ ԽԶ (ԽԷ)

1 [9]Ի կատարած. վասն որդւոցն Կորխայ.
Սաղմոս Դաւթի։"

2 Ծափս հարէք, ամենայն հեթանոսք,
աղաղակեցէք առ Աստուած ի ձայն
3 ցնծութեան։ Տէր բարձրեալ եւ ահար-
կու, Թագաւոր մեծ ի վերայ ամենայն
4 երկրի։ Հնազանդ արար զժողովուրդս
ընդ մեզ, եւ զհեթանոսս ի ներքոյ ոտից
5 մերոց։ Ընտրեաց [10]զմեզ իւր ի ժառան-
գութիւն, զգեղեցկութեանցն" Յակո-
6 բայ զոր եւ սիրեաց։[5] Համբարձաւ Աս-
տուած օրհնութեամբ, եւ Տէր մեր
7 ձայնիւ փողոյ։ Սաղմոս ասացէք [11]Աս-
տուծոյ մերում", սաղմոս ասացէք
Թագաւորին մերում, սաղմոս ասացէք։
8 Թագաւոր [12]մեծ ի վերայ ամենայն երկրի
Աստուած է, սաղմոս ասացէք նմա ի-
9 մաստութեամբ։ Թագաւորեաց Աստուած

[1] Եբր. [illegible] եղէցէ պատարագօք, զերեսս քո [2] Եբր. պաճուճեալ տարցի թագաւորի. կուսանք, ընկերք նորա տարցին քեզ [3] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. որդւոցն Կորխայ ի վերայ Ալամովթայ երգ։

[4] Եբր. յոյժ գտանի ի նեղութիւնս [5] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [6] Եբր. բնակութիւն սրբութեան Բարձրելոյն [7] Եբր. ապաւէն [8] Եբր. Տեառն [9] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. որդւոցն Կորխայ Սաղմոս։ [10] Եբր. մեզ զժառանգութիւն մեր, զփառաւորութիւն [11] Եբր. Աստուծոյ, սաղմոս ասացէք [12] Եբր. [illegible]

ի վերայ հեթանոսաց, Աստուած նստաւ
10 յաթոռ սրբութեան իւրոյ։ Իշխանք ժո-
ղովրդոց ժողովեցան առ Աստուած
Աբրահամու, [1]զի Աստուծոյ զօրութիւնք
յերկրէ յոյժ համբարձան։"

ՍԱՂՄՈՍ ԽԷ (ԽԸ)

1 [2]Սաղմոս օրհնութեան որդւոցն Կորխայ.
երկրորդ շաբաթու։"

2 Մեծ է Տէր եւ օրհնեալ է յոյժ՝ ի քա-
ղաք Աստուծոյ մերոյ, ի լեառն սուրբ
3 նորա։ [3]Հաստատիմաստ ցնծացուցէ ցնծու-
թեամբ ամենայն երկիր, լերինք Սիոնի,
կողմանք" հիւսիսոյ, քաղաք Թագաւորի
4 մեծի։ [4]Աստուած ի տաճարի իւրում
յայտնի, ի ժամանակի որպէս օգնական
5 լինէր նոցա։" Ահաւասիկ թագաւորու-
թիւնք երկրի ժողովեցան, եւ անցին ի
6 միասին։ Ինքեանք տեսին այնպէս եւ
զարմացան, խռովեցան, սասանեցան։
7 Եւ դողումն կալաւ զնոսա անդ. երկունք
8 որպէս ի ծննդեան։ Ի հողմ [5]սաստիկ
9 փշրեսցես զնաւս ի Թարսիս"։ Որպէս
լուաք՝ սոյնպէս եւ տեսաք, ի քաղաք
Տեառն զօրութեանց՝ ի քաղաք Աստու-
ծոյ մերոյ. Աստուած հիմունս արկ նմա
10 յաւիտեան։[6] Ընկալաք, Աստուած, զո-
ղորմութիւն քո ի մէջ [7]ժողովրդեան
11 քո։ Ըստ անուան քում, Աստուած,
սոյնպէս եւ օրհնութիւն քո ընդ ամե-
նայն տիեզերս, եւ արդարութեամբ լի
12 է աջ քո։ Ուրախ եղիցի լեառն Սիոն,
եւ ցնծասցեն դստերք Յուդայ, վասն
իրաւանց քոց, Տէր։
13 Շրջեցարուք զՍիովնիւ, պաշարեցէք
զնա, եւ [8]պատմեցէք զաշտարակս նորա։
14 Դիք զսիրտ ձեր ի վերայ զօրութեանց
նորա, [9]բաժանեցէք զամուրս" նորա,
15 զի պատմիցէք ազգաց յազգ այլ։ Սա
է Աստուած, Աստուած մեր յաւիտեանս
յաւիտենից, եւ սա հովուեսցէ զմեզ
մինչեւ յաւիտեան։

[1]Ոմն. զի նորին իսկ Աստուծոյ են ասպարք երկրի. բարձր է նա յոյժ։ [2]Ոմն. Երգ. Սաղմոս որդւոցն Կորխայ։ [3]Ոմն. Գեղեցիկ բարձրութեամբ, ուրախութիւն ամենայն երկրի. լեառն Սիոն. կողմն [4]Ոմն. Աստուած յապարանս նորա ծանուցեալ իբրեւ ապաւէն։ [5]Ոմն. արեւելից փշրեսցես զնաւս Թարսիսի [6]Ոմանք յաւելուն, Հանգիստ։ [7]Ոմն. տաճարի [8]Ոմն. թուեցէք [9]Կամ, զննեցէք զապարանս

ՍԱՂՄՈՍ ԽԸ (ԽԹ)

1 [10]Ի կատարած. Սաղմոս որդւոցն Կորխայ։
2 Լուարուք զայս, ամենայն ազգք, ուն-
կնդիր լերուք ամենեքեան որք բնակ-
3 եալ էք յաշխարհի։ [11]Ծնունդք երկրի
եւ որդիք մարդկան", ի միասին մեծա-
4 մեծք եւ տնանկք։ Բերան իմ խօսեսցի
զիմաստութիւն, եւ խորհուրդ սրտի իմոյ
5 զհանճար։ Խոնարհեցուցից յառակս
զունկն իմ, բացից [12]զառակս օրհնու-
թեան ի սկզբանէ"։
6 Ընդէ՞ր բնաւ երկնչիմ ես յաւուր չարի.
զի անօրէնութիւնք գնացից իմոց շուրջ
7 եղեն զինեւ։ Յուսացեալքն ի զօրութիւն
իւրեանց, ի բազմութիւն մեծութեան
8 իւրեանց պարծեսցին։ [13]Եղբայր ոչ փրկէ,
եւ ոչ փրկէ մարդ եւ ոչ տայ Աստու-
9 ծոյ փրկանս, Եւ ոչ զգինս փրկանաց
10 անձին իւրոյ։ Վաստակեաց յաւիտեան,
եւ կեցցէ մինչ ի սպառ, եւ ոչ տես-
11 ցէ զապականութիւն։ Յորժամ տես-
ցէ" թէ իմաստունք մեռանին, ի մի-
ասին անզգամք եւ անմիտք կորիցեն, եւ
թողցեն օտարաց զմեծութիւն իւր-
12 եանց։ [14]Գերեզմանք նոցա տունք նոցա
եղիցին յաւիտեան, եւ յարկք նոցա
ազգէ մինչեւ յազգ, եւ կոչեսցին ա-
13 նուանք նոցա ի հողս իւրեանց։ Մարդ ի
պատուի [15]էր եւ ոչ իմացաւ, հաւա-
սարեաց անասնոց անբանից եւ նմանե-
14 ցաւ նոցա։ Այս ճանապարհ է գայթակ-
ղութեան նոցա նոցին. յետ այսորիկ
բերանօք իւրեանց հաճեսցին"։
15 Որպէս խաշն ի դժոխս մատնեցին,
եւ մահ հովուեսցէ զնոսա, եւ տիրես-
ցեն նոցա ուղիղք ընդ առաւօտս. [16]օգ-
նութիւնք նոցա մաշեսցին ի դժոխս,
16 եւ [17]ի փառաց իւրեանց անկցին։ Բայց
սակայն Աստուած փրկեսցէ զանձն իմ
ի ձեռաց դժոխոց, յորժամ ընդունիցին զիս։

[10]Ոմն. Առ գլուխ երաժշտացն [11]Ոմն. Որդիք մարդոյ եւ որդիք առն [12]Ոմն. բնաբանս զառեղծուածս իմ [13]Ոմն. Զեղբայր ոչ փրկելով փրկէ այր, եւ ոչ տայ Աստուծոյ զփրկանս նորա։ (9) Զի պատուական է փրկանք անձին նոցա, եւ թողցի ի սպառ։ (10) Եւ կեցցէ մինչեւ յաւիտեան, զի ոչ տեսցէ զապականութիւն։ (11) Զի տեսցէ [14]Կամ, Ի խորհրդեան [15]Ոմն. ոչ մնացէ, հաւասարէ անասնոց կորուսելոց։ (14) Այս ճանապարհ նոցա է յիմարութիւն նոցին. յետոյ ընդ բերան նոցա հաճեսցին։ Հանգիստ։ [16]Ոմն. կերպարանք [17]Ոմն. ի բնակութենէ

17 Մի՛ երկնչիր յորժամ մեծանայ մարդ,
եւ յորժամ բազում լինին փառք տան
18 նորա. Զի ոչ թէ ի մեռանել իւրում
առցէ ընդ իւր զամենայն, եւ ոչ թէ
19 իջցեն փառք տան նորա ընդ նմա։ Այլ
անձն նորա ի կեանս իւրում օրհնեսցի,
խոստովան եղիցի քեզ՝ յորժամ բարի
20 արասցես դու նմա։ Մտցէ նա մինչեւ
յազգ հարց իւրոց, մինչեւ յաւիտեան
21 լոյս մի՛ տեսցէ։ Մարդ ի պատուի [1]էր
եւ ոչ իմացաւ, հաւասարեաց անասնոց
անբանից եւ նմանեաց նոցա"։

ՍԱՂՄՈՍ ԽԹ (Ծ)

Սաղմոս Ասափայ։

1 Աստուած աստուծոց՝ Տէր խօսեցաւ,
եւ կոչեաց զերկիր յարեւելից մինչեւ ի
2 մուտս արեւու. [2]Ի Սիոնէ մեծ վայել-
չութիւն, փրկութեան գեղոյ նորա։
3 Աստուած մեր յայտնապէս եկեսցէ, եւ
Աստուած մեր մի՛ դադարեսցէ". Հուր
առաջի նորա բորբոքեսցի, եւ շուրջ
4 զնովաւ մրրիկ յոյժ։ Կոչեսցէ զերկինս
ի վերուստ, եւ զերկիր՝ ի դատել զժո
5 ղովուրդ իւր, [3]Ժողովել առ ինքն զսուրբս
իւր, եւ որք դնեն զպատարագս ուխ-
6 տից ի վերայ սեղանոյ նորա" Պատ-
մեսցեն երկինք զարդարութիւն նորա,
զի Աստուած դատաւոր է։ Հանգիստ։
7 Լուր, ժողովուրդ իմ, եւ խօսեցայց ընդ
քեզ, եւ Իսրայէլ, քեզ վկայեցից. զի
8 Աստուած, Աստուած քո ես եմ։ Ոչ թէ
վասն պատարագաց քոց կշտամբեմ զքեզ.
զի ողջակէզք քո առաջի իմ են յամե-
9 նայն ժամ։ Ոչ ընդունիմ ի տանէ քումմէ
զուարակս, եւ ոչ ի հօտից քոց նոխազս։
10 Իմ է ամենայն գազան անտառի, երէ
11 լերանց [4]եւ ամենայն անասուն"։ Գիտեմ
ես զամենայն թռչունս [5]երկնից, գե-
12 ղեցկութիւն" վայրի ընդ իս է։ Թէ
քաղցեայց, քեզ ինչ ոչ ասացից. զի իմ
13 է աշխարհ լրիւ իւրով։ [6]Ոչ ուտեմ ես
զմիս զուարակաց քոց, եւ ոչ զարիւն
14 նոխազաց քոց ըմպեմ։" Մատո Աստու-
ծոյ պատարագ օրհնութեան, կատարեա
15 Բարձրելոյն զուխտս քո։ Կարդասցես
առ իս յաւուր նեղութեան քո, եւ
փրկեցից զքեզ, եւ դու փառաւոր ա-
րասցես զիս։
16 Սակայն մեղաւորին ասէ Աստուած,
Իսկ դու ընդէ՞ր բնաւ պատմես [7]զարդա-
րութիւն իմ, կամ առնուս զուխտ իմ
17 ի բերան քո։ Զի դու ատեցեր զխրատ
իմ, մերժեցեր եւ յետս ընկեցեր [8]զամե-
18 նայն բանս բերանոյ իմոյ"։ Թէ տեսա-
նէիր զգող՝ ընթանայիր ընդ նմա, եւ
19 ընդ շունս դնէիր զբաժին քո։ Բերան
քո յաճախէր զչարութիւն, եւ լեզու քո
20 նիւթէր զնենգութիւն։ Նստեալ զեղ-
բօրէ քումմէ չարախօսէիր, եւ ի վերայ
որդւոյ մօր քո դնէիր զգայթակղու-
21 թիւն։ Զայս ամենայն արարեր, եւ ես
լռեցի քեզ. կարծեցեր [9]անօրէնդ ի մտի
քում, թէ եւ ես քեզ նմանիցեմ. արդ
յանդիմանեցից եւ կացուցից զայս ամե-
22 նայն առաջի քո։ Իմացարուք, ամենե-
քեան որոց մոռացեալ իցէ զԱստուած,
գուցէ երբեք [10]յափշտակիցիք, եւ ոչ ոք
իցէ որ փրկիցէ։
23 Պատարագ օրհնութեան փառաւոր
արասցէ զիս. եւ [11]անդ է ճանապարհ
ուր" ցուցից նմա զփրկութիւն Աստուծոյ։

ՍԱՂՄՈՍ Ծ (ԾԱ)

1 [12]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի, (2) Ի
ժամանակի իբրեւ եկն առ նա Նաթան
մարգարէ, յորժամ մտեալ էր նա առ
Բերսաբէէ։

3 Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ [9]մեծի
ողորմութեան քում, ըստ բազում գթու-
թեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս
4 իմ. Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ
իմմէ, եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա
5 զիս։ Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն
գիտեմ, եւ մեղք իմ առաջի իմ են յա-
6 մենայն ժամ։ Քեզ միայն մեղայ, Տէր,
եւ չար առաջի քո արարի. որպէս ար-
դար եղիցես ի բանս քո, եւ [13]յաղթօղ
7 ի դատել քեզ։ Անօրէնութեամբ յղա-
ցայ, եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։
8 Դու, Տէր, զճշմարտութիւն [14]սիրե-
ցեր, զանյայտս" եւ զծածկեալս իմաս-

---

[1] Ոմն. է եւ ոչ իմանայ, հաւասարէ անասնոց կո-րուսելոց [2] Ոմն. Ի Սիոնէ՝ ի մեծ վայելչու-թենէ գեղոյ, Աստուած փայլատակեաց։(3)Աս-տուած մեր եկեսցէ և մի՛ լռեսցէ [3] Ոմն. Ժողովեցէք առ իս զսուրբս իմ, զորս եդին ուխտ ընդ իս պատարագաւ։ [4] Ոմն. Հազարաւորաց [5] Ոմն. լերանց, եւ գազան [6] Ոմն. Միթէ ուտե՞մ ես զմիս ցլուց, կամ զարիւն նոխազաց ըմպիցե՞մ։

[7] Ոմն. զօրէնս [8] Ոմն. զբանս իմ [9] Յոմն. [illegible] [10] Ոմն. յափշտակիցեմ [11] Ոմն. որում ուղղէն զճանապարհ է-ր՝ [12] Ոմն. Առ գլուխ երա-ժըշտացն [13] Ոմն. սուրբ եղիցիս [14] Ոմն. սիրեցեր յերիկամունս

9 տութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։ Ցօղեա
յիս մշտկաւ եւ սուրբ եղէց, լուա եւ
10 քան զձիւն սպիտակ եղէց։ Լսելի արա
ինձ զցնծութիւն եւ զուրախութիւն, եւ
ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։
11 Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, եւ զա-
մենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յի-
12 նէն։ Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս, Աս-
տուած, եւ հոգի ուղիղ նորոգեա ի
13 փորի իմում։ Մի՛ ընկեներ զիս, Տէր,
յերեսաց քոց, եւ զՀոգի Սուրբ քո մի՛
14 հաներ յինէն։ Տուր ինձ ցնծութիւն
փրկութեան քո, եւ հոգւով [1]պետութեան
քո" հաստատեա զիս։
15 Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս
քո, եւ ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։
16 Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աս-
տուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լե-
17 զու իմ յարդարութեան քում։ Տէր,
եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ
18 երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։ Թէ կա-
մեցեալ էիր պատարագս՝ մատուցանէաք,
բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճե-
19 ցար։ Պատարագ Աստուծոյ՝ հոգի խո-
նարհ. զսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ
Աստուած ոչ արհամարհէ։
20 Բարի արա, Տէր, կամօք քովք Սի-
ոնի, եւ շինեսցին պարիսպքն Երուսա-
21 ղեմի։ Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատա-
րագս արդարութեան, [2]ուխտից պա-
տարագս" հանցեն ի սեղան քո զուա-
րակս։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԱ (ԾԲ)

1 [3]Ի կատարած. Սաղմոս" Դաւթի. (2) Ի
ժամանակի զի եկն Դովեկ Եդովմայեցի
պատմեաց Սաւուղի, թէ Ահաւասիկ
Դաւիթ ի տան Աքիմելիքայ է։

3 Զի՞ [4]պարծիս ի չարութեան, հզօր, [5]զա-
4 նօրէնութիւն. Զօրհանապազ զանիրա-
ւութիւն" խորհեցաւ ի լեզու իւրում,
որպէս ածելի սուր արարեր զնենգութիւն։
5 Սիրեցեր զչարութիւն քան զբարութիւն.
զանօրէնութիւն քան զխօսս արդարու-
6 թեան։[6] Սիրեաց նա զամենայն խօսս
կործանման, եւ զլեզուս նենգաւորս։
7 Վասն այսորիկ Աստուած կործանեսցէ
զնա ի սպառ, խլեսցէ եւ հանցէ զնա
ի յարկաց իւրոց եւ զարմատս նորա յերկ-
8 րէն կենդանեաց։[6] Տեսցեն արդարք եւ
երկիցեն, զնովաւ ծիծաղեսցին եւ ա-
9 սասցեն, Այս այր է որ ոչ արար զԱս-
տուած իւր օգնական, այլ յուսացաւ
ու ի բազում մեծութիւն իւր, եւ զօ-
րացաւ ի նանրութեան իւրում։
10 Այլ ես որպէս ձիթենի պտղալից ի
տան Աստուծոյ. յուսացայ յողորմու-
թիւն Աստուծոյ յաւիտեան եւ յաւիտե-
11 ենս յաւիտենից։ Խոստովան եղէց քեզ
յաւիտեան զի արարեր, եւ համբերից
անուան քում, զի քաղցր է առաջի
սրբոց քոց։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԲ (ԾԳ)

[7]Ի կատարած. վասն Մաղաղեթայ. ի-
մաստութիւն" Դաւթի։

1 Ասաց անզգամն ի սրտի իւրում՝ թէ
2 Ոչ գոյ Աստուած. Ապականեցան եւ
պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց, եւ
3 ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն։ Աս-
տուած յերկնից նայեցաւ յամենայն որդիս
մարդկան, տեսանել թէ իցէ ոք իմաստուն
4 որ խնդրիցէ զԱստուած։ Ամենեքեան
խոտորեցան ի միասին եւ անպիտա-
նացան. ոչ ոք է որ առնէ զբարի, եւ
5 չէ ոք մինչեւ ի մի։ Ո՞րպէս ոչ ծանիցեն
ամենեքեան, որ գործեն զանօրէնու-
թիւն. ոյք ուտէին զժողովուրդ իմ որ-
պէս կերակուր հացի. եւ առ Աստուած
6 ոչ կարդացին։ Անդ երկիցեն զերկիւղ ուր
ոչ իցէ երկիւղ. զի Աստուած ցրուեսցէ
զոսկերս [8]մարդահաճոյից. ամաչեսցեն
եւ յամօթ լիցին, զի Աստուած անար-
7 գեաց զնոսա։ Ո՛ տացէ ի Սիոնէ զփըր-
կութիւն Իսրայէլի. ի դարձուցանել
[9]Տեառն զգերութիւն ժողովրդեան իւ-
րոյ, ցնծասցէ Յակոբ եւ ուրախ եղի-
ցի Իսրայէլ։

---

[1] Եբր. կամաւորաւ, կամ, ազնուաւ [2] Եբր. ընդ զոհս եւ ընդ ողջակէզս. յայնժամ [3] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. Երգ [4] Եբր. պարծիս, Այսպէս Եբրայական բնագիրն խօսք [illegible] [illegible] է [illegible] [illegible] համարին։ [5] Եբր. ողորմութիւն Աստուծոյ է զօրհանապազ։ (2) Զանիբրաւութիւն

[6] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [7] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Մահաղեթայ. երգ [8] Եբր. որոց պաշարեն զքեզ [9] Եբր. Աստուծոյ

ՍԱՂՄՈՍ ԾԳ (ԾԴ)

1 [1]*Ի կատարած. ընդ օրհնութիւնս", իմաս-*
2 *տութիւն Դաւթի, Ի ժամանակի զի*
եկին Զիփացիքն, եւ ասեն ցՍաւուղ՝
Ահաւասիկ Դաւիթ թաքուցեալ նստի
առ մեզ ։

3 *Աստուած, յանուան քում կեցո զիս,*
եւ ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ։
4 *Աստուած, լուր աղօթից իմոց, ունկն*
5 *դիր բանից բերանոյ իմոյ ։ Օտարք յա-*
րեան ի վերայ իմ, եւ հզօրք խնդրեցին
զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ
Աստուած առաջի իւրեանց ։[2]
6 *Ահա Աստուած օգնական իմ, եւ Տէր*
7 [3]*ընդունելի հոգւոյ իմոյ"։ Ի դարձուցա-*
նել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտու-
8 *թեամբ քով սատակեա զնոսա ։ Ես կա-*
մօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ,
խոստովան եղէց անուան քում, Տէր,
9 *զի բարի է։ Յամենայն նեղութենէ իմմէ*
փրկեցեր զիս, եւ ի թշնամիս իմ ետես
ակն իմ ։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԴ (ԾԵ)

1 [1]*Ի կատարած. ընդ օրհնութիւնս իմաս-*
տութիւն". Սաղմոս Դաւթի ։

2 *Ունկն դիր, Աստուած, աղօթից իմոց,*
եւ մի՛ անտես առներ զխնդրուածս իմ։
3 *Նայեաց առ իս եւ լուր ինձ, զի տրտ-*
մեցայ ես ի ձանձրանալ իմում եւ խռո-
4 *վեցայ. Ի ձայնէ թշնամւոյն եւ ի նե-*
ղել մեղաւորի, [4]խոտորեցան յիս անի-
րաւութեամբ", բարկութեամբ ոխս պա-
հէին ինձ ։
5 *Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, եւ երկեւղ*
6 *մահու անկաւ ի վերայ իմ ։ Ահ եւ դո-*
ղումն եկն ի վերայ իմ, եւ ծածկեաց
7 *զիս խաւար ։ Ասէի՝ Տայր ոք ինձ թեւս*
որպէս զաղաւնւոյ, զի թռչէի, վերա-
8 *նայի ։ Հեռացեալ դադարէի յանապատի.*
9 [5]*Ակն ունէի Աստուծոյ որ փրկէր զիս ի*
կարճմտութենէ ի զայրանալոյ, եւ ի մրրկ-
10 *եալ նեղսրտութենէ"։ Ընկլո, Տէր, եւ*
բաժանեա զլեզուս նոցա, զի տեսի զա-
նօրէնութիւն եւ զհակառակութիւն ի
11 *քաղաքի ։ Ի տուէ եւ ի գիշերի շուրջ*
եղեն զպարսպօք նորա անօրէնութիւնք,
12 *չարիք եւ մեղք են ի մէջ նորա ։ Եւ ոչ*
պակասեաց ի հրապարակաց նորա վաշխ
13 *եւ նենգութիւն ։ Զի թէ թշնամւոյն*
նախատեալ էր՝ համբերէի արդեւք, կամ
ատելւոյն մեծաբանեալ էր ի վերայ իմ՝
14 *թաքչէի արդեւք ի նմանէ ։ Իսկ դու,*
մարդ, հաւասար իմ, [6]առաջնորդ իմ եւ
15 *ծանօթ իմ. [7]Ապաքէն ի նոյն քաղցրա-*
ցուցեր ինձ եւ քեզ կերակուր, զի"
գնայաք միաբանութեամբ ի տուն Աս-
16 *տուծոյ ։ Եկեսցէ մահ ի վերայ նոցա,*
եւ կենդանւոյն իջցեն ի դժոխս. զի
չարութիւն է ի բնակութեան նոցա եւ
17 *ի մէջ նոցա ։ Ես առ Աստուած կար-*
18 *դացի, եւ Տէր լուաւ ինձ ։ Ցերեկոյս, ի*
վաղորդայն, եւ ի հասարակ աւուր՝ պատ-
մեցի եւ ասացի, եւ լուիցէ ձայնի ի-
19 *մում ։ Փրկեսցէ խաղաղութեամբ զանձն*
իմ [8]ի մերձաւորաց իմոց, զի կարեօք"
20 *հասին ի վերայ իմ ։ Լուիցէ Աստուած*
եւ [9]խոնարհ արասցէ զնոսա, որ յառաջն
է քան զյաւիտեանս. զի ոչ գոյր նոցա
փոխանակ," եւ ոչ երկեան յԱստուծոյ ։
21 *Զգեաց զձեռն իւր [10]ի հատուցանել նո-*
ցա, եւ նոքա պղծեցին զօրէնս նորա ։
22 *Բաժանեցան ի սրտմտութենէ երեսաց*
նորա, եւ եհաս ի սիրտս նոցա". կա-
կուղ էին բանք նոցա քան զձէթ, եւ
ինքեանք էին որպէս սլաք ։
23 *Ընկեա ի Տէր զհոգս քո, եւ նա կե-*
րակրէ զքեզ, եւ ոչ տայ յաւիտեան
24 *սասանութիւն արդարոյ ։ Դու, Աս-*
տուած, իջուսցես զնոսա ի գուբ ա-
պականութեան, արք արիւնահեղք եւ
նենգաւորք մի՛ հասարակեսցեն զա-
ւուրս իւրեանց. այլ ես ի քեզ, Տէր,
յուսացայ ։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԵ (ԾԶ)

1 [11]*Ի կատարած. վասն ժողովրդեանն, որ*
ի սրբոցն հեռացեալ էին. ի ժամանակի
զի կալան զնա այլազգիքն ի Գէթ. յար-
ձանագիր. Սաղմոս Դաւթի ։"

2 *Ողորմեա ինձ, Աստուած, զի կոխեաց*

---

[1] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Նեգինովթայ. [2] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [3] Եբր. է ընդ որս պաշտպան են անձին իմում [4] Եբր. զի ածէին յիս անիրաւութիւն. [5] Եբր. Հանգիստ։ (9) Անապարէի փախչել ի սաստկութենէ հողմոյ, ի մրրկէ ։

[6] Կամ, ընկեր [7] Եբր. Մտէաք ընդ միմեանս քաղցրութեամբ, [8] Եբր. յորոց մերձենան յիս, զի բազմութեամբ [9] Եբր. տացէ պատասխանի, որ բնակէն ի յաւիտենից։ Հանգիստ։ Զի ոչ փոխին նորա [10] Եբր. յորս Հաշտ էին ընդ նմա. պղծեաց զուխտ իւր ։ (22) Բերան նորա կակուղ է քան զկոգի, այլ ի սրտի նորա պատերազմ [11] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Աղաւնւոյ համեր՝ հեռացելոյ. Արձանագիր Դաւթի, ի ժամանակի զի կալան զնա այլազգիքն ի Գէթ ։

զիս մարդ, զօրհանապազ պատերազ-
3 մունք նեղեցին զիս։ Կոխեցին զիս թըշ-
նամիք իմ զօրհանապազ, եւ բազում
եղեն ոյք մարտնչէին ընդ իս ի բար-
4 ձանց։ [1]Ի տուէ ես ոչ երկեայց, զի ի
5 Տէր յուսացայ. Աստուծով գովեցից
զբանս իմ՝. յԱստուած յուսացայ եւ ոչ
6 երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ։ Զօր-
հանապազ զբանս իմ անարգեցին, զի-
նէն էին խորհուրդք նոցա ի չարութիւն։
7 [2]Պանդխտեան եղիցին եւ թաքթաքուն
շրջեսցին՝. նոքա զարշապարս իմում
սպասեսցեն՝ որպէս եւ սպասէին անձին
8 իմոյ։ [3]Որպէս առ ոչինչ մերժեսցես
զնոսա՝. բարկութեամբ զժողովուրդս
9 նուաստեցուսցես, Աստուած։ [4]Զկեանս
իմ պատմեցից քեզ. եդից զարտասուս
իմ առաջի քո որպէս խոստացար դու
10 ինձ՝. Դարձցին թշնամիք իմ յետս իւր-
եանց, յաւուր յորում կարդացից առ
քեզ. ահա ծանեայ զի Աստուած իմ ես
դու։ [5]ԶԱստուած օրհնեցից ի բանս իմ,
11 եւ զՏէր գովեցից ի խօսս իմ՝. յԱս-
տուած յուսացայ եւ ոչ երկեայց, զի՞
արասցէ ինձ մարդ։
12 [6]Ցինէն են ուխտք իմ, զոր տաց քեզ,
13 Աստուած, օրհնութեամբ՝. Փրկեցեր
զանձն իմ ի մահուանէ, [7]զաչս իմ յար-
տասուաց, եւ զոտս իմ ի գայթակղու-
թենէ. հաճոյ եղէց առաջի Տեառն
յերկրին կենդանեաց՝։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԶ (ԾԷ)

1 [8]Ի կատարած. Մի՛ ապականեր. Դաւթի
արձանագիր. ի ժամանակի զի փախու-
ցեալ թաքուցեալ էր նա յերեսաց Սաւու-
ղայ՝ յայրի անդ։

2 Ողորմեա ինձ, Աստուած, ողորմեա
ինձ, զի ի քեզ յուսացաւ անձն իմ. ի
հովանի թեւոց քոց յուսացայց, մինչեւ
3 անցցէ անօրէնութիւն։ Աղաղակեցի առ
Աստուած բարձրեալ, առ Աստուած բա-
4 րերար իմ։ [9]Առաքեաց յերկնից եւ կե-
ցոյց զիս, ետ ի նախատինս որ կոխէին
զիս. առաքեաց Աստուած զողորմու-
5 թիւն եւ զճշմարտութիւն իւր. Եւ
փրկեաց զանձն իմ ի միջոյ գաղանաց, զի
ննջէի ես խռովեալ՝. որդւոց մարդկան
ատամունք իւրեանց զէն եւ նետք են,
եւ լեզուք նոցա որպէս սուր սուսերի։
6 Բարձրեալ ես դու յերկինս, Աստուած,
եւ յամենայն երկրի են փառք քո։
7 Որոգայթ պատրաստեցին ոտից իմոց,
[10]խոնարհ արարին զանձն՝ իմ. փորեցին
առաջի իմ խորխորատ, եւ անկան ինք-
8 եանք ի նոյն։ [11]Պատրաստ է սիրտ իմ,
Աստուած, պատրաստ է սիրտ իմ օրհ-
նել եւ սաղմոս ասել [12]քեզ փառօք ի-
9 մովք՝։ Զարթի՛ր, փառք իմ, զարթի՛ր
սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ, եւ ես
10 զարթեայց առաւօտուց։ Խոստովան եղէց
քեզ ի ժողովուրդս, Տէր, եւ սաղմոս
11 ասացից քեզ յազգս։ Մեծ եղեւ մին-
չեւ յերկինս ողորմութիւն քո, մինչեւ
12 յամպս ճշմարտութիւն քո։ Բարձրեալ ես
դու յերկինս, Աստուած, եւ յամենայն
երկրի են փառք քո։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԷ (ԾԸ)

1 [*]Ի կատարած. Մի՛ ապականեր. ար-
ձանագիր Դաւթի։

2 Թէ արդարեւ զարդարութիւն խօսէիք,
եւ ուղի՞ղ դատէիք, որդիք մարդկան։
3 Քանզի եւ արդ իսկ ի սրտի ձերում զա-
նօրէնութիւն գործէք, յերկրի զանիրա-
4 ւութիւն ձեռք ձեր նիւթեն։ Օտար եղեն
մեղաւորք ի մօրէ, խաբեցան յարգանդէ
5 եւ խօսեցան սուտ։ [13]Սրտմտութիւն
նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս
իժի եւ քարբի զի խցեալ է զականջս
6 իւր, Զի մի՛ լուիցէ նա զձայն թովչի
ճարտարի, [14]եւ մի՛ տացէ զեղ ի դե-
7 ղատուէ իմաստնոյ՝։ Աստուած փշրեացէ
զատամունս նոցա ի բերանս իւրեանց,
եւ զժանիս առիւծուց խորտակեաց Տէր։
8 [15]Անարգ եղիցին՝ նոքա որպէս ջուր զի
հեղու, ի լարել աղեղան նորա տկա-

---

[1]Եբր. Յաւուր յորում երկեայց, ի քեզ յուսացայց. Աստուծով գովեցից զբանս նորա [2]Եբր. ժողովին եւ թաքչին [3]Եբր. Յանօրէնութեան կեցի՞ նոցա խուսափել [4]Եբր. Զթափառել իմ համարեցեր. դիր զարտասուս իմ ի տիկ քում. ո՞չ ապաքէն ի դպրութեան քում են։
[5]Եբր. Աստուծով օրհնեցից զբանն նորա, Տէրամբ օրհնեցից զբանն նորա [6]Եբր. Յիմ վերայ են, Աստուած, ուխտք քո. մատուցից գոհութիւնս քեզ։
[7]Եբր. ո՞չ եւ զոտս իմ ի գայթակղութենէ, զի գնացից առաջի Աստուծոյ ի լոյս կենդանեաց
[8]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն

[9]Եբր. Առաքեացէ յերկնից եւ փրկեացէ զիս ի նախատանաց որոց կլանեն զիս. Հանգիստ. Առաքեացէ Աստուած զողորմութիւն իւր և զճշմարտութիւն իւր. (5) Անձն իմ ի մէջ առիւծուց, ննջեմ ի մէջ զայրացելոց [10]Եբր. խոնարհեցաւ անձն [11]Եբր. [illegible], Հանգիստ. [12]Եբր. [illegible] [13]Եբր. Թոյն [14]Եբր. որ հմայէ հմայս
[15]Եբր. Հալեսցին

9 բասցին. Որպէս [1]մոմ զի հալի, եւ
10 սպառեսցին։ Անկաւ հուր եւ ոչ տեսին
զարեւ, մինչչեւ ի միտ առեալ էր
զփուշս իւրեանց. որպէս զմնիկ բար-
կութեամբ կենդանւոյն կլզցէ զնոսա։”
11 Ուրախ եղիցի արդար՝ յորժամ տեսցէ
զհատուցումն, եւ [2]զձեռս իւր լուասցէ
12 յարեան մեղաւորի։ Եւ ասասցէ մարդ,
թէ Արդարեւ գուցէ պտուղ արդարոյ,
եւ է Աստուած որ դատի զնոսա յերկրի։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԸ (ԾԹ)

1 [8]Ի կատարած. Մի՛ ապականներ, Դաւթի
արձանագիր, ի ժամանակի զի առաք-
եաց Սաւուղ պաշարեաց զտուն նորա,
զի սպանցէ զնա։

2 Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց, Աս-
տուած, յայնցանէ որ յարուցեալ են ի
3 վերայ իմ ապրեցո զիս։ Փրկեա զիս
յայնցանէ ոյք գործեն զանօրէնութիւն,
յարանց արիւնահեղաց ապրեցո զիս։
4 Որսալ զանձն իմ կամեցան, եւ հասին
ի վերայ իմ հզօրք. ոչ մեղք իմ եւ ոչ
5 յանցանք։ Առանց մեղաց [4]ընթացայ եւ
ուղիղ եղէ”. զարթիր ընդ առաջ իմ եւ
6 տես։ Դու Տէր զօրութեանց, Աստուած
Իսրայելի. նայեաց եւ այց արա ա-
մենայն հեթանոսաց, մի՛ ողորմիր ա-
մենեցուն ոյք գործեն զանօրէնութիւն։[5]
7 Դարձցին ընդ երեկոյս, [6]սովեսցին որ-
պէս շունք եւ շրջեսցին զքաղաքաւ։
8 Նոքա ղօղանջեսցին բերանովք իւր-
եանց, եւ սուր ի շրթունս նոցա. իսկ
9 արդ ո՞վ լուաւ զայս։ Զի դու, Տէր,
ծիծաղեսցիս զնոքօք, եւ արհամարհես-
10 ցես զամենայն հեթանոսս։ [7]Զզօրութիւն
իմ առ քեզ պահեսցից”, զի Աստուած
11 օգնական իմ է։ Աստուած իմ, ողոր-
մութիւն նորա կանխեսցէ առ իս, եւ
Աստուած իմ ցուցցէ ինձ ի թշնամիս իմ։
12 Մի՛ սպանաներ զնոսա, զի մի՛ [8]մո-
ռասցին զժողովուրդս քո”. ցրուեա զնո-
սա զօրութեամբ քով եւ ընկեա զնո-
սա, զի դու ես պաշտպան իմ, Տէր։

13 Մեղք բերանոյ նոցա եւ բանք շրթանց
նոցա, ընկլցին նոքա յամբարտաւանու-
թեան իւրեանց. յանէծս եւ ի ստու-
14 թիւն մատնեսցին. Ի կատարածի բար-
կութեան սպառեսցին, եւ մի՛ գտցին.
գիտասցեն զի Աստուած տիրէ Յակո-
15 բայ, եւ ամենայն ծագաց երկրի։ Դարձ-
ցին ընդ երեկոյս, սովեսցին որպէս
16 շունք եւ շրջեսցին զքաղաքաւ. Նոքա
ափռեսցին յուտել, ապա թէ ոչ յագես-
ցին՝ տրտնջեսցեն։
17 Ես օրհնեցից զօրհնութիւնս Տեառն,
ցնծացայց առաւօտուց յողորմութեան
18 քում, զի եղեր իմ պաշտպան Եւ տուն
ապաւինի, յաւուր նեղութեան իմոյ։
19 Օգնական իմ, քեզ սաղմոս ասացից,
Աստուած ապաւէն իմ, Աստուած ո-
ղորմութեան իմոյ։

ՍԱՂՄՈՍ ԾԹ (Կ)

1 [9]Ի կատարած. զառանցելոց ժամանակաց
2 առ ուսմանէ. Ի ժամանակի զի հրձիգ
արար նա զՄիջագետս եւ զԱսորես-
տանն Սորոգայ, եւ ի դարձին հարկա-
նէր Յովաբ զձորն Աղտից յերկոտասան
հազարս. արձանագիր. Սաղմոս Դաւթի”

3 Աստուած, մերժեցեր եւ աւերեցեր
զմեզ, բարկացար եւ գթացիր ի մեզ։
4 Շարժեցեր զերկիր եւ խռովեցուցեր զսա,
բժշկեա զհարուածս սորա զի սասանե-
5 ցաւ։ Ցուցեր ժողովրդեան քում խստու-
թիւն, եւ ետուր ըմպել մեզ գինի յի-
6 մարութեան։ Ետուր երկիւղածաց քոց
նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։
7 Որպէս փրկեսցին սիրելիք քո, կեցո ա-
8 ջով քո եւ լուր մեզ։ Աստուած խօսե-
ցաւ ի սրբութենէ իւրմէ, ցնծացայց,
բարձր եղէց, բաժանեցայց զՍիւքէմ,
9 եւ զհովիտն [10]Յարկաց չափեցից։ Իմ է
Գաղաադ եւ իմ է Մանասէ, Եփրեմ
հզօրիչ գլխոյ իմոյ, Յուդա [11]թագաւոր
10 իմ, Մովաբ աւազան [12]յուսոյ իմոյ. ՅԵ-
դովմէ ուղղեցից զգնացս իմ, [13]եւ ինձ
11 այլազգիք հնազանդ եղեն”։ Ո՞ տարցի

---

[1]Եբր. խղունջ զի հալի ի գնալ իւրում. իբր եւ զվիժած կնոջ որ ոչ տեսցէ զարեւ։ (10) Մինչչեւ կաթսայից ձերոց առեալ զազդումն փշոց. թէ՛ իցեն դալար թէ՛ բորբոքեալ, մրրկաւ ցրուեսցէ զնոսա։ [2]Եբր. զոտս [3]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [4]Եբր. էի, ընթացան եւ պատրաստ եղեն [5]Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [6]Եբր. հաչեսցեն [7]Եբր. Ով զօրութիւն իմ, նորա, քեզ սպասեցից [8]Եբր. մոռասցի ժողովուրդ իմ

[9]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն, ի վերայ Շուշանէդութի. արձանագիր Դաւթի, առ ուսմանէ. (2) Ի կռուել նորա ընդ Ասորւոց Միջագետաց եւ ընդ Ասորւոց Սուբայ, եւ ի դարձին հարկանէր Յովաբ զԵդովմայեցիս ի ձորն Աղտից երկոտասան հազարս։ [10]Եբր. Սոկքոթայ [11]Եբր. օրէնսդիր [12]Եբր. լուացման [13]Եբր. զինէն, Փղշտացիք, ցնծացէք

զիս ի քաղաք ամուր, կամ ո՞ առաջ-
12 նորդեսցէ ինձ մինչեւ յԵդովմ. Եթէ ոչ
դու, Աստուած, որ մերժեցեր զմեզ,
եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս մեր։
13 Տուր մեզ օգնութիւն ի նեղութեան, զի
14 ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ։ Աս-
տուծով արասցուք զօրութիւն, եւ Նա
արհամարհեսցէ զայնոսիկ որ նեղեն զմեզ։

ՍԱՂՄՈՍ Կ (ԿԱ)

1 [1]Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. Սաղ-
մոս Դաւթի։"

2 Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց, եւ
3 նայեաց, Տէր, յաղօթս իմ։ Ի ծագաց
երկրէ կարդացի առ քեզ, մինչ ի վաս-
տակել սրտի իմոյ. [2]ի վիմէ բարձր ա-
4 բարեր զիս, առաջնորդեցեր ինձ. Եւ"
իմ եղեր յոյս, եւ աշտարակ հզօր եղեր
5 ինձ յերեսաց թշնամւոյն։ Բնակեցայց
ես ի յարկս քո յաւիտեան, եւ ծածկե-
6 ցայց ընդ հովանեաւ թեւոց քոց։[3] Դու,
Աստուած, լուար աղօթից իմոց, ետուր
ժառանգութիւն՝ որք երկնչին յանուանէ
7 քումմէ։ Աւուրս յաւուրս յաւելեր թա-
գաւորի, [4]ամաց նորա, աւուրս ազգաց
8 մինչեւ յազգս նորա"։ Կայ եւ մնայ յա-
ւիտեան առաջի Աստուծոյ. [5]ողորմու-
թիւն, եւ ճշմարտութիւն որք խնդրես-
9 ցեն ի նմանէ"։ Այսպէս սաղմոս ասացից
քեզ յաւիտեանս յաւիտենից, եւ տաց
քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԱ (ԿԲ)

1 [6]Ի կատարած. ի վերայ Իդիթունայ.
Սաղմոս Դաւթի։

2 Բայց միայն Աստուծոյ հնազանդ լեր,
անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ փրկու-
3 թիւն։ Նա է [7]Աստուած իմ եւ փրկիչ
իմ, ապաւէն իմ՝ զի մի՛ սասանեցայց
4 առաւել։ Մինչեւ յե՞րբ յառնէք ի վերայ
մարդոյ՝ սպանանել ամենեքեան, որպէս
յորմոյ թիւրելոյ եւ ի ցանգոյ[8] մերժե-
5 լոյ։ Բայց միայն [9]զպատիւ իմ խորհեցան
մերժել յինէն, եւ ընթացան ի ծարաւս
իւրեանց"․ բերանովք իւրեանց օրհնէին,
եւ սրտիւք իւրեանց անիծանէին։[3]
6 Բայց սակայն Աստուծոյ հնազանդ լեր
անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ համբերու-
7 թիւն։ Նա է [7]Աստուած իմ եւ փրկիչ
իմ, ապաւէն իմ՝ զի մի՛ սասանեցայց։
8 ՅԱստուծոյ է զօրութիւն իմ եւ փառք
իմ. Աստուած օգնութեան իմոյ, յոյս
9 իմ է առ Աստուած։ Յուսացարուք ի նա
ամենայն ժողովք ժողովրդոց, սփռեցէք
առաջի նորա զսիրտս ձեր, զի Աստուած
օգնական է մեր [10]յաւիտեանս ժամանա-
կաց"։ Հանգիստ։
10 Սակայն ընդունայն են որդիք մարդ-
կան, սուտ են որդիք [11]մարդկան, ի կշիռս
իւրեանց մեղանչեն, եւ ինքեանք յու-
11 նայնութեան են ի միասին"։ Մի՛ յուսայք
յանիրաւութիւն, յափշտակութեան մի՛
ցանկայք. եւ մեծութիւն եթէ առուով
գայցէ, մի՛ յօժարեսցին սիրտք ձեր։
12 Միանգամ խօսեցաւ Աստուած, [12]եւ
երկուս" զայս լուայ. Աստուծոյ է զօ-
13 րութիւն. Եւ քո, Տէր, ողորմութիւն,
եւ դու հատուցանես իւրաքանչիւր ըստ
գործս նոցա։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԲ (ԿԳ)

1 Սաղմոս Դաւթի, մինչ էր նա յանա-
պատին Հրէաստանի։

2 Աստուած, Աստուած իմ, ես առ քեզ
առաւօտ առնեմ. ծարաւեաց առ քեզ
հոգի իմ, քանիպատիկ եւս եւ մարմին
իմ, ուպէս երկիր անապատ եւ անջուր,
3 [13]Ուր ոչ դոյ ի նմա ճանապարհ, այսպէս
ի սուրբս երեւեցայց քեզ", տեսանել
ինձ զզօրութիւն քո եւ զփառս քո։
4 Վասն զի լաւ է ինձ ողորմութիւն քո
քան զկեանս իմ, եւ շրթունք իմ գո-
5 վեսցեն զքեզ։ Այսպէս օրհնեցից զքեզ
ի կեանս իմ, եւ յանուն քո համբարձից
6 զձեռս իմ։ Որպէս ի ճարպոյ պարար-
տութենէ լցցի անձն իմ, շրթամբք ցնծու-
7 թեան օրհնեսցէ զքեզ բերան իմ։ Զի
թէ յիշէի զքեզ յանկողնի իմում, ընդ ա-
8 ռաւօտս կանխեալ խօսէի ընդ քեզ։ Զի
եղեր իմ օգնական, ի հովանի թեւոց
9 քոց ցնծացայց։ Եկն զկնի քո անձն իմ,
10 եւ զիս ընկալաւ աջ քո։ Եւ նոքա ի նա-
նիր խնդրեցին զանձն իմ. մտցեն ի ներ-

[1] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Նեգինովթայ. Նորին Դաւթի։ [2] Եբր. ի վէմ որ բարձր է քան զիս՝ առաջնորդեա ինձ. (4) Զի [3] Եբր. յաւիտեանս. Հանգիստ։ [4] Եբր. ամք նորա իբրեւ ազգաց յազգս [5] Եբր. զողորմութիւն եւ զճշմարտութիւն պատրաստեա որ պահեսցեն զնա [6] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [7] Եբր. վէմ [8] Եբր. խախտելոյ [9] Եբր. ի պատուոյ նորա խորհեցան մերժել զնա, ախորժեցին ընդ ստութիւն

[10] Եբր. [illegible] [11] Եբր. ազնուաց. ի կշռորդի վերանան ամենեքին միանգամայն ունայնութիւն [12] Եբր. երկիցս [13] Եբր. Հայեցայ ի քեզ ի սրբութեան քում

11 քոյ անդնդոց երկրի. Մատնեսցին ի
ձեռս սրոյ, եւ բաժինք աղուեսուց ե-
12 ղիցին։ Թագաւոր յուսացաւ ՚ի Տէր, գո-
վեսցին ամենեքեան որ երդնուն նովաւ.
խցցին բերանք այնոցիկ ոյք խօսէին զա-
նիրաւութիւն։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԳ (ԿԴ)

1 [2]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։
2 Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց յաղա-
չել իմ առ քեզ, յերկիւղէ թշնամւոյն
3 փրկեա զանձն իմ։ Ծածկեսցես զիս ի ժո-
ղովոց չարաց, ի բազմութենէ ոյք գոր-
4 ծեն զանօրէնութիւն։ Ոյք սրեցին որ-
պէս սուսեր զլեզուս իւրեանց, լարե-
ցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառ-
5 նութեան, Զգել ի գաղտնիս այնոցիկ ոյք
ուղիղ են սրտիւք. յանկարծակի ձգես-
6 ցեն ի նոսա եւ մի՛ երկիցեն։ Ոյք զօ-
րացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չա-
րութեան, խորհեցան թաքուցանել ինձ
որոգայթ, եւ ասացին՝ [3]Ոչ տեսանէ զայս
7 Տէր։ Քննեցին զանօրէնութիւն, պար-
8 տասեցան ի քննել զքննութիւն։ Մատի-
ցէ այր ի խորութիւն սրտի իւրոյ, եւ
9 բարձր եղիցի Աստուած։ Նետք տղայոց
եղեն վէրք նոցա, տկարացան ի նոսա
լեզուք իւրեանց. եւ խռովեսցին ամե-
10 նեքեան ոյք հային ընդ նոսա։" Երկեաւ
ամենայն մարդ եւ պատմեցին զգործս
Աստուծոյ, եւ զարարածս նորա ի միտ ա-
11 ռին։ Ուրախ եղիցի արդար ի Տէր, եւ
յուսասցի ի նա. նովաւ գովեսցին ամե-
նեքեան ոյք ուղիղ են սրտիւք։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԴ (ԿԵ)

1 [4]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. օրհնու-
թիւն Երեմիայի եւ Եզեկիելի եւ ժո-
ղովրդեանն յորժամ ի պանդխտութենէն
կամէին ելանել։"

2 Քեզ վայելէ օրհնութիւն, Աստուած, ի
Սիոն, եւ քեզ տացին աղօթք [5]յԵրու-
3 սաղէմ։ Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ
4 ամենայն մարմին եկեսցէ։ Բանք անօ-
րինաց զօրացան ի վերայ մեր, զամ-
պարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես։
5 Երանի՜ զոր ընտրեցեր եւ ընկալար, եւ
բնակեսցէ ի գաւիթս քո. լցցուք մեք ի
բարութենէ տան քո, սուրբ է տաճար քո։
6 Սքանչելի արդարութեամբ, լուր մեզ,
Աստուած փրկիչ մեր, յոյս ամենայն ծա-
7 գաց երկրի եւ որ ի ծով հեռի։ Ո պատ-
րաստէ զլերինս զօրութեամբ իւրով, եւ
8 զգեցեալ է զօրութիւն։ Ո [6]խռովեցու-
ցանէ զմեծութիւն ծովու, եւ զձայն
ալեաց նորա ցածուցանէ. խռովեսցին
9 հեթանոսք։" Եւ երկիցեն բնակիչք երկ-
րի ի նշանաց քոց. [7]յելս առաւօտու եւ ընդ
երեկոյս զուարճասցին։"
10 Հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնա,
եւ բազում արարեր զմեծութիւն նորա.
գետն Աստուծոյ լի եղեւ ջուրբ. պատ-
րաստ արարեր զկերակուր նորա, զի
11 այսպէս է պատրաստութիւն։ Զակօս
նորա արբուցեր, եւ [8]բազում արա-
րեր զարմտիս նորա". ի ցօղել նորա՝
12 զուարթ եղիցի բոյս նորա. [9]Օրհնեսցի
պսակ տարւոյ քաղցրութեան քո.
դաշտք քո լցցին պարարտութեամբ.
13 Պարարտասցին գեղեցկութիւնք անա-
պատի". բլուրք ցնծութիւն զգեցցին.
14 Զգեցցին [10]խոյք մաքեաց". հովիտք բա-
զում արասցեն ցորեան. աղաղակեսցեն
եւ օրհնեսցեն։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԵ (ԿԶ)

1 [11]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. վասն
յարութեան։"

2 Աղաղակեցէք առ Աստուած ամենայն
երկիր. սաղմոս ասացէք անուան նորա,
եւ տուք զփառս օրհնութեան նորա։
3 Ասացէք Աստուծոյ՝ Որպէս զի՛ ահեղ են
գործք քո, ի բազում զօրութեան քում
4 ստեցին քեզ թշնամիք քո։ Ամենայն եր-
կիր երկիր պագցեն քեզ, սաղմոս ա-
սասցեն քեզ, եւ սաղմոս ասասցեն
անուան քում։[12]

---

[1]Եբր. յԱստուած [2]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն
[3]Եբր. Ո՞ տեսցէ զնոսա։ (7) Խորհեցան զանօրէ-
նութիւն. կատարեցին զխորհուրդն զոր խորհե-
ցան. ներքին մարդոյ եւ սիրտ խոր են։ (8) Հարցէ
զնոսա Աստուած նետիւք, յանկարծակի առ-
ցեն վէրս։ (9) Այսպէս տացի նոցա գթել, զի
հակառակ անձանց նոցա է լեզու նոցա. խու-
տեսցեն ամենեքեան ոյք տեսցեն զնոսա։ [4]Եբր.
Առ գլուխ երաժշտացն. Սաղմոս Դաւթի, երգ.
[5]Եբր. զոհաւ

[6]Եբր. ցածուցանէ զձայն ծովու, զձայն ալեաց
նորա, եւ զխռովութիւն ազգաց։ [7]Եբր. զելս
առաւօտու եւ զերեկոյն դու ուրախ առնես
[8]Եբր. Հարթեցեր զփոսս նորա [9]Եբր. Պսակեցեր
զտարին քաղցրութեամբ քով. եւ շաւիղք
քո կաթեցուցեն պարարտութիւն. (13) Կաթե-
ցուցեն յարօտս անապատի [10]Եբր. Դաշտք
խաշամբք [11]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն.
երգ, Սաղմոս։ [12]Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։

5 Եկայք եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ,
որպէս զի՛ ահեղ են խորհրդովք քան զա-
6 մենայն որդւոց մարդկան։ Ո դարձոյց
զծովն ի ցամաք, եւ ընդ գետս անցցեն
յոտանաւոր. անդ ուրախ եղիցուք մեք
7 ի նա։ Որ տիրէն զօրութեամբ իւրով յա-
ւիտենից, աչք նորա ի հեթանոսս հային.
որք դառնացուցին զնա՝ մի բարձրասցին յանձինս իւրեանց։[1]
8 Օրհնեցէք, հեթանոսք, զԱստուած
մեր, լսելի արարէք զձայն օրհնութեան
9 նորա։ Այն որ եդ զանձն իմ ի կեանս,
10 եւ ոչ ետ դողութիւն ոտից իմոց։ Փոր-
ձեցեր զմեզ, Աստուած, եւ քննեցեր,
11 որպէս եւ քննի արծաթ։ Իջուցեր զմեզ
յորոգայթ, եդիր նեղութիւն ի թիկունս
12 մեր։ Անցուցեր զմարդիկ ի վերայ գլխոց
մերոց. անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ
ջուր, եւ հաներ զմեզ ի հանգիստ։
13 Մտից ի տուն քո պատարագօք, տաց
քեզ զուխտս իմ զոր խոստացան քեզ
14 շրթունք իմ, Զոր բերան իմ խօսեցաւ
15 ի նեղութեան։ Զողջակէզս ուղղալիցս
մատուցից քեզ խոյովք եւ խնկովք, եւ
քեզ մատուցից զուարակս եւ նոխազս։[1]
16 Եկայք լուարուք ինձ, եւ պատմեցից
ձեզ, ամենեքեան որք երկնչիք յԱստու-
17 ծոյ, զոր ինչ արար անձին իմոյ։ Առ
նա բերանով իմով կարդացի, եւ բարձր
18 արարի զնա լեզուաւ իմով։ Զմեղս թէ
տեսանէի ի սրտի իմում, մի՛ լուիցէ ինձ
19 Տէր։ Վասն այսորիկ լուաւ Աստուած,
եւ նայեցաւ ի ձայն խնդրուածոց իմոց։
20 Օրհնեալ է Աստուած որ ոչ ի բացեայ
արար զաղօթս իմ, եւ ոչ զողորմու-
թիւն իւր յինէն։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԶ (ԿԵ)

1 [2]Ի կատարած ընդ օրհնութիւն. Սաղ-
մոս երգոյ։"

2 Աստուած, ողորմեա մեզ եւ օրհնեա
զմեզ, երեւեցո զերեսս քո ի մեզ, [3]եւ
3 ողորմեա մեզ", Ճանաչել յերկրի զճա-
նապարհս քո, յազգս ամենայն զփրկու-
4 թիւնս քո։ Խոստովան եղիցին առ քեզ
ժողովուրդք, Աստուած, խոստովան ե-
ղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամենայն։
5 Ուրախ եղիցին եւ ցնծասցեն ազինք,

[1]Երբեմն յաւելու. Հանգիստ։ [2]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Նեգինոթայ. Սաղմոս, երգ։ [3]Եբր. Հանգիստ

զի դու դատիս զժողովուրդս յուղղու-
թիւն, եւ ազգաց երկրի դու առաջնորդ-
6 ես[1]։ Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողո-
վուրդք, Աստուած, գոհասցին զքեն ժողո-
7 վուրդք ամենայն։ Երկիր ետ զպտուղ իւր,
եւ օրհնեաց զմեզ Աստուած, Աստուած
8 մեր։ Աստուած մեր օրհնեսցէ զմեզ, եւ
ի նմանէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԷ (ԿԸ)

1 [4]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի"

2 Յարիցէ Աստուած եւ ցրուեսցին ամե-
նայն թշնամիք նորա, փախիցեն ատե-
3 լիք նորա յերեսաց նորա։ Որպէս պա-
կասէ ծուխ՝ պակասեսցին. որպէս հալի
մոմ առաջի հրոյ՝ այնպէս կորիցեն մե-
4 ղաւորք յերեսաց Աստուծոյ։ Արդարք
ուրախ եղիցին՝ ցնծասցեն առաջի նո-
րա, եւ զուարճասցին յուրախութեան
իւրեանց։
5 Օրհնեցէք զԱստուած, եւ սաղմոս ա-
սացէք անուան նորա. Ճանապարհ ա-
րարէք այնմիկ որ [5]նստի ընդ արեւ-
մուտս, եւ Տէր է անուն նորա. ցնծա-
ցեն առաջի նորա, եւ խռովեսցին յե-
6 րեսաց նորա"։ Որ հայրն է որբոց եւ
դատաւոր այրեաց, Աստուած ի տեղւոջ
7 սրբութեան իւրում։ Աստուած բնակե-
ցուցանէ զմիակրօնս ի տան, եւ հանէ
զկապեալս [6]քաջութեամբ իւրով, նոյն-
պէս եւ զդառնացօղս որ բնակեալ են ի
գերեզմանս"։
8 Աստուած, ընդ ելանել քեզ առաջի
ժողովրդեան քո, ընդ անցանել քեզ ընդ
9 անապատ,[1] Երկիր շարժեցաւ, քանզի
եւ երկինք ցօղեցին յերեսաց Աստուծոյ,
[7]ի Սինէ առաջի" Աստուծոյ Իսրայէլի։
10 Անձրեւ [8]կամաց պատրաստեսցես, Աս-
տուած, ժառանգութեան քում. թէ-
պէտեւ հիւանդացաւ՝ սակայն դու հաս-
11 տատեսցես զնա։ [9]Եւ գազանք" քո բնա-
կեսցեն ի նմա. պատրաստ արարեր քաղց-
րութեամբ քով աղքատի, Աստուած։
12 Տէր տացէ զբանս աւետարանչաց զօրու-
13 թեամբ բազմաւ։ [10]Թագաւոր զօրութեանց

[4]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն, Սաղմոս Դաւթի, երգ։ [5]Եբր. Հեծեալն է յանապատս, Տէր է անուն նորա. ցնծացէք առաջի նորա [6]Եբր. ի յաջողութիւն. սակայն ապստամբք բնակեն ի ցամաքի, [7]Եբր. Այս Սինայ շարժեցաւ յերեսաց Աստուծոյ [8]Կամ, առատ [9]Կամ, ժողովուրդ. [10]Եբր. Թագաւորք զօրաց փախչին, փախչին, եւ կին բնակեալ ի տան բաժանէ զաւարն։

սիրելւոյ, զգեղեցկութիւն տան քո բա-
14 ժանեալ յաւարի՞ ։ Թէպէտ եւ ննջես
ջիք ի մէջ վիճակաց, թեւք աղաւնւոյ
արծաթապատ, եւ թիկնամէջք նորա ի
15 գոյն ոսկւոյ ։ [1]Ի գումարել երկնաւորին
զթագաւորս ի վերայ նորա, ձիւնա-
ցին՞ ի Սաղմոն ։
16 Լեառն Աստուծոյ լեառն [2]պարարտ,
լեառն մածեալ եւ լեառն պարարտ,
17 Եւ զի՞նչ կարծէք, լերինք հպարտա-
ցեալք՞, լեառն՝ ընդ որ հաճեցաւ Ա-
ստուած բնակել ի նմա. քանզի եւ Տէր
իսկ բնակեսցէ ի նմա ի սպառ ։
18 Կառք Աստուծոյ բիւրապատիկք, հա-
զարք ուղղիչք, եւ Տէր ի նոսա ի Սինէ
19 սրբութենէ իւրմէ ։ Ել ի բարձունս՝ գե-
րեաց զգերութիւն. ա՛ռ աւար, բաշ-
խեաց պարգեւս եւ ետ որդւոց մարդ-
կան. [3]քանզի թերահաւատից եւս բնա-
կեալ եղիցին ի նմա. Տէր Աստուած օրհ-
20 նեալ՞. Օրհնեալ Տէր զօրհանապազ, [4]ա-
ռաջնորդեսցէ մեզ Աստուած փրկիչ մեր՞ ։
21 Աստուած մեր Աստուած կենարար, եւ
22 ի Տեառնէ են ելք մահու ։ Բայց սակայն
Աստուած փշրեսցէ զգլուխս թշնամեաց
իւրոց, եւ զհերանի կարճոլլին որ գնան
23 յանօրէնութեան իւրեանց ։ Ասաց Տէր,
[5]Ի խորոց անդնդոց դարձուցից, եւ ի
միջոյ ժանեաց զինն ի դուրս կորզեցից՞ ։
24 Որպէս թաթասցի ոտն քո յարեան, եւ լե-
զուք շանց քոց յարենէ թշնամեաց քոց ։
25 Երեւեցան գնացք քո, Աստուած,
գնացք Աստուծոյ թագաւորին [6]մերոյ
26 սրբոյ ։ Կանխեցին իշխանք հանել զօրհ-
նութիւն, ի մէջ գուսանաց եւ դավչաց՞ ։
27 Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱստուած, եւ
28 զՏէր՝ յաղբերացն Իսրայելի ։ Անդ Բենիա-
մին՝ ի տղայութեան [7]զարմանալի, իշ-
խանք Յուդայ առաջնորդք նոցա՝ իշխանք
Զաբուղոնի եւ իշխանք Նեփթաղիմայ ։
29 [8]Հրամայեա, Աստուած, զօրութեամբ
քով, զօրացո՞ զայս զոր հաստատեցեր ի
30 մեզ ։ Ի տաճարէ քումմէ յԵրուսաղեմէ
քեզ մատուսցեն թագաւորք զպատա-
31 րագս ։ Սաստեա ի գազանս եղեգան, ի
ժողովս զուարակաց եւ ի զատս երնջոց.
խոտեսցին այնոքիկ որ ընտրեալ են ար-
ծաթով, ցրուեա զհեթանոսս որք կա-
32 մին ընդ պատերազմ ։ Եկեսցեն [9]հրեշ-
տակք յԵգիպտոսէ, Հնդիկք յառաջա-
գոյն ձեռնտու լիցին՞ առ Աստուած ։
33 Թագաւորութիւնք երկրի, օրհնեցէք
զԱստուած, եւ սաղմոս ասացէք [10]Տեառն.
34 Ճանապարհ արարէք այնմիկ, որ նստի
յերկինս երկնից ընդ արեւելս՞. ահա տա-
35 ցէ զձայն իւր՝ զձայն զօրութեան ։ Եւ
տուք զփառս Աստուծոյ. ի վերայ Իս-
րայելի մեծվայելչութիւն նորա, եւ զօրու-
36 թիւն նորա մինչեւ յամպս երկնից ։ Սքան-
չելի է Աստուած ի վերայ սրբոց իւրոց,
Աստուած Իսրայելի. նա տացէ զօրու-
թիւն հաստատութեան ժողովրդեան իւ-
րոյ. օրհնեալ է Աստուած ։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԸ (ԿԹ)

1 [11]Ի կատարած. վասն զառանցելոց՞ Սաղ-
մոս Դաւթի ։

2 Կեցո զիս, Աստուած, զի հասին ջուրք
յանձն իմ, ընկլայ ես ի խորս անդնդոց,
3 ուր ոչ գոյ ինձ հանգիստ ։ Եկի ես ի
խորս ծովու, եւ շրջանք ընկղմեցին զիս ։
4 Վաստակեցի ես առ աղաղակել, կերկե-
րեցաւ կոկորդ իմ. նուաղեցին աչք իմ,
առ յուսալ ինձ [12]առ Տէր Աստուած՞ իմ ։
5 Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ
որք ատէին զիս ի տարապարտուց. զօ-
րացան յիս թշնամիք իմ եւ ատելիք իմ
ի նանիր. ինչ զոր ոչ յափշտակեալ էր՝
տուժէի նոցա ։
6 Աստուած, դու ծանեար զանզգամու-
թիւն իմ, եւ յանցանք իմ ի քէն ոչ ծած-
7 կեցան ։ Մի՛ ամաչեսցեն վասն իմ որ
համբերեն քեզ, Տէր, Տէր զօրութեանց.
մի՛ պատկառեսցեն վասն իմ որք խնդրեն
8 զքեզ, Աստուած Իսրայելի ։ Վասն քո
համբերի նախատանաց, եւ ծածկեաց
9 ամօթ զերեսս իմ ։ Օտար եղէ ես յեղ-
բարց իմոց, եւ հեւր որդւոց մօր իմոյ ։

[1] Եբր. Ի ցրուել Ամենակալին զթագաւորս ի նմա, ապիտակացաւ որպէս ձիւն [2] Եբր. Բասան, լեառն գագաթանց, լեառն Բասան ։ (17) Եւ զի՞ զչարէք, լերինք գագաթանց [3] Եբր. Թերահաւատից եւս, ի բնակել Տեառն Աստուծոյ [4] Եբր. եթէ դիցի բեռն ի վերայ մեր, Աստուած փրկութիւն մեր է ։ Հանգիստ ։ [5] Եբր. Ի Բասանէ դարձուցից, ի խորոց անդնդոց դարձուցից [6] Եբր. իմոյ ի սրբութեան ։ (26) Յառաջեցին երգեցիկք, նուագածուք զկնի, ի միջի կուսանաց որ հարկանէին թմբուկ [7] Եբր. որ իշխէ նոցա [8] Եբր. Հրամայեաց Աստուած քո զզօրութիւն քո, զօրացո, Աստուած

[9] Եբր. մեծամեծք յԵգիպտոսէ, Եթովպիա փութասցի ձգել զձեռս իւր [10] Եբր. Տեառն, Հանգիստ, (34) Որ նստին յերկինս երկնից ի յաւիտենից [11] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Շուշաննիմի. [12] Եբր. յԱստուած

10 Նախանձ տան քո եկեր զիս, նախատինք
նախատչաց քոց անկան ի վերայ իմ։
11 Խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ, եւ
12 եղեն ինձ այն նախատինք։ Արարի զհան-
դերձս իմ քուրձ, եւ եղէ յառակ նոցա։
13 Զինէն խորհէին որք նստէին առ դրունս,
զիս այպն առնէին որք ըմպէին գինի։
14 Ես յաղօթս կայի առ քեզ, Տէր, ի
ժամանակ ընդունելի. Աստուած, ի բա-
զում ողորմութեան քում լուր ինձ, ի
15 ճշմարտութիւն փրկութեան քո։ Ապրե-
ցո զիս ի կաւոյ զի մի՛ ընկղմայց, ապ-
րեցայց ես յատելեաց իմոց եւ ի խորոց
16 ջուրց բազմաց։ Մի՛ ընկլլցեն զիս պտոյտք
ջուրց, եւ մի՛ ընկղմեսցեն զիս անդունդք
խորոց. եւ ջրհոր մի՛ կափուսցէ զբերան
17 իւր ի վերայ իմ։ Լուր ինձ, Տէր, զի քաղցր
է ողորմութիւն քո, ըստ բազում գթու-
18 թեան քում հայեաց յիս. Եւ մի՛ դարձու-
ցաներ զերեսս քո ի ծառայէ քումմէ,
զի նեղեալ եմ ես. վաղվաղակի լուր ինձ։
19 Հայեա յանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ
վասն թշնամեաց իմոց ապրեցո զիս։
20 Զի դու գիտես զնախատինս իմ, զա-
մօթ իմ եւ զպատկառանս իմ. առաջի
21 քո են ամենայն նեղիչք անձին իմոյ։ Նա-
խատանաց համբեր սիրտ իմ եւ թշուա-
ռութեան. ակն ունէի թէ ո՛ տրտմեսցի
ընդ իս, եւ ոչ ոք էր. եւ մխիթարիչ
22 ինձ ոք ոչ գտաւ։ Ետուն ի կերակուր
ինձ լեղի, եւ ի ծարաւ իմ արբուցին
ինձ քացախ։
23 Եղիցին սեղանք նոցա առաջի նոցա
յորոգայթ, [1]ի հատուցումն եւ ի" գայ-
24 թակղութիւն։ Խաւարեսցին աչք նոցա
զի մի՛ տեսցեն, եւ զթիկունս նոցա հա-
25 նապազ կորացո։ Արկցես ի վերայ նոցա
զբարկութիւն քո, եւ սրտմտութիւն բար-
26 կութեան քո հասցէ ի վերայ նոցա։ Ե-
ղիցին բնակութիւնք նոցա աւերակ, եւ
ի յարկս նոցա մի՛ ոք իցէ որ բնակիցէ։
27 Զի զոր դուն հարեր՝ հալածեցին, եւ ի
28 վէրս ցաւոց իմոց յաւելին։ Դիր զմեղս
ի վերայ մեղաց նոցա, զի մի՛ մտցեն
29 յարդարութիւն քո։ Ջնջեսցին նոքա ի
դպրութենէ քումմէ կենաց, եւ ընդ ար-
դարս քո մի՛ գրեսցին։
30 Աղքատ եւ ցաւած եմ ես, փրկու-
թիւն քո, Աստուած, ընկալցի զիս։
31 Օրհնեցից զանուն Աստուծոյ իմոյ օրհ-
նութեամբ, եւ բարձր արարից զնա գո-
32 վութեամբ։ Հաճոյ եղիցի Աստուծոյ քան
զորթ մատաղ, որ բերէ զեղջիւրս եւ
33 զկճղակս։ Տեսցեն աղքատք եւ ուրախ
եղիցին. խնդրեցէք զԱստուած եւ կեց-
34 ցեն անձինք ձեր։ Զի լուաւ Տէր տնան-
կաց, եւ զկապեալս իւր ոչ արհամար-
հեաց։
35 Օրհնեսցեն զնա երկինք եւ երկիր,
36 ծով եւ ամենայն որ զեռայ ի նոսա։ Աս-
տուած փրկէ զՍիոն, եւ շինեսցին քա-
ղաքք Հրէաստանի. [2]շինեսցեն, բնակես-
37 ցեն եւ ժառանգեսցեն ի նմա։ Զաւակ
ծառայից քոց հաստատեսցի անդ, եւ որք
սիրեն զանուն քո բնակեսցեն ի նմա։

ՍԱՂՄՈՍ ԿԹ (Հ)

1 [3]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի՝ առ յի-
շատակի փրկելոյ զնա Տեառն։"

2 Աստուած, յօգնել ինձ նայեա, եւ, Տէր,
3 յընկերել ինձ փութա։ Ամաչեսցեն եւ
յամօթ լիցին որ խնդրէին զանձն իմ,
դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն որք խոր-
4 հէին ինձ չար։ Դարձցին առժամայն ա-
մաչեցեալք՝ որ ասէին ինձ Վաշ վաշ։
5 Ցնծասցեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ ա-
մենեքեան որք խնդրեն զքեզ, Տէր. ա-
սասցեն յամենայն ժամ, [4]Մեծ է" Աս-
տուած, որք սիրեն զփրկութիւնս քո։
6 Ես աղքատ եւ տնանկ եմ, Աստուած,
[5]օգնեա ինձ". օգնական եւ փրկիչ իմ ես
դու, Տէր իմ, մի՛ յամենար։

ՍԱՂՄՈՍ Հ (ՀԱ)

1 [2]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի, որդւոցն
Յովնադաբայ՝ եւ առաջին գերութեանն։"

2 Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի՛ ամաչեցից
յաւիտեան. յարդարութեան քում փրկեա
զիս եւ ապրեցո զիս. խոնարհեցո առ
3 իս զունկն քո, եւ կեցո զիս։ Լեր իմ,
[2]Աստուած, ապաւէն եւ տեղի ամուր
կեցուցանել զիս. զի հաստատութիւն
4 իմ եւ ապաւէն իմ դու ես։ Աստուած
իմ, փրկեա զիս ի ձեռաց մեղաւորի, ի
5 ձեռաց անօրինի եւ անիրաւի։ Դու ես
համբերութիւն իմ, Տէր, Տէր, յոյս իմ
6 ի մանկութենէ իմմէ։ Ի քեզ հաստատե-
ցայ ես յարգանդէ, յորովայնէ մօր իմոյ

[1] Եբր. ի խաղաղութեան

[2] ՅԵբր. դոյսոխ [3] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. Դաւթի՝ առ յիշատակէ։ [4] Եբր. Մեծասցի [5] Եբր. փութա ինձ օգնել

դու ես ապաւէն իմ, եւ [1]առ ի քէն է
7 օգնութիւն՝՝ իմ յամենայն ժամ։ Որպէս
զի՛ նշաւակ եղէ ես բազմաց, եւ դու
8 օգնական իմ եւ հզօրիչ իմ։ Լցցի բե-
րան իմ [2]գովութեամբ, ոոպէս օրհնե-
ցից զփառս քո, զօրհանապազ զմեծ-
9 վայելչութիւնս քո՝՝։ Մի՛ ընկեներ զիս,
Տէր, ի ժամանակի ծերութեան, ի պա-
կասել զօրութեան իմոյ մի՛ թողուր զիս։
10 Ասացին թշնամիք իմ ինձ, եւ ոյք պա-
շարեցին զանձն իմ, խորհեցան ի միա-
11 սին, Եւ ասացին, Աստուած եթող զնա՝
հալածեցուք եւ հասցուք նմա, զի ոչ
12 ոք է որ փրկէ զնա։ Աստուած իմ, մի՛
հեռի առներ յինէն, եւ, Աստուած, յօգ-
13 նել ինձ նայեաց։ Ամաչեսցեն եւ պա-
կասեսցին որ չարախօս կային զանձնէ
իմմէ, զգեցցին զամօթ եւ զպատկա-
ռանս ոյք խնդրէին ինձ չար։
14 Ես յամենայն ժամ յուսացայց, եւ յա-
15 ւելից յօրհնութիւնս քո։ Բերան իմ
պատմեսցէ զարդարութիւնս քո, զօր-
հանապազ [3]զգովութիւնս քո. որպէս
ոչ թէ խարդախութիւն ինչ գիտէի ես
16 դպրութեան. Այլ մտից՝՝ ի զօրութիւնս
Տեառն. եւ, Տէր, յիշեցի զարդարու-
17 թիւնս քո միայն։ Աստուած իմ, ու-
սուցեր զիս ի մանկութենէ իմմէ, եւ
ցարդ եւս պատմեցից [4]զարդարութիւնս
18 քո։ Մինչեւ յալեւորել եւ ի ծերանալ,
Աստուած իմ, մի՛ թողուր զիս. մինչեւ
[5]պատմեսցի բազուկ քո ազգի ամենայնի որ
19 գալոցն է։ Զզօրութիւնս քո եւ զարդա-
րութիւնս՝՝ մինչ ի բարձունս, զոր արարեր
մեծամեծս. Աստուած, ո՞ նման է քեզ։
20 Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բա-
զում եւ չարչարանս, դարձեալ մխիթա-
րեցեր զիս, եւ ի խորոց անդնդոց երկ-
21 րէ հաներ զիս։ Յաճախեցեր [6]ի զօրու-
թիւնս քո՝՝, դարձար եւ մխիթարեցեր
զիս. [7]եւ ի խորոց երկրէ միւսանգամ
22 հաներ զիս։՝՝ Արդ եւ ես խոստովան ե-
ղէց քեզ ի պատրաստութիւն սաղմո-
սաց, ճշմարիտդ Աստուած. սաղմոս ա-
սացից քեզ օրհնութեամբ, սուրբդ Իս-
23 րայելի։ Ցնծասցեն շրթունք իմ՝ յոր-
ժամ սաղմոս ասիցեմ քեզ, եւ անձն իմ
24 զոր եւ փրկեցեր։ Եւս եւ լեզու իմ զօր-
հանապազ խօսեսցի զարդարութիւնս քո.
[8]ի ժամանակի՝ որպէս՝՝ յամօթ լիցին եւ
ամաչեսցեն ոյք խորհէին ինձ չար։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԱ (ՀԲ)

1 [9]Ի Սողոմոն Սաղմոս։՝՝

2 Աստուած, զիրաւունս քո արքայի
տուր, եւ զարդարութիւնս քո որդւոյ
թագաւորի, դատել զժողովուրդս քո
արդարութեամբ, եւ զաղքատս քո ի-
3 րաւամբք։ Առցեն լերինք զխաղաղու-
թիւն ժողովրդեան, եւ բլուրք զարդա-
4 րութիւն։ Իրաւ արասցէ աղքատաց ժո-
ղովրդեան, եւ կեցուսցէ զորդիս տնան-
կաց, եւ խոնարհեցուսցէ զամբաստա-
5 նաս։ [10]Կացցէ եւ մնասցէ ընդ արեւու,
յառաջ քան զլուսին՝՝ ազգէ մինչեւ յազգ։
6 Իջցէ որպէս զանձրեւ ի վերայ [11]գեղման,
7 որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր։ Ծագեսցի
յաւուրս նորա արդարութիւն՝ բազում
խաղաղութիւն, մինչեւ կատարեսցի լու-
8 սին։ Տիրեսցէ նա ի ծովէ մինչեւ ի ծով,
9 ի գետոց մինչեւ ի ծագս աշխարհի։ Առա-
ջի նորա [12]նախ Հնդիկք՝՝ անկցին, եւ
10 թշնամիք նորա հող կերիցեն։ Թագա-
ւորք Թարսիսի եւ կղզեաց պատարագս
մատուսցեն նմա. թագաւորք [13]Արաբայ եւ
11 Սաբայ պատարագս բերցեն նմա։ Երկիր
պագցեն նմա ամենայն թագաւորք երկ-
րի, եւ ամենայն ազգք ծառայեսցեն նմա։
12 Զի փրկեաց զաղքատն [14]ի հզօրէ, զաղ-
քատն եւ զտնանկն որոյ ոչ է իւր օգ-
13 նական։ Անխայեսցէ նա յաղքատն եւ
ի տնանկն, եւ զանձինս տնանկաց կե-
14 ցուսցէ. Ի վաշխից չարաց փրկեսցէ զան-
ձինս նոցա. պատուական է [15]անուն նո-
15 րա առաջի նոցա՝՝։ Կեցցէ եւ տացի նմա
յոսկւոյն [13]Արաբացւոց. յաղօթս կացցեն
[16]առ նա՝՝ յամենայն ժամ, եւ զօրհանա-
16 պազ օրհնեսցեն զնա։ Եղիցի [17]հաստա-
տութիւն ընդ ամենայն երկիր, եւ ի վե-
րայ գլխոց լերանց. [18]բարձրասցի քան՝՝
զԼիբանան պտուղ նորա, ծաղկեսցեն [19]ի
քաղաքի Տեառն՝՝ որպէս խոտ երկրի։

[1]Եբր. ի քեզ է գովութիւն [2]Եբր. գովութեամբ քո, զօրհանապազ փառօք քո [3]Եբր. զփըրկութիւն քո. զի ոչ գիտացի զհամար նոցա։ (16)Մտից [4]Եբր. զսքանչելիս [5]Եբր. պատմեցից զբազուկ քո ազգի, զզօրութիւն քո ամենայնի որ գալոցն է։(19)Արդարութիւն քո, Աստուած, [6]Եբր. զմեծութիւն իմ [7]Յ Եբր. [illegible]

[8]Եբր. զի [9]Եբր. Վասն Սողոմոնի [10]Եբր. Երկիցեն ի քէն մինչ մնան արեւ եւ լուսին [11]Կամ, խոտոյ հնձելոյ [12]Եբր. բնակիչք անապատի [13]Եբր. Շաբայ [14]Եբր. յաղաղակելն նորա [15]Եբր. արիւն նոցա առաջի նորա [16]Եբր. վասն նորա [17]Եբր. առատութիւն ցորենոյ [18]Եբր. շարժեսցի իբրեւ [19]Եբր. ի քաղաքէ

17 Եղիցի անուն [1]Տեառն օրհնեալ յաւի-
տեան, զի յառաջ քան զարեւ է՛՛ անուն
նորա. ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք
երկրի, եւ ամենայն ազինք երանիցեն
18 նմա։ Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայէլի՝
19 որ առնէ սքանչելիս միայն. Եւ օրհնեալ
է անուն [2]սուրբ փառաց նորա յաւիտեան.
լցցի փառօք նորա ամենայն երկիր, Ե-
ղիցի, եղիցի։[3]

ՍԱՂՄՈՍ ՀԲ (ՀԳ)

Սաղմոս Ասափայ։

1 Իբրեւ զի՛ բարի է Աստուած՝ Իսրայե-
2 լի, եւ որք ուղիղ են սրտիւք։ Բայց զի
իմ փոքր մի եւս սասանեալ էին ոտք, սա-
կաւիկ մի եւ գայթագղեալ էին գնացք իմ։
3 Նախանձեցայ ես ընդ անօրէնս՝ զխաղա-
ղութիւն մեղաւորաց որպէս տեսանէի.
4 Զի՛ [4]ոչ գոյր վրէպ մահու՛՛ նոցա. հաստա-
5 տուն [5]են տանջանք՛՛ նոցա։ Ի վաստակս
մարդկան չեն նոքա, եւ ընդ մարդկան
6 ոչ տանջեսցին։ Վասն այսորիկ կալաւ
զնոսա ամբարտաւանութիւն, արկան
զիւրեամբք զամպարշտութիւն եւ զա-
7 նիրաւութիւն իւրեանց։ Ելցեն որպէս
ի ճարպոյ [6]անիրաւութիւնք նոցա, զի
գնացին նոքա ըստ խորհրդոց սրտից իւ-
8 րեանց։ Խորհեցան՛՛ եւ խօսեցան չարու-
թեամբ, զապիրատութիւն ի բարձունս
9 խօսեցան։ Եդին յերկինս զբերանս իւ-
րեանց, եւ զլեզուս իւրեանց ածէին
10 զերկրաւ։ Վասն այսորիկ ժողովուրդ իմ
դարձցի այսրէն, եւ [7]աւուրք իմ լի կա-
11 տարեալ գտցին՛՛ ի նոսա։ Ասացին՝ Զիա՞րդ
գիտաց Աստուած, կամ գուցէ՞ արդեւք
12 գիտութիւն առ ի Բարձրելոյն։ Ահա մե-
ղաւորք են եւ յաջողեալ է նոցա, կան
13 եւ ունին զմեծութիւն աշխարհի։ Ա-
սացի, Ի զուր ուրեմն արդարացուցի
զսիրտ իմ. լուացայ սրբութեամբ զձեռս
14 իմ. Եւ եղէ ես խոշտանգեալ զօրհանա-
պազ. եւ կշտամբանք իմ ընդ առաւօտս։
15 [8]Թէպէտ եւ՛՛ ասէի, թէ այսպէս պատ-
մեցից, ահաւասիկ յազգ որդւոց քոց [9]ո-
16 րոց եւ ուխտեցի՛՛։ Ի միտ եդի [10]թէ սա-
17 կայն եւ այս ջան է առաջի իմ. Մին-
չեւ մտից ի սրբութիւնն Աստուծոյ եւ ի
18 միտ առից զկատարած նոցա։ Սակայն
[11]վասն նենգութեան նոցա տարագիր ա-
րարեր զնոսա, եւ կործանեցեր զնոսա
19 յամբարտաւանութեան իւրեանց՛՛։ Իսկ
զիա՞րդ եղեն յաւեր յանկարծակի, սա-
տակեցան, սպառեցան, կորեան [12]վասն
20 անօրէնութեան իւրեանց՛՛. Եւ եղեն որ-
պէս երազք զարթուցելոյ. Տէր, [13]ի քա-
ղաքի քում՛՛ զպատկերս նոցա անար-
գեսցես։
21 Զի հուր բորբոքեցաւ ի սրտի իմում, եւ
22 երիկամունք իմ այլագունեցան։ Ես ար-
համարհեալ եղէ եւ ոչ գիտացի, որպէս
23 զանասուն համարեցայ առաջի քո։ Եւ
ես յամենայն ժամ ընդ քեզ եմ. կալար
24 զաջոյ ձեռանէ իմմէ. Ի խորհուրդս քո
առաջնորդեցեր ինձ, եւ փառօք ընկա-
25 լար զիս։ Զի՞նչ կայ իմ բնաւ յերկինս,
[14]կամ ի քէն՛՛ զի՞նչ եւս խնդրեցից յերկ-
26 րի։ Նուաղեաց սիրտ իմ եւ մարմին իմ.
Աստուած սրտի իմոյ, բաժին իմ Աս-
տուած յաւիտեան։
27 Ահաւասիկ որք հեռի արարին զանձինս
իւրեանց ի քէն՝ կորիցեն, սատակեցես
զամենեսեան որ ապստամբ եղեն ի քէն։
28 Ինձ մերձենալ առ Աստուած բարի է,
եւ դնել առ Տէր զյոյս իմ. [15]պատմել
զամենայն օրհնութիւնս քո ի դրունս
դստեր Սիոնի՛՛։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԳ (ՀԴ)

Իմաստութիւն Ասափայ։

1 Ընդէ՞ր մերժեցեր, Աստուած, ի սպառ.
բարկացաւ սրտմտութիւն քո ի վերայ
2 խաշին արօտի քո։ Յիշեա զժողովուրդ
քո զոր ստացար ի սկզբանէ, փրկեցեր
զվիճակ ժառանգութեան քո. լեառն
Սիոն այս՝ ուր բնակեցեր դու ի նմա։
3 Համբարձ [16]զձեռն քո ի վերայ ամբար-
տաւանութեան նոցա՛՛ ի սպառ. որ ինչ

---

[1] Եբր. Նորա յաւիտեան, զի առաջի արեգական մնասցէ [2] Յ Եբր. չկայ [3] Եբրայեցին յաւելու, (20) Կատարեցան աղօթք Դաւթի որդւոյ Յեսսեայ [4] Եբր. ոչ գոն ցաւք ի մահուան [5] Եբր. է զօրութիւն [6] Եբր. աչք նոցա. անցանեն ըստ ցնորս սրտի։ (8) Ծաղր առարին [7] Եբր. Ջուր լիութեամբ քամեցի [8] Եբր. Եթէ [9] Եբր. նենգեալ էր [10] Եբր. գիտել զայս,

[11] Եբր. ի լպիրծս եդիր զնոսա, եւ առեր նոցա անկանել յաւեր [12] Եբր. յերկիւղէ [13] Կամ, ի զարթնուլ քո [14] Եբր. բաց ի քէն [15] Եբր. ի պատմել զամենայն գործս քո [16] Եբր. զգնացս քո ի վերայ աւերածոցն

անիրաւեցաւ թշնամին ի սրբութեան
4 քում։ Գարծեցան ատելիք քո ի մէջ *բա-
րեխնդանութեան քո․ եդին զնշանս իւր-
5 եանց ի նշանս. [1]Եւ ինքեանք ոչ ծանեան
6 զելս ի վերուստ։ Որպէս յանտառի փայ-
տատօք կոտորեցին զդրունս նորա," ի
միասինփայտատօք եւ մրճովք կործանե-
7 ցին [2]զնա։ Այրեցին ի հուր զսրբութիւն
քո, յերկրի պղծեցին զխորան անուան քո։
8 Ասացին ի սիրտս իւրեանց ազգ նոցա ի
միասին, Եկայք լուցուցուք զամենայն
9 տօնս Աստուծոյ յերկրէ։ Նշանս մեք ինչ
ոչ տեսաք, եւ ոչ եւս գուցէ մարգարէ.
եւ [3]զմեզ ինչ ոք ոչ ճանաչիցէ"։
10 Մինչեւ յե՞րբ, Աստուած, նախատէ
թշնամին, բարկացուցանէ հակառակորդն
11 զանուն սուրբ քո։ Ընդէ՞ր դարձուցա-
նես զձեռն քո, եւ զաջ քո ի միջոյ ծո-
12 ցոյ քումմէ ի սպառ։ Աստուած, թա-
գաւոր մեր յառաջ քան զյաւիտեանս,
որ արարեր զփրկութիւն ի մէջ երկրի։
13 Դու [4]հաստատեցեր զօրութեամբ քով
զծով, դու խորտակեցեր զգլուխս վիշա-
14 պաց ի վերայ ջուրց։ Դու փշրեցեր զգլուխս
վիշապին, եւ ետուր զնա կերակուր [5]զօ-
15 րացն Հնդկաց"։ Դու բղխեցուցեր զաղ-
բերս եւ զվտակս, դու ցամաքեցուցեր
16 զգետս ատափիս։ Քո է տիւ եւ քո է
գիշեր, զլոյս եւ զարեւ դու հաստատե-
17 ցեր։ Եւ դու հաստատեցեր զամենայն
սահմանս երկրի. զգարուն եւ զամառն
դու ստեղծեր։
18 Այս յուշ լիցի քեզ՝ զի թշնամին նա-
խատեաց զՏէր, ժողովուրդ անզգամ
19 բարկացոյց զանուն սուրբ քո։ Մի՛ մատ-
ներ գազանաց զանձն [6]որ խոստովան
առնի առ քեզ", եւ զանձինս տնանկաց
20 քոց մի՛ մոռանար ի սպառ։ Հայեաց յուխտ
քո, զի լցան [7]տունք անշինից յերկրի
21 անիրաւութեամբ"։ Մի՛ դարձցի տնանկն
ամաչեցեալ, այլ աղքատն եւ տնանկ
22 օրհնեսցեն զանուն [8]սուրբ քո. Արի,
Աստուած, եւ դատեա զդատաստանս
քո. յիշեա զնախատինս որ յանզգամէն
23 զօրհանապազ։ Մի՛ մոռանար զձայն

*Եբր. ժողովրդեան [1]Եբր. ճանաչի որպէս որ բառնայ ի վեր ի վերայ ծառոց տապարի փայտատս. (6)Եւ արդ զքանդակս նորա [2]Եբր. [illegible] [3]Եբր. չիք որ ընդ մեզ որ գիտիցէ մինչեւ յերբ [4]Եբր. պատառեցեր [5]Եբր. ժողովրդոց բնակելոց յանապատի [6]Եբր. տատրակի քո [7]Եբր. տեղիք խաւարինք երկրի բնակութեամբք անիրաւութեան

[8]պաշտօնէից քոց. ամբարտաւանութիւն
ատելեաց քոց [9]վերասցի հանապազ։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԴ (ՀԵ)

1 [10]Ի կատարած. Մի՛ ապականեր. Սաղմոս
օրհնութեան Ասափայ։

2 Խոստովան եղիցուք առ քեզ, Աս-
տուած, խոստովան եղիցուք եւ [11]կար-
դասցուք զանուն քո. պատմեցից" զա-
3 մենայն սքանչելիս քո։ Յորժամ ժամ
4 առից՝ ես ուղիղ դատեցայց։ Մաշեցաւ
երկիր եւ ամենայն բնակիչք նորա, ես
հաստատեցի զսիւնս նորա։[12]
5 Ասացի անօրինաց՝ թէ Մի՛ անօրինիք.
եւ մեղաւորաց՝ թէ Մի՛ բարձրացուցանէք
6 զեղջեւրս ձեր։ Մի՛ համբառնայք ի բար-
ձունս զեղջեւրս ձեր, եւ մի՛ խօսիք[13]զԱս-
7 տուծոյ անիրաւութիւն"։ Զի ոչ յարե-
ւելից եւ ոչ յարեւմտից եւ ոչ յանապա-
8 տէ [14]լերանց, Այլ Աստուած դատաւոր
է, զայս խոնարհ առնէ, եւ զայն բարձ-
9 րացուցանէ։ Բաժակ ի ձեռին Տեառն
գինի լի անապակ արկեալ, եւ [15]խոնար-
հեցոյց յայսմանէ յայս. սակայն մրուր
նորա ոչ սպառեցի", եւ արբցեն զնա
ամենայն մեղաւորք երկրի։
10 Ես ցնծացայց յաւիտեան, սաղմոս ա-
11 սացից Աստուծոյ Յակոբայ։ Զամենայն
եղջեւրս մեղաւորաց [16]փշրեսցես, եւ
բարձր եղիցի եղջեւր արդարոյ։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԵ (ՀԶ)

1 [17]Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. Սաղ-
մոս Ասափայ. երգ առ Ասորեստանեայս"

2 Յայտնի է [18]ի Հրէաստանի Աստուած", եւ
3 յԻսրայէլ մեծ է անուն նորա։ Եղեւ
[19]խաղաղութիւն տեղի" նորա, եւ բնա-
4 կութիւն նորա ի Սիոն։ Անդ խորտա-
կեաց Տէր զզօրութիւն աղեղան, զվէն՝
5 զսուր եւ զճակատամարտ։[12] Լուսատու
ես դու սքանչելապէս [20]լերանցն յաւի-
6 տենից. Խռովեցին ամենեքեան որ ան-
միտ" էին սրտիւք. ննջեցին զքունս իւ-

[8]Եբր. թշնամեաց [9]Եբր. բարձրանայ [10]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն [11]Եբր. մերձ է անուն քո. պատմեն [12]Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [13]Եբր. պարանոցաւ գոռոզութեան [14]Եբր. իջէ բարձրանալ [15]Եբր. հեղու ի նմանէ. և զմրուր նորա քամեսցեն [16]Եբր. փշրեցից [17]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Նկինովթայ, Սաղմոս Ասափայ, երգ։ [18]Եբր. Աստուած ի Յուդա [19]Եբր. ի Սաղէմ խորան [20]Եբր. քան զլերինս յափշտակութեան։ (6) Կողոպտեցան որ զօրեղ

րեանց եւ ինչ ոչ գտին ամենայն արք
7 ի մեծութեան ձեռաց իւրեանց։ Ի սաս-
տէ քումմէ, Աստուած Յակոբայ, [1]ննջե-
8 ցին, եւ ոյք հեծեալ էին ի ձիս"։ Դու
ահաւոր ես, եւ ո՞վ կարէ կալ առաջի
9 [2]քո. Որպէս երեւեցար դու յերկնից,
յայտնի եղեւ բարկութիւն քո". երկիր
10 երկեաւ եւ սարսեաց։ Ընդ յառնելն Աս-
տուծոյ ի դատաստան՝ ապրեցուցա-
11 նել զամենայն հեզս [3]երկրի։ Խորհուրդ
մարդկան խոստովան առնին առ քեզ,
եւ ծածկեալք իմաստութեամբ օրհնես-
12 ցեն զքեզ։" Ուխտս դիք եւ կատարե-
ցէք Տեառն Աստուծոյ [4]մերոյ ամենե-
քեան որ շուրջ էք զնովաւ. մատուցէք
13 պատարագս Ահաւորին։ Ո քաղէ զհո-
գիս իշխանաց, ահաւոր է նա քան զա-
մենայն թագաւորս երկրի։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԶ (ՀԷ)

1 [5]Ի կատարած. վասն Իդիթունայ. Սաղ-
մոս Ասափայ։"

2 Զայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայ-
նիւ իմով առ Աստուած, եւ նայեցաւ
3 առ իս։ Յաւուր նեղութեան իմոյ զԱս-
տուած խնդրեցի [6]ձեռօք իմովք, ի գի-
շերի առաջի նորա, եւ ոչ խաբեցայ".
4 ոչ կամէր մխիթարել անձն իմ։ Յիշեցի
զԱստուած եւ [7]ուրախ եղէ". հոգայի եւ
5 նուաղէր յիս հոգի իմ։ Հանգիստ։ Ժա-
մանեցին պահուց աչք իմ, խռովեցայ
6 եւ ոչ խօսեցայ։ Խորհեցայ զաւուրս
զառաջինս, եւ զամս [8]յաւիտենից յիշե-
7 ցի։ Խօսեցայ ի գիշերի ընդ սրտի ի-
մում, հոգայի եւ տառապէր յիս" հոգի
8 իմ։ Միթէ յաւիտենից մերժեսցէ՞ զիս
Տէր, եւ ո՞չ եւս յաւելուցու ի հաճել եւ
9 եւս։ Կամ ի սպառ արգելցէ զողորմու-
թիւն իւր յինէն, կամ կատարեա՞ց զբան
10 իւր ազգէ մինչեւ յազգ։ Կամ մոռասցի՞
գթալ Աստուած իմ եւ եւս, կամ ար-
գելցէ՞ զգթութիւն իւր բարկութեամբ
իւրով։ Հանգիստ։

[1] Եբր. թմրեցան ե՛ւ կառք ե՛ւ ձի [2] Եբր. քո, ի ժամէ բարկութեան քո։ (9) Յերկնից լսելի արարեր զդատաստան [3] Եբր. երկրի։ Հանգիստ։ (11) Ապաքէն ցասումն մարդկան խոստովան առնի առ քեզ. զմնացորդ ցասմանն դու նուաճես։ [4] Եբր. ձերում [5] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն, ի վերայ Իդիթունայ. երգ Ասափայ։ [6] Եբր. ձեռն իմ գիշերի տարածեցաւ և ոչ թուլացաւ [7] Եբր. խռովեցայ [8] Եբր. յաւիտենից. (7) Յիշեցի զմրմունջ իմ ի գիշերի. ընդ սրտի իմում խորհէի, եւ հետազօտէր

11 Ասացի թէ [9]Այժմ սկսայ". այս է նո-
12 րոգումն աջոյ Բարձրելոյն։ Յիշեցի
զգործս Տեառն. ի սկզբանէ յիշեցի
13 զսքանչելիս նորա։ Խորհեցայ յամենայն
գործս քո, եւ ի ձեռագործս քո խորհե-
ցայ։
14 Աստուած, ի սրբութեան են ճանա-
պարհք քո. ո՞վ է Աստուած մեծ որպէս
15 զԱստուած մեր։ Դու ես Աստուած՝ որ
առնես սքանչելիս. ցուցեր ժողովրդեան
16 քում զզօրութիւն քո։ Փրկեցեր բազ-
կաւ քով զժողովուրդս քո զորդիսն Յա-
17 կոբայ եւ Յովսեփու։ Հանգիստ։ Տեսին
զքեզ ջուրք, Աստուած, տեսին զքեզ ջուրք
եւ երկեան, եւ խորք [10]խռովեցան ի ձայնէ
18 ջուրց բազմաց։ Ձայն ետուն ամպք,
19 քանզի" եւ նետք քո գնան՝ [11]Ի ձայնէ որո-
տալոյ քո անուի". երեւեցան փայլա-
տակունք քո տիեզերաց, խռովեցաւ եւ
20 դողաց երկիր։ Ի ծովու են ճանապարհք քո,
եւ շաւիղք քո ի ջուրս բազումս, եւ հետք
21 քո ոչ եւս երեւին։ Առաջնորդեցեր որպէս
խաշին ժողովրդեան քո, ի ձեռն Մով-
սիսի եւ Ահարոնի։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԷ (ՀԸ)

Իմաստութիւն Ասափայ։

1 [12]Նայեցարուք, ժողովուրդք," յօրէնս իմ,
խոնարհեցուցէք զունկն ձեր ի բանս բե-
2 րանոյ իմոյ։ Բացից առակաւ զբերան իմ,
3 եւ խօսեցայց զառակս ի սկզբանէ։ Որպէս
լուաք եւ ծանեաք զայս, եւ հարքն մեր
4 պատմեցին մեզ։ Ոչինչ ծածկեցաք յորդ-
ւոց նոցա. յազգ յայլ պատմել զօրհնու-
թիւնս Տեառն՝ զզօրութիւն եւ զսքան-
չելիս իւր զոր արար։
5 Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ
Յակոբ, եւ օրէնս եդ ի վերայ Իսրա-
յելի. որ ինչ միանգամ պատուիրեաց
հարցն մերոց՝ ցուցանել զայս որդւոց
6 իւրեանց. Զի ծանիցեն յազգ յայլ, որ-
դիք որ ծնանիցին, յարիցեն եւ պատմեսցեն
7 զայս որդւոց իւրեանց. Զի դիցեն առ
Աստուած զյոյս իւրեանց, եւ մի՛ մո-
ռասցին զգործս Աստուծոյ, զպատուի-
8 րանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն, Եւ
մի՛ եղիցին որպէս եւ հարքն իւրեանց,
ազգ չար եւ դառնացող, ազգ որ ոչ ուղ-

[9] Եբր. Այս է տկարութիւն իմ. [10] Եբր. խռովեցան։ (18) Տեղացին ջուրս ամպք. ձայն ետուն երկինք [11] Եբր. Ձայն որոտալոյ քո ի մրրկի [12] Եբր. Ունկն դիր, ժողովուրդ իմ

ղեաց զսիրտ իւր եւ ոչ հաստատեաց առ
Աստուած զհոգի իւր ։
9 *Որդիք Եփրեմի լիածիգք եւ պնդա-*
ձիգք, յաւուր պատերազմի կապարճս
10 *դարձուցին ։ Ոչ կալան նոքա յուխտի*
[1]Տեառն, եւ ըստ իրաւանց նորա ոչ կա-
11 *մեցան գնալ ։ Մոռացան զերախտիս նո-*
րա, եւ զսքանչելիսն զոր եցոյց նոցա ։
12 *Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքան-*
չելիս իւր, յերկրին Եգիպտացւոց եւ ի
դաշտին Տանեայ ։
13 *Հերձ զծովն եւ անցոյց զնոսա, եւ կա-*
14 *ցոյց զջուրսն որպէս [2]ի տիկս ։ Առաջ-*
նորդեաց նոցա ամպով ի տուէ, եւ զա-
15 *մենայն գիշեր ի լոյս հրոյ ։ Հերձ զվէմն*
յանապատին, եւ ետ ըմպել նոցա որպէս
16 *ի խորոյ մեծէ ։ Հան զջուրն ի վիմէ, եւ*
հոսեաց որպէս զգետս զջուրսն,
17 *Սակայն յաւելին ի մեղանչել, եւ եւս*
բարկացուցին զԲարձրեալն յանջրդի ։
18 *Փորձեցին զԱստուած ի սիրտս իւրեանց,*
ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց ։
19 *Տրանջեցին զԱստուծոյ եւ ասացին,*
Միթէ կարօղ իցէ Աստուած պատրաս-
20 *տել սեղան յանապատի ։ [3]Քանզի հար-*
կանէր զվէմն եւ հոսէին ջուրք, եւ վտակք
խաղային ի նմանէ. Աղէ՛ հա՞ց եւս կա-
րասցէ տալ նա մեզ, կամ պատրաս-
տեսցէ՞ [4]սեղան ժողովրդեան իւրոյ ։
21 *Վասն այսորիկ լուաւ զայս Տէր եւ*
[5]յապաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ի Յա-
կոբ, եւ բարկութիւն ել ի վերայ Իս-
22 *րայելի ։ Զի ոչ հաւատացին յԱստուած,*
եւ ոչ յուսացան ի փրկութիւն նորա ։
23 *Հրաման ետ ամպոց ի վերուստ եւ*
24 *զդրունս երկնից եբաց, Եւ տեղեաց ի*
նոսա մանանայ ի կերակուր. զհաց երկ-
25 *նից ետ նոցա. Զհաց [6]հրեշտակաց կե-*
րան մարդիկ. եւ իջոյց ի նոսա կերա-
կուր ի լիութիւն ։
26 *Հան զհողմ [7]հարաւոյ, եւ ած զօրու-*
27 *թեամբ իւրով [8]զհիւսիսի ։ Տեղեաց ի նո-*
սա միս որպէս զհող, որպէս զաւազ ծո-
28 *վու զթռչունս թեւաւորս. Արկ ի մէջ*
բանակի նոցա, եւ շուրջ զվրանօք նո-
29 *ցա ։ Կերան եւ յագեցան յոյժ, եւ զցան-*
30 *կութիւն նոցա ետ նոցա, Եւ ոչինչ կա-*
րօտ եղեն ի ցանկութենէ իւրեանց, մինչ-
դեռ կերակուրք ի բերանս իւրեանց էին,
31 *Բարկութիւն յԱստուծոյ ել ի վերայ նո-*
ցա, սպան [9]զբազումս ի նոցանէ, եւ
զընտիր ընտիրս յԻսրայէլէ սատա-
կեաց ։
32 *Յայսմ ամենայնի մեղան եւ եւս, եւ*
33 *ոչ հաւատացին սքանչելեաց նորա ։ Պա-*
կասեցան յունայնութեան աւուրք նո-
ցա, եւ ամք նոցա [10]փութապէս անցին ։
34 *Յորժամ սպանանէր զնոսա՝ խնդրէին*
զնա, դառնային եւ առաւօտ անէին
35 *առ Աստուած ։ Յիշեցին զի Աստուած*
օգնական էր նոցա, Աստուած բարձ-
36 *րեալ փրկիչ էր նոցա ։ [11]Սիրեցին զնա՛*
բերանօք իւրեանց, եւ լեզուօք իւրեանց
37 *ստեցին նմա. Եւ սիրտք նոցա ոչ էին ու-*
ղիղ ընդ նմա, եւ ոչ հաւատացին ուխ-
տի նորա ։
38 *Այլ նա ինքն գթած էր, քաւէր զմեղս*
նոցա եւ ոչ ապականէր. յաճախէր դար-
ձուցանել զբարկութիւն, եւ ոչ բորբո-
39 *քէր զամենայն սրտմտութիւն իւր ։ Յի-*
շեաց թէ մարմին են նոքա. հոգի որ
ելանէ՝ եւ ոչ եւս դառնայ ։
40 *Քանի՛ցս անգամ դառնացուցին զնա*
յանապատի, բարկացուցին զԲարձրեալն
41 *յանջրդի ։ Դարձան եւ փորձեցին զԱս-*
տուած, եւ զՍուրբն Իսրայելի զայրա-
42 *ցուցին ։ Ոչ յիշեցին զձեռն նորա յաւուր*
յորում փրկեաց զնոսա ի ձեռաց նեղչաց
43 *նոցա ։ Որպէս արար զնշանս եւ զա-*
րուեստս իւր յերկրին Եգիպտացւոց եւ
44 *ի դաշտին Տանեայ ։ Դարձոյց յարիւն*
զգետս նոցա, եւ զանձրեւս նոցա զի մի
45 *արբցեն ։ Առաքեաց ի նոսա շանաճանճ*
եւ եկեր զնոսա, եւ գորտիւ ապականեաց
46 *զնոսա ։ Ետ ժանգոյ զպտուղ նոցա, եւ*
47 *զվաստակս նոցա մարախոյ ։ Եհար կար-*
կտիւ զայգիս նոցա, եւ զթզենիս նոցա
48 *[12]եղեամամբ ։ Մատնեաց ի կարկուտ զա-*
նասունս նոցա, եւ զստացուածս նո-
49 *ցա հրով դատեցաւ ։ Առաքեաց ի նոսա*
զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ,
զսրտմտութիւն, զբարկութիւն եւ զնե-
ղութիւն. առաքեաց ի նոսա տանջանս ի
50 *ձեռն հրեշտակի չարի ։ Դիմեցոյց ի նո-*
սա զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ.
ոչ անխայեաց ի մահուանէ զանձինս նո-
ցա, եւ զանասունս նոցա ի մահ մատ-
51 *նեաց ։ Եհար զամենայն անդրանիկս Ե-*
գիպտացւոց, զսկիզբն ամենայն վաս-

[1] Եբր. Աստուծոյ [2] Եբր. գէզս [3] Եբր. Մինչ [4] Եբր. միս [5] Եբր. բարկացաւ [6] Եբր. հզօրաց [7] Եբր. արեւելից [8] Եբր. զհարաւ

[9] Եբր. զպարարտս [10] Եբր. յերկիւղի [11] Եբր. Նենգեցին նմա [12] Եբր. [illegible]

տակաց նոցա ի յարկս Քամայ ։ [1]Հան-
52 գիստ ։ Հորդան եա որպէս խաշինն՝ ժո-
ղովրդեան իւրոյ, եւ եհան զնոսա որ-
53 պէս հօտ յանապատ ։ Առաջնորդեաց նո-
ցա յուսով եւ ոչ երկեան, եւ զթշնա-
54 միս նոցա ծով ծածկեաց ։ Եհան զնոսա
[2]ի լեառն սրբութեան իւրոյ, ի լեառն՝ այն
55 զոր ստացեալ էր աջոյ նորա ։ Մեր-
ժեաց յերեսաց նոցա զհեթանոսս, եւ վի-
ճակեցոյց ի նոսա զվիճակ ժառանգու-
թեան իւրոյ, եւ բնակեցոյց ի յարկս
նոցա զազգն Իսրայէլի ։
56 Փորձեցին դառնացուցին զԱստուած
Բարձրեալն, եւ զվկայութիւն նորա
57 ոչ պահեցին ։ Դարձան խոտորեցան որ-
պէս եւ հարքն իւրեանց, դարձան եւ ե-
58 ղեն որպէս զաղեղն թիւր ։ Դարձեալ
բարկացուցին զնա ի բագինս իւրեանց,
եւ դրօշելովք իւրեանց նախանձ ար-
կին նմա ։
59 Լուաւ Աստուած եւ արհամարհեաց
զնոսա, եւ անարգեաց յոյժ զԻսրայէլ ։
60 Մերժեաց յիւրմէ զխորանն ի Սելովմ,
զխորանն՝ զոր բնակեցոյց ի մէջ մարդկան ։
61 Մատնեաց ի գերութիւն զզօրութիւնս
[3]նոցա, եւ զգեղ նոցա" ի ձեռս թշնա-
62 մեաց նոցա ։ Արգել ի սուր զժողովուրդ
իւր, եւ զժառանգութիւն իւր անտես
63 արար ։ Զերիտասարդս նոցա եկեր հուր,
եւ [4]վասն կուսանաց նոցա ոչ ոք սգա-
64 ցաւ" ։ Քահանայք նոցա անկան ի սուր,
եւ [5]զայրիս նոցա ոչ ոք էր որ լայր" ։
65 Զարթեաւ որպէս ի քնոյ Տէր, որպէս
66 հզօր զի թափէ զգինի ։ Եհար յետս
զթշնամիս իւր, նախատինս յաւիտենից
արար զնոսա ։
67 Մերժեաց նա զխորանն Յովսեփու,
68 եւ զազգն Եփրեմի նա ոչ ընտրեաց ։ Այլ
ընտրեաց նա զազգն Յուդայ, զլեառն
69 Սիոն զոր եւ սիրեաց ։ Շինեաց որպէս
[6]միեղջերոյ զսրբութիւն նորա, յերկրի"
70 հաստատեաց զնա յաւիտեան ։ Ընտրեաց
զԴաւիթ ծառայ իւր եւ ընկալաւ զնա
71 ի հօտէ խաշանց. Ի վերջին ծնելոցն ըն-
կալաւ զնա, հովուել զՅակոբ ծառայ
իւր, եւ զԻսրայէլ ժառանգութիւն իւր ։
72 Արածէր զնոսա խնամութեամբ սրտի
իւրոյ, [7]յանմեղութիւն ձեռաց իւրոց ա-
ռաջնորդէր նոցա ։

ՍԱՂՄՈՍ ՀԸ (ՀԹ)

Սաղմոս Ասափայ ։

1 Աստուած, մտին հեթանոսք ի ժառան-
գութիւն քո, պղծեցին զտաճար սուրբ
քո, արարին զԵրուսաղէմ [8]որպէս զհիւղս
2 մրգապահաց" ։ Արկին զդիակունս ծառա-
յից քոց գէշ թռչնոց երկնից, եւ զմար-
3 մինս սրբոց քոց գազանաց երկրի ։ Հե-
ղին զարիւնս նոցա որպէս ջուր շուրջ
զԵրուսաղեմաւ, եւ ոչ ոք էր որ թաղէր
4 զնոսա ։ Եղաք մեք նախատինք դրացեաց
մերոց, ծաղր եւ այպն կատականաց
այնոցիկ որ շուրջ էին զմեւք ։
5 Մինչեւ յե՞րբ, Տէր. բարկանայցես դու
ի սպառ. բորբոքեսցի՞ որպէս հուր նա-
6 խանձ քո ։ Հեղ զբարկութիւն քո ի վե-
րայ ազգաց որ զքեզ ոչ ճանաչիցեն, ի
վերայ [9]թագաւորաց որ զանուն քո ոչ
7 կարդացին ։ Զի կերան զՅակոբ եւ
զտեղի նորա աւերեցին ։
8 Մի՛ յիշեր զմեղս մեր զառաջինս,
վաղվաղ եկեսցէ առ մեզ ողորմութիւն
9 քո, Տէր, զի աղքատացաք յոյժ ։ Օգ-
նեա մեզ, Աստուած փրկիչ մեր, վասն
փառաց անուան քո. Տէր, փրկեա զմեզ
եւ քաւեա զմեղս մեր վասն անուան
10 քո ։ Մի՛ երբեք ասասցեն ի հեթանոսս,
թէ Ո՞ւր է Աստուած նոցա. այլ յայտ-
նի լիցի ի վերայ հեթանոսաց առաջի
աչաց մերոց. առ ի խնդրել զվրէժ ա-
րեան ծառայից քոց որ հեղաւ ։
11 Մտցէ առաջի քո հեծութիւն կապե-
լոց. ըստ մեծութեան բազկի քո [10]շա-
12 հեա դու զորդիս սպանելոց ։ Հատո դրա-
ցեաց մերոց եւթնպատիկ ի ծոց նոցա,
նախատինս զոր նախատեցին զքեզ, Տէր ։
13 Մեք ժողովուրդ եւ խաշն արօտի քո
խոստովան եղիցուք առ քեզ յաւիտեան,
ազգէ յազգ պատմեսցուք զօրհնու-
թիւնս քո ։

---

[1] Յնբ. գոյսակ [2] Եբր. ի սահման [3] Կամ, իւր, եւ զփառս իւր [4] Կամ, կուսանք նոցա ոչ առին սուգ, կամ, ոչ մտին ի սրբակապն [5] Կամ, այրիք նոցա ոչ լացին [6] Եբր. բարձունս զսրբութիւն իւր, որպէս զերկիր

[7] Եբր. ճարտարութեամբ [8] Եբր. յաւերակս [9] Եբր. թագաւորութեանց [10] Եբր. ապրեցո

ՍԱՂՄՈՍ ՀԹ (Ձ)

1 [1]Ի կատարած. ի վերայ զատանցելոցն վկայութիւն. Ասափայ Սաղմոս, ի վերայ Եթւովպացւոցն:

2 Որ հովուեսդ Իսրայէլի՝ նայեաց, որ ա-
ռաջնորդես որպէս խաշին Յովսեփու.
3 որ նստիս ի քերովբէս՝ յայտնեաց: Ա-
ռաջի Եփրեմի, Բենիամենի եւ Մանա-
սէի, զարթո զզօրութիւն քո, եւ եկ
4 ի կեցուցանել զմեզ: Աստուած [2]զօրու-
թեանց, դարձո զմեզ, երեւեցո զերեսս
քո ի մեզ եւ կեցցուք:
5 Տէր Աստուած զօրութեանց, մինչեւ
յե՞րբ բարկանաս յաղօթս ծառայից քոց:
6 Ջամբեցեր [3]մեզ հաց արտասուաց, եւ
արբուցեր [3]մեզ արտասուս [4]չափով:
7 Արարեր զմեզ նախատինս դրացեաց մե-
րոց, այպն կատակաց թշնամեաց մե-
8 րոց: Աստուած զօրութեանց, դարձո
զմեզ, երեւեցո զերեսս քո ի մեզ եւ
կեցցուք:
9 Այգի յԵգիպտոսէ փոխեցեր, հաներ
10 զհեթանոսս եւ զնոսա տնկեցեր. Եւ ա-
ռաջնորդեցեր նմա, հաստատեցեր զար-
11 մատս նորա եւ լցին զերկիր: Ծածկեաց
զլերինս հովանի նորա, եւ բարունակ
12 նորա զմայրս Աստուծոյ: Ձգեաց զորթ
իւր մինչեւ ի ծով, մինչեւ ի Գետ են
13 շառաւեղք նորա: Ընդէ՞ր քակեցեր զցանկ
նորա, կթեն զնա անցաւորք ճանապար-
14 հի: Ապականեաց զնա խոզ անտառի,
եւ երէ վայրի արածեցաւ ի նմա:
15 Աստուած զօրութեանց, դարձ հայեաց
յերկնից եւ տես, այց արա այգւոյս այս-
16 միկ. Եւ դարման տար սմա զոր տնկեաց
աջ քո, ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօ-
17 րացուցեր զնա ի քեզ: Այրեցեալ ի հուր
եւ աւերեալ, ի սաստէ քումմէ կորի-
18 ցեն: Եղիցի ձեռն քո ի վերայ առն, աջ
քո ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրա-
19 ցուցեր զնա ի քեզ: Ոչ եւս ի բացեայ
եղիցուք մեք ի քէն. կեցուսցես դու
զմեզ, եւ զանուն քո կարդասցուք:
20 Տէր Աստուած զօրութեանց, դարձո
զմեզ, երեւեցո զերեսս քո ի մեզ եւ
կեցցուք:

[1] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Շօշաննիմ-էտուդայ. Սաղմոս Ասափայ: [2] Յեբր. [illegible] [3] Եբր. նոցա [4] Եբր. չափով մեծաւ

ՍԱՂՄՈՍ Ձ (ՁԱ)

1 [5]Ի կատարած. վասն հնձանացն. Սաղմոս Ասափայ, հինգերորդ շաբաթու:

2 Ցնծացէք առ Աստուած, օգնական է
մեր, աղաղակեցէք առ Աստուած Յա-
3 կոբայ: Առէք սաղմոս եւ տուք օրհնու-
թիւն, սաղմոսասացէք նմա ի ձայն քաղց-
4 րութեան: Փող հարէք ի գլուխ ամսոց,
յաւուր նշանաւորի տարեկանաց մերոց:
5 Հրաման է այս Իսրայէլի, եւ իրաւունք
6 են Աստուծոյ Յակոբայ: Վկայութիւն
Յովսեփու զոր եդ ընդ նմա. որպէս ե-
լանէր նա յերկրէն Եգիպտացւոց. լեզու
զոր ոչ գիտէր լուաւ:
7 Ի բաց արար ի բեռանց զթիկունս նո-
րա, եւ զձեռս նորա յորթ եւ ի թի ծա-
8 ռայելոյ: Ի նեղութեան կարդացեր առ
իս եւ փրկեցի զքեզ, լուայ քեզ ի գաղտ-
նութենէ մրրկին, եւ փորձեցի զքեզ ի
9 վերայ ջուրցն Հակառակութեան:[6] Լուր,
ժողովուրդ իմ, եւ վկայեմ քեզ, եւ Իս-
10 րայէլ՝ թէ լուիցես ինձ: Մի՛ եւս եղի-
ցին քեզ աստուածք առժամայնք եւ
մի՛ երկիր պագանիցես դու աստուծոյ օ-
11 տարի: Ես եմ Տէր Աստուած քո՝ որ
հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, բաց
12 զբերան քո եւ լցից զդա: Ժողովուրդ
իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում, եւ Իսրայէլ
13 յիս ինչ ոչ նայեցաւ: Բարձի թողի զնո-
սա երթալ զհետ կամաց սրտից իւրեանց,
զի գնասցեն նոքա ըստ կամս անձանց
14 իւրեանց. Զի թէ ժողովրդեան իմոյ
լուեալ էր ինձ, կամ Իսրայէլի զճանա-
15 պարհս իմ գնացեալ էր, Որպէս զոչինչ
խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս նո-
րա, ի վերայ նեղչաց նորա արկեալ էր
16 զձեռն իմ: Թշնամիք Տեառն ստեցին
նմա, եւ եղիցին ժամանակք նոցա [7]յաշ-
17 խարհի: Կերակրեաց զնոսա ի պարար-
տութենէ ցորենոյ, ի վիմէ մեղր յագե-
ցոյց նոցա:

ՍԱՂՄՈՍ ՁԱ (ՁԲ)

Սաղմոս Ասափայ:

1 Աստուած եկաց ի ժողովս [8]աստուա-
ծոց, եւ ի մէջ նոցա՝ դատէր զնոսա:

[5] Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. ի վերայ Գիթթիթայ. Սաղմոս Ասափայ: [6] Եբր.—յեբր՝ յաւելու, Հանգիստ: [7] Եբր. յաւիտեան [8] Եբր. Աստուծոյ, յօժ, Հզօրի, և ի մէջ աստուածոց, յօժ, դատաւորաց

2 *Մինչեւ յե՞րբ դատիք անիրաւութեամբ,*
3 *եւ ակն առնուք մեղաւորաց։¹ Դատ ա-*
րարէք որբոյն եւ այրւոյ, իրաւունս ա-
4 *րարէք տնանկին եւ խոնարհի։ Ապրեցու-*
ցէք զաղքատն եւ զտնանկն, ի ձեռաց
մեղաւորի փրկեցէք զնոսա։
5 *Ոչ իմացան եւ ոչ ի միտ առին, ի*
խաւարի գնացին, եւ շարժեսցին ամե-
6 *նայն հիմունք երկրի։ Ես ասացի թէ*
աստուածք իցէք, կամ որդիք Բարձրե-
7 *լոյ ամենեքեան։ Դուք աւադիկ որպէս*
մարդիկ մեռանիք, եւ որպէս զմի յիշ-
խանաց անկանիք։
8 *Արի, Աստուած, եւ դատեա զերկիր,*
զի դու ժառանգեսցես զամենայն հե-
թանոսս։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԲ (ՁԳ)

1 *Սաղմոս օրհնութեան Ասափայ։*

2 **Ա***ստուած, ²ո՞ քեզ նմանիցէ″. մի լռեր*
3 *եւ մի՛ դադարիր, Աստուած։ Զի ահա*
թշնամիք քո գոչեցին, եւ ատելիք քո
4 *համբարձին զգլուխս իւրեանց։ Ի վերայ*
ժողովրդեան քո ³խորամանկեցին զգի-
տութիւն, խորհեցան ի վերայ սրբոց″
5 *քոց, Եւ ասացին, Եկայք սատակեսցուք*
զնոսա յազգաց, եւ մի՛ յիշեսցի անուն
6 *Իսրայելի եւ եւս։ Խորհեցան միաբա-*
նութեամբ ի միասին, եւ վասն քո ուխտ
7 *արարին։ Բանակք Եդովմայեցւոց եւ*
Իսմայելացիք, Մովաբ եւ Հագարացիք,
8 *Գեբաղ, Ամոն, Ամաղէկ, եւ այլազ-*
գիքն ամենայն բնակչօքն հանդերձ Տիւ-
9 *րայ։ Նա եւ Ասուր եկեալ էր ընդ նո-*
սա. ամենեքեան սոքա զօրավիգն էին
որդւոցն Ղովտայ։¹
10 *Արա զնոսա որպէս զՄադիամ, որպէս*
զՍիսարա, որպէս զՅաբին ի ծործորն
11 *Կիսոնի։ Սատակեցան նոքա յաւանս*
Դովրայ, եւ եղեն որպէս զաղբ երկրի։
12 *Արա զիշխանս նոցա որպէս զՈվրէբն,*
զԶէբն, զԶեբէէ եւ զՍաղմանա եւ զա-
13 *մենայն իշխանս նոցա. Որք ասացին՝*
ժառանգեսցուք ի մեզ զսրբութիւն Աս-
14 *տուծոյ։ Աստուած իմ, արա զնոսա որ-*
պէս ⁴զանիւ, որպէս զեղէգն առաջի
15 *հողմոյ։ Որպէս հուր զի այրէ զանտառ,*
16 *որպէս բոց զի կիզու զլերինս։ Այնպէս*
հալածեսցես զնոսա մրրկաւ քով, եւ
բարկութեամբ քով խռովեցուսցես զնո-
17 *սա։ Լից զերեսս նոցա անարգանօք, եւ*
18 *խնդրեսցեն զանուն քո, Տէր։ Ամաչես-*
ցեն եւ խռովեսցին յաւիտեանս յաւի-
19 *տենից, եւ ամօթալից կորիցեն։ Ծանի-*
ցեն զի անուն քո Տէր է, եւ դու միայն
բարձրեալ ես ի վերայ ամենայն երկրի։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԳ (ՁԴ)

1 *⁵Ի կատարած. վասն հնձանացն″. որդ-*
ւոցն Կորխայ Սաղմոս։

2 **Ո***՛րպէս սիրելի են յարկք քո, Տէր զօ-*
3 *րութեանց։ Ցանկայ եւ փափաքէ անձն*
իմ ի գաւիթս քո. սիրտ իմ եւ մարմին
իմ ցնծացին առ Աստուած կենդանի։
4 *Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն, եւ ⁶տատ-*
րակ զբոյն ուր դիցէ զձագս իւր, ⁷սե-
ղան քո, Տէր զօրութեանց, Թագաւոր
5 *իմ եւ Աստուած իմ։ Երանի ամենեցուն*
որ բնակեալ են ի տան Տեառն, յաւի-
տեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։¹
6 *Երանեալ է այր որոյ օգնութիւն իւր ի*
7 *քէն է. ելս եդ ի միտ իւրում. ⁸Ի հովտէս*
արտմութեան ի տեղւոջ յորում ուխ-
տեաց. զօրհնութիւնս տացէ՝ որ զօրէնս
8 *դնէ։″ Գնասցէ նա ի զօրութենէ ի զօրու-*
թիւն, եւ երեւեսցի ⁹Աստուած ի Սիոն։
9 *Տէր Աստուած զօրութեանց, լուր աղօ-*
թից իմոց, ունկն դիր, Աստուած ¹⁰Յա-
10 *կոբայ։ Ընդունելի″ ես դու մեր, տես,*
Աստուած, եւ նայեաց յերեսս օծելոյ քո։
11 *Վասն զի լաւ է ինձ մի օր ի գաւիթս քո,*
քան զհազարս. ընտրեցի ¹¹ընդ աղբ գալ
ի տան″ Աստուծոյ, առաւել քան բնա-
12 *կանալ ի յարկս մեղաւորաց։ ¹²Զողոր-*
մութիւն եւ զճշմարտութիւն սիրէ Տէր
Աստուած մեր″, զշնորհս եւ զփառս տացէ
Տէր, ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն
իւր յայնցանէ որ գնան յամբծութեան։
13 *Տէր Աստուած զօրութեանց, երանեալ*
է այր որ յուսայ ի քեզ։

---

¹Եբրայեցին յաւէտ. Հանգիստ։ ²Եբր. մի՛ կացցես անբարբառ ³Եբր. Խենգութեամբ կալան խորհուրդ. խորհեցան ի վերայ թաքուցելոց ⁴Կամ. մրրիկ

⁵Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն, ի վերայ Գիթթիթայ ⁶Եբր. ծիծառն ⁷Եբր. առ սեղանոյ ⁸Եբր. Անցեալ ի հովիտ տրտմութեան աղբեր զնա ջրեն աղբերբ. այլ եւ անձրեւ կանուխ ծածկեսցէ զնա օրհնութեամբ։ ⁹Կամ. առ աջի Աստուծոյ ¹⁰Եբր. Յակոբայ։ Հանգիստ։ (10) Վահան ¹¹Եբր. ես կալ ի սեամս տանն ¹²Եբր. Քանզի արեգակն եւ վահան է Տէր Աստուած

ՍԱՂՄՈՍ ՁԴ (ՁԵ)

1 [1]Ի կատարած. որդւոցն Կորխայ Սաղմոս։
2 Հաճեցար, Տէր, ընդ երկիր քո, եւ
3 դարձուցեր զգերութիւն Յակոբայ։ Թո-
ղեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո,
4 ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա։[2] Լռե-
ցուցեր զամենայն սրտմտութիւնս քո,
դարձար ի բարկութենէ սրտմտութեան
5 քո։ Դարձ առ մեզ, Աստուած փրկիչ
մեր, եւ դարձո զսրտմտութիւն քո ի
6 մէնջ։ Մի յաւիտեան բարկանար մեզ,
Տէր, եւ մի ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ
7 մինչեւ յազգ։ Աստուած, դու դարձեալ
կեցուսցես զմեզ, ժողովուրդ քո ուրախ
8 եղիցի ի քեզ։ Ցոյց մեզ, Տէր, զողոր-
մութիւնս քո, եւ զփրկութիւնս քո
տուր մեզ։
9 Լուայց զինչ խօսի Տէր Աստուած մեր.
խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան
[3]իւրոյ առ սուրբս իւր՝ եւ առ այնոսիկ
10 որ դարձեալ են առ նա սրտիւք"։ Սակայն
մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութիւն
նորա, բնակել փառաց նորա յերկրի մե-
11 րում։ Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն
[4]պատահեցին, արդարութիւն եւ խա-
12 ղաղութիւն [5]համբուրեցին։ Ճշմարտու-
թիւն յերկրէ բուսաւ, արդարութիւն
13 յերկնից երեւեցաւ։ Տէր տացէ զքաղց-
րութիւն եւ երկիր մեր տացէ զպտուղ
14 իւր։ Արդարութիւն առաջի նորա գնաս-
ցէ, դիցէ ի ճանապարհի զգնացս իւր։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԵ (ՁԶ)

Աղօթք Դաւթի։

1 Խոնարհեցո, Տէր, զունկն քո եւ լուր
2 ինձ, զի աղքատ եւ անանկ եմ ես։ Պա-
հեա զանձն իմ զի սուրբ եմ ես.
փրկեա զծառայս քո, Աստուած իմ, որ
3 ի քեզ յուսացայ։ Ողորմեա ինձ, Տէր,
զի առ քեզ աղաղակեցի զօրհանապազ։
4 Ուրախ արա զանձն ծառայի քո,
զի առ քեզ, Տէր, համբարձի զանձն իմ։
5 Զի դու, Տէր, քաղցր եւ [6]ուղիղ ես,
բազումողորմ առ ամենեսեան որ կար-
6 դան առ քեզ։ Ունկն դիր, Տէր, աղօ-
թից իմոց, եւ նայեաց ի ձայն խնդրուա-
7 ծաց իմոց։ Յաւուր նեղութեան իմոյ
կարդացի առ քեզ, եւ լուար ինձ։
8 Ոչ ոք է նման քեզ յաստուածս, Տէր,
9 եւ ոչ ոք է որպէս զգործս քո։ Զամե-
նայն ազգս զոր արարեր՝ եկեսցեն եւ
երկիր պագցեն առաջի քո, եւ փառաւոր
10 արասցեն զանուն քո [7]յաւիտեան։ Մեծ
ես դու, Տէր, եւ առնես սքանչելիս,
11 եւ դու միայն ես Աստուած։ Առաջնոր-
դեա ինձ ի ճանապարհի քում, եւ գնա-
ցից ի ճշմարտութեան քում, եւ ուրախ
եղիցի սիրտ իմ՝ երկնչել յանուանէ
12 քումմէ։ Խոստովան եղէց առ քեզ, Տէր
Աստուած իմ, բոլորով սրտիւ իմով,
փառաւոր արարից զանուն քո յաւի-
13 տեան։ Մեծ եղեւ ի վերայ իմ ողորմու-
թիւն քո, փրկեցեր զանձն իմ ի
դժոխոց ներքնոց։
14 Աստուած, անօրէնք յարեան ի վերայ
իմ, եւ ժողովք հզօրաց խնդրեցին զանձն
իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած
15 առաջի իւրեանց։ Այլ դու, Տէր Աստուած
իմ, գթած ես եւ ողորմած, երկայնա-
16 միտ՝ բազումողորմ եւ ճշմարիտ։ Նայեաց
առ իս եւ ողորմեա ինձ. տուր զօրու-
թիւն ծառայի քո, կեցո զորդի աղախ-
17 նոյ քո. Եւ արա առ իս նշան բարու-
թեան. տեսցեն ատելիք իմ եւ ամաչես-
ցեն, զի դու, Տէր, օգնեցեր ինձ եւ
մխիթարեցեր զիս։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԶ (ՁԷ)

1 Որդւոցն Կորխայ Սաղմոս օրհնութեան։
2 Հիմունք նորա ի լերանց սուրբ նորա.
սիրէ Տէր զդրունս Սիոնի առաւել քան
3 զամենայն յարկսն Յակոբայ։ Փառաւո-
րեալն խօսեցաւ վասն քո, ահաւադիկ
4 քաղաքդ Աստուծոյ։ Յիշեցից զՌահաբ
եւ զԲաբելոն [8]ոյք ճանաչեն զիս. ահա
Այլազգիք եւ Տիւր եւ ժողովուրդք
5 [9]Հնդկաց՝ սոքա եղեն անդ։ Սիոնի [10]ա-
սի մայր, եւ մարդ" ծնաւ ի նմա, եւ
ինքն հիմունս արկ ի նմա Բարձրեալն։
6 [11]Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան,
7 իշխանացս այսոցիկ որ եղեն անդ։ Որ-
պէս զի ուրախ լինին ի քեզ ամենեքեան,
որոց բնակութիւն իւրեանց ի քեզ է։"

---

[1]Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն. [2]Եբր. [illegible], Հանգիստ։ [3]Եբր. իւրում, եւ առ սուրբս իւր, որ ոչ դառնան ի յիմարութիւն [4]Եբր. պատահեցան [5]Եբր. համբուրեցան [6]Եբր. ներող

[7]Եբր. [illegible] [8]Եբր. որոց [9]Եբր. Քուշայ [10]Եբր. ասի. Այր եւ այր [11]Եբր. Ի գրել Տեառն զժողովուրդս ասասցէ, Սա ծնաւ անդ։ Հանգիստ։ (7) Եւ երգեցողք, որպէս եւ քնարահարք, ասասցեն՝ Ամենայն աղբիւրք իմ ի քեզ են։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԷ (ՁԸ)

1 [1]Ի կատարած. վասն Մաղաղեթայ իմաս-
տութիւն. զի եա պատասխանի Եմանի
Եզրայելացւոյ։"
2 Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի
տուէ կարդացի եւ գիշերի առաջի քո։
3 Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո, Տէր,
խոնարհեցո ունկն քո ի խնդրուածս իմ։
4 Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, եւ
5 կեանք իմ ի դժոխս մերձեցան. Եւ հա-
մարեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանեն ի
գուբ. եղէ ես որպէս մարդ առանց օգ-
6 նականի. ի մեռեալս [2]ազատ, որպէս վի-
րաւորս, որ ննջեն ի գերեզմանի. զորս
դուն ոչ յիշեցեր, եւ նոքա ի ձեռանէ
7 քումմէ մերժեցան։ Եդիր զիս ի գբի
ներքնումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մա-
8 հու։ Ցիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն
քո, զամենայն զբօսանս քո ածեր ի վե-
9 րայ իմ։[3] Հեռի արարեր յինէն զծանօթս
իմ, եւ [4]եդին զիս նշաւակ իւրեանց".
10 մատնեցայ եւ ոչ ելանէի։ Աչք իմ տկա-
րացան յաղքատութենէ. աղաղակեցի
առ Տէր զօրհանապազ, եւ համբարձի
առ քեզ զձեռս իմ։
11 Միթէ մեռելոց առնիցե՞ս զսքանչելիս քո
կամ [5]բժիշկք յարուցանիցե՞ն", խոստովան
12 առնիցի՞ն առ քեզ։[3] Միթէ պատմեսցէ՞
ոք երբեք ի գերեզմանի զողորմութիւնս
քո, կամ զճշմարտութիւնս քո ի կորու-
13 ստեան։ Միթէ ծանիցի՞ն ի խաւարի
սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո
14 յերկիր մոռացեալ։ Ես առ քեզ, Տէր,
աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ
ժամանեսցեն առ քեզ։
15 Ընդէ՞ր, Տէր, մերժես զանձն իմ, կամ
16 դարձուցանես զերեսս քո յինէն։ Տնանկ
եւ [6]վաստակաւոր եմ ես ի մանկութենէ
իմմէ, [7]ի բարձրութենէ խոնարհեցայ եւ"
17 ապշեցայ։ Ցիս հաստատեցան բարկու-
թիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին
18 զիս։ Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր զօր ա-
19 մենայն, պաշարեցին զիս ի միասին։ Հեռի
արարեր յինէն զբարեկամս իմ [8]եւ զծա-
նօթս իմ, վասն թշուառութեան իմոյ"։

[1] Ս.Բբ. Երգ. Սաղմոս որդւոցն Կորխայ առ գլուխ երամշտացն ի վերայ Մահաղաթ-Լէաննոթայ. իմաստութիւն Եմանայ Եզրահացւոյ։ [2] Ս.Բբ. ընկեցեալ [3] Եբրայեցերէն յաւելու, Համգիստ։ [4] Ս.Բբ. եդիր զիս նշաւակ նոցա [5] Ս.Բբ. մեռեալք յարիցե՞ն [6] Ս.Բբ. ի մեռանել [7] Ս.Բբ. ի կրել զահ քո [8] Ս.Բբ. ծանօթք իմ ի խաւարի են

ՍԱՂՄՈՍ ՁԸ (ՁԹ)

1 Իմաստութիւն [9]Եմանայ Եզրայելացւոյ"։
2 Զողորմութիւնս քո, Տէր, յաւիտեան
օրհնեցից, ազգէ յազգ պատմեցից զճշ-
3 մարտութիւնս քո բերանով իմով։ [10]Ա-
սացեր՝ թէ Աշխարհս ողորմութեամբ
շինեսցի, յերկինս պատրաստ եղիցի
4 ճշմարտութիւն քո։ Եդի ուխտ ընտրե-
լոց իմոց", երդուայ Դաւթի ծառայի ի-
5 մոյ։ Յաւիտեան հաստատեցից զզաւակ
քո, եւ շինեցից ազգէ յազգ զաթոռ քո։[3]
6 Խոստովան եղիցին երկինք սքանչելեաց
քոց, Տէր, եւ ճշմարտութիւն քո յեկե-
7 ղեցիս սրբոց։ Ո՞վ է յամպս որ հաւա-
սարէ քեզ, կամ ո՞վ նմանիցէ Տեառն
8 յորդիս [11]Աստուծոյ։ Աստուած փառաւո-
րեալ է ի խորհուրդս սրբոց իւրոց, մեծ
եւ ահաւոր ի վերայ այնոցիկ որ շուրջ
9 են զնովաւ։ Տէր Աստուած զօրութեանց,
ո՞ նման է քեզ. հզօր ես դու, Տէր, եւ
10 ճշմարտութիւն քո շուրջ է զքեւ։ Դու
տիրես զօրութեանց ծովու, եւ զխռո-
վութիւն ալեաց նորա դու ցածուցա-
11 նես։ Դու խոնարհեցուցանես որպէս
վիրաւորս [12]զամբարտաւանս, ի զօրու-
թիւն բազկի քո ցրուեցեր զթշնամիս
12 քո։ Քո են երկինք եւ քո է երկիր,
զաշխարհս լրիւ իւրով դու հաստատե-
13 ցեր։ Զհիւսիս եւ զհարաւ դու արարեր,
Թաբոր եւ Հերմոն յանուն քո ցնծաս-
14 ցեն։ Քո է բազուկ եւ քո է զօրութիւն,
զօրասցի աջ քո եւ բարձր եղիցի ձեռն
15 քո։ Յարդարութիւն եւ իրաւունս հաս-
տատեալ է աթոռ քո, ողորմութիւն եւ
ճշմարտութիւն գնասցեն առաջի երե-
սաց քոց։
16 Երանի ժողովրդեան որ գիտեն զօրհ-
նութիւնս քո, Տէր, ի լոյս երեսաց քոց
17 գնասցեն. Եւ յանուն քո ցնծասցեն զօր-
հանապազ, եւ յարդարութեան քում
18 բարձր եղիցին։ Պարծանք զօրութեանց
[13]մերոց դու ես, եւ ի կամս քո բարձր
19 եղիցի եղջիւր մեր [14]ի Տեառնէ է օգ-
նութիւն սրբոյն Իսրայէլի՝ թագաւորին
մերոյ"։

[9] Ս.Բբ. Եթանայ Եզրահացւոյ [10] Ս.Բբ. Զի ասացեր, Ողորմութիւն յաւիտեան շինեսցի. յերկինս հաստատեսցես զճշմարտութիւն քո։ (4) Եդի ուխտ ընդ ընտրելոյ իմում [11] Ս.Բբ. աստուածոց, կամ, հզօրաց [12] Կամ, զՌահաբ [13] Ս.Բբ. նոցա [14] Ս.Բբ. Տեառն է վահան մեր, եւ Սրբոյն Իսրայէլի թագաւոր մեր։

20 Յայնժամ խօսեցար տեսլեամբ ընդ
[1]որդիս քո եւ ասացեր, Եդիր զօգնու-
թիւն ի վերայ հզօրին, եւ բարձր ա-
րարից զընտրեալն ի ժողովրդենէ [2]իմ-
21 մէ։ Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ, իւղով
22 սրբով իմով օծի զնա։ Ձեռն իմ ընկալցի
զնա, եւ բազուկ իմ զօրացուցէ զնա։
23 Մի՛ մեղիցէ նմա թշնամի, եւ որդի ա-
նօրէնութեան մի՛ չարչարեսցէ զնա։
24 Հարից առաջի նորա զթշնամիս նորա, եւ
զատեցիս նորա ի պարտութիւն մատնեցից։
25 Ճշմարտութիւն իմ եւ ողորմութիւն իմ
ընդ նմա, եւ յանուն իմ բարձր եղիցի
26 եղջեւր նորա։ Եդից ի ծովու զձեռն նորա,
27 եւ ի վերայ գետոց զաջ նորա։ Նա կար-
դասցէ առ իս, Հայր իմ ես դու, Աստուած
28 [3]ընդունելի փրկութեան իմոյ։ Ես անդ-
րանիկ արարից զնա, եւ բարձր քան
29 զամենայն թագաւորս երկրի։ Յաւի-
տեան պահեցից նմա զողորմութիւն իմ,
30 եւ ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա։ Հաս-
տատեցից յաւիտեանս յաւիտենից զզա-
ւակ նորա, եւ զաթոռ նորա որպէս զա-
31 ւուրս երկնից։ Թէ թողցեն որդիք նորա
զօրէնս իմ, եւ յիրաւունս իմ ոչ կամես-
32 ցին գնալ, Թէ զարդարութիւնս իմ ա-
նարգեսցեն, եւ զպատուիրանս իմ ոչ
33 պահեսցեն, Հարից գաւազանաւ զանօ-
րէնութիւնս նոցա, եւ տանջանօք՝ զանի-
34 րաւութիւնս նոցա։ Բայց զողորմու-
թիւն իմ ոչ արգելից [4]ի նոցանէ, եւ ոչ
35 նենգեցից ճշմարտութեան իմում։ Եւ
ոչ անարգեցից զուխտ իմ, եւ ինչ որ
ելանէ ընդ շրթունս իմ՝ զայն ոչ արհա-
36 մարհեցից։ Միանգամ երդուայ ի սրբու-
թիւն իմ, թէ Դաւթի ես ոչ ստեցից։
37 Զաւակ նորա յաւիտեան կացցէ, եւ ա-
թոռ նորա որպէս արեգակն առաջի իմ,
38 Որպէս լուսին զի հաստատեալ է յաւի-
տեան վկայ հաւատարիմ յերկինս։[5]
39 Իսկ արդ դու մերժեցեր եւ անարգե-
ցեր եւ ընդ վայր հարեր զօծեալ քո։
40 Դարձուցեր զուխտ ի ծառայէ քումմէ,
պղծեցեր յերկրի [6]զսրբութիւն նորա։
41 Քակեցեր զամենայն պարիսպս նորա,
եւ եդիր զամուրս նորա ի դողումն։
42 Յափշտակեցին զնա անցաւորք ճանա-
պարհի, եղեւ նա նախատ դրացեաց իւ-
43 րոց։ Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նո-
րա, ուրախ արարեր զամենայն թշնա-
44 միս նորա։ Դարձուցեր [7]զօգնութիւն
ի սրոյ՟ նորա, եւ ոչ ընկալար զնա ի
45 պատերազմի։ Անարգեցեր զսրբութիւն
նորա, եւ զաթոռ նորա յերկիր կործա-
46 նեցեր։ Նուազ արարեր զաւուրս [8]ժա-
մանակաց նորա, եւ հեղեր զնովաւ զա-
մօթ։[5]
47 Մինչեւ յե՞րբ դարձուցանես զերեսս
քո ի սպառ, բորբոքեսցի՞ որպէս հուր
48 բարկութիւն քո։ Իսկ արդ յիշեա [9]եւ
տես թէ ո՛վ է իմ հանգիստ. միթէ ի
զո՞ւր ինչ՟ ստեղծեր զամենայն որդիս
49 մարդկան։ Ո՞վ է մարդ որ կեցցէ եւ ոչ
տեսցէ զմահ, կամ փրկեսցէ զանձն իւր
50 ի ձեռաց դժոխոց։[5] Ո՞ւր են ողորմու-
թիւնք քո, Տէր, առաջինք, զոր եր-
դուար Դաւթի ճշմարտութեամբ քով։
51 Յիշեա զնախատինս ծառայից քոց, զոր
ընկալայ ի ծոց իմ յազգաց բազմաց։
52 Զոր նախատեցին թշնամիք քո, Տէր,
53 նախատեցին փոխանակ օծելոյ քո։ Օրհ-
նեալ Տէր [2]Աստուած յաւիտեանս յա-
ւիտենից։ Եղիցի, եղիցի։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԹ (Ղ)

Աղօթք Մովսիսի առն Աստուծոյ։

1 Տէր, ապաւէն եղեր մեր ազգէ մինչեւ
2 յազգ։ Մինչչեւ լերինք հաստատեալ էին,
եւ մինչչեւ ստեղծեալ էիր զերկիր եւ
զամենայն տիեզերս, յաւիտենից մինչեւ
3 յաւիտեանս դու [10]ես. Եւ մի՛ դարձու-
ցաներ զմարդ ի տառապանս՟. եւ ասա-
ցեր, Դարձարուք [2]առ իս՟, որդիք մարդ-
4 կան։ Հազար ամ յաչս Տեառն որպէս
օր երեկի զի անց, որպէս պահ մի գի-
5 շերոյ. [11]Եւ ամք նոցա անարգութեամբ՟
եղիցին. ընդ առաւօտս որպէս դալարի
6 [12]բուսցին. Ընդ առաւօտս որպէս դալարի
զուարճասցին եւ ծաղկեսցին, ընդ ե-
րեկոյս թարշամեսցին, չորասցին եւ անկ-
7 ցին։ Նուաղեցաք մեք ի բարկութենէ
քումմէ, եւ ի սրտմտութենէ քումմէ
8 խռովեցաք։ Եդիր զմեղս մեր առաջի

[1] Եբր. երկիւղածս [2] Յ Եբր. գ—ի—ե [3] Եբր. իմ եւ Վէմ
[4] Եբր. ի նմանէ [5] Եբրայեցին [illegible], Հանգիստ։
[6] Կամ, զպսակ [7] Եբր. զսայր սուսերի [8] Եբր. մանկութեան [9] Եբր. քանզի ժամանակի եմ. յո՞ր
ունայնութիւն [10] Եբր. ես Աստուած։ (3) Դարձուցեր զմարդ ի հող [11] Եբր. Ողողես զնոսա,
քուն [12] Եբր. որ բուսանի

քո, եւ [1]զկեանս մեր ի լոյս երեսաց
9 քոց։ [2]Ամենայն աւուրք մեր նուաղե-
ցան, եւ ի բարկութենէ քումմէ խռո-
վեցաք. ժամանակ ամաց մերոց անդա-
10 ղար որպէս սարդի. Եւ թիւ աւուրց"
ամաց մերոց ի նոսա եւթանասուն ամ.
ապա թէ առաւել եւս՝ ութսուն ամ.
որ ինչ աւելի քան զայն՝ ցաւօք եւ հե-
ծութեամբ. [3]եկն ի վերայ մեր հեզութիւն
11 եւ խրատեցաք"։ Ո՞վ արդ ո՞ գիտասցէ զզօ-
րութիւն բարկութեան քո, եւ կամ յահէ
քումմէ զսրտմտութիւն քո համարեսցի։
12 [4]Այսպէս ցոյց ինձ զաջ քո, եւ որ խոնարհ
են սրտիւք՝ զիմաստութիւնս քո"։
13 Դարձ, Տէր, մինչեւ յե՞րբ. մխիթար-
14 եաց ի ծառայս քո։ [5]Լցաք առաւօտու
ողորմութեամբ քո, [6]ցնծացաք եւ ու-
րախ եղաք" զամենայն աւուրս կե-
15 նաց մերոց։ Ուրախ [7]եղաք փոխանակ
աւուրցն յորս խոնարհ արարեր զմեզ,
եւ ամացն՝ յորս տեսաք զչարչարանս։
16 [8]Հայեաց, Տէր, ի ծառայս քո եւ ի գործս
ձեռաց քոց, եւ առաջնորդեա որդւոց"
17 նոցա։ Եղիցի լոյս Տեառն Աստուծոյ ի
վերայ մեր. զգործս ձեռաց մերոց ու-
ղիղ արա ի մեզ, Տէր, զգործս ձեռաց
մերոց աջողեա մեզ։

ՍԱՂՄՈՍ Ղ. (ՂԱ)

[9]Օրհնութիւն գովութեան Դաւթի։"

1 Որ բնակեալ է յօգնութեան Բարձրե-
լոյն, ընդ հովանեաւ [10]Աստուծոյ յեր-
2 կինս հանգիցէ։ Ասասցէ" Տեառն, Ըն-
դունելի իմ ես, ապաւէն իմ Աստուած,
3 եւ ես յուսամ ի նա։ Նա փրկեսցէ [11]զիս
յորոգայթէ որսողին, եւ [12]ի բանից խռո-
4 վութենէ"։ Ի թիկունս իւր ընկալցի
զքեզ, ի հովանի թեւոց նորա յուսա-
ցիս. որպէս զէն՝ շուրջ եղիցի զքեւ
5 ճշմարտութիւն նորա։ Ոչ երկիցես դու
յերկիւղէ գիշերի, եւ ոչ ի նետէ որ թռչի
6 ի տուէ, [13]Ցիրէ որ շրջի ի խաւարի, [14]ի
գայթակղութենէ դիւին" ի հասարակ ա-
7 ւուր։ Անկցին ի կողմանէ քումմէ հա-
զարք, եւ բեւրք ընդ աջմէ քումմէ, եւ
8 առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։ Բայց միայն
աչօք քովք հայեսցիս դու, եւ զհատու-
ցումն մեղաւորաց տեսցես։
9 Զի դու, Տէր, յոյս իմ ես. զԲարձրեալն
10 արարեր ապաւէն քեզ. Ոչ հասցեն առ քեզ
չարք, եւ տանջանք մի մերձեսցին ի յարկս
11 քո։ Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է
վասն քո, պահել զքեզ յամենայն ճա-
12 նապարհս քո։ Ի բազուկս իւրեանց ըն-
կալցին զքեզ, զի մի երբեք հարցես
13 զքարի զոտն քո։ Ի վերայ [15]իժից եւ
քարբից գնասցես դու, առ ոտն կոխես-
ցես զառեւծն եւ զվիշապն։
14 Քանզի յիս յուսացաւ եւ փրկեցից
զնա, հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ
15 զանուն իմ։ Կարդասցէ առ իս՝ եւ ես
լուայց նմա, եւ առ նմա եղէց ի նե-
ղութեան. փրկեցից, փառաւոր արա-
16 րից զնա. Երկայն աւուրբք լցուցից զնա
եւ ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԱ (ՂԲ)

1 Սաղմոս օրհնութեան աւուր շաբաթու։

2 Բարի է խոստովան լինել Տեառն, սաղ-
մոս ասել անուան քում, Բարձրեալ։
3 Պատմել առաւօտու զողորմութիւնս քո,
4 եւ զճշմարտութիւնս քո ի գիշերի։ Տաս-
նաղեաւ սաղմոսարանաւ, ի ձայն օրհ-
5 նութեան քնարի։ Ուրախ արարեր զիս
Տէր, յարարածս քո, եւ ի գործս ձե-
6 ռաց քոց ցնծացայց։ Որպէս զի՞ մեծ են
գործք քո, Տէր, եւ յոյժ խոր են խոր-
7 հուրդք քո։ Այր անզգամ զայս ոչ ծա-
նիցէ, եւ անմիտն զայս ոչ առնու ի
8 միտ։ Ի բուսանել մեղաւորաց որպէս
խոտ, ի ծաղկել այնոցիկ ոյք գործեն
զանօրէնութիւն, սատակեսցին յաւի-
9 տեանս յաւիտենից. Եւ դու բարձրեալ
ես յաւիտեանս, Տէր։ Զի ահա թշնա-
միք քո, Տէր, զի ահա թշնամիք քո
10 կորիցեն. Ցրուեսցին ամենեքեան ոյք
11 գործեն զանօրէնութիւն։ Բարձր [16]եղիցի
որպէս միեղջերուի եղջեւր իմ, եւ ծե-
րութիւն իմ" ի ձէթ պարարտութեան։
12 Ետես ակն իմ ի թշնամիս իմ ոյք յա-

[1]Եբր. զծածուկս [2]Եբր. Զի ամենայն աւուրք մեր անցին ի բարկութեան քում. սպառեցաք զամս մեր իբրեւ զհոգս։ (10) Աւուրք [3]Եբր. զի հատան վաղվաղակի, և թռանիմք [4]Եբր. Թուել զաւուրս մեր այնպէս ուսոյ մեզ, զի տարցուք սիրտ իմաստութեան։ [5]Եբր. Յագեցո զմեզ [6]Եբր. զի ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք [7]Եբր. արա զմեզ [8]Եբր. Երեւեսցին ի ծառայս քո գործք քո, և փառք քո՝ յորդիս [9]Յեբր. պակասի [10]Եբր. Ամենակալին հանգիցէ։ (2) Ասասցեմ [11]Եբր. զքեզ [12]Եբր. յապականիչ ժանտէ

[13]Եբր. ի ժանտէ [14]Եբր. ի հարուածոյ որ սատակէ [15]Եբր. առիւծուց [16]Եբր. արասցես զեղջեւր իմ որպէս միեղջերուի, եւ օծայ

բուցեալ են ի վերայ իմ չարութեամբ,
13 ի նոսա լուիցէ ունկն իմ։ Արդարքն որ-
պէս զարմաւենիս ծաղկեսցին, որպէս
զմայրսն Լիբանանու բազումք եղիցին։
14 Տնկեալք [1]եղիցին ի տան Տեառն, [1]եւ
ի գաւիթս Աստուծոյ մերոյ ծաղկեսցին։
15 Եւս եւ բազումք եղիցին ի ծերութիւն
պարարտութեան, զիրգք եւ փափուկք
16 եղիցին, ի պատմել [2]ուղիղ է Տէր Աս-
տուած մեր" եւ ոչ գոյ ի նմա անիրա-
ւութիւն։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԲ (ՂԳ)

[1]*Յօրն առաջին շաբաթու յոր հաստատե-
ցաւ երկիր. օրհնութիւն գովութեան
Դաւթի։"*

1 Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգե-
ցաւ, զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ ընդ մէջ
2 իւր ածաւ։ Հաստատեաց զաշխարհ զի
մի սասանեսցի. պատրաստ է աթոռ քո
3 ի սկզբանէ, յաւիտենից դու ես։ Ամ-
բարձան գետք, Տէր, եւ ամբարձին գետք
զձայնս իւրեանց. յարիցեն գետք ի
4 գնացս իւրեանց։ [3]Ի ձայնէ ջուրց բազ-
մաց, սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու.
սքանչելի ես դու, Տէր, ի բարձունս։"
5 Վկայութեանց քոց մեք յոյժ հաւատա-
ցաք. տան քում վայելէ սրբութիւն,
Տէր, ընդ երկայն աւուրս։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԳ (ՂԴ)

[1]*Սաղմոս Դաւթի. չորեքշաբաթու։"*

1 Աստուած՝ վրէժխնդիր Տէր, Աստուած
2 վրէժխնդիր [4]յայտնեցար։ Բարձր լեր որ
դատիս զերկիր, հատո զհատուցումն
3 ամբարտաւանից։ Մինչեւ յե՞րբ մեղա-
ւորք, Տէր, մինչեւ յե՞րբ մեղաւորք
4 պարծեսցին։ Բարբառեսցին խօսեսցին զա-
նիրաւութիւն, խօսեսցին ամենեքեան
5 որ գործեն զանօրէնութիւն։ Զժողո-
վուրդս քո, Տէր, խոնարհ արարին, եւ
6 զժառանգութիւն քո չարչարեցին։ Զայ-
րին եւ զպանդուխտն սպանին, զորբսն
7 կոտորեցին. Եւ ասացին, Ոչ տեսանէ
զայս Տէր, եւ ոչ ի միտ առնու Աստուած
8 Յակոբայ։ Իմացարուք, անզգամք ժո-
ղովրդոց եւ անմիտք, մինչեւ յե՞րբ ոչ
9 առնուք ի միտ։ Որպէս զի թէ որ տնկեաց
զունկն՝ ինքն ո՞չ լուիցէ, կամ որ ստեղծ
10 զակն՝ ինքն ո՞չ տեսանիցէ։ Որ խրատէ
զազգս՝ որպէս թէ ո՞չ յանդիմանեսցէ,
11 որ ուսուցանէ մարդոյ զգիտութիւն։ Տէր
ճանաչէ զխորհուրդս մարդկան՝ զի են
ընդունայն։
12 Երանի՜ մարդոյ զոր խրատես դու, Տէր,
եւ յօրինաց քոց ուսուցանես դու նմա։
13 [5]Ցածուցանել դու նմա զաւուրս" չարու-
թեան, մինչեւ փորեսցի խորխորատ մե-
14 ղաւորի։ Ոչ մերժէ Տէր զժողովուրդ
իւր, եւ զժառանգութիւն իւր ոչ առնէ
15 անտես։ Մինչեւ դարձցին իրաւունք
յարդարութիւն, ընկալցին զնա ամենե-
16 քեան ոյք ուղիղ են սրտիւք։ Ո՞ յարիցէ
ընդ իս ի վերայ չարաց, կամ ո՞ [6]հաւա-
սարեսցէ ինձ ի վերայ" այնոցիկ որ գոր-
17 ծեն զանօրէնութիւն։ Եթէ ոչ Տեառն օգ-
նեալ էր ինձ, փոքր մի եւս բնակեալ
18 էր անձն իմ ի դժոխս։ Եթէ ասէի թէ
Ահա սասանեցան ոտք իմ, ողորմու-
19 թիւն քո, Տէր, օգնէր ինձ։ Ըստ բա-
զում ցաւոց սրտի իմոյ՝ մխիթարութիւն
քո ուրախ առնէր զանձն իմ։
20 Մի՛ հաւասարեսցի՞ քեզ աթոռ անօրէ-
նութեան, ո պատճառէ զվաստակս ընդ-
21 դէմ հրամանի։ Որսացան զանձն արդա-
րոյ, եւ զարիւն ամբիծ պարտաւոր առ-
22 նէին։ Եղեւ Տէր ապաւէն իմ, Աստուած
23 օգնական յուսոյ իմոյ։ Հատուցէ նոցա
Տէր ըստ անօրէնութեան նոցա, եւ ըստ
չարութեան նոցա կործանեսցէ [7]զնոսա
Տէր Աստուած մեր։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԴ (ՂԵ)

[1]*Օրհնութիւն գովութեան Դաւթի։"*

1 Եկայք ցնծասցուք ի Տէր, աղաղակես-
2 ցուք առ Աստուած փրկիչ մեր։ Կան-
խեսցուք առաջի նորա խոստովանու-
թեամբ, սաղմոսիւք աղաղակեսցուք
3 առ նա։ Աստուած մեծ է Տէր, Թագա-
4 ւոր մեծ ի վերայ ամենայն [8]երկրի։ Ի
ձեռս նորա են [9]ամենայն տիեզերք" երկ-
րի, եւ բարձրութիւնք լերանց նորա են։
5 Նորա է ծով եւ Նա արար զնա, եւ զցա-
6 մաք ձեռք նորա ստեղծին։ Եկայք եր-
կիր պագցուք նմա, [10]անկցուք եւ լաց-
ցուք" առաջի Տեառն արարչին մերոյ։
7 Նա ինքն է [1]Տէր Աստուած մեր, մեք

---

[1] Յ Եբր. ա-[illegible] [2] Եբր. եթէ Ուղիղ է Տէր. Վէմ իմ է [3] Եբր. Քան զձայնս ջուրց բազմաց, սաստիկ մրրկաց ծովու հզօր է Տէր ի բարձունս։ [4] Եբր. յայտնեաց

[5] Եբր. Հանգուցանես զնա յաւուրցն [6] Եբր. կացցէ վասն իմ հակառակ [7] Եբր. զնոսա. կործանեսցէ զնոսա [8] Եբր. աստուածոց [9] Եբր. խորք [10] Եբր. եւ անկցուք. ծունր դիցուք

ժողովուրդք ձեռին նորա, եւ խաշն արօտի նորա։
8 Այսօր եթէ ձայնի նորա լսիցէք, մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր որպէս ի Դառնութեանն, յաւուրն փորձութեան
9 յանապատին, Ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր, քննեցին զիս եւ տեսին զգործս
10 իմ։ Զքառասուն ամ [1]ջանացայ ընդ ազգին ընդ այնմիկ՝ եւ ասացի, Միշտ մոլորեալ են սրտիւք. եւ նոքա ոչ ծա-
11 նեան զճանապարհս իմ։ Որպէս երդուայ ի բարկութեան իմում, թէ Մտցեն ի հանգիստ իմ։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԵ (ՂԶ)

[2]Սաղմոս Դաւթի. ի ժամանակի զի տաճարն շինեցաւ։

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր. օրհ-
2 նեցէք զՏէր ամենայն երկիր։ Օրհնեցէք զՏէր եւ օրհնեցէք զանուն նորա, աւետարանեցէք օր ըստ օրէ զփրկու-
3 թիւն նորա։ Պատմեցէք ի հեթանոսս զփառս նորա, յամենայն ժողովուրդս
4 զսքանչելիս նորա։ Մեծ է Տէր եւ օրհնեալ է յոյժ, ահաւոր է նա ի վերայ
5 ամենայն [3]կռոց. Ամենայն կուռք հեթանոսաց դեւք՝ են, այլ Տէր զերկինս
6 արար։ [4]Խոստովանութիւն եւ վայելչութիւն է առաջի նորա, [5]սրբութիւն եւ մեծվայելչութիւն ի սրբութեան նո-
7 րա։ Մատուցէք Տեառն, տոհմք ազանց, մատուցէք Տեառն զփառս եւ զպատիւ։
8 Մատուցէք Տեառն զփառս անուան նորա. առէք պատարագս եւ մտէք ի սրահս
9 նորա. Երկիր պագէք Տեառն [6]ի գաւիթս սրբութեան նորա. եւ խռովեսցի յերե-
10 սաց նորա ամենայն երկիր։ Ասացէք ի հեթանոսս թէ Տէր թագաւորեաց, հաստատեաց զաշխարհ՝ զի մի սասանեսցի, եւ դատի զժողովուրդս [1]իւր ուղղու-
11 թեամբ։ Ուրախ եղիցին երկինք եւ ցնծասցէ երկիր, զուարճասցի ծով լրիւ
12 իւրով. Ցնծասցեն դաշտք եւ ամենայն որ է ի նոսա. յայնժամ ցնծասցեն ամե-
13 նայն ծառք անտառի՝ Երեսաց Տեառն զի գայ, եւ գայ նա ի դատել զերկիր դատի զաշխարհ իրաւամբք, եւ զժողովուրդս [2]ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով

ՍԱՂՄՈՍ ՂԶ (ՂԷ)

[2]Սաղմոս Դաւթի. ի ժամանակի զի երկիրն հաստատեցաւ։

1 Տէր թագաւորեաց, ցնծասցէ երկիր,
2 ուրախ եղիցին կղզիք բազումք։ Ամպ եւ մէգ շուրջ են զնովաւ, յիրաւունս եւ յարդարութիւն ուղղեալ է աթոռ նորա։
3 Հուր առաջի նորա գնասցէ, եւ այրեսցէ
4 շուրջ զթշնամիս նորա։ Երեւեցան փայլատակունք նորա տիեզերաց, ետես եւ
5 սասանեցաւ երկիր։ Լերինք որպէս մոմ հալեցան յերեսաց Տեառն, յերեսաց
6 Տեառն ամենայն երկրի։ Պատմեցին երկինք զարդարութիւն նորա, եւ տեսին
7 ամենայն ժողովուրդք զփառս նորա։ Ամաչեսցեն ամենեքեան որք երկիր պագանեն կռոց, եւ որք պարծին ի դրօշեալս իւրեանց. երկիր պագցեն նմա ամենայն [7]հրեշտակք նորա՝։
8 Լուաւ եւ ուրախ եղեւ Սիոն, եւ ցնծասցեն դստերք Յուդայ վասն իրա-
9 ւանց քոց, Տէր։ Զի դու բարձրեալ ես ի վերայ ամենայն երկրի, յոյժ բարձրացար ի վերայ ամենայն [8]կռոց։
10 Որք սիրէք զՏէր՝ ատեցէք զչարութիւն. պահէ Տէր զանձինս սրբոց իւրոց, ի ձեռաց մեղաւորի փրկեսցէ զնո-
11 սա։ Լոյս ծագեաց արդարոց, ուղղոց
12 սրտիւք եղեւ ուրախութիւն։ Ուրախ եղերուք, արդարք, ի Տէր, եւ խոստովան եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԷ (ՂԸ)

Սաղմոս [2]Դաւթի։

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելիս արար. փրկեաց զնա աջ իւր
2 եւ բազուկ սուրբ իւր։ Եցոյց Տէր զփրկութիւն իւր, առաջի ազգաց յայտնեաց
3 զարդարութիւն իւր։ Յիշեաց զողորմութիւն իւր [9]Յակոբայ, զճշմարտութիւն՝ իւր ի վերայ տանն Իսրայելի. եւ տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Ա-
4 ստուծոյ մերոյ։ Աղաղակեցէք առ Տէր, ամենայն երկիր, օրհնեցէք, ցնծացէք եւ
5 սաղմոս ասացէք։ Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ մերում օրհնութեամբ, օրհնու-
6 թեամբ եւ ի ձայն սաղմոսաց։ Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ, օրհնութեամբ, ցնծութեամբ եւ ի ձայն եղջեր

[1] Եբր. տաղտկացայ յազգէն յայնմանէ [2] Եբր. [illegible] [3] Եբր. դից (Ե) Ամենայն դիք հեթանոսաց ընդունայն [4] Եբր. Փառք [5] Եբր. զօրութիւն [6] Եբր. ի վայելչութիւն

[7] Եբր. դիք [8] Եբր. դից [9] Եբր. և զճշմարտութիւն

փողոյ, աղաղակեցէք առաջի Թագաւո-
7 *րին, Տեառն։ Խռովեսցի ծով լրիւ իւ-*
րով, տիեզերք եւ ամենայն բնակիչք
8 *նորա. Եւ գետք ծափս հարցեն ի միա-*
9 *սին ձեռամբ, լերինք ցնծասցեն Առա-*
ջի Տեառն, զի գայ եւ հասեալ է
Տէր ի դատել զերկիր. դատի զաշխարհս
արդարութեամբ, եւ զժողովուրդս [1]իւր
ուղղութեամբ։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԸ (ՂԹ)

[1]Սաղմոս Դաւթի։"

1 **Տ** *էր թագաւորեաց, [2]բարկասցին ժողո-*
վուրդք. որ նստի ի քերովբէս, սա-
2 *սանեսցի երկիր։ Տէր ի Սիոն մեծ է,*
եւ բարձր է ի վերայ ամենայն ժողովրդոց։
3 *Խոստովան եղիցին անուան քում մեծի,*
4 *զի ահաւոր եւ սուրբ է։ Եւ պատիւ*
թագաւորի զիրաւունս սիրէ. դու պատ-
րաստեցեր զուղղութիւն, զիրաւունս
եւ զարդարութիւն Յակոբայ դու ա-
5 *րարեր։ Բարձր արարէք զՏէր Աստուած*
մեր, երկիր պագէք պատուանդանի ո-
6 *տից նորա, զի սուրբ է։ Մովսէս եւ Ա-*
հարոն երիցունք նորա, Սամուէլ ընդ
այնոսիկ որ կարդան զանուն նորա. կար-
7 *դային առ Տէր եւ նա լսէր նոցա, Եւ*
ի սիւն ամպոյ խօսէր ընդ նոսա. պա-
հէին զվկայութիւնս նորա եւ զհրամանս
8 *զոր ետ նոցա։ Տէր, Աստուած մեր,*
դու լսէիր նոցա. Աստուած, դու քաւիչ
լինէիր նոցա, վրէժխնդիր ի վերայ ամե-
9 *նայն գործոց նոցա։ Բարձր արարէք*
զՏէր, Աստուած մեր, երկիր պագէք ի
լեառն սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր
Աստուած մեր։

ՍԱՂՄՈՍ ՂԹ (Ճ)

1 *Սաղմոս խոստովանութեան [1]Դաւթի։*

2 **Ա** *ղաղակեցէք առ Տէր, ամենայն եր-*
3 *կիր, Ծառայեցէք Տեառն ուրախու-*
թեամբ. մտէք առաջի նորա ցնծու-
թեամբ, ծաներուք զի նա է Տէր Աս-
տուած մեր. նա արար զմեզ եւ ոչ մեք
էաք, մեք ժողովուրդք եւ խաշն արօ-
4 *տի նորա։ Մտէք ընդ դրունս նորա խոս-*
տովանութեամբ, եւ օրհնութեամբ ի
յարկս նորա. խոստովան եղերուք Տեառն,
5 *եւ օրհնեցէք զանուն նորա։ Քաղցր է*
Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նո-
րա. ազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտու-
թիւն նորա։

ՍԱՂՄՈՍ Ճ (ՃԱ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 **Ո** *ղորմութիւն եւ յիրաւունս օրհնեցից*
2 *զքեզ, Տէր. սաղմոս ասացից. Եւ ի*
միտ առից, ճանապարհ [3]ամբիծ մինչեւ
եկեսցէ" առ իս. զի գնայի ես յամբծու-
3 *թեան սրտի իմոյ ի մէջ տան իմոյ։ Ոչ*
եդի առաջի աչաց իմոց իրս անիրաւու-
թեան, որք առնէին զուրացութիւն՝ ա-
4 *տեցի, ոչ մերձեցաւ առ իս։ Որ թիւրն էր*
սրտիւ՝ խոտորեալ յինէն. անզգամին՝
5 *ես ինչ ոչ փոյթ առնէի։ Որ խօսէր գաղտ*
զընկերէ իւրմէ, զնա բացէ ի բաց հա-
լածէի. որ [4]ամբարտաւան էր աչօք եւ
ագահ սրտիւ, ընդ նմա եւ հաց ոչ ու-
6 *տէի"։ Աչք իմ ի հաւատացեալս երկրի,*
զի նստցին նոքա ընդ իս. որ գնայր ի
ճանապարհ ամբիծ, նա պաշտէր զիս։
7 *Ոչ բնակէր ի մէջ տան իմոյ՝ որ առնէր*
զամբարտաւանութիւն, որ խօսէր զա-
նիրաւութիւն՝ չէր յաջողեալ նմա ա-
8 *ռաջի աչաց իմոց։ Ընդ առաւօտս սպա-*
նանէի զամենայն մեղաւորս երկրի, զի
սատակեցից ի քաղաքի Տեառն զամենե-
սեան որք գործեն զանօրէնութիւն։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԱ (ՃԲ)

1 *Աղօթք ուրկի, իբրեւ ձանձրասցի եւ*
առաջի Տեառն սփռեսցէ զխնդրուածս
իւր։

2 **Տ** *էր, լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ*
3 *առ քեզ եկեսցէ։ Մի դարձուցանիր զե-*
րեսս քո յինէն յաւուր նեղութեան ի-
մոյ. խոնարհեցո առ իս զունկն քո, յո-
րում աւուր կարդամ առ քեզ՝ փութա-
4 *ցակի լուր ինձ։ Սպառեցան որպէս ծուխ*
աւուրք իմ, եւ ոսկերք իմ որպէս խռիւ
5 *չորացան։ Հարաւ որպէս խոտ եւ ցա-*
մաքեցաւ սիրտ իմ, մոռացայ ուտել զհաց
6 *իմ։ Ի ձայնէ հեծութեան իմոյ, կցեցաւ*
7 *ոսկր իմ ի մարմին իմ։ Նմանեցայ ես*
հաւալուսն յանապատի. եղէ ես որպէս
8 *բու յաւերակի։ Տքնեցայ եւ եղէ ես որ-*
9 *պէս ճնճղուկ միայն ի տանիս։ Նախատե-*
ցին զիս թշնամիք իմ զօրհանապազ, եւ
10 *[5]գովիչք իմ ինեւ երդնուին"։ Զմոխիր որ-*

---

[1] Յեբր. պակասի   [2] Եբր. դողացին

[3] Եբր. ամբիծ. ե՞րբ եկեսցես   [4] Եբր. բարձր էր աչօք և ամբարտաւան սրտիւ, ոչ հանդուրժէի նմա
[5] Եբր. որ ցասուցեալ են ինձ, անիծանեն զիս

պէս զհաց կերայ, եւ զըմպելին իմ ար-
11 տասուօք խառնեցի՝ Ցերեսաց բարկու-
թեան սրտմտութեան քո, զի դու բարձ-
12 րացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս։ Ա-
ւուրք իմ որպէս հովանի անցին, եւ ես
որպէս խոտ ցամաքեցայ։
13 Դու, Տէր, յաւիտեան կաս, եւ յի-
14 շատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ։ Դու
յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիոնի,
ժամանակ գթալոյ նորա, հասեալ է ժամ։
15 Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նո-
16 րա, եւ ի հողս նորա գթասցին։ Երկի-
ցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, եւ
ամենայն թագաւորք երկրի ի փառաց
17 քոց։ Շինէ Տէր զՍիոն, եւ երեւեսցի
18 փառօք իւրովք ի նմա։ Հայեցաւ նա
յաղօթս խոնարհաց, եւ ոչ արհամար-
19 հեաց զխնդրուածս նոցա։ Գրեսցի այս
յազգ յայլ, ժողովուրդ ¹զոր ստացեալ"
20 է՝ օրհնեսցէ զՏէր։ Հայեցաւ նա ի բար-
ձանց ի սրբութենէ իւրմէ, Տէր յերկնից
21 յերկիր հայեցաւ, Լսել զհեծութիւն կա-
պելոց, եւ արձակել զորդիս մահապար-
22 տաց, Պատմել ի Սիոն զանուն Տեառն,
եւ զօրհնութիւնս նորա յԵրուսաղէմ,
23 Ժողովել ժողովրդոց ի միասին, եւ թա-
24 գաւորաց ծառայել Տեառն։ ²Պատաս-
խանի ետ նմա ի ճանապարհի զօրու-
թեան իւրոյ, զնուազութիւն աւուրց
25 իմոց ասա ինձ, Եւ" մի՛ հաներ զիս ի
կէս աւուրց իմոց. զի ազգէ յազգ են
26 ամք քո։ Ի սկզբանէ, Տէր, զհիմունս
երկրի հաստատեցեր, եւ գործք ձեռաց
27 քոց երկինք են։ Նոքա անցանեն, եւ
դու կաս եւ մնաս յաւիտեան. ամենե-
քեան որպէս զձորձս մաշեսցին, որպէս
վերարկուս փոխեսցես զնոսա եւ փո-
28 խեսցին։ Բայց դու նոյն իսկ ես, եւ
29 ամք քո ոչ անցանեն։ Որդիք ծառայից
քոց ³բնակեսցեն ի նմա, եւ զաւակի
նոցա յաւիտեան յաջողեսցի"։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԲ (ՃԳ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր, եւ ամենայն
2 ⁴ոսկերք իմ զանուն սուրբ նորա։ Օրհ-
նեա, անձն իմ, զՏէր, եւ մի՛ մոռա-
3 նար զամենայն տուրս նորա։ Որ քաւէ
զմեղս քո, բժշկէ զամենայն հիւանդու-
4 թիւնս քո։ Որ փրկէ յապականութենէ
զկեանս քո, պսակէ զքեզ ողորմու-
5 թեամբ եւ գթութեամբ։ Որ լնու ի բա-
րութենէ ⁵զցանկութիւն քո, նորոգես-
ցի որպէս արծուոյ մանկութիւն քո։
6 Առնէ ողորմութիւնս Տէր, եւ իրա-
7 ւունս ամենայն զրկելոց։ Ցոյց Տէր
զճանապարհս իւր Մովսէսի, եւ որդ-
8 ւոցն Իսրայելի զկամս իւր։ Գթած, ո-
ղորմած է Տէր, երկայնամիտ եւ բա-
9 զումողորմ։ Ոչ ի սպառ բարկանայ Տէր,
10 եւ ոչ յաւիտեան պահէ ոխս։ Ոչ ըստ
մեղս մեր արար մեզ, եւ ոչ ըստ անօ-
11 րէնութեան մերում հատոյց մեզ։ Այլ
որպէս բարձր են երկինք յերկրէ, այն-
պէս զօրացոյց Տէր զողորմութիւն իւր
12 ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։ Որչափ հեռի
են արեւելք յարեւմտից, այնպէս հեռի
արար ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր։
13 Որպէս գթայ հայր ի վերայ որդւոց իւ-
րոց, այնպէս գթասցի Տէր յերկիւղածս
14 իւր։ Զի նա գիտաց զստեղծուածս մեր,
15 եւ յիշեաց թէ հող եմք։ Մարդոյ՝ որ-
պէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծա-
16 ղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկէ։ Շնչէ ի նմա
հողմ՝ եւ ոչ է, եւ ոչ եւս երեւի տե-
17 ղի նորա։ Բայց ողորմութիւն Տեառն
յաւիտենից յաւիտեանս ի վերայ երկիւ-
ղածաց իւրոց, եւ արդարութիւն նորա
18 յորդւոց մինչեւ յորդիս։ Ոյք պահեն
զուխտ նորա, յիշեն զպատուիրանս նո-
19 րա եւ առնեն զնա։ Տէր յերկինս պատ-
րաստեաց զաթոռ իւր, արքայութիւն
20 նորա ամենեցուն տիրէ։ Օրհնեցէք զՏէր,
ամենայն հրեշտակք նորա, հզօրք զօ-
րութեամբ՝ որք առնէք զբանն նորա, ի լսել
21 ձայնի պատգամաց նորա։ Օրհնեցէք
զՏէր ամենայն զօրութիւնք նորա, պաշ-
տօնեայք եւ արարօղք կամաց նորա։
22 Օրհնեցէք զՏէր, ամենայն գործք նորա,
ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն նո-
րա. օրհնեա, անձն իմ, զՏէր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԳ (ՃԴ)

⁶Սաղմոս Դաւթի. ի վերայ աշխարհա-
գործ արարածոց։"

1 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր. Տէր Աս-
տուած իմ, մեծ եղեր յոյժ. ⁷խոստո-
վանութիւն եւ մեծվայելչութիւն զգե-

---

¹Եբր. որ լինելոց ²Եբր. Տառապեցոյց ի ճանապարհի զզօրութիւն իմ, նուազեցոյց զաւուրս իմ։ (25) Ասացի. Աստուած իմ. ³Եբր. բնակեսցեն, եւ զաւակ նոցա առաջի քո հաստատեսցի ⁴Եբր. ներքինք

⁵Կամ. զծերութիւն ⁶Յեբր. [illegible] ⁷Եբր. փառս

2 զար . Արկար զլոյս որպէս զօթոց , ձգե-
3 ցեր զերկինս որպէս խորան , Եւ արկեր
ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա. ո
դնէ յամպս զգնացս իւր,եւ շրջի նա ի վերայ
4 թեւոց հողմոց ։ Ո առնէ զհրեշտակս իւր
հոգիս , եւ զպաշտօնեայս իւր ի հուր
5 կիզելոյ ։ Հաստատեաց զերկիր ի վերայ
հաստատութեան իւրոյ , զի մի սասա-
6 նեսցի յաւիտեան ։ Խորք որպէս զզգեստ
վերարկու է նորա , ի վերայ լերանց կաց-
7 ցեն ջուրք ։ Ի սաստէ քումմէ փախի-
ցեն , եւ ի ձայնէ որոտալոյ քումմէ սար-
8 սիցեն ։ Ելանեն լեռնանան եւ իջանեն
դաշտանան , ի տեղի յոր հաստատեցեր
9 զնոսա ։ Սահման եդիր՝ եւ ոչ անցանեն,
եւ ոչ եւս դառնան ի ծածկել զերկիր ։
10 Առաքեցեր զաղբեւրս ընդ ձորձորս , ի
11 մէջ լերանց գնասցեն ջուրք , Արբու-
ցանել զամենայն գազանս վայրի . յա-
12 գեսցին ցիռք ի ծարաւս իւրեանց ։ Անդ
թռչունք երկնից բոյնս դիցեն , եւ ի մի-
ջոյ [1]վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց ։
13 Արբուցանէ զլերինս ի շտեմարանաց իւ-
րոց , ի պտղոյ գործոց իւրոց լցցի եր-
14 կիր ։ Բուսուցեր զխոտ անասնոց , զդա-
լարի ի ծառայութիւն մարդկան . հանել
15 զհաց յերկրէ . Գինի ուրախ [2]առնէ , եւ զ"
զուարթ, եւ հաց հաստատէ զսիրտ մարդոյ ։
16 Յագեսցին ծառքն Տեառն, եւ մայրքն
17 Լիբանանու զորս դու տնկեցեր ։ Անդ
թռչունք երկնից ձագս հանիցեն , եւ [3]բոյն
18 արագլի ապաւէն է նոցա" ։ Լերինք
բարձունք են եղջերուաց , եւ վէմք ա-
պաւէն նապաստակաց ։
19 Արարեր զլուսին վասն ժամանակի ,
արեգակն ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւ-
20 րոյ ։ Արարեր զխաւար եւ եղեւ գիշեր ,
ի նմա գնան ամենայն գազանք անտա-
21 ռի ։ Կորիւնք առիւծուց մռնչեն եւ
յափշտակեն , եւ խնդրեն յԱստուծոյ զկե-
22 րակուրս իւրեանց ։ Ի ծագել արեւու
ժողովին , եւ ի մորիս իւրեանց դադա-
23 րեն ։ Ելանէ մարդ ի գործս իւր , եւ ի
վաստակս ձեռաց իւրոց մինչեւ յերեկոյ ։
24 Որպէս զի՛ մեծ են գործք քո , Տէր ,
զամենայն ինչ իմաստութեամբ արարեր,
եւ լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք ։
25 Այս ծով մեծ եւ անդորր . ի նմա զեռունք
որոց ոչ գոյ թիւ , գազանք մեծա-
26 մեծք եւ մանունք ։ Ի նմա եւ նաւք
գնան , վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ
27 նովաւ ։ Ամենեքեան քեզ սպասեն , եւ
դու տաս զկերակուր նոցա ի ժամու ։
28 Տաս դու նոցա եւ կերակրին , բանաս
զձեռն քո , եւ կերակրես զամենեսեան
29 կամօք քովք ։ Դարձուցանես զերեսս քո
ի նոցանէ՝ եւ խռովին . հանես զոգի ի
նոցանէ՝ պակասին եւ ի հող դառնան ։
30 Առաքես զոգի քո եւ ստանաս զնոսա ,
եւ նորոգես զերեսս երկրի ։
31 Եղիցին փառք Տեառն յաւիտեան ,
32 Տէր ուրախ եղիցի յարարածս իւր ։ Ո
հայի յերկիր եւ տայ դողալ սմա , մեր-
33 ձի ի լերինս եւ ծխեսցին ։ Օրհնեցից զՏէր
ի կեանս իմ , սաղմոս ասացից Աստու-
34 ծոյ իմոյ մինչեւ եմ ես ։ [4]Քաղցր եղիցի
նմա օրհնութիւն" իմ , եւ ես ուրախ
35 եղէց ի Տէր ։ Պակասեսցին մեղաւորք
յերկրէ , եւ "ամպարիշտք" մի՛ եւս գտցին
ի նմա ։ Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր ։ Ալէ-
լուիա ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԴ (ՃԵ)

1 Խոստովան եղերուք Տեառն եւ կար-
դացէք զանուն նորա , պատմեցէք ի հե-
2 թանոսս զգործս նորա ։ Օրհնեցէք եւ
սաղմոս ասացէք նմա , պատմեցէք զա-
3 մենայն սքանչելիս նորա . Եւ գովեցա-
րուք յանուն սուրբ նորա . ուրախ եղի-
ցին սիրտք այնոցիկ ոյք խնդրեն զՏէր ։
4 Խնդրեցէք զՏէր եւ [5]հզօրք եղերուք", եւ
խնդրեցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ ։
5 Յիշեցէք զսքանչելիս նորա զոր արար ,
զարուեստս եւ զիրաւունս բերանոյ նո-
6 րա ։ Զաւակն Աբրահամեան՝ ծառայք նո-
ցա , որդիք Յակոբայ՝ ընտրեալք նորա ։
7 Նա ինքն է Տէր Աստուած մեր , յամե-
նայն երկրի են իրաւունք նորա ։
8 Յիշեաց յաւիտենից զուխտ իւր , եւ
զբանն զոր պատուիրեաց մինչեւ ի հա-
9 զար [6]ամ ։ Զուխտն զոր եդ ընդ Աբրա-
համու , եւ զերդումն իւր ընդ Իսահա-
10 կայ ։ Հաստատեաց առ Յակոբ զհրա-
ման իւր , եւ առ Իսրայէլ զուխտ իւր
11 յաւիտենից . Ասէ , [7]Ձեզ տաց զերկիրն
Քանանու , զվիճակ ժառանգութեան ձե-
12 րոյ . Զի էին նոքա թուով սակաւ ,
13 նուազք եւ պանդուխտք ի նմա . Անցին
նոքա ազգէ յազգ , ի թագաւորութենէ
14 ի ժողովուրդ յայլ ։ Ոչ եթող մարդկան

[1] Եբր. ոստոց   [2] Եբր. առնէ զսիրտ մարդոյ, եւզ առնէ զերեսս   [3] Եբր. արագլի տունն են մայրք

[4] Կամ, Քաղցրասցի զնմանէ խորհուրդ   [5] Եբր. զզօրութիւն նորա   [6] Եբր. ազգ   [7] Եբր. քեզ

մեղանչել նոցա, կշտամբեաց զթագա-
15 ւորս վասն նոցա. Մի՛ մերձենայք, ա-
սէ, յօծեալս իմ, և ի մարգարէս իմ մի՛
մեղանչէք։
16 Կոչեաց սով յերկիր նոցա, զամենայն
17 զօրութիւն հացի եբեկ։ Առաքեաց ա-
ռաջի նոցա այր, ի ծառայութիւն վա-
18 ճառեցաւ Յովսէփ։ Խոնարհ արարին ի
կապանս զոտս նորա, և անց ընդ եր-
19 կաթ անձն նորա։ Մինչև եկեալ բան
նորա, և բան Տեառն փորձեաց զնա։
20 Առաքեաց թագաւորն և եհան զնա,
21 իշխան ժողովրդեան եթող զնա։ Կացոյց
զնա տէր տան իւրոյ, իշխան ի վերայ
22 ամենայն ստացուածոց իւրոց, Խրատել
զիշխանս նոցա որպէս զինքն, և զծերս
նոցա՝ իմաստունս արասցէ։
23 Եմուտ Իսրայէլ յԵգիպտոս, Յակոբ
24 պանդխտեցաւ յերկիր Քամայ։ Աճեցոյց
զժողովուրդ իւր յոյժ, և զօրացոյց զնոսա
25 քան զթշնամիս իւր։ Դարձոյց զսիրտ
նոցա՝ ատել զժողովուրդ իւր, և խեն-
26 դել զծառայս իւր։ Առաքեաց զՄովսէս
ծառայ իւր, և զԱհարոն ընտրեալ իւր։
27 Եդ նոցա զբանս նշանաց իւրոց, և զա-
րուեստս իւր յերկիր Քամայ։
28 Առաքեաց խաւար և խաւարեցոյց
զնոսա, [1]զի դառնացուցին զբանս նորա։
29 Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա, և սպան
30 զամենայն ձկունս նոցա։ Եռաց յերկիր
նոցա գորտ, ի շտեմարանս թագաւորաց
31 նոցա։ Ասաց՝ և եկն շանաճանճ և մժխս
32 ընդ ամենայն սահմանս նոցա։ Դարձոյց
զանձրևս նոցա ի կարկուտ, և հուր
33 յերկիր նոցա բորբոքեցաւ։ Եհար զայգիս
և զթզենիս նոցա, և փշրեաց զամենայն
34 ծառս սահմանաց նոցա։ Ասաց՝ և եկն
մարախ և խառնիճ՝ զի ոչ գոյր նոցա թիւ։
35 Եկեր զամենայն խոտ երկրի նոցա, և
սպառեաց զամենայն պտուղ անդոյ նոցա։
36 Եհար զամենայն անդրանիկս Եգիպտաց-
ւոց, զսկիզբն ամենայն վաստակոց նոցա։
37 Եհան զնոսա ոսկւով և արծաթով, և
38 ոչ գոյր յազգի նոցա հիւանդ։ Ուրախ
եղև Եգիպտոս ընդ ելանել նոցա, զի
անկաւ ահ Տեառն ի վերայ նոցա։
39 Սփռեաց ամպ հովանի անել նոցա
ի տուէ, և հուր լոյս տալ նոցա ի գի-
40 շերի։ Խնդրեցին և եկն լորամարգի,
41 և հացիւ երկնից յագոյց զնոսա։ Եհար
զվէմն և բղխեցին ջուրք, և գնացին
42 գետք ընդ անջրդիս։ Յիշեաց զբան իւր
սուրբ, որ ընդ Աբրահամու ծառայի իւ-
43 րում։ Եհան զժողովուրդ իւր ցնծու-
թեամբ, և զընտրեալս իւր ուրախու-
44 թեամբ։ Ետ նոցա զգաւառս հեթանո-
սաց, ի վաստակս ժողովրդոց ժառան-
45 գեցոյց զնոսա։ Զի պահեսցեն զիրաւու-
թիւնս նորա, և զօրէնս նորա խնդրես-
ցեն։[2]

ՍԱՂՄՈՍ ՃԵ (ՃԶ)

1 Ալէլուիա։ Խոստովան եղերուք Տեառն
զի քաղցր է, զի յաւիտեան է ողորմու-
2 թիւն նորա։ Ո՞ խօսեսցի զզօրութիւն
Տեառն, լսելի արասցէ զամենայն օրհ-
3 նութիւնս նորա։ Երանի՜ այք պահեն
զիրաւունս, և առնեն զարդարութիւն
յամենայն ժամ։
4 Յիշեա [3]զմեզ, Տէր, ընդ հաճոյս ժո-
ղովրդեան քո, և այց արա [4]մեզ ի
5 փրկութեան քում։ Տեսցուք մեք զքաղց-
րութիւն ընտրելոց քոց, ուրախ եղիցուք
մեք յուրախութիւն ազգի քո, և գո-
վեսցուք մեք ի ժառանգութեան քում։
6 Մեղաք մեք ընդ հարսն մեր, անօրի-
7 նեցաք և յանցեաք։ Հարքն մեր յԵ-
գիպտոս ոչ իմացան զսքանչելիս քո, և
ոչ յիշեցին զբազում ողորմութիւնս քո.
բարկացուցին զքեզ յանցանելն իւրեանց
8 ընդ ծով Կարմիր. Փրկեաց զնոսա վասն
անուան իւրոյ, զի ծանիցեն զզօրու-
9 թիւնս նորա։ Սաստեաց ի ծով Կար-
միր՝ և ցամաքեցաւ. առաջնորդեաց
նոցա ընդ անդունդս որպէս ընդ անա-
10 պատ։ Կեցոյց զնոսա ի ձեռաց ատելեաց
նոցա, և փրկեաց զնոսա ի ձեռաց
11 թշնամեաց նոցա։ Ծածկեաց ծով զնեղիչս
նոցա, և մի ի նոցանէ ոչ ապրեցաւ։
12 Հաւատացին ի բան նորա, և օրհնեցին
զօրհնութիւն նորա։
13 Վաղվաղեցին և մոռացան զգործս
նորա, և ոչ անսացին խորհրդոց նորա։
14 Ցանկացան զցանկութիւն յանապատի,
15 և փորձեցին զԱստուած յանջրդի։ Ետ
նոցա զխնդրուածս նոցա, և առաքեաց
16 [5]լիութիւն յանձինս նոցա։ [6]Բարկացու-
ցին զՄովսէս ի բանակի, և զԱհարոն"
17 սուրբ Տեառն։ Բացաւ երկիր և եկուլ
զԴաթան, և ծածկեաց զբանակն զԱբի-
18 րոնի։ Հուր վառեցաւ ի ժողովս նո-

[1] Ոմն. և ոչ

[2] Ոմանք յաւելուն, Ալէլուիա։ [3] Ոմն. զիս [4] Ոմն. ինձ [5] Ոմն. զագրութիւն [6] Ոմն. Նախանձե-ցան ընդ Մովսէս և ընդ Ահարոն

19 ցա, եւ բոց մաշեաց զմեղաւորս։ Արարին
զորթն ի Քորեբ, եւ երկիր պագին պատ-
20 կերի. Եւ փոխեցին զփառս իւրեանց ի
21 նմանութիւն որթու խոտակերի։ Մոռա-
ցան զԱստուած կենարար իւրեանց,
որ արար զմեծամեծս իւր յԵգիպտոս,
22 Զսքանչելիս իւր յերկիր Քամայ, եւ զահ
23 իւր ի վերայ Կարմիր ծովուն։ Ասաց սա-
տակել զնոսա, եթէ ոչ Մովսէս ընտ-
րեալ կայր առաջի նորա. դարձաւ առ
Տէր եւ անցոյց զբարկութիւն նորա.
24 զի մի՛ սատակեսցին նոքա։ Անարգեցին
զերկիրն ցանկալի, եւ ոչ հաւատացին
25 բանի նորա։ Տրտնջեցին ի բանակս իւր-
26 եանց, եւ ոչ լուան ձայնի Տեառն։ Համ-
բարձ զձեռն իւր ի վերայ նոցա, հար-
27 կանել զնոսա յանապատի։ Ցրուեսցի
զաւակ նոցա ընդ հեթանոսս, ցրուեսցի
զաւակ նոցա ընդ գաւառս։
28 Պղծեցան նոքա ի Բեեղփեգովր, կերան
29 [1]զզոհեալ եւ զմեռելոտի՝։ Բարկացուցին
զնա ի գործս իւրեանց, եւ յաճախեաց ի
30 վերայ նոցա բեկումն։ Այլ եկաց ի մէջ
Փենեէս, քաւեաց եւ արգելաւ մահ.
31 Համարեցաւ նմա յարդարութիւն ազգէ
յազգ մինչեւ յաւիտեան։
32 Բարկացուցին զնա ի ջուրն Հակա-
ռակութեան, [2]չարչարեցաւ Մովսէս՝
33 վասն նոցա. Զի դառնացուցին զոգի
34 նորա, մինչեւ շրթամբք իւրովք։ Եւ
ոչ սատակեցին զազգսն զոր ասաց նոցա
35 Տէր։ Խառնակեցան ընդ հեթանոսս եւ
36 ուսան զգործս նոցա. Ծառայեցին կռոց
նոցա, եւ եղեւ նոցա ի գայթակղութիւն։
37 Զոհեցին զուստերս եւ զդստերս իւրեանց
38 դիւաց, եւ հեղին զարիւն անբիծ, Զարիւն
ուստերաց եւ դստերաց իւրեանց, զոր
զոհեցին կռոցն Քանանու. շաղախեցաւ
39 երկիր յարենէ նոցա։ Եւ [3]պղծեցաւ ի
գործոց նոցա, զի՝ պոռնկեցան ի գնացս
իւրեանց։
40 Բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր ի վե-
րայ ժողովրդեան իւրոյ, եւ գարշեցոյց
41 զժառանգութիւն իւր յոյժ. Մատնեաց
զնոսա ի ձեռս հեթանոսաց, տիրեցին
42 նոցա ատելիք իւրեանց։ Եւ թշնամիք
իւրեանց նեղեցին զնոսա, եւ խոնարհ
43 եղեն ի ներքոյ ձեռաց նոցա։ Բազում
անգամ փրկեաց զնոսա, եւ նոքա դառ-
նացուցին զնա ի խորհուրդս իւրեանց,
եւ կորացան յանօրէնութեան իւրեանց։
44 Հայեցաւ Տէր ի նեղութիւնս նոցա,
45 ի լսել ձայնի աղօթից նոցա։ Յիշեաց
զուխտ իւր եւ զղջացաւ ըստ բազում
46 ողորմութեան իւրում. Ետ զնոսա ի
գթութիւնս առաջի ամենայն գերչաց
նոցա։
47 Փրկեա զմեզ, Տէր Աստուած մեր,
եւ ժողովեա զմեզ ի հեթանոսաց. խոս-
տովան եղիցուք անուան քում սրբոյ,
եւ պարծեսցուք յօրհնութիւնս քո։
48 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի յա-
ւիտենից յաւիտեանս. եւ ասասցէ ամե-
նայն ժողովուրդն, Եղիցի, [4]եղիցի։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԶ. (ՃԷ)

[5]Ալէլուիա։

1 Խոստովան եղերուք Տեառն, զի քաղցր
է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա։
2 Ասասցեն փրկեալք Տեառն, զորս փրկ-
3 եաց ի ձեռաց թշնամւոյն. Յամենայն
գաւառաց ժողովեաց զնոսա, յարեւելից
եւ յարեւմտից, ի հիւսիսոյ եւ ի ծովէ։
4 Մոլորեցան նոքա յանապատի՝ յանջրդի
ճանապարհի, եւ քաղաք բնակութեան
5 ոչ գտին։ Քաղցեան եւ ծարաւեցան,
եւ անձինք նոցա ի նոսին նուաղեցան։
6 Աղաղակեցին առ Տէր ի նեղութեան
իւրեանց, ի վշտաց նոցա փրկեաց զնոսա։
7 Առաջնորդեաց նոցա ի ճանապարհ ու-
ղիղ, զի երթիցեն ի քաղաք բնակու-
թեան իւրեանց։
8 Խոստովան եղիցին Տեառն ողորմու-
թեանց նորա, սքանչելեաց նորա՝ յոր-
9 դիս մարդկան։ Զի յագեցոյց զան-
ձինս քաղցեալս, եւ զանձինս կարօտ-
եալս լի արար բարութեամբ։
10 Այք նստէին ի խաւարի եւ ի ստուերս
մահու, կապեալ էին յաղքատութեան
11 որպէս յերկաթս։ Զի դառնացուցին
զբանն Աստուծոյ, եւ զխորհուրդս Բարձ-
12 րելոյն [6]բարկացուցին։ Խոնարհ եղեն ի
ցաւոց սիրտք նոցա, տկարացան եւ ոչ
13 ոք էր որ օգնէր նոցա։ Աղաղակեցին
առ Տէր ի նեղութեան իւրեանց, ի վըշ-
14 տաց նոցա եհան զնոսա։ Փրկեաց զնոսա

---

[1] Եբր. զզոհեալս մեռելոտեաց [2] Եբր. չար եղեւ Մովսիսի [3] Եբր. պղծեցան ի գործս իւրեանց. եւ
[4] Եբր. Ալէլուիա [5] Յեբր. ոչ կայ [6] Եբր. արհամարհեցին

ի խաւարէ եւ ի ստուերաց մահու, եւ
խզեաց զկապանս նոցա ։
15 Խոստովան եղիցին Տեառն ողորմու-
թեանց նորա, եւ զսքանչելեաց նորա՝
16 յորդիս մարդկան ։ Զի փշրեաց զդրունս
պղնձիս, եւ զնիգս երկաթիս խորտակեաց։
17 [1]Օգնեաց նոցա ի ճանապարհի անօրէ-
նութեան իւրեանց, զի՞ վասն մեղաց
18 իւրեանց խոնարհ եղեն յոյժ ։ Յամենայն
կերակրոց զարշէին սիրտք նոցա, մեր-
19 ձեցան մինչեւ ի դրունս մահու ։ Աղա-
ղակեցին առ Տէր ի նեղութեան իւր-
եանց, ի վշտաց նոցա ապրեցոյց զնոսա ։
20 Առաքեաց զբան իւր եւ բժշկեաց զնոսա,
եւ փրկեաց զնոսա յապականութենէ
21 իւրեանց ։ Խոստովան եղիցին Տեառն
ողորմութեանց նորա, եւ սքանչելեաց նո-
22 րա՝ յորդիս մարդկան ։ Մատուսցեն նմա
պատարագ օրհնութեան, եւ պատմես-
23 ցեն զգործս նորա ցնծութեամբ ։ Որք
իջանէին ի ծով նաւովք, եւ առնէին
24 զգործս ի ջուրս բազումս ։ Նոքա տեսին
զգործս Տեառն, եւ զսքանչելիս նորա
25 ի խորս անդնդոց ։ Ասաց՝ եւ յարեաւ
հողմ եւ մրրիկ, եւ բարձրացան ալիք
26 նորա ։ Ելանէին յերկինս եւ իջանէին
յանդունդս, եւ անձինք նոցա [2]յանձինս
27 իւրեանց՞ մաշեցան ։ Խռովեցան սասա-
նեցան որպէս արբեալք, եւ ամենայն
28 իմաստութիւն նոցա ընկլաւ ։ Աղաղա-
կեցին առ Տէր ի նեղութեան իւրեանց,
29 ի վշտաց նոցա կեցոյց զնոսա ։ Դարձոյց
զմրրիկն [3]յօդս, եւ դադարեցին ալիք նո-
30 րա ։ Ուրախ եղեն զի դադարեցին, եւ
առաջնորդեաց նոցա ի նաւահանգիստ
կամաց իւրեանց ։
31 Խոստովան եղիցին Տեառն՝ ողորմու-
թեանց նորա, եւ զսքանչելեաց նորա՝
32 յորդիս մարդկան։ Բարձր արասցեն զնա
ի ժողովս ժողովրդոց, եւ յաթոռս ծերոց
օրհնեսցեն զնա ։
33 Դարձոյց զգետս ի ցամաք, եւ զղնացս
34 ջուրց յերկիր ծարաւուտ ։ Արար զեր-
կիրն պտղաբեր յաղտաղտուկս, վասն
35 չարութեան բնակչաց նորա ։ Արար զա-
նապատն ի ճահիճս ջուրց, եւ զերկիրն
36 ծարաւուտ ի գնացս ջուրց ։ Բնակեցոյց
ի նմա քաղցեալս, եւ շինեցին քաղաք
37 բնակութեան իւրեանց ։ Վարեցին արտս
եւ տնկեցին այգիս, եւ արարին պտուղ
38 արմտեաց իւրեանց ։ Օրհնեաց զնոսա եւ
բազմացան յոյժ, եւ անասունք նոցա ոչ
39 նուազեցան ։ Նուազեցան նոքա եւ չար-
չարեցան, ի նեղութենէ չարեաց եւ ի
40 վշտաց ։ Եկն անարգութիւն ի վերայ
իշխանաց նոցա, մոլորեցոյց զնոսա յա-
41 նապատի եւ ոչ ի ճանապարհի ։ Օգնեաց
անանկին յաղքատութեան, եւ առաջնոր-
42 դեաց որպէս խաշին ազգի նոցա ։ Տես-
ցեն ուղիղք եւ ուրախ եղիցին, եւ ա-
43 մենայն անօրէն խցցէ զբերան իւր ։ Ո՞վ
է իմաստուն որ պահեսցէ զայս, եւ ի
միտ առցէ զողորմութիւնս Տեառն ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԷ (ՃԸ)

1 Օրհնութիւն Սաղմոսաց Դաւթի ։
2 Պատրաստ է սիրտ իմ, Աստուած,
[4]պատրաստ է սիրտ իմ օրհնել եւ սաղ-
3 մոս ասել քեզ՞ փառօք իմովք ։ Զար-
թիք, [5]փառք իմ, զարթիք սաղմոսիւք
եւ օրհնութեամբ, եւ՞ ես զարթեայց
4 առաւօտուց ։ Խոստովան եղէց քեզ ի
ժողովուրդս, Տէր, եւ սաղմոս ասացից
5 քեզ յազգիս ։ Մեծ եղեւ մինչեւ յերկինս
ողորմութիւն քո, մինչեւ յամպս ճշմար-
6 տութիւն քո ։ Բարձրեալ ես դու յեր-
կինս, Աստուած, եւ յամենայն երկրի են
7 փառք քո ։ Որպէս փրկեսցին սիրելիք քո,
կեցո աջով քով եւ լուր մեզ ։
8 Աստուած խօսեցաւ ի սրբութենէ
իւրմէ, բարձր եղէց, բաժանեցայց
զՍիւքէմ եւ զհովիտն Յարկաց չա-
9 փեցից. Իմ է Գաղաադ եւ իմ է
Մանասէ. Եփրեմ հզօրիչ գլխոյ իմոյ.
10 Յուդա [6]թագաւոր իմ. Մովաբ աւա-
զան [7]յուսոյ իմոյ. յԵդովմէ ուղղե-
ցից զգնացս իմ, եւ ինձ այլազգիք
հնազանդ եղեն ։
11 Ո՞ տարցէ զիս ի քաղաք ամուր, կամ
ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչեւ յԵդովմէ։
12 Եթէ ոչ դու, Աստուած, որ մերժեցեր
զմեզ, եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս
13 մեր ։ Տուր մեզ օգնութիւն ի նեղու-
թեան, զի սուտ է փրկութիւն մարդոյ։
14 Աստուծով արասցուք զօրութիւն, եւ
նա յամօթ արասցէ զթշնամիս մեր ։

---

[1] Եբր. Ցիմարք ի ճանապարհի անօրէնութեան իւրեանց. եւ [2] Եբր. ի չարիս [3] Եբր. ի հանդարտութիւն

[4] Եբր. օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից [5] Եբր. տաւիղ եւ քնար. [6] Եբր. օրէնսդիր [7] Եբր. լուացման

ՍԱՂՄՈՍ ՃԸ (ՃԹ)

1 ¹Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։
2 Աստուած օրհնութեան իմոյ, մի՛ լռեր,
զի բերան մեղաւորի, բերան նենգաւորի
բացաւ ի վերայ իմ. խօսեցան զինէն
3 լեզուաւ նենգաւորաւ. Եւ բանիւք ատե-
լութեան պաշարեցին զիս. մարտեան ընդ
4 իս ի տարապարտուց։ Փոխանակ սիրոյ
իմոյ մատնէին զիս, այլ ես յաղօթս կայի։
5 Հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ,
ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ։
6 Կացո ի վերայ նորա մեղաւոր, Սա-
7 տանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա։ Ի դա-
տաստանէ իւրմէ ելցէ դատապարտեալ,
8 եւ աղօթք նորա ի մեղս դարձցին։ Եղի-
ցին աւուրք նորա նուազ, եւ զայցե-
9 լութիւն նորա՝ զա՛ն այլ տարցի։ Եղի-
ցին որդիք նորա որբ եւ կին նորա այրի.
10 Սասանեսցին փոփոխեսցին, որդիք նորա
մուրօղք եղիցին, եւ ելցեն ի բնակու-
11 թենէ իւրեանց։ ²Քննեսցէ փոխատու
զամենայն ինչս նորա, յափշտակեսցեն
12 օտարք զվաստակս նորա։ Մի՛ գտցի ոք
օգնական նմա, եւ մի՛ ոք ողորմեսցի ի
13 վերայ որբոց նորա։ Եղիցին որդիք նո-
րա ի սատակումն, եւ յազգէ ջնջեսցի
14 անուն նորա։ Յիշեսցին մեղք հօր նորա
առաջի Տեառն, եւ մեղք մօր նորա մի՛
15 ջնջեսցին. Եւ եղիցին առաջի Տեառն
յամենայն ժամ. սատակեսցի յերկրէ յի-
16 շատակ նոցա. Փոխանակ զի ոչ յիշեաց
առնել զողորմութիւն. հալածեաց զայր
աղքատ եւ զտնանկ, սպանանել զայն
17 որ խոնարհ է սրտիւ։ Սիրեաց զանէծս՝
եւ ելցէ նմա. ոչ կամեցաւ զօրհնու-
18 թիւն, հեռի եղիցի ի նմանէ։ Զգեցաւ
զանէծս որպէս հանդերձ, մտցէ որպէս
ջուր ի փոր նորա, որպէս ձէթ ընդ
19 ոսկերս նորա։ Եղիցի նմա որպէս հան-
դերձ զի ագանի, որպէս գօտի որ ածի
20 հանապազ ընդ մէջ։ Այս գործ է այնո-
ցիկ որ չարախօս կային զինէն առ Տէր,
եւ որք խօսէին չար զանձնէ իմմէ։
21 Այլ դու, Տէր, Տէր, արա ընդ իս ըստ ա-
նուան քում, զի քաղցր է ողորմութիւն
22 քո, եւ փրկեա զիս։ Զի աղքատ եւ տնանկ
եմ ես. սիրտ իմ խռովեցաւ ի փորի ի-
23 մում. Եւ ես որպէս ստուեր ի խուսա-
փել ³իմում պակասեցայ, եւ թօթափե-
24 ցայ որպէս մարախ։ Ծունկք իմ տկա-
րացան ի պահոց, եւ մարմին իմ ⁴այլա-
25 գունեաց յիւղոյ՚՚։ Եղէ ես նախատ նո-
ցա, տեսին զիս եւ շարժեցին զգլուխս
26 իւրեանց։ Օգնեա ինձ, Տէր Աստուած
իմ, եւ փրկեա զիս ըստ ողորմութեան
27 քում։ Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է,
28 եւ դու, Տէր, արարեր զայս։ Նոքա
անիծանեն եւ դու օրհնեսցես. որք յա-
րուցեալ են ի վերայ իմ՝ ամօթ կրեսցեն,
այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի ³ի քեզ։
29 Զգեսցին զամօթ որ չարախօս կային
զանձնէ իմմէ, եւ արկցեն որպէս կրկ-
30 նոց զամօթ իւրեանց զիւրեամբք։ Այլ
ես խոստովան եղէց առ Տէր յոյժ բե-
րանով իմով, ի մէջ բազմաց օրհնեցից
31 զքեզ։ Զի եկաց նա ընդ աջմէ տնան-
կին, փրկել զիս յայնցանէ որք հալա-
ծեն զանձն իմ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԹ (ՃԺ)

³Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ ընդ աջմէ
իմմէ, մինչեւ եդից զթշնամիս քո պա-
2 տուանդան ոտից քոց։ Գաւազան զօ-
րութեան առաքեսցէ քեզ Տէր ի Սիոնէ,
եւ տիրեսցես դու ի մէջ թշնամեաց քոց։
3 ⁵Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրց զօրութեան,
ի վայելչութիւն սրբոց քոց յարգանդէ
յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ՚՚
4 Երդուաւ Տէր եւ ոչ եւս զղջասցի, թէ
Դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կար-
5 գին Մելքիսեդեկի։ Եւ Տէր ընդ աջմէ
քումմէ, խորտակեսցէ յաւուր ⁶բար-
6 կութեան զթագաւորս։ Դատի զհեթա-
նոսս եւ բազում առնէ զհարուածս, եւ
խորտակեսցէ զգլուխս բազմաց յերկրի։
7 Զուխս ի ճանապարհի ⁷արբուսցէ, վասն
այնորիկ եւ բարձր արասցէ զգլուխս։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺ (ՃԺԱ)

Ալէլուիա։

1 Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, բոլորով
սրտիւ իմով ի խորհուրդս ուղղոց, ի
2 ժողովուրդս։ Մեծ են գործք Տեառն,
եւ քննեալ են ⁸յամենայնի կամք նորա։
3 Խոստովանութիւն՚՚ եւ վայելչութիւն

---

¹Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն ²Եբր. Գրաւեսցէ ³Եբր. գնացի

⁴Եբր. Հաշեցաւ ի պարարտութենէ ⁵Եբր. Ժողովուրդ քո նուիրեալ յաւուր զօրութեանց քո, ի վայելչութիւն սրբութեան. յարգանդէ յայգուէ քեզ ցօղ երիտասարդութեան քո։ ⁶Եբր. բարկութիւն իւրոյ ⁷Եբր. արբցէ ⁸Եբր. յամենեցունց որ հաճին ընդ այնոսիկ։ (3) Փառք

են գործք նորա, արդարութիւն նորա
4 մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։ Յիշա-
տակ արար սքանչելեաց իւրոց [1]ուղղոց.
5 ողորմած գթած է Տէր։ Կերակուր տայ
երկիւղածաց իւրոց. յիշեաց յաւիտենից
6 զուխտ իւր։ Զզօրութիւն գործոց իւրոց
պատմեաց ժողովրդեան իւրում, տալ
7 նոցա զժառանգութիւն հեթանոսաց. Եւ
գործք ձեռաց նորա արդարութիւն եւ
իրաւունք են. հաւատարիմ են յա-
8 մենայնի պատուիրանք նորա, Հաստա-
տեալ են յաւիտեանս յաւիտենից, ա-
րարեալ են ճշմարտութեամբ եւ ուղղու-
9 թեամբ։ Փրկութիւն առաքեաց Տէր ժո-
ղովրդեան իւրում, պատուիրեաց յա-
ւիտենից զուխտ իւր. սուրբ եւ ահեղ
10 է անուն նորա։ Սկիզբն իմաստութեան
երկիւղ Տեառն, իմաստութիւն բարի
ամենեցուն որ առնեն զնա, եւ օրհնու-
թիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԱ (ՃԺԲ)

Ալէլուիա։

1 Երանեալ է այր որ երկնչի ի Տեառնէ,
2 զպատուիրանս նորա նա կամի յոյժ։ Հզօր
եղիցի յերկրի զաւակ նորա, եւ ազգ
3 ուղղոց օրհնեսցի։ Փառք եւ մեծութիւն
են ի տան նորա, արդարութիւն նորա
4 մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ծագեաց
ի խաւարի լոյս ուղղոց, ողորմած գթած
5 եւ արդար է Տէր։ Քաղցր այր ողորմի
եւ տայ փոխ, յօրինէ զբան իւր ի դա-
6 տաստանի. Զի յաւիտեան նա մի սա-
սանեսցի, յիշատակ յաւիտենից եղիցի
7 արդարն. ի համբաւէ չարէ նա մի երկի-
ցէ. պատրաստ է սիրտ նորա յուսալ առ
8 [2]Աստուած։ Հաստատեալ է սիրտ նորա
եւ նա մի երկիցէ, մինչեւ տեսցէ ի
9 թշնամիս իւր։ Սփռեաց եւ ետ աղքա-
տաց. արդարութիւն նորա մնայ յաւի-
տեանս յաւիտենից, եւ եղջիւր նորա
10 բարձր եղիցի փառօք։ Մեղաւորն տես-
ցէ եւ բարկասցի, զատամունս իւր
կրճտեսցէ եւ հալեսցի, եւ ցանկութիւն
մեղաւորաց կորիցէ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԲ (ՃԺԳ)

Ալէլուիա։

1 Օրհնեցէք, [3]մանկունք, զՏէր, եւ" օրհ-
2 նեցէք զանուն Տեառն։ Եղիցի անուն
Տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչեւ
3 յաւիտեան։ Յարեւելից մինչեւ ի մուտս
4 արեւու օրհնեալ է անուն Տեառն։ Բարձր
է ի վերոյ ամենայն ազգաց Տէր, եւ
5 [4]յերկինս են փառք նորա։ Ո՞վ է որպէս
Տէր Աստուած մեր, ի բարձունս բնա-
6 կեալ, [5]Եւ զխոնարհս տեսանէ" յերկինս
7 եւ յերկրի։ Յարուցանէ զաղքատ յերկ-
րէ, եւ բարձր առնէ զտնանկս յաղ-
8 բեւաց։ Նստուցանէ զնոսա իշխանս ընդ
9 իշխանս ժողովրդեան իւրոյ։ Բնակե-
ցուցանէ զամուլն ի տան ուրախամիտ,
որպէս մայր որդւոց բերկրեալ։[6]

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԳ (ՃԺԴ)

[1]Ալէլուիա։

1 Յելանելն Իսրայէլի յԵգիպտոսէ, տանն
Յակոբայ ի ժողովրդենէ այլազգեաց,
2 Եղեւ Հրէաստան սրբութիւն նորա, եւ
3 Իսրայէլ իշխանութիւն նորա։ Ծով ե-
տես եւ փախեաւ, եւ Յորդանան անդ-
4 րէն դարձաւ։ Լերինք ցնծացին որպէս
խոյք, եւ բլուրք որպէս գառինք մաքեաց։
5 Զի՞ է քեզ, ծով, [7]զի՞ տեսեր եւ"
փախեար, կամ դու Յորդանան՝ զի դար-
6 ձար անդրէն. Լերինք, ցնծացէք որպէս
խոյք, եւ բլուրք՝ որպէս գառինք մաք-
7 եաց։ Յերեսաց Տեառն սասանեցաւ եր-
8 կիր, յերեսաց Աստուծոյ Յակոբայ։ Ո
դարձոյց զվէմն ի վտակս ջուրց, եւ
զապառաժն յաղբերականս։

(ՃԺԵ)

1 Մի՛ մեզ, Տէր, մի՛ մեզ, այլ անուան
քում տուր զփառս վասն ողորմութեան
2 եւ ճշմարտութեան քո։ Մի՛ երբեք ա-
սասցեն ի հեթանոսս, թէ Ո՞ւր է Աստուած
3 նոցա։ Աստուած մեր յերկինս [1]եւ յերկ-
րի". զամենայն զոր ինչ կամեցաւ եւ
արար։
4 Կուռք հեթանոսաց ոսկի եւ արծաթ են,
5 ձեռագործ են որդւոց մարդկան։ Բե-
րան ունին՝ եւ ոչ խօսին, աչս ունին՝
6 եւ ոչ տեսանեն, Ականջս ունին՝ եւ ոչ
լսեն, ունչս ունին՝ եւ ոչ հոտոտեն,
7 Ձեռս ունին՝ եւ ոչ շօշափեն, ոտս ու-
նին՝ եւ ոչ գնան. եւ ոչ գոյ բարբառ
8 ի կոկորդս նոցա։ Նման նոցա եղիցին
որք արարին զնոսա, ամենեքեան որք
յուսացեալ են ի նոսա։

---

[1] Յեբր. գոլով [2] Եբր. Տէր [3] Եբր. ծառայք Տեառն,

[4] Եբր. ի վեր քան զերկինս [5] Եբր. Որ խոնարհի տեսանել որ ինչ [6] Եբրայեցին յաւելու. Ալէլուիա։ [7] Եբր. զի

9 [1]Տուն Իսրայելի յուսացաւ ի Տէր, օգ-
10 նական ընդունելի է նոցա ։ Տուն Ահարո-
նի յուսացաւ ի Տէր, օգնական ընկերելի
11 է՝՝ նոցա ։ Երկիւղածք Տեառն յուսացան
ի Տէր . օգնական եւ փրկիչ է նոցա ։
12 Յիշեաց զմեզ Տէր եւ օրհնեաց զմեզ .
օրհնեաց Տէր զտունն Իսրայելի. օրհնեաց
13 Տէր զտունն Ահարոնի ։ Օրհնեաց Տէր
զերկիւղածս իւր , զփոքրկունս եւ զմե-
14 ծամեծս ։ Յաւելցէ ի ձեզ Տէր , ի ձեզ
15 եւ յորդիս ձեր ։ Օրհնեալ էք դուք ի
Տեառնէ , որ արար զերկինս եւ զերկիր ։
16 Երկինք երկնից Տեառն են , եւ զեր-
17 կիրս ետ որդւոց մարդկան ։ Ոչ թէ մեռ-
եալք օրհնեսցեն զքեզ , Տէր, եւ ոչ ամե-
18 նեքեան որ իջանեն ի դժոխս ։ Այլ կեն-
դանիքս օրհնեսցուք զՏէր , յայսմ հետէ
մինչեւ յաւիտեան ։[2]

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԴ (ՃԺԶ)

[3]Ալէլուիա ։

1 Սիրեցի զի լուիցէ Տէր զձայն աղօթից
2 իմոց . Զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ
իս, եւ ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա ։
3 Շրջեցան զինեւ երկունք մահու , եւ
վիշտք դժոխոց գտին զիս . զնեղութիւն
4 եւ զանձկութիւն գտի . Եւ զանուն
Տեառն կարդացի. ո՛ Տէր, փրկեա զանձն
5 իմ . Ողորմած եւ արդար է Տէր Աս-
6 տուած մեր . Ողորմի եւ պահէ [4]զտղայս
Տէր , ես խոնարհ եղէ եւ Տէր կեցոյց
7 զիս ։ Դարձ, անձն իմ , ի հանգիստ քո, զի
8 Տէր օգնեաց քեզ ։ Փրկեաց զանձն իմ
ի մահուանէ , զաչս իմ յարտասուաց ,
9 եւ զոտս իմ ի գայթակղութենէ ։ [5]Հաճոյ
եղէց՝՝ առաջի Տեառն յերկրին կենդանեաց ։

[3]ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԵ

Ալէլուիա ։՝՝

10 Հաւատացի զոր եւ խօսեցայ , եւ ես
11 խոնարհ եղէ յոյժ ։ Ես ասացի ի զար-
մանալ իմում, թէ Ամենայն մարդ սուտ է ։
12 Զի՞նչ տաց տրիտուր Տեառն , ընդ
13 ամենայնի զոր ետ ինձ ։ Բաժակ
փրկութեան ընկալայց , եւ զանուն
14 Տեառն կարդացից ։ Զաղօթս իմ Տեառն
տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նո-
15 րա ։ Պատուական է առաջի Տեառն մահ
16 որոց իւրոց ։ Ո՛ Տէր , ես ծառայ քո
եմ , ծառայ եւ որդի աղախնոյ քո . հա-
17 տեր զկապանս իմ ։ Քեզ մատուցից պա-
տարագ օրհնութեան , եւ զանուն Տեառն
18 կարդացից ։ Զաղօթս իմ Տեառն տաց
առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա ,
19 ի գաւիթս տան Տեառն , եւ ի մէջ քո,
Երուսաղէմ ։[2]

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԶ (ՃԺԷ)

[3]Ալէլուիա ։

1 Օրհնեցէք զՏէր ամենայն ազինք , գովե-
2 ցէք զնա ամենայն ժողովուրդք ։ Զօրացի
ողորմութիւն նորա ի վերայ մեր, եւ ճըշ-
մարտութիւն Տեառն մնայ է յաւիտեան ։[3]

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԷ (ՃԺԸ)

[3]Ալէլուիա ։

1 Խոստովան եղերուք Տեառն , զի քաղցր
է . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
2 Ասասցէ տունն Իսրայելի՝ [3]զի քաղցր է,՝՝
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
3 Ասասցէ տունն Ահարոնի՝ [3]զի քաղցր է,՝՝
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
4 Ասասցեն երկիւղածք Տեառն՝ [3]զի քաղցր
է,՝՝ զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։
5 Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կար-
6 դացի , եւ լուաւ ինձ յանդորր ։ Տէր է
իմ օգնական եւ ես ոչ երկեայց . զի՞
7 արասցէ ինձ մարդ ։ Տէր է իմ օգնական,
8 եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ ։ Քաղցր է
9 յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի մարդիկ ։ Քաղցր
10 է յուսալ ի Տէր քան յուսալ յիշխանս ։ Ա-
մենայն ազինք շրջեցան զինեւ , եւ ա-
11 նուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա ։ Շրջե-
լով շրջեցան զինեւ , եւ պաշարեցին զիս
ի միասին , եւ անուամբ Տեառն վանեցի
12 զնոսա ։ Շուրջ եղեն զինեւ որպէս մե-
ղուք , վառեցան բորբոքեցան որպէս
փուշք ի հուր , եւ անուամբ Տեառն
13 մերժեցի զնոսա ։ Ի մերժելն զրդուեցայ
եւ եղէ մերձ ի գլորել , եւ Տէր ընկա-
14 լաւ զիս ։ Զօրութիւն իմ եւ օգնու-
թիւն իմ Տէր , եւ եղեւ ինձ ի փրկու-
15 թիւն ։ Ձայն ցնծութեան եւ փրկութեան
ի յարկս արդարոց . աջ Տեառն արար զօ-
16 րութիւն . Աջ Տեառն բարձր [6]արար զիս,
17 եւ՝՝ աջ Տեառն արար զօրութիւն ։ Ոչ
մեռայց, այլ կեցից եւ պատմեցից զգործս
18 Տեառն ։ Խրատելով խրատեաց զիս Տէր,
եւ ի մահ ոչ մատնեաց ։

---

[1] Եբր. Իսրայէլ, յուսա ի Տէր. նա է օգնութիւն եւ ասպար նոցա ։ (10) Տուն Ահարոնի , յուսացարուք ի Տէր . նա է օգնութիւն եւ ասպար
[2] Եբր. յաւելու , Ալէլուիա ։ [3] Յեբր. պակաս
[4] Եբր. զմիամիտս [5] Եբր. Ես գնացից

[6] Եբր. է ։

19 Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան՝
զի մտից ընդ այն, եւ խոստովան ե-
20 ղէց Տեառն ։ Այս դուռն Տեառն է, եւ
21 արդարք մտանեն ընդ սա ։ Խոստովան
եղէց քեզ, Տէր, զի լուար ինձ, եւ ե-
22 ղեր ինձ ի փրկութիւն ։ Վէմն զոր ա-
նարգեցին շինօղքն, նա եղեւ գլուխ
23 անկեան ։ Ի Տեառնէ եղեւ այս, եւ է
24 սքանչելի առաջի աչաց մերոց ։ Այսօր է
զոր արար Տէր, եկայք ցնծասցուք եւ
25 ուրախ եղիցուք ի սմա ։ Ո՛ Տէր, փրկեա,
ո՛ Տէր, առաջնորդեա ։
26 Օրհնեալ որ գալոցդ ես յանուն Տեառն,
27 եւ օրհնեցաք [1]զքեզ ի տանէ Տեառն ։ [2]Տէր
Աստուած մեր երեւեցաւ մեզ, արարէք
տօնս ուրախութեան կանխաւ՝ մինչեւ
28 յանկիւնս" սեղանոյ ։ Աստուած իմ ես
դու, եւ խոստովան եղէց քեզ. Աստուած
իմ ես, դու եւ բարձր արարից զքեզ ։
[3]Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, զի լուար
29 ինձ, եւ եղեր ինձ ի փրկութիւն ։" Խոս-
տովան եղերուք Տեառն, զի բարի է,
զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԸ (ՃԺԹ)

[3]Ալէլուիա ։

1 Երանեալ են ամբիծք ի ճանապարհի,
2 [3]եւ ոյք գնան յօրէնս Տեառն ։ Երանի ոյք
[4]քննեն զվկայութիւնս նորա, բոլորով
3 սրտիւ խնդրեսցեն զնա ։ [5]Ո՛չ
թէ որ" գործեն զանօրէնութիւն, ի ճա-
4 նապարհս նորա գնացին ։ Դու պա-
տուիրեցեր զպատուիրանս քո, ի պահել
5 ինձ յոյժ ։ Ո՛չ թէ յաջողեալ էին ինձ ճա-
նապարհք իմ, պահել ինձ զարդարու-
6 թիւնս քո ։ Յայնժամ ես ոչ ամաչէի ի
7 զգուշանալ ինձ ի պատուիրանս քո ։ Խոս-
տովան եղէց քեզ, Տէր, յուղղութիւն
սրտի իմոյ, որպէս ուսայց զիրաւունս
8 արդարութեան քո ։ Զիրաւունս քո պա-
հեցից, մի՛ թողուր զիս մինչեւ ի սպառ ։

9 Ի՞ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս
10 իւր, այլ ի պահել զբանս քո ։ Բոլորով
սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ, մի՛ մերժեր
11 զիս ի պատուիրանաց քոց ։ Ի սրտի իմում
թաքուցի զբանս քո, որպէս զի մի՛ մեղայց
12 քեզ ։ Օրհնեալ ես դու, Տէր, ուսո ինձ զար-
13 դարութիւնս քո ։ Շրթամբք իմովք պատ-
մեցից զամենայն իրաւունս բերանոյ քո ։
14 Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուար-
ճացայ, որպէս յամենայն ի մեծութեան ։
15 Ի պատուիրանս քո հոգայց, եւ զգուշա-
16 ցայց ի ճանապարհս քո ։ [6]Զիրաւունս քո
խօսեցայց, եւ ոչ մոռացայց" զբանս քո ։

17 Հատո ծառայի քում, զի կեցից եւ պա-
18 հեցից զբանս քո ։ Զարթո զաչս իմ, եւ
նայեցայց ի սքանչելիս օրինաց քոց ։
19 Պանդուխտ եմ ես յերկրի, մի՛ թաքու-
20 ցաներ յինէն զպատուիրանս քո ։ [7]Փա-
փաքեաց անձն իմ ի ցանկալ ինձ յի-
21 րաւունս քո յամենայն ժամ ։ Սաստեցեր
ամբարտաւանից, անիծեալ ոյք խոտորե-
22 ցան ի պատուիրանաց քոց ։ Ի բաց արա
յինէն զնախատինս եւ զարհամարհանս,
23 զի զվկայութիւնս քո խնդրեցի ։ Քանզի
նստան իշխանք եւ չարախօսէին զինէն,
այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո ։
24 Զի վկայութիւնք քո [8]խօսք իմ էին,
եւ խորհուրդք իմ արդարութիւն քո" ։

25 Մերձեցաւ անձն իմ ի հող. Տէր, կեցո
26 զիս ըստ բանի քում ։ Զճանապարհս իմ
պատմեցի քեզ եւ լուար ինձ, ուսո ինձ
27 զարդարութիւնս քո ։ Ի ճանապարհս [9]ար-
դարութեանց քոց իմաստուն արա զիս,
28 եւ քննեցից զսքանչելիս քո ։ Տքնեցաւ
անձն իմ առ ի ձանձրանալ, հաստատեա
29 զիս ի բանս քո ։ Զճանապարհս [10]մեղաց
ի բաց արա յինէն, եւ յօրէնս քո ողոր-
30 մեա" ինձ ։ Զճանապարհս ճշմարտու-
թեան քո ընտրեցի, եւ զիրաւունս քո
31 ես ոչ մոռացայ ։ Մերձեցայ ես ի վկայու-
թիւնս քո, Տէր, մի՛ յամօթ առներ զիս ։
32 Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ըն-
թացայ, զի անդորր արարեր սրտի իմոյ ։

33 Օրէնսդէտ արա զիս, Տէր, ի ճանապարհս
իրաւանց քոց, եւ խնդրեցից զնա յամե-
34 նայն ժամ ։ Իմաստուն արա զիս, եւ
[11]քննեցից զօրէնս քո", եւ պահեցից զնա
35 բոլորով սրտիւ իմով ։ Առաջնորդեա ինձ
ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի ընդ
36 նոսա հաճեցայ ։ Խոնարհեցո զսիրտ իմ ի

---

[1]Եբր. զձեզ [2]Եբր. Աստուած է Տէր մեր, և լոյս տուր մեզ. կապեցէք զզոհն կարօք մինչեւ յեղջերս [3]Ը։Եբր. պակասի [4]Եբր. պահեն [5]Եբր. Նա եւ ոչ

[6]Եբր. Յիրաւունս քո զուարճացայց. և ոչ մոռացայց [7]Եբր. Նուաղեցաւ [8]Եբր. բերկրութիւն իմ էին. արք խորհրդոց իմոց [9]Եբր. պատուիրանաց [10]Եբր. ստութեան ի բաց արա յինէն, և զօրէնս քո պարգեւեա [11]Եբր. զգուշացայց օրինաց քոց

վկայութիւնս քո, եւ մի՛ յագահութիւն։
37 Դարձո զաչս իմ, զի մի՛ տեսից զնանրու-
38թիւն, ի ճանապարհս քո կեցո զիս։ Հաս-
տատեա ծառայի քում զբանն քո՛ յեր-
39 կիւղ քո։ Հան յինէն զնախատինս [1]զոր եւ
կարծեցի", զի դատաստանք քո քաղցր
40 են։ Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց,
յարդարութեան քում կեցո զիս։

41 Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո,
Տէր, եւ փրկութիւն քո ըստ բանի քում։
42 Տաց պատասխանի որք նախատեն զիս
բանիւք, զի ես ի բանս քո յուսացայ։
43 Մի՛ բարձցես անդր ի բերանոյ իմմէ զբան
ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ, զի յիրա-
44 ւունս քո յուսացայ։ Պահեցի զօրէնս քո
յամենայն ժամ, յաւիտեան եւ յաւի-
45 տեանս յաւիտենից։ Գնայի ես յանդոր-
րու, զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։
46 Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թա-
47 գաւորաց, եւ ոչ ամաչէի։ [2]Խորհէի ի
48 պատուիրանս քո զոր սիրեցի։ Ամբարձի
զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զոր սիրե-
ցի, եւ խորհէի յարդարութեան քում։

49 Յիշեա զբան ծառայի քո, յոր եւ յուսա-
50 ցուցեր զիս։ Սա մխիթարեսցէ զիս ի
խոնարհութեան իմում, զի բան քո կե-
51 ցոյց զիս։ Ամբարտաւանք անիրաւեցան
յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտո-
52 րեցայ։ Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտե-
53 նից, Տէր, եւ մխիթարեցայ։ Տրտմութիւն
կալաւ զիս ի մեղաւորաց, որք թողին
54 զօրէնս քո։ [3]Գովելի են ինձ իրաւունք" քո,
55 ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ։ Յիշեցի
ի գիշերի զանուն քո, Տէր, եւ պահեցի
56 զօրէնս քո։ Սա եղեւ [4]ինձ ճանապարհ ի
կեանս, զի զարդարութիւնս" քո խնդրեցի։

57 Բաժին իմ ես դու, Տէր, ասացի պահել
58 ինձ զօրէնս քո։ Աղաչեցի զերեսս քո
բոլորով սրտիւ իմով, ողորմեա ինձ ըստ
59 բանի քում։ Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ,
եւ դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս
60 քո։ [5]Պատրաստեցայ եւ ոչ խռովեցայ", զի
61 պահեցի զպատուիրանս քո։ Տոռունք [6]մե-
ղաց պատեցան զինեւ, այլ զօրէնս քո ես
62 ոչ մոռացայ։ Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստո-
վան լինել առ քեզ, վասն իրաւանց ար-
63 դարութեան քո։ Հաղորդ էի ես ամենայն
երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ է զպա-
64 տուիրանս քո։ Ողորմութեամբ Տեառն լի
եղեւ երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ։

65 Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի
66 քում, Տէր, ըստ բանի քում։ Զքաղցրու-
թիւն, զխրատ եւ զգիտութիւն ուսո ինձ,
զի ի պատուիրանս քո ես հաւատացի։
67 Մինչչեւ խոնարհեալ էի ես մեղայ, վասն
այսորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ։
68 Քաղցր ես դու, Տէր, եւ քաղցրութեամբ
69 քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։ Բազ-
մացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտա-
ւանից, այլ ես բոլորով սրտիւ իմով
70 [7]քննեցի զպատուիրանս քո։ Մածաւ որ-
պէս [8]կաթն սիրտ նոցա, այլ ես [9]զօրէնս
71 քո խօսեցայ"։ Բարի է ինձ՝ զի խոնարհ
արարեր զիս, որպէս ուսայց զարդարու-
72 թիւնս քո։ Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ
քո, քան զհազարս ոսկւոյ եւ արծաթոյ։

73 Ձեռք քո արարին եւ ստեղծին զիս, ի-
մաստուն արա զիս եւ ուսայց զպատուի-
74 րանս քո։ Երկիւղածք քո տեսցեն զիս եւ
ուրախ եղիցին, զի ես ի բանս քո յուսա-
75 ցայ։ Ծանեայ, Տէր, զի արդարութեամբ
են դատաստանք քո. յիրաւի խոնարհե-
76 ցուցեր զիս։ Եղիցի ողորմութիւն քո ի
մխիթարել զիս ըստ բանի քում [10]զծա-
77 ռայս քո։ Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո եւ
78 կեցից, զի օրէնք քո [11]խօսք իմ էին։ Ամա-
չեսցեն ամբարտաւանք որ ի տարապար-
տուց անիրաւեցան յիս, այլ ես հոգացայց
79 ի պատուիրանս քո։ [12]Դարձցին զիս"
երկիւղածք քո, եւ որք ճանաչեն զվկայու-
80 թիւնս քո։ Եղիցի սիրտ իմ ամբիծ յար-
դարութեան քում, զի մի՛ ամաչեցից։

81 Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս
82 քո, զի ես ի բանս քո յուսացայ։ [13]Սպա-
սեցին աչք իմ բանի քում, ասացի՝ Ե՞րբ
83 մխիթարեսցես զիս։ Եղէ ես որպէս տիկ
[14]ի պարզի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ
84 մոռացայ։ Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի
քո, ե՞րբ արասցես ինձ իրաւունս ի հա-
85 լածչաց իմոց։ [15]Պատմեցին ինձ անօրէնք
զխորհուրդս, այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։"
86 Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են,

[1] Եբր. յորմէ երկնչիմ [2] Եբր. Բերկրէի [3] Եբր. Երգ եղեն ինձ կանոնք [4] Եբր. ինձ. զի զպատուիրանս [5] Եբր. Փութացայ եւ ոչ յամեցի [6] Եբր. մեղաւորաց

[7] Եբր. պահեցից [8] Եբր. ճարպ [9] Եբր. զուարճացայ յօրէնս քո [10] Եբր. առ ծառայ [11] Եբր. բերկրութիւն [12] Եբր. Դարձցին առ իս [13] Եբր. Նուաղեցան [14] Եբր. ի ծուխ [15] Եբր. Փորեցին ինձ ամբարտաւանք փոսս, որ չեն ըստ օրինաց քոց։

ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ ։
87 Փոքր մի եւս եւ կորուսանէին զիս յերկ-
րի, այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո ։
88 Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս, եւ
պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո ։

89 Յաւիտեան, Տէր, բան քո կայ յերկինս ։
90 Ազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն քո.
91 հաստատեցեր զերկիր, եւ կայ ։ [1]Հրամանի
քում մնայ տիւ", զի ամենայն ծառայք
92 քո են ։ Եթէ ոչ օրէնք քո [2]խօսք իմ էին
զիս, կանխաւ եւս արդեւք կորուսեալ էի
93 ի խոնարհութեան իմում ։ Յաւիտեան ոչ
մոռացայց [3]զարդարութիւնս քո, զի նո-
94 քօք կեցուցեր զիս ։ Քո եմ ես եւ կեցո
զիս, զի [3]զարդարութիւնս քո խնդրեցի ։
95 Ինձ սպասեցին մեղաւորք ի կորուսանել
զիս, զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի ։
96 Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան,
յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո ։

97 Ո՜րպէս սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ
98 [4]խօսք իմ էին ։ Քան զթշնամիս իմ իմաս-
տուն [5]արարեր զիս ի պատուիրանի" քո,
99 զի յաւիտեան իմ էին ։ Քան զամենայն
ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկա-
100 յութիւնք քո [4]խօսք իմ էին ։ Քան զծերս
իմաստուն եղէ, զի զպատուիրանս քո
101 [6]քննեցի ։ Յամենայն ճանապարհաց չա-
րաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պա-
102 հեցից զբանս քո ։ Յիրաւանց քոց ես ոչ
խոտորեցայ, զի դու օրէնսդէտ արա-
103 րեր զիս ։ Որպէս զի՜ քաղցր են ի քիմս
իմ բանք քո, քան զմեղր բերանոյ ի-
104 մոյ ։ Ի պատուիրանաց քոց իմացայ՝
ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց.
[7]զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս ։"

105 Ճրագ են բանք քո ոտից իմոց, եւ լոյս տան
106 շաւղաց իմոց ։ Երդուայ եւ հաստա-
տեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս
107 արդարութեան քո ։ Խոնարհ եղէ մին-
չեւ յոյժ. Տէր, կեցո զիս ըստ բանի
108 քում ։ Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեաց,
Տէր, եւ զիրաւունս քո ուսո ինձ.
109 Անձն իմ [8]ի ձեռս քո" յամենայն ժամ,
110 եւ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ Եդին
ինձ մեղաւորք որոգայթ, ի պատուիրա-

[1]Եբր. Ըստ հրամանի քում մնան այսօր [2]Եբր. բերկրութիւն [3]Եբր. զպատուիրանս [4]Եբր. խորհուրդ [5]Կամ, արարին զիս պատուիրանք [6]Եբր. պահեցի [7]ՍԵբր. պակաս [8]Եբր. ի ձեռին իմում

111 նաց քոց ես ոչ մոլորեցայ ։ Ժառանգեցի
զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծու-
112 թիւն է սրտի իմոյ ։ Խոնարհեցուցի
զսիրտ իմ առնել զարդարութիւնս քո
յաւիտեան [9]վասն հատուցման" ։

113 [10]Զանօրէնս ատեցի, եւ զօրէնս քո սի-
114 րեցի ։ Օգնական եւ փրկիչ իմ ես դու, եւ
115 ես ի բանս քո յուսացայ ։ Ի բաց եղերուք
յինէն, չարք, եւ [11]քննեցից զպատուի-
116 րանս Աստուծոյ իմոյ ։ Օգնեա ինձ ըստ
բանի քում եւ կեցո զիս, եւ մի յամօթ
117 առներ զիս ի յուսոյ իմմէ ։ Օգնեա ինձ եւ
ապրեցո զիս, եւ խորհեցայց յիրաւունս
118 քո յամենայն ժամ ։ Անարգեցեր զամե-
նեսեան որ ապստամբ եղեն յարդարու-
թեանց քոց, զի անիրաւութեամբ էին
119 խորհուրդք նոցա ։ [12]Յանցաւորս համարե-
ցայ" զամենայն մեղաւորս երկրի, վասն
120 այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո ։ [13]Բե-
ւեռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ,
զի" ի դատաստանաց քոց երկեայ յոյժ ։

121 Արարի իրաւունս եւ արդարութիւն,
մի՛ մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց ։
122 Ընկալ զծառայս քո ի բարի, զի մի՛
123 ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս ։ [14]Սպա-
ռեցին աչք իմ փրկութեան քում, Տէր,
124 եւ բանից արդարութեան քո ։ Արա ընդ
ծառայի քում ըստ ողորմութեան
քում, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ ։
125 Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն արա զիս, եւ
126 ծանեայց զվկայութիւնս քո ։ Ժամ է
յառնել Տեառն. խափանեցին զօրէնս քո ։
127 Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս
քո քան զամենայն ոսկի եւ զտպազիոն ։
128 Ամենայն պատուիրանք քո ուղղեցան
ինձ, զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց ։

129 Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վասն
այսորիկ [15]սիրեաց զնոսա անձն իմ ։
130 Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւորէ եւ
131 իմաստուն առնէ զտղայս ։ Զբերան իմ
բացի եւ առի զհոգի, ի պատուիրանս քո
132 փափաքեաց անձն իմ ։ Նայեա առ իս եւ
ողորմեա ինձ, ըստ իրաւունս սիրողաց
133 անուան քում ։ Զճանապարհս իմ ուղիղ
արա ինձ ըստ բանի քում, եւ մի՛ տիրես-
134 ցեն ինձ ամենայն մեղք ։ Փրկեա զիս ի

[9]Եբր. ի սպառ. [10]Եբր. Զերկմիտս [11]Եբր. պահեցից [12]Եբր. Կղկղանս համարեցար [13]Եբր. Սոսկացաւ յահէ քումմէ մարմին իմ եւ ես [14]Եբր. Նուաղեցան [15]Եբր. պահեաց

զրպարտութենէ մարդկան , եւ պահեցից
135 զպատուիրանս քո ։ Երեւեցո զերեսս
քո ի ծառայս քո , եւ ուսո ինձ զարդա-
136 րութիւնս քո ։ Վտակք ջուրց իջին յա-
չաց իմոց , զի ոչ պահեցին զօրէնս քո ։

137 Արդար ես դու , Տէր , եւ ուղիղ են դա-
138 տաստանք քո ։ Պատուիրեցեր զարդա-
րութիւն վկայութեանց քոց , եւ ճշմա-
139 րիտ են յոյժ ։ Մաշեաց զիս նախանձ [1] քո ,
զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ ։
140 Ընտրեալ են բանք քո յոյժ , եւ ծառայ քո
141 սիրեաց զսա ։ Մանուկ եմ ես եւ արհա-
մարհեալ , եւ զարդարութիւնս քո ես ոչ
142 մոռացայ ։ Արդարութիւն քո արդարու-
թիւն յաւիտենից , եւ օրէնք քո ճշմարիտ
143 են ։ Նեղութիւնք եւ վիշտք գտին զիս ,
144 եւ պատուիրանք քո [2] խօսք իմ էին ։ Ար-
դարութեամբ են վկայութիւնք քո յա-
ւիտեան . իմաստուն արա եւ կեցո զիս ։

145 Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով ,
լուր ինձ , Տէր , զի զարդարութիւնս քո
146 խնդրեցի ։ Աղաղակեցի առ քեզ եւ փրկեա
զիս , եւ պահեցից զվկայութիւնս քո ։
147 Կանխեցի տարաժամու՝ աղաղակեցի ,
148 եւ ես ի բանս քո յուսացայ ։ Կանխեցին
աչք իմ առաւօտուց , [3] ի խօսել ինձ
149 զբանս քո ։ Ձայնի իմում լուր , Տէր , ըստ
ողորմութեան քում . Տէր , յիրաւունս
150 քո կեցո զիս ։ [4] Մերձեցուցին յիս հալա-
ծիչք իմ զանօրէնութիւն , զի՞ յօրինաց
151 քոց հեռի եղեն ։ Մերձ ես դու , Տէր , եւ
ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են ։
152 Ի սկզբանէ ծանեայ ի վկայութեանց քոց ,
զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա ։

153 Տես զխոնարհութիւն իմ եւ փրկեա զիս ,
154 զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ Դատեա
զդատաստանս իմ եւ փրկեա զիս , եւ ըստ
155 բանի քում կեցո զիս ։ Հեռի է ի մեղա-
ւորաց փրկութիւն , զի զիրաւունս քո
156 ոչ պահեցին ։ Գթութիւնք քո բազում

են , Տէր . եւ ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս ։
157 Բազում են որ հալածեն եւ նեղեն զիս ,
ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ ։
158 Հայէի յանազորոյնս եւ մաշէի , զի զպա-
159 տուիրանս քո ոչ պահեցին ։ Տես զի զպա-
տուիրանս քո սիրեցի . Տէր , ողորմու-
160 թեամբ քո կեցո զիս ։ Սկիզբն բանից
քոց ճշմարտութիւն է , յաւիտեան են
ամենայն իրաւունք արդարութեան քո ։

161 Իշխանք հալածեցին զիս ի նանիր , եւ ի
162 բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ ։ Ցնծացայ
ես ի բանս քո , որպէս այն որ գտանէ ա-
163 ւար բազում ։ Զմեղս ատեցի եւ անար-
164 գեցի , եւ զօրէնս քո սիրեցի ։ Եւթն ան-
գամ յաւուր օրհնեցից զքեզ , վասն իրա-
165 ւանց արդարութեան քո ։ Խաղաղութիւն
բազում է այնոցիկ որ սիրեն զօրէնս քո ,
եւ ոչ գոյ ի նոսա գայթակղութիւն ։
166 Ապասեցի փրկութեան քում , Տէր , եւ
167 զպատուիրանս քո [5] սիրեցի ։ Պահեաց
անձն իմ զվկայութիւնս քո , եւ սիր-
168 եաց զնոսա յոյժ ։ Պահեցի զպատուի-
րանս եւ զվկայութիւնս քո , զի ամե-
նայն ճանապարհք իմ առաջի քո են ։

169 Մերձեցին խնդրուածք իմ առաջի քո ,
Տէր . ըստ բանի քում իմաստուն արա
170 զիս ։ Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո , Տէր .
171 եւ բանիւ քով փրկեա զիս ։ Բղխեսցեն
շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ
ուսուցես ինձ զարդարութիւնս քո ։
172 Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո , զի ամե-
նայն պատուիրանք քո արդարութեամբ
173 են ։ Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս ,
174 զի զպատուիրանս քո ընտրեցի ։ Ցան-
կացայ փրկութեան քում , Տէր , եւ օրէնք
175 քո [2] խօսք իմ էին ։ Կեցցէ անձն իմ , եւ
օրհնեսցէ զքեզ , եւ իրաւունք քո օգ-
176 նեսցեն ինձ ։ Մոլորեցայ ես որպէս զոչ-
խար կորուսեալ . խնդրեա զծառայս քո ,
զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԺԹ (ՃԻ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց ։

1 Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կար-
2 դացի , եւ լուաւ ինձ ։ Տէր , փրկեա զանձն
իմ ի շրթանց նենգաւորաց եւ ի լեզուէ
3 չարէ ։ Զի՞ տացի քեզ կամ զի՞նչ յաւելցի ,
4 լեզու նենգաւոր ։ [6] Որպէս նետք հզօրի ,
զի մխեալ են կայծակամբք կաղնւոյ ։
5 Վայ է ինձ՝ զի [7] ընդ երկար՞ եղեւ պան-
դըխտութիւն իմ , բնակեցի ես ի վրանս
6 Կեդարու ։ Բազում անգամ բնակեաց
անձն իմ ընդ այնոսիկ ոյք ատէին

[1] Նբր. իմ [2] Նբր. բերկրութիւն [3] Նբր. ի խորհել [4] Նբր. Մերձեցան որ զհետն երթան անօրէնութեան ,

[5] Նբր. արարի [6] Յ Նբր. դոխոսկ [7] Նբր. ի Մոսոք

7 զողջոյն։ Ես էի խաղաղարար. յորժամ
խօսէի՝ մարտնչէին ընդ իս։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻ (ՃԻԱ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց

1 Համբարձի զաչս իմ ի լերինս, ուստի
2 եկեսցէ ինձ օգնութիւն։ Օգնութիւն
ինձ ի Տեառնէ եկեսցէ, որ արար զեր-
3 կինս եւ զերկիր։ Մի՛ [1]տար ի սասա-
նութիւն զոտն քո, եւ մի՛ նինջեսցէ
4 Պահապան քո։ Ո՛րպէս ոչ ննջէ եւ ոչ
ի քուն երթայ Պահապանն Իսրայելի։
5 [2]Տէր պահեսցէ զքեզ, եւ Տէր ընկալցի
6 աջոյ ձեռամբ իւրով՝՝ Արեգակն խաւէ
քեզ մի՛ մեղիցէ, եւ մի՛ լուսին ի գի-
7 շերի։ Տէր պահեսցէ զքեզ յամենայն
8 չարէ, պահեսցէ Տէր զանձն քո։ Տէր
պահեսցէ զմուտ եւ զելս քո յայսմ հետէ
մինչեւ յաւիտեան։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԱ (ՃԻԲ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց[3]։

1 Ուրախ եղէ ես որք ասէին ցիս, ի տուն
2 Տեառն երթիցուք մեք։ Հաստեալ կային
ոտք մեր առ դրունս քո, Երուսաղէմ։
3 [4]ԶԵրուսաղէմ շինեալ քաղաք, եւ բնա-
4 կութիւն իւր շուրջ զնովաւ՝՝ Անդ ելին
ազգք, ազգք Տեառն, վկայութիւնք Իս-
րայելի, խոստովան լինել անուան Տեառն։
5 Անդ արկեալ են աթոռք դատաստանի,
6 [5]աթոռս արկեալ ի տան Դաւթի։ Հար-
ցէք զողջունէ զԵրուսաղեմի, եւ զշի-
7 նութենէ՝ որք սիրէք զնա՝՝ Եղիցի խա-
ղաղութիւն [6]ի զօրութեան քում, եւ շի-
8 նութիւն յաշտարակս յամուրս՝՝ քո։ Վասն
եղբարց եւ ընկերաց իմոց խօսեցայ
9 զխաղաղութիւն վասն քո. Եւ վասն
տան Տեառն Աստուծոյ մերոյ խնդրե-
ցաք զբարութիւն քեզ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԲ (ՃԻԳ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Առ քեզ, Տէր, համբարձի զաչս իմ,
2 որ բնակեալդ ես ի յերկինս։ Որպէս
աչք ծառայից ի ձեռս տերանց իւրեանց,
որպէս աչք աղախնոյ ի ձեռս տիկնոջ
իւրոյ, այնպէս են աչք մեր առ քեզ.
Տէր Աստուած մեր, մինչեւ ողորմեսցիս
3 ի վերայ մեր։ Ողորմեաց մեզ, Տէր,
ողորմեաց մեզ, զի բազում լցաք ար-
4 համարհանօք։ Եւս առաւել լցան ան-
ձինք մեր նախատանօք [7]որ նախատէին
զմեզ՝՝, եւ արհամարհանօք ամբարտա-
ւանից։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԳ (ՃԻԴ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց[3]։

1 Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ,ասասցէ Իս-
2 րայէլ, Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ, ընդ
3 յառնել մարդկան ի վերայ մեր, կենդան-
ւոյն կամէին կլանել զմեզ, ի բարկանալ
սրտմտութեամբ նոցա ի վերայ մեր.
4 Ապա եւ ջուրք ուրեմն ընկլուզանէին
զմեզ, ընդ ուղխս անցին անձինք մեր.
5 Անցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդա-
6 դարս։ Օրհնեալ է Տէր, որ ոչ ետ զմեզ
7 յորս ատամանց նոցա։ Անձինք մեր
ապրեցան որպէս ճնճղուկ յորոգայթէ
որսողաց. որոգայթք նոցա փշրեցան, եւ
8 մեք ապրեցաք։ Օգնութիւն է մեզ յա-
նուանէ Տեառն, որ արար զերկինս եւ
զերկիր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԴ (ՃԻԵ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Որ յուսայ ի Տէր որպէս լեառն Սիոն,
[8]մի՛ սասանեսցի յաւիտեան՝ որ բնակեալն
2 է յԵրուսաղէմ։ Լերինք՝՝ շուրջ են զնո-
վաւ, Տէր շուրջ է զժողովրդեամբ իւ-
րով յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան։
3 Ոչ թողու Տէր զգաւազան մեղաւորաց
ի վիճակս արդարոց, [9]եւ արդարք մի՛
ձգեսցեն զձեռս իւրեանց յանօրէնու-
4 թիւն։ Բարի արա Տէր բարեաց, եւ
5 այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք։ Իսկ
զթիւրեալսն [10]ի յափշտակութիւն, տարցի
զնոսա Տէր ընդ այնոսիկ որք գործեն
զանօրէնութիւն։ Խաղաղութիւն ի վե-
րայ Իսրայելի։

---

[1] Եբր. տացէ [2] Եբր. Տէր պահապան քո. Տէր հովանի քո ընդ աջմէ քումմէ։ [3] Եբր. [illegible], Դաւթի [4] Եբր. Երուսաղէմ, շինեալ որպէս քաղաք, որ ամփոփեալ է յինքեան միահամուռ։ [5] Եբր. աթոռք տանն Դաւթի։ (6) Խնդրեցէք զողջոյն Երուսաղեմի. խաղաղ եղիցին որք սիրեն զքեզ։ [6] Եբր. ի պարիսպս քո, անդորրութիւն յապարանս

[7] Եբր. բարեկեցաց [8] Եբր. մի՛ սասանեսցի. յաւիտեան կացցէ Սիովն։ (2) Երուսաղէմ, լերինք [9] Եբր. զի [10] Եբր. ի խոտորել իւրեանց

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԵ (ՃԻԶ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Ի դարձուցանել Տեառն զգերութիւն
Սիոնի, եղաք [1]մեք մխիթարեալք"։
2 Յայնժամ լցան բերանք մեր խնդութեամբ,
եւ լեզուք մեր ցնծութեամբ. յայնժամ
ասասցեն ի հեթանոսս, Մեծ արար Տէր
3 առնել ընդ նոսա։ Մեծ արար Տէր
զառնել իւր ընդ մեզ, եւ մեք եղաք
4 բերկրեալք։ Դարձո, Տէր, զգերութիւնս
5 մեր որպէս զուղխս ի հարաւոյ։ Որք վա-
րէին արտասուօք՝ ցնծութեամբ հնձես-
6 ցեն։ Երթալով երթային եւ լային որք
բարձեալ տանէին զսերմանիս իւրեանց,
գալով եկեսցեն եւ ցնծասցեն, որք առ-
եալ բերիցեն զորայս իւրեանց։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԶ (ՃԻԷ)

Օրհնութիւնք [2]աստիճանաց։

1 Եթէ ոչ Տէր շինէ զտուն, ի նանիր վաս-
տակին շինողք նորա. եթէ ոչ Տէր պա-
հէ զքաղաք, ընդունայն տքնին պահա-
2 պանք նորա։ Ի նանիր է ձեզ յառնելն
կանխաւ. [3]արդ արիք՝ մինչեւ էք հանգե-
ցեալ, եւ որք ուտէք զհաց ցաւոց, ի
ժամանակի որպէս տայցէ" քուն սիրե-
3 լեաց իւրոց։ Ժառանգութիւն Տեառն որ-
դիք են, [4]որոյ վարձք իւր են, այն է
4 պտուղ որովայնի իւրոյ"։ Որպէս նետք
ի ձեռս հզօրի, այնպէս են որդիքն [5]թօ-
5 թափելոց։ Երանի՛ որ ելից [6]զցանկու-
թիւն իւր ի նոցանէն. մի՛ ամաչեսցեն՝
յորժամ խօսեսցին թշնամիք նոցա ընդ
նոսա առ դրանն։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԷ (ՃԻԸ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Երանի՛ ամենեցուն որք երկնչին ի Տեառ-
նէ, եւ գնան ի ճանապարհս նորա։
2 Զվաստակս ձեռաց քոց կերիցես, երանի
3 է քեզ, եւ բարի [7]եղիցի։ Կին քո որ-
պէս [8]այգի վայելուչ" յանկիւնս տան քո,
որդիք քո որպէս նորատունկ ձիթենւոյ
4 շուրջ զսեղանով քով։ Այսպէս օրհնեսցի
ամենայն մարդ որ երկնչի ի Տեառնէ։
5 Օրհնեսցէ զքեզ Տէր ի Սիոնէ, եւ տես-
ցես դու զբարութիւն [9]յԵրուսաղէմ զա-
6 մենայն աւուրս կենաց քոց. Տեսցես
դու զորդիս որդւոց քոց։ Խաղաղութիւն
ի վերայ Իսրայելի։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԸ (ՃԻԹ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Բազում անգամ մարտեան ընդ իս ի
մանկութենէ իմմէ, ասասցէ Իսրայէլ.
2 Բազում անգամ մարտեան ընդ իս ի
մանկութենէ իմմէ, եւ ինձ ոչ յաղթե-
3 ցին։ [10]Զթիկունս իմ հարին մեղաւորք,
ընդ երկար արարին զանօրէնութիւնս"
4 իւրեանց։ Տէր արդար է, խորտակէ
5 [11]զուլն մեղաւորաց։ Ամաչեսցեն եւ յետս
դարձցին ամենեքեան որք ատեան զՍիոն։
6 Եղիցին նոքա որպէս խոտ տանեաց, որ
7 մինչչեւ ի բուռն եկեալ՝ չորացաւ. Ուս-
տի ոչ ելից զբուռն իւր հնձօղն, եւ ոչ
8 զգիրկս իւր՝ որ զորայն ժողովէր։ Ոչ
ասացին ամենեքեան որք անցանէին առ
նոքօք, թէ Օրհնութիւն Տեառն ընդ
ձեզ, եւ օրհնեցաք զձեզ յանուանէ
Տեառն։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԹ (ՃԼ)

1 *Օրհնութիւնք աստիճանաց։*

2 Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր. Տէր,
լուր ձայնի իմում. եղիցին ականջք քո
3 ի լսել զձայն աղօթից իմոց։ Թէ զանօ-
րէնութիւնս իմ քննես, Տէր, Տէր, իսկ
4 ո՞ կարէ կալ առաջի քո։ Զի ի քէն է
քաւութիւն. [12]վասն անուան քո համ-
5 բերի, Տէր։ Համբեր անձն իմ բանի
6 քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր։ Ի
7 պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի
պահէ առաւօտու յուսացաւ" Իսրայէլ ի
Տէր. ի Տեառնէ է ողորմութիւն, եւ
8 բազում ի նմանէ է փրկութիւն. Եւ նա
փրկէ զԻսրայէլ յամենայն [13]նեղութեանց
նորա։

---

[1] Եբր. որպէս որ տեսանեն զերազ [2] Եբր. աստիճանաց Սողոմոնի [3] Եբր. հանգչել անագան, ուտել հաց ցաւոց, զի նա տայ [4] Եբր. վարձք նորա պտուղ որովայնի [5] Եբր. երիտասարդութեան [6] Եբր. զկապարճ [7] Եբր. եղիցի քեզ [8] Եբր. զորթ պտղաբեր

[9] Եբր. Երուսաղէմի [10] Եբր. Ի վերայ թիկանց իմոց հերկեցին հերկողք, ընդ երկար արարին զակօս [11] Եբր. զպարանսն [12] Եբր. վասն որոյ երկիցեն ի քէն։ (5) Համբերի Տեառն, համբեր անձն իմ, եւ բանի նորա յուսացայ։ (6) Անձն իմ սպասէ Տեառն. առաւել քան պահապանք առաւօտու, պահապանք առաւօտու։ (7) Յուսացաւ [13] Եբր. անօրէնութեանց

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼ (ՃԼԱ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց[1]։

1 Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ
զբօսան աչք իմ. ոչ գնացի ես [2]ընդ
մեծամեծս, եւ ոչ ընդ այնոսիկ որ սքան-
2 չելի եղեն քան զիս։ Բայց թէ խոնար-
հեցայ ես՝՝ որպէս մանուկ հատուցեալ ի
ստենէ մօր իւրոյ, [3]եւ զարձ նորա անդ-
րէն ի նոյն. այլ թէ հպարտացուցի ար-
գեւք զանձն իմ, այսպէս եղիցի հա-
3 տուցումն անձին իմոյ։ Յուսասցէ՝՝ Իս-
րայէլ ի Տէր յայսմհետէ մինչեւ յաւի-
տեան։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԱ (ՃԼԲ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Յիշեա, Տէր, զԴաւիթ, եւ զամենայն
2 [4]հեզութիւն նորա։ Որպէս երդուաւ
Տեառն, եւ ուխտս եդ [5]Աստուծոյ Յա-
3 կոբայ. Թէ ոչ մտից ի յարկս տան ի-
մոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց,
4 Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ
արտեւանաց [6]իմոց, կամ հանգիստ ի-
5 րանաց իմոց, Մինչեւ գտից զտեղի յար-
6 կի Տեառն Աստուծոյ Յակոբայ։՝՝ Ահա
լուաք զնմանէ յԵփրաթա, եւ գտաք
7 զնա ի դաշտս մայրեաց։ Մտցուք ի յարկս
նորա, երկիր պագցուք ի տեղւոջ ուր
8 կացեալ են ոտք նորա։ Արի, Տէր, ի
հանգիստ քո, դու եւ տապանակ կտակի
9 [7]սրբութեան քո։ Երիցունք քո զգեցցին
զարդարութիւն, եւ սուրբք քո ցնծա-
10 լով ցնծասցեն։ Վասն Դաւթի [8]սիրելւոյ
քո, մի դարձուցաներ զերեսս [9]քո յօ-
11 ծելոյ քումմէ։՝՝ Երդուաւ Տէր Դաւթի
ճշմարտութեամբ եւ ոչ ստեաց նմա,
Ի պտղոյ որովայնէ քումմէ նստուցից
12 յաթոռ քո։ Թէ պահեսցեն որդիք քո
զօրէնս իմ, եւ զվկայութիւնս իմ զոր
ուսուցից նոցա, որդիք նոցա նստցին
13 յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։ Հա-
ճեցաւ Տէր ընդ Սիոն, եւ ընտրեաց
14 բնակել ի նմա. Ասէ, Այս է հանգիստ
իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնա-
15 կեցայց զի հաճեցայ ընդ սա։ Զորս սո-
րա օրհնելով օրհնեցից, եւ զաղքատս
16 սորա լցուցից հացիւ։ Երիցանց սորա
զգեցուցից զփրկութիւն, եւ սուրբք սո-
17 րա ցնծալով ցնծասցեն։ Անդ ծագեցից
զեղջիւր ի Դաւիթ, պատրաստ արարից
18 զճրագ օծելոյ իմոյ։ Թշնամեաց նորա
զգեցուցից զամօթ, այլ ի վերայ նորա
ծաղկեսցի [10]սրբութիւն իմ՝՝։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԲ (ՃԼԳ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց[1]։

1 Զի՛ բարի կամ զի՛ վայելուչ, զի բնա-
2 կեն եղբարք ի միասին։ Որպէս եւղ՝ զի
իջանէ ի գլուխ եւ ի մօրուսն Ահարոնի,
ի մօրուացն իջանէ ի գրապանս զգե-
3 ստու նորա։ Որպէս ցօղ զի ցօղէ ի Հեր-
մոնէ ի վերայ լերին Սիոնի. անդ պատ-
րաստեաց Տէր զօրհնութիւն, եւ զկեանսն
յաւիտենից։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԳ (ՃԼԴ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց։

1 Աստ՝ օրհնեցէք, ամենայն ծառայք
Տեառն, զՏէր, ո կայք ի տան Տեառն
[11]եւ ի գաւիթս Աստուծոյ մերոյ,՝՝ ի գի-
2 շերի։ Համբարձէք զձեռս ձեր ի սրբու-
3 թիւն, եւ օրհնեցէք զՏէր։ Օրհնեսցէ
զքեզ Տէր ի Սիոնէ, որ արար զերկինս
եւ զերկիր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԴ (ՃԼԵ)

Ալէլուիա։

1 Օրհնեցէք զանուն Տեառն, օրհնեցէք,
2 ծառայք Տեառն, [11]զՏէր. Ո կայք ի տան
Տեառն, ի գաւիթս տան Աստուծոյ մերոյ։
3 Օրհնեցէք զՏէր, զի բարի է Տէր. սաղմոս
ասացէք անուան նորա՝ զի քաղցր է։
4 ԶՅակոբ ընտրեաց իւր Տէր, եւ զԻս-
5 րայէլ ժառանգութիւն իւր։ Ես ծանեայ
զի մեծ է Տէր, եւ Տէր մեծ է քան զա-
6 մենայն [12]կուռս։ Զամենայն զոր ինչ
կամեցաւ՝ եւ արար Տէր յերկինս եւ
7 յերկրի, ի ծով եւ յամենայն խորս։ Հանէ
զամպս ի ծագաց երկրէ, զփայլատա-
կունս իւր յանձրեւս արար, եւ հանէ
զհողմս ի շտեմարանաց իւրոց։
8 Ո եհար զամենայն անդրանիկս Եգիպ-

---

[1] Եբրայեցին յաւելու, Դաւթի [2] Եբր. ի մեծամեծս եւ ի սքանչելիս քան զիս։ (2) Բայց եթէ ցածուցի եւ լռեցուցի զանձն իմ [3] Եբր. որպէս մանուկ հատուցեալ ի ստենէ անձն իմ ընդ իս։ (3) Յուսա, [4] Եբր. Նեղութիւն [5] Եբր. Հզօրին [6] Եբր. իմոց, (5) Մինչեւ գտից տեղի Տեառն, յարկս Հզօրին Յակոբայ։ [7] Եբր. զօրութեան [8] Եբր. ծառայի [9] Եբր. օծելոյ քո

[10] Եբր. պսակ նորա [11] Յեբր. պակասի [12] Եբր. գիտ

տացուոց՝ ի մարդոյ մինչեւ յանասուն։
9 Առաքեաց զնշանս եւ զարուեստս իւր
ի մէջ քո, Եգիպտոս, ի Փարաւոն եւ
10 յամենայն զօրս իւր։ Ո հնար զազգս
բազումս, եւ սպան զթագաւորս հզօրս,
11 զՍեհովն թագաւոր Ամովրհացւոց. զՈվգ
թագաւոր Բասանու, եւ զամենայն թա-
12 գաւորութիւնս Քանանացւոց. Ետ զեր-
կիր նոցա ի ժառանգութիւն, ժառան-
գութիւն Իսրայելի ժողովրդեան իւրոյ։
13 Տէր, անուն քո յաւիտեան. Տէր, յի-
14 շատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ։ Դատի
Տէր զժողովուրդս իւր, եւ ի ծառայս
իւր մխիթարի։
15 Կուռք հեթանոսաց արծաթ եւ ոսկի
են, ձեռագործք են որդւոց մարդկան.
16 Բերան գոյ՝ եւ ոչ խօսին, աչք են՝ եւ
17 ոչ տեսանեն. Ականջք են՝ եւ ոչ լսեն, եւ
18 ոչ գոյ շունչ ի բերանս նոցա։ Նման նոցա
եղիցին որք արարին զնոսա, եւ ամե-
19 նեքեան որք յուսացեալ են ի նոսա։ Տուն
Իսրայելի, օրհնեցէք զՏէր. տուն Ահա-
20 րոնի, օրհնեցէք զՏէր. Տուն Ղեւեայ,
օրհնեցէք զՏէր. երկիւղածք Տեառն,
21 օրհնեցէք զՏէր։ Օրհնեալ Տէր ի Սիո-
նէ, որ բնակեալն է յԵրուսաղէմ։ Ա-
լէլուիա։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԵ (ՃԼԶ)

1 Խոստովան եղերուք Տեառն, զի քաղցր
2 է. զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Խոս-
տովան եղերուք Աստուծոյն աստուծոց,
3 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Խոստովան
եղերուք Տեառն տերանց, զի յաւիտեան
է ողորմ նորա։
4 Արար զսքանչելիս մեծամեծս միայն,
5 զի յաւիտեան է ողորմ նորա։ Զերկինս
արար իմաստութեամբ իւրով, զի յա-
6 ւիտեան է ողորմ նորա։ Հաստատեաց
զերկիր ի վերայ ջուրց, զի յաւիտեան
7 է ողորմ նորա։ Արար զլուսաւորս մե-
ծամեծս [1]միայն, զի յաւիտեան է ողորմ
8 նորա։ Զարեգակն արար իշխանական
տուընջեան, զի յաւիտեան է ողորմ
9 նորա. Զլուսին եւ զաստեղս՝ իշխանա-
կան գիշերոյ, զի յաւիտեան է ողորմ
10 նորա։ Եհար զերկիրն Եգիպտացւոց
անդրանկօք իւրովք հանդերձ, զի յա-
11 ւիտեան է ողորմ նորա. Եւ եհան զԻս-
րայէլ ի միջոյ նորա, զի յաւիտեան է
12 ողորմ նորա. Ի ձեռն բարձր եւ ի բա-
զուկ իւր հզօր, զի յաւիտեան է ողորմ
13 նորա։ Եհերձ զծովն [2]մեծ եւ բաժանեաց
յերկուս մասունս, զի յաւիտեան է ո-
14 ղորմ նորա. Եւ անցոյց զԻսրայէլ ընդ
մէջ նորա, զի յաւիտեան է ողորմ նո-
15 րա։ Ընկղմեաց զՓարաւոն եւ զզօրս
իւր ի ծով Կարմիր, զի յաւիտեան է ո-
16 ղորմ նորա։ Եհան զժողովուրդ իւր յա-
նապատ, զի յաւիտեան է ողորմ նորա։
17 Եհար զթագաւորս մեծամեծս, զի յա-
18 ւիտեան է ողորմ նորա։ Եւ սպան զթա-
գաւորս հզօրս, զի յաւիտեան է ողորմ
19 նորա. ԶՍեհովն թագաւոր Ամովրհաց-
ւոց, զի յաւիտեան է ողորմ նորա.
20 ԶՈվգ թագաւոր Բասանու, զի յաւի-
21 տեան է ողորմ նորա. Ետ զերկիր նո-
ցա ի ժառանգութիւն, զի յաւիտեան է
22 ողորմ նորա. Ժառանգութիւն Իսրա-
յելի ծառայի իւրոյ, զի յաւիտեան է ո-
23 ղորմ նորա։ Յիշեաց զմեզ Տէր ի խո-
նարհութեան մերում, զի յաւիտեան է
24 ողորմ նորա։ Եւ փրկեաց զմեզ ի ձե-
ռաց թշնամեաց մերոց, զի յաւիտեան
25 է ողորմ նորա։ Ո տայ կերակուրա-
մենայն կենդանեաց, զի յաւիտեան է
26 ողորմ նորա։ Խոստովան եղերուք Աս-
տուծոյ երկնաւորի, զի յաւիտեան է ո-
ղորմ նորա։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԶ (ՃԼԷ)

"Սաղմոս Դաւթի. ի ձեռն Երեմիայի.
աննշան յԵբրայեցւոցն։"

1 Առ գետս Բաբելացւոց՝ անդ նստէաք, եւ
լայաք որպէս յիշեցաք մեք անդ զՍիոն։
2 Ի մէջ ուռեաց նոցա կախեցաք [3]զկտակա-
3 րանս մեր։ Անդ հարցանէին գերիչք մեր
զբանս օրհնութեան, գերեվարք մեր
առիպէին զմեզ եւ ասէին, Օրհնեցէք
4 մեզ յօրհնութենէն Սիոնի։ Իսկ զիա՞րդ
օրհնեսցուք զօրհնութիւնս Տեառն յեր-
5 կիր օտար։ Եթէ մոռացայց զքեզ, Ե-
6 րուսաղէմ, մոռասցի զիս աջ իմ։ Կցես-
ցի լեզու իմ ի քիմս իմ՝ թէ ոչ յիշեցից
զքեզ, թէ ոչ [4]նախ նուագեցից զքեզ,
Երուսաղէմ, սկիզբն" ուրախութեան ի-
7 մոյ։ Յիշեա, Տէր, զորդիսն Եդովմայ՝
յաւուրն Երուսաղեմի, որք ասէին,
Քակեցէք, քակեցէք, մինչեւ ի հիմն հա-
տուցէք։

[1] ՅԵբր. պակաս

[2] Եբր. Կարմիր [3] Եբր. զքնարս [4] Եբր. բարձրացուցից զԵրուսաղէմ ի վեր քան զգլուխ

8 Դուստր Բաբելացւոց թշուառական,
երանի՜ որ հատոյց զհատուցումն քո զոր
9 դու մեզ հատուցեր. Երանի՜ որ կալաւ
զմանկունս քո եւ եհար զքարի։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԷ (ՃԼԸ)

Սաղմոս Դաւթի։

1 Խոստովան եղէց քեզ, Տէր, բոլորով
սրտիւ իմով. առաջի հրեշտակաց սաղ-
2 մոս ասացից քեզ։ [1]Զի լուար զբանս
բերանոյ իմոյ," երկիր պագից ի տաճար
սուրբ քո, եւ խոստովան եղէց անուան
քում վասն ողորմութեան եւ ճշմար-
տութեան քո. մեծ արարեր [2]յամենայ-
3 նի զանուն սուրբ քո"։ Յորում աւուր
կարդամ առ քեզ վաղվաղակի լուր ինձ,
եւ բազում արասցես զօրութիւնս յանձն
4 իմ։ Խոստովան եղիցին առ քեզ ամե-
նայն թագաւորք երկրի, զի լուան զբանս
5 բերանոյ քո. Եւ օրհնեսցեն զճանա-
պարհս քո. մեծ են փառք Տեառն։
6 Բարձր է Տէր, զխոնարհս տեսանէ,
7 զբարձունս ի հեռաստանէ ճանաչէ։ Թէ
գնացից ես ի մէջ նեղութեանց, կե-
ցուցես զիս. ի բարկութենէ թշնամ-
ւոյն ձգեցեր զձեռն քո, եւ փրկեաց
8 զիս աջ քո։ Եւ Տէր [3]հատուսցէ ընդ
իմ. Տէր, ողորմութիւն քո յաւիտեան.
զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԸ (ՃԼԹ)

[4]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։

1 Տէր, փորձեցեր զիս եւ ծանեար զիս։
2 Դու ծանեար զնստել իմ եւ զյառնել
իմ. ի միտ առեր զխորհուրդս իմ ի հե-
3 ռաստանէ։ Զշաւիղս իմ եւ զվիճակս
իմ դու քններ. եւ զամենայն ճանա-
4 պարհս իմ յառաջագոյն տեսեր. Զի ոչ
գոյ [5]նենգութիւն ի լեզուի իմում. ահա
5 դու, Տէր, [6]ծանեար Զյետին իմ եւ զա-
ռաջին իմ, դու ստեղծեր զիս" եւ ե-
6 դիր զձեռն քո ի վերայ իմ։ Սքանչելի
[7]եղեւ գիտութիւն քո յինէն, զօրացաւ"
եւ ոչ հանդարտեմ սմա։
7 Յո՞ երթայց ես յՈգւոյ քումմէ, կամ
8 յերեսաց քոց ես յո՞ փախեայց։ Թէ ելա-
նեմ յերկինս՝ դու անդ ես. թէ իջանեմ ի
9 դժոխս՝ եւ անդր մօտ ես. Թէ առից զթեւս
[8]իմ ընդ առաւօտս, եւ բնակեցայց յե-
10 զերս" ծովու, Սակայն եւ անդ ձեռն քո
առաջնորդեսցէ ինձ, եւ աջ քո ընկալ-
11 ցի զիս։ Ասացի, Խաւար ուրեմն ար-
գելք ծածկեաց զիս, [9]կամ գիշեր փո-
խանակ լուսոյ փափկութեան իմոյ"։
12 Խաւարն՝ ի քէն ոչ խաւարանայ, եւ գի-
շերն որպէս տիւ լուսաւոր եղիցի, եւ
13 [10]խաւար նորա որպէս զլոյս նորա"։ Դու
ստացար զերիկամունս իմ, եւ [11]ընկա-
14 լար զիս յորովայնէ" մօր իմոյ։ Խոստո-
վան եղէց քեզ, Տէր, զի [12]ահեղ եւ սքան-
չելի ես". սքանչելի են գործք քո, եւ
15 անձն իմ գիտաց յոյժ։ Ոչ թաքեաւ
ոսկր իմ ի քէն զոր արարեր ի ծածուկ,
[13]եւ կար զօրութեան իմոյ ընդ ստորինս"
16 երկրի։ Զանգործս իմ տեսին աչք քո,
եւ ի գիրս քո ամենեքեան գրեցան. [14]ի
տուէ մոլորեցան, եւ ոչ ոք էր որ ա-
ռաջնորդէր նոցա"։
17 Ինձ յոյժ մեծարոյ եղեն [15]բարեկամք
քո, Աստուած. եւ յոյժ զօրացան [16]իշ-
18 խանք նոցա։ Թուեցի զնոսա, եւ քան
զաւազ բազմասցին. զարթեայ եւ արդ
19 ընդ քեզ եմ։ Թէ սպանանես զմեղա-
ւորս, Աստուած. արք արեան, ի բաց
20 եղերուք յինէն, [17]Ի հակառակութիւն եւ
ի նախանձ, առցեն ի նանիր զքաղաքս
21 քո" Ո՞չ զատելիս քո, Տէր, ատեցի,
եւ ի վերայ թշնամեաց քոց մաշեցայ։
22 Ատելութիւն կատարեալ ատեցի զնո-
23 սա, եւ եղեն ինձ ի թշնամիս։ Փորձեա
զիս, Աստուած, եւ ծանիր զսիրտ իմ,
24 քննեա զիս եւ ծանիր զշաւիղս իմ, Եւ
տես թէ իցեն անօրէնութիւնք ի ճանա-
պարհս իմ, եւ առաջնորդեա ինձ ի ճա-
նապարհս [1]քո յաւիտենից։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԹ (ՃԽ)

1 *[1]Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի։*

2 Ապրեցո զիս, Տէր, ի մարդոյ չարէ,
3 յառնէ անիրաւէ փրկեա զիս։ Խորհե-

---

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. քան զամենայն անուն քո զբան քո [3] Եբր. կատարեսցէ [4] Եբր. Առ գլուխ երաժշտաց [5] Եբր. բան [6] Եբր. ծանեար զայս ամենայն։ (5) Յետոյ եւ յառաջոյ պաշարեցեր զիս, [7] Եբր. գիտութիւն վասն իմ. բարձր է

[8] Եբր. առաւօտու, և բնակեցայց ի ծագս [9] Եբր. եւ գիշեր՝ լոյս շուրջ զինեւ [10] Եբր. որպէս խաւար՝ նոյնպէս լոյս [11] Եբր. անկար զիս յորովայնի [12] Եբր. սքանչելապէս արարայ. [13] Եբր. յորժամ նկարեցայ յայս [14] Եբր. ոչ կազմեալ էին ի ժամանակին եւ չգոյր ոչ մին ի նոցանէ [15] Կամ, խորհուրդք [16] Կամ, թիւք [17] Եբր. Որ խօսին չարիս զքէն, խոխտան ի նանիր ընդդէմ քո։

ցան զանօրէնութիւն ի սիրտս իւրեանց ,
զօր ամենայն պատրաստեցան ի պատե-
4 րազմ ։ Սրեցին զլեզուս իւրեանց որպէս
զօձի , եւ թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց
5 նոցա ։[1] Պահեա զիս, Տէր, ի ձեռաց մե-
ղաւորի , եւ ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս.
6 խորհեցան խափանել զգնացս իմ ։ Թա-
քուցին ամբարտաւանք որոգայթ ինձ .
լարս ձգեցին որոգայթ ոտից իմոց , շուրջ
զշաւղօք իմովք եդին ինձ գայթակղու-
թիւն ։[1]
7 Ասացի [2]Տէր Աստուած իմ ես դու .
ունկն դիր , Տէր , ձայնի աղօթից իմոց ։
8 Տէր , Տէր զօրութիւն փրկութեան ի-
մոյ , հովանի գլխոյ իմոյ յաւուր պա-
9 տերազմի ։ Մի՛ մատներ զիս , Տէր , ի
ցանկութիւն [3]մեղաւորաց ոյք խորհե-
ցան վասն իմ , մի՛ ընդ վայր հարկաներ
զիս", զի մի՛ երբեք բարձրասցին , [4]եւ
խորհուրդք նոցա մի՛ կատարեսցին .
10 Վախճան կատարածի նոցա" վաստակ
շրթանց իւրեանց ծածկեսցէ զնոսա ։
11 [5]Արկցես ի վերայ նոցա կայծակունս
հրոյ , եւ կործանեսցես զնոսա . ի տա-
12 ռապանաց մի՛ կարասցեն կեալ" Մար-
դոյ լեզուանւոյ մի՛ յաջողեսցի ի վերայ
երկրի , զայր մեղաւոր չարիք իւր որ-
13 սասցեն ի կորուստ ։ Ծանեայ զի առ-
նես , Տէր , դատաստան աղքատի, եւ ի-
14 րաւունս տնանկի ։ Արդարք գոհասցին
զանուանէ քումմէ . բնակեսցեն ուղիղք
առաջի երեսաց քոց ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽ (ՃԽԱ)

Սաղմոս Դաւթի ։

1 Տէր , կարդացի առ քեզ, [6]եւ լուր ինձ",
նայեաց ի ձայն աղօթից իմոց ի կարդալ
2 իմում առ քեզ ։ Ուղիղ եղիցին աղօթք
իմ որպէս խունկ առաջի քո , Տէր , համ-
բարձումն ձեռաց իմոց պատարագ ե-
3 րեկոյի ։ Դիր , Տէր , պահապան բերա-
նոյ իմոյ , եւ դուռն ամուր շրթանց ի-
4 մոց , Զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ իմ բա-
նիւ չարութեան , ի պատճառել զպատ-
ճառս մեղաց ընդ մարդս որ գործեն զա-
նօրէնութիւն . ոչ եղէց կցորդ ընտրե-
5 լեաց նոցա ։ Խրատեսցէ զիս [7]արդարն
ողորմութեամբ" ակն յանդիման արասցէ
զիս , եւղ [8]մեղաւորի մի՛ օծցէ զգլուխ
իմ , եւ աղօթք իմ ըստ կամաց նորա" ։
6 Ընկլան մերձ առ վիմին դատաւորք նո-
ցա . լուիցեն զբանս իմ , զի քաղցունք
7 են ։ [9]Որպէս թանձրութիւն հողոյ զի
սփռեալ է ի վերայ երկրի՝ ցրուեցին
8 ոսկերք նոցա մերձ ի դժոխս" Առ քեզ ,
Տէր , Տէր , են աչք իմ , ի քեզ յուսա-
9 ցայ , մի՛ հաներ զհոգի յինէն ։ Պահեա
զիս յորոգայթէ որ թաքուցաւ ինձ , ի
գայթակղութենէ՝ ոյք գործեն զանօրէ-
10 նութիւն ։ Անկցին ի ցանցս [10]նորա մե-
ղաւորք , միայն եմ ես" մինչեւ անցից ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԱ (ՃԽԲ)

1 Իմաստութիւն Դաւթի . աղօթք , ի ժա-
մանակի զի էր նա յայրի անդ ։

2 Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի ,
3 ձայնիւ իմով զՏէր աղաչեցի ։ Սփռեցից
առաջի Տեառն զաղօթս իմ , եւ զնե-
ղութիւնս իմ առաջի նորա պատմեցից ։
4 Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ , դու, Տէր,
ծանեար զշաւիղս իմ , ի ճանապարհ յոր
եւ գնայի՝ թաքուցաւ ինձ որոգայթ ։
5 [11]Հայէի յաջմէ եւ տեսանէի , եւ ոչ ոք
էր որ ճանաչէր զիս . կորեաւ յինէն
փախուստ իմ", եւ ոչ ոք էր որ խնդրէր
6 զանձն իմ ։ Աղաղակեցի առ քեզ , Տէր ,
եւ ասացի , Դու ես յոյս եւ բաժին իմ
7 յերկրին կենդանեաց ։ Նայեաց , Տէր , յա-
ղօթս իմ , զի ես խոնարհ եղէ յոյժ .
ապրեցո զիս ի հալածչաց իմոց , զի հզօր
8 եղեն քան զիս ։ Տէր , հան ի բանտէ
զանձն իմ , գոհանալ զանուանէ քում-
մէ . ինձ սպասեն արդարք [12]քո մինչեւ"
հատուսցես ինձ .

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԲ (ՃԽԳ)

*Սաղմոս Դաւթի , [13]ի ժամանակի զի հա-
լածեաց զնա Աբիսողոմ որդի նորա ։"*

1 Տէր , լուր աղօթից իմոց , ունկն դիր
խնդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ

---

[1] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [2] Եբր. Տեառն,
[3] Եբր. մեղաւորի. մի՛ յաջողեր զխորհուրդ նորա
[4] Եբր. Հանգիստ ։ (10) Իսկ գլուխ որոց պաշարեն
զիս , [5] Եբր. Կայծակունք հրոյ իջցեն ի վերայ
նոցա. արկցին ի հուր. յանդունդս խորս, զի մի՛
յարիցեն ։ [6] Եբր. փութա առ իս

[7] Եբր. արդարն , ողորմութիւն է. [8] Եբր.
գլխոյ է. մի՛ մերժեսցէ զայն գլուխ իմ. Նա եւ
կացից յաղօթս ի չարիս նոցա [9] Եբր. Որպէս
որ հերկէն եւ որ պատառէն յերկրի, ցրուեալ
են ոսկերք մեր ի բերան գերեզմանի ։ [10] Եբր.
իւրեանց մեղաւորք համօրէն [11] Եբր. Հայեաց
յաջ եւ տես , ոչ ոք է որ ճանաչէ զիս . կոր-
եաւ յինէն ապաւէն [12] Եբր. քանզի [13] Եբր.
պակասէ

քով. լուր ինձ արդարութեամբ քով։
2 Եւ մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծա-
ռայի քո, զի ոչ արդարանայ առաջի քո
3 ամենայն մսեղի։ Հալածեաց թշնամին
զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս
իմ. եւ նստոյց զիս ի խաւարի որ-
4 պէս մեռեալ յաւիտենից։ Ձանձրացաւ
յիս հոգի իմ, եւ սիրտ իմ խռովեցաւ
5 յիս։ Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խոր-
հեցայ յամենայն ի գործս քո. յարա-
6 րածս ձեռաց քոց խորհեցայ։ Համբար-
ձի առ քեզ զձեռս իմ. անձն իմ որպէս
զերկիր ծարաւի է առ քեզ։[1]
7 Վաղվաղակի լուր ինձ, Տէր, զի նուա-
ղեաց յինէն հոգի իմ. մի՛ դարձուցա-
նէր զերեսս քո յինէն, նմանիցեմ այ-
8 նոցիկ որ իջանեն ի գուբ։ Լսելի արա ինձ
առաւօտուց զողորմութիւնս քո, զի ես
ի քեզ, Տէր, յուսացայ. ցոյց ինձ ճա-
նապարհ յոր գնացից, զի առ քեզ, Տէր,
9 համբարձի զանձն իմ։ Փրկեա զիս ի
թշնամեաց իմոց, Տէր, զի զքեզ ապա-
10 ւէն ինձ արարի։ Ուսո ինձ առնել զկամս
քո, զի դու ես Աստուած իմ. Հոգի քո
բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ու-
11 ղիղ։ Վասն անուան քո, Տէր, կեցուս-
ցես զիս. արդարութեամբ քով հանցես
12 ի նեղութենէ զանձն իմ. Ողորմութեամբ
քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. կո-
րուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ,
զի ես ծառայ քո եմ։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԳ (ՃԽԴ)

Սաղմոս Դաւթի. [2]առ Գողիադ։"

1 Օրհնեալ Տէր [3]Աստուած իմ, որ ուսոյց
զձեռս իմ ի պատերազմ, եւ զմատունս
2 իմ ի ճակատամարտ։ Ողորմութիւն իմ
եւ ապաւէն իմ, օգնական իմ եւ փրկիչ
իմ. ապաւէն իմ, եւ ես յուսամ ի նա.
ո հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ի-
նեւ։
3 Տէր, ո՞ է մարդ զի յայտնեցար նմա,
կամ որդի մարդոյ՝ թէ համարիս ինչ
4 զնա։ Մարդ նանրութեան նմանեաց, եւ
աւուրք նորա որպէս հովանի անցին։
5 Տէր, խոնարհեցո զերկինս եւ էջ,
6 մերձեա ի լերինս՝ եւ ծխեսցին։ Փայ-
լատակեա զփայլատակունս քո եւ խռո-
վեա զնոսա, առաքեա զնետս քո եւ
7 ցրուեա զնոսա։ Առաքեա զձեռն քո ի
բարձանց եւ փրկեա զիս ի ջուրց բազ-
մաց, եւ ի ձեռաց որդւոց օտարաց։
8 Որոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնան-
րութիւն, եւ աջ նոցա աջ է մեղաց։
9 Աստուած, յօրհնութիւն նոր օրհնե-
ցից զքեզ, տասնաղեաւ սաղմոսարա-
10 նաւ սաղմոս ասացից քեզ։ Ո տացէ
զփրկութիւն թագաւորաց [2]մերոց, որ
փրկելոցն իցէ զԴաւիթ ծառայ իւր ի
11 սրոյ չարէ։ Փրկեա զիս եւ ապրեցո ի
ձեռաց որդւոց օտարաց, որոց բերանք
իւրեանց խօսեցան զնանրութիւն, եւ
12 աջ նոցա աջ է մեղաց։ [4]Որոց ուստերք
իւրեանց" որպէս նորատունկ հաստա-
տուն են ի մանկութենէ իւրեանց, դստերք
[5]նոցա զարդարեալ եւ պաճուճեալ" ի
13 նմանութիւն տաճարի. Շտեմարանք
[6]նոցա լի են եւ բղխեն ի միմեանս,
խաշինք նոցա բազմածինք են եւ բազ-
14 մանան ի գնացս իւրեանց. Անդեայք
նոցա" պարարտք են. ոչ գոյ խրամա-
տութիւն ցանկոյ նոցա, եւ ոչ աղաղակ
15 ի հրապարակս [7]նոցա։ Արդ երանեցին"
ժողովրդեան որոց այս այսպէս է. նա՛
երանի՛ ժողովրդեան որոյ Տէր Աստուած
է նոցա։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԴ (ՃԽԵ)

Օրհնութիւն Դաւթի։

1 Բարձր առնեմ զքեզ, Աստուած իմ եւ
Թագաւոր իմ, եւ օրհնեմ զանուն քո
յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից։
2 Զօրհանապազ օրհնեցից զքեզ, եւ գո-
վեցից զանուն քո յաւիտեան եւ յաւի-
3 տեանս յաւիտենից։ Մեծ է Տէր եւ օրհ-
նեալ է յոյժ, եւ մեծութեան նորա ոչ
4 գոյ չափ։ Ազգք եւ ազգք գովեսցեն
զգործս քո, եւ զզօրութիւնս քո պատ-
5 մեսցեն։ Զմեծ վայելչութիւն փառաց
սրբութեան քո [2]խօսեսցին, եւ զսքան-
6 չելիս քո [8]պատմեսցեն։ Զզօրութիւն
ահի քո ասասցեն, եւ զմեծութիւնս քո
7 [9]պատմեսցեն։ Զյիշատակ բազում քաղց-
րութեան քո բղխեսցեն, եւ արդարու-
8 թեամբ քով ցնծասցեն։ Գթած եւ ողոր-

---

[1] Եբրայեցին յաւելու, Հանգիստ։ [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. Վէմ

[4] Եբր. Զի ուստերք մեր [5] Եբր. մեր իբրեւ զանկիւնս քանդակեալս [6] Եբր. մեր լի են, տան արդիւնս ազգի ազգի. խաշինք մեր ծնանին հազարս, ծնանին բեւրս յանդս մեր. (14) Արջառք մեր [7] Եբր. մեր։ (15) Արդ երանի՛ [8] Եբր. խորհեցայց կամ, խօսեցայց [9] Եբր. պատմեցից

մած է Տէր, երկայնամիտ եւ բազումո-
9 *ղորմ։ Քաղցր է Տէր առ ամենեսեան,*
եւ գթութիւն նորա ի վերայ ամենայն
10 *արարածոց իւրոց։ Խոստովան եղիցին առ*
քեզ, Տէր, ամենայն գործք քո, եւ սուրբք
11 *քո օրհնեսցեն զքեզ։ Զփառս արքայու-*
թեան քո ասասցեն, եւ զզօրութիւնս
12 *քո պատմեսցեն. [1]Ծանուցել որդւոց*
մարդկան զզօրութիւնս քո, եւ զփառս
մեծվայելչութեան արքայութեան քո։
13 *Արքայութիւն քո արքայութիւն ամե-*
նայն յաւիտենից, եւ տէրութիւն քո
ազգէ մինչեւ յազգ։ [2]Հաւատարիմ է
Տէր յամենայն ի բանս իւր, եւ արդար
է յամենայն ի գործս իւր։"
14 *Հաստատէ Տէր զամենայն գայթակ-*
ղեալս, եւ կանգնէ զամենայն զգլորեալս։
15 *Աչք ամենեցուն ի քեզ յուսան, եւ դու*
տաս կերակուր նոցա ի ժամու. տաս դու
16 *նոցա եւ կերակրես։ Բանաս զձեռն քո, եւ*
լցուցանես [3]զամենեսեան քաղցրու-
17 *թեամբ կամօք քովք։ Արդար է Տէր*
յամենայն ճանապարհս իւր, եւ [4]սուրբ
է յամենայն ի գործս իւր։
18 *Մերձ է Տէր առ ամենեսեան որ կարդան*
առ նա, առ ամենեսեան որ կարդան առ
19 *նա ճշմարտութեամբ։ Զկամս երկիւ-*
ղածաց իւրոց առնէ Տէր, աղօթից նո-
20 *ցա լսէ եւ կեցուցանէ զնոսա։ Պահէ*
Տէր զամենեսեան որք սիրեն զնա, եւ
զամենայն մեղաւորս սատակէ Տէր։
21 *Զօրհնութիւնս Տեառն խօսեսցի բերան*
իմ. օրհնեսցէ ամենայն կենդանի զա-
նուն սուրբ նորա յաւիտեան, եւ յաւի-
տեանս յաւիտենից։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԵ (ՃԽԶ)

1 *Ալէլուիա. [2]Անգեայ եւ Զաքարեայ։"*
2 *Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր. օրհնեսցից*
զՏէր ի կեանս իմ, սաղմոս ասացից
3 *Աստուծոյ իմոյ մինչեւ եմ ես։ Մի յու-*
սայք յիշխանս՝ յորդիս մարդկան, զի ոչ
4 *գոյ փրկութիւն ի նոսա։ Ելցէ հոգի ի*
նոցանէ՝ եւ դարձցին անդրէն ի հող, եւ
յայնմ աւուր կորիցեն ամենայն խոր-
5 *հուրդք նոցա։ Երանի ում Տէր Աստուած*
Յակոբայ օգնական է նմա, եւ յոյս նո-
6 *րա ի Տէր Աստուած է։ Որ արար զեր-*
կինս եւ զերկիր, զծով եւ զամենայն
որ է ի նոսա. ո պահէ զճշմարտութիւն
7 *յաւիտեան, Եւ առնէ իրաւունս զրկե-*
լոց. տայ հաց քաղցելոց, եւ արձակէ
8 *զկապեալս Տէր։ Տէր բանայ զաչս կու-*
րաց, եւ կանգնէ զգլորեալս Տէր. Տէր
9 *սիրէ զարդարս։ Տէր պահէ զպան-*
դուխտս. զորբս եւ զայրիս ընդունի
Տէր, եւ զճանապարհս ամպարշտաց
10 *կորուսանէ։ Թագաւորեսցէ Տէր յաւի-*
տեան, Աստուած քո, Սիոն, ազգէ
մինչեւ յազգ։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԶ (ՃԽԷ)

[2]Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարեայ։"
1 *Օրհնեցէք զՏէր, զի բարի [5]են սաղ-*
մոսք Աստուծոյ մերում. քաղցր ե-
2 *ղիցի" օրհնութիւն։ Շինէ զԵրուսաղէմ*
Տէր, եւ զցրուեալսն Իսրայէլի ժողովէ։
3 *Բժշկէ զբեկեալ սիրտս, եւ պատէ զա-*
4 *մենայն վէրս նոցա։ Ո թուէ զբազմու-*
թիւն աստեղաց, եւ զամենեսեան զնո-
5 *սա յանուանէ կոչէ։ Մեծ է Տէր մեր*
եւ մեծ է զօրութիւն նորա, իմաստու-
6 *թեան նորա ոչ գոյ թիւ։ [6]Ընդունի զհեզս*
Տէր, եւ խոնարհ առնէ զամբարտաւանս
7 *մինչեւ յերկիր։ Օրհնեցէք զՏէր խոս-*
տովանութեամբ, սաղմոս ասացէք նմա
8 *օրհնութեամբ։ Զգեցոյց զերկինս ամ-*
պովք, պատրաստ արար զանձրեւ իւր
յերկիր, բուսոյց զխոտ ի լերինս, [2]զդա-
9 *լարի ի ծառայութիւն մարդկան։" Այն*
որ տայ անասնոց զկերակուր իւրեանց,
ձագուց ագռաւուց՝ որ կարդան առ նա։
10 *Ոչ թէ ընդ զօրութիւնս ձիոյ կամեցաւ*
Տէր, եւ ոչ ընդ երանս առն սկայի հա-
11 *ճեցաւ։ Այլ հաճեցաւ Տէր ընդ երկիւղածս*
իւր, եւ ընդ այնոսիկ որք յուսան յողոր-
մութիւն նորա։

[7]ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԷ"

[2]Ալէլուիա. Անգեայ եւ Զաքարեայ։"
12 *Գովեա, Երուսաղէմ, զՏէր. եւ օրհնեա*
13 *զԱստուած քո, Սիոն։ Զի զօրացոյց*
զնիգս դրանց քոց, եւ օրհնեաց զորդիս
14 *քո ի քեզ։ Ո եդ զսահմանս քո ի խա-*
ղաղութիւն, պարարտութեամբ ցորե-
15 *նոյ լցոյց զքեզ։ Առաքէ զբան իւր յեր-*
կիր, վաղվաղ ընթանան պատգամք նո-
16 *րա։ Դնէ զձիւն որպէս զասր, եւ զմէգ*
17 *որպէս փոշի ցանէ։ Արկանէ զսառն*
որպէս պատառս, առաջի ցրտոյ նորա

---

[1] Եբր. Տալ ճանաչել [2] Յեբր. պակաս [3] Եբր. զամենայն կենդանի [4] Եբր. ողորմած

[5] Եբր. է սաղմոս ասել Աստուծոյ մերում. զի քաղցր եւ վայելուչ է [6] Եբր. Կանգնէ [7] Եբր. Տես զծանօթութիւն թիւ 7, Սաղմոս Թ.

18 ո՞ կարէ կալ։ Առաքէ զբան իւր եւ հալէ
զնոսա, շնչեսցեն հողմք եւ գնասցեն
19 ջուրք։ Պատմէ զբան իւր Յակոբայ,
զարդարութիւն եւ զիրաւունս Իսրա-
20 յելի։ Ոչ այսպէս արար ամենայն ազ-
գաց Տէր, եւ զդատաստանս [1]իւր ոչ
յայտնեաց նոցա։"

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԸ

Ալէլուիա. [2]Անգեայ եւ Զաքարեայ։"

1 Օրհնեցէք զՏէր յերկնից, օրհնեցէք
2 զնա [3]ի բարձանց։ Օրհնեցէք զնա
ամենայն հրեշտակք նորա, օրհնեցէք
3 զնա ամենայն զօրութիւնք նորա։ Օրհ-
նեցէք զնա արեգակն եւ լուսին, օրհ-
նեցէք զնա ամենայն աստեղք [4]եւ լոյս"։
4 Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից, եւ ջուրք՝
5 որ ի վերոյ քան զերկինս։ Օրհնեցէք
զանուն Տեառն, զի նա ասաց եւ ե-
ղեն, հրամայեաց եւ հաստատեցան։
6 Կարգեաց զնոսա յաւիտեանս յաւիտե-
7 նից, սահման եդ եւ ոչ անցանեն։ Օրհ-
նեցէք զՏէր յերկրէ վիշապք, եւ ա-
8 մենայն խորք, Հուր եւ կարկուտ, ձիւն
եւ սառն, հողմ եւ մրրիկ որ առնէք
9 զբան նորա, Լերինք եւ ամենայն բլուրք,
ծառք պտղաբերք եւ ամենայն մայրք,
10 Գազանք եւ ամենայն անասունք, սողունք
11 եւ ամենայն թռչունք թեւաւորք, Թա-
գաւորք երկրի եւ զօրք իւրեանց, իշ-
խանք եւ ամենայն դատաւորք երկրի,
12 Երիտասարդք եւ կուսանք, ծերք եւ
13 տղայք. Օրհնեցէք զանուն Տեառն.
բարձրացաւ անուն նորա միայն, խոս-
տովանութիւն նմա յերկինս եւ յերկրի։
14 Բարձր առնէ Տէր զեղջիւր ժողովրդեան
իւրոյ, օրհնութիւն յամենայն սրբոց
նորա, յորդւոցն Իսրայելի, ժողովուրդ
որ մերձ է առ [5]Տէր։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԽԹ

Ալէլուիա։

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, օրհ-
2 նութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց։ Ուրախ
եղիցի Իսրայէլ յԱրարիչ իւր, որդիք
Սիոնի ցնծասցեն ի թագաւորն իւրեանց։
3 Օրհնեսցեն զանուն նորա օրհնութեամբ,
սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ սաղմոս
4 ասասցեն նմա։ Հաճի Տէր ընդ ժողովուրդ
իւր, եւ բարձր առնէ զհեզս ի փրկութեան։

5 Պարծեսցին սուրբքն փառօք, եւ
6 ցնծասցեն ի հանգիստս իւրեանց. Եւ
բարձր արասցեն զԱստուած բերանովք
իւրեանց. սուրք երկսայրիք են ի ձեռս
7 նոցա, Առնուլ հատուցումն ի հեթանո-
սաց, ի յանդիմանութիւն ամենայն ժո-
8 ղովրդոց, Կապել զթագաւորս նոցա
կապանօք, զզօրաւորս նոցա ձեռակա-
9 պօք երկաթեօք, Առնել ի նոսա զդա-
տաստանն գրեալ. փառք այս են ամենայն
սրբոց [6]նորա։

ՍԱՂՄՈՍ ՃԾ

Ալէլուիա։

1 Օրհնեցէք զԱստուած ի սրբութեան նո-
րա, օրհնեցէք զնա ի հաստատութեան
2 զօրութեան նորա։ Օրհնեցէք զնա ի
զօրութեան նորա, օրհնեցէք զնա [7]ի
3 բազում մեծութեան նորա։ Օրհնեցէք
զնա ի ձայն [8]օրհնութեան, օրհնեցէք
զնա [9]սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ"։
4 Օրհնեցէք զնա [10]ցնծութեամբ, գովեցէք
5 զնա [11]ուրախութեամբ։ Օրհնեցէք զնա
[12]ի բանս քաղցունս, օրհնեցէք զնա ի
բարբառ լսելի. օրհնեցէք զնա ի ձայն
6 գոհութեան։ Ամենայն հոգիք, օրհնե-
ցէք զՏէր։"

[2]Այս Սաղմոս ինքնագիր Դաւթի արտա-
քոյ թուոյ. ի ժամանակի զի եւ նա
նահատակ ընդդէմ Գողիաթու, առաջի
Սաւուղի։

1 Փոքր էի ես յեղբարս իմ, եւ կրտսեր
ի տան հօր իմոյ. արածէի զխաշինս հօր
2 իմոյ։ Ձեռք իմ արարին սաղմոսարան,
եւ մատունք իմ կազմեցին գործի օրհ-
3 նութեան։ Իսկ արդ ո՞ պատմեսցէ զայս
Տեառն իմում. ինքն Տէր ամենայնի՝
4 լուիցէ զամենայն։ Որ առաքեաց զհրեշ-
տակ իւր եւ ամբարձ զիս ի հօտէ խա-
շանց հօր իմոյ, եւ օծ զիս յօծումն իւ-
5 ղոյ իւրոյ։ Եղբարք իմ գեղեցիկք եւ
մեծամեծք, եւ ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա
6 Տէր։ Ելի ես ընդ առաջ այլազգւոյն, եւ
7 նզովեցի զկուռս նորա։ Հանի զսուսերն
ի նմանէ եւ հատի զգլուխ նորին, եւ
բարձի զնախատինս յորդւոցն Իսրայելի"

[1]Նբր. նորա ոչ ծանեան նոքա։ Ալէլուիա։ [2]Յնբր. գոյժոհ [3]Նբր. ի բարձունս [4]Նբր. լուսոյ
[5]Նբր. նա, Ալէլուիա։

[6]Նբր. նորա։ Ալէլուիա։ [7]Նբր. ըստ բազում [8]Նբր. փողոյ [9]Նբր. ի տաւիղ և ի քնար [10]Նբր. թմբկաւ եւ պարուք [11]Նբր. տանաղեաւ եւ արգանաւ [12]Նբր. ի բարբառ ծնծղայից. օրհնեցէք զնա ծնծղայիւք ցնծութեան։ (6) Օրհնեցէք զՏէր ամենայն շնչաւորք։ Ալէլուիա։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ՈՐԴԻՈՅ ԴԱՒԹԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

2 ԾԱՆԱՉԵԼ զիմաստութիւն եւ
զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ,
3 Ընդունել [1]զդարձուածս բանից, ի միտ
առնուլ զարդարութիւն ճշմարիտ, եւ
4 ուղղել զիրաւունս". Զի տացէ անմեղաց
զխորագիտութիւն, մանկանց տղայոց
5 զմիտս եւ զհանճար. Որոց իբրեւ լուիցէ
իմաստունն՝ իմաստնագոյն լիցի, իսկ որ
հանճարեղն իցէ [2]զառաջնորդութիւն
6 ստասցի, Ի միտ առցէ զառակս եւ
զբանս խորինս, զճառս իմաստնոց եւ
7 զառակս նոցա։ Սկիզբն իմաստութեան
երկիւղ Տեառն, [3]հանճար բարի ամենե-
ցուն որ առնեն զնա. պաշտօն բարի առ
Աստուած՝ սկիզբն զգօնութեան." զի-
մաստութիւն եւ զխրատ ամպարիշտք
անգոսնեն։
8 Լուր, որդեակ, խրատու հօր քո, եւ
9 մի՛ մերժեր զօրէնս մօր քո. Զի պսակ
շնորհաց ընկալցի գլուխ քո, եւ ման-
եակ ոսկի [4]ի պարանոցի քում։
10 Որդեակ, մի՛ խաբեսցեն զքեզ արք ամ-
պարիշտք, եւ մի՛ ախորժեսցես՝ եթէ
11 կոչեսցեն զքեզ Եւ ասիցեն, Եկ ընդ
մեզ՝ կցորդ լեր արեան, ծածկեսցուք
յերկրի զայր արդար ի տարապարտուց.
12 Կլցուք զնա կենդանւոյն իբրեւ դժոխք,
եւ [5]բարձցուք զյիշատակս նորա յերկրէ".
13 Եւ զստացուածս նորա զպէսպէսս ըմ-
բռնեսցուք, լցցուք զտունս մեր ա-
14 ւարաւ. Զվիճակ քո արկ ընդ մեզ,
քսակ հասարակաց ստասցուք ամենեք-
եան, [3]զանձարան ի միասին եղիցի մեր"
15 Որդեակ, մի՛ երթար ճանապարհ ընդ
նոսա, խոտորեա զոտն քո ի շաւղաց
16 նոցա։ Զի ոտք նոցա ի չարիս ընթա-
նան, եւ երագունք են ի հեղուլ զա-
17 րիւն։ Զի [3]ոչ եթէ" տարապարտուց ձգեն
18 գործիս [6]թռչնոց. Զի նոքին իսկ [7]որ
սպանութեանն հաղորդ են" զանձին ան-
ձանց իւրեանց զչարիս. [8]կործանումն
19 արանց անօրինաց չար է։ Այս" ճանա-
պարհք են ամենեցուն որ [9]գործեն զա-
նօրէնս, զի ամպարշտութեամբն զան-
ձինս իւրեանց սատակեն։"
20 Իմաստութիւն յելս ճանապարհաց
[10]գովի, եւ ի հրապարակս համարձակու-
21 թիւն բերէ. Եւ ի գլուխս պարսպաց
քարոզի, եւ առ դրունս հզօրաց յա-
ճախէ, եւ ի դրունս քաղաքաց համար-
22 ձակեալ խօսի։ Ցորքան ժամանակս ան-
մեղք իցեն զհետ արդարութեան, մի՛
ամաչեսցեն. իսկ անմիտք ցանկացօղք
թշնամանաց՝ ամպարշտեալք ատեցին զի-
մաստութիւն, եւ դատապարտք եղեն
23 յանդիմանութեանց։ Ահաւասիկ առաջի
առնեմ ձեզ զհոգւոյ իմոյ զպատգամս",
24 ուսուցից զբանս իմ ձեզ։ Քանզի կո-
չէի, եւ ոչ լսէիք. յերկարէի [11]զբանս
25 իմ, եւ ոչ անսայիք. Այլ ապախտ առնէիք
զխորհուրդս իմ, եւ յանդիմանութեանց
26 իմոց ոչ անսայիք։ Այսուհետեւ ես ծի-
ծաղեցայց զկորստեամբ ձերով, եւ
ուրախ եղէց՝ յորժամ գայցէ [12]ձեզ նե-
27 ղութիւն եւ պաշարումն"։ Եւ յորժամ
հասանիցէ ձեզ յանկարծակի խռովու-
թիւն, եւ կործանումն ի նմանութիւն
մրրկի գայցէ. կամ յորժամ հասանիցէ

---

[1] Ոմք. զխրատ իմաստութեան, զարդարութիւն եւ զիրաւունս եւ զուղղութիւն [2] Ոմք. զգօնութիւն [3] Ոմք. պ—կ—ս [4] Ոմք. եղիցի ի պարանոցի [5] Ոմք. ողջոյն՝ իբրեւ զորս իջանեն ի գուբ։

[6] Ոմք. ակն յանդիման ամենայն թռչնոց [7] Ոմք. արեան իւրեանց դարանին. [8] Ոմք. (19) Այսպէս [9] Ոմք. ագահեն զագահութիւն. զանձն տեառն իւրոյ կալցի. [10] Ոմք. գոչէ. ի հրապարակս տայ զձայն իւր. (21) Ի գլուխս փողոցաց աղաղակէ, ի մուտս դրանց, ի քաղաքի զբանս իւր խօսի։ (22) Մինչեւ ցե՞րբ, անմիտք, սիրիցէք զանմտութիւն, եւ որ ծաղրն առնեն՝ զուարճացին ծաղու, եւ յիմարք ատեցեն զգիտութիւն։ (23) Դարձարուք ի յանդիմանութիւն իմ. ահաւասիկ հեղից ի վերայ ձեր զհոգի իմ [11] Ոմք. զձեռս [12] Ոմք. երկեւղ ձեր

28 ձեզ սատակումն. Իցէ զի կարդայցէք
առ իս, եւ ես ոչ լսիցեմ ձեզ. խնդրես-
29 ցեն զիս [1]չարք, եւ ոչ գտանիցեն. Զի
ատեցին զիմաստութիւն, եւ զերկեւղ
30 Տեառն ոչ խնդրեցին. Եւ ոչ կամէին
անսալ խորհրդոց իմոց, եւ արհամար-
31 հեցին զյանդիմանութիւնս իմ. Այսուհե-
տեւ կերիցեն զպտուղս ճանապարհաց
իւրեանց, եւ [2]իւրեանց ամպարշտու-
32 թեամբն յագեսցին. Փոխանակ զի զըր-
կէին զտղայս՝ կոտորեսցին, եւ կշտամ-
բութիւն զամպարիշտս սատակեսցէ."
33 Իսկ որ ինձ լսէ՝ բնակեսցէ յուսով, եւ
[3]դադարեսցէ աներկեւղ յամենայն չա-
րութենէ".

Գլ. Բ

1 Որդեակ, եթէ ընկալեալ զպատգամս
պատուիրանի իմոյ ծածկեսցես յանձին
2 քում, Լուիցէ իմաստութեան ունկն
քո. եւ առակեսցես զսիրտ քո ի հան-
ճար, [1]եւ աւանդեսցես զնա որդւոյ քում
3 ի խրատ." Զի եթէ զիմաստութիւն կո-
չեսցես ի քեզ, եւ հանճարոյ տացես
4 զձայն քո, Եւ եթէ խնդրեսցես զնա
իբրեւ զարծաթ ընտիր, եւ իբրեւ զգանձս
5 քննեսցես զնա, Յայնժամ ի միտ առ-
ցես զերկեւղ Տեառն, եւ զգիտութիւն
6 Աստուծոյ գտցես. Զի Տէր տայ զիմաս-
տութիւն, եւ [4]յերեսաց նորա գիտու-
7 թիւն եւ հանճար. Եւ գանձէ ուղղոց
զփրկութիւն, [5]վերակացու լինի գնացից
8 նոցա", Պահել զճանապարհս իրաւանց,
եւ զճանապարհս երկիւղածաց իւրոց
9 ամրացուսցէ. Յայնժամ ի միտ առցես
զարդարութիւն եւ զիրաւունս, եւ [1]ուղ-
ղեսցես զամենայն շաւիղս բարութեան.
10 Զի եթէ եկեսցէ իմաստութիւն ի
միտս քո, եւ զհանճար անձին քում
11 բարի համարեսցիս լինել. [6]Խորհուրդք
բարեաց զգուշասցին զքեւ՝ եւ միտք
12 սուրբ պահեսցեն" զքեզ. Զի ապրեցու-
ցեն զքեզ ի ճանապարհէ չարէ, եւ յառնէ
որ խօսիցի եւ ոչ ինչ հաւատարիմս.
13 Ո՛հ որոց թողեալ իցէ զճանապարհս ու-
ղիղս՝ գնալ ի ճանապարհս խաւարինս,
14 Որ ուրախ լինիցին ընդ չարիս, եւ
խնդայցեն ընդ խոտորումն չարութեան.
15 Որոց թիւր իցեն ճանապարհք իւրեանց,
16 եւ կամակոր շաւիղք նոցա, Հեռի առ-
նել զքեզ [7]յուղիղ ճանապարհէ, եւ օտա-
րացուցանել յարդար խորհրդոց. որդ-
եակ իմ, մի՛ հասցեն քեզ խորհուրդք
17 չարք, Որոց թողեալ իցէ զուսումն ման-
կութեան", եւ մոռացեալ զուխտն աս-
18 տուածեղէն. Զի եդ մերձ ի մահ զտուն
իւր, եւ [1]մօտ ի դժոխս" ընդ երկրա-
19 ծինս զշաւիղս իւր. Ամենեքեան որ
գնան ընդ նա՝ ոչ դարձցին, [1]այլ եւ ի
զղջումն եւս եկեսցեն." եւ ոչ ժամա-
նեսցեն ի ճանապարհս [8]ուղիղս, եւ ոչ
հասցեն ի տարեկանս կենդանութեան.
20 Զի եթէ գնացեալ էր ի ճանապարհս
բարիս, գտանէին արդեւք զշաւիղս ար-
դարութեան զդիւրինս. Քաղցրացեալք՝
եղիցին բնակիչք երկրի, անմեղք մնաս-
21 ցեն ի նմա." Զի ուղիղք բնակեսցեն
յերկրի, եւ անարատք մնասցեն ի նմա.
22 [9]Ճանապարհք ամպարշտաց" կորիցեն
յերկրէ, եւ անօրէնք մերժեսցին ի
նմանէ.

Գլ. Գ

1 Որդեակ, զօրէնս իմ մի՛ մոռանար, եւ
2 զբանս իմ պահեսցես ի սրտի քում. Զի
ընդերկարութիւն կենաց եւ ամք կեն-
դանութեան եւ խաղաղութիւն յաւել-
3 ցին քեզ. Ողորմութիւն եւ հաւատք ի
քէն մի՛ պակասեսցեն. արկ զնոսա ընդ
պարանոց քո, եւ գրեա զնոսա յընդար-
4 ձակութիւն սրտի քո. Եւ գտցես շնորհս,
եւ [10]խորհեսցիս զբարիս առաջի Տեառն"
եւ մարդկան.
5 Լեր յուսացեալ ի Տէր յամենայն սրտէ
քումմէ, եւ յիմաստութիւն քո մի՛
6 հպարտանար. Յամենայն ճանապարհս
քո ծանիր զնա, զի ուղիղ արասցէ զճա-
նապարհս քո, [1]եւ ոտն քո մի՛ գայթակ-
7 ղեսցի." Մի՛ լինիր իմաստուն յաչս ան-
ձին քո, այլ երկիր ի Տեառնէ եւ խո-
8 տորեա յամենայն չարութենէ. Ապա
բժշկութիւն եղիցի մարմնոյ քում, եւ
9 դարման ոսկերաց քոց. Պատուեա զՏէր

---

[1] Ց Նբր. դոփոս [2] Նբր. ի խորհրդոց իւրեանց յագեսցին. (32) Զի խոտորումն անմտաց սատակեսցէ զնոսա, եւ անհոգութիւն յիմարաց կորուսցէ զնոսա. [3] Նբր. եղիցի զերծ յերկիւղէ չարեաց [4] Նբր. ի բերանոյ [5] Նբր. վահան որոց գնան ամբծութեամբ [6] Նբր. Զգօնութիւն զգուշասցի զքեւ եւ հանճար պահեսցէ

[7] Նբր. ի կնոջէ օտարէ, յօտարէ՝ որ ամոքէ զբանս իւր. (17) Որոյ թողեալ իցէ զընկեր մանկութեան իւրոյ [8] Նբր. կենաց. (20) Զի գնասցես զճանապարհս բարեաց, եւ պահեսցես զշաւիղս արդարոց. [9] Նբր. Իսկ ամպարիշտք [10] Նբր. Հանճար բարի յաչս Աստուծոյ

[1]ի քոց արդար վաստակոց, եւ հան նմա
պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց."
10 Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ
[2]ցորենոյ, եւ գինեաւ հնձանք քո ա-
ռաւել եւս բղխեսցեն.
11 Որդեակ, մի՛ լքանիր ի խրատու
Տեառն, եւ մի՛ լուծանիր յանդիմանել
12 ի նմանէ. Զի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ,
[3]տանջէ զամենայն որդի զոր ընդունի".
13 Երանեալ է այր որ եգիտ զիմաստու-
թիւն, եւ մահկանացու՝ որ ետես զհան-
14 ճար. Զի լաւ է վաճառն զայն գտա-
նել՝ քան զգանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ.
15 Պատուականագոյն է քան զականս պա-
տուականս, [4]եւ ոչ ինչ է չար որ հա-
կառակ կայցէ նմա. յայտնի է ամենե-
ցուն որ մերձին ի նա, եւ ամենայն
ինչ որ պատուական է՝ չարժէ զնա".
16 Զի երկայն աւուրք եւ ամք կենաց"
յաջմէ իւրմէ, եւ յահեկէ իւրմէ փառք
եւ մեծութիւն. Ի բերանոյ նորա բղխէ
արդարութիւն, զօրէնս եւ զողորմու-
17 թիւն ի լեզուի իւրում կրէ." Ճանա-
պարհք նորա ճանապարհք բարեաց, եւ
ամենայն շաւիղք նորա խաղաղութեամբ.
18 Փայտ կենաց է ամենեցուն որ պատս-
պարին ի նա, եւ որ յենուն ի նա [5]իբրեւ
19 ի Տէր հաստատութեամբ. Աստուած"
իմաստութեամբ հիմունս արկ երկրի,
20 պատրաստեաց զերկինս խորհրդով. Հան-
ճարով իւրով զանդունդս պատառեաց,
եւ ամպք հոսեցին զանձրեւ.
21 Որդեակ, մի՛ [6]լուծանիցիս. պահեա
զխորհուրդս իմ" եւ զիմաստութիւն,
22 Զի կեցցէ անձն քո, եւ շնորհք իցեն ի
վերայ պարանոցի քո. եղիցի բժշկու-
թիւն մարմնոյ քում, եւ դարման ոս-
23 կերաց քոց." Զի գնասցես յուսով խա-
ղաղութեան յամենայն ճանապարհս քո,
24 եւ ոտն քո մի՛ գայթակղեսցի. Զի եթէ
նստիցես՝ աներկեւղ իցես, եւ եթէ
25 ննջեսցես՝ քաղցր ի քուն լիցիս. Ոչ եր-
կիցես ի զարհուրանաց ի վերայ հասե-
լոց եւ յարշաւանաց ամպարշտաց ի վե-
26 րայ եկելոց. Զի Տէր եղիցի [7]ի վերայ
ամենայն ճանապարհաց քոց", եւ հաս-
տատեսցէ զոտն քո՝ զի մի՛ գայթակղեսցի.
27 Մի՛ յապաղեր բարի առնել կարօտե-
լոյ, յորժամ ձեռնհաս իցես օգնել նմա.
28 Մի՛ [8]ասիցես թէ Երթ եւ եկեսջիր, եւ
վաղիւ տաց, [9]զի կարող եւս իցես բա-
րի առնել. քանզի ոչ գիտես զինչ վա-
29 ղիւն ծնանիցի քեզ". Մի՛ նիւթեր բա-
րեկամի քում չարիս՝ որ յեցեալ եւ յու-
30 սացեալ իցէ ի քեզ. Մի՛ թշնամանաւէր
լինիր մարդոյ ի տարապարտուց, [10]զի
31 մի՛ չար ինչ գործիցէ քեզ. Մի՛ ստա-
նար նախատինս յարանց չարաց, եւ մի՛
նախանձիր ընդ ճանապարհս նոցա."
32 Քանզի պիղծ է առաջի Տեառն ամենայն
անօրէն, եւ ընդ [11]արդարս ոչ հաղորդի".
33 Անէծք Տեառն ի տունս ամպարշտաց,
34 յարկք արդարոց օրհնին. [12]Տէր ամ-
բարտաւանից հակառակ կայ, տայ" շնորհս
35 խոնարհաց. Զփառս իմաստունք ժա-
ռանգեսցեն, իսկ [13]ամպարիշտք բարձ-
րացուցին զանարգանս".

ԳԼ. Դ

1 Լուարուք, մանկունք, զխրատ հօր,
եւ անսացէք ճանաչել զիմաստութիւն.
2 Զի [14]պարգեւս բարեաց պարգեւեցից"
3 ձեզ. զօրէնս իմ մի՛ թողուք. Զի որդի
եղեալ եմ [15]եւ ես հպատակ հօր իմոյ,
4 եւ սիրեցեալ" յաչս մօր իմոյ, [16]Որք ու-
սուցանէին զիս եւ ասէին", Հաստա-
տեսցի բան [17]մեր ի սրտի քում. պահեա
5 զպատուիրանս իմ եւ կեաց. Ստացիր
զիմաստութիւն, ստացիր զհանճար. եւ
մի՛ մոռանար, եւ մի՛ արհամարհեր
զպատգամս բերանոյ իմոյ," եւ մի՛ խո-
6 տորիր ի բանից շրթանց իմոց. Մի՛ թո-
ղուր զնա, եւ սպասաւորեսցէ զքեզ.
7 սիրեա զնա, եւ պահեսցէ զքեզ. Սկիզբն
զգօնութեան՝ ստացիր զիմաստութիւն,
եւ յամենայն [18]ճանապարհս քո ստացիր
8 զհանճար. [19]Շուրջ փակեա զնովաւ", եւ
բարձրացուսցէ զքեզ. [20]մեծարեա զնա՝
9 զի գիրկս արկցէ զքեւ." Զի տացէ գլխոյ

---

[1] Եբր. ի գոյից քոց եւ յերախայրեաց մտից քոց. [2] Եբր. գոլով [3] Եբր. որպէս հայր յանկն առնու զորդի [4] Եբր. եւ ամենայն հաճոյք քո ոչ հաւասարեսցեն նմա [5] Եբր. երանելիք են. (19) Տէր [6] Եբր. հեռասցին սոքա յաչաց քոց. պահեա զզգօնութիւն [7] Եբր. վստահութիւն քո

[8] Եբր. ասիցես ընկեր քո. [9] Եբր. մինչ է քո [10] Եբր. եթէ չար ինչ չիցէ գործեալ քեզ. (31) Մի՛ նախանձիր ընդ այր բռնաւոր, եւ մի՛ ընտրեսցես զամենայն ճանապարհս նորա. [11] Եբր. ուղղոց ընդելութիւն նորա [12] Եբր. Ապաքէն զորս ծաղր առնիցեն՝ ծաղր առնէ. իսկ տայ [13] Եբր. բարձրանալն յիմարաց անարգութիւն է [14] Եբր. խրատ բարի տամ [15] Եբր. հօր իմոյ, սիրելի եւ միամօր [16] Եբր. Ուսուցանէր նա զիս եւ ասէր. [17] Եբր. իմ [18] Եբր. ստացուածս [19] Եբր. Մեծարեա զնա [20] Եբր. փառաւորեսցէ զքեզ. եթէ գրկես արկցես նմա.

քում պսակ շնորհաց. եւ պսակաւն
փափկութեան վերակացու լիցի քեզ։
10 Լուր, որդեակ, եւ ընկալ զբանս իմ,
եւ բազմասցին ամք կենաց քոց. [1]եւ
յաճախեսցին ճանապարհք կենաց քոց։"
11 Զճանապարհս իմաստութեան ուսուցա-
նեմ քեզ, խելամուտ առնեմ զքեզ ու-
12 ղիղ շաւղաց։ Զի եթէ գնայցես՝ ոչ խա-
փանեսցին գնացք քո, եւ եթէ ընթա-
13 նայցես՝ ոչ [2]վաստակեսցիս։ Բուռն հար
զխրատուէ իմմէ՝ եւ մի՛ թողուցուս,
այլ պահեա զնա անձին քում ի կեանս։
14 Ի ճանապարհս ամպարշտաց մի՛ եր-
թայցես, եւ մի՛ նախանձիցիս ընդ ճա-
15 նապարհս անօրինաց. Եւ ի տեղւոջ ուր
բնակիցեն՝ ընդ այն մի՛ անցանիցես,
խոտորեա ի նոցանէ, եւ խորշեաց ան-
16 տի։ Զի ոչ ննջեն, եթէ ոչ չար գործի-
ցեն. բարձեալ է քուն նոցա՝ [3]եւ ոչ
17 ննջեն". Որք ուտեն զկերակուրս ամ-
պարշտութեան, եւ գինեաւ անօրէնու-
18 թեան արբենան։ Ճանապարհք արդա-
րոց իբրեւ զլոյս ծագեն, առաջնորդեն
եւ լուսաւորեն, մինչեւ տիւն լուսաւո-
19 րեսցէ։ Ճանապարհք ամպարշտաց խա-
ւարինք, եւ ոչ գիտեն զիարդ գայթակղին։
20 Որդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա,
21 եւ իմոց բանից մատո զունկն քո. [4]Զի
մի՛ պակասեսցին աղբեւրք քո". պահեա
22 զնոսա ի սրտի քում. Քանզի կեանք են
որոց գտանեն զնոսա, եւ ամենայն մսեղ-
23 ւոյ՝ բժշկութիւն։ Ամենայն պահպանու-
թեամբ պահեա զսիրտ քո, զի ի սոցա-
24 նէ են ելք կենաց։ Ի բաց արա ի քէն
զբերան կամակոր, եւ զշրթունս անի-
25 րաւս մերժեա իքէն։ Աչք քո ուղիղ
հայեսցին, եւ արտեւանունք քո արդար
26 ակնարկեսցեն։ Զշաւիղս ուղիղս արա-
ցես ոտից քոց, եւ զճանապարհս քո
27 ուղղեսցես։ Մի՛ խոտորիցիս յաջ եւ մի՛
յահեակ, դարձո զոտն քո ի ճանապար-
հէ չարէ։ [1]Զի զճանապարհս որ յաջմէ
են՝ գիտէ Աստուած, թեւր են ճանա-
պարհք՝ որ ի ձախմէ են. այլ ինքն ուղիղ
արասցէ զշաւիղս քո, եւ զճանապարհս
քո խաղաղութեամբ յառաջեսցուսցէ։"

Գլ. Ե

1 Որդեակ, իմոյ իմաստութեան անսա,
2 եւ իմոց բանից մատո զունկն քո, Զի
պահեսցես [5]զխորհուրդս բարեաց. զի-
մաստութիւն շրթանց իմոց պատուի-
3 րեմ քեզ. մի՛ հայիր ընդ կին չար". Զի
մեղր կաթէ ի շրթանց կնոջ պոռնկի,
[6]որ առ ժամանակ մի պարարէ զքիմս
2 քո", Բայց յետոյ դառնագոյն եւս գտանի
քան զլեղի, եւ սրեալ առաւել քան
5 զսուր երկսայրի։ [7]Վասն զի ոտք անզգա-
մի իջուցանեն զմերձաւորս նորա մա-
հու հանդերձ ի դժոխս, եւ հետք նորա
6 չեն հաստատուն։ Զի ի ճանապարհս կե-
նաց ոչ գնան, զեղխ են ճանապարհք
7 նորա՝ եւ ոչ յայտնիք"։ Արդ, որդեակ,
լուր ինձ, եւ մի՛ ապախտ առներ զբանս
8 իմ։ Հեռի արա ի նմանէ զճանապարհս
քո, եւ մի՛ մերձենար ի դրունս տան
9 նորա։ Զի մի՛ մատնեսցես օտարաց
[8]զկեանս քո, եւ [9]զստացուածս քո ա-
10 նողորմից։ Զի մի՛ լցցին օտարք ի զօ-
րութենէ քումմէ, եւ մի՛ վաստակք քո
11 ի տունս այլոց մտանիցեն։ Եւ զղջա-
ցիս յետոյ՝ յորժամ մաշիցին անդամք
12 մարմնոյ քո. Եւ ասիցես թէ Զիա՛րդ
ատեցի զխրատ, եւ ի յանդիմանութեանց
13 խոտորեցաւ սիրտ իմ։ Ոչ լսէի ձայնի
խրատողի իմոյ, եւ ուսուցչի իմոյ ոչ
14 մատուցանէի զունկն իմ։ Սակաւիկ մնաց
եւս եւ եղեալ էի ի մէջ ամենայն չա-
րեաց, ի մէջ եկեղեցւոյ եւ ժողովրդեան։
15 Արբ ջուր ի քոց ամանոց, եւ ի քոց
16 ջրհորոց աղբերաց։ [10]Բղխեսցեն քեզ ջուրք
քո ի քումմէ աղբերէ, եւ ի քո հրապա-
17 րակս գնասցեն ջուրք քո։" Եղիցին քեզ
միայնոյ լինել, եւ մի՛ ոք օտար հա-
18 ղորդեսցէ քեզ։ Աղբեւր ջրոյ քո ե-
ղիցի [11]քեզ առանձինն", եւ ուրախ լի-
19 նիջիր ընդ կնոջ մանկութեան քո։ Եղն
սիրոյ եւ [12]յաւանակ քոց շնորհաց խօսեսցի
ընդ քեզ, եւ ի քո իմաստութիւն համա-
րեսցի եւ ընդ քեզ եղիցի յամենայն ժամ.
զի եթէ" զնորա սիրովն գայցես՝ [13]բազ-
20 մապատիկ եղիցես"։ Մի՛ յաճախեր առ
օտարս, եւ մի՛ փարիր ի գիրկս՝ որ ոչ

[1] [illegible] [2] Եբր. գայթակղեսցիս [3] Եբր. եթէ ոչ կորուսցեն զոք [4] Եբր. Մի՛ հեռասցին յաչաց քոց

[5] Եբր. զգօնութիւն, և գիտութեան զգուշասցին շրթունք քո [6] Եբր. եւ կակուղ են քան զձէթ քիմք նորա [7] Եբր. Ոտք նորա իջանեն ի մահ. ի դժոխս հետք նորա ժամանեն։ (6) Զի մի՛ կշռեսցես զճանապարհ կենաց, չեն հաստատուն ճանապարհք նորա եւ չիցես կարող գիտել զնոսա [8] Եբր. զփառս [9] Եբր. զամս [10] Եբր. Հոսեսցեն, կամ, հոսեսցե՞ն քո արտաքս, որպէս վտակք ջուրց ի հրապարակս։ [11] Եբր. օրհնեալ [12] Եբր. այծեամն շնորհաց, ստինք նորա յագեցուսցեն զքեզ յամենայն ժամ [13] Եբր. հանապազ

21 քո իցեն։ Զի առաջի աչաց [1]Աստուծոյ
են ճանապարհք առն, և յամենայն շա-
22 ւիղս նորա դիտէ։ Անօրէնութիւնք որ-
սան զայր, և ի տառուղս մեղաց իւրոց
23 շաղի իւրաքանչիւր ոք։ Մեռանի նա
[2]ընդ անխրատս" վասն անխրատութեան,
և ի բազմութենէ [3]կենաց իւրոց զրկե-
ցաւ, և կորեաւ վասն անզգամութեան"։

ԳԼ. Զ

1 Որդեակ, եթէ լինիցիս երաշխաւոր բա-
րեկամի քում, մատնեսցես զանձն քո
2 [4]թշնամւոյ. Զի որոգայթ բուռն են առն
շրթունք իւր, և ըմբռնի բանիւ բե-
3 րանոյ իւրոյ։ Արդ արա, որդեակ, զոր
ինչ ես պատուիրեմ քեզ՝ և կեցցես.
զի անկար ի ձեռս [2]չարաց վասն" բա-
րեկամի քո. [5]արդ սնդեա և մի՛ լքա-
նիր, յորդորեա և զբարեկամն զոր ա-
4 ռեր յերաշխի"։ Մի՛ տար քուն աչաց,
5 և մի՛ նինջ արտևանաց քոց. Զի ապ-
րեսցիս որպէս այծեամն ի հազբից, և
իբրև զհաւ ի ծուղակաց։
6 Երթ առ մրջիւնն, ո՛վ վատ, և նա-
խանձեաց ընդ ճանապարհս նորա, և
7 լեր իմաստնագոյն [2]ևս քան զնա"։ Զի
նորա ոչ գոյ [6]հողագործութիւն և ոչ
8 հարկադիր, և ոչ ընդ տերամբք է, Եւ
պատրաստէ ամարանի զկերակուր, և
բազում համբարս դնէ ի հունձս։ [2]Կամ
երթ առ մեղուն և ուսիր զիա՛րդ գոր-
ծօն է, և զործ նորա ո՛րպէս պարկեշ-
տութեամբ գործի. զորոյ զվաստակն
թագաւորք և տնանկք ի բժշկութիւն
մատուցանեն. ցանկալի է ամենեցուն
և մեծարոյ. զի թէպէտ և տկար է
զօրութեամբ, պատուեաց զիմաստու-
9 թիւն՝ և յարգեցաւ"։ Մինչև յե՞րբ
յորսայսեալ կաս, ո՛վ վատ, կամ ե՞րբ ի
10 քնոյ զարթիցես։ Փոքր մի ննջիցես,
[2]փոքր մի նստիցիս," փոքր մի նիրհի-
ցես, փոքր մի հանգուցանիցես զձեռն
11 քո ի վերայ լանջաց [7]քոց, Ապա այնու-
հետև հասանիցէ ի վերայ քո իբրև
[2]զչար ուղևոր տնանկութիւն, և կա-
րօտութիւն իբրև [8]զժիր սուրհանդակ։
Ապա եթէ անդանդաղ լինիցիս, հասա-
նիցէ իբրև զաղբեւր ամառն քո, և
կարօտութիւն իբրև այր մի չար ինք-
նահալած լինիցի։"
12 Այր անօրէն և անզգամ գնայ զճանա-
13 պարհս թերս. Քանզի նոյն ինքն ակ-
նարկէ ակամբ, և նշանակէ ոտամբ,
և ուսուցանէ նշանացի մատամբք։
14 Միրտ խոտորեալ նիւթէ զչարիս. յամե-
նայն ժամանակի [9]այնպիսին խռովու-
15 թիւնս առնէ քաղաքի"։ Եւ վասն այնորիկ
յանկարծակի հասցէ նմա կորուստ իւր,
հատումն և մաշումն առանց բժշկութեան։
16 [10]Զի խնդայ ընդ ամենայն զոր ատեայ
Տէր, և խորտակի վասն պղծութեան
17 անձին իւրոյ." Աչք թշնամանողի, լե-
զու անիրաւ, ձեռք որ հեղուն զարիւն
18 արդար, Միրտ որ նիւթէ զխորհուրդս
չարս, և ոտք որ փութան գործել զչա-
19 րիս՝ [2]սատակեսցին։ Բորբոքէ զստու-
թիւն վկայ անիրաւ, և արկանէ զրգռու-
թիւն ի մէջ եղբարց։
20 Որդեակ, պահեա զօրէնս հօր քո, և
21 մի՛ մերժեր զխրատ մօր քո։ Ընկալ զնո-
սա յանձին [2]և ի գլուխ" քո հանապազ,
և արկ իբրև զմանեակ ի պարանոց քո։
22 Յորժամ գնասցես՝ [11]ընդ քեզ տարջիր,
և ընդ քեզ եղիցի." յորժամ ննջիցես՝
պահեսցէ զքեզ, և յորժամ յառնիցես՝
23 խօսակից իցէ քեզ։ Զի ճրագ է պա-
տուիրան [12]օրինացն, լոյս" և ճանապարհ
կենաց՝ յանդիմանութիւն և խրատ,
24 Պահել զքեզ [13]յառնակին կնոջէ, և ի
25 չարախօսութենէ" օտար լեզուի։ Որ-
դեակ, մի՛ յաղթեսցէ քեզ ցանկութիւն
գեղոյ, [2]և մի՛ ըմբռնեսցիս աչօք քովք,"
և մի՛ յափշտակիցիս արտևանամբք
26 նորա։ Զի [14]գինք կնոջ պոռնկի՝ որչափ"
նկանակի միոջ հացի. քանզի կին չար՝
զարանց պատուականաց զհոգիս որսայ։
27 Ծրարիցէ՞ ոք հուր ի գոգ, և զհանդերձն
28 ոչ այրիցէ. Կամ գնայցէ՞ ոք ի վերայ
կայծականց հրոյ, և զոտս իւր ոչ խար-
29 շիցէ։ Նոյնպէս և որ մտանէ առ առ-
նակին՝ [2]առանց պատժի ոչ լիցի, և"
ոչ արդարասցի ամենայն որ մերձենայ
30 առ նա։ [15]Ոչ ինչ են զարմանք եթէ
ըմբռնեսցի ոք ի գողութեան." գողա-

[1] Եբր. Տեառն [2] Եբր. գոլոյ [3] Եբր. անմտութեան իւրոյ մոլորեսցի [4] Եբր. օտարի [5] Եբր. երդ, խոնարհեաց, աղաչեա զբարեկամ քո [6] Եբր. իշխան [7] Եբր. քոց ի ննջել [8] Եբր. զայր սպառազէն.

[9] Եբր. Հնարի չարիս, յարուցանէ կռիւս [10] Եբր. Վեց են զորս ատեայ Տէր, և եւթն՝ գարշանք անձինն նորա. [11] Եբր. առաջնորդեսցէ քեզ [12] Եբր. և օրէնք՝ լոյս, [13] Եբր. ի կնոջէ չարէ, և ի փաղաքշանաց [14] Եբր. յաղագս կնոջ պոռնկի՝ [illegible] [15] Եբր. Ոչ քամահեն զգող որ

նայ զի լցուսցէ զանձն իւր քաղ-
31 ցեալ . Ապա եթէ ըմբռնեսցի, եւթնպա-
տիկ տուժեսցի, եւ զամենայն ինչս իւր
32 [1]տուեալ՝ ապրեցուցանէ զանձն". Իսկ
որ չնայ [2]առ պակասութեան մտաց",
33 կորուստ անձին իւրում ստանայ . Ցաւս
եւ անարգանս կրէ, եւ նախատինք նո-
34 րա մի՛ կորիցեն յաւիտեան ։ Լի է նա-
խանձու սրտմտութիւն առն նորա, եւ
35 ոչ խնայեսցէ յաւուր [3]դատաստանի . Ոչ
փոխանակեսցէ եւ ոչ ընդ միոյ իրիք
փրկանաց զթշնամութիւն, եւ ոչ վճա-
րեսցի" բազում կաշառօք ։

Գլ. Է

1 Որդեակ, պահեա զբանս իմ, եւ զպա-
տուիրանս իմ ծածկեա յանձին քում ։
[4]Որդեակ, պատուեա զՏէր եւ զօրա-
ցիր, եւ բաց ի նմանէ յայլ ումեքէ մի՛
2 երկնչիր ։ Որդեակ," պահեա զպատուի-
րանս իմ եւ կեցցես, եւ զբանս իմ իբ-
3 րեւ զբիբ աչաց ։ Յեռ զնոսա ընդ մա-
տունս քո, եւ գրեա յընդարձակութիւն
4 սրտի քո ։ Ասա զիմաստութիւն քոյր
քեզ լինել, եւ զհանճար արա քեզ ծա-
5 նօթ, Զի պահեսցէ զքեզ ի կնոջէ օ-
տարէ [4]եւ ի չարէ", յորժամ բանիւք զքեզ
6 ի պատրանս արկանիցէ ։ Ի պատուհանից
տան [5]իւրոյ ի հրապարակս կարկառեալ,
7 Զոր տեսանիցէ" յանմիտ մանկանց,
8 զպակասամիտն յերիտասարդաց, Որ
անցանիցէ ընդ հրապարակս առ անկեամբ
9 գնացից տան նորա, Եւ խօսիցի ընդ
խաւար երեկոյին, յորժամ դադարեալ ի
10 մթոց գիշերոյն իցեն . Եւ կինն ընդ ա-
ռաջ լինի նմա պոռնկութեան կերպա-
րանօք, [6]որ յիմարեցուցանէ զմիտս ե-
11 րիտասարդաց՝ Սրաբբեալ" եւ պակչո-
տեալ, ի տան ոչ դադարեն ոտք նորա .
12 Զի ժամանակ ինչ արտաքոյ յածի, եւ
ժամանակ ինչ ի հրապարակս առ ամե-
13 նայն անկեան դարանակալ լինի ։ Ապա
բուռն հարեալ համբուրեաց զնա, եւ
14 լրբենի երեսօք ասէ ցնա, [7]Ուխտք խա-
ղաղութեան են ինձ, այսօր հատուցա-
15 նեմ [8]զաղօթս իմ . Սմին իրի իսկ ելի
ընդ առաջ քո . ցանկացեալ երեսաց քոց՝
16 գտի զքեզ ։ Երիզապատ պնդեցի զգա-
հոյս իմ, պատատալիր Եգիպտացւովք
17 զարդարեցի . Քրքմազան պատրաստեցի
զանկողինս իմ, եւ զտուն իմ կինամո-
18 մով խնկեցի ։ Եկ եւ վայելեսցուք սի-
րով մինչեւ յառաւօտն, եկ եւ խաղա-
19 ցուք ցանկութեամբ . Զի ոչ է այր իմ ի
տան, այլ գնացեալ է ճանապարհ հեռի,
20 Զքսակն արծաթոյ ի ձեռին իւրում ա-
ռեալ, յետ բազում աւուրց թէ ուրեք
21 գայցէ ի տուն իւր ։ Եւ մոլորեցոյց զնա
բազում բանիւք, եւ խեղդիւք շրթանց
22 իւրոց վարանեաց զնա ։ Եւ նա գնաց
զկնի նորա [9]յիմարեալ՝ իբրեւ զարջառ
ի սպանումն, եւ իբրեւ [10]զշուն տռամբ,
23 Կամ իբրեւ զեղջիւրու հարեալ նետիւ
ընդ լերդակողմն". եւ փութայ իբրեւ
զհաւ ի ծուղակս, եւ ոչ գիտէ եթէ վասն
անձին կորստեան ընթանայ ։
24 Արդ, որդեակ, լուր ինձ, եւ անսա
25 բանից բերանոյ իմոյ ։ Մի՛ խոտորեսցի
սիրտ քո ի ճանապարհս նորա, եւ մի՛ մո-
26 լորեսցիս ի շաւիղս նորա ։ Զի զբազումս
տապաստ արկեալ է նորա խոցոտելով,
եւ [11]անթիւ են" սպանեալք ի նմանէ ։
27 Ճանապարհք դժոխոց են տուն նորա,
որ իջուցանեն ի շտեմարանս մահու ։

Գլ. Ը

1 [12]Վասն այսորիկ դու զիմաստութիւն
քարոզեսցես, զի հանճար ձայնատու լիցի
2 քեզ ։ Քանզի ի վերայ լերանց գլխաւորաց
3 է, եւ ի մէջ շաւղաց հասեալ կայ . Եւ
առ դրունս հզօրաց սպասէ, եւ ի մուտս
4 օրհնի ։" Զձեզ աղաչեմ, ո՛վ մարդիկ, եւ
բաշխեմ զբարբառ իմ որդւոց մարդկան ։
5 Իմացարուք, [13]անմեղք, զխորագիտու-
թիւն . եւ [14]անխրատք, դիք ի սիրտս
6 ձեր ։ Ունկն դիք ինձ, զի զպարկեշտս
բարբառիմ, եւ բղխեմ ի շրթանց իմոց
7 զուղղութիւնս ։ Զի զճշմարտութիւն
խոկասցէ կոկորդ իմ, եւ պիղծ են ա-
8 ռաջի իմ շրթունք սուտք ։ Արդարու-
թեամբ են ամենայն պատգամք բերա-
նոյ իմոյ, եւ ոչ ինչ գոյ ի նոսա ծռու-

---

[1] Եբր. տացէ [2] Եբր. պակասէ մտօք [3] Եբր. վրէժխնդրութեան. (35) Ոչ առնուցու ակն եւ ոչ միոյ իրիք փրկանաց, եւ ոչ հաճեսցի [4] Յեբր. գոլով [5] Եբր. իմոյ՝ ընդ վանդակ իմ հայեցայ, (7) Եւ տեսի [6] Եբր. նենգաւոր սրտիւ. (11) Սրաբբեալ [7] Եբր. Զոհք [8] Եբր. զուխտ

[9] Եբր. վաղվաղակի [10] Եբր. զոռոն ի պատուհաս յիմարի. (23) Մինչեւ խոցեսցէ նետ զլեարդ նորա [11] Եբր. հզօր էին [12] Եբր. Ո՞չ ապաքէն իմաստութիւն աղաղակէ, եւ հանճար ձայնատու լինի. (2) Ի գլուխս բարձանց առ ճանապարհաւ, եւ ի մէջ շաւղաց հաստեալ կայ. (3) Առ դրունս ի բերան քաղաքաց, ի մուտս դրանց գոչէ. [13] Եբր. ագէտք [14] Եբր. անմիտք

9 թիւն եւ ոչ թիւրութիւն։ Ամենայն ինչ
ուղիղ է իմաստնոց, եւ յարմարեալ այ-
10 նոցիկ որք գտանեն զգիտութիւն։ Ըն-
կալարուք զխրատ՝ եւ մի՛ զարծաթ, եւ
11 զգիտութիւն քան զոսկի ընտիր։ Լաւ է
իմաստութիւն քան զականս պատուա-
կանս, եւ ամենայն ինչ պատուական չարժէ
12 զնա։ Ես իմաստութիւն բնակեցայ ի
խորագիտութեան. զխորհուրդս եւ զգի-
13 տութիւն կոչեցի յիս։ Երկեւղ Տեառն
ատեայ զանիրաւութիւն, զթշնամանս
եւ զհպարտութիւն եւ զճանապարհս
14 [1]չարեաց։ Իմ է խորհուրդ եւ զգուշու-
թիւն, իմ է հանճար եւ զօրութիւն։
15 Ինեւ թագաւորք թագաւորեն, եւ հզօրք
16 [2]գրեն զարդարութիւն. Ինեւ մեծամեծք
մեծանան, եւ [3]բռունք ինեւ ունին զեր-
17 կիր"։ Ես որ զիսն սիրեն՝ սիրեմ. եւ
18 որ զիսն [4]խնդրեն՝ գտցեն շնորհս"։ Մե-
ծութիւն եւ փառք՝ իմ են, եւ ստա-
ցուածք [5]բազմաց եւ արդարութիւն։
19 Լաւ է զիս ստանալ՝ քան զոսկի եւ զա-
կանս պատուականս, եւ զարդիւնս իմ՝
20 քան զարծաթ ընտիր։ Ի ճանապարհս
արդարութեան գնամ, եւ ի մէջ շաւ-
21 ղաց արդարութեան շրջիմ։ Զի բաշ-
խեցից սիրելեաց իմոց զմեծութիւն, եւ
զգանձս նոցա լցուցից բարութեամբ։
[6]Եթէ պատմեցից ձեզ զհանապազորդ
լինելոյն, եւ յիշեցուցից որ յաւիտե-
22 նիցն համարեալ են," Տէր ստացաւ զիս
ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց [7]ի գործս
23 իւր". Յառաջ քան զյաւիտեանս հաս-
տատեաց զիս, ի սկզբանէ յառաջ քան
24 զերկիր առնել։ Նախ քան զանդունդս
[8]գործել, Նախ քան զբղխել աղբերաց
25 ջրոց։ Յառաջ քան զլերինս հաստատել,
եւ յառաջ քան զամենայն բլուրս ծնաւ
26 զիս։ [9]Տէր արար զշէնս եւ զանշէնս եւ
զեզերս բնակեալս ի ներքոյ երկնից"
27 Մինչդեռ պատրաստէր զերկինս՝ ընդ
նմա էի, եւ մինչ [10]զատուցանէր զաթոռ
28 իւր ի վերայ հողմոց"։ Յորժամ զօրացու-
ցանէր զամպս վերինս, եւ յորժամ հաս-
տատուն դնէր զաղբերս ի ներքոյ երկ-
29 նից, Ի դնել ծովու զհաստատութիւն
իւր, զի ջուրք մի՛ անցցեն ըստ ափն
նորա, ի ժամանակի յորում հաստատուն
30 դնէր զհիմունս երկրի, Ես էի [11]առ նո-
վաւ պատշաճեալ, ես էի որով ուրախ
լինէր Տէր" հանապազ, եւ ցնծայի ա-
31 ռաջի նորա յամենայն ժամ։ [12]Յորժամ
զուարճացեալ էր զտիեզերս բովանդա-
կեալ", եւ ուրախ լինէի յորդիս մարդկան։
32 Արդ, որդեակ, լուր ինձ. եւ երանե-
լիք են՝ որ զճանապարհս իմ պահեսցեն։
33 Լուարուք զիմաստութիւն՝ եւ իմաս-
տունք լերուք, եւ մի՛ [13]պաշարիցիք։
34 Երանելի է այր որ լուիցէ ինձ, եւ մարդ
որ [6]զճանապարհս իմ պահիցէ," տքնիցի
առ դրունս իմ հանապազ, եւ պահիցէ
35 զսեամս մտից իմոց։ Զի [14]ելք իմ են ելք
կենաց, եւ պատրաստին կամք իմ" ի
36 Տեառնէ։ Իսկ որ յիսն մեղանչեն՝ ամ-
պարշտեն յանձինս իւրեանց, եւ որք
ատեանն զիս՝ սիրեն զմահ։

Գլ. Թ

1 Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, եւ
2 կանգնեաց սիւնս եւթն։ Զեն զզենլիս
իւր, եւ խառնեաց ի խառնելիս զգինի
իւր, եւ պատրաստեաց զսեղան իւր։
3 Եւ առաքեաց [15]զծառայս իւր, կոչել
բարձր քարոզութեամբ ի խառնելիս իւր՝
4 եւ ասէ", Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ
5 առ իս։ Եւ ցպակասամիտսն ասէ, Ե-
կայք կերայք ի հացէ իմմէ, եւ արբէք
6 զգինի իմ զոր խառնեցի ձեզ։ Թողէք
զանզգամութիւն եւ կեցջիք, [16]խնդրեցէք
զիմաստութիւն զի ապրեսջիք. եւ ուղ-
ղեցէք զիտութեամբ զհանճար, եւ ու-
ղիղ ճանապարհաւ իմացարուք զխրատ"։
7 Որ խրատէ զչարս՝ առցէ անձին իւ-
րում անարգանս, եւ որ յանդիմանէ
8 զամպարիշտս"[17]ատեայ զանձն"։ Մի՛ յան-
դիմաներ զչարս, զի մի՛ ատեսցեն զքեզ.
յանդիմանեա զիմաստունն, եւ սիրեսցէ
զքեզ, [6]զանմիտն, եւ յաւելցէ ատել
9 զքեզ։" Տուր իմաստնոյն պատճառս, եւ
իմաստնագոյն եւս լիցի. տեղեկացո զար-

---

[1] Օրին. չարեաց. եւ զբերան կամակոր ատեամ։
[2] Օրին. դատին [3] Օրին. իշխանք. ամենայն դա-
տաւորք երկրի [4] Օրին. խնդրեն կամուք՝ գտցեն
զիս [5] Օրին. ընտիրք [6] Յօրին. պակասէ [7] Օրին.
յառաջ քան զգործս իւր ի վաղուց [8] Օրին.
ծնեալ է իմ [9] Օրին. Մինչչեւ արարեալ նորա
զերկիր և զվայրս, և սկիզբն հողոյ երկրի. [10] Օրին.
ձգէր ծիր ի վերայ երեսաց անդնդոց

[11] Օրին. առ նմա ճարտարապետ. և էի զուարճու-
թիւն նորա [12] Օրին. Զուարճացեալ էի յաշխարհի,
յերկրի նորա [13] Օրին. մերժէք [14] Օրին. որ զիս
գտանիցէ, գտանիցէ զկեանս. և ստասցի շնորհս
[15] Օրին. զաղախնայս իւր. կոչէ ի բարձրաւանդակս
քաղաքի [16] Օրին. գնացէք ընդ ճանապարհ
հանճարոյ [17] Օրին. զարատ նոցա

10 դարն, եւ յաւելցէ [1]ընդունել։ Սկիզբն
իմաստութեան՝ երկեւղ Տեառն, եւ
[2]խորհուրդ սրբոց՝ հանճար. իմանալ զօ-
11 րէնս՝ մտաց առատաց է։ Այսու օրինա-
կաւ" բազում ժամանակս կեցցես, եւ
12 յաւելցին քեզ ամք կենաց։ Որդեակ,
եթէ իմաստուն լինիցիս, անձին քում
լիցես [3]եւ ընկերաց", եւ եթէ անզգամ լիցես՝
միայն պեղեսցես զչարիս։ [4]Որ հաստատի
ի ստութիւն՝ այնպիսին զհողմս արածէ,
եւ նոյն հալածէ զթռչունս թեւաւորս.
քանզի եթող զճանապարհս այգւոյ իւ-
րոյ, եւ ի շաւղաց անդոյ իւրոյ մոլորեալ
է. գնայ ընդ անջրդին եւ ընդ անա-
պատն, եւ ընդ երկիր կարգեալ ի ծա-
րաւուտ, եւ ժողովէ ձեռօք իւրովք
զանպտղութիւն։"
13 Կին անզգամ [4]եւ յանդուգն՝ կարօտ
լիցի հացի, եւ որ ոչ գիտէ զամօթ,"
14 Նստաւ առ դրունս տան իւրոյ աթո-
15 ռով յայտնապէս ի հրապարակս. Կոչէ
զանցաւորս որ գնայցեն ուղիղ զճա-
16 նապարհս իւրեանց, [5]Որ ոք իցէ ի ձէնջ
առաւել անմտագոյն" առ իս դարձ-
ցի. եւ պակասամտացդ հրաման տամ,
17 եւ ասեմ, Հաց գաղտնի մտադեւր կե-
րիջիք, եւ ջուր գողունի՝ ախորժելով
18 արբջիք։ Եւ ոչ գիտէ եթէ [6]երկրա-
ծինք առ նմա կորնչին, եւ ի թափս
դժոխոց հասանեն։ Այլ դու ի բաց ոս-
տիր, եւ մի՛ յամեր ի տեղւոջ նորա, եւ
մի՛ հաստատեր զակն քո ի նա. զի այնպէս
անցցես ընդ ջուրն օտար, եւ անցանիցես
ընդ գետն օտարական. եւ ի ջրոյ օտարէ
ի բաց լինիցիս, եւ յօտար աղբիւրէ մի՛
ըմպիցես. զի բազում ժամանակս
կեցցես, եւ յաւելցին քեզ ամք կենաց։"

Առակք Սողոմոնի

[8]Բան երկրորդ"

ԳԼ. Ժ

1 Որդի իմաստուն ուրախ առնէ զհայր,
2 որդի անմիտ՝ տրտմութիւն է մօր։ Ոչ
օգնեսցեն գանձք անօրինաց, այլ ար-
3 դարութիւն փրկէ ի մահուանէ։ Ոչ սո-
վամահ առնէ Տէր զանձն արդարոյ, եւ
[7]զկեանս ամպարշտաց կործանեսցէ։
4 [8]Տնանկութիւն զայր խոնարհեցուցանէ",
5 ձեռք ժրաց մեծացուցանեն։ [9]Որդի
խրատեալ՝ իմաստուն լիցի, եւ զանմիտն
ի ծառայութեան վարեսցէ։ Ապրեցաւ
ի խորշակէ որդի իմաստուն, խորշակա-
հար լինի ամարայնի որդի անօրէն։
6 Օրհնութիւն Տեառն ի գլուխ արդա-
րոց, զբերանս ամպարշտաց ծածկեսցէ
7 սուգ տարաժամ։" Յիշատակ արդարոյ
գովութեամբ. անուն ամպարշտաց շիջ-
8 ցի։ Սիրտ իմաստուն ընկալցի զպա-
տուիրանս, եւ ցոփն շրթամբք գայթակ-
9 ղեսցի կործանեսցի։ Որ գնայ միամտու-
թեամբ՝ գնայ յուսով, իսկ որ թիւրէ
10 զճանապարհս իւր՝ յայտնի լիցի։ [10]Որ
ակնարկէ ակամբ նենգութեամբ՝ ժողո-
վէ արանց զտրտմութիւն, որ յանդի-
մանէ համարձակութեամբ՝ առնէ զխա-
11 ղաղութիւն։" Աղբեւր կենաց [11]ի ձեռին
արդարոյ, զբերան ամպարշտաց ծած-
12 կեսցէ կորուստ։ Ատելութիւն գրգռէ
զհակառակութիւն, եւ [12]զամենեսին որ
13 ոչն հակառակին ծածկէ սէր։ Որ ի
շրթանց բղխէ զիմաստութիւն, իբրեւ
14 գաւազանաւ հարկանէ զայր անմիտ" Ի-
մաստունք ծածկեն զիմաստութիւն,
բերան յանդգնելոյ մերձ է ի բեկումն։
15 Ստացուածք մեծատանց՝ քաղաք ամուր,
բեկումն ամպարշտաց՝ աղքատութիւն։
16 Գործք արդարոց՝ կեանս առնեն, եւ
17 պտուղք ամպարշտաց՝ մեղս։ [13]Ճանա-
պարհս կենաց պահէ Տէր. խրատ ա-
ռանց յանդիմանութեան մոլար է։
18 Ծածկեն զթշնամութիւն շրթունք ար-
դարք", իսկ որ ի վեր հանեն զբամբա-
19 սանս՝ անզգամք են։ Ի Շատախօսու-
թենէ ոչ ապրեսցիս ի մեղաց, թէ խնա-
20 յես ի շրթունս՝ իմաստուն լինիս։ Ար-
ծաթ ընտիր է լեզու արդարոյ, սիրտ
21 ամպարշտի նուաղեսցի։ Շրթունք ար-

[1]Եբր. զգիտութիւն [2]Եբր. գիտութիւն Սրբոյն՝ հանճար։ (11) Ինեւ [3]ԶԵբր. զոլսոկ [4]Եբր. կագեցող է. անմիտ է եւ ոչ գիտէ ինչ. [5]Եբր. Որ անզգամն իցէ՝ [6]Եբր. անդ են երկրածինք, կամ, մեռեալք. ի թափս դժոխոց հրաւիրեալք նորա։ [7]Եբր. զցանկութիւն

[8]Եբր. Աղքատ առնեն ձեռք ծուլութեան [9]Եբր. Որ ժողովէ ամարայնի՝ որդի հանճարեղ է, որ ննջէն ի հունձս՝ է որդի որ յամօթ առնէ։ (6) Օրհնութիւն ի գլուխ արդարոց, իսկ բռնութիւն փակէ զբերան ամպարշտաց [10]Եբր. Որ ակնարկէ ակամբ՝ տացէ ցաւս, և ցոփն շրթամբ կործանեսցի։ [11]Եբր. բերան [12]Եբր. սէր ծածկէ զամենայն յանցանս։(13) Ի շրթունս հանճարեղին գտանի իմաստութիւն, իսկ թիկանց պակասամտին՝ գաւազան։ [13]Եբր. Ի ճանապարհի կենաց է որ պահէ զխրատ, և որ եթող զյանդիմանութիւն՝ մոլար է։ (18) Որ ծածկէն զատելութիւն՝ շրթունք ստութեան են

դարոյ [1]ճանաչեն զբարձունս, եւ ան-
զգամք ի կարօտութեան՝՝ սատակեսցին։
22 Օրհնութիւն Տեառն՝ [2]ի գլուխս արդա-
րոց. եւ՝՝ նոյն մեծացուցանէ, եւ ոչ եւս
յաւելու տրտմութիւն [3]ի սիրտ նորա։
23 Ծիծաղելով գործէ անզգամ զչար, իսկ
իմաստութիւն առն նիւթէ զհանճար։
24 Ըստ կորստեան չրջի ամպարիշտն, ցան-
25 կութիւն արդարոց՝ ընդունելի է։՝՝ Ցան-
ցանել մրրկի եղծանի ամպարիշտն, իսկ
արդարոյն [4]խոյս տուեալ՝ կեցցէ յաւի-
26 տեան՝՝։ Որպէս սզոխ ատամանց վնա-
սակար է եւ ծուխ աչաց, նոյնպէս [5]եւ
անօրէնութիւն՝ որոց վարին նովաւ՝՝։
27 Երկեւղ Տեառն յաւելու յաւուրս, ամք
28 ամպարշտաց նուազեսցին։ Ցերկարի ար-
դարոց ուրախութիւն, յոյս ամպարշտաց
29 կորիցէ։ Ամրութիւն սրբոց [6]երկեւղ
Տեառն, եւ բեկումն այնոցիկ ոյք գործեն
30 զչարիս։ Արդար՝ յաւիտեան ոչ դողասցէ,
ամպարիշտք մի՛ բնակեսցեն յերկրի։
31 Բերան արդարոյ բղխէ զիմաստութիւն,
32 լեզու անիրաւի սատակեսցի։ Շրթունք
[7]արանց արդարոց բղխեսցեն՝՝ զշնորհս,
բերան ամպարշտաց [8]կործանեսցի։

ԳԼ. ԺԱ

1 Կշիռք նենգութեան պիղծ են առաջի
Տեառն, կշիռ արդար ընդունելի է նմա։
2 [9]Ցոր վայր մտանեն թշնամանք, անդ
են եւ անարգանք. բերան խոնարհաց
3 խոկայ զիմաստութիւն։՝՝ Կատարելու-
թիւն ուղղոց առաջնորդեսցէ նոցա, եւ
գայթակղութիւն արհամարհողաց աւե-
4 րեսցէ զնոսա։ Ոչ օգնեսցեն ինչք յա-
ւուր բարկութեան, այլ արդարութիւն
փրկէ ի մահուանէ։ [2]Մեռաւ արդարն՝
եւ եթող զղջումն յոյժ. յանդուգն եւ
ստնհարութեամբ լինի կորուստ ամ-
5 պարշտաց։՝՝ Արդարութիւն ամբծի ուղ-
ղէ զճանապարհս, եւ [10]յամպարշտութիւն
6 անկանի անիրաւն։ Արդարութիւն արանց
ուղղոց փրկէ զնոսա, [11]եւ անմտութեամբ
7 կորնչին անօրէնք՝՝։ Ի վախճանել առն
[12]արդարոյ՝ ոչ կորնչի յոյս, բայց՝՝ պար-
8 ծանք ամպարշտաց կորիցեն։ Արդար՝
յորսողաց փրծանի, եւ փոխանակ նորա
9 մատնի ամպարիշտն։ Ի բերանս անօրի-
նաց՝ որոգայթ ընկերաց, իմաստութիւն
10 արդարոց յաջողեալ է։ Ի բարութեան
արդարոց յօրինեցաւ քաղաք, եւ ի կորս-
տեան ամպարշտաց եղեւ ուրախութիւն։
11 Ցօրհնութեան ուղղոց բարձրասցի քա-
ղաք, եւ բերանօք ամպարշտաց կոր-
12 ծանեսցի։ Արհամարհէ զընկերս այր
պակասամիտ, այր իմաստուն զլռու-
13 թիւն սիրէ։ Այր երկխօս՝ յայտնէ զխոր-
հուրդս [2]յատենի, իսկ հաւատարիմն ոգ-
14 ւով՝ ծածկէ զիրս։ [13]Որոց ոչ գոյ առաջ-
նորդութիւն՝ թօթափին իբրեւ զտերեւ.
փրկութիւն գոյ ի խորհուրդս բազումս։
15 Անզգամ՝ չարիս գործէ յորժամ խառ-
նակիցի ընդ արդարոյ, եւ ատեայ զբար-
16 բառ զգուշութեան։ Կին շնորհակալ
բարձր առնէ զփառս առն իւրոյ, եւ ա-
թոռ անարգութեան՝ կին որ ատեայ զի-
րաւունս։ Ի մեծութենէ վատք կարօտ
լինին, իսկ որ ժիրքն են՝ հաստատին
17 մեծութեամբ։՝՝ Անձին իւրում գործէ
բարի այր ողորմած, կորուսանէ զմար-
18 մին իւր այր անողորմ։ Ամպարիշտ գոր-
ծէ զգործս անիրաւութեան. [14]զաւակ
19 արդարոց՝՝ վարձ ճշմարտութեան։ [15]Որ-
դի արդար ծնանի ի կեանս. հալածանք
20 ամպարշտաց ի մահ։՝՝ Պիղծ են Տեառն՝
[16]ճանապարհք թեւրք՝՝, եւ ընդունելի են
նմա ամենայն ամբիծք ճանապարհաւ։
21 [17]Որ ձեռներէց լինի տարապարտուց, ա-
ռանց պատժի ոչ լիցի. իսկ որ սերմա-
նէ զարդարութիւն, ընկալցի վարձ հա-
22 ւատարիմ։՝՝ Իբրեւ գինդ ոսկի ի քիթ
խոզի, այնպէս կնոջ չարաբարոյի գե-
23 ղեցկութիւն։ Ցանկութիւն արդարոց

[1]Եբր. արտծեն զբազումս, եւ անզգամք ի կարօտութեան հանճարոյ [2]Ցեբր. պոխտ [3]Եբր. ընդ նմա։ (23) Իբրեւ զուարճութիւն է անզգամի չարագործութիւն, իսկ առն հանճարեղի՝ իմաստութիւն։ (24) Երկեւղ ամպարշտի՝ նոյն եկեսցէ նմա, իսկ ցանկութիւն արդարոց տացի։ [4]Եբր. հիմն յաւիտեան է [5]Եբր. ծոյլ որոց առաքեն զնա [6]Եբր. ճանապարհ [7]Եբր. արդարոց գիտեն [8]Եբր. նենգութիւն [9]Եբր. Գայ ամբարտաւանութիւն, գան եւ անարգանք. իսկ ընդ խոնարհս է իմաստութիւն։ [10]Եբր. յամպարշտութիւն իւր

[11]Եբր. իսկ անօրէնք ըմբռնին ի ցանկութեան չամբ չարութեան իւրեանց [12]Եբր. չարի, կորնչի յոյս, և [13]Եբր. Ու ի չգոյէ առաջնորդութեան՝ կործանի ժողովուրդ, իսկ փրկութիւն՝ ի բազմութեան խորհրդականաց։ (15) Տուժելով տուժեսցի որ երաշխաւոր լինի օտարի. որ ատէն զերաշխիս՝ իցէ յապահովի։ (16) Կին շնորհալի ստանայ փառս, և հզօրք ստասցին մեծութիւն։ [14]Եբր. որ սերմանէ զարդարութիւն՝ առցէ [15]Եբր. Այսպէս արդարութիւն ի կեանս, և որ զհետ երթայ չարին՝ ի մահ իւր։ [16]Եբր. որ թեւր են սրտիւ [17]Եբր. Ամպարիշտք Ձեռն-ձեռն ի ձեռն՝ առանց պատժի ոչ մնան, իսկ զաւակ արդարոց ապրեսցի։

ամենայն բարութեամբ, յոյս ամպարշտաց
24 [1]կորիցէ։ Են որ [2]զիւրեանց սերմանեն՝՝
եւ բազմապատիկ առնեն, եւ են՝ որ
[3]յանիրաւութենէ ժողովեն՝՝ եւ կարօտա-
25 նան։ Ամենայն անձն օրհնեալ՝ [4]պար-
զամիտ է, եւ այր բարկացօղ՝ տգեղ է
26 կերպարանօք։ Որ խնայէ ի ցորեան՝
լքցէ զնա օտարաց, եւ որ ճշդէ զցո-
րեան՝՝ հրապարականէծ լիցի. այլ օրհ-
27 նութիւն ի գլուխ սփռողաց։ Որ նիւթէ
զբարիս՝ խնդրէ զշնորհս բարութեան,
28 իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ նմա։ Որ
յուսայ ի մեծութիւն [5]կործանեսցի. իսկ
որ վերակացու լիցի արդարոց՝ նա ծա-
29 գեսցէ։ Որ ոչ գայցէ զտամբ իւրով՝՝,
նա զհողմս ժառանգեսցէ. եւ ծառա-
30 յեսցէ անմիտն իմաստնոյն։ Ի պտղոյ
արդարութեան բուսանի ծառ կենաց,
[6]բարձցին տարաժամ անձինք անօրինաց։
31 Եթէ արդարն հազիւ կեցցէ՝՝, իսկ մե-
ղաւորն եւ ամպարիշտն ո՞ւր գտանիցին։

ԳԼ. ԺԲ

1 Որ սիրէ զխրատ՝ սիրէ զիմաստութիւն,
եւ որ ատեայ զյանդիմանութիւն՝ ան-
2 միտ է։ [7]Լաւ է որ՝՝ գտանէ շնորհս ի
Տեառնէ, իսկ այր անօրէն [8]կարկեսցի։
3 Ոչ յաջողեսցի մարդոյ յանօրէնութենէ,
4 արմատք արդարոց ոչ հատցին։ Կին
ժրագլուխ՝ պսակ է առն իւրոյ. որպէս
[9]որդն՝ փայտի մնասակար է, նոյնպէս
5 կորուսանէ զայր կին չարագործ՝՝։ Խոր-
հուրդք արդարոց իրաւունք, [10]առաջ-
նորդք են ամպարիշտք նենգութեանց։
6 Բանք ամպարշտաց նենգաւորք,՝՝ բե-
7 րան ուղղոց փրկեսցէ զնոսա։ Յոր կողմ
եւ դարձցի ամպարիշտն՝ եղծանի, տունք
8 արդարոց յերկարեսցին։ [11]Բերան իմաստ-
նոյ գովի ի մարդկանէ՝՝, իսկ խօթա-
9 սիրտն արհամարհեսցի։ Լաւ է մարդոյ
[12]խոնարհութեամբ ծառայել անձին՝՝, քան
անձին շուք եդեալ՝ եւ հաց մուրանայ-
10 ցէ։ Արդար ողորմի անասնոյ իւրում,
11 աղիք ամպարշտաց անողորմ են։ Որ
գործէ զերկիր իւր՝ յագեսցի հացիւ, իսկ
որ զհետ երթան զնանրութեան՝ պա-
կասամիտք են։ [13]Որ ախորժէ զգինեաց
զնգերանս, թողցէ ի բնակութիւնս իւր
12 զանարգանս՝՝ Ցանկութիւնք ամպարըշ-
տաց՝ [14]չար են, արմատք բարեպաշտաց
13 հաստատունք՝՝ են։ Վասն մեղաց շրթանց
անկանի յորոգայթ մեղաւորն, եւ ար-
դարն զերծանի [15]ի նմանէ։ Քաղցրահայ-
եացն գթութիւն գտանէ. որ պատահէ
14 ի դրունս՝ նեղէ զոգիս՝՝։ Ի պտղոյ բերա-
նոյ առն՝ լցցի անձն իւր բարութեամբ,
հատուցումն [16]շրթանց իւրոց հատուսցի
15 նմա։ Ճանապարհք անմտաց՝ ուղիղ
թուին առաջի նոցա. ունկնդիր լինի
16 խրատու իմաստունն, Իսկ անմիտն առ
օրին յայտնէ զբարկութիւն իւր. թա-
քուցանէ զանարգանս իւր այր խորա-
17 գէտ։ [17]Եւ զյայտնի հաւատս պատմէ ար-
18 դար՝՝. վկայ անօրինաց նենգաւոր է։ Են՝
որ բանիւք իւրեանց խոցեն որպէս սրով,
19 բայց լեզուք իմաստնոց բժշկեն։ Շրթունք
ճշմարիտք [18]հաստատեն զվկայութիւն,
վկայ վաղվաղուկ՝ ունի՝՝ լեզու անիրաւ։
20 Նենգութիւն կայ ի սրտի չարանիւթի,
իսկ որ կամին զխաղաղութիւն՝ ուրախ
21 լիցին։ Ոչ [19]է հաճոյ՝՝ արդարոյ եւ ոչ մի
ինչ անիրաւ, իսկ ամպարիշտք լցցին
22 չարութեամբ։ Պիղծ են առաջի Տեառն
շրթունք սուտք, իսկ որ առնէ զհա-
23 ւատս՝ ընդունելի է նմա։ Այր իմաս-
տուն՝ [20]աթոռ հանճարոյ, սիրտ անզգա-
24 մաց պատահեսցէ նզովից։ Ձեռն ընտ-
րելոց դիւրաւ յաղթեսցէ. նենգաւորք
25 մատնեսցին ի յափշտակութիւն։ Բանս
ահեղ խռովեցուցանէ զսիրտ առն ար-
դարոյ,՝՝ աւետիք բարեաց՝ ուրախ առ-
26 նեն զնա։ [21]Արդարն իրաւախոհ սիրէ

---

[1] Կամ, բարկութիւն [2] Եբր· սփռեն [3] Եբր· խնա-յեն զարժանն [4] Եբր· պարարեսցի, եւ որ ոռոգէն՝ ինքն եւս ոռոգեսցի։ (26) Որ խնայէ ի ցորեան [5] Եբր· իւր կործանեսցի, իսկ իբրեւ զտերեւ արդարք բողբոջեսցեն։ (29) Որ նեղէ զտուն իւր [6] Եբր· եւ որ շահի զոգիս՝ իմաստուն է։ (31) Ահա արդարն կրէ պատուհաս յերկրի [7] Եբր· Այր բարի [8] Եբր· դատեսցի յանցաւոր [9] Եբր· փտութիւն յոսկերս նորա է որ յամօթ առնէն զնա [10] Եբր· խոկումն ամպարշտացն նեն-գութիւն։ (6) Բանք ամպարշտաց դարանք են արեան. իսկ [11] Եբր· Ըստ իմաստութեան իւրում գովի այր [12] Եբր· լինել խոնարհ և ունել ծառայ

[13] Եբր· դատարկ [14] Եբր· աւար չարաց են, արմատք բարեպաշտաց պտղատու [15] Եբր· յանձկութենէ [16] Եբր· ձեռաց [17] Եբր· Որ խօսի զճշմարտութիւն՝ պատմէ զարդարութիւն [18] Եբր· հաստա-տեսցին ի սպառ. իսկ վայրկեան մի՝ [19] Եբր· մերձենայ [20] Եբր· թաքուցանէ զգիտութիւն. իսկ սիրտ անզգամաց պատմեսցէ զանմտութիւն։ (24) Ձեռն ժրաց իշխեսցէ, իսկ որ ծոյլն է՝ լիցի հարկատու։ (25) Հոգք ի սրտի առն կորացուցեն զնա, իսկ [21] Եբր· Գեր ի վերոյ է քան զըն-կեր իւր (Կամ, Առաջնորդէ ընկերի իւրում) ար-դարն,

զանձն. խորհուրդք ամպարշտաց մեղ-
մեխք են։ Զմեղաւորս հալածեն չարիք,
արդարոց հասցեն բարութիւնք։" Ճա-
նապարհք ամպարշտաց մոլորեցուցեն
27 զնոսա։ [1]Ոչ պատահեսցէ որս նենգա-
ւորի. ստացուածք պատուական այր
28 սուրբ եւ առատ" ի ճանապարհս ար-
դարութեան կեանք, [2]ճանապարհք ո-
խակալաց մահ"։

ԳԼ. ԺԳ

1 Որդի խորագէտ հնազանդ հօր, [3]որդի
2 անհնազանդ՝ ի կորուստ եղիցի։ Ի պտղոյ
արդարութեան կերիցէ առատ, անձինք
անօրինաց սատակեսցին տարաժամ։"
3 Որ խնայէ ի բերան իւր՝ պահէ զանձն,
իսկ որ յանդուգն է շրթամբք՝ խռովէ
4 զանձն իւր։ [4]Ի կարօտութեան է ամե-
նայն վատ, ձեռք ժրաց ի դարմանս։"
5 Զբան անիրաւ ատեայ արդար. իսկ ամ-
պարիշտն [5]ամաչէ, եւ ոչ գտցէ համար-
6 ձակութիւն"։ Արդարութիւն պահէ զան-
մեղս ճանապարհաւ, զամպարիշտս ան-
7 զգամեցուցանեն մեղք։ Են՝ որ մեծա-
ցուցանեն զանձինս՝ եւ ոչ ինչ ունին,
եւ են՝ որ խոնարհեցուցանեն զանձինս՝
8 եւ լի են մեծութեամբ բազմաւ։ Փրկանք
անձին մարդոյ՝ մեծութիւն իւր, իսկ
տնանկն ոչ հանդարտէ պատուհասի։
9 Լոյս արդարոց՝ [6]յամենայն ժամ", լոյս
ամպարշտաց՝ շիջցի։ [7]Անձինք նենգա-
ւորք՝ մոլորեսցին ի մեղս, այլ արդարք
10 գթասցին եւ ողորմեսցին։ Անզգամն
թշնամանօք գործէ զչարիս", իսկ որ ի-
րաւախոհքն են յանձինս՝ իմաստունք
11 են։ Մեծութիւն խռկեալ անիրաւու-
թեամբ՝ պակասեսցէ, իսկ որ [8]աստուած-
12 պաշտութեամբ ժողովէ՝ բազմասցի։ Լաւ
է ի սկզբան օգնել սրտիւ, քան որ վաղ-
վաղիցէ խոստանալ՝ եւ կախեալ կայցէ
զյուսոյ։ Արդար ողորմի եւ տայ փոխ.
ծառ կենաց է ցանկութիւն բարեաց։
13 Որ արհամարհէ զիրօք՝ արհամարհեսցի
ի նոցանէ. որ երկնչի ի պատուիրանեն՝
առողջ լիցի։ Որդւոյ նենգաւորի՝ բարի
ինչ մի եղիցի. ծառայի իմաստնոյ՝ յա-
ջողեսցին գործք իւր, եւ ուղղեսցին
14 ճանապարհք նորա։ Օրէնք իմաստնոյ
աղբեւր կենաց, իսկ անմիտն ընդ որո-
15 գայթիւ մեռցի։" Իմաստութիւն բարի՝
տայ շնորհս. [9]եւ ճանաչել զօրէնս՝ մտաց
բարեաց է։" Ճանապարհ արհամարհողաց
16 ի կորուստ։ Ամենայն խորագէտ գործէ
իմաստութեամբ, իսկ անմիտն տարածէ
17 [10]յանձն իւր զչարիս։ Թագաւոր յան-
դուգն" անկցի ի չարիս, եւ հրեշտակ
18 հաւատարիմ [11]փրկէ զնա։ Զաղքատու-
թիւն եւ զանարգանս՝ ի բաց բառնայ
խրատ", եւ որ պահէ զյանդիմանութիւնս՝
19 փառաւորեսցի։ [12]Ցանկութիւնք բա-
րեպաշտաց քաղցրացուցանեն զոգիս,
գործք ամպարշտաց՝ հեռի են ի գիտու-
20 թենէ։" Որ գնայ ընդ իմաստունս՝ ի-
մաստուն եղիցի, եւ որ թարթափի ընդ
21 անզգամս՝ [13]յայտնի եղիցի"։ Զմեղաւորս
հալածեն չարիք, եւ արդարոց հասցեն
22 բարութիւնք։ Այր առատ ժառանգեցու-
ցանէ զորդիս որդւոց. գանձի արդարոց՝
23 մեծութիւն ամպարշտաց։ [14]Արդարք վա-
յելեսցեն ի մեծութեան ամս բազումս,
24 եւ անիրաւք կորնչին վաղվաղակի։" Որ
խնայէ ի գաւազան՝ ատեայ զորդի իւր,
25 իսկ որ սիրէն՝ [15]խնամով խրատէ։ Ար-
դարն յուտել իւ րում յագեցուցանէ զանձն
իւր, եւ անձինք ամպարշտաց կարօ-
տեալք։

ԳԼ. ԺԴ

1 Իմաստուն կանայք՝ շինեցին տունս,
իսկ անզգամքն ձեռօք իւրեանց կործա-
2 նեցին։ Որ գնայ ուղիղ՝ երկնչի ի Տեառ-

---

[1] Եբր. Ոչ եփէ ծոյլն զորս իւր, իսկ ստացուած պատուական մարդոյ՝ ժրութիւն։ [2] Եբր. եւ ի ճանապարհի շաւղաց նորա չիք մահ, կամ, իսկ ճանապարհ բազմաց ի մահ [3] Եբր. իսկ որ ծաղր առնէ՝ ոչ անսայ յանդիմանութեան։ (2) Ի պտղոյ բերանոյ իւրոյ կերիցէ մարդ բարութիւն. իսկ անձն անզգամաց՝ զանիրաւութիւն։ [4] Եբր. Ցանկայ եւ ոչ ունի անձն ծուլի. իսկ անձն ժրաց պարարեսցի։ [5] Եբր. առնէ առակ և ամաչեցուցանէ [6] Եբր. ուրախ առնէ [7] Եբր. (10) Ապարէն առ հպարտութեան յառնէ կռիւ [8] Եբր. ժողովէ ձեռօք՝ բազմացուսցէ։ (12) Յոյս յերկարեալ հիւանդութիւն է սրտի. իսկ ծառ կենաց է ցանկութիւն որ լնու։ (13) Որ արհամարհէ զբան՝ կործանումն նմա. եւ որ երկնչին ի պատուիրանէն՝ եղիցի նմա հատուցումն։ (14) Օրէնք իմաստնոյ՝ աղբեւր կենաց, առ ապրեցոյ յորոգայթից մահու։ [9] Եբր. դժուար [10] Եբր. չարութիւն։ (17) Պատգամաւոր չար [11] Եբր. բժշկութիւն է։ (18) Աղքատութիւն եւ անարգանք այնմ որ անգոսնէ զխրատ [12] Եբր. Ցանկութիւն լցեալ քաղցր է անձին. իսկ գարշանք են անմտաց ի բաց կալ ի չարէ։ [13] Եբր. եղեռն գտանէ [14] Եբր. Բազում կերակուր ի մշակութեան աղքատաց. և է որ կորուսեալ է առ ի չգոյէ արդարութեան։ [15] Կամ. կանուխ

նէ, եւ որ կամակորի ի ճանապարհս
3 իւր՝ [1]անարգեսցի։ Ի բերանոյ անզգա-
մաց՝ գաւազան թշնամանաց. չրթունք
4 իմաստնոց պահեսցեն զնոսա։ Ուր ոչ գոն
եզինք, մսուրք սուրբ են. եւ ուր բազում
արդիւնք են, յայտնի է եզին զօրու-
5 թիւն։ Վկայ հաւատարիմ ոչ ստէ. բոր-
6 բոքէ զստութիւն վկայ անիրաւ։ [2]Խնդրես-
ցես զիմաստութիւն առ ի չարաց, եւ ոչ
գտցես. եւ զհանճար առ յիմաստնոց՝
7 դիւրաւ։ Ամենայն ինչ հակառակ է ան-
զգամի, զէն հանճարոյ չրթունք իմաս-
8 տունք։ Իմաստութիւն խորագիտաց՝
ծանիցէ զճանապարհս նոցա, անմտու-
9 թիւն անզգամաց՝ մոլորութեամբ։ Տունք
անօրինաց պարտաւորեսցին ի սրբութե-
նէ, տունք արդարոց՝ ընդունելի ենիմա։
10 Սիրտ առն ընդմտատարի՝ տրտմութիւն
է անձին իւրոյ, եւ յորժամ ուրախ լի-
11 նի՝ չխառնի ընդ թշնամանս՞ Տունք
ամպարշտաց՝ կործանեսցին. յարկք ար-
12 դարոց՝ օրհնեսցին։ Է ճանապարհ որ
թուի յաչս մարդկան թէ ուղիղ իցէ, բայց
կատարած նորա երթայ յատակս դժո-
13 խոց։ [3]Ընդ ուրախութիւնս՝ ոչ խառնի
տրտմութիւն, բայց յետոյ ուրախու-
14 թիւնն ի սուգ գայ՞ Յիւրոց ճանապար-
հաց յագեսցի [4]խստասիրտն, եւ ի խոր-
հրրդոց իւրոց ուղղեսցի՞ այր բարերար։
15 Անմեղն հաւատայ ամենայն բանի, իսկ
16 խորագէտն [5]գայ ի զղջումն՞։ Իմաստունն
զարհուրեալ՝ խոտորեսցի ի չարէ. իսկ
անզգամն [6]յանձնապաստան խառնակի
17 ընդ անօրինին՞։ Բարկասիրտ գործէ ա-
ռանց խորհրդոյ. եւ այր [7]իմաստուն՝
18 յոյժ համբերէ։ Բաժանեն ամպարիշտք
զչարիս, իսկ խորագէտք զօրանան ի-
19 մաստութեամբ։ Գայթակղեսցին՞ չարք
առաջի բարեաց, եւ ամպարիշտք կող-
20 կողեսցին առ դրունս արդարոց։ Բարե-
կամք ատեսցեն զբարեկամս աղքատս.
21 բարեկամք մեծատանց բազումք։ Որ
անարգէ [8]զտնանկն՝ մեղանչէ. եւ որ ողոր-
22 մի աղքատի՝ երանելի է։ [9]Մոլորեալք
նիւթեն զչարիս, զողորմութիւն եւ
զճշմարտութիւն նիւթեն բարիք. ոչ
գիտեն զողորմութիւն եւ զհաւատս՝ նիւ-
թօղք չարեաց, ողորմութիւն եւ հա-
23 ւատք առ նիւթօղս բարեաց։ Ամենայ-
նի որ հոգայ՝ մի ինչ աւելի է, իմաս-
տութիւն. իսկ անձնդիւրն եւ անհոգն
25 ի կարօտութեան եղիցի։ Պսակ իմաստ-
նոց՝ խորագիտութիւն, եւ գնացք ան-
25 մտաց՝ չարութիւն։ Փրկէ զանձն՞ վկայ
հաւատարիմ. եւ բորբոքէ ստութեամբ
26 նենգաւորն։ Յերկեւղ Տեառն՝ յոյս զօ-
րութեան. եւ որդւոց իւրոց թողու զհաս-
27 տատութիւն խաղաղութեան։ [10]Հրաման
Տեառն աղբեւր կենաց, եւ առնէ խո-
28 տորել յորոգայթից մահու։ Ի բազում
զօրս՝ փառք թագաւորի. ի նուազել ժո-
29 ղովրդոց՝ բեկումն հզօրաց։ Այր երկայ-
նամիտ՝ բազմապատիկ է խորհրդովք.
30 իսկ կարճամիտն՝ յոյժ անմիտ է։ [11]Այր
հեզ՝ բժիշկ է սրտի. ցեց ոսկերաց՝ սիրտ
31 հոգած։՞ Որ զրպարտէ զտնանկն՝ բար-
կացուցանէ զԱրարիչնորա. եւ որ պատուէ
32 զնա՝ ողորմի աղքատի։ Զարեօք իւրովք
մերժի ամպարիշտն. [12]եւ որ յուսայ յան-
33 ձին սրբութիւն՝ արդար է։ Ի սիրտ բա-
րի հանգչի իմաստութիւն, եւ ի սիրտ
34 անմտաց ոչ ծանիցի։՞ Արդարութիւն
զազգ բարձրացուցանէ. նուազեցուցա-
35 նեն զազգս մեղք։ Ընդունելի է թա-
գաւորի սպասաւոր իմաստուն. [13]եւ իւ-
րով չութափութեամբ թօթափէ զա-
նարգանս. բարկութիւն կորուսանէ զի-
մաստունս՞։

[1]Եբր. անարգէ զնա [2]Եբր. Որ ծաղրն առնէ՝ խնդրէ զիմաստութիւն, և չիք. իսկ գիտութիւն հանճարեղաց դիւրին է։ (7) Իբաց կաց յառնէ անզգամէ, յորժամ գիտասցես թէ ոչ գտն նորա չրթունքի-մաստութեան։ (8) Իմաստութիւն խորագիտի է ճանաչել զճանապարհ իւր. անմտութիւն անզգամացն նենգութիւն է։ (9) Անզգամք ծաղր առնեն զյանցանս (կամ, զվնաս յանցանացն). իսկ ի մէջ ուղղոց՝ հաճութիւն։ (10) Սիրտ իրագէտ է դառնութեան անձին իւրոյ, և յուրախութիւն նորա ոչ խառնի օտար։ [3]Եբր. Ի ծիծաղելն իսկ տխրի սիրտ, յետ ուրախութեան գայ սուգ։ [4]Եբր. թեւր սիրտ, և իւրովի՝ [5]Եբր. քննէ զգնացս իւր [6]Եբր. ամբարտաւան է և յանձնապաստան լինի [7]Եբր. նենգաւոր ատելի է։ (18) Անմիտք ժառանգեն զյիմարութիւն, իսկ խորագէտք պսակին իմաստութեամբ։ (19) Խոնարհեսցին

[8]Եբր. զընկեր իւր [9]Եբր. Ո՞չ ապաքէն մոլորին որ նիւթեն չարիս, իսկ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն որոց խորհին զբարիս։ (23) Յամենայն աշխատութեան գոյ օգուտ, իսկ բան դատարկ կարօտութիւն է միայն։ (24) Պսակ իմաստնոց՝ մեծութիւն նոցա. յիմարութիւն անմտաց՝ յիմարութիւն։ (25) Փրկէ զոգիս [10]Եբր. Երկեւղ [11]Եբր. Սիրտ հանդարտ՝ կեանք մարմնոյ, իսկ նախանձ՝ ցեց ոսկերաց։ [12]Եբր. իսկ արդարն յուսայ ի մահուան իւրում։ (33) Ի սիրտ հանճարեղի՝ հանգչի իմաստութիւն, և որ ինչ ի ներքս անմտաց՝ ծանիցի։ [13]Եբր. իսկ բարկութիւն նորա յայնմ որ ամօթ առնէ

Գլ. ԺԵ

1 Պատասխանի ողոք դարձուցանէ զբրկտ-
մտութիւն. բան խիստ յարուցանէ զբար-
2 կութիւն ։ Լեզու իմաստնոց [1]գիտէ զբա-
րիս". բերանք անզգամաց պատմեն [2]զչա-
3 րիս ։ Յամենայն տեղիս աչք Տեառն դի-
4 տեն զբարիս եւ զչարս ։ Բժշկութիւն
լեզուի՝ ծառ կենաց. [3]եւ որ պահէն զնա՝
5 լցցի հոգւով" ։ Անզգամն անգոսնէ զխրատ
հօր. իսկ որ պահէ զյանդիմանութիւն՝
խորագէտ է։ ՙԻ յաճախել արդարութեան՝
զօրութիւն բազում, եւ ամպարիշտք ար-
6 մատաքի յերկրէ կորիցեն։" Տունք արդա-
րոց զօրութեամբ բազմաւ. պտուղք ամ-
7 պարշտաց կորիցեն ։ Շրթունք իմաստ-
նոց [5]հաստատեալ են իմաստութեամբ,"
8 սիրտք անմտաց ոչ են [6]անսխալք ։ Պա-
տարագք ամպարշտաց պիղծ են առաջի
[7]Աստուծոյ, ուխտք ուղղոց՝ ընդունելի են
9 նմա ։ Պիղծ են առաջի Տեառն ճանա-
պարհք ամպարշտաց, իսկ որ երթայ
10 զհետ արդարութեան՝ սիրէ զնա ։ Խրատ
[8]անմեղին ճանաչի ի մերձաւորաց", իսկ
որ ատեանն զյանդիմանութիւն՝ վախճա-
11 նեսցին ՙանարգանօք ։ Դժոխք եւ կո-
րուստ յայտնի են առաջի Տեառն . զիա՞րդ
12 ոչ եւ սիրտք մարդկան ։ Ոչ սիրէ ան-
խրատն զյանդիմանիչս իւր, եւ ընդ ի-
13 մաստունս ոչ խօսեսցի ։ Սրտի բերկրե-
ցելոյ երեսք ծաղկին . եւ ոգի որ ի
14 տրտմութեան է՝ թախծեալ չրջի ։ Սիրտ
ուղիղ խնդրէ զիմաստութիւն . եւ բե-
րան անխրատից [9]տեղեկանայ չարեաց ։
15 Յամենայն ժամանակս աչք չարաց սպա-
սեն չարեաց , իսկ բարիքն հանդարտեն
16 յամենայն ժամ"։ Լաւ է փոքր բաժին
երկիւղիւ Տեառն , քան զգանձս մեծա-
17 մեծս [10]աներկիւղածութեամբ ։ Լաւ են
կոչունք բանջարեղէնք սիրով եւ շնոր-
հիւ , քան զուարակ ի մսրոյ՝ թշնամու-
18 թեամբ ։ Այր բարկացօղ նիւթէ զկռիւս .
իսկ երկայնամիտն՝ [11]եւ զհանդերձեալն
ցածուցանէ ։ Այր երկայնամիտ շիջու-
ցանէ զդատաստանս , իսկ ամպարիշտն
19 առաւել եւս զրգռէ"։ Ճանապարհք վա-
տաց կցեալ են փշովք , իսկ ժրացն՝ վա-
20 րունք են ։ Որդի իմաստուն ուրախ առ-
նէ զհայր . որդի անմիտ արհամարհէ
21 զմայր իւր ։ [12]Սիրտ անմտի կարօտ է
հանճարոյ." այր իմաստուն ուղղորդ
22 գնայ ։ [13]Յապաղեն զխորհուրդս՝ որ ոչ
պատուեն զխորհրդակիցս։ Ի սիրտս խոր-
23 հրդականաց հաստատի խորհուրդ . Եւ
ոչ հնազանդի նմա անզգամ. եւ ոչ ա-
սիցէ դիպօղ ինչ եւ բարի հասարակաց ։
24 Ճանապարհ կենաց խորհուրդ իմաստ-
նոց , զի խորշեալ ի դժոխոց՝ փրկեսցի"
25 Զտունս թշնամանողաց կործանէ Տէր ,
եւ հաստատէ զսահմանս որբոց եւ այ-
26 րեաց ։ Պիղծ է առաջի Տեառն խոր-
հուրդ անիրաւ . բանք սրբոց պարկեշտ
27 են։ [14]Սատակէ զանձն իւր կաշառառուն",
իսկ որ ատեայ զկաշառս՝ կեցցէ ։ ՙՈ-
ղորմութեամբ եւ հաւատովք՝ սրբին
մեղք . երկիւղիւ Տեառն խորշի ամե-
28 նայն ոք ի չարէ։" Սիրտք արդարոց խո-
կան [15]զհաւատս , բերան ամպարշտի
[16]պատասխանի տայ զչարիս ։ Ընդունելի
են առաջի Տեառն ճանապարհք մարդոց
արդարոց . վասն նոցա եւ թշնամիք բա-
29 րեկամք լինին ։ Հեռի է Աստուած" յամ-
պարշտաց . եւ աղօթից արդարոց լսէ ։
30 [17]Լաւ է սակաւիկ ինչ առնուլ արդարու-
թեամբ , քան զբազում արդիւնս աներ-
կիւղածութեամբ ։ Սիրտ առն խորհեսցի
զիրաւունս , զի յԱստուծոյ ուղղեսցին
գնացք նորա ։ Ակն որ տեսանէ զբարիս"
ուրախ առնէ զսիրտ . համբաւ բարի
32 պարարէ [18]զոսկերս ։ Որ մերժէ զխրատ՝
ատեայ զանձն , որ պահէ զյանդիմանու-
33 թիւն՝ սիրէ զանձն . Երկիւղ Տեառն
խրատ [19]եւ իմաստութիւն , եւ սկիզբն
փառաց պատասխանի արասցէ նմա"։

---

[1]Եբր. հաճոյ առնէ զգիտութիւն [2]Եբր. յիմա-
րութիւն [3]Եբր. իսկ թիւրութիւն ի նմա՝
բեկումն ոգւոյ [4]Յեբր. պակաս [5]Եբր.
սփռեն զգիտութիւն, իսկ [6]Կամ, այնպէս [7]Եբր.
Տեառն, իսկ [8]Եբր. չար որոյ թողորին ի շաւղէ
[9]Եբր. ճարակի յիմարութիւն ։ (15) Ամենայն ա-
ւուրք տառապելոյ չար են. իսկ սիրտ զուարթ ի
խնճոյս է հանապազ [10]Եբր. խռովութեամբ
[11]Եբր. ցածուցանէ զվէճ

[12]Եբր. Յիմարութիւն ուրախութիւն է պակասա-
մըտին, իսկ [13]Եբր. Յրուին դիտաւորութիւնք առ
ի չգոյէ խորհրդոյ, իսկ ի բազմութեան խորհըր-
դականաց հաստատեսցին ։ (23) Ուրախութիւն
մարդոյ ի պատասխանի բերանոյ նորա , և բան
յիւրում ժամու զի՞ բարի է։ (24) Ճանապարհ
կենաց ի վեր կոյս վասն իմաստնոյ, առ խորշելոյ
ի դժոխոց ներքնոց։ [14]Եբր. Խռովէ զտուն իւր
որ տենչայ ագահութեան . [15]Եբր. տալ պա-
տասխանի, իսկ [16]Եբր. բղխէ զչարիս։ (29) Հեռի է
Տէր [17]Եբր. Լոյս աչաց [18]Եբր. զոսկերս ։
(31) Ունկն որ լսէ զկշտամբանս կենաց՝ ի մէջ
իմաստնոց ագցի։ [19]Եբր. իմաստութեան, և
սկիզբն փառաց՝ խոնարհութիւն

Գլ. ԺԶ

1 Մարդոյ իրս ինչ դնել ի սրտի. եւ ի
2 Տեառնէ է պատասխանի լեզուի։ [1]Ա-
մենայն գործք խոնարհին յայտնի են ա-
ռաջի Աստուծոյ, եւ հաստատէ զոգիս
3 Տէր։ Դարձո առ Տէր զգործս քո, եւ
հաստատեսցին խորհուրդք քո։ [2]Որչափ
ի մեծութիւն համանիցես՝ ի խոնարհու-
թեան կալ զանձն քո, եւ առաջի Տեառն
4 գտցես շնորհս։ Զամենայն ինչ գործեաց
Տէր վասն իւր, [3]իսկ ամպարիշտք յաւուր
5 չարի կորիցեն։ Պիղծ է առաջի Տեառն
ամենայն մեծամիտ. [4]որ ձեռնամուխ
լինի տարապարտուց՝ ոչ արդարասցի։
Սկիզբն ճանապարհի բարւոյ՝ գործելն
զարդարութիւն, եւ ընդունելի են Աս-
տուծոյ աղօթք՝ քան մատուցանել պա-
6 տարագս։ Որ խնդրէ զՏէր՝ գտցէ զգի-
տութիւն արդարութեամբ հանդերձ, եւ
որ ուղղութեամբն խնդրեն զնա՝ գտցեն
7 զխաղաղութիւն։ Զի ամենայն գործք
Աստուծոյ արդարութեամբ են. ամպա-
8 րիշտ պահի աւուր չարի։ Լաւ է սա-
կաւիկ ինչ առնուլ երկիւղիւ Տեառն,
քան զգանձս մեծամեծս ամպարշտու-
9 թեամբ։ Սիրտ առն խորհեսցի [5]զիրա-
ւունս, զի յԱստուծոյ ուղղեսցին գնացք
10 նորա։ Մարգարէութիւն է ի շրթունս
թագաւորի, եւ ի դատաստանի մի՛ մո-
11 լորեսցի բերան նորա։ [6]Մէտ կշռոց է
արդարութիւն ի Տեառնէ, եւ գործք
12 նորա կշիռք արդարք։ Գարշելի է թա-
գաւորի որ առնէ զչարիս, զի արդա-
րութեամբ հաստատի աթոռ իշխանու-
13 թեան նորա։ Ընդունելի են թագաւորի
շրթունք արդարք, [7]զբանս ուղիղս սիրէ
14 Տէր։ Սրտմտութիւն թագաւորի հրեշ-
տակ մահու, եւ այր իմաստուն՝ ցա-
15 ծուցանէ զնա։ [8]Ի լոյս կենաց՝ որդի
թագաւորի, եւ ընդունելիք նորա իբ-
16 րեւ զամպ անձրեւի։ Դադարք իմաս-
տութեան՝ ցանկալի են քան զոսկի,
դադարք հանճարոյ՝ ցանկալի են քան
17 զարծաթ։ Շաւիղք կենաց խոտորեն ի
չարեաց, երկայնութիւն կենաց ճանա-
պարհք արդարութեան։ Որ ընդունի
զխրատ՝ ի բարիս եղիցի, եւ որ պահէ
զյանդիմանութիւն՝ իմաստնասցի։ Որ
զգուշանայ ճանապարհաց Տեառն՝ պահէ
զանձն իւր. որ սիրէ զկեանս՝ խնայեսցէ
18 ի բերան իւր։ Յառաջ քան զբեկումն հա-
մարին թշնամանք, եւ նախ քան զգլո-
19 րումն՝ չարաբարութիւն։ Լաւ է հանդար-
տաբիրտն խոնարհութեամբ, քան զայն որ
20 բաժանէ զաւար ընդ թշնամանօղս։ Որ
իմաստուն է յիրս՝ գտանէ զբարիս, եւ
21 որ յուսայ ի Տէր՝ երանելի է։ [9]Զիմաս-
տունս եւ զհանճարեղս՝ անմիտս կոչեն,
եւ որ քաղցր են բանիւք՝ աւելի եւս լուի-
22 ցեն։ Աղբիւր կենաց են միտք՝ որոց ունի-
23 ցին զնա. խրատ անմտաց՝ չար է։ Սիրտ
իմաստնոյ իմանայ որ ինչ յիւրմէ բերա-
նոյ, եւ ի շրթունս իւր խորհեսցի զի-
24 րաւագիտութիւն։ Խորիսխ մեղու՝ բանք
բարիք, [10]եւ քաղցրութիւն նորա բժշկու-
25 թիւն հոգւոց։ Են ճանապարհք որ թուին
մարդոյ թէ ուղիղ իցեն, եւ կատարած
26 նոցա հայի յատակս դժոխոց։ Այր ի
վաստակս ջանայ անձին իւրում, [11]եւ
բռնազբօսէ իւր զկորուստ. իսկ թեւրն՝
27 ի բերան իւր կրէ զկորուստ։ Այր
անզգամ փորէ [2]անձին իւրում չարիս,

[1] Եբր. Ամենայն ճանապարհք մարդոյ սուրբ են յաչս իւր, այլ որ կշռէն զոգիս՝ Տէր է։ [2] Եբր. զոխյոսն [3] Եբր. եւ զամպարիշտն եւս յօր ձախողանաց [4] Եբր. թէ և ձեռն ի ձեռն՝ մի՛ մնասցէ անպատիժ։ (6) Ողորմութեամբ եւ ճշմարտութեամբ քաւի անօրէնութիւն, եւ երկիւղիւ Տեառն է յետս կալ ի չարէ։ (7) Ի հաճել Տեառն ընդ ճանապարհս մարդոյ, զթշնամիս իսկ նորա հաշտեցուսցէ ընդ նմա։ (8) Լաւ է սակաւիկ ինչ արդարութեամբ [5] Եբր. զճանապարհ իւր. այլ ի Տեառնէ [6] Եբր. Կշռորդք և կշիռք արդարութեան ի Տեառնէ. գործք նորա ամենայն քարինք մախաղի։ (12) Գարշելի է թագաւորաց առնել չարիս, զի արդարութեամբ հաստատի աթոռ։ [7] Եբր. եւ սիրեն զայս խօսին ուղիղ

[8] Եբր. Ի լոյս երեսաց թագաւորի կեանք, եւ հաճութիւն նորա իբրեւ զամպ է անձրեւի։ (16) Ստանալ զիմաստութիւն քանի՜ քաղցր է քան զոսկի. և ստանալ զհանճար ընտիր է քան զարծաթ։ (17) Ճանապարհ ուղղոց է խոտորել ի չարէ. որ զգուշանայ ճանապարհի իւրում՝ պահէ զանձն։ (18) Յառաջ քան զբեկումն՝ հպարտութիւն. եւ նախ քան զգլորումն՝ ամբարտաւանութիւն։ (19) Լաւ է խոնարհել հոգւով ընդ հեզս, քան բաժանել զաւար ընդ հպարտս։ [9] Եբր. Որ իմաստուն է սրտիւ՝ կոչի հանճարեղ. եւ քաղցրութիւն շրթանց յաւելցէ գիտութիւն։ (22) Զգօնութիւն աղբեւր կենաց է՝ որոյ ունիցին զայն, իսկ խրատ անմտաց յիմարութիւն է։ (23) Սիրտ իմաստնոյ առնէ զգօն զբերան նորա, եւ ի շրթունս նորա յաւելցէ գիտութիւն։ [10] Եբր. քաղցր են հոգւոյ եւ բժշկութիւն ոսկերաց։ (25) Է ճանապարհ որ թուի ուղիղ յաչս մարդոյ, այլ կատարած նորա ճանապարհք մահու։ [11] Եբր. զի բռնազբօսէ զնա բերան նորա

եւ ի վերայ շրթանց [1]իւրոց գանձէ հուր"։
28 Այր խոտամանկ նիտայ զչարիս . եւ [2]լապ-
տեր նենգութեան բորբոքի չարեօք ,
29 եւ" քակէ զբարեկամս ։ Այր անօրէն
[3]փորձ փորձ առնէ զբարեկամաց , եւ
տանի զնոսա" ի ճանապարհս անբարիս ։
30 [4]Որ հաստատէ զաչս իւր եւ խորհի զկա-
մակորս , եւ վճէ շրթամբք իւրովք
զամենայն չարիս , այնպիսին է հնոց չա-
31 րեաց ։" Պսակ պարծանաց [5]ծերութիւն ,
եւ" ի ճանապարհս արդարութեան գտա-
32 նի ։ Լաւ է այր երկայնամիտ քան զհզօր .
[6]եւ այր որ ունի զիմաստութիւն՝ քան
զանդս մեծամեծս , եւ որ յաղթէ բար-
կութեան՝ քան որ առնուցու զքաղաք
33 հզօր ։ Անդրէն ի ծոց իւրեանց դառնայ
ամենայն ինչ անիրաւաց , այլ ի Տեառ-
նէ ամենեցուն իրաւունք են ։"

Գլ. ԺԷ

1 Լաւ է պատառ մի համով խաղաղու-
թեամբ , քան զտունս լի զենլեօք [7]եւ
2 բարեօք" թշնամութեամբ ։ Ծառայ ի-
մաստուն տիրեսցէ [8]տերանց անմտաց",
3 եւ ընդ եղբարս բաժանեսցի մասն ։ [9]Որ-
պէս փորձի ի բովս արծաթ եւ ոսկի ,
4 նոյնպէս ընտրէ զսիրտս Աստուած ։ Չա-
րի հնազանդի լեզու անօրինաց , եւ ար-
դար ոչ հայի ի շրթունս սուտս ։ Հաւա-
տացելոյն ամենայն աշխարհ ընչիւք լի
5 է , անհաւատին եւ ոչ դանգ մի ։" Որ
կատակէ զաղքատով՝ բարկացուցանէ
զԱրարիչ նորա , եւ որ ոտն հարկանէ
կորուսելոյն՝ ոչ արդարասցի . [7]իսկ որ
6 զթայն՝ ողորմութիւն գտցէ ։" Պսակ ծե-
րոց՝ որդիք որդւոց , պարծանք որդւոց՝
7 հարք իւրեանց ։ Ոչ վայելեն անզգամաց
շրթունք հաւատարիմք , եւ ոչ արդա-
8 րոց՝ շրթունք սուտք ։ [10]Վարձք շնորհաց
խրատ՝ որոց կրեն զնա, զի" ուր եւ դառ-
9 նայցէ՝ աջողեսցի ։ Որ ծածկէ զյանցանս՝
խնդրէ զբարեկամութիւն . իսկ որ ա-
տեայ զծածկելն , քակէ զբարեկամս եւ
10 զընտանիս ։ [11]Փշրեն զսիրտս իմաստնոց
սպառնալիք , իսկ անմիտն թէպէտ եւ
բազում գան ըմպէ՝ չառնու ի միտ։"
11 Զհակառակութիւնս յարուցանէ ամենայն
չարական , իսկ [7]Տէր հրեշտակ անողորմ
12 [12]արձակէ ի վերայ նորա ։ [13]Անկցի հոգ ի
սիրտ առն իմաստնոյ , եւ անմիտք խոր-
13 հին զչարիս ։" Որ հատուցանէ չար փո-
խանակ բարւոյ , չար ի տանէ նորա մի
14 պակասեսցէ ։ [14]Իշխանութիւն բանից տայ
սկիզբն արդարութեան . եւ առաջնորդ
լինի կարօտութեան՝ հակառակութիւն
15 եւ կռիւ ։" Որ արդար համարի զանի-
րաւն եւ անիրաւ զարդարն , պիղծ եւ
գարշելի են առաջի Տեառն երկոքին ։
16 Ընդէ՞ր զտանին [15]ստացուածք անմտի",
զի իմանալ զիմաստութիւն անմիտն ոչ
կարէ ։ [7]Որ բարձր առնէ զտուն իւր՝
խնդրէ զբեկումն . եւ որ կամակորէ յուս-
17 մանէ , անկցի ի չարիս" Յամենայն ժա-
մանակի [16]բարեկամք եղիցին քո , բայց
եղբարք՝ ի վիշտս եղիցին քեզ պիտոյ .
18 զի վասն այնորիկ իսկ ծնանին ։ Այր ան-
միտ կայթէ եւ խնդայ յորժամ երաշ-
19 խաւոր լինի" բարեկամի իւրոյ ։ Վնասա-
սէրն խնդայ ընդ կռիւ . որ բարձրացու-
ցանէ [17]զդուռն իւր՝ խնդրէ զբեկումն ։
20 Խստասիրտն՝ բարեաց ոչ պատահէ . այր
յեղյեղուկ լեզուաւ՝ անկցի ի չարիս ։
21 [18]Սիրտ անզգամի ցաւ է կրելեաց իւրոց.
ոչ ուրախ լինի հայր ի վերայ որդւոյ
անխրատի , որդի իմաստուն՝ ուրախ առ-
22 նէ զմայր իւր ։" Սիրտ ուրախ բարեմոյն
առնէ , առն հոգածի՝ ցամաքեն ոսկերք ։
23 [19]Որ առնու կաշառ ի գոգ իւր տարա-
պարտուց՝ ոչ աջողին ճանապարհք նո-
րա . ամպարիշտ խոտորի" ի ճանապար-

---

[1] Եբր. Նորա որպէս հուր որ այրէ [2] Եբր. բան սարկութն [3] Եբր. խաբէ զընկեր իւր, և տանի զնա [4] Եբր. Փակէ զաչս իւր խորհել զնենգութիւն, եւ խածեալ զշրթունս իւր կատարէ զչարիս։ [5] Եբր. ալիք, Եբր [6] Եբր. եւ որ իշխէ ոգւոյ իւրում՝ քան որ առնուցու զքաղաք ։ (33) Ի ծոց անդր ձգի վիճակ, եւ ի Տեառնէ ամենայն իրաւունք նորա։ [7] Եբր. զոհով [8] Եբր. որդւոյ որ յամօթ առնէ [9] Եբր. Բով՝ արծաթոյ, և հալոց՝ ոսկւոյ, այլ որ փորձէն զսիրտս՝ Տէր է։ (4) Որ չարն է՝ անսայ շրթանց անիրաւութեան , ստութիւն ունկն դնէ լեզուի խոտորելոյ ։ [10] Եբր. Քար պատուական է պարգեւ յաչս տեառն նորա

[11] Եբր. Յանդիմանութիւն ազդէ առաւել մարդոյ իմաստնոյ, քան հարիւր հարուած յիմարի ։ [12] Եբր. արձակի [13] Եբր. Հանդիպեսցի մարդոյ արջ որդեկորոյս, քան անմիտ ի յիմարութեան իւրում։ [14] Եբր. Իբրեւ զարձակումն ջրոյ՝ սկիզբն հակառակութեան , ապա մինչեւ բորբոքեալ կռուոյ՝ ի բաց կաց ։ [15] Եբր. ի ձեռս անմտի ստացուածք առ ի գնել զիմաստութիւն [16] Եբր. սիրէ բարեկամ. իսկ եղբայր վասն վշտաց է ծնեալ։ (18) Այր պակասամիտ տայ ձեռն՝ երաշխաւորել երաշխաւորութիւն վասն [17] Եբր. զդուռն [18] Եբր. Որ ծնանի զյիմար՝ կրէ տրտմութիւն, եւ հայր անզգամի չառնի ուրախ։ [19] Եբր. Առնու կաշառ ամպարիշտն ի ծոցոյ առ ի խոտորել

24 հաց արդարութեան ։ [1]Երեսք առն հան-
ճարեղի իմաստունք,՚՚ աչք անմտի զվայ-
25 րօք յածին ։ Բարկութիւն հօր որդի ան-
միտ, եւ ցաւք են ծնանելեաց նորա ։
26 Տուժել զայր արդար՝ չէ բարւոք . եւ ոչ
[2]նենգել զարդարն իշխանաց՚՚ յիրաւանց
27 վերայ ։ Որ խնայէ [3]բան խիստ հանել՚՚
իմաստուն է . այր երկայնամիտ՝ հան-
28 ճարեղ է ։ [4]Զանմիտն հարցին՝ թէ իմաս-
տութիւն իցէ ինչ, եւ իմաստութիւն
համարիցի . պապանձեցաւ՝ եւ համարե-
ցաւ թէ իմաստուն իցէ ։՚՚

ԳԼ. ԺԸ

1 [5]Պատճառս խնդրէ այր որ կամիցի քա-
կել ի բարեկամաց իւրոց . յամենայն ժա-
2 մանակի նախատ լիցի ։ Ոչ ինչ պիտոյ է
իմաստութիւն պակասամտի, զի առաւել
3 եւս վարի անզգամութեամբ ։ Յորժամ
հասանէ ամպարիշտ ի խորս չարեաց՝ ար-
համարհէ, բայց գան ի վերայ նորա ա-
4 նարգանք եւ նախատինք ։՚՚ Ջուր խոր
է խորհուրդ սրտի առն, գետ բղխեալ
5 [6]եւ աղբեւր կենաց՚՚։ Ակն առնուլ ամ-
պարշտի չէ բարւոք, [7]եւ ոչ զիրաւունս
խոտորել՚՚ արդարոյ ի դատաստանի ։
6 Շրթունք անզգամի հասուցանեն զնա ի
չարիս, եւ բերան նորա [8]յանդուգն՝ մահ
7 կոչէ ի վերայ՚՚։ Բերան անզգամի բե-
կումն է նմա, եւ շրթունք նորա որո-
8 գայթ անձին իւրում ։ [9]Զվատ կործանէ
երկեւղ . անձինք կանացեաց քաղցի-
9 ցեն ։ Որ զանձն իւր ոչ բժշկէ ի գործս
իւր, եղբայր է նա այնորիկ՝ որ անձին
10 առնիցէ ։ Ի մեծութենէ զօրութեան
յայտնի է անուն Տեառն . եւ առ նա ըն-
11 թացեալ արդարոց բարձրանան ։ Ստա-
ցուածք առն մեծատան քաղաք ամուր,
եւ փառք նորա մեծապէս հովանի ու-
12 նին՚՚ Յառաջ քան զբեկումն հպարտա-
նայ սիրտ առն, եւ յառաջ քան [10]զկար-
13 ծիս իւր կորանայ՚՚։ Որ տայ պատասխանի
բան մինչչեւ լուեալ իցէ ինչ՝ անզգամու-
14 թիւն է նմա եւ նախատինք ։ [11]Զցասումն
առն հանդարտեցուցանէ ծառայ իմաս-
տուն՚՚, այլ առն նեղասրտի ո՞վ ունիցի
15 ժոյժ ։ Սիրտ իմաստնոյ ստանայ զհան-
ճար . ականջք իմաստնոց խնդրեն զխոր-
16 հուրդս ։ Տուրք մարդոյ ընդարձակեցու-
ցանեն զնա, եւ ընդ իշխանս նստու-
17 ցանեն զնա ։ [12]Արդար՝ անձին իւրում
չարախօսէ ի սկզբան բանից իւրոց, զի
յորժամ սկսանի ոսոխն յանդիմանի։՚՚
18 Զհակառակութիւնս ցածուցանէ [13]լուռ
լուռն՚՚, եւ ի մէջ բռնաւորաց ընտրէ
19 զիրս ։ [14]Եղբայր յեղբօրէ օգնեալ՝ իբրեւ
զքաղաք ամուր, եւ զօրացեալ բարձ-
րացեալ իբրեւ զթագաւորութիւն հաս-
20 տատեալ ։՚՚ Ի պտղոյ բերանոյ այր յագե-
ցուցանէ զորովայն իւր, եւ ի պտղոյ
21 շրթանց իւրոց յագեսցի ։ Մահ եւ կեանք
ի ձեռս լեզուի, եւ որ [15]յաղթէ նմա՚՚
22 կերիցէ զպտուղ նորա ։ Որ եգիտ կին
բարի՝ եգիտ շնորհս, եւ ընկալաւ [16]յԱս-
տուծոյ ուրախութիւն ։ Որ հանէ զկին
բարի՝ հանէ զբարիս . եւ որ ունի կին
23 շուն՝ անմիտ է եւ ամպարիշտ ։՚՚ Յողոք
բանի եւեթ կայ տնանկն, եւ մեծա-
24 տունն յանդուգն տայ պատասխանի ։[17]Այր
ի բոզանոց լկտութեամբ գնայ ։ Լաւ է
բարեկամ մերձաւոր՝ քան զեղբայր հե-
ռաւոր ։՚՚

ԳԼ. ԺԹ

1 Լաւ է [18]տգիտի որ գնայ միամտու-
թեամբ իւրով, քան անզգամին որ շա-
2 ղաւաշուրթն իցէ ։ Սակայն տգիտու-
թիւն անձին [19]իւրում ոչ է բարւոք, եւ

---

[1] Եբր. Առաջի երեսաց հանճարեղին իմաստութիւն, իսկ [2] Եբր. հարկանել զիշխանս [3] Եբր. զբան իւր [4] Եբր. Նա եւ անմիտն որ լռէ՝ համարիցի իմաստուն, որ փակէ զշրթունս իւր՝ հանճարեղ է ։ [5] Եբր. Զցանկութիւն իւր խնդրէ որ զատուցանէ զանձն. ամենայն խրատու հակառակ կայ ։ (2) Ոչախորժի յիմաստութենէ յիմարն, այլ յայտ առնել զոր ի սրտին է ։ (3) Ի գալ ամպարշտի, գան եւ արհամարհանք, եւ ընդ նախատանաց՝ խայտառակութիւն ։ [6] Եբր. է աղբեւր իմաստութեան [7] Եբր. առ ի խոտորելոյ զիրաւունս [8] Եբր. կոչէ ի հարուած [9] Եբր. Բանք բսութեան են իբրեւ պատառք քաղցունք որ իջանեն մինչեւ ի շտեմարանս որովայնի ։ (9) Եւ որ լքանէ զանձն ի գործս իւր, եղբայր է այնորիկ որ կործանէ ։ (10) Աշտարակ հզօր է անուն Տեառն . անդր ընթանայ արդարն եւ լինի յապաստանի ։ (11) Ստացուածք առն մեծատան քաղաք զօ-
րութեան նորա են, եւ իբրեւ պարիսպ բարձրացեալ ի միտս նորա ։ [10] Եբր. զփառս՝ խոնարհութիւն [11] Եբր. Ոգի առն տոկայ տկարութեան իւրում [12] Եբր. Որ սկսանի զդատ իւր՝ երեւի արդար . իբրեւ գայցէ ընկերն, քննեսցէ զնա ։ [13] Եբր. վիճակ [14] Եբր. Եղբայր վշտացեալ դժուարին է քան զքաղաք ամուր, եւ գժտութիւնն՝ իբրեւ զնիգս բերդի ։ [15] Եբր. սիրէն զնա՝ [16] Եբր. երախտիս ի Տեառնէ ։ [17] Եբր. Այր որ յաճախէ բարեկամս՝ անէ կործանումն անձին, (կամ, եղիցի մտերիմ). եւ գոյ բարեկամ հաւատարիմ քան զեղբայր ։ [18] Եբր. աղքատի [19] Եբր. պոլոռէ

3 [1]ի սափրել ոտից իւրոց մեղանչէ": Ան-
զգամութիւն առն ապականէ զճանա-
պարհս նորա, եւ [2]Աստուծոյ մեղ դնէ
4 ի սրտի իւրում: Մեծութիւն յաւելու
բարեկամս բազումս, եւ աղքատն՝
5 ի բուն բարեկամէ անտի քակի: Վկայ
սուտ՝ առանց պատժի ոչ լիցի, եւ որ
մեղ դնէ տարապարտուց՝ ոչ ապրեսցի:
6 Բազումք ողոքեն զերեսս [3]թագաւորաց,
եւ ամենայն չարակամ նախատ լինի
7 մարդկան: Ամենայն որ ատեայ զեղբայր
աղքատ, հեռի լինի եւ ի սիրոյ նորա:
Խորհուրդ բարի՝ առ որս ճանաչիցեն
զնա մերձենայ, եւ այր իմաստուն գտցէ
զնա: Որ կարի չար առնէ՝ կատարէ զչա-
րիս. եւ որ գրգռէ զբանս՝ ոչ ապրեսցի, մանաւանդ որ վարէ զբանս որ ոչ
8 իւր իցեն": Որ ստանայ զհանճար՝ սիրէ
զանձն, եւ որ պահէ զիմաստութիւն՝
9 [4]պահէ զբարիս": Վկայ սուտ՝ առանց
պատժի ոչ լիցի. եւ որ բորբոքէ [5]զչա-
րութիւն ընկերաց, եւ որ յուզէ զչա-
10 րութիւն" կորիցէ: Ոչ վայելէ անզգա-
մի փափկութիւն, [6]եւ եթէ ծառայ սկսա-
11 նիցի հպարտութեամբ տիրել: Այր ո-
ղորմած՝ երկայնամիտ լինի, եւ պար-
ծանք նորա գերիվերոյ լինին անզգա-
12 մաց:" Սպառնալիք թագաւորի նման
են մռնչելոյ առիւծու, զուարթութիւն
13 նորա իբրեւ զցօղ ի վերայ դալարոյ: Ա-
մօթ հօր՝ որդի անմիտ. [7]ոչ են սուրբ
14 ուխտք ի վարձուց վարձկանաց": Զտունս
եւ զստացուածս բաժանեն հարք որդ-
ւոց. եւ ի Տեառնէ պատչաճի կին [8]առն:
15 Վատութիւն ունի զկանացին". անձն
16 գործատեաց՝ քաղցիցէ: Որ պահէ զպա-
տուիրանս՝ պահէ զանձն իւր, եւ որ
արհամարհէ զճանապարհս իւր՝ կորիցէ:
17 Փոխ տայ [2]Աստուծոյ՝ որ ողորմի տնան-
կին, ըստ տրոց նորա հատուսցէ նմա:
18 Խրատեա զորդի քո՝ զի [9]այնպէս եղիցի
քեզ յոյս բարի. եւ ի թշնամանս մի՛
հպարտանար անձամբ քով. զի եթէ
հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մեռա-
նի, բայց զանձն նորա փրկես ի մա-
19 հուանէ: Այր չարաբար՝ բազումս տու-
ժեսցի, եւ եթէ եւս ժանտանայցէ՝ եւ
20 զանձն եւս դիցէ ի վերայ: Լուր, որ-
դեակ, խրատու հօր քոյ", զի իմաստուն
21 եղիցիս ի վախճանի քում: Բազում խոր-
հուրդք են ի սրտի առն, բայց խորհուրդ
22 [2]Աստուծոյ յաւիտեան մնայ: [10]Պտուղ
առն՝ ողորմածութիւն իւր. լաւ է աղ-
քատ [11]արդար քան զմեծատուն սուտ":
23 Երկեւղ Տեառն ի կենդանութիւն առն.
[12]իսկ աներկիւղն մոլորեալ ի դրունս՝
բնակեսցէ ի տեղիս ուր ոչ լիցի այցե-
24 լութիւն յաւիտենից: Որ թաքուցանէ
զձեռս իւր ի ծոց իւր զուր, եւ ոչ ի
25 բերան իւր տարցի զնոսա: Ի չարչարել
անզգամի՝ խորագիտագոյն եւս լինի ան-
մեղն". ապա թէ յանդիմանես զայր ի-
26 մաստուն՝ ի միտ առցէ զհանճար: [13]Որ-
դի որ անարգէ զհայր եւ մերժէ զմայր,
27 [14]ամօթ կրէ եւ նախատ լիցի: Որդի որ
թողուցու պահել զխրատ հօր, խորհի
28 զճառս չարեաց: Որ յերաշխի առնու
զմանուկ անմիտ" թշնամանս առնէ ի-
րաւանց. եւ բերան ամպարշտաց կլանէ
29 [15]զդատաստանս: Պատրաստին անխրա-
տից տանջանք, նոյնպէս եւ պատիժք
անզգամաց:

Գլ. Ի

1 Անառակ է գինի, եւ թշնամանօք ար-
բեցութիւն, եւ ամենայն որ խառնակի
2 ընդ նոսա, չէ իմաստուն: Ոչ ինչ է պա-
կաս պատուհաս թագաւորի ի ցասմանէ
առիւծու, եւ որ բարկացուցանէ զնա,
3 մեղանչէ անձին իւրում: Փառք են
առն խոտորել ի հայհոյութեանց, իսկ

[1]Եբր. որ փութայն ոտիւք՝ սահի [2]Եբր. Տեառն [3]Եբր. առատաձեռին, կամ, իշխանի, և ամենեքին բարեկամ լինին առն պարգեւատուի: (7) Ամենայն եղբարք աղքատին ատեան զնա, առաւել եւս ընկերք նորա հեռանան ի նմանէ. զհետ երթայ բանից սնոտեաց: [4]Եբր. գտանէ բարիս [5]Եբր. զստութիւն՝ [6]Եբր. ո՛րչափ եւս ծառայի տիրել իշխանաց: (11) Զգօնութիւն առն յապաղէ զցասումն նորա, եւ փառք նորա՝ անտես առնել զյանցանս: [7]Եբր. կաթիլք հանապազորդ՝ կաթիլ կնոջ [8]Եբր. իմաստունս (15) Ծուլութիւն ածէ թմրութիւն [9]Եբր. [illegible] յոյս, եւ ի մահ նորա մի՛ լիցի նպաստ անձն քո: (19) Ցասումն մեծ ածէ տուգանս, զի եթէ զերծուցես զնա, տակաւին յաւելցես: (20) Լուր խրատու, եւ ընկալ զյանդիմանութիւն [10]Եբր. Ցանկութիւն [11]Եբր. քան զայր ստութեան [12]Եբր. եւ ննջէ յագեալ առանց հանդիպելոյ չարեաց: (24) Արկանէ ծոյլ զձեռս իւր յաման, եւ ոչ դարձուցանէ զնա ի բերան իւր: (25) Զոր ծաղրն առնէ՝ հարցես, եւ միամիտն առնիցի խորագէտ [13]Ց Եբր. [illegible] [14]Եբր. որդի է որ ածէ ամօթ և նախատինս: (27) Դադարեա, որդեակ իմ, ի լսելոյ զխրատ որ խոտորեցուցանէ ի բանից իմաստութեան: (28) Վկայ անզգամ [15]Եբր. զանիրաւութիւն

ամենայն անզգամ ընդ այնպիսիսն չա-
4 ղի։ [1]Թէպէտ եւ նախատի վատ՝ ոչ ա-
մաչէ, նոյնպէս եւ որ առնու ցորեան
5 փոխ ամարանի։ Ջուր խոր է խորհուրդ
սրտի առն, եւ այր իմաստուն քամես-
6 ցէ զնա։ [2]Մեծ է մարդ՝ եւ պատուա-
կան այր ողորմած, բայց զայր հաւա-
7 տարիմ գործ է գտանել։ Որ շրջի [3]ա-
նարատ յարդարութեան՝ երանելի որ-
8 դիս թողցէ զկնի իւր։ Յորժամ թագա-
ւոր արդար նստիցի յաթոռ, [4]ոչ դառ-
նայցէ ընդդէմ աչաց նորա ամենայն չա-
9 րագործ։ Ո՞վ պարծեսցի սիրտ սուրբ ու-
նել, կամ ո՞վ համարձակիցի՝ եթէ սուրբ
10 իցէ ի մեղաց։ Կշիռ մեծ եւ փոքր եւ
չափ կրկին՝ պիղծ են առաջի Աստուծոյ
երկոքեան, եւ խափանեսցին նոքա եւ
որ առնենն զնոսա. նա եւ ի գնացս իսկ
11 իւր խափանեսցի այր։ Երիտասարդ որ
ի սրբութեան է՝ ուղիղ են ճանապարհք
12 նորա։ Ունկն լսէ եւ ակն տեսանէ,
13 Տեառն գործուած են երկոքեան։ [5]Մի՛
սիրեր զչար խօսել՝ զի մի՛ սատակես-
ցիս. բաց զաչս քո, եւ յագեաց հա-
14 ցիւ։ [6]Զչարն չար ասէ՝ որոյ զնոյն ստա-
ցեալ իցէ, եւ մատուցեալ յառաջ՝ ա-
15 պա նովին պարծի։ Է ոսկի եւ բազմու-
թիւն [7]ականց. եւ անօթ պատուական՝
16 շրթունք գիտութեան։ Զերծ զհանդերձ
նորա՝ զի երաշխաւոր եղեւ օտարի, եւ
17 [8]ի հիւրութեան գրաւեաց զնա։ Քաղց-
րացաւ առն հաց ստութեան, եւ լցցի
18 բերան նորա կոպճով։ [9]Խորհուրդք մտօք
պատրաստեսցին, եւ պատերազմ իմաս-
19 տութեամբ մղեսցի։ Որ յայտնէ զխոր-
հուրդս՝ գնայ նենգութեամբ. եւ ընդ
պատրողին շրթամբք իւրովք՝ մի՛ խառ-
20 նակեսցիս։ Որ հայհոյէ զհայր կամ զմայր՝
չիջցի լոյս [10]նորա, եւ բիբք աչաց նորա
21 զխաւար տեսցեն։ Մասն՝ փութացեալ
յառաջնումն՝ ի վախճանի ոչ օրհնեսցի։
22 Մի՛ ասիցես թէ առից վրէժ ի թշնամ-
ւոյն. այլ համբեր Տեառն, զի քեզ օգ-
23 նական լիցի։ Պիղծ է առաջի Տեառն
չափ կրկին, եւ կշիռ նենգութեան ոչ
24 է բարւոք առաջի նորա։ Ի Տեառնէ
ուղղին գնացք առն. եւ մահկանացուն
զիա՞րդ խելամուտ լիցի ճանապարհաց
25 իւրոց։ Որոգայթ է առն վաղվաղել [11]եւ
յիւրոց ընչից նուիրել. քանզի յետ ուխ-
26 տելոյն զղջումն լինի։ Ցրումն ամ-
պարշտաց՝ թագաւոր իմաստուն. եւ
27 արկանէ զնոքօք անիւ։ Լոյս Տեառն
շունչ մարդկան, որ քննէ զշտեմարանս
28 սրտի։ Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն
պահապան թագաւորի, եւ [12]պատեսցեն
29 արդարութեամբ զաթոռ նորա։ Զարդ
երիտասարդաց [13]իմաստութիւն, եւ փառք
30 ծերոց ալիք։ [14]Վէրք եւ հարուածք պա-
տահեն չարաց, եւ տանջանք՝ ի շտե-
մարանս որովայնի։

ԳԼ. ԻԱ

1 Որպէս սահանք ջրոց, նոյնպէս սիրտ
թագաւորի ի ձեռս [15]Աստուծոյ. ընդ որ
կոյս կամի [16]հայեսցուցանել՝ դարձուցանէ
2 զնա։ Ամենայն [17]այր երեւի անձին իւ-
րում արդար, բայց ուղղէ զսիրտս Տէր։
3 Գործել զարդարութիւն եւ խօսել զճշ-
մարտութիւն՝ հաճոյ է առաջի Տեառն
4 քան [18]զարիւն զոհից։ Մեծամիտ է ի
թշնամանս այր խստասիրտ. զամբարամ-
5 պարշտաց՝ մեղք։ Խորհուրդ [19]համառօտ՝
սակայն՝ յառաւելութիւն, եւ ամենայն
վաղվաղուկ՝ սակայն ի նուազութիւն։
6 [20]Որ կուտէ զգանձս ստութեամբ լեզուի՝
զհետ երթայ ունայնից, եւ հասանէ յո-
7 րոգայթս մահու։ Սատակումն ամ-
պարշտաց հասցէ, զի ոչ կամին առնել

---

[1] Եբր. Վասն ձմերայնոյ ոչ հերկէ ծոյլ. խնդրէ ի հունձս, եւ չիք։ [2] Եբր. Բազումք ի մարդկանէ հռչակեն իւրաքանչիւր զողորմածութիւն իւր [3] Եբր. յանարատութեան իւրում՝ արդար է. [4] Եբր. ցրուէ աչօք իւրովք զամենայն չարիս։ (9) Ո՞ կարիցէ ասել եթէ՝ Սրբեցի զսիրտ իմ, սրբեցայ ի մեղաց իմոց։ (10) Քար եւ քար արդու եւ արդու, պիղծ են առաջի Տեառն երկոքեան։ (11) Նաեւ յարարս իւր ճանաչի մանուկ, եթէ սուրբ և եթէ ուղիղ իցեն գործք նորա։ [5] Եբր. Մի՛ սիրեր զքուն, գուցէ աղքատասցիս [6] Եբր. Չար, չար ասէ որ գնէն, [7] Եբր. ականց [8] Եբր. վասն կնոջ օտարի առ գրաւ [9] Եբր. Դիտաւորութիւնք խորհրդով հաստատեսցին, եւ իմաստութեամբ մղեա զպատերազմ։

[10] Եբր. նորա յաղջամղջին խաւարի։ (21) Ժառանգութիւն [11] Եբր. ի նուիրել, և յետ ուխտելոյն քննել։ (26) Ցրուէ զամպարիշտս [12] Եբր. հաստատեսցի արդարութեամբ աթոռ [13] Եբր. զօրութիւն նոցա, [14] Եբր. Վէրք կարեվէրք գեղ որբեն են ի չարիս. որպէս հարուածք որովայնի [15] Եբր. Տեառն [16] Եբր. դարձնէ [17] Եբր. Ճանապարհ առն ուղիղ է յաչս իւր, բայց որ կշռէ զսիրտս՝ Տէր է։ (3) Առնել զարդարութիւն եւ զիրաւունս [18] Եբր. զզոհ։ (4) Ամբարտաւանութիւն աչաց և հպարտութիւն սրտի [19] Եբր. աշխատասիրի՝ միայն [20] Եբր. Գանձ ստութեամբ լեզուի՝ է ունայնութիւն վայրապար. որ խնդրենն՝ խնդրեն զմահ։ (7) Նանրութիւն ամբարշտաց սատակեսցէ զնոսա

8 զիրաւունս ։ [1]Առ խոտորեալս՝ խոտորեալ
ճանապարհ առաքէ Աստուած , զի սուրբ
9 եւ ուղիղ են գործք նորա ։ Լաւ է բնա-
կել առ անկեան ի ներքոյ օդոյ , քան
ի բնակել անիրաւութեամբ եւ ի տան
10 խառնակութեան ։" Անձն ամպարշտի
ցանկանայ չարեաց , եւ ոչ գտցէ [2]յու-
11 մեքէ ողորմութիւն"։ Ի տուժել անխրա-
տի՝ խորագիտագոյն եւս լինի անմիտն .
[3]առ իմաստութեան" հանճարեղն ըն-
12 դունի զգիտութիւն ։ Ի միտ առնու ար-
դար [4]զսիրտ ամպարշտաց , եւ ապակա-
13 նեսն զամպարիշտս չարիք"։ Որ խնու
զականջս իւր զի մի լուիցէ տկարաց , եւ
նա կարդասցէ առ Տէր՝ եւ ոչ լուիցէ
14 նմա ։ Տուրք գաղտնիք՝ դարձուցանեն
զբարկութիւն . իսկ [5]որ խնայէ ի տուրս՝
15 սաստիկ բարկութիւն յարուցանէ"։ Ու-
րախութիւն արդարոց առնել զիրաւունս,
[6]եւ սուրբն՝ պիղծ թուի չարագործաց"։
16 Այր մոլորեալ ի ճանապարհէ արդարու-
թեան՝ ի ժողովս [7]հսկայից հանգիցէ ։
17 Այր կարօտեալ" սիրէ զուրախութիւն .
որ սիրէ զգինի եւ զձէթ [8]ի մեծութիւն ։
18 Քնքան" լինի արդարոյն անօրէնն , եւ
19 ուղղոց որ անցանէն զուխտիւ ։ Լաւ է
բնակել յանապատի՝ քան ընդ կնոջ
[9]անզգամի՝ լեզուանւոյ եւ բարկացողի ։
20 Գանձ ցանկալի [10]հանգիցէ ի բերան" ի-
մաստնոյ , արք տգէտք կլցեն զնա ։
21 [11]Ճանապարհ արդարութեան եւ ողոր-
մածութեան գտցէ զկեանս եւ զարդա-
22 րութիւն եւ զփառս ։ [12]Ի վերայ ամուր
քաղաքաց" ենաս իմաստունն , եւ քա-
կեաց զամուրս յորս յուսացեալ էին [9]ամ-
23 պարիշտք ։ Որ պահէ զբերան իւր եւ
զլեզու՝ պահէ ի նեղութենէ զանձն իւր ։
24 [13]Խիստն եւ յանդուգն եւ հպարտն՝ ժանտ
կոչին , եւ որ պահէ ոխս՝ անօրէն է ։
25 Ցանկութիւնք սպանանեն զվատ", զի
ոչ յօժարեն ձեռք նորա գործել ինչ ։
26 [14]Ամպարիշտ ցանկայ զամենայն աւուրս
զցանկութիւն չարեաց", իսկ արդարն
27 ողորմի եւ տայ առանց խնայելոյ ։ Պա-
տարագք ամպարշտաց պիղծ են [9]առա-
ջի Տեառն", քանզի անօրէնութեամբ իսկ
28 մատուցանեն զնոսա ։ Վկայ սուտ կո-
րիցէ . այր հլու՝ զգուշութեամբ խօսես-
29 ցի ։ Այր ամպարիշտ՝ յանդգնութեամբ
հարկանի ի գլուխ , իսկ ուղիղն ինքնին
30 իմանայ զճանապարհս իւր ։ [15]Ոչ է մար-
դոյ իմաստութիւն , ոչ արութիւն եւ ոչ
31 խորհուրդ առ Աստուած ։" Երիվար պատ-
րաստի յաւուր պատերազմի , բայց ի
Տեառնէ է [16]օգնականութիւն ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Լաւ է անուն բարի քան զմեծութիւն
բազում , եւ քան զարծաթ եւ զոսկի՝
2 շնորհք բարիք ։ Մեծատուն եւ աղքատ
միմեանց պատահեցին , [17]երկոցունց այ-
3 ցելութիւն առնէ Տէր ։ Խորագիտի տե-
սեալ զչարագործն պատժեալ՝ հաստա-
տութեամբ խրատէ զանձն , եւ անմտաց
4 անցեալ առ նոքօք վնասեցան ։ Սկիզբն
իմաստութեան երկեւղ Տեառն , եւ" մե-
5 ծութիւն եւ փառք եւ կեանք ։ Տատասկ
եւ որոգայթ ի ճանապարհս թիւրաց , իսկ
որ զգոյշ կայ անձին իւրում՝ մերժեսցի
6 ի նոցանէ ։ [18]Նորոգումն երիտասարդի
ըստ ճանապարհաց իւրոց". նա՝ եւ յոր-
ժամ ծերասցի՝ ոչ [19]մերժեսցի ի նոցանէ ։
7 Աղքատք տիրեսցեն մեծատանց , եւ ծա-
ռայք տերանց իւրեանց փոխ տայցեն ։"
8 Որ սերմանէ զանզգամութիւն՝ հնձեսցէ
զչարիս , եւ [20]զհարուածս գործոց իւրոց
9 բովանդակեսցէ ։ Զայր զուարթ եւ զա-
ռատ սիրէ Աստուած . որ ողորմի տնան-

[1] Եբր. Ցոյծամթեւք է ճանապարհ առն՝ մոլորի, իսկ որ սուրբն է՝ ուղիղ են գործք նորա։ (9) Լաւ է բնակել յանկեան տանեաց. քան առ կնոջ կա գեցողի եւ ի մեծի տան։ [2] Եբր. շնորհս յաչս նորա բարեկամ նորա [3] Եբր. իբրեւ խրատի [4] Եբր. ի տան ամպարշտաց, մինչ ամպարիշտք կործանին ի չարիս [5] Եբր. ընծայ ի գոգս՝ զցասումն սաստիկ [6] Եբր. իսկ տխրութիւն՝ որոց գործեն զանիրաւութիւն [7] Եբր. մեռելոց հանգիցէ։ (17) Զքաւորի այր որ [8] Եբր. ոչ մեծասցի։ (18) Փրկանք [9] Եբր. զոլոյ [10] Եբր. եւ ձէթ ի տան [11] Եբր. Որ զհետ երթայ [12] Եբր. Ի քաղաք հզօրաց [13] Եբր. Այր հպարտ, գոռոզ կատակիչ է անուն նորա՝ որ գործէ ի ցասման հպարտութեան։ (25) Ցանկութիւն ծուլի սպանանէ զնա [14] Եբր. Զօրն ողջոյն ցանկայ ցանկութիւն [15] Եբր. Չիք իմաստութիւն, եւ ոչ հանճար, եւ ոչ խորհուրդ հակառակ Տեառն։ [16] Եբր. յաղթութիւն, կամ. փրկութիւն [17] Եբր. Որ առնէ զամենեսին Տէր է։ (3) Խորագէտն տեսանէ զչարիս եւ թաքուցանէ զանձն, իսկ միամիտք անցանեն եւ տուժին։ (4) Վարձան խոնարհութեան, եւ երկիւղի Տեառն՝ [18] Եբր. Կրթեա զմանուկն ի սկզբան ճանապարհի իւրոյ [19] Եբր. խոտորեսցի ի նմանէ։ (7) Մեծատունն տիրէ աղքատաց. եւ որ առնու փոխ՝ ծառայ է փոխատուին։ [20] Եբր. գաւազան բարկութեան նորա սպառեսցի։ (9) Ակն բարի օրհնեսցի. զի տայ

կին՝ ինքն կերակրեսցի, քանզի յիւրմէ
հացէ անտի եա անանկի։ Զյաղթութիւն
եւ զպատիւ առանայ որ տայ կաշառ,
10 բայց զոգիս տաողացն ապանանէ։ Համ
գժանտն յառնէ՝ եւ նլցէ ընդ նմա եւ
հակառակութիւն. զի յորժամ նստիցի
11 յատենի՝ զամենեւեան անարգէ։ Սիրէ
Տէր զսիրտ սուրբ, եւ ընդունելի են
նմա ամենայն անարատք. շրթամբք
12 հովուէ թագաւոր։" Աչք Տեառն պահեն
զհանճար. եւ անգոսնէ [1]զբանս անօ-
13 րէնն"։ Պատճառս գնէ վատ եւ ասէ, Ա-
ռեւծ ունի զճանապարհս, եւ զանցս
14 հրապարակաց սպանողք։ Գուբ խոր է
բերան [2]անօրինի, եւ ատեցեալն ի Տեառ-
նէ անկցի ի նա։ [3]Են ճանապարհք չարք՝
առաջի առն, եւ ոչ սիրէ դառնալ ի նո-
ցանէ. բայց դառնալ պարտ է ի թեւր
15 եւ ի չար ճանապարհէ։ Անմտութիւն բոր-
բոքեալ ի սիրտ երիտասարդի, գաւազան
16 եւ խրատ հեռի է ի նմանէ։ Որ զրպարտէ
զաղքատ՝ բազում առնէ իւր չարիս,
եւ որ տայ մեծատան կարօտութեամբ։
17 Բանից իմաստնոց մատո զունկն քո, եւ
լուր բանից իմոց եւ հաստատեա զսիրտ
քո՝ զի գիտասցես զնոսա, թէ բարի են.
18 Եւ եթէ արկցես զնոսա ի սրտի քում,
եւ զուարճասցին միանգամայն ի շրթունս
19 քո։ Զի եղիցի յոյս քո ի Տէր, եւ ցուց-
20 ցէ քեզ զճանապարհս իւր։ Եւ դու գրեա
զնոսա յանձին քում երեքկին, ի խոր-
հուրդս եւ ի գիտութիւն եւ ի հանճար։
21 Ահաւասիկ ուսուցանեմ քեզ զբանս
ճշմարիտս եւ զգիտութիւն. հնազանդ
լինել պատասխանի տալոյ զբանս ճշմար-
տութեան որոց մատչիցին առ քեզ։"
22 Մի՛ հալածանէր զտնանկն, քանզի
աղքատ է. եւ մի՛ անարգեր զտնանկն
23 ի դրունս. Զի Տէր դատի զդատաստանս
նորա, եւ [4]փրկեսցէ անկապուտ զանձն
24 քո"։ Մի՛ լինիր ընկեր առն բարկացողի,
եւ ընդ [5]բարեկամի զայրացողի մի՛ բնա-
25 կեր"։ Գուցէ ուսանիցիս զճանապարհս
նորա, եւ առնուցուս խեղդ ընդ անձն քո։
26 [6]Մի՛ տար զանձն քո յերաշխաւորու-
27 թիւն՝ ակն առնել երեսաց։" Զի եթէ
ոչ ունիցիս ուստի հատուցանիցես, [7]եւ
առնուցուն զանկողինսն որ ընդ կողիւք
28 քովք կայցեն։ Մի՛ փոխեր զսահմանս
յաւիտենականս զոր եդին հարք քո։
29 [8]Զայր շոյտ եւ զգոյշ ի գործ իւր՝ թա-
գաւորաց առաջի պարտ է կացուցա-
նել, եւ ոչ կացուցանել առաջի արանց
խօթասրտաց։"

ԳԼ. ԻԳ

1 Յորժամ նստիցիս [9]ընթրիս ուտել ի
սեղան հզօրաց", իմանալով իմասջիր
որ ինչ առաջի [10]դնիցի, եւ ապա մխեա-
2 ջիր զձեռն քո։ Գիտասջիր թէ այնպի-
սի ինչ եւ քեզ պարտ է պատրաստել։
3 Ապա թէ ագահագոյն իցես, մի՛ ցանկա-
նայցես խորտկաց նորա. զի այն իսկ
կցեալ երթայ զկենացն սուտութենէ։
4 Մի՛ ձգտիր՝ եթէ տնանկիցես՝ ընդ մեծա-
տան, այլ քո իմաստութեամբդ մերժեաց
5 ի նմանէ։ Եթէ հաստատեսցես զակն քո
ի վերայ նորա, ոչ ուրեք երեւի, զի
հանդերձեալ է նորա իւր թեւս որպէս
զարծուոյ, եւ դառնայ ի տուն նախա-
6 պետի իւրոյ։" Մի՛ ուտեր հաց ընդ առն
չարակնոյ, եւ մի՛ ցանկանար կերակրոյ
7 նորա. [11]Զոր օրինակ թէ մազ ոք կլանէ՝

ի հացէ իւրմէ տնանկին։ (10) Համ գժանտն, եւ անցցէ հակառակութիւն, եւ դադարեսցին դատ եւ անարգանք։ (11) Որ սիրէ զսրբութիւն սրտի՝ ունի շնորհս ի շրթունս իւր. բարեկամ նորա՝ թագաւոր։ [1]Եբր. նա զբանս անօրինին [2]Եբր. օտար կանանց [3]Եբր. (15) Յիմարութիւն կապեալ ընդ սիրտ մանկան, գաւազան խրատու հեռացուսցէ զայն ի նմանէ։ (16) Որ հանէ յանաւագէն առ յաճախելոյ անձին, եւ տայ մեծատան՝ աղքատ չքաւորի։

(17) Խոնարհեցո զունկն քո եւ լուր բանից իմաստնոց, եւ զսիրտ քո դիցես ի գիտութեան իմում. (18) Զի հաճոյական են, եթէ պահեսցես զնոսա ի սրտի քում, հաստատեսցին միանգամայն ի շրթունս քո։ (19) Զի եղիցի յոյս քո ի Տէր, ահա եսու գիտել քեզ այսօր։ (20) Ո՞չ ապաքէն գրեցի քեզ երեքկին ի խորհուրդս եւ ի գիտութիւն։ (21) Առ ի տալ քեզ գիտել զստուգութիւն բանից ճշմարտութեան, զի պատասխանեսցես զբանս ճշմարտութեան որոց հարցանիցեն զքեզ։

[4]Եբր. կողոպտեսցէ զանձինս որոց կողոպտեն զնոսա [5]Եբր. առն զայրացողի մի՛ գնար [6]Եբր. Մի՛ լինիր յորոց հարկանեն զափ, յորոց երաշխաւոր լինին վասն պարտուց. [7]Եբր. ընդէ՞ր [8]Եբր. Տեսե՞ր զայր ճարտար ի գործս իւր, առաջի թագաւորաց կացցէ, մի՛ կացցէ առաջի աննշանից։ [9]Եբր. ուտել ընդ իշխանի [10]Եբր. քո է. (2) Եւ դիր դանակ ի կոկորդի քում, եթէ տէր ես ախորժանաց. (3) Մի՛ ցանկանայցես խորտկաց նորա, զի այն է հաց ստութեան։

(4) Մի՛ լինիր աշխատ լինել մեծատուն. ի բաց կաց ի խորհրդոյ քումմէ։ (5) Յածիցե՞ս զաչս քո յայն, և այն չէ ինչ, զի առնելով արասցէ իւր թեւս. իբրեւ զարծուի թռիցէ յօդս։ [11]Եբր. Զի որպէս հաշուէ յանձին իւրում, այնպէս է. կեր եւ արբ, ասիցէ քեզ, եւ սիրտ նորա չէ

8 այնպէս ուտէ եւ ըմպէ։ Մի՛ մուծանի-
ցես զնա առ քեզ, եւ մի՛ ուտիցես զհաց
քո ընդ նմա, զի նողկացուցանէ զնա,
եւ ապականէ զբանս քո բարիս։
9 Յականջս անզգամի ամենեւին մի՛ խօ-
սիր, զի մի՛ անգոսնեսցէ զիմաստութեան բանս
10 քո։ Մի՛ փոխեր զսահմանս յաւիտենա-
կանս, եւ ի ստացուածս որբոց մի՛ մտա-
11 նիցես. Զի որ փրկէն զնոսա [1]Տէր՝ հզօր
է, եւ դատի զդատաստանս նոցա ընդ քեզ։
12 Տուր ի խրատ զսիրտ քո, եւ զլսելիս
քո [1]պատրաստեա բանից իմաստութեան։
13 Մի՛ խնայեր խրատել զտղայ. զի
թէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մե-
14 ռանի. Դու հարկանես զնա գաւազանաւ,
բայց զանձն նորա փրկես [2]ի մահուանէ։
15 Որդեակ, եթէ իմաստուն լինիցի սիրտ
քո, [3]ուրախ արասցես եւ զիմ սիրտ։
16 Եւ եթէ ընդելուզցես զշրթունս քո ընդ
շրթունս իմ, միայն թէ ուղիղ իցեն։
17 Մի՛ նախանձիցի սիրտ քո ընդ մեղա-
ւորս, այլ յերկեւղ Տեառն կանխեսջիր
18 զօրհանապազ. [4]Զի եթէ պահեսցես զնա,
եղիցի զաւակ քեզ, եւ յոյս քո մի՛ մեր-
19 ժեսցի։ Լուր, որդեակ, եւ լեր իմաս-
տուն, եւ ուղղեա [5]զխորհուրդս սրտի
20 քո։ Մի՛ լինիր արբեցող, եւ մի՛ նա-
խանձիր ընդ հանգանակօղս մսոյ վա
21 ճառաց։ Զի ամենայն արբշիռ եւ բո-
զամոլն աղքատասցի, եւ զգեցցի պա-
22 տառատունս ամենայն քնէած։ Լուր,
որդեակ, հօր որ ծնաւ զքեզ, եւ մի՛
արհամարհեր զծերութիւն մօր քո։
23 Զճշմարտութիւն ստասջիր, եւ մի՛ թո-
ղուր զիմաստութիւն եւ զխրատ եւ
24 զհանճար։ [6]Բարւոք սնուցանէ հայր ար-
դար, եւ ի վերայ որդւոյ իմաստնոյ ու-
25 րախ լինի սիրտ նորա։ Ուրախ լիցին
հայր եւ մայր քո ի քեզ, եւ խնդասցէ
որ ծնաւն զքեզ։

26 Տուր ցիս, որդեակ, զսիրտ քո, եւ
աչք քո ճանապարհաց իմոց սպասես-
27 ցեն։ [7]Կարաս ծակ է տուն օտար, եւ
28 ջրհոր նեղ՝ օտարոտին։ [8]Զի այնպիսին
վաղվաղակի սատակեսցի, եւ ամենայն
անօրէն սպառեսցի։
29 Ո՞ւմ է վայ, ո՞ւմ է խռովութիւն, ո՞ւմ
են դատաստանք, ո՞ւմ դժնդակութիւնք
եւ վարանք, ո՞ւմ են վէրք տարապար-
տուց, ո՞յր [9]են կապուտակ ակնողիք։
30 Ո՞չ ապաքէն այնոցիկ՝ որ յամենին ի գին-
ւոջ, եւ [10]զխնդրեն ուր գինեխումք լինի-
31 ցին։ Մի՛ արբենայք գինւով. այլ խօ-
սեցարուք ընդ մարդս արդարս, եւ խօ-
սեցարուք ընդ միմեանս ի հրապարակս։
Ապա եթէ ի տաշտս եւ ի բաժակս տա-
ձանկեսցես զաչս քո, յետոյ շրջիցիս մեր-
32 կագոյն քան զանդաստան։ Եւ ի վախ-
ճանի իբրեւ զօձահար տարածանիցիս,
33 եւ իբրեւ իժի թոյնք սփռեսցին։ Աչք
քո [1]իբրեւ տեսանիցեն զկին օտար,
[11]բերան քո յայնժամ խօսեսցի զթեւրս.
34 [12]Եւ անկեալ գնիցես, ի սիրտ ծովու՝ եւ
իբրեւ գնաւավար ի մէջ բազում մրրկի։
35 Եւ ասիցես, թէ Հարկանէին զիս՝ եւ
ինձ ոչ ցաւէր, [13]այպն առնէին զիս՝ եւ
ես ոչ գիտէի. Ե՞րբ [14]լիցի առաւօտ՝ զի
եկեալ խնդրեցից ընդ որում շրջիցիմ։

Գլ. ԻԴ

1 Որդեակ իմ, մի՛ նախանձիր ընդ չարս,
2 եւ մի՛ ցանկանայցես կալ ընդ նոսա. Զի
[15]ստութիւն խորհի սիրտ նոցա, եւ [16]ցաւս
3 խօսին շրթունք նոցա։ Իմաստութեամբ
4 շինի տուն եւ հանճարով կանգնի. Եւ
խորհրդով լնուն շտեմարանք ամենայն
մեծութեամբ պատուականաւ եւ բար-
5 եօք։ [17]Լաւ է իմաստուն քան զհզօր, եւ
հանճարեղ՝ քան զայն որ ունիցի զան-

ընդ քեզ։ (8) Զպատառն զոր կերար՝ փսխեսցես զայն. եւ ապականեսցես զբանս քո քաղցունս։ [1] Եբր. գ-ի-ւ [2] Եբր. ի դժոխոց [3] Եբր. ուրախ եղիցի եւ իմ սիրտ։ (16) Եւ ցնծասցեն երիկամունք իմ, ի խօսել շրթանց քոց ուղղութիւն։ [4] Եբր. Զի արդարեւ գոյ վախճան, եւ յոյս քո մի՛ հատցի։ [5] Եբր. ի ճանապարհ զսիրտ քո։ (20) Մի՛ լինիր ընդ որս ըմպեն գինի, ընդ որս մաշեն զմորթին իւրեանց, (կամ, շուայտին մսով,) (21) Զի արբեցողն եւ կերող աղքատասցի, եւ պատառատունս տացէ զգենուլ քնածութիւն։ [6] Եբր. Ցնծալով ցնծասցի հայր արդարոյ, որ ծնանի զիմաստուն՝ ուրախ եղիցի ի նմա։

[7] Եբր. Վիհ խոր է կին պոռնիկ, [8] Եբր. Նա եւս իբրեւ զգող դարանակալ լիցի, եւ դաւաճանս ի մարդիկ յաւելցէ։

(29) Ո՞ւմ վայ, ո՞ւմ եղուկ, ո՞ւմ կռիւք, ո՞ւմ տրտունջք [9] Եբր. Ե կարմրութիւն աչաց [10] Եբր. մտանեն խնդրել գինի խառնեալ։ (31) Մի՛ հայիր ի գինին յորժամ կարմրացեալ իցէ, տացէ ի բաժակի անդ զաչս իւր, գնայցէ ուղղութեամբ։ (32) Ի վախճանի իւրում որպէս զօձ խայթեսցէ, եւ իբրեւ զիժ հարցէ։ [11] Եբր. սիրտ [12] Եբր. Եւ լինիցիս որպէս որ անկեալ դնիցի ի սիրտ ծովու, եւ որպէս որ անկեալ դնիցի ի գլուխ կայմի [13] Եբր. զան հարկանէին [14] Եբր. զարթեայց, յաւելից խնդրել զնա միւսանգամ [15] Եբր. բռնութիւն [16] Եբր. զվնասս [17] Եբր. Այր իմաստուն ի զօրութեան, եւ այր գիտութեան

6 տակերս մեծամեծս։ Առաջնորդու-
թեամբ մղի պատերազմ, եւ օգնակա-
7 նութեամբ խորհրդական սրտի։ Իմաս-
տութիւն եւ խորհուրդ բարեաց ի դրունս
8 իմաստնոց։ Իմաստունք ոչ խոտորին ի
բերանոյ Տեառն, այլ խորհին ի ժողովս
9 իւրեանց։ Անխրատից պատահէ մահ,
10 եւ մեռանի անզգամ ի մեղս։ Պղծու-
թիւն վայր ժանտագործ ադտեղի առնէ
յաւուր չարի եւ յաւուր նեղութեան՝
մինչեւ սատակեսցի։"
11 Փրկեա զորս ի մահ տանին, եւ [1]գնեա
12 զմահապարտս, եւ մի՛ խնայեր։ Ապա թէ
ասիցես, թէ Ոչ ճանաչեմ զնա՝ [2]եւ ոչ նա
զիս ճանաչէ, գիտասջիր՝ զի Տէր զսիրտս
ամենեցուն ճանաչէ. եւ որ ստեղծ զշունչ
ամենեցուն՝ նա գիտէ զամենայն", եւ հա-
տուցանէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր։
13 Կեր մեղր, որդեակ, զի բարի է,
եւ խորիսխ՝ զի քաղցրասցի կոկորդ քո։
14 Նոյնպէս եղիցի հանճար իմաստութեան
յանձին [3]քում. զի եթէ զայն գտանի-
ցես՝ եղիցի բարեաւ վախճան քո, եւ
15 յոյս քո մի՛ պակասեսցէ։ Մի՛ մատու-
ցաներ զամպարիշտն յարօտս արդարոց,
եւ մի՛ խաբիր լրութեամբ որովայնի։"
16 Զի եթէ եւթն անգամ անկանիցի ար-
դարն՝ կանգնեսցի. իսկ ամպարիշտք
17 տկարասցին ի չարիս։ Եթէ կործանես-
ցի թշնամին քո՝ մի՛ ոտն հարկաներ,
եւ ի գայթակղելն նորա մի՛ [4]հպարտանար։
18 Զի մի՛ հայեսցի Տէր, եւ ոչ հաճեսցի
ընդ այն, եւ դարձուսցէ զբարկութիւն
19 իւր ի նմանէ։ Մի՛ [5]խնդար ընդ չարա-
գործս, եւ մի՛ նախանձիր ընդ մեղա-
20 ւորս. Զի ոչ լինի [6]զաւակ չարաց, եւ
21 ճրագ ամպարշտաց շիջցի։ Երկի՛ր յԱս-
տուծոյ, որդեակ, եւ ի թագաւորէ, եւ
[7]ի միոջէ ի նոցանէ մի՛ ապստամբիցես։
22 Զի յանկարծակի պահանջիցեն զամպա-
րիշտս", եւ զպատուհաս երկոցունց
ո՞վ ծանիցէ։
23 Զայս ասեմ ձեզ իմաստնոցդ. [1]խելա-
մուտ լինել իրաւանց մի՛ ամաչէք։"
Ակն առնուլ ի դատաստանի չէ բար-
24 ւոք։ Որ ասէ [8]զամպարիշտն՝ թէ Ար-
դար է", անիծեալ ի ժողովրդոց լիցի եւ
25 ատելի յազգաց։ Իսկ որ յանդիմանեն,
նոքա լաւք երեւեսցին, եւ ի վերայ
նոցա եկեսցէ օրհնութիւն բարեաց։
26 [9]Շրթունք սիրեսցեն զպատասխանիս
բանից բարեաց. եւ որ պատասխանի
տայ բանս դիմադարձութեան, պատ-
րաստէ անձին իւրում բանս հեռանա-
27 լոյ։ Պատրաստեա յելս զգործս քո. եւ
պատրաստեա ի դաստակերտս քո, եւ
գնա դու զկնի իմ, եւ շինեսցես վերս-
28 տին" զտուն քո։ Մի՛ լինիր վկայ սուտ
ընկերի քում, եւ մի՛ [10]լայնիր շրթամբք
29 քովք։ Մի՛ ասեր՝ թէ Որպէս նա ընդ
իս գնաց, եւ ես ընդ նա գնացից, հա-
30 տուցից նմա՝ [11]որպէս եւ զրկեաց զիս։
Իբրեւ անդ մի այր անզգամ, եւ իբրեւ
31 այգի՝ այր պակասամիտ. Եւ եթէ թո-
ղուս զնա՝ խոպանանայ եւ մոլախոտէ
ամենեւին եւ լքանի, եւ քարինք որ-
32 մոց նորա յատակին։ Յետոյ ասիցէ՝ թէ
Զղջացայ ես", հայեցայ եւ ընտրեցի
33 զխրատ։ [1]Մինչեւ յե՞րբ անկեալ դնիս,
ով վատ, ե՞րբ ի քնոյ զարթիցես։" Սա-
կաւիկ ինչ ննջիցես, սակաւիկ ինչ նիր-
հիցես, [1]սակաւիկ ինչ զաղարիցես", սա-
կաւիկ ինչ ընդգրկիցես զձեռն քո [12]ի
34 վերայ լանջաց քոց։ Եթէ զայդ առնի-
ցես." եկեսցէ իբրեւ զկարապետ աղ-
քատութիւն քո, եւ կարօտութիւն քո
իբրեւ [13]զարագոտն սուրհանդակ"։

ոնդէ զզօրութիւն։ (6) Զի հանճարով արասցես քեզ պատերազմ, եւ փրկութիւն ի բազմութեան խորհրդականաց։ (7) Բարձր են յիմարի իմաստութիւնք. ի դրան ոչ բացցէ զբերան իւր։ (8) Որ խորհի առնել չարիս, զնա այր չարախորհուրդ կոչեսցեն։ (9) Խորհուրդ յիմարութեան՝ մեղք. եւ գարշանք մարդոյ՝ որ առնէն ծաղր։ (10) Եթէ թուլասցիս յաւուր անձկութեան, անձուկ է զօրութիւն քո։

[1] Եբր. պահեա [2] Եբր. Ո՞չ ապաքէն որ կշռէն զսիրտս՝ նա իմանայ, եւ որ պահէ զանձն քո՝ նա ճանաչէ [3] Եբր. քում, եթէ գտեր. եւ է վախճան, եւ յոյս քո մի՛ հատցի։ (15) Մի՛ լինիր, ով ամպարիշտ, դարանակալ յարօտ արդարոյ, եւ մի՛ աւերեսցես զդադար նորա։ [4] Եբր. ցնծասցէ սիրտ քո [5] Եբր. սրտմտիր [6] Եբր. վախճան

[7] Եբր. մի՛ խառնիր զանձն ընդ խռովարարս։ (22) Զի յանկարծակի յարիցէ կործանումն նոցա [8] Եբր. զամպարիշտն թէ Արդար ես [9] Եբր. Համբուրեսցէ զշրթունս որ տայն պատասխանի բանս ուղղութեան։ (27) Պատրաստեա զգործս քո արտաքոյ, և յարդարեա վարն քո յանդի, և ապա յետոյ շինեսցես [10] Եբր. խաբեր [11] Եբր. ըստ գործոց իւրոց։ (30) Ընդ արտ առն ծուլի անցի և ընդ այգի առն պակասամտի. (31) Եւ ահա բուսեալ էր ի նմա բովանդակ փուշ, ծածկեալ էր զերեսս նորա տատասկ, եւ որմն քարանց նորա յատակեալ. (32) Եւ տեսի ես, եդի զսիրտ իմ [12] Եբր. ի ննջել. (34) Եւ [13] Եբր. զայր սպառազէն

1 [1]Որդի որ զգուշանայ բանից՝ եղիցի
արտաքոյ կորստեան. զի ընդունելով
2 ընկալաւ զնա։ Մի՛ ինչ ստութիւն ասասցի
ի լեզուէ թագաւորի. եւ ոչ ելցէ խաբէ-
3 ութիւն ի լեզուէ նորա։ Սուսեր սուր է
լեզու թագաւորի, եւ ոչ մարմնեղէն, եւ
4 որ նմա մատնեսցի՝ խորտակի։ Զի եթէ
սրեսցի բարկութիւն նորա՝ յօդիւք հան-
դերձ սատակեսցէ զմարդիկ, եւ զոսկերս
նոցա կերիցէ, եւ այրեսցէ իբրեւ զբոց,
եւ իբրեւ զձէթ եղիցի ի բոյն արծուեաց։
5 Ցիմաց բանից երկիր, որդեակ, եւ յորժամ
ընկալցիս զնոսա՝ ապաշխարեսջիր։"

ԳԼ. ԻԵ

1 [2]Առակք Սողոմոնի անքննինք. զոր գրե-
ցին բարեկամքն Եզեկիայ արքային Հրէաս-
տանի։
2 Փառք Աստուծոյ ծածկեն զբան, փառք
3 թագաւորի պատուեն զհրամանս՝՝ Եր-
կինք բարձունք եւ երկիր խորին, սիրտ
4 թագաւորի առանց քննելոյ։ [3]Փորձ առս
զանփորձ արծաթոյ, եւ սրբելով սրբի
5 ամենայն։ Սատակեա՝՝ զամպարիշտս
յերեսաց թագաւորի, եւ [4]ուղղեսցի ար-
6 դարութեամբ աթոռ նորա։ Մի՛ հպար-
տանար առաջի թագաւորի, եւ մի՛ ի
7 տեղիս մեծամեծաց մտանիր. Զի լաւ է
քեզ՝ թէ ասիցէ ոք, Ի վեր առ իս մա-
տիր, քան թէ կորանիցես առաջի
8 [5]հզօրի։ Զոր տեսին աչք քո՝ խօսեաց.
մի՛ յանդուգն անկանիցիս ի մարտ, զի
9 մի՛ յետոյ զղջանայցես։ Յորժամ նա-
խատիցէ զքեզ բարեկամ քո, խոյս տուր՝
մի՛ արհամարհեր. գուցէ նախատիցէ
10 զքեզ բարեկամն. Եւ թշնամութիւն եւ
մարտ քո ոչ մեկնիցի. այլ լինիցի քեզ
հանգոյն մահու։ Շնորհք եւ բարեկա-
մութիւն ազատք են, հաստատեա զնո-
սա ի քեզ՝ զի մի՛ նախատ լինիցիս. եւ
պահեա զճանապարհս քո հաշտութեամբ։
11 Ոսկի խնձոր ընդ սարդիոն յեռեալ, այն-
12 պէս է խօսել բանս իմաստունս։ Ի գինդ
ոսկի սարդիոն պատուական յեռեալ,
բան իմաստուն յունկնդիր լսելիս։
13 Որպէս ձիւնաբեր ամարայնի տօ-
թացելոյ օգտակար է, նոյնպէս եւ հրեշ-
տակ հաւատարիմ որոց առաքեցին զնա,
14 զանձինս յուսացելոց իւրոց շահի։ Որ-
պէս հողմք եւ ամպք եւ անձրեւք սաս-
տիկք՝՝, նոյնպէս են եւ որ պարծին ի
15 տուրս ստութեան։ Երկայնմտութեամբ
[6]յաջողութիւն թագաւորի, լեզու ար-
16 ձակ՝՝ փշրէ զոսկերս։ Մեղր յորժամ
գտանիցես, որդեակ, չափով կերիջիր,
17 գուցէ յագիցիս եւ փսխիցես. Մի՛ կարի
յաճախեր ոտիւք քովք առ բարեկամ,
գուցէ յագիցի քեւ եւ ատիցէ զքեզ։
18 Իբրեւ [7]սուսեր եւ ոլաք սրեալ, նոյն-
պէս եւ այր որ վկայէ զբարեկամէ իւրմէ
19 վկայութիւն սուտ. [8]Ճանապարհք
չարի եւ ոտք անօրինի կորիցեն յա-
20 ւուր չարի՝՝ Որ հանէ զբաճկոն յաւուր
ցրտոյ, [9]որպէս քացախ վէրի անօ-
գուտ է, նոյնպէս հասեալ ցաւք մարմ-
նոյ տրտմեցուցանեն զսիրտ։ Իբրեւ ցեց
հանդերձի եւ որդն փայտի, նոյնպէս
տրտմութիւն վնասակար է սրտի առն։՝՝
21 Եթէ քաղցեալ է թշնամին քո՝ կերակ-
րեա զնա, եւ եթէ ծարաւի՝ տուր նմա
22 ըմպել։ Զայս իբրեւ առնես՝ կայծակունս
հրոյ կուտեսցես ի վերայ գլխոյ նորա, եւ
23 Տէր հատուսցէ քեզ [?]բարութիւն։ Հողմ
հիւսիսոյ զամպս յարուցանէ, եւ երեսք
24 լրբք զլեզու գրգռեն։ Լաւ է բնակել առ
անկեան ի տանալոջ, քան ընդ կնոջ [10]բամ-
25 բասողի ի տան միում՝՝։ Որպէս ջուր ցուրտ
անձին ծարաւոյ ախորժելի է, նոյնպէս
աւետիք բարեաց յերկրէ հեռաստանէ։
26 [11]Որպէս թէ ոք զակն աղբեր խնուցու

---

[1] Յոյն. գոլով [2] Յոյն. Սոքա են առակք Սողոմոնի, զոր հարին ի գրի արք Եզեկեայ արքային Յուդայ։ (2) Փառք Աստուծոյ ծածկել զբան, իսկ փառք թագաւորի՝ քննել զբան։ [3] Յոյն. Բարձ զկեղծանս արծաթոյ, եւ ելցէ անօթ ոսկերչին։ (5) Բարձ [4] Յոյն. հաստատեսցի [5] Յոյն. հզօրի զոր տեսին աչք քո։ (8) Մի՛ երթար ի կռուել վաղվաղակի. գուցէ զղջանիցես զինչ առնել ի վախճանի նորա՝ յամօթ առնել զքեզ ընկերի քո։ (9) Զմարտ քո մարտիր ընդ ընկերի քում, եւ զգաղտնիս այլոյ մի՛ հաներ ի վեր. (10) Գուցէ նշաւակեսցէ զքեզ որ լսէն. եւ նախատինք քո մի՛ դարձցին։ (11) Խնձորք ոսկիք ի դարանս արծաթիս՝ բանք ասացեալք ի դէպ ժամանակի։ (12) Գինդ ոսկի և մանեակ յազնիւ ոսկւոյ, յանդիմանութիւն իմաստնոյ յունկնդիր լսելիս։ (13) Որպէս զովութիւն ձեան յաւուր հնձոց, նոյնպէս հրեշտակ հաւատարիմ որոց առաքեն զնա, եւ զանձն Տեառն իւրոյ զուարթացուցանէ։ (14) Որպէս ամպ եւ հողմ՝ առանց անձրեւի [6] Յոյն. հաւատեսցի իշխան, լեզու կակուղ [7] Յոյն. ուռն եւ սուսեր [8] Յոյն. Ատամն փշրեալ եւ ոտն խախտեալ է վստահել յայր խորհրդոյ յաւուր նեղութեան։ [9] Յոյն. եւ քացախ ի վերայ բարակի, այնպէս որ երգէ երգս սրտի թախծելոյ։ [10] Յոյն. կագեցողի ի մեծի տան [11] Յոյն. Որպէս աղբեւր պղտորեալ եւ ակն ապականեալ, այնպէս ջարդար որ անկանի

եւ զգնացս ջուրց ապականիցէ, նոյն-
պէս տգեղծ է արդարոյ անկանել՚ առա-
27 ջի ամպարշտի ։ Մեղր շատ ուտել չէ
բարւոք, [1]բայց յարգել պարտ է զբանս
28 պատուականս՚՚։ Որպէս քաղաք կործա-
նեալ ի պարսպաց, նոյնպէս եւ այր [2]որ
ոչ խորհրդով ինչ գործիցէ՚՚։

ԳԼ. ԻԶ

1 Որպէս ձիւն ամարայնի եւ անձրեւ ի
հունձս, նոյնպէս ոչ յարգոյ՝ անզգամի
2 պատիւ ։ Որպէս թռչունք եւ ճնճղուկք
թռանին, նոյնպէս անէծք զուր ումեք
3 ոչ հասանեն ։ Որպէս մտրակ ձիոյ եւ
խթան իշոյ, նոյնպէս եւ գաւազան [3]ազ-
4 գի անմտի ։ Մի՛ տար պատասխանի
անզգամի ըստ նորա անզգամութեանն,
5 զի մի՛ լինիցիս նմանօղ նմա ։ Այլ տուր
նմա պատասխանի ըստ անզգամութեան
նորա, զի մի՛ իմաստնագոյն երեւեսցի
6 յանձն իւր ։ [4]Ի ճանապարհաց իւրոց
նախատինս առնէ՚՚ որ առաքէ զբան ի
7 ձեռն [5]անմիտ հրեշտակի ։ Կարճեա
զգնացս ոտից եւ զառակս ի բերանոյ
8 անզգամի ։՚՚ Որ դնէ քար ի պարսատիկս՝
նման է առն որ դնէ պատիւ անմտի ։
9 [6]Փշալից լինին ձեռք արբեցողի, եւ ծա-
10 ռայութիւն ի ձեռս անզգամի ։ Բազում
ծուփս ծփին ամենայն մարմինք անզգա-
մաց, զի խորտակին յիմարութիւնք նո-
11 ցա ։՚՚ Որպէս շուն յորժամ դառնայ ի
փսխած իւր [7]եւ ատելի լինի, նոյնպէս եւ
անզգամն իւրովք չարեօք՝ յորժամ դառ-
նայցէ անդրէն ի մեղս իւր ։ Է ամօթ որ
ածէ զմեղս, եւ է ամօթ որ ածէ զփառս
12 եւ զշնորհս ։ Տեսի՚՚ այր յանձն իւր պան-
ծացեալ թէ իմաստուն իցէ, բայց յոյս
13 գոյր յանզգամին քան ի նմա ։ [8]Ջլատ
յորժամ յուղի առաքես՝ ասէ, Առեւծ
ունի զճանապարհս եւ զհրապարակս
14 սպանօղք ։՚՚ Որպէս դուրք որ շրջին ի
ծղխնւոջ, նոյնպէս եւ վատ ի մահիճս
15 իւր ։ Թաքուցանէ վատ զձեռս իւր ի
ծոց իւրում, եւ ի բերան իւր դանդաղի
16 տանել ։ Իմաստնագոյն թուի անձին իւ-
րում վատ, քան [9]զայն որ զմեծութեան
17 աւետիս բերիցէ՚՚ ։ Որպէս որ բուռն հար-
կանիցէ զշան [10]ձետոյ, նոյնպէս եւ մարդ
18 որ անկանի յայլոց դատաստան ։ Որպէս
փորձիչք որ ընդհարկանեն բանս ի մարդ-
կանէ, եւ որ վաղվաղէ ընդդէմ բանից՝
19 նախ նա ընկճի.՚՚ Նոյնպէս ամենեքեան որ
դարանակալ լինին բարեկամաց իւրեանց.
եւ [11]յորժամ յանդիմանին՚՚ ասեն, Մեք
20 ընդ խաղ արարաք ։ [12]Ի բազում փայտից
զուարթանայ հուր, եւ ուր ոչ գոյ երկ-
21 միտ՝ դադարէ կռիւ ։ Կրակարանք՚՚ կայ-
ծականց եւ փայտ հրոյ, եւ այր բան-
22 սարկու առ ի յուզել զկռիւ ։ Բանք սու-
տակարապատաց [13]կակուղ են, բայց ար-
23 կանեն ի շտեմարանս մարտի ։ Որ տայ
արծաթ նենգութեամբ, իբրեւ ընդ խե-
ցի համարեալ է. շրթունք ողորկք ծած-
24 կեն զսիրտս տրտմագինս ։ Շրթամբք
իւրովք յայտնի առնէ ամենայն որ լայ
զթշնամի՚՚, եւ ի սրտի իւրում նիւթէ
25 զնենգութիւն. Եթէ [14]աղաչիցէ զքեզ
թշնամին, եւ ի ձայն բարձր աղերսիցէ՚՚,
մի՛ հաւատար նմա. զի եւթն չարիք
26 կան ի սրտի նորա ։ [15]Որ խղխայթէ
զթշնամութիւն, յայտ առնէ զնենգու-
թիւն. սուզանէ զմեղս իւր բանգէտն
27 յատենի՚՚ ։ Որ փորէ խորխորատ ընկերի
իւրում՝ ինքն լցցէ զնա, եւ որ գլէ վէմ՝
28 յանձն իւր գլեսցէ ։ Լեզու սուտ՝ ատեայ
[16]զճշմարտութիւն, բերան անզգաղար՝
գործէ խռովութիւնս՚՚ ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Մի՛ պարծիր առ վաղիւն, զի ոչ գի-
2 տես զինչ ծնանիցի [17]քեզ վաղիւն։ Գո-

[1] Ոմն. և ոչ փառք՝ ի խնդիր լինել փառաց [2] Ոմն. որոյ չիք պատուար ոգւոյ իւրում [3] Ոմն. Թիկանց [4] Ոմն. Յապաւէ զոտս եւ կրէ վնաս [5] Ոմն. անմտի ։ (7) Սրունք կաղի դեղեւին, եւ առակք ի բերան անզգամի ։ [6] Ոմն. Որպէս փուշ որ մտանէ ի ձեռս արբեցելոյ, նոյնպէս առակք ի բերան անմտաց ։ (10) Մեծ է որ ստեղծն զամենայն, եւ որ տայ վարձս անմտին, եւ տայ վարձս անօրինաց ։ [7] Ոմն. Նոյնպէս յիմարն որ կրկնէ զյիմարութիւն իւր ։ (12) Տեսե՞ր [8] Ոմն. Ասէ ծոյլ, Առեւծ է ի ճանապարհի, առեւծ ի մէջ հրապարակաց ։

[9] Ոմն. զեւթանս որ տան պատասխանի հանճարոյ [10] Ոմն. ականջէ, նոյնպէս եւ անցորդ որ խառնէ զանձն ի կռիւ որ չէ իւր ։ (18) Որպէս որ մոլեգնեալ արձակէ կայծակունս, նետս եւ մահ, [11] Յոմն. պ-ի-ա-կ [12] Ոմն. Ի սպառել փայտից՝ շիջանի հուր, եւ առ ի չգոյէ բանսարկուի՝ լռէ կռիւ ։ (21) Ածուխ [13] Ոմն. պատառք քաղցունք որ իջանեն մինչեւ ի շտեմարանս որովայնի ։ (23) Արծաթ կղկղանաց ծեփեալ ի խեցի, նոյնպէս շրթունք ողորկք եւ սիրտ չար ։ (24) Շրթամբք իւրովք յայտ առնէ որ ատէն [14] Ոմն. քաղցրացուցանէ զբարբառ իւր [15] Ոմն. Ծածկել ծածկէ զանձն ատելութիւն ի նենգութեան, սակայն յայտնի լինի չարութիւն նորա ի ժողովի։ [16] Ոմն. զորս վիրաւորեաց, կամ, զորս վիրաւորեցին զնա, եւ բերան ողոքիչ գործէ կործանումն ։

վասցէ զքեզ ընկերն՝ եւ մի՛ քո բերան,
3 օտարն՝ եւ մի՛ քո շրթունք։ Թար ծանր
է, եւ աւազ դժուարին առ ի բառնալ.
բայց բարկութիւն անզգամի ծանրագոյն
4 է քան զերկոսեան։ Անողորմ է սրտմտու-
թիւն եւ սաստիկ է բարկութիւն, [1]այլ
5 նախանձ եւ ոչ ինչ ժուժկալէ"։ Լաւ
է յայտնութիւն յանդիմանութեան քան
6 զբարեկամութիւն ի ծածուկ։ [2]Լաւ են
հարուածք բարեկամի քան զկամակոր
7 համբոյրս թշնամւոյ"։ Անձն յագեալ
զխորիսխ [3]եւ զմեղր" արհամարհէ, բայց
անձին կարօտելոյ եւ դառն իբրեւ զքաղցր
8 թուի։ Որպէս թռչուն [4]որ թռանի" ի
բունոյ իւրմէ, նոյնպէս եւ մարդ [4]ստրկա-
նայ՝ յորժամ օտարանայցէ" յիւրմէ տեղ-
9 ւոյ։ [5]Իւղով եւ խնկով եւ գինւով զուար-
ճանայ սիրտ, եւ բեկանի ի տրտմութե-
10 նէ անձն"։ Զբարեկամ քո եւ զբարեկամ
հայրենի մի՛ թողուր. եւ ի տուն եղբօր
քո մի՛ մտանիր [6]թշուառացեալ. լաւ է
բարեկամ մերձաւոր քան զեղբայր ի հե-
11 ռաստանէ բնակեալ։ Իմաստուն լեր,
որդեակ, [7]զի ուրախ լիցի սիրտ քո, եւ
12 դարձո ի քէն զբանս նախատանաց"։ Խո-
րագէտն ի գալ չարեաց զօղեաց, եւ
անզգամք ընդ առաջ երթեալ ի տոյժս
13 անկցին։ Զերծ [3]ի նմանէ զհանդերձս նո-
րա, զի [8]անց թշնամանագիրն. քանզի
14 նա զայլոյն ապականէր"։ Որ գովէ զբա-
րեկամ [9]ընդ առաւօտս բարձր ձայնիւ՝
[10]քան զանիծանողն ոչ ինչ առաւել համա-
15 րեսցի։ Կաթիլ հանէ զմարդ ի տանէ իւր-
մէ յաւուր ձմերայնոյ, նոյնպէս եւ կին
16 անզգամ ի տանէ իւրմէ զայր։ Խիստ
հողմ է հիւսիսի, բայց անուամբ աջոյ
17 կոչի"։ Երկաթ զերկաթ [11]խարտէ, եւ այր
18 [11]գրգռէ զերեսս ընկերի։ Որ [12]տնկէ թզե-
նի՝ կերիցէ զպտուղ նորա, եւ որ պա-
19 հէ զտէր իւր՝ պատուեսցի։ [13]Որպէս ոչ
են նման երեսք երեսաց, նոյնպէս եւ
ոչ սիրտք մարդկան սրտից նման են"։
20 Դժոխք եւ կորուստ անյագ են, նոյն-
պէս եւ աչք [14]ագահ մարդկան. պիղծ է
առաջի Տեառն որ արձակէ զաչս, եւ
21 անխրատք եւ ցոփք լեզուաւ"։ Փորձ
արծաթոյ եւ ոսկւոյ ի բովս, եւ այր
22 փորձի ի բերանոյ գովչաց իւրոց։ [15]Սիրտ
անօրինի խնդրէ զչարիս, եւ սիրտ ու-
ղիղ խնդրէ զգիտութիւն։ Եթէ հարկա-
նես զանզգամն ի մէջ ատենի եւ անար-
գես զնա", սակայն ոչ մերժես զանզգա-
23 մութիւնն ի նմանէ։ Խելամտութեամբ
խելամուտ լիցիս [16]անձանց խաշանց քոց,
եւ հաստատեսցես զսիրտ քո ի վերայ
24 երամակաց քոց. Զի ոչ յաւիտեան է
առն ոյժ [17]եւ զօրութիւն եւ իշխանու-
թիւն, եւ ոչ տուեալ են նմա ազգաց
25 յազգս։ Խնամ կալ բանջարոյ ի դաշտի,
եւ հնձեսցես խոտ. եւ ժողովես զխոտ
26 դալար, Զի եղիցին քեզ ոչխարք ձոր-
ձաբերք. դարմանես զդաշտս՝ զի եղի-
27 ցին քեզ գառինք։ Որդեակ, յինէն ու-
նիս զպատգամս զօրաւորս ի կեանս տան
քո եւ ի կեանս բարեկամաց քոց"։

ԳԼ. ԻԸ

1 Փախուցեալ է ամպարիշտն առանց ու-
րուք հալածելոյ, իսկ արդարն՝ իբրեւ
2 զառիւծ յանձն ապաստան է։ Վասն մե-
ղաց [18]ամպարշտաց դատաստանք յու-
զին, եւ այր խորագէտ շիջուցանէ զնո-
3 սա։ Հզօրն առ ամպարշտութեան իւ-
4 րում զրպարտէ զտնանկս։ Որպէս անձ-
րեւ սաստիկ եւ անշահ, նոյնպէս եւ որ
թողուն զօրէնս, եւ գովեն զամպարշտու-
թիւն. իսկ որ սիրեն զօրէնս՝ պատեն
5 զինքեամբք պարիսպ"։ Արք չարք ոչ

[1] Եբր. եւ ո՞ կացցէ առաջի նախանձու [2] Եբր. Հաւատարիմք են հարուածք բարեկամի, իսկ համբոյրք թշնամւոյ առատ են։ [3] Եբր. զոխով [4] Եբր. որ թափառի [5] Եբր. Եւղ եւ խունկ ուրախ առնեն զսիրտ, եւ քաղցրութիւն բարեկամի ի մտերիմ խորհրդոյ։ [6] Եբր. յաւուր նեղութեան քո [7] Եբր. եւ ուրախ արա զսիրտ իմ, եւ տաց պատասխանի բանից որոյ նախատէն զիս [8] Եբր. երաշխաւոր եղեւ օտարի, եւ վասն կնոջ օտարի առ գրաւ նորա [9] Եբր. կանխեալ ընդ. [10] Եբր. անէծք համարեսցի նմա։ (15) Կաթիլ հանապազորդ յաւուր անձրեւի, եւ կին կագեցող նման են. (16) Որ ունի զնա, ունի զհողմ, եւ եւղ աջոյ նորա աղաղակեսցէ։ [11] Եբր. թեքէ [12] Եբր. դարմանէ

[13] Եբր. Որպէս ջուր զերեսս երեսաց, նոյնպէս սիրտ զմարդ մարդոյ։ [14] Եբր. մարդկան ոչ յագեսցին [15] Եբր. Եթէ ծեծես զանզգամն յանկանի ընդ ցորենոյ սանդխոտաւմբ [16] Եբր. հանգամանաց [17] Եբր. և ոչ թագ ազգաց յազգս։ (25) Բուսանի բանջար, և երեւի բողբոջ, և ժողովի խոտ լերանց. (26) Ոչխարք ձորձաբերք քեզ, եւ գին անդոյ՝ նոխազք. (27) Եւ բաւականութիւն կաթին այծից ի կերակուր քո, ի կերակուր տան քո, և պաշար աղախնեաց քոց։ [18] Եբր. երկրի բազում լինին իշխանք նորա, եւ արամբ իմաստնով եւ գիտնով յերկարեսցի կարգ։ (3) Այր չքաւոր եւ որ զրկէ զաղքատս՝ է անձրեւ յորդառանց հացի։ (4) Որ թողուն զօրէնս՝ գովեն զամպարիշտն, եւ որ պահեն զօրէնս՝ գդէմ ունին նոցա։

առնուն ի միտ զիրաւունս, իսկ որ
խնդրեն զՏէր՝ խելամուտ լինին ամե-
6 նայնի ։ Լաւ է աղքատ՝ որ գնայ [1]ճշմար-
տութեամբ, քան զմեծատուն սուտ" ։
7 Պահէ զօրէնս որդի իմաստուն, իսկ որ
արածէ զորկորստութիւն՝ անարգէ զհայր
8 իւր ։ Որ լնու զտուն իւր ի տոկոսեաց
եւ ի վաշխից՝ ժողովէ այնմիկ որ ողոր-
9 մի աղքատաց ։ Որ խոտորեցուցանէ
զունկն իւր չլսել օրինաց, [2]եւ ինքն
10 զիւր ուխտ պղծէ" ։ Որ մոլորեցուցա-
նէ զուղիղս չար ճանապարհաւ՝ ինքն
անկցի [3]յապականութիւն ։ Ամբիծք բա-
ժանեսցին զբարութիւնս, եւ անօրէնք
անցցեն առ բարութեամբք՝ եւ մի՛ մացեն
11 ի նոսա" ։ Իմաստուն թուի անձին իւ-
րում այր մեծատուն, եւ աղքատն հան-
12 ճարեղ ստգտանէ զնա ։ [4]Վասն օգնա-
կանութեան" արդարոց բազում լինին
փառք, եւ [5]ի տեղիս ամպարշտաց՝ սա-
13 տակին մարդիկ" ։ Որ ծածկէ զամ-
պարշտութիւն իւր՝ ոչ յաջողեսցի, իսկ
որ ի վեր հանէ եւ [6]յանդիմանէ՝ սիրելի
14 լիցի" ։ Երանի իցէ առն որ [7]արհամար-
հիցէ զամենայն վասն երկիւղածու-
թեան", իսկ խիստն սրտիւ՝ անկցի ի
15 չարիս ։ Առեւծ քաղցեալ եւ [8]գայլ ծա-
րաւի, որ աղքատ է՝ եւ" բռնան լինիցի
16 ազգի տնանկի ։ Թագաւոր կարօտ մտօք՝
մեծ զրպարտօղ, իսկ որ ատեայ զանի-
17 րաւութիւն՝ երկայնակեաց լիցի ։ [9]Այր որ
զմահապարտ յերաշխի առնու, փախըս-
տական լինի եւ ոչ ի հաստատութեան ։
Խրատեա զորդի քո, եւ հանգուսցէ զքեզ,
եւ տացէ զարդ անձին քում, եւ ոչ
18 հնազանդեսցի ազգի անօրինի" ։ Որ գնայ
արդարութեամբ՝ գտցէ օգնականութիւն,
իսկ որ [10]եղանէ ի թեւր ճանապարհս՝ նո-
19 վին" վարակեսցի ։ Որ գործէ զերկիր
իւր՝ լցցի հացիւ, եւ որ զհետ երթայ
դատարկութեան՝ լցցի տնանկութեամբ ։
20 Այր հաւատարիմ ¦ օրհնեսցի յոյժ, եւ
[11]չարագործն ի պատուհասէ մի՛ ապրես-
ցի ։ [12]Որ ոչ պատկառէ յերեսաց արդա-
21 րոց՝ չէ գովելի ։ Որ ակն ածէ զերեսս
անօրինաց յանդիմանել՝ չէ բարւոք. այն-
պիսին պատառոյ հացի վաճառէ զմարդ" ։
22 Փութայ մեծանալ այր չարակն, եւ ոչ
23 գիտէ թէ [13]ողորմածն յաղթէ նմա ։ Որ
յանդիմանէ զայր ի ճանապարհս իւր"
շնորհակալութիւն գտանէ քան զու-
24 տակապասան լեզուաւ ։ Որ [14]մերժէ զհայր
իւր կամ զմայր՝ եւ համարիցի չմեղան-
չել, կցորդ է նա արանց ամպարշտաց ։
25 Այր ագահ գրգռէ զհակառակութիւն,
իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝ [15]ընդ խնամով
26 կեցցէ ։ Որ յուսացեալ է ի յանդգնու-
թիւն սրտի" նա անզգամ է, իսկ որ
27 գնայ իմաստութեամբ՝ ապրեսցի ։ Որ
տայ աղքատաց՝ ոչ կարօտասցի, իսկ
որ դարձուցանէ զակն իւր ի նոցանէ՝ ի
28 բազում [16]կարօտութեան եղիցի ։ Ի տե-
ղիս ամպարշտաց հեծեն արդարք", բայց
ի նոցա կորստեան բազմանան արդարք ։

ԳԼ. ԻԹ

1 [17]Լաւ է այր յանդիմանիչ՝ քան զայր
խստապարանոց. զի յանկարծակի հուր
հարեալ զնովաւ՝ չլինիցի բժշկութիւն ։
2 Ի գովութեան" արդարոց՝ ուրախ եղի-
ցին ժողովուրդք. ընդ իշխանութիւնս
3 ամպարշտաց՝ [18]հեծեն արդարք" ։ Այր որ
սիրէ զիմաստութիւն՝ բերկրեսցի հայր
նորա, իսկ որ զբոզս արածէ՝ կորուսանէ
4 զմեծութիւն ։ Թագաւոր արդար՝ կանգնէ
զաշխարհ, եւ այր [19]անօրէն կործանէ ։
5 Որ կազմէ կռիւս յերեսս բարեկամի
իւրոյ", պատեսցէ հաղբս զոտիւք [20]իւ-
6 րովք ։ Առն մեղաւորի որոգայթ սա-
տիկ դիցի", իսկ արդարն՝ յուրախութեան
7 եւ ի խնդութեան եղիցի ։ Գիտէ ար-
դար դատել զտնանկս, իսկ ամպարշտն

[1] Եբր. յամբծութեան իւրում, քան զմեծատուն որոյ թեւր են ճանապարհք նորա [2] Եբր. աղօթք իսկ նորա պղծութիւն են [3] Եբր. ի խորխորատ իւր. իսկ ամբիծք ժառանգեսցեն զբարութիւն [4] Եբր. Ուրախութեան [5] Եբր. ի յառնել ամպարշտաց թաքիցէ, կամ, հետազօտեսցի մարդ. [6] Եբր. թողու՝ գտցէ ողորմութիւն [7] Եբր. երկնչի հանապազ [8] Եբր. արջ անյագ, նոյնպէս է ամպարիշտն որ ։ [9] Եբր. Այր արիւնահեղ մինչեւ ի գուբ փախիցէ, ոչ ոք պաշտպանեսցէ նմա ։ [10] Եբր. խոտորի յերկուս ճանապարհս՝ ի միում.

[11] Եբր. որ փութայն ի մեծութիւն՝ [12] Եբր. (21) Ակն ածել երեսաց չէ բարւոք. եւ վասն պատառոյ հացի անօրինի այր ։ [13] Եբր. հասցէ նմա չքաւորութիւն ։ (23) Որ յանդիմանէ զայր՝ ի վախճանի [14] Եբր. կողոպտէ [15] Եբր. գիրասցի ։ (26) Որ յուսացեալ է ի սիրտ իւր՝ [16] Եբր. անէծս եղիցի ։ (28) Յառնել ամպարշտաց՝ թաքչին մարդիկ [17] Եբր. Այր յանդիմանեալ որ խստացուցանէ զպարանոց իւր՝ յանկարծ խորտակեսցի, եւ չլինիցի բժշկութիւն ։ (2) Ի բազմանալ [18] Եբր. հեծէ ժողովուրդն [19] Եբր. կաշառակուրծ կործանէ զնա ։ (5) Այր որ փաղաքշէ զընկեր իւր [20] Եբր. նորա (6) Յամպարշտութեան առն մեղաւորի որոգայթ

[1]գիտութեան ոչ խելամուտ. եւ աղքա-
տի՝ ոչ գոյանիցի միտք իրաւախոհք։
8 Արք անօրէնք՝՝ հուր հարին զքաղաքէ,
եւ իմաստունք դարձուցին զբարկութիւն։
9 [2]Այր իմաստուն դատի զազգս, եւ այր
անզգամ ի բարկանալ իւրում ծաղր լինի՝
10 եւ ոչ ակնածէ։՝՝ Արք արեանց՝ ատեան
զարդար, իսկ ուղիղք փափաքեսցեն
11 յանձն նորա. Զամենայն [3]բարկութիւն
իւր միանգամայն թափէ անզգամ, իսկ
12 իմաստունն մեղմով համբերէ։ Թագա-
ւոր՝ որ ունկնդիր է բանից անիրաւու-
թեան, ամենեքեան որ ընդ նովաւ են՝
13 անօրէնք են։ [4]Փոխատուի եւ փոխա-
ռուի ի մի վայր հասելոց, երկոցունց
14 հանդէս առնէ Տէր։՝՝ Թագաւոր որ ճշմար-
տութեամբ դատիցի զտնանկս, աթոռ
նորա [5]ի վկայութիւն հաստատեսցի։
15 Գանք եւ կշտամբանք տան զիմաստու-
թիւն. մանուկ մոլորեալ՝ յամօթ առնէ
16 [6]զծնողս իւր։ Ի բազմանալ ամպարշ-
տաց՝ յաճախեն մեղք, իսկ արդարք ի
նոցա [7]կործանելն՝ զահի հարկանին՝՝։
17 Խրատեա զորդի քո եւ հանգուսցէ զքեզ,
18 եւ տացէ [8]զարդ անձին քում։ Ոչ գոյցէ
առաջնորդ ազգի անօրինի՝՝, իսկ որ պահէ
19 զօրէնս՝ երանելի է։ Բանիւք ոչ խրատի
ծառայ խիստ, թէպէտ եւ իմանայցէ՝
20 չզգնէ յունկան։ Յորժամ տեսանիցես
զայր յանդուգն բանիւք, գիտասջիր զի
21 յոյս գոյ յանզգամին քան ի նմա։ [9]Որ
փափկասուն լինի ի մանկութենէ, ի
ծառայութիւն մատնեսցի, եւ յետոյ մոր-
22 մոքեսցի յանձն իւր։՝՝ Այր բարկացող յա-
րուցանէ զհակառակութիւն, եւ այր [10]հեզ՝
դադարեցուսցէ զմեղս, եւ այր սրտմտող
23 փորեաց զմեղս՝՝։ Ամբարտաւանութիւն
զայր նկուն առնէ, իսկ [11]զխոնարհս փա-
24 ռաւոր առնէ Տէր՝՝։ Որ բաժանակից լինի
գողոց՝ ատեայ զանձն իւր, [12]որք յոր-
ժամ երդումն առաջի դնիցի՝ լուեալ եւ
25 ոչ պատմիցեն, Եւ առ երկիւղի եւ ա-
մօթոյ մարդկան յայտնիցեն եւ կործա-
նեսցին. իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝
ուրախ լիցի։ Ամպարշտութիւն առն՝ ածէ
գայթակղութիւն, եւ որ յուսայ ի Տէր՝
26 ապրեսցի։՝՝ Բազումք դդոքեն զերեսս իշ-
խանաց, բայց ի Տեառնէ ելանեն իրաւունք
27 առն։ Պիղծ է արդարոյ այր անօրէն,
եւ պիղծ է անօրինի՝ ուղիղ ճանապարհ։

ԳԼ. Լ

1 [13]Զայս ասէ այր ցհաւատացեալս Աս-
2 տուծոյ. Եթէ լուռ եղէց,՝՝ Զի անմտա-
գոյն եմ քան զամենայն մարդիկ, եւ
3 իմաստութիւն մարդոյ ոչ գոյ յիս։ [14]Աս-
տուած ուսոյց ինձ իմաստութիւն, եւ՝՝
գիտութեան սրբոց խելամուտ եղէ, [15]եւ
4 ճանաչեմ զսրբութիւնս՝՝ Ո՞վ ել յերկինս՝
եւ էջ. ո՞վ ժողովեաց զհողմս ի գոգ
իւր. ո՞վ ամփոփեաց զջուրս ի ձորձս
իւր. ո՞վ կալաւ զծագս երկրի. զի՞նչ
անուն է նորա, կամ զի՞նչ անուն որդ-
5 ւոյ նորա, [16]զի գիտասցես թէ Ամենայն՝՝
բանք Աստուծոյ ընտրեալք են, եւ վե-
6 րակացու է նա երկիւղածաց իւրոց։ Մի՛
յաւելուցուս ի բանս նորա, զի մի՛ յան-
դիմանեսցէ զքեզ, եւ սուտ լինիցիս։
7 Երկուս ինչս խնդրեմ ի քէն. մի՛ [17]հա-
նիր յինէն զշնորհս մինչչեւ մեռեալ
8 իցեմ. Զբան զուր եւ սուտ՝ հեռի արա
յինէն. մեծութիւն եւ տնանկութիւն
մի՛ տար ինձ, այլ կշռեա ինձ զարժանն
9 բաւականութեամբ. Զի [18]մի՛ մեծացայց
եւ ստեցից, եւ ասիցեմ, թէ Ո՞վ տե-
սանիցէ զիս. կամ՝՝ աղքատացայց եւ
գողացայց. եւ երդուայց յանուն Աս-
10 տուծոյ իմոյ։ Մի՛ [19]մատներ զծառայ ի
ձեռս տեառն իւրոյ՝՝, զի մի՛ երբեք ա-
նիծանիցէ զքեզ՝ եւ [20]ապականիցիս։
11 Ծնունդ չար՝՝ զհայր իւր անիծանէ, եւ
12 զմայր իւր ոչ օրհնէ. [21]Ծնունդ չար՝՝ առ
արդարս ունի զանձն իւր, եւ [22]զելս

[1] Եբր. ոչ խելամուտ։ (8) Արք ծաղրածուք [2] Եբր. Առն իմաստնոյ ի վարել իւրում դատ ընդ ան. միտի. թէ բարկասցի եւ թէ ծիծաղեսցի. չիք հանգիստ։ [3] Եբր. ոգի [4] Եբր. Աղքատն եւ այր բանսւոր հանդիպեցան միմեանց, որ լուսաւորէն զաչս երկոցունց՝ Տէր է։ [5] Եբր. յաւիտեան [6] Եբր. զմայր [7] Եբր. կործանմանն հայեսցին [8] Եբր. բերկրութիւն անձին քում։ (18) Առ ի չգոյէ տեսլեան մոլորի ժողովուրդ [9] Եբր. Որ անուցանէ փափկութեամբ ի մանկութենէ զծառայ իւր, ի վախճանի եղիցի նման որդւոյ։ [10] Եբր. սրտմտող՝ բազմութիւն մեղաց [11] Եբր. խոնարհն հոգւով առցի փառս [12] Եբր. երդումն լուիցէ եւ ոչ պատմեսցէ։ (25) Երկեւղ մարդկան տացէ որոգայթ, իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝ բարձրասցի [13] Եբր. Բանք Ագուրայ որդւոյ Յակեայ, պատգամն. ասաց այրն ցԻթիէլ, ցԻթիէլ եւ ցՈւքաղ։ [14] Եբր. Եւ ոչ ուսայ զիմաստութիւն, և ոչ [15] Ցեբր. գոյանէ [16] Եբր. գիտիցե՞ս արդեւք։ (5) Ամենայն [17] Եբր. արգելուր [18] Եբր. գուցէ յագեցայց եւ ուրացայց զքեզ, եւ ասացից թէ Ո՞վ է Տէր. եւ գուցէ [19] Եբր. չարախօսեր զծառայէ առ տէր իւր [20] Եբր. յանցանիցես։ (11) Է ազգ որ [21] Եբր. Է ազգ որ [22] Եբր. յաղտեղութենէ իւրմէ

13 անձին իւրոյ" ոչ լուացաւ։ [1]Մնունդ
չար" ամբարտաւան աչս ունի, եւ յար-
14 տեւանունս իւր հպարտանայ։ [1]Մնունդ
չար" իբրեւ զսուսեր ունի զատամունս
իւր, եւ զժանիս իւր իբրեւ զկտրոցս,
մաշել եւ ուտել զխոնարհս երկրի եւ
զաղքատս ի մարդկանէ։
15 [2]Տզրկի երեք դստերք էին սիրով սի-
րեցեալք, եւ երեքին սոքա ոչ յագեցուցին
զնա, եւ չորրորդն ոչ լցաւ ասել չաա.
16 Դժոխք եւ կորուստ եւ սէր կանանց եւ
տարտարոսն եւ երկիր՝ ոչ յագի ջրով.
եւ ջուր եւ հուր՝ ոչ երբեք ասեն չաա"
17 Ակն որ արհամարհէ զհայր եւ ա-
նարգէ [3]զծերութիւն մօր, խլեսցեն
զնա ագռաւք ձորոց, եւ գէշ գէշ
արասցեն զնա ձագք արծուեաց։
18 Երեք են՝ զորս անհնար է ինձ իմա-
նալ, եւ [4]զչորրորդն ոչ ճանաչեմ.
19 Զհետս արծուոյ թռուցելոյ, եւ զճանա-
պարհս օձի ի վերայ վիմի, եւ զշաւիղս
նաւի ընդ ծով գնացելոյ, եւ զճանապարհս
20 առն [5]երիտասարդի. Նոյնպէս է եւ ճա-
նապարհ կնոջ շնացողի. [6]զի յորժամ գոր-
ծէ ինչ՝ լուանայ եւ ասէ, Իմ չիք ինչ
գործեալ"։
21 Երիւք շարժի երկիր, եւ չորրորդին
22 ոչ կարէ հանդարտել. Եթէ ծառայ թա-
գաւորեսցէ, եւ անմիտն եթէ յագեսցի
23 հացիւ, [7]Եւ աղախին եթէ հանիցէ զտի-
կին իւր, եւ կին ատելի եթէ դիպեսցի
առն բարւոյ։"
24 Չորք են որ փոքր են յերկրի, եւ նո-
քա իմաստնագոյնք են քան զիմաս-
25 տունս. Մրջիւն՝ որոյ ոչ գոյ զօրու-
թիւն, եւ պատրաստէ ամարայնւոյ զկե-
26 րակուր իւր. Եւ ճագար՝ ազգ անհզօր,
որ արարին ի վէմս զդադարս իւրեանց.
27 Առանց թագաւորի է մարախ, եւ [8]զօ-
րաժողով լինի իբրեւ ի միոջէ հրամանէ
28 օրինօք". Եւ սարդ՝ կռուեալ ձեռօք յարմ,
[9]որ դիւրին է առ որսալ," բնակէ ի
29 յարկս թագաւորաց։ Երեք են որ պարծ

[1]Եբր. Է ազգ որ [2]Եբր. Տզրկի երկու դստերք են, ասեն Տուր, տուր։ Երեքին սոքա ոչ յագեսցին, չորք չասեն չաա. (16) Դժոխք եւ ամուլ արգանդ. երկիր որ ոչ յագի ջրով, եւ հուր որ ոչ ասէ չաա։ [3]Եբր. հնազանդել [4]Եբր. չորք զորս [5]Եբր. առ աղջկան [6]Եբր. ուտէ եւ սրբէ զբերան իւր, եւ ասէ, Չիք իմ գործեալ չարութիւն [7]Եբր. Ընդ ատելի եթէ լինիցի առն, եւ աղախին եթէ եղիցի ժառանգ տիկնոջ իւրում։ [8]Եբր. ելանեն ամենեքին գունդ գունդ [9]Եբր. [illegible]

շրջին, եւ [10]չորրորդն գեղեցիկ ճեմի".
30 Կորիւն առիւծու հզօր է քան զանա-
սունս, [9]որ ոչ դառնայ" եւ ոչ թիկունս
31 դարձուցանէ [11]յանասնոց. Եւ աքաղաղ՝
որ շրջի ի մէջ մարեաց սիգալով. եւ
նոխազ՝ առաջնորդ հօտի. եւ թագաւոր՝
որ հրապարակախօս լինի ի մէջ ազգաց։
32 Եթէ զանձն դիւրութեան տացես, եւ
ձեռն ի բերան կռուոյ ձգեսցես, անար-
33 գեսցիս։ Կթեա կաթն՝ եւ եղիցի եւղ.
ապա եթէ կարի ճմլեսցես զպտկունսն,
ելանէ արիւն. եւ եթէ ձգեսցես զքանս,
ելցեն դատաստանք եւ կռիւք։"

ԳԼ. ԼԱ

1 [12]Իմ բանք յԱստուծոյ խօսեցեալ են,
հրաման թագաւորի զոր խրատեաց զնա
2 մայր իւր։ Զի, որդեակ, Աստուծոյ բանք
են. անդրանիկդ, քեզ ասեմ, որդի. զի,
որդեակ, պտուղ որովայնի իմոյ. զի",
3 որդեակ ուխտից իմոց, Մի՛ տար կա-
նանց [13]զմեծութիւն քո, եւ զմիտս քո
եւ զկեանս ի խորհուրդս յետինս. խոր-
հրդով գործեա զամենայն, խորհրդով
4 արբ գինի։ Մեծամեծքն բարկասիրտք
5 են, գինի մի՛ արբցեն. Զի մի՛ իբրեւ
արբցեն՝ մոռանայցեն զիմաստութիւն,
եւ ուղիղ ոչ կարասցեն դատել զտկարն"
6 Տուք արբեցութիւն տրտմեցելոց, եւ
7 գինի ըմպել ցաւագնոտաց. Զի արբցեն՝
եւ մոռասցին զտնանկութիւնս իւրեանց,
8 եւ զցաւս իւրեանց ոչ եւս յիշեսցեն։ Բաց
զբերան քո [14]բանիւ Աստուծոյ, եւ դա-
9 տեա զամենեսեան ողջմտութեամբ, Եւ
ընտրեա եւ որոշեա զտնանկն եւ զտկարն."

[10]Եբր. չորք են որ գեղեցիկ ճեմեն [11]Եբր. յերեւաց ամենեցուն. (31) Պնդեալն զմէջս (Չէ յա[illegible] [illegible]) եւ նոխազ եւ թագաւոր ընդ որում է ժողովուրդ նորա։
(32) Եթէ անմտութեամբ գնացեր ի բարձրացուցանել զանձն. և եթէ չարիս խորհեցար, ձեռն տուր ի բերան. (33) Զի ի ճնշել կաթին՝ ելանէ կոգի, եւ ի ճնշել անգաց՝ ելանէ արիւն, եւ ի ճնշել ցասման՝ ելանէ կռիւ։ [12]Եբր. Բանք Լեմուելի թագաւորին. պատգամն զոր ուսոյց նմա մայր նորա։ (2) Զի՞նչ, որդեակ իմ, զի՞նչ. որդեակ որովայնի իմոյ. եւ զի՞նչ. [13]Եբր. զզօրութիւն քո, և զճանապարհս քո որոց ջնջեն զթագաւորս։ (4) Չէ թագաւորաց, Լեմուէլ, չէ թագաւորաց ըմպել գինի, եւ ոչ իշխանաց՝ օղի։ (5) Զի մի՛ արբցեն եւ մոռանայցեն զօրէնս, և թիւրեսցեն զիրաւունս ամենայն որդւոց տառապելոց։ [14]Եբր. վասն համրի, եւ յիրաւունս ամենայն որդւոց լքելոց։ (9) Բաց զբերան քո, դատեա արդարութեամբ, եւ դատ արա աղքատին եւ տնանկի։

10 [1]Կին ժրագլուխ եթէ գտանիցի,՝՝ պատ-
ուականագոյն է այնպիսին քան զականս
11 պատուականս։ Վստահ է ի նա սիրտ
առն իւրոյ. այնպիսին աւարաց երբեք
12 ոչ կարօտասցի։ [2]Գործակից է առն իւ-
րում ամենայն բարեաց կենաց՝ եւ ոչ
13 չարեաց։՝՝ Գտեալ ասր եւ կտաւ՝ արար
14 [3]անօթս պիտանիս ձեռօք իւրովք՝՝։ Եւ
եղեւ իբրեւ զնաւ շահաբեր. ի հեռաստանէ
15 ժողովէ իւր [4]զանձս։ Յառնէ ընդ ար-
շալուրս, եւ տայ կերակուր ընտանեաց,
16 եւ գործ նաժշտաց։ Տեսանէ զանդ գե-
ղեցիկ՝ եւ գնէ զնա, եւ ի պտղոյ ձե-
17 ռաց իւրոց [5]գործէ զերկիր՝՝։ Գօտի ած-
եալ հաստատութեամբ ընդ մէջ իւր՝
18 մխեաց զբազուկս իւր ի գործ. Եւ ճա-
շակեաց՝ զի քաղցր է գործել, եւ ոչ
շիջանի ճրագ ի նմանէ զամենայն գիշեր։
19 Զձեռս իւր ձգէ [6]յօգուտ, եւ զմատունս
20 իւր անձանձրոյթ տայ իլոյ՝՝։ Զձեռս իւր
ընդարձակեաց աղքատաց, եւ կարկառ
21 պտուղ տնանկին։ Ոչ [7]ինչ հոգայ ի
տանէ կողմանէ այր նորա՝ յորժամ ուրեք
յամիցէ՝՝, զի ամենեքին որ զնովաւ են՝
22 զգեցեալ են կրկին պատմուճանս։ [8]Արար
առն իւրում բեհեզս եւ ծիրանիս, եւ
23 անձին իւրում արկանելիս։՝՝ Երեւելի է
ի դրունս այր նորա, յորժամ նստիցի ի
ժողովրդեան ի մէջ ծերոց [9]եւ բնակ-
24 չաց՝՝ երկրի։ Կտաւս արար եւ վաճառ-
եաց, եւ արկանելիս՝ [10]Քանանացւոց։
25 Զզօրութիւն եւ զմեծվայելչութիւն զգե-
ցաւ, եւ ուրախ եղեւ յաւուրս յետինս։
26 Զբերան իւր եբաց [11]չափով եւ իմաս-
տութեամբ, եւ կարգ եդ լեզուի իւրում։
27 Պարկեշտ են ճանապարհք տան նորա՝՝,
28 եւ հաց դատարկութեան ոչ եկեր։ [12]Եւ
ողորմածութիւնք նորա կանգնեցին զոր-
դիս նորա եւ մեծացուցին՝՝. եւ այր
29 նորա գովէ զնա՝ եւ ասէ, Բազում
դստերք [9]ստացան զմեծութիւն, բա-
զումք՝՝ արարին զօրութիւն, բայց դու
[9]առաւել եղեր եւ՝՝ անցուցեր զամենե-
30 քումբք։ [13]Սուտ հաճութիւնք եւ ընդու-
նայն գեղ կնոջ ոչ գոյ ի քեզ. զի կին
իմաստուն եւ բարեպաշտօն օրհնեսցի.
զերկիւղածս Տեառն պատուեսցէ նա։
31 Տուք նմա ի պտղոյ շրթանց նորա, եւ
գովեսցի ի դրունս այր նորա։ Զի ճա-
նապարհք առն առաջի երեսաց իւրոց
երթիցեն, եւ աջողեսցին յաւիտեանս
յաւիտենից։՝՝

---

[1]Եբր. Զկին առաքինի ո՞ գտցէ. [2]Եբր. Ածէ նմա բարիս եւ ոչ չարիս զամենայն աւուրս կենաց իւրոց։ [3]Եբր. մտադրութեամբ ձեռաց իւրոց [4]Եբր. հաց [5]Եբր. տնկէ զայգի [6]Եբր. յիլ, եւ ափ նորա ունի զաղեկատէ [7]Եբր. երկնչի վասն տան իւրոյ ի ձեանէ [8]Եբր. Արար իւր արկանելիս, հանդերձ նորա բեհեզ եւ ծիրանի։

[9]Յեբր. [illegible] [10]Այսինքն՝ վաճառականաց [11]Եբր. իմաստութեամբ, և օրէնք ողորմութեան ի լեզուի նորա։ (27) Դիտէ զճանապարհս տան իւրոյ [12]Եբր. Յառնեն որդիք նորա և երանի տան նմա [13]Եբր. Սուտ է վայելչութիւն, եւ ընդունայն գեղ. կին երկիւղած ի Տեառնէ գովեսցի։ (31) Տուք նմա ի պտղոյ ձեռաց նորա, եւ գովեսցեն զնա ի դրունս գործք նորա։

ԺՈՂՈՎՈՂ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԱՆՔ Ժողովողին որդւոյ Դաւթի
թագաւորի Իսրայէլի յԵրուսաղէմ։
2 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ա-
սաց Ժողովողն, ունայնութիւն ունայ-
նութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է։
3 Զի՞նչ աւելի է մարդոյ յամենայն վաս-
տակս իւր զոր տաժանի ընդ արեգա-
4 կամբ։ Ազգ երթայ եւ ազգ գայ. եւ եր-
5 կիրս յաւիտեան կայ։ Ծագէ արեգակն,
եւ մտանէ արեգակն եւ ի տեղի իւր
6 ձգի ի ծագել իւրում։ Ելանէ ընդ հա-
րաւ, եւ պատի ընդ հիւսիսիւ, պատե-
լով պատի. գնայ հողմ, եւ ի շրջանս իւր
7 դառնայ հողմ։ Ամենայն ուղխք ի ծով
գնան, եւ ծով ոչ լնու. ի տեղի յոր
ուղխք գնան՝ անդրէն դառնան ի գնալ։
8 Ամենայն բանք ջանիւ, եւ ոչ կարասցէ այր
խօսել. ոչ յագեսցի ակն տեսանելով, եւ
9 ոչ լցցի ունկն լսելով։ Զինչ է որ եղեւն՝
նոյն ինքն որ լինելոցն է. եւ զինչ է որ
10 արարաւն, նոյն ինքն որ առնելոցն [2]է։ Եւ
ոչ է ամենայն առժամայն ընդ արեգա-
կամբ. զի որ խօսիցի ոք եւ ասիցէ" Ահա-
ւասիկ այս նոր է, վաղ իսկ եղեալ է ի
11 յաւիտենից եղելոցն նախ քան զմեզ։ Ոչ
գոյ յիշատակ առաջնոցն, նա եւ ոչ վերջ-
նոցն որ լինելոց են. ոչ գոյ յիշատակ
նոցա ընդ լինելոցն ի վախճանի։
12 Ես *Ժողովող եղէ թագաւոր ի վերայ
13 Իսրայէլի յԵրուսաղէմ, Եւ ետու զսիրտ
իմ խնդրել եւ խորհել իմաստութեամբ
վասն ամենայնի որ եղեալ են ընդ ա-
րեգակամբ. [3]զի զբաղումն չար ետ Ա-
ստուած որդւոց մարդկան զբաղել [4]ընդ
14 արեգակամբ"։ Տեսի ես զամենայն արա-
րեալս որ արարեալ են ի ներքոյ արե-
գական, եւ ահա ամենայն ինչ ընդու-
նայնութիւն է եւ [5]յօժարութիւն ոգւոյ։
15 Թիւրեալն՝ ոչ կարասցէ [6]զարդարել, եւ
պակասեալն՝ ոչ կարասցէ ի թիւ անկա-
16 նել։ Խօսեցայ ի սրտի իմում՝ թէ Ա-
հաւասիկ ես մեծացայ եւ յաւելայ իմաս-
տութեան քան զամենեսեան որ էին յա-
ռաջ քան զիս յԵրուսաղէմ. եւ սիրտ
իմ ետես բազում իմաստութիւն եւ գի-
17 տութիւն։ Եւ ետու զսիրտ իմ գիտել
զիմաստութիւն եւ զգիտութիւն, [7]զա-
ռակս եւ զիմաստութիւն". գիտացի ես՝ զի
սակայն եւ այս [8]յօժարութիւն ոգւոյ է։
18 Զի [8]բազմութիւն իմաստութեան՝ բազ-
մութիւն գիտութեան", եւ որ յաւելեաց
ի գիտութիւն՝ յաւելցէ ի ցաւս։

ԳԼ. Բ

1 Ասացի ես ի սրտի իմում, Եկ եւ փոր-
ձեցից զքեզ յուրախութեան, եւ [9]տեսից ի
բարութեան. եւ ահա եւ այս ինքն ունայ-
2 նութիւն է։ Ծաղու ասացի [10]Զբօսանս,
եւ ուրախութեանն՝ Զի՞ գործես զայդ։
3 Եւ խորհեցայ [11]թէ սիրտ իմ ձգեսցէ
իբրեւ զգինի" զմարմին իմ. եւ սիրտ
իմ առաջնորդեաց իմաստութեամբ,
[12]եւ զօրանալ յուրախութեան", մին-
չեւ տեսից ո՞ր իցէ բարին որդւոց
մարդկան զոր արասցեն ի ներքոյ արե-
գական ի թիւ աւուրց կենաց իւրեանց։
4 Ցանկացի ինձ արարս, շինեցի ինձ ա-
5 պարանս, տնկեցի ինձ այգիս։ Արարի
ինձ պարտէզս եւ դրախտս, եւ տնկեցի
6 ի նոսա փայտս ամենաբերս։ Արարի ինձ
աւազանս ջրոց՝ արբուցանել ի նոցանէ
7 զանտառախիտս մայրեաց։ Ստացայ ծա-
ռայս եւ աղախնայս, եւ ընդոծինք եղեն

*Անուն է Հայերէն յունարէնոյ՝ Եկղեսիաստէս
[1]Յայլք. Դաւթեան [2]Այլք. է. եւ չիք ինչ նոր ընդ արեգակամբ։(10) Գուցէ՞ բան որ ասիցէ. [3]Այլք. զայս [4]Այլք. նովաւ

[5]Կամ, աշխատութիւն [6]Այլք. ուղղել [7]Այլք. զանմտութիւն եւ զյիմարութիւն [8]Այլք. ի բազմութեան իմաստութեան՝ բազում արտմութիւն [9]Այլք. տես, կամ, վայելեսջիր [10]Եբր. Ցիմար [11]Այլք. ի սրտի իմում զուարթացուցանել գինւով [12]Այլք. խելամուտ լինել անմտութեան

ինձ. եւ ստացուածք անդեոց եւ
հօտից բազում եղեն ինձ քան զամենե-
սեան՝ որ յառաջ իմ էին քան զիս
8 յԵրուսաղէմ։ Ժողովեցի ինձ արծաթ եւ
ոսկի, եւ ստացուածս բազումս զթա-
գաւորաց եւ զգաւառաց. արարի ինձ
զուսանս եւ երգեցիկս՝ արս եւ կանայս,
եւ զփափկութիւնս որդւոց մարդկան.
[1]արարի ինձ մատռուակս՝ արս եւ
9 կանայս"։ Եւ մեծացայ առաւել քան զա-
մենեսին որ յառաջ էին քան զիս յԵ-
րուսաղէմ. նա եւ իմաստութիւն յա-
10 ւելաւ ինձ։ Եւ զամենայն զոր ինչ
խնդրեցին աչք իմ, ոչ զրկեցի ի նոցա-
նէ. եւ ոչ արգելի զսիրտ իմ յամենայն
ուրախութենէ. զի սիրտ իմ ուրախ ե-
ղեւ յամենայն վաստակս իմ, եւ այս ե-
ղեւ բաժին իմ յամենայն վաստակոց ի-
11 մոց։ Եւ հայեցայ ես յամենայն արարս
իմ զոր արարին ձեռք իմ, եւ ի վաս-
տակս զոր վաստակեցայ առնել, եւ ա-
հա ամենայն ընդունայնութիւն է եւ
[2]յօժարութիւն ոգւոյ. եւ ոչ ինչ է ա-
ռաւելութիւն ի ներքոյ արեգական։
12 Եւ հայեցայ ես տեսանել զիմաստու-
թիւն եւ [3]զբօսանս եւ զանզգամութիւն.
քանզի [4]ո՞վ է մարդ որ երթիցէ զհետ
13 խորհրդոյն զոր ինչ արար"։ Եւ տեսի ես՝
եթէ է առաւելութիւն իմաստութեան
քան անմտութեան, որպէս է առաւե-
14 լութիւն լուսոյ քան զխաւարի։ Իմաստ-
նոյն աչք իւր ի գլուխ իւրում, եւ որ
անմիտն է՝ ընդ խաւար գնայ. եւ գի-
տացի ես թէ պատահար մի պատահե-
լոց է ամենեցուն նոցա։
15 Եւ ասացի ես ի սրտի իմում, թէ Որ-
պէս պատահարն անզգամին՝ եւ ինձ իսկ
պատահեսցէ նոյն, եւ ընդէ՞ր [5]իմաստ-
նացայ. եւ զաւելորդս" խօսեցայ ի սրտի
իմում. զի եւ այս իսկ ունայնութիւն
է. [6]զի անզգամն յաւելորդացն խօսի."
16 Վասն զի ոչ գոյ յիշատակ իմաստնոյն
ընդ անզգամին յաւիտեան. զի արդա-
րեւ իսկ յաւուրսն որ գալոց են ամե-
նայն ինչ մոռացօնք են. եւ զիա՞րդ մե-
17 ռանիցի իմաստունն ընդ անմտին։ Եւ
ատեցի ես զկեանս իմ. զի չար էր ինձ
արարածն, որ արարեալ էր ի ներքոյ
արեգական. զի ամենայն ինչ ունայնու-
18 թիւն է եւ [2]յօժարութիւն ոգւոյ։ Եւ
ատեցի ես զամենայն վաստակս իմ զոր
ջանացայ ընդ արեգակամբ, զի թողում
ես զնա մարդոյ՝ որ լինելոց է յետ իմ։
19 Եւ ո՞վ գիտէ իմաստուն լինիցի թէ ան-
միտ, եւ կամ իշխեսցի՞ իցէ ամենայն
վաստակոցն իմոց զոր ես վաստակե-
ցի, եւ յորս իմաստնացայ ընդ արեգա-
կամբ. սակայն եւ այս ունայնութիւն է։
20 Եւ դարձայ ես հրաժարել սրտիւ ի-
մով յամենայն վաստակոցն իմոց զոր
21 վաստակեցի ընդ արեգակամբ։ Զի է
մարդ՝ զի վաստակ նորա իմաստութեամբ
եւ գիտութեամբ եւ արութեամբ. եւ
մարդ՝ որ ոչ ինչ վաստակեաց ի նմա՝
տացի նմա մասն նորա. սակայն եւ այս
ընդունայնութիւն է եւ չարութիւն մեծ։
22 Զի՞ լինի մարդոյն յամենայն վաստակս
իւր, եւ [7]ի յօժարութեան սրտի իւրոյ՝
յորում ինքն ջանայ ի ներքոյ արեգա-
23 կան։ Զի ամենայն աւուրք նորա՝ ցա-
ւոց, եւ տրտմութեան՝ զբօսանք իւր,
եւ գիշերի ոչ ննջէ սիրտ նորա. սակայն
24 եւ այս ընդունայնութիւն է։ Եւ ոչ
գոյ բարի ինչ մարդոյ, բայց զոր
ուտէն եւ ըմպէն. եւ եցոյց անձին
իւրում բարիս ի վաստակս իւր. սակայն
եւ զայն տեսի զի ի ձեռանէ Աստուծոյ
25 է։ Քանզի ո՞վ իցէ որ ուտիցէ եւ ըմ-
26 պիցէ [8]առանց նորա"։ Զի մարդոյ բար-
ւոյ՝ առաջի երեսաց իւրոց ետ զիմաս-
տութիւն եւ զգիտութիւն եւ զուրա-
խութիւն, եւ մեղանչականին ետ զբա-
ղումն յաճախել եւ ժողովել եւ տալ
բարւոյն առաջի երեսաց Աստուծոյ. սա-
կայն եւ այն ունայնութիւն է եւ [2]յօ-
ժարութիւն ոգւոյ։

ԳԼ. Գ

1 Ամենեցուն ժամանակ է, եւ ժամ ա-
2 մենայն իրաց ի ներքոյ երկնից. Ժա-
մանակ ծնանելոյ, եւ ժամանակ մեռա-
նելոյ. ժամանակ տնկելոյ, եւ ժամա-
3 նակ խլելոյ զտնկեալն. Ժամանակ սպա-
նանելոյ, եւ ժամանակ բժշկելոյ. ժա-
մանակ քակելոյ, եւ ժամանակ շինե-
4 լոյ. Ժամանակ լալոյ, եւ ժամանակ
ծիծաղելոյ. ժամանակ կոծելոյ, եւ ժա-
5 մանակ կաքաւելոյ. Ժամանակ ձգելոյ
քարինս, եւ ժամանակ ժողովելոյ քա-

[1] Եբր. տիկինս եւ հարճս [2] Կամ, աշխատութիւն.
[3] Եբր. զյիմարութիւն [4] Եբր. զի՞նչ առնիցէ մարդ որ գայ զհետ թագաւորին, բայց զոր ինչ արարեալն իցէ արդէն [5] Եբր. իմաստնացայ առաւել. եւ [6] Եբր. [illegible]

[7] Եբր. ի տանջանս [8] Կամ, քան զիս

րինս. ժամանակ գիրկս արկանելոյ, եւ
ժամանակ հեռանալոյ ի գիրկս արկա-
6 նելոյ. ժամանակ խնդրելոյ, եւ ժամա-
նակ կորուսանելոյ. ժամանակ պա-
հելոյ, եւ ժամանակ արտաքս հանելոյ.
7 ժամանակ պատառելոյ, եւ ժամանակ
կարկատելոյ. ժամանակ լռելոյ, եւ ժա-
8 մանակ խօսելոյ. ժամանակ սիրելոյ, եւ
ժամանակ ատելոյ. ժամանակ պատե-
րազմի, եւ ժամանակ խաղաղութեան:
9 Արդ զի՞նչ աւելութիւն է այնմ
10 որ առնէ որով ինքն ջանայ: Տեսի
ես զամենայն զբաղումն զոր ետ Ա-
ստուած որդւոց մարդկան՝ զբաղնուլ
11 ի նմա: Ամենայն ինչ զոր գործեաց՝ բա-
րի է ի ժամանակի իւրում. նա՛ եւ զա-
մենայն յաւիտեանս ետ ի սիրտս նոցա.
[1]զի մի՛՛ գտցէ մարդ զարարածն զոր ա-
րար Աստուած ի սկզբանէ մինչ ցկա-
12 տարած: Գիտացի թէ ոչ գոյ բարի ի
նոսա՝ եթէ ոչ ուրախ լինել, եւ գոր-
13 ծել բարիս ի կեանս իւրում: [2]Քանզի ա-
մենայն մարդ՝ որ ուտիցէ եւ ըմպիցէ
եւ տեսանիցէ բարի յամենայն վաստակս
14 իւր, այն պարգեւ Աստուծոյ է: Գի-
տացի թէ զամենայն զոր արար Ա-
ստուած՝ այն կայ յաւիտեան. ի նոսա ոչ
ինչ յաւելուլ, եւ ի նոցանէ ոչ ինչ գոյ պա-
կասեցուցանել. եւ արար Աստուած, զի
15 երկիցեն յերեսաց նորա: Որ ինչ եղեւն՝
այն ահա կայ, եւ որ ինչ լինելոցն էր՝
ահա եղեւ. եւ Աստուած խնդրեսցէ
[3]զհալածեալն:
16 Դարձեալ տեսի ի ներքոյ արեգական
տեղի դատաստանի՝ եւ անդ [4]ամպա-
րիշտ. եւ տեղի արդարոյ՝ եւ անդ բա-
17 րեպաշտ՛՛: Եւ ասացի ես ի սրտի իմում,
թէ Զարդարն եւ զամպարիշտն դատի
Աստուած. զի [5]ժամանակ է ամենայն
իրաց, եւ ի վերայ ամենայն արարածոց
18 ժամ եւ ժամանակ՛՛ անդ: Ասացի ես ի
սրտի իմում [6]վասն խօսից՛՛ որդւոց մարդ-
կան՝ եթէ [7]Դատի զնոսա Աստուած, եւ
զի ցուցէ եթէ նոքա անասունք են:
19 Սակայն [8]եւ ի մէջ նոցա՛՛ պատահար է
որդւոց մարդկան, եւ պատահար է ա-
նասնոց, եւ պատահար յամենեսին ի
նոսա. որպէս մահ սորա՝ նոյնպէս եւ
մահ նորա. եւ շունչ է յամենեսին. եւ
զի՞նչ աւելութիւն եղեւ մարդոյ քան
զանասնոց. եւ ոչ ինչ. զի ամենայն ինչ
20 ընդունայն է: Ամենայն ի մի տեղի եր-
թայ. ամենայն եղեւ ի հողոյ, եւ ամե-
21 նայն դառնայ ի հող: Եւ ո՞վ գիտէ զո-
գիս որդւոց մարդկան եթէ ելանեն ի
վեր, եւ զշունչ անասնոց՝ եթէ իջանէ
22 ի խոնարհ յերկիր: Եւ տեսի զի ոչ գոյ
բարի, բայց թէ ուրախ լիցի մարդ յա-
րարածս իւր, զի այն է բաժին նորա.
զի ո՞վ ածիցէ զնա տեսանել զայն ինչ
որ յետ նորա լինիցի:

Գլ. Դ

1 Դարձայ եւ տեսի ես զամենայն [9]զրպար-
տութիւնս որ լինին ընդ արեգակամբ,
եւ ահա արտասուք [10]զրպարտելոյն, եւ
ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնոսա. եւ ի
ձեռս [11]զրպարտչաց նոցա բռնութիւնք՛՛:
2 Եւ գովեցի ես զամենայն մեռեալսն որք
յառաջագոյն մեռան, քան զկենդանիսն՝
3 որ ցայժմ կենդանի իցեն: Եւ քան զնո-
սա զերկոսին լաւ այն է՝ որ չեւ եւս
իցէ լեալ, որ ոչ եաես զամենայն արա-
րածն չար՝ որ արարաւ ի ներքոյ արե-
4 գական: Եւ տեսի ես զամենայն վաս-
տակս եւ զամենայն [12]արութիւն արա-
րածոյն՛՛. զի նախանձ առն ի մերձաւորէ
իւրմէ. սակայն եւ այն ունայնութիւն
5 է եւ [13]յօժարութիւն ոգւոյ: Անզգամն
[14]բուռն եհար զբազկաց իւրոց, եւ ե-
6 կեր՛՛ զմարմինս իւր: Լաւ է բուռն մի
հանգստեամբ քան զլիութիւն երկուց
բռանց՝ ջանալով եւ [15]յօժարութեամբ
ոգւոյ:
7 Դարձայ ես եւ տեսի ընդունայնու-
8 թիւն ի ներքոյ արեգական: [8]Զի մի է,
եւ ոչ կրկին. եւ որդի եւ եղբայր ոչ
գոյ նորա. եւ ոչ է վախճան ամե-
նայն վաստակոյ նորա. եւ սակայն
ակն նորա ոչ յագի մեծութեամբ.
եւ արդ ո՞ւմ ջանամ ես, եւ զլանամ
զանձն իմ ի բարութենէ. զի եւ այն
ընդունայնութիւն է եւ զբաղումն չար:

[1] Օրբ. բայց եւ այնպէս ոչ [2] Օրբ. նա եւ [3] Կամ, զանցեալն [4] Օրբ. ամպարշտութիւն, և տեղի արդարութեան՝ եւ անդ ամպարշտութիւն [5] Օրբ. գոյ ժամանակ ամենայն գիտաւորութեան և ամենայն գործոյ [6] Օրբ. յաղագս [7] Օրբ. Փորձեսցէ [8] Օրբ. [illegible]

[9] Օրբ. զրկանս [10] Օրբ. զրկելոց [11] Օրբ. զրկողաց ոյժ, իսկ ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնոսա: [12] Օրբ. ճարտարութիւն արարուածոյ [13] Կամ, աշխատութիւն [14] Օրբ. ամփոփէ զբազուկս իւր եւ ուտէ [15] Կամ, աշխատութեամբ

9 Լաւ են երկու քան զմի, որոց գոն
10 վարձք բարի ի վաստակս նոցա։ Զի ե-
թէ գլորիցի մին՝ կանգնեսցէ զնա ըն-
կեր իւր. եւ վա՜յ միումն յորժամ գլո-
րիցի, եւ ոչ գուցէ միւս՝ որ յարուցա-
11 նիցէ զնա։ Զի եթէ ննջիցեն երկու՝
ջեռուցանեն զմիմեանս, եւ մին զիա՞րդ
12 ջեռնուցու։ Եւ եթէ բռնասցի [1]մին՝ եր-
կուքն կայցեն ընդդէմ նորա. եւ առա-
սան երեքկին՝ ոչ վաղվաղակի խզեսցի։
13 Լաւ է մանուկ աղքատ եւ իմաստուն՝
քան զթագաւոր ծեր եւ անմիտ, որ ոչ
14 [2]իմացաւ հայել եւս,Եթէ" ի տանէ կա-
պանաց ելանիցէ թագաւորել. նա ի թա-
գաւորութեան իւրում եղեւ աղքատ։
15 Տեսի ես զամենայն կենդանիս որ գնան
ի ներքոյ արեգական, հանդերձ երիտա-
սարդաւն երկրորդաւ որ յարիցէ փոխա-
16 նակ նորա։ Ոչ գոյ [3]կատարումն ամե-
նայն ժողովրդեանն, ամենեցուն որք
եղեն յառաջ քան զնոսա. նա եւ յե-
տինքն ոչ լինիցին ուրախ ի վերայ նո-
րա. զի եւ այն ինքն ունայնութիւն է
եւ [4]յօժարութիւն ոգւոյ։
17 Զգուշացիր ոտին քում [5]որով երթայ-
18 ցես ի տուն Աստուծոյ. Եւ մերձ լեր ի
լսել, [6]քանզի պատուական է քան զտուրս
անզգամաց՝ զոհ քո", զի ոչ եթէ գիտակ
ինչ են [7]առնելոյ բարիս"։

ԳԼ. Ե

1 Մի՛ փութար բերանով քով, եւ մի՛
վաղվաղեսցէ սիրտ քո հանել բանս ա-
ռաջի Աստուծոյ, զի Աստուած յերկինս
է եւ դու յերկրի. վասն այնորիկ եղի-
2 ցին բանք քո սակաւք։ Զի հասանէ ե-
րազ ի բազմութեան [8]փորձութեան, եւ
ձայն անզգամի ի բազմութեան բանից։
3 Եւ որպէս ինչ եւ ուխտիցես դու Ա-
ստուծոյ, մի՛ յամիցես հատուցանել զնա.
զի ոչ [9]են կամք ի ձեռս անզգամաց".
4 զու որչափ ուխտիցես՝ հատո. Զի լաւ
է քեզ չուխտել, քան ուխտել եւ ոչ
5 հատուցանել։ Մի՛ տար զբերան քո առ
ի յանցուցանելոյ զմարմին քո. եւ մի՛
ասեր առաջի [10]Աստուծոյ թէ Անգիտու-
թիւն է. զի մի՛ բարկասցի Աստուած ի
բարբառ քո, եւ ապականեսցէ զգործս
6 ձեռաց քոց։ Վասն զի ըստ յաճախու-
թեան երազոց է եւ ընդունայնութիւն
բանից բազմաց. սակայն դու երկի՛ր յԱս-
7 տուծոյ։ Եթէ [11]զզրկողութիւն տնանկի
եւ զյափշտակութիւն իրաւանց եւ արդա-
րութեան տեսանիցես յերկրի, մի՛ զար-
մանայցես ի վերայ իրացն. զի [12]բարձր
ի վերայ բարձու պահէ, եւ բարձունք
ի վերայ նոցա, եւ յաճախութիւն հո-
8 ղոյ։ Ի վերայ ամենայնի՛ է թագաւոր
ի վերայ անդոյն գործելոյ. եւ լինիցի
դու հաւատարիմ յամենայնէ ի ծանր
յափշտակելոյ անտի"։
9 Որ սիրէ զարծաթ՝ ոչ յագեսցի ար-
ծաթով, եւ [13]որ սիրեաց ի բազմութեան
իւրում զարդիւնս. քանզի եւ այն ու-
10 նայնութիւն է։ Ի բազմութեան արդա-
րութեան յաղեցան որք ուտէին զնա.
եւ զի՞նչ արութիւն է նմա առ ի նմա-
նէ, զի սկիզբն տեսանելոյ՝ աչք իւր
11 են"։ Քաղցր քուն է աշխատաւորի՝ ե-
թէ սակաւ եւ եթէ շատ կերիցէ. եւ
որ յագին մեծանալով՝ չէ նմա համար-
ձակ ի քուն մտանել։
12 Է [14]խրատ մի" զոր տեսի ի ներքոյ ա-
րեգական. մեծութիւն պահեալ ումեք
13 առ ի նմանէ չարոյ իւրում. Եւ կորիցէ
մեծութիւն նորա՝ [15]եւ նա" ի զբաղման
չարի [15]է. ծնաւ որդի՝ եւ ոչ գոյ ի ձե-
14 ռին նորա եւ ոչ ինչ։ Որպէս ել յորո-
վայնէ մօր իւրոյ մերկ, դառնայ երթալ՝
որպէս եւ եկեալն էր, եւ ոչ ինչ առցէ
ի վաստակոյ իւրմէ, եթէ երթիցէ ի ձե-
15 ռին իւրում։ Նա եւ այն իսկ ախտ չար է,
զի որպէս եկն՝ նոյնպէս եւ երթիցէ. եւ
զի՞նչ օգուտ իցէ նմա ի վաստակոց ան-
16 տի զոր ջանայ նա հողմոյ։ Զի [16]ամե-
նայն աւուրք նորա խաւար եւ սուգ",
եւ ի բազում սրտմտութեան եւ ի հիւան-
17 դութեան եւ ի բարկութեան։ Արդ ա-

---

[1] Օրբ. որք [2] Օրբ. գիտէ խրատել եւս .(11)Զի սա [3] Օրբ. վախճան [4] Կամ, աշխատութիւն [5] Կամ, յորժամ [6] Օրբ. քան մատուցանել զզոհ անզգամաց [7] Օրբ. թէ առնեն չարիս [8] Օրբ. զբազմանց [9] Օրբ. հաճի ընդ անզգամս [10] Օրբ. հրեշտակի

[11] Օրբ. զզրկանս [12] Օրբ. բարձրն քան զբարձր հայի, եւ գոյ Բարձրագոյն քան զնոսա. (8) Եւ չայեկանութիւն երկրի յամենեսին նոյն. թագաւորն իսկ յանդոյ պաշտի։ [13] Օրբ. ոչ որ սիրէ զմեծութիւն՝ արդեամբք. եւ այն ունայնութիւն է։ (10) Ի յաճախել բարեաց՝ յաճախեն եւ որ ուտենն զնոսա. և զի՞նչ շահ տերանց նոցա, եթէ ոչ տեսանել աչօք իւրեանց։ [14] Օրբ. ախտ չար [15] Օրբ. զ—ի—ն [16] Օրբ. զամենայն աւուրս իւր ի խաւարի կերաւ

ւասիկ զոր տեսի ես՝ բարի [1]է ուտելն
և ըմպել, և տեսանել զբարութիւն
յամենայն վաստակս իւր՝ զոր ջանայցէ
ընդ արեգակամբ ի թիւ աւուրց կենաց
իւրոց զոր ետ նմա Աստուած. զի այն
18 է բաժին նորա։ Քանզի ամենայն մարդ՝
որում ետ նմա Աստուած մեծութիւն
և ինչս, և իշխան արար զնա ուտել
ի նոցանէ, և առնուլ զբաժին իւր և
ուրախ լինել ի վաստակս իւր, այն պար-
19 գև Աստուծոյ է։ Զի բազում աւուրս
յիշեսցէ զկենաց իւրոց. զի Աստուած
[2]զբօսացուցանէ զնա" յուրախութեան
սրտի իւրոյ։

ԳԼ. Զ

1 Է չարութիւն զոր տեսի ի ներքոյ ա-
րեգական, և բազում է յոյժ ի վերայ
2 մարդոյ։ Այր մի որում տացէ Աստուած
մեծութիւն և ինչս և փառս, և ոչ
ինչ պակաս իցէ անձին իւրում յամե-
նայնէ որում ցանկանայցէ. և ոչ տա-
նիցէ զնա Աստուած իշխան ուտել ի
նմանէ, զի այր օտար կերիցէ զնա. և
այն ընդունայնութիւն է և ախտ չար։
3 Եթէ ծնցի այր [3]հարեւր, և ամս բա-
զումս կեցցէ, և ևս բազում եղիցին
աւուրք ամաց նորա, և անձն նորա ոչ
յագեսցի ի բարեաց անտի, և գերեզ-
ման ևս ոչ գտցի նմա, ես ասացի թէ
4 լաւ է քան զնա վիժածն. Զի ունայ-
նութեամբ եկն և խաւարաւ գնայ, և
5 ի խաւարի անուն նորա ծածկեսցի. Քան-
զի զարեւ ոչ ետես, և ոչ գիտաց, [4]զինչ
6 է հանգիստ սորա քան զնորա"։ Եւ եթէ
եկաց նա զհազար ամաց [5]երկս, և զբա-
րութիւն ինչ ոչ ետես, միթէ ո՞չ եր-
թայցէ ամենայն ի մի տեղի։
7 Ամենայն ջան մարդոյ ի բերան իւր, և
8 սակայն անձն նորա ոչ յագեսցի։ Զի՞նչ
առաւելութիւն է իմաստնոյն քան զան-
մտին, [6]քանզի տնանկն գիտէ երթալ ա-
9 ռաջի կենաց իւրոց"։ Լաւ է տեսել աչաց
քան [7]զգնացեալն ոգւով. սակայն և այն
ունայնութիւն է և [8]յօժարութիւն ոգւոյ։
10 Որ ինչ եղեւն՝ առաջ անուն կոչեցեալ
է նմա. և յայտնի [9]եղեւ որպիսի ինչ"
է մարդ, և ոչ կարէ դատել ընդ Հզօ-
11 րին քան զնա։ Զի են բազում բանք՝
որ յաճախեն զընդունայնութիւնս. զի՞նչ
առաւելութիւն է մարդոյ։

ԳԼ. Է

1 Զի ո՞ գիտէ զինչ բարի է մարդոյ ի
կեանս իւրում ի թիւ աւուրց կենաց
ընդունայնութեան նորա, և արար
զայն ի ստուերի. զի ո՞վ է որ պատմես-
ցէ մարդոյն՝ զինչ լինելոց է զկնի նորա
2 ընդ արեգակամբ։ Բարի է անուն բարի
քան զիւղ բարի, և օր մահուան իւ-
րոյ՝ քան զօր ծննդեան իւրոյ։
3 Բարի է երթալ ի տուն սգոյ՝ քան
երթալ ի տուն արբեցութեան, վասն
զի այն է կատարած ամենայն մար-
դոյ. և որ կենդանի է [10]տացէ բա-
4 րութիւն ի սիրտ իւր"։ Լաւ է սրտմտու-
թիւն քան զծաղր, զի [11]չարութեամբ
5 երեսաց զուարթասցի սիրտ։ Սիրտ ի-
մաստնոց ի տան սգոյ, և սիրտ անմտի
ի տան ուրախութեան։
6 Լաւ է լսել զպատուհաս իմաստնոյ, քան
7 լսել մարդոյ զերգս անմտաց։ Զի որպէս
զձայն փշոց ի ներքոյ կաթսայի՝ այնպէս
ծաղր անմտաց. սակայն և այն ընդունայ-
8 նութիւն է։ [12]Զրպարտութիւն ծփեցու-
ցանէ զիմաստունս և կորուսանէ զսիրտ
9 ազնուութեան նորա"։ Բարի է կատա-
րած բանից՝ քան զսկիզբն իւրեանց.
բարի է երկայնամիտ՝ քան զհպարտա-
10 ցեալն ոգւով։ Մի՛ փութար յոգի քո
բարկանալ, զի բարկութիւն ի ծոց
11 անզգամաց հանգիցէ։ Մի՛ ասիցես Զի՞նչ
եղեւ, զի աւուրքն առաջինք բարի ե-
ղեն քան զայսոսիկ. զի ոչ իմաստու-
թեամբ հարցեր վասն այդորիկ։
12 Բարի է իմաստութիւն ընդ ժառան-
գութեան, և [13]յաւելուած որոց տեսանեն
13 զարեգակն. Զի [14]ընդ հովանեաւ նորա
իմաստութիւն է, իբրև հովանի ար-
ծաթոյ. և" առաւելութիւն գիտու-
թեան իմաստութեան կենդանացուցէ
զայն որ [15]առ ի նմանէ"։
14 Տես զգործս Աստուծոյ, զի ո՞վ է այն որ

---

[1]Եբր. է և գեղեցիկ [2]Եբր. տայ պատասխանի
[3]Իմա հարեւր որդիս [4]Եբր. հանգիստ է սմա քան
նմա [5]Եբր. երկիցս [6]Եբր. զի՞նչ առաւելեալ որ
գիտէ գնալ ի մէջ կենդանեաց [7]Եբր. գնալ
[8]Կամ, աշխատութիւն [9]Եբր. է թէ

[10]Եբր. դիցէ ի սրտի իւրում [11]Եբր. տրտմու-
թեամբ [12]Եբր. Քանզի զրկանք յիմարեցու-
ցանեն զիմաստունն, և կորուսանեն զսիրտ
կաշառք։ [13]Եբր. աւգնուտագոյն [14]Եբր.
ապաւէն է իմաստութիւն, ապաւէն է արծաթ-
իսկ [15]Եբր. տէրն է նորա

կարող լինիցի զարդարել՝ զոր Աստուածն
15 խանգարիցէ։ Յաւուր բարութեան կեցջիր ի բարիս, և տես յաւուր չարութեան. [1]տես, սակայն նմին միաբան զայն արար Աստուած վասն խօսից, զի՛ մի՛ գտցէ մարդ զկնի իւր և մի՛ ինչ։
16 Զամենայն ինչ տեսի յաւուրս ունայնութեան իմոյ. է արդար կորուսեալ յարդարութեան իւրում, և է ամպարիշտ՝ որ կայ չարութեամբ իւրով։
17 Մի՛ կարի արդար լինիր, և մի՛ ճարտարեր առաւել, [2]զի մի՛ թիւրեսցիս՞։
18 Մի՛ ամպարշտեր կարի, և մի՛ լինիր
19 [3]խիստ՝ զի մի՞ տարաժամ մեռցիս։ Բարի է եթէ [4]ի կողմն այսորիկ լինիցիս. սակայն և յայսմիկ մի՛ պղծեր՞ զձեռն քո. զի որ երկնչի յԱստուծոյ՝ անցցէ ընդ ամենայն։
20 Իմաստութիւն օգնեսցէ իմաստնոյն քան զտասն իշխան որ իցեն ի քաղաքի։
21 Զի մարդ ոչ գոյ արդար ի վերայ երկրի՝ որ գործէ զբարիս, և ոչ մեղան-
22 չիցէ։ Սակայն զամենայն բանս զոր խօսիցին [5]ամպարիշտք՝ մի՛ դներ ի սրտի քում. զի մի՛ լուիցես զու անէծս ի ծառայէ քումմէ՝ որ զքեզ անիծանիցէ։
23 Զի բազում անգամ [6]չարահաւեսցի ընդ քեզ, և ի նուագս բազումս չարչարեսցէ զսիրտ քո. սակայն և դու մի՛ ա-
24 նիծաներ այլոց՞։ Զայս ամենայն փորձեցի ես իմաստութեամբ, և ասացի՝ Եա իմաստնացայ. և նա հեռացաւ յինէն։
25 [7]Հեռագոյն քան որպէս էրն՞ և զխորութիւն խորոց ո՞վ կարասցէ գտանել։
26 Շուրջ եկի ես և սիրտ իմ ճանաչել, նա և խորհել և խնդրել զիմաստութիւն և զհանճար, և գիտել [8]զամպարշտի զուրախութիւն և զլկանս և
27 զծփանս. Եւ գտի ես զնա, և ասեմ, թէ Դառն է քան զմահ կնաւն հանգերձ. որ է որս և թակարդ սրտի նորա, և կապանք ի ձեռս՞ նորա. բարին առաջի երեսաց Աստուծոյ զերծցի
ի նմանէ, և որ մեղաւորն է՝ ըմբռնես-
28 ցի ի նմա։ Ահա զայս [8]ամենայն գտի, ասէ Եկղեսիաստէս. [9]մի միոջ գտանել
29 խորհուրդս, Զոր խնդրեաց՞ անձն իմ, և ոչ գտի. այր մի ի հազարաց գտի,
30 բայց կին՝ ամենեւին ոչ։ Ահա արդ զայս գտի, զի արար Աստուած զմարդն ուղիղ, և նոքա խնդրեցին [10]զխորհուրդս չարութեան՞։

Գլ. Ը

1 Ո՞վ [11]գիտէ զիմաստունս՞, և ո՞վ գիտէ զմեկնութիւն բանից։ Իմաստութիւն առն՝ լուսաւոր առնէ զերեսս իւր, և [12]որ ժպիրհն է երեսօք իւրովք՝ ատելի
2 լիցի։ Բերանոյ՞ թագաւորի զգոյշ լեր, և
3 ի բան երդման Աստուծոյ։ Մի՛ վաղվաղեսցես յերեսաց նորա գնալ, և մի՛ կայցցես ի բանի չարի. զի զամենայն զոր
4 ինչ կամիցի՝ արասցէ։ [13]Որպէս զթագաւոր իշխանութեամբ խօսի՞, և ո՞վ կա-
5 րէ ասել ցնա թէ Զի՞նչ գործեցեր։ Որ պահէ զպատուիրան՝ ոչ գիտասցէ զբան չարութեան. և [14]ժամանակ իրաւանց՞
6 ճանաչէ սիրտ իմաստնոց։ Զի ամենայն [15]իրաց ժամանակ է և իրաւունք, զի [16]աղխտութիւն մարդոյ բազում է ի վերայ
7 նորա։ Քանզի ոչ գիտէ զինչ լինելոց է. զի որպէս ինչ լինելոց իցէ՝ ո՞վ պատմեսցէ նմա։
8 Ոչ է մարդ իշխան ոգւոյ՝ արգելուլ զոգի, և ոչ գոյ իշխանութիւն նորա յաւուր մահուան. և ոչ [17]գոյ հրեշտակութիւն յաւուր՞ պատերազմի, և ոչ ապրեցուսցանէ ամպարշտութիւն [18]զմեր-
9 ձաւորս իւր։ Զամենայն զայս տեսի, և ետու զսիրտ իմ յամենայն արարածս որ արարեալ են ի ներքոյ արեգական. [19]ո-րում միանգամ իշխան եղև մարդն ի
10 վերայ մարդոյ չարչարել զնա՞։ Եւ ապա տեսի ես ամպարիշտս մուծեալս ի գերեզմանս. և ի սրբոց անտի գնացին,

---

[1] Օրբ. Նա և զայս համբաւակ այնմ արար Աստուած, վասն այնորիկ [2] Օրբ. ընդէ՞ր կործանեսցիս [3] Օրբ. անզգամ. ընդէ՞ր [4] Օրբ. բուռն հարցես զմիոյն, և ի միւսմէն մի՛ ի բաց կալցես
[5] Յ Օրբ. դ—լ—ե [6] Օրբ. գիտէ սիրտ քո եթէ դու ես անիծեր զայլս։ [7] Օրբ. Զհեռին թէ զինչ իցէ, [8] Օրբ. զամպարշտութիւն անզգամութեան, և զանմտութիւն յիմարաց. (27) Եւ գտի ես զդառն քան զմահ զկին, որոյ վարմ և թակարդ սիրտ նորա, կապանք ձեռք

[9] Օրբ. մի առ մի համարել գտանել զհաշիւն, (29) Զոր սակաւ ին խնդրէ [10] Օրբ. բազում հնարս [11] Օրբ. իցէ իբրև զիմաստունն [12] Օրբ. ժպրհութիւն երեսաց նորա փոխեսցի։ (2) Բամ, բերանոյ [13] Օրբ. Զի բան թագաւորի իշխան է [14] Օրբ. զժամանակ և զիրաւունս [15] Օրբ. կամաց [16] Օրբ. եղեան [17] Օրբ. արձակումն ի [18] Օրբ. զտացեալս [19] Օրբ. գոյ ժամանակ զի իշխէ մարդ ի վերայ մարդոյ՝ չարոյ իւրում

եւ ¹տուգ առին ի քաղաքին, զի՝՝ այն-
պէս արարին. սակայն եւ այն ընդու-
նայնութիւն է։
11 ²Զի ոչ գոյ ընդդէմ գտանել յայնցանէ
որ վաղվաղակի գործեն զչար, վասն
այնորիկ համարձակեցան՝՝ սիրտք որդ-
ւոց մարդկան յանձինս իւրեանց գոր-
12 ծել զչար։ ³Որ մեղաւն արար զչարիս,
յայնմհետէ եւ ի վաղնջուց. քանզի գի-
տեմ եւ ես զինչ է բարին երկիւղածաց
Աստուծոյ, զի երկնչիցին նոքա՝՝ յերե-
13 սաց նորա։ Եւ ոչ ինչ գոյ բարի ամ-
պարշտի, եւ ոչ յերկարեսցէ աւուրս՝
իբրեւ ⁴ընդ հովանեաւ. նորա որ՝՝ ոչ է
երկիւղած յերեսաց Աստուծոյ։
14 Գոյ ընդունայնութիւն որ եղեալ է ի
վերայ երկրի. զի են արդարք՝ որոց ժա-
մանեն առ նոսա գործք ամպարշտաց,
եւ են ամպարիշտք զի հասանեն նոցա
իբրեւ զգործս արդարոց. եւ ասացի ես
թէ Սակայն եւ այն ընդունայնութիւն
15 է։ Եւ գովեցի ես զուրախութիւն, զի
ոչ է բարի մարդկան ի ներքոյ արեգա-
կան, բաց յուտելոյ եւ յըմպելոյ եւ յու-
րախ լինելոյ. եւ այն երթայ ընդ նմա
ի ջանալ նմա զաւուրս կենաց իւրոց,
որչափ ետ նմա Աստուած ի ներքոյ ա-
րեգական։
16 ⁵Յոր միանգամ՝՝ ետու զսիրտ իմ գի-
տել զիմաստութիւն, եւ տեսանել զզբա-
ղումն որ արարեալ է ի վերայ երկրի.
(զի ի տուէ եւ ի գիշերի քուն յաչս նո-
17 րա ոչ է տեսանել.) Եւ տեսի ես զա-
մենայն արարածս Աստուծոյ, զի ոչ կա-
րասցէ մարդ գտանել զարարածն արա-
րեալ ի ներքոյ արեգական. զոր միանգամ
ջանասցի մարդ խնդրել՝ եւ ոչ գտցէ.
քանզի որչափ ասասցէ իմաստունն գի-
տել՝ ոչ կարասցէ գտանել։

ԳԼ. Թ

1 Զի զամենայն զայս ետու ի սիրտ իմ,
⁶եւ սիրտ իմ ետես՝՝ զայս ամենայն. որ-
պէս արդարքն եւ իմաստունքն, եւ
գործք նոցա ի ձեռս Աստուծոյ. ⁷բան-
զի զսէր եւ զատելութիւն ոչ գիտէ
մարդն. ամենայն ինչ առաջի երեսաց
2 ⁸նորա է։ Եւ ունայնութիւն է յամենայ-
նի. պատահար է՝՝ յարդարն եւ յամ-
պարիշտն, ի բարին եւ ի չարն, ի սրբումն
եւ ի պղծումն, որ մատուցանէ պատա-
րագ՝ եւ որ ոչն մատուցանէ. որպէս որ
բարին է՝ եւ որպէս որ մեղանչէն, որպէս
որ երդնուն՝ եւ որպէս որ յերդմանէն
3 երկուցեալ է։ Այս է որ չարն է յամե-
նայնի՝ որ արարեալն է ընդ արեգա-
կամբ, զի պատահար ⁹է յամենայնի.
քանզի սիրտ որդւոց մարդկան լի եղեւ
չարութեամբ, եւ ¹⁰զբաղումն ի սիրտս
նոցա ի կենդանութեան իւրեանց, եւ
4 ¹¹զկնի նոցա՝՝ առ մեռեալսն։ Քանզի ո՞վ
են՝ որ հաւասարին առ ամենայն կեն-
դանիս. գոյ յոյս թէ շուն որ կենդանի է՝
5 լաւ է քան զառեւծ մեռեալ։ Քանզի
որ կենդանիքն են՝ գիտեն նոքա թէ մե-
ռանելոց են. եւ մեռեալքն ոչ են գի-
տակ եւ ոչ ինչ. եւ ոչ եւս գոն նոցա
6 վարձք՝ զի մոռացաւ յիշատակ նոցա. Եւ
սէր իսկ նոցա եւ ատելութիւն նոցա եւ
նախանձ նոցա ահա կորեաւ, եւ բաժին
իսկ ոչ գոյ նոցա յաւիտեանս յամենայնի
յայսմիկ՝ որ արարեալ են ընդ արեգակամբ։
7 Եկ կեր ուրախութեամբ զհաց քո, եւ
արբ սրտիւ զուարճացելով զգինի քո. զի
արդէն իսկ հաճեցաւ Աստուած ի գործս
8 քո։ Յամենայն ժամ եղիցին ձորձք քո
սպիտակ, եւ եւղ ի գլխոյ քումմէ մի
9 պակասեսցէ։ Եւ տես կեանս ընդ կնոջ քո՝
զոր սիրեցեր զամենայն աւուրս կենաց
ընդունայնութեան քո, որ տուեալ է քեզ
ընդ արեգակամբ ¹²մինչեւ յաւուրս վախ-
ճանի՝՝ քո. զի այն է բաժին քո ի կեանս
քո, եւ ի վաստակս զոր վաստակես ի
10 ներքոյ արեգական։ Զամենայն ինչ որ ինչ
գտցէ ձեռն քո գործել, որչափ ի կարի
քում իցէ՝ գործեսջիր. զի ոչ գործ եւ խոր-
հուրդ եւ գիտութիւն եւ իմաստութիւն
եղիցին ի դժոխս յոր դու երթալոցն ես։
11 Դարձայ եւ տեսի ի ներքոյ արեգական,
զի ոչ թեթեւաց են ընթացք, եւ ոչ
զօրաւորաց պատերազմ, եւ ոչ իմաստ-
նոց հաց, եւ ոչ հանճարեղաց մեծու-
թիւն, եւ ոչ գիտնոց շնորհք. զի ժա-

¹Այլք. մոռացօնք եղեն նոցա ի քաղաքին յորում
²Այլք. Զի ոչ առնի վճիռ գործոց չարաց վաղվա-
ղակի, վասն այնորիկ լի են ³Այլք. Եթէ մեղաւորն
առնիցէ չարիս հարիւրիցս եւ յերկարեսցի եւս
նմա, գիտեմ ես այսպէս եթէ լիցի բարի եր-
կիւղածաց Աստուծոյ որ երկնչիցին ⁴Այլք.
ստուեր. զի ⁵Այլք. Յորմէհետէ ⁶Այլք.
ի քննել ⁷Այլք. Նա եւ

⁸Այլք. նոցա է։ (2) Ամենայն, որպէս ամենեցուն,
պատահար մի է, ⁹Այլք. մի է ¹⁰Այլք.
անմտութիւն ¹¹Կամ. յետ այնորիկ ¹²Այլք.
յամենայն աւուրս ընդունայնութեան

մանուկ եւ պատանար պատահէ ամենե-
12 ցուն նոցա ։ Քանզի ոչ իսկ գիտաց մարդն
զժամանակ իւր . որպէս ձկունք որսա-
ցեալք ցանցիւք չարեօք , եւ որպէս
թռչունք որսացեալք ի ծուղակս , նոյն-
պէս հարկանին յորոգայթս որդիք մարդ-
կան ի ժամանակի չարի՝ յորժամ հասա-
նիցէ ի վերայ նոցա յանկարծակի ։
13 Սակայն եւ զայս իմաստութիւն
տեսի ի ներքոյ արեգական , եւ մեծ թուի
14 ինձ ։ Քաղաք փոքր՝ եւ իցեն ի նմա արք
սակաւք , եւ գայցէ ի վերայ նորա թա-
գաւոր մեծ եւ պատիցէ զնա , եւ շինի-
ցէ ի վերայ նորա պատնէշս մեծամեծս ։
15 Եւ գտցի ի նմա այր մի տնանկ եւ ի-
մաստուն եւ ապրեցուցանիցէ նա զքա-
ղաքն իմաստութեամբ իւրով , եւ մարդ
16 ոչ յիշեաց զայրն զայն տնանկ ։ Եւ ա-
սացի ես , Բարի է իմաստութիւն քան
զզօրութիւն . *եւ իմաստութիւն տնան-
կին արհամարհեալ է , եւ բանք նորա
ոչ լինին լսելի ։
17 Բանք իմաստնոց մեղմով լսին քան
զաղաղակ [1]իշխանաց անզգամութեամբ"։
18 Բարի է իմաստութիւն քան զանօթս պա-
տերազմի , եւ յանցաւոր մի կորուսանէ
[2]զօրութիւնս բազումս ։

Գլ. Ժ

1 Ճանճք մեռեալք զազրացուցանեն զեւղս
անուշունս . [3]պատուական է սակաւիկ
ինչ յիմաստութենէ , քան զմեծ փառս
2 անմտութեամբ"։ Սիրտ իմաստնոյ յաջա-
կողմ իւր , եւ սիրտ անմտի ի ձախա-
3 կողմ իւր ։ [4]Քանզի եւ ի ճանապարհի
յորժամ գնայցէ անմիտն , սիրտ նորա
պակասեսցի , եւ [5]զոր ինչ խորհի՝ ամե-
4 նայն անմտութիւն" է ։ Եթէ հոգի իշ-
խանին ելցէ ի վերայ քո՝ մի՛ թողուր
զտեղի քո . զի ողոքումն դարձուցանէ
զմեղս մեծամեծս ։
5 Է չարութիւն զոր տեսի ի ներքոյ ա-
րեգական , որ իբրեւ [6]յակամայ կամս"
6 ել յերեսաց իշխանին ։ Տուաւ անմիտն
ի բարձրութիւնս մեծամեծս , եւ մեծա-
7 տունք ի խոնարհութեան նստցին ։ Տե-
սի ես զծառայս հեծեալս ի ձիս , եւ իշ-
խանս՝ զի գնային իբրեւ զծառայս յերկրի ։
8 Որ փորէ խորխորատ՝ ի նոյն անկցի ,
եւ որ քակէ զցանգ՝ հարցէ զնա օձ ։
9 Եւ որ բառնայ քարինս՝ նորիմբք չար-
չարեսցի , եւ որ պատառէ փայտ՝ նովին
10 ճգնեսցի ։ [7]Եթէ անկցի եւս երկաթն՝ եւ
նա արտմեցոյց զերեսս իւր . եւ զօրու-
թիւնք զօրացուցանեն, եւ է առաւելու-
թիւն քաջ իմաստութեանն"։
11 Եթէ հարցէ օձ [8]ի թովել , ոչ ինչ է ա-
12 ռաւելութիւն թովչին ։ Բանք բերանոյ
իմաստնոյ՝ շնորհք , եւ շրթունք անմտի
13 ընկղմեն զնա ։ Սկիզբն բանից բերանոյ
նորա՝ անմտութիւն , եւ վախճան նորա՝
14 ծուփ չարութեան ։ Եւ որ անմիտն է
յաճախէ զբանս . ոչ գիտէ մարդ զինչ
եղեալ է , եւ զինչ լինելոց է [9]զի
15 զկնի նորա՝" ո՞վ պատմեսցէ նմա ։ Ջան
անմտին չարչարեսցէ զնա , որ ոչ գի-
տաց երթալ ի քաղաք ։
16 Վա՜յ քեզ , [10]քաղաք , որոյ թագաւոր
քո մանուկ է , եւ իշխանք քո ընդ ա-
17 ռաւօտս ուտեն ։ Երանի քեզ , երկիր ,
որոյ թագաւոր քո որդի ազատի է , եւ
իշխանք քո ի ժամու ուտեն [11]զօրու-
թեամբ՝ եւ ոչ ամաչեսցին"։
18 Ի վատութեան խոնարհեսցին հեծա-
նաձգութիւնք , եւ ի դատարկութեան
19 ձեռաց կաթեսցէ տունն ի ծաղր առնեն
զհաց , եւ գինի [12]եւ եւղ ուրախ առ-
նեն զկենդանիս . եւ արծաթոյ լուիցէ
ամենայն ինչ"։
20 Սակայն եւ ի մտի քում մի՛ անիծա-
ներ թագաւորի , եւ ի շտեմարանս սե-
նեկաց քոց մի՛ անիծաներ մեծի . զի
թռչունք երկնից հասուցանեն զբարբառ
քո , եւ որոյ թեւք են՝ պատմեն զբան քո ։

Գլ. ԺԱ

1 Առաքեա զհաց քո ի վերայ երեսաց
ջրոց , զի ի բազմութեան աւուրց [9]քոց
2 գտցես զնա ։ Տուր բաժին եւթանց , այլ
եւ ութից , վասն զի ոչ գիտես զինչ
3 լինիցի չար ի վերայ երկրի ։ Թէ լցցին
ամպք անձրեւով՝ ի վերայ երկրի հե-
ղուն . եւ եթէ անկցի փայտն ի հարաւ

*Իմ՝ թէպէտեւ [1]Ոմք. իշխանի ի մէջ անզգա-
մաց [2]Ոմք. բարութիւնս [3]Ոմք. այսպէս
յիմարութիւն սակաւ՝ զպատուականն իմաս-
տութեամբ և փառօք [4]Ոմք. նա [5]Ոմք. ասէ
ցամենեսին թէ անմիտ [6]Ոմք. վրիպակաւ

[7]Ոմք. Եթէ բթասցի երկաթն և նա ոչ թեքեսցէ
զերեսս նորա, ինքն ստակացուսցէ զոյժ, եւ ի-
մաստութեան է առաւելութիւն ուղղելոյ ։
[8]Ոմք. մինչչեւ թովեալ իցէ [9]Յոմք. գոլով
[10]Ոմք. երկիր [11]Ոմք. ի զօրութիւն եւ ոչ յար-
բեցութիւն [12]Ոմք. ուրախ առնէ զկեանս,
եւ արծաթ տացէ պատասխանի ամենեցուն

եւ կամ ի կողմն հիւսիսոյ, ուր անկցի
փայտն անդ կայցէ։
4 Որ խորէ զհողմս՝ ոչ սերմանէ, եւ որ
5 հայի ընդ ամպս՝ ոչ հնձեսցէ. [1]Որպէս ոչ
է հնար գիտել" զինչ է ճանապարհ հող-
մոյ, [2]իբրեւ զոսկերս յորգայնի յղւոյ,
նոյնպէս ոչ գիտասցես դու զարարածս
Աստուծոյ զոր ինչ առնիցէ նա զամե-
6 նայն։ Ընդ առաւօտս սերմանեսցես
զսերմն քո, եւ ընդ երեկոյս մի լքցին
ձեռք քո. զի ոչ գիտես՝ որ պատահ-
եսցի, այս՝ թէ այն, կամ թէ երկոքեան
7 ի միասին բարի իսկ է։ Քաղցր է լոյս,
եւ բարի աչաց տեսանել զարեգակն.
8 Զի թէ ամս բազումս կեցցէ մարդ, եւ
յամենայն ի նոսա ուրախ լինիցի, եւ
յիշեսցէ նա զաւուրս խաւարի, զի բա-
զում լինին. ամենայն ինչ որ գալոց է,
ընդունայնութիւն է։
9 Ուրախ լեր, երիտասարդ, ի մանկու-
թեան քում, եւ զուարճացուսցէ զքեզ
սիրտ քո յաւուրս [3]մանկութեան քո.
եւ գնա դու ի ճանապարհս սրտի քո
[4]անբիծ, եւ ի տեսիլ աչաց քոց. եւ գի-
տասցես թէ վասն այսր ամենայնի ածցէ
10 զքեզ Աստուած ի դատաստան։ Եւ ի բաց
արա [5]զբարկութիւն ի սրտէ քումմէ,
եւ անցո զչարութիւն ի մարմնոյ քում-
մէ. զի մանկութիւն եւ [6]անմտութիւն
ընդունայնութիւն է։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ յիշեա դու զԱրարիչն քո յաւուրս
[3]մանկութեան քո, մինչեւ հասեալ ի-
ցեն աւուրք չարութեան, եւ հասցեն
ամք՝ յորս ասասցես, Ոչ են կամք իմ
2 ի դոսա։ Մինչեւ խաւարեալ իցէ արե-
գակն եւ լոյս եւ լուսին եւ աստեղք,
եւ դարձցին ամպք զկնի անձրեւոյ.
3 Յաւուր յորում շարժեսցին պահապանք
տանն, եւ թիւրեսցին արք զօրութեան,
եւ դադարեսցին աղօրիք զի նուազե-
ցան, եւ խաւարեսցին որք տեսանեն
4 ընդ [7]ծակս. Եւ փակեսցին դրունս" ի
հրապարակս ի տկարութենէ ձայնի ա-
ղօրւոյն, եւ յարիցեն ի ձայն հաւուն,
եւ նկուն լիցին ամենայն դստերք եր-
5 գոց. [8]Եւ ի բարձունս հայեսցին", եւ ապ-
շութիւն ի ճանապարհին. եւ ծաղկեսցի
նշենի, եւ թանձրասցի մարախն, եւ
[9]տարածեսցի կապարն. զի գնաց մարդ
ի տուն իւր յաւիտենից, եւ շուրջ եկեն
6 կոծողք ի հրապարակս։ Մինչեւ կոր-
ծանեալ իցէ լար արծաթոյն, եւ խոր-
տակեալ մանեակ ոսկւոյն, եւ մանրեալ
սափորն յաղբեւրն, եւ ընկրկեալ անիւն
7 ի գուբն։ Եւ դարձցի հողն յերկիր որպէս
եւ էրն, եւ հոգին դարձցի առ Աստուած
որ ետ զնա։
8 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ա-
սաց Ժողովողն, ամենայն ինչ ընդու-
9 նայն է։ Եւ աւելի քան զի եղեւ Ժո-
ղովողն իմաստուն. զի ուսուցանէր Ժո-
ղովրդեանն զգիտութիւն. եւ [10]ունկն
10 քննէ զզարդ առակաց"։ Յոյժ խնդրեաց
Ժողովողն գտանել զբանս կամաց, եւ
գրել զգիրս ուղղութեան բանից ճշմար-
տութեան։
11 Բանք իմաստնոց իբրեւ զխթանս ե-
զանց, եւ իբրեւ բեւեռք հարեալք [11]ի
12 մուրհակաց տուան ի հովուէ միոջէ։ Եւ
[12]աւելորդ ի նոցանէ, որդեակ իմ, զգոյշ
լեր ի առնելոյ" գիրս բազումս ոչ
գոյ վախճան. եւ վարժ բազում՝ աշ-
խատութիւն է մարմնոյ։
13 Եւ վախճան բանիս, զամենայն ինչ
լուր, յԱստուծոյ երկիր, եւ զպատուի-
րանս նորա պահեա. զի այս է մարդն
14 ամենեւին։ Զի զամենայն արարածս
ածցէ Աստուած ի դատաստան, [13]յամե-
նայնի անտես արարելոցն", եթէ բարի
եւ եթէ չար։

---

[1] Եբր. Զոր օրինակ ոչ գիտես դու [2] Եբր. որպէս եւ [3] Եբր. երիտասարդութեան [4] Եբր. պակասէ [5] Եբր. զարտմութիւն [6] Եբր. սրութիւն

[7] Եբր. պատուհանս. (4) Եւ փակեսցին դրունք [8] Եբր. Նա եւ երկիցեն ի բարձանց [9] Եբր. խափանեսցի [10] Եբր. կշռեաց եւ խնդրեաց եւ յօրինեաց առակս բազումս [11] Եբր. յաւագաց ժողովոց [12] Եբր. մանաւանդ ի նոցանէ, որդեակ իմ, խրատեաջիր. յօրինելդ [13] Եբր. ի վերայ ամենայն ծածկելոց

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

[1]ՈՐ Է

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՍԱՑԵԱԼ ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԱՐՔԱՅԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ"

ԳԼՈՒԽ Ա

[2]Հարսնն ասէ,"

1 ՀԱՄԲՈՒՐԵՍՑԷ *զիս ի համբու-*
րից բերանոյ իւրոյ. զի բարի [3]*են*
2 *ստինք" քո քան զգինի, Եւ հոտ իւղոց*
քոց [4]*քան զամենայն խունկս. իւղ ա-*
նոյշ հեղեալ է" անուն քո, վասն այսո-
3 *րիկ օրիորդք սիրեցին զքեզ.* [5]*Եւ ձգե-*
ցին զքեզ. զհետ հոտոյ իւղոց քոց
ընթասցուք մեք": [2]Օրիորդացն պատմէ
հարսն վասն փեսային՝ զոր ինչ ընկա-
լեալ նմա," *Տարաւ զիս արքայ ի սեն-*
եակ իւր: [2]Հարսինն պատմեալ օրիոր-
դացն, եւ նոցա ասեն," *Ցնծասցուք եւ*
ուրախ լիցուք ի քեզ, [6]*եւ սիրեսցուք*
զստինս" քո քան զգինի: [2]Օրիորդքն հար-
սինն բարբառին զանուն փեսային," *Ուղ-*
ղութիւն սիրեաց զքեզ:
4 [2]Հարսնն ասէ," *Սեաւ եմ ես եւ գեղեցիկ,*
դստերք Երուսաղեմի, իբրեւ զվրանս Կե-
դարու, եւ իբրեւ զխորանս Սողոմոնի:
5 *Մի՛ հայիք ընդ իս, զի ես սեւացեալ*
թխացայ, քանզի խեթիւ հայեցաւ ընդ իս
արեգակն. որդիք մօր իմոյ մարտեան
ընդ իս, եւ եդին զիս պահապան այ-
գեստանի. զի զայգին իմ ոչ պահեցի:
6 [2]Հարսնն ցփեսայն ասէ," *Պատմեա ինձ*
զոր սիրեաց անձն իմ. ո՞ւր հովուես,
ո՞ւր հանգուցանես ի միջօրէի. գուցէ
լինիցիմ իբրեւ զընկեցեալն յերամակս
ընկերաց քոց:
7 [2]Փեսայն ցհարսնն ասէ," *Եթէ ոչ ծանիցես*
զանձն քո, գեղեցիկդ ի կանայս, ել դու
զհետ գարշապարացն հօտից, եւ արածեա
8 *զուլս քո ի վրանս հովուաց: Երիվարացն*
իմոց ի կառսն Փարաւոնի նմանեցուցի
9 *զքեզ, մերձաւորդ իմ:* [2]Օրիորդքն ցհարսն
ասեն," [7]*Քանզի գեղեցկացան ծնօտք քո*
իբրեւ տատրակի", պարանոց քո իբրեւ
10 *զմանեակս:* [8]*Նմանութիւն ոսկւոյ ա-*
րասցուք քեզ՝ հանդերձ կիտուածովք
11 [9]*արծաթոյ, Մինչեւ արքայ ի գիրկս իւր*
ընկալցի զքեզ: Հարսնն ցիւր անձնն եւ
ցփեսայն ասէ, *Նարդոս" իմ ետ զհոտ*
12 *իւր. Ծրար ստաշխին է* [10]*եղբօրորդին իմ*
ինձ," ի մէջ ստեանց իմոց հանգիցէ:
13 *Ողկոյզ նռնոյ է* [11]*եղբօրորդին իմ ինձ,*
14 *ի մէջ այգեստանեացն Ենգադդայ:* [2]Փե-
սայն ցհարսնն ասէ," *Ահաւասիկ կաս*
գեղեցիկ, մերձաւոր իմ, ահաւասիկ
կաս գեղեցիկ. աչք քո աղաւնիք:
15 [2]Հարսնն ցփեսայն ասէ," *Ահաւասիկ կաս*
բարենշան, [11]*եղբօրորդեակ իմ, այլ*
եւ գեղեցիկ. [12]*առ զահոյս" մեր հո-*
16 *վանաւոր: Գերանք տանց մերոց մայրք,*
դարանաւանդք մեր նոճք:

ԳԼ. Բ

[2]Փեսայն ցիւր անձնն եւ ցհարսնն ասէ,"

1 Ես *ծաղիկ* [13]*դաշտաց, շուշան հովտաց:*
2 *Իբրեւ շուշան ի մէջ փշոց, այնպէս*
մերձաւորդ իմ ի մէջ դստերաց:
3 [2]Հարսնն ցփեսայն ասէ," *Իբրեւ խնձորի ի*
փայտս անտառի, այնպէս [11]*եղբօրորդին*
իմ ի մէջ ուստերաց. ընդ հովանեաւ նորա
ցանկացայ նստել՝ եւ նստայ, եւ պտուղ
4 *նորա քաղցր է* [14]*ի կոկորդի իմում:* Օ-
րիորդացն հարսնն ասէ, *Մուծէք" զիս ի*

---

[1]Եբր. Սողոմոնի [2]Յեբր. պակասէ [3]Եբր. է սէր [4]Եբր. անոյշ է, իւղ հեղեալ [5]Եբր. Ձգեա զիս, զհետ քո ընթասցուք [6]Եբր. յիշեսցուք զսէր

[7]Եբր. Գեղեցիկ են այտք քո զարդուք [8]Եբր. Զարդս [9]Եբր. արծաթոյ: (11) Մինչ արքայ էր ի գահոյս իւր, նարդոս [10]Եբր. սիրելին իմ ինձ, ի գիշերի [11]Եբր. սիրելին [12]Եբր. գահոյք [13]Եբր. Սարոնի եմ, [14]Եբր. ի քիմս իմ: (4) Եմոյծ

տուն գինւոյ, [1]կարգեցէք ի վերայ իմ
5 զսէր. Հաստատեցէք զիս իւղով. կու-
տեցէք յիս խնձոր. զի խանդակաթ՝ եմ
6 ես սիրով։ Ձախ նորա ընդ գլխով իմով,
եւ աջ նորա պատեսցէ զինեւ։
7 [2]Հարսնն ցօրիորդսն ասէ," Երդմնեցուցա-
նեմ զձեզ, դստերք Երուսաղեմի, [3]ի զօ-
րութիւնս եւ յուժգնութիւնս անդաս-
տանի. եթէ յարուցէք՝ զարթուցիք"
զսէրն մինչեւ կամեսցի։
8 [2]Լուեալ զձայն փեսային նա ասէ," Ձայն
[4]եղբօրորդւոյ իմոյ. ահաւասիկ սա եկն,
վազելով ի վերայ լերանց՝ խայտալով ի
9 վերայ բլրոց։ Նման է [5]եղբօրորդին իմ
այծեման կամ որթուց եղանց [3]ի վերայ
լերանց Բեթելայ։ Հարսնն նշան տայ
օրիորդացն զփեսայէն, նա ասէ." Ահա-
ւասիկ սա եկաց յետնկոյս որմոյն մերոյ,
կարկառեալ ընդ պատուհանսն, հայեցեալ
10 ընդ վանդակապատսն։ Պատասխանի
տայ [5]եղբօրորդին իմ ինձ՝ եւ ասէ, Արի
եկ, մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, [6]աղաւնի
11 իմ". Զի ահա ձմեռն անց, անձրեւք ան-
12 ցին եւ գնացեալ մեկնեցան. Ծաղիկք
երեւեցան յերկրի մերում, ժամանակ
եհաս յատանելոյ, ձայն տատրակի լսելի
13 եղեւ յերկրի մերում. Թզենի արձակ-
եաց զբողբոջ իւր, որթք մեր ծաղկ-
եալք ետուն զհոտս իւրեանց. արի եկ,
մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, [2]աղաւնի
իմ," եւ եկ դու։
14 Աղաւնեակ իմ ընդ հովանեաւ վիմիդ
առ պատուարաւ պարսպիդ, երեւեցո
ինձ զերեսս քո, եւ լսելի արա ինձ
զբարբառ քո. զի բարբառ քո քաղցր է
եւ տեսիլ քո գեղեցիկ։
15 [2]Ցօրիորդսն փեսայն ասէ զայս ինչ." Կալարուք
մեզ աղուեսունս փոքունս զապական-
իչս այգեաց, զի այգիք մեր ծաղկեալ են։
16 [2]Հարսնն ասէ զայս ինչ." [5]Եղբօրորդին իմ ինձ
եւ ես նմա, որ հովուէ ի մէջ շուշանաց։
17 [7]Մինչեւ տիւն յուսաւորեսցէ եւ
ստուերքն շարժեսցին Դարձիր" նմանեաց
դու, [8]եղբօրորդի իմ, այծեման կամ որթուց
եղանց ի վերայ լերանց [9]խնկաբերաց։

[1] Ոմանք. զբոյլ նորա ի վերայ իմ սէր. (5) Հաստատե-
ցէք զիս շօղիւք, զօրացուցէք զիս խնձորովք, զի
նուաղեալ [2] Ոմանք. գոլոսէ [3] Ոմանք. այծեամամբք
կամ եղամբք անդաստանի, մի՛ յառնել եւ մի՛
զարթուցանել [4] Ոմանք. սիրելւոյ [5] Ոմանք. սի-
րելին [6] Ոմանք. և եկ [7] Ոմանք. Մինչչեւ շնչեալ
տուընջեան, և փախուցեալ ստուերաց. դարձիր
[8] Ոմանք. սիրելիդ [9] Ոմանք. Բեթերայ

ԳԼ. Գ

1 Յանկողնի իմում ի գիշերի խնդրեցի
զոր սիրեաց անձն իմ, խնդրեցի զնա՝
եւ ոչ գտի. [2]կոչեցի՝ եւ ոչ ետ ինձ
2 ձայն" Յարեայց եւ շրջեցայց ընդ քա-
ղաքն, ընդ փողոցս եւ ընդ հրապարակս,
եւ խնդրեցից զոր սիրեաց անձն իմ.
խնդրեցի զնա՝ եւ ոչ գտի. [2]կոչեցի զնա՝
3 եւ ոչ ետ ինձ ձայն" Գտին զիս պա-
հապանքն որ շրջէին ընդ քաղաքն։
[2]Հարսնն ցպահապանսն ասէ," Միթէ զոր
4 սիրեաց անձն իմ տեսէ՞ք։ Իբրեւ սակաւ
մի անցի ըստ նոսա, գտի զոր սիրեաց
անձն իմ։ [2]Գտեալ զփեսայն ասէ," Կա-
լայ զնա, եւ ոչ թողի զնա, մինչեւ
տարայց զնա ի տուն մօր իմոյ, եւ ի
սենեակ յղացելոյն զիս։
5 [2]Զօրիորդսն երդմնեցուցանէ երկրորդ անգամ
հարսնն," Երդմնեցուցանեմ զձեզ, դստերք
Երուսաղեմի [10]ի զօրութիւնս եւ ի հաս-
տատութիւնս" ագարակի, եթէ յարուցէք՝
զարթուցիք զսէրն մինչեւ կամեսցի։
6 [2]Փեսայն վասն հարսինն ասէ," Ո՞վ է
սա որ ելեալ գայ յանապատէ՝ իբրեւ
զծուխ ծառայեալ բարձրացեալ. զմուռս
եւ կնդրուկ յամենայն փոշւոյ իւղագոր-
7 ծաց։ [2]Օրիորդքն առաջին զայս ինչ."
Ահա գահոյք Սողոմոնի. վաթսուն պա-
տուզէնք շուրջ զնովաւ ի քաջացն Իս-
8 րայելի. Ամենեքեան սուսերաւորք
հմուտք պատերազմի, այր իւրաքանչիւր
9 սուր յազդր յարհաւրաց գիշերոյ։ Գա-
հաւորակ արար իւր արքայ Սողոմոն ի
10 փայտից Լիբանանու. Զսիւնս նորա գործ-
եաց արծաթիս, զկողս նորա ոսկի, եւ
[11]զձեղուն նորա ծիրանի, [12]զմէջ նորա
ականակապ տարածեալ զսէրն" ի դստե-
11 րացն Երուսաղեմի։ Ելէք եւ հայեցա-
րուք, դստերք Սիոնի, յարքայ Սողո-
մոն ի պսակն որով պսակեաց զնա մայր
իւր յաւուր փեսայութեան իւրոյ, եւ
յաւուր ուրախութեան սրտի իւրոյ։

ԳԼ. Դ

[2]Փեսայն ցհարսնն ասէ,"

1 Ահաւասիկ կաս գեղեցիկ, մերձաւոր
իմ, ահաւասիկ կաս գեղեցիկ, աչք քո
աղաւնիք [13]ըստ ի լռութենէդ քումմէ".

[10] Ոմանք. այծեամամբք կամ եղամբք [11] Ոմանք. զբազմոց
[12] Ոմանք. մէջ նորա նկարակերտ գործեալ սիրով
[13] Ոմանք. ընդ քողով քով

վարսք քո իբրեւ զերամակս այծից
2 որք երեւեցան ՚ի Գաղաադէ։ Ատա-
մունք քո իբրեւ զերամակս կտրելոց
որք ելանեն ի լուալեաց. ամենեքեան
երկուորիք են, եւ անորդի ոչ գոյ ի
3 նոսա։ Իբրեւ զԹել որդան են շրթունք
քո, եւ խօսք քո գեղեցիկք. իբրեւ
[2]զկեղեւ նռան են այտք քո՝ [3]բաց ի
4 լռութենէդ քումմէ՟. Իբրեւ զաշտարակն
Դաւթի պարանոց քո՝ որ շինեալն է ՚ի
[4]Թալպիովթ. հազար վահան կախեալ են
զնմանէ, [5]եւ ամենայն նետք սպառա-
5 զինաց՟։ Երկու ստինք քո իբրեւ զեր-
կուս ուլս երկուորիս այծեման, որք
6 արածին ի մէջ շուշանաց, [6]Մինչեւ տիւն
նուաղեսցէ, եւ ստուերքն շարժեսցին՟,
գնացից ես ինձէն ի լեառն զմռնենեաց
7 եւ ի բլուրն կնդրկի։ Ամենեւին գե-
ղեցիկ ես, մերձաւոր իմ, եւ արատ
ինչ ոչ գոյ ի քեզ։
8 Եկ ի Լիբանանէ, հարսն, եկ այսր ի
Լիբանանէ. եկեսցես [7]եւ անցցես ի
գլխոյ հաւատոց՟ ի կատարէ Սանիրայ
եւ Հերմոնի, ի մորեաց առիւծուց, եւ
9 ի լերանց ընծուց։ Սրտակալ արարեր
զմեզ, քոյր մեր հարսն, սրտակալ ա-
րարեր զմեզ միով ակամբ քով, եւ միով
10 քառամանեկաւ պարանոցի քո։ [8]Զան-
զի գեղեցկացան ստինք քո, քոյր իմ
հարսն, քանզի գեղեցկացան ստինք քո
ի գինւոյ՟, եւ հոտ հանդերձից քոց քան
11 զամենայն խունկս։ Մեղր կաթեցու-
ցանեն շրթունք քո, [9]քոյր իմ՟ հարսն,
մեղր եւ կաթն ի ներքոյ լեզուի քո,
եւ հոտ հանդերձից քոց իբրեւ զհոտ
12 [10]կնդրկի։ Պարտէզ փակեալ, քոյր իմ
հարսն, [11]պարտէզ փակեալ եւ աղբեւր
13 կնքեալ։ [12]Պատգամաւորութիւն քո
դրախտ նռնենեաց՝ հանդերձ պտղովք
[13]մրգաբերաց. [14]կիպրոս հանդերձ նար-
14 դոսիւ. Նարդոս եւ քրքում, խունկե-
ղէգն եւ կինամոմոն, հանդերձ ամե-
նայն ծառօք [15]Լիբանանու. զմուռս եւ
հալուէ, հանդերձ ամենայն գլխաւոր
15 խնկօք։ Աղբիւր բուրաստանաց եւ ակն
ջրոյ կենդանւոյ՝ բղխեալ ի Լիբանանէ։
16 Արի, հիւսիսի, եւ եկ, հարաւ, շնչեա
ի պարտէզ իմ, եւ բուրեսցին խունկք
[16]իմ։ ⁹Հարսնն ասէ զի էջցէ փեսայն իւր.՟
Իջցէ [17]եղբօրորդի իմ ի պարտէզ իւր,
եւ կերիցէ զպտուղս [18]ծառոց իւրոց՟։

ԳԼ. Ե

⁹Փեսայն ցհարսնն ասէ.՟

1 Մտի ի պարտէզ իմ, քոյր իմ հարսն,
կթեցի զմուռս իմ հանդերձ խնկովք ի-
մովք. կերայ [19]զհաց իմ մեղու իմով,
արբի զգինի իմ կաթամբ իմով։ Կերայք,
մերձաւորք իմ, եւ արբէք, եւ արբե-
ցարուք, [20]եղբօրորդիք իմ՟։
2 Ես ննջեմ, եւ սիրտ իմ արթուն կայ։
⁹Հարսնն զձայն զփեսային բախել զդրանն.՟
Ձայն [21]եղբօրորդւոյ իմոյ բախէ ի դրանն։
⁹Փեսայն ասէ.՟ Բաց ինձ, քոյր իմ, մեր-
ձաւոր իմ, աղաւնի իմ, կատարեալ իմ.
զի գլուխ իմ լցաւ ցօղով, եւ վարսք
3 իմ ի շաղից գիշերոյ։ ⁹Հարսնն ասէ զայ-
նու.՟ Մերկացայ զպատմուճան իմ, զիա՞րդ
ագանիցիմ զնա. լուացի զոտս իմ, զիա՞րդ
աղտեղացուցից զնոսա։
4 [17]Եղբօրորդին իմ ձգեաց զձեռն իւր
ընդ պատուհանն, եւ որովայն իմ խռո-
5 վեցաւ ի նա։ Յարեայ ես ի բանալ [21]եղ-
բօրորդւոյ իմոյ. ձեռք իմ կաթեցուցին
զմուռս, եւ մատունք իմ զմուռս լցեալս
6 ի վերայ ձեռաց փականակին։ Բացի ես
[21]եղբօրորդւոյ իմոյ. [17]եղբօրորդի իմ [22]անց,
եւ ոգի իմ ել ընդ բանի նորա։ Խնդրեցի
զնա՝ եւ ոչ գտի, կոչեցի զնա՝ եւ ոչ
7 ետ ինձ ձայն։ Գտին զիս պահապանքն
որ շրջէին ի քաղաքին, հարին եւ վի-
րաւորեցին զիս. հանին յինէն զսքողն իմ
8 պահապանք պարսպացն։ Երդմնեցու-
ցանեմ զձեզ, դստերք Երուսաղեմի, ⁹ի
զօրութիւնս եւ ի հաստատութիւնս ա-
գարակի.՟ եթէ գտանիցէք [23]զեղբօրոր-
դին իմ՝ պատմեսջիք նմա, եթէ խան-
դակաթ եմ ես ի սէր քո։
9 ⁹Դստերքն Երուսաղեմի եւ պահապանք պարս-
պացն հարցանեն զհարսնն,՟ Զի՞նչ[24] է եղբօր-
որդին քո յեղբօրորդեաց՟. գեղեցիկդ ի

[1] Եբր. ի լեռնէն Գաղաադու [2] Եբր. զկտոր
[3] Եբր. ընդ քողով քով [4] Այլքն՝ ի զինանոց [5] Եբր. ամենեքին ասպարք զօրաւորաց [6] Եբր. Մինչչեւ շնչեալ տուընջեան, եւ փախուցեալ ստուերաց
[7] Եբր. Հայեսցես ի կատարէ Ամանայ. [8] Եբր. Քանի՞ գեղեցիկ է սէր քո, քոյր իմ հարսն, քանի՞ քաղցր է սէր քո քան զգինի [9] Եբր. պակաս
[10] Եբր. Լիբանանու [11] Կամ, աղբեւր [12] Եբր. Առեղունք [13] Եբր. քաղցրութեան [14] Կամ, նոճ
[15] Եբր. կնդրկի

[16] Եբր. Նորա [17] Եբր. սիրելին [18] Եբր. Նորա քաղցունս [19] Եբր. զխորխս [20] Եբր. սիրելիք
[21] Եբր. սիրելւոյ [22] Եբր. մեկնեցաւ, անց [23] Եբր. զսիրելին [24] Եբր. առաւելութիւն սիրելւոյ քո քան զսիրելւոյ

*կանայս, զի՞նչ [1]է եղբօրորդին քո յեղ-
բօրորդեաց", զի այդպէս երդմնեցուցեր
զմեզ։*

10 [2]Հարսնն նշան տայ զեղբօրորդւոյն զինչ
ոք էր." *[3]Եղբօրորդին իմ սպիտակ
է եւ կարմիր՝ ընտրեալ ի բիւրուց։*

11 *Գլուխ նորա յոսկւոյ [4]կեփազեայ,
վարսք նորա [5]կուածոյք սեաւ իբրեւ զագ-*

12 *ռաւ. Աչք նորա իբրեւ զաղաւնիս ի վե-
րայ [6]լիութեան ջրոց, լուացեալ կա-
թամբ, նստեալ ի վերայ ջրոց լրութեան".*

13 *Ծնօտք նորա իբրեւ զտաշտս խնկոց բու-
րեն զանուշահոտութիւն խնկապրծոյ.
շրթունք նորա շուշանք՝ բղխեն զմուռս*

14 *լիութեան. Ձեռք նորա [7]ոսկիք ճախա-
րակեալք" լցեալ ականբք Թարսսայ. ո-
րովայն նորա տախտակ փղոսկրեայ ա-*

15 *կանակապ յականց շափիղայ. Սրունք
նորա սիւնք մարմարեայք հաստատեալք
ի վերայ ոսկի խարսխաց. տեսիլ նո-
րա որպէս զընտիր եղեւնափայտից Լի-*

16 *բանանու։ [8]Կոկորդ նորա լի քաղցրու-
թեամբ, եւ ամենեւին ցանկալի։ Այն
է [3]եղբօրորդին իմ, եւ այն է մերձա-
ւոր իմ, դստերք Երուսաղեմի։*

17 [2]Հարցանէն դստերքն Երուսաղէմի՝ ո՛ւր անց
եղբօրորդին նորա. ասէին եւ՝ հարսինն."
*Յո՞ գնաց [3]եղբօրորդին քո, գեղեցիկդ
ի կանայս, յո՞ր կողմն դիմեաց [3]եղ-
բօրորդին քո, եւ խնդրեսցուք եւ մեք
զնա ընդ քեզ։*

ԳԼ. Զ

[2]Պատասխանի տայ հարսնն եւ ասէ,"

1 *[3]Եղբօրորդին իմ էջ ի պարտէզ իւր ի
տաշտս խնկոց, հովուել ի բուրաստանս*

2 *եւ ժողովել շուշանս։ Ես [9]եղբօրորդւոյ
իմոյ եւ [3]եղբօրորդին իմ ինձ, որ հո-
վուէն ի մէջ շուշանաց։*

3 [2]Փեսայն ցհարսնն ասէ," *Բարեհաճն ես,
մերձաւոր իմ, իբրեւ [10]զհաճութիւն, գե-
ղեցիկ իբրեւ զԵրուսաղէմ, [11]զարմանալի*

4 *յօրինեալ". Դարձո զաչս քո յինէն, զան
զի դոքա արարբեցուցին զիս. վարսք քո
իբրեւ զերամակս այծից որք երեւեցան*

5 *ի Գաղաադէ։ Ատամունք քո իբրեւ զերա-
մակս կտրելոց որք ելանեն ի լուալեաց.
ամենեքին երկուորիք են, եւ անծնունդ*

6 *ոչ գոյ ի նոսա։ [2]Իբրեւ զթել կարմիր
շրթունք քո, եւ խօսք քո՝ գեղեցիկք."
իբրեւ [12]զկեղեւ նռան այտք քո՝ [13]բաց ի
լռութենէդ քումմէ"։*

7 *Վաթսուն են թագուհիք եւ ութսուն
հարճք, եւ օրիորդք որոց ոչ գոյ թիւ։*

8 *Մի է աղաւնի իմ, կատարեալ իմ. մի
է մօր իւրոյ, ընտրեալ ծնողի իւրոյ.
տեսին զնա դստերք եւ երանեցին նմա,
թագուհիքն եւ հարճք գովեցին զնա։*

9 [2]Դստերքն եւ թագուհիք տեսին զհարսնն,
եւ երանեցին նմա." *Ո՞վ է սա որ ե-
րեւեալս է իբրեւ զառաւօտ, գեղեցիկ
իբրեւ զլուսին, ընտիր իբրեւ զարե-
գակն, [11]զարմանալի յօրինեալ"։*

10 [2]Փեսայն ցհարսնն ասէ," *Ի պարտէզս ըն-
կուզեաց իջի հայել յարդիւնս վտակացն,
տեսանել թէ ծաղկեա՞լ իցէ որթ, [2]թէ
ծաղկեա՞լ իցէ նռն," թէ ծաղկեա՞լ իցեն*

11 *նռնենիք։* [2]Հարսնն ցփեսայն ասէ, *Անդ
տաց զստինս իմ քեզ," ոչ ծանեաւ անձն
իմ. եդ զիս իբրեւ զկառսն Ամինադաբայ։*

12 [2]Դստերքն եւ թագուհիք ցհարսնն ասեն,"
*Դարձիր,[14] Սոմնացիդ, դարձիր, դար-
ձիր եւ տեսցուք մեք ի քեզ։*

[2]Ծտերքն եւ ցթագուհին փեսայն զայս
խօսն ասէ," *Զի՞նչ տեսանէք ի Սոմնացիդ՝
որ դիմեալ գայ իբրեւ զպունդս բանակաց։*

ԳԼ. Է

1 [15]*Քանզի գեղեցկացան գնացք քո կօշ-
կօք, դուստր [16]Նադաբայ. ձեւ բարձից
քոց նման է ուլանց յեռելոց գործոյ*

2 *ճարտարի։ Պորտ քո թակոյկ ճախա-
րակեալ՝ անպակաս ի գինւոյ խառնե-
լոյ. որովայն քո՝ իբրեւ զշեղջ ցորենոյ*

3 *փակեալ շուշանաւ. Երկու ստինք քո՝
իբրեւ երկուս ուլս երկուորիս այծեման.*

4 *Պարանոց քո՝ իբրեւ աշտարակ փղոսկ-
րեայ. աչք քո՝ իբրեւ զծովակն Եսե-
բոնի ի դրունս [17]դստերաց բազմաց".
ռնգունք քո իբրեւ զաշտարակն Լի-
բանանու, որ դիտէ հանդէպ Դամաս-*

5 *կոսի։ Գլուխ քո ի վերայ քո իբրեւ
զԿարմեղոս. հերք գլխոյ քո իբրեւ զծի-*

---

[1]Եբր. առաւելութիւն սիրելւոյ քո քան զսիրելւոյ
[2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. սիրելին [4]Եբր. ոսկոյ
[5]Եբր. ցիր եւ ցան [6]Եբր. հոսանաց ջրոց. լուաց-
եալ կաթամբ, ընդ եղուզեալ վայելչութեամբ
[7]Եբր. օղք ոսկւոյ [8]Եբր. Բերան [9]Եբր. սիրելւոյ
[10]Եբր. Թերսա [11]Եբր. ահեղ իբրեւ զգունդ
դրօշակաց

[12]Եբր. զկտոր [13]Եբր. ընդ քողով քով [14]Եբրա-
յեցին յաւելու, դարձիր, [15]Եբր. Քանի՜
[16]Այլ ոմն՝ իշխանի [17]Եբր. Բաթրաբբիմայ

րանի, [1]իբրեւ զթագաւոր՝ թագ ի գլուխ
6 յասպարէսս՚՚։ Քանի՛ գեղեցկացար եւ
քանի՛ քաղցրացար, սէր ի փափկութեան
7 քում։ Նմանեցաւ [2]մեծութիւն քո ար-
մաւենւոյ, եւ ստինք քո ողկուզաց։
8 Ասացի՝ թէ Ելից յարմաւենին, բուռն
հարից [3]զբարձրութեանց նորա. եւ ե-
ղիցին ստինք քո իբրեւ ողկոյզք որթոյ,
եւ հոտ ընգաց քոց իբրեւ զխնձոր։
9 [4]Կոկորդ քո իբրեւ զգինի ազնիւ, [5]Հարսն
է ընդ դստերացն եւ Երուսաղեմացն ասէ,՚՚
Երթեալ զհետ [6]եղբօրորդւոյ իմոյ յուղ-
ղութիւնս, [7]բաւական լիցի շրթամբք ի-
մովք եւ ատամամբք՚՚։
10 Ես [6]եղբօրորդւոյ իմոյ, եւ առ իս [8]դարձ
11 նորա։ Եկ, [9]եղբօրորդի իմ, ելցուք յագա-
րակս, ագցուք ի չէնս [5]եւ ի պարտէզս՚՚,
12 կանխեսցուք յայգիս։ Տեսցուք թէ ծաղ-
կեա՞լ իցէ որթ, թէ ծաղկեա՞լ իցէ ուռն, թէ
ծաղկեա՞լ իցէ նռնենիք, անդ տաց [10]զստինս
13 իմ քեզ։ Մանրագորք ետուն զհոտ իւ-
րեանց, եւ առ դուրս մեր ամենայն մրգա-
բերք, վնոր առ հնով, զոր [5]ետ ինձ մայր
իմ՚՚ պահեցի քեզ, [9]եղբօրորդի իմ։

ԳԼ. Ը

1 Ո՛վ տայր քեզ, [11]եղբօրորդի իմ,՚՚ դիեալ
զստինս մօր իմոյ. գտեալ զքեզ ար-
տաքոյ՝ համբուրեցից զքեզ, եւ ոչ ան-
2 գոսնեսցեն զիս։ Առեալ ածից զքեզ ի
տուն մօր իմոյ, [12]եւ ի սենեակ յղացե-
լոյն՚՚ զիս. արբուցից քեզ ի գինւոյ խ-
ղագողեաց, յօշարակէ նռնենեաց իմոց։
3 Ձախ նորա ընդ գլխով իմով, եւ աջ
նորա պատեսցէ զինեւ։
4 Երդմնեցուցից զձեզ, դստերք Երուսա-
ղեմի, [13]ի զօրութիւնս եւ ի հաստատու-
թիւնս ագարակի, եթէ յառնիցէք զար-
թուցիք՚՚ զսէրն մինչեւ կամեսցի։
5 [5]Դստերքն ընդ Երուսաղեմին ասեն,՚՚ Ո՞վ է
սա որ ելեալ գայ [14]սպիտակացեալ, յենու
գայ յեղբօրորդի՚՚ իւր։ [5]Փեսայն ցՀարսն ասէ,՚՚
Ի ներքոյ խնձորւոյն զարթուցի զքեզ.
անդ երկնեաց զքեզ մայր քո, անդ երկ-
նեաց որ ծնաւն զքեզ։
6 Դիր զիս իբրեւ զկնիք ի սրտի քում,
եւ իբրեւ [15]զմատանի ի վերայ բազկի
քո, զի բուռն է իբրեւ զմահ սէր,
եւ խիստ՝ իբրեւ զդժոխս նախանձ.
թռիչք նորա իբրեւ զթռիչս բոցոյ հրոյ։
7 Ջուրք բազումք ոչ կարասցեն զսէր
շիջուցանել, եւ գետք ոչ արգելցեն զնա.
եթէ տայցէ այր զամենայն զկեանս իւր
ընդ սիրոյ, անգոսնելով անգոսնեսցեն զնա։
8 Քոյր մեր փոքրիկ եւ ստինք ոչ գոյ նորա.
զի՞նչ արասցուք քեռ մերում յաւուր
9 յորում [16]պատմեսցի նմա՚՚։ Եթէ պարիսպ
իցէ՝ շինեսցուք ի վերայ նորա մահարձանս
արծաթիս, եթէ դուռն իցէ՝ յօրինեսցուք
ի նմա տախտակս եղեւնափայտեայս։
10 [5]Հարսն համարձակի եւ ասէ,՚՚ Ես եմ պա-
րիսպ եւ ստինք իմ իբրեւ զաշտարակս,
ես էի յաչս նորա՝ որպէս որ գտանիցէ
զխաղաղութիւն։
11 Այգի եղեւ Սողոմոնի ի Բեէզղամաւոն.
ետ զայգին իւր ցպահապանսն. բերցէ
այր ի պտղոյ նորա հա-
զարս արծաթոյ։
12 Այգի իմ ինձ առաջի իմ. [17]հազարքն
Սողոմոնի՚՚, եւ երկերիւրք պահապանաց
որ պահեն զպտուղ նորա։
13 [5]Հարսն ասէ,՚՚ Որ նստիս ի պարտէզս՝
[18]այլք անսան քեզ. լսելի արա ինձ
զբարբառ քո։
14 Փախիր, [9]եղբօրորդի իմ, եւ նմանեաց
այծեման, կամ որթուց եղանց ի վերայ
լերանց խնկաբերաց։

[19]Օրիորդքն եւ թագուհիքն ասեն,

1 Գիտացի զի մարմին զբօսայուցանէ
զմանկութիւն, բարձրացուսցէ ի չտե-
մարանս իւր. թագաւոր մեր ի պահոյս
մեր. իբրեւ սրմաւ ոսկեղէն զմռսալից
2 լցցին տաշտք մեր։ Դարձցի թագաւորն
3 անդրէն ի մանկութիւն։ Սիրելին ի սե-
4 նեակս մեր. երգեսցուք զսէրն։ Փեսայն
ասէ, Ես իսկ եմ ի սաղմոսարանին. երգե-
ցից ընդ ընկերս իմ. երգեսցուք եւ ուրախ
5 լիցուք։ Հարսն եւ դստերքն եւ օրիորդքն
ասեն, Թագաւոր սիրելի, թէպէտ եւ ծաղ-
կեցաք ի տեսլենէ, տէր մեր յնաւորք։
6 Տէր արար զքեզ, հաստատեաց զքեզ,
պատրաստեաց զքեզ յարգանդէ, զեղե-
ցիկդ ի կանայս. մայր քո ծնցի մարմին
անախտագծ։ Առ նոյն՝ յայլմէ տեսչութենէ,
զի այսպէս ունէր։՚՚

[1] Եբր. թագաւոր հարեալ ի գիսակսդ. [2] Եբր. հասակ [3] Եբր. զոստոց [4] Եբր. Քիմք [5] Յեբր. պակասէ [6] Եբր. սիրելւոյ [7] Եբր. որ տայն խօսել շրթանց որոց ննջեն [8] Եբր. ցանկութիւն [9] Եբր. սիրելի [10] Եբր. զսէր [11] Եբր. իբրեւ զեղբայր [12] Եբր. ուսուցանէր, կամ, ուսուցանէիր [13] Եբր. մի՛ յարուցանել եւ մի՛ զարթուցանել [14] Եբր. յանապատէ յեցեալ ի սիրելին

[15] Եբր. զկնիք [16] Եբր. խօսեսցի զնմանէ [17] Եբր. հազարք, քեզ, Սողոմոն [18] Եբր. ընկերք [19] Յեբրայականին պակասին այս համարք։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԵՍԱՅԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՏԵՍԻԼ Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ,
զոր ետես ի վերայ Հրէաստանի եւ
ի վերայ Երուսաղեմի՝ ի թագաւորու-
թեանն Ոզիայ եւ Յովաթամայ եւ Ա-
քազու եւ Եզեկիայ, որ թագաւորեցին
Հրէաստանի։
2 Լուր, երկին, եւ ունկն դիր, երկիր, զի
Տէր խօսեցաւ. Որդիս [1]ծնայ եւ բարձ-
րացուցի, եւ նոքա զիս անարգեցին։
3 Ծանեաւ եզն զստացիչ իւր, եւ էշ
զմսուր տեառն իւրոյ. եւ Իսրայէլ զիս
ոչ ծանեաւ, եւ ժողովուրդ իմ զիս ի
միտ ոչ առ։
4 Վա՛յ ազգին մեղաւորի. ժողովուրդ
որ լի է մեղօք, սերմն ժանտ, որդիք
անօրէնք. թողին զՏէր եւ բարկացու-
ցին զՍուրբն Իսրայելի. օտարացան եւ
5 յետս կացին։ [2]Զի՞ եւս յաւելուք վէրս
յանօրէնութիւնս"։ Ամենայն գլուխ ի
ցաւս, եւ ամենայն սիրտ ի տրտմու-
6 թիւն։ Յոտից մինչեւ ցգլուխ չիք ի նմա
առողջութիւն. [3]ոչ վէրք, [3]ոչ այտուցն,
[4]ոչ հարուածք խլխլեալք, չիք սպե-
ղանի ի վերայ դնել, ոչ ձէթ եւ ոչ պա-
7 տանս։ Երկիր ձեր աւերակ, քաղաքք
ձեր հրձիգք. զաշխարհն ձեր առաջի ձեր
օտարք [4]կերիցեն, աւերեալ եւ կործան-
8 եալ յազգաց օտարաց։ Լքեալ [5]թողցի
դուստր Սիոնի իբրեւ զտաղաւար յայգ-
ւոջ, եւ իբրեւ զհովանի մրգապահաց ի
մէջ սեխենեաց, եւ իբրեւ զքաղաք պա-
9 շարեալ։ Եւ եթէ ոչ Տեառն զօրու-
թեանց թողեալ էր մեզ զաւակ՝ իբրեւ
զՍոդոմ լինէաք, եւ Գոմորայ նմանէաք։
10 Լուարուք զբանս Տեառն, իշխանք Սո-
դոմացւոց, ունկն դիք օրինաց Աստու-
11 ծոյ, ժողովուրդք Գոմորացւոց։ Զի՞ կայ
իմ եւ յաճախելոյ զոհիցդ ձերոց, ասէ
Տէր. յագեալ եմ ողջակիզօք խոյոց ձե-
րոց, եւ զճարպս գառանց եւ զարեան
12 ցլուց եւ նոխազաց ոչ կամիմ. [6]Եւ ոչ
թէ" գայցէք յանդիման լինել ինձ, ո՞վ
խնդրեաց զայդ ի ձեռաց ձերոց,
13 կոխել զգաւիթս իմ։ Մի՛ [7]յաճախէք.
եթէ մատուցանիցէք ինձ նաշիհ՝ զուր
է, եւ" խունկք ձեր պիղծ են ինձ.
զգլուխս ամսոց ձերոց եւ զշաբաթս եւ
զօրն մեծ ոչ առնում յանձն. [8]զպահս
14 եւ զդատարկութիւնս եւ" Զամսագլուխս
ձեր եւ զտօնս ձեր ատեաց անձն իմ.
[9]յագեալ եմ ձեւք, ոչ եւս ներեցից
15 մեղաց ձերոց"։ Յորժամ համբառնայցէք
զձեռս ձեր՝ դարձուցից զերեսս իմ ի
ձէնջ, եւ եթէ յաճախիցէք յաղօթս՝ ոչ
լուայց ձեզ. զի ձեռք ձեր լի են արեամբ։
16 Լուացարուք, սրբեցարուք, ընկեցէք
զչարիս ձեր յանձանց ձերոց առաջի ա-
չաց իմոց. դադարեցէք ի չարեաց ձե-
17 րոց. Ուսարուք զբարիս գործել. խնդրե-
ցէք զիրաւունս, փրկեցէք զզրկեալն,
դատ արարէք որբոյն, եւ տուք իրա-
ւունս այրւոյն։
18 Եւ եկայք խօսեսցուք ընդ միմեանս,
ասէ Տէր. եւ եթէ իցեն մեղք ձեր իբ-
րեւ [10]զձանձախարիթ՝ իբրեւ զձիւն սպի-
տակ արարից. եւ եթէ իցեն իբրեւ զոր-
դան կարմիր՝ իբրեւ զասր սուրբ արա-
19 րից։ Եւ եթէ ախորժեսջիք եւ լուիջիք
20 ինձ՝ զբարութիւնս երկրի կերիջիք. Ա-
պա թէ [11]ոչ կամիցիք լսել ինձ", սուր
կերիցէ զձեզ. քանզի բերան Տեառն խօ-
սեցաւ զայս։
21 Զիա՞րդ եղեւ սոանիկ՝ քաղաքն հա-
ւատարիմ [3]Սիոն, լի հաւատով՝ յո-

---

[1]Եբր. սնուցի [2]Եբր. Ընդէ՞ր հարկանիջիք այլ եւս որ յաւելուք յապստամբութիւնն [3]Յ։ Եբր. [illegible] [4]Եբր. ուտեն [5]Եբր. թողեալ է

[6]Եբր. Յորժամ [7]Եբր. յաճախէք մատուցանել ընծայս ունայնութեան. [8]Եբր. անօրէնութիւն է և տօնն, [9]Եբր. եղեն ինձ բեռն, վաստակեալ եմ ի կրելոյ [10]Եբր. զկրկին կարմիր [11]Եբր. հեստիցէք եւ ապստամբ լինիջիք

րում արդարութիւն հանգուցեալ էր, եւ
22 արդ սպանօղք են։ Արծաթ ¹ձեր ան-
փորձ, վաճառականք ձեր խառնեն ջուր
23 ընդ գինի. Իշխանք ձեր՝ ապստամբք՝
ողակիցք են գողոց, սիրեն զկաշառս,
²վրիժագործք. որբոց իրաւունս ոչ առ-
նեն, եւ զդատաստանի այրեաց ունկն
ոչ դնեն։
24 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր, Տէր
զօրութեանց, Հզօրն Իսրայէլի. ³Վա՜յ ձեզ,
հզօրքդ Իսրայէլի, զի ոչ եւս դադարեսցէ
բարկութիւն իմ ի հակառակորդաց ի-
մոց, եւ դատաստանօք դատեցայց
25 զթշնամիս իմ՝։ Եւ արկից զձեռն իմ ի
վերայ քո. եւ ⁴ածից քեզ եռանդն ի
սրբութիւն ապստամբացդ, եւ զապըս-
տամբսդ կորուսից՝. եւ բարձից ի քէն
զամենայն ⁵անօրէնս, եւ զամենայն ամ-
26 բարտաւանս խոնարհեցուցից՝։ Եւ կա-
ցուցից ի վերայ քո դատաւորս իբրեւ
զառաջինն, եւ զխորհրդականս քո որ-
պէս ի սկզբանէն. եւ ապա կոչեսջիր
դու քաղաք արդարութեան՝ ⁶մայր քա-
27 ղաքաց հաւատարիմ Սիոն։ Զի իրաւամբք
եւ արդարութեամբ փրկեսցի գերութիւն
28 նորա եւ ողորմութեամբ՝։ Եւ խորտա-
կեսցին անօրէնք եւ մեղաւորք ի միա-
սին. եւ որք թողին զՏէր՝ ⁷վախճանես-
29 ցին ի միասին։ Քանզի արդ ամաչեսցին
ի կուռս իւրեանց ընդ որս ինքեանք հա-
ճեալ էին, եւ զդեցցին զամօթ ի դրօ-
շեալս իւրեանց զորս ինքեանքն արա-
րին, եւ ամաչեսցեն ի պարտէզս իւ-
30 րեանց որոց ցանկացան։ Զի եղիցին՝
իբրեւ զբեւեկնի տերեւաթափ, եւ իբ-
31 րեւ զդրախտ որոյ ոչ գուցէ ջուր։ Եւ
եղիցի ⁸զօրութիւն նոցա՝ իբրեւ զծե-
ծած վշոյ, եւ գործք ⁹նոցա իբրեւ զկայ-
ծակունս հրոյ. եւ այրեսցին ¹⁰անօրէնք
եւ մեղաւորք՝ ի միասին, եւ ոչ ոք իցէ
որ շիջուցանիցէ։

ԳԼ. Բ

1 Բանն որ եղեւ առ Եսայի որդի Ամով-
սայ ի վերայ Հրէաստանի եւ ի վերայ
Երուսաղեմի։
2 Եւ եղիցի յաւուրս յետինս ¹¹յայտնի
լեառն Տեառն, եւ տուն Աստուծոյ՝ ի
վերայ գլխոց լերանց, եւ բարձրասցի ի
վերայ բլրոց, եւ ¹²եկեսցեն ի նա ամե-
3 նայն հեթանոսք։ Եւ երթիցեն ժողո-
վուրդք բազումք, եւ ասասցեն, Եկայք
եւ ելցուք ի լեառն Տեառն, ի տուն Աս-
տուծոյ Յակոբայ, եւ պատմեսցէ մեզ
զճանապարհս իւր, եւ գնասցուք ընդ
¹³նա. զի ի Սիոնէ ելցեն օրէնք, եւ բան
4 Տեառն յԵրուսաղեմէ. Եւ դատեսցի ի մէջ
հեթանոսաց, եւ յանդիմանեսցէ զժողո-
վուրդս բազումս. եւ ձուլեսցեն զսու-
սերս իւրեանց ի խոփս, եւ զսուինս
իւրեանց ի մանգաղս. ոչ առնուցու ազգ
յազգի վերայ սուր, եւ ոչ եւս ուսանիցին
տալ պատերազմ։
5 Եւ արդ, դու տուն Յակոբու, եկայք
6 երթիցուք ի լոյս Տեառն. ¹⁴Քանզի եթող
նա զժողովուրդ իւր զտունն Յակո-
բայ. զի լցաւ իբրեւ զառաջինն աշխարհ
նոցա հմայիւք իբրեւ զայլազգեաց, եւ
որդիք բազումք այլազգիք ծնան նոցա՝
7 Լցաւ աշխարհ նոցա ոսկւով եւ արծա-
թով, եւ ոչ էր թիւ գանձուց նոցա.
լցաւ երկիր նոցա երիվարօք, եւ ոչ էր
8 թիւ կառաց նոցա։ Լցաւ երկիր նոցա
զարշելեօք, գործոց ձեռաց իւրեանց
երկիր պագին որոց արարին մատունք
9 նոցա։ Խոնարհեցաւ մարդ, եւ յերկիր
կործանեցաւ այր. եւ ոչ ¹⁵ներեցից նո-
10 ցա։ Եւ արդ երթայք մտէք ընդ վի-
մօք, եւ թաքերուք յերկրի յերեսաց ա-
հի Տեառն, եւ ի փառաց զօրութեան
¹⁶նորա. յորժամ յարիցէ վանել զերկիր։
11 Զի աչք Տեառն բարձունք են, եւ մարդ
տառապեալ՝. եւ խոնարհեսցի բարձրու-
թիւն մարդկան, եւ բարձրասցի Տէր
12 միայն յաւուր յայնմիկ։ Զի օր Տեառն
զօրութեանց ի վերայ ամենայն հպար-
տից եւ ամբարտաւանից, եւ ի վերայ

---

¹Եբր. քո եղեւ ի կղկղանս, գինի քո խառնեալ է ջրով. (23) Իշխանք քո ²Եբր. զհետ երթան վարձուց ³Եբր. Վա՜յ. խնդրեցից քէն ի հակառակորդաց իմոց, և առից վրէժ ի թշնամեաց իմոց ⁴Եբր. զտեցից իբրեւ աճառաւ զկղկղանս քո ⁵Եբր. անագ քո ⁶Եբր. աւան հաւատարիմ. (27) Սիոն իրաւամբք փրկեսցի, եւ դարձեալք նորա արդարութեամբ. ⁷Եբր. սպառեսցին. (29) Քանզի յամօթ լիցին ընդ բեւեկնիս որոց ցանկացայք, եւ ամաչեսջիք ընդ պարտէզս զորս ընտրեցէք. (30) Զի եղիջիք ⁸Եբր. զօրաւորն ⁹Եբր. նորա ¹⁰Եբր. երկոքեան

¹¹Եբր. հաստատեալ եղիցի լեառն տան Տեառն ¹²Եբր. դիմեսցեն իբրեւ զհեղեղ ¹³Եբր. շաւիղս նորա ¹⁴Եբր. Քանզի թողեր զժողովուրդ քո, զտունն Յակոբայ. զի լցան [illegible] արեւելից, և հմայեն իբրեւ զՓղշտացիս, և յորդիս օտարաց եառն ձեռս. ¹⁵Եբր. ներեսցես ¹⁶Եբր. նորա. (11) Աչք ամբարտաւանութեան մարդոյ կորացցին

ամենայն բարձրացելոց [1]եւ վերացելոց",
13 եւ խոնարհեսցին. Եւ ի վերայ ամենայն
մայրից Լիբանանու բարձրացելոց եւ վե-
րացելոց, եւ ի վերայ ամենայն ծառոց
14 կաղնեաց Բասանու, Եւ ի վերայ ամե-
նայն լերանց բարձանց, եւ ի վերայ ամե-
15 նայն բլրոց բարձրացելոց, Եւ ի վերայ
ամենայն աշտարակաց բարձրացելոց,
եւ ի վերայ ամենայն պարսպաց [2]բարձ-
16 րացելոց, Եւ ի վերայ ամենայն նաւուց
[3]ծովու, եւ ի վերայ ամենայն հանդիսի
17 գեղեցկութեան [4]նաւուց։ Եւ խոնարհեսցի
[4]ամենայն մարդ", եւ անկցի հպարտու-
թիւն մարդկան, եւ բարձրասցի Տէր միայն
18 յաւուրն յայնմիկ։ [5]Եւ զձեռագործս իւրեանց
19 զամենայն տարցին թաքուցեն" յայրս եւ
ի ծերպս վիմաց եւ ի սորս երկրի, յերեսաց
ահի Տեառն եւ ի փառաց զօրութեան
նորա, յորժամ յարիցէ վանել զերկիր։
20 [6]Զի յաւուր յայնմիկ հանցէ" մարդ
զպղծութիւն իւր զարծաթեղէնս եւ զոս-
կեղէնս՝ զոր արարին երկիր պագանել՝
21 [7]ընտանեացն եւ չղջիկանց, Մտանել
ի ծակս [8]վիմի հաստատնոյ" եւ ի
ծերպս վիմաց, յերեսաց ահի Տեառն եւ
ի փառաց զօրութեան նորա, յորժամ
22 յարիցէ վանել զերկիր։ [9]Լքել ձեզ" ի
մարդոյն յորում գոյ շունչ յռնգունս նո-
րա. զի ընդ [10]ո՞վ ումեք" համարեսցի նա։

ԳԼ. Գ

1 [11]Ահաւասիկ Տէր, Տէր զօրութեանց
բարձցէ ի Հրէաստանէ եւ յԵրուսաղեմէ
[12]զայր հզօր եւ զկին զօրաւոր", զզօրու-
2 թիւն հացի եւ զզօրութիւն ջրոյ, Զհսկայն
եւ [1]զզօրաւորն եւ" զայր պատերազմօղ,
եւ զդատաւոր եւ զմարգարէ եւ [13]զքննիչ
3 եւ զծեր, Եւ զյիսնապետ, եւ [14]զքանչելին
խորհրդական", եւ զիմաստուն ճարտարա-
4 պետ, եւ զհանճարեղն [15]զունկնդիր։ Եւ
կացուցից ի վերայ նոցա մանկունս իշ-
խանս, եւ [16]խաբեբայք տիրեսցեն նոցա։
5 Եւ անկցի ժողովուրդն՝ այր ընդ այր, եւ այր
ընդ ընկերի իւրում, ընդհարցի մանուկն
ընդ ծերոյն եւ անարգն ընդ պատուակա-
6 նին։ Զի բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ
իւրմէ [1]կամ զընտանեաց հօր իւրոյ, եւ
ասիցէ, Հանդերձք գոն քո, լեր մեր իշ-
խան, եւ [17]կերակուր մեր ընդ քեզ" լի-
7 ցի։ Տացէ պատասխանի յաւուր յայն-
միկ եւ ասասցէ, Ոչ եղէց իշխան, զի
ոչ գոյ ի տան իմում հաց եւ ոչ հան-
դերձ, եւ ոչ եղէց իշխան ժողովրդեանս
8 այսմիկ։ Զի [18]լքաւ Երուսաղէմ, եւ
Հրէաստան կործանեցաւ. [19]եւ լեզուք
նոցա անօրէնութեամբք ի Տեառնէ ա-
9 պստամբեցին։ Վասն որոյ խոնարհեցան
փառք նոցա, եւ ամօթ երեսաց նոցա
ծածկեաց զնոսա," եւ զմեղս իւրեանց
իբրեւ զՍոդոմացւոցն պատմեցին եւ
յայտ արարին. վա՜յ անձանց նոցա՝ զի
10 [20]խորհեցան խորհուրդ չար առանձինն, Եւ
ասեն, Կապեսցուք զարդարն՝ զի դժպհի
եղեւ մեզ. այսուհետեւ" զարդիւնս գոր-
11 ծոց իւրեանց կերիցեն։ Վա՜յ անօրինին,
[21]չարիք ըստ գործոց ձեռաց իւրոց անց-
12 ցեն ընդ նա։ Ժողովուրդ իմ, հարկա-
հանք ձեր [22]ճառաքաղ առնեն զձեզ, եւ
պահանջօղք" տիրեն ձեզ. ժողովուրդ
իմ, որ երանեն ձեզ՝ խաբեն զձեզ, եւ
զշաւիղս ոտից ձերոց խռովեցուցանեն։
13 [23]Այլ արդ հասցէ Տէր ի դատաստան,
եւ կացուսցէ յատենի զժողովուրդ իւր."
14 Ինքնին Տէր ի դատ եկեսցէ ընդ ծերս
ժողովրդեան իւրոյ եւ ընդ իշխանս նո-
ցա. դուք [1]զի՞ հրկէզ արարէք զայգի
իմ, եւ յափշտակութիւն աղքատին է ի
15 տունս ձեր։ Դուք զի՞ զրկէք զժողովուրդ
իմ, եւ զերեսս աղքատաց լի առնէք ա-
մօթով, ասէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց։
16 Այսպէս ասէ Տէր. Փոխանակ զի հպար-
տացան դստերք Սիոնի, եւ գնացին ի
բարձր պարանոց, յոնօք ակնարկէին,
եւ ի գնալս իւրեանց քարշէին զպատ-
րոս իւրեանց, եւ ոտիւքն կաքաւէին,
17 [24]Եւ խոնարհեցուսցէ Աստուած զիշխանս
դստերս Սիոնի, եւ մերկասցէ Տէր զզարդ

[1] Յօրին. [illegible] [2] Օրին. ամբարձելոց [3] Օրին. Թար-սուի [4] Օրին. բարձրութիւն մարդոյ [5] Օրին. Եւ կուռք ապականութեան ջնջեսցին. (19) Եւ մտցեն [6] Օրին. Յաւուր յայնմիկ ընկեսցէ [7] Օրին. խլրդոց [8] Օրին. քարանց [9] Օրին. Ի բաց կացէք [10] Օրին. ի՞նչ իմիք [11] Օրին. Զի ահաւասիկ [12] Օրին. զզօրութիւն եւ զզօրութիւն, [13] Օրին. զիղձ [14] Օրին. զպատուականն եւ զխորհրդական [15] Օրին. հարցուկ [16] Եւք. փոքրկունք

[17] Օրին. ուտելիս այս ընդ ձեռամբ քով [18] Եւք. առանձնեցաւ [19] Օրին. վասն զի լեզուք նոցա եւ գործք նոցա հակառակ են Տեառն ի վայրագութանել զաչս փառաց նորա։ (9) Տեսիլ երեսաց նոցա վկայէ ի նոսա. [20] Օրին. գործեցին իւրեանց չարիս. (10) Ասացեր ցարդարն թէ բարւոք է, զի [21] Օրին. չար է, զի [22] Օրին. մանկունք, եւ կանայք [23] Օրին. Այլ Տէր ի դատաստան, եւ եկաց ի դատել զժողովուրդս. [24] Օրին. Եւ հարցէ Տէր կնութեամբ զգագաթունս դստերաց Սիոնի, եւ մերկասցէ Տէր զամօթ նոցա։

18 նոցա՚՚ Յաւուր յայնմիկ հանցէ Տէր
զփառս հանդերձից նոցա եւ զպատմու-
19 ճանս նոցա, Եւ զհերս եւ զծամակալս
20 եւ զպսակակալս եւ զմանեակս, Եւ զզարդ
երեսաց նոցա եւ զպաճուճանս զարդու-
փառաց նոցա. եւ զքօղէս եւ զապա-
րանջանս եւ զմեհեւանդս եւ զգինդս,
21 Եւ զմատանիս եւ զկշտապանակս նոցա,
2[2] զգլխակս եւ զճեղանակս. Զեպյածիրա-
նին եւ զմիջնածիրանին, զտանիսն ար-
23 կանելի եւ զերեւելի լակոնացին, Զբե-
հեզն եւ զերկնագոյն եւ զկարմիր չղա-
չատեան եւ զճամկաւորն եւ զոսկեճա-
24 մուկն եւ զոսկէտառուն. Եւ եղիցի փո-
խանակ հոտոյն անուշից՝ փոշի, եւ փո-
խանակ կամարացն՝ չուան գօտի, եւ
փոխանակ ոսկի զարդու գլխոյն՝ կնտու-
թիւն, վասն գործոց քոց, եւ փոխանակ
25 ոսկեհուռ զիպակին՝ քուրձ զգեցցիս. Եւ
[1]որդիք քո գեղեցիկ զոր սիրես՝ սրով մեռցին,
26 եւ իշխանք ձեր սրով անկցին. Եւ թշուա-
ռասցին եւ սուգ զգեցցին տոպրակք զար-
դուց ձերոց, եւ մնասջիր միայն եւ յերկիր
կործանեսջիր՚՚.

ԳԼ. Դ

1 Եւ բուռն հարկանիցեն եւթն կին զառ-
նէ միոջէ[2] եւ ասիցեն, Հաց՝ զմեր կե-
րիցուք, եւ հանդերձ՝ զմեր զգեցցուք,
բայց միայն անուն քո կոչեսցի ի վերայ
մեր. բարձ ի մէնջ զնախատինս մեր։
2 Յաւուր յայնմիկ [3]ծագեսցէ Աստուած
խորհրդովք փառօք իւրովք յերկիր,
բարձրացուցանել եւ փառաւոր առնել
3 զմնացորդս՚՚ Իսրայէլի. Եւ մնացորդքն
Սիոնի, եւ մնացորդքն Երուսաղեմի
սուրբ կոչեսցին՝ ամենեքեան որ գրե-
4 ցան յԵրուսաղէմ ի կեանս, [4]Զի լուա-
ցէ Տէր զաղտ ուստերաց եւ դստե-
րաց Սիոնի եւ զԵրուսաղեմի, եւ զա-
րիւնն՚՚ ի բաց սրբեսցէ ի միջոյ նորա
հոգւով դատաստանաց եւ հոգւով այր-
5 ման. Եւ [5]եկեսցէ, եւ եղիցի ամենայն
տեղի լերին Սիոնի եւ ամենայն որ շուրջ
զնովաւ իցէ՚՚ հովանի ամպոյ ի տուէ, եւ
իբրեւ զծուխ եւ զլոյս հրոյ բորբոքելոյ
ի գիշերի, [6]ամենայն փառօք ծածկեսցի։
6 Եւ եղիցի հովանի ի տօթոյ, եւ յարկ ծած-
կութեան ի խստութենէ՚՚ եւ յանձրեւոյ։

ԳԼ. Ե

1 [7]Երգեցից սիրեցելոյ այգւոյ իմոյ զերգս
սիրելւոյ նորա. Այգի եղեւ սիրեցելոյն
յանկեան՚՚, ի տեղւոջ պարարտութեան։
2 [8]Ցանգով փակեցի, ձողաբարձ զարդա-
րեցի, եւ տնկեցի որթ սորեկ. աշտա-
րակ շինեցի՚՚ ի միջի նորա, եւ զուբ հնձան
[9]փորեցի ի նմա. եւ մնացի՚՚ զի բերցէ
խաղող, եւ եբեր [10]փուշ։
3 Եւ այժմ, արք Յուդայ եւ բնակիչք
Երուսաղեմի, դատ արարէք ընդ իս եւ
4 ընդ այգի իմ. Զի՞նչ ինչ առնել էր այգ-
ւոյ իմում, եւ ես ոչ արարի նմա. մնացի
5 զի բերցէ խաղող՝ եւ եբեր [10]փուշ. Եւ
արդ ես ինձէն պատմեցից զինչ արա-
րից ընդ այգի իմ. քակեցից զցանգ նո-
րա, եւ եղիցի յափշտակութիւն. կոր-
ծանեցից զպարիսպս նորա, եւ եղիցի
6 ի կոխումն. Եւ թողից [11]զայգի իմ՚՚, եւ
մի՛ յատցի եւ մի՛ բրեսցի, եւ բուսցի ի
նմա փուշ [12]իբրեւ ի խոպանի՚՚. եւ պա-
տուէր տաց ամպոց իմոց՝ զի մի՛ տե-
7 ղասցեն յայգի իմ. Զի այգի Տեառն զօ-
րութեանց՝ տունն Իսրայէլի է, եւ մարդն
Յուդայ՝ նորատունկ սիրելի. [13]մնացի զի
արասցէ իրաւունս, եւ արար անիրա-
ւութիւն, եւ ոչ արդարութիւն՝ այլ ա-
ղաղակ։
8 Վա՛յ այնոցիկ որ յարեն տուն ի տուն,
եւ ագարակ առ ագարակ մերձեցուս-
ցեն, [14]զի զընկերին հանիցեն՚՚. մինթէ
9 միայն բնակելոց իցէք յերկրի. Նա ա-
ւանիկ ազդ եղեւ [15]յականջս Տեառն զօ-
րութեանց այդ ամենայն՚՚. զի եթէ ե-
ղիցին տունք բազումք, սակայն յաւեր

---

[1]Եբր. Արք քո ի սուր անկցին և զօրաւորք քո ի պատերազմի։ (26) Եւ դրունք նորա ողբասցեն, և ամայացեալ նստցի ի գետնի [2]Եբր. [illegible] յաւուր յայնմիկ [3]Եբր. եղիցի շառաւիղ Տեառն ի վայելչութիւն և ի փառս, և պտուղ երկրին ի պարծանս և ի պատիւ մնացորդացն [4]Եբր. Յորժամ լուասցէ Տէր զաղտ դստերաց Սիոնի, և զարիւն Երուսաղեմի [5]Եբր. արասցէ Տէր ի վերայ ամենայն տեղեաց բնակութեան լերինն Սիոնի, և ի վերայ գումարութեան նորա

[6]Եբր. զի ի վերայ ամենայն փառաց եղիցի ծածկոյթ։ (6) Եւ եղիցի տաղաւար ի հովանի զտիւ ի տօթոյ, և յապաւէն և ի ծածկութիւն՝ ի մրրկէ [7]Եբր. Երգեցից արդ սիրելւոյ իմում զերգ սիրելւոյ իմոյ, զայգւոյ նորա. Այգի եղեւ սիրելւոյ իմոյ ի բլրի ուրեք [8]Եբր. Հատ խրամ զնովաւ, հան ի բաց զքարինս նորա, և տնկեաց որթ ընտիր, և աշտարակ շինեաց [9]Եբր. փորեաց ի նմա եւ մնայր [10]Եբր. խաղող վայրի [11]Եբր. զնա խոպանացեալ [12]Եբր. եւ տատասկ [13]Եբր. եւ մնաց [14]Եբր. մինչեւ չմնալոյ տեղի [15]Եբր. յականջս իմ ի Տեառնէ զօրութեանց

դարձցին. եւ եթէ մեծամեծք եւ գե-
ղեցիկք իցեն, ոչ ոք իցէ որ բնակիցէ
10 ի նոսա։ Զի ուր գործիցեն տասն լուծք
եզանց, եղիցի անդ սափոր մի. եւ որ
սերմանիցէ [1]արդուս վեց", ժողովեսցէ
11 [2]գրիւս երիս"։ Վա՜յ այնոցիկ ոյք յառնեն
ընդ առաւօտս եւ զհետ լինին ցքւոյն,
որ երեկանան ի նմին. զի գինին իսկ
12 անդէն զնոսին այրէ։ Փողովք եւ թմբկաւ
եւ քնարաւ եւ երգովք զգինին ըմպեն,
եւ ի գործս Տեառն ոչ հային, եւ զգործս
13 ձեռաց նորա ոչ առնուն ի միտ։ Այսու-
հետեւ ի գերութիւն մատնեցաւ ժողո-
վուրդ իմ, վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա
զՏէր, եւ [3]բազում եղեն դիակունք նո-
ցա վասն սովոյ հացի եւ ծարաւոյ ջրոյ։
14 Եւ" լայնեցին դժոխք զանձինս իւ-
րեանց, եւ բացին զբերանս իւրեանց՝
[4]զի մի՛ դադարեսցեն. եւ իջցեն փա-
ռաւորք եւ մեծամեծք եւ մեծատունք եւ
ժանտագործք նոցա", եւ ցուարճացեալն
15 ի նմա։ Եւ խոնարհեսցի մարդ, եւ ա-
նարգեսցի այր. եւ աչք ամբարտաւանք
16 խոնարհեսցին. Եւ բարձրասցի Տէր զօ-
րութեանց իրաւամբք, եւ Սուրբն Աս-
տուած փառաւորեսցի արդարութեամբ։
17 Եւ արածեսցին [5]յափշտակեալքն իբրեւ
ցուլք, եւ զաւերակս մնացելոցն գա-
ռինք" կերիցեն։
18 Վա՜յ այնոցիկ ոյք ձգեն զմեղս իւ-
րեանց իբրեւ [6]երկայն պարանաւ, եւ
իբրեւ փոկով լծոյ երինջոյ՝ զանօրէնու-
19 թիւնս։ Ոյք ասեն թէ Վաղվաղակի մեր-
ձեսցի զոր առնելոցն իցէ՝ զի տեսցուք.
եւ եկեսցէ խորհուրդ Սրբոյն Իսրայելի՝
20 զի գիտասցուք։ Վա՜յ այնոցիկ ոյք ա-
սիցեն զչարն բարի, եւ զբարին չար.
ոյք դնիցեն զլոյսն խաւար, եւ զխա-
ւարն լոյս. ոյք դնիցեն զդառն քաղցր,
21 եւ զքաղցրն դառն։ Վա՜յ այնոցիկ որ
զանձինս առ իմաստունս ունիցին, եւ
յաչս անձանց իւրեանց խորհրդականք։
22 [7]Վա՜յ հզօրացդ ձերոց որ ըմպեն զգի-
նին, եւ իշխանացդ որ խառնեն զցքին."
23 Որ արդարացուցանեն զամպարիշտն վասն
կաշառոց, եւ զիրաւունս գողանան զար-
24 դարոյն։ Վասն այնորիկ՝ որպէս վառի
եղէգն ի կայծականց հրոյ, [8]այնպէս այ-
րեսցին" ի բորբոքեալ բոցոյ. եւ արմատ
նոցա իբրեւ զմղեղ եղիցի, եւ ծաղիկ
նոցա իբրեւ զփոշի ելանիցէ. զի ոչ կա-
մեցան զօրէնս Տեառն զօրութեանց,
այլ եւ [9]գրգռեցին եւս զբանս Սրբոյն
25 Իսրայելի։ Եւ բարկացաւ սրտմտութիւն
Տեառն զօրութեանց ի վերայ ժողովր-
դեան իւրոյ, եւ արկ զձեռն իւր ի վե-
րայ նոցա եւ սատակեաց զնոսա, [10]բար-
կացաւ ի վերայ լերանց", եւ եղեն դիա-
կունք նոցա իբրեւ աղբ զճանապարհաւ.
ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դարձաւ
սրտմտութիւն նորա, այլ տակաւին ձեռն
իւր բարձրացեալ է։
26 Այսուհետեւ ամբարձցէ նշան յազգս
հեռաւորս, եւ [11]ածցէ զնոսա" ի ծագաց
երկրի. եւ ահա վաղվաղակի արագս
ընթասցին, եւ թեթեւս հասանիցեն։
27 Ոչ քաղցիցեն եւ ոչ վաստակեսցեն, եւ
ոչ նիրհեսցեն եւ ոչ ննջեսցեն, եւ ոչ
լուծցեն զգօտիս ի միջոյ իւրեանց, եւ
28 ոչ հատցին խրացք կօշկաց նոցա։ Որոց
նետք իւրեանց սրեալ են, եւ աղեղունք
լարեալք. սմբակք երիվարաց նոցա իբ-
րեւ զվէմ հաստատուն համարեցան, ա-
29 նիւք կառաց նոցա իբրեւ զմրրիկ։ [12]Դի-
մեսցեն իբրեւ զառիւծունս, եւ հասցեն"
իբրեւ զկորիւնս առիւծուց, գոչեսցեն
եւ յարձակեսցին եւ հասցեն զազանա-
բար, եւ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ զնոսա։
30 Աղաղակ արասցեն վասն նոցա յաւուր
յայնմիկ իբրեւ զձայն ծովու ամբոխե-
լոյ ալեօք. [13]հայեսցին յերկինս ի վեր
եւ յերկիր ի խոնարհ, եւ ահա խաւար
խստութեան ի տարակուսանս նոցա"։

ԳԼ. Զ

1 Եւ եղեւ յամին յորում մեռաւ Ոզիա
արքայ, տեսի զՏէր նստեալ յաթոռ
բարձրութեան եւ վերացելոյ. եւ լի էր
2 տունն [14]փառօք նորա։ Եւ սերովբէք կա-
յին [15]շուրջ զնովաւ". վեց թեւք միոյ եւ

[1] Եբր. բոռ. [2] Կամ. արդու. [3] Եբր. փառաւոր արք նորա եղեն սովամահ, եւ ամբոխ նորա ցամաքեցաւ ի ծարաւոյ։(14) Վասն որոյ [4] Եբր. անհնարինս, եւ իջցեն փառք նորա եւ ամբոխ նորա եւ աղաղակ նորա [5] Եբր. գառինք ըստ օրինի (Կամ. յարօտս), եւ զաւերակս պարարտաց օտարք [6] Եբր. ունայնութեան [7] Եբր. Վա՜յ որ հզօրքն են յըմպել գինի, եւ արք զօրութեան ի խառնել ցքի.

[8] Եբր. եւ խար սպառեսցի [9] Եբր. անարգեցին [10] Եբր. եւ սասանեցան լերինք [11] Եբր. շչեսցէ նոցա [12] Եբր. Մռնչիւն նոցա իբրեւ զառիւծու, եւ մռնչեսցեն [13] Եբր. եւ ի հայել ուրուք յերկիր՝ ահա խաւար, անձկութիւն, եւ լոյս նսեմացեալ յերկրի նոցա [14] Եբր. քղանցիւք [15] Եբր. ի վերուստ նորա

վեց թեւք միոյ. երկուքն ծածկէին զե-
րեսս իւրեանց, եւ երկուքն ծածկէին
զոտս իւրեանց, եւ երկուքն թռուցեալ։
3 Աղաղակէին մի առ մի՛ եւ ասէին, Սուրբ,
սուրբ, սուրբ՝ Տէր զօրութեանց, լի է
4 ամենայն երկիր փառօք նորա։ Եւ վե-
րացաւ դրանդն ի ձայնէն զոր աղաղա-
5 կէին, եւ տունն լի եղեւ ծխով։ Եւ ա-
սեմ, Վա՜յ է ինձ, [1]ես այր տառապեալ
զի՞արդ կամս հիացեալ". զի մարդ եմ՝
եւ պիղծ շրթունս ունիմ, եւ ի մէջ
պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ
ես. [2]եւ զՏէր զօրութեանց տեսի աչօք
6 իմովք։ Եւ առաքեցաւ առ իս մի ի սե-
րովբէից անտի, եւ ի ձեռին իւրում ունէր
կայծակն, զոր առեալ ունելեօք ի սեղանոյ
7 անտի, Եբեր մերձեցոյց ի բերան իմ,
եւ ասէ, Ահաւասիկ մերձեցաւ այդ ի
շրթունս քո, եւ հանցէ զանօրէնութիւնս
քո. եւ զմեղս քո սրբեսցէ ի քէն։
8 Եւ լուայ զբարբառ Տեառն որ ասէր,
Զո՞ առաքեցից եւ կամ ո՞վ երթիցէ
[3]առ այն ժողովուրդ"։ Եւ ասեմ,
9 Ահաւասիկ ես, առաքեա զիս։ Եւ
ասէ, Երթ եւ ասա ցժողովուրդն ցայն,
Լսելով լուիջիք եւ մի՛ իմասջիք, եւ
տեսանելով տեսջիք եւ մի՛ գիտասջիք։
10 [4]Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ
այդորիկ, եւ ականջօք իւրեանց ծա-
նունս լուան, եւ զաչս իւրեանց կա-
փուցին", զի մի՛ երբեք տեսանիցեն ա-
չօք, եւ լուիցեն ականջօք, եւ իմա-
նայցեն սրտիւք, եւ դառնայցեն եւ
11 բժշկեցից զնոսա։ Եւ ասեմ, Մինչեւ
յե՞րբ, Տէր։ Եւ ասէ, Մինչեւ աւերեսցին քաղաքք ի բնակչաց, եւ տունք առ
ի չգոյէ մարդկան, եւ մնասցէ երկիրդ
12 աւերակ։ [5]Եւ յետ այնորիկ յերկարեսցէ
Աստուած մարդկան, եւ բազմասցին
13 մնացեալքն յերկրի։ Սակայն եւ ի նմա-
նէ տասանորդեսցեն. եւ դարձեալ եղի-
ցին ի գերութիւն եւ յափշտակութիւն,
իբրեւ զբեւեկնի եւ իբրեւ զկաղին թօ-
թափեալ յիւրաքանչիւր պատենից զա-
ւակն սուրբ արձանութիւն նորա։"

ԳԼ. Է

1 Եւ եղեւ յաւուրս Աքազու Յովաթա-
մայ, որդւոյ Ոզիայ, թագաւորին Հրէ-
աստանի, ել Ռասիմ արքայ Արամայ,
եւ Փակէէ որդի Ռովմելեայ արքայի
Իսրայելի ի վերայ Երուսաղեմի, տալ
ընդ նմա պատերազմ. եւ ոչ կարացին
2 [6]պաշարել զնա"։ Ազդ եղեւ ի տուն
Դաւթի եւ ասեն, Միաբանեաց Արամ
ընդ Եփրեմայ, եւ զարհուրեցաւ անձն
նորա եւ անձն ժողովրդեան նորա, զոր
օրինակ շարժիցի յանտառի ծառ մի ի
3 հողմոյ։ Եւ ասէ Տէր ցԵսայի, Ել ընդ
առաջ Աքազու, դու եւ [7]մնացեալ որ-
դին քո Յասուբ, հանդէպ աւազանին
վերին" ճանապարհի ագարակին թափ-
4 չի. Եւ ասասցես զնա, Զգոյշ լեր, հան-
դարտեա, եւ մի՛ երկնչիր, եւ մի՛ զար-
հուրեսցի անձն քո յերկուց փայտից
խանձողացն ծխելոց, [8]զի յորժամ հա-
սանիցէ բարկութիւն սրտմտութեան
իմոյ, դարձեալ բժշկեցից։ Եւ որդին
5 Արամայ եւ որդին Ռովմելեայ" Զի խոր-
հեցան խորհուրդ չար, [9]Եփրեմ եւ որ-
6 դին Ռովմելեայ զքէն եւ ասեն, Ելցուք
ի Հրէաստան, [10]խօսեսցուք ընդ նոսա,
դարձուսցուք զնոսա" առ մեզ, եւ կա-
ցուսցուք նոցա թագաւոր զորդին Տա-
7 բեղայ. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
Մի՛ կացցէ խորհուրդն այն, եւ մի՛ եղի-
8 ցի. Այլ գլուխ Արամայ Դամասկոս, եւ
գլուխ Դամասկոսի Ռասիմ. եւ այլ եւս
վաթսուն եւ հինգ ամ, եւ ապա [11]պա-
կասեսցէ թագաւորութիւնն Եփրեմայ ի
9 ժողովրդենէ անտի"։ Եւ գլուխ Եփրե-
մայ [12]Սոմորոն, եւ գլուխ [13]Սոմորոնի
որդին Ռովմելեայ. եւ եթէ ոչ հաւա-
տայցէք, [14]եւ ոչ ի միտ առնուցուք"։
10 Եւ յաւել Տէր խօսել ընդ Աքազու եւ
11 ասէ, Խնդրեա դու քեզ նշան ի Տեառնէ

---

[1] Եբր. զի կորեայ [2] Եբր. քանզի զԹագաւորն՝ [3] Եբր. վասն մեր [4] Եբր. Թանձրացո զսիրտ ժողովրդեանդ այդորիկ, եւ ծանրացո զականջս նոցա, եւ կափո զաչս նոցա, [5] Եբր. Եւ հեռացուսցէ Տէր զմարդն, եւ բազմասցի ամայութիւն ի մէջ երկրի. (13) Սակայն եւ ի նմա մնասցէ տասանորդ, եւ այն եւս դարձցի եւ կերիցի, իբրեւ զբեւեկնի եւ իբրեւ զկաղին որոյ մնայցէ բունն ի հատանել նորա, այսպէս զաւակն սուրբ բուն նորա է։

[6] Եբր. կռուել ընդ նմա [7] Եբր. Շէար Յասուբ, որդի քո, ի ծայր ջրմղի աւազանին վերնոյ, ի [8] Եբր. ի սաստիկ բարկութենէն Ռասինայ և Արամայ, եւ որդւոյն Ռովմելեայ։ [9] Եբր. Արամ, Եփրեմ [10] Եբր. եւ բռնադատեսցուք զնա, եւ խորտակեսցուք զնա [11] Եբր. գագարեսցի Եփրեմ ի լինելոյ ժողովուրդ [12] Այսինքն՝ Սամարիա, [13] Այսինքն Սամարեայ [14] Եբր. ոչ եղիջիք յապահովս

Աստուծոյ քումմէ ի խորութեան կամ
12 ի բարձրութեան։ Եւ ասէ Աքազ, Ոչ
13 խնդրեցից եւ ոչ փորձեցից զՏէր։ Եւ
ասէ, Արդ լուարուք, տուն Դաւթի.
Թեթե՞ւ ինչ թուիցի ձեզ աշխատու-
թիւն հասուցանել մարդկան, [1]եւ զիա՞րդ
հասուցանէք աշխատութիւն Տեառն"։
14 Վասն այդորիկ տացէ ձեզ Տէր ինքնին
նշան. Ահա կոյսն յղասցի եւ ծնցի որդի,
եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ։
15 Եւղ եւ մեղր կերիցէ. [2]մինչչեւ ինչ իցէ
ծանուցեալ նորա կամ ախորժեալ յառա-
ջագոյն զչարութիւն, ընտրեսցէ զբարին։
16 Վասն այնորիկ մինչչեւ ծանուցեալ իցէ
մանկանն զբարի կամ զչար, անարգեսցէ
զչարն եւ ընտրեսցէ զբարին. եւ մնասցէ
երկիրդ յորմէ" դու կասկածես՝ յերեսաց
17 երկուց թագաւորացն։ Այլ ածցէ Ա-
ստուած ի վերայ քո եւ ի վերայ ժողո-
վրդեան քո եւ ի վերայ տան հօր քո
աւուրս՝ որ չեւ եւս են եկեալ, յորմէ
օրէ [3]եհան Եփրեմ ի Հրէաստանէ զար-
18 քայն" Ասորեստանեայց։ Եւ եղիցի
յաւուր յայնմիկ շարժեսցէ Տէր զճան-
ճիճն՝ [4]որ տիրեսցէ" յայնկոյս գետոյն
Եգիպտացւոց, եւ զձիաստացն՝ որ է
19 յերկրին Ասորեստանեայց։ Եւ եկեսցեն
ամենեքեան, եւ հանգիցեն ի ձորս երկ-
րիդ եւ ի ծերպս վիմաց եւ յայրս, եւ
յամենայն փապարս եւ յամենայն փայտս։
20 Յաւուր յայնմիկ գերծցէ Տէր [5]սրովն մե-
ծաւ եւ արբեցելով, որ է յայնկոյս գետոյն
թագաւորին Ասորեստանեայց", զգլուխ
եւ զմազ ոտից, եւ զմօրուսն արբեսցէ։
21 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բուծցէ մարդ
երինջ մի յարջառոց եւ մաքիս երկուս.
22 Եւ եղիցի ի բազմութենէ կաթինն՝ կե-
րիցէ եւղ. զի եւղ եւ մեղր կերիցէ ա-
23 մենայն որ մնացեալ իցէ յերկրին։ Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ, եղիցի ամենայն
տեղի ուր իցէ հազար որթ՝ հազար կշռոյ
սկեղ. խոպանասցի եւ ի փուշ դարձցի.
24 Նետովք եւ աղեղնաւորք մտանիցեն
անդր. զի խոպանացեալ եւ փշաբեր ե-
25 ղիցի ամենայն երկիր. [6]Եւ ամենայն
լեառն արօրադիր ակօսաբեկ լիցի. եւ
մի՛ հասցէ անդր երկեւղ, զի եղիցի ի
խոպանէն եւ ի փշոյ՝ յարօտ զուարին եւ
ի կոխան եզին։"

ԳԼ. Ը

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, Ա՛ռ դու քեզ տոմս
մի [*]նոր մեծ, եւ գրեսցես ի նմա գրչաւ
առն ճարտարի, [7]Արագարագ զաւար հար-
կանել՝ եւ վաղվաղակի զապուռ ժողովել.
2 քանզի հասեալ է"։ Եւ վկայս [8]կացուս-
ցես ինձ արս հաւատարիմս, զՈւրիա
քահանայ եւ զԶաքարիա որդի Բարա-
3 քեայ։ Եւ մերձեցայ առ կինն իմ մար-
գարէ, եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի. եւ
ասէ ցիս Տէր, Կոչեա զանուն նորա՝
[7]Արագարագ կապտեսջիր՝ եւ վաղվա-
4 ղակի աւար հարկանիջիր." Քանզի մինչ-
չեւ ծանուցեալ իցէ մանկանն կոչել
զհայր կամ զմայր, [9]առցէ զզօրութիւն
Դամասկոսի եւ զաւար Սամարեայ"
յանդիման թագաւորին Ասորեստանեայց։
5 Եւ յաւել եւս խօսել ընդ իս Տէր եւ
6 ասէ, Փոխանակ զի ոչ ախորժեաց ժո-
ղովուրդդ այդ զջուրն Սելովմայ որ գնայ
խաղաղ, այլ [10]կամեցան առնել իւրեանց
թագաւոր զՌասիմ եւ զորդին Ռոմ-
7 մելայ", Վասն այդորիկ ահաւասիկ ածցէ
Տէր ի վերայ [11]ձեր զջուր Գետոյն զհզօրն
եւ զյորդ՝ զարքայն Ասորեստանի եւ
զփառս նորա. եւ ելեալ հասցէ յամե-
նայն ձորս [12]ձեր, եւ ճեմեսցի ի վերայ
8 պարսպաց ձերոց։ Եւ հանցէ յերկրէդ
Հրէաստանէ զայր որ կարող իցէ ամ-
բառնալ զգլուխ իւր, եւ զզօրութիւն որ
կարիցէ գործել ինչ. եւ եղիցի բանակ
նորա լնուլ զլայնութիւն երկրիդ քո։
9 Ընդ մեզ Աստուած՝ գիտացէք, հեթա-

---

[1] Եբր. զի աշխատութիւն հասուցանէք Աստուծոյ իմում [2] Եբր. մինչեւ գիտասցէ անարգել զչարն եւ ընտրել զբարին։ (16) Զի մինչչեւ ծանուցեալ մանկանն անարգել զչարն եւ ընտրել զբարին, թողցի երկիրն յորոյ [3] Եբր. մեկնեցաւ Եփրեմ ի Հրէաստանէ, այսինքն՝ զարքայն [4] Եբր. որ է [5] Եբր. ածելեաւն վարձկանաւ, թագաւորաւն Ասորեստանեայց որ յայնկոյս Գետոյն

[6] Եբր. Եւ ամենայն լերինք որ բրին բրչաւ՝ մի՛ երթիցէք անդր առ երկիւղի փշոյ եւ խոպանի, եւ եղիցին յարօտ եզին եւ ի կոխան ոչխարաց։ [*] Յեբր. գոլոն [7] Եբր. Մահեր շալալ հաշ պազ [8] Եբր. կացուցի [9] Եբր. տարցի զօրութիւնն Դամասկոսի եւ աւարն Սամարեայ [10] Եբր. հաճեցան ընդ Ռասիմ եւ ընդ որդին Ռոմելեայ [11] Եբր. Նոցա [12] Եբր. Նորա, եւ գնասցէ ի վերայ ամենայն ափանց նորա։ (8) Եւ անցցէ ընդ Յուդա, ողողեսցէ եւ անցցէ, մինչեւ ի պարանոց անդր հասցէ. եւ եղիցի տարածութիւն թեւոց նորա լրութիւն լայնութեան երկրի քո, ով Էմմանուէլ։ (9) Յնծացէք, հեթանոսք, եւ պարտեցարուք, եւ լուարուք ամենեքին ի հեռաստանէ երկրի. պնդեցէք զմէջս, այլ պարտութիւն մատնեսջիք. պնդեցէք զմէջս,

նոսք, եւ պարտեցարուք. լուեալ արա-
րէք մինչեւ ի ծագս երկրի, հզօրացեալքդ
պարտեցարուք. զի թէպէտ եւ դար-
ձեալ զօրանայցէք," դարձեալ ի պար-
10 տութիւն մատնեսջիք։ Եւ զո՛ր խորհուրդ
եւ խորհիցիք՝ ցրուեսցէ Տէր, եւ զո՛ր
բան եւ խօսիցիք՝ մի՛ հաստատեսցի ձեզ.
11 քանզի ընդ մեզ [1]Տէր Աստուած է։ [2]Այս-
պէս ասէ Տէր առ այնոսիկ որ զօրու-
թեամբ ձեռին նորա ընդդէմ դառնան ըստ
գնացից ճանապարհի ժողովրդեանս այ-
12 սորիկ, Եւ ասեն՝ թէ ոչ երբեք խօսի-
ցին խստութիւն. զի ամենայն զոր ինչ
խօսի ժողովուրդս այդ՝ խստութիւն է.
եւ յերկիւղէ նոցա մի՛ երկնչիցիք, եւ մի՛
13 խռովեսջիք։" ԶՏէր զօրութեանց զնոյն
սուրբ արասջիք, եւ նա եղիցի ձեզ
յերկեւղ, [3]եւ եթէ ի նա յուսացեալ ի-
14 ցես, Եղիցի քեզ ի սրբութիւն. եւ ոչ
քո զքարի ոչ հարկանիցի, եւ գայթակ-
ղութիւն քեզ ոչ պատահեսցէ. բայց տունն
Յակոբու յորոգայթ եւ ի ծործորս գու-
15 բանակալաց Երուսաղեմի։ Վասն այնո-
րիկ տկարասցին ի նմա բազումք, անկ-
ցին եւ խորտակեսցին, եւ մերձեսցին ի
պաշարումն մարդիկ որ ի չինութեան
16 իցեն։ Յայնժամ ժամանակի յայտնեսցին
17 որ կնքիցեն զօրէնս. Զի մի՛ ուսա-
նիցի եւ ասիցէ, Կացից մնացից Աս-
տուծոյ" որ դարձոյց զերեսս իւր ի տա-
նէն Յակոբու, եւ եղէց յուսացեալ ի
18 նա։ Ահաւասիկ ես եւ մանկունք իմ
զոր ետ ինձ [4]Աստուած. եւ եղիցին
նշանք եւ արուեստք ի վերայ տանն
Իսրայէլի" ի Սաբաւովթ Տեառնէ որ
բնակեալ է ի լերին Սիոնի։
19 Եւ եթէ ասիցեն ցձեզ, Խնդրեցէք
զվհուկս եւ զգէտնակոչս եւ զզրախօսս
եւ զորովայնակոչս, [5]ոչ ապաքէն ազգ
ոք որ" յԱստուծոյ իւրմէ խնդրիցէ. զինչ
խնդրիցեն վասն կենդանեաց ի մեռելոց
20 անտի. [6]Զի զօրէնս յօգնականութիւն
ետ. զի ասիցեն թէ ոչ իբրեւ զբանս
զայս, վասն որոյ չիք կաշառս տալ
21 վասն նորա։ Եւ եկեսցէ ի վերայ ձեր սով
խստութեամբ. եւ եղիցի իբրեւ քաղ-
ցիցէք՝ տրտմեսջիք, եւ հայհոյեսջիք զիշ-
խանն եւ զաշխարհս". եւ ամբարձցեն
22 զաչս իւրեանց յերկինս ի վեր, Եւ հա-
յեսցին յերկիր ի խոնարհ, եւ ահա կա-
րօտութիւն եւ տառապանք եւ խաւար,
նեղութիւն եւ անձկութիւն, [7]եւ մութ.
զի ոչ ոք կարիցէ տեսանել. եւ որ իցէ
ի նեղութեանն՝ մի՛ նուաղեսցէ մինչեւ
ի ժամանակն"։

ԳԼ. Թ

1 [8]Հապա նախ զայդ արբ, վաղվաղակի
հեա արա. երկիր Զաբուղոնի եւ երկիր
Նեփթաղիմի՝ ճանապարհ ծովու. եւ
այլք որ բնակեալ էք զծովեզերբք, եւ
յայն կոյս Յորդանանու. Գալիլեա հե-
թանոսաց, կողմանք Հրէաստանի" Ժո-
2 ղովուրդ որ գնայր ընդ խաւար՝ տեսէս
լոյս մեծ, եւ որ բնակեալ [9]էք յաշխարհի
եւ ի ստուերս մահու՝ լոյս ծագեսցէ
3 ձեզ։ Զմեծ մասն ժողովրդեանդ զոր
իջուցեր յուրախութիւն քո, եւ ուրախ
եղիցին" առաջի քո՝ որպէս ուրախ լինի-
ցին ի հունձս, եւ [10]որպէս որ բաժա-
4 նիցենն զաւար. Զի [11]վերացաւ ի նո-
ցանէ լուծն որ կայր ի վերայ, եւ գա-
ւազանն որ ի վերայ պարանոցի նոցա.
զի զգաւազան պահանջողացն մերժեաց"

---

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. Քանզի այսպէս ասէ Տէր ցիս զօրութեամբ ձեռին. եւ խրատեաց զիս ի գնալոյ զճանապարհս ժողովրդեանս այսորիկ. եւ ասէ, (12) Մի՛ ասէք դաշն ամենայնի որում ասէ ժողովուրդս այս դաշն. եւ զերկեւղ նորա մի՛ երկիցէք, եւ մի՛ զարհուրեսջիք։ [3] Եբր. և նա լինիցի ահ ձեր. (14) Եւ նա եղիցի ի սրբութիւն. սակայն ի քար գայթակղութեան եւ ի վէմ գլորման երկոցունց տանց Իսրայէլի, ի հապը և յորոգայթ բնակչացն Երուսաղեմի։ (15) Եւ գլորեսցին ի նմա բազումք, եւ անկցին, եւ խորտակեսցին, եւ եղիցին թակարդապատ եւ ըմբռնեսցին։ (16) Հաստատեա վկայութիւն և կնքեա օրէնս ընդ աշակերտս իմ. (17) Արդ ես կացից մնացից Տեառն [4] Եբր. Տէր, ի նշանս և յարուեստս յԻսրայէլի,

[5] Եբր. ասասջիք, Ո՞չ ապաքէն ժողովուրդն [6] Եբր. Հարցցեն օրինաց և վկայութեան. եթէ չասիցեն ըստ բանիս ըստ այսմիկ, չիք նոցա լոյս։ (21) Եւ անցցէ ի նա խոշտանգեալ և քաղցեալ, և եղիցի իբրեւ քաղցիցեն, և բարկասցին, և հայհոյեսցեն զթագաւոր իւրեանց եւ զԱստուած իւրեանց [7] Եբր. եւ մթով վարեսցին [8] Եբր. Այլ ոչ եղիցի աղջամուղջ, որպէս եղեւ ի նեղութեան նորա ըստ առաջնոյ ժամանակին յանարգել նորա զերկիրն Զաբուղոնի եւ զերկիրն Նեփթաղիմայ, եւ ի վախճանի փառաւորեսցէ զճանապարհ ծովուն, յայնկոյս Յորդանանու, Գալիլեա հեթանոսաց։ [9] Եբր. են յերկրին ստուերաց մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա։ (3) Բազմացուցեր զազգն, մեծ արարեր զուրախութիւն նորա. ուրախ եղեւ [10] Եբր. որպէս ցնծասցեն [11] Եբր. զլուծ ծանրութեան նորա, եւ զգաւազանն թիկանց նորա, զցուպ հարկահանաց որ ի նմա՝ խորտակեցեր

5 որպէս եւ յաւուրն Մադիամու. [1]Զի զա-
մենայն պատմուճան եւ զհանդերձ ժո-
ղովեալ նենգութեամբ՝ տուգանօք տու-
ժեսցին։ Այլ նոքա կամէին թէ հրձիգ
լեալ էին։»
6 Զի մանուկ ծնաւ մեզ, որդի տուաւ
մեզ, որոյ իշխանութիւն իւր եղեւ ի
վերայ ուսոց իւրոց. եւ անուն կոչե-
ցաւ նորա՝ [2]Հրեշտակ մեծի խորհրդոյ,»
Սքանչելի, Խորհրդակից, Աստուած
Հզօր, [3]Իշխան, Հայր հանդերձելոյ աշ-
7 խարհին։ Եւ ես ածից զխաղաղութիւն
ի վերայ իշխանաց նորա, եւ առողջու-
թիւն նմա. մեծ է իշխանութիւն» նո-
րա, եւ խաղաղութեան նորա չիք սահ-
ման յաթոռն Դաւթի [4]նստցի, եւ
զարքայութիւն նորա յաջողեսցէ, եւ
զօրացուսցէ» զնա իրաւամբք եւ արդա-
րութեամբ, յայսմ հետէ եւ յաւիտեանս
ժամանակաց։ Նախանձ Տեառն զօրու-
թեանց արասցէ զայս։
8 [5]Մահ արձակեաց Տէր ի վերայ Յակոբայ,
9 եկն եհաս ի վերայ Իսրայէլի։ Եւ ծանիցեն
ամենայն ժողովուրդն Եփրեմեան եւ որ
նստէինն ի Սամարիա, որ հպարտու-
թեամբ եւ ամբարտաւանութեամբ սրտից
10 խօսեցան եւ ասեն, Աղիւսք անկան,
այլ [6]եկայք վէմս տաշեսցուք. զմայրս
եւ զեղեւնափայտս հարցուք, եւ շինես-
11 ցուք մեզ աշտարակ։ Եւ կործանեսցէ
Աստուած զյարուցեալսն ի վերայ լերինն
Սիոնի, եւ զթշնամիս Յուդայ ցրուեսցէ.
12 զԱսորեստան» յելիցն արեւու, եւ
[7]զՅոյնս ի մտիցն արեւու. ոյք ուտէին
զԻսրայէլ բերանալիր ամենայն բերանով։
Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դարձաւ
բարկութիւն նորա, այլ տակաւին ձեռն
իւր բարձրացեալ է։
13 Եւ ժողովուրդն ոչ դարձաւ [8]մինչեւ
վիրաւորեցաւ», եւ զՏէր զօրութեանց
14 ոչ խնդրեցին։ Եւ բարձ Տէր յԻսրայելէ
զգլուխն եւ զվերջն, [9]զմեծն եւ զփոքր»
15 ի միում աւուր. (Զծերն եւ զակնառուն՝
այն առաջն է, եւ զմարգարէն որ զա-
նօրէնութիւնն ուսուցանէր՝ այն վերջն է։)
16 Եւ եղիցի որ երանիցեն ժողովրդեանս
այսմիկ՝ [10]մոլորեալք եւ մոլորեցուցա-
նիցեն. որպէս զի կլանիցեն զդոսա»։
17 Վասն այսորիկ ի վերայ երիտասարդաց
նոցա ոչ եղիցի ուրախ [11]Աստուած, եւ
որբոց նոցա եւ այրեաց մի՛ ողորմեսցի,
զի ամենեքին անօրէնք են եւ չարք,
եւ ամենայն բերան խօսի զանիրաւ-
ութիւն։ Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ
դարձաւ բարկութիւնն, այլ տակաւին
ձեռն իւր բարձրացեալ է։
18 Եւ վառեսցի իբրեւ զհուր անօրէնու-
թիւն, եւ [12]իբրեւ զսէզ չորացեալ այ-
րեսցի ի հրոյ». եւ վարեսցի յանտառս
մայրեաց. եւ շուրջ զամենայն բլրովք
19 նոցա հուր ճարակեսցի։ Վասն սրտմտ-
ութեան բարկութեան Տեառն հրձիգ
լիցի երկիրն ամենայն, եւ եղիցի ժո-
ղովուրդն այրեցեալ իբրեւ ի հրոյ. այր
20 եղբօր իւրում մի՛ ողորմեսցի։ Այլ խո-
տորեսցի յաջակողմն իւր առ քաղցի,
եւ կերիցէ զձախակողմն իւր, եւ մի՛
յագեսցի մարդ ուտելով զմարմինս բազ-
21 կաց իւրոց. Զի կերիցէ Մանասէ զԵփ-
րեմ, եւ Եփրեմ զՄանասէ, եւ ի միա-
սին պաշարեսցեն զՅուդա։ Ի վերայ
այսր ամենայնի ոչ դարձաւ բարկու-
թիւն նորա, այլ տակաւին ձեռն իւր
բարձրացեալ է։

ԳԼ. Ժ

1 Վա՜յ այնոցիկ որ [13]գրեն զչարիս, գրե-
2 լով գրեն զչարիս իւրեանց. Խոտորեն»
զդատաստանս աղքատաց, եւ զիրաւունս
տնանկաց ժողովրդեան իմոյ [14]յափշտա-
կեն. զի լինիցի նոցա այրին ի յափշտա-
3 կութիւն, եւ որբն յաւար։ Եւ զի՞նչ
[15]գործեսցեն յաւուրն այցելութեան. [16]զի
նեղութիւն ձեր» ի հեռաստանէ եկեսցէ.
եւ առ ո՞ փախուցեալ անկանիցիք յօգ-
նականութիւն, եւ ո՞ւր թողուցուք

---

[1] Ոմանք. Զի ամենայն սպառազինութիւն պատերազմողաց աղմկաւ և հանդերձ թաթաւեալ յարեան եղիցի յայրումն, ի ճարակ հրոյ։ [2] Ոմանք. պակասէ [3] Ոմանք. Հայր յաւիտենականութեան, Իշխան խաղաղութեան։ (7) Մեծութեան իշխանութեան [4] Ոմանք. եւ յարքայութեան նորա. հաստատել զնա և զօրացուցանել [5] Ոմանք. Պատգամ
[6] Ոմանք. մեք վիմօք տաշելովք շինեսցուք. մոլաթզենիս հատին, այլ փոխեսցուք յեղեւնափայտս։ (11) Սակայն յարուսցէ Տէր ի վերայ նորա զհակառակորդս Ռասիմայ եւ զթշնամիս նորա գրգռեսցէ։ (12) Արամ [7] Ոմանք. Փղշտացիս
[8] Ոմանք. առ որ հարկանէին զնա

[9] Ոմանք. զոստ արմաւենւոյն և զկնիւն [10] Ոմանք. մոլորեցուցանիցեն, և որ երանիցենն՝ կլանիցին [11] Ոմանք. Տէր
[12] Ոմանք զսէզ և զփուշ այրեսցէ. [13] Ոմանք. սահմանեն սահմանս անօրէնութեան, և գրչաց որ գրեն չարիս. (2) Խոտորել [14] Ոմանք. յափշտակել
[15] Ոմանք. գործիցէք [16] Ոմանք. եւ ի նեղութեան որ

4 զփառսն ձեր . [1]Եթէ ոչ մատնեսցի ի
գերութիւն՝՝, եւ ի ներքոյ սպանելոցն
մտանիցեն ։ Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ
դարձաւ բարկութիւն նորա , այլ տա-
կաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է ։
5 Վա՜յ Ասորեստանւոյն , գաւազան բար-
կութեան [2]եւ սրտմտութեան իմոյ ի
6 ձեռս նոցա . Զի զբարկութիւն իմ յազգ
անօրէն արձակեցից , եւ իմում ժողո-
վրրդեան կարգեցից առնել զաւար եւ
զյափշտակութիւն , կոխան առնել զքա-
7 ղաքս եւ դնել զնոսա ի փոշի՝՝ Իսկ նա
ոչ այսպէս ած զմտաւ , եւ ոչ այսպէս
համարեցաւ յանձին , այլ դարձոյց զմիտս
8 իւր սատակել զազգս ոչ սակաւս ։ [3]Եւ
եթէ ասիցեն ցնա , Դու միա՞յն իցես
9 իշխան ։ Ասասցէ , Ո՞չ առի զաշխարհն
որ ի վեր է քան զԲաբելոն , եւ զՔա-
ղանէ ուր աշտարակն շինեցաւ . առի եւ
զԱրաբիա , եւ զԴամասկոս եւ զՍամա-
10 րիա ։ Որպէս զնոսայն առի ձեռամբ ի-
մով , նոյնպէս առից եւ զամենայն իշ-
խանութիւնս ։ Ողբացէք , դրօշեալք , որ
11 յԵրուսաղէմ եւ ի Սամարիա . Զի՝՝ զոր
օրինակ արարի ընդ Սամարիա եւ ընդ
ձեռագործս իւր , նոյնպէս արարից ընդ
12 Երուսաղէմ եւ ընդ կուռս իւր ։ Եւ ե-
ղիցի յորժամ կատարեսցէ Տէր առնել
զամենայն ինչ ի լերին Սիոնի եւ յԵ-
րուսաղէմ, ածցէ եւ ի վերայ մեծա-
մտին բարկութիւն , ի վերայ իշխանին
Ասորեստանեայց եւ ի վերայ հպարտաց-
13 եալ փառաց աչաց նորա ։ Քանզի ասաց
թէ Զօրութեամբ [4]իմով արարից , եւ
իմաստութեամբ խորհրդոց իմոց բար-
ձից՝՝ զսահմանս ազգաց , եւ [5]առից
աւար զզօրութիւնս նոցա . [6]շարժեցից
14 զքաղաքս բնակեալս . Հասից ի վերայ
ամենայն տիեզերաց ձեռամբ իմով
իբրեւ ի վերայ բունոյ , եւ բարձից իբ-
րեւ զձուս մնացեալս . եւ ոչ ոք իցէ որ
ապրիցէ յինէն , եւ ոչ որ ընդդէմ դառ-
նայցէ ինձ , եւ բանայցէ զբերան իւր եւ
15 ճիկ հանիցէ ։ Այսպէս ասէ Տէր . Միթէ
վերանայցէ՞ փայտատ առանց փայտա-
հարի , կամ բարձրանայցէ՞ սղոց առանց
ուրուք ձգելոյ . նոյնպէս թէ զգաւազան
ոք կամ զփայտ ինչ առնուցու . նա եւ
16 ոչ այնպէս ։ Այլ առաքեսցէ Տէր զօրու-
թեանց ի պատիւ քո անարգանս, եւ ի
փառս քո հուր վառեալ բորբոքեսցի՝՝
17 Եւ եղիցի Լոյսն Իսրայելի ի հուր . եւ
[7]սրբեսցէ զնա հրով բորբոքելով , եւ
18 կերիցէ իբրեւ զխոտ զանտառն ։ Յա-
ւուր յայնմիկ շիջցին լերինք եւ բլուրք
եւ անտառք , եւ կերիցէ ի շնչոյ մին-
չեւ ի մարմին . եւ եղիցի ապրեալն իբ-
րեւ զայն որ ապրեալն իցէ ի բորբոք-
19 եալ բոցոյ։՝՝ Եւ մնացեալքն ի նոցանէ
թուով եղիցին , եւ մանուկ տղայ
գրեսցէ զնոսա ։
20 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ոչ եւս
յաւելցին մնացորդքն Իսրայելի եւ ապ-
րեալքն Յակոբայ , [8]եւ ոչ եւս ապաս-
տան լինիցին՝՝ ի զրկիչսն իւրեանց , այլ
եղիցին ապաստան [9]յԱստուած ի Սուրբն
21 Իսրայելի ճշմարտութեամբ ։ [10]Եւ եղիցին
մնացեալքն Յակոբայ յԱստուած զօ-
22 րացեալ։՝՝ Եւ եթէ եղիցի ժողովուրդն
Իսրայելի իբրեւ զաւազ ծովու , սակաւ
23 ինչ մնացորդք մնասցեն ի նոցանէ . Զի
բան մի հակիրճ եւ համառօտ արդարու-
թեամբ , զբանն համառօտ արասցէ Տէր
զօրութեանց ընդ ամենայն տիեզերս ։

---

[1] Եբր. Առանց իմ կորացին ի ներքոյ գերեաց
[2] Եբր. իմոյ, և ցասումն ի ձեռս նորա սրտմտութիւն իմ ։ (6) Յազգ անօրէն արձակեցից զնա . եւ ընդդէմ ժողովրդեան բարկութեան իմոյ հրամայեցից նմա՝ հարկանել աւար եւ կապտել կապուտ , եւ առնել զնա կոխան որպէս իբրեւ զկաւ զանեհաց ։ [3] Եբր. Քանզի ասէ , Ո՞չ իշխանք իմ համօրէն թագաւորք են . (9) Ո՞չ այսպէս իբրեւ զՔարքամիս է Քաղանէ . ո՞չ իբրեւ զԱրփաթ՝ Եմաթ , ո՞չ այսպէս իբրեւ զԴամասկոս՝ Սամարիա ։ (10) Զոր օրինակ եգիտ ձեռն իմ զթագաւորութիւնս կռոց , եւ դրօշեալք նոցա առաւել քան զԵրուսաղեմին եւ զՍամարիային ։ (11) Ո՞չ [4] Եբր. ձեռին իմոյ արարի և իմաստութեամբ իմով . զի իմաստուն եմ . բարձի [5] Եբր. առի [6] Եբր. եւ նուաճեցի որպէս հզօր զբնակեալս . (14) Եւ եգիտ իբրեւ զբոյն ձեռն իմ զմեծութիւն ազգաց, եւ որպէս որ ժողովիցէ զձուս մնացեալս՝ զամենայն երկիր ժողովեցի, եւ ոչ էր որ շարժէր զթեւ եւ բանայր զբերան և ճիկ հանէր ։ (15) Միթէ ճոխանայցէ՞ փայտատ ի վերայ փայտահարի, կամ բարձրանայցէ՞ սղոց ի վերայ որոյ շարժէն զնա . որպէս եթէ գաւազան շարժէր զոր բարձրացուցանէին զնա, որպէս եթէ հպարտանայր ցուպ թէ չիցէ փայտ ։ (16) Վասն որոյ առաքեսցէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց ի պարարտս նորա ծիւրութիւն , եւ ընդ փառօք նորա վառեսցէ հրդեհ որպէս հրդեհ հրոյ ։ [7] Եբր. Սուրբն նորա՝ ի բոց . եւ այրեսցէ եւ կերիցէ զփուշ նորա եւ զսէզ նորա ի միում աւուր . (18) Եւ զփառս անտառի նորա և պտղաբեր երկրի նորա ի շնչոյ մինչեւ ի մարմին սպառեսցէ . եւ եղիցի իբրեւ զհիւանդ (կամ, դրօշակիր) նուաղեալ ։ [8] Եբր. ապաստան լինել [9] Եբր. ի Տէր [10] Եբր. Մնացորդն, մնացորդ Յակոբայ դարձցի յԱստուած հզօր ։

24 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր
զօրութեանց. Մի՛ երկնչիր, ժողո-
վուրդ իմ որ բնակեալ ես ի Սիոն՝ յԱ-
սորեստանեայց. [1]զի եթէ˵ հարկանիցէ
զքեզ գաւազանաւ, [2]քանզի ես ածեմ
ի վերայ քո զհարուածս, ճանաչել քեզ
25 զճանապարհն Եգիպտացւոց˵. Զի փոքր
մի ևս դադարեսցէ բարկութիւնն. բայց
սրտմտութիւն իմ [3]ի վերայ խորհրդոց˵
26 նոցա։ Եւ յարուցէ Տէր [4]Աստուած ի
վերայ նոցա զհարուածս ըստ հարուա-
ծոցն Մադիամու [5]ի անդրին չարչարա-
նաց. եւ սրտմտութիւն նորա ըստ ճա-
նապարհի ծովուն որ յերկրին Եգիպտաց-
27 ւոց˵։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բարձցի
[6]երկեւղ նորա ի քէն,˵ եւ լուծ նորա
ի պարանոցէ քումմէ, եւ խորտակեսցի
լուծն [7]յուսոց ձերոց։
28 Քանզի հասցէ ի քաղաքն Անգէ, եւ
անցցէ ի Մակեդդով, եւ˵ ի Մաքմաս
29 դիցէ զկազմած իւր։ [8]Եւ անցցէ ընդ
ձորս, եւ հասցէ ի վերայ Գաբաւոնաց-
ւոց. ահ առցէ զՀռամա զքաղաքն Սա-
ւուղի. փախիցէ դուստր Գադիմայ։
30 Խինջես ձայնիւ քով. լուր լիցի ի Լաիս,
31 լուր լիցի յԱնաթովթ. Զարհուրեսցի
Մադեբենա, եւ որ բնակեալ են ի Գեբիմ.
32 Մխիթարեսցի այսօր ագանել ի ճանա-
պարհին. մխիթարեսցէ ձեռամբ լեառնն
դուստր Սիոնի, եւ բլուրքն որ յԵրու-
33 սաղէմ։˵ Զի ահաւասիկ Տէր՝ Տէր զօ-
րութեանց [9]խռովեցուսցէ զփառաւոր-
եալսն զօրութեամբ˵. եւ բարձրացեալքն
ամբարտաւանութեամբ խորտակեսցին
34 եւ խոնարհեսցին։ [10]Եւ անկցին բար-
ձունքն սրով, եւ Լիբանան բարձամբք
իւրովք կործանեսցի։˵

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. եւ զցուպ իւր վերա-
ցուսցէ ի վերայ քո ըստ օրինակին որ յԵգիպտոս
[3] Եբր. ի կործանումն [4] Եբր. զօրութեանց [5] Եբր.
ի վիմին Որեբայ. եւ զգաւազան իւր ի վերայ
ծովուն, եւ վերացուսցէ զնա ըստ օրինակին որ
յԵգիպտոս [6] Եբր. բեռն նորա յուսոյ քումմէ
[7] Եբր. առ պարարտութեան։
(28) Եկն Այեաթ, անց ի Մագրոն, [8] Եբր.
Անցին ընդ անցս, ագան ի Գաբա. երկեաւ
Հռամա, Գաբաայն Սաւուղայ փախեաւ։ (30)
Բարձ զձայն քո, դուստր Գադիմայ, լուեա ի
Լայիս, հէք Անաթոթ։ (31) Հեռացաւ Մադ-
մենա, բնակիչք Գեբիմայ ամրապարեցին ի փա-
խուստ. (32) Տակաւին այսօր ի Նոբ զկայ առ-
նու. շարժեսցէ զձեռն իւր ի լեառնն դստեր
Սիոնի, ի բլուրն Երուսաղեմի։ [9] Եբր. Հատցէ
զոստոն սաստիւ, [10] Եբր. Եւ հատցէ զթաւուտ
անտառին երկաթով, եւ Լիբանան ի ձեռն
Հզօրին անկցի։

Գլ. ԺԱ

1 Եւ բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն
Յեսսեայ, եւ ելցէ [11]ծաղիկ յարմատոյ
2 անտի։ Եւ հանգիցէ ի վերայ նորա Հոգի
[12]Աստուծոյ, Հոգի իմաստութեան եւ
հանճարոյ, Հոգի խորհրդոյ եւ զօրու-
թեան, Հոգի գիտութեան եւ աստուած-
3 պաշտութեան. Եւ [13]լցցէ զնա Հոգի եր-
կիւղի Աստուծոյ˵. ոչ ի կարծ դատեսցի,
4 եւ ոչ ըստ խօսից յանդիմանեսցէ։ Այլ
արասցէ իրաւունս տնանկին, եւ յան-
դիմանեսցէ [14]զխոնարհս երկրի. եւ հարցէ
զերկիր [15]բանիւ բերանոյ իւրոյ, եւ
հոգւով շրթանց իւրոց սատակեսցէ զամ-
5 պարիշտս։ Եւ եղիցի արդարութիւն
ածեալ ընդ մէջ իւր, եւ ճշմարտու-
6 թեամբ պատեալ զկողս իւր։ Եւ ճա-
րակեսցէ գայլ ընդ գառին, եւ ինձ առ
ուլու մակաղեսցի, եւ որթ եւ ցուլ եւ
առեւծ ի միասին ճարակեսցին, եւ մա-
7 նուկ մատաղ ածցէ զնոսա։ Եզն եւ արջ
ի միասին ճարակեսցին, եւ որդեակք
նոցա խառն շրջեսցին, եւ առեւծ իբ-
8 րեւ զեզն յարդ կերիցէ։ Եւ մանուկ
մատաղ [16]ի ծակ իժից, եւ ի բոյն կոր-
9 եանց իժից արկցէ զձեռն իւր[17]. Եւ ոչ
մեղիցեն եւ ոչ [18]կարասցեն հարկանել
զոք ի լերին˵ սրբութեան իմոյ. զի լցաւ
երկիր ʻամենայն՝ գիտութեամբ Տեառն
իբրեւ զջուրս ʻբազումս որ ծածկեն
10 զծովս։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ար-
մատն Յեսսեայ, եւ որ կանգնելոցն է՝
[19]իշխան հեթանոսաց, ի նա հեթանոսք
յուսասցին. եւ եղիցի հանգիստ նորա
11 պատուով։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝
յաւելցէ Տէր [20]ցուցանել զձեռն իւր,
նախանձելիս առնել˵ զմնացորդս ժողո-
վրդեան իւրոյ՝ որ մնացեալ իցեն յԱ-
սորեստանեայց եւ յԵգիպտացւոց եւ [21]ի
Բաբելացւոց եւ յԵթովպացւոց եւ յԵ-
ղամացւոց եւ [22]յելիցն արեւու եւ յԱ-
12 րաբացւոց˵ եւ ի կղզեաց ծովու։ Եւ
բարձրացուսցէ նշան ի հեթանոսս, եւ
ժողովեսցէ [23]զկորուսեալսն Իսրայելի, եւ

[11] Եբր. շառաւիղ [12] Եբր. Տեառն [13] Եբր. բու-
րեսցէ ել կիւղիւ Տեառն [14] Եբր. ուղղութեամբ
վասն զրկելոց [15] Եբր. գաւազանաւ [16] Եբր.
խաղասցէ ի ծակ [17] Եբրայեցին յաւելու, Հա-
սուցեալն իստենէ [18] Եբր. ապականեսցեն յամե-
նայն լերին [19] Եբր. ի նշան [20] Եբր. ձգել զձեռն
իւր առնուլ [21] Եբր. ի Պաթուրացւոց [22] Եբր.
ի Սենաարայ եւ յԵմաթայ [23] Եբր. զցրուեալսն

զցրուեալսն Յուդայ ժողովեսցէ ի չո-
13 րից անկեանց երկրի։ Եւ բարձցի նա-
խանձն Եփրեմի, եւ թշնամիքն Յուդայ
կորիցեն. Եփրեմ ոչ նախանձեսցի ընդ
Յուդայ՝ եւ Յուդա ոչ նախանձեսցի ընդ
14 Եփրեմայ։ Եւ թռիցեն [1]նաւք այլազ-
գեաց", առցեն առ ար միանգամայն [2]զծո-
վակողմն եւ զարեւելեայսն եւ զԻ-
դումայեցիսն". արկցեն զձեռս իւրեանց
[3]նախ ի Մովաբ. եւ որդիքն Ամոնայ
15 յառաջագոյն հնազանդեսցին։ Եւ [4]փլուսցէ
Տէր զծովն Եգիպտացւոց, եւ արկցէ
զձեռն իւր ի վերայ գետոյն հողմով
սաստկութեամբ, եւ հարցէ զեւթնա-
ձորն. զի համարձակ լիցի գնալ ընդ նա
16 [5]եւ ագելոյն"։ Եւ եղիցի [6]անց մնացե-
լոց ժողովրդեան իմոյ որ յԵգիպտոս.
եւ եղիցի Իսրայէլի որպէս" յաւուրն յո-
րում ել յերկրէն Եգիպտացւոց։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ, Օրհնե-
ցից զքեզ, Տէր, զի բարկացար ինձ,
[7]եւ դարձուցեր զբարկութիւն քո
2 յինէն, եւ ողորմեցար ինձ"։ Ահաւասիկ
Աստուած իմ, փրկիչ իմ [8]Տէր, եւ"
յուսացեալ եղէց ի նա՝ եւ ոչ երկեայց.
զի [9]փառք իմ եւ օրհնութիւն իմ [10]Տէր,
3 եւ եղեւ ինձ ի փրկութիւն։ Եւ
առէք ջուր ուրախութեամբ յաղբերաց
4 փրկութեան։ Եւ [11]ասասցես յաւուր
յայնմիկ, Օրհնեցէք զՏէր, հնչեցէք զա-
նուն նորա, պատմեցէք ի հեթանոսս
[12]զփառս նորա, յիշեցէք զի բարձրացաւ
5 անուն նորա։ Օրհնեցէք զանուն Տեառն
զի մեծամեծս արար, պատմեցէք զայս՝
6 ամենայն երկրի։ Ցնծացէք եւ ուրախ
լերուք բնակիչք Սիոնի, զի բարձրա-
ցաւ Սուրբն Իսրայէլի ի մէջ [13]նորա։

ԳԼ. ԺԳ

1 Տեսիլ Բաբելացւոց, զոր ետես Եսայի
որդի Ամովսայ։
2 Ի վերայ լերին դաշտականի առէք
նշան, բարձրացուցէք զբարբառ ձեր ի
վերայ նոցա. [14]մի՛ երկնչիք, կոչեցէք ձե-
ռամբ. բացէք, իշխանք, եւ ես տաց
3 հրաման։ Նուիրեալք են եւ ես ածից
զնոսա. գիմեալ գան սկայք յագեցու-
ցանել զսրտմտութիւն իմ. խնդան՝ գան
4 միանգամայն, եւ թշնամանեն։" Ձայն
ազգաց բազմաց ի վերայ լերանց՝ ի
նմանութիւն ազգաց բազմաց, ձայն
թագաւորաց եւ ազանց միահամուռ ժո-
ղովելոց. Տէր զօրութեանց հրաման ետ
5 ազգաց սպառազինաց, Գալ յերկրէ հե-
ռաւորէ ի ծագաց հիմանց երկնից.
հասեալ է Տէր իւրովք սպառազինօք
սատակել զամենայն աշխարհս։
6 Ողբացէք, զի մերձ է օր Տեառն, եւ բե-
7 կումն [15]յԱստուծոյ հասեալ է։ Վասն այսո-
րիկ ամենայն ձեռք լքցին, եւ ամենայն
8 [16]անձն մարդոյ դողասցէ։ Խռովեսցին
հրեշտակք, եւ" երկունք կալցին զնոսա
իբրեւ զկանանց ծննդականս. [17]փանկա-
ցեն այր ընդ ընկերի՝ եւ զարմասցին,
եւ զդէմս իւրեանց ի բոցակէզ դար-
ձուսցեն"։
9 Զի ահաւասիկ օր Տեառն հասեալ
է անհնարին լի բարկութեամբ՝ ոխա-
կալութեամբ եւ սրտմտութեամբ, առ-
նել [18]զաշխարհս անապատ, եւ զմեղա-
10 ւորս սատակել ի նմանէ։ Զի աստեղք
երկնից՝ [19]Հայկն հանդերձ եւ ամենայն
զարդուն երկնից" լոյս մի՛ տացեն, եւ
խաւարեսցի արեգակն ի ծագել իւրում,
11 եւ լուսին մի՛ տացէ զլոյս իւր։ [20]Եւ
հրաման տաց ընդ ամենայն աշխարհս
զչարիս, եւ ամպարշտաց զմեղս իւ-
րեանց". եւ կորուսից զհպարտութիւն
զանօրինաց, եւ զբարձրութիւն ամ-
12 բարտաւանից խոնարհեցուցից։ [21]Եւ ե-
ղիցին մնացեալքն պատուականք առա-
ւել քան զոսկի անհուր, եւ մարդն պա-
տուական եղիցի քան զականս պատուա-

---

[1] Ոմանք. յաւս Փղշտացւոց յարեւմուտս կոյս [2] Ոմանք. զարեւելեայսն [3] Ոմանք. յԻդումէ եւ [4] Ոմանք. ցամաքեցուսցէ Տէր զլեզու ծովուն [5] Ոմանք. կօշկօք [6] Ոմանք. մնացելոց ժողովրդեան նորա որ մնացեն՝ անց ընդ Ասուր, որպէս եղեւ Իսրայէլի [7] Ոմանք. դարձաւ սրտմտութիւն քո յինէն, և մխիթարեցեր զիս [8] Ոմանք. զօրաւէ [9] Ոմանք. զօրութիւն [10] Ոմանք. Եհովայ Տէր է [11] Ոմանք. ասասջիք [12] Ոմանք. զգործս [13] Ոմանք. քո

[14] Ոմանք. շարժեցէք զձեռն, զի երթիցեն ի դրունս իշխանաց։ (3) Ես ետու հրաման նուիրելոց իմոց, կոչեցի եւս զհզօրս իմ վասն բարկութեան իմոյ, զօրս խնդան ընդ բարձրութիւն իմ։ [15] Ոմանք. յԱմենակալէն [16] Ոմանք. սիրտ մարդոյ հալեսցի. (8) Զարհուրեսցին նոքա, նեղութիւն եւ անձկութիւն տիրեսցեն նոցա, [17] Ոմանք. պշնուցեն այր ընդ ընկեր իւր. երեսք բոցոյ երեսք նոցա [18] Ոմանք. զերկիր [19] Ոմանք. եւ աստեղատունք նոցա [20] Ոմանք. Եւ այց արարից աշխարհաց վասն չարեաց, եւ ամպարշտաց վասն մեղաց նոցա [21] Ոմանք. Արարից զմարդիկ չքնաղ քան զոսկի սուրբ, եւ պա-

13 կանս Սոփիերայ ։ Զի երկինք զայրաս-
ցին՝՝ եւ երկիր սասանեսցի ի հիմանց
իւրոց՝ վասն սրտմտութեան բարկու-
թեան Տեառն զօրութեանց , յաւուր յո-
րում հասեալ իցէ սրտմտութիւն նորա ։
14 Եւ եղիցին [1]մնացեալքն իբրեւ զայծեամն
փախուցեալ , եւ իբրեւ զոչխար մոլո-
րեալ , եւ ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ . զի
մարդն անդրէն ի ժողովուրդ իւր դարձ-
ցի , եւ այր իւրաքանչիւր յերկիր իւր
15 հալածեսցի ։ Զի որ ըմբռնեսցի՝ [2]ի պար-
տութիւն մատնեսցի , եւ ժողովեալքն՝՝
16 ի սուր անկցին ։ Եւ զորդիս նոցա ա-
ռաջի նոցա սատակեսցեն , եւ զտունս
նոցա աւար հարկանիցեն , եւ զկանայս
նոցա խայտառակեսցեն ։
17 Ահաւասիկ յարուցանեմ ի վերայ [3]ձեր
զՄարս՝ որ ոչ ինչ համարին զարծաթ
18 եւ [4]զոսկի ։ Զաղեղունս երիտասարդաց
խորտակեսցեն , եւ որդւոցն ձերոց՝՝ մի՛
ողորմեսցին , եւ ի մանկունս [1]ձեր ոչ
19 խնայեսցէ ակն նոցա ։ Եւ եղիցի Բաբե-
լոն , որ [5]փառաւորն կոչի ի թագաւո-
րէն՝՝ Քաղդէացւոց , որպէս կործանեաց
20 Աստուած զՍոդոմ եւ զԳոմոր ։ Եւ ոչ
բնակեսցի յաւիտեանս ժամանակաց , եւ
[6]մի՛ մտցեն ի նա յազգս բազումս՝՝, եւ
մի՛ եւս անցցեն ընդ նա Արաբացիք ,
21 եւ հովիւք մի՛ հանգիցեն ի նմա ։ Այլ
անդ հանգիցեն գազանք վայրենիք , եւ
լցցին տունք նոցա [7]աղաղակաւ . եւ անդ
հանգիցեն համբարուք , եւ անդ դեւք
22 կաքաւեսցեն , Եւ յուշկապարիկք [8]բնա-
կեսցեն ի նմա , եւ ոզնիք ձագս հան-
ցեն յապարանս նորա։ [9]Վաղվաղակի
հասեալ եւ գայ , եւ ոչ անազանեսցի.՝՝
եւ աւուրք նորա մի՛ յերկարեսցին ։

ԳԼ. ԺԴ

1 [9]Եւ ողորմեսցի Տէր Յակոբայ , եւ
ընտրեսցէ միւսանգամ զԻսրայէլ . եւ
[10]հանգիցեն յերկրի իւրեանց , եւ յաւել-
ցի պանդուխտն [11]ի տունն Յակոբայ ։
2 Ընկալցին զնոսա հեթանոսք , եւ ած-
ցեն ի տեղիս իւրեանց եւ [12]ժառանգես-
ցեն , եւ բազմասցին յերկրին Աստու-
ծոյ՝՝ ի ծառայս եւ յաղախնայս . եւ ե-
ղիցին գերիք գերեվարք նոցա , եւ անկ-
ցին ի ծառայութիւն որ տիրէին նոցա ։
3 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ , հանգուսցէ
զքեզ Տէր ի ցաւոց եւ ի սրտմտութե-
նէ քումմէ , եւ ի ծառայութենէ խստու-
4 թեան զոր ծառայեցեր նոցա , Եւ առցես
զողբս զայս ի վերայ թագաւորին Բաբե-
լացւոց , եւ ասասցես [1]յաւուր յայնմիկ՝՝,
Զիա՜րդ դադարեաց կայ պահանջօղն,հանգ-
5 եաւ [13]տագնապողն։ Զի խորտակեաց Տէր
[14]զլուծ մեղաւորացն՝ զլուծ իշխանացն .
6 Սատակեաց զազգսն սրտմտութեամբ ,
անհնարին հարուածովք բարկութեամբ
7 յանխնայ։ Հանգեաւ յուսով՝՝ երկիր ամե-
8 նայն , եւ գոչէ ուրախութեամբ ։ Եւ
[15]փայտքն Լիբանանու՝՝ ուրախ եղեն քեզ,
եւ մայրքն Լիբանանու ասեն, թէ Յորմէ
հետէ դու դադարեցեր՝ ոչ ելին ի մեզ փայ-
9 տահարք։Դժոխք ի ներքուստ [16]դառնացան
ի պատահել քեզ . կանգնեցան միանգա-
մայն հսկայքն ամենայն որ լեալ էին իշ-
խանք երկրի, որ յարուցին՝՝յաթոռոց իւր-
10 եանց զամենայն թագաւորս ազգաց։ Ամե-
նեքեան պատասխանի տացեն քեզ եւ
ասասցեն, Եւ դո՞ւ իբրեւ զմեզ ըմբռնե-
11 ցար , եւ ընդ մեզ համարեցար ։ Իջին ի
դժոխս փառք քո , եւ բազում ուրա-
խութիւնն քո . ի ներքոյ քո մէջս տա-
րածեսցեն , եւ ի վերայ քո որդն յարկ-
12 ցի ։ [17]Զիա՜րդ անկաւ յերկնից Արուսեակն
որ ընդ առաւօտն ծագէր . անկաւ յեր-
կիր , խորտակեցաւ՝ որ առաքէր առ ա-
13 մենայն ազգս՝՝ Դու ասէիր ի մտի քում ,
Ելից յերկինս , ի վերոյ քան զաստեղս
[18]երկնից արկից՝՝ զաթոռ իմ . Նստայց ի

տուականն քան զոսկին Ոփփիրայ։ (13) վասն որոյ եւ սարսեցից զերկինս . [1]Յեբր. զ–ի–ն [2]Եբր. խոցեսցի, եւ զորս ունիցին՝ [3]Եբր. Նոցա [4]Եբր. ոչ հաճին ընդ ոսկի ։ (18) Աղեղունք նոցա զերիտասարդս խոցոտեսցեն, եւ պտղոյ որովայնի [5]Եբր. փառքն է թագաւորութեանց, պարծանք հպարտութեան [6]Եբր. ոչ բնակեսցի ազգէ յազգ [7]Եբր. անասնովք ռռնչելովք [8]Եբր. ճիչ բարձցեն յապարանս նորա, եւ վիշապք ի տաճարս փափկութեան։ Ժամանակ նորա հասեալ կայ [9]Եբր. Զի [10]Եբր. հանգուսցէ զնոսա

[11]Եբր. ի նոսա, եւ յարեսցին ի տունն [12]Եբր. ժառանգեսցէ զնոսա տունն Իսրայէլի յերկրին Տեառն [13]Եբր. հարկահանն [14]Եբր. զցուպ ամպարշտացն, զգաւազան իշխանացն . (6) Որ հարկանէրն զազգս սրտմտութեամբ , հարուածովք անդադար, իշխէր բարկութեամբ ազգաց, հալածանս կրէ անարգել ։ (7) Հանգեաւ, ոգի առ [15]Եբր. եղեւնափայտք [16]Եբր. դղրդեցան վասն քո, յեյանելն ընդ առաջ գալըստեան քո. զարթոյց ի վերայ քո զհսկայս, զամենայն իշխանս երկրի . յարոյց [17]Եբր. Զիա՞րդ անկար յերկնից, Արուսեակդ, որդի առաւօտուն . կործանեցար յերկիր որ ճոխանայիր ի վերայ ազգաց։ [18]Եբր.Աստուծոյ բարձրացուցից

լերինն [1]բարձու, ի վերայ լերանց բար-
14 ձանց" հիւսիսոյ. Ելից ի վեր քան զամպս,
15 եղէց նմանօղ Բարձրելոյն։ Արդ անհա-
ւասիկ ի դժոխս իջցես [2]եւ ի հիմունս
16 երկրի"։ Որք տեսանիցեն զքեզ՝ զար-
մասցին ի վերայ քո եւ ասասցեն, Այս
այն այր է որ զայրացուցանէր զերկիր,
17 շարժէր զթագաւորս. Որ առնէր զա-
մենայն տիեզերս աւերակ, եւ քակէր
զքաղաքս նոցա. զգերեաց գերեդարձ ոչ
18 արար։ Ամենայն թագաւորք ազգաց
ննջեցին պատուով՝ այր իւրաքանչիւր
19 ի տան իւրում. Եւ դու [3]անկցիս ի վե-
րայ լերանց իբրեւ զմեռեալ, զարշելի
ի մէջ բազում դիականց կոտորելոց սրով՝
իջելոց ի դժոխս. իբրեւ զձորձս արեամբ
20 թաթաւեալ որ ոչ իցէ սուրբ. Նոյնպէս
եւ դու ոչ սրբեսցիս", զի ապականեցեր
զերկիր [4]իմ, եւ զժողովուրդ [4]իմ կո-
տորեցեր. մի՛ մնասցէ յաւիտեանս ժա-
21 մանակաց զաւակ [5]չար։ Պատրաստեա
զորդիս քո ի" սպանումն վասն մեղաց
հարց իւրեանց. զի մի՛ յարիցեն եւ ժա-
ռանգեսցեն զերկիր, եւ լցցեն զերկիր
22 [6]պատերազմօք։ Յարեայց ի վերայ նո-
ցա, ասէ Տէր Սաբաւովթ, եւ կորու-
սից [7]զանուն նոցա եւ զզարմ եւ զզաւակ։
23 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Արարից
զԲաբելոն աւերակ, զի բնակեսցեն ի
նմա ոզնիք. եւ եղիցի յոչինչ, եւ ա-
րարից զնա խորխորատ տղմոյ ի կորուստ։
24 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
Զոր օրինակ ասացի" այնպէս եղիցի,
եւ որպէս խորհեալ եմ՝ այն կացցէ.
25 Սատակել զԱսորեստանեայս յերկրի
իմում եւ ի վերայ լերանց իմոց եւ եղի-
ցին ի կոխումն. եւ բարձցի [8]ի ձէնջ
լուծ նոցա, եւ գոռոզութիւն նոցա ի
26 պարանոցէ ձերմէ" վերասցի։ Այս խոր-
հուրդ է զոր խորհեցաւ Տէր ի վերայ
ամենայն տիեզերաց. եւ այս ձեռն
բարձրացեալ ի վերայ ամենայն ազգաց։
27 Զի զոր [9]սուրբն Աստուած" խորհեցաւ,
ո՞վ իցէ որ զայն ցրիցէ. եւ զբարձրացեալ
ձեռն նորա՝ ո՞վ իցէ որ դարձուցանիցէ։
28 Յամին յորում մեռաւ Աքազ արքայ,
եղեւ պատգամս այս [10]ի վերայ այլազգ-
եաց։"
29 Մի՛ ուրախ լինիք, ամենայն այլազ-
գիք, թէ խորտակեցաւ լուծ հարկանո-
ղացն ձերոց. զի ի զաւակէ օձին ելցեն
ծնունդք իժից, եւ ի նոցա ծննդոց ել-
30 ցեն օձք թեւաւորք։ Եւ բուծցին [11]աղ-
քատք նովաւ, եւ արք մարդիկ" ի խա-
ղաղութեան բնակեսցեն. եւ [12]սատա-
կեսցէ ի սովոյ զզաւակ քո, եւ զմնացորդս
31 քո սատակեսցէ։ [13]Ողբացէք, դրունք քա-
ղաքաց. ձայնս արկցեն, քաղաքք խռով-
եալք, ամենայն այլազգիք. ծուխ ել ի
32 հիւսիսոյ, եւ ոչ եւս գտանիցի" Եւ զի՞նչ
տայցեն պատասխանի [14]թագաւորք ազ-
գաց. զի Տէր հաստատեաց զհիմունս
Սիոնի, եւ [15]նովաւ փրկեսցին խոնարհք
ժողովրդեանն"։

ԳԼ. ԺԵ

1 Պատգամ ի վերայ Մովաբացւոց։
[16]Գիշերի սատակեսցի Մովաբացին,
գիշերի կործանեսցի պարիսպ Մովաբաց-
2 ւոյն։ Սուգ առէք յանձինս, զի կորեաւ
Գեդեբոն՝ ուր մեհենին ձերոյ. անդր
ելանիցէք լալ ի Նաբաւ Մովաբացւոց։
Ողբացէք՝ զի ամենայն գլուխ ի կնդու-
թիւն, եւ ամենայն բազուկք խորտա-
3 կեալք։" Ի հրապարակս նորա քուրձ
զգեցարուք, եւ ի վերայ տանեաց նորա
կոծեցարուք, եւ ի փողոցս նորա ամե-
4 նեքեան ողբացէք լալով։ Զի գոչեաց
Եսեբոն, եւ Եղէաղէ. մինչեւ Յասսա
լսելի եղեն ձայնք նոցա. վասն այսո-

---

[1] Ոմնք. ժողովոյ, աւրնթեր [2] Ոմնք. յունջ անդր գբոյ [3] Ոմնք. ընկեսցիս ի գերեզմանէ իբրեւ ոստ զարշելի, ձորձ սպանելոց, խոցելոց սրով. իջելոց ի քարինս գբոյ իբրեւ դի ոտնակոխ։ (20) Մի՛ միասցիս ընդ նոսա ի թաղման [4] Ոմնք. քո [5] Ոմնք. չարաց։ (21) Պատրաստեցէք որդւոց նորա [6] Ոմնք. քաղաքօք. կամ. թշնամեօք [7] Ոմնք. ի Բաբելոնէ զանուն եւ զզարմ եւ զորդի և զթոռն, ասէ Տէր. (23) Եւ եդից զնա ի բնակութիւն ոզնեաց եւ ի ճահիճս ջուրց. եւ առից նմա աւել աւելովք ջնջման, ասէ Տէր զօրութեանց։ (24) Երդուաւ Տէր զօրութեանց, եւ ասէ, Զորօրինակ խորհեցայ [8] Ոմնք. ի նոցանէ լուծ նորա, եւ բեռն նորա յուսոյ նոցա

[9] Ոմնք. Տէր զօրութեանց [10] Յոմնք. պակասէ [11] Ոմնք. անդրանիկք աղքատաց, եւ մուրացիկք [12] Ոմնք. կորուսից [13] Ոմնք. Ողբա, դուռն. ձայն բարձ, քաղաք. հալեցարուք դուք ամենայն այլազգիք. զի ծուխ ել ի հիւսիսոյ, և մի՛ գոյցէ փախստեայ ի զօրս նորա։ [14] Ոմնք. դեսպանաց [15] Ոմնք. ի նա ապաւինեսցին նեղեալք ժողովրդեան նորա [16] Ոմնք. Զի գիշերի կործանեցաւ, հարաւ Արն Մովաբու. զի գիշերի կործանեցաւ հարաւ քաղաքն Մովաբու։ (2) Ել ի տաճարն եւ ի Դեբոն, ի բարձունս ի կոծ. ի վերայ Նաբաւայ եւ ի վերայ Մեդաբայ ողբս ասցէ Մովաբ. յամենայն գլուխս կնդութիւն, ամենայն մօրուք հատեալք։

րիկ [1]երկար Մովաբացւոյն գոչէ, եւ
5 անձն իւր ծանիցէ․ Սիրտ Մովաբացւոյն
գոչէ յանձն իւր մինչեւ ի Սեգովր, քան-
զի երինջ երեմեան է՝՝։ Եւ ընդ ելսն
Ղուիթայ լալով [2]ելցեն առ քեզ ի ճա-
նապարհին Արոնիիմ, գոչէ բեկումն եւ
6 չարժումն․ Ջուրն Նեմերիմայ պակա-
սեսցէ եւ ցամաքեսցի․ եւ խոտ նորա
նուազեսցէ, եւ դեղ դալար անդ մի՛
գտցի։ Մի՛թէ եւ այնպէս ապրեցի՞ց իցէ։
7 Քանզի ածից ի վերայ ձորոյ զԱրաբա-
8 ցիս, եւ առցեն զնա․ Զի կցեսցէ բո-
ղոք սահմանաց Մովաբացւոյն ընդ բո-
ղոքս Գաղիմացւոյն, եւ՝՝ ողբումն նորա,
մինչեւ ի ջրհորն Եղիմ՝ ողբումն նորա։
9 [3]Եւ ջուրն Ռեմոնայ լցցի արեամբ․ զի
ածից ի վերայ Ռեմոնայ զԱրաբացիս,
եւ բարձից զզաւակն Մովաբու, եւ
զԱրիէլ, եւ զմնացորդսն Ադեմայ, ա-
ռաքեցից իբրեւ օձս ընդ երկիր։՝՝

ԳԼ. ԺԶ

1 [4]Մի՛թէ ապառաժ աւերակ իցէ լեառն
2 դստեր Սիոնի։ Եւ եղիցիս իբրեւ հաւու-
թռուցելոյ ձագ մնացեալ, դուստր Մո-
3 վաբացւոց։ Բայց ապա եւ դու, Առ-
նովն, աւելի ինչ խորհեաց առնել յարկս
սգոյն նոցա․ հանապազ ի միջօրէի իբ-
4 րեւ ընդ խաւար փախիցեն։ Զարհուրես-
ցան, եւ ոչ վարեսցիս․ զի պանդխտես-
ցին առ քեզ փախստականքն Մովա-
բու․ եւ եղիցին ձեզ ապաւէն յերեսաց
հալածչի․ զի բարձաւ ընկեր մարտին
քո, եւ իշխանն կորեաւ որ կոխէր զեր-
5 կիր՝՝։ Եւ ուղղեսցի ողորմութեամբ ա-
թոռ, եւ նստցի ի վերայ նորա [5]ճշմար-
տութեամբ ի յարկսն Դաւթի․ դատես-
ցի եւ խնդրեսցէ զիրաւունս, եւ փու-
թասցի առնել զարդարութիւն։
6 Լուաք զամբարտաւանութիւնն Մո-
վաբու, զի հպարտացեալ է յոյժ․
[6]հպարտութիւն նորա եւ ոխակալութիւն,
եւ ամբարտաւանութիւնն քո բարձցի ի
7 քէն։ Ոչ այնպէս որպէս գիւթութիւնն
քո, եւ ոչ այնպէս որպէս ողբանն
ի Մովաբ․ զի ի Մովաբ ողբասցեն
ամենեքեան զայնոսիկ՝ որ բնակեալն
են ի Դեսեթ․ մրմնջեսցես՝ եւ ոչ պատ-
8 կառեսցես։ Դաշտքն Եսեբոնայ սուգ
առցեն, եւ այգիքն Սեբիմայ որ կլա-
նէին զազգս․ կոխեցէք զայգիս նորա
մինչեւ Յազեր՝ եւ մի՛ հասջիք․ մոլո-
րեցայք յանապատի․ առաքեալք նորա
9 լքան, քանզի անցին ընդ ծովն։ Վասն
այսորիկ լացից իբրեւ զլալիւնն Յազե-
րայ զայգիս Սեբիմայ, զծառատունկսն
քո կոտորեաց Եսեբոն եւ Եղէիղա․ զի
զհունձս քո եւ զկութս քո կոխեցից,
10 եւ ամենեքեան կործանեսցին։՝՝ Եւ բարձցի
ուրախութիւն եւ ցնծութիւն [7]յայգեաց,
եւ յայգեստանի քում ուրախութիւն մի՛
լիցի՝՝․ եւ մի՛ կոխեսցեն զգինի ի հնծանս քո
11 [8]քանզի պակասեաց՝՝։ Վասն այսորիկ որո-
վայն իմ ի վերայ Մովաբու իբրեւ զքնար
հնչեսցէ, եւ [9]զփոր իմ իբրեւ զպարիսպ
12 նորոգեցեր։ Եւ եղիցի քեզ այն յամօթ․
զի աշխատեցաւ Մովաբ ի մեհեանս իւր,

---

[1] Եբր․ սպառազէնք Մովաբացւոյն զաղաղակ բարձցեն․ անձն նորա ճչեսցէ ի նմա։ (5) Սիրտ իմ աղաղակէ վասն Մովաբու, փախստականք նորա մինչեւ ի Սեգովր իբրեւ երինջ երեմեան․ [2] Եբր․ ելցեն․ զի ի ճանապարհին Որոնայիմայ զաղաղակ բեկման յարուսցեն․ (6) Զի ջուրն Նեմերիմայ եղիցի յամայութիւն, զի ցամաքեցի խոտ, նուազեսցէ բանջար, դեղ դալար մի՛ գտցի։ (7) Վասնորոյ մեծութիւնք զոր արարին, եւ աւանդք իւրեանց տարցին ի ձորն ուռեաց։ (8) Զի շուրջ պատեաց աղաղակ զսահմանօքն Մովաբու․ մինչեւ ցԵգղայիմ [3] Եբր․ Զի ջուրն Դեմոնայ լցցի արեամբ, քանզի եդից ի վերայ Դեմոնայ զաւելին․ ի վերայ ապրելոյն Մովաբու եւ ի վերայ մնացորդաց երկրին առեւծ։ [4] Եբր․ Առաքեցէք զգառնն առ իշխան երկրին, ի Վիմէն ընդ անապատն ի լեառնն դստեր Սիոնի։ (2) Եւ եղիցի որպէս հաւ որ մոլորեցի արձակեալ ի բունոյ, այնպէս եղիցին դստերք Մովաբու ի հունսն Առնոնայ։ (3) Մուտ ի խորհուրդ․ արա իրաւունս, դիր իբրեւ զգիշեր զստուեր քո ի միջօրէի․ թաքո զմերժեալսն, զվտարանդին մի՛ հանցես ի վեր։ (4) Բնակեսցեն ի քեզ աքսորեալք իմ, Մովաբ, եղիցիս ապաւէն նոցա յերեսաց հալածչի․ զի բարձաւ բռնաւորն, պակասեաց աւերումն, սպառեցան յերկրէ որ կոխան առնէին։

[5] Եբր․ դատաւոր ճշմարտութեամբ [6] Եբր․ զհպարտութիւն նորա, եւ զամբարտաւանութիւն նորա, եւ զբարկութիւն նորա․ չեն ուղիղ պարծանք նորա։ (7) Վասն այսորիկ ողբասցէ Մովաբ վասն Մովաբու, ամենեքին ողբասցեն․ վասն հիմանցն Կիրհարեսեթայ հեծեծիջիք․ արդարեւ հարեալք են։ (8) Զի դաշտք Եսեբոնայ, որթք իսկ Սեբիմայ նուաղեցան․ իշխանք ազգաց խորտակեցին զընտիր ճիւղս որթս նորա, մինչեւ ի Յազեր հասին․ մոլորեցան յանապատին․ բարունակք նորա տարածեցան, անցին ընդ ծովն։ (9) Վասն այնորիկ լացից իբրեւ զլալիւնն Յազերայ զայգիս Սեբիմայ․ ոռոգեցից զքեզ արտասուօք իմովք, Եսեբոն, եւ Եղէաղէ․ զի ի վերայ կթոց քոց եւ ի վերայ հնձոց քոց դադարեաց խրախոյս։ [7] Եբր․ յանդաստանաց պտղաբերաց, եւ յայգեստանս ոչ երգեսցեն, ոչ խնդասցին [8] Եբր․ դադարեցուցի զխրախոյս [9] Եբր․ փոր իմ ի վերայ Կիրհարեսեթայ։ (12) Եւ ե-

եւ մտցէ ուխտաւոր ի ձեռագործս իւր,
եւ մի՛ կարասցեն փրկել զնա։"
13 Այս բան է զոր խօսեցաւ Տէր եր-
14 բեմն ի վերայ Մովաբու. Եւ այժմ զար-
ձեալ խօսեցաւ եւ ասէ, Յերիս ամս
ըստ ամաց վարձկանի անարգեսցին
փառքն Մովաբու յամենայն ի բազում
մեծութեան իւրում, եւ մնասցէ սա-
կաւաւոր եւ ոչ պատուական։

ԳԼ. ԺԷ

1 Պատգամ ի վերայ Դամասկոսի։
Ահաւասիկ Դամասկոս բարձցի ի քա-
2 ղաքաց, եւ եղիցի ի կործանումն. [1]Լքեալ
յաւիտեան ի մակաղատեղս հօտից եւ ի
հանգստեանս անդեաց", եւ ոչ ոք իցէ որ
3 հալածիցէ։ Եւ ոչ եւս եղիցի ամուր ա-
պաստանի Եփրեմի, եւ ոչ եւս կացցէ
թագաւորութիւն ի Դամասկոս, եւ ոչ
մնասցեն մնացորդք Ասորւոց. [2]զի ոչ
դու լաւ ես քան զորդիսն Իսրայէլի եւ
զփառս նոցա. այսպէս" ասէ Տէր զօ-
4 րութեանց։ Եղիցի յաւուր յայնմիկ պա-
կասութիւն փառացն Յակոբայ եւ [3]յա-
ճախութիւն փառաց նորա շարժեսցի։
5 Եւ եղիցի որպէս ոք զի ժողովէ որայ
կանգուն ի գիրկս իւր, եւ շրջիցի հաս-
կաքաղ զհետ նորա". եւ եղիցի որպէս
քաղիցէ ոք հասկ ի ձորն [4]հաստատու-
6 թեան, Եւ մնասցէ ի նմա խաղաղ. եւ
կամ իբրեւ զպտուղս" ձիթենւոյ երկուս
կամ երիս ի բարձրութեան ծայրիցն,
կամ չորս կամ հինգ [5]յոստսն մնայցեն.
այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի։
7 Յաւուր յայնմիկ յուսացեալ լիցի մարդն
յԱրարիչ իւր, եւ աչք նորա ի Սուրբն
8 Իսրայէլի հայեսցին։ Եւ մի՛ եւս յուսա-
ցեալ եղիցին ի մեհեանս, [6]եւ մի" ի գործս
ձեռաց իւրեանց [7]զոր արարին մատունք
նոցա, այլ եղիցին յուսացեալ ի Սուրբն
Իսրայէլի, եւ ոչ եւս հայեսցին յանտառս
իւրեանց, եւ ոչ ի գարշելիսն իւրեանց։"

9 Յաւուր յայնմիկ եղիցին քաղաքք [8]քո
լքեալք, զոր օրինակ լքան Ամովրհա-
ցիքն եւ Խեւացիքն" յերեսաց որդւոցն
10 Իսրայէլի, եւ եղիցին աւերակք. Փո-
խանակ զի թողեր զԱստուած զփրկիչ
քո, եւ [9]զՏէր զօգնականն" քո ոչ յիշե-
ցեր, վասն այսորիկ անկեսցես [10]տունկ
անհաւատ եւ սերմն անհաւատ. յաւուր
11 յորում անկեսցես՝ մոլորեսցես։ Ընդ ա-
ռաւօտս եթէ սերմանեսցես, ծաղկեսցէ
յամառն. յաւուր յորում ժառանգեսցու-
ցես՝ որպէս հայր զի թողուցու զժա-
ռանգութիւն որդւոց իւրոց։"
12 Վա՜յ բազմութեան ազգաց բազմաց.
իբրեւ զծով ալեօք կուտակեալ այնպէս
[11]խռովեսջիք, եւ մկանունք ազգաց
13 բազմաց իբրեւ զջուր գոչեսցեն։ Իբրեւ
զջուրս բազումս ազգք բազումք, իբրեւ
ջուրց բազմաց բռնութիւն հոսմանց.
եւ վանեսցէ զնոսա եւ բացուստ ի բաց
հալածեսցէ. իբրեւ զունդ յարդի" հո-
սեալ յերեսաց հողմոյ, եւ իբրեւ զփոշի
14 անուոյ ի փոթորկէ մրրկեալ։ Ընդ երե-
կոյս սուգ առցեն. յառաջ քան զառա-
ւօտն՝ եւ այլ ոչ եւս իցեն. այս է բա-
ժին աւարառուացն [12]ձերոց, եւ ժառան-
գութիւն որ զձեզն ժառանգէին"։

ԳԼ. ԺԸ

1 Վա՜յ երկրին ի թեւս նաւացն յայնկոյս
2 գետոյն Եթովպացւոց։ Որ առաքէր [13]պա-
տարագս ընդ ծով, [14]եւ թուղթս մա-
գաղաթեայս" ի վերայ ջուրցն մկանանց.
[15]զի երթիցեն" հրեշտակք երագունք յազգ
[16]հպարտացեալ, յազգ օտար եւ ի չար.
զի ոչ եւս ոք իցէ քան զնա անդր,
3 յազգ անյոյս եւ ի կոխեալ։ Եւ այժմ

ցիցի յարժամ երեւեսցի եթէ աշխատ եղեւ Մովաբ ի բարձունս եւ եմուտ ի մեհեան իւր կալ յաղօթս, ոչ ինչ օգտեսցի։ [1]Եբր. Քա-ղաքք Արոյերոյ լքեալք, եղիցին վասն հօ-տից. մակաղեսցին [2]Եբր. եղիցին իբրեւ զփառս որդւոցն Իսրայէլի, [3]Եբր. գիրութիւն մար-մնոյ նորա նուաղեսցի։ (5) Եւ եղիցի որպէս որ հնձէ որայ կանգուն, և ժողովէ հասկս ի գիրկս իւր [4]Եբր. Ռափայնոց. (6) Եւ մնասցէ ի նմա ճիռ, որպէս ի թօթափել [5]Եբր. յոստսն պտղաբերս [6]Յեբր. պակաս [7]Եբր. եւ յորս արարին մատունք իւրեանց, մի՛ հայեսցին յԱս-տարովթս եւ ի պատկերս արեգական։

[8]Եբր. ամրութեան նորա իբրեւ լքեալս մացա-ռուց եւ ոստոց բարձանց որ թողան [9]Եբր. զՎէմն զօրութեան [10]Եբր. տունկս հաճոյա-կանս եւ սերմանեսցես սերմն օտար ի նմա։ (11) Ի տնկելեան զտունկ քո աճեցուցես, եւ յա-ռաւօտուն զսերմն քո բուսուսցես. սակայն հունձքն հանցին ի բաց յաւուրն ժառանգու-թեան և եղիցի արտմութիւն անհնարին։ [11]Եբր. խռովին. եւ գոչիւն ազգաց իբրեւ զգոչիւն ջուրց բազմաց գոչեսցէ։ (13) Ազգք իբրեւ զգո-չիւն ջուրց բազմաց գոչեսցեն. սակայն սաս-տեսցէ նոցա և բացուստ ի բաց հալածեսցին իբ-րեւ զունդ լերանց [12]Եբր. մերոց, և վիճակ որոց կողոպտեն զմեզ [13]Եբր. դեսպանս [14]Եբր. ի նաւս պրտուեղէնս [15]Եբր. երթայք [16]Եբր. երկայնահասակ և լերկ, յազգ ահեղ ի վաղուց եւ անդր. յազգ հզօր եւ կոխոտիչ. զորոյ բա-ժանեն գետք զերկիր նորա։ (3) Ամենայն բնա-

գետք ամենայն երկրին իբրեւ զաշխարհ
բնակեալ. բնակեսցէ աշխարհ նոցա՝ իբ-
րեւ զնշան ի լեռնէ բարձի, եւ իբրեւ
4 զձայն փողոյ լսելի եղիցի"։ Զի այսպէս
ասաց ցիս Տէր, [1]Զգուշութիւն եղիցի
յիմում քաղաքի" իբրեւ զլոյս տօթա-
գին ի միջօրէի, եւ իբրեւ զամպ ցօղա-
5 գին յաւուրս ամարայնոյ։ Յառաջ քան
զհունձս՝ յորժամ բովանդակեսցի ծա-
ղիկն, եւ ագոխն [2]ծաղկեսցէ ծաղիկն
ագոխացեալ". եւ հատանիցէ զմանր
մանր ողկուզոցն մանգաղաւ, եւ զուռն
6 կարիցէ եւ ի բաց հատանիցէ։ Եւ թո-
ղուցու միանգամայն թռչնոց [3]երկնից
եւ գազանաց երկրի. եւ [4]ժողովեսցին
ի վերայ նոցա թռչունք երկնից, եւ ա-
մենայն գազանք երկրի [5]հասանիցեն ի
7 վերայ նոցա։ Ի ժամանակի յայնմիկ
մատչիցին պատարագք Տեառն զօրու-
թեանց [6]ի նեղեալ եւ ի խոնարհ ժո-
ղովրդենէ, եւ ի մեծէ ժողովրդենէ
յայնմհետէ եւ յաւիտեանս ժամանակաց.
ազգ յուսացեալ եւ կոխեալ՝ որ է ի
կողմն գետոյ աշխարհի նորա," ի տեղ-
ւոջ ուր անուն Տեառն զօրութեանց
կոչեցաւ ի վերայ լերինն Սիոնի։

ԳԼ. ԺԹ

1 Տեսիլ Եգիպտացւոց։
Ահաւասիկ Տէր նստեալ ի վերայ թեթեւ
ամպոյ՝ եկեսցէ յԵգիպտոս, եւ շարժեսցին
ձեռագործք Եգիպտացւոց յերեսաց նորա,
2 եւ սիրտք նոցա լքցին ի նոսա։ Եւ [7]յարի-
ցեն Եգիպտացիքն" ի վերայ Եգիպտաց-
ւոցն, եւ տայցեն պատերազմ այր ընդ
եղբօր եւ այր ընդ ընկերի, քաղաք ընդ
3 քաղաքի եւ [8]օրէնք ընդ օրէնս"։ Եւ
խռովեսցին ոգիք Եգիպտացւոցն յան-
ձինս իւրեանց, եւ զխորհուրդ նոցա
ցրեցից. եւ հարցանիցեն զդիսն իւրեանց
եւ զպատկերս իւրեանց, եւ զգետնա-
4 կոչս եւ զվհուկս։ Եւ մատնեցից զԵ-
գիպտացիս ի ձեռս արանց տերանց
խստասրտաց, եւ [9]թագաւորք խիստք
տիրեսցեն" նոցա, այսպէս ասէ Տէր
5 [10]Սաբաւովթ։ Եւ [11]արբցեն Եգիպտացիքն
զջրշեղջն ծովափնեայս, քանզի" գետն
6 նուազեսցէ եւ ցամաքեսցի։ [12]Եւ պա-
կասեսցեն գետքն եւ ջրադարձք գե-
տոյն, եւ ցամաքեսցին ամենայն ժո-
ղովք ջուրցն, եւ յամենայն մարգագե-
տինս եւ յամենայն ամուրս եղեգան եւ
7 պրտուոյ եւ ի լօռամարգսն" Ամենայն
կանաչ որ շուրջ զգետովն իցէ, եւ ամե-
նայն արտավարք որ [13]ընդ գետոյն ջրով՝
վարեալ իցեն՝ խորշակահար ցամաքես-
8 ցին։ Եւ տրտմեսցին ձկնորսքն, եւ յո-
գոց հանիցեն ամենայն կարթընկէցք
գետոյն, եւ ցանցորդքն [14]եւ ուռկանա-
9 ւորքն" սուգ առցեն։ Ամաչեսցեն եւ
կտաւագործքն բարականանք, եւ որ
10 գործեն զբեհեզն։ Եւ եղիցին ճարտարքն
ամենայն լի տրտմութեամբ, եւ ամե-
նայն տարազագործք նոցա տրտմեսցին,
11 [15]եւ ցաւեսցին սիրտք իւրեանց։ Եւ
յիմարեսցին" իշխանքն Տայանու, իմաս-
տունք խորհրդականք [16]թագաւորին, եւ
յիմարեսցին խորհուրդք նոցա. զիա՞րդ
ասիցէք ցարքայն" թէ Որդիք իմաստ-
նոց եմք մեք, եւ որդիք թագաւորաց
12 որ ի սկզբանէն էին։ Արդ ո՞ւր են ի-
մաստունքն քո. պատմեսցեն քեզ եւ
ասասցեն՝ զինչ խորհուրդ խորհեցաւ
Տէր զօրութեանց ի վերայ Եգիպտոսի։
13 Յիմարեցան իշխանք Տայանու, եւ
[17]բարձրացան իշխանքն Մեմփացւոց, եւ
[18]մոլորեցուսցեն զԵգիպտացիսն ըստ ազ-
14 գաց ազգաց իւրեանց"։ Քանզի Տէր
խառնեաց նոցա ոգի մոլորութեան, եւ
մոլորեցուցին զԵգիպտոս յամենայն գործս
իւրեանց, որպէս մոլորիցի արբեալ որ
15 փսխիցէ։ Եւ մի՛ եւս եղիցի Եգիպտաց-
ւոցն գործ՝ [19]մի՛ յետս եւ մի՛ յառաջ, մի՛
16 ի սկզբանն եւ մի՛ ի կատարածի"։ Յաւուր

կիչք աշխարհի եւ որ բնակէք յերկրի, ի փող-
փողել գրօշուց ի լերինս՝ հայեցարուք, եւ ի
հնչել փողոյ՝ լուարուք։ [1]Եբր. Հանգեայց եւ
դէտ ունկն կալայց ի տեղւոջէ իմմէ [2]Եբր. ա-
ռոքացեալ եղիցի խաղող [3]Եբր. լերանց [4]Եբր.
անցուսցեն զամառն [5]Եբր. ձմեռեսցեն [6]Եբր.
յերկայնահասակ եւ ի լերկ ժողովրդենէ, եւ
յահեղ ազգէ ի վաղուց եւ անդր. ազգ հզօր
եւ կոխոտիչ զորոյ բաժանեն գետք զերկիր
նորա [7]Եբր. յարուցից զԵգիպտացիսն [8]Եբր.
թագաւորութիւն ընդ թագաւորութեան

[9]Եբր. թագաւոր խիստ տիրեսցէ [10]Եբր. Եհովայ
Սաբաւովթ [11]Եբր. պակասեսցեն ջուրք ի
ծովէ, եւ [12]Եբր. Եւ նեխեսցին գետքն, նուա-
զեսցին եւ ցամաքեսցին ջրադարձք Եգիպտոսի.
եղէգն եւ պրտուն թօռասցին։ [13]Եբր. շուրջ
զգետովն [14]Եբր. ի վերայ ջուրց [15]Եբր. (11) Ար-
դարեւ յիմարք են [16]Եբր. Փարաւոնի՝ անհան-
ճարք զիա՞րդ ասիցէք ցՓարաւոն [17]Եբր. խա-
բեցան [18]Եբր. մոլորեցուցին զԵգիպտոս գլխա-
ւորք ցեղից նորա [19]Եբր. որ առնիցէ, գլուխ և
ագի, ոստ արմաւենւոյ և կնիւն

յայնմիկ եղիցին Եգիպտացիք իբրեւ զկա-
նայս՝ դողացեալք եւ զարհուրեալք յե-
րեսաց ձեռին Տեառն զօրութեանց՝ զոր
17 արկցէ ինքնին ի վերայ նոցա ։ Եւ եղի-
ցի երկիրն Հրէաստանի ի խրտուիլ Ե-
գիպտացւոցն . եւ ամենայն որ անուա-
նեսցէ զանուն երկրին առ նոսա , զար-
հուրեսցին վասն խորհրդին զոր խորհե-
ցաւ Տէր զօրութեանց ի վերայ նորա ։
18 Յաւուր յայնմիկ եղիցին հինգ քաղաք
յերկրին Եգիպտացւոց՝ որ խօսիցին զՔա-
նանացւոց լեզուն , եւ երդնուցուն յա-
նուն Տեառն զօրութեանց . [1]քաղաք Ա-
19 սեդեկ կոչեսցի մի քաղաք՝ ։ Յաւուր
յայնմիկ եղիցի սեղան Տեառն յերկրին
Եգիպտացւոց , եւ արձան կանգնեալ
20 Տեառն ի սահմանս նորա . Եւ եղիցի ի
նշան [2]յաւիտենից Տեառն" յերկրին Ե-
գիպտացւոց . զի աղաղակեսցեն առ Տէր
վասն նեղութեան իւրեանց , եւ առա-
քեսցէ նոցա [3]Տէր այր մի որ փրկեսցէ
զնոսա , եւ դատաստանաւ" փրկեսցէ զնո-
21 սա ։ Եւ ծանիցի Տէր Եգիպտացւոցն , եւ
ծանիցեն Եգիպտացիքն զՏէր յաւուր
յայնմիկ . եւ մատուսցեն զոհս եւ պա-
տարագս , եւ ուխտեսցեն ուխտս Տեառն՝ եւ
22 կատարեսցեն ։ Եւ հարցէ Տէր զԵգիպ-
տացիսն մեծամեծ հարուածովք , եւ
բժշկելով բժշկեսցէ զնոսա . եւ դարձ-
ցին առ Տէր , եւ լուիցէ նոցա եւ բժշ-
23 կեսցէ զնոսա ։ Յաւուր յայնմիկ եղիցի
ճանապարհ Եգիպտացւոցն առ Ասորես-
տանեայսն , եւ մտցեն Ասորեստանեայքն
յԵգիպտոս , եւ Եգիպտացիքն երթիցեն
առ Ասորեստանեայսն , եւ ծառայեսցեն
24 Եգիպտացիքն [4]Ասորեստանեայցն ։ Յա
ւուր յայնմիկ եղիցի Իսրայէլ երրորդ ի
մէջ Եգիպտացւոցն եւ ի մէջ Ասորես-
25 տանեայցն , [5]օրհնեալ յերկրին . Զոր օրհ-
նեաց Տէր զօրութեանց , եւ ասէ , Օրհ-
նեալ եղիցի ժողովուրդ իմ [6]որ յԵգիպ-
տոս եւ որ յԱսորեստանեայսն", եւ ժա-
ռանգութիւն իմ Իսրայէլ ։

ԳԼ . Ի

1 Յամին յորում եկն Տանաթան յԱզով-
տոս՝ ի ժամանակին իբրեւ առաքեաց
[7]յԱռանայ արքայէ Ասորեստանեայց , եւ
եա պատերազմ ընդ Ազովտայ եւ առ
2 զնա . Յայնժամ խօսեցաւ Տէր ընդ Ե-
սայեայ որդւոյ Ամովսայ եւ ասէ , Երթ
եւ ի բաց հան զքուրձդ ի միջոյ քում-
մէ , եւ լոյծ զհողաթափդ յոտից քոց .
եւ արար այնպէս , եւ գնայր մերկ եւ
3 բոկ ։ Եւ ասէ Տէր , Զոր օրինակ գնաց
ծառայ իմ Եսայի մերկ եւ բոկ , [8]այդ-
պէս զերիս ամս եղիցին նշանք եւ ա-
րուեստք" Եգիպտացւոց եւ Եթովպաց-
4 ւոց ։ [9]Եւ ի միտ առցեն՝ թէ այդպէս
տարցի արքայն Ասորեստանեայց ի գե-
րութիւն զԵգիպտացիսն եւ զԵթով-
պացիսն" , զերիտասարդս եւ զծերս՝ մերկս
եւ բոկս խայտառակեալ զամօթ Եգիպ-
5 տացւոցն ։ Եւ [10]ամաչեսցեն ի պարտութիւն
մատնեալ Եգիպտացիքն ի վերայ Եթով-
պացւոցն , յորս յուսացեալ էին Եգիպ-
6 տացիքն որք էին" նոցա փառք ։ Եւ ասաս-
ցեն բնակիչք [11]կղզւոյդ այդորիկ յաւուր
յայնմիկ , Ահաւասիկ մեք յուսացեալ էաք
ապաստան լինել ի սոսա յօգնականու-
թիւն , [12]եւ ուրքա ոչ կարացին ապրեցու-
ցանել եւ ոչ զանձինս իւրեանց" յարքա-
յէն Ասորեստանեայց . եւ մեք զիա՞րդ
ապրեսցուք ։

ԳԼ . ԻԱ

1 Տեսիլ անապատին ծովու ։
Իբրեւ մրրիկ [13]ընդ անապատ անցցէ ,
2 յանապատէ եկեալ յերկրէ ։ Ահագին է
տեսիլն , եւ խստութիւն պատմեցաւ ինձ .
որ արհամարհելոյն է՝ արհամարհէ , եւ որ
անօրինելոյն է՝ անօրինէ ։ Ի վերայ իմ
հասին Եղամացիք , եւ հրեշտակք Պար-
սից գան ի վերայ իմ . արդ հեծեծեցից
3 եւ մխիթարեցից զանձն իմ ։" Վասն այ-
սորիկ լցաւ մէջ իմ դողութեամբ , եւ
երկունք կալան զիս իբրեւ զծննդականն .
անիրեցայ՝ զի մի՛ լուայց , փութացայ՝

[1] Ոմանք. մին կոչեսցի քաղաք Հերէս, այսինքն՝ կորըստեան, կամ, Արեգ [2] Ոմանք. և ի վկայութիւն Տեառն զօրութեանց [3] Ոմանք. փրկիչ և ատեաց այր եւ [4] Կամ, ընդ Ասորեստանեայսն [5] Ոմանք. օրհնութիւն [6] Ոմանք. Եգիպտոս, եւ գործ ձեռաց իմոց Ասուր

[7] Ոմանք. ի Սարգոնայ [8] Ոմանք. զերիս ամս ինչսան եւ յարուեստ [9] Ոմանք. Այդպէս տարցի արքայն Ասորեստանեայց զգերութիւն Եգիպտացւոցն , և զվտարանդութիւնն Եթովպացւոց [10] Ոմանք. քամահեսցին և ամաչեսցեն յԵթովպացւոցն, յորս յուսացեալ էին, եւ յԵգիպտոսէ որ էր [11] Կամ, ծովեզերեայ երկրիդ [12] Ոմանք. ապրել [13] Ոմանք. ի հարաւոյ անցանէ, յանապատէ գայ յերկրէ ահաւորէ ։ (2) Տեսիլ խիստ յայտնեցաւ ինձ որ յափշտակէն՝ յափշտակէ, և որ աւերէն՝ աւերէ ։ Արիք. Եղամացիք . պաշարեցէք, Մարք. զամենայն հեծութիւն դադարեցուցի ։

4 զի մի՛ տեսից ։ [1]Սիրտ իմ դարձաւ ի մո-
լորութիւն, եւ անօրէնութիւն զեռ
ընկղմէր զիս. անձն իմ եկաց ի դողու-
թեան. զխնդա զղխտաւորութիւն քո ։
5 Պատրաստեա սեղան, կեր արբ. արիք,
6 իշխանք, պատրաստեցէք վահանս՚՚ Զի
այսպէս ասաց ցիս Տէր, Գնա դու [2]ան-
ձամբ անձին դէտ լինիջիր, եւ զոր ինչ
7 տեսանիցես պատմեսջիր ։ Եւ տեսի հե-
ծեալս երկուս. հեծեալ մի իշոյ եւ հե-
ծեալ մի ուղտու. լսել լուր բազում
ունկնդրութեան. եւ կոչեա զՈւրիա ի
8 դիտանոցդ, ասէ Տէր ։ Եւ կացի զտիւն
ողջոյն եւ զգիշերն ամենայն ի վերայ
9 բանակին. Եւ տեսի զի գայր նոյն հե-
ծեալ երկձի՚՚ պատասխանի ետ եւ ա-
սէ, Անկաւ կործանեցաւ Բաբելոն, եւ
ամենայն պատկերք [3]նորա եւ ձեռա-
10 գործք իւր՚՚ կործանեցան յերկիր ։ [4]Լուա-
րուք մնացորդք եւ ցաւագնեալք, լուա-
րուք զոր լուայ ի Տեառնէ զօրութեանց,
զոր Աստուած Իսրայելի պատմեաց մեզ՚՚
11 Տեսիլ [5]Եդովմայեցւոցն ։
Առ իս [6]կոչեա ի Սէիր լեառնէ. Պահեցէք
12 զմահարձանս. Պահեցից ընդ առաւօտն
եւ զցայգ. եթէ խնդրեսցես, խնդրեսջիր
եւ առ իս բնակեսջիր ։՚՚
13 [7]Ասած ի վերայ Արաբացւոց ։
Ընդ երեկոյս [*]ննջեսցես յանտառի ճա-
14 նապարհին Դովդանիմ՚՚ ։ Բերէք ջուր ընդ
առաջ ծարաւեաց, բնակիչք Թեմանու.
հացիւ ընդ առաջ ելէք փախստէից ։
15 [8]Վասն բազմութեան սպանելոցն, եւ
վասն բազմութեան մոլորելոցն, եւ վասն
բազմութեան սրոյն, եւ վասն բազմու-
թեան աղեղանցն լարելոց, եւ վասն
բազմութեան անկելոցն ի պատերազմի՚՚
16 Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր. Ամ մեւս
եւս իբրեւ զտարի վարձկանի, եւ պա-
կասեսցեն փառք որդւոցն Կեդարու ։
17 Եւ մնացորդք աղեղնաւորաց զօրաւորաց
որդւոցն Կեդարու եղիցին սակաւաւորք.
զի Տէր Աստուած Իսրայելի խօսեցաւ ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Պատգամ ձորոյն [9]Սիոնի ։
Զի՞ դու, զի՞՚ ընդ քեզ, զի ելէք դուք
այժմ ամենեքեան [10]ի տանիս նանրու-
2 թեան ։ Լցաւ քաղաքդ գուժկանօք՚՚, քա-
ղաքդ պերճացեալ. վիրաւորք քո ոչ
վիրաւորք սուսերի, եւ ոչ դիակունք քո՝
3 դիակունք պատերազմաց ։ Ամենայն իշ-
խանք քո [11]փախստեայք, եւ կալանաւորք
քո կապեալք սաստկութեամբ. եւ հզօրք
քո՚՚ առ հասարակ կապեցան, բացէ ի
4 բաց փախստականք ։ Վասն այսորիկ ա-
սացի, Թոյլ տուք ինձ լացից դառնա-
պէս. մի՛ բռնադատէք մխիթարել զիս
ի վերայ բեկման դստեր ազգի իմոյ ։
5 Զի օր խռովութեան եւ կորստեան կոխ-
ման եւ մոլորութեան ի Տեառնէ զօ-
րութեանց ի ձորն [12]Սիոնի. մեծ եւ փոքր
առ հասարակ մոլորեալք դանդաչեն ի
6 վերայ լերանց՚՚ ։ Իսկ Եղամացւոցն ա-
ռեալ զկապարճս, հեծեալք յերիվարս,
7 եւ [13]գունդք ճակատելոց՚՚. Եւ ընտիր ըն-
տիր ձորք քո [14]լցցին կառօք, եւ հեծեալք
8 երիվարօք [15]խցցեն զդրունս քո ։ Եւ կոր-
ծանեսցեն զդրունս Յուդայ. եւ տեսցեն
յաւուր յայնմիկ զընտիր ընտիր ապա-
9 րանս քաղաքին. Եւ յայտնեսցեն զծա-
ծուկս ապարանից բարձանցն Դաւթի.
եւ տեսին զի բազումք էին, եւ զի դար-

[1] Եբր. Սիրտ իմ մոլորեցաւ, սարսափ կալաւ զիս. զգիշեր ուրախութեան իմոյ եդ ինձ յերկեւղ ։ (5) Արկեալ սեղան, կացուցեալ դէտ՝ ուտեն եւ ըմպեն. արիք, իշխանք, օծեցէք զվահանս ։ [2] Եբր. կացո դէտ, զոր ինչ տեսանիցէ՝ պատմեսցէ ։ (7) Եւ տես հեծեալս զոյգ ռամաձիոյ, հեծեալ իշոյ, հեծեալ ուղտու. եւ ուշ եդ ուշիւ, ուշիւ մեծաւ. (8) Եւ գոչեաց իբրեւ զառեւծ, Ի վերայ դիտանոցի, Տէր իմ, կամ զտիւն ողջոյն, եւ ի վերայ պահպանութեան իմոյ կամ զգիշերն ողջոյն ։ (9) Եւ ահա գայ հեծելազօր, զոյգ ռամաձիոյ, եւ [3] Եբր. դից նորա [4] Եբր. Կոխեալք իմ, եւ որդի կալոյ իմոյ. զոր լուայն ի Տեառնէ զօրութեանց, յԱստուծոյ Իսրայելի, պատմեցի ձեզ ։ [5] Եբր. Դումայ. այսինքն՝ Լռութիւն [6] Եբր. գոչիւն ի Սէիրայ, Պահապան, զինչ զգիշերոյ. պահապան, զինչ զգիշերոյ ։ (12) Ասէ պահապանն, Գայ առաւօտ, եւ գիշեր եւս. եթէ խնդրելոց էք, խնդրեսջիք. դարձարուք, եկայք ։ [7] Եբր. Պատգամ, կամ, Տեսիլ [*] Եբր. Ննջեսջիք յանտառին Արաբացւոց, ճանապարհորդք Դովդանիմայ [8] Եբր. Զի յերեսաց սուսերաց փախուցեալ են, յերեսաց սրոյ մերկացելոյ, եւ յերեսաց աղեղան լարելոյ, եւ յերեսաց սաստկութեան պատերազմի ։ [9] Եբր. տեսլեան ։ Զի՞ [10] Եբր. ի տանիս ։ (2) Աղմկաւ լի, քաղաքդ աղմկեալ [11] Եբր. փախստեայք միանգամայն, յաղեղնաւորաց կապեցան. ամենեքին որ գտան ի քեզ՝ [12] Եբր. տեսլեան. որ քանդեն զպարիսպն, եւ գոչեն մինչեւ ի լեառնն [13] Եբր. Կիր մերկացոյց զասպար [14] Եբր. լցան [15] Եբր. գումարեցան առ դրունս ։ (8) Եւ եբաց զծածկոյթն Յուդայ. եւ հայեցաք յաւուր յայնմիկ ի սպառազինութիւն տան անտառին. (9) Եւ զճեղքուածս քաղաքին Դաւթի տեսէք, զի բազում են. եւ կուտեցէք զջուրս աւազանին որ ի խո-

10 ձուցին զհին ջրմուղն ի քաղաքն . Եւ զի
քակեցին զապարանսն Երուսաղեմի յամ-
11 րութիւն պարսպաց քաղաքին ։ Եւ հա-
նէք ձեզ ջուր ի մէջ երկուց պարսպաց ,
ներքսագոյն քան զհին ջրմուղն" . եւ
ոչ հայեցարուք յայն որ արարն զնա [1]ի
սկզբանէ , եւ զհաստիչ նորա ի հեռուստ
12 ոչ ծանիրուք ։ Եւ կոչեաց Տէր [2]Սաբա-
ւովթ յաւուր յայնմիկ լալումն եւ կո-
ծումն [1]եւ աշխարումն" եւ գերծումն
13 եւ զգածումն քրձի ։ Եւ նոքա արարին
ուրախութիւն եւ ցնծութիւն . սպա-
նանէին զուարակս եւ զենուին ոչխարս .
զի կերիցեն միս եւ արբցեն գինի . եւ
ասասցեն , Կերիցուք եւ արբցուք՝ քան-
14 զի վաղիւ մեռանիմք ։ Եւ այն յայտ-
նեալ կայ յականջս [*]Տեառն զօրութեանց,
Զի ոչ թողուցուն ձեզ մեղքդ այդոքիկ՝
մինչեւ մեռանիցիք , ասէ Տէր [3]զօրու-
15 թեանց ։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր Սաբա-
ւովթ . Գնա դու եւ մուտ ի դիւան անդր
առ Սոմնաս հանդերձապետ , եւ ասաս-
16 ցես ցնա , Զի՞ ես աստ , եւ զի՞նչ
խնդիր է քո աստ . զի փորեցեր դու քեզ
աստ գերեզման , [4]եւ արարեր քեզ յարկ
17 ի վիմի ։ Ահաւասիկ Տէր զօրութեանց
հանցէ եւ սատակեսցէ զքեզ, այր դու, եւ
հանցէ զպատմուճան քո , եւ զպսակդ
18 փառաց քոց . Եւ ընկեսցէ զքեզ յերկիրն
մեծ եւ յանչափ , եւ անդ մեռանիցիս .
եւ արասցէ զկառսն քո զգեղեցիկս յա-
նարգութիւն , եւ զտուն իշխանութեան
19 քո ի կոխումն ։ Եւ մերժեսջիր ի պե-
տութենէ քումմէ եւ" ի հաստատու-
20 թենէ քումմէ ։ Եւ եղիցի յաւուր յայն-
միկ՝ կոչեցից զծառայ իմ զԵղիակիմ
21 զՔեղկեայ . Եւ զգեցուցից նմա զպատմու-
ճանդ քո , եւ [5]տաց նմա զպսակդ քո ճո-
խութեամբ", եւ տաց ի ձեռս նորա զհա
զարապետութիւնդ քո , եւ եղիցի իբրեւ
հայր բնակչացդ Երուսաղեմի եւ [6]բնակ-
22 չացդ Յուդայ ։ Եւ տաց զփականս [7]Դաւ-
թի նմա . իշխեսցէ , եւ ոչ ոք իցէ որ
23 նմա ընդդէմ դառնայցէ ։ Եւ կացուցից
զնա իշխան" ի հաստատուն տեղւոջ ,
եւ եղիցի յաթոռ փառաց տան հօր իւ-
24 րոյ ։ [8]Եւ եղիցին ի նա յուսացեալք ա-
մենայն փառաւորք տան հօր իւրոյ՝ ի
փոքրկանց մինչեւ ի մեծամեծս . եւ զա-
մենայն անօթս՝ ի փոքուէ մինչեւ յա-
նօթս ապանոլթայ՝ բացցէ , եւ ոչ ոք
իցէ որ փակիցէ , եւ փակեսցէ՝ եւ ոչ
ոք իցէ որ բանայցէ . եւ եղիցին կա-
25 խեալ զնմանէ ։" Յաւուր յայնմիկ, այս-
պէս ասէ Տէր զօրութեանց . շարժեսցի
[9]մարդ հաստատուն" ի հաստատուն տեղ-
ւոջէ, անկցի եւ կործանեսցի, եւ [10]բարձցին
փառք" նորա ի նմանէ . զի Տէր խօսեցաւ ։

ԳԼ . ԻԳ

1 Պատգամ Տիւրոսի ։
Ողբացէք, նաւք [11]Կարքեդոնացւոց . զի
կորեան եւ ոչ եւս գայցեն յերկրէն Կիտաց-
2 ւոց . վարեցան ի գերութեան ։ Ո՞ւմ նմա-
նեցան բնակիչք կղզւոյդ այդորիկ . վաճա-
ռականք Փիւնիկեցւոց որ անցանեն ընդ
3 ծով , ընդ ջուրս բազումս . Զաւակ գնա-
ղիցն իբրեւ զարդիւնս ամարայնոյ ամ-
4 փոփելոյ վաճառականք ազգացն" Յա-
մօթ լեր , Սիդոն , ասէ ծով , եւ զօրու-
թիւն ծովու ասասցէ , Ոչ երկնեցի , եւ
ոչ ծնայ , եւ ոչ սնուցի երիտասարդս ,
5 եւ ոչ բարձրացուցի կուսանս ։ Իսկ յոր-
ժամ լուր լիցի յերկիրն Եգիպտոսի ,
6 ցաւք կալցին զնոսա վասն Տիւրոսի ։ Եր-
թայք [12]ի Կարքեդոն . ողբացէք, բնակիչք
7 կղզւոյդ այդորիկ ։ [13]Ո՞չ այդ իսկ էր ամ-

նարհ ։ (10) Եւ զտունս Երուսաղեմի թուեցէք, եւ կործանեցէք զտունս յամրութիւն պարըսպացն ։ (11) Եւ արարէք ջրաշեղջ ի մէջ երկուց պարսպացն վասն ջուրց հնոյ աւազանին [1]Եբր. գոյով [2]Եբր. Եհովայ Սաբաւովթ [*]Եբր. իմ ի Տեառնէ [3]Եբր. Տէր զօրութեանց [4]Եբր. որպէս որ փորէ իւր գերեզման ի բարձունս, և կոփէ իւր բնակարան ի վիմի ։ (17) Ահաւադիկ Տէր ընկենլով ընկեսցէ զքեզ այր դու, եւ փաթելով փաթեսցի զքեւ ։ (18) Գլորելով գլորեսցէ զքեզ գլորմամբ իբրեւ զգնդակ յընդարձակ երկրի աստի և անտի . անդ մեռանիցիս, եւ անդ եղիցին կառք փառաց քոց, ով անարգութիւն տան Տեառն քո ։ (19) Եւ մերժեցից զքեզ ի պաշտամանէ քումմէ, եւ խլեցից զքեզ [5]Եբր. գօտւով քով զօրացուցից զնա

[6]Եբր. տանդ [7]Եբր. տանն Դաւթի յուս նորա, եւ բացցէ եւ մի՛ ոք փակեսցէ, և փակեսցէ և մի՛ ոք բացցէ ։ (23) Եւ վարսեցից զնա իբրեւ բեւեռ (իշխան) [8]Եբր. Եւ կախեսցին զնմանէ ամենայն փառք տան հօր իւրոյ . տոհմիկքն և անարգք . ամենայն անօթք փոքունք, յանօթոց բաժակաց մինչեւ յանօթս նուագարանաց ։ [9]Եբր. բեւեռն [10]Եբր. բարձցի բեռն [11]Եբր. Թարսիսի, զի եղեւ աւերումն ի տանէ մինչեւ ցդուռնն . յերկրէն Կիտացւոց յայտնեցաւ նոցա ։ (2) Լուռ լերուք, բնակիչք կղզւոյ, վաճառականք Սիդոնի որ անցանեն ընդ ծով լցին զքեզ ։ (3) Եւ ի ջուրս բազումս սերմն Սիովրայ, հունձք գետոյն մուտք նորա, եւ եղեւ շահավաճառ ազգաց ։ [12]Եբր. ի Թարսիս [13]Եբր. Միթէ ա՞յս իցէ ձեզ ուրախութեան քաղաք . ի վաղուց անտի հնութիւն նորա

բարտաւանութիւն ձեր ի սկզբանէ, մինչ
չեւ մատնեալ էր նորա". եւ վարեսցի
նա յոտից իւրոց ի պանդխտութիւն հե-
8 ռաւոր։ Իսկ ո՞ խորհեցաւ զայս ի վե-
րայ Տիւրոսի. [1]միթէ ի վա՞յր ինչ ոք
էր՝ կամ տկա՞ր ոք. նա" վաճառականք
նորա փառաւորք [2]Քանանացւոց, եւ
9 առգնօղք նորա իշխանք երկրի։ Տէր զօ-
րութեանց խորհեցաւ քակել զամենայն
ամբարտաւանութիւն փառաւորաց, եւ
անարգել զամենայն պատուականս ի վե-
10 րայ երկրի։ [3]Գործեա զերկիր
քո, զի այսուհետեւ ոչ եւս գան նաւք
11 ի Կարքեդոնայ. Եւ ձեռն քո ոչ եւս զօ-
րասցի ի վերայ ծովու, որ զայրացու-
ցանէիր զթագաւորս. Տէր զօրութեանց
հրամայեաց վասն Քանանու՝ կորուսա-
12 նել զզօրութիւն նորա։ Եւ ասասցեն՝
եթէ Այսուհետեւ մի՛ եւս յաւելուցուք
թշնամանել եւ զրկել զկոյս դուստր
Սիոնի. այլ յոտն կաց՝ եւ անց ընդ ծով.
եւ թէպէտ եւ գնասցես ի Կիտիս, եւ
13 ոչ անդ լիցի քեզ հանգիստ։ Եւ եթէ
յերկիրն Քաղդէացւոց, սակայն եւ այն
աւերեալ է յԱսորեստանեայց, եւ անդ
զուլ եւ դադար քեզ ոչ գտանիցի։ Արկ
զհիմն նորա Սինիմ, կանգնեաց զմա-
հարձանս նորա, եւ յարոյց զաշտարակս
նորա. արդ անկաւ կործանեցաւ պա-
14 րիսպ նորա" Ողբացէք, նաւք [4]Կարքե-
դոնացւոց, զի կորեաւ ամրութիւն ձեր։
15 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, լքեալ լիցի
Տիւրոս ամս եւթանասուն՝ իբրեւ զժա-
մանակ թագաւորի միոյ, [1]եւ իբրեւ
զժամանակ կենաց մարդոյ միոյ". եւ
յետ ամացն եւթանասնից եղիցի Տիւ-
16 րոս իբրեւ երգ պոռնկի միոյ։ Ա՛ռ քնար,
[5]յածեաց, կածեաց լքեալ քաղաք պոռն-
կութեան", բաղ հար. յաճախեա երգել՝
17 զի քո յիշատակ մնասցէ։ Եւ եղիցի յետ
ամացն եւթանասնից, այց արասցէ Տէր
Տիւրոսի. եւ [6]միւսանգամ՝ անդրէն ի նոյն
յառաջին կարգն հաստատեսցի. եւ ե-
ղիցի ի նմա վաճառ ամենայն թագաւո-
րաց" տիեզերաց ընդ ամենայն երեսս
18 երկրի։ Եւ եղիցի վարձ վաճառի նորա
Տեառն նուիրեալ. ոչ [7]անձանց ինչ ժո-
ղովեսցեն", այլ բնակելոցն առաջի
Տեառն եղիցին ամենայն վաճառք նո-
րա, ուտել, [8]ըմպել եւ ուրախ լինել ի
նշան յիշատակաց առաջի Տեառն"։

ԳԼ. ԻԴ

1 Ահաւասիկ Տէր ապականեսցէ զտիե-
զերս. եւ աւերեսցէ զնա, եւ տապա-
լեսցէ զատակս նորա, եւ ցրուեսցէ
2 զբնակեալսն ի նմա։ Եւ եղիցի ժողո-
վուրդն իբրեւ զքահանայն, եւ ծառայն
իբրեւ զտէրն, եւ աղախինն իբրեւ զտի-
կինն. եւ եղիցի գնօղն իբրեւ զվաճա-
ռականն, եւ փոխատուն իբրեւ զփո-
խառուն, եւ պարտապանն իբրեւ զպար-
3 տատէրն։ Ապականելով ապականեսցի
երկիր, եւ յափշտակութեամբ յափշտա-
կեսցի երկիր, զի բերան Տեառն խօսե-
4 ցաւ զայս։ Սուգ առ՝ կործանեցաւ
երկիր, կործանեցան եւ ապականեցան
տիեզերք, սուգ առին բարձունք երկ-
5 րի. Քանզի երկիր [9]անօրինեցաւ բնակ-
չօք իւրովք. վասն զի անցին զօրինօքն
Տեառն, եւ փոխեցին զհրամանս նորա,
6 եւ ցրեցին զուխտն յաւիտենից։ Վասն
այսորիկ նզովք [10]կերիցեն զերկիր, զի
մեղան բնակիչք նորա. վասն այսորիկ
[11]մնանկք եղիցին" բնակիչք նորա, եւ
7 մնասցեն մարդք սակաւաւորք։ Սուգ
առցէ [12]գինի, սուգ առցէ այգի, յոգւոց
հանիցեն ամենայն խրախճանք յան-
8 ձինս իւրեանց։ Լռեսցին ուրախութիւնք
թմբկաց, լռեսցին [13]հպարտութիւնք եւ
մեծութիւնք ամպարշտաց", լռեսցին
9 ձայնք քնարաց, [14]Ցամօթ եղեն եւ ոչ
ըմպէին" գինի, դառնացաւ ցքի ըմպե-

---

[1]Եբր. որ պսակէր. որոյ [2]Յոյն. դոխոէ [3]Եբր. Անց ընդ երկիր քո իբրեւ գետ, դուստր Թարսոսի. չիք այլ եւս գօտի։ (11) Ձեռն իւր ձգեաց ի վերայ ծովու, զարհուրեցոյց թագաւորութիւնս, Տէր պատուէր ետ Քանանացւոյն կործանել զամուրս նորա. (12) Եւ ասէ, Ոչ յաւելուցուս ուրախ լինել, հարստահարեալ կոյս, դուստր Սիդոնի. ել, ի Կիտիմ անց, անդ եւս ոչ եղիցի քեզ հանգիստ։ (13)Ահա երկիրն Քաղդէացւոց. նա չէր ժողովուրդ. Ասորեստանեայն արկ զհիմն նորա վասն բնակչաց անապատի կանգնեցին զաշտարակս նորա. յարուցին զապարանս նորա. եդ զնա յաւերակ։ [4]Եբր. Թարսոսի [5]Եբր. Շրջեաց ընդ քաղաքն, պոռնիկ լքեալ

[6]Եբր. դարձցի միւսանգամ ի շահ իւր, եւ պոռնկեսցի ընդ ամենայն թագաւորութիւնս [7]Եբր. գանձեսցի, եւ ոչ մթերեսցի [8]Եբր. ուտել յագուրդ եւ զգենուլ չքնաղս [9]Եբր. պղծեցաւ ընդ [10]Եբր. կերան [11]Եբր. այրեցան [12]Եբր. գինի նոր [13]Եբր. բարբառք ցնծացելոց [14]Եբր. Երգս մի՛ արբցեն

10 լեաց։ [1]Աւերեցան ամենայն քաղաքք,
դրունք ապարանից կարկեցան, զի ոչ
11 ոք էր որ մտանէր։ Ողբացէք ի վերայ
գինւոյ ընդ ամենայն տեղիս. լռեաց՝՝
ամենայն ուրախութիւն, պարտեցաւ
12 ամենայն ուրախութիւն երկրի։ [2]Լքցին
քաղաքք աւերակք, եւ ապարանք մնա-
ցեալք կործեսցին. այս ամենայն եղիցի
13 յերկրի ի մէջ հեթանոսաց։ Զոր օրինակ
եթէ ճռաքաղ ոք առնիցէ զձիթենի,
այնպէս ճռաքաղ առնիցեն զնոսա. եւ
եթէ դադարեսցեն կութք, նոքա մե-
14 ծաձայն աղաղակեսցեն։ Բայց մնա-
ցեալքն յերկրի՝ ուրախ լինիցին միան-
գամայն փառօքն Տեառն, եւ խռովես-
15 ցին ջուրք ծովու։ Վասն այսորիկ փառք
Տեառն ի կղզիս ծովու, եւ անուն Տեառն
փառաւոր եղիցի։ Տէր Աստուած Իսրա-
16 յէլի, ի ծագաց երկրի արուեստս լուաք,
յոյս բարեպաշտին. եւ ասիցեն, Խոր-
հուրդ իմ ինձ, խորհուրդ իմ ինձ եւ ի-
մոցն. վա՜յ արհամարհողաց որ արհա-
մարհեն, եւ արհամարհանօք արհամար-
17 հիցեն զօրէնս՝՝ Ահ, գուբ եւ որոգայթ
18 ի վերայ ձեր, բնակիչք երկրի։ Եւ եղի-
ցի որ փախիցէ յահէ անտի՝ անկցի ի
գուբն, եւ որ ելանիցէ ի գբոյն, ըմբռ-
նեսցի յորոգայթն. զի պատուհանք բա-
ցան յերկնից, եւ շարժեսցին հիմունք
19 երկրի։ [3]Խռովութեամբ խռովեսցի եր-
կիր, եւ տարակուսելով տարակուսես-
20 ցի երկիր. խոնարհեցաւ. Շարժելով
շարժեսցի երկիր, իբրեւ զտաղաւար
մրգապահաց. իբրեւ զարբեալն եւ զխա-
լակ,՝՝ գլորեսցի եւ մի՛ կարասցէ կանգ-
նել. [4]զի սաստկացաւ ի վերայ նորա ա-
21 նօրէնութիւն՝՝ Եւ եղիցի յաւուր յայն-
միկ՝ [5]ածցէ Աստուած ի վերայ զարդուն
երկնից զձեռն իւր՝, եւ ի վերայ թա-
22 գաւորաց երկրի՝ որ ի վերայ երկրի։ Եւ
[6]ժողովեսցեն զժողովս նորա ի կապանս
եւ պաշարեսցեն՝՝ յամուրս. եւ յետ բա-
զում ժամանակաց այցելութիւն եղիցի
23 նոցա։ Եւ [7]հալեսցի աղիւսն, եւ կոր-
ծանեսցի պարիսպն՝՝. զի թագաւորեսցէ
Տէր ի լերին Սիոնի եւ յԵրուսաղէմ, եւ
առաջի ծերոցն փառաւորեսցի։

ԳԼ. ԻԵ

1 [8]Տէր Աստուած իմ, փառաւոր արարից
զքեզ, օրհնեցից զանուն քո, զի արա-
րեր սքանչելիս իրս, զխորհուրդն առա-
2 ջին [9]զճշմարիտ։ Այո, Տէր, զի եդիր
զքաղաքս ի հողաբլուրս, եւ զքաղաքս
ամուրս [10]ի կործանումն հիմանց նոցա.
քաղաք ամպարշտաց՝՝ յաւիտենից մի՛
3 շինեսցի։ Վասն այսորիկ օրհնեսցէ զքեզ
ժողովուրդ [11]աղքատ, եւ քաղաքք մարդ-
4 կան զրկելոց օրհնեսցեն զքեզ. Զի ե-
ղեր ամենայն քաղաքի խոնարհի օգ-
նական, եւ տրտմելոց վասն կարօտու-
թեան՝ յարկ ապաւինի. ի մարդոց չա-
5 րաց փրկեցեր զնոսա։ Ապաւէն ծարա-
ւեաց եւ ոգի մարդկան զրկելոց, իբրեւ
մարդոց թալկացելոց՝ ծարաւեաց ի Սիոն,
ի մարդոց ամպարշտաց որոց մատնեցեր
6 զմեզ։՝՝ Եւ արասցէ Տէր Սաբաւովթ ա-
մենայն հեթանոսաց ի լերինս յայսմիկ.
[12]արբցեն ուրախութիւն, արբցեն գինի.
օծցին իւղով ի մրրոյ պարզելոյ, եւ
7 ընկլցին ի լերինս յայսմիկ։ Պատմեա
զայս ամենայն հեթանոսաց. զի այս խոր-

---

[1] Եբր. Աւերեցաւ քաղաքն ամայութեան, փակեցաւ ամենայն տուն ի մտանելոյ։ (11) Աղաղակ վասն գինւոյ ի հրապարակս. մթացաւ [2] Եբր. Մնաց ի քաղաքին ամայութիւն, և դուռնն հարաւ աւերմամբ։ (13) Զի այնպէս եղիցի ի մէջ երկրի. ի միջի ժողովրդեան, որպէս թօթափումն ձիթենւոյ, որպէս ճռաքաղ ի կութ այգւոյ։ (14) Նոքա ամբարձցեն զձայն իւրեանց, երգս տացեն ցնծութեամբ, ի մեծվայելչութիւն Տեառն ձայն բարձցեն ի ծովէ։ (15) Վասն այսորիկ յարեւելս փառաւոր արարէք զՏէր. ի կղզիս ծովու՝ զանուն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի։ (16) Ի ծագաց երկրի օրհնութիւն լուաք. փառս արդարոյն. բայց ես ասացի, հիւծեալ եմ, հիւծեալ եմ, վա՜յ ինձ. ննենգաւորք ննենգեցին. և ննենգելով ննենգեցին ննենգաւորք։ [3] Եբր. Խորտակելով խորտակի երկիր. պատառելով պատառի երկիր. սասանելով սասանի երկիր. (20) Շարժելով շարժեսցի երկիր իբրեւ զարբեալն, եւ դեդեւեսցի իբրեւ զտաղաւար. և ծանրասցի ի վերայ նորա անօրէնութիւն իւր, եւ

[4] Յն. Եբր. զանցանք [5] Եբր. այց արասցէ Տէր ի վերայ զօրուն բարձրութեան ի բարձունս [6] Եբր. ժողովեսցին նորա որպէս ժողովին կապեալք ի վիրապի, եւ պաշարեսցին [7] Եբր. շիկնեսցի լուսին, եւ յամօթ լիցի արեւ [8] Եբր. Տէր, դու ես [9] Եբր. զհաւատարիմ և զճշմարիտ [10] Եբր. ի կործանումն. ապարանք օտարաց ոչ եւս են քաղաք, [11] Եբր. հզօր. քաղաք ազգաց ահաւորաց երկիցէ ի քէն. (4) Զի եղեր ապաւէն աղքատին, ապաւէն տնանկին ի նեղութեան նորա, ապաստան ի փոթորկէ, հովանի ի տօթոյ՝ ի լինել ոգւոյ անօրինաց իբր հեղեղ առ որմ։ (5) Որպէս տօթ յերաշտի. զգոչիւն օտարաց ցածուցես. որպէս տօթ ընդ հովանեաւ ամպոյ, այնպէս աղաղակ ցնծութեան անօրինաց խափանեսցի։ [12] Եբր. խրախութիւն պարարտութեան, խրախութիւն գինւոյ հնոյ, պարարտութիւն ուղղոյ, գինւոյ հնոյ ի մրրոյ պարզելոյ։ (7) Եւ ընքլեսցէ զծածկոյթն ձգեալ, ձգեալ ի վերայ ամենայն ազգաց, եւ զքողն

8 հուրդ է ի վերայ ամենայն ազգաց ։ Զօ-
րացաւ մահ եւ եկուլ . եւ դարձեալ ե-
հատ Աստուած՝՝ զամենայն արտօսր յա-
մենայն երեսաց , եւ զնախատինս ժո-
ղովրդեանն եբարձ յամենայն երկրէ . զի
[1]բերան Տեառն խօսեցաւ . զտայն հո-
վանեաւ ամպոյ , եւ զբազուկս հզօրաց
9 խոնարհեցուսցէ՝՝ ։ Եւ ասասցեն յաւուր
յայնմիկ , Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր
յոր յուսացեալ էաք , եւ ապրեցուսցէ
զմեզ . զի սա է Տէր , եւ սպասէաք սմա .
եւ ցնծասցուք եւ ուրախ եղիցուք ի
10 փրկութեան [2]մերում ։ Եւ տացէ մեզ
հանգիստ Աստուած՝՝ ի լերինս յայսմիկ .
եւ լիցի կոխան Մովաբացին[3]. զոր օրի-
նակ կոխիցէ ոք զկալ կամնասայլիւք ,
11 [4]Եւ հանգուցանիցէ զձեռս իւր , նոյնպէս
եւ նա չուառեցոյց զնոսա ի կորուստ-
նել . եւ խոնարհեցուսցէ զբարձրութիւն
12 նորա , յոր արկանէր զձեռս իւր՝՝ Եւ
զբարձրութիւն ապաստանի պարսպաց
[5]քոց խոնարհեցուսցէ , եւ իջցեն մին-
չեւ ի յատակս՝՝ ։

ԳԼ. ԻԶ

1 Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս
յերկրին Հրէաստանի , [6]թէ ահաւասիկ
քաղաքս զօրացեալ եւ փրկութիւն մեր ,
կանգնեսցէ պարիսպս եւ պատուարս ։
2 Բացէք զդրունս ձեր , եւ մտցէ ժողո-
վուրդ որ պահէ զարդարութիւն , եւ
3 պահէ զճշմարտութիւն . Վերակացու
ճշմարտութեան , եւ պահէ զխաղաղու-
4 թիւն , խաղաղութիւն ։ Զի ի քեզ յու-
սով յուսացաք , Տէր , մինչեւ յյաւի-
5 տեան ։ Որ խոնարհեցուցեր իջուցեր
զբնակիչս բարձանց . զքաղաքս հզօրս
կործանեցես , եւ իջուցես զնոսա մին-
6 չեւ ի յատակս ։ Կոխեսցեն զնոսա ոտք
հեզոց եւ խոնարհաց՝՝, զնայք անան-
7 կաց ։ Ճանապարհք բարեպաշտաց ու-
ղիղ են , [7]դիւրեալ եւ պատրաստեալ են
8 ճանապարհք աստուածապաշտաց ։ Զի
ճանապարհք Տեառն իրաւունք են . յու-
սացաք յանուն քո՛ եւ ի յիշատակս ցան-
կութեամբ ոգւոց որում ցանկացաւ անձն
9 մեր ։ Ի գիշերաց կանխէ հոգի իմ առ քեզ ,
Աստուած , զի լոյս են հրամանք քո ի
վերայ երկրի. զարդարութիւն ուսարուք,
բնակիչք երկրի , զի կարկեցաւ ամպա-
10 րիշտն . Եւ ամենայն որ ոչ ուսանի զար-
դարութիւն յերկրի , ոչ արասցէ ճշմար-
տութիւն . բարձցի ամպարիշտն , զի մի
11 տեսցէ զփառս Տեառն՝՝ Տէր, բազուկ
քո բարձր , եւ ոչ ծանեան . ծանիցեն
[8]եւ ամաչեսցեն, եւ նախանձ առցէ զժո-
ղովուրդն անխրատ՝՝. եւ այժմ հուր զհա-
12 կառակորդս կերիցէ ։ Տէր [9]Աստուած
մեր , տուր մեզ զխաղաղութիւն . զա-
13 մենայն ինչ հատուցեր մեզ ։ Տէր Աս-
տուած մեր , ստացիր զմեզ . Տէր , բաց
ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք , եւ զանուն
14 քո անուանեմք ։ Իսկ մեռեալք զկեանս
ոչ տեսանիցեն , եւ բժիշկք ոչ յարուս-
ցեն . վասն այսորիկ ածեր սատակեցեր
եւ կորուսեր զամենայն արու նոցա ։
15 Յաւել նոցա , Տէր , չարիս , յաւել չա-
րիս ի վերայ փառաւորաց երկրի . յեր-
16 կարեցեր ամենայն ծագաց երկրի ։ Տէր ,

արկեալ ի վերայ ամենայն հեթանոսաց ։ (8) Ջնջեսցէ զմահ յաւիտեան , և հատցէ Տէր Եհովայ [1]Եբր. Տէր խօսեցաւ [2]Եբր. նորա ։ (10) Զի հանգիցէ ձեռն Տեառն [3]Եբր. [illegible] ընդ իւրեւ [4]Եբր. Եւ ձգեսցէ զձեռն իւր ի միջի նորա, որպէս ձգիցէ որ լողին ի լողել, և խոնարհեցուսցէ զբարձրութիւն նորա հանդերձ հնարիւք ձեռաց իւրոց ։ [5]Եբր. քոց կործանեսցէ , խոնարհեցուսցէ , եւ իջուսցէ յերկիր մինչեւ ի փոշի [6]Եբր. քաղաք զօրութեան է մեր, զփրկութիւն դիցէ պարիսպ և պատուար ։ (2) Բացէք զդրունս և մտցէ ժողովուրդ արդար որ պահէ զճշմարտութիւն. (3) Որ ունի միտս հաստատունս, պահես ի մեծի խաղաղութեան, զի ի քեզ յուսայ ։ (4) Յուսացարուք ի Տէր մինչեւ յյաւիտեան. զի Եհովայ Տէր վէմ յաւիտենական ։ (5) Զի կործանեսցէ զբնակիչս բարձանց, զքաղաք բարձրացեալ խոնարհեցուցանէ. խոնարհեցուցանէ զնա մինչեւ ի գետին, իջուցանէ զնա ի փոշի ։ (6) Կոխեսցեն զնա ոտք . ոտքն աղքատաց [7]Եբր. Ուղիղդ, զճանապարհ արդարոյն դու վարես ։ (8) Նա և ի ճանապարհի դատաստանաց քոց, Տէր, սպասեցաք քեզ , յանուն քո , եւ յիշատակ քո ցանկութիւն անձին մերոյ ։ (9) Անձամբ իմով ցանկացայ քեզ ի գիշերի, նա եւ ոգւով իմով ի ներքս իմ խնդրեմ առաւօտուն զքեզ. զի յորժամ է դատաստան քո յերկրի , զարդարութիւն ուսցին բնակիչք աշխարհի ։ (10) Ի լինել շնորհաց ամպարշտին. մի՛ ուսցի զարդարութիւն, յերկրի ուղղութեան գործէ անիրաւութիւն , եւ ոչ տեսանէ զբարձրութիւն Տեառն ։ [8]Եբր. զնախանձ քո ի վերայ ժողովրդեան, և ամաչեսցեն [9]Եբր. տացես մեզ խաղաղութիւն. զի և զամենայն գործս մեր դու գործեցեր վասն մեր ։ (13) Տէր Աստուած մեր, տիրեցին մեզ տեարք բաց ի քէն. ի քեզ միայն յիշեսցուք զանուն քո ։ (14) Մեռեալք են, ոչ կեցցեն. ուրուականք են , ոչ յարիցեն. վասն որոյ այց արարեր և ջնջեցեր զնոսա , և կորուսեր զամենայն յիշատակ նոցա ։ (15) Յաւելեր ազգին, Տէր, յաւելեր ազգին. փառաւորեցար . յերկարեցեր զամենայն ծագս երկրի ։ (16) Տէր , ի նեղութեան խնդրեցին զքեզ . արկին աղերս ի խրատել քո զնոսա ։

ի նեղութեան յիշեցաք զքեզ, զի փոքր
17 նեղութիւն է խրատ քո մեզ. և՟ Որ-
պէս որ երկնիցէն մերձ ի ծնանել, և
առ ցաւս իւր ճչիցէ, այնպէս եղեաք
[1]սիրելւոյն քում. վասն երկիւղի քոյ,
18 Տէր։ Յղացաք, երկնեցաք և ծնաք զհո-
գի փրկութեան քո. արարաք ի վերայ
երկրի. ոչ ևս կործանեսցուք մեք, այլ
19 կործանեսցին բնակիչք երկրի։ Յարիցեն
մեռեալք և կանգնեսցին որ իցեն ի գե-
րեզմանս, և ուրախ եղիցին յերկրի,
զի ցօղ որ ի քէն է՝ բժշկութիւն է
նոցա. բայց երկիր ամպարշտաց կոր-
ծանեսցի։՟
20 Գնա, ժողովուրդ իմ, մուտ ի շտեմա-
րանս քո, փակեա զդուրս քո, թաքիր
առ ժամանակ մի, մինչև անցցէ բար-
21 կութիւն [2]Տեառն։ Զի ահաւասիկ Տէր
ի [3]սրբութենէ իւրմէ ածցէ բարկութիւն
ի վերայ՟ բնակչաց երկրի. և յայտնես-
ցէ երկիր զարիւն իւր, և ոչ ծածկես-
ցէ զսպանեալսն։

ԳԼ. ԻԷ

1 Յաւուր յայնմիկ ածցէ Տէր զսուրն
[4]սուրբ և զմեծ և զհզօր ի վերայ [5]վի-
շապ օձին փախուցելոյ, և ի վերայ [5]վի-
շապ օձին կամակորի, և սպանցէ զվի-
2 շապն ի մէջ ծովուն։ Յաւուր յայնմիկ
այգի [6]վայելուչ՝ ցանկալի տիրել ի վե-
3 րայ նորա։ Ես քաղաք ամուր, քաղաք
զուր պաշարեալ. արբուցից զնա՝ զի
առցի ի գիշերի, և ի տուէ կործանես-
4 ցի պարիսպ նորա։ Զի չէր որ ոչ ձեռ-
նամուխ լինէր ի նա. ո՞ դիցէ զիս պա-
հել զոճ արտոյ յագարակի. վասն այսր
պատերազմողի անարգեցի զնա այսու-
հետև։ Վասն այսորիկ արար Տէր զա-
մենայն ինչ զոր կարգեաց. Այրեցաք,
5 աւէ։ Բողոքեսցեն բնակիչք նորա. ա-
րասցուք ընդ նմա խաղաղութիւն։
6 Ժողովեալք որդիք Յակոբայ նորատունկ
բղխեսցեն. ծաղկեսցէ Իսրայէլ, և լցցին
7 տիեզերք պտղով նորա։ Միթէ որպէս
նայն եհար, սա այնպէս վիրաւորեսցի.
կամ որպէս նայն սպան, այնպէս սա-
8 տակեսցի՞։ Պատերազմաւ և նախա-
տանօք արձակեսցէ զնոսա. ո՞չ դու էիր
որ խորհէիր խստացեալ մտօք սպանա-
9 նել զնոսա ոգւով բարկութեամբ։ Վասն
այսորիկ բարձցի անօրէնութիւն Յակո-
բայ. և այս է օրհնութիւն նորա, յոր-
ժամ բարձից ի նմանէ զմեղս նորա. ի
ժամանակի յորում մանրեսցեն իբրև
զփոշի մանր՝ զամենայն քարինս մեհե-
նաց քոց. և մի՛ ևս մնասցեն գործք
պաշտամանցն նոցա, այլ կոտորեսցին
10 իբրև զմայրի փայտահարաց։ Եւ որ
չէնն մնասցէ՝ եղիցի իբրև զհօտ մա-
կաղեալ և իբրև զխաշն լքեալ, և ե-
ղիցի բազում ժամանակս յարօտս երէոց,
և անդ հանգիցեն. և յետ բազում
ժամանակաց՝ ոչ գտցի ի նմա դեղ դա-
11 լար, զի ցամաքեցաւ։ Կանայք՝ որ դի-
մեալ գայք ի հանդիսէ՝ յառաջ մատիք.՟
զի ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յորում գոյ
իմաստութիւն. վասն այնորիկ մի՛ գթաս-
ցի ի նոսա [1]Աստուած որ արարն զնո-
սա. մի՛ որ ստեղծն զնոսա ողորմեսցի
12 նոցա։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, [7]ար-
գել արկցէ՟ Տէր ի փոսոյ Գետոյն մին-
չև [8]ի կողմանս Ռինոկորուրայ. բայց
դուք մի մի ժողովեսջէք զորդիսն՟ Իս-

[1] Եբր. առաջի քո, Տէր։ (18) Յղացաք, երկնեցաք, որպէս թէ ծնաք հողմ. փրկութիւն ոչ արարաք յերկրի. և ոչ անկան բնակիչք աշխարհի։ (19) Կեցցեն մեռեալք քո. դիակունք իմ յարիցեն. Զարթիք, և աւէք երգս, բնակիչք հողոյ, զի ցօղ բանջարոց է ցօղ քո, և երկիր հանցէ ուռուականս։ [2] Եբր. [illegible] [3] Եբր. ելանէ ի տեղւոջէ իւրմէ այց առնել անօրէնութեան [4] Եբր. խիստ [5] Եբր. Լեւիաթան [6] Եբր. գինւոյ երգեցէք նմա։ (3) Ես Տէր պահեմ զնա. յամենայն վայրկենի ոռոգեցից զնա, գուցէ առնիցի նմա վնաս. զցայգ և զցերեկ զգուշացայց նմա։ (4) Չիք իմ ցասումն. ո՞ տայր ինձ փուշ և մացառ ի պատերազմի, յառնէի ի վերայ նոցա, այրէի զնոսա միանգամայն։ (5) Եթէ ոչ՝ բուռն հարցէ զզօրութենէ իմմէ, արասցէ խաղաղութիւն ընդ իս, խաղաղութիւն արասցէ ընդ իս։ (6) Առ յապայ արմատասցի Յակոբ, ծաղկեսցի և բողբոջեսցի Իսրայէլ, և լցցեն զերեսս տիեզերաց պտղով։ (7) Միթէ ըստ հարուածոց հարկանողին եհա՞ր զնա, միթէ ըստ սպանման սպանելոց ի նմանէ սպանա՞ւ։ (8) Ցարձակել քո զնա, զատեցար զնա չափով. տարար հողմով սաստկութեան յաւուր հողմոյն արեւելից։ (9) Վասն այսորիկ սովիմ քաւեսցի անօրէնութիւն Յակոբայ, և այս ամենայն է ջան բառնալոյ զմեղս նորա, յառնել նորա զամենայն քարինս սեղանոյն իբրեւ քարինս բռոյ մանրեալս, մի՛ կացցեն Աստարովթ եւ պատկերք արեգական։ (10) Զի քաղաք ամուր եղիցի ամայի, բնակութիւն թողեալ լքեալ իբրեւ զանապատ. անդ արածեսցի զուարակ, և անդ մակաղեսցի և սպառեսցէ զշառաւիղս նորա։ (11) Ի ցամաքել ոստոց նորա կոտորեսցին, կանայք եկեսցեն, հուր հարցեն ի նոսա.
[7] Եբր. թօթափեսցէ. [8] Եբր. ի հեղեղատէն Եգիպտոսի. բայց դուք մի մի ժողովեսջիք, որդիք

13 բարկի։ Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ
հարցեն փող աւագափող. եւ եկեսցեն
ցրուեալքն յերկրին Ասորեստանեայց,
եւ *կորուսեալք յերկրին Եգիպտացւոց,
եւ երկիր պագցեն Տեառն ի վերայ լե-
րին սրբոյ յԵրուսաղէմ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Վայ ի պսակն հպարտութեան [1]վարձ-
կանացդ Եփրեմի. ծաղիկ թօթափեալ
ի փառաց [2]ի վերայ գլխոյ լերինն թանձ-
րացելոյ, որ արբեալդ էք եւ ոչ" ի գին-
2 ւոյ։ Ահաւասիկ սաստիկ եւ խիստ
[3]բարկութիւն Տեառն", իբրեւ զկարկուտ
իջեալ, [4]եւ ոչ գոյցէ յարկ". եւ իբրեւ
զըմնութիւն հեղեղաց ջուրց բազմաց
որ [5]ողողէ զերկիր. եւ արասցէ հան-
3 գիստ երկրի" ձեռօք։ Եւ կոխան լիցի
պսակն հպարտութեան [6]վարձկանացդ
4 Եփրեմի։ Եւ եղիցի ծաղիկն յուսոյ թօ-
թափեալ ի փառաց անտի՝ ի վերայ գլխոյ
լերինն բարձու", իբրեւ զվաղահասուկն
[7]թզոյ, զոր տեսեալ ուրուք՝ մինչչեւ ի
5 ձեռն առեալ կամիցի կլանել։ Յաւուր
յայնմիկ եղիցի Տէր զօրութեանց պսակ
[8]յուսոյ գործեալ ի փառս" մնացելոց ժո-
6 ղովրդեանն. [9]Զի մնասցեն ոգւով դա-
տաստանի. եւ դատաստանաւ եւ զօ-
րութեամբ արգելուցու ի ծուլութենէ"։
7 Զի նոքա գինւով մոլորեալ են, մոլո-
րեցան վասն ցքւոյն. քահանայն եւ մար-
գարէ յիմարեցան վասն ցքւոյ, ընկղմե-
ցան վասն գինւոյ. դանդաչեցին յարբե-
ցութենէ ցքւոյն, մոլորեցան՝ [10]զի այն
8 ինքն է յիմարութիւն։ Նզովք կերիցեն
զխորհուրդն զայն, զի այն խորհուրդ
յագահութենէ է։
9 Ո՞ւմ պատմեսցուք զչարիսն, ո՞ւմ գոյժ
տացուք". անջատելո՞ցն ի կաթանէ, հա-
10 տուցելո՞ցն ի ստենէ։ [11]Նեղութիւնք ի վե-
րայ նեղութեանց. ընկալ, ընկալ կասկա-
11 ծանս ի վերայ կասկածանաց։ Փոքր մեւս
եւս, փոքր մեւս եւս վասն անզգամութեան
շրթանց, յօտար լեզուս խօսիցին ընդ
12 ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, Եւ ասիցեն
ցդոսա, Թէ Այն է հանգիստ քաղցելոյն,
եւ սոյն բեկումն." եւ ոչ կամեցան լսել։
13 Եւ եղիցի նոցա բանն Տեառն՝. [12]Նեղու-
թիւնք ի վերայ նեղութեանց. ընկալ,
ընկալ կասկածանս ի վերայ կասկածա-
նաց։ Փոքր մեւս եւս, փոքր մեւս եւս՝
մինչեւ" գնասցեն, եւ յետս ընդդէմ կոր-
ծանեսցին. [13]եւ խորտակեսցին եւ չար-
չարեսցին եւ սատակեսցին"։
14 Վասն այսորիկ լուարուք զբանն Տեառն,
արք [14]նեղեալք եւ" իշխանք ժողովրդ-
15 եանդ այդորիկ յԵրուսաղէմ. Զի ասա-
ցէք, Եդաք ուխտ ընդ դժոխս, եւ ընդ
մահու դաշինս կռեցաք. մրրիկ փոթորկ-
եալ եթէ յարիցէ՝ ոչ եկեսցէ ի վերայ
մեր. զի եդաք ստում զյոյսն մեր, եւ
16 ստութեամբ ծածկեցաք։ Վասն այսո-
րիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ
ես դնեմ [15]ի հիմունս Սիոնի վէմ բազ-
մապատիկ, զընտիր զգլուխ անկեան
զպատուականն ի հիմունս նորա", եւ որ
17 հաւատասցէ ի նա՝ մի՛ [16]ամաչեսցէ։ Եւ
եդից զիրաւունս [17]ի յոյս, եւ զողորմու-
թիւն իմ ի կշիռս. եւ որք յուսացեալ
իցեն զուր ի ստութիւն, թէ ոչ
18 հասցէ առ մեզ մրրիկն։ Եւ ոչ բարձցէ
զուխտն մեր որ ընդ մահուն է, յոյսն
ձեր որ ի" դժոխս է՝ մի՛ հաստատեսցի.

---

* Օրէ. վտարանդեալք [1]Օրէ. արբեցոց [2]Օրէ. զարդու նորա, որ ի վերայ գլխոյ հովտին պարարտութեան, ջախջախելոյ [3]Օրէ. Ընդ ի Տեառնէ [4]Օրէ իբրեւ զմրրիկ ուժ եղեւ, [5]Օրէ. հարցէ զգետնի [6]Օրէ. արբեցելոցդ Եփրեմի։ (4) Եւ եղիցի ծաղիկն թօթափեալ ի զարդուէ փառաց նորա որ ի վերայ գլխոյ հովտին պարարտութեան [7]Օրէ. թզոյ յառաջ քան զամառն [8]Օրէ. վայելչութեան եւ թագ փառաց վասն [9]Օրէ. Եւ յոգի դատաստանի որոյ նստին ի դատաստան, եւ ի զօրութիւն որոց դարձուցանեն զպատերազմն ի դուռն։ [10]Օրէ. ի տեսլեան. գլորեցան ի դատաստանի։ (8) Զի ամենայն սեղանք լցեալ են փսխածով աղտեղութեան, մինչեւ չմնալոյ տեղի։

(9) Ո՞ւմ ուսուցէ իմաստութիւն, ո՞ւմ տացէ խելամտեալ լինել հանճարոյ

[11]Օրէ. Զի խրատ ի վերայ խրատու, խրատ ի վերայ խրատու. հրաման ի վերայ հրամանի, հրաման ի վերայ հրամանի. սակաւ աստ, սակաւ անդ. (11) Զի ստորոտի շրթամբ, եւ ի լեզուաւ յայլ խօսեսցի ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ։ (12) Քանզի ասասցէ նոցա, Թէ Այն է հանգիստ, հանգուցէք զվաստակեալսն, եւ Այս է կոտորումն. [12]Օրէ. խրատ ի վերայ խրատու, խրատ ի վերայ խրատու. հրաման ի վերայ հրամանի, հրաման ի վերայ հրամանի. սակաւ աստ, սակաւ անդ. զի [13]Օրէ. անկցին յորսողայթ եւ ըմբռնեսցին [14]Օրէ. ծաղու [15]Օրէ. ի Սիոն հիմն վէմ, վէմ փորձեալ, պատուական անկեան, հիման հաստատնոյ [16]Օրէ. ամաչեսցէ ի փախուստ [17]Օրէ. ի չափ, եւ զարդարութիւն ի կշիռս. և սարցի կարկուտ զապաւէն ստութեան, եւ զտեղին թաքստեան ջուրք ողողեսցեն։ (18) Եւ բարձցի ուխտն ձեր որ ընդ մահուն է, եւ դաշն ձեր որ ընդ

զի մրրիկ փաթորկեալ եթէ գայցէ ի վե-
19 րայ, եղիջիք նմա ի կոխումն։ Զի յոր-
ժամ անցանիցէ՝ առցէ զձեզ. յառաւօտէ
յառաւօտ անցցէ, ի տուէ եւ [1]ի գիշերի
20 եղիցի կասկած չարեաց։ Ուսարուք
լսել, նեղեալքդ. մարանչել եւս ոչ կա-
րեմք, քանզի տկարացաք ի ժողովելն
մերում իբրեւ զլեառն ամպարշտաց։
21 Յարիցէ Տէր ի ձորն Գաբաւոնացւոց լի
բարկութեամբ, գործեսցէ զգործ իւր
գործ դառնութեան. զի սրտմտութիւն
նորա օտարաբար դատեսցի, եւ դառ-
22 նութիւն նորա օտարաբար հասցէ։ Եւ
դուք մի՛ ցնծայք, եւ" մի՛ զօրասցին
կապանք ձեր. զի [2]իբրեւ հաստատեալս եւ
համառօտս լուայ ի Տեառնէ, Տէր" զօ-
րութեանց զոր առնելոց է ի վերայ ա-
մենայն երկրի։
23 Ունկն դիք եւ լուարուք բարբառոյ
իմոյ, անսացէք եւ լուարուք բանից ի-
24 մոց. Միթէ զօ՞րն ամենայն հերկիցէ որ
հերկէն [3]կամ թէ սերմն յառաջագոյն
ցանիցէ՞, մինչչեւ զերկիրն գործեալ իցէ"։
25 Ո՞չ ապաքէն նախ կակղէ զերեսս նորա,
եւ ապա սերմանէ փոքր մի արջնդեղ
եւ չաման. եւ ապա սերմանեսցէ ցոր-
եան եւ գարի, [4]կորեակ եւ հաճար ի
26 սահմանս իւր։ [5]Եւ խրատեսցիս դու ի-
րաւամբք Աստուծոյ քո, եւ ուրախ ե-
27 ղիցես"։ Զի ոչ եթէ խստիւ ինչ սրբի
արջնդեղն, եւ ոչ զանիւ կամնասայլին
ածեն ի վերայ չամանոյն. այլ գաւա-
զանաւ թօթափի արջնդեղն, եւ չամանն
28 [6]հացիւ ուտի։ Զի ոչ եթէ յաւիտեան
բարկանայցեմ ձեզ, եւ ոչ ձայն դառ-
29 նութեան իմոյ կոխիցէ զձեզ։ Եւ այս
նշանք ելին ի Սաբաւովթ Տեառնէ. արդ

խորհեցարուք՝ բարձէք ի ձէնջ զընդու-
նայն մխիթարութիւնն ձեր"

Գլ. ԻԹ

1 Վա՜յ քեզ, Արիէլ [7]քաղաք, Արիէլ՝ զոր
Դաւիթն պաշարեաց, զի տօնքն ամբո-
խեսցին. ժողովեցէք արմտիս եւ կե-
րայք ամ յամէ, եւ կերիջիք Մովաբու
2 հանդերձ։ Զի նեղեցից զԱրիէլ, եւ ե-
ղիցի զօրութիւն եւ մեծութիւն նորա
3 ինձ. Եւ պաշարեցից զքեզ՝ որպէս եւ
Դաւիթն", եւ ածից զքեւ պատնէշ, եւ
կանգնեցից շուրջ զքեւ [8]աշտարակս։
4 Եւ խոնարհեսցին յերկիր բանք քո, եւ
պատգամք քո ընդ գետին մտցեն. եւ
եղիցի իբրեւ զգետնաձայնաց բարբառ քո,
եւ ի յատակս բարբառն քո տկարասցի։
5 Եւ եղիցի իբրեւ զփոշի անուոյ մեծու-
թիւն ամպարշտաց", եւ իբրեւ զունդ
մաղեալ բազմութիւն զրկողացն քոց
6 եւ եղիցի որչափ յական թօթափել։ Ի
Սաբաւովթ Տեառնէ այցելութիւն՝ շարժ-
մամբ եւ որոտմամբ եւ մեծաձայն բար-
բառով, մրրիկ փոթորկեալ եւ բոց հրոյ
7 որ ուտիցէ։ Եւ եղիցի, որպէս ոք զի
տեսանիցէ երազ ի տեսլեան գիշերոյ,
մեծութիւն ամենայն հեթանոսաց յար-
ձակելոց ի վերայ [9]Երուսաղեմի եւ ա-
մենայն ժողովելոցն ի վերայ նորա, եւ
8 որ նեղեցինն զնա։ Եւ եղիցին՝ որպէս
որք յերազի քաղցեալ իցեն եւ ուտի-
ցեն, եւ իբրեւ յառնիցեն՝ զուր է տե-
սիլն. եւ զոր օրինակ ծարաւի ոք իցէ
յերազի եւ ըմպիցէ, եւ յառնիցէ՝ եւ
դարձեալ ծարաւիցի, ի զուր յուսացաւ
անձն նորա. այնպէս եղիցի մեծութիւն
ամենայն հեթանոսաց, որ զօրաժողով
եղեն 'ի վերայ Երուսաղեմի եւ" ի վե-
9 րայ լերին Սիոնի։ Զարմացարուք, յի-
մարեցարուք, թմբրեցարուք, եւ ա-
ռաւել թմբրեցարուք,՛ որ արբեալքդ էք
10 եւ ոչ ի գինւոյ, [10]եւ ոչ ի ցքւոյ։ Զի

[1] Ոմանք. ի գիշերի. և եղիցի դղրդումն իմանալ բակ զհամբաւն. (20) Զի կարճ է անկողինն ի տարածել զանձն, և ծածկոյթն անձուկ է, յամփոփել զանձն։ (21) Զի իբրեւ ի լեառն Փարասին յարիցէ Տէր, որպէս ի ձորն Գաբաւոնի բարկասցի. գործել զգործ իւր, օտարոտի գործ նորա, եւ առնել զարար իւր. օտար արար նորա։ (22) Եւ արդ մի՛ լինիք ծաղրածուք, զի [2] Ոմանք. սպառումն հաւաքեալ լուայ ի Տեառնէ՝ ի Տեառնէ [3] Ոմանք. ի վարել. բացցէ եւ մանրեսցէ զհող իւր հանապազ [4] Յոմանս պակասէ [5] Ոմանք. Զի թերեսցէ զնա ուղիղ, Աստուած նորա ուսուսցէ նմա։ [6] Ոմանք. ցայով։ (28) Ցորեան կասու, այլ ոչ եթէ յաւիտեան ծեծելով ծեծէ զնա եւ մանրէ զնա անիւ կամնասայլին, և ձիովք իւրով ոչ կասու զնա։ (29) Այս եւս ի Տեառնէ զօրութեանց ել. արանչելի ի խորհրդեան, մեծացուցանէ յիմաստութեան։

[7] Ոմանք. Արիէլ, քաղաք ուր բնակեցաւ Դաւիթ. յաւելէք ամի ի վերայ ամուլոյ. տօնք բոլորեսցին։ (2) Եւ նեղեցից զԱրիէլ, եւ եղիցի լալիւն եւ սուգ. եւ եղիցի ինձ իբրեւ զԱրիէլ (զոհանոց) Աստուծոյ։ (3) Եւ եդից բանակ շուրջանակի ընդդէմ քո [8] Ոմանք. ամրոցս։ (4) Եւ խոնարհեսցին. յերկրէ խօսեսցին, եւ բան զհող խոնարհ եղիցին բանք քո. եւ եղիցի իբրեւ հարցկի յերկրէ բարբառ քո, եւ ի հողոյ բան քո հնծեսցէ։ (5) Եւ եղիցի իբրեւ փոշի մանրամաղ ամբոխ օտարաց քոց [9] Ոմանք. Արիէլի [10] Ոմանք. գանդաչէք՝

արբոյց ձեզ Տէր ոգի յիմարութեան. եւ
խցցէ զաչս ձեր եւ զմարգարէից ձերոց
եւ զիշխանաց ձերոց եւ զծածկատեսացն
11 ձերոց։ Եւ եղիցին ձեզ պատգամքս այս
ամենայն իբրեւ զբանս թղթոյ կնքե-
լոյ, զոր իբրեւ տայցեն ցայր մի գրա-
գէտ եւ ասիցեն ցնա, Ընթերցիր զայդ.
եւ ասիցէ, Ոչ կարեմ ընթեռնուլ զի
12 կնքեալ է։ Եւ տացի նոյն գիր ի ձեռս
առն՝ որ ոչ գիտիցէ գիրս, եւ ասասցեն
ցնա, Ընթերցիր զայդ. եւ ասիցէ, Ոչ
13 գիտեմ դպրութիւն։ Եւ ասէ Տէր, [1]Մերձ
է առ իս ժողովուրդս այս բերանով իւրով,
եւ շրթամբք իւրեանց պատուեն զիս.
եւ սրտիւք իւրեանց հեռացեալ մե-
կուսի են յինէն. [2]զուր պաշտեն զիս,
ուսուցանեն զպատուէրս մարդկան եւ
14 զվարդապետութիւնս։ Վասն այնորիկ
ահաւասիկ ես յաւելից [3]փոփոխել զժո-
ղովուրդդ զայդ. եւ փոփոխեցից զդոսա.
եւ կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց,
եւ զխորհուրդս խորհրդականաց արհա-
մարհեցից. վա՜յ այնոցիկ՝ որ խորհին
խորհուրդս խորինս՝ եւ ոչ Տերամբ։
15 Վա՜յ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս ծա-
ծուկս[4], եւ եղիցին ընդ խաւար գործք
նոցա, եւ ասիցեն թէ Ո՞ տեսանիցէ
զմեզ, եւ ո՞ գիտասցէ [5]զինչ գործեմք։
16 Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զկաւ բրտի համար-
եալ իցէք։ միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն
ցստեղծիչն իւր, թէ Ոչ դու զիս ստեղ-
ծեր. կամ արարածն ցարարիչն թէ Ոչ
[6]իմաստութեամբ արարեր զիս։
17 [7]Ոչ եւս յետ սակաւ ժամանակի, եւ
եղիցի Լիբանան իբրեւ [8]զլեառն Քերմէլ,
18 եւ Քերմէլ յանտառ համարեսցի։ Եւ
լուիցեն յաւուր յայնմիկ խուլք զբանս
գրոյն [9]այնորիկ. եւ որք ի խաւարին եւ
ի միգին իցեն՝ տեսցեն աչք կուրացե-
19 լոցն։ Եւ ցնծասցեն աղքատք յաղագս
Տեառն ուրախութեամբ, եւ [10]անյոյսքն
20 ի մարդկանէ լցցին[11]ուրախութեամբ։ Պա-
կասեաց՝ անօրէնն, եւ կորեաւ ամբար-
տաւանն. եւ սատակեցան [12]անօրէնք ի
21 չարիս, Եւ ոյք առնեն մեղանչել մարդ-
կան բանիւք. [9]ամենայն յանդիմանչացն
ի դրունս դնէին զգայթագղութիւն, եւ
խոտորէին անիրաւութեամբ զիրաւունս։
22 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր [13]ի
վերայ տանն Յակոբայ զոր ընտրեացն
յԱբրահամէ. ոչ այժմ ինչ ամաչեսցէ Յա-
կոբ, եւ ոչ այժմ զերեսս այլագու-
23 նեսցէ Իսրայէլ։ Այլ յորժամ տեսցեն
որդիք նորա զգործս իմ, վասն իմ սուրբ
արասցեն զանուն իմ, եւ սուրբ արաս-
ցեն զՍուրբն Յակոբայ, եւ երկիցեն
24 յԱստուծոյն Իսրայելի։ Եւ ծանիցեն մո-
լորեալք հոգւով զիմաստութիւն, եւ
տրտնջօղք ուսցին [14]զհնազանդութիւն,
եւ լեզուք թոթովախօսք ուսցին խօ-
սել զխաղաղութիւն։

Գլ. Լ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Վա՜յ ձեզ, որդիք ա-
պըստամբք, զի խորհեցարուք խորհուրդ
եւ ոչ ինեւ, եւ դաշինս կռեցէք՝ եւ ոչ
իմով Հոգւով, յաւելուլ մեղս ի վերայ
2 մեղաց. Որ գնայիք իջանել յերկիրն Ե-
գիպտացւոց, եւ զիս ոչ հարցանէիք,
գտանել օգնականութիւն ի Փարաւոնէ,
3 եւ թիկունս առնել զԵգիպտացիսն։ Եւ
եղիցին ձեզ թիկունք Փարաւոնի յամօթ,
եւ յուսացելոց յԵգիպտացիսն նախա-
4 տինք։ Զի են յերկրին Տայանու իշխանք
5 [15]հրեշտակք չարք. Զուր ջանան առ ժո-
ղովուրդն՝ որ ոչ լինիցի դոցա չահ յօգ-
նականութիւն. ոչ յօգուտ, այլ յամօթ
եւ ի նախատինս։
6 [16]Տեսիլ չորքոտանեաց [17]յանապատի, ի
նեղութեան եւ յանձկութեան. առեւծ
եւ կորիւն առիւծու, եւ ի նոցանէն իժք
եւ կորիւնք իժից թռչունք, որ բարձ-
եալ բերեն իչոց զգանձս իւրեանց, եւ
լցեալ ուղտուց զմեծութիւն իւրեանց.

---

[1]Եբր. Որովհետեւ մերձ [2]Եբր. և երկեւղ նոցա յինէն է պատուէր ուսուցեալ ի մարդկանէ [3]Եբր. առնել ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ իրս զարմանալիս եւ սքանչելիս, եւ կորիցէ իմաստութիւն իմաստնոց նոցա, եւ խորհուրդ խորհրդականաց նոցա թաքիցէ։ [4]Եբր—յեցէն յաւելու, ի Տեառնէ [5]Եբր. զմեզ։ (16) Ո՛վ կամակորութեան ձերում. միթէ իբրեւ զկաւ համարեսցի բրուտ. [6]Եբր. եղեւ խելամուտ [7]Եբր. Ո՞չ [8]Եբր. զարտ պտղաբեր, եւ արտ պտղաբեր [9]Եբր. դ—ի—ւ [10]Եբր. մուրացիկք

[11]Եբր. ուրախութեամբ ի Սուրբն Իսրայելի. (20) Զի պակասեաց [12]Եբր. անօրէնք որ հսկեն [13]Եբր. որ փրկեացն զԱբրահամ՝ ի վերայ տանն Յակոբայ. Ոչ եւս ամաչեսցէ Յակոբ, և ոչ եւս երեսք նորա այլագունեսցին [14]Եբր. զգիտութիւն։ [15]Եբր. Նորա եւ հրեշտակք նորա հասին ի Հանէս։ (5) Ամենեքին յամօթ եղեն՝ վասն ժողովրդեանն [16]Կամ, Բեռն [17]Եբր. Հարաւոյ, յերկիրն նեղութեան եւ անձկութեան

տռ ազգ մի՝ որ ոչինչ օգուտ լինիցի
նոցա յօգնականութիւն, [1]այլ յամօթ եւ
7 ի նախատինս՝՝ Եգիպտացիքն որ զուր
եւ տարապարտ օգնիցեն ձեզ, [2]պատ-
մեա նոցա եթէ ի զուր է այդ մխի-
8 թարութիւն ձեր։ Արդ նիստ եւ գրեա
ի տախտակի եւ ի գիրս, զի եղիցի այդ
յաւուր իւրում եւ ի ժամանակս յաւի-
9 տենից, Թէ՝՝ ժողովուրդ անհաւան [3]է,
եւ որդիք սուտք. [4]եւ ոչ կամեցան
10 լսել զօրէնս [5]Աստուծոյ։ Որք ասէին
ցմարգարէսն, Թէ Մի՛ պատմէք մեզ.
այլ խօսեցարուք ընդ մեզ եւ պատմե-
11 ցէք մեզ այլ մոլորութիւն. Եւ դարձու-
ցէք զմեզ ի ճանապարհէդ յայդմանէ, եւ
ի բաց արարէք ի մէնջ զշաւիղդ զայդ.
եւ հանէք ի մէնջ զօրէնս Աստուծոյ Իս-
12 րայելի՝՝։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ
[1]Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի, Փոխանակ զի
անարգեցէք դուք զբանսդ զայդոսիկ, եւ
յուսացարուք ի ստութիւն [6]սնոտի, եւ
զի տրտնջեցէք՝ եւ յուսացարուք ի բանս
13 յայդ՝՝։ Վասն այնորիկ եղիցին ձեզ մեղքդ
այդոքիկ իբրեւ [7]զպարիսպ կործանեալ
առժամայն ամուր քաղաքի առեալ՝՝, ո-
րում յանկարծակի հասանիցէ կործա-
14 նումն։ Եւ կործանումն նորա եղիցի
իբրեւ զբեկումն խեցեղէն անօթոյ բրտի՝
մանր խորտակելոյ, զի մի՛ ոք գտանիցէ
ի նմանէ որով հուր բառնայցէ՝ կամ ո-
րով մարթիցէ առնուլ սակաւ մի ջուր։
15 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր՝ Սուրբն Իս-
րայելի, [8]Յորժամ դարձցիս եւ յոգւոց
հանիցես, յայնժամ կեցցես, եւ գիտա-
ցես Թէ ուր իցես. զի յուսացեալ էիր
դու ի սնոտիսն, սնոտի եղեւ եւ՝՝ զօ-
րութիւն ձեր. եւ ոչ կամէիք լսել.
16 Այլ ասէիք, [9]Երիվարօք մերովք՝՝ փա-
խիցուք. վասն այսորիկ փախստականք
լինիցիք. եւ ասէիք, Երագ երիվարօք
[1]մերովք փախիցուք. վասն այսորիկ
երագագոյնք [1]քան զձեզ՝՝ եղիցին որ հա-
17 լածեսցեն զձեզ։ Զի ի միոջէ բարբառոյ
հազարք փախիցեն, եւ ի բարբառոյ
հնգից բազումք փախիցեն. մինչեւ
մնասջիք իբրեւ զծող ցցեալ ի վերայ
լերին, եւ իբրեւ զկոթող կանգնեալ ի
18 վերայ բլրոյ։ Եւ դարձեալ կանխեսցէ
[10]Աստուած գթալ ի ձեզ, եւ վասն այ-
սորիկ բարձրասցի ողորմել ձեզ. զի
[11]դատաւոր Տէր Աստուած մեր է՝՝, ե-
րանի ամենեցուն ոյք սպասեն նմա։
19 Զի ժողովուրդ [1]սուրբ ի Սիոն, բնա-
կեսցէ [12]եւ Երուսաղէմ լալով ելաց՝
եթէ Ողորմեաց ինձ.՝՝ ողորմեսցի քեզ՝
ձայնի աղաղակի քում, [13]իբրեւ ետես՝
20 եւ լուաւ քեզ՝՝։ Եւ տացէ քեզ Տէր հաց
նեղութեան եւ ջուր կարօտանաց, եւ
ոչ եւս [14]մերձեսցին ի քեզ որ մոլորե-
ցուցանէին զքեզ, զի աչք քո տեսցեն
21 ի մոլորեցուցիչսն՝՝ քո. Եւ ականջք քո
լուիցեն բանս [15]զհետ մոլորեցուցչացն
քոց. որք ասէին՝ եթէ Այս է ճանա-
պարհ, եւ գնասցուք ընդ սա, կամ թէ
22 յաջ կամ թէ յահեակ։ Եւ զարչեցուս-
ցես զկուռսն զարծաթապատս եւ զոս-
կիապատս, մանրեսցես զնոսա եւ հո-
սեսցես իբրեւ զջուր դաշտանաց, եւ
23 իբրեւ զաղբ մերժեսցես զնոսա՝՝։ Յայն-
ժամ եղիցի անձրեւ սերմանեաց երկրին
քում, եւ հաց արդեանց երկրի քո ե-
ղիցի յագուրդ եւ ի պարարտ. եւ ճարա-
կեսցին խաշինք քո յաւուր յայնմիկ ի
տեղւոջ պարարտութեան եւ յանդորրու.
24 [16]Զուարակք ձեր եւ եզինք՝՝ որ գործեն
զերկիր՝ կերիցեն [17]յարդ խառնեալ ընդ
25 գարի, հոսեալ ի կալոյ՝՝։ Եւ եղիցին ի
վերայ ամենայն լերանց բարձանց եւ

---

[1] Ոմնք. գարշանս [2] Ոմնք. վասն այսորիկ կոչեցի նմա, Ամբարտաւան որ նստի։ (8) Արդ՝ մուտ, գրեա զայս ի տախտակի առաջի նոցա. եւ դրոշմեա ի գիր, զի եղիցի ի վերջնում աւուր ի վկայութիւն յաւիտեանս։ (9) Զի [3] Ոմնք. է նա [4] Ոմնք. որդիք որ [5] Ոմնք. Տեառն։ (10) Որք ասէին ցտեսանողսն՝ Մի՛ տեսանէք, եւ ցհայեցողսն՝ Մի՛ հայիք վասն մեր ուղիղս. խօսեցարուք մեզ ողոքանս. տեսէք պատրանս. (11) Յետս կացէք ի ճանապարհէդ, խոտորեցարուք ի շաւղէդ. բարձէք յերեսաց մերոց զՍուրբն Իսրայելի։ [6] Ոմնք. եւ ի թիւրութիւն, եւ յեցարուք յայն [7] Ոմնք. զկործանումն որ անկանելոց է՝ ուռուցեալ ի պարսպի բարձու [8] Ոմնք. Ի դառնալն եւ ի հանգչել՝ կեցջիք. ի հանգարտութեան եւ յապաւինութեան եղիցի [9] Ոմնք. Ոչ, երիվարօք

[10] Ոմնք. Տէր [11] Ոմնք. Աստուած դատաստանի է Տէր [12] Ոմնք. յԵրուսաղէմ. լալով մի՛ լայցես. ողորմելով [13] Ոմնք. ի լսել զայն, տացէ քեզ պատասխանի [14] Ոմնք. հեռասցին ուսուցիչք քո, եւ աչք քո տեսցեն զուսուցիչս [15] Ոմնք. ի թիկանց քոց որ ասէ, Այս է ճանապարհ, գնացէք ընդ սա, յորժամ յաջ կամ յահեակ խոտորիցիք։ (22) Եւ պղծեսցես զծածկոյթս կռոց քոց արծաթեղինաց, եւ զզարդս ձուլածոյից քոց ոսկեղինաց. եւ ընկենուցուս զնոսա իբր զկապերտս դաշտանի. Ել արտաքս, ասասցես ցիւրաքանչիւրն։ [16] Ոմնք. Եւ եզինք եւ էշք [17] Ոմնք. Ճարակ ընտիր, սրբեալ թիով եւ հեծանոցաւ

ի վերայ ամենայն բլրոց բարձրաւանդակաց՝
[1]Ջուր բղխեալ", յաւուր յայնմիկ յորժամ
կորիցեն բազումք եւ կործանեսցին աշ-
26 տարակք ։ Եւ եղիցի լոյսն լուսնի իբրեւ
զլոյս արեգական, եւ լոյսն արեգական
եւթնպատիկ եղիցի՝ իբրեւ զլոյս ա-
ւուրցն եւթանց, յաւուր յորում բժշ-
կեսցէ Տէր զբեկումն ժողովրդեան իւրոյ,
եւ զցաւս վիրաց [2]քոց բժշկեսցէ ։
27 Ահաւասիկ անունն Տեառն գայ [3]յա-
մայր ամս՝ յետ բազում ժամանակաց",
վառեալ բարկութեամբ եւ [4]լի փառօք.
բանք շրթանց նորա եւ բանք բերանոյ
նորա լի բարկութեամբ. եւ բարկու-
թիւն սրտմտութեան" նորա իբրեւ զհուր
28 կերիցէ. Եւ հոգի նորա իբրեւ զջուր
ձորալիր պարանոցաթաղ յորդեսցէ. [5]եւ
բաժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վասն
անոտի մոլորութեանն. եւ հալածեսցէ
զնոսա մոլորութիւնն, եւ հասցէ նոցա
29 յանդիման նոցին ։ Միթէ հանապա՞զ
պարտ իցէ ձեզ ուրախութեամբ մտա-
նել ի սրբութիւնս իմ, յամենայն
ժամ տօնիւք եւ ուրախութեամբ եւ
փողո՞վք մտանել ի լեառն Տեառն՝ առ
30 Աստուած Սուրբն Իսրայելի ։ Եւ լսելի
արասցէ" զփառս բարբառոյ իւրոյ, եւ
[6]զսրտմտութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ
բարկութեամբ՝ եւ սրտմտութեամբ եւ
բոցով որ ուտիցէ. [7]եւ սաստիկ բար-
կութեամբ հրացանից, եւ ջրով եւ կարկ-
տիւ միանգամայն հոսելով բռնութեամբ"։
31 Զի ի բարբառոյ Տեառն ընկճեսցին Ա-
սորեստանեայք, հարուածովքն զոր հար-
32 կանիցէ զնոսա ։ Եւ [8]եկեսցէ նմա շուրջ
յօգնականաց իւրոց՝ յոր կողմ եւ յու-
սացեալ իցէ. զի նոքա փողովք եւ
թմբկաւ եւ պէսպէս պատերազմաւ փոխ-
փոխ մարտիցեն ընդ նմա, եւ դու ոչ
յառաջագոյն քան զաւուրսն պահան-
33 ջեսցիս ։ Իսկ արդ եւ քե՞զ պատրաստ-
եալ իցէ թագաւորել, ի վերայ ձորոյն
խորոյ փայտ դիզեալ, հուր եւ փայտա-
կոյտ բազում վառեալ. սրտմտութիւն
Տեառն իբրեւ զձոր լի ծծմբով բորբոքեալ"։

ԳԼ. ԼԱ

1 Վա՜յ ոյք իջանեն յԵգիպտոս վասն օգ-
նականութեան. [9]որ ի հեծեալս" եւ ի
կառս յուսացեալ իցեն՝ թէ բազումք են,
եւ [10]բազմութիւն երիվարաց" յոյժ. եւ
ոչ էին յուսացեալ ի Սուրբն Իսրայելի,
2 եւ [11]զԱստուած ոչ խնդրեցին ։ Եւ նա
իմաստուն էր՝ եւ ածէր [12]ի վերայ նոցա
չարիս. եւ բան նորա ոչ անարգեսցի".
եւ յարիցէ ի վերայ տանց մարդոց չա-
րաց, եւ ի վերայ [13]անոտի յուսոյն նոցա.
3 Ցայր Եգիպտացի՝ եւ ոչ յԱստուած, ի
մարմինս երիվարաց՝ եւ ոչ գոյր օգնա-
կանութիւն". այլ Տէր արկցէ ի վերայ
նոցա զձեռն իւր, եւ տաժանեսցին օգ-
նականքն, եւ կործանեսցին օգնեալքն
ի նոցանէն. եւ առ հասարակ ամենե-
4 քեան սատակեսցին ։ Զի այսպէս ասաց
ցիս Տէր, թէ Զոր օրինակ գոչեսցէ ա-
ռեւծ եւ կորիւն առիւծու [14]յորս յոր հա-
սանիցէ, կոչեսցէ ի վերայ եւ լցցէ զլերինս
բարբառով իւրով, եւ ի պարտութիւն
մատնեսցին, եւ ի սաստկութենէ սրտ-
մտութեան նորա հալեսցին", այնպէս
իջցէ Տէր զօրութեանց [15]ի լեառն Սիոն,
5 եւ ի վերայ լերանց" դորա ։ Իբրեւ զթռ-
չունս [16]թռուցեալս, այնպէս հովանի
լիցի Տէր զօրութեանց ի վերայ Երու-
սաղեմի. ի թիկունս իջցէ, օգնեսցէ եւ
փրկեսցէ եւ կեցուսցէ ։
6 Դարձարուք [17]ոյք խորհիք խորհուրդս

---

[1]Եբր. գետք գնացից ջուրց [2]Եբր. Նորա [3]Եբր. ի հեռաստանէ [4]Եբր. սաստկութեամբ բոցոյ. շրթունք նորա լի բարկութեամբ, եւ լեզու [5]Եբր. մաղել զազգս մաղիւ ունայնութեան, եւ եղիցի սանձ մոլորութեան ի կզակս ժողովրդոց ։ (29) Երգ եղիցի ձեզ իբրեւ ի գիշերի խմբելոյ տօն, եւ ուրախութեամբ սրտի որպէս որ գնայցէ սրնգաւ մտանել ի լեառն Տեառն առ Վէմն Իսրայելի ։ (30) Եւ լսելի արասցէ Տէր [6]Եբր. զհարուած [7]Եբր. հեղեղաւ, մրրկաւ եւ քարիւ կարկտի [8]Եբր. եղիցի ամենայն հարուած գաւազանին սահմանելոյ զոր ածցէ Տէր ի վերայ նորա, թմբկաւ եւ քնարաւ. եւ մարտիւ սաստկութեան մարտիցէ ընդ նմա ։ (33) Զի պատրաստեալ է ի վաղուց Տոփեթ եւ պատրաստեալ է վասն թագաւորին. խորեաց, ընդարձակեաց. շեղջ նորա հուր եւ փայտ բազում, շունչ Տեառն որպէս հեղեղ ծծմբոյ բորբոքելոյ ի նմա ։ [9]Եբր. եւ յերիվարս յեցեալ [10]Եբր. ի հեծեալս զի հզօրք են [11]Եբր. զՏէր [12]Եբր. չարիս, եւ զբան իւր ոչ դարձուցէ [13]Եբր. օգնութեանն որոց գործեն զանօրէնութիւն ։ (3) Եւ Եգիպտացիք մարդիկ են եւ ոչ Աստուած, եւ երիվարք նոցա մարմին եւ ոչ հոգի [14]Եբր. յորս իւր, զոր ժողովեսցէ ի վերայ նորա լրութիւն հովուաց, ի բարբառոյ նոցա ոչ խռովեսցի, եւ յամբոխէ նոցա ոչ խոնարհեսցի [15]Եբր. ի պատերազմ ի լեառն Սիոն, եւ ի վերայ բլրոյ [16]Եբր. որ ծածկեն զձագս իւրեանց [17]Եբր. առ Այն յորմէ յետս կացէք չարաչար

խորհնս եւ զանօրէնս՝՝, որդիք Իսրայելի։
7 Զի յաւուր յայնմիկ բարձցեն [1]մարդիկ
զձեռագործս իւրեանց՝՝ զարծաթեղէնս
եւ զոսկեղէնս՝ զոր արարին ձեռք նոցա
8 ի մեղս։ Եւ անկցի Ասորեստանեայն, ոչ
սրով առն, եւ ոչ սուր մարդոյ կերիցէ
զնա. եւ ի փախուստ դարձցի՝ [2]ոչ յե-
րեսաց սուսերի, եւ երիտասարդք նո-
9 րա [3]ի պարտութիւն մատնեսցին։ Եւ
եղիցին վիմարգելք իբրեւ զօրմարգելս.
եւ ի պարտութիւն մատնեսցին, եւ որ
փախիցէն՝ ըմբռնեսցի։ Այսպէս ասէ
Տէր. Երանի որ ունիցի զաւակ ի Սիոն,
եւ ընտանեակք իցեն նորա յԵրու-
սաղէմ։՝՝

ԳԼ. ԼԲ

1 [4]Զի անուանիկ թագաւոր արդար՝՝ թա-
գաւորեսցէ, եւ իշխանք իրաւամբք իշ-
2 խեսցեն։ Եւ եղիցի մարդն [5]որ թաքու-
ցանիցէ զբանս իւր, թաքիցէ իբրեւ ի
ջուրցն սաստկութենէ. եւ եղիցի Սիոն
իբրեւ զգետ յորդեալ փառաւոր ի ծա-
3 րաւուտ երկրի։ Եւ ոչ եւս եղիցին
յուսացեալ ի մարդիկ, այլ տացեն զա-
4 կանջս առ ի լսել։ Եւ սիրտք տկարաց
անսայցեն ի լսել՝՝. եւ լեզուք թոթովք՝
արագ արագ ուսցին խօսել [6]զխաղա-
5 ղութիւն։ Եւ ոչ եւս ասասցեն ցյիմարն՝
լինել նոցա իշխան. եւ ոչ եւս ասաս-
ցեն սպասաւորք քո՝ թէ Լուռ լեր։՝՝
6 Քանզի յիմարն յիմարութիւն խօսեսցի,
եւ սիրտ նորա զնանրութիւն խորհեսցի.
կատարել զանօրէնութիւն, եւ խօսել
առ [7]Աստուած զմոլորութիւն. ցրուել
զանձինս քաղցեալս, եւ զանձինս ծա-
7 րաւեալս՝ ունայնս արձակել։ Զի խոր-
հուրդք չարաց՝՝ անօրէնս խորհին ապա-
կանել զխոնարհս բանիւք անիրաւու-
թեամբ, [8]եւ ցրուել զբանս տնանկաց ի
8 դատաստանի. Իսկ ուղիղք իմաստունս
խորհեցան, եւ խորհուրդն այն կայ՝ մնայ։
9 Կանայք մեծատունք,՝՝ արիք եւ լուա-
րուք բարբառոյ իմոյ. եւ [9]դստերք,
կասկածանօք լուարուք զբանս իմ։
10 Յաւուր լիցին ձեզ աւուրքն տարեկանաց
ցաւովք եւ կասկածանօք.՝՝ Նուաղեցան
կութք, [2]դադարեցին սերմանք եւ այլ
11 ոչ եւս եկեսցեն։ Զարհուրեցարուք,
բարեկեցիկք. տրտմեցարուք, յանձնա-
պաստանքդ. մերկացարուք, կողոպտե-
12 ցարուք, քրձազգածք եղերուք։ Կոծե-
ցարուք ի վերայ ստեանց վասն անդոցն
ցանկալեաց եւ վասն այգեացն բերոց։
13 Յերկրի ժողովրդեան իմոյ փուշ եւ խոտ
բուսցի եւ յամենայն [10]ապարանից ու-
րախութիւն բարձցի. քաղաքիդ մեծա-
14 ցելոյ ապարանք լքեալք. Զմեծութիւն
քաղաքիդ լքցեն եւ զտունս ցանկալիս.
եւ եղիցին տունք քո՝՝ այրք յաւիտե-
նից, ուրախութիւն ցռուց եւ ճարակք
15 հօտից։ Մինչեւ եկեսցէ ի վերայ [11]ձեր
Հոգի ի բարձանց. եւ եղիցի անապատն
[12]ի Քերմէլ, եւ [12]Քերմէլ յանտառ համա-
16 րեսցի. Եւ հանգիցեն իրաւունք յանա-
պատի. եւ արդարութիւն ի [12]Քերմէլ
17 բնակեսցէ։ Եւ եղիցին գործք արդարու-
թեան [13]խաղաղութեամբ. եւ կալցի ար-
դարութիւն զհանգիստ. եւ յուսացեալքն
18 եղիցին՝՝ մինչեւ յաւիտեան։ Եւ բնա-
կեսցէ ժողովուրդ իմ [14]ի քաղաքին խա-
ղաղութեան, եւ բնակեսցէ յուսով, եւ
19 հանգիցեն մեծութեամբ. Այլ կարկուտ
եթէ իջանիցէ, ոչ ի ձեր վերայ եկեսցէ.
եւ եղիցին որ բնակեալ իցեն յանտա-
ռին, յանհոգս իբրեւ զայնոսիկ որք

---

[1] Եբր. այր իւրաքանչիւր զկուռս [2] Եբր. [illegible] [3] Եբր. եղիցին հարկատու։ (9) Եւ յամրութիւն իւր առ երկիւղի անցցէ, և երկիցեն ի դրօշէ իշխանք նոցա, ասէ Տէր, որոյ հուր նորա ի Սիոն, և հնոց նորա յԵրուսաղէմ։ [4] Եբր. Ահաւասիկ թագաւոր արդարութեամբ [5] Եբր. իբրեւ թաքստոց ի հողմոյ, և պատսպարան ի հեղեղէ. որպէս գնացք ջուրց յերաշտ, որպէս հովանի վիմի մեծի ի ծարաւուտ երկրի։ (3) Եւ ոչ շլասցին աչք որոց տեսանեն, և ականջք լսողաց անսայցեն։ (4) Եւ սիրտ փութացելոց իմացման լիցի գիտութեան [6] Եբր. յայտնի։ (5) Եւ ոչ եւս կոչեսցի ժանտն ազնուական, եւ ագահն՝ ասասցի առատաձեռն։ [7] Եբր. Տէր զանզգամութիւն, զրկել զանձինս քաղցեալս եւ զըմպելի ծարաւելոյն տացէ պակասել։ (7) Եւ խորհուրդք ագահաց չար են.

[8] Եբր. մինչ կարօտեալն խօսի իրաւամբք։ (8) Իսկ որ առատաձեռն է՝ առատս խորհի, եւ կայ մնայ յառատաձեռնութեան։

(9) Կանայք բարեկեցիկք. [9] Եբր. դստերք յանձնապաստանք, լուարուք զբանս իմ։ (10) Աւուրս քան զտարի խռովեսջիք, կանայք յանձնապաստանք. քանզի [10] Եբր. տունս ուրախութեան քաղաքին ցնծացելոյ։ (14) Զի ապարանք լքեալ են, քաղաքն բազմամարդ թողեալ է, բարձրաւանդակն և դիտանոց լիցին [11] Եբր. մեր [12] Այսինքն՝ արտ պտղաբեր [13] Եբր. խաղաղութիւն, և արդիւնքն արդարութեան հանգիստ և վստահութիւն [14] Եբր. ի բնակութեան խաղաղութեան և ի խորանս վստահութեան, և ի հանգստեան հանդարտութեան. (19) Եւ կարկուտ իջցէ ի վերայ

20 իցեմն ի դաշտի. Երանի որ սերմանիցեն՝՝
ընդ ամենայն ջրով ուր եզն եւ էշ կոխիցեն։

ԳԼ. ԼԳ

1 [1]Վա՜յ այնոցիկ որ թշուառացուցանեմն
զձեզ, բայց զձեզ ոչ ոք կարէ թշուա-
ռացուցանել. եւ որ արհամարհէին՝ ոչ
զձեզ արհամարհէ. զի մատնեսցին ի
պարտութիւն որ զձեզն արհամարհեն.
եւ իբրեւ ցեց ի վերայ ձորձոց՝ այն-
պէս մատնեսցին ի պարտութիւն։՝՝
2 Տէր, ողորմեաց մեզ՝ զի ի քեզ յուսա-
ցաք. [2]եղեւ զաւակ անհաւատիցն ի
կորուստ, այլ մեր փրկութիւն ի քէն է ի
3 ժամանակի նեղութեան։ Վասն բարբա-
ռոյ ահի քո յիմարեցան ժողովուրդք, եւ
յերկիւղէ՝՝ քումմէ ցրուեցան հեթանոսք։
4 [3]Եւ արդ ժողովեսցի կապուտն ձեր
մեծի եւ փոքու, որպէս ոք զի ժողո-
վեսցէ զմարախ իբրեւ ի գբոյ, այնպէս
5 այպն առնիցեն զձեզ։ Սուրբ է Տէր
Աստուած մեր որ բնակեալն է ի բար-
ձունս. լցաւ Սիոն իրաւամբք եւ արդա-
6 րութեամբ։ Օրէնօք մատնեսցին, եւ
գանձուք եղիցի փրկութիւնն մեր. ե-
հաս իմաստութիւն եւ հանճար եւ աս-
տուածպաշտութիւն Տեառն. այս են
գանձք արդարութեան։
7 Ահաւասիկ յահէդ ձերմէ երկիցեն, յո-
րոց երկնչէիքն՝ երկիցեն ի ձէնջ. հրեշ-
տակս արձակեսցեն որ լայցեն դառնա-
պէս՝ եւ խնդրեսցեն զխաղաղութիւն.
8 Զի հատան ճանապարհք նոցա. հան-
դարտեաց ահն հեթանոսաց, եւ բարձաւ
ուխտն որ ընդ նոսա, եւ մի՛ եւս հա-
9 մարիցիք զնոսա ի մարդիկ։ Սուգ առ
եւ տկարացաւ՝՝ երկիր. յամօթ եղեւ Լի-
բանան, [4]ի դաշտ մարգագետին համա-
րեցաւ Սարոն. յայտնի եղեւ Գալիլեա՝՝
10 եւ Կարմեղոս։ Արդ յարեայց, ասէ Տէր.
արդ փառաւորեցայց, արդ բարձրացայց.
11 [5]Արդ տեսջիք, արդ յամօթ լինիջիք. ըն-
դունայն լիցի զօրութիւն ոգւոց ձերոց,
12 եւ հուր կերիցէ զձեզ։ Եւ եղիցին հե-
թանոսք խարշեալք իբրեւ փուշ յա-
13 գարակի՝ այրեցեալ եւ ընկեցեալ։՝՝ Լուի-
ցեն հեռաւորք զոր արարի, ծանիցեն
14 մերձաւորք զզօրութիւն իմ։ [6]Մերժե-
ցան ի Սիոնէ՝՝ անօրէնք, դողումն կալ-
ցի զամպարիշտս։ Իսկ արդ ո՞ [7]պատ-
մեսցէ ձեզ եթէ հուր բորբոքեալ կայ,
կամ ո՞ պատմեսցէ ձեզ զտեղւոյն՝՝ յա-
15 ւիտենից։ Որ գնայ արդարութեամբ,
խօսի զուղիղ [8]ճանապարհէ, ատեայ
զանօրէնութիւն եւ զանիրաւութիւն,
թօթափէ զձեռս իւր ի կաշառոց, ծան-
րացուցանէ զականջս առ ի չլսելոյ զդա-
տաստան արեան, խնու զաչս իւր զի
16 մի՛ տեսցէ զանիրաւութիւն։ Նա բնա-
կեսցէ ի բարձր այրի վիմի հաստատնոյ.
հաց տացի նմա՝ եւ ջուր նորա հաւա-
17 տարիմ։ [9]Զթագաւորն փառաց տեսջիք.
եւ աչք ձեր տեսցեն զերկիրն ի հեռուստ,
18 Եւ անձինք ձեր խոկասցեն յերկիւղ
Տեառն։ Ո՞ւր են դպիրքն, ո՞ւր են
խրատտուքն, ո՞ւր է որ ունի զհամար
պահակերաց զմեծի եւ զփոքու՝ ժողո-
19 վրդեանն, Ընդ որում ոչ ինչ խորհեցաւ.
զի չէր տեղեակ ծանրաձայնին վասն
չլսելոյ. ժողովուրդ յոռացեալ, եւ ոչ

անտառին, խոնարհելով խոնարհեսցի քաղաքն. (20) Երանի ձեզ որ սերմանէք [1]Եբր. Վա՜յ որ աւերես, եւ դու չես աւերեալ. որ կողոպտես, եւ զքեզ ոչ կողոպտեցին. ի դադարել քո յաւերելոյ՝ աւերեսցիս, ի վախճանել քո ի կողոպտելոյ՝ կողոպտեսցեն զքեզ։ [2]Եբր. լեր բազուկ նոցա ընդ առաւօտս. և փրկութիւն մեր՝ ի ժամանակի նեղութեան։ (3) Ի ձայնէ ամբոխի խուսափեցան ժողովուրդք. ի բարձրանալոյ [3]Եբր. Եւ ժողովեսցի կապուտն ձեր որպէս ժողովի թրթուր. վազվզեսցեն առ նա որպէս վազվազեն մարախք։ (5) Բարձրեալ է Տէր, զի բնակեալ է ի բարձունս. լցոյց զՍիոն իրաւամբ եւ արդարութեամբ։ (6) Եւ եղիցի հաստատութիւն ի ժամանակս քո. զօրութիւն փրկութեան իմաստութիւն եւ հանճար. երկեւղ Տեառն այն է գանձ նորա։

(7) Ահա հզօրք նոցա գոչեն արտաքոյ. հրեշտակք խաղաղութեան լան դառնապէս։ (8) Ա-մայեցան ճանապարհք նոցա. դադարեաց որ անցանէին ընդ ուղին. դրժեաց ուխտին, խոտեաց զքաղաքս. եւ ոչինչ համարեցաւ զմարդ։ (9) Սուգ առ, նուաղեցաւ

[4]Եբր. զօսացեալ է. եղեւ Սարոն իբրեւ զԱրաբա (անապատ). եւ թօթափեցան Բասան [5]Եբր. Յղասջիք խոտ, ծնջիք խոզան. շունչ ձեր իբրեւ հուր կերիցէ զձեզ։ (12) Եւ եղիցին ժողովուրդք այրեաց բոց, փուշք հատեալք, այրեսցին ի կրակի։ [6]Եբր. Երկեան ի Սիոն [7]Եբր. բնակեսցէ ի մէնջ ի հուր որ ուտէ. ո՞ բնակեսցէ ի մէնջ ի հրդեհի [8]Եբր. գոլով [9]Եբր. Զթագաւորն ի գեղեցկութեան իւրում տեսցեն աչք քո. տեսցեն զերկիրն ի հեռուստ։ (18) Սիրտ քո խոկասցի զերկեւղ. ո՞ւր է դպիր, ո՞ւր է որ կշռէր, ո՞ւր է որ գրէ զաշտարակս։ (19) Զժողովուրդն բռնաւոր մի՛ տեսցես, ժողովուրդ խոր շրթամբք ի լսել. խուժադուժ լեզուաւ

20 գոյ լարդին ի միտ առնուլ։ Ահաւասիկ
Սիոն քաղաք փրկութեան մերոյ. աչք ձեր
տեսցեն զԵրուսաղէմ քաղաք մեծացեալ,
խորանք որ ոչ շարժեսցին՟. եւ մի՛ շար-
ժեսցին ցիցք խորանի նորա յաւիտեանս
ժամանակաց, եւ մի՛ խզեսցին ապաւան-
21 դակք նորա։ Զի [1]անուն Տեառն մեծ է ի
ձեզ. ձեզ լիցի տեղին յորում գետքն եւ
Ջրադարձք լայնք եւ ընդարձակք. ոչ
երթիցես ընդ այն ճանապարհ, եւ մի՛
գնասցեն նաւք քո վարեալք. զի Աստուած
իմ մեծ է, եւ ոչ արասցէ զանց զինեւ։
22 Տէր հայր մեր՟, Տէր դատաւոր մեր, Տէր
[2]իշխան մեր, Տէր թագաւոր մեր, [3]Տէր
23 փրկիչ մեր՝ եւ՟ նա փրկեսցէ զմեզ։ [4]Խզե-
ցան պարանք քո՝ զի ոչ հանդարտեցին,
նոյնպէս եւ կայմն խոնարհեցաւ՝ եւ ոչ
պարզեսցէ զառագաստն, եւ ոչ արձա-
կեսցէ զնչանն մինչեւ մատնեսցի ի կո-
24 րուստ։ Այսուհետեւ բազում կաղք ա-
ւար առնուցուն, եւ մի՛ ասասցեն թէ
Վաստակեցաք. ժողովուրդն որ բնակ-
եալ իցէ ի նոսա, զի թողան մեղք նոցա։՟

ԳԼ. ԼԴ

1 Մատերուք, հեթանոսք, եւ լուարուք.
ունկն դիք, [5]իշխանք. լուիցէ երկիր եւ
[6]որ ի նմա՟, տիեզերք եւ ժողովուրդք
2 ի նմա։ Զի սրտմտութիւն Տեառն ի վե-
րայ ամենայն ազգաց, եւ բարկութիւն
ի վերայ ամենայն [7]թուոց նոցա. սա-
տակել զնոսա եւ մատնել զնոսա ի սպա-
3 նումն։ Եւ վիրաւորք նոցա դիտապաստ
անկցին, եւ ելցէ [8]հոտ նոցա, եւ թաց-
4 ցին՟ լերինք յարենէ նոցա։ Եւ հալե-
ցին ամենայն զօրութիւնք երկնից, եւ
գալարեսցին երկինք իբրեւ զմագաղաթ,
եւ ամենայն աստեղք թօթափեսցին իբ-
րեւ զտերեւ յորթոյ եւ որպէս անկանի
5 տերեւ ի թզենւոյ։ Զի արբեցաւ սուր
իմ յերկինս. արդ ի վերայ Եդովմայեց-
ւոցն իջցէ, եւ ի վերայ կորստական
6 ժողովրդեանն դատաստանօք։ Սուր
Տեառն լցաւ արեամբ, [9]ուռուցաւ ճար-
պով գառանց եւ ճարպով ցլուց եւ՟
խոյոց. զի զոհ Տեառն է ի Բոսոր, եւ
սպանդ մեծ յերկրին Եդովմայեցւոց։
7 Եւ ընկճեսցին [10]մեծամեծք ընդ նոսա՝
եւ խոյք եւ ցուլք՟. եւ արբեսցի եր-
կիրն յարենէ նոցա, եւ հող նոցա ի
8 ճարպոյ նոցա [11]լցցի։ Զի օր դատաս-
տանի՟ Տեառն է, եւ տարեկան հատուց-
9 ման [12]դատաստանի Սիոնի։ Եւ դարձ-
ցին ձորք նորա ի ձիւթ, եւ երկիր նո-
րա ի ծծումբ. եւ եղիցի երկիր նորա
10 իբրեւ զձիւթ վառեալ՝ ի տուէ եւ [13]ի
գիշերի, եւ մի՛ շիջցի յաւիտեանս ժա-
մանակաց. եւ՟ բարձրասցի ծուխ նորա
ի վեր, [14]եւ աւերեսցի յազգս ազգաց.
եւ ի բազում ժամանակս աւերեսցի,
եւ՟ ոչ ոք իցէ որ անցանիցէ ընդ նա։
11 [15]Եւ բնակեսցեն ի նմա թռչունք եւ ոզ-
նիք եւ ցինք եւ ագռաւք. եւ անկցին
ի նմա լարաբաժինք աւերակի, եւ յուշ-
12 կապարիկք բնակեսցեն ի նմա։ Եւ եղի-
ցին իշխանք նորա իբրեւ չեղեալք, եւ
թագաւորք նորա եւ մեծամեծք եղիցին
13 ի կորուստ։ Եւ բուսցի ի քաղաքս նորա
եւ յամուրս փայտ փշաբեր. եւ եղիցի
բնակութիւն համբարեաց եւ հանգիստ
14 ջայլամանց։ Եւ պատահեսցեն դեւք
յուշկապարկաց, եւ տայցեն ձայն մի-
մեանց. անդ հանգիցեն յուշկապարիկք,

առանց իմաստալից։ (20) Հայեսջիր ի Սիոն, քաղաք տօնից տարեկանաց մերոց. աչք քո տեսցեն զԵրուսաղէմ, զբնակութիւն հանգստեան. խորան որ ոչ շարժի [1]Եբր. անդ փառաւորեալն Տէր եղիցի մեզ տեղի գետոց, վտակաց տարածելոց երկուստեք. մի՛ գնասցէ ընդ նա նաւակ թիակաց, եւ նաւ մեծ մի՛ անցցէ ընդ նա։ (22) Զի [2]Եբր. օրէնսդիր [3]Յոյն. դոյն. [4]Եբր. Կարկեցան պարանք քո, ոչ կարացին ունել ուղիղ զկայմ իւրեանց, ոչ կարացին պարզել զառագաստն, յայնժամ բաժանեցաւ աւար բազում. կաղք առին կողոպուտ։ (24) Եւ մի՛ ասիցէ բնակիչն, Հիւանդացայ. ժողովուրդն որ բնակէ անդ՝ արձակեսցի յանօրէնութենէ։ [5]Եբր. ազինք [6]Եբր. լրութիւն նորա [7]Եբր. զօրաց [8]Եբր. ի դիականց նոցա հոտ նոցա, եւ հալեսցին

[9]Եբր. պարարտացան ի ճարպոյ, յարենէ գառանց եւ նոխազաց, ի ճարպոյ երիկամանց [10]Եբր. միեղջերուք ընդ նոսա, և զուարակք ընդ ցլուց [11]Եբր. պարարտասցի։ (8) Զի օր վրէժխնդրութեան [12]Եբր. կռուոյ [13]Եբր. ի գիշերի մի շիջցի. յաւիտեանս ժամանակաց [14]Եբր. աւերեսցի ազգաց յազգս. յաւիտեանս յաւիտենից [15]Եբր. Եւ ժառանգեսցեն զնա հաւալուսն և ոզնիք, և քաջահաւ եւ ագռաւ բնակեսցեն ի նմա. եւ տարածեսցէ ի վերայ նորա լար ամայութեան եւ կշիռ դատարկութեան։ (12) Պատուականք նորա չիցեն անդ որ ի թագաւորութիւն կոչեսցին. եւ ամենայն իշխանք նորա եղիցին յոչինչ։ (13) Եւ բուսցին յապարանս նորա փուշք, եղինճ եւ եկքան յամուրս նորա. և եղիցի բնակութիւն վիշապաց, գաւիթ դստերաց ջայլամանց։ (14) Եւ պատահեսցեն բորենիք կլոց. և քաղ առ ընկեր իւր գոչեսցէ. եւ անդ յուշկա-

15 զի գտին իւրեանց հանգիստ. Անդ եհան
ձագս ոզնի, եւ անոյց երկիր զձագս
նորա զզուշութեամբ. անդ պատահեցին
միմեանց եղջերուք, եւ տեսին զերեսս
16 իւրեանց. Թուով անցին, եւ մի ի նո-
ցանէ ոչ վրիպեաց. ընկեր զընկեր ոչ
խնդրեցին. զի Տէր հրամայեաց նոցա,
17 եւ ոգի նորա ժողովեաց զնոսա:" Եւ
նոյն վիճակեցոյց զնոսա. եւ ձեռն նորա
բաժանեաց նոցա [1]ճարակս՝ յաւիտեանս
ժամանակաց. ժառանգեսցեն ազգաց
յազգս, եւ [2]հանգիցեն ի նմա։

ԳԼ. ԼԵ

1 [3]Ուրախ լեր, անապատ ծարաւի". ցնծասցէ
անապատն եւ ծաղկեսցէ իբրեւ զշու-
2 շան։ Եւ [4]ծաղկեսցէ եւ ցնծասցէ անա-
պատն Յորդանանու, եւ" փառքն Լի-
բանանու տացի նմա եւ պատիւն Կար-
մեղայ, [5]եւ ժողովուրդ իմ տեսցէ" զփառս
Տեառն եւ զբարձրութիւն Աստուծոյ
մերոյ։
3 [6]Զօրացարուք, ձեռք լքեալք եւ ծունկք
4 կթուցեալք. Մխիթարեցարուք, կարճա-
միտք սրտիւք". զօրացարուք եւ մի՛
երկնչիք. ահաւասիկ Աստուած [7]մեր
հատուցանէ դատաստան եւ հատուսցէ",
5 ինքնին եկեսցէ եւ փրկեսցէ զմեզ։ Յայն-
ժամ աչք կուրաց բացցին եւ ականջք
6 խլից լուիցեն։ Յայնժամ վազեսցէ կաղն
իբրեւ զեղջերու, եւ [8]պարզ լիցի լե-
զու ծանրախօսաց". զի ջուր բղխեաց
յանապատի, եւ գետ ի ծարաւուտ
7 երկրի։ Եւ եղիցի անջուրն յաղտիւրս,
եւ [9]աղբեւր ջուրց ի ծարաւուտ երկրի.
անդ եղիցի ուրախութիւն հաւուց եւ
մակաղատեղք խաչանց. անդ մարգա-
8 գետինք եւ խաղք. Անդ եղիցի ճանա-
պարհ մաքրեալ, եւ ճանապարհ սուրբ
կոչեսցի, եւ մի՛ անցցէ ընդ նա պիղծ,
եւ մի՛ եղիցի անդ ճանապարհ պղծոց.
այլ ցրուեալքն գնասցեն ընդ նա եւ մի՛
9 մոլորեսցին:" Մի՛ եղիցի անդ առեւծ,
եւ մի ի գազանաց չարաց ընդ այն մի՛
անցանիցէ, եւ մի՛ ամենեւին գտցի ի
նմա. այլ ընդ նա գնասցեն [10]փրկեալքն
10 եւ ժողովեալքն վասն Տեառն։ Դարձ-
ցին" եւ եկեսցեն ի Սիոն ցնծութեամբ,
եւ ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ
գլխոց նոցա. [11]զի ի վերայ գլխոց նոցա
օրհնութիւն եւ" ցնծութիւն, եւ ուրա-
խութիւն հասցէ նոցա. [12]Մերժեսցին
ցաւք եւ տրտմութիւնք" եւ հեծու-
թիւնք։

ԳԼ. ԼԶ

1 Եւ եղեւ ի չորեքտասաներորդի ամի
թագաւորութեանն Եզեկիայ, ել Սենե-
քերիմ արքայ Ասորեստանեայց ի վերայ
ամուր քաղաքաց Հրէաստանի, եւ առ
2 զնոսա։ Եւ առաքեաց արքայն Ասորես-
տանեայց զՌափսակ ի Լաքիսայ յԵրու-
սաղէմ առ արքայն Եզեկիա զօրօք բազ-
մօք. եւ եկն եկաց ի վերայ ջրմղի վեր-
նոյ աւազանին ի ճանապարհի ագարա-
3 կին թափչաց։ Եւ ելին առ նա Եղիա-
կիմ Քեղկեայ որ հազարապետն էր, եւ
Սոմնաս՝ հրովարտակաց դպիր, եւ Յո-
վաք Ասափայ՝ յիշատակաց դպիր։
4 Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ, [11]Երթայք
ասացէք ցԵզեկիա, Այսպէս ասէ [13]մեծ,
արքայն Ասորեստանեայց. [14]Յո՞ յուսաց-
5 եալ իցես. Միթէ խորհրդով կամ բա-
նիւ ք շրթանց պատերազմ վճարիցի՞."
իսկ արդ յո՞ յուսացեալ իցես զի ոչ
6 հնազանդիս ինձ։ Ահաւասիկ յուսացեալ
ես ի ցուպն եղեգնեայ ի ջախջախ՝ յԵ-
գիպտացին, յոր թէ յենուցու ոք՝ խոր-
տակի եւ ընդ ձեռս եկանէ. այնպէս է

պարիկ հանգիցէ եւ գտցէ իւր դադար։ (15) Անդր բոյն դիցէ քարբ, եւ ածցէ ձուս. եւ թխեսցէ եւ ստածեսցէ ընդ հովանեաւ իւրով. եւ ժողովեսցին ուրուրք, իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում։ (16) Խնդրեցէք ի գիրս Տեառն. և ընթերցարուք. մին ի նոցանէ ոչ պակասեսցէ, եւ ոչ մին ցանկասցի ընկերին. զի բերան նորա հրամայեաց, եւ Ոգի նորա ժողովեսցէ զնոսա։

[1] Եբր. լարիւք [2] Եբր. բնակեսցեն [3] Եբր. Ուրախ եղիցի անապատն եւ անջրդին [4] Եբր. ծաղկելով ծաղկեսցէ, եւ ցնծասցէ ուրախութեամբ եւ երգովք. [5] Եբր. եւ Սարոնի. նոքա տեսցեն [6] Եբր. Զօրացուցէք զձեռս լքեալս, եւ զծունկս կթուցեալս հաստատեցէք. (4) Ասացէք կարճամտաց սրտիւք [7] Եբր. ձեր եկեսցէ վրիժու, հատուցմամբ Աստուծոյ. [8] Եբր. առասցէ գովութիւնս լեզու համեր [9] Եբր. անջրդին՝ յաղբերս ջուրց. ի բնակութեան վիշապաց որ է դադար նորա՝ դաշտ եղեգան և

պրտուոյ։ (8) Եւ եղիցի անդ պողոտայ եւ ճանապարհ, և ճանապարհ սրբութեան կոչեսցի. մի՛ անցցէ ընդ նա պիղծ, և այն եղիցի վասն նոցա, որ գնային ընդ նա, յիմարք իսկ մի մոլորեսցին։ [10] Եբր. փրկեալք. (10) Եւ ազատեալքն Տեառն դարձցին [11] Յ Եբր. պակասեն [12] Եբր. մերժեսցին ցաւք [13] Եբր. արքայն մեծ, [14] Եբր. Զի՞նչ իցէ յոյսն յոր յուսացեալ իցես։ (5) Ասացեր, խորհուրդ և զօրութիւն է ինձ ի պատերազմ. բանք շրթանց են են

Փարաւոն արքայն Եգիպտացւոց, [1]եւ
ամենեքեան" որ յուսացեալ են ի նա։
7 Իսկ եթէ ասիցէք, եթէ ի Տէր Աս-
տուած մեր յուսացեալ եմք, ո՞չ ապա-
քէն նա՛ է՝ [2]վասն որոյ" քակեաց Եզե-
կիա զբարձունս եւ զսեղանս [3]նոցա, եւ
պատուէր ետ Հրէաստանի եւ Երուսա-
ղեմի, առաջի [4]նորա սեղանոյն" միայն
8 երկիր պագանել։ Այլ արդ [5]եկայք խառ-
նեցարուք" ընդ տեառն իմում արքային
Ասորեստանեայց, եւ տաց [6]ձեզ երկուս
հազարս երիվարաց, եթէ [7]կարիցէք տալ
9 հեծեալս ի վերայ նոցա։ Եւ զիա՞րդ
[7]կարիցէք ի դիմի հարկանել միում ու-
մեք [8]յաշխարհակալաց ծառայից տեառն
[9]իմոյ, որք յուսացեալդ էք յԵգիպտոս
10 ի հեծեալս եւ յերիվարս նոցա"։ Իսկ
արդ [10]մեք առանց Տեառն եկեալ [11]իցեմք
յերկիրս յայս տալ ընդ սմա պատերազմ.
Տէր ասաց ցիս, Ել յերկիրն յայն, եւ
ապականեա զնա։
11 Եւ ասեն ցնա Եղիակիմ եւ Սովմնաս
եւ Յովաք, Խօսեաց ընդ ծառայս քո
Ասորերէն, զի լսեմք. եւ մի՛ խօսիր ընդ
մեզ Հրեարէն [10]եւ ընդէ՞ր խօսիցիս" յա-
կանջս մարդկանս որ [10]անկեալ կան
12 զպարսպաւս։ Ասէ ցնոսա Ռափսակ,
Միթէ առ տէ՞րն ձեր կամ առ ձե՞զ ա-
ռաքեաց զիս տէր իմ խօսել զբանս զայ-
սոսիկ. ո՞չ ապաքէն առ մարդիկդ որ
նստին ի վերայ պարսպիդ, [12]զի մի՛
ուտիցեն զաղբ եւ ըմպիցեն" զմէզս իւր-
եանց ձեւք հանդերձ։
13 Յոտն եկաց Ռափսակ եւ աղաղակեաց
ի ձայն մեծ Հրեարէն՝ եւ ասէ, Լուարուք
զպատգամս թագաւորին մեծի արքային
14 Ասորեստանեայց. Այսպէս ասէ արքայ.
Մի՛ պատրեսցէ զձեզ Եզեկիա [13]բանիւք"
15 որովք" ոչ կարէ փրկել զձեզ։ Եւ մի՛
[14]խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա՝ թէ Աստուած
փրկեսցէ զձեզ", եւ ոչ մատնիցի քաղաքս
16 ի ձեռս թագաւորին Ասորեստանեայց։ Մի՛
անսայք Եզեկեայ. [15]այսպէս ասէ արքայն

[1] Եբր. ամենեցուն [2] Եբր. զորոյ [3] Եբր. նորա
[4] Եբր. սեղանոյս այսորիկ [5] Եբր. խառնեաց, կամ. հաշտեաց [6] Եբր. քեզ [7] Եբր. կարիցես
[8] Եբր. ի կուսակալաց [9] Եբր. իմոյ փոքունց, որ յուսացեալդ ես յԵգիպտոս վասն կառաց եւ հեծելոց նորա։ [10] Եբր. դոխաւէ [11] Եբր. իցեմ
[12] Եբր. ուտել զաղբ եւ ըմպել [13] Եբր. զի
[14] Եբր. յուսացուսցէ զձեզ Եզեկիա ի Տէր եւ ասիցէ, Փրկելով փրկեսցէ զմեզ Տէր, [15] Եբր. զի այսպէս

Ասորեստանեայց. [16]Եթէ կամիցիք գիւ-
րել անձանց, եկայք" ելէք առ իս. եւ
կերիջիք իւրաքանչիւր զայգի իւր եւ
զթզենի, եւ արբջիք ջուր ի ջրհորոց
17 ձերոց, Մինչեւ եկից եւ տարայց զձեզ
յերկիրն որ իբրեւ զերկիրս ձեր է, եր-
կիր ցորենոյ եւ գինւոյ, հացաւէտ եւ
18 այգաւէտ։ Մի՛ խաբեսցէ զձեզ Եզեկիա՝
եւ ասասցէ թէ [17]Աստուած փրկէ զձեզ".
միթէ փրկեցի՞ն աստուածք ազգացն
զիւրաքանչիւր երկիր ի ձեռաց արքա-
19 յին Ասորեստանեայց։ Ո՞ւր է աստուած
Եմաթայն եւ Արփաթայ, եւ ո՞ւր է աս-
տուած [18]քաղաքին Սեփարուիմ". միթէ
կարացի՞ն փրկել զՍամարիա ի ձեռաց
20 իմոց։ Ո՞ ոք յաստուածոց ամենայն ազ-
գացն այնոցիկ կարաց փրկել զերկիր իւր
ի ձեռաց իմոց, զի [19]եւ ձեր Աստուածդ"
փրկեսցէ զԵրուսաղէմ ի ձեռաց իմոց։
21 Լուռ եղեն եւ ոչինչ ետուն պա-
տասխանի, վասն հրամանի թագաւո-
22 րին չտալ պատասխանի։ Եւ եմուտ
Եղիակիմ Քեղկեայ որ հազարապետն էր,
եւ Սովմնաս հրովարտակաց դպիր, եւ
Յովաք Ասափայ յիշատակաց դպիր առ
Եզեկիա՝ զօձիս պատառեալ, եւ պատ-
մեցին նմա զբանս Ռափսակայ։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եզեկիա արքայ,
պատառեաց զպատմուճան իւր եւ քուրձ
2 զգեցաւ, եւ ել ի տուն Տեառն։ Եւ
առաքեաց զԵղիակիմ զհազարապետն եւ
զՍովմնաս հրովարտակաց դպիր եւ զծերս
ի քահանայից անտի քրձազգածս առ
3 Եսայի մարգարէ որդի Ամովսայ։ Եւ ա-
սեն ցնա, Այսպէս ասէ Եզեկիա. Այսօր
է օր նեղութեան եւ նախատանաց եւ
կշտամբութեան [10]եւ բարկութեան", յո-
րում աւուր հասեալ են երկունք ծննդա-
4 կանի՝ եւ ոչ կարէ ծնանել։ [20]Լուիցէ
Տէր Աստուած քո զբանս Ռափսակայ,
զոր առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց
տէրն նորա՝ նախատել զԱստուած կեն-
դանի, եւ [21]նախատել բանիւք զորս
լուաւ Տէր Աստուած քո. եւ արդ
[22]խնդրեսցես ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ"
5 վասն մնացելոցս այսոցիկ։ Եւ եկին

[16] Եբր. Արարէք ընդ իս օրհնութիւն, կամ, խաղաղութիւն և [17] Եբր. Եհովայ փրկեսցէ զմեզ [18] Եբր. Սեփարուիմայ [19] Եբր. Եհովայ [20] Եբր. Թերեւս լուիցէ
[21] Եբր. յանդիմանեսցէ [22] Եբր. կացցես յաղօթս

ծառայքն Եզեկեայ արքայի առ Եսայի։
6 Եւ ասէ ցնոսա Եսայի, Ա՛յս ասասջիք
ցտէրն ձեր. Այսպէս ասէ Տէր. Ոչ եր-
կիցես ի բանիցն զոր լուար, որովք նա-
խատեցին զիս հրեշտակք արքային Ա-
7 սորեստանեայց։ Անհաւատիկ արկանեմ
ես ի նա ոգի [1]խռովութեան, եւ լու-
եալ համբաւ՝ դարձցի յաշխարհն իւր, եւ
[*]անկցի ի սուր յերկրի իւրում։
8 Եւ դարձեալ անդրէն Ռափսակայ ե-
հաս առ արքայն Ասորեստանեայց, զի
պաշարեալ էր զՂոմնան, [2]եւ լուաւ թէ
արքայն Ասորեստանեայց չուեաց ի Լա-
9 քիսայ։ Եւ [3]ել Թարակ արքայ Եթով-
պացւոց պաշարել զնա. եւ դարձաւ
անդրէն։ Եւ՝՝ առաքեաց հրեշտակս առ
10 Եզեկիա եւ ասէ, Այսպէս ասացէք ցԵ-
զեկիա արքայ Հրէաստանի. Մի՛ խա-
բեսցէ զքեզ Աստուած յոր դու յուսաց-
եալ ես, եւ ասիցէ՝ թէ Ոչ մատնեսցի
Երուսաղէմ ի ձեռս արքային Ասորես-
11 տանեայց։ Արդ ահա չիցէ՞ լուեալ քո
զոր ինչ արարին թագաւորք Ասորես-
տանեայց ընդ ամենայն երկիր, որպէս
սատակեցին զնոսա. իսկ արդ դու ապ
12 րեցի՞ց իցես։ Միթէ ապրեցուցի՞ն աս-
տուածք ազգացն զայնոսիկ զորս կո-
րուսին հարքն իմ, զԳովզան եւ զԽա-
ռան եւ [4]զՀռափեթ, որ են յերկրին
13 Եմաթայ՝՝։ Ո՞ւր են թագաւորք Եմա-
թայն եւ Արփաթայ, եւ ո՞ւր են թա-
գաւորք քաղաքին Սեփարուիմ, Անայն
14 եւ Ուայ։ Եւ առ Եզեկիա զհրովար-
տակն ի ձեռաց հրեշտակացն, ընթեր-
ցաւ եւ եմուտ ի տունն Տեառն, եւ տա-
15 րածեաց առաջի Տեառն։ Եւ եկաց յա-
16 ղօթս Եզեկիա առ Տէր եւ ասէ. Տէր
Սաբաւովթ, Աստուած Իսրայէլի, որ
նստիս ի քերովբէս, դու ես Աստուած
միայն ամենայն թագաւորութեանց տիե-
զերաց, դու արարեր զերկինս եւ՝ զեր-
17 կիր։ Խոնարհեցո, Տէր, զունկն քո եւ
լուր. բաց, Տէր, զաչս քո. նայեաց,
[5]Տէր, լուր, Տէր, եւ տես՝՝ զպատգամս
զոր առաքեաց Սենեքերիմ արքայ Աս-
որեստանեայց նախատել զԱստուած կեն-
18 դանի։ Եւ արդարեւ աւերեցին թագա-
ւորքն Ասորեստանի զաշխարհս ամենայն
19 եւ զերկիր նոցա, Եւ հրձիգ արարին
զկուռս նոցա. քանզի չէին աստուածք,
այլ ձեռագործք մարդկան, փայտեղէնք
եւ քարեղէնք, եւ կորուսին զնոսա։
20 Բայց արդ, Տէր Աստուած մեր, ապրեցո
զմեզ ի ձեռաց նորա. զի ծանիցեն ա-
մենայն թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ
դու միայն ես [6]Աստուած։
21 Եւ [7]առաքեաց Եսայի որդի Ամով-
սայ առ Եզեկիա՝ եւ ասէ ցնա, Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի. Լուայ
աղօթիցն զոր աղաչեցեր առ իս՝ վասն
Սենեքերիմայ արքային Ասորեստան-
22 եայց. Արդ այս բան է զոր խօսեցաւ
վասն նորա [6]Աստուած. Անգոսնեաց ար-
համարհեաց զքեզ՝ կոյս դուստր Սիոնի.
գլուխ շարժեաց ի վերայ քո՝ դուստր
23 Երուսաղեմի։ Զո՞ նախատեցեր եւ
[8]գրգռեցեր, եւ առ ո՞ բարձրացուցեր
զբարբառ քո, եւ [1]ոչ ամբարձեր զաչս
24 քո ի բարձունս ի Սուրբն Իսրայէլի։ [1]Զի՞
ի ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏէր.
դու ասէիր թէ Բազմութեամբ կառաց
իմոց ելի ի բարձրութիւն լերանց, եւ
ի ծագս Լիբանանու. եւ կոտորեցի
զբարձրութիւն մայրից նորա, եւ զգե-
ղեցկութիւն նոճից նորա, եւ մտի ի
25 բարձրութիւն [9]կողմանց անտառին. Եւ
արկի կամուրջ, եւ աւերեցի զջուրսն
26 եւ զամենայն ժողովս ջուրցն՝՝ Չիցէ՞
լուեալ քո զոր յառաջագոյն արարի ես
յաւուրցն առաջնոց զոր կարգեցի, եւ
այժմ յայտնեցի [10]աւերել զհեթանոսս յա-
27 մուրս իւրեանց, Եւ զբնակիչս քաղա-
քաց յիւրաքանչիւր ամրոցաց. թողի ի
ձեռաց եւ ցամաքեցան, եւ եղեն իբ-
րեւ զխոտ ցամաքեալ ի վերայ տան-
28 եաց եւ իբրեւ զսէզ չորացեալ՝՝ Արդ
զկայս հանգստեան քո, եւ զել եւ զմուտ
29 ճանապարհաց քոց ես ինձէն գիտեմ։ Եւ

---

[1] Այլք. գ-ն-ն [1] Այլք. կործանեցից զնա [2] Այլք. զի [3] Այլք. լուաւ զԹարակայ արքայէ Եթովպացւոց զի ասէին թէ Ել սա պատերազմ ընդ քեզ։ Իբրեւ լուաւ [4] Այլք. զՀաւեսեփ եւ զորդիսն Եդեմայ որ ի Թելասար [5] Այլք. եւ լուր զամենայն

[6] Այլք. Տէր [7] Այլք. առաքեաց [8] Այլք. հայհոյեցեր [9] Այլք. ծմակաց նորա, յանտառ Կարմեղոսի նորա։ (25) Ես փորեցի եւ արբի ջուրս. և ցամաքեցուցի թաթիւք ոտից իմոց զամենայն գետս ամրացելոց, [ն.] Եգիպտոսի։ [10] Այլք. զի դարձուցես յամայութիւն ի կցյառ աւերակաց զքաղաքս ամրացեալս. (27) Եւ բնակիչք նոցա կարճեցեալք ձեռօք, զարհուրեցան եւ յամօթ եղեն, և եղեն իբրեւ զխոտ վայրի. եւ իբրեւ զդեղ դալար, իբրեւ զխոտ տանեաց, հարեալ ի խորշակէ մինչչեւ հասեալ։

սրտմտութիւն քո զոր սրտմտեցեր, եւ
¹դառնութիւն քո ել առաջի" իմ. եւ
արկից վարապան ի ցռուկ քո, եւ դան-
դանաւանդ ի կզակս քո. եւ դարձուցից
զքեզ ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ ե-
30 կիր։ Այլ քեզ այս եղիցի նշան. կերի-
ցես այս ամ ²զսերմանեալդ, եւ յամէ
եւս կերիցես ³զմնացորդսն, եւ յամին
երրորդում սերմանեսջիք եւ հնձեսջիք.
տնկեսջիք այգիս եւ կերիջիք զպտուղ
31 նորա։ Եւ եղիցին մնացորդքն Հրէաս-
տանի արձակել արմատս ի խոնարհ, եւ
32 տալ պտուղ ի վեր։ Զի յԵրուսաղէմ ե-
ղիցին մնացեալք, եւ ի լերին Սիոնի
ապրեալք. զի նախանձ Տեառն զօրու-
33 թեանց արար զայս։ Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր ի վերայ թագաւորին
Ասորեստանեայց. Մի՛ մտցէ նա ի քա-
ղաքս յայս, եւ մի՛ նետս արկցէ ի վե-
րայ դորա, եւ մի՛ փակեսցէ զդա վա-
հանօք, եւ մի՛ պաշարեսցէ զդա պատնի-
34 շօք. Այլ ճանապարհ ընդ որ եկն՝ ընդ
նոյն դարձցի, եւ ի քաղաքդ յայդ մի՛
35 ⁴մտցէ։ Այսպէս ասէ Տէր." Վերակացու
եղէց քաղաքիդ այդմիկ ապրեցուցանել
զդա, վասն իմ եւ վասն Դաւթի ծա-
ռայի իմոյ։
36 Եւ ել հրեշտակ Տեառն, եւ սատա-
կեաց ի բանակէ անտի Ասորեստանեայցն
հարեւր ութսուն եւ հինգ հազար. եւ
յարեան ընդ առաւօտն՝ գտին զայն ամե-
37 նայն մարմին մեռեալ։ Եւ դարձաւ
անդրէն՝ գնաց Սենեքերիմ արքայն Ա-
սորեստանեայց, եւ բնակեաց ի Նինուէ։
38 Եւ մինչդեռ երկիր պագանէր ի տան
իւրում Նասրաքայ կռոց իւրոց, Ադրամե-
լէք եւ Սարասար որդիք նորա սպանին
զնա սրով, եւ ինքեանք գնացին փախս-
տական ⁵ի Հայս. եւ թագաւորեաց Ա-
սորդան որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԼԸ

1 Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ հի-
ւանդանայր Եզեկիա մինչեւ ի մահ. եւ
եկն առ նա Եսայի որդի Ամովսայ⁶ եւ
ասէ ցնա, Այսպէս ասէ Տէր. Հրաման
տուր վասն տան քո, զի մեռանիս եւ
2 ոչ կեաս։ Եւ դարձոյց Եզեկիա զերեսս
3 իւր յորմ անդր, յաղօթս ⁷եկաց, Եւ ասէ,
Ո՛ Տէր, յիշեա զիս, Տէր." զի գնացի
առաջի քո արդարութեամբ եւ ճշմա-
րիտ սրտիւ, եւ զհաճոյս առաջի քո ա-
րարի։ Եւ ելաց Եզեկիա լալիւն մեծ։
4 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Եսայի եւ
5 ասէ, Երթ եւ ասա ցԵզեկիա, Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո.
Լուայ բարբառոյ աղօթից քոց, եւ տե-
սի զարտասուս քո. ահաւասիկ յաւե-
լում ի ժամանակս քո ամս հնգետա-
6 սան. Եւ ի ձեռաց արքային Ասորես-
տանեայց ապրեցուցից զքեզ եւ զքա-
ղաքդ զայդ, եւ վերակացու եղէց քա-
7 ղաքիդ այդմիկ։ Եւ այս քեզ նշան ի
Տեառնէ, թէ առնիցէ ⁸Աստուած զբանդ
8 զայդ զոր խօսեցաւ. Ահաւասիկ ես դար-
ձուցանեմ զստուեր աստիճանացդ, ⁹ընդ
որ իջեալ է չողդ, զտասն աստիճանս
տան քո. եւ դարձուցից զչողդ զտաս-
նեքումբք աստիճանօքդ։ Եւ ել չողն
զտասնեքումբք աստիճանօք՝ ընդ որ ի-
ջեալ էր ստուերն։"
9 ¹⁰Աղօթք Եզեկեայ արքայի Հրէաստա-
նի ի ժամանակի յորում հիւանդա-
ցաւ, եւ յարեաւ ի հիւանդութենէ իւրմէ։
10 Ես ասացի, ¹¹ի վերանալ աւուրց ի-
մոց գնացից ի դրունս դժոխոց, թողից
11 զմնացորդս ամաց իմոց։ Ասացի թէ Ոչ
եւս տեսից ¹²զփրկութիւն Աստուծոյ ի
վերայ երկրի, եւ ոչ եւս տեսից զմարդն
12 բնակչօք իւրովք։ Պակասեցայ ես յազ-
գատոհմէ իմմէ. թողի զմնացորդս կե-
նաց իմոց. ելին եւ գնացին յինէն՝ որ-
պէս որ քակէ զտաղաւար կանգնեալ.
եղեւ ոգի իմ առ յինէն իբրեւ ոստայն
13 սատարաց մերձ ի հատանել։ Յաւուր
յայնմիկ մատնեցայ մինչեւ յառաւօտ.
իբրեւ զառեւծ այնպէս խորտակեաց զա-
մենայն ոսկերս իմ, զի ի տուընջենէ մին-

¹Ոմանք. անդստանելդ քո ել յականջս ²Ոմանք. զինքնեկսն ³Ոմանք. զինքնեկաց ինքնեակս ⁴Ոմանք. մտցէ, ասէ Տէր։ (35) Եւ ⁵Ոմանք. յերկիրն Արարատայ ⁶Ոմանք. [illegible], մարգարէ

⁷Ոմանք. եկաց առ Տէր, (3) Եւ ասէ, Աղաչեմ, Տէր, յիշեա ⁸Ոմանք. Տէր ⁹Ոմանք. որ իջեալ է ընդ աստիճանսն Աքազու՝ ի չողն տասն աստիճանօք յետս. և դարձաւ չողն տասն աստիճանօք յետս ընդ աստիճանսն ընդ որս իջեալ էր։ ¹⁰Ոմանք. Գիր ¹¹Ոմանք. Ի հանդարտութեան ¹²Ոմանք. զՏէր, զՏէր յերկրին կենդանեաց և ոչ եւս հայեցայց ի մարդն ընդ բնակիչս աշխարհի (կամ, հանգստեան)։ (12) Բնակութիւն իմ պակասեաւ, և տարաւ յինէն իբրեւ զտաղաւար հովուաց. անկանէի իբրեւ ոստայն զկեանս իմ. յառաջէ անտի հատանէ զիս. ի տուէ մինչեւ ի գիշեր սպառեցես զիս։ (13) Ակն կալայ մինչեւ ցառաւօտ, իբրեւ զառեւծ այնպէս խորտակէր զամենայն ոսկերս իմ. ի տուընջենէ մինչեւ ի

14 չեւ ի գիշեր մատնեցայ։ Իբրեւ զծի-
ծառն՝ այնպէս ճչեցի, եւ իբրեւ զա-
ղաւնի՝ այնպէս մնչեցի. զի նուաղե-
ցին աչք իմ ի հայելոյ ի բարձունս երկ-
նից առ Տէր որ փրկեացն զիս, եւ փա-
15 րատեցոյց զցաւս անձին իմոյ. Եւ ինքն
կարգեաց զամենայն ամս իմ ի դառնու-
16 թիւն անձին իմոյ։ Տէր, վասն այսո-
րիկ պատմեցաւ քեզ, եւ զարթուցեր
17 զհոգի իմ, մխիթարեցայ՝ եւ կեցի։ Ա-
հաւասիկ ի խաղաղութիւն դարձաւ դառ-
նութիւն իմ. փրկեցեր զանձն իմ զի մի՛
կորեայց, եւ ընկեցեր յետոյ իմ զամե-
18 նայն զմեղս իմ։ Զի ոչ թէ որ ի դժոխս
են՝ խոստովան առնիցին առ քեզ, եւ
ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, եւ ոչ
յուսասցին յողորմութիւնս քո՝ որք ի-
19 ջանեն ի գուբ։ Այլ կենդանիք օրհնես-
ցեն զքեզ՝ որպէս եւ ես. այսուհետեւ
մանկունս ծնայց՝ որ պատմեսցեն զար-
դարութիւն քո, Տէր փրկութեան իմոյ։
20 Եւ ոչ դադարեցից օրհնել զքեզ սաղ-
մոսարանաւ զամենայն աւուրս կենաց ի-
մոց յանդիման տաճարին Աստուծոյ։
21 Եւ ասէ Եսայի ցԵզեկիա, Առ դու պա-
ղատիտս թզոյ, մանրեա եւ դիր ի վե-
22 րայ վիրին՝ եւ ողջասցիս։ Եւ ասէ, Այս
եղիցի նշան եթէ ելանիցեմ ի տունն Աս-
տուծոյ։"

գիշեր ապառնեցեր զիս։ (14) Իբրեւ զկռունկ, իբրեւ զծիծառն որ ճչէ՝ այնպէս ճչէի, իբրեւ զաղաւնի՝ այնպէս մնչէի. նուաղեցան աչք իմ ի հայելոյ ի բարձունս. Տէր, տագնապ է ինձ, պաշտպան լեր ինձ։ (15) Զի՞նչ խօսեցայց. ինքն ասաց ինձ եւ արար. գնացից մեղմով զամենայն ամս իմ առ դառնութեան անձին իմոյ. (16) Տէր, սոքօք կեան մարդիկ, եւ յամենեսին ի սոսա են կեանք հոգւոյ իմոյ, ապա բժշկեա զիս եւ ապրեցո զիս։ (17) Ահա փոխանակ խաղաղութեան դառնութիւն ինձ, դառնութիւն. եւ դու փրկեցեր զանձն իմ ի գբոյ կորստեան. զի ընկեցեր յետոյ իմ զամենայն զմեղս իմ։ (18) Զի ոչ դժոխք խոստովան առնիցին առ քեզ. և ոչ մահ օրհնեսցէ զքեզ, ոչ յուսասցին որք իջանեն ի գուբ ի ճշմարտութիւն քո։ (19) Որ կենդանի է, որ կենդանի է՝ նա օրհնեսցէ զքեզ, որպէս ես այսօր. հայր պատմեսցէ որդւոց զճշմարտութենէ քումմէ։ (20) Տէր փրկութիւն իմ. եւ սաղմոսարանաւ իմով սաղմոսասցուք զամենայն աւուրս կենաց մերոց ի տան Տեառն։

(21) Եւ ասացեալ էր Եսայի. Առցեն պաղատիտս թզոյ. և մանրեալ դիցեն ի վերայ վիրին, եւ ողջասցի։ (22) Եւ ասացեալ էր Եզեկիա, Զի՞նչ եղիցի նշան եթէ ելից ի տուն Տեառն։

Գլ. ԼԹ

1 Ի ժամանակին յայնմիկ առաքեաց Մա-
րովդաք Բաղդան որդի Բաղդանայ՝ ար-
քայ Բաբելացւոց, [1]հրեշտակս հրովար-
տակօք" եւ պատարագս Եզեկեայ. քան-
զի լուաւ թէ հիւանդացաւ [2]մերձ ի մահ"
2 եւ յարեաւ։ Եւ ուրախ եղեւ Եզեկիա
ի նոսա, եւ եցոյց նոցա զտունս գան-
ձուց եւ զխնկոց եւ զիւղոց եւ զոսկ-
ւոյ եւ զարծաթոյ, եւ զամենայն տունս
անօթոյ գանձու, եւ զամենայն ինչ որ
էր ի գանձս իւր. եւ ոչ ինչ էր զոր ոչ
եցոյց նոցա Եզեկիա ի տան իւրում,
եւ յամենայն իշխանութեան իւրում։
3 Եւ եկն Եսայի մարգարէ առ արքայն Ե-
զեկիա եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ ասեն արքդ
այդոքիկ, եւ ուստի՞ եկեալ են առ քեզ։
Եւ ասէ Եզեկիա, Յերկրէ հեռաստանէ
4 եկին առ իս ի Բաբելոնէ։ Եւ ասէ Ե-
սայի, Զի՞նչ տեսին ի տան քում։ Եւ
ասէ Եզեկիա, Զամենայն ինչ որ ի տան
իմում էր՝ տեսին, եւ ոչ ինչ էր ի տան
իմում զոր ոչ տեսին. այլ եւ զգանձս
5 եւս զիմ։ Եւ ասէ ցնա Եսայի, Արդ լուր
6 զպատգամս Տեառն զօրութեանց. Ահա
եկեսցեն աւուրք, եւ առնուցուն զա-
մենայն ինչ որ ի տան քում է, եւ զոր
ինչ միանգամ ժողովեցին հարքն քո
մինչեւ ցայսօր. տարցին ի Բաբելոն,
եւ մի՛ ինչ ամնեւին [3]թողուցուն. այլ
7 ասաց Աստուած, թէ" Եւ յորդւոց քոց
որ ելանիցեն ի քէն՝ զորս դու ծնանի-
ցիս, տարցին եւ արասցեն ներքինիս ի
8 տան թագաւորին Բաբելացւոց։ Եւ ա-
սէ Եզեկիա ցԵսայի, Բարի է բանդ Տեառն
զոր [4]խօսեցաւ. եղիցի" արդարութիւն
եւ խաղաղութիւն յաւուրս իմ։

Գլ. Խ

1 Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողո-
վուրդ իմ, ասէ [5]Աստուած, քահանայքդ".
2 Խօսեցարուք ի սիրտ Երուսաղեմի եւ
[6]մխիթարեցէք զդա, զի լի եղեւ տառա-
պանօք. թողեալ լիցին" զմա մեղք իւր,
զի ընկալաւ ի ձեռանէ Տեառն կրկին
զհատուցումն մեղաց իւրոց։

---

[1] Ոմանք. թուղթս [2] Յոմանս. [illegible] [3] Ոմանք. Թողուցէ, ասէ Տէր։ [4] Ոմանք. խօսեցար. եւ ասէ, Զի եղիցի [5] Ոմանք. Աստուած ձեր [6] Ոմանք. աղաղակեցէք առ նա թէ լցաւ զինուորութիւն նորա, զի թողաւ

3 Ձայն բարբառոյ յանապատի. Պատրաստ
արարէք զճանապարհս Տեառն, եւ ուղիղ
4 [1]արարէք զշաւիղս Աստուծոյ մերոյ։ Ամե-
նայն ձորք լցցին, եւ ամենայն լերինք եւ
բլուրք խոնարհեսցին. եւ եղիցին ամենայն
զժուարինք ի դիւրինս, եւ առապարքն ի
5 դաշտս։ Եւ երեւեսցին փառքն Տեառն,
եւ տեսցէ ամենայն մարմին [2]զփրկու-
թիւն Աստուծոյ. զի Տէր՝՝ խօսեցաւ։
6 Ձայն որ ասէ, Գոչեա. եւ ասեմ, Զի՞նչ
գոչեցից։ Գոգջիր, Ամենայն մարմին
խոտ է, եւ ամենայն փառք մարդոյ իբ-
7 րեւ զծաղիկ խոտոյ։ Ցամաքեցաւ խոտն,
եւ թօթափեցաւ ծաղիկ նորա, զի ոգի
Տեառն շնչեաց ի նա. արդարեւ խոտ է
8 ժողովուրդս այս։ Ցամաքեցաւ խոտն,
եւ թօթափեցաւ ծաղիկն. եւ բանն [3]Տեառն
մնայ յաւիտեան։
9 Ել ի վերայ լերինդ բարձու, աւետա-
րանիչդ Սիոնի. բարձրացո զօրութեամբ
զբարբառ քո, աւետարանիչդ Երուսա-
ղեմի. [4]բարձրացուցէք, մի՛ երկնչիք՝՝.
ասա ցքաղաքսդ Յուդայ, Ահաւասիկ
10 Աստուած ձեր. Ահաւասիկ Տէր Տէր գայ
զօրութեամբ եւ բազուկն տէրութեամբ
իւրով. ահաւասիկ վարձք իւր ընդ իւր,
11 եւ գործք առաջի նորա։ Իբրեւ հովիւ
մի հովուեսցէ զխաշինս իւր, եւ բազ-
կաւ իւրով ժողովեսցէ զգառինս, եւ ի
ծոց իւր կրեսցէ զնոսա, եւ [5]մխիթար
լիցի յղեաց՝՝։
12 Ո՞ չափեաց ափով իւրով զջուրս, եւ
զերկինս թզաւ, եւ զերկիր ամենայն՝
քլաւ. ո՞ կշռեաց զլերինս կշռով, եւ
13 [6]զդաշտս կշռորդօք։ Ո՞ [7]գիտաց զմիտս՝՝
Տեառն, եւ ո՞ եղեւ նմա խորհրդակից՝
14 եթէ խելամուտ արասցէ զնա. Կամ ընդ
ո՞ւմ խորհեցաւ, եւ արար զնա խելա-
մուտ, [8]կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաստան
եւ զճանապարհ իմաստութեան, կամ ո՞
ետ նմա փոխ յառաջագոյն՝ եւ հատու-
15 ցանիցէ նմա։ Եթէ՝՝ ամենայն հեթա-
նոսք իբրեւ զկաթիլ մի ի դուլէ են, եւ
իբրեւ [9]զմէտ մի ի կշռոյ համարեցան,
եւ իբրեւ շիթք ի թքանաց համարես-
16 ցին՝՝։ Եթէ Լիբանան չէ բաւական յայ-
րումն, եւ ամենայն չորքոտանիք չեն
17 բաւական յողջակէզս. Եւ ամենայն հե-
թանոսք ոչինչ [*]են, եւ յոչինչ՝՝ համա-
րեցան նմա։
18 Արդ ո՞ւմ նմանեցուցէք [10]զՏէր, եւ ո-
րո՞ւմ նմանութեան նմանեցուցէք զնա։
19 [11]Միթէ պատկե՞ր կոփեաց զնա հիւսն,
կամ ոսկերի՞չ ձուլեաց ոսկի եւ պատեաց
զնա ոսկւով, ի նմանութիւն պատկերի
20 կերպարանեաց զնա։ Զփայտ անփուտ
ընտրեաց հիւսն, եւ իմաստութեամբ
հնարս խնդրէ՝ զիա՞րդ կանգնեսցէ զնա
21 զի մի՛ շարժեսցի՝՝։ Ո՞չ լսէք եւ ո՞չ ի-
մանայք, եւ ո՞չ պատմեցաւ ձեզ ի սկզ-
բանէ. ո՞չ գիտացէք [12]թէ ո՛ հաստատեաց
22 զհիմունս երկրի։ Որ ունի զծիր՝՝ երկ-
րի, եւ բնակիչք նորա իբրեւ զմարախ.
որ կանգնեաց զերկինս իբրեւ զկամար,
եւ ձգեաց իբրեւ զխորան [13]եւ հաստա-
23 տեաց զերկիր՝՝ բնակել ի նմա։ Որ տայ
զիշխանս յոչինչ [14]իշխանութիւն եւ զեր-
24 կիր իբրեւ զոչինչ արար։ Զի ոչ սեր-
մանեսցին եւ ոչ տնկեսցին, եւ ոչ հաս-
տատեսցի յերկրի արմատ նոցա՝՝, շնչեաց
ի նոսա եւ ցամաքեցան. եւ փոթորիկ
25 իբրեւ զխռիւ առցէ զնոսա։ Արդ ո՞ւմ
նմանեցուցէք զիս եւ զուգեցայց, ասէ
26 Սուրբն [13]Իսրայելի։ Համբարձէք ի բար-
ձունս զաչս ձեր, եւ տեսէք՝ ո՛ հաս-
տատեաց զայս ամենայն, ո՛ հանէ զզարդ
նոցա, եւ զամենեսեան յանուանէ կոչէ
բազում փառօք եւ սաստկութեամբ զօ-
րութեան. եւ մի ինչ ոչ [15]ծածկեցաւ ի քէն։
27 Մի՛ ասիցես, Յակոբ, եւ զի՞նչ՝՝ խօսե-
ցար, Իսրայէլ, թէ Ծածկեցան ճանա-
պարհք իմ [16]յԱստուծոյ, եւ Աստուած իմ

[1] Եբր. արարէք յամայութեան [2] Եբր. միան-
գամայն. զի բերան Տեառն [3] Եբր. Աստուծոյ
մերոյ [4] Եբր. բարձրացո, մի՛ երկնչիր [5] Եբր.
զստնտուս վարեսցէ մեղմով [6] Եբր. զբլուրս
[7] Եբր. քննեաց զՀոգին [8] Եբր. եւ ուսոյց նմա
զճանապարհս դատաստանի, եւ ուսոյց նմա
զգիտութիւն, եւ զհանգամանս հանճարոյ ետ
նմա գիտել։ (15) Ահա

[9] Եբր. զմանր փոշի կշռոյ համարեցան. ահա զկղզիս
իբրեւ զմղեղ վերացուցէ [*] Եբր. են առաջի
նորա, պակաս քան զոչինչ և ունայնութիւն
[10] Եբր. զԱստուած [11] Եբր. Պատկեր կոփեաց հիւսն,
եւ ոսկերիչ պատեաց զայն ոսկւով. եւ շղթայս
արծաթիս յօրինեաց։ (20) Որ աղքատն է տա-
նել այսպէս, ընտրէ փայտ անփուտ, խնդրէ
նմա ձեռագէտ ճարտար, պատրաստել դրօշ-
եալ որ ոչ շարժեսցի։ [12] Եբր. ի հաստատու-
թենէ երկրի։ (22) Նա է որ նստի ի ծիր [13] Յեբր.
պակաս [14] Եբր. զդատաւորս երկրի առնէ ու-
նայնս։ (24) Մինչչեւ տնկեալ իցէ նոցա, և
մինչչեւ սերմանեալ իցէ, և մինչչեւ ձգեալ
արմատ յերկրի բուն նոցա [15] Եբր. պակա-
սեսցէ։ (27) Ընդէ՞ր ասացեր, Յակոբ, և [16] Եբր.
ի Տեառնէ

28 երարձ զիրաւունս իմ, ¹Եւ մեկնեցան.
Նա եւ այժմ ո՞չ ծանեար, եթէ չե՞ր
լուեալ, Աստուած յաւիտենական, Աս-
տուած" որ հաստատեաց զծագս երկ-
րի, ոչ քաղցիցէ եւ ոչ վաստակեսցի,
եւ չիք քննութիւն իմաստութեան նո-
29 րա։ Տայ ²քաղցելոց զօրութիւն եւ ան-
30 ցաւոց զտրտմութիւն։ Քաղցիցեն երի-
տասարդք, եւ վաստակեսցին մանկունք",
31 եւ ընտիրք անզօրք եղիցին։ Բայց որ
սպասեն Տեառն՝ նորոգեսցին զօրու-
թեամբ, նորափետուր զարդարեսցին իբ-
րեւ զարծուիս, ընթասցին եւ մի՛ վաս-
տակեսցին, գնասցեն եւ մի՛ ³քաղցիցեն։

ԳԼ. ԽԱ

1 ⁴Նորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի իշ-
խանք նորոգեսցին զօրութեամբ, մեր-
ձեսցին՝ խօսեսցին միանգամայն, եւ
2 ապա զիրաւունս պատմեսցեն" Ո՞ զար-
թոյց յարեւելից զարդարութիւն, եւ կո-
չեաց զնա ⁵զհետ իւր. երթիցէ եւ տա-
ցէ հատուցումն յանդիման հեթանոսաց.
զարհուրեցուցէ զթագաւորս, եւ տացէ
հողոյ զսուրս նոցա, եւ իբրեւ զխոփ
3 մերժեսցէ զնետս նոցա։ Եւ արասցէ զնո-
սա փախստականս, եւ անցցէ խաղա-
ղութեամբ զճանապարհս ոտից իւրոց։
4 Արդ ասիցէ՞ք թէ ոչ գայցէ. ո՞ ազդեաց՝
եւ արար զայս ամենայն, կոչեաց զնա՝
որ կոչէրն յազգաց առաջնոց" Ես Տէր
առաջին, եւ ես նոյն եմ առ յապա։
5 Տեսին ⁶զիս հեթանոսք" եւ երկեան. եւ
սարսեցին ⁷ամենայն ծագք երկրի. մեր-
6 ձեցան եւ եկին ի միասին. ⁸Եղին ի մտի
իւրաքանչիւր ընդ ընկերի եւ ընդ եղ-
7 բօր օգնական լինել. եւ ասիցեն, Քա-
ջալերեսցէ հիւսն զդարբին, կռել կոփել,
ուռն հարկանել. եւ ասիցէ, Նպաստ բա-
րի եղեւ ինձ. եւ բեւեռեցին զնոսա բե-
ւեռօք, եւ դիցեն ի դեմնի, եւ ոչ շար-
8 ժեսցին" Բայց դու, Իսրայէլ ծառայ
իմ, Յակոբ՝ զոր ընտրեցի, զաւակդ Աբ-
9 րահամու՝ զոր սիրեցի, ⁹Որում օգնա-
կան եղէ ի ծագաց երկրի, եւ ի դիտաց
նորա կոչեցի զքեզ, եւ ասացի" Թէ Ծա-
ռայ իմ ես դու եւ ընտրեցի զքեզ, եւ
10 ոչ թողի զքեզ։ Մի՛ երկնչիր, զի ընդ
քեզ եմ. մի՛ ¹⁰խաբիր, զի ես եմ Աստուած
քո, որ զօրացուցի զքեզ եւ օգնեցի քեզ,
եւ զգուշացայ քեզ աջով արդարութեան
11 իմոյ։ Ահաւասիկ ամաչեսցեն եւ պատ-
կառեսցեն ամենայն հակառակորդք քո,
եւ եղիցին նոքա իբրեւ զչեղեալս, եւ
կորիցեն ամենայն դատախազք քո։
12 Խնդրեսցես զնոսա, եւ ոչ գտցես զմարդն
որ թշնամանեսցին զքեզ. եւ եղիցին իբ-
13 րեւ զչեղեալս¹¹ պատերազմողքն քո։ Զի
ես եմ Տէր Աստուած քո, որ ունիմ զա-
ջոյ ձեռանէ քումմէ, որ ասեմ ցքեզ՝
14 թէ Մի՛ երկնչիր, ես օգնեցից քեզ։ Մի՛
երկնչիր, որդիդ Յակոբեան, զածածդ
Իսրայելեան. ես օգնեցի քեզ, ասէ ¹²Աս-
տուած, որ փրկելոցն է զքեզ՝ Սուրբն
15 Իսրայելի։ Ահաւասիկ արարից զքեզ իբ-
րեւ զանիւս նորս սղոցաձեւ կամնասայ-
լից. կասեսցես զլերինս եւ մանրեսցես
զբլուրս, եւ արասցես զնոսա իբրեւ զփո-
16 շի. Եւ հոսեսցես¹³. հողմք առցեն զնոսա
եւ մրրիկք ցրուեսցեն. բայց դու ուրախ
լիցիս ի Տէր՝ ¹⁴ի Սրբութիւնս Իսրայելի։
17 ¹⁵Եւ ցնծասցին տնանկք" եւ կարօտեալք
որ խնդրէին ջուր եւ ոչ գտանէին, եւ
լեզուք նոցա ի ծարաւոյ ցամաքէին. ես
Տէր ⁷Աստուած լուայց նոցա, Աստուած
18 Իսրայելի, եւ ոչ թողից զնոսա։ Այլ բա-
ցից գետս ի վերայ լերանց, եւ ի մէջ
դաշտաց աղբերս. արարից զանապատն
ի ճահիճս ջուրց, եւ զերկիրն ծարաւուտ

¹Եբր. Ո՞չ ծանեար, կամ ո՞չ լուար, Աստուած յաւիտենական Տէր, ²Եբր. վաստակելոյ զօրութիւն, և որոյ չիք ոյժ՝ յաճախէ զօրութիւն։ (30) Վաստակեսցին մանկունք եւ խոնջեսցին ³Եբր. խոնջեսցին ⁴Եբր. Լռեցէ՛ն առաջի իմ կղզիք, եւ ազգք նորոգեսցեն զզօրութիւն. մատիցեն, յայնժամ խօսեսցին, ի միասին ի դատաստան մատիցուք։ ⁵Եբր. յոտս իւր. ետ առաջի նորա զհեթանոսս, եւ թագաւորաց ետ տիրել, ետ իբրեւ զփոշի առաջի սրոյ նորա, իբրեւ խոպ հողմոյ առաջի աղեղան նորա. (3) Հալածեաց զնոսա, և անց խաղաղութեամբ ընդ ճանապարհ յոր չէր մտեալ ոտիւք իւրովք։ (4) Ո՞ գործեաց և արար զայս. որ կոչէն զազգս ի սկզբանէ։ ⁶Եբր. կղզիք ⁷Յոյն. [illegible] ⁸Եբր. Այր ընկերի իւրում եղեւ օգնական, եւ եղբայր իւր ասէ, Քաջալերեաց։ (7) Եւ քաջալերեաց դարբին զոսկերիչ, որ հարկանէն ուռամբ՝ զայն որ կռէ կոփէ. ասէ՝ Բարւոք է այս ի կցել. եւ պնդեաց զնա բեւեռօք զի մի՛ շարժեսցի։ ⁹Եբր. Որ կալայ զքեզ ի ծագաց երկրի, եւ յեզերաց նորա կոչեցի զքեզ, եւ ասացի քեզ, ¹⁰Եբր. զարհուրիր ¹¹Եբրայեցին յաւելու, իբրեւ սպառեալս ¹²Եբր. Տէր ¹³Եբրայեցին յաւելու զնոսա ¹⁴Եբր. ի Սուրբն ¹⁵Եբր. Տնանկք

19 ի վտակս ։ [1]Եւ բղխեցուցից յանջուր երկ-
րին զմայրն եւ զտօսախն, զմուրտն եւ
զնոճն եւ զսօսն, զարդն եւ զարդոյն
եւ զկաղամախն, զգին եւ զփայտն իւ-
20 ղոյ ։" Զի տեսցեն եւ գիտասցեն եւ ծա-
նիցեն եւ իմասցին ի միասին՝ թէ ձեռն
Տեառն արար զայս ամենայն, եւ Սուրբն
Իսրայելի հաստատեաց ։
21 [2]Մերձեալ են իրաւունք ձեր, ասէ Տէր
Աստուած. մերձեալ են իրաւունք ձեր",
22 ասէ Թագաւորն Յակոբայ ։ [3]Մերձես-
ցին եւ պատմեսցեն [4]ձեզ որ ինչ անցք
անցանելոց իցեն. [5]եւ կամ" զառաջինսն
եթէ զինչ էին՝ ասացէք. ի միտ դիցուք,
եւ գիտասցուք [6]զի՞նչ առաջին եւ զի՞նչ
23 առ յապա ։ Ասացէք մեզ, պատմեցէք
մեզ" որ ինչ ի վախճանի լինիցի, եւ գի-
տասցուք, եթէ աստուածք իցէք. բարի
արարէք, չար արարէք, զի [7]տեսցուք
24 միանգամայն եւ զարմասցուք՝ թէ ուստի՞
իցէք դուք եւ ուստի՞ գործուած ձեր. զի
25 յերկրէ պիղծս ընտրեցին զձեզ ։ Բայց ես
զարթուցից զհիւսիսայինն եւ զարեւել-
եայն. կոչեսցին յանուն իմ, եկեսցեն իշ-
խանք. եւ իբրեւ զկաւ բրտի զոր բրուտն
26 կոխէ՝ այնպէս կոխիցին ։ Ո՞ պատմեսցէ
զայն՝ որ ի սկզբանէն է", զի գիտասցուք.
եւ զեւս յառաջագոյնսն, եւ ասասցուք թէ
Ճշմարիտ է. չիք որ [8]ասէ յառաջագոյն",
27 եւ ոչ որ լսէ զբանս ձեր ։ [9]Սկիզբն ա-
րարից զՍիոն, եւ զԵրուսաղէմ մխի-
28 թարեցից ի ճանապարհի. Զի ի հեթանո-
սաց աւագիկ ոչ ոք է, եւ ի կռոց նոցա
ոչ ոք է որ պատմէ. եւ եթէ հարցից
եւս զնոսա թէ Ուստի՞ էք, ոչ տացեն
29 ինձ պատասխանի ։ Զի ընդունայն են
որ առնեն զձեզ, եւ ունայն են որ առեղ-
ծանեն զձեզ ։"

ԳԼ. ԽԲ

1 [10]Յակոբ ծառայ իմ, օգնական եղէց
նմա, Իսրայէլ ընտրեալ իմ զոր ընկա-
լաւ անձն իմ. ետու զՈգի իմ ի վերայ
նորա, եւ իրաւունս հեթանոսաց հան-
2 ցէ ։ Մի՛ աղաղակեսցէ եւ մի՛ վիճեսցի,
եւ մի՛ ոք լուիցէ արտաքոյ զբարբառ
3 նորա ։ Զեղէգն ջախջախեալ մի՛ բեկցէ,
եւ զպատրոյգն առկայծեալ մի՛ շիջու-
ցէ, այլ հանցէ ի ճշմարտութիւն զիրա-
4 ւունս ։ [11]Ծագեսցէ, եւ մի՛ խորտակեսցի,
մինչեւ դիցէ յերկրի զդատաստան, եւ՛
[12]յանուն նորա հեթանոսք" յուսասցին ։
5 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած՝ որ արար
զերկինս եւ կանգնեաց զնա, որ հաս-
տատեաց զերկիր եւ որ ի նմա, որ ետ
շունչ մարդկան որ ի վերայ նորա, ոգի
6 ամենեցուն որ կոխեն զնա ։ Ես Տէր Աս-
տուած կոչեցի զքեզ արդարութեամբ,
կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ եւ զօրա-
ցուցի զքեզ, եւ ետու զքեզ յուխտ ազ-
7 գին՝ եւ ի լոյս հեթանոսաց, Բանալ զաչս
կուրաց, հանել զկապեալս ի բանտէ եւ
ի տանէ կապանաց որ նստէին ի խաւա-
8 րի ։ Ես [13]Տէր Աստուած", այս է անուն
իմ, զփառս իմ այլում ոչ տաց, եւ ոչ
9 [14]զքաջութիւնս իմ դրօշելոց ։ Որ ինչ ի
սկզբանէն էր, այն եկն եհաս, եւ զնորս
ես պատմեցից ձեզ. եւ մինչչեւ պատ-
10 մեալ՝ [15]ցուցաւ ձեզ ։ Օրհնեցէք զՏէր
յօրհնութիւն նոր, [16]զի իշխանութիւն
նորա ի բարձունս փառաւորի, եւ անուն
նորա" ի ծագաց երկրի, ոյք իջանեն ի
ծով [17]նաւօք, կղզիք եւ բնակիչք նոցա ։
11 [18]Ուրախ եղիցի անապատն եւ աւանք
նորա՝ բանակք եւ բնակիչք Կեդարու".
ուրախ եղիցին բնակիչք Վիմին, ի գլխոց
12 լերանց գոչեսցեն, Տացեն փառս [19]Աս-
տուծոյ, եւ զքաջութիւն նորա կղզիք"

---

[1]Եբր. Տնկեցից յանապատին զեղեւին, զանփուտ փայտ (ատտիմ), եւ զմուրտն և զփայտն իւղոյ. եդից յանջուր երկրին զմայր, զսօսի եւ զտօսախ ի միասին։ [2]Եբր. Մերձեցուցէք զդատ ձեր, ասէ Տէր. մատուցէք զպատճառս ձեր զզօրեղս [3]Եբր. Մերձեցուսցեն [4]Եբր. մեզ [5]Եբր. [illegible] [6]Եբր. զվախճան նոցա, կամ զինչ առ յապա զգացուցէք մեզ։ (23) Պատմեցէք [7]Եբր. զարմասցուք եւ տեսցուք միանգամայն։ (24) Ահա ոչ ինչ էք դուք, եւ գործ ձեր ոչինչ է. գարշութիւն է որ ընտրեաց զձեզ։ (25) Զարթուցի ի հիւսիսոյ, եւ եկեսցէ. ի ծագաց արեւու կոչեսցէ զանուն իմ. եւ արասցէ զիշխանս իբրեւ զշաղախ, եւ իբրեւ բրուտ որ կոխեսցէ զկաւ։ (26) Ո՞ պատմեաց ի սկզբանէ [8]Եբր. պատմեսցէ, չիք որ տայցէ լսել [9]Եբր. Առաջին նախ զՍիոն, Ահա, ահաւասիկ նոքա, եւ զԵրուսաղէմ՝ Տաց աւետաւորանիչ։ (28) Եւ հայեցայ, եւ ոչ ոք էր. եւ ի նոցանէ չգոյր խորհրդական, եթէ հարցանէի զնոսա, և տային պատասխանի։ (29) Ահա ամենեքին ընդունայն են, ոչինչ՝ գործ նոցա, հողմ եւ ունայնութիւն են ձուլածոյք նոցա։ [10]Եբր. Ահաւասիկ [11]Եբր. Մի՛ շիջցի [12]Եբր. յօրէնս նորա կղզիք [13]Եբր. Եհովայ եմ [14]Եբր. զգովութիւն [15]Եբր. զգացուցի [16]Եբր. եւ զգովութիւն նորա [17]Եբր. եւ որ լնուն զնա [18]Եբր. Զայն բարձցեն անապատն եւ քաղաքք նորա, աւանք յորս բնակէ Կեդար [19]Եբր. Տեառն, և զգովութիւն նորա ի կղզիս

13 պատմեսցեն։ Տէր [1]Աստուած զօրու-
թեանց ելեսցէ եւ հարցէ զպատերազմ,՝՝
յարուսցէ զնախանձ [2]եւ գոչեսցէ, ի վե-
րայ թշնամեաց իւրոց [3]զօրութեամբ։
14 Լուռ եղէ ի սկզբանէ. [4]միթէ մի՞շտ լռե-
ցից եւ անսայցեմ. ժուժկալեցի իբրեւ
զծննդականն՝՝, արդ զարհուրեցուցից եւ
15 ցամաքեցուցից միանգամայն։ Չերմնս
եւ զբլուրս յատակեցից, եւ զամենայն
խոտ նոցա ցամաքեցուցից. եդից զգետս
16 ի կղզիս, եւ զճահճս ցամաքեցուցից։ Ա-
ռաջնորդեցից կուրաց ընդ ճանապարհ
զոր ոչ գիտիցեն, եւ ընդ շաւիղս՝ զոր
ոչ ճանաչէին՝ գնացուցից զնոսա. արա-
րից նոցա զխաւարն ի լոյս, եւ զդժուա-
րինն ի դիւրինս. զայս բանս արարից
առ նոսա, եւ ոչ թողից զնոսա։
17 [5]Բայց նոքա դարձան յետս յետս. Ա-
մաչեցէք զամօթ մեծ որք յուսացեալք
էք ի դրօշեալս, եւ ասէք՝՝ ձուլածոյս,
թէ Աստուածք մեր էք դուք։
18 Խուլք, լուարուք, եւ կոյրք, հայեցա-
19 րուք տեսանել։ Եւ ո՞վ է կոյրն՝ եթէ
ոչ ծառայն իմ, եւ [6]ո՞վ են խուլքն՝ ե-
թէ ոչ որ տիրեն նոցա՝՝։ Ո՞վ է կոյրն՝
եթէ ոչ [7]հեռացեալն, եւ կուրացան ծա-
20 ռայքն Աստուծոյ։ Տեսէք բազում ան-
գամ, եւ ոչ զգուշացարուք. բաց էին
21 ականջք ձեր, եւ ոչ լուարուք։ Տէր Աս-
տուած կամէր՝ զի արդարասցի եւ բարձ-
22 րասցուսցէ զօրհնութիւն։ Եւ տեսի զի
եղեւ ժողովուրդն՝՝ յափշտակեալ եւ յա-
ւար մատնեալ. յամենայն ի շտեմարանս
որոգայթք, եւ յամենայն ապարանս
միանգամայն՝ ուր եւ թաքուցին զնո-
սա, եղեն ի յափշտակութիւն, եւ ոչ ոք
էր որ փրկէր զնոսա. յաւար՝ եւ ոչ ոք էր
23 որ ասէր թէ Տուր ի դարձ։ Ո՞վ է ի
ձէնջ որ ունկնդիր լինիցի այսմ ամե-
նայնի, եւ ի միտ առնուցու որ ինչ յա-
24 պայն գալոց իցէ։ Ո՞վ ետ յափշտակու-
թիւն զՅակոբ, եւ զԻսրայէլ աւարա-
ռուաց. ո՞չ ապաքէն [8]Աստուած՝ որում
մեղանն, եւ ոչ կամեցան գնալ ընդ ճա-
նապարհս նորա, եւ ոչ լսել օրինաց նո-
25 րա։ Եւ [9]ած ի վերայ նորա զսրտմտու-
թիւն բարկութեան իւրոյ. եւ [10]պարտեաց
զնոսա պատերազմ, եւ շուրջ զնոքօք
հրձիգք. եւ ոչ գիտացին իւրաքանչիւր ոք
ի նոցանէն, եւ ոչ եդին ի մտի՝՝։

ԳԼ. ԽԳ

1 Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր [11]Աստուած
որ արար զքեզ, Յակոբ, եւ որ ստեղծ
զքեզ, Իսրայէլ. Մի՛ երկնչիր զի փրկեցի
զքեզ, եւ կոչեցի քեզ զանուն քո՝ թէ
2 Իմ ես։ Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս՝
ընդ քեզ եմ, եւ գետք զքեզ մի՛ ողո-
ղեսցեն. եւ եթէ անցանիցես ընդ հուր՝
մի՛ այրեսցիս, եւ բոց նորա զքեզ մի՛
3 կիզցէ։ Զի ես եմ Տէր Աստուած քո
Սուրբն Իսրայէլի որ փրկեմ զքեզ. ա-
րարի փրկանս քո զԵգիպտոս եւ զԵ-
թովպիա. եւ [12]զՍուենէն քեզ փոխանա-
4 կեցի։ Ուստի եւ պատուական լեալ ե-
ղեր առաջի իմ եւ փառաւորեցար. եւ
ես սիրեցի զքեզ. եւ տաց զմարդիկ փո-
խանակ քո, եւ [13]զիշխանս փոխանակ
5 գլխոյ քո։ Մի՛ երկնչիր զի ընդ քեզ
եմ. յարեւելից ածից զզաւակ քո, եւ
6 յարեւմտից ժողովեցից զքեզ։ Ասացից
հիւսիսոյ՝ Ած. եւ հարաւոյ՝ թէ Մի՛ ար-
գելուր. ածէք զորդիս իմ յերկրէ հեռա-
ւորէ, եւ զդստերս իմ ի ծագաց երկ-
7 րէ, Եւ զամենեսեան որ միանգամ կո-
չեցեալ են յանուն իմ. զի փառօք իմովք
հաստատեցի զնա եւ ստեղծի զնա եւ
արարի զնա։
8 [14]Եւ հանի զժողովուրդն կոյր, եւ թէ-
պէտ եւ աչք են, սակայն նոյնպէս կու-
րացեալ են, եւ խցեալ են ականջք ի-
9 րեանց՝՝։ Ամենայն ազգք ժողովեցան ի
միասին, եւ [15]իշխանք ժողովեցին ի նո-
ցանէ. ո՞՝՝ պատմեսցէ զայս, եւ կամ
որ ինչ ի սկզբանէն էր՝ ո՞ ազդ արա-

---

[1] Ոմն. իբրեւ հզօր ելցէ, իբրեւ զայր պատերազմաց [2] Ոմն. աղաղակեսցէ եւ [3] Ոմն. զօրասցի [4] Ոմն. լռեցի և անսացի. այլ իբրեւ զծննդական գոչեցից [5] Ոմն. Դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն զամօթ մեծ որք յուսացեալ են ի դրօշեալս, և ասեն [6] Ոմն. խուլն՝ իբրեւ զպատգամաւորն իմ զոր առաքեմ [7] Ոմն. Նուիրեալն, եւ կոյրն՝ իբրեւ զծառայն Տեառն։ (20) Տեսանէք բազում ինչ, եւ ոչ առնուք ի միտ. բաց են ականջք, եւ ոչ լսեն։ (21) Տէր հաճեցաւ վասն արդարութեան իւրոյ, մեծացուցանել զօրէնս եւ փառաւորել։ (22) Եւ նա ժողովուրդ

[8] Ոմն. Տէր [9] Ոմն. թափեաց [10] Ոմն. զուժգնութիւն պատերազմի, եւ շուրջ զնովաւ արար հրձիգ, այլ նա ոչ գիտաց. հուր հար ի նմա, եւ նա ոչ եդ ի սրտի [11] Յոմն. դ–ւ–ե [12] Ոմն. զՍաբա [13] Ոմն. զժողովուրդս [14] Ոմն. Հան զժողովուրդն կոյր, թէպէտ եւ են նոցա աչք, զխուլս՝ թէպէտ եւ ականջ են նոցա։ [15] Ոմն. գումարեսցին ժողովուրդք. ո՞ ի նոցանէ

ցէ [1]ձեզ. ածցեն զվկայս իւրեանց եւ
արդարասցին, լուիցեն եւ ասասցեն
10 զճշմարիտն։ Եղերուք ինձ վկայք [2]եւ ես
ձեզ վկայ, ասէ Տէր Աստուած", եւ
ծառայ իմ զոր ընտրեցի. զի գիտասջիք
եւ հաւատասջիք ինձ, եւ ի միտ առ-
նուցուք թէ ես եմ. յառաջ քան զիս
ոչ եղեւ այլ Աստուած, եւ յետ իմ ոչ
11 եղիցի։ [3]Ես եմ Աստուած", եւ չիք որ
12 բաց յինէն որ փրկիցէ։ [4]Պատմեցի եւ
փրկեցի. նախատեցի" եւ ոչ որ էր ի
միջի ձերում օտար. դուք ինքնին իմ
13 վկայք [5]ինձ։ Եւ ես Տէր Աստուած ի
սկզբանէ, եւ եւս", եւ ոչ որ իցէ որ ի
ձեռաց իմոց հանիցէ. եւ արարից, եւ
ոչ որ իցէ որ դարձուցանիցէ։
14 Այսպէս ասէ [6]Տէր Աստուած, որ փրկե-
լոցն է զձեզ" Սուրբն Իսրայէլի. Վասն ձեր
առաքեցի ի Բաբելոն, եւ [7]ընդոստուցի
փախստականս զամենեսեան. եւ Քաղդէա-
15 ցիքն նաւուք պաշարեսցին. Ես Տէր Աս-
տուած Սուրբն ձեր, որ յայտ արարի ձեզ
16 զԹագաւորն Իսրայէլի" Այսպէս ասէ Տէր
որ արար ճանապարհ ընդ ծով եւ ի ջուրս
17 սաստիկս շաւիղս, Որ հանէ զկառս եւ
զերիվարս [8]եւ բազում զօրս սաստիկս.
այլ" ննջեցին եւ ոչ յարիցեն, շիջան
18 իբրեւ զպատրոյգ շիջեալ. Մի՛ յիշէք
զառաջինսն, եւ զհինսն մի՛ ածէք զմտաւ.
19 Զի ես աւասիկ նոր գործեմ, որ այժմ
յայտնեսցի եւ ծանիջիք. եւ արարից
ճանապարհ ընդ անապատ, եւ յերկիր
20 անջրդի գետս բղխեցուցից։ Օրհնեսցեն
զիս գազանք անապատի, համբարուք
եւ դստերք ջայլամանց. զի ետու ես
ջուր յանապատ եւ գետս յերկիր անջրդի,
21 արբուցանել զազգն իմ ընտրեալ, Եւ
զժողովուրդն իմ զոր ստացայ՝ պատմել
զքաջութիւնս իմ։
22 [9]Ոչ այժմ իմն կոչեցի զքեզ, Յակոբ,
եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ", Իսրայէլ.
23 Ոչ մատուցեր ինձ խաչինս ողջակիզաց
քոց, եւ ոչ զոհիւք քովք փառաւորե-
ցեր զիս. ոչ [10]ծառայեցեր ինձ պատա-
րագօք քովք", եւ ոչ աշխատ արարի
24 զքեզ ի ծախս կնդրկաց քոց։ Ոչ գնե-
ցեր ինձ խունկս արծաթոյ, եւ ոչ [11]ցան-
կացայ ճարպոյ զոհից քոց. այլ ի մեղս
քո եւ յանօրէնութիւնս քո վերակացու
25 եղէց քեզ"։ Ես եմ, ես եմ նոյն որ ջնջեմ
զանօրէնութիւնս քո վասն իմ, եւ զմեղս
26 քո այլ ոչ եւս յիշեցից։ [12]Բայց քեզ յուշ
լիցի՝ եւ ընդ միմեանս դատեսցուք. ա-
սա դու նախ զանօրէնութիւնս քո զի
27 արդարասցիս։ Հարքն ձեր նախ մեղան,
28 եւ իշխանքն ձեր անօրինեցան յիս, Եւ
պղծեցին իշխանքն զսրբութիւնս իմ".
եւ մատնեցի ի կորուստ զՅակոբ, եւ
զԻսրայէլ ի նախատինս։

Գլ. ԽԴ

1 Բայց արդ լուր, Յակոբ ծառայ իմ,
2 եւ Իսրայէլ, զոր ընտրեցի։ Այսպէս
ասէ Տէր [13]Աստուած որ արար զքեզ, եւ
որ ստեղծ զքեզ յորովայնէ, եւ տակա-
ւին օգնականութիւն գտցես. մի՛ երկն-
չիր, ծառայ իմ Յակոբ, եւ սիրեցեալդ
3 իմ Իսրայէլ, զոր ընտրեցի. Զի ես [14]տաց
ջուր ի ծարաւ որոց գնան յանջրդւոջ.
եդից" զՈգի իմ ի վերայ զաւակի քո՝ եւ
զօրհնութիւնս իմ ի վերայ որդւոց քոց։
4 Եւ զուարճասցին [15]իբրեւ զխոտ ջրար-
բի", եւ որպէս զուռ ի մէջ գնացից ջրոց։
5 Մին ասասցէ, [16]Աստուծոյ եմ ես, եւ
միւսն իրախոյս բարձցէ յանուն [13]Աս-
տուծոյ Յակոբայ. եւ միւսն գիր հան-
ցէ ձեռամբ իւրով [16]Թէ Աստուծոյ եմ
ես", եւ յանուն Իսրայէլի [17]իրախոյս
բարձցէ"։
6 Այսպէս ասէ [18]Աստուած Թագաւորն
Իսրայէլի, եւ [19]որ փրկեացն զնա Աս-
տուած" զօրութեանց. Ես առաջին՝ եւ
ես առ յապայ, բաց յինէն այլ ոչ գոյ

[1]Եբր. մեզ [2]Եբր. ասէ Տէր [3]Եբր. Ես, ես եմ Տէր [4]Եբր. Ես պատմեցի և փրկեցի և գգացուցի, [5]Եբր. ինձ, ասէ Տէր, եւ ես եմ Աստուած։ (13) Ի սկզբանէ անտի ես նոյն եմ [6]Եբր. Տէր, Փրկիչ ձեր [7]Եբր. իջուցանեմ զամենեսին փախստական, զՔաղդէացիսն, ի նաւս ուրախութեան իւրեանց. (15) Ես, Տէր, Սուրբն ձեր, Արարիչն Իսրայէլի, Թագաւոր ձեր։ [8]Եբր. զօրութիւն եւ ուժգնութիւն. միանգամայն [9]Եբր. Եւ ոչ կոչեցեր զիս, Յակոբ, այլ տաղտկացար յինէն

[10]Եբր. ծառայեցուցի զքեզ պատարագօք [11]Եբր. յագեցուցեր զիս ճարպով զոհից քոց, այլ ծառայեցուցեր զիս ի մեղս քո, եւ աշխատ արարեր զիս յանօրէնութիւնս քո [12]Եբր. Յուշ արա ինձ, զի ի միասին դատեսցուք. պատմեա դու զի արդարասցիս։ (27) Հայր քո նախ մեղաւ, և Թարգմանք քո անօրինեցան յիս։ (28) Եւ ես պղծեցի զիշխանս սրբութեան [13]Եբր. [illegible] [14]Եբր. հեղից ջուր ի ծարաւին, եւ հոսանս յանջրդւոջ. հեղից [15]Եբր. ի մէջ խոտոյ [16]Եբր. Տեառն [17]Եբր. յորջորջեսցի [18]Եբր. Տէր, [19]Եբր. Փրկիչ նորա, Տէր

7 Աստուած ։ ¹Ո՞վ է իբրեւ զիս, յառաջ
կացցէ, ձայն տացէ, պատմեսցէ եւ պատ-
րաստեսցի ինձ՝ յորմէ հետէ արարի
զմարդն յաւիտեան. եւ որ ինչ գալոցն
իցէ, մինչչեւ եկեալ իցէ պատմեսցեն
8 ձեզ։ Մի՛ զարմանայք եւ մի՛ պատկա-
ռէք. ո՞չ ապաքէն ²ի սկզբանէ լուա-
րուք եւ պատմեցի ձեզ. դուք ձեզէն
իսկ վկայէք ինձ, թէ գուցէ՞ այլ Աս-
9 տուած բաց ³յինէն։ Եւ յայնժամ իսկ
ոչ ինչ էին ամենեքեան որ սանդածանէին
եւ դրօշէին զանօգուտս, որ առնէին բառ
ցանկութեան իւրեանց, որք ոչ օգնի-
ցեն նոցա. եւ վկայք դուք էք նոցա.
10 զի ոչ տեսանեն եւ ոչ իմանան։ Զի ա-
մաչեսցէ որ սանդածանէ զսանդածուածն,
11 եւ ձուլէ զդրօշեալն յանօգուտ, Եւ ա-
մենեքին որ հաղորդեցին նմա. այլ
ամաչեսցեն ամենեքեան որ սանդածա-
նեն կուռս, եւ դրօշին զանօգուտն.
եւ ամենեքեան ուստի եղենն՝ ցամա-
քեցան, խլացեալք ի մարդկանէ. ժո-
ղովեսցին ամենեքեան՝ յանդիման կաց-
ցեն ի միասին. ամաչեսցեն եւ յամօթ
12 լիցին առ հասարակ։ ⁵Զի թեքեաց հիւսն
զգործի իւր, ուրագ սրեաց եւ կոփեաց
նովաւ. դրով գործեաց եւ դրօշեաց
զնա, եւ զօրութեամբ բազկի իւրոյ
կանգնեաց զնա. քաղցիցէ եւ տկարա-
13 ցի, եւ ոչ արբցէ ջուր։ Ընտրեաց հիւսն
փայտ, չափով կշռեաց զնա՝ եւ դրօ-
շեաց ի նմանութիւն պատկերի. դրով
կարգեաց զնա, եւ մածոյց սոսնձով, եւ
արար զնա ի պատկեր առն եւ ի զարդ
գեղոյ երեսաց մարդոյ. հաստատեաց
14 զնա ի տան իւրում։ Զայն փայտ զոր
եհատ, զսարոյն կամ զսօսն, զկաղնին
կամ զթեղօշն, զոր անկեաց Տէր եւ
15 անձրեւ աճեցոյց՝ Զի իցէ մարդկան այ-
րելի, առեալ ի նմանէ այրեաց եւ ջե-
ռաւ, եւ ի կիսոյն արար հաց, եւ զկէսն
արար պատկեր եւ երկիր եպագ նոցա.
եւ զոր իւրովին պատկեր գործեաց,
անկեալ առաջի այնմ երկիր պագանէ։
16 Զորոյ զկէսն այրեաց ի խարոյկի, եւ
եփեաց կայծակամբք նորա հաց եւ խո-
րովեաց միս, կերաւ եւ յագեցաւ եւ
ջեռաւ, եւ ասէ՝ Վա՜յ ինձ զի ջեռայ
17 եւ տեսի զհրակ։ Եւ ⁶զկէսն արար յաս-
տուած դրօշեալ. եւ խոնարհեալ երկիր
եպագ նմա. յաղօթս կայ առ նա եւ ա-
սէ, Փրկեա զիս, զի աստուած իմ ես
18 դու։ Ոչ առին ի միտ իմանալ, զի չլա-
ցան տեսանել աչօք իւրեանց, եւ իմա-
19 նալ սրտիւք իւրեանց։ ⁷Եւ ոչ ածին
զմտաւ զի ոչ ծանեան խորհրդովք՝ թէ
զկէս փայտին այրեցին ի հուր, եւ ի
վերայ կայծականց նորա հաց արարին,
եւ միս խորովեցին եւ կերան, եւ զկէսն
ի նմանէ արարին պատկեր եւ երկիր
20 պագանեն նմա։ Գիտասջիր զի մոխիր
է սիրտ նոցա, եւ մոլորեալ են. եւ ոչ
ոք ի նոցանէ կարէ փրկել զանձինս նո-
ցա. տեսէք եւ ոչ ասացէք՝ թէ Ստա-
բէութիւն է ի ձեռս իմ։
21 Յուշ լիցի քեզ այդ, Յակոբ, եւ Իս-
րայէլ, զի ծառայ իմ ես դու. ինձ ստեղ-
ծի զքեզ ի ծառայութիւն. եւ Իսրայէլ,
22 ⁸մի՛ մոռանար զիս։ Զի ահաւասիկ ջնջե-
ցի իբրեւ զամպ զանօրէնութիւնս քո,
եւ իբրեւ զմէգ զմեղս քո. դարձ առ
իս, եւ փրկեցից զքեզ։

¹Ոմանք. Եւ ո՞ իբրեւ զիս ձայն ետ եւ պատմեաց, եւ յարդարեաց վասն իմ, յորմէ հետէ հաստատեցի ես զժողովուրդն հին. Թող ասասցեն զորս գալոցն եւ լինելոց իցեն։ ²Ոմանք. ի վաղուց հետէ լսել ³Ոմանք. յինէն. եւ ոչ. Վ.էմ. ոչ գիտացի։ (9) Որ սանդածանեն դրօշեալ՝ ամենեքին ընդունայն են, եւ ցանկալիք նոցա՝ անօգուտ. եւ վկայք նոցա նոքին իսկ. ոչ տեսանեն եւ ոչ իմանան զի ամաչեսցին։ (10) Ո՞վ է որ սանդածանէ աստուած ⁴Ոմանք. նմա՝ ամաչեսցեն, զի ձեռագէտքն իսկ են ⁵Ոմանք. Դարբին երկաթոյ գործեաց տապար ածխով, եւ յօրինեաց զայն կռանաւ, եւ գործեաց զնա բազկաւ զօրութեան իւրոյ. իբրեւ քաղցիցէ, տկարասցի. ոչ արբցէ ջուր, եւ նուաղեսցի։ (13) Ատաղձագործ ձգէ լար, սահմանէ զնա գրչաւ, տաշէ զնա դրով, եւ կարկնաւ չափէ զնա, եւ արար զնա ի պատկեր առն. ի զարդ գեղոյ երեսաց մարդոյ առ ի բնակելոյ ի տան։ (14) Հատանէ իւր եղեւինս, եւ առնու թեղօշ եւ կաղնի, եւ զօրացուցանէ զանձն ի փայտս անտառին. տնկէ սօճի եւ անձրեւ աճեցուցանէ. (15) Եւ լինի մարդկան այրելի. եւ առնու ի նոցանէ եւ ջեռնու, այլ եւ վառէ եւ եփէ հաց. նա եւ յօրինէ աստուած, եւ երկիր պագանէ նմա, առնէ զնա դրօշեալ եւ պաշտէ զնա։ (16) Զկէս նորա այրէ ի խարոյկի. ի վերայ կիսոյն ուտէ միս. խորովէ խորովածս, եւ յագենայ. եւ ջեռնու եւս, ⁶Ոմանք. զմնացորդ նորա ⁷Ոմանք. Եւ ոչ ածէ զմտաւ. եւ չիք գիտութիւն եւ ոչ հանճար ասել թէ Զկէս փայտին այրեցի ի հուր, նա եւ եփեցի ի վերայ կայծականց նորա հաց. խորովեցի միս եւ կերայ, եւ զմնացորդ նորա արարի՞ց ի գարշութիւն. զկոճղ փայտին պաշտեցե՞մ (20) Ճանաչեա մոխրով, սիրտ խաբեալ խոտորեցուցանէ զնա, եւ ոչ փրկեսցէ զանձն իւր եւ ոչ ասիցէ, Ո՞չ ստութիւն է յաջ իմ։ ⁸Ոմ. մի՛ մոռասցիս յինէն

23 Ուրախ լերուք, երկինք, զի [1]ողորմեցաւ Աստուած Իսրայելի". փող հարէք, հիմունք երկրի. գոչեցէք, լերինք, զուրախութիւն, [2]բլուրք եւ ամենայն ծառք որ ի նոսա. զի փրկեաց [3]Աստուած զՅակոբ, եւ Իսրայէլ" փառաւորեսցի։
24 Այսպէս ասէ Տէր որ փրկեացն զքեզ եւ ստեղծ զքեզ յորովայնէ. Ես եմ Տէր որ առնեմ [4]կատարեմ զամենայն. ձգեցի զերկինս միայն, եւ հաստատեցի
25 [5]զերկիր։ Ո՞ այլ ոք ցրեաց" զնշանս վհկաց, եւ [6]զըղձութիւնս ի սրտից". ո՞ դարձուցանէ զիմաստունս յետս, եւ զխոր-
26 հուրդս նոցա յիմարեցուցանէ, Եւ հաստատէ զբանս ծառայից իւրոց, եւ զխորհուրդս հրեշտակաց իւրոց արդարացուցանէ։ Ես եմ որ ասեմ ցԵրուսաղէմ թէ Բնակեսջիր, եւ ցքաղաքս Հրէաստանի՝ թէ Շինեսջիք վերստին. եւ զա-
27 ւերակս նորա կանգնեցից. Որ ասեմ ցանդունդս թէ [7]Աւերեսջիր, եւ զգետս
28 նորա" ցամաքեցուցից. Որ ասեմ ցԿիւրոս թէ [8]Իմաստնասջիր, եւ զամենայն կամս իմ արասցես. որ ասեմ ցԵրուսաղէմ թէ Շինեսջիր, եւ [9]զտաճարն իմ սուրբ հաստատեցից"։

ԳԼ. ԽԵ

1 Այսպէս ասէ Տէր [4]Աստուած յօծեալն իւր ցԿիւրոս, զորոյ կալայ զաջոյ ձեռանէ նորա հնազանդեցուցանել առաջի նորա զազգս, եւ [10]զզօրութիւն թագաւորաց խորտակեցից". եւ բացից առաջի նորա [11]զդրունս, եւ քաղաքք" մի
2 փակեսցին։ Ես երթայց առաջի քո, զլերինս հարթեցից, զդրունս պղնձիս խորտակեցից եւ զնիգս երկաթիս փշրե-
3 ցից. Եւ տաց քեզ զգանձս խաւարինս, եւ զաւանդս աներեւոյթս [4]բացից քեզ". զի ծանիցես թէ ես եմ Տէր [4]Աստուած, որ կոչեցի զանուն քո՝ Աստուած Իս-
4 րայելի։ Վասն Յակոբայ ծառայի իմոյ, եւ Իսրայելի ընտրելոյ իմոյ՝ [12]ես կոչեցից քեզ զանուն քո՝ եւ ընկալայց զքեզ։

[1] Եբր. արար զայս Տէր [2] Եբր. անտառք [3] Եբր. Տէր զՅակոբ, եւ յԻսրայելի [4] Յեբր. պակասէ [5] Եբր. զերկիր ինձէն. (25) Որ խափանէ [6] Եբր. ըղձից տայ մոլել [7] Եբր. Ցամաքեսջիր, եւ զգետս քո [8] Եբր. Հովիւ իմ ես [9] Եբր. զտաճարն, թէ Հաստատեսջիր [10] Եբր. զմէջս թագաւորաց թուլացուցից [11] Եբր. զփեղկս, զի դրունք [12] Եբր. ես կոչեցի զքեզ յանուանէ, եւ տուի քեզ անուն յորջորջանաց, թէպէտ և ոչ

5 Եւ դու զիս ոչ ծանեար՝ եթէ ես Տէր
6 Աստուած, եւ չիք այլ ոք. Եւ" ծանիցեն յարեւելից եւ յարեւմտից թէ չիք
7 ոք բաց [13]յինէն. Ես եմ որ հաստատեցի զլոյս եւ արարի զխաւար, ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն եւ հաստատեմ զչար. ես եմ Տէր [4]Աստուած՝ որ առնեմ զայս ամենայն։
8 [14]Ուրախ եղիցին" երկինք ի վերուստ, եւ ամպք ցօղեսցեն զարդարութիւն. [15]բղխեսցէ երկիր զողորմութիւն, եւ զարդարութիւն առ հասարակ բղխեսցէ". ես եմ Տէր որ [16]հաստատեցի զքեզ իբրեւ զլաւ իմն. ստեղծի զքեզ իբրեւ
9 զկաւ բրտի։ Միթէ զօ՞րն ամենայն հերկիցէ որ հերկէն զերկիր. միթէ ասիցէ՞ կաւն ցբրուտն, Զի՞ կաս՝ զի՞ ոչ գործես, չիք քո ձեռք. միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր՝ թէ Ընդէ՞ր այս-
10 պէս ստեղծեր զիս։ Վա՜յ որ ասիցէ ցհայր իւր՝ թէ Ընդէ՞ր ծնար զիս, եւ ցմայր
11 իւր՝ թէ Ընդէ՞ր երկնեցեր զիս։ Զի այսպէս ասէ Տէր Աստուած՝ Սուրբն Իսրայելի, որ արար զայնս որ յապայն գալոց են. Հարցէք զիս վասն որդւոցն իմոց եւ դստերաց," եւ վասն գործոց
12 ձեռաց իմոց պատուէր տուք ինձ։ Ես արարի զերկիր եւ զմարդն ի վերայ նորա, ես ձեռամբ իմով հաստատեցի զերկինս, ես ամենայն աստեղաց եւտու հրա-
13 ման։ Ես յարուցի զնա արդարութեամբ [17]թագաւոր, եւ ամենայն ճանապարհք նորա ուղիղ են". նա շինեսցէ զքաղաքն իմ, եւ զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ դարձուսցէ, ոչ կաշառօք եւ ոչ պատարագօք, ասէ Տէր զօրութեանց։
14 Այսպէս ասէ Տէր [18]զօրութեանց. Վաստակ եղեւ երկիրն" Եգիպտացւոց, եւ

ճանաչէիր զիս։ (5) Ես եմ Տէր, եւ ոչ այլ ոք. բաց յինէն չիք Աստուած. ածի քեզ գօտի, թէպէտեւ ոչ ճանաչէիր զիս. (6) Զի [13] Եբր. յինէն, ես եմ Տէր, եւ ոչ այլ ոք [14] Եբր. Տեղացէք, [15] Եբր. բացցի երկիր, եւ տացէ պտուղ փրկութեան, եւ զարդարութիւն բուսուսցէ միանգամայն [16] Եբր. արարի զայս։

(9) Վա՜յ որ հակառակի ընդ իւրում Արարչին. խեցի է նա իբրեւ զխեցիս հողոյ. միթէ ասիցէ՞ կաւն ցյօրինիչ իւր, Զի՞նչ գործես, կամ գործ քո ցքեզ թէ՝ Զիք քո ձեռն։ (10) Վա՜յ որ ասիցէ ցհայր, Զի՞նչ ծնանիս. եւ ցմայր թէ Զի՞նչ երկնես։

(11) Այսպէս ասէ Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի եւ Արարիչ նորա. Զորս գալոցն են՝ հարցէք զիս, վասն որդւոցն իմոց [17] Եբր. և զամենայն ճանապարհս նորա ուղղեցից [18] Եբր. Վաստակ

վաճառք Եթովպացւոց եւ [1]Սաբայե-
ցիքն արք մեծամեծք՚՚ առ քեզ անցցեն, եւ [2]քեզ ծառայեսցեն, եւ՚՚ զկնի
քո շրջեսցին՝ [3]կապեալք ձեռնկապօք եւ
առ քեզ եկեսցեն՚՚, եւ քեզ երկիր պագա-
նիցեն, [4]եւ ի քեզ ուխտադիր լինիցին.
զի ի քեզ Աստուած գոյ. եւ ասասցեն
թէ Ոչ գոյ այլ Աստուած բաց ի քէն.
15 Զի դու ես Աստուած՝ եւ մեք ոչ գի-
16 տէաք՚՚, Աստուած Իսրայէլի փրկիչ։ Ա-
մաչեսցեն եւ յամօթ լիցին [5]ամենայն
հակառակորդք նորա, եւ գնասցեն ա-
17 մօթով։ Նորոգեցարուք առ իս, կղզիք.
զի Իսրայէլ փրկեցաւ զփրկութիւն յա-
ւիտենից. մի՛ ամաչեսցեն՝ եւ մի՛ եւս
յամօթ լիցին՚՚ մինչեւ յաւիտեանս։
18 Զի այսպէս ասէ Տէր որ արար զեր-
կինս, Աստուած՝ որ հաստատեաց զեր-
կիր եւ արար զնա, նա է որ սահմա-
նեաց զնա. եւ ի զուր ինչ ոչ արար
զնա, այլ ի բնակութիւն ստեղծ զնա.
19 Ես եմ Տէր եւ չիք այլ ոք։ Ոչ ի ծա-
ծուկ ինչ խօսեցայ՝ եւ ոչ ի տեղւոջ խա-
ւարին երկրի. չասացի զաւակին Յա-
կոբայ թէ [6]Ունայն խնդրեսջիք. ես եմ՚՚,
ես եմ Տէր որ խօսիմ զարդարութիւն՝
20 եւ պատմեմ զճշմարտութիւն։ Ժողո-
վեցարուք եւ եկայք, խորհեցարուք ի
միասին, ապրեալքդ ի հեթանոսաց. ոչ
ծանեան որ բարձեալ բերէին [7]զփայտն
դրօշեալ՚՚. եւ կային յաղօթս առ աս-
21 տուածս որ ոչ փրկէին զնոսա։ [8]Եթէ
պատմեսցեն, աղէ մերձեսցին զի գի-
տասցեն՚՚ ի միասին. ո՞ լսելի արար զայս
ամենայն ի սկզբանէ, եւ յայնմհետէ
պատմեցաւ ձեզ. [9]ես եմ Աստուած՝ եւ
չիք այլ ոք բաց յինէն.՚՚ արդար եւ փրկիչ,
22 եւ չիք ոք բաց յինէն։ [10]Դարձարուք առ
իս՝ եւ ապրեսջիք [11]որ եկեալդ էք ի ծա-
գաց երկրէ՚՚. ես եմ Աստուած՝ եւ չիք
23 այլ ոք։ Յանձն իմ [12]երդնում, եթէ որ
ինչ ելանէ ի բերանոյ իմոյ՝ արդարու-
թիւն է, եւ բանք իմ մի՛ եղծցին՚՚. զի
ինձ կրկնեսցի ամենայն ծունր, եւ խոս-
տովան լիցի ամենայն [13]լեզու՝ Աստու-
24 ծոյ, Եւ ասասցէ՝ թէ Արդարութիւն եւ
փառք առ նա եկեսցեն. եւ ամաչեսցեն
ամենեքեան՝ որ որոշեն զանձինս
25 իւրեանց ի Տեառնէ։ Արդարասցին՝ եւ
Աստուծով փառս օրհնեսցի ամենայն զա-
ւակ որդւոցն՚՚ Իսրայէլի։

Գլ. ԽԶ

1 [14]Անկաւ Բէլ, խորտակեցաւ Դագոնն՚՚.
եղեն դրօշեալք նոցա ի գազանս եւ յա-
նասունս. [15]բարձէք զնոսա կապեալս իբ-
րեւ զբեռն աշխատելոյն եւ քաղցելոյն,
2 Լքելոյ եւ կարօտելոյ ի միասին, որք ոչ
կարասցեն ապրել ի պատերազմէ, եւ նո-
քա ի գերութեան վարեցան՚՚
3 Լուարուք ինձ, տունդ Յակոբայ,
եւ ամենայն մնացեալքդ [16]Իսրայէլի,
բարձեալքդ յորովայնէ՝ եւ խրատեալք
ի մանկութենէ մինչեւ ցծերութիւն,
4 Թէ ես եմ, եւ մինչեւ կարի իսկ ծե-
րասջիք՝ սակայն ես եմ. ես համբերեմ
ձեզ. ես արարի, եւ ես առնացից. ես
ընկալայց եւ ապրեցուցից զձեզ։
5 Ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս. տեսէք հնա-
6 րեցարուք, մոլորեալքդ, Որ արկանէք՚՚
ոսկի հանգանակ ի քսակէ, եւ [17]կշռէք
զարծաթ ի կշիռս, եւ ի վարձու [18]ունիք
զոսկերիչս գործել կուռս ձեռագործս,
եւ խոնարհեալ երկիր [19]պագանէք նոցա։

---

[1] Եբր. Սաբայեցւոց, արք բարձրահասակք [2] Եբր. քեզ լիցին. [3] Եբր. ոտնակապօք անցցեն [4] Եբր. առ քեզ պաղատեսցին, Ի քեզ միայն գոյ Աստուած եւ ոչ այլ բաց յԱստուծոյ։

(15) Արդարեւ դու ես Աստուած որ թաքուցանես զքեզ [5] Եբր. ամենեքին նոքա. միանգամայն գնասցեն ամօթով ձեռագէտք դրօշելոց։ (17) Իսրայէլ փրկեցաւ Տերամբ զփրկութիւն յաւիտենից. մի՛ ամաչիցէք եւ մի՛ յամօթ լինիցիք [6] Եբր. Ի զուր խնդրեք զիս [7] Եբր. զփայտ դրօշելոյն իւրեանց [8] Եբր. Պատմեցէք եւ մերձեցուցէք, թող խորհուրդ առցեն [9] Եբր. ո՞չ ապաքէն ես Տէր, եւ ոչ այլ Աստուած բաց յինէն. Աստուած [10] Եբր. Հայեցարուք [11] Եբր. ամենայն ծագք երկրի

[12] Եբր. երդուայ. ելին ի բերանոյ իմմէ արդարութեան բանք, եւ մի՛ դարձցին յետս [13] Եբր. լեզու։ (24) Միայն Տերամբ ինձ, ասիցէ ոք, արդարութիւն եւ զօրութիւն. առ նա եկեսցէ իւրաքանչիւր, եւ ամաչեսցեն ամենեքին որ զայրանան նմա։ (25) Տերամբ արդարասցի եւ պարծեսցի ամենայն զաւակ [14] Եբր. Խոնարհեցաւ Բէլ, կործանեցաւ Նաբաւ [15] Եբր. բեռինք ձեր բարձեալք ծանունք են աշխատելոյն։ (2) Կործանեցան, խոնարհեցան միանգամայն. ոչ կարացին ազատել զբեռինն, եւ անձինք նոցա վարեցան ի գերութիւն. [16] Եբր. տանդ Իսրայէլի, բարձեալքդ յարգանդէ եւ կրեալքդ յորովայնէ. (4) Եւ մինչեւ ի ծերութիւն ձեր ես նոյն եմ, եւ մինչեւ յալիս կրեցից զձեզ. ես արարի, եւ ես բարձից եւ ես կրեցից եւ ապրեցուցից։

(5) Ո՞ւմ նմանեցուցանէք զիս, եւ առնէք հաւասար, եւ համեմատէք զիս եւ նմանեցայց։ (6) Արկանեն [17] Եբր. կշռեն [18] Եբր. ունին [19] Եբր. պագանեն

7 Բարձեալ [1] մերկէք ի վերայ ուսոց, եւ ե-
թէ [2] գնիցէք ի գետնի՝ անցէն ի անդունդ
մեայ, եւ ոչ չարժեսցի. եւ եթէ ոք
կարդասցէ առ նա՝ ոչ լուէ, եւ ի չարեաց
ոչ փրկեսցէ զնա։
8 Յիշեցէք զայս եւ [3] յոգւոց հանէք, ա-
պաշաւեցէք, մոլորեալքդ, դարձարուք
9 սրտիւք, եւ՝՝ Յիշեցէք զառաջին գործն
յաւիտենից. զի ես եմ Աստուած, եւ
10 չիք այլ [4] ոք բաց յինէն՝՝, Որ պատմիցէ
յառաջագոյն զվերջինսն [5] մինչչեւ եղեալ
իցեն, եւ միանգամայն կատարեսցին՝՝.
եւ ասացի թէ Ամենայն խորհուրդք իմ
հաստատեսցին, եւ զամենայն զոր կա-
11 միմ արարից, [6] Կոչել յարեւելից թռչունս՝՝,
եւ յերկրէ հեռաստանէ՝ [7] վասն որոյ խոր-
հեցայն, խօսեցայ եւ ածի, հաստատե-
ցի եւ արարի. ածի զնա եւ յաջողեցի
12 զճանապարհս նորա։ Լուարուք ինձ,
կորուսեալքդ սրտիւք՝՝, հեռացեալքդ
13 յարդարութենէն. Մերձեցուցի զարդա-
րութիւն իմ եւ այլ ոչ հեռասցի. եւ
[8] զճշմարտութիւն եւ զփրկութիւն իմ ոչ
յամեցուցից. ետու ի Սիոն զփրկութիւն
Իսրայելի ի փառաւորութիւն։՝՝

Գլ. ԽԷ

1 Էջ, նիստ յերկրի, օրիորդ դուստր Բա-
բելացւոց. նիստ ի գետնի, զի չիք ա-
թոռ. [9] մուտ ի խաւար,՝՝ դուստր Քաղ-
դէացւոց. եւ ոչ եւս յաւելուցուս կո-
2 չել զիրգ եւ փափուկ։ Առ երկանս, ա-
ղա ալեւր, ընկեա զքօղ քո, *քարշեա
զալիս՝՝ քո, բաց զսրունս քո, անց ընդ
3 գետս։ Յայտնեսցի ամօթ քո, եւ երե-
ւեսցին նախատինք քո. [10] զի բարձից ի
քէն զիրաւունս քո. ոչ եւս մատնես-
4 ցէ զքեզ մարդկան։ Որ փրկիցն զքեզ՝՝
Տէր Սաբաւովթ անուն է նորա՝ Սուրբն
5 Իսրայելի։ Նիստ թախծեալ՝ [9] զղջացեալ.
մուտ ի խաւար, դուստր Քաղդէացւոց.
[11] ոչ եւս կոչեսցիս զօրութիւն թագաւո-
6 րաց՝՝։ Ես բարկացեալ էի ի վերայ ժո-
ղովրդեան իմոյ, [12] զի պղծեցին՝՝ զժա-
ռանգութիւն իմ. ես մատնեցի զնոսա
ի ձեռս քո, եւ դու ոչ արարեր ի վե-
րայ նոցա ողորմութիւն. ծանրացուցեր
7 զլուծ ծերոց յոյժ. Եւ ասացեր՝ Յաւի-
տեան կացից իշխան. ոչ եդիր երբեք
զայս ի մտի քում, եւ ոչ յիշեցեր զվախ-
8 ճան։ Եւ արդ լուր զայս, փափուկդ,
որ նստէիր յանձնապաստան, եւ ասէիր
ի սրտի քում թէ Ես եմ, եւ չիք ոք իմ
ընկեր. ոչ նստայց այրութեան, եւ ոչ
9 ծանեայց [13] զորբութիւն։ Եւ արդ հաս-
ցեն յանկարծակի ի վերայ քո երկոքեան
սոքա ի միում աւուր, այրութիւն եւ
անզաւակութիւն. եկեսցէ [14] յանկարծա-
կի ի վերայ քո՝ վասն դիւթութեանցդ
քոց, եւ վասն զօրացեալ կախարդու-
10 թեանցդ քոց, Եւ վասն վստահութեան
չարութեանց քոց, զի ասէիր՝ թէ [15] Ես
եմ, եւ չիք ոք իմ ընկեր, զայս գի-
տասջիր, զի առնուցուս զայդ ի միտ.
եւ պոռնկութիւնն քո յամօթ լիցի քեզ՝՝.
զի ասացեր ի սրտի քում, Ես եմ, եւ
11 չիք ոք իմ ընկեր։ Եւ հասցէ ի վերայ
քո [16] կորուստ՝ զոր ոչ գիտիցես, եւ խոր-
խորատ՝ եւ անկցիս ի նա՝՝. եւ եկեսցէ
ի վերայ քո թշուառութիւն, եւ ոչ կա-
րասցես [17] սուրբ լինել՝՝. եւ եկեսցէ ի վե-
րայ քո յանկարծակի կորուստ, եւ ոչ
12 ծանիցես։ Աղէ կաց դու այժմ ի դիւ-
թութիւնս քո, եւ ի բազում կախար-
դութեան քում, [18] զոր ուսար՝՝ ի ման-
կութենէ քումմէ. եթէ կարասցե՞ս ինչ
օգտել, եթէ կարասցե՞ս կազդուրել.
13 [19] Զի աշխատեցար ի խորհուրդս քո. յա-
րիցեն եւ ապրեցուսցեն զքեզ աստե-
ղագէտքն որ նշմարեն զաստեղս երկ-
նից. պատմեսցեն քեզ զինչ գալոց է՝՝
14 ի վերայ քո։ Ահաւասիկ ամենեքին իբ-
րեւ զխռիւ ի հուր այրեսցին, եւ մի՛
ապրեսցուսցեն զանձինս իւրեանց ի բո-

[1] Ոմանք. քերեն զնա [2] Ոմանք. գնիցեն [3] Ոմանք. ժրացարուք. զմտաւ ածէք, յանցաւորք. [4] Ոմանք. Աստուած, եւ ոչ իբրեւ զիս [5] Ոմանք. եւ կանխաւ մինչչեւ եղեալ իցեն [6] Ոմանք. Որ կոչեմ յարեւելից թռչուն գիշատիչ [7] Ոմանք. զայրն խորհրդոյ իմոյ. ապաքէն խօսեցայ եւ ածից. կազմեցի և արարից։ (12) Լուարուք ինձ, խստասիրտք [8] Ոմանք. փրկութիւն իմ ոչ յամեսցի. եւ տաց ի Սիոն փրկութիւն Իսրայելի որ փառք իմ է։ [9] Ոմանք. լռեա * Ոմանք. վերացո զքղանցս [10] Ոմանք. խնդրեցից վրէժ, և ոչ անսացից մարդոյ։ (4) Փրկիչ մեր [11] Ոմանք. զի ոչ եւս յաւելուցուն կոչել զքեզ տիկին թագաւորութեանց

[12] Ոմանք. պղծեցի [13] Ոմանք. անզաւակութիւն [14] Ոմանք. բովանդակ [15] Ոմանք. Չիք որ տեսանէ զիս։ Իմաստութիւն քո եւ գիտութիւն քո խոտորեցուցին զքեզ [16] Ոմանք. չար որոյ ոչ գիտիցես զծագումն [17] Ոմանք. ցածուցանել զնա [18] Ոմանք. յորս աշխատ եղեր [19] Ոմանք. Տաղտկացար ի բազմութեան խորհրդոց քոց. յարիցեն և ապրեցուսցեն զքեզ որ բաժանեն զերկինս, նշմարեն զաստեղս, պատմեն զամ-սամտից, յորոց գալոցն են

ցոյ անտի. [1]զի նստիս ի վերայ կայծա-
կանց հրոյ, նոքա եղիցին քեզ յօգնա-
15 կանութիւն։ Վաստակ եղեն վաճառա-
կանք քո ի վաճառս քո ի մանկութենէ
իւրեանց, այր ըստ առնէ մոլորեցան,
եւ քեզ ոչ եղիցի փրկութիւն։"

ԳԼ. ԽԸ

1 Լուարուք զայս, տունդ Յակոբայ,
անուանեալքդ յանուն Իսրայէլի, ծնեալքդ
ի զաւակէ Յուդայ, որ երդնուք յանուն
Տեառն [2]Աստուծոյ Իսրայէլի, որ" յիշա-
տակէքդ ոչ ճշմարտութեամբ եւ ոչ ար-
2 դարութեամբ։ [3]Որ խրախուսէք յանուն
քաղաքին սրբոյ, եւ հաստատեալ հա-
մարիք յանուն Աստուծոյ Իսրայէլի", Տէր
3 Սաբաւովթ անուն է նորա։ Զառաջինսն
տակաւին պատմեմ, [4]եւ ի բերանոյ իմ-
մէ, եւ լսելի [5]եղեւ. յանկարծակի ա-
4 րարի՝ եւ եկն եհաս։ Գիտեմ զի խիստ
ես, եւ ջիղք երկաթիք պարանոց քո,
5 եւ ճակատ քո պղնձի։ [6]Պատմեցաւ քեզ
առաջինն", եւ մինչչեւ հասեալ էր առ
քեզ՝ լսելի արարի քեզ. մի՛ երբեք ա-
սիցես թէ Կուռքն իմ արարին, եւ մի՛
ասիցես թէ Դրօշեալքն եւ ձուլածոյքն
6 [7]պատուիրեցին ինձ։ Լուարուք զամենայն
եւ ոչ առէք ի միտ, այլ եւ" լսելի ա-
րարի քեզ զնորն՝ որ յայսմհետէ լինե-
7 լոց է. [8]Եւ ոչ ասացեր թէ Այժմ լինի,
եւ ոչ ի վաղուց հետէ յաւուրցն առաջ-
նոց", եւ ոչ եղեր ունկնդիր այնմիկ.
8 մի՛ ասիցես, թէ Այո, գիտեմ զայդ. Զի
ոչ [9]գիտես եւ ոչ իմանաս, եւ ոչ ի
սկզբանէ բացեր զականջս քո. զի գի-
տացի թէ [10]արհամարհելով արհամար-
հեսցես", եւ անօրէն անդստին յորո-
9 վայնէ [11]կոչեսցիս։ Վասն անուան իմոյ
[12]ցուցից քեզ զբարկութիւն իմ եւ [13]զփա-
ռաւորութիւնս իմ, զոր ածի ի վերայ
10 քո զի մի՛ սատակեցից զքեզ։ Ահա ա-
սիկ վաճառեցի զքեզ ոչ վասն արծա-
թոյ, եւ զերծուցի զքեզ ի հնոցէ աղ-
11 քատութեան։ Վասն իմ արարի քեզ
զայդ", զի մի՛ անուն իմ հայհոյեսցի.
12 եւ զփառս իմ այլում ոչ տաց։ Լուր
ինձ, Յակոբ, եւ Իսրայէլ՝ զոր ես
կոչեմ[14]. ես եմ առաջին, եւ ես եմ յա-
13 ւիտեան։ Ձեռն իմ արկ հիմունս երկ-
րի, եւ աջ իմ [15]հաստատեաց զերկինս.
կոչեցից զամենեսեան զնոսա, եւ կաց-
14 ցեն ի միասին։ [16]Ժողովեսցին ամենե-
քեան եւ լուիցեն՝ թէ ո պատմեաց նո-
ցա զայն։ Առ սէր քո արարի զկամս
քո ի վերայ Բաբելոնի, բառնալ զզա-
15 ւակն Քաղդէացւոց. Ես կոչեցի եւ ես
խօսեցայ. ածի զնա՝ եւ յաջողեցի զճա-
16 նապարհս նորա։" Մատերուք առ իս, եւ
լուարուք զայս. ոչ ի սկզբանէ ի ծա-
ծուկ ինչ խօսեցայ, [17]եւ ոչ ի տեղւոջ
խաւարին երկրի." յորժամ լինէրն իսկ՝
ես անդ էի. եւ արդ Տէր [18]Տէր առա-
17 քեաց զիս եւ Հոգի նորա։ Այսպէս ա-
սէ Տէր որ փրկեացն զքեզ՝ Սուրբն Իս-
րայէլի. Ես եմ Տէր Աստուած քո,
[19]ցուցի քեզ գտանել ճանապարհ" ընդ որ
18 գնայցես։ Եւ եթէ լուեալ էր քո պա-
տուիրանաց իմոց՝ լինէր քեզ իբրեւ զգետ
խաղաղութիւն քո, եւ արդարութիւն
19 քո իբրեւ զալիս ծովու։ Եւ լինէր իբ-
րեւ զաւազ զաւակ քո, եւ ծնունդք
որովայնի քո իբրեւ զհող երկրի. [20]սա-
կայն եւ արդ ոչ սատակեսցիս, եւ ոչ
20 կորիցէ անուն քո" առաջի իմ։ Ելէք ի
Բաբելոնէ, փախերուք ի Քաղդէաց-
ւոց. ի ձայն ուրախութեան պատմեցէք,
եւ լսելի [21]եղիցի. պատմեցէք մինչեւ ի
ծագս երկրի՝ զոր ասէքդ՝ թէ Փրկեաց

[1] Եբր. չիք կայծ ի ջեռուցանել զանձն, կրակ՝ առ ի նստել առաջի նորա։ (15) Այսպէս եղիցին քեզ ընդ որս աշխատ եղեր. վաճառականք քո ի մանկութենէ քումմէ. իւրաքանչիւր ի գնացս իւր մոլորեցաւ, չիք որ փրկէ զքեզ։ [2] Եբր. եւ յԱստուած Իսրայէլի [3] Եբր. Զի ի քաղաքէն սրբութեան կոչեցան, եւ յԱստուած Իսրայէլի յեցեալ են [4] Եբր. եւ ելին [5] Եբր. արարի զնոսա. [6] Եբր. Պատմեցի քեզ ի վաղուց [7] Եբր. պատուիրեցին ինձ։ (6) Լուար, տես զայս ամենայն. եւ դուք միթէ ո՞չ պատմիցէք. [8] Եբր. եւ զծածուկն, զոր ոչ գիտացեր։ (7) Այժմ ստեղծան եւ ոչ ի վաղուց, եւ յառաջ քան զօրն [9] Եբր. լուար [10] Եբր. դրժելով դրժես [11] Եբր. կոչեցար [12] Եբր. յերկարեցից [13] Եբր. վասն փառաց իմոց համբերից քեզ, առ ի չսատակելոյ զքեզ։ (10) Ահաւասիկ զտեցի զքեզ ոչ իբրեւ զարծաթ, և փորձեցի զքեզ ի հնոցի նեղութեան։ (11) Վասն իմ, վասն իմ արարի [14] Եբրայեցին յաւելու, ես նոյն եմ [15] Եբր. ձգեաց [16] Եբր. ժողովեցարուք ամենեքին դուք, եւ լուարուք. ո՞ ի նոցանէ պատմեաց զայսոսիկ. զոր Տէր սիրեաց արասցէ զկամս նորա ի Բաբելոն, և բազուկ նորա ի վերայ Քաղդէացւոյն։ (15) Ես, ես խօսեցայ, կոչեցի եւս զնա. ածի զնա, եւ յաջողեցի ճանապարհ նորա։ [17] Յեբր. պակաս [18] Եբր. Եհովայ [19] Եբր. որ ուսուցանէ քեզ օգտել. առաջնորդէ քեզ ի ճանապարհին [20] Եբր. ոչ հատանէր եւ ոչ կորնչէր անուն նորա [21] Եբր. արարէք զայս

21 Տէր զծառայ իւր զՅակոբ։ [1]Եւ եթէ
ծարաւեսցեն յանապատին, հանցէ նոցա
ջուր ի վիմէ. վէմ պատառեսցի, ջուրք
բղխեսցեն, եւ արբցէ ժողովուրդ իմ։"
22 Ոչ գոյ խաղաղութիւն ամպարշտաց,
ասէ Տէր։

ԳԼ. ԽԹ

1 Լուարուք ինձ, կղզիք, եւ ունկն դիք
[2]հեթանոսք. յետ բազում ժամանակաց
հաստատեսցի այդ, ասէ Տէր։ Յար-
գանդէ" կոչեաց զիս, եւ յորովայնէ մօր
2 իմոյ կարդաց զանուն իմ. Եդ զբերան
իմ իբրեւ զսուսեր սուր. եւ ընդ հո-
վանեաւ ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս. եւ
եդ զիս իբրեւ զնետ մի ընտիր, եւ ի
3 կապարճս իւր թաքոյց զիս. Եւ ասէ
ցիս, Ծառայ իմ ես դու, Իսրայէլ, եւ ի
4 քեզ փառաւորեցայց։ Եւ ասեմ, Զուր
ուրեմն վաստակէի տարապարտուց,
յոչինչ ետու զզօրութիւն իմ. վասն
այսորիկ իրաւունք իմ ի Տեառնէ, եւ
վաստակ իմ առաջի Աստուծոյ իմոյ։
5 Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր որ ստեղծ
զիս յորովայնէ ծառայ իւր, [3]ժողովել
զՅակոբ եւ զԻսրայէլ առ ինքն. եւ
ժողովեցայց եւ" փառաւորեցայց առաջի
Տեառն, եւ Աստուած իմ է ինձ զօրու-
6 թիւն։ Եւ ասէ ցիս, [4]Մեծ է քեզ այդ,
կոչել զքեզ ծառայ իմ", հաստատել
զազգս Յակոբայ, եւ զցրուեալսն Իս-
րայէլի դարձուցանել. [5]ահաւասիկ եդի
զքեզ յուխտ ազգի եւ" ի լոյս հեթա-
նոսաց, լինել փրկութիւն[6] մինչեւ ի
ծագս երկրի։
7 Այսպէս ասէ Տէր [7]որ փրկեաց զքեզ
Աստուած Իսրայէլի. Սրբեցէք զայն որ
խոտէն զանձն իւր, զարհամարհեալն յազ-
գաց ի ծառայիցն" իշխանաց. թագա-
ւորք տեսցեն զնա եւ յոտն կացցեն.
իշխանք՝ եւ երկիր պագցեն նմա վասն
Տեառն. զի հաւատարիմ է Սուրբն Իս-
8 րայէլի՝ եւ որ՛ ընտրեաց զքեզ։ Այսպէս
ասէ Տէր [8]ցԻսրայէլ. Ի ժամանակի ըն-
դունելութեան լուայ քեզ, եւ յաւուր
փրկութեան օգնեցի քեզ. եւ [9]ստեղծի
զքեզ, եւ ետու զքեզ յուխտ հեթա-
նոսաց" հաստատել զերկիր, եւ ժառան-
գեցուցանել զժառանգութիւնս աւե-
9 րակս. Ասել կապելոց՝ թէ Ելէք, եւ որ
ի խաւարին իցեն՝ թէ Յայտնեցարուք։
Յամենայն ճանապարհս արածեսցին, եւ
10 յամենայն շաւիղս ճարակք նոցա։ Ոչ
քաղցիցեն եւ ոչ ծարաւեսցեն, եւ ոչ
խորշակահար լիցին յարեւու. այլ որ
ողորմելոյն է [10]մխիթարեսցէ զնոսա, եւ
11 ընդ աղբերակունս ածցէ զնոսա։ Եւ
եդից զամենայն լերինս ի ճանապարհ,
եւ [11]զամենայն շաւիղս յարօտ նոցին"։
12 Ահաւասիկ սոքա եկեսցեն ի հեռաս-
տանէ, սոքա ի հիւսիսոյ եւ ի ծովէ,
13 եւ սոքա յերկրէ [12]Պարսից։ Ուրախ
լերուք, երկինք, եւ ցնծասցէ երկիր, գո-
չեսցեն լերինք զցնծութիւն [8]եւ բլուրք
զարդարութիւն". զի ողորմեցաւ [13]Աս-
տուած ժողովրդեան իւրում, եւ զխո-
նարհս ժողովրդեան իւրոյ մխիթարեաց։
14 Բայց Սիոն ասաց. Եթող զիս [14]Տէր
15 եւ մոռացաւ զիս [13]Աստուած։ Միթէ
մոռանայցէ՞ կին [15]զմանուկ իւր, կամ
թէ ո՞չ գթասցի ի ծնունդս որովայնի
իւրոյ. եւ եթէ մոռանայցէ զայն կին՝
սակայն ես ոչ մոռացայց զքեզ, ասէ
16 Տէր։ Ահաւասիկ ի վերայ ձեռաց իմոց
նկարեցի [16]զպարիսպ քո, եւ առաջի իմ
17 ես դու յամենայն ժամ. Եւ արագ շի-
նեսջիր յայնցանէ" որ քակեցին զքեզ,
եւ որ աւերեցինն զքեզ՝ ի քէն ի բաց
18 մերժեսցին։ Ամբարձ շուրջ զքեւ զաչս
քո, եւ [17]տես զամենեսին, զի ահաւա-
սիկ" ժողովեցան եւ եկին առ քեզ.
Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, զի զամե-
նեսին զնոսա իբրեւ զպատմուճան զգեց-
ցիս, եւ արկցես զնոսա զքեւ իբրեւ
19 զզարդ հարսին։ Զի [18]աւերակքն եւ ա-
պականեալքն եւ կործանեալքն քո՛ արդ
նեղեսցին ի բնակչացն իւրեանց", եւ

[1] Օրբ. Եւ ոչ ծարաւեցան, յորժամ ընդ անապատս շրջեցուցց զնոսա, ջուրս ի վիմէ բղխեցուցց նոցա, եւ պատառեաց զվէմն եւ հոսեցին ջուրք։
[2] Օրբ. հեթանոսք ի հեռաստանէ. Տէր յարգանդէ
[3] Օրբ. դարձուցանել զՅակոբ առ ինքն, եւ Իսրայէլ ժողովեսցի առ նա, եւ ես [4] Օրբ. Դիւրին է լինել քեզ ինձ ծառայ [5] Օրբ. եւ եդի զքեզ
[6] Օրբ.–յետոյ յաւելու, իմ [7] Օրբ. Փրկիչն Իսրայելի. Սուրբն նորա առ որ խոտեալն է անձամբ, որ ատելին է ազգաց, որ ծառայն է

[8] Յօրբ. պակաս [9] Օրբ. պահեցի զքեզ և ետու զքեզ յուխտ ժողովրդեան [10] Օրբ. տարցի [11] Օրբ. պողոտայք իմ բարձրացին [12] Օրբ. Սինիմ
[13] Օրբ. Տէր [14] Օրբ. Եհովայ [15] Օրբ. զստնդիաց
[16] Օրբ. զքեզ, պարիսպք քո առաջի իմ յամենայն ժամ։ (17) Փութացին որդիք (կամ, շինիչք) քո [17] Օրբ. տես ամենեքին նոքա [18] Օրբ. աւերակք քո, եւ ամայութիւն քո, եւ երկիր կործանման քո նեղեսցին անձուկ ի բնակչաց

հեռասցին ի քէն որ կլանէինն զքեզ։
20 Զի ասասցեն յականջս քո ¹որդիքն քո
զորս կորուսեր", Նեղ է մեզ տեղիս,
21 ընդարձակեա մեզ զի բնակեսցուք։ Եւ
ասասցես ի սրտի քում, Ո՞ ծնաւ ինձ
զսոսա. զի ես անզաւակ եւ ²այրի էի,
պանդուխտ եւ արգելական. եւ զսոսա
ինձ ո՞ սնոյց, զի ես միայն մնացեալ
էի, եւ սոքա ո՞ւր էին։
22 Այսպէս ասէ Տէր ³Տէր. Ահաւասիկ
ամբարձից զձեռս իմ ի վերայ ազգաց.
եւ ⁴ի կղզիս կանգնեցից զնշան իմ. եւ
ածցեն զորդիս քո ի ծոցս իւրեանց, եւ
զդստերս քո ի վերայ ուսոց իւրեանց
23 բարձեալ բերիցեն։ Եւ եղիցին թագա-
ւորք դայեակք քո, եւ կանայք նոցա
մանկակալք քո. ի վերայ երեսաց երկրի
երկիր պագանիցեն քեզ, եւ զհող ոտից
քոց լիզեսցեն. եւ ծանիցես թէ ես եմ
Տէր. եւ ոչ ամաչեսցեն որք սպասեն
24 ինձ։ Մի թէ հանիցէ՞ ոք զկողոպուտ
սկայի, կամ ⁵վարիցէ՞ ոք տարապար-
25 տուց գերի՝ եւ ապրեցի՞։ Այսպէս ասէ
Տէր. Եթէ ոք վարիցէ զսկայ գերի,
առցէ զաւար նորա. եւ քաջ ապրէ՝ որ
առնուցու զաւար սկայի։ Այլ ես զդա-
տաստան իմ դատեցայց, եւ զորդիս իմ
26 փրկեցից։ Եւ կերիցեն նեղիչք քո"
զմարմինս իւրեանց. եւ արբցեն իբրեւ
զգինի նոր զարիւնս իւրեանց՝ եւ ար-
բեսցին. եւ ծանիցէ ամենայն մարմին
եթէ ես եմ Տէր որ փրկեցի զքեզ, եւ
⁶օգնեցի քեզ եւ զօրացուցի զՅակոբ"։

ԳԼ. Ծ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Ո՞ւր է թուղթն
ապահարզանի որով արձակեցի զմայրն
ձեր. կամ ⁷ո՞ւր է գրաւական վաճառա-
կանացն, որով" վաճառեցի զձեզ. այլ
ի մեղս ձեր վաճառեցայք, եւ վասն ա-
նօրէնութեանց ձերոց արձակեցի զմայրն
2 ձեր։ ⁸Զի եկի, եւ ոչ գոյր մարդ. կո-
չեցի, եւ ոչ ոք էր որ ⁹լսէր. միթէ ո՞չ
կարէ փրկել ձեռն իմ", կամ ո՞չ զօրեմ
ապրեցուցանել. ահա կշտամբութեամբ
իմով ¹⁰աւերեցից զծով, եւ զգետս ապա-
կանեցից. եւ ցամաքեսցին" ձկունք
նոցա ի ջուրցն պակասութենէ, եւ մեռ-
3 ցին ի ծարաւոյ։ Զգեցուցից զերկինս
խաւարաւ, եւ իբրեւ զքուրձ արարից
4 զհանդերձ նոցա։ Տէր ¹¹Տէր տայ" ինձ
լեզու խրատու, զի գիտացից խօսել ի
ժամու ¹²զբանն. պատրաստեաց զիս ընդ
առաւօտս. յաւել ինձ ունկն ի լսել.
5 Եւ խրատ Տեառն բանայ զականջս իմ,
եւ ես ոչ խստանամ եւ ոչ ընդդէմ դառ-
6 նամ։ Զթիկունս իմ ետու ի հարուածս,
եւ զծնօտս իմ յապտակս, եւ զերեսս
իմ ոչ դարձուցի յամօթոյ ընդ երեսս
7 թքանելոյ։ Եւ Տէր Տէր" եղեւ իմ օգ-
նական. վասն այնորիկ ոչ ամաչեցի,
այլ արարի զդէմս իմ իբրեւ զվէմ հաս-
տատուն. եւ գիտացի թէ ոչ ամաչե-
8 ցից. ¹³Զի մերձ է որ արդարացուցանէ
զիս. ո՞վ է ոսոխն իմ, ¹⁴եկեսցէ եւ
կացցէ ի մէջ. եւ ո՞վ է որ դատին զիս",
9 մերձեսցի առ իս։ Զի ահաւասիկ Տէր
³Տէր օգնական է ինձ, ո՞վ է որ ¹⁵չար-
չարիցէ զիս։ Ահաւասիկ դուք ամե-
նեքեան իբրեւ զձորձս հնասջիք", եւ
ցեց մեգամէս կերիցէ ¹⁶զձեզ։
10 Ո՞վ իցէ ի ձէնջ որ երկնչի ի Տեառնէ,
լուիցէ զձայն ծառայի նորա. որ ¹⁷գնայցեն
ընդ խաւար՝ եւ ոչ գոյր նոցա լոյս, յու-
սացեալք յանուն Տեառն եւ խրախուսե-
11 այք յԱստուած"։ Ահաւասիկ դուք ա-
մենեքեան ¹⁸հուր վառեալ՝ պարտեսջիք
իբրեւ ի բոցոյ", գնասջիք ի լոյս հրոյ

¹ Ոմանք. որդիքն անզաւակութեան քո ² Ոմանք. ամուլ ³ Ոմանք. Եհովայ ⁴ Ոմանք. ի ժողովուրդս ⁵ Ոմանք. գերութիւն հզօրին թափեսցի՞։ (25) Զի այսպէս ասէ Տէր. Նա եւ գերութիւն սկային հանցի, եւ աւար բռնաւորին թափեսցի. եւ ընդ որում կռուին ընդ քեզ՝ ես կռուեցայց. եւ զորդիս քո ես փրկեցից։ (26) Եւ տաց ուտել աւերչաց քոց ⁶ Ոմանք. Փրկիչ քո՝ հզօրն Յակոբայ ⁷ Ոմանք. ո՞վ այն ի փոխատուաց իմոց որում ⁸ Ոմանք. Ընդէ՞ր

⁹ Ոմանք. տայր պատասխանի. միթէ կարճելով կարճեցա՞ւ ձեռն իմ ի փրկելոյ ¹⁰ Ոմանք. ցամաքեցուցից զծով, եւ եդից զգետս յանապատ, եւ նեխեսցին ¹¹ Ոմանք. Եհովայ ես ¹² Ոմանք. զբանն առ վաստակեալն. զարթուցանէ զիս այգուն այգուն, զարթուցանէ ինձ ունկն ի լսել իբրեւ ուսանելեաց։ (5) Տէր Եհովայ եբաց զունկն իմ, եւ ես չեղէ ապստամբ եւ ոչ դարձայ յետս։ (6) Զթիկունս իմ ետու հարկանելեաց. եւ զծնօտս իմ որոց փետէին, եւ զերեսս իմ ոչ թաքուցի ի նախատանաց եւ ի թքոյ։ (7) Եւ Տէր Եհովայ ¹³ Ոմանք. [illegible] ¹⁴ Ոմանք. կացցուք ի միասին. ո՞վ է դատախազն իմ ¹⁵ Ոմանք. տանիցէ զիս պարտաւոր։ Ահաւասիկ նոքա ամենեքեան իբրեւ զձորձս հնասցին ¹⁶ Ոմանք. զնոսա ¹⁷ Ոմանք. գնայ ընդ խաւար եւ ոչ գոյ նորա լոյս. յուսասցի յանուն Տեառն. եւ խրախուսեսցի յԱստուած իւր ¹⁸ Ոմանք. որ վառէք հուր, պատէք զձեզ կայծակամբք

ձիրոյ, եւ [1]բորբոքեսջիք բոցով. վասն
իմ՝՝ եղեւ ձեզ այդ, ի տրտմութեան
ննջեսջիք։

Գլ. ԾԱ

1 Լուարուք ինձ որ զհետ երթայք իրա-
ւանց, [2]եւ խնդրեցէք զՏէր. հայեցարուք
ի վէմն հաստատուն՝՝ յորմէ կոփեցա-
րուք, եւ ի գուբ հորոյն յորմէ փո-
2 րեցարուք։ Հայեցարուք յԱբրահամ
հայրն ձեր, եւ ի Սառա որ երկնեացն
զձեզ. զի մի էր՝ եւ կոչեցի զնա, եւ
օրհնեցի զնա, եւ բազմացուցի զնա։
3 [3]Եւ արդ մխիթարեցից զքեզ, Սիոն,
եւ մխիթարեցից զամենայն զաւերակս
նորա. եւ արարից զամենայն աւերակս
նորա իբրեւ զդրախտ, եւ զկողմն
արեւմտից՝՝ իբրեւ զդրախտ Տեառն. ու-
րախութիւն եւ ցնծութիւն գտցեն ի նմա,
խոստովանութիւն եւ ձայն օրհնութեան։
4 [4]Լուարուք ինձ՝ լուարուք ինձ, ժողո-
վուրդ, եւ թագաւորք՝՝, ունկնդիր լերուք
ինձ. զի օրէնք յինէն ելցեն, եւ [5]դա-
5 տաստան իմ ի լոյս հեթանոսաց։ Արագ
արագ մերձեսցի արդարութիւն իմ, եւ
ելցէ իբրեւ զլոյս փրկութիւն իմ. ի բա-
զուկ իմ հեթանոսք յուսասցին՝՝. ինձ
կղզիք սպասեսցեն, եւ ի բազուկ
6 իմ յուսասցին։ Համբարձէք յերկինս զաչս
ձեր, եւ հայեցարուք յերկիր ի խոնարհ.
զի երկինք իբրեւ զծուխ [6]հաստատեալ
են՝՝, եւ երկիր իբրեւ զձորձս մաշեսցի,
եւ բնակիչք նորա իբրեւ զնոյնս կորի-
ցեն. այլ փրկութիւն իմ յաւիտեան
կայցէ, եւ արդարութիւն իմ մի՛ պա-
կասեսցէ։
7 Լուարուք ինձ որ գիտէք զիրաւունս,
ժողովուրդ իմ՝ որոց օրէնք իմ ի սիրտս
ձեր, մի՛ երկնչիք ի նախատանաց մարդ-
կան, եւ բամբասանք նոցա զձեզ յա-
8 մօթ մի՛ արասցեն. Զի իբրեւ [7]ձորձք
ընդ ժամանակս մաշեսցին՝՝, եւ իբրեւ
զասր որ ուտիցի ի ցեցոյ. բայց արդա-
րութիւն իմ յաւիտեան կացցէ, եւ փըր-
կութիւն իմ ազգաց յազգս։
9 Զարթիր, զարթիր, [8]Երուսաղէմ, եւ
զգեցիր զզօրութիւն բազկի քո՝՝. զար-
թիր իբրեւ յաւուրցն ի սկզբանէ, իբ-
րեւ յազգացն յաւիտենից. ո՞չ դու այն
ես որ [9]տաշեցեր զլայնութիւնն, վանե-
10 ցեր՝՝ զվիշապն. Ո՞չ դու այն ես որ
[10]աւերեցեր զծովն՝ զբազմութիւն ջուրցն
անդնդոց, որ արարեր զխորս ծովուն
ճանապարհ անցից փրկելոցն եւ ապրե-
11 լոց։ [11]Զի ի Տեառնէ եղիցի դարձ՝՝, եւ
եկեսցեն ի Սիոն ցնծութեամբ եւ [12]ու-
րախութեամբ յաւիտենից. զի ի վերայ
գլխոց նոցա օրհնութիւն՝՝, եւ ուրա-
խութիւն հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք
եւ տրտմութիւնք եւ հեծութիւնք։
12 Ես եմ, ես եմ [13]նոյն որ մխիթարեցի
զքեզ. ծանիր զինչ ոք էիր, եւ երկեար՝՝ ի
մահկանացու մարդոյ եւ յորդւոյ մարդոյ
13 [14]որ իբրեւ զխոտ չամաքեցան՝՝։ Եւ մո-
ռացար [15]զԱստուած զԱրարիչ քո, որ
արար զերկինս եւ հաստատեաց զեր-
կիր. եւ երկնչէիր միշտ զամենայն ա-
ւուրս յերեսաց սրտմտութեան նեղչին
քո որպէս խորհեցաւ ջնջել զքեզ. եւ
արդ ո՞ւր է սրտմտութիւն նեղչին քո։
14 [16]Զի ի փրկութեանն քում ոչ կարասցէ
կալ. եւ ոչ յամեսցէ, եւ ոչ ապանեցէ
զքեզ յապականութիւն, եւ ոչ պակա-
15 սեսցէ հացն քո։ Ես՝՝ եմ Տէր Աստուած
քո՛ որ [17]խռովեմ զծով, եւ գոչեցուցա-
նեմ զալիս՝՝ նորա. Տէր Սաբաւովթ ա-
16 նուն է իմ։ Եդից զբանս իմ ի բերանս
քո, եւ ընդ հովանեաւ ձեռին իմոյ
ծածկեցից զքեզ, որով կանգնեցի զեր-
կինս եւ արկի զհիմունս երկրի, եւ ա-
սացի ցՍիոն, Ժողովուրդ իմ ես դու։
17 Զարթիր, զարթիր, արի կաց,
Երուսաղէմ, որ արբեր ի ձեռանէ
Տեառն զբաժակն բարկութեան նորա.

[1]Եբր. ի կայծակունս զորս բորբոքեցէք. ի ձեռանէ իմմէ [2]Եբր. որ խնդրէք զՏէր, հայեցարուք ի վէմն [3]Եբր. Զի մխիթարեաց Տէր զՍիոն, մխիթարեաց զամենայն աւերակս նորա, եւ արար զանապատ նորա իբրեւ զԵդեմ, եւ զամայութիւն նորա [4]Եբր. Միտ դիք ինձ, ժողովուրդ իմ, և ազգ իմ [5]Եբր. զիրաւունս իմ ի լոյս ժողովրդոց հանգուցից։ (5) Մերձ է արդարութիւն իմ, ել փրկութիւն իմ, եւ բազուկք իմ զժողովուրդս դատեսցեն [6]Եբր. անցցեն [7]Եբր. զձորձ կերիցէ զնոսա ուտիճ

[8]Եբր. զգեցիր զզօրութիւն բազուկ Տեառն, [9]Եբր. ջախեցեր զամբարտաւանն (Ռահաբ), վիրաւորեցեր [10]Կամ, ցամաքեցուցեր [11]Եբր. Եւ ապրեալքն Տեառն դարձցին [12]Եբր. ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ գլխոց նոցա. խնդութիւն [13]Եբր. որ մխիթարեմ զձեզ. ո՞վ ես դու որ երկնչիս [14]Եբր. համարեալ խոտ [15]Եբր. զՏէր [16]Եբր. Փութացի կապեալն յարձակուրդ, եւ մի՛ մեռցի ի գբի, եւ ոչ պակասեսցի հաց նորա։ (15) Զի ես [17]Կամ, սաստեմ ծովու, յորժամ գոչեն ալիք

[1]զբաժակն կործանման, զբաժակն սրտմտութեան, զոր արբեր եւ թափեցեր":
18 Եւ ոչ ոք էր որ [2]մխիթարէր զքեզ" յամենայն որդւոցն քոց զոր ծնար, եւ ոչ
ոք էր որ ձեռնտու լինէր քեզ յամենայն որդւոցն քոց զորս բարձրացուցեր:
19 Երկու ինչ [3]հակառակ կան" քեզ, եւ
ո՞վ է որ տրտմակից լինիցի քեզ. կործանումն եւ բեկումն, սով եւ սուր.
20 [4]եւ ո՞ է որ մխիթարիցէ" զքեզ: Որդիքն
քո տարակուսեալք՝ որ ննջեն ի գլուխ
ամենայն ճանապարհաց, իբրեւ [5]զճակնդեղ կիսեփեալ", լիք են ի բարկութենէ
Տեառն, [6]լուծեալք ի Տեառնէ Աս-
21 տուծոյ": Վասն այնորիկ լուր, տառապեալդ՝ որ արբեալդ ես եւ ոչ ի գինւոյ.
22 Այսպէս ասէ [7]Տէր Աստուած որ դատի
զժողովուրդ իւր": Ահաւասիկ ի բաց առի ի ձեռանէ քումմէ զբաժակն [8]կործանման, զբաժակն" սրտմտութեան իմոյ, եւ ոչ եւս յաւելցես ըմպել զնա:
23 Եւ տաց զնա ի ձեռս [9]զնեղիչաց քոց, եւ ի ձեռս" այնոցիկ որ տառապեցուցինն զքեզ. որք ասէինն ցանձն քո,
Խոնարհեաց, թող անցցուք. եւ [10]եդին
հաւասար երկրի զմէջ քո, [11]արտաքոյ
անցաւորաց քոց":

Գլ. ԾԲ

1 Զարթիր, զարթիր, [9]Սիոն, զգեցիր
զզօրութիւն քո, Սիոն, [12]եւ դու զգեցիր զփառս քո", Երուսաղէմ՝ քաղաքդ սուրբ. զի ոչ եւս յաւելցեն անցանել
2 ընդ քեզ անթլփատք եւ անսուրբք: Թօթափեա զփոշիդ, յառն կաց եւ նիստ, Երուսաղէմ. լոյծ զկապ պարանոցի քո,
3 գերիդ՝ դուստր Սիոնի: Զի այսպէս
ասէ Տէր. Զրի վաճառեցայք, եւ ոչ
4 արծաթով փրկեսջիք: Այսպէս ասէ [13]Տէր.
Յերկիրն Եգիպտացւոց էջ ժողովուրդ
իմ զառաջինն՝ բնակել անդ նժդեհու-
թեամբ, եւ [14]յԱսորեստան բռնութեամբ
վարեցան, եւ արդ ընդէ՞ր էք աստ:
5 Այսպէս" ասէ Տէր. զի վարեցաւ ժողովուրդն իմ ձրի, [15]զարմացեալ էին
եւ լային: Այսպէս ասէ Տէր. Վասն ձեր
անուն իմ հանապազ հայհոյի ի մէջ հե-
6 թանոսաց": Վասն այնորիկ ծանիցէ ժողովուրդ իմ զանուն իմ յաւուր յայնմիկ, թէ ես նոյն եմ որ խօսէին, [16]եւ
արդ եկի հասի":
7 Իբրեւ զի՛ գեղեցիկ են ի վերայ լերանց ոտք աւետարանչի [17]համբաւ ուն
խաղաղութեան, իբրեւ աւետարանչի
բարութեանց. զի լսելի արարից զփրկութիւն քո, ասել ցՍիոն թէ Թագա-
8 ւորեսցէ քեզ Աստուած: Զի ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, եւ ի նոյն
բարբառ առ հասարակ ցնծասցեն. զի
դէմ յանդիման տեսցեն զժամանակ յո-
9 րում ողորմեսցի Տէր Սիոնի: Լերինք
գոչեսցեն աւերակօքն հանդերձ Երուսաղեմի զցնծութիւն, զի ողորմեցաւ
նմա Տէր, եւ փրկեաց զԵրուսաղէմ:
10 Եւ յայտնի արասցէ" Տէր զբազուկ իւր
սուրբ առաջի ամենայն ազգաց, եւ
տեսցեն ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ:
11 Ի բաց կացէք, ի բաց կացէք. ելէք
այտի, եւ ի պիղծս մի՛ մերձենայք. ելէք
ի միջոյ նորա, եւ [18]մեկնեցարուք, որ
12 բարձեալ բերէք զսպաս Տեառն: Զի ոչ
[19]խռովութեամբ ելջիք, եւ ոչ փախստեամբ գնասջիք. զի առաջի ձեր Տէր
ինքնին գնասցէ. եւ որ ժողովէն զձեզ՝
Աստուած Իսրայելի:
13 Ահաւասիկ [20]ի միտ առցէ մանուկ իմ".
վերասցի եւ բարձրասցի եւ փառաւո-
14 րեսցի յոյժ: Զոր օրինակ [21]զարմասցին
բազումք ի վերայ քո, (այնպէս անշքեսցի

---

[1] Եբր. զմրուր բաժակին թմրութեան արբեր եւ քամեցեր [2] Եբր. առաջնորդէր քեզ [3] Եբր. դիպեցան [4] Եբր. ի՞ւ մխիթարեցից [5] Եբր. զյամոյր յորդայթի [6] Եբր. ի կշտամբանաց Աստուծոյ քո [7] Եբր. Տէր քո Եհովայ, եւ Աստուած քո որ ջատագով կայ ժողովրդեան իւրում [8] Եբր. թմրութեան, զմրուր բաժակի [9] Եբր. դոլոտ [10] Եբր. եդիր [11] Եբր. եւ իբրեւ հրապարակ անցաւորաց [12] Եբր. զգեցիր զհանդերձս փառաց քոց [13] Եբր. Տէր Եհովայ

[14] Եբր. Ասորեստան վայրապար տառապեցոյց զնա: (5) Եւ արդ զի՞ կայ իմ աստ, [15] Եբր. որ տիրեն նոցա տան նոցա ողբալ, ասէ Տէր, եւ զօրհանապազ անուն իմ հայհոյի [16] Եբր. ահաւասիկ եմ [17] Եբր. որ լսելի առնէ զխաղաղութիւն, աւետարանչի բարութեան որ լսելի առնէ զփրկութիւն. որ ասէ ցՍիոն թէ Թագաւորեաց Աստուած քո: (8) Ձայն պահապանաց քոց, բարձրացուցին զձայն, ի միասին գոչեսցեն ցնծութեամբ. զի դէմ յանդիման տեսցեն զդարձ Տեառն ի Սիոն: (9) Գոչեցէք, բարձէք ձայն ցնծութեան ի միասին, աւերակք Երուսաղեմի, զի մխիթարեաց Տէր զժողովուրդ իւր, փրկեաց զԵրուսաղէմ: (10) Մերկացոյց [18] Եբր. սրբեցարուք [19] Եբր. շտապաւ [20] Եբր. իմաստութեամբ գնասցէ ծառայ իմ [21] Եբր. զարմացան

տեսիլ [1]քո ի մարդկանէ, եւ [2]փառք
15 քո" յորդւոց ի մարդկանէ,) Այնպէս
զարմասցին ազգք բազումք ի վերայ
[1]քո, եւ կարկեսցեն թագաւորք զբե-
րանս իւրեանց. զի [3]որոց ոչ պատմե-
ցաւ վասն նորա՝ տեսցեն, եւ որոց ոչ
իցէ լուեալ" ի միտ առցեն։

ԳԼ. ԾԳ

1 Տէր, ո՞" հաւատաց լրոյ մերում, եւ
2 բազուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ։ [5]Պատ-
մեցաք առաջի նորա իբրեւ զմանուկ,"
իբրեւ զարմատ ի ծարաւուտ երկրէ. ոչ
գոյր նորա տեսիլ եւ ոչ [6]փառք. տեսաք
մեք զնա, եւ ոչ գոյր նորա տեսիլ եւ
3 ոչ գեղեցկութիւն. Այլ տեսիլ նորա ա-
նարգ՝ նուաղեալ քան զամենայն որդ-
ւոց մարդկան. այր մի ի հարուածս,
եւ գիտէ համբերել ցաւոց. զի դար-
ձուցեալ զերեսս իւր՝ անարգեցաւ եւ
4 ոչ ինչ համարեցաւ։ Նա զմեղս մեր
բառնայ եւ վասն մեր չարչարի, եւ մեք
համարեցաք զնա ի ցաւս եւ ի հա-
րուածս եւ ի չարչարանս իբրեւ յԱստու-
5 ծոյ" Բայց նա վիրաւորեցաւ վասն մե-
ղաց մերոց, եւ պատժեցաւ վասն մերոց
անօրէնութեանց. խրատ խաղաղութեան
մերոյ ի նմա, եւ նորա վիրօքն մեք բժշկե-
6 ցաք։ Ամենեքեան իբրեւ ոչխարք մոլո-
րեալք. այր ի ճանապարհի իւրում [7]մո-
լորեցաւ, եւ Տէր մատնեաց զնա առ
7 մեղս մեր. Եւ նա առ վշտին" ոչ բանայ
զբերան իւր. իբրեւ ոչխար ի սպանդ
վարեցաւ, եւ իբրեւ որոջ առաջի կտրչի
անմռունչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զբե-
8 րան իւր։ [8]Առ խոնարհութեան նորա
դատաստան նորա" բարձաւ, եւ զազգա-
տոհմն նորա ո՞ պատմեսցէ. զի [9]բառ-
նան յերկրէ կեանք նորա", յանօրէնու-
թեանց ժողովրդեան իմոյ ի մահ վարե-
9 ցաւ։ Եւ [10]տաց զչարս փոխանակ գե-
րեզմանի նորա, եւ զմեծամեծս փոխա-
նակ մահու նորա". զի անօրէնութիւն
ոչ գործեաց, եւ ոչ գտաւ նենգութիւն
ի բերան նորա։
10 Եւ Տէր [11]կամի սրբել զնա ի վիրաց
անտի։ Եթէ տայցէք զվասն մեղացն,
անձինք ձեր տեսցեն զաւակ երկայնա-
կեաց. եւ կամի Տէր ի ձեռն նորա բառ-
11 նալ ի ցաւոց անձին նորա, Ցուցանել
նմա լոյս եւ ստեղծուլ իմաստութեամբ,
արդարացուցանել զարդարն՝ որ մատ-
ղիւրն ծառայեաց բազմաց", եւ զմեղս
12 նոցա նա վերացուսցէ։ Վասն այնորիկ
[12]նա ժառանգեսցէ զբազումս, եւ զա-
ւար հզօրաց բաշխեսցէ". փոխանակ զի
ի մահ [13]մատնեցաւ անձն նորա", եւ ընդ
անօրէնս համարեցաւ. եւ նա զմեղս
բազմաց վերացոյց եւ [14]վասն անօրէնու-
թեանց նոցա մատնեցաւ"։

ԳԼ. ԾԴ

1 Ուրախ լեր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր,
գոչեա եւ աղաղակեա որ ոչն երկնէիր.
զի բազում են որդիք ակնդկիդ՝ առաւել
քան [15]զարամբւոյն. քանզի ասաց" Տէր,
2 Ընդարձակեա զտեղի խորանի քո եւ
[16]զարահից քոց. կանգնեա, եւ մի՛ խնայ-
եար. երկայնեա զապաւանդակս քո,
3 հաստատեա զցիցս քո. Յաջ եւ յահ-
եակ [17]թաւալջիր, եւ զաւակ քո զհե-
թանոսս ժառանգեսցէ, եւ զքաղաքս
4 աւերեալս շինեսցեն։ Մի՛ երկնչիցիս, զի
[18]յամօթ արարին զքեզ, մի՛ պատկա-
ռեսցես, զի նախատեցին զքեզ. զի զա-
մօթն յաւիտենից" մոռասցիս, եւ նա-

[1]Եբր. նորա [2]Եբր. կերպարանք նորա [3]Եբր. զոր ոչ պատմեցաւ նոցա՝ տեսցեն, եւ զոր չիցէ լուեալ նոցա՝ [4]Եբր. Ո՞ [5]Եբր. Զի բուսաւ իբրեւ ոստ մատաղ առաջի նորա, եւ [6]Եբր. վայելչութիւն, իբրեւ հայեաք ի նա. ոչ գոյին նորա կերպարանք եթէ ախորժէաք ընդ նա։ (3) Անարգեցաւ եւ ընկեցաւ ի նմանէ, եւ որպէս որ թաքուցանիցեն զերեսս ի նմանէ, այնպէս անարգեցաւ, եւ ոչ մեծարեցաք զնա։ (4) Արդարեւ զվիշտս մեր կրեաց նա, եւ զցաւս մեր եբարձ, եւ մեք համարեցաք զնա վիրաւորեալ եւ հարեալ յԱստուծոյ եւ խոնարհեալ։ [7]Եբր. դարձաք, եւ Տէր արկ ի նա զանօրէնութիւնս մեր ամենեցուն։ (7) Զրկեցաւ եւ չարչարեցաւ, եւ [8]Եբր. Յանձկութենէ եւ ի դատաստանէ [9]Եբր. հատաւ յերկրէն կենդանեաց

[10]Եբր. եւ ետ ընդ անօրէնս զգերեզման նորա. և ընդ մեծատան ի մահուան իւրում [11]Եբր. կամեցաւ մատնել զնա ի հարուածս եւ ի ցաւս. եթէ դիցի վասն մեղաց անձն նորա, տեսցէ զաւակ, յերկարեսցէ զաւուրս, եւ կամք Տեառն ի ձեռն նորա յաջողեսցի։ (11) Ի վաստակոց անձին իւրոյ տեսցէ, յագեսցի. գիտութեամբ իւրով արդարացուսցէ արդար ծառայ իմ զբազումս [12]Եբր. տաց նմա մասն ի բազումս, եւ ընդ հզօրս. բաժանեսցի զաւար [13]Եբր. մատնեաց զանձն իւր [14]Եբր. եղեւ միջնորդ անօրինաց [15]Եբր. զարամբւոյն, ասէ [16]Եբր. զվարագոյրս արահից [17]Եբր. ծաւալեսջիր [18]Եբր. ոչ յամօթ եղիցիս, եւ ոչ պատկառեսցես, զի ոչ ամաչեսցես. զի զամօթն մանկութեան քո

խայտառակութեան քո ոչ եւս յուշ
5 լիցին քեզ։ Զի [1]Տէր է որ առնէ քեզ
զայդ՝, Տէր Սաբաովթ անուն է նորա.
եւ որ փրկեացն զքեզ [2]նոյն Աստուած
6 Իսրայելի՝ ամենայն երկրի կոչեսցի։ [3]Ոչ
եթէ՝ իբրեւ զկին մի լքեալ տարակուսեալ
կոչեաց զքեզ Տէր, եւ [4]ոչ իբրեւ
զկին մի ատեցեալ ի մանկութենէ. այլ
7 ասաց Աստուած," Առ ժամանակ մի
թողի զքեզ, եւ ողորմութեամբ մեծաւ
8 [5]ողորմեցայց քեզ՝։ Առ փոքր մի բարկու-
թեան դարձուցի զերեսս իմ ի քէն, եւ
ողորմութեամբ յաւիտենից ողորմեցայց
9 քեզ, ասաց որ փրկեացն զքեզ Տէր։ [6]Ի
ի ջուրցն հեղեղէ առ Նոյիւ՝ այս է ինձ,
որպէս երդուայն նմա ի ժամանակին
յայնմիկ չբարկանալ երկրի, նոյնպէս եւ
10 ոչ քեզ, Եւ ոչ սպառնալեօք իմովք
շարժել զլերինս, եւ փոփոխել զբլուրս.
ոչ ողորմութիւն իմ պակասեսցէ ի քէն.
եւ ոչ ուխտ խաղաղութեան քո անցցէ,
11 ասաց Տէր։ Հաշտեալ եմ ընդ քեզ,
տառապեալդ եւ խախտեալ, մինչեւ
մխիթարեցիս՝. ահաւասիկ պատրաստ-
եալ եմ կարկեհան զքարինս քո, եւ
12 զհիմունս քո շափիղայ։ Եւ կանգնեցից
զաշտարակս քո յասպիս, եւ զդրունս
քո յականց վանակաց. եւ [7]ածից շուրջ
զքեւ պարիսպ՝ յընտիր ընտիր ականց
13 պատուականաց. Եւ [8]զամենայն որդիս
քո խրատեալս Աստուծոյ՝, եւ ի բազում
14 խաղաղութեան մանկունք քո. Եւ ար-
դարութեամբ շինեսջիր, [9]ի բաց լեր յա-
նիրաւէ անտի, եւ ոչ երկիցես. եւ
15 դողումն ի քեզ ոչ մերձեսցի. Զի ահա-
ւասիկ եկք՝ առ քեզ վասն իմ մերձեա-
ցին, եւ առ քեզ ապաստանեսցին, եւ
16 զքեզ ապաստան արասցեն։ Ահաւասիկ
ես հաստատեցի զքեզ. ոչ որպէս դար-
բին մի որ փքովք կայծակունս արծար-
ծանէ եւ յառաջ բերէ անօթս ի գործ,
այլ ես հաստատեցի զքեզ ոչ ի կորուստ
17 ապականութեան՝ Ամենայն անօթ վնա-
սակար ի քեզ ոչ աջողեսցի. եւ զամե-
նայն բարբառ որ յարիցէ ի վերայ քո
ի դատաստան՝ պարտեսցես, [10]եւ ամե-
նայն դատախազք քո ի նմին. զի դոյ՝
ժառանգութիւն պաշտօնէից Տեառն. եւ
[11]դուք եղիջիք ինձ իրաւացիք՝ ասէ Տէր։

ԳԼ. ԾԵ

1 Ո որ ծարաւիդ էք՝ երթայք ի ջուր. եւ
որ միանգամ ոչ ունիք արծաթ, երթայք
գնեցէք. եւ կերիջիք առանց արծաթոյ եւ
2 գնոց [12]գինւոյ. Եւ զճարպ ինաւ ընդէ՞ր
խոկ գնէք արծաթոյ՝ եւ ոչ հացի," եւ
զվաստակս ձեր ոչ ի յագուրդ. լուա-
րուք ինձ՝ եւ կերիջիք զբարութիւնս,
եւ վայելեսցեն ի բարութեան անձինք
3 ձեր։ Ունկնդիր լերուք լսելեօք ձերովք,
[13]զհետ եկայք ճանապարհաց իմոց՝.
լուարուք ինձ, եւ կեցցեն [14]ի բարու-
թեան անձինք ձեր. եւ եդից ընդ ձեզ
ուխտ յաւիտենական [15]զսրբութիւնն
4 Դաւթի զհաւատարիմս։ Ահաւասիկ ի
վկայութիւն հեթանոսաց ետու զնա, իշ-
5 խան եւ հրամանատար ազգաց։ [16]Ազգք
որ ոչ գիտիցեն՝ կարդասցեն առ քեզ՝,
եւ ժողովուրդք որ զքեզ ոչ ճանաչէին՝
ապաստան արասցեն զքեզ, վասն Տեառն
Աստուծոյ քո, Սրբոյն Իսրայելի, զի
փառաւոր արար զքեզ։
6 Խնդրեցէք զՏէր [17]եւ յորժամ գտա-
նիցէք զնա՝, կարդացէք առ նա [18]եւ
7 իբրեւ մերձեսցի առ ձեզ," Թողցէ ամ-
պարիշտն զճանապարհս իւր, եւ այր
անօրէն զխորհուրդս իւր. եւ դարձցի
առ Տէր եւ [19]գտցէ զողորմութիւն՝. եւ
առ Աստուած մեր՝ զի բազմապատիկ

---

[1] Եբր. այր քո Արարիչ քո է [2] Եբր. Սուրբն Իսրայէլի է, նա Աստուած [3] Եբր. Զի [4] Եբր. իբրեւ զկին մանկամարդ ատեցեալ, ասէ Աստուած քո։ [5] Եբր. ժողովեցից զքեզ [6] Եբր. Զի ջուրք Նոյի են ինձ այս, որում երդուայ չանցանել ջուրց Նոյի այլ եւս ի վերայ երկրի, այնպէս երդուայ չբարկանալ քեզ եւ չյանդիմանել զքեզ։ (10) Զի լերինք խուսեսցեն, և բլուրք շարժեսցին, սակայն ողորմութիւն իմ մի՛ խուսափեսցէ ի քէն, և ուխտ խաղաղութեան իմոյ մի՛ շարժեսցի. ասէ որ ողորմին քեզ Տէր։ (11) Նեղեալդ, խախտեալդ ի մրրկէ, ոչ սփոփեալդ ի մխիթարութենէ [7] Եբր. զամենայն սահման քո [8] Եբր. ամենայն որդիք քո ուսեալք ի Տեառնէ [9] Եբր. Հեռի եղիցիս ի բռնութենէ, զի ոչ երկիցես, եւ յարհաւրաց՝ զի ոչ մերձեսցին առ քեզ։ (15) Ահաւասիկ ժողովելով ժողովեսցին, ոչ յինէն, եւ որ ժողովի ընդդէմ քեզ ի վերայ քո՛ անկցի։

(16) Ահա ես արարի զդարբին որ արծարծէ կայծակունս հրոյ, եւ կազմէ անօթս ի պէտս իւր. եւ ես արարի զաւերիչն յապականութիւն։ [10] Եբր. այս է [11] Եբր. արդարութիւն նոցա յինէն է՝ [12] Եբր. գինի եւ կաթն։ (2) Ընդէ՞ր կշռէք արծաթ յոր չէն հաց, [13] Եբր. եկայք առ իս [14] Յ Եբր. դ—ի—ե [15] Եբր. զողորմութիւնսն [16] Եբր. Ահաւասիկ զազգ զոր ոչ գիտես՝ կոչեսցես [17] Եբր. մինչդեռ գտանի, [18] Եբր. ցորչափ մերձ է։ [19] Եբր. նա ողորմեսցի նմա

8 թողցէ զանօրէնութիւնս ձեր։ Զի ոչ
են խորհուրդք իմ իբրեւ զխորհուրդս
ձեր, եւ ոչ ճանապարհք իմ իբրեւ զճա-
9 նապարհս ձեր՝ ասէ Տէր։ Այլ որպէս
հեռի են երկինք յերկրէ, այնպէս հեռի
են ճանապարհք իմ ի ճանապարհաց
ձերոց, եւ խորհուրդք իմ ի խորհրդոց
10 ձերոց։ Զոր օրինակ եթէ իջանիցէ
անձրեւ կամ ձիւն յերկնից, եւ անդրէն
ոչ դառնայ մինչեւ արբուսցէ զերկիր,
ծնցի եւ բղխեսցէ, եւ տացէ սերմն սեր-
11 մանողի եւ հաց ի կերակուր, Այնպէս
եղիցի բանն իմ որ ելանէ ի բերանոյ
իմմէ. մի՛ դարձցի դատարկ՝ մինչեւ կա-
տարեսցէ զոր ինչ կամեցայ. եւ [1]զիւ-
րեցից զճանապարհս քո, եւ զճանա-
12 պարհս իմ պահեսցես"։ Զի ուրախու-
թեամբ ելջիք, եւ [2]ցնծութեամբ ուսա-
նիջիք". զի լերինք եւ բլուրք կայտա-
ռեսցեն [3]ընդունել զձեզ" ուրախու-
թեամբ, եւ ամենայն ծառք անտառի
13 ծափս հարցեն [4]ոստովք իւրեանց"։ Եւ
փոխանակ ցրդւոյն նոճ բուսցի, եւ
փոխանակ զմնկին մուրտ ելցէ. եւ
եղիցի Տեառն յանուն եւ ի նշան յաւի-
տենից, եւ մի՛ սպառեսցէ։

Գլ. ԾԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Զգոյշ կացէք իրա-
ւանց եւ գործեցէք զարդարութիւն,
զի եկեալ հասեալ է փրկութիւն իմ,
2 եւ յայտնելոց է ողորմութիւն իմ։ Ե-
րանի այն որ առնիցէ զայն, եւ մար-
դոյ որ կալցէ ի նմին, եւ պահիցէ
զշաբաթս իմ եւ ոչ պղծիցէ, եւ
պահիցէ զձեռս իւր յանելոյ զանի-
3 րաւութիւն։ Մի՛ ասասցէ օտարազգին
որ եկեալ յեցեալ իցէ ի Տէր, եթէ Մեր-
ժելով մերժեսցէ զիս Տէր ի ժողովրդե-
նէ իւրմէ. եւ մի՛ ասասցէ ներքինին՝
4 թէ Ես եմ փայտ չոր։ Այսպէս ասէ Տէր
ցներքինիսն որ պահիցեն [5]զպահպա-
նութիւնս իմ, եւ ընտրեսցեն զոր կա-
5 միմ, եւ կալցեն յուխտին իմում. Տաց
նոցա ի տան իմում, եւ ընդ պարսպա-
իմով տեղի [6]անուանի, առաւել քան
զուստերաց եւ զդստերաց, եւ անուն
յաւիտենական տաց նոցա՝ եւ մի՛ պա-
6 կասեսցէ։ Եւ զայլազգիսն որ եկեալ
յեցեալ իցեն ի Տէր՝ ծառայել նմա եւ
սիրել զանուն նորա, լինել նմա ի ծա-
ռայս եւ յաղախնայս, եւ" զամենեսեան
որք պահիցեն զշաբաթս իմ եւ ոչ պղծի-
7 ցեն, եւ կալցին յուխտին իմում. Տա-
րայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ,
եւ ուրախ արարից զնոսա ի տան ա-
ղօթից իմոց. ողջակէզք նոցա եւ պա-
տարագք նոցա ընդունելի եղիցին ի վե-
րայ սեղանոյ իմոյ. զի տուն իմ տուն
աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց։
8 Ասաց Տէր [7]Տէր, որ ժողովէ զցրու-
եալսն Իսրայէլի, [8]եթէ Ժողովեցից ի
9 վերայ նորա ժողով։ Ամենայն գազա-
նաց անտառի. եկայք կերայք ամե-
10 նայն գազանք անտառի։ Տեսէք զի կու-
րացան ամենեքին, եւ" ոչ գիտեն զհան-
ճար. ամենեքին իբրեւ շունք համրա-
ցեալք որ ոչ կարիցեն հաջել. յերազա-
նան յանկողինս իւրեանց, սիրեն զննջ-
11 ել։ Իբրեւ շունք լիրբք եղեն յանձինս
իւրեանց որ ոչ գիտեն զյագուրդ. եւ
են [9]չարք՝ եւ" ոչ ճանաչեն զհանճար.
ամենեքին [10]ըստ իւրաքանչիւր ճանա-
12 պարհաց իւրեանց գնացին" Եկայք առ-
ցուք գինի, եւ [11]զինեհարեսցուք արբե-
ցութեամբ, եւ եղիցի այսպիսի օրն մեզ
զոր" մեծ առաւել յոյժ։

Գլ. ԾԷ

1 [12]Տեսէ՞ք զիարդ կորեաւ" արդարն, եւ
չիք ոք որ անկանէ սրտիւ. եւ արք ար-
դարք բառնան, եւ ոչ ոք [13]հայի. զի"
յերեսաց անիրաւութեան բառնայ ար-
2 դար։ [14]Եղիցի խաղաղութեամբ գերեզ-
3 ման նորա, զի բարձաւ ի միջոյ" Բայց
դուք մատիք յառաջ, որդիք [15]անօրէնք,
որդիք պոռնկորդիք, որդիք չնութեան.
4 [16]Ի՞ւ սերճացարուք, կամ յո՞յր վերայ
բացէք զբերանս ձեր, կամ առ ո՞ ար-
ձակեցէք զլեզուս ձեր. ո՞չ դուք որդիք

[1]Ոմանք. յաջողեսցի յոր առաքեցից զնա [2]Ոմանք. խաղաղութեամբ վարիջիք [3]Ոմանք. առաջի ձեր [4]ՅՈմանք. դոլովէ [5]Ոմանք. զշաբաթս [6]Ոմանք. և անուն

[7]Ոմանք. Եհովայ [8]Ոմանք ժողովեցից եւս ի վերայ ժողովելոց նորա։
(9) Ամենայն գազանք վայրի, եկայք ուտել. ամենայն երէք անտառի։ (10) Դէտք նորա կոյրք. ամենեքին նոքա [9]Ոմանք. Հովիւք որ [10]Ոմանք. ի ճանապարհս իւրեանց դէմ եդին երթալ, այր ի կողոպուտ իւր ի ծագացիւրոց, ե-ւն, [11]Ոմանք. արբցուք ցքի. այսպէս եղիցի եւ օրն վաղուի, [12]Ոմանք. Կորեաւ [13]Ոմանք. ածէ զմտաւ եթէ [14]Ոմանք. Մտցէ խաղաղութեամբ. Հանգիցեն յանկողինս իւրեանց, որ գնան առաջի նորա ուղղութեամբ։ [15]Ոմանք. վհկի [16]Ոմանք. Յո՞յր վերայ

[1]կորստեան էք, զաւակ անօրէնու-
5 թեան. Որ անկեալ աղաչէիք զկուռս
ձեր ի ներքոյ անտառախիտ ծառոց,
զոհէիք զորդիս ձեր ի խորաձորս ի մէջ
գլխոց վիմաց, եւ ի կողմանս ձորոյն։
6 Այն է բաժին քո եւ նոյն վիճակ քո".
նոցա հեղեր նուէրս, եւ նոցին մատու-
ցեր զոհս. ի վերայ [2]այսր ամենայնի
7 ո՞չ բարկանայցեմ, ասէ Տէր"։ Ի լերինն
մեծի եւ բարձու [3]անդ է անկողինն" քո,
8 եւ անդր ելեր զոհել զոհս։ Եւ յետոյ
դրանդեաց դրանց քոց հաստատեցեր
զյիշատակս քո. [4]կարծէիր՝ եթէ յինէն
ի բաց կացցես՝ աւելի ինչ գտանիցես։
Լայնեցեր զանկողինս քո, եւ սիրա-
ծեցեր զքեզ առ նոքօք. սիրեցեր զնո-
9 մանիս քո, Եւ բազմացուցեր զպոռ-
նկութիւնս քո առ նոսա. եւ զբազումս
ի հեռաւորաց արարեր քեզ, եւ առա-
քեցեր զհրեշտակս արտաքոյ սահմանաց
10 քոց։ Նկուն եղեր եւ իջեր ի դժոխս.
աշխատեցար ի բազում ճանապարհոր-
դութիւնս քո, եւ ոչ ասէիր թէ Արդ
հանգեայց, զի զայն առ ուժի գործէիր.
վասն այնորիկ ոչ հնազանդեցար ինձ։"
11 Յումէ՞ զանգիտացեալ զարհուրեցար,
զի ստեցեր ինձ եւ ոչ յիշեցեր զիս, եւ
[5]ոչ ածեր զմտաւ եւ ոչ եդիր ի սրտի
քում. եւ ես տեսի զքեզ եւ անտես
արարի. ես այն եմ որ յաւիտենից
եմ", եւ դու յինէն ոչ զանգիտեցեր։
12 Արդ ես պատմեցից զարդարութիւն [6]իմ
եւ զչարիսն" քո, որք ոչ օգնեսցեն քեզ։
13 Յորժամ աղաղակիցես, [7]եւ ոչ ապրե-
ցուսցեն զքեզ ի նեղութենէ քումմէ".

զի զամենեսեան զնոսա հողմք [8]առցեն
եւ մրրիկք բաժանեսցեն". իսկ որ յինէն
յուսացեալ են՝ ստասցին զերկիր, եւ
ժառանգեսցեն զլեառն սրբութեան ի-
14 մոյ. Եւ ասասցեն, [9]Հարդեցէք առաջի
նորա զճանապարհս, եւ" ի բաց արա-
րէք զխոչ եւ զխութ ի ճանապարհէ ժո-
15 ղովրդեան իմոյ։ Այսպէս ասէ Բարձ-
րեալն՝ որ ի բարձունս բնակեալ է յա-
ւիտեան, [10]Սուրբն ի մէջ սրբոց. որոյ
անունն բարձրեալ է եւ ի սուրբս հան-
գուցեալ, որ տայ երկայնմտութիւն տա-
րակուսելոց, եւ կեանս այնոցիկ՝ որ
16 մաշեալ են սրտիւք. Եւ ոչ յաւիտեան
խնդրեցից վրէժս ի ձէնջ, եւ ոչ ցանգ
բարկացայց ձեզ. զի հոգի յինէն ելցէ,
17 եւ զամենայն շունչ ես արարի։ Վասն
մեղաց առ սակաւ մի տրտմեցուցի զնա,
հարի զնա՝ եւ դարձուցի զերեսս իմ ի
նմանէ, եւ տրտմեցաւ եւ գնաց թախ-
ծեալ առաջի իմ զճանապարհս իւր։
18 Զճանապարհս սրտի նորա տեսի, եւ
բժշկեցի զնա. մխիթարեցի զնա, եւ
ետու նմա մխիթարութիւն ճշմարտու-
19 թեան, եւ սգաւորաց նորա։ Հաստա-
տեցի պտուղ". խաղաղութիւն ի վե-
րայ խաղաղութեան՝ հեռաւորաց եւ մեր-
ձաւորաց, ասէ Տէր, եւ ես բժշկեցից
20 զնոսա։ Այլ անօրէնք իբրեւ ծով ծփես-
ցին, [11]եւ հանգիստ մի՛ գտցեն. եւ կո-
րիցէ ջուր նորա ի կոխումն եւ ի կաւ"։
21 Ոչ գոյ խաղաղութիւն ամպարշտաց,
ասէ [12]Տէր։

ԳԼ. ԾԸ

1 Գոչեա զօրութեամբ եւ մի՛ խնայեր,
բարձրացո իբրեւ զփողոյ զբարբառ քո,

---

[1] Եբր. անօրէնութեան էք, զաւակ ստութեան։ (5) Որ ջեռանիք ի բեւեկնիս ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոյ. զենուք զմանկունս ի խորաձորս ընդ փապարօք վիմաց։ (6) Յողորկս հեղեղատին բաժին քո, նոքա, նոքա են վիճակ քո
[2] Եբր. այսոցիկ հանդուրժիցե՞մ։ [3] Եբր. եդիր զանկողին [4] Եբր. յինէն մերկացար եւ ելեր. լայնեցեր զանկողին քո, եւ եդիր ուխտ ընդ նոսա. սիրեցեր զանկողինս նոցա ուր եւ տեսեր. (9) Մատեար առ թագաւորն իւղով. բազմացուցեր զօծանելիս քո, եւ առաքեցեր զհրեշտակս քո մինչեւ ի հեռաստան, եւ խոնարհեցուցեր զքեզ մինչեւ ի դժոխս։ (10) Ի բազմութեան ճանապարհաց քոց աշխատ եղեր. ոչ ասացեր, Զիք յոյս. զտեր զկեանս ձեռաց քոց. վասն այնորիկ ոչ նուաղեցար։ [5] Եբր. ոչ եդիր ի սրտի քում. միթէ ո՞չ լռեմ ի վաղուց [6] Եբր. քո եւ զգործս [7] Եբր. ապրեցուսցեն զքեզ զօրս ժողովեցերդ

[8] Եբր. բարձցեն. բարձցէ ունայնութիւն [9] Եբր. Հարթեցէք, Հարթեցէք. Հորդեցէք ճանապարհ, [10] Եբր. եւ Սուրբ է անուն նորա. Ի բարձունս եւ ի սրբութեան բնակիմ, այլ եւ ընդ բեկելոյն եւ խոնարհին ոգւով. կենդանացուցանել զհոգին խոնարհաց, եւ կենդանացուցանել զսիրտ բեկելոց։ (16) Զի ոչ յաւիտեան մարտեայց, եւ ոչ մինչեւ ի սպառ ցասուցայց, զի ոգիք յերեսաց իմոց նուաղէին, և շունչք զորս արարի։ (17) Վասն անօրէնութեան ագահութեան նորա բարկացայ, եւ հարի զնա թաքուցեալ, եւ բարկացայ, եւ գնաց ապստամբն զճանապարհս սրտի իւրոյ։ (18) Տեսի զճանապարհս նորա, եւ բժշկեցից զնա, եւ առաջնորդեցից նմա. եւ մխիթարեցից զնա և զսգաւորս նորա։ (19) Ես հաստեմ պտուղ շրթանց [11] Եբր. որ հանգչել ոչ կարէ, եւ արձակեն ջուրք նորա տիղմ եւ կաւ [12] Եբր. Աստուած իմ

պատմեա ժողովրդեան իմում զմեղս
նոցա, եւ տանն Յակոբայ զանօրէնու-
2 թիւնս նոցա ։ Զիս օր ըստ օրէ խնդրեն,
եւ ճանաչել զճանապարհս իմ ցանկան,
իբրեւ ժողովրդեան որոյ զարդարութիւն
գործեալ իցէ, եւ զիրաւունս Աստու-
ծոյ իւրոյ չիցէ թողեալ. արդ հկեալ
խնդրեն զիրաւունս արդարութեան.
3 կարօտին մերձենալ առ Աստուած. Եւ
ասեն, Զի՞ է զի պահեցաք մեք՝ եւ դու
ոչ տեսեր, խոնարհեցուցաք զանձինս
մեր՝ եւ դու ոչ գիտացեր ։ Զի յաւուրս
պահոց ձերոց գտանին կամք ձեր կա-
տարեալ, եւ կսկծեցուցանէք զամենե-
4 սեան որ ընդ ձեռամբ ձերով են ։ Ի հա-
կառակութիւնս եւ ի կռիւս պահէք,
եւ [1]կոփէք զանաւագն. խսկ զի՞նչ պիտոյ
է ինձ այնպիսւոյ աւուր պահք. զայլ
բողոքել ձեր առ իս, եւ ինձ ոչ լսել
5 ձեզ, Ոչ զայդպիսի պահս ընտրեցի, եւ
ոչ զօրն՝՝ յորում կարկամեցուցանէ մարդ
զանձն իւր. [2]զի եթէ կորացուցես իբ-
րեւ զանուր զպարանոց քո, եւ քուրձ
եւ մոխիր ի ներքոյ տարածանիցես, սա-
կայն եւ ոչ զայն կոչեցի պահս եւ օր
ընդունելի. ոչ զայնպիսի պահս ընտ-
6 րեցի՝ ասէ Տէր ։ Այլ լոյծ զկնճիռն ա-
նիրաւութեան, քակեա զխարդախու-
թիւն բռնութեան վաճառաց քոց, ար-
ձակեա զնեղեալս թողութեամբ, եւ
զամենայն մուրհակս անիրաւութեան
7 պատառեա ։՝՝ Բրդեա քաղցելոց զհաց
քո, եւ զաղքատս անյարկս տար ի տուն
քո. եթէ տեսանիցես զմերկն՝ զգեցու-
ցանիջիր, եւ [3]յընտանեաց զաւակի քո
8 զակն մի՛ արկանիցես՝՝ ։ Յայնժամ ծա-
գեսցի կանուխ լոյս քո, եւ բժշկու-
թիւնք քեզ վաղվաղակի հասցէ, եւ գնաս-
ցէ առաջի քո արդարութիւն քո, եւ
փառքն [4]Աստուծոյ զքեզ փակեսցին ։
9 Յայնժամ կարդասցես, եւ [5]Աստուած
լուիցէ քեզ. եւ մինչդեռ խօսիցիս, ա-
սասցէ թէ Ահաւասիկ հասեալ կամ, եւ
եթէ մերժեսցես դու ի քէն [6]զկնճիռն եւ
զձեռնարկութիւն եւ զբանս տրտնջման՝՝,
10 Եւ տայցես քաղցելոց զհաց քո սրտի
մտօք, եւ զանձինս կարօտեալս յագե-
ցուսցես, յայնժամ ծագեսցէ ի խաւարի
լոյս քո, եւ խաւարն քո իբրեւ զմի-
11 ջօրեայ. Եւ [7]եղիցի Աստուած քո ընդ
քեզ յամենայն ժամ, եւ լցցի ըստ ցան-
կութեան անձն քո, եւ ոսկերք քո պա-
րարեսցին, եւ եղիցին՝՝ իբրեւ զպար-
տէզ ջրալից, եւ իբրեւ զաղբեւր ու-
12 սոյ ջուր ոչ պակասեսցէ ։ Եւ [8]շինեսս-
ցին աւերակք քո յաւիտենից, եւ եղի-
ցին հիմունք քո մշտնջենաւորք, ազգաց
յազգս՝՝ կանգնեսջիր, եւ կոչեսջիր Պա-
րսպակարկատ ցանգոյ, [9]եւ զընդմիջնա-
13 ջաւիղս նոցա դադարեցուսցես՝՝ ։ Եթէ
դարձուսցես[10] զոտն քո՝ չառնել զկամս
քո յաւուրն սրբութեան[11], եւ կոչեսցես
զշաբաթն փափուկս նուիրեալս [4]Աս-
տուծոյ եւ փառաւորեալս, եւ [12]ոչ փո-
խեսցես զոտն քո ի գործ, եւ ոչ խօ-
սեսցիս բան ինչ բարկութեան բերանով
14 քով, եւ եղիցես յուսացեալ ի Տէր ։ Եւ
տարցի զքեզ ի բարութիւնս երկրին, եւ
ջամբեսցէ՝՝ քեզ զժառանգութիւն Յա-
կոբայ հօր քո. զի բերան Տեառն խօ-
սեցաւ զայս ։

ԳԼ. ԾԹ

1 Միթէ ո՞չ իցէ կարօղ ձեռն Տեառն
փրկել, կամ ծանրացո՞յց ինչ զունկն իւր
2 զի մի՛ լուիցէ ։ Այլ մեղքն ձեր որոշեն ի
մէջ ձեր եւ ի մէջ Աստուծոյ. եւ վասն
անօրէնութեանց ձերոց դարձոյց զերեսս
3 իւր ի ձէնջ՝ զի մի՛ [13]ողորմեսցի ։ Զի ձեռք
ձեր պղծեալ են արեամբ, եւ մատունք
ձեր ի մեղս. շրթունք ձեր խօսեցան
զանօրէնութիւն, եւ լեզուք ձեր խօ-

---

[1]Եբր. հանել կռուփս անիրաւութեան. մի՛ պահէք որպէս այսօր, լսելի առնել ի բարձունս զբարբառ ձեր ։ (5) Միթէ այսպիսի՞ իցեն պահք զոր ես ընտրեցի, օրն [2]Եբր. միթէ ի կորացուցանել իբրեւ զեղէգն զգլուխ իւր եւ տարածել քուրձ եւ մոխի՞ր. միթէ զա՞յս կոչես պահս եւ օր ընդունելի Տեառն ։ (6) Ո՞չ ապաքէն այս են պահք զոր ես ընտրեցի. քակեսջիր զկապանս անօրէնութեան, լոյծ զամեմտիս լծոյն, եւ արձակեա զբեկեալս ազատս, եւ զամենայն լուծ խորտակեա ։ [3]Եբր. ի մարմնոյ քումմէ մի՛ թաքուցանիր զքեզ [4]Եբր. Տեառն [5]Եբր. Տէր

[6]Եբր. զլուծ և ձգել զմատն և խօսել զանզգամու-թիւն [7]Եբր. առաջնորդեսցէ քեզ Տէր յամենայն ժամ, և յագեցուսցէ յերաշտի զանձն քո, եւ զոսկերս քո պարարեսցէ, եւ եղիցիս [8]Եբր. շինեսցեն որ ի քէն զաւերակս ի վաղուց, զհիմունս ազգաց յազգս [9]Եբր. որ դարձուցանէ զշաւիղս ի բնակութիւն [10]Եբր. [illegible], ի շաբաթէ [11]Եբր. [illegible], իմոյ [12]Եբր. փառաւորեսցես զնա չգնալ զճանապարհս քո, չկատարել զկամս քո, եւ չխօսել բանս ունայնութեան, (14) Յայնժամ ուրախ եղիցիս ի Տէր, եւ տաց քեզ հեծանել ի վերայ բարձանց երկրի, եւ ջամբեցից [13]Եբր. լուիցէ

4 կան զանիրաւութիւն։ Չիք ոք որ խօսի
զարդարութիւն, եւ ոչ գոն իրաւունք
ճշմարտութեան. յուսացեալ են ի սնո-
տիս, եւ խօսին զունայնութիւն. զի
յղանան զցաւս, եւ ծնանին զանօրէ-
5 նութիւն։ Զձուս քարբից [1]ծակեցին,
եւ զոստայն սարդից անկանեն. [2]եւ որ
կամիցի ուտել ի նոցանէն, ծակեալ բաց՝
6 եւ եգիտ ջուր, եւ ի նմին քարբ"։ Ոս-
տայնք նոցա ոչ ձորձեսցին, եւ ոչ զգեցցին
ի գործոց ձեռաց իւրեանց. քանզի գործք
նոցա գործք անօրէնութեան են, եւ
գործք անիրաւութեան ի ձեռս նոցա։
7 Ոտք նոցա ի չարիս ընթանան, վաղվա-
ղեն հեղուլ զարիւն անպարտ. խոր-
հուրդք նոցա խորհուրդք անզգամաց.
բեկումն եւ թշուառութիւն ի ճանա-
8 պարհս նոցա. Եւ զճանապարհն խաղա-
ղութեան ոչ ծանեան, եւ ոչ գոն իրա-
ւունք ի ճանապարհս նոցա. զի շաւիղք
նոցա ընդ որ գնան՝ խոտորեալք են,
9 [3]եւ ոչ ծանեան զխաղաղութիւն"։ Վասն
այնորիկ հեռացան [4]ի նոցանէ իրաւունք,
եւ մի՛ հասցէ առ նոսա արդարու-
թիւն. մինչդեռ ակն ունէին լուսոյ՝ եղեւ
նոցա խաւար. եւ մինչդեռ սպասէին նմա,
10 ընդ մութ շրջեցան. Շօշափեսցեն" զորմս
իբրեւ կոյրք, եւ իբրեւ զաչացուս [5]խար-
խափեսցեն, եւ գլորեսցին" ի միջօրէի
իբրեւ ի հասարակ գիշերի, եւ իբրեւ
օրհասականք [6]ընդ ողբս ջանիցեն,
11 Եւ իբրեւ զարջ եւ իբրեւ զաղաւնիս
առ հասարակ սահեսցին". կացաք
մնացաք իրաւանց՝ եւ ոչ էր, փրկու-
12 թեան՝ եւ հեռացաւ ի մէնջ։ Զի բա-
զում են անօրէնութիւնք մեր առաջի
քո, եւ մեղք մեր հակառակ կացին մեզ.
զի անօրէնութիւնք մեր ի մեզ են, եւ
զանիրաւութիւնս մեր՝ մեք մեզէն գի-
13 տեմք։ Ամպարշտեցաք եւ ստեցաք
Տեառն, եւ դարձաք յետս յԱստուծոյ
մերմէ. խօսեցաք զանիրաւութիւն եւ
հեստեցաք. յղացաք եւ որոճացաք ի
սիրտս մեր զբանս անիրաւութեան։
14 Յետս [7]հարաք զիրաւունս", եւ արդա-
րութիւն հեռացաւ ի մէնջ. զի [8]սպա-
ռեցաւ ի ճանապարհաց նոցա ճշմար-
տութիւն, եւ ընդ ուղղորդն ոչ կարա-
ցին գնալ, եւ արդարութիւն բարձաւ
15 ի նոցանէ. Մերժեցին զմիտս իւրեանց
յիմանալոյ"։ Եւ ետես Տէր՝ եւ ոչ հաճե-
16 ցաւ, զի ոչ գոյին իրաւունք։ Հայեցաւ՝
եւ ոչ գոյր մարդ. [9]նկատ՝ եւ ոչ գոյր
որ օգնական լինէր. եւ հասոյց նոցա
բազկաւ իւրով, եւ բառ ողորմութեան
17 իւրում հաստատեաց"։ Եւ զգեցաւ իբ-
րեւ զրահս զարդարութիւն, եւ եդ ի
գլուխ իւրեւ զսաղաւարտ զփրկու-
թիւն, եւ արկաւ զիւրեւ հանդերձ [10]եւ
պատմուճան վրէժխնդրութեան՝ հատու-
18 ցանել զհատուցումն. Եւ նախատինս
հակառակորդաց եւ" կղզեաց հատուսցէ
19 զհատուցումն։ Եւ երկիցեն յարեւմտուց
յանուանէ Տեառն, եւ յարեւելս [11]ի փա-
ռաւորեալ անուանէ" նորա. զի եկես-
ցէ իբրեւ զգետ [12]բռնութեամբ բարկու-
թիւն ի Տեառնէ, հասցէ սրտմտու-
20 թեամբ։ Եւ եկեսցէ ի Սիոնէ փրկիչ,
եւ դարձուսցէ զամպարշտութիւնս Յա-
21 կոբայ", ասէ Տէր։ Եւ այս նոցա որ յի-
նէն ուխտ, ասէ Տէր. Հոգին իմ որ է
ի քեզ եւ բանք զոր ետու ի բերան քո՝
մի՛ պակասեսցեն ի բերանոյ քումմէ եւ
ի բերանոյ զաւակի քո. եւ ի բերանոյ
զաւակէ զաւակի քո, ասէ Տէր, յայսմ-
հետէ մինչեւ յաւիտեան։

ԳԼ. Կ

1 [13]Լուսաւորեաց, լուսաւորեաց, Երու-
սաղէմ", զի հասեալ է լոյս քո, եւ
փառք Տեառն ի վերայ քո [14]ծագեցին։
2 Զի ահա խաւար ծածկեսցէ զերկիր, եւ

---

[1] Ոմանք. Թխեն [2] Ոմանք. որ ուտէն ի ձուոց նոցա՝ մեռցի, եւ իբրեւ խորտակեցի, եղէ իժ [3] Ոմանք. ամենայն որ կոխէ ի նոսա՝ ոչ ծանեաւ զխաղաղութիւն [4] Ոմանք. ի մէնջ իրաւունք, և ոչ հասանէ առ մեզ արդարութիւն. ակն ունէաք լուսոյ, և ահա խաւար, պայծառութեան՝ ընդ մութ շրջեցաք։ (10) Շօշափեսցուք [5] Ոմանք. խարխափեսցուք. գլորեսցուք [6] Ոմանք. ի մէջ պարարելոց։ (11) Մռնչեմք իբրեւ զարջ, եւ իբրեւ զաղաւնիս մնչելով մնչեմք

[7] Ոմանք. Հարան իրաւունք [8] Ոմանք. զի թեցաւ ի հրապարակի ճշմարտութիւն, եւ ուղղութիւն ոչ կարաց մտանել։ (15) Եւ ճշմարտութիւն ապականեաց, եւ որ ի բաց կայ ի չարութենէ՝ կողոպտի [9] Ոմանք. զարմացաւ զի չգոյր բարեխօս, եւ օգնեաց նմա բազուկ իւր, եւ արդարութիւն նորա՝ նա եղեւ նմա զօրավիգն [10] Ոմանք. պատմուճան վրէժխնդրութեան, եւ ագաւ իբրեւ վերարկու զնախանձ. (18) Իբրեւ ի հատուցումն. իբրեւ փոխարէն՝ հատուսցէ, բարկութիւն հակառակորդաց իւրոց, հատուցումն թշնամեաց իւրոց. [11] Ոմանք. ի փառաւոր [12] Ոմանք. թշնամին. Հոգի Տեառն կանգնեսցէ զդրօշ ընդդէմ նորա։ (20) Եւ եկեսցէ ի Սիոն Փրկիչ, եւ առ դարձեալս յանօրէնութենէ ի Յակոբ, [13] Ոմանք. Արի, լուսաւորեաց [14] Ոմանք. ծագեցին

մառախուղ զհեթանոսս․ բայց ի քեզ
Տէր յայտնեսցի, եւ փառք նորա ի քեզ
3 երեւեսցին։ Եւ գնասցեն [1]թագաւորք ի
լոյս քո, եւ [2]հեթանոսք ի ծագել լուսոյ
4 քո։ Համբարձ շուրջ զքեւ զաչս քո, եւ
[3]տես ժողովեալ առ քեզ զամենայն
մանկունս քո․ զի՛ եկին հասին ի հե-
ռաստանէ որդիք քո, եւ դստերք քո
[4]ի վերայ ուսոց նոցա բարձեալ բերցին՚։
5 Ցայնժամ տեսցես եւ խնդասցես, [5]երկի-
ցես եւ զարհուրեսցիս ի սրտի քում․ զի
փոխեսցի ի քեզ մեծութիւն ծովու եւ
6 ազգաց եւ ժողովրդոց։ Եկեսցեն ի քեզ
երամակք ուղտուց, եւ ծածկեսցեն զքեզ
ուղտերամակքն՚ Մադիամու եւ Գեփայ.
ամենեքեան ի Սաբայ եկեսցեն, բերել ոսկի
եւ կնդրուկ [6]եւ ակունս պատուականս՚,
եւ զփրկութեան Տեառն աւետին զաւետիս։
7 Եւ ամենայն խաշինքն Կեդարու ժողո-
վեսցին առ քեզ, եւ խոյքն Նաբէովթայ [7]ածցին եւ՚ մատուսցին ընդունելի
պատարագ ի վերայ սեղանոյ իմոյ, եւ
[8]տուն աղօթից իմոց փառաւորեսցի՚։
8 Ո՞վ են սոքա որ իբրեւ զամպս
թռուցեալ են, եւ իբրեւ զաղաւնիս
[9]ձագախառն երամովքն գան առ իս։
9 Ինձ՚ ակն ունին կղզիք եւ նաւք
Թարսիսի յառաջագոյն՝ ածել զորդիս
քո ի հեռաստանէ․ [10]զարծաթն եւ
զոսկի՚ ընդ իւրեանս՝ վասն անուան
[11]Տեառն սրբոյն՚, եւ վասն Սրբոյն Իս-
10 րայէլի [12]փառաւորելոյ։ Եւ շինեսցեն
որդիք այլազգեաց զպարիսպս քո, եւ
թագաւորք նոցա ընծայեսցին քեզ․ զի
վասն բարկութեան իմոյ հարի զքեզ,
եւ վասն ողորմութեան իմոյ սիրեցի
11 զքեզ։ Եւ բացցին դրունք քո հանապա-
զորդ ի տուէ եւ ի գիշերի, եւ մի՛ փա-
կեսցին, կրել ի քեզ զզօրութիւն ազ-
գաց․ եւ զթագաւորս իւրեանց ածիցեն
12 առ քեզ։ Զի ազգք եւ [13]թագաւորք որ
քեզ ոչ ծառայիցեն՝ կորիցեն, եւ ազգքն
13 աւերելով աւերեսցին։ Եւ փառքն Լի-
բանանու առ քեզ եկեսցեն, սոճիւն
եւ սօսի եւ նոճով եւ մայրիւ՝ առ հա-
սարակ փառաւոր առնել զտեղի սրբու-
թեան իմոյ, եւ զտեղի ոտից իմոց փա-
14 ռաւորեցից։ Եւ եկեսցեն առ քեզ զար-
հուրեալք որդիք նեղչացն քոց [6]եւ զայ-
րացուցչաց՚, եւ երկիր պագցեն հետոց
ոտից քոց՝ ամենեքին որ [14]զարհուրեցու-
ցանէին զքեզ․ եւ կոչեսցիր՚ քաղաք
15 Տեառն Սիոն Սրբոյն Իսրայէլի․ [15]Վասն
զի եղեր դու լքեալ եւ ատեցեալ, եւ
ոչ ոք էր որ [16]օգնէր քեզ․ եւ արարից
զքեզ յուրախութիւն յաւիտենական՚,
16 ցնծութիւն ազգաց յազգս։ Եւ դիեցես
զկաթն հեթանոսաց․ եւ [17]զմեծութիւն
թագաւորաց կերիցես՚․ եւ ծանիցես թէ
ես եմ Տէր, որ ապրեցուցանեմ եւ փր-
17 կեմ զքեզ [18]Աստուած Իսրայէլի՚։ Եւ
փոխանակ պղնձոյն՝ բերից քեզ ոսկի,
եւ փոխանակ երկաթոյն բերից քեզ ար-
ծաթ, եւ փոխանակ փայտի բերից քեզ
պղինձ, եւ փոխանակ քարի տաց քեզ
երկաթ․ եւ տաց զիշխանս քո ի խա-
ղաղութիւն եւ [19]զայցելուս քո յարդա-
18 րութիւն։ Եւ ոչ եւս լուիցի անիրաւու-
թիւն յերկրի քում, եւ ոչ բեկումն եւ
թշուառութիւն ի սահմանս քո․ այլ կո-
չեսցին Փրկութիւն պարիսպք քո, եւ
19 դրունք քո Ցնծութիւն։ Եւ ոչ եւս
եղիցի քեզ արեգակն ի լոյս տուընջեան,
եւ ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս
ի գիշերի․ այլ եղիցի քեզ Տէր լոյս
յաւիտենական, եւ փառք քո [20]Աստուած։
20 Ոչ մտցէ քեզ արեգակն, եւ լուսին ի
քէն՚ մի՛ պակասեսցէ․ զի եղիցի քեզ
Տէր լոյս յաւիտենական․ եւ կատարես-
21 ցին աւուրք սգոյ քո։ Եւ ժողովուրդ
քո ամենեքին արդար, եւ յաւիտեանս
ժառանգեսցեն զերկիր, [21]պահել զնորա-
տունկ գործոց ձեռաց իւրեանց ի փառս՚։
22 Սակաւաւորն հազարաւոր եղիցի, եւ

---

[1] Եբր․ հեթանոսք [2] Եբր․ թագաւորք [3] Եբր․ տես, ամենեքին ժողովին գան առ քեզ․ [4] Եբր ի գիրկս սնանիցին [5] Եբր․ եւ երկիցէ եւ ընդարձակեսցի սիրտ քո․ զի փոխեսցի ի քեզ յորդութիւն ծովու, զօրութիւն ազգաց եկեսցէ առ քեզ։ (6) Ծածկեսցեն զքեզ երամակք ուղտուց, անդրանիկքն ուղտուց [6] Եբր․ պակասէ [7] Եբր․ ծառայեսցեն քեզ․ [8] Եբր․ զտուն փառաց իմոց փառաւորեցից [9] Եբր․ ի վանդակս իւրեանց։ (9) Զի ինձ [10] Եբր․ արծաթ իւրեանց եւ ոսկի իւրեանց [11] Եբր․ Տեառն Աստուծոյ քո [12] Եբր․ զի փառաւորեաց զքեզ [13] Եբր․ թագաւորութիւնք

[14] Եբր․ անարգէին զքեզ․ և կոչեսցեն զքեզ [15] Եբր․ փոխանակ [16] Եբր․ անցանէր ընդ քեզ․ և արարից զքեզ ի փառաւորութիւն յաւիտենից [17] Եբր․ զստինս թագաւորաց դիեցես [18] Եբր․ Հզօրն Յակոբայ [19] Եբր․ զհարկահանս [20] Եբր․ Աստուած քո։ (20) Ոչ եւս մտցէ արեգակն քո, եւ լուսին քո [21] Եբր․ տունկն զոր տնկեցի, գործ ձեռաց իմոց, ի փառաւորել զիս։

կրտսերն յազգ մեծ.[1] զի ես Տէր ըստ ժա-
մանակի ժամանակս ժողովեցից զնոսա":

ԳԼ. ԿԱ

1 Հոգի [2]Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ
եւ օծ իսկ [3]զիս, աւետարանել աղ-
քատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկ-
եալս սրտիւք, քարոզել գերեաց զթո-
2 ղութիւն եւ [4]կուրաց տեսանել", կոչել
ամ Տեառն ընդունելի եւ օր հատուցման
Աստուծոյ մերոյ, մխիթարել զամենայն
3 սգաւորս, [5]Տալ սգաւորաց Սիոնի փառս.
փոխանակ մոխրոյն՝ օծումն ուրախու-
թեան, եւ սգաւորացն հանդերձ փառաց՝
փոխանակ ոգւոցն" վհատութեան, եւ
կոչեսցին նոքա [6]ազգք արդարութեան՝
4 տունկ Տեառն ի փառս: Եւ շինեսցեն
զաւերակսն յաւիտենից, եւ զյառաջա-
գոյն աւերեալսն կանգնեսցեն, եւ նորո-
գեսցեն զքաղաքս աւերեալս ազգաց
5 մինչեւ յազգս: Եւ եկեսցեն օտարա-
ծինք, հովիւք խաշանց քոց, եւ այ-
լազգիք մաճակալք եւ այգեգործք քո:
6 Բայց դուք՝ քահանայք Տեառն կոչես-
ջիք, պաշտօնեայք Աստուծոյ մերոյ
անուանեսջիք, զզօրութիւն ազգաց կե-
րիջիք, եւ մեծութեամբ նոցա սքանչելի
7 լինիջիք: Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ՝
կրկին ուրախութիւն, եւ փոխանակ ա-
նարգանաց [7]ձերոց՝ ցնծութիւն, եւ ապա
զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն,
եւ ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ
8 գլխոց նոցա": Զի ես եմ Տէր որ սիրեմ զար-
դարութիւն, եւ ատեամ զյափշտակու-
թիւնս [8]յանիրաւութենէ. եւ տաց զվաս-
տակս նոցա [9]արդարոց, եւ ուխտ յաւի-
9 տենից ուխտեցից ընդ նոսա: Եւ ծանիցի
ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք
նոցա ի մէջ ժողովրդոց. ամենեքին որ
տեսանիցեն՝ ճանաչիցեն զնոսա թէ սոքա
են զաւակ օրհնեալ [10]յԱստուծոյ:

10 Ուրախութեամբ ուրախ [11]եղիցին ի
Տէր. ցնծասցէ անձն իմ [12]ի Տէր, զի
զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ
[13]պատմուճան ուրախութեան", իբրեւ
փեսայի եդ ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն
11 զարդու զարդարեաց զիս: Եւ իբրեւ
երկիր որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր,
եւ իբրեւ պարտէզ որ բուսուցանէ
զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ [14]Տէր
զարդարութիւն իւր եւ զցնծութիւն"
առաջի ամենայն ազգաց:

ԳԼ. ԿԲ

1 Վասն Սիոնի ոչ լռեցից, եւ վասն Ե-
րուսաղեմի ոչ [15]ներեցից. մինչեւ ծա-
գեսցէ իբրեւ զլոյս արդարութիւն նո-
րա, եւ փրկութիւն նորա իբրեւ զփայլակն
2 վառեսցի: Եւ տեսցեն հեթանոսք զարդա-
րութիւն քո, եւ ամենայն թագաւորք
զփառս քո. եւ կոչեսցի քեզ անուն նոր,
3 զոր [16]Տէր անուանեսցէ: Եւ եղիցես պսակ
վայելչութեան ի ձեռին Տեառն, եւ թագ
արքայութեան ի ձեռին Աստուծոյ քո.
4 Եւ ոչ եւս կոչեսցիս Լքեալ, եւ երկիրն քո
ոչ եւս կոչեսցի Աւերակ. զի քեզ [17]ա-
նուն կոչեսցին կամք իմ, եւ երկրին
քում շինութիւն բնակութեան". զի հա-
ճեսցի Տէր ընդ քեզ, եւ երկիրն քո
5 [18]խռնեսցի ի բնակութիւն: Զոր օրինակ
բնակէ" երիտասարդ ընդ կուսի՝ այն-
պէս [19]բնակեսցեն որդիք քո ի քեզ". եւ
եղիցի՝ զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ
առ հարսին, այնպէս ուրախ լիցի [20]Տէր
ի քեզ:
6 Ի վերայ պարսպացն քոց, Երուսա-
ղէմ, պահապանս կացուցի. զօրն ող-
ջոյն եւ զգիշերն [21]ամենայն, որ մինչեւ
7 յանդ մի՛ դադարեսցեն յիշել զՏէր: Զի
ոչ գոյ նման ձեզ, եթէ ուղղեսցէ եւ
արասցէ զԵրուսաղէմ ի պարծանս ի վե-
8 րայ երկրի: Երդուաւ Տէր ի փառս"

[1] Եբր. ես, Տէր, ի ժամանակի իւրում փութացուցից զայս [2] Եբր. Տեառն Եհովայի [3] Եբր. զիս Տէր [4] Եբր. կապելոց արձակումն ի բանտէ [5] Եբր. Դնել սգաւորաց Սիոնի, տալ նոցա փառս փոխանակ մոխրոյ, օծումն ուրախութեան փոխանակ սգոյ, հանդերձ գովութեան փոխանակ [6] Եբր. Բեւեկնիք [7] Եբր. ցնծութիւն ի մտօքն իւրեանց. վասն այնորիկ յերկրին իւրեանց կրկին ժառանգեսցեն, ուրախութիւն յաւիտենից եղիցի նոցա [8] Եբր. ընդ անիրաւութեան, կամ. ողջակիզի [9] Եբր. ճշմարտութեամբ [10] Եբր. ի Տեառնէ

[11] Եբր. եղէց [12] Եբր. յԱստուած իմ [13] Եբր. արկ զինեւ պատմուճան արդարութեան [14] Եբր. Տէր Եհովայ զարդարութիւն եւ զգովութիւն [15] Եբր. հանգեայց [16] Եբր. բերան Տեառն [17] Եբր. կոչեսցի Հաճութիւն իմ ի նմա, եւ երկրին քում՝ Ամուսնացեալ [18] Եբր. եղիցի ամուսնացեալ: (5) Զոր օրինակ ամուսնանայ [19] Եբր. ամուսնասցին որդիք քո ընդ քեզ [20] Եբր. Աստուած քո [21] Եբր. ողջոյն երբեք մի՛ լռեսցեն. որ յիշէք զՏէր՝ մի՛ լիցի լռութիւն ձեզ: (7) Եւ մի՛ տայցէք լռութիւն նմա, մինչեւ հաստատեսցէ, եւ մինչեւ դիցէ զԵրուսաղէմ ի գովութիւն յերկրի: (8) Երդուաւ Տէր յաջ

իւր եւ ի զօրութիւն բազկի իւրոյ, ե-
թէ ոչ տաց զցորեան քո [1]եւ զկերա-
կուր ի ձեռս" թշնամեաց քոց, եւ ոչ
արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո յո-
9 րում դու վաստակեցեր։ Այլ որ ամ-
փոփեսցենն կերիցեն զնա՝ եւ օրհնեսցեն
զՏէր, եւ որ ժողովեսցենն զնա՝ արբցեն
ի սրահս սրբութեանց իմոց։
10 [2]Երթայք մտէք ընդ դրունս իմ, կազ-
մեցէք զճանապարհս, հորդեցէք զչա-
ւիղս. գործեցէք ճանապարհ ժողովրդեան
իմոյ, եւ զքարինս ի ճանապարհէ ան-
տի" ի բաց ընկեցէք. առէք նշան ի հե-
11 թանոսս։ Զի ահաւասիկ Տէր լսելի արար
մինչեւ ի ծագս երկրի. ասացէք դստեր
Սիոնի. Ահաւասիկ Փրկիչ քո հասեալ
գայ եւ ունի զվարձս իւր ընդ իւր. եւ
12 գործ իւր առաջի երեսաց իւրոց։ Եւ
կոչեսցէ զնա ժողովուրդ սուրբ՝ փրկեալ
ի Տեառնէ, եւ դու կոչեսցիս Խնդրեալ
քաղաք եւ Ոչ լքեալ։

ԳԼ. ԿԳ

1 Իսկ այս ո՞վ է որ դիմեալ գայ յԵդով-
մայ, կարմրութիւն ձորձոց իւրոց ի Բո-
սորայ, [3]գեղեցիկ պատմուճանաւ եւ
բուռն զօրութեամբ։ Ես խօսիմ զար-
դարութիւն եւ իրաւունս փրկութեան։"
2 Վասն է՞ր կարմիր են ձորձք քո, եւ
հանդերձք իբրեւ հնծանահարի, [4]լիոյ
հնծանի կոխելոյ։"
3 Հնծան հարի միայն, եւ ի հեթանոսաց
ոչ ոք էր ընդ իս. կոխեցի զնոսա սրտ-
մտութեամբ[5] եւ ճմլեցի զնոսա բար-
կութեամբ [6]եւ իջուցի յերկիր", եւ զա-
4 մենայն հանդերձս իմ թաթաւեցի. Զի
[7]հասեալ էր ի վերայ նոցա օր հատուց-
ման, եւ ամ փրկութեան", եկեալ հա-
5 սեալ։ Եւ հայեցայ՝ եւ ոչ ոք էր որ օգ-
նէր, [8]զմտաւ ածի", եւ ոչ ոք էր որ ի
թիկունս հասանէր. [9]փրկեաց զնոսա
բազուկ իմ, եւ սրտմտութիւն իմ միայն
6 զդէմ կալաւ. Կոխեցի զնոսա բարկու-
թեամբ իմով, եւ զենի" զնոսա սրտմտու-
թեամբ իմով, եւ իջուցի [10]զնոսա յերկիր։
7 Զողորմութիւնս Տեառն յիշեցից. [11]զքա-
ջութիւն Տեառն յուշ արարից, յամե-
նայնի" զոր հատուցանէ մեզ Տէր [12]Տէր
դատաւոր բարերար տանն Իսրայելի, որ
ածէ ի վերայ մեր" ըստ ողորմութեան
իւրում եւ ըստ բազում արդարութեան
8 իւրոյ։ Եւ ասաց՝ [13]եթէ ժողովուրդ իմ
են որդիքն իմ, եւ ոչ անարգեսցեն զիս.
եւ եղեւ նոցա ի փրկութիւն յամենայն
9 նեղութենէ նոցա։ Ոչ պատգամաւոր ոք
եւ ոչ հրեշտակ, այլ ինքնին Տէր"
փրկեաց զնոսա. վասն սիրելոյ զնոսա
եւ խնայելոյ ի նոսա ինքնին փրկեաց
զնոսա, եւ վերացոյց զնոսա եւ բարձ-
րացոյց զամենայն աւուրս յաւիտենից։
10 Բայց նոքա հեստեցին, եւ բարկացու-
ցին զՀոգի նորա Սուրբ. եւ դարձաւ
նոցա Տէր ի թշնամութիւն, ինքնին եւ
11 ընդ նոսա պատերազմ։ Եւ յիշեաց զա-
ւուրսն յաւիտենից, [14]թէ Ո՞ւր է Մով-
սէս եւ ժողովուրդն նորա, որ եհան
յերկրէ զհովիւն" հօտից. ո՞ւր է որ եդ
12 ի նոսա զՀոգին Սուրբ. Որ [15]վերացոյց
աջով իւրով զՄովսէս, եւ բազուկ փա-
ռաց նորա յաղթահարեաց" զջուրսն ա-
ռաջի երեսաց նորա, առնել իւր անուն
13 յաւիտենական։ Անցոյց զնոսա ընդ ան-
դունդս որպէս ձի ընդ [16]անապատ,
14 Եւ իբրեւ զգրաստ ինչ ընդ դաշտ. եւ
ոչ վաստակեցին. էջ Հոգի ի Տեառնէ,
եւ առաջնորդեաց նոցա." այնպէս ա-
ծեր զժողովուրդն քո առնել քեզ անուն
15 փառաց։ Եւ արդ [17]դարձ յերկնից՝ եւ
տես ի տաճարէ սրբոյ քումմէ եւ ի փա-

[1] Ոմն. ի կերակուր [2] Ոմն. Անցէք, անցէք ընդ դրունս. հորդեցէք զճանապարհս ժողովրդեանն, հարթեցէք, հարթեցէք զչաւիղս, զքարինս [3] Ոմն. զարդարեալ պատմուճանաւ իւրով, փութացեալ յաճախութեամբ զօրութեան իւրոյ.
Ես որ խօսիմ արդարութեամբ՝ մեծ ի փրկել։ [4] Ոմն. պակաս [5] Ոմն. [illegible], իմով, [6] Ոմն. իմով. և ցայտեցաւ յարենէ նոցա ի վերայ զգեստուց իմոց [7] Ոմն. օր վրէժխնդրութեան էր ի սրտի իմում, եւ ամ փրկելոյ իմոյ [8] Ոմն. եւ զարմացայ

[9] Ոմն. եւ փրկութիւն եղեւ ինձ բազուկ իմ, եւ սրտմտութիւն իմ եղեւ ինձ ձեռնտու։ (6) Եւ կոխեցի զժողովուրդս բարկութեամբ իմով. եւ արբեցուցի [10] Ոմն. զարիւն նոցա [11] Ոմն. զգովութիւնս Տեառն ըստ ամենայնի [12] Ոմն. եւ ըստ յաճախութեան երախտեաց առ տունն Իսրայելի, զոր հատոյց նոցա [13] Ոմն. Արդարեւ ժողովուրդ իմ են նոքա, որդիք որ ոչ ստեն, եւ եղեւ նոցա փրկիչ։ (9) Յամենայն նեղութեան նոցա՝ նեղութիւն նմա, եւ հրեշտակ երեսաց նորա [14] Ոմն. զՄովսէս, զժողովուրդ նորա. Ո՞ւր է որ եհան զնոսա ի ծովէ, հովիւն [15] Ոմն. եւ գնով բազկի փառաց իւրոց յաջմէ Մովսիսի, ճեղքեաց [16] Ոմն. անապատ, ոչ գլորեցան. (14) Որպէս գրաստ ի հովիտ իջանէ, (Ոգի Տեառն հանգոյց զնոսա.) [17] Ոմն. հայեաց

ռաց քոց. ո՞ւր է նախանձ քո եւ զօ-
րութիւն. [1]ո՞ւր է՝՝ բազում ողորմու-
թիւն գթութեան [2]քո, որով ներէիր
16 մեզ՝՝։ Զի դու ես մեր Հայր. զի Ա-
բրահամ ոչ գիտաց զմեզ, եւ Իսրայէլ ոչ
ծանեաւ զմեզ. այլ դու, Տէր, Հայր մեր,
[3]փրկեա զմեզ, զի ի սկզբանէ անուն
17 քո է ի վերայ մեր՝՝։ Զմէ՞ մոլորեցու-
ցեր զմեզ, Տէր, ի ճանապարհաց քոց.
խստացուցեր զսիրտ մեր չերկնչել ի քէն.
դարձ վասն ծառայից քոց, դարձ վասն
18 ազգաց ժառանգութեան քո։ [4]Գուցէ
ոչ ժառանգիցեմք զլեառն սրբութեան քո.
հակառակորդք մեր նեղեցին զմեզ, եւ՝՝
19 կոխեցին զսրբութիւն քո։ Եղեաք իբ-
րեւ զառաջինն՝ յորժամ ոչ տիրէիր մեզ,
եւ ոչ կոչեցեալ էր անուն քո ի վերայ
մեր։

ԳԼ. ԿԴ

1 [5]Եթէ բացցես զերկինս՝ դողումն կալ-
ցի ի քէն զլերինս, եւ հալեսցին իբրեւ
2 զմոմ առաջի հրոյ. Եւ այրեսցէ հուր
զհակառակորդս քո, եւ յայտնի լիցի
անուն քո ընդդիմակացաց քոց, եւ յե-
3 րեսաց քոց հեթանոսք խռովեսցին։ Յոր-
ժամ առնիցես փառաւորութիւնս՝ դո-
4 ղումն կալցի ի քէն զլերինս։ Յաւիտե-
նից ոչ լուաք, եւ ոչ աչք մեր տեսին
այլ Աստուած բաց ի քէն. եւ զգործս
քո զոր արասցես այնոցիկ որ ակն ու-
5 նին ողորմութեան քում։ Զի ընդ ա-
ռաջ լիցի այնոցիկ որք առնեն զիրա-
ւունս, եւ զճանապարհս քո յիշեսցեն.
արդ ահա դու բարկացար եւ մեք մե-
6 ղաք, վասն այնորիկ մոլորեցաք՝՝։ Եւ
եղեաք իբրեւ զպիղծս ամենեքեան, իբ-
րեւ զհանդերձս ապարահից ամենայն

արդարութիւն մեր. եւ թօթափեցաք
իբրեւ զտերեւ ամենեքին [6]մեք վասն
անօրէնութեանց մերոց, հողմք մերժե-
7 ցին զմեզ՝՝։ Եւ ոչ ոք իցէ որ կարդաս-
ցէ զանուն քո, [7]եւ ոչ որ յիշիցէ ա-
պաստան առնել զքեզ՝՝. զի դարձուցեր
զերեսս քո ի մէնջ, եւ [8]մատնեցեր զմեզ
8 վասն մեղաց մերոց։ Եւ արդ, Տէր,
Հայր մեր դու ես. մեք կաւ, եւ դու
Ստեղծիչ մեր, եւ գործք ձեռաց քոց
9 ամենեքին մեք. Մի՛ բարկանար մեզ
Տէր, յոյժ, եւ մի՛ [9]ի ժամանակի յիշեր
զմեղս մեր. եւ արդ հայեաց, Տէր, զի ժո-
10 ղովուրդ քո [10]ամենայն եւ քաղաք սրբու-
թեան քո Սիոն եղեւ աւերակ. իբրեւ
զանապատ եղեւ Երուսաղէմ, յանէծս
11 մատնեցաւ. Տունն սրբութեան մերոյ,
եւ փառքն զոր օրհնեցին հարքն մեր՝
եղեն՝՝ հրձիգ, եւ ամենայն փառաւո-
12 րութիւն մեր կործանեցաւ։ Եւ ի վե-
րայ ամենայնի այսորիկ անսա՞ս, Տէր,
եւ լռեցեր եւ խոնա՞րհ արարեր զմեզ
մինչեւ յոյժ։

ԳԼ. ԿԵ

1 [11]Յայտնի եղէ այնոցիկ՝՝ որ զինէն ոչ
հարցանէին, գտայ այնոցիկ որ զիս ոչ
խնդրէին. ասացի՝ Ահաւասիկ [12]եմ, ցազգն
2 ցայն որ զանուն իմ ոչ կարդացին։ Զօր
համապազ ձգեցի զձեռն իմ առ ժողո-
վուրդն անհաւան [1]եւ հակառակող՝՝, որ
գնային զճանապարհ որ ոչ էր բարւոք,
3 այլ զհետ [13]մեղացն իւրեանց։ Ժողո-
վուրդս այս որ բարկացուցանէր զիս ա-
ռաջի իմ համապազ. զոհէին ի պար-
տէզս իւրեանց, եւ արկանէին խունկս
[14]յաղիւսս իւրեանց դիւացն՝ որք չէին
4 ի յիշատակս իւրեանց։ Եւ՝՝ յայրս կող-
մանեալ ննջէին [1]վասն երազ տեսանե-
լոյ՝՝. որք ուտէին զխոզենին եւ զար-
գանակ [15]զոհիցն, եւ ամենայն անօթք
5 նոցա պղծեալ էին՝՝. Որք ասէին՝ Ի բաց

[1]Յէբր. գոլով [2]Եբր. քո առ իս արգելա՞ւ
[3]Եբր. Փրկիչ մեր ի յաւիտենից անուն քո
[4]Եբր. Առ փոքր մի ժառանգեաց զնա ժողովուրդ քո սուրբ. Հակառակորդք մեր [5]Եբր. Իցէ թէ ճեղքէիր զերկինս, իջանէիր, յերեսաց քոց լերինք սասանէին՝ (2) Ըստ այրելոյ հրոյ զխռիւս, հրոյ՝ որ եռացուցանէ զջուր, ի յայտնել զանուն քո թշնամեաց քոց. յերեսաց քոց ազգք զարհուրեսցին։ (3) Ի գործել քո զարմանալիս որում ոչ ակն ունէաք, իջեր, յերեսաց քոց լերինք սասանեցան։ (4) Զի ի յաւիտենից ոչ լուան, եւ ոչ զգացին ականջօք. ակն ոչ ետես Աստուած բաց ի քէն, որ գործէ վասն որոց սպասեն նմա։ (5) Օգնես որում ուրախն է, եւ առնէ զարդարութիւն, ի ճանապարհս քո յիշէ զքեզ. ահա բարկացար, զի մեղաք. յաճախեցաք ի նոսա, եւ փրկեսցուք։

[6]Եբր. մեք. և անօրէնութիւնք մեր իբրեւ զհողմ վարեցին զմեզ [7]Եբր. որ զարթուցեալ բռնան հարցէ զքէն [8]Եբր. հալեցեր [9]Եբր. համապազ [10]Եբր. ամենեքին մեք. (10) Քաղաքք սրբութեան քո եղեն անապատ. Սիոն անապատ եղեւ, Երուսաղէմ աւերակ. (11) Տուն սրբութեան մերոյ եւ փառաց մերոց ուր գովեցին զքեզ հարք մեր՝ եղեւ [11]Եբր. Խնդրեցայ յայնցանէ [12]Եբր. եմ, աւասիկ եմ. [13]Եբր. խորհրդոց [14]Եբր. յաղիւսեայս։ (4) Որ նստէին ի գերեզմանս, եւ [15]Եբր. պղծութեան յամանս իւրեանց

կաց յինէն, մի՛ մերձենար յիս զի սուրբ
[1]եմ։ Այս է՛ ծուխ բարկութեան իմոյ՝
յորում հուր բորբոքեալ է զամենայն ա-
6 ւուրս։ Ահաւասիկ գրեալ է առաջի իմ.
ոչ լռեցից՝ մինչեւ [2]հատուցից ի ծոց
7 նոցա [3]Զմեղս նոցա եւ զմեղս հարց
նոցա" ի միասին, ասէ Տէր, որք ար-
կանէին խունկս ի վերայ լերանց, եւ ի
վերայ բլրոց ուր նախատէին զիս.
հատուցից զգործս նոցա [4]յառաջագոյն
ի ծոցս նոցա։
8 Այսպէս ասէ Տէր. Զոր օրինակ եթէ
գտանիցի [5]ճիռ ի մէջ ողկուզոյ", եւ ա-
սիցեն, Մի՛ ապականեր զդա՝ զի օրհ-
նութիւն [6]Տեառն գոյ ի դմա. այնպէս
արարից վասն ծառայից իմոց, [7]վասն
9 որոյ ոչ կորուսից զամենեսեան։ Եւ հա-
նից զզաւակ Յակոբայ եւ Յուդայ, եւ
ժառանգեսցեն զլեառն սրբութեան ի-
մոյ", եւ ժառանգեսցեն ընտրեալք իմ,
10 եւ ծառայք իմ բնակեսցեն ի նմա։ Եւ
[8]եղիցին յանտառին մակաղատեղ հօ-
տից", եւ ձորն Աքովրայ հանգիստ
անդէոց ժողովրդեան իմոյ որ խնդրե-
11 ցին զիս։ Այլ դուք թողէք [9]զիս եւ
մոռացարուք զլեառն սրբութեան ի-
մոյ, եւ կազմէիք [10]դիւաց սեղան եւ
12 խառնէիք խառնելիս [11]բախտից. Եւ մատ-
նեցից զձեզ ի սուր, եւ ամենեքեան
[12]կոտորեսջիք. զի կոչեցի զձեզ՝ եւ ոչ
լուարուք. խօսեցայ՝ եւ ստահակե-
ցէք, եւ արարէք չար առաջի իմ, եւ
13 զոր ոչ կամէի՝ ընտրեցէք։ Վասն այ-
սորիկ այսպէս ասէ [13]Տէր. Ահաւասիկ
որ ծառայեն ինձ կերիցեն, եւ դուք
քաղցիջիք. ահաւասիկ որ ծառայեն
ինձ արբցեն, եւ դուք ծարաւեսջիք.
ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ՝ ուրախ
14 լիցին, եւ դուք ամաչեսջիք. Ահաւասիկ
որ ծառայեն ինձ ցնծասցեն ուրախու-
թեամբ սրտից, եւ դուք աղաղակես-
ջիք առ ցաւս սրտից ձերոց, եւ առ
15 բեկումն ոգւոց ձերոց ողբասջիք։ Զի
թողջիք զանուն ձեր [14]ի յագուրդ ընտ-
րելոց իմոց, եւ զձեզ [13]Տէր սատակես-
ցէ. եւ ծառայիցն [15]իմոց կոչեսցի ա-
16 նուն նոր", Որ օրհնեսցի ի վերայ երկ-
րի, [16]զի օրհնեսցեն զԱստուած" ճշմա-
րիտ. եւ որ երդնուցուն ի վերայ երկ-
րի՝ երդուիցին յԱստուած ճշմարիտ. զի
[17]մոռասցին զնեղութիւնս առաջինս, եւ
17 ոչ եւս անկցի ի սիրտ նոցա։ Զի ե-
ղիցին երկինք" նոր եւ երկիր նոր, եւ
ոչ եւս յիշեսցեն զառաջինսն. եւ ոչ եւս
18 անկցի ի սիրտ նոցա. [18]Այլ ուրախու-
թիւն եւ ցնծութիւն գտցեն ի նմա, զոր
ես հաստատեցից". զի ահաւասիկ ես
առնեմ զԵրուսաղէմ ցնծութիւն, եւ
19 զժողովուրդ [19]իմ ուրախութիւն։ Եւ
ցնծացայց ի վերայ Երուսաղեմի, եւ ու-
րախ եղէց ի վերայ ժողովրդեան իմոյ,
եւ ոչ եւս լուիցի ի նմա ձայն լալոյ եւ
20 ձայն գուժի։ Եւ մի՛ լիցի անդ տարա-
ժամ աւուրց, եւ ծեր՝ որոյ ոչ իցէ լցեալ
զժամանակս իւր. զի [20]եղիցի կրտսեր
որդին՝ հարիւրամեան, եւ որ հարիւրա-
մեանն մեռանիցի՝ մեղաւոր եւ անիծեալ
21 կոչեսցի"։ Շինեսցեն տունս եւ ինքեանք
բնակեսցեն, տնկեսցեն այգիս՝ եւ ին-
22 քեանք կերիցեն զպտուղ նոցա։ Եւ մի՛
եւս նոքա շինեսցեն՝ եւ այլք բնակես-
ցեն, եւ նոքա տնկեսցեն՝ եւ այլք կե-
րիցեն. ըստ աւուրց փայտին կենաց ե-
ղիցին աւուրք ժողովրդեան իմոյ, [21]զգործս
23 ձեռաց նոցա հնասցին։ Ընտրեալք իմ
մի՛" եւս վաստակեսցեն ընդունայն, եւ
ոչ եւս ծնանիցին որդիս յանէծս, զի
զաւակ օրհնեալ են [22]յԱստուծոյ՝ եւ
24 ծնունդք նոցա ընդ նոսա։ Եւ եղիցի՝
մինչչեւ կարդացեալ իցէ նոցա՝ [23]ես
լուայց նոցա, եւ մինչդեռ խօսիցին, ա-
25 սացից՝ թէ Զի՞նչ խնդրէք"։ Յայնժամ ժա-
մանակի գայլք եւ գառինք ի միասին
ճարակեսցին, եւ առեւծ իբրեւ զեզն

[1]Ոմանք. եմ քան զքեզ [2]Ոմանք. հատուցից, եւ հատուցից [3]Ոմանք. Զմեղս ձեր եւ զմեղս հարցն ձերոց [4]Ոմանք. զառաջինս [5]Ոմանք. բաղդուղ յող կուզի [6]Ոմանք. [illegible] [7]Ոմանք. զի մի կորուսից զամենեսեան։ (9) Եւ յարուցից զաւակ ի Յակոբայ, և ի Յուդայէ՝ որ ժառանգեսցէ զլերինս իմ [8]Ոմանք. եղիցի Սարոնն մակաղատեղ խաշանց [9]Ոմանք. զՏէր [10]Ոմանք. Դիւաց (Բախտին) [11]Ոմանք. ճակատագրին [12]Ոմանք. կոտորեսջիք ի խողխողումն [13]Ոմանք. Ադոնայի Տէր

[14]Ոմանք. յերդումն [15]Ոմանք. իսկ իմոց կոչեսցէ այլ անուն [16]Ոմանք. օրհնեսցի յԱստուած [17]Ոմանք. ի մոռացօնս եղեն նեղութիւնք առաջինք եւ ծածկեսցին յաչաց իմոց։ (17) Զի ահաւասիկ ես առնեմ երկինս [18]Ոմանք. Վասն այսորիկ ուրախ լերուք եւ ցնծացէք յաւիտեան ընդ որ ես առնեմ [19]Ոմանք. Նորա [20]Ոմանք. մեռցի մանուկն՝ որդի հարիւրամեան, եւ մեղաւորն որդի հարիւրամեան՝ անիծեալ լիցի [21]Ոմանք. եւ զգործս ձեռաց իւրեանց հնացուսցեն ընտրեալք իմ։ (23) Մի՛ [22]Ոմանք. Տեառն [23]Ոմանք. տաց պատասխանի, եւ մինչդեռ խօսիցին, լուայց

յարդ կերիցէ, եւ օձ զհող իբրեւ զհաց
կերիցէ. մի՛ մեղիցեն եւ մի՛ վնասես-
ցեն ի լերին սրբութեան իմոյ, ասէ Տէր։

ԳԼ. ԿԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Երկինք աթոռ իմ
են, եւ երկիր պատուանդան ոտից ի-
մոց. որպիսի՞ տուն շինիցէք ինձ, ասէ
Տէր, կամ որպիսի՞ ինչ իցէ այն տեղի
2 հանգստեան իմոյ. Զի զայս ամենայն
ձեռն իմ արար, եւ [1]իմ է" ամենայն,
ասէ Տէր. եւ ես յո՞ հայեցայց, եթէ ոչ
ի հեզս եւ ի խոնարհս, եւ որ դողայ ի
բանից իմոց։
3 Բայց [2]անօրէնն որ մատուցանէ ինձ
եզն պատարագ՝ այնպէս է, որպէս թէ
հարկանիցէ ոք զկատարին մարդոյ. եւ
որ մատուցանէ զոչխար պատարագ՝ այն-
պէս է, որպէս թէ զշուն ոք մորթիցէ.
եւ որ մատուցանէ ոք նաշիհ՝ այնպէս
է, որպէս թէ հեղուցու ոք զարիւն
խոզի. եւ որ տայցէ զկնդրուկն ի
խունկս յիշատակաց՝ այնպէս է, որպէս
զհայհոյիչն. եւ նոքեանք ընտրեցին
զճանապարհս իւրեանց, եւ զգարշե-
լիս իւրեանց զոր անձինք իւրեանց
4 ախորժեցին։ Եւ ես առից ի ձեռն
[3]զխաբէութիւնս նոցա, եւ [4]ըստ մե-
ղաց նոցա հատուցից նոցա". զի կո-
չեցի զնոսա՝ եւ ոչ լուան ինձ, խօ-
սեցայ՝ եւ ոչ անսացին. եւ արարին
չար առաջի իմ, եւ զոր ոչն կամէի
ընտրեցին։
5 Լուարուք զպատգամս Տեառն որ դո-
ղայք ի բանից նորա. [5]խօսեցարուք,
եղբարք մեր, ընդ ատելիս ձեր եւ ընդ
զարշեցուցիչս. զի անուն Տեառն
փառաւորեսցի", եւ երեւեսցի յուրա-
խութեանն ձերում. եւ նոքա ամաչես-
ցեն։
6 Ձայն բարբառոյ ի քաղաքէ, ձայն ի
տաճարէ, ձայն Տեառն որ հատուցանէ
7 զհատուցումն [6]հակառակորդաց։ Մինչ-
չեւ իցէ յղւոյն ծնեալ", եւ մինչչեւ
հասեալ իցեն ցաւք երկանց, [2]ապրե-
8 ցաւ եւ" ծնաւ արու։ Ո՞ լուաւ, ո՞ ե-
տես այսպիսի ինչ, եթէ երկնեաց երկիր
ի միում աւուր, եւ ծնաւ ազգ մի ողջոյն
միանգամայն. զի երկնեաց Սիոն եւ ծնաւ
9 զմանկունս իւր։ Ես [7]ետու քեզ զյոյժ
զայդ, եւ դու ոչ յիշեցեր զիս, ասէ Տէր.
ո՞չ ապաքէն զամուլն եւ զծննդականն
10 ես արարի", ասէ Աստուած քո։ Ուրախ
[8]լեր, Երուսաղէմ, եւ ժողովեցարուք
առնել տօն ի դմա". ամենեքեան որք սի-
րէք զդա, խնդացէք եւ ուրախ լերուք
ի միասին որ նստիք ի սուգ վասն դո-
11 րա. Զի դիեցէք եւ յագեցջիք ի ստեանց
մխիթարութեան դորա, եւ կշտապինդ
վայելիցէք [9]ի գալստենէ փառաց դորա։
12 Զի այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես
դարձուցանեմ ի դոսա իբրեւ զգետ զխա-
ղաղութիւն, եւ իբրեւ զհեղեղատ յոր-
դեալ՝ զփառս հեթանոսաց. [10]զմանկունս
դոցա ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ
բերիցեն, եւ ի վերայ ծնգաց իւրեանց
13 զգուիցեն"։ Որպէս մայր զմանուկ իւր
[11]զգուիցէ, այնպէս զգուեցից" զձեզ.
14 եւ յԵրուսաղէմ մխիթարեսջիք։ Եւ
տեսջիք եւ խնդասցեն սիրտք ձեր, եւ
ոսկերք ձեր իբրեւ զդալարի զուարճաս-
ցին. եւ ծանիցի ձեռն Տեառն երկիւ-
ղածաց իւրոց, եւ սպառնասցի [12]անհա-
15 ւատիցն։ Զի ահաւասիկ Տէր իբրեւ
զհուր եկեսցէ, եւ կառք նորա իբրեւ
զմրրիկ. հատուցանել սրտմտութեամբ
[13]զհատուցումն իւր, եւ բոցով հրոյ [14]զար-
16 համարհանս իւր։ Զի ի հուր [15]Տեառն
դատեսցի երկիր ամենայն, եւ ի սուր
նորա ամենայն մարմին." բազումք ե-
ղիցին վիրաւորք ի Տեառնէ։
17 Որ սրբեն եւ մաքրեն ի պարտէզս
[16]եւ ի սրահս իւրեանց", որ ուտեն միս
խոզենի եւ զգարշելիս եւ զմուկնն, ի
միասին սատակեսցին նոքա, ասէ Տէր։
18 Եւ ես զգործս նոցա եւ զխորհուրդս նո-
ցա գիտեմ. գամ ժողովել զամենայն
ազգս եւ զլեզուս. եկեսցեն եւ տեսցեն

---

[1] Եբր. եղեւ այս [2] Յեբր. [illegible] [3] Կամ, զաղէտս [4] Եբր. զերկիւղ նոցա ածից ի նոսա [5] Եբր. ասացին եղբարք ձեր որ ատեն զձեզ, որ մերժեն զձեզ վասն անուան իմոյ, Փառաւորեսցի Տէր [6] Եբր. Հակառակորդաց իւրոց։
(7) Մինչչեւ յերկունս լեալ՝ ծնաւ

[7] Եբր. որ տամ երկնել, ո՞չ տաց ծնանել, ասէ Տէր. Ես որ տամ ծնանել, փակիցե՞մ [illegible], [8] Եբր. լերուք ընդ Երուսաղեմի, եւ ցնծացէք ի նմա [9] Եբր. ի պայծառութենէ [10] Եբր. դիեսջիք, ի վերայ գրկաց բարձջիք, եւ ի վերայ ծնգաց գգուեսջիք [11] Եբր. մխիթարիցէ, այնպէս մխիթարեցից [12] Եբր. թշնամեաց իւրոց [13] Եբր. զբարկութիւն [14] Եբր. զսպառնալիս [15] Եբր. Տէր դատեսցի, եւ ի սուր՝ զամենայն մարմին, եւ [16] Եբր. զկնի միոյն որ ի մէջն

19 զփառս իմ։ Եւ թողից ի վերայ նոցա
նշան, եւ առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս
յազգս, ի Թարսիս եւ ի Փուղ եւ ի Ղուդ
[1]եւ ի Մոսոք" եւ ի Թոբէլ, եւ [2]յԵլլադա
եւ ի կղզիս հեռաւորս որոց չիցէ լուեալ
զանուն իմ, եւ ոչ տեսեալ զփառս
իմ. եւ պատմեսցեն զփառս իմ [3]եւ զա-
20 նուն իմ" ի մէջ ազգաց։ Եւ ածցեն
[4]զեղբարս իւրեանց" յամենայն ազգաց
պատարագ Տեառն, [5]հեծեալս կառօք
հանդերձ պալարակապ երիվարօք հովա-
նոցօք ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ",
ասէ Տէր, որպէս մատուցին ինձ որ-
դիքն Իսրայէլի զպատարագս իւրեանց
21 [6]սաղմոսիւք ի տան Տեառն։ Եւ" ի նո-
ցանէ առից ինձ ի քահանայս եւ ի Ղեւ-
22 տացիս, ասէ Տէր։ Զոր օրինակ երկինք
նոր եւ երկիր նոր, զոր ես առնեմ կալ
առաջի իմ, ասէ Տէր, նոյնպէս կացցէ
23 զաւակն ձեր[7]։ Եւ եղիցի՝ ամիս յամսոյ
եւ շաբաթ ի շաբաթէ՝ եկեսցէ ամենայն
մարմին երկիր պագանել առաջի իմ [8]յԵ-
24 րուսաղէմ, ասէ Տէր Աստուած"։ Եւ
ելցեն եւ տեսցեն [9]զոսկերս մարդկան
առ իս յանցուցելոց, զի որդն նոցա ոչ
վախճանեսցի, եւ հուր նոցա ոչ շիջ-
ցի. եւ եղիցին [10]ի տեսիլ ամենայն մսե-
ղեաց։

---

[1] Եբր. յաղեղնաւորս [2] Եբր. ի Յաւան [3] Յեբր. պակաս [4] Եբր. զամենայն եղբարս ձեր [5] Եբր. յերիվարս եւ ի կառս եւ ի լկարս եւ ի ջորիս եւ ի դրաստս երագունս ի լեառն սրբութեան իմոյ յԵրուսաղէմ

[6] Եբր. յամանս սուրբս ի տուն Տեառն։ (21) Նա եւ [7] Եբրայեցին յաւելու, եւ անուն ձեր [8] Եբր. ասէ Տէր [9] Եբր. զդիակունս [10] Եբր. ի գարշանս

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՊԱՏԳԱՄՆ [1]Աստուծոյ, որ եղեւ
ի վերայ՝ Երեմիայ Քեղկեայ, ի
քահանայից անտի՝ որ [1]բնակեալ էր՝ յԱ-
2 նաթովթ յերկրին Բենիամինի։ Առ որ ե-
ղեւ բան Տեառն յաւուրս Յովսիայ որդ-
ւոյ Ամովսայ արքայի Հրէաստանի, յե-
րեքտասաներորդի ամի թագաւորու-
3 թեան նորա։ Եւ եղեւ յաւուրս Յովա-
կիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի Հրէաս-
տանի, մինչեւ ի վախճան մետասանե-
րորդի ամին Սեդեկեայ որդւոյ Յովսեայ
արքայի Յուդայ՝ ցգերութիւնն Երու-
սաղեմի, յամսեանն հինգերորդի։
4 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ա-
5 սէ, Մինչչեւ ստեղծեալ էր զքեզ յո-
րովայնի՝ գիտեմ զքեզ, եւ մինչչեւ ե-
լեալ էիր յարգանդէ՝ սրբեցի զքեզ, մար-
6 գարէ ի հեթանոսս եդի զքեզ։ Եւ ա-
սեմ, [2]Ո՜վ եսդ Տէր՝ Տէր, անաւասիկ
խօսել իսկ ոչ գիտեմ, զի մանուկ եմ
7 ես։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Մի՛ ասեր եթէ
մանուկ եմ ես. զի առ ամենեսեան առ
որս առաքեցից զքեզ՝ երթիցես. եւ ըստ
ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեցից
8 քեզ՝ խօսեսցիս։ Մի՛ երկիցես յերեսաց
նոցա. զի ընդ քեզ եմ փրկել զքեզ,
ասէ Տէր։
9 Եւ ձգեաց Տէր զձեռն իւր առ իս եւ
մերձեցոյց ի բերան իմ, եւ ասէ ցիս,
10 Ահա ետու զբանս իմ ի բերան քո. Ա-
հա կացուցի զքեզ այսօր ի վերայ ազ-
գաց եւ թագաւորութեանց խլել եւ
քքել, կորուսանել եւ յատակել, շինել
եւ տնկել։
11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
Զի՞նչ տեսանես, Երեմիա։ Եւ ասեմ,
12 Գաւազան [3]ընկուզի տեսանեմ ես։ Եւ
ասէ ցիս Տէր, Բարւոք տեսանես. զի
զարթուցեալ եմ ես ի բանս իմ առնել
զնոսա։
13 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս կրկին
անգամ եւ ասէ, Զի՞նչ տեսանես։ Եւ
ասեմ, Կաթսայ յեռանդան տեսանեմ ես,
14 եւ երեսք նորա յերեսաց հիւսիսոյ։ Եւ
ասէ ցիս Տէր, Յերեսաց հիւսիսոյ բոր-
բոքեսցին չարիք ի վերայ բնակչաց երկ-
15 րի։ Զի անաւասիկ ես [4]միախուռն կո-
չեցից զամենայն թագաւորութիւնս՝
թագաւորութեանց ի հիւսիսոյ երկրէ,
ասէ Տէր. եկեսցեն եւ արկցեն զիւրա-
քանչիւր աթոռ ի վերայ սեմոց դրանցն
Երուսաղեմի, եւ ի վերայ ամենայն
պարսպաց նորա շուրջանակի, եւ ի վե-
րայ ամենայն քաղաքաց Հրէաստանի։
16 Եւ խօսեցայց դատաստանաւ ընդ նոսա
վասն ամենայն չարեաց իւրեանց. զի
թողին զիս եւ զոհեցին աստուածոց օ-
տարաց, եւ երկիր պագին գործոց ձե-
ռաց իւրեանց։
17 Եւ դու պնդեա զմէջ քո, արի եւ ա-
սա նոցա զամենայն զոր միանգամ պա-
տուիրեմ քեզ. մի՛ երկիցես յերեսաց
նոցա, [5]եւ մի՛ զանգիտիցես առաջի նո-
ցա, զի ընդ քեզ եմ ես ի փրկել զքեզ,
18 ասէ Տէր՝։ Բայց ես անաւադիկ եդի զքեզ
այսօր իբրեւ զքաղաք ամուր եւ իբրեւ
զսիւն երկաթի եւ իբրեւ զպարիսպ
պղնձի [6]ամուր՝ ամենայն՝ թագաւորաց
Հրէաստանի եւ իշխանաց նորա եւ քա-
հանայից նորա եւ ժողովրդեան երկրին։
19 Եւ մարտիցեն ընդ քեզ եւ քեզ ինչ ոչ
կարասցեն առնել, զի ես ընդ քեզ
եմ ի փրկել զքեզ, ասէ Տէր։

ԳԼ. Բ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,

[1] Յեբր. դոյնոյէ [2] Եբր. Ա՛, ա՛, Ադոնայի [3] Եբր. նշենւոյ

[4] Եբր. կոչեցից զամենայն տոհմս [5] Եբր. զի մի՛, յամօթ արարից զքեզ առաջի նոցա [6] Եբր. ի վերայ ամենայն երկրի,

Երթ եւ [1]ընթերցիր յականջս որդւոցն"
2 Երուսաղեմի եւ ասասցես, Այսպէս ա-
սէ Տէր. Յիշեցի զքեզ եւ զգութ մա-
նկութեան քո, եւ զսէր [2]կատարման քո
3 ի գալն քեզ զհետ Սրբոյն Իսրայելի։ Ա-
սէ Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի, Տեառն է"
սկիզբն արմտեաց նորա. ամենեքեան
որ ուտեն զնա՝ զղջասցին, չարիք հա-
սցեն ի վերայ նոցա, ասէ Տէր։
4 Լուարուք զբան Տեառն, տունդ Յա-
կոբայ եւ ամենայն ազգ տանդ Իսրա-
5 յէլի. Այսպէս ասէ Տէր. Զի՞նչ վնաս
գտին յիս հարքն ձեր զի հեռացան յի-
նէն, եւ գնացին զհետ ունայնեաց, եւ ունա-
6 յն եղեն. Եւ ոչ ասացին՝ Ո՞ւր է Տէր
որ եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց,
եւ առաջնորդեաց մեզ յանապատին,
յանբաւ եւ յանկոխ եւ յանջուր եւ յան-
պտուղ երկրին եւ ի ստուերս մահու,
յերկիր՝ ընդ որ ոչ անց մարդ, եւ ոչ
7 բնակեաց ի նմա որդի մարդոյ. Եւ [3]ած-
րաւ զմեզ ի Կարմէլ" ուտել զպտուղ
նորա եւ զբարութիւն։ Եւ մտէք եւ
պղծեցէք զերկիրն իմ, եւ զժառան-
8 գութիւն իմ եդիք ի պղծութիւն։ Եւ
քահանայքն ոչ ասացին՝ Ո՞ւր է Տէր.
եւ վարդապետք օրինաց իմոց ոչ ծա-
նեան զիս, եւ հովիւքն ամպարշտեցան
յիս. եւ մարգարէքն մարգարէանային
Բահաղու, եւ զհետ անշահից երթա-
9 յին։ Վասն այնորիկ տակաւին դատե-
ցայց ընդ ձեզ, ասէ Տէր, եւ ընդ որ-
10 դիս որդւոց ձերոց դատեցայց։ Արդ անց-
ցէք ընդ կղզիս Քետտացւոց եւ տե-
սէք, եւ ի Կեդար առաքեցէք եւ խե-
լամուտ եղերուք յոյժ, եւ տեսէք եթէ
11 եղեւ այսպիսի ինչ. Եթէ փոխեցին
ազգքն զաստուածս իւրեանց, եւ նոքա
ոչ են Աստուածք. եւ ժողովուրդ իմ
փոխեաց զՓառս իւր, [4]ուստի ոչ օգտի-
12 ցին։ Յիմարեցաւ" երկինք, վասն այ-
սորիկ եւ [5]սոսկացաւ յոյժ, ասէ Տէր.
13 Զի երկուս չարիս գործեաց ժողովուրդ
իմ. զիս թողին զաղբեւրս ջրոյ կենդա-
ւոյ, եւ փորեցին իւրեանց գուբս, գուբս
ծակոտս՝ որք ոչ կարիցեն ունել ջուր։
14 Մի թէ ծառա՞յ իցէ Իսրայէլ, կամ [6]ստրո՞ւկ
15 Յակոբ", զի՞ եղեն յաւար. Ի վերայ նո-
րա գոչեցին առիւծք, եւ ետուն զձայնս
իւրեանց, որ արարին զերկիր նորա ա-
ւերակ. եւ քաղաքք նորա կործանե-
16 ցան առ ի չգոյէ բնակչաց. Եւ որդիքն
Մեմփացւոց եւ Տափնացւոց [7]ծանեան
17 զքեզ եւ այպանեցին։ Ո՞չ ապաքէն
թողուլն զիս արար քեզ զայդ, ասէ
Տէր" Աստուած քո, ի ժամանակի առե-
18 լոյն զքեզ ընդ ճանապարհն։ Եւ արդ
զի՞նչ կայ քո եւ ճանապարհին Եգիպ-
տացւոց՝ ըմպել քեզ զջուր [8]Գեհոնի,
եւ զի՞նչ կայ քո եւ ճանապարհին Ա-
սորեստանեայց՝ ըմպել [9]զջուրն գետոց։
19 Խրատեսցէ զքեզ ապստամբութիւնդ քո,
եւ չարիք" քո կշտամբեսցեն զքեզ. եւ
ծանիցես եւ տեսցես, թէ չար եւ դառն
է քեզ թողուլն [10]զիս, ասէ Տէր Աս-
տուած քո. եւ ոչ հաճեցայ ընդ քեզ,
20 ասէ Տէր Աստուած քո"։ Զի յաւիտենից
խորտակեցեր զլուծն քո, եւ խզեցեր
դու զկապանս քո. եւ ասացեր՝ Թէ Ոչ
ծառայեցից, այլ գնացից ի վերայ ամե-
նայն բլրոց բարձանց, եւ ի ներքոյ ա-
մենայն հովանաւոր ծառոց, եւ անդ
21 չռայլեցայց ի պոռնկութիւն։ Եւ ես
տնկեցի զքեզ որթ պտղաբեր ամենե-
ւին ճշմարիտ. զիա՞րդ դարձար ինձ ի
22 դառնութիւն, որթդ օտարացեալ։ Եթէ
լուասցիս բորակաւ, եւ յաճախեսցես
քեզ օճառ, սակայն ծրդեալ կաս յա-
նիրաւութիւնս քո առաջի իմ, ասէ Տէր
23 Տէր։ Զիա՞րդ ասիցես թէ Ոչ պղծեցայ,
եւ զհետ Բահաղու ոչ գնացի. տես զճա-
նապարհս քո [11]ի գերեզմանս, եւ ծա-
24 նիր զինչ գործեցեր։ Ընդ երեկոյս ձայն
լալոյ նորա զուժեաց ի ճանապարհս իւր.
յաճախեաց ի ջուրս անապատի. ըստ
ցանկութեան անձին իւրոյ այսարեկ լի-
նէր. մատնեցաւ, եւ" ո՞ դարձուցէ

[1] Ոմն. գոչեա յականջս [2] Ոմն. խոստման քո ի գալն քո զհետ իմ յանապատին, յերկրին ոչ սերմանելոյ։ (3) Սրբութիւն էր Իսրայէլ Տեառն. [3] Ոմն. ածի զձեզ յերկիր պտղաբեր [4] Ոմն. յանօգուտս (12) Յիմարեցարուք, [5] Ոմն. սոսկացարուք, խանձեցարուք

[6] Ոմն. ընդոծի՞ն [7] Ոմն. խորտակեցին զկառափն քո։ (17) Ո՞չ ապաքէն զայս արարեր քեզ ի թողուլն քո զՏէր [8] Ոմն. Սիովրի [9] Ոմն. զջուր Գետոյն։ (19) Խրատեսցէ զքեզ չարութիւն քո, եւ անհաւատարմութիւնք [10] Ոմն. զՏէր Աստուած քո, եւ զի չէր երկիւղ իմ ի քեզ ասէ Ադոնայի Տէր զօրութեանց [11] Ոմն. ի հովտին, եւ ծանիր զինչ գործեցեր, անդրուար արագագնաց որ խառնէ զճանապարհս իւր։ (24) Իշավայրի ուսեալ յանապատի ըստ ցանկութեան անձին իւրոյ ծծէ զհողմն, ի ցանկութենէ իւրմէ

զնա. ամենեքեան որ խնդրիցեն զնա՝
ոչ աշխատեսցին. [1]ի տառապանս նորա
25 գտցեն զնա։ [2]Դարձո զոտս քո ի խիստ
ճանապարհէ", եւ զկոկորդ քո ի ծարա-
ւոյ. եւ [3]նա ասէ. Կարօղ եմ. քանզի
սիրէր զօտարսն՝ եւ երթայր զհետ
նոցա"։
26 Որպէս ամաչիցէ գող յորժամ ըմբռնի-
ցի, այնպէս ամաչեսցեն որդիքն Իսրա-
յէլի՝ ինքեանք եւ թագաւորք իւրեանց
եւ իշխանք իւրեանց, քահանայք իւ-
27 րեանց եւ մարգարէք իւրեանց։ Ցփայտն
ասացին թէ Հայր իմ ես դու, եւ քա-
րին՝ թէ Դու ծնար զիս. եւ դարձու-
ցին յիս զթիկունս եւ ոչ զերեսս իւ-
րեանց. եւ ի ժամանակի չարեացն իւ-
րեանց ասասցեն, Արի եւ փրկեա զմեզ։
28 Եւ ո՞ւր են աստուածքն քո զոր արա-
րեր քեզ. յարիցեն [4]եւ փրկեսցեն" զքեզ
ի ժամանակի չարեաց քոց. զի ըստ
թուոյ քաղաքացն քոց էին քեզ աս-
տուածքն քո, Յուդա. [5]եւ ըստ թուոյ
անցիցն Երուսաղեմի զոհէին Բահաղու"։
29 Արդ ընդէ՞ր [6]խօսիք ընդ իս. զի ա-
մենեքեան դուք ամպարշտեցայք, եւ"
ամենեքեան դուք անօրինեցայք յիս,
30 ասէ Տէր։ Զուր հարի զորդիսն ձեր,
եւ խրատ [7]դուք ոչ ընկալարուք. սուր"
եկեր զմարգարէսն ձեր, իբրեւ առեւծ
[8]սատակէր, եւ ոչ զարհուրեցարուք։
31 Լուարուք զպատգամ Տեառն. այսպէս
ասէ Տէր". միթէ անապատ եղէ [9]տանդ
Իսրայելի, կամ աւեր երկիր խոպանա-
ցեալ. զի" ասաց ժողովուրդ իմ, Ան-
տերունչք շրջեսցուք եւ առ քեզ ոչ ե-
32 կեսցուք։ Միթէ մոռասցի՞ կոյս զզարդ
իւր, եւ հարսն զլանջազեղ կամար իւր.
բայց ժողովուրդ իմ մոռացաւ զիս զա-
33 ւուրս անթիւս։ [10]Զի՞նչ եւս բարի հնա-
րեսցիս ի ճանապարհս քո խնդրել զհաշ-
տութիւն. եւ ոչ այդպէս, այլ եւ դու
խակ անզգամեցար պղծել" զճանապարհս
34 քո։ Եւ ի ձեռս քո գտաւ արիւն ան-
ձանց տնանկաց անմեղաց. ոչ ի վիհս
գտի զնոսա, այլ առ [11]ամենայն կաղ-
35 նեօք"։ Եւ ասացեր թէ Անմեղ եմ, դարձ-
ցի սրտմտութիւն նորա յինէն. ահա-
ւասիկ ես դատեցայց ընդ քեզ, զի ա-
36 սացեր թէ Ոչ մեղայ։ [12]Զի արհամար-
հեցեր յոյժ կրկնել" զճանապարհս քո.
եւ յԵգիպտոսէ ամաչեսցես՝ որպէս ա-
37 մաչեցերն յԱսորեստանւոյն. Զի եւ ան-
տի եւս ձեռս ի գլուխ եկեսցես. զի մեր-
ժեաց Տէր զյոյսն քո, եւ ոչ եւս աջո-
ղեսցիս ի նմա։

ԳԼ. Գ

1 [13]Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ
գնասցէ ի նմանէ եւ լինիցի առն այ-
լում, եթէ դառնալով դարձցի՞ անդրէն
ի նոյն. ո՞չ ապաքէն պղծելով պղծիցի
[14]կինն այն. եւ դու պոռնկեցար ընդ հո-
վանիս բազումս, այլ դարձ առ իս, ա-
2 սէ Տէր։ Ամբարձ զաչս քո [15]յուղղու-
թիւն՝ եւ տես. ո՞ւր ոչ թաթաւեցար.
ի ճանապարհս քո նստար դու նոցա
իբրեւ [16]ագռաւ միայնացեալ թափուր".
եւ պղծեցեր զերկիրդ պոռնկութեամբ
3 քով եւ չարեօք քովք։ [17]Եւ ստացար հո-
վիւս բազումս ի գայթակղութիւն քեզ."
երեսք կնոջ պոռնկի եղեն քո, անա-
4 մօթեցար առ ամենեսեան։ [18]Ոչ իբրեւ
զտուն կոչեցեր զիս հայր եւ իշխան
5 կուսութեան քո։ Միթէ յաւիտեան
կայցէ, կամ ի սպա՞ռ պահեսցի". ահա
խօսեցար եւ արարեր զայդ ամենայն
չարիս եւ զօրացար։
6 Եւ ասէ ցիս Տէր յաւուրս Յովսեայ
արքայի, Տեսե՞ր զինչ գործեաց [19]բնա-
կիչդ Իսրայելի". գնաց առանձինն ի վե-
րայ ամենայն լերանց բարձանց՝ եւ ի
ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծառոց,
7 եւ անդ պոռնկեցաւ։ Եւ ասացի յետ
[20]այնչափ պոռնկութեան նորա", Դարձ
առ իս, եւ ոչ դարձաւ. եւ ետես զցո-

---

[1]Եբր. յամսեան [2]Եբր. Արգել զոտն քո ի մերկութենէ [3]Եբր. ասացեր, Զիր յոյս. ոչ ընաւ. զի սիրեցի զօտարսն, եւ զհետ նոցա երթայց [4]Եբր. եթէ կարօղ իցեն փրկել [5]Յ։ Եբր. պակասէ [6]Եբր. վիճիք ընդ իս. [7]Եբր. ոչ ընկալան. սուր ձեր [8]Եբր. որ սատակէ։
(31) Ով ազգ, լուարուք զպատգամ Տեառն [9]Եբր. Իսրայելի կամ երկիր աղջամղջին. ընդէ՞ր [10]Եբր. Զի՞ է զի բարեբեր զճանապարհս քո խնդրել սէր. վասն այնորիկ եւ կանանց խակ չարաց ուսուցեր

[11]Կամ, ամենեքին սոսա [12]Եբր. Զի՞ յածիս յոյժ փոխել [13]Եբր. Ասեն, Եթէ [14]Եբր. երկիրն [15]Եբր. ի վեր [16]Եբր. Արաբացի յանապատի [17]Եբր. Վասն որոյ արգելան անձրեւք, եւ անձրեւ անագան ոչ եղեւ. իսկ [18]Եբր. Ո՞չ ապաքէն այսուհետեւ կոչեսցես զիս, Հայր իմ. առաջնորդ մանկութեան իմոյ ես դու։(5) Միթէ յաւիտեան բարկանայցէ՞, կամ ի սպառ պահեսցէ՞ [19]Եբր. ապստամբն Իսրայէլ [20]Եբր. առնելոյ նորա զայս ամենայն

փութիւն նորա ուխտադրուժն Յուդա ։
8 Եւ տեսի թէ յամենայնի որովք չնացաւ
[1]բնակիչն Իսրայելի՝ ըմբռնեցաւ", ար-
ձակեցի զնա, եւ ետու նմա թուղթ
ապահարզանի ի ձեռս նորա. եւ ոչ զար-
հուրեցաւ ուխտադրուժն Յուդա քոյր
նորա, այլ գնաց եւ պոռնկեցաւ եւ նա ։
9 Եւ եղեւ [2]յոչինչ պոռնկութիւն նորա.
եւ" չաղախէր զերկիրն, զի շնայր ընդ
10 քարի եւ ընդ փայտի ։ Եւ ի վերայ այսր
ամենայնի ոչ դարձաւ առ իս ուխտա-
դրուժ քոյր նորա Յուդա յամենայն սրտէ
11 իւրմէ, այլ ստութեամբ, ասէ Տէր ։ Եւ
ասէ ցիս Տէր, Արդարացոյց զանձն իւր
ապստամբութիւնն Իսրայելի առ ուխ-
12 տազանցութեամբն Յուդայ ։ Արդ երթ
եւ ընթերցիր զպատգամս զայսոսիկ ի
կողմանս հիւսիսոյ, եւ ասասցես, Դարձ
առ իս, [3]բնակիչդ Իսրայելի", ասէ Տէր,
եւ ոչ հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ
ձեր, զի ողորմած եմ ես, ասէ Տէր,
եւ ոչ պահեցից ձեզ ոխս յաւիտեան ։
13 Բայց ծանիր զանիրաւութիւնս քո, զի
ի Տէր Աստուած քո ամպարշտեցար. եւ
տարածեցեր զճանապարհս քո օտարաց
ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծա-
ռոց, եւ ձայնի իմում ոչ լուար, ասէ
14 Տէր ։ Դարձարուք առ իս, որդիք հե-
ռացեալք, ասէ Տէր, զի ես տիրեցի
ձեզ. եւ առից զձեզ մի ի քաղաքէ եւ
երկուս յազգէ, եւ տարայց զձեզ ի Սիոն.
15 Եւ տաց ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում.
եւ հովուելով հովուեսցեն զձեզ իմաս-
16 տութեամբ[4]։ Եւ եղիցի եթէ բազմա-
նայցէք եւ աճիցէք ի վերայ երկրի յա-
ւուրսն յայնոսիկ, ասէ Տէր, ոչ եւս ա-
սիցեն՝ Տապանակ կտակարանաց [5]Սրբոյն
Իսրայելի", եւ ոչ անկցի ի սիրտ, եւ ոչ
[6]անուանեսցի ի նմա". եւ ոչ եւս խընդ-
17 րեսցի, եւ ոչ գործեսցի ։ Ի ժամանակին
յայնմիկ կոչեսցեն զԵրուսաղէմ աթոռ
Տեառն. եւ ժողովեսցին ամենայն ազգք
յանուն Տեառն յԵրուսաղէմ. եւ ոչ եւս
գնասցեն զհետ խորհրդոց սրտից իւ-
18 րեանց չարաց ։ Յաւուրսն յայնոսիկ [7]ժո-
ղովեսցին տունն Իսրայելի առ տունն
Յուդայ". եւ եկեսցեն ի միասին [8]ի հիւ-
սիսոյ եւ յամենայն զաւառաց" յերկիրն
19 յորում ժառանգեցուցի զհարս նոցա ։ Եւ
ես ասեմ, [9]Եղիցի, Տէր ։ Զի" կարգեցից
զքեզ յորդիս, եւ տաց քեզ զերկիրն
ընտիր, ժառանգութիւն անուանի [10]Աս-
տուծոյ ամենակալի" ազգաց. եւ ասա-
ցի թէ Հայր կոչեսցիս զիս, եւ ոչ եւս
20 դառնայցես յինէն ։ Բայց որպէս անգոս-
նէ կին զամուսին իւր, այնպէս անգոս-
նեաց զիս տունդ Իսրայելի, ասէ Տէր ։
21 Ձայն [11]ի չըթանց զուժեաց՝ լալոյ եւ
պաղատանաց որդւոցն Իսրայելի. զի
անիրաւեցան ի ճանապարհս իւրեանց
եւ մոռացան [12]զԱստուած Սուրբն" իւ-
րեանց ։
22 Դարձարուք, [13]որդիք, դարձիք", եւ ես
բժշկեցից [14]զբեկումն ձեր. եւ ասացին,
Աւասիկ [15]կամք, զի դու ես Տէր Ա-
23 ստուած մեր ։ Արդարեւ [16]սուտ իսկ էին
բլուրք եւ զօրութիւնք բարձանց". բայց
ի ձեռն Տեառն Աստուծոյ մերոյ է փրկու-
24 թիւն Իսրայելի ։ Եւ ամօթ մաշեաց զվաս-
տակս հարցն մերոց ի մանկութենէ [17]իւ-
րեանց, զխաշինս նոցա եւ զանդեայս,
եւ զուստերս եւ զդստերս իւրեանց ։
25 Ննջեցաք ամօթով մերով, եւ ծածկե-
ցին զմեզ անարգանք մեր. քանզի ա-
ռաջի Աստուծոյ մերոյ մեղաք մեք եւ
հարքն մեր ի մանկութենէ մերմէ մինչեւ
ցայսօր. եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Ա-
ստուծոյ մերոյ ։

ԳԼ. Դ

1 Եթէ [18]դարձցի առ իս Իսրայէլ, ասէ
Տէր, դարձցի. եւ եթէ ընկեսցէ զգար-
շելիս իւր ի բերանոյ իւրմէ՝ վասն Աս-
տուծոյ Երուսաղեմի, եւ յերեսաց իմոց
2 երկիցէ, Եւ երդնուցու" թէ կենդանի է
Տէր ճշմարտութեամբ եւ իրաւամբք
եւ արդարութեամբ, օրհնեսցին նովաւ
3 ազգք եւ նովիմբ գովեսցին ։ Զի այս-
պէս ասէ Տէր ցարսդ Յուդայ եւ ցբնա-
կիչսդ Երուսաղեմի, Հերկեցէք ձեզ

[1] Ոմք. ապստամբն Իսրայէլ [2] Ոմք. առ ցոփու-
թեան պոռնկութեան իւրոյ [3] Ոմք. ապստամբդ
Իսրայէլ [4] Եբրայեցին յաւելու, եւ հանճարով
[5] Ոմք. Տեառն [6] Ոմք. յիշեսցեն զնա [7] Ոմք.
երթիցէ տունն Յուդայ ընդ տանն Իսրայելի
[8] Ոմք. յերկրէն հիւսիսոյ

[9] Ոմք. Զիա՞րդ [10] Ոմք. ի մէջ [11] Ոմք. ի վերայ
բլրոց [12] Ոմք. զՏէր զԱստուած [13] Ոմք. որ-
դիք ապստամբք [14] Ոմք. զապստամբութիւն
[15] Ոմք. գամք առ քեզ [16] Ոմք. ընդունայն է ի
բլրոց օգնութիւն, ամբոխ՝ ի լերանց [17] Ոմք.
մերմէ [18] Ոմք. դառնալոց իցես, Իսրայէլ,
դարձ առ իս, եւ եթէ ընկեսցես զգարշելիս
քո յերեսաց իմոց, մի՛ մոլորեսցիս ։ (2) Եւ
երդնուցուս

հերկս, եւ մի՛ սերմանէք ի վերայ փշոց։
4 Թլփատեցարուք [1]Աստուծոյ ձերում".
եւ թլփատեցէք զանթլփատութիւն
սրտից ձերոց, արք Յուդայ եւ բնակիչք
Երուսաղեմի. զուցէ ելանիցէ իբրեւ
զհուր սրտմտութիւն իմ, բորբոքեսցի,
եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ յերեսաց
չար գործոց ձերոց։
5 Գոյժ տուք ի Հրէաստան, լու լիցի յԵ-
րուսաղեմ, եւ ասացէք՝ Փող հարէք ի
վերայ երկրին, զաղաղակ բարձէք, գո-
գէք, ժողովեցարուք եւ մտցուք ի քա-
6 ղաքս պարսպաւորս։ [2]Առէք փախերուք"
ի Սիոն, փութացարուք, մի՛ կայք. զի
ածից ես չարիս ի հիւսիսոյ եւ բեկումն
7 մեծ։ Ել առեւծ ի մորւոյ իւրմէ՝ [3]սա-
տակիչ զազգս" խաղաց եւ ել ի տեղ-
ւոջէ իւրմէ՝ առնել զերկիր քո աւերակ.
եւ քաղաքք քո քակտեսցին առ ի չգոյէ
8 բնակչաց ի նոսա։ Ի վերայ այդորիկ
քրձազգած եղերուք, կոծեցարուք, ճիչ
բարձէք. զի ոչ դարձաւ սրտմտութիւն
9 բարկութեան Տեառն ի մէնջ։ Եւ եղի-
ցի յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, կորիցէ
սիրտ թագաւորին եւ սիրտ իշխանացն.
քահանայքն յիմարեսցին եւ մարգարէքն
զարմասցին։
10 Եւ ասեմ, Ո՛ Տէր Տէր, խաբելով ու-
րեմն խաբեցեր զժողովուրդն զայն եւ
զԵրուսաղէմ. զի ասացեր թէ խաղա-
ղութիւն եղիցի ձեզ, եւ [4]հասանիցէ
սուր մինչեւ յանձինս նոցա։
11 Ի ժամանակին յայնմիկ ասասցեն ցժո-
ղովուրդդ ցայդ եւ ցԵրուսաղէմ, Այս
[5]մոլորութեան յանապատի. ճանապարհ"
դստեր ժողովրդեան իմոյ՝ ոչ ի մաքրու-
12 թիւն եւ ոչ ի սրբութիւն։ Ոգի լրու-
թեան ի նոցանէ եկեսցէ ինձ. այսու-
հետեւ ես խօսեցայց ընդ նոսա դատաս-
տանօք իմովք։
13 Ահա իբրեւ զամպ ելցէ եւ իբրեւ
զմրրիկ կառք նորա, արագագոյն քան
զարծուիս երիվարք նորա. վա՜յ մեզ,
14 զի չուառացաք։ Լուա ի չարեաց զսիրտ
քո, Երուսաղէմ, զի ապրեսցիս. մին-
չեւ ցե՞րբ դատեսցին ի քեզ խորհուրդք
15 [6]ցաւոց քոց"։ Զի ձայն զուժկանի ի Դա-
նայ, եւ [7]լուիցին ցաւք" ի լեռնէ Եփ-

[1] Եբր. Տեառն [2] Եբր. Առէք նշան [3] Եբր. և ապականիչ ազգաց [4] Եբր. հասա [5] Եբր. տաստիկ բարձանց յանապատի ընդ ճանապարհ [6] Եբր. չարեաց քոց [7] Եբր. որոյ տայն լսել չարիս

16 րեմի։ Յուշ արարէք ազգաց. ահաւա-
սիկ [8]հասեալ են յԵրուսաղէմ, պատմե-
ցէք" թէ զունդք գան յերկրէ հեռա-
ստանէ, ձայն ետուն ի քաղաքս Հրէաս-
17 տանի։ Իբրեւ պահապանք ագարակի
շուրջ պատեցան զնովաւ, զի [9]անփոյթ
18 արարեր զինէն", ասէ Տէր։ Ճանապարհ
քո եւ գնացք քո արարին քեզ զայդ ա-
մենայն. այդ խիլ է չարութիւն քո եւ
դառնութիւն, զի եհաս ի սրտի քում։
19 Որովայն իմ, որովայն իմ ցաւէ, [10]եւ
ճաչակելիք" սրտի իմոյ հեծէ. սիրտ իմ
գելու, [11]եւ անձն իմ ոչ դադարեսցէ".
զի ձայն փողոյ լուար, անձն իմ, զգոյժ
պատերազմի [12]եւ զթշուառութեան"։
20 Բեկումն ի վերայ [13]բեկման, բողոք բար-
ձէք", զի թշուառացաւ ամենայն եր-
կիր. յանկարծակի [14]չուառացաւ խո-
րանն, եւ քակտեցան փեղկք խորանի
21 իմոյ"։ Մինչեւ յե՞րբ տեսանիցեմ [15]փախըս-
22 տականս, լսիցեմ զձայն փողոյ։ Զի
[16]իշխանք ժողովրդեան իմոյ" զիս ոչ ծա-
նեան. զի որդիք անմիտք են, եւ ոչ
հանճարեղք. իմաստունք են ի չար գոր-
ծել, եւ զբարի ինչ առնել ոչ գիտացին։
23 Հայեցայ յերկիր, եւ ահա թափուր,
եւ ոչ ինչ գոյր. եւ յերկինս՝ եւ ոչ էր
24 լոյս նոցա։ Տեսի զլերինս, եւ կային յե-
րերի, եւ զամենայն բլուրս խռովեալս.
25 Հայեցայ, եւ ահա ոչ գոյր մարդ. եւ ա-
մենայն թռչունք երկնից [17]սարսեցին։
26 Տեսի, եւ ահա աւերակ էր Կարմեղոս",
եւ ամենայն քաղաքք նորա [12]հրձիգք յե-
րեսաց Տեառն, եւ յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան նորա ապականեցան։
27 Այսպէս ասէ Տէր, Աւերեսցի երկիր
28 ամենայն, եւ վախճան ոչ արարից։ Ի
վերայ այսր ամենայնի սուգ առցէ եր-
կիր եւ խաւարեսցին երկինք ի վերուստ.
զի խօսեցայ եւ ոչ զղջացայց, դիմեցի՝
29 եւ ոչ դարձայց ի նմանէ։ Ի ձայնէ
հեծելոց եւ ի գրկալիր աղեղանց խու-
սեաց [18]աշխարհն ամենայն, եւ սորեցին
յայրս," եւ թաքեան յանտառս, եւ ե-

[8] Եբր. պատմեցէք զԵրուսաղեմէ [9] Եբր. ապստամ-բեցաւ յինէն [10] Եբր. շտեմարան [11] Եբր. ոչ լռեցից [12] ՅԵբր. գոյժն [13] Եբր. բեկման գուժի [14] Եբր. աւերեցան խորանք իմ, վաղվաղակի վարագոյրք իմ [15] Եբր. դրօշս [16] Եբր. յիմար է ժողովուրդ իմ [17] Եբր. փախուցեալ էին։ (23) Տեսի, եւ անապատ լեալ էր երկիրն պտղաւոր [18] Եբր. քաղաքն ամենայն

լին ի քարանձաւս. ամենայն քաղաքք
30 լքան եւ ոչ բնակէր ի նոսա մարդ։ Եւ
դու, թշուառական, զի՞ գործեսցես.
եթէ կարմիր զգեցցիս, եւ զարդու ոսկ-
ւով զարդարեսցիս, եւ ամասցես ծարիր
յաչս քո, ի զուր են զարդարանքն քո.
մերժեցին զքեզ հոմանիքն քո, եւ խնդրեն
31 զանձն քո։ Զի զձայն իբրեւ զերկանց[1] անդ-
րանկածնի լուայ զհեծութեան քո. ձայն
դստեր Սիոնի մեղկասցի, եւ լքցէ զձեռս
իւր," Վա՜յ ինձ, զի պակասեաց անձն
իմ ի վերայ սպանելոցն։

ԳԼ. Ե

1 Ընթացարուք յայսկոյս յայնկոյս ընդ
ճանապարհս Երուսաղեմի, եւ տեսէք եւ
ծաներուք եւ խնդրեցէք ի հրապարակս
նորա, եթէ գտանիցէք այր մի որ առ-
նիցէ իրաւունս եւ խնդրիցէ [2]հաւատս.
2 եւ եղէց նոցա քաւիչ, ասէ Տէր։ Ե-
թէ" ասիցեն կենդանի է Տէր, թէպէտ
եւ սուտ իսկ երդնուցուն։
3 Տէր, [3]աչք քո ի հաւատս". Տանջեցեր
զնոսա, եւ նոքա ոչ ցաւեցան. վախճա-
նեցեր զնոսա, եւ ոչ կամեցան ընդու-
նել զխրատ. կարծրացուցին զերեսս ի-
րեանց քան զվէմ, եւ ոչ կամեցան դառ-
4 նալ։ Եւ ես ասացի, [4]Թերեւս աղքատք
իցեն, վասն այնորիկ" ոչ կարացին ի-
մանալ զճանապարհս Տեառն եւ զիրա-
5 ւունս Աստուծոյ[5]. Երթայց առ հա-
րուստս եւ խօսեցայց ընդ նոսա, թէ
նոքա գիտասցեն զճանապարհս Տեառն եւ
զիրաւունս Աստուծոյ[5]. եւ նոքա ստա-
նիկ առ հասարակ խորտակեցին զլուծն,
6 եւ խզեցին զամենայն։ Վասն այնորիկ
եհար զնոսա առիւծ յանտառէ, եւ գայլ
[6]մինչեւ ի տունս նոցա" սատակեաց զնո-
սա. զարթեաւ ինձ ի վերայ քաղաքաց
նոցա, եւ ամենեքեան որ ելանիցեն ի
նոցանէ՝ անկցին զեչ. զի յաճախեցին
զամպարշտութիւնս իւրեանց, զօրացան
յապստամբութեան իւրեանց։
7 Որո՞վք այսուիկ հաշտեցայց ընդ քեզ.
որդիքն քո թողին զիս, եւ երդնուին ի
չաստուածոն. յագեցուցի զնոսա՝ եւ շնա-
յին, եւ ի պոռնկանոցս օթեվանս առ-
8 նէին։ Ձիք [7]մատակախանձք եղեն", ի-
րաքանչիւր ի կին ընկերի իւրոյ վրնջէին։
9 Մի թէ ի վերայ այսր ամենայնի ո՞չ առ-
նիցեմ այցելութիւն, ասէ Տէր, կամ յազ-
գէ այնպիսւոյ ո՞չ խնդրիցէ վրէժ անձն իմ։
10 Ելէք ի մարտկոցս նորա եւ կործա-
նեցէք. բայց վախճան մի՛ առնիցէք.
[8]Թողէք զհիմունս նորա՝ զի Տեառն են"։
11 Զի արհամարհելով արհամարհեցին զիս
տունն Իսրայէլի եւ տունն Յուդայ, ա-
12 սէ Տէր. Ստեցին Տեառն իւրեանց, եւ
ասեն՝ Ոչ ինչ է այդ. եւ ոչ եկեսցեն ի
վերայ մեր չարիք, եւ զսուր եւ զսով
13 ոչ տեսցուք։ Մարգարէքն [9]մեր կին ի
հողմ, եւ բան Տեառն ոչ գոյր ի նոսա.
այնպէս եղիցի նոցա։
14 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Ա-
ստուած Ամենակալ. Փոխանակ զի խօ-
սեցայք զբանդ զայդ, ահաւասիկ ես ե-
տու զբան իմ ի բերան քո՝ հուր, եւ
զժողովուրդդ զայդ՝ փայտ, եւ կերիցէ
15 զնոսա։ Զի ահաւասիկ ես ածից ի վե-
րայ ձեր ազգ ի հեռաստանէ, տունդ Ի-
սրայէլի, ասէ Տէր, ազգ որ [10]առաջին,
ազգ որ յաւիտենից, ազգ որոյ ոչ լսի-
ցես զլեզու նորա, եւ ոչ իմանայցես
16 զխօսս նորա։ Կապարճք նորա իբրեւ
զգերեզմանս բաց են. ամենեքին զօրա-
17 ւորք։ Եւ կերիցեն զհունձս ձեր եւ զհաց,
[11]եւ կերիցեն զուստերս ձեր եւ զդստերս",
եւ կերիցեն զոչխար եւ զարջառ ձեր,
եւ կերիցեն զայգիս եւ զթզենիս ձեր եւ
զձիթենիս. եւ [9]կասեցեն զամուր ա-
մուր քաղաքս ձեր յորս դուքն պանծա-
18 ցեալ էք՝ սրով սատակեսցեն։ Եւ ե-
ղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր [9]Ա-
ստուած քո", ոչ արարից զձեզ ի վախ-
19 ճան։ Եւ եղիցի յորժամ ասիցէք՝ Վասն
է՞ր արար Տէր Աստուած մեր մեզ զայս
ամենայն. ասիցես ցնոսա, Փոխանակ զի
թողէք զիս եւ ծառայեցէք աստուածոց
օտարաց յերկրի ձերում, նոյնպէս ծառա-
յեսջիք օտարաց յերկրի՝ որ ոչ ձեր իցէ։
20 Պատմեցէք զայդ ի տունն Յակոբայ,
եւ լսելի լիցի ի տունն Յուդայ, եւ ա-
21 սացէք, Լուարուք զայս, ժողովուրդ յի-

---

[1] Եբր. ծննդականի լուայ, զանձկութիւն անդրանկածնի, զձայն դստեր Սիոնի որ հառաչէ, և բացեալ զձեռս իւր՝ ասէ. [2] Եբր. զճշմարտութիւն, և ներեցից քաղաքին։ (2) Եւ եթէ [3] Եբր. ո՞չ ապաքէն աչք քո ի ճշմարտութիւն [4] Եբր. Արդարեւ աղքատք են նոքա յիմարք են, զի [5] Եբր. [illegible] իւրեանց [6] Եբր. անապատի, գայլ, երեկոյին

[7] Եբր. սնուցեալք առաւօտու [8] Եբր. բարձէք զպարիսպս նորա. զի չեն Տեառն [9] Եբր. [illegible] [10] Եբր. Հզօր [11] Եբր. զոր ուտելոց էին ուստերք քո և դստերք քո

մար եւ անմիտ, որոց աչք են եւ ոչ
22 տեսանեն, եւ ականջք՝ եւ ոչ լսեն։ Ե-
թէ յինէն ո՞չ երկնչիցիք, ասէ Տէր, կամ
յերեսաց իմոց ո՞չ սարսիցէք. որ կար-
գեցի զաւազ սահման ծովու, հրաման
յաւիտենական՝ եւ ոչ անցցէ զնովաւ.
խռովեսցի՝ եւ ոչ կարասցէ ելանել, գո-
չեսցեն ալիք նորա՝ եւ ոչ անցցեն զնո-
23 վաւ։ Եւ ժողովրդեանս այսորիկ եղեւ
սիրտ անհնազանդ եւ անհաւան. թիւ-
24 րեցան՝ եւ անցին գնացին. Եւ ոչ ա-
սացին ի սիրտս իւրեանց, Երկիցուք ի
Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ, որ տայ մեզ
զանձրեւ զկանուխ եւ [1]զանագան, ըստ
ժամանակի լրութեան հրամանի հնձոց,
25 եւ պահեսցէ զմեզ"։ Անօրէնութիւնք [2]մեր
խոտորեցուցին [3]զայն, եւ մեղք [3]մեր մեր-
26 ժեցին զբարութիւնս [4]ի մէնջ։ Զի գտան
ի մէջ ժողովրդեան իմոյ ամպարիշտք,
[5]եւ որոգայթս իբրեւ զվարմս հաւոր-
սաց կանգնեցին ապականել զմարդիկ,
27 Եւ ըմբռնէին իբրեւ զորոգայթս ան-
կեալս" լի թռչնովք, այնպէս լի են տունք
նոցա նենգութեամբ. վասն այսորիկ
28 ստուարացան մեծացան. Գիրացան եւ
պարարտացան, եւ անցին զբանիւք [6]ի-
մովք ի չարութիւն". զդատաստան ար-
դար ոչ դատեցան, զիրաւունս որբոյն
ոչ իրաւացուցին, [7]եւ զդատաստան
29 այրւոյն" ոչ դատեցան։ Միթէ ի վերայ
այսր ամենայնի ո՞չ առնիցեմ այցելու-
թիւն, ասէ Տէր, կամ յազգէ այնպի-
30 սոյ ո՞չ խնդրիցէ վրէժ անձն իմ։ [8]Ցի-
մարութիւնք եւ արհաւիրք եղեն ի վե-
31 րայ երկրի. Մարգարէք սուտ մարգա-
րէանան, եւ քահանայք [9]ծափս հարկա-
նեն նոցա", եւ ժողովուրդ իմ սիրեաց
զայն. եւ զի՞նչ գործիցէք առ յապայս։

ԳԼ. Զ

1 [10]Զօրացարուք, որդիք Բենիամինի, [11]ի մէջ
Երուսաղեմի. փող հարէք ի Թեկուէ,
եւ ի վերայ Բեթաքարմայ առէք նշան.
զի չարիք կարկառեալ գան ի հիւսիսոյ,
2 եւ բեկումն [12]մեծ եղիցի" Գեղեցկին
եւ փափկացելոյն [13]եւ բարձցի բարձ-
3 րութիւն քո, դուստր" Սիոնի։ Եկեսցեն
ի նա հովիւք եւ խաշինք իւրեանց, եւ
կանգնեսցեն շուրջ զնովաւ վրանս
իւրեանց, եւ հովուեսցեն իւրաքանչիւր
4 [14]ձեռամբ։ Պատրաստեցարուք ի վերայ
նորա ի պատերազմ, արիք եւ ելցուք ի
վերայ նորա ի մէջօրէի. վա՜յ մեզ, զի աւուր
կործանեալ, եւ [15]հասին մեզ ստուերք
5 երեկորեայ։ Արիք եւ ելցուք գիշերի, եւ
6 ապականեսցուք [16]զհիմունս նորա։ Զի
այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց, Զար-
գեցէք [17]զփայտակերտս նորա, արկէք ի
վերայ Երուսաղեմի զօր. զի նա է քա-
ղաք ամենեւին սուտ," բռնութիւն ի
7 մէջ նորա։ Զոր օրինակ [18]ցրտացուցանէ
գուբ զջուր իւր, այնպէս եւ նա [18]ցրտա-
ցուցանէ զչարիս իւր. ամպարշտու-
թիւն եւ չարութիւն լուիցի ի միջի նո-
րա, յանդիման [19]իւր հանապազ. ցաւովք
8 եւ տանջանօք" Խրատեսցիս, Երուսա-
ղէմ, գուցէ երբեք մերասցի անձն իմ ի
քէն, գուցէ երբեք արարից զքեզ անա-
պատ երկիր՝ ուր ոչ ոք երբեք բնակեսցէ։
9 Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց.
[20]Կթեցէք, կթեցէք, ճառաքաղ արարէք"
զմնացորդս Իսրայելի, [21]եւ անդրէն
կրկնեսջիք" որպէս կթող յոճ իւր։
10 Ընդ ո՞ւմ խօսեցայց, եւ ո՞ւմ ե-
ղից վկայութիւն, եւ լուիցեն. ահա-
ւասիկ անթլփատ են ականջք նոցա, եւ
ոչ կարեն լսել. ահա բան Տեառն եղեւ
նոցա ի նախատինս, եւ ոչ եւս ախոր-
11 ժեսցեն զնա։ [22]Եւ ես զբարկութիւն իմ
լցի եւ արգելի, եւ ոչ վախճանեցի զնո-
սա". հեղից ի վերայ տղայոց արտա-
քուստ, եւ ի ժողովս երիտասարդաց ի
միասին. զի այր եւ կին առ հասարակ
ըմբռնեսցին, ծեր՝ հանդերձ կատարե-
12 լովն աւուրբք [23]ընկրկեսցին։ Եւ ըմբռնես-
ցին տունք նոցա ի ձեռս օտարաց, անդք
եւ կանայք նոցա ի միասին. զի ձգեցից

---

[1] Ոմն. զանագան ի ժամանակի իւրում. զեւթնեւրորդս կարգեալս հնձոց պահեսցէ մեզ [2] Ոմն. ձեր [3] Ոմն. զայնոսիկ [4] Ոմն. ի ձէնջ [5] Ոմն. որ զարանին իբր զհաւորս կծկեալ, յարեն որոգայթս ըմբռնել զմարդիկ։ (27) Որպէս վանդակ [6] Ոմն. չարաց [7] Ոմն. եւ յաջողեցան. եւ զդատաստան անանկին [8] Ոմն. Զարմանք [9] Ոմն. իշխեն ի ձեռն նոցա [10] Ոմն. Փախերուք [11] Ոմն. ի միջոյ

[12] Ոմն. մեծ. [13] Ոմն. Նմանեցուցի զդուստր [14] Ոմն. զիւր տեղի [15] Ոմն. ձգեցան [16] Ոմն. զպարսպանս [17] Ոմն. զծառաստունկս նորա, եւ ածէք զԵրուսաղեմաւ պատնէշ. զի նա է քաղաք այցելութեան, եւ համակ [18] Ոմն. բխեցուցանէ [19] Ոմն. իմ հանապազ ցաւք եւ հարուածք։ [20] Ոմն. Կթելով կթեսցեն իբրեւ զայգի [21] Ոմն. դարձո զձեռն քո [22] Ոմն. Եւ բարկութեամբ Տեառն լի եմ, խնջեալ եմ ի համբերելոյ [23] Ոմն. դողեն

զձեռն իմ ի վերայ բնակչաց երկրին այ-
13 նորիկ, ասէ Տէր։ Զի ի փոքունց նո-
ցա մինչեւ ցմեծամեծս՝ ամենեքեան
[1]կատարեցին զանօրէնութիւնս, ի քա-
հանայէ մինչեւ ի սուտ մարգարէ՝՝ ամե-
14 նեքեան արարին ստութիւն։ Եւ բժշկէին
զհարուածս զստեր ժողովրդեան իմոյ
[2]ընդ արհամարհանս՝՝, եւ ասէին՝ Խա-
ղաղութիւն, խաղաղութիւն. եւ ո՞ւր է
15 խաղաղութիւն։ Յամօթ եղեն զի [3]պա-
կասեցան. եւ ոչ որպէս ամաչեցեալք
ամաչեցին, եւ զանարգանս իւրեանց ոչ
առին ի միտ. վասն այնորիկ անկցին [4]ի
կործանումն իւրեանց՝՝, եւ ի ժամանա-
կի այցելութեան իւրեանց սատակես-
ցին, ասէ Տէր։
16 Այսպէս ասէ Տէր. Կացէք ի ճանա-
պարհս եւ դիտեցէք, եւ հարցէք զյա-
ւիտենական շաւղաց [5]Տեառն. եւ տե-
սէք ո՞ր է ճանապարհ բարի, եւ գնա-
ցէք ընդ նա, եւ գտջիք [6]սրբութիւն
անձանց ձերոց. եւասացին թէ՝ Ոչ երթի-
17 ցուք։ Եւ կացուցի ի վերայ ձեր դէտս,
լուարուք բարբառոյ փողոյն. եւ ասեն, Ոչ
18 լուիցուք։ Վասն այնորիկ [7]լուան ազգք,
19 եւ որ հովուէին զհօտս՝՝ ի նոսա։ Լուր,
երկիր, ահաւասիկ ես ածից ի վերայ
ժողովրդեանդ այդորիկ չարիս [8]ըստ
պտղոյ ապստամբութեան իւրեանց՝՝, զի
բանից իմոց ոչ անսացին եւ զօրէնս իմ
20 մերժեցին։ Ընդէ՞ր է այդ զի [9]բերես ինձ
խունկս՝՝ ի Սաբայ, եւ կինամոմոն յերկ-
րէ հեռաստանէ. ողջակէզքդ ձեր չեն
ընդունելի, եւ զոհք ձեր ինձ ոչ քաղց-
21 րացան։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ
Տէր. Ահաւասիկ ես տաց [10]ի վերայ ժո-
ղովրդեանդ այդորիկ ախտ, եւ ախտա-
ցին՝՝ ի նմին հարք եւ որդիք ի միասին,
դրացին եւ ընկեր իւր կորիցեն։
22 Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ զօր
գայ ի հիւսիսոյ, [11]ազգ մեծ. թագաւորք
բազումք զարթիցեն՝՝ ի ծագաց երկրէ,
23 Աղեղնաւորք եւ տիգաւորք, ազգ ժպիրհ
եւ անողորմ. ձայն նորա իբրեւ զձայն
ծովու յարուցելոյ. [12]կառօք եւ երիվա-
րօք ճակատեսցի, եւ յառնեսցի իբրեւ
զհուր՝՝ ի պատերազմ ի վերայ քո, դուստր
Սիոնի։
24 Լուաք զլուր նոցա. եւ լքան ձեռք
մեր, նեղութիւնք կալան զմեզ իբրեւ
25 երկունք ծննդականի։ Մի՛ ելանէք յանդս,
եւ ընդ ճանապարհս մի՛ գնայք. զի սուր
26 թշնամեաց [13]շուրջ պատեալ է՝՝։ Դուստր
ժողովրդեան իմոյ, քուրձ զգեցիր. մո-
խիր տարածեա, առ սուգ [14]սիրելոյ,
եւ կոծեաց կոծ ողորմ. զի յանկարծակի
եկեսցէ թշուառութիւն ի վերայ մեր։
27 [15]Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց պա-
շարելոց, եւ գիտասջիր ի փորձել ինձ
28 զճանապարհս դոցա։ Ամենեքեան անհնա-
զանդք՝ գնան կամակորութեամբ՝՝. իբ-
րեւ զպղինձ եւ զերկաթ՝ ամենեքեան
29 ապականեալք։ Պակասեցին փուքք ի
հրոյ, պակասեաց կապար. զուր աշ-
խատի արծաթագործն, [16]եւ նոցա չա-
30 րիքն ոչ հալեցան՝՝։ Արծաթ խոտան կո-
չեցէք զնոսա, զի խոտեաց զնոսա Տէր։
[6]Լուարուք զպատգամս Տեառն, ամե-
նայն Հրէաստան։՝՝

ԳԼ. Է

1 Պատգամն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառ-
2 նէ՝ եւ ասէ, Կաց ի դրան տանն Տեառն
եւ [17]ընթերցիր անդ զբանս զայս, եւ ա-
սասցես, Լուարուք զբան Տեառն, ա-
մենայն Հրէաստան որք մտանէք ընդ
դրունս ընդ այդոսիկ երկիր պագանել
3 Տեառն։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. Ուղիղ արարէք
զճանապարհս ձեր եւ զգնացս, եւ բնա-
4 կեցուցից զձեզ ի տեղւոջս յայսմիկ։ Եւ
մի՛ յանձնապաստան լինիք ի բանս ստու-
թեան, [8]զի ամենեւին ոչ օգնեսցեն ձեզ՝՝
որ ասեն՝ Տաճար Տեառն, տաճար Տեառն,
5 տաճար Տեառն է։ Եթէ ուղղելով ուղ-
ղիցէք զճանապարհս ձեր եւ զգնացս,
եւ եթէ առնելով առնիցէք իրաւունս ի
6 մէջ առն եւ ընկերի իւրոյ, Եւ զեկն եւ
զորբն եւ զայրին ոչ յաղթահարիցէք,

---

[1] Ոմն. զհետ եղեն ագահութեան, և ի մարգարէէ մինչեւ ի քահանայ [2] Ոմն. հարեւանցի [3] Ոմն. արարին զարշութիւն [4] Ոմն. ի մէջ անկելոց [5] Ոմն. [illegible] [6] Ոմն. հանգիստ [7] Ոմն. լուարուք, ազգք, եւ ծաներուք, ժողովք, որ [8] Ոմն. զպտուղ խորհրդոց նոցա [9] Ոմն. եկեսցէ ինձ խունկ [10] Ոմն. ժողովրդեանդ այդմիկ գլորումն, եւ գլորեսցին [11] Ոմն. եւ ազգ մեծ զարթիցէ

[12] Ոմն. հեծեալք ի նիւս երիվարաց. կազմեալք իբրեւ այր [13] Ոմն. երկեւղ շուրջանակի [14] Ոմն. միամօրոյ [15] Ոմն. Պատուար ետու զքեզ ժողովրդեան իմում և ամրութիւն, եւ գիտասցես եւ փորձեսցես զճանապարհս դոցա։ (28) Ամենեքեան նոքա ապստամբ կամակոր. գնան քսութեամբ [16] Ոմն. զի չարք ոչ կորզեցան [17] Ոմն. քարոզեա

եւ արիւն անպարտ ոչ հեղուցուք ի տեղ-
ւոջդ յայդմիկ, եւ զհետ աստուածոց օ-
7 տարաց ոչ երթիցէք չարի ձերում, Բնա-
կեցուցից զձեզ ի տեղւոջդ յայդմիկ,
յերկրի զոր ետու հարցն ձերոց յաւի-
տենից մինչեւ յաւիտեան։
8 Ապա թէ դուք յանձնապաստան լի-
ցէք ի բանս ստութեան, ուստի ոչինչ
9 օգտիցիք։ Եւ գողանայցէք եւ սպանա-
նիցէք եւ շնայցէք եւ երդնուցուք սուտ,
եւ արկանիցէք խունկս Բահաղու, եւ
երթիցէք զհետ աստուածոց օտարաց՝
զորս ոչ գիտիցէք, [1]ստոց, ուստի եւ
10 չար լինիցի ձեզ"․ Եւ դայցէք կայցէք
առաջի իմ ի տանս յայսմիկ՝ յորոյ վե-
րայ կոչեցեալ է անուն իմ. եւ ասիցէք,
[2]Մերժեցաք յառնելոյ" զամենայն զար-
11 շելիսն զայնոսիկ։ Միթէ այրս աւազա-
կա՞ց եղեւ տունդ [3]իմ, յորոյ վերայ կո-
չեցեալ է անուն իմ, այդր առաջի ձեր.
12 եւ ես ահաւասիկ տեսի, ասէ Տէր։ [4]Զի
չոգայք" ի տեղին իմ ի Սելով, ուր բնա-
կեցուցի զանուն իմ անդ զառաջինն.
եւ տեսէք զինչ արարի ընդ նա յերե-
սաց չարեաց ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի։
13 Եւ արդ փոխանակ զի արարէք զայդ
ամենայն գործս, ասէ Տէր, եւ խօսեցայ
ընդ ձեզ ընդ առաւօտս [5]խօսելով՝ եւ
ոչ լուարուք ինձ, կոչեցի զձեզ՝ եւ ոչ
14 ետուք ինձ պատասխանի, Եւ արարից
ընդ տունդ ընդ այդ յորոյ վերայ կոչե-
ցեալ է անուն իմ, յոր դուքդ ապա-
ստան էք, եւ ընդ տեղիդ զոր ետու ձեզ
եւ հարցն ձերոց, որպէս արարի ընդ
15 Սելով. Եւ ընկեցից զձեզ յերեսաց ի-
մոց, որպէս ընկեցի զեղբարս ձեր՝ զա-
մենայն զաւակն Եփրեմեան։
16 Եւ դու մի՛ կար յաղօթս ի վերայ ժո-
ղովրդեանդ այդորիկ, եւ մի՛ խնդրեր ի
վերայ դոցա ողորմութիւն, եւ մի՛ ա-
ղաչեր, եւ մի՛ անկանիր առաջի իմ վասն
17 դոցա. զի ոչ լսեմ քեզ։ Եթէ ո՞չ տե-
սանես զինչ գործեն դոքա ի քաղաքս
Յուդայ եւ ի ճանապարհս Երուսաղեմի։
18 Որդիք նոցա փայտ քաղեն, եւ հարքն
նոցա հրատ արկանեն, եւ կանայք նո-
ցա հայս հարկանեն, առնել կարկան-
դակս [6]զօրութեանց երկնից. եւ նուի-
րեն նուէրս աստուածոց օտարաց, զի
19 բարկացուցանիցեն զիս։ Միթէ զի՞ս բար-
կացուցանիցեն, ասէ Տէր, եւ ո՞չ զան-
ձինս, զի ամաչեսցեն երեսք նոցա։
20 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ [7]Տէր. Ա-
հա զբարկութիւն եւ զսրտմտութիւն իմ
հեղից ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ, ի վե-
րայ մարդոյ եւ անասնոյ, եւ ի վերայ
փայտի ագարակի, եւ ի վերայ արդեանց
երկրի, բորբոքեսցի եւ ոչ շիջցի։
21 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աս-
տուած Իսրայելի. Զողջակէզս ձեր ժո-
ղովեցէք հանդերձ զոհիւք ձերովք, եւ
22 կերայք միս. Զի ոչ խօսեցայ ընդ հարսն
ձեր, եւ ոչ պատուէր ետու նոցա յա-
ւուրն յորում հանի զնոսա յերկրէն Ե-
գիպտացւոց՝ վասն բանի ողջակիզաց եւ
23 զոհից։ Այլ զայս բան պատուիրեցի նո-
ցա եւ ասեմ, Լուարուք ձայնի իմում,
եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած, եւ դուք
եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ, եւ գնասջիք
յամենայն ճանապարհս իմ զոր պատուի-
24 րեցի ձեզ, զի բարի լինիցի ձեզ։ Եւ ոչ
լուան ինձ, եւ ոչ անսաց ունկն նոցա։
այլ գնացին ըստ [8]խորհրդոց սրտից իւ-
րեանց չարաց. եւ եղեն յետս եւ ոչ յա-
25 ռաջ։ Յօրէ յորմէ ելին հարքն [9]նոցա
յերկրէն Եգիպտացւոց մինչեւ ցայսօր,
եւ արդ առաքեցի առ ձեզ զամենայն
ծառայս իմ զմարգարէս ի տուէ. ընդ
26 առաւօտս [10]առաքեալ։ Եւ ոչ լուան ինձ,
եւ ոչ անսաց ունկն նոցա. եւ խստա-
ցուցին զպարանոցս [11]իւրեանց՝ առաւել
քան զհարց" իւրեանց։
27 Եւ ասասցես զնոսա զբանս զայս, եւ
ոչ լուիցեն քեզ. եւ կոչեսցես զնոսա՝
28 եւ ոչ տայցեն քեզ պատասխանի։ Եւ
ասասցես առ նոսա, Այս ազգ է որ ոչ
լուան ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց,
եւ ոչ ընկալան զխրատ. [12]պակասեցին
հաւատք, եւ բարձաւ ճշմարտութիւն"
ի բերանոյ նոցա։
29 Կտրեա զհերս քո եւ ի բաց ընկեա,
եւ առ զողբս [13]ի շրթունս. զի խոտեաց
Տէր եւ մերժեաց զազգն [14]որ առնէր
30 զայս"։ Զի արարին որդիքն Յուդայ չար
առաջի իմ, ասէ Տէր. կարգեցին զգար-
շելիսն իւրեանց ի տանն յորոյ կոչեցեալ

[1] Յեբր. [illegible] [2] Եբր. Զերծաք առնել [3] Եբր. այդ [4] Եբր. Այլ երթայք [5] Եբր. յառնելով [6] Եբր. տիկնոջն

[7] Եբր. Տէր Եհովայ [8] Եբր. խորհրդոց, ըստ կամակորութեան [9] Եբր. ձեր [10] Եբր. յարուցեալ եւ առաքեալ [11] Եբր. իւրեանց. արարին չար առաւել քան զհարս [12] Եբր. կորեաւ ճշմարտութիւն եւ հատաւ [13] Եբր. ի բարձունս [14] Եբր. ընդ որում ցասուցեալ էր

էր անուն իմ ի վերայ նորա՝ պղծել զնա։
31 Եւ շինեցին բագին Տափեթայ, որ է ի
ձոր որդւոյն Ենովմայ, այրել զուստերս
եւ զդստերս իւրեանց ի հուր. զոր ոչ
հրամայեցի նոցա, եւ ոչ զմտաւ ածի ի
32 սրտի իմում։ Վասն այնորիկ ահա ա-
ւուրք եկեսցեն, ասէ Տէր, եւ ոչ եւս
ասասցեն [1]Բագին Տափեթայ", եւ Ձոր
որդւոյն Ենովմայ, այլ Ձոր կոտորելոց,
եւ թաղեսցեն ի Տափեթն առ ի տեղ-
33 ւոյն չգոլոյ։ Եւ եղիցին դիակունք
ժողովրդեանդ այդորիկ ի կերակուր
թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի,
34 եւ ոչ ոք իցէ որ հալածիցէ։ Եւ բարձից
ի քաղաքացն Յուդայ եւ յանցիցն Երու-
սաղեմի զձայն խրախճանաց եւ զձայն
ցնծացելոց, զձայն հարսին եւ զձայն
փեսայի, զի յանապատ եղիցի երկիրն։

Գլ. Ը

1 Ի ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, հան-
ցեն զոսկերս թագաւորացն Յուդայ եւ
զոսկերս իշխանաց նոցա, եւ զոսկերս
քահանայից եւ զոսկերս մարգարէից, եւ
զոսկերս բնակչացն Երուսաղեմի՝ ի գե-
2 րեզմանաց իւրեանց, Եւ [2]ցամաքեցու-
ցեն յարեւու եւ ընդ լուսնով եւ [3]ընդ
ամենայն աստեղբք, եւ" առաջի ամե-
նայն զօրութեանց երկնից զոր սիրեցինն՝
եւ որոց ծառայեցինն, եւ որոց զհետն
գնացին, եւ յորս ապաստան լինէին, եւ
երկիր պագանէին նոցա. ոչ [4]կոծեսցին
եւ ոչ լայցեն, այլ ի նշաւակ եղիցին"
3 ի վերայ երեսաց երկրի. [5]Զի ախորժե-
ցին զմահ եւ ոչ զկեանս. եւ զմնա-
ցորդս" որ մնացեալ իցեն յազգէ անտի
չարէ, ընդ ամենայն տեղիս մնացելոցն
ուր եւ մերժեցից զնոսա անդր՝ ասէ Տէր
զօրութեանց։
4 Եւ ասասցես ցնոսա, Այսպէս ասէ
Տէր. Միթէ որ գլորին՝ ո՞չ յառնիցէ.
կամ որ խոտորին՝ ո՞չ եւս դառնայցէ։
5 Արդ ընդէ՞ր խոտորեցաւ ժողովուրդդ
այդ Երուսաղէմ՝ խոտորումն ժպիրհ.
[6]եւ պնդեցան կամօք իւրեանց", եւ ոչ
6 կամեցան դառնալ։ Ունկն [7]դիք եւ լուա-
րուք, ոչ այդպէս խօսին", եւ ոչ գոյ
մարդ որ զղջանայ ի չարեաց իւրոց, եւ
ասէ թէ Զի՞նչ գործեցի. [8]կասեաց ըն-
թացօղն յընթացից իւրոց՝ իբրեւ զձի
ընդ քիրտն մտեալ ի խլնչել իւրում"։
7 Արդ [9]արաբիհն յերկինս ծանեաւ զժամա-
նակ իւր, տատրակ [10]եւ ծիծառն թռչունք
վայրի պահեցին զժամանակս մտից" իւ-
րեանց, եւ ժողովուրդ իմ ոչ ծանեաւ
8 զիրաւունս Տեառն։ Զիա՞րդ ասիցէք՝ թէ
Իմաստունք եմք, եւ օրէնք [11]Աստուծոյ
են ի մեզ. վասն այդորիկ զուր եղեւ
9 սուտ վճիռն դպրացն"։ Յամօթ եղեն
իմաստունքն, զարհուրեցան եւ սպար-
տեցան, զի զբանն Տեառն անարգեցին.
10 զի՞նչ իմաստութիւն իցէ ի նոսա։ Վասն
այնորիկ տաց զկանայս նոցա այլոց, եւ
զագարակս նոցա օտար ժառանգաց. զի
ի փոքուէ մինչեւ ի մեծամեծս նոցա՝ ա-
մենայն ոք ագահէ զագահութիւն. ի մար-
գարէէ մինչեւ ցքահանայն՝ ամենայն ոք
11 առնէ անիրաւութիւն։ Եւ բժշկէին զբե-
կումն դստեր ժողովրդեան իմոյ [12]ընդ ար-
համարհանս". եւ ասէին Խաղաղութիւն,
խաղաղութիւն. եւ ոչ գոյր խաղաղութիւն։
12 Ամաչեցի՞ն զի արարին զպղծութիւն.
սակայն եւ այնպէս ոչ ամաչեցին ամօթով,
եւ զպատկառանս ոչ առին ի միտ. վասն
այնորիկ անկցին ընդ անկեալսն, ի ժա-
մանակի այցելութեան [13]իւրեանց եւ
13 տկարասցին", ասէ Տէր։ Եւ [14]ժողովեսցեն
զարդիւնս իւրեանց", ասէ Տէր. չիք
խաղող յայգիս նոցա, եւ ոչ թուզ
ի թզենիս նոցա, եւ տերեւն [15]թօթափե-
ցաւ. ետու նոցա՝ եւ անց զնոքօք"։
14 Արդ մեք զի՞ նստիցիմք. այլ ժողո-
վեցարուք՝ եւ մտցուք ի քաղաքս
ամուրս, եւ [16]անդր անկցուք. զի Տէր Աս-
տուած մեր ընկէց" զմեզ, եւ արբոյց
մեզ ջուր դառնութեան, զի մեղաք [17]ա-
15 ռաջի նորա։ Ժողովեցաք ի խաղաղու-
թիւն", եւ ոչ գոյր բարութիւն. ժամա-
նակի բժշկութեան՝ եւ ահա տագնապ։

[1] Ոմն. Տափեթ [2] Ոմն. տարածեսցեն զնոսա
[3] Յոմն. ղ—կ—ե [4] Ոմն. ժողովեսցին եւ ոչ
թաղեսցին, այլ եղիցին յաղբ [5] Ոմն. Եւ ընտ-
րեսցի մահ քան զկեանս ամենայն մնացորդաց
[6] Ոմն. ըմբռնեցան ի խորհս [7] Ոմն. եդի և լուայ,
ոչ խօսին ուղիղ

[8] Ոմն. ամենայն ոք դարձաւ ի գնացս իւր, իբրեւ
զձի որ արշաւէ ի պատերազմ [9] Ոմն. ա-
րագիլ [10] Ոմն. եւ բոլոր եւ ծիծառն պահեցին
զժամանակ գալստեան [11] Ոմն. Տեառն են ի մեզ.
արդարեւ առասիկ ի սուտ թիւն գործէ եղէգն
սուտ թեան դպրաց [12] Ոմն. հարեւանցի [13] Ոմն.
իւրեանց գլորեսցին [14] Ոմն. ընջեսցեն ընջեսցեն
զնոսա [15] Ոմն. թարշամեսցի, եւ զոր ետու
նոցա, անցցէ ի նոցանէ [16] Ոմն. անդէն լռես-
ցուք. զի Տէր Աստուած մեր լռեցոյց [17] Ոմն.
Տեառն։ (15) Ակն կալաք խաղաղութեան

16 ի Դանայ [1]լուիցուք զձայն երագութեան"
երիվարաց նորա. ի ձայնէ խրխնջելոյ
հեծելոց նորա շարժեցաւ երկիր ամե-
նայն. եկեսցէ եւ կերիցէ զերկիր լրի-
ւրով, զքաղաքս եւ զբնակիչս նորա։
17 Քանզի ես առաքից արձակեմ ի ձեզ օձս
կոտորիչս, յորս ոչ մտանիցեն թովչու-
թիւնք, եւ հարկանիցեն զձեզ, ասէ Տէր։
18 [2]Եւ յանբժշկականն ցաւս սրտից ձերոց
19 տարակուսելոց." Ահա ձայն գուժի դստեր
ժողովրդեան իմոյ յերկրէ հեռաստանէ.
Միթէ Տէր ո՞չ գուցէ ի Սիոն, կամ Թա-
գաւոր անդ ո՞չ իցէ։ Ընդէ՞ր բարկա-
ցուցին զիս դրօշելովք իւրեանց եւ
սնոտուովք օտարոտովք։
20 Անցին հունձք, անց ամառն, եւ մեք
ոչ փրկեցաք։
21 Ի վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան
իմոյ խոցոտեցայ, խաւարեցայ [3]տարա-
կուսանօք. յաղթահարեցին զիս երկունք
22 իբրեւ ծննդականի"։ Միթէ զեղ ո՞չ գու-
ցէ ի Գաղաադ, կամ բժիշկ ո՞չ կայցէ
անդ. ընդէ՞ր ոչ եղեւ բժշկութիւն դստեր
ժողովրդեան իմոյ։

Գլ. Թ

1 Ո՞ տայր գլխոյս իմ ջուր, եւ զաչս
իմ աղբերս արտասուաց, եւ լայի [4]զժո-
ղովուրդս զայս" զտիւ եւ զգիշեր [4]եւ
զվիրաւորեալս դստեր ժողովրդեան ի-
2 մոյ։ Ո՞ տայր ինձ յանապատի [5]վայրն
օթեւանս", եւ թողուլ զժողովուրդ իմ
եւ գնայի ի դոցանէ. զի ամենեքեան
շնան առհասարակ ժողովք արհամար-
3 հողաց։ Եւ լարեցին զլեզուս իւրեանց
իբրեւ [6]զաղեղն. ստութիւն՝ եւ ոչ հա-
ւատք" զօրացան ի վերայ երկրի. զի ի
չարեաց ի չարիս ելին, եւ զիս ոչ ծա-
4 նեան, ասէ Տէր։ Իւրաքանչիւր յըն-
կերէ իւրմէ զգոյշ լերուք, եւ յեղ-
բարս ձեր մի՛ յուսայք. զի ամենայն
եղբայր խաբելով խաբէ, եւ ամենայն
5 բարեկամ նենգութեամբ գնայ։ Իւ-
րաքանչիւր զբարեկամ իւր [7]այպա-
նէն, եւ ճշմարտութիւն ոչ խօսին.
ուսան լեզուք նոցա խօսել ստութիւն.
[8]զրկեցին, եւ ոչ դադարեցին ժողո-
6 վել վաշխս ի վերայ վաշխից. Եւ նեն-
գութիւն ի վերայ նենգութեանց. եւ"
ոչ կամեցան զիս ճանաչել, ասէ Տէր։
7 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց. Ահաւասիկ ես ջեռուցից
զնոսա, եւ փորձեցից զնոսա. զի՞ ա-
րարից [9]յերեսաց չարեաց" դստեր ժո-
8 ղովրդեան իմոյ։ [10]Բաղխար խոցոտիչ լե-
զուք նոցա նենգաւորք, եւ" բան բե-
րանոյ նորա ընդ ընկերի իւրում խօսի
զխաղաղութիւն, եւ ի սրտի իւրում
9 [11]ունի զթշնամութիւն"։ Միթէ ի վե-
րայ այսոցիկ ո՞չ արարից այցելութիւն,
ասէ Տէր, կամ յազգէ այնպիսւոյ ո՞չ
խնդրեսցէ վրէժ անձն իմ։
10 [12]Կոծ առէք ի վերայ լերանց, եւ ձայնս
ի վերայ բլրոց անապատի. ողբացէք,
քանզի պակասեցին առ ի չգոյէ մարդ-
կան անցաւորաց, եւ ոչ լուան զձայնս
ստացուածոց". ի թռչնոց երկնից մին-
չեւ ցանասունս [13]յիմարեցան եւ" գնա-
11 ցին։ Եւ տաց զԵրուսաղէմ [14]ի գերու-
թիւն եւ ի բնակութիւն վիշապաց, եւ
զքաղաքս Յուդայ եղից յապականու-
12 թիւն՝ առ ի չգոյէ բնակչաց։ Ո՞վ է այր
իմաստուն՝ եւ ի միտ առցէ զայս, եւ
առ ո՞ւմ բան բերանոյ [15]Տեառն, պատ-
մեսցէ մեզ թէ վասն է՛ր կորեաւ եր-
կիր, [16]լքաւ իբրեւ զանապատ առ ի չգոյէ
13 անցաւորաց։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Վասն
թողլոյն նոցա զօրէնս իմ զոր եդի ա-
ռաջի աչաց նոցա, եւ ոչ լուան ձայնի
14 իմում[17]. Եւ գնացին զհետ հաճոյից սրտից
իւրեանց [18]չարաց, եւ զհետ կռոցն" զոր
ցուցին նոցա հարքն նոցա։
15 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. Ահա-
ւասիկ ես ջամբեմ ժողովրդեանդ այդ-
միկ [19]վշտանգ, եւ արբուցանեմ դոցա
16 ջուր դառնութեան։ Եւ ցրուեցից զդո-
սա ընդ ազգս զորս ոչ գիտացին դոքա

---

[1]Ոմանք. լուաւ եղեւ վրնջիւն [2]Ոմանք. Ոչ գի՛ւ սփոփէի ի վերայ ցաւոց, սիրտ իմ նուաղեցաւ յիս։ [3]Ոմանք. աղջութիւն կալաւ զիս [4]Ոմանք. [illegible] [5]Ոմանք. օթեւան ուղեւորաց [6]Ոմանք. զաղեղն ի ստութիւն, եւ ոչ վասն ճշմարտութեան. [7]Կամ. պատրէ

[8]Ոմանք. վաստակեցան ի գործել զանօրէնութիւն։ (6) Նիստ քո ի մէջ նենգութեան. առ նենգութեան [9]Ոմանք. վասն [10]Ոմանք. Նետ մահացու լեզու նոցա, խօսի զնենգութիւն. [11]Ոմանք. գնէ դաւ [12]Ոմանք. վասն լերանց առից ողբ եւ կոծ, եւ վասն արօտից անապատի՝ աշխար, զի այրեցան մինչեւ չանցանել մարդոյ, եւ ոչ լսին բարբառ խաշանց [13]Ոմանք. խոյս տուեալ [14]Ոմանք. ի կայտս [15]Ոմանք. Աստուծոյ [16]Ոմանք. այրեցաւ [17]Ոմանք. [illegible], եւ ոչ գնացին ի նոսա [18]Ոմանք. եւ զհետ Բահաղիմայ [19]Ոմանք. աւշինդր

եւ ոչ հարքն իւրեանց. եւ արձակեցից ի
վերայ դոցա սուր, մինչեւ սատակեցից
զդոսա [1]նովաւ։
17 *Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Զմտա-*
ածէք, եւ կոչեցէք զձայնարկուս եւ ե-
կեսցեն, եւ առ իմաստուն կանայս ա-
18 *ռաքեցէք, եւ [2]ճչեսցեն, Եւ առիպեսցեն*
եւ առցեն ողբս ի վերայ [3]ձեր. եւ ի-
ջուսցեն աչք [3]ձեր արտասուս, եւ
19 *արտեւանունք [3]ձեր բղխեսցեն ջուր։ Զի*
ձայն ողորմ գուժեաց ի Սիոնէ, Զիա՞րդ
թշուառացաք, ամաչեցաք յոյժ, զի լքաք
զերկիր եւ [4]ընկեցաք զբնակութիւնս
20 *մեր։ Լուարուք, կանայք, զպատգամս*
Տեառն [1]Աստուծոյ, եւ ընկալցին ականջք
ձեր զբանս բերանոյ նորա. եւ ուսու-
ցէք դստերաց ձերոց ձայնս, եւ կին՝
21 *ընկերի իւրում ողբս. Զի ել մահ ընդ*
պատուհանս [3]ձեր, եւ եմուտ [5]յերկիր
ձեր՝՝, ջնջել զտղայս արտաքուստ եւ
22 *զերիտասարդս ի հրապարակաց։ [6]Այս-*
պէս ասէ Տէր. Եղիցին դիակունք մարդ-
կան [7]նշաւակ ընդ երեսս դաշտաց [8]երկ-
րի ձերոյ, եւ իբրեւ զխոտ՝՝ զկնի հնձո-
ղի. եւ ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ։
23 *Այսպէս ասէ Տէր. Մի՛ պարծեսցի ի-*
մաստունն յիմաստութիւն իւր, եւ մի՛
պարծեսցի հզօրն ի զօրութիւն իւր, եւ
մի՛ պարծեսցի մեծն ի մեծութիւն իւր.
24 *Այլ յայն պարծեսցի որ պարծիցի՝*
իմանալ եւ ճանաչել զիս, թէ ես
եմ Տէր, որ առնեմ զիրաւունս եւ
զողորմութիւն, եւ զարդարութիւն ի
վերայ երկրի. եւ ի նոյնս են կամք իմ,
25 *ասէ Տէր։ Ահա աւուրք եկեսցեն, ասէ*
Տէր, եւ արարից այց ի վերայ ամե-
նայն թլփատելոց յանթլփատութեան իւ-
26 *րեանց, ի վերայ Եգիպտոսի եւ ի վե-*
րայ Յուդայ եւ ի վերայ Եդովմայ եւ ի
վերայ որդւոցն Ամոնայ եւ ի վերայ
որդւոցն Մովաբու, եւ ի վերայ ամենայն
յապաւելոցն զերեսօք բնակչաց անա-
պատի. զի ամենայն ազգք անթլփատ
են մարմնով, եւ ամենայն տունն Իս-
րայելի անթլփատ են սրտիւք իւրեանց։

[1] Յոմն. դ-նոր [2] Ոմն. եկեսցեն [3] Ոմն. մեր
[4] Ոմն. ընկեցին [5] Ոմն. յապարանս մեր [6] Ոմն. Խօսեաց, այսպէս [7] Ոմն. իբրեւ զաղբ [8] Ոմն. եւ իբրեւ զօրայ

ԳԼ. Ժ

1 *Լուարուք զպատգամս զոր խօսեցաւ*
Տէր ի վերայ ձեր, տուն Իսրայելի։
2 *Այսպէս ասէ Տէր. Ըստ ճանապարհաց*
հեթանոսաց մի՛ ուսանիք, եւ ի նշանաց
երկնից մի՛ զարհուրիք. զի [9]նոքա երկն-
3 *չին յերեսաց նոցա։ Զի [1]ամենայն օրէնք*
հեթանոսաց սնոտիք են, փայտ յան-
տառէ հատեալ, գործք ձեռաց հիւսանց[10].
4 *Զօյլ արծաթոյ եւ ոսկւոյ զարդարեալք.*
ուռամբք եւ բեւեռօք հաստատեցին զնո-
5 *սա՝ զի ոչ շարժեսցին. [11]Արծաթ ճախա-*
րակեալ, արծաթ ի գործ արկեալ ի
Թարշշէ, եւ ոսկի եկեալ ի Մեմփաթայ.
եւ ձեռն ոսկերչի գործեաց գործ ճար-
տարաց. կապուտակ եւ ծիրանի զգե-
ցուցանեն նոցա. եւ ոչ գնասցեն, այլ
բառնալով բարձցին. եւ ոչ քայլ մի ո-
տին փոխեսցեն, եւ ոչ ինքնին ի կրե-
լեան ամբարձցին.՝՝ մի՛ երկնչիք ի նո-
ցանէ, զի ոչ չար առնեն, բարի իսկ ոչ
գոյ ի նոսա։
6 *Զիք ոք իբրեւ զքեզ, Տէր. մեծ ես,*
7 *եւ մեծ է անուն քո զօրութեամբ։ Ո՞*
ոչ երկիցէ ի քէն, Թագաւոր ազգաց.
զի քեզ իսկ վայելէ. զի յամենայն ի-
մաստունս հեթանոսաց եւ յամենայն
[12]թագաւորս նոցա ո՛վ է իբրեւ զքեզ։
8 *Եւ միանգամայն [13]այրեսցին, եւ սատա-*
9 *կեսցին սիրտք սնոտեաց. Զի փայտ են,*
եւ արծաթ ընտիր՝՝ եկեալ ի Թարշշայ,
եւ ոսկի ի Սովփաթայ, գործ ճարտա-
րաց [1]ամենայն, եւ ձեռաց ոսկերչաց.
կապուտակ եւ ծիրանի հանդերձն նո-
10 *ցա, գործ իմաստնոց ամենայն։ Այլ Տէր*
Աստուած ճշմարիտ է, Աստուած կեն-
դանի, եւ Թագաւոր յաւիտենական.
ի սրտմտութենէ նորա շարժեսցի եր-
կիր, եւ ոչ հանդարտեսցեն ազգք բար-
11 *կութեան նորա։ Եւ այսպէս ասասջիք*
ցնոսա. Աստուածք որ զերկինս եւ զեր-
կիր ոչ արարին՝ կորիցեն յերկրէ, եւ ի
12 *ներքոյ երկնիցս այսոցիկ։ Տէր է որ ա-*
րար զերկիր զօրութեամբ իւրով, եւ
կանգնեաց զտիեզերս իմաստութեամբ

[9] Ոմն. հեթանոսք [10] Ոմանսյեցին յաւելու, տապարաւ [11] Ոմն. Իբրեւ զարմաւենի կանգուն են նոքա, եւ ոչ խօսին. այլ բառնա-լով բարձցին, զի ոչ կարեն գնալ. [12] Ոմն. թագաւորութիւնս [13] Ոմն. յիմարեցան եւ անմտութեամբ գործեցին. ուսումն սնոտեաց փայտ իսկ է։ (9) Արծաթ ծեծեալ

իւրով, եւ խորհրդով իւրով ձգեաց զեր-
13 կինս. Եւ ի տալոյ զձայն իւր՝ լինու բազ-
մութիւն ջուրցն յերկինս. հանէ զամպս
ի ծագաց երկրէ, եւ զփայլատակունս
իւր յանձրեւս արար, հանէ զհողմս
14 յշտեմարանաց իւրոց։ Ցիմարեցաւ ա-
մենայն մարդ ի գիտութենէ. ամօթ եղեն
ամենայն ոսկերիչք դրօշելովք իւրեանց.
զի սուտ ձուլեցին, եւ չիք շունչ ի նո-
15 սա։ Ունայն են եւ գործք խաբէու-
թեան. ի ժամանակի այցելութեան իւ-
16 րեանց կորիցեն։ Այլ ոչ այնպիսի ինչ
է Բաժինն Յակոբայ. զի որ ստեղծն զա-
մենայն՝ նա է [1]բաժին նորա", եւ Իս-
րայէլ գաւազան ժառանգութեան նո-
րա. Տէր զօրութեանց անուն է նորա։
17 Ժողովեա [2]ի բացուստ զզօրութիւն"
18 քո, բնակեալդ ի մէջ [3]ընտրելոց։ Զի այս-
պէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես քարըն-
դամնեմ զբնակիչս երկրիդ այդորիկ [4]նե-
ղութեամբ, եւ նեղեցից զնոսա զի մի՛
19 գտցեն։ [5]Վա՜յ ի վերայ բեկման [6]քո, զի
ցաւագին են հարուածք [7]քո. եւ ասեմ,
Արդարեւ այդ իսկ են վէրք իմ, եւ [8]ե-
20 հաս յիս։ Խորանն իմ չուառացաւ, կո-
րեաւ, եւ ամենայն խորանափեղկք իմ
քակտեցան. որդիք իմ եւ խաշինք իմ
ոչ ուրեք են, եւ ոչ եւս գոյ տեղի խո-
րանի իմոյ, եւ ոչ տեղի խորանափեղ-
21 կաց իմոց։" Զի հովիւքն անմտացան,
եւ զՏէր ոչ խնդրեցին. վասն այնորիկ
ոչ իմացան, եւ ամենայն [9]արօտականքն,
22 եւ" ցրուեցան։ Ձայն գուժի [10]եկեսցէ,
եւ շարժումն մեծ յերկրէ հիւսիսոյ,
կարգել զքաղաքս Յուդայ յապականու-
թիւն եւ ի դադարս [11]ջայլամանց։
23 Գիտեմ, Տէր, զի ոչ մարդոյ է ճա-
նապարհ իւր. եւ ոչ [12]այր գնասցէ եւ
24 յաջողեսցէ զճանապարհս" իւր։ Խրա-
տեա [13]զմեզ, Տէր, բայց իրաւամբք, եւ
մի՛ ցասմամբ. զի մի՛ սակաւաւորս ա-
25 րասցես [13]զմեզ։ Հեղ զբարկութիւն քո
ի վերայ հեթանոսաց որ ոչ գիտեն զքեզ,
եւ ի վերայ ազգաց որ զանուն քո
ոչ կարդացին. զի կերան զՅակոբ եւ
սպառեցին զնա, եւ վախճանեցին զնա,
եւ [14]զարօտս նորա աւերեցին։

ԳԼ. ԺԱ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ եւ
2 ասէ, Լուարուք զբանս ուխտիս այսո-
րիկ, եւ խօսեցարուք ընդ արս Յու-
3 դայ եւ ընդ բնակիչս Երուսաղեմի. Եւ
ասասցես ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայելի. Անիծեալ լիցի մարդն
որ ոչ լուիցէ բանից ուխտիս այսորիկ,
4 Զոր պատուիրեցի հարցն ձերոց, յա-
ւուր յորում հանի զնոսա յերկրէն Ե-
գիպտացւոց՝ ի հնոցէ երկաթոյն. եւ ա-
սեմ, Լուարուք ձայնի իմում, եւ ա-
րարէք ըստ ամենայնի զոր ինչ պա-
տուիրեմ ձեզ, եւ եղիջիք ինձ ի ժո-
ղովուրդ, եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած.
5 Եւ հաստատեցից զերդումն իմ զոր եր-
դուայ հարցն ձերոց, տալ նոցա զեր-
կիրն որ բղխէ զմեղր եւ զկաթն, որպէս
եւ այսօր։ Պատասխանի ետու եւ ա-
սեմ, Այո, Տէր, եղիցի։
6 Եւ ասէ ցիս Տէր, [15]Ընթերցիր զամենայն
զբանսդ զայդոսիկ ի քաղաքսդ Յուդայ
եւ [16]արտաքոյ Երուսաղեմի, եւ ասասցես,
Լուարուք զպատգամ ուխտիդ այդորիկ,
7 եւ արարէք զդոսա. Զի վկայութեամբ
եդի վկայութիւն հարցն ձերոց՝ յաւուրն
հանելոյ իմոյ զնոսա յերկրէն Եգիպ-
տացւոց մինչեւ ցայսօր. կանխեալ ընդ
առաւօտս եւ դնել վկայութիւն եւ ասել,
8 Լուարուք ձայնի իմում. Եւ ոչ լուան,
եւ խոտորեցուցին զլսելիս իւրեանց,
եւ գնացին այր ըստ յօժարութեան սրտից
իւրեանց ի չարիս. եւ ածից ի վերայ
նոցա զամենայն բանս ուխտիս այսորիկ
զոր պատուիրեցի նոցա առնել եւ ոչ
9 արարին։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Գտաւ [17]կնճիռ
յարս Յուդայ եւ ի բնակիչս Երուսա-
10 ղեմի. Դարձան յանիրաւութիւնս հարցն
իւրեանց առաջնոց, որք ոչ կամեցան
լսել բանից իմոց. եւ ահաւասիկ եր-
թան զհետ աստուածոց օտարաց ծա-
ռայել նոցա. եւ ցրեցին տունն Իսրա-
յելի եւ տունն Յուդայ զուխտն իմ, զոր
ուխտեցի ընդ հարս նոցա։
11 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր. Ա-
հաւասիկ ես ածից ի վերայ դոցա չա-

[1] Յօրբ. գոյնոր [2] Օրբ. յերկրէ զվաճառս [3] Օրբ. ամրութեանց [4] Օրբ. զայս նուագ [5] Օրբ. Վա՜յ ինձ [6] Օրբ. իմոյ [7] Օրբ. իմ [8] Օրբ. տարայց այնմ։ (20) Խորանն իմ կործանեցաւ, և ամենայն սպառանդակք իմ քակտեցան, որդիք իմ հանեալ յինէն եւ ոչ գոն. չիք որ կանգնիցէ այսուհետեւ զխորան իմ, եւ զետեղեսցէ զվարագոյրս իմ։ [9] Օրբ. արօտականք նոցա [10] Օրբ. ահա գոյ [11] Օրբ. վիշապաց [12] Օրբ. առն որ գնայ՝ ուղղել զգնացս [13] Օրբ. զիս

[14] Կամ, զբնակութիւն [15] Օրբ. Քարոզեա [16] Կամ, ի հրապարակս [17] Կամ, դաւաճանութիւն

րիս, յորոց ոչ կարասցեն ելանել. եւ
աղաղակեսցեն առ իս, եւ ոչ լուայց նո-
12 ցա։ Եւ գնասցեն քաղաքք Յուդայ եւ
բնակիչք Երուսաղեմի, եւ աղաղակես-
ցեն առ դիսն իւրեանց որոց արկանէին
խունկս, եւ փրկելով ոչ փրկեսցեն զնո-
13 սա ի ժամանակի չարեաց իւրեանց։ Զի
ըստ թուոյ քաղաքացն քոց էին դիքն
քո, Յուդա, եւ ըստ թուոյ անցիցն Ե-
րուսաղեմի կարգեցէք բագինս [1]եւ սե-
ղանս ամօթոյ," արկանել խունկս Բա-
14 հաղու։ Եւ դու մի՛ կար յաղօթս վասն
ժողովրդեանդ այդորիկ, եւ մի՛ աղա-
չեր վասն դոցա խնդրուածովք եւ պա-
ղատիւ. զի ոչ լուեմ ի ժամանակի յո-
րում կարդասցեն առ իս, ի ժամանակի
չարեաց իւրեանց։
15 [2]Զի ընդ սիրելին աստ՝ զի ի ներքս ի
տաճարին իմում արար գործելիս. մի-
թէ աղօթք եւ միս նուիրաց՝ անցու-
ցանիցեն ի քէն զչարիս քո, կամ թէ
16 այնպիսեօ՞ք ապրիցիս։" Ձիթենի գեղե-
ցիկ վարսաւոր անսայեամբ[3] կոչեաց Տէր
զանուն քո. [4]ի ձայնէ թլփատութեան
նորա՝ մեծ է նեղութիւն ի վերայ քո,
17 անպիտանացան ոստք քո։ Եւ Տէր Աս-
տուած" զօրութեանց որ տնկեաց զքեզ՝
խօսեցաւ ի վերայ քո չարիս փոխանակ
չարեաց տանն Իսրայելի, եւ տանն Յու-
դայ. զի արարին անձամբ անձանց ի
բարկացուցանել զիս, յարկանել նոցա
խունկս Բահաղու։
18 Տէր [5]ծանո ինձ եւ ծանեայց. յայն-
19 ժամ տեսի" զգործս նոցա։ Ես իբրեւ
զգառն [6]անմեղ վարեալ ի զենուլ, ոչ
գիտացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդ
չար եւ ասեն, [7]Եկայք արկցուք փայտ
ի հաց նորա", եւ ջնջեսցուք զնա յերկ-
րէն կենդանեաց, եւ անուն նորա մի՛
20 եւս յիշեսցի։ Տէր զօրութեանց, որ
ընտրես զիրաւունս, եւ քննես զերի-
կամունս եւ զսիրտս, տեսից առ ի քէն
զվրէժխնդրութիւն առ ի նոսա. զի քեզ
յայտնեցի զիրաւունս իմ։

21 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր ի
վերայ արանցն Անաթովթայ որ խնդրեն
զանձն քո, եւ ասեն՝ Մի՛ մարգարէա-
նար [8]վասն մեր", ապա թէ ոչ՝ մեռա-
22 նիս ի ձեռաց մերոց։ Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Ահա-
ւասիկ ես այց արարից ի վերայ նոցա.
Երիտասարդք նոցա սրով մեռցին, եւ
ուստերք եւ դստերք նոցա սովով վախ-
23 ճանեսցին. Եւ մնացորդք ոչ եղիցին
նոցա. զի ածից չարիս ի վերայ բնակ-
չացն Անաթովթայ յամի այցելութեան
նոցա։

ԳԼ. ԺԲ

1 Արդար ես դու, Տէր, [9]եւ մատուցից
առաջի քո ազնիս". բայց խօսեցայց զի-
րաւունս[10]. զի՞ է զի ճանապարհք ամ-
պարշտաց յաջողեալ են, եւ երջանկա-
ցան ամենեքեան որ արհամարհեն զար-
2 համարհանս։ Տնկեցեր զնոսա եւ ար-
մատացան, [11]ծնան որդիս" եւ արարին
պտուղ. մերձ ես դու, Տէր, ի բերանս
3 նոցա, եւ հեռի յերիկամանց նոցա։ Եւ
դու, Տէր, գիտես զիս, տեսեր զիս՝ եւ
փորձեցեր զսիրտ իմ առաջի քո. [12]Ժո-
ղովեա զնոսա իբրեւ զոչխար ի սպա-
նումն, եւ նուիրեա զնոսա յաւուր
4 սպանմանն։ Մինչեւ յե՞րբ սուգ ունիցի
երկիր, եւ խոտ ամենայն վայրի ցա-
մաքեսցի. ի չարեաց բնակչաց երկրին
ապականեցան անասունք եւ թռչունք. զի
ասացին թէ Ոչ տեսցէ [13]Աստուած զճա-
նապարհս մեր։
5 Ոտք քո ընթանան՝ եւ լքուսցեն զքեզ.
զիա՞րդ կազմիցիս երիվարօք". եւ արդ
յերկրիդ խաղաղութեան յուսացեալ ես,
զի՞ գործիցես ի վերանալ Յորդանան գե-
6 տոյ։ Քանզի եւ եղբարքն քո եւ տուն
հօր քո, եւ նոքա դաւեցին զքեզ, եւ
նոքին աղաղակեցին զկնի քո, կուտե-
ցան ի վերայ քո. մի՛ հաւատար նոցա
[14]զի խօսեսցին զքէն չարութիւն։"
7 Լքի զտուն իմ, թողի զժառանգու-
թիւն իմ, ետու զսիրելին անձին իմոյ
8 ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։ Եղեւ ժա-

---

[1]Եբր. ամօթոյ, սեղանս [2]Եբր. Զի՞ կայ սիրելւոյ իմոյ եւ տան իմոյ, զի արար գործելիս ընդ բազումս. եւ միս սրբութեան անց զքեւ, զի ընդ չարիս քո այնպէս ուրախ եղեր։ [3]Եբր. [illegible], պտղոյն [4]Եբր. ի ձայն բարբառոյ մեծի եդից հուր ի վերայ նորա. բեկան ոստք նորա։ (17) Եւ Տէր [5]Եբր. ծանոյց ինձ եւ ծանեայ. յայնժամ ցուցեր [6]Եբր. զգօն [7]Եբր. Կործանեսցուք զծառն հանդերձ պտղով իւրով

[8]Եբր. յանուն Տեառն [9]Եբր. յորժամ դատեցայց ընդ քեզ [10]Եբր. [illegible]. առ քեզ [11]Եբր. ամեցին [12]Եբր. զնոսա [13]Եբր. զվախճան մեր։

(5) Զի դու ընդ հետեւակն ընթացար եւ աշխատ արարին զքեզ. զիա՞րդ մարտիցես ընդ հեծեալս [14]Եբր. եթէ խօսեսցին զքէն բարութիւն

ռանգութիւն իմ ինձ իբրեւ առեւծ [1]յա-
նապատի. ետ ի վերայ իմ զբարբառ
9 իւր, վասն այնորիկ ատեցի զնա։ Մի-
թէ [2]որջ բորենւոյ" իցէ ժառանգութիւն
իմ ինձ, [3]կամ այրք" շուրջ զնովաւ. շրջե-
ցարուք ժողովեցէք զամենայն գազանս
անապատի, եւ եկեսցեն ուտել զնա։
10 Հովիւք բազումք ապականեցին զայգի
իմ, եղծին զբաժին իմ. արարին զվի-
ճակն իմ ցանկալի յանապատ անկոխ։
11 [4]Եդաւ յապականութիւն կորստեան.
վասն իմ ապականեցաւ ապականու-
թեամբ ամենայն երկիր." զի ոչ գոյ մարդ
12 որ դնէ ի սրտի։ Ընդ ամենայն ելս ա-
նապատի [5]անցին թշուառացեալք". զի
սուր Տեառն կերիցէ ի ծագաց մինչեւ
ի ծագս երկրի, եւ ոչ գոյ խաղաղու-
13 թիւն ամենայն մարմնոյ։ [6]Ցորեան սեր-
մանեցէք, եւ փուշ հնձեսջիք. եւ վի-
ճակքն ձեր ոչ եղիցին ձեզ յօգուտ. յա-
մօթ լերուք ի պարծանաց ձերոց՝ ի նա-
խատանաց առաջի Տեառն։"
14 Զի այսպէս ասէ Տէր վասն ամենայն
դրացեացդ չարաց որ մերձենան ի ժա-
ռանգութիւն իմ, զոր բաշխեցի ժո-
ղովրդեան իմում Իսրայելի. Ահաւասիկ
ես կորզեցից զնոսա յերկրէն իւրեանց,
եւ զտունն Յուդայ հանից ի միջոյ նո-
15 ցա։ Եւ եղիցի յետ հանելոյն զնոսա՝
դարձայց եւ ողորմեցայց նոցա. եւ բնա-
կեցուցից զնոսա իւրաքանչիւր ի ժա-
ռանգութեան իւրում, եւ իւրաքան-
16 չիւր յերկրի իւրում։ Եւ եղիցի եթէ ու-
սանելով ուսանիցին զճանապարհ ժո-
ղովրդեան իմոյ, երդնուլ յանուն իմ թէ
կենդանի է Տէր, որպէս ուսուցին զժո-
ղովուրդ իմ երդնուլ ի Բահաղ, եւ շի-
17 նեսցին ի մէջ ժողովրդեան իմոյ։ Եւ
եթէ ոչ [7]դառնայցեն, ջնջեցից զազգն
զայն, եւ բարձից կորստեամբ, ասէ Տէր։

ԳԼ. ԺԳ

1 Այսպէս ասէ ցիս Տէր. Գնա եւ ստա-
ցիր քեզ [8]սփածանելի կտաւի, եւ ած
զմիջով քով. եւ ընդ ջուր մի՛ անցանի-
2 ցես։ Եւ ստացայ սփածանելի ըստ բա-
3 նին Տեառն, եւ ածի զմիջով իմով։ Եւ
եղեւ բան Տեառն առ իս կրկին անգամ,
4 եւ ասէ, Առ զսփածանելիդ, զոր ստա-
ցար, ի միջոյ քումմէ, եւ արի գնա յափն
Եփրատու, եւ թաքուցես զդա անդ ի
5 ծակ վիմի։ Եւ չոգայ եւ թաքուցի զնա
յԵփրատ, որպէս պատուիրեաց ինձ Տէր։
6 Եւ եղեւ յետ բազում աւուրց ասէ ցիս
Տէր, Արի գնա յափն Եփրատայ, եւ առցես
անտի զսփածանելին զոր հրամայեցի քեզ
7 անդ թաքուցանել։ Եւ գնացի յափն Եփրատ
գետոյ, փորեցի եւ առի զսփածանելին
ի տեղւոջէն ուր թաղեցի զնա անդ. եւ
ահա ապականեալ էր սփածանելին, եւ
8 ահա չէր ինչ իմիք պիտանացու։ Եւ
9 եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ, Այս-
պէս ասէ Տէր. Այդպէս ապականեցից
զհպարտութիւն Յուդայ եւ զհպարտու-
10 թիւն Երուսաղեմի։ [9]Զքաղաքն եւ զժո-
ղովուրդն իմ" չար՝ որք ոչ կամին լսել
բանից իմոց, որք գնան ըստ յօժարու-
թեան սրտից իւրեանց չարաց, եւ եր-
թան զհետ աստուածոց օտարաց ծառա-
յել նոցա եւ երկիր պագանել, եղի-
ցին իբրեւ զսփածանելիդ զայդ՝ որ ոչ
11 իմիք է պիտանացու։ Զի զոր օրինակ
մածանի սփածանելի զմիջով մարդոյ,
նոյնպէս մածուցի զինեւ զամենայն
տունդ Իսրայելի, եւ զամենայն տունդ
Յուդայ, ասէ Տէր, լինել ինձ ժողո-
վուրդ անուանի եւ ի պարծանս եւ ի
փառս. եւ ոչ անսացին ինձ։
12 Եւ ասասցես ժողովրդեանդ զպատ-
գամդ զայդ. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի. Ամենայն տիկ գինւով լցցի.
եւ եղիցի եթէ ասիցեն ցքեզ, Միթէ
չգիտիցե՞մք գիտելով, եթէ ամենայն
13 տիկ գինւով լցցի։ Եւ ասասցես ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր. Ահա ես լնում զա-
մենայն բնակիչս երկրիդ այդորիկ, եւ
զթագաւորս [10]որկիս Դաւթի որ նստին
յաթոռ նորա, եւ զքահանայս եւ զմար-
գարէս, [10]եւ զՅուդա" եւ զամենայն
բնակիչս Երուսաղեմի արբեցութեամբ։
14 Եւ ցրուեցից զդոսա՝ զայր եւ զեղբայր
իւր, զհայր եւ զորդիս իւրեանց ի միա-
սին, ասէ Տէր. ոչ գթացայց եւ ոչ

[1] Եբր. անտառի [2] Եբր. Թռչուն գիշատիչ նկարէ՞ն
[3] Եբր. Թռչուն գիշատի՞չ [4] Եբր. Եդին զնա յա-
մայութիւն. սգացաւ ի վերայ իմ ամայաց-
եալ. ամայացեալ է ամենայն երկիր. [5] Եբր.
եկին աւարառուք [6] Եբր. Սերմանեցին ցորեան,
եւ փուշ հնձեցին. աշխատ եղեն, եւ չեղեւ
նոցա յօգուտ. յամօթ լերուք ընդ արդիւնս
ձեր վասն բարկութեան սրտմտութեան Տեառն։
[7] Եբր. լուիցեն

[8] Եբր. գօտի, այսպէս եւ ի ներքոյ [9] Եբր. Ժողո-
վուրդս այս [10] Յ Եբր. պակասէ

խնայեցից, եւ ոչ ողորմեցայց ապակա-
նել զդոսա։
15 *Լուարուք եւ ունկնդիր լերուք, եւ*
16 *մի՛ հպարտանայք զի Տէր խօսեցաւ։ Տուք*
Տեառն Աստուծոյ ձերում փառս, մինչ-
չեւ խաւարեալ եւ գայթակղեալ ոտից
ձերոց ի վերայ խաւարին լերանց, ակն
ունիցիք լուսոյ, եւ [1]անդ ստուերք մա-
17 *հու, եւ դնիցիք ի խաւարի՝։ Եւ եթէ*
ոչ լսիցէք նմա, գաղտագողի [2]լայցեն
անձինք ձեր յերեսաց թշնամեաց, եւ
արտասուալից իջէք արտասուօք. եւ ի-
ջուսցեն աչք ձեր արտասուս, զի խոր-
տակեցաւ հօտն Տեառն։
18 *Ասացէք ցթագաւորն եւ ցբռնա-*
ւորսն՝, թէ Կորացարուք եւ նստարուք,
զի անկաւ ի գլխոց ձերոց պսակ փա-
19 *ռաց ձերոց։ Փակեցան քաղաքք որ ընդ*
հարաւակողմն, եւ ոչ ոք էր որ բա-
նայր. գերեցաւ Յուդա [3]զվախճանական գե-
րութիւն, զկատարեալն հատուցմանց։
20 *Ամբարձ զաչս քո, Երուսաղէմ, եւ տես*
զարձակեալսդ՝ ի հիւսիսոյ. ո՞ւր է հօտն
որ տուաւ քեզ, խաշինք փառաց քոց։
21 *Զի՞նչ տացես պատասխանի ի ժամանա-*
կի յորում [4]պահանջիցեն ի քէն՝. դու-
իսկ ուսուցեր զնոսա ուսումն՝ տիրել ի
վերայ քո. ո՞չ ահա երկունք ունիցին
22 *զքեզ իբրեւ կնոջ ծննդականի։ Եւ ե-*
թէ ասիցես ի սրտի քում, թէ Ընդէ՞ր
պատահեաց ինձ այս. վասն բազմու-
թեան անիրաւութեան քո՝ յայտնեցաւ
յետուստ քո խայտառակել զկրկունս
23 *քո։ Եթէ փոխիցէ [5]Հնդիկ զմորթ իւր*
եւ ինձ զխայտուցս իւր, եւ դուք կա-
րող լինիցիք գործել զբարիս՝ ուսեալք
24 *զչարիս։ Եւ ցրուեցից զնոսա իբրեւ*
25 *զխոզս հողմակոծեալ յանապատի։ Այդ*
է վիճակ քո եւ մասն՝ [6]չհաւանելդ ձեզ
ինձ՝. զի մոռացար զիս եւ յուսացար ի
26 *ստութիւնս։ Եւ ես մերկացից զյետուստ*
քո, եւ արկից զգլխով քո եւ զերեսօք, եւ
27 *երեւեսցին անարգանք քո. [7]Շնութիւն*
եւ վրնջիւն քո, եւ օտարանալն յի-
նէն պոռնկութեամբ քով, ի բլուրս եւ
յանդս տեսի զգարշելիս քո։ Վա՜յ քեզ,
Երուսաղէմ, զի ոչ սրբեցիր զկնի իմ.
մինչեւ ցե՞րբ իցէ քեզ այդ՝։

ԳԼ. ԺԴ

1 **Ե**ւ *եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա վասն*
2 *երաշտութեան անձրեւին։ Սուգ առ Հրէաս-*
տան, եւ դրունք նորա թափուր եղեն.
խաւարեցան ի վերայ երկրի, եւ աղա-
3 *ղակն Երուսաղեմի բարձրացաւ։ Եւ մե-*
ծամեծք նոցա առաքեցին զերիտասարդս
իւրեանց ջրոյ. եկին ի ջրհորս, եւ ոչ
գտին ջուր, դարձուցին ունայն զամանս
իւրեանց. ամաչեցին, յամօթ եղեն եւ
4 *ծածկեցին զգլուխս իւրեանց։ [8]Եւ գործ*
երկրին պակասեաց՝, զի ոչ գոյր անձ-
րեւ ի վերայ երկրի, յամօթ եղեն մշակք,
5 *ծածկեցին զգլուխս իւրեանց։ Եղինք ի*
վայրի ծնան, եւ թողին զծնունդս, զի
6 *ոչ գոյր բանջար։ Եւ ցիռք [9]ի դաշտս*
ծծեցին զօդս իբրեւ զվիշապս, եւ ան-
րեցին աչք իւրեանց, զի ոչ գոյր խոտ։
7 *Եթէ մեղք մեր հակառակ կացին մեզ,*
դու, Տէր, արա վասն անուանդ քո. զի
բազում են մեղք մեր առաջի քո. քեզ
8 *մեղաք։ Ակնկալութիւնդ Իսրայելի,*
[10]Տէր, փրկես զմեզ՝ ի ժամանակի չա-
րեաց, ընդէ՞ր եղեր իբրեւ պանդուխտ
յերկրի, կամ իբրեւ [11]զբնակ երկրի՝ որ
9 *դառնայցէ յօթեվանս։ Միթէ իցե՞ս իբ-*
րեւ զմարդ [12]որ ննջէ՝, կամ իբրեւ զայր
որ ոչ կարէ ապրեցուցանել. եւ դու ի
միջի մերում ես, Տէր, եւ անուն քո
կոչեցեալ է ի վերայ մեր. մի՛ մոռա-
նար զմեզ։
10 *Այսպէս ասէ Տէր ժողովրդեանդ այդ-*
միկ. Այնպէս սիրեցին շարժել զոտս
իւրեանց եւ ոչ խնայեցին. եւ [13]Աստուած
ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա. արդ յիշեսցէ
զանիրաւութիւնս նոցա, եւ այց արաս-
11 *ցէ մեղաց նոցա։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Մի՛*
կար յաղօթս վասն ժողովրդեանն այ-

---

[1] Ոմանք. Նա դարձուցէ զայն ի ստուեր մահու, դարձուցէ յաղջամուղջ [2] Ոմանք. լացցէ անձն իմ յերեսաց հպարտութեան ձերոյ. եւ արտասուելով արտասուեսցէ եւ իջուսցեն աչք իմ արտասուս. զի վտարանդի եղեւ հօտն Տեառն։ (18) Ասա ցթագաւորն և ցշխոյն [3] Ոմանք. ողջ բովանդակ. գերեցաւ համօրէն։ (20) Ամբարձէք զաչս ձեր և տեսէք զոր գոյն [4] Ոմանք. այց արասցէ քեզ [5] Ոմանք. Եթովպացին [6] Ոմանք. սանձահարել քեզ յինէն, ասէ Տէր

[7] Ոմանք. Զշնութիւն քո եւ զվրնջիւն քո, զկատութիւն պոռնկութեան քո, զպղծութիւնն զոր գործէիր ի վերայ բլրոց և դաշտաց տեսի. վա՜յ քեզ, Երուսաղէմ, միթէ ո՞չ սրբեցիր. մինչեւ ցե՞րբ։ [8] Ոմանք. Վասն խորխորելոյ հողոյն [9] Ոմանք. կացին ի տեղիս բարձունս, [10] Ոմանք. Փրկիչ նորա [11] Ոմանք. զճանապարհորդ [12] Ոմանք. ապշեալ [13] Ոմանք. Տէր

12 նորիկ ի բարիս։ Զի թէ պահեսցեն, ոչ
լուայց խնդրուածոց նոցա. եւ եթէ մա-
տուսցեն ողջակէզս եւ զոհս՝ ոչ հաճեցայց
ընդ այն. զի սրով եւ սովով եւ մա-
13 հուամբ սպառեցից զնոսա։ Եւ ասեմ,
Ո՛վ, որ եսդ Տէր Տէր, ահա մարգա-
րէքն ասեն նոցա՝ թէ Ոչ տեսջիք զսուր,
եւ սով ոչ եղիցի ի միջի ձերում, զի
[1]ճշմարտութիւն եւ խաղաղութիւն տա-
ցի ի վերայ երկրի, եւ" ի տեղւոջդ յայդ-
14 միկ։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Սուտ մարգա-
րէանան մարգարէքն յանուն իմ. ոչ ա-
ռաքեցի զնոսա, եւ ոչ պատուիրեցի
նոցա, եւ ոչ խօսեցայ ընդ նոսա. զի
տեսիլս սուտս, եւ ըղձութիւնս եւ
հմայս, եւ [2]զկամս սրտից իւրեանց մար-
15 գարէանան նոքա ձեզ։ Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր ի վերայ մարգարէիցն,
որ մարգարէանան յանուն իմ, եւ ես
ոչ առաքեցի զնոսա [3]եւ ոչ պատուի-
րեցի նոցա", որ ասեն՝ թէ Սուր եւ սով ոչ
եղիցի յերկրիս յայսմիկ. [3]յախտ ծիւրական
մահու, եւ" ի սուր եւ ի սով սպառեսցին
16 մարգարէքն այնոքիկ. Եւ ժողովուրդն
որոց նոքայն մարգարէանան, եղիցին
ընկեցեալք յանցս Երուսաղեմի՝ յերեսաց
սրոյ եւ սովոյ, եւ ոչ ոք իցէ որ թաղիցէ
զնոսա, ինքեանք եւ կանայք իւրեանց
եւ ուստերք եւ դստերք նոցա. եւ
հեղից ի վերայ նոցա զչարիս իւրեանց։
17 Եւ ասասցես ցնոսա զայս բան. [4]Ի-
ջուցէք ընդ աչս ձեր" արտասուս ի տուէ
եւ ի գիշերի, եւ մի պակասեսցին. զի
բեկմամբ մեծաւ բեկաւ կոյս դուստր
ժողովրդեան իմոյ, եւ ցաւալին հարուա-
18 ծովք յոյժ։ Եթէ ելից ի դաշտ՝ ահա
վիրաւորք սրոյ, եւ եթէ մտից ի քա-
ղաք՝ ահա ցաւք սովոյ. զի մարգարէ եւ
քահանայ գնացին յերկիր զոր ոչ գիտէին։
19 Միթէ խոտելով խոտեցե՞ր զՅուդա,
[5]կամ վերանալով վերացա՞ւ" անձն քո,
ընդէ՞ր հարեր զմեզ, եւ ոչ գոյ մեր
բժշկութիւն. ակն կալաք խաղաղու-
թեան, եւ ոչ գոյր բարութիւն, ժա-
մանակի բժշկութեան, եւ ահա խռո-
20 վութիւն։ Ծանեաք, Տէր, զմեղս մեր
եւ զանիրաւութիւնս հարց մերոց. զի
21 մեղաք առաջի քո։ [6]Դադարեա վասն

[1] Ոմն. խաղաղութիւն ճշմարտութեան տաց ձեզ
[2] Ոմն. զպատրանս [3] Ոմն. ղախտ [4] Ոմն. Իջուսցեն աչք իմ [5] Ոմն. ի Սիոնէ գարշեցաւ։ [6] Ոմն. Մի խոտեր զմեզ

անուանդ քո, մի կորուսաներ զաթոռ
փառաց քոց. յիշեա, մի ցրեր զուխտն
22 քո որ ընդ մեզ։ Միթէ իցէ՞ ի կուռս
հեթանոսաց՝ որ տեղասցէ, կամ թէ եր-
կինք տայցեն [7]զլրութիւն իւրեանց. ո՞չ
ապաքէն դու ես նոյն Տէր Աստուած
մեր, եւ ակնկալցուք քեզ, զի դու ա-
րարեր զայս ամենայն։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, Եթէ կացցեն Մով-
սէս եւ Սամուէլ առաջի երեսաց իմոց,
ոչ եղիցի անձն իմ ընդ [8]նոսա. ի բաց
արձակեա զժողովուրդդ զայդ յերեսաց
2 իմոց, եւ ելցեն։ Եւ եղիցի եթէ ասի-
ցեն ցքեզ, Յո՞վ ելցուք, ասասցես ցնո-
սա, Այսպէս ասէ Տէր. Որք ի մահ՝ ի
մահ, եւ որք ի սուր՝ ի սուր, եւ որք
ի սով՝ ի սով, եւ որք ի գերութիւն՝ ի
3 գերութիւն։ Եւ խնդրեցից ի նոցանէ
վրէժս չորիւք օրինակօք՝ ասէ Տէր. զսուր
ի սպանանել, եւ զշունս ի պատառել,
եւ զթռչունս երկնից եւ զգազանս երկ-
4 րի՝ յուտել եւ յապականել։ Եւ մատ-
նեցից զնոսա ի վտանգ ամենայն թա-
գաւորութեանց երկրի, վասն Մանասէի
որդւոյ Եզեկիայ թագաւորին Յուդայ,
եւ վասն ամենայնի զոր արար յԵրու-
5 սաղէմ։ Ո՞ խնայեսցէ ի քեզ, Երուսա-
ղէմ, կամ ո՞ տրտմեսցի ի վերայ քո,
կամ ո՞ դարձցի հարցանել զխաղաղու-
6 թենէ քումմէ։ Զի դու դարձար յինէն,
ասէ Տէր, եւ յետս [9]երթիցես. եւ ձգե-
ցից զձեռն իմ ի վերայ քո, եւ ապա-
կանեցից զքեզ. [10]եւ ոչ եւս անսացից
7 նոցա"։ Եւ ցրուեցից զնոսա [11]ի սփիւռս,
ի դրունս ժողովրդեան իմոյ անզաւա-
կեցան. զի կորուսի զժողովուրդ իմ
վասն չարեաց իւրեանց, եւ" ոչ
8 դարձան։ Բազմացան զինեւ այրիք
նոցա քան զաւազ ծովու. ածի ի վե-
րայ նոցա եւ ի վերայ մօրն [12]զերիտա-
սարդս, թշնամութիւն ի միջօրէի ար-
կի զնովաւ. եկն" յանկարծակի դողումն
9 եւ տագնապ։ [13]Ունայնացաւ եւթնա-
ծինն, ձանձրացաւ անձն նորա". եմուտ

[7] Ոմն. զլրութիւն [8] Ոմն. ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ [9] Ոմն. կացեր [10] Ոմն. վաստակեալ եմ յողորմելյ [11] Ոմն. Հեծանեցաւ ի դրունս երկրի. անզաւակեցից, կորուսից զժողովուրդ իմ. ի ճանապարհաց իւրեանց [12] Ոմն. երիտասարդի զապականիչն ի միջօրէի. արկի զնովաւ [13] Ոմն. Նուաղեցաւ եւթնածինն, տանջեցաւ զհոգի իւր

*նմա արեւ զմիջօրէիւ, եղեւ յամօթ
եւ ի նախատինս. զմնացորդս նոցա տաց
ի սուր առաջի թշնամեաց նոցա, ասէ
Տէր։*

10 *Վա՜յ ինձ, մայր իմ, [1]իբրեւ զո՞
ոք ծնար զիս. այր» դատափետեալ
եւ ձգձգեալ ի դատաստան յամենայն
երկրի. ոչ [2]պարտիմ ինչ, եւ ոչ պար-
տի ոք ինչ ինձ. եւ զօրութիւն իմ պա-
11 կասեաց յանիծանելեաց իմոց։ Եղիցի,
Տէր, եւ յաջողեսցի նոցա ի բարու-
թիւնս. եթէ ոչ կացի առաջի քո, ի
ժամանակի չարեաց նոցա, եւ ի ժամա-
նակի նեղութեան նոցա ի բարիս ընդդէմ
12 թշնամւոյ։ Իցէ՞ թէ ճանաչիցի երկաթ.
եւ քաղաքորմ պղնձի զօրութիւն քո.
13 Եւ զգանձս քո տաց օտարաց ի փրկանս»
վասն ամենայն մեղաց քոց յամենայն
14 սահմանս քո։ Եւ ծառայեցուցից զքեզ
թշնամեաց քոց յերկրի զոր ոչ գիտի-
ցես. զի հուր վառեալ է ի սրտմտու-
թենէ իմմէ, ի վերայ ձեր բորբոքեսցի։
15 Դու գիտես, Տէր. յիշեա զիս, [3]Տէր.
այց արա ինձ. [4]անարատ արա զիս» ի
հալածչաց իմոց, [5]եւ մի՛ յերկարեր վասն
իմ». ծանիր՝ որչափ առի վասն քո [6]նա-
խատինս յարհամարհողաց բանից քոց։
16 Վախճանեա զնոսա, եւ եղիցի» բան քո
ինձ յուրախութիւն եւ ի ցնծութիւն
սրտի իմոյ. զի կոչեցեալ է անուն քո
ի վերայ իմ, Տէր Աստուած Ամենակալ։
17 Ոչ նստայ յատենի այպանողաց, [7]այլ
սարսեցի» յերեսաց ձեռին քո՝ առանձին
18 նստէի, զի [8]լցայց դառնութեամբ։ Ընդ-
է՞ր որ տրտմեցուցանեն զիս՝ զօրա-
նան, եւ վէրք իմ սաստիկք, ուստի՞
բժշկեցայց. լինելով եղեւ ինձ իբրեւ
ջրոյ ցուրտ» յորում ոչ գոյ հաւատ։
19 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր. Ե-
թէ դարձցիս այսրէն՝ պատսպարեցից
զքեզ, եւ առաջի երեսաց իմոց կաց-
ցես. եւ եթէ հանցես զպատուականն
յանարգէ, իբրեւ զբերան իմ եղիցես.
[3]եւ եթէ» դարձցին նոքա առ քեզ, եւ
20 ոչ եւս դու դարձցիս առ նոսա։ Տաց
զքեզ ժողովրդեանդ այդմիկ ի պարիսպ
պղնձի ամուր. մարտիցեն ընդ քեզ, եւ
ոչ կարիցեն սանձել. զի ընդ քեզ եմ
21 ապրեցուցանել եւ փրկել, ասէ Տէր։ Եւ
զերծուցից զքեզ ի ձեռաց չարաց, եւ
փրկեցից զքեզ ի ձեռաց ժանտաց, [3]ասէ
Տէր Աստուած Իսրայելի»։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս ասելով։
2 Եւ դու մի՛ առնուցուս քեզ կին, եւ
մի՛ ծնցին քեզ ուստերք եւ դստերք ի
3 տեղւոջդ յայդմիկ։ Զի այսպէս ասէ Տէր
վասն ուստերաց եւ դստերաց որ ծնա-
նիցին ի տեղւոջդ յայդմիկ, եւ վասն
մարց նոցա որ ծնանին զնոսա, եւ վասն
հարց նոցա որ ծնանին զնոսա յերկրիդ
4 յայդմիկ. Ծիւրեալ ախտիւ մեռցին, մի՛
կոծեսցին եւ մի՛ թաղեսցին, [9]այլ խայ-
տառակ» եղիցին ընդ երեսս երկրի. սրով
անկցին եւ սովով սպառեսցին. եւ ե-
ղիցին դիակունք նոցա ի կերակուր
թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի։
5 Այսպէս ասէ Տէր. Յաշխարումն նոցա
մի՛ մտանիցես, եւ ի կոծ նոցա մի՛ եր-
թիցես, եւ սուգ ի վերայ նոցա մի՛ առ-
նուցուս. զի ի բաց արարի զխաղաղու-
թիւն իմ ի ժողովրդենէն յայնմանէ, ա-
սէ Տէր, եւ զողորմութիւնս եւ զգթու-
6 թիւնս։ Եւ մեռանիցին մեծամեծք եւ
փոքունք յերկրին յայնմիկ. մի՛ կոծես-
ցին եւ մի՛ ցտեսցին եւ մի՛ խզեսցին
7 եւ մի՛ լացցին եւ մի՛ թաղեսցին։ Եւ
մի՛ բեկցի հաց սգոյ նոցա ի մխիթարու-
թիւն ի վերայ մեռելոյ, եւ մի՛ արբուս-
ցեն բաժակ մխիթարութեան ի վերայ
8 հօր եւ մօր իւրոյ։ Ի տուն ըմպելեաց
մի՛ մտանիցես նստել ընդ նոսա՝ ուտել
9 եւ ըմպել։ Զի այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց Աստուած Իսրայելի. Ահա-
ւասիկ ես խափանեցից ի տեղւոջէդ յայդ-
մանէ առաջի աչաց ձերոց, եւ ի ձեր աւուրս, զձայն ցնծութեան եւ զձայն

---

[1] Եբր. ծնար զիս իբրեւ զայր [2] Եբր. ետու արծաթ ի վաշխի, եւ ոչ այլք ետուն ինձ արծաթ ի վաշխի, եւ ամենեքին անիծանեն զիս։ (11) Ասէ Տէր, Արդարեւ ազատեցից զքեզ ի բարութիւնս, արդարեւ տուարից զի թշնամին աղերս արկցէ քեզ ի ժամանակի չարեաց եւ ի ժամանակի նեղութեան։ (12) Միթէ կարիցէ՞ խորտակել երկաթ զերկաթ ի հիւսիսոյ եւ զպղինձ. (13) Զստացուածս քո եւ զգանձս քո տաց ի յափշտակութիւն, ոչ ի գինս [3] Եբր. [illegible] [4] Եբր. և հան զվրէժ իմ [5] Եբր. մի՛ յերկայնմտութեան ցասման քո բարձցես զիս [6] Եբր. նախատինս։ (16) Գտան բանք քո, և կերայ զնոսա և եղեւ [7] Եբր. և ոչ ուրախ եղէ. [8] Եբր. դառնութեամբ լցեր զիս։ (18) Ընդէ՞ր եղեւ ցաւ իմ մշտնջենաւոր. եւ վէրք իմ անյոյս, առանց բժշկութեան. լինելո՞վ լինիցիս ինձ իբրեւ սուտ, ջուր

[9] Եբր. յաղբ

ուրախութեան, զձայն փեսայի եւ զձայն
10 հարսին։ Եւ եղիցի յորժամ պատմես-
ցես ժողովրդեանդ այնմիկ զամենայն
պատգամսդ զայդոսիկ, եւ ասասցեն
ցքեզ, Ընդէ՞ր խօսեցաւ Տէր ի վերայ
մեր զայդ ամենայն չարիս մեծամեծս.
զի՞նչ անիրաւութիւն է ի մեզ, կամ
ո՞ր մեղք զոր մեղաք առաջի Տեառն
11 Աստուծոյ մերոյ. Եւ ասասցես ցնոսա,
Փոխանակ զի թողին զիս հարքն ձեր,
ասէ Տէր, եւ գնացին զհետ աստուածոց
օտարաց, եւ ծառայեցին նոցա եւ եր-
կիր պագին նոցա, եւ զիս թողին եւ
12 զօրէնս իմ ոչ պահեցին։ Եւ դուք ան-
զգամեցայք առնել առաւել քան զհարսն
ձեր. եւ ահաւասիկ դուք երթայք իւ-
րաքանչիւր զհետ հաճոյից սրտից ձե-
13 րոց չարաց առ ի չլսել ինձ։ Եւ ընկե-
ցից զձեզ յերկրէդ յայդմանէ յերկիր՝ զոր
ոչ գիտացէք դուք եւ հարքն ձեր, եւ
ծառայեսջիք անդ աստուածոց օտարաց
ի տուէ եւ ի գիշերի, [1]եւ ոչ արասցեն"
ձեզ ողորմութիւն։
14 Վասն այսորիկ ահա աւուրք գան,
ասէ Տէր, եւ ոչ եւս ասասցեն՝ Կեն-
դանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իսրա-
15 յելի յերկրէն Եգիպտացւոց. Այլ թէ՝
Կենդանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իս-
րայելի յերկրէն հիւսիսոյ, եւ յամենայն
աշխարհաց ուր եւ մերժեցան անդր. եւ
[2]պատսպարեսցէ զնոսա անդրէն յերկրին
իւրեանց զոր [3]ետ հարցն նոցա։
16 Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս բա-
զումս, ասէ Տէր, եւ որսասցեն զնո-
սա. եւ յետ այնորիկ առաքեցից որ-
սորդս բազումս, եւ որսասցեն զնոսա
ի վերայ ամենայն լերանց եւ ի վերայ
ամենայն բլրոց եւ ի ծակուց վիմաց։
17 Զի աչք իմ ի վերայ ամենայն ճանա-
պարհաց նոցա, եւ ոչ թաքեան յերե-
սաց իմոց, եւ ոչ ծածկեցան անիրա-
ւութիւնք նոցա առաջի աչաց իմոց։
18 Եւ հատուցից նոցա նախ կրկին զանի-
րաւութիւնս նոցա, եւ զմեղս նոցա ո-
րովք պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտւովք
զարշելեացն իւրեանց, եւ անօրէնու-
թեամբք նոցա, որովք լցին զժառան-
գութիւն իմ։
19 Տէր, զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն
իմ եւ ապաւէն իմ յաւուր չարեաց. առ

[1]Ոմն. զի ոչ արարից [2]Ոմն. պատսպարեցից
[3]Ոմն. ետու

քեզ հեթանոսք եկեսցեն ի ծագաց երկ-
րէ եւ ասասցեն, [4]Որպէս սուտ գործէին
հարքն մեր կուռս," եւ ոչ գոյր օգուտ
ի նոցանէ։
20 Եթէ առնիցէ՞ մարդ անձամբ անձին
աստուածս՝ եւ նոքա չեն աստուածք։
21 Վասն այնորիկ ահաւասիկ ես ցուցից
նոցա ի ժամանակի յայսմիկ զձեռն իմ,
ծանուցից նոցա եւ զզօրութիւն իմ. եւ
գիտասցեն՝ թէ անուն իմ Տէր է։

Գլ. ԺԷ

1 Մեղք Յուդայ գրեալ են գրչաւ երկա-
թեաւ, ադամանդեայ եղեգամբ. մա-
ծեալ է ի տախտակս սրտից նոցա, եւ
2 յեղջեւրս սեղանոց [5]ձերոց. [6]Ի ժամա-
նակի յորում" յիշեսցեն որդիք նոցա
զսեղանս իւրեանց, եւ զանտառս իւ-
րեանց ի վերայ ծառոց վարսաւորաց եւ
3 ի վերայ բլրոց բարձանց, [7]Եւ ի վերայ
լերանց" վայրի, զզօրութիւն քո եւ
զամենայն զանձս քո բաշխեցից յաւա-
րի, զբարձունս քո մեղօք յամենայն
4 սահմանս քո։ Եւ լքջիր եւ նկուն լի-
ջիր ի ժառանգութենէ քումմէ զոր ե-
տու քեզ. եւ [8]հանից զքեզ ի ձեռս"
թշնամեաց քոց յերկիր զոր ոչ գիտի-
ցես. զի հուր [9]վառեալ է" ի սրտմտու-
թեան իմում, մինչեւ յաւիտեան բոր-
բոքեսցի։
5 Այսպէս ասէ Տէր. Անիծեալ լիցի մարդ
որ արասցէ զյոյս իւր ի մարդ, եւ ա-
պաստան լինիցի ի մարմին բազկի նո-
րա, եւ ապստամբիցէ ի Տեառնէ սիրտ
6 նորա։ Եւ եղիցի իբրեւ զմոչս վայրի
յանապատի, եւ մի՛ տեսցէ յորժամ գայ-
ցէ բարութիւն. եւ բնակեսցէ յաղտաղ-
տուկս անապատի, յերկիր աղտաղտուկ՝
7 ուր ոչ երբեք բնակիցեն։ Օրհնեալ լիցի
մարդն որ յուսացաւ ի Տէր, եւ եղիցի
8 Տէր յոյս նորա։ Եւ եղիցի իբրեւ զծառ
զուարճացեալ ի գնացս ջուրց. եւ ընդ
գնացս ջուրց ձգտեցուսցէ զարմատս
իւր, եւ մի՛ երկիցէ յորժամ հասանիցէ
տօթ. եւ եղիցի [10]տերեւն նորա անտա-
ռացեալ շուրջ զնովաւ". յամէ երաշ-
տութեան մի՛ երկիցէ, եւ մի՛ կասեսցէ
ի տալոյ զպտուղ։

[4]Ոմն. Արդարեւ ստութիւն ժառանգեցին հարքն
մեր. ունայնութիւն. [5]Կամ, նոցա [6]Ոմն.
Որպէս զի [7]Ոմն. Լեառն իմ [8]Ոմն. ծա-
ռայեցուցից զքեզ [9]Ոմն. վառեցեր [10]Ոմն.
տերեւ նորա դալար

9 [1]Խորին է սիրտ քան զամենայն եւ
10 [2]մարդ է", եւ ո՞վ ծանիցէ զնա։ Ես Տէր
քննեմ զսիրտս եւ փորձեմ զերիկա-
մունս, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանա-
պարհաց իւրոց եւ ըստ պտղոյ գործոց
11 իւրոց։ [3]Ձայն արար կաքաւ, ժողովեաց
զոր ոչ իւր ծնեալ," որ ժողովէ զմե-
ծութիւն առանց իրաւանց, ի կէս ա-
ւուրց իւրոց թողցէ զնա, եւ ի վախ-
12 ճանի իւրում եղիցի անզգամ։ Աթոռ
փառաց բարձրացեալ ի սկզբանէ տեղի
13 սրբութեան մերոյ։ Ակնկալութիւն Իս-
րայէլի, Տէր, ամենեքեան որ թողին
զքեզ՝ ամաչեսցեն. հեռացեալքն՝ յերկ-
րի գրեսցին, զի թողին զՏէր զաղբիւր
ջրոյ կենաց։
14 Բժշկեա զիս, Տէր, եւ բժշկեցայց,
փրկեա զիս, [5]Տէր, եւ փրկեցայց. զի
15 պարծանք իմ դու ես։ Ահաւասիկ նոքա
ասեն ցիս. Ո՞ւր է բան Տեառն, եկես-
16 ցէ այսր։ Բայց ես ոչ [6]ձանձրացայց գալ"
զկնի քո. եւ աւուր [7]մարդոյ ոչ ցան-
կացայ, դու իսկ գիտես. որ ինչ ելանէ
ընդ շրթունս իմ, առաջի երեսաց քոց
17 է։ Մի՛ լինիր ինձ [8]յօտարութիւն. խնայ-
18 եա դու յիս" յաւուր չարի։ Յամօթ լի-
ցին հալածիչքն իմ, եւ մի՛ ես ամաչե-
ցից. զարհուրեսցին նոքա, եւ մի՛ ես
զարհուրեցայց. ած ի վերայ նոցա օր
չար, կրկին բեկմամբ բեկ զնոսա։
19 Այսպէս ասէ ցիս Տէր. Երթ կաց ի
դրունս [9]ժողովրդեան քո" ընդ որ մտա-
նեն եւ ելանեն թագաւորքն Յուդայ,
20 եւ յամենայն դրունս Երուսաղեմի. Եւ
ասասցես ցնոսա, Լուարուք զպատգամս
Տեառն, թագաւորք Յուդայ եւ ամե-
նայն Հրէաստան, եւ ամենայն բնա-
կիչքդ Երուսաղեմի որ մտանէք ընդ
21 դրունսդ ընդ այդոսիկ։ Այսպէս ասէ
Տէր. Զգոյշ լերուք անձանց ձերոց, եւ
մի՛ բառնայք բեռինս յաւուր շաբա-
թուց, եւ մի՛ [10]ելանէք ընդ դրունս Ե-
22 րուսաղեմի. Եւ մի՛ հանէք բեռինս ի
տանց ձերոց յաւուր շաբաթուց. եւ զա-
մենայն գործ մի՛ գործէք, եւ սրբեցէք
զօրն շաբաթուց՝ որպէս պատուիրեցի
23 հարցն ձերոց։ Եւ ոչ լուան, եւ ոչ խո-
նարհեցուցին զունկն իւրեանց. եւ
խստացուցին զպարանոցս իւրեանց ա-
ռաւել քան զհարցն իւրեանց," առ ի
24 չլսելոյ ինձ եւ ընդունելոյ զխրատ։ Եւ
եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ինձ, ասէ
Տէր, չբերել բեռն ընդ դրունս քաղա-
քիս այսորիկ յաւուր շաբաթուց, եւ
սրբել զօրն շաբաթու, չգործել ի նմա
25 զամենայն գործ, Եւ մտցեն ընդ դրունս
քաղաքիդ այդորիկ թագաւորք եւ իշ-
խանք, որ նստիցին յաթոռն Դաւթի.
եւ ելանիցեն ի կառս եւ յերիվարս ի-
րեանց, եւ իշխանք նոցա՝ արք Յու-
դայ եւ բնակիչք Երուսաղեմի. եւ բնա-
26 կեսցի քաղաքդ այդ յաւիտեան։ Եւ ե-
կեսցեն ի քաղաքացն Յուդայ շուրջա-
նակի՝ յԵրուսաղէմ, եւ ի Բենիամինէ
եւ ի դաշտականաց եւ ի լեռնակողմանց
եւ ի կողմանց հարաւոյ՝ բերել ողջա-
կէզ եւ [11]խունկս՝ եւ մաննա" եւ կնդ-
րուկ, մատուցանելով օրհնութիւն ի
27 տան Տեառն։ Ապա թէ ոչ լուիցէք ինձ
սրբել զօրն շաբաթուց, չբառնալ բե-
ռինս եւ մտանել ընդ դրունս Երուսա-
ղեմի յաւուր շաբաթուց, վառեցից հուր
ի դրունս նորա, եւ կերիցէ [12]շուրջ զԵ-
րուսաղեմաւ", եւ մի՛ շիջցի։

ԳԼ. ԺԸ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառ-
2 նէ, եւ ասէ, Արի էջ ի տուն բրտին,
3 եւ անդ լուիցես զբանս իմ։ Իջի ի տուն
բրտին, եւ ահա նա գործէր ի վերայ
4 [13]վիմաց։ Եւ անկաւ" աման մի զոր ինքն
գործէր ի կաւոյն՝ [14]ի ձեռաց նորա. եւ
դարձեալ արար զնա այլ աման, որպէս
5 հաճոյ եղեւ առաջի նորա առնել։ Եւ
6 եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ, Ե-
թէ իբրեւ զբրուտդ զայդ ո՞չ կարիցեմ
առնել զձեզ, տունդ Իսրայէլի, ասէ
Տէր. ահաւասիկ իբրեւ զկաւդ ի ձեռս
բրտիդ, այդպէս էք ի ձեռս իմ, տունդ
7 Իսրայէլի։ Եթէ [15]վախճան խօսեցայց ի
վերայ ազգի կամ թագաւորութեան,
բառնալ զնոսա եւ քակել եւ կորու-
8 սանել, Եւ դարձցի ազգն այն ի չա-
րեաց իւրեանց զոր խօսեցայ ի վերայ

[1] Եբր. Խարդ [2] Եբր. Նենգաւոր [3] Եբր. Որպէս կաքաւ որ ժողովէ զոր չէ իւր ծնեալ, այնպէս [4] Եբր.–յեւյն յաւելու–, յինէն [5] Եբր. գովեստ [6] Եբր. փութացի ի լինելոյ հովիւ [7] Եբր. անձկութեան [8] Եբր. յարհաւիրս, դու ես ապաւէն իմ [9] Եբր. որդւոց ժողովրդեան [10] Եբր. մուծանէք

[11] Եբր. զոհ եւ ընծայ հացի [12] Եբր. զապարանս Երուսաղեմի [13] Եբր. վիմաց երկուց (դրգանն). (4) Եւ եղծաւ [14] Եբր. ի ձեռս [15] Եբր. երբեք

նոցա, զղջացայց եւ ես ի վերայ չա-
9 րեացն զոր խորհեցայ առնել նոցա։ Եւ
եթէ [1]վախճան խօսեցայց ազգի եւ թա-
10 գաւորութեան՝ շինել եւ անկել, Եւ ա-
րասցեն չարիս առաջի իմ, չլսել բար-
բառոյ իմոյ, զղջացայց եւ ես ի վերայ
բարեացն զոր խօսեցայ առնել նոցա։
11 Եւ արդ խօսեաց ընդ արս Յուդայ
եւ ընդ բնակիչս Երուսաղեմի, եւ ա-
սասցես, Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ
ես նիւթեմ ի վերայ ձեր չարիս, եւ
խորհիմ ի վերայ ձեր խորհուրդ. արդ
դարձցի իւրաքանչիւր ոք 'ի ճանապար-
հէ իւրմէ չարէ, եւ ուղիղ արարէք
12 զգնացս ձեր եւ զճանապարհս ձեր։ Եւ
ասեն, [2]Քաջացուք, զհետ ապստամ-
բութեանց մերոց գնասցուք, եւ իւրա-
քանչիւր ոք զհաճոյս սրտի իւրոյ չարի
արասցուք։
13 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր.
Արդ աղէ հարցէք ընդ ազգս, ո՞վ ոք
լուաւ այնպիսի արհաւիրս զոր արար
14 յոյժ կոյսդ Իսրայելի։ Միթէ [3]պակա-
սեսցեն ստինք ի վիմէ, կամ ձիւն ի Լի-
բանանէ, կամ թէ ցամաքեսցին ջուրք
բռնութեամբ ի սաստկութենէ հողմոյ՞։
15 Զի մոռացաւ զիս ժողովուրդ իմ, [4]ա-
րապարաւուց արկին խունկս. եւ տկա-
րասցին ի ճանապարհս իւրեանց ի վի-
ճակս յաւիտենից, ելանել ի շաւիղս, ուր
16 ոչ իցէ ճանապարհ գնալոյ՞, Կարգել զեր-
կիր նոցա յապականութիւն եւ ի շչիւն
յաւիտենից. ամենեքին որ անցանեն ընդ
այն՝ զարմասցին, եւ շարժեսցեն զգլուխս
17 իւրեանց։ Իբրեւ հողմ տապախառն
ցրուեցից զնոսա առաջի թշնամեաց իւ-
րեանց, [5]ի պարանոցս եւ ոչ յերեսս.
ցուցից նոցա զօր՞ կորստեան իւրեանց։
18 Եւ ասացին, Եկայք խորհեսցուք խոր-
հուրդ ի վերայ Երեմիայի. զի ոչ կորն-
չին օրէնք ի քահանայէ, եւ խորհուրդ
յիմաստնոյ, եւ բան ի մարգարէէ. եկայք
եւ հարցուք զնա լեզուաւ, եւ ոչ լուի-
ցուք զամենայն բանս նորա։
19 Լուր ինձ, Տէր, եւ անսա բարբա-
20 ռոյ [6]իրաւանց իմոց՞։ Իցէ՞ թէ հատու-
ցանիցի չար փոխանակ բարւոյ. զի [7]խոր-
հեցան ի միասին բանս զանձնէ իմմէ,
եւ զտանջանս իւրեանց թաքուցին՞.
յուշ լիցի քեզ ի կալն իմում առաջի
քո, խօսել վասն նոցա բարութիւն,
դարձուցանել զբարկութիւն քո ի նո-
21 ցանէ։ Վասն այնորիկ տուր զորդիս նո-
ցա ի սով, եւ [8]ժողովեա զնոսա ի ձեռս
սրոյ, եղիցին կանայք նոցա անորդիք
եւ այրիք, եւ արք նոցա եղիցին կո-
տորեալք մահուամբ, եւ երիտասարդք
նոցա անկեալք սրով ի պատերազմի։
22 Եղիցի գոյժ ի տունս նոցա. զի ածիցես
ի վերայ նոցա յանկարծակի աւազակս.
զի [9]բանս ի գործ արարին՞ ունել զիս,
23 եւ որոգայթս թաքուցին [10]ինձ։ Եւ դու,
Տէր, գիտասցես զամենայն խորհուրդս
նոցա զինէն ի մահ. մի՛ քաւեսցես զա-
նիրաւութիւնս նոցա, եւ զմեղս նոցա
յերեսաց քոց մի՛ ջնջեսցես. [11]եղիցի հի-
ւանդութիւն նոցա՞ առաջի քո. ի ժա-
մանակի սրտմտութեան քո արա ի նոսա։

ԳԼ. ԺԹ

1 [12]Յայնժամ ասէ ցիս՞ Տէր, Երթ ստացիր
քեզ կուժ մի տաշծեալ ի կաւոյ, եւ
ածցես ի ծերոց ժողովրդեանն եւ ի ծե-
2 րոց քահանայիցն. Եւ ելցես [13]ի գերեզ-
մանս որդւոցն նոցա, որ է առաջի մտից
դրանն Քարսիթեայ, եւ ընթերցջիր՞ անդ
զամենայն զբանս զոր խօսեցայց ընդ
3 քեզ. Եւ ասասցես ցնոսա, Լուարուք
զպատգամ Տեառն, թագաւորք Յուդայ
եւ [14]արք Հրէաստանի եւ՞ բնակիչք Ե-
րուսաղեմի. այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց Աստուած Իսրայելի. Ահաւա-
դիկ ես ածից ի վերայ տեղւոյդ այդո-
րիկ չարիս. որպէս զի ամենայնի որ
4 լսիցէ՝ հնչեսցեն ականջք իւր. Փոխա-
նակ զի թողին զիս, եւ օտարացուցին
զտեղիս զայս յինէն. եւ արկանէին ի
սմա խունկս աստուածոց օտարաց, զորս
ոչ գիտէին ինքեանք եւ հարք իւրեանց,
եւ թագաւորքն Յուդայ. եւ լցին զտե-

[1] Ոմն. երբեք [2] Ոմն. Ձիք յոյս [3] Ոմն. պակասեսցէ՞ ի վիմէ վայրի ձիւն Լիբանանու, կամ թէ ցամաքեսցի՞ն ջուրք օտարք ցուրտք որ հոսեն [4] Ոմն. ունայնս արկին խունկս եւ եղեւն նոցա տկարել ի ճանապարհս իւրեանց, ի շաւիղս հինս, գնալ ընդ ճանապարհս անկոխս [5] Ոմն. զքամակ և ոչ զերեսս ցուցից նոցա յաւուր

[6] Կամ. որոց դատախազն կան ինձ [7] Ոմն. փորեցին փոս անձին իմում [8] Ոմն. մատնեա [9] Ոմն. փորեցին փոս [10] Ոմն. ասից իմոց [11] Ոմն. կործանեսցին [12] Ոմն. Այսպէս ասէ [13] Ոմն. ի ձորն որդւոյն Ենովմայ, որ ի մուտս դրան Քարսիթայ (խեցեաց), եւ քարոզեսցես [14] Ոմն. դատաւոր

5 զիս զայս արկանել անմեղաց. Եւ շինե-
ցին բագինս Բահաղու, այրել զորդիս
իւրեանց հրով, ողջակէզս Բահաղու.
զոր ոչ պատուիրեցի եւ ոչ խօսեցայ,
6 եւ ոչ անկ ի միտս իմում։ Վասն
այսորիկ ահա աւուրք գան, ասէ Տէր,
եւ ոչ եւս կոչեսցի անուն տեղւոյդ այ-
դորիկ [1]Դղորդումն եւ գերեզման՝՝ որդւոյն
7 Ենովմայ, այլ Ձոր կոտորածի։ Եւ խա-
փանեցից զխորհուրդն Յուդայ եւ զխոր-
հուրդն Երուսաղեմի ի տեղւոջն յայն-
միկ. եւ արկից զնոսա տապաստ սրով
առաջի թշնամեաց իւրեանց, եւ ի ձեռս
խնդրողաց անձանց նոցա. եւ տաց զդիա-
կունս նոցա ի կերակուր թռչնոց երկ-
8 նից եւ գազանաց երկրի։ Եւ կարգե-
ցից զքաղաքդ զայն յապականութիւն
եւ ի շչիւն. ամենայն որ անցանէ ընդ
նա՝ [2]զարմասցի, եւ շչեսցէ ի վերայ ա-
9 մենայն հարուածոց նորա։ Եւ [3]կերի-
ցեն զմարմինս ուստերաց եւ զմարմինս
դստերաց իւրեանց, եւ իւրաքանչիւր
զմարմին ընկերի [4]իւրոյ՝ ի նեղութեան
եւ ի պաշարման զոր պաշարեսցեն զնո-
սա թշնամիք իւրեանց եւ որք խնդրէին
զանձինս նոցա։
10 Եւ խորտակեսցես զկուժն առաջի ա-
11 րանցն որ ելանիցեն ընդ քեզ. Եւ ա-
սասցես ցնոսա, Այսպէս ասէ [5]զիս Տէր
զօրութեանց. Այսպէս խորտակեցից
զժողովուրդդ զայդ եւ զքաղաքդ, որ-
պէս խորտակի աման խեցեղէն, որ ոչ
կարիցէ միւսանգամ բժշկել. եւ ի Տա-
փեթ թաղեսցին առ ի չգոյէ տեղի թա-
12 ղելոյ։ Այսպէս արարից տեղւոյդ այդ-
միկ, ասէ Տէր, եւ բնակչացդ որ ի դմա.
13 տալ զքաղաքդ զայդ [6]ի գլորումն. Եւ
եղիցին տունք Երուսաղեմի եւ տունք
թագաւորացն Յուդայ իբրեւ զտեղի
[7]ապականելոց, վասն պղծութեանց զոր ա-
րարին յամենայն տունս՝՝ յորս արկա-
նէին խունկս ի վերայ տանեաց իւրեանց՝
ամենայն զօրութեանց երկնից, եւ նուի-
14 րէին նուէրս աստուածոց օտարաց։ Եւ
եկն Երեմիա ի գլորմանէն Տափեթայ,
ուր առաքեաց զնա Տէր անդ մարգարէա-
նալ. եւ եկաց [8]ի սրահի տանն Տեառն, եւ
15 ասէ ցամենայն ժողովուրդն, Այսպէս ասէ

Տէր զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի.
Ահաւասիկ ես ածեմ ի վերայ քաղաքիդ
այդորիկ եւ ի վերայ ամենայն քաղաքաց
դորա եւ աւանաց զամենայն չարիս զոր
խօսեցայ ի վերայ դորա, զի խստացուցին
զպարանոցս իւրեանց չլսել բանից իմոց։

Գլ. Ի

1 Եւ լուաւ Պասքովր որդի Եմմերայ քա-
հանայ, եւ ինքն էր հրամանատար եւ
իշխան տանն Տեառն, յԵրեմիայէ ի մար-
2 գարէանալն զբանս զայսոսիկ։ Եւ եհար
Պասքովր զԵրեմիա մարգարէ, եւ [9]ար-
կել զնա ի վերնադրանն, որ էր ի դրանն
Բենիամինի, ի վերնատանն՝՝ որ էր ի
3 տան Տեառն։ Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր,
եհան Պասքովր զԵրեմիա [10]ի վերնա-
դրանէ անտի. եւ ասէ ցնա Երեմիա,
Ոչ Պասքովր կոչեաց զանուն քո Տէր,
4 այլ [11]Պերի թափառական՝՝։ Զի այսպէս
ասէ Տէր. Ահաւադիկ ես տաց զքեզ [12]ի
գերութիւն համայերձ ամենայն բարե-
կամօք քովք՝՝, եւ անկցին ի սուր թշնա-
մեաց իւրեանց, եւ աչք քո տեսցեն.
եւ զքեզ՝՝ եւ զամենայն տունդ Յու-
դայ տաց ի ձեռս թագաւորին Բաբե-
լացւոց, եւ գերեսցեն զնոսա ի Բաբե-
5 լոն, եւ կոտորեսցեն զնոսա սրով։ Եւ
տաց զամենայն զօրութիւնս քաղաքիդ
այդորիկ եւ զամենայն վաստակս դորա,
եւ զամենայն պատիւ դորա, եւ զամե-
նայն գանձս [13]թագաւորացն Յուդայ տաց
ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց. եւ յափշ-
տակեսցեն եւ տարցեն զնոսա եւ տար-
6 ցին ի Բաբելոն։ Եւ դու, Պասքովր, եւ
ամենայն բնակիչք տան քո, երթիջիք
գերի ի Բաբելոն, երթիցես եւ անդ մեռա-
նիցիս, եւ անդ թաղեսցիս, դու եւ ա-
մենայն բարեկամք քո, որոց մարգա-
րէացարն ստութիւն։
7 Պատրեցեր զիս, Տէր, եւ խաբեցայ,
յաղթահարեցեր եւ զօրացար. եղէ ի
կատականս, զօր ամենայն [14]հանի ի գլուխ
8 այպանեալ. Զի դառնութեամբ բանից
իմոց արարից այսպէս զարհամարհու-
թիւն՝՝, եւ ի չուառութենէ բազաք բար-

[1] Օր. Տափեթ եւ ձոր [2] Օր. ապշեսցի [3] Օր. տաց նոցա ուտել [4] Օր. իւրոյ կերիցէ [5] Յօր. զօրաց [6] Օր. իբրեւ զՏափեթ [7] Օր. Տափեթայ պղծոյ, վասն ամենայն տանց [8] Օր. ի գաւթի

[9] Օր. արկ զնա ի կոճեղս ի վերնադրանն Բենիամինի [10] Օր. ի կոճեղաց [11] Օր. Երկիւղ ամենայն ուստեք [12] Օր. յերկիւղ քեզ եւ ամենայն բարեկամաց քոց [13] Օր. թագաւորաց [14] Օր. ամենեքեան հեգնեն զիս ամենայն աւուր. (8) Զի բանիւս անգամ եւ խօսիմ, աղաղակեմ ի բանութենէ

ձից. զի եղեւ ինձ բան Տեառն ի նա-
խատինս եւ ի կատականս զօրհանա-
9 պազ։ Եւ ասացի, Ոչ [1]անուանեցից
զանուն Տեառն", եւ ոչ եւս խօսեցայց
յանուն նորա. եւ եղեւ ի սրտի ի-
մում իբրեւ զհուր վառեալ, բորբոքեալ
ընդ ոսկերս իմ. եւ լքայ [2]յամենայն
կողմանց," եւ ոչ կարեմ հանդարտել։
10 Զի լուայ զպարսաւանս բազմաց, [3]շուրջ
զինեւ միաբանեալ ժողովելոց. Թէ Ա-
րիք եւ յարիցուք ի վերայ նորա ամե-
նայն արք բարեկամք դորա. հնարեցա-
րուք նմա հնարս", թերեւս խաբեսցի
եւ յաղթեսցուք նմա, եւ խնդրեսցուք
11 զվրէժ մեր ի նմանէ։ Եւ Տէր ընդ իս
էր իբրեւ [4]զպատերազմող, եւ զօրացու-
ցանէր. վասն այնորիկ հալածեցին, եւ
իմանալ զհնարս ոչ կարէին. յամօթ ե-
ղեն յոյժ, վի ոչ ինչ իմացան". անար-
գանք նոցա յաւիտենից մի' մոռասցին։
12 Եւ Տէր զօրութեանց, որ կշռես զիրա-
ւունս եւ քննես զսիրտս եւ զերիկա-
մունս, տեսից առ ի քէն զվրէժխնդրու-
թիւն ի վերայ նոցա. զի առ քեզ յայտ-
13 նեցի զդատս իմ։ Օրհնեցէք զՏէր, գո-
վեցէք զնա, զի փրկեաց զանձն տնան-
կի ի ձեռաց չարաց։
14 Անիծեալ լիցի օրն յորում ծնայ, եւ
օրն յորում ծնաւ զիս մայր իմ՝ մի' ե-
15 ղիցի [5]ուխտադրութեան։ Անիծեալ լիցի
մարդն որ եա աւետիս հօր իմոյ, եւ
ասէ՝ Թէ Ծնաւ քեզ արու մանուկ, եւ
16 ուրախութեամբ ուրախ առնէր զնա։ Եւ
եղիցի մարդն այն իբրեւ զքաղաքս զոր
կործանեաց Տէր սրտմտութեամբ, եւ ոչ
զղջացաւ. լուիցէ գոյժ ընդ առաւօտս
եւ աղաղակ ի միջօրեայ ժամանակի։
17 Զի ոչ սպան զիս անդէն յարգանդի,
եւ լինէր ինձ մայրն իմ գերեզման, եւ
18 [6]արգանդ յղութեան" յաւիտենից։ Ընդ-
է՞ր է ինձ այս զի ելի յարգանդէ տե-
սանել զցաւս եւ զվաստակս, եւ վախ-
ճանեցան ամօթով աւուրք իմ։

[1] Ոմն. յիշեցից զնա [2] Ոմն. ի համբերելոյ [3] Ոմն. երկեւղ ամենայն ուստեք։ Չարախօսեցէք եւ չարախօսեսցուք զնա։ Ամենայն այր խաղաղութեան իմոյ, որ դիտէր զգլորումն իմ [4] Ոմն. զհզօր ահեղ։ վասն այնորիկ որ հալածէին զիս՝ գլորեցին, եւ մի' կարացին տանել. յամօթ եղիցին յոյժ, զի ոչ իմաստութեամբ գնացին [5] Ոմն. օրհնեալ [6] Ոմն. արգանդ նորա յղութիւն

ԳԼ. ԻԱ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ,
յորժամ առաքեաց առ նա Սեդեկիա
զՓասքովր որդի Մեղքեայ եւ զՍոփո-
նիա որդի Մաասեայ զքահանայ, եւ ա-
2 սէ, Հարց վասն մեր զՏէր, զի Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց եհաս ի
վերայ մեր. թերեւս արասցէ Տէր ի վե-
րայ մեր ըստ ամենայն իւրոցն սքան-
չելեաց, եւ դարձուսցէ ի մէնջ։
3 Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա, Այսպէս ա-
4 սացէք ցՍեդեկիա. Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի. Ահաւասիկ ես
դարձուցանեմ զզէնս ձեր ի պատերազ-
մի, զոր ունիք ի ձեռս ձեր, որով դուք
պատերազմիք ընդ արքային Բաբելաց-
ւոց, եւ ընդ Քաղդէացիս որք պաշարե-
ցին զձեզ արտաքոյ պարսպացդ. եւ ժո-
ղովեցից զնոսա ի մէջ քաղաքիդ այ-
5 դորիկ։ Եւ տաց պատերազմ ես ինքն ընդ
ձեզ վերացեալ ձեռամբ եւ բարձրա-
ցեալ բազկաւ, սրտմտութեամբ եւ բար-
6 կութեամբ եւ մեծաւ ցասմամբ. Եւ հա-
րից զամենայն բնակիչս քաղաքիդ այ-
դորիկ՝ զմարդ եւ զանասուն՝ մեծաւ
7 մահուամբ, եւ մեռցին։ Եւ յետ այնո-
րիկ, այսպէս ասէ Տէր, մատնեցից զՍե-
դեկիա արքայ Յուդայ եւ զծառայս իւր
եւ զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ ի քա-
ղաքիդ յայդմիկ ի մահուանէ եւ ի սրոյ
եւ ի սովոյ՝ ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ
արքային Բաբելացւոց, եւ ի ձեռս թշնա-
մեաց իւրեանց, եւ ի ձեռս որ խնդրէին
զանձինս դոցա, եւ կոտորեսցեն զդոսա
ի բերան սրոյ. եւ ոչ [7]խնայեցից ի դո-
սա, եւ ոչ [8]ողորմեցայց դոցա, եւ ոչ
[9]գթացայց ի դոսա։
8 Եւ ցժողովուրդն ասասցես, Այսպէս
ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես եդի առաջի ե-
րեսաց ձերոց զճանապարհ կենաց եւ
9 զճանապարհ մահու։ Որ նստցի ի քա-
ղաքիդ յայդմիկ՝ սրով եւ սովով եւ մա-
հու մեռցի. եւ որ ելցէ կացցէ առաջի
Քաղդէացւոցն, որոց պաշարեալն է զձեզ՝
կեցցէ, [10]անձն իւր ինքեան պարգեւ լիցի
10 եւ կեցցէ"։ Զի հաստատեցի զերեսս իմ
ի վերայ քաղաքիդ այդորիկ ի չարիս, եւ
ոչ ի բարիս, ասէ Տէր. ի ձեռս թագաւո-

[7] Ոմն. խնայեսցէ [8] Ոմն. ողորմեսցի [9] Ոմն. գթասցի [10] Ոմն. եւ անձն նորա եղիցի իբրեւ զաւար

րին Բաբելացւոց մատնեսցի, եւ այրես-
ցէ զդա հրով։
11 Տուն արքային Յուդայ եւ տունդ Դաւ-
թի, լուարուք զպատգամ Տեառն. այս-
12 պէս ասէ Տէր. Դատեցարուք ընդ ա-
ռաւօտս դատաստան, եւ [1]իրաւացու-
ցէք իրաւունս," փրկեցէք զյափշտա-
կեալն ի ձեռաց զրկողին իւրոյ, զի մի՛
բորբոքեսցի իբրեւ զհուր բարկութիւն
իմ. վառեսցի, եւ ոչ ոք իցէ որ շիջու-
ցանիցէ յերեսաց անիրաւութեան գնա-
13 ցից ձերոց։ Ահաւասիկ ես ի վերայ քո՛
որ բնակեալդ ես ի ծործորս դաշտա-
կանս [2]Տիւրոսի, ասէ Տէր. որք ասէքն՛
Ո՞ զարհուրեցուսցէ զմեզ, կամ ո՞ մտա-
14 նիցէ ի բնակութիւնս մեր։ Եւ արարից
այցելութիւն ի վերայ ձեր ըստ [3]չարու-
թեանն գնացից" ձերոց, ասէ Տէր, եւ
վառեցից զհուր յանտառս նորա եւ կե-
րիցէ շուրջ զնովաւ զամենայն։

ԳԼ. ԻԲ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Երթ եւ էջ ի տունն
թագաւորին Յուդայ, եւ խօսեսցիս անդ
2 զբանս զայս, եւ ասասցես, Լուր զպատ-
գամս Տեառն, թագաւորդ Յուդայ, որ
նստիս յաթոռ Դաւթի, դու եւ ծառայք
քո եւ ժողովուրդ քո, որ մտանեն ընդ
3 դրունդ ընդ այդոսիկ։ Այսպէս ասէ
Տէր. Արարէք իրաւունս եւ արդարու-
թիւն. փրկեցէք զյափշտակեալն ի ձե-
ռաց զրկողին իւրոյ. զպանդուխտն եւ
զորբն եւ զայրին մի՛ բռնադատէք եւ
մի՛ [4]ամպարշտէք, եւ արիւն անպարտ
4 մի՛ հեղուցուք ի տեղւոջս յայդմիկ։ Զի
թէ առնելով առնիցէք զբանդ զայդ, մտցեն
ընդ դրունս տանդ այդորիկ թագաւորք
որ նստիցին յաթոռ Դաւթի, եւ ելա-
նիցեն ի կառս եւ յերիվարս, ինքն եւ
5 ծառայք իւր եւ ժողովուրդ իւր։ Ապա
թէ ոչ առնիցէք զբանսդ զայդոսիկ,
յանձն իմ երդուայ, ասէ Տէր, զի յա-
6 ւերակ եղիցի տունդ այդ։ Զի այսպէս
ասէ Տէր ի վերայ տանն թագաւորին Յու-
դայ. Գաղաադ դու ես ինձ, գլուխ
Լիբանանու. եթէ ոչ եդից զքեզ յաւե-
7 րակ եւ ի քաղաքս չբնակեալս։ Եւ հա-
նից ի վերայ քո սատակիչս, զայր եւ
զտապար իւր, եւ կոտորեսցեն զընտիր
ընտիր մայրից քոց, եւ արկցեն ի հուր։

[1] Յեբր. դատաստան [2] Եբր. վիմին [3] Եբր. պտղոյ գործոց [4] Եբր. յափշտակէք

8 Եւ անցցեն ազգք բազումք ընդ մէջ
քաղաքիդ այդորիկ, եւ ասասցեն իւ-
րաքանչիւր ցընկեր իւր, Ընդէ՞ր արար
9 Տէր այսպէս զայդ քաղաքիդ մեծի։ Եւ
ասասցեն, Փոխանակ զի թողին զուխտ
Տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ երկիր
պագին աստուածոց օտարաց, եւ ծա-
ռայեցին նոցա։
10 Մի՛ լայք զմեռեալն եւ մի՛ ողբայք
զնա. այլ լացէք լալով ի վերայ այնո-
րիկ որ ելանիցէ, [5]եւ այլ ոչ դառնայ-
ցէ, եւ ոչ տեսցէ զերկիր ազգի իւրոյ։
11 Զի այսպէս ասէ Տէր ի վերայ Սեղ-
ղեմեայ որդւոյ Յովսեայ[6], որ թագաւո-
րեաց փոխանակ Յովսեայ հօր իւրոյ.
որ ել ի տեղւոջէդ յայդմանէ, եւ ոչ եւս
12 դարձցի անդրէն. Զի ի տեղւոջ յորում
գերեցին զնա՝ անդ մեռցի, եւ զերկիրդ
զայդ ոչ եւս տեսցէ·
13 Ո՛հ, որ շինէ զտուն իւր՝ եւ ոչ ար-
դարութեամբ, եւ զվերնայարկս իւր՝ եւ
ոչ իրաւամբք. եւ ի մերձաւորէ իւրմէ
գործի նմա գործ ձրի, եւ զվարձս նո-
14 րա ոչ հատուցանէ նմա։ [7]Զի շինեցեր
քեզ" տուն պատշաճօղ, վերնատուն հո-
վանոց յօրինեալ պատուհանիւք, տախ-
տակամածս ի մայրից, ծեփեալ նաւ-
15 թիւ։ Միթէ թագաւորեսցե՞ս զի [8]զայ-
րացար ի մայրակերտս հօր քո. մի՛ կե-
րիցեն եւ մի՛ արբցեն, զի զիրաւունս
եւ զարդարութիւն եւ զբարութիւն ոչ
16 ծանեան, Եւ ոչ արարին իրաւունս
տնանկին, եւ զաղքատն ոչ իրաւացու-
ցին. ո՞չ այն իսկ է չճանաչելն զիս, ա-
17 սէ Տէր։ Ահաւասիկ ոչ իսկ են քո աչք,
եւ սիրտ քո ոչ է ի բարութիւն, այլ"
յագահութիւն եւ ի հեղուլ զարիւն ան-
պարտ, եւ յանիրաւութիւն եւ յառնել
[9]սպանութիւն։
18 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր ի
վերայ Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ ար-
քային Յուդայ. Զայրդ զայդ մի՛ կոծես-
ցեն, եւ մի՛ ասասցեն՝ Վա՜յ, վա՜յ, եղ-

[5] Եբր. զի [6] Եբր.–յեցին յաւելու, արքային Յուդայ [7] Եբր. Որ ասէ. Շինեցից ինձ [8] Եբր. պնդեալ ես զհետ եղեւնափայտի. միթէ հայր քո ո՞չ կերաւ եւ արբ եւ արար արդարութիւն եւ իրաւունս, յայնժամ բարի եղեւ նմա. (16) Արար իրաւունս աղքատին եւ տնանկի. յայնժամ բարի եղեւ. ո՞չ ապաքէն այս է գիտել զիս, ասէ Տէր։ (17) Այլ ոչ են աչք քո եւ սիրտ քո, եթէ ոչ [9] Եբր. բռնութիւն

քոյր, վա՜յ, վա՜յ, [1]եղբայր. մի՛ կոծեսցեն և
ասասցեն՝ Վա՜յ, վա՜յ, Տէր, վա՜յ, վա՜յ[2]սրբե-
19 լի։ Զթաղումն իշոյ թաղեսցի, [3]Ներխեալ
ընկեսցի արտաքոյ դրանց Երուսաղեմի։
20 Ել ի Լիբանան և գոչեա, և ի Բա-
սան տաջիր զձայն քո. աղաղակ բարձ
[4]յայնկոյս ծովուն", զի խորտակեցան ի
21 միասին ամենայն հոմանիք քո։ Խօսե-
ցայ ընդ քեզ [5]ի սխալելն քում, և ա-
սացեր թէ Ոչ լուայց քեզ. այդ է ճա-
նապարհ քո ի մանկութենէ քումմէ, զի
22 ոչ լուար բարբառոյ իմոյ։ Զամենայն
հովիւս քո հողմք արածեսցեն, և ա-
մենայն հոմանիք քո ի գերութիւն գնասցեն.
զի յայնժամ ամաչեսցես և անար-
23 գեսցիս [6]յամենայն սիրելեաց" քոց։ Բնա-
կեալդ ի Լիբանան, [7]ամրացեալդ ի մէջ
մայրից, հեծեծեսցես ի հասանել քեզ
ցաւոց և երկանց իբրև ծննդականի։
24 Կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, եթէ լինե-
լով լինիցի Յեքոնիա որդի Յովակիմայ
արքայի Յուդայ՝ կնիք յաջոյ ձեռին ի-
25 մում, և անտի կորզեցից զքեզ, Եւ
մատնեցից զքեզ ի ձեռս խնդրողաց ան-
ձին քո, և ի ձեռս այնոցիկ յորոց զար-
հուրէիր յերեսաց նոցա, և ի ձեռս Նա-
բուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց,
26 և ի ձեռս Քաղդէացւոց. Եւ ընկեցից
զքեզ և զմայր քո [8]յերկիր օտար՝ յոր
27 ոչ իջեր", և անդ մեռջիք։ Եւ յերկիրս
յոր [9]ուխտադիր լինիցին ոգւովք իւ-
րեանց" դառնալ այսրէն, մի՛ դարձցին.
28 [10]Զի անկաւ յինքն և զաւակ իւր, և
եղև տարագիր բերանն արհամարհեալ.
խօթափեալ անարգեցաւ այրն Յեքոնիա
իբրև զաման մի անպիտան, անկաւ
29 յերկիր զոր ոչ գիտէր։" Երկիր, երկիր,
30 երկիր, լուր զպատգամս Տեառն։ Այս-
պէս ասէ Տէր. Գրեա զայրդ զայդ այր
[11]տարագիր. զի մի՛ աճեսցէ յաւուրս
իւր, և մի՛ աճեսցէ" ի զաւակէ դորա
այր, որ նստիցի յաթոռն Դաւթի [12]իշ-
խան տանն Յուդայ"։

ԳԼ. ԻԳ

1 [13]Ո՜ հովիւք" որ կորուսին և ցրուեցին
2 զխաշինս արօտի [14]քո, ասէ Տէր։ Վասն
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի ի վերայ հովուացդ որ հովուեն
զժողովուրդ իմ. դուք ցրուեցէք զխա-
շինս իմ, և մերժեցէք զնոսա, և ոչ
[15]յանձանձեցէք զնոսա. արդ ահաւասիկ
ես խնդրեցից զչարեաց ի ձէնջ" ըստ չա-
3 րութեան գնացից ձերոց, ասէ Տէր. Եւ
ես [16]ընկալայց զմնացորդս ժողովրդեան
իմոյ" յամենայն երկրէ ուր մերժեցի զնո-
սա անդր, և [17]հաստատեցից զնոսա յա-
րօտս իւրեանց, աճեսցեն և բազմասցին։
4 Եւ յարուցից[18] հովիւս որ հովուեսցեն նո-
ցա, և ոչ ևս երկիցեն, և ոչ ևս զար-
հուրեսցին, և ոչ լիցին անտես, ասէ Տէր։
5 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, և յա-
րուցից Դաւթի Ծագումն արդարու-
թեան. և թագաւորեսցէ թագաւոր,
և [19]ի միտ առցէ", և արասցէ իրաւունս
6 և արդարութիւն ի վերայ երկրի։ Յա-
ւուրս նորա փրկեսցի Յուդա, և Իս-
րայէլ բնակեսցէ [20]յուսով. և այս է ա-
նուն նորա զոր [21]կոչեսցէ նմա Տէր՝ Յով-
սեդեկ ի մարգարէս" արդարութիւն մեր։
7 Վասն այդորիկ ահա աւուրք գան, ա-
սէ Տէր, և ոչ ևս ասասցեն՝ եթէ
Կենդանի է Տէր, որ եհան [22]զտունն Իս-
8 րայելի յերկրէն Եգիպտացւոց, Այլ թէ
Կենդանի է Տէր՝ որ եհան [23]զամենայն
զաւակ" Իսրայելի յերկրէն հիւսիսոյ,
և յամենայն աշխարհաց ուր մերժեաց
զնոսա անդր. և [24]պատսպարեցոյց զնո-
9 սա անդրէն յերկիր" իւրեանց։ Ի վերայ
մարգարէից բեկաւ սիրտ իմ յիս, շար-
ժեցան ամենայն ոսկերք իմ. և եղէ
իբրև զայր մի աղճատեալ, և իբրև
զայր մի չարաչլուկ ի գինւոյ, յերե-
սաց Տեառն, և յերեսաց [25]մեծվայելչու-
10 թեան փառաց" նորա։ Զի լցաւ երկիր

[1] Ոմն. քոյր [2] Ոմն. փառաց նորա [3] Ոմն. քարշեալ [4] Ոմն. յԱբարիմայ [5] Ոմն. ի յանցանութեան [6] Ոմն. վասն ամենայն չարեաց [7] Ոմն. որ ունիս բոյն [8] Ոմն. որ ծնաւ զքեզ՝ յերկիր օտար յորում ոչ ծնայք [9] Ոմն. ցանկան [10] Ոմն. Միթէ անօթ անարգ բեկեա՞լ իցէ այրս այս Յեքոնիա, կամ ամա՞ն յորում չիք հաճութիւն. ընդէ՞ր ընկեցան նա և զաւակ նորա և եղեն վտարանդի յերկիր զոր ոչ գիտէին։ [11] Ոմն. անզաւակ, այր որ ոչ յաջողեսցի յաւուրս իւր. զի մի՛ յաջողեսցի

[12] Ոմն. և իշխեսցէ այլ ևս ի Յուդա [13] Ոմն. Վա՜յ հովուաց [14] Ոմն. իմոյ [15] Ոմն. այց արարէք նոցա. արդ աւասիկ ես այց արարից ձեզ [16] Ոմն. ժողովեցից զմնացորդս խաշանց իմոց [17] Ոմն. դարձուցից [18] Ոմն. յարեսցի յաւելու. ի վերայ նոցա [19] Ոմն. վարեսցի իմաստութեամբ [20] Ոմն. յապահովս [21] Ոմն. կոչեսցեն, Տէր [22] Ոմն. զորդիսն [23] Ոմն. և ած զզաւակ տանն [24] Ոմն. բնակեսցեն յերկրին [25] Ոմն. բանից սրբութեան

չնացողօք, զի յերեսաց երդման սուգ
առ երկիր, ցամաքեցան արօտք անա-
պատի, եւ եղեն ընթացք նոցա ի չա-
րութիւն, եւ ուժգնութիւն նոցա ոչ
11 [1]այնպէս։ Զի մարգարէ եւ քահանայ
պղծեցան, եւ ի տան իմում գտի զչա-
12 րիս նոցա, ասէ Տէր։ Վասն այնորիկ
եղիցի ճանապարհն նոցա նոցին ի գայ-
թակղութիւն ի մէգի, գայթակղեսցին
եւ կործանեսցին ի նմին. զի ածից ի
վերայ նոցա չարիս յամի այցելութեան
իւրեանց, ասէ Տէր։
13 Եւ ի մարգարէսն Շամրնի տեսի անօ-
րէնութիւն. զի մարգարէացան ի ձեռն
Բահաղու, եւ մոլորեցուցին զժողովուրդ
14 իմ զԻսրայէլ։ Եւ ի մարգարէսն Երու-
սաղեմի տեսի արհաւիրս. զի շնային եւ
երթային զհետ ստութեանց, եւ օգնա-
կան լինէին ձեռաց չարաց, առ ի չդառ-
նալոյ իւրաքանչիւր ումեք ի ճանապար-
հէ իւրմէ չարէ. եղեն ինձ ամենեքին
իբրեւ զՍոդոմ, եւ բնակիչք նորա իբ-
15 րեւ զԳոմոր։ Վասն այնորիկ այսպէս
ասէ Տէր զօրութեանց ի վերայ մար-
գարէիցն. Ահաւասիկ ես ջամբեցից դոցա
[2]ցաւս, եւ արբուցից դոցա ջուր դառնու-
թեան. զի ի մարգարէիցն Երուսաղեմի
ել պղծութիւն ընդ ամենայն երկիր։
16 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Մի՛
լսէք բանից մարգարէիցն որ մարգա-
րէանան ձեզ. զի զրաբանեն զոքա ձեզ,
զտեսիլն սրտից իւրեանց խօսին, եւ ոչ
17 ի բերանոյ Տեառն։ Ասեն արհամարհե-
լոցն ի բանէն Տեառն, թէ Խաղաղու-
թիւն եղիցի ձեզ. եւ [3]ամենեցուն որ
գնան ըստ կամաց իւրեանց, եւ" ամե-
նայնի որ գնայ ըստ մոլորութեան սրտի
իւրոյ, ասեն, Ոչ եկեսցէ ի վերայ քո
18 չար։ Զի ո՞վ եկաց [4]ի հաստատութեան
Տեառն, եւ ետես եւ լուաւ զբան նո-
րա. ո՞վ ունկն եդ բանի [5]իմում եւ լուաւ։
19 Ահաւասիկ շարժումն ի Տեառնէ, եւ
բարկութիւն մրրկեալ շարժմամբ եկեսցէ
20 ի վերայ ամպարշտաց։ [5]Եկեսցէ եւ" մի՛
դարձցի սրտմտութիւն Տեառն, մինչեւ
արասցէ եւ հաստատեսցէ զյօժարու-
թիւն սրտի [6]նորա. յետին ժամանակս
21 [7]իմասցին զայն իմանալով։ Ոչ առա-
քեցի զմարգարէսն, եւ նոքա ընթանա-
յին. ոչ խօսեցայ ընդ նոսա, եւ նոքա
22 մարգարէանային։ Եթէ կացեալ էր ՚ի
հաստատութեան իմում, եւ լուուցեալ
էր զբանս իմ ժողովրդեան իմում, եւ
դարձուցեալ էր զնոսա ի ճանապարհաց
իւրեանց չարաց, եւ ի գնացից նոցա
չարաց։
23 Աստուած մերձաւո՞ր եմ ես, ասէ
24 Տէր, եւ ո՞չ Աստուած հեռաւոր։ Եթէ
թաքիցէ՞ մարդ ի թաքստեան, եւ ես
ոչ տեսից զնա, ասէ Տէր. միթէ զեր-
կինս եւ զերկիր ես ո՞չ լնու ցում, ասէ
25 Տէր։ Լուայ զինչ խօսին մարգարէքն՝
որ մարգարէանային յանուն իմ սուտ՝
26 եւ ասէին, Երազ յերազեցայ ինձ։ Մին-
չեւ յե՞րբ լինիցի ի սրտի մարգարէիցդ
որ մարգարէանան ստութիւն. եւ ի մար-
գարէանալ [8]զկամս սրտից իւրեանց,
27 Խորհին" մոռանալ ժողովրդեան իմոյ [9]զօ-
րէնս իմ երազովք իւրեանց, զոր պատ-
մէին իւրաքանչիւր ընկերի իւրում,
զոր օրինակ մոռացան հարքն դոցա զա-
28 նուն իմ ի ձեռն Բահաղու։ Մարգարէն
յորում երազն իցէ՝ պատմեսցէ զերազն
իւր, եւ յորում բանն իմ իցէ՝ պատ-
մեսցէ զբանն իմ ճշմարտութեամբ. զի՞նչ
29 է յարդ առ ցորենաւ, ասէ Տէր։ Ո՞չ ա-
պաքէն բանք իմ իբրեւ զհուր են, ասէ
Տէր, եւ իբրեւ զմուրճ որ հատանէ
30 զվէմ։ Վասն այդորիկ ահա ես ի վերայ
մարգարէիցդ, ասէ Տէր, որք գողանան
զբանս իմ իւրաքանչիւր յընկերէ իւր-
31 մէ։ Ահաւասիկ ես ի վերայ մարգա-
րէիցդ, ասէ Տէր, որք [10]մերժեն զմար-
գարէս ի լեզուոյ, եւ նիրհեն զնիրհս
32 իւրեանց"։ Ահաւասիկ ես ի վերայ
մարգարէիցդ որ մարգարէանան ե-
րազս ստութեան, ասէ Տէր, եւ պատ-
մեն զայն, եւ մոլորեցուցանեն զժո-
ղովուրդն իմ ստութեամբ իւրեանց եւ
մոլորութեամբ իւրեանց. եւ ես ոչ ա-
ռաքեցի զնոսա, եւ ոչ պատուիրեցի
նոցա. եւ օգտութիւն ինչ ոչ օգտեսցեն
ցեն ժողովրդեանդ այդմիկ, ասէ Տէր։
33 Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ ժողովուրդդ
այդ, կամ մարգարէ կամ քահանայ, եւ
ասասցէ, Զի՞նչ է [11]առածդ Տեառն. եւ
ասասցես ցնոսա, [12]Դուք էք առածն. եւ

[1] Օրէ. է ուղիղ [2] Օրէ. աւշինդր [3] Յօրէ. [illegible]
[4] Օրէ. ի խորհրդեան [5] Օրէ. նորա [6] Օրէ. իւրոյ
[7] Օրէ. իմասջիք

[8] Օրէ. զնենգութիւն սրտից իւրեանց. (27) Խորհին
տալ [9] Օրէ. զանուն [10] Օրէ. փարեն զլեզուս իւր-
եանց եւ ասեն, Նա ասէ [11] Կամ, պատգամ, կամ,
բեռն [12] Օրէ. Զի՞նչ պատգամ. եւ թողից

34 կործանեցից՝՝ զձեզ, ասէ Տէր։ Եւ մար-
գարէ եւ քահանայ եւ ժողովուրդ՝ որ
ասիցեն [1]Առած Տեառն, խնդրեցից զվրէժ
ի մարդոյն յայնմանէ եւ ի տանէ նորա։
35 [2]Զի՞ ոչ նոյնպէս՝՝ ասիցէք իւրաքան-
չիւր ցընկեր իւր եւ իւրաքանչիւր ցեղ-
բայր իւր՝ թէ Զի՞նչ պատասխանի ա-
36 րար Տէր, եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տէր։ Եւ
[1]առած Տեառն մի՛ եւս անուանէք, զի
[1]առած Տեառն եղիցի մարդոյ բանն նո-
րա. եւ [3]դարձուցանիցէք զբանս Ա-
ստուծոյ կենդանւոյ՝ Տեառն զօրութեանց
37 Աստուծոյ մերոյ։ Այլ այսպէս ասասջիք
ցմարգարէն, Զի՞նչ արար քեզ պատաս-
խանի Տէր, եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տէր։
38 Եթէ [1]առած Տեառն ասիցէք, վասն այ-
դորիկ այսպէս ասէ Տէր. Փոխանակ զի
ասացէք զբանդ՝ [1]առած Տեառն, եւ ես
առաքեցի առ ձեզ՝ ասել, Մի՛ ասիցէք
39 [1]առած Տեառն, [4]Վասն այդորիկ ահա
ւասիկ ես [4]առից զձեզ առիւ՝՝, եւ կոր-
ծանեցից զձեզ եւ զքաղաքդ զոր ետու
ձեզ եւ հարցն ձերոց յերեսաց իմոց.
40 Եւ տաց ի վերայ ձեր նախատինս յա-
ւիտենից, եւ անարգանս յաւիտենից՝
որ ոչ մոռասցին։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ եցոյց ինձ Տէր երկուս կողովս թզոյ,
որ կային առաջի տաճարին Տեառն.
յետ գերելոյն Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քային Բաբելացւոց զՅեքոնիա որդի
Յովակիմայ արքայի Յուդայ, եւ զիշ-
խանս Յուդայ, եւ [5]զարուեստագէտսն
եւ զկալանաւորակապսն եւ զմեծամեծս՝՝
յԵրուսաղեմէ, եւ տարաւ զնոսա ի Բա-
2 բելոն։ Կողով մի յոյժ քաղցր թզոյ՝ իբ-
րեւ զկանխահաս թզոյ, եւ կողովն երկ-
րորդ՝ ժանտահամ թզոյ, որ ոչ ուտիցի
3 ի ժանտութենէ իւրմէ։ Եւ ասէ ցիս Տէր,
Զի՞նչ տեսանես, Երեմիա. եւ ասեմ,
Թուզ, թուզ քաղցր եւ առաւել քաղցր.
եւ թուզ ժանտ եւ առաւել ժանտ, որ
ոչ ուտիցի ի ժանտութենէ իւրմէ։
4 Եւ եղեւ բան Տեառն առ [6]Երեմիա,
եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
5 Իսրայելի. Իբրեւ զթուզդ քաղցր, այդ-
պէս ծանեայց զգերեալսդ Յուդայ, զորս

[1] Կամ, Պատգամ, յամ, Բեռն [2] Եբր. Այսպէս
[3] Եբր. եղծէք [4] Եբր. մոռացայց զձեզ մոռա-
նալով [5] Եբր. զհիւսն եւ զդարբինս [6] Եբր.
իս

առաքեցի ի տեղւոջէդ յայդմանէ յեր-
6 կիրն Քաղդէացւոց ի բարութիւն. Եւ
հաստատեցից զաչս իմ ի վերայ նոցա ի
բարութիւն, եւ [7]պատսպարեցից զնոսա
ի սոյն երկիր. եւ շինեցից զնոսա եւ
ոչ քակեցից, եւ տնկեցից զնոսա եւ ոչ
7 խլեցից։ Եւ տաց նոցա սիրտ ճանաչել
զիս՝ թէ ես եմ Տէր, եւ եղիցին ինձ ի
ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱս-
տուած. զի դարձցին առ իս յամենայն
8 սրտէ իւրեանց։ Եւ իբրեւ զթուզդ ժանտ
որ ոչ ուտի ի ժանտութենէ իւրմէ, այս-
պէս ասէ Տէր, այդպէս մատնեցից զՍե-
դեկիա արքայ Յուդայ, եւ զմեծամեծս
նորա, եւ զմնացորդս Երուսաղեմի,
զմնացորդս երկրիդ այդորիկ, եւ զբնա-
9 կեալսն յԵգիպտոս։ Եւ տաց զդոսա [8]ի
ցրումն ընդ ամենայն թագաւորութիւնս
երկրի, եւ ի նախատինս եւ յառակ եւ
յատելութիւն եւ յանէծս յամենայն տե-
10 ղիս ուր մերժեցից զդոսա անդր։ Եւ
առաքեցից ի դոսա սուր եւ սով եւ մահ,
մինչեւ պակասեսցեն յերկրէդ զոր ե-
տու զոցա եւ հարց իւրեանց։

ԳԼ. ԻԵ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա վասն ժո-
ղովրդեանն Յուդայ, յամին չորրորդի
Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի
Յուդայ, այն ամ առաջին էր Նաբու-
քոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց,
2 Զբանն զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգա-
րէ առ ամենայն ժողովուրդն Յուդայ,
եւ առ բնակիչս Երուսաղեմի, եւ ասէ,
3 Յերեքտասաներորդէ ամէ Յովսեայ որդ-
ւոյ Ամովնայ արքայի Յուդայ մինչեւ
ցայսօր՝ այս քսաներեք ամք, զի ե-
ղեւ բան Տեառն առ իս, եւ խօսեցայ
ընդ ձեզ կանխեալ ընդ առաւօտս եւ ա-
4 սէի, եւ ոչ լուարուք։ Եւ առաքեցի
առ ձեզ զծառայս իմ զմարգարէս ընդ
առաւօտս արձակեալ, եւ ոչ լուարուք,
եւ ոչ անսացէք ականջօք ձերովք լսել։
5 Ասէի, Դարձարուք իւրաքանչիւր ի ճա-
նապարհէ իւրմէ չարէ, եւ ի գնացից
ձերոց չարաց. եւ բնակեսջիք յերկրիդ
զոր ետու ձեզ եւ հարց ձերոց յաւի-
6 տենից մինչեւ յաւիտեանս. Եւ մի՛ եր-
թայք զհետ աստուածոց օտարաց՝ ծա-
ռայել նոցա եւ երկիր պագանել, եւ
մի՛ բարկացուցանէք զիս գործովք ձեռաց

[7] Եբր. անկեց [8] Եբր. ի ցրումն, ի թշուառութիւն

7 ձեռաց չարչարել զձեզ ։ Եւ ոչ լուարուք
ինձ, ասէ Տէր, զի բարկացուցանիցէք զիս
գործովք ձեռաց ձերոց չարչարել զձեզ ։
8 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց . Զի ոչ հաւատացէք բանից
9 իմոց , Ահաւասիկ ես առաքեմ, եւ ա-
ռից զամենայն ազգս հիւսիսոյ, ասէ
Տէր, եւ զՆաբուքոդոնոսոր արքայ Բա-
բելացւոց զծառայ իմ, եւ ածից զնոսա
ի վերայ երկրիդ այդորիկ եւ ի վերայ
բնակչաց դորա, եւ ի վերայ ամենայն
ազգաց որ շուրջ զդովաւ . եւ աւերե-
ցից զդոսա, եւ տաց զդոսա [1]յապակա-
նութիւն եւ ի շչիւն եւ ի նախատինս"
10 յաւիտենից ։ Եւ կորուսից ի դոցանէ
զձայն ուրախութեան եւ զձայն ցնծու-
թեան, եւ զձայն փեսայի եւ զձայն հար-
սին, զձայն երկանի եւ զլոյս ճրագի ։
11 Եւ եղիցի ամենայն երկիրդ այդ յաւե-
րակ եւ յապականութիւն, եւ ծառա-
յեսցեն [2]ազգայն այնոցիկ եւ" արքա-
յին Բաբելացւոց զեւթանասուն ամ ։
12 Եւ ի կատարել ամացն եւթանասնից՝
խնդրեցից զվրէժս ի թագաւորէն Բա-
բելացւոց եւ յազգէն յայնմանէ, ասէ
Տէր, ըստ անօրէնութեանց նոցա, եւ
յերկրէն Քաղդէացւոց . եւ եդից [3]զնո-
13 սա յապականութիւն յաւիտենական ։ Եւ
ածից ի վերայ ամենայն երկրին այնո-
րիկ զամենայն բանս իմ զոր խօսեցայ
վասն նորա՝ ըստ ամենայն գրելոցս ի
գիրս յայսմիկ, զոր մարգարէացաւ Ե-
14 րեմիա ի վերայ ամենայն ազգաց . Զի
[4]ծառայեցին ի մէջ նոցա . քանզի եւ
նոքա" ազգք բազումք եւ թագաւորու-
թիւնք մեծամեծք [5]են, եւ հատուցից
նոցա ըստ անօրէնութեանն նոցա, եւ
ըստ գործոց ձեռաց նոցա ։
15 Զի այսպէս ասէ ցիս Տէր Աստուած
Իսրայելի . Առ զբաժակ գինւոյս [6]անա-
պակիս այսորիկ ի ձեռաց իմոց, եւ ար-
բուսցես զդա ամենայն ազգաց առ որս
16 առաքեմ զքեզ . Արբցեն, եւ [7]քամեսցեն,
եւ մոլեսցին յերեսաց սրոյն, զոր
17 ես առաքեցից ի մէջ դոցա ։ Եւ առի
զբաժակն ի ձեռանէ Տեառն, եւ ար-
բուցի ամենայն ազգաց առ որս առա-
18 քեաց զիս Տէր . Երուսաղեմի եւ քա-
ղաքացն Յուդայ, եւ թագաւորաց նո-
րա եւ իշխանաց նորա, դնել զնոսա
յաւերակ եւ յանապատ եւ ի շչիւն եւ
19 յանէծս ըստ աւուրս ըստ այսմիկ . Եւ
Փարաւոնի արքայի Եգիպտացւոց, եւ
ծառայից նորա եւ մեծամեծաց նորա,
20 եւ ամենայն ազգի նորա, Եւ ամենայն
խառնիճաղանճ զօրաց նորա . եւ ամե-
նայն թագաւորաց [8]կղզւոյն, եւ ամե-
նայն թագաւորաց երկրին այլազգեաց՝
Ասկաղոնի եւ Գազայ եւ Ակկարոնի,
21 եւ մնացորդացն Ազովտայ, Եւ Եդովմայ
եւ Մովաբացւոցն եւ որդւոցն Ամո-
22 նայ, Եւ ամենայն թագաւորացն Տիւ-
րոսի, եւ ամենայն թագաւորացն Սի-
դոնացւոց, եւ թագաւորաց կղզւոյն
23 որ յայն կոյս ծովուն . Եւ Դեդանայ, եւ
Թեմանայ, եւ Բուզայ, եւ ամենայն
24 յապաւելոցն զերեսօք . Եւ ամենայն
թագաւորացն Արաբացւոց, եւ ամենայն
թագաւորաց խառնաղանճից՝ օթագայե-
25 լոցն յանապատին . Եւ ամենայն թա-
գաւորացն Զամբրեայ, եւ ամենայն թա-
գաւորացն Եղամայ, եւ ամենայն թա-
26 գաւորացն Պարսից . Եւ ամենայն թա-
գաւորացն հիւսիսոյ [9]արեւելից, մեր-
ձաւորաց եւ հեռաւորաց իւրաքանչիւր
առ եղբօր իւրում, եւ ամենայն թագա-
ւորաց երկրի, որ ի վերայ երեսաց երկ-
րի . եւ թագաւորն Սիսակ արբցէ յետ
27 ամենեցուն ։ Եւ ասասցես ցնոսա, Այս-
պէս ասէ Տէր ամենակալ Աստուած Իս-
րայելի . Արբէք եւ արբեցարուք, [9]յի-
մարեցարուք, եւ կործանեցարուք եւ
մի՛ կանգնեսջիք յերեսաց սրոյն զոր ես
28 առաքեցից ի մէջ ձեր ։ Եւ եղիցի յոր-
ժամ ոչ կամիցին ընդունել զբաժակն ի
ձեռանէ քումմէ ըմպել, ասասցես ցնո-
սա, Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց .
29 Ըմպելով արբջիք . Զի ահա ի քաղաքէն՝
յորում կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա,
արարից սկիզբն չարչարելոյ, եւ դուք
սրբելով սրբիցի՞ք . ոչ սրբեսջիք . զի
սուր կոչեցից ես ի վերայ ամենեցուն որ
բնակեալ են յերկրի, ասէ Տէր զօրու-
30 թեանց ։ Եւ դու մարգարէասցիս ի վե-
րայ նոցա զամենայն զպատգամս զայ-
սոսիկ, եւ ասասցես ցնոսա, Տէր [10]ի
բարձանց ի սրբութենէ իւրմէ տացէ

[1] Ոմք. յապշութիւն եւ ի շչիւն եւ յաւերումն [2] Ոմք. ազգքն այնոքիկ [3] Ոմք. զնա [4] Ոմք. և զնոսա ծառայեցուսցեն [5] Ոմք. գոլով [6] Ոմք. ցասմանս [7] Ոմք. խռովեսցին

[8] Ոմք. երկրին Հուսա [9] Ոմք. եւ փսխեցէք [10] Ոմք. ի բարձանց գոչեսցէ, եւ ի բնակութենէ սրբութեան իւրոյ տացէ զձայն իւր. գոչելով

հրաման, տացէ զձայն իւր, զբան հրա-
մանի ի տեղւոջէ իւրմէ. եւ նոքա իբ-
րեւ կթօղք տացեն պատասխանի ի վե-
րայ ամենայն բնակչաց երկրի, թէ եկն
31 սատակումն ի կողմանէ երկրին. Զի
դատաստան Տեառն է ի մէջ ազգաց,
եւ դատեսցի ինքն զամենայն մարմին.
եւ ամպարիշտք տուան՝՝ ի սուր, ասէ
Տէր։
32 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Ա-
հաւադիկ չարիք գան յազգէ ի վերայ
ազգի, եւ մրրիկ մեծ ելցէ ի ծագաց
33 երկրէ։ Եւ եղիցին վիրաւորք ի Տեառ-
նէ յաւուր [1]Տեառն՝ ի կողմանէ մինչեւ
ցկողմն երկրին. մի՛ կոծեսցին եւ մի՛
ժողովեսցին[2], ընդ երեսս դաշտին իբրեւ
զաղբ ընկեսցին։
34 Գոչեցէք, հովիւք, եւ աղաղակե-
ցէք, եւ [3]կոծեցարուք, խոյք մաքեաց՝՝.
զի կատարեցան աւուրք ձեր ի սպա-
նումն եւ ի ցրումն ձեր. կործանեսջիք
35 իբրեւ [4]խոյք ընտիրք։ Եւ կորիցէ փա-
խուստ ի հովուաց, եւ փրկութիւն ի
36 [5]խոյոցն մաքեաց՝՝։ Ձայն գոչմի հովուաց,
եւ աղաղակ [5]խոյոցն մաքեաց՝՝. զի սպա-
37 նեալ Տէր զարօտս նոցա։ Եւ [6]դադա-
րեսցէ գեղեցկութիւն՝՝ խաղաղութեանն
յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան
38 Տեառն։ [7]Թողին իբրեւ առեւծ զմորի
իւր, [8]եւ եղեւ երկիր նոցա յանապատ՝
յերեսաց բարկութեան սրտմտութեան
սրոյն մեծի, եւ յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան նորա։

ԳԼ. ԻԶ

1 Ի սկզբան թագաւորութեան Յովակի-
մայ որդւոյ Յովսեայ արքայի Յուդայ՝
եղեւ բանս այս ի Տեառնէ, եւ ասէ,
2 Այսպէս ասէ Տէր. Կաց [9]ի սրահի տանն
Տեառն, եւ մարգարէասցես ամենայն
տանն՝՝ Յուդայ որք գայցեն երկիր պա-
գանել ի տանն Տեառն՝ զամենայն բանսդ
զոր [10]կարգեցի առ քեզ մարգարէանալ՝՝
նոցա. մի՛ հատանիցես ինչ ի բանիցդ։
3 Թերեւս լուիցեն եւ դարձցին իւրա-
քանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ,
եւ մեղմացայց ես ի չարեացն զոր խոր-
հիմ ես առնել նոցա վասն չարութեան
4 գնացից նոցա։ Եւ ասասցես ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր. Եթէ ոչ լուիցէք ինձ
գնալ յօրէնս իմ զոր ետու յանդիման
5 ձեր, Լսել բանից ծառայից իմոց մար-
գարէից՝ զոր ես առաքեցի առ ձեզ կան-
խաւ. եւ առաքեցի, եւ ոչ լուարուք.
6 Եւ տաց զտունդ զայդ իբրեւ զՍե-
լովմ, եւ զքաղաքս զայս տաց յանէծս
ամենայն ազգաց երկրի։
7 Եւ լուան քահանայքն եւ [11]սուտ մար-
գարէքն եւ ամենայն ժողովուրդն ի խօ-
սել Երեմիայի զբանս զայսոսիկ ի տանն
8 Տեառն։ Եւ եղեւ ի դադարել Երեմիայի
ի խօսիցն՝ ըստ ամենայնի զոր հրաման
ետ նմա Տէր խօսել առ ամենայն ժո-
ղովուրդն, կալան զնա քահանայքն եւ
[11]սուտ մարգարէքն եւ ամենայն ժողո-
վուրդն, եւ ասեն, Մահու մեռցիս.
9 Զի՞ մարգարէացար յանուն Տեառն եւ
ասացեր՝ թէ Իբրեւ զՍելովմ եղիցի տունս
այս, եւ քաղաքս աւերեսցի ի բնակ-
չաց. եւ կուտեցաւ ժողովուրդն ի վե-
10 րայ Երեմիայի ի տան Տեառն։ Եւ լուան
իշխանքն Յուդայ զբանս զայսոսիկ, եւ
ելին ի տանէ թագաւորին ի տունն
Տեառն, եւ նստան առաջի դրան Տեառն
11 նորոյ։ Եւ ասեն քահանայքն եւ [11]սուտ
մարգարէքն իշխանացն եւ ցամենայն
ժողովուրդն, Դատաստան մահու է առնդ
այդմիկ, զի մարգարէացաւ զքաղաքէս
զայսմանէ, որպէս ձերովք իսկ ական-
ջօք լուարուք։
12 Եւ ասէ Երեմիա ցամենեսին ցիշխանսն
եւ ցամենայն ժողովուրդն, Տէր առա-
քեաց զիս մարգարէանալ ի վերայ տանդ
այդորիկ եւ ի վերայ քաղաքիս զամե-
13 նայն բանսդ զոր լուարուք։ Եւ արդ
ուղղեցէք զճանապարհս ձեր եւ զգործս
ձեր, եւ լուարուք ձայնի Տեառն Ա-
տուծոյ ձերոյ, եւ մեղմասցի Տէր ի չա-
14 րեացն զոր խօսեցաւ ի վերայ ձեր։ Եւ
ես աւասիկ կամ ի ձեռս ձեր, արարէք

դառնացէ ի վերայ արօտի իւրոյ, իբրեւ ի գոչիւն կոխողաց տացէ պատասխանի ամենայն բնակչաց երկրի։ (31) Եկն աղաղակ մինչեւ ի ծագս երկրի. զի դատաստան Տեառն է ընդ ազգս, վարեսցէ նա դատ ընդ ամենայն մարմնոյ, եւ զամպարիշտս մատնեսցէ [1]Այլք. յայնժամիկ [2]Ոմանք յաւելուն, եւ մի՛ թաղեսցին [3]Այլք. ընդ նմին. թաւալեսջիք, ընտիրք խաշին [4]Այլք. անօթք [5]Այլք. պատուականաց խաշին [6]Այլք. լռեսցին բնակութիւնք [7]Այլք. Եթող [8]Այլք. զի [9]Այլք. ի գաւթի տանն Տեառն, եւ խօսեսցես առ ամենայն քաղաքս

[10]Այլք. պատուիրեցի քեզ խօսել [11]Յայլս. պակաս

ընդ իս որպէս եւ [1]ձեզ օգուտ եւ լաւ
15 իցէ"։ Բայց գիտելով գիտասջիք, զի
թէ սպանանէք դուք զիս, արիւն ան-
պարտ արկանէք ի վերայ ձեր եւ ի վե-
րայ քաղաքիս այսորիկ եւ ի վերայ բնակ-
չաց սորա. զի ճշմարտութեամբ առա-
քեաց զիս Տէր առ ձեզ, խօսել յականջս
ձեր զամենայն բանս զայսոսիկ։
16 Եւ ասեն իշխանքն եւ ամենայն ժո-
ղովուրդն ցքահանայս եւ ցմարգա-
րէսն, Ոչ է դատաստան մահու առն
այդորիկ, զի յանուն Տեառն Աստուծոյ[2]
17 խօսեցաւ առ մեզ։ Յոտն կացին արք
ի ծերոց երկրին, եւ ասեն ցամենայն ժո-
18 ղովս ժողովրդոցն, Միքիէ Մորասացի
մարգարէանայր յաւուրս Եզեկեայ ար-
քային Յուդայ. խօսեցաւ ընդ ամենայն
ժողովրդեանն Յուդայ եւ ասէ, Այսպէս
ասէ Տէր զօրութեանց. Սիոն իբրեւ
զագարակ արօրադիր լիցի, եւ Երու-
սաղէմ իբրեւ [3]զհիւղս մրգապահաց, եւ
լեառն տանդ եղիցի իբրեւ զանտառ
19 մայրւոյ"։ Մի թէ սպանանելով սպան զնա
Եզեկիա արքայ Յուդայ եւ ամենայն
Հրէաստան. ո՞չ ապաքէն զահի [4]հարան ի
Տեառնէ, եւ խնդրեցին յերեսաց" Տեառն.
եւ դադարեաց Տէր յամենայն չարեացն
զոր խօսեցաւ ի վերայ նոցա. եւ մեք
արարաք չարիս մեծամեծս յանձինս մեր։
20 Եւ այր մի մարգարէանայր յանուն
Տեառն, Ուրիա որդի Սամեայ ի Կարիա-
թարիմայ. եւ մարգարէացաւ ի վերայ
քաղաքիս այսորիկ, եւ ի վերայ երկրիս
այսորիկ ըստ ամենայն բանից Երեմիա-
21 յի։ Եւ լուաւ արքայ Յովակիմ, եւ ա-
մենայն զօրաւորք իւր եւ ամենայն իշ-
խանք զամենայն բանս նորա, եւ [5]խնդրէին
սպանանել զնա. եւ լուաւ Ուրիա, եր-
կեաւ եւ փախեաւ եւ գնաց յերկիրն Ե-
22 գիպտացւոց։ Եւ առաքեաց արքայ Յո-
վակիմ արս յԵգիպտոս. զԵղնաթան որ-
դի Աքոբորայ եւ արս ընդ նմա յԵ-
23 գիպտոս. Եւ հանին զնա անտի եւ ա-
ծին առ արքայն Յովակիմ, եւ սպան զնա
սրով, եւ ընկէց ի շիրիմ որդւոց ժո-
24 ղովրդեան իւրոյ։ Բայց ձեռն Աքիկա-
մայ որդւոյ Սափանայ էր ընդ Երեմիա-
յի, զի մի՛ մատնեսցի ի ձեռս ժողովրդ-
եանն սպանանել զնա։

ԳԼ. ԻԷ

1 Ի սկզբան թագաւորութեանն Յովակի-
մայ որդւոյ Յովսեայ արքայի Յուդայ
եղեւ բանս այս առ Երեմիա ի Տեառնէ,
2 եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ցիս. Արա
դու քեզ կապանս եւ անուրս, եւ արկ
3 ընդ պարանոց քո. Եւ առաքեսցես զայն
առ թագաւորն Եդովմայեցւոց, եւ առ
թագաւորն Մովաբայւոց, եւ առ թա-
գաւոր որդւոյն Ամոնայ, եւ առ թա-
գաւորն Տիւրոսի, եւ առ թագաւորն
Սիդոնացւոց, ի ձեռն հրեշտակաց նոցա
որ գան յԵրուսաղէմ առ Սեդեկիա ար-
4 քայ Յուդայ. Եւ պատուիրեսցես նոցա
ասել ցտեարս իւրեանց, Այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայելի.
5 Այսպէս ասասջիք ցտեարսն ձեր. Ես
արարի զերկիր եւ զմարդիկ եւ զանաս-
ունս, եւ որ ինչ ի վերայ երեսաց երկ-
րի զօրութեամբ իմով մեծաւ եւ բազ-
կաւ իմով բարձու. եւ տաց զնա ում
6 եւ կամ իցէ առաջի աչաց իմոց։ Եւ արդ
ես եմ որ ետու զամենայն [6]երկիր ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բա-
բելացւոց ծառայի իմոյ, նա եւ զգա-
զանս անապատի [7]ի գործ արկանել, եւ"
7 ետու նմա ի ծառայութիւն։ Եւ ծառա-
յեսցեն նմա ամենայն ազգք, եւ որդ-
ւոյ նորա եւ որդւոյ որդւոյ նորա, մին-
չեւ եկեսցէ ժամանակ [8]բարկութեան
երկրի նորա, եւ ծառայեսցեն նմա"
ազգ բազումք եւ թագաւորք մեծա-
8 մեծք։ Եւ եղիցի՛ ազգ եւ թագաւո-
րութիւն որ ոչ ծառայեսցեն Նաբուքո-
դոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց, եւ
որք միանգամ ոչ մուծցեն զպարանոցս
իւրեանց ընդ լծով արքային Բաբելաց-
ւոց, սրով եւ սովով եւ մահուամբ ա-
ցարից այցելութիւն ի վերայ ազգին այ-
նորիկ ասէ Տէր, մինչեւ [9]սատակեսցին
ի ձեռաց" նորա։
9 Եւ դուք մի՛ լսէք մարգարէից ձերոց
եւ ըղձութեանց ձերոց եւ երազոց ձե-
րոց եւ կախարդաց ձերոց եւ [7]հաւա-
հմայից ձերոց եւ" կախարդաց ձերոց,
որք ասեն ձեզ թէ Ոչ հարկիցէք

[1] Եբր. լաւ եւ ուղիղ իցէ յաչս ձեր [2] Եբր. [illegible], մերոյ [3] Եբր. զՍիոն աւերակաց. եւ լեառն տանդ եղիցի իբրեւ զբարձրաւանդակ անտառի [4] Եբր. Հարաւ նա ի Տեառնէ և եկաց յաղօթս առաջի [5] Եբր. խնդրեաց արքայ

[6] Եբր. երկիրս զայսոսիկ [7] Եբր. [illegible] [8] Եբր. երկրի նորա. եւ արասցեն զնա ծառայ [9] Եբր. սատակել ինձ զնոսա ի ձեռն

10 արքային Բաբելացւոց. Զի սուտ մար-
գարէանան դոքա ձեզ՝ առ ի հեռացու-
ցանելոյ զձեզ յերկրէդ ձերմէ, եւ ցրուե-
11 ցից զձեզ եւ կորիջիք։ Եւ ազգ որ մու-
ծանիցէ զպարանոց իւր ընդ լծով ար-
քային Բաբելացւոց, եւ կացցէ նմա ի
հարկի՝ թողից զնա յերկրի իւրում, ա-
սէ Տէր, եւ գործեսցէ զնա եւ բնակեսցէ
ի նմա։
12 Եւ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ խօ-
սեցայ ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ,
եւ ասեմ, Մուծէք զպարանոցս ձեր ընդ
լծով արքային Բաբելացւոց, եւ ծառա-
յեցէք նմա եւ ազգի նորա, եւ կեցջիք։
13 Եւ ընդէ՞ր մեռանիք, դու եւ ժողովուրդ
քո, սրով եւ սովով եւ մահուամբ, որ-
պէս եւ խօսեցաւ Տէր առ ազգ, որ ոչ
14 ծառայիցէ արքային Բաբելացւոց։ Մի՛
լսէք բանից մարգարէիցն որ ասեն ձեզ՝
թէ [1]Մի՛ հարկիք" արքային Բաբելա-
ցւոց. զուր մարգարէանան նոքա ձեզ։
15 Զի ոչ առաքեցի զնոսա, ասէ Տէր, եւ
նոքա մարգարէանան յանուն իմ սուտ
առ ի կորուսանելոյ զձեզ. եւ կորիջիք
դուք եւ մարգարէքդ, որ մարգարէա-
նան ձեզ [2]տարապարտուց ստութեամբ։"
16 Եւ ցքահանայս եւ ցամենայն ժողո-
վուրդն՝ [3]զոր խօսեցայ ասացի", Այս-
պէս ասէ Տէր. Մի՛ լսէք բանից մար-
գարէիցն որ մարգարէանան ձեզ եւ ա-
սեն, Ահա սպասք տանն Տեառն դարձցի
ի Բաբելոնէ այժմ ընդ հուպ. [4]զուր մար-
գարէանան ձեզ, եւ ես ոչ առաքեցի
17 զնոսա"։ Մի՛ լսէք նոցա, այլ ծառայե-
ցէք արքային Բաբելացւոց՝ եւ կեցջիք.
եւ ընդէ՞ր լինիցի քաղաքդ աւերակ։
18 Եթէ մարգարէք իցեն եւ իցէ բան Տեառն
առ նոսա, [5]եկեսցեն եւ յանդիման լի-
ցին ինձ. զի այսպէս ասէ Տէր. Եւ
մնացեալ սպասն զոր ոչ ա՛ռ արքայն
Բաբելացւոց՝ յորժամ գերեաց զՅեքո-
նիա յԵրուսաղեմէ, ի Բաբելոն երթի-
ցէ, ասէ Տէր զօրութեանց։ Այլ վասն
չերթալոյ սպասուցն մնացելոց ի տան
Տեառն եւ ի տան թագաւորին Յուդայ
19 յԵրուսաղեմէ ի Բաբելոն, Այսպէս" ասէ

[1] Ոմանք. Ոչ լինիցիք ծառայք [2] Յոմանս. դատարկ
[3] Ոմանք. խօսեցայ եւ ասեմ [4] Ոմանք. զի զուր
մարգարէանան ձեզ [5] Ոմանք. աղաչեսցեն զՏէր
զօրութեանց, զի մի՛ երթիցեն սպասք մնաց-
եալք ի տան Տեառն, եւ ի տան թագաւո-
րին Յուդայ, եւ յԵրուսաղէմ՝ ի Բաբելոն։
(19) Զի այսպէս

Տէր զօրութեանց վասն սեանցն եւ վասն
ծովուն եւ վասն մեքենովթիցն եւ մնա-
ցորդաց սպասուցն՝ որ մնացին ի քա-
20 ղաքիդ յայդմիկ, Զոր ոչ ա՛ռ Նաբուքո-
դոնոսոր արքայ Բաբելացւոց ի գերելն
իւրում զՅեքոնիա որդի Յովակիմայ ար-
քայի Յուդայ յԵրուսաղեմէ ի Բաբե-
լոն, եւ զամենայն ազատն Յուդայ
21 եւ զԵրուսաղեմի, Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց Աստուած Իսրայելի վասն
սպասուցն մնացելոց ի տան Տեառն, եւ
ի տան թագաւորին Յուդայ եւ յԵրու-
22 սաղէմ. Ի Բաբելոն երթիցեն, եւ անդ
եղիցին մինչեւ յօրն յորում այց արա-
րից նոցա, [1]այսպէս ասէ Տէր. Հանից
զնոսա եւ դարձուցից ի տեղիդ յայդ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ եղեւ յամին յայնմիկ ի սկզբան թա-
գաւորութեանն Սեդեկեայ արքայի Յու-
դայ, յամին չորրորդի՝ յամսեանն հին-
գերորդի, ասէ ցիս Անանիա որդի Ա-
զովրայ [2]սուտ մարգարէ ի Գաբաւոնէ,
ի տանն Տեառն առաջի քահանայիցն եւ
2 ամենայն ժողովրդեանն[6], Այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայելի.
[7]Խորտակեցի լուծ" արքային Բաբելա-
3 ցւոց. [8]Յետ այլ եւս երկուց ամաց" ա-
ւուրց, եւ ես դարձուցից ի տեղիդ յայդ
զամենայն սպաս տանն Տեառն, զոր
միանգամ ա՛ռ Նաբուքոդոնոսոր արքայ
Բաբելացւոց ի տեղւոջէդ յայդմանէ, եւ
4 տարաւ ի Բաբելոն. Եւ զՅեքոնիա որ-
դի Յովակիմայ արքայի Յուդայ, եւ զա-
մենայն գերութիւն Հրէաստանի որք
մտին ի Բաբելոն, դարձուցից ես ի տե-
ղիս յայս, ասէ Տէր, [2]եւ զՅեքոնիա եւ
զգերութիւնն Յուդայ." զի խորտակե-
ցից զլուծ արքային Բաբելացւոց։
5 Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա
[2]սուտ մարգարէ՝ առաջի քահանայիցն
եւ առաջի ամենայն ժողովրդեանն որ
6 կային ի տան Տեառն, [9]Արդարեւ այդ-
պէս արասցէ Տէր, հաստատեսցէ զբան
քո զոր մարգարէացար, դարձուցանել
զսպաս [10]տանդ այդորիկ" եւ զամենայն
7 գերին ի Բաբելոնէ ի տեղիս յայս։ Բայց

[6] Ոմանք յաւելուն, եւ ասէ [7] Ոմանք. Խորտա-
կեցի զլուծ [8] Ոմանք. Մինչեւ յերկուս ամս
[9] Ոմանք. Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ, Ամէն. [10] Ոմանք.
տանն Տեառն

[1]լուարուք զպատգամս Տեառն՚՚ զոր ես
ասեմ յականջս ձեր եւ յականջս ամե-
8 նայն ժողովրդեանդ ։ Մարգարէք որ ե-
ղեն յառաջ քան զիս եւ զքեզ՝ յաւի-
տենից, եւ մարգարէացան ի վերայ բա-
զում աշխարհաց եւ մեծամեծ թագա-
ւորութեանց, ի պատերազմ եւ ի չարիս
9 եւ ի մահ. Մարգարէ որ մարգարէա-
նայ խաղաղութիւն, եւ լիցի բան մար-
գարէին, ծանիցեն զմարգարէն զոր ա-
ռաքեաց նոցա Տէր հաւատարմութեամբ։
10 Եւ առ Անանիա մարգարէ առաջի ա-
մենայն ժողովրդեանն զանուրսն ի պա-
րանոցէ Երեմեայ մարգարէի եւ խոր-
11 տակեաց ։ Եւ ասէ Անանիա առաջի ա-
մենայն ժողովրդեանն, Այսպէս ասէ Տէր.
Այդպէս խորտակեցից զլուծ Նաբուքո-
դոնոսորայ արքային Բաբելացւոց [2]յետ
երկուց ամաց՚՚ աւուրց ի պարանոցէ ա-
մենայն ազգաց ։ Եւ գնաց Երեմիա մար-
գարէ զճանապարհս իւր ։
12 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
յետ խորտակելոյն Անանեայ մարգարէի
զանուրսն ի պարանոցէ Երեմեայ մարգա-
13 րէի, եւ ասէ, Երթ խօսեաց ընդ Ա-
նանեայ եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Տէր.
Անուրս փայտեղէնս խորտակեցեր, եւ
արարից ընդ այնր անուրս երկաթիս ։
14 Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Ա-
ստուած Իսրայէլի. Լուծ երկաթի եդի ի
վերայ պարանոցի ամենայն ազգացդ այ-
դոցիկ՝ հարկել Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քային Բաբելացւոց, եւ ծառայեսցեն
նմա. նաեւ զգազանս անապատի ե-
տու նմա ։
15 Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա
մարգարէ, Արդ լուր, Անանիա, ոչ ա-
ռաքեաց զքեզ Տէր, եւ դու ի զուր յու-
սացուցեր զժողովուրդդ զայդ ի նան-
16 րութիւնս ։ Վասն այդորիկ այսպէս ա-
սէ Տէր. Ահա ես արձակեցից զքեզ յե-
րեսաց երկրի, եւ ի միում տարւոջ մեռ-
ջիր դու, զի խոտորութիւն խօսեցար ի
17 Տեառնէ ։ Եւ մեռաւ Անանիա մարգա-
րէ յամին յայնմիկ, յամսեանն եւթնե-
րորդի ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Եւ այս բանք են թղթոյն զոր առա-
քեաց Երեմիա մարգարէ յԵրուսաղեմէ
առ [3]ծերս գերութեանն եւ առ քա-
հանայս եւ առ [4]սուտ մարգարէսն,
թուղթ ի Բաբելոն առ գերին՚՚ եւ
առ ամենայն ժողովուրդն զորս գերեաց
Նաբուքոդոնոսոր յԵրուսաղեմէ ի Բա-
2 բելոն, Յետ [5]ելանելոյ Յեքոնեայ ար-
քայի եւ տիկնոջն եւ ներքինեաց եւ
իշխանաց Յուդայ [6]յԵրուսաղեմէ, եւ ա-
մենայն ազատաց եւ արուեստագիտաց
եւ կալանաւորակապաց՚՚ յԵրուսաղեմէ.
3 Ի ձեռն Եղասեայ որդւոյ Սափանայ, եւ
Գամարեայ որդւոյ Քեղկեայ, զորս ա-
ռաքեաց Սեդեկիա արքայ առ Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց ի Բա-
բելոն, եւ ասէ,
4 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աս-
տուած Իսրայէլի վասն գերութեանդ որ
գերեցաւ յԵրուսաղեմէ ի Բաբելոն.
5 Տունս շինեցէք եւ բնակեցէք, դրախտս
տնկեցէք եւ կերայք զպտուղս նոցա,
6 Առէք կանայս եւ ծնիցին ուստերք եւ
դստերք, եւ առէք կանայս ուստերաց
ձերոց եւ զդստերս ձեր տուք արանց,
եւ ծնցին ուստերս եւ դստերս, եւ բազ-
7 մասջիք այդր եւ մի նուազեսջիք ։ Եւ
[7]կեցջիք խաղաղութեամբ յերկրին՚՚ յոր
վարեցի զձեզ այդր, եւ աղօթս արա-
րէք [8]ի վերայ դոցա՚՚ առ Տէր. զի ի դո-
րա խաղաղութեանն եղիցի եւ ձեզ խա-
8 ղաղութիւն ։ Զի այսպէս ասէ Տէր զօ-
րութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. Մի՛
հրապուրեսցեն զձեզ [9]սուտ մարգարէքդ
ձեր որ ի միջի ձերում են, եւ ըղձապա-
տումքդ ձեր. եւ մի՛ անսայք երազոց
9 ձերոց զոր դուք [10]տեսանէք. Զի սուտ
մարգարէանան դոքա ձեզ յանուն իմ,
10 եւ ես ոչ առաքեցի, ասէ Տէր ։ Զի այս-
պէս ասէ Տէր. Յորժամ մերձ իցէ Բա-
բելոնի լնուլ եւթանասուն ամ, այց ա-
րարից ձեզ. եւ հաստատեցից ի վերայ
ձեր զբանս իմ զբարիս, դարձուցանել
11 զձեզ ի տեղիս յայս ։ Զի ես գիտեմ զխոր-
հուրդս զոր խորհիմ [9]եւ խորհեցայց՚՚ ի
վերայ ձեր, ասէ Տէր, խորհուրդ խա-
ղաղութեան եւ ոչ չարութեան, տալ
12 ձեզ [11]յետ այդորիկ՚՚ յոյս. Եւ կարդա-
ջիք առ իս, եւ երթիջիք եւ յաղօթս

[1] Ոմն. լուր զպատգամն զայս [2] Ոմն. մինչեւ յերկուս ամս

[3] Ոմն. մնացորդս ծերոց [4] Ոմն. մարգարէսն [5] Ոմն. ելանելոյ [6] Ոմն. եւ Երուսաղեմի եւ հրէանց եւ գարբնաց [7] Ոմն. խնդրեցէք զխաղաղութիւն քաղաքին [8] Ոմն. վասն նորա [9] Ոմն. [illegible] [10] Ոմն. տայք տեսանել [11] Ոմն. կատարած եւ

13 կացջիք առ իս, եւ ես լուայց ձեզ։ Եւ
խնդրեսջիք զիս եւ գտջիք. զի խնդրի-
14 ցէք զիս յամենայն սրտէ ձերմէ. Եւ
[1]երեւեցայց ձեզ, ասէ Տէր, եւ դար-
ձուցից զգերութիւն ձեր, եւ ժողովե-
ցից զձեզ յամենայն ազգաց եւ յամե-
նայն տեղեաց ուր ցրուեցի զձեզ անդր,
ասէ Տէր. եւ դարձուցից զձեզ ի տե-
15 ղիդ ուստի գերեցի զձեզ այտի. Զի ա-
սացէք՝ թէ Կացոյց Տէր ի մեզ մարգա-
րէս ի Բաբելոն։
16 Զի այսպէս ասէ Տէր ցթագաւորդ որ
նստի յաթոռ Դաւթի, եւ ցամենայն
ժողովուրդդ որ բնակեալ է ի քաղաքիդ
յայդմիկ, եղբարք ձեր որ ոչ ելին ընդ ձեզ
17 ի գերութիւն, Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց. Ահաւասիկ ես առաքեմ ի նո-
սա սով եւ սուր եւ մահ, եւ արարից
զդոսա իբրեւ զթուզ ժանտ [2]սուարիմ
որ ոչ ուտիցի ի ժանտութենէ իւրմէ։
18 Եւ հալածեցից զնոսա սրով եւ սովով
եւ մահուամբ, եւ տաց զնոսա [3]ի չար-
ժումն ամենայն թագաւորութեանց երկ-
րի, ի նզովս եւ [4]յապականութիւն եւ
ի շչիւն եւ ի նախատինս ի մէջ ամենայն
19 ազգաց ուր ցրուեցից զնոսա անդր. Փո-
խանակ զի ոչ լուան բանից իմոց, ա-
սէ Տէր. զի առաքեցի առ նոսա զծա-
ռայս իմ զմարգարէս կանխեալս եւ ա-
ռաքեալ, եւ ոչ լուարուք, ասէ Տէր։
20 Եւ դուք լուարուք զբան Տեառն, ա-
մենայն գերիդ, զոր առաքեցի յԵրուսա-
21 ղեմէ ի Բաբելոն։ Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի, ի վե-
րայ Աքիաբայ որդւոյ Ուղկեայ, եւ ի
վերայ Սեդեկեայ որդւոյ Մաասայ՝ որ
մարգարէացան ձեզ յանուն իմ զսուտ.
Ահաւասիկ ես տաց զնոսա ի ձեռս Նա-
բուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց,
եւ սատակեսցէ զնոսա առաջի աչաց
22 ձերոց։ Եւ առցեն ի նոցանէն անէծս ի
մէջ ամենայն գերութեանն Յուդայ որ
է ի Բաբելոն, եւ ասասցեն, Արասցէ
զքեզ Տէր՝ որպէս արար Սեդեկեայ եւ
Աքիաբայ, զորս տապակեաց արքայն
23 Բաբելացւոց ի հուր։ Վասն զի գործե-
ցին զանօրէնութիւնս յԻսրայելի, եւ
շնային ընդ կանայս քաղաքայնոց իւ-
րեանց. եւ խօսէին պատգամս յանուն
իմ սուտ, զոր ոչ հրամայեցի նոցա. եւ
ես ինձէն իրագէտ եւ վկայ եմ, ասէ
Տէր։
24 Եւ ցՍամեա Եղիմացի ասասցես,
25 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած
Իսրայելի. Փոխանակ զի առաքեցեր դու
յանուն [5]իմ թուղթս առ ամենայն ժո-
ղովուրդն յԵրուսաղէմ, [6]եւ ես ոչ առա-
քեցի զքեզ յանուն իմ," եւ առ Սոփո-
նիա որդի Մաասայ քահանայ եւ առ ա-
26 մենայն քահանայսն ասել, Թէ Տէր ետ
զքեզ քահանայ փոխանակ Յովիդայեայ
քահանայի, լինել վերակացու ի տան
Տեառն ամենայն մարդոյ [7]որ մարգա-
րէանայ, եւ ի վերայ ամենայնի որ պատ-
մէ ըղձութիւն. եւ տացես զնոսա յար-
27 գելան ի վերնադրանն". Եւ արդ ընդէր
ոչ արարեր պատուհաս Երեմիայի Անա-
28 թովթացւոյ՝ որ մարգարէանայ ձեզ. Զի
առաքեաց առ մեզ ի Բաբելոն եւ ա-
սէ, թէ Հեռի է ժամանակն. շինեցէք
տունս եւ բնակեցէք, տնկեցէք դրախտս
29 եւ կերայք զպտուղս նոցա։ Եւ ընթեր-
ցաւ Սոփոնիա քահանայ զթուղթն յա-
30 կանջս Երեմիայի մարգարէի։ Եւ եղեւ
31 բան Տեառն առ Երեմիա, եւ ասէ, Ա-
ռաքեա առ ամենայն գերին եւ ասաս-
ցես, Այսպէս ասէ Տէր ի վերայ Սա-
մեայ Եղիմացւոյ. Փոխանակ զի մար-
գարէացաւ ձեզ Սամեա, եւ ես ոչ ա-
ռաքեցի զնա, եւ յուսացոյց զձեզ ի
32 նանրութիւն, Վասն այսորիկ այսպէս
ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես արարից հան-
դէս ի վերայ Սամեայ Եղիմացւոյ եւ ի
վերայ ազգի դորա. եւ ոչ եղիցի դորա
մարդ ոք՝ որ նստիցի ի միջի [8]ձերում
տեսանել զբարութիւն զոր ես արարից
[9]ձեզ, ասէ Տէր. զի խոտորումն խօսե-
ցաւ ի Տեառնէ։

ԳԼ. Լ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ՝
2 ասել, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իս-
րայելի. Գրեա դու քեզ զամենայն զբանս
3 զոր ետու քեզ հրաման՝ ի մատենի։ Զի
ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ դար-
ձուցից զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ

[1] Օրին. դարձայց [2] Ճռաքաղ, բան Եբրայեցերէն, նոյն ընդ ժանտ [3] Կամ, յարհաւիրս [4] Օրին. յապշութիւն

[5] Օրին. քո [6] Յօրին. պակաս [7] Օրին. մոլեգնելոյ, որ կերպարանի ի մարգարէ, եւ տացես զնոսա ի կոճեղս եւ յանուր [8] Օրին. ժողովրդեանս այսորիկ [9] Օրին. ժողովրդեանն իմում

Իսրայէլի եւ զՅուդայ, ասէ Տէր. եւ
դարձուցից զդոսա յերկիրդ զոր ետու
հարցն նոցա, եւ տիրեսցեն դմա։
4 Եւ այս բանք են զոր խօսեցաւ Տէր
5 ի վերայ Իսրայէլի եւ Յուդայ. Այսպէս
ասէ Տէր. ձայն ահի [1]լուիջիք, եւ զձայն
ահեղ գումի, յորմէ դողայցեն մէջք. եւ
փրկութիւն եւ խաղաղութիւն ոչ իցէ”։
6 Հարցէք եւ տեսէք, եթէ ծնանի երբեք
արու. զի տեսի զամենայն այր եւ ձեռք
իւր ի վերայ միջոյ իւրոյ իբրեւ ծննդա-
կանի, եւ դարձան երեսք ամենայն ի
7 գոյն դալկան։ Վա՜յ, զի մեծ է օրն այն,
եւ չիք այնպիսի. եւ անձկութեան նեղու-
թեամբ է ժամանակն Յակոբայ, եւ
8 ապրեսցի ի նմանէ։ Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ, ասէ Տէր զօրութեանց, խոր-
տակեցից [2]զլուծն ի պարանոցէ նոցա,
եւ զկապանս նոցա խզեցից, եւ ոչ եւս
9 կայցեն նոքա ի հարկի օտարաց”. Այլ
հարկեսցին Տեառն Աստուծոյ իւրեանց.
եւ [3]զԴաւիթ արքայ իւրեանց” յարու-
10 ցից նոցա։ Բայց դու մի՛ երկնչիր, ծա-
ռայ իմ Յակոբ, ասէ Տէր, եւ մի՛ զար-
հուրեսցիս, Իսրայէլ. զի ահաւասիկ ես
փրկեցից զքեզ ի հեռաստանէ, եւ զզա-
ւակ քո յերկրէ գերութեան նոցա. եւ
դարձցի Յակոբ եւ դադարեսցէ, եւ
բարեկեցիկ լիցի, եւ ոչ ոք իցէ որ զար-
11 հուրեցուսցէ։ Զի ընդ քեզ եմ ես, ա-
սէ Տէր, ի փրկել զքեզ. զի արարից
նուաղութիւն ի մէջ ազգաց՝ յորս ցրուե-
ցի զքեզ անդր, եւ քեզ ոչ արարից
վախճան. եւ խրատեցից զքեզ իրա-
ւամբք, եւ քաւելով ոչ քաւեցից զքեզ։
12 Այսպէս ասէ Տէր. [4]Սաստկացուցի զբե-
կումն” քո, եւ ցաւալին են հարուածք
13 քո։ Ոչ ոք է որ դատի զդատաստանս
[5]քո. ի ցաւս քո բժշկեցար, եւ օգուտ
14 ոչ եղեւ” քեզ։ Ամենայն բարեկամք քո
մոռացան զքեզ, եւ ոչ հարցանիցեն
զքէն. զի զհարուածս թշնամւոյ հարի
զքեզ՝ խրատ սաստիկ. վասն [6]ամենայն
անիրաւութեանց քոց, բազմացան մեղք
15 քո։ Զի՞ գոչես ի վերայ բեկման քո.
[7]սակայն ոչ արարից քեզ վախճան.”
բուռն են ցաւք քո. վասն բազմութեան
անօրէնութեան քո, սաստկացան մեղք
16 քո, արարի քեզ զայդ։ Վասն այդորիկ
ամենեքին որ ուտէին զքեզ՝ կերիցին.
եւ ամենայն թշնամիք քո [8]կերիցեն
զմարմինս իւրեանց. վասն բազում ա-
նիրաւութեանց քոց որ յաճախեցին. եւ
մեղք քո արարին քեզ զայդ եւ եղի-
ցին ապականիչք քո յապականութիւն,
եւ զամենայն աւարառուս քո տաց յա-
17 ւար։ Զի ածից զբժշկութիւն քո” ի ցա-
ւագին վիրաց քոց, եւ բժշկեցից զքեզ,
ասէ Տէր. զի [9]Ցրուեալ կոչեցար, Սիոն,
եւ դոյն է որս ձեր. զի որ խնդրիցէ ոչ
գտանիցէ զնա”։
18 Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես
դարձուցից զվտարանդութիւն յարկացն
Յակոբայ, եւ [10]գերութեանն նորա ո-
ղորմեցայց. եւ շինեսցի քաղաքն [11]ի
բարձրութեան իւրում”, եւ տաճարն
19 ըստ իրաւանց իւրոց կանգնեսցի։ Եւ ել-
ցեն ի դոցանէ երգիչք եւ ձայն խաղա-
կաց, եւ բազմացուցից զդոսա, եւ մի՛
նուազեսցին. [12]տարածեցից զդոսա, եւ
20 մի՛ [13]նուաղեսցին։ Եւ մտանիցեն դոքա
իբրեւ զառաջինն, եւ վկայութիւնք դո-
ցա կանգուն կայցեն առաջի աչաց ի-
մոց”. եւ հանդէս արարից ի վերայ նեղ-
21 չաց դոցա. Եւ [14]եղիցին բռնաւորք
քան զդոսա ի վերայ նոցա, եւ իշխան
դոցա ի դոցանէ ելցէ. եւ ժողովեցից
զդոսա, եւ դարձցին” առ իս. զի ո՞վ է
այն որ ետ զսիրտ իւր դառնալ առ [15]Տէր,
22 ասէ Տէր։ Եւ եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ,
եւ ես եղէց ձեզ յԱստուած։
23 [16]Զի բարկութիւն Տեառն ել ցասմամբ,
[17]ել բարկութիւն մրրկեալ. ի վերայ
24 ամպարշտաց եկեսցէ”։ Եւ մի՛ դարձցի

---

[1] Եբր. լուաք, երկեղ է եւ ոչ խաղաղութիւն [2] Եբր. զլուծ նորա ի պարանոցէ քումմէ, եւ զկապանս քո խզեցից. եւ ոչ եւս ծառայեցուսցեն զնա օտարք [3] Եբր. Դաւիթ արքայն իւրեանց զոր [4] Եբր. Անյոյս է բեկումն [5] Եբր. քո ի պատել. եւ դարմանս բժշկութեան չիք [6] Եբր. յաճախութեան

[7] Եբր. [illegible] [8] Եբր. ամենեքին նոքա երթիցեն ի գերութիւն. եւ եղիցին որ յափշտակեն զքեզ ի յափշտակութիւն, եւ զամենեսին որ կողոպտեն զքեզ՝ տաց ի կողոպուտ։ (17) Զի ածից քեզ բժշկութիւն [9] Եբր. Վտարանդի կոչեցին զքեզ. Այս այն Սիոն է, ասեն, չիք որ խնդրէ զնա [10] Եբր. բնակութեանց [11] Եբր. ի վերայ աւերակաց իւրոց [12] Եբր. մեծարեցից [13] Եբր. անարգեսցին։ (20) Եւ եղիցին որդիք նոցա իբրեւ զառաջինն, եւ ժողով նոցա առաջի իմ հաստատեսցի [14] Եբր. եղիցի գլխաւոր նոցա ի նմանէ, եւ իշխան նոցա ի միջոյ նորա ելցէ, եւ մերձեցուցից զնա, եւ մատիցէ [15] Եբր. իս [16] Եբր. Ահա [17] Եբր. բարկութիւն որ գերփէ. ի վերայ գլխոյ ամբարշտաց արձակեսցի

բարկութիւն սրտմտութեան Տեառն ,
մինչեւ արասցէ եւ կատարեսցէ զյօ-
ժարութիւն սրտի իւրոյ , ի վախճանի
աւուրց ծանիջիք զայն ։

ԳԼ . ԼԱ

1 Ի ժամանակի յայնմիկ ասէ Տէր , եւ ե-
ղէց յԱստուած ազգի Իսրայէլի , եւ
2 նոքա եղիցին ինձ ի ժողովուրդ ։ Այս-
պէս ասէ Տէր . [1]Գտին տապ յանապա-
տի անդ , սատակելովքն հանդերձ սու-
սերաւ . երթայք , մի՛ սատակէք զԻս-
3 րայէլ՟ . Բայց ի բաց Տէր երեւեցաւ [2]նմա .
սէր յաւիտենական սիրեցի զքեզ , վասն
այնորիկ ձգեցի զքեզ ի գթութիւն ։
4 Դարձեալ շինեցից զքեզ եւ շինեսջիր ,
կոյս Իսրայէլի . դարձեալ առցես զթմբուկ
քո , եւ ելցես ընդ ժողովս խաղալկաց ։
5 Դարձեալ տնկեսջիր այգիս ի լերին Սա-
մարիայ , [3]տնկեսջիք տունկս , եւ օրհ-
6 նեսջիք՟ ։ Զի հասեալ է օր կոչման հրա-
ւիրակի ի լերինս Եփրեմի . Արիք եւ ել-
ցուք ի Սիոն առ Տէր Աստուած մեր ։
7 Այսպէս ասէ Տէր . [4]Ցնծութիւն առնել
Յակոբայ , ուրախ լերուք եւ գոչեցէք
ի վերայ գլխոց՟ ազգաց . լսելի արա-
րէք , օրհնեցէք եւ ասացէք . [5]Փրկեաց
Տէր զժողովուրդ իւր՟ , զմնացորդս Իս-
8 րայէլի ։ Ահաւասիկ ես ածից զնոսա յերկ-
րէ հիւսիսոյ , եւ ժողովեցից զնոսա ի
ծագաց երկրէ [6]ի տօնն պասեք . եւ ծնցին
որդիս ի բազմութիւն յոյժ՟ . ի միջի նո-
ցա կոյրն , կաղն , յղին եւ ծնեալն , միա-
համուռ ժողովուրդ մեծ , դարձցին այսր ։
9 Լալով [7]ելին , եւ մխիթարութեամբ ա-
ծից զնոսա՝ հանգուցանել ի վերայ ջուրց
վտակաց ընդ ճանապարհ ուղիղ , եւ
մի՛ մոլորեսցին ի նմա . զի եղէ Իսրա-
յէլի ի հայր , եւ Եփրեմ անդրանիկ իմ է ։
10 Լուարուք զպատգամ Տեառն , ազգք ,
եւ պատմեցէք ի կղզիս հեռաւորս , եւ
ասացէք . Որ հոսեաց զԻսրայէլ՝ ժողո-
վեսցէ զնա . եւ պահեսցէ զնա իբրեւ
11 տաւարածական զհօտ իւր . Զի փրկեաց
Տէր զՅակոբ , եւ ապրեցոյց զնա ի ձեռաց
12 բանաւորաց նորա ։ Եկեսցեն եւ ուրախ
լիցին եւ ցնծասցեն ի լերին Սիոնի . ե-
կեսցեն ի բարութիւնս Տեառն՝ յերկիր
ցորենոյ եւ գինւոյ եւ [8]պտղեանց եւ խա-
շանց , արջառոյ եւ ոչխարի . եւ եղի-
ցին անձինք նոցա իբրեւ [9]գծառ պտղա-
13 լից՟ , եւ ոչ եւս քաղցիցեն ։ Յայնժամ
ցնծասցեն կոյսք ի ժողովս [10]երիտասար-
դաց , եւ ծերք խնդասցեն՟ . եւ դար-
ձուցից զսուգ նոցա ի խնդութիւն , եւ
[11]ուրախ արարից զնոսա ի տրտմութենէ
14 իւրեանց ։ Զմայլեցուցից եւ արբեցու-
ցից զանձինս քահանայից որդւոցն Ղե-
ւեայ՟ , եւ ժողովուրդ իմ լցցի իմովք
բարութեամբք , ասէ Տէր ։
15 Այսպէս ասէ Տէր . Ձայն ի Հռամայ
լսելի եղեւ՝ ողբումն եւ լալումն եւ դու-
ժումն . Ռաքէլ լայր զորդիս իւր , եւ ոչ
կամէր մխիթարել ի վերայ որդւոց իւ-
16 րոց , զի ոչ գոյին ։ Այսպէս ասէ Տէր .
Դադարեսցէ անձն քո ի լալոյ , եւ աչք
քո յարտասուաց . զի գոն վարձք գոր-
ծոց քոց , ասէ Տէր , եւ դարձցին յերկ-
17 րէ թշնամեաց . Եւ եղիցի յոյս վախճա-
նի քո , ասէ Տէր , [12]ընակաւոր որդւոց
18 քոց՟ ի սահմանս նոցա ։ Լսելով լուայ
զողբումն Եփրեմի . Խրատեցեր զիս , Տէր ,
եւ խրատեցայ [6]եւ ոչ ուսայ՟ իբրեւ զըն-
ջուղ տրմուղ . դարձո զիս եւ դարձայց ,
19 զի դու ես Տէր Աստուած իմ ։ [13]Եւ յետ
գերութեան՟ իմոյ ապաշաւեցի , եւ յետ
իմանալոյն իմոյ յոգւոց հանէի [14]ի վերայ
աւուր ամօթոյն իմոյ . եւ ցուցի քեզ թէ
առի նախատինս՟ ի մանկութենէ իմմէ ։
20 [15]Եւ թէ՟ որդի սիրելի՞ իցէ իմ Եփրեմ ,
մանո՞ւկ զբօսանաց , փոխանակ զի բանք
իմ են ի նմա , յիշելով յիշեցից զնա միւ-
անգամ . վասն այնորիկ [16]փութացայ
յաղագս նորա՟ , ողորմելով ողորմեցայց
նմա , ասէ Տէր ։
21 [17]Մատիր անձամբ անձին արա դու քեզ ,
Սիոն , պատուհաս . ընկեա զսիրտ քո ի
թիկունս , զնա զճանապարհ՟ . դարձիր ,

---

[1]Ոմանք. Եգիտ շնորհս յանապատի անդ ժողովուրդն ապրեալ ի սրոյ, յորժամ երթայր հանգչել Իսրայէլ [2]Ոմանք. ինձ [3]Ոմանք. տնկեսցեն տունկս եւ օրհնեսցեն (վայելեսցեն) [4]Ոմանք. Երգեցէք ի Յակոբ ուրախութեամբ, ուրախ լերուք ի վերայ գլխոյ [5]Ոմանք. փրկեա, Տէր, զժողովուրդ քո [6]ՅՈմանք. [illegible] [7]Ոմանք. գային

[8]Ոմանք. ձիթոյ [9]Ոմանք. գդրախտ ջրարբի [10]Ոմանք. եւ երիտասարդք եւ ծերք միանգամայն [11]Ոմանք. մխիթարեցից զնոսա ի տրտմութենէ իւրեանց. (14) Եւ զմայլեցուցից զանձինս քահանայից պարարտութեամբ [12]Ոմանք. եւ դարձցին որդիք քո [13]Ոմանք. Արդարեւ յետ դառնալոյ [14]Ոմանք. յամօթ եղէ եւ պատկառեցայ, զի տարայ նախատանաց [15]Ոմանք. Մի թէ [16]Ոմանք. գալարին աղիք իմ [17]Ոմանք. Կանգնեա քեզ կոթողս, արա քեզ սիւնս բարձունս, դիր զսիրտ քո յարահեա անդր, ճանապարհ զոր գնացեր

կոյս Իսրայէլի, դարձիր անդրէն ի քա-
22 ղաքս քո [1]սգացեալ։ Մինչեւ յե՞րբ թա-
փառիցիս, դուստր [2]անարգեալ. զի հաս-
տատեաց Տէր [3]զփրկութիւն ի ձեռա-
տունկն նոր. փրկութեամբ շրջեսցին
23 մարդիկ"։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. դարձեալ ասաս-
ցեն զբանս զայս յերկրին Յուդայ եւ ի
քաղաքս նորա, յորժամ դարձուցից զգե-
րութիւնս նոցա, [4]օրհնեալ է Տէր յար-
24 դար եւ ի սուրբ լերին իւրում։ Եւ բնա-
կիչքն Հրէաստանի ամենայն քաղաքօքն
իւրեանց եւ գործաւորօքն՝ յղփասցին
25 հօտիւքն։" Զի արբուցի զամենայն անձն
ծարաւի, եւ զամենայն անձն քաղցեալ
26 լցուցի. Վասն այնորիկ զարթեայ եւ
տեսի, եւ քուն իմ քաղցրացաւ ինձ։
27 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ սեր-
մանեցից զտունն Իսրայէլի, եւ զտունն
Յուդայ ի զաւակ մարդկան եւ ի զա-
28 ւակ անասնոյ։ Եւ եղիցի զոր օրինակ
զարթուցեալ էի ի վերայ նոցա ի խլել
եւ ի կործանել, ի քակել եւ ի կորու-
սանել եւ ի չարչարել, նոյնպէս զար-
թեայց ի վերայ նոցա ի շինել եւ ի տնկել,
29 ասէ Տէր։ Յաւուրսն յայնոսիկ մի՛ եւս
ասիցեն թէ Հարքն աղոխ կերան, եւ
30 որդւոց ատամունք առան. Այլ իւրա-
քանչիւր ի մեղս իւր մեռցի. ամենայն
մարդ որ ուտիցէ զաղոխն՝ նորին ա-
տամունքն առցին։
31 Ահաւասիկ աւուրք գան, ասէ Տէր,
եւ ուխտեցից տանդ Իսրայէլի եւ տանդ
32 Յուդայ ուխտ նոր, Ոչ ըստ ուխտին զոր
ուխտեցի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յո-
րում առի զձեռանէ նոցա հանել զնոսա
յերկրէն Եգիպտացւոց. զի նոքա ոչ կա-
ցին յուխտին իմում, եւ ես անփոյթ ա-
33 րարի զնոցանէ, ասէ Տէր. Այլ այս է
ուխտն զոր ուխտեցից տանդ Իսրայէլի
յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր. Տաց
զօրէնս իմ ի միտս նոցա, եւ ի սիրտս նո-
ցա գրեցից զնոսա. եւ եղէց նոցա յԱս-
տուած, եւ նոքա եղիցին ինձ ի ժողո-
34 վուրդ։ Եւ մի՛ եւս ուսուցանիցեն իւ-
րաքանչիւր զընկեր իւր, եւ իւրաքան-
չիւր զեղբայր իւր ասել թէ Ծանիր զՏէր.
զի ամենեքին ծանիցեն զիս ի փոքր-
կանց նոցա մինչեւ ի մեծամեծս, ասէ
Տէր. զի քաւիչ եղէց անիրաւութեանց
նոցա, եւ զմեղս նոցա ոչ եւս յիշեցից։
35 Այսպէս ասէ Տէր, որ ետ զարեգակն ի
լոյս տուընջեան, [5]հաստատութեամբ,
զլուսին եւ զաստեղս ի լոյս գիշերոյ,
եւ աղաղակ ի ծովու, եւ գոչեն ալիք
նորա", Տէր ամենակալ անուն է նորա.
36 Եթէ դադարեսցեն օրէնքս այս յերեսաց
իմոց, ասէ Տէր, ապա եւ ազգն Իսրա-
յելի դադարեսցէ ի լինելոյ յազգ առաջի
37 աչաց իմոց զամենայն աւուրս։ Այսպէս
ասէ Տէր. Եթէ [6]վերասցին երկինք ի
բարձունս, ու եթէ [7]խոնարհեսցին յա-
տակք երկրի ի խոնարհ, ես [8]ոչ խոտե-
ցից զամենայն ազգդ Իսրայելի, ասէ
Տէր, վասն ամենայնի զոր արարին։
38 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ շի-
նեսցի [9]քաղաք Տեառն յաշտարակէ Ան-
տի Անամայելի մինչեւ ի դուռն Ան-
39 կեանն։ Եւ ելցէ տակաւին [10]կաակած,
եւ չափ նորա յանդիման նորա մինչեւ
ցբլուրն Գարեբայ. եւ բոլորեսցի շուր-
40 ջանակի [11]յընտիր ընտիր վիմաց"։ Եւ ա-
մենայն ձորն [12]Փաքադիմայ եւ մոխրոցն,
եւ ամենայն [13]Սարեմովթն, մինչեւ ի
ձորն Կեդրոնի, մինչեւ ցանկիւն դրան
Ասպաստանացն արեւելից, սրբութիւն
Տեառն. եւ մի՛ եւս խլեսցին, եւ մի՛
եւս քակեսցին մինչեւ յաւիտեան։

ԳԼ. ԼԲ

1 Բանն որ եղեւ ի Տեառնէ առ Երեմիա,
յամին տասներորդի Սեդեկեայ արքայի
Յուդայ. այն ամ ութուտասներորդ էր
Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելաց-
2 ւոց"։ Եւ յայնժամ զօր արքային Բա-
բելացւոց պաշարեաց զԵրուսաղէմ. եւ
Երեմիա մարգարէ կայր ի կալանս [14]ի
սրահի բանտին՝ որ էր յապարանս թա-
3 գաւորին Յուդայ, Յոր արգելն զնա ար-
քայ Սեդեկիա, եւ ասէ, Ընդէ՞ր դու
մարգարէանաս եւ ասես, Այսպէս ասէ
Տէր. Ահաւադիկ ես տամ զքաղաքդ

---

[1] Եբր. յայսոսիկ [2] Եբր. խոտորեալ [3] Եբր. Նոր ինչ յերկրի. կին մարդ շուրջ եկեսցէ զարամբ [4] Եբր. Օրհնեսցէ զքեզ Տէր, բնակութիւն արդարութեան, լեառն սրբութեան։ (24) Եւ բնակեսցեն ի նմա Յուդա եւ ամենայն քաղաքք նորա ի միասին, հողագործք եւ որ շրջին հօտիւք։

[5] Եբր. զհաստատութիւն լուսնի եւ աստեղաց ի լոյս գիշերոյ, որ սաստէ ծովու յորժամ գոչեն ալիք նորա, կամ, խռովեմ զծով եւ գոչեցուցանեմ զալիս նորա [6] Եբր. չափեսցին [7] Եբր. զննեսցին [8] [illegible] [9] Եբր. քաղաքն վասն [10] Եբր. ծիր չափոյ [11] Եբր. մինչեւ ի Գոաթ [12] Եբր. դիականց [13] Եբր. արտորայն [14] Եբր. ի գաւթի

զայդ ի ձեռս թագաւորին Բաբելացւոց ,
4 եւ առցէ զդա . Եւ Սեդեկիա արքայ
Յուդայ մի՛ ապրեսցի ի ձեռաց Քաղ-
դէացւոցն . զի մատնելով մատնեսցի ի
ձեռս թագաւորին Բաբելացւոց , եւ խօ-
սեսցի բերան ի բերան ընդ նմա , եւ աչք
5 դորա զաչս նորա տեսցեն . Եւ ի Բա-
բելոն մտցէ Սեդեկիա , եւ անդ նստցի
մինչեւ այց արարից դմա , ասէ Տէր .
զի՞ մարտնչիք ընդ Քաղդէացիսն ուստի
ոչինչ յաջողիցիք ։
6 [1]Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա"
7 եւ ասէ , Ահաւադիկ Անամայէլ որդի
Սեղովմայ հօրեղբօր քո գայ առ քեզ
եւ ասէ , Ստացիր դու քեզ զագարակն
իմ , որ է յԱնաթովթ , զի քեզ իսկ է
անկ ըստ մերձաւորութեան առնուլ ի
8 ստացուած ։ Եւ եկն առ իս Անամայէլ
որդի Սեղովմայ հօրեղբօր իմոյ՝ ըստ բա-
նի Տեառն [2]ի սրահ բանտին եւ ասէ ցիս ,
Ստացիր զագարակն իմ որ է յԱնաթովթ
յերկրին Բենիամինի , զի քեզ պարտ է
ստանալ զժառանգութիւնն , եւ դու
իսկ [3]երիցագոյն ես" . եւ գիտացի՝ թէ
9 բան Տեառն է ։ Եւ ստացայ զագարակն
յԱնամայելայ որդւոյ հօրեղբօր իմոյ, որ
է յԱնաթովթ . եւ կշռեցի նմա արծաթ
10 եւթն սիկղ եւ տասն արծաթոյ . Եւ
գրեցի մուրհակս եւ կնքեցի , եւ կա-
ցուցի վկայս , եւ կշռեցի զարծաթն ի
11 կշիռս ։ Եւ առի զմուրհակ ստացուա-
ծոյն զկնքեալն՝ ըստ հրամանի եւ ըստ
12 իրաւանց , եւ զարձակն . Եւ ետու զմուր-
հակ ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներ-
եայ որդւոյ Մաասայ առաջի Անամայե-
լի որդւոյ հօրեղբօր իմոյ , եւ առաջի
[4]այնոցիկ որ կային անդ . եւ գրեցին"
ի մուրհակի ստացուածոյն , առաջի ա-
մենայն Հրէից , որ նստէին [2]ի սրահի բան-
13 տին ։ Եւ պատուիրեցի Բարուքայ ա-
14 ռաջի նոցա եւ ասեմ , Այսպէս ասէ Տէր
ամենակալ Աստուած Իսրայելի . Առ
զմուրհակդ զայդ՝ զմուրհակ ստացուա-
ծոց զկնքեալն , եւ զմուրհակն արձակ ,
եւ դիցես ի խեցեղէն աման , զի կաց-
15 ցէ աւուրս բազումս ։ Զի այսպէս ասէ
Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայելի .
Դարձեալ ստասցին տունս եւ ագարակս
եւ այգիս յերկրիդ յայդմիկ ։

[1]Ոմք. Եւ ասէ Երեմիա, Եղեւ բան Տեառն առ իս
[2]Ոմք. ի գաւթի [3]Ոմք. մերձաւոր ես, գնեսջիր
քեզ [4]Ոմք. վկայիցն գրելոց

16 Եւ կացի յաղօթս առ Տէր , յետ տա-
լոյն զմուրհակ ստացուածոյն ցԲարուք
17 որդի Ներեայ , եւ ասեմ , Որ ես Տէր
Տէր , դու արարեր զերկինս եւ զերկիր
զօրութեամբ քո մեծաւ եւ բազկաւ քով
բարձու . զի ոչինչ է բան որ [5]ծածկիցի
18 ի քէն . Առնես զողորմութիւն ի հազար
դար , եւ հատուցանես զմեղս հարց ի
ծոց որդւոց իւրեանց յետ նոցա . Աս-
տուած մեծ եւ հզօր , Տէր զօրութեանց
19 անուն նորա . Մեծդ խորհրդովք եւ զօ-
րաւոր գործովք , [6]Ամենակալ մեծանուն
Տէր ." աչք քո բաց են յամենայն ճա-
նապարհս որդւոց մարդկան , տալ իւ-
րաքանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում
20 եւ ըստ պտղոյ գնացից իւրեանց ։ Որ
արարեր նշանս եւ արուեստս յերկրին Ե-
գիպտացւոց մինչեւ ցայսօր , ի մէջ Իս-
րայելի , եւ [7]ի մէջ ծննդոց երկրի", եւ
արարեր քեզ անուն իբրեւ յաւուր յայս-
21 միկ . Եւ հաներ զժողովուրդ քո զԻս-
րայէլ յերկրէն Եգիպտացւոց նշանօք եւ
արուեստիւք , հզօր ձեռամբ եւ բարձր
22 բազկաւ , եւ մեծամեծ տեսլեամբք ։ Եւ
ետուր նոցա զերկիրս զայս զոր երդուար
հարցն նոցա՝ տալ նոցա զերկիր որ բղխէ
23 զկաթն եւ զմեղր . Եւ մտին եւ ժա-
ռանգեցին զնա . եւ ոչ լուան ձայնի
քում , եւ ըստ հրամանաց քոց ոչ գնա-
ցին , ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցեր
նոցա առնել, եւ ոչ արարին . եւ [8]արա-
րին պատահել իւրեանց ամենայն չա-
24 րեացս այսոցիկ ։ Եւ արդ ահա հասեալ
է զօր" ի քաղաքս առնուլ զսա , եւ
մատնեցաւ քաղաքս ի ձեռս Քաղդէաց-
ւոցն որ տան ընդ սմա պատերազմ յե-
րեսաց սրոյ եւ սովոյ եւ մահու . որ-
պէս եւ խօսեցար նոյնպէս եւ եղեւ, զոր
25 դու իսկ տեսանես ։ Եւ դու , [9]Տէր , ա-
սես ցիս , Ստացիր քեզ ագարակ արծա-
թոյ . եւ [10]գրեցի մուրհակ եւ կնքեցի ,
եւ կացուցի վկայս". եւ քաղաքս մատ-
նեցաւ ի ձեռս Քաղդէացւոցն ։
26 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
27 Ահա ես Տէր Աստուած ամենայն մսե-
ղեաց . միթէ [11]թաքչիցի՞ ամենայն բան
28 յինէն ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր .

[5]Կամ, դժուարասցի [6]Ցոմս. պակաս [7]Ոմք.
ի մարդիկ [8]Ոմք. արարեր պատահել նոցա զա-
մենայն չարիս զայսոսիկ ։ (24) Ահա պատնէշք,
եկին [9]Ոմք. Տէր Աստուած [10]Ոմք.
կացո վկայս [11]Կամ, դժուարասցի՞

[1]Մատնելով մատնեսցի քաղաքդ՝՝ ի ձեռս
Քաղդէացւոցն, եւ ի ձեռս Նաբուքո-
դոնոսորայ արքային Բաբելացւոց, եւ
29 առցէ զդա։ Եւ եկեսցեն Քաղդէացիքն
պատերազմել ընդ քաղաքիդ, եւ այ-
րեսցեն զդա հրով. եւ հրձիգ [2]արասցեն
զտունս յորս արկանէին խունկս ի վերայ
տանեաց նոցա Բահաղու, եւ զոհէին զոհս
աստուածոց օտարաց վասն զիս դառ-
30 նացուցանելոյ. [3]Որդիքն Իսրայելի եւ
որդիքն Յուդայ միայն գործէին զչարիս
առաջի աչաց իմոց ի մանկութենէ իւ-
րեանց. [4]բայց որդիքն Իսրայելի՝՝ բար-
կացուցին զիս գործովք ձեռաց իւրեանց,
31 ասէ Տէր։ [5]Ի բարկութիւն եւ ի սրտ-
մտութիւն էր ինձ քաղաքդ այդ, յորմէ
օրէ շինեցին զդա մինչեւ ցայսօր, ջնջել
32 զդա յերեսաց իմոց, Վասն ամենայն
չարեաց որդւոցն Իսրայելի եւ որդւոցն
Յուդայ՝ զոր արարին ի դառնացուցանել
զիս, ինքեանք եւ թագաւորք իւրեանց
եւ մեծամեծք իւրեանց, եւ քահանայք
իւրեանց եւ մարգարէք իւրեանց, արք
33 Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղեմի։ Դար-
ձուցին յիս զթիկունս եւ ոչ զերեսս. եւ
ուսուցի զնոսա ընդ առաւօտ. ուսու-
ցի, եւ ոչ անսացին ընդունել զխրատ.
34 Եւ եդին զպղծութիւնս իւրեանց ի տան՝
35 յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն [6]իմ։ Եւ առ
պղծութեան իւրեանց՝՝ շինեցին բագինս
Բահաղու ի ձոր որդւոցն Ենովմայ, մա-
տուցանել զուստերս եւ զդստերս իւ-
րեանց Մողոքայ, զոր ոչ պատուիրեցի
նոցա, եւ ոչ անկաւ ի սիրտ իմ առնել
նոցա զպղծութիւնն զայն առ ի յանցու-
ցանելոյ զՅուդա։
36 Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի վասն քաղաքիդ այդորիկ՝ զոր-
մէ [7]դուք ասացեր՝՝ թէ Մատնեսցի ի ձեռս
Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելաց-
ւոց, ի սուր եւ ի սով եւ [8]ի գերութիւն.
37 Ահա ես ժողովեցից զնոսա յամենայն
երկրէ, ուր ցրուեցի զնոսա անդր բար-
կութեամբ եւ սրտմտութեամբ իմով,
եւ ցասմամբ մեծաւ. եւ դարձուցից
զնոսա ի տեղիս յայս եւ նստուցից զնո-
38 սա [9]յուսով. Եւ եղիցին ինձ ի ժողո-
վուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱստուած.
39 Եւ տաց նոցա սիրտ [10]այլ եւ ճանապարհ
մի՝ երկնչել յինէն զամենայն աւուրս ի
բարութիւն իւրեանց եւ որդւոց իւրեանց
40 յետ նոցա։ Եւ ուխտեցից նոցա ուխտ
յաւիտենական, զոր ոչ դարձուցից յետս,
առնել նոցա բարի. եւ զերկիւղ իմ տաց
ի սիրտս նոցա առ ի չապստամբելոյ նո-
41 ցա յինէն։ [11]Եւ այց արարից՝՝ բարի առ-
նել նոցա, եւ տնկեցից զնոսա յերկրիս
յայսմիկ [12]հաւատովք ամենայն սրտիւ
42 իմով եւ ամենայն անձամբ իմով։ Զի
այսպէս ասէ Տէր. Որպէս ածի ի վերայ
ժողովրդեանդ այդորիկ զամենայն չարիս
մեծամեծս, նոյնպէս ածից ի վերայ դո-
ցա [13]բարիս, զոր խօսեցայ ի վերայ դոցա։
43 Եւ ստասցին միւսանգամ ագարակս յերկ-
րիդ յայդմիկ, զորմէ [14]դուք ասացեր՝՝
թէ Անապատ է ի մարդոյ եւ յանասնոյ,
եւ մատնեցան ի ձեռս Քաղդէացւոցն։
44 Եւ ստասցին ագարակս արծաթոյ, եւ
գրեսցեն մուրհակս եւ կնքեսցեն, եւ
կացուսցեն վկայս յերկրին Բենիամենի
եւ շուրջ զԵրուսաղեմաւ, եւ ի քաղաքս
Յուդայ եւ ի քաղաքս լերինն, եւ ի քա-
ղաքս [15]Սեփելայ եւ ի քաղաքս [16]Նագե-
բայ. զի դարձուցից զգերութիւնս նո-
ցա, ասէ Տէր։

ԳԼ. ԼԳ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա երկ-
րորդ անգամ, եւ նա կայր տակաւին
2 կապեալ [17]ի սրահի բանտին, եւ ասէ. Այս-
պէս ասէ Տէր՝ որ արար [18]զերկիր եւ՝՝
ստեղծ զդա՝ կանգնել զդա, Տէր անուն
3 է նորա. Կարդա առ իս, եւ տաց քեզ
պատասխանի, եւ պատմեցից քեզ մե-
ծամեծս եւ զօրաւորս՝ զոր ոչ գիտիցես։
4 Զի այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրա-
յելի վասն տանց քաղաքիդ այդորիկ,
եւ վասն ապարանից արքայից Յուդայ՝
քակելոց ի մահարձանս եւ [19]ի մարտկոցս,
5 Եկելոցն՝՝ մարտնչել ընդ Քաղդէացիս,
եւ լնուլ զնոսա դիակամբք մարդկան,
զորս հարի բարկութեամբ իմով եւ
սրտմտութեամբ, եւ դարձուցի զերեսս
իմ [20]ի նոցանէ վասն ամենայն չարու-

---

[1] Ոմնք. Ահա ես տաց զքաղաքս զայս [2] Ոմնք. արասցեն զդա եւ [3] Ոմնք. Զի որդիքն [4] Ոմնք. զի որդիքն Իսրայելի հանապազ [5] Ոմնք. Բանզի ի բարկութիւն [6] Ոմնք. իմ ի պղծել զնա. (35) Եւ [7] Ոմնք. դուք ասէք [8] Ոմնք. ի մահ [9] Ոմնք. յապահովս

[10] Ոմնք. մի [11] Ոմնք. Եւ ուրախ եղէց ի նոսա [12] Ոմնք. ճշմարտութեամբ [13] Ոմնք. զամենայն բարիս [14] Ոմնք. դուք ասէք [15] Այսինքն՝ դաշտին [16] Այսինքն՝ հարաւոյ [17] Ոմնք. ի գաւիթի [18] Ոմնք. զդա, Տէր, որ [19] Ոմնք. ի մարտկոցս եւ ի սուր. (5) Որ գան [20] Ոմնք. ի քաղաքէդ

6 թեանց նոցա։ Ահաւասիկ ես ածից
[1]զապիտն ի բժշկութիւն՚՚, եւ բժշկեցից
զնոսա, եւ յայտնեցից նոցա [2]զհնչիւն
7 խաղաղութեան եւ զհաւատս՚՚։ Եւ դար-
ձուցից զգերութիւնն Յուդայ եւ զգե-
րութիւնն Երուսաղեմի, եւ շինեցից
8 զնոսա իբրեւ զառաջինն։ Եւ սրբեցից
զնոսա յամենայն անիրաւութեանց իւ-
րեանց զոր անիրաւեցան յիս, եւ ոչ եւս
յիշեցից զմեղս նոցա զոր մեղան առ իս
9 եւ ապստամբեցան յինէն։ Եւ եղիցի ինձ
[3]յուրախութիւն եւ յօրհնութիւն՚՚ եւ ի
մեծարանս առաջի ամենայն ժողովրդոց
երկրի, որք լուիցեն զամենայն բարու-
թիւնս զոր ես արարից զոցա. եւ եր-
կիցեն եւ [4]դառնայցեն ի վերայ ամենայն
բարութեանցն, եւ ի վերայ ամենայն
խաղաղութեանցն զոր ես արարից [5]դոցա։
10 Այսպէս ասէ Տէր. Դարձեալ լուիցի ի
տեղւոջդ յայդմիկ զորմէ դուքդ ասէք
թէ Աւերակ է ի մարդոյ եւ յանասնոյ, ի
քաղաքս Յուդայ եւ [6]արտաքոյ Երուսա-
ղեմի յաւերակսն՝ առ ի չգոյէ մարդկան եւ
առ ի չգոյէ բնակչաց եւ առ ի չգոյէ անասու-
11 նոց, Ձայն ուրախութեան եւ ձայն ցնծու-
թեան, ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին,
[7]որք ասիցեն՚՚, Գոհացարուք զՏեառնէ
ամենակալէ զի քաղցր է, զի յաւի-
տեան է ողորմ նորա. [8]բերցեն պատա-
րագս օրհնութեան ի տուն Տեառն. զի
դարձուցից զգերութիւն երկրիդ այդո-
12 րիկ՝ ըստ առաջնոյն, ասէ Տէր։ Այս-
պէս ասէ Տէր զօրութեանց. Դարձեալ
եղիցին յաւերակ տեղւոջդ առ ի չգոյէ
մարդոյ եւ անասնոյ, եւ յամենայն քա-
ղաքս դորա՝ վանք հովուաց եւ մակա-
13 ղատեղք խաշանց, Ի քաղաքս լեռնա-
կանս եւ ի քաղաքս [9]Սեփելայ եւ ի քա-
ղաքս [10]Նագեբայ, եւ յերկրին Բենիա-
մինի եւ շուրջ զԵրուսաղեմաւ եւ ի քա-
ղաքս Յուդայ, դարձեալ անցանիցեն
խաշինք ընդ ձեռն թուողի, ասէ Տէր։
14 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ հաս-
տատեցից զբանս իմ բարի զոր խօսե-
ցայ ի վերայ տանն Իսրայէլի, եւ ի վե-
15 րայ տանդ Յուդայ։ Յաւուրսն յայնոսիկ

[1] Եբր. նմա ապաքինումն եւ դեղս [2] Եբր. յաճախութիւն խաղաղութեան եւ ճշմարտութեան [3] Եբր. յանուն ուրախութեան, ի գովութիւն [4] Եբր. դողացեն [5] Եբր. նմա (երկրին) [6] Եբր. ի փողոցս [7] Եբր. ձայն որոց ասեն [8] Եբր. որոց բերեն [9] Այսինքն՝ դաշտականս [10] Այսինքն՝ հարաւոյ

եւ ի ժամանակին յայնմիկ ծագեցից
Դաւթի ծագումն արդարութեան, որ
առնիցէ իրաւունս եւ արդարութիւն
16 յերկրի։ Յաւուրսն յայնոսիկ փրկեսցի
Յուդա, եւ Երուսաղէմ բնակեսցէ [11]յու-
սով. եւ այս է անունն՝ զոր կոչեսցէ՚՚
17 նմա, Տէր արդարութիւն մեր։ Զի այս-
պէս ասէ Տէր. Մի պակասեսցէ Դաւ-
թի այր, որ նստիցի յաթոռ տանն Իս-
18 րայէլի. Եւ քահանայիցն Ղեւտացւոց՝
մի պակասեսցէ այր յերեսաց իմոց՝ մա-
տուցանել ողջակէզս եւ զոհել զոհս, եւ
[12]արկանել խունկս՚՚ զամենայն աւուրս։
19 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
20 մարգարէ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր.
Եթէ խափանիցէք զուխտ իմ զտուընջ-
եան եւ զուխտ իմ զգիշերոյ, զի մի՛
լինիցի տիւ եւ գիշեր ի ժամանակի իւ-
21 րեանց, Ապա եւ ուխտն իմ որ ընդ Դաւ-
թի ծառայի իմոյ է՝ խափանեսցի, չլի-
նել նմա որդի որ թագաւորեսցէ յա-
թոռ նորա, եւ քահանայիցն Ղեւ-
22 տացւոց պաշտօնէից իմոց։ Զոր օրի-
նակ ոչ թուին զօրութիւնք երկնից, եւ
ոչ չափի աւազ ծովու, նոյնպէս բազ-
մացուցից զզաւակն Դաւթի ծառայի ի-
մոյ, եւ զՂեւտացիսն պաշտօնեայս իմ։
23 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
24 եւ ասէ, Ո՞չ տեսանես զինչ խօսի ժո-
ղովուրդդ եւ ասեն, եթէ Զազգս զեր-
կուս զոր ընտրեաց Տէր՝ մերժեաց զնո-
սա. եւ զժողովուրդն իմ զայրացուցա-
նեն չլինել միւսանգամ յազգ առաջի
25 նոցա։ Այսպէս ասէ Տէր. Եթէ [13]զուխտ
իմ զտուընջեան եւ զգիշերոյ եւ զերկ-
նից եւ զերկրի հաստատութեամբ ոչ
26 կարգեցի,՚՚ Ապա եւ զզաւակն Յակո-
բայ եւ զԴաւթի ծառայի իմոյ անար-
գեցից, չառնուլ ի զաւակէ նորա իշխան
ի վերայ զաւակին Աբրահամու եւ Իսա-
հակայ եւ Յակոբայ. զի դարձուցից
զդարձ նոցա եւ զթացայց ի նոսա։

ԳԼ. ԼԴ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա [14]ի Տեառ-
նէ։ Եւ՚՚ Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բա-
բելացւոց եւ ամենայն զօրականն, եւ
ամենայն երկիր որ ընդ իշխանութեամբ
ձեռին նորա, եւ ամենայն ազգք

[11] Եբր. յապահովս. եւ այս է անունն՝ որ կոչեսցի [12] Եբր. մատուցանել պատարագս [13] Եբր. չէ իմ ուխտս ընդ տուընջեան եւ գիշերոյ, եւ ոչ կանոնս երկնից եւ երկրի [14] Եբր. ի Տեառնէ, յորժամ

մարտնչէին ընդ Երուսաղեմի, եւ ընդ
ամենայն քաղաքսն Յուդայ, եւ ասէ,
2 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի.
Երթ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ, եւ
ասասցես զնա, Այսպէս ասէ Տէր. Մատ-
նելով մատնեսցի քաղաքդ այդ ի ձեռս
արքային Բաբելացւոց, [1]եւ առցէ զդա,"
3 եւ այրեսցէ զդա հրով. Եւ դու ոչ ապ-
րեսցիս ի ձեռաց նորա, այլ ըմբռնելով
ըմբռնեսցիս, եւ ի ձեռս նորա մատնեսցիս,
եւ աչք քո զաչս [2]նորա տեսցեն, եւ բերան
ի բերան խօսեսցիս ընդ նմա, եւ ի Բա-
4 բելոն երթիցես։ Այլ լուր զպատգամս
Տեառն, Սեդեկիա արքայ Յուդայ. այսպէս
5 ասէ Տէր վասն քո. Ոչ մեռցիս սրով, Այլ
խաղաղութեամբ մեռանիցիս. եւ որպէս
[3]լացին զհարսն քո զթագաւորսն առաջինս"
որ եղեն յառաջքան զքեզ, [4]նոյնպէս լասցեն
եւ զքեզ, Թէ Վա՜յ, վա՜յ, տէր, եւ կոծեսցին
զքեզ. զի մեծամեծս" խօսեցայ, ասէ Տէր։
6 Եւ խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ
Սեդեկիա արքայ Յուդայ զամենայն
7 զբանս զայսոսիկ յԵրուսաղէմ։ Եւ զօր
թագաւորին Բաբելացւոց մարտնչէր ընդ
Երուսաղեմի եւ ընդ ամենայն քաղաքսն
Յուդայ ընդ մնացեալսն, ընդ Ղաքիսայ եւ
ընդ Ազեկայ, զի նոքա մնացեալ էին ի
քաղաքացն Յուդայ քաղաքք ամուրք։
8 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառ-
նէ, յետ կատարելոյ Սեդեկեայ արքայի
զուխտն ընդ ամենայն ժողովրդեանն
որ յԵրուսաղէմ, կոչել նոցա թողութիւն,
9 Արձակել իւրաքանչիւր ումեք զծառայ
իւր, եւ իւրաքանչիւր զաղախին, զայր
Եբրայեցին եւ զկին Եբրայեցի՝ ազատս.
եւ մի՛ ծառայել առն յազգէ Յուդայ եղբօր
10 իւրում։ Եւ [5]դարձան ամենայն մեծամեծք
եւ ամենայն ժողովուրդն որ մտեալ էին
յուխտ՝ արձակել իւրաքանչիւր զծառայ
իւր, եւ իւրաքանչիւր զաղախին իւր՝
[1]զայր Եբրայեցի եւ զկին Եբրայեցի" ա-
զատս, եւ ոչ եւս ծառայել նոցա. լուան
11 եւ արձակեցին. Եւ յետոյ դարձան, եւ
դարձուցին անդրէն զծառայս եւ զա-
ղախնայս՝ զորս արձակեցին ազատս, եւ
կալան զնոսա ի ծառայս եւ յաղախնայս։
12 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա ի
13 Տեառնէ, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի. Ես եդի ուխտ ընդ
հարսն ձեր՝ յաւուր յորում փրկեցի զնո-
սա յերկրէն Եգիպտացւոց, ի տանէ ծա-
14 ռայութեան, եւ ասեմ, Թէ յորժամ վեց
ամ լցցի, արձակեսցես զեղբայրն քո զԵբ-
րայեցի որ վաճառեսցի քեզ, եւ գործեսցէ
քեզ զվեց ամ, եւ արձակեսցես զնա ազատ
ի քէն. եւ ոչ լուան ինձ հարքն ձեր, եւ
15 ոչ խոնարհեցուցին զունկն իւրեանց։ Եւ
[6]դարձան այսօր առնել զհաճոյս առաջի
աչաց իմոց, կոչել իւրաքանչիւր Թո-
ղութիւն ընկերի իւրում. եւ [7]կատա-
րեցին զուխտն առաջի իմ ի տանն յորոյ
16 վերայ կոչեցեալ է անուն իմ։ Եւ շրջեցէք
եւ պղծեցէք զանուն իմ, [8]դառնալ իւրա-
քանչիւր ի ծառայ իւր, եւ իւրաքանչիւր
յաղախին իւր, զորս արձակեցէք ազատս
ոգւոց ձերոց". եւ դարձուցէք զնոսա
լինել ձեզ ի ծառայս եւ յաղախնայս։
17 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր. Դուք
ոչ լուարուք ինձ կոչել արձակութիւն իւ-
րաքանչիւր եղբօր իւրում, եւ իւրա-
քանչիւր մերձաւորի իւրում. ահաւա-
սիկ ես կոչեցից ձեզ արձակութիւն, ասէ
Տէր, ի սուր եւ ի սով եւ ի մահ. եւ
տաց զձեզ ի ցրումն ընդ ամենայն թա-
18 գաւորութիւնս երկրի։ Եւ տաց զարսդ
որ անցին զուխտիւ իմով, եւ ոչ կացին ի
բանս ուխտի իմոյ զոր արարին առաջի
իմ, զորթն զոր կտրեցին եւ անցին ընդ
19 մէջ յօշուածոցն նորա, Զիշխանս Յու-
դայ եւ զիշխանս Երուսաղեմի, եւ զներ-
քինիս եւ զքահանայս, եւ զամենայն
ժողովուրդ երկրին, որ անցին ընդ մէջ
20 յօշուածոյ որթուն, Տաց զնոսա ի ձեռս
թշնամեաց նոցա եւ ի ձեռս խնդրողաց
անձանց նոցա, եւ [9]արկից զդիակունս"
նոցա կերակուր թռչնոց երկնից եւ գա-
21 զանաց երկրի։ Եւ զՍեդեկիա արքայ
Հրէաստանի եւ զիշխանս նորա տաց ի
ձեռս թշնամեաց իւրեանց, եւ ի ձեռս
խնդրողաց անձանց նոցա, եւ ի ձեռս
զօրու արքային Բաբելացւոց, որ [10]եկեալ
22 հասեալ են ի վերայ նոցա"։ Ահաւասիկ
ես հրաման տաց, ասէ Տէր, եւ դար-
ձուցից զնոսա այդրէն ի քաղաքդ. մար-

---

[1]Եբր. պոկոր [2]Եբր. արքային Բաբելացւոց [3]Եբր. ծխեցին խունկս հարցն քոց թագաւորաց առաջնոց [4]Եբր. ծխեսցեն եւ քեզ, եւ կոծեսցին զքեզ, Վա՜յ, վա՜յ, տէր. զի զբանն ես [5]Եբր. անսացին

[6]Եբր. դարձայք [7]Եբր. կատարեցէք [8]Եբր. դարձուցանել իւրաքանչիւր զծառայ իւր եւ իւրաքանչիւր զաղախին իւր զորս արձակեցէք յուղէտ յուկամ [9]Եբր. եղիցին դիակունք [10]Եբր. եւ ի ձէնջ

տիցեն ընդ դմա եւ առցեն զդա, եւ
այրեսցեն զդա հրով. եւ զքաղաքսն
Յուդայ տաց յանապատ ի բնակչաց իւ-
րեանց:

ԳԼ. ԼԵ

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ
յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ
2 արքայի Յուդայ, եւ ասէ, Երթ ի տուն
Ռաքաբիմայ, եւ [1]կոչեա զնոսա", եւ ած-
ցես ի տուն Տեառն ի մի ի սրահից ան-
3 տի, եւ արբուսցես նոցա գինի: Եւ ածի
զՅեքոնիա որդի Երեմեայ որդւոյ Քաբա-
սինեայ, եւ զեղբարս նորա եւ զամե-
նայն որդիս նորա, եւ զամենայն տուն
4 Ռաքաբիմայ. [2]Ածի ի տուն Տեառն, ի
զահլիճ որդւոյն Անանեայ որդւոյ Գոդո-
ղեայ առն Աստուծոյ, որ էր մերձ ի
տուն իշխանացն, ի վերայ ապարանիցն
Մաասեայ՝ որդւոյ Սեղովմայ վտառապա-
5 հի: Եւ եդի առաջի որդւոցն Ռաքաբի-
մայ [3]աման մի" լի գինւով եւ բաժակս.
եւ ասեմ ցնոսա, Արբէք գինի այտի:
6 Եւ ասեն, Ոչ արբցուք գինի. զի Յով-
նադաբ որդի Ռեքաբայ հայր մեր պա-
տուիրեաց մեզ եւ ասէ, Մի՛ ըմպիցէք
գինի դուք եւ որդիքն ձեր մինչեւ ցյա-
7 ւիտեան. Եւ մի՛ շինիցէք տունս, եւ մի՛
սերմանիցէք սերմանս, եւ մի՛ տնկէք
այգիս[4]. այլ ի վրանս բնակիցէք զամե-
նայն աւուրս ձեր, զի կայցէք աւուրս
բազումս յերկրին յորում շրջիցիք դուք
8 ի դմա: Եւ լուաք բարբառոյ Յովնադա-
բայ որդւոյ Ռեքաբայ հօր մերում՝ ըստ
ամենայնի զոր պատուիրեաց մեզ չըմ-
պել գինի զամենայն աւուրս մեր, մեք
եւ կանայք մեր եւ ուստերք եւ դստերք
9 մեր. Եւ ոչ շինել տունս եւ ոչ բնակել
ի նոսա. եւ այգիք եւ անդք եւ
10 սերմանիք ոչ եղին մեր. Եւ բնակեցաք
վրանօք, եւ լուաք եւ արարաք ըստ
ամենայնի, զոր պատուիրեաց մեզ Յով-
11 նադաբ հայր մեր: Եւ եղեւ իբրեւ
ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելաց-
ւոց յերկիրս յայս, ասացաք, Եկայք եւ
մտցուք յԵրուսաղէմ, յերեսաց զօրուն
Քաղդէացւոց, եւ յերեսաց զօրուն Ա-
սորեստանեայց, եւ [5]բնակեցաք անդ":
12 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ա-
13 սէ, Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աս-
տուած Իսրայէլի. Երթ եւ ասա ցարս
Յուդայ եւ ցբնակիչս Երուսաղեմի, Ո՞չ
առնուցուք խրատ լսել բանից իմոց,
14 ասէ Տէր: [6]Կացին ի բանի որդիքն" Յով-
նադաբայ որդւոյ Ռեքաբայ զոր պա-
տուիրեաց որդւոց իւրոց՝ չըմպել գինի,
եւ ոչ արբին մինչեւ ցայսօր, զի լուան
պատուիրանի հօրն իւրեանց. եւ ես խօ-
սեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, եւ ոչ լուա-
15 րուք ինձ: Եւ առաքեցի առ ձեզ զա-
մենայն ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ եւ առաքեալ, բամ, Դարձարուք
իւրաքանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չա-
րէ, եւ լաւագոյնս արարէք զիրս ձեր.
եւ մի՛ երթայք զհետ աստուածոց օտա-
րաց ծառայել նոցա, եւ բնակիցէք յերկ-
րին զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց.
եւ ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, եւ
16 ոչ լուարուք ինձ: Եւ կացուցին որդիքն
Յովնադաբայ որդւոյ Ռեքաբայ զպա-
տուէր հօրն իւրեանց զոր պատուիրեաց
նոցա, եւ ժողովուրդդ այդ ոչ լուան
17 ինձ: Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. Ա-
հաւադիկ ես ածից ի վերայ Յուդայ եւ
ի վերայ ամենայն բնակչաց Երուսաղեմի
զամենայն չարիս զոր խօսեցայ ի վերայ
նոցա. փոխանակ զի խօսեցայ առ նո-
սա, եւ ոչ լուան, կոչեցի զնոսա, եւ ոչ
ետուն ինձ պատասխանի:
18 Եւ առ տուն Ռեքաբայ ասաց Երեմիա,
Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. Փոխանակ
զի [7]լուան որդիքն Յովնադաբայ որդւոյ
Ռեքաբայ պատուիրանի հօր իւրեանց, եւ
պահեցին" զամենայն հրամանս նորա,
առնել ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց
19 [8]նոցա հայրն իւրեանց", Վասն այնորիկ
այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած
Իսրայէլի. Մի՛ պակասեսցէ այր յորդւոցն
Յովնադաբայ որդւոյ Ռեքաբայ յանդի-
ման կալ առաջի իմ զամենայն աւուրս
[9]երկրի:

ԳԼ. ԼԶ

1 Եւ յամին չորրորդի Յովակիմայ որդ-
ւոյ Յովսեայ արքայի Յուդայ, եղեւ
2 բան Տեառն առ իս, եւ ասէ, Առ դու

[1] Ոմն. խօսեցայ առ նոսա [2] Ոմն. Եւ ածի զնոսա [3] Ոմն. ամանս [4] Ոմն.այսպէս՝ յաւելու, եւ մի՛ եղիցին ձեզ [5] Ոմն. բնակեցաք յԵրուսաղէմ

[6] Ոմն. Հաստատեցաւ բանն [7] Ոմն. լուարուք պատուիրանի Յովնադաբայ հօր ձերոյ, եւ պահեցէք [8] Ոմն. ձեզ [9] Ոսկ. Ոմն. զոլոք

քեզ քարտէս մատենի, եւ գրեա ի նմա
զամենայն զբանս զոր հրաման ետու
քեզ ի վերայ Իսրայէլի եւ ի վերայ Յու-
դայ եւ ի վերայ ամենայն ազգաց՝ յօրէ
յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ, յաւուրցն
Յովսեայ արքայի Յուդայ եւ մինչեւ
3 ցայսօր. Թերեւս լուիցեն տունն Յու-
դայ զամենայն չարիս զոր խորհեալ եմ
ես առնել նոցա. զի դարձցին իւրա-
քանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ
քաւիչ եղէց անօրէնութեանց նոցա եւ
մեղաց նոցա։
4 Եւ կոչեաց Երեմիա զԲարուք որդի
Ներեայ, եւ գրեաց Բարուք ի բերանոյ
Երեմիայի զամենայն զբանս Տեառն զոր
հրաման ետ նմա՝ ի քարտիսի մատենին։
5 Եւ պատուիրեաց Երեմիա Բարուքայ
եւ ասէ, Ես ի կալանս եմ, եւ ոչ
6 կարեմ մտանել ի տունն Տեառն. Եւ
դու մտցես եւ ընթերցցիս ի մատենէդ,
զոր գրեցեր ի բերանոյ իմոյ, զբանս
Տեառն յականջս ժողովրդեանն ի տան
Տեառն յաւուր պահոց, եւ յականջս ա-
մենայն Յուդայ որ մտանեն ի քաղա-
7 քաց իւրեանց՝ ընթերցցիս։ Թերեւս
անկցի գութ ի սիրտ նոցա առաջի Տեառն,
եւ դարձցին իւրաքանչիւր ի ճանապար-
հաց իւրեանց չարաց. զի մեծ է սրտ-
մտութիւն եւ բարկութիւն Տեառն, զոր
խօսեցաւ Տէր ի վերայ ժողովրդեանդ
8 այդորիկ։ Եւ արար Բարուք որդի Ներեայ
ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց նմա
Երեմիա մարգարէ, ընթերցանել ի մա-
տենէն զպատգամս Տեառն ի տան Տեառն։
9 Եւ եղեւ յամին հնգետասաներորդի Յովա-
կիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի Յուդայ՝
յամսեանն իններորդի, ժողովեցաւ ի
պահս առաջի Տեառն ամենայն ժողո-
վուրդն Երուսաղեմի, եւ ամենայն ժո-
ղովուրդն որ գային ի քաղաքացն Յու-
դայ յԵրուսաղէմ, [1]եւ տունն Յուդայ։"
10 Եւ ընթերցաւ Բարուք ի մատենէն զբանս
Երեմիայի ի տան Տեառն, [2]ի սրահին
Գամարեայ որդւոյ Սափանեայ դպրապե-
տի, [3]ի մուտս նորոյ դրանն տան Տեառն՝
յականջս ամենայն ժողովրդեանն։
11 Եւ իբրեւ լուաւ Միքիա որդի Գա-
մարեայ որդւոյ Սափանեայ զամենայն
պատգամս Տեառն ի մատենէ անտի,
12 էջ ի տուն թագաւորին ի դիւան դպրա-

[1] Յոմն. [illegible] [2] Ոմն. ի դիւանին [3] Ոմն. ի գաւ-
թին վերնում, ի մուտս

պետին. եւ անդ նստէին ամենայն իշ-
խանքն, Եղիսամա դպրապետ, եւ Դա-
ղիա որդի Սամէի, եւ Եղնաթան որդի
Աքոբովրայ, եւ Գամարիա որդի Սա-
փանեայ, եւ Սեդեկիա որդի Անանեայ,
13 եւ ամենայն իշխանքն։ Եւ պատմեաց
նոցա Միքիա զամենայն զբանս զոր
լուաւ յընթեռնուլ Բարուքայ ի մա-
տենէ անտի յականջս ժողովրդեանն։
14 Եւ առաքեցին ամենայն իշխանքն առ
Բարուք զՅուդի որդի Նաթանեայ որդ-
ւոյ Սեղովմայ որդւոյ Քուսեայ, եւ ա-
սեն, Զմատեանն զոր ընթեռնուիր յա-
կանջս ժողովրդեանն, առ ի ձեռս քո
եւ եկ այսր. եւ առ Բարուք որդի Նե-
րեայ զմատեանն ի ձեռս իւր, եւ էջ առ
15 նոսա. Եւ ասեն ցնա, Աղէ, դարձեալ
ընթերցիր յականջս մեր. եւ ընթերցաւ
16 Բարուք յականջս նոցա։ Եւ եղեւ իբ-
րեւ լուան զամենայն զպատգամսն,
[4]խորհեցան իւրաքանչիւր ընդ ընկերի
իւրում", եւ ասեն ցԲարուք, Պատմե-
լով պատմեսցուք արքայի զամենայն
17 զբանսդ զայդոսիկ։ Հարցին ցԲարուք
եւ ասեն, Աղէ, պատմեա մեզ, [5]ուս-
տի գրեցեր զամենայն զբանսդ զայդո-
18 սիկ, [6]յո՞յր բերանոյ"։ Եւ ասէ ցնոսա Բա-
րուք, [7]Ի բերանոյ Երեմիայի. նա" պատ-
մեաց ինձ զամենայն զբանս զայսոսիկ,
19 եւ ես գրեցի ի մատենիս սեւակաւ։ Եւ
ասեն իշխանքն ցԲարուք, Երթ թաքիր
դու եւ Երեմիա, եւ մի՛ ոք գիտասցէ
թէ ուր իցէք։
20 Եւ մտին առ արքայ ի սրահ անդր.
եւ զմատեանն ետուն պահել ի տան Ե-
ղիսամայ դպրապետի, եւ պատմեցին
21 արքայի զամենայն զբանսն։ Եւ առա-
քեաց արքայն զՅուդի առնուլ զմա-
տեանն. եւ առ զայն ի տանէ Եղիսա-
մայ դպրապետի, եւ ընթերցաւ Յուդի
յականջս թագաւորին եւ յականջս ա-
մենայն իշխանացն որ կային շուրջ զթա-
22 գաւորաւն։ Եւ թագաւորն նստէր ի
ձմերատանն յամսեանն իններորդի, եւ
23 կրակարան հրոյ առաջի նորա։ Եւ եղեւ
իբրեւ ընթերցաւ Յուդի երիս էջս կամ
չորս, կորեաց զայն զմելենաւ դպրա-
պետին, եւ ընկէց ի կրակն որ կայր ի
վերայ կրակարանին, մինչեւ սպառեցաւ

[4] Ոմն. հայեցան ահիւ իւրաքանչիւր ընդ ընկեր
իւր [5] Ոմն. զիարդ [6] Ոմն. ի բերանոյ
նորա [7] Ոմն. Նա ի բերանոյ

ամենայն քարտէսն ի հուր կրակարանին։
24 Եւ ոչ ¹խնդրեցին, եւ ոչ պատառեցին
զպատմուճանս իւրեանց թագաւորն եւ
ամենայն ծառայք իւր որք լուան զա-
25 մենայն զբանսն զայնոսիկ։ Եւ Եղնա-
թան եւ Դաղեա եւ Գամարիա եդին ի
մտի արքային՝ չայրել զքարտէսն, եւ ոչ
26 անսաց նոցա։ Եւ հրաման ետ արքայ
Յերեմիելի որդւոյ արքային, եւ Սարեայ
որդւոյ Եզրիելի, եւ Սելեմեայ որդւոյ
Աբդիելի, ունել զԲարուք դպրապետ
եւ զԵրեմիա մարգարէ. եւ ²նոքա չո-
գան թաքեան"։
27 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
յետ այրելոյ թագաւորին զքարտէսն եւ
զամենայն բանս զոր գրեաց Բարուք ի
28 բերանոյ Երեմիայի, եւ ասէ, Դարձեալ
առ դու այլ քարտէս, եւ գրեա ի նմա
զամենայն զբանսն զառաջինս, որ էին
յառաջնում քարտիսին, զոր այրեաց
29 Յովակիմ արքայ Յուդայ։ Եւ ցՅովա-
կիմ արքայ Յուդայ ասասցես, Այսպէս
ասէ Տէր. Դու այրեցեր զմատեանն զայն
եւ ասացեր, թէ Ընդէ՞ր գրեցեր ի նմա
եւ ասացեր, Մտանելով մտցէ արքայն
Բաբելացւոց, եւ ջնջեսցէ զերկիրդ զայդ,
պակաս արասցէ ի դմանէ զմարդ եւ զա-
նասուն։
30 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր ի
վերայ Յովակիմայ արքայի Յուդայ. Մի՛
մնասցէ նորա որ նստցի յաթոռն Դաւ-
թի, եւ դիակունք նորա եղիցին ան-
կեալ ի տուէ ի տօթի, եւ ցիշերի ի
31 ցուրտ. Եւ այց արարից ի վերայ նորա,
եւ ի վերայ ազգի նորա, եւ ի վերայ
ծառայից նորա՝ ըստ անօրէնութեանց
նոցա. եւ ածից ի վերայ նոցա եւ ի վե-
րայ բնակչաց Երուսաղեմի եւ ի վերայ
³երկրին Յուդայ զամենայն չարիս զոր
խօսեցայ ի վերայ դոցա, եւ ոչ լուան։
32 Եւ առ Երեմիա այլ քարտէս, եւ ետ
ցԲարուք որդի Ներեայ ցդպրապետ, եւ
գրեաց ի նմա ի բերանոյ Երեմիայի զա-
մենայն բանս մատենին զոր այրեաց Յո-
վակիմ արքայ Յուդայ ի կրակի. եւ այլ
եւս բանք յաւելան ի նոյն առաւել քան
զայնս։

ԳԼ. ԼԷ

1 Եւ թագաւորեաց Սեդեկիա որդի Յով-
սեայ փոխանակ Յեքոնեայ որդւոյ Յո-
վակիմայ, զոր թագաւորեցոյց Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց՝ ⁴թա-
2 գաւորել ի վերայ" Յուդայ։ Եւ ոչ լուաւ
նա, եւ ծառայք իւր եւ ժողովուրդ երկ-
րին զբանս Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն
3 Երեմիայի մարգարէի։ Եւ առաքեաց
արքայ Սեդեկիա զՅովաքազ զորդի Սե-
ղեմեայ, եւ զՍոփոնիա որդի Մաաս-
եայ զքահանայ առ Երեմիա մարգարէ եւ
ասէ. Կաց դու յաղօթս ի վերայ մեր առ
4 Տէր Աստուած մեր։ Եւ Երեմիա ⁵անց
ընդ մէջ ամբոխին եւ եկն, եւ ոչ ար-
կին զնա ի բանտ"։ Եւ զօրն Փարաւո-
նի ել յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ լուան
Քաղդէացիքն որոց պաշարեալ էր զԵ-
րուսաղէմ զլուր նոցա, եւ ելին յԵրու-
սաղեմէ։
5 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա
6 մարգարէ, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայէլի. Այսպէս ասասջիք
ցարքայն Յուդայ որ առաքեացն զձեզ
առ իս խնդրել զիս. Ահա զօրն Փարա-
ւոնի որ ել ձեզ յօգնականութիւն՝ դարձ-
7 ցի անդրէն յԵգիպտոս. Եւ Քաղդէա-
ցիքն դարձցին այսրէն, եւ մարտիցեն
ընդ քաղաքիս ընդ այսմիկ, եւ առցեն
8 զսա, եւ այրեսցեն զսա հրով։ Այսպէս
ասէ Տէր. Մի՛ կարծէք յանձինս ձեր
թէ ելլին գնասցեն Քաղդէացիքն ի մէնջ.
9 չեն թափելոց ի ձէնջ. Թէպէտ եւ զա-
մենայն զօրն Քաղդէացւոց որ մարտնչէին
ընդ ձեզ՝ կոտորիցէք, խոցքն որ մնաս-
ցեն ի նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր տեղւոջէ
յարիցեն եւ այրեսցեն հրով զքաղաքդ։
10 Եւ եղեւ իբրեւ մերժեցաւ զօր Քաղ-
դէացւոցն յԵրուսաղեմէ, յերեսաց զօ-
11 րացն Փարաւոնի, ել Երեմիա յԵրուսա-
ղեմէ երթալ յերկիրն Բենիամինի, ⁶գնել
12 անդ" բաժին ի մէջ ժողովրդեանն. Եւ
եկն եհաս ի դուռն Բենիամինի. եւ անդ
էր ⁷այր մի առ ում մտեալ էր նորա,
անուն Սարու" որդի Սեղեմեայ, որդ-
ւոյ Անանեայ. կալաւ զԵրեմիա մար-
գարէ եւ ասէ, Առ Քաղդէացիսն փա-
13 խուցեալ երթաս։ Եւ ասէ Երեմիա,
Սուտ ասես, չերթամ փախուցեալ առ
Քաղդէացիսն. եւ ոչ անսաց նմա, եւ

¹Եբր. երկեան ²Եբր. Թաքոյց զնոսա Տէր ³Եբր. տան

⁴Եբր. յերկրին ⁵Եբր. մտանէր եւ ելանէր ի մէջ ժողովրդեանն, եւ ոչ էր արկեալ զնա ի տուն բանտին ⁶Եբր. առնուլ անտի ⁷Եբր. ատրիկան մի անուն Յերիա

կալաւ [1]Սարուէ զԵրեմիա, եւ ած առ
14 իշխանսն։ Եւ զայրացան իշխանքն ի
վերայ Երեմիայի, գան հարին եւ եառուն
զնա ի տունն բանտի, յապարանս Յով-
նաթանու դպրապետի. քանզի զնորա
ապարանսն արարին բանտ։
15 [2]Եկն Երեմիա ի տունն գբոյն [3]յԱյերի-
նովթն, եւ նստաւ անդ Երեմիա զա-
16 ւուրս բազումս։ Առաքեաց արքայ Սե-
դեկիա եւ կոչեաց զնա. եւ եհարց զնա
թագաւորն ի տան իւրում ի ծածուկ, եւ
ասէ ցնա, Եթէ իցէ՞ ինչ պատգամ ի
Տեառնէ։ Եւ ասէ Երեմիա, Այո, է.
եւ ասէ, Ի ձեռս թագաւորին Բաբե-
17 լացւոց մատնեսցիս։ Եւ ասէ Երեմիա
ցթագաւորն Սեդեկիա, Զի՞նչ մեղայ
քեզ եւ ծառայից քոց եւ ժողովրդեանդ,
18 զի [4]տաս դու" զիս ի տունն բանտին. Եւ
ո՞ւր են մարգարէքն ձեր որ մարգա-
րէանային եւ ասէին՝ թէ Ոչ է գալոց
արքային Բաբելացւոց ի վերայ ձեր յեր-
19 կիրս յայս։ Եւ արդ լուր, աղաչեմ, տէր
իմ արքայ, անկցի ողորմ իմ առաջի
քո. եւ [5]ընդէ՞ր դարձուցանես" զիս ի
տունն Յովնաթանայ դպրապետի, եւ անդ
20 մեռանիցիմ։ Հրաման ետ արքայ Սե-
դեկիա, եւ [6]արկին զնա ի տունն բան-
տի". եւ տային նմա աւուրն նկանակ
մի հաց արտաքուստ ի հացարարացն,
մինչեւ հատաւ ամենեւին հաց ի քա-
ղաքէն. եւ նստաւ Երեմիա [7]ի սրահի
բանտին։

ԳԼ. ԼԸ

1 Եւ լուաւ Սափատիա որդի Մատթա-
նայ, եւ Գոդողիա որդի Պասքովրայ,
եւ Յովաքաղ որդի Սելեմեայ, եւ Պաս-
քովր որդի Մելքեայ, զբանս Երեմիա-
յի, զոր խօսէր առ ամենայն ժողովուրդն,
2 եւ ասէր, Այսպէս ասէ Տէր. Որ նստի
ի քաղաքիս յայսմիկ՝ մեռցի սրով եւ սո-
վով եւ մահուամբ. եւ որ ելանէ առ
Քաղդէացիսն՝ կեցցէ, եւ եղիցի նմա
3 անձն իւր ի գիւտս, եւ կեցցէ։ Զի այս-
պէս ասէ Տէր. Մատնելով մատնեսցի
քաղաքդ ի ձեռս զօրու թագաւորին
4 Բաբելացւոց, եւ առցէ զդա։ Եւ ա-
սեն իշխանքն ցթագաւորն. Սպանցի
այրն այն. զի այնու լուծանէ նա զձեռս
արանց պատերազմողաց մնացորդաց
քաղաքիս այսորիկ, եւ զձեռս ամենայն
ժողովրդեանդ, խօսել ընդ դոսա ըստ
բանիցդ այդոցիկ. զի այրն այն ոչ [8]օգ-
տի եւ խաղաղութեան բանս խօսի ընդ
5 ժողովրդեանն" այլ չարի։ Եւ ասէ ար-
քայ Սեդեկիա, Ահաւանիկ կայ ի ձեռս
ձեր. քանզի ոչ ինչ [9]էր ձեռնհաս առ
6 նոսա" եւ ոչ իւիք։ Եւ առին զԵրե-
միա, եւ ընկեցին զնա ի գուբն Մեղ-
քեայ որդւոյ թագաւորին, որ էր [7]ի սրահի
բանտին. եւ իջուցին զԵրեմիա պարանօք
ի գուբն. եւ ի գբի անդ ջուր ոչ էր, այլ
լոկ տիղմ. եւ կայր Երեմիա ի տղմին։
7 Եւ լուաւ Աբդեմելէք Եթէովպացի՝
այր ներքինի, եւ ինքն էր յապարանս
թագաւորին, թէ արկին զԵրեմիա ի
գուբն. եւ արքայ նստէր առ դրան Բե-
8 նիամինի. Եւ ել առ նա Աբդեմելէք
յապարանից թագաւորին, եւ խօսեցաւ
9 ընդ թագաւորին եւ ասէ, Տէր արքայ,
չարիս գործեցին արքն այնոքիկ ըստ
ամենայնի զոր արարին Երեմիայի մար-
գարէի. զի արկին զնա ի գուբն, եւ
մեռանի ի ներքս, [10]չարիս գործեցեր սպա-
նանել զայրն Աստուծոյ," յերեսաց սո-
վոյս այսորիկ, զի ոչ գտանի հաց ի քա-
10 ղաքիս։ Եւ հրամայեաց թագաւորն Աբ-
դեմելիքայ Եթէովպացւոյ եւ ասէ, Առ
դու ընդ քեզ աստի արս երեսուն, եւ
հանէք զմարգարէն ի գբոյ անտի, զի մի՛
11 մեռցի։ Եւ ա՛ռ Աբդեմելէք զարսն ընդ
իւր, եւ եկն յապարանս թագաւորին ի
ցետնատոր տունն գանձին. առ անտի
կապերտս հինս եւ [11]պարանս հինս", եւ
12 ընկէց զայն առ Երեմիա ի գուբն[12]. Եւ
ասէ Աբդեմելէք Եթէովպացի ցԵրեմիա.
Դիր զհին կապերտդ եւ զբուրդդ ընդ
անթովք ձեռաց քոց ի ներքոյ պարա-
13 նացդ. եւ արար Երեմիա այնպէս։ Եւ
ձգեցին զնա պարանօքն, եւ հանին զնա
ի գբոյ անտի. եւ նստաւ Երեմիա [7]ի
սրահի բանտին։
14 Եւ առաքեաց արքայ Սեդեկիա, եւ
կոչեաց առ ինքն [13]զմարգարէն ի տունն
Ասաղիայն", որ էր ի տան Տեառն.

---

[1]Ոմն. Յերիա [2]Ոմն. Իբրեւ եկն [3]Ոմն. եւ ի խուցսն [4]Ոմն. ետուք [5]Ոմն. մի՛ դարձուցանել [6]Ոմն. եդին զնա ի գուբն բանտին [7]Ոմն. ի գուբն

[8]Ոմն. է ի խնդիր խաղաղութեան ժողովրդեանդ այդորիկ [9]Ոմն. է ձեռնհաս արքայ առ ձեզ [10]Յոմն. գոլով [11]Ոմն. կապերտս պատառատունս [12]Ոմն. այնեցին յանելու, պարանօք [13]Ոմն. զԵրեմիա մարգարէ յերրորդ մուտն

եւ ասէ ցնա արքայն, Հարցանեմ ինչ
ցքեզ բան, մի՛ իցէ թէ թաքուցանի-
15 ցես յինէն զբանն։ Եւ ասէ Երեմիա
ցթագաւորն, Եթէ պատմեցից քեզ, ո՞չ
ապաքէն մահու սպանանիցես զիս, եւ
եթէ տաց ինչ քեզ խրատ, ոչ անսաս
16 ինձ։ Եւ երդուաւ նմա արքայ Սեդե-
կիա գաղտ, եւ ասէ, Կենդանի է Տէր
որ արար ի մեզ զշունչս զայս, թէ իցէ
սպանից զքեզ, կամ թէ իցէ մատնեցից
ի ձեռս արանցն, որ խնդրեն զանձն քո։
17 Եւ ասէ ցնա Երեմիա, Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Ե-
թէ ելանելով ելցես առ [1]զօրավարս ար-
քային Բաբելացւոց, կեցցէ անձն քո,
եւ քաղաքս ոչ այրեսցի հրով, եւ կեց-
18 ցես դու եւ տուն քո։ Ապա թէ ոչ ել-
ցես առ իշխանս արքային Բաբելացւոց,
մատնեսցի քաղաքս ի ձեռս Քաղդէացւոց,
եւ այրեսցեն զդա հրով, եւ դու ոչ ապ-
19 րեսցիս ի ձեռաց նոցա։ Եւ ասէ Սե-
դեկիա արքայ ցԵրեմիա, [2]Իմ բանք ինչ
են ընդ Հրէայսն փախստականս`` առ
Քաղդէացիսն, գուցէ տացեն զիս ի ձեռս
20 նոցա, եւ ձաղիցեն զիս։ Եւ ասէ Երե-
միա, Ոչ մատնեսցեն զքեզ. բայց լուր
զբանս Տեառն զոր ես խօսիմ ընդ քեզ,
եւ լաւ լիցի քեզ եւ կեցցէ անձն քո։
21 Ապա թէ ոչ կամիցիս ելանել, այս բան
22 է զոր եցոյց ինձ Տէր. Ահաւասիկ ա-
մենայն կանայք որ մնացեալ են ի տան
թագաւորին Յուդայ, հանցեն առ իշ-
խանս արքային Բաբելացւոց. եւ նոքա
ասիցեն, Խաբեցին զքեզ եւ յաղթեցին
քեզ արք խաղաղարարք, [3]եւ արկցեն
ի գայթակղութիւն զոտս քո, եւ դարձ-
23 ցին ի քէն``։ Եւ զամենայն կանայս քո
եւ զորդիս քո հանցեն առ Քաղդէա-
ցիսն, եւ դու ոչ ապրեսցիս ի ձեռաց
նորա. զի ի ձեռս թագաւորին Բաբե-
լացւոց ըմբռնեսցիս, եւ քաղաքս այ-
24 րեսցի հրով։ Եւ ասէ ցնա թագաւորն,
[4]Այր դու``, մի՛ ոք իմասցի ինչ ի բանից
25 այտի յայդցանէ, [5]գուցէ մեռանիցիս։ Եւ
եթէ լուիցեն իշխանքն եթէ խօսեցայ
ընդ քեզ, եւ գայցեն առ քեզ եւ ասի-
ցեն, Պատմեա մեզ, զի՞նչ խօսեցար ընդ
արքային, մի՛ թաքուցաներ ի մէնջ եւ
ոչ սպանցուք զքեզ. եւ կամ թէ զի՞նչ
26 խօսեցաւ ընդ քեզ արքայ. Ասասցես
ցնոսա, Արկի գութս առաջի արքայի զի
մի՛ դարձուսցէ զիս անդրէն ի տուն Յով-
27 նաթանայ մեռանել ինձ անդ։ Եւ եկին
ամենայն իշխանքն առ Երեմիա, եւ հար-
ցին ցնա. եւ պատմեաց նոցա զամե-
նայն բանսն զոր պատուիրեաց նմա թա-
գաւորն, եւ լռեցին ի նմանէ զի ոչ ել
28 ի վեր բանն։ Եւ նստաւ Երեմիա [6]ի
սրահի բանտին, մինչեւ ի ժամանակն
յորում առաւ Երուսաղէմ։

ԳԼ. ԼԹ

1 Եւ եղեւ յորժամ առաւ Երուսաղէմ
յամին իններորդի Սեդեկեայ արքայի
Յուդայ յամսեանն տասներորդի, եկն
եհաս Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբե-
լացւոց, ինքն եւ ամենայն զօրք իւր
2 յԵրուսաղէմ, եւ պաշարեցին զնա։ Եւ
յամին մետասաներորդի Սեդեկեայ՝ յամ-
սեանն չորրորդի՝ որ օր իննն էր ամսոյն,
3 պատառեցաւ [7]քաղաքն. Եւ մտին ա-
մենայն զօրավարք`` արքային Բաբելաց-
ւոց, եւ նստան ի դրանն միջնում, Ներ-
գեղ Սարասար, [8]Սամագադա, Նաբու
Սարսեքիմ, Ռափսարիս, Ներգեղ Սա-
րասար, Ռաբմագ``, եւ ամենայն այլ
եւս իշխանք արքային Բաբելացւոց։
4 Եւ եղեւ իբրեւ ետես զնոսա Սեդե-
կիա արքայ Յուդայ, եւ ամենայն արք
պատերազմողք, փախեան եւ ելին գի-
շերի ի քաղաքէ անտի ընդ ճանապարհ
բուրաստանին արքունի, ընդ դուռնն
որ էր ի մէջ [9]պարսպացն. եւ ելին ընդ
5 ճանապարհ [10]Արաբայ։ Եւ զհետ եղեն
նոցա զօրք Քաղդէացւոցն, եւ հասին
Սեդեկիայ [11]յԱրաբովթ Երիքովայ, կա-
լան զնա եւ ածին առ Նաբուքոդոնո-
սոր արքայ Բաբելացւոց ի Ռեբղաթա
յերկիրն Եմաթայ, եւ խօսեցաւ ընդ նմա
6 դատաստանօք։ Եւ սպան արքայն Բա-
բելացւոց զորդիսն Սեդեկեայ ի Ռեբ-
ղաթա առաջի նորա. եւ զամենայն ա-
զատսն Յուդայ կոտորեաց արքայն Բա-
7 բելացւոց։ Եւ զաչսն Սեդեկեայ կու-
րացոյց, եւ կապեաց զնա պղնձի շղթա-

---

[1] Եբր. իշխանս [2] Եբր. Ես երկնչիմ ի Հրէիցն որ անկեալ են [3] Եբր. իբրեւ ընկղմեցան ոտք քո ի տիղմ, դարձան յետս [4] Յ. Եբր. դոյն [5] Եբր. եւ մի՛

[6] Եբր. ի գաւթի [7] Իմա, պարիսպ քաղաքին. (3) Եւ մտին ամենայն իշխանք [8] Ըստ Եբրայեցին, Սամեգարնաբու, Սարսեքիմ, Ռաբսարիս, Ներգելշարասար, Ռաբմագ (մոգպետ) [9] Եբր. երկուց պարսպացն [10] Այսինքն՝ դաշտին [11] Այսինքն՝ ի դաշտն

8 յիւք տանել զնա ի Բաբելոն ։ Եւ զտունն
թագաւորին եւ զտունս ժողովրդեանն
այրեցին Քաղդէացիքն հրով, եւ զպա-
9 րիսպն Երուսաղեմի քակեցին ։ Եւ զմնա-
ցորդս ժողովրդեանն որ մնացին ի քա-
ղաքին, եւ զանկեալսն որ անկան ի
նա, եւ զմնացորդսն ժողովրդեանն որ
մնացին, խաղացոյց Նաբուզարդան դահ-
10 ճապետ ի Բաբելոն ։ Եւ յաղքատաց ժո-
ղովրդեանն, որոց ոչ ինչ գոյր, եթող
Նաբուզարդան դահճապետ անդրէն յերկ-
րին Յուդայ, եւ ետ նոցա այգիս եւ
ջրարբիս յաւուր յայնմիկ ։
11 Եւ ետ պատուիրանս Նաբուքոդո-
նոսոր արքայ Բաբելացւոց զԵրեմիա ի
ձեռն Նաբուզարդանայ դահճապետին
12 եւ ասէ, Առ զդա եւ ակն ած ի վերայ
դորա, եւ մի ինչ արասցես դմա չար.
այլ զոր ինչ ասասցէ քեզ՝ արասցես
13 դմա ։ Եւ առաքեցին Նաբուզարդան
դահճապետ եւ Նաբուսազաբան ներքի-
նապետ, եւ Ներգեղսարասար, Ռաբ-
մագ, եւ ամենայն մեծամեծք արքային
14 Բաբելացւոց, Եւ առին զԵրեմիա ի
բանտէ անտի, եւ ետուն զԳոդողիա
որդի Աքիկամայ՝ որդւոյ Սափանայ, [1]եւ
հանին՝՝ զնա ի տունն, եւ անդ նստէր
ի մէջ ժողովրդեանն ։
15 Եւ առ Երեմիա եղեւ բան Տեառն
մինչ էր ի նեղութեանն [2]ի սրահի բան-
16 տին, եւ ասէ, Երթ եւ ասա զԱբդեմելէք
Եթէովպացի, Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Ահաւասիկ
ածեմ ես զբանս իմ ի վերայ քաղաքիդ
այդորիկ ի չարիս եւ ոչ ի բարիս. եւ ե-
ղիցի առաջի աչաց քոց յաւուր յայն-
17 միկ ։ Եւ զքեզ փրկեցից յաւուր յայն-
միկ, ասէ Տէր, եւ ոչ տաց զքեզ ի ձեռս
արանցն յորոց դու երկնչիս յերեսաց
18 նոցա ։ Զի ապրեցուցանելով ապրեցու-
ցից զքեզ, եւ ի սուր մի անկցիս, եւ
եղիցի քեզ անձն քո ի գիւտս. զի յու-
սացար յիս, ասէ Տէր ։

ԳԼ. Խ

1 Բանն որ եղեւ ի վերայ Երեմիայի ի
Տեառնէ՝ յետ արձակելոյն զնա Նաբու-
զարդանայ դահճապետի ի Ռամա. քան-
զի առին զնա կապեալ ձեռակապօք ի
միջոյ ամենայն գերութեանն Երուսա-
ղեմի եւ Յուդայ, զոր խաղացուցին ի
2 Բաբելոն ։ Առ զնա դահճապետն, եւ ասէ
ցնա, Տէր Աստուած քո բարբառեցաւ
զչարիսդ զայդ ի վերայ տեղւոյս այսո-
3 րիկ. Եւ ած եւ արար Տէր որպէս եւ
խօսեցաւ. զի մեղայք Տեառն եւ ոչ
լուայք ձայնի նորա, եւ եղեւ ընդ ձեզ
4 բանդ այդ ։ Եւ արդ ահա այժմ լուծի
զքեզ այսօր ի ձեռակապացդ որ էին ի
ձեռս քո. եթէ բարւոք թուի առաջի
քո գալ ընդ իս ի Բաբելոն՝ եկ, եւ ածից
ի վերայ քո ակն. եւ եթէ չար թուի
յաչս քո գալ ընդ իս ի Բաբելոն, դա-
դարեա աստէն. ահա ամենայն երկիրս
առաջի քո է ի բարիս, ուր հաճոյ է քեզ
5 երթալ՝ անդր երթիցես ։ Եւ [3]մինչդեռ
աստ եմ, երթ յով եւ կամիս. եւ՝՝ դար-
ձիր առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ որդ-
ւոյ Սափանայ, զոր կացոյց արքայն
Բաբելացւոց ի վերայ [4]երկրիդ Հրէաս-
տանի, եւ բնակեսցես ընդ նմա ի մէջ
ժողովրդեանն. ապա թէ ոչ, ըստ ա-
մենայն հաճութեան աչաց քոց երթա-
լոյ՝ երթիցես. եւ ետ նմա դահճապետն
նպարակս եւ պարգեւս, եւ արձակեաց ։
6 Եւ եկն Երեմիա առ Գոդողիա որդի Ա-
քիկամայ ի Մասփա, եւ նստաւ անդ
ի մէջ ժողովրդեան երկրին մնացելոյ ։
7 Եւ լուան ամենայն զօրավարք զօրաց
որ էին ի բացի՝ ինքեանք եւ զօրք ի-
րեանց, թէ կացոյց արքայն Բաբելաց-
ւոց զԳոդողիա որդի Աքիկամայ ի վե-
րայ երկրին, եւ յանձն արար նմա զարս
եւ զկանայս եւ [5]ժողովուրդ բազում՝՝
եւ յաղքատաց ժողովրդեան երկրին զորս
8 ոչ խաղացոյց ի Բաբելոն ։ Եկին առ
Գոդողիա ի Մասփա, Իսմայէլ որդի
Նաթանայ եւ Յովնան եւ Յովնաթան
որդիք Կարէի, եւ Սարեա որդի Թանա-
թեմայ, եւ որդիք Ովփերի որդւոյ Նե-
տոփատայ, եւ Յեզոնիա որդի Մաքա-
թայ, ինքեանք եւ արք որ ընդ նոսա ։
9 Եւ երդուաւ նոցա Գոդողիա որդի Ա-
քիկամայ որդւոյ Սափանայ, եւ արանցն
որ ընդ նոսա, եւ ասէ, Մի երկնչիք
[6]յերեսաց ծառայիցն՝՝ Քաղդէացւոց, այլ
բնակեցէք յերկրիս, եւ հարկեցարուք
արքային Բաբելացւոց, եւ բարի եղիցի
10 ձեզ ։ Եւ ես ահաւասիկ նստիմ ի Մաս-

[1] Ոմք. հանել [2] Ոմք. ի գաւթի

[3] Ոմք. մինչչեւ դարձեալ նորա այսրէն, [4] Ոմք. քաղաքացդ [5] Ոմք. զմանկունս [6] Ոմք. ի ծառայութենէ

փա, կալ ընդդէմ Քաղդէացւոցն որ ե-
լանիցեն ի վերայ մեր. եւ դուք ժողո-
վեցէք զգինի եւ զմիրգ, եւ ժողովեցէք եւղ
[1]յամանս ձեր. եւ բնակեցէք ի քաղաքս
11 ձեր զորս կալայք [2]քաջութեամբ։ Եւ
ամենայն Հրեայք որ էին յերկրին Մո-
վաբացւոց, եւ ի մէջ որդւոցն Ամո-
նայ, եւ որք յԵդովմ, եւ որք յամենայն
երկրի, լուան եթէ թող արքայն Բա-
բելացւոց մնացորդս ի Հրէաստանի, եւ
կացոյց նոցա վերակացու զԳոդողիա
որդի Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ,
12 Դարձան անդրէն ամենայն Հրեայք յա-
մենայն տեղեաց ուր ցրուեցան անդր,
եւ եկին յերկիրն Յուդայ առ Գոդողիա
ի Մասփա, եւ ժողովեցին գինի եւ
միրգ բազում յոյժ։
13 Եւ Յովնան որդի Կարէի եւ ամենայն
զօրավարք զօրացն որ էին ի բացի՝ ե-
14 կին առ Գոդողիա ի Մասփա, Եւ ա-
սեն ցնա, Զայն գիտիցե՞ս զի Բաաղիս
թագաւոր որդւոցն Ամոնայ արձակեաց
[3]առ Իսմայէլ" որդի Նաթանայ սպանա-
նել զքեզ. եւ ոչ հաւատաց նոցա Գո-
15 դողիա որդի Աքիկամայ։ Եւ Յովնան
որդի Կարէի՝ ասէ գաղտ ցԳոդողիա ի
Մասփա, Երթայց սպանից զԻսմայէլ
որդի Նաթանայ, եւ մի՛ ոք գիտասցէ.
գուցէ երբեք սպանանիցէ զքեզ, եւ
ցրուեսցին Հրեայք որ ժողովեալ են առ
քեզ, եւ կորնչիցին մնացորդք Յուդայ։
16 Եւ ասէ Գոդողիա որդի Աքիկամայ ցՅով-
նան որդի Կարէի, Մի՛ արասցես ըստ
բանիդ այդորիկ, զի սուտ խօսեցար դու
զԻսմայելէ։

Գլ. ԽԱ

1 Եւ եղեւ յամսեանն եւթներորդի եկն
Իսմայէլ որդի Նաթանայ, որդւոյ Եղի-
սամայ յազգէ թագաւորին, եւ [4]ծառայք
թագաւորին, եւ տասն այր ընդ նմա
առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ ի Մաս-
փա, եւ կերան հաց ի միասին ի Մաս-
2 փա։ Եւ յարեաւ Իսմայէլ որդի Նաթա-
նայ, եւ տասնեքին արքն որ ընդ նմա,
եւ եհար զԳոդողիա որդի Աքիկամայ
որդւոյ Սափանայ սրով, եւ սպան զնա,
զոր կացուցեալ էր արքային Բաբելաց-
3 ւոց ի վերայ երկրին. Եւ զամենայն
Հրեայսն որ էին ընդ Գոդողեայ ի Մաս-

[1]Օրբ. եւ գիք յամանս [2]Յօրբ. դուխով [3]Օրբ. զԻսմայէլ [4]Օրբ. մեծամեծք

փա, եւ զամենայն Քաղդէացիս որ
անդ գտան զարս պատերազմօղս, կո-
տորեաց Իսմայէլ։
4 Եւ եղեւ յերկրորդում աւուր սպանա-
նելոյ անդ զԳոդողիա, եւ ոչ ոք գիտէր,
5 Եկին արք ի Սիւքեմայ եւ ի Սաղեմայ եւ
ի Շամրնէ, արք ութսուն, գերծեալ զմօ-
րուս եւ պատառեալ զհանդերձս [5]կոծե-
լով, եւ մաննա" եւ կնդրուկ ի ձեռս նոցա
6 տանել ի տուն Տեառն։ Եւ ել Իսմայէլ
որդի Նաթանայ ընդ առաջ նոցա ի Մաս-
փայ, երթալով երթայր եւ լայր. եւ
եղեւ իբրեւ մերձեցաւ ի նոսա՝ ասէ ցնո-
սա, Մտէք առ Գոդողիա որդի Աքիկա-
7 մայ։ Եւ եղեւ իբրեւ մտին ի մէջ քա-
ղաքին, կոտորեաց զնոսա Իսմայէլ որ-
դի Նաթանայ ի մէջ քաղաքին, եւ ա-
մաց ի ջրհոր՝ ինքն եւ արքն որ ընդ
8 նմա։ Եւ արք տասն գտան անդ, եւ
ասեն ցԻսմայէլ, Մի՛ սպանաներ զմեզ,
զի գոն մեզ գանձք ի բացի, ցորեան եւ
գարի, մեղր եւ եւղ. եւ զանց արար
եւ ոչ սպան զնոսա ի մէջ եղբարց իւ-
9 րեանց։ Եւ ջրհորն յոր ամաց Իսմայէլ
զամենայն մարմինս արանցն զոր կոտո-
րեաց վասն Գոդողեայ, [6]ջրհոր մեծ էր"
զոր արար արքայ Ասա յերեսաց Բաա-
սայ արքայի Իսրայելի. զայն ելից Իս-
10 մայէլ որդի Նաթանայ վիրաւորօք։ Եւ
դարձոյց Իսմայէլ զամենայն ժողովուրդն
որ մնացեալ էր ի Մասփա, եւ զդստերս
թագաւորին հանդերձ ամենայն սինլքո-
րօք ժողովրդեանն որ էին ի Մասփա,
զորս յանձն արարեալ էր Նաբուզար-
դանայ դահճապետի Գոդողեայ որդւոյ
Աքիկամայ. եւ [7]կանխեաց Իսմայէլ որ-
դի Նաթանայ ընդ առաւօտս", եւ գնաց
յայն կոյս առ որդիսն Ամոնայ։
11 Եւ լուաւ Յովնան որդի Կարէի եւ
ամենայն զօրավարք զօրացն որ ընդ նմա
էին, զամենայն չարիսն զոր գործեաց
12 Իսմայէլ որդի Նաթանայ. ժողովեցին
զամենայն զօրականն իւրեանց, եւ խա-
ղացին երթալ տալ պատերազմ ընդ Իս-
մայելի որդւոյ Նաթանայ. եւ գտին զնա
ի վերայ ջուրցն բազմաց որ էին ի Գա-
13 բաւոն։ Եւ եղեւ իբրեւ տեսին ամե-
նայն ժողովուրդն որ էին ընդ Իսմայե-
լի՝ զՅովնան որդի Կարէի եւ զամենայն

[5]Օրբ. եւ ցոտեալ, եւ ընծայ հացի [6]Օրբ. էր ջրհորն [7]Օրբ. գերեաց զնոսա Իսմայէլ որդի Նաթանայ

զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա՝ ու-
14 րախ եղեն ։ Եւ դարձան *առ նոսա" ա-
մենայն ժողովուրդն զոր գերեաց Իս-
մայէլ ի Մասփայ, եւ եկին առ Յովնան
15 որդի Կարէի ։ Բայց Իսմայէլ որդի Նաթա-
նիայ ապրեցաւ ութ արամբք յերեսացն
Յովնանու, եւ անկաւ առ որդիսն Ա-
16 մոնայ ։ Եւ առ Յովնան որդի Կարէի,
եւ ամենայն զօրավարքն զօրացն որ էին
ընդ նմա, զամենայն մնացորդս ժո-
ղովրդեանն զորս թափեաց յԻսմայելէ
յորդւոյ Նաթանիայ ի Մասփայ, յետ
սպանանելոյն զԳոդողիա որդի Աքիկա-
մայ զարս հզօրս պատերազմօղս, եւ
զկանայս եւ [1]զարս եւ զներքինիս, զոր
17 առ յերկրէն Գաբաւոնացւոց. Եւ [2]գնաց.
եւ նստան յերկրին Բերութքամամայ"
հանդէպ Բեթղեհեմի, երթալ մտանել
18 յերկիրն Եգիպտացւոց՝ Յերեսաց Քաղ-
դէացւոցն, քանզի զահի հարան յերե-
սաց նոցա. զի սպան Իսմայէլ զԳոդո-
ղիա որդի Աքիկամայ, զոր կացոյց ար-
քայն Բաբելացւոց ի վերայ երկրին ։

Գլ. ԽԲ

1 Եւ մատեան ամենայն զօրավարքն զօ-
րացն, եւ Յովնան որդի Կարէի, եւ Յե-
զոնիա որդի Ովսէի, եւ ամենայն ժո-
ղովուրդն ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս,
2 Եւ ասեն ցԵրեմիա մարգարէ, Անկցի
գութ մեր առաջի երեսաց քոց, եւ կաց
յաղօթս վասն մեր առ Տէր Աստուած
քո վասն մնացորդացս այսոցիկ. զի
մնացաք սակաւք ի բազմաց, որպէս քո
3 աչք տեսանեն զմեզ. Եւ պատմեսցէ
մեզ Տէր Աստուած քո զճանապարհ ընդ
որ գնասցուք, եւ զբանն զոր արաս-
4 ցուք ։ Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա մարգա-
րէ, Լուայ. ահաւասիկ ես կացից յաղօթս
առ Տէր Աստուած ձեր վասն բանից ձե-
րոց, եւ եղիցի զոր ինչ բան պատաս-
խանի տացէ Տէր՝ պատմեցից ձեզ. եւ
5 ոչ թաքուցից ի ձէնջ բան մի ։ Եւ նո-
քա ասեն ցԵրեմիա, Եղիցի մեզ Տէր ի
վկայ արդար եւ հաւատարիմ, եթէ ոչ
ըստ ամենայն բանի զոր առաքեսցէ
զքեզ Տէր Աստուած քո առ մեզ՝ այն-
6 պէս արասցուք, Եթէ՝ բարի եւ եթէ՝
չար, ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերում
առ որ առաքեմք զքեզ՝ լուիցուք, զի

* Ոմնք. զօկան [1] Ոմնք. զմանկունս [2] Ոմնք. գնացին և նստան ի վանս Քիմհամայ

բարի եղիցի մեզ, [3]եւ լուիցուք ձայնի
Տեառն Աստուծոյ մերոյ ։
7 Եւ եղեւ յետ աւուրց տասանց, ե-
8 ղեւ բան Տեառն առ Երեմիա. Եւ կո-
չեաց զՅովնան որդի Կարէի, եւ զամե-
նայն զօրավարս զօրացն որ էին ընդ
նմա, եւ զամենայն ժողովուրդն ի փո-
9 քուէ մինչեւ ցմեծամեծս, Եւ ասէ
ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իս-
րայէլի, առ որ առաքեցէքն զիս արկա-
10 նել զգութս առաջի նորա. Եթէ նստե-
լով նստիցիք յերկրիս յայսմիկ, շինեցից
զձեզ եւ ոչ քակեցից, տնկեցից զձեզ
եւ ոչ խլեցից, զի մեղմացեալ եմ ի չա-
11 րեաց զոր ասացի առնել ձեզ ։ Մի երկն-
չիք յերեսաց արքային Բաբելացւոց
յորմէ զարհուրեալ էիք յերեսաց նորա.
մի երկնչիք ի նմանէ, ասէ Տէր. զի
ընդ ձեզ եմ ես ի փրկել զձեզ, եւ ապ-
12 րեցուցանել ի ձեռաց նորա. Եւ արկից
զձեզ գութ, եւ [4]ողորմեցայց ձեզ, եւ
13 դարձուցից" զձեզ յերկիր ձեր ։ Եւ եթէ
ասիցէք, Ոչ նստցուք յերկրիս յայսմիկ,
եւ ոչ լուիցուք ձայնի Տեառն Աստու-
14 ծոյ մերոյ, Այլ երթիցուք յերկիրն Ե-
գիպտացւոց, [5]եւ ոչ տեսցուք պատե-
րազմ, եւ զձայն փողոյ ոչ լուիցուք,
եւ հացիւ ոչ քաղցիցուք, եւ անդ բնա-
15 կեսցուք. Եւ արդ վասն այդորիկ լուա-
րուք զպատգամս Տեառն, մնացորդք
Հրէաստանի ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Եթէ դուք
տալով տայցէք զերեսս ձեր մտանել յԵ-
16 գիպտոս եւ անդ բնակել, Եւ եղիցի
սուրն յորմէ երկնչէիք՝ անդ գտցէ զձեզ
յերկրին Եգիպտացւոց, եւ սովն յորմէ
կասկածէիք՝ անդ հասցէ ձեզ յերկրին
17 Եգիպտացւոց, եւ անդ մեռանիցիք ։ Եւ
եղիցի ամենայն արք որք դէմ եդին մտա-
նել յերկիրն յԵգիպտացւոց բնակել անդ,
սրով եւ սովով եւ մահուամբ սատա-
կեսցին, եւ ոչ ոք եղիցի ի նոցանէ ապ-
րեալ ի չարեացն զոր ես ածից ի վերայ
18 նոցա ։ Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայելի. Որպէս կաթեաց
սրտմտութիւն բարկութեան իմոյ ի վե-
րայ բնակչաց Երուսաղեմի, նոյնպէս
կաթեսցէ սրտմտութիւն իմ ի վերայ
ձեր ի մտանելն ձեր յԵգիպտոս. եւ ե-
ղիջիք [6]յանապատ եւ ղտարանդիք" եւ

[3] Ոմնք. եթէ [4] Ոմնք. ողորմեսցի ձեզ. և դարձուսցէ
[5] Ոմնք. ուր [6] Ոմնք. ի զարշանս եւ ի զարմանս

ի Նզովս եւ ի Նախատինս, եւ մի՛ եւս
19 տեսանիցէք զտեղիս զայս, [1]Զորմէ խօ-
սեցաւ Տէր ի վերայ ձեր, եւ ի վերայ
մնացորդացն Յուդայ՝ թէ Մի՛ մտանի-
ցէք յԵգիպտոս. բայց այժմ" գիտելով
գիտասջիք, քանզի վկայութիւն դնեմ
20 ձեզ այսօր։ Զի չարիս գործեցէք յան-
ձինս ձեր, զի առաքեցէք զիս առ Տէր
Աստուած ձեր, եւ ասացէք, Յաղօթս
կաց վասն մեր առ Տէր Աստուած մեր,
եւ ըստ ամենայնի զոր ինչ խօսեսցի
ընդ քեզ Տէր Աստուած մեր, նոյնպէս
21 պատմեա մեզ, եւ արասցուք։ Եւ պատ-
մեցի ձեզ այսօր, եւ ոչ լուարուք ձայ-
նի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, զոր առա-
22 քեացն առ ձեզ։ Եւ արդ գիտասջիք,
եթէ սրով եւ սովով եւ մահուամբ սա-
տակեսջիք ի տեղւոջն յորում դուք կա-
միք մտանել բնակել անդ։

Գլ. ԽԳ

1 Եւ եղեւ իբրեւ դադարեաց Երեմիա ի
խօսելոյ ընդ ամենայն ժողովրդեանն զա-
մենայն բանս Տեառն Աստուծոյ նոցա,
զորս առաքեաց Տէր Աստուած նոցա առ
2 [2]նոսա, Եւ ասեն Յեզոնիա որդի Ով-
սէի, եւ Յովնան որդի Կարեէի, եւ ա-
մենայն արք ամբարտաւանք՝ զԵրեմիա,
Սուտ խօսիս դու, ոչ առաքեաց զքեզ
Տէր Աստուած մեր առ մեզ՝ ասել, թէ
Մի՛ մտանէք յԵգիպտոս բնակել անդ.
3 Այլ Բարուք որդի Ներեայ գրգռէ զքեզ
ընդ մեզ, զի տացես զմեզ ի ձեռս Քաղ-
դէացւոց կոտորել եւ տանել զմեզ գերի
4 ի Բաբելոն։ Եւ ոչ լուաւ Յովնան որդի
Կարեէի եւ ամենայն զօրավարք զօրացն
եւ ամենայն ժողովուրդն ձայնի Տեառն՝
5 բնակել յերկրին Յուդայ։ Եւ առ Յով-
նան որդի Կարեէի եւ ամենայն զօրա-
վարք զօրացն զամենայն մնացորդս Յու-
դայ որ դարձեալ էին յամենայն ազգաց
ուր ցրուեալ էին անդր, բնակել յերկ-
6 րին Յուդայ, Զարս եւ զկանայս եւ
զմանկտի, եւ զդստերս թագաւորին,
եւ զանձինս որ մնացեալ էին ի Նաբու-
զարդանայ դահճապետէ առ Գոդողեայ
որդւոյ Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ, եւ
զԵրեմիա մարգարէ եւ զԲարուք որդի
7 Ներեայ, Եւ գնացին յերկիրն Եգիպ-
տացւոց, վասն չլսելոյ ձայնի Տեառն.
եւ չոգան ի Տափնաս։
8 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա ի
9 Տափնաս, եւ ասէ, Առ դու քեզ քա-
րինս մեծամեծս, եւ թաղեա զնոսա
[3]յագիւսադրանն թաքստեան", ի մուտս
ապարանիցն Փարաւոնի ի Տափնաս ա-
10 ռաջի արանցդ Յուդայ, Եւ ասասցես
ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. Ահաւասիկ ես ա-
ռաքեմ եւ ածեմ զՆաբուքոդոնոսոր ար-
քայ Բաբելացւոց զծառայ իմ, եւ [4]արկ-
ցէ զաթոռ իւր" ի վերայ քարանցդ այ-
դոցիկ զորս ծածկեցի. եւ [5]առցէ զզէն
11 իւր վնքեամբ" ի վերայ դոցա. Եւ
մտցէ հարցէ զերկիրդ Եգիպտացւոց,
զոր ի մահ՝ ի մահ, եւ զոր ի գերութիւն՝
ի գերութիւն, եւ զոր ի սուր՝ ի սուր։
12 Եւ [6]արկցէ հուր ի տունս աստուածոց
նոցա եւ այրեսցէ զնոսա, եւ տարցի
գերի. եւ [7]որոնեսցէ զերկիրդ Եգիպ-
տացւոց՝ որպէս [8]որոնէ հովիւ զհանդերձս
իւր. եւ ելցէ այտի խաղաղութեամբ։
13 Եւ խորտակեսցէ զսիւնս Արեգ քաղա-
քի որ է յերկրիդ Եգիպտացւոց, եւ զմե-
հեանս դից նոցա այրեսցէ հրով։

Գլ. ԽԴ

1 Բանն Տեառն որ եղեւ առ Երեմիա ի
վերայ ամենայն Հրէիցն որ բնակեալ
էին յերկրին Եգիպտացւոց, եւ որք
նստէին ի Մագդոլի եւ ի Տափնաս եւ
ի Մեմփիս եւ յերկրին Պաթուրէս, եւ
2 ասէ, Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. Դուք ինքնին իսկ
գիտէք զամենայն չարիս զոր ածի ի վե-
րայ Երուսաղեմի, եւ ի վերայ ամենայն
քաղաքացն Հրէաստանի, եւ ահա կան
3 աւերակ այսօր ի բնակչաց, Յերեսաց
չարեաց իւրեանց զոր արարին ի դառ-
նացուցանել զիս. զի գնացին խունկս
արկանել եւ պաշտել զաստուածս օ-
տարս, զորս ոչ [9]գիտէիք դուք եւ" հարքն
4 ձեր։ Եւ առաքեցի առ ձեզ զամենայն
ծառայս իմ զմարգարէս ընդ առաւօտս
առաւօտս, եւ ասէի, Մի՛ գործէք զիրս
5 պղծութեանդ այդորիկ զոր ատեցի։ Եւ
ոչ լուան ինձ, եւ ոչ խոնարհեցուցին

[1] Եբր. Խօսեցաւ Տէր ի վերայ ձեր, մնացորդք Յուդայ, Մի՛ մտանիցէք յԵգիպտոս. [2] Եբր. նոսա, զամենայն բանս զայսոսիկ

[3] Եբր. յագիւսատանն ի կաւի [4] Եբր. արկից զաթոռ նորա [5] Եբր. Հարցէ զխորան իւր զարքունի [6] Եբր. արկից [7] Եբր. ագանիցի [8] Եբր. ագանի [9] Եբր. գիտէին նոքա, ոչ դուք և ոչ

զունկն իւրեանց դառնալ ի չարեաց
իւրեանց, չարկանել խունկս աստուա-
6 ծոց օտարաց։ Եւ կաթեաց բարկու-
թիւն սրտմտութեան իմոյ, եւ բորբո-
քեցաւ [1]ի դրունս Յուդայ եւ արտաքոյ"
Երուսաղեմի, եւ եղեն յաւեր եւ յանա-
7 պատ որպէս եւ այսօր։ Եւ արդ այսպէս
ասէ Տէր Սաբաւովթ՝ Աստուած Իսրա-
յէլի. Ընդէ՞ր առնէք դուք չարիս մե-
ծամեծս յանձինս ձեր, սատակել զձեր
զայր եւ զկին եւ զմանուկ ստնդիաց ի
միջոյ Յուդայ, առ ի չմնալոյ ումեք ի
8 ձէնջ՝ Դառնացուցանել զիս գործովք
ձեռաց ձերոց, արկանել խունկս աս-
տուածոց օտարաց յերկրիդ Եգիպտաց-
ւոց, յոր դուք մտէք բնակել այդր. զի
սատակիցիք եւ լինիցիք յանէծս եւ ի
նախատինս ընդ ամենայն ազգս երկ-
9 րի. [2]Առ ի չմոռանալոյ ձեզ" զչարիս
հարցն ձերոց, եւ զչարիս թագաւորացն
Յուդայ, եւ զչարիս կանանց նոցա, եւ
զչարիս ձեր, եւ զչարիս կանանց ձե-
րոց, զոր արարին յերկրին Յուդայ եւ
10 [3]արտաքոյ Երուսաղեմի։ Եւ ոչ դադա-
րեցին մինչեւ ցայսօր, եւ ոչ երկեան,
եւ ոչ կացին յօրէնս իմ եւ ի հրամանս
զոր ետու առաջի երեսաց ձերոց, եւ
11 առաջի երեսաց հարցն ձերոց։ Վասն
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայէլի. Ահաւասիկ ես հաս-
տատեմ զերեսս իմ ի վերայ ձեր ի չա-
12 րիս, սատակել զամենայն զՅուդա։ Եւ
[4]առցեն զմնացորդս Յուդայ որ դէմ եդին
մտանել յերկիրս Եգիպտացւոց բնակել
անդ, [5]կորուսանել զամենայն մնացորդս
որ են յԵգիպտոս", եւ անկցին ի սուր, եւ
սատակեսցին սովով, ի փոքուէ մինչեւ
ցմեծամեծս սրով եւ սովով մեռանի-
ցին, եւ եղիցին ի նզովս եւ ի կորուստ
13 եւ յանէծս եւ ի նախատինս։ Եւ այց
արարից ի վերայ նոցա որ նստին յերկ-
րիդ Եգիպտացւոց, որպէս արարի այց
Երուսաղեմի սրով եւ սովով եւ մա-
14 հուամբ։ Եւ ոչ ոք ապրեսցի ի մնացոր-
դացդ Յուդայ, որ բնակեալ են յերկրիդ
Եգիպտացւոց՝ դառնալ յերկիրն Յուդայ
ուր ակն ունէին յանձինս իւրեանց
դառնալ բնակել անդ. եւ մի՛ դարձցին,
բայց միայն ապրեալքն։
15 Եւ պատասխանի ետուն Երեմիայի
ամենայն արք որք գիտէին թէ արկա-
նեն խունկս կանայք իւրեանց աստուա-
ծոց օտարաց, եւ ամենայն կանայք որք
կային անդ ժողովք մեծամեծք, եւ
ամենայն ժողովուրդն որ բնակեալն էին
յերկրին Եգիպտացւոց ի Պաթուրէս, եւ
16 ասեն, Բանիդ զոր խօսեցար առ մեզ
17 յանուն Տեառն՝ ոչ լուիցուք. Զի առնե-
լով արասցուք զամենայն բան որ ելանէ
ի բերանոյ մերմէ, արկանել խունկս
տիկնոջն երկնից եւ նուիրել նմա
նուէրս, որպէս արարաք մեք եւ հարքն
մեր եւ թագաւորքն մեր եւ իշխանքն
մեր՝ ի քաղաքս Յուդայ եւ [3]արտաքոյ
Երուսաղեմի, եւ էաք հացալիցք եւ
փափկացեալք, եւ չար ինչ ոչ տեսա-
18 նէաք։ Եւ իբրեւ դադարեցաք յարկա-
նելոյ խունկս տիկնոջն երկնից եւ նուի-
րելոյ նմա նուէրս, նուազեցաք յամե-
նայնէ, եւ սրով եւ սովով սատակե-
19 ցաք։ Եւ զի մեք արկաք խունկս տիկ-
նոջն երկնից, եւ նուիրեցաք նմա
նուէրս, միթէ առանց արանց մերոց ա-
րարաք նմա հաստեայս եւ կարկանդակս,
եւ նուիրեցաք նմա նուէրս։
20 Եւ պատասխանի Երեմիա ամենայն
զօրաւորաց ժողովրդեանն հանդերձ
կանամբքն, եւ ամենայն ժողովրդեանն
որ ետուն նմա զայն բանս պատասխանի,
21 եւ ասէ, Ո՞չ ապաքէն զխունկսն զոր
արկանէիք ի քաղաքսն Յուդայ եւ [3]ար-
տաքոյ Երուսաղեմի դուք եւ հարք ձեր
եւ թագաւորքն ձեր եւ իշխանքն ձեր
եւ ժողովուրդ երկրին, յիշեաց Տէր, եւ
22 անկաւ ի սիրտ նորա։ Եւ ոչ կարաց
Տէր համբերել յերեսաց չարեաց իրաց
ձերոց, եւ զարշելեացն զոր առնէիք.
եւ եղեւ երկիրն ձեր յաւերակ եւ յա-
նապատ եւ ի նզովս առ ի չգոյէ բնակ-
23 չաց որպէս այսօր. Յերեսաց զոցա որոց
խունկս արկանէքդ եւ որովք մեղան-
չէք Տեառն, եւ ոչ լուէք ձայնի Տեառն,
եւ ըստ օրինաց նորա եւ ըստ վկայու-
թեանց եւ ըստ հրամանաց նորա ոչ
գնայք. վասն այնորիկ պատին զձեզ չա-
րիքդ այդոքիկ որպէս եւ այսօրդ։
24 Եւ ասէ Երեմիա ցամենայն ժողովուրդն
եւ ցամենայն կանայսն, Լուարուք զպատ-
գամս Տեառն ամենայն Յուդա որ էք

---

[1] Այլ. ի քաղաքս Յուդայ և ի Հրապարակս [2] Այլ. Միթէ մոռացարո՞ւք [3] Այլ. ի Հրապարակս
[4] Այլ. առից [5] Այլ. և սատակեսցին ամենեքին յերկրին Եգիպտացւոց

25 յերկրիս Եգիպտացւոց. Այսպէս ասէ
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայելի.
Դուք եւ կանայք ձեր խօսեցարուք բե-
րանովք ձերովք, եւ ձեռօք ձերովք
վճարեցէք. ասէք, Առնելով արասցուք
զուխտս մեր զոր ուխտեցաք՝
արկանել խունկս տիկնոջն երկնից, եւ
նուիրել նուէրս. եւ կալով կացէք ի
ուխտս ձեր, եւ առնելով
26 արարէք զուխտն ձեր։ Վասն այսորիկ
լուարուք զպատգամ Տեառն ամենայն
Յուդա որ բնակեալդ էք յերկրիդ Եգիպ-
տացւոց. Ահաւասիկ երդուայ յանձն
իմ մեծ, ասէ Տէր [1]Աստուած, եթէ կո-
չեսցի եւս անուն իմ ի բերանոյ ամե-
նայն առն Յուդայ, ասել թէ Կենդանի
է [2]Տէր. յամենայն երկրիս Եգիպտացւոց։
27 Զի ահաւասիկ ես զարթուցեալ եմ ի
վերայ դոցա չարչարել զդոսա, եւ ոչ
առնել բարի. եւ սատակեսցին ամենայն
արք Յուդայ որ բնակեալ են յերկրիդ
Եգիպտացւոց սրով եւ սովով, մինչեւ
28 նուազեսցին. Եւ ապրեալքն ի սրոյ
դարձցին յերկրէս Եգիպտացւոց յերկիրն
Յուդայ՝ արք սակաւք թուով. եւ ծա-
նիցեն ամենայն մնացորդքն Յուդայ որ
բնակեալ են յերկրիդ Եգիպտացւոց, թէ
29 ո՛յր բան կայ, իմ թէ նոցա։ Եւ այս
ձեզ նշանակ, ասէ Տէր, եթէ արարից
ձեզ այց ի տեղւոջդ յայդմիկ. զի գի-
տասջիք եթէ կալով կայցեն բանք իմ
30 ի վերայ ձեր ի չարիս։ Այսպէս ասէ
Տէր. Ահաւասիկ ես տաց զՓարաւոն
Վափռէ արքայ Եգիպտացւոց ի ձեռս
թշնամւոյ իւրոյ, եւ ի ձեռս խնդրողաց
անձին իւրոյ. որպէս ետու զՍեդեկիա
[3]արքայ ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քայի Բաբելացւոց թշնամւոյ իւրոյ, եւ
խնդրողի անձին նորա։

ԳԼ. ԽԵ

1 Բանն զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ
առ Բարուք որդի Ներեայ, յորժամ
գրեաց զբանսս զայսոսիկ ի մատենի ի
բերանոյ Երեմիայի, յամին չորրորդի
Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի
2 Յուդայ. Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
3 Իսրայելի ի վերայ քո, Բարուք. Որ ա-
սացեր թէ Վա՜յ ինձ, վա՜յ ինձ, զի յաւել
Տէր աշխատութիւն ի վերայ ցաւոց ի-
մոց. [4]Ննջեցի հեծութեամբք, եւ հան-
4 գիստ ոչ գտի։ Այսպէս ասասցես ցնա,
այսպէս ասէ Տէր. Ահա զոր ես շինեցի,
ես իմձէն քակեցից. եւ զոր ես տնկեցի,
ես իմձէն խլեցից՝ զամենայն զերկիրն
5 զայն։ Եւ դու խնդրես քեզ մեծամե՞ծս.
մի՛ խնդրեր. զի ահա ես ածից չարիս
ի վերայ ամենայն մարմնոյ, ասէ Տէր,
եւ տաց քեզ զանձն քո ի գիւտս յամե-
նայն տեղւոջ ուր եւ երթայցես անդր։

ԳԼ. ԽԶ

1 [1]Ի վերայ Եգիպտոսի։ Բանն Տեառն որ
եղեւ առ Երեմիա մարգարէ ի վերայ
2 [5]ամենայն ազգացն, Եգիպտացւոց. ի վե-
րայ զօրացն Փարաւոնի Նեքաւովայ
արքային Եգիպտացւոց, որ էր առ Եփ-
րատ գետով ի Քարքամիս, զոր եհար
Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց,
յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յով-
սեայ արքայի Հրէաստանի։
3 Առէք [6]զէն եւ վահանս, մատերուք ի
4 պատերազմ. Կազմեցէք զերիվարս, հե-
ծարուքսպառազէնք, դիք զսաղաւարտս,
առէք յառաջ զգեղարդունս, զգեցարուք
5 զզրահս ձեր։ Իսկ այդ զի՞նչ է. զօրաւորք
զարհուրեալ իմն են, եւ յետս ընդդէմ
չարժին. զի զօրաւորք նոցա հարան. ի
փախուստ կացին. եւ ոչ [7]դարձցին ի
դոցանէ պատեալքն շուրջանակի, ասէ
6 Տէր։ Մի՛ փախիցէ թեթեւն, եւ մի՛ ապ-
րեսցի հզօրն. ի կողմանս հիւսիսոյ առ
Եփրատ գետով տկարացան, կործանե-
7 ցան։ Ո՞վ է սա որ իբրեւ զգետ յարու-
ցեալ է, իբրեւ զգետս [8]կուտակեալս
8 ջուր զջուրբք. Ջուրքն Եգիպտացւոց
իբրեւ զգետ ելանէ, եւ իբրեւ զգետ
խռովին ջուրք նորա. եւ ասէ, Ելից եւ
ծածկեցից զերկիր, կորուսից զքաղաքն
9 եւ զբնակիչս նորա։ [9]Հեծեալք յերի-
վարս, կազմեցէք կառս. ելէք, պատե-
րազմօղք Եթէովպացւոց, եւ Լիբէացիք
վառեալք զինու, եւ Լիւդացիք, ելէք
10 յարեցէք զաղեղունս։ Զի օրն այն Տեառն
Աստուծոյ [10]մերոյ՝ օր վրէժխնդրութեան
է, առնուլ վրէժ ի թշնամեաց իւրոց. եւ

[1]Յհբր. պաշտօն [2]Եբր. Տէր Եհովայ [3]Եբր. արքայ Յուդայ

[4]Եբր. աշխատ եղէ [5]Եբր. ազգաց։ (2) Եգիպտացւոց [6]Եբր. ասպար [7]Եբր. Հայեցան յետս. երկեւղ ամենայն ուստեք [8]Եբր. խռովեցին ջուրք նորա. (8) Եգիպտոս [9]Եբր. Արիք, երիվարք. զայրացարուք, կառք [10]Եբր. զօրութեանց

կերիցէ սուր եւ յագեսցի, եւ արբեսցի
յարենէ նոցա. զի զոհ Տեառն զօրու-
թեանց է [1]յերկրէն հիւսիսոյ ի վերայ գե-
11 տոյն Եփրատայ։ Ել ի Գաղաադ, եւ առ
դեղ ռետին՝ [2]կուսի դստերն՚՚ Եգիպտա-
ցւոց. ի զուր յաճախեցեր զբժշկութիւնս
12 քո, եւ օգուտ չիք ուստեք քեզ։ Լուան
[3]զգոյժ քո ազգք, եւ աղաղակաւ քով
լի եղեւ երկիր. զի [4]պատերազմօղ առ
պատերազմողի տկարացաւ՚՚, եւ անկան
երկոքեան ի միասին։
13 Բանն զոր խօսեցաւ Տէր ի ձեռն Ե-
րեմիայի մարգարէի ի գալ Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային Բաբելացւոց, հար-
կանել զերկիրն Եգիպտացւոց։
14 Գոյժ տարարէք յԵգիպտոս, եւ հնչե-
ցէք ի Մագդոլ, եւ պատուէր տուք ի
Մեմփիս, [5]ազդ արարէք ի Տափնաս՚՚, Թէ
Արի եւ պատրաստեաց, զի եկեր սուր
15 [6]զշուրջ քո։ Ի փախուստ դարձաւ ցուլն
քո ընտիր, ոչ մնաց՝ զի Տէր լքոյց զնա։
16 Եւ բազմութիւնն տկարացաւ, եւ ան-
կան՚՚ իւրաքանչիւր առ ընկերի իւրում,
եւ ասեն, Արիք եւ դարձցուք առ իւ-
րաքանչիւր ժողովուրդ մեր, եւ յիւրա-
քանչիւր աշխարհ իւր՝ յերեսաց [7]Յունա-
17 կան սրոյն։ Կոչեցէք զանուն Փա-
րաւոնի արքային Եգիպտացւոց՝ Սաւոն
18 եւ Եբիր եւ Մովեդ։՚՚ Կենդանի եմ ես,
ասէ [8]Տէր, որոյ Թագաւոր՚՚ զօրու-
թեանց անուն է նորա. զի իբրեւ
զԹափոր ի լերինս, եւ իբրեւ զԿար-
19 մեղոս ի ծովու եկեսցէ։ Հանդերձ գե-
րութեան արա քեզ, բնակեալ դուստր
Եգիպտացւոց. զի Մեմփիս յապակա-
նութիւն եղիցի, եւ [9]կոչեսցի նմա վայ՚՚
առ ի չգոյէ բնակչաց նորա։
20 Երինջ զարդարեալ գեղեցիկ՝ Եգիպ-
տոս. [10]յատ հատաւ ի հիւսիսոյ՝ եկն ի
21 վերայ նորա՚՚, Եւ վարձկանք նորա ի
նմա իբրեւ եզինք պարարակք, զի եւ
նոքա ի փախուստ դարձան առ հասա-
րակ, եւ ոչ հանդարտեցին. զի օր կորս-
տեան եկն ի վերայ նոցա, եւ ժամա-
22 նակ վրէժխնդրութեան։ Ձայն նորա իբ-
րեւ զօձի [11]որ շչիցէ, զի ընդ աւազ
գնայցեն՚՚. տապարաւորք եկեսցեն ի վե-
23 րայ նորա իբրեւ զփայտահարս. [12]Հարէք
զանտառս նորա, ասէ Տէր [13]Աստուած,
զորոյ ոչ ոք առնուցու զչափ. զի բազ-
մացի առաւել քան զմարախ, եւ ոչ է
24 նոցա թիւ։ Յամօթ եղեւ դուստրն Ե-
գիպտացւոց, մատնեցաւ ի ձեռս հիւսի-
25 սային զօրացն։ Ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայելի. Ահաւասիկ ես խնդ-
րեցից զվրէժ յԱմոնայ [14]որդւոյ նորա՚՚,
ի Փարաւոնէ եւ յԵգիպտացւոց, եւ ի
դից նոցա եւ ի թագաւորաց նորա, եւ
ի Փարաւոնէ եւ ի յուսացելոց ի նա։
26 Եւ մատնեցից զնոսա ի ձեռս խնդրողաց
անձանց նոցա, եւ ի ձեռս Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային Բաբելացւոց, եւ ի
ձեռս ծառայից նորա. եւ յետ այնորիկ
բնակեսցի իբրեւ զառաջինն, ասէ Տէր։
27 Բայց դու մի երկնչիցիս, ծառայ իմ
Յակոբ, եւ մի զարհուրիցիս, Իսրայէլ.
զի ահաւասիկ ես զերծուցանեմ զքեզ
ի հեռաստանէ, եւ զզաւակ քո ի գերու-
թենէ նոցա. եւ դարձցի Յակոբ եւ դա-
դարեսցէ եւ ննջեսցէ, եւ ոչ ոք իցէ որ
28 ըկիցէ զնա։ Եւ դու մի երկնչիր. ծա-
ռայ իմ Յակոբ, ասէ Տէր, զի ես ընդ
քեզ եմ. թէ արարից վախճան ամենայն
ազգաց՝ ուր ցրուեցի զքեզ անդր, այլ
քեզ ոչ արարից վախճան. եւ խրա-
տեցից զքեզ յիրաւունս, եւ [15]քաւելով
ոչ քաւեցից՚՚ զքեզ։

ԳԼ. ԽԷ

1 [15]Ի վերայ այլազգեաց։՚՚ Բանն Տեառն
որ եղեւ առ Երեմիա մարգարէ ի վե-
րայ [16]այլազգեաց, մինչչեւ հարեալ էր
2 Փարաւոնի զԳազա։ Այսպէս ասէ Տէր.
Ահաւասիկ ջուրք ելանեն ի հիւսիսոյ,
եւ եղիցին հեղեղատք յորդորանել, եւ
ողողեսցեն զերկիրն լրիւ իւրով, զքա-
ղաքն եւ զբնակիչս նորա. բողոք բարձ-
ցեն մարդիկ եւ աղաղակեսցեն ամե-
3 նայն բնակիչք երկրին, ի ձայնէ [17]սա-
պատակի նորա, ի զինուց ոտից՚՚ նորա

[1]Ոմն. յերկրին [2]Ոմն. կոյս դուստր [3]Ոմն. զանարգանս [4]Ոմն. հզօրն ի վերայ հզօրի գլորեցաւ [5]Ոմն. եւ ի Տափնաս, ազդ արարէք [6]Ոմն. շուրջ զքեւ։ (15) Ընդէ՞ր տապալեցան զօրաւորք քո, ոչ կացին յունկաստանի, զի Տէր ընկէց զնոսա։ (16) Գթեցոյց զբազմութիւն. անկան եւս [7]Ոմն. սրոյ աւերիչին։ (17) Կոչեցին անուն զՓարաւոն արքայ Եգիպտացւոց՝ Աղմուկ, որ անցոյց զժամանակն սահմանեալ։ [8]Ոմն. Թագաւորն որոյ Տէր [9]Ոմն. աւերակ՝ [10]Ոմն. այլ կորուստ ի հիւսիսոյ գայ. գայ

[11]Ոմն. երցէ, զի զօրութեամբ եկեսցեն [12]Ոմն. Հարցեն [13]Յ Ոմն. պակասի [14]Ոմն. Նովացւոյ [15]Ոմն. և ոչ ի սպառ անպարտ արձակեցից [16]Ոմն. Փղշտացւոց, այսպէս եւ այլուր [17]Ոմն. ամբակաց երիվարաց

և ի չաչիլոյ կառաց նորա և ի չառա-
չելոյ անուոցն նորա, ոչ դարձցին
հարք առ որդիս իւրեանց ի լքմանէ ձե-
4 ռաց իւրեանց, Յաւուրն յորում գայցէ
կորուսանել զամենայն այլազգիսն, [1]և
կորուսից" զՏիւր և զՍիդոն, զամե-
նայն մնացորդս օգնականութեան նոցա.
[2]և սատակեսցէ Տէր զայլազգիս զմնա-
5 ցորդս [3]կղզեացն և զԳամրաց": Հասցէ
կնդութիւն ի վերայ Գազայ. կործանե-
ցաւ Ասկաղոն, [4]և մնացորդքն Ենակի-
6 մայ: Մինչև յե՞րբ կոտորեսցես, սուրդ"
Տեառն, մինչև յե՞րբ ոչ դադարիցես.
դարձիր ի պատեանս քո, դադարեա և
7 վերացիր: Զիա՞րդ դադարիցէ, զի Տէր
հրամայեաց [5]զնա ի վերայ" Ասկաղոնի
և ի վերայ ծովեզերեայցն [6]մնացելոց
զարթնուլ":

ԳԼ. ԽԸ

1 Ի վերայ Մովաբու այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Վա՜յ
ի վերայ Նաբաւայ, զի կորեաւ. յամօթ
եղև, առաւ Կարիաթեմ. յամօթ եղև
Մասոգաբ, ի պարտութիւն մատնե-
2 ցաւ: Եւ ոչ ևս իցեն պարծանք Մո-
վաբու յԵսեբոն. խորհեցան ի վերայ նո-
րա չարիս, Եկայք հարցուք զնա յազ-
գէ, և [7]լռելով լռեսցէ", զկնի քո շրջեա-
3 ցի [8]սուր: Զի գոյժ գուժողաց յՈրով-
նայիմայ, սատակումն և բեկումն մեծ.
4 Բեկաւ Մովաբ. [9]գոյժ տուք ի Սեգովր.
5 զի լցաւ Աղովթ լալովք. Ելցէ լալով
ընդ ճանապարհն Որոնայիմայ. տագ-
6 նապ և գոյժ բեկման լուայ:" Փախե-
րուք և ապրեցուցէք զանձինս ձեր, և
7 եղիջիք իբրև [10]զցիռ յանապատի: Քան-
զի յուսացեալ էիր [11]յամուրս քո, եկես-
ցեն նեղութիւնք" և դու ըմբռնեսցիս,
և ելցէ Քամովս ի գերութիւն, քուրմք
նորա և իշխանք նորա միանգամայն:
8 Հասցէ սատակումն ի վերայ ամենայն
քաղաքաց, և մի քաղաք մի ապրես-
ցի, և կորիցէ [12]բնակիչ և սատակես-
ցի դաշտականն, [13]այսպէս ասէ Տէր.
9 Տուք նշանակ Մովաբու. զի տոչորե-
լով տոչորեսցի", և ամենայն քաղաքք
նորա յանապատ եղիցին առ ի չգոյէ
10 բնակչաց: Անիծեալ լիցի որ գործէ զգործ
Տեառն հեղգութեամբ, և անիծեալ լի-
ցի որ [14]վերացուսցէ զսուր իւր յարենէ
[15]նորա:

11 Հանգուցեալ էր ի մանկութենէ իւրմէ
Մովաբ, և [16]յուսացեալ էր ի փառս" իւր, և
չէր թափեալ աման յամանոյ, և ոչ երթեալ
ի գերութիւն. վասն այնորիկ կայր համ
նորա ի նմին, և հոտ նորա ոչ պակասեաց:
12 Վասն այնորիկ ահա աւուրք գան, ասէ
Տէր, և առաքեցից նմա [17]կորացուցիչս
և կորացուսցեն" զնա, և զանօթս նո-
րա մանրեսցեն, և զամանս նորա փշրես-
13 ցեն: Եւ ամաչեսցէ Մովաբ ի Քամով-
սայ, որպէս ամաչեաց տունն Իսրայելի
14 ի Բեթելայ յուսոյն իւրեանց: Զիա՞րդ
ասիցէք թէ Հզօրք եմք և արք զօրա-
15 ւորք պատերազմի: Կորեաւ Մովաբ և
քաղաք նորա, և ընտիր ընտիր երիտա-
սարդք նորա անկան ի սպանումն, ասէ
Արքայ՝ որոյ Տէր զօրութեանց անուն է
16 նորա: Մերձ է ի հասանել օր Մովաբու,
17 և չարիք նորա արագեն յոյժ. [18]Խախ-
տեցէք զնա շուրջանակի." ամենեքին
ոյք գիտէք զանուն նորա՝ ասացէք,
Զիա՞րդ խորտակեցաւ ցուպն [19]գեղեցիկ,
18 գաւազանն մեծարանաց: Էջ ի փառաց
և նիստ [20]ի գիջի, ատեղակալ դուստր
Դեբոնայ, զի [21]կորեաւ Մովաբ, եհաս
19 ապականիչ ամրոցաց քոց": Կաց յանցս
ճանապարհաց և հայեաց՝ որ նստիս
յԱրոյեր, և հարց զփախստականս և
զապրեալս, և ասասջիր, Զի՞նչ գործեցաւ:
20 Յամօթ եղև Մովաբ, զի խորտակե-
ցաւ. ճչեա և աղաղակեա և գոյժ
21 տուր յԱռնովն՝ թէ Կորեաւ Մովաբ: Եւ
դատաստանք հասեալ գան յերկիրն [22]Մի-
սովրայ, ի Քիղովն և Յասսա և ի Մով-

---

[1] Եբր. խորտակել [2] Եբր. զի [3] Եբր. կղզւոյն Կափթորայ [4] Եբր. Մնացորդք դաշտին նոցա. մինչև յե՞րբ ցոտեսցիս: (6) Սուրդ [5] Եբր. Նմա. ի վերայ [6] Եբր. անդ կացոյց զնա [7] Եբր. դու, Մադմէն, լռեսցես. [8] Եբր. սուր [9] Եբր. լսելի արարին զաղաղակ փոքունք նորա: (5) Զի ընդ զառ ի վեր Ղուիթայ ելցեն լալով մեծաւ, զի ընդ զառ ի վայրն Որոնայիմայ թշնամիքն լուան զոչիւն կոտորածի: [10] Եբր. զմոշավայրի [11] Եբր. ի գործս և ի գանձս քո,

[12] Եբր. հովիտն [13] Եբր. որպէս ասաց Տէր: (9) Տուք թևս Մովաբու, զի թռչել թռիցէ [14] Եբր. արգելուցու [15] Յեբր. ղօխոյ [16] Եբր. դադարեալ ի մրուրս [17] Եբր. փոխիչս, և փոխեսցեն [18] Եբր. Ողբացէք զնա ամենեքին որ շուրջ էք զնովաւ, և [19] Եբր. զօրութեան [20] Եբր. յերաշտի [21] Եբր. կործանիչն Մովաբու ել ի վերայ քո, աւերեաց զամուրս քո [22] Այսինքն՝ դաշտականի

22 փաթ, Եւ ի Դեբոն եւ ի Նաբաւ, եւ ի
23 տունն Դեբղաթեմայ, Եւ ի Կարիաթեմ
եւ ի տունն Գամուղայ, եւ ի տունն Մաւ-
24 ոնայ, Եւ ի Կարիաւովթ եւ ի Բոսոր,
եւ յամենայն քաղաքս երկրիդ Մովա-
25 բայ ի հեռաւորս եւ ի մերձաւորս ։ Խոր-
տակեցաւ եղջեւրն Մովաբու, եւ [1]յանդգ-
նութիւն նորա խորտակեցաւ, ասէ Տէր ։
26 Արբեցուցէք զնա, զի ի վերայ Տեառն
մեծաբանեաց. [2]ծափ զծափ հարցէ Մո-
վաբ", եւ եղիցի ի կատականս եւ ինքն ։
27 Զի ո՞չ [3]եթէ ի ծաղր ինչ էր քեզ Իսրա-
յէլ եւ ի գողո՞նս գտան, յորժամ մարտն-
28 չէիր ընդ նմա. Նովաւ գերեսցիս ։ Թո-
ղին զքաղաքս եւ բնակեցան" ի քարա-
ծերպս, բնակիչք Մովաբու. [4]եղեն իբ-
րեւ աղաւնիս բունեալք ի քարածերպս,
ի բերանս սորոց ։
29 Լուաք զհպարտութիւնն Մովաբու, զի
հպարտացաւ յոյժ բարձրութիւն նորա
եւ հպարտութիւն իւր եւ ամբարտաւա-
նութիւն իւր, եւ բարձրացաւ սիրտ
30 նորա ։ Եւ ես ծանեայ [5]զգործս նորա.
ո՞չ ապաքէն ըստ կարի նորա իցեն բա-
զուկք նորա. այլ նա ոչ այնպէս արար" ։
31 Վասն այնորիկ ճիչ [6]բարձէք ի վերայ
Մովաբու, գուժեցէք" յամենայն կողմանց
Մովաբու, ի վերայ արանց [7]խղելոց, փե-
32 տելոց, մրելոց, եւ մրմնջեսցէ" ։ Իբրեւ
զլալիւնն Յազերայ լացցուք զքեզ, այ-
գի Սաբեմայ, բարունակք քո ձգեցան
ընդ ծով, [8]քաղաքք Յազերայ հասին.
ի վերայ մրգոց քոց եւ ի վերայ կթոց
33 քոց եհաս սատակումն ։ Մաշեցաւ ու-
րախութիւն եւ ցնծութիւն [9]ի Կարմե-
ղայ եւ յերկրէն Մովաբացւոց. [10]գինի էր
ի հնձանս քո. ընդ առաւօտս ոչ կոխե-
ցին, եւ ընդ երեկս ոչ հանին զձայն"
34 հնձանահարաց ։ Յաղաղակէն յԵսեբոնայ
մինչեւ յԵղեաղէ եւ մինչեւ ցՅասսա, [11]քա-
ղաքք նոցա," ետուն զձայնս իւրեանց, ի
Սեգովրայ մինչեւ յՈրոնիմայիմ, [12]եւ զոյժ

[1] Եբր. բազուկ [2] Եբր. թաւալեսցի Մովաբ ի փսխածի իւրում [3] Եբր. ի ծաղր ինչ էր քեզ Իսրայէլ, եւ ընդ գո՞ղս գտաւ, զի յորժամ խօսէիր զնմանէ, շարժէիր զգլուխ (28) Թողէք զքաղաքս եւ բնակեցէք [4] Եբր. եղերուք [5] Եբր. զբարկութիւն նորա, այլ ընդունայն է. ի զուր են պարծանք նորա [6] Եբր. բարձից ի վերայ Մովաբու, գուժեցից [7] Եբր. Կիրհարեսայ սուգ առցի [8] Եբր. մինչեւ ի ծովն [9] Այլ. բեռն՝ յարտէն պտղատու է [10] Եբր. եւ զգինին ի հնձանաց դադարեցուցի. մի՛ կոխեսցի ցնծութեամբ, մի՛ լիցի ձայն [11] Եբր. գոչեւ

ի Սաղեսայ". զի եւ ջուրն Նեմերիմայ ի
35 տապ խորշակի եղիցի ։ Եւ կորուսից զՄո-
վաբ, ասէ Տէր, որ ելանէր ի բագինս եւ
արկանէր խունկս աստուածոց [13]օտարաց ։
36 Վասն այնորիկ սիրտ իմ ի վերայ Մո-
վաբու իբրեւ զփող գոչեսցէ. սիրտ իմ ի
վերայ արանց [7]առ որմովքն խղելոց" իբրեւ
զհնչիւն փողոյ. վասն այնորիկ զոր ինչ
37 ստացաւ՝ կորեաւ [11]ի մարդկանէ ։ Ա-
մենայն գլուխք [11]ընդ ամենայն տեղիս"
գերծցին, եւ ամենայն մօրուք խզես-
ցին, [14]եւ ամենայն ձեռք կոծեսցին", եւ
ամենայն հասակք քրձազգածք եղիցին ։
38 Եւ յամենայն տանիս Մովաբայ եւ ի հրա-
պարակս նորա ամենեւին կոծ. զի խոր-
տակեցի զՄովաբ իբրեւ զաման, որ ոչ
39 իմիք իցէ պիտանացու, ասէ Տէր ։ Զիա՞րդ
փոփոխեցաւ. ողբս առէք. զիա՞րդ դար-
ձոյց զթիկունս [15]իւր, ամաչեաց եւ եղեւ
ի ծաղր եւ ի քէնս ամենեցուն որ շուրջ
40 զնովաւ ։ Զի այսպէս ասէ Տէր. Ահա-
ւասիկ իբրեւ զարծուի դիմեսցէ, եւ
տարածեսցէ զձեռս իւր ի վերայ Մովա-
41 բու ։ Առաւ Կարիաւովթ, եւ ըմբռնե-
ցան ամուրք նորա, եւ եղիցի սիրտ զօ-
րաւորացն Մովաբայ յաւուր յայնմիկ
42 իբրեւ զսիրտ կանանց յերկուծս ։ Եւ կո-
րիցէ Մովաբ [16]ի բազմութենէ, զի ի վե-
43 րայ Տեառն մեծաբանեաց ։ Վիհ, եւ ահ,
եւ որոգայթ ի վերայ քո որ բնակեալդ
44 ես [17]ի Մովաբ ։ Եւ որ փախիցէ յերեսաց
ահին՝ անկցի ի վիհն, եւ որ ելանիցէ ի
վհէ անտի՝ ըմբռնեսցի յորոգայթն. զի
ածից զամենայն ի վերայ Մովաբու յա-
մին յորում հանդէս արարից նմա, ասէ
45 Տէր ։ Եւ յարկսն Եսեբոնայ հասին փա-
խուցեալք [18]յորոգայթէն. զի հուր ել յԵ-
սեբոնայ, եւ բոց ի քաղաքէն Սեհոնայ,
եւ եկեր [19]զիշխանս Մովաբայ, եւ քննեաց
46 զորդիսն Ամոնայ" ։ Վա՜յ քեզ, Մովաբ,
[20]կորուսեր զժողովուրդն" Քամովսայ. զի
առան ուստերք [21]նորա եւ դստերք [20]նորա
47 ի գերութիւն ։ Եւ դարձուցից զգերու-
թիւնն Մովաբու յաւուրս յետինս, ասէ Տէր ։
Մինչեւ ցայս վայր են դատաստանք
Մովաբու ։

[12] Եբր. իբրեւ զերինջ երեմեան [13] Եբր. իւրոց [14] Եբր. ի վերայ ամենայն ձեռաց եղիցին կտրածք [15] Եբր. իւր Մովաբ [16] Եբր. ի լինելոյ ազգ [17] Եբր. ի Մովաբ, ասէ Տէր [18] Եբր. առանց զօրութեան [19] Եբր. զծագս Մովաբայ, եւ զգագաթունս որդւոց աղաղակի [20] Եբր. կորեաւ ժողովուրդն [21] Եբր. քո

Գլ. ԽԹ

1 Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ, այսպէս
ասէ Տէր. Միթէ որդիք ո՞չ իցեն Իսրա-
յէլի, կամ [1]ժառանգ ո՞չ իցէ նորա.
ընդէ՞ր ամփոփեաց Մեղքոմ" զԳադ. եւ
ժողովուրդ սոցա ի քաղաքս նոցա բնա-
2 կէ: Վասն այդորիկ ահա աւուրք գան,
ասէ Տէր, եւ լուր արարից յԹաբովթ
որդւոցն Ամոնայ զգոյժ [2]քաղաքացն.
եւ եղիցի յանապատ եւ ի կորուստ, եւ
[3]բագինք նորա հրով այրեսցին, եւ
առցէ Իսրայէլ զիշխանութիւն իւր",
ասէ Տէր:
3 Գոււժեա, Եսեբոն, զի կործաւ Գեհ.
բողոք բարձէք, դստերք Ռաբայ,
քրձազգածք եղերուք [4]եւ մոլեգարուք",
սուգ առէք եւ յայսկոյս յայնկոյս ընթա-
ցարուք զցանկովք. զի Մեղքոմ ի գերու-
թիւն երթիցէ, քուրմք նորա եւ իշխանք
4 ի միասին: Զի՞ ցնծայցես [5]ի խորանս քո,
Ջեփ, եւ ի դաշտս քո", դուստր մպրհու-
թեան, որ յուսացեալ էիր ի գանձս քո
5 եւ ասէիր, Ո՞ գայցէ ի վերայ իմ: Ա-
հաւասիկ ես ածից ի վերայ քո երկիւղ,
ասէ Տէր զօրութեանց, յամենայն կող-
մանց չուրջ զքեւ բնակելոցդ. եւ ցրուես-
ջիք յիւրաքանչիւր կողմ, եւ ոչ ոք իցէ
6 որ ժողովիցէ զթափառականսն: Եւ յետ
այնորիկ դարձուցից զգերութիւն որդ-
ւոցն Ամոնայ, ասէ Տէր:
7 Ի վերայ Եդովմայ այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց. Ո՞չ եւս գոյ իմաստու-
թիւն ի Թեմանի. կորեա՞ւ խորհուրդ ի
հանճարեղաց. գնա՞ց իմաստութիւն նո-
8 ցա: [6]Խաբեցաւ տեղի նորա. ծանրա-
ցուցէք ի նստել, բնակիչք Դեդանայ, զի
զժուարինս արար. ածի ի վերայ նորա
ժամանակ" յորում այց արարից նմա:
9 [7]Զի կթողք հասին ի վերայ քո, եւ ոչ
թողցեն ի քեզ ճռացորդս. իբրեւ գողք
գիշերոյ դիցեն զձեռս իւրեանց ի վերայ
10 նոցա: Զի ես կործանեցի" զԵսաւ, եւ
յայտնեցի զծածուկս նորա, եւ թաքչել
ոչ կարասցէ. կորեաւ զաւակ նորա [8]ի
11 ձեռանէ եղբօր եւ դրացւոյ իւրոյ. Եւ
չիք մնալ որբոյն քում թէ կեցցէ, եւ
12 այրիք նոցա յիս յուսասցին" Զի այսպէս
ասէ Տէր. Ահա որոց ոչ էր օրէն ըմպել
զբաժակն՝ արբին ըմպելով, եւ դու ար-
դարանալով արդարանայցե՞ս. ոչ արդա-
13 րասցիս, այլ ըմպելով արբցես: Զի յանձն
իմ երդուայ, ասէ Տէր, թէ յապակա-
նութիւն եւ ի նախատինս եւ յանապատ
եւ յանէծս [9]եղիցիս ի մէջ բաժնի նո-
րա", եւ ամենայն քաղաքք նորա եղի-
ցին աւերակք յաւիտեան:
14 Լուր լուայ ի Տեառնէ, եւ հրեշտակս
յազգս ազգս արձակեաց. ժողովեցա-
րուք եւ հասէք ի վերայ նորա. արիք
15 ելէք ի պատերազմ. Զի ահաւասիկ ես
փոքր [10]մնեւս եւս եւ տայց" զքեզ ի մէջ
ազգաց, արհամարհեալ ի մէջ մարդկան:
16 [11]Այպանութիւն քո հասոյց քեզ դայդ.
լրբութիւն սրտի քո արար զքեզ ծա-
կամուտ վիմաց, եւ առ զզօրութիւն
բարձրացեալ բլրոյն քո". զի եթէ բարձ-
րացուցես իբրեւ զարծուի զբոյն քո,
17 եւ անտի իջուցից զքեզ, ասէ Տէր: Եւ
եղիցի Եդովմ յանապատ, եւ ամենայն
որ անցանիցէ ընդ նա՝ զարմասցի, եւ
շշեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոց
18 նորա. Որպէս կործանեցաւ Սոդոմ եւ
Գոմոր եւ [12]բնակիչք նորա, ասէ Տէր.
եւ մի՛ նստցի ի նմա մարդ, եւ մի՛ բնա-
19 կեսցէ ի նմա որդի մարդոյ: Ահաւասիկ
իբրեւ զառեւծ ելցէ [13]ի միջոյ Յորդանա-
նու ի տեղին Եթեմմա". զի վաղվաղակի
հալածական արարից [14]զնոսա ի նմանէ.
եւ ո՞վ է ընտրեալ [15]ի նմա, եւ այց ա-
րարից նմա", կամ ո՞վ ընդդէմ դառնայ-
ցէ ինձ, կամ ո՞վ իցէ այն հովիւ որ ընդ-
20 դէմ կայցէ երեսաց իմոց: Վասն այդո-
րիկ լուարուք զխորհուրդ Տեառն զոր

---

[1] Եբր. ժառանգ ո՞չ իցէ նորա. ընդէ՞ր Մեղքոմ ժառանգեաց [2] Եբր. պատերազմի [3] Եբր. դստերք (գեղք) նորա հրով այրեսցին, և ժառանգեսցէ Իսրայէլ զորս ժառանգեցին զնա [4] Յեբր. դոփեա [5] Եբր. ի հովիտս քո. հովիտ քո ողողեալ է [6] Եբր. Փախերուք, դարձէք, բնակեցարուք ի խորս, բնակիչք Դեդանայ. զի զկորուստ Եսաւայ ածի ի վերայ նորա՝ ի ժամանակի [7] Եբր. Եթէ կթողք գային ի վերայ քո, ո՞չ թողուին ճռաս. եթէ գողք գիշերի գային, ո՞չ առնուին զբաւականն իւրեանց.

(10) Զի ես խայտառակեցի [8] Եբր. և եղբայր նորա եւ դրացի նորա եւ ոչ գոյ: (11) Թող զորբս քո, ես կեցուցից, եւ այրիք քո յիս յուսասցին: [9] Եբր. եղիցի Բոսրա [10] Եբր. արարից [11] Եբր. Երկիւղ քո, լրբութիւն սրտի քո խաբեցին զքեզ, ով որ բնակեսդ ի ծակս վիմաց. կալս ի բլուրս բարձունս [12] Եբր. մերձաւորք [13] Եբր. ի յորդութենէ Յորդանանու ի բնակութիւն ամրութեան [14] Եբր. զնա [15] Եբր. կացուցից զնա ի վերայ նորա. զի ո՞վ ոք է իբրեւ զիս

խորհեցաւ ի վերայ Եդովմայեցւոց. եւ
զխորհուրդ նորա զոր խորհեցաւ ի վե-
րայ բնակչաց Թեմանայ. [1]եթէ ոչ հար-
ցին յհաւինք ոչխարացն, բայց եթէ յա-
21 ւիտեան կայցեն, քակտումն նոցա": ի
ձայնէ կործանման նոցա շարժեցաւ եր-
կիր. [2]գոյժ քո հնաս ի ծով Կարմիր, եւ
22 լսելի եղեւ աղաղակ քո": Ահաւասիկ
իբրեւ զարծուի վերասցի, եւ սլասցի
եւ տարածեսցէ զթեւս իւր ի վերայ
Բոսրայ. եւ եղիցի սիրտ զօրաւորացն
Եդովմայ յաւուր յայնմիկ իբրեւ զսիրտ
կանանց յերկունս։
23 Ի վերայ Դամասկոսի։ Ցամօթ եղեւ
Եմաթ եւ Արփաթ, զի լուր չարեաց
լուան, յիմարեցան. [3]ի ծովուն զայ-
24 րացան՝ եւ հանգչել ոչ կարասցեն": Լքաւ
Դամասկոս, դարձաւ ի փախուստ [4]եւ
կործանեցաւ". զողումն կալաւ զնա, եւ
երկունք ճեպեցին զնա իբրեւ զծննդա-
25 կանի։ [5]Եւ զիա՞րդ է, զի ոչ թողոյր
զքաղաքն իմ, զաւանն զոր սիրեցի":
26 Վասն այնորիկ անկցին երիտասարդք
[6]ի հրապարակս քո", եւ ամենայն արք
պատերազմողք կործանեսցին յաւուր
27 յայնմիկ, ասէ Տէր զօրութեանց։ Եւ
վառեցից հուր ի պարիսպն Դամասկո-
սի, եւ կերիցէ [7]զհրապարակս որդւոյն
Ադերայ":
28 Ի վերայ Կեդարու, [8]ի վերայ տիկնոջ
հանգրուանին", զոր եհար Նաբուքոդո-
նոսոր արքայ Բաբելացւոց, այսպէս ա-
սէ Տէր. Արիք, ելէք ի վերայ Կեդարու,
29 եւ հարէք զորդիսն [9]Կեդեմայ։ Զխորանս
նոցա եւ զխաշինս նոցա առցեն, [10]զհան-
դերձս նոցա եւ զամենայն կահ եւ զկա-
րասի նոցա, եւ զուղտերամակս նոցա
առցեն իւրեանց. եւ [11]կոչեսցէք ի վերայ
30 նոցա կորուստ շուրջանակի։ Փախերուք,
[12]սաստիկ. խորեցէք ի նստել, բնա-
կիչք [13]հանգրուանիդ, ասէ Տէր. զի խոր-
հուրդ խորհեցաւ ի վերայ ձեր Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց, խոր-
հեցաւ ի վերայ քո խորհուրդ։
31 [14]Արի, ել" ի վերայ ազգին դադարելոյ՝
որ նստի ի հանդարտեան, ասէ Տէր, ո-
րոյ ոչ դրունք եւ ոչ նիգք, առանձինն
32 բնակեալք։ Եւ եղիցին ուղտերամակք
նոցա յաւար, եւ բազմութիւն խաշանց
նոցա ի կորուստ. եւ հոսեցից ընդ ա-
մենայն հողմս զյապաւեալսն առ երե-
սօք, եւ յամենայն կողմանց նոցա ածից
33 նոցա կործանումն, ասէ Տէր։ Եւ ե-
ղիցի [15]հանգրուանն բնակութիւն ջայլա-
մանց", եւ անապատ մինչեւ յաւիտեան.
եւ մի՛ բնակեսցէ ի նմա մարդ, եւ մի՛
նստցի ի նմա որդի հողածնի։
34 [4]Ի վերայ Եղամայ։" Բանն Տեառն որ
եղեւ առ Երեմիա մարգարէ վասն Եղա-
մայ ի սկզբան թագաւորութեանն Սե-
35 դեկիայ արքայի Յուդայ, եւ ասէ, Այս-
պէս ասէ Տէր զօրութեանց [16]Աստուած
Իսրայելի. Ահաւադիկ խորտակեցաւ
աղեղն Եղամայ, իշխանութիւն բռնա-
36 ւորութեան" նոցա։ Եւ ածից ի վերայ
Եղամայ չորս հողմս ի չորից կողմանց
երկնից, եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամենայն
հողմս ընդ այնոսիկ. եւ ոչ իցէ ազգ յոր
ոչ հասանիցեն թափառականքն Եղամայ։
37 Եւ զարհուրեցուցից զնոսա առաջի թշնա-
մեաց նոցա որք խնդրէին զանձինս նո-
ցա. եւ ածից ի վերայ [17]նոցա ըստ բար-
կութեան" սրտմտութեան իմոյ, ասէ
Տէր. եւ արձակեցից զսուր [4]իմ զկնի
38 նոցա մինչեւ սպառեսցէ զնոսա։ Արկից
զաթոռ իմ յԵղամ, եւ կորուսից անտի
զթագաւորս եւ զմեծամեծս, ասէ Տէր։
39 Եւ եղիցի յաւուրս յետինս դարձուցից
զգերութիւն Եղամայ, ասէ Տէր։ [4]Ի
սկզբան թագաւորութեան Սեդեկեայ
արքայի եղեւ բանս այս ի վերայ Ե-
ղամայ։"

ԳԼ. Ծ

1 [4]Ի վերայ Բաբելացւոց։" Բանն զոր խօ-
սեցաւ Տէր ի վերայ Բաբելոնի՝ առ եր-
կիրն Քաղդէացւոց ի ձեռն Երեմեայ մար-
2 գարէի։ Պատմեցէք յազգս, եւ լու ա-

[1] Եբր. եթէ ոչ վանեսցեն զնոսա փոքունք հօտին, եթէ ոչ աւերեսցի ի վերայ նոցա բնակութիւն նոցա [2] Եբր. գոյժ, ի ծով Կարմիր լսելի եղեւ ձայն նորա [3] Եբր. ի ծովու տագնապ, հանգչել ոչ կարասցէ [4] Յեբր. դ-յ-ում [5] Եբր. Զիա՞րդ ոչ թողաւ քաղաքն գովութեան, աւան ուրախութեան իմոյ [6] Եբր. նորա ի հրապարակս նորա [7] Եբր. զապարանս Բենադադայ [8] Եբր. եւ ի վերայ թագաւորութեանն Հասորայ. [9] Այլոքն՝ արեւելից [10] Եբր. զվարագոյրս [11] Եբր. կոչեսցեն [12] Եբր. խոյս տուք վաղվաղակի [13] Եբր. Հասորայ

[14] Եբր. Արիք, ելէք [15] Եբր. Հասոր բնակութիւն վիշապաց [16] Եբր. Ահաւադիկ ես խորտակեմ զաղեղն Եղամայ, զսկիզբն զօրութեան [17] Եբր. նոցա չարիս, զբարկութիւն

բարէք, նշան կանգնեցէք, լսելի արա-
րէք. մի՛ ծածկիցէք, ասասջիք, Առաւ Բա-
բելոն, յամօթ եղեւ Բէլ, [1]փափուկքն
աներկեւղք, մատնեցաւ" Մերովդաք,
յամօթ եղեն կուռք նորա, [2]ամաչեցին
3 զարշելիք նորա։ Զի ել ի վերայ նորա
ազգ ի հիւսիսոյ, նա դիցէ զերկիր նորա
յապականութիւն. եւ ոչ ոք իցէ որ բնա-
կիցէ ի նմա ի մարդոյ մինչեւ յանասուն,
զի խախտեցան եւ գնացին։
4 Յաւուրսն յայնոսիկ եւ ի ժամանա-
կին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որ-
դիքն Իսրայելի, ինքեանք եւ որդիքն
Յուդայ ի միասին, շրջեսցին եւ լալով
դայցեն [3]առ Տէր" Աստուած իւրեանց
5 խնդրեսցեն. Մինչեւ ի Սիոն հարցցեն
ի ճանապարհէ, [4]այսր դիմեսցեն, եւ ե-
կեսցեն եւ ապաւինեսցին ի Տէր. զի
ուխտ յաւիտենից է, եւ ոչ մոռասցին"։
6 Իբրեւ զոչխարս կորուսեալս եղեւ ժո-
ղովուրդ իմ, հովիւք նոցա [5]մերժեցին
զնոսա, ի վերայ լերանց մոլորեցուցին
զնոսա. ի լեռնէ ի բլուր գնացին, մո-
7 ռացան զմակաղատեղս իւրեանց։ Ամե-
նեքեան որ գտանէին՝ [6]սատակէին զնո-
սա. Թշնամիք նոցա ասացին՝ [7]Մի՛ նե-
րեսցուք նոցա", փոխանակ զի մեղան
Տեառն, [8]արօտք արդարութեան է, եւ
Տեառն որ ժողովեաց զհարսն նոցա։
8 Օտարացարուք" ի միջոյ Բաբելոնի. եւ
յերկրէդ Քաղդէացւոց ելէք, եւ եղե-
րուք իբրեւ զնոխազս առաջի խաշանց։
9 Զի ահաւասիկ ես յարուցից եւ ածից
ի վերայ Բաբելացւոց զժողովս ազգաց
մեծամեծաց յերկրէ հիւսիսոյ, եւ ճա-
կատեսցին զնովաւ. եւ անտի ըմբռնես-
ցի, իբրեւ նետ իմաստուն պատերազ-
10 մողի՝ որ ոչ դարձցի ունայն։ Եւ եղիցի
երկիրն Քաղդէացւոց յաւար, եւ ամենայն
աւարառուքն նորա յագեսցին, ասէ Տէր.
11 Զի ուրախ լինէիք եւ պարծէիք
[9]յափշտակել զժառանգութիւն իմ",
զի խայտայիք իբրեւ զուարակս ի վե-
րայ դալարոյ, եւ [10]ոգորէիք իբրեւ զցուլս",
12 Յամօթ եղեւ մայրն ձեր յոյժ, [11]մայրն
որ ի բարութեան էր. ահաւադիկ վախ-
ճան" ազգաց՝ աւեր, անջուր եւ անա-
13 պատ։ Ի բարկութենէ Տեառն մի՛ բնա-
կեսցի, այլ եղիցի յապականութիւն առ
հասարակ. եւ ամենայն որ անցանիցէ
ընդ Բաբելոն՝ տրտմեսցի, եւ շչեսցէ ի
14 վերայ ամենայն հարուածոց նորա։ Ճա-
կատեցարուք շուրջ զԲաբելոնիւ, ամե-
նայն աղեղնաւորք, ձիգ դիք ի նա, եւ
մի՛ խնայէք ի նետս ձեր, զի Տեառն մե-
15 ղաւ։ Խրախոյս բարձէք շուրջ զնովաւ,
զի լքան ձեռք իւր. անկան [12]մահար-
ձանք, եւ կործանեցան պարիսպք նո-
րա, զի վրէժխնդրութիւն [13]յԱստուծոյ
է. խնդրեցէք վրէժս ի դմանէ, որպէս
16 արարն՝ արարէք դմա։ Սատակեցէք
[14]զզաւակ ի Բաբելոնէ, որ առնուցու
մանգաղ ի ժամանակի հնձոց. յերեսաց
[15]Յունական սրոյն իւրաքանչիւր ի ժո-
ղովուրդ իւր դարձցին, եւ իւրաքան-
չիւր յերկիր իւր փախիցեն։
17 Ոչխար մոլորեալ Իսրայէլ, առեւծք
[16]մերժեցին զնա. նախ եկեր զնա Թա-
գաւորն Ասորեստանեայց, եւ յետոյ զոս-
18 կերս [17]նորա արքայն Բաբելացւոց։ Վասն
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայելի. Ահաւասիկ ես
խնդրեցից վրէժ յարքայէն Բաբելացւոց
եւ յերկրէ նորա, որպէս խնդրեցի վրէժ
19 յարքայէն Ասորեստանեայց։ Եւ [18]պատըս-
պարեցուցից զԻսրայէլ անդրէն ի ճա-
րակս իւր, եւ արածեսցի ի Կարմեղոս
եւ ի Բասան, եւ ի լերինն Եփրեմի եւ ի
Գաղաադ յագեսցին անձինք նոցա։
20 Յաւուրսն յայնոսիկ եւ ի ժամանակին
յայնմիկ, ասէ Տէր, [19]խնդրեսցեն զա-
նիրաւութիւնն Իսրայելի, եւ ոչ եւս
իցէ, եւ զմեղս" Յուդայ եւ ոչ գտանի-
ցին. զի [20]քաւիչ եղէց անիրաւութեանց
21 նոցա ի վերայ երկրի։ Ել դառնութեամբ
ի վերայ նորա, եւ ի բնակչաց նորա

---

[1] Եբր. բեկաւ [2] Եբր. բեկան [3] Եբր. եւ զՏէր [4] Եբր. անդր երեսք նոցա. եկայք եւ յարեցարուք ի Տէր յուխտ յաւիտենական, որ ոչ տացի ի մոռացօնս [5] Եբր. մոլորեցուցին [6] Եբր. ուտէին [7] Եբր. Ոչ է մեզ մեղ [8] Եբր. բնակութեան արդարութեան, եւ Յուսոյն հարց իւրեանց, Տեառն։ (8) Խոյս տուք [9] Եբր. ո՛վ յափշտակիչք ժառանգութեան իմոյ

[10] Եբր. վրնջէիք իբրեւ զերիվարս [11] Եբր. պատկառեցաւ որ ծնաւն զձեզ. ահաւադիկ յետինն [12] Եբր. հիմունք նորա [13] Եբր. Տեառն [14] Եբր. զսերմանահան [15] Եբր. աւերիչ [16] Եբր. հալածեցին [17] Եբր. նորա խորտակեաց [18] Եբր. ածից [19] Եբր. խնդրեսցի անիրաւութիւնն Իսրայելի եւ ոչ եւս իցէ. եւ մեղքն [20] Եբր. ներեցից նոցա զորս թողի մնացորդս։ (21) Ել ի վերայ երկրին Ապստամբութեան եւ ի վերայ

խնդրեսջիր վրէժս. սուր եւ ապակա-
նութիւն զկնի նոցա՟, ասէ Տէր, եւ ա-
րասջիր ըստ ամենայնի զոր պատուի-
22 րեցի քեզ։ Ձայն պատերազմի [1]յերկրէն
23 Քաղդէացւոց՟, եւ բեկումն մեծ։ Զիա՞րդ
խորտակեցաւ եւ մանրեցաւ ուռն ա-
մենայն երկրի, զիա՞րդ եղեւ Բաբելոն
24 յապականութիւն ի մէջ ազգաց։ [2]Յար-
ձակեցին ի վերայ քո, եւ ըմբռնեցիս,
Բաբելոն, եւ ոչ իմացիր՟. գտար եւ
ըմբռնեցար, զի Տեառն ընդդէմ դար-
25 ձար։ Եբաց Տէր զգանձս իւր, եւ եհան
զանօթս բարկութեան իւրոյ. զի գործ
[3]Տեառն զօրութեանց է յերկրին Քաղ-
26 դէացւոց։ [4]Եկին հասին նմա ժամանակք
իւր՟, բացէք զշտեմարանս նորա, [5]որո-
նեցէք զնա իբրեւ զայրս՟, եւ սատակեցէք
27 զնա. մի՛ մնասցեն նորա մնացորդք։ [6]Ցա-
մաքեցուցէք զամենայն պտուղս՟ նորա,
եւ իջցեն ի սպանումն. վա՜յ նոցա, զի եկն
օր նոցա եւ ժամանակ վրէժխնդրութեան
28 նոցա։ Ձայն փախուցելոց եւ ապրելոց
յերկրէն Բաբելացւոց, պատմել ի Սիոն
զվրէժխնդրութիւն ի Տեառնէ Աստուծոյ
մերմէ, զվրէժխնդրութիւն տաճարի իւրոյ։
29 Պատուէր տուք բազմաց ի վերայ Բա-
բելոնի, ամենայն աղեղնաւորաց՝ թէ
Բանակեցարուք զդովաւ շուրջանակի,
զի մի՛ ոք իցէ որ ապրիցի ի դմանէ. հա-
տուցէք դմա ըստ գործոց իւրոց, ըստ
ամենայնի զոր արար՝ արարէք դմա. զի
Տեառն ընդդէմ դարձաւ, Աստուծոյ՝
30 Սրբոյն Իսրայելի։ Վասն այնորիկ անկ-
ցին երիտասարդք նորա ի հրապարակս
նորա, եւ ամենայն արք պատերազմողք
նորա անկեալ դնիցին յաւուր յայնմիկ,
31 ասէ Տէր։ Ահաւասիկ ես ի վերայ քո,
ասէ Տէր զօրութեանց, ի վերայ հպար-
տիդ. զի հասեալ է օր քո եւ ժամանակ
32 վրէժխնդրութեան քո։ Եւ [7]տկարասս-
ցի հպարտութիւն քո՟ եւ կործանեսցի,
եւ ոչ ոք իցէ որ յարուցանիցէ զնա. եւ
վառեցից հուր [8]յանտառս նորա, եւ կե-
րիցէ շուրջ զնովաւ զամենայն։
33 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Բռնա-
դատեցան որդիքն Իսրայելի եւ որդիքն
Յուդայ. ամենեքեան որ գերեցին զնո-
սա՝ բռնաբարեցին զնոսա, եւ ոչ կա-
34 մէին արձակել զնոսա։ Որ փրկեաց զնո-
սա Հզօրն, Տէր ամենակալ անուն է
նորա. դատեսցի դատաստան ընդ ոսոխս
[9]իւր, զի բարձցէ զերկիրն, եւ զայ-
35 րասցի բնակչաց՟ Բաբելոնի։ Սուր ի վե-
րայ Քաղդէացւոցն, ասէ Տէր, եւ ի վե-
րայ բնակչացն Բաբելոնի, եւ ի վերայ
ամենայն մեծամեծաց նորա, եւ ի վե-
36 րայ խորհրդականաց նորա. Սուր ի վե-
րայ ըղձութեանց նորա, եւ [10]բարձցին.
սուր ի վերայ պատերազմողաց նորա,
37 եւ լքցին. Սուր ի վերայ երիվարաց եւ
կառաց նորա. սուր [11]ի վերայ նահա-
տակաց նոցա, եւ՟ ի վերայ ամենայն
խառնաղանճիցն որ ի մէջ նորա, եւ ե-
ղիցին իբրեւ զկանայս. սուր ի վերայ
գանձուց նորա, եւ յափշտակեսցին.
38 [12]Սուր ի վերայ ջուրց նորա, եւ [13]ամա-
չեսցեն, զի երկիր դրօշելոց է, եւ [14]ի
39 վերայ կղզեացն որովք պարծէին։ Վասն
այնորիկ ճիւաղք բնակեսցեն ի կղզիսն՟,
եւ բնակեսցեն ի նմա դստերք համբա-
րեաց. եւ մի՛ եւս շինեսցի ի սպառ,
40 եւ մի՛ եւս բնակեսցի յաւիտեան. Որ-
պէս սատակեաց Աստուած զերկիրն Սո-
դոմացւոց եւ Գոմորացւոց եւ զսահմա-
նակիցս նորա, ասէ Տէր, եւ մի՛ բնա-
կեսցէ անդ մարդ, եւ մի՛ պանդխտես-
ցի ի նմա որդի մարդոյ։
41 Ահաւասիկ գունդ գայ ի հիւսիսոյ, եւ
ազգ մեծ եւ թագաւորք բազումք
42 զարթիցեն ի ծագաց երկրէ։ Աղեղն եւ
վաղակաւոր ի ձեռին իւրում, ժպիրհ է
եւ մի՛ ողորմեսցի. ձայն նոցա իբրեւ
զծով գոչեսցէ. հեծեալք յերիվարս,
պատրաստեալք իբրեւ [15]զհուր ի պատե-
րազմ ի վերայ քո, դուստր Բաբելաց-
43 ւոց։ Լուաւ զլուր նոցա արքայն Բա-
բելացւոց, եւ լքան ձեռք նորա. նե-
ղութիւն տագնապեաց զնա, երկունք
44 իբրեւ ծննդականի։ Ահաւադիկ իբրեւ
զառեւծ ելցէ [16]ի յորձանացն Յորդա-
նանու ի տեղին Եթամայ. զի՟ երագ

բնակչացն Այցելութեան. աւերեա եւ կորդա նզովս զհետ նոցա [1]Եբր. յերկրին [2]Եբր. Լարեցի քեզ որոգայթ եւ ըմբռնեցար, Բաբելոն, եւ ոչ իմացար [3]Եբր. Ադօնայի Տեառն [4]Եբր. Եկայք առ նա ի ծագաց [5]Եբր. բնկեցէք իբրեւ զշեղջս [6]Եբր. Կորուսէք զամենայն զուարակս [7]Եբր. գլորեսցի հպարտն [8]Եբր. ի քաղաքս

[9]Եբր. նոցա, զի խաղաղեսցէ զերկիրն, և խռովեցուսցէ զբնակիչս [10]Եբր. մոլեսցին [11]ՅԵբր. զօրս [12]Եբր. Ցամաքութիւն [13]Եբր. ցամաքեսցին [14]Եբր. ի կուռս մոլին։(39) Վասն այնորիկ բնակեսցեն կուզք ընդ բորենեաց [15]Եբր. զայր [16]Եբր. ի յորդութենէ Յորդանանու ի բնակութիւն ամրութեան, իսկ

երագ հալածեցից զնոսա ի նմանէ, եւ
[1]զամենայն երիտասարդս յարուցից ի վե-
րայ նորա՝՝. զի ո՞վ ոք է իբրեւ զիս, եւ
ո՞վ ընդդէմ դառնայցէ ինձ, եւ ո՞վ [2]ոք
45 հովիւ կայցէ ինձ հակառակ՝՝։ Վասն այ-
դորիկ լուարուք զխորհուրդ Տեառն զոր
խորհեցաւ ի վերայ Բաբելոնի, եւ զխոր-
հուրդս նորա զոր խորհեցաւ ի վերայ
բնակչաց Քաղդէացւոց. [3]Եթէ ո՞չ ապա-
կանիցէք զգառինս հօտից նոցա, եթէ
ո՞չ ապականեսցին ի նոցանէ արօտք.
46 Զի ի ձայնէ՝՝ կործանման Բաբելոնի
շարժեսցի երկիր, եւ զոյժ նորա լուիցի
ի հեթանոսս։

Գլ. ԾԱ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես յա-
րուցից ի վերայ Բաբելոնի եւ ի վերայ
[4]բնակչաց նորա զխիտ յարուցելոց, եւ
2 հողմ խորշակի՝՝ ապականիչ։ Եւ առաքե-
ցից ի Բաբելոն [5]դարուփիչս եւ դարո-
փեսցեն զնա, եւ ապականեսցեն զեր-
կիր նորա. զի վա՜յ ի վերայ Բաբելոնի
շուրջանակի յաւուր չարչարանաց իւ-
3 րոց։ Լարեսցէ որ լարելոցն իցէ զաղեղն
իւր, եւ առցէ զանձամբ որ իցէ զէն.՝՝
մի խնայէք յերիտասարդս նորա, եւ ա-
պականեցէք զամենայն զօրութիւն նո-
4 րա։ Եւ անկցին վիրաւորք յերկրին
Քաղդէացւոց, եւ խոցոտեալք [6]շուրջ
5 զնովաւ՝՝. Զի ոչ եղեւ այրի Իսրայէլ
եւ Յուդա յԱստուծոյ իւրեանց եւ ի
Տեառնէ ամենակալէ. [7]զի երկիր նոցա
լցաւ անօրէնութեամբ ի սրբութեանցն՝՝
6 Իսրայէլի։ Փախերուք ի միջոյ Բաբե-
լոնի, եւ ապրեցուցէք իւրաքանչիւր
զանձն իւր, եւ մի կործանիցիք յա-
նիրաւութեանց նորա. զի ժամանակ
վրէժխնդրութեան է նորա ի Տեառնէ,
զհատուցումն նորա ինքն հատուսցէ։
7 Բաժակ ոսկի Բաբելոն ի ձեռին Տեառն,
որ արբեցուցանէ զամենայն երկիր ի
գինւոյ իւրմէ. արբին հեթանոսք, վասն
8 այնորիկ [8]շարժեցան ազգք։ Յանկար-
ծակի կործանեցաւ Բաբելոն, եւ խոր-
տակեցաւ. ողբս առէք ի վերայ դորա,
առէք դեղ վիրաց դորա, թերեւս բժշ-
կեսցի։
9 Բժշկեցաք զԲաբելոն, եւ նա ոչ բժշ-
կեցաւ. Թողցուք զնա եւ գնասցուք
իւրաքանչիւր յերկիր իւր. զի մերձե-
ցան մինչեւ յերկինս դատաստանք նո-
րա, ամբարձան մինչեւ ցաստեղս։
10 [9]Եւ ած Տէր դատաստան ի վերայ
նորա՝՝. եկայք եւ պատմեսցուք ի Սիոն
11 զգործս Տեառն Աստուծոյ մերոյ։ [10]Կազ-
մեցէք աղեղունս՝՝, լցէք զկապարճս. զի
զարթոյց Տէր զոգի [11]թագաւորին Մա-
րաց. զի բարկութիւն՝՝ նորա ի վերայ
Բաբելոնի, եւ ջնջեսցէ զնա. զի վրէժ-
խնդրութիւն Տեառն է, վրէժխնդրու-
12 թիւն տաճարի նորա։ Ի վերայ պարսպացն
Բաբելոնի կանգնեցէք նշան, կացուցէք
պահապանս, զարթուցէք զառաջապահս,
պատրաստեցէք [12]զզէնս. զի ձեռն ի
գործ արար, եւ արասցէ Տէր՝՝ զոր ինչ
խօսեցաւ ի վերայ բնակչացն Բաբելոնի։
13 [13]Բնակելոց առ ջուրքն բազումս, ի վե-
րայ բազմութեան գանձուց [14]նորա հա-
սեալ է վախճան քո, [15]արդարեւ առոյգ
14 ի փոր քո եմուտ։ Զի երդուաւ Տէր
զօրութեանց ի բազուկ՝՝ իւր, թէ Լցից
զքեզ զօրօք իբրեւ մարախով, եւ բար-
բառեսցին ի վերայ քո [16]որ իջանեն ի
քեզ՝՝։
15 Որ արար զերկիր զօրութեամբ իւ-
րով, պատրաստեաց զտիեզերս իմաս-
տութեամբ իւրով, ձգեաց զերկինս հան-
16 ճարով իւրով, Եդ ի բարբառ զբազմու-
թիւն ջուրց շառաչմանց յերկինս, եւ հանէ
զամպս ի ծագաց երկրէ, եւ զփայլա-
տակունս յանձրեւս արար, եհան [17]զլոյս
17 յշտեմարանաց իւրոց։ Յիմարեցաւ ա-
մենայն մարդ ի գիտութենէ. յամօթ ե-
ղեւ ամենայն ոսկերիչ ի դրօշելոց իւ-
րոց, զի սուտ ձուլեցին, չիք ոգի ի նո-

---

[1] Ոմանք. ո՞վ իցէ ընտրեալն զոր կացուցից ի վերայ նորա [2] Ոմանք. իցէ հովիւն որ ընդդէմ կայցէ երեսաց իմոց [3] Ոմանք. Միթէ ո՞չ վանեսցեն զնոսա փոքունք հօտին, միթէ ո՞չ աւերեսցի ի վերայ նոցա բնակութիւնն նոցա։ (46) Ի ձայնէ [4] Ոմանք. բնակելոց ի մէջ թշնամեաց իմոց զհողմ [5] Ոմանք. հասողս և հասեսցեն զնա, եւ արասցեն թափուր զերկիր նորա. զի եղիցին ի վերայ նորա յամենայն կողմանց յաւուր չարեաց։ (3) Լարեսցէ զաղեղն իւր աղեղնաւորն ընդդէմ աղեղնաւորի, եւ որոյ հպարտացեալն իցէ ի զրահ իւր. եւ [6] Ոմանք. ի հրապարակս նորա [7] Ոմանք. Թէպէտեւ երկիր նոցա լցաւ անօրէնութեամբ ընդդէմ Սրբոյն

[8] Ոմանք. մոլեգնեցան [9] Ոմանք. Ի վեր եհան Տէր զարդարութիւն մեր [10] Ոմանք. շողացուցէք զնետս [11] Ոմանք. թագաւորացն Մարաց. զի խորհուրդ [12] Ոմանք. զարան. զի ե՛ւ խորհեցաւ Տէր, ե՛ւ արար [13] Ոմանք. Բնակեալդ [14] Յոմանս. պակաս [15] Ոմանք. չափ ագահութեան քո։ (14) Երդուաւ Տէր զօրութեանց յանձն [16] Ոմանք. աղաղակաւ [17] Ոմանք. զհողմ

18 սա։ Մնոտի են, գործք ձաղանաց, ի
ժամանակի այցելութեան իւրեանց կո-
19 րիցեն։ Ոչ այնպէս ինչ իցէ Բաժինն
Յակոբայ. զի որ ստեղծ զամենայն՝ Նա
է [1]բաժին Նորա", եւ գաւազան ժառան-
գութեան Նորա. Տէր զօրութեանց է
անուն Նորա։
20 [2]Ցրուեսցես դու ինձ զանօթս պատե-
րազմիդ, եւ ցրուեցից ես ի քեզ զազգս.
եւ բարձից ի միջոյ քումմէ զթագաւորս,
21 Եւ ցրուեցից ի քեզ զայրուձի Նորա, եւ
ցրուեցից ի վերայ քո" զկառս եւ զհե-
22 ծեալս Նորա։ Եւ ցրուեցից [3]ի քեզ զայր
եւ զկին, եւ ցրուեցից [3]ի քեզ զծերն
եւ զերիտասարդն, եւ ցրուեցից [3]ի քեզ
23 զընտիրն եւ զկոյսն, Եւ ցրուեցից [3]ի
քեզ զհովիւն եւ զհօտ իւր, եւ ցրուե-
ցից [3]ի քեզ զհողագործն եւ [4]զհողագոր-
ծութիւն իւր", եւ ցրուեցից [3]ի քեզ զզօ-
24 րավարս եւ զզօրագլուխս [1]քո։ Եւ հա-
տուցից Բաբելոնի եւ բնակչաց Քաղ-
դէացւոցն ըստ ամենայնի չարեացն Նո-
ցա զոր արարին ընդ Սիոն, առաջի ա-
25 չաց ձերոց, ասէ Տէր։ Ահաւասիկ ես ի
վերայ քո, լեառն ապականիչ, ասէ Տէր,
որ ապականէիր զամենայն երկիր. եւ
ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ քո, եւ թա-
ւալեցուցից զքեզ ի վիմացդ, եւ տաց
26 զքեզ ի լեառն այրեցեալ. Եւ ոչ եւս առ-
նուցուն ի քէն վէմ անկեան եւ վէմ հի-
ման. զի յապականութիւն յաւիտենից
27 եղիցես, ասէ Տէր։ Առէք նշան ի վե-
րայ երկրիդ, փող հարէք ընդ ազգս [1]ա-
մենայն, [5]հրաւիրեցէք ի վերայ դորա
[6]գունդս, պատուէր տուք յինէն Այրա-
րատեան թագաւորութեանցն եւ Աս-
քանազեան գնդին. կանգնեցէք զնո-
ւաւ նետակալս, ելէք ի վերայ. չար-
ժեցաւ եւ չարչարեցաւ, զի եկն եհաս
ի վերայ Բաբելոնի խորհուրդ Տեառն.
երիվարք իբրեւ զբազմութիւն մարա-
28 խոյ"։ [6]Հրաւիրեցէք ի վերայ Նորա [7]զազգս
եւ զթագաւորն" Մարաց, զզօրավարս
Նորա եւ զամենայն զօրագլուխս [8]Նոցա
անդր, եւ զամենայն երկրի զիշխանու-
29 թիւնս, Դնել" զերկիրն Բաբելացւոց
յապականութիւն. զի մի՛ լինիցի ի Նմա
30 բնակութիւն։ Կասեցին նահատակքն
Բաբելոնի ի պատերազմէ, Նստցին ի
պաշարման. բեկաւ զօրութիւն Նոցա,
եւ եղեն իբրեւ զկանայս. հրձիգ եղեն
յարկք Նորա, խորտակեցան Նիգք Նո-
31 րա։ Փախստեայ փախստէի պատահես-
ցէ, եւ գուժկան գուժկանի դիպեսցի,
գոյժ տանել թագաւորին Բաբելացւոց,
թէ առաւ քաղաքն [9]Նորա. ի ծագաց
32 նկից իւրոց ըմբռնեցան, Եւ ժողովք
Նոցա" ի հուր այրեցան, եւ արք պա-
33 տերազմօղք [10]ի դրունս դիմեցին"։ Զի
այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած
Իսրայելի. [11]Տուն Բաբելացւոց իբրեւ
զօրան վականակ կասցի, սակաւիկ մեւս
եւս, եւ հասցեն հունձք Նորա։
34 Եկեր զիս, [12]եհաս ի վերայ իմ, բաժա-
նեաց" զիս Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բա-
բելացւոց. կացոյց զիս իբրեւ զաման
մի ունայն, եկուլ զիս իբրեւ զվիշապ,
ելից զկուշտ իւր ի փափկութենէ [13]իմ-
35 մէ։ Մերժեցան վաստակք իմ, եւ տա-
ռապանք իմ ի Բաբելոն գնացին", ա-
սասցէ բնակիչն Սիոնի. եւ արիւն իմ
ի վերայ բնակչացն Քաղդէացւոց, ա-
36 սասցէ Երուսաղէմ։ Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես դա-
տեցայց զոսոխն քո, եւ խնդրեցից զվրէժ
քո, եւ աւերեցից զծով Նորա, եւ ցա-
37 մաքեցուցից զաղբեւրս Նորա։ Եւ եղի-
ցի Բաբելոն ի բլուրս՝ բնակութիւն վի-
շապաց, յապականութիւն եւ ի չքիւն,
38 եւ մի՛ բնակեսցի։ Համօրէն իբրեւ ա-
ռիւծունք [14]պատրաստեցան որդիք Նո-
ցա, եւ" իբրեւ զկորիւնս առիւծուց։
39 [15]Ի ջերմն խնտեաց իւրեանց տաց Նոցա
արհաւիրս", եւ արբեցուցից զնոսա. զի
թմբրեսցին եւ ննջեսցեն քուն յաւիտե-

---

[1] Յիբր. պաշտօն [2] Ոմբ. Մուրճ ես դու ինձ, անօթ պատերազմի, եւ ցրուեցից քեւ զազգս, եւ խորտակեցից քեւ զթագաւորութիւնս, (21) Եւ ցրուեցից քեւ զձին եւ զհեծեալ Նորա, եւ ցրուեցից քեւ [3] Ոմբ. քեւ [4] Ոմբ. զհարկիս եզանց Նորա [5] Ոմբ. որբեցէք հում, Նուիրեցէք [6] Ոմբ. զազգս. կոչեցէք ի վերայ դորա զթագաւորութիւնս Արարատայ, Մինեայ եւ Ասքանազայ. կացուցէք ի վերայ Նորա զօրագլուխ, հանէք ի վերայ Նորա զերիվարս իբրեւ զմարախ մազեղ [7] Ոմբ. զազգս, զթագաւորս

[8] Ոմբ. Նորա, եւ զամենայն երկիր իշխանութեան Նորա։ (29) Եւ դղրդեսցի երկիրն եւ տագնապեսցի, զի հաստատեցան ի վերայ Բաբելոնի խորհուրդք Տեառն, դնել [9] Ոմբ. Նորա ի ծագաց. (32) Եւ անցք ըմբռնեցան եւ եղեգունք [10] Ոմբ. զարհուրեցան [11] Ոմբ. Դուստր [12] Ոմբ. ջախջախեաց [13] Ոմբ. իմմէ, մերժեաց զիս։ (35) Զրկանք իմ և տառապանք իմ ի վերայ Բաբելոնի [14] Ոմբ. մռնչեցին, գոչեցին [15] Ոմբ. Ի ջեռնուլ Նոցա եդից զխրախունս Նոցա

40 նից, եւ մի՛ զարթիցեն, ասէ Տէր։ [1]Իջո
զնոսա իբրեւ զոչխարս ի սպանումն, եւ
իբրեւ զխոյս այծեօք հանդերձ։
41 Զիա՞րդ [2]ի պարտութիւն մատնեցար,
Սիսակ, եւ անկար˝ յորս՝ պարծանքդ
ամենայն երկրի. զիա՞րդ եղեւ Բաբելոն
յապականութիւն ի մէջ ամենայն ազ-
42 գաց։ Ել ի վերայ Բաբելոնի ծովն, պոչ-
43 մամբ ալեաց իւրոց ծածկեցաւ։ Եղեն
քաղաքք նորա յապականութիւն, յեր-
կիր անջուր եւ յանապատ, եւ մի՛ ոք
իցէ որ բնակիցէ ի նմա, եւ ոչ [3]հան-
44 գիցէ ի նմա˝ որդի մարդոյ։ Եւ խնդրե-
ցից զվրէժ ի Բելայ ի Բաբելոն, եւ հա-
նից զոր եկուլն ի բերանոյ նորա, եւ
մի՛ եւս ժողովեսցին առ նա ազգք. նա
45 եւ պարիսպքն Բաբելացւոց անկան։ Ե-
լէք ի միջոյ նորա, ժողովուրդ իմ, եւ
ապրեցուցէք իւրաքանչիւր զանձինս ձեր
ի սրտմտութենէ բարկութեան Տեառն։
46 Մի՛ երբեք զանգիտիցեն սիրտք ձեր,
եւ մի՛ երկնչիք ի համբաւուց զոր լսի-
ցէք յերկրին. զի ի նմին տարւոջ մացէ
լուրն, եւ յետ այնր տարւոյ՝ այլ լուր,
եւ անիրաւութիւն յերկրին, [4]առակ ի
վերայ առակի˝։
47 Վասն այնորիկ ահա աւուրք գան,
ասէ Տէր, եւ արարից հանդէս ի վերայ
դրօշելոյն Բաբելացւոց, եւ ամենայն
երկիր նորա ամաչեսցէ, եւ ամենայն
վիրաւորք նորա անկցին ի միջի նորա։
48 Եւ ցնծասցեն ի վերայ Բաբելոնի եր-
կինք եւ երկիր եւ ամենայն որ ի նոսա.
զի ի հիւսիսոյ եկեսցեն թշուառացու-
49 ցիչք նորա, ասէ Տէր։ [5]Եւ ի Բաբելոն
անկցին վիրաւորք ամենայն երկրին։
50 Ելէք, ապրեալք [6]յերկրէդ, մի՛ կայք.
յիշեցէք զՏէր, հեռաւորքդ, եւ Երու-
սաղէմ անկցի ի սիրտ ձեր։
51 Յամօթ եղաք, զի լուաք զնախա-
տինս [7]մեր, ծածկեցին անարգանք զե-
րեսս մեր, մտին այլազգիք ի սրբութիւնս
52 [7]մեր ի˝ տան Տեառն։ Վասն այդորիկ ահա
աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ խնդրեցից
զվրէժ ի դրօշելոց նորա, եւ յամենայն
53 երկրի [8]անկցին վիրաւորք։ Եւ եթէ
բարձրասցի Բաբելոն իբրեւ զերկինս,
եւ եթէ ամրացուսցէ զբարձրութիւն
զօրութեան իւրոյ, յինէն եկեսցեն նմա
54 սատակիչք, ասէ Տէր։ Ձայն գուժի ի
Բաբելոն, եւ բեկումն մեծ յերկրին
55 Քաղդէացւոց. Զի սատակեաց Տէր զԲա-
բելոն, եւ կորոյս ի նմանէն զձայն մեծ,
[9]զգոչիւն ալեաց իւրոց, իբրեւ ջուրք
բազումք ետուն զբարբառ սատակման
56 նորա˝։ Զի եկն ի վերայ [10]Բաբելոնի
թշուառութիւն˝, ըմբռնեցան սպառա-
զէնքն նորա, [11]զարհուրեցան աղեղնա-
ւորքն նորա˝, զի Աստուած հատուցիչ
է, ինքն Տէր հատուցանէ նմա զհա-
57 տուցումն։ Եւ [12]արբեցուսցէ արբեցու-
թեամբ զզօրավարս նորա եւ զիմաս-
տունս նորա, զիշխանս նորա եւ զզօ-
րագլուխս նորա եւ զզօրաւորս նորա,
եւ ննջեսցեն քուն յաւիտենից, եւ մի՛
զարթիցեն, ասէ Արքայ՝ Տէր ամենա-
58 կալ անուն է նորա։ Այսպէս ասէ Տէր
զօրութեանց. Պարիսպն Բաբելոնի [13]լայ-
նեցաւ, կործանելով կործանեսցի, եւ
դրունք նորա բարձունք հրով այրե-
ցին. եւ ջանասցին ժողովուրդք ընդու-
նայն, եւ [14]ազգ ի սկզբան սատակեսցին˝։
59 Բանն զոր պատուիրեաց [15]Տէր Երե-
միայի մարգարէի ասել ցՍարեա որդի˝
Ներեայ՝ որդւոյ Մաասայ, յորժամ եր-
թայր [16]ի Սեդեկեայ արքայէ˝ Յուդայ ի
Բաբելոն, յամին չորրորդի թագաւորու-
թեան նորա. եւ Սարեա էր [17]պարգե-
60 ւապետ նորա։ Եւ գրեաց Երեմիա զա-
մենայն չարիս որ գալոց էին ի վերայ
Բաբելոնի ի մատենի միում, զամենայն
զբանս զայսոսիկ գրեալս ի վերայ Բաբե-
61 լոնի։ Եւ ասէ Երեմիա ցՍարեա, Յոր-
ժամ երթայցես ի Բաբելոն, եւ տեսցես
եւ ընթեռնուցուս զամենայն զբանսդ
62 զայդոսիկ, Եւ ասասցես, Տէր դու խօ-
սեցար ի վերայ տեղւոյս այսորիկ սա-
տակել զսա, մի՛ եւս լինել ի սմա բնա-
կիչ ի մարդոյ մինչեւ յանասուն. զի յա-
63 պականութիւն յաւիտենից եղիցի։ Եւ
եղիցի յորժամ դադարեսցես յընթեռնլոյ
զմատեանդ զայդ, կապեսցես ի դմա քար

---

[1] Ոմն. Իջուցից [2] Ոմն. առաւ Սիսակ. և անկաւ [3] Ոմն. անցանէ ընդ նա [4] Ոմն. իշխան ի վերայ իշխանի [5] Ոմն. Որպէս Բաբելոն ընկէց զվիրաւորս Իսրայէլի, այնպէս [6] Ոմն. ի սրոյ [7] Ոմն. պղծեալ [8] Ոմն. նորա հեծեսցեն

[9] Ոմն. եւ խաւարեցին ալիք նոցա իբրեւ զջուրս բազումս. հնչեաց բարբառ նոցա [10] Ոմն. նորա, ի վերայ Բաբելոնի աւերիչ [11] Ոմն. խորտակեցաւ աղեղն նոցա [12] Ոմն. արբեցուցից [13] Ոմն. լայն [14] Ոմն. ազգք՝ վասն հրոյն աշխատ լիցին եւ խոնջեսցին [15] Ոմն. Երեմիա մարգարէ Սարեայ որդւոյ [16] Կամ, ընդ Սեդեկեայ արքայի [17] Ոմն. սենեկապետ

64 եւ ընկեսցես ի մէջ Եփրատայ. Եւ ա-
սասցես, Այսպէս ընկղմեսցի Բաբելոն,
եւ մի՛ կանգնեսցի ի չարեացն զոր ես
ածից ի վերայ նորա[1]։
[2]Եւ կացին՚՚ մինչեւ ցայս վայր բանք
Երեմեայ մարգարէի։

ԳԼ. ԾԲ

1 Քսան եւ մի ամաց էր Սեդեկիա ար-
քայ ի թագաւորել իւրում, եւ մետա-
սան ամ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ, եւ
անուն մօր նորա Ամատեղ դուստր Ե-
2 րեմեայ ի Ղոբնայ։ Եւ արար չար ա-
ռաջի Տեառն, որպէս արար Յովակիմ։
3 Զի ի ցասումն Տեառն էր Երուսաղէմ
եւ Յուդա, մինչեւ մերժեաց զնոսա
յերեսաց իւրոց. եւ ապստամբեաց Սե-
դեկիա յարքայէն Բաբելացւոց։
4 Եւ եղեւ յիններորդի ամի թագաւո-
րութեան նորա, եւ յամսեանն տասնե-
րորդի՝ որ օր տասն էր ամսոյն, եկն
Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց
ամենայն զօրօք իւրովք յԵրուսաղէմ,
եւ պաշարեաց զնա. եւ [3]շինեաց շուրջ
զնովաւ պարիսպ առ պարիսպ՝ ի չորեք-
5 կուսի վիմաց՚՚։ Եւ եհաս քաղաքն ի
նեղութիւն մինչեւ յամն մետասանե-
6 րորդ Սեդեկեայ արքայի։ Եւ յամսեան
չորրորդ՝ որ օր ինն էր ամսոյն, եւ զօ-
րացաւ սով ի քաղաքին, եւ ոչ գտա-
նէր հաց ուտելոյ ժողովրդեան երկրին։
7 Եւ խրամատեցաւ քաղաքն, եւ ամե-
նայն արք պատերազմօղք փախեան,
եւ ելին ի քաղաքէ անտի ի գիշերի ընդ
ճանապարհ դրանն [4]ընդ պարիսպ եւ ընդ
պատուհան՚՚, ընդ կողմն պարտիզին ար-
քունի, եւ Քաղդէացիքն շուրջ զքա-
ղաքաւն էին. եւ գնացին ընդ ճանա-
8 պարհ [5]Արաբացւոց։ Եւ զհետ եղեն
զօրք թագաւորին Քաղդէացւոց՚՚, եւ
հասին Սեդեկեայ արքայի [6]յանդս Երի-
քովի, եւ ամենայն [7]ծառայք նորա
9 ցրուեցան ի նմանէ։ Եւ կալան զթա-
գաւորն եւ ածին առ արքայն Բաբե-
լացւոց ի Ռեբղաթա յերկիրն Եմաթայ,
եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանօք։
10 Եւ կոտորեաց արքայն Բաբելացւոց
զորդիսն Սեդեկեայ յանդիման նորա,
եւ զամենայն իշխանս Յուդայ կոտո-
11 րեաց ի Ռեբղաթա. Եւ զաչսն Սեդե-
կեայ կուրացոյց, եւ կապեաց զնա ձե-
ռակապօք, եւ տարաւ զնա արքայն
Բաբելացւոց ի Բաբելոն, եւ եդ զնա,
ի տուն [8]աղօրեաց մինչեւ յօր մահուան
իւրոյ։
12 Եւ յամսեանն հինգերորդի, որ օր տասն
էր ամսոյն, այն ամ իններուտասն էր Նա-
բուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց,
եկն Նաբուզարդան դահճապետ որ կայր
13 առաջի արքային Բաբելացւոց[9], Եւ
հրձիգ արար զտունն Տեառն եւ զապա-
րանսն արքունի, եւ զամենայն տունս
քաղաքին եւ զամենայն ապարանս մե-
14 ծամեծս այրեաց հրով։ Եւ զամենայն
պարիսպն Երուսաղեմի շուրջանակի՝ ա-
մենայն զօրք Քաղդէացւոց քակեցին,
15 որ էին ընդ դահճապետին։ Բայց յաղ-
քատաց ժողովրդեանն եւ ի մնացորդաց,
եւ զսինլքորսն որ մնացին ի քաղաքին,
եւ զփախստականս որ փախեան առ ար-
քայն Բաբելացւոց, եւ զմնացորդս ժո-
ղովրդեանն [10]եթող Նաբուզարդան դահ-
16 ճապետ։ Եւ յաղքատաց երկրին եթող
Նաբուզարդան դահճապետ յայգեգործս
եւ յարդիւնարարս։
17 Եւ զսիւնսն պղնձիս տանն Տեառն եւ
[11]զխարիսխսն, եւ զծովն պղնձի որ էր
ի տանն Տեառն՝ խորտակեցին Քաղդէա-
ցիքն, եւ խաղացուցին զամենայն պղինձն
18 ի Բաբելոն։ Եւ [12]զոտսն եւ զվերնախա-
րիսխսն եւ զպտակսն եւ զտաշտսն եւ
զմասհանսն՚՚, եւ զամենայն կահ պղնձի
19 որովք տանէին սպաս՝ [13]առ. Եւ զապ-
փոփթն եւ զմասսարակովթ եւ զպար-
զուտսն՚՚ եւ զաշտանակսն եւ զճաշակսն
եւ զտուփսն, որ ոսկի՝ ոսկի, եւ որ
20 արծաթի՝ արծաթի, առ դահճապետն։ Եւ
սիւնք երկու էին, եւ ծով մի, եւ ցուլքն
երկոտասան էին [14]որ կային ընդ ծովուն՚՚,
զորս արար արքայ Սողոմոն ի տան
Տեառն, եւ ոչ գոյր չափ [1]պղնձոյն եւ՚՚

[1]Եբրայեցին յաւելու, եւ խոնջեսցին [2]Յեբր. պակաս [3]Եբր. շինեցին հանդէպ նորա պատնէշ շուրջանակի [4]Եբր. ընդ մէջ երկուց պարսպացն [5]Եբր. դաշտին։ (8) Եւ պնդեցան զօրք Քաղդէացւոցն զկնի թագաւորին [6]Եբր. ի դաշտսն [7]Եբր. զօրք

[8]Եբր. ստիկանացն [9]Եբրայեցին յաւելու, յԵրուսաղէմ [10]Եբր. գերեաց [11]Եբր. զմեքենովթսն [12]Եբր. զանօթս մոխրոյն և զբահս եւ զբազմակալս եւ զկոնքս եւ զինկամանս [13]Եբր. առին։ (19) Եւ զբաժակսն եւ զբուրվառսն եւ զպարզուտսն եւ զանօթս մոխրոյն [14]Եբր. պղնձիք որ կային ընդ մեքենովթիւքն

21 *ամենայն կահին պղնձոյ։ Եւ սեանցն՝*
[1]երեսուն եւ հինգ" կանգուն էր բարձ-
րութիւն միոյ միոյ սեան, եւ մանեակ
* յերկոտասան կանգնոյ շուրջ զնովաւ,*
եւ թանձրութիւն նորա շուրջ առ չորս
22 *[2]մատունս. Եւ սխաւեղագէսք նորա*
պղնձիք, եւ բարձրութիւն միոյ սխա-
ւեղագլխին՝ ի հինգ կանգնոյ, եւ վան-
դակապատք եւ նռնաձեւք ի վերայ ա-
խաւեղագլխին շուրջ շրջանակաւ՝ ամե-
նայն պղնձի. ըստ նմին օրինակի եւ
երկրորդի սեանն, [3]ութ նռնաձեւ, կան-
գուն առ կանգուն, յերկոտասան կանգ-
23 *նոյ": Եւ էին նռնաձեւք իննսուն եւ*
վեց [4]ի միոջէ կողմանէ", եւ էին ա-
մենայն նռնաձեւքն հարեւր ի վերայ
վանդակին շուրջանակի։
24 *Եւ առ դահճապետն զՍարայիա զքա-*
հանայ զգլխաւորն, եւ զՍոփոնիա զքա-
հանայ զերկրորդ, եւ երիս բարապանս.
25 *Եւ ի քաղաքէ անտի առն ներքինի մի՝ որ*
էր ոստիկան արանց պատերազմողաց,
եւ եւթն այր անուանի որ կային ա-
ռաջի թագաւորին՝ գտեալս ի քաղա-
քին. եւ զդպրապետն զիշխան զօրացն,
[5]եւ զդպրապետ ժողովրդեան" երկրին,
եւ վաթսուն այր ի ժողովրդենէ երկ-
26 *րին՝ որ գտան ի քաղաքին։ Եւ առ զնո-*
սա Նաբուզարդան դահճապետ, եւ տա-
րաւ առ արքայն Բաբելացւոց ի Ռեբ-
27 *լաթա։ Եւ եհար զնոսա արքայն Բա-*
բելացւոց, եւ սպան զնոսա ի Ռեբ-
լաթա յերկրին Եմաթայ։ Եւ գերեցաւ
Յուդա անդուստ յերկրէ իւրմէ։
28 *Եւ այս ժողովուրդ է զոր գերեաց Նա-*
բուքոդոնոսոր արքայ. յամին եւթնե-
րորդի, ի Հրէից՝ երիս հազարս եւ քսան
29 *եւ երեք. Եւ յամին ութուտասանե-*
րորդի Նաբուքոդոնոսորայ՝ տարան յԵ-
րուսաղեմէ ոգիս ութ հարեւր երեսուն
30 *եւ երկուս. Եւ յամին քսաներորդի եւ*
երրորդի Նաբուքոդոնոսորայ՝ խաղացոյց
Նաբուզարդան դահճապետ ի Հրէից ո-
գիս եւթնհարեւր քառասուն եւ հինգ.
ընդ ամենայն ոգիք չորք հազարք եւ
վեց հարեւր։
31 *Եւ եղեւ յերեսներորդի եւթներորդի*
ամի գերութեան Յովաքիմայ արքայի
Յուդայ, յերկոտասաներորդ ամսեանն ի
քսան եւ [6]ի չորս ամսոյն, բարձրացոյց
Եւիլմարովդաք արքայ Բաբելացւոց՝ յա-
մին յորում թագաւորեաց՝ զգլուխ Յո-
վաքիմայ արքայի Յուդայ. եւ եհան
զնա ի տանէն ուր կայր ի պահեստի.
32 *Եւ խօսեցաւ ընդ նմա քաղցրութեամբ,*
եւ արկ զաթոռ նորա ի վերոյ քան զա-
թոռս թագաւորացն որ էին ընդ նմա ի
33 *Բաբելոն. Եւ փոխեաց զպատմուճան*
բանտի նորա, եւ ուտէր հաց հանապազ
առաջի նորա զամենայն աւուրս որչափ
34 *եւ եկեաց։ Եւ կարգեցաւ նմա ռոճիկ*
հանապազորդ, զոր տային յարքայէն
Բաբելացւոց օր ըստ օրէ մինչեւ ցօր
[7]մահու՝ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց։

---

[1] Ոմն. ութեւտասն [2] Ոմն. մատունս՝ գո-գաւոր [3] Ոմն. եւ նռնաձեւք [4] Ոմն. ի կողմանց [5] Ոմն. որ կրթէր ի զինուորութիւն զժողովուրդ

[6] Ոմն. ի հինգ [7] Ոմն. մահու նորա

ՈՂԲՔ [1]ՍՐԲՈՅՆ
ԵՐԵՄԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

[1]Եւ եղեւ յետ գերութեանն Իսրայելի եւ աւերածոյն Երուսաղեմի, նստէր եւ լայր եւ ողբայր Երեմիա զողբս զայս ի վերայ Երուսաղեմի եւ ասէր,"

1 ԶԻԱ՛ՐԴ զատաւ նստաւ միայնացեալ
քաղաքն բազմամարդով, եւ եղեւ
իբրեւ կին մի այրի [2]լցեալ տրտմու-
թեամբ" ի մէջ հեթանոսաց. իշխանն
2 [3]աշխարհի եղեւ հարկատու։ Լալով ե-
լաց ի գիշերի, եւ արտասուք իւր ի վե-
րայ ծնօտից իւրոց, եւ ոչ գտաւ մխի-
թարիչ նմա [1]յայնմ աւուր" ի սիրելեաց
իւրոց. ամենայն բարեկամք նորա [4]ա-
նարգեցին զնա, եւ եղեն նմա իբրեւ
3 թշնամիք։ Վարեցաւ ի գերութիւն Յու-
դա, [5]ի բազում տառապանս, ի նեղու-
թեան, ստրկութեան, ծառայութեան".
նստաւ ի մէջ հեթանոսաց, եւ ոչ եգիտ
հանգիստ. ամենայն հալածիչք իւր հա-
4 սին նմա ի մէջ [6]թշնամեաց իւրոց։ Սուգ
առին ճանապարհք Սիոնի, զի ոչ գոյր
երթեւեկ տօնից տարեկանաց նորա. ա-
մենայն դրունք նորա եղեն յապակա-
նութիւն, եւ քահանայք նորա [1]հաչեն
հառաչեն եւ" յոգւոց հանեն. կուսանք
նորա [7]ի գերութիւն վարեցան", եւ ինքն
5 դառնացեալ յանձն իւր։ Եւ եղեն նե-
ղիչք նորա ի գլուխ, եւ թշնամիք նո-
րա [8]յուրախութիւն. զի Տէր կորացոյց
զնա վասն բազում ամպարշտութեան
նորա. տղայք նորա վարեցան ի գե-
6 րութիւն առաջի նեղչաց նորա։ Բար-
ձաւ ի դստերացն Սիոնի ամենայն վա-
յելչութիւն նոցա. եղեն իշխանք նոցա
իբրեւ [9]խոյք՝ որոց ոչ գտանէր նոցա
ճարակ, [10]եւ տուն զցանկալի ցանկալի
ինչս իւրեանց՝ կերակրոց, զի հանգու-
ցեն զանձինս իւրեանց. երթային եւ ոչ
ի միտս իւրեանց՝ առաջի նեղչաց ըստ
7 վարել հալածչացն։ Յիշեաց Երուսա-
ղէմ զօր տառապանաց եւ զօր ան-
ջատման իւրոյ. թախծեցաւ ընդ ամե-
նայն" ցանկալի ինչս զոր ստացեալ էր
ի սկզբանէ, յանկանել ժողովրդեանն ի
ձեռս թշնամեացն, եւ ոչ ոք էր որ օգ-
նէր նմա. տեսին ատելիք նորա, [1]ստն
հարին" եւ ծիծաղեցան ի վերայ [11]գե-
8 րութեան նորա։ Մեղս մեղաւ Երուսա-
ղէմ, վասն այսորիկ[12] ամենայն զովիչք
նորա կոր ի գլուխ առնէին զնա. զի
տեսին զանարգանս նորա, զի նա ինք-
9 նին յետս դարձեալ յոգւոց եհանէր։ Պղծու-
թիւն նորա [13]առաջի ոտից իւրոց", եւ
ոչ յիշեաց նա զյետինս իւր. [14]իջոյց
արտասուս մեծամեծս", եւ ոչ ոք էր որ
մխիթարէր զնա. տես, Տէր, զտառա-
պանս իմ, զի բարձրացան թշնամիք իմ
10 ի վերայ իմ։ Զձեռն իւր ձգեաց նեղիչն
ի վերայ ցանկալեաց [15]իմոց. տեսի ես
զհեթանոսս զի մտին ի սրբութիւն քո",
որոց պատուիրեցեր թէ մի՛ մտցեն ի
11 տեղի ժողովրդոց քոց։ Ամենայն [16]ժողո-
վուրդք յոգւոց եհանէին ի խնդիր հացի,
տային զամենայն ցանկալի ինչս իւրեանց
ի գինս հացի, զի դարձուցեն զանձինս
իւրեանց յինքեանս. տես, Տէր, եւ
12 հայեաց, զի եղէ ես անարգեալ։ Զեզ
ասեմ, ձեզ ասեմ, անցաւորք ճանա-
պարհաց, դարձայք հայեցարուք եւ տե-
սէք, թէ իցէ՞ երբեք ցաւք ըստ
ցաւոց լեալ՝ որ ի վերայ իմ հասին.

---

[1] Յ Ոմնք. ղ—յ—ի [2] Ոմնք. որ մեծն էր [3] Ոմնք. ի գաւառս [4] Ոմնք. զաւանճանեցին [5] Ոմնք. ի տառապանս եւ ի բազում ծառայութիւն [6] Ոմնք. նեղութեանց [7] Ոմնք. տրտմեալ են [8] Կամ, բարէնչան [9] Ոմնք. եղջերուք

[10] Ոմնք. և վարեցան անզօրք առաջի հալածչաց։(7) Յիշեաց Երուսաղէմ զաւուրս տառապանաց իւրոց եւ թշուառութեան իւրոյ, զամենայն [11] Ոմնք. կործանման [12] Ոմնք. —յեղին—յ—եղ—, վատարանդի եղեւ. [13] Ոմնք. ի բղանցս նորա [14] Ոմնք. նկուն եղեւ չարաչար [15] Ոմնք. նորա. զի ետես զհեթանոսս որ մտին ի սրբութիւն նորա [16] Ոմնք. ժողովուրդք նորա

[1]բարքառեցաւ յիս Տէր, եւ կորացոյց զիս"
յաւուր բարկութեան սրտմտութեան
13 իւրոյ ։ Ի բարձանց [2]իւրոց առաքեաց
հուր յոսկերս [3]իմ. ցանց ձգեաց ոտից
իմոց, եւ դարձոյց զիս յետս իմ. ա-
րար յապականութիւն զանձն իմ, զօր-
հանապազ ի սաստապանս տրտմութեան։
14 [4]Կանխեաց Տէր ի վերայ ամպարշտու-
թեան իմոյ, եւ արկ զինեւ զձեռն իւր.
ծանրացոյց զլուծ իւր ի վերայ պարա-
նոցի իմոյ", տկարացաւ զօրութիւն իմ.
մատնեաց զիս Տէր ի ձեռս [5]ցաւոց ի-
15 մոց, եւ ոչ կարեմ հանդարտել ։ Ջնջեաց
ի միջոյ իմմէ զընտիր ընտիր զօրուց ի-
մոց. կոչեաց ի վերայ ընտրելոց իմոց
ժամանակ բեկման". հնձան եհար Տէր
16 կուսի դստերն Յուդայ ։ Վասն այսորիկ
ես անհաւասիկ ի լալ մառուցեալ եմ.
ակն [6]իմ իջոյց արտասուս, զի հեռի [7]ե-
ղեն յինէն մխիթարիչք" իմ, որ դար-
ձուցանէ զանձն իմ յիս. մատնեցան որ-
դիք իմ յապականութիւն, զի զօրացաւ
17 թշնամին ։ Տարածեաց Սիոն զբազուկս
իւր [2]առ Աստուած", եւ ոչ ոք էր որ
մխիթարէր զնա. [8]շուրջ զնովաւ նեղիչք
նորա". եղեւ Երուսաղէմ աղտեղեալ
18 իբրեւ կին մի ի մէջ նոցա ։ Արդար է
Տէր [1]Աստուած, զի ես դառնացուցի
զնա. լուարուք զայս, ամենայն ժողո-
վուրդք, եւ տեսէք զցաւս իմ. օրիորդք իմ
եւ երիտասարդք իմ վարեցան ի գերու-
19 թիւն ։ Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ, եւ նոքա
արհամարհեցին զիս. քահանայք իմ եւ
երիցունք իմ սատէին ի քաղաքիս սատա-
կեցան. խնդրեցին կերակուր զի դար-
ձուսցեն զոգիս իւրեանց, [2]եւ ոչ գտաւ։"
20 Տես, Տէր, զի նեղեալ եմ. [9]ոսկերք իմ
խռովեցան, սիրտ իմ գելաւ յիս, [10]եւ
ես զտայ դառնացեալ". արտաքուստ
անժառանգեաց զիս սուր, որպէս եւ
21 մահ ի ներքուստ ։ [11]Լուարուք, լուարուք
զայս," զի ես հեծեմ հառաչեմ, եւ ոչ
ոք է որ մխիթարէ զիս. ամենայն թշնա-
միք իմ լուան զչարիս իմ եւ ոտն հա-
րին ինձ. զի դու [12]արարեր զօրն զայն,
եւ դու կոչեցեր զժամանակն զայն,
22 եւ եղեւ ինձ վայ վայ ։ Մտցեն չարիքն
ամենայն" առաջի քո, եւ ճառաքաղ արա
դու զնոսա, զոր օրինակ արարեր ճառա-
քաղ զիս ի վերայ ամենայն մեղաց ի-
մոց. զի բազում եղեն հեծութիւնք իմ,
եւ սիրտ իմ լի եղեւ տրտմութեամբ ։

ԳԼ. Բ

1 Զիա՞րդ [13]խաւարեցաւ սրտմտութեամբ
բարկութեան Տեառն դուստր" Սիոնի.
ընկէց յերկնից յերկիր զփառսն Իսրա-
յելի, եւ ոչ յիշեաց զպատուանդան ո-
տից իւրոց յաւուր սրտմտութեան բար-
2 կութեան իւրոյ ։ Ընկլոյզ Տէր յանխնայ
զամենայն [14]գեղ Յակոբայ. քակեաց եւ
ոչ անխայեաց." զամուրս դստերն Յու-
դայ, կործանեաց յերկիր. [15]անարգեաց
3 զիշխանս եւ զթագաւորս նոցա ։ Փշրեաց
Տէր յաւուր սրտմտութեան բարկու-
թեան իւրոյ" զամենայն եղջիւրս Իս-
րայելի, եւ դարձոյց յետս զաջ [16]նո-
րա առաջի թշնամեաց նորա". հուր
պատեաց զՅակոբ, հաշեաց եւ մաշեաց
4 զամենայն որ շուրջ էր զնովաւ ։ Մուտ
ընդ զիրկս իւր իբրեւ զթշնամի. հաս-
տատեաց զաջ իւր [17]ի վերայ նորա, եւ
սպան զամենայն ցանկալիս դստեր Սիո-
նի. հեղ ի վերայ նորա զսրտմտութիւն
5 բարկութեան իւրոյ հրով"։ Եղեւ Տէր
իբրեւ թշնամի [18]եւ կործանեաց զԻսրա-
յէլ. կործանեաց զթագաւորս" նորա,
կործանեաց զամենայն ամուրս նորա.
եւ բազմացոյց դստերն Յուդայ տառա-
6 պանս ի վերայ տառապանաց ։ [19]Խլեաց
իբրեւ զայգի զխորանս նորա, եւ ա-
պականեաց զտօն տարեկանաց նորա.
մոռացաւ Տէր զոր արար Սիոն տօնս

[1]Եբր. զի կորացոյց զիս Տէր [2]Եբր. դ–ֆ–ւ [3]Եբր. իմ եւ տիրեաց նոցա [4]Եբր. Կապեցաւ լուծ անօրէնութեանց իմոց ի ձեռին նորա. հիւսեցան ելին ի պարանոց իմ [5]Եբր. նոցա, եւ ոչ կարեմ յառնել ։ (15) Տապաստ արկ զամենայն հզօրս իմ ի միջի իմում. կոչեաց ի վերայ իմ ժողով կոտորել զերիտասարդս իմ [6]Եբր. իմ, ակն իմ [7]Եբր. եղեւ յինէն մխիթարիչն [8]Եբր. պատուիրեաց Տէր վասն Յակոբայ, զի թշնամիք նորա պատեսցեն շուրջ զնովաւ [9]Եբր. աղիք [10]Եբր. զի ապստամբելով ապստամբեցայ [11]Եբր. Լուան

[12]Եբր. արարեր. ածցես զօրն զոր կոչեցեր, և եղիցին իբրեւ զիս ։ (22) Մտցեն ամենայն չարիք նոցա [13]Եբր. խաւարեցոյց ի բարկութեան իւրում Տէր զդուստր [14]Եբր. խորանս Յակոբայ. քակեաց սրտմտութեամբ իւրով [15]Եբր. պղծեաց զթագաւորութիւնն եւ զիշխանս նորա ։ (3) Փշրեաց ի բարկութիւն սրտմտութեան [16]Եբր. իւր առաջի թշնամեաց [17]Եբր. իբրեւ զթշնամի. եւ սպան զամենայն ցանկալիս աչաց. ի խորանի դստեր Սիոնի հեղ իբրեւ զհուր զբարկութիւն իւր [18]Եբր. եկուլ զԻսրայէլ, եկուլ զամենայն ապարանս [19]Եբր. Յրուեաց իբրեւ զհիւղ մրգապահաց զտաղաւար նորա, ապա-

տարեկանաց եւ շչաբաթս. եւ զայրա-
ցոյց ի մռնչել բարկութեան իւրոյ զթա-
գաւորս եւ զիշխանս եւ զքահանայս։"
7 Մերժեաց Տէր զսեղան իւր, եւ ի բաց
ընկէց զսրբութիւնս իւր. [1]կործանեաց
զպարիսպս աշտարակեայս տաճարաց
նորա. ձայն ետուն՝ գոչեցին ի տան
Տեառն իբրեւ յաւուրս տօնից [2]տարե-
8 կանաց նորա։ Ընկեցաւ կործանեալ
պարիսպ դստեր Սիոնի. չափ արկին
եւ ոչ անդրէն դարձուցին զձեռս իւ-
րեանց. սուգ առին մահարձանք, եւ
պարիսպք առ հասարակ դողացեալ կոր-
9 ծանեցան։ Կործանեցին յերկիր զդրունս
նորա, եւ խորտակեցին զնիգս նորա.
թագաւորք նոցա եւ իշխանք նոցա ի
մէջ հեթանոսաց. ոչ գոյին օրէնք եւ
մարգարէք, եւ ոչ էին այնք որ տեսա-
10 նէին" տեսիլս ի Տեառնէ։ Իջին, հարթ
եղեն գետնոյ, կարկեցան ծերք դստեր
Սիոնի, հող արկին զգլխով իւրեանց,
քրձազգածք եղեն, [3]յերկիր կործանե-
ցին զիշխանս կուսանացն" Երուսաղե-
11 մի։ Պակասեցին աչք իմ յարտասուաց,
խռովեցաւ որովայն իմ. յերկիր [4]լուծան
փառք" իմ ի վերայ բեկման դստեր ժո-
ղովրդեան իմոյ. ի սատակել տղայոց
[5]ստնդիեցաց ընդ ամենայն փողոցս քա-
12 ղաքին։ Ի մարց իւրեանց պահանջէին
հաց եւ գինի. ի պակասել թափել հա-
նել զոգիս իւրեանց՝ ընկեցեալ ցրու-
13 եալ կային ի մէջ քաղաքին" Զի՞նչ վկա-
յութիւն վկայեցից քեզ, կամ զի՞նչ նմա-
նութիւն նմանեցուցից քեզ, դուստր
Երուսաղեմի. [6]ո՞վ մխիթարեսցէ" զքեզ,
օրիորդ դուստր Սիոնի. զի [7]ծանրացաւ
բաժակ բեկման" քո, իսկ ո՞վ իցէ որ
14 բժշկեսցէ զքեզ։ Մարգարէքն տեսին
քեզ տեսիլս զուր տարապարտուց եւ
անօգուտ. եւ ոչ յայտնեցին քեզ զա-
նիրաւութիւնս քո, զի դարձ լիցի քեզ
ի գերութենէ քումմէ. այլ [8]պատմեցին
քեզ սուեղծուածս ունայնս, եւ մերժումն
15 ի տեղւոջէ իւրմէ։ Ծափ զծափի հա-
րին" ամենայն անցաւորք ճանապարհի,
շչէին, շարժէին զգլուխս իւրեանց ի վե-
րայ դստեր [9]Սիոնի. Այս ա՞յն քաղաք է,
ասէին, պսակ փառաց ուրախութեան
16 ամենայն երկրի։ Բացին զբերանս իւ-
րեանց ի վերայ քո ամենայն թշնամիք
քո, շչէին եւ կրճտէին զատամունս իւ-
րեանց, եւ ասէին, Եկայք կլցուք զսա,
զի այս՝ այն օր է որում ակն ունէաք.
[10]անհաւասիկ տեսաք եւ գտաք եւ հասաք
17 մեք նմա"։ Արար Տէր զոր խօսեցաւ,
կատարեաց զբանս իւր զոր պատուի-
րեաց յաւուրցն առաջնոց. քակեաց եւ
ոչ անխնայեաց. ուրախ արար ի վերայ
քո զթշնամիս քո, եւ բարձր արար զեղ-
18 ջեւր նեղչաց քոց։ [11]Գոչեցին սիրտք
նոցա առ պարիսպս դստեր Սիոնի, եւ
հոսեցեն" իբրեւ զհեղեղ զարտասուս
ի տուէ եւ ի գիշերի. [12]մի՛ լռեր եւ մի՛
դադարեր եւ մի՛ տար դուլ ական քում
19 յարտասուաց։ Արի ի խոստովանութիւն
ի գիշերի, ի սկիզբն ի գլուխ պահուց
քոց". հեղ իբրեւ զջուր զսիրտ քո ա-
ռաջի Տեառն. [13]համբարձ զձեռն քո վասն
անձանց [14]տղայոց՝ որ լուծանէին ի սո-
վոյ ի գլուխ ճանապարհաց ելից եւ մտից
20 քոց։ Տես, Տէր, եւ հայեաց. ո՞ւմ ա-
րարեր այսպէս ճռաքաղ. եթէ կերիցեն
կանայք զպտուղ որովայնի իւրեանց,
[15]արարեր ճռաքաղ. արկեր ի ներքս
զխոհակերս, զենուլ ի ներքս ի սրբու-
թեան Տեառն զողալս ստնդիայս," զքա-
21 հանայն եւ զմարգարէն։ Ննջեցին ի վե-
րայ ելիցն ճանապարհաց առ հասարակ

կանեաց զմողովեալ նորա. մոռացոյց Տէր ի Սիոն զտօնս տարեկանաց, եւ զշաբաթս. ի մռնչել բարկութեան իւրոյ արհամարհեաց զթագաւոր եւ զքահանայս։ [1]Օրք. փակեաց ի ձեռս թշնամւոյն [2]Օրք. տարեկանաց։ (8) Խորհեցաւ Տէր կործանել զպարիսպս դստեր Սիոնի. արկ չափ եւ ոչ անդրէն դարձոյց զձեռն իւր յաւերելոյ. եւ սուգ առնուլ պատնիշին եւ պարսպի, ի միասին նուաղեցան։ (9) Մտին ընդ գետին դրունք նորա, կորոյս եւ խորտակեաց զնիգս նորա. թագաւոր նորա եւ իշխանք նորա ի մէջ հեթանոսաց. չիք օրէնք, մարգարէք նորա եւս ոչ գտին [3]Օրք. խոնարհեցուցին յերկիր զգլուխս իւրեանց կուսանք [4]Օրք. լուծաւ լեարդ [5]Օրք. եւ ստնդիեցաց ընդ փողոցս քաղաքին։ (12) Ցմարս իւրեանց ասեն, Ո՞ւր է հաց եւ գինի. ի նուաղել անձանց նոցա իբրեւ վիրաւորաց ի հրապարակս քաղաքին, ի թափել զոգիս իւրեանց ի գիրկս մարց իւրեանց։ [6]Օրք. ո՞ւմ հաւասարեցից զքեզ, եւ զի՞արդ մխիթարեցից

[7]Օրք. մեծ է իբրեւ զծով բեկումն [8]Օրք. տեսին վասն քո տեսիլս ունայնս և պատրանս։ (15) Ծափ զծափի հարին զքեն [9]Օրք. Երուսաղեմի [10]Օրք. գտաք եւ տեսաք զնա [11]Օրք. Գոչեաց սիրտ նոցա առ Տէր. պարիսպ դստեր Սիոնի, իջո [12]Օրք. մի՛ տար քեզ դուլ. մի՛ լռեսցէ բիբ աչաց քոց։ (19) Արի. կարդա ի գիշերի ի սկզբան պահապանաց [13]Օրք. համբարձ առ նա [14]Օրք. տղայոց քոց [15]Օրք. զողալս ստնդեայս. եթէ սպանանիցե՞ն ի սրբութեան Տեառն

ծերն եւ տղայն , [1]կուսանն եւ երիտա-
սարդն վարեցան ի գերութիւն . ի սուր
արկեր՝՝ կոտորեցեր յաւուր բարկութեան
քո , զեներ , [2]խորտակեցեր , եւ ոչ ան-
22 խայեցեր ։ Կոչեցեր իբրեւ զօր տօնե-
կանաց [3]պանդխտութեան իմոյ՝՝ շուրջ
զինեւ . եւ ոչ ոք էր որ զտանէր յաւուր
սրտմտութեան բարկութեան [4]Տեառն ,
ապրեալք եւ մնացեալք ի պահել ի բազ-
մանալ թշնամեաց իմոց ամենեցուն՝՝ ։

Գլ . Գ

1 [5]Աստուած հզօր , հայեաց յաղքատու-
թիւն իմ . ի ձեռն գաւազանի սրտմտու-
2 թեան իւրոյ ընկալաւ զիս . Եւ ած ի
3 վերայ իմ խաւար եւ ոչ լոյս . Բայց
սակայն՝՝ դարձոյց ի վերայ իմ զձեռն
իւր հանապազ ։

4 Մաշեաց զմորթ եւ զմարմին իմ , զոս-
5 կերս իմ փշրեաց [2]առ հասարակ՝՝ ։ Շի-
նեաց ի վերայ իմ եւ պատեաց [6]զգլխով
6 իմով . Եւ ջանացաւ՝՝ նստոյց զիս ի խա-
ւարի իբրեւ զմեռեալ յաւիտենից ։

7 [7]Կուտեաց ի վերայ իմ՝՝, եւ ոչ եւս կա-
րեմ ելանել . ծանրացոյց [8]ի վերայ իմ
8 քան զպղինձ ։ Զի թէպէտ եւ ասացի՝
թէ Կարդացից եւ աղաղակեցից , փա-
կեալ եւ արգելեալ է առաջի իւր զա-
9 ղօթս իմ ։ Արկ արգել ճանապարհաց ի-
մոց , եւ խից ի խրտուբիլ՝՝ զշաւիղս իմ ։

10 Եղեւ ինձ իբրեւ արջ դարանակալ եւ
11 իբրեւ առեւծ թաքուցեալ ։ [9]Եմուտ զհետ
իմ , հալածեաց եւ եհաս , եւ լքոյց զիս
12 եւ արար զիս յապականութիւն՝՝ ։ Մուտ
ընդ զիրկս իւր , եւ ելից զիս նետիւք
իբրեւ զնպատակ ։

13 [10]Կորեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ , ա-
14 րար զիս նետակից , Եւ ծաղր՝՝ ժողովր-
դեան իմոյ, եւ երգ նոցա զօրհանապազ ։
15 Ջամբեաց ինձ լեղի , եւ արբոյց զիս
դառնութեամբ ։

16 Քարայից արար զատամունս իմ . [11]Եւ
17 ջամբեաց ինձ մոխիր ։ Մերժեաց՝՝ ի
խաղաղութենէ զանձն իմ , մոռացայ
18 զբարիս ։ [12]Կորեաւ յաղթութիւն՝՝ իմ եւ
յոյս իմ ի Տեառնէ ։

19 [13]Յիշեցի յաղքատութենէ իմմէ եւ ի հա-
20 լածանաց իմոց . Դառնութիւն եւ բար-
կութիւն յուշ եղեն ինձ միանգամայն .՝՝
21 ձանձրացաւ յիս անձն իմ ։ Զայս ինչ
կարգեցի ի սրտի իմում , վասն այսորիկ
համբերից ։

22 [14]Ողորմութիւնք Տեառն անսպառ են ,
23 եւ՝՝ ոչ նուազեն գթութիւնք նորա ։ Ի
նորոգումն առաւօտու բազմանայ ճշմար-
24 տութիւն քո ։ Ասաց անձն իմ , Բայ, բա-
ժին իմ է Տէր , վասն այնորիկ ակն կա-
լայց նմա ։

25 Բարերար է [15]Աստուած ի վերայ համբե-
րողաց [16]իւրոց , զի անձն՝՝ որ խնդրէ
26 զնա , Բարի է որ համբերէ [17]նմա ճշմար-
տութեամբ , եւ հանգչի նա՝՝ ի փրկու-
27 թեան Տեառն ։ Բարի է մարդոյ առնուլ
զլուծ [2]խոնարհութեան ի մանկութենէ
իւրմէ ։

28 Նստցի միայն [18]լռիկ ի տան իւրում՝՝, զի
անձամբ իւրով ա՛ռ յանձն զլուծ քո ։
29 Տացէ հողոյ զբերան իւր, [19]վասն զի՝՝ կայ
30 յոյս ։ Մատուսցէ հարկանելեաց զծնօտս
իւր , լցցի նախատանօք ։

31 Այլ ոչ թէ յաւիտեան մերժեսցէ Տէր ։
32 Որ տառապեցոյց , նոյն ողորմեսցի ըստ

---

[1] Եբր. կուսանք իմ եւ երիտասարդք իմ անկան ի սուր . [2] Եբր. ոչ խնայեց [3] Եբր. զարհուրելիս իմ [4] Եբր. Տեառն ապրեալ եւ մնացեալ. զորս սնուցեալ էր իմ և աճեցուցեալ՝ թշնամին իմ սպառեաց զնոսա [5] Եբր. Ես եմ այրն որ տեսի տառապանս ի գաւազանի բարկութեան նորա. (2) Ած զիս եւ եդ գնալ ի խաւարի եւ ոչ ի լոյս ։ (3) Արդարեւ դարձաւ յիս. [6] Եբր. լեղեաւ եւ տառապանօք. (6) Եւ [7] Եբր. Ած զինեւ ցանկ [8] Եբր. զշղթայս իմ ։ (8) Նաեւ յորժամ աղաղակէի եւ գոչէի, փակեաց զաղօթս իմ ։ (9) Շուրջ պատեաց զճանապարհս իմ վիմօք կոփելովք, խոտորեցոյց [9] Եբր. Դարձոյց զճանապարհս իմ, եւ յօշեաց զիս, եդ զիս յամայութիւն ։

[10] Եբր. Եմոյծ յերիկամունս իմ զնետս (զորդիս) կապարճից իւրոց ։ (14) Եղէ ծաղր ամենայն [11] Եբր. ընկղմեաց զիս ի մոխիր ։ (17) Եւ հեռացուցեր [12] Եբր. Եւ ասացի, Կորեաւ զօրութիւն [13] Եբր. Յիշեա զտառապանս իմ և զթշուառութիւն իմ, զդառնութիւն եւ զլեղի ։ (20) Յիշելով յիշեաց, և [14] Եբր. Ողորմութեան Տեառն է զի ոչ սպառեցաք, զի [15] Եբր. Տէր [16] Եբր. իւրոց, անձին [17] Եբր. եւ լռէ [18] Եբր. եւ լռեսցէ [19] Եբր. թերեւս

33 բազում ողորմութեան իւրում։ [1]Ոչ եւ
պատասխանի ի սրտէ իւրմէ, եւ խո-
նարհեցոյց" զորդիս մարդկան։

34 [2]Խոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտից նորա
զամենայն կապեալս երկրի, մատնել
35 զմարդ ի դատաստանի Տեառն, Խոտել
զիրաւունս առն առաջի երեսաց Բարձ-
36 րելոյն, Պատժել" զմարդ ի դատաստա-
նի Տէր ոչ տեսանէ։

37 [3]Ոչ ասաց՝ թէ Այսպէս ասաց Տէր, եւ
38 եղեւ." ոչ պատուիրեաց։ Ի բերանոյ Բարձ-
րելոյն [4]ոչ ելցեն աստի չարիք եւ ոչ
39 բարիք։" Զինչ տրտնջեսցէ մարդ կեն-
դանի, [5]կամ, այր ի վերայ մեղաց իւրոց։

40 [6]Քննեցան ճանապարհք մեր, եւ կշտամ-
41 բեցան." դարձցուք մեք ի Տէր։ Համ-
բարձցուք զսիրտս մեր ձեռօք հան-
42 դերձ [7]ի բարձունս երկնից"։ Մեղաք մեք,
ամպարշտեցաք, եւ ոչ հաճեցար ընդ մեզ։

43 [8]Ցայց ելեր սրտմտութեամբ" բարկու-
թեամբ, եւ հալածեցեր զմեզ. կոտո-
44 րեցեր եւ ոչ անխայեցեր։ Փակեցեր
ամպօք [9]զերկինս, զի մի՛ հասցեն աղօթք
45 [10]մեր առ քեզ։ Ընկեցեր մերժեցեր զմեզ,
արհամարհեալս եւ անարգեալ արարեր
զմեզ ի մէջ զօրաց հեթանոսաց։

46 Բացեր ի մեզ զամենայն բերանս թշնա-
47 մեաց մերոց". Ահ եւ երկեւղ եկն ի վե-
48 րայ մեր, բեկումն եւ սատակումն։ Եւ
հոսանս ջուրց իջուցին աչք իմ ի վե-
րայ բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ։

49 Աչք իմ [11]ընկլան, եւ ոչ լռեցից եւ ոչ
50 լուայց, Մինչեւ երեւեսցի" եւ տեսցէ

51 Տէր յերկնից։ Ակն իմ [12]կաթեսցէ ի վե-
րայ անձին իմոյ, քան զամենայն դստերս
քաղաքաց իմոց"։

52 Որսալով որսացան զիս իբրեւ [13]հաւորսք
թշնամիք իմ, որսացան զիս" տարա-
53 պարտուց։ Հեղձուցին ի գբի զկեանս
54 իմ, եդին վէմ ի վերայ իմ։ Եւ զեղան
ջուրք զգլխով իմով, եւ ասացի՝ բաւ, Ա-
հա [14]մերժեցայ։

55 Կարդացի զանուն քո, Տէր, ի գբոյ [15]տա-
56 ռապանաց. Եւ դու լուար ձայնի իմում.
մի՛ թաքուցաներ զունկն քո ի խնդրուա-
ծոց իմոց, [16]այլ ընդարձակեա ինձ եւ
57 փրկեա զիս։ Դու յօգնել ինձ մերձե-
ցար, եւ ասացեր՝ բաւ Ցորում աւուր
կարդացեա առ իս", մի՛ երկիցես։

58 Դատեցեր, Տէր, զդատաստան անձին ի-
59 մոյ. փրկեցեր զկեանս իմ։ Տեսեր, Տէր,
զբռնութիւն իմ. դատեցար զդատաս-
60 տանս իմ։ Տեսեր զամենայն [17]իրաւունս
իմ, հայեցար յամենայն խորհուրդս իմ"։

61 Լուար, Տէր, զնախատինս եւ զամե-
62 նայն խորհուրդս նոցա որ զինէն, [18]ի
շրթունս յարուցելոց" ի վերայ իմ զօր-
63 հանապազ. Զնստելն նոցա եւ զյառնել
նոցա ի միտ [19]առ ես ի խորհրդոց ան-
տի" նոցա։

64 [20]Հայեաց ի հպարտութիւն աչաց նոցա,
եւ հատուսցես նոցա, Տէր, զհատու-
65 ցումն նոցա ի գլուխս նոցա. Հատուս-
ցես նոցա ըստ պնդութեան սրտից նո-
66 ցա"։ Հալածեսցես զնոսա սրտմտու-
թեամբ քով, եւ մաշեսցես զնոսա [21]բար-
կութեամբ քո ի ներքոյ երեսաց երկ-
նից"։

[1]Եբր. Զի ոչ տառապեցուցանէ ի սրտէ իւրմէ, եւ ոչ տխրեցուցանէ [2]Եբր. Ճնշել կոխան ընդ ոտիւք իւրովք զամենայն կապեալս երկրի, (35) Թիւրել զիրաւունս մարդոյ առաջի երեսաց Բարձրելոյն, (36) Զրկել [3]Եբր. Ո՞վ է որ ասաց եւ եղեւ, զոր Տէր [4]Եբր. ո՞չ ելցեն բարիք եւ չարիք։ [5]Եբր. [illegible] [6]Եբր. Քննեսցուք զճանապարհս մեր եւ փորձեսցուք, եւ [7]Եբր. առ Աստուած որ յերկինս [8]Եբր. Ծածկեցար [9]Եբր. զքեզ [10]Եբր. մեր։ (45) Ի զարշանս եւ յանարգանս եդիր զմեզ ի մէջ ազգաց։ (46) Բացին ի վերայ մեր զբերանս իւրեանց ամենայն թշնամիք մեր [11]Եբր. Հոսեցին եւ ոչ լռեցին առանց դադարելոյ։ (50) Մինչեւ հայեսցի

[12]Եբր. տայ վիշտ անձին իմում վասն ամենայն դստերաց քաղաքի իմոյ [13]Եբր. հաւ թշնամիք իմ [14]Եբր. հատայ [15]Եբր. խորոյ [16]Եբր. յաղաղակէ իմմէ. (57) Մերձեցար յաւուր կարդալոյ իմոյ առ քեզ. ասացեր [17]Եբր. վրէժխնդրութիւն նոցա, զամենայն խորհուրդս նոցա զինէն [18]Եբր. Զշրթունս յարուցելոց յիս եւ զխորհուրդս նոցա [19]Եբր. առ. ես երգ եմ [20]Եբր. Հատո նոցա զհատուցումն, Տէր, ըստ գործոց ձեռաց նոցա։ (65) Տացես նոցա խստութիւն սրտի, զանէծս քո նոցա [21]Եբր. ի ներքոյ երկնից Տեառն

ԳԼ. Դ

1 Զի՜արդ չլացաւ ոսկին, այլագունեաց
[1]արծաթն սպիտակ. հալեցան" սփռեցան
ականք [2]նոցա ի գլուխ անցից ճանա-
2 պարհաց [3]նոցա։ Որդիք Սիոնի պատուա-
կանք, [4]որ առաւել քան զականս պա-
տուականս", զի՜արդ համարեցան իբրեւ
ամանք խեցեղէնք ձեռագործք [3]որդւոց
3 բրտի։ Մերկացուցին [5]իբրեւ վիշապք"
զստինս իւրեանց, եւ դիեցուցին զկո-
րիւնս իւրեանց. եղեն դստերք ժողո-
վրրդեան իմոյ [6]ի տանջանս հարուածոց,
զի չիք նոցա բժշկութիւն. եւ տառա-
պեցան" իբրեւ ջայլամունք յանապատի։
4 Կցեցան լեզուք դիեցիկ մանկանց ի քիմս
իւրեանց ի ծարաւս իւրեանց. տղայք
հաց խնդրեցին, եւ ոչ ոք էր որ բրդէր
5 նոցա։ Որ ուտէին [7]զկերակուր՝ եղծան
ի վերայ անցից ճանապարհաց. [8]որ ի
գիրկս գրգեալք եւ գգուեալք էին, զիրկս
արկեալ աղբեաց Թաթաւեալ Թաւա-
6 լէին"։ Բազմացաւ անօրէնութիւն դստեր
ժողովրդեան իմոյ քան զանօրէնութիւնս
Սոդոմայ [9]կործանելոյ. ի ճեպս ի փոյթս
յառնէին, եւ ոչ ուրեք էր վաստակ ձե-
7 ռաց իւրեանց։ Սրբեցան ուխտաւորք
նոցա, իբրեւ զձիւն սպիտակացան, իբ-
րեւ զկաթն զտեցան, իբրեւ զականս
8 շափիղայ ի հատուածան իւրեանց։" Թխա-
ցան քան զածուխ տեսիլք իւրեանց, եւ
ոչ ոք ճանաչէր զնոսա զի դնէին" յանցս
ճանապարհաց. մածեալ էր մորթ նոցա
յոսկերս նոցա. բոսացան նոքա, եւ ե-
9 ղեն իբրեւ [10]զփայտ չորացեալ։ Գեղե-
ցիկ" էին վիրաւորքն դիականց անկե-
լոց ի սրոյ՝ քան զանկեալսն ի սովոյ.
[11]երթային վիրաւորք ազգք ազգք յա-
10 րանց"։ Ձեռք կանանց ողորմածաց ե-
փեցին զմանկունս իւրեանց, եւ եղեն
նոցա ի կերակուր՝ առ ի բեկումն դստեր

[1]Եբր. ոսկին սուրբ. [2]Եբր. սրբութեան [3]Յեբր. դոխոր [4]Եբր. հաւասարք ոսկւոյ սրբոյ [5]Եբր. վիշապք անգամ [6]Եբր. անագորոյն [7]Եբր. համադամս [8]Եբր. սնեալքն ի վերայ ծիրանեաց՝ գիրկս արկին աղբեաց [9]Եբր. որ կործանեցաւ յանկարծ, եւ ոչ մերձեցաւ ի նա ձեռն։ (7) Սուրբ էին ուխտաւորք (կամ, ազնուականք) նորա քան զձիւն, սպիտակ էին քան զկաթն, կարմիր էին մարմինք քան զյակինթ, շափիղա՝ կերպարանք նոցա։ [10]Կամ, զփայտ։ (9) Երանելի [11]Եբր. զի նոքա հաշեցան մաշեցան առ ի չգոյէ արդեանց ագարակի

11 ժողովրդեան իմոյ։ Ած եւ կատարեաց
Տէր զսրտմտութիւն բարկութեան իւ-
րոյ, եհեղ զսրտմտութիւն բարկութեան
իւրոյ, եւ բորբոքեցոյց հուր ի Սիոն եւ
12 եկեր զհիմունս նորա։ Ոչ հաւատացին
Թագաւորք [12]ամենայն երկրի" որ բնա-
կեալ էին ընդ տիեզերս, եթէ մտցէ
13 [13]Թշնամի ընդ դրունս Երուսաղեմի։ Ի
մեղս մարգարէիցն [14]իւրեանց, եւ ի մեղս
քահանայիցն [14]իւրեանց, որ հեղուին զա-
14 րիւն արդարոցն ի միջի [15]իւրեանց, Շար-
ժեցան սասանեցան զօրութիւնք նոցա
յելս ճանապարհաց". պղծեցան Թաթա-
ւեցան [16]յարեան մեռելոտւոց. զի ոչ կա-
րէին զհանդերձս նոցա անարատ հանել
15 ի նոցանէ։ Ի բաց կացէք, պիղծս կար-
դացէք զնոսա". ի բաց կացէք, ի բաց
կացէք, մի՛ մերձենայք, զի [17]չարժեցան
բորբոքեցան. ասացէք ի հեթանոսս՝ զի
16 Մի՛ եւս յաւելցին բնակել ի նոսա։ Կեն-
դանութեամբ մերով նուաղեցին աչք
մեր յօգնականութենէ մերմէ, զի տա-
րապարտուց կացուցեալ էր մեր զնոսա
17 դէտս ի մնոտիս։ Երեսք Տեառն բաժա-
նեալ են ի նոցանէ, եւ ոչ եւս յաւելցի
հայել ի նոսա. երեսք քահանայից ակն
ոչ առին ծերոց, ոչ ողորմեցան ի վերայ
տղայոց նոցա". դէտ ակն կալեալ հա-
18 յէաք [18]յազգս որ ոչ փրկէին զմեզ։ Որ-
սացան զմեզ, փոքր մեւս եւս սատա-
կեալ ջնջեալ էր զմեզ ի քաղաքաց մե-
րոց։ Հաս ժամ, հասեալ է ժամանակ,
կատարեցան աւուրք մեր, լցան ժա-
19 մանակք։ Թեթեւացան հալածիչք մեր
ի վերայ լերանց, իբրեւ զարծուիս երկ-
նից. ի վերայ լերանց բարձանց ճախ-
րեցին, եւ" յանապատի ի դարան մտեալ

[12]Եբր. երկրի, եւ ամենեքին [13]Եբր. հակառակորդն եւ Թշնամին [14]Եբր. նորա [15]Եբր. նորա։ (14) Թափառեցան իբրեւ զկոյրս ի հրապարակս [16]Եբր. յարեան, մինչեւ չկարել ումեք մերձենալ ի հանդերձս նոցա։ (15) Ի բաց կացէք, պիղծք, գոչէին առ նոսա [17]Եբր. խոյս ետուն, Թափառեցան. ասացաւ ի հեթանոսս, Նոքա մի՛ եւս բնակեսցեն աստ։ (16) Բարկութիւն Տեառն ցրուեաց զնոսա, ոչ եւս հայի ի նոսա. ոչ առին ակն երեսաց քահանայից, ոչ ողորմեցան ծերոց։ (17) Յարդ նուաղեցան աչք մեր ի հայելոյ յօգնականութիւն տարապարտուց [18]Եբր. յազգ որ ոչ փրկէր զմեզ։ (18) Որսան զգնացս մեր յերթալոյ ի հրապարակս մեր. մերձեցաւ վախճան մեր, լցան աւուրք մեր. արդարեւ եկն վախճան մեր։ (19) Եղեն Թեթեւ հալածիչք մեր քան զարծուիս երկնից. ի վերայ լերանց հետամուտ եղեն մեզ.

20 պաշարեցին զմեզ։ [1]Հոգի երեսաց մե-
րոց Տէր Քրիստոս, պատեցան զնովաւ
յապականութեան իւրեանց, մինչդեռ
մեք խորհէաք թէ ընդ հովանեաւ նո-
րա նստցուք եւ կեցցուք" ի մէջ հեթա-
21 նոսաց։ Ցնծա դու եւ ուրախ լեր, դուստր
Եդովմայեցւոց, որ բնակեալդ ես յերկ-
րիդ [2]Աւստացւոց. եկեսցէ բաժակս այս
ի վերայ [3]քո. յարիցես եւ արբցես, ար-
22 բեցցիս եւ անդրէն դարձուցես։ Պա-
կասեցին անօրէնութիւնք քո, Սիոն,
եւ ոչ եւս յաւելցէ խրատել զքեզ. այց
արար անօրէնութեանդ քո, դուստր
Եդովմայ, յայտնեաց զամենայն ամպա-
րշտութիւնս քո։"

ԳԼ. Ե

՝Աղօթք Երեմեայ մարգարէի։"

1 Յիշեա, Տէր, որ ինչ անցք անցին ընդ
մեզ, նայեաց եւ տես զնախատինս մեր։
2 Ժառանգութիւն մեր դարձաւ [5]յօտա-
րութիւն, եւ բնակութիւն մեր [6]ի նժդե-
3 հութիւն։ Որբ մնացաք մեք, եւ ոչ գոյ մեր
հայր. մարք մեր իբրեւ այրիք [4]ի ժա-
4 մանակաց մերոց"։ Զջուր մեր զնոյ ար-
բաք, եւ փայտն մեր [7]առանց փոխա-
5 նակի։ Եկն ի վերայ պարանոցի մերոյ,
հալածական եղեաք", եւ ոչ գտաք հան-
6 գիստ։ Ձեռնամձիգ [8]եղեն Եգիպտացիքն
եւ Ասորեստանեայքն" յագեցուցանել

7 հացիւ։ Հարքն մեր մեղան, եւ [9]չիք ու-
րեք" ի միջի. եւ մեղք հարցն ընդ մեզ
8 եկին։ Ծառայք տիրեցին մեզ, եւ այն
որ փրկէրն զմեզ ի ձեռաց նոցա՝ չիք ի
9 միջի։ [10]Եկայք համբարս ի ներքս ա-
ռաւցուք" յերեսաց սրոյն անապատի։
10 Մորթք մեր [11]կարկամեցան իբրեւ զթո-
նիր հնացեալ յերեսաց բարկութեան"
11 սովոյն։ Զկանայս խայտառակեցին ի
Սիոն եւ զկուսանս ի քաղաքս Յուդայ։
12 [12]Զծերս կախեցին զբութաց, եւ ի պա-
13 տուունս ոչ խնայեցին։ Ընտիր ընտրքն
զձայն բարձեալ կականէին, եւ երիտա-
սարդքն զփայտի հարեալ տկարացան։"
14 Ծերք ի դրացն մեկնեցան, եւ ընտիրքն
15 յօրհնութեանցն լռեցին։ Լքան յուրա-
խութենէ սիրտք մեր, եւ դարձան ի
16 սուգ օրհնութիւնք պարուց մերոց։ Ան-
կաւ պսակն ի գլխոց մերոց. վա՜յ մեզ,
17 վա՜յ մեզ, զի մեղաք։ Վասն այսորիկ
[13]տուաւ մեզ սիրտ ցաւագին", վասն այ-
18 սորիկ եւ խաւարեցան աչք մեր, ի վե-
րայ լերին Սիոնի, զի դարձաւ յապա-
կանութիւն, եւ աղուեսք մուտ եւ ել
19 առնէին [14]ի սմա նորա"։ Եւ դու, Տէր,
յաւիտեան կաս, եւ աթոռ քո ազգէ
20 մինչեւ յազգ։ Ընդէ՞ր մինչեւ ի սպառ
մոռացար զմեզ, ՝հարեր թողեր եւ"
լքցե՞ս զմեզ մինչեւ յերկար ժամանակս։
21 Դարձո զմեզ, Տէր, [15]եւ դարձցուք. նո-
րոգեա զմեզ, Տէր, իբրեւ զաւուրսն զա-
22 ռաջինս։ Զի մերժելով մերժեցեր զմեզ,
[16]բարկացաւ սրտմտութիւն բարկութեան
քո" ի վերայ մեր մինչեւ ի սպառ։

---

[1] Ոմն. Շունչ ռնգաց մերոց, օծեալն Տեառն, ըմբռնեցաւ ի խորխորատս նոցա, ընդ որոյ հովանեաւ ասէաք կեալ [2] Ոմն. Հուս [3] Ոմն. քո եւս. արբեցցիս եւ մերկասցիս։ (22) Կատարեցաւ պատուհաս քո, դուստր Սիոնի, ոչ եւս յաւելցէ խաղտել զքեզ. այց արասցէ անօրէնութեան քում, դուստր Եդովմայ, յայտնեսցէ զամպարշտութիւնս քո։ [4] Ոմն. դոլով [5] Ոմն. յօտարս [6] Ոմն. յօտարազգիս [7] Ոմն. գնոյ գնեալ։ (5) Լուծ ի պարանոցի մերում, հալածական եղեաք. վաստակեցաք [8] Ոմն. եղեաք Եգիպտացւոցն եւ Ասորեստանեայց

[9] Ոմն. չէն [10] Ոմն. Վտանգաւ անձին մերոյ բերէաք զհաց մեր [11] Ոմն. խանձեցան իբրեւ զթոնիր յերեսաց սաստկութեան [12] Ոմն. Իշխանք կախեցան զձեռաց իւրեանց (կամ, ի ձեռն նոցա). ոչ մեծարեցին զերեսս ծերոց։ (13) Երիտասարդք բարձին երկանս, եւ մանկունք անկան ընդ փայտիւ։ [13] Ոմն. եղեւ նուաղեալ սիրտ մեր [14] Ոմն. ի նմա [15] Ոմն. առ քեզ, եւ [16] Ոմն. բարկացար

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԵԶԵԿԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

[1]Տեսիլ Եզեկիելի մարգարէի։՛՛

1 Եւ եղեւ յամին երեսներորդի, յամ-
սեանն չորրորդի, որ օր հինգ էր
ամսոյն, եւ էի ես ի մէջ գերութեանն
առ ափն Քոբար գետոյ, եւ բացան եր-
2 կինք, եւ տեսի *տեսիլ Աստուծոյ։ Որ
օր հինգ էր ամսոյն, այն ամ հինգերորդ
էր գերութեանն Յովաքիմայ արքայի,
3 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Եզեկիէլ քա-
հանայ՝ որդի Բուզեայ, յերկրին Քաղ-
դէացւոց ի վերայ Քոբար գետոյ. եւ
անդ եղեւ ի վերայ [2]իմ ձեռն Տեառն։
4 Եւ տեսի եւ ահա [3]հողմ վերացեալ՛՛
գայր ի հիւսիսոյ, ամպ մեծ [1]ի կողման
նորա՛՛, եւ հուր փայլատակէր ի նմանէ.
եւ լոյս շուրջ զնովաւ. եւ ի մէջ նորա իբրեւ
զտեսիլ բազմագունի ականց՝ [4]եւ ճառա-
5 գայթք ի նմա՛՛։ Եւ ի մէջ նորա կերպարանք
չորից կենդանեաց, եւ այս տեսիլ նոցա.
6 կերպարանք մարդոյ ի վերայ նոցա։ Եւ
չորք դէմք միոյ, եւ չորք թեւք միոյ
7 միոյ ի նոցանէ։ Եւ բարձք նոցա բարձք
ուղղորդք, ʻեւ ոտք նոցա թեւաւորք
էին,՛՛ եւ կճղակք նոցա իբրեւ զկճղակս
որթուց. եւ կայծակունք թօթափէին ի
նոցանէ իբրեւ ի փայլատականց պղնձոյ.
8 ʻեւ թեւք իւրեանց երագունք էին։՛՛ Եւ
ձեռն մարդոյ ի ներքոյ թեւոց նոցա ի
չորեսին կողմանս նոցա. եւ երեսք նո-
9 ցա եւ թեւք՝ չորեցունց։ Ընդ միմեանս
թեւակցէին խառնեալ. եւ զերեսս իւ-
րեանց ի գնալն յետս ընդդէմ ոչ դար-
ձուցանէին, իւրաքանչիւր հանդէպ ե-
10 րեսաց իւրեանց գնային։ Եւ կերպա-
րանք երեսաց նոցա՝ [5]կերպարանք մար-
դոյ եւ ʻկերպարանք առիւծու յաջմէ
չորեցունց, եւ [6]կերպարանք եզին եւ
կերպարանք արծուոյ ի ձախմէ՛՛ չորե-
11 ցունց։ Եւ այս ʻկերպարանք նոցա. եւ
թեւք նոցա տարածեալ ի վերուստ ʻչո-
րեցունց. իւրաքանչիւր երկու երկու
խառնեալ ընդ միմեանս, եւ երկու եր-
կու ծածկէին ի վերուստ զմարմինս իւ-
12 րեանց։ Եւ իւրաքանչիւր հանդէպ երե-
սաց իւրեանց գնային. յոր կողմն դի-
մէր հողմն՝ գնային, եւ յետս ընդդէմ
13 ոչ դառնային ի գնացս իւրեանց։ Եւ [7]ի
մէջ զազանացն՝ տեսիլ՛՛ իբրեւ զկայ-
ծականց հրոյ բորբոքելոյ, եւ իբրեւ
զտեսիլ ղամբարաց խառնելոց ի մէջ [8]զա-
զանացն, եւ լոյս հրոյ. եւ ի հրոյ անտի
14 փայլատակունք հատանէին։ Եւ [9]զա-
զանքն երագս ընթանային, եւ թեթեւս՛՛
դառնային ի նմանութիւն [10]արեգական։
15 Եւ տեսանէի[11] եւ ահաւասիկ անիւ
մի յերկիր [12]զհետ զազանացն չորե-
16 ցունց՛՛։ Եւ կերպարանք անուոցն եւ
արար նոցա՝ իբրեւ զտեսիլ ականց
Թարսիսի. եւ [13]կերպարանք չորեցունց՛՛
եւ տեսիլ նոցա եւ գործուած իւրեանց՝
որպէս թէ շրջիցի անիւ ի մէջ անուոյ։
17 Ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնային,
եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնային ի թի-
18 կունս իւրեանց. [14]Եւ բարձունք էին։
Հայէի ընդ նոսա եւ տեսանէի զի՛՛ լի
էին աչօք թիկունք նոցա շուրջ զչորե-
19 քումբք։ Եւ ի գնալ [8]զազանացն՝ գնա-
յին եւ անիւքն ընդ նոսա, եւ ի վերա-
նալ [8]զազանացն յերկրէ՝ վերանային եւ

---

[1]Յեբր. պակաս *Եբր. տեսիլս [2]Եբր. նորա [3]Եբր. մրրիկ հողմոյ [4]Եբր. ի միջոյ հրոյն [5]Եբր. երեսք

[6]Եբր. երեսք եզին ի ձախմէ չորեցունց, և երեսք արծուոյ՝ [7]Եբր. կերպարանք կենդանեացն, տեսիլ նոցա [8]Եբր. կենդանեացն [9]Եբր. կենդանիքն ընթանային և [10]Եբր. փայլակաւ [11]Եբր. ոյեցին յաւելու, կենդանիս, [12]Եբր. առ քնթեր կենդանեացն ըստ չորեցունց երեսաց նորա [13]Եբր. նմանութիւն մի՝ չորեցունց նոցա, [14]Եբր. Եւ շրջանակ նոցա բարձր եւ ահաւոր, եւ

20 *անիւքն ։ Ընդ որ կողմ դիմէր [1]ամպն*
եւ հողմն՝ երթային զազանքն" եւ ա-
նիւքն ընդ նոսին վերանային . զի ոգի
21 [2]*կենդանի գոյր յանիւսն ։ Ի գնալն նո-*
ցա գնային , եւ ի կալն նոցա զտեղի
առնուին , եւ ի վերանալ նոցա յերկրէ՝
եւ անիւքն ընդ նոսին վերանային . զի
22 *ոգի [2]կենդանի գոյր յանիւսն ։ Եւ նմա-*
նութիւն [3]հաստատութեան ի վերայ գլխոյ
[2]*գազանացն իբրեւ զտեսիլ ական [4]վա-*
նի՝ տարածեալ ի վերայ [5]թեւոց նոցա
23 *ի վերուստ ։ Եւ ի ներքոյ հաստատու-*
թեանն թեւք իւրեանց տարածեալ սա-
ւառնէին ընդ միմեանս . [6]եւ իւրաքան-
չիւր երկու երկու ծածկէին զմարմինս
24 *իւրեանց"։ Եւ լսէի զձայն թեւոց նոցա*
[7]*ի սաւառնելն իբրեւ զձայն ջուրց բազ-*
մաց , եւ իբրեւ զձայն [8]Աստուծոյ Սա-
դայի . եւ" ի գնալն իւրեանց՝ ձայն
պատգամաց իբրեւ զձայն բանակի . եւ
ի կալն իւրեանց՝ [9]հանգչէին թեւք" իւր-
25 *եանց ։ Եւ ահա բարբառ ի վերուստ*
քան զհաստատութիւնն որ էր ի վերայ
գլխոց նոցա՝ ի կալն իւրեանց , [7]եւ յամ-
26 *բառնալն" զթեւս իւրեանց ։ Եւ ի վերոյ*
քան զհաստատութիւնն որ ի վերայ
գլխոց նոցա , իբրեւ զտեսիլ ական շա-
փիղայ , նմանութիւն աթոռոյ [10]ի վերայ
նորա , եւ ի վերայ աթոռոյն" նմանու-
27 *թիւն կերպարանաց [11]մարդոյ ։ Եւ տե-*
սանէի իբրեւ զտեսիլ ական բազմագոյ-
նի , իբրեւ զտեսիլ հրոյ ի ներքոյ քան
զնա շուրջանակի . միջովք չափ ի վեր՝
նմանութիւն արեգական , եւ միջովք
չափ ի խոնարհ՝ նմանութիւն հրոյ . եւ
լոյսն" որ շուրջ զնովաւ՝ բակ ունէր .
28 *Իբրեւ տեսիլ աղեղանց որ ձգի յամպս*
յաւուրս անձրեւաց , [12]եւ այսպէս ահա-
գին տեսիլ լուսոյ" շուրջ զնովաւ ։ Այս
տեսիլ՝ նմանութիւն փառացն Տեառն .
իբրեւ տեսի՝ անկայ ի վերայ երեսաց ի
մոց , եւ լուայ բարբառ որ խօսէր ընդ իս ։

ԳԼ . Բ

1 **Ե**ւ *ասէր , Որդի մարդոյ , կաց ի վե-*
րայ ոտից քոց եւ խօսեցայց ընդ քեզ ։
2 *Եւ եկն ի վերայ իմ Հոգի , [13]վերացոյց*
զիս եւ կանգնեաց կացոյց" ի վերայ ո-
տից իմոց . եւ լսէի զի խօսէր նա ընդ
3 *իս . Եւ ասէր , Որդի մարդոյ , ես ա-*
ռաքեցից զքեզ առ [14]դառնացուցիչ տունդ
Իսրայելի , որք դառնացուցին զիս" ին-
քեանք եւ հարք իւրեանց , անարգեցին
4 *զիս մինչեւ ցայսօր ։ Որդիք եղջերիկք*
եւ խստասիրտք են առ որս առաքեմն
զքեզ , եւ ասասցես ցնոսա , Այսպէս
5 *ասէ Տէր Տէր . Եթէ իցէ լուիցեն [15]կամ*
սարսեսցին", զի տուն դառնացողաց են .
եւ [7]կամ ընաւ" ծանիցեն թէ մարգարէ
ես դու ի մէջ նոցա ։
6 *Եւ դու , որդի մարդոյ , մի երկնչի-*
ցիս ի նոցանէ , եւ մի զանգիտիցես [16]յե-
րեսաց նոցա . զի զայրանալով զայրաս-
ցին եւ յարիցեն ի վերայ քո , զի" ի մէջ
կարճաց բնակեալ ես դու . մի երկնչի-
ցիս ի բանից նոցա եւ յերեսաց նոցա
մի զանգիտիցես , զի տուն դառնացո-
7 *ղաց են ։ Եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զբանս*
զայսոսիկ . եթէ իցէ լուիցեն [15]կամ սար-
սեսցին", զի տուն դառնացողաց են ։
8 *Եւ դու , որդի մարդոյ , լուր բանից*
զոր խօսիմ ընդ քեզ , մի լինիր դառնա-
ցող իբրեւ զտուն դառնացողաց . բաց
զբերան քո եւ կեր զոր ջամբեցից քեզ ։
9 *Տեսի, եւ ահա ձեռն ձգեալ առ իս , եւ*
ի նմա մատեան մի գրոյ . եւ պարզեաց
զնա առաջի իմ . եւ էր գրեալ ի նմա
ներքոյ եւ արտաքոյ՝ ողբս եւ ձայնս
եւ վայս ։

ԳԼ . Գ

1 **Ե**ւ *ասէ ցիս , Որդի մարդոյ , զոր ինչ*
գտանես ի դմա՝ կեր . կեր մանր զմա-
տեանդ զայդ , եւ գնա եւ խօսեաց ընդ
2 *որդիսն Իսրայելի ։ [17]Եբաց զբերան իմ ,*

---

[1] Եբր. ոգին, երթային եւ նոքա. անդր ուր դիմէր ոգին [2] Եբր. կենդանեացն [3] Եբր. տարածութեան եղնիչ, ([illegible]) [4] Եբր. վանի՝ ահեղ, [5] Եբր. գլխոց [6] Եբր. իւրաքանչիւրումն երկու՝ ի ծածկել ի միում կողմանէ, և իւրաքանչիւրումն երկու՝ ի ծածկել ի միում կողմանէ զմարմինս իւրեանց [7] Եբր. [illegible] [8] Եբր. Ամենակալի [9] Եբր. հանգուցանէին զթեւս [10] Եբր. եւ ի վերայ նմանութեան աթոռոյն [11] Եբր. մարդոյ՝ ի վերայ նորա ի վերուստ ։ (27) Եւ տեսի իբրեւ զական բազմագունի, իբրեւ զտեսիլ հրոյ ի ներքոյ շուրջանակի ի տեղւոջն միջոյ նորա եւ ի վեր . եւ ի տեղւոջն միջոյ նորա եւ ի խոնարհ՝ տեսի իբրեւ զտեսիլ հրոյ, եւ պայծառութիւն [12] Եբր. այսպէս տեսիլ պայծառութեանն

[13] Եբր. իբրեւ խօսէր ընդ իս. և կանգնեաց զիս [14] Եբր. որդիսն Իսրայելի, յազգս ապստամբս, որ ապստամբեցան յինէն [15] Եբր. եւ եթէ ի բաց կացցեն [16] Եբր. ի բանից նոցա, զի փուշք և տատասկք են ընդ քեզ, եւ [17] Եբր. Եւ բացի

3 եւ ջամբեաց զմատեանն . Եւ ասէ ցիս ,
Որդի մարդոյ, [1]բերան քո կերիցէ, եւ որո-
վայն քո լցցի ի մատենէ այտի որ տուաւ
քեզ ։ Կերայ" զայն , եւ եղեւ ի բերանի
իմում իբրեւ զքաղցրութիւն մեղու ։
4 Եւ ասէ ցիս , Որդի մարդոյ , գնա դու
եւ մուտ ի տունն Իսրայելի , եւ խօսես-
5 ցես առ նոսա զպատգամս իմ ։ Զի ոչ
եթէ առ ժողովուրդ խորախօս ծանրա-
լեզու առաքեսցիս առ տունն Իսրա-
6 յելի . Եւ ոչ առ ժողովուրդս բազումս
[2]այլազգիս կամ այլալեզուս , եւ ոչ առ"
թանձրալեզուս զորոց ոչ լսիցես զբանս
նոցա . զի թէ առ այնպիսիսն առա-
քէի զքեզ , սակայն եւ նոքա լսէին քեզ ։
7 Այլ տունն Իսրայելի ոչ հաւանին լսել
քեզ , քանզի ոչ կամին լսել ինձ . զի
ամենայն տունն Իսրայելի [3]հակառակօղք
8 եւ խստասիրտք են ։ Եւ ահաւասիկ ա-
րարի զդէմս քո հաստատուն առաջի ե-
րեսաց նոցա . եւ [4]զյաղթութիւն քո զօ-
րացուցից առաջի հակառակութեան նո-
9 ցա . Եւ եղիցի յամենայն ժամ հաստա-
տուն իբրեւ զվէմ յաղթութիւն" քո.
մի՛ երկնչիր ի նոցանէ , եւ մի՛ զանգի-
տիցես յերեսաց նոցա . զի տուն դառ-
նացողաց են ։
10 Եւ ասէ ցիս Տէր , Որդի մարդոյ , զա-
մենայն զբանս զոր խօսեցայ ընդ քեզ ,
լուր ականջօվք քովք . եւ դիր ի սրտի
11 քում . Եւ երթ մուտ ի մէջ գերութեանն ,
առ որդիս ժողովրդեան քո , խօսեցիս
ընդ նոսա եւ ասասցես , Այսպէս ասէ
Տէր Տէր . եթէ իցէ լուիցեն եւ [5]ան-
սայցեն ։
12 Եւ վերացոյց զիս Ոգի, եւ լուայ զկնի
իմ ձայն շարժման մեծի, [6]որ ասէին,"
Օրհնեալ են փառք Տեառն ի տեղւոջէ
13 իւրմէ . Եւ [7]տեսի՛ ձայն թեւոց գազա-
նացն" սաւառնելոց ընդ միմեանս եւ ձայն
անուոցն զհետ նոցա , եւ ձայն [8]շարժ-
14 ման ։ Եւ Հոգի Տեառն" վերացոյց զիս
եւ բարձրացոյց , եւ երթայի [9]համբար-
ձեալ ի դիմել հոգւոյն իմոյ", եւ ձեռն
Տեառն եղեւ ի վերայ իմ զօրութեամբ .
15 Եւ [10]մտի վերամբարձ ի մէջ գերութեանն,
եւ շրջեցայ առ բնակիչօքն Քոբար գետոյ՝
որ էին անդ . եւ նստայ անդ աւուրս
եւթն դադարեալ" ի մէջ նոցա ։
16 Եւ եղեւ յետ եւթն աւուրն , եղեւ բան
17 Տեառն առ իս, եւ ասէ , Որդի մարդոյ ,
դէտ կացուցի զքեզ տանդ Իսրայելի . եւ
լուիցես յինէն զպատգամս , եւ [11]սպառ-
18 նասցես նոցա իբրեւ" յինէն ։ Յորժամ
ասիցեմ ցանօրէնն թէ Մահու մեռանի-
ցիս , եւ դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա ,
եւ ոչ խօսեսցիս զգուշանալ անօրինին
[6]եւ դառնալ" ի ճանապարհաց իւրոց չա-
րաց եւ կեալ , անօրէնն այն յանօրէ-
նութեան իւրում մեռցի , եւ զարիւն
19 նորա ի ձեռաց քոց խնդրեցից ։ Իսկ ե-
թէ դու զգուշացուցանիցես անօրինին ,
եւ նա ոչ դարձցի յանօրէնութենէ իւր-
մէ եւ ի ճանապարհէ իւրմէ[12], անօրէնն
այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի ,
20 եւ դու զանձն քո ապրեցուսցես ։ Եւ
յորժամ դարձցի արդարն յարդարու-
թեանց իւրոց եւ արասցէ յանցանս , ար-
կից [13]սանդուղս զգլխով" նորա , ինքն
մեռցի . [14]քանզի ոչ եթէ" յիշեսցին ար-
դարութիւնք նորա զոր արար . բայց
[6]քանզի դու ոչ զգուշացուցեր նմա ,"
զարիւն նորա ի ձեռաց քոց խնդրեցից ։
21 Ապա եթէ դու զգուշացուցանիցես զար-
դարն զի մի՛ մեղիցէ արդարն[15], կենօք
կեցցէ , զի դու զգուշացուցեր նմա . եւ
դու զանձն քո ապրեցուսցես ։
22 Եւ եղեւ ի վերայ իմ անդ ձեռն Տեառն ,
եւ ասէ ցիս, Արի եւ ել դու ի դաշտ անդր ,
23 եւ անդ խօսեցայց ընդ քեզ ։ Յարեայ
եւ ելի ի դաշտ անդր . եւ ահա իջեալ
կային անդ փառքն Տեառն , իբրեւ [6]զտե-
սիլն եւ" զփառսն զոր տեսի առ ափն
Քոբար գետոյ . եւ անկայ ի վերայ ե-
24 րեսաց իմոց ։ Եւ եկն ի վերայ իմ Հոգի ,
եւ կացոյց զիս ի վերայ ոտից իմոց . եւ
խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ , Մուտ եւ
25 արգելիր ի մէջ տան քո ։ Եւ դու , որդի

---

[1] Ոմն. ջամբեա որովայնի քում, եւ լից զաղիս քո մատենիւդ այդուիկ զոր տամ քեզ. Եւ կերայ
[2] Ոմն. խորախօսս եւ [3] Ոմն. ժպիրհ երեսօք [4] Ոմն. զճակատ քո հաստատուն ընդդէմ ճակատուց նոցա . (9) Իբրեւ զադամանդ հաստատուն քան զվէմ արարի զճակատ [5] Ոմն. եթէ ի բաց կացցեն [6] Ոմն. չ–լ–ս [7] Ոմն. ձայն թեւոց կենդանեացն [8] Ոմն. շարժման մեծի։ (14) Եւ Հոգին [9] Ոմն. դառնացեալ ի տապոյ հոգւոյ իմոյ

[10] Ոմն. եկի առ գերութիւնն ի Թելաբիբ առ որս բնակէին առ Քոբար գետով, եւ նստայ առ որս նստէին անդ, եւ նստայ անդ աւուրս եւթն զարմացեալ [11] Ոմն. զգուշացուցես զնոսա [12] Ոմանք յաւելուն , չարէ [13] Ոմն. գայթակղութիւն առաջի [14] Ոմն. զի ոչ զգուշացուցեր զնա , ի մեղս իւր մեռցի. եւ ոչ [15] Ոմանք յաւելուն , եւ նա ոչ մեղիցէ

մարդոյ, ահաւադիկ տուեալ են ի վերայ
քո կապանք, եւ կապեսցեն զքեզ նո-
26 քօք. եւ ոչ ելցես [1]ի միջոյ նոցա։ Եւ
զլեզու քո կապեցից ի քիմս քո, եւ ե-
ղիջիր դու համր. եւ ոչ եղիցիս դու նո-
ցա իբրեւ զայր մի յանդիմանիչ, զի տուն
27 դառնացողաց են։ Եւ յորժամ խօսիցիմ
ընդ քեզ, բացից զբերան քո, եւ ասա-
ցես ցնոսա, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր
[2]Տէր. Որ լսելոցն իցէ՝ լուիցէ, եւ որ
արհամարհելոցն իցէ՝ արհամարհեսցէ.
քանզի տուն դառնացողաց են։

ԳԼ. Դ

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, առ դու քեզ
աղիւս մի, եւ դիցես զնա առաջի երե-
սաց քոց. եւ նկարեսցես ի նմա զքա-
2 ղաքն Երուսաղէմ։ Եւ տացես շուրջ
զնովաւ պաշարումն, եւ շինեսցես շուրջ
զնովաւ մարտկոցս, եւ պատեսցես շուրջ
զնովաւ պատնէշ, եւ տացես շուրջ զնո-
վաւ բանակս, եւ ածցես շուրջ զնովաւ
3 նետակալս։ Եւ առցես դու քեզ տապակ
երկաթի, եւ կանգնեսցես զնա իբրեւ
զպարիսպ երկաթի ընդ քեզ եւ ընդ քա-
ղաքն. եւ պատրաստեսցես զերեսս քո
ի վերայ նորա, եւ եղիցի ի պաշարումն,
եւ պաշարեսցես զնա. զի այն նշանակ
4 է [3]որդւոցն Իսրայելի։ Եւ դու ննջես-
ցես ի ձախակողմն քո, եւ դիցես զա-
նիրաւութիւնս տանն Իսրայելի ի վերայ
նորա. ըստ թուոյ աւուրց զոր ննջես-
ցես ի վերայ նորա [4]հարեւր եւ յիսուն
օր. եւ առցես" զանիրաւութիւնս նո-
5 ցա։ Եւ ես ետու քեզ [5]զերկուս անի-
րաւութիւնս նոցա ի թիւ աւուրց՝ հա-
րեւր" եւ յիսուն օր. եւ [4]առցես զա-
6 նիրաւութիւնս տանն Իսրայելի։ Եւ բո-
վանդակեսցես [6]ի միասին զամենայն",
եւ դարձեալ ննջեսցես յաջակողմն քո,
եւ [4]առցես զանիրաւութիւն տանն Յու-
դայ զքառասուն օր. զի օր ընդ տար-
7 ւոյ եդի քեզ։ Եւ ի պաշարումն Երու-
սաղեմի [7]պատրաստեսցես զերեսս քո,
եւ զօրացուսցես զբազուկս քո", եւ
8 մարգարէասցիս ի վերայ նորա։ Եւ ես
ահա ետու ի վերայ քո կապանս, եւ մի՛
փոխեսցես կողմն ի կողմանէ մինչեւ
կատարեսցին աւուրք արգելանին քո։
9 Եւ դու ա՛ռ քեզ ցորեան եւ գարի, ոսպն
եւ ոլոռն եւ կորեակ եւ հաճար, եւ
արկցես [8]զայն յաման մի խեցեղէն. եւ
արասցես դու զայն" քեզ հաց. եւ ըստ
թուոյ աւուրցն զոր ննջեսցես դու ի
կողմն քո՝ [9]հարեւր եւ յիսուն օր կե-
10 րիցես զայն։ Եւ զկերակուրն քո կերի-
ցես կշռով, քսան սիկղ յաւուր, ժամէ
11 ի ժամ կերիջիր զնա. Եւ ջուր չափով
արբջիր, զվեցերորդ մասն դորակի միոյ՝
12 ժամէ ի ժամ արբջիր։ Եւ նկան գարե-
ղէն արկեալ կերիցես զնա. յաղբ մար-
դոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց նո-
13 ցա։ Եւ [10]ասասցես, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայելի". Այսպէս կերիցեն
որդիքն Իսրայելի զհաց իւրեանց պղծու-
թեամբ ի մէջ ազգաց ուր ցրուեցից զնո-
14 սա անդր։ Եւ ասեմ, Քաւ լիցի, Տէր
[11]Աստուած Իսրայելի, եթէ պղծեալ իցէ
երբեք անձն իմ ի պղծութիւնս", եւ մե-
ռելոտի եւ գազանաբեկ ոչ երբեք կե-
րայ ի ծննդենէ իմմէ մինչեւ ցայժմ, եւ
ոչ եմուտ ի բերան իմ ամենայն միս
15 պիղծ։ Եւ ասէ ցիս, Ահա ետու քեզ
քակոր արջառոյ փոխանակ աղբոյն մար-
դոյ, եւ նովաւ արասցես զհաց քո։
16 Եւ ասէ ցիս Տէր, Որդի մարդոյ, ա-
հաւանիկ ես բեկանեմ զհաստատութիւն
հացի յԵրուսաղէմ, եւ կերիցեն հաց
կշռով եւ կարօտանաց, եւ ջուր չա-
17 փով եւ կարօտութեամբ արբցեն։ Զի
եղիցին կարօտեալք ի հացէ եւ ի ջրոյ.
եւ [12]ապականեսցի մարդ եւ եղբայր իւր,
եւ հաշեսցին յանիրաւութիւնս իւրեանց։

ԳԼ. Ե

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, ա՛ռ քեզ սու-
սեր յեսանեալ, [13]սուր քան զածելի"
վարսավիրայից. ստանայցես զայն քեզ,
եւ ածիցես զայն զգլխով քով եւ զմօր-
ուօք. եւ առցես կշիռս եւ [14]կշռեսցես
2 զնոսա։ Զչորրորդ" մասնն հրով այրես-
ցես ի մէջ քաղաքին, ըստ լրութեան
աւուրցն արգելանին. եւ [15]զչորրորդ
մասնն կոտորեսցես սրով շուրջ զնովաւ.
եւ [16]զչորրորդ մասնն հոսեսցես հողմոյ,

[1] Ոմն. ի մէջ [2] Յոմն. պակասի [3] Ոմն. տանն
[4] Ոմն. կրեսցես [5] Ոմն. զամս անիրաւութեան
նոցա ի թիւ աւուրց՝ երեք հարեւր [6] Ոմն.
զսոսա [7] Ոմն. հաստատեսցես զերեսս քո, եւ
բազուկք քո մերկացեալք

[8] Ոմն. զնոսա յաման մի, և արասցես դու զնոսա
[9] Ոմն. երեք հարեւր [10] Ոմն. ասէ Տէր [11] Ոմն. Եհօ-
վայ, ահա անձն իմ չէ պղծեալ [12] Ոմն. ապ-
շեսցի [13] Ոմն. սրբիչ [14] Ոմն. բաժանեսցես
զնոսա. (2) Զերրորդ [15] Ոմն. առցես զերրորդ
[16] Ոմն. զերրորդ

3 եւ սուր արձակեցից զկնի նոցա։ Եւ առցես
անտի սակաւ ինչ թուով, եւ ծրարեսցես
4 ի մեկնոցի քում։ Եւ դարձեալ առցես
անտի եւ ընկեսցես ի մէջ հրոյ, եւ այրեսցես
զնոսա ի հուր, եւ անտի ելցէ հուր
[1]եւ ասասցես" ամենայն տանն Իսրայելի։
5 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Այս այն
Երուսաղէմ է զոր եդի ի մէջ հեթանո-
սաց զգա, եւ որ շուրջ զդովաւ գա-
6 ւառք։ [2]Զի փոխեցին զիրաւունս իմ ընդ
անիրաւութեանն հեթանոսաց, եւ զօ-
րէնս իմ ընդ օրէնս աշխարհացն" որ
շուրջ էին զնովաւ. զի զիրաւունս իմ
մերժեցին, եւ յօրէնս իմ ոչ գնացին։
7 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Փոխանակ զի [3]պատճառք ձեր
յազգացդ են" որ շուրջ են զձեւք, եւ
յօրէնս իմ ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս
իմ ոչ արարէք, այլ եւ ոչ ըստ իրա-
ւանցն հեթանոսաց՝ որ շուրջ են զձեւք՝
8 արարէք, Վասն այսորիկ այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ
քո, եւ արարից ի միջի քում դատաս-
9 տան առաջի ազգացդ։ Եւ արարից ընդ
քեզ՝ զոր ոչ երբեք արարի, եւ ոչ այլ
եւս նմին նման արարից ըստ ամենայն
10 պղծութեանցն քոց։ Վասն այնորիկ
հարք կերիցեն զորդիս ի միջի քում, եւ
որդիք կերիցեն զհարս. եւ արարից ի
քեզ դատաստանս, եւ ցրուեցից զամե-
նայն մնացորդս քո ընդ ամենայն հողմս։
11 Վասն այդորիկ կենդանի եմ ես, ասէ
Ադոնայի Տէր, փոխանակ զի զսրբու-
թիւնս իմ պղծեցեր ամենայն գարշե-
լեօքն քովք, եւ ամենայն պղծալից
պաշտամամբքն քովք, եւ ես մերժեցից
զքեզ, եւ ոչ խնայեսցէ ի քեզ ակն իմ,
12 եւ ոչ ողորմեցայց քեզ։ [4]Չորրիր մասն
քո մահու սպառեսցի, եւ [4]չորրիր մասն
քո" սովով վախճանեսցի ի միջի քում. եւ
[4]չորրիր մասն քո շուրջ զքեւ ի սուր
անկցի, եւ [5]զչորրիր մասն քո ընդ ամե-
նայն հողմս ցրուեցից, եւ սուր արձա-
13 կեցից զկնի նոցա։ Եւ կատարեսցի
սրտմտութիւն [6]բարկութեան իմոյ" ի
վերայ նոցա, եւ մխիթարեցայց. եւ

[1] Եբր. պակասէ [2] Եբր. Եւ փոխեաց զիրաւունս իմ յանիրաւութիւն քան զհեթանոսս, եւ զօրէնս իմ քան զաշխարհսն [3] Եբր. ապստամբ եղերուք քան զազգս [4] Եբր. Երիր [5] Եբր. զերիր [6] Եբր. իմ, եւ հանգուցից զբարկութիւն իմ

ծանիցեն զի ես Տէր խօսեցայ նախան-
ձու իմով՝ ի կատարել ինձ զբարկու-
14 թիւն իմ ի վերայ նոցա։ Եւ եդից զքեզ
յանապատ եւ ի նախատինս հեթանո-
սաց որ շուրջ զքեւ իցեն՝ [1]եւ զդստերս
քո շուրջ զքեւ" առաջի ամենայն ան-
15 ցաւորաց ճանապարհի։ Եւ եղիցես հե-
ծեծելի եւ եղկելի, ծաղր եւ երեւոյթ
ի մէջ ազգացն որ շուրջ զքեւ իցեն,
յառնել ինձ ի քեզ դատաստանս բարկու-
թեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ մրէժ-
խնդրութեամբ ցասման. ես Տէր խօ-
16 սեցայ։ Ի յարձակել ինձ զչարաչար զնետս
[7]իմ սովոյ ի վերայ նոցա, եւ եղիցին ի
սատակումն. արձակեցից զայս ՚ի վե-
րայ նոցա", եւ սով գումարեցից ի վե-
րայ ձեր, եւ [8]խորտակեցից զհաստա-
17 տութիւն հացի [1]քո։ Եւ առաքեցից ի
վերայ [9]քո սով եւ գազանս չարս, եւ
[10]պատժեցից զքեզ. եւ մահ եւ արիւն
անցցեն ի քեզ, եւ ածից շուրջ զքեւ
սուր, զի ես Տէր խօսեցայ։

Գլ. Զ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո
ի վերայ լերանցդ Իսրայելի, մարգա-
3 րեաց ի վերայ դոցա, Եւ ասասցես, Լե-
րինք Իսրայելի, լուարուք զպատգամս
Ադոնայի Տեառն. այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր ցլերինս եւ ցբլուրս եւ ցձորս
եւ ցդաշտս. Ահաւադիկ ես ածեմ ի վե-
րայ ձեր սուր, եւ [11]ապականեսցին բար-
4 ձունք" ձեր. Եւ կործանեսցին սեղանք
ձեր, եւ խորտակեսցին մեհեանք ձեր.
եւ տապաստ արկից զվիրաւորս ձեր ա-
5 ռաջի կռոց ձերոց։ Եւ դի թաւալ կա-
ցուցից զորդիսդ Իսրայելի առաջի պատ-
կերաց իւրեանց. եւ ցրուեցից զոս-
կերս ձեր շուրջ զսեղանովք ձերովք։
6 Յամենայն բնակութեան ձերում քա-
ղաքք աւերեսցին, եւ բարձունք ա-
պականեսցին, զի ջնջեսցին եւ պակա-
սեսցին սեղանք ձեր, եւ խորտակեսցին
եւ դադարեսցեն կուռք ձեր, եւ բարձ-
ցին մեհեանք ձեր, եւ ջնջեսցին գործք
7 ձեռաց ձերոց. Եւ անկցին վիրաւորք ի
միջի ձերում, եւ ծանիջիք թէ ես եմ
Տէր։

[7] Եբր. ի սատակումն ձեր [8] Եբր. խորտակեցից ձեզ [9] Եբր. ձեր [10] Եբր. անզաւակեսցեն [11] Եբր. ապականեցից զբարձունս

8 Եւ թողից ի ձէնջ ապրեալս ի սրոյ ի
մէջ ազգաց ի վարատման ձերում ի մէջ
9 աշխարհաց ։ Եւ յիշեսցեն զիս ապրեալքն
ձեր ի մէջ ազգաց ուր գերեցան ի նո-
սա . [1]զի երդուայ ես՟ սրտի նոցա շնա-
ցելոյ եւ ապստամբելոյ յինէն , եւ աչաց
նոցա պոռնկացելոց զհետ [2]գնացիցն իւ-
րեանց , եւ կոծեսցեն յերեսս իւրեանց ,
վասն չարեացն զոր արարին յամենայն
գարշելիսն իւրեանց [3]եւ յամենայն ի
10 գնացս իւրեանց՟ ։ Եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տէր , եւ ոչ ի զուր խնչ խօսեցայ
առնել ընդ նոսա զայս ամենայն չարիս ։
11 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր . Ծափս հար
ձեռամբ , եւ դոփեա ոտամբ , եւ ասա-
ցես, Վա՜յ վա՜յ ի վերայ [4]գարշելեացն եւ
չարեաց՟ տանն Իսրայելի , զի սրով եւ
12 մահուամբ եւ սովով անկցին ։ Հեռա-
ւորն մահու վախճանեսցի , եւ մերձա-
ւորն սրով անկցի , եւ մնացեալն եւ
պաշարեալն սովով սատակեսցին , եւ կա-
տարեցից զբարկութիւն իմ ի վերայ նո-
13 ցա ։ Եւ [5]ծանիցեն թէ ես եմ Տէր , յոր-
ժամ անկցին վիրաւորքն [6]ձեր ի մէջ
կռոցն [6]ձերոց , շուրջ զսեղանովքն [6]ձե-
րովք , ի վերայ ամենայն բլրոցն բար-
ձանց եւ յամենայն գլուխս լերանց , եւ
ի ներքոյ ամենայն վարսաւոր ծառոց , եւ
ի ներքոյ ամենայն ամուր կաղնեաց՝ ուր
արկանէին խունկս ամենայն կռոցն իւ-
14 րեանց ։ Եւ ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ
նոցա , եւ եդից զերկիրն յապականու-
թիւն եւ ի սատակումն յանապատէն
Դեբղաթայ յամենայն բնակութեան նո-
ցա . եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր ։

ԳԼ. Է

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
2 Եւ դու , որդի մարդոյ , [3]ասասցես , Այս-
պէս ասէ Ադոնայի Տէր երկրիդ Իս-
րայելացւոց . Վախճան հասեալ է , հա-
սեալ է վախճան ի վերայ չորեցունց
3 կողմանց երկրիդ ։ Անհաւադիկ հասեալ է
ի վերայ քո վախճան, եւ առաքեցից ես
զբարկութիւն իմ, եւ դատեցայց զքեզ
ըստ ճանապարհաց քոց, եւ հատուցից քեզ
4 ըստ ամենայն գարշելեացն քոց ։ Եւ ոչ
խնայեսցէ ակն իմ ի քեզ եւ ոչ ողոր-
մեցայց . զի ըստ գնացից քոց հատու-
ցից քեզ , եւ գարշելիքն քո ի միջի քում
եղիցին , եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր ։
5 Քանզի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Չարիք
մի , ահաւասիկ չարիք մի հասեալ են ։
6 Եհաս վախճան[7]. զարթեաւ ի վերայ քո ,
7 [8]ահաւադիկ հասեալ է ։ Զմբաղ՟ ի վե-
րայ քո , որ բնակեալդ ես յերկրիդ .
հասեալ է ժամանակ , մերձեցաւ [9]օր, եւ
8 ոչ աղմկաւ եւ ոչ երկամբք՟ ։ Այլ այժմ
ի մօտոյ հեղից զբարկութիւն իմ ի վե-
րայ քո , եւ կատարեցից ի քեզ զսրտ-
մտութիւն իմ . եւ դատեցայց զքեզ ըստ
ճանապարհաց քոց , եւ տաց ի վերայ քո
զամենայն պղծութիւնս [10]պաշտամանց
9 քոց՟ ։ Եւ մի՛ խնայեսցէ ակն իմ ի քեզ
եւ ոչ եւս ողորմեցայց . զի ըստ ճանա-
պարհաց քոց հատուցից քեզ , եւ գար-
շելիքդ քո ի միջի քում եղիցին . եւ ծա-
նիցես թէ ես եմ Տէր որ [11]հարկանեմ
10 զքեզ ։ Ահաւասիկ օր Տեառն , ահա
հասեալ է վախճան . ելին զմբաղն՟,
ծաղկեցաւ գաւազանն . [12]յարեաւ ամ-
11 բարտաւանութիւնն ։ Եւ խորտակեսցես
զհաստատութիւն անօրինին , ոչ աղմկաւ
եւ ոչ փութով . ոչ են ի միտս իւրեանց՟,
12 եւ ոչ գեղեցկութիւն ի նոսա ։ Հասեալ
է ժամանակ , ահա եկն օր . ստացօղն
մի՛ խնդասցէ , եւ որ վաճառէն՝ մի՛ ող-
բասցի . զի բարկութիւն է յամենայն
13 բազմութեան նորա ։ Զի որ [13]ստանայն՝
ի վաճառականն՟ անդր այլ մի՛ դարձցի ,
[14]եւ ոչ եւս է կեալ ի կենդանութեան
նոցա՟. զի տեսիլս ի վերայ ամենայն
բազմութեան նորա ոչ դարձցի , եւ մարդ
[15]յաչս կենաց իւրոց մի՛ հաստատեսցի ։
14 Փող [16]հարէք եւ ընտրեցէք՟ զամե-
նայն . եւ ոչ ոք իցէ որ երթայցէ ի պա-
տերազմ, զի բարկութիւն[17] ի վերայ բազ-
15 մութեան նորա ։ Պատերազմ սրոյ ար-
տաքուստ , եւ սով եւ մահ ի ներքուստ .
եւ որ ի բացի իցեն՝ սրով վախճանեսս-
ցին , եւ որ ի քաղաքի իցեն՝ սովով եւ

[1]Ոմն․ յորժամ տաց բեկանել [2]Ոմն․ կռոց [3]Յոմն․ ղօղօե [4]Ոմն․ ամենայն գարշելեացն չարաց [5]Ոմն․ ծանիջիք [6]Ոմն․ նոցա

[7]Եբրայեցին յաւելու , եհաս վախճան [8]Ոմն․ ահա եկն ։ (7) Եկն վճիռ , (տե՛ս, կարգ [9]Ոմն․ օր աղմկի, եւ ոչ ցնծութիւն լերանց [10]Ոմն․ քո [11]Ոմն․ հարկանեմ ։ (10) Ահաւասիկ օրն . ահա հասեալ է . եկն վճիռ (տե՛ս, կարգ) [12]Ոմն․ բողբոջեցաւ ամբարտաւանութիւնն ։ (11) Բռնութիւն յարեաւ ի գաւազան անօրէնութեան . չէք ի նոցանէ , եւ ոչ ի բազմութենէ նոցա , եւ ոչ յընչից նոցա [13]Ոմն․ վաճառէն՝ ի վաճառեալ [14]Ոմն․ թէպէտ եւ իցեն տակաւին ի կենդանիս [15]Ոմն․ յանօրէնութեան [16]Ոմն․ հարին եւ կազմեցին [17]Եբրայեցին յաւելու , իմ

16 մահուամբ վախճանեսցին։ Եւ ապրեսցին
որք ապրելոց իցեն ի նոցանէ, եւ եղի-
ցին ի վերայ լերանց իբրեւ զաղաւնիս
[1]անձանձրոյթ մնչել. զամենեսեան կո-
տորեցից՝ զիւրաքանչիւր" ոք յանօրէ-
17 նութեան իւրում։ Ամենայն ձեռք լքցին,
եւ ամենայն [2]երանք զարշասցին խոնա-
18 ւութեամբ"։ Սփածցին քուրձս, եւ ծած-
կեսցեն զնոսա ցնորք. յամենայն երեսս
ամօթ, եւ յամենայն գլուխս կնդու-
19 թիւն։ Արծաթ նոցա անկեալ կայցէ ի
հրապարակս, եւ ոսկի նոցա արհամար-
հեսցի. արծաթ նոցա եւ ոսկի նոցա ոչ
կարասցէ փրկել զնոսա յաւուր բար-
կութեան Տեառն. եւ անձինք նոցա մի՛
յագեսցին, եւ որովայնք նոցա մի՛ լցցին.
զի [3]տանջանք եղեն" անիրաւութեան
20 նոցա։ Զընտիր ընտիր [4]զարդուցն եդին
ի հպարտութիւն, եւ պատկերս զարշե-
լեաց պաշտամանցն իւրեանց արարին
ի նոցանէ. վասն այնորիկ տաց զայն
21 նոցա ի պղծութիւն. Եւ մատնեցից զայն
ի ձեռս օտարաց յափշտակել [5]զնոսա,
եւ ժանտագործաց երկրի յաւար, եւ
22 պղծեսցեն [6]զնոսա։ Եւ դարձուցից զե-
րեսս իմ ի նոցանէ, եւ պղծեսցեն [7]զայ-
ցելութիւնս իմ, եւ մտցեն ի նոսա
անխտիր. եւ պղծեսցեն զնոսա"։
23 [8]Եւ արասցեն խառնակութիւն". զի լցաւ
երկիր ի դատաստանաց [9]արեանց նոցա,
եւ քաղաքք լի եղեն" անօրէնութեամբք։
24 Եւ ածից զչարս ազգաց եւ ժառանգես-
ցեն զտունս նոցա, եւ կործանեցից զամ-
բարտաւանութիւն բռնութեանց նոցա,
25 եւ պղծեսցին սրբութիւնք նոցա։ Ե-
կեսցէ [10]քաւութիւն, եւ խնդրեսցեն
26 զխաղաղութիւն, եւ ոչ գտանիցի։ Վայ
ի վայի վերայ եղիցի, եւ գոյժ ի գուժի.
խնդրեսցին տեսիլք ի մարգարէից, եւ
օրէնք [11]դիւրինչք ի քահանայէ, եւ խոր-
հուրդք ի ծերոց, [5]եւ ոչ գտանիցին"։
27 Թագաւորն սգասցի, եւ իշխանն զգես-
ցի զապականութիւն, եւ ձեռք ժո-
ղովրդեան երկրին լքցին. ըստ ճանա-
պարհաց նոցա արարից նոցա, եւ ըստ

[1] Եբր. հոմոտաց. ամենեքին նոքա մնչեն՝ իւրա-
քանչիւր [2] Եբր. ծունկ եղիցի իբրեւ զջուր
[3] Եբր. գայթակղութիւն եղեւ [4] Եբր. զարդուց
նորա [5] Եբր. պոռնոց [6] Եբր. զայն [7] Եբր.
զգաղտնիս իմ, եւ մտցեն անդր բռնաւորք, եւ
պղծեսցեն զայն [8] Եբր. Արա զշղթայն [9] Եբր.
արեան, եւ քաղաքն լի եղեւ [10] Եբր. կործա-
նումն [11] Եբր. կորիցեն

դատաստանաց նոցա առից վրէժ ի նո-
ցանէն, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

Գլ. Ը

1 Եւ եղեւ յամին վեցերորդի յամսեանն
[12]հինգերորդի, որ օր հինգ էր ամսոյն,
ես նստէի ի տան իմում, եւ ծերքն Յու-
դայ նստէին առաջի իմ. եւ եղեւ ի վե-
րայ իմ անդ ձեռն Ադոնայի Տեառն,
2 Եւ տեսանէի, եւ ահա նմանութիւն
[13]առն, ի միջոյն եւ ի խոնարհ՝ հուր, եւ
ի միջոյն եւ ի վեր՝ իբրեւ զտեսիլ օդոյ,
3 իբրեւ զգոյն" բազմագունի ականն։ Եւ
ձգեաց նմանութիւն ձեռին եւ առ զզա-
գաթամբ գլխոյ իմոյ. եւ վերացոյց զիս
Ոգի ընդ երկինս եւ ընդ երկիր, եւ տա-
րաւ զիս յԵրուսաղէմ ի տեսլեանն Աս-
տուծոյ, եւ [5]կացոյց զիս" ի նախադուռն
դրանն ներքնոյ որ հայի ընդ հիւսիսի,
ուր էր արձան պատկերի Նախանձու
4 [14]ստացողին։ Եւ անդ էին փառք Աս-
տուծոյ Իսրայելի, ըստ տեսլեանն զոր
տեսի ի դաշտի անդ։
5 Եւ ասէ ցիս, Որդի մարդոյ, հայեաց
աչօք քովք ի կողմն հիւսիսոյ։ Համ-
բարձի զաչս իմ ի կողմն հիւսիսոյ, եւ
ահա ի հիւսիսոյ կողմանէ [15]ի վերայ դրան
սեղանոյն կայր պատկերն Նախանձու ի
մուտս դրանն [6]որ հայէր ընդ արեւելս"։
6 Եւ ասէ ցիս, Որդի մարդոյ, տեսանե՞ս
զինչ գործեն դոքա աստ, անօրէնու-
թիւն [16]մեծ տունս Իսրայելի, հեռանալ
ի սրբութեանց իմոց. դարձեալ՝ եւս մե-
ծամեծս քան զայս տեսցես անօրէնու-
թիւնս։
7 Եւ եմոյծ զիս առաջի դրաց [17]սրահին,
8 եւ տեսի, եւ ահա ծակ մի յորմն։ Եւ
ասէ ցիս, Որդի մարդոյ, բրեա զորմդ.
եւ բրեցի զորմն, եւ ահա դուռն մի։
9 Եւ ասէ ցիս, [18]Որդի մարդոյ, մուտ տես
զանօրէնութիւնսդ եւ զչարիսդ" զոր
10 գործեն դոքա այդր։ Մտի եւ տեսի, եւ
ահա ամենայն նմանութիւն սողնոյ եւ
անասնոյ, ունայն զարշելեաց. եւ տեսի
զամենայն կուռս տանն Իսրայելի նկա-
11 րեալ [19]շուրջ զնովօք"։ Եւ եւթանասուն

[12] Եբր. վեցերորդի [13] Եբր. իբրեւ տեսլեան հրոյ.
ի տեսլենէ միջաց նորա եւ ի խոնարհ՝ հուր. և
ի միջաց նորա եւ ի վեր՝ իբրեւ զտեսիլ պայծա-
ռութեան, իբրեւ [14] Եբր. որ նախանձեցու-
ցանէ. [15] Եբր. առ [16] Եբր. մեծ գործէ [17] Եբր.
գաւթին [18] Եբր. Մուտ տես զանհնարին
պղծութիւնսն [19] Եբր. յորմն շուրջանակի

այր ի ծերոց անտի տանն Իսրայելի, եւ
Յեզոնիա որդի Սափանայ ի մէջ նոցա՝
կայր առաջի նոցա. եւ իւրաքանչիւր
բուրվառ ի ձեռին իւրում, եւ ծուխ
խնկոյն ելանէր դիզանէր իբրեւ զամպ։
12 Եւ ասէ ցիս Տէր, Որդի մարդոյ, տե-
սանե՞ս զինչ ծերք տանդ Իսրայելի գոր-
ծեն այդր ընդ խաւար, իւրաքանչիւր
ի ծածուկ [1]ի սենեկի իւրում. զի ասեն,
13 Եթող Տէր, եւ ոչ հայի յերկիր։" Եւ
ասէ ցիս, Դարձեալ՝ եւս մեծամեծ [2]ա-
նօրէնութիւնս տեսցես՝ զոր գործեն դո-
14 քա։ Եւ եմոյծ զիս առաջի դրանն տանն
Տեառն, որ հայէր ընդ հիւսիսի. եւ ա-
հա նստէին անդ կանայք եւ ողբային
15 զԹամուզ։ Եւ ասէ ցիս, Տեսանե՞ս զայդ,
որդի մարդոյ. դարձեալ՝ եւս մեծամեծ
[2]գործս քան զայդ տեսանիցես։
16 Եւ եմոյծ զիս ի ներքին [3]սրահ տանն
Տեառն, եւ ահա [4]ի վերայ դրաց տաճարին
Տեառն ընդ սեղանն եւ ընդ վանդակն"
իբրեւ արք քսանեւհինգ, որոց զթի-
կունս ի տաճարն Տեառն դարձուցեալ
էր, եւ զերեսս ընդ արեւելս, եւ երկիր
17 պագանէին [5]արեգական։ Եւ ասէ ցիս,
Տեսե՞ր զայդ, որդի մարդոյ. միթէ փո՞քր
ինչ իցէ [6]անօրէնութիւն տանդ Իսրա-
յելի" զոր գործեն աստ, զի լցին զեր-
կիրդ անօրէնութեամբք, եւ դարձան ի
բարկացուցանել զիս. եւ ահա ձգեն
[7]զբազուկ որթոյն ընդ արհամարհանս"։
18 Եւ ես արարից ընդ նոսա բարկութեամբ,
եւ ոչ խնայեսցէ ակն իմ, եւ ոչ ողոր-
մեցայց նոցա. եւ աղաղակեսցեն յա-
կանջս իմ մեծաձայն, եւ ոչ լուայց նոցա։

ԳԼ. Թ

1 Եւ աղաղակեաց յականջս իմ մեծա-
ձայն եւ ասէ, Մերձեալ է վրէժխնդրու-
թիւն քաղաքիդ. եւ իւրաքանչիւր ոք
զգործի սատակման ի ձեռին իւրում ու-
2 նէր։ Եւ ահա արք վեց գային ընդ ճա-
նապարհ բարձու դրանն՝ որ հայի ընդ
հիւսիսի, եւ իւրաքանչիւր [8]տապար ի
ձեռին իւրում. եւ այր մի ի մէջ նոցա
զգեցեալ պճղնաւոր, եւ [9]կամար ակա-
նակապ յականց շափիղայ" ընդ մէջ իւր.
եւ մտին կացին առաջի պղնձի սեղա-
3 նոյն։ Եւ փառքն Աստուծոյ Իսրայելի
վերացան ի քերովբէիցն [10]յօղն որ ի մէջ
տաճարին". եւ կոչեաց զայրն որ զգե-
ցեալ էր զպճղնաւորն, եւ ունէր [11]զկա-
4 մարն ընդ մէջ իւր. Եւ ասէ ցնա Տէր,
Անց ընդ մէջ քաղաքիդ Երուսաղեմի,
եւ գիր նշան ի ճակատ արանցդ որ հե-
ծեն եւ յոգւոց հանեն ի վերայ [12]անօրէ-
5 նութեանցն գործելոց ի մէջ դոցա։ Եւ
ցնոսա ասէ՝ իմ լսելով, Գնացէք զհետ
նորա ի քաղաքն, եւ կոտորեցէք. եւ մի
խնայեսցեն աչք ձեր, եւ մի [13]ողորմես-
6 ջիք. Ծերոյն եւ տղայոյն, կուսին եւ ե-
րիտասարդին", եւ զկանայս կոտորես-
ջիք ի սատակումն, բայց յորոյ վերայ
նշանն իցէ մի մերձենայցէք. եւ սկիզբն՝
ի սրբութեանց իմոց արասջիք։ Եւ սկսան
յարանց ծերոց որ էին [14]ի ներքս ի տա-
7 ճարին"։ Եւ ասէ ցնոսա, Պղծեցէք զտունդ,
եւ լցէք [15]զտունդ դիակամբք, եւ ելէք։
Եւ ելեալ կոտորեցին զքաղաքն։
8 Եւ եղեւ ի կոտորելն զնոսա՝ [16]հայեցայ
եւ տեսի", եւ անկայ ի վերայ երեսաց ի-
մոց, աղաղակեցի եւ ասեմ, Վա՜յ ինձ,
Ադոնայի Տէր, ջնջե՞ս դու աւազիկ
զմնացորդս [17]տանդ Իսրայելի, ի հեղուլ
զբարկութիւն քո ի վերայ Երուսաղե-
9 մի։ Եւ ասէ ցիս, Անիրաւութիւն տանդ
Իսրայելի եւ Յուդայ մեծացաւ յոյժ
յոյժ, [18]զի լցաւ երկիրդ ժողովրդովք
բազմօք", եւ քաղաքդ լի եղեւ [17]անօ-
րէնութեամբ եւ" պղծութեամբ. զի ա-
սացին եթէ Եթող Տէր զերկիրն, եւ ոչ
10 եւս հայի Տէր։ Եւ արդ ոչ խնայեսցէ
ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց, այլ ըստ
ճանապարհաց նոցա տաց ի գլուխս նոցա։
11 Եւ ահա այրն որ զգեցեալն էր զպճղնա-
ւորն, եւ ունէր [11]զկամարն ընդ մէջ իւր,
պատասխանի ետ եւ ասէ, Արարի որ-
պէս եւ հրամայեցեր ինձ։

---

[1] Ոմն. ի սենեկի իւրում պատկերաց. զի ասեն՝ Ոչ տեսանէ զմեզ Տէր. եթող Տէր զերկիր։
[2] Ոմն. պղծութիւնս
[3] Ոմն. գաւիթ
[4] Ոմն. առ դրան տաճարին Տեառն ընդ սրահն և ընդ սեղանն
[5] Ոմն. յարեւելս կոյս արեգական
[6] Ոմն. տանդ Յուդայ առնել զպղծութիւնսն
[7] Ոմն. զոստն ընդ քիթ իւրեանց
[8] Ոմն. զանօթ կորստեան իւրոյ

[9] Ոմն. կողամար դպրի
[10] Ոմն. յորոց վերայ էին՝ ի սեամս տանն
[11] Ոմն. զկողամարն
[12] Ոմն. ամենայն պղծութեանցն
[13] Ոմն. ողորմեջիք։ (Ն) Զծեր, զերիտասարդ եւ զկոյս եւ զմանկտի
[14] Ոմն. առաջի տանն
[15] Ոմն. զգաւիթսն
[16] Ոմն. եւ մնացի ես
[17] Ոմն. զտունդ
[18] Ոմն. եւ լցաւ երկիրդ արեամբ

ԳԼ. Ժ

1 Եւ տեսանէի, եւ ահա ի վերայ հաստա-
տութեանն որ էր ի վերայ գլխոյ քե-
րովբէիցն իբրեւ զվէմ շափիղայ ական,
եւ ի վերայ նոցա նմանութիւն աթո-
2 ռոյ։ Եւ ասէ ցայրն որ զգեցեալն էր
զպատմուճանն, Մուտ ի մէջ անուոցդ
ի ներքոյ քերովբէիցդ, եւ լից զագուռս
քո կայծակամբք հրոյ ի միջոյ քերով-
բէիցդ, եւ ցանեա ի վերայ քաղաքին.
3 եւ եմուտ առաջի իմ։ Եւ քերովբէքն
կային ընդ աջմէ տաճարին ի մտանել
առնն. եւ ամպն ելից [1]զսրահն ներքին։
4 Եւ փառքն Տեառն վերացան ի քերով-
բէից անտի [2]յօդն որ ի տաճարին". եւ
տաճարն լի եղեւ ամպով, եւ [3]սրահն
5 լի եղեւ լուսով փառացն Տեառն։ Եւ ձայն
թեւոց քերովբէիցն լսելի լինէր մինչեւ
ի [3]սրահն արտաքին իբրեւ զձայն Աս-
6 տուծոյ [4]Սադայի՝ որ խօսէր։ Եւ եղեւ
մինչդեռ տայր զպատուէր առնն որ զգե-
ցեալ էր զպատմուճանն [5]սուրբ, եւ ա-
սէր, Ա՛ռ հուր ի միջոյ անուոցդ ի մի-
ջոյ քերովբէիցդ. եւ եմուտ եւ եկաց ի
7 մէջ անուոցն։ Եւ ձգեաց քերոբ մի
զձեռն իւր ի միջոյ քերովբէիցն ի մէջ
հրոյն որ էր ի մէջ քերովբէիցն, առ եւ
ետ ի ձեռս նորա որ զգեցեալ էր զպատ-
8 մուճանն [5]սուրբ. առ եւ ել անտի։ [6]Հայէի
ընդ քերովբէսն, եւ տեսանէի" նմա-
նութիւն ձեռաց մարդոյ ի ներքոյ
թեւոց նոցա։

9 Տեսանէի, եւ ահա անիւք չորք կա-
յին մերձ առ քերովբէսն, մի մի անիւ
զհետ միոյ միոյ քերովբէի. եւ տեսիլ
անուոցն իբրեւ զտեսիլ ական կարկե-
10 հանի։ Եւ տեսիլ նոցա [7]եւ նմանու-
թիւն" չորեցունց՝ որպէս զի իցէ [8]տե-
11 սանել անիւ ի մէջ անուոյ։ Եւ ի գնալն
իւրեանց՝ ի չորեսին կողմանս իւրեանց
գնային, եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնա-
յին, զի յոր կողմն հայէր մի առաջին,
զհետ նորա երթային եւ յետս ընդդէմ
12 ոչ դառնային։ Եւ ամենայն մարմինք
իւրեանց եւ[8] ձեռք եւ թեւք նոցա եւ
անիւք լի էին աչօք՝ շուրջ զչորեքումբք
13 անուովք նոցա։ Եւ անուոցն անուն՝
կոչեցաւ [9]Գեղգեղ, իմով իսկ լսե-
14 լով։ Եւ չորք դէմք միոյ. դէմք միոյն՝
դէմք քերովբէի, եւ դէմք երկրորդին՝
դէմք մարդոյ, եւ դէմք երրորդին՝ դէմք
առիւծու, եւ դէմք չորրորդին՝ դէմք
15 արծուոյ։ Եւ վերացան քերովբէքն։ Այս
այն [10]գազան է զոր տեսի ի վերայ Քո-
16 բար գետոյ։ Եւ ի գնալ քերովբէիցն՝
գնային եւ անիւքն զհետ նոցա. եւ յամ-
բառնալ քերովբէիցն զթեւս իւրեանց
ի վերանալն յերկրէ՝ ոչ դառնային յետս
17 անիւքն. քանզի զհետ նոցա էին։ Ի
կալն նոցա՝ դադարէին, եւ յամբառնալ
նոցա՝ ընդ նոսին վերանային. զի ոգի
[11]կենդանութեան էր ի նոսա։
18 Եւ ելին փառքն Տեառն [12]ի միջնօղոյ
տաճարին, եւ նստան ի վերայ քերով-
19 բէիցն։ Եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս
իւրեանց, եւ վերացան յերկրէ առաջի
իմ. յելանելն նոցա եւ անիւքն զհետ
նոցա, եւ կացին առաջի դրանդեաց դրան
տանն Տեառն որ հայէր ընդ արեւելս,
եւ փառքն Աստուծոյ Իսրայելի ի վերայ
20 նոցա։ Այս այն կենդանի է զոր տեսի ի
ներքոյ Աստուծոյ Իսրայելի ի վերայ Քոբար
գետոյ, եւ գիտացի թէ այն քերովբէք
21 են։ Չորք չորք դէմք միոյ միոյ, եւ[13]ութ
թեւք միոյ միոյ, եւ նմանութիւն ձե-
22 ռաց մարդոյ ի ներքոյ թեւոց նոցա։ Եւ
նմանութիւն երեսաց [14]նոցա. այս դէմք
են զոր տեսի ի ներքոյ փառացն Աս-
տուծոյ Իսրայելի" ի վերայ Քոբար գե-
տոյ, զտեսիլ նոցա եւ զնոսա. զի ըստ
իւրաքանչիւր դիմաց գնային։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ ամբարձ զիս Հոգի, եւ ած զիս յան-
դիման դրան տանն Տեառն որ հայէր
ընդ արեւելս. եւ ահա առաջի դրան
[5]սրահին արք իբրեւ քսան եւ հինգ, եւ
տեսի ի մէջ նոցա զՅեզոնիա զորդի Յա-
զերայ եւ զՓաղտիա Բանեայ՝ զառաջ-
նորդս ժողովրդեանն։
2 Եւ ասէ ցիս [6]Տէր, Որդի մար-
դոյ, այս արք են որ խորհին ունայնս,
եւ տան խրատ չար ի քաղաքիդ

---

[1] Ոմն. զգաւիթն [2] Ոմն. ի սեամս անդր տանն
[3] Ոմն. գաւիթն [4] Այլուր՝ Ամենակալի [5] Յոմն.
դոյլատէ [6] Ոմն. Եւ երեւեցաւ ի մէջ քերով-
բէիցն [7] Ոմն. նմանութիւն մի [8] Ոմանք յաւելուն
յաւելուն, թիկունք իւրեանց եւ

[9] Այլուր՝ յեղյեղուկ [10] Ոմն. կենդանի
[11] Կամ, կենդանեացն [12] Ոմն. ի վերայ քան
զսեամս [13] Ոմն. չորք [14] Ոմն. այնոցիկ էր
նմանութիւն երեսացն զորս տեսի

3 յայդմիկ, Եւ ասեն, Ոչ [1]եթէ նո-
րոգ ինչ շինեալ են տունքս, այլ՝ սա է
4 կաթսայ եւ մեք միս։ Վասն այդորիկ
մարգարեաց ի վերայ նոցա, մարգարեաց,
5 որդի մարդոյ։ Եւ եհաս ի վերայ իմ Ո-
գի Տեառն եւ ասէ ցիս, Այսպէս ասէ [2]Ա-
դոնայի Տէր. Այդպէս ասացէք, տունդ
Իսրայելի, եւ զխորհուրդ ոգւոց ձերոց
6 ես գիտեմ։ Յաճախեցէք զդիակունս ձեր
ի քաղաքիդ յայդմիկ, եւ լցէք զճանա-
7 պարհս դորա վիրաւորօք։ Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Զդիակունս
ձեր զոր [3]կոտորէիք ի միջի դորա, նո-
քա միսն են, եւ կաթսայն դա է. եւ
8 զձեզ հանից ի միջոյ դորա։ Ի սրոյ
երկնչէիք, սուր ածից ի վերայ ձեր, ա-
9 սէ Ադոնայի Տէր։ Եւ հանից զձեզ ի
միջոյ դորա, եւ մատնեցից զձեզ ի ձեռս
օտարաց, եւ արարից ի ձեզ դատաս-
10 տան. Զի անկանիցիք ի սուր. եւ ի վե-
րայ [4]լերանց Իսրայելի դատեցայց զձեզ,
11 եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ Եւ դա չիցէ
ձեզ կաթսայ, եւ դուք չլինիցիք ի դմա
միս. ի վերայ [4]լերանցն Իսրայելի դա-
12 տեցայց զձեզ, Եւ գիտասջիք թէ ես եմ
Տէր. զի [5]ըստ արդարութեանց իմոց՝
դուք ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս իմ
դուք ոչ արարէք. այլ ըստ կրօնից ազ-
գացն որ շուրջ զձեւք էին՝ արարէք։
13 Եւ եղեւ մինչդեռ մարգարէանայի՝
մեռաւ Փաղտիա որդի Բանեայ. անկայ
ի վերայ երեսաց իմոց, եւ ի ձայն մեծ
աղաղակեցի, եւ ասեմ, Վա՜յ ինձ, վա՜յ
ինձ, Ադոնայի Տէր, զի ի կատարած
14 հասուցեր զմնացորդս Իսրայելի։ Եւ ե-
15 ղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ, Որդի
մարդոյ, եղբարք [6]քո եւ արք գերու-
թեան քո եւ ամենայն տունդ Իսրա-
յելի հասեալ են ի վախճան՝, որոց ա-
սացին բնակիչքն Երուսաղեմի, Ի բաց
մերժեցարուք ի Տեառնէ, զի մեզ տուեալ
է զերկիրդ ի ժառանգութիւն։
16 Վասն այնորիկ ասա, Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր, Թէ մերժեցից զնոսա
յազգս, եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամե-
նայն երկիր. եւ եղէց նոցա փոքր մի
ի սրբութիւն ի գաւառսն յոր մտանիցեն
17 ի նոսա։ Վասն այնորիկ ասա, Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. Եւ ընկալայց [7]զնոսա
յազգացն, եւ ժողովեցից [7]զնոսա ի գա-
ւառացն ուր [8]ցրուեցից զնոսա՝ ի նոսա,
18 եւ տաց [9]նոցա զերկիրն Իսրայելի։ Եւ
մտցեն անդր, եւ բարձցեն զամենայն
զարշելիս նորա, եւ զամենայն [10]զանօրէ-
19 նութիւնս նորա ի նմանէ։ Եւ տաց նոցա
սիրտ [11]այլ, եւ ոգի նոր պարգեւեցից
նոցա՝. եւ հանից զսիրտն քարեղէն ի
մարմնոյ նոցա, եւ տաց նոցա սիրտ
20 մարմնեղէն. Զի ըստ հրամանաց իմոց
գնասցեն, եւ զիրաւունս իմ պահեսցեն, եւ
արասցեն զնոսա. եւ եղիցին ինձ ի ժողո-
21 վուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱստուած։ [12]Եւ
ըստ գարշելեաց սրտից նոցա եւ ըստ անօ-
րէնութեանցն նոցա զոր արարին՝ եւ՝ ըստ
ճանապարհացն յոր գնային՝ հատուցից
ի գլուխս նոցա, ասէ Ադոնայի Տէր։
22 Եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս ի-
րեանց, եւ անիւքն զհետ նոցա, եւ
փառքն Աստուծոյ Իսրայելի ի վերայ
23 [13]նոցա։ Եւ ամբարձան փառքն Տեառն
ի միջոյ քաղաքին, եւ կացին ի վերայ
լերինն որ էր [14]յանդիման քաղաքին։
24 Եւ վերացոյց զիս Ոգի, եւ ած յեր-
կիրն Քաղդէացւոց ի մէջ գերութեանն՝.
տեսլեամբ Հոգւոյն Աստուծոյ. եւ [15]յա-
25 րեայ ի տեսլենէ անտի՝ զոր տեսի։ Եւ
խօսեցայ առ գերութեանն զամենայն
բանս Տեառն զոր եցոյց ինձ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, ի մէջ [16]անօրէնութեանց
նոցա՝ բնակեալ ես դու, որ աչս ունին
տեսանելոյ՝ եւ ոչ տեսանեն, եւ ականջս
լսելոյ՝ եւ ոչ լսեն. զի տուն դառնացո-
3 ղաց են։ Եւ դու, որդի մարդոյ, արա
դու քեզ [17]հանդերձ գերութեան, եւ վա-
րեաց ի գերութիւն [18]զաւուրս առաջի
նոցա, եւ գերեսջիր ի տեղւոջէ քումմէ
յայլ տեղի առաջի դոցա, [19]զի տեսցեն.
4 քանզի տուն դառնացողաց են։ Եւ [20]մեր-
կասցիս զհանդերձս քո՝ իբրեւ զհան-
դերձ՝ գերութեան առաջի աչաց նոցա.

---

[1] Ոմն. է մօտ. շինեցուք տունս. [2] [illegible]
[3] Ոմն. դնէիք [4] Ոմն. սահմանացն [5] Ոմն. յօրէնս իմ [6] Ոմն. քո, եղբարք քո, արք մերձաւորք քո եւ ամենայն տունդ Իսրայելի համօրէն

[7] Ոմն. զձեզ [8] Ոմն. ցրուեալ էք [9] Ոմն. ձեզ
[10] Ոմն. զպղծութիւնս [11] Ոմն. մի, և ոգի նոր եդից ի ներքս ձեր [12] Ոմն. Իսկ որոց սիրտք գնան ըստ գարշելեաց իւրեանց և ըստ պղծութեանց իւրեանց [13] Ոմն. Նոցա ի վերուստ [14] Ոմն. յարեւելից [15] Ոմն. վերացաւ յինէն տեսիլն [16] Ոմն. տանն ապստամբաց [17] Ոմն. կազմած [18] Ոմն. ցերեկ [19] Ոմն. թերեւս [20] Ոմն. հանցես զկազմած քո ցցերեկ իբրեւ զկազմած

եւ դու ելցես ընդ երեկոյս առաջի նո-
5 ցա, որպէս ելանիցէ գերի։ Առաջի ա-
չաց նոցա ծակեա դու քեզ որմ, եւ ել-
6 ցես ընդ այն. Առաջի նոցա [1]կորակոր
գնասցես, գաղտագողի ելանիցես". ձորձ
զգլխով պատիցես, եւ մի տեսանիցես
զերկիրն. զի նշանակ ետու զքեզ տանն
Իսրայելի։
7 Եւ արարի այնպէս ըստ ամենայնի
զոր պատուիրեաց ինձ Տէր, եւ [2]արկայ
հանդերձ գերութեան զաւուրս". եւ փո-
րեցի ընդ երեկոյս զորմն ձեռամբ իմով,
[3]եւ երթայի գաղտագողի կորակոր ա-
8 ռաջի նոցա"։ Եւ եղեւ բան Տեառն ընդ
9 առաւօտն ի վերայ իմ եւ ասէ, Որդի
մարդոյ, ո՞չ ասացին ցքեզ տունն Իս-
րայելի՝ տունն դառնացողաց, թէ Զի՞նչ
10 է զոր գործես։ Եւ արդ ասա ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր [4]Տէր ցիշխանսդ եւ
ցառաջնորդս Երուսաղեմի" եւ ցամե-
նայն տունդ Իսրայելի որ են ի մէջ [5]դո-
11 ցա՝ Թէ Ես նշանակ արարից ի միջի
դորա". որպէս արարիդ՝ այդպէս եղիցի
[6]դմա, զի ի պանդխտութիւն եւ ի գե-
12 րութիւն երթիցեն։ Եւ իշխանն ի մէջ
նոցա [7]կորակոր գնասցէ, գաղտագողի
շրջեսցի", զորմն հատեալ ելցէ, զերեսս
ծածկեալ գնասցէ, եւ մի տեսցէ զեր-
13 կիրդ։ Եւ արկից զցանց իմ զնովաւ,
եւ պատեսցի ուռկանաւ [8]ի պաշարումն.
եւ ածից զնա ի Բաբելոն յերկիրդ Քաղ-
դէացւոց, եւ զդա մի տեսցէ, եւ անդր
14 վախճանեսցի։ Եւ զամենայն օգնականս
նորա որ շուրջ զնովաւ իցեն եւ զա-
մենայն [9]պաշտպանս նորա ընդ ամենայն
հողմս ցրուեցից, եւ սուր զկնի նոցա
15 արձակեցից։ Եւ ծանիցեն թէ ես եմ
Տէր, ի ցրուելն ինձ զնոսա ընդ ազգս,
16 եւ ցանել զնոսա ընդ գաւառս։ Եւ թո-
ղից ի նոցանէ արս թուով ի սովոյ եւ
ի սրոյ եւ ի մահուանէ. զի պատմեսցեն
զամենայն անօրէնութիւնս նոցա ի մէջ
ազգացն յորս մտանիցեն անդր, եւ ծա-
նիցեն թէ ես եմ Տէր։
17 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
18 Որդի մարդոյ, զհաց քո [10]կարօտու-
թեամբ կերիջիր, եւ զջուր քո տանջա-
19 նօք եւ նեղութեամբ արբջիր. Եւ ասա-
ցես ցժողովուրդ երկրին, Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր ցբնակիչս Երուսաղեմի
յերկրին Իսրայելի. Զհաց իւրեանց կա-
րօտութեամբ կերիցեն, եւ զջուր իւ-
րեանց [11]ապականութեամբ արբցեն. զի
ապականեսցի երկիր լրիւ իւրով, զի
յամպարշտութեան են ամենայն բնա-
20 կիչք նորա։ Եւ քաղաքք նոցա բնակեալք
աւերեսցին, եւ երկիր նոցա յապակա-
նութիւն եղիցի, եւ ծանիջիք թէ ես
եմ Տէր։
21 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
22 Որդի մարդոյ, զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ
յերկրիդ Իսրայելացւոց զոր ասեն, Հե-
ռի են աւուրքն, եւ կորեան տեսիլք
23 ամենայն։ Վասն այդորիկ ասա ցնոսա,
Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Դարձու-
ցից զառակդ զայդ, եւ մի եւս ասա-
ցեն առնդ Իսրայելի զառակդ զայդ. զի
խօսեսցիս առ նոսա, թէ Հասեալ են
աւուրք եւ պատգամք ամենայն տես-
24 լեանց։ Զի ոչ եւս եղիցի ամենայն տե-
սիլ սուտ, եւ որ խօսիցի ըղձութեամբ
չնորհուկս ի մէջ որդւոցն Իսրայելի։
25 Քանզի ես Տէր խօսեցայ զբանս իմ, խօ-
սեցայ եւ արարից, եւ ոչ եւս [12]յերկա-
րեսցի. զի յաւուրս ձեր, տունդ դառնա-
ցողաց, խօսեցայ զբանն, եւ արարից
ասէ Ադոնայի Տէր։
26 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
27 Որդի մարդոյ, ահաւադիկ տունդ Իս-
րայելի՝ [13]տունն դառնացողաց" ասեն, Տե-
սիլդ զոր տեսանէ դա՝ յաւուրս բազումս,
եւ ի ժամանակս հեռաւորս լինելոց է
28 այդ զոր դայդ մարգարէանայ։ Վասն
այդորիկ ասա ցնոսա, Այսպէս ասէ Ա-
դոնայի Տէր. Ոչ եւս յերկարեսցին ա-
մենայն բանք իմ զոր խօսեցայց, այլ զոր
խօսեցայց՝ արարից, ասէ Ադոնայի Տէր։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ մար-
գարէիցդ Իսրայելի որ մարգարէանան
անդ, եւ ասասցես ցմարգարէսդ որ մար-
գարէանան ի սրտից իւրեանց. [13]մար-
գարէանայցես եւ ասասցես ցնոսա."

---

[1] Եբր. բարձցես յուս, ի խաւարի հանցես [2] Եբր. զկազմած իմ հանի իբրեւ զկազմած գերութեան ցցերեկ [3] Եբր. ի խաւարի հանի, բարձի յուս առաջի աչաց նոցա [4] Եբր. Եհովայ. պատգամս այս առ իշխանն որ յԵրուսաղէմ [5] Եբր. դոցա։ (11) Ասա, Ես նշանակ եմ ի միջի ձերում [6] Եբր. նոցա [7] Եբր. կրեսցէ բեռն յուս ի խաւարի [8] Եբր. իմով [9] Եբր. գունդս զօրաց

[10] Եբր. գողութեամբ [11] Եբր. զարմացմամբ [12] Եբր. յերկարեսցի [13] ՑԵբր. գոյանի

3 Լուարուք զպատգամս Տեառն․ Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր․ Վա՜յ [1]դոցա որ մար-
գարէանան ի սրտից իւրեանց", որ եր-
թան զհետ ոգւոց իւրեանց, եւ ամե-
4 նեւին ոչ տեսանեն․ Իբրեւ աղուեսք
յաւերակս էին մարգարէք քո, Իսրայէլ․
5 [2]Եւ ոչ կացին ի հաստատութեան, եւ
ժողովեցին հօտս ի վերայ տանն Իսրա-
յելի․ եւ ոչ հաստատեցան ուր խօսէին
6 յանուն Տեառն․ Որ տեսանէին" զսուտու-
թիւն, եւ պատմէին զրղձութիւն սնո-
տի․ որք ասէին, Այսպէս ասէ Տէր․ եւ
ես Տէր ոչ առաքեցի զնոսա․ եւ [3]սկսան
7 յարուցանել բանս"․ Ո՞չ ապաքէն տե-
սիլս սուտս տեսէք, եւ րղձութիւնս
սնոտիս պատմէիք, եւ ասէիք, Այսպէս
8 ասէ Տէր․ եւ ես Տէր ոչ խօսեցայ․ Վասն
այդորիկ [4]ասա, Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր․ Փոխանակ զի բանք ձեր սուտ են,
եւ րղձութիւնք ձեր սնոտիք, վասն այ-
նորիկ ես ի վերայ ձեր, ասէ Ադոնայի
9 Տէր․ Եւ ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ մար-
գարէիցն որ տեսանէին սուտութիւնս եւ
խօսէին սնոտիս․ ի խրատու ժողովրդեան
իմոյ մի՛ կացցեն, եւ մի՛ ի գիրս տանն
Իսրայելի գրեսցին, եւ յերկիրն Իսրա-
յելի մի՛ մտցեն․ եւ ծանիցեն թէ ես եմ
10 Ադոնայի Տէր․ Փոխանակ զի մոլորե-
ցուցանէին զժողովուրդ իմ, եւ ասէին,
Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն․ եւ ոչ
գոյր խաղաղութիւն․ եւ ինքն շինէր
11 որմ, եւ նոքա [5]ծեփէին, զի փլցի"․ Ա-
սա ցնոսա որ [6]ծեփէինն, թէ Անզգա-
մութիւն է այդ, քանզի փլանելոց է․
եկեսցէ անձրեւ եւ ողողեսցէ, եւ տաց
քարինս ամբարքարաց ի պահանգս նոցա,
եւ կործանեսցին․ հողմ յարիցէ, եւ
12 տապալեսցէ"․ Եւ ահա կործանեցաւ որմն․
եւ ո՞չ եւս ասասցեն ցձեզ, թէ Ո՞ւր է
13 ծեփն ձեր զոր ծեփեցէքն․ Զի այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր․ Արձակեցից [7]հողմս
որ բառնայցէ" սրտմտութեամբ իմով,
եւ եկեսցէ անձրեւ ողողանել բարկու-
թեամբ իմով, եւ [8]զվէմս ամբարքարացն
ածից ցասմամբ ի վերայ նորա ի վախ-
14 ճան"․ Եւ յատակեցից զորմն զոր ծե-
փէիք, եւ կործանեսցի․ եւ ընկեցից զնա
յերկիր, եւ յայտնեսցին հիմունք նորա,
եւ անկցի եւ [9]վախճանեսցի յանդիմա-
նութեամբ"․ եւ գիտասջիք թէ ես եմ
15 Տէր․ Եւ կատարեցից զսրտմտութիւն
իմ ի վերայ որմոյն, եւ ի վերայ ծեփո-
ղաց նորա, եւ կործանեսցի"․ եւ ասա-
ցից ցձեզ՝ թէ Չիք ուրեք որմ, եւ ոչ
16 ծեփօղք նորա, Մարգարէքն Իսրայելի՝
որ մարգարէանային ի վերայ Երուսա-
ղեմի, եւ տեսանէին նմա խաղաղու-
թիւն, եւ ոչ գոյր խաղաղութիւն, ա-
սէ Ադոնայի Տէր․
17 Եւ դու, որդի մարդոյ, հաստատեա
զերեսս քո ի վերայ դստերաց ժողովր-
դեան քո, որ մարգարէանային ի սրտից
իւրեանց․ մարգարեաց ի վերայ նոցա,
18 Եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր․ Վա՜յ այնոցիկ որ կարեն կարկա-
տեն զբարձկնեարդ ի ներքոյ ամենայն
արմկան ձեռին, եւ առնեն գլխադիրս
գլխոյ ամենայն հասակաց՝ [10]թիւրել զան-
ձինս․ զի թիւրեցան անձինք ժողովր-
դեան իմոյ, եւ ապրեցուցանէին զան-
19 ձինս․ Եւ բամբասէին զիս" առաջի ժո-
ղովրդեան իմոյ վասն ափոյ միոյ գար-
ւոյ եւ կտորոյ միոյ հացի, սպանանել
զանձինս որ ոչ էին մահապարտք, եւ
ապրեցուցանել զանձինս որոց ոչ էր
պարտ կեալ, ի բարբառելն ձեր յականջս
ժողովրդեանն, որ ախորժէ զբարբառ
20 նանրութեան․ Վասն այսորիկ այսպէս
ասէ Տէր Տէր․ Ահաւասիկ ես ի վերայ
բարձկներոյդ ձերոյ, [11]յոր դուք ժողո-
վէիք զանձինս, եւ պատառեցից զայդ"
ի բազկաց ձերոց․ եւ առաքեցից զան-
ձինս զոր դուքն [12]թիւրէիք ի ցրումն"․
21 Եւ պատառեցից զգլխադիրսն ձեր, եւ
ապրեցուցից զժողովուրդ իմ ի ձե-
ռաց ձերոց, եւ ոչ եւս եղիցին ի ձեռս
ձեր [13]ի ժողովս․ եւ ծանիջիք զի ես եմ
22 Տէր․ Փոխանակ զի [14]խոտորէիք զսիրտ
արդարոյն անիրաւութեամբ", եւ իմ ոչ

---

[1] Եբր. մարգարէիցդ անզգամաց [2] Եբր. Ոչ ելէք ի խրամսն, և ոչ ածէք ցանկ զտամբն Իսրայելի, կալ ի մարտի յաւուրն Տեառն։ (6) Տեսանէին, [3] Եբր. յուսացուցանեն ի հաստատութիւն բանիցն [4] Եբր. [illegible] [5] Եբր. ծեփէին զայն բռով [6] Եբր. ծեփէինն բռով թէ Փլանելոց է. եկեսցէ անձրեւ որ ողողէ, և դուք, քարինք կարկտոյ, անկջիք. և տապալեսցէ շունչ հողմ մրրկի [7] Եբր. հողմն մրրկի [8] Եբր. վէմ կարկտոյ ցասմամբ ի սպառումն

[9] Եբր. սպառեսջիք ի միջի նորա [10] Եբր. որսալ անձինս. միթէ որսացարո՞ւք զանձինս ժողովրդեան իմոյ, և ապրեցուցէ՞ք զանձինս ձեր։ (19) Եւ անարգեցէք զիս [11] Եբր. որովք որսայիք անդ անձինս ի թռիչս. և պատառեցից զնոսա [12] Եբր. որսայիք ի թռիչս [13] Եբր. յորս [14] Եբր. տխրեցուցանէիք զսիրտ արդարոյն սուտութեամբ

էր [1]Թիւրեալ զնա. եւ զօրացուցանէիք
զձեռս անօրինին՝ չդառնալ [2]ամենեւին
յանօրէնութենէ իւրմէ, եւ" ի ճանա-
23 պարհաց իւրոց չարաց եւ կեալ։ Վասն
այնորիկ զսուտ տեսիլս մի՛ եւս տեսա-
նիցէք, եւ ըղձութիւնս այլ մի՛ եւս ըղ-
ձանայցէք. եւ ապրեցուցից զժողովուրդ
իմ ի ձեռաց ձերոց. եւ ծանիջիք թէ
ես եմ Տէր։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եկին առ իս արք ի ծերոցն Իսրա-
2 յելի, եւ նստան առաջի իմ։ Եւ եղեւ
3 բան Տեառն առ իս եւ ասէ, Որդի մար-
դոյ, արքդ այդոքիկ [3]եդին զխորհուրդս"
իւրեանց ի սիրտս իւրեանց, եւ [4]զտան-
ջանս անիրաւութեանց իւրեանց եդին
առաջի երեսաց իւրեանց. թէ իցէ տա-
4 լով տաց դոցա պատասխանի։ Վասն
այնորիկ խօսեաց ընդ դոսա եւ ասա-
ցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Այր
ոք այր ի տանէդ Իսրայելի, որ դիցէ
[5]զխորհուրդս իւր ի սրտի իւրում, եւ
[4]զտանջանս անիրաւութեան իւրոյ կար-
գեսցէ առաջի աչաց իւրոց, եւ եկեսցէ
առ մարգարէ՝ [2]հարցանել նովաւ յինէն,"
ես Տէր պատասխանի տաց նմա ըստ
5 [6]այնմ զոր ի մտի ունիցի. Զի մի՛ խո-
տորեցուսցեն զտունդ Իսրայելի ըստ օ-
տարացելոց սրտից իւրեանց յինէն ի
գնացս իւրեանց"։
6 Վասն այնորիկ ասա տանդ Իսրայելի,
Այսպէս ասէ Տէր Տէր [2]Աստուած.
Դարձայք եւ դարձարուք [7]ի գնացից
ձերոց, եւ յամենայն ամպարշտութեանց
ձերոց, եւ դարձուցէք զերեսս ձեր [2]առ
7 իս"։ Քանզի այր ոք այր ի տանէդ Իս-
րայելի եւ յեկաց [8]եւ պանդխտացդ Իս-
րայելի" որ օտարասցի յինէն եւ դիցէ
[5]զխորհուրդս իւր ի սրտի իւրում, եւ
[4]զտանջանս անիրաւութեան իւրոյ կար-
գեսցէ առաջի երեսաց իւրոց, եւ եկես-
ցէ առ մարգարէ հարցանել նովաւ զիս,
ես Տէր պատասխանի տաց նմա [9]ըստ
8 այնմ զոր ի մտին ունիցի". Եւ հաստա-
տեցից զերեսս իմ ի վերայ մարդոյն այ-
նորիկ. եդից զնա ի նշան եւ [10]յապական-
նութիւն, եւ բարձից զնա ի միջոյ ժո-
ղովրդեան իմոյ, եւ ծանիջիք զի ես եմ
Տէր։
9 Եւ մարգարէ ոք թէ [11]խաբեսցի եւ
խօսեսցի բան ինչ, ես Տէր մոլորեցուցի
զմարգարէն զայն. եւ ձգեցից զձեռն իմ
ի վերայ նորա, եւ սատակեցից զնա ի
10 միջոյ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի։ Եւ
ընկալցին զանիրաւութիւն իւրեանց ըստ
անիրաւութեան հարցողին, նոյնպէս եւ
11 անիրաւութիւն մարգարէին եղիցի. Զի
մի՛ եւս մոլորեսցի տունն Իսրայելի յի-
նէն, եւ զի մի՛ եւս պղծեսցին յամե-
նայն յանցանս իւրեանց. եւ եղիցին ինձ
ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱս-
տուած, ասէ Ադոնայի Տէր։
12 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
13 Որդի մարդոյ, երկիր մի որ յանցանիցէ
ինչ ինձ յանցանս, եւ ձգեցից զձեռն
իմ ի վերայ նորա, եւ խորտակեցից
զհաստատութիւն հացի նորա, եւ ար-
ձակեցից ի վերայ նորա սով, եւ բար-
ձից ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն՝
14 Եւ եթէ իցեն արքն այն երեքին ի միջի
նորա, Նոյ եւ Յոբ եւ Դանիէլ, նո-
քա արդարութեամբն իւրեանց [12]ապ-
րեսցին, ասէ Ադոնայի Տէր։
15 Եւ եթէ զազանս չարս ածից ի վե-
րայ երկրին եւ [13]պատժեցից զնա, եւ
եղիցի յապականութիւն, մինչեւ անց
ոչ լինիցի ընդ նա յերեսաց գազանաց,
16 [14]Եւ այն արք" ի միջի նորա իցեն, կեն-
դանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ
իցէ ուստերք նոցա եւ դստերք ապրես-
ցին. այլ [15]ինքեանք ապրեսցին, եւ եր-
կիրն եղիցի ի սատակումն։
17 Եւ եթէ սուր ածից յերկիրն յայն,
եւ ասացից սրոյն անցանել ընդ երկիրն,
եւ բարձից ի նմանէ զմարդ եւ զանա-
18 սուն, Եւ արքն այն երեքեան ի միջի
նորա իցեն, կենդանի եմ ես, ասէ
Ադոնայի Տէր, ոչ ապրեցուսցեն զուս-
տերս եւ զդստերս, բայց եթէ ինքեանք
միայն ապրեսցին։
19 Եւ եթէ մահ առաքեցից յերկիրն
յայն, եւ հեղից զբարկութիւն իմ ի

---

[1] Եբր. տխրեցուցեալ [2] Եբր. [illegible] [3] Եբր. կանգնեցին զկուռս [4] Եբր. զգայթակղութիւն [5] Եբր. զկուռս [6] Եբր. բազմութեան կռոց նորա. (5) Զի կալայց զտունդ Իսրայելի ի սրտի իւրում, այնու զի օտարացան յինէն կռովք իւրեանց համօրէն [7] Եբր. ի կռոց [8] Եբր. ի պանդխտելոց յԻսրայելի [9] Եբր. ինձէն

[10] Եբր. յառակ [11] Եբր. մոլորեսցի [12] Եբր. ապրեցուսցեն զանձինս իւրեանց [13] Եբր. անզաւակեսցեն [14] Եբր. Երեքին արքն այնոքիկ [15] Եբր. ինքեանք միայն

վերայ նորա արեամբ՝ սատակել ի նմանէ
20 զմարդ եւ զանասուն, Եւ Նոյ եւ Դա-
նիէլ եւ Յոբ ի միջի նորա իցեն, կեն-
դանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ
իցէ ուստերք եւ դստերք նոցա մնաս-
ցեն. այլ նոքա արդարութեամբ իւր-
եանց զանձինս իւրեանց ապրեցուսցեն։
21 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Եւ եթէ
զչորեսին իսկ զանհնարին *վրէժսն ար-
ձակեցից, զսուր եւ զսով եւ զգազանս
չարս եւ զմահ ի վերայ Երուսաղեմի՝
սատակել ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն,
22 [1]Մինչ գործքն ապրեալքն ի նմա հանցեն
զուստերս եւ զդստերս իւրեանց. ահաւա-
սիկ ընդ նոսա" ելցեն առ ձեզ, եւ տեսջիք
զճանապարհս նոցա եւ [2]զխորհուրդս նոցա,
եւ զղջանայցէք" ի վերայ չարեացն զոր
ածի ի վերայ Երուսաղեմի, զամենայն զչա-
23 րիսն զոր ածի ի վերայ նորա։ Եւ մխի-
թարեսցեն զձեզ, զի տեսանիցէք զճա-
նապարհս նոցա եւ [3]զխորհուրդս նոցա,
եւ ի միտ առնուցուք եթէ ոչ տարա-
պարտուց արարի զամենայն զոր ինչ
արարի [4]ընդ նոսա", ասէ Ադոնայի Տէր։

Գլ. ԺԵ

[5]Վասն փայտի որթունն։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ.
2 Որդի մարդոյ, զի՞նչ լինիցի փայտ որ-
թուն յամենայն [6]փայտից ոստոց որ են"
3 ի փայտս անտառի։ Միթէ առնուցո՞ւն
ի նմանէ փայտ մի՝ առնել գործի ինչ,
կամ առնուցո՞ւն ի նմանէ ցից մի կա-
4 խել զնմանէ անօթ ինչ։ Բայց զի ի հրոյ
ծախս տուեալ է. զի [7]ամ ի յամէ զյօտ"
նորա ծախէ հուր, եւ [8]պակասէ ի սպառ".
միթէ պիտանացո՞ւ ինչ իցէ ի գործ.
5 [9]Թէ պէտ եւ նոյնպէս ողջոյն հատանիցի",
չէ ինչ պիտոյ ի գործ. [10]բայց թէ հրոյ
ճարակ լինիցի ի սպառ, եւ ոչ ինչ ա-
6 մենեւին" պիտանացու ի գործ։ Վասն
այնորիկ, այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր.
Որպէս զփայտ որթուն ի փայտս
անտառի եստու ճարակ հրոյ, այնպէս

*Եբր. վրէժսն իմ [1]Եբր. Եւ ահա կացցեն ի նմա ապրեալք որ ելանեն, ուստերք և դստերք. ահա նոքա [2]Եբր. զգործս նոցա, եւ մխիթարեսջիք [3]Եբր. զգործս [4]Եբր. ի նմա [5]Ա Եբր. ... [6]Եբր. փայտից. ու է [7]Եբր. զերկոսին ծայրս [8]Եբր. մէջ նորա այրեալ է [9]Եբր. Ի լինել իւր նորա ողջ [10]Եբր. մինչ է յորժամ հրոյ ճարակ լինիցի եւ այրեսցի, իցէ՞ տակաւին

7 տաց զբնակիչսդ Երուսաղեմի։ Եւ հաս-
տատեցից զերեսս իմ ի վերայ նոցա, ի
հրոյ ելցեն, եւ հուր կերիցէ զնոսա. եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր՝ ի հաստատել
8 ինձ զերեսս իմ ի վերայ նոցա։ Եւ տաց
զերկիրն յապականութիւն, փոխանակ
զի անկան ընդ յանցանօք, ասէ Ադո-
նայի Տէր։

Գլ. ԺԶ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, դիր վկայութիւն Երու-
3 սաղեմի զանօրէնութեանց նորա. Եւ
ասասցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր
ցԵրուսաղէմ. Արմատ քո եւ ծնունդ
քո յերկրէն Քանանացւոց, եւ հայր քո
4 Ամովրհացի եւ մայր քո Քետացի։ Եւ
ծնունդն քո՝ յորում աւուր ծնար, ոչ
ոք եհատ զպորտ քո, [11]եւ ոչ պնդեցին
զստինս քո." եւ ջրով ոչ լուացար ի
[11]փրկութիւն, եւ աղիւ ոչ յաղեցար, եւ
5 ի խանձարուրս ոչ պատեցար։ Եւ ոչ
խնայեաց ի քեզ [12]ակն իմ, եւ ոչ արարի
քեզ ինչ մի յայսմ ամենայնէ զգուշա-
նալ, թէ գուցէ անցանիցէ ինչ ընդ քեզ.
եւ" ընկեցեալ դնէիր ընդ երեսս դաշ-
տին [13]վասն խոտորնակ մտաց քոց" յա-
6 ւուրն յորում ծնար։ Անցի առ քեւ, եւ
տեսի արեամբ թաթաւեալ, եւ ասացի
[14]ցքեզ, կենդանասջիր յարենէ քումմէ,
7 եւ կեանք քո յարենէ. Բազմասջիր,
քանզի իբրեւ զբոյս ագարակի ետու"
զքեզ. եւ բազմացար եւ մեծացար,
եւ եկիր մտեր դու [15]ի քաղաքս քա-
ղաքաց". ստինք անկան քո, եւ մազք
արձակեցան, եւ դու էիր մերկ, խայ-
տառակ։
8 Եւ եկի հասի ի վերայ քո, եւ տեսի
զքեզ, զի հասեալ էր ժամանակ քո, [16]եւ
ժամանակ խախտողաց քոց". տարածեցի
զթեւս իմ ի վերայ քո, եւ ծածկեցի
զխայտառակութիւն քո. եւ երդուայ
քեզ երդումն, եւ յուխտ մտի ընդ քեզ,
ասէ Ադոնայի Տէր, եւ եղեր ինձ։
9 Եւ լուացի զքեզ ջուրբ, եւ սրբեցի զքեզ
յարենէ քումմէ, եւ օծի զքեզ իւղով.

[11]Եբր. արքութիւն [12]Եբր. ակն՝ ոանել քեզ ինչ մի յայսցանէ արգահատել քեզ, եւ դու [13]Եբր. գարշութեամբ անձին քո [14]Եբր. ցքեզ յարեան քում, կեաց. ասացի քեզ յարեան քում, կեաց. (7) Բիւրաւոր իբրեւ զբոյս ագարակի արարի [15]Եբր. ի յարդ եւ ի զարդ [16]Եբր. ժամանակ սիրոյ

10 Եւ զգեցուցի զքեզ պէսպէս, եւ ա-
գուցի քեզ [1]զերկնագոյնն, եւ ածի ընդ
մէջ քո բեհեզ, եւ արկի զքեւ մնգուս.
11 Եւ զարդարեցի զքեզ զարդու, եւ եդի
ապարանջանս ի ձեռս քո, եւ քառա-
12 մանեակ ի պարանոց քո. Եդի [2]քեզ
գինդս", եւ գորշապահանգս յականջս
քո, եւ պսակ պարծանաց ի գլուխ քո։
13 Եւ զարդարեցար ի զարդ ոսկւոյ եւ
արծաթոյ, եւ հանդերձ քո բեհեզ եւ
զառնաւուխտ եւ ճաճանչաւուխտ. եւ
կերարնաշիհ եւ եւղ եւ մեղր, եւ եղեր
գեղեցիկ յոյժ յոյժ, եւ [3]գրգեցար ի
14 գրգանս թագաւորութեան": Եւ ել ա-
նուն գեղեցկութեան քո ընդ [4]ամենայն
ազգս, զի էր կատարեալ վայելչութիւն
գեղոյ քո զոր յօրինեցի ի վերայ քո,
ասէ Ադոնայի Տէր։
15 Եւ դու գիղապանծ եղեր ի գեղ քո,
եւ պոռնկեցար [5]ի հռմանիսն քո. եւ
տարածեցեր զպոռնկութիւն քո առ ա-
մենայն [6]անցաւորս, որոց ոչ լինէր այն-
16 պիսի ինչ": Եւ առեր ի հանդերձից
քոց եւ արարեր քեզ [7]կուռս կարկա-
տունս", եւ պոռնկեցար ընդ նոսա. [8]եւ
մի մտցես անդր, զի ոչ էին եւ ոչ լի-
17 ցին": Եւ առեր զպաս պարծանացն
քոց յոսկւոյն իմոյ եւ յարծաթոյն զոր
ետու քեզ, եւ արարեր քեզ պատկերս
արուականս. եւ պոռնկեցար ընդ նոսա։
18 Եւ առեր զհանդերձն [9]գեղեցիկ քո" եւ
արկեր զնոքօք, եւ զեւղն իմ եւ
զխունկսն եդիր առաջի երեսաց նոցա.
19 Եւ զհացն իմ զոր ետու քեզ՝ եւ զնա-
շիհն եւ զեւղ եւ զմեղր զոր ջամբեցի
քեզ՝ եդիր առաջի երեսաց նոցա ի հոտ
անուշից. եւ եղեւ [4]յետ այնորիկ", ասէ
20 Ադոնայի Տէր, Եւ առեր զուստերսն
քո եւ զդստերս զոր ինձ ծնար՝ եւ զո-
հեցեր նոցա [10]ի սատակումն։ Իբրեւ
զփո՞քր ինչ համարեցար [11]զպոռնկու-
21 թիւնն, Եւ զենիր զորդիսն իմ, եւ
22 [12]արարեր զնոսա նոցա քինջոցս։ Եւ այն
անհնարին եղեւ քան զամենայն պոռնը-
կութիւնս եւ պղծութիւնս քո. եւ" ոչ
յիշեցեր զաւուրս տղայութեան քո, ի
ժամանակի յորում էիր մերկ եւ խայ-
տառակեալ եւ թաթաւեալ յարեան
23 քում, [4]ուստի կենդանացարն։" Եւ եղեւ
յետ ամենայն չարեացն քոց (վա՜յ, վա՜յ
24 քեզ, ասէ Ադոնայի Տէր), Շինեցեր
դու քեզ տուն պոռնկութեան, եւ ա-
րարեր քեզ բագինս յամենայն հրապա-
25 րակս քո։ Եւ ի գլուխս ամենայն ճա-
նապարհաց քոց շինեցեր [13]զպոռնկոցս
քո, եւ ապականեցեր զգեղ երեսաց
քոց, եւ լայնեցար ամենայն անցաւորաց
ճանապարհի եւ յաճախեցեր զպոռնկու-
26 թիւնս քո։ Եւ պոռնկեցար ընդ որդիսն
Եգիպտացւոց՝ սահմանակիցս քո ընդ մե-
ծանգամս, եւ բազմապատիկ պոռնկեցար,
27 զի զիս բարկացուսցես։ Արդ ես ձգեցից
զձեռն իմ ի վերայ քո եւ բարձից [14]զիրա-
ւունս քո, եւ մատնեցից զքեզ ի ձեռս
ատելեաց քոց՝ դստերաց այլազգեացն, որք
[15]թիւրէին զքեզ ի ճանապարհէ քումմէ"։
28 [4]Ամպարշտեցար եւ" պոռնկեցար ընդ
որդիսն Ասորեստանեայց, [16]սակայն եւ
այնպէս ոչ յագեցար. յաճախեցեր ի
պոռնկութիւնս քո", սակայն եւ այն-
29 պէս ոչ յագեցար։ [17]Յաճախեցեր դաշինս
ընդ երկիրն Քանանու եւ Քաղդէացւոց",
30 համայն եւ այնպէս ոչ յագեցար։ [18]Զինչ
արարից ընդ դստերս քո", ասէ Ադո-
նայի Տէր, յետ գործելոյ քո զայդ ամե-
նայն գործս կնոջ [19]պոռնկի. զի պոռնկե-
ցար բազմապատիկ ընդ դստերսն քո"։
31 Եւ շինեցեր զպոռնկոցս ի գլուխս ամե-
նայն ճանապարհաց, եւ կոթողս կոթո-
ղէիր յամենայն հրապարակս. եւ ոչ
եղեր իբրեւ զկին մի [20]պոռնիկ որ ժո-
32 ղովէ զկապէնս. Զի ամենայն կին պոռ-
նիկ նմանող քո, որ չնայցէ ընդ արամբ
իւրով, ոչ առնու զանձս յառնէ իւրմէ՝
33 եւ տայ վարձս հոմանեաց իւրոց։ Ամե-
նայն պոռնիկք կապէնս առնուն ան-
ձանց իւրեանց", եւ դու տայիր վարձս

[1] Եբր. կոշիկս ի թեհաշէ [2] Եբր. գինդս ի քիթ քո [3] Եբր. հասեր ի թագաւորութիւն [4] Յեբր. պակաս [5] Եբր. վասն համբաւոյ [6] Եբր. անցորդ. Նորա լինէր [7] Եբր. բարձունս երփն երփն [8] Եբր. ոչ եղեւ եւ ոչ լիցի այսպէս [9] Եբր. Նկարակերտ [10] Եբր. ի կերակուր [11] Եբր. զպոռնկութիւնս քո [12] Եբր. ետուր զնոսա եւ անցուցեր զնոսա ընդ հուր վասն նոցա։ (22) Եւ յամենայն պղծութիւնս և ի պոռնկութիւնս քո

[13] Եբր. զբարձրաւանդակ [14] Իմա զկերակուր, կամ. զառճիկ [15] Եբր. ամաչեն ի ճանապարհէ քումմէ լկտւոյ [16] Եբր. զի չէր քո յագեալ, եւ պոռնկեցար ընդ նոսա [17] Եբր. Եւ յաճախեցեր զպոռնկութիւն քո յերկրէն Քանանու ի Քաղդէացիս [18] Եբր. Զիա՞րդ տկարացեալ է սիրտ քո [19] Եբր. պոռնկի լկտւոյ [20] Եբր. պոռնիկ՝ անարգեալ զկապէնս։ (32) Կին շնացող, որ փոխանակ առն իւրոյ ընդունի զօտարս։ (33) Ամենայն պոռնկաց տան կապէնս

[1]սեղեխաց քոց, եւ ուղերձէիր զնոսա
գալ առ քեզ յամենայն կողմանց ի
34 պոռնկութիւնս քո։ Եւ եղեւ քեզ խո-
տորնակի քան զամենայն կանանց ի
պոռնկութեան քում, [2]եւ յետ քո ոչ
պոռնկեցան. զի նոքա կապէնս առնուն
յարանց, եւ դու տայիր վարձս սեղեխաց,
եւ" եղեւ քեզ այն ի խոտորնակի։
35 Վասն այդորիկ, պոռնիկ, լուր զպատ-
36 գամս Տեառն. Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Փոխանակ զի հեղեր արկեր զպղինձ
քո, եւ [3]յայտնեսցի ամօթ պոռնկու-
թեան քո առաջի հոմանեաց քոց, եւ
յամենայն [4]խորհուրդս անօրէնութեանց"
քոց, եւ յարիւնս որդւոց քոց զորս
37 տայիր նոցա, Վասն այնորիկ ահաւա-
սիկ ես ժողովեցից [5]ի վերայ քո" զամե-
նայն հոմանիս քո, ընդ որս դու խառ-
նակէիր, եւ [5]յարուցից ի վերայ քո"
զամենայն սիրելիս եւ զատելիս քո, եւ
ժողովեցից պատեցից զնոսա շուրջ զքեւ,
եւ յայտնեցից [6]զչարիս քո առաջի նո-
ցա, եւ տեսցեն զամենայն խայտառա-
38 կութիւնս քո։ Եւ խնդրեցից ի քէն
զվրէժ շնացելոյ եւ արիւնահեղի, [6]եւ
եդից զքեզ յարիւն քո," եւ եդից զքեզ
յարիւն սրտմտութեան եւ նախանձու։
39 Եւ մատնեցից զքեզ ի ձեռս նոցա, եւ
կործանեսցեն զպոռնկոցս քո, եւ քա-
կեսցեն զկոթողս քո, եւ մերկասցեն ի
քէն զհանդերձս քո, եւ առցեն զպսակս
պարծանաց քոց, եւ թողցեն զքեզ մերկ
40 խայտառակեալ. Եւ ածցեն ի վերայ քո
ամբոխ, եւ քարկոծեսցեն զքեզ վիմօք,
եւ կոտորեսցեն զքեզ սրով իւրեանց.
41 Եւ այրեսցեն զտունս քո հրով, եւ ա-
րասցեն ի քեզ վրէժխնդրութիւն առաջի
կանանց բազմաց. եւ դարձուցից զքեզ
ի պոռնկութենէ քումմէ, եւ վարձս ոչ
42 եւս տացես նոցա։ Եւ [7]արձակեցից
զսրտմտութիւն իմ ի վերայ քո, եւ
բարձցի նախանձն իմ ի քէն. եւ հանգ-
43 եայց, եւ ոչ եւս [8]հոգացայց։ Փոխանակ
զի ոչ յիշեցեր զօր տղայութեան քո,
եւ տրտմեցուցանէիր զիս ի վերայ ա-
մենայնի այդորիկ, եւ ես ահաւասիկ
ըստ ճանապարհացն քոց ետու ի գլուխ
քո, ասէ Ադոնայի Տէր. եւ [9]այնպէս
արարեր" ամպարշտութիւնս ի վերայ
ամենայն անօրէնութեանց քոց։
44 Այս ամենայն է զոր մրմնջէին զքէն
առակօք եւ ասէին, եթէ Որպէս մայրն՝
45 նոյնպէս եւ դուստրն։ Արդ դուստր
մօրն դու ես, որ մերժեաց զայր իւր եւ
զորդիս իւր, եւ քոյր քերցն քոց որք
մերժեցին զարս իւրեանց եւ զորդիս
իւրեանց. մայր ձեր Քետացի, եւ հայր
46 ձեր Ամորհացի. Եւ քոյր [10]ձեր երէց՝
Շամրին, ինքն եւ դստերք իւր որ բնակ-
եալ է ի ձախմէ քումմէ. եւ քոյր քո
կրտսեր՝ որ բնակեալ է ընդ աջմէ քումմէ՝
47 Սոդոմ եւ դստերք իւր։ Սակայն եւ ոչ
ըստ ճանապարհաց նոցա գնացեր, եւ
ոչ ըստ անօրէնութեանց նոցա արարեր.
[11]զի փոքր մի" առաւել զտար քան զնոսա
48 յամենայն ճանապարհս քո։ Կենդանի
եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ ա-
րար [12]ինչ աւելի" Սոդոմ քոյրն քո՝ ինքն
եւ դստերք իւր, [12]քան զոր" արարեր
49 դու եւ դստերք քո։ Բայց այս էր ա-
նօրէնութիւն Սոդոմայ քեռ քո. ամ-
բարտաւանութիւն, [13]ի լիութեան հացի
եւ յղփութեան զինւոյ՝ փափկանայր
ինքն եւ դստերք իւր. այնու առաւել
էր ինքն եւ դստերք իւր", եւ ձեռն
յաղքատն եւ ի տնանկն ոչ կարկառէին։
50 Մեծամտէին եւ գործէին զանօրէնու-
թիւն առաջի իմ. իբրեւ զայն տեսի՝
51 բարձի զնոսա։ Նա եւ Շամրին զկէս
յանցանաց քոց ոչ յանցեաւ. եւ յաճա-
խեցեր զանօրէնութիւնս քո առաւել
քան զնոսա, եւ արդարացուցեր զքորս
քո յամենայն անօրէնութիւնս քո զոր
52 արարեր։ Եւ արդ ընկալ [14]զտանջանս քո
որ ապականեցեր զքորսն քո՝ անօրէ-
նութեամբքն զոր անօրինեցար առաւել
քան զնոսա, եւ արդարացուցեր զնոսա
յոյժ" քան զքեզ. եւ արդ յամօթ լեր
եւ կրեա զանարգանս ի յարդարացու-
53 ցանել զքորսն [15]քո քան զքեզ։ Եւ
դարձուցից զդարձուածս նոցա, զդար-
ձուածս" Սոդոմայ եւ զդստերաց իւրոց,

[1]Եբր. ամենայն սեղեխաց [2]Եբր. զի զկնի քո ոչ ոք եկն ի պոռնկել. եւ ի տալ քո վարձս, մինչ ոչ տուեալ լինէին քեզ վարձք, [3]Եբր. յայտնեցաւ [4]Եբր. կուռս պղծութեանց [5]Եբր. [illegible] [6]Եբր. զմերկութիւն [7]Եբր. հանգուցից [8]Եբր. ցասեայց

[9]Եբր. մի՛ առնիցես [10]Եբր. քո [11]Եբր. որպէս թէ դոյզն ինչ էր. [12]Եբր. որպէս [13]Եբր. յագուրդ հացի, և անհոգութիւն հանգստեան եղեն նմա և դստերաց նորա [14]Եբր. զամօթ քո որ դատապարտեցեր զքորսն քո ի մեղս քո, որովք գործեցեր պղծութիւնս քան զնոսա. նոքա արդարացան [15]Եբր. քո։ (53) Եւ դարձուցից զգերութիւն նոցա, զգերութիւն

եւ [1]դարձուցից զդարձուածս" Շամրնի
եւ զդստերաց նորա, եւ [2]դարձուցից
54 զդարձուածս քո" ի միջի նոցա. Զի
ընկալցիս [3]զտանջանս քո, եւ անար-
գեսցիս" յամենայնէ զոր արարեր ի
55 [4]բարկացուցանել զիս։ Եւ քոյր" քո
Սոդոմ եւ դստերք իւր անդրէն հաս-
տատեսցին որպէս եւ էինն ի սկզբանէ,
եւ Շամրին եւ դստերք իւր հաստա-
տեսցին անդրէն որպէս եւ էինն ի
սկզբանէ, եւ դու եւ դստերք քո հաս-
տատեսջիք ի նոյն՝ որպէս եւ էիք ի
56 սկզբանէ։ Եւ [5]եթէ ոչ էր Սոդոմ քոյր
քո համբաւ ի բերան քո յաւուրս հպար-
57 տութեան քո, Մինչչեւ յայտնեալ էին
չարիքն քո որպէս այժմ, նախատ եղեր
դստերացն Ասորւոց, եւ ամենեցուն որ
շուրջ զնովաւ էին, [6]դստերք այլազգ-
58 եաց, եւ պատեալ շուրջ զքեւ"։ Արդ
կրեա զամպարշտութիւնս քո եւ զա-
նօրէնութիւնս քո, ասէ Տէր։
59 Զի այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Եւ ա-
րարից ընդ քեզ՝ որպէս արարերն, որպէս
անարգեցեր [7]զայն ամենայն" անցանել
60 զուխտիւ [8]իմով։ Եւ յիշեցից զուխտն
իմ որ ընդ քեզն էր յաւուրս տղայու-
թեան քո, եւ կանգնեցից [8]ինձ ուխտ
61 յաւիտենական. Եւ յիշեսցես զճանա-
պարհս քո եւ [9]անարգեսցիս, յորժամ
զմտաւ ածիցես" զքորսն քո զերիցունսն
հանդերձ կրտսերօքն, եւ տաց զնոսա
62 քեզ [10]ի փորձ, եւ ոչ ի դաշնաւորս. Եւ
կանգնեցից ես զուխտ իմ որ ընդ քեզ,
63 եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր. Զի յիշես-
ցես եւ ամաչեսցես, եւ մի՛ եւս լիցի
քեզ բանալ զբերան քո առաջի անար-
գանաց քոց, ի քաւել ինձ զամենայն
գործս քո զոր գործեցեր, ասէ Ադո-
նայի Տէր։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, պատմեա [11]պատմութիւն,
եւ խօսեաց առակ առ տունն Իսրայելի,
3 Եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Արծուի մեծ՝ մեծաթեւ երկայնա-
տարած [12]լիամագիլ որ խորհեցաւ մտա-
նել ի Լիբանան, եւ առ զընտիր ընտիր
4 մայրիցն. Եւ եհատ զմատաղատունկն"
եւ տարաւ յերկիրն [13]Քանանացւոց, եւ
տնկեաց զնա [14]ի պարսպաւոր քաղաքին"։
5 Եւ առ ի սերմանէ երկրին, եւ [15]ցանեաց
ընդ երեսս դաշտին տունկ մանրա-
տունկ, ընդ առատութեամբ ջրոյ՝ երեւելի
6 առնել կարգեաց" զնա. (Եւ բուսաւ եւ
եղեւ յորթ [16]տկար եւ փոքր տեսու-
թեամբ",) յերեւել ուռոց իւրոց ի նմա,
եւ արմատք նորա ի ներքոյ նորա էին եւ
եղեւ յորթ [8]մեծ, եւ եհան անդ [17]ողկոյզս,
եւ արձակեաց զբարունակս իւր։
7 Եւ երեւեցաւ այլ արծուի մեծ, մե-
ծաթեւ [18]բազմամագիլ, եւ ահա որթս
այս [19]պատեալ է զնովաւ, եւ արմատք
սորա ի նմա, եւ ուռք նորա ի ներքոյ
նորա. եւ առաքեաց արբուցանել զնա
8 հանդերձ բուսովք տնկոյ նորա. Ի գեղե-
ցիկ դաշտին ընդ բազում ջրով պարա-
րեսցի," արձակել շառաւիղս եւ բերել
9 պտուղս եւ լինել յորթ մեծ։ Վասն այ-
սորիկ ասա, Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Եթէ իցէ աջողեսցի. ո՞չ ապաքէն
[20]արմատք փափկութեան նորա եւ պտուղ
նորա նեխեսցին, եւ" չորասցին ամե-
նայն շառաւիղք նորա, եւ ոչ բազկաւ
մեծաւ՝ եւ ոչ ազգաւ բազմաւ բուռն
հարկանել եւ խլել զնա յարմատոց իւ-
10 րոց։ Եւ արդ [21]պարարեսցի, մի՛ յաջո-
ղեսցի". ո՞չ ապաքէն ընդ մերձենալ հող-
մոյ խորշակի [22]ցամաքեսցի հանդերձ բու-
սովն եւ շառաւիղօք իւրովք"։
11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,

---

[1] Իբր. զգերութիւն [2] Իբր. զգերութիւն գերեաց քոց [3] Իբր. զամօթ քո եւ ամաչեսցես [4] Իբր. մխիթարել քո զնոսա։ (54) Եւ քորք [5] Իբր. [illegible] [6] Իբր. դստերաց Փղշտացւոց որ անարգեն զքեզ շուրջանակի [7] Իբր. զերդումն [8] Իբր. քեզ [9] Իբր. ամաչեսցես յորժամ ընկալցիս [10] Իբր. ի դստերս [11] Իբր. առեղծուած

[12] Իբր. լի անօր թեւօք, երփն երփն գունովք, եկն ի Լիբանան, եւ առ զկատար եղեւնւոյն, (4) Զգլուխ մատաղ ոստոց նորա խլեաց [13] Կամ. վաճառականաց [14] Իբր. ի քաղաքին վաճառականաց [15] Իբր. եդ զնա յանդի սերմանեաց. տարաւ առ ջուրս բազումս, իբրեւ զուռի տնկեաց [16] Իբր. ուռճացեալ, խոնարհ հասակաւ [17] Իբր. ոստս [18] Իբր. բազմափետուր [19] Իբր. խոնարհեցուցանէր զարմատս իւր առ նա, եւ արձակէր զոստս իւր ի նա, արբուցանել զնա յանդւոյ տնկոյն իւրոյ։ (8) Ի բարւոք դաշտին առ ջուրս բազումս տնկեցաւ [20] Իբր. զարմատս նորա խլեսցէ, եւ զպտուղ նորա քաղեսցէ զի փտեսցի. [21] Իբր. տնկեցաւ, միթէ յաջողեսցի՞ [22] Իբր. ցամաքելով ցամաքեսցի, յածուս բուսոյն իւրոյ ցամաքեսցի

12 [1]Որդի մարդոյ, ասա ցտունդ Իսրայե-
լի՝ տուն" դառնացողաց, Ո՞չ գիտէք զինչ
է [2]այդ զոր ասացից. յորժամ նկեսցէ"
Թագաւորն Բաբելացւոց յԵրուսաղէմ,
[3]առցէ զԹագաւոր նորա եւ [4]զիշխանս,
տարցի" զնոսա առ ինքն ի Բաբելոն.
13 Եւ [5]առցէ ի զաւակէ Թագաւորութեանն,
եւ [6]դիցէ ընդ նմա ուխտ, եւ [7]անցուս-
ցէ ընդ նզովս", եւ զիշխանս երկրին
14 [5]առցէ. Լինել ի Թագաւորութիւն տկար,
ամենեւին ոչ բարձրանալ, պահել զուխտ
15 նորա եւ կալ ի նմին. [8]Եւ ապստամ-
բեսցի" ի նմանէ առաքել հրեշտակս յԵ-
գիպտոս, տալ նմա երիվարս եւ զօրս
բազումս. եթէ իցէ աջողեսցի՞, եթէ ի-
ցէ ապրեսցի՞ որ առնէն [9]իրս հակա-
ռակս", եւ անցանէ ըստ ուխտ. եթէ
16 իցէ ապրեսցի. Կենդանի եմ ես, ասէ
Ադոնայի Տէր, եթէ ոչ ի տեղւոջ [10]յո-
րում Թագաւորն" Թագաւորեցոյց զնա,
[11]որ անարգեաց զնզովս իմ եւ անց ըստ
ուխտն իմ որ" ընդ նմա ի մէջ Բաբե-
17 լոնի վախճանեսցի. Եւ ոչ զօրութեամբ
մեծաւ, եւ ոչ գնդաւ բազմաւ [12]տացէ
ընդ նմա պատերազմ Փարաւոն, պատ-
նէշս եւ նետակալս չինեսցէ" սատա-
18 կել զանձինս բազմաց. Զի անարգեաց
զերդումն, եւ անց զուխտիւն. եւ ահա
[13]ետու ի ձեռս նորա, եւ արարի" զայս
ամենայն ընդ նմա, մի՞թէ ապրեսցի՞.
19 Վասն այսորիկ ասա, Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. Կենդանի եմ ես, [14]ասէ
Ադոնայի Տէր," եթէ ոչ ըստ ուխտին
իմում զորով անց եւ ըստ երդմանն ի-
մոյ զոր անարգեաց՝ հատուցից ի գլուխ
20 նորա. Եւ սփռեցից ի վերայ նորա զվարմ
իմ, եւ ըմբռնեսցի [15]ընդ պաշարմամբ ի-
մով". եւ ածից զնա ի Բաբելոն, եւ անդ
դատեցայց ընդ նմա ըստ անիրաւու-
թեանն նորա զոր անիրաւեցաւ առ իս.
21 Եւ [16]ըստ ամենայն խուսափանացն նորա,
յամենայն պատերազմունս" նորա սրով
անկցին, եւ [17]զմնացորդս նորա ընդ ա-
մենայն հողմս ցրուեցից". եւ ծանիջիք
զի ես Տէր խօսեցայ.
22 [14]Վասն այնորիկ" այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր. Եւ առից ես [18]յընտիր ընտիր
մայրից բարձրաւանդակին, եւ տաց ես ի
գլխոյ չառաւիղացն նորա ի սիրտս նո-
ցա. քչալեցից" եւ տնկեցից ի լերինն
23 [19]բարձու, Եւ կախեցից զնա զբարձրա-
ցեալ լեռնէն Իսրայելի. տնկեցից" եւ
ոստս արձակեսցէ եւ պտուղ բերցէ, եւ
եղիցի ի մայր մեծ. եւ հանգիցեն ընդ
նովաւ ամենայն [20]գազանք եւ ամենայն
հաւք, Թռչունք" ընդ հովանեաւ նորա
դադարեսցեն. [14]եւ բարունակք նորա ի
24 նմին հաստատեսցին." Եւ ծանիցեն ա-
մենայն փայտք դաշտի թէ ես եմ Տէր,
որ խոնարհեցուցանեմ զփայտ բարձրա-
ցեալ, եւ բարձրացուցանեմ զփայտ խո-
նարհեալ, ցամաքեցուցանեմ զփայտ
դալար, եւ դալարեցուցանեմ զփայտ
ցամաքեալ. ես Տէր խօսեցայ՝ եւ արա-
րից.

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, զի՞նչ է ձեզ առակդ այդ՝
[21]ի մէջ որդւոցդ" Իսրայելի զոր ասէք,
Թէ Հարք ագոխ կերան, եւ որդւոց ա-
3 տամունք առան. Կենդանի եմ ես, ա-
սէ Ադոնայի Տէր, եթէ լինիցի առակդ
4 այդ որ ասի ի մէջ Իսրայելի. Զի ամե-
նայն անձինք՝ իմ են, որպէս անձն հօր՝
նոյնպէս եւ անձն [22]որդւոյ. անձն որ մե-
5 ղիցէ՝ նոյն եւ մեռցի. Այլ մարդն որ
արդար իցէ, եւ առնիցէ զիրաւունս եւ
6 զարդարութիւն, ի վերայ լերանց [14]զո-
հեալ ոչ ուտիցէ, եւ զաչս իւր ի կուռս
տանն Իսրայելի ոչ արձակիցէ, եւ զկին
ընկերի իւրոյ ոչ պղծիցէ, եւ ի կին
7 իւր ապարահ ոչ մերձենայցէ, Եւ մար-
դոյ ոչ իշխանութիւն ոչ լինիցի, զգրաւ պարտա-
պանի դարձուցանիցէ, յափշտակութիւն
ոչ յափշտակիցէ, զհաց իւր տացէ քաղ-
8 ցելոյ եւ զմերկն զգեցուցանիցէ, Զար-

[1] Եբր. Ասա ցտունդ [2] Եբր. այդ, ասա, Ահա եկն [3] Եբր. եւ առ [4] Եբր. զիշխանս նորա, և տարաւ [5] Եբր. առ [6] Եբր. եդ [7] Եբր. արկ զնա ընդ երդմամբ [8] Եբր. Այլ ապստամբեցաւ [9] Եբր. զայս [10] Եբր. Թագաւորին որ [11] Եբր. զորոյ անարգեաց զերդումն. եւ զորոյ անց ուխտին [12] Եբր. եղիցի ընդ նմա Փարաւոն ի պատերազմի, ի կանգնել պատնէշս, եւ ի շինել նետակալս [13] Եբր. տուեալ էր նա զձեռն իւր, եւ արար [14] Եբր. պակասէ [15] Եբր. ի թակարդի իմում [16] Եբր. ամենայն փախստեայք նորա, յամենայն վաշտս

[17] Եբր. Մնացորդք ընդ ամենայն հողմս ցրուեսցին [18] Եբր. ի բարձրաւանդակէ եղեւնին բարձու եւ տնկեցից. եւ հատից ի գլխոյ մատաղ ոստոց նորա զմատաղագոյնն, [19] Եբր. բարձու եւ վերացելոյ. (23) Ի լերին անդ բարձու Իսրայելի տնկեցից զնա, [20] Եբր. հաւք, ամենայն թռչունք [21] Եբր. յերկրիդ [22] Եբր. որդւոյ՝ իմ է

ծամթ իւր ի վաշխս ոչ տացէ, եւ տո-
կոսեօք անդրէն ոչ պահանջիցէ, յանի-
րաւութենէ զձեռս իւր դարձուցանիցէ,
դատաստան արդար առնիցէ ընդ այր եւ
9 ընդ ընկեր իւր. Ըստ հրամանաց իմոց
գնայցէ, զիրաւունս իմ պահիցէ [1]եւ
առնիցէ զնոսա", արդար է նա՝ կենօք
կեցցէ, ասէ Ադոնայի Տէր։
10 Եւ եթէ ծնանիցի որդի խառնագնաց,
11 արիւնահեղ, եւ առնիցէ [2]զմեղս. Ի ճա-
նապարհս հօրն իւրոյ արդարոյ՝ ոչ գնաց,
եւ" ի վերայ լերանց եկեր [3]զոհեալ, եւ
12 զկին ընկերի իւրոյ պղծեաց, Եւ զաղ-
քատն եւ զտնանկն յաղթահարեաց,
եւ յափշտակութիւն յափշտակեաց, եւ
զգրաւ ոչ դարձոյց, եւ ի պաշտօն դից
զաչս իւր արձակեալ անօրէնութիւն
13 գործեաց, Զարծաթ իւր ի վաշխս ետ,
եւ վաշխիւ եւ տոկոսեօք [4]պահանջեաց.
նա մի՛ կեցցէ որ զայն ամենայն անօ-
րէնութիւնս արար, մահու մեռցի, եւ
արիւն նորա ի վերայ նորին եղիցի։
14 Եւ եթէ ծնանիցի որդի, եւ տեսա-
նիցէ զամենայն մեղս հօր իւրոյ զոր
գործեաց, եւ երկիցէ՝ եւ ոչ արասցէ
15 զնոյնս. Ի վերայ լերանց [5]զոհեալ ոչ ե-
կեր, եւ զաչս իւր "ի խորհուրդս տանն
Իսրայելի ոչ արձակեաց, եւ զկին ըն-
16 կերի իւրոյ ոչ ապականեաց, Եւ զմարդ
ոք ոչ յաղթահարեաց, եւ զգրաւ ոչ
գրաւեաց, եւ յափշտակութիւն ոչ յա-
փշտակեաց, զհաց իւր ետ քաղցելոց
17 եւ զմերկն զգեցոյց, Եւ յանիրաւութե-
նէ դարձոյց զձեռս իւր, վաշխս եւ տո-
կոսիս ոչ առ, [6]արդարութիւն գործեաց,
եւ ըստ հրամանաց իմոց գնաց. նա մի՛
վախճանեսցի յանիրաւութիւնս հօր իւ-
18 րոյ, այլ կենօք կեցցէ։ Իսկ հայրն նո-
րա [7]թէ նեղելով նեղիցէ, եւ յափշտա-
կելով յափշտակիցէ զեղբայր իւր, հա-
կառակութեան գործս" գործեաց ի մէջ
ժողովրդեան [8]իմոյ, մեռցի յանիրաւու-
թեան իւրում։
19 Եւ ասէք թէ Զի՞ է զի ոչ եհաս ա-
նիրաւութիւն հօրն՝ որդւոյն։ Զի որդին

[1] Ոմն. առնել զճշմարտութիւն [2] Ոմն. զմի ինչ յայսցանէ. (11) Այսինքն եթէ նա ոչ արար զայս ամենայն, այլ [3] Ոմն. զոհեալ [4] Ոմն. պահանջեաց. միթէ կեցցէ՞ [5] Ոմն. ի կուռս [6] Ոմն. զարդարութիւնս իմ [7] Ոմն. որ նեղելով նեղեաց, եւ յափշտակելով յափշտակեաց զեղ-բայր իւր, եւ զոր չէին բարի՝ [8] Ոմն. իւրոյ

[9]ուղղութիւն եւ արդարութիւն արար,
զամենայն օրէնս իմ պահեաց եւ արար
20 զնոսա, կենօք կեցցէ։ Անձն որ մեղի-
ցէ, նոյն եւ մեռցի. եւ որդի զհօր մեղս
մի՛ առցէ, եւ մի՛ հայր առցէ զանիրա-
ւութիւնս որդւոյ իւրոյ. արդարութիւն
արդարոյն ի վերայ նորին եղիցի, եւ
անօրէնութիւն անօրինին ի վերայ նո-
21 րին եղիցի։ Եւ անօրէնն եթէ դարձցի
յամենայն անօրէնութեանց իւրոց զոր
արար, եւ պահիցէ զամենայն պատուի-
րանս իմ, եւ արասցէ արդարութիւն
եւ [3]ուղղութիւն, կենօք կեցցէ, եւ մի՛
22 մեռանիցի։ Ամենայն յանցանք նորա զոր
գործեալ իցէ [10]եւ ամենայն անիրաւու-
թիւնք նորա զոր անիրաւեալ իցէ մի՛
յիշեսցին", այլ արդարութեամբ իւրով
23 զոր արար՝ կեցցէ։ Միթէ կամելով կա-
միցի՞մ զմահ մեղաւորին ասէ Տէր Տէր՝
որպէս զդառնալ նորա ի չար ճանապար-
24 հէ եւ կեալ։ Եւ ի դառնալ արդարոյն
յարդարութենէ իւրմէ, եւ առնել զա-
նիրաւութիւն, ըստ ամենայն անօրէ-
նութեանց՝ զոր առնիցէ [11]անօրէնն. ա-
մենայն արդարութիւնք նորա զոր ա-
րար՝ մի՛ յիշեսցին. ի յանցանսն իւր յոր
անկաւ, եւ ի մեղս իւր զոր մեղաւ՝ ի
նոսին մեռցի։
25 Եւ ասէք թէ Ոչ [12]աջող է ճանապարհ
Տեառն. արդ լուարուք, տունդ Իսրա-
յելի, միթէ ի՞մ ճանապարհ չիցէ [12]աջող.
ո՞չ ապաքէն ձեր ճանապարհք չեն [12]ա-
26 ջող։ Ի դառնալ արդարոյն յարդարու-
թենէ իւրմէ՝ եւ առնել զանիրաւութիւն,
մեռցի [13]յանօրէնութեանն զոր գործեաց"։
27 Եւ ի դառնալ անօրինին յանօրէնութենէ
իւրմէ զոր արար, եւ առնիցէ իրաւունս
եւ արդարութիւն, ինքն զանձն իւր
28 ապրեցոյց. Զի ետես եւ դարձաւ յա-
մենայն ամպարշտութեանց իւրոց զոր
արար. կենօք կեցցէ եւ մի՛ մեռցի։
29 Եւ ասեն տունդ Իսրայելի, Ոչ ուղիղ
է ճանապարհ Տեառն. միթէ ի՞մ ճանա-
պարհ չիցէ ուղիղ, տունդ Իսրայելի.
ո՞չ ապաքէն ձեր ճանապարհք չեն ու-
30 ղիղ։ Վասն այսորիկ զիւրաքանչիւր ոք
ըստ իւրում ճանապարհի դատեցայց,
տունդ Իսրայելի, ասէ Ադոնայի Տէր.
դարձայք եւ դարձարուք յամենայն ամ-

[9] Ոմն. իրաւունս [10] Ոմն. մի՛ յիշեսցին նմա [11] Ոմն. անօրէնն, կեցցէ՞ [12] Ոմն. Ուղիղ [13] Ոմն. ի նոսին, յանօրէնութեան իւրում զոր գործեաց մեռցի

պարշտութեանց ձերոց, եւ ոչ լինիցի
31 ձեզ [1]ի տանջանս անիրաւութեան": Ըն-
կեցէք յանձանց ձերոց զամենայն ամ-
պարշտութիւնս ձեր զոր ամպարշտե-
ցայք [1]յիս, եւ արարէք ձեզ սիրտ նոր,
եւ ոգի նոր. [2]եւ արարէք զամենայն
զպատուիրանս իմ." եւ ընդէ՞ր մեռա-
32 նիք, տունդ Իսրայելի, [2]ասէ Տէր" Զի ոչ
կամիմ զմահ [3]մեղուցելոյն, ասէ Ադո-
նայի Տէր, [2]այլ զի դարձցի ի ճանա-
պարհաց իւրոց չարաց, եւ կեցուսցէ
զանձն իւր." արդ եկայք դարձարուք,
եւ կեցէք:

ԳԼ. ԺԹ

[1]Ողբք ի վերայ իշխանին Իսրայելի:"

1 Եւ դու, [2]որդի մարդոյ," ողբս առ ի
2 վերայ [4]իշխանին Իսրայելի, Եւ ասաս-
ցես, Զի՞ է [5]զի եղեւ մայր քո" ի մէջ
առիւծուց, [2]կորիւնդ ի մէջ առիւծուց
3 բազմացոյց զկորիւնս իւր: Եւ [6]զարգա-
ցաւ կորիւն մի ի կորեանց նորա", եւ
առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակել
զյափշտակութիւն, եւ եղեւ մարդա-
4 խանձ: Լուան զնմանէ ազգք, [7]ըմբռնե-
ցին զնա յապականութիւն". եւ տարան
զնա գայլ ի բերան յերկիրն Եգիպտաց-
5 ւոց: Եւ ետես զի անջատեցաւ ի նմա-
նէ եւ կորեաւ յոյս նորա, եւ նա միւս
եւս այլ կորիւն ի կորեանց իւրոց ա-
6 ռիւծացոյց: Եւ շրջէր ի մէջ առիւծուց.
առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակել
յափշտակութիւն, եւ եղեւ մարդախանձ:
7 [8]Որսայր յանդգնութեամբ իւրով. զքա-
ղաքս" կործանէր, եւ զերկիրն լրիւ իւ-
րով ապականէր ի մռնչելոյ բարբառոյ
8 իւրոյ: Եւ յարեան ի վերայ նորա ազգք
յիւրաքանչիւր աշխարհաց շուրջանակի,
եւ պատեցին զնա [9]թակարդօք յապա-
9 կանութիւն": Գայլ ի բերան հարին,
եւ տարան դայռագլիւ առ արքայն
Բաբելացւոց, եւ արկին զնա ի բանտ.
զի մի՛ եւս լուիցի բարբառ նորա ի
վերայ լերանցն Իսրայելի:

10 Մայր քո իբրեւ զորթ, եւ [10]իբրեւ զծա-
ղիկ նռնենեաց" տնկեալ ի գնացս ջուրց,
բոյս նորա եւ պտուղ նորա եղեւ ի ջուրց
11 բազմաց: Եւ [11]եղեւ նորա գաւազան
զօրութեան ի վերայ ազգին" իշխանաց,
եւ բարձրացաւ [12]մեծութեամբ ի մէջ
գարաստանաց, եւ [13]ետես զմեծութիւն
12 իւր" ի բազմութեան ուռոց իւրոց: Եւ
բեկաւ ի բարկութեան եւ յերկիր կոր-
ծանեցաւ, եւ հողմ խորշակի ցամաքե-
ցոյց [14]զշառաւիղս նորա. խնդրեցաւ ի
նմանէ վրէժ, եւ ցամաքեցաւ գաւա-
զան" զօրութեան նորա, եւ հուր մա-
13 շեաց զնա: Եւ արդ տնկեցին զնա յա-
14 նապատի յերկրի անջրդի: Եւ ել հուր
[15]յընտիր ընտիր գաւազանաց նորա, եւ
եկեր զնա. եւ ոչ գոյր ի նմա գաւա-
զան զօրութեան. ազգ յառակս ողբոց"
եւ յողբս եղիցի:

ԳԼ. Ի

[1]Առ ծերս տանն Իսրայելի:"

1 Եւ եղեւ յամին եւթներորդի, յամ-
սեանն հինգերորդի որ օր տասն էր ամ-
սոյն, եկին արք ի ծերոց [2]տանն Իսրա-
յելի հարցանել ի Տեառնէ, եւ նստան
առաջի իմ:
2 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
3 Որդի մարդոյ, խօսեաց ընդ ծերսդ [3]տանդ
Իսրայելի եւ ասասցես ցդոսա, Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. Եթէ հարցանե՞լ
գայք դուք առ իս. կենդանի եմ ես ե-
թէ տաց ինչ ձեզ պատասխանի, ասէ
4 Ադոնայի Տէր: [16]Եթէ իցէ խնդրեցի՞ց
զվրէժ նոցա", որդի մարդոյ. զմեղաց
հարց դոցա դիր դոցա վկայութիւն,
5 Եւ ասասցես ցդոսա, Այսպէս ասէ [17]Տէր
Աստուած. Յօրէ յորմէհետէ ցանկացայ
ես տանդ Իսրայելի, եւ ծանուցայ" զա-
ւակի տանդ Յակոբու, եւ ծանուցայ
նոցա յերկրին Եգիպտացւոց, [18]ձեռն ե-
տու" նոցա եւ ասեմ, Ես եմ Տէր Աս-

[1]Ոմն. անիրաւութիւնն ի գայթակղութիւն [2]Ոմն. գոլով [3]Ոմն. մեռելոյն [4]Ոմն. իշխանացն [5]Ոմն. մայր քո. միատակ առեւծ է որ ննջէ [6]Ոմն. անոյց զմին ի կորեանց իւրոց [7]Ոմն. ըմբռնեցաւ յորոգայթի նոցա [8]Ոմն. Եւ ծանեաւ զապարանս (կամ, զայրիս) նոցա, եւ զքաղաքս նոցա [9]Ոմն. թակարդօք. ըմբռնեցաւ յորոգայթ նոցա

[10]Ոմն. ըստ նմանութեան (կամ, յարեան) քո [11]Ոմն. եղեն նորա շառաւիղք զօրութեան ի գաւազանս [12]Ոմն. հասակ նորա [13]Ոմն. երեւեցաւ ի բարձրութեան իւրում [14]Ոմն. զպտուղս նորա. խորտակեցան և ցամաքեցան շառաւիղք [15]Ոմն. ի շառաւեղէ ոստոց նորա եւ կերաւ զպտուղ նորա. և ոչ գոյր ի նմա շառաւիղ զօրութեան, ի գաւազան իշխանի: Ողբ է այն [16]Ոմն. Միթէ դատեսջի՞ս զնոսա. միթէ դատեսջի՞ս [17]Ոմն. Տէր Ենովայ. Յօրէ յորմէհետէ ընտրեցի զԻսրայէլ, եւ ամբարձի զձեռս իմ [18]Ոմն. եւ ամբարձի զձեռն իմ

6 տուեալ ձեր. Յաւուր յայնմիկ [1]ձեռն ե-
տու նոցա՝՝ հանել զնոսա յերկրէն Եգիպ-
տացւոց, յերկիրն զոր պատրաստեցի
նոցա, երկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր,
7 [2]քաղցր քան զամենայն երկիր՝՝։ Եւ ա-
սացի ցնոսա, Իւրաքանչիւր ոք զգար-
շելիս իւր յաչաց իւրոց ի բաց ընկե-
ցէ, եւ [3]ի գնացս Եգիպտացւոց մի՛
պղծիք. ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
8 Եւ ապստամբեցան յինէն, եւ ոչ կա-
մեցան լսել ինձ. իւրաքանչիւր ոք զգար-
շելիս իւր յաչաց իւրոց ոչ ընկէց ի բաց,
եւ [4]զգնացսն Եգիպտացւոց ոչ թողին,
եւ ասացի հեղուլ զսրտմտութիւն իմ ի
վերայ նոցա, կատարել զբարկութիւն
9 իմ ի նոսա ի մէջ Եգիպտացւոցն։ Բայց
արարի, զի անուն իմ ամենեւին մի՛
պղծեսցի առաջի ազգացն յորոց միջի
իցեն նոքա, յորս ծանուցայ նոցա ա-
ռաջի նոցա, հանել զնոսա յերկրէն Ե-
գիպտացւոց։
10 Եւ հանի զնոսա յերկրէն Եգիպտաց-
11 ւոց, եւ ածի զնոսա յանապատն. Եւ
ետու նոցա զհրամանս իմ, եւ զիրա-
ւունս իմ ցուցի նոցա, զոր առնիցէ
12 մարդ, եւ կեցցէ ի նոսա։ Եւ զշաբաթս
իմ ետու նոցա լինել նշանակ ընդ իս եւ
ընդ նոսա, ճանաչել նոցա թէ ես եմ Տէր
որ սրբեմ զնոսա։ [5]Եւ ասացի ցտունն
Իսրայելի յանապատի անդ՝ թէ ի հրա-
մանս իմ գնայցէք, եւ ոչ գնացին. եւ
զիրաւունս իմ պահեցէք, առնել զնոսա,
զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք։՝՝
13 Եւ դառնացուցին զիս տունն Իսրա-
յելի յանապատին. ըստ հրամանաց իմոց
ոչ գնացին, եւ զիրաւունս իմ մերժե-
ցին, զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նո-
քօք, եւ զշաբաթս իմ պղծեցին յոյժ.
եւ ասացի հեղուլ զսրտմտութիւն իմ
14 յանապատին սատակել զնոսա։ Եւ ա-
րարի, զի անուն իմ ամենեւին մի՛ պղծես-
ցի առաջի ազգացն յորոց հանի զնոսա
15 յանդիման նոցա։ Եւ ես համբարձի զձեռս
իմ ի վերայ նոցա յանապատին, [5]համօ-
րէն չտանել զնոսա յերկիրն զոր ետու
նոցա, երկիր որ բղխէ զկաթն եւ մեղր,
16 [2]քաղցր քան զամենայն երկիր՝՝։ Փոխա-
նակ զի զիրաւունս իմ մերժեցին, եւ
ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին, եւ
զշաբաթս իմ պղծեցին, [6]եւ զհետ խորհ-
17 րդոց սրտից իւրեանց գնացին՝՝։ Եւ
խնայեաց ի նոսա ակն իմ ջնջել զնոսա.
եւ ոչ արարի զնոսա ի վախճան յանա-
պատին։
18 Եւ ասացի [7]ցնոսա յանապատին, Ըստ
կրօնից հարցն ձերոց մի՛ գնայք, եւ զի-
րաւունս նոցա մի՛ պահէք, եւ [8]ի գնացս
նոցա մի՛ խառնակիք եւ՝՝ մի՛ պղծիք.
19 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր. ըստ հրա-
մանաց իմոց գնացէք, եւ զիրաւունս իմ
20 պահեցէք եւ արարէք զնոսա. Եւ զշա-
բաթս իմ սրբեցէք, եւ եղիցի նշանակ
ընդ իս եւ ընդ ձեզ, ճանաչել ձեզ թէ
ես եմ Տէր Աստուած ձեր։
21 Դառնացուցին զիս եւ որդիք նոցա,
ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին, եւ
իրաւանց իմոց ոչ զգուշացան առնել
զնոսա, զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ
նոքօք, եւ զշաբաթս իմ պղծէին. եւ
ասացի հեղուլ զսրտմտութիւն իմ ի վե-
րայ նոցա, յանապատին կատարել զբար-
22 կութիւն իմ ի վերայ նոցա։ Եւ դար-
ձուցի զձեռն իմ ի նոցանէ. եւ արարի,
զի անուն իմ ամենեւին մի՛ պղծեսցի
առաջի ազգացն, յորոց հանի զնոսա յան-
դիման նոցա։
23 Եւ ես ամբարձի զձեռն իմ ի վերայ
նոցա յանապատի անդ, ցրուել զնոսա
ընդ ազգս, եւ ցանել զնոսա ընդ գա-
24 ւառս. Փոխանակ զի զիրաւունս իմ ոչ
արարին, եւ զհրամանս իմ մերժեցին,
եւ զշաբաթս իմ պղծեցին, եւ զհետ
[9]խորհրդոց հարցն իւրեանց էին աչք նո-
25 ցա։ Եւ ես ետու նոցա հրամանս ան-
բարիս, եւ իրաւունս, որովք ոչ կեց-
26 ցեն։ Եւ պղծեցի զնոսա ի պատարագս
իւրեանց, [10]ընդ անցանել ինձ ընդ ա-
մենայն՝՝ որ բանայ զարգանդ, զի սա-
տակեցից զնոսա, եւ ծանիցեն եթէ ես
եմ Տէր։
27 Վասն այդորիկ խօսեաց ընդ տանդ
Իսրայելի, որդի մարդոյ, եւ ասասցես
ցդոսա, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր.
Մինչեւ ցայսչափ բարկացուցին զիս
հարքն ձեր յանցանօքն իւրեանց զոր
28 յանցեան առ իս։ Եւ տարայ զնոսա յեր-
կիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ նոցա

[1]Եբր. զձեռն իմ ամբարձի ի նոսա [2]Եբր. փառք է նա ամենայն երկրի [3]Եբր. ի կուռս [4]Եբր. զկուռս [5]Յեբր. պակաս

[6]Եբր. զի զհետ կռոց գնայ սիրտ նոցա [7]Եբր. ցորդիս նոցա [8]Եբր. ի կուռս նոցա [9]Եբր. կռոց [10]Եբր. թողեալ նոցա անցուցանել ընդ հուր զամենայն

զնա. եւ տեսին անդ զամենայն բլուր
բարձր եւ զամենայն ծառ վարսաւոր, եւ
զոհեցին անդ[1] դից իւրեանց, եւ կարգեցին
անդ զոհս պատարագաց իւրեանց", եւ
արկին զխունկս անուշութեան իւրեանց,
29 եւ նուիրեցին անդ զնուէրս իւրեանց։ Եւ
ասացի ցնոսա, Զի՞նչ[2] է աբբանայդ այդ յոր
դուքդ մտանէք. եւ կոչեցին զանուն նորա
Աբբանա," մինչեւ ցայսօր ժամանակի։
30 Վասն այնորիկ ասա ցտունն Իսրա-
յելի, Այսպէս ասէ [3]Տէր Աստուած. Ե-
թէ յանօրէնութիւն" հարցն ձերոց պղծիք,
եւ զհետ գարշելեացն նոցա պոռնկիք,
31 Եւ ի պտուղս պատարագացն ձերոց եւ
[4]յընծայս որդւոցն ձերոց, եւ ի զատու-
ցանել որդւոցն ձերոց՝ ածել զբոցով.
պղծիք յամենայն խորհուրդս" ձեր մին-
չեւ ցայսօր ժամանակի, եւ ես տայցե՞մ
ձեզ պատասխանի, տունդ Իսրայելի.
կենդանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր,
32 եթէ տաց ձեզ պատասխանի։ Եւ եթէ
անկցի յոգիս ձեր այդ, ոչ լիցի որպէս
դուքդ ասէք, եթէ Եղիցուք մեք իբրեւ
զհեթանոսս եւ իբրեւ զազգս երկրի
33 պաշտել զփայտս եւ զքարինս։ [5]Վասն
այդորիկ" կենդանի եմ ես, ասէ Ադո-
նայի Տէր, եթէ ոչ հզօր ձեռամբ եւ
բարձրացեալ բազկաւ եւ հեղեալ ցաս-
34 մամբ թագաւորեցից ի վերայ ձեր։ Եւ
հանից զձեզ յազգաց, եւ ընկալայց զձեզ
յաշխարհաց ուր ցրուեալ իցէք ի նոսա,
հզօր ձեռամբ եւ բարձրացեալ բազկաւ
35 եւ հեղեալ ցասմամբ։ Եւ ածից զձեզ
յանապատ ազգացն, եւ դատ եղից անդ
36 ընդ ձեզ դէմ յանդիման։ Զոր օրինակ
եղի դատ ընդ հարսն ձեր յանապատի
անդ [6]յորժամ հանի զնոսա յերկրէն" Ե-
գիպտացւոց, այնպէս դատեցայց ընդ
37 ձեզ, ասէ [*]Տէր Տէր Աստուած"։ Եւ
անցուցից զձեզ ընդ ցպով [6]իմով,
եւ մուծից զձեզ ընդ [7]թուով ուխտի ի-
38 մոյ"։ Եւ որոշեցից ի ձէնջ զամպարիշտս
եւ [8]զապստամբս. զի ի բնակութենէ"
նոցա հանից զնոսա, եւ յերկիրն Իսրա-
յելի ոչ մտցեն, եւ ծանիջիք թէ ես եմ
Տէր Աստուած։
39 Եւ դուք, տունդ Իսրայելի, այսպէս
ասէ Տէր [9]Տէր Աստուած. Նախ ի բաց
ընկեցէք զիւրաքանչիւր զգնացս իւր,
եւ ապա թէ լսիցէք" ինձ, եւ զանուն
իմ սուրբ ոչ պղծիցէք պատարագօք
40 ձերովք եւ [10]գնացիւք ձերովք։ Զի ի
վերայ լերին սրբոյ իմոյ, ի վերայ
լերին բարձու Իսրայելի, ասէ Տէր Տէր,
անդ ծառայեսցեն ինձ ամենայն տունդ
[11]Իսրայելի ի սպառ, եւ անդ ընկալայց,
եւ անդ այց արարից ընծայից ձերոց",
եւ զպտուղս երախայրեաց ձերոց յա-
41 մենայն սրբութիւնս ձեր։ Ի հոտ անու-
շից ընկալայց[12], հանել զձեզ ի ժողովր-
դոց, եւ ընդունել զձեզ յաշխարհաց ուր
ցրուեալն էիք ի նոսա. եւ սուրբ եղէց
42 ի ձեզ յանդիման ժողովրդոց։ Եւ ծանի-
ջիք թէ ես եմ Տէր ի տանել զձեզ յեր-
կիրն Իսրայելի, յերկիրն յոր ամբարձի
43 զձեռն իմ տալ զնա հարցն ձերոց։ Եւ
յիշեսջիք անդ զճանապարհս ձեր, եւ
զգնացս ձեր որովք պղծեցայք ի նոսա.
եւ [13]կոծեսջիք զերեսս ձեր ի վերայ" ա-
մենայն անիրաւութեանց ձերոց զոր ա-
44 րարէք։ Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր,
[14]առնել ձեզ զայն այնպէս. զի մի՛ ա-
նուն իմ պղծեսցի" ըստ ճանապարհաց
ձերոց չարաց եւ ըստ ապականեալ գնա-
ցից [15]ձերոց, ասէ Ադոնայի Տէր։
45 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
46 Որդի մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո
[16]ի Թեման, եւ հայեաց [17]ի Դագոմ. եւ
մարգարեաց ի վերայ անտառի [18]իշխանին
47 Նագեբայ"։ Եւ ասասցես ցանտառն [19]Նա-
գեբայ, Լուր զպատգամս Տեառն, այս-
պէս ասէ Տէր Տէր [5]Աստուած. Ահա-
ւասիկ ես հարից զքեզ հուր, եւ կերի-
ցէ ի քեզ զամենայն փայտ դալար եւ
զամենայն փայտ չոր, եւ ոչ շիջցի բոցն
բոցոքեալ, եւ այրեսցին ինմա ամենայն
դէմք [20]յարեւելից մինչեւ ի հիւսիսի։

[1] Ոմն. զզոհս իւրեանց, և մատուցին անդ զպատա-
րագս իւրեանց զայրացուցիչս [2] Ոմն. են բար-
ձունքդ յոր գնայքդ անդր. եւ կոչեցաւ անուն
նորա Բարձունք [3] Ոմն. Տէր Եհովայ, դուք ի
ճանապարհս [4] Ոմն. յանցուցանել զորդիս ձեր
ընդ հուր, պղծիք յամենայն կուռս [5] Ոմն.
դոլով [6] Ոմն. յերկրին [*] Ոմն. Տէր Եհովայ
[7] Ոմն. կապանօք ուխտի [8] Ոմն. զապստամբս
յիս. յերկրէն պանդխտութեան

[9] Ոմն. Եհովայ, Երթայք, պաշտեցէք իւրաքանչիւր
զկուռս իւր այսուհետեւ, զի ոչ լսէք [10] Ոմն.
կռովք [11] Ոմն. Իսրայելի, ամենեքին յերկրին.
անդ ընկալայց զնոսա, անդ խնդրեցից զընծայս
ձեր [12] Ոմն. [illegible], զձեզ [13] Ոմն.
տաղտկալի լինիջիք յաչս ձեր վասն [14] Ոմն.
յառնել իմ ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ, և ոչ
[15] Ոմն. ձերոց, տունդ Իսրայելի [16] Այլքն՝ ի
հարաւ [17] Ոմն. ի Դարոմ, այլքն՝ ի հարաւ.
[18] Ոմն. դաշտին հարաւոյ [19] Այլքն՝ հարաւոյ
[20] Ոմն. ի հարաւոյ

48 Եւ ծանիցէ ամենայն մարմին, եթէ ես
49 Տէր վառեցի զնա եւ ոչ շիջցի։ Եւ ա-
սեմ, Քաւ լիցի, Տէր Տէր. նոքա ասեն
ցիս, Ո՞չ առակք են առակ է այդ որ ասիդ։

Գլ. ԻԱ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 [1]Վասն այդորիկ մարգարեաց, որդի մար-
դոյ, եւ" հաստատեա զերեսս քո ի վե-
րայ Երուսաղեմի. եւ հայեաց ի սրբու-
թիւնս [2]նոցա, եւ մարգարէացիս ի վե-
3 րայ երկրին Իսրայելի, Եւ ասասցես
ցերկիրն Իսրայելի, Այսպէս ասէ Տէր
[2]Տէր Աստուած". Ահաւասիկ ես ի վերայ
քո, եւ մերկացից զվաղակաւորն իմ ի
պատենից իւրոց, եւ սատակեցից ի մի-
ջոյ քումմէ [3]զանիրաւն եւ զանօրէնն։
4 Փոխանակ զի սատակեսցից ի քէն [3]զանի-
րաւն եւ զանօրէնն, վասն այնորիկ ելցէ
վաղակաւորն իմ ի պատենից իւրոց ի
վերայ ամենայն մարմնոյ՝ [4]յարեւելից
5 մինչեւ ի հիւսիսի։ Եւ ծանիցէ ամե-
նայն մարմին թէ ես Տէր մերկացի զվա-
ղակաւորն իմ ի պատենից իւրոց, եւ անդ-
6 րէն ոչ եւս դարձցի։ Եւ դու, որդի մար-
դոյ, հեծեծեաջիր բեկեալ միջով քով,
եւ հեծեծեաջիր ցաւովք յանդիմանն նոցա։
7 Եւ եղիցի թէ ասիցեն ցքեզ, Վասն է՞ր
հեծես, ասասցես, Զի բօթ լուայ, եւ գա-
լոց է. եւ բեկցին ամենայն սիրտք, եւ
ամենայն ձեռք լքցին, եւ ցամաքեսցի
ամենայն [5]մարմին եւ ամենայն շունչ,
եւ ամենայն երանք ապականեսցին գի-
ջութեամբ". ահաւասիկ գայ եւ եղիցի,
ասէ [6]Տէր Տէր Աստուած".
8 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
9 Որդի մարդոյ, մարգարեաց եւ ասաս-
ցես, Այսպէս ասէ [1]Ադոնայի Տէր. Եւ
ասասցես, Սուր, սուր [7]սրեաց եւ զայ-
10 րացիր. Զի սպանցես զսպանումն՝ սրեաց,
ջինջ լեր, պատրաստեաց ի հաչումն, կո-
տորեա, արհամարհեա. որդեակ իմ, յա-
11 պաւեա զամենայն ծառ։ Եւ ետ զնա ի
պատրաստ, ունել ի ձեռին իւրում. սրեցաւ,
պատրաստ է սուրն տալ" ի ձեռս կո-
12 տորչի։ Զայն առ, ճիչ բարձ, որդի մար-
դոյ. զի եկն եհաս այն ի վերայ ժողո-
վրդեան իմոյ, եւ ի վերայ իշխանացն
Իսրայելի. [8]պանդուխտք եղիցին, քան-
զի եհաս սուրն" ի վերայ ժողովրդեան
իմոյ. վասն այնորիկ [9]ծափս հար ձե-
13 ռամբ քով, զի արդարացաւ։ Եւ զի՞նչ
է, ապրիցի՞ ազգն. ոչ եղիցի", ասէ Տէր
14 Տէր։ Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգա-
րեաց, ծափս հար ձեռամբ. [10]կրկնեա
զսուրն, զի երրորդ սուրն վիրաւորաց
է. սուր վիրաւորացն սատակացեալ է,
15 եւ զարհուրեցուցէ զնոսա. Զի բեկցին
սիրտք իւրեանց, բազմասցին տկարա-
ցեալք յամենայն դրունս նոցա, զի մատ-
նեցան ի սպանումն սրոյ. գեղեցկացաւ
ի փայլիւն, պիտանի եղեւ ի սպանումն։
16 Շրջեաց, յածեաց, սրեաց յաջմէ եւ յա-
17 հեկէ. զի ուր քո երեսք զարթիցեն", Եւ
ես անդ ծափս հարից եւ [11]կայթեցից,
եւ արձակեցից զբարկութիւն" իմ. ես Տէր
խօսեցայ։
18 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
19 Եւ դու, որդի մարդոյ, պատրաստեա
դու քեզ երկուս ճանապարհս, մտանել
սրոյ արքային Բաբելացւոց, զի ի միո-
ջէ աշխարհէ ելցեն [12]երկու առաջք. եւ
ձեռն պատրաստել ի գլուխ ճանապարհի
քաղաքին. ի սկզբան ճանապարհին կար-
20 գեսցիս։ Եւ դու պատրաստեա եւ յար-
դարեա" ճանապարհ մտանել սրոյն ընդ
Ռաբովթ որդւոյն Ամոնայ եւ ի վերայ
Հրէաստանի, ի վերայ Երուսաղեմի [13]ի
մէջ նորա"։
21 Զի [14]եկեսցէ կացցէ" արքայն Բաբե-
լացւոց [15]ի վերայ հին" ճանապարհին, ի
գլուխ երկուց ճանապարհաց, հմայս
հմայել, գաւազանս ընկենուլ, հարցումն
հարցանել ի դրօշելոց, լերդահմայ լի-

[1] Եբր. Որդի մարդոյ [2] Եբր. դոխտոն [3] Եբր. զարդարն [4] Եբր. ի հարաւոյ [5] Եբր. ոգի, և ամենայն ծունկ դարձցի ի ջուր [6] Եբր. Տէր Եհովայ [7] Եբր. սրեցաւ, սրբեցաւ եւս։ (10) Ի խողխողել խողխողումն սրեցաւ, զի եղիցի ջինջ՝ սրբեցաւ. ցնծասցո՞ւք ուրախ. գաւազան որդւոյ իմոյ անարգէ զամենայն փայտ։ (11) Եւ ետ զնա ի սրբել՝ ունել ի ձեռին. այս սուր սրեալ, եւ նոյն սրբեալ է, տալ զնա

[8] Եբր. երկեւղ վասն որոյն եղիցի [9] Եբր. Հար յազդր քո։ (13) Զի փորձ. և զի՞նչ լինէր, եթէ անարգիչ գաւազանն չգոյր [10] Եբր. եւ կրկնեսցի սուրն երիցս, սուր սպանելոցն. այս է սուր սպանելոյն մեծի որ եմուտ առ նոսա։ (15) Զի բեկցի սիրտ, եւ բազմասցին խոչք, յամենայն դրունս նոցա ետու զերկեւղ սրոյն, բաբէ՛, արարաւ ի փայլել, սրեցաւ ի խողխողել։ (16) Ամփոփեա զքեզ, դարձիր յաջ, պատրաստեա զքեզ, դարձիր յահեակ. յո՛ եւ դիմեսցեն երեսք քո [11] Եբր. հանգուցից զցասումն [12] Եբր. երկոքին նոքա. ընտրեա տեղի, ի գլուխ ճանապարհի քաղաքին ընտրեա։ (20) Յարդարեա [13] Եբր. ամրացելոյ [14] Եբր. եկաց [15] Եբր. յանգս

22նել ։ Ընդ աջմէ իւրմէ եղեն նմա հմայքն
ի վերայ Երուսաղեմի, արկանել [1] պատ-
նէշ, բերանալիր գոչել, բարձրացուցա-
նել զձայն աղաղակի. արկանել [2] խիզ ի
վերայ դրանց նորա, եւ արկանել հող
23 եւ շինել նետաձգս ։ [2] Եւ նա նոցա այն-
պէս թուիցի՝ որպէս հմայիցէ ոք հմայս
առաջի նոցա, եւ եւթնեւթնեկիցէ նոցա
եւթնեւթներորդս, եւ ինքն յուշ արասցէ զա-
24 նիրաւութիւնս նոցա յիշել" ։ Վասն այ-
նորիկ այսպէս ասէ [3] Տէր Տէր Աստուած".
Փոխանակ զի յուշ արարէք զանիրաւու-
թիւնս ձեր, ի յայտնել ամպարշտու-
թեանցն ձերոց, յերեւել մեղացն ձերոց՝
յամենայն [4] ամպարշտութիւնս ձեր եւ ի"
գնացս ձեր, փոխանակ զի դուք ինք-
նին յիշեցուցէք՝ [5] ի նոսին սատակես-
25 ջիք" ։ Եւ դու, պիղծ եւ անօրէն իշխանդ
Իսրայէլի, որոյ եկեալ է օր [6] վախճանի
26 ի ժամանակի անիրաւութեան[7], Այսպէս
ասէ Տէր Տէր. Ի բաց առ ի քէն զխոյրդ
եւ հան զպսակդ, զի այդ ոչ այդպէս
վճարեսցի. խոնարհեցուցեր զբարձրա-
ցեալն, եւ բարձրացուցեր զխոնարհն.
27 Արդ [8] անիրաւութիւն յանիրաւութեանց
վերայ" եդից զնա. եւ այդ ոչ այդպէս
եղիցի, մինչեւ եկեսցէ [9] որում անկն է,
եւ տաց ի ձեռս նորա" ։
28 Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգարեաց
եւ ասասցես, Այսպէս ասէ [3] Տէր Տէր
Աստուած՝ ցորդիսն Ամոնայ, եւ վասն
նախատանացն նոցա, եւ ասասցես.
Սուր՝ սուր [10] հանեալ ի սպանումն, մեր-
29 կացեալ ի վախճան ։ Զարթիր զի փայ-
լեսցես տեսլեամբ նանրութեան, եւ ի
հմայել հմայս ստութեան, մատնել զնա
քեզ, ի պարանոցս վիրաւորացն անօրի-
նացն, որոց եկեալ հասեալ է օր վախ-
ճանի ի ժամանակի անիրաւութեան ։
30 [1] Դարձ անդրէն, մի՛ ասաէն լուծանիր ի
տեղւոջ յորում ծնեալդ ես. անդրէն
31 յերկրին քում" դատեցայց զքեզ. Եւ
հեղից ի վերայ քո զբարկութիւն իմ. հրով
բարկութեան իմոյ փչեցից ի քեզ, եւ
մատնեցից զքեզ ի ձեռս արանց [11] բար-
բարոսաց՝ որ գործեն զապականութիւն" ։
32 Եւ եղիցես կերակուր հրոյ, եւ արիւն
քո եղիցի ի մէջ երկրի [1] քո, եւ յիշա-
տակ քո մի՛ գտցի. զի ես Տէր խօսեցայ ։

ԳԼ. ԻԲ

[1] Առ որդիսն Իսրայէլի ։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Եւ դու, որդի մարդոյ, [12] եթէ դատիցես,
դատեսջիր" զքաղաքն արեանց, եւ խայ-
տառակեսցես զամենայն զանօրէնու-
3 թիւնս նորա, Եւ ասասցես, Այսպէս
ասէ [3] Տէր Տէր Աստուած". Ո՛ քաղաք,
որ հեղու զարիւն ի միջի իւրում, [13] ի
հասանել ժամանակի իւրոյ. եւ խորհի
խորհուրդ զանձնէ՝ պղծել զանձն իւր
4 յարիւնս նոցա ։ Զոր հեղեր, թաթաւե-
ցար, եւ ի խորհուրդսն քո զոր խորհե-
ցար" պղծեցար, եւ մերձեցուցեր զա-
ւուրս քո, եւ [14] ածեր զժամանակ ամաց
քոց". վասն այնորիկ ետու զքեզ ի նա-
խատինս ազգաց, եւ յայպն ամենայն
5 աշխարհաց ։ Որ մօտ ի քեզ էին եւ հե-
ռի իքէն՝ այպանեսցեն [15] զքեզ եւ ասաս-
ցեն, թէ Անուանիդ ի պղծութիւն մատ-
նեցար. քանզի յաճախեցեր յանօրէնու-
6 թիւնս" ։ Ահաւասիկ առաջնորդք տանդ
Իսրայէլի՝ իւրաքանչիւր [16] ընդ մերձա-
ւորս ազգի իւրեանց խառնակէին ի քեզ,
7 զի հեղցեն արիւն" ։ Զհայր եւ զմայր
անարգէին ի քեզ, եւ ընդ եկին եւ ընդ
պանդխտին անիրաւութեամբ գնային ի
քեզ, զորբն եւ զայրին բռնադատէին ի
8 քեզ ։ [17] Զսրբութիւնս իմ արհամարհէին
9 եւ զշաբաթս իմ պղծէին ի քեզ ։ Արք
աւազակք" կային ի միջի քում զի հե-
ղուցուն [1] ի քեզ արիւն. եւ ի վերայ լե-

[1] Օրք. խոյս [2] Օրք. Եւ եղիցի նոցա իբրեւ հմայութիւն առաջի յաչս նոցա, որոց երդուեալ էր երդմունս նոցա. եւ նա յիշեցուսցէ զանօրէնութիւնն զի ըմբռնեսցին [3] Օրք. Տէր Եհովայ [4] Յօրք. պակաս [5] Օրք. ըմբռնեսջիք ձեռամբ [6] Օրք. նորա [7] Օրք-յետէն յաւելու, վախճան [8] Օրք. Հիմն ի վեր, հիմն ի վեր, հիմն ի վեր [9] Օրք. որոյ են իրաւունք, եւ տաց զայն նմա [10] Օրք. մերկացեալ է ի սպանումն, որբեալ է ի սպառումն, փոխանակ փայլական. (29) Մինչ տեսանէին քեզ ունայն, եւ հմայէին քեզ հմայս սուտս, տալ զքեզ ի պարանոցս ամպարշտաց սպանանելեաց, որոց օրն հասեալ է, վախճան ժամանակի անօրէնութեան. (30) Դարձուցի՞ց զնա ի պատեան իւր. ի տեղւոջ ուր արարար, յերկրին ծննդեան քո [11] Օրք. բարբարոսաց, ճարտարաց ապականութեան [12] Օրք. ո՞չ դատեսցես, ո՞չ դատեսցես [13] Օրք. զի եկեսցէ ժամանակ նորա, և առնէ կուռս պղծել զանձն իւր։ (4) Յարեան քում զոր հեղեր յանցեր, եւ ի կուռս քո զորս արարեր՝ [14] Օրք. եկիր մինչեւ յամս քո [15] Օրք. զքեզ, վատանունդ, լիդ ապականէ [16] Օրք. ըստ բազկի իւրում եղեւ ի քեզ ի հեղուլ զարիւն [17] Օրք. Զսրբութիւնս իմ արհամարհէիր, եւ զշաբաթս իմ պղծէիր. (9) Արք բանսարկուք

րանց զոհէին ի քեզ, եւ գործս անօրէնս
10 գործէին ի մէջ քում։ Զամօթ հօր յայտ-
նէին ի քեզ, եւ պղծութեամբ զդաշ-
11 տանն լլկէին ի քեզ։ Եւ իւրաքանչիւր
զկին ընկերի իւրոյ պղծէին, եւ իւրա-
քանչիւր զնու իւր պղծէին ամպարշ-
տութեամբ, եւ իւրաքանչիւր զքոյր իւր,
12 զդուստր հօր իւրոյ լլկէին ի քեզ։ Կա-
շառս առնուին ի մէջ քում զի հեղու-
ցուն արիւն, վաշխս եւ տոկոսիս [1]առ-
նուին ի մէջ քում. եւ ածից կատա-
րեցից զվախճան չարեաց քոց ըստ բռնու-
թեան քում, քանզի՝ մոռացար զիս,
13 ասէ Տէր Տէր։ Ահաւասիկ հարից ծափ
զծափի ի վերայ [2]գործոյն քոյ զոր ա-
րարեր, եւ ի վերայ արեանցն գործելոց
14 ի մէջ քում։ [3]Եւ եթէ ժուժկալեսցի
սիրտ քո, եթէ զօրասցին՝ ձեռք քո
յաւուրսն յորս ես արարից ընդ քեզ.
15 ես Տէր խօսեցայ, եւ արարից։ Եւ ցրուե-
ցից զքեզ ընդ ազգս, եւ ցանեցից զքեզ
ընդ գաւառս, եւ [4]պակասեսցէ պղծու-
16 թիւն քո ի քէն։ Եւ ժառանգեսցիս՝ ի
քեզ յանդիման ազգացն, եւ ծանիջիք
թէ ես եմ Տէր։
17 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
18 Որդի մարդոյ, ահաւասիկ եղեն ինձ տունդ
Իսրայէլի [5]խառնակեալ, որպէս խառ-
նակեալ իցէ պղինձ եւ երկաթ եւ ա-
նագ եւ կապար եւ արծաթ ի հալոցի։
19 Վասն այնորիկ ասա՝ Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. Փոխանակ զի եղերուք դուք ա-
մենեքեան [6]ի մի խառնակութիւն, վասն
այնորիկ ես ընկալայց՝ զձեզ ի մէջ Ե-
20 րուսաղեմի։ Որպէս [7]ընդունիցի ոք զար-
ծաթ եւ զպղինձ, զերկաթ եւ զկապար[8]
ի մէջ հալոցի՝ փչել ի նա հուր եւ ձու-
լել, նոյնպէս [9]ընկալայց զձեզ բարկու-
թեամբ իմով եւ [10]հաւաքեցից եւ ձու-
21 լեցից զձեզ։ Եւ փչեցից ի ձեզ՝ հրով
բարկութեամբ իմով. եւ ձուլեսջիք ի
22 մէջ նորա։ Զոր օրինակ ձուլեսցի ար-
ծաթ ի մէջ բովոյ, այնպէս ձուլիցիք
ի մէջ դորա, եւ ծանիջիք թէ ես Տէր
հեղի զսրտմտութիւն իմ ի վերայ ձեր։
23 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
24 Որդի մարդոյ, ասա ցդա, Դու այն եր-
կիր ես որ [11]ոչ թանաս՝, եւ ոչ եկն անձ-
րեւ ի վերայ քո յաւուր բարկութեան.
25 [12]Որոյ իշխանք իւր ի մէջ իւրում իբ-
րեւ զառիւծունս գոչէին յափշտակել
զյափշտականութիւնս, ուտէին զանձինս
տնանկաց բռնութեամբ, եւ առնուին
պատիւս անիրաւութեամբ, եւ բազմա-
26 ցան այրիք ի մէջ քում՝։ Եւ քահանայք
նորա անարգէին զօրէնս իմ եւ պղծէին
զսրբութիւնս իմ. եւ զսուրբն ի պղծոյն
ոչ ընտրէին, եւ զարդարն յանօրինաց
անտի ոչ զատուցանէին. եւ ի շաբաթուց
իմոց ծածկէին զաչս իւրեանց, եւ
[13]զշաբաթս իմ պղծէին՝ ի մէջ նոցա։
27 Իշխանք նորա ի մէջ նորա որպէս գայլք
յափշտակողք, յափշտակել յափշտակու-
թիւնս, հեղուլ զարիւն, կորուսանել
զանձինս, զի ագահութիւն յոյժ ստա-
28 ցին։ Եւ մարգարէք նորա [14]որ ծեփէին
զնոսա անկցին, որք՝ տեսանէին սնո-
տիս, ըղձանային նոցա ստութիւն եւ
ասէին, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր, եւ
29 Տեառն չէր խօսեցեալ. [15]Զժողովուրդ
երկրին տառապեցուցանէին անիրաւու-
թեամբ, եւ յափշտակէին յափշտակու-
թիւնս. զաղքատն եւ զտնանկն բռնա-
դատէին, ընդ պանդխտին իրաւամբք
30 ոչ գնային։ Եւ խնդրեցի ի նոցանէ այր
մի որ [16]ուղիղ գնայցէ, եւ կայցէ ա-
ռաջի իմ մտադիւր ի ժամանակի բար-
կութեան՝ զի մի՛ ջնջեցից զնա, եւ ոչ
31 գտի։ Եւ հեղի ի վերայ նոցա զսրտմտու-
թիւն իմ. հրով բարկութեան իմոյ [17]կա-
տարել ի նոսա՝. ըստ ճանապարհաց նո-
ցա ետու ի գլուխս նոցա, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, կանայք երկու էին,

[1]Օրէ. առնէր, եւ զրկէիր զընկերս քո բռնութեամբ, եւ [2]Օրէ. զրկանաց [3]Օրէ. Միթէ ժուժկալեսցի՞ սիրտ քո, միթէ զօրասցի՞ն [4]Օրէ. պակասեցուցից զպղծութիւն քո ի քէն։ (16) Եւ պղծեսցիս [5]Օրէ. ի կղկղանս. ամենեքին սոքա, պղինձ եւ անագ եւ երկաթ եւ կապար ի հալոցի, կղկղանք արծաթոյ եղեն։ (19) Վասն այնորիկ [6]Օրէ. ի կղկղանս, վասն այնորիկ ահա ես ժողովեցից [7]Օրէ. ժողովիցէ [8]Օրէ. այլեցէն յաւելու, եւ զանագ [9]Օրէ. ժողովեցից [10]Օրէ. սրտմտութեամբ իմով. եւ արկից ի բով, եւ ձուլեցից զձեզ։ (21) Եւ հաւաքեցից զձեզ

[11]Օրէ. չես ոռոգեալ [12]Օրէ. Դաւաճանութիւն մարգարէից նորա ի մէջ նորա. իբրեւ զառեւծ որ մռնչէ, յափշտակէ զյափշտակութիւն. ուտեն զանձինս, ճոխութիւն եւ փառս ընկալան. զայրիս նորա բազմացուցին ի մէջ նորա։ [13]Օրէ. պղծեցայ [14]Օրէ. ծեփէին զնոսա կաւով, զի [15]Կամ, Ժողովուրդ. [16]Օրէ. ածիցէ ցանկ եւ կացցէ ի խրամատին առաջի իմ փոխանակ երկրին, [17]Օրէ. սպառեցի զնոսա.

3 դստերք միոյ մօր. Եւ պոռնկեցան յԵ-
գիպտոս, ի մանկութեան [1]իւրեանց.
անդ անկան ստինք իւրեանց, անդ ար-
4 կան ի կուսութենէ իւրեանց''։ Անուն
դստերն երիցու Ոողա, եւ քեռ նորա
Ոողիբա. եւ եղեն ինձ եւ ծնան ուս-
տերս եւ դստերս, եւ անուն նոցա՝ ա-
նուն Շամրնի Ոողա, եւ Երուսաղեմի՝
Ոողիբա։
5 Եւ պոռնկեցաւ Ոողայն յինէն, եւ
արձակեաց զաչս իւր զհետ համանեաց
իւրոց, յԱսորեստանեայսն որ մերձ էին
6 առ նա, Զգեցեալ հիրս եւ կարմիրս,
յիշխանս եւ ի զօրագլուխս, յերիտա-
սարդս, յընտրեալս յամենեսին, ի սպա-
7 ռազէնս ի հեծեալս յերիվարս։ Եւ տա-
րածեաց զպոռնկութիւն առ նոսա, առ
ամենայն ընտրեալս որդիսն Ասորեստա-
նեայց, եւ առ ամենեսին զորս չոգաւ
զկնի, ամենայն [2]խորհրդովք իւրովք, եւ''
8 պղծեցաւ։ Եւ զպոռնկութիւն իւր յերկրէն
Եգիպտացւոց ոչ եթող. զի ընդ [3]նոսա
պղծէր ի մանկութենէ իւրմէ, եւ նոքա
արկին զնա ի կուսութենէ'', եւ հեղին
ի վերայ նորա զպոռնկութիւնս իւրեանց։
9 Վասն այնորիկ մատնեցի զնա ի ձեռս
համանեաց իւրոց, ի ձեռս որդւոցն Ա-
սորեստանեայց զորս զհետ երթայր։
10 Նոքա յայտնեցին զխայտառակութիւն
նորա, զուստերս եւ զդստերս նորա ա-
ռին, եւ զնա սրով սպանին. եւ եղեւ
[4]խօսք կանանց, եւ խնդրեցին վրէժ ի
նմանէ ի դստերս իւր''։
11 Եւ ետես քոյր նորա Ոողիբա, եւ ա-
ռաւել զանցոյց զաչարձակութիւն ա-
պականութեան իւրոյ քան զնորայն, եւ
զպոռնկութիւն իւր քան զպոռնկութիւն
12 քեռ իւրոյ։ Զի չոգաւ զհետ որդւոցն
Ասորեստանեայց, իշխանաց եւ զօրա-
վարաց՝ որ մերձ էին առ նա, զգեցե-
լոյ հանդերձս [5]ծիրանիս ազնուականս,
սպառազինաց հեծելոց յերիվարս, երի-
13 տասարդաց ընտրելոց ամենեցուն։ Եւ
տեսի զի պղծեցաւ, մի ճանապարհ էր
14 երկոցունց։ Եւ յաւել ի պոռնկութիւնս
իւր. եւ ետես արս նկարեալս յորմս
պատկերս Քաղդէացւոց նկարեալս [6]գըր-
15 չաւ ի նկարու, Ածեալ պէսպէս'' կա-
մարս ընդ մէջ իւրեանց, եւ խոյրս ներ-
կեալս ի գլուխս իւրեանց. [7]երեւին երփն
հարկանէր յամենեցունց'', ի նմանու-
թիւն որդւոցն Բաբելացւոց, յերկրին
16 Քաղդէացւոց՝ յաշխարհին [8]իւրեանց. Եւ
աճն եդ նոցա հայեցուածովք աչաց իւ-
րոց, եւ առաքեաց հրեշտակս առ նոսա
17 յերկիրն Քաղդէացւոց։ Եւ եկին առ նա
որդիքն Բաբելացւոց յանկողինս [9]օթի,
եւ պղծեցին զնա ի պոռնկութեան իւ-
րում. եւ պղծեցաւ ընդ նոսա, եւ յափ-
18 րացաւ անձն նորա ի նոցանէ։ Եւ յայտ-
նեաց զպոռնկութիւն իւր, եւ առակեաց
զամօթ իւր։ Եւ մեկնեցաւ անձն իմ ի
նմանէ, որպէս եւ մեկնեցաւ անձն իմ
19 ի քեռէ նորա։ Եւ [10]յաճախեցեր զպոռնը-
կութիւն քո՝ յիշեցուցանել զաւուրս
մանկութեան քո յորս պոռնկէիրն յԵ-
20 գիպտոս. Եւ արձակեցեր զաչս քո առ
Քաղդէացիսն՝ յիշխանդամս եւ ի ձիան-
21 դամս։ Եւ այց արարից անօրէնութեան''
մանկութեան քո [11]զոր գործէիրն յերկ-
րին Եգիպտացւոց յօթեվանս քո, ուր
անկան ստինք քո եւ լուծաւ կուսու-
թիւն'' քո։
22 Վասն այդորիկ, Ոողիբա, այսպէս ա-
սէ Տէր Տէր. Ահաւադիկ ես յարուցից
ի վերայ քո զհոմանիսն յորոց յափրա-
ցաւ անձն քո, եւ ածից պատեցից զնո-
23 սա զքեւ, Զորդիսն Բաբելացւոց եւ
զամենայն Քաղդէացիսն, զՓակուդ եւ
զՍուէ եւ զԿուէ, եւ զամենայն որդիսն
Ասորեստանեայց ընդ նոսա, զերիտա-
սարդս ընտիրս, զիշխանս, զզօրավարս,
[12]զսպառազէնս՝ զանուանիս զհեծեալս''
24 յերիվարս։ Ամենեքին եկեսցեն ի վերայ
քո [13]ի հիւսիսոյ. կառք եւ անիւք ազ-
գաց բազմութեան, սաղաւարտաւորք
եւ վահանաւորք, [14]եւ արկցեն շուրջ
զքեւ պահ. եւ տաց առաջի երեսաց

[1] Ոմն. իւրեանց պոռնկեցան. անդ ճմլեցան ստինք նոցա, եւ անդ շօշափեցին զպտուկունս կուսութեան նոցա [2] Ոմն. կամօք նոցա [3] Ոմն. նմա ննջէին ի մանկութենէ նորա. եւ նոքա շօշափեցին զպտուկունս կուսութեան նորա [4] Ոմն. առակ ի կանայս, եւ արարին դատաստանս ի նմա [5] Ոմն. դոյնոյ

[6] Ոմն. նօթիւ, (15) Ածեալ [7] Ոմն. տեսլեամբ իշխանաց ամենեքին նոքա [8] Ոմն. ծննդեան իւրեանց [9] Ոմն. սիրոյ [10] Ոմն. յաճախեաց զպոռնկութիւնս իւր, յիշել զաւուրս մանկութեան իւրոյ յորս պոռնկեցաւ յԵգիպտոս. (20) Եւ հարաւ հոմանեաց նոցա, որոց մարմինն՝ մարմին իշոց, և զօրութիւն ձիոց զօրութիւն նոցա։ (21) Եւ այց արարեր պղծութեան [11] Ոմն. ի շօշափել Եգիպտացւոց զպտուկունս քո, վասն ստեանց մանկութեան [12] Ոմն. ամենեքին նոքա անուանիք՝ հեծեալք [13] Ոմն. գինուք [14] Ոմն. եւ ասպարաւորք

նոցա դատաստանս, եւ [1]խնդրեսցեն ի
քէն վրէժս" դատաստանօք իւրեանց։
25 Եւ տաց զնախանձ իմ ի քեզ, եւ ա-
րասցեն ընդ քեզ ըստ բարկութեան
[2]սրտմտութեան իմոյ". եւ զունչս եւ
զականջս քո կտրեսցեն, եւ զմնացորդս
քո սրով կոտորեսցեն, եւ զուստերս քո
եւ զդստերս քո առցեն, եւ զմնացորդս
26 քո հրով սատակեսցեն. Եւ մերկասցեն
ի քէն զհանդերձս քո, եւ առցեն զզարդ
27 պարծանաց քոց։ Եւ *դարձուցից զամ-
պարշտութիւնս քո ի քէն, եւ զպոռ-
նկութիւնս քո որ յերկրին Եգիպտացւոց,
եւ ոչ ամբառնայցես զաչս քո [3]ի նա,
եւ ոչ եւս յիշեսցես զԵգիպտոս։
28 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Ահաւադիկ ես մատնեցից զքեզ ի ձեռս
ատելեաց քոց՝ յորոց յափրացաւ անձն
29 քո ի նոցանէն։ Եւ գնասցեն ընդ քեզ
ատելութեամբ, եւ առցեն զամենայն
վաստակս [4]քո եւ զերկս քո. եւ եղիցես"
մերկ եւ խայտառակեալ, եւ յայտնեսցի
ամօթ պոռնկութեան քո, եւ ամպարշ-
30 տութիւնն քո եւ պոռնկութիւն քո։ Ա-
րարից քեզ զայդ ի պոռնկելն քում
զհետ ազգաց, ուր պղծէիր [5]ի խորհուրդս
31 նոցա։ Զճանապարհս քեռ քո գնացեր,
եւ տաց զբաժակ նորա ի ձեռս քո։
32 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Զբաժակն քեռ
քո արբցես, զխորն եւ զլայն, եւ եղի-
ցես ի ծաղր եւ ի կատականս, [6]յաճա-
33 խել կատարել զարբեցութիւն, Եւ լցցիս
լքմամբ, զբաժակն ապականութեան,
34 զբաժակն" քեռ քո Շամրնի։ Արբցես
եւ քամեսցես. եւ [7]զհերս քո խզեսցես",
եւ զտիկնս քո կործեսցես. *եւ զտօնս
քո եւ զամսագլուխս քո դարձուցից ի
քէն." զի ես խօսեցայ՝ ասէ Ադոնայի
35 Տէր։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Ա-
դոնայի Տէր. Փոխանակ զի մոռացար
զիս, եւ ընկեցեր զիս զկնի մարմնոյ
քո, եւ դու ընկալ զամպարշտութիւնս
քո եւ զպոռնկութիւնս քո։
36 Եւ ասէ ցիս Տէր, Որդի մարդոյ, ե-
թէ դատեսցիս զՈողայն եւ զՈողիբայն.
եւ պատմեսցես նոցա զանօրէնութիւնս
37 իւրեանց։ Զի շնացան՝ եւ արիւն է ի
ձեռս նոցա, եւ [8]ի խորհուրդս նո-
ցա" շնային, եւ զորդիս իւրեանց զոր
38 ինձ ծնան՝ անցէին զբոցով[9]։ Մինչ ցայն-
չափ եւս արարին ինձ, զի զսրբութիւնս
իմ պղծէին ի նմին աւուր, եւ զշա-
39 բաթս իմ ապականէին։ Ի զոհել նոցա
զորդիս իւրեանց կռոցն իւրեանց, եւ
մտանէին ի նմին աւուր ի սրբութիւնս
իմ եւ. պղծէին զնոսա, եւ այսպէս առ-
40 նէին ի մէջ տան իմոյ։ Զի եւ արանց
եկելոց ի հեռաստանէ, առ որս հրեշ-
տակս արձակէիր, իսկ եւ իսկ իբրեւ
գային՝ ի բաղանիս մտանէիր, ի ծարիր
եւ ի սնգոյր չպարէիր, եւ զարդարէիր
41 զարդու. Եւ նստէիր ի գահոյս զարդա-
րեալս, եւ սեղան յօրինեալ դնէիր ա-
ռաջի, եւ զխունկս իմ եւ զեւղն [10]առ-
42 նուիր եւ ուրախ լինէիր ընդ նոսա։ Եւ
ի ձայն արուեստականաց նուագէին".
եւ առ այն արամբք՝ այլ եւս բազմու-
թեան արանց գինեմոլաց [11]եկելոց յա-
նապատէ տայիր" ապարանջանս ի ձեռս
նոցա եւ պսակ պարծանաց ի գլուխս
43 նոցա։ Եւ ասացի [12]թէ մի՛ շնասցի ընդ
նոսա զգործ պոռնկութեան, եւ նա
44 պոռնկէր"։ Եւ մտանէին առ նա՝ որպէս
մտանիցեն առ կին պոռնիկ, նոյնպէս
մտանէին առ Ոողայն եւ առ Ոողիբայն՝
45 [13]գործել զանօրէնութիւն։ Եւ արք ար-
դարք էին նոքա, եւ" խնդրեսցեն վրէժս
ի նոցանէ, զվրէժ շնացելոց եւ զվրէժ
արեան. զի շնացօղք էին, եւ արիւն ի
ձեռս նոցա։
46 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. [14]Ած ի վե-
րայ զօր, եւ արկ" զնոքօք խռովութիւն
47 եւ յափշտակութիւն։ Եւ քարածիգ [15]լեր
ի նոսա քարամբք զօրաց, եւ խոցոտեա
զնոսա սրովք նոցա. ուստերք նոցա եւ
դստերք կոտորեսցին", եւ զտունս նոցա
48 հրձիգ արասցեն։ Եւ *դարձուցից զամ-
պարշտութիւնս յերկրէ, եւ խրատեսցին

---

[1] Եբր. դատեսցին զքեզ [2] Եբր. ոխակ * Եբր. զազարեցուցից [3] Եբր. ի նոսա [4] Եբր. քո, եւ թողցեն զքեզ [5] Եբր. ի կուռս [6] Եբր. բաժակ մեծ ի տանել. (33) Արբեցութեամբ եւ ցաւօք լցցիս. բաժակաւ ապշութեան եւ ամայութեան, բաժակաւ [7] Եբր. զխեցեն լիզուցես

[8] Եբր. ի կուռս իւրեանց [9] Եբր.—յետ այն յաւելու, ի կերակուր նոցա [10] Եբր. դնէիր ի վերայ նորա։ (42) Եւ էր ձայն բազմութեան որ ուրախ լինէր ընդ նմա [11] Եբր. ածելոց յանապատէ, տային [12] Եբր. զպառաւեալն շնութեամբք. Արդ պոռնկեսցի՞ն եւ ընդ նմա [13] Եբր. կանայս պիղծս։ (45) Եւ արք արդարք, նոքա [14] Եբր. Ածից ի վերայ նոցա զօրս եւ արկից [15] Եբր. լիցի զօրն ի նոսա քարամբք և խոցոտեսցեն զնոսա սրովք իւրեանց. զուստերս նոցա և զդստերս նոցա կոտորեսցեն

ամենայն կանայք, եւ մի՛ եւս արասցեն
49 ըստ ամպարշտութեան ¹նոցա։ Եւ տա-
ցի ամպարշտութիւն ձեր ի վերայ ձեր,
եւ ²ըստ մեղաց խորհրդոց" ձերոց ըն-
կալջիք, եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս յամին ին-
ներորդի, յամսեանն տասներորդի, որ
2 օր տասն էր ամսոյն, եւ ասէ, Որդի
մարդոյ, գրեա դու քեզ ³զնշան աւուրն՝
յորմէհետէ" հասաւ արքայն Բաբելաց-
3 ւոց ի վերայ ⁴Երուսաղեմի։ Ցօրէ
յայնմանէ" առակեսցես տանն դառնացո-
ղաց զառակս զայս, եւ ասասցես ցնո-
սա, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Կառո զկաթ-
սայդ, կառո, եւ արկցես ի դմա ջուր։
4 Եւ դիցես զանդամաթիւդ, զամենայն
յօշուած գեղեցիկ, զազդր եւ զերի.
5 ⁵քանցեալ յոսկերաց, Առեալ յընտիր
ընտիր անասնոց, եւ զոսկերսն ի ներ-
քոյ կաթսային այրեսջիք. եռաց, զե-
ղաւ, քաջ եռաց, եփեցան" ոսկերքն ի
միջի նորա։
6 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Ո՛վ քաղաք արեանց, կաթսայ լի
ժանգով, եւ ժանգն ի նմանէ ոչ պար-
զեցաւ. անդամ անդամ ⁶հհան ի նմա-
նէ", եւ վիճակ ոչ անկաւ ի վերայ նո-
7 րա. Զի արիւն նորա ի միջի նորա է.
ի սալաքարի վերայ ⁷եդի զնա, եւ ոչ հե-
ղի" զնա յերկիր ծածկել զնա հողով։
8 Մինչեւ ելցէ սրտմտութիւն իմ ի վրէժ-
խնդրութիւն պահանջել զվրէժս, ետու
զարիւն նորա ի վերայ սալաքարին զի մի՛
9 ծածկեսցի։ Վասն այդորիկ այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. Վա՜յ քաղաք արեանց.
10 եւ ես ⁸զփայտն յաճախեցից, Եւ զխան-
ձողն բազմացուցից. եւ հուր բորբո-
քեցից զի միսն հալեսցի եւ արգանակն
11 նուաղեսցի" եւ ոսկերքն փխրեսցին. Եւ
⁹կացցէ ի վերայ կայծականց իւրոց.
բորբոքեսցի զի վառեսցի, ջեռցի եւ
պղինձ նորա հալեսցի, եւ ի միջի նորա
պղծութիւն նորա." եւ պակասեսցի
12 ժանգ նորա. ¹⁰Եւ նուաղեսցի ժանգ նո-
րա, եւ մի՛ ելցէ" ի միջոյ նորա բազում
ժանգ նորա, ¹¹եւ յամօթ լիցի ժանգ նո-
13 րա պղծութեամբ արգանակին. Փոխա-
նակ զի պղծէիր դու, եւ ոչ սրբեցիր
ի պղծութենէ քումմէ. եւ զինչ իցէ ե-
թէ ոչ սրբեսցի տակաւին, մինչեւ կա-
14 տարեցից զսրտմտութիւն իմ ի նմա": Ես
Տէր խօսեցայ. եւ եկեսցէ, եւ արարից
եւ ոչ խորշեցայց, եւ ոչ ողորմեցայց,
եւ ոչ ¹²մխիթարեցայց. այլ ըստ ճանա-
պարհաց քոց եւ ըստ գնացից քոց ¹³դա-
տեցայց զքեզ", ասէ Ադոնայի Տէր։
¹⁴Վասն այդորիկ ես դատեցայց զքեզ ըստ
արեանց քոց, եւ ըստ խորհրդոց քոց
դատեցայց զքեզ, պիղծ եւ անուա-
նի, որ յաճախեցեր ի դառնութիւնս։"
15 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
16 Որդի մարդոյ, Ահաւասիկ ես բառնամ
ի քէն զցանկալին աչաց քոց ¹⁵պատե-
րազմաւ, եւ ոչ կոծեսցիս եւ ոչ լայ-
ցես, եւ ոչ ելանիցէ արտօսր ի քէն։
17 ¹⁶Զի հեծութիւն արեան միջոյ եւ ազոյ
է, եւ ոչ հիւսցին գէսք քո, եւ կօշիկք
քո այդրէն յոտս քո. եւ մի՛ մխիթա-
րեսցիս ի շրթանց նոցա", եւ զհաց ա-
րանց մի՛ կերիցես։
18 Եւ խօսեցայ ընդ ժողովրդեանն ընդ
առաւօտս, ¹⁴որպէս հրամայեաց ինձ Տէր,"
եւ մեռաւ կինն իմ յերեկորեայ, եւ ա-
րարի ընդ առաւօտն որպէս հրամայեցաւ
19 ինձ։ Եւ ասէ ցիս ժողովուրդն, Ո՞չ պատ-
մես մեզ զինչ է այդ զոր գործես։
20 Եւ ասեմ ցնոսա, Բան Տեառն եղեւ
21 առ իս եւ ասէ, Ասա ցտունն Իսրայե-
լի, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ
ես պղծեցից զսրբութիւնս իմ, զհպար-
տութիւն զօրութեան ձերոյ, զցանկա-
լիս աչաց ձերոց, եւ յորս խնայէինն ան-
ձինք ձեր. ուստերքն ձեր եւ դստերք

¹Ոմն. ձերում ²Ոմն. զմեղս կանաց ³Ոմն. զանուն աւուրն, զնոյն իսկ օրն. ⁴Ոմն. Երուսաղեմի, զնոյն իսկ օրն։ (3) Եւ ⁵Ոմն. յեղ ընտիր ընտիր ոսկերօք։ (5) Առցես զընտիրս խաշանցն, և այրեսցես զոսկերսն ի ներքոյ. եռացո զնա քաջ, և եփեսցին ⁶Ոմն. հան ⁷Ոմն. եդ զնա, և ոչ հեղ ⁸Ոմն. զփայտն յաճախեցից։ (10) Բազմացո զխանձողն, բորբոքեա զհուրն. զի միսն հալեսցի. համեմեա համեմօք ⁹Ոմն. կացո ի վերայ կայծականց զկաթսայն, զի վառեսցի. ջեռցի պղինձ նորա, և հալեսցի պղծութիւնն որ ի նմա

¹⁰Ոմն. Նեղութեամբք տառապեցոյց, և ոչ ել ¹¹Ոմն. հրով ժանգ նորա։ (13) Ի պղծութեանն քում գոյ լկտութիւն, զի ես սրբեցի զքեզ, և դու ոչ սրբեցար. ի պղծութենէ քումմէ մի՛ եւս սրբեսցիս. մինչեւ հանգուցից զսրտմտութիւն իմ ի քեզ ¹²Ոմն. զզղջացայց ¹³Ոմն. դատեսցին ¹⁴Ոմն. պախուր ¹⁵Ոմն. հարուածով ¹⁶Ոմն. Հեծեծեսջիր լռութեամբ. մի՛ առնիցես կոծ մեռելոց, առ զապարօշ քո զգլխով քով, արկ զհողաթափս քո յոտս քո, մի՛ պատեսցես զշրթունս քո

ձեր որ ի ձէնջ մնացեալ են՝ ի սուր անկ-
22 ցին ։ Եւ արասջիք նոյնպէս որպէս ես
արարի . [1]ի բերանոց նոցա մի՛ մխիթա-
րեսջիք", եւ զհաց արանց ոչ ուտիցէք ։
23 Եւ [2]վարսք ձեր ի վերայ գլխոց ձերոց .
եւ կօշիկք ձեր յոտս ձեր . ոչ կոծիցիք
եւ ոչ լայցէք , եւ հալեսջիք յանիրաւ-
ւութիւնս ձեր , եւ [3]ոչ մխիթարեսցէ
24 իւրաքանչիւր որ զեղբայր իւր" ։ Եւ ե-
ղիցի ձեզ Եզեկիէլ ի նշան . ըստ ամե-
նայնի զոր ինչ արար , արնիցէք . յոր-
ժամ հասանիցէ այդ եւ ծանիջիք թէ
ես եմ Ադոնայի Տէր ։
25 Եւ դու , որդի մարդոյ , ո՞չ ապաքէն
յաւուր յայնմիկ յորժամ բարձից ի նո-
ցանէ զզօրութիւն նոցա եւ [4]զհպար-
տութիւն պարծանաց նոցա , եւ զցան-
կալին աչաց նոցա եւ զհպարտութիւն
անձանց նոցա , զուստերս եւ զդստերս
26 նոցա , Յաւուր յայնմիկ գայցէ ապրեալն
27 առ քեզ՝ տալ գոյժ յականջս քո ։ Յա-
ւուր յայնմիկ բացցի բերան քո առ ապ-
րեալն , խօսեսցիս եւ մի՛ եւս համրա-
ցիս . եւ եղիցիս նոցա ի նշան , եւ ծա-
նիցեն եթէ ես եմ Տէր ։

ԳԼ . ԻԵ

*Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ ։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ .
2 Որդի մարդոյ , հաստատեա զերեսս քո
ի վերայ որդւոցն Ամոնայ եւ մարգա-
3 րեաց ի վերայ նոցա . Եւ ասասցես որ-
դւոցն Ամոնայ , Լուարուք զպատգամս
Ադոնայի Տեառն . այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր . Փոխանակ զի ուրախ ե-
ղերուք ի վերայ սրբութեանց իմոց որ
պղծեցան , եւ ի վերայ երկրին Իսրայելի
որ ապականեցաւ , եւ ի վերայ տանն Յու-
4 դայ որ գնաց ի գերութիւն , Վասն այնո-
րիկ ահաւասիկ ես մատնեմ զձեզ որդւոցն
[6]Կեդեմայ ի ժառանգութիւն , եւ [7]բնա-
կեսցեն մեղօքն" իւրեանց ի քեզ , եւ
կանգնեսցեն զխորանս իւրեանց ի քեզ .
նոքա կերիցեն զպտուղ քո , եւ նոքա
5 արբցեն [8]զպարարտութիւն քո ։ Եւ տաց
զքաղաքն Ամոնացւոց" յարօտս ուղ-
տուց , եւ զորդիսն Ամոնայ յարօտս
հօտից , եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր ։
6 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . Փոխանակ
զի կայթեցեր դու ձեռամբ քով , եւ դո-
փեցեր ոտամբ քով , եւ ուրախ [9]եղեր
անձամբ քով ի վերայ երկրին Իսրայե-
7 լի , Վասն այնորիկ ահաւասիկ ես ձգե-
ցից զձեռն իմ ի վերայ քո , եւ տաց
զքեզ ի յափշտակութիւն ի մէջ ազգաց ,
եւ սատակեցից զքեզ ի ժողովրդոց , եւ
կորուսից զքեզ ի գաւառաց կորստեամբ,
եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր ։
8 *Ի վերայ Մովաբու ։" Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր . Փոխանակ զի ասացին
Մովաբ եւ Սէիր , թէ Ահա որպէս ա-
մենայն ազգք են՝ նոյնպէս եւ տունն
9 *Իսրայելի եւ" Յուդայ, Վասն այդորիկ
ահաւասիկ ես [10]քակեցից զթիկունս Մո-
վաբու ի բարձուանդակաց քաղաքաց
իւրոց , զընտիր ընտիր երկիրն՝ զտունն
Բեթայ եւ զԱսիմովթայ , ի վերոյ քան
զաղբիւր քաղաքին առ ծովեզերբն ,
10 Զորդիսն Կեդեմայ ի վերայ" որդւոցն Ա-
մոնայ , եւ ետու նմա ի ժառանգութիւն .
զի մի՛ եղիցի յիշատակ որդւոցն Ամո-
11 նայ ի մէջ ազգաց ։ Եւ ի Մովաբայ վրէժ
խնդրեցից , եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր ։
12 *Ի վերայ Եդովմայ։" Այսպէս ասէ Ա-
դոնայի Տէր . Փոխանակ զի խնդրեաց
վրէժ Եդովմ ի տանէն Յուդայ, եւ [11]ո-
խակալ եղեն եւ պահանջեցին վրէժս",
13 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր . Ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ Եդով-
մայ , եւ սատակեցից ի նմանէ զմարդ
եւ զանասուն , եւ եդից զնա անա-
պատ . [12]եւ հալածեալք ի Թեմանայ"
14 անկցին ի սուր ։ Եւ խնդրեցից վրէժս
յԵդովմայ ի ձեռն ժողովրդեան իմոյ Իս-
րայելի , եւ արասցեն ընդ Եդովմ ըստ
բարկութեան սրտմտութեան իմոյ . եւ
ծանիցեն զվրէժխնդրութիւն իմ , ասէ
Ադոնայի Տէր ։
15 *Ի վերայ Փղշտացւոցն ։ Վասն այդո-
րիկ" այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր . Փո-
խանակ զի ոխակալ եղեն [13]այլազգիքն ,
եւ յարուցին վրէժխնդրութիւն սրտի

[1] Եբր . զշրթունս մի՛ պատեսջիք [2] Եբր . ապարօշք [3] Եբր . հեծեծեսջիք այր ընդ եղբօր իւրում [4] Եբր . զուրախութիւն [5] Եբր . պալատ [6] Յոյնն՝ արեւելից [7] Եբր . դիցեն զբնակութիւնս [8] Եբր զկաթն քո ։ (5) Եւ տաց զՌաբաթ

[9] Եբր . եղեր յամենայն անարգանս քո [10] Եբր . բացից զթիկունս Մովաբու , ի քաղաքաց , ի քաղաքաց որ ի ծագս նորա , զվայելչութիւն երկրին զԲեթեսիմովթ , զԲեեղմոն եւ զԿարիաթեմ , (10) Առ որդիսն Արեւելից , ընդ դէմ [11] Եբր . յանցանելով յանցեան յանդուլ վրէժ ի նոցանէ [12] Եբր . ի Թեմանայ . եւ մինչեւ ի Դեդան [13] Իմա . Փղշտացիք , այսպէս եւ ի ներքոյ

մտօք յամենայնութիւն՝ սատակել մին-
16 չեւ յաւիտեան, Վասն այնորիկ այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. Ահաւասիկ ես
ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ այլազգեացդ,
եւ սատակեցից [1]զԿրետացիսդ, եւ կո-
17 րուսից զմնացորդս ծովեզերեայցդ. Եւ
խնդրեցից ի նոցանէ վրէժս մեծամեծս
կշտամբութեամբ եւ բարկութեամբ, եւ
ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր, ի
պահանջել զվրէժխնդրութիւն իմ ի նո-
ցանէ։

ԳԼ. ԻԶ

[2]Ի վերայ Ծուրայ։"

1 Եւ եղեւ յամին մետասաներորդի որ օր
մի էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ
2 իս եւ ասէ, Որդի մարդոյ, փոխանակ
զի ասնհար եղեւ Ծուր ի վերայ Երու-
սաղեմի, եւ ասէ, Վաշ վաշ, զի բեկաւ
[3]կործեաւ, առ իս դարձցին ազգքն, ո-
3 րովհետեւ լքն աւերեցաւ", Վասն այ-
նորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Ա-
հաւասիկ ես ի վերայ քո, Ծուր, եւ
հանից ի վերայ քո ազգս բազումս, որ-
4 պէս ելանէ ծովդ ալեօք իւրովք։ Եւ
կործանեսցին զպարիսպս Ծուրայ, եւ
կործանեսցեն զաշտարակս նորա. եւ
հոսեցից զհող նորա ի նմանէ, եւ արա-
5 րից զնա յապառաժ. Եւ ձգանք ուռ-
կանաց եղիցին ի մէջ ծովուն, զի ես
խօսեցայ, ասէ Տէր Տէր. եւ եղիցի յա-
6 ւար ազգացն. Եւ դստերք նորա ի դաշ-
տի սրով սպանցին, եւ ծանիցեն զի ես
եմ Տէր։
7 Զի այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Ա-
հաւասիկ ես ածից ի վերայ քո, Ծուր,
զՆաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց
ի հիւսիսոյ, որ է արքայ արքայից. կա-
ռօք եւ երիվարօք, գունդագունդ հե-
8 ծելովք ազգաց բազմաց յոյժ։ Նա զդստերս
քո ի դաշտին սրով կոտորեսցէ, եւ զքեւ
շուրջ պահ դիցէ, եւ փոս փորեսցէ, եւ
[4]պատնէշ կանգնեսցէ եւ ամրութիւն
9 զինուց. Եւ զգեղարդունս իւր յանդի-
ման քո կանգնեսցէ, եւ զպարիսպ քո"
եւ զաշտարակս կործանեսցէ սրով իւ-
10 րով։ Եւ ի բազմութենէ հեծելոց նորա
ծածկեսցէ զքեզ փոշի նոցա, ի ձայնէ
հեծելոց եւ յանուոց կառաց նոցա շար-
ժեսցին պարիսպք քո ի մտանելն նորա
ի դրունս քո, որպէս որ մտանիցէ [5]ի
11 դաշտ ի քաղաք"։ Սմբակօք երիվարաց
իւրեանց կոխեսցեն զհրապարակս քո,
եւ զազգդ քո սրով կոտորեսցէ, եւ
զհաստատութիւն զօրութեան քո յերկիր
12 կործանեսցէ։ Եւ աւար առցէ զզօրու-
թիւնս քո, եւ կողոպտեսցէ զինչս քո, եւ
կործանեսցէ զպարիսպս քո, եւ զցան-
կալի ապարանս քո տապալեսցէ, եւ
զքարինս եւ զփայտս եւ զհողն ի ծովն
13 ամասցէ։ Եւ [6]քակտեսցէ զբազմութիւն
արուեստականաց քոց, եւ ձայն երգոց
14 մի եւս լուիցի ի քեզ։ Եւ արարից զքեզ
յապառաժ, եւ եղիցիս ի ձգանս ուռ-
կանաց. եւ մի եւս շինեսցիս, զի ես
խօսեցայ, ասէ Ադոնայի Տէր։
15 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր զԾուր. Ո՞չ
ապաքէն ի ձայնէ կործանման քո, ի
հեծելոյ վիրաւորաց քոց, ի մերկանա-
լոյ սրոյ ի միջի քում, շարժեսցին կղզիք
16 քո։ Եւ իջցեն յաթոռոց իւրեանց ամե-
նայն իշխանք [7]ազգաց ծովուց, եւ վե-
րացուսցեն զխոյրս իւրեանց ի գլխոց"
իւրեանց, եւ զպէսպէս հանդերձս իւրեանց
մերկասցին, [8]տագնապելով տագնա-
պեսցին. յերկիր կործանեսցին, եւ զար-
հուրեսցին ի կորստեան իւրեանց, եւ
17 յոգւոց հանցեն" ի վերայ քո. Ողբս առ-
ցեն ի վերայ քո եւ ասասցեն, Զիա՞րդ
կորեար, քակտեցար ի մէջ ծովու, քա-
ղաքդ հոյակապ, որ եղեր զօրացեալ ի
մէջ ծովու՝ դու եւ բնակիչ քո, որ
զարհուրեցուցանէիր զամենայն բնակիչս
18 [9]քո. Եւ" երկիցեն կղզիք յօրէ կործան-
ման քո, եւ խռովեսցին կղզիք ծովուց
ի քերքելոյն քումմէ։
19 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Յորժամ
տաց զքեզ քաղաքդ աւերակ՝ իբրեւ
զքաղաքս որ բնաւ չիցեն բնակեալ, ի
հանել ինձ ի վերայ քո զանդունդս, եւ
20 ծածկեսցեն զքեզ ջուրք բազումք. Եւ
իջուցից զքեզ առ իջեալսն ի խորխո-
րատ, առ ժողովն յաւիտենից. եւ բնա-

---

[1] Եբր. զՔերեթիս [2] Յեբր. դոլոֆ [3] Եբր. կորեաւ դուռն ազգաց. առ իս դարձաւ. և լցայց. նա կործանեցաւ [4] Եբր. կանգնեսցէ ընդդէմ քո տապար. (9) Եւ զկազմած մեքենայից իւրոց դիցէ ընդդէմ պարսպաց քոց։

[5] Եբր. իբրեւ զմուտ քաղաքի խրամատեալ [6] Եբր. գադարեցուցից [7] Եբր. ծովուց, և հանցեն զպատմուճանս [8] Եբր. զգեցցին զերկեւղ, նստցին ի գետնի, և զարհուրեսցին հանապազ, և զարմասցին [9] Եբր. նորա։ (18) Արդ

կեցուցից զքեզ ի խորս երկրի, ¹իբրեւ
զաւերակսն" յաւիտենից, ընդ իջելոցն
²յաւիտենից ի խորխորատ. զի մի՛ եւս
բնակեսցիս, ³եւ մի՛ կանգնեսցիս յեր-
21 կիր կենաց. Ի կորուստ մատնեցից զքեզ",
եւ ոչ եւս իցես. եւ խնդրեսցիս, եւ ոչ
գտանիցիս յաւիտեան⁴։

ԳԼ. ԻԷ

¹Ողբք ի վերայ Տիւրայ։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ.
2 Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ Տիւ-
3 րայ. Եւ ասասցես ցՏիւր, Որ բնակեալդ
ես ի մուտս ծովուդ՝ վաճառաշահ ազ-
գաց ի կղզեաց բազմաց, այսպէս ասէ
4 Տէր ⁵Տէր ցՏիւր. Դու ասէիր, Ես զար-
դարեցի զիս ի զարդ գեղոյ իմոյ՝ ի սիրտ
ծովու Բէէղիմայ. որդիքն քո զարդարեցին
5 զքեզ։ Մայրք ի Սանիր լեռնէ շինեցան քեզ
պահանգք, եւ տախտակք նոճիք ի Լի-
բանանէ առան՝ առնել քեզ կայմս ե-
6 ղեւնափայտեայս։ Ի Բասանէ արարին
զղեկս նաւաց քոց, եւ զմեհեանս քո
շինեցին ի փղոսկրէից, ապարանս ան-
տառախիտս ի կղզեաց Քետիմացւոց։
7 Բեհեզ ընդ դիպակի գործեցաւ քեզ ի
պաստառս յԵգիպտոսէ՝ արկանելիք քեզ
ի փառս, եւ հանդերձ ծիրանի եւ կա-
պուտակ ի կղզեացն յԵղիմացւոց եղեն
8 ի զարդ պաճուճանաց քոց։ Եւ իշխանք
քո բնակիչք Սիդոնացւոց. եւ եղեն
Արադացիք" նաւավարք քո. եւ իմաս-
տունք քո, Տիւր, որ եղեն ի քեզ, նո-
9 քա եղեն քեզ նաւապետք։ Եւ ծերքն
⁶մատենագէտք եւ իմաստունք նորա՝
որ էին ի քեզ, նոքա ⁷զօրացուցանէին
զխորհուրդս" քո. եւ ամենայն նաւք ծո-
վուն եւ նաւավարք նոցա եղեն ⁸քեզ
10 երթալ յարեւմուտս արեւմտից։ Լիդա-
ցիք եւ Լիբէացիք" Թիկունք զօրու-
թեան քո՝ արք ընտիրք պատերազ-
մօղք, որ կախեցին զվահանս եւ զսա-
ղաւարտս իւրեանց ի քեզ, եւ նոքա
11 փառաւորեցին զքեզ։ Որդիքն Արուա-
դացւոց ⁹զօրութեամբք իւրեանց" պա-
րըսպօք քովք պատեալ կային, եւ ¹⁰պա-
հէին զաշտարակս քո. զկապարճս" իւ-
րեանց կախեցին շուրջանակի ի պարիսպս
քո, եւ նոքա իսկ բովանդակեցին զգե-
ղեցկութիւն քո։
12 ¹¹Կարքեդոնացիք վաճառականք քո ի
բազմութենէ ամենայն զօրութեան քո,
զարծաթ եւ զոսկի եւ զպղինձ եւ" զեր-
կաթ եւ զանագ եւ զկապար ետուն ի
13 վաճառս քո. ¹²Յոյնք եւ ամենայն որ
շուրջ զնովաւ" էին մարդավաճառք քո,
եւ անօթս պղնձիս ետուն ի վաճառս
14 քո։ Եւ ի տանէ Թորգոմայ ձիովք եւ
հեծելովք եւ ջորւովք լցին զվաճառս
15 քո։ Որդիք ¹³Հռոդացւոց վաճառականք
քո. ¹⁴յաճախեցին ի կղզեաց զվաճառս
քո ժանեօք փղոսկրէից, եւ երթեւե-
16 կացն մարդիկ տային ի գինս։ Եւ վա-
ճառք քո բազմացեալք յաղխամաղխէ
քումմէ, յԱփեկայ ստաշխն, եւ երփն
երփն նարօտուց ի Թարշշայ. եւ Հռա-
մովթ եւ Կարքովդ լցին զվաճառս քո։
17 Հրէաստան եւ որդիքն" Իսրայելի վա-
ճառականք քո ¹⁵ցորենով եւ խնկովք եւ
կասիաւ եւ ընտիր ընտիր" մեղու եւ
իւղով եւ ռետամբ լցին զաղխամաղ-
18 խեայ վաճառաց քոց։ Դամասկոս վա-
ճառականք քո, ¹⁶եւ բազմաղխի եւ ի

¹Եբր. յաւերակս ²ՅԵբր. պ–խ–ն ³Եբր. յայնժամ հաստատեցից փառս յերկրին կենդանեաց։ (21) Աւերեցից զքեզ յերկեւղ ⁴Եբրայեցին յաւելու, ասէ Տէր Եհովայ ⁵Եբր. Եհովայ, Տիւր, դու ասէիր, Ես եմ կատարեալ գեղեցկութեան։ (4) Ի սիրտ ծովու են սահմանք քո. շինողք քո զարդեցին կատարեալ զգեղ քո։ (5) Մայրիւք ի Սանիր լեռնէ շինեցին զամենայն տախտակամածս քո. նոճի ի Լիբանանէ բերին առնել կայմս ի վերայ քո։ (6) Ի կաղնեաց Բասանու արարին զթիակս քո. զբազմոցս քո արարին ի փղոսկրէ, զրուագելոյ ի տաշտէ ի կղզեաց Կիտացւոց։ (7) Ի բեհեզոյ ասեղնագործաց Եգիպտոսի եղեւ առագաստ քո, լինել քեզ ի նշան. ի կապուտակէ և ի ծիրանւոյ ի կղզեաց Եղիսայ եղեւ ծածկոց քո։ (8) Բնակիչք Սիդոնի և Արուադայ եղեն ⁶Եբր. Գեբաղայ

⁷Եբր. Նորոգիչք խարամկման ⁸Եբր. ի քեզ առնել զառուրեւառ. (10) Պարսք և Ղուդացիք և Փուդացիք եղեն ⁹Եբր. ընդ զօրս քո ¹⁰Եբր. Գամադացիք (Կամ, քաջք) յաշտարակս քո եղեն. զապարս ¹¹Եբր. Թարսիս վաճառական քո. ի բազմութենէ ամենայն վաճառաց. զարծաթ. ¹²Եբր. Յաւան, Թոբաղ և Մոսոք. նոքին ¹³Եբր. Դեդանայ ¹⁴Եբր. տուրեւառ կղզեաց բազմաց ի ձեռս քո. ժանիս փղաց և եբենոս բերէին քեզ ի հարկ, (Կամ, ի վաճառ)։ (16) Արամ վաճառական քո առ յաճախութեան ձեռագործաց քոց. կարկեհան, ծիրանի, և երփն երփն նկարուց. և բեհեզ և կորալին և յակինթ տային փոխանակ վաճառաց քոց։ (17) Հրէաստան և երկիրն ¹⁵Եբր. ցորենով Մէննիթայ և քաքարու, և ¹⁶Եբր. առ յաճախութեան ձեռագործաց քոց ի բազմութենէ ամենայն մեծութեան,

բազում զօրութենէ քումմէ, գինի ի
19 Քեղբոնեայ եւ ասր ի Միլիտեայ։ Դան
եւ Յաւան ի Մէովզենայ բերէին քեզ
գինի ի վաճառս քո. յԱսեղայ երկաթ
գործեալ անիւս պատեալս ի վաճառս
20 քո։ Դեդանացիք վաճառականք քո ա-
ծէին կառս ընտիրս ջորւովք հանդերձ"
21 Արաբացիք եւ ամենայն իշխանք Կեդա-
րու, նոքա վաճառականք ընդ ձեռամբ
քում [1]ուղտս եւ խոյս եւ [2]որոջս վա-
22 ճառէին ի քեզ։ Սաբա եւ Հռեգմա, եւ
նոքա վաճառականք քո, [3]եւզս անու-
շունս եւ" ակունս պատուականս եւ ո-
23 կի ետուն ի վաճառս քո։ Խառան եւ
[4]Քանան եւ Դադան, եւ նոքա վաճա-
ռականք քո, Սաբա եւ Ասուր եւ Քաղ-
24 ման վաճառականք քո, Որք բերին քեզ
վաճառս ընդ Մաքդիմ եւ ընդ Գադիմ,
հիր եւ կարմիր եւ կապուտակ եւ երփն
երփն նարօտուց եւ գանձս ընտիրս
25 վանդակեալս չուանօք. Ի նաւս նոճիս՝
որովք էր վաճառն քո, նաւք ի բազ-
մութեան վաճառաց քոց, եւ ի յաճա-
խութենէ ազխամազխի քո, լցար ծան-
26 րացար յոյժ։ Ի սիրտ ծովու ի ջուրս
բազումս վարեցին զքեզ նաւավարք քո.
հողմ հարաւոյ խորտակեաց զքեզ ի սիրտ
27 ծովու։ Եւ զօրութիւն քո, եւ վարձք
քո եւ խառնաղանջիցն քոց, եւ նաւա-
վարք քո եւ նաւապետք քո, եւ խոր-
հրրդականք քո եւ խառնաղանջք խառ-
նաղանջից քոց", եւ ամենայն արք պա-
տերազմողք քո որ ի քեզ, եւ ամենայն
ժողովք որ ի միջի քում՝ անկցին ի սիրտ
28 ծովու յաւուր կործանման քո։ Ի ձայ-
նէ բարբառոյ [5]քո նաւավարք քո եր-
29 կիւղիւ զարհուրեսցին". Եւ իջցեն ի նա-
ւաց իւրեանց ամենայն [6]նաւավարք քո
եւ նաւամատք քո առաջապահք նա-
30 ւաց յափն ծովուն կացցեն. Եւ աղա-
ղակեսցեն ի վերայ քո, եւ փոխեսցեն
զձայնս իւրեանց." զուժեսցեն դառնա-
պէս, հող ի գլուխ լիցին, ընդ մոխիր
31 թաւալեսցին. Գերծցեն զգլուխս[7] ի
կնդութիւն, եւ քրձազգածք լիցին, եւ
լացցեն ի վերայ քո դառնացեալ սրտիւք,
32 կոծ դառնութեան։ [8]Առցեն որդիք նո-
ցա ի վերայ քո, ողբս առցեն եւ ող-
բասցեն", Ո՞վ էր իբրեւ զԾուր որ լռեաց
33 զաղաղեաց ի մէջ ծովուն։ [9]Որչափ ինչ
գտեր քեզ վարձս ի ծովէ այտի, լցու-
ցեր զազգս ի բազմութենէ քումմէ." եւ
յաղխամաղխէ վաճառաց քոց մեծացու-
34 ցեր [10]զամենայն թագաւորս երկրի։ Արդ
բեկար ի ծովուց" ի խորս ջուրց, վա-
ճառք քո եւ ամենայն ժողովք քո ի
միջի քում անկան [11]ամենայն նաւավարք
35 քո"։ Ամենայն բնակիչք կղզեաց տրտմե-
ցան ի վերայ քո, եւ թագաւորք նոցա
զարհուրելով զարհուրեցան, [12]եւ հեղին
արտասուս զերեսօք իւրեանց ի վերայ
36 քո"։ Վաճառականք ազգաց շչեցին ի
վերայ քո. [13]ի կորուստ մատնեցար", եւ
այլ ոչ եւս իցես յաւիտեան [11]ասէ Տէր
Աստուած"։

ԳԼ. ԻԸ

[11]Ի վերայ իշխանին Ծուրայ։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Եւ դու որդի մարդոյ, ասա ցիշխանն
Ծուրայ, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Փո-
խանակ զի հպարտացաւ սիրտ քո, եւ
ասացեր՝ թէ Աստուած եմ ես, եւ զբնա-
կութիւն Աստուծոյ բնակեցի ի սիրտ ծո-
վու. մարդ ես դու՝ եւ ոչ Աստուած,

գինեաւ Հեղբոնայ և ասրեաւ սպիտակ ասու։ (19) Վեդան և Յաւան փոխանակ վաճառաց քոց տային ասղանի. երկաթ գործեալ. կասիա և խունկեղէգն էին ի հրապարակի քում. (20) Դեդան վաճառական քո ի հանդերձս պատուականս վասն կառաց։ [1]Եբր. գառինս [2]Եբր. նոխազս [3]Եբր. ազգի ազգի համեմունս ընտիրս, և ազգի ազգի [4]Եբր. Քաննէ և Եդեմ, վաճառականք Սաբայ, Ասուր, Քաղմադ վաճառականք քո։ (24) Նոքա առնէին առեւտուր ընտիր ընտիր վաճառօք. հանդերձիւք ի կապուտակէ գործ նկարագործ, յարկեղս ի գանձիւք, վանդակեալս չուանօք և յօրինեալս ի նոճւոյ ի վաճառս քո։ (25) Նաւք Թարսիսի կարաւանք քո ի վաճառս քո. և լցար և մեծացար յոյժ ի սիրտ ծովուց։ (26) Ի ջուրս բազումս ածին զքեզ նաւավարք քո. հողմն արեւելից եբեկ զքեզ ի սիրտ ծովուց։ (27) Մեծութիւն քո և վաճառք քո. առեւտուր քո, նաւապետք քո և նաւավարք, նորոգիչք խորտակմանն նաւուց քոց, և միջնորդք վաճառաց քոց

[5]Եբր. Նաւապետաց քոց զարհուրեսցին արուարձանք (կամ, ալիք) [6]Եբր. որ վարեն թիակօք, նաւավարք, ամենայն նաւապետք ծովու ի ցամաքի կացցեն. (30) Եւ լսելի արասցեն զքեն զբարբառ իւրեանց, և [7]Եբր. [illegible] վասն քո [8]Եբր. Եւ ողբս առցեն ի վերայ քո ի թախծութեան իւրեանց, և ողբասցեն վասն քո [9]Եբր. Յելանել վաճառաց քոց ի ծովուց՝ յագեցուցեր զազգս բազումս, ի յաճախութենէ մեծութեան քո [10]Եբր. զթագաւորս երկրի։ (34) Ի ժամանակի բեկման ի ծովուց [11]Յեբր. պակասի [12]Եբր. խռովեցան երեսօք [13]Եբր. եղեր սոսկումն

եւ եդուր զսիրտ քո իբրեւ զսիրտն Աս-
3 տուծոյ ։ [1]Միթէ իմաստնագո՞յն իցես քան
զԴանիէլ, կամ իմաստո՞ւնք խրատեցին
4 զքեզ հանճարովն իւրեանց. Միթէ ի-
մաստութեամբ քով կամ խորհրդով՝ ա-
րարեր դու քեզ զօրութիւն, եւ ստա-
5 ցար ոսկի եւ արծաթ ի գանձս քո. [2]Կամ
բազմութեամբ իմաստութեան քո եւ
վաճառաց՝ յաճախեցեր զզօրութիւն քո,
եւ բարձրացաւ սիրտ քո զօրութեամբն
6 քով ։ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. Վասն զի եդուր զսիրտ քո իբրեւ
7 զսիրտն Աստուծոյ, Փոխանակ այնորիկ
ահաւասիկ ես ածից ի վերայ քո օտարս
ժանտագործս յազգաց, եւ թափեսցեն
զսուր իւրեանց [3]ի քեզ, եւ՝՝ ի վերայ գե-
ղոյ իմաստութեան քո, եւ [3]տարածես-
8 ցեն զգեղ քո ի կործանումն. Եւ կործա-
նեսցեն՝՝ զքեզ, եւ մեռանիցիս մահու
9 վիրաւորաց ի սիրտ ծովու ։ Միթէ ա-
սելով ասիցե՞ս, Աստուած եմ ես, առաջի
վիրագացն քոց. բայց դու մարդ ես, եւ
10 ոչ [4]Աստուած. Եւ ի բազմութեան վի-
րաւորաց քոց մեռցիս՝՝ անթլփատից
մեռանիցիս ի ձեռաց օտարաց, զի ես
խօսեցայ, ասէ Ադոնայի Տէր ։
11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
12 Որդի մարդոյ, առ ողբս ի վերայ իշխա-
նին Ծուրայ, եւ ասասցես դմա, Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Դու ես կնիք [5]նմա-
նութեան լի իմաստութեամբ, եւ պսակ
13 գեղեցկութեան. Ի զրգանս դրախտին
Աստուծոյ եղեր, եւ զամենայն ականս
պատուականս ի քեզ կապեցեր. զսար-
դիոն եւ զտպազիոն եւ [6]զզմրուխտ եւ
զկարկեհան եւ զշափիղայ եւ զյասպիս,
[5]զարծաթ եւ զոսկի,՝՝ եւ զզոճագին,
զակատն, [5]զմեղեսիկն, զոսկեքարն
զբիւրեղն, զեղնգնաքարն. եւ [7]ոսկւով
լցուցեր զգանձս քո, եւ զշտեմարանս
քո ի քեզ,՝՝ յորէ յորմէ հաստատեցար
14 [8]եւ համբերձեցար Ընդ օծելոյ քերով-
բէին,՝՝ եդու զքեզ. ի լեառն սուրբ
Աստուծոյ եղեր. ի մէջ հրեղէն [9]վիմացն
15 Եղեր անարատ յաւուրսն՝՝ քո, յորէ
յորմէ հաստատեցար դու, մինչեւ գտան
16 անիրաւութիւնք ի քեզ ։ Ի բազմութենէ
վաճառաց քոց լցեր զշտեմարանս քո ա-
նիրաւութեամբ, [10]մեղար եւ վիրաւորե-
ցար. ի լեռնէն Աստուծոյ իջոյց զքեզ
քերովբէն՝՝ վարսաւոր, ի միջոյ հրեղէն
17 վիմացն ։ Բարձրացաւ սիրտ քո ի գե-
ղեցկութեան քում, [11]եւ ապականեցաւ
հանճար քո հանդերձ գեղովն քո. վասն
բազմութեան մեղաց քոց ընկեցի՝՝ զքեզ
յերկիր. յանդիման թագաւորաց ետու
18 զքեզ ի խայտառակութիւն ։ Վասն բազ-
մութեան մեղաց քոց ի խարդախութեան
վաճառաց քոց՝ պղծեցեր զսրբութիւնս
քո. եւ հանից հուր ի միջոյ քումմէ, եւ
նոյն կերիցէ զքեզ, եւ տաց զքեզ ի
մոխիր [12]յերկրին քում՝՝ առաջի ամենայն
19 տեսողացն քոց ։ Եւ ամենեքին որ ճա-
նաչիցեն զքեզ ի մէջ ազգաց՝ [13]տրտմես-
ցին վասն քո, զի եղեր ի կորուստ՝՝, եւ
ոչ եւս իցես յաւիտեան ։
20 [2]Ի վերայ Ծայդանու ։՝՝ Եւ եղեւ բան
21 Տեառն առ իս եւ ասէ, Որդի մարդոյ,
հաստատեա զերեսս քո ի վերայ Ծայ-
դանու, եւ մարգարեաց ի վերայ նորա.
22 Եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ քո, Ծայ-
դան, եւ փառաւորեցայց ես ի քեզ. եւ
[14]ծանիցես թէ ես եմ Տէր՝ յառնել
ինձ [15]ի քեզ դատաստանս, եւ սուրբ ե-
23 ղէց ես [15]ի քեզ ։ Եւ առաքեցից [16]ի վերայ
քո՝՝ մահ, եւ արիւն ի հրապարակս [17]քո.
եւ անկցին վիրաւորք ի միջի [17]քում,
պատեսցին շուրջ [18]զքեւ սրովք, եւ ծա-
24 նիցեն թէ ես եմ Տէր ։ Եւ ոչ եւս ե-
ղիցի տանն Իսրայելի խոչ դառնութեան,
եւ փուշ ցաւոց յամենեցունց որ շուր-
ջանակի անարգեցին զնոսա. եւ ծանի-
ցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր ։
25 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. [19]Եւ ժո-
ղովեցից՝՝ զտունն Իսրայելի յազգաց ուր
ցրուեցան անդր, եւ սուրբ եղէց ի նո-
սա առաջի ազգաց [2]եւ ժողովրդոց՝՝. եւ

[1]Եբր. Ահա իմաստուն ես դու քան զԴանիէլ. բնաւ ոչ ծածկեցան ի քէն գաղտնիք. (4) Իմաստութեամբ քով և հանճարով քով [2]Եբր. [illegible] [3]Եբր. ապականեսցեն զվայելչութիւն քո. (8) Ի խորխորատ իջուսցեն. [4]Եբր. Աստուած ի ձեռս սպանողաց քոց. (10) Զմահ [5]Կամ, լրութեան [6]Եբր. և զադամանդ և զյակինթ [7]Եբր. զմրուխտ և զոսկի. գործ թմբկաց քոց և որնգաց քոց ի քեզ. [8]Եբր. Համբերձեցաւ. (14) Դու քերովբէ օծեալ որ ծածկէիր, եւ

[9]Եբր. վիմացն շրջէիր. (15) Եղեր անարատ ի ճանապարհս [10]Եբր. և մեղար. վասն որոյ և ես մերժեցի զքեզ իբրեւ պիղծ ի լեռնէն Աստուծոյ, և կորուսի զքեզ, քերովբէ [11]Եբր. կորուսեր զիմաստութիւն. քո վասն գեղոյ քո. ընկեցի [12]Եբր. յերկրի [13]Եբր. զարմասցին վասն քո. եղեր ի սոսկումն [14]Եբր. ծանիցեն [15]Եբր. ի նմա [16]Եբր. ի նա [17]Եբր. նորա [18]Եբր. զնովաւ [19]Եբր. Ի ժողովել ինձ

բնակեսցեն յերկրին իւրեանց. զոր ետու
26 ծառային իմում Յակոբու. Եւ բնա-
կեսցեն ի նմա [1]յուսով. շինեսցեն տունս
եւ տնկեսցեն այգիս, եւ բնակեսցեն [1]յու-
սով, յորժամ արարից դատաստան յա-
մենեսին որ շուրջանակի անարգեցին
զնոսա. եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
Աստուած նոցա [2]եւ Աստուած հարց
նոցա":

ԳԼ. ԻԹ

[3]Ի վերայ Եգիպտոսի եւ Փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց:"

1 Յամին տասներորդի, յամսեանն տասն-
ներորդի, որ օր [3]մի էր ամսոյն, եղեւ բան
2 Տեառն առ իս եւ ասէ, Որդի մարդոյ,
հաստատեա զերեսս քո ի վերայ Փարա-
ւոնի արքային Եգիպտացւոց, մար-
գարեաց ի վերայ նորա եւ ի վերայ ա-
3 մենայն Եգիպտոսի. Խօսեաց եւ ասաս-
ցես, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւա-
սիկ ես ի վերայ քո, Փարաւոն ար-
քայ Եգիպտացւոց, վիշապդ մեծ՝ որ
[4]նստիս ի մէջ գետոց, որ ասես թէ իմ
4 են գետքս եւ ես արարի զսոսա": Եւ
ես արկից դանդանաւանդ ի կզակս քո,
եւ մածուցից զձկունս գետոյդ ի թեւս
քո, եւ հանից [5]ի միջոյ քումմէ զգետսդ
քո", եւ ամենայն ձկունք գետոյդ կցես-
5 ցին ի թեւս քո. Եւ [6]կործանեցից զքեզ
արագ արագ," եւ զամենայն ձկունս
գետոյդ քո. ընդ երեսս դաշտին անկա-
նիցիս, եւ մի ժողովեսցիս, եւ մի եւս
հաւաքեսցիս. զի գազանաց երկրի եւ
թռչնոց երկնից ետու զքեզ ի կերակուր:
6 Եւ ծանիցեն ամենայն բնակիչք Եգիպ-
տացւոց թէ ես եմ Տէր, փոխանակ զի
եղեն գաւազան եղեգնեայ տանդ Իսրա-
7 յելի. Եւ յորժամ [7]յենուին ի քեզ՝ եղա-
նէիր ընդ ձեռս նոցա, եւ յորժամ բուռն
հարկանէր զքէն ամենայն ձեռն", եւ
յորժամ յենուլին ի քեզ՝ խորտակէիր
եւ [8]բեկանէիր զամենայն մէջս նոցա:
8 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Ահաւասիկ ես ածեմ ի վերայ քո սուր,
եւ կորուսից ի քէն զմարդ եւ զանա-
9 սուն: Եւ եղիցի երկիրդ Եգիպտացւոց
ի կորուստ եւ յաւերակ, եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր. փոխանակ զի [9]ասէիր՝
թէ Գետքս իմ են, եւ ես արարի զսոսա":
10 Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես ի վերայ քո
եւ ի վերայ [2]ամենայն գետոցդ քոց, եւ
տաց զերկիրդ Եգիպտացւոց յաւերակ եւ
ի սուր եւ ի կորուստ, ի Մագդոլայ եւ
ի Սուհենայ մինչեւ ի սահմանս Եթեով-
11 պացւոց: Եւ մի անցցէ ընդ նա ոտն
մարդոյ, եւ կճղակ անասնոյ մի գնաս-
ցէ ընդ նա, եւ մի բնակեսցէ ամս քա-
12 ռասուն: Եւ տաց զերկիրն [10]նորա ի կո-
րուստ" ի մէջ աւերակ երկրին, եւ քա-
ղաքք նորա ի մէջ աւերեալ քաղաքաց
եղիցին յապականութիւն ամս քառա-
սուն. եւ ցրուեցից զԵգիպտոս ի մէջ
ազգաց, եւ հոսեցից զնոսա ընդ գա-
ւառս:
13 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Յետ ա-
մացն քառասնից ժողովեցից զԵգիպտա-
14 ցիս յազգաց ուր ցրուեցան ի նոսա. Եւ
դարձուցից զգերութիւն Եգիպտացւոցն,
եւ բնակեցուցից զնոսա յերկրին Պա-
թուրէս՝ յերկրին ուստի առան. եւ ե-
ղիցի անդ իշխանութիւն մի [11]տառապեալ
15 քան զամենայն իշխանութիւնս: Եւ ե-
ղիցի" խոնարհագոյն, եւ մի եւս բարձ-
րասցի ի վերայ ազգաց, եւ սակաւա-
ւորս արարից զնոսա, զի մի [12]բազմաս-
16 ցին ի մէջ ազգաց: Եւ մի եւս եղիցին
տանն Իսրայելի [13]յոյս յիշատակի անօրէ-
նութեան՝ երթալ զհետ սոցին" նոցա,
եւ ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր:
17 Եւ եղեւ ի քսաներորդի եւ յեւթներորդի
ամին, որ օր մի էր ամսոյն առաջնոյ,
18 եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ, Որ-
դի մարդոյ, Նաբուքոդոնոսոր արքայ
Բաբելացւոց աշխատեցոյց զզօրս իւր աշ-
խատութեամբ մեծաւ ի վերայ Տիւրայ.
ամենայն գլուխք կնդացեալք եւ ամե-
նայն ուսք գերծեալք. եւ վարձք նմա
եւ զօրաց նորա ոչ եղեն առ ի Տիւրայ
ծառայութեանն՝ զոր ծառայեցին [2]ինձ ի
19 նմա: Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր

[1] Եբր. յապահովս [2] Յեբր. գոլոս [3] Եբր. երկոտասան [4] Եբր. նստի ի մէջ գետոց իւրոց, որ ասէ, իմ է գետս իմ, և ես արարի վասն իմ [5] Եբր. զքեզ ի միջոյ գետոց քոց [6] Եբր. ընկեցից զքեզ յանապատ, զքեզ [7] Եբր. բռուն հարկանէին զքեն, բեկանէիր և հերձուիր զթիկն նոցա ողջոյն [8] Եբր. ընդարմացուցանէիր

[9] Եբր. ասաց, իմ է գետս և ես արարի [10] Եբր. Եգիպտացւոց յամայութիւն [11] Եբր. խոնարհ: (15) Բան զիշխանութիւնս [12] Եբր. տիրեսցեն [13] Եբր. ի յիշել, յուշարար անօրէնութեան երթալ նոցա զկնի

Տէր. Անաւասիկ ես տաց Նաբուքոդո-
նոսորայ արքայի Բաբելացւոց զերկիրն
Եգիպտացւոց, եւ առցէ զբազմութիւն
նորա, եւ աւարեսցէ զաւար նորա, եւ
կողոպտեսցէ զկապուտ նորա, եւ եղի-
20 *ցի վարձ զօրաց նորա: Փոխանակ հար-*
կին յորում ծառայեաց [1]ինձ ի Տիւր",
ետու նմա զերկիրն Եգիպտացւոց ընդ
ամենայնի զոր արարին ինձ. այսպէս
21 *ասէ Տէր Տէր. Յաւուր յայնմիկ [2]ծա-*
գեսցէ եղջեւր ամենայն" տանն Իսրա-
յելի, եւ քեզ տաց բերան բաց ի մէջ
նոցա, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:

ԳԼ. Լ

1 **Ե**ւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 *Որդի մարդոյ, մարգարեաց եւ ասա-*
ցես, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր [3]Տէր.
3 *Ո՜հ, ո՜հ, օր. Զի մերձ է [4]օր Տեառն, օր*
4 *մրգի. հասեալ է վախճան ազգաց: Եւ*
եկեսցէ սուր ի վերայ Եգիպտացւոց, եւ
եղիցի խռովութիւն ի կողմանս Եթէով-
պացւոց [5]եւ անկցին վիրաւորք" յԵ-
գիպտոս. եւ առցեն զբազմութիւն նո-
րա, եւ տապալեսցին հիմունք նորա:
5 *[6]Պարսիկք եւ Կրետացիք եւ Լիդացիք եւ*
Լիբէացիք", եւ ամենայն խառնաղանջքն,
եւ [7]յորդւոց ուխտին իմոյ ի նմա" սրով
կոտորեսցին:
6 *Այսպէս ասէ [3]Ադոնայի Տէր. Կործա-*
նեսցին մոյթքն Եգիպտացւոց, եւ իջցէ
հպարտութիւն զօրութեան նորա, ի
Մակդողայ մինչեւ ցՍուհէն սրով անկ-
7 *ցին ի նմա, ասէ Ադոնայի Տէր. Եւ ա-*
ւերեսցին ի մէջ ապականեալ աշխար-
հաց, եւ քաղաքք [8]նոցա ի մէջ քաղա-
8 *քաց աւերելոց. Եւ ծանիցեն թէ ես եմ*
Տէր, յորժամ արկից հուր ի վերայ Ե-
գիպտացւոցն, եւ խորտակեսցին ամե-
9 *նայն օգնականք նորա: Յաւուր յայն-*
միկ ելցեն հրեշտակք յերեսաց իմոց
[9]տագնապաւ՝ ապականել զանտի յոյսն
Եթէովպացւոց", եւ եղիցի խռովութիւն
ի նոսա [10]յաւուրն Եգիպտացւոց, քանզի
անաւասիկ հասեալ է:

10 *Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Եւ կորուսից*
զբազմութիւն Եգիպտացւոյն ի ձեռն
Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելաց-
11 *ւոց, [11]Զնա եւ զազգ" նորա ընդ նմա*
ժանտագործք յազգաց, առաքեսցին կոր-
ծանել զերկիրն, եւ թափեսցեն զսուրս
իւրեանց ի վերայ Եգիպտոսի, եւ լցցի
12 *երկիրն վիրաւորօք: Եւ տաց զգետս*
նոցա յանապատ, եւ մատնեցից զեր-
կիրն ի ձեռս չարաց, եւ կորուսից զեր-
կիրն լրիւ իւրով ձեռօք այլազգեաց,
զի ես Տէր խօսեցայ:
13 *Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Եւ կորուսից*
զգարշելիսն, եւ դադարեցուցից [12]զմե-
ծամեծս ի Մեմփացւոց, եւ [13]զիշխանս
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ ոչ եւս լինի-
ցին". եւ արկից ահ ի վերայ երկրին Ե-
14 *գիպտացւոց: Եւ կորուսից [14]զերկիրն*
Պաթուրէս," եւ արկից հուր զՏայա-
նաւ, եւ խնդրեցից զվրէժ [15]ի Դիոսպո-
15 *ղացւոց: Եւ հեղից զսրտմտութիւն իմ*
ի վերայ Սայինայ, զօրութեանն Եգիպ-
տացւոց, եւ կորուսից զբազմութիւն
16 *[16]Մեմփացւոց: Եւ տաց հուր յԵգիպտոս,*
եւ խռովութեամբ խռովեսցի Սայինն, եւ
եղիցի [17]քաղաքն Դիոսպողացւոց յերգի-
17 *ծումն, եւ բղխեսցեն ջուրք": Երիտա-*
սարդք Արեգ քաղաքի եւ Բուբաստայ
անկցին սրով, եւ [18]կանայք նոցա ի գե-
18 *րութիւն վարեսցին: Եւ խաւարեսցի*
տիւ ի Տափնաս, ի փշրել ինձ անդ զգա-
ւազան իշխանութեան Եգիպտացւոցն.
եւ կորիցէ անդ հպարտութիւն զօրու-
թեան նորա, եւ զնոյն՝ մէգ ծածկեսցէ.
եւ դստերք նորա ի գերութիւն վարես-
19 *ցին: Եւ արարից դատաստանս յԵգիպ-*
տոս, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:
20 *Եւ եղեւ ի մետասաներորդի ամի անդ,*
յամսեանն առաջնում, որ օր եւթն էր
ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ իս եւ
21 *ասէ, Որդի մարդոյ, զբազուկս Փարա-*
ւոնի արքային Եգիպտացւոց խորտա-
կեցի, եւ ահա ոչ եւս պատեցի ի
բժշկութիւն, եւ ոչ տայցին ի վերայ նո-
րա դեղք, կամ թէ զօրանայցէ առնուլ
22 *սուր ի ձեռին: Վասն այսորիկ այսպէս*
ասէ Տէր Տէր. Անաւասիկ ես ի վերայ

---

[1] Եբր. ի նմա [2] Եբր. բուսուցից զեղջերն [3] Եբր. դ-լ-ոե [4] Եբր. օր, և մերձ է օր [5] Եբր. յան-կանել վիրաւորաց [6] Եբր. Եթէովպացիք և Փուդացիք և Ղուդացիք [7] Եբր. Քուբացիք (կամ, Նուբիացիք) և որդիք երկրի ուխտին ընդ նոսա [8] Եբր. նորա եղիցին [9] Եբր. նաւօք տագնապել զԵթէովպացիս որ են յապահովս [10] Եբր. որպէս յաւուրն

[11] Եբր. Նա և ազգ [12] Եբր. զկուռս [13] Եբր. իշխան յերկրէն Եգիպտացւոց ոչ եւս լինիցի [14] Եբր. զՊաթուրէս [15] Եբր. ի Նովայ [16] Եբր. Նովայ [17] Եբր. Նովայ յերգիծումն և Մեմփիս տագնապեսցի ի տուընջեան [18] Եբր. դ-լ-ոե, այլ էմ՝ բնակիչք

Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց, եւ
խորտակեցից զբազուկս [1]նորա հզօրս,
զնեարդապատս եւ զանձառապատս՞, եւ
23 ընկեցից զսուրն ի ձեռանէ նորա. Եւ
ցրուեցից զԵգիպտոս ընդ ազգս, եւ հո-
24 սեցից զնոսա ընդ գաւառս։ Եւ զօրա-
ցուցից զբազուկս արքային Բաբելաց-
ւոց, եւ տաց զսուր իմ ի ձեռս նորա.
եւ [2]ածցէ զայն ի վերայ երկրին Եգիպ-
տացւոց, եւ աւարեսցէ զաւար նորա,
25 եւ կողոպտեսցէ զկապուտ՞ նորա։ Եւ
զօրացուցից զբազուկս արքային Բաբե-
լացւոց, եւ բազուկքն Փարաւոնի լքցին.
եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, ի տալ իմ
զսուրն իմ ի ձեռս արքային Բաբելաց-
ւոց, եւ [3]ձգեցից զնա ի վերայ երկրին
26 Եգիպտացւոց։ Եւ ցրուեցից զԵգիպտոս
ընդ ազգս, եւ հոսեցից զնոսա ընդ գա-
ւառս, եւ ծանիցեն [4]ամենայն Եգիպ-
տացիքն՞ թէ ես եմ Տէր։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ եղեւ յամին մետասաներորդի, յամ-
սեանն երրորդի, որ օր մի էր ամսոյն,
2 եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ, Որ-
դի մարդոյ, ասա ցարքայն Եգիպտաց-
ւոց ցՓարաւոն եւ ցզօրս իւր, Ո՞ւմ
նմանեցուցեր զքեզ ի հպարտութեանդ
3 քում։ Ահաւասիկ Ասուր իբրեւ նոճ մի
ի Լիբանան գեղեցիկ շառաւիղօք եւ խիտ
ստուովք եւ բարձր մեծութեամբ, [5]ի
4 մէջ ամպոց՞ եղեւ գլուխ նորա. Ջուր
սնոյց զնա, անդունդք բարձրացուցին
զնա. [6]եւ զգետս նորա ած՞ շուրջ
զանկովք իւրովք, եւ [7]զանտառախիտս
իւր արձակեաց ընդ ամենայն փայտս
5 դաշտին։ Վասն այնորիկ բարձրացաւ
մեծութիւն նորա քան զամենայն ծառս
դաշտին, եւ տարածեցան ոստք նորա,
եւ բարձրացան շառաւիղք նորա ի ջուրց
6 բազմաց ի տարածանել իւրում։ Ի շա-
ռաւիղս նորա բնակեցին ամենայն թռ-
չունք երկնից, եւ ի ներքոյ ոստոցն նո-
րա ծնան ամենայն գազանք դաշտի, եւ
ընդ հովանեաւ նորա բնակեցին ամե-
7 նայն բազմութիւնք ազգաց։ Եւ եղեւ
գեղեցիկ բարձրութեամբ իւրով՝ վասն
երկայնութեան ոստոց իւրոց, զի եղեն
8 արմատք նորա ի ջուրս բազումս։ [8]Մայրն
եւ սարոյն եւ նոճ ի դրախտին Աստու-
ծոյ՝ ոչ համասարեցին շառաւիղաց նո-
րա, մայրքն եւ սոսոյք ոչ՞ նմանեցին
ոստոց նորա. ամենայն փայտ ի դրախ-
տին Աստուծոյ ոչ նմանեցին նմա գե-
9 ղեցկութեամբ. [9]Վասն անտառախիտ
ոստոց՞ նորա, եւ նախանձեցան ընդ
նմա ամենայն ծառք դրախտին փափ-
կութեան Աստուծոյ։
10 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Փոխանակ զի մեծացար մեծութեամբ,
եւ [10]հասին ծայրք քո յամպս, եւ տեսի
11 զհպարտութիւն քո. Եւ մատնեցի զքեզ
ի ձեռս իշխանին ազգաց, եւ արարին
12 զնա ի կորուստ՞ Եւ հանին զնա, եւ սա-
տակեցին զնա օտարք ժանտագործք
յազգաց, եւ տապալեցին զնա ի վերայ
լերանց եւ յամենայն ձորս անկան ոստք
նորա, եւ խորտակեցաւ ստեղն նորա
ընդ ամենայն դաշտս երկրի. եւ իջին
ի հովանւոյ նորա ամենայն ազգք ա-
13 զանց, եւ յատակեցին զնա։ [11]Եւ ի գլո-
րեալն՞ նորա՝ հանգիստ եղեւ ամենայն
թռչնոց երկնից, եւ ի ստեղն նորա հա-
14 սին ամենայն գազանք վայրի։ Զի մի՛
եւս հպարտասցին ի մեծութեան իւրեանց
ամենայն փայտք ջրասունք, եւ ոչ ար-
ձակեսցեն զծայրս իւրեանց [12]ընդ ամպս՞,
եւ մի՛ կացցեն ի հպարտութեան իւր-
եանց իբրեւ զնա որ ըմպիցէ ջուր. ա-
մենեքին ի մահ մատնեցան ի խորս երկ-
րի՝ ի մէջ որդւոց մարդկան իջելոց ի
15 խորխորատ։ Այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Յաւուր յորում էջ ի դժոխս՝ [13]սուգ ա-
ռին ի վերայ նորա անդունդք՞. եւ ար-
գելի զգետս նորա, եւ [14]խից արկի ջուրց
բազմաց, եւ խռովեցաւ ի վերայ նորա
Լիբանան՞, եւ ամենայն ծառք դաշտի
16 լքան վասն նորա։ Ի ձայնէ կործան-

---

[1]Եբր. նորա, զհզօրն և զբեկեալն [2]Եբր. ըն-
կեց զբազուկս Փարաւոնի, և աղաղակեսցէ զա-
ղաղակ վիրաւորի առաջի [3]Եբր. ձգեսցէ
[4]Եբր. դ-ի-ն [5]Կամ, ի թաւուտս [6]Եբր.
գետք նորա գնան [7]Եբր. զառուանդս

[8]Եբր. Եղեւինք ոչ ծածկեցին զնա ի դրախտին Աս-
տուծոյ, մայրք ոչ նմանեցին ոստոց նորա, և սօսիք
ոչ եղեն իբրեւ զշառաւիղս նորա, ոչ [9]Եբր. Գե-
ղեցիկ արարի զնա անտառախիտ ոստովք [10]Եբր.
եդ զկատար իւր ի մէջ ամպոց (Կամ, ի թաւուտս)
և բարձրացաւ սիրտ նորա ի բարձրութեան իւ-
րում, (11) Եւ ես մատնեցի զնա ի ձեռս հզօրին
ազգաց. առնելով արասցէ նմա համաձայն չարութեան. վասն
ամբարշտութեան նորա ընկեցի զնա։ [11]Եբր. ի
վերայ թօթափելոյ [12]Կամ, ի թաւուտս [13]Եբր.
ետու սուգ ածել. ծածկեցի վասն նորա զան-
դունդս [14]Եբր. խցան ջուրք բազումք, և տխրե-
ցուցի վասն նորա զԼիբանան

մամն նորա [1]զդրդեցան ազգք՝՝, յորժամ
իջուցի զնա ի դժոխս ընդ իջեալսն ի
գուբ. եւ [2]մխիթարեցին զնա ի սան-
դարամետսն ամենայն ծառք փափկու-
թեան, եւ՝՝ ընտիր ընտիր գեղեցիկքն
17 Լիբանանու որ էին ջրարբիք։ [3]Քանզի
նոքա իջին ընդ նմա վիրաւորօք սրոյ
ի դժոխս. եւ զաւակք նորա որ բնա-
կեալ էին ընդ հովանեաւ նորա, յընդ-
միջել կենաց իւրեանց սատակեցան։՝՝
18 Ո՞ւմ նմանեցար [4]զօրութեամբ եւ՝՝ փա-
ռօք եւ մեծութեամբ՝ ի ծառս [5]փափ-
կութեան. էջ եւ զիջիր հանդերձ ծա-
ռովք փափկութեան քո՝՝ ի խորս երկ-
րի, ի մէջ անթլփատից [6]ննջեցելոց ընդ
վիրաւորս սրոյ. սոյնպէս Փարաւոն եւ
ամենայն բազմութիւն զօրութեան իւ-
րոյ, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԼԲ

1 Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի,
յամսեանն երկոտասաներորդի, որ օր մի
էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ իս եւ
2 ասէ, Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ
Փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց եւ
ասասցես ցնա, [7]Առիւծացար ի մէջ ազ-
գաց, եւ նմանեցար վիշապի՝՝ ի մէջ ծո-
վու, եւ ոգորէիր ընդ գետս քո, եւ առ
ամբակ պղտորէիր զջուրսն, եւ առա-
3 թուր կոխան առնէիր զգետս [8]քո։ Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Պատեցից զքեզ
թակարդօք խմովք ժողովովք զօրաց
բազմաց, եւ [9]հանից զքեզ կարթիւ ի-
4 մով։ Տախտապարեցից զքեզ ի վերայ
երկրի, [10]եւ լցցին քեւ դաշտք՝՝. եւ ի-
ջուցից ի վերայ քո զամենայն թռչունս
երկնից, եւ յագեցուցից ի քէն զամե-
5 նայն գազանս երկրի։ Եւ տաց զմար-
մինս քո ի վերայ լերանց, եւ լցուցից
6 զձորս [11]յարենէ քումմէ. Եւ արբեսցի
երկիր յապականէ քումմէ՝ ի բազմու-
թեան քո ի վերայ լերանց, զձորս լցից՝՝
7 ի քէն։ Եւ պատրուակեցից զերկինս ի
շիջանել քում, եւ խաւարեցուցից զաս-
տեղս նորա. զարեգակն ամպով ծած-
կեցից, եւ լուսին մի՛ տացէ զլոյս իւր։
8 Եւ զամենայն լուսաւորս [12]խաւարեցու-
ցից ի վերայ քո, եւ տաց խաւար ի վե-
9 րայ[13] քո, ասէ Տէր Տէր։ Եւ զայրա-
ցուցից զսիրտս ազգաց բազմաց, ի ժա-
մանակի յորժամ [14]հանից զգերութիւն քո
10 ընդ ազգս յերկիր զոր ոչ գիտիցես։ Եւ
տրտմեսցին ի վերայ քո ազգք բազումք՝՝,
եւ թագաւորք նոցա զարհուրելով [15]զար-
հուրեսցին, ի թռչել սրոյ իմոյ առաջի
երեսաց նոցա ակն ունել կործանման
իւրեանց յօրէ՝՝ կործանման քո։
11 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Սուր ար-
քային Բաբելացւոց եկեսցէ ի վերայ [16]քո
12 Հանդերձ սրով սկայից, եւ կործանեցից
զզօրութիւն քո. եկեսցեն ամենայն՝՝
ժանտագործք ազգաց, եւ կորուսցեն
զհպարտութիւն Եգիպտացւոց, եւ խոր-
13 տակեսցի ամենայն զօրութիւն նորա։ Եւ
կորուսից զամենայն անասունս նորա ի
ջուրց բազմաց, եւ [17]մի՛ պղտորեսցէ զնա՝՝
ոտն մարդոյ, եւ կճղակ անասնոյ մի՛
14 կոխեսցէ [18]զնա։ Եւ ապա դադարեսցեն
ջուրք նոցա, եւ գետք նոցա նման իւ-
15 ղոյ գնասցեն՝՝, ասէ Ադոնայի Տէր։ Յոր-
ժամ տաց զԵգիպտոս ի կորուստ, եւ
աւերեսցի երկիրն լրիւ իւրով, յորժամ
[19]ցրուեցից զամենայն բնակիչսն ի նմա-
նէ՝՝, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։
16 Ողբք են, եւ ողբասցեն զնա, եւ
դստերք ազգաց ողբասցեն զնա. ի վե-
րայ Եգիպտոսի եւ ի վերայ ամենայն
զօրութեան նորա ողբասցեն զնա, ասէ
Տէր Տէր։
17 Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի,
[4]յամսեանն առաջնում՝՝, որ օր հնգետա-
սան էր ամսոյն, եղեւ բան Տեառն առ
իս եւ ասէ,

---

[1]Եբր. դղրդեցուցի զազգս [2]Եբր. մխիթարեցան ի սանդարամետսն ամենայն ծառք Եդեմայ, [3]Եբր. Նոքա եւս ընդ նմա իջին ի դժոխս առ որս անկեալ էին սրով և բազուկք նորա եւս որ բնակեալ էին ընդ հովանեաւ նորա ի մէջ ազգաց։ [4]ՅԵբր. դոյոսե [5]Եբր. Եդեմայ. իջուցիս հանդերձ ծառովք Եդեմայ [6]Եբր. ննջեսցես [7]Եբր. Կորեան առիւծու ի մէջ ազգաց նմանեցար. և դու ես իբրեւ զվիշապ [8]Եբր. նոցա [9]Եբր. հանցեն [10]Եբր. ընդ երեսս դաշտի արկից զքեզ [11]Եբր. բարձանցք քով.(6) Եւ առոգեցից զերկիրն ուր լողաս՝ յարենէ քումմէ մինչեւ, և ձորք լցցին

[12]Եբր. լուսոյ յերկինս՝ խաւարեցուցից [13]Եբր. ամենայն յերկրի [14]Եբր. ածից զհամբաւ բեկման քո ընդ ազգս՝ յերկիրս զոր ոչ գիտիցես։ (10) Եւ ապշեցուցից վասն քո զազգս բազումս [15]Եբր. զարհուրեսցին վասն քո, ի շողշողացուցանել զսուր իմ առաջի երեսաց նոցա, և դողասցին հանապազ այր իւրաքանչիւր յանձին իւրում յաւուր [16]Եբր. քո.(12) Սրովք սկայից տապալեմ արկից զամբոխ քո, ամենեքին [17]Եբր. մի՛ եւս պղտորեսցէ զնոսա [18]Եբր. զնոսա։ (14) Յայնժամ արարից յինչ զջուրս նոցա, և զգետս նոցա նման իւղոյ գնացուցից [19]Եբր. հարից զամենայն բնակիչս նորա

18 Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ զօ-
րութեանն Եգիպտոսի, եւ [1]իջուսցեն
զդստերս նորա ազգքն՝ զմեռեալս ի խորս
19 երկրի։ Առ իջեալսն ի խորխորատ՝ ի
ջուրց վայելչութեան, էջ ննջեա ընդ
20 անթլփատս ի մէջ վիրաւորաց. Սրով
անկցին ընդ նմա, եւ դադարեսցէ ա-
21 մենայն զօրութիւն նորա։ Եւ ասասցեն
ցքեզ սկայքն, Եկ էջ ի խորս խորինս,
զի քան զո՞վ լաւ էիր դու. էջ եւ դա-
դարեա ընդ անթլփատս ի մէջ վիրաւո-
րաց" սրոյ։
22 Անդ Ասուր եւ ամենայն ժողովք նո-
23 րա, [2]ամենեքին վիրաւորք". Անդ տուաւ
գերեզման նորա ի խորս խորխորատին,
եւ եղեւ ժողովք նորա շուրջ զշիրմօք
նորա. [3]ամենայն վիրաւորք անկան սրով,
որ արարին զգերեզմանս իւրեանց յա-
տակս գբոց, եւ եղեն ժողովք շուրջ
զգերեզմանօք նորա." ամենեքին [4]վի-
րաւորք անկեալք ի սրոյ, որ ետուն
զահ [3]իւրեանց ի վերայ երկրին կենդա-
նութեան։
24 Անդ Եղամ, եւ ամենայն զօրութիւն
նորա շուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամե-
նեքին վիրաւորք անկեալք ի սրոյ՝ իջին
անթլփատք ի խորս երկրի, որ ետուն
զահ [3]իւրեանց յերկրին կենդանութեան,
եւ ընկալան [5]զտանջանս իւրեանց ընդ
25 իջեալսն ի խորխորատ ի մէջ վիրաւո-
26 րաց։ Անդ տուան" Մոսոք եւ Թոբէլ,
եւ ամենայն զօրութիւնք [6]նոցա շուրջ
զգերեզմանաւ նորա. ամենայն վիրա-
ւորք նորա" ամենեքեան անթլփատք
վիրաւորք անկեալք ի սրոյ, որ ետուն
զահ իւրեանց ի վերայ երկրին կենդա-
27 նութեան։ Եւ ոչ ննջեցին ընդ հսկայսն
անկեալսն [7]յաւիտենից, որ իջին ի դժոխս
պատերազմօք զինուքն իւրեանց, եւ
[8]եդան անօրէնութիւնք նոցա ի վերայ
ոսկերաց իւրեանց. զի զարհուրեցու-
ցին զհսկայս ի կենդանութեան իւրեանց։
28 Եւ դու ի մէջ անթլփատիցն խորտա-
կեսցիս, եւ ննջեսցես ի մէջ վիրաւո-
րացն սրոյ։
29 Անդ Եդովմ եւ թագաւորք իւր եւ ա-
մենայն իշխանք նորա, որ [9]ետուն զզօ-
րութիւն իւրեանց ի հարուածս սրոյ.
եւ նոքա ընդ վիրաւորս ննջեցին" ընդ
իջեալսն ի խորխորատ։
30 Անդ ամենայն իշխանք հիւսիսոյ, եւ
[10]ամենեքեան նոքա զօրավարք Ասորես-
տանեայն", իջեալք վիրաւորք հանդերձ
ահիւն զօրութեամբ իւրեանց. ամօթա-
լից ննջեցին անթլփատք ընդ վիրաւորս
սուսերաց, եւ տարան [11]զտանջանս իւր-
եանց ընդ իջեալսն ի խորխորատ։
31 Զնոսա տեսցէ Փարաւոն եւ մխիթա-
րեսցի ի վերայ ամենայն զօրութեան
[12]նոցա. վիրաւորք Փարաւոնի ի սրոյ,
եւ ամենայն զօրութիւն նորա", ասէ Տէր
32 Տէր։ Զի [13]ետ զահ իւր" յերկրին կենդա-
նութեան, եւ ննջեսցէ ի մէջ անթլփա-
տիցն [14]վիրաւորելոց սրով, Փարաւոն եւ
ամենայն բազմութիւն իւր [3]ընդ նմին",
ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԼԳ

[3]Առ որդիսն Յակովբու։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, խօսեաց ընդ որդիս ժո-
ղովրդեան քո, եւ ասասցես ցնոսա,
Երկիր մի՝ յորոյ վերայ ածիցեմ ես սուր,
եւ առնուցուն ազգք երկրին այր մի յինք-
3 եանց, եւ կացուցանիցեն զնա դէտ, Եւ
տեսանիցէ սուր եկեալ յերկիրն, եւ փող
հարկանիցէ եւ ազդ առնիցէ ժողովր-
4 դեանն. Եւ լսելով լսիցէ զձայն փողոյն

[1]Եբր. իջո զնա և զդստերս ազգաց փառաւորաց ի խորս երկրի՝ առ իջեալսն ի խորխորատ։ (19) Ո՞ւ իւիք գեղեցիկ իցես. էջ և ննջեա ընդ անթլփատս։ (20) Ի մէջ սպանելոց սրոյ անկցին. մատնեցաւ նա սրոյ. քարշեցէք զնա և զամբոխ նորա։ (21) Խօսեսցին նմա հզօրք սկայից ի միջոյ սանդարամետայ, հանդերձ օգնականօք նորա. իջին ննջեցին անթլփատք, սպանեալք [2]Եբր. շուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա. ամենեքին սպանեալք՝ անկեալք սրոյ [3]Եբր. դոյլոտ [4]Ի՞մ՝ սպանեալք, որք և է ներքոյ [5]Եբր. զնախատինս իւրեանց ընդ իջեալսն ի խորխորատ։ (25) Ի մէջ սպանելոց արկին անկողին նմա և ամենայն բազմութեան նորա. շուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա. ամենեքին նոքա անթլփատք, սպանեալք սրոյ, թէպէտ եւ տուաւ ահ նոցա յերկրին կենդանութեան, սակայն ընկալան զնախատինս իւրեանց ընդ իջեալսն ի գուբ, ի մէջ սպանելոց եդաւ։ (26) Անդ [6]Եբր. նորա, շուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա.

[7]Եբր. յանթլփատից [8]Եբր. եդին զսուսերս իւրեանց ընդ գլխովք իւրեանց. սակայն եղեն [9]Եբր. եդան զօրութեամբ իւրեանց ընդ սպանեալս սրոյ, ընդ անթլփատս ննջեցին և [10]Եբր. ամենայն Սիդոնացիք [11]Կամ, զնախատինս [12]Եբր. իւրոյ. Փարաւոն և ամենայն զօրք նորա, սպանեալք սրոյ [13]Եբր. ետու զահ իմ (Կամ, նորա) [14]Եբր. ընդ սպանեալս

եւ ոչ զգուշասցի, եւ հասանիցէ սուրն
եւ ըմբռնիցէ զնա, արիւն նորա ի գլուխ
5 նորին եղիցի։ Զի զձայն լուաւ զփո-
ղոյն եւ ոչ զգուշացաւ, արիւն նորա ի
վերայ նորին եղիցի. եւ նա՝ զի զգու-
6 շացոյց, զանձն իւր ապրեցոյց։ Եւ ե-
թէ տեսանիցէ դէտն զսուրն եկեալ, եւ
ոչ նշանակիցէ փողով, եւ ազգն ոչ զգու-
շանայցէ, եւ եկեալ սուրն ըմբռնիցէ ի
նոցանէ անձն մի, նա վասն անօրէնու-
թեան իւրոյ ըմբռնեցաւ, եւ զարիւն
նորա ի ձեռաց դիտին խնդրեցից։
7 Եւ դու, որդի մարդոյ, դէտ ետու
զքեզ տանդ Իսրայէլի, եւ լուիցես բա-
նից բերանոյ իմոյ, եւ զգուշացուսցես
8 զնոսա իմմէ. յինէն։ Յասել ինձ ցմեղա-
ւորն թէ Մահու մեռանիցիս, եւ դու
ոչ խօսիցիս զգուշացուցանել զամպա-
րիշտն ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն ա-
նօրէնն յանօրէնութեան իւրում մեռցի,
եւ զարիւն նորա ի ձեռաց քոց խնդրե-
9 ցից։ Ապա թէ դու յառաջագոյն պատ-
մեսցես ամպարշտին զճանապարհս իւր՝
դառնալ նմա ի նմանէ, եւ ոչ դարձցի
ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն յամպարշտու-
թեան իւրում մեռցի, եւ դու զանձն
քո ապրեցուսցես։
10 Եւ դու, որդի մարդոյ, ասա ցտունդ
Իսրայէլի, Այսպէս խօսեցարուք եւ ա-
սացէք, [1]եթէ Մոլորութիւնք" մեր եւ
անօրէնութիւնք մեր ի մեզ են, եւ մեք
ի նոսին մաշիմք, եւ զիա՞րդ ապրես-
11 ցուք։ Ասա ցնոսա, Կենդանի եմ ես,
ասէ Ադոնայի Տէր, ոչ կամիմ զմահ ամ-
պարշտին, որպէս զդառնալ ամպարշտին
ի չար ճանապարհէ իւրմէ եւ կեալ. դառ-
նալով դարձարուք ի ճանապարհաց ձե-
րոց չարաց, եւ ընդէ՞ր մեռանիք, տունդ
Իսրայէլի։
12 Եւ դու, որդի մարդոյ, ասա ցորդիս
ժողովրդեան քո, Արդարութիւն ար-
դարոյն ոչ փրկեսցէ զնա՝ յաւուր յորում
մոլորեսցի, եւ անօրէնութիւն անօրի-
նին ոչ [2]չարչարեսցէ զնա՝ յաւուր յո-
րում դառնայցէ յամենայն անօրէնու-
թենէ" իւրմէ. եւ արդարն ոչ կարասցէ
13 ապրել յաւուր մեղաց իւրոց։ Յասել
ինձ ցարդարն՝ թէ Կենօք կեցցես, եւ նա
յուսացեալ յարդարութիւն իւր՝ առնիցէ
անօրէնութիւն, ամենայն արդարու-
թիւնք նորա մի՛ յիշեսցին, այլ անօրէ-
նութեամբն իւրով զոր արար՝ նովին
14 մեռցի։ Եւ յասել ինձ ցամպարիշտն թէ
Մահու մեռջիր, եւ դարձցի ի մեղաց
իւրոց, եւ արասցէ իրաւունս եւ ար-
15 դարութիւն, Եւ զգրաւ պարտապանին
ի բաց տացէ, եւ զյափշտակութիւնն
դարձուցանիցէ, ի հրամանս կենաց գնաս-
ցէ՝ չառնել զանիրաւութիւն, կենօք կեց-
16 ցէ, եւ մի՛ մեռցի. Ամենայն մեղք իւր
զոր մեղաւ՝ մի՛ յիշեսցին. զի իրաւունս
եւ արդարութիւն արար, [3]նոքիմբք կեցցէ։
17 Եւ ասեն որդիք ժողովրդեան քո. Ոչ
ուղիղ է ճանապարհ Տեառն. նա՝ նոցա
18 ճանապարհն ոչ է ուղիղ։ Ի դառնալ ար-
դարոյն յարդարութենէ իւրմէ եւ առնել
19 անիրաւութիւն՝ [4]նոքիմբք մեռցի։ Եւ
ի դառնալ մեղաւորին յանօրէնութենէ
իւրմէ եւ առնել իրաւունս եւ արդա-
20 րութիւն, նոքիմբք կեցցէ։ Եւ [5]ա՞յս է
զոր ասացէքն" թէ Ոչ ուղիղ է ճանա-
պարհ Տեառն. զիւրաքանչիւր ոք ըստ
ճանապարհաց ձերոց դատեցայց զձեզ,
տունդ Իսրայէլի։
21 Եւ եղեւ յամին երկոտասաներորդի,
ի տասներորդ ամսեանն, որ օր հինգ էր
ամսոյն գերութեան մերոյ, եհաս առ իս
ոմն զերծեալ յԵրուսաղեմէ, եւ ասէ,
22 Առաւ քաղաքն։ Եւ ձեռն Տեառն եղեալ
ի վերայ իմ յերեկորեայն՝ մինչչեւ եկեալ
էր [6]նորա, եւ եբաց զբերան իմ [7]մինչ-
չեւ եկեալ էր" ընդ առաւօտն. եւ ի բա-
նալ բերանոյ իմոյ՝ ոչ եւս ամփոփեցաւ
անդրէն։
23 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
24 Որդի մարդոյ, բնակիչք աւերակաց
երկրին Իսրայէլի ասեն, Մի մարդ էր
Աբրահամ, եւ կալաւ զերկիրն. եւ արդ
մեք բազումք եմք, եւ մեզ տուեալ է
երկիրն ի ժառանգութիւն, [8]ո՞չ ժառան-
25 գիցեմք զնա։" Վասն այնորիկ ասա ցնո-
սա, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Որով-
հետեւ ի վերայ արեան ուտէք, եւ զաչս
ձեր արձակեցէք ի կուռս, եւ արիւն հե-
ղուք, եւ կամիք զերկիրն ժառանգե՞լ։
26 [9]Եղիցի գա ձեզ ի սուր, զի" արարէք
պղծութիւնս, իւրաքանչիւր զկին ըն-
կերի իւրոյ պղծէիք. եւ արդ այդո՞ւ
27 ժառանգիցէք զերկիրն։ Վասն այնորիկ

[1]Ոմն. Ամպարշտութիւնք [2]Ոմն. տացէ նմա գլորել յաւուր յորում դառնայցէ յանօրէնութենէ

[3]Ոմն. կեցելով [4]Ոմն. մեռանելով [5]Ոմն. ասէքդ [6]Ոմն. զերծելոյն [7]Ոմն. մինչեւ եկն առ իս [8]Յոմն. պակաս [9]Ոմն. Կացէք ապաստան ի սուր ձեր,

տաս զնոսա, Այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Կենդանի եմ ես [1]Տէր, եթէ ոչ որ յա-
ւերակսն իցեն՝ սրով անկցին, եւ որ ընդ
երեսս դաշտին իցեն՝ գազանաց [2]անա-
պատի տացին" ի կերակուր, եւ որ ընդ
պարսպօքն եւ յայրս իցեն՝ մահու [3]կո-
28 տորեսցին. Եւ տաց զերկիրն յաւերակ
եւ յապականութիւն, եւ կորիցէ հպար-
տութիւն զօրութեան նորա. եւ աւե-
րեսցին լերինք Իսրայելի, զի մի՛ ոք ի-
29 ցէ որ գնայցէ ընդ նոսա։ Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր, [4]եւ արարից զերկիր
նոցա աւերակ, եւ աւերեսցի" վասն ա-
մենայն գարշելեաց իւրեանց զոր ա-
րարին։
30 Եւ դու, որդի մարդոյ, որդիք ժո-
ղովրդեան քո շրջին քրթմնջեն զքէն առ
պարսպօքն եւ ի դրունս ապարանիցն,
եւ ասեն մի ցմի՝ այր ցեղբայր իւր, ժո-
ղովեսցուք երթիցուք լուիցուք զպատ-
31 գամսն որ ելին ի Տեառնէ։ Եւ արդ գան
առ քեզ որպէս [5]ժողովեալք ի ժողո-
վուրդ, եւ նստին առաջի քո" ժողո-
վուրդն իմ լսել զբանս քո, եւ ոչ առ-
նեն զնոսա. զի [6]ստութիւն է ի բերանս
նոցա, եւ զհետ պղծութեան իւրեանց
32 գնան սիրտք իւրեանց։ Եւ դու լինի-
ցիս" նոցա իբրեւ զձայն երգոյ քաղց-
րաբարբառ յօրինելոյ, եւ [7]լուիցեն զբանս
33 քո եւ ոչ արասցեն"։ Եւ յորժամ գայ-
ցէ, (ասասցեն, թէ Ահաւասիկ եհաս,)
ծանիցեն թէ մարգարէ գոյ ի մէջ
նոցա։

ԳԼ. ԼԴ

ʻԱռ հովիւսն Իսրայելի։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ հով-
ուացդ Իսրայելի, մարգարեաց եւ ա-
սասցես ցհովիւսդ, այսպէս ասէ Տէր
Տէր. [8]Ո՛ հովիւք" Իսրայելի. միթէ հո-
վիւք զանձինս արածեն. ո՞չ հովիւք
3 զխաշինս արածեն։ Արդ ահաւասիկ զկաթնդ
ուտէք, եւ զասրդ ագանիք. զպարարտսն
զենուք, եւ զխաշինս ʻիմ ոչ արածէք։
4 Զտկարացեալն ոչ զօրացուցէք, եւ զհի-
ւանդացեալն ոչ բժշկեցէք, ʻզչարչա-
րեալն ոչ յանձանձեցէք," եւ զբեկեալն
ոչ պատեցէք, զմոլորեալն ոչ դարձու-
ցէք, եւ զկորուսեալն ոչ խնդրեցէք.
[9]զհաստահարութեան աշխատ արարէք"։
5 Եւ ցրուեցան խաշինք իմ, քանզի ոչ
գոյին նոցա հովիւք. եւ եղեն կերա-
կուր գազանաց անապատի, եւ ցրուե-
6 ցան։ Եւ մոլորեցան խաշինքն իմ ընդ
ամենայն լերինս եւ ընդ ամենայն բլուրս
բարձունս, եւ ընդ ամենայն երեսս երկ-
րի ցրուեցան խաշինքն իմ. եւ ոչ ոք
էր որ խնդրէր, եւ ոչ այն որ դարձու-
ցանէր։
7 Վասն այնորիկ, հովիւք, լուարուք
8 զպատգամս Տեառն. Կենդանի եմ ես
ասէ Ադոնայի Տէր ʻՏէր, եթէ ոչ փո-
խանակ զի եղեն խաշինք իմ յաւար, եւ
մատնեցան խաշինք իմ ի կերակուր գա-
զանաց անապատի, վասն զի ոչ գոյին
հովիւք, եւ ոչ խնդրեցին հովիւք զխա-
շինս իմ, եւ բուծին հովիւքն զանձինս
իւրեանց, եւ զխաշինս իմ ոչ արածէին.
9 Փոխանակ այնորիկ լուարուք, հովիւք,
10 զպատգամս Տեառն. Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ հովուացդ,
եւ պահանջեցից զխաշինս իմ ի ձեռաց
դոցա, եւ դադարեցուցից զդոսա յարա-
ծելոյ զխաշինս իմ, եւ ոչ եւս արածես-
ցեն [10]զնոսա. եւ փրկեցից զխաշինս իմ
[11]ի ձեռաց դոցա, եւ ոչ եւս եղիցին դո-
ցա ի կերակուր։
11 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւա-
սիկ ես ինքնին խնդրեցից զխաշինս իմ,
12 եւ այց արարից դոցա։ Զոր օրինակ
խնդրիցէ հովիւ զհօտ իւր՝ յաւուր յո-
րում իցէ ʻմէգ եւ մառախուղ" ի մէջ
խաշանց իւրոց վատնելոց, այնպէս
խնդրեցից զխաշինս իմ, եւ ժողովեցից
զնոսա յամենայն տեղեաց ուր ցրուե-
ցան ի նոսա յաւուր մգի եւ մառախ-
13 ղի։ Եւ հանից զնոսա յազգաց, եւ ժո-
ղովեցից զնոսա ի գաւառաց, եւ տա-
րայց զնոսա յերկիրն իւրեանց, եւ ա-
րածեցից զնոսա ի վերայ լերանց Իսրա-
յելի եւ ի ձորս եւ յամենայն բնակու-
14 թեան երկրին. Յարօտս փափկութեան

---

[1] Յոմն. [illegible] [2] Ոմն. տաց [3] Ոմն. մեռանիցին [4] Ոմն. յատնել ինձ զերկիրն յաւեր և յանապատ [5] Ոմն. գալ ժողովուրդն, և նստին առաջի քո որպէս [6] Ոմն. յօժարութիւն է ի բերան նոցա, իսկ ինքեանք գնան զհետ ցանկութեան սրտից իւրեանց։ (32) Եւ դու եւ [7] Ոմն. լսեն զբանս քո եւ ոչ առնեն [8] Ոմն. Վայ հովուացդ

[9] Ոմն. և բռնութեամբ իշխեցէք նոցա և անա- գորունութեամբ [10] Ոմն. Հովիւք զանձինս իւրեանց [11] Ոմն. ի բերանոյ

արածեցից [1]զնոսա ի լերինն բարձու
Իսրայելի", եւ անդ եղիցին մակաղա-
տեղք նոցա, [2]անդ դադարեսցեն եւ անդ
հանգիցեն ի զգուլթիւն" բարութեանց
եւ յարօտս պարարտութեան արածես-
15 ցին ի վերայ լերանցն Իսրայելի։ Ես ա-
րածեցից զխաշինս իմ, եւ ես հանգու-
ցից զնոսա, [3]եւ ծանիցեն թէ ես եմ
16 Տէր։ Այսպէս" ասէ Տէր Տէր. Զկորու-
սեալն խնդրեցից եւ զմոլորեալն դար-
ձուցից, զբեկեալն պատեցից եւ
զվատեալն զօրացուցից, զգէրն եւ
զհզօրն [4]պահեցից, եւ արածեցից զնոսա
իրաւամբք։
17 Եւ դուք, խաշինք իմ, այսպէս ասէ
Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես [5]ոչխար առ
ոչխար դատեցայց, եւ խոյ ընդ խոյ"։
18 Զիցէ՞ ձեզ բաւական զգեղեցիկ արօտն
[3]յառաջագոյն արածել, այլ եւ զմնա-
ցեալ ճարակն ի ձէնջ առ ոտն կոտո-
րէիք, եւ զջուրսն յստակ ըմպէիք, եւ
19 զմնացեալն առ ոտն պղտորէիք։ Եւ խա-
շինք իմ զկոխան ոտից ձերոց ճարա-
կէին, եւ զջուրսն պղտորեալ ի կճղա-
կաց ձերոց ըմպէին։
20 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր[6].
Ահաւադիկ ես դատեցայց ի մէջ հարուստ
21 եւ անաւագ ոչխարաց. Փոխանակ զի
կողամբք եւ ուսովք ձերովք զրթցէիք,
[3]եւ ոգորէիք" եւ եղջերովք ձերովք
խեթկէիք զամենայն անաւագն, եւ ի
բաց մերժէիք զնոսա, մինչեւ ցրուե-
22 ցան խաշինք իմ, Եւ փրկեցից զխաշինս
իմ, եւ ոչ եւս լինիցին ի յափշտակու-
23 թիւն, դատեցայց [7]խոյ առ խոյ"։ Եւ
կացուցից ի վերայ նոցա Հովիւ մի՝ զծա-
ռայ իմ զԴաւիթ, եւ նա հովուեսցէ զնո-
24 սա, նա եղիցի նոցա հովիւ։ Եւ ես Տէր
եղէց նոցա յԱստուած, եւ Դաւիթ ծա-
ռայ իմ իշխան ի մէջ նոցա. ես Տէր
25 խօսեցայ։ Եւ եդից ընդ [8]Դաւթի ուխտ
խաղաղութեան, եւ ապականեցից զգա-
զանս չարս յերկրէ, եւ բնակեսցեն յա-
նապատին [9]յուսով, եւ ննջեսցեն յան-
26 տառս։ Եւ տաց նոցա շուրջ զլերամբ
իմով օրհնութիւն, եւ տաց [10]ձեզ անձ-
րեւ", եւ եղիցին անձրեւք օրհնութեան։
27 Եւ ծառք ագարակի տացեն զպտուղս
իւրեանց, եւ երկիր տացէ զզօրութիւն
իւր, եւ բնակեսցեն յերկրի իւրեանց
[9]յուսով խաղաղութեանց". եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր ի խորտակել իմ զլուծ
պարանոցի նոցա, եւ փրկեցից զնոսա
28 ի ձեռաց ծառայեցուցչաց իւրեանց։ Եւ
ոչ եւս եղիցին յաւար ի մէջ ազգաց,
եւ գազանք երկրի մի՛ եւս կերիցեն զնո-
սա. եւ բնակեսցեն [9]յուսով, եւ ոչ ոք
29 իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ զնոսա։ Եւ
կանգնեցից նոցա տունկ [11]խաղաղու-
թեան, եւ ոչ եւս վատեսցին ի սովոյ ի
վերայ երկրի, եւ նախատինս յազգաց
30 ոչ եւս կրեսցեն։ Եւ ծանիցեն թէ ես
Տէր Աստուած նոցա ընդ նոսա եմ, եւ
նոքա ժողովուրդ իմ՝ տունն Իսրայելի,
ասէ Տէր Տէր։
31 Եւ դուք, խաշինք իմ, ոչխարք արօ-
տի իմոյ, մարդիկ էք, եւ ես Տէր Աս-
տուած ձեր, ասէ Տէր Տէր։

ԳԼ. ԼԵ

[3]Ի վերայ Եդովմայեցւոցն։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, դարձո զերեսս քո ի վե-
րայ լերինդ Սէիրայ, եւ մարգարեաց ի
3 վերայ դորա, Եւ ասասցես ցդա, Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես ի վե-
րայ քո, լեառնդ Սէիր, եւ ձգեցից զձեռն
իմ ի քեզ, եւ տաց զքեզ յանապատ՝ եւ
4 աւերեսցիս. Եւ զքաղաքս քո յաւեր
դարձուցից, եւ եղիցիս աւերակ, եւ
ծանիցես թէ ես եմ Տէր։
5 Փոխանակ զի եղեր ի թշնամութիւն
յաւիտենից, եւ [12]դարանակալ նստէիր
նենգութեամբ տանն Իսրայելի, ի ձեռն
թշնամեաց սրոյ ի ժամանակի նեղու-
թեան", ի ժամանակի անիրաւութեան
6 յետին վախճանի, Վասն այնորիկ կեն-
դանի եմ ես, ասէ Տէր Տէր, [13]եթէ ոչ
յարիւն մեղար", եւ արիւն հալածեսցէ
զքեզ, [14]եւ զարիւնն զոր ատեցեր՝ նոյն"
7 արիւն հալածեսցէ զքեզ։ Եւ տաց զլեառնդ
Սէիր յաւերակ եւ յանապատ, եւ կո-

[1] Եբր. զնոսա, եւ ի լերինս բարձունս Իսրայելի եղիցի արօտ նոցա [2] Եբր. յարօտս [3] Ե Եբր. դոլանտ [4] Եբր. կորուսից [5] Եբր. դատեցայց ի մէջ ոչխարի և ոչխարի, խոյոց եւ նոխազաց [6] Եբրայեցին յաւելու, զնոսա [7] Եբր. ի մէջ ոչխարի եւ ոչխարի [8] Եբր. Նոսա [9] Եբր. յապահովս

[10] Եբր. անձրեւ ի ժամանակի իւրում [11] Եբր. անուանի [12] Եբր. մատնեցեր զորդիսն Իսրայելի ի սուր սուսերի ի ժամանակի նեղութեան նոցա [13] Եբր. զի արարից զքեզ յարիւն [14] Եբր. այնու զի ոչ ատեցեր զարիւն՝

րուսից ի դմանէ [1]զմարդ եւ զանասուն.
8 Եւ լցից զլերինս վիրաւորօք քովք.
զբլուրս քո եւ զձորս քո, եւ յամենայն
[2]դաշտս քո վիրաւորեալք ի սրոյ անկ-
9 ցին ի քեզ։ Յաւերակ յաւիտենից եղից
զքեզ. եւ քաղաքք քո ոչ եւս շինես-
ցին, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։
10 Փոխանակ ասելոյն՝ թէ Երկու ազգքն
եւ երկու աշխարհք իմ եղիցին, եւ ժա-
ռանգեցից զնոսա, (եւ Տէր անդ էր.)
11 Վասն այնորիկ կենդանի եմ ես, ասէ
Տէր Տէր եւ արարից ընդ քեզ ըստ
թշնամութեան քում, եւ ըստ նախան-
ձուն քում զոր արարեր ատել զնոսա,
եւ ծանուցայց [3]քեզ յորժամ դատեցայց
12 զքեզ. Եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր.
լուայ զձայն հայհոյութեանց քոց զի ա-
սէիր, թէ լերինք Իսրայէլի աւերակք՝
13 մեզ տուեալ են ի կերակուր. Եւ մե-
ծաբանեցեր ի վերայ իմ բերանովք քովք.
եւ հնչեցէք առ իս զբանս ձեր, եւ ես
լուայ։
14 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Յուրախութիւն
ամենայն երկրի՝ արարից զքեզ յաւերակ։
15 Փոխանակ զի ուրախ եղեր ժառանգու-
թեան տանն Իսրայէլի՝ զի ապականե-
16 ցաւ, Նոյնպէս արարից զքեզ, եւ եղի-
ցիս աւերակ, լեառնդ Սէիր, եւ ամե-
նայն [4]Իդումեա սատակեսցի", եւ ծանի-
ցեն թէ ես եմ Տէր [5]Աստուած նոցա"։

ԳԼ. ԼԶ

[5]Ի վերայ լերանցն Իսրայէլի։"

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգարեաց ի
վերայ լերանցն Իսրայէլի, եւ ասասցես
լերինն Իսրայէլի, Լուարուք զպատ-
2 գամս Տեառն. Այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Փոխանակ զի ասաց թշնամին ի վերայ
ձեր, Վաշ վաշ, [6]աւերակք յաւիտենից
3 ի ժառանգութիւն եղեն մեզ, Վասն այ-
նորիկ մարգարեաց եւ ասասցես, Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Փոխանակ զի [7]ե-
ղէք յանարգութիւն ամենայն ազգաց որ
շուրջ զձեւք են, եւ վտարանդի եղէք
ազգաց բազմաց," խօսք լեզուաց եւ
4 նախատինք ազգաց, Վասն այդորիկ,
լերինք Իսրայէլի, լուարուք զպատգամս
Ադոնայի Տեառն. այսպէս ասէ Տէր
Տէր ցլերինս եւ ցբլուրս եւ ցխորս
եւ ցձորս եւ ցաւերակս ապականեալս
եւ ցքաղաքս լքեալս՝ որ եղեն յաւեր եւ
ի կոխումն մնացելոց ազգացդ որ շուրջ
5 զձեւք են. Վասն այդորիկ այսպէս ասէ
Տէր Տէր. Եթէ ոչ հրով բարկութեան
իմոյ խօսեցայց ի վերայ այլոց ազգացն,
եւ ի վերայ ամենայն Եդովմայեցւոցն,
զի արարին զերկիրն իմ իւրեանց ի վտա-
րանդի. [8]ուրախութեամբ անարգեցին
զանձինս ապականել աւարաւ"։
6 Վասն այնորիկ մարգարեաց ի վերայ
երկրին Իսրայէլի, եւ ասասցես լերինս
եւ ցբլուրս եւ ցձորս եւ ցդաշտս, Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես նա-
խանձու իմով եւ բարկութեամբ խօսե-
ցայ, փոխանակ կրելոյն ձերոյ նախա-
7 տինս ի հեթանոսաց։ Վասն այնորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Ամբարձի
զձեռն իմ ի վերայ ազգացդ որ շուրջ
զձեւքդ են, նոքա ընկալցին զանար-
8 գանս իւրեանց։ Բայց [9]զձեր, լերինքդ
Իսրայէլի, զխաղող եւ զպտուղ կե-
րիցէ ժողովուրդ իմ Իսրայէլ, զի ակն
9 ունին գալոյ։ Ահաւասիկ ես հայե-
ցայց ի ձեզ, եւ արկանիցիք ի գործ, եւ
10 սերմանիցիք"։ Եւ բազմացուցից ի ձեզ
մարդիկ, համօրէն զտունն Իսրայէլի
ի սպառ. եւ բնակեսցին քաղաքք, եւ
11 աւերակք շինեսցին։ Եւ բազմացուցից
ի ձեզ զմարդ եւ զանասուն, բազմաս-
ցին եւ աճեսցեն, եւ բնակեցուցից զձեզ
որպէս ի սկզբանէն, եւ բարի արարից
ձեզ [10]որպէս եւ յառաջագոյն", եւ ծանի-
12 ջիք թէ ես եմ Տէր։ Եւ [11]տիրեցուցից
ձեզ" մարդիկ՝ զժողովուրդն իմ Իսրա-
յէլ. եւ ժառանգեսցեն զձեզ, եւ եղիջիք
նոցա ի բնակութիւն, եւ ոչ եւս [12]լինի-
ցիք անզաւակ ի նոցանէն"։
13 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Փոխանակ զի
ասացին ցքեզ՝ թէ Երկիր մարդակեր ես

---

[1] Եբր. զորանցանէն և դառնողէն. (8) Եւ լցից զլերինս նորա վիրաւորօք նորա [2] Եբր. հեղեղատս [3] Եբր. ի նոսա [4] Եբր. Եդովմ [5] Եբր. [illegible] [6] Եբր. բարձունք [7] Եբր. աւերեցին եւ կլին զձեզ շուրջանակի, լինել ձեզ ժառանգութիւն մնացորդաց ազգաց, եւ

[8] Եբր. ուրախութեամբ ամենայն սրտի, արհամարհանօք անձին վասն մատնելոյ զնա յաւար [9] Եբր. դուք. լերինք Իսրայէլի, զբարունակս ձեր արձակիցէք, և զպտուղս ձեր բերիցէք ժողովրդեան իմում Իսրայէլի. զի մերձ են գալ։ (9) Զի ահաւասիկ ես առ ձեզ եմ, եւ ի ձեզ դարձայց, եւ մշակեսջիք եւ սերմանեսջիք [10] Եբր. առաւել քան զառաջինն [11] Եբր. գնացուցից ի վերայ ձեր [12] Եբր. յաւելուցուք անզաւակեցուցանել զնոսա

դու, և ¹անզաւակ յազգէ քումմէ՛՛ ե-
14 զեր, Վասն այնորիկ ոչ ևս լինիցիս
մարդակեր, և զազգդ քո անզաւակ ոչ
15 ևս արասցես, ասէ Տէր Տէր։ Եւ ²ա-
նարգանք ազգաց ի ձեզ ոչ ևս լինի-
ցին՛՛, և նախատինս ի ժողովրդոց այլ
ոչ ևս կրեսցես, և ³զազգդ քո այլ ոչ
ևս ⁴անզաւակեսցի, ասէ Տէր Տէր։
16 Եւ եղև բան Տեառն առ իս և ասէ.
17 Որդի մարդոյ, տունդ Իսրայելի բնա-
կեցին յերկրին իւրեանց, և պղծեցին
զնա ճանապարհօք իւրեանց և ⁵կռովք
իւրեանց և պղծութեամբք՛՛ իւրեանց.
ըստ պղծութեան ապարանի եղև ճա-
18 նապարհ դոցա առաջի իմ։ Եւ հեղի
զբարկութիւն իմ ի վերայ դոցա վասն
արեանն զոր հեղին յերկրին, և կռովք
19 իւրեանց պղծեցին զնա. Եւ ցրուեցի
զդոսա ընդ ազգս, և ⁶հոսեցի զդոսա՛՛
ընդ գաւառս. ըստ ճանապարհաց դո-
ցա, և ըստ ⁷մեղաց իւրեանց դատեցայ
20 զդոսա։ Եւ մտին յազգս, և ուր մտինն՝
և անդ պղծեցին զանուն իմ սուրբ,
յասելն ցնոսա թէ ժողովուրդ Տեառն
21 են դոքա, և յերկրէն նորա ելին։ Եւ
խնայեցի ⁸ի դոսա վասն անուան իմոյ
սրբոյ՛՛, զոր պղծեցին տունդ Իսրայելի
ի մէջ ազգացդ յոր մտին ի նոսա։
22 Վասն այդորիկ ասա ցտունդ Իսրա-
յելի, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. ոչ ⁹ձեզ
ինչ առնեմ՛՛, տունդ Իսրայելի, այլ վասն
անուան իմոյ սրբոյ զոր պղծեցէք ի մէջ
23 ազգացդ յորս մտէք ի դոսա։ Եւ սրբե-
ցից զանուն իմ մեծ որ պղծեցաւ ի մէջ
ազգացդ՝ զոր դուք պղծեցէք ի մէջ դո-
ցա. և ծանիցեն ազգքդ եթէ ես եմ
Տէր, ասէ Ադոնայի Տէր, ի սրբելն ի-
24 մում ի ձեզ յանդիման դոցա։ Եւ առից
զձեզ ի հեթանոսաց, և ժողովեցից
զձեզ յամենայն ազգաց, և տարայց
25 զձեզ յերկիրն ձեր։ Եւ ցանեցից ի վե-
րայ ձեր ջուր սուրբ, և սրբեսջիք.
յամենայն պղծութեանց ձերոց, և յա-
26 մենայն կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ. Եւ
տաց ձեզ սիրտ նոր, և ոգի նոր ¹⁰նո-
րոգեցից ի ձեզ, և հանից զսիրտն քա-
րեղէն ի մարմնոց ձերոց, և տաց ձեզ
27 սիրտ մարմնեղէն. Եւ զՈգի իմ տաց
ձեզ, և արարից՝ զի յօրդարութիւնս
իմ գնասջիք, և զիրաւունս իմ պահի-
28 ցէք և առնիցէք զնոսա. Եւ բնակիցէք
յերկրին զոր ետու հարցն ձերոց, և
դուք եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ և ես
29 եղէց ձեզ յԱստուած։ Եւ զերծուցից
զձեզ յամենայն պղծութեանց ձերոց, և
կոչեցից զցորեան և բազմացուցից զնա,
30 և ոչ ածից ի վերայ ձեր սով։ Եւ բազ-
մացուցից զպտուղ ծառոց, և զարդիւնս
անդոց, զի մի՛ ևս ընդունիցիք զնա-
31 խատինս սովոյ ի մէջ ազգաց։ Եւ յիշես-
ջիք զճանապարհսն ձեր չարս և զգնացս
ձեր զանբարիս. և տաղտկասջիք ¹¹յե-
րեսաց անօրէնութեանցն ձերոց և ¹²ի
32 զարշելեացն ձերոց։ Ոչ վասն ձեր ինչ
առնեմ զայս, ասէ Տէր Տէր, այլ յայտնի
լիցի ձեզ. ամաչեցէք և պատկառեցէք
ի ճանապարհաց ձերոց, տունդ Իսրայելի։
33 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Յաւուր յո-
րում սրբեցից զձեզ յամենայն անօրէ-
նութեանց ձերոց, և շինեսցին աւե-
34 րակք, և բնակեցուցից զքաղաքս. Եւ
երկիրն ապականեալ՝ գործեսցի, փոխա-
նակ զի ապականեցաւ յանդիման ամե-
35 նայն անցաւորաց։ Եւ ասասցեն, Եր-
կիրն ապականեալ եղև իբրև զպար-
տէզ ¹³փափկութեան, և քաղաքքն ա-
ւերակք, ապականեալք և քանդեալք՝
36 ամրացեալք նստան։ Եւ ծանիցեն ազգք
որ միանգամ շուրջ զձեւք մնացեալք ի-
ցեն, թէ ես եմ Տէր, որ շինեցի զա-
ւերեալսն, և հաստատեցի զապակա-
նեալսն, ես Տէր խօսեցայ, և արարից։
37 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. ¹⁴Զայս ևս
այց արարից տանդ՛՛ Իսրայելի առնել
դոցա, բազմացուցից զմարդիկ դոցա
38 իբրև զխաշինս։ Իբրև զոչխարս սուրբս,
իբրև զոչխարս Երուսաղեմի ի տօնս
իւրեանց, այնպէս եղիցին քաղաքքն
աւերեալք՝ լի խաշամբք մարդկան, և
ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼ. ԼԷ

¹⁵Վասն Յարութեան։՛՛

1 Եւ եղև ի վերայ իմ ձեռն Տեառն, և
եհան զիս Հոգւովն Տեառն, և եդ զիս

---

¹ Ոմն. անզաւակեցուցիչ ազգաց քոց ² Ոմն. ոչ ևս տաց լսել ի քեզ զանարգանս ազգաց ³ Ոմն. զազգդ ⁴ Ոմն. անզաւակեսցես ⁵ Ոմն. գործովք ⁶ Ոմն. հոսեցան ⁷ Ոմն. գործոց ⁸ Ոմն. անուան իմում սրբոյ ⁹ Ոմն. վասն ձեր առնեմ զայս ¹⁰ Ոմն. տաց

¹¹ Ոմն. յերեսաց ձերոց վասն ¹² Ոմն. վասն զարշելեացն ¹³ Ոմն. Եդեմայ ¹⁴ Ոմն. Վասն այսր ևս խնդրեսցայց ի տանէդ ¹⁵ Յոմն. պակաս

ի մէջ դաշտին, եւ այն լի էր ոսկերօք
2 մարդկան. Եւ շրջեցոյց զիս շուրջ զոս-
կերօքն, եւ ահա բազում յոյժ էին ի վե-
րայ երեսաց դաշտին, եւ ցամաքեալք
յոյժ ։
3 Եւ ասէ ցիս, Որդի մարդոյ, իցէ՞ թէ
կենդանի լինիցին ոսկերքս այդոքիկ. եւ
4 ասեմ, Տէր Տէր, դու գիտես զայդ ։ Եւ
ասէ ցիս, [1]Որդի մարդոյ," մարգարէաց
ի վերայ ոսկերացդ այդոցիկ եւ ասաս-
ցես ցդոսա, Ոսկերք ցամաքեալք, լուա-
5 րուք զպատգամս Տեառն. Այսպէս ասէ
Տէր Տէր ցոսկերսդ յայդոսիկ. Ահա ա-
ծից ես ածից ի վերայ ձեր շունչ [2]կեն-
6 դանի. Եւ տաց ի ձեզ ջիղս, եւ ածից
ի վերայ ձեր մարմինս, եւ ձգեցից ի վե-
րայ ձեր մորթ, եւ տաց զոգի [1]իմ ի
ձեզ, եւ լինիջիք կենդանի, եւ ծանի-
ջիք թէ ես եմ Տէր ։
7 Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրաման
ետ ինձ Տէր ։ Եւ եղեւ բարբառ ի մար-
գարէանալն իմում, եւ ահա շարժումն.
եւ մերձեցաւ ոսկր առ ոսկր առ իւրա-
8 քանչիւր յօդս ։ Եւ տեսի եւ ահա [3]ջիղք
եւ մարմինք պատէին, եւ ձգէր ի վե-
րայ նոցա մորթ[4], եւ շունչ ոչ գոյր ի
9 նոսա ։ Եւ ասէ ցիս, Մարգարէաց, որ-
դի մարդոյ, մարգարէաց [5]ի վերայ շնչոյն",
եւ ասասցես ցշունչն, Այսպէս ասէ Տէր
Տէր. Եկ, շունչ, ի չորից հողմոց, եւ
փչեա ի մեռեալս յայսոսիկ եւ կեցցեն ։
10 Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրաման
ետ ինձ Տէր. եւ եմուտ ի նոսա շունչն,
եւ եղեն կենդանի. եւ կանգնեցան կա-
ցին ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ
բազում յոյժ յոյժ ։
11 Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր եւ ասէ,
Որդի մարդոյ, ոսկերքդ այդոքիկ՝ ամե-
նայն տունդ Իսրայէլի է. եւ դոքա ա-
սեն, Չորացան ոսկերք մեր, հատաւ
12 յոյս մեր եւ մեռաք ։ Վասն այդորիկ
մարգարէաց եւ ասասցես ցդոսա, Այս-
պէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես բա-
ցից զգերեզմանս ձեր, եւ հանից զձեզ
ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ,
եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայէլի ։
13 Եւ ծանիջիք եթէ ես եմ Տէր, ի բա-
նալ ինձ զգերեզմանս ձեր եւ հանել զձեզ
ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ ։
14 Եւ տաց զոգի իմ ի ձեզ, եւ լինիջիք
կենդանի. եւ [6]եդից զձեզ յերկրին ձերում,
եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր. եւ խօսե-
ցայ եւ արարի, ասէ Տէր [1]Տէր ։
15 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
16 Եւ դու որդի մարդոյ, առ դու քեզ գա-
ւազան մի, եւ գրեա ի նմա զՅուդա եւ
զորդիսն Իսրայէլի զմերձաւորս նորա.
եւ առցես քեզ գաւազան երկրորդ, եւ
գրեսցես ի նմա զՅովսէփ, զգաւա-
զանն Եփրեմի, եւ զամենայն որդիսն
17 Իսրայէլի զյաւելեալսն ի նոսա. Եւ կցես-
ցես զնոսա ընդ միմեանս [1]կապեալ՝ լի-
նել ի գաւազան մի, եւ եղիցի ի ձեռին
18 [7]քում ։ Եւ եղիցի յորժամ ասասցեն ցքեզ
որդիք ժողովրդեան քո, Ո՞չ պատմես
19 մեզ զինչ է այդ ի քեզ, Ասասցես ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես
առից [8]զազգդ Յովսեփու որ է ի ձեռին
Եփրեմայ, եւ զազգդ Իսրայէլի զմեր-
ձաւորս դորա, եւ [9]տաց զդոսա յազգն
Յուդայ, եւ եղիցին" ի մի գաւազան.
20 եւ եղիցին մի ի ձեռին [10]Յուդայ ։ Եւ ե-
ղիցին գաւազանքդ յորս դու գրեցեր՝ ի
21 ձեռին քում առաջի նոցա ։ Եւ ասաս-
ցես ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ա-
հաւասիկ ես առնում զտունդ Իսրայէլի
ի միջոյ ազգացդ յորս մտին ի նոսա, եւ
ժողովեցից զդոսա յամենայն ազգաց որ
շուրջ զդոքօք են, եւ տարայց զդոսա
22 յերկիրն [11]Իսրայէլի. Եւ տաց" զդոսա
յազգ մի յերկրին [1]իմում ի լերինն Իս-
րայէլի, եւ մի իշխան եղիցի ի վերայ
ամենեցուն դոցա ի թագաւոր. եւ ոչ
եւս եղիցին յերկուս ազգս, եւ ոչ եւս
բաժանեսցին յերկուս թագաւորութիւնս ։
23 [12]Զի մի՛ եւս պղծեսցին ի կուռս իւրեանց
եւ ի գարշելիս իւրեանց եւ յամենայն ամ-
պարշտութիւնս իւրեանց. եւ փրկեցից
զդոսա յամենայն [13]անօրէնութեանց դո-
ցա զոր" մեղան ի նոսա, եւ սրբեցից
զդոսա, եւ եղիցին ինձ ի ժողովուրդ,
24 եւ ես եղէց դոցա յԱստուած ։ Եւ ծա-
ռայ իմ Դաւիթ՝ [14]իշխան ի մէջ" դոցա,
եւ մի հովիւ եղիցի ամենեցուն դոցա.
[12]զի ըստ հրամանաց իմոց գնասցեն, եւ

[1]Ոմանք· դոլով [2]Ոմանք· եւ կենդանասջիք [3]Ոմանք· ջիղք ի վերայ նոցա [4]Ոմանք յաւելուն յաւելու, ի վերուստ [5]Ոմանք· առ շունչն

[6]Ոմանք· հանգուցից [7]Ոմանք· բուռն մի [8]Ոմանք· զգաւազանդ [9]Ոմանք· եդից զնոսա ընդ նմա, ընդ գաւազանին Յուդայ, եւ արարից զնոսա [10]Ոմանք· իմում [11]Ոմանք· իւրեանց· (22) Եւ արարից [12]Ոմանք· Եւ [13]Ոմանք· բնակութեանց (կամ, ուխտազանցութեանց) նոցա յորս [14]Ոմանք· թագաւոր ի վերայ

զիրաւունս իմ պահեսցեն եւ արասցեն
25 զնոսա ։ Եւ բնակեսցեն յերկրին բերանոց
զոր ետու ես ծառային իմում Յակոբայ
ուր բնակէին հարք [1]բերանոց . եւ բնա-
կեսցեն դոքա ի նմա , եւ որդիք դոցա
եւ որդիք որդւոց դոցա մինչեւ յաւի-
տեան . եւ Դաւիթ ծառայ իմ եղիցի իշ-
26 խան դոցա յաւիտեան ։ Եւ եդից դոցա
ուխտ խաղաղութեան , ուխտ յաւիտե-
նական եղիցի ընդ դոսա . եւ [2]տաց զդո-
ցա" եւ բազմացուցից զդոսա , եւ եդից
զսրբութիւնս իմ ի մէջ դոցա յաւիտ-
27 եան ։ Եւ եղիցի [3]բնակութիւն իմ ի դո-
սա , եւ եղէց դոցա յԱստուած , եւ դո-
28 քա եղիցին ինձ ի ժողովուրդ ։ Եւ ծանի-
ցեն ազգք թէ ես եմ Տէր որ [3]սրբեցի
զդոսա", ի լինել սրբութեանց իմոց ի
միջի դոցա յաւիտեան ։

ԳԼ. ԼԸ

‘Ի վերայ Գողգայ եւ Մագոգայ ։"

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
2 Որդի մարդոյ , հաստատեա զերեսս քո
ի վերայ Գողգայ , երկրին Մագոգայ ,
իշխանին [5]Ռոսմոսոքայ եւ Թոբելայ ,
3 եւ մարգարեաց ի վերայ նորա , Եւ ա-
սասցես [4]ցնա , Այսպէս ասէ Տէր Տէր .
Ահաւասիկ ես ի վերայ քո , [6]իշխանդ
4 Ռոսմոսոքայ եւ Թոբելայ . Եւ պա-
շարեցից" զքեզ , եւ արկից դանդանա-
ւանդ ի կզակս քո , եւ [7]ժողովեցից զքեզ
եւ զամենայն զօրութիւնս քո , զձի-
ծեալս եւ զերիվարս , զվառեալս եւ
զասպառազէնս ազգաց բազմաց , վահա-
նաւորս եւ սաղաւարտաւորս եւ սուսե-
5 րաւորս . Եւ ամենեքին սոքա ընդ նո-
սա , Պարսիկք եւ Եթէովպացիք . [8]Լի-
բէացիք եւ Լիդացիք", ամենեքին սա-
6 ղաւարտաւորք եւ վահանաւորք . Գոմեր
եւ ամենեքին որ շուրջ են զնովաւ , եւ
տունն Թորգոմայ ի ծագացն հիւսիսոյ ,
եւ ամենեքին որ շուրջ զնովաւ , եւ
ազգք բազումք ընդ քեզ ։
7 Պատրաստեաց , պատրաստեա զանձն
քո , դու եւ ամենայն ժողովք որ ժողովեալ
են ընդ քեզ , եւ եղիցես [9]ինձ յառա-
8 ջապահ ։ Յետ աւուրց բազմաց [10]պատ-
րաստեսցի , ի վախճան ժամանակաց ե-
կեսցէ եւ հասցէ" յերկիրն յապահով ի
սրոյ . ժողովեալ յազգաց բազմաց [11]յեր-
կիրն Իսրայելի , որ եղեւ աւերակ հա-
մօրէն , եւ նոյն յազգաց ժողովեալ՝ եւ
բնակեն խաղաղութեամբ" ամենեքին ։
9 Եւ ելցես իբրեւ [12]զանձրեւ , եւ հասցես
իբրեւ զամպ եւ ծածկեսցես զերկիրն . եւ
եղիցես դու եւ ամենայն ազգք բազումք՝
որ շուրջ զքեւ իցեն ընդ քեզ ։
10 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Եւ եղիցի յա-
ւուր յայնմիկ անկանիցին բանք ի սիրտ
11 քո , եւ խորհեսցիս խորհուրդս չարս . Եւ
ասասցես , Ելից ի վերայ յապահով երկ-
րին , հասից ի վերայ հանդարտելոցն
յանհոգութեան , բնակելոցն ի խաղա-
ղութեան , ամենեցուն որ բնակեալ են
յերկրին , որոց ոչ պարիսպք եւ ոչ նիգք
12 եւ ոչ դրունք , Աւարել զաւար , կողոպ-
տել զկապուտ նոցա , արկանել զձեռն
[13]իմ ի վերայ երկրին աւերելոյ եւ բնա-
կելոյ , եւ ի վերայ ազգին ժողովելոյ
յազգաց բազմաց , առացելոց ինչս եւ
[14]դաստակերտս , բնակելոց ի սիրտ երկ-
13 րի ։ Սաբա եւ Դեդան եւ վաճառականք
[15]Կարքեդոնացւոց եւ ամենայն աւանք"
նորա ասիցեն ցքեզ , Յառ յաւա՞ր ար-
շաւեալ գաս . ժողովեցեր զժողովս քո
[16]առնուլ զարծաթ եւ զոսկի , վարել ի
գերութիւն զստացուածս" եւ կողոպտել
զկապուտ մեծ ։
14 Վասն այնորիկ մարգարեաց , որդի
մարդոյ , եւ ասասցես ցԳոգ , Այսպէս ասէ
Տէր Տէր . Ո՞չ ապաքէն յաւուր յայնմիկ
յորում բնակեսցէ ժողովուրդ իմ Իսրա-
15 յէլ խաղաղութեամբ՝ [17]զարթիցես . Եւ
եկեսցես ի տեղւոջէ քումմէ ի ծագաց
հիւսիսոյ , դու եւ բազում ազգք ընդ
քեզ հեծեալ յերիվարս , ամենեքին ընդ
16 գունդս բազումս զօրաց բազմաց ։ Եւ
ելանիցես ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իս-
րայելի՝ իբրեւ զամպ ծածկեալ զերկիրն .
ի յետին ժամանակի եղիցի այն . եւ ա-
ծից զքեզ յերկիր իմ , զի ծանիցեն զիս

[1]Ոմ. ձեր [2]Ոմ. եդից զդոսա [3]Ոմ. խորան [3]Ոմ. սրբեմ զԻսրայէլ [4]Յոմ. ղոյլ [5]Ոմ. Ռոսմոսոքայ, Մոսոքայ [6]Ոմ. Գոգ, իշխան Ռոսմոսոքայ, Մոսոքայ, և Թոբելայ . (4) Եւ դարձուցից [7]Ոմ. հանից [8]Ոմ. Փուդացիք [9]Ոմ. նոցա

[10]Ոմ. եղիցի քեզ հանդէս. ի վախճան ժամանակաց եկեսցես [11]Ոմ. ի լերինս Իսրայելի , որ էին աւերակ համօրէն, և ազատեալք յազգաց բնակեսցեն յապահովս [12]Ոմ. զմրրիկ [13]Ոմ. քո [14]Ոմ. խաշինս [15]Ոմ. Թարսիս եւ ամենայն կորիւնք առիւծուց [16]Ոմ. կապտել կապո՞ւտ, բառնալ զարծաթ և զոսկի, առնուլ խաշինս եւ վաճառս [17]Ոմ. զարթուցես

ամենայն ազգք. ի յինել իմձ սուրբ ի
միջի քում առաջի նոցա, Գոգ։
17 Այսպէս ասէ Տէր Տէր ցԳոգ. Դո՞ւ ես
վասն որոյ խօսեցայ յաւուրցն առաջնոց
ի ձեռն ծառայիցն իմոց մարգարէիցն Իս-
րայէլի[1] յաւուրսն յայնոսիկ եւ յամսն,
18 ածել զքեզ ի վերայ նոցա։ Եւ եղիցի
յաւուր յայնմիկ յորում եկեսցէ Գոգ ի
վերայ երկրին Իսրայէլի, ասէ Տէր Տէր,
ելցէ սրտմտութիւն իմ բարկութեամբ.
19 Եւ ի նախանձ իմ՝ հրով բարկութեան ի-
մոյ խօսեցայ, եթէ ոչ՝ յաւուր յայնմիկ
եղիցի շարժումն մեծ ի վերայ երկրին
20 Իսրայէլի։ Եւ խռովեսցին յերեսաց իմոց
ձկունք ծովու եւ թռչունք երկնից եւ
գազանք դաշտաց, եւ ամենայն սողունք
երկրի, եւ ամենայն մարդիկ որ ի վե-
րայ երեսաց երկրի. լերինք պատառես-
ցին, եւ [2]ձորք տապալեսցին, եւ ամե-
նայն պարիսպք երկրին կործանեսցին։
21 Եւ կոչեսցից [3]զահ սրոյ ի վերայ նորա",
ասէ Տէր Տէր. սուր առն ի վերայ եղ-
22 բօր իւրոյ լինիցի։ Եւ դատեցայց զնա
արեամբ եւ մահու, եւ հեղեղօք անձ-
րեւաց եւ վիմօք կարկտի եւ հուր եւ
ծծումբ տեղացից ի վերայ նորա, եւ ի
վերայ [4]ամենեցուն որ ընդ նմա իցեն",
եւ ի վերայ ազգաց բազմաց որ ընդ նմա։
23 Եւ մեծացայց եւ սուրբ եղէց, [5]եւ փա-
ռաւորեցայց" եւ ծանուցայց առաջի
ազգաց բազմաց, եւ ծանիցեն թէ ես եմ
Տէր։

Գլ. ԼԹ

1 Եւ դու, որդի մարդոյ, մարգարէաց ի
վերայ Գոգայ եւ ասասցես, Այսպէս
ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ
քո, Գոգ՝ իշխանդ [6]Ռոսմոսոքայ եւ
2 Թոբելայ. Եւ ժողովեցից" զքեզ եւ ա-
ռաջնորդեցից քեզ, եւ հանից զքեզ ի
ծագաց հիւսիսոյ, եւ ածից զքեզ ի վե-
3 րայ լերանցն Իսրայէլի։ Եւ [7]կորուսից
զաղեղն քո ի ձախմէ ձեռանէ քումմէ,
եւ զնետս քո յաջմէ ձեռանէ [8]քումմէ,
4 եւ կործանեցից զքեզ ի վերայ լերանցն
Իսրայէլի, եւ" անկանիցիս դու եւ ա-
մենեքին որ զքեւ իցեն, եւ ազգքն որ ընդ
քեզ [9]իցեն՝ մատնեսցին ի կերակուր հա-
ւուց եւ ամենայն թռչնոց," եւ ամենայն
գազանաց անապատի ետու զքեզ ի կե-
5 րակուր. Ընդ երեսս դաշտին անկցիս,
6 զի ես խօսեցայ, ասէ Տէր Տէր։ Եւ ա-
ռաքեցից հուր ի վերայ Մագոգայ, եւ
[10]բնակեսցին կղզիք" ի խաղաղութեան,
7 եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։ Եւ ա-
նուն իմ սուրբ ծանիցի ի մէջ ժողո-
վրդեան իմոյ Իսրայէլի. եւ մի՛ եւս
պղծեսցի անուն իմ սուրբ. եւ ծանի-
ցեն [5]ամենայն ազգք երկրի թէ ես եմ
8 Տէր, Սուրբն Իսրայէլի։ Ահաւասիկ հա-
սեալ է, եւ [5]ծանիցես թէ" լինիցի, ա-
սէ Տէր Տէր. այս է օրն զորմէ խօսե-
9 ցայ։ Եւ ելցեն բնակիչք քաղաքաց Իս-
րայէլի, [11]եւ այրեսցեն զզէնս, զնիզա-
կաբեկս, զասպարաբեկս, զնետս, զբեկորս
աղեղանց, զտիգարունս, զսունակոթս, եւ
այրեսցեն իւրեանց այրելիս եւթն ամի։
10 Եւ մի՛ առցեն փայտ ի վայրաց, եւ մի՛ հատ-
ցեն փայտ յանտառաց, այլ զզէնսն այ-
րեսցեն ի կրակի. եւ առցեն յաւարի
զաւարառուս իւրեանց, եւ կողոպտես-
ցեն զկողոպտիչս իւրեանց, ասէ Տէր
Տէր։
11 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ տաց Գո-
գայ տեղի [12]անուանի գերեզման յԻսրա-
յէլի. զշիրիմ եկելոցն ի կողմանց ծո-
վուն, եւ շինեսցեն շուրջ զափամբք
ձորոյն" եւ թաղեսցեն անդ զԳոգ եւ
զամենայն ժողովս նորա, եւ [13]կոչեսցի
12 Գեհ գերեզմանն" Գոգայ։ Եւ թաղեսցեն
զնոսա տունն Իսրայէլի, զի սրբեսցի
13 երկիրն, զեւթն ամիս։ Եւ թաղեսցեն
զնոսա ամենայն ժողովուրդք երկրին.
եւ եղիցի նոցա անուանի օրն յորում
14 փառաւորեցայց, ասէ Տէր Տէր։ Եւ արս
նմին իրի գումարեսցեն երթալ շրջել ընդ
երկիրն, եւ [14]թաղել զմնացորդս ի վերայ
երեսաց երկրին [15]եւ սրբել զնա յետ եւթն
15 ամսոյ։ Եւ խնդրեսցէ ամենայն որ" ան-
ցանիցէ ընդ երկիրն, եւ յորժամ տե-
սանիցէ ոսկր մարդոյ՝ շինեսցէ առ նո-

[1] Ոմն. յաւելուն, որ մարգարէանային [2] Ոմն. բարձունք [3] Ոմն. ի վերայ նորա. յամենայն լերինս իմ, սուր [4] Ոմն. զնդից նորա [5] Ոմն. [illegible] [6] Ոմն. Ռոսվայ, Մոսոքայ եւ Թոբելայ. (2) Եւ դարձուցից [7] Ոմն. հանից [8] Ոմն. քումմէ ընկեցից. (4) Ի վերայ լերանցն Իսրայէլի

[9] Ոմն. իցեն. գիշակեր թռչնոյ ամենայն ազգի [10] Ոմն. բնակեսցեն ի կղզիս [11] Ոմն. եւ հուր հարցեն եւ [12] Ոմն. անդ ի գերեզման յԻսրայէլի, զձորն անցաւորաց յարեւելից ծովուն. եւ արգելցէ զանցաւորսն, [13] Ոմն. կոչեսցեն զնա Ձոր բազմութեան [14] Ոմն. թաղել հանդերձ անցաւորօք [15] Ոմն. սրբել զնա. յետ եւթն ամսոյ խուզեսցեն. (15) Որ

վաւ նշանակ ինչ, մինչեւ թաղեսցեն
զայն որք թաղենն [1]ի Գեհ ի գերեզմա-
16 նսին Գոգայ։ Զի եւ անուն քաղաքին
[2]Գերեզման կոչեսցի, եւ սրբեսցի երկիրն։
17 Եւ դու, որդի մարդոյ, այսպէս ասէ
Տէր Տէր. Ասա ամենայն հաւու թռչնոյ
եւ ամենայն գազանաց դաշտի, ժողո-
վեցարուք եւ եկայք, ժողովեցարուք
յամենայն կողմանց երկրի ի զենումն իմ
զոր ես զենի ձեզ՝ զենումն մեծ ի վե-
րայ լերանցն Իսրայելի, կերայք միս եւ
18 արբէք արիւն. Կերայք զմիս հսկայից,
եւ արբէք զարիւն իշխանաց երկրին,
զխոյս եւ [3]զզուարակս եւ զնոխազս. զի
զուարակք պարարեալք են ամենե-
19 քեան։ Եւ կերիջիք ճարպ ցյագ, եւ
արբջիք արիւն ցարբենալ ի զենլեաց ի-
20 մոց զոր զենի ձեզ։ Եւ յագեսջիք ի սե-
ղանոյ իմմէ, ի հեծելոց եւ յերիվարաց,
ի սկայից, եւ յամենայն արանց պատե-
21 րազմողաց, ասէ Տէր Տէր։ Եւ տաց
զփառս իմ [4]ի ձեզ, եւ տեսցեն ամենայն
ազգք զդատաստանն իմ զոր արարի,
եւ զձեռն իմ զոր ածի ի վերայ նոցա։
22 Եւ ծանիցեն տունն Իսրայելի՝ թէ ես եմ
Տէր Աստուած նոցա, յօրէ յայնմանէ եւ
23 առ յապայ։ Եւ ծանիցեն ամենայն ազգք,
թէ վասն մեղաց իւրեանց գերեցան
տունն Իսրայելի, փոխանակ զի անար-
գեցին զիս, [5]դարձուցի զերեսս իմ ի նո-
ցանէ, եւ մատնեցի զնոսա ի ձեռս թշնա-
մեաց իւրեանց, եւ անկան ամենեքեան
24 ի սուր։ Վասն պղծութեան նոցա եւ ա-
նօրէնութեանց նոցա արարի նոցա զայն,
եւ [6]դարձան երեսք իմ ի նոցանէ։
25 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր.
Արդ դարձուցից զգերութիւնն Յակո-
բայ, եւ ողորմեցայց [*]տանն Իսրայելի,
եւ նախանձեցայց վասն անուան ի-
26 մոյ սրբոյ։ Եւ ընկալցին զանարգանս
իւրեանց եւ զանիրաւութիւնն զոր ա-
նիրաւեցան[7], ի բնակեցուցանել զնոսա
յերկրին իւրեանց խաղաղութեամբ, եւ
27 ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ։ Ի
դարձուցանել ինձ զնոսա յազգաց, եւ
ժողովել զնոսա ի գաւառաց [8]հեթանո-
սաց, եւ սուրբ եղէց ի նոսա առաջի

[1]Ոմանք. ի Ձորն բազմութեան [2]Ոմանք. Համոնա, այսինքն՝ բազմութիւն [3]Ոմանք. զզուարակս եւ զնոխազս, զուարակս, պարարեալք Բասանու [4]Ոմանք. յազգս [5]Ոմանք. եւ թաքուցի [6]Ոմանք. թաքուցի զերեսս [*]Ոմանք. ամենայն տանն [7]Ոմանք այսպէս. յանէլոյ, յոր [8]Ոմանք. թշնամեաց իւրեանց

28 [9]ազգաց։ Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
Աստուած նոցա, [10]յերեւել ինձ նոցա ի
մէջ ազգացն. եւ ժողովեցից զնոսա յեր-
կիրն իւրեանց, եւ ոչ եւս թողից ի նո-
29 ցանէ ուրեք։ Եւ ոչ եւս [11]դարձուցից
զերեսս իմ ի նոցանէ, [12]փոխանակ հեղ-
լոյ զբարկութիւնն իմ ի վերայ տանն
Իսրայելի, ասէ Տէր Տէր։

Գլ. Խ

[13]Վասն շինուածոյ Տաճարին։

1 Եւ եղեւ ի քսաներորդի եւ հինգերոր-
դի ամի գերութեան մերոյ, յամսեանն
առաջնում որ օր[14] մետասան էր ամսոյն,
ի չորեքտասաներորդի ամի առնլոյ քա-
ղաքին, յաւուր յայնմիկ եղեւ ի վերայ
2 իմ ձեռն [15]Տեառն։ Եւ ած զիս ի տես-
լեան Աստուծոյ յերկիրն Իսրայելի, եւ
եդ զիս ի վերայ լերին միոյ բարձու յոյժ.
եւ ի վերայ նորա իբրեւ շինուած քա-
3 ղաքի [16]դէմ յանդիման։ Եւ տարաւ զիս
ի ներքս, եւ ահա այր մի, եւ տեսիլ
նորա իբրեւ զտեսիլ փայլուն պղնձոյ,
եւ ի ձեռին նորա էր լար շինողաց եւ
ձող չափոյ, եւ ինքն կայր [17]ի վերայ
4 դրանն։ Եւ ասէ ցիս այրն, [18]Տեսեր, որ-
դի մարդոյ, արդ հայեաց աչօք քովք,
եւ լուր ականջօք քովք, եւ հաստա-
տեա ի միտ քում զամենայն զոր ես
ցուցից քեզ. զի վասն ցուցանելոյ քեզ
[19]եկի այսր, եւ ցուցցես զամենայն զոր
դու տեսանես՝ տանն Իսրայելի։
5 Եւ ահա շուրջ զտաճարաւն [20]փողոցս,
եւ ի ձեռին առնն ձող չափոյ ի վեց
[21]կանգնոյ եւ թզաւ. եւ չափեաց զլայ-
նութիւն պարսպացն հաւասար ձողոյն,
եւ բարձրութիւն նորա հաւասար ձողոյն։
6 Եւ եմուտ ընդ դուռնն որ հայէր ընդ
արեւելս՝ [22]զեւթն աստիճանօք, եւ չա-
փեաց զկողակին վեց վեց զկամարօք
դրանն հաւասար ձողոյն. եւ զերկայ-
նութիւն կողակին հաւասար ձողոյն, եւ
զլայնութիւն նորին հաւասար ձողոյն. եւ
կամարս ի մէջ կողակացն ի վեց կանգ-

[9]Ոմանք. ազգաց բազմաց [10]Ոմանք. ի խախտել իմ զնոսա յազգս [11]Ոմանք. թաքուցից [12]Ոմանք. զի հեղի զՀոգի [13](Յ)Ոմանք. պակաս [14]Ոմանք. տասն [15]Ոմանք. Տեառն, եւ տարաւ զիս անդր [16]Ոմանք. ի հարաւոյ [17]Ոմանք. առ դրանն [18]Ոմանք. Որդի [19]Ոմանք. ածայր [20]Ոմանք. պարիսպ արտաքուստ [21]Ոմանք. կանգնոյ. Յունականն կանգնաւ [22]Ոմանք. եւ եւթն աստիճանս նորա, եւ չափեաց զսեամ դրանն հաւասար ձողոյ ի լայնութիւն, եւ

7 նոյ։ Եւ կոզակն երկրորդ հաւասար ձո-
ղոյն ի լայնութիւն, եւ հաւասար ձո-
ղոյն յերկայնութիւն, եւ կամարն ի հինգ
8 կանգնոյ։ Եւ կոզակն երրորդ հաւասար
ձողոյն յերկայնութիւն, եւ հաւասար ձո-
ղոյն ի լայնութիւն, եւ կամար դրանն
9 մերձ ի կոնք դրանն յութ կանգնոյ. Եւ
կամարք յերկուց կանգնոց, եւ կամարք
10 ներքին դրանն։ Եւ կոզակք դրանն դէմ
յանդիման միմեանց՝՝ երեք աստի եւ ե-
րեք անտի. եւ չափ մի էր երեցուն, եւ
չափ մի [1]կամարացն՝ աստի եւ անտի։
11 Եւ չափեաց զլայնութիւն մտից դրանն
ի տասն կանգնոյ, եւ զերկայնութիւն
12 դրանն յերեքտասան կանգնոյ։ Եւ [2]ի մի
կանգուն բովանդակեալ դէմ յանդիման
կոզակացն՝ ի մի կանգուն սահմանեալ
յայս կոյս յայն կոյս, եւ կոզակքն՝՝ աս-
13 տի եւ անտի ի վեց վեց կանգնոյ։ Եւ
չափեաց զդուռնն [3]ի պարսպէ կոզակին
մինչեւ յորմ կոզակին՝՝, ի լայնութիւն
քսան եւ հինգ կանգուն. [4]եւ այն էր
14 դուռն ի դրան վերայ։ Եւ զմիջոց կա-
մարի դրանն եւ զկոզակս նորին ի վաթ-
15 սուն կանգնոյ շուրջ զդրամբն. Եւ զմի-
ջոց սրահին արտաքնոյ եւ զմիջոց կա-
մարի դրանն ներքնոյ՝ ի յիսուն կանգ-
16 նոյ։ Եւ պատուհանք ծածուկ էին ի կո-
զակն, եւ ի կամարն ներքուստ դրան
սրահին շուրջ շրջանակաւ. նոյնպէս եւ
կամարացն, եւ պատուհանք շուրջ ներ-
քոյ եւ արտաքոյ, եւ ի վերայ կամա-
րացն արմաւենիք աստի եւ անտի։
17 Եւ տարաւ զիս ի ներքին սրահն. եւ
ահա գանձինք եւ սիւնք շրջանակօք՝
շուրջ զսրահիւքն յօրինեալք, երեսուն
գանձինք ի մէջ սեանցն շրջանակաց։
18 Եւ սիւնք դէմ յանդիման դրանցն ըստ
երկայնութեան դրանցն, եւ սիւնք շրջա-
19 նակաւ ի ներքոյ։ Եւ չափեաց զլայնու-
թիւն սրահին ի միջոցէ դրանն արտաք-
նոյ մինչեւ ցմիջոց դրանն ներքնոյ որ
հայէր ընդ արեւելս՝ հարեւր կանգուն։
20 Եւ տարաւ զիս ի կողմն հիւսիսոյ, եւ
ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հիւսի-
սի սրահին արտաքնոյ. եւ չափեաց զնա
21 յերկայնութիւն եւ ի լայնութիւն, Եւ
զկոզակս նորա աստի եւ անտի, եւ զկա-
մարն եւ զկոնքն եւ զարմաւենիս. եւ
եղեւ ըստ չափոյ դրանն որ հայէր ընդ
արեւելս՝՝, յիսուն կանգուն յերկայնու-
թիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն ի լայ-
22 նութիւն։ Եւ պատուհանք նորա եւ
[5]կամարք եւ արմաւենիք ըստ՝՝ դրանն
որ հայէր ընդ արեւելս. եւ ընդ եւթն
սանդուղս ելանէին ի նա, եւ [6]էր կա-
23 մարակալ ի ներքոյ։ Եւ դուռն ներքին
սրահին հայէր ընդ դուռն հիւսիսոյ՝
ըստ օրինակի դրանն որ հայէր ընդ ա-
րեւելս. եւ չափեաց զսրահն՝՝ դրանէ ի
դուռն՝ հարեւր կանգուն։
24 Եւ տարաւ զիս ընդ կողմն հարաւոյ,
եւ ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հա-
րաւ. եւ չափեաց [7]զնա եւ զկոզակս
նորա եւ զկոնքս եւ զկամարս՝՝ ըստ նմին
25 չափոյ։ Եւ պատուհանք նորա եւ [8]կա-
մարք շուրջանակաւ՝ ըստ օրինակի պա-

զմեւս եւս սեամն հաւասար ձողոյ ի լայնութիւն։ (7) Եւ սենեակքն՝ իւրաքանչիւր հաւասար ձողոյ յերկայնութիւն եւ հաւասար ձողոյ ի լայնութիւն, և անջրպետ սենեկացն ի հինգ կանգնոյ եւ սեամ դրանն որ առ սրահի դրան ի ներքուստ հաւասար ձողոյ։ (8) Եւ չափեաց զսրահ դրանն ի ներքուստ հաւասար ձողոյ. (9) Եւ չափեաց զսրահ դրանն կանգունս ութ, և դրան դիքք նորա յերկուց կանգնոց. եւ սրահ դրանն էր ի ներքուստ։ (10) Եւ սենեակք դրանն որ ընդ արեւելս՝ [1]Ոբբ. դրանդեացն [2]Ոբբ. սահման առաջի սենեկացն կանգուն մի աստի, եւ կանգուն մի սահման անտի. եւ սենեակքն [3]Ոբբ. ի տանեաց միոյ սենեկին մինչեւ ի տանիս միւսոյ սենեկին [4]Ոբբ. դուռն յանդիման դրան։ (14) Եւ արար զդրանդիս ի վաթսուն կանգնոյ, եւ մինչեւ ի դրանդիս գաւթին որ շուրջ զդրամբն. (15) Եւ յերեսաց դրանն արտաքնոյ մինչեւ յերեսս սրահի դրանն ներքնոյ յիսուն կանգուն։ (16) Եւ պատուհանք վանդակապատք ի սենեակն եւ ի դրանդիս նոցա ի ներքուստ դրանն շուրջ շուրջանակաւ, նոյնպէս եւ ի սրահսն, եւ պատուհանք ի ներքուստ շուրջ շուրջանակաւ, եւ ի վերայ դրանդեացն արմաւենիք։

(17) Եւ եհան զիս ի գաւիթն արտաքին. եւ ահա գանձինք եւ քարայատակ շուրջանակի վասն գաւթին. գանձինք երեսուն ի քարայատակին։ (18) Եւ քարայատակն որ առ դրունսն՝ էր յանդիման երկայնութեան դրանցն, քարայատակն որ ի խոնարհ։ (19) Եւ չափեաց զլայնութիւն յերեսաց խոնարհագոյն դրանն ցերեսս գաւթին ներքնոյ արտաքուստ, հարեւր կանգուն ընդ արեւելս եւ ընդ հիւսիս։ (20) Եւ չափեաց զերկայնութիւն եւ զլայնութիւն դրանն որոյ երեսք ի հիւսիսակողմն ի գաւթին արտաքնում։ (21) Եւ սենեակք նորա երեք աստի եւ երեք անտի. եւ դրանդիքն նորա եւ սրահք նորա էին ըստ չափոյ դրանն առաջնոյ [5]Ոբբ. սրահք նորա և արմաւենիք նորա ըստ չափոյ [6]Ոբբ. սրահքն էին առաջի նոցա։ (23) Եւ դուռն գաւթին ներքնոյ էր յանդիման դրանն հիւսիսոյ և արեւելից, եւ չափեաց [7]Ոբբ. զդրանդիս նորա եւ զսրահս նորա [8]Ոբբ. սրահք նորա

տուհանիցն [1]եւ կամարացն առաջնոյն",
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան
26 եւ հինգ կանգուն ի լայնութիւն։ Եւ
եւթն սանդուղք ի նմա, եւ [2]կամարք
ի ներքս", եւ արմաւենիք աստի եւ ան-
տի ի վերայ [3]կոնքացն։
27 Եւ դուռն ներքոյ հանդէպ դրան արա-
հին որ հայէր ընդ հարաւ, եւ չափեաց
զարահն դրանէ ի դուռն ի լայնութիւն՝
28 հարեւր կանգուն ի կողմն հարաւոյ։ Եւ
տարաւ զիս ի արահն ներքին դրանն որ
հայէր ընդ կողմն" հարաւոյ. եւ չա-
փեաց զդուռնն որ ընդ հարաւ ըստ նմին
29 չափոյ։ Եւ [4]զկողակսն եւ զկամարս եւ
զկոնքս նովին չափով. եւ պատուհանք
նորա եւ կամարք շուրջ շրջանակաւ,
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան
30 եւ հինգ ի լայնութիւն։ Եւ շուրջ զնո-
վաւ կամարք՝ յիսուն կանգուն յերկայ-
նութիւն եւ քսան" եւ հինգ ի լայնու-
31 թիւն։ Եւ [5]կամարք յարտաքնում արա-
հին, եւ արմաւենիք ի կամարսն, եւ
32 եւթն սանդուղք ելանելիք նորա։ Եւ
տարաւ զիս ի դուռնն որ հայէր ընդ ճա-
նապարհ արեւելից, եւ չափեաց զնա
33 ըստ առաջին չափոյն. Զկողակսն եւ զկա-
մարսն եւ զկոնքսն՝ ըստ նմին չափոյ.
եւ պատուհանք ի նմա, եւ կամարք
շուրջանակի", յիսուն կանգուն յերկայ-
նութիւն եւ քսան եւ հինգ ի լայնու-
34 թիւն։ [6]Եւ կամարք ի ներքնում արա-
հին, եւ արմաւենիք ի վերայ կամա-
րացն աստի եւ անտի, եւ եւթն սան-
դուղք ի նմա։"
35 Եւ տարաւ զիս ի դուռնն որ ընդ հիւ-
սիսի, եւ չափեաց ըստ նմին չափոյ,
36 [7]Զկողակսն եւ զկամարսն եւ զկոնքս,
եւ պատուհանք ի նմա շուրջանակի, եւ
կամարք" յիսուն կանգուն յերկայնու-
թիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն ի լայ-
37 նութիւն։ [8]Եւ կամարք արտաքոյ դրանն,
եւ արմաւենիք կամարացն աստի եւ
անտի, եւ ութ սանդուղք ի նմա։
38 Եւ դահլիճք նորա եւ լայնութիւնք
նորա եւ կամարք նորա հանդէպ երկ-
րորդ դրանն՝ ուր լուանային զողջա-
39 կէզսն։ Եւ ի կամարի" դրանն երկու
սեղանք յայսկոյս, եւ երկու սեղանք
յայնկոյս, զի զենուցուն ի նմա զողջա-
կէզսն եւ զվասն մեղացն եւ զվասն ան-
40 գիտութեանն։ [9]Եւ ընդ հարաւակողմն
խողովակի ողջակիզացն ի մուտս դրանն
որ հայէր ընդ հիւսիսի՝ երկու սեղանք
որ հայէր ընդ արեւելս. եւ ի հարաւա-
կողմ կուսէ երկրորդի դրանն՝ հանդէպ
41 կամարաց դրանն երկու սեղանք։ Եւ
ընդ արեւելս ութ սեղանք. չորք սե-
ղանք յայսկոյս, եւ չորք սեղանք յայն-
կոյս, հանդէպ հարաւոյ դրանն. եւ անդ
զենուցուն զզոհսն եւ զողջակէզսն, յան-
դիման ութից սեղանոց ողջակիզացն"
42 Եւ չորք սեղանք ողջակիզացն քարե-
ղէնք կոփածոյք, կանգնաւ եւ կիսով
յերկայնութիւն, եւ կանգնաւ եւ կիսով
ի լայնութիւն, եւ կանգնաւ [10]եւ կիսով"
ի բարձրութիւն. եւ ի վերայ նոցա դի-
ցեն զգործին՝ որով զենուցուն անդ զող-
43 ջակէզսն եւ զզոհսն։ Եւ ծնօտս ուղ-
կեանս քանդակագործս ունիցին ի ներ-
քուստ շուրջանակի. եւ ի վերայ [11]սե-
ղանոյն յարկ՝ առ ի ծածկել յանձրեւոյ
եւ յերաշտութենէ։

---

[1] Եբր. այնոցիկ [2] Եբր. որահք նորա առաջի նոցա
[3] Եբր. գրանդեաց նորա։
(27) Եւ դուռն գաւթին ներքնոյ հայէր ընդ հարաւ, և չափեաց դրանէ ի դուռն ընդ հարաւ կանգունս հարեւր։ (28) Եւ ածոյծ զիս ի գաւիթն ներքին ընդ դուռնն [4] Եբր. սենեակք նորա եւ գրանդիք նորա և որահք նորա ըստ նմին չափոյ, և պատուհանք նորա և որահք նորա շուրջ շուրջանակաւ ի յիսուն կանգնոյ յերկայնութիւն եւ ի քսան եւ հինգ կանգնոյ ի լայնութիւն։ (30) Եւ որահք նորա շուրջ շուրջանակաւ քսան եւ հինգ կանգուն յերկայնութիւն, [5] Եբր. որահք նորա ի գաւիթ անդր արտաքին եւ արմաւենիք ի գրանդիս նորա, եւ աստիճան ութ՝ աստիճանք նորա։ (32) Եւ ածոյծ զիս ի գաւիթն անդր ներքին ընդ արեւելս. և չափեաց զդուռնն ընդ նմին չափոյ։ (33) Եւ սենեակք նորա եւ գրանդիք նորա եւ որահք նորա ըստ նմին չափոյ, եւ պատուհանք նմա եւ որահից նորա շուրջ շուրջանակաւ [6] Եբր. Եւ որահք նորա ի գաւիթն անդր արտաքին եւ արմաւենիք ի գրանդիս նորա աստի եւ անտի եւ աստիճանք ութ՝ աստիճանք նորա։

[7] Եբր. Սենեակք նորա, գրանդիք նորա եւ որահք նորա, և պատուհանք նմա շուրջ շուրջանակաւ.
[8] Եբր. Եւ գրանդիք նորա ի գաւիթ անդր արտաքին եւ արմաւենիք ի գրանդիս նորա աստի եւ անտի, եւ աստիճանք ութ՝ աստիճանք նորա։
(38) Եւ էր դահլիճ և մուտ նորա ի գրանդիս դրանցն. անդ լուանային զողջակէզսն։ (39) Եւ ի որահի [9] Եբր. Եւ յարտաքին կողմանն որ ելանէ ի մուտս դրանն որ հայի ընդ հիւսիս՝ սեղանք երկու, եւ ի միւսում կողմանն որ առ ընթեր որահի դրանն՝ սեղանք երկու։ (41) Չորք սեղանք աստի և չորք սեղանք անտի ի կողմանէ դրանն, ութ սեղանք, յորս զենուին։ [10] Եբր. գոլով [11] Եբր. սեղանոցն զմիս զոհին։

44 Եւ տարաւ զիս ի սրահն ներքին. եւ
ահա երկու պատշգամք ի ներքոյ սրա-
հին, մի ընդ հարաւոյ դրանն որ հայէր
ընդ հիւսիսի եւ հանէր ընդ հարաւ. եւ
մի ընդ հիւսիսոյ դրանն որ հայէր ընդ
45 հարաւ եւ հանէր ընդ հիւսիսի: Եւ ա-
սէ ցիս, Այս պատշգամ" որ հայի ընդ
կողմանս հարաւոյ՝ քահանայիցն եղիցի
որ պահեն զպահպանութիւնս տանն:
46 Եւ [1]պատշգամն որ հայի ընդ հիւսիսի՝
քահանայիցն եղիցի որ պահեն զպահ-
պանութիւն սեղանոյն. նոքա են որդիք
Սադովկայ՝ որ մերձենան ի Ղեւտացւոց
47 անտի պաշտել զՏէր: Եւ չափեաց
[2]զսրահն յերկայնութիւն հարիւր կան-
գուն, եւ ի լայնութիւն հարիւր կան-
գուն, զչորեսին կողմանս նորա, եւ սե-
ղան յանդիման տաճարին:
48 Եւ տարաւ զիս [3]ի կունք տաճարին,
եւ չափեաց [4]զլայնութիւն կունքին" ի
միոջէ կողմանէ հինգ կանգուն, եւ ի
միւսմէ կողմանէ հինգ կանգուն, եւ
[5]զլայնութիւն մայրին՝ չորեքտասան կան-
գուն. եւ զխոյակս ուսոց դրան կունքին
յայսկոյս յայնկոյս՝ երիս երիս կանգունս:
49 Եւ զբարձրութիւն կունքին" քսան կան-
գուն, եւ զլայնութիւն նորին՝ մետա-
սան կանգուն. եւ ընդ տասն աստիճան
ելանէին ի նա, եւ սիւնք երկու [6]էին
աստի" անտի:

ԳԼ. ԽԱ

1 Եւ տարաւ զիս ի տաճարն, զորոյ չա-
փեաց [7]զկամարն՝ վեց կանգուն զլայ-
նութիւն ի միոջէ կողմանէ, եւ վեց
կանգուն [8]զերկայնութիւն կամարին ի
2 միւսմէ կողմանէ": Եւ զլայնութիւն դրանն
տասն կանգուն, եւ [9]զխոյակս կոճոց"
դրանն յայսկոյս յայնկոյս հինգ հինգ կան-
գուն. եւ չափեաց զերկայնութիւն նո-
րա քառասուն կանգուն, եւ զլայնու-
թիւն նորա քսան կանգուն:
3 Եւ եմուտ [10]ի ներքին սրահն, եւ չա-
փեաց զկամար մայրին երկուս կան-
գունս, եւ զմուտսն վեց կանգուն, եւ
զխոյակս կոճոց մուտն յայսկոյս յայն-
կոյս եւթն եւթն կանգուն:
4 Եւ չափեաց զերկայնութիւն դրանն՝
քառասուն կանգուն, եւ զլայնութիւնն
քսան կանգուն՝ առաջի տաճարին. եւ
ասէ ցիս, Այս է սրբութիւն սրբու-
թեանցն:
5 Եւ չափեաց զորմ տաճարին ի վեց
կանգնոյ, եւ զլայնութիւն կողմանն
տանն ի չորից կանգնոց շուրջ զրջա-
նակաւ:
6 Եւ ի կողմանէ ի կողմն երեսուն եւ երիս
կանգունս կրկին. եւ անջրպետ ի մէջ
որմոց տաճարին շուրջանակի շուրջ
զկողմամբքն. զի լինիցի այնոցիկ որք
ունկանիցին զնոքօք հայել, եւ ամենե-
ւին մի մերձենայցեն յորմ տաճարին:
7 Եւ զլայնութիւն կողմանց վերին դրանն,
ըստ առանցից կողմանց յորմոցն առ ի
վերին կողմն շուրջ զտամբն. զի ըն-
դարձակութիւն լինիցի տանն ի վերուստ
եւ ի ներքուստ, որոց ելանիցեն ի վեր-
նայարկսն, եւ ի միջնայարկացն յերրորդ
8 յարկսն: Եւ ձեղուսն տանն բարձրու-
թիւն շուրջ զրջանակաւ զանջրպետօք
կողմանցն՝ հաւասար ձողոյն ի վեց կանգ-
9 նոյ անջրպետ մի: Եւ լայնութիւն որ-

---

(44) Եւ արտաքոյ դրանն ներքնոյ դահլիճք երգչաց ի գաւթի անդ ներքնում որ առընթեր դրանն հիւսիսոյ, եւ երեսք նոցա ի հարաւ. մին առընթեր դրանն արեւելից, երեսք նորա ի հիւսիսակողմն: (45) Եւ ասէ ցիս, Այս դահլիճ

[1] Ոմբ. դահլիճն [2] Ոմբ. զգաւիթն [3] Ոմբ. ի սրահն [4] Ոմբ. զդրանդիս սրահին [5] Ոմբ. լայնութիւն դրանն երեք կանգուն աստի, եւ երեք կանգուն անտի: (49) Զերկայնութիւն սրահին [6] Ոմբ. ոչ դրանդիքն էին մին աստի եւ միւսն [7] Ոմբ. զդրանդիսն [8] Ոմբ. լայնութիւն ի միւսմէ կողմանէ, այն է լայնութիւն խորանին [9] Ոմբ. զկողմանս

[10] Ոմբ. ի ներքս, և չափեաց զդրանդիս մուտին երկուս կանգունս, եւ զմուտն վեց կանգուն, եւ լայնութիւն մուտին եւթն կանգուն:

(4) Եւ չափեաց զերկայնութիւն նորա քսան կանգուն, և զլայնութիւնն քսան կանգուն ըստ առաջոյ տաճարին. և ասէ ցիս, Այս է սրբութիւն սրբութեանցն:

(5) Եւ չափեաց զորմ տանն կանգունս վեց եւ զլայնութիւն սենեկաց որ շուրջ զտամբն կանգունս չորս:

(6) Եւ սենեակքն էին մի զմիով երեք կարգ, եւ թուով երեսուն. եւ պահանգք նոցա մտանէին յորմն տանն որ էր վասն սենեկացն շուրջանակի, յենուլ ի նոսա, բայց ոչ յենուին յորմն տանն: (7) Եւ սենեակքն լայնէին եւ շուրջ պատէին զտունն ըստ ելանելոյ ի վեր ի վեր, պատէին իսկ զտունն ըստ ելանելոյ ի վեր ի վեր շուրջ զտամբն, վասն այնորիկ լայնէր շինուածն ի վերուստ, եւ այսպէս ի խոնարհագոյն յարկէն յինէր ելանել ի վերինն ի միջնոյ անտի: (8) Եւ տեսի զբարձրութիւն տանն շուրջ շուրջանակաւ. հիմունք սենեկացն ձող մի բովանդակ, այսինքն վեց կանգուն մեծ: (9) Լայնութիւն

մոյ արտաքին կողմանն ի հինգ կանգ-
10 նոյ։ Եւ առանցք ի մէջ կողմանց տանն
եւ ի մէջ պատշգամացն ի լայնութիւն
քսան կանգուն, եւ շրջանակաւ շրջա-
11 նակք տանն։ Եւ դուրք պատշգամացն՝
յառանցս դրան միոյ որ ընդ հիւսիւ,
եւ դուռն մի ընդ հարաւ. եւ լայնու-
թիւն անդուոյն ընդարձակութեան վասն
լուսոյ առանցիցն՝ հինգ կանգուն ի լայ-
12 նութիւն շուրջանակի։ Եւ անջրպետս
ընդդէմ առանցիցն ի ծովակողմ ճանա-
պարհին՝ յերկայնութիւն եւթանասուն
կանգուն, եւ լայնութիւն որմոյն ան-
ջրպետի հինգ կանգուն, եւ երկայնու-
13 թիւն նորին իննսուն կանգուն։ Եւ չա-
փեաց առաջի տանն յերկայնութիւն հա-
րեւր կանգուն. եւ խորշքն եւ անջր-
պետք եւ որմք նոցա՝ յերկայնութիւն
14 հարեւր կանգուն։ Եւ լայնութիւն ա-
ռաջի տանն, եւ խորշքն յանդիման նո-
15 րին՝ հարեւր կանգուն։ Եւ չափեաց զեր-
կայնութիւն անջրպետին ընդդէմ խոր-
շիցն ի թիկանց տանն. եւ զխորշսն աս-
տի եւ անտի հարեւր կանգուն յերկայ-
16 նութիւն։ Եւ տաճարն արտաքին եւ
անկիւնքն եւ կամարքն եւ յարկքն եւ
պատուհանքն վանդակապատքն, լու-
սանցոյցք շուրջ զերեքումբք վասն հա-
յելոյ. եւ տունն, եւ որ զնովաւ յարկքն
առ հասարակ շուրջ շրջանակաւ տախ-
տակամած ի յատակացն մինչեւ ի պա-
տուհանսն. եւ պատուհանք բացեալք
երեքկին առ ի հոյսել, որպէս եւ ի ներ-
17 քոյ կողմանն մինչեւ յարտաքինն։ Եւ
ի վերայ ամենայն տանն շուրջ շրջա-
նակաւ, եւ ի վերայ ամենայն տանն
18 շուրջանակի ներքոյ եւ արտաքոյ”. Քե-
րովբէ քանդակեալ եւ արմաւենիք. եւ
արմաւենի մի ի մէջ քերովբէից, եւ
[1]երկու քերովբէքն հանդէպ միմեանց”.
19 Միոյ քերովբէին դէմքն մարդոյ՝ ի միո-
ջէ կողմանէ արմաւենւոյն, եւ դէմք
առիւծու՝ ի միւսմէ կողմանէ արմաւեն-
ւոյն. եւ այսպէս քանդակեալ էր ամե-
20 նայն տաճարն շուրջանակի։ Յատակաց
մինչեւ ցյարկսն քերովբէք եւ արմա-
21 ւենիք [2]քանդակեալք. Եւ սրբութիւնն
եւ տաճարն թաւցեալ եւ բացեալ չո-
րեքկուսի։
22 Եւ դէմ յանդիման սրբութեանցն տե-
սիլ՝ իբրեւ նմանութիւն փայտեղէն սե-
ղանոյ”, երեք կանգուն ի բարձրութիւն,
եւ երկու կանգուն յերկայնութիւն,
[3]եւ երկու կանգուն ի լայնութիւն. եւ
եղջիւրք ի նմա. եւ յատակքն նորա եւ
որմք” փայտեղէնք. եւ ասէ ցիս, Այս է
23 սեղան երեսաց Տեառն։ [4]Եւ երկու մուտք
տաճարին. եւ երկու մուտք սրբու-
24 թեանցն. Երկոցունց շրջանակաւ մտիցն՝
երկու մուտք միոյ, եւ երկու մուտք
25 միւսոյ դրանն. Եւ քանդակագործք ի
վերայ նոցա, եւ ի վերայ մտից տաճարին
քերովբէք եւ արմաւենիք քանդակեալք
ըստ քանդակի սրբութեանցն. եւ փայ-
տակերտ ագնիւ դէմ յանդիման կամարին
արտաքուստ կողմանէ. եւ պատուհանք

որմոյ սենեկացն արտաքոյ ի հինգ կանգնոյ, եւ որ մնացեալն է՝ տեղի՛ էր սենեկացն ի ներքուստ։ (10) Եւ ի մէջ գանձերիցն լայնութիւնն էր քսան կանգուն շուրջ շուրջանակաւ տանն։ (11) Եւ դրունք գանձերիցն հայէին ի մնացեալ տեղին, դուռն մի ի հիւսիսոյ, դուռն մի ի հարաւոյ. եւ լայնութիւն տեղւոյն մնացելոյ ի հինգ կանգնոյ շուրջ շուրջանակաւ։

(12) Եւ շինուածն որ առաջի բացատին յարեւմտուստ կոյս ի լայնութիւն յեւթանասուն կանգնոյ, եւ որմն շինուածոյն ի հինգ կանգնոյ ի լայնութիւն շուրջանակաւ, եւ երկայնութիւն նորա յիննսուն կանգնոյ։ (13) Եւ չափեաց զտունն. երկայնութիւն հարեւր կանգնոյ եւ բացատն եւ շինուածն եւ որմք նորա յերկայնութիւն հարեւր կանգուն։ (14) Եւ լայնութիւն երեսաց տանն եւ բացատին յարեւելս կոյս՝ հարեւր կանգուն։

(15) Եւ չափեաց զերկայնութիւն շինուածոյն առաջի բացատին որ յետուստ կողմանէ նորա, եւ զճեմելիս նորա աստի եւ անտի հարեւր կանգուն, եւ զտաճարն ի ներքուստ եւ զորահն գաւթին։ (16) Զսեմսն եւ զպատուհանսն վանդակապատս եւ զճեմելիս շուրջանակի յերեսին ի նոսա յանդիման սեմոցն՝ տախտակամածս շուրջ շուրջանակաւ ի յատակացն մինչեւ ի պատուհանսն. և զպատուհանսն փակեալս. (17) Զառ ի վերուստ դրանն մինչեւ ի տունն ներքին եւ արտաքին եւ զամենայն որմն շուրջ շուրջանակաւ ի ներքոյ եւ արտաքոյ ըստ իւրաքանչիւր չափոյ։ [1]Եբր. երեսք երկու միոյ միոյ քերովբէի [2]Եբր. քանդակեալք, նոյնպէս եւ որմն տաճարին։ (21) Դրանդիք տաճարին չորեքկուսիք, և տեսիլ երեւոյթ սրբութեանն ըստ տեսլեան տեսոյն։

(22) Սեղանն փայտեղէն [3]Եբր. և անկիւնք ի նմանէ եւ երկայնութիւն նորա եւ ծնօտք նորա [4]Եբր. Եւ դրունքն տաճարին և սրբութեանն երկու. (24) Եւ երկու փեղկք դրանցն, եւ փեղկքն ծալեալք յերկուս, երկու փեղկ միոյ դրանն, եւ երկու փեղկ միւսոյն։ (25) Եւ քանդակագործք ի վերայ նոցա, ի վերայ դրանց տաճարին, քերովբէք եւ արմաւենիք, իբրու քանդակեալք յորմունս. եւ տանդուղ փայ-

26 ծածուկք ։ Եւ չափեաց յայսկոյս յայն-
կոյս զյարկս կամարին, եւ զկողմանս
տանն խառնեալ ընդ միմեանս ՚՚

Գլ. ԽԲ

1 Եւ եհան զիս ¹ի սրահն արտաքին ընդ
արեւելս ընդդէմ յանդիման դրանն հիւսի-
սոյ, եւ տարաւ զիս ի ներքս. եւ ահա
պատշգամք հինգ՝ առանցիւք եւ խոր-
2 շիւք ընդ կողմ հիւսիսոյ, Հարեւր կան-
գուն յերկայնութիւն եւ յիսուն կան-
3 գուն ի լայնութիւն. Նկարեալք ըստ օ-
րինակի դրան սրահին ներքնոյ, եւ ըստ
օրինակի շրջանակաւ սեանց սրահին
արտաքնոյ. դէմ ընդ դէմ կարգեալ ե-
4 րեքսրահեան ։ Եւ դէմ ընդ դէմ պատշգա-
մացն գնացք ի տասն կանգնոյ լայնու-
թիւն, եւ հարեւր կանգուն յերկայնու-
թիւն. եւ ներքսագոյն կողմ ճանապար-
հին՚՚ կանգուն մի, եւ դրունք նոցա ընդ
5 հիւսիսի ։ ²Եւ գնացք ի վերնատունսն
նոյնպէս, զի խառնեալ էին սիւնքն
շրջանակաւ ի ներքուստ մինչեւ ի վեր.
եւ անջրպետն նոյնպէս, եւ սիւնքն
շրջանակօք, եւ անջրպետք եւ մայթք.
6 քանզի երեքսրահեանք էին ։ Եւ սիւնք
ոչ գոյին իբրեւ զսիւնս պատշգամացն.
վասն այնորիկ առանցք էին ի ներքոյ
կողմանէն, եւ ի միջնայարկացն ի գետ-
7 նոյ կողմանէ յիսուն ։ Եւ լոյս արտա-
քուստ, որպէս եւ պատշգամք սրահին
արտաքնոյ որ հայէին դէմ յանդիման պա-
տըշգամացն՝ որ ընդ հիւսիսոյ՝ յերկայ-
8 նութիւն յիսուն կանգուն ։ Քանզի եր-
կայնութիւն պատշգամացն որ հայէին
ի սրահն արտաքին՝ էր ի յիսուն կանգնոյ,
եւ նոքա էին դէմ յանդիման միմեանց,
9 ընդ ամենայն հարեւր կանգուն ։ Եւ
դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտս
արեւելից՝ վասն մտանելոյ ընդ նոսա
10 յարտաքին սրահէ անտի, Ըստ լուսա-
մուտին առաջին գնացին որ ընդ կողմն
հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, եւ
ընդդէմ անջրպետացն եւ հանդէպ խոր-
11 շիցն ։ Եւ պատշգամքն եւ գնացքն հան-
դէպ նոցուն ըստ չափոյ պատշգամացն
ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսիսի, եւ ըստ
երկայնութեան նոցա եւ ըստ լայնու-
թեան նոցա եւ ըստ ելից նոցա, եւ ըստ
շրջանակաց նոցին, եւ ըստ լուսանցու-
12 ցաց. Եւ ըստ մտից պատշգամացն՝ որ
ընդ հիւսիս, ըստ մտից պատշգամացն
որ ընդ հարաւ. եւ ըստ մտից առաջին
գնացիցն առ ի զլոյսն տալոյ անջրպե-
տութեան ձողոյն, եւ հանդէպ արեւե-
լից գնալ ընդ նոսա ։
13 Եւ ասէ ցիս, Պատշգամքդ որ են ընդ
հիւսիսի, եւ պատշգամքդ որ են ընդ
հարաւ՝ հանդէպ բացատացն, դոքա են
պատշգամք սրբութեանն ուր ուտեն
քահանայքն որդիքն Սադովկայ մերձա-
ւորք Տեառն զսրբութիւն սրբութեանցն՚՚,
եւ անդ դիցեն զսրբութիւն սրբու-
թեանցն, եւ զզոհսն եւ զվասն մեղացն
եւ զվասն անգիտութեանն. քանզի տեղը

տեղէն առաջի սրահին արտաքուստ ։ (26) Եւ պատուհանք փակփակպատք եւ արմաւենիք էին աստի եւ անտի ի կողմանս սրահին, եւ ի սենեակս տանն եւ ի սանդուղսն ։ ¹Եբր. ի գաւիթն արտաքին ընդ ճանապարհն որ ի հիւսիս, եւ եմոյծ զիս ի դահլիճն որ յանդիման բացատին եւ յանդիման շինուածոյն որ ընդ կողմն հիւսիսոյ ։ (2) Յանդիման դրանն հիւսիսոյ երկայնութիւն հարեւր կանգուն եւ լայնութիւն յիսուն կանգուն ։ ( ) Յանդիման քսան կանգնոյն որ ի գաւթին ներքնում, եւ յանդիման քարայատակին, որ յարտաքնում գաւթին ճեմելիք առ ճեմելիս երեքկին ։ (4) Եւ յանդիման դահլճիցն գնացք ի տասն կանգնոյ ի լայնութիւն ի ներքուստ, ճանապարհ ²Եբր. Եւ դահլիճքն վերինք էին կարճագոյն, զի ճեմելիքն ի նոցունց. ի խոնարհագոյն և ի միջին սենեկաց շինուածոյն, առաւել վայր. (6) Զի էին երեք կարգեան, եւ սիւնք ոչ գոյին նոցա, իբրեւ զսիւնս սրահիցն, վասն այնորիկ ի գետնոյ, ի խոնարհագոյն յարկաց եւ ի միջնոց, տակաւ անձկանայրին ։ (7) Եւ որմն որ էր արտաքոյ, առ երի դահլճիցն ի գաւիթ անդր արտաքին, յանդիման դահլճիցն էր ի յիսուն կանգնոյ յերկայնութիւն ։ (8) Զի երկայնութիւն դահլճիցն գաւթին արտաքնոյ էր ի յիսուն կանգնոյ, եւ ահա յանդիման տաճարին հարեւր կանգուն ։ (9) Եւ ի ներքուստ դահլճիցն այնոցիկ, առ ի մտանելոյ ի նոսա ի գաւթէն արտաքնոյ, էր մուտ յարեւելից ։ (10) Ի լայնութեան որմոյ գաւթին, ընդ արեւելս, յանդիման բացատին, եւ յանդիման շինուածոյն՝ դահլիճք ։ (11) Եւ էր ճանապարհ առաջի նոցա ըստ տեսլեան ճանապարհի դահլճիցն ընդ կողմն հիւսիսոյ ըստ երկայնութեան նոցա, նոյնպէս եւ լայնութիւն նոցա. եւ ամենայն ելք նոցա, եւ ըստ օրինակի նոցա եւ ըստ մտից նոցա ։ (12) Այնպէս և մուտ դահլճիցն որ ընդ հարաւ, մուտ ի գլուխ ճանապարհին, ճանապարհ առաջի որմոյն, ճանապարհ ուղղորդ ընդ արեւելս ի գալն առ նոսա ։

(13) Եւ ասէ ցիս, Դահլիճքդ որ են ընդ հիւսիսի, եւ դահլիճքդ որ են ընդ հարաւ՝ հանդէպ բացատին, դոքա են դահլիճք սրբութեանն ուր ուտեն քահանայքն որ մերձենան առ Տէր

14 է տեղին ։ [1]Եւ մի՛ ոք մտանիցէ անդր
բաց ի քահանայիցն . եւ ոչ ելանիցեն
ի սրբութենէ անտի ի սրահն արտաքին .
զի յամենայն ժամանակի որ մերձե-
նանն՝ սուրբ կացցեն . եւ մի՛ մատչիցին
ի պատմուճանս իւրեանց որով պաշտի-
ցենն , քանզի սուրբ է այն՝՝ . եւ զգեց-
ցին այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն
ի ժողովուրդն ։
15 Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքս-
նոյ . եւ եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն
որ հայէր ընդ արեւելս , եւ չափեաց
[2]զձեւ տանն շուրջանակի ըստ յօրի-
16 նուածոյ ։ Եւ եկն եկաց առ հարաւային
դրանն որ հայէր ընդ արեւելս , եւ չա-
17 փեաց հինգ հարիւր չափով ձողոյն ։ Եւ
դարձաւ ի կողմ հիւսիսոյ , եւ չափեաց
հանդէպ հիւսիսոյ հինգ հարիւր չափով
18 ձողոյն ։ Եւ դարձաւ ի ծովակողմն , եւ
չափեաց հանդէպ ծովուն հինգ հարեւր
19 չափով ձողոյն ։ Եւ դարձաւ ի կողմն
հարաւոյ , եւ չափեաց հանդէպ հարա-
20 ւոյ հինգ հարեւր չափով ձողոյն ։ Եւ
զփողոցս նորա շուրջանակի ի չորեսին
կողմանսն նովին չափով . եւ յօրինեաց
զնա եւ զփողոցս նորա շուրջանակի՝ ի
հինգ հարեւր կանգնոյ հանդէպ արեւե-
լից , եւ ի հինգ հարեւր կանգնոյ զլայ-
նութիւնն՝ անջրպետել ի մէջ սրբու-
թեանցն , եւ ի մէջ պարսպացն յօրի-
նուածոյ տաճարին ։՝՝

ԳԼ . ԽԳ

1 Եւ ած զիս [3]ի դուռնն որ հայէր ընդ
2 արեւելս , եւ եհան զիս ընդ այն ։ Եւ
ահա փառքն Աստուծոյ Իսրայելի գային
ընդ ճանապարհն արեւելից , եւ ձայն
[4]բանակին իբրեւ զձայն կրկնելոյ՝՝ բազ-
մաց . եւ երկիրն լուսաւորեցաւ [5]ի նմա-
նութիւն լուսաւորաց ի փառացն շուր-
3 ջանակի՝՝ ։ Եւ տեսիլն զոր տեսանէի ,
էր ըստ տեսլեանն զոր տեսանէի [6]ի ժա-
մանակի իբրեւ մտանէի օծանել զքա-
ղաքն . եւ տեսիլ կառացն զոր տեսի ,
էր՝՝ ըստ տեսլեանն զոր տեսի ի վերայ
Քոբար գետոյ . եւ անկայ ի վերայ ե-
րեսաց իմոց ։
4 Եւ փառքն Տեառն մտին ի տաճարն
ընդ ճանապարհ դրանն՝ որ հայէր ընդ
5 արեւելս ։ Եւ համբարձ զիս Հոգին ,
եւ տարաւ զիս [7]ի սրահն ներքին . եւ
ահա լի էր փառօք Տեառն տաճարն ։
6 [8]Եւ կայի անդ , եւ ահա՝՝ ձայն ի տա-
ճարէ անտի որ խօսէր ընդ իս . եւ այր
7 մի կայր մօտ առ իս . Եւ ասէ ցիս , Որ-
դի մարդոյ , [9]տեսե՞ր զտեղի՝՝ աթոռոյ ի-
մոյ եւ [10]զտեղի հետոց ոտից իմոց , որովք
բնակեսցէ անուն իմ ի մէջ տանն՝՝ Իս-
րայելի յաւիտեան , եւ մի՛ եւս պղծես-
ցեն տունն Իսրայելի զանուն իմ սուրբ՝
ինքեանք եւ [11]առաջնորդք իւրեանց
պոռնկութեամբ իւրեանց եւ [12]սպանու-
8 թեամբք իշխանացն որ ի մէջ նոցա . Ի
դնել ինձ զդրանդս իմ ի մէջ դրանդեաց
նոցա , եւ զսեամս իմ առ սեամս նո-
ցա . եւ արկին զպարիսպս նեղել՝՝ ընդ
իս եւ ընդ նոսա , եւ պղծեցին զանուն
իմ սուրբ անօրէնութեամբ իւրեանց զոր
առնէին . եւ խորտակեցի զնոսա բար-
9 կութեամբ իմով [13]եւ սպանմամբ՝՝ ։ Դո-
նեայ արդ մերժեսցեն զպոռնկութիւնս
իւրեանց , եւ [14]զսպանութիւնս իշխա-
նաց նոցա՝՝ յինէն , եւ բնակեցայց ի մէջ
նոցա յաւիտեան ։
10 Եւ դու , որդի մարդոյ , ցոյց տանդ
Իսրայելի զտաճարդ , եւ [15]դադարեսցեն
ի մեղաց իւրեանց , զտեսիլ դորա եւ
11 զձեւ եւ զյօրինուած . Եւ նոքա ընկալ-
ցին զտանջանս իւրեանց վասն ամե-

[1]Եբր. Ի մտանել անդր քահանայիցն՝ մի՛ ելանի-
ցեն ի սրբութենէ անտի ի գաւիթն արտաքին.
այլ անդ թողցեն զհանդերձս պաշտաման իւր-
եանց. քանզի սուրբ են [2]Եբր. զնա շուրջանակի։
(16) Չափեաց զկողմն արեւելից ձողով չափոյն
հինգ հարիւր ձող շուրջանակի։ (17) Չափեաց
զկողմն հիւսիսոյ հինգ հարեւր ձող ըստ ձողոյ
չափոյն շուրջանակի ։ (18) Չափեաց զկողմն հա
րաւոյ հինգ հարեւր ձող ըստ ձողոյ չափոյն։(19)
Եւ դարձաւ ի կողմն արեւմտից , եւ չափեաց
ձողով չափոյն հինգ հարեւր ձող։ (20)Չափեաց
զայն ի չորեցունց կողմանց. պարիսպ նմա շուր-
ջանակաւ շուրջանակի , երկայնութիւն՝ հինգ
հարեւր, եւ լայնութիւն հինգ հարեւր , ան-
ջրպետել ի մէջ սրբոյն եւ անսրբոյ ։ [3]Եբր.
ի դուռնն, դուռն [4]Եբր. նորա իբրեւ զձայն
ջուրց

[5]Եբր. ի փառաց նորա [6]Եբր. ի գալ իմում կոր-
ծանել զքաղաքն . և տեսիլքն էին [7]Եբր. ի գա-
ւիթն [8]Եբր. Եւ լուայ [9]Եբր. այս է տեղի [10]Եբր.
տեղի հետոց ոտից իմոց, ուր բնակեցայց անդ ի
մէջ որդւոցն [11]Եբր. թագաւորք [12]Եբր. դիա-
կամբք թագաւորաց իւրեանց ի բարձունս իւր-
եանց։ (8) Ի դնել նոցա զսեամս իւրեանց առ
սեմոց իմոց, և զդրանդիս իւրեանց առ դրանդ-
եաց իմոց . եւ որմն միայն էր [13]ՅԵբր. դոլոտ
[14]Եբր. զդիակունս թագաւորաց իւրեանց [15]Եբր.
ամաչեսցեն յանօրէնութեանց իւրեանց , եւ
չափեսցեն զօրինակն ։ (11) Եւ եթէ ամաչեսցեն

նայնի զոր արարին ։ Եւ նկարեսցես
զտունն եւ զպատրաստութիւնս իւր՚՚,
եւ զելս եւ զմուտս դորա եւ [1]զկառ, եւ
զամենայն հրամանս դորա եւ զամենայն
օրէնս եւ զիրաւունս դորա ցուցցես նոցա,
եւ գրեսցես առաջի նոցա. եւ պահեսցեն
զամենայն [2]իրաւունս եւ զհրամանս
իմ՚՚, եւ արասցեն զնոսա [3]Եւ նկարագիր
12 տանն ի վերայ գլխոյ լերինն, եւ ամենայն
սահմանք նորա շուրջանակի, սրբութիւն
սրբութեանց են. այս օրէն է տաճարին
13 Եւ այս չափ [4]սեղանոյն. կանգուն մի
ի կանգնոյ, եւ կանգուն մի եւ ուղուկ
գոգած խորութեան նորա՚՚. եւ կանգուն
մի լայնութիւն, եւ պսակ շուրջ զծնօ-
տիւք նորա շուրջանակի թզաւ մի. եւ
14 այս բարձրութիւն [5]սեղանոյն ի խորու-
թենէ սկզբան փորուածոյն մինչեւ ի մեծ
քաւութիւնն, կանգունք երկուք ի ներ-
քուստ՚՚, եւ ի լայնութիւն կանգուն մի.
եւ [6]ի փոքր քաւութենէն մինչեւ ի մեծ
քաւութիւնն՚՚ կանգունք չորք, եւ ի
15 լայնութիւն կանգուն մի. Եւ [7]բունն ի
չորից կանգնոց, եւ [8]ի բնէն ի վեր ցից-
16 ջերուն՝ կանգուն մի ։ Եւ բունն յերկո-
տասան կանգնոյ՚՚ առ երկոտասան կան-
գուն ի լայնութիւն, չորեքկուսի ի չո-
17 րեսին կողմանս իւր ։ Եւ [9]քաւութիւնն
չորեքտասան կանգուն յերկայնութիւն,
եւ չորեքտասան կանգուն ի լայնութիւն,
[10]հաստատ ի չորեցունց կողմանց. եւ
ծնօտքն պատուածոյք շուրջանակի պա-
տեալ զնովաւ ի կէս կանգնոյ, եւ բո-
լորակն նորա՚՚ շուրջանակի կանգուն մի,
եւ աստիճանքն նորա ընդ արեւելս ։
18 Եւ ասէ ցիս [11]Տէր, Որդի մարդոյ,
այսպէս ասէ Տէր Տէր. Այս հրամանք
են սեղանոյն յաւուր գործուածոյ իւրոյ.
մատուցանել ի վերայ նորա ողջակէզս,
եւ [12]հեղուլ առ նովաւ արիւն ։

19 Եւ տացես քահանայիցն Ղեւտացւոց
որք ի զաւակէ Սադովկայ [13]մերձեցին
առ իս, ասէ Տէր Տէր, պաշտել զիս,
20 զուարակ մի յանդեոյ վասն մեղաց ։ Եւ
[14]առցեն յարենէ նորա, եւ [15]դիցեն ի վե-
րայ չորեցունց եղջերաց սեղանոյն, եւ
ի վերայ չորեցունց անկեանց [16]քաւու-
թեանն, եւ շուրջ զյատակաւն, եւ քա-
21 ւեսցեն եւ քաւեսցեն ։ Եւ առցեն՚՚
զզուարակն զվասն մեղացն, եւ այրես-
ցի ի զատեալ տեղւոջ տաճարին՝ ար-
22 տաքոյ սրբութեանցն ։ Եւ յաւուրն երկ-
րորդի [17]առցեն նոխազս երկուս այծեաց
անարատից՚՚ վասն մեղաց, եւ քաւեսցեն
զսեղանն՝ որպէս քաւեցին զուարակաւն ։
23 Եւ յետ վախճանելոյ[18] զքաւութիւնն,
[19]մատուսցեն զուարակ յարջառոց անա-
24 րատ, եւ խոյ ի հօտից անարատ ։ Եւ
[20]մատուսցեն առաջի Տեառն, եւ ցանեսցեն
ի վերայ նոցա քահանայքն աղ, եւ հան-
25 ցեն զնոսա յողջակէզս Տեառն ։ Զեւթն
օր [21]արասցեն նոխազ մի վասն մեղաց
հանապազ, եւ զուարակ մի յարջառոց,
եւ խոյ մի ի հօտից անարատ արասցեն ։
26 Զեւթն օր քաւեսցեն զսեղանն եւ
սրբեսցեն զնա, եւ կատարեսցեն զձեռս
27 իւրեանց ։ Եւ վախճանեսցեն զաւուրսն,
եւ եղիցի յօրէն ութերորդէ եւ անդր՝
արասցեն քահանայքն ի վերայ սեղա-
նոյն զողջակէզս ձեր, եւ [22]զվասն փրկու-
թեան ձերոյ՚՚, եւ ընկալայց զձեզ, ասէ
Տէր Տէր ։

ԳԼ. ԽԴ

1 Եւ դարձոյց զիս ընդ ճանապարհ ար-
տաքին դրան սրբութեանցն՝ որ հայէր
2 յարեւելս, եւ այն էր փակեալ ։ Եւ ասէ
ցիս Տէր, Այդ դուռն փակեալ կացցէ
եւ մի՛ բացցի, եւ մի՛ ոք անցցէ ընդ
դա, զի Տէր Աստուած Իսրայէլի [23]մտցէ
3 ընդ դա, եւ եղիցի փակեալ ։ Քանզի
առաջնորդ իշխանն նա նստցի ի դմա
ուտել հաց առաջի Տեառն, ընդ ճանա-
պարհ [24]կամարի դրանն մտցէ, եւ ընդ
նոյն ճանապարհ ելցէ ։

յամենայնէ զոր արարին, զձեւ տանն եւ զյօրինուած նորա [1]Ոմն. զամենայն ձեւս նորա [2]Ոմն. ձեւս նորա եւ զամենայն հրամանս նորա [3]Ոմն. Այս է [4]Ոմն. սեղանոյն՝ ի կանգունս. (կանգուն մի՝ կանգուն եւ ուղուկ) եւ գոգ՝ կանգուն մի [5]Ոմն. սեղանոյն. (14) Եւ ի խորութենէ գետնոյն մինչեւ ի խոնարհագոյն շրջանակն կանգունք երկու [6]Ոմն. ի շրջանակէն փոքունէ մինչեւ ի շրջանակն մեծ [7]Ոմն. զահանոյն [8]Ոմն. ի զահանոցէ անտի եւ ի վեր եղջեւրք չորք. (16) Եւ զահանոցն յերկոտասան կանգնոյ յերկայնութիւն [9]Ոմն. շրջանակն [10]Ոմն. եւ սահմանն շուրջ զնովաւ ի կէս կանգնոյ, եւ գոգն [11]Ոմն. [illegible] [12]Ոմն. սրսկել

[13]Ոմն. մերձեցելոց [14]Ոմն. առցես [15]Ոմն. դիցես [16]Ոմն. շրջանակին, եւ ի վերայ սահմանին շուրջանակի, եւ սրբեսցես զնա, եւ քաւեսցես զնա ։ (21) Եւ առցես [17]Ոմն. մատուսցես նոխազ յայծեաց անարատ [18]Ոմն. [illegible] [19]Ոմն. մատուսցես [20]Ոմն. մատուսցես զնոսա [21]Ոմն. արասցես [22]Ոմն. զխաղաղականս ձեր [23]Ոմն. եմուտ [24]Ոմն. սրահի

4 Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն
որ ընդ հիւսիսի յանդիման տաճարին.
եւ տեսանէի եւ ահա փառօք Տեառն
լի էր տունն Տեառն, եւ անկայ ի վե-
5 րայ երեսաց իմոց։ Եւ ասէ ցիս Տէր,
Որդի մարդոյ, դիր ի սրտի քում, եւ
տես աչօք քովք, եւ լուր ականջօք
քովք զամենայն ինչ զոր ես ընդ քեզ
[1]խօսեցայց, ըստ ամենայն հրամանաց
տանդ Տեառն եւ ըստ ամենայն իրաւանց
դորա. եւ կարգեսցես ի սրտի քում
զմուտ տանդ ըստ ամենայն ելից դորա
6 եւ ըստ ամենայն սրբութեանցն։ Եւ
ասասցես ցտունդ Իսրայէլի՝ տունդ դառ-
նացողաց, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Շատ
լիցի ձեզ առ ամենայն անօրէնութեամբք
7 ձերովք, տունդ Իսրայէլի, Մուծանել
ձեզ զորդիս այլազգիս՝ անթլփատս սրտիւ
եւ անթլփատս մարմնով՝ լինել ի սրբու-
թիւնս իմ, եւ պղծել զնոսա, ի մատու-
ցանել ձեզ զհացդ իմ ճարպով եւ ա-
րեամբ, եւ անցանէք զուխտիւ իմով
ամենայն անօրէնութեամբք ձերովք։
8 Եւ ոչ պահեցէք զպահպանութիւնս
սրբութեանց իմոց, եւ կարգեցէք զնո-
սա պահել զպահպանութիւնս սրբու-
9 թեան սրբութեանց [2]իմոց։ Վասն այ-
դորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած". Ա-
մենայն որդի օտարածին՝ անթլփատ
սրտիւ եւ անթլփատ մարմնով՝ մի մտցէ
ի սրբութիւնս իմ յամենայն որդւոց
այլազգեաց որ իցեն [3]ի տանդ Իսրա-
10 յէլի։ Այլ եւ Ղեւտացիքն որք հեռա-
ցան յինէն ի մոլորել [4]ժողովրդեանն, որ
մոլորեցան յինէն զհետ [5]խորհրդոցն իւր-
եանց, եւ ընկալցին ըստ անօրէնութեանց
11 իւրեանց։ Եւ եղիցին ի սրբութիւնս իմ
պաշտօնեայք, բարապանք դրանց տանդ,
եւ սպասաւորք տաճարիդ. նոքա զե-
նուցուն զողջակէզս եւ զզոհս ժողո-
վրդեանն, եւ նոքա կացցեն առաջի
ժողովրդեանն՝ լինել նոցա ի սպասա-
12 ւորս։ Փոխանակ զի էին նոքա սպասա-
ւորք առաջի կռոցն նոցա, եւ եղեն տանն
Իսրայէլի [6]այն ի տանջանս" անիրաւու-
թեան. վասն այնորիկ ամբարձի զձեռն
իմ ի վերայ նոցա, ասէ Տէր Աստուած,
եւ ընկալցին ըստ անօրէնութեան իւր-
13 եանց. Եւ մի մերձեսցին առ իս քահա-
նայանալ ինձ, եւ մի հպել յամենայն
սրբութիւնս [7]որդւոցն Իսրայէլի, եւ մի
յամենայն սրբութիւն սրբութեանց ի-
մոց". եւ ընկալցին զանարգանս իւր-
եանց [8]մոլորութեամբն զոր մոլորեցան։
14 Եւ կարգեսցեն" զնոսա պահել զպահ-
պանութիւնս տանն՝ յամենայն ի գործս
նորա, եւ յամենայն ինչ զոր գործես-
ցեն անդ։

15 Եւ քահանայքն Ղեւտացիք՝ որդիքն
Սադովկայ՝ որք պահեցին զպահպանու-
թիւնս սրբութեանց իմոց ի մոլորել
տանն Իսրայէլի յինէն, նոքա մերձես-
ցին առ իս պաշտել զիս. եւ կացցեն
առաջի երեսաց իմոց՝ մատուցանել ինձ
[9]զոհս եւ" ճարպ եւ արիւն, ասէ Տէր
16 Աստուած։ Նոքա մտցեն ի սրբութիւնս
իմ, եւ նոքա մերձեսցին ի սեղան իմ
պաշտել զիս, եւ պահեսցեն զպահպա-
17 նութիւնս իմ։ Եւ եղիցի ի մտանելն
նոցա ընդ դրունս [10]սրահին ներքնոյ,
զգեցցին զպատմուճանս կտաւիս. եւ
մի զգենուցուն ասուիս ի պաշտամանն
իւրեանց [11]ի դրանէ ներքին սրահին"։
18 Եւ խոյրս կտաւիս ունիցին ի գլուխս
իւրեանց եւ անդրավարտիս կտաւիս
յիրանս իւրեանց, եւ [12]ոչ զգենուցուն
19 քանութիւն"։ Եւ յելանելն իւրեանց
[13]յարտաքին սրահն" առ ժողովուրդն՝
մերկասցին զպատմուճանս իւրեանց ո-
րով պաշտիցեն. եւ դիցեն զնոսա ի
սենեակսն սրբութեանց, եւ զգեցցին այլ
պատմուճանս. եւ մի սրբեսցեն զժողո-
20 վուրդն պատմուճանօք իւրեանց։ Եւ
զգլուխս իւրեանց մի գերծցեն, եւ
զվարսս իւրեանց մի [14]անօսրացուսցեն,
ծածկելով ծածկեսցեն" զգլուխս իւր-
21 եանց։ Եւ գինի մի արբցեն ամենայն
քահանայքն ի մտանելն իւրեանց ի ներ-
22 քին [15]սրահն։ Եւ զայրի եւ զհանեալ մի
առնուցուն իւրեանց ի կանայս, այլ
զկոյս ի զաւակէ տանն Իսրայէլի, եւ
այրի թէ իցէ ի քահանայէ մնացեալ՝
23 առցեն։ Եւ զժողովուրդն իմ ուսուս-

[1] Ոմն. խօսիմ [2] Ոմն. իմոց ըստ ձեզ։ (Թ) Այս-
պէս ասէ Տէր Եհովայ [3] Ոմն. ի մէջ [4] Ոմն.
Իսրայէլի [5] Ոմն. կռոց [6] Ոմն. ի գայթակ-
ղութիւն

[7] Ոմն. իմ, ի սրբութիւնս սրբութեանց [8] Ոմն.
ե զպղծութիւնս իւրեանց զոր արարին։ (14) Սա-
կայն կարգեցից [9] Ոմն. զոհս [10] Ոմն. գաւթին
[11] Ոմն. ի դրունս գաւթին ներքնոյ եւ ի ներքս
[12] Ոմն. մի՛ ածցեն ինչ ի քրտնել [13] Ոմն. ի
գաւիթն արտաքին [14] Ոմն. արձակեսցեն,
փակելով փակեսցեն [15] Ոմն. գաւիթն

ցեն ընտրել ի մէջ սրբոյն եւ պղծոյն,
եւ ի մէջ անարատին եւ արատաւորին։
24 Եւ ի վերայ դատաստանի [1]արեան նոքա
կացցեն քննել. [2]զարդարութիւնս իմ
արդարացուսցեն, եւ զիրաւունս իմ ի-
րաւացուսցեն՝, եւ զօրէնս իմ եւ զհրա-
մանս իմ յամենայն տօնս պահեսցեն,
25 եւ զշաբաթս իմ սրբեսցեն։ Եւ ի գի
մարդոյ մի մտցեն պղծել. բայց թէ ի
հօր կամ ի մօր եւ յուստերս եւ ի դստերս,
եւս յեղբօր եւ ի քեռ՝ որ առն չիցէ
26 տուեալ՝ պղծեսցին։ Եւ յետ սրբելոյն
27 նորա՝ եւթն օր թուեսցէ իւր։ Եւ յո-
րում աւուր մտանիցէ ի սրբութիւն [3]սրա-
հին ներքնոյ պաշտել ի սրբութեանն՝
մատուսցէ [4]քաւութիւն, ասէ Տէր Ա-
28 տուած։ Եւ ոչ՝ եղիցի նոցա ժառան-
գութիւն, զի ես եմ նոցա ժառան-
գութիւն. եւ կալուածք մի տացին նո-
ցա ի մէջ որդւոցն Իսրայէլի, զի ես եմ
29 նոցա [5]ժառանգութիւն։ Եւ զզոհսն եւ
զվասն մեղացն եւ զվասն անգիտու-
թեանն՝ նոքա կերիցեն, եւ ամե-
նայն նուէրք Իսրայէլի՝ նոցա լիցին։
30 Պտուղ ամենայնի եւ անդրանիկք ամե-
նեցուն եւ երախայրիք յամենայն պտղոյ
ձերոյ՝ քահանայիցն եղիցի. եւ զառա-
ջին մուտ արդեանց ձերոց տաջիք քա-
հանային՝ դնել օրհնութիւն ի վերայ տանց
31 ձերոց։ Զամենայն զմեռելոտի եւ զգա-
զանաբեկ ի թռչնոց եւ յանասնոց՝ մի
կերիցեն քահանայքն։

Գլ. ԽԵ

1 Եւ ի վիճակել ձեզ զերկիրն ի ժառան-
գութիւն՝ զատուսջիք պտուղ Տեառն
սուրբ յերկրէն քսան եւ հինգ հազար
յերկայնութիւն եւ տասն հազար ի լայ-
նութիւն՝ նուիրեալ եղիցի յամենայն
2 սահմանս նորա շուրջանակի։ Եւ եղիցի
յայսմանէ ի սրբութիւն՝ հինգ հարեւր
առ հինգ հարեւր չորեքկուսի շուրջա-
նակի. եւ յիսուն կանգուն [6]բացատացն
3 շուրջանակի։ Եւ յայսմ չափոյ չափեսցի
քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն
եւ տասն հազար ի լայնութիւն, եւ ի
նմա եղիցի սրբութիւն սրբութեանցն.
4 Նուիրեալ յերկրէն եղիցի քահանայիցն
որ պաշտիցեն ի սրբութեանն, այնոցիկ
որ մերձենան պաշտել զՏէր. եւ եղիցի
նոցա տեղի [7]մի զատեալ ի տուն սրբու-
5 թեան իւրեանց՝ Քսան՝ եւ հինգ հազար
յերկայնութիւն եւ տասն հազար ի լայ-
նութիւն եւ Ղեւտացւոցն որ պաշտեն
ի տաճարին՝ եղիցի [8]ի կալուածս քաղա-
6 քի ի բնակութիւն։ Ըստ բնակութեան՝
քաղաքի տացես՝ հինգ հազար ի լայնու-
թիւն, եւ քսան եւ հինգ հազար յեր-
կայնութիւն [9]ըստ երախայրեաց սրբու-
թեանցն՝ յամենայն տանէն Իսրայէլի ե-
7 ղիցի։ Եւ առաջնորդին յայնմանէ եւ
անտի յերախայրիս սրբոցն ի նիստ քա-
ղաքին յանդիման երախայրեաց սրբու-
թեանցն, ընդդէմ բնակութեան քաղա-
քին ընդ կողմ ծովու. եւ ի ծովէն ընդ
արեւելս. եւ երկայնութիւն ըստ միոյ
վիճակաց ի սահմանացն որ ընդ ծովա-
կողմն, եւ լայնութիւն ըստ սահմանաց
8 երկրին որ ընդ արեւելս։ Եւ՝ եղիցի
նմա ի կալուածս ի մէջ Իսրայէլի. եւ
ոչ եւս բռնան լիցին իշխանք [10]որդւոցն
Իսրայէլի՝ ժողովրդեան իմում, եւ զեր-
կիրն [11]վիճակեալ ժառանգեսցեն տունն՝
Իսրայէլի ըստ ազգս իւրեանց։
9 Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Շատ լիցի ձեզ,
իշխանքդ Իսրայէլի. արդ ի բաց արա-
րէք զապիրատութիւն եւ զչուառու-
թիւն, իրաւունս եւ արդարութիւն ա-
րարէք, ի բաց մերժեցէք զբռնաւորու-
թիւն ի ժողովրդենէ իմմէ, ասէ Տէր
10 Աստուած։ Կշիռք արդար եւ [12]չափ ար-
դար եւ [13]կապիճ արդար եղիցի [14]չափոյ
11 ձերոյ։ Եւ կապիճ նոյն լիցի տալոյ եւ
առնլոյ. տասներորդն գրուի եղիցի կա-
պիճ, եւ տասներորդ գրուի կապիճն՝

[1] Յոմն. զոխոյ [2] Ոմն. ըստ իրաւանց իմոց դատեսցին զնոսա [3] Ոմն. գուցէ ին [4] Ոմն. զվասն մեղացն, ա[սէ] Տէր Եհովայ. (28) Եւ այս [5] Ոմն. կալուած [6] Ոմն. արուարձանն

[7] Ոմն. վասն տան, եւ սրբութիւն՝ վասն սրբութեան.
(5) Եւ քսան [8] Ոմն. ի կալուածս, եւ քսան սենեակք. (6) Եւ ի կալուած [9] Ոմն. առընթեր երախայրեաց սրբութեանն. այս եղիցի ամենայն տանն Իսրայէլի. (7) Իսկ վասն իշխանին, աստի եւ անտի յերախայրիս սրբութեանն եւ ի կալուած քաղաքին, յանդիման երախայրեաց սրբութեանն, եւ յանդիման կալուածոյ քաղաքին, ի ծագաց արեւմտից յարեւմուտս, եւ ի ծագաց արեւելից յարեւելս կոյս եւ երկայնութիւն՝ ըստ միոյ իւրաքանչիւր ի սահմանէ անտի արեւմտից մինչեւ ի սահման անդր արեւելից. (8) Երկրին [10] Ոմն. իմ [11] Ոմն. տացեն ցասմանն [12] Ոմն. արդար [13] Ոմն. մար [14] Ոմն. ձեզ. (11) Արդար եւ մար եղիցին նոքին չափով. մարն առցէ զտասներորդն

կշիռ ըստ գրուին եւ ըստ արդուին
12 եղիցի ։ Եւ կշիռն՝՝ քսան դանգ, եւ քսան
սիկղ եւ քսան եւ հինգ սիկղ, եւ [1]ի
քսան եւ ի հինգ սկեղէ՝՝ եղիցի ձեզ
մնաս մի ։
13 Եւ այս [2]պտուղ լիցէ զոր զատանիցէք.
զվեցերորդ չափոյն ի գրուէ ցորենոյ,
եւ զվեցերորդ արդուի ի քոռէ գարւոյ ։
14 Եւ հրաման ձիթոյ, քսեստ մի իւղոյ,
տասներորդ սափորոյն, զի տասն քսեստն
15 է սափոր մի ։ Եւ ոչխար մի ի տասն
ոչխարէ՝ նուէրք յամենայն ազգացն Իս-
րայէլի ի զոհս եւ յողջակէզս քաւու-
թեան եւ փրկութեան ձերոյ՝՝, ասէ Տէր
16 Աստուած ։ Եւ ամենայն ժողովուրդ
երկրիդ տացէ զերախայրիսն [3]ցառաջ-
նորդս Իսրայէլի ։
17 Եւ [4]ի ձեռն առաջնորդին՝՝ եղիցին
ողջակէզքն եւ զոհքն եւ [5]սպանդքն՝
ի տօնս եւ յամսագլուխս եւ ի շաբաթս
յամենայն տօնս տանդ Իսրայէլի նա
մատուսցէ զվասն մեղացն եւ զզոհսն
եւ զողջակէզսն եւ [6]զվասն փրկու-
թեանն՝ քաւել զտունդ՝՝ Իսրայէլի ։
18 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած ։ Յառաջ-
նում ամսեանն որ օր մի իցէ ամսոյն՝
առնուցուս զուարակ մի յանդւոյ անա-
19 րատ՝ քաւել զսրբութիւնն ։ Եւ առցէ
քահանայն յարենէ քաւութեանն, եւ
ցանեսցէ ի վերայ սեմոց տանն եւ ի
վերայ չորեցունց անկեանց [7]տաճարին
եւ ի վերայ՝՝ սեղանոյն, եւ ի վերայ սե-
20 մոց դրանն [8]ներքին սրահին ։ Եւ այս-
պէս արասցէ որ օր եւթն իցէ ամսոյն,
յամենայն յանգէտս յանցաւորէ եւ ի
տղայոց քաւել՝՝ զտունն ։
21 Եւ յամսեանն առաջնում՝ որ օր չորեք-
տասան իցէ ամսոյն, եղիցի ձեզ տօնն պա-
22 սեք, զեւթն օր բաղարջ կերիջիք ։ Եւ
արասցէ [9]առաջնորդն յաւուրն յայնմիկ
վասն իւր [10]եւ վասն տանն՝՝ եւ վասն
ամենայն ժողովրդեան երկրին զուարակ
23 մի յարջառոց վասն մեղաց ։ Եւ զեւթն
օր տօնին արասցէ ողջակէզս Տեառն,
եւթն զուարակ եւ եւթն խոյ անարատ՝
աւուր աւուր՝ զեւթն օր . եւ վասն մե-
ղաց նոխազ մի յայծեաց աւուր աւուր .
24 [11]Եւ զոհ եւ նաշիհ գործեալ ըստ զուա-
րակին, եւ հաց գործեալ ըստ խոյին,
25 եւ քսեստ մի եւղ ըստ հացին ։ Եւ
յամսեանն եօթներորդի՝ որ օր հնգետասան
իցէ ամսոյն, արասցեն տօն ըստ օրի-
նակի եւթանց աւուրց, որպէս վասն
մեղացն եւ վասն ողջակիզացն, եւ ըստ
նաշհոյն եւ ըստ ձիթոյն ։՝՝

Գլ . ԽԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած . Դուռնն
[12]որ ի ներքնում սրահին՝՝ հայի ընդ
արեւելս՝ եղիցի փակեալ զվեց աւուրսն
արգոյս, եւ յաւուրն շաբաթու բացցի,
2 եւ յաւուրն ամսագլխոյն բացցի ։ Եւ
մտցէ [13]առաջնորդն ընդ ճանապարհ
կամարի դրանն արտաքնոյ, եւ կացցէ
ի վերայ սեմոց դրանն . եւ արասցեն
վասն նորա ողջակէզս քահանայքն, եւ
զփրկութեանցն վասն՝՝ նորա . եւ երկիր
պագցէ ի վերայ սեմոց դրանն, եւ ելցէ.
եւ դուռն մի՛ փակեսցի մինչեւ ցերեկոյ։
3 Եւ երկիր պագանիցէ ժողովուրդ երկ-
րին առաջի մտից դրանն յաւուր շաբա-
թուց եւ յամսագլուխս՝ առաջի Տեառն։
4 Եւ [14]զողջակէզսն զոր մատուսցէ Տեառն
առաջնորդն յաւուր շաբաթուց՝՝ վեց ո-
5 րոջ անարատ եւ խոյ մի անարատ . Եւ
[15]մաննա եփեալ առ խոյն եւ առ որոջսն
եւ զոհս եւ տուրս ըստ ձեռին նորա,

քոռի, արդուն եւս զտասներորդն քոռի · ըստ քոռին եղիցի չափ նոցա։ (12) Եւ սիկղն [1]Ոմն· հնգետասան սիկղ [2]Ոմն· նուէր զոր նուիրիցէք · ի քոռէ ցորենոյ զվեցերորդ մասն արդուի, եւ ի քոռէ գարւոյ զվեցերորդ մասն արդուի ։ (14) Եւ կանոն ձիթոյ · ի մարէ ձիթոյ զտասներորդն մարի առ քոռ . ի խոմերէ, որ է տասն մար, զի տասն մար է խոմէր մի · (15) Եւ որոջ մի ի խաշանց յերկերիւրոց ի ջրարբեաց Իսրայէլի ի նուէր եւ յողջակէզ և ի խաղաղականս առ ի քաւելոյ զնոսա [3]Ոմն· ցիշխանն [4]Ոմն· ի վերայ իշխանին [5]Ոմն· նուէր հեզմանն [6]Ոմն· զխաղաղականն ի քաւել վասն տանն [7]Ոմն· շրջանակի [8]Ոմն· գաւթին ներքնոյ։ (20) Եւ այսպէս արասցես յեւթներորդում ամսոյն վասն ամէն մոլորելոյ եւ տխմարի, և քաւեսջիք

[9]Ոմն· իշխանն [10]Յոմն· պակաս [11]Ոմն· Եւ ընծայ հացի արդու մի առ զուարակ, եւ արդու մի առ խոյ արասցէ. եւ հիմէն մի ձէթ առ արդու ։ (25) Ի հնգետասաներորդումն՝ ամսոյն եւթներորդի ի տօնին արասցէ նոյնպէս աւուրս եւթն իբրեւ զվասն մեղացն, իբրեւ զողջակէզն, եւ իբրեւ զընծայն հացի եւ իբրեւ զձէթն ։ [12]Ոմն· գաւթին ներքնոյ որ [13]Ոմն· իշխանն ընդ ճանապարհ սրահի դրանն արտաքուստ, եւ կացցէ առ սեմս դրանն. եւ արասցեն քահանայքն զողջակէզ նորա, եւ զխաղաղականս [14]Ոմն· զողջակէզն զոր մատուսցէ Տեառն իշխանն յաւուր շաբաթու եղիցի [15]Ոմն· ընծայ հացի արդու մի առ խոյն եւ առ որոջսն ընծայ հացի որչափ բաւական իցէ ձեռն նորա, եւ եւղ հիմէն մի առ արդու

6 եւ քսեստ իւղոյ ըստ հացին"։ Եւ յա-
ւուրն ամսամտից զուարակ մի՝ [1]որդի
պառակամոր" անարատ . եւ վեց որոջքն
7 եւ խոյն անարատ եղիցին ։ Եւ [2]նաչին
ըստ զուարակին եւ նաչին եւ մաննա
ըստ խոյին եւ ըստ որոջացն , որպէս եւ
պատրաստեսցի ի ձեռս իւր , եւ եւղ
8 ըստ նաչնոյն ։ Եւ ի մտանել առաջնոր-
դին՝ ընդ ճանապարհ կամարի դրանն
մտցէ , եւ ընդ նոյն ճանապարհ դրանն"
9 ելցէ ։ Եւ յորժամ մտանիցէ ժողովուրդ
երկրին առաջի Տեառն ի տօնս , որ
մտանիցէ ընդ ճանապարհ դրանն հիւ-
սիսոյ երկիր պագանել , ելցէ ընդ ճա-
նապարհ դրանն հարաւոյ . եւ որ մտա-
նիցէ ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ՝
ելցէ ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ .
եւ մի՛ դարձցի ընդ ճանապարհ դրանն
ընդ որ եմուտ , այլ ուղղորդ ընդ նոյն
10 ելցէ ։ Եւ [3]առաջնորդն ի մէջ նոցա՝ ի
մտանելն նոցա ընդ նոսին մտցէ , եւ
ընդ ելանելն նոցա՝ ընդ նոսին ելցէ ։
11 Եւ ի տօնս եւ [4]ի ժողովս՝ եղիցի
մաննա եփեալ ըստ զուարակին , եւ
մաննա ըստ խոյին , եւ ըստ որոջացն ,
որպէս պատրաստեսցի ի ձեռս նորա եւ
12 քսեստ մի իւղոյ ըստ հացին ։ Ապա թէ
առնիցէ առաջնորդն զխոստովանութեան
ողջակէզս եւ զկամաւոր փրկութեան
Տեառն , բացցէ իւր զդուռնն որ հայի
ընդ արեւելս , եւ արասցէ զողջակէզսն
իւր եւ զվասն փրկութեանն , ըստ օրի-
նակին որպէս եւ առնիցէ յաւուր շա-
բաթուցն . եւ ելցէ , եւ փակեսցէ
զդրունսն յետ ելանելոյն իւրոյ ։
13 Եւ բուծ մի տարեւոր անարատ ա-
րասցէ յողջակէզ Տեառն , հանապազօր
14 այգուն այգուն արասցէ զայն . Եւ մաննա
ընդ նմին այգուն այգուն՝ զվեցերորդ
մասն չափոյն , եւ երրորդ մասն քսեստի
եւղ խառնեալ ի նաչիհն մաննա Տեառն՝
15 հրաման յաւիտենական . Հանապազ մա-
տուցանիցեն զգառնն եւ զմաննայն ,
եւ զեւղն արասցէ" այգուն այգուն ող-
ջակէզ հանապազորդ ։
16 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Եթէ տացէ
[5]առաջնորդն պարգեւ միում յորդւոց
իւրոց ի ժառանգութենէ իւրմէ , եղիցի
այն որդւոց նորա ի կալուածս ժառան-
17 գութեան ։ Եւ եթէ տացէ պարգեւ ի
ժառանգութենէ իւրմէ միում ի ծառայից
իւրոց , եղիցի նմա այն մինչեւ ցամին
թողութեան , եւ ապա դարձցի անդրէն
առ [6]առաջնորդն . բայց ժառանգութիւն
18 որդւոց նորա՝ նոցին եղիցի ։ Եւ մի՛առցէ
առաջնորդն ի ժառանգութենէ ժողո-
վրդեանն իւրոյ բռնադատել զնոսա .
այլ յիւրմէ կալուածոց եւ յիւրմէ ժա-
ռանգութենէ ժառանգեցուսցէ" որդւոց
իւրոց , զի մի՛ ցրուեսցի ժողովուրդն
իմ յիւրաքանչիւր [7]բնակութենէ ։
19 Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ [8]դրանն
հարաւոյ ի պատշգամ" սրբութեանց
քահանայիցն՝ որ հայէր ընդ հիւսիս ,
20 եւ ահա անդ տեղի [9]պատեալ . Եւ ասէ
ցիս , Այս է տեղի յորում եփիցեն քա-
հանայքն զվասն անգիտութեանն եւ
զվասն մեղացն . անդ եփեսցեն [10]եւ
զմաննայն , ամենեւին մի՛ ելանել ի
սրահն" արտաքին սրբել զժողովուրդն ։
21 Եւ եհան զիս [11]ի սրահն արտաքին , եւ
շրջեցոյց զիս ընդ չորս [12]կողմանս սրա-
հին . եւ ահա գաւիթ առ գաւիթս ընդ
22 չորս կողմանս սրահին ։ Գաւթին փոքու

[1]Եբր. յարջառոց [2]Եբր. մատուսցէ ընծայ հացի արդու մի առ զուարակ , եւ արդու մի առ խոյ եւ վասն գառանց որչափ բաւական իցէ ձեռն նորա , եւ եւղ հիմէն մի առ արդու ։

(8) Եւ ի մտանել իշխանին՝ ընդ ճանապարհ սրահի դրանն մտցէ , եւ ընդ նոյն ճանապարհ

[3]Եբր. իշխանն [4]Եբր. յաւուրս տարեկանացն ընծայն հացի եղիցի արդու մի առ զուարակ և արդու մի առ խոյ , եւ վասն գառանց որչափ բաւական իցէ ձեռն նորա , եւ եւղ հիմէն մի առ արդու ։ (12) Եւ եթէ մատուսցէ իշխանն ողջակէզ կամաւոր , կամ զոհ խաղաղական Տեառն՝ բացցեն նմա զդուռնն որ հայի ընդ արեւելս , և արասցէ զողջակէզ իւր եւ զխաղաղականս իւր , որպէս առնէ յաւուրն շաբաթու , և ելցէ , եւ փակեսցեն զդուռնն յետ ելանելոյ նորա ։

(13) Եւ գառն մի տարեւոր անարատ արասցես ողջակէզ օր ըստ օրէ Տեառն . այգուն այ-
գուն արասցես զայն ։ (14) Եւ հացի ընծայ արասցես ընդ նմա այգուն այգուն , զվեցերորդ մասն արդուի , եւ զերրորդ մասն հիմենի եւղ խառնել ի նաշիհն . հացի ընծայ է այն Տեառն օրէն յաւիտենական՝ մշտնջենաւոր ։ (15) Եւ արասցեն զգառնն եւ զընծայն հացի և զեւղն

[5]Եբր. իշխանն [6]Եբր. իշխանն , զի ժառանգութիւն նորա որդւոց նորա եղիցի ։ (18) Եւ մի՛ առնուցու իշխանն ի ժառանգութենէ ժողովրդեանն զրկել զնոսա ի կալուածոց իւրեանց . ի կալուածոց իւրոց տացէ ժառանգութիւն [7]Եբր. ի կալուածոյ իւրմէ [8]Եբր. որ ի թիկանց դրանն ի գաւիթն [9]Եբր. յետուստ յարեւմուտս կոյս [10]Եբր. զընծայն հացի , զի մի՛ հանցեն ի գաւիթն [11]Եբր. ի գաւիթն [12]Եբր. անկիւնս գաւթին . եւ ահա գաւիթ յանկեան գաւթի , գաւիթ յանկեան գաւթի ։ (22) Ի չորեսին անկիւնս գաւթին՝

քառասուն կանգուն երկայնութիւն եւ
երեսուն կանգուն լայնութիւն, մի չափ
23 էր չորեցունց"։ Եւ պատշգամք շուր-
ջանակի զչորեքումբք, եւ խոհակերոցք
շինեալք ի ներքոյ պատշգամացն շուր-
24 ջանակի։ Եւ ասէ ցիս, Այս տունք են
խոհակերաց՝ ուր հասուցանիցեն պաշ-
տօնեայքն տանն զզենլիս ժողովրդեանն։

ԳԼ. ԽԷ

1 Եւ եմոյծ զիս առաջի դրան տաճարին,
եւ ահա ելանէր ջուր ի ներքոյ [1]վարա-
գուրաց տաճարին ընդ արեւելս, զի
երեսք տաճարին հայէին ընդ արեւելս.
եւ ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ [2]տա-
2 ճարին հիւսիսոյ ի սեղանն կոյս"։ Եւ
եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն հիւ-
սիսոյ, եւ շրջեցոյց զիս ընդ ճանապարհ
դրանն արտաքնոյ առ դրամբն արտաք-
նով՝ որ հայէր ընդ արեւելս. եւ ահա
ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ։
3 [3]Եւ իբրեւ ցելս առն դէմ յանդիման,
եւ չափ ի ձեռին իւրում. եւ չափեաց
հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն՝
4 ջուր յորդութեան. Եւ չափեաց հազար՝
չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հար-
կանէր ջուրն մինչեւ ցերանսն. եւ չափ-
եաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն,
եւ հարկանէր ջուրն մինչեւ ցգօտին.
5 Եւ չափեաց հազար՝ չափովն զուխսն,
եւ ոչ կարէր" անցանել, զի յորդեաց
ջուրն իբրեւ զյորձանս հեղեղաց ընդ որ
ոչ ոք անցանիցէ։
6 Եւ ասէ ցիս, Տեսե՞ր որդի մարդոյ.
եւ դարձոյց զիս հւ տարաւ յափն գետոյն։
7 Եւ ի շրջելն անդ իմում, եւ ահա յափն
գետոյն ծառաստանկ բազում յոյժ յայսկոյս
8 յայնկոյս։ Եւ ասէ ցիս. Ջուրս այս որ
ելանէ ի կողմ [4]Գալիլեացւոց ընդ արեւելս,
եւ իջանէ յԱրաբիա, եւ գայ մինչեւ
ցծով ի ջուրց ելիցն, եւ բժշկեսցէ զջուրս"։
9 Եւ եղիցի ամենայն շունչ [5]անասնոց ի
բաց թքելոց, յամենայնի յորոց վերայ
եկեսցէ գետն" կենդանի լիցի. եւ եղիցի
անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հասեալ
անդր ջրոյս այսորիկ՝ բժշկեսցէ. եւ կեն-
դանասցի յորոյ վերայ հասցէ գետն [6]եւ
10 կեցցէ"։ Եւ կացցեն ի նմա [7]որսորդք
յԵնգադեայ մինչեւ ցԵնգալիմ. ձգանք
ուռկանաց առանձինն եղիցին, եւ ձկունք
նորա [8]իբրեւ զձկունս ծովուն մեծի,
11 եւ բազմութիւն բազում յոյժ. [9]Ցեխս
նորա եւ ի դարձս նորին, եւ ի համ-
բառնալ" նորին մի՛ սրբեսցին, այլ յաղ
12 մասնեսցին։ Եւ առ գետովն ելցէ զա-
փամբն յայսկոյս յայնկոյս՝ ամենայն ծառ
ուտելի, եւ մի՛[10]հնասցի շուրջ զնովաւ",
եւ մի՛ պակասեսցի պտուղ նորա, [11]եւ
զդալարութիւն իւր յառաջագոյն արձա-
կեսցէ". զի ջուրք նորա ի սրբութեանց
ելանիցեն. եւ եղիցի պտուղ նոցա ի
կերակուր, եւ [12]ելք նոցա ի բժշկութիւն։
13 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Այս են
սահմանք [8]ժառանգութեան երկրին, զոր
ժառանգեցուցանիցեն երկոտասան ազ-
գացն [13]որդւոցն Իսրայէլի յաւելուած
14 վիճակաց". Եւ ժառանգեսցեն զնա իւ-
րաքանչիւր ոք՝ որպէս եւ եղբայրն իւր,
յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ հարցն[14]նո-
ցա. եւ անկցի երկիրն այն ձեզ ի վի-
15 ճակ ժառանգութեան։ Եւ այս են սահ-
մանք երկրին. Որ ընդ կողմ հիւսիսոյ,
ի ծովէն մեծէ, [15]որ իջանէ եւ մեկնէ ի
16 մուտս Եդդադայ Եւ Եմաթայ եւ Բերով-
թայ, Սաբարսիմայ" ի մէջ սահմանացն
Դամասկոսի, եւ ի մէջ սահմանացն
Եմաթայ, [16]ընակութիւնք Աւնանայ որ
17 են ի սահմանս Աւրանացւոյն։ Այս են
սահմանք ի ծովէն ի հանգրուանէ Աւ-
նանայ՝ սահմանք Դամասկոսի. եւ ընդ
կողմն հիւսիսոյ ըստ հիւսիսոյ, եւ սահ-
մանքն Եմաթայ՝ սահմանք հիւսիսոյ,

զուիթք կցեալք՝ քառասուն կանգուն յերկայ-
նութիւն և երեսուն ի լայնութիւն՝ մի չափ չորե-
ցունց յանկիւնսն [1]Եբր. սեմոց [2]Եբր. ի ներքոյ
տանն ի հարաւոյ սեղանոյն [3]Եբր. Այրն յորոյ ձե-
ռին էր լար՝ել ընդ արեւելս, և չափեաց հազար
կանգուն, եւ անցոյց զիս ընդ ջուրսն, ջուրքն
մինչեւ ի գարշապարս. (4) Եւ չափեաց հազար
եւս. և անցոյց զիս ընդ ջուրսն, ջուրքն մինչեւ ի
ծունկս. չափեաց հազար եւս, և անցոյց զիս,
ջուրքն մինչեւ ի մէջս. (5) Դարձեալ չափեաց հա-
զար. եղեւ գետ այնպիսի մինչեւ չկարել ինձ
[4]Եբր. արեւելից և իջանէ ի դաշտն եւ մտանէ ի
ծովն. յելանելն ի ծովն բժշկին ջուրքն

[5]Եբր. անասնոյ որ սողայ, ամենայն ուրեք ուր եւ
երթան գետքն, [6]Ցէբր. զալ—ս [7]Եբր. ձկնորսք
[8]Եբր. ազգի ազգի եղիցին, իբրեւ [9]Եբր. Մօ-
րուտք նորա և ճահիճք [10]Եբր. թառամեսցի
տերեւ նորա [11]Եբր. յամսոջ իւր տացէ երա-
խայրիս [12]Եբր. տերեւք [13]Եբր. Իսրայէլի.
Յովսեփայ են կրկին չափք [14]Եբր. ձերոց [15]Եբր.
ընդ ճանապարհ Եթղոնայ ի մուտս Սեդադայ
(16) Եմաթ, Բերոթա, Սիբրայիմ որ [16]Եբր. յԱտար-
ատթ թիքոն. (17) Եւ սահմանն եղիցի ի ծովէ
մինչեւ յԱսար ենան, սահմանք Դամասկոսի, և
ընդ կողմն հիւսիսոյ ի հիւսիս՝ սահմանք Եմա-

18 Դէմ յանդիման" արեւելից ի մէջ Աւրա-
նացւոյն եւ ի մէջ Դամասկոսի, ի մէջ
Գաղաադացւոյն եւ ի մէջ երկրին Իսրա-
յէլի, [1]Յորդանան մեկնէ ընդ ծովակողմ
արեւելից ընդ արմաւաստանն". այս ընդ
19 արեւելս։ Եւ ընդ հարաւ, առ հարա-
ւով [2]ի Թեմանայ եւ յարմաւաստանէ
մինչեւ ի ջուրն Մարիմովթ Կադէս" որ
ձգի ի ծովն մեծ. այս բաժին հարաւա-
20 յին, եւ առ հարաւով։ Եւ [3]սոյն բաժին
ծովուն մեծի, որ որոշէ" մինչեւ հան-
դէպ մտիցն Եմաթայ, [4]մինչեւ ի մուտս
նորին. այս ինքն են ընդ ծովակողմն
Եմաթայ"։
21 Եւ բաժանեսջիք զերկիրն զայն [5]նո-
22 ցա, եւ" ազգացն Իսրայէլի. Արկջիք
զնա ի վիճակս, ձեզ եւ եկացն, պան-
դխտացն որ ի միջի ձերում, որք ծնան
որդիս ի միջի ձերում. եւ եղիցին ձեզ
իբրեւ այնրէնածինք ի մէջ որդւոցն Իս-
րայէլի, եղիցին ընդ ձեզ, [6]կերիցեն
ժառանգութեամբ" ի մէջ ազգացդ Իս-
23 րայէլի։ Եւ [7]եղիցին յազգ պանդխտաց
ի մէջ պանդխտաց՝ որ իցեն ի ձեզ", անդ
տայջիք նոցա ժառանգութիւն, ասէ Տէր
Աստուած։

ԳԼ. ԽԸ

1 Եւ այս են [8]սահմանք ցեղիցն։ Ի սկզ-
բանէ կողմանն հիւսիսոյ ըստ կողման
զառիթափին, որ զատանէ ընդ մուտս
Եմաթու հանդրուանին Աւնանու. սահ-
ման Դամասկոսի առ հիւսիսով ըստ կող-
ման բնակութեանն Եմաթայ. եւ եղի-
ցի նոցա" արեւելակողմ մինչեւ [9]ի ծո-
2 վակողմ՝ Դանայ բաժին մի։ Եւ ի սահ-
մանաց անտի Դանայ յարեւելակողմ
մինչեւ ի ծովակողմ՝ Ասերայ բաժին մի։
3 Եւ ի սահմանացն Ասերայ յարեւելից
կուսէ մինչեւ ցծովակողմ՝ Նեփթաղի-
4 մայ բաժին մի։ Եւ ի սահմանացն Նեփ-
թաղիմայ յարեւելից կուսէ մինչեւ ցծո-
5 վակողմ՝ Մանասէի բաժին մի։ Եւ ի
սահմանացն Մանասէի յարեւելից կուսէ
մինչեւ ցծովակողմ՝ Եփրեմի բաժին մի։
6 Եւ ի սահմանացն Եփրեմի յարեւելից
կուսէ մինչեւ ի ծովակողմ՝ Ռուբենի
7 բաժին մի։ Եւ ի սահմանացն Ռուբենի
յարեւելից կուսէ մինչեւ ցծովակողմ՝
8 Յուդայի բաժին մի։ Եւ ի սահմանացն
Յուդայի յարեւելից կողմանէ մինչեւ
ցծովակողմ՝ եղիցի [10]պտուղ նուիրաց
քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն
եւ տասն հազար ի լայնութիւն" իբրեւ
զմի ի վիճակաց ի կողմանցն արեւելից
մինչեւ ցծովակողմն. եւ եղիցի [11]սուրբ
9 ի մէջ նոցա։ Պտուղ զոր նուիրիցեն"
Տեառն, յերկայնութիւն քսան եւ հինգ
հազար եւ ի լայնութիւն տասն հազար։
10 [12]Եղիցի պտուղ" սրբութեանց քահանա-
յիցն, ընդ [13]հարաւակողմն՝ յերկայնու-
թիւն քսան եւ հինգ հազար, եւ ընդ
ծովակողմն՝ ի լայնութիւն տասն հազար,
եւ ընդ արեւելս՝ ի լայնութիւն տասն
հազար, եւ ընդ [14]հիւսիսակողմն՝ յեր-
կայնութիւն քսան եւ հինգ հազար. եւ
եղիցի [15]սահման սրբութեանցն ի միջի
11 նոցա" Քահանայիցն սրբեցելոց, որդւոցն
Սադովկայ, որք [16]պահեն զպահպանու-
թիւնս տանն Տեառն", որք ոչ մոլորե-
ցան ի մոլորութիւն որդւոցն Իսրայէլի՝
12 որպէս մոլորեցան Ղեւտացիքն։ Եւ ե-
ղիցի նոցա [17]պտուղ տուեալ ի պտղոյ"
երկրին սրբութիւն սրբութեանցն, ի
սահմանաց Ղեւտացւոցն։
13 Եւ Ղեւտացւոցն որ [18]զհետ սահմա-
նաց" քահանայիցն՝ իցէ յերկայնութիւն
քսան եւ հինգ հազար, եւ ի լայնու-
14 թիւն տասն [19]հազար. Ոչ վաճառեսցի ի
նոցանէն, եւ ոչ չափեսցի, եւ ոչ առցի
առաջին արդեանց" երկրին. զի սրբու-
թիւն Տեառն է։
15 Բայց հինգ հազարն աւելորդ լայնու-

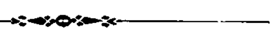
թայ. այս է կողմն հիւսիսոյ։ (18) Եւ կողմն
[1]Ոսկ. Յորդանան եղիցի. ի սահմանէն ցծովն արեւելից չափեսջիք [2]Ոսկ. ի Թամարայ մինչեւ ի ջուրն Հակառակութեան ի Կադէս, մինչեւ ի հեղեղատն [3]Ոսկ. կողմն արեւմտեան՝ ծովն մեծ ի սահմանէն [4]Ոսկ. այս է կողմն արեւմտից [5]Ոսկ. ձեզ, [6]Ոսկ. ժառանգորդք [7]Ոսկ. եղիցի իցեղին յորում պանդխտեսցի պանդուխտն ընդ նմա [8]Ոսկ. անուանք ցեղիցն։ Ի ծագաց հիւսիսոյ առ ճանապարհաւն Եթղոնայ յԵմաթ կայ՝ մինչեւ յԱսար-ենան, սահման Դամասկոսի ի հիւսիսակողմն առ եր Եմաթայ. եւ եղիցի նմա [9]Ամ., յարեւմուտս, [illegible]

[10]Ոսկ. Նուէրն զոր նուիրիցէք քսան եւ հինգ հազար ձող ի լայնութիւն և երկայնութիւն [11]Ոսկ. սրբութիւն ի մէջ նորա։ (9) Նուէրն զոր նուիրիցէք [12]Ոսկ. Եւ այս եղիցի նուէր [13]Ոսկ. հիւսիսակողմն [14]Ոսկ. հարաւակողմն [15]Ոսկ. սրբութիւն Տեառն ի միջի նորա։ [16]Ոսկ. պահեցին զպահպանութիւն իմ [17]Ոսկ. Նուէր ի նուիրաց [18]Ոսկ առ սահմանաւ [19]Ոսկ. հազար. ամենայն երկայնութիւն քսան եւ հինգ հազար, և լայնութիւն՝ տասն հազար։ (14) Եւ ոչ վաճառեսցեն ի նմանէ, եւ ոչ փոխեսցին, եւ ոչ զարձուսցեն յայլ զերախայրի

թեամբ առ քսան եւ հինգ հազարին,
[1]պատուար արտաքոյ քաղաքին լինիցի"
ի բնակութիւն եւ յարձակավայրս նո-
րին. եւ եղիցի քաղաքն ի միջի նորա։
16 *Եւ այս է չափ նորա. ի կողմանէ հիւ-*
սիսոյ՝ չորք հազար եւ հինգ հարեւր,
եւ ի կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար եւ
հինգ հարեւր, եւ ի կողմանէ արեւելից՝
չորք հազար եւ հինգ հարեւր, եւ ի կող-
մանէ ծովուն՝ չորք հազար եւ հինգ հա-
17 *րեւր։ Եւ եղիցի բացատ քաղաքին ընդ*
հիւսիսի՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ ընդ
հարաւ՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ ընդ
արեւելս՝ երկերիւր եւ յիսուն, եւ ընդ
18 *ծով՝ երկերիւր եւ յիսուն։ Եւ աւելորդ*
երկայնութեանն մերձ առ [2]երախայրիօք
սրբութեանցն տասն հազար ընդ արե-
ւելս, եւ տասն հազար ընդ ծով. եւ
[3]եղիցին երախայրիք ի սրբութեանն". եւ
եղիցին արդիւնք նորա ի հաց գործաւորի
19 *քաղաքին։ Եւ գործաւորք քաղաքին գոր-*
ծեսցեն զնա յամենայն ցեղիցն Իսրայէլի։
20 *Եւ ամենայն [4]պտուղ քսան եւ հինգ*
հազար՝ առ քսան եւ հինգ հազար. չո-
րեքկուսի [5]զատանիջիք զպտուղ սրբու-
թեանն ի բնակութենէ" քաղաքին։
21 *Եւ աւելորդն [6]նորին՝ գլխաւորին ե-*
ղիցի. եւ անտի ի պտուղ սրբութեանն,
եւ ի նիստ քաղաքին յանդիման նորին,
քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն"
մինչեւ ի սահմանս արեւելից կողմանն,
եւ ի ծովակողմ դէմ յանդիման [7]նմին,
քսան եւ հինգ հազար" մինչեւ ի սահ-
մանս ծովակողմանն մերձ [8]առ վիճակ
գլխաւորին։ Եւ եղիցի պտուղ" սրբու-
թեանցն եւ սրբութիւն տաճարին ի մէջ
22 *նորա։ Եւ [9]ի ժառանգութենէ Ղեւտաց-*
ւոցն, եւ ի բնակութենէ քաղաքին՝
միջոցն գլխաւորացն եղիցի. եւ" ի մէջ
սահմանացն Յուդայ, եւ ի մէջ սահմա-
նացն Բենիամինի՝ [10]գլխաւորին ե"ղիցի։
23 *Եւ աւելորդ ցեղիցն՝ ի կողմանցն ա-*
րեւելից մինչեւ ցծովակողմ՝ Բենիամի-
24 *նի բաժին մի։ Եւ ի սահմանացն Բե-*
նիամինի՝ ի կողմանցն արեւելից մին-
չեւ ի ծովակողմ՝ Շմաւոնի բաժին մի։
25 *Եւ ի սահմանացն Շմաւոնի ի կողմանցն*
արեւելից մինչեւ ի ծովակողմ՝ Իսա-
26 *քարայ բաժին մի։ Եւ ի սահմանացն Ի-*
սաքարայ՝ ի կողմանցն արեւելից մին-
չեւ ի ծովակողմ՝ Զաբուղոնի բաժին
27 *մի։ Եւ ի սահմանացն Զաբուղոնի ի*
կողմանցն արեւելից մինչեւ ի ծովա-
28 *կողմ՝ Գադայ բաժին մի։ Եւ ի սահմա-*
նացն Գադայ մինչեւ ցհարաւ եղիցի
սահմանք նորա, [11]ի Թեմանայ եւ ի ջրոցն
Մարովթ Կադէս՝ ժառանգութիւն մի
29 *մինչեւ ցծովն" մեծ։ Այս երկիր է զոր*
բաժանիցէք վիճակաւ ազգացն Իսրա-
յէլի, եւ այս բաժինք նոցա, ասէ Տէր
Աստուած։
30 *Եւ այս ելմունք քաղաքին. ընդ կողմ*
հիւսիսոյ չորք հազար եւ հինգ հարեւր
31 *չափովն։ Եւ դրունք քաղաքին ըստ ա-*
նուանց ազգացն Իսրայէլի. դրունք ե-
րեք ընդ կողմ հիւսիսոյ. դուռն մի Ռու-
բենի եւ դուռն մի Յուդայ եւ դուռն
32 *մի Ղեւեայ։ Եւ ընդ կողմ արեւելից*
չորք հազարք եւ հինգ հարեւր չափովն,
եւ դրունք երեք. դուռն մի Յովսեփայ
եւ դուռն մի Բենիամինի եւ դուռն մի
33 *Դանայ։ Եւ ընդ կողմ հարաւոյ չորք*
հազարք եւ հինգ հարեւր չափովն, եւ
դրունք երեք. դուռն մի Շմաւոնի եւ
դուռն մի Իսաքարայ եւ դուռն մի Զա-
34 *բուղոնի։ Եւ ընդ կողմն ծովու չորք*
հազար եւ հինգ հարեւր չափովն, եւ
դրունք երեք. դուռն մի Գադայ եւ
դուռն մի Ասերայ եւ դուռն մի Նեփ-
35 *թաղիմայ։ Շուրջ շրջանակաւ՝ ութու-*
տասն հազար. եւ անուն քաղաքին
[12]յորմէհետէ լինիցի, Անդ Տէր եղիցի ա-
նուն նորա"։

[1] Եբր. անասունք եղիցի վասն քաղաքին [2] Եբր. նուիրաւ [3] Եբր. եղիցի մերձ առ նուէր սրբութեանն [4] Եբր. նուէր [5] Եբր. նուիրեսջիք զնուէր սրբութեանն ընդ կալուածոյ [6] Եբր. [illegible] [7] Եբր. վասն իշխանին աստի եւ անտի նուիրին սրբութեան եւ կալուածոյ քաղաքին, յանդիման հնգից եւ քսանից հազարաց նուիրին [8] Եբր. ի բաժինսն՝ վասն իշխանին եղիցի։ Եւ եղիցի նուէր [9] Եբր. ի կալուածոյ Ղեւտացւոցն, եւ ի կալուածոյ քաղաքին որ է ի մէջ այնր որ իշխանին է,

[10] Եբր. իշխանին [11] Եբր. ի Թամարայ մինչեւ ի ջուրսն հակառակութեան ի Կադէս, մինչեւ ի հեղեղատն որ իջանէ ի ծով անդր [12] Եբր. յօրէ անտի եղիցի՝ Եհովայ Շամմա. այսինքն Տէր անդ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԵԼԻ

[1]ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 ԵՒ էր այր մի բնակեալ ի Բաբե-
լոն, եւ անուն նորա Յովակիմ։
2 Եւ առ իւր կին՝ անուն Շուշան, դուստր
Քեղկեայ, գեղեցիկ յոյժ եւ երկիւղած
3 ի Տեառնէ։ Եւ ծնօղք նորա արդարք,
եւ ուսուցին զդուստրն իւրեանց ըստ
4 օրինացն Մովսիսի։ Եւ էր Յովակիմ մե-
ծատուն յոյժ. եւ էր նորա բուրաստան
մերձ յապարանս իւր. եւ առ նա ժո-
ղովէին Հրեայք, զի փառաւորագոյն էր
5 քան զամենեսեան։ Եւ երեւեցան եր-
կու ծերք ի ժողովրդենէ անտի՝ դատա-
ւորք տարւոյն այնմիկ, զորոց խօսե-
ցաւ Տէր, եթէ Ել անօրէնութիւն ի Բա-
բելոնէ ի ծերոցն դատաւորաց, որ հա-
6 մարէին առաջնորդել ժողովրդեանն։ Եւ
նոքա հանապազորդէին ի տունն Յովա-
կիմայ, եւ գային առ նոսա ամենեք-
7 եան ի դատաստան։ Եւ լինէր իբրեւ
ժողովուրդն մեկնէր զհասարակ աւուրքն՝
մտանէր Շուշան եւ զգնայր ի բուրաս-
8 տանի առն իւրոյ։ Եւ տեսանէին զնա
երկոքին ծերքն հանապազ՝ զի մտանէր
9 եւ զգնայր, եւ ցանկացան նմա։ Եւ դար-
ձուցին զմիտս իւրեանց, եւ խոտորե-
ցուցին զաչս իւրեանց՝ չհայել յերկինս
10 եւ չյիշել զարդար դատաստանսն։ Եւ
էին երկոքեան հարեալ ի նմա, եւ չպատ-
11 մէին միմեանց զցաւս իւրեանց, Զի
պատկառէին պատմել զցանկութիւնն
իւրեանց. քանզի կամէին լինել ընդ
12 նմա։ Եւ սպասէին նմա ստէպ հանա-
13 պազ տեսանել զնա։ Եւ ասեն ցմի-
մեանս, Երթիցուք ի տուն, զի ճաշոյ
14 ժամ է։ Ելին եւ մեկնեցան ի միմեանց.
եւ դարձեալ անդրէն եկին միւսանգամ
առ միմեանս։ Եւ հարցեալ միմեանց
զպատճառսն, խոստովան եղեն զցանկու-
թիւնն իւրեանց. ապա եղեն ժամադիրք
միմեանց՝ թէ ե՛րբ կարասցեն զնա միայն
15 գտանել։ Եւ եղեւ ի սպասելն նոցա նմա
ի դիպող աւուր, եկն եմուտ երբեմն
որպէս յերէկն եւ յեռանդն՝ երկու միայն
աղջկամբք, եւ ցանկացաւ լուանալ ի
16 բուրաստանի անդ. քանզի տօթ էր. Եւ
չէր ոք անդ, բայց միայն երկու ծերքն
17 թաքուցեալք՝ որ սպասէին նմա։ Եւ
ասէ ցաղջկունսն, Երթայք բերէք ինձ
եւղ եւ օճառ, եւ զդուրս բուրաստանիս
18 փակեցէք, զի լուացայց։ Եւ արարին
որպէս ասաց նոցա. փակեցին զդուրս
բուրաստանին, եւ ելին ի կողմանէ
դրանցն՝ բերել զոր ինչ հրամայեաց նո-
ցա. եւ ոչ տեսին զծերսն, քանզի թա-
19 քուցեալ էին։ Եւ եղեւ իբրեւ ելին
աղջկունքն, յարեան երկու ծերքն եւ
20 դիմեցին ի վերայ նորա եւ ասեն, Ահա
դուրք բուրաստանիս փակեալ են, եւ
չիք ոք որ տեսանէ զմեզ, եւ մեք ցան-
կացեալ եմք քեզ. վասն որոյ եւ քո
21 հաւանեալ մեզ՝ լեր ընդ մեզ։ Ապա թէ
ոչ, վկայեմք զքէն, եթէ ոմն պատանի
էր ընդ քեզ, եւ վասն այնորիկ արձա-
22 կեցեր զաղջկունսն ի քէն։ Յոգւոց ե-
հան Շուշան եւ ասէ, Տագնապ է ինձ յա-
մենայն կողմանց. եթէ զայդ գործ գոր-
ծեցից՝ մահ է ինձ, եւ եթէ ոչ գործեցից՝
23 չեմ ապրելոց ի ձեռաց ձերոց։ Բայց լաւ
է ինձ չգործել զայդ, եւ անկանել ի ձեռս
ձեր, քան թէ մեղայց առաջի Տեառն։
24 Եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ Շուշան.
աղաղակեցին եւ երկոքին ծերքն կից
25 նմին։ Եւ ընթացաւ մին եբաց զդուրս
26 բուրաստանին։ Իբրեւ լուան զձայն ճչոյն
ի բուրաստանի անդ ընտանիքն՝ անկան
ընդ կողմն դրանն ի ներքս, տեսանել
թէ զի՛նչ իցէ ընդ նա անցեալ իցեն։
27 Եւ իբրեւ ասացին ծերքն զբանս իւր-
եանց՝ զամօթի հարան ծնօղքն յոյժ,
զի ոչ երբեք այնպիսի բանք ասացան
28 զՇուշանայ։ Եւ եղեւ ի վաղիւ անդր

[1] Այս ԺԳ. գլուխ պակասի յԵբրայականէն

իբրեւ եկին ժողովուրդն առ այրն նորա
Յովակիմ, եկին եւ երկոքին ծերքն անօ-
րէն մտօք զՇուշանայ՝ սպանանել զնա։
29 Եւ ասեն առաջի ժողովրդեանն, Յղե-
ցէք զՇուշանայ զդուստրէ Քեղկեայ, որ
30 է կին Յովակիմայ։ Եւ նոքա յղեցին.
եւ եկն նա, եւ ծնողք իւր եւ որդիք
31 իւր եւ ամենայն ազգականք նորա։ Եւ
Շուշան էր փափուկ յոյժ եւ գեղեցիկ
32 տեսլեամբ։ Եւ անօրէնքն հրամայեցին
հոլանի առնել զնա, քանզի սքողեալ
33 էր, զի յագեսցին գեղով նորա։ Եւ իւրքն
լային, եւ ամենեքին որ ճանաչէին զնա։
34 Յարեան երկոքին ծերքն ի միջոյ ժո-
ղովրդեանն, եւ եդին զձեռս իւրեանց
35 ի վերայ գլխոյ նորա։ Եւ նա լալով հա-
յեցաւ յերկինս, քանզի էր սիրտ նորա
36 յուսացեալ ի Տէր։ Ասեն ծերքն երկո-
քեան, Մինչդեռ մեք միայն զգնայաք
ի մէջ բուրաստանին, եմուտ դա անդր
երկու աղջկամբք, եւ փակեաց զդուրս
բուրաստանին, եւ արձակեաց զաղջը-
37 կունսն։ Եկն առ նա պատանի մի որ էր
38 թաքուցեալ, եւ անկաւ ընդ նմա։ Եւ
մեք էաք յանկեան բուրաստանին. իբ-
րեւ տեսաք զանօրէնութիւնն՝ ընթա-
ցաք առ դոսա, եւ տեսաք զլինելն դո-
39 ցա ընդ միմեանս։ Զնա ոչ կարացաք
ունել, քանզի բուռն էր քան զմեզ, եւ
եբաց զդուրսն եւ փախեաւ արտաքս։
40 Զդա զոր ըմբռնեցաքդ՝ հարցաք թէ ով
էր պատանին, եւ ոչ կամեցաւ պատ-
41 մել մեզ. զայդ վկայեմք։ Եւ հաւատաց
նոցա ատեանն իբրեւ ծերոց ժողովրդեան
եւ դատաւորաց, եւ դատեցան զնա
42 մեռանել։ Աղաղակեաց ի ձայն բարձր
Շուշան եւ ասէ, Աստուած յաւիտե-
նական ծածկագէտ, որ գիտես զամե-
43 նայն յառաջ քան զլինել նոցա. Դու
գիտես զի սուտ վկայեն զինէն. եւ ա-
հա մեռանիմ որ ոչ ինչ գործեցի՝ զոր
44 դոքայդ անօրինեն զինէն։ Եւ լուաւ
Տէր ձայնի նորա. եւ մինչդեռ տանէին
45 զնա կորուսանել, Զարթոյց Աստուած
զՀոգին Սուրբ ի վերայ մանկան միոյ
46 տղայոյ որում անուն էր Դանիէլ։ Եւ
աղաղակեաց ի ձայն բարձր, եւ ասէ,
47 Անպարտ եմ ես յարենէ դորա։ Եւ դար-
ձաւ ամենայն ժողովուրդն առ նա, եւ
ասեն, Զի՞նչ է բանդ այդ զոր դուդ խօ-
48 սեցար։ Եւ նա եկաց ի մէջ նոցա եւ
ասէ, Այդպէս անմիտք էք, որդիք Իս-
րայելի. ոչ քննեցէք եւ ոչ յիրաւանց
վերայ հասէք. եւ դատապարտեցէք
49 զդուստր Իսրայելի։ Դարձայք անդրէն
յատեան. քանզի սուտ վկայեցին դոքա
50 զնմանէ։ Եւ դարձաւ ժողովուրդն փող-
փողալի. եւ ասեն ցնա ծերքն, Եկ նիստ
ի միջի մերում, եւ պատմեա մեզ. զի
51 քեզ ետ Աստուած զերիցութիւն։ Եւ
ասէ ցնոսա Դանիէլ, Մեկնեցէք զդոսա
ի միմեանց ի բաց եւ քննեսցուք զդո-
52 սա։ Իբրեւ մեկնեցան ի միմեանց, կո-
չեաց զմին ի նոցանէ եւ ասէ ցնա, Ա՛յ
հնացեալ աւուրբք չարութեան, այժմ
ահա եկին հասին մեղք քո՝ զոր գոր-
53 ծէիր յառաջագոյն։ Զի դատէիր զդա-
տաստանս անիրաւութեամբ, զանմեղս
դատապարտէիր, եւ զմեղաւորս ար-
ձակէիր. ուր Աստուծոյ ասացեալ էր՝
թէ Զանմեղն եւ զարդարն մի՛ սպանա-
54 նիցես։ Բայց արդ եթէ տեսեր զդոսա,
ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա՝ մինչ
խօսէին ընդ միմեանս։ Եւ նա ասէ, Ընդ
55 հերձեաւն։ Ասէ Դանիէլ, Բարւոք ստե-
ցեր ի քոյին գլուխդ. ահաւասիկ հրեշ-
տակի Աստուծոյ առեալ հրաման, հերձ-
56 ցէ զքեզ ընդ մէջ։ Եւ ի բաց մերժեաց
զնա. հրամայեաց ածել զմեւսն, եւ ա-
սէ ցնա, Զաւակ Քանանու, եւ ոչ Յու-
դայ, գեղ դորա պատրեաց զքեզ, եւ ցան-
57 կութիւն չրջեաց զսիրտ քո։ Այդպէս
առնէիք զդստերս Իսրայելի, եւ նոքա
առ երկիւղի մերձենային առ ձեզ. այլ
եւ ոչ դուստր Յուդայ կալաւ յանձին
58 զանօրէնութիւնս ձեր։ Բայց արդ ազէ
ասա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դո-
սա մինչդեռ խօսէին ընդ միմեանս։ Եւ
59 նա ասէ, Ընդ սղոցեաւն։ Ասէ ցնա Դա-
նիէլ, Բարւոք ստեցեր եւ դու ի քոյին
գլուխ, զի կայ աւասիկ հրեշտակ Աս-
տուծոյ սուսեր մերկ ի ձեռին՝ սղոցել
զքեզ ընդ մէջ, զի սատակեսցէ զքեզ։
60 Եւ աղաղակեաց ամենայն ժողովուրդն
ի ձայն մեծ, եւ օրհնեցին զԱստուած
61 որ ապրեցուցանէ զյուսացեալս իւր։ Եւ
յարեան ի վերայ երկուց ծերոցն. քան-
զի յանդիմանեաց զնոսա Դանիէլ ի նո-
ցին բերանոց սուտ վկայս. եւ արարին
ընդ նոսա՝ որպէս եւ եդին չարութիւն
ի մտի առնել ընդ ընկերի, ըստ օրի-
62 նացն Մովսիսի։ Եւ սպանին զնոսա. եւ
ապրեցաւ արիւն արդար յաւուր յայն-
63 միկ։ Իսկ Քեղկիա եւ կին նորա օրհ-

նեցին զԱստուած վասն դատերն բւր-
եանց Շուշանայ՝ հանդերձ Յովակիմաւ
արամբ նորա, եւ ամենայն ազգակա-
նօք նորա. զի ոչ գտան իրք զարշու-
64 թեան ի նմա։ Եւ Դանիէլ եղեւ մեծ ա-
ռաջի ժողովրդեանն յօրէ յայնմանէ եւ
անդր։

ԳԼՈՒԽ Ա

¹Տեսիլ երկրորդ։

1 Յամին երրորդի թագաւորութեանն Յո-
վակիմայ արքայի Յուդայ, եկն Նաբու-
քոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց յԵրու-
2 սաղէմ, եւ պաշարեաց զնա։ Եւ ետ
Տէր ի ձեռս նորա զՅովակիմ արքայ
Յուդայ, եւ ի մասնէ սպասուց տանն Ա-
ստուծոյ, եւ տարաւ զայն յերկիրն Սենաար
ի տուն աստուծոյ իւրոյ, եւ զսպասն եմոյծ
ի տուն գանձի աստուծոյ իւրոյ։
3 Եւ ասէ թագաւորն ցԱսփանէզ
ներքինապետ իւր՝ ածել յորդւոց
¹գերութեանն Իսրայէլի եւ ի զա-
ւակէ թագաւորութեանն եւ ²ի Պար-
4 թեւաց Մանկունս անարատս, գեղե-
ցիկս երեսօք, եւ խելամուտս ամենայն
իմաստութեան եւ հմուտս գիտութեան,
մտավարժս հանճարով եւ զօրաւորս,
կալ ի տաճարին առաջի թագաւորին.
եւ ուսուցանել նոցա դպրութիւն եւ
5 զլեզու Քաղդէացւոց։ Եւ կարգեաց նո-
ցա թագաւորն ռոճիկս օր ըստ օրէ ի
սեղանոյ արքայի, եւ ի գինւոյ զոր ինքն
ըմպէր, սնուցանել զնոսա ամս երիս,
եւ ապա կացուցանել առաջի թագաւո-
6 րին։ Եւ էին ի նոսա յորդւոցն Յուդայ՝
Դանիէլ եւ Անանիա եւ Միսայէլ եւ Ա-
7 զարիա։ Եւ եդ նոցա ներքինապետն
անուանս. Դանիելի՝ Բաղտասար, եւ
Անանիայի՝ Սեդրաք, եւ Միսայելի՝ Մի-
սաք, եւ Ազարեայ՝ Աբեդնագով։
8 Եւ եդ Դանիէլ ի մտի իւրում ³չճա-
շակել ի սեղանոյ թագաւորին եւ ոչ ի
գինւոյ ըմպելւոյ նորա, եւ աղաչեաց
9 զներքինապետն զի մի՛ ⁴ճաշակեսցէ։ Եւ
ետ Աստուած զԴանիէլ ի շնորհս եւ յո-
ղորմութիւն առաջի ներքինապետին։
10 Եւ ասէ ներքինապետն ցԴանիէլ, Եր-
կնչիմ ես ի տեառնէ իմմէ արքայէ, որ
կարգեաց ձեզ զկերակուրս ձեր եւ զըմ-
պելի. զուցէ տեսանիցէ զերեսս ձեր
տրտմագոյնս քան զայլոց մանկանց հա-
սակակցաց ձերոց, եւ առնիցէք զիս
11 զլխապարտ առ թագաւորին։ Եւ ասէ Դա-
նիէլ ⁵ցԱմեղասադ, զոր կացուցեալն էր
ներքինապետն ի վերայ Դանիելի եւ Ա-
12 նանեայ եւ Միսայելի եւ Ազարեայ, Ա-
ղէ, փորձեա զծառայս քո աւուրս տասն,
եւ տացեն մեզ ունդս, եւ կերիցուք,
13 եւ ջուր արբցուք. Եւ երեւեսցին ա-
ռաջի քո ⁶գոյնք մեր, եւ ⁶գոյն ման-
կանցդ՝ որ ուտեն զսեղան թագաւորին.
եւ որպէս տեսանիցես՝ արասջիր ընդ
14 ծառայս քո։ Եւ անսաց նոցա, եւ փոր-
15 ձեաց զնոսա աւուրս տասն։ Եւ յետ
կատարելոյ աւուրցն տասանց, երեւե-
ցան երեսք նոցա նմա բարիք, եւ ⁷հզօրք
մարմնով քան զամենայն մանկունսն որ
16 ուտէին զսեղան թագաւորին։ Եւ առ-
նոյր ⁸Ամեղասադ զընթրիս նոցա եւ զգի-
նի ըմպելւոյ նոցա, եւ տայր ունդս
⁹չորեցունց մանկանցն։
17 Եւ ետ նոցա Աստուած իմաստու-
թիւն եւ հանճար յամենայն դպրութեան
եւ իմաստութեան. եւ Դանիէլ խելա-
մուտ էր ամենայն տեսլեան եւ երա-
18 զոց։ Եւ յետ կատարածի աւուրցն հրա-
մանն ետ թագաւորն ածել զնոսա, եւ
ած զնոսա ներքինապետն առաջի Նա-
19 բուքոդոնոսորայ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նո-
սա արքայն, եւ ոչ գտան յամենայնի
նման Դանիելի եւ Անանեայ եւ Միսա-
յելի եւ Ազարեայ. եւ կային առաջի
20 թագաւորին։ Եւ յամենայն բանս իմաս-
տութեան եւ գիտութեան զոր խնդրէր
ի նոցանէ թագաւորն՝ գտանէր զնոսա
տասնպատիկ առաւել քան զամենայն
գէտս եւ զմոգս որ էին ի թագաւորու-
21 թեան նորա։ Եւ եղեւ Դանիէլ մինչեւ
¹⁰յամս Կիւրոսի արքայի։

ԳԼ. Բ

¹Տեսիլ երրորդ։

1 Յամին երկրորդի թագաւորութեան իւ-
րոյ, ետես երազ Նաբուքոդոնոսոր, եւ
յիմարեցաւ ոգի նորա, եւ քուն հատաւ
2 ի նմանէ։ Եւ ասէ թագաւորն, Կոչե-

¹Եբր. զաւակէ ²Եբր. յիշխանաց ³Եբր. չպղծել զանձն ⁴Եբր. պղծեսցէ զանձն նորա

⁵Ըստ բնագրին զՄեղսար, այսինքն՝ զվերակացուն ⁶Եբր. երեսք ⁷Եբր. գէրք ⁸Ըստ բնագրին Մեղսար ⁹Եբր. նոցա։ (17) Եւ մանկանցս այսոցիկ չորեցունց եւս ¹⁰Եբր. յամն առաջին

ցէք զգէտս եւ զմոգս եւ զկախարդս եւ
զքաղդեայս՝ պատմել թագաւորին զե-
րազ իւր. եւ եկին կացին առաջի թա-
գաւորին։
3 Եւ ասէ ցնոսա թագաւորն, Երազ
տեսի, եւ յիմարեցաւ ոգի իմ խելա-
4 մուտ լինել երազոյն։ Եւ խօսեցան քաղ-
դեայքն ընդ թագաւորին [1]Ասորերէն.
Արքայ, յաւիտեան կեաց. ասա դու զե-
րազն ծառայից քոց, եւ զմեկնութիւն
5 նորա ասասցուք։ Պատասխանի ետ ար-
քայն եւ ասէ ցքաղդեայսն. Բանն մե-
րացաւ յինէն. արդ եթէ ոչ ցուցանի-
ցէք ինձ զերազն եւ զմեկնութիւն նո-
րա՝ ի կորուստ լինիցիք, եւ տունք ձեր
6 [2]յաւար լինիցին։ Ապա թէ զերազն եւ
զմեկնութիւն նորա ցուցանիցէք ինձ,
պարգեւս եւ տուրս բազումս եւ պա-
տիւս առնուցուք յինէն. բայց միայն
զերազն եւ զմեկնութիւն նորա պատ-
7 մեցէք ինձ։ Պատասխանի ետուն կրկին
անգամ, եւ ասեն, Ասասցէ արքայ զե-
րազն ծառայից իւրոց, եւ զմեկնութիւն
8 նորա պատմեսցուք։ Պատասխանի ետ
արքայ եւ ասէ, Ճշմարտիւ գիտեմ ե-
թէ ժամավաճառ լինիք, զի տեսէք թէ
9 բանն վերացաւ յինէն։ Արդ եթէ զե-
րազն ոչ պատմիցէք ինձ, [3]գիտեմ զի
բան սուտ եւ զեղծուցանելի միաբա-
նեալ էք ասել առաջի իմ մինչեւ ժա-
մանակն անցցէ. ասացէք ինձ զերազն
իմ, եւ գիտացից եթէ եւ զմեկնութիւն
10 նորա պատմելոց էք ինձ։ Պատասխանի
ետուն միւսանգամ քաղդեայքն առաջի
թագաւորին եւ ասեն, Ոչ գոյ մարդ ի
վերայ երկրի՝ որ զբան թագաւորին կա-
րող է ցուցանել. զի ամենայն թագա-
ւոր մեծ եւ իշխան՝ բան զայդպիսի ոչ
հարցանէ ցգէտ եւ զմոգ եւ զքաղդեայ.
11 Զի բանն զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր
է, եւ այլ ոք չիք որ պատմիցէ զայդ
առաջի արքայի, բայց եթէ դիքն որոց
ոչ է բնակութիւն ի մէջ [4]ամենայն մսե-
ղեաց։
12 Յայնժամ թագաւորն բարկութեամբ
եւ սրտմտութեամբ բազմաւ ասաց կո-
տորել զամենայն իմաստունս Բաբելաց-
13 ւոց։ Եւ հրամանն ել, եւ իմաստունքն
կոտորէին. եւ խնդրէին զԴանիէլ եւ
14 զբարեկամս նորա սպանանել։ Յայնժամ
Դանիէլ խօսեցաւ խորհուրդ եւ խրատ
ընդ Արիովքայ դահճապետի արքային
որ ելեալ էր կոտորել զիմաստունս [5]Բա-
15 բելացւոց, իշխան թագաւորին. Եհարց
զնա եւ ասէ", Վասն էր ել հրամանդ
այդ [6]խիստ յերեսաց արքայի. եւ յայտ-
16 նեաց զբանն Արիովք Դանիելի։ Եւ Դա-
նիէլ եմուտ եւ աղաչեաց զարքայն, զի
տացէ նմա ժամ, եւ զմեկնութիւն նո-
17 րա պատմեսցէ թագաւորին։ Եւ եմուտ
Դանիէլ ի տուն իւր, եւ Անանեայ եւ
Ազարեայ եւ Միսայելի բարեկամաց իւ-
18 րոց եցոյց զբանն։ Եւ խնդրէին գթու-
թիւն յԱստուծոյ երկնից[7], զի մի կո-
րիցէ Դանիէլ եւ բարեկամք իւր ընդ
այլ իմաստունս Բաբելացւոց։
19 Յայնժամ Դանիելի ի տեսլեան գիշե-
րոյ յայտնեցաւ խորհուրդն. եւ օրհնեաց
20 զԱստուած երկնից Դանիէլ. Եւ ասէ, Ե-
ղիցի անուն Տեառն օրհնեալ յաւիտե-
նից մինչեւ յաւիտեանս. զի իմաստու-
թիւն ‘եւ հանճար" եւ զօրութիւն՝ նո-
21 րա է. Եւ նա փոփոխէ զժամանակս եւ
զժամս, կացուցանէ զթագաւորս եւ փո-
փոխէ, տայ իմաստութիւն իմաստնոց
22 եւ խորհուրդ խորհրդականաց. Ինքն
յայտնէ զխորինս եւ զգաղտնիս, գիտէ
որ կայ ի խաւարի եւ լոյս ընդ նմա։
23 Զքեզ, Աստուած հարցն մերոց, գոհանամ
եւ օրհնեմ, զի իմաստութիւն եւ զօ-
րութիւն ետուր ինձ, եւ ծանուցեր ինձ
որ ինչ աղօթիւք խնդրեցաք մեք ի քէն,
եւ զտեսիլ թագաւորին ցուցեր [8]ինձ։
24 Եւ եմուտ Դանիէլ առ Արիովք զոր
կացուցեալ էր թագաւորին կորուսանել
զիմաստունս Բաբելացւոց, եւ ասէ ցնա,
Զիմաստունս Բաբելացւոց մի կոտորեր.
բայց զիս տար առաջի թագաւորին, եւ
ես պատմեցից զմեկնութիւնն թագաւո-
25 րին։ Յայնժամ Արիովք փութապէս տա-
րաւ զԴանիէլ առաջի թագաւորին, եւ
ասէ ցնա, Գտի այր մի յորդւոց գերու-
թեանն Հրէաստանի, որ զմեկնութիւնն
26 պատմեսցէ արքայի։ Պատասխանի ետ
թագաւորն եւ ասէ ցԴանիէլ՝ որում անուն
էր Բաղտասար, եթէ Կարո՞ղ իցես պատ-
մել ինձ զերազն զոր տեսի, եւ զմեկ-
նութիւն նորա։

[1] Կամ, Արամերէն [2] Այսինքն, յաղբիւս [3] Այսինքն, մի վճիռ է զձէնջ. գիտեմ [4] Այսինքն. դժուար

[5] Այսինքն, Բաբելացւոց. (15) Պատասխանի ետ եւ ասէ ցԱրիովք, ցիշխան թագաւորին [6] Այսինքն, սրագ [7] Այսինքն յաւելու, վասն գաղտնեացն այնոցիկ [8] Այսինքն, մեզ

27 Պատասխանի ետ Դանիէլ առաջի թա-
գաւորին եւ ասէ , Զխորհուրդդ զայդ
զոր արքայ հարցանէ , ոչ է իմաստնոց
եւ մոգուց եւ գիտաց եւ ըղձից պատ-
28 մել առաջի արքայի . Այլ գոյ Աստուած
յերկինս որ յայտնէ զխորհուրդս , եւ
եցոյց Նաբուքոդոնոսորայ արքայի որ ինչ
լինելոց է յաւուրս յետինս ։ Երազն եւ
տեսիլ գլխոյ քո յանկողնի քում , այս
29 է . Արքայ, խորհուրդք քո մտայոյզ առ-
նէին զքեզ յանկողնի քում , թէ զի՞նչ
լինելոց է յետ այսորիկ . եւ յայտնիչն
խորհրդոց եցոյց քեզ զինչ լինելոց է ։
30 Եւ ինձ ոչ առ իմաստութեան ինչ որ
իցէ յիս քան յամենայն կենդանիս յայտ-
նեցաւ խորհուրդն , այլ վասն ցուցա-
նելոյ արքայի զմեկնութիւնն , զի ծա-
նիցես զխորհուրդս սրտի քո ։
31 Դու , արքայ , տեսանէիր , եւ ահա
պատկեր մի , մեծ պատկեր , եւ երեսք
նորա եւ տեսիլ նորա ահագին յոյժ , եւ
կայր առաջի քո . ահաւոր էր յոյժ պատ-
32 կերն ։ Որոյ գլուխն յոսկւոյ սրբոյ, [1]ձեռքն
եւ" լանջքն եւ բազուկք իւր արծա-
թիք , մէջք նորա եւ բարձք պղնձիք ,
33 Եւ սրունքն երկաթիք , եւ ոտքն՝ կէսն
34 յերկաթոյ եւ կէսն ի խեցւոյ ։ Հայէիր
մինչեւ հատաւ վէմ առանց ձեռին , եւ
եհար զպատկերն ի վերայ երկաթեղէն
եւ խեցեղէն ոտիցն , եւ մանրեաց զնո-
35 սա ի սպառ ։ Յայնժամ առ հասարակ
մանրեցան խեցին եւ երկաթ , պղինձն
եւ արծաթ եւ ոսկին , եւ եղեն իբրեւ
զփոշի կալոյ ամառայնոյ . եւ առ զնոսա
սաստկութիւն հողմոյ , եւ տեղի ոչ
գտանէր նոցա . եւ վէմն որ եհար զպատ-
կերն՝ եղեւ լեառն մեծ , եւ ելից զա-
36 մենայն երկիր ։ Այս է երազն , եւ զմեկ-
նութիւն նորա ասասցուք առաջի ար-
քայի ։
37 Դու ես , արքայ , արքայից արքայ ,
որում Աստուած երկնից թագաւորու-
38 թիւն [2]հզօր եւ պատուական" ետ . Եւ
ընդ ամենայն տեղիս ուր բնակեալ են
որդիք մարդկան , զգազանս վայրի եւ
զթռչունս երկնից [1]եւ զձկունս ծովու"
ետ ի ձեռս քո , եւ կացոյց զքեզ տէր
39 ամենայնի . դու ես գլուխն ոսկի ։ Եւ
զկնի քո յարիցէ այլ թագաւորութիւն
խոնարհագոյն քան զքեզ . եւ թագաւո-
րութիւնն երրորդ, որ է պղինձն, տի-
40 րեսցէ ամենայն երկրի ։ Եւ թագաւո-
րութիւնն չորրորդ, հզօր իբրեւ զերկաթ ,
զոր օրինակ երկաթ մանրէ եւ մալէ զա-
մենայն , նոյնպէս մանրեսցէ եւ մալես-
41 ցէ զամենայն ։ Եւ զի տեսանէիր զոտսն
եւ զմատունսն , կէս կողմն յերկաթոյ,
եւ կէս կողմն ի խեցւոյ , թագաւո-
րութիւնն բաժանեալ լիցի , եւ [3]յար-
մատոյ երկաթոյն եղիցի ի նմա , զոր
օրինակ տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին
42 խառնեալ ։ Եւ մատունք ոտիցն՝ կողմն
մի յերկաթոյ, եւ կողմն մի ի խեցւոյ , մի
կողմն թագաւորութեանն հզօր կայցէ ,
43 եւ ի նմանէ եղիցի ջախջախն . Զի տե-
սանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ ,
եղիցին խառն ի զաւակէ մարդկան , եւ
ի միմեանս ոչ յարիցեն , զոր օրինակ ոչ
խառնի երկաթ ընդ խեցի ։
44 Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ
յարուսցէ Աստուած երկնից թագաւորու-
թիւն որ յաւիտեանս ոչ եղծանիցի, եւ
թագաւորութիւն նորա ազգի այլում ոչ
մնասցէ . մանրեսցէ եւ հոսեսցէ զամենայն
թագաւորութիւնս , եւ ինքն կացցէ յա-
45 ւիտեանս ։ Որպէս տեսանէիր՝ զի ի լեռ-
նէն հատաւ վէմն առանց ձեռին , եւ
մանրեաց զխեցին եւ զերկաթ , զպղինձն
եւ զարծաթ եւ զոսկի , Աստուած մեծ
եցոյց արքայի որ ինչ լինելոց է առ յա-
պա , եւ ճշմարիտ է երազն, եւ հաւա-
տարիմ մեկնութիւն նորա ։
46 Յայնժամ արքայն Նաբուքոդոնոսոր
անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց , եւ եր-
կիր եպագ Դանիելի , եւ զոհս եւ խունկս
անուշութեան հրամայեաց մատուցանել
47 նմա ։ Պատասխանի ետ թագաւորն եւ
ասէ ցԴանիէլ , Արդարեւ Աստուածն
ձեր՝ նա է Աստուած աստուծոց եւ Տէր
[1]տերանց եւ Թագաւոր" թագաւորաց ,
որ յայտնէ զխորհուրդս , զի յայտնել
48 կարացեր զխորհուրդդ զայդ ։ Եւ մեծա-
ցոյց թագաւորն զԴանիէլ , եւ պարգեւս
մեծամեծս եւ բազումս ետ նմա . եւ
կացոյց զնա ի վերայ աշխարհին Բաբե-
լացւոց , եւ իշխան նախարարաց ի վե-
րայ ամենայն իմաստնոցն Բաբելացւոց ։
49 Եւ Դանիէլ խնդրեաց յարքայէ , եւ կա-
ցոյց ի վերայ գործոց աշխարհին Բաբե-
լացւոց՝ զՍեդրաք , զՄիսաք եւ զԱբեդ-
նագով . եւ Դանիէլ էր ի դրան արքային։

[1] Այլսմ. գոյնով [2] Այլսմ. եւ զօրութիւն եւ իշխանութիւն եւ փառս

[3] Այլսմ. ի պնդութենէ

Գլ. Գ

[1]Տեսիլ չորրորդ ։"

1 [2]Յամին ութուտասներորդի Նաբուքո-
դոնոսորայ արքայի" արար պատկեր ոսկի,
բարձրութիւն նորա վաթսուն կանգուն ,
եւ լայնութիւն նորա կանգուն վեց . եւ
կանգնեաց զնա ի դաշտին Դէերայ յաշ-
2 խարհին Բաբելացւոց ։ Եւ արձակեաց
ժողովել զկուսակալս եւ զզօրավարս եւ
զզօրագլուխս եւ զպետս եւ [3]զբռնաւորս
եւ զգործակալս" եւ զամենայն իշխանս աշ-
խարհաց՝ գալ ի նաւակատիս պատկերին
զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքոդոնո-
3 սոր ։ Եւ ժողովեցան կուսակալք, զօրա-
վարք եւ զօրագլուխք, պետք եւ [4]բռնա-
ւորք, մեծամեծք , գործակալք" եւ ամե-
նայն իշխանք աշխարհաց , գալ ի նաւա-
կատիս պատկերին զոր կանգնեաց արքայն
Նաբուքոդոնոսոր . եւ կային առաջի
պատկերին զոր կանգնեաց արքայն Նա-
բուքոդոնոսոր ։
4 Եւ քարոզ կարդայր զօրութեամբ եւ
ասէր , Ձեզ ասի , ազգք եւ ազինք եւ
5 լեզուք . Յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ ,
սրնգի , թմբկի եւ քնարի եւ սաւղի եւ
զերգոց միաբանութեան , եւ զամենայն
ազգաց երաժշտականաց , անկանիջիք
եւ երկիր պագանիջիք պատկերին[5] զոր
6 կանգնեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ ։ Եւ
որ ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ՝ ի նմին
ժամու ընկեսցի ի հնոցն հրոյն բորբո-
7 քելոյ ։ Եւ եղեւ իբրեւ լուան ազգքն
զձայն փողոյն՝ զսրնգին , զսաւղի եւ
զնուագարանաց , եւ զամենայն ազգաց
երաժշտականաց , անկանէին ամենայն
ազգքն եւ ազինք եւ լեզուք , եւ եր-
կիր պագանէին պատկերին ոսկւոյ զոր
կանգնեաց արքայն Նաբուքոդոնոսոր ։
8 Յայնժամ մատեան արք Քաղդէացիք
եւ եղեն չարախօս զՀրէից առ Նաբու-
9 քոդոնոսորայ . Եւ ասեն , Արքայ , յա-
10 ւիտեան կեաց . Դու հրաման ետուր ա-
մենայն մարդոյ որ լսիցէ զձայն փողոյ,
զսրնգի եւ զքնարի եւ զսաւղի եւ
զնուագարանաց , եւ զամենայն ազգաց
11 երաժշտականաց[6]. Եւ որ ոչ անկեալ եր-
կիր պագանիցէ պատկերին ոսկւոյ,
12 անկցի ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ։ Արդ են
աստ արք Հրեայք, զորս կացուցեր ի վե-
րայ գործոց աշխարհիս Բաբելացւոց ,
Սեդրաք , Միսաք եւ Աբեդնագով , որ
ոչ հնազանդեցան հրամանի քում , ար-
քայ , եւ դիցս քո ոչ պաշտեն , եւ պատ-
կերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ
պագանեն ։
13 Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր սրտմտու-
թեամբ եւ բարկութեամբ հրամայեաց
ածել զՍեդրաք, զՄիսաք եւ զԱբեդնա-
14 գով . եւ ածին առաջի թագաւորին ։ Պա-
տասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր եւ ասէ
ցնոսա , Թէ արդարեւ , Սեդրաք , Մի-
սաք եւ Աբեդնագով , զդիս իմ ոչ պաշ-
տիցէք , եւ պատկերին ոսկւոյ զոր կանգ-
15 նեցի երկիր ոչ պագանիցէք ։ Բայց արդ
եթէ պատրաստ լինիցիք , զի յորժամ
լսիցէք զձայն փողոյ , սրնգի եւ թմբկի
եւ քնարի , եւ զմիաբանութիւն ամե-
նայն ազգաց երաժշտականաց , անկա-
նիցիք եւ երկիր պագանիցէք պատկե-
րին զոր արարի . ապա թէ ոչ պագա-
նիցէք երկիր , ի նմին ժամու անկանի-
ցիք ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ . եւ ո՞վ է
Աստուած որ փրկէ զձեզ ի ձեռաց իմոց ։
16 Պատասխանի ետուն Սեդրաք , Մի-
սաք եւ Աբեդնագով , եւ ասեն ցարքայ
Նաբուքոդոնոսոր , Ոչ ինչ է պիտոյ վասն
բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի .
17 [7]Զի է մեր Աստուած յերկինս" զոր մեքն
պաշտեմք , կարող է փրկել զմեզ ի հնոցէ
հրոյդ բորբոքելոյ , եւ ի ձեռաց քոց , ար-
18 քայ , ապրեցուցանել զմեզ ։ Ապա թէ
ոչ, այս ինչ յայտնի լիցի քեզ , արքայ ,
զի զդիս քո մեք ոչ պաշտեմք , եւ պատ-
կերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ
պագանեմք ։
19 Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր լի եղեւ
սրտմտութեամբ , եւ գոյն երեսաց նորա
շրջեցաւ ի վերայ Սեդրաքայ , Միսաքայ
եւ Աբեդնագովի , եւ ասէ , [8]Ջեռուցէք
զհնոցն եւթնպատիկ , զի մինչեւ ի վախ-
20 ճան այրեսցին ։ Եւ արք հինգ, զօրաւորք
զօրութեամբ , կապեսցեն" զՍեդրաք ,

---

[1] ՅԱրմ. պակաս [2] Արմ. Նաբուքոդոնոսոր արքայ [3] Արմ. զգանձապետս, եւ զխորհրդականս եւ զօրէնսգէտս [4] Արմ. գանձապետք, խորհրդականք եւ օրէնսգէտք [5] Աշխարհիկն յաւելու, ոսկւոյ

[6] Աշխարհիկն յաւելու, անկցի և երկիր պագանիցէ պատկերին ոսկւոյ [7] Արմ. Ահա Աստուած [8] Արմ. ջեռուցանել զհնոցն եւթնպատիկ առաւել քան զոր սովոր էին ջեռուցանել։ (20) Եւ արանց զօրաւորաց որ ի զօրս իւր՝ հրաման ետ կապել

զՄիսաք եւ զԱբեդնագով՝ արկանել ի հնոց
21 հրոյն բորբոքելոյ։ Յայնժամ արքն այ-
նոքիկ կապեցան պատմուճանօք եւ վար-
տեօք, արտախուրակօք եւ զանկապա-
նօք իւրեանց, եւ ընկեցան ի մէջ հնոցի
22 հրոյն բորբոքելոյ։ Զի հրաման թագա-
ւորին սաստկանայր, եւ հնոցն բորբոքէր
23 [1]եւթնպատիկ առաւել յոյժ"։ Եւ երեքեան
նոքա՝ Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդնա-
գով, անկան ի մէջ [2]հնոցին կապեալք։
24 [3]Գնային ի մէջ հրոյն, օրհնէին
25 եւ գովէին զՏէր Աստուած։ Յարեաւ
Ազարիա եւ կաց յաղօթս այսպէս. ե-
բաց զբերան իւր ի մէջ հրոյն եւ ասէ,
26 Օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարցն մե-
րոց, գովեալ եւ փառաւորեալ է անուն
27 քո յաւիտեանս. Զի արդար ես յամե-
նայնի զոր ածեր ի վերայ մեր, եւ ա-
մենայն գործք քո ճշմարիտ են. եւ ու-
ղիղ են ճանապարհք քո, եւ ամենայն
28 դատաստանք քո ճշմարտութիւն։ Եւ ի-
րաւունս ճշմարտութեան արարեր ըստ
ամենայնի, զոր արարեր մեզ եւ քաղա-
քին սրբոյ հարցն մերոց Երուսաղեմի։
29 Զի ճշմարտութեամբ եւ իրաւի ածեր
զայս ամենայն վասն մեղաց մերոց. զի
մեղաք եւ անօրինեցաք յապստամբ լի-
նելն ի քէն, եւ առաւել մեղաք յամե-
30 նայնի։ Եւ պատուիրանաց քոց ոչ ան-
սացաք. ոչ պահեցաք եւ ոչ արարաք
որպէս պատուիրեցեր մեզ՝ զի բարի լի-
31 նիցի մեզ։ Եւ զամենայն զոր ածեր ի
վերայ մեր եւ զամենայն զոր արարեր
32 մեզ՝ արդար դատաստանաւ արարեր։ Եւ
մատնեցեր զմեզ ի ձեռս թշնամեաց մե-
րոց՝ անօրինաց, խստաց եւ ապստամ-
բողաց, եւ թագաւորի անիրաւի եւ չարի
33 քան զամենայն երկիր։ Եւ արդ ոչ գոյ
մեզ բանալ զբերանս մեր, զի ամօթ եւ
նախատինք եղաք ծառայից քոց պաշ-
34 տօնէից։ Այլ մի՛ մատներ զմեզ ի սպառ
վասն անուան քո, եւ մի՛ ցրեր զուխտ
քո, եւ մի՛ ի բացէ առներ զողորմու-
35 թիւնս քո ի մէնջ։ Վասն Աբրահամու
սիրելւոյ քո եւ վասն Իսահակայ ծա-
ռայի քո եւ վասն Իսրայելի սրբոյ քո,
36 Որոց խօսեցար բազմացուցանել զզա-
ւակ նոցա իբրեւ զաստեղս երկնից, եւ
37 իբրեւ զաւազ առ ափն ծովու։ Եւ արդ,
Տէր, նուաղեցաք քան զամենայն ազգս,
եւ եմք տառապեալք յամենայն երկրի
38 այսօր վասն մեղաց մերոց։ Եւ ոչ գոյ
ի ժամանակի յայսմիկ իշխան, մարգարէ
եւ առաջնորդ, ոչ ողջակէզք եւ ոչ զոհք
եւ ոչ պատարագք եւ ոչ խունկք, եւ
ոչ տեղի տալոյ երախայրիս առաջի քո,
39 եւ գտանել զողորմութիւն։ Այլ ան-
ձամբք բեկելովք եւ հոգւովք տառա-
40 պանաց ընդունելի լիցուք՝ Իբրեւ զող-
ջակէզս խոյոց եւ զուարակաց եւ իբ-
րեւ զբիւրաւորս գառանց պարարտաց,
այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր
առաջի քո՝ լինել կատարեալ զկնի քո,
41 զի չիք ամօթ յուսացելոցս ի քեզ։ Եւ
արդ գամք զհետ քո ամենայն սրտիւք
մերովք, եւ երկնչիմք մեք ի քէն, եւ
42 խնդրեմք զերեսս քո։ Մի՛ յամօթ առ-
ներ զմեզ, այլ արա ընդ մեզ ըստ հե-
զութեան քում եւ ըստ բազում ողոր-
43 մութեան քում։ Եւ փրկեա զմեզ վասն
սքանչելեաց քոց, եւ տուր փառս ա-
44 նուան քում, Տէր։ Եւ յամօթ լիցին ա-
մենեքեան որք ցուցանեն չարիս ծառա-
յից քոց, եւ ամաչեսցեն յամենայն բռնու-
թեան իւրեանց, եւ զօրութիւն նոցա
45 խորտակեսցի։ Եւ ծանիցեն զի դու ես
Տէր Աստուած միայն, եւ փառաւորեալ
ի վերայ ամենայն տիեզերաց։
46 Եւ ոչ դադարէին, որք արկին զնոսա, սպա-
սաւորքթագաւորին՝ ի բորբոքելոյ զհնոցն
նաւթիւ եւ ձիթով եւ վչով եւ որթով։
47 Եւ ելանէր դիզանայր բոցն ի վերոյ քան
48 զհնոցն ի քառասուն եւ յինն կանգուն. Եւ
շրջէր պատէր շուրջ զհնոցաւն, եւ այրէր
զորս գտանէր ի Քաղդէացւոց անտի։
49 Եւ հրեշտակ Աստուծոյ էջ եկաց ընդ
Ազարիանս ի հնոցի անդ, եւ թօթափեաց
50 զբոց հրոյն ի հնոցէ անտի։ Եւ արար ի
մէջ հնոցին իբրեւ զհողմ որ ցօղագին
շնչիցէ. եւ ոչ մերձենայր ամենեւին
հուրն ի նոսա, ոչ տրտմեցուցանէր եւ
51 ոչ նեղէր զնոսա։ Յայնժամ երեքեան
իբրեւ ի միոջէ բերանոյ օրհնէին եւ գո-
վէին եւ փառաւոր առնէին զԱստուած
ի մէջ հնոցին, եւ ասէին,
52 Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն
մերոց, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ
յաւիտեանս. եւ օրհնեալ է անուն սուրբ
փառաց քոց, գովեալ եւ առաւել բարձ-
53 րացեալ յաւիտեան։ Օրհնեալ ես ի տա-

[1] Աւրմ. յոյժ. զարսն զայնոսիկ որոց բարձեալ էր զՍեդրաք, զՄիսաք եւ զԱբեդնագով՝ սպան բոց հրոյն [2] Աւրմ. հնոցի հրոյն բորբոքելոյ
[3] Աստի մինչեւ ի համարն 90 պակասի ի բնագրին։

ճարի փառաց սրբութեան քո, գովեալ
եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան։
54 Օրհնեալ ես ի վերայ աթոռոյ արքայու-
թեան քո, գովեալ եւ առաւել բարձ-
55 րացեալ յաւիտեան։ Օրհնեալ ես որ հա-
յիս յանդունդս, եւ նստիս ի քերովբէս,
գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւի-
56 տեան։ Օրհնեալ ես որ նստիս ի հաս-
տատութեան երկնից, գովեալ եւ ա-
57 ռաւել բարձրացեալ յաւիտեան։ Օրհ-
նեցէք, ամենայն գործք Տեառն, զՏէր,
օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
58 ւիտեան։ Օրհնեցէք, երկինք, զՏէր, օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
59 ւիտեան։ Օրհնեցէք, հրեշտակք Տեառն,
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
60 յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ջուրք ամենայն
որ ի վերոյ քան զերկինս, զՏէր, օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
61 տեան։ Օրհնեցէք, ամենայն զօրութիւնք
Տեառն, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
62 րարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, արեւ
եւ լուսին, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
63 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ա-
մենայն աստեղք երկնից, զՏէր, օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
64 տեան։ Օրհնեցէք, ամենայն անձրեւք եւ
ցօղք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
65 րէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ամե-
նայն հողմք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
66 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, հուր
եւ տապ, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
67 րարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ցուրտ
եւ սառն, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
68 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ե-
ղեամն եւ ձիւն, զՏէր, օրհնեցէք եւ
69 բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհ-
նեցէք, տիւք եւ գիշերք, զՏէր, օրհնե-
ցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեան։
70 Օրհնեցէք, լոյս եւ խաւար, զՏէր, օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
71 տեան, Օրհնեցէք, ամպք եւ փայլատա-
կունք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
72 րարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեսցէ եր-
կիր զՏէր, օրհնեսցէ եւ բարձր արաս-
73 ցէ զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, լերինք
եւ բարձունք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
74 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ա-
մենայն բոյսք երկրի, զՏէր, օրհնեցէք
75 եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհ-
նեցէք, աղբերք, զՏէր, օրհնեցէք եւ
76 բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհ-
նեցէք, ծով եւ գետք, զՏէր, օրհնեցէք
77 եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհ-
նեցէք, կէտք եւ ամենայն կայտառք որ
ի ջուրս, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
78 րարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, թռ-
չունք երկնից, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
79 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք, ա-
մենայն գազանք եւ անասունք, զՏէր,
օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
80 ւիտեան։ Օրհնեցէք, որդիք մարդկան,
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
81 յաւիտեան։ Օրհնեսցէ Իսրայէլ զՏէր,
օրհնեսցէ եւ բարձր արասցէ զնա յա-
82 ւիտեան։ Օրհնեցէք, քահանայք, զՏէր,
օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
83 ւիտեան։ Օրհնեցէք, ծառայք Տեառն,
զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
84 յաւիտեան։ Օրհնեցէք, հոգիք եւ շունչք
արդարոց, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
85 արարէք զնա յաւիտեան։ Օրհնեցէք,
սուրբք եւ խոնարհք սրտիւք, զՏէր, օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
86 տեան։ Օրհնեցէք, Անանիա, Ազարիա եւ
Միսայէլ, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
87 րարէք զնա յաւիտեան. Զի փրկեաց
զմեզ ի դժոխոց, եւ ի ձեռաց մահու ա-
88 րեգոյց զմեզ. Եւ փրկեաց զմեզ ի հնոցէն,
եւ ի միջոյ բորբոքեալ բոցոյն, եւ ի միջոյ
89 հրոյն փրկեաց զմեզ։ Գոհացարուք
զՏեառնէ, զի քաղցր է, զի յաւիտեան
90 է ողորմ նորա։ Օրհնեցէք, ամենայն
պաշտօնեայք Տեառն, զԱստուածն աս-
տուծոց, օրհնեցէք եւ գոհացարուք, զի
յաւիտեան է ողորմ նորա։"
91 [1]Եւ Նաբուքոդոնոսոր իբրեւ լուաւ
զօրհնութիւնս նոցա" զարմացաւ. յա-
րեաւ տագնապաւ եւ ասէ ցմեծամեծս
իւր, Ո՞չ արս երիս կապեալս արկաք ի
մէջ հրոյն. եւ ասեն ցթագաւորն, Այո,
92 [2]արքայ ասես," արքայ։ Եւ ասէ թա-
գաւորն, Այլ ես տեսանեմ արս չորս ար-
ձակս, եւ գնան ի մէջ հրոյն, եւ ապա-
կանութիւն ինչ ոչ գոյ ի նոսա. եւ տե-
սիլ չորրորդին նման է որդւոյ [3]Աստու-
93 ծոյ։ Յայնժամ մատեաւ Նաբուքոդոնո-
սոր ի դուռն հնոցին հրոյն բորբոքելոյ,
եւ ասէ, Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդ-
նագով, ծառայք Աստուծոյ բարձրելոյ,
ելէք եւ եկայք։ Եւ ելին Սեդրաք, Մի-
94 սաք եւ Աբեդնագով ի միջոյ հրոյն։ Եւ

[1] Արամ, Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր արքայ
[2] ՅԱրամ. գոյացի [3] Արամ, աստուածոց

ժողովեցան նախարարքն եւ կուսակալք եւ զօրավարքն եւ զօրաւորք թագաւորին, եւ տեսանէին զարս զի ոչ տիրեաց հուրն ի մարմինս նոցա, եւ հեր գլխոյ նոցա ոչ խանձատեցաւ, եւ վարտիք նոցա ոչ այլագունեցան, եւ հոտ հրոյ ոչ գոյր ի նոսա։
95 *¹Եւ երկիր եպագ թագաւորն առաջի նոցա Տեառն։" Եւ պատասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր եւ ասէ, Օրհնեալ է Աստուած Սեդրաքայ, Միսաքայ եւ Աբեդնագովի, որ առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ փրկեաց զծառայս իւր, զի յուսացան ի նա, եւ զբան թագաւորին անարգեցին, եւ մատնեցին զմարմինս իւրեանց ի հուր, զի մի պաշտեսցեն եւ մի երկիր պագանիցեն ամենայն աստուածոց, բայց միայն Աստուծոյ իւր-*
96 *եանց։ Եւ արդ ես տամ հրաման. ամենայն ազգք եւ ազինք եւ լեզուք, որ խօսիցին հայհոյութիւն զԱստուծոյ Սեդրաքայ, Միսաքայ եւ զԱբեդնագովի՝ ի կորուստ մատնեսցին, եւ տունք նոցա ²ի յափշտակութիւն. զի ոչ գոյ այլ աստուած՝ որ կարող իցէ այնպէս*
97 *փրկել։ Յայնժամ թագաւորն առաւել չքեղացոյց զՍեդրաք, զՄիսաք եւ զԱբեդնագով յերկրին Բաբելացւոց, ¹եւ բարձրացոյց զնոսա եւ աղաչեաց լինել նոցա իշխան ամենայն Հրէիցն որ էին ի թագաւորութեան նորա։"*
98 *Նաբուքոդոնոսոր արքայ, առ ամենայն ազգս եւ լեզուս որ բնակեալ են յամենայն երկրի, խաղաղութիւն բազ-*
99 *մասցի ձեզ։ Զնշանս եւ զարուեստս զոր արար ընդ իս Բարձրեալն՝ հաճոյ*
100 *թուեցաւ առաջի իմ պատմել ձեզ, թէ ո՛րպէս ³մեծամեծք եւ զօրաւորք են" արքայութիւն նորա արքայութիւն յաւիտենից, եւ իշխանութիւն նորա ազգաց յազգս։*

ԳԼ. Դ

¹Տեսիլ հինգերորդ։"

1 *Ես Նաբուքոդոնոսոր ուրախ էի ի տան*
2 *իմում եւ զուարճացեալ՝. Երազ տեսի եւ զարհուրեցոյց զիս, եւ խռովեցայ յանկողնի իմում, եւ տեսիլ գլխոյ իմոյ*
3 *տագնապեաց զիս։ Եւ տուաւ հրաման յինէն ածել առաջի իմ զամենայն իմաստունս Բաբելացւոց, զի զմեկնութիւն*
4 *երազոյն ցուցցեն ինձ։ Եւ մտին առաջի իմ գէտք եւ մոգք եւ իղձք եւ քաղդեայք, եւ զերազն ասացի առաջի նոցա, եւ զմեկնութիւն նորա ոչ ցու-*
5 *ցին ինձ. Մինչեւ եկն Դանիէլ որում անուն էր Բաղտասար՝ ըստ անուան աստուծոյ իմոյ, զի հոգի ⁵սուրբ Աստու-*
6 *ծոյ գոյ ի նմա. Ցոր եւ ասացի թէ, Բաղտասար իշխան, զիտեա զոր ես տեսի. գիտեմ եթէ հոգի սուրբ Աստուծոյ" գոյ ի քեզ, եւ ամենայն խորհուրդք ոչ ⁶ծածկին ի քէն". արդ լուր զու զտեսիլ երազոյն իմոյ զոր տեսի, եւ զմեկնութիւն նորա ասասցես ինձ։*
7 *⁷Տեսանէի յանկողնի իմում", եւ ահա ծառ մի ի մէջ երկրի, եւ բարձրու-*
8 *թիւն նորա բազում յոյժ։ Մեծացաւ ծառն եւ զօրացաւ, եւ բարձրութիւն նորա եհաս մինչեւ յերկինս, եւ ⁸լայնութիւն նորա ի ծագս ամենայն երկրի։*
9 *Տերեւ նորա գեղեցիկ, եւ պտուղ նորա բազում, եւ կերակուր ամենայնի ի նմա. ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գազանք վայրի, եւ յոստս նորա հանգուցեալ էին թռչունք երկնից, եւ ի նմանէ կերակրէր ամենայն մարմին։*
10 *Տեսանէի ի տեսլեան ⁹գիշերոյ յանկողնի իմում, եւ ահա ¹⁰զուարթուն եւ*
11 *սուրբ իջանէր յերկնից, Եւ բարբառէր զօրութեամբ եւ ասէր այսպէս. Հատէք զծառդ եւ քշտեցէք զոստս դորա, թօթափեցէք զտերեւս դորա, եւ զպտուղս դորա ցրուեցէք. ¹¹չարժեսցին գազանքդ ի ներքոյ դորա, եւ թռչունքդ յոստոց*
12 *դորա։ Բայց զշառաւիղ արմատոյ դորա թողէք յերկրի, երկաթապատ եւ պղնձապատ ի դալար վայրի, եւ ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ, եւ ընդ գազանս անապատի բաժին դորա, եւ ի խոտ երկրի.*
13 *Սիրտ նորա ի մարդկանէ փոխեսցի, եւ սիրտ գազանաց տացի նմա, եւ եւթն*

---

¹ Յ Ոմանք. [illegible] ²Ոմանք. [illegible] ³Ոմանք. մեծամեծք են նշանք նորա, եւ զօրաւորք են սքանչելիք նորա. ⁴Ոմանք [illegible], յարքունիս իմ

⁵Ոմանք. աստուածոց սրբոց գոյ ի նմա. եւ զերազն առաջի նորա պատմեցի. (6) Բաղտասար, (Բաղտասասար ըստ Եբրայեցին) իշխան մոգուց, գիտեմ եթէ հոգի աստուածոց սրբոց ⁶Ոմանք. նեղեն զքեզ ⁷Ոմանք. Եւ տեսիլք գլխոյ իմոյ յանկողնի իմում սորա էին. տեսանէի ⁸Ոմանք. տեսիլ ⁹Ոմանք. գլխոյ իմոյ ¹⁰Արթուն, պահապան, Կամ, հրեշտակ ¹¹Ոմանք. փախիցեն

ժամանակք փոխեսցին ի վերայ նորա ։
14 [1]Մեկնութեամբ զուարթնոյ" է բանս,
եւ պատգամ սրբոց է հարցուածս. զի
ծանիցեն կենդանիք եթէ տիրէ Բարձ-
րեալն թագաւորութեան մարդկան, եւ
ում կամի տացէ զնա. եւ զարհամարհն
ի մարդկանէ յարուցանէ ի վերայ նորա ։
15 Այս է երազն զոր տեսի ես Նաբուքո-
դոնոսոր արքայ. եւ դու, Բաղտասար,
ասա ինձ զմեկնութիւն նորա. զի ա-
մենայն իմաստունք թագաւորութեան
իմոյ ոչ կարացին ցուցանել ինձ զմեկնու-
թիւն նորա. այլ դու, Դանիէլ, կարող ես,
զի հոգի [2]սուրբ Աստուծոյ" գոյ ի քեզ ։
16 Յայնժամ Դանիէլ որում անուն էր
Բաղտասար՝ հիացաւ իբրեւ ժամ մի, եւ
խորհուրդք նորա խռովեցուցանէին զնա։
Պատասխանի ետ թագաւորն եւ ասէ
ցնա, Բաղտասար, երազն եւ մեկնու-
թիւն նորա մի տագնապեցուսցեն զքեզ։
Ետ պատասխանի Բաղտասար եւ ասէ,
Տէր, երազն ատելեաց քոց, եւ մեկ-
17 նութիւն նորա թշնամեաց քոց ։ Ծառն
զոր տեսանէիր մեծացեալ եւ զօրա-
ցեալ, որոյ բարձրութիւնն հասանէր
յերկինս եւ [3]լայնութիւն նորա յամե-
18 նայն երկիր, Եւ տերեւ նորա գեղեցիկ
եւ պտուղ նորա բազում, եւ կերակուր
ամենայնի ի նմա, ի ներքոյ նորա բնա-
կեալ էին գազանք անապատի, եւ յոստս
նորա հանգուցեալ թռչունք երկնից,
19 Դու ես, արքայ, զի մեծացար եւ զօ-
րացար, եւ մեծութիւն քո բարձրացաւ,
եհաս մինչեւ յերկինս, եւ տէրութիւն
20 քո ի ծագս ամենայն երկրի ։ Եւ զի տե-
սանէիր, արքայ, զի [4]զուարթունն եւ
սուրբ իջանէր յերկնից եւ ասէր, Կտրե-
ցէք զծառդ եւ ապականեցէք զդա,
բայց զշառաւիղ արմատոյ դորա թողէք
յերկրի, երկաթապատ եւ պղնձապատ
ի դալար վայրի, եւ ի ցօղոյ երկնից
հանգիցէ, եւ ընդ գազանս անապատի
բաժին նորա, մինչեւ եւթն ժամանակք
21 փոխեսցին ի վերայ նորա. Այս է մեկնու-
թիւն նորա, արքայ. եւ [5]դատաստանք
Բարձրելոյն հասեալ ի վերայ տեառն ի-
22 մոյ արքայի. Եւ զքեզ հալածեսցեն ի
մարդկանէ, եւ ընդ գազանս անապատի
եղիցի բնակութիւն քո, եւ խոտ իբրեւ
արջառոյ ջամբեսցեն քեզ, եւ ի ցօղոյ
երկնից [6]հանգիցես, եւ եւթն ժամա-
նակք փոխեսցին ի վերայ քո, մինչեւ
ծանիցես թէ տիրէ Բարձրեալն թագա-
ւորութեան մարդկան՝ եւ ում կամի՝
23 տացէ զնա ։ Եւ զի ասաց՝ թէ Թողէք
զշառաւիղ արմատոյ ծառոյն, թագա-
ւորութիւն քո քեզ մնայ՝ մինչեւ ծա-
նիցես [7]զիշխանութիւն երկնաւորին" ։
24 Վասն այդորիկ, արքայ, խրատ իմ հա-
ճոյ թուեսցի քեզ, եւ զմեղս քո [8]ողոր-
մութեամբ քաւեսջիր", եւ զանօրէնու-
թիւնս քո՝ գթովք տնանկաց, թերեւս
[9]երկայնամիտ լիցի ի վերայ յանցանաց
քոց Աստուած" ։
25 Այս ամենայն եկն եհաս ի վերայ Նա-
26 բուքոդոնոսորայ արքայի ։ Յետ երկո-
տասան ամսոյն, մինչդեռ ի վերայ տա-
ճարի թագաւորութեան իւրոյ ճեմէր ի
27 Բաբելոն, Խօսել սկսաւ թագաւորն եւ
ասէ, Ո՞չ այս այն մեծ Բաբելոն է զոր
ես շինեցի ի տուն թագաւորութեան
հաստատութեամբ զօրութեան իմոյ՝ ի
28 պատիւ փառաց իմոց ։ Եւ մինչդեռ
բանքն ի բերան էին թագաւորին, ձայն
եղեւ յերկնից եւ ասէ, Քեզ ասեմ, Նա-
բուքոդոնոսոր արքայ, թագաւորութիւն
29 քո անցեալ է ի քէն. Եւ ի մարդկանէ
հալածեսցեն զքեզ, եւ ընդ գազանս ա-
նապատի բնակութիւն քո, եւ խոտ իբ-
րեւ արջառոյ ջամբեսցեն քեզ, եւ եւթն
ժամանակք փոխեսցին ի վերայ քո, մին-
չեւ ծանիցես թէ տիրէ Բարձրեալն թա-
գաւորութեան մարդկան, եւ ում կամի՝
30 տացէ զնա ։ Ի նմին ժամու բանն կատա-
րեցաւ ի վերայ Նաբուքոդոնոսորայ. եւ ի
մարդկանէ հալածեցաւ, եւ խոտ իբրեւ
արջառ ուտէր, եւ ի ցօղոյ երկնից մար-
մին նորա ներկաւ, մինչեւ վարսք նո-
րա իբրեւ [10]զառիւծուց մեծացան, եւ
եղնգունք նորա իբրեւ զթռչնոց ։
31 Եւ յետ կատարածի աւուրցն, ես Նա-
բուքոդոնոսոր զաչս իմ յերկինս համ-
բարձի, եւ միտք իմ առ իս դարձան.
եւ զԲարձրեալն օրհնեցի, եւ զկենդա-
նին յաւիտենից գովեցի եւ փառաւորե-
ցի. զի իշխանութիւն նորա իշխանու-
թիւն յաւիտենական, եւ տէրութիւն

[1] Աբռմ. Վճռով պահապանաց [2] Աբռմ. աստուածոց սրբոց [3] Աբռմ. տեսիլ [4] Այլ օրին. պահապան, կամ, հրեշտակ [5] Աբռմ. վճիռ

[6] Աբռմ. ներկանիցիս [7] Աբռմ. եթէ տիրեն երկինք [8] Աբռմ. արդարութեամբ քաւեսջիր, կամ ի բաց արա [9] Աբռմ. յերկարեսցի խաղաղութիւն քո [10] Աբռմ. զարծուեաց

32 նորա ազգաց յազգս ։ Եւ ամենայն բնա-
կիչք երկրի իբրեւ զոչինչ համարեցան .
ըստ կամաց իւրոց առնէ ի զօրութեան
երկնից , եւ ի բնակութեան երկրի . եւ
չիք որ ընդդէմ դառնայցէ ձեռին նորա
33 եւ ասիցէ՝ Թէ Զի՞նչ գործեցեր ։ Ի նմին
ժամանակի միտք իմ առ իս դարձան ,
եւ [1]ի պատիւ թագաւորութեան իմոյ
եկի . եւ կերպարանք՝՝ իմ առ իս դար-
ձան , եւ իշխանք իմ եւ մեծամեծք իմ
խնդրեցին զիս , եւ անդրէն ի թագաւո-
րութիւն իմ հաստատեցայ , եւ մեծու-
թիւն առաւել յաւելաւ ինձ ։
34 Արդ ես Նաբուքոդոնոսոր օրհնեմ եւ
առաւել բարձրացուցանեմ եւ փառաւոր
առնեմ զԱրքայն երկնից , զի ամենայն
գործք նորա ճշմարիտ են , եւ շաւիղք
նորա իրաւունք , եւ զամենեսին որք
գնան ամբարտաւանութեամբ՝ կարող է
խոնարհեցուցանել ։

ԳԼ . Ե

1 Բաղտասար արքայ արար ընթրիս մե-
ծամեծաց իւրոց հազար առն. եւ [2]ըստ
2 հազարացն նոյնպէս եւ՝՝ գինի ։ Եւ իբ-
րեւ ընդ գինիս եմուտ Բաղտասար ,
հրամայեաց բերել զսպասս արծաթոյ
եւ ոսկւոյ , զոր եհան Նաբուքոդոնոսոր
հայր նորա ի տաճարէն որ յԵրուսաղէմ ,
զի արբցեն նոքօք թագաւորն եւ մե-
ծամեծք իւր , եւ հարճք եւ կանայք
3 իւր ։ Եւ բերին զսպասն զոսկեղէնս
[3]եւ զարծաթեղէնս՝՝, զոր բերեալ էր ի
տաճարէն Աստուծոյ՝ որ էր յԵրուսաղէմ.
եւ ըմպէին նոքօք թագաւորն եւ մե-
ծամեծք իւր , եւ հարճք նորա եւ կա-
4 նայք ։ Ըմպէին գինի , եւ օրհնէին զաս-
տուածս զոսկեղէնս եւ զարծաթեղէնս
եւ զպղնձիս եւ զերկաթիս եւ զփայ-
տեղէնս եւ զքարեղէնս. [3]եւ զԱստուածն
յաւիտենից ոչ օրհնեցին , որ ունէր իշ-
խանութիւն ոգւոց նոցա ։՝՝
5 Ի նմին ժամու ելին մատունք ձեռին
մարդոյ , եւ գրէին համդէպ [4]գնդլին ի
վերայ բռելոյ որմոյ տաճարի թագաւո-
րին . եւ թագաւորն տեսանէր զթաթ
6 ձեռինն որ գրէր ։ Յայնժամ հատան
գոյնք թագաւորին , եւ խորհուրդ նորա
խռովէին զնա , եւ յօդք միջոյ նորա
լուծանէին , եւ ծունկք նորա զմիմեանս
7 բաղխէին ։ Եւ աղաղակեաց թագա-
ւորն զօրութեամբ՝ ածել զմոգս եւ
զքաղդեայս եւ զգէտս . [5]եւ ասէ ցի-
մաստունս Բաբելացւոց, Որ ոք ընթերցցի
զգիրդ զայդ , եւ զմեկնութիւն դորա
ցուցանէ ինձ , ծիրանիս զգեցցի , եւ
մանեակ ոսկի ի պարանոց իւր, եւ եր-
րորդ ի թագաւորութեան իմում տի-
8 րեսցէ ։ Եւ մտանէին ամենայն իմաս-
տունք թագաւորին եւ ոչ կարէին
զգիրն ընթեռնուլ , եւ ոչ զմեկնութիւն
9 նորա ցուցանել թագաւորին ։ Եւ ար-
քայ Բաղտասար խռովեցաւ , եւ գոյն
երեսաց նորա շրջեցաւ . խռովեցան եւ
մեծամեծք նորա ընդ նմա ։
10 Եւ եմուտ տիկինն ի տաճարն [6]խրա-
խութեան, եւ ասէ , Արքայ, յաւիտեան
կեաց . մի խռովեցուսցեն զքեզ խոր-
հուրդք քո , եւ գոյն երեսաց քոց մի
11 եղծցի . Զի է այր մի ի թագաւորու-
թեան քում, յորում գոյ հոգի [7]սուրբ
Աստուծոյ՝՝. եւ յաւուրս հօր քո՝ [8]զօ-
րութիւնք եւ իմաստութիւնք՝՝ գտա-
նէին ի նմա . եւ արքայ Նաբուքոդո-
նոսոր հայր քո իշխան կացոյց զնա ի
վերայ գիտաց եւ մոգուց եւ քաղդէից
12 եւ ըղձից ։ Զի ոգի առաւել գոյ ի նմա
եւ իմաստութիւն եւ հանճար, մեկնէ զե-
րազս եւ պատմէ զառակս եւ լուծա-
նէ զկապեալս , Դանիէլ . եւ արքայ՝
Բաղտասար անուն եդ նմա . արդ կո-
չեսցի , եւ զմեկնութիւն դորա պատմէ ։
13 Յայնժամ ածին ի ներքս զԴանիէլ
առաջի թագաւորին . եւ ասէ թագա-
ւորն ցԴանիէլ , Դո՞ւ ես Դանիէլ յորդ-
ւոց գերութեանն Հրէաստանի, զոր ած
14 [9]Նաբուքոդոնոսոր հայր իմ՝՝. Լուայ
զքէն թէ հոգի [10]Աստուծոյ է ի քեզ ,
եւ [11]զօրութիւն եւ հանճար եւ ի-
15 մաստութիւն առաւել գտաւ ի քեզ։ Եւ
արդ աւասիկ [12]մտին առաջի իմ իմաս-
տունք եւ [3]մոգք եւ՝՝ իղձք , զի զգիրդ
զայդ ընթեռնուցուն եւ զմեկնութիւն

[1] Այլ. ի փառս թագաւորութեան իմոյ վայելչութիւն իմ եւ պայծառութիւն [2] Այլ. առաջի հազարացն արբ [3] Յայլ. պակաս է [4] Այլ. աշտանակին

[5] Այլ. եւ պատասխանի թագաւորն եւ [6] Այլ. խրախութեան ըստ բանից թագաւորին եւ մեծամեծաց նորա . եւ պատասխանի տիկինն [7] Այլ. աստուածոց սրբոց ի նմա [8] Այլ. լոյս եւ հանճար եւ իմաստութիւն ըստ իմաստութեան աստուածոց [9] Այլ. արքայ հայր իմ ի Հրէից [10] Այլ. աստուածոց [11] Այլ. լոյս [12] Այլ. ածան

զորս ցուցցեն ինձ, եւ ոչ կարացին
16 պատմել [1]ինձ։ Եւ ես լուայ զքէն՝ թէ
կարող ես մեկնել [2]մեկնութիւնս. եւ
արդ եթէ կարիցես զգիրդ ընթեռնուլ
եւ զմեկնութիւն զորա ցուցանել ինձ,
ծիրանիս զգեցցիս, եւ մանեակ ոսկի ի
պարանոցի քում, եւ երրորդ ի թագա-
ւորութեան իմում տիրեսցես։
17 Եւ ասէ Դանիէլ առաջի թագաւորին,
Պարգեւք քո քեզ լիցին, եւ զպատիւ
[3]տան քո՝ այլում տուր. բայց զգիրդ
ես [4]ընթերցայց եւ զմեկնութիւն զորա
18 ցուցից [5]քեզ։ Արքայ, Աստուած Բար-
ձրեալ՝ զմեծութիւն եւ զթագաւորու-
թիւն եւ զպատիւ եւ զփառս ետ Նա-
19 բուքոդոնոսորայ հօր քում. Եւ ի մե-
ծութենէն զոր ետ նմա՝ ամենայն ազգք
եւ ազինք եւ լեզուք զարհուրեալ դո-
ղային յերեսաց նորա. զորս կամէր՝
[7]հարկանէր, զորս կամէր՝ սպանանէր",
եւ զորս կամէր ինքն բարձրացուցանէր,
եւ զորս կամէր ինքն խոնարհեցուցա-
20 նէր։ Եւ յորժամ բարձրացաւ սիրտ
նորա եւ ոգի նորա զօրացաւ յամբար-
տաւանել, անկաւ յաթոռոյ թագաւո-
րութեան իւրոյ, եւ պատիւն բարձաւ
21 ի նմանէն. Եւ ի մարդկանէ հալածեցաւ,
եւ սիրտ ընդ գազանս տուաւ նմա, եւ
ընդ ցիռս բնակութիւն նորա, եւ խոտ
իբրեւ արջառոյ ջամբէին նմա, եւ ի
ցօղոյ երկնից մարմին նորա ներկաւ.
մինչեւ ծանեաւ թէ տիրէ Աստուած
Բարձրեալն թագաւորութեան մարդկան,
22 եւ ում կամի՝ տայ զնա։ Եւ արդ
դու, որդի նորա Բաղտասար, ոչ խո-
նարհեցուցեր զսիրտ քո [8]առաջի Աս-
տուծոյ՝ ուստի զայդ ամենայն գիտէիր".
23 Եւ ընդդէմ [9]Աստուծոյ երկնից հպար-
տացար, եւ զսպաս տան նորա բերին
առաջի քո, եւ դու եւ մեծամեծք քո,
հարճք քո եւ կանայք քո ըմպէին նո-
քօք գինի. եւ զաստուածս զոսկեղէնս
եւ զարծաթեղէնս եւ զպղնձիս եւ զեր-
կաթիս եւ զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս,
որ ոչ տեսանեն եւ ոչ լսեն եւ ոչ գիտ-
նան, օրհնէիր, եւ զԱստուած՝ որոյ
շունչ քո ի ձեռին նորա է եւ ամենայն
ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւորե-
24 ցեր։ Վասն այսորիկ յերեսաց նորա ա-
ռաքեցաւ թաթ ձեռինն եւ զգիրդ զայդ
25 գրեաց։ Եւ այս ինչ է գիրդ որ գրեալ
26 է. [10]Մանէ, Թեկեղ, Փարէս"։ Եւ այս է
մեկնութիւն բանիդ. Մանէ, չափեաց
Աստուած զթագաւորութիւն քո եւ
27 վախճանեաց զնա։ Թեկեղ, [11]կշռեցաւ ի
28 կշիռս եւ [12]գտաւ պակասեալ։ Փարէս,
բաժանեցաւ թագաւորութիւն քո եւ
տուաւ Մարաց եւ Պարսից։
29 Եւ հրաման ետ Բաղտասար եւ զգե-
ցուցին նմա ծիրանիս, եւ մանեակ ոսկի
ի պարանոցի նորա, եւ քարոզ կար-
դային առաջի նորա լինել իշխան երրորդ
ի թագաւորութեան նորա։
30 Եւ ի նմին գիշերի սպանաւ Բաղտա-
31 սար արքայ Քաղդէացւոց։ Եւ Դարեհ
[13]արքայ առ զթագաւորութիւնն, որ
էր ամաց [14]վաթսուն եւ երկուց։

Գլ. Զ

1 Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի Դարեհի,
եւ կացոյց ի վերայ թագաւորութեանն
նախարարս հարեւր եւ քսան, զի իցեն
2 յամենայն թագաւորութեան նորա. Եւ
ի վերայ նոցա երիս հրամանատարս,
եւ մի ի նոցանէ էր Դանիէլ, [15]տալ նո-
ցա նախարարացն հրաման, զի արքայ
3 աշխատ ինչ մի՛ լիցի"։ Եւ Դանիէլ ա-
ռաւել էր քան [16]զնոսա, զի հոգի ա-
ռաւել գոյր ի նմա. եւ թագաւորն[17]կա-
ցոյց զնա ի վերայ ամենայն արքայու-
թեան իւրոյ։
4 Եւ հրամանատարքն եւ նախարարքն
"նախանձէին, եւ" խնդրէին պատճառս
զԴանիէլէ[18]. եւ ամենեւին պատճառս եւ
յանցանս "եւ բաղբաղայս" ոչ գտանէին
5 զնմանէ, քանզի հաւատարիմ [19]էր։ Եւ
ասեն հրամանատարքն", Չգտանեմք ու-

[1] Այլ. զմեկնութիւն բանին [2] Այլ. եւ լուծել զդժուարինս [3] Յայլ. պարգեւ [4] Այլ. ընթերցայց արքայի [5] Այլ. Նմա [6] Այլ. մեկնութիւնս, եւ լուծանել առեղծուածս. [7] Այլ. սպանանէր, եւ զորս կամէր՝ ապրեցուցանէր [8] Այլ. մինչ գիտէիր զայս ամենայն [9] Այլ. Տեառն

[10] Այլ. Մանէ, Մանէ, Թեկեղ ու Փարսին [11] Այլ. կշռեցար [12] Այլ. գտար [13] Այլ. Մար [14] Այլ. իբրեւ վաթսուն [15] Այլ. որոց նախարարքն տացեն համար, զի մի՛ վասն ինչ կրեսցէ արքայ [16] Այլ. զհրամանատարս եւ զնախարարս, [17] Այլ. խորհէր կացուցանել [18] Այլ. Դանիէլէ յաղէլս, յիրս թագաւորութեանն [19] Այլ. էր, եւ ամենեւին սխալ ինչ կամ յանցուած ոչ գտանէին ի նմա։ (5) Յայնժամ արքն այնոքիկ ասեն

տեք պատճառս զԴանիէլէ, բայց եթէ
յօրէնս Աստուծոյ իւրոյ։
6 Յայնժամ հրամանատարքն եւ նախա-
րարքն [1]կացին առաջի թագաւորին, եւ
ասեն ցնա," Դարեհ արքայ, յաւիտեան
7 կեաց։ Խորհուրդ արարին [2]ամենեքեան
որ են ի թագաւորութեան քում՝, զօ-
րավարք եւ նախարարք, իշխանք եւ
կուսակալք, հաստատել արքունի հաս-
տատութեամբ, եւ [3]զօրացուցանել ուխտ"
մի. զի եթէ խնդրեսցէ ոք խնդրուածս
յամենայն աստուծոյ կամ ի մարդոյ
մինչեւ յաւուրս երեսուն՝ բաց ի քէն,
8 արքայ, անկցի ի գուբ առիւծուց։ Արդ
հաստատեա, արքայ, [4]զուխտն, եւ
գրեա գիր զի մի՛ եղծանիցի հրաման
9 Մարաց եւ Պարսից։ Յայնժամ Դարեհ
արքայ պատուէր ետ գրել զհրամանն"։
10 Եւ Դանիէլ իբրեւ գիտաց թէ [5]կար-
գեցաւ հրամանն", եմուտ ի տուն իւր,
եւ պատուհանք բաց էին նմա ի վեր-
նատունս իւր ընդդէմ Երուսաղեմի. եւ
երիս ժամս յաւուր դնէր ծունր եւ կայր
յաղօթս, եւ գոհանայր առաջի Աստու-
ծոյ իւրոյ, որպէս առնէր յառաջագոյն։
11 Յայնժամ արքն այնոքիկ [6]դիտեցին եւ
գտին զԴանիէլ զի կայր յաղօթս եւ
12 աղաչէր զԱստուած իւր։ [7]Մատեան եւ
ասեն ցթագաւորն, Արքայ, ո՞չ ուխտ
մի կարգեցեր", զի ամենայն մարդ որ
խնդրեսցէ խնդրուածս յամենայն աստու-
ծոյ կամ ի մարդոյ մինչեւ յաւուրս ե-
րեսուն, բաց եթէ ի քէն արքայէ,
անկցի ի գուբ առիւծուց։ Եւ ասէ ար-
քայ, Ճշմարիտ է բանդ, զհրամանն Մա-
13 րաց եւ զՊարսից չէ օրէն շրջել։ Յայն-
ժամ պատասխանի ետուն արքային եւ
ասեն, Դանիէլ որ յորդւոց գերութեանն
Հրէաստանի, [8]ոչ հնազանդեցաւ հրա-
մանի քում, արքայ, եւ երիս ժամս

[1] Արամ. խռնեցան զթագաւորաւն եւ ասեն ցնա այսպէս. [2] Արամ. ամենայն հրամանատարք թագաւորութեանն [3] Արամ. կարգել վճիռ
[4] Արամ. զվճիռն. և արկ ձեռնագիր հրովարտակին զի մի՛ եղծանիցի ըստ Մարաց եւ Պարսից օրինաց որ է առանց փոփոխելոյ։ (9) Վասն այսորիկ Դարեհ արքայ արկ ձեռնագիր հրովարտակին եւ վճռոյն։ [5] Արամ. արկաւ ձեռնագիր հրովարտակին. [6] Արամ. ժողովեցան [7] Արամ. Յայնժամ մատեան և խօսեցան առաջի արքային զվճռոյ թագաւորին. Ո՞չ ապաքէն արկեր ձեռնագիր վճռոյն [8] Արամ. չհամարի ինչ զքեզ, արքայ, եւ ոչ զվճիռն որում արկեր ձեռնագիր, այլ երիցս յաւուրն առնէ զխնդրուածս իւր

խնդրէ խնդրուածս յԱստուծոյ իւրմէ"։
14 Յայնժամ թագաւորն իբրեւ լուաւ
զբանն՝ տրտմեցաւ յոյժ, եւ վասն Դա-
նիէլի ջանայր փրկել զնա, եւ մինչեւ
15 ցերեկս ջանացաւ փրկել զնա։ Յայն-
ժամ արքն այնոքիկ [9]ասեն ցթագա-
ւորն, Գիտասջիր, արքայ, զի հրամանի
Մարաց եւ Պարսից եւ ամենայն [10]ուխ-
տի եւ հաստատութեան զոր արքայ
16 հաստատիցէ, ոչ է օրէն շրջել։ Յայնժամ
հրաման ետ թագաւորն եւ ածին զԴա-
նիէլ, եւ արկին զնա ի գուբն առիւ-
ծուց. եւ ասէ արքայն ցԴանիէլ, Աս-
տուածն զոր դուն պաշտես յաճախ, նա
17 փրկեսցէ զքեզ։ Եւ բերին վէմ մի եւ
եդին ի վերայ գբոյն, եւ կնքեաց թա-
գաւորն մատանեաւ իւրով, եւ մա-
տանեօք մեծամեծացն, զի մի՛ այլ ազգ
ինչ իրք շրջեսցին վասն Դանիելի։
18 Եւ գնաց թագաւորն ի տուն իւր, եւ
ննջեաց առանց ընթրեաց, եւ [11]խորտիկ
ոչ մուծին առաջի նորա, եւ քուն հա-
տաւ ի նմանէ։ [12]Եւ եխից Աստուած
զբերանս առիւծուցն, եւ ոչ ըլկեցին
զԴանիէլ"։
19 Յայնժամ յարեաւ արքայն ընդ առա-
ւօտս լուսով, եւ փութով եկն ի գուբն
20 առիւծուց։ Եւ իբրեւ մերձեցաւ ի
գուբն՝ [13]աղաղակեաց ի ձայն մեծ" եւ
ասէ, Դանիէլ, ծառայ Աստուծոյ կեն-
դանւոյ, Աստուածն քո զոր դու յաճախ
պաշտէիր, եթէ կարա՞ց փրկել զքեզ ի
21 բերանոյ առիւծուցդ։ Եւ ասէ Դանիէլ
ցարքայ, Արքայ, յաւիտեան կեաց.
22 Աստուած իմ առաքեաց զհրեշտակ իւր
եւ եխից զբերանս առիւծուցս, եւ ոչ
ապականեցին զիս. զի առաջի նորա
ուղղութիւն գտաւ իմ, եւ առաջի քո,
23 արքայ, մեղս ինչ ոչ արարի։ Յայնժամ
թագաւորն զուարճացաւ յանձն իւր,
եւ հրաման ետ հանել զԴանիէլ ի գբոյ
անտի. հանաւ Դանիէլ ի գբոյ անտի,
եւ ամենեւին ապականութիւն ոչ գտաւ
ի նմա, զի հաւատաց յԱստուած իւր։
24 Եւ հրաման ետ թագաւորն, եւ ածին
զարսն չարախօսս զԴանիէլէ, եւ ընկե-
ցան ի գուբն առիւծուց, ինքեանք եւ
որդիք իւրեանց եւ կանայք նոցա. եւ

[9] Արամ. խռնեցան զթագաւորաւն և ասեն [10] Արամ. վճռոյ [11] Կամ, վարձակս [12] Յ Արամ. պակաս
[13] Արամ. աղաղակեաց արքայ առ Դանիէլ ի ձայն թախծութեան

չեւ էին յատակս գբոյն հասեալ՝ մինչեւ
տիրեցին նոցա առիւծքն, եւ զամենայն
ոսկերս նոցա մանրեցին։
25 Յայնժամ Դարեհ արքայ գրեաց առ
ամենայն ազգս եւ ազինս եւ լեզուս,
որ բնակեալ էին յամենայն երկրի. Խա-
26 ղաղութիւն ձեզ բազմասցի. Յերեսաց
իմոց եդաւ հրամանս այս ընդ ամենայն
իշխանութիւն թագաւորութեան իմոյ,
զի երկնչիցին եւ դողայցեն յերեսաց
Աստուծոյն Դանիելի. զի նա է Աս-
տուած կենդանի, եւ կայ յաւիտեանս,
եւ արքայութիւն նորա ոչ եղծանի, եւ
տէրութիւն նորա մինչեւ ցկատարած։
27 Օգնական լինի եւ փրկէ, եւ առնէ
*նշանս յերկինս եւ յերկրի, որ փրկեաց
զԴանիէլ ի բերանոյ առիւծուցն։
28 Եւ Դանիելի աջողէր ի թագաւորու-
թեանն Դարեհի եւ Կիւրոսի Պարսկի։

ԳԼ. Է

1 Յամին առաջնորդի Բաղտասարայ
արքայի ¹Քաղդէացւոց՝ երազ ետես Դա-
նիէլ, եւ տեսիլ գլխոյ նորա յանկողնի
2 իւրում. եւ զերազն ²գրեաց։ Ես Դանիէլ
տեսանէի" ի տեսլեան գիշերոյ, եւ ահա
չորք հողմք երկնից բախէին զծով մեծ.
3 Եւ չորք գազանք մեծամեծք ելանէին
ի ծովէ անտի՝ այլակերպք ի միմեանց։
4 Առաջինն՝ իբրեւ ³զմատակ առեւծ
թեւաւոր", եւ թեւք նորա իբրեւ արծ-
ւոյ. հայէի մինչեւ փետեցան թեւք
նորա եւ ⁴ջնջեցաւ յերկրէ. եւ եկաց
իբրեւ ի վերայ ոտից մարդոյ", եւ սիրտ
մարդոյ տուաւ նմա։
5 Եւ ահա երկրորդ գազանն նման ար-
ջոյ, եւ եկաց ի կողմն մի. եւ կողք
երեք ի բերան նորա, ի մէջ ժանեաց
նորա. եւ այսպէս ասէին ցնա. Արի
կեր զմարմինս բազմաց։
6 Եւ զկնի նորա հայէի, եւ ահա այլ
գազան իբրեւ զինձ. եւ չորք թեւք
թռչնոյ ի վերայ նորա, եւ չորք գլուխք
գազանին, եւ իշխանութիւն տուաւ նմա։
7 ⁵Եւ զկնի նորա հայէի" եւ ահա գա-
զանն չորրորդ՝ ահեղ եւ զարմանալի
եւ հզօր առաւել, եւ ժանիք նորա ⁶եր-
կաթիք. ուտէր եւ մանրէր, եւ զմնա-
ցորդսն առ ոտն կոտորէր. եւ ինքն ա-
ռաւել այլակերպ քան զամենայն գա-
զանսն որ յառաջ քան զնա, եւ եղջեւրք
8 տասն ի նմա։ Պշուցեալ հայէի ընդ եղ-
ջեւրս նորա, եւ ահա այլ եղջեւր փոք-
րիկ ելանէր ի մէջ նոցա, եւ երեք եղ-
ջեւրք յառաջնոցն ի բաց խլէին յերե-
սաց նորա, եւ ահա աչք իբրեւ զաչս
մարդոյ յեղջերն յայնմիկ, եւ բերան որ
խօսէր զմեծամեծս։
9 Տեսանէի մինչեւ աթոռք անկանէին,
եւ Հինաւուրցն նստէր. հանդերձ նորա
սպիտակ իբրեւ զձիւն, եւ հեր գլխոյ
նորա իբրեւ զասր սուրբ, աթոռ նորա
իբրեւ զբոց հրոյ, անիւք նորա իբրեւ
10 զհուր բորբոքեալ. Գետ հրոյ յորդեալ
ելանէր առաջի նորա. հազարք հազա-
րաց պաշտէին զնա, եւ բեւր բիւրուց
կային առաջի նորա. ատեան նստաւ
11 եւ դպրութիւնք բացան։ Տեսանէի յայն-
ժամ ի բարբառոյ մեծամեծ բանիցն զոր
եղջեւրն այն խօսէր, ⁷մինչեւ բարձաւ
գազանն եւ կորեաւ. եւ մարմին նորա"
12 տուաւ յայրումն հրոյ։ Եւ այլոց գա-
զանացն իշխանութիւն ⁸փոխեցաւ, եւ
երկայնութիւն կենաց տուաւ նոցա մինչեւ
13 ի ժամանակս եւ ի ժամանակս։ Տեսանէի
ի տեսլեան գիշերոյ, եւ ահա ընդ ամպս
երկնից իբրեւ Որդի մարդոյ գայր, եւ հա-
սանէր մինչեւ ի Հինաւուրցն, եւ մատու-
14 ցաւ առաջի նորա։ Եւ նմա տուաւ իշ-
խանութիւն եւ պատիւ եւ արքայու-
թիւն. եւ ամենայն ազգք եւ ազինք
եւ լեզուք նմա ծառայեսցեն, եւ իշ-
խանութիւն նորա իշխանութիւն յա-
ւիտենական որ ոչ անցանէ, եւ թա-
գաւորութիւն նորա ոչ եղծանիցի։
15 Սոսկացաւ մարմին իմ յանձին իմում.
ես Դանիէլ, եւ տեսիլ գլխոյ իմոյ խռ-
16 ովեցոյց զիս։ Եւ մատեայ առ մի ոմն
յորոց կային անդ, եւ զճշմարտութիւն
խնդրէի ուսանել վասն ամենայնի այ-
նորիկ. եւ ասաց ինձ զճշմարտութիւնն,
եւ զմեկնութիւն բանիցն եցոյց ինձ։
17 Այդ գազանք ⁹մեծամեծք՝ չորք թա-
գաւորութիւնք յարիցեն ի վերայ երկրի,

* Այլ. Նշանս եւ արուեստս ¹ Այլ. Բաղեղացւոց ² Այլ. գրեաց, գլուխ բանիցն ասէ։ (2) Պատասխանի ետ Դանիէլ եւ ասէ. Տեսանէի ³ Այլ. զուարեծ ⁴ Այլ. բարձրացաւ յերկրէ, եւ եկաց իբրեւ մարդ ի վերայ ոտից իւրոց ⁵ Այլ. Յետ այնորիկ տեսանէի ի տեսլեան գիշերոյ

⁶ Այլ. մեծամեծք երկաթիք ⁷ Այլ. տեսանէի մինչեւ սպանաւ գազանն, եւ կորեաւ մարմին նորա, եւ ⁸ Այլ. բարձաւ ⁹ Այլ. մեծամեծք որ են չորք,

18 բարձցին. Եւ" առցեն զթագաւորու-
թիւնն սուրբք Բարձրելոյն, եւ կալցին
[1]զնա մինչեւ յաւիտեանս յաւիտենից։
19 Եւ քննէի ճշմարտիւ վասն գազանին
չորրորդի, զի առաւել այլակերպ էր
քան զամենայն գազանս եւ ահագին
յոյժ, եւ ժանիք նորա երկաթիք, եւ
մագիլք նորա պղնձիք. ուտէր եւ ման-
րէր եւ զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր.
20 Եւ վասն եղջերացն տասանց որ ի
գլուխ նորա, եւ վասն միւոյն որ ե-
լանէր եւ [2]զերիսն ի բաց թափէր, ո-
րոյ" աչք էին եւ բերան որ խօսէր
զմեծամեծս, եւ տեսիլ նորա առաւել
21 էր քան զայլոցն։ Տեսանէի, եւ եղ-
ջեւրն այն տայր պատերազմ ընդ սուրբս,
22 եւ զօրանայր ի վերայ նոցա, Մինչեւ
եկն Հինաւուրցն, եւ [3]ետ իրաւունս"
սրբոց Բարձրելոյն. ժամանակ եհաս,
եւ զարքայութիւնն սուրբք ըմբռնեցին։
23 Եւ ասէ, Գազանն չորրորդ՝ թագաւո-
րութիւն չորրորդ կացցէ յերկրի, որ
[4]առաւել իցէ քան զամենայն թագաւո-
րութիւնս, եւ կերիցէ զամենայն եր-
24 կիր, եւ կոխիցէ եւ հարցէ զնա։ Եւ
տասն [5]եղջեւրք նորա" տասն թագա-
ւորք յարիցեն. եւ զկնի նոցա յարիցէ
այլ, որ [6]առաւել իցէ չարեօք քան զա-
մենայն առաջինսն", եւ երիս թագա-
25 ւորս խոնարհեցուսցէ. Եւ բանս [7]առ
Բարձրեալն" խօսիցի, եւ զսուրբս Բար-
ձրելոյն [8]մոլորեցուսցէ, եւ կարծեսցէ
զժամանակս եւ զօրէնս փոփոխել. եւ
տացի ի ձեռս նորա մինչեւ ի ժամանակ,
եւ ի ժամանակս, եւ ի կէս ժամանա-
26 կաց։ Ատեան նստցի. զիշխանութիւն
նորա փոխեսցեն յապականել եւ ի կո-
27 րուսանել մինչեւ ի սպառ։ Եւ թագա-
ւորութիւն եւ իշխանութիւն եւ մե-
ծութիւն [9]թագաւորաց որ ի ներքոյ ա-
մենայն երկնից՝ տուաւ" սրբոց Բարձ-
րելոյն. եւ արքայութիւն նորա արքա-
յութիւն յաւիտենական, եւ ամենայն
իշխանութիւնք նմա ծառայեսցեն, եւ
հնազանդեսցին։
28 Մինչեւ ցայս վայր է վախճան բանիս
Ես Դանիէլ, եւ խորհուրդք իմ յոյժ
խռովեցուցանէին զիս, եւ գոյն երե-
սաց իմոց շրջեցաւ, եւ զբանն ի սրտի
իմում պահէի։

ԳԼ. Ը

1 Յամին երրորդի թագաւորութեանն
Բաղտասարայ արքայի, տեսիլ երեւեցաւ
2 [10]ինձ։ Ես Դանիէլ յետ տեսլեանն առաջնոյ,
էի ի Շաւշ յապարանսն" որ է յերկրին
Եղամայ, եւ [11]կայի ի վերայ Ուբաղայ"։
3 Ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ա-
հա խոյ մի կայր հանդէպ [12]Ուբաղայ,
եւ եղջեւրք նորա" բարձունք. եւ մին
բարձրագոյն էր քան զմեւսն, եւ որ
4 բարձրն էր՝ յետոյ ելանէր։ Տեսանէի
զխոյն, զի ոգորէր ընդ [13]ծով եւ ընդ
հիւսիսի եւ ընդ հարաւ. եւ ամենայն
գազանք ոչ կային առաջի նորա, եւ
չէր որ ապրէր ի ձեռաց նորա. եւ առ-
նէր ըստ կամաց իւրոց եւ մեծանայր։
5 Եւ ես միտ դնէի եւ ահա քօշ մի
այծեաց գայր յարեւմտից ընդ երեսս
[14]երկրի, եւ յերկիր ոչ մերձենայր. եւ
քօշին եղջեւր մի [15]էր ի մէջ աչաց նորա.
6 Եւ եհաս մինչեւ ի խոյն [16]եղջերաւոր,
զոր տեսանէի զի կայր հանդէպ Ուբա-
ղայ". եւ յարձակեցաւ ի վերայ նորա
7 զօրութեամբ ուժոյ իւրոյ։ Եւ տեսա-
նէի զնա հասեալ մինչեւ ցխոյն. զայ-
րացաւ եւ եհար զխոյն, եւ խորտակ-
եաց զերկոսին եղջեւրս նորա, եւ ոչ
գոյր զօրութիւն խոյին ունել զդէմ նո-
րա. արկ զնա յերկիր եւ ոտից իւրոց
կոխան արար զնա. եւ ոչ ոք էր որ
8 թափէր զխոյն ի ձեռաց քօշին։ Եւ քօշն
այծեաց մեծացաւ մեծութիւն յոյժ. եւ
ի զօրանալ նորա խորտակեցաւ եղջեւր
նորա մեծ. եւ ելին այլ չորք [17]եղջեւրք
ի ներքոյ" նորա ընդ չորս հողմս երկ-

չորք թագաւորք են որ յարիցեն յերկրէ։ (18) Եւ [1]Այլոմ. զնա մինչեւ յաւիտեան եւ [2]Այլոմ. երեքն առաջի նորա ի բաց թափէին. եւ վասն եղջերն որոյ [3]Այլոմ. տուան իրաւունք [4]Այլոմ. այլակերպ [5]Այլոմ. եղջեւրք՝ ի թագաւորութենէ անտի [6]Այլոմ. այլակերպ իցէ յառաջնոցն [7]Այլոմ. հակառակ Բարձրելոյն [8]Այլոմ. ջնջեսցէ [9]Այլոմ. թագաւորութեանց որ ի ներքոյ ամենայն երկնից՝ տուաւ ժողովրդեան

[10]Եբր. ինձ Դանիելի յետ տեսլեանն առաջնոյ։ (2) Եւ տեսանէի ի տեսլեանն, եւ եղեւ ի տեսանել իմում, եւ ես էի ի մայրաքաղաքին Շաւշ (կամ, Շուշան) [11]Եբր. տեսանէի ի տեսլեանն եւ կայի ի վերայ գետոյն Ուղայ [12]Ասորին՝ գետոյն. եւ էին նորա եղջեւրք երկու. եղջեւրք [13]Ասորին, արեւմուտս [14]Եբր. ամենայն երկրի [15]Եբր. էր նշանաւոր [16]Եբր. որ ունէր եղջեւրս երկուս, զոր տեսանէի զի կայր հանդէպ գետոյն [17]Եբր. եղջեւրք նշանաւորք փոխանակ

9 նից ։ Եւ ի միոջէ ի նոցանէ ել եղջեւր
մի [1]հզօր, եւ մեծացաւ առաւել ընդ
10 [2]հիւսիսի. Եւ մտ զօրութիւն եւ՝ բարձ-
րացաւ մինչեւ ի զօրութիւնս երկնից, եւ
ընկէց յերկիր ի զօրութենէ երկնից եւ
11 յաստեղաց, եւ կոխեաց զնոսա. Մին-
չեւ [3]զօրավարն փրկեսցէ զգերութիւնն.
եւ նովաւ պատարագք խռովեցան. եւ
եղեւ եւ յաջողեցաւ նմա. եւ սրբու-
12 թիւնն աւերեսցի։ Եւ տուան ի վերայ
պատարագացն մեղք՝, եւ անկաւ յեր-
կիր արդարութիւն. եւ արար եւ յա-
13 ջողեցաւ։ Եւ լուայ ի միոջէ սրբոյ որ
խօսէր. եւ ասէր սուրբ մի [4]զՓելմոնին
որ խօսէր, Մինչեւ ցե՞րբ տեսիլդ այդ
կացցէ. պատարագք բարձեալք, եւ մեղքդ
աւերածի տուեալք, եւ սրբութիւնդ եւ զօրութիւն կոխեսցի։
14 Եւ ասէ ցնա, Մինչեւ յերեկոյ եւ
ի վաղորդայն, աւուրս երկուս հազարս
եւ երեք հարեւր՝. եւ սրբեսցի սրբու-
թիւնն։

15 Եւ եղեւ իբրեւ տեսի ես Դանիէլ
զտեսիլն, եւ խնդրէի խելամուտ լինել,
եւ ահա առաջի իմ եկաց իբրեւ զտե-
16 սիլ մարդոյ։ Եւ լուայ բարբառ մար-
դոյ ի մէջ Ուղայ, եւ կոչեաց եւ ասէ,
17 Գաբրիէլ, իմացո զմա զտեսիլդ։ Եւ
եկն եկաց ուր եսն կայի. եւ ի գալն
նորա՝ յիմարեցայ եւ անկայ ի վերայ
երեսաց իմոց. եւ ասէ ցիս, Ի միտ առ,
որդի մարդոյ, զի [5]տակաւին ի ժամա-
18 նակս՝ վախճանի է տեսիլդ։ Եւ մինչ-
դեռ խօսէր նա ընդ իս, յիմարեցայ եւ
անկայ ի վերայ երեսաց իմոց յերկիր.
եւ բուռն եհար զինէն, եւ կացոյց ի
19 վերայ ոտից իմոց. Եւ ասէ ցիս, Ահա-
ւասիկ ես ցուցից քեզ որ ինչ լինելոց
է ի վախճանի [6]ի վերայ երկրի. քանզի
տակաւին ի ժամանակս է վախճանն՝։
20 Խոյն զոր տեսանէիր [7]եղջերաւոր՝ Թա-
21 գաւորն Պարսից եւ Մարաց է՝։ Եւ քօշն
այծեաց՝ թագաւորն Յունաց է եւ եղ-
ջեւրն մեծ որ էր ի մէջ աչաց նորա,
22 նոյն ինքն է թագաւորն առաջին։ Եւ
[8]ի խորտակելն նորա ընդ որով էին այլ
եղջեւրքն, չորք թագաւորք յազգէ նո-
րա յարիցեն, եւ ոչ իւրեանց զօրու-
23 թեամբ՝։ Եւ յետ թագաւորութեան
նոցա եւ ի կատարել մեղաց նոցա, յա-
րիցէ թագաւոր, ժպիրհ երեսօք, [9]յա-
24 ռակս, խորհրդական. Եւ հզօր զօրու-
թիւն նորա, եւ զքանչելիսն ապակա-
նեսցէ՝. եւ յաջողեսցի եւ արասցէ, եւ
ապականեսցէ զհզօրս, եւ զժողովուրդն
25 սուրբ. Եւ [10]լուծ անուոյ՝ նորա յաջո-
ղեսցի եւ նենգութիւն ի ձեռս նորա,
եւ ի սրտի իւրում մեծամտեսցի. եւ
[11]նենգութեամբ ապականեսցէ զբազումս,
եւ [12]ի կորստեան բազմաց կացցէ, եւ
26 իբրեւ զձուս ի ձեռին մանրեսցէ՝։ Եւ
տեսիլն երեկորին եւ առաւօտին որ ա-
սացաւ՝ ճշմարիտ է, եւ դու կնքեա
զտեսիլդ, զի յաւուրս բազումս է։
27 Եւ ես Դանիէլ ննջեցի եւ խօթացայ[13],
եւ յարեայ եւ գործեցի զգործ արքու-
նի, եւ զարմացեալ էի ընդ տեսիլն.
եւ ոչ ոք էր որ իմացուցանէր։

ԳԼ. Թ

1 Յամին առաջնորդի Դարեհի որդւոյ
[14]Արշուրայ ի զաւակէ Մարաց, որ թա-
գաւորեաց ի թագաւորութեանն Քաղ-
2 դէացւոց, [15]Ես Դանիէլ խելամուտ եղէ
ի գրոց թուոյ ամացն [16]որ եղեւ բան
Տեառն առ Երեմիա մարգարէ, ի կա-
տարումն աւերածոյն Երուսաղեմի յամս
եւթանասուն։
3 Եւ դարձուցի զերեսս իմ առ Տէր

---

[1] Օրին. փոքր [2] Օրին. հարաւ, եւ ընդ արեւելս, եւ ընդ երկիրն փառաւոր. (10) Եւ [3] Օրին. ի Զօրավարն մեծացաւ, եւ ի նմանէ բարձաւ մշտնջենաւոր զոհն եւ կործանեցաւ տեղի սրբութեան նորա։ (12) Եւ զօրութիւն տուաւ ընդդէմ մշտնջենաւոր զոհին անօրէնութեամբ (կամ. վասն անօրէնութեան տուաւ զօրութիւն ընդդէմ մշտնջենաւոր զոհին) [4] Օրին. ցնա. Մինչեւ ցե՞րբ եղիցի տեսիլն վասն մշտնջենաւոր զոհին եւ անօրէնութեանն որ կործանէ. և կոխան լինելոյ սրբոյ զօրութեանն և զօրացն. (14) Եւ ասէ ցիս. Մինչեւ յերեկոյ և ի վաղորդայն հազարաց երկուց եւ երեքհարիւրոց [5] Օրին. վասն ժամանակի [6] Օրին. բարկութեան. զի վասն ժամանակի սահմանելոյ է վախճանն

[7] Օրին. որ ունէր եղջեւրս երկուս՝ թագաւորքն Պարսից եւ Մարաց են [8] Օրին. որ խորտակեցաւ, և չորքն որ յարեան փոխանակ նորա, չորք թագաւորութիւնք յարիցեն յազգէն յայնմանէ. այլ ոչ ըստ զօրութեան նորա [9] Օրին. եւ որ խելամուտ իցէ գաղտնեաց. (24) Եւ պնդեսցի զօրութիւն նորա, այլ ոչ զօրութեամբ իւրով, եւ ապականեսցէ զարմանչելապէս [10] Օրին. յաղագս հանճարոյ [11] Օրին. ի յանդգնութեան [12] Օրին. հակառակ Իշխանին իշխանաց կացցէ, եւ առանց ձեռին մանրեսցի [13] Օրին. —յետ այսորիկ—, աւուրս [14] Օրին. Ասուերոսի [15] Օրին. Յառաջնում ամի թագաւորելոյ նորա ես [16] Օրին. գրոց

Աստուած իմ՝ խնդրել աղօթիւք եւ
խնդրուածովք, պահօք եւ խորգով[1].
4 Կացի յաղօթս առ Տէր [2]Աստուած,
գոհացայ" եւ ասեմ, Տէր Աստուած՝
մեծ եւ սքանչելի, որ պահես զուխտ
եւ զողորմութիւն սիրելեաց քոց, որոց
5 պահեն զպատուիրանս քո. Մեղաք, ա-
նօրինեցաք, անիրաւեցաք եւ ապստամ-
բեցաք եւ խոտորեցաք ի պատուիրա-
6 նաց քոց եւ յիրաւանց քոց. Եւ ոչ
լուաք ծառայից քոց մարգարէիցն որք
խօսեցան յանուն քո առ թագաւորս
մեր եւ առ իշխանս մեր եւ առ հարս
մեր, եւ առ ամենայն ժողովուրդս
7 երկրին: Քո, Տէր, արդարութիւն, եւ
մեր ամօթ երեսաց իբրեւ յաւուր յայս-
միկ, առն Յուդայ եւ բնակչաց Երու-
սաղեմի, եւ ամենայն Իսրայելի մեր-
ձաւորաց եւ հեռաւորաց յամենայն երկրի
ուր ցրուեցեր զնոսա անդր վասն ան-
հնազանդութեան իւրեանց՝ զոր անհնա-
8 զանդեցան քեզ: Տէր, մեզ ամօթ ե-
րեսաց մերոց, եւ թագաւորաց մերոց
եւ իշխանաց մերոց, եւ հարցն մերոց
9 որք մեղաք[3]. Եւ Տեառն Աստուծոյ մե-
րոյ գթութիւնք եւ քաւութիւնք. զի
10 ապստամբեցաք ի Տեառնէ, Եւ ոչ լուաք
ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ գնալ
յօրէնս նորա զոր ետ առաջի մեր ի
11 ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէից: Եւ
ամենայն Իսրայէլ անցին զօրինօք քովք,
եւ խոտորեցան զի մի՛ լուիցեն ձայնի
քում. եւ եկին ի վերայ մեր անէծք եւ
երդումնն՝ գրեալ յօրէնս Մովսիսի ծա-
12 ռայի [4]քո, Տէր". զի մեղաք նմա. Եւ
հաստատեաց զբանս իւր զոր խօսեցաւ
ի վերայ մեր եւ ի վերայ դատաւորաց
մերոց որ դատէին զմեզ՝ ածել ի վերայ
մեր չարիս մեծամեծս, որ ոչ եղեն
ի ներքոյ ամենայն երկնից՝ ըստ այնմ
13 որ եղեն յԵրուսաղէմ: Որպէս եւ գրեալ
է յօրէնսն Մովսիսի, այն ամենայն չա-
րիք եկին ի վերայ մեր, եւ ոչ աղա-
չեցաք զերեսս Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝
դառնալ յանիրաւութեանց [5]հարցն մե-
րոց, եւ խելամուտ լինել ամենայն
14 ճշմարտութեան քում: Եւ զարթեաւ
Տէր Աստուած մեր ի վերայ չարեացն
մերոց, եւ ած զնոսա ի վերայ մեր. զի
արդար է Տէր Աստուած մեր ի վե-
րայ ամենայն գործոց իւրոց զոր արար
[5]ընդ մեզ", զի ոչ լուաք ձայնի նորա:
15 Եւ արդ, Տէր Աստուած մեր, որ հաներ
զժողովուրդ քո յերկրէն Եգիպտացւոց
հզօր ձեռամբ, եւ արարեր քեզ անուն
որպէս եւ յաւուր յայսմիկ, մեղաք եւ
16 անօրինեցաք: Տէր, ամենայն ողորմու-
թեամբ քով դարձցի սրտմտութիւն քո,
եւ բարձցի բարկութիւն քո ի քաղաքէ
քումմէ յԵրուսաղեմէ, ի լեռնէ սրբոյ
քո. զի [6]մեղաք, եւ առ անօրէնու-
թեան մերում եւ" հարցն մերոց՝ Երու-
սաղէմ եւ ամենայն ժողովուրդ քո ե-
ղեւ ի նախատինս ամենեցուն որ շուրջ
17 զմեւք են: Եւ արդ լուր, [5]Տէր Աս-
տուած մեր, աղօթից ծառայի քո եւ
խնդրուածոց, եւ երեւեցո զերեսս քո
վասն [7]քո ի սրբութիւնն" որ աւերեցաւ:
18 Խոնարհեցո, Աստուած իմ, զունկն քո
եւ լուր ինձ. բաց զաչս քո եւ տես
զապականութիւն մեր, եւ զքաղաքին
քո յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն քո.
զի ոչ առ արդարութեանց մերոց ար-
կանեմք զգութս մեր առաջի քո, այլ
19 վասն բազում գթութեան քո: Տէր,
լուր, Տէր, քաւեա, Տէր, [8]անսա, Տէր",
մի՛ յամեր վասն քո, Աստուած իմ, զի
անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ քաղա-
քին [9]քո:
20 Եւ մինչդեռ ես խօսէի եւ յաղօթս
կայի, եւ խոստովան լինէի զմեղս իմ
եւ զմեղս ժողովրդեանն Իսրայելի, եւ
արկանէի զգութս առաջի Տեառն Աս-
21 տուծոյ իմոյ վասն լերինն [10]սրբոյ, Եւ
մինչդեռ խօսէի յաղօթսն, եւ ահա
այրն Գաբրիէլ, զոր տեսանէի յառաջ-
նումն տեսլեանն, [11]թռուցեալ եւ" մեր-
ձեցաւ առ իս, իբրեւ ի ժամ երեկորին
22 պատարագին, Եւ խելամուտ արար զիս,
եւ խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ, Դանիէլ,
այժմ [12]եկի խելամուտ առնել զքեզ":
23 Ի սկզբան աղօթից քոց ել պատգամ, եւ
ես եկի պատմել քեզ. զի այր ցանկա-
լի ես դու. արդ ած զմտաւ զբանդ,
24 եւ ի միտ առ զտեսիլդ: Եւթանասուն

[1] Եբրայեցին յաւելու. եւ մոխրով [2] Եբր. Աստուած իմ, եւ խոստովան եղէ [3] Եբրայեցին յաւելու, քեզ [4] Եբր. Աստուծոյ [5] Ց Եբր. պակասի

[6] Եբր. վասն մեղաց մերոց և վասն անօրէնութեանց [7] Եբր. Տեառն՝ ի վերայ սրբութեանն [8] Եբր. անսա, եւ արա [9] Եբր. քո եւ ի վերայ ժողովրդեան քո [10] Եբր. սրբոյ Աստուծոյ իմոյ [11] Եբր. անդէն թռուցեալ [12] Եբր. ելի խելամուտ առնել զքեզ իմաստութեան

եւթներորդք [1]համառօտեցան ի վերայ
ժողովրդեան քո եւ ի վերայ քաղա-
քին սրբոյ, ի վախճանել մեղաց, եւ ի
կնքել անօրէնութեանց, [2]եւ ի ջնջել
անիրաւութեանց," եւ ի քաւել ամպա-
րշտութեանց, եւ ի գալ յաւիտենական
արդարութեանն, եւ ի կնքել տեսլեան
եւ մարգարէի, եւ յօծանել [3]սրբութեան
25 սրբութեանցն": Եւ գիտասցես եւ խե-
լամուտ լիցիս յելից բանին [4]տալ պա-
տասխանի" եւ ի շինելն Երուսաղեմի
մինչեւ ցՕծեալն առաջնորդ՝ եւթնե-
րորդք եւթն, եւ եւթներորդ վաթսուն
եւ երկու դարձցին եւ շինեսցին հրա-
պարակքն եւ պարիսպք [5]եւ նորոգես-
26 ցին ժամանակք": Եւ յետ վաթսուն եւ
երկուց եւթներորդաց [6]բարձցի Օծու-
թիւնն, եւ իրաւունք ոչ իցեն ի նմա.
եւ քաղաքն եւ սրբութիւնն ապակա-
նեսցին առաջնորդաւն հանդերձ որ
գալոց է, եւ ջնջեսցին հեղեղաւ. եւ
մինչեւ ի վախճան պատերազմին հա-
մառօտելոյ կարգեսցէ զապականութիւն,
եւ զօրացուսցէ զուխտ բազմաց. եւթ-
ներորդ մի եւ կէս եւթներորդի, դա-
դարեցուսցէ զպատարագս եւ զպատարագս.
եւ մինչեւ ի ծայրս անկեանն ապականու-
թիւն. եւ մինչեւ ցվախճան եւ ցատագնալ
կարգեսցէ ի վերայ ապականութեանն":
27 Եւ զօրացուսցէ զուխտ բազմաց եւթնե-
րորդ մի, եւ կէս եւթներորդի բարձցին
զոհք եւ նուէրք. եւ ի վերայ [7]տաճարին
պղծութիւն աւերածոյն կացցէ, եւ մին-
չեւ ի վախճան ժամանակի կատարած
տացի" ի վերայ աւերածին:

ԳԼ. Ժ

[1]Տեսիլ վեցերորդ:"

1 Յամին երրորդի Կիւրոսի արքայի Պար-
սից՝ բանն յայտնեցաւ Դանիելի որոյ ա-
նուն կոչեցաւ Բաղտասար. եւ ճշմա-
րիտ է բանն, եւ [2]զօրութիւն մեծ եւ
2 հանճար տուաւ նմա ի տեսլեանն": Յա-
ւուրսն յայնոսիկ ես Դանիէլ էի ի սուգ
3 երիս եւթներորդս աւուրց. Հաց ցան-
կութեան ոչ կերայ, եւ միս եւ գինի ոչ
եմուտ ի բերան իմ, եւ իւղով ոչ օծայ,
մինչեւ ի կատարել երից եւթներորդաց
աւուրց:
4 Յաւուրն քսաներորդի եւ չորրորդի
ամսեանն առաջնոյ՝ կայի ես առ ափն
գետոյն մեծի որ է Տիգրիս (Դկղաթ):
5 Ամբարձի զաչս իմ, եւ ահա այր մի
զգեցեալ [9]փառս, եւ ընդ մէջ իւր ա-
6 ծեալ կամար յոսկւոյն Ոփազայ. Եւ
մարմին նորա [10]ծովագոյն, եւ երեսք նո-
րա իբրեւ զտեսիլ փայլականն, եւ աչք
նորա իբրեւ ճառագայթք հրոյ. բազուկք
եւ բարձք նորա իբրեւ զտեսիլ փայլուն
պղնձոյ, եւ բարբառ բանից նորա իբ-
7 րեւ զբարբառ զօրու: Եւ տեսի ես Դա-
նիէլ միայն զտեսիլն, եւ արքն որ ընդ
իս էին՝ ոչ տեսին զտեսիլն, այլ ահ մեծ
անկաւ ի վերայ նոցա, եւ փախեան
8 [11]զարհուրեալք: Եւ ես միայն մնացի, եւ
տեսի զտեսիլն զայն մեծ. եւ ոչ մնաց
յիս զօրութիւն, եւ փառք իմ յապակա-
նութիւն դարձան, եւ չհանդարտեցի
9 զօրութեանն: Եւ լուայ զբարբառ բա-
նից նորա. եւ ի լսելն իմում զբարբառ
բանից նորա՝ կայի հիացեալ, եւ երեսք
իմ յերկիր խոնարհեալ:
10 Եւ ահա ձեռն ձգեալ առ իս՝ կանգ-
նեաց զիս ի ծունգս իմ եւ ի թաթս ձե-
11 ռաց իմոց. Եւ ասէ ցիս, Դանիէլ, այր
ցանկալի, խելամուտ լեր բանիցս զոր
խօսեցայց ընդ քեզ, եւ կաց ի կայի
քում, զի այժմ առաքեցայ առ քեզ.
եւ ի խօսել նորա ընդ իս զբանս զայս՝
12 յոտն կացի դողութեամբ: Եւ ասէ ցիս,
Մի երկնչիր, Դանիէլ, զի յօրէ յորմէ ե-
տուր զսիրտ քո խելամուտ լինել, եւ
վշտանալ առաջի Աստուծոյ քո, լսելի
եղեն բանք քո, եւ ես եկի ընդ բանից
13 քոց: Եւ իշխան թագաւորութեանն
Պարսից կայր հակառակ ինձ զքսան եւ
զմի օր. եւ ահա Միքայէլ, մի յառա-
ջին իշխանացն, եկն օգնել ինձ. եւ [12]թո-
ղի զնա անդ ընդ իշխանի թագաւո-
14 րութեանն" Պարսից. Եւ եկի խելամուտ
առնել զքեզ որչափ ինչ անցք անցա-
նելոց իցեն ընդ ժողովուրդ քո յաւուրս

[1]Եբր. վճռեցան [2]Յեբր. գոլալ [3]Եբր. զՍուրբն սրբոց [4]Եբր. ի նորոգել [5]Եբր. ի նեղութեան ժամանակի իսկ [6]Եբր. Հատանիցի Օծեալն եւ ոչ վասն իւր. եւ զքաղաքն եւ զսրբութիւնն ապականեսցէ ժողովուրդ իշխանին որ գալոց է, եւ վախճան նորա եղիցի հեղեղաւ, եւ մինչեւ ի վախճան պատերազմին սահմանեալ են աւերմունք [7]Եբր. աշտարակին, (կամ, թեւոյ) ապականութեանցն իցէ աւերիչն, եւ մինչեւ ի սպառ. եւ սահմանեալն հեղցի [8]Եբր. ճիգն մեծ էր, եւ խելամուտ եղեւ բանին եւ ի միտ առ զտեսիլն

[9]Եբր. բեհեզ [10]Եբր. իբրեւ զբիւրեղ [11]Եբր. զի թաքիցեն [12]Եբր. եւ մնացի ընդ թագաւորսն

15 յերկիր . զի [1]տեսիլդ յաւուրս է ։ Եւ ի
խօսելն նորա ընդ իս ըստ բանիցս այ-
սոցիկ՝ անկայ ի վերայ երեսաց իմոց
յերկիր , եւ կայի հիացեալ ։
16 Եւ ահա իբրեւ ի նմանութիւն որդ-
ւոյ մարդոյ մերձեցայր ի շրթունս իմ .
բացի զբերան իմ եւ խօսեցայ , եւ ա-
սեմ ցայրն որ կայր յանդիման ինձ , Տէր ,
յերեւելդ քո ինձ՝ խռովեցաւ փոր իմ յիս ,
17 եւ ոչ գոյ յիս զօրութիւն ։ Եւ զիա՞րդ
կարիցէ ծառայ [2]քո , տէր ," խօսել ընդ
տեառն իմում . եւ ոչ եւս է յիս զօրու-
18 թիւն կալոյ , եւ շունչ ոչ մնաց յիս ։ Եւ
յաւել եւս մերձեցաւ յիս իբրեւ զտեսիլ
19 մարդոյ , եւ զօրացոյց զիս . Եւ ասէ ,
Մի՛ երկնչիր , այր ցանկալի , խաղա-
ղութիւն ընդ քեզ , զօրացիր եւ քաջ
լեր . եւ ի խօսել նորա ընդ իս՝ զօրա-
ցայ եւ ասեմ , Խօսեսցի տէր , զի զօ-
20 րացուցեր զիս ։ Եւ ասէ , Եթէ գիտի-
ցե՞ս վասն էր եկի առ քեզ . եւ արդ
դառնամ անդրէն տալ պատերազմ ընդ
իշխանին Պարսից . եւ ես երթայի , եւ
21 իշխանն Յունաց գայր ։ Բայց պատմե-
ցից քեզ զինչ կարգեալ է ի գիրս ճշ-
մարտութեան. եւ ոչ ոք է ինձ օգնական
այսոցիկ , բայց Միքայէլ իշխանն ձեր ։

Գլ . ԺԱ

1 Եւ ես յառաջնում ամին [3]Կիւրոսի կայի
ի հաստատութեան եւ ի զօրութեան" ։
2 Եւ արդ պատմեցից քեզ զճշմարտու-
թիւնն . Ահա երեք թագաւորք յարիցեն
յերկրիդ Պարսից , եւ չորրորդն մեծա-
ցի մեծութիւն մեծ քան զամենեսեան .
եւ յետ զօրանալոյ նորա ի մեծութեան
իւրում , [4]յարիցէ ի վերայ թագաւորու-
թեանցն" Յունաց ։
3 Եւ յարիցէ թագաւոր հզօր , եւ տիրեսցէ
տէրութեամբ բազմաւ , եւ արասցէ ըստ
4 կամս իւր . Եւ իբրեւ յարիցէ՝ թագաւո-
րութիւն նորա փշրեսցի , եւ բաժանեսցի
ի չորս հողմս երկնից . եւ ոչ [5]ըստ վախ-
ճանի" նորա, եւ ոչ ըստ տէրութեան նորա
զոր տիրեաց . զի խլեսցի թագաւորու-
թիւն նորա , եւ այլոց՝ թող զնոցայն ։
5 Եւ զօրասցի թագաւորն հարաւոյ , եւ
մի յիշխանացն զօրասցի ի վերայ նորա ,
6 եւ [6]տիրեսցէ տէրութիւն մեծ ։ Եւ յետ
[7]ամացն իւրեանց խառնակեսցին" ընդ
միմեանս . եւ դուստր արքային հարա-
ւոյ մտցէ առ արքայն հիւսիսոյ՝ առնել
դաշինս ընդ նմա . եւ ոչ հանդարտեսցէ
զօրութեան բազկին , եւ ոչ կացցէ [8]զա-
ւակ նորա . եւ մատնեսցի ինքն եւ ա-
ծելիքն իւր , եւ [9]օրիորդն եւ որ զօրա-
ցուցանէր զնա ի ժամանակին ։
7 Եւ յարիցէ [10]ի ծաղկէ արմատոյ նորա
ի վերայ պատրաստութեան իւրոյ" , եւ
եկեսցէ առ զօրութիւնն . եւ մտցէ ի
հաստատութիւնս թագաւորութեանն
հիւսիսոյ , եւ արասցէ ընդ նոսա , եւ
8 զօրասցի ։ Եւ զաստուածս նոցա *կոր-
ծանեսցէ հանդերձ ձուլածոյիւք նոցա ,
եւ զամենայն սպասս ցանկալիս նոցա՝
զոսկւոյ եւ զարծաթոյ գերի առեալ բե-
րիցէ յԵգիպտոս, եւ ինքն [11]հաստատես-
9 ցի քան զթագաւորն հիւսիսոյ . Եւ մտցէ
ի թագաւորութիւն արքային հարաւոյ ,
եւ դարձցի անդրէն յերկիր իւր ։
10 Եւ որդիք [12]նորա ժողովեսցեն ամբոխ
զօրաց բազմաց . եւ մտցէ դիմեալ , եւ
հեղեղատեսցէ եւ անցցէ , եւ [13]դադարեսցէ ,
եւ գրգռեսցի մինչեւ ի զօրութիւն" նորա ։
11 Եւ զազանասցի թագաւորն հարաւոյ ,
եւ ելցէ եւ տացէ պատերազմ ընդ թա-
գաւորին հիւսիսոյ . [14]եւ գումարեսցէ զօր
բազում , եւ մատնեսցի [15]զօրն ի ձեռս
12 նորա ։ Եւ առցէ զամբոխն , եւ բարձ-
րասցի սիրտ նորա . եւ կործանեսցէ
13 զբիւրաւորս , եւ ոչ զօրասցի ։ Եւ դարձ-
ցի արքայն հիւսիսոյ , եւ ածցէ զօր բա-
զում քան զառաջինն . եւ ի վախճանի
[16]ժամանակաց եկեսցէ մտանել զօրու
14 մեծաւ եւ բազում [17]ստացուածովք ։ Եւ
ի ժամանակսն յայնոսիկ բազումք յա-
րիցեն ի վերայ թագաւորին հարաւոյ .
եւ որդիք [18]մնացելոց ժողովրդեան քո
բարձրասցին ի հաստատել զտեսիլն , եւ

[1] Եբր. տեսիլդ աւուրին [2] Եբր. տեառն իմոյ
[3] Եբր. Դարեհի Մարի կայի ի հաստատել եւ ի
զօրացուցանել զնա [4] Եբր. յարուցէ զամե-
նեսեան ի վերայ թագաւորութեանն [5] Եբր.
ի յաջորդս

[6] Եբր. տիրեսցէ , եւ տէրութիւն նորա [7] Եբր.
ամաց եղիցին դաշնակից [8] Եբր. նա եւ
բազուկ [9] Եբր. որ ծնաւն զնա [10] Եբր.
մին յոստոց անտի արմատոց նորա փոխանակ
նորա *Յնբր. պատկերս [11] Եբր. հաստատեսցի զամս
ինչ առաւել [12] Եբր. նորա տացեն պատե-
րազմ , եւ [13] Եբր. դարձեալ տացէ պատե-
րազմ մինչեւ յամրութիւն [14] Եբր. եւ նա
[15] Եբր. ամբոխն [16] Եբր. ամաց [17] Եբր.
պատրաստութեամբ [18] Եբր. յափշտակչաց

15 տկարասցին ։ Եւ մտցէ թագաւորն [1]հա-
րաւոյ, եւ կուտեսցէ հող, եւ առցէ
զքաղաքս ամուրս. եւ բազուկք ար-
քային հարաւոյ ոչ հաստատեսցին. եւ
[2]յարիցեն ընտրեալք՟ նորա, եւ ոչ իցէ
16 զօրութիւն կալոյ ։ Եւ [3]արասցէ ի մտա-
նելն իւրում առ նա՟ զկամս իւր, եւ
ոչ ոք իցէ որ ունիցի զդէմ նորա. եւ
կացցէ յերկրին [4]Սաբիմայ, եւ վախճա-
17 նեսցի ի ձեռս նորա ։ Եւ դիցէ զերեսս
իւր մտանել [5]զօրութեամբ իւրով յա-
մենայն թագաւորութիւնս նորա, եւ
զամենայն ուղղութիւնս առնիցէ ընդ
նմա՟. եւ զդուստր կանանց տացէ նմա
յապականութիւն, եւ մի [6]յամրասցի,
18 եւ մի եղիցի նա նորա ։ Եւ դարձուսցէ
զերեսս իւր ի կղզիս, եւ առցէ զբա-
զումս. եւ [7]այրեսցէ զիշխանս որ նա-
խատեսցին զնոսա, եւ զնախատինս նո-
19 ցա դարձուսցէ յերեսս նոցա ։ Եւ դարձ-
ցի զօրութեամբ յերկիր իւր՟, եւ տկա-
րասցի եւ անկցի, եւ ոչ գտանիցի ։
20 [8]Եւ յարիցէ յարմատոյ նորա տունկ
թագաւորութեան ի վերայ պատրաս-
տութեան նորա, եւ բռնադատիցէ առ-
նել չուք թագաւորութեան. եւ յաւուրսն
յայնոսիկ խորտակեսցի, եւ ոչ երեսօք
21 եւ ոչ պատերազմաւ ։ Կացցէ ի վերայ
պատրաստութեան իւրոյ, զի արհա-
մարհեցաւ, եւ ոչ ետուն նմա փառս
թագաւորութեան. եւ եկեսցէ յաջողու-
թեամբ, եւ բռնադատեսցի թագաւո-
22 րութեանց գայթակղութեամբք ։ Եւ բա-
զուկք այնր որ հեղեղատիցեն, եւ հե-
ղեղատեսցին յերեսաց նորա. եւ խոր-
23 տակեսցի եւ առաջնորդ ուխտին ։ Եւ
այնոցիկ որ խառնիցին ի նա՝ արասցէ
նենգութիւն. եւ ելցէ եւ զօրասցի ի
24 վերայ նոցա սակաւ ազգաւ ։ Եւ յաջո-
ղութեամբ բազում աշխարհօք եկեսցէ՟
եւ արասցէ զոր ոչ արարին հարք նո-
րա, եւ ոչ հարք հարց նորա. եւ զա-
ւար եւ զկապուտ եւ զստացուածս բաշ-
խեսցէ նոցա, եւ ի վերայ [9]Եգիպտացւոց
խորհուրդ խորհեսցի մինչեւ ի ժամանակ ։
25 Եւ զարթիցէ զօրութիւն նորա, եւ սիրտ
նորա ի վերայ թագաւորին հարաւոյ զօ-
րութեամբ մեծաւ. եւ թագաւորն հարա-
ւոյ խմբեսցէ պատերազմ զօրու մեծաւ եւ
հզօրաւ յոյժ, եւ ոչ [10]հանդարտեսցէ. զի
26 խորհեսցին ի վերայ նորա խորհուրդս ։ Եւ
[11]կերիցեն որ ինչ նմա անկ իցէ, եւ խոր-
տակեսցեն զնա, եւ զզօրսն այրեսցեն՟, եւ
27 անկցին վիրաւորք բազումք ։ Եւ երկո-
ցունց թագաւորացն սիրտք իւրեանց ի
չարութեան. եւ ի միում սեղանի սուտ
խօսեսցին, եւ մի յաջողեսցի. զի [12]վախ-
28 ճանն ի ժամանակս է՟ ։ Եւ դարձցի յեր-
կիր իւր մեծութեամբ բազմաւ, եւ
սիրտ նորա ի վերայ ուխտի սրբոյ. եւ
արասցէ եւ դարձցի յերկիր իւր ։
29 [13]Ի ժամանակի դարձցի, եւ եկեսցէ ի
վերայ հարաւոյ, եւ ոչ եղիցի իբրեւ
30 զառաջինն վերջինն ։ Եւ մտցեն ի նա
[14]բանակք Կիտացւոց, եւ խոնարհեսցի եւ
դարձցի եւ բարկասցի ի վերայ ուխտին
սրբոյ, եւ արասցէ, եւ դարձցի եւ [15]զու-
մարեսցի ի վերայ այնոցիկ որք թողին
31 զուխտն սուրբ ։ Եւ [16]յարիցեն զաւակք ի
նմանէ՟, եւ պղծիցեն զսրբութիւնն [17]բռնու-
թեամբ. եւ փոխեսցեն զհանապա-
զորդութիւնն, եւ տայցեն պղծութիւն
32 ապականութեան ։ Եւ ապականիչք ուխ-
տին ածցեն ի վերայ իւրեանց զգայ-
թակղութիւն՟. եւ ժողովուրդ որ ճա-
նաչէ զԱստուած իւր՝ զօրասցին եւ ա-
33 րասցեն ։ Եւ հանճարեղք ժողովրդեանն

---

[1] Այլ. հիւսիսոյ [2] Այլ. ոչ ժողովուրդ ընտրելոց [3] Այլ. որ գայն ի վերայ նորա՝ արասցէ [4] Այսինքն՝ փառաց [5] Այլ. զօրութեամբ ամենայն թագաւորութեան իւրոյ, եւ ուղիղք ընդ նմա, եւ վճարեսցէ [6] Այլ. կացցէ [7] Այլ. դադարեցուսցէ իշխան մի զնախատինս նորա, նա եւ զնախատինս նորա դարձուսցէ ի նա ։ (19) Եւ դարձուսցէ զերեսս իւր յամրութիւնս երկրին իւրոյ [8] Այլ. Եւ կացցէ փոխանակ նորա այլ որ անցուցանէ հարկահան ի շուք թագաւորութեան, եւ յաւուրս ինչ խորտակեսցի, այլ ոչ բարկութեամբ եւ ոչ պատերազմաւ ։

(21) Եւ յարիցէ փոխանակ նորա անարգ որ եւ ոչ տացեն նմա փառս թագաւորութեան, եւ եկեսցէ նա հանդարտութեամբ եւ կալցի զթագաւորութիւնն ողորմանօք ։ (22) Եւ բազկօք հեղեղատի հեղեղեսցին յերեսաց նորա եւ խորտակեսցին, եւ իշխան ուխտին եւս ։ (23) Եւ յետ միաբանելոյ յուխտ ընդ նմա՝ արասցէ նենգութիւն. եւ ելցէ եւ զօրասցի սակաւ ազգաւ ։ (24) Ի հանդարտութեան մտցէ նա յերկիր պարարտ. [9] Այլ. ամրութեանց [10] Այլ. կացցէ [11] Այլ. որ ուտեն զհամադամս նորա՝ խորտակեսցեն զնա. եւ զօրք նորա հեղեղեսցին [12] Այլ. տակաւին վախճանն է վասն ժամանակի սահմանելոյ [13] Այլ. Ի ժամանակին սահմանելոյ [14] Այլ. նաւք [15] Այլ. դիցէ զուշ իւր [16] Այլ. բազուկք ընդ նմանէ կանգնեսցին [17] Այլ. զամրութիւնն, եւ բարձցեն զշարն հանապազորդ, եւ դիցեն զապականիչ պղծութիւնն ։ (32) Եւ զուխտադրուժս մոլորեցուսցէ ողոքանօք

[1]բազում խիկք խելամուտ եղիցին”. եւ
տկարասցին սրով եւ հրով, եւ գերութեամբ
34 եւ յափշտակութեամբ աւուրս ։ Եւ ի
տկարանալ նոցա՝ օգնականութիւն ինչ
սակաւ գտցեն, եւ յաւելցին ի նոսա
35 բազումք [2]գայթակղութեամբք։ Եւ ի հան-
ճարեղացն տկարասցին ի փորձել զնո-
սա եւ [3]ընտրել, եւ յայտնել մինչեւ ի
վախճան ժամանակի. զի տակաւին [4]ժա-
36 մանակ է ։ Եւ արասցէ ըստ կամաց իւ-
րոց եւ բարձրասցի թագաւորն եւ
հպարտասցի ի վերայ ամենայն աստուա-
ծոց, եւ ի վերայ Աստուծոյն աստու-
ծոց խօսեսցի [5]ամբարտաւանս. եւ յա-
ջողեսցի մինչեւ վախճանեսցի բարկու-
թիւն, քանզի [6]ի վախճան լինելոց է”։
37 Եւ ի վերայ աստուծոց հարց իւրոց
զմտաւ [7]ածցէ, եւ” վասն ցանկութեան
կանանց, եւ զամենայն զիս զմտաւ ոչ
ածցէ, եւ ի վերայ ամենայնի հպար-
38 տասցի. Եւ [8]զԱստուած հզօր ի տեղ-
ւոջ իւրում” փառաւորեսցէ, եւ զաս-
տուած զոր ոչ ծանեան հարք նորա՝
փառաւորեսցէ ոսկւով եւ արծաթով
եւ ականբք պատուականօք եւ ցան-
39 կալեօք։ Եւ [9]անցցէ յամուրս փախստա-
կանաց ընդ աստուծոյ” օտարի, եւ յա-
ճախեսցէ [10]փառս. եւ հնազանդեցուսցէ
նմա” զբազումս, եւ զերկիրն բաժա-
նեսցէ ի պարգեւ ։
40 Եւ ի ժամանակի վախճանի ոտորեսցի
ընդ [11]արքային հարաւոյ. եւ զօրաժողով
լիցի” ի վերայ նորա արքայն հիւսիսոյ,
կառօք եւ հեծելովք եւ նաւօք բազմօք.
եւ մտցէ [12]յերկիրն եւ խորտակեսցէ”
41 եւ անցցէ. Եւ մտցէ յերկիրն [13]Սա-
բայիմ, եւ բազումք [14]տկարասցին. եւ
սոքա իցեն որ ապրիցեն ի ձեռաց նո-
րա, Եդոմ եւ Մովաբ, եւ իշխանու-
42 թիւն որդւոցն Ամոնայ ։ Եւ ձգեսցէ
զձեռն իւր [15]յերկիրն. եւ երկիրն Եգիպ-
43 տացւոց ոչ եղիցի ի փրկութիւն. Եւ
տիրեսցէ ի վերայ [16]գաղտնեաց ոսկւոյ
եւ արծաթոյ, եւ ի վերայ ամենայն ցան-
կալեացն [17]Եգիպտացւոց եւ Լիբէացւոց,
44 եւ Եթէովպացւոց յամուրս նոցա ։ Եւ
ապա համբաւք եւ տագնապք ճեպես-
ցեն զնա յարեւելից, եւ ի հիւսիսոյ ե-
կեսցէ սրտմտութեամբ բազմաւ ապա-
45 կանել զբազումս ։ Եւ հարցէ զխորան
իւր յԵփադնոն, ի մէջ ծովուցն ի լեառն
Սաբայիմ սուրբ, եւ եկեսցէ մինչեւ ի
կողմն մի նորա. եւ ոչ ոք իցէ որ փըր-
կիցէ զնա ։”

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ Մի-
քայէլ իշխան մեծ, որ կայ ի վերայ որդւոց
ժողովրդեան քո. եւ եղիցի ժամանակ
նեղութեան, [18]նեղութիւն՝ որպիսի ոչ
եղեւ յորմէ հետէ եղեւ ազգ ի վերայ երկրի
մինչեւ ի ժամանակին յայն. եւ ի ժամանա-
կին յայնմիկ ապրեսցի ժողովուրդ քո,
ամենայն որ գտցի գրեալ ի դպրութեան։
2 Եւ բազումք ի ննջեցելոց ի հող երկրի՝
յարիցեն, ոմանք ի կեանս յաւիտենա-
կանս, եւ ոմանք ի նախատինս եւ յա-
3 մօթ յաւիտենականս ։ Եւ իմաստունք
ծագեսցեն իբրեւ զլուսաւորութիւն ի
հաստատութեան, եւ [19]բազումք յար-
դարոց” իբրեւ զաստեղս յաւիտեանս՝
եւ եւս ։
4 Եւ դու, Դանիէլ, փակեա զբանսդ,
եւ կնքեա զգիրդ՝ մինչեւ ի ժամանակ
վախճանի, մինչեւ ուսցին բազումք,
եւ բազմասցի գիտութիւն ։
5 Եւ տեսի ես Դանիէլ, եւ ահա [20]եր-
կու կային յայսկոյս եւ յայնկոյս գե-
6 տոյն ։ Եւ ասեն ցայրն որ զգեցեալն էր
[21]զբադէնն, եւ կայր ի վերայ ջուրց գե-
տոյն, Մինչեւ ցե՞րբ իցէ վախճան սքան-
7 չելեացդ [18]զոր ասացեր”։ Եւ լուայ յառ-
նէն որ զգեցեալն էր [21]զբադէնն եւ կայր

---

[1] Եբր. խելամուտ արասցեն զբազումս [2] Եբր. ողորմանօք [3] Եբր. սրբել եւ սպիտակացուցանել [4] Եբր. վասն ժամանակի սահմանելոյ [5] Եբր. ահագինս [6] Եբր. որ սահմանեալն է՝ կատարեսցի [7] Եբր. ոչ ածցէ, եւ ոչ [8] Եբր. զաստուածն ամրութեանց ի տեղւոջ իւրում [9] Եբր. վճարեսցէ գործ ի բերդս ամուրս ընդ աստուծոյն [10] Եբր. փառս որոց ճանաչեն զնա, եւ հնազանդեցուսցէ նոցա [11] Եբր. նմա արքայն հարաւոյ. եւ եկեսցէ իբրեւ զմրրիկ [12] Եբր. յերկիրս եւ ողողեսցէ [13] Այլքն՝ փառաց [14] Կամ, գլորեսցին [15] Եբր. յերկիրս

[16] Եբր. գանձուց [17] Եբր. Եգիպտացւոց. եւ Լիբէացիք եւ Եթէովպացիք զկնի հետոց նորա ։ (44) Եւ ապա համբաւք տագնապեցուսցեն զնա յարեւելից եւ ի հիւսիսոյ. եւ նա ելցէ սրտմտութեամբ բազմաւ ապականել եւ ջնջել զբազումս ։ (45) Եւ հարցէ զխորանս արքունեաց իւրոց ի մէջ ծովուց եւ ի լերին փառաց սրբութեան (կամ, ի մէջ ծովուց, ի լերին փառաց սրբութեան), սակայն հասցէ ի վախճան իւր, եւ ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ նմա ։ [18] Եբր. [illegible] [19] Եբր. որ արդարացուցանեն զբազումս՝ փայլեսցեն [20] Եբր. երկու այլք [21] Այլքն՝ զբեհեզն

ի վերայ ջուրց գետոյն, ամբարձ զաջ
իւր եւ զձախ իւր յերկինս, եւ երդուաւ
ի կենդանին յաւիտենից, թէ ի ժամա-
նակ, եւ ի ժամանակս, եւ ի կէս ժա-
մանակի, եւ ի կատարել ցրման [1]ձեռին
ժողովրդեանն սրբեցելոյ՝ [2]ծանիցեն զայս"
ամենայն։
8 Եւ ես լուայ, եւ ոչ առի ի միտ. եւ
ասեմ, Տէր, զի՞նչ է վախճան այդոցիկ։
9 Եւ ասէ, Երթ, Դանիէլ, զի արգելեալ
եւ կնքեալ են բանքս մինչեւ ցժամա-
10 նակ վախճանի։ [3]Ընտրեսցին եւ սպի-
տակասցին եւ փորձեսցին [4]եւ սրբես-
ցին" բազումք, եւ անօրինեսցին անօ-
րէնք, եւ ոչ [5]առնուցուն ի միտ ամ-
պարիշտք". եւ իմաստունք իմասցին։
11 [6]Ի ժամանակէ փոփոխմանն յաճախու-
թեան, եւ տացի պղծութիւն աւերա-
ծին աւուրս հազար երկերիւր երեսուն
12 եւ հինգ. Եւ երանի" որ համբերեսցէ
եւ հասցէ յաւուրս հազար երեք հարեւր
13 երեսուն եւ հինգ։ Եւ [7]դու եկ հանգիր,
զի տակաւին են աւուրք եւ ժամք ի
կատարումն վախճանի, եւ հանգիցես.
եւ յարիցես ի ժամանակի" քում ի վախ-
ճանի աւուրց։

[8]ԳԼ. ԺԴ

65 Եւ թագաւորն Աստիագէս յաւելաւ առ
հարս իւր, եւ առ Կիւրոս Պարսիկ զթա-
1 գաւորութիւն նորա։ Եւ Դանիէլ էր կե-
նաց կցորդ թագաւորին, եւ փառաւոր
քան զամենայն բարեկամս նորա։
2 Եւ էին կուռք մի Բաբելացւոց անուն
Բէլ. եւ ելանէր նմա ռոճիկ աւուր միոջ
նաշիհ երկոտասան արդու, եւ քառա-
3 սուն ոչխար, եւ գինի՝ վեց մար։ Եւ
թագաւորն պաշտէր զնա, եւ երթայր
հանապազ երկիր պագանէր նմա։ Բայց
Դանիէլ պագանէր երկիր Աստուծոյ իւ-
րում. եւ ասէ ցնա թագաւորն, Դու ըն-
4 դէ՞ր ոչ երկիր պագանես Բելայ։ Եւ նա
ասէ, Քանզի ոչ պաշտեմ զկուռս ձե-
ռագործս, այլ զԱստուած կենդանի՝ զԱ-
րարիչն երկնի եւ երկրի, որ ունի իշ-
5 խանութիւն ամենայն մարմնոյ։ Եւ ասէ
ցնա թագաւորն, Իսկ Բէլ ո՞չ թուի քեզ
թէ իցէ Աստուած կենդանի. եթէ ո՞չ
տեսանիցես՝ որչափ ուտէ եւ ըմպէ հա-
6 նապազ։ Եւ ասէ Դանիէլ ծիծաղելով,
Մի՛ խաբիր, արքայ, զի դա է ի ներ-
քոյ կաւեայ, եւ արտաքոյ պղնձի. ոչ
կերեալ դորա երբեք եւ ոչ արբեալ։
7 Եւ բարկացեալ թագաւորն՝ կոչեաց
զքուրմսն նորա, եւ ասէ ցնոսա թա-
գաւորն, Եթէ ոչ ասիցէք ինձ, ո՞վ ու-
տէ զսեղանն զայն, մահու մեռանիցիք.
8 Ապա եթէ յայտ առնիցէք՝ թէ զայն ա-
մենայն Բէլ ուտէ, մեռանիցի Դանիէլ՝
զի հայհոյեաց զԲէլ։ Եւ ասէ Դանիէլ
ցթագաւորն, Եղիցի ըստ բանի քում։
9 Եւ էին քուրմք Բելայ եւթանասուն,
թող զկանայս եւ զմանկտի։ Եւ եկն
թագաւորն Դանիելիւ հանդերձ ի տուն
10 Բելայ։ Եւ ասեն քուրմք Բելայ, Ահա-
ւասիկ մեք արտաքս ելցուք. եւ դու,
արքայ, դիր առաջի դորա զկերակուրսդ,
եւ զգինիդ՝ խառնեալ դիցես. եւ փա-
կեա զդուրսդ եւ կնքեա մատանեաւ
11 քով։ Եւ եկեալ ընդ առաւօտս, եթէ ոչ
գտցի այդ ամենայն կերեալ ի Բելայ,
մեռցուք մեք. ապա թէ ոչ՝ Դանիէլ որ
12 սուտ խօսեցաւ զմէնջ։ Եւ նոքա վստահ
էին, զի արարեալ էին ընդ սեղանովն
մուտ անյայտ, եւ ընդ այն մտանէին
13 հանապազ եւ ուտէին զայն։ Եւ եղեւ
իբրեւ ելին արտաքս, եւ թագաւորն եդ
զկերակուրսն առաջի Բելայ։ Եւ հրա-
ման ետ Դանիէլ իւրում մանկտւոյ, եւ
բերին մոխիր, եւ ցանեցին ընդ ամե-
նայն մեհեանն առաջի թագաւորին միայ-
նոյ. եւ ելեալ արտաքս՝ փակեցին
զդուռնն, եւ կնքեցին մատանեաւ թա-
14 գաւորին եւ գնացին։ Եւ քուրմքն մտին
գիշերի ըստ սովորութեան իւրեանց՝
կանամբք եւ որդւովք իւրեանց, կերան
զամենայն եւ արբին, եւ ոչ ինչ թո-
15 ղին։ Եւ կանխեաց թագաւորն ընդ ա-
ռաւօտն Դանիելիւ հանդերձ. եւ ասէ,
16 Ո՞ղջ են կնիքդ, Դանիէլ։ Եւ նա ասէ,
17 Ողջ են, արքայ։ Եւ եղեւ ընդ բանալ
դրանցն՝ հայեցաւ թագաւորն ի սեղանն,
ի ձայն մեծ աղաղակեաց եւ ասէ, Մեծ
ես, Բէլ, եւ ոչ գոյ նենգութիւն ի
18 քեզ եւ ոչ մի։ Եւ ծիծաղեցաւ Դանիէլ,
եւ կալաւ զթագաւորն զի մի՛ մտցէ ի

---

[1] Այլք՝ զօրութեան [2] Ոմանք. կատարեսցի այս [3] Ոմանք. Ընտրեսցին [4] Յոմանս. պակասի
[5] Ոմանք. առնուցու ի միտ եւ ոչ մի ամպարիշտ
[6] Ոմանք. Եւ ի ժամանակէ անտի բառնալոյ մշտնջենաւոր զոհին եւ գնելոյ պղծութեան աւերածին՝ աւուրք հազար երկերիւր եւ իննսուն։ (12) Երանի [7] Ոմանք. դու երթ ի վախճան, զի հանգիցես, եւ կացցես ի վիճակի [8] Այս ԺԴ. գլուխ պակասի յԵբրայականին։

նորքս, եւ ասէ, Աղէ հայեաց ընդ յա-
19 տակդ, եւ տես ո՛յր է հետդ այդ։ Եւ
ասէ թագաւորն, Տեսանեմ հետ արանց,
20 կանանց եւ մանկտւոյ։ Յայնժամ բար-
կացեալ թագաւորն կալաւ զքուրմսն
եւ զկանայս եւ զորդիս նոցա. եւ ցու-
ցին նմա զգաղտնի դուռն՝ ընդ որ մտա-
21 նէին եւ ծախէին զսեղանն։ Եւ կոտո-
րեաց զնոսա թագաւորն, եւ զԲէլ ետ
ի ձեռս Դանիելի, եւ կործանեաց զնա
եւ զմեհեան նորա։
22 Եւ էր վիշապ մի մեծ, եւ պաշտէին
23 զնա Բաբելացիքն։ Եւ ասէ թագաւորն
ցԴանիէլ, Միթէ եւ զդմանէ՞ ասիցես
թէ պղնձի է. ահաւադիկ կենդանի է,
ուտէ եւ ըմպէ. եւ ոչ կարես ասել թէ
չիցէ դա Աստուած կենդանի. արդ եկ
24 պագ դմա երկիր։ Եւ ասէ ցնա Դանիէլ,
Ես Տեառն Աստուծոյ իմում երկիր պա-
գանեմ, զի նա է Աստուած կենդանի։
25 Բայց դու, արքայ, տուր ինձ իշխա-
նութիւն, եւ սպանից զվիշապդ առանց
սրոյ եւ գաւազանի։ Եւ ասէ թագաւորն՝
26 Տուեալ քեզ։ Եւ ա՛ռ Դանիէլ եւղ, ձիւթ
եւ ճարպ եւ մազ, եւ եփեաց ի միասին
եւ արար գնդակս, եւ եհար ի բերան
վիշապին. եւ իբրեւ կերաւ՝ պայթեաց
վիշապն. եւ ասէ, Տեսէք զպաշտա-
27 մունսդ ձեր։ Եւ եղեւ իբրեւ լուան
Բաբելացիքն՝ բարկացան յոյժ, եւ կու-
տեցան ի վերայ թագաւորին, եւ ասեն,
Հրեայ եղեւ թագաւորն, զԲէլ կործա-
նեաց, եւ զվիշապն սպան, զքուրմսն
28 կոտորեաց։ Եւ իբրեւ եկին, ասեն ցթա-
գաւորն, Տո՛ւր մեզ ի ձեռս զԴանիէլ.
ապա թէ ոչ՝ սպանանեմք զքեզ եւ զտուն
29 քո։ Եւ իբրեւ ետես թագաւորն՝ եթէ
կարի տագնապեն զնա, հարկաւ ի ձեռս
30 ետ նոցա զԴանիէլ։ Եւ նոքա արկին զնա
ի գուբն առիւծուց, եւ անդ էր զվեց
31 օր։ Եւ էին ի գբին եւթն առեւծք, եւ
տային նոցա հանապազ երկուս մարդս
եւ երկուս պատրուճակս. բայց յայն-
ժամ ոչ ինչ արկին նոցա, զի վաղվա-
32 ղակի կերիցեն զԴանիէլ։ Եւ էր Ամբա-
կում մարգարէ ի Հրէաստանի. եւ եփ-
եաց թան, եւ բրդեաց հաց ի կուր,
եւ երթայր յանդ՝ տանել մշակաց իւրոց։
33 Եւ ասէ հրեշտակ Տեառն ցԱմբակում,
Տար զճաշդ զոր ունիս՝ ի Բաբելոն
34 Դանիելի՝ ի գուբն առիւծուց։ Եւ ասէ
Ամբակում, Տէր, զԲաբելոն իմ չիք
տեսեալ, եւ զգուբն ոչ գիտեմ ուր իցէ։
35 Եւ բուռն եհար հրեշտակն զգագաթա-
նէ նորա, եւ կալաւ զվարսից գլխոյ
նորա, եւ եդ զնա ի Բաբելոն ի վերայ
գբոյն սաստկութեամբ հողւոյ իւրոյ։
36 Եւ աղաղակեաց Ամբակում եւ ասէ,
Դանիէլ, Դանիէլ, արի ա՛ռ զճաշդ զոր
37 առաքեաց քեզ Աստուած։ Եւ ասէ
Դանիէլ, Յիշեցեր զիս, Աստուած, եւ
38 ոչ ընդ վայր հարեր զսիրելիս քո։ Եւ
յարեաւ Դանիէլ եւ եկեր. եւ հրեշտակն
Աստուծոյ տարաւ զԱմբակում նոյնժա-
39 մայն անդրէն ի տեղի իւր։ Եւ թագա-
ւորն եկն յաւուրն եւթներորդի աշխա-
րել զԴանիէլ. եւ իբրեւ եկն ի բերան
գբոյն եւ հայեցաւ, եւ ետես զի նստէր
Դանիէլ, աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ
40 ասէ, Մեծ ես, Տէր Աստուած Դանիելի,
41 եւ չիք այլ ոք բաց ի քէն։ Եւ ա՛ռ
զնա ի վեր. եւ զմեղսակարս կորս-
տեան նորա արկին ի գուբն, եւ գէշ գէշ
պատառեցան նոյնժամայն առաջի նորա։։

[1]ԳԻՐՔ ՏԵՍԼԵԱՆՑ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ”

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՈՎՍԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Բան Տեառն որ եղեւ առ Ովսէէ որդի
[2]Բերեայ, յաւուրս Ոզիայ եւ Յովա-
թամու եւ Աքազու եւ Եզեկիայ՝ թագա-
ւորաց Յուդայ, եւ յաւուրս Յերոբո-
վամայ որդւոյ Յովասայ թագաւորին
Իսրայելի։
2 Սկիզբն բանից Տեառն առ Ովսէէ։ Եւ
ասէ Տէր ցՈվսէէ, Գնա առ դու քեզ
կին պոռնկութեան, եւ որդիս պոռ-
նկութեան. զի պոռնկելով *պոռնկեսցի
երկիր ի Տեառնէ։
3 Եւ չոգաւ եւ առ զԳոմեր՝ զդուստր
Դաբեղայիմայ. եւ յղացաւ եւ ծնաւ նմա
4 որդի։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Կոչեա զա-
նուն նորա Յեզրայէլ. քանզի սակաւիկ
մեւս եւս խնդրեցից զարիւնն Յեզրա-
յելի ի տանէն Յէուայ, եւ դադարեցու-
ցից զթագաւորութիւն տանն Իսրայելի։
5 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ խորտակե-
ցից զաղեղն Իսրայելի ի ձորձորն Յեզ-
րայելի։
6 Յղացաւ միւսանգամ եւ ծնաւ դուստր.
եւ ասէ ցնա, Կոչեա զանուն նորա Զո-
ղորմեալ. զի ոչ եւս յաւելից ողորմել
տանն Իսրայելի, [3]այլ ընդդէմ կացից
7 նոցա հակառակութեամբ։ Բայց որդ-
ւոցն” Յուդայ ողորմեցայց, եւ փրկե-
ցից զնոսա Տերամբ Աստուծով իւրեանց.
եւ ոչ փրկեցից զնոսա աղեղամբ եւ ոչ
սրով եւ ոչ պատերազմաւ, [1]ոչ կառօք”
8 եւ ոչ երիվարօք եւ ոչ հեծելօք։ Եւ
մեկնեաց ի ստենէ զԶողորմեալն. դարձ-
9 եալ յղացաւ եւ ծնաւ որդի։ Եւ ասէ,
Կոչեա զանուն նորա Ոչ ժողովուրդ
իմ. զի դուք չէք ժողովուրդ իմ, եւ
10 ես ոչ [4]ինչ եմ ձեր։ Եւ էր” թիւ որդ-
ւոցն Իսրայելի իբրեւ զաւազ ծովու
անչափ եւ անթիւ. եւ եղիցի ի տեղ-
ւոջ յորում ասացաւ Ոչ ժողովուրդ իմ
դուք, անդ կոչեսցին նոքա Որդիք Ա-
11 ստուծոյ կենդանւոյ։ Եւ ժողովեսցին
որդիքն Յուդայ եւ որդիքն Իսրայելի ի
միասին, եւ դիցեն իւրեանց [5]իշխանու-
թիւն մի. եւ ելցեն յերկրէ անտի, զի
մեծ է օրն Յեզրայելի։

ԳԼ. Բ

1 Ասացէք [6]ցեղբայր ձեր ժողովուրդ իմ,
2 եւ [7]ցքոյրն ձեր՝ Ողորմեալ. Դատեցա-
րուք ընդ մօր ձերում, դատեցարուք,
զի նա ոչ է իմ կին, եւ ես ոչ եմ այր
նորա. եւ [8]բարձից զպոռնկութիւն նո-
րա յերեսաց իմոց, եւ զշնութիւն նո-
3 րա” ի միջոյ ստեանց իւրոց։ [9]Զի ա-
րարից զնա մերկ, եւ կացուցից զնա
ըստ աւուրց ծննդեան իւրոյ. եւ եդից
զնա իբրեւ զանապատ, եւ կարգեցից
զնա իբրեւ զերկիր անջուր, եւ սպա-
4 նից զնա ի ծարաւոյ։ Եւ որդւոց նորա
ոչ ողորմեցայց, զի որդիք պոռնկու-
5 թեան են։ Զի պոռնկելով պոռնկեցաւ
մայր նոցա, եւ յամօթ [10]արար որ ծնաւն
զնոսա. զի ասաց, Երթայց զհետ հո-
մանեաց իմոց, ոյք տայցեն ինձ զհաց
իմ եւ զջուր եւ [11]զհանդերձ եւ զկտաւ
իմ եւ զգինի իմ եւ զձէթ իմ եւ զամե-
6 նայն ինչ որ պիտոյ է ինձ”։ Վասն այ-
նորիկ ես փակեցից զճանապարհս նորա
[12]պատնիչօք, եւ առակնեցից զճանա-
պարհս նորա, եւ” զշաւիղս իւր մի՛
7 գտցէ։ Եւ ընթասցի զհետ հոմանեաց
իւրոց, եւ մի՛ հասցէ նոցա. խնդրեսցէ

---

[1] Ցեբր. պոխառ [2] Եբր. Բէերեայ * Եբր. պոռնկեցաւ
[3] Եբր. Թէ ներելով ներեցից նոցա (կամ, բառնալով բարձից զնոսա)։ (7) Բայց տանն [4] Եբր. եղէց ձեզ Աստուած։ (10) Սակայն եղիցի

[5] Եբր. գլուխ [6] Եբր. ցեղբարս [7] Եբր. ցքորս
[8] Եբր. բարձցէ զպոռնկութիւն իւր յերեսաց իւ-
րոց, եւ զշնութիւն իւր [9] Եբր. Զի մի՛ [10] Եբր.
եղեւ [11] Եբր. զասր իմ եւ զկտաւ իմ,
զձէթ իմ եւ զըմպելիս իմ [12] Եբր. փշովք,
եւ պատեցից զնա որմովք, զի

զնոսա, եւ մի՛ գտցէ զնոսա. եւ ա-
սասցէ, Երթայց եւ դարձայց առ այրն
իմ առաջին, զի յայնժամ բարի էր ինձ
8 քան արդ։ Եւ նա ոչ գիտաց թէ ես
ետու նմա զցորեանն եւ զգինին եւ
զձէթն, եւ բազմացուցի նմա [1]արծաթ.
եւ նա արար արծաթեղէնս, եւ ոսկե-
9 ղէնս յաճախեաց Բահաղու"։ Վասն այ-
նորիկ [2]դարձուցից եւ առից զցորեանն
իմ ի ժամանակի իւրում, եւ զգինին
իմ [3]եւ զձէթն ի ժամանակի իւրեանց,
եւ զերծից ի նմանէ զհանդերձ" իմ
եւ զկտաւ իմ, զի մի՛ ծածկեսցէ զծա-
10 նականս իւր։ Եւ արդ յայտնեցից զպղծ-
ծութիւն նորա առաջի հոմանեաց իւ-
րոց. եւ ոչ ոք հանիցէ զնա ի ձեռաց
11 իմոց։ Եւ դարձուցից զամենայն ուրա-
խութիւնս նորա եւ զտօնս նորա
եւ զամսագլուխս նորա եւ զշաբաթս
նորա, եւ զամենայն [4]փաճառս նորա։
12 Եւ ապականեցից զայգիս նորա եւ
զթզենիս նորա, զոր միանգամ ասաց՝
թէ Կապէնք իմ են այս զոր ետուն ինձ
հոմանիքն իմ. եւ եդից զայն [5]ի վկա-
յութիւն. եւ կերիցեն զայն գազանք ա-
նապատի [6]եւ թռչունք երկնից եւ սո-
13 ղունք երկրի"։ Եւ խնդրեցից ի նմանէ
վրէժ զաւուրցն Բահաղիմայ յորս զո-
հէր նոցա. դնէր զխունկս, եւ արկանէր
զքառամանեակս իւր, եւ երթայր զհետ
հոմանեաց իւրոց, եւ զիս մոռացեալ
էր, ասէ Տէր։
14 Վասն այնորիկ ահաւասիկ ես սա-
դրեցից զնա, եւ [7]կարգեցից զնա իբրեւ
զանապատ". եւ խօսեցայց ի սիրտ նո-
15 րա։ Եւ տաց նմա [8]զստացուածս իւր
անտի, եւ զձորձորն Աքովրայ՝ [9]բանալ
զմիտս նորա. եւ խոնարհեսցի անդ"
ըստ աւուրց տղայութեան իւրոյ, եւ
ըստ աւուրց ելանելոյ նորա յերկրէն
16 Եգիպտացւոց։ Եւ եղիցի յաւուր յայն-
միկ, ասէ Տէր, կոչեսցէ զիս Այր իմ,
17 եւ ոչ կոչեսցէ զիս [10]Բահաղիմ։ Եւ բար-
ձից զանուանս Բահաղիմայ ի բերանոյ
նորա, եւ մի՛ եւս յիշեսցին անուանք
18 նոցա։ Եւ եդից [11]նոցա ուխտ յաւուր

[1] Եբր. արծաթ եւ ոսկի, զոր արարին Բահաղ
[2] Եբր. դարձայց [3] Եբր. ի ժամանակին սահմանելոյ, եւ զերծից զասր [4] Եբր. տարեկանս [5] Եբր. յանտառ [6] Եբր. [illegible] [7] Եբր. տարայց զնա յանապատ [8] Եբր. զայգիս [9] Եբր. ի դուռն յուսոյ. եւ երգեսցէ երգս [10] Այսինքն՝ տէր իմ [11] Եբր. վասն նոցա

յայնմիկ հանդերձ գազանօք անապատի
եւ թռչնովք երկնից եւ սողնօք երկրի.
եւ զաղեղն եւ զսուսեր եւ զճակատա-
մարտ խորտակեցից յերկրէ, եւ բնակե-
19 ցուցից [12]զքեզ յուսով"։ Եւ խօսեցայց
զքեզ ինձ յաւիտեան, եւ խօսեցայց
զքեզ ինձ արդարութեամբ եւ իրաւամբք
20 եւ ողորմութեամբ եւ գթութեամբք. Եւ
խօսեցայց զքեզ ինձ [13]հաւատովք, եւ
21 ծանիցես զՏէր։ Եւ եղիցի յաւուր յայն-
միկ, ասէ Տէր, [14]լուայց ես երկնից, եւ
22 երկինք լուիցեն երկրի, Եւ երկիր լուի-
ցէ" ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ, եւ
23 նոքա [15]լուիցեն Յեզրայելի. Եւ սերմա-
նեցից զնա ինձ ի վերայ երկրի. եւ
ողորմեցայց չողորմելոյն, եւ ասացից
24 ցոչ ժողովուրդ իմ, Ժողովուրդ իմ ես
դու. եւ նա ասասցէ, Տէր Աստուած
իմ ես դու։

Գլ. Գ

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, Դարձեալ երթ դու
եւ սիրեա կին մի որ [16]սիրիցէ զչարու-
թիւն" եւ իցէ շուն, որպէս սիրեաց
Աստուած զորդիսն Իսրայելի, եւ նոքա
հայէին յաստուածս օտարս, եւ սիրէին
2 կտապս չամչեղէնս։ Եւ վարձեցայ ես
ինձ [17]հնգետասան արծաթոյ եւ քոռի միոջ
3 գարւոյ եւ մարու միոջ գինւոյ". Եւ
ասեմ ցնա, Աւուրս բազումս նստցես
դու ինձ եւ ոչ եւս պոռնկեսցիս, եւ
ոչ եւս եղիցես առն [18]այլում։
4 Զի աւուրս բազումս նստցին որդիքն
Իսրայելի առանց թագաւորի եւ առանց
իշխանի եւ առանց պատարագաց եւ ա-
ռանց [19]սեղանոյ եւ առանց քահանայու-
5 թեան եւ առանց յայտնութեանց"։ Եւ
յետ այնորիկ դարձցին որդիքն Իսրա-
յելի, եւ խնդրեսցեն զՏէր Աստուած
իւրեանց, եւ զԴաւիթ արքայ իւրեանց.
եւ զօրասցին ի Տէր եւ ի բարութիւնս
նորա յաւուրս կատարածի։

Գլ. Դ

1 Լուարուք զբան Տեառն, որդիք Իսրա-

[12] Եբր. զնոսա յապահովս [13] Եբր. ճշմարտութեամբ [14] Եբր. տաց պատասխանի. տաց պատասխանի երկնից. եւ նոքա տացեն պատասխանի երկրի, (22) Եւ երկիր տացէ պատասխանի [15] Եբր. տացեն պատասխանի [16] Եբր. սիրիցի յընկերէն [17] Եբր. զնա հնգետասան արծաթոյ և քոռի միոջ և կիսոյ գարւոյ [18] Եբր. այլում, եւ ես նոյնպէս առ քեզ [19] Եբր. կոթող եւ եփուդ եւ առանց թերափիմի

յերկրի, զի դատաստան Տեառն է ընդ
բնակիչս երկրի, զի ոչ գոյ ճշմարտու-
թիւն, եւ ոչ ողորմութիւն, եւ ոչ գի-
2 տութիւն Աստուծոյ ի վերայ երկրի։ Ա-
նէծք եւ ստութիւն եւ սպանութիւն
եւ գողութիւն եւ շնութիւն [1]հեղեալ ի
վերայ երկրի՝, եւ արիւն ընդ արեան
3 խառնեն։ Վասն այնորիկ սուգ առցէ
երկիր, եւ նուաղեսցի ամենայն [2]բնակ-
չօք իւրովք, եւ գազանօք անապատի,
եւ սողնովք երկրի՝, եւ թռչնովք երկ-
նից. եւ ձկունք ծովու պակասեսցին։
4 [3]Զի ոչ ոք իցէ որ դատիցի, եւ ոչ այն որ
յանդիմանիցէ. [4]բայց ժողովուրդ իմ իբրեւ
5 զքահանայն հակառակօղ։ Եւ տկարասցին
ի տուէ, եւ տկարասցի եւ մարգարէն ընդ
քեզ. գիշերոյ նմանեցուցի զմայրն քո։
6 Նմանեցաւ ժողովուրդ իմ այնմիկ
յորում ոչ գոյր գիտութիւն՝. զի դու
զգիտութիւն մերժեցեր, մերժեցից եւ ես
զքեզ, զի մի՛ եւս քահանայասցիս ինձ.
եւ մոռացար զօրէնս Աստուծոյ քո,
7 մոռացայց եւ ես զորդիսն քո։ Ըստ
բազմութեան իւրեանց՝ նոյնպէս եւ մե-
ղան ինձ. զփառս նոցա յանարգութիւն
8 հատուցից։ [5]Զմեղս ժողովրդեան իմոյ
կերիցեն, եւ անիրաւութեամբք իւր-
9 եանց առցեն՝ զանձինս իւրեանց։ Եւ
եղիցի որպէս ժողովուրդն՝ նոյնպէս եւ
քահանայն. եւ խնդրեցից վրէժ ի նմա-
նէ, ըստ ճանապարհաց նորա եւ ըստ
10 խորհրդոց նորա հատուցից նմա։ Կերի-
ցեն, եւ մի՛ յագեսցին. [6]պոռնկեցան, եւ
մի՛ յաջողեսցին. զի զՏէր թողին,
անխտիր լինել ի պոռնկութիւն։
11 Եւ զգինի եւ զարբեցութիւն ընկալաւ
12 սիրտ ժողովրդեան իմոյ։ Ի քուեայս հար-
ցանէին, եւ գաւազանօք նորա պատ-
մէին նմա.՝ այսով պոռնկութեան մո-
լորեցան, եւ պոռնկեցան յԱստուծոյ
13 իւրեանց։ Ի գլուխս լերանց զոհէին եւ
ի վերայ բլրոց [7]զենուին, ի ներքոյ
կաղնեաց եւ կաղամախեաց եւ վարսա-
ւոր ծառոց, զի հաճոյ թուէր հովանին.
վասն այնորիկ պոռնկեսցին դստերք
14 ձեր. եւ շնասցին հարսունք ձեր։ Եւ
ոչ արարից այց դստերաց ձերոց յոր-
ժամ պոռնկեսցին, եւ հարսանց ձերոց՝
յորժամ շնասցին. զի նոքա ընդ պոռ-
նիկս թաթաւէին եւ ընդ նուիրեալսն
զոհէին, եւ ժողովուրդն [8]քո որ ոչ ի-
մանայր զայն՝ խառնակէր ընդ պոռնիկս։
15 Բայց դու, Իսրայէլ, մի՛ տգէտ լինիր,
եւ Յուդա,՝ մի՛ մտանէք ի Գաղգաղա,
եւ մի՛ ելանէք ի տուն Ովնայ, եւ մի՛
16 երդնուցուք ի Տէր կենդանի։ Զի իբրեւ
[*]երինջ լծընկեց եղեւ ինձ Իսրայէլ. արդ
արածեսցէ զնոսա Տէր իբրեւ զգառն
17 յանդորրու։ Հաղորդ կռոց Եփրեմ, [9]եդ
անձին իւրում գայթակղութիւն. ցան-
կացան կռոցն Քանանացւոց, ամենեք-
եան սիրեցին զգինի, թողէք նմա։
18 Պոռնկեցան պոռնկութեամբ, սիրեցին
զանարգութիւն ի հպարտութենէ նորա։
19 Մրրիկ հողմոյ շնչեսցէ ի թեւս նորա,
եւ ամաչեսցեն ի սեղանոց՝ իւրեանց։

ԳԼ. Ե

1 Լուարուք զայս, քահանայք, եւ ան-
սացէք, տունդ Իսրայելի. եւ տունդ
թագաւորին, ունկնդիր լերուք. քանզի
ընդ ձեզ է դատաստան. զի որոգայթ
եղերուք [10]դիտանոցին, եւ իբրեւ զվարմ
2 ձգեալ [11]ի գլուխ գահաւանդի, Զոր որ-
սորդք յորս հաստատեցին. ես եմ խրա-
3 տիչ ձեր՝։ Ես ծանեայ զԵփրեմ, եւ
Իսրայէլ ոչ է ի բացեայ յինէն. քանզի
այժմ պոռնկեցաւ Եփրեմ, եւ պղծեցաւ
4 Իսրայէլ։ Ոչ ետուն զխորհուրդս իւր-
եանց դառնալ առ Աստուած իւրեանց.
զի այս պոռնկութեան է ի նոսա, եւ
5 զՏէր ոչ ծանեան։ Եւ խոնարհեսցի
հպարտութիւն Իսրայելի յերեսս նորա.

---

[1] Եբր. բազմացան [2] Եբր. որ բնակէն ի նմա, գազանօք անապատի [3] Եբր. Այլ [4] Եբր. զի ժողովուրդ քո իբրեւ զհակառակօղս է ընդ քահանային։ (5) Արդ դու գլորեսցիս ի տուէ. եւ գլորեսցի մարգարէն ընդ քեզ ի գիշերի, եւ ես ջնջեցից զմայրն քո։

(6) Ջնջեցաւ ժողովուրդ իմ առ ի չգոյէ գիտութեան [5] Եբր. Զմեղս մեղացն ժողովրդեան իմոյ ուտեն, եւ ի վերայ անօրէնութեան նոցա գնեն [6] Եբր. պոռնկեսցին, և մի՛ բազմասցին, զի զՏէր թողին զի մի՛ զգուշասցին։

(11) Պոռնկութիւն եւ գինի եւ քաղցու առնուն զսիրտ։ (12) Ժողովուրդ իմ հարցանէ զփայտ իւր, և գաւազան նորա պատմէ նմա. զի

[7] Եբր. խունկս արկանէին [8] Եբր. որ ոչ իմանայ՝ կործանեսցի։ (15) Եթէ դու շնասցես, Իսրայէլ, մի՛ լիցի յանցաւոր Յուդա. [*] Եբր. երինջ կամակոր [9] Եբր. թող զնա։ (18) Եղծան խնճոյք նոցա, պոռնկեցան պոռնկութեամբ. սիրեցին, տուէք, Բերէք այսր. ամօ՜թ իշխանաց նորա։ (19) Կապեաց ոգի զնա ի թեւս իւր, եւ ամաչեսցեն ի զոհից [10] Եբր. ի Մասփա [11] Եբր. ի Թափոր։ (2) Եւ մոլորեալք յաճախեցին զզենումն, թէպէտեւ ես էի խրատօղ ամենեցուն նոցա

եւ Իսրայէլ եւ Եփրեմ [1]տկարասցին
յանօրէնութիւնս իւրեանց, [2]տկարասցի
6 եւ Յուդա ընդ նոսա։ [3]Յորժիւք եւ
պատարագօք" երթիցեն խնդրել զՏէր,
եւ մի՛ գտցեն զնա, զի խոյս ետ ի նո-
7 ցանէ. Զի զՏէր թողին, քանզի որդիք
օտարք ծնան նոցա. արդ այժմ կերիցէ
զնոսա [4]երեւիլ եւ զվիճակս" նոցա։
8 Փող հարէք [5]ի վերայ բլրոց, գոչեցէք
ի վերայ բարձանց. քարոզ կարդացէք
ի տուն Ովնայ, թէ Յիմարեցաւ Բենիա-
9 մին, Եւ Եփրեմ" եղեւ յապականու-
թիւն յաւուրս յանդիմանութեան. ի մէջ
ազգաց Իսրայելի ցուցի [6]զհաւատար-
10 մութիւնս։ Եղեն իշխանք Յուդայ՝ որ-
պէս որ փոփոխեն զսահմանս. ի վերայ
նոցա հեղից իբրեւ զջուր [7]զասպատակ
11 իմ։ Զրկեաց Եփրեմ զոսոխ իւր, եւ
կոխեաց զիրաւունս. զի սկսաւ երթալ
12 զհետ ունայնեաց։ Եւ ես իբրեւ զխառվ
եղէց Եփրեմի, եւ իբրեւ զխայթոց"
13 տանն Յուդայ։ Ետես Եփրեմ զախտ
իւր, եւ Յուդա զցաւս իւր, եւ գնաց
Եփրեմ առ Ասորեստանեայս, եւ առա-
քեաց հրեշտակս առ արքայն Յարիմայ.
եւ նա ոչ կարաց փրկել զձեզ, եւ ոչ
14 հանգուցանել զձեզ ի ցաւոց։ Զի ես եմ
իբրեւ [8]զյովազ ի վերայ Եփրեմի, եւ
իբրեւ [9]զառիւծ ի վերայ տանն Յուդայ.
եւ յարձակեցայց եւ յափշտակեցից զնո-
սա. տարայց", եւ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ։
15 Գնացից եւ դարձայց ի տեղի իմ, մին-
չեւ [10]ապականեսցին, եւ խնդրեսցեն
զերեսս իմ. ի նեղութեան իւրեանց
կանխեսցեն առ իս։

ԳԼ. Զ

1 [11]Եւ ասասցեն, Դարձցուք եւ երթի-
ցուք առ Տէր Աստուած մեր", զի նա
եհար զմեզ, եւ նոյն բժշկեսցէ. վիրա-
2 ւորեաց, եւ պատեսցէ զմեզ. Եւ ող-
ջացուսցէ զմեզ յետ երկուց աւուրց,
եւ յաւուրն երրորդի [12]յարիցուք եւ
3 կեցցուք առաջի նորա. Եւ ծանիցուք
եւ զհետ երթիցուք ճանաչել զՏէր իբ-
րեւ զառաւօտ պատրաստական [13]գտցուք
զնա", եւ եկեսցէ մեզ իբրեւ [14]զանձրեւ
կանուխ եւ զանագան յերկրի"։
4 Զի՞նչ արարից ընդ քեզ, Եփրեմ, [15]եւ
կամ զի՞նչ անցուցից" ընդ քեզ, Յու-
դա. զի ողորմութիւն ձեր իբրեւ զամպ
վաղորդայնի, եւ իբրեւ զցօղ առաւօ-
5 տու որ անցանէ։ Վասն այնորիկ [16]հըն-
ձեցի զմարգարէս ձեր", եւ կոտորեցի
զնոսա բանիւ բերանոյ իմոյ. եւ իրա-
6 ւունք քո իբրեւ զլոյս ծագեսցեն։ Զի
զողորմութիւն կամիմ, եւ ոչ զպատա-
րագ, եւ զգիտութիւն Աստուծոյ՝ քան
7 զողջակէզս։ Եւ նոքա եղեն իբրեւ
[17]զմարդ ոք" որ անցանէ զուխտիւ.
8 անդ [18]արհամարհեաց զիս Գաղաադ, Քա-
ղաք որ առնէ ունայնս, եւ խռովէ զջուրս։
9 Եւ զօրութիւն քո իբրեւ զառն աւա-
զակի. թաքուցին քահանայք զճանա-
պարհ. սպանին զՍիկիմ`, զի զանօրէ-
10 նութիւն գործեցին։ Ի տանն Իսրայելի
տեսի զարհաւիրս. անդ պոռնկեցաւ
11 Եփրեմ, եւ պղծեցաւ Իսրայէլ. [19]Եւ
Յուդա սկիզբն արար կթոց", ի դար-
ձուցանել ինձ զգերութիւն ժողովըր-
դեան իմոյ։

ԳԼ. Է

1 Ի բժշկել ինձ զԻսրայէլ եւ [20]յայտնես-
ցին չարիքն Եփրեմայ եւ չարիքն Շամրնի,
զի արարին ստութիւն. գող մտցէ առ
նա, եւ աւազակ մերկացուսցէ ի ճա-
2 նապարհս նորա։ [21]Զի մրմնջեսցեն ի
միասին, որպէս մրմնջեն ի սիրտս իւր-
եանց" զամենայն չարիս նոցա յիշեցի.
արդ պաշարեցին զնոսա խորհուրդք նո-
ցա, յանդիման երեսաց իմոց եղեն։
3 Զարեօք իւրեանց ուրախ արարին զթա-

---

[1] Եբր. գլորեսցին [2] Եբր. գլորեսցի [3] Եբր. Խաշամբք և արջառովք իւրեանց [4] Եբր. ամիս՝ հանդերձ վիճակօք [5] Եբր. ի Գաբաա, շեփոր՝ ի Ռամա. գոչեցէք ի Բեթաւան, զկնի քո, Բենիամին։ (9) Եփրեմ [6] Եբր. զճշմարիտն [7] Եբր. զցասումն իմ։ (11) Զրկեցաւ Եփրեմ, բեկաւ դատաստանաւ, կամեցաւ, չոքաւ զհետ հրամանի։ (12) Եւ ես եղէց իբրեւ ցեց Եփրեմայ, եւ իբրեւ զերր [8] Եբր. զառիւծ [9] Եբր. զկորիւն առիւծու ի վերայ տանն Յուդայ. ես, ես պատառեցից եւ երթայց, տարայց [10] Եբր. ապաշաւեսցեն [11] Եբր. Եկայք և դարձցուք առ Տէր

[12] Եբր. յարուսցէ զմեզ [13] Եբր. է ելք նորա [14] Եբր. զանձրեւ, իբրեւ զանձրեւ որ ոռոգէ զերկիր [15] Եբր. զի՞նչ արարից [16] Եբր. հատեցի մարգարէիւք [17] Սամ. զԱդամ [18] Եբր. անօրինեցան յիս։ (8) Գաղաադ՝ քաղաք որոց գործեն զանօրէնութիւն, շաղախեալ արեամբ։ (9) Եւ որպէս դարանի առն գունդ աւազակաց, այնպէս խումբ քահանայից սպանանեն առ ճանապարհաւ Սիւքեմայ [19] Եբր. Քեզ եւս, Յուդա, սահմանեալ է հունձ [20] Եբր. յայտնեցան [21] Եբր. Եւ ոչ խորհին ի սիրտս իւրեանց թէ ես

գաւորն, եւ սաստութեամբք իւրեանց
4 զիշխանս։ Ամենեքին շնացեալք, իբրեւ
զթոնիր վառեալ [1]յեփել, բորբոքեալ ի
բոցոյ եւ ի զանգուածոյ ճարպոյ մինչ-
5 չեւ խմորեսցի նոյն։ Աւուրք թագա-
ւորաց ձերոց, սկսան իշխանք զայրա-
նալ ի գինւոյ, եւ ձգեցին զձեռս իւր-
6 եանց ընդ ժանտագործս։ Զի բորբոքե-
ցան իբրեւ զհնոց սիրտք նոցա յանհ-
ծանել զնոսա. զգիշերն ամենայն քնով
յագեցաւ Եփրեմ. եղեւ առաւօտ, եւ
7 բորբոքեցան՝՝ իբրեւ զբոց հրոյ։ Ամե-
նեքին ջեռան իբրեւ [2]զհնոց վառեալ,
եւ հուր եկեր՝՝ զդատաւորս նոցա.
ամենայն թագաւորք նոցա անկան, եւ
ոչ ոք էր ի նոցանէ որ կարդայր առ իս։
8 Եփրեմ ընդ ժողովուրդս խառնակէր,
եւ եղեւ Եփրեմ նկան չդարձուցեալ։
9 Կերան օտարք զզօրութիւն նորա, եւ
նա ոչ գիտաց. ծաղկեցին ալիք նորա,
10 եւ նա ոչ զգաց։ Եւ [3]խոնարհեսցի հը-
պարտութիւնն Իսրայէլի յերեսս նորա.
եւ ոչ դարձան առ Տէր Աստուած իւր-
եանց, եւ ոչ խնդրեցին զնա յամենայնի
11 յայսմիկ։ Եւ էր Եփրեմ իբրեւ զաղաւնի
անմիտ՝ որոյ ոչ իցէ սիրտ. յԵգիպտոս
խրախուսէին, եւ առ Ասորեստանեայս
12 գնացին։ [4]Ուր եւ՝՝ երթայցեն՝ արկից ի
վերայ նոցա զվարմ իմ, եւ իբրեւ
զթռչունս երկնից իջուցից զնոսա. եւ
խրատեցից զնոսա [5]համբաւով նեղու-
թեան՝՝ նոցա։
13 Վա՜յ նոցա, զի վազեցին զինեւ. եւ
եղուկ են, զի ամպարշտեցան յիս. ես
փրկեցի զնոսա եւ նոքա բամբասեցին
14 զիս սուտ. Եւ ոչ աղաղակեցին առ իս
սիրտք նոցա, այլ ողբային յանկողինս
իւրեանց. եւ ի վերայ ցորենոյ եւ գինւոյ
15 [6]ցտէին. խրատեցան ինեւ։ Եւ ես՝՝ զօ
րացուցի զբազուկս նոցա, եւ ի վերայ
16 իմ խորհեցան [7]չարութիւն։ Դարձան
յոչինչ. եւ եղեն իբրեւ զաղեղն լար-
եալ՝՝. անկցին ի սուր իշխանք նոցա,
վասն անխրատութեան խստութեան
լեզուի իւրեանց. զի այս [8]անզգամու-
թիւն նոցա յերկրին Եգիպտացւոց։

Գլ. Ը

1 [9]Ի ծոց նոցա իբրեւ զերկիր, եւ՝՝ իբրեւ
զարծուի ի վերայ տանն Տեառն, փո-
խանակ զի անցին զուխտիւ իմով, եւ
2 յօրէնս իմ ամպարշտեցան։ Առ իս ա-
ղաղակեսցեն, Աստուած, ծանեաք [10]զքեզ։
3 Զի Իսրայէլ դարձաւ ի բարեաց. հալա-
4 ծեցին զթշնամի։ Անձամբ թագաւորե-
ցին, եւ ոչ ինեւ. տիրեցին, եւ ոչ ցու-
ցին ինձ. զարծաթ իւրեանց եւ զոսկի ա-
րարին իւրեանց կուռս, զի սատակեսցին։
5 Խորտակեա զորթն՝՝ քո, Շամրին. բար-
կացաւ սրտմտութիւն իմ ի վերայ նոցա.
մինչեւ յե՞րբ ոչ կարասցեն [11]սրբել յԻսրա-
6 յէլի։ Եւ՝՝ զայն հիւսն գործեաց, եւ ոչ Աս-
տուած. քանզի [12]մոլորեցուցիչ է՝՝ որթն
7 քո, Շամրին։ Զի [13]խորշակահար սեր-
մանեցին, եւ կործանումն նոցա ընկալ-
ցի զայն՝՝. որայ նոցա ոչ արասցէ զօրու-
թիւն խիւսոյ. թէ եւ առնիցէ՝ զայն
8 օտարք կերիցեն։ Ընկղմեցաւ Իսրայէլ.
արդ այժմ եղեւ ի մէջ ազգաց իբրեւ
9 զանօթ անպիտան։ Զի գնացին առ [14]Ա-
սորեստանեայս. զուարթացաւ առան-
10 ձինն Եփրեմ, սիրեաց զկաշառս։ Վասն
այնորիկ մատնեսցին ի մէջ ազգաց.
բայց այժմ ընկալայց զնոսա, եւ դա-
դարեսցեն փոքր մի յօծանելոյ թագա-
11 ւորս եւ իշխանս։ Զի յաճախեաց Եփ-

---

[1] Եբր. ի հացարարէ. դադարեսցի ի բորբոքելոյ ի թրել զզանգուածն մինչեւ ի խմորել նորա։ (5) Յաւուր թագաւորին մերոյ խոթացան (կամ, ետուն խոթանալ) իշխանք տապով ի գինւոյ. ձգեաց զձեռն իւր ընդ կատակիչս։ (6) Զի կազմեցին զսիրտ իւրեանց իբրեւ զթոնիր ի դարանել իւրեանց. զգիշերն ամենայն ի քուն էր որ եփէրն նոցա. ընդ առաւօտն բորբոքեցաւ
[2] Եբր. զթոնիր, և կերան [3] Եբր. խոնարհեցաւ, կամ, վկայեաց [4] Կամ, Յորժամ [5] Եբր. որպէս համբաւեցաւ ի ժողովս [6] Եբր. խմբեցան. յետս կացին յինէն։ (15) Թէպէտեւ ես խրատեցի զնոսա,

[7] Եբր. չարութիւն (կամ, համարեցան ինձ ի չարութիւն)։ (16) Դառնան, ոչ առ Բարձրեալն. եղեն իբրեւ զաղեղն նենգութեան [8] Եբր. եղիցի նախատինք [9] Եբր. Դիր զփողն ի բերան քո. Բնաւին [10] Եբր. զքեզ. սոսէ Իսրայէլ։ (3) Իսրայէլ մերժեաց զբարին. թշնամի հալածեսցէ զնա։ (4) Թագաւորեցուցին նոքա, եւ ոչ ինեւ. կարգեցին իշխան, և ոչ գիտացի. արծաթով իւրեանց և ոսկւով իւրեանց արարին իւրեանց կուռս, զի սատակեսցին։
(5) Մերժեցաւ որթ [11] Եբր. սրբել։ (6) Քանզի յԻսրայէլէ եւ այս. [12] Եբր. եղիցի ջախջախեալ [13] Եբր. հողմն սերմանեցին, եւ մրրիկ հնձեսցեն [14] Եբր. Ասորեստան-եայս իբրեւ զցի՛ռ մենակեաց առանձին. Եփրեմ կալաւ տարփանս ի վարձու։ (10) Թէ եւ կալցին վարձու յազգաց, արդ ժողովեցից զնոսա. եւ կրեսցեն վիշտ սակաւիկ մի ի բեռանէ թագաւորին իշխանաց։ (11) Զի յա-

րեմ սեղանս. եւ եղեն նմա ի մեղս
12 *սեղանքն սիրեցեալք։ Գրեցից ի վերայ*
նոցա բազմութիւն, եւ կրօնք նորա
13 *յօտարոտիս համարեցան։ Սեղանքն սի-*
րեցեալք. զի թէպէտ եւ զոհեսցեն զոհս
եւ ուտիցեն զմիսն, Տէր ոչ ընկալցի
զայն". արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս
նոցա, եւ զանօրէնութեանց նոցա վրէժ
խնդրեսցէ. նոքա յԵգիպտոս դարձան
[1]*եւ ի մէջ Ասորեստանեայց պղծութիւնս*
14 *կերիցեն"։ Զի մոռացաւ Իսրայէլ զԱ-*
րարիչ իւր, եւ շինեցին մեհեանս, եւ
յաճախեաց Յուդա քաղաքս պարսպա-
ւորս. եւ առաքեցից հուր ի քաղաքս
նորա, եւ կերիցէ [2]*զհիմունս նոցա"։*

ԳԼ. Թ

1 **Մ***ի՛ խնդար, Իսրայէլ, եւ մի՛ ուրախ*
լինիր որպէս ժողովուրդք երկրի. զի
պոռնկեցար յԱստուծոյն քումմէ, սիրե-
ցեր զկաշառս ի վերայ ամենայն կա-
2 *լոց ցորենոյ։ Կալք եւ հնձանք զնոսա*
ոչ [3]*ծանեան, եւ* [4]*գինի ստեաց նոցա։*
3 *Ոչ բնակեցեն յերկրի Տեառն.* [5]*բնա-*
կեսցէ Եփրեմ յԵգիպտոս, եւ ի մէջ Ա-
4 *սորեստանեայց պիղծս կերիցեն։ Ոչ*
նուիրեցին Տեառն գինի, եւ ոչ քաղց-
րացուցին նմա. զոհք նոցա իբրեւ զհաց
սգոյ եղիցին նոցա, ամենեքեան որ ուտիցեն
ի նմանէ՝ պղծեսցին. զի հացն իւրեանց
անձանց իւրեանց լիցի, եւ մի՛ մտցէ ի
5 *տուն Տեառն։ Զի՞նչ գործիցէք յաւուրս*
տարեկանի եւ յաւուրս տօնի Տեառն։
6 *Վասն այնորիկ ահա գնասցեն* [6]*ի թշ-*
ուառութիւն Եգիպտացւոց. եւ ընկալցի
զնոսա Մեմփիս, եւ թաղեսցէ զնոսա
Մաքմաս. զարծաթ նոցա կորուստ"
ժառանգեսցէ, եւ ի յարկս նոցա փուշ
7 *բուսցի։ Հասեալ են աւուրք վրէժխնդ-*
րութեան քո, հասեալ են աւուրք հա-
տուցման քո. [7]*եւ չարչարեսցի Իսրայէլ*
իբրեւ զմարգարէ յիմարեալ, իբրեւ զայր
մի այսակիր. ի բազմութենէ անիրա-
ւութեանց քոց յաճախեաց մոլորութիւն։
8 *Դէտ է Եփրեմ ընդ Աստուծոյ, մարգարէ*
որոգայթ գայթակղութեան յամենայն
ճանապարհս նորա. մոլորութիւն ի տան
9 *Աստուծոյ տնկեցին։ Ապականեցան ըստ*
աւուրցն բարձանց". յիշեսցէ զանօրէ-
նութիւնս նոցա, եւ վրէժ խնդրեսցէ
մեղաց նոցա։
10 *Իբրեւ զխաղող յանապատի գտի զԻս-*
րայէլ, եւ իբրեւ [8]*զդիտակ ի թզենւոջ*
վաղահասուկ տեսի զհարս [9]*նոցա. նոքա*
մտին ի Բեղփեգովր, եւ [10]*օտարացան*
յամօթ իւրեանց. եւ եղեն գարշելիքն
11 *իբրեւ զսիրեցեալս։ Եփրեմ իբրեւ զհաւ*
թռեաւ. եւ փառք նոցա ի ծննդեանց
12 *եւ յերկանց եւ յղութեանց"։ Թէպէտ*
եւ սնուսցեն զորդիս իւրեանց, [11]*անզա-*
ւակեսցին ի մարդկանէ. քանզի վայ է
13 [12]*նոցա՝ մարմին իմ ի նոցանէ։ ԶԵփրեմ*
որպէս տեսի՝ յորս կացուցին յանդիման
զորդիս իւրեանց. եւ սկսաւ Եփրեմ
14 *հանել ի խողխողումն զորդիս իւր"։ Տուր*
նոցա, Տէր. զի՞նչ տացես նոցա.
տուր նոցա արգանդ անորդի եւ ստինս
15 *ցամաքեալս։ Ամենայն չարիք նոցա ի*
Գաղգաղա. զի անդ ատեցի զնոսա.
վասն չարութեան գնացից նոցա ի
տանէ իմմէ մերժեցից զնոսա, եւ ոչ
եւս յաւելից սիրել զնոսա. ամենայն
16 *իշխանք նոցա ապստամբք։* [13]*Ախտացան*
արմատք Եփրեմայ, չորացան" եւ պտ-
ուղ ոչ եւս տացեն. զի թէպէտ եւ
ծնցին՝ անզաւակեցից զցանկալիս որո-
վայնից նոցա։
17 *Մերժեսցէ զնոսա* [14]*Աստուած, զի ոչ*
լուան նմա. եւ եղիցին մոլորականք ի
մէջ ազգաց։

ճախեաց Եփրեմ սեղանս ի մեղս, եղեն նմա սեղանքն ի մեղանչել։ (12) Գրեցի նմա զմեծամեծս օրինաց իմոց. իբրեւ օտարոտի համարեցան։ (13) Իսկ ի զոհս ընծայից իմոց զոհեն միս եւ ուտեն. Տէր ոչ հաճեսցի ընդ նոսա
[1] Եբր. գոլգոլ [2] Եբր. ղապարանս նորա [3] Եբր. կերակրեն [4] Կամ, խաղմուղն [5] Եբր. դարձցի
[6] Եբր. ի թշուառութենէ. Եգիպտոս ժողովեսցէ զնոսա. եւ թաղեսցէ զնոսա Մեմփիս. զցանկալիս արծաթոյ նոցա եղիճ [7] Եբր. Իսրայէլ գիտասցէ. յիմարեցաւ մարգարէն,

մոլեգնեցաւ այրն հոգեւոր վասն բազմութեան անիրաւութեան քո եւ վասն յաճախութեան ատելութեան։ (8) Դէտ ակն ունի Եփրեմ յԱստուած իմ. մարգարէն՝ որոգայթ որսորդի յամենայն ճանապարհս իւր, ատե-հակառակութեան ի տան Աստուծոյ իւրոյ։ (9) Զառածան, ապականեցան ըստ աւուրցն Գաբաայի [8] Եբր. զպտուղ [9] Եբր. ձեր [10] Եբր. Նուիրեցին զանձինս ամօթոյ, և եղեն գարշելիք իբրեւ զսիրեցին։ (11) Իսկ Եփրեմ՝ իբրեւ զհաւ թռեաւ փառք նորա յերկանց, յարգանդէ եւ ի յղութենէ [11] Եբր. անզաւակեցից զնոսա [12] Եբր. Նոցա ի զատչել իմում ի նոցանէ։ (13) Եփրեմ, որպէս տեսի ի Տիւր, տնկեալ էր ի չէն տեղւոջ. բայց Եփրեմ հանցէ զորդիս իւր սպանողին [13] Եբր. Հարաւ Եփրեմ. չորացաւ արմատ նոցա [14] Եբր. Աստուած իմ

ԳԼ. Ժ

1 Այգի տաշտաւոր [1]պտղալից Իսրայէլ՚՚.
ըստ բազմութեան պտղոց իւրոց յա-
ճախեաց սեղանս, ըստ [2]պարարտու-
թեան երկրի իւրեանց կանգնեցին ար-
2 ձանս ։ Բաժանեցին զսիրտս իւրեանց,
արդ ապականեսցին. Նա կործանեսցէ
զսեղանս նոցա, թշուառասցին արձանք
3 նոցա՚՚ Քանզի այժմ ասասցեն, Ոչ գոյ
մեր թագաւոր, զի ի Տեառնէ ոչ երկ-
եաք. այլ թագաւոր մեզ զի՞ առնիցէ ։
4 [3]Եթէ բանս խօսեսցի, պատճառք սուտ-
թեան են. ուխտեսցէ ուխտ. եւ բուս-
ցին իբրեւ զսէզ իրաւունք ի կորդ ա-
5 գարակի. որթուն տանն Ովնայ ։ Եւ ե-
ղիցին պանդուխտք՚՚ բնակիչք Շամրնի.
զի սուգ առ ժողովուրդ նորա ի վերայ
նորա. եւ [4]որպէս դառնացուցին զնա,
ուռնհար լիցին՚՚ ի վերայ փառաց նորա.
6 զի գերեցան ի նմանէ ։ [5]Եւ զնա յԱ-
սորեստանեայս կապեալս տարցին պա-
տարագ արքային Յարիմայ. կաշառօք
ընկալցի զԵփրեմ.՚՚ ամաչեսցէ Իսրայէլ
7 ի խորհուրդս իւր ։ [6]Մերժեաց Շամրին
զթագաւոր իւր՝ իբրեւ զխռիւ յերեսաց՚՚
8 ջրոյ ։ Եւ բարձցին մեհեանքն Ովնայ՝
մեղքն Իսրայելի. փուշ եւ տատասկ
բուսցի ի սեղանս նոցա. եւ ասասցեն
լերանց՝ Թէ Անկերուք ի վերայ մեր,
եւ ցբլուրս՝ Թէ Ծածկեցէք զմեզ ։
9 [7]Յորմէհետէ բարձունք են՝ մեղաւ՚՚ Իս-
րայէլ. անդ առին զտեղի, եւ մի՛ հասցէ
նոցա [8]ի բարձունս. պատերազմ եկն ի վե-
10 րայ որդւոցն անօրէնութեանց՝ Խրատել՚՚
զնոսա, եւ ժողովեսցին ի վերայ նոցա
ազգք՝ [9]խրատել զնոսա՚՚ ի վերայ երկուց
11 անիրաւութեանց նոցա ։ Եփրեմ երինջ
կիրթ՝ սիրել զհակառակութիւն. բայց
ես հասից ի վերայ գեղոյ պարանոցի
նորա. ելից ի վերայ Եփրեմայ, եւ
անփոյթ արարից զՅուդայէ. եւ զօ-
րասցի ի վերայ նորա՚՚ Յակոբ ։
12 Սերմանեցէք ձեզ յարդարութիւն, եւ
հնձեցէք [10]պտուղ կենաց. լուսաւոր ա-
րարէք ձեզ կոյս գիտութեան. խնդրե-
ցէք զՏէր՝ մինչեւ եկեսցեն ձեզ ար-
13 գիւնք արդարութեան ։ Զմէ՞ խլխլեցէք
զամպարշտութիւն, եւ զանօրէնութիւնս
նորա զրգեցէք՚՚, եւ կերայք պտուղ
ստութեան. զի յուսացար [11]ի կառս քո,
14 ի բազմութիւն զօրութեան քո ։ Եւ
յարիցէ [12]կորուստ ի վերայ ժողովրդեան՚՚
քո, եւ ամենայն պարսպաւորք քո
կործանեսցին. [13]իբրեւ իշխան Սաղմանա
ի տանէն Յերոբովաղայ յաւուր պա-
տերազմին, զմայր առ որդիս հարին,
15 Նոյնպէս արասցեն ձեզ, տունդ Իսրայելի,
յերեսաց չարեաց ձերոց. ընկեցան ընդ ա-
ռաւօտս, ընկեցաւ՚՚ թագաւորն Իսրայելի ։

ԳԼ. ԺԱ

1 [14]Քանզի տղայ էր Իսրայէլ, եւ ես սի-
րեցի զնա, եւ յԵգիպտոսէ կոչեցի զոր-
2 դի իմ ։ [15]Որպէս կոչեցի զնոսա՝ նոյն-
պէս մերժեցան յերեսաց իմոց՚՚. նոքա
Բահաղիմայ զոհէին եւ դրօշելոց խունկս
3 արկանէին ։ Եւ ես [16]խափանեցի զԵփրեմ՚՚,
եւ ընկալայ զնա ի վերայ բազկաց իմոց.
եւ ոչ գիտացին թէ բժշկեմ զնոսա ։
4 [17]Յապականութենէ մարդկան ձգեցի
զնոսա, կապանօք [18]սիրոյ իմոյ. եւ եղէ
նոցա որպէս որ ածիցէ ոք ապտակ ի
ծնօտս նորա. հայեցայց ի նա՝ եւ յաղ-

[1] Եբր. է Իսրայէլ, որ բերէ զիւր պտուղ [2] Եբր. զեղեցկութեան երկրի իւրոյ զեղեցկացոյց ար-ձանս ։ (2) Պատիր է սիրտ նոցա, արդ յանցա-ւոր լիցին. Նա կործանեսցէ զսեղանս նոցա, աւերեսցէ զկոթողս նոցա ։ [3] Եբր. Խօսին բա-նիս երդնուլով սուտ յուխտել ուխտս. եւ բուսցին իբրեւ զդառնիճ իրաւունք յակօսս ա-գարակի ։ (5) Յաղագս որթուցն Բեթաւանայ երկիցեն [4] Եբր. քուրմք նորա սարսին [5] Եբր. Նա եւս յԱսորեստանեայս տարցի՝ պատարագ արքային Յարերայ. յամօթ լիցի Եփրեմ, և [6] Եբր. Հատաւ Շամրին, թագաւոր նորա որպէս փըր-փուր յերեսս [7] Եբր. Յաւուրց անտի Գաբաայ մեղար, [8] Եբր. պատերազմ ընդդէմ որդւոցն անիրաւութեան ի Գաբաա ։ (10) Ի ցանկալ իմում խրատեցից [9] Եբր. ի կապել նոցա ընդ երկուս անիրաւութիւնս իւրեանց ։ (11) Եփրեմ երինջ կիրթ, և սիրէ կոխոտել ցորեան, այլ ես անցուցի լուծ ի գեղ պարանոցի նորա. արարից զԵփրեմ անդրուար, հերկս հարցէ Յուդա, տա-փեսցէ նմա [10] Եբր. յողորմութիւն, հարէք ձեզ հերկս, զի ժամանակ է խնդրելոյ զՏէր, մին-չեւ եկեսցէ եւ ուսուսցէ (կամ, տեղասցէ) ձեզ զարդարութիւն ։ (13) Հերկեցէք զամպարշտու-թիւն, հնձեցէք զանիրաւութիւն [11] Եբր. ի ճանապարհս [12] Եբր. աղմուկ ի ժողովուրդս [13] Եբր. որպէս կործանեաց Սաղման զԲեթարբեղ յաւուր պատերազմին. մայր ընդ որդւոց հարաւ զգետնի. (15) Նոյնպէս արասցէ ձեզ Բեթէլ վասն մեծի չարութեան ձերոյ. այգուն ի սպառ հատցի [14] Կամ, Յորժամ [15] Եբր. Կոչեցին առ նոսա, այլ նոքա մեկնեցան յերեսաց նոցա [16] Եբր. ուսուցի Եփրեմայ գնալ [17] Եբր. Ձուանօք [18] Եբր. սիրոյ. եւ եղէ նոցա որ-պէս որ բառնայ զլուծ ի պարանոցէ նոցա և կե-

5 թեցից նմա ։ Բնակեաց Եփրեմ յԵգիպ-
տոս", եւ Ասորեստանեայն՝ թագաւոր
6 նմա․ զի ոչ կամեցան դառնալ ։ [1]Եւ
տկարացաւ սրով ի քաղաքս իւր, եւ
դադարեաց ի ձեռս նորա, եւ կերիցեն
7 ի խորհրդոց իւրեանց ։ Եւ ժողովուրդ
նորա կախեալ կայցէ զբնակութենէ
նորա․ եւ Աստուած ի վերայ պատուա-
կանաց նորա բարկասցի, եւ մի՛ բարձ-
8 րացուսցէ զնոսա ։ Զի՞նչ անցուցից ընդ
քեզ, Եփրեմ․ այլ պաշտպան լինիցիմ
քեզ, Իսրայէլ․ զի՞նչ անցուցից ընդ քեզ․
եդից զքեզ իբրեւ զԱդամա եւ իբրեւ
զՍեբոյիմ․ դարձաւ սիրտ իմ ի նոյն․
9 յուզեցան խնամք" իմ ։ Ոչ արա-
րից ըստ բարկութեան սրտմտութեան
իմոյ, եւ ոչ [2]թողից ջնջել զԵփրեմ․
զի Աստուած եմ ես, եւ ոչ մարդ․ ի
միջի ձերում Սուրբ, եւ ոչ մտից *ի
10 քաղաքդ․ Այլ զկնի Տեառն [3]գնացից․
իբրեւ առեւծ մռնչեսցէ, [4]զի ինքն
մռնչեսցէ, եւ յիմարեցուսցէ զորդիս
11 ջուրց ։ Թռիցեն եկեսցեն" իբրեւ զհաւ
յԵգիպտոսէ, եւ իբրեւ զաղաւնիս յերկ-
րէն Ասորեստանեայց․ եւ պատսպա-
րեցուցից զնոսա ի տունս իւրեանց, ասէ
12 Տէր ։ Պաշարեաց զիս ստութեամբ Եփ-
րեմ, եւ ամպարշտութեամբ տունն
[5]Իսրայելի եւ Յուդայ, արդ ծանեաւ
զնոսա Աստուած, եւ ժողովուրդ սուրբ
կոչեսցի Աստուծոյ"։

Գլ․ ԺԲ

1 [6]Այլ Եփրեմ այս չար", զհետ հողմ
խորշակի․ զօրհանապազ զնանրութիւն
եւ զսնոտիս յաճախեաց․ եւ ուխտ ընդ
Ասորեստանեայս, եւ եւղ յԵգիպտոս
2 տանէր ։ Եւ դատաստան Տեառն ընդ
Յուդայ, եւ խնդրել վրէժ ի Յակոբայ
ըստ ճանապարհաց նորա, եւ ըստ գր-
3 նացից նորա հատուսցէ նմա ։ Յարգանդի
[7]խաբեաց զեղբայր իւր, եւ յաշխատու-
թիւնս իւր զօրացաւ առ Աստուած"։
4 Եւ ժուժկալեաց ընդ հրեշտակին եւ
զօրացաւ․ [8]լացին եւ խնդրեցին զիս, եւ
ի տան իմում գտին զիս․ անդ պատ-
5 մեցաւ նոցա․ Եւ Տէր Աստուած ամե-
6 նակալ եղիցի յիշատակ նորա"։ Եւ դու
յԱստուած քո դարձցիս, ողորմութիւն
եւ իրաւունս պահեսցես, եւ [9]մերձես-
ցիս առ Տէր" Աստուած քո յամենայն
7 ժամ ։ [10]Կշիռ անիրաւութեան ի ձեռս
[11]Քանանու, եւ սիրեաց յաղթահարել ։
8 Եւ ասաց Եփրեմ, [12]Մեծացայ, գտի
հանգիստ անձին իմոյ․ ամենայն վաս-
տակք նորա մի՛ գտցին նմա, զի վասն
9 անօրէնութեանց յանցեաւ ։ Բայց ես
Տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ" յերկ-
րէն Եգիպտացւոց, դարձեալ բնակե-
ցուցից զքեզ ի խորանս՝ ըստ աւուրցն
10 տօնից․ Եւ խօսեցայ ընդ մարգարէսն
եւ ես տեսիլս յաճախեցի, եւ ի ձեռն
11 մարգարէից [13]նմանեցայց ։ Եթէ ոչ Գա-
ղաադ էր, ապա սուտ էին ի Գաղգա-
ղա իշխանքն որ զոհէին․ եւ սեղանք
նոցա իբրեւ զկրայս ի կորդ" ագարակի ։
12 Եւ [14]գնաց Յակոբ ի դաշտն Ասորւոց,
եւ ծառայեաց Իսրայէլ վասն կնոջ,
13 եւ [15]ի ձեռն կնոջ զգուշացաւ"։ Եւ ի
ձեռն մարգարէին եհան Տէր զԻսրայէլ
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ մարգարէիւ
14 պահեցաւ ։ Բարկացոյց [16]զիս Իսրայէլ
եւ զայրացոյց", եւ արիւն նորա ի վերայ
նորա հեղցի․ զնախատինս նորա հա-
տուսցէ նմա Տէր ։

բարկեցի զնոսա քաղցրութեամբ ։ (5) Մի՛ դարձցի յերկիրն Եգիպտացւոց [1]Եբր․ Եւ շողասցէ սուր ի քաղաքս նորա, եւ ծախեսցէ զնիգս նորա․ և կերիցէ զնոսա վասն խորհրդոց նոցա ։ (7) Եւ ժողովուրդ իմ յօժար է յետս կալ յինէն․ թէեւ առ Բարձրեալն կոչեն զնոսա, սա-կայն նոքա ոչ կամին բարձրացուցանել զնա ։ (8) Զիա՞րդ տաց զքեզ, Եփրեմ․ մատնեցից զքեզ․ Իսրայէլ․ զիա՞րդ արարից զքեզ իբրեւ զԱդմա, եդից զքեզ իբրեւ զՍեբոյիմ․ դարձաւ սիրտ իմ յիս․ նոյնպէս յուզեցաւ գութ [2]Եբր․ դարձայց *Կամ, բարկութեամբ [3]Եբր․ գնասցեն [4]Եբր․ յորժամ մռնչեսցէ՝ եկեսցեն խուճապաւ որդիք յարեւմտից (Կամ, ի ծովէ) ։ (11) Եկեսցեն խուճապաւ [5]Եբր․ Իսրայելի․ սակայն Յուդա տակաւին տիրէ ընդ Աստուծոյ, եւ ի սուրբս հաւատարիմ է [6]Եբր․ Եփրեմ ճարակի հողմ

[7]Եբր․ կալաւ զգարշապարն եղբօրն, եւ ի զօրութեան իւրում մարտեաւ (կամ, ժուժկալեաց) ընդ Աստուծոյ [8]Եբր․ ելաց եւ մաղթեաց զնա․ ի Բեթէլ եգիտ զնա, և անդ խօսեցաւ ընդ մեզ նա ։ (5) Այսինքն Տէր Աստուած զօրութեանց, Եհովայ յիշատակ նորա [9]Եբր․ ակն կալցես առ [10]Եբր․ Վաճառական է, կշիռք [11]Եբր․ նորա [12]Եբր․ Արդարեւ մեծացայ․ գտի ինձ զօրութիւն․ յամենայն վաստակս իմ ոչ գտցեն յիս անիրաւութիւն որ մեղք իցեն ։ (9) Այլ ես Տէր Աստուած քո եմ անդստին [13]Եբր․ վարեցայ նմանութեամբք ։ (11) Արդարեւ Գաղաադ անիրաւ է․ ապարէն ունայնութիւն են․ ի Գաղգաղա զոհէին արջառս, և սեղանք նոցա իբրեւ կոյտք յակօսս [14]Եբր․ փախեաւ [15]Եբր․ վասն կնոջ պահ կալաւ [16]Եբր․ Եփրեմ դառնութեամբ զԱստուած

ԳԼ. ԺԳ

1 [1]Ըստ բանիցն Եփրեմայ իրաւունս առ
նա Աստուծոյ Իսրայէլի, եւ եդ զնա ի
2 Բահաղու՟ եւ մեռաւ։ Եւ արդ դարձ-
եալ յաւելին ի մեղանչել, եւ արարին
իւրեանց ձուլածոյս յարծաթոյ իւրեանց,
[2]ի նմանութիւն պատկերի կռոց, գործ
ճարտարաց՝ նուիրել նոցա. եւ նոքա
ասեն, Զոհեցէք մարդիկ, զի պակասե-
3 ցին որթք՟։ Վասն այնորիկ եղիցին իբ-
րեւ զամպ առաւօտու, եւ իբրեւ զցօղ
վաղորդայնոյ որ անցանէ, եւ իբրեւ
զփոշի հոսեալ ի կալոյ, եւ իբրեւ
4 զծուխ [3]ի պատուհանից։ Ես եմ Տէր
Աստուած քո որ հաստատեցի զեր-
կինս եւ հաստատեցի զերկիր, որոյ
ձեռք հաստատեցին զամենայն զօրս
երկնից, եւ ոչ ցուցի քեզ երթալ զհետ
նոցա, եւ ես հանի զքեզ յերկրէն
Եգիպտացւոց՟. եւ Աստուած բաց յինէն
ոչ ծանիցես, եւ Փրկիչ՝ ոչ գոյ բաց
5 յինէն։ Ես [4]հովուէի քեզ յանապատի.
6 յանչէն երկրի՟։ Ըստ արօտի նոցա յա-
գեցան եւ զմայլեցան, եւ հպարտացան
սրտիւք իւրեանց. վասն այնորիկ մո-
7 ռացան զիս։ Եւ ես եղէց նոցա իբրեւ
[5]զյովազ, եւ իբրեւ զինձ ի ճանապար-
8 հին [6]Ասորեստանեայց։ Պատահեցից նո-
ցա իբրեւ արջ [7]քաղցեալ, եւ պատա-
ռեցից զաւազապատ սրտից նոցա, եւ
[8]կերիցեն զնոսա կորիւնք անտառի՟,
եւ գազանք վայրի կեղեքեսցեն զնոսա։
9 [9]Ցապականութեան քում, Իսրայէլ, ո՞վ
10 իցէ որ օգնիցէ քեզ։՟ Ո՞ւր է թագա-
ւորն քո, նա փրկեսցէ զքեզ յամենայն
քաղաքս քո, [10]իրաւ արասցէ քեզ՟, զորմէ
ասացերն թէ Տուր ինձ թագաւոր եւ
11 իշխան։ Ետու քեզ թագաւոր բարկու-
թեամբ իմով, եւ կարճեցի սրտմտու-
12 թեամբ իմով։ Ծրար անիրաւութեանց
Եփրեմ, ծածկեալ կան մեղքն նորա։
13 Երկունք իբրեւ ծննդականի հասցեն
նմա. դա է [11]որդին քո իմաստուն, վասն
այնորիկ այժմիկ չկարասցէ հանդարտել
14 ի՟ բեկման որդւոց։ Ի ձեռաց դժոխոց
ապրեցուցից զնոսա, եւ ի մահուանէ
փրկեցից զնոսա. ո՞ւր է [12]յաղթութիւն
քո, մահ. ո՞ւր է [13]խայթոց քո, դժոխք.
[14]մխիթարութիւն ծածկեալ է յաչաց իմոց։
15 [15]Քանզի նա ի մէջ եղբարց զատուսցէ՟,
ածցէ ի վերայ նորա Տէր հողմ խորշա-
կի յանապատէ, եւ ցամաքեցուսցէ զե-
րակս նորա, եւ աւերեսցէ զաղբերս
նորա, [16]սա ցամաքեցուսցէ զերկիր նորա
եւ զամենայն անօթս նորա ցանկալիս՟։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ապականեսցի Շամրին, զի ընդդէմ
դարձաւ Աստուծոյ իւրոյ. ի սուր անկ-
ցին, եւ սանդիացք նոցա զքարի հար-
2 ցին, եւ յղիք նոցա պայթեսցին։ Դարձ,
Իսրայէլ, առ Տէր Աստուած քո, զի
3 տկարացար յանօրէնութիւնս քո։ Առէք
ընդ ձեզ բանս, եւ դարձարուք առ Տէր
[17]Աստուած ձեր՟, եւ ասացէք ցնա,
[18]կարող ես թողուլ զմեղս մեր, զի մի՛
առնուցուք անիրաւութիւն, այլ ընդու-
նիցիք զբարիս՟, եւ հատուսցուք զպտ-
ուղ շրթանց մերոց [17]եւ վայելեսցեն
4 ի բարութեան սիրտք ձեր՟։ Ասորես-
տանեայն ոչ փրկէ զմեզ, եւ յերիվարս
ոչ հեծցուք. եւ մի՛ եւս ասասցուք
Աստուած մեր զձեռագործս մեր. զի
որ [19]ի քեզդ է՝ ողորմեսցի որբոց։
5 Բժշկեսցից զբնակութիւնս նոցա, եւ
սիրեսցից զնոսա համօրէն՟. զի դարձաւ
6 բարկութիւն իմ ի նոցանէ։ Եղէց իբ-
րեւ զցօղ Իսրայէլի, եւ ծաղկեսցէ իբ-
րեւ զշուշան, եւ արձակեսցէ զարմատ
7 իւր իբրեւ զԼիբանոս. Արձակեսցին
ոստք նորա, եւ եղիցի իբրեւ զձիթենի
[20]պտղալից. եւ բուրեսցէ հոտ նորա

---

[1] Եբր. Յորժամ խօսէր Եփրեմ՝ դողումն էր. բարձրացաւ նա ի մէջ Իսրայէլի. այլ մեղաւ Բահաղիւ, [2] Եբր. ըստ հանճարոյ իւրեանց կուռս, համակ գործ ճարտարաց. ասեն նոքա զնոցանէ. Մարդք որ զոհեն՝ համբուրեսցեն զորթս [3] Եբր. ի ծխանէ։ (4) Այլ ես Տէր Աստուած քո եմ անդստին յերկրէն Եգիպտացւոց [4] Եբր. ծանեայ զքեզ յանապատի, յերկրի պապակոյ [5] Կամ, զառեւծ [6] Եբր. զարանեցայց [7] Եբր. որդեկորոյս [8] Եբր. ծախեցից զնոսա անդ որպէս առեւծ [9] Եբր. Ապականեցար, Իսրայէլ, այլ յիս է օգնութիւն քո (կամ, զի հակառակ եղեր ինձ՝ օգնականի քում)։ [10] Եբր. եւ ո՞ւր դատաւորք քո

[11] Եբր. որդի որ չէ իմաստուն, զի ի ժամանակին ոչ կայր ի տեղւոջ [12] Եբր. ժանտ, կամ, որբածութիւն [13] Եբր. աւերումն [14] Եբր. ապաշաւ [15] Եբր. Թէպէտեւ աճեսցէ նա ի մէջ եղբարց [16] Եբր. կապտեսցէ նա զգանձս ամենայն անօթոց ցանկալեաց [17] Յ Եբր. դալուք [18] Եբր. Բարձ զամենայն անիրաւութիւն, եւ ընկալ զբարին [19] Եբր. որքն է՝ գտանէ ողորմութիւն ի քեզ։ (5) Բժշկեցից զապստամբութիւն նոցա, սիրեցից զնոսա կամակար [20] Եբր. վայելչութիւն նորա

8 իբրեւ [1]զկնդրուկի։ Դարձցին եւ նստցին
ընդ յարկաւ նորա, կեցցեն եւ հաս-
տատեսցին ցորենով. եւ ծաղկեսցէ՛
իբրեւ զորթ. յիշատակ նորա իբրեւ
9 զգինի Լիբանանու եղիցի։ Եփրեմայ՝ Զի՞
եւս կայ նորա եւ կռոց, ես [2]խոնար-
հեցուցի զնա, եւ ես զօրացուցից զնա.
ես իբրեւ զայգի պտղախայծ՛, յինէն
գտաւ պտուղ ի քեզ։

10 Ո՞վ է իմաստուն, եւ իմասցի զայս, հանճարեղ՝ եւ ծանիցէ զայս. զի ուղիղ են ճանապարհք Տեառն, եւ արդարք գնասցեն ընդ նոսա, եւ ամպարիշտք տկարասցին ի նոսա։

[1] Ոմանք. զԼիբանան։ (8) Դարձցին որ նստին ընդ հովանեաւ նորա. կեցցեն իբրեւ ցորեան, եւ ծաղկեսցին [2] Ոմանք. լուայ զխոնարհութիւն նորա եւ հայեցայ ի նա. ես իբրեւ զզի գալար եմ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎԵԼԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՊԱՏԳԱՄ Տեառն որ եղեւ առ Յովէլ
2 որդի Բաթուելի ։ Լուարո՛ւք զայս ,
ծերք , եւ ունկն դի՛ք, ամենայն բնակիչք
երկրի . եթէ եղեա՞լ է այսպիսի ինչ յա-
ւուրս ձեր , կամ յաւուրս հարցն ձերոց ։
3 Պատմեցէ՛ք զայս որդւոց ձերոց, եւ որդիք
ձեր որդւոց իւրեանց, եւ որդիք նոցա յազգ
4 յայլ ։ Զմնացորդս [1]թրթրոյ եկեր մարախ ,
եւ զմնացորդս մարախոյ եկեր ջորեակ ,
եւ զմնացորդս ջորեկի եկեր [2]երեւիլ ։
5 Սթափեցարո՛ւք, արբեալք ի գինւոյ ,
եւ լացէ՛ք եւ ողացարո՛ւք, ամենեքեան
որ ըմպէք գինի ցարբենալ . զի բար-
ձաւ ի բերանոյ ձերմէ ուրախութիւն
6 եւ խնդութիւն"։ Զի ազգ մի ել յերկիր
իմ հզօր եւ անթիւ . ատամունք նորա
ատամունք առիւծու , եւ ժանիք նորա
7 կորեան առիւծու ։ Արար զորթ իմ յա-
պականութիւն , եւ զթզենիս իմ ի խոր-
տակումն . յուզելով յուզեաց եւ ընկէց
զնա , եւ լանեցոյց զուռս նորա ։
8 Ողբա [3]առ իս իբրեւ զհարսն քրձազ-
9 գած ի վերայ առն իւրոյ ամուսնոյ ։ Բար-
ձան զոհք եւ սպանդք" ի տանէ Տեառն .
սուգ առէք , քահանայք՝ պաշտօնեայք
10 [4]սեղանոյ, Զի թշուառացան դաշտք .
սուգ առցէ երկիր, զի թշուառացաւ ցո-
րեան , ցամաքեցաւ գինի , նուազեաց
11 ձէթ ։ [5]Ողբացէ՛ք , մշակք , ստացուա-
ծո՛վք" ի վերայ ցորենոյ եւ գարւոյ . զի
12 կորեան կութք յագարակէ . Ցամաքե-
ցաւ որթ , նուազեաց թուզ եւ նուռն
եւ արմաւ եւ խնձոր , եւ ամենայն փայտ
ագարակի զօսացաւ . զի [6]յամօթ արա-
րին զուրախութիւն որդիք" մարդկան ։

[1] Եբր. խառնճի [2] Եբր. գրուիճ։ (5) Սթափեցարուք, արբեալք , և լացէք, ողացարուք ամենեքեան որ ըմպէք գինի, վասն քաղցուի . զի հատաւ ի բերանոյ ձերմէ [3] Եբր. իբրեւ զկոյս քրձազգած ի վերայ առն մանկութեան իւրոյ։ (9) Բարձան զոհ եւ նուէր [4] Եբր. Տեառն [5] Եբր. Յամօթ լերուք , մշակք. ողբացէք , այգեգործք, [6] Եբր. ցամաքեցաւ ուրախութիւն որդւոց

13 Քրձազգածք եղերո՛ւք , կոծեցարո՛ւք ,
քահանայք . սուգ առէք , պաշտօնեայք
սեղանոյ . մտէք ննջեցէ՛ք խորգով , պաշ-
տօնեայք [7]Աստուծոյ . զի պակասե-
ցին ի տանէ Աստուծոյ ձերոյ [8]զոհք եւ
14 սպանդք"։ Սրբեցէ՛ք պահս , քարոզեցէ՛ք
պաղատանս . ժողովեցէ՛ք զծերս , ամե-
նայն բնակիչք երկրիդ, ի տուն Աստուծոյ
ձերոյ , եւ աղաղակեցէ՛ք առ [9]Տէր սաստ-
15 մտօք ։ Վա՜յ ինձ, վա՜յ ինձ, վա՜յ ինձ" յաւուր
յայնմիկ . զի մերձ է օր Տեառն . իբրեւ
[10]թշուառութիւն ի թշուառութենէ հաս-
16 ցէ ։ Առաջի աչաց ձերոց պակասեցան
կերակուրք՝ ի տանէ Աստուծոյ ձերոյ ,
17 ուրախութիւն եւ խնդութիւն ։ Խայտա-
ցին երինջք ի մսուրս իւրեանց . ապա-
կանեցան" գանձք , տապալեցան շտե-
մարանք, զի խորշակահար եղեւ ցորեան։
18 [11]Զի՞նչ համբարեցից ի նոսա . լացին"
դաստակք անդւոց , զի ոչ գոյր նոցա ա-
րօտ , եւ հօտք խաշանց սատակեցան ։
19 Առ քեզ , Տէր , աղաղակեցից , զի հուր
սատակեաց [12]զգեղեցկութիւն անապա-
տի , եւ բոց ծախեաց զամենայն փայտս
20 ագարակի ։ Եւ երէ վայրի ի քեզ հայե-
ցաւ . զի ցամաքեցան վտակք ջուրց , եւ
հուր եկեր [12]զգեղեցկութիւն անապատի ։

ԳԼ . Բ

1 Փող հարէ՛ք ի Սիոն , քարոզ կարդացէ՛ք
ի լերին սրբութեան իմոյ . [13]ժողովեսցին
ամենայն բնակիչք երկրի . զի հասեալ
2 է օր Տեառն , զի մերձ է ։ Օր խաւարի
եւ միգի ։ օր ամպոյ եւ մառախլոյ . իբ-
րեւ առաւօտ տարածեսցի ի վերայ լե-
րանց . զօր բազում եւ հզօր , նման նմա

[7] Եբր. Աստուծոյ իմոյ [8] Եբր. զոհ եւ նուէր [9] Եբր. Տէր ։ (15) Վա՜յ [10] Եբր. աւերում յԱմենակալէն ։ (16) Ո՞չ ապաքէն պակասեաց կերակուր առաջի աչաց մերոց՝ ի տանէ Աստուծոյ մերոյ ուրախութիւն եւ խնդութիւն։ (17) Փտեցան սերմանք ընդ կոշտիւք իւրեանց , ամայացան [11] Եբր. Զիա՜րդ հեծէ երէ վայրի. մոլորեցան [12] Եբր. զարօտս [13] Եբր. զարհուրեսցին

ոչ եղեւ յաւիտենից, եւ զհետ նորա ոչ
եւս յաւելցի լինել ազգաց մինչեւ յազգս։
3 Առաջ նորա հուր ծախիչ, եւ վերջ նո-
րա բոց բորբոքեալ. իբրեւ զդրախտ
[1]փափկութեան երկիրդ առաջի նորա,
եւ զկնի նորա դաշտ ապականութեան,
եւ ապրեալ ոչ իցէ ի նմանէն։
4 Իբրեւ զտեսիլ երիվարաց տեսիլ նորա.
5 իբրեւ զհեծեալս արշաւեսցեն։ Եւ իբրեւ
զշաչիւն կառաց ի վերայ գլխոց լերանց
ասպատակեսցեն, իբրեւ զձայն բոցոյ հրոյ
որ ուտիցէ զեղէգն, իբրեւ զօր բազում
եւ հզօր պատրաստեալ ի պատերազմ։
6 Յերեսաց նոցա [2]խորտակեսցին ազգք,
եւ ամենայն դէմք իբրեւ զայրեցած պու-
7 տան։ Իբրեւ զախոյեանս յարձակեսցին,
եւ իբրեւ զարս պատերազմողս ելցեն ի
վերայ պարսպաց. իւրաքանչիւր զիւր
ճանապարհ գնասցէ, եւ մի՛ խոտորես-
8 ցին ի շաւղաց իւրեանց. Այր [3]յեղբօրէ
եւ յընկերէ իւրմէ մի՛ զատցի. ծանրա-
ցեալք զինուք իւրեանց գնասցեն,
եւ նետիւք իւրեանց անկցին եւ մի՛
9 վախճանեսցին"։ Հասցեն ի վերայ քա-
ղաքին, եւ ընթասցին ի վերայ պարս-
պաց. ելցեն յապարանս, եւ մտցեն ընդ
10 պատուհանս իբրեւ զգողս։ Յերեսաց
նոցա խռովեսցի երկիր, եւ երկինք
շարժեսցին. արեգակն եւ լուսին խա-
ւարեսցին, եւ աստեղք ծածկեսցեն զլոյս
11 իւրեանց։ Եւ Տէր տացէ զձայն իւր ա-
ռաջի երեսաց զօրութեան իւրոյ. զի
բազում է յոյժ բանակ նորա, [4]եւ հզօր
գործ պատերազմաց" նորա. զի մեծ է
օր Տեառն, մեծ եւ երեւելի յոյժ. եւ
ո՞վ իցէ նմա բաւական։
12 Եւ արդ ասէ Տէր [5]Աստուած ձեր",
Դարձարուք առ իս յամենայն սրտէ ձեր-
13 մէ, պահօք եւ լալով եւ կոծելով։ Պա-
տառեցէք զսիրտս ձեր, եւ մի՛ զհան-
դերձս, եւ դարձարուք առ Տէր Աս-
տուած ձեր. զի ողորմած եւ գթած է,
երկայնամիտ եւ բազումողորմ, եւ զղջա-
14 նայ ի վերայ չարեաց։ Ո՞ գիտէ եթէ
դարձցի եւ ապաշաւեսցէ, եւ թողցէ
զկնի իւր օրհնութիւն, [6]եւ զոհս եւ
սպանդ Տեառն Աստուծոյ մերում"։

[1]Եբր. Եդեմայ [2]Եբր. սպղնապեսցին [3]Եբր. զընկեր իւր մի՛ տոփեսցէ, իւրաքանչիւր զճանապարհ իւր գնասցէ. Թէպէտեւ անկցին ի վերայ զինուց, մի՛ խորտակեսցին [4]Եբր. զի հզօր է որ առնէ զբան [5]Եբր. [illegible] [6]Եբր. զոհ եւ նուէր Տեառն Աստուծոյ ձերում

15 Փող հարէք ի Սիոն, սրբեցէք պահս,
16 քարոզեցէք պաղատանս. ժողովեցէք,
զժողովուրդդ, սրբեցէք զեկեղեցի,
ընտրեցէք զծերս, ժողովեցէք զաղայս
ստնդիացս. ելցէ փեսայ ի սենեկէ իւրմէ,
17 եւ հարսն յառագաստէ։ Ընդ աստիճանս եւ
ընդ սեղանն լացցեն քահանայք եւ պաշ-
տօնեայք Տեառն, եւ ասասցեն, Խնայեա,
Տէր, ի ժողովուրդս քո, եւ մի՛ տար
զժառանգութիւն քո ի նախատինս՝ տիրել
ի վերայ նորա ազգաց. զի մի՛ ասասցեն
ի հեթանոսս՝ Թէ Ո՞ւր է Աստուած նոցա։
18 Եւ նախանձեցաւ Տէր վասն երկրի
իւրոյ, եւ խնայեաց ի ժողովուրդ իւր։
19 Եւ պատասխանի ետ Տէր ժողովրդեան
իւրում եւ ասէ, Ահաւասիկ ես առաքեմ
ի ձեզ զցորեան եւ զգինի եւ զեւղ, եւ
լցջիք ի նոցանէն. եւ ոչ եւս տաց զձեզ
20 ի նախատինս ազգաց։ Եւ զհիւսիսայինն
հալածեցից ի ձէնջ, եւ մերժեցից զնա
յերկիր [7]անջուր. եւ ապականեցից զա-
ռաջ նորա ի ծովն առաջին, եւ զվերջ"
նորա ի ծովն վերջին. եւ ելցէ շարաւ
նորա, եւ բուրեսցէ հոտ նորա. զի մե-
21 ծացան գործք նորա։ Քաջալերեաց, եր-
կիր, խնդա եւ ուրախ լեր, զի մեծա-
22 ցոյց Տէր զառնել իւր ընդ քեզ։ Քաջա-
լերեաց, երէ վայրի, զի դալարացան
դաշտք անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ
իւր, որթ եւ թզենի ետուն զզօրու-
23 թիւն իւրեանց։ Որդիք Սիոնի, ցնծա-
ցէք եւ ուրախ լերուք ի Տէր Աստուած
ձեր. զի [8]ետ ձեզ Տէր կերակուր ար-
դարութեան". եւ տեղասցէ ձեզ անձ-
րեւ կանուխ եւ անագան [9]իբրեւ զա-
24 ռաջինն"։ Եւ լցցին կալք ցորենոյ, եւ
25 զեղցին հնձանք գինւոյ եւ իւղոյ։ Եւ
հատուցից ձեզ փոխանակ ամացն յորս
եկեր մարախն եւ ջորեակն եւ [10]թրթուրն,
զօր իմ մեծ զոր առաքեցի ի վերայ ձեր.
26 Եւ ուտելով կերիջիք, եւ յագեսջիք, եւ
օրհնեսջիք զանուն Տեառն Աստու-
ծոյ ձերոյ որ արար ընդ ձեզ սքանչե-
լիս. եւ մի՛ եւս ամաչեսցէ ժողովուրդ
27 իմ յաւիտեան։ Եւ ծանիջիք թէ ի մէջ
Իսրայելի եմ ես. եւ ես Տէր Աստուած
ձեր, եւ չիք ոք բաց յինէն. եւ ոչ ա-
մաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան։

[7]Եբր. անջուր եւ ամայի. առաջ նորա ի ծովն արեւելից, եւ վերջ [8]Եբր. տայ ձեզ չափով զկանուխն [9]Կամ, յառաջնումն [10]Եբր. զգուբեճն եւ խառնբեճն

28 Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից [1]յՈգւոյ
իմմէ" ի վերայ ամենայն մարմնոյ. եւ
մարգարէասցին ուստերք ձեր եւ դստերք
ձեր. եւ ծերք ձեր երազովք երազես-
ցին, եւ երիտասարդք ձեր տեսիլս տես-
29 ցեն: Եւ ի վերայ ծառայից իմոց, եւ ի
վերայ աղախնեաց իմոց յաւուրսն յայնո-
սիկ հեղից [1]յՈգւոյ իմմէ, եւ մարգա-
30 րէասցին": Եւ տաց նշանս յերկինս ի
վեր եւ յերկիր ի խոնարհ՝ արիւն եւ հուր
31 եւ մրրիկ ծխոյ: Արեգակն դարձցի ի
խաւար եւ լուսին յարիւն, մինչչեւ ե-
կեալ իցէ օր Տեառն մեծն եւ երեւելին:
32 Եւ եղիցի ամենայն որ կարդասցէ զա-
նուն Տեառն՝ կեցցէ. զի ի լեառն Սիոն
եւ յԵրուսաղէմ եղիցի ապրեալ, որպէս
եւ ասաց Տէր, եւ [2]աւետարանեալ զորս
Տէր կոչեսցէ առ ինքն:

ԳԼ. Գ

1 Զի ահաւասիկ ես յաւուրսն յայնոսիկ,
եւ ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորում դար-
ձուցից զգերութիւն Հրէաստանի եւ
2 զԵրուսաղեմի, Եւ ժողովեցից զամե-
նայն ազգս, եւ իջուցից զնոսա ի ձորն
[3]Յովսափատու. եւ դատեցայց զնոսա
անդ, վասն ժողովրդեան իմոյ եւ ժա-
ռանգութեան իմոյ Իսրայելի, որ ցրուե-
ցան ընդ ամենայն ազգս, եւ զերկիր
3 իմ բաժանեցին. Եւ ի վերայ ժողովր-
դեան իմոյ վիճակս արկանէին, եւ ետուն
զպատանեակս կապէնս պոռնկաց, եւ
զաղջկունս վաճառէին ընդ գինւոյ եւ
4 ըմպէին: Եւ [4]դուք եւս տակաւին ինձ",
Տիւր եւ Սիդոն եւ ամենայն [5]Գալի-
լեա այլազգեաց", միթէ հատուցմո՞ւմն
ինչ հատուցանիցէք ինձ, [6]կամ ոխս պա-
հիցէք" ինձ, վաղվաղակի արագնապաւ
հատուցից զհատուցումն ձեր ի գլուխս
5 ձեր: Փոխանակ զի զարծաթն իմ եւ
զոսկին առէք, եւ զընտիր [7]ընտիր եւ
զգեղեցիկ անօթսն" տարայք ի մեհեանս
6 ձեր, Եւ զորդիսն Յուդայ եւ զորդիսն
Երուսաղեմի վաճառեցէք որդւոցն Յու-
նաց, զի մերժիցէք զնոսա ի սահմանաց
7 իւրեանց. Արդ ես [8]կանգնեցից զնոսա
ի տեղւոջէ ուր վաճառեցէք զնոսա անդր,
եւ հատուցից զհատուցումն ձեր ի գլուխս
8 ձեր. Եւ մատնեցից զուստերս ձեր եւ
զդստերս ձեր ի ձեռս որդւոցն Յուդայ, եւ
վաճառեսցեն զնոսա [9]ի գերութիւն յազգ
հեռաւոր բացական. զի Տէր խօսեցաւ:
9 Քարոզ կարդացէք զայդ յազգս. ժամ
տուք մարտի, վարթուցէք զպատերազ-
մողս. ժողովեցարուք եւ ելէք ամենայն
10 արք պատերազմողք: Կոտորեցէք զխոփս
ձեր ի սուսերս, եւ զգերանդիս ձեր ի գե-
ղարդունս. տկարն խրախուսեսցէ թէ Հզօր
11 եմ ես: Ժողովեցարուք եւ մտէք, ազգք
ամենայն շուրջանակի, անդր գումարեցա-
րուք. [10]հանդարտն պատերազմօղ եղիցի":
12 Զարթիցեն եւ ելցեն [11]ամենայն ազգք ի
ձորն Յովսափատու, զի անդ նստայց
դատել զամենայն ազգս շուրջանակի:
13 Արկէք մանգաղ, զի հասեալ են կութք.
մտէք կոխեցէք, զի լցեալ է հնձան եւ
զեղուն գուբք. զի բազմացան չարիք
14 նոցա: [12]Ձայնք հնչեցին" ի Ձորն դատաս-
տանի. զի մերձ է օր Տեառն ի Ձորն
15 դատաստանի: Արեգակն եւ լուսին խա-
ւարեսցին, եւ աստեղք ծածկեսցեն զլոյս
16 իւրեանց: Եւ Տէր ի Սիոնէ գոչեսցէ, եւ
յԵրուսաղեմէ տացէ զձայն իւր, եւ շար-
17 ժեսցին երկինք եւ երկիր: [13]Այլ Տէր
խնայեսցէ ի ժողովուրդ իւր եւ զօրա-
18 ցուսցէ զորդիսն" Իսրայելի: Եւ ծանի-
ջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած[14] որ բնա-
կեալ եմ ի Սիոն լերին սրբութեան ի-
մոյ. եւ եղիցի Երուսաղէմ սուրբ, եւ
այլազգիք այլ ոչ եւս անցցեն ընդ նա:
19 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բղխեսցեն
լերինք [15]զքաղցրութիւն, եւ բլուրք յոր-
դեսցեն զկաթն, եւ ամենայն [16]աղբերք
Յուդայ բղխեսցեն ջուրս. եւ աղբեւր
ի տանէ Տեառն ելցէ, եւ արբուսցէ զձորն
20 [17]վիճակաց: Եգիպտոս յապականութիւն
եղիցի, եւ Եդովմ ի դաշտ ապականու-
թեան յանիրաւութեանց որդւոցն Յու-
դայ. փոխանակ զի հեղին արիւն ար-
21 դար [18]ի մէջ իւրեանց": Բայց Հրէաստան
յաւիտեան բնակեսցէ, եւ Երուսաղէմ
22 ազգաց յազգս: Եւ [19]խնդրեցից զարիւն
նոցա, եւ ոչ արարից անպարտ". եւ Տէր
բնակեսցէ ի Սիոն:

---

[1] Եբր· զՀոգի իմ [2] Եբր· ի մէջ Ճեացորդաց
[3] Այսինքն, դատաստանի Տեառն [4] Եբր· զի՞ կայ
իմ եւ ձեր [5] Եբր· սահմանք Փղշտացւոց
[6] Եբր· եթէ հատուցանիցէք հատուցումն [7] Եբր·
ընտիրս իմ [8] Եբր· զարթուցից

[9] Եբր· Սաբայեցւոց, [10] Եբր· անդր իջո, Տէր,
զզօրաւորս քո [11] Յեբր· դատաւոր [12] Եբր·
Ամբո՛խ, ամբո՛խ [13] Եբր· Եւ Տէր ապաւէն
ժողովրդեան իւրոյ, եւ ամրութիւն որդւոցն
[14] Եբրայեցին յաւելու, ձեր [15] Եբր· զքաղցու
[16] Եբր· ձորք [17] Եբր· Սատտիմ [18] Եբր· յերկիրն նոցա
[19] Կամ, սրբեցից զարիւն նոցա, զոր չէր իմ սրբեալ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 [1]ՊԱՏԳԱՄՔ Ամովսայ որ եղեն յԱկ-
կարիմ" Թեկուայ, զորս ետես ի
վերայ [2]Երուսաղեմի յաւուրս Ոզիայ ար-
քայի Հրէաստանի, եւ յաւուրս Յերո-
բովամայ որդւոյ Յովասայ արքայի Իս-
րայէլի, երկուք ամօք յառաջ քան զգետ-
2 նաշարժն: Եւ ասէ,
Տէր ի Սիոնէ բարբառեցաւ, եւ
յԵրուսաղեմէ ետ զձայն իւր. եւ սուգ
առին արօտք հօտից, եւ ցամաքեցան
բարձունք Կարմեղայ:
3 [3]Եւ ասէ Տէր, Ի վերայ երից անօրէ-
նութեանցն Դամասկեայ, եւ ի վերայ
չորիցն՝ ոչ [4]դարձայց ի նմանէ. փոխա-
նակ զի կտրէին զյղիս Գաղաադացւոց
4 սղոցօք" երկաթեօք: Եւ առաքեցից
հուր ի տունն Ազայելի, եւ կերիցէ [5]զհի-
5 մունս որդւոյն Ադերայ": Եւ խորտակե-
ցից զնիգս Դամասկեայ, եւ սատակե-
ցից զբնակիչս դաշտացն Ովնայ, եւ [6]կո-
տորեցից զազգն յարանց Խառանու, եւ
գերեսցի ընտիր" ժողովուրդն Ասորւոց,
ասէ Տէր:
6 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանցն Գազայ, եւ ի վերայ
չորիցն՝ ոչ [7]դարձայց ի նոցանէն. փո-
խանակ զի գերեցին զգերութիւն Սո-
7 ղոմոնի արգելուլ" յԵդովմ: Եւ առաքե-
ցից հուր ի վերայ պարսպացն Գազայ,
8 եւ կերիցէ [8]զհիմունս նորա: Եւ սատա-
կեցից զբնակիչս յԱզովտայ, եւ [9]բարձ-
ցի ազգն" յԱսկաղոնէ. եւ ածից զձեռն
իմ ի վերայ Ակկարոնի, եւ կորիցեն մնա-
ցորդք [10]այլազգեացն, ասէ Տէր Տէր:
9 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանցն Ծուրայ, եւ ի վերայ
չորիցն՝ ոչ [11]դարձայց ի նմանէ. փոխա-
նակ զի արգելին զգերութիւնն Սողոմո-
նի" յԵդովմ, եւ ոչ յիշեցին զուխտ եղ-
10 բարց: Եւ առաքեցից հուր ի վերայ
պարսպացն Ծուրայ, եւ կերիցէ [8]զհի-
մունս նորա:
11 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանցն Եդովմայ, եւ ի վերայ
չորիցն՝ ոչ [12]դարձայց ի նոցանէ. փո-
խանակ զի հալածեաց սրով զեղբայր
իւր, եւ ապականեաց զեղբայր յերկրի.
եւ յափշտակեաց ի վկայութիւն զասու-
կումն իւր, եւ զյանդգնութիւն իւր պա-
12 հեաց ի հակառակութիւն": Եւ առաքե-
ցից հուր ի Թեման, եւ կերիցէ [13]հուր
զհիմունս պարսպաց նորա":
13 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանց որդւոցն Ամոնայ, եւ
ի վերայ չորիցն՝ ոչ [14]դարձայց ի նոցանէ".
փոխանակ զի հերձուին զյղիս Գաղաա-
դացւոց, զի ընդարձակեսցեն զսահմանս
14 իւրեանց: Բորբոքեցից հուր ի վերայ
պարսպացն Ռաբայ, եւ կերիցէ [8]զհի-
մունս նորա աղաղակաւ յաւուր պա-
տերազմի, [15]եւ շարժեսցի յաւուր վախ-
15 ճանի իւրոյ: Եւ գնասցեն ի գերութիւն
թագաւորք նոցա, քուրմք նոցա եւ իշ-
խանք նոցա" ի միասին, ասէ Տէր:

---

[1] Եբր. Բանք Ամովսայ որ ի հովուաց [2] Եբր. Իսրայելի [3] Եբր. Այսպէս [4] Եբր. դարձուցից զնա՝ նորա, քանզի կասեցին զԳաղաադ կամ. նաւայլիւք [5] Եբր. զապարանս Բենադադայ [6] Եբր. զոր ունին զգաւազան ի տանէն Եդեմայ. եւ գերեսցի ի Կիր [7] Եբր. դարձուցից զնա՝ նորա, քանզի գերեցին զգերութիւն ի սպառ մատնել [8] Եբր. զապարանս [9] Եբր. զոր ունին զգաւազան

[10] Եբր. Փղշտացւոցն [11] Եբր. դարձուցից զնա՝ նորա, քանզի մատնեցին ի սպառ զգերութիւնն [12] Եբր. դարձուցից զնա՝ նորա, քանզի հալածեաց սրով զեղբայր իւր, եղծ զողորմութիւն իւր, եւ պատառեաց ի սպառ զբարկութիւն իւր, եւ զցասումն իւր պահեաց յաւիտեան [13] Եբր. զապարանս Բոսրայ [14] Եբր. դարձուցից զնա՝ նոցա [15] Եբր. փոթորկաւ յաւուր մրրկի. (15) Եւ գնասցէ ի գերութիւն Մելքոմ (կամ, թագաւոր նոցա), ինքն եւ իշխանք նորա

Գլ. Բ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանցն Մովաբու, եւ ի վերայ
չորիցն՝ ոչ [1]դարձայց ի նմանէն", փոխա-
նակ զի այրեցին զոսկերս [2]Թագաւորացն
2 Եդովմայեցւոց ի մոխիրս։ Առաքեցից
հուր ի վերայ Մովաբու, եւ կերիցէ հուր
[3]զհիմունս քաղաքաց նորա. եւ մեռցի ի
տկարութեան Մովաբ", աղաղակաւ եւ
3 ձայնիւ փողոյ. Եւ սատակեցից զդա-
տաւոր [4]ի նմանէ, եւ զամենայն իշխանս
նորա կոտորեցից ընդ նմին, ասէ Տէր։
4 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանց որդւոցն Յուդայ, եւ ի
վերայ չորիցն՝ ոչ [1]դարձայց ի նմանէն",
փոխանակ զի մերժեցին զօրէնս Տեառն
եւ զհրամանս նորա ոչ պահեցին, եւ
մոլորեցուցին զնոսա [5]սնոտեօք իւրեանց
զոր արարին," զորոց զհետ գնացին հարքն
5 նոցա։ Եւ առաքեցից հուր ի վերայ
Հրէաստանի, եւ կերիցէ [6]զհիմունս Ե-
րուսաղեմի։
6 Այսպէս ասէ Տէր. Ի վերայ երից ամ-
պարշտութեանցն Իսրայելի, եւ ի վե-
րայ չորիցն՝ ոչ [1]դարձայց ի նմանէ", փո-
խանակ զի վաճառեցին զարդարն ար-
7 ծաթոյ, եւ զտնանկն ընդ կօշկաց. Որ
[7]կոխեն զհող երկրի. եւ կռփեն զգլուխս
աղքատաց", եւ զճանապարհս խոնար-
հաց թիւրեն. եւ հայր եւ որդի առ մի
[8]բոզ մտանեն, զի պղծեսցեն զանուն
8 Աստուծոյ իւրեանց։ Եւ զձորձս իւր-
եանց առագաստ ձգէին ընդ ինքեանս
եւ ընդ սեղանն", եւ զգինի զրպարտու-
թեանց ըմպէին ի տան աստուծոյ իւր-
9 եանց։ Բայց ես բարձի զԱմովրհացին
յերեսաց նոցա, որոյ բարձրութիւն իւր
բարձրութիւն մայրի, եւ հզօր էր իբրեւ
զկաղնի. եւ բարձի զպտուղ նորա ի վե-
րուստ եւ զարմատս նորա ի ներքուստ։
10 Եւ ես հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտաց-
ւոց, եւ շրջեցուցի զձեզ յանապատ ամս
քառասուն՝ ժառանգեցուցանել զերկիրն
11 Ամովրհացւոց։ Եւ առի յորդւոց ձերոց
ի մարգարէս, եւ յերիտասարդաց ձերոց
յուխտաւորս. միթէ ո՞չ իցէ այդպէս, որդիք
12 Իսրայելի, ասէ Տէր։ Եւ արբուցանէիք
ուխտաւորացն [9]ինոյ զգինի, եւ մար-
գարէիցն պատուիրէիք զի մի՛ մար-
13 գարէասցին։ [10]Վասն այսորիկ ահաւասիկ
ես հոլովեցուցանեմ ի ներքոյ ձեր՝ զոր
14 օրինակ հոլովի" սայլ լի որանաւ։ Եւ կո-
րիցէ փախուստ յընթացողէն, եւ որ զօ-
րաւորն իցէ մի՛ զօրասցի ի զօրութեան
իւրում, եւ [11]պատերազմողն մի՛ ապրե-
15 ցուսցէ զանձն իւր, Եւ աղեղնաւորն
մի՛ կարասցէ ունել զդէմ, եւ որ արագն
իցէ ոտիւք՝ մի՛ ապրեսցի, եւ հեծեալն
16 մի՛ ապրեցուսցէ զանձն իւր, Եւ [12]մի՛
գտցի սիրտ իւր ի զօրութեան. մերկն
հալածեսցի" յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր։

Գլ. Գ

1 Լուարուք զպատգամս զայս զոր խօ-
սեցաւ Տէր ի վերայ ձեր, [13]տունդ Իսրա-
յելի, ի վերայ ամենայն ազգաց զորս
2 հանի յերկրէն [14]Եգիպտացւոց։ Բայց զձեզ"
ընտրեցի յամենայն ազգաց երկրի. վասն
այնորիկ ի ձէնջ խնդրեցից զվրէժ ամե-
3 նայն չարեաց ձերոց։ Թէ գնասցեն ա-
մենեքին երկու ի միասին, թէ ոչ ճա-
4 նաչիցեն զմիմեանս։ Եթէ գոչիցէ՞ առեւծ
[15]յանտառէ, եւ ոչ իցէ որս արարեալ
նորա". եթէ տայցէ՞ կորիւն առիւծու
զձայն իւր ի մայրւոյ իւրմէ, եւ ոչ ինչ
5 իցէ յափշտակեալ նորա։ Եթէ անկա-
նիցի՞ թռչուն [16]ի յերկիր առանց որսոր-
դի. եթէ ճայթիցէ՞ որոգայթ ի վերայ
6 երկրի" եւ ոչ ինչ իցէ ըմբռնեալ։ Եթէ
հարկանիցի՞ փող ի քաղաքի, եւ ազգն
ոչ խռովեսցի. եթէ իցէ՞ չարիք ի քա-
7 ղաքի եւ Տեառն չիցէ արարեալ։ Վասն
այնորիկ ոչ արասցէ Տէր Աստուած իրս
ինչ, եթէ ոչ յայտնեսցէ [17]զխրատն ծա-
8 ռայից իւրոց մարգարէից։ Առեւծ գո-
չիցէ, եւ ո՞վ իցէ որ ոչ սարսիցէ. Տէր

---

[1] Ոմն. դարձուցից զնա՝ նորա [2] Ոմն. Թագաւորին [3] Ոմն. զապարանս Կարիոթայ, եւ մեռցի Մովաբ ազմկաւ [4] Ոմն. ի միջոյ նորա [5] Ոմն. սնոտիք իւրեանց [6] Ոմն. զապարանս [7] Ոմն. ցանկան հողոյ երկրին ի գլուխ աղքատաց. (Կամ կոխեն ասեն զգլուխ աղքատաց ընդ հող երկրի) [8] Ոմն. կին մտանեն, զի պղծեսցեն զանուն սրբութեան իմոյ։ (8)Եւ ի վերայ հանդերձ գրաւականաց ի կողմն լինէին առ ամենայն սեղանոյ

[9] Ոմն. պտղոյ [10] Ոմն. Ահա ես ընկճեմ զձեզ ուր էք, որպէս ընկճէ (Կամ, Ահա ես ընկճիմ ընդ ձեւք որպէս ընկճի) [11] Ոմն. հզօրն [12] Ոմն. որ ժիրն է արտիւ իւրով ի հզօրս՝ փախիցէ մերկ [13] Ոմն. որդիք [14] Ոմն. Եգիպտացւոց, եւ ասեմ, (2) Զձեզ միայն [15] Ոմն. յանտառի եւ ոչ իցէ նորա որս [16] Ոմն. յորոգայթ յերկրի, եթէ չիցէ նմա լարեալ թակարդ. միթէ բառնայցի՞ որոգայթ յերկրէ, [17] Ոմն. զգաղտնիս իւր

Աստուած խօսեցաւ, եւ ո՞վ իցէ որ ոչ
մարգարէասցի։
9 Պատմեցէք [1]ի գաւառս Ասորեստա-
նեայց եւ ի գաւառս" երկրին Եգիպտաց-
ւոց, եւ ասացէք, ժողովեցարուք [2]ի
լեառն Շամրնի, եւ տեսէք սքանչելիս
բազումս" ի մէջ նորա, եւ զրկանութիւն
10 ի մէջ նորա։ Եւ ոչ [3]ծանեաւ զիմնլոց
եղեան իւր", ասէ Տէր, որ դանձէին ա-
նօրէնութիւն եւ [4]թշուառութիւն ի գա-
11 ւառս" իւրեանց։ Վասն այնորիկ այս-
պէս ասէ Տէր Աստուած [5]զՏիւրոս. Եր-
կիրդ որ շուրջ զքեւ է՝ աւերեսցի", եւ
խորտակեսցի ի քէն ամենայն զօրութիւն
քո, եւ յափշտակեսցին [6]գաւառք քո։
12 Չի այսպէս ասէ Տէր. Զոր օրինակ
թէ կարասցէ թափել հովիւ ի բերանոյ
առիւծու աքեացս երկուս կամ բլթակ
մի ունկան, այնպէս զերծցին որդիքն
Իսրայելի որ բնակեալ են ի Սամարիա,
[7]դէմ յանդիման ազգին եւ ի մէջ Դամաս-
կացւոց։
13 Քահանայք, լուարուք" եւ վկայու-
թիւն դիք տանդ Յակովբայ, ասէ Տէր
14 [8]ամենակալ։ Չի յաւուր յայնմիկ յորժամ
խնդրեսցից զվրէժ ամպարշտութեանցն
Իսրայելի ի նմանէ, առից վրէժ եւ զսե-
ղանոյն Բեթելայ, եւ փշրեսցին եղջեւրք
15 սեղանոյն եւ անկցին յերկիր։ Եւ խոր-
տակեցից զապարանս [9]թեւաւորս ի վե-
րայ ամարաստուն ապարանիցն", եւ ա-
պականեսցին ապարանքն փղոսկրեայք,
եւ բազում եւ այլ ապարանք անկցին,
ասէ Տէր։

Գլ. Դ

1 Լուարուք, [10]զբան Տեառն", երինջք
Բասանու, որ էք ի լերինս Շամրնի որ
զրկէք զաղքատս եւ առ ոտն հարկանէք
զտնանկն, որ ասէիք ցտեարս ձեր, Մա-
2 տուցէք մեզ զինի զի արբցուք։ Երդնու
[11]Տէր իսրբութիւնս իւր, եթէ Ահա աւուրք
եկեսցեն ի վերայ ձեր, եւ [12]առցեն զձեզ
զինուք, եւ զդոսաս որ ընդ ձեզ են արկցեն
3 ի սանս ջեռուցեալս։ Եւ ելանիցէք մերկք՝
միմեանց դէմ ընդդէմ, եւ անկանիցիք ի
4 լերինն Ռեմանայ", ասէ Տէր։ Մտէք ի
Բեթէլ եւ ամպարշտեցայք, եւ ի Գաղ-
գաղա յաճախեցէք ամպարշտել. եւ մա-
տուցէք զզոհս ձեր ընդ առաւօտս, եւ
5 յերիր աւուր զտասանորդս ձեր։ [13]Ըն-
թեռնուին օրէնս արտաքոյ, եւ կոչէին
խոստովանութիւնս. պատմեցէք թէ զայս
սիրեցին որդիքն Իսրայելի, ասէ Տէր"։
6 Եւ ես արկի զձեւք [14]ցաւ ատամանց յա-
մենայն քաղաքս ձեր, եւ կարօտութիւն
հացի յամենայն տեղիս ձեր. եւ ոչ դար-
7 ձարուք առ իս, ասէ Տէր։ Եւ արգելի
ի ձէնջ զանձրեւ երիւք ամսովք յառաջ
քան զկութս. ի մի քաղաք տեղացի,
եւ ի միւս քաղաք ոչ տեղացի. [15]մի վի-
ճակ թացից, եւ ի միւսն յորում ոչ տե-
8 ղացից ցամաքեսցի։ Եւ ժողովեսցին"
երկու եւ երեք քաղաք ի մի քաղաք
ըմպել ջուր, եւ [16]մի՛ յագեսցին". եւ ոչ
9 դարձարուք առ իս, ասէ Տէր։ Հարի
զձեզ տապով եւ [17]արկի զձեւք դալուկն.
եւ յաճախեցէք ի պարտէզս ձեր եւ յայ-
գիս եւ ի թզենիս ձեր եւ ի ձիթենիս, եւ
եկեր թրթուր". սակայն եւ այնպէս ոչ
10 դարձարուք առ իս, ասէ Տէր։ Առա-
քեցի ի վերայ ձեր մահ [18]ի ճանապարհին
Եգիպտացւոց, եւ կոտորեցի սրով զերի-
տասարդս ձեր հանդերձ գերութեամբ
երիվարաց ձերոց, եւ [19]ծախեցի զբա-
նակս ձեր հրով բարկութեան իմոյ". սա-
կայն եւ այնպէս ոչ դարձարուք առ իս,
11 ասէ Տէր։ Կործանեցի զձեզ՝ որպէս կոր-
ծանեաց Աստուած զՍոդոմ եւ զԳոմոր,
եւ եղերուք իբրեւ զխանձող զերծեալ
ի հրոյ. սակայն եւ այնպէս ոչ դարձա-
12 րուք առ իս, ասէ Տէր։ Վասն այնորիկ
այսպէս արարից քեզ, Իսրայէլ. բայց

---

[1] Եբր. յապարանս Ազովտայ. և յապարանս [2] Եբր. ի լերինս Շամրնի, եւ տեսէք ազմուկ բազում [3] Եբր. գիտացին առնել ուղղութիւն [4] Եբր. յափշտակութիւն յապարանս [5] Եբր. Թշնամին եղիցի շուրջ զերկրաւ, [6] Եբր. ապարանք [7] Եբր. յանկեան բազմոցի և ի գահոյս դամասկոսայիրս։ (13) Լուարուք [8] Եբր. Եհովայ Աստուած զօրութեանց [9] Եբր. ձմեռնոց հանդերձ ամարաստուն ապարանիւք [10] Եբր. զբանս զայս [11] Եբր. Տէր Եհովայ՝ [12] Եբր. բարձցէ զձեզ կարթիւք, եւ զմնացորդս ձեր կարթիւք ձկանց։ (3) Եւ ելանիցէք ընդ խրամատս իւրաքանչիւր յանդիման իւր, և անկանիցիք յամրոցն [13] Եբր. Եւ մատուցէք ի խմորոյ զգոհութեանն, և կոչեցէք զկամաւն և քարոզեցէք, զի այսպէս սիրեցէք, որդիք Իսրայելի, ասէ Տէր Եհովայ [14] Եբր. սրբութիւն [15] Եբր. ի մի վիճակ տեղաց եւ միւսն ուր ոչ տեղաց՝ ցամաքեցաւ։ (8) Եւ ժողովեցան [16] Եբր. ոչ յագեցան [17] Եբր. դալկաւ. բազմութիւն պարտիզաց ձերոց եւ այգեաց ձերոց և թզենեաց ձերոց և ձիթենեաց ձերոց եկեր խաշնիճ [18] Կամ, ճանապարհաւ [19] Եբր. հանի զհոտ բանակաց ձերոց յանգունս ձեր

զի այսպէս առնելոց եմ քեզ՝ [1]պատ-
րաստեա կարդալ զանուն Տեառն Աս-
13 տուծոյ քո Իսրայելի։ Զի անաւասիկ ես
եմ՝ որ հաստատեմ զերկինս եւ հաս-
տատեմ զհողմս. եւ պատմէ ի մէջ մարդ-
կան զօծեալ իւր, առնէ առաւօտ եւ
մէգ, եւ ելանէ՟ ի վերայ բարձանց երկ-
րի. [2]Տէր Աստուած ամենակալ՟ անուն
է նորա։

ԳԼ. Ե

1 Լուարուք զբանս զայս՝ զոր ես [3]առից
2 ի վերայ ձեր ողբս։ Անկաւ տունն Իս-
րայելի՟ եւ ոչ եւս յաւելուցու յառնել
կոյսն Իսրայելի. կործանեցաւ յերկրի
իւրում, եւ չիք ոք որ կանգնիցէ զնա։
3 Քանզի այսպէս ասէ Տէր [*]Տէր. Ի քաղաքէ
յորմէ ելանէին հազարք՝ մնասցէ հարեւր,
եւ յորմէ ելանէին հարեւր՝ մնասցէ տասն
4 տանդ Իսրայելի։ Քանզի այսպէս ասէ
Տէր առ տունդ Իսրայելի. Խնդրեցէք
5 զիս եւ կեցջիք. Եւ մի՛ խնդրէք զԲե-
թէլ, եւ ի Գաղգաղա մի՛ մտանէք, եւ
ի Ջրհորն երդման մի՛ ելանէք. զի Գաղ-
գաղա գերելով գերեսցի, եւ Բեթէլ ե-
6 ղիցի իբրեւ զչեղեալ։ Խնդրեցէք զՏէր
եւ կեցջիք. զի մի՛ բորբոքեսցի իբրեւ
զհուր [4]տունն Յովսեփայ եւ կերիցէ
զնա, եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ
7 [5]տանդ Իսրայելի։ Որ առնէ ի բարձունս
իրաւունս, եւ արդարութիւն եդ յերկ-
8 րի. Որ առնէ զամենայն եւ նորոգէ՟,
եւ դարձուցանէ յայգ զստուերս մահու,
եւ զտիւ ի գիշեր մթացուցանէ. որ կո-
չէ զջուրս ծովու եւ հեղու ի վերայ ե-
րեսաց երկրի. [6]Տէր ամենակալ անուն
9 է նորա. Որ բաշխէ զբեկումն ի վերայ
զօրութեան, եւ ածէ զթշուառութիւն
ի վերայ ամրոցաց՟։
10 Ատեցին ի դրունս զյանդիմանիչս,
եւ [7]զբանս սուրբս՟ պիղծ արարին։
11 Վասն այնորիկ փոխանակ զի կոփէիք
զաղքատս եւ կաշառս [8]ընտրանաւ առ-
նուիք ի նոցանէն, ապարանս զարդա-
րեալս շինեսջիք, եւ մի՛ բնակեսջիք ի
նոսա, այգիս ցանկալիս տնկեսջիք, եւ
12 զգինի նոցա մի՛ արբջիք։ Զի գիտացի ես
զբազում ամպարշտութիւնս ձեր, եւ սաս-
տիկ են մեղք ձեր. առ ոտն կոխէիք զար-
դարն առնլով փոխանակս, եւ խոտորե-
13 ցուցանէիք զաղքատն ի դրունս։ Վասն
այնորիկ որ իմաստունն է՝ ի ժամանա-
կին յայնմիկ լռեսցէ, զի ժամանակն չար
14 է։ Խնդրեցէք զբարի եւ մի՛ զչար, զի
կեցջիք, եւ եղիցի ընդ ձեզ Տէր Աս-
տուած [9]ամենակալ, զոր օրինակ ասա-
15 ցէքն՝ Թէ Ատեցաք զչարիս, եւ սիրե-
ցաք՟ զբարիս. հաստատեցէք զիրաւունս
[10]ի դրունս ձեր, զի ողորմեսցի Տէր Աս-
տուած՟ մնացորդաց Յովսեփայ։
16 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր [2]Աս-
տուած ամենակալ՟. Յամենայն հրապա-
րակս կոծ. եւ յամենայն ճանապարհս
ասասցի Վա՜յ, վա՜յ, [11]կոչեսցի մշակ ի սուգ
17 եւ ի կոծ եւ ի ձայնարկուս. Եւ յամե-
նայն ճանապարհս՟ կոծ, քանզի անցից
ընդ մէջ քո, ասէ Տէր։
18 Վա՜յ որ ցանկան աւուրն Տեառն. զի՞
կայ ձեր եւ աւուր Տեառն, եւ նա խա-
19 ւար է, եւ ոչ լոյս։ Զոր օրինակ թէ
փախիցէ մարդ յերեսաց առիւծու, եւ
պատահեսցէ նմա արջ, եւ փախնուցու
ի տուն, եւ յեցուսցէ զձեռս իւր յորմն,
20 եւ հարկանիցէ զնա օձ. Ո՞չ ապաքէն
խաւար է օր Տեառն, եւ ոչ լոյս, աղ-
ջամղջին, եւ ոչ գոյ ի նմա ճաճանչ։
21 Ատեցի, մերժեցի զտօնս ձեր, եւ ի
22 տարեկանս ձեր ոչ հոտոտեցայց։ Զի
թէ մատուցանիցէք զողջակէզս եւ զզոհս
ձեր՝ ոչ ընկալայց, եւ [12]յերեւելիս փրկու-
23 թեանց՟ ձերոց ես ոչ հայեցայց։ Ի բաց
արա յինէն զձայն երգոց քոց, եւ զնուագս
24 արնգաց քոց ես ոչ լուայց։ Եւ յորդես-
ցեն իբրեւ զջուր իրաւունք, եւ արդա-
25 րութիւն իբրեւ զհեղեղ անհուն։ Միթէ
ապա՞նդ եւ զոհս մատուցէք ինձ յանա-

[1] Եբր. պատրաստեա զքեզ ընդ առաջ Աստուծոյ քո, Իսրայէլ։ (13) Զի աՀաւասիկ որ Հաստատեացն զլերինս եւ արար զՀողմ, եւ յայտ առնէ մարդոյ զինչ է խորՀուրդ նորա, եւ որ առնէ զառաւօտ ի խաւար, եւ գնա [2]Եբր. ԵՀովայ Աստուած զօրութեանց [3]Եբր. բառնամ ի վերայ ձեր յողբ, տունդ Իսրայելի։ (2) Անկաւ [*]Եբր. ԵՀովայ [4]Եբր. ի տանն [5]Եբր. ի Բեթէլ։ (7) Որ շրջէքդ զդատաստան ի դառնութիւն, եւ զարդարութիւն ընկենուք յերկիր։ (8) Խնդրեցէք զոր արարն զԲազմաստեղն եւ զՀայկ [6]Եբր. ԵՀովայ է անուն նորա. (9) Որ շողացուցանէ զաւերումն ի վերայ Հզօրին, եւ աւերումն Հասցէ յամրոցն

[7]Եբր. զոր խօսին արդար՝ [8]Եբր. ցորենոյ [9]Եբր. զօրութեանց, զոր օրինակ ասացէքն։ (15) Ատեցէք զչարիս, եւ սիրեցէք [10]Եբր. ի դրան. իցէ թէ ողորմեսցի Տէր զօրութեանց [11]Եբր. կոչեսցեն զմշակ ի սուգ և զձայնարկուս ի կոծ։ (17) Եւ յամենայն այգիս եղիցի [12]Եբր. ի խաղաղականս պարարտոց

պատի ամս զքառասուն ամ, տունդ Իս-
26 րայէլի. Եւ առէք [1]զխորանն Մողոքայ,
եւ զաստղ աստուածոյն ձերոյ զՀռեմ-
փայ, զպատկերս նոցա զոր արարէք
27 ձեզ։ Եւ փոխեցից զձեզ՝ անդր քան
զԴամասկոս, ասէ Տէր, Աստուած [2]ա-
մենակալ անուն է նորա։

ԳԼ. Զ

1 Վա՜յ [3]որ անգոսնեն զՍիոն, եւ յու սա-
ցեալ իցեն ի լեառն Շամրնի. կթեցին
զիշխանութիւնս ազգաց, եւ մտին ի
2 նոսա՝ տունդ Իսրայէլի։ Անցէք [4]ա-
մենեքին ի Քաղանէ եւ տեսէք. եւ ան-
ցէք անտի ի մեծն Եմաթ [4]Հռաբայ, եւ
իջէք ի Գէթ այլազգեաց, [5]զօրաւորս
քան զամենայն քաղաքսն զայնոսիկ, ե-
թէ՝ իցե՞ն մեծ սահմանք նոցա քան
3 զսահմանս ձեր։ Որ [6]գայքդ յօր չարեաց,
որ մերձենայքդ հասանել ի չարաթս
4 տութեանց՝. Որ ննջէքդ ի գահոյս
փղոսկրեայս, եւ փափկանայք յանկողինս
ձեր, եւ ուտէք ուլս ի հօտից եւ որթս
5 դիեցիկս յանդւոց. Որ կայթս հարկա-
նէք ընդդէմ սրնգաց. [7]զորս իբրեւ
հաստատունս համարեցայք, եւ ոչ ան-
6 ցաւորս. Եւ ըմպէք պարզեալ՝ գինի,
եւ անոյշ իւղով օծանիք. եւ ոչ ցաւէ
7 ձեզ վասն բեկմանն Յովսեփու։ Վասն
այնորիկ արդ ի գերութիւն վարեսցին
[8]յիշխանութենէ բռնաւորաց, եւ հատցի
8 խնճոյքն երիվարացն Եփրեմայ։ Զի եր-
դուաւ Տէր՝ յանձն իւր, ասէ Տէր Ա-
ստուած զօրութեանց՝ [9]թէ Գարշեցուցից
զամենայն հպարտութիւնս Յակոբայ, եւ
զաշխարհս նորա ատեցից՝, եւ բարձից
9 զքաղաքս նորա ամենայն բնակչօք։ Եւ
եղիցի եթէ մնասցեն տասն այր ի տան

10 միում, եւ մեռանիցին. [10]Եւ մնացորդքն
առնուցուն զընտանիս իւրեանց, եւ ի-
ջանեն հանել զոսկերս նոցա ի տանէ
անտի. եւ ասասցեն ցայնոսիկ որք կայ-
ցեն առաջի տանն, եթէ Այլ ի՞նչ մնա՞ց
11 այդր առ քեզ։ Եւ նա ասասցէ թէ Ոչ.
եւ [11]մի՛ ասասցէ թէ Լուռ լեր. [12]վասն
այնորիկ է զի ոչ անուանէին՝ զանուն
12 Տեառն։ Զի ահաւասիկ Տէր հրաման
տացէ, եւ հարցէ զմեծ ապարանսն կոր-
ծանմամբ, եւ զփոքր ապարանս պա-
տառմամբ։
13 Իցէ՞ թէ արշաւիցեն երիվարք ընդ
վէմս, կամ [13]հանդարտիցեն ի մէջ մա-
տակաց՝. զի խոտորեցէք զիրաւունս [14]ի
ցասումն եւ զպտուղ արդարութեան [15]ի
14 դառնութիւն, Եւ՝ ուրախ լինէիք յոչինչ
բանս, որք ասէիք եթէ Ո՞չ զօրութեամբ
15 մերով եղեն մեզ եղջեւրք։ Վասն այ-
դորիկ ահաւադիկ ես յարուցից ի վերայ
ձեր, տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր Ա-
ստուած զօրութեանց, ազգ մի՝ որ նե-
ղիցեն զձեզ [16]զի մի՛ եւս մտանիցէք յԵ-
մաթ, եւ մինչեւ ի հեղեղատն արեւ-
մտից՝։

ԳԼ. Է

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր [17]Տէր, եւ ահա
ծնունդ մարախոյ գայր ընդ առաւօտս,
2 եւ ահա ջորեակ մի Գոգ արքայ։ Եւ
եղիցի եթէ վախճանեսցէ ուտել՝ զխոտ
երկրին. եւ ասեմ, [18]Տէր Տէր՝, խնայեա.
քանզի ո՞վ իցէ որ կանգնեսցէ զՅակոբ,
3 զի սակաւաւոր է։ Ապաշաւեաց Տէր
ի վերայ այդորիկ. Եւ այդ եւս մի՛ լի-
ցի, ասէ Տէր։
4 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր, եւ ահա
կոչեաց դատաստան հրով Տէր Տէր. եւ
եկեր զխորս բազումս, եւ եկեր զվի-
5 ճակն։ Եւ ասեմ, Տէր Տէր, դադարեցո
դայդ. քանզի ո՞վ է որ յարուցանէ զՅա-
6 կոբ, զի սակաւաւոր է։ Ապաշաւեաց

[1] Եբր. զՍիքքութ (այսինքն՝ զխորանն) Մողոքայ, և զՔիուն պատկերաց ձերոց, զաստղն աստուածոց ձերոց, զոր արարէք վասն ձեր. (27) Եւ ես վարեցից զձեզ ի գերութիւն [2] Եբր. զօրութեանց [3] Եբր. որոց ի հանգստեան են ի Սիոն եւ յապահովս ի լերինն Շամրնի. նշանաւորացն իշխանաց ազգաց, եւ գոյ առ նոսա [4] Եբր. Քաղանէ [5] Եբր. միթէ լաւ՞ իցեն քան զթա-գաւորութիւնս զայսոսիկ. միթէ [6] Եբր. հե-ռացուցանէք զօրն չարեաց, եւ տայք մերձե-նալ աթոռոյ անիրաւութեան [7] Եբր. իբրեւ զԴաւիթ հնարէք ձեզ նուագարանս երգոց, (6) Եւ ըմպէք բաժակօք [8] Եբր. ի գլուխ գե-րելոցն, եւ կարճեսցի խրախութիւն բազմելոցն ի գահոյս. (8) Երդուաւ Տէր Եհովայ [9] Եբր. Զարշիմ ես զհպարտութենէն Յակոբայ, եւ ատեամ զապարանս նորա

[10] Եբր. Եւ բարձցէ զնա հօրեղբայր նորա կամ որ այրէն զնա՝ հանել զոսկրոտին ի տանէն, եւ ասասցէ ցնա որ ի տանն իցէ, եթէ Այլ որ [11] Եբր. Նա [12] Եբր. զի չէ ի դէպ յիշել [13] Եբր. հերկեսցի անդ եզամբք [14] Եբր. ի դառնութիւն [15] Եբր. յաւշինդր. (14) Ո՛վ որ [16] Եբր. ի մտից Եմաթայ մինչեւ ի հեղեղատն անապատի [17] Եբր. Եհովայ, եւ ահա արար մարախ ի սկզբան բու-սանելոյ խոտոյն վերջնոյ. եւ ահա խոտ վերջին յետ հնձոց թագաւորին։ (2) Եւ եղեւ յետ ճա-րակելոյ ի սպառ [18] Եբր. Տէր Եհովայ. աղաչեմ եւ այլն։

Տէր ի վերայ այդորիկ. Եւ այդ եւս մի՛
լիցի՝ ասէ Տէր Տէր։
7 Այսպէս եցոյց ինձ [1]Տէր Տէր. եւ ա-
հա այր մի կայր ի վերայ ադամանդեայ
պարսպի", եւ ի ձեռին իւրում [2]ադա-
8 մանդ։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Զի՞նչ տեսա-
նես Ամովս. եւ ասեմ, [2]Ադամանդ. եւ
ասէ ցիս Տէր, Ահաւասիկ ես հաստա-
տեցից [2]ադամանդ ի մէջ ժողովրդեան
իմոյ Իսրայելի, եւ ոչ եւս յաւելից [3]ան-
9 ցուցանել զնովաւ։ Եւ ապականեսցին
բագինք կատակութեան, եւ մեհեանք"
Իսրայելի աւերեսցին. եւ յարեայց ի վե-
րայ տանն Յերոբովամայ սրով։
10 Եւ առաքեաց Ամասիա քուրմ Բե-
թելայ առ Յերոբովամ արքայ Իսրայելի,
եւ ասէ, Ժողովս կուտէ ի վերայ քո Ա-
մովս ի մէջ տանս Իսրայելի, եւ երկիրս
ոչ կարէ հանդարտել ամենայն բանից
11 նորա. Զի այսպէս ասէ Ամովս. Յերո-
բովամ սրով վախճանեսցի, եւ Իսրա-
յէլ գերելով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։
12 Եւ ասէ Ամասիա ցԱմովս, Տեսանող,
սուր տեղի, գնա յերկիրն Հրէաստանի.
անդ կեաց եւ անդէն մարգարէասջիր.
13 Ի Բեթէլ մի՛ եւս յաւելուցուս մարգա-
րէանալ, զի սրբութիւն թագաւորի է
եւ տուն թագաւորութեան։
14 Պատասխանի ետ Ամովս եւ ասէ ցԱ-
մասիա, Ես ոչ մարգարէ էի եւ ոչ որդի
մարգարէի, այլ հովիւ [4]էի, եւ թութ"
15 քաղէի. Եւ առ զիս Տէր ի հօտից, եւ
ասէ ցիս Տէր, Գնա դու եւ մարգարեաց
ի վերայ ժողովրդեան իմում Իսրայելի։
16 Եւ արդ լուր զպատգամս Տեառն. Դու
ասես, Մի՛ մարգարէանար ի վերայ Իս-
րայելի, եւ մի՛ [5]ժողովս ժողովեր" ի վե-
17 րայ տանն [6]Յակոբու։ Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր. Կին քո ի քաղաքիդ
պոռնկեսցի, եւ ուստերք քո եւ դստերք
քո ի սուր անկցին, եւ երկիրդ քո լա-
րաբաժին բաժանեսցի, եւ դու յերկրի
պղծում վախճանեսցիս, եւ Իսրայէլ գե-
րելով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։

ԳԼ. Ը

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. եւ ահա
2 [7]գործի հաւուրսաց"։ Եւ ասէ, Զի՞նչ տե-
սանես, Ամովս. եւ ասեմ, [7]Գործի հա-
ւուրսաց". եւ ասէ ցիս Տէր, Հասեալ է
վախճան ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իս-
րայելի, եւ ոչ եւս յաւելից [8]անցուցա-
3 նել զնովաւ։ Եւ ողբասցեն յարկք տա-
ճարին յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր". բա-
զումք անկանիցին, եւ յամենայն տե-
4 ղիս [9]արկից լռութիւն"։ Լուարուք զայս՝
որ [10]նեղէիք զտնանկն ընդ առաւօտս,
5 եւ զրկէիք զաղքատս յերկրերայ". Եւ
ասէիք, Ե՞րբ անցցէ [11]ամիսս, եւ չահե-
ցուք", եւ շաբաթս՝ եւ բացցուք [12]զգանձս,
եւ առնել [13]զչափ փոքր, եւ մեծացու-
ցանել [14]զկշիռս, եւ առնել կշիռս ստու-
6 թեան, Ստանալ արծաթով զաղքատս,
եւ զտնանկս ի գնոց կօշկաց, եւ [15]յա-
մենայն ի վաճառս մեր շահեսցուք"։
7 Երդնու Տէր ի վերայ հպարտութեանն
Յակոբու, թէ [16]ոչ մոռասցին ի սպառ
8 ամենայն գործք ձեր"։ Եւ ի վերայ այդո-
րիկ [17]խռովեսցի երկիր," սուգ առցեն
ամենայն: բնակիչք նորա. եւ ելցէ իբրեւ
զգետ [18]վախճան նորա, եւ իջցէ" իբրեւ
9 զգետն Եգիպտացւոց։ Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ, ասէ Տէր Տէր, [19]մտցէ արե-
գակն ի միջօրէի, եւ խաւարեսցի յերկ-
10 րի լոյս ի տուէ"։ Եւ դարձուցից ի սուգ
զտօնս ձեր, եւ զամենայն երգս ձեր
յողբս, եւ ածից ի վերայ ամենայն հա-
սակաց քուրձ, եւ ի վերայ ամենայն
գլխոց կնդութիւն. եւ արարից նմա իբ-
րեւ սուգ [20]սիրելւոյ, եւ որոց ընդ նմայն
իցեն՝ իբրեւ օր ցաւոց"։
11 Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր Տէր, եւ
առաքեցից սով յերկիր. ոչ սով հացի եւ
ոչ ծարաւ ջրոյ, այլ սով լսելոյ զբանն
12 Տեառն։ Եւ [21]խռովեսցին ջուրք" ի ծովէ
մինչեւ ի ծով, եւ ի հիւսիսոյ մինչեւ

---

[1]Եբր. Եւ ահա Տէր կայր ի վերայ որմոյ անագի (ճնդ-ակի ուղղահայեաց) [2]Եբր. Անագ [3]Եբր. զանց առնել զնորօք։ (9) Եւ բարձունք Իսահակայ եղիցին յաւերակ, և սրբութիւնք [4]Եբր. էի արջառաց, մոլաթուզ [5]Եբր. խօսիր բանս [6]Եբր. Իսահակայ

[7]Եբր. կողով պտղոյ հասելոյ [8]Եբր. զանց առնել զնորօք։ (3) Եւ եղիցին յողբ երգք տաճարին յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր Եհովայ [9]Եբր. արկցեն լռելեայն [10]Եբր. կլանէիք զտնանկն, եւ զրկէիք զաղքատս երկրի [11]Եբր. ամսագլուխս, եւ վաճառեսցուք արմտիս [12]Եբր. զցորեան [13]Եբր. զարդուն [14]Եբր. զսիկղ [15]Եբր. զխոտանն ցորենոյն վաճառեսցուք [16]Եբր. Ոչ մոռացայց ի սպառ զամենայն գործս նոցա [17]Եբր. ո՞չ շարժեսցի երկիր, եւ [18]Եբր. ելցէ բո-վանդակ, եւ տարցի ի բաց եւ ընկլցի [19]Եբր. տաց մտանել արեգական ի միջօրէի, եւ խաւարեցուցից զերկիր ի պայծառութեան տուընջեան [20]Եբր. միամօրոյ, եւ վախճան նորա իբրեւ օր դառնութեան [21]Եբր. մոլորեսցին

յարեւելս. ընթասցին խնդրել զբանն
13 Տեառն, եւ մի՛ գտցեն։ Յաւուր յայն-
միկ [1]նուաղեսցին կոյսք գեղեցիկք եւ երի-
14 տասարդք ի ծարաւոյ, Որք երդնուին ի
[2]քաւութիւնս Շամրնի, եւ ասէին, Կեն-
դանի է աստուած քո, Դան, եւ կեն-
դանի է [3]աստուած քո, Բերսաբէէ". եւ
կործանեսցին եւ մի՛ եւս կանգնեսցին։

ԳԼ. Թ

1 Տեսի զՏէր զի կայր ի վերայ սեղանոյ,
եւ ասէ, Հարկ [4]զսեղանդ, եւ շար-
ժեսցին դրանդիք, եւ կտրեա արկ ի
գլուխս ամենեցուն. եւ զմնացորդս նո-
ցա սրով կոտորեցից, եւ մի՛ ապրեսցէ
ի նոցանէն փախուցեալն, եւ մի՛ զերծցի
2 ի նոցանէ զերծեալն։ Զի եթէ ծածկեսցին
ի դժոխս, անտի ձեռն իմ կորզեսցէ
զնոսա. եւ եթէ ելանիցեն յերկինս,
3 եւ անտի իջուցից զնոսա։ Եւ եթէ թա-
քիցեն ի բարձունս Կարմեղայ, եւ անտի
յուզեցից եւ առից զնոսա. եւ եթէ ըն-
կեսցին յաչաց իմոց ի խորս ծովու, եւ
անդ հրամայեցից վիշապին խայթել զնո-
4 սա. Եւ եթէ գնայցեն ի գերութիւն ա-
ռաջի թշնամեաց իւրեանց, եւ անդ
հրաման տաց սրոյ, եւ սատակեսցէ զնո-
սա. եւ հաստատեցից ի վերայ նոցա
զաչս իմ ի չարութիւն եւ ոչ ի բարու-
թիւն։
5 Եւ Տէր [5]Աստուած ամենակալ" որ մեր-
ձենայ յերկիր եւ [6]շարժէ զնա", եւ սուգ
առցեն ամենայն բնակիչք նորա. եւ ելցէ
իբրեւ գետ [7]վախճան նորա, եւ իջցէ"
6 իբրեւ զգետն Եգիպտացւոց։ Որ շինէ
յերկինս [8]զհամբառնալ իւր, եւ զաւե-
տիս իւր" յերկիր հաստատէ. որ կոչէ
զջուրս ծովու եւ հեղու զնա ի վերայ
երեսաց երկրի. [9]Տէր ամենակալ անուն
է" նորա։
7 Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զորդիս Եթեովպացւոց էք դուք ինձ, որդիք Իսրա-
յէլի, ասէ Տէր. ո՞չ զԻսրայէլ հանի յերկ-
րէն Եգիպտացւոց, եւ [10]զայլազգիս՝ ի
8 Գամրաց, եւ զԱսորիս՝ ի Բոթորայ"։ Ա-
հաւասիկ աչք [11]Տեառն ի վերայ թագա-
ւորութեանդ մեղաւորաց, եւ բարձից
զդա յերեսաց երկրէ. սակայն ի սպառ
ոչ ջնջեցից զտունն Յակոբու, ասէ Տէր։
9 Զի ահաւասիկ ես հրաման տամ, եւ
[12]ցրուեցից զձեզ ընդ ամենայն ազգս.
զտունդ Իսրայէլի, զոր օրինակ հոսի"
հոսքաւ, եւ մի՛ անկցի մանրուած նորա
10 յերկիր։ Սրով վախճանեսցին ամենայն
մեղաւորք ժողովրդեան իմոյ. որք ա-
սէին, Ոչ մերձեսցին եւ ոչ հասցեն ի
վերայ մեր չարիք։
11 Յաւուր յայնմիկ կանգնեցից զխորանն
Դաւթի զանկեալն. եւ կանգնեցից զկոր-
ծանեալս նորա. եւ զյատակեալս նորա
վերստին կանգնեցից, եւ շինեցից զնա
12 ըստ աւուրցն յաւիտենից, Որպէս զի
[13]խնդրեսցեն զիս մնացորդք մարդկան,
եւ ամենայն ազգք" յորոց վերայ կոչե-
ցեալ է անուն իմ, ասէ Տէր՝ որ առնէ
13 զայս։ Ահա աւուրք գան, ասէ Տէր,
եւ [14]հասցեն կալք կթոց, եւ խայծեսցի
խաղող ի հարաւունս, եւ բղխեսցեն լե-
րինք զքաղցրութիւն, եւ ամենայն բլ-
14 ուրք անտառախիտք եղիցին"։ Եւ դար-
ձուցից զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ
Իսրայէլի, եւ շինեսցեն զքաղաքս ա-
պականեալս եւ բնակեսցեն. եւ տնկես-
ցեն այգիս, եւ արբցեն զգինի նոցա.
արասցեն պարտէզս, եւ կերիցեն զպտուղ
15 նոցա։ Եւ տնկեցից զնոսա յերկրի իւր-
եանց. եւ մի՛ եւս մերժեսցին յերկրէ
իւրեանց, զոր ետու ես նոցա, ասէ Տէր
Աստուած [15]ամենակալ։

---

[1] Եբր. նուաղեսցին [2] Եբր. յանցանս [3] Եբր. ճանապարհն Բերսաբէեայ [4] Եբր. զխոյակդ [5] Եբր. Եհովայ զօրութեանց է [6] Եբր. առ Նմա հալել [7] Եբր. Ելէ՝ բովանդակ, և ընկղմեսցի [8] Եբր. զվերնայարկս իւր, և զկամար նորա [9] Եբր. Եհովայ է անուն

[10] Եբր. զՓղշտացիս՝ ի Կափթորայ, և զԱսորիս՝ ի Կիրայ [11] Եբր. Տեառն Եհովայի [12] Եբր. հոսեցից յամենայն ազգս զտունն Իսրայէլի, զոր օրինակ հոսի ցորեան [13] Եբր. ժառանգեսցեն զմնացորդն Եդովմայ և զամենայն ազգս [14] Եբր. հասցէ որ հերկէն՝ առ որ հնձէ, և որ հարկանէ հնձան՝ առ սերմանահան, և կաթեցուցեն լերինք զքաղցու, և ամենայն բլուրք հալեսցին [15] Եբր. քո

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԴԻՈՒ

1 ՏԵՍԻԼ Աբդիու ։ Այսպէս ասէ Տէր
[1]զԵդովմ. Լուր լուայ ի Տեառնէ,
եւ պաշարումն առաքեաց՝՝ ի հեթա-
նոսս. Արիք եւ յարիցուք ի վերայ
2 նորա ի պատերազմ ։ Ահա սակաւա-
ւոր ետու զքեզ յազգս, եւ անարգ-
3 եալ ես դու յոյժ ։ Հպարտութիւն
սրտի քո [2]բարձրացոյց զքեզ բնա-
կել ի ծակս վիմաց. բարձրացուցանել
զբնակութիւն իւր, եւ ասել՝՝ ի սրտի
4 իւրում, Ո՞վ իջուսցէ զիս յերկիր ։ Եթէ
բարձրասցիս իբրեւ զարծուի, եւ եթէ
ի մէջ աստեղաց դիցես զբոյն քո, եւ
5 անտի իջուցից զքեզ, ասէ Տէր ։ Եթէ
գողոց մտեալ էր առ քեզ կամ աւազա-
կաց գիշերոյ, [3]ուր եւ էր զօղէի՞ր՝՝, եւ
ո՞չ արդեւք գողանային բաւական իւր-
եանց. եւ եթէ կթողք մտեալ էին ի
քեզ, եւ ո՞չ եթէ ճիռ մի ոչ թողուին ։
6 Զիա՞րդ քննեցաւ Եսաւ, եւ ըմբռնեցան
7 ծածուկք նորա ։ Մինչեւ ի սահմանս
առաքեցին զքեզ ամենայն արք ուխտի
քո, [4]զարձան ընդդէմ քո,՝՝ զօրացան ի
վերայ քո արք խաղաղութեան քո,
[5]վարանեցին զքեզ՝՝. ոչ գոյր իմաստու-
8 թիւն ի նմա ։ Յաւուր յայնմիկ, ասէ
Տէր, կորուսից զիմաստութիւն յերկ-
րէն Եդովմայ, եւ զհանճար ի լեռնէն
9 Եսաւայ ։ Եւ սարսեսցեն պատերազմողք
[6]քո որ ի Թեմանայ՝՝. զի բարձցի մարդ
10 ի լեռնէն [7]Եսաւայ ։ Վասն սպանման
եւ ամպարշտութեան եղբօրն՝՝ Յակոբայ
ծածկեսցէ զքեզ ամօթ, եւ ջնջեսցիս
11 յաւիտեան ։ Յորժամ կայցեր [8]հակա-
ռակ, յաւուրն գերելոյ այլազգեաց զզօ-
րութիւն նորա, եւ օտարք մտին ընդ
դրունս նորա, եւ ի վերայ Երուսաղեմի
վիճակս արկանէին, եւ [9]դուք էիք՝՝
12 իբրեւ զմի ի նոցանէն ։ Եւ [10]մի՛ տեսցես
զաւուր եղբօրն քո յաւուրն օտարաց,
եւ մի՛ ոտնհար լիցիս՝՝ որդւոցն Յուդայ
յաւուրս կորստեան նոցա, եւ [11]մի՛ մե-
13 ծաբանեսցես յաւուր նեղութեան, Եւ մի՛
մտանիցես ընդ դրունս ժողովրդոց յա-
ւուր ցաւոց նոցա. եւ մի՛ տեսցես զժո-
ղովս նոցա յաւուր սատակման նոցա,
եւ մի՛ ի վերայ հարկանիցիս զօրութեան
14 նոցա յաւուր կորստեան նոցա ։ Եւ մի՛
առնուցուս զկիրճս նոցա՝՝ սատակել
զապրեալսն ի նոցանէ, եւ [12]մի՛ պաշա-
րեսցես՝՝ զփախստեայս նոցա յաւուր նե-
15 ղութեան նոցա ։ Զի մերձ է օր Տեառն
ի վերայ ամենայն ազգաց. զոր օրինակ
արարեր դու՝ եղիցի քեզ, եւ հատու-
16 ցումն քո հատուսցի ի գլուխ քո ։ Զի
զոր օրինակ արբեր ի վերայ լերին սրբու-
թեան իմոյ, արբցեն ամենայն ազգք
[13]գինի. արբցեն եւ գիջցին՝՝, եւ եղիցին
իբրեւ չեղեալք ։
17 Բայց [14]ի լեռան Սիոն եղիցի փրկու-
թիւն, եւ եղիցի սրբութիւն. եւ ժա-
ռանգեսցեն տունն Յակոբու զժառան-
18 գիչս՝՝ իւրեանց ։ Եւ եղիցի տունն Յա-
կոբու հուր, եւ տունն Յովսեփու բոց,

---

[1] Եբր. Եհովայ զԵդովմայ. Լուր լուաք ի Տեառնէ, եւ հրեշտակ առաքեցաւ [2] Եբր. խաբեաց զքեզ, որ բնակեաց ի ծակս վիմաց. բարձր է բնակութիւն նորա եւ ասէ [3] Եբր. (զիա՞րդ բեկար.) [4] Եբր. խաբեցին զքեզ, [5] Եբր. որ ուտէին զհաց քո՝ գնեն որոգայթ ընդ քեւ [6] Եբր. քո, Թեման [7] Եբր. Եսաւայ՝ սպանմամբ. (10) Վասն անիրաւութեանն որ եղեւ եղբօր քում

[8] Եբր. ի հանդիպոյ [9] Եբր. դու էիր [10] Եբր. չէր արժան քեզ հայել յաւուր եղբօր քո, յաւուր օտարութեան նորա, եւ ոտնհար լինել [11] Եբր. մեծաբանել յաւուր նեղութեան նոցա, (13) Մտանել ընդ դրունս ժողովրդեան իմոյ յաւուր վշտաց նոցա, եւ հայել ի չարիս նոցա յաւուր թշուառութեան նոցա. եւ ոչ արկանել ձեռն ի ստացուածս նոցա յաւուր տառապանաց նոցա ։ (14) Եւ ոչ կալ ի կիրճս [12] Եբր. մատնել [13] Եբր. հանապազ. արբցեն եւ կլցեն [14] Եբր. ի լերին Սիոնի եղիցին ապրեալք, և եղիցի սրբութիւն. եւ ժառանգեսցեն տունն Յակոբայ զկալուածս

եւ տունն Եսաւայ եղէգն · վառեսցին
զնոսա եւ կերիցեն զնա, եւ մի՛ մնաս-
ցէ [1]կրակարեր տանն Եսաւայ . զի Տէր
19 խօսեցաւ ։ Եւ ժառանգեսցեն [2]Նագեբա-
ցիք զլեառն Եսաւայ, եւ [3]Սեփելացիք
զայլազգիս". եւ ժառանգեսցեն [4]զլեառն
Եփրեմայ, եւ զդաշտն Շամրնի եւ [5]զԲե-
20 նիամին եւ զԳաղաադացին ։ Եւ գե-
րութեան սկիզբն այն լիցէ որդւոցն Իս-
րայելի, երկիր Քանանացւոց" մինչեւ ի
Սարեփաթ, եւ գերութիւնն Երուսաղե-
մի [6]մինչեւ յԵփրաթա . եւ" ժառանգես-
21 ցեն զքաղաքս [7]Նագեբայ ։ Եւ ելցեն
[8]ապրեալք ի լեռնէ Սիոնի առնուլ վրէժ
ի լեռնէն Եսաւայ, եւ եղիցի Տեառն
արքայութիւն"։

[1] Եբր. Մնացորդ [2] Այսինքն՝ Հարաւայինք [3] Այսինքն՝ դաշտայինք՝ զՓղշտացիս [4] Եբր. զդաշտն [5] Եբր. Բենիամին՝ զԳաղաադ ։ (20) Եւ գերութիւն զօրացս այսոցիկ որդւոցն Իսրայելի զՔանանացւոցն [6] Եբր. որ ի Սեփարաթ [7] Այսինքն՝ Հարաւոյ [8] Եբր. փրկիչք ի լեռանն Սիոն՝ դատել զլեառնն Եսաւայ. եւ արքայութիւնն եղիցի Տեառն

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Յովնան
2 որդի Ամաթեայ, եւ ասէ, Արի եւ
գնա ի Նինուէ քաղաք մեծ, եւ քարո-
զեսջիր [1]անդ, զի ել աղաղակ չարու-
3 թեան նորա առ իս։ Եւ յարեաւ Յով-
նան փախչել ի Թարսիս յերեսաց Տեառն.
էջ ի Յոպպէ եւ եգիտ նաւ որ երթայր ի
Թարսիս, ետ զգինս եւ եմուտ ի նա նաւել
ընդ նոսա ի Թարսիս յերեսաց Տեառն։
4 Եւ Տէր յարոյց [2]հողմ ի ծովուն եւ ե-
ղեւ մրրիկ մեծ ի ծովուն, եւ նաւն ի
5 վտանգի կայր ի խորտակել։ Եւ երկեան
նաւավարքն [3]երկեւղ մեծ, եւ աղաղա-
կէին առ իւրաքանչիւր աստուածս" իւր.
եւ ընկեցին զկարասին որ էր ի նաւին
ի ծով անդր, զի թեթեւացուսցեն յին-
քեանց. եւ Յովնան իջեալ ի խորշ մի
6 նաւին՝ ննջէր եւ խորդայր։ Մատեաւ
առ նա նաւապետն, եւ ասէ, Զի՞նչ է
այդ՝ զի խորդաս, արի կարդա [4]զՏէր
Աստուած քո. թերեւս ապրեցուսցէ"
զմեզ Աստուած, եւ մի՛ կորիցուք։
7 Եւ ասեն իւրաքանչիւր ցընկեր իւր,
Եկայք արկցուք վիճակս, եւ գիտասցուք,
վասն ո՞յր են չարիքս այս ի վե-
րայ մեր։ Արկին վիճակս, եւ ել վիճակն
8 Յովնանու։ Եւ ասեն ցնա, Պատմեա
մեզ, վասն է՞ր են չարիքս այս մեզ.
զի՞նչ արուեստ է քո, ուստի՞ գաս [5]կամ
յո՞ երթաս", յորմէ՞ աշխարհէ ես կամ
9 յորմէ՞ ժողովրդենէ։ Ասէ ցնոսա, [6]Ծա-
ռայ Տեառն" եմ ես, եւ զՏէր Աստուած
երկնից պաշտեմ որ արար զծով եւ զցա-
10 մաք։ Եւ երկեան արքն երկեւղ մեծ,
եւ ասեն ցնա, Զի՞նչ գործեցեր զայդ.
զի գիտացին թէ յերեսաց Տեառն փա-
խուցեալ էր, քանզի պատմեաց նոցա.
11 Եւ ասեն ցնա, Զի՞նչ արասցուք քեզ,
եւ դադարեսցէ ծովս ի մէնջ. զի ծովն
առաւել եւս խռովեալ էր [5]եւ յարու-
12 ցանէր մրրիկ ի վերայ նոցա"։ Եւ ասէ
ցնոսա Յովնան, Առէք ընկեցէք զիս ի
ծովդ, եւ դադարեսցէ ի ձէնջ ծովդ. զի
գիտեմ ես եթէ վասն իմ է մրրիկս այս
մեծ ի վերայ ձեր։
13 Եւ ջանային արքն դարձուցանել զնաւն
ի ցամաք, եւ ոչ կարէին, զի ծովն եւս
քան զեւս խռովէր եւ սաստկանայր ի
14 վերայ նոցա։ Աղաղակեցին առ Տէր եւ
ասեն, Քաւ լիցի, Տէր, մի՛ կորիցուք
վասն անձին առնս այսորիկ, եւ մի՛ ա-
ծեր ի վերայ մեր արիւն արդար, զի
դու, Տէր, որպէս կամեցար եւ արա-
15 րեր։ Եւ առին զՅովնան եւ ընկեցին ի
ծովն, եւ դադարեաց ծովն ի խռովու-
16 թենէ իւրմէ։ Եւ երկեան արքն երկեւղ
մեծ ի Տեառնէ, զենեին զոհս Տեառն եւ
ուխտեցին ուխտս։

ԳԼ. Բ

1 Եւ հրաման ետ Տէր կիտին մեծի կլա-
նել զՅովնան, եւ էր Յովնան ի փոր կի-
2 տին զերիս տիւս եւ զերիս գիշերս։ Եւ
եկաց Յովնան յաղօթս առ Տէր Աստուած[7]
3 ի փորոյ կիտին, Եւ ասէ, Ի նեղու-
թեան իմում աղաղակեցի առ Տէր [6]Աս-
տուած իմ", եւ լուաւ ինձ. յորովայնէ
դժոխոց [8]աղաղակի իմում՝ լուր, Տէր,"
4 ձայնի իմում։ Ընկեցեր զիս ի խորս սրտից

---

[1] Եբր. ի վերայ նորա [2] Եբր. հողմ մեծ [3] Եբր. եւ իւրաքանչիւր աղաղակէր առ աստուած [4] Եբր. զԱստուած քո, թերեւս յիշեսցէ [5] ՅԵբր. պակասի [6] Եբր. Եբրայեցի

[7] Եբրայեցին յաւելու, իւր [8] Եբր. աղաղակեցի. լուար

ծովու, եւ գետք պաշարեցին զիս. ա-
մենայն զբօսանք քո եւ ալիք քո ան-
5 ցին ի վերայ իմ։ Եւ ասացի թէ Մեր-
ժեցայ [1]յաչաց քոց. արդ լիցէ՞ թէ" յա-
6 ւելից հայել ի տաճար սուրբ քո։ Հե-
ղան զինեւ ջուրք մինչեւ յոգիս, ան-
դունդք անհնարինք պաշարեցին [2]զիս.
եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց։
7 Իջի յերկիր, որոյ նիգք իւր աղխք յա-
ւիտենից. ելցեն յապականութենէ կեանք
8 իմ։ Առ քեզ, Տէր Աստուած իմ, ի
նուաղել հոգւոյ իմոյ կարդացի", զՏէր
յիշեցի, եւ եկեսցեն [3]աղօթք իմ ի տա-
9 ճար սուրբ քո։ Որ պահէին զունայնու-
թիւն եւ զստութիւն՝ զողորմութիւնս
10 իւրեանց թողին։ Այլ ես ի ձայն օրհ-
նութեան [4]եւ խոստովանութեան" մա-
տուցից քեզ պատարագ, զոր [5]ուխտե-
ցի, եւ հատուցից փրկութեան Տեառն"։
11 Եւ հրամայեցաւ ի Տեառնէ վիշապ
ձկանն, եւ եթուք զնա ի ցամաք։

Գլ. Գ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Յովնան երկ-
2 րորդ անգամ եւ ասէ, Արի գնա ի Նի-
նուէ քաղաք մեծ, եւ քարոզեսջիր ի
նմա ըստ [6]առաջին քարոզութեանն զոր
3 խօսեցայ" առ քեզ։ Յարեաւ Յովնան
եւ գնաց ի Նինուէ, որպէս խօսեցաւ
ընդ նմա Տէր. եւ Նինուէ էր քաղաք
մեծ Աստուծոյ, իբրեւ գնաց երից ա-
4 ւուրց ճանապարհի։ Եւ սկսաւ Յովնան
մտանել ի քաղաքն իբրեւ աւուր միոյ
գնաց ճանապարհի, քարոզեաց եւ ասէ,
Այլ եւս [7]երեք աւուրք, եւ Նինուէ կոր-
ծանեսցի։
5 Եւ հաւատացին արք Նինուէացիք յԱս-
տուած, եւ քարոզեցին պահս եւ քուրձ
զգեցան ի մեծամեծաց մինչեւ ցփոքունս
6 իւրեանց։ Եհաս բանն առ թագաւորն
Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ
եւ մերկացաւ զպատմուճան իւր, զգե-
ցաւ քուրձ եւ նստաւ ի վերայ մոխրոյ։

[1] Եբր. յերեսաց աչաց քոց. սակայն [2] Եբր. զիս. կնիւնք պատեցան զգլխով իմով։ (7) Ի փապարս լերանց իջի. երկիր նգօք իւրովք շուրջ զինեւ յաւիտեան. իսկ դու հաներ ի գբոյ զկեանս իմ, Տէր Աստուած իմ։ (8) Ի նուաղել հոգւոյ իմոյ յիս [3] Եբր. առ քեզ աղօթք [4] Եբր. գոհութ [5] Եբր. ուխտեցի՝ հատուցից. Տեառն է փրկութիւն [6] Եբր. քարոզութեանն զոր խօսիմ [7] Եբր. քառասուն

7 Եւ քարոզեցաւ եւ պատմեցաւ ի Նի-
նուէ՝ ի թագաւորէն եւ ի մեծամեծաց
իւրոց, թէ Մարդ եւ անասուն, խաշն
եւ արջառ, մի՛ ինչ ճաշակեսցեն եւ
մի՛ ճարակեսցին եւ մի՛ ջուր արբցեն։
8 Եւ [8]զգեցան քուրձ մարդ եւ անասուն,
եւ [9]աղաղակեցին առ Աստուած սրտի
մտօք, եւ դարձան" յիւրաքանչիւր ճա-
նապարհաց իւրեանց չարաց եւ յանօ-
9 րէնութենէ որ ի ձեռս իւրեանց. Եւ
ասեն, Ո՛ գիտէ, ապաշաւեսցէ Աս-
տուած եւ դարձցի ի բարկութենէ սրտմը-
10 տութեան իւրոյ, եւ մի՛ կորիցուք։ Եւ
ետես Աստուած զգործս նոցա՝ զի դար-
ձան իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւր-
եանց չարաց, եւ զղջացաւ Աստուած
ի վերայ չարեացն զոր խօսեցաւ առնել
նոցա, եւ ոչ արար։

Գլ. Դ

1 Եւ տրտմեցաւ Յովնան տրտմութիւն
2 մեծ եւ խռովեցաւ. Եւ եկաց յաղօթս
առ Տէր ʻԱստուած, եւ ասէ, Ո՛վ Տէր,
ո՞չ այս այն բանք են իմ մինչ էի ան-
դէն յերկրին իմում. վասն այնորիկ ա-
ճապարեցի փախչել ի Թարսիս, զի գի-
տէի թէ ողորմած ես դու եւ գթած,
երկայնամիտ եւ բազումողորմ, եւ զղջա-
3 նաս ի վերայ չարեաց։ Եւ արդ, Տէր
ʻՏէր, առ զոգի իմ յինէն, զի լաւ է ինձ
4 մեռանել՝ քան թէ իցեմ կենդանի։ Եւ
ասէ Տէր ցՅովնան, [10]թէ Արդարեւ յո՞յժ
տրտմեալ իցես"։
5 Եւ ել Յովնան ի քաղաքէ անտի, եւ
նստաւ [11]յանդիման քաղաքին, եւ արար
իւր հովանի, եւ նստաւ ընդ հովանեաւն.
մինչեւ տեսանիցէ թէ զինչ լինիցի քա-
6 ղաքին։ Եւ հրաման ետ [12]Աստուած
դդմենւոյն, եւ ել ի վերայ գլխոյն Յով-
նանու՝ լինել նմա հովանի ի վերայ գլխոյ
նորա, զովացուցանել զնա ի տառապա-
նաց իւրոց. եւ ուրախ եղեւ Յովնան ի
վերայ դդմենւոյն ուրախութիւն մեծ։
7 Եւ հրաման ետ Աստուած որդանն՝
առաւօտուն ի վաղիւ անդր, եհար զդդ-
8 մենին, եւ ցամաքեցաւ։ Եւ եղեւ ի ծա-
գել արեւուն հրամայեաց Աստուած հող-

[8] Եբր. զգեցցին [9] Եբր. աղաղակեսցեն առ Աստուած ուժգին եւ դարձցին [10] Կամ, Լա՞ւ իցէ բարկանալ քեզ [11] Եբր. յարեւելից [12] Եբր. Տէր Աստուած

մոյ խորշակի տապախառնի, եւ անկաւ
արեւն զգլխովն Յովնանու, եւ կայր ի
տարակուսի եւ քաղէին ոգիք նորա. եւ
ասէր, Լաւ էր ինձ մեռանել քան զայս
կեանս իմ։
9 Եւ ասէ [1]Տէր Աստուած ցՅովնան,
[2]Թէ Արդարեւ յո՞յժ տրտմեալ իցես՞ ի
վերայ դդմենւոյն։ Եւ ասէ, [3]Յոյժ տրտ-
մեալ եմ՞ մինչեւ ցմահ։
10 Եւ ասէ Տէր, Դու խնայեցեր ի դդմե-
նին յոր ոչ եղեր ինչ աշխատ, եւ ոչ
սնուցեր զնա, որ գիշերի եղ, եւ մեւս
11 գիշերի կորեաւ. Ես ո՞չ խնայեցից ի Նի-
նուէ քաղաք մեծ, յորում բնակեալ են
աւելի քան զերկոտասան բեւր մարդիկ,
որ ոչ ծանեան զաջ եւ զահեակ իւր-
եանց, եւ անասուն բազում։

---

[1] Եբր. [illegible]

[2] Կամ, Լա՞ւ իցէ բարկանալ քեզ

[3] Կամ, Բարւոք է ինձ բարկանալ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Միքիէ
Մորասթացի՝ յաւուրս Յովաթամայ
եւ Աքազու եւ Եզեկեայ՝ թագաւորաց
Յուդայ, զոր ետես ի վերայ Շամրինի եւ
ի վերայ Երուսաղեմի։
2 Լուարուք, ժողովուրդք ամենայն, եւ
ունկն դիցէ երկիր եւ ամենայն բնա-
կիչք նորա. եւ եղիցի Տէր Աստուած ի
միջի ձերում ի վկայութիւն, Տէր ի տա-
3 նէ սրբոյ իւրմէ։ Զի ահաւասիկ խաղա-
ցէ[1] ի տեղւոջէ իւրմէ, իջցէ եւ [2]հասցէ
4 ի վերայ բարձանց երկրի։ Եւ [3]շարժես-
ցին լերինք ի ներքոյ նորա, եւ ձորք
[4]հալեսցին իբրեւ զմոմ առաջի հրոյ, եւ
իբրեւ զջուր հոսեալ ընդ զառիվայր։
5 Վասն ամպարշտութեանցն Յակոբու է
այն ամենայն, եւ վասն մեղաց տանն
Իսրայելի. իսկ արդ ո՞վ է ամպարշտու-
թիւնն Յակոբայ, թէ ոչ Շամրին. եւ
ո՞վ [5]է մեղք տանն" Յուդայ, եթէ ոչ Ե-
6 րուսաղէմ։ Եւ եդից զՇամրին [6]իբրեւ
պտղաւար մրգապահաց ագարակի", եւ
ի տունկ այգւոյ, եւ կործանեցից ի խոր-
խորատ զվէմս նորա, եւ զհիմունս նո-
7 րա մերկացուցից։ Եւ զամենայն դրօ-
շեալս նորա կոտորեսցեն, եւ զամենայն
[7]արձանս նորա այրեսցեն հրով. եւ զա-
մենայն կուռս նորա արարից յապակա-
նութիւն. զի ի վարձուց պոռնկութեան
ժողովեաց, եւ [8]ի վարձուց պոռնկու-
թեան ամփոփեաց։
8 Վասն այնորիկ կոծեսցի եւ ողբասցի,
եւ գնասցէ մերկ եւ բոկ, եւ արասցէ"
կոծ իբրեւ զվիշապաց, եւ սուգ իբրեւ
9 զդստերաց [9]համբարեաց։ Զի սաստկա-
ցան հարուածք նորա. քանզի հասին
մինչեւ ի Յուդա, եւ մերձեցան մինչեւ
ի դրունս ժողովրդեան իմոյ եւ յԵրու-
10 սաղէմ։ [10]Որ ի Գէթդ էք՝ մի՛ մեծաբա-
նէք, եւ որ յԱկկարիմդ էք՝ մի՛ նորո-
գէք ի տանէ զկատակութիւն. հող ի
գլուխ լերուք ի վերայ կատակութեանց
11 ձերոց։ Բնակեալն բարութեամբ ո՛չ ել
ի քաղաքաց իւրոց. բնակիչք Սենարայ,
կոծ արէք ի վերայ տանն որ մերձ է առ
նա. բարձցէ ի ձէնջ զհարուածս ցաւոց։
12 Ո՞վ արար սկիզբն բարեաց բնակելոյն
ի մէջ ցաւոց". զի իջին չարիք ի Տեառ-
13 նէ ի վերայ դրանցն Երուսաղեմի։ [11]Շա-
չիւն կառաց եւ դղրդիւն երիվարաց",
բնակիչդ Լաքիսայ, նա է [12]առաջնորդ
մեղաց դստեր Սիոնի. զի ի քեզ գտան
14 ամպարշտութիւնք Իսրայելի։ Վասն այ-
նորիկ [13]տացէ արձակեալս մինչեւ ի
ժառանգութիւն Գեթայ, զտունս սնո-
տիս, ի նանիր եղեն" թագաւորացն Իս-
15 րայելի. [14]Մինչեւ ի ժառանգիչս քո ած-
ցեն բնակիչքդ Լաքիսայ ժառանգու-
թեամբ". մինչեւ յՈդողամ հասցէ [15]փառք
16 դստեր Սիոնի"։ Գերծիր եւ կարեա ի
վերայ փափուկ որդւոցն քոց, լայնեա
զխզումն քո իբրեւ զարծուոյ, զի գե-
րեցան ի քէն։

---

[1] Ոմանք՝ յաւելուն. Տէր [2] Ոմն. կոխեսցէ [3] Ոմն. հալեսցին [4] Ոմն. պատառեսցին [5] Ոմն. են բարձունք [6] Ոմն. ի չեղջ անդոյ [7] Ոմն. կապէնս [8] Ոմն. ի կապէնս պոռնկութեան դարձցին.

(8) Վասն այնորիկ կոծեսցայց եւ ողբացից. եւ գնացից մերկ եւ բոկ. եւ արարից

[9] Ոմն. ջայլեմանց [10] Ոմն. Մի՛ պատմէք ի Գէթ, լալով մի՛ լայք. ի Բեթաաֆրա (այսինքն ի տան փոշւոյ) թաւալեսջիր ընդ փոշի. (11) Անց, բնակիչդ Սափիրայ (այսինքն գեղեցկութեան), մերկ ամօթալից. ոչ ել արտաքս բնակիչն Սաանայ. կոծ Բեթեսելայ առնու ի ձէնջ զօթեւան իւր։ (12) Քանզի ցաւեաց բնակչին Մարոթայ (այսինքն դառնութեան) վասն բարւոյն [11] Ոմն. Լծեա երիվար արագ ի կառս [12] Ոմն. սկիզբն [13] Ոմն. տացես վարձանս Մորեսեթ-գեթայ. տունք Աքզիբայ (այսինքն նանրութեան) ունայնեսցեն [14] Ոմն. Ածից քեզ տակաւին ժառանգ, բնակիչդ Մարեսայ [15] Ոմն. փառքն Իսրայելի

Գլ. Բ

1 [1]Եղեն խորհել զվաստակս", եւ գործեն
զչարիս յանկողինս իւրեանց, եւ ընդ
այգ ընդ լոյսն զնոյն կատարէին. զի
[2]ոչ ամբարձին զձեռս իւրեանց առ Աս-
2 տուած": Ցանկային անդաց, եւ յափշ-
տակէին, [3]զորբս եւ զտունս բռնադա-
տէին, յափշտակէին" զայր եւ զտուն
նորա, զայր եւ զժառանգութիւն նորա։
3 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր, Ա-
հաւասիկ ես խորհիմ ի վերայ ազգիդ
այդորիկ չարիս՝ ուստի ոչ համբառնայ-
ցէք զպարանոցս ձեր, եւ ոչ գնայցէք
4 կանգուն, զի ժամանակն չար է։ Յա-
ւուր յայնմիկ [4]առից ի վերայ ձեր ա-
ռակ. ողբասցեն ողբս ձայնիւ, եւ ա-
սասցեն, Թշուառութեամբ թշուառա-
ցաք. [5]մասն ժողովրդեան իմոյ լարով
չափեցաւ, եւ ոչ ոք էր որ արգելոյր
զնա դարձուցանել. անդք մեր բաժա-
5 նեցան": Վասն այնորիկ ոչ ոք իցէ որ
արկանիցէ լարաբաժին ի վիճակ յեկե-
ղեցւոջ Տեառն։
6 [6]Մի՛ լայք արտասուօք, եւ մի՛ ար-
տասուեսցեն ի վերայ այդորիկ. զի ոչ
7 մերժեսցէ զնախատինս։ Որ ասաց՝ թէ
Տուն Իսրայելի բարկացոյց զոգի Տեառն,
եթէ այս գնացք նորա իցեն, ոչ են բար-
ւոք բանք նորա ընդ նմա, եւ ոչ ու-
ղիղ գնացեալ է առաջի իմ ժողովուրդ
8 իմ։ Ի թշնամութիւն հակառակեցաւ
ընդդէմ խաղաղութեան իւրոյ. զմորթ
նորա մորթեցին բառնալ զյոյս, զբե-
9 կումն պատերազմի։ Վասն այնորիկ ա-
ռաջնորդք ժողովրդեան իմոյ անկցին ի
տանց փափկութեանց իւրեանց. վասն
չարութեան գնացից իւրեանց մերժե-
ցան. մերձեցարուք ի լերինսն յաւի-
10 տենից։ Յոտն կաց եւ գնա, զի ոչ դոյ
քեզ այդր հանգիստ. վասն պղծութեան
ապականեցայք ապականութեամբ, հա-
լածեցայք առանց ուրուք հալածելոյ։
11 Այս սուտ յարեաւ, կաթեաց ի քեզ գի-
նի եւ արբեցութիւն, եւ եղիցի ի կա-
թուածոյ անտի" ժողովրդեանս այսմիկ։
12 Ժողովելով [7]ժողովեսցի Յակոբ ամե-
նեքումբք հանդերձ, եւ ընդունելով ըն-
կալցի զմնացորդս Իսրայելի. եւ ի միա-
սին արարից զդարձ նոցա. իբրեւ ոչ-
խարք ի նեղութեան", իբրեւ հօտք ի
մէջ մակաղատեղի իւրեանց. [8]վարեսցին
13 ի մարդկանէ ընդ խրամ. Զի" առաջի
երեսաց նոցա, խրամատեցին եւ անցին
ընդ դուռն, եւ ելին ընդ նա. ել եւ
թագաւորն առաջի երեսաց նոցա, եւ
Տէր առաջնորդեսցէ նոցա։

Գլ. Գ

1 Եւ [9]ասասցէ, Լուարուք իշխանք տանն
Յակոբայ, եւ մնացորդք" տանն Իսրա-
2 յելի։ Ո՞չ ձեր է գիտել զիրաւունս. Որ
ատեայքդ զբարիս, եւ խնդրէք զչարիս.
զերծանէք զմորթ նոցա ի նոցանէ, եւ
զմարմինս նոցա յոսկերաց իւրեանց։
3 [10]Զոր օրինակ" կերան զմարմինս ժողո-
վրդեան իմոյ, եւ զմորթ նոցա մոր-
թեցին ի նոցանէն, եւ զոսկերս նոցա
փշրեցին, եւ յօշեցին զմարմինս նոցա
իբրեւ ի կաթսայս, եւ զմիս նոցա իբ-
4 րեւ ի պուտունս, [11]Նոյնպէս աղաղակես-
ցեն առ Տէր, եւ ոչ լուիցէ նոցա, եւ
դարձուսցէ զերեսս իւր ի նոցանէն ի
ժամանակին յայնմիկ, փոխանակ զի
[12]չարչարեցին զնոսա ի գործս" իւրեանց։
5 Այսպէս ասէ Տէր ի վերայ մարգա-

---

[1] Եբր. Վա՜յ որոց խորհին զանօրէնութիւն [2] Եբր. է զօրութիւն ի ձեռս նոցա [3] Եբր. եւ տանց՝ եւ բռնադատէին. հարստահարէին [4] Եբր. առցեն [5] Եբր. զմասն ժողովրդեան իմոյ փոխեաց. զիա՞րդ եհան յինէն. յետս կացելոյն (կամ, փոխանակ դարձուցանելոյ յետս) բաժանեաց զանդս մեր [6] Եբր. Ասեն, Մի՛ մարգարէանայք որոց մարգարէանան. մի՛ մարգարէասցին նոցա, զի ոչ բարձցին նախատինք։ (7) Ով որ կոչիս տունդ Յակոբայ, միթէ կարճեցա՞ւ ոգի Տեառն. այսոքի՞կ իցեն գործք նորա. բանք իմ չիցե՞ն բարւոք որոց գնան ուղիղ։ (8) Եւ յերէկէ (կամ, ի վաղուց) ժողովուրդ իմ յարեաւ լինել թշնամի. ի հանդերձէ անտի մերկանայք զվերարկուն յորոց անցանեն յապահովս, դարձեալք ի պատերազմէ։ (9) Զկանայս ժողովրդեան իմոյ վարէք արտաքս ի տանէ փափկութեան նոցա. ի մանկանց նոցա բառնայք զփառս իմ յաւիտեան։ (10) Յոտն կացէք եւ երթայք, զի այս չէ տեղի հանգստեան. վասն զի անսուրբ է, ապականեսցէ, եւ ապականութեամբ մեծաւ։ (11) Եթէ ոք զհետ երթայ հողմոյ եւ ունայնութեան, եւ խօսեսցի սուտ, և ասէ՝ Մարգարէացայց քեզ վասն գինւոյ եւ ցքւոյ. նա եղիցի մարգարէ [7] Եբր. ժողովեցից. Յակոբ. բովանդակ զքեզ, գումարելով գումարեցից զմնացորդսն Իսրայելի. ի միասին եդից զնոսա իբրեւ զխաշինս Բոսրայ [8] Եբր. եղիցի աղմուկ առ ի մարդկանէ։ (13) Ել որ խրամատէն [9] Եբր. ասեմ, Արդ լուարուք, գլխաւորք Յակոբայ, և իշխանք [10] Եբր. Եւ որ [11] Եբր. Յայնժամ [12] Եբր. վատթարացուցին զգործս

րէիցն՝ որ մոլորեցուցանեն զժողովուրդ
իմ, որ խածանեն ատամամբք իւրեանց,
եւ քարոզեն [1]նմա զխաղաղութիւն. եւ
ոչ տուաւ" ի բերան նոցա, եւ յարու-
6 ցին ի վերայ նորա պատերազմ։ Վասն
այնորիկ գիշեր լիցի ձեզ ի տեսլենէ, եւ
նսեմասցի ձեզ յըղձութենէ. մտցէ ա-
րեգակն ի վերայ մարգարէիցն, եւ խա-
7 ւարեսցի ի վերայ նոցա տիւ։ Եւ ամա-
չեսցին երազատեսքն, եւ ծաղր կայցեն
իղձքն, եւ [2]բամբասեսցեն զնոսա ամե-
նեքեան. զի ոչ ոք իցէ որ լուիցէ նո-
8 ցա"։ Բայց ես լցայ Հոգւով զօրու-
թեամբ Տեառն, դատաստանաւ եւ զօ-
րութեամբ, պատմել Յակոբու զամ-
պարշտութիւնս նորա, եւ Իսրայելի՝
զմեղս նորա։
9 Լուարուք զայս, առաջնորդք տանդ
Յակոբայ եւ [3]մնացորդք տանդ Իսրա-
յելի, որ անարգէք զիրաւունս, եւ թիւրէք
10 զամենայն ուղղորդս, Որ շինէք զՍիոն
արեամբ, եւ զԵրուսաղէմ անիրաւու-
11 թեամբ։ Առաջնորդք նորա կաշառօք
դատէին, եւ քահանայք նորա վարձուք
տային պատասխանի, եւ մարգարէք
նորա արծաթով պատմէին զըղձու-
թիւնս, եւ ի Տէր ապաստան լինէին եւ
ասէին, Ո՞չ ապաքէն Տէր ընդ մեզ է,
եւ ոչ եկեսցէ ի վերայ մեր չարիք։
12 Վասն այդորիկ ի ձեր սակս Սիոն արօ-
րադիր լիցի, եւ Երուսաղէմ՝ [4]իբրեւ
զտաղաւար մրգապահաց", եւ լեառն
տաճարին՝ յանտառ մայրեաց։

Գլ. Դ

1 Եւ եղիցի յաւուրս [5]յետինս յայտնի
լեառն Տեառն, պատրաստեալ" ի գլուխս
լերանց, եւ բարձրասցի ի վերայ բլրոց.
եւ փութասցին ի նա ժողովուրդք [6]բա-
2 զումք. Եւ երթիցեն ազգք բազումք եւ
ասիցեն, Եկայք ելցուք ի լեառն Տեառն
եւ ի տուն Աստուծոյ Յակոբայ, եւ
[7]ցուցցեն մեզ զճանապարհս նորա" եւ
գնասցուք ի շաւիղս նորա. զի ի Սիոնէ
ելցեն օրէնք, եւ բան Տեառն յԵրու-
3 սաղեմէ. Եւ դատեսցի ի մէջ ժողովրդ-
դոց բազմաց, եւ յանդիմանեսցէ զազգս
հզօրս մինչեւ ցհեռաւորս. եւ կոտորեսց-
են զսուսերս իւրեանց ի խոփս, եւ
զգեղարդունս իւրեանց ի մանգաղս. ոչ
եւս առցէ ազգ յազգի վերայ սուր, եւ
4 ոչ եւս ուսանիցին պատերազմել։ Եւ
հանգիցէ իւրաքանչիւր ոք ընդ որթով
իւրով եւ ընդ թզենեաւ իւրով, եւ ոչ
ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ. զի բե-
րան Տեառն ամենակալի խօսեցաւ զայս։
5 [8]Եթէ ամենայն ժողովուրդք գնասցեն
իւրաքանչիւր [9]ի ճանապարհս իւրեանց,
այլ մեք գնասցուք յանուն Տեառն Աս-
տուծոյ մերոյ յաւիտեանս եւ առ յապայ։
6 Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, ժողովե-
ցից [10]զմանրեալն, եւ զհեռացեալն ըն-
7 կալայց, եւ զորս [11]մերժեցին. Եւ արա-
րից [12]զբեկեալն ի զաւակ, եւ զմանրեալն"
յազգ հզօր. եւ թագաւորեսցէ Տէր ի
վերայ նոցա ի լերինն Սիոնի յայսմհետէ
8 մինչեւ յաւիտեան։ Եւ դու, աշտարակ
հօտի, [13]մթին դուստր" Սիոնի, ի վերայ
քո եկեսցէ եւ մտցէ առաջին իշխանու-
թիւն թագաւորութեան [14]ի Բաբելոնէ
դստեր Երուսաղեմի։
9 Եւ արդ ընդէ՞ր [15]ծանեար զչար". միթէ
թագաւոր ո՞չ գոյր քո, կամ թէ խոր-
հուրդն քո կորեա՞ւ, զի սաստկացան
10 երկունք քո իբրեւ զծննդականի։ Երկ-
նեա եւ [16]զօրացիր, եւ մերձեաց", դուստր
Սիոնի, իբրեւ զծննդական. զի այժմ
ելցես ի քաղաքէ, եւ [17]բնակեսցուցից
զքեզ" ի դաշտի, եւ հասցես մինչեւ ի
Բաբելոն. [18]եւ անտի փրկեսցէ զքեզ"
եւ անտի ապրեցուսցէ զքեզ Տէր Աս-
տուած քո" ի ձեռաց թշնամեաց քոց։
11 Եւ արդ ժողովեցան ի վերայ քո ազգք
բազումք, որք ասէին, [19]Եկայք ստնհար
լիցուք", եւ տեսցեն աչք մեր ի վերայ
12 Սիոնի։ Եւ նոքա ոչ գիտացին զխոր-
հուրդ Տեառն, եւ ոչ ի միտ առին զկամս
նորա. զի ժողովեաց զնոսա իբրեւ զօ-
13 րան ի կալ։ Կանգնեաց եւ կաս զնոսա,
դուստր Սիոնի, զի զեղջեւրս քո արա-
րից երկաթիս, եւ զկճղակս քո պղնձիս,

[1] Ոմանք. խաղաղութիւն, եւ որոյ չէր տուեալ
[2] Ոմանք. ծածկեսցեն զշրթունս իւրեանց ամենեքեան. զի չէր պատասխանի Աստուծոյ
[3] Ոմանք. իշխանք
[4] Ոմանք. եղիցի կայտ աւերակաց
[5] Ոմանք. յետինս, եղիցի լեառն տուն Տեառն հաստատեալ
[6] Ոմանք. իբրեւ զհեղեղ
[7] Ոմանք. ցուցցէ մեզ զճանապարհս իւր
[8] Ոմանք. Զի
[9] Ոմանք. յանուն աստուածոյն
[10] Ոմանք. զկաղն
[11] Ոմանք. չարչարեցի
[12] Ոմանք. զկաղն ի մնացորդ, եւ զհեռացեալն
[13] Ոմանք. բլուր դստեր
[14] Ոմանք. գոլով
[15] Ոմանք. բառնաս զաղաղակ
[16] Ոմանք. հեծեծեա
[17] Ոմանք. բնակեսցես
[18] Ոմանք. անդ փրկեսցիս,
[19] Ոմանք. Պղծեսցի

և մանրեսցես զժողովուրդս բազումս,
և [1]փշրեսցես նոքօք զազգս. և մա-
տուսցես Տեառն զբազմութիւն նոցա,
և զզօրութիւն նոցա Տեառն" ամենայն
երկրի։

Գլ. Ե

1 Արդ [2]պաշարեսցի դուստրն ցանգով", զի
նեղութիւն կարգեաց ի վերայ [3]ձեր. գաւա-
զանաւ հարցեն զծնօտս [4]ազգաց Իսրայէլի։
2 Եւ դու, Բեթղեհէմ [5]տուն Եփրաթայ",
սակաւաւոր իցես լինել ի հազարաւորս
Յուդայ, ի քէն ելցէ ինձ լինել իշխան
Իսրայէլի, և ելք նորա [6]ի սկզբանէ
3 աւուրց աշխարհի"։ Վասն այնորիկ տա-
ցէ զնոսա մինչեւ ի ժամանակ [7]ծննդա-
կանին. ծնցի", և մնացորդք եղբարց
նորա դարձցին առ որդիսն Իսրայէլի։
4 Եւ կացցէ, և [8]տեսցէ և հովուեսցէ
հօտի իւրոյ զօրութեամբ Տեառն, և
ի փառս անուան Տեառն Աստուծոյ
իւրեանց հաստատեսցին". զի այժմ մե-
5 ծասցի մինչեւ ի ծագս երկրի։ Եւ եղի-
ցի [9]նմա խաղաղութիւն. յորժամ ե-
կեսցէ Ասորեստանեայն յերկիր [10]ձեր, և
յորժամ հասցէ յաշխարհ ձեր, յարու-
ցէ" ի վերայ նորա եւթն հովիւ և ութ
6 վարիչ մարդկան։ Եւ [11]հովուեսցեն զԱ-
սորեստանեայն" սրով, և զերկիրն Նեբ-
րովթայ [12]ի պատնիշի իւրում. և փր-
կեսցէ զքեզ" յԱսորեստանւոյն՝ յորժամ
եկեսցէ յերկիր [13]ձեր, և յորժամ հասցէ
ի վերայ սահմանաց ձերոց"։
7 Եւ եղիցի մնացորդն Յակոբայ ի հե-
թանոսս, ի մէջ ազգաց բազմաց՝ իբրեւ
ցօղ անկեալ ի Տեառնէ, և իբրեւ
կաթիլ ի վերայ սիզոյ, [14]որպէս զի մի՛
ժողովեսցի և մի՛ մի, և մի՛ մնասցէ
8 ի մէջ" որդւոց մարդկան։ Եւ եղիցին
մնացորդքն Յակոբայ ի հեթանոսս, ի
մէջ ազգաց բազմաց իբրեւ զառեւծ ի
մէջ խաշին յանտառի, և իբրեւ զկո-
րիւն առիւծու ի մէջ հօտից խաշանց.
զոր օրինակ յորժամ անցեալ զատու-
ցանիցէ և յափշտակիցէ, և ոչ ոք իցէ
9 որ թափիցէ։ Բարձրասցի ձեռն քո ի
վերայ նեղչաց քոց, և ամենայն թշնա-
միք քո սատակեսցին։
10 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր,
սատակեցից զերիվարս քո ի միջոյ քում-
11 մէ, և կորուսից զկառս քո. Եւ սատա-
կեցից զքաղաքս երկրի քո, և բարձից
զամենայն ամուրս քո. և բարձից զա-
մենայն կախարդութիւնս քո ի ձեռաց
քոց, և հարցուկք ոչ եղիցին ի քեզ։
12 Եւ ջնջեցից զդրօշեալս քո և զարձանս
քո ի միջոյ քումմէ, և ոչ եւս երկիր
13 պագցես գործոց ձեռաց քոց։ Եւ կոտո-
րեցից [15]զանտառս ի միջոյ քումմէ, և
14 ապականեցից զքաղաքս քո։ Եւ արա-
րից բարկութեամբ և սրտմտութեամբ
վրէժխնդրութիւն ի մէջ ազգաց, փոխա-
նակ զի ոչ լուան։

Գլ. Զ

1 Լուարուք զայս զոր ասաց Տէր. Արի
և դատեաց [16]ընդ լերինս", և բլուրք
2 լուիցեն ձայնի քում. Լուարուք, [17]բլուրք,
զդատաստան Տեառն, և ձորք և
հիմունք" երկրի. զի դատաստան է
Տեառն ընդ ժողովրդեան իւրում, և ընդ
Իսրայէլի յանդիմանեսցի։
3 Ժողովուրդ իմ, զի՞ արարի քեզ, [18]կամ
ի՞ւ տրտմեցուցի զքեզ," կամ ի՞ւ նեղեցի
4 զքեզ. տուր ինձ պատասխանի։ Փոխա-
նակ զի հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտաց-
ւոց, և ի տանէ ծառայութեան փրկեցի
զքեզ, և առաքեցի առաջի քո զՄով-
5 սէս և զԱհարոն և զՄարիամ։ Ժողո-
վուրդ իմ, յիշեա զինչ խորհեցաւ վասն
քո Բաղակ թագաւոր Մովաբացւոց, և
զինչ ետ նմա պատասխանի Բաղաամ
որդի Բէովրայ, [19]ի վիճակացն մինչեւ
ցԳաղգաղ. զի [20]ծանիցի արդարութիւն"
Տեառն։
6 Ի՞ւ կանխեցից առ Տէր, [21]ապաւինե-
ցայց յԱստուած իմ" բարձրեալ. եթէ

[1] Ոմանք. նուիրեսցես Տեառն զշահս նոցա և զզօրութիւն նոցա առ Տէր [2] Ոմանք. դուստր կազմեա, դուստր գնդի [3] Ոմանք. մեր [4] Ոմանք. դատաւորին [5] Ոմանք. Եփրաթա, [6] Ոմանք. ի վաղուց անտի յաւուրց յաւիտենից [7] Ոմանք. ծննդականի ծննդականին [8] Ոմանք. հովուեսցէ ի զօրութեան Տեառն և ի մեծվայելչութեան անուան Տեառն Աստուծոյ իւրոյ, և բնակեսցեն նոքա [9] Ոմանք. նա [10] Ոմանք. մեր, և յորժամ կոխեսցէ յապարանս մեր, և յարուսցուք [11] Ոմանք. արածեսցեն զերկիր Ասորեստանւոյն [12] Ոմանք. ի մուտս իւր. և նա փրկեսցէ զմեզ [13] Ոմանք. մեր. և յորժամ կոխեսցէ ի սահմանս մեր [14] Ոմանք. որ ոչ սպասէ առն, և ոչ կայ մնայ

[15] Տես Ելից ԼԴ. 13։ [16] Ոմն՝ առաջի լերանց [17] Ոմանք. լերինք, զդատաստան Տեառն, և հիմունք զօրութեան [18] Յոմանս. պակաս [19] Ոմանք. յեղէգ զինչ եղեւ ի Սատիմայ [20] Ոմանք. գիտասցես զարդարութիւն [21] Ոմանք. խոնարհեցայց առ Աստուած

կանխեցի՞ց առ Նա ողջակիզօք եւ որ-
7 թովք տարեւորօք. Եթէ իցէ՞ ընկալցի
Տէր ընդ հազարաւորս խոյոց, կամ ընդ
բիւրաւորս [1]նոխազաց պարարտաց". եթէ
տա՞ց զանդրանիկս իմ վասն ամպարշտու-
թեանց[2], եւ զպտուղ միջոյ իմոյ վասն
մեղաց անձին իմոյ։
8 Պատմեցաւ քեզ, ո՛վ մարդ, զի՞նչ է
բարի. կամ զի՞նչ խնդրէ ի քէն Տէր,
բայց առնել զիրաւունս, եւ սիրել զո-
ղորմութիւն, եւ [3]պատրաստ լինել եր-
թալոյ զհետ Տեառն Աստուծոյ քո"։
9 Ձայն Տեառն ի վերայ քաղաքի կո-
չեսցի, եւ [4]ապրեցուսցէ զերկիւղածս
անուան Նորա։ Լուր, ազգ, ո՞ հան-
10 դերձեսցէ զքաղաք, եթէ ոչ հուր, Եւ
տուն անօրինի որ գանձէ զգանձս անօ-
րէնս, եւ հպարտութեամբ անիրաւու-
11 թեան։ Եւ իցէ՞ թէ արդարասցի կըշ-
ռովք անօրէնն, եւ պայուսակաւ կշռոց
12 նենգութեան. Ուստի զտունս իւրեանց
լցին ամպարշտութեամբ". եւ բնակիչք
Նորա խօսեցան անիրաւութիւն, եւ լե-
զուք նոցա մեծաբանեցին ի բերանս
13 իւրեանց։ Եւ ես [5]հարի զքեզ ապակա-
14 նութեամբ" վասն մեղաց քոց։ Դու
կերիցես եւ մի՛ յագեսջիր. եւ [6]մերժեցի
զքեզ, եւ ըմբռնեսցիս եւ մի՛ ապրես-
ցիս. եւ որ միանգամ ապրեսցին՝ ի սուր
15 մատնեսցին"։ Դու սերմանեսցես, եւ մի՛
հնձեսցես, դու կթեսցես ձէթ, եւ մի՛
օծցիս իւղով, եւ գինի՝ եւ մի՛ արբցես
16 գինի։ [7]Եւ ապականեսցին անօրէնք ժո-
ղովրդեան իմոյ", եւ ամենայն գործք
տանն Աքաաբու. եւ գնայէք ըստ
խորհրդոց նոցա. զի մատնեցից զձեզ
յապականութիւն, եւ զբնակիչս քո ի
չքիւն, եւ զնախատինս [8]ժողովրդոց
ընկալջիք։

[1] Եբր. հեզեզաց իւղոյ [2] Եբրայեցին յանցանաց իմոց [3] Եբր. խոնարհեցուցանել զանձն գնալ ընդ Աստուծոյ քում [4] Եբր. այր իմաստուն տեսցէ զանուն քո. լուարուք գաւազանի, եւ որում հանդերձեալ զնա։ (10) Տակաւին կայցէ՞ ի տան ամպարշտի գանձ ամպարշտութեան, եւ արդու պակաս որ պիղծ է։ (11) Եղիցի՞ն ինձ սուրբ կշիռք անիրաւութեան, եւ պայուսակ կշռոց նենգութեան. (12) Որոյ մեծատունք լի են յափշտակութեամբ [5] Եբր. հարից զքեզ խոցութեամբ, ապականեցից զքեզ [6] Եբր. բաղդ քո ի փորի քում. եւ ըմբռնեսցես, այլ մի՛ ապրեցուսցես, եւ զոր ապրեցուսցես՝ մատնեցից սրոյ [7] Եբր. Զի պահին օրէնք Ամրեայ [8] Եբր. ժողովրդեան իմոյ

ԳԼ. Է

1 Վա՜յ ինձ, զի եղէ իբրեւ զհասկաքաղ
ի հունձս, եւ իբրեւ զճռաքաղ ի կութս.
եւ ոչ գոյր [9]ողկոյզ յառաջին բերոյն
2 ուտել։ Վա՜յ անձին իմում, զի
կորեաւ" երկիւղած յերկրէ, եւ ոչ գոյ
ուղիղ ի մէջ մարդկան. ամենեքին
[10]արեամբ դատին", իւրաքանչիւր զըն-
3 կեր իւր [11]նեղելով նեղեն"։ Ձեռս իւր-
եանց պատրաստեն ի չար. իշխանն
խնդրէ, եւ [12]դատաւորն խօսի բանս
խաղաղութեան ըստ ցանկութեան ան-
4 ձին իւրոյ. Եւ հանից զբարութիւն նո-
ցա իբրեւ զցեց՝ որ ուտէ եւ չրջի ի
վերայ կանոնի յաւուր այցելութեան.
վա՜յ վա՜յ, վրէժխնդրութիւնք քո եկին
5 հասին". արդ եղիցին լալիք նոցա։ Մի՛
հաւատայք սիրելեաց, եւ մի՛ յուսայք
[13]յիշխանս. եւ յանկողնակցէ քումմէ
6 զգոյշ լեր պատմել ինչ նմա։ Զի որդի
անարգէ զհայր, եւ դուստր յարիցէ ի
վերայ մօր իւրոյ, նու ի վերայ սկեսու-
րի իւրոյ, եւ թշնամիք առն՝ ընտանիք
իւր։
7 Այլ ես Տեառն ակն կալայց, սպասե-
ցից Աստուծոյ փրկչի իմոյ, եւ լուիցէ
8 ինձ [14]Տէր Աստուած իմ։ Մի՛ ոտնհար
լինիր ինձ, թշնամի իմ, զի գլորեցայ,
միւսանգամ կանգնեցայց. զի թէ նստայց
9 ի խաւարի՝ Տէր է իմ լոյս։ Բարկու-
թեան Տեառն համբերից, զի մեղայ
նմա, մինչեւ արդարացուսցէ զդատաս-
տան իմ, եւ արասցէ ինձ իրաւունս,
եւ հանցէ զիս ի լոյս, եւ տեսից զար-
10 դարութիւն նորա։ Եւ տեսցէ թշնամին
իմ, եւ ծածկեսցէ զնա ամօթ, որ ասէր
ցիս՝ Ո՞ւր է Տէր Աստուած քո. աչք իմ
տեսցեն ի նա. արդ եղիցի կոխան իբ-
րեւ զկաւ ի ճանապարհի։
11 [15]Օր ծեփոյ աղիւսոյ, եւ ջնջումն քո
եղիցի օրն այն. մերժեսցէ զիրաւունս
12 քո օրն այն։ Եւ քաղաքք քո եկեսցեն

[9] Եբր. ողկոյզ յուտել. երախայրիսն ցանկացաւ անձն իմ։ (2) Կորեաւ [10] Եբր. դարանին արեան [11] Եբր. որսայ որոգայթիւ [12] Եբր. որ դատէն՝ վասն հատուցման, եւ որ մեծն է՝ խօսի ըստ ցանկութեան անձին իւրոյ. այսպէս թիւրեն զայն։ (4) Ազնուագոյնն նոցա իբրեւ զփուշ. և ուղիղն՝ քան զցանկ փշեղէն. յաւուր դիտաց քոց՝ այցելութիւն քո եկն [13] Կամ, ի մտերիմս [14] Եբր. պակասէ [15] Եբր. Յաւուր շինութեան պարսպաց քոց, յաւուր յայնմիկ հեռասցին օրէնք։ (12) Յաւուր յայնմիկ եկեսցեն առ քեզ

ի պաշարումն եւ յաւար Ասորեստան-
եայց. եւ քաղաքք քո ամուրք՝ ի բա-
ժինս, ի Տուրայ" մինչեւ ցԳետն, եւ ի
ծովէ մինչեւ ի ծով, եւ ի լեռնէ մին-
13 չեւ ցլեառն: Եւ եղիցի երկիրն յապա-
կանութիւն հանդերձ բնակչօքն իւրովք
ի պտղոյ գործոց նոցա:
14 Արածեա զժողովուրդ քո գաւազա-
նաւ ¹ցեղիցդ քոց, եւ զխաշինս" ժա-
ռանգութեան քո, որ բնակեալ են առան-
ձինն յանտառի ի մէջ Կարմեղայ, արա-
ծեսցին ի Բասան, եւ ի Գաղաադ ըստ
15 աւուրցն յաւիտենից: Ըստ աւուրց ելիցն
քոց յերկրէն Եգիպտացւոց ցուցից նոցա
16 սքանչելիս: Տեսցեն հեթանոսք եւ ա-
մաչեսցեն յամենայն զօրութենէ իւր-
եանց. դիցեն զձեռս ի վերայ բերանոյ
իւրեանց, եւ ականջք նոցա խլասցին:

յԱսորեստանէ անտի, եւ ի քաղաքաց ամրացելոց (կամ, յԵգիպտոսէ) եւ յամրութենէ, (կամ, յԵգիպտոսէ) ¹Ոմն. քով. խաշինք

17 Լիզեսցեն զհող իբրեւ ²օձք որ սողին
ընդ երկիր, խռովեսցին ի պաշարման
իւրեանց, եւ" ի Տեառնէ Աստուծոյ
մերմէ զարհուրեսցին, եւ երկիցեն ի քէն:
18 Ո՞վ է Աստուած իբրեւ զքեզ որ բառ-
նայ զանօրէնութիւնս, եւ զանց առնէ
զանիրաւութեամբք մնացորդաց ³երկրի
ժառանգութեան իւրոյ, ⁴եւ ոչ ունի ի
վկայութիւն" զբարկութիւն իւր, զի
19 կամեցող ողորմութեան է: Դարձցի եւ
գթասցի ի մեզ, ⁵եւ ընկղմեսցէ զմեղս
մեր. եւ ընկեսցէ" ի խորս ծովու զա-
20 մենայն զանօրէնութիւնս ⁶մեր: Տացէ"
ճշմարտութիւն Յակոբայ, ողորմու-
թիւն՝ Աբրահամու, ⁷որպէս երդուար"
հարցն մերոց ըստ աւուրցն առաջնոց:

²Ոմն. զօձ, իբրեւ զզեռունս գաղայցեն ի թաքստենէ իւրեանց. ³Յոմն. պակաս ⁴Ոմն. ոչ պահէ յաւիտեան ⁵Ոմն. Նուաճեսցէ զմեղս մեր. եւ ընկեսցես ⁶Ոմն. նոցա: (20) Տացես ⁷Ոմն. զոր երդուար

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՒՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1[1] **ԱՌԱԾ** Նինուէի։ Գիրք տեսլեան
Նաւումայ Եղկեսացւոյ։
2 *Աստուած նախանձոտ եւ վրէժխնդիր*
Տէր. վրէժխնդիր է Տէր [2]բարկութեամբ.
եւ խնդրէ Տէր վրէժ ի հակառակորդաց
իւրոց, եւ [3]բառնայ ինքն զթշնամիս իւր"։
3 *Տէր երկայնամիտ, եւ մեծ է զօրու-*
թիւն նորա, եւ արդարացուցանելով ոչ
[4]արդարացուցանէ Տէր. վախճանաւ եւ
չարժմամբ է ճանապարհ նորա, հողմ
հրեղէն նորա", եւ ամպք փոշի ոտից
4 *նորա։ Սաստէ ծովու, եւ ցամաքեցու-*
ցանէ զնա, եւ զամենայն գետս ուերէ.
նուաղեաց Բասանացին եւ Կարմեղոս,
եւ [5]ամենայն ծաղիկք Լիբանանու պա-
5 *կասեցին։ Լերինք չարժեցան ի նմանէ,*
եւ բլուրք սասանեցան. խախտեցաւ եր-
կիր յերեսաց նորա, եւ [6]համօրէն ամե-
6 *նայն բնակիչք նորա"։ Առաջի բարկու-*
թեան նորա ո՞ հանդարտեսցէ, եւ ո՞
կացցէ ընդդէմ բարկութեան սրտմտու-
թեան նորա. սրտմտութիւն նորա [7]հալէ
զիշխանութիւնս", եւ վէմք խորտակե-
ցան ի նմանէ։
7 *Քաղցր է Տէր [8]որոց սպասեն նմա"*
յաւուր նեղութեան, եւ ճանաչէ [9]զեր-
8 *կիւղածս իւր։ Եւ հեղեղաւ ճանապար-*
հաց արասցէ վախճան յարուցելոց ի
վերայ", եւ զթշնամիս նորա խաւար
9 *հալածեսցէ։ Զի՞նչ խորհիք զՏեառնէ.*
կատարած ինքն արասցէ. եւ ոչ [10]խնդ-
րեսցէ կրկին զնոյն վրէժխնդրութիւն ի
10 *նեղութեան։ Զի մինչեւ ի հիմն իւր-*
եանց խոպանասցին. իբրեւ զգեղձ պատ-
եալ կիրիցի, եւ" իբրեւ զեղէգն լի
11 *երաշտութեամբ։ Ի քէն [11]ելցէ խորհուրդ*
զՏեառնէ, չարիս խորհել հակառակու-
12 *թեամբ"։ Այսպէս ասէ Տէր. [12]Ի վերայ*
իշխանաց ջուրց բազմաց՝ այնպէս զա-
տուցին, եւ լուր քո ոչ եւս լուիցի"։
13 *Եւ արդ խորտակեցից [13]զգաւազան նորա*
14 *ի քէն, եւ զկապանս քո խզեցից։ Եւ*
պատուիրեսցէ վասն քո Տէր, եւ ոչ
եւս սերմանեսցի յանուանէ քումմէ. ի
տանէ Աստուծոյ քո ջնջեցից զդրօշ-
եալս, եւ զձուլածոյսն արարից ի գե-
15 *րեզման [14]քեզ։ Զի ահա երագ են" ի*
վերայ լերանց ոտք աւետարանչին,
եւ որ պատմէ զխաղաղութիւն. տօնեա
զտօնս քո, Յուդա, հատո զուխտս
քո. զի ոչ եւս [15]յաւելցին անցանել ի
հնանալ. վախճանեցաւ, մաչեցաւ եւ
բարձաւ"։

ԳԼ. Բ

1 [16]**Բ**անզի ել որ փչէ ընդ երեսս քո,
եւ ապրեցուցանէ ի նեղութենէ". դիտեա

---

[1] Եբր. Գոոգամ [2] Եբր. և տէր բարկութեան [3] Եբր. քինախնդիր թշնամեաց իւրոց [4] Եբր. արդարացուցանէ [illegible]. Մրրկաւ եւ փոթորկաւ է ճանապարհ Տեառն [5] Եբր. [illegible] [6] Եբր. աշխարհ և ամենայն բնակիչք որ ի նմա [7] Եբր. հեղու իբրեւ զհուր [8] Եբր. զօրութիւն [9] Եբր. զորս ապաւինին ի նա։ (8) Սակայն հեղեղաւ յորդելով առնեցէ ի սպառ զտեղի նորա

[10] Եբր. յարիցէ միւսանգամ նեղութիւն։ (10) Զի թէպէտեւ իցեն պատատեալ իբրեւ փուշ, եւ իբրեւ արբեալ ըմպելեօք իւրեանց, ծախեսցին [11] Եբր. ել որ խորհի չարիս զՏեառնէ, խորհրդական անօրէն [12] Եբր. Թէպէտեւ իցեն հզօրք եւ բազումք, բեկցին յանցանել նորա. նեղել նեղեցի զքեզ, այլ եւս ոչ նեղեցից զքեզ [13] Եբր. զլուծ [14] Եբր. քեզ, զի արհամարհեալ եղեր։ (15) Ահա [15] Եբր. յաւելցի անցանել ընդ քեզ անօրէն. խորտակեցաւ ի սպառ [16] Եբր. Որ խորտակէն՝ ել ընդդէմ երեսաց քոց. պահեա զամրութիւն

զճանապարհ, պնդեա զմէջ, զօրացիր
2 զօրութեամբ յոյժ ։ Զի դարձոյց Տէր
[1]զհպարտութիւնն Յակոբայ իբրեւ
[1]զհպարտութիւնն Իսրայելի. զի թօթա-
փելով թօթափեցին զնոսա, եւ զուռս
3 նորա ապականեցին. [2]Զզէն զօրու-
թեան նորա ի մարդկանէ, զարս հզօրս
որ խաղային ընդ հրոյ. երասանակք կա-
ռաց նոցա՝՝ յաւուր պատրաստութեան
4 նորա. [3]Խռովեսցին հեծեալք ի ճանա-
պարհս, եւ խառնեսցին ի հրապարակս՝՝.
տեսիլ նոցա իբրեւ զղամբարաց հրոյ,
եւ իբրեւ զփայլակն յայսկոյս եւ յայն-
կոյս ընթանան ։
5 [4]Յիշեսցեն մեծամեծք նորա, եւ փախի-
ցեն ի տուէ, եւ կասեսցին ի ճանա-
պարհս իւրեանց. եւ փութասցին ի
պարիսպս, եւ պատրաստեսցեն զառա-
6 ջապահս իւրեանց ։ Դրունք քաղաքաց՝՝
բացան, եւ կործանեցան արքունիք ։
7 Եւ [5]ստացուածք յայտնեցան. ինքն ե-
լանէր, եւ նաժիշտք իւր առաջի գային,
իբրեւ զաղաւնիս ի սրտից իւրեանց
8 մնչէին ։ Եւ ջուրք Նինուէի իբրեւ զջուրս
աւազանի. եւ նոքա փախեան ի քէն,
եւ ոչ կային զտեղի՝՝, եւ ոչ ոք էր որ
9 հայէր ։ [6]Յափշտակէին զարծաթ, յա-
փշտակէին զոսկի, եւ ոչ գոյր չափ
զարդու նորա, ծանրացան քան զամե-
10 նայն սպասք նորա ցանկալիք ։ Թօթա-
փումն եւ ձգտումն՝՝ եւ սոսկումն սրտի
եւ լքումն ծնգաց, եւ երկունք ի վերայ
ամենայն միջոյ, եւ երեսք ամենեցուն
[7]իբրեւ զայրեցած պուտանի՝՝ ։
11 Ո՞ւր են մայրիք առիւծուցն եւ [8]որսք
կորեանց նոցա, ուր չոգաւ առեւծն
մտանել՝՝, կորիւն առիւծուն, եւ ոչ ոք
12 էր որ զարհուրեցուցանէր ։ Առեւծ որսա-
ցաւ բաւական կորեանց իւրոց, եւ
հեղձոյց կորեանց իւրոց, եւ ելից զմայ-
րիս իւր որսով, եւ զբնակութիւն իւր
13 յափշտակութեամբ ։ Ահաւասիկ ես ի
վերայ քո, ասէ Տէր ամենակալ, եւ այ-
րեցից ծխով [9]զբազմութիւն քո՝՝, եւ
կերիցէ սուր զառեւծս քո. եւ բարձից
յերկրէ զորս քո, եւ ոչ եւս լուիցին
[10]գործք քո՝՝ ։

Գլ. Գ

1 Ո՛ քաղաք արեանց, ամենեւին սուտ,
լի անիրաւութեամբ, [11]որոյ զնեսցի
2 որսդ՝՝ ։ Ձայն հարուածոց, ձայն շարժ-
ման անուոյ, [12]չաչիւն կառաց, չահա-
3 տակիւն հեծելոց, փայլիւն զինու, Շո-
ղալ սուսերի, թաւալագլոր խաղալ վի-
րաւորաց, եւ ոչ գոյր չափ ազգաց նո-
րա. եւ տկարասցին ի մարմինս իւրեանց՝
4 ի բազում պոռնկութենէ ։ Պոռնիկ գե-
ղապանծ, զլուխ կախարդաց՝՝, որ վա-
ճառէր զազգս ի պոռնկութեան իւրում,
5 եւ զտոհմս կախարդանօք իւրովք ։ Ահա-
ւասիկ ես ի վերայ քո, ասէ Տէր [13]Աս-
տուած ամենակալ. եւ յայտնեցից զյե-
տուստ քո, եւ արկից զերեսօք քովք.
եւ ցուցից ազգաց զամօթ քո, եւ թա-
6 գաւորութեանց զանարգանս քո ։ Եւ
ընկեցից ի վերայ քո զպղծութիւնս [13]եւ
զաղտեղութիւնս քո՝՝, եւ արարից զքեզ
7 [14]խայտառակ ։ Եւ եղիցի ամենայն որ
տեսանիցէ զքեզ՝ [15]իջանիցէ եւ ա-
սասցէ, Եղո՛ւկ դու,՝՝ Նինուէ, ո՞վ
իցէ որ հեծիցէ վասն [16]քո. ուստի՞ խնդ-
րեսցուք քեզ մխիթարութիւն ։
8 [17]Պատրաստեա բաժին, կազմեա ջնար,
մինակդ Ամոնեայ. որ բնակեալ է՝՝ ի

---

[1]Եբր. զվայելչութիւն [2]Եբր. Վահան հզօրաց նորա կարմրացաւ, արք զօրութեան զգեցան ծիրանի. ի հուր պողովատիկ կառք [3]Եբր. և նիզակք շողացեն ։ (4) Ի փողոցս կատաղեսցին կառք. ի հրապարակս հարցին ընդ միմեանս [4]Եբր. Յիշեսցէ զհզօրս իւր. գլորեսցին նոքա ի գնալն իւրեանց, փութասցին ի պարիսպ նորա, և պատրաստեսցի պատսպարան ։ (6) Դրունք գետոց [5]Եբր. սահմանեալ է, վարեցաւ ի գերութիւն, տարաւ ի վեր, եւ նաժիշտք նորա մնչեն ի բարբառ աղաւնեաց բաղխեալ զկուրծս իւրեանց ։ (8) Եւ Նինուէ իբրեւ զաւազան ջրոյ էր ի վաղուց անտի. և նոքա փախչին, Կացէք, կացէք, գոչեն [6]Եբր. Յափշտակեցէք զարծաթ, յափշտակեցէք զոսկի, զի անթիւ են զարդք, եւ առատութիւն ամենայն սպասուց ցանկալեաց ։ (10) Դատարկացաւ եւ ունայնացաւ եւ ամայացաւ. [7]Եբր. մթագունեցան [8]Եբր. արօտ կորեանց նոցա, ուր շրջէին առեւծն, առեւծն մատակ

[9]Եբր. զկառս նորա [10]Եբր. բարբառք պատգամաւորաց քոց [11]Եբր. ուր ոչ պակասէ որս [12]Եբր. եւ դրնդիւն երիվարաց, և չաչիւն կառաց ։ (3) Հեծեալն ամբառնայ զսուրն որ փայլէ, եւ զնիզակն որ շողայ, եւ լինին բազմութիւն վիրաւորաց, եւ յաճախութիւն անկելոց, եւ չիք վախճան դիականց, թաւալգլոր խաղան ի վերայ սպանելոց, (4) Վասն յաճախութեանց պոռնկութեան պոռնկին, որ էր գեղապանծ յոյժ եւ տէր կախարդութեանց [13]Յեբր. պակասէ [14]Եբր. խայտառակ, եւ եդից զքեզ տեսիլ նշաւակի [15]Եբր. խոյս տացէ ի քէն եւ ասասցէ, Աւերեցաւ [16]Եբր. նորա [17]Եբր. Միթէ լա՞ւ իցես դու քան զՆով-Ամոն, որ բնակեալ էր

մէջ գետոց, եւ ջուրք շուրջ զնովաւ.
որոյ [1]ակիզբն ծով, եւ ջուրք պարիսպ
9 նորա։ Եթէովպացիք եւ Եգիպտոս զօ-
րութիւն նորա, եւ չիք [2]չափ փախս-
տեան նորա." եւ Լիբէացիք եղեն օգնա-
10 կանք [3]նորա։ Սակայն եւ նա յողդող-
դեալ գերի գնայցէ, եւ զտղայս նորա
զքարի հարցեն [4]ի սկզբան ճանապարհաց
նորա", եւ ի վերայ ամենայն պատուա-
կանաց նորա վիճակս արկանիցեն, եւ
ամենայն մեծամեծք նորա ձեռակապովք
11 կապեսցին։ Եւ դու արբեսցիս եւ [5]յի-
մարեսցիս, եւ խնդրեսցես քեզ ոտնկայ
12 ի թշնամեաց։ Եւ ամենայն ամուրք քո
իբրեւ [6]զգիտակ թզոյ", որ թէ շարժեսցին՝
13 անկցին ի բերան ուտելեաց։ Ահա ազգք
քո իբրեւ զկանայս են ի քեզ. թշնամ-
եաց քոց բացցին բանալով դրունք երկ-
րին քո, եւ կերիցէ հուր զնիգս քո։
14 Լից քեզ ջուր պաշարման, եւ պնդեա
զամուրս քո. մուտ ի կաւ եւ կոխեա
[7]ընդ յարդի, եւ պնդեա քան զաղիւս".
15 Անդ կերիցէ զքեզ հուր, եւ սատա-
կեսցէ զքեզ սուր. եւ կերիցէ զքեզ
իբրեւ [8]զմարախ, եւ ծանրասցիս իբրեւ
16 զջորեակ"։ Բազմացուցեր զվաճառս քո
իբրեւ զաստեղս երկնից. դիմեաց ջոր-
17 եակ, եւ թռեաւ. [9]Խաղաց իբրեւ
զգրուիճ. եւ խառնիճաղանճն քո իբրեւ
զմարախ" մածեալ զցանգով յաւուր
ցրտոյ. ծագեաց արեւ եւ [10]խաղաց, եւ
ոչ ծանեաւ զտեղի իւր. վա՛յ նոցա։
18 Նիրհեցին հովիւք քո. Թագաւորն Ա-
սորեստանեայց կոտորեաց զզօրս քո,
չուեաց ազգ քո ի լերինս, եւ ոչ ոք էր
19 որ ննայր։ Թարախեցան վէրք քո, եւ
չիք բժշկութիւն բեկման քում". ամե-
նեքին որ լուան զզոյժ քո՝ ծափս հար-
ցեն ի վերայ քո. քանզի յո՞յր վերայ
ոչ չոգաւ չարութիւն քո հանապազ։

[1] Եբր. խրամ էր [2] Եբր. չափ. Փուդացիք [3] Եբր. քո [4] Եբր. յանկիւնս ամենայն ճանապարհաց [5] Եբր. թաքիցես [6] Եբր. զթզենիս երախայրեօք [7] Եբր. ի շաղախ, եւ զօրացո զաղիւսանոցն

[8] Եբր. զջորեակ. բազմացիր իբրեւ զջորեակ, բազմացիր իբրեւ զմարախ [9] Եբր. Թագաւորք քո իբրեւ զմարախ, եւ իշխանք քո իբրեւ զխումբս մարախոյ [10] Եբր. խաղացին եւ ոչ ծանուցաւ տեղի նոցա թէ ուր էր։ (18) Նիրհեցին հովիւք քո. արքայդ Ասորեստանի. անկեալ դնին մեծամեծք քո. ցրուեցաւ ժողովուրդ քո ի լերինս, եւ ոչ ոք է որ ժողովէ զնոսա։ (19) Չիք դարման բեկման քո, անանց բժշկութեան են վէրք քո

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՏԵՍԱԾ զոր ետես Ամբակում մար-
2 գարէ։ Մինչեւ յե՞րբ, Տէր, աղա-
ղակիցեմ, եւ ոչ լուիցես, գոչիցեմ առ
3 քեզ զրկեալ, եւ ոչ փրկիցես։ Ընդէ՞ր
ցուցեր ինձ [2]աշխատութիւնս եւ վաս-
տակս, տեսանել զթշուառութիւն եւ
զամպարշտութիւն. առաջի իմ եղեւ
դատաստան, եւ առնոյր դատաւորն կա-
4 շառս"։ Վասն այնորիկ ցրուեցան օրէնք,
եւ իրաւունք ի գլուխ ոչ ելանեն, զի
ամպարիշտն յաղթահարէ զարդարն.
վասն այնորիկ ելանէր դատաստանն
թեւր։
5 [3]Տեսէք, արհամարհոտք", եւ հայե-
ցարուք, եւ զարմացարուք զարմանս, [4]եւ
եղծարուք." զի գործ մի գործեմ ես յա-
ւուրս ձեր, որում ոչ հաւատայցէք՝ թէ-
6 պէտ եւ ոք պատմեսցէ ձեզ։ Զի ահա
ես զարթուցանեմ զՔաղդէացիս, զազգ
դառն եւ զերագ, որ գնայ ընդ լայնու-
թիւն երկրի՝ ժառանգել զխորանս որ ոչ
7 իւր են։ Ահեղ եւ երեւելի, եւ դատաս-
տան նորա յանձնէ իւրմէ [5]եղիցի, եւ
8 առած" իւր յինքենէ ելցէ։ Վազեսցեն
առաւել քան զինձս երիվարք նոցա,
[6]երագունք քան զգայլս Արաբացւոց.
ասպատակեսցեն սպառազէնք նորա, եւ"
դիմեսցեն ի հեռաստանէ. եւ սլասցին
իբրեւ զարծուիս յօժարութեամբ ի վե-
9 րայ կերակրոյ։ [7]Կատարած ամպարշտաց
հասցէ՝ դարձելոցն ընդդէմ երեսաց նո-
ցա." կուտեսցէ զգերի իբրեւ զաւազ։
10 Եւ ինքն [8]ընդ թագաւորս փափկաս-
ցի", եւ բռնաւորք խաղալիկք նորա.
եւ ինքն ընդ ամենայն ամուրս խաղա-
լով խաղասցէ, եւ կուտեսցէ հողակոյտս,
11 եւ կալցի զնա։ Յայնժամ փոխեսցին
միտք նորա, [9]անցցէ եւ հաճեսցէ." Այս
զօրութիւն Աստուծոյ իմոյ է։
12 Ո՞չ ապաքէն դու ես ի սկզբանէ Տէր
Աստուած [10]մեր, եւ" մի՛ մեռցուք.
Տէր, ի դատաստան եդիր զնա. [11]եւ
ստեղծեր զիս յանդիմանել զխրատ նո-
13 րա"։ Սուրբ է ակն քո ի տեսանելոյ
զչարիս, եւ հայել [12]յաշխատութիւնս ոչ
կարասցես. զմէ՞ հայեցար յարհամար-
հոտս եւ ստունգանեցեր ի կլանել ամ-
14 պարշտի զարդարն[13]. Եւ առնիցես զմար-
դիկ իբրեւ զձկունս ծովու, եւ իբրեւ
զսողունս որոց ոչ գոյ առաջնորդ։
15 [14]Զվախճանն կարթիւ կորզեաց, եւ
ձգեաց զնա ցանցիւ իւրով, եւ ժողո-
վեաց զնա ուռկանօք իւրովք. վասն
այնորիկ ուրախ եղիցի եւ ցնծասցէ [4]սիրտ
16 նորա". Եւ վասն նորին զոհեսցէ ուռ-
կանին իւրում, եւ խունկս ծխեսցէ
ցանցին իւրում. զի նոքօք պարարեաց
զբաժին իւր, եւ կերակուր իւր ընտիր։
17 Վասն այնորիկ սփռեսցէ՞ զցանցն իւր,
եւ միշտ կոտորել զազգս ո՞չ խնայեսցէ։

ԳԼ. Բ

1 Ի պահու իմում կացից, եւ ելից ի վե-
րայ վիմի. եւ դիտեցից տեսանել զինչ
խօսիցի ընդ իս, եւ զինչ [15]տացէ պա-
տասխանի յանդիմանութեան իմում։
2 Պատասխանի ետ ինձ Տէր եւ ասէ,
Գրեա զտեսիլդ զայդ յայտնապէս ի տախ-
տակս, զի որ ընթեռնուն՝ համարձակ
3 ընթեռնուցու։ Զի տակաւին տեսիլդ ի

[1] Եբր. Պատգամն, կամ, Տեսիլն [2] Եբր. զանօրէնութիւն, և ետուր տեսանել թշուառութիւն. զի յափշտակութիւն և բռնութիւն առաջի իմ է. և առնի դատ, և յառնէ կռիւ [3] Եբր. Տեսէք յազգս [4] Եբր. [illegible] [5] Եբր. եւ մեծութիւն [6] Եբր. եւ զայրագինք քան զգայլս երեկորին. եւ հեծեալք նորա արշաւեսցեն, եւ այրուձին [7] Եբր. Ամենեքին ի յափշտակութիւն եկեսցեն. դէմք երեսաց նոցա յառաջ կոյս, եւ

[8] Եբր. ծաղր առնիցէ զթագաւորս [9] Եբր. եւ խրոխտասցի եւ մեղիցէ, ասէ, [10] Եբր. իմ, Սուրբ իմ. [11] Եբր. Վէմ, ի յանդիմանել հաստատեցեր զնա [12] Կամ, յանիրաւութիւնս [13] Եբրայեցին յաւելու, քան զնա [14] Եբր. Զամենայն [15] Եբր. տաց

ժամանակս է, եւ [1]ծաղեսցէ ի սպառ,
եւ ոչ յուսայնութեան. բայց՝՝ եթէ
անազանեսցէ, համբեր նմա. զի [2]որ
գալոցն է եկեսցէ եւ ոչ անազանեսցէ.
4 Եւ եթէ երկմտեսցէ ոք, ոչ հաճեսցի
ընդ նա անձն իմ. զի արդարն ի հա-
5 ւատոց կեցցէ։ Այլ կարծօղն եւ արհա-
մարհօղն՝ այր ամբարտաւան է՝ եւ ոչ
ինչ վճարեսցէ՝՝. որ ընդարձակեաց իբ-
րեւ զդժոխս զանձն իւր, եւ նոյնպէս ե-
ղեւ իբրեւ զմահ. եւ ժողովեսցէ առ
ինքն զամենայն հեթանոսս, եւ զազգս
6 ամենայն յինքն ամփոփեսցէ։ Ո՞չ ա-
պաքէն զայս ամենայն առակ զնմանէ
առակեսցեն, եւ զնա արկցեն յերգ եւ
ասասցեն, Վա՜յ որ յաճախէ անձին իւ-
րում որ ոչ իւր իցէ, մինչեւ ցե՞րբ,
եւ ծանրացուցանէ [3]զանուր իւր ծանրու-
7 թեամբ։ Զի՝՝ յանկարծակի յարիցեն կե-
րիչք [4]նորա, եւ զարթիցեն դաւաճանք
[4]նորա. եւ եղիցես նոցա յափշտակու-
8 թիւն։ Զի դու կողոպտեցեր զազգս բա-
զումս, եւ զքեզ կողոպտեսցեն ամենայն
մնացորդք ժողովրդոց՝ վասն արեանց
մարդկան, եւ ամպարշտութեան երկրի
եւ քաղաքի եւ ամենայն բնակչաց նորա։
9 Վա՜յ որ ագահէ զագահութիւն չար տան
իւրոյ, դնել ի բարձունս զբոյն իւր,
10 [5]կորզել ի ձեռաց չարաց՝՝։ Խորհեցար
զամօթ տան քո, [6]սպառեցեր զազգս
11 բազումս, եւ յանցեաւ անձն քո։ Զի
քար [7]ի հիմանէ աղաղակեսցէ, եւ որդն
ի փայտէ գոչեսցէ զայդ՝՝։
12 Վա՜յ որ շինէ զքաղաք արեամբ, եւ
պատրաստէ զքաղաք անիրաւութեամբ։
13 Ո՞չ այդ ամենայն ի Տեառնէ ամենակա-
լէ է. եւ [8]պակասեցին ժողովուրդք բա-
զումք ի հրոյ, եւ ազգք բազումք նուա-
14 զեցան՝՝։ Զի լցցի երկիր գիտութեամբ
փառաց Տեառն իբրեւ զջուրս [9]բազումս
որ ծածկեն զծովս։
15 Վա՜յ որ [10]արբուցանէ ընկերի իւրում
հրապոյրս պղտորս, եւ արբուցանէ, զի
16 հայեսցի յայրս նոցա։ Զյագուրդ անար-
գանաց ի փառաց՝ արբ եւ դու, շար-
ժեաց եւ դողա. պաշարեաց զքեզ բա-
ժակ աջոյ Տեառն, եւ ժողովեցաւ՝՝ ա-
17 նարգութիւն ի վերայ փառաց քոց։ Զի
ամպարշտութիւն Լիբանանու ծածկեսցէ
զքեզ եւ [11]թշուառութիւն գազանաց զար-
հուրեցուսցէ զքեզ՝ վասն արեանց մարդ-
կան եւ ամպարշտութեան երկրի եւ
քաղաքի եւ ամենայն բնակչաց նորա։
18 Զի՞նչ օգուտ է [12]դրօշեալ՝ զի դրօշե-
ցին զնա, ստեղծին զնա ձուլածոյ, ե-
րեւոյթ սուտ՝՝. զի յուսացաւ որ ստեղծն
ի ստեղծուածն իւր առնել իւր կուռս
19 [13]անօգուտս։ Վա՜յ որ ասէ ցփայտ, Սթա-
փեաց, եւ զարթիր [14]եւ ցքարն՝ թէ
Բարձրացիր, եւ նա է երեւոյթ առ ա-
չօք. եւ՝՝ նա է կռած արծաթոյ եւ ոսկ-
ւոյ, եւ ամենեւին չունիչ ոչ գոյ [15]ի նմա-
20 սա։ Այլ Տէր ի տաճարի սրբութեան իւ-
րոյ, [16]եւ երկիցէ՝՝ յերեսաց նորա ամե-
նայն երկիր։

ԳԼ. Գ

1 Աղօթք Ամբակումայ մարգարէի [17]երգով
2 Տէր, լուր քո լուայ եւ երկեայ. Տէր,
[18]հայեցայ ի գործս քո եւ զարհուրեցայ.
ի մէջ երկուց գազանաց ծանիցիս, ի
մերձենալ ամացն յայտնեսցիս, ի հա-
սանել ժամանակին երեւեսցիս. ի խռո-
վել անձին իմոյ՝՝ ի բարկութեան զո-
ղորմութիւնս յիշեսցես։
3 Աստուած ի Թեմանայ [19]եկեսցէ, եւ
Սուրբն ի հովանաւոր եւ յանտառախիտ
լեռնէ՝՝։ Հանգիստ։ Ծածկեսցին զերկինս
փառք նորա, օրհնութեամբ նորա լի

[1] Եբր. փութայ ի վախճան, և ոչ ստեսցէ. [2] Եբր. գալով գայցէ եւ ոչ անազանեսցէ. (4) Ահա հպարտացաւ, չէ ուղիղ անձն նորա ի նմա, այլ արդարն ի հաւատոց իւրոց կեցցէ։ (5) Մանաւանդ զի գինի զեղծուցանէ. այր ամբարտաւան ոչ կայ հանգարտ [3] Եբր. զբաւ. (կամ, կաւ թանձր) ի վերայ իւր։ (7) Ո՞չ ապաքէն [4] Եբր. քո [5] Եբր. կորզել զանձն ի ձեռաց չարի [6] Եբր. սպառել [7] Եբր. յորմոյ աղաղակեսցէ, եւ գերան ի փայտէ տացէ պատասխանի [8] Եբր. աշխատ եղեն ժողովուրդք վասն հրոյ, և ազգք ի զուր վաստակեցան [9] Եբր. ծովու

[10] Եբր. արբեցուցանես զընկեր քո, եւ յաւելուս զթոյն [կամ. զբարկութիւն] քո, և արբեցուցանես զայլս հայել ի մերկութիւնս նոցա։ (16) Յագեցար յանարգանաց քան ի փառաց. արբ եւ դու, եւ մերկացիր. դարձցի առ քեզ բաժակ աջոյ Տեառն, եւ [11] Եբր. յափշտակութիւն [12] Եբր. դրօշեալն զոր դրօշեաց ճարտարն, ձուլածոյն եւ որ ուսուցանէ ստութիւն [13] Եբր. համրս [14] Եբր. ցքարն համր. նա՞ ուսուսցէ. ահա [15] Եբր. ի նմա [16] Եբր. լուռ լեր [17] Եբր. ի վերայ Շիգիոնոթի, կամ, նուագի [18] Եբր. զգործ քո ի մէջ ամաց կենդանացո. ի մէջ ամաց արա ծանօթ. [19] Եբր. եկն, և Սուրբն ի լեռնէն Փառանու

4 եղեւ երկիր ։ [1]Ճառագայթք նորա իբրեւ
զլոյս եղիցին , եւ եղջեւրք ի ձեռին նո-
րա . եւ հաստատեաց զսէր սաստիկ զօ-
5 րութեան իւրոյ ։ Առաջի երեսաց նորա
գնասցէ բան , եւ ելցէ ի դաշտս զկնի
6 նորա ։ Եկաց , եւ շարժեցաւ երկիր , հա-
յեցաւ , եւ հալեցան ազգք . լերինք խոր-
տակեցան բռնութեամբ , եւ բլուրք յա-
ւիտենականք հալեցան . զգնացս նորա
յաւիտենական փոխանակ աշխատու-
7 թեանց տեսի ։ Խորանք" Եթէովպացւոց,
զարհուրեսցին եւ խորանք երկրին Մա-
8 դիամու ։ Միթէ գետոց բարկացի՞ Տէր,
կամ սրտմտութիւն քո ի վերայ գետո՞ց,
կամ [2]ապստամբ քո ի վերայ ծովո՞ւ ,
զի հեծցես յերիվարս քո , եւ [3]հեծելու-
9 թիւն քո փրկութիւն է ։ Լարելով լա-
րեսցես զաղեղն քո ի վերայ իշխանու-
թեան , ասէ Տէր . գետոց պատառեսցի
10 երկիր ։ Տեսցեն զքեզ ազգք, եւ երկ-
նեսցեն . որ ցանես զջուրս գնացից".
ետուն անդունդք զձայնս իւրեանց ,
[4]զբարձրութիւն ստացուածոց իւրեանց ։
11 Բարձաւ արեգակն , եւ լուսին եկաց ի
կարգի իւրում . գնասցեն նետք քո ի
լոյս", ի փայլիւն փայլատականց զինուց

12 քոց ։ Սպառնալեօք [5]նուազեցուցեր զեր-
կիր , եւ բարկութեամբ զիջուսցես"
13 զազգս ։ Ելեր ի փրկութիւն ժողովրդ-
եան քո [6]փրկել զօծեալս քո . արկեր
զգլխով անօրինաց մահ . զարթուցեր
զկապանս մինչեւ ցպարանոցս ի սպառ ։
14 Համգիստ ։ Խորտակեցեր ապշութեամբ
զգլուխս բռնաւորաց . սասանեսցին ի
նմա, արձակեսցեն զերասանակս իւր-
15 եանց իբրեւ զոնանկ գաղտակեր ։ Հա-
ներ ի ծով զերիվարս քո , պղտորել
16 զջուրս բազումս ։ Զգուշացայ եւ զար-
հուրեցաւ սիրտ իմ ի ձայնէ աղօթից
շրթանց իմոց . եմուտ դողումն յոսկերս
իմ , եւ խռովեցաւ փոր իմ ի ներքուստ.
հանգեայց յաւուր նեղութեան, ելանել
ինձ ի ժողովուրդ պանդխտութեան իմոյ ։
17 Զի թզենի ոչ տացէ զպտուղ իւր, եւ
մի" եղիցի ծնունդ որթոյ . ստեսցէ բեր
ձիթենւոյ , եւ դաշտք մի՛ արասցեն
զկերակուր , պակասեսցեն հօտք ի ճա-
րակոյ , եւ ոչ իցեն եզինք ի մսուրս ,
18 Այլ ես ի Տէր ցնծացայց , եւ ուրախ ե-
19 ղէց յԱստուած Փրկիչ իմ ։ Տէր [7]Աս-
տուած զօրութիւն իմ, եւ կարգեսցէ զոտս
իմ [8]ի վախճան . եւ հանցէ զիս ի բար-
ձունս յաղթել երգով նորա" ։

---

[1] Եբր. Եւ պայծառութիւն նորա իբրեւ զլոյս էր, ճառագայթք ի ձեռանէ նորա . եւ անդ էր ծածկոյթ զօրութեան նորա ։ (5) Առաջի երեսաց նորա երթայր սրածութիւն , եւ ելանէին կայծակունք յոտից նորա ։ (6) Եկաց եւ չափեաց զերկիր , հայեցաւ եւ դողացոյց զազգս , եւ փշրեցան լերինք յաւիտենականք, կորացան բլուրք մշտնջենականք , ճանապարհք նորա յաւիտենից են ։ (7) Ի տառապանս տեսի զխորանս [2]Եբր. բարկութիւն [3]Եբր. յանգրուարս քո փրկութեան ։ (9) Մերկանալով մերկացաւ աղեղն քո , երդմունք առ ցեղս էին բան հաւատարիմ ։ Համգիստ ։ Գետովք պատառեցեր զերկիր ։ (10) Տեսին զքեզ լերինք, դողացին . հեղեղ ջուրց անց [4]Եբր. բարձրացոյց զձեռս իւր ի վեր . (11) Արեգակն եւ լուսին կացին ՚ի կարգի իւրեանց . ի լոյս նետոց քոց գնացին [5]Եբր. շրջեցար յերկիր. և բարկութեամբ կոխեցեր

[6] Եբր. ի փրկութիւն օծելոյ քո (կամ, ընդ օծելոյ քո) ճմլեցեր զգլուխ ի տանէ անօրինին, մերկացուցեալ զհիմունս մինչեւ ցպարանոցն ։ Համգիստ ։ (14) Խորտակեցեր գաւազանօք նոցա զգլուխ զօրաւորաց նոցա , մրրկեցան ի ցրուել զիս . ցնծութիւն նոցա իբրեւ յուտել զտնանկն ի ծածուկ ։ (15) Գնացեր ի ծովու երիվարօք քովք , ի կուտակս ջուրց բազմաց . (16) Լուայ եւ զարհուրեցաւ որովայն իմ, ի ձայնէն բարախեցին շրթունք իմ . եմուտ փտութիւն յոսկերս իմ, եւ՝ տարտափեցայ ի կայի իմում, զի հանգեայց յաւուր նեղութեան՝ յորժամ ելցէ առ ժողովուրդն , որ յարձակելոցն է գնդիւք իւրովք

(17) Թէպէտ եւ թզենի ոչ ծաղկեսցի, եւ ոչ

[7] Եբր. Եհովայ [8] Եբր. իբրեւ զեղանց. եւ ի վերայ բարձանց իմոց տացէ ինձ կոխել ։ Առ գլուխ երաժշտացն . ի նուագարանս իմ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՓՈՆԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԱՆ Տեառն որ եղեւ առ Սոփոնիա
որդի Քուսեայ, որդւոյ Գոդողեայ
որդւոյ Ամարեայ, որդւոյ Եզեկեայ,
յաւուրս Յովսեայ որդւոյ Ամովնայ ար-
քայի Յուդայ։
2 [1]Պակասելով պակասեսցէ ամենայն յե-
3 րեսաց երկրէ, ասէ Տէր։ Պակասեսցէ մարդ
եւ անասուն, պակասեսցին թռչունք
երկնից եւ ձկունք ծովու, եւ տկարասցին
ամպարիշտք, եւ բարձից զանօրէնս՝՝ յե-
4 րեսաց երկրէ, ասէ Տէր։ Եւ ձգեցից զձեռն
իմ ի վերայ Յուդայ, եւ ի վերայ ամենայն
բնակչաց Երուսաղեմի. եւ բարձից ի տեղ-
ւոյէդ յայդմանէ [2]զանուն Բահաղու, եւ
զանուն քրմացն հանդերձ քահանայիւքն,
5 Որ երկիր պագանեն ի տանիս զօրու-
թեանց երկնից. եւ որք [3]երդնուին յա-
6 նուն Տեառն՝ արքային իւրեանց՝՝, Եւ
որք խոտորէին ի Տեառնէ, եւ որք ոչ
խնդրէին զՏէր, եւ որք ոչ ի Տեառն
կողմն էին։
7 [4]Երկերուք յերեսաց Տեառն Աստու-
ծոյ. զի մերձ է օր Տեառն. զի պատ-
րաստեաց Տէր զզոհս իւր, եւ հրաւիր-
8 եաց զկոչնականս իւր։ Եւ եղիցի յա-
ւուր զոհի Տեառն՝ խնդրեցից զվրէժ
յիշխանաց եւ ի տանէ թագաւորին, եւ
յամենայնէ որ զգեցեալ են զհանդերձս
9 օտարս։ Եւ խնդրեցից վրէժ [5]յայտնա-
պէս յամենեցունց առաջի դրանդեացն՝՝
յաւուր յայնմիկ, որք լնուին զտուն
[6]Տեառն Աստուծոյ՝՝ իւրեանց ամպարշ-
10 տութեամբ եւ նենգութեամբ։ Եւ եղիցի
յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, Ձայն աղա-
ղակի ի դրանէ [7]խոցոտելոցն, եւ գոյժ
[8]յերկրորդ դրանէն՝՝, եւ բեկումն մեծ ի
11 բլրոց։ Ողբացէք, բնակիչք [9]կոտորելոց.
զի նմանեցաւ՝՝ ամենայն ժողովուրդ
[10]Քանանացւոց. սատակեցան ամենեք-
եան որ [11]հպարտացեալ էին արծաթով՝՝։
12 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ քննեցից
զԵրուսաղէմ ճրագաւ, եւ խնդրեցից
վրէժ յարանցն որ [12]արհամարհեցին զպահ-
պանութիւնս՝՝ իւրեանց. որ ասէին ի
սիրտս իւրեանց, Ոչ բարի ինչ առնէ Տէր,
13 եւ ոչ չար։ Եւ եղիցի զօրութիւն նոցա
ի յափշտակութիւն, եւ տունք նոցա
յապականութիւն. շինեսցեն տունս, եւ
մի՛ բնակեսցեն ի նոսա, տնկեսցեն այ-
գիս, եւ մի՛ արբցեն զգինի նոցա։
14 Զի մերձ է օր Տեառն մեծն, մերձ է
եւ արագ յոյժ. ձայն աւուր [13]Տեառն
խիստ եւ դառն, կարգեալ զօրաւոր՝՝։
15 Օր բարկութեան օրն այն, օր նեղու-
թեան եւ վտանգի, օր թշուառութեան
եւ ապականութեան, օր խաւարի եւ
16 մգի, օր ամպոյ եւ մառախղոյ. Օր
փողոյ եւ աղաղակի ի վերայ ամուր
քաղաքաց, եւ ի վերայ անկեանց բար-
17 ձանց։ Եւ նեղեցից զմարդիկ, եւ գնաս-
ցեն իբրեւ զկոյրս. զի Տեառն մեղան,
եւ [14]առին զանուն նորա ի վերայ մնոտ-
եաց, որք ոչ ինչ կարացին օգնել նոցա.
եւ հեղցէ զարիւն՝՝ նոցա իբրեւ զհող,
եւ [15]զմարմինս նոցա իբրեւ զաղբ։
18 Արծաթ նոցա եւ ոսկի մի՛ կարասցեն
փրկել զնոսա յաւուր բարկութեան
Տեառն, եւ հրով նախանձու նորա մա-
շեսցի ամենայն երկիր. զի վախճան [16]եւ
տագնապ՝՝ արասցէ ի վերայ ամենայն
բնակչաց երկրի։

---

[1] Եբր. Կորուսանելով կորուսից զամենայն յերեսաց երկրէ, ասէ Տէր։ (3) Կորուսից զմարդ և զանասուն, կորուսից զթռչունս երկնից, եւ զձկունս ծովու, եւ զգայթակղութիւնս հանդերձ ամպարշտօք, եւ բարձից զմարդ [2] Եբր. զմնացորդն [3] Եբր. երկիր պագեալ երդնուին ի Տէր եւ երդնուին յարքայն իւրեանց, կամ, ի Մեղքոմ [4] Եբր. Լուռ լեր [5] Եբր. յամենեցունց որ վազէին ընդ սեամս [6] Եբր. տերանց

[7] Եբր. Ձկանց [8] Եբր. ի Մասենայ, այսինքն՝ յերկրորդէն [9] Եբր. Մակթեսի, զի կորեաւ [10] Կամ, վաճառական [11] Եբր. բերէին արծաթ [12] Եբր. նստէին ի վերայ մրրոյն [13] Եբր. Տեառն, դառնապէս գոչեսցէ անդ հզօրն [14] Եբր. հեղցի արիւն [15] Եբր. մարմին [16] Եբր. տագնապաւ

Գլ. Բ

1 [1]Ժողովեցարուք եւ խնդրեցէք, ազգք
2 անխրատք, Մինչչեւ եղեալ իցէք իբրեւ
զծաղիկ անցաւոր, մինչչեւ եկեալ իցէ օր
բարկութեան" սրտմտութեան Տեառն։
3 Խնդրեցէք զՏէր, ամենայն խոնարհք
[2]երկրի. իրաւունս արարէք եւ զարդա-
րութիւն խնդրեցէք, եւ տուք պատաս-
խանի նոցա. զի" ծածկեսջիք յաւուր
4 բարկութեան Տեառն։ Զի Գազա յա-
փշտակեալ լիցի, եւ Ասկաղոն յապա-
կանութիւն, եւ Ազովտոս ի միջօրէի
կործանեսցի, եւ Ակկարոն յարմատոյ
5 խլեսցի։ Վա՜յ որ բնակեալդ էք [3]ի վի-
ճակս ծովու", բնակիչք [4]Կրետացւոց.
պատգամ Տեառն ի վերայ ձեր, Քանան,
երկիրդ այլազգեաց. եւ կորուսից [5]զձեզ
6 ի բնակութենէ։ Եւ եղիցի [6]Կրետ ճա-
7 րակ հօտից եւ գոմք խաշանց։ Եւ եղիցի
[6]վիճակ ծովուն" մնացորդաց տանն Յու-
դայ, եւ ի նոսա ճարակեսցին. եւ ի
տունս Ասկաղոնայ առ օթ դադարես-
ցեն [7]յերեսաց որդւոցն Յուդայ". զի եղ-
եալ է նոցա յայց Տէր Աստուած իւր-
եանց, եւ դարձոյց զգերութիւն նոցա։
8 Լուայ զնախատինս Մովաբու եւ
զկոփանս որդւոցն Ամոնայ, որովք նա-
խատէին զժողովուրդ իմ, եւ մեծաբա-
9 նէին ի վերայ սահմանաց [8]իմոց։ Վասն
այնորիկ կենդանի եմ ես, ասէ Տէր զօ-
րութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի, զի Մո-
վաբ իբրեւ զՍոդոմ եղիցի, եւ որդիքն
Ամոնայ իբրեւ զԳոմոր. [9]եւ Դամասկոս
լքեալ իբրեւ զշեղջ կալոյ" եւ ապա-
կանեալ յաւիտեան. Մնացորդք ժողո-
վրդեան իմոյ յափշտակեսցեն զնոսա,
եւ մնացորդք ազգի իմոյ ժառանգեսցեն
10 զնոսա։ Եւ այն նոցա փոխանակ հպար-
տութեան նոցա, զի նախատեցին
եւ մեծաբանեցին [10]ի վերայ Տեառն
11 ամենակալի։ Երեւեսցի Տէր ի վերայ
նոցա, եւ" սատակեսցէ զամենայն
աստուածս [11]ազգաց. եւ երկիր պագ-
ցեն նմա իւրաքանչիւր ի տեղւոջէ
իւրեանց՝ ամենայն կղզիք ազգաց։
12 Եւ դուք, Եթէովպացիք, հարեալք սու-
13 սերի իմոյ էք. Եւ [12]ձգեցից զձեռն իմ
ի վերայ հիւսիսոյ, եւ սատակեցից զԱ-
սորեստանեայն, եւ եդից" զՆինուէ յա-
պականութիւն, անջրդի իբրեւ զանա-
14 պատ. Եւ արածեսցին ի միջի նորա
հօտք եւ ամենայն գազանք [13]երկրի, եւ
գեանառեւծք եւ ոզնիք ի յարկս նորա
բնակեսցեն, եւ գազանք գոչեսցեն ի
նկուղս նորա, եւ ագռաւք ի դրունս
նորա. քանզի իբրեւ զմայր է բարձ-
15 րութիւն նորա։ Այս քաղաք փրփրա-
գործ բնակեալ յուսով՝, որ ասէր ի սրտի
իւրում, Ես եմ, եւ ոչ եւս ոք իցէ յետ իմ.
զիա՞րդ եղեւ յապականութիւն եւ ճարակ
գազանաց. ամենայն որ անցանիցէ ընդ
նա՝ շչեսցէ եւ շարժեսցէ [14]զգլուխ իւր։

Գլ. Գ

1 [15]Ո՜վ երեւելիդ փրկեալ քաղաք ա-
2 ղաւնի"։ Ոչ լուաւ ձայնի, եւ ոչ ընկա-
լաւ զխրատ. ի Տէր ոչ յուսացաւ, եւ
3 առ Աստուած իւր ոչ մերձեցաւ։ Իշ-
խանք նորա [16]իբրեւ առիւծունք գոչե-
ցեն" եւ դատաւորք նորա իբրեւ զգայլս
[17]Արաբացւոց՝ որ ոչ թողուն ինչ ի վա-
4 ղիւ։ Մարգարէք նորա [18]այսակիրք, ար-
համարհօղք". քահանայք նորա պղծեն
զսրբութիւնս, եւ ամպարշտեն յօրէնս։
5 Այլ Տէր արդար է ի միջի նորա. եւ ոչ
արասցէ անիրաւութիւն. [19]ընդ առաւօտս
կանխաւ տացէ զիրաւունս իմ ի լոյս,
եւ ոչ թաքիցէ. եւ ոչ ծանիցէ զանի-
6 րաւութիւն ի պահանջել, Եւ ոչ ի սպառ

---

[1] Ոսկ. Ժողովեցէք զձեզ, և ժողովեցարուք, (կամ, Քննեցէք զձեզ, քննեցէք) ազգ անամօթ. (2) Մինչչեւ ծնեալ վճռոյն, մինչչեւ անցեալ աւուրն իբրեւ զմեղ, մինչչեւ եկեալ ի վերայ ձեր բարկութեան սրտմտութեան Տեառն, մինչչեւ եկեալ ի վերայ ձեր աւուրն [2] Ոսկ. երկրի որ առնէք զիրաւունս նորա. խնդրեցէք զարդարութիւն, խնդրեցէք զխոնարհութիւն, թերեւս [3] Այլք՝ ի ծովեզերս [4] Ոսկ. Քերեթին, տես Բ Թագ. Ի. 7։ [5] Ոսկ. զքեզ [6] Ոսկ. ծովեզրն [7] Յոսկ. պակաս [8] Ոսկ. նոցա [9] Ոսկ. վայր եղենձոյ, եւ բոյլ աղի [10] Ոսկ. ի վերայ ժողովրդեան Տեառն զօրութեանց։ (11) Ահեղ է Տէր ի վերայ նոցա, զի [11] Ոսկ. երկրի [12] Ոսկ. ձգեսցէ զձեռն իւր ի վերայ հիւսիսոյ, և սատակեսցէ զԱսորեստանեայն, և դիցէ [13] Ոսկ. ազգաց. համայնուն և ոզնի ի խոյակս նորա ագցին. բարբառ նոցա հնչեսցէ ընդ պատուհանս, աւերումն ի սեամս, զի եղեւնափայտ նորա մերկացի։ (15) Այս է քաղաք ցնծալից որ բնակէր յապահովս [14] Ոսկ. զձեռն [15] Ոսկ. Վա՜յ ապստամբ և պիղծ, քաղաք համարահարութեան [16] Ոսկ. ի մէջի նորա առիւծունք որ մռնչեն [17] Ոսկ. երեկորին [18] Ոսկ. անպարծք, արք ներգութեան [19] Ոսկ. առաւօտէ յառաւօտ հանէ ի լոյս զիրաւունս իւր, եւ ոչ կասեցէ. իսկ անիրաւն ոչ գիտէ զամօթ։ (6) Սատակեցի զազգս. աշտա-

զանիրաւութիւն. ապականութեամբ կոր-
ծանեսցէ զամբարշտաւանս. ապականե-
ցան անկիւնք նոցա, աւերեցից" զճա-
նապարհս նոցա, ամենեւին մի՛ եւս գնալ
ընդ նոսա. պակասեսցին քաղաքք
7 նոցա առ ի չգոյէ բնակչաց։ [1]Ասացի թէ
Երկերուք յինէն, եւ ընկալարուք զխրատ,
եւ ոչ սատակեսջիք յերեսաց նորա ըստ
ամենայնի որչափ ինչ առից վրէժ ի
նմանէ. պատրաստեա կանխել ընդ ա-
ռաւօտս. ապականեցան ամենայն ճիւղք
8 նորա։ Վասն այդորիկ սպասեա ինձ,
ասէ Տէր, յաւուր յարութեան իմոյ ի
վկայութիւն. զի դատաստանք իմ ի վե-
րայ ազգաց՝ յընդունել զթագաւորս", ի
հեղուլ ի վերայ նոցա զբարկութիւն իմ,
զամենայն բարկութիւն սրտմտութեան
իմոյ, զի հրով նախանձու իմոյ մաշեսցի
ամենայն երկիր։
9 Զի յայնժամ դարձուցից ի վերայ ժո-
ղովրդոց լեզու [2]յազգս նոցա", ի կար-
դալ ամենեցուն զանուն Տեառն, ի ծա-
10 ռայել նոցա նմա ընդ միով լծով. [3]Ի
գետոյն Եթէովպացւոց ընկալայց զնոսա
ընդ ցրուեալսն," մատուցանիցեն ինձ
11 պատարագս։ Յաւուր յայնմիկ ոչ ամա-
չեսցես յամենայն գործոց քոց, որովք
ամպարշտեցար առ իս. զի յայնժամ զեր-
ծից ի քէն [4]զչարութիւն ամբարշտու-
թեան քո, եւ ոչ եւս յաւելցես մե-
ծաբանել ի վերայ լերին սրբութեան
12 իմոյ։ Թողից քեզ ժողովուրդ հեզ եւ
խոնարհ, եւ [5]երկիցեն յանուանէ" Տեառն
13 Մնացորդք Իսրայելի ոչ արասցեն անի-
րաւութիւն, եւ ոչ խօսիցին սնոտիս,
եւ ոչ գտցի ի բերան նոցա լեզու նենգ-
աւոր. զի նոքա արածեսցին եւ մա-
կաղեսցին, եւ ոչ ոք իցէ որ զարհու-
րեցուցանիցէ զնոսա։
14 Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի,
[6]եւ քարոզեա, Երուսաղէմ". ուրախ լեր
եւ զուարճացիր յամենայն սրտէ քումմէ,
15 դուստր Երուսաղեմի։ [7]Զի եհան ի քէն
Տէր շուրջ զանիրաւութիւնս. փրկեաց
զքեզ Տէր ի ձեռաց թշնամեաց քոց". Թա-
գաւոր Իսրայելի Տէր ի միջի քում, եւ
ոչ եւս տեսցես զչարիս։
16 Ի ժամանակին յայնմիկ [8]ասէ Տէր
ցԵրուսաղէմ, Քաջալերեաց" Սիոն, մի՛
17 լքցին ձեռք քո։ Տէր [9]Աստուած ի քեզ
է հզօրն, եւ փրկեսցէ զքեզ. ածցէ ի
վերայ քո ուրախութիւն, եւ նորոգեսցէ
զքեզ սիրով իւրով. եւ ուրախ լիցի ի
քեզ զուարճութեամբ իբրեւ յաւուր
18 տօնի. Եւ ժողովեցից զմանրեալսն քո.
19 վա՜յ որ նախատիցէ զնա։ Ահաւասիկ
ես առնեմ վասն քո ի ժամանակին յայն-
միկ. եւ փրկեցից զճնշեալն", եւ զմերժ-
եալն ընկալայց, եւ արարից զնոսա ի
պարծանս, եւ անուանիս ընդ ամենայն
20 [10]երկիր։ Եւ ամաչեսցեն ի ժամանակին
յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից ձեզ, եւ
ի ժամանակի յորժամ ընկալայց" զձեզ.
զի տաց զձեզ անուանիս եւ ի պարծանս
ընդ ամենայն ազգս երկրի, ի դարձու-
ցանել ինձ զգերութիւն ձեր առաջի
ձեր, ասէ Տէր։

րակք նոցա կործանեցան, աւերեցի [1]Եբր. Ասացի, թէ Ստուգիւ երկիցես յինէն, ընկալցիս զխրատ, եւ ոչ կործանեսցի բնակութիւն նորա ըստ ամենայնի զոր սահմանեալ էր իմ վասն նորա. այլ նոքա յարեան ընդ առաւօտս, ապականեցին զամենայն գործս իւրեանց։ (8) Վասն այսորիկ սպասեցէք ինձ, ասէ Տէր, մինչեւ ցօրն յառնելոյ իմոյ յորս. զի վճիռ իմ է ժողովել զազգս, գումարել զթագաւորութիւնս [2]Եբր. սուրբ [3]Եբր. Յայնկոյս կողման գետոցն Եթէովպացւոց աղաչաւորք իմ, դուստր ցրուելոց իմոց [4]Եբր. զորս պարծին ի վերայ [5]Եբր. յուսասցին յանուն

[6]Եբր. խրախճա՛ բարձ, Իսրայէլ [7]Եբր. Հեռացոյց ի քէն Տէր զդատաստանս քո, վանեաց զթշնամին [8]Եբր. ասասցի ցԵրուսաղէմ, Մի՛ երկնչիր, [9]Եբր. Աստուած քո ի միջի քում հզօր է, նա փրկեսցէ. ցնծասցէ ի վերայ քո ուրախութեամբ, լռեսցէ, (կամ, թողցէ) վասն սիրոյ իւրոյ. ուրախ լիցի ի քեզ խնդութեամբ. (18) Զհեծեծեալս վասն տարեկանաց ժողովեցից, որ ի քէնդ էին. բեռն էին ի վերայ նոցա նախատինք։ (19) Ահա ես սպառեցից զորս նեղեն զքեզ ի ժամանակին յայնմիկ, եւ փրկեցից զոր կաղայն [10]Եբր. երկիր ամօթոյ իւրեանց։ (20) Ի ժամանակին յայնմիկ ածից զձեզ, եւ ի ժամանակին ժողովեցից

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԱՄԻՆ երկրորդի Դարեհի արքայի,
յամսեանն վեցերորդի, որ օր մի էր
ամսոյն, եղեւ բան Տեառն ի ձեռն
Անգէի մարգարէի [1]եւ ասէ, Խօսեաց
ընդ Զօրաբաբելի որդւոյ Սաղաթիելի
յազգէ Յուդայ, եւ ընդ Յեսուայ որդւոյ
Յովսեդեկեայ քահանայի մեծի, եւ ա-
2 սացես, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ".
Ժողովուրդդ այդ ասեն, Ոչ է հասեալ
[2]ժամանակ շինելոյ զտունն Տեառն։
3 Եւ եղեւ բան Տեառն ի ձեռն Անգէի
մարգարէի՝ եւ ասէ,
4 Եթէ ձե՞զ միայն իցէ ժամանակ բնա-
կել ի տունս գմբեթեալս, եւ տունդ իմ
5 աւեր կայ։ Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր
[3]ամենակալ. Կարգեցէք զսիրտս ձեր ի
6 ճանապարհս ձեր։ Վարէիք բազում եւ
ժողովէիք սակաւ, ուտէիք եւ ոչ յա-
գէիք, ըմպէիք եւ ոչ լինէր ի յագուրդ,
զգենուիք եւ ոչ ջեռնուիք նոքօք, եւ
որ զվարձս իւր ժողովէր՝ ի ծրարս ծա-
կոտեալս ժողովէր։
7 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դիք
8 զսիրտս ձեր ի ճանապարհս ձեր։ Ելէք
ի լեառն, հարէք փայտ եւ շինեցէք
զտունդ. եւ հաճեցայց զովաւ եւ փա-
9 ռաւորեցայց, ասէ Տէր։ Հայեցարուք
ի բազում, եւ եղեւ սակաւ. եւ դուք
ի ներքս ի տունս կրեցէք, եւ ես ար-
տաքս փչեցի զայն. [4]վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Փոխա-
նակ զի տունդ իմ" աւեր է, եւ դուք
ճեպեալ էք յիւրաքանչիւր տուն իւր։
10 Վասն այդորիկ [5]երկինք կալցին զանձ-
րեւ քո", եւ երկիր արգելցէ զարդիւնս
11 իւր։ Եւ ածից [6]սուր ի վերայ երկրի",
եւ ի վերայ ցորենոյ եւ ի վերայ գինւ-
ւոյ եւ ի վերայ իւղոյ, եւ ի վերայ ամե-
նայն բուսոյ երկրի եւ ի վերայ մարդ-
կան եւ ի վերայ անասնոյ, եւ ի վերայ
12 ամենայն վաստակոց ձեռաց։ Եւ
լուաւ Զօրաբաբէլ որդի Սաղաթիելի
[7]յազգէ Յուդայ", եւ Յեսու Յովսեդեկ-
եայ քահանայ մեծ, եւ ամենայն մնա-
ցորդք ժողովրդեանն ձայնի Տեառն Աս-
տուծոյ իւրեանց, եւ զպատգամս Անգէի
մարգարէի, որպէս առաքեաց զնա Տէր
Աստուած նոցա [7]առ նոսա". եւ երկեաւ
13 ժողովուրդն յերեսաց Տեառն։ Եւ ասէ
Անգէոս հրեշտակն [8]Տեառն ցժողո-
վուրդն", Ես ընդ ձեզ եմ, ասէ Տէր։
14 Եւ զարթոյց Տէր զոգի Զօրաբաբելի
որդւոյ Սաղաթիելի [9]յազգէ Յուդայ, եւ
զոգի Յեսուայ Յովսեդեկեայ քահանայի
մեծի, եւ զոգի ամենայն մնացորդաց
ժողովրդեանն. եւ մտանէին եւ գոր-
ծէին զգործ ի տան Տեառն ամենակալի
Աստուծոյ իւրեանց, ի քսան եւ ի չորս[10]
ամսոյն վեցերորդի, յամին երկրորդի
Դարեհի արքայի։

ԳԼ. Բ

1 Յամսեանն եւթներորդի, որ օր քսան
եւ մի էր ամսոյն, խօսեցաւ Տէր ի ձեռն
2 Անգէի մարգարէի, եւ ասէ, Ասա ցԶօ-
րաբաբէլ որդի Սաղաթիելի [11]յազգէ Յու-
դայ, եւ ցՅեսու Յովսեդեկեայ քահա-
նայ մեծ, եւ ցամենայն մնացորդս ժո-
ղովրդեանն։
3 Ո՞յր ի ձէնջ տեսեալ իցէ զտունս զայս

[1] Եբր. առ Զօրաբաբէլ որդի Սաղաթիելի, իշխան Յուդայ, եւ առ Յեսու Յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, եւ ասէ. (2) Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց, եւ ասէ [2] Եբր. ժամանակն, ժամանակ [3] Եբր. զօրութեանց, այսպէս եւ այլուր [4] Եբր. վասն է՞ր, ասէ Տէր զօրութեանց. վասն տան իմոյ որ

[5] Եբր. ի վերայ ձեր փակեցին երկինք ի ցօղոյ [6] Եբր. երաշտութիւն ի վերայ երկրի, եւ ի վերայ լերանց [7] Յեբր. պակաս [8] Եբր. Տեառն ի պատգամաւորութեան Տեառն ցժողովուրդն եւ ասէ [9] Եբր. իշխանի [10] Եբր. չե- ցին յամսեանն, աւուր [11] Եբր. ցիշխան

ի փառաւորութեան իւրում զառաջինն ,
եւ ո՞րպէս արդ տեսանէք զդա՝ որպէս զոչ-
4 ինչ առաջի ձեր ։ Եւ արդ զօրացիր
դու , Զօրաբաբէլ, ասէ Տէր , եւ զօրա-
ցիր , Յեսու Յովսեդեկեայ քահանայ
մեծ , եւ զօրասցի ամենայն ժողովուրդ
երկրիդ , ասէ Տէր , եւ գործեցէք զի
ես ընդ ձեզ եմ, ասէ Տէր ամենակալ ։
5 Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ ձեզ՝ յելա-
նելն յերկրէն Եգիպտացւոց , եւ Հոգին
իմ որ կայ ի միջի ձերում . քաջալերե-
6 ցարուք ։ Զի այսպէս ասէ Տէր ամենա-
կալ . ¹Դարձեալ միւսանգամ" շարժեցից
զերկինս եւ զերկիր , եւ զծով եւ զցա-
7 մաք ։ Եւ միանգամայն շարժեցից զամե-
նայն ազգս . եւ եկեսցէ ընտիր ընտիր
ընչից ամենայն ազգաց , եւ լցուցից
զտունդ զայդ փառօք , ասէ Տէր ամե-
8 նակալ ։ Իմ է արծաթ եւ իմ է ոսկի ,
9 ասէ Տէր ամենակալ ։ Զի մեծ եղիցին
փառք տանդ այդորիկ վերջինդ քան
զառաջինն , ասէ Տէր ամենակալ . եւ ի
տեղւոջդ յայդմիկ տաց խաղաղութիւն,
ասէ Տէր ամենակալ . ²եւ խաղաղու-
թիւն որդւոց, փրկութիւն ամենայնի՝ որ
գործիցէ յարուցանել զտաճարդ զայդ ։"
10 Ի քսաներորդի եւ չորրորդի՝ իններ-
որդի ամսեանն , յամի երկրորդի Դա-
րեհի , եղեւ բան Տեառն առ Անգէ մար-
11 գարէ. եւ ասէ , Այսպէս ասէ Տէր ամե-
նակալ . ³Հարց օրէնս ի քահանայիցդ
12 եւ ասասցես , Եթէ առնուցու մարդ միս
սուրբ ի գրօշակ հանդերձի իւրոյ , եւ
մերձեսցի ⁴ձորձք իւր" ի հաց կամ ի
թան կամ ի գինի կամ յիւղ, կամ յամե-
նայն կերակուրս , իցէ՞ թէ սրբեսցի ։
Պատասխանի ետուն քահանայքն եւ ա-
13 սեն , Ոչ ։ Եւ ասէ Անգէոս , Թէ մերձե-
նայցէ պիղծն ¹կամ անսուրբն" ոգւով
յամենայն ինչ յայնպիսեաց՝ իցէ՞ թէ
պղծեսցի ։ Պատասխանի ետուն քահա-
14 նայքն եւ ասեն , Պղծի ։ Պատասխանի
ետ Անգէոս եւ ասէ ,
Նոյնպէս եւ ժողովուրդս այս , նոյն-
պէս եւ ազգս այս առաջի իմ, ասէ
Տէր.. Նոյնպէս եւ ամենայն գործք ձե-
ռաց նոցա , որ ինչ մերձենայցէ անդր՝
պղծեսցի , ²վասն առիցն իւրեանց ա-
ռաւօտնոց . եւ մորմոքեսցին յերեսաց
չարեացն իւրեանց , եւ ատէիք ի դրունս
15 զյանդիմանիչսն" Եւ արդ դիք ի սիրտ
ձեր յօրէ յայսմանէ եւ յառաջ . մինչչեւ
եդեալ քար ի քարի վերայ տաճարիդ
16 Տեառն ³ո՞վ էիք". Յորժամ արկանէիք
յամանս ձեր քսան քոռ գարւոյ , եւ լի-
նէր տասն քոռ գարւոյ . եւ մուծանէիք
ի հնծանս ձեր հանել յիսուն մար , եւ
17 լինէր քսան ։ Հարի զձեզ անպտղու-
թեամբ եւ խորշակաւ եւ կարկտիւ. եւ
զամենայն գործս ձեռաց ձերոց , եւ ոչ
18 դարձարուք առ իս , ասէ Տէր։ Կարգե-
ցէք զսիրտս ձեր յօրէ յայսմանէ եւ
անդր . ի քսաներորդէ եւ չորրորդէ ին-
ներորդի ամսեանդ , եւ յօրէ յայդմանէ
յորում անկաւ հիմն տաճարիդ Տեառն ,
19 դիք ի սիրտս ձեր . ⁵Իցէ թէ յայտնեսցի
ինչ ի վերայ կալոյ եւ յորթ , եւ ի
թզենի եւ ի նռնենի , եւ ի փայտ իւ-
ղոյ որ պտուղ ոչ տային". յօրէ յայս-
մանէ օրհնեցից ։
20 Եւ եղեւ բան Տեառն կրկին անգամ
առ Անգէ մարգարէ , ի քսան եւ ի չորս
21 ամսոյն , եւ ասէ , Ասա ցԶօրաբաբէլ
⁶Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ , Դարձեալ
միւսանգամ" շարժեմ զերկինս եւ զեր-
22 կիր , ⁵զծով եւ զցամաք." Եւ կործանե-
ցից զաթոռս ⁷թագաւորաց , եւ սատա-
կեցից զզօրութիւնս ազգաց ⁷թագաւո-
րաց , եւ կործանեցից զկառս եւ ⁸զհեծ-
եալս , եւ իջցեն" երիվարք եւ հեծեալք
նոցա՝ իւրաքանչիւր սրով ⁹առ եղբայր
23 իւր"։ Յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր ամե-
նակալ , առից զքեզ , Զօրաբաբէլ Սա-
ղաթիելի , ծառայ ¹⁰իմ, եւ եդից զքեզ
իբրեւ զկնիք . զի ընդ քեզ հաճեցայ ,
ասէ Տէր ամենակալ ։

¹Այլ. Փոքր մեծս ես եւ ²Օրին. պ-ն-ն ³Այլ. Աղէ , Հարց ⁴Այլ. քղանցս իւրով

⁵Այլ. Իցէ՞ տակաւին սերմն ի շտեմարանի . եւ դեռ որթ եւ թզենի եւ նռնենի եւ ձիթենի պտուղ ոչ ետուն ⁶Այլ. ցիշխան Յուդայ , Ա... ⁷Այլ. թագաւորութեանց ⁸Այլ. զհեծեալս նորա , եւ անկցին ⁹Այլ. եղբօր իւրոյ ¹⁰Այլ. իմ, ասէ Տէր

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՔԱՐԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԱՄՍԵԱՆՆ ութերորդի՝ յամի երկ-
րորդի Դարեհի արքայի, եղեւ բան
Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ որդի
Բարաքեայ, որդւոյ Ադդովայ, եւ ասէ,
2 Բարկացաւ Տէր ի վերայ հարցն ձերոց
3 բարկութիւն մեծ: Եւ ասասցես ցնոսա,
Այսպէս ասէ Տէր [1]ամենակալ. Դարձա-
րուք առ իս, ասէ Տէր զօրութեանց,
եւ դարձայց առ ձեզ, ասէ Տէր զօրու-
4 թեանց: Եւ մի՛ լինիք իբրեւ զհարս
ձեր, [2]զորս պատուհասէին՝՝ մարգարէքն
առաջինք, եւ ասէին, Այսպէս ասէ Տէր
ամենակալ. Դարձարուք յամենայն ճա-
նապարհաց ձերոց չարաց, եւ ի գնացից
ձերոց չարաց. եւ ոչ լուան, եւ ոչ ան-
5 սացին լսել ինձ, ասէ Տէր: Հարքն ձեր
ո՞ւր են, եւ մարգարէքն միթէ յաւիտ-
6 եա՞ն կեցցին: Բայց [3]զբանս իմ եւ զօրէնս
իմ ընկալարուք, զոր ես պատուիրեմ
Հոգւով իմով ծառայից իմոց մարգարէից
որ ժամանեցին հարցն ձերոց: Պատաս-
խանի ետուն՝՝ եւ ասեն, Որպէս կարգ-
եաց Տէր ամենակալ առնել՝ ըստ ճա-
նապարհաց մերոց եւ ըստ գնացից մե-
րոց, նոյնպէս եւ արար մեզ:
7 Ի քսաներորդի եւ չորրորդի՝ մետա-
սաներորդ ամսեանն, որ է [5]Արաց,
յերկրորդ ամի Դարեհի, եղեւ բան
Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ Բա-
8 րաքեայ որդւոյ Ադդովայ, եւ ասէ, Տեսի
ի տեսլեան գիշերոյ, եւ ահա այր մի
հեծեալ յաշխէտ ձի, եւ կայր ի մէջ
[6]երկուց անտառախիտ լերանցն՝՝, եւ զկնի
նորա ձիք աշխէտք եւ պիսակք եւ
9 սպիտակք: Եւ ասեմ, Զի՞նչ են դոքա,
Տէր. եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր
 յիս, Ես ցուցից քեզ զինչ են դոքա:
10 Պատասխանի ետ այրն որ կայր ի մէջ
[7]լերանցն՝ եւ ասէ ցիս՝՝, Դոքա են զորս
11 առաքեաց Տէր շրջել ընդ երկիր: Պա-
տասխանի ետուն հրեշտակին Տեառն՝
որ կայր ի մէջ [8]լերանցն, եւ ասեն,
Շրջեցաք ընդ ամենայն երկիր, եւ ահա
ամենայն երկիր բնակեալ եւ դադար-
12 եալ է: Պատասխանի ետ [9]հրեշտակն եւ
ասէ, Տէր ամենակալ, մինչեւ ցե՞րբ ոչ
ողորմեսցիս ի վերայ Երուսաղեմի եւ քա-
ղաքացն Յուդայ, [10]զորս անտես արարեր
13 այս եւթանասներորդ՝՝ ամ: Եւ պատաս-
խանի ետ Տէր [11]ամենակալ հրեշտակին,
որ խօսէր յիս՝ բանս բարեաց եւ բանս
14 մխիթարութեան: Եւ ասէ ցիս հրեշտակն
որ խօսէր յիս, Աղաղակեա եւ ասա,
Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Նա-
խանձեցայ վասն Երուսաղեմի եւ վասն
15 Սիոնի նախանձ մեծ. Եւ բարկութեամբ
մեծաւ բարկացեալ եմ ի վերայ ազգացն
որ [12]միանգամայն հարան ի վերայ նոցա.
փոխանակ զի ես սակաւիկ ինչ բարկա-
ցեալ էի ի վերայ նոցա, եւ նոքա միան-
16 գամայն հարան ի վերայ՝՝ ի չարիս Վասն
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր. Դարձայց
առ Երուսաղէմ գթութեամբ, եւ տունն
իմ վերստին [13]շինեսցի, ասէ Տէր ամե-
նակալ. եւ չափ ձգեսցի միւսանգամ ի
17 վերայ Երուսաղեմի: [14]Եւ ասէ ցիս հրեշ-
տակն որ խօսէր յիս՝՝ աղաղակեա եւ
ասա, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
Դարձեալ զեղցին [15]քաղաքք բարու-
թեամբ, եւ ողորմեսցի Տէր Սիոնի, եւ
հաճեսցի միւսանգամ ընդ Երուսաղէմ՝՝:

[1] Եբր. զօրութեանց, այսպէս և այլուր [2] Եբր. առ որս գոչէին [3] Եբր. բանք իմ եւ օրէնք իմ զորս պատուիրեալ էր իմ ծառայից իմոց մարգարէից՝ ո՞չապաքէն ժամանեցին հարցն ձերոց. իսկ նոքա դարձան [4] Եբր. [illegible], մեզ [5] Եբր. Սեբաթ [6] Եբր. մրտենեաց որ ի ձորի անդ

[7] Եբր. մրտենեացն եւ ասէ [8] Եբր. մրտենեացն [9] Եբր. հրեշտակն Տեառն [10] Եբր. որոց բարկացար զայս եօթանասուն [11] Եբր. զօրաց [12] Եբր. որ են ի հանգստեան, զի ես սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի, եւ նոքա օգնական եղեն [13] Եբր. շինեսցի ի նմա [14] Եբր. Դարձեալ [15] Եբր. քաղաքք իմ բարութեամբ, և մխիթարեսցէ Տէր միւսանգամ զՍիոն, եւ ընտրեսցէ միւսանգամ զԵրուսաղէմ

18 Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ
19 ահա չորք եղջեւրք։ Եւ ասեմ ցհրեշ-
տակն որ խօսէր յիս, Զի՞նչ են սոյո-
քիկ,[1]տէր։ Եւ ասէ ցիս, Այդ եղջեւրք
են որ ցրուեցին զՅուդա եւ զԻսրայէլ[2]։
20 Եւ եցոյց ինձ Տէր չորս հիւսունս։
21 Եւ ասեմ, Իսկ դոքա զի՞նչ գան գոր-
ծել. եւ ասէ ցիս, Այդ եղջեւրք են որ
ցրուեցին զՅուդա [3]եւ զԻսրայէլ խոր-
տակեցին, եւ ոչ ոք ի նոցանէ ամբարձ
զգլուխ իւր. եւ ելին սոքա սրել զնոսա
ի ձեռս նոցա, զչորս եղջեւրս՝ զազգս
յարուցեալս եղջեւր ի վերայ երկրի
Տեառն" ցրուել զնա։

Գլ. Բ

1 Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ
ահա այր, եւ ի ձեռին իւրում ունէր
2 լար երկրաչափ։ Եւ ասեմ ցնա, Յո՞վ
երթաս։ Եւ ասէ ցիս, Չափել զԵրու-
սաղէմ, եւ տեսանել թէ որչափ է լայ-
նութիւն նորա եւ որչափ՝ երկայնու-
3 թիւն։ Եւ ահա հրեշտակն որ խօսէր
յիս՝ [4]զտեղի առեալ կայր". եւ այլ հրեշ-
4 տակ ելանէր ընդ առաջ նորա։ Եւ ասէ
ցնա, Ընթա եւ խօսեաց ընդ երիտա-
սարդին ընդ այնմիկ եւ ասասցես,
[5]Պողալից չլինեսցի" Երուսաղէմ ի
բազմութենէ մարդոյ եւ անասնոյ ի մէջ
5 նորա։ Եւ ես եղէց [6]նմա պարիսպ հրե-
ղէն շուրջանակի, եւ ի փառս [7]բնակե-
ցայց ի միջի նորա։
6 Ո՛, ո՛, փախերուք յերկրէ հիւսիսոյ,
ասէ Տէր, զի [8]ի չորից հողմոց երկնից
7 ժողովեցից զձեզ, ասէ Տէր. Ի Սիոն
դիմեալ ապրեցարուք, բնակիչք" դստերն
8 Բաբելոնի։ Զի այսպէս ասէ Տէր ամե-
նակալ. Զփառաց զկնի արձակեաց զիս
յազգսն՝ որ կողոպտեցին զձեզ. զի որ
մերձենայ ի ձեզ՝ որպէս որ [9]ընդհար-
9 կանիցի ընդ բիբ ական իւրոյ"։ Զի ա-
հաւասիկ ես [10]ածից զձեռն իմ ի վերայ

[1] Եբր. [illegible]   [2] Եբրայեցին յաւելու, և զԵրուսաղէմ   [3] Եբր. մինչեւ ոչ ուրուք ամբառնալ զգլուխ իւր. իսկ նոքա եկին զարհուրեցուցանել զնոսա, ընկենուլ զեղջեւրս ազգացն որ ածէին եղջեւր ի վերայ երկրին Յուդայ   [4] Եբր. եւ   [5] Եբր. Անպարսպաբար բնակեսցէ   [6] Եբր. Նմա, ասէ Տէր.   [7] Եբր. եղէց   [8] Եբր. ըստ չորից հողմոց երկնից ցրուեցի զձեզ. ասէ Տէր. (7) Աղէ Սիոն. զերծո զքեզ, որ բնակեսդ ընդ   [9] Եբր. մերձենայցէ ընդ բիբ ական նորա   [10] Եբր. շարժեցից

նոցա, եւ եղիցին յաւար [11]ծառայեցու-
ցիչքն նոցա". եւ ծանիջիք թէ Տէր ա-
10 մենակալ առաքեաց զիս։ Խնդա եւ ու-
րախ լեր, դուստր Սիոնի. զի ահա ես
եկից եւ բնակեցայց ի միջի քում, ասէ
11 Տէր։ Եւ [12]ապաւինեսցին ազգք բազումք
ի Տէր յաւուր յայնմիկ, եւ եղիցին [13]նմա
ժողովուրդ, եւ բնակեսցին" ի միջի քում.
եւ ծանիցես թէ Տէր ամենակալ առաք-
12 եաց զիս առ քեզ։ Եւ ժառանգեսցէ
Տէր զՅուդա զբաժին իւր յերկրին
սրբութեան, եւ [14]հաճեսցի միւսանգամ
13 ընդ Երուսաղէմ. Եւ երկիցէ ամենայն
մարմին յերեսաց Տեառն, զի զարթուց-
եալ է յամպոց սրբոց իւրոց։"

Գլ. Գ

1 Եւ եցոյց ինձ Տէր զՅեսու քահանայ
մեծ, զի կայր առաջի հրեշտակին Տեառն.
եւ Սատանայ կայր ընդ աջմէ նորա հա-
2 կառակել ընդ նմա։ Եւ ասէ Տէր ցՍա-
տանայ, Սաստեսցէ ի քեզ Տէր, Սա-
տանայ, եւ սաստեսցէ Տէր ի քեզ՝ որ
ընտրեացն զԵրուսաղէմ. ո՞չ ապաքէն դա
աւադիկ իբրեւ զխանձող մի զերծեալ
ի հրոյ։
3 Եւ Յեսու էր զգեցեալ հանդերձս
աղտեղիս, եւ կայր առաջի հրեշտակին
4 [1]Տեառն։ Պատասխանի ետ եւ ասէ
ցայնոսիկ որ կային առաջի նորա, Ի
բաց արարէք զհանդերձս աղտեղիս ի
նմանէ. եւ ասէ ցնա, Ահա բարձի ի
քէն զանօրէնութիւնս քո. եւ [15]ագու-
5 ցէք դմա պճղնաւոր. Եւ դիք" խոյր
սուրբ ի գլուխ դորա. եւ եդին խոյր
սուրբ ի գլուխ նորա, եւ զգեցուցին նմա
հանդերձս. եւ հրեշտակ Տեառն կայր։
6 Եւ դնէր վկայութիւն հրեշտակն
7 Տեառն ընդ Յեսուայ եւ ասէր, Այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ. Եթէ ի ճանա-
պարհս իմ գնասցես, եւ զհրամանս իմ
պահեսցես, դու դատեսցես զտուն իմ.
եւ [1]եթէ պահեսցես զսրահս իմ, եւ տաց
քեզ [16]որ շրջիցին ի մէջ դոցա որ կանդ
8 աւադիկ"։ Բայց լուր, Յեսու քահանայ

[11] Եբր. ծառայից իւրեանց   [12] Եբր. յարեսցին   [13] Եբր. ինձ ի ժողովուրդ, եւ ես բնակեցայց   [14] Եբր. ընտրեսցէ միւսանգամ զԵրուսաղէմ. (13) Լուռ լեր, ամենայն մարմին, առաջի Տեառն, զի զարթուցեալ է ի բնակութենէ սրբութեան իւրոյ.   [15] Եբր. ագուցից քեզ հանդերձ պատուականս. (5) Եւ ասացի զի դիցեն   [16] Կամ, առաջնորդս ի մէջս դոցա որ կանդ

մեծ, դու եւ մերձաւորք քո որ նստինդ
առաջի քո. զի արք [1]կիւսահմայք"
են, զի ահաւասիկ ես ածեմ զծառայ
9 իմ [2]զԾագումն։ Զի զվէմն զոր եդու
առաջի երեսաց Յեսուայ, ի վերայ
վիմին եւթն աչք են. ահաւասիկ ես
[3]փորեցից խորխորատ, ասէ Տէր ա-
մենակալ, եւ չօշափեցից զամենայն ա-
նօրէնութիւն երկրին այնորիկ յաւուր
10 միում"։ Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր
ամենակալ, կոչեսջիք ամենեքեան զըն-
կեր իւր ընդ որթով եւ ընդ թզենեաւ։

Գլ. Դ

1 Եւ դարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ցիս,
եւ զարթոյց զիս՝ զոր օրինակ յորժամ
2 զարթնուցու այր ի քնոյ իւրմէ։ Եւ
ասէ ցիս, Զի՞նչ տեսանես դու. եւ
ասեմ, Տեսանեմ ահա աշտանակ ոսկի
ձոյլ, եւ գունդ ի վերայ նորա. եւ եւթն
ճրագ ի վերայ նորա, եւ եւթն բերանք
3 ճրագացն որ ի վերայ նորա. Եւ [4]երկու
ձիթենիք ի վերայ նորա, մի ընդ աջմէ
գնդին լուցելոյ", եւ մի ընդ ահեկէ։
4 Հարցի, եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր
5 ցիս, Զի՞նչ են այդոքիկ, տէր։ Պատաս-
խանի ետ հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ եւ
ասէ ցիս, Ո՞չ գիտես զինչ են այդոքիկ.
6 եւ ասեմ, Ոչ, տէր։ Պատասխանի ետ
հրեշտակն եւ ասէ ցիս, Այս բան Տեառն
է առ Զորաբաբէլ. ասէ, Ոչ զօրու-
թեամբ [5]մեծաւ եւ ոչ ուժգնութեամբ,
այլ Հոգւով իմով, ասէ Տէր ամենակալ։
7 Ո՞վ ես դու, լեառն [6]մեծ կանգնեալ ա-
ռաջի Զորաբաբելի, եւ հանից զվէմն
ժառանգութեան զհաւասարութիւն շնոր-
հաց շնորհել" նմա։
8 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
9 Ձեռք Զորաբաբելի հիմն արկին տանդ
այդմիկ, եւ ձեռք նորա կանգնեսցեն
զդա. եւ ծանիցես՝ թէ Տէր ամենակալ
10 առաքեաց զիս առ [7]քեզ։ Քանզի ո՞վ է
որ անգոսնեաց [8]զաւուրս փոքունս,
եւ խնդասցէ" եւ տեսցեն զվէմն անագ-
եայ ի ձեռին Զորաբաբելի. [9]այս են եւթն
աչքն որ հային" ընդ ամենայն երկիր։
11 Պատասխանի ետու եւ ասեմ ցնա,
Իսկ զի՞նչ են երկու ձիթենիքն որ կան
ընդ աջմէ եւ ընդ ահեկէ աշտանակին։
12 Եւ հարցի կրկին եւ ասեմ ցնա, Զի՞նչ են
երկու ոստք ձիթենեացն [10]որ ի ձեռս
երկուց ճրագարերանացն ոսկեաց՝ արկա-
նելեաց եւ ի վեր հանելեաց զճաշակսն
13 ոսկիս։ Եւ ասէ ցիս", Ո՞չ գիտես զի՞նչ
են այդոքիկ. եւ ասեմ, Ոչ, տէր։ Եւ ասէ
14 ցիս, Դոքա են [11]որդիք պարարտութեան"
որ կան առաջի Տեառն ամենայն երկրի։

Գլ. Ե

1 Եւ դարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի,
2 եւ ահա [12]գերանդի թռուցեալ։ Եւ ասէ
ցիս, Զի՞նչ տեսանես. եւ ասեմ, [12]Գե-
րանդի թռուցեալ տեսանեմ ես, քսան
կանգուն յերկայնութիւն, եւ տասն
3 կանգուն ի լայնութիւն։ Եւ ասէ ցիս,
Այդ են անէծք որ ելանեն ի վերայ երե-
սաց ամենայն երկրի. զի ամենայն[13]գո-
ղոյ վրէժ մահուչափ դուլաւ խնդրեսցի,
եւ ամենայն ստերդմանն վրէժ մահու-
4 չափ դուլաւ խնդրեսցի"։ Եւ հանից զդա,
ասէ Տէր ամենակալ, եւ մտցէ ի տունս
գողոց, եւ ի տունս որ երդնուցուն սուտ
յանուն իմ, եւ բնակեսցէ ի մէջ տան
նորա, եւ վախճանեսցէ զնա, եւ զփայտ
նորա եւ զքարինս նորա։
5 Եւ ել հրեշտակն որ խօսէր յիս, եւ
ասէ ցիս, Հայեաց աչօք քովք եւ տես
զայն որ ելանէ. եւ ասեմ, Զի՞նչ է։
6 Եւ ասէ ցիս, Այդ է [14]չափ որ ելանէ.
եւ ասէ, Այդ է [15]անիրաւութիւն նոցա
7 ընդ ամենայն երկիր։ Եւ ահա [16]կշիռ մի
կապարեայ ամբարձեալ, եւ կին մի նստէր
8 ի մէջ [17]չափոյն։ Եւ ասէ, Այդ է անի-
րաւութիւն. եւ ընկէց զնա ի մէջ [17]չա-
փոյն եւ ընկէց զվէմն կապարեայ ի բե-
9 րան նորա։ Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ
տեսի, եւ ահա երկու կանայք ելանէին,

---

[1] Եբր. նշանաց [2] Եբր. զՇառաւիղ [3] Եբր. բացից զքանդակս նորա, ասէ Տէր զօրութեանց, եւ բարձից զանօրէնութիւն երկրին ի միում աւուր [4] Եբր. ձիթենիք երկուք առ նմին, մի ընդ աջմէ գնդին [5] Եբր. զօրաւ [6] Եբր. մեծ, առաջի Զորաբաբելի՝ եղիցես ի դաշտ. նա հանցէ զվէմն գլխաւոր, աղաղակաւ, Շնորհք, շնորհք [7] Եբր. ձեզ [8] Եբր. զօրն փոքունց. և խնդասցեն

[9] Եբր. եւթանեքին այնոքիկ, որքա են աչք Տեառն որ յածին [10] Եբր. առընթեր երկուց բերանոցն (կամ, խողովակացն) ոսկեաց որ հեղուն յինքեանց զոսկին (այսինքն՝ զձէթն ոսկեգոյն)։ (13) Եւ խօսեցաւ առ իս եւ ասէ [11] Եբր. երկու որդիք ձիթոյ, այսինքն՝ երկու օծեալք [12] Եբր. մագաղաթ [13] Եբր. գող ապականցի ըստ էջոյ այսր կողման, եւ ամենայն երդուող ապականցի ըստ էջոյ այնր կողման [14] Եբր. արդու [15] Եբր. ակն, այսինքն՝ նմանութիւն [16] Եբր. քանքար [17] Եբր. արդուբին

եւ հողմ ի թեւս նոցա. եւ էին թեւք
նոցա իբրեւ զթեւս [1]յոպոպոյ. եւ ամ-
բարձին [2]զչափն ընդ երկիր եւ ընդ եր-
10 կինս։ Եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր
11 յիս, Յո՞ տանին նոքա [2]զչափն։ Եւ ասէ
ցիս, Շինել նմա տուն յերկրին [3]Բաբե-
լացւոց, եւ պատրաստել. եւ դիցեն զնա
անդ՝ ի վերայ պատրաստութեան" իւրոյ։

Գլ. Զ

1 Դարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսա-
նէի, եւ ահա չորք կառք ելանէին ի մի-
ջոյ երկուց լերանց, եւ լերինքն էին
2 լերինք պղնձիք։ Ի կառսն առաջինս ձիք
աշխէտք, եւ ի կառսն երկրորդս ձիք
3 սեաւք, Եւ ի կառսն երրորդս ձիք
սպիտակք, եւ ի կառսն չորրորդս ձիք
4 [4]պէսպէս պիսակք"։ Պատասխանի ետու եւ
ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս, Զինչ
5 են այդոքիկ, տէր։ Պատասխանի ետ
հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ եւ ասէ, Դո-
քա են չորք [5]հողմք երկնից, որ ելա-
նեն կալ" առաջի Տեառն ամենայն երկ-
6 րի։ Յորում էին ձիքն սեաւք, ելանէին
ընդ երկիր հիւսիսոյ, եւ սպիտակքն ե-
լանէին զհետ նոցա, եւ [6]աշխէտքն ելա-
7 նէին ընդ երկիր հարաւոյ. Եւ [7]պիսակքն
ելանէին հայէին շրջել ընդ ամենայն"
երկիր. եւ ասէ, Գնացէք եւ շրջեցարուք
ընդ երկիր. եւ շրջեցան ընդ երկիր։
8 Եւ աղաղակեաց եւ ասէ ցիս, Ահա որ
ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ, հանգուցին
[8]զսրտմտութիւն իմ յերկրին հիւսիսոյ։
9 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս, եւ ա-
10 սէ, Առ դու ինձ ի գերութենէ անտի՝
[9]յիշխանաց եւ ի պիտանեաց նորա եւ ի
գիտնոց նորա", եւ մտցես յաւուր յայն-
միկ ի տուն Յովսեայ որդւոյ Սոփոնեայ՝
11 որ եկեալ է ի Բաբելոնէ։ Եւ առցես
ոսկի եւ արծաթ, եւ արասցես
պսակս, եւ դիցես ի գլուխ Յեսուայ
12 Յովսեդեկեայ քահանայի մեծի. Եւ ա-
սասցես ցնա, Այսպէս ասէ Տէր ամե-
նակալ. Ահա [10]այր՝ եւ Ծագումն" անուն
նորա, եւ ի ներքոյ իւրմէ ծագեսցէ. եւ
13 շինեսցէ [11]զտուն Տեառն։ Եւ նա առցէ
զքաջութիւն," նստցի եւ տիրեսցէ ի
վերայ աթոռոյ իւրոյ. եւ եղիցի քա-
հանայ [12]ընդ աջմէ նորա", եւ խորհուրդ
խաղաղութեան եղիցի ի մէջ երկոցունց։
14 Եւ պսակդ եղիցի [13]այնոցիկ՝ որ ակն ու-
նին. եւ պիտանեաց նորա, եւ որոց
ճանաչեն զնա, եւ ի շնորհս որդւոյ Սո-
15 փոնեայ եւ յերգս տան" Տեառն։ Եւ
հեռաւորք ի նոցանէ եկեսցեն եւ շինես-
ցեն [14]զտուն Տեառն. եւ ծանիջիք թէ
Տէր ամենակալ առաքեաց զիս առ ձեզ.
եւ եղիցի, եթէ լսելով լուիցէք ձայնի
Տեառն Աստուծոյ ձերոյ։

Գլ. Է

1 Եւ եղեւ յամին չորրորդի Դարեհի ար-
քայի, եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա, որ
օր չորք էին ամսոյն իններորդի, որ է
2 Քասղեւ։ Եւ առաքեաց [15]ի Բեթելայ Սա-
րասար եւ Արբեսեր՝ թագաւորք եւ արք
3 իւրեանց" աղաչել զՏէր, Եւ ասել ցքա-
հանայսն որ էին ի տանն Տեառն ամե-
նակալի եւ ցմարգարէսն, [16]եթէ Մո՞ւտ
այսր յամսեանն հինգերորդի սրբութիւն.
քանզի առնէին զայն զամս բազումս"։
4 Եւ եղեւ բան Տեառն զօրութեանց առ
5 իս, եւ ասէ, Խօսեաց ընդ ամենայն ժո-
ղովրդեան երկրիդ եւ ընդ քահանայս՝
եւ ասասցես, [17]Եթէ պահիցէք եւ կոծի-
ցէք ի հինգերորդս կամ յեւթներորդս
ամսոց. ահա եւթանասուն ամ. միթէ
6 պահս պահեցէք ինձ. Եւ եթէ ուտէք
եւ ըմպէք, ո՞չ ապաքէն դուք ուտէք
7 եւ ըմպէք"։ Ո՞չ այս բանք են զոր խօ-
սեցաւ Տէր ի ձեռն մարգարէիցն իւրոց
առաջնոց՝ մինչդեռ չէն էր Երուսաղէմ
եւ ի բարութեան, եւ քաղաքք նորա
շուրջանակի եւ [18]լեռնայինքն եւ դաշ-
տայինքն բնակեալ էին։

---

[1] Եբր. արագլի [2] Եբր. զարդուն [3] Եբր. Սե-
նաարայ. եւ հաստատեսցի, եւ դիցի անդր ի
վերայ խարսխի [4] Եբր. պիսակք գորշագոյնք [5] Եբր.
ոգիք երկնից որ ելանեն ի կալոյ [6] Եբր. պիսակքն
[7] Եբր. գորշագոյնքն ելանէին եւ կամէին երթալ
շրջել ընդ [8] Եբր. զոգի [9] Եբր. ի Հեղդայ,
ի Տուբիայ եւ ի Յեդայեայ [10] Եբր. այրն որոյ
Շառաւիղ է

[11] Եբր. զտաճարն Տեառն։ (13) Եւ նա շինեսցէ
զտաճարն Տեառն, եւ նա տարցի զպատիւ, և
[12] Եբր. ի վերայ աթոռոյ իւրոյ [13] Եբր.
Հեղեմայ, և Տուբիայ, եւ Յեդայեայ, եւ
Հենայ որդւոյ Սոփոնեայ, ի յիշատակ ի տա-
ճարին [14] Եբր. ի տաճարին [15] Եբր. Բեթէլ
զՍարասար եւ զՌեգեմմելէք եւ զարս նոցա
[16] Եբր. Միթէ լացցե՞մ յամսեանն հինգերորդի,
զատուցեալ, զոր օրինակ առնէի յայնչափ ամաց
հետէ [17] Եբր. Յորժամ պահէիք եւ [illegible]
սուգ ի հինգերորդս եւ յեւթներորդս ամսոց
զայս եւթանասուն ամ, միթէ վասն ի՞մ պա-
հէիք։ (6) Եւ յորժամ ուտէիք եւ ըմպէիք,
ո՞չ ապաքէն ուտէիք վասն ձեր եւ ըմպէիք
վասն ձեր [18] Եբր. հարաւայինքն

8 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա՝
9 եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
Դատաստան արդար դատեցարուք, եւ
ողորմութիւն եւ գթութիւն արարէք
10 իւրաքանչիւր եղբօր իւրոյ. Զայրին եւ
զորբն եւ զպանդուխտն եւ զտնանկն
մի՛ յաղթահարէք, եւ ոխս չարեաց ըն-
կերի իւրում մի՛ ոք կալցի ի սիրտ իւր։
11 Եւ ոչ հաւանեցան անսալ. այլ ետուն
զթիկունս [1]իւրեանց ի յիմարութիւն", եւ
ծանրացուցին զականջս իւրեանց առ ի
12 չլսել. Եւ զսիրտս իւրեանց [2]կարգեցին
անհնազանդս", առ ի չլսելոյ օրինաց
[3]իմոց եւ բանից զոր առաքեաց Տէր ա-
մենակալ Հոգւով իւրով ի ձեռն մար-
գարէիցն առաջնոց. եւ եղեւ բարկու-
13 թիւն մեծ ի Տեառնէ ամենակալէ։ Եւ
[4]եղիցի զոր օրինակ խօսեցան՝ եւ" ոչ
լուան նմա, նոյնպէս աղաղակեսցեն,
եւ ոչ [5]լուիցէ նոցա", ասէ Տէր ամենա-
14 կալ։ Եւ [6]հանից զնոսա ընդ ամենայն
ազգս զորս ոչ գիտիցեն, եւ երկիրդ
ապականեսցի զկնի նոցա, զի ոչ ոք իցէ
որ ելանիցէ, եւ դառնայցէ. եւ եդին
զերկիրն ընտիր յապականութիւն"։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ եղեւ բան Տեառն ամենակալի առ
իս, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ամե-
2 նակալ. Նախանձեցայ [3]վասն Երուսա-
ղեմի եւ" վասն Սիոնի նախանձ մեծ,
եւ բարկութեամբ մեծաւ նախանձեցայ
3 վասն նորա։ Այսպէս ասէ Տէր. Դար-
ձայց ի Սիոն եւ բնակեցայց ի մէջ Ե-
րուսաղեմի. եւ կոչեսցի Երուսաղէմ
Քաղաք ճշմարիտ, եւ լեառն Տեառն
ամենակալի Լեառն սուրբ։
4 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դար-
ձեալ նստցին ծերք եւ պառաւունք ի
հրապարակս Երուսաղեմի, իւրաքան-
չիւր ցուպ ի ձեռին իւրում ի բազմու-
5 թենէ աւուրց. Եւ հրապարակք քաղա-
քին լցցին պատանեկօք եւ աղջկամբք
որ խաղայցեն ի հրապարակս նորա։
6 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Եթէ
[7]տկարանայցէ ինչ առաջի" մնացորդաց
ժողովրդեանդ այդորիկ յաւուրսն յայնո-
սիկ, միթէ եւ [8]առաջի՞ իմ տկարանայ-
ցէ", ասէ Տէր ամենակալ։
7 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Ահա-
ւասիկ ես փրկեմ զժողովուրդ իմ յերկ-
8 րէ արեւելից եւ յերկրէ արեւմտից. Եւ
ածից զնոսա եւ բնակեցուցից ի մէջ Ե-
րուսաղեմի, եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ,
եւ ես եղէց նոցա Աստուած ճշմարտու-
թեամբ եւ արդարութեամբ։
9 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Զօ-
րասցին ձեռք ձեր որ լսէքդ յաւուրս
յայսոսիկ զբանս զայս ի բերանոյ մար-
գարէիցն, յօրէ յորմէ արկէք հիմն տան
Տեառն ամենակալի, եւ տաճարս յորմէ
10 հետէ շինեցաւ։ Զի յառաջ քան զա-
ւուրսն զայնոսիկ՝ վարձք մարդկան ոչ
էին [3]յօգուտ, եւ վարձք անասնոց ոչ
էին [3]յարգի, եւ ելողի եւ մտողի ոչ էր
խաղաղութիւն ի նեղութենէ. [9]եւ առա-
քեցից" զամենայն մարդիկ իւրաքանչիւր
11 առ ընկեր իւր։ Եւ արդ ոչ ըստ աւուրցն
առաջնոց առնեմ ես մնացորդաց ժո-
ղովրդեանդ այդորիկ, ասէ Տէր ամենա-
12 կալ։ Այլ [10]ցուցից խաղաղութիւն". այգի
տացէ զպտուղ իւր, եւ երկիր տացէ
զարմտիս իւր, եւ երկինք տացեն զցօղ
իւրեանց, եւ ժառանգեցուցից մնացոր-
դաց ժողովրդեան իմոյ զայն ամենայն։
13 Եւ եղիցի որպէս էիքն յանէծս ի մէջ
ազգաց տունդ Յուդայ եւ տունդ Իս-
րայէլի, նոյնպէս ապրեցուցից զձեզ, եւ
եղիջիք յօրհնութիւն. քաջալերեցարուք
14 եւ զօրասցին ձեռք ձեր։ Զի այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ. Որպէս խորհեցայ
չարչարել զձեզ՝ ի բարկացուցանել զիս
հարցն ձերոց, ասէ Տէր ամենակալ, եւ
15 ոչ զղջացայ, նոյնպէս [11]պատրաստեալ
եւ խորհեալ եմ յաւուրս յայսոսիկ բարի
առնել Երուսաղեմի եւ տանդ Յուդայ.
16 քաջալերեցարուք։ Այս բանք են զոր
առնիցէք. Խօսեցարուք զճշմարտութիւն
իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում, եւ
դատաստան խաղաղութեան եւ արդար
17 դատեցարուք ի դրունս ձեր. Եւ իւրա-
քանչիւր չար ընկերի իւրում մի՛ խոր-
հիք ի սիրտս ձեր, եւ զերդումն սուտ
մի՛ սիրէք. զի զայն ամենայն ատեցի,
ասէ Տէր ամենակալ։

[1] Ոմն. ի հեռանալ [2] Ոմն. արարին ադամանդեայս [3] Ոմանք. պակաս [4] Ոմն. եղեւ զի որպէս նա կոչեաց. եւ նոքա [5] Ոմն. լուայց [6] Ոմն. ցրուեցի զնոսա մրրկաւ ընդ ամենայն ազգս զորս ոչ գիտէին. և երկիրդ ամայացաւ յետ նոցա առ. ի չգոյէ անցելոց եւ դարձելոց. այսպէս արարին ամայի զերկիրն ցանկալի [7] Ոմն. զարմանալի իցէ յաչս

[8] Ոմն. յաչս իմ իցէ զարմանալի [9] Ոմն. զի յարուցեալ էր իմ [10] Ոմն. եղիցի սերմն խաղաղութեան [11] Ոմն. դարձայ

18 Եւ եղեւ բան Տեառն ամենակալի առ
19 իս՝ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ամենա-
կալ. Պահքն չորրորդք եւ պահքն հին-
գերորդք, պահքն եւթներորդք եւ պահքն
տասներորդք՝ եղիցին տանդ Յուդայ ի
խնդութիւն եւ յուրախութիւն եւ ի տօնս
բարութեանց. [1]եւ ուրախ լինիջիք." եւ
զճշմարտութիւն եւ զխաղաղութիւն
սիրեցէք:
20 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դար-
ձեալ եկեսցեն ժողովուրդք [1]բազումք
21 եւ բնակիչք քաղաքաց բազմաց. Եւ
ժողովեսցին բնակիչք միոյ ի միւս քա-
ղաք, եւ ասասցեն՝ [2]Երթիցուք աղա-
չել զերեսս Տեառն, եւ խնդրել [3]զերեսս
Աստուծոյ ամենակալի". երթայց եւ ես.
22 Եւ եկեսցեն ժողովուրդք բազումք
[4]խնդրել զերեսս Տեառն ամենակալի յԵ-
րուսաղէմ, եւ հաշտեցուցանել" զերեսս
23 Տեառն: Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
Յաւուրսն յայնոսիկ, բուռն հարկանի-
ցեն արք տասն յամենայն լեզուաց ազ-
գաց, բուռն հարկանիցեն զղրօշակէ
առն Հրէի եւ ասասցեն, Երթիցուք
մեք ընդ [5]քեզ, զի լուաք թէ Աստուած
ընդ [5]քեզ է:

ԳԼ. Թ

1 [6]Առած բանի Տեառն յերկիր Սեդրաք,
եւ ի Դամասկոս զոհ նորա. զի Տէր տե-
սանէ զմարդիկ, եւ զամենայն ազգս Իս-
2 րայելի: Եւ յԵմաթ ի սահմանս նորա,
Տիւրոս եւ Սիդոն, զի արհամարհեցին"
յոյժ:
3 Եւ շինեաց Տիւրոս ամուրս իւր. եւ
գանձեաց զարծաթ իբրեւ զհող, եւ
4 զոսկի իբրեւ զկաւ ճանապարհաց: Վասն
այնորիկ Տէր [7]ժառանգեսցէ զնա, եւ
ամասցէ ի ծով զզօրութիւն նորա". եւ
նա հրով ծախեսցի:
5 Տեսցէ Ասկաղոն, եւ երկիցէ, եւ Գա-
զա՝ մորմոքեսցի յոյժ, եւ Ակկարոն՝ զի
յամօթ եղեւ [8]ի վերայ յանցանաց իւ-
րոց", եւ կորիցէ թագաւոր ի Գազայ,
6 եւ Ասկաղոն մի՛ բնակեսցի: Եւ բնա-
կեսցեն [9]այլազգիք յԱզովտոս, եւ քա-
7 կեցից զհպարտութիւն այլազգեաց. Եւ
բարձից զարիւն նոցա ի բերանոյ նոցա,
եւ զգարշելիս նոցա ի միջոյ ատամանց
նոցա. եւ [10]մնասցեն եւ նոքա" Աստու-
ծոյ մերում, եւ եղիցին իբրեւ զհազա-
րապետս ի մէջ Յուդայ, եւ Ակկարոն
իբրեւ զՅեբուսացին:
8 Եւ [11]կայուցից տան իմոյ պաշտպան՝
առ ի չանցանելոյ եւ չդառնալոյ", եւ
մի՛ եւս եկեսցէ ի վերայ նոցա որ հա-
լածեսցէ զնոսա. զի այժմ տեսի աչօք
իմովք:
9 Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի.
[12]քարոզեա, դուստր Երուսաղեմի. ահա
Թագաւոր քո գայ առ քեզ, արդար եւ
փրկիչ, նոյն հեզ, եւ հեծեալ ի վերայ
10 իշոյ եւ յաւանակի նորոյ: Եւ [13]սատա-
կեսցէ զկառս յԵփրեմայ եւ զերիվարս
յԵրուսաղեմէ, եւ խորտակեսցի աղեղն
[14]պատերազմող, եւ բազմութիւն եւ խա-
ղաղութիւն յազգաց". եւ տիրեսցէ ջրոց
ի ծովէ մինչեւ ի ծով, եւ ի գետոց մին-
11 չեւ ի ծագս երկրի: Եւ դու արեամբ
ուխտի քո արձակեցեր" զկապեալս քո
12 յանջրդի գբոյ: Եւ [15]նստջիք յամուրս
կապեալք ժողովրդեանդ. եւ փոխանակ
միոյ աւուր պանդխտութեան քո" կրկին
13 հատուցից քեզ: Զի լարեցից [16]զքեզ
ինձ, Յուդա," իբրեւ զաղեղն, լցից եւ
զԵփրեմ. եւ զարթուցից զորդիս քո,
Սիոն, ի վերայ որդւոցն Յունաց, եւ
[17]չօշափեցից զքեզ իբրեւ զսուսեր [1]պո-
14 ղովատիկ պատերազմողի: Եւ Տէր [18]ե-
ղիցի վերակացու" նոցա, եւ ելցէ իբ-
րեւ զփայլակն նետ նորա. եւ Տէր [19]Տէր
ամենակալ" փող հարցէ, եւ գնասցէ
15 [20]շարժմամբ սպառնալեաց իւրոց." Տէր

---

[1] Ոմնք. զօրաւոր [2] Ոմնք. Երթալով երթիցուք [3] Ոմնք. զՏէր զօրութեանց [4] Ոմնք. և ազգք հզօրք խնդրել զՏէր զօրութեանց յԵրուսաղէմ, և աղաչել [5] Ոմնք. ձեզ [6] Ոմնք. Պատգամ բանի Տեառն վասն երկրին Հադրաքայ. և Դամասկոս տեղի հանգստեան նորա, զի առ Տէր աչք մարդոյ և ամենայն ազգաց Իսրայելի (Այլ. աչք Տեառն ի վերայ մարդոյ և ամենայն ազգաց Իսրայելի). (2) Եւ Եմաթ ևս սահմանակից նորա, այլ և Տիւրոս և Սիդոն, թէպէտև իմաստուն են [7] Կամ. վանեսցէ զնա, և հարցէ զզօրութիւն նորա որ ի ծովու

[8] Ոմնք. ի յուսոյ իւրմէ [9] Ոմնք. պոռնկորդիք [10] Ոմնք. մնացորդն՝ այն ևս եղիցի [11] Ոմնք. բանակեցայց զտամբ իմով ի զօրուէն որ անցանէ և դառնայ [12] Ոմնք. ցնծա [13] Ոմնք. սատակեցից [14] Ոմնք. պատերազմի, և խօսեսցի խաղաղութիւն ազգաց, և իշխանութիւն նորա ի ծովէ մինչև ի ծով, և ի գետոյն ի ծագս երկրի. (11) Եւ դու վասն քո, արեամբ ուխտի քո արձակեցի [15] Ոմնք. դարձջիք յամուրս, կապեալքդ յուսոյ, այսօր ազգ առնեմ զի [16] Ոմնք. ինձ զՅուդա [17] Ոմնք. արարից [18] Ոմնք. երևեսցի ի վերայ [19] Ոմնք. Եհովայ [20] Ոմնք. մրրկօք հարաւոյ

ամենակալ պաշտպանեսցէ նոցա, եւ
սպառեսցեն զնոսա, եւ [1]թաղեսցեն զնո-
սա քարամբք պարսաքարաց. եւ արբ-
ցեն զարիւն նոցա իբրեւ զգինի, եւ
16 լցցեն զտաշտս իբրեւ զսեղանն՚՚. Եւ
փրկեսցէ զնոսա Տէր Աստուած նոցա
յաւուր յայնմիկ՝ իբրեւ զոչխարս զժո-
ղովուրդ իւր. զի [2]քարինք սուրբ թա-
17 ւալին յերկրի նորա. Զի որ ինչ բարին
իցէ՝ նորա է, եւ որ ինչ լաւն՝ նորին.
ցորեան երիտասարդաց, եւ գինի ա-
նուշաբար կուսից։՚՚

Գլ. Ժ

1 Խնդրեցէք ի Տեառնէ անձրեւ ըստ ժա-
մանակաց [3]զկանուխ եւ զանագան. Տէր
արար զզարմանալիս, եւ զանձրեւ ձմե-
րայնոյ տացէ նոցա, իւրաքանչիւր խոտ
2 յանդի. Զի հարցուկք բարբառեցան աշ-
խատութիւնս՚՚, եւ ըղձապատումք տե-
սիլս սուտս եւ երազս սուտս խօսէին,
եւ ի զուր մխիթարէին. վասն այնորիկ
[4]ցամաքեցան իբրեւ խաշինք, եւ չա-
րագնեցան, զի ոչ գոյր բժշկութիւն՚՚.
3 Ի վերայ հովուաց բարկացաւ սրտմտու-
թիւն իմ, եւ ի վերայ [5]գառանց այցե-
լութիւն արարից. եւ այց արասցէ Տէր
[6]Աստուած ամենակալ խաշին իւրոյ տանն
Յուդայ, եւ յարդարեսցէ զնոսա իւր
իբրեւ զերիվար գեղեցիկ պատերազմի։
4 [7]Եւ ի նմանէ դիտեաց, եւ ի նմանէ յար-
դարեաց, եւ ի նմանէ աղեղն իւր բարձ-
րութեամբ. եւ ի նմանէ ելցէ ամենայն
5 որ հալածիցէ ի նոյն. Եւ եղիցին իբրեւ
զպատերազմօղք՝ որ կոխիցեն զկաւ ի
ճանապարհս պատերազմի՚՚, եւ ճակա-
տեսցին, զի Տէր ընդ նոսա է, եւ ա-
6 մաչեսցեն հեծեալք յերիվարս. Եւ զօ-
րացուցից զտունն Յուդայ, եւ զտունն
Յովսեփայ ապրեցուցից, եւ բնակեցու-
ցից զնոսա, զի [8]սիրեցի զնոսա՚՚. եւ ե-
ղիցին որպէս թէ չիցեմ դարձեալ ի նո-
ցանէ. զի ես եմ Տէր Աստուած նոցա,
7 եւ լուայց նոցա. Եւ [9]եղիցին իբրեւ
զպատերազմօղսն Եփրեմի՚՚, եւ խնդա-
ցէ սիրտ նոցա իբրեւ ի գինւոյ. եւ որ-
դիք նոցա տեսցեն եւ ուրախ լիցին, եւ
8 ցնծասցեն սիրտք նոցա ի Տէր. Ազդ ա-
րարից նոցա եւ ընկալայց զնոսա, զի
ապրեցուցի զնոսա, եւ բազմասցին որ-
9 պէս էին բազումք. Եւ սերմանեցից
զնոսա ընդ ազգս, եւ որ հեռա-
ւորքն իցեն՝ յիշեսցեն զիս, [10]սնուսցեն
10 զորդիս՚՚ իւրեանց եւ դարձցին. Եւ դար-
ձուցից զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց,
եւ յԱսորեստանեայց ընկալայց զնո-
սա, եւ ի Գաղաադ եւ ի Լիբանան մու-
ծից զնոսա. եւ ոչ [11]պակասեսցէ ի նո-
11 ցանէ եւ ոչ մի. Եւ անցցեն ընդ ծովն
անձուկ, եւ հարցեն՚՚ զալիս ծովուն,
եւ ցամաքեսցին ամենայն խորք գե-
տոց. եւ բարձցի ամենայն հպարտու-
թիւն Ասորեստանեայց, եւ իշխանու-
12 թիւն Եգիպտացւոց քակեսցի. Եւ զօ-
րացուցից զնոսա ի Տէր [6]Աստուած նո-
ցա՚՚, եւ յանուն նորա [12]պարծեսցին,
ասէ Տէր։

Գլ. ԺԱ

1 Բաց զդրունս քո, Լիբանան, եւ կե-
2 րիցէ հուր զմայրս քո. Ողբասցեն սա-
րոյք, զի մայրք գլորեցան, զի [6]մեծա-
պէս մեծամեծք չուառացան. ողբացէք,
կաղնիք Բասանու, զի քակեցաւ ան-
3 տառն անկախիտ. Ձայն ողբալոյ հո-
վուաց, զի թշուառացաւ մեծութիւն
նոցա. ձայն գոչելոյ առիւծուց, զի
թշուառացաւ բարձրութիւն Յորդանա-
նու։

4 Այսպէս ասէ Տէր [13]ամենակալ. Արա-
5 ծեա զխաշինս կոտորածի, Զոր ստա-
ցողքն [14]կոտորէին. եւ՚՚ վաճառէին զնո-

---

[1] Եբր. կոխեսցեն ի վերայ պարսաքարաց, և արբ-ցեն, եւ աղաղակեսցեն իբրեւ զարբեցեալ, եւ լցցին իբրեւ տաշտ, իբրեւ զանկիւնս սեղանոյ. [2] Եբր. Էբէնէ- զքարինս պսակի բարձրասցին ի վերայ երկրի նորա. (17) Զի քանի՛ մեծ է բարութիւն նորա, եւ քանի՛ո՛ն մեծ գեղեցկութիւն նորա. ցորեան զերիտասարդս, եւ գինի անուշարար զկուսանս զուարճացուսցէ։ [3] Եբր. զանագան. Տէր է որ առնէ զփայլատակունս, և տացէ նոցա անձրեւ տեղատարափ, իւրաքանչիւր խոտոյ յանդի. (2) Զի թերափք խօսեցան զունայնութիւն [4] Եբր. չուեցին իբրեւ խաշինս. տառապեցան զի ոչ գոյր հովիւ [5] Եբր. նոխազաց [6] Յ Եբր. [illegible] [7] Եբր. Անկիւն, (կամ, իշխան) ի նմանէ, ցիցն (կամ. գլխաւորն) ի նմանէ, աղեղն պատերազմի ի նմանէ. ի նմանէ ելցէ ամենայն զօրավար միանգամայն. (5) Եւ եղիցին իբրեւ զհզօրս անցել կոխան իբրեւ զկաւ [illegible] ի պատերազմի

[8] Եբր. ողորմեցայ նոցա [9] Եբր. եղիցի իբրեւ զհզօր Եփրեմ [10] Եբր. եւ կեցցեն ընդ որդիս [11] Եբր. գտցի նոցա տեղի. (11) Եւ անցցէ նա ընդ ծով անձկութեան (կամ, անձկութեամբ) եւ հարցէ [12] Եբր. շրջեսցին [13] Եբր. Աստուած իմ [14] Եբր. կոտորէին, եւ ոչ յանցանէին. եւ որ

սա, ասէին, Օրհնեալ Տէր՝ եւ մեծա-
ցաք. եւ հովուաց նոցա ոչինչ ցաւէր
6 վասն նոցա: [1]Վասն այնորիկ՝՝ ոչ եւս
խնայեցից ի վերայ բնակչաց երկրիդ,
ասէ Տէր. եւ ահաւադիկ ես մատնեցից
զմարդիկ իւրաքանչիւր ի ձեռս ընկերի
իւրոյ եւ ի ձեռս թագաւորի իւրոյ, եւ
հարցեն[2]. եւ ոչ փրկեցից ի ձեռաց նոցա:
7 Եւ [3]հովուեցից խաշինսն կոտորելոյ յերկ-
րին Քանանացւոց: Եւ առից ինձ եր-
կուս գաւազանս. զմին կոչեցից Գե-
ղեցկութիւն, եւ զերկրորդն կոչեցից
8 Վիճակ, եւ արածեցից զխաշինսն: Եւ
բարձից՝՝ զերիս հովիւսն ի միում ամ-
սեան, [4]եւ ծանրասցի անձն իմ ի վե-
րայ նոցա. քանզի եւ անձինք նոցա
9 գոչէին ի վերայ իմ՝՝: Եւ ասեմ, Ոչ հո-
վուեցից զձեզ. որ մեռանելոցն է՝ մեռ-
ցի, եւ որ սատակելոցն է՝ սատակես-
ցի. եւ մնացեալքն կերիցեն իւրաքան-
10 չիւր զմարմինս ընկերի իւրոյ: Եւ առի
զգաւազանն իմ զԳեղեցիկ, եւ [5]ընկեցի
զնա՝ ցրել զուխտ իմ զոր եդի առ ամե-
11 նայն ժողովուրդս: Եւ [6]ցրեցաւ յաւուր
յայնմիկ, եւ ծանիցեն Քանանացիքն
զխաշինս պահեալս իմոյ, զի բան
Տեառն է՝՝:
12 Եւ ասացի ցնոսա, Թէ բարւոք թուի
յաչս ձեր՝ տուք զվարձս իմ. ապա թէ
ոչ՝ զրոյց արարէք. եւ կշռեցին զվարձս
13 իմ երեսուն արծաթի: Եւ ասէ ցիս Տէր,
Արկ զդա զայդ [7]ի բովս, եւ քննեա թէ
փորձ իցէ, որպէս ես պատայ փորձ վասն
նոցա՝՝: Եւ առի զերեսուն արծաթին,
14 եւ արկի ի տուն Տեառն [8]ի բովս: Եւ
ընկեցի զգաւազանն երկրորդ՝ զՎիճակն,
ցրել զուխտ իմ՝՝ ի մէջ Յուդայ եւ ի մէջ
Իսրայելի:
15 Եւ ասէ ցիս Տէր, Դարձեալ առ դու
քեզ գործի [9]հովուութեան հովուի տգի-
16 տի. Զի ահաւասիկ ես յարուցանեմ
հովիւ [9]այլեւս ի վերայ երկրի. զվըտ-
տեալն ոչ յանձանձիցէ, եւ զցրուեալն
ոչ խնդրիցէ, եւ զբեկեալն ոչ բժշկես-
ցէ, եւ զողջն ոչ դարմանեսցէ. եւ զմիս
ընտրանեացն կերիցէ, եւ զոտս նոցա
17 փշրեսցէ: [10]Ո՛վ սարապարտարօտք, որ
ընդ վայր հարէք՝՝ զխաշինս. սուր ի
բազուկ նորա եւ յակն իւր աջոյ. բա-
զուկ նորա ցօսանալով ցօսասցի, եւ
ակն իւր աջոյ՝ կուրանալով կուրասցի:

ԳԼ. ԺԲ

1 [11]Առած բանի Տեառն ի վերայ Իսրա-
յելի: Ասէ Տէր՝ որ ձգեաց զերկինս եւ
արկ հիմունս երկրի, եւ հաստատէ զոգի
2 մարդոյ ի նմա, Ահաւասիկ ես դնեմ զԵ-
րուսաղէմ [12]իբրեւ զսեամս շարժման՝՝
ամենայն ժողովրդոց որ շուրջ զնովաւ
իցեն, եւ ի Հրէաստանի [13]եղիցի պաշա-
3 րումն՝՝ Երուսաղէմի: Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ՝ եդից զԵրուսաղէմ [14]իբրեւ զքար
մի կոխան՝՝ ամենայն հեթանոսաց. ա-
մենայն որ [15]կոխիցէ զնա՝ կատակելով
կատակեսցէ, եւ ժողովեսցին՝՝ ի վերայ
4 նորա ամենայն ազգք երկրի: Յաւուր
յայնմիկ, ասէ Տէր [9]ամենակալ, հարից
զամենայն երիվար տագնապաւ, եւ զհե-
ծեալ նորա յիմարութեամբ. եւ ի վերայ
տանն Յուդայ բացից զաչս իմ, եւ զա-
մենայն երիվարս ազգաց հարից կու-
5 րութեամբ: Եւ ասասցեն հազարապետք
Յուդայ ի սիրտս իւրեանց, [16]Գտցուք
մեք զբնակիչս՝՝ Երուսաղեմի ի ձեռն
Տեառն ամենակալի Աստուծոյ նոցա:
6 Յաւուր յայնմիկ եդից զհազարապետսն
Յուդայ իբրեւ զխանձող հրոյ ի մէջ
փայտից, եւ իբրեւ զղամբարս հրոյ ի
մէջ եղեգան, եւ կերիցեն յաջմէ եւ
յահեկէ զամենայն ժողովուրդս շուրջա-
նակի. եւ դարձեալ բնակեսցէ Երու-
7 սաղէմ [17]առանձինն յԵրուսաղէմ: Եւ
ապրեցուսցէ Տէր [18]զյարկսն Յուդայ որ-
պէս եւ ի սկզբանէն՝՝. զի մի՛ մեծաբա-
նեսցեն պարծանք տանն Դաւթի, եւ

---

[1] Եբր. Զի [2] Եբրայեցին յաւելու, զերկիրն [3] Եբր. Հովուեցի խաշինն որ ի զենուլ է, որդւարեւ տառապելոյն խաշանց. եւ առի ինձ երկուս գաւազանս, զմին կոչեցի Գեղեցկութիւն, եւ զերկրորդն կոչեցի Կապանս, և արածեցի զխաշինսն: (8) Եւ բարձի [4] Եբր. զի տաղտկացաւ անձն իմ ի նոցանէ, և անձն նոցա եւս գարշեցաւ յինէն [5] Եբր. բեկի [6] Եբր. ցրեցաւ յաւուր յայնմիկ, եւ ծանեան այսպէս նեղեալքն ի խաշանց որ Յեան ինձ, եթէ բան Տեառն է այս [7] Եբր. առ բրուտն (կամ, ի գանձն) զգին պատուական որ հատաւ վասն իմ ի նոցանէ [8] Եբր. առ բրուտն (կամ, ի գանձն). (14) Եւ բեկի զգաւազանն երկրորդ՝ զԿապանս ցրել զեղբայրութիւնն որ

[9] Եբր. դոլոեալ [10] Եբր. Վա՜յ տարապարտ հովուի, որ ընդ վայր հօրկանէ [11] Եբր. Պատգամ [12] Եբր. բաժակ թմրութեան [13] Եբր. եւս եղիցի ի պաշարման [14] Եբր. քար ծանրութեան [15] Եբր. առանձնեսցէ զնա՝ խորտակելով խորտակեսցի. եթէ ժողովեսցին եւս [16] Եբր. Զօրութիւն իմ, բնակիչք [17] Եբր. ի տեղւոջ իւրում [18] Եբր. Նախ զյարկսն Յուդայ

հպարտութիւն բնակչաց Երուսաղեմի
8 ի վերայ տանն Յուդայ։ Եւ եղիցի յա-
ւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ Տէր ամե-
նայն բնակչաց Երուսաղեմի. եւ եղիցի
որ տկարն իցէ ի նոսա յաւուր յայնմիկ՝
իբրեւ զԴաւիթ, եւ տունն Դաւթի՝ իբրեւ
[1]զտունն Աստուծոյ", իբրեւ զհրեշտակ
9 Տեառն առաջի նոցա։ Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ խնդրեցից բառնալ զամենայն
10 ազգս եկեալս ի վերայ Երուսաղեմի։ Եւ
հեղից ի վերայ տանն Դաւթի եւ ի վերայ
բնակչաց Երուսաղեմի հոգի շնորհաց
եւ [2]գթութեան. եւ հայեսցին առ իս
յոր խոցեցինն, եւ կոծեսցին ի վերայ
նորա կոծ իբրեւ ի վերայ [3]սիրելւոյ, եւ
աշխարեսցեն աշխար իբրեւ ի վերայ
11 անդրանկան։ Յաւուր յայնմիկ մեծա-
կասցի կոծ յԵրուսաղէմ իբրեւ զկոծ
12 [4]նռնենեաց կոտորելոց ի դաշտի". Եւ
կոծեսցի երկիր ըստ ազգս ազգաց ա-
ռանձինն. ազգ տանն Դաւթի առան-
ձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն,
ազգ տանն Նաթանայ առանձինն, եւ
13 կանայք նոցա առանձինն, Ազգ տանն
Ղեւեայ առանձինն, եւ կանայք նոցա
առանձինն, ազգ տանն [5]Շմաւոնի ա-
ռանձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն,
14 Ամենայն ազգք մնացեալք առանձինն,
եւ կանայք նոցա առանձինն։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յաւուր յայնմիկ եղիցի [6]ամենայն տե-
ղի" բացեալ տանն Դաւթի՝ [7]ի փոփո-
2 խումն եւ ի սրսկումն"։ Եւ եղիցի յա-
ւուր յայնմիկ [8]բարձցէ Տէր" զանուանս
կռոց յերկրէ, եւ ոչ եւս եղիցի յիշա-
տակ նոցա. եւ զսուտ մարգարէսն եւ
3 զայսս պիղծս բարձից յերկրէ։ Եւ ե-
ղիցի թէ մարգարէանայցէ ոք տակա-
ւին, եւ ասասցեն ցնա հայր եւ մայր
իւր որ ծնան զնա, Մի կեցջիր, զի
սուտ խօսեցար յանուն Տեառն. եւ [9]խա-
փանեսցեն զնա հայր եւ մայր նորա որ
4 ծնան զնա՝ [10]ի մարգարէանալն։ Եւ ե-
ղիցի յաւուր յայնմիկ ամաչեսցեն մար-
գարէքն յիւրաքանչիւր տեսլենէ ի մար-
գարէանալն իւրեանց, եւ [11]զգեցցին
փեղկս մազեղէնս՝ փոխանակ զի ստե-
5 ցին"։ Եւ ասասցէ, Չեմ ես մարգարէ,
այլ այր հողագործ եմ ես, եւ մարդ
6 [12]ծնաւ զիս ի մանկութենէ իմմէ։ Եւ
[13]ասացից ցնա, Զինչ են վէրքդ այդո-
քիկ ի մէջ ձեռաց քոց. եւ ասասցէ, Զորս
վիրաւորեցայ ի տան [14]սիրելեաց իմոց"։
7 Զարթիր, սուր, ի վերայ Հովուի ի-
մոյ, եւ ի վերայ առն ընկերի [15]նորա,
ասէ Տէր ամենակալ. [16]հարից զհովիւն
եւ ցրուեսցին խաշինքն, եւ դարձու-
8 ցից զձեռն իմ ի վերայ [17]հովուաց։ Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ", ասէ Տէր, եր-
կու մասունք ի նմա սատակեսցին եւ
պակասեսցին, եւ երրորդն մնասցէ ի
9 նմա։ Եւ անցուցից զերրորդ մասն ընդ
հուր, եւ [18]ջեռուցից զնոսա որպէս ջեռ-
նու" արծաթ. եւ փորձեցից զնոսա որ-
պէս փորձի ոսկի. նա կարդասցէ զանուն
իմ, եւ ես լուայց նմա. եւ ասացից, Ժո-
ղովուրդ իմ է սա. եւ նա ասասցէ,
[19]Տէր Աստուած իմ ես դու"։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ահա [20]աւուրք Տեառն եկեսցեն", եւ բա-
2 ժանեսցի աւարն քո [21]ի քեզ. Եւ ժողո-
վեսցէ" զամենայն ազգս ի վերայ Երու-
սաղեմի ի պատերազմ, եւ առցի քա-
ղաքն, եւ յափշտակեսցին տունք, եւ
պղծեսցին կանայք, եւ ելցէ կէս քա-
ղաքին ի գերութիւն. եւ մնացորդք
ժողովրդեան իմոյ մի սատակեսցին ի
3 քաղաքէ անտի։ Եւ ելցէ Տէր եւ տացէ
պատերազմ ընդ ազգսն ընդ այնոսիկ.
իբրեւ յաւուր ճակատու իւրոյ յաւուր
4 պատերազմի. Եւ կացցեն ոտք նորա
յաւուր յայնմիկ ի վերայ լերինն Ձի-
թենեաց՝ հանդէպ Երուսաղեմի յարեւե-
լից. եւ պատառեսցի լեառնն Ձիթեն-
եաց՝ կէսն նորա յարեւելս եւ կէսն նո-
րա [22]ի ծով, վիհ մեծ յոյժ. եւ խոնար-
հեսցի կէս լերինն առ հիւսիս, եւ կէս
5 նորա առ հարաւ։ Եւ [23]խցցի ձոր լերանց
իմոց, եւ" կցեսցի ձոր լերանցն մին-

[1] Եբր. զԱստուած [2] Եբր. աղօթից (կամ, պաղատանաց) [3] Եբր. միամօրոյ [4] Եբր. Ադադ Ռեմոնի ի դաշտին Մակեդդովայ [5] Եբր. Սեմէեայ [6] Եբր. աղբեւր [7] Եբր. եւ բնակչաց Երուսաղեմի վասն մեղաց եւ վասն պղծութեան [8] Եբր. ասէ Տէր զօրութեանց, բարձից [9] Եբր. խոցեսցեն [10] Եբր. ի մարգարէանալն

[11] Եբր. ոչ զգեցցին կրկնոցս մազեղէնս ի խաբել [12] Եբր. ստացաւ [13] Եբր. ասասցեն [14] Եբր. սիրելեաց իմոց [15] Եբր. իմոյ [16] Եբր. հար [17] Եբր. փոքունցս (8) Եւ եղիցի յամենայն երկրի [18] Եբր. զտեցից զնոսա որպէս զտի [19] Եբր. Աստուած իմ է Տէր [20] Եբր. գայ օր Տեառն [21] Եբր. ի միջի քում։ (2) Քանզի ժողովեցից [22] Կամ, յարեւմուտս [23] Եբր. դուք փախիջիք ի ձոր անդր լերանց, զի

չեւ [1]ցԱսայէլ. եւ խցցի զոր օրինակ
խցաւ" յերեսաց շարժմանն՝ յաւուրս
Ոզիայ արքայի Յուդայ. եւ եկեսցէ
հասցէ Տէր Աստուած իմ եւ ամենայն
6 սուրբք ընդ [2]նմա։ Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ՝ ոչ եղիցի [3]լոյս. եւ ցուրտ եւ
7 պարզ՝ եղիցի օր մի։ Եւ" օրն այն
յայտնի Տեառն, ոչ տիւ իցէ եւ ոչ գի-
8 շեր, եւ ընդ երեկս եղիցի լոյս։ Յա-
ւուր յայնմիկ բղխեսցէ ջուր կենդանի
[4]յԵրուսաղէմ, կէս նորա ի ծովն [5]ա-
ռաջին, եւ կէս նորա ի ծովն [6]որ յե-
տոյ". զամառն եւ զգարուն նոյնպէս
9 եղիցի։ Եւ եղիցի Տէր Թագաւոր ի վե-
րայ ամենայն երկրի. յաւուր յայնմիկ
եղիցի Տէր մի, եւ անուն նորա մի,
10 [7]Պատել զամենայն երկիր, զանապատն՝
ի Գաբայ" մինչեւ ցՌեմոն ընդ կողմն
հարաւոյ Երուսաղեմի. եւ [8]Հռամ ի
տեղւոջ իւրում կացցէ" ի դրանէն
Բենիամինի մինչեւ ի տեղի դրանն Ա-
ռաջնոյ, մինչեւ ի դուռն Անկեանցն,
եւ [9]մինչեւ ցաշտարակն Անամայելի"
11 մինչեւ ի հնձանս Թագաւորին։ Եւ
բնակեսցեն ի նմա, եւ նզովք ոչ եւս
լիցին. եւ բնակեսցէ Երուսաղէմ [10]յուսով։
12 Եւ այս իցեն հարուածք զոր հարցէ
Տէր զազգս ամենայն որ զօրաժողով
եղեն ի վերայ Երուսաղեմի. հալեսցին
մարմինք նոցա՝ մինչդեռ կայցեն ի վե-
րայ ոտից իւրեանց, եւ ծորեսցին աչք
նոցա ի կապճաց իւրեանց, եւ լեզուք
13 նոցա հալեսցին ի բերանս իւրեանց։ Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ աՀ մեծ ի Տեառնէ

[1] Եբր. ցԱսող. և փախիջիք զոր օրինակ փախեաք
[2] Եբր. քեզ [3] Եբր. լոյսն պայծառ կամ աղօտ (կամ, լոյս, այլ ցուրտ եւ պարզ)։ (7) Եւ եղիցի [4] Եբր. յԵրուսաղեմէ [5] Այսինքն՝ արեւելից [6] Այսինքն՝ արեւմտից [7] Եբր. Դարձցի ամենայն երկիր ի դաշտ ի Գաբայոյ
[8] Եբր. բարձրասցի եւ [9] Եբր. յաշտարակէն Անանայելի [10] Եբր. յապահովս

ի վերայ նոցա. եւ բուռն հարկանիցեն
իւրաքանչիւր զձեռանէ ընկերի իւրոյ. եւ
[11]խառնեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն" ընկերի
14 իւրոյ։ Եւ Յուդա ճակատեսցի յԵրուսա-
ղէմ. եւ ժողովեսցէ զզօրութիւն ամենայն
ազգաց շուրջանակի, ոսկի եւ արծաթ
15 եւ հանդերձ բազում յոյժ։ Եւ այս իցեն
հարուածք ձիոց եւ ջորւոց եւ ուղտուց
եւ իշոց, եւ ամենայն անասնոց որ իցեն
ի բանակսն յայնոսիկ ըստ նմին հարուա-
16 ծոց։ Եւ եղիցի որ միանգամ մնասցեն
յամենայն ազգաց եկելոցն ի վերայ Ե-
րուսաղեմի, ելանիցեն ամ յամէ երկիր
պագանել Թագաւորին Տեառն [12]Աստու-
ծոյ ամենակալի", եւ առնել զտօն տա-
17 ղաւարահարացն։ Եւ եղիցի որ միան-
գամ ոչ ելանիցէ յամենայն ազգաց երկ-
րի յԵրուսաղէմ, երկիր պագանել Թա-
գաւորին Տեառն [13]Աստուծոյ ամենակալին".
18 ոչ եղիցի ի վերայ նոցա անձրեւ։ Եւ
եթէ ազգն Եգիպտացւոց ոչ ելանիցէ եւ
գայցէ, [14]եւ ի վերայ նոցա եղիցին"
հարուածքն, զոր հարցէ Տէր զամենայն
ազգսն որ ոչ ելանիցեն առնել զտօն
19 տաղաւարահարացն։ Նոյն եղիցի [15]ի մեղս
Եգիպտացւոցն, եւ [15]ի մեղս ամենայն
ազգաց, որ ոչ ելանիցեն առնել զտօն
տաղաւարահարացն։
20 Յաւուր յայնմիկ ի սանձս ձիոցն իցէ
Սրբութիւն Տեառն։ Եւ եղիցին սանք ի
տան Տեառն՝ իբրեւ զտաշտս առաջի սե-
21 ղանոյն։ Եւ եղիցի ամենայն սան որ յԵրու-
սաղէմ եւ որ ի Յուդա՝ նուիրեալ Տեառն
ամենակալի. եւ եկեսցեն ամենեքեան որ
մատուցանիցեն պատարագ՝ առնուցուն
ի նոցանէ եւ եփեսցեն նոքօք. եւ ոչ եւս
եղիցի Քանանացի ի տան Տեառն ամե-
նակալի յաւուր յայնմիկ։

[11] Եբր. բարձցի ձեռն նորա ընդդէմ ձեռին [12] Եբր. զօրութեանց [13] Եբր. զօրութեանց՝ [14] Եբր. (որպ չեք անձրեւ), եղիցին [15] Կամ, ի պատուհաս

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՂԱՔԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 [1] ԱՌԱԾ բանի Տեառն ի վերայ Իս-
րայէլի ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ։
2 Դիք ի սիրտ ձեր. սիրեցի՛ զձեզ, ասէ
Տէր. եւ ասացէք՝ Ի՞ւ սիրեցեր զմեզ։
Ո՞չ եղբայր էր Եսաւ Յակոբու, ասէ
3 Տէր, եւ սիրեցի զՅակոբ, Եւ զԵսաւ
ատեցի, եւ [2]կարգեցի զսահմանս նո-
րա յապականութիւն՚՚ եւ զժառան-
գութիւն նորա [3]ի բաշխս անապատի՚՚։
4 Զի թէ ասիցէ Եդովմ, թէ Ահա կոր-
ծանեցաք, դարձցուք եւ շինեսցուք
զքաղաքս աւերեալս. այսպէս ասէ Տէր
[4]ամենակալ. Նոքա շինեսցեն, եւ ես
կործանեցից. եւ կոչեսցին նոքա Սահ-
մանք անօրէնութեան, եւ ժողովուրդ՝
ընդ որում [5]տայց պատերազմ՚՚ Տէր
5 մինչեւ ցյաւիտեան։ Եւ աչք ձեր տես-
ցեն, եւ դուք իսկ ասասջիք՝ եթէ
Բարձրացաւ Տէր [6]ի վերայ սահմանաց՚՚
Իսրայէլի։
6 Որդի փառաւոր առնէ զհայր, եւ ծա-
ռայ [7]երկնչի ի տեառնէ իւրմէ՚՚. իսկ
արդ՝ եթէ հայր եմ ես, ո՞ւր է փառքն
իմ. եւ եթէ Տէր եմ, ո՞ւր է [8]պատիւն
իմ, ասէ Տէր ամենակալ, [9]դուք քա-
հանայք՚՚ որ բամբասէք զանուն իմ. եւ
ասէք՝ Ի՞ւ բամբասեցաք զանուն քո։
7 Զի մատուցանէք ի սեղան իմ հաց
պղծութեան, եւ ասացէք, Ի՞ւ պղծե-
ցաք [10]զնոսա. յասելն ձեր թէ Սեղան
Տեառն արհամարհեալ է, [11]եւ զոր ինչ
8 դնին ի վերայ՝ արհամարհէք։՚՚ Զի թէ
մատուցանիցէք զկոյրն ի պատարագ՝
չիցէ՞ չար, եւ եթէ մատուցանիցէք
զկաղն կամ զհիւանդոտն՝ չիցէ՞ չար.
աղէ, մատո զնա իշխանին քում, թէ
ընդունիցի՞ զքեզ, կամ թէ առնուցո՞ւ
9 քեզ ակն, ասէ Տէր ամենակալ։ Եւ
այժմ աղաչեցէք զերեսս [12]Աստուծոյ
ձերոյ եւ հաշտեցուցէք զնա՚՚. ի ձեռաց
ձերոց եղեւ այդ. եթէ [13]առի՞ց ինչ ի ձէնջ
ակնառութեամբ, ասէ Տէր ամենակալ։
10 [14]Զի եւ ձեզ դրունք փակեսցեն, եւ մի՛
մերձենայք ի սեղան իմ վայրապար.
զի ոչ են կամք իմ ի ձեզ՚՚, ասէ Տէր
ամենակալ. եւ զպատարագս ոչ ընկա-
11 լայց ի ձեռաց ձերոց։ Զի յարեւելից
մինչեւ ի մուտս արեւու փառաւորեալ
է անուն իմ ի մէջ ազգաց, եւ յամե-
նայն տեղիս մատչին խունկք անուան
իմոյ եւ պատարագ սուրբ. զի մեծ է
անուն իմ ի հեթանոսս, ասէ Տէր ա-
12 մենակալ։ Եւ դուք պղծեցէք զնա՝ յա-
սելն ձեր՝ թէ Սեղան Տեառն պիղծ է,
եւ կերակուրն որ դնի ի վերայ նորա՝
13 արհամարհեալ։ Եւ [15]ասէիք թէ Այն
յաշխատութենէ է. եւ փչեցից զայն
արտաքս, ասէ Տէր ամենակալ. եւ
եթէ մատուցանիցէք ինձ՚՚ զյափշտակ-
եալն եւ զկաղս եւ զվտիտս պատարագ,
եթէ ընկալա՞յց զնոսա ի ձեռաց ձերոց,
14 ասէ Տէր [11]ամենակալ։ Անիծեալ լիցի

---

[1] Եբր. Պատգամ բանի Տեառն առ Իսրայէլ ի ձեռն Մաղաքեայ ։(2)Սիրեցի [2] Եբր. եդի զլերինս նորա յամայութիւն [3] Եբր. անապատ վիշապաց, կամ, ճագարաց [4] Եբր. զօրութեանց, այսպէս եւ այլուր [5] Եբր. զայրացեալ է [6] Կամ անդր քան զսահմանս [7] Եբր. զտէր իւր՝ [8] Եբր. երկիւղն [9] Եբր. ձեզ քահանայիցդ [10] Եբր. զքեզ

[11] Եբր. [illegible] [12] Եբր. Աստուծոյ, եւ ողորմեսցի մեզ [13] Եբր. առցէ՞ [14] Եբր. Ո՞ է ի ձէնջ փակէ իսկ զդրունս ձրի. ոչ իսկ լուցանէք զհուր սեղանոյ իմոյ ձրի. ոչ եմ հաճեալ ընդ ձեզ [15] Եբր. ասէք, Ահա, որպիսի՛ աշխատութիւն, եւ փչէք զնա, ասէ Տէր զօրութեանց. եւ մատուցանէք

[1]մարդն որ կարօղ իցէ, եւ կայցէ ի խա-
չին նորա որձ, եւ ուխտ իւր յանձին
իւրում", եւ մատուցանիցէ Տեառն
զարատաւորն. զի Թագաւոր [2]յաղթօղ
եմ ես, ասէ Տէր ամենակալ, եւ անուն
իմ [3]երեւելի ի մէջ ազգաց։

Գլ. Բ

1 Եւ արդ այս պատուէր է իմ առ ձեզ,
2 քահանայք։ Եթէ ոչ լուիցէք եւ ոչ
դնիցէք ի սրտի ձերում, տալ փառս
անուան իմում, ասէ Տէր ամենակալ,
առաքեցից ի վերայ ձեր անէծս, եւ
անիծից զօրհնութիւնս ձեր, եւ նզովե-
ցից զնա, [4]եւ ցրուեցից զօրհնութիւնս
ձեր. եւ մի՛ եղիցի ի միջի ձերում,"
զի դուք ոչ եդիք ի սրտի ձերում։
3 Ահաւասիկ ես [5]որոշեցից ձեզ թեկն",
եւ ցանեցից զապուշան ընդ երեսս
ձեր, զապուշան տօնից ձորոց, եւ
4 [6]բարձից զձեզ նովաւ"։ Եւ ծանիջիք
եթէ ես առաքեցի առ ձեզ զպատուէրդ
զայդ՝ լինել ուխտի իմոյ առ Ղեւտա-
5 ցիսն, ասէ Տէր ամենակալ։ Ուխտն իմ
որ ընդ նմա՝ կենաց եւ խաղաղութեան.
ես ետու նմա երկեւղ՝ երկնչել յինէն,
6 եւ յերեսաց անուան իմոյ խորշել։ Օրէնք
ճշմարտութեան էին ի բերան նորա, եւ
անիրաւութիւն ոչ գտաւ ի շրթունս
նորա. խաղաղութեամբ եւ ուղղու-
թեամբ գնաց ընդ իս, եւ զբազումս
7 դարձոյց յանիրաւութենէ։ Զի շրթունք
քահանային զգուշասցին գիտութեան,
եւ օրէնս խնդրեսցեն ի բերանոյ նորա.
զի հրեշտակ Տեառն ամենակալի է։
8 Իսկ դուք խոտորեցարուք ի ճանա-
պարհէ, եւ [7]տկարացուցէք զբազումս
օրինօքն", եւ ապականեցէք զուխտն
9 Ղեւեայ, ասէ Տէր ամենակալ։ Եւ ես
ետու զձեզ արհամարհեալս եւ լքեալս
ընդ ամենայն ազգս, փոխանակ զի ոչ
պահեցէք զճանապարհս իմ. այլ ակն
առնուիք [8]օրինօքն։
10 Ո՞չ ապաքէն մի հայր է ամենեցուն
[9]ձեր. ո՞չ մի Աստուած հաստատեաց
[10]զձեզ. զի՞ է զի թողէք" իւրաքանչիւր
զեղբայր իւր, պղծել զուխտ հարցն
11 [11]ձերոց։ Լքաւ Յուդա," պարշելիք գոր-
ծեցան յԻսրայէլ եւ յԵրուսաղէմ. զի
պղծեաց Յուդա զսրբութիւնս Տեառն
[*]ի ձեռն այնոցիկ" զոր սիրեաց, եւ
12 [12]հարաւ յաստուածս օտարս"։ Սատա-
կեսցէ Տէր զմարդն որ առնիցէ զայն,
[13]մինչեւ նկուն լիցի ի յարկացն Յակո-
բայ, եւ ի մատուցանելեացն պատա-
13 րագաց" Տեառն ամենակալի։ Եւ [14]զոր
ատէի՝ առնէիք. ծածկեցէք արտա-
սուօք զսեղան իմ, եւ լալով եւ քքովք
յաշխատութեանց. Եթէ արժա՞ն իցէ
միւսանգամ հայել ի պատարագս ձեր, եւ
կամ առնուլ ընդունելութիւն" ի ձեռաց
14 ձերոց։ Եւ ասացէք, Բայ ընդէ՞ր. զի Տէր
եղ ուխտ ի մէջ քո, եւ ի մէջ կնոջ ման-
կութեան քո [15]զոր թողեր". եւ նա էր
15 ամուսին եւ կին ուխտի քո։ Եւ [16]ոչ այլ
ոք արար, եւ հոգի ոգւոյ նորա է.
եւ ասացէք՝ թէ Զի՞նչ այլ ինչ խնդրէ
Աստուած՝ եթէ ոչ զաւակ." զգուշա-
ցարուք յոգիս ձեր, եւ [17]զկին ման-
16 կութեան քո մի՛ թողուր։ Բայց եթէ ատ
ատել արձակեսցես, ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայէլի, ծածկեսցէ ամպա-
րշտութիւն զխորհուրդս քո", ասէ Տէր
ամենակալ. զգոյշ լերուք յոգիս ձեր,
եւ մի [18]թողուցուք։
17 Որ բարկացուցանէք զԱստուած" բա-
նիւք ձերովք, եւ ասէք՝ Ի՞ւ [19]բարկա-
ցուցաք զնա. յասելն ձեր թէ Ամե-
նայն որ զչար գործէ՝ բարւոք թուի
առաջի Տեառն, եւ ընդ այն իսկ հա-
ճեցաւ նա. [20]եւ Ո՞ւր է Աստուած ար-
դարութեան։

---

[1]Եբր. այր նենգաւոր յորոյ լեալ ի հօտին իւ-
րում որձ, դիցէ ուխտ [2]Եբր. մեծ [3]Եբր.
ահեղ է [4]Եբր. զոխոսն [5]Եբր. սպառնա-
նեցից ձեզ զսերմն [6]Եբր. նա տարցի զձեզ
ընդ իւր [7]Եբր. գայթակղեցուցէք զբազումս
յօրէնս [8]Եբր. յօրէնս [9]Եբր. մեր [10]Եբր.
զմեզ: զի՞ է զի խաբէք

[11]Եբր. մերոց։ (11) Նենգեաց Յուդա, եւ [12]Եբր.
այր եղեւ դստեր աստուծոյ օտարի [13]Եբր.
ի յարկացն Յակոբայ, զոր հսկէն և զոր տային
պատասխանի եւ զոր մատուցանէն պատարագ.
[14]Եբր. զայս միւսանգամ արարէք. ծածկեցէք
արտասուօք զսեղան Տեառն, լալով և քքովք,
առ ի չհայելոյ միւսանգամ ի պատարագն,
եւ յառնուլ հաճոյս [15]Եբր. ընդ որում դաւա-
ճեցեր նենգաւ. [16]Եբր. Ո՞չ ապաքէն արար մի, եւ
առատութիւն ոգւոյ նմա. եւ ընդէ՞ր մի. խնդրէ
զաւակ Աստուծոյ. ապա [17]Եբր. ընդ կնոջ
մանկութեան քո մի՛ դնար նենգաւ։ (16) Զի
ատեմ զարձակելն, ասէ Տէր Աստուած Իս-
րայէլի, եւ զոր ծածկէն զզրկանս հանդերձիւ
իւրով [18]Եբր. դնայցէք նենգաւ։
(17) Որ աշխատ առնէք զՏէր [19]Եբր. աշ-
խատ արարաք [20]Եբր. կամ,

Գլ. Գ

1 Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, եւ
¹տեսցէ զճանապարհս իմ՝՝ առաջի իմ.
եւ յանկարծակի եկեսցէ ի տաճար իւր
Տէր զոր դուքն խնդրէք, ²եւ հրեշտակն
ուխտի զոր դուք կամիք. ահաւասիկ
2 գայ, ասէ Տէր ամենակալ։ Եւ ո՞վ
ժուժկալեսցէ աւուր մտի նորա, եւ
կամ ո՞ հանդարտեսցէ յայտնութեան
նորա. զի նա մտցէ իբրեւ զհուր հալոցի,
3 եւ իբրեւ զօճառ լուացելեաց։ Եւ
նստցի ³ձուլել եւ սրբել իբրեւ զարծաթ
եւ իբրեւ զոսկի. եւ սրբեսցէ զորդիս
Ղեւեայ, եւ հալեսցէ՝՝ զնոսա իբրեւ
զոսկի եւ իբրեւ զարծաթ. եւ եղիցին
Տեառն ⁴մատուցանել պատարագս ար-
4 դարութեամբ։ Եւ հաճոյ եղիցի Տեառն
պատարագն Յուդայ եւ Երուսաղեմի,
որպէս յաւուրսն յաւիտենից եւ որպէս
5 յամսն առաջինս։ Եւ հասից ի վերայ
ձեր դատաստանաւ. եւ եղէց վկայ ա-
րագ ի վերայ կախարդաց եւ ⁵կանանց
շնացելոց, եւ ի վերայ այնոցիկ ոյք
երդնուցուն ⁶յանուն իմ՝՝ ստութեամբ,
եւ որ հատանիցեն զվարձս վարձկանի,
եւ որ յաղթահարիցեն զայրիս եւ կափ-
ցեն զորբս, եւ որ խոտորիցեն զիրաւ-
ունս պանդխտին, եւ որ ոչ երկնչի-
6 ցին յինէն, ասէ Տէր ամենակալ։ Զի
ես եմ ⁷Տէր Աստուած ձեր, եւ՝՝ ոչ
7 փոխիմ. եւ դուք, որդիք ⁸Յակոբու, Ոչ
կացէք ի բաց ի մեղաց՝՝ հարցն ձերոց.
խոտորեցէք յօրինաց իմոց, եւ ոչ պա-
հեցէք զնոսա. դարձարուք առ իս, եւ
ես դառնամ առ ձեզ, ասէ Տէր ամե-
նակալ. եւ ասացէք, Ի՞ւ դարձցուք։
8 ⁹Իցէ՞ թէ խաբիցէ՝՝ մարդ զԱստուած.
զի դուք ¹⁰խաբեցէք զիս, եւ ասացէք՝
Ի՞ւ ¹¹խաբեցաք զքեզ. զի տասանորդք
9 եւ պտուղք առ ձեզ են. Եւ չարակնե-
10 լով չարակնէք՝ եւ խաբէք զիս։ Տարին
կատարեցաւ, եւ զարդիւնս ամենայն ի
շտեմարանս ձեր ժողովեցէք. եւ եղիցի
յափշտակութիւն տանց ձերոց. դարձա-
րուք՝՝ այսուիկ, ասէ Տէր ամենակալ.
եթէ ո՞չ բացից ձեզ զպատուհանս երկ-
նից, եւ հեղից ձեզ զօրհնութիւն ¹²իմ
11 մինչեւ ի չատանալ։ Եւ զգուշացայց
կերակրոց ձերոց, եւ ոչ ապականեցից՝՝
զպտուղ երկրի ձերոյ, եւ մի՛ վատեսցէ
որթ ձեր յայգւոջ, ասէ Տէր ամենակալ։
12 Եւ երանիցեն ձեզ ամենայն ազգք. զի
եղիջիք դուք ինձ երկիր ¹³կամաց, ասէ
13 Տէր ամենակալ։ Ծանրացուցէք ինձ
զբանս ձեր, ասէ Տէր. եւ ասացէք՝ Ի՞ւ
14 բամբասեցաք զքեզ։ Զի ասէիք թէ
Զուր է ¹⁴ամենայն որ ծառայէ՝՝ Աստուծոյ.
եւ զի՞նչ աւելի է զի պահեցաք զպահ-
պանութիւնս նորա, եւ զի գնացաք
պաղատանօք առաջի Տեառն ամենա-
15 կալի։ Եւ արդ մեք երանեմք ¹⁵օտարս,
եւ բարեշէն են ամենեքին որ գործեն
զանօրէնութիւն, եւ ¹⁶ընդդէմ կարձան
Աստուծոյ եւ կեցին։
16 Զայս տրանջեցին՝՝ երկիւղածքն Տեառն
իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում. եւ
անսաց Տէր, եւ լուաւ եւ ¹⁷գրեաց գիր
յիշատակի առաջի երկիւղածաց Տեառն,
17 եւ որոց սարսեն յանուանէ՝՝ նորա։ Եւ
եղիցին ինձ, ասէ Տէր ամենակալ, յա-
ւուր յորում ես արարից ¹⁸փրկութիւն,
եւ փափագեցից զնոսա՝ որպէս փափ-
փայէ հայր զորդի ¹⁹զբարւոք ծառայ-
18 եալն՝՝ նմա։ Եւ դարձջիք եւ տեսջիք ի
մէջ արդարոյն եւ ի մէջ անօրինին, եւ
ի մէջ ծառայելոյն Աստուծոյ՝ եւ ի մէջ
չծառայելոյն։

Գլ. Դ

1 Զի ահա եկեսցէ օր ²⁰Տեառն բորբոք-
եալ իբրեւ զհնոց, եւ այրեսցէ զնոսա.
եւ եղիցին ամենայն այլազգիք, եւ

---

¹Եբր. պատրաստեսցէ ճանապարհ ²Իմն՝ ուխտինքն ³Եբր. իբրեւ զոր ձուլէն եւ սրբէ զարծաթ, և սրբեսցէ զորդիս Ղեւեայ, եւ զտեսցէ ⁴Եբր. որ մատուցեն ⁵Եբր. ի վերայ ⁶Եբր. [illegible] ⁷Եբր. Եհովայ, ⁸Եբր. Յակոբու, ոչ սպառեցարուք. (7) Յաւուրց անտի ⁹Եբր. Միթէ կողոպտիցէ՞ ¹⁰Եբր. կողոպտեցէք ¹¹Եբր. կողոպտեցաք զքեզ։ Տասանորդօք եւ ընծայիւք։ (9) Անիծիւք անիծեալ էք դուք, եւ կողոպտէք զիս, ազգդ համօրէն։ (10) Տարայք զամենայն տասանորդս ի տուն գանձին, եւ եղիցի պաշար ի տան իմում. եւ փորձեցէք զիս ¹²Եբր. մինչեւ չլինելոյ տեղի։ (11) Եւ յանդիմանեցից վասն ձեր զոր ուտէն, եւ ոչ ապականեսցէ ¹³Եբր. հաճոյից ¹⁴Եբր. ծառայել ¹⁵Եբր. ամբարտաւանից ¹⁶Եբր. փորձեցին եւս զԱստուած եւ կեցին։

(16) Յայնժամ խօսեցան ¹⁷Եբր. գրեցաւ գիր յիշատակի առաջի նորա վասն երկիւղածաց Տեառն, եւ որոց զմտաւ ածէին զանուն ¹⁸Եբր. գանձ սեպհական ¹⁹Եբր. որ ծառայէ ²⁰Եբր. բորբոքեալ իբրեւ զհնոց, եւ եղիցին ամենայն ամբարտաւանք եւ ամենեքին որ գործեն զա-

ամենեքին որ գործեն զանօրէնութիւն
եղէգն, եւ վառեսցի զնոքօք օրն որ
գալոց է", ասէ Տէր ամենակալ, եւ մի՛
2 մնասցէ նոցա արմատ եւ մի՛ ոստ։ Եւ
ծագեսցէ ձեզ երկիւղածաց անուան
իմոյ արեգակն արդարութեան, եւ բժշ-
կութիւն ի թեւս նորա. եւ ելջիք եւ
խայտասջիք իբրեւ որթք ¹արձակեալք
3 ի կապոյ"։ Եւ կոխեսջիք զանօրէնս, եւ
եղիցին մոխիր ի ներքոյ ոտից ձերոց
յաւուրն ²զոր ես արարից, ասէ Տէր
4 ամենակալ"։ Յիշեցէք զօրէնսն Մովսիսի
ծառայի իմոյ, որպէս պատուիրեցի նմա
ի Քորէբ³, զամենայն զհրամանս եւ
զիրաւունս։
5 Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զԵղիա
⁴Թեզբացի, մինչչեւ եկեալ իցէ օր
6 Տեառն ⁵մեծ եւ երեւելի. Որ պատ-
րաստեսցէ զսիրտ հօր առ որդի, եւ
զսիրտ առն առ ընկեր իւր", գուցէ
եկեալ հարկանիցեմ զերկիր ⁶միանգա-
մայն։

նօրէնութիւն՝ յարդ. եւ օրն որ գալոց է, այրեսցէ զնոսա ¹Եբր. ի գոմէ ²Եբր. յորում ես գործեցից, ասէ Տէր զօրութեանց

³Եբրայեցին յաւելու, վասն ամենայն Իսրայելի ⁴Եբր. մարգարէ ⁵Եբր. մեծն եւ ահեղ. (6) Եւ նա դարձուսցէ զսիրտ հարց յորդիս, և զսիրտ որդւոց ի հարս նոցա ⁶Եբր. նզովիւք

ՎԱԽՃԱՆ ՀՆՈՅ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

